

זהר ויקרא חלק א'

2	ויקרא
131	צו
182	שמיני
217	תזריע
271	מצורע
291	אחרי מות
470	אמור
582	בהר
607	בחקתי
627	במדבר
651	נשא
691	אדרא רבא
809	בהעלותך
856	מלואים

זהר ויקרא חלק א'

ב/א	ויקרא
ויקרא	<p>רבי אלעזר פתח "שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה", הסתכלתי בדורות ראשונים ודורות אחרונים, מה בין דורות ראשונים לדורות אחרונים. הדורות הראשונים היו יודעים ומסתכלים בחכמה העליונה ויודעים לצרף האותיות שנתנו למשה בסיני, ואפילו הרשעים שבישראל היו יודעים בתוך האותיות את החכמה העליונה, ויודעים בתוך האותיות העליונות, ותוך האותיות התחתונות חכמה להנהיג את המעשים בעולם הזה.</p>
<p>רבי אלעזר פתח (ישעיה זיא) שאל לך אות מעם יהוה אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה! אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין דרין קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה וידעין לצרפא אתון דאתיהבו ליה למשה בסיני² ואפילו הייבין דבהון בישראל³ הוו ידעין⁴ גו אתון חכמתא עלאה וידעין גו אתון עלאין וגו אתון תתאין⁵ חכמתא לאנהגא עוברין בהאי עלמא:</p>	<p>משום שכל אות ואות שנמסרה למשה היו מתעטרות ועולות על ראשי החיות העליונות הקדושות, וכל החיות היו מתעטרות בהן, ופורחות לתוך האויר, שיורד מתוך האויר העליון דקיק ולא ידוע, ועולות ויורדות אותיות גדולות ואותיות דקות. האותיות הגדולות</p>
<p>בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה הוו מתעטרין⁶ וסלקין על רישיהו דחיוון⁷ עלאין קדישין⁸ וכלהו חיוון הוו מתעטרי בהו⁹ ופרחין גו אוירא דנתתא¹⁰ מגו אוירא עלאה דקיק דלא ידיע¹¹</p>	

- 1 עי' בז"ח שיה"ש מאמר אליהו על אותיות [סח ע"ג] ותבין משם (יהל אור). ז"ל: והא תשעה הוו אלא תלת אתון מצטרפין גו צירופא חדא בהאי סטרא ובהאי סטרא לתלת תיבין סלקין ונחתין ואינון טמירין ברזא יה"ו גליפו דשמא קדישא מחקקא יה"ו יה"ו אלין גניזין בעמודא קדמא דאיהו עמודא דימינא יה"ו יה"ו יה"ו אלין גניזין בעמודא דשמאלא למהוי כורסייא שלימא ברזא דעשרין ותרין אתון דאלפא ביתא ההוא קים קדישא כניש ונטיל בגויה ברזא בך וע"ד נגילה ונשמחה בך.
- 2 בזמן בית המקדש היו הרבה נשמות חדשות נמשכות מזוהר האצילות, ולכן היו יודעים חכמתא עילאה, היא המדרגה העליונה שבחכמת הקבלה לדעת תוכיות הסודות בסתרי ההשתלשלות וסתרי האותיות וצירופיהם עד שהיו יודעים להשתמש בהם (רמ"ז). עי' שעה"ג הק' ו: אין בנו כח בכל הזמן הזה רק להמשיך אלו הנשמות החדשות, אותם שהם מן הבי"ע, שהם סוד נשמה רוח נפש כנודע. אבל לעתיד לבא אחר התחיה, יבואו נשמות חדשות יותר מעולות, שהם מעולם האצילות והם מבחי' הנשמה דאצילות שהיה לאדה"ר, הנקראת בשם זיהרא עילאה, וכו' וז"ס מ"ש בס"ה פרשת פקודי (דף רנג ע"א), שמיום שנחרב בית המקדש, לא נכנסו נשמות בהיכל האהבה. כי אלו החדשות דפנים בפנים מן עולם האצילות, לא נכנסו שם. אבל הנשמות שמן הבי"ע החדשות, אפשר שיבואו אפילו בזמן שלאחר החרבון.
- 3 כגון אחז וחביריו (אור יקר), עי' איכ"ר פ"ב סי' ה.
- 4 אצל הצדיקים איתא "ידעין ומסתכלין" ע"ד הד' שנכנסו לפרדס (חגיגה יד ע"ב זהר ח"ב רנד ע"ב), מה שלא אמר כך בחייבין, שלא אמר כי אם הוו ידעין (רמ"ז).
- 5 אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רשב"י בראשית ג ע"ב). מפרש לקמן (יהל אור).
- 6 עי' רח"ו לקמן קמט ע"ב ש"מתעטר" בכל מקום בזהר ר"ל מזדווג.
- 7 כי כל חיה תחת אות א' כמ"ש למטה ובכמה מקומות (יהל אור).
- 8 קודם מסירתם למשה היו נעלמות סתומות למעלה, ולא היו מלאכי מרום יודעים תלייתם בשרשם העליונים וכו', ובהגיע תור נתינת התורה, האירו האותיות על ראשי החיות ונתעטרו החיות בשרשיהם העליונים (אור יקר). פי' י"ב מלאכים הנושאים הכסא (מ"מ).
- 9 האותיות הם נכללות מכל הענפים, דהיינו התפשטות החיות, כדרך כל עלה שהיא כוללת את עלוליו, וכך העלולים נכללים מעלתם מפני שהם יוצאים ממנה, וכו' שלא נתנה תורה, היו העלולים בהבדל מעלתם והעלה בהדל מהעלולים, ולא האירו האותיות באותם המציאות הכלולים בהם, והחיות מאור האותיות, וכיון שנתנו האותיות למשה, מיד ירדו האותיות מהסתרם והעלמן והאירו האותיות בחיות, והחיות באותיות (אור יקר).
- 10 דהיינו ליסוד דנוק' הנק' אוירא (מ"מ).
- 11 פי' יסוד דאימא, שכל היסודות נק' אוירא (מ"מ). מבראשית עד ויכולו דל"ת תיבות, ואם נקבה תל"ד גימ' ב"פ אויר, שאויר הוא זיווג עילאה אחע"ה גימ' אויר וזיווג תחתון יוצא מזיווג עליון, וז"ס בזהר ויקרא ב ע"א "ופרחין גו אוירא וכו' דלא ידיע" והנה ב' אויר הנ"ל שהם ב' זיווגים הנ"ל הם שתיים שהן ארבע כמנין דל"ת שהוא ארבע וכן מספר ב"פ אויר כנ"ל. והנה תל"ד באלב"ם הוא כסא כונן למשפט כסאו וזהו עד ויכולו וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כו' וז"ס המשנה אמרה הדל"ת הריני נזירה אם נפתחת אני (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וסלקין ונחתין¹² אתוון רברבין ואתוון דקיקין אתוון רברבין נחתין מגו היכלא (עי) [עלאה]¹³ טמירא דכלא ואתוון דקיקין הוו נחתין מגו היכלא אחרא תתאה¹⁴:</p>	<p>יורדות מתוך ההיכל העליון הטמיר של הכל, והאותיות הדקות היו יורדות מתוך היכל אחר תחתון.</p>
<p>ואלין ואלין¹⁵ אתמסרו ליה למשה בסיני וחבורא דאתוון¹⁶ דאינון מתחבראן בטמירו בכל את ואת כגון א' את יחידא מתחבראן עמה בטמירו¹⁷ תרין אחרנין ל' פ'י¹⁸ וכן כלהו אתמסרו ליה למשה בסיני וכלהו טמירין גו חבריא זכאין אינון:</p>	<p>ואלה ואלה נמסרו למשה בסיני, וחבור האותיות שמתחברות בסתר בכל אות ואות, כמו א' אות יחידה מתחברות עמה בסתר שתי אחרות ל' פ', וכן כולן נמסרו למשה בסיני, וכולן נסתרות בתוך החברים אשריהם.</p>
<p>שאל לך אות (ישעיה ז יא) אות ממש דכלהו הוו נטלין ברזא דאתוון¹⁹ וכן ברחב מה כתיב (יהושע ב יב) ונתתם לי אות אמת דא את ו²⁰ דדא אקרי אות אמת ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת אין אלא אות דא²¹ אות אמת אקרי העמק שאלה²² דא אות ה' בתראה דבשמא קדישא²³ או הגבה</p>	<p>"שאל לך אות", אות ממש, שכולם היו נוסעים בסוד האותיות. וכן ברחב, מה נאמר "ונתתם לי אות אמת", זו אות ו', שזו נקראת אות אמת. ואם תאמר ששאר האותיות אינן אמת. כן, אלא האות הזו נקראת אות אמת. "העמק שאלה" זו אות ה' אחרונה שבשם</p>

¹² כל האותיות היו מעלות מ"ן למעלה לקבל תוספת אורן (רמ"ז).

¹³ בינה, ששם אותיות גדולות (יהל אור).

¹⁴ מלכות ששם אותיות קטנות בסוד אחות לנו קטנה כידוע ה' זעירא א' זעירא (יהל אור). עי' ח"ב קכז ע"א שהיכלא עלאה היא אפרסמון והיכלא תתאה היא אפריון.

¹⁵ עי' בז"ח במתניתין דטעמים, תרין גלגלין סחרין (יהל אור).

¹⁶ שהן ע"ב פרקי המרכבה שבהן התנועה דידים ורגלים ועיקרן כ"ב כ' אצבעות, ועינים א' ומ"ש בס"י ברית המעור (חסר – אדצ"ל "תלוי") בעינים כמ"ש ברית כרתי לעיני כו' וראייתה לזכור ברית וכו', ופה וצואר א', כי התחלת הפה מהצואר, וראשית הרוח וקול ודבור משם, ולכן ו' אותיות הן משנים שנים, והי"ב אע"פ שהן מה', נכללים בד', כי הה"א עיקרו ד' גווינין שנעשין ה' גווינין, וזהו שם י"ב דפרח בהו אליהו בידיים ורגלים, שבהם מעופף האדם, י"ב בקר דתחותה שבהן סלקא והוא אדנ"י במילואו, וכמ"ש כאן "ופרחין גו אורא וכו'", וזה ענין החיות והאופנים וקרא זה אל זה, כי החיות של הפנים מתגלגין וג"כ מתפרדין, לבד אדם שמחוברין ומכוסין, ולכן בפרצוף אדם זו"ג, וזהו שנא"ן, שבדרך הילוכן הקדם של כולם שור מימין, וכסדר הנ"ל, והאחרונה אדם מקדם, ולכן י"ב פרצופים, כי אדם מכוסה, וכל האדם א', לכן בכללן י"ג. וכ"ה באופנים, שכ"א אופן בתוך האופן, והיה צריך לד' גלגלים, אלא שהפנימי א"צ רק א', ושם חיבורן כנ"ל, והן י"ב, והילוכן בשם י"ב הנ"ל, ושל חיות בג' היות היודעים דמלך כו', שהן מנצפ"ד (הן בספי' משולשים) ואדם של האופנים בארץ, ולכן היחוד ע"י אדם אשר בארץ, והוא אופן א' בארץ, כי אינו בגלגלים כנ"ל, והוא א' ועי' בז"ח נ ע"ב (יהל אור).

¹⁷ ר"ל במילואו כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹⁸ כמ"ש שאל"ף אינו בחשבון האותיות, רק הוא כלל של כל האותיות, כידוע וכמ"ש בס"י, ואל"ף מעיד על יחודו של עולם, שהוא ראשון כמ"ש בפ' בראשית דף ג ע"ב, כל יחודי בך כו', אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו'. וכ"ז מעיד האלף, כי ה' מוצאות אחה"ע מוצא הראשון, ומוצא האחרון בומ"ף והאמצעי דטלנ"ת, וראשון של ראשון א', ואמצעי של דטלנ"ת ל', וסופו של בומ"ף פ', וזהו אל"ף. וכן בכולם יש סוד בכל צירוף ומילוי, והן שתין אתוון, ששים גבורים מסוד בוצד"ק דגניז בגו אמא עטרא דגבורה, ועם י"ב אתוון דמנצפ"ד ע"ב, כמ"ש בז"ח שיה"ש ע"ש. וכל ע"ב שייפין דגופא, נטלין בהון, וכן ע"ב פרקי המרכבה, וכן של העולם (יהל אור).

¹⁹ כל העולמות כולם וכל הנפלאות נעשים על ידיהן, ולכן הנסים נקראו אותיות כמ"ש הגידו האותיות לאחור (יהל אור).

²⁰ כל נפשות הגרים הם מן המלכות נקבה, בסוד גר צדק [עי' תיקו"ז יט ע"א ולקמן ח"ג קח ע"א שצדק כינוי למדת המלכות], והיא שאלה מהם, שיעלו אותה על הת"ת הזכר, הנקרא אמת, אשר משם נשמות בני ישראל (שעה"ג הק' לו).

²¹ ר"ל אות הוא סימן על דבר, וכן האותיות הן סימן על המדות, כמו ד' אותיות הוי"ה ב"ה (ומדתו) [ו' מדתו] של עיקב, ו"ק אמת, כמ"ש תתן אמת ליעקב, וא"ו הוא ע"ב, סימן ואות על מדת אמתו (יהל אור).

²² היינו אותיות קטנות (אור יקר).

²³ ישעיה אמר לאחז: שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה. הנביא היה כוונתו להחזירו בתשובה ולהבדילו מע"ז והיה אומר לו מה לך לרדוף אחרי הבעלים מפני תועלת עיני ע"ז בגשמיות ומעשה

זהר ויקרא חלק א'

<p>למעלה²⁴ דא את יו"ד²⁵ רישא דבשמא קדישא ודא איהו רזא דכתיב שאל לך אות מעם יהו"ה אלהיך אות משמא קדישא משמע דכתיב מעם יהו"ה דדא איהו שמא דקודשא בריך הוא את חד דביה ומשכנא קאים על דא²⁶:</p>	<p>הקדוש. או הגבה למעלה, זו אות יו"ד, הראש שבשם הקדוש, וזהו סוד הנאמר "שאל לך אות מעם ה' אלהיך", אות מן השם הקדוש משמע, שנאמר "מעם ה'", שזהו שמו של הקדוש ברוך הוא, אות אחת שבו, והמשכן עומד על זה.</p>
<p>תא הזי כד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי כל אינון רתיכין וכל</p>	<p>בא וראה כשעלה הענן על המשכן, ושרה עליו כל אותן המרכבות וכל</p>
<p>ב/ב</p>	
<p>אינון מאני משכנא דלעיל כלהו הוו גו עננא²⁷ מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכתיב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן:</p>	<p>אותם כלי המשכן שלמעלה, כולם היו בתוך הענן. מה נאמר "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן" ונאמר "ויבא משה בתוך הענן".</p>
<p>ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שמות כד יח) אי משה לא הוה יכול לאעלא למשכנא אמאי הוה יתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין אלא (בגין לקבלא אורייתא זמנא אחרא דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא השתא הוה בטורא כמלקדמין:</p>	<p>"ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה", אם משה לא היה יכול להיכנס למשכן, למה היה יושב בהר כל אותם ארבעים הימים. אלא (אינו) (כדי לקבל התורה בפעם אחרת, שהרי שני לוחות נשברו בראשונה, ועתה היה בהר כבראשונה.</p>
<p>אמר רבי יוסי אי הכי והא כתיב (שם מ יח) ויקם משה את המשכן וגו' וכתיב ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד וכתיב²⁸ ויהי משה בהר ארבעים יום וגו' וכתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה וגו' משמע דמשה בטורא הוה בההוא זמנא דקרא ליה וכתיב (שם) מאהל מועד ואהל מועד לא הוה בטורא דסיני דהא בינייהו דישראל הוה אמר ליה בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין וארבעין יומין הוה משה בטורא עננא אחרא עלאה הוה מתקן משכנא ותקין פתורי מכל אינון רוהין קדישין לאתתקנא אתר</p>	<p>אמר רבי יוסי אם כן והרי נאמר "ויקם משה את המשכן" וכו' ונאמר "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד", ונאמר "ויהי משה בהר ארבעים יום" וגו', ונאמר "ויקרא אל משה" וגו'. משמע שמשה היה בהר באותו זמן שקרא לו, ונאמר "מאהל מועד", ואהל מועד לא היה בהר סיני, שהרי בין ישראל היה. אמר לו באותו זמן נשלמו ארבעים ימים, וארבעים ימים היה משה בהר, וענן אחר עליון היה מתקן את המשכן ומתקן את השלחנות, מכל אותן רוחות קדושות להתקין מקום, שהרי שני עננים היו (ס"א ענן המאיר וענן המחשיך), אחד שנכנס בו משה, ואחד ששרוי היה על המשכן.</p>

התולים אשר לעובדי ע"ז, הבדל ממנה ולענין מה שאתה חומד מעשה העולם ותעתועיו אני אתן לך אות מידו של הקב"ה אם חפצך להשיג עניינים גשמיים בעולם הזה שאל לך מאותיות קטנות, ותהנה בה מענייני הגשמיים ואפם חפצך להשיג ענייני הרוחניים לעולם הבא שאל לך מאותיות גדולות (אור יקר). מלכות (מ"מ).²⁴ היינו אותיות גדולות (אור יקר).

²⁵ אבא (מ"מ).

²⁶ משכן שהוא רומז למט"ט קאים על הו"ה א"נ משכן שבעולם הזה קאים על הו"ה זו (מ"מ).

²⁷ הכוונה להורות יחוד העולמות בהשתלשלותם, ואמר שמקדש של מעלה ירד ושרה ונתייחד עם מקדש של מטה, וזה רמוז בפסוק (שם מ לד) ויכס הענן את אהל מועד, הוא התחתון, וכבוד ה', שהוא כל אותן הרתיכין ומאני מקדשא דלעיל, מלא את המשכן העליון שהיה שם בתוך הענן (רמ"ז).

²⁸ נמחק בדפ"ק.

זהר ויקרא חלק א'

<p>דהא) 29 תרי ענני הוו³⁰ [ס"י ענן דנהיר וענן דחשיך] חד דעאל ביה משה³¹ וחד דשארי על משכנא³².</p>	<p>בא וראה מה נאמר "וכבוד ה' מלא את המשכן", לא כתוב מלא אלא מלא, שהיה שלם למעלה ולמטה עם המשכן שלמטה, תיקון טמיר שירד למטה ונתקנה השכינה. ארבעה צדדים של מחנות נגזזו, תקון ראשון של משמרה אחת מאותן ארבע מחנות, הכל עד שנתקנו הראש לצד ימין, צדקיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות, שהוא תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו נתקנים כל אותם המחנות תחת ידו. וממונה אחד הוקם על ארבע שלש ארבע למטה, לפי שכל אותם המחנות העליונים, כשיוורדים למטה משנים את השם שלהם בשמות אחרים, כשהם עליונים לא משתנים לעולמים. והממונה העליון הזה צדקיא"ל עומד עליהם לפנים, אות אחת נוצצת</p>
---	---

29 (ס"א אינו) (נוסף בדפ"ו).

30 הן שכינה של אצילות ושל בריאה, שבהר סיני של בריאה שם עאל משה ושם ניתן התורה מצד אימא דמקנן בכורסייא ושם הוא הפה כמ"ש בז"ח שה"ש שהוא בינה כידוע, ושם יצירת הולד במ' יום, ולכן ניתן התורה למ' יום. וענן המשכן של אצילות לא יכול משה לבא שלא היה במדרגתו אלא בבריאה שמשם התורה כידוע בהרבה מקומות (יהל אור).

31 סוד ענן מלכות (רח"ו).

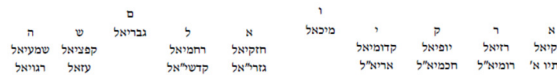
32 בינה (רח"ו). ר"ל שענן שהיה בהר שנכנס בו משה היה ענן של מלכות, וענן שהיה במשכן דכתיב ביה ולא יכול משה לבוא הוא ענן הבינה (מ"מ).

33 פי' דאי כפשטיה דקרא שכבוד ה' שהוא מלכות מלא למשכן, א"כ מלא מבעי ליה ומדכתיב מלא ש"מ שכבוד ה' שהיא מלכות נשלמה ונתמלאת מן הבינה. ואח"כ באה למשכן שבעולם הזה, וז"ש דהוה שלים לעילא ותתא עם משכנא דלתתא (מ"מ).

34 פי' הארת הבינה שירדה למלכות ומשם נתקנה (מ"מ).

35 בהיכל הרצון (רח"ו). ענין ד' חיות הקודש עילאין על כולא ויתבין על ד' פתחין בהיכל הרצון לד' סטרא עלמא ואינון לפנין מן הפתחים והם נפש דהיכל הרצון דבריאה ושאר חיילין דתמן הם ענפי' להם כי אלו הם העיקרים וכולם נקרא נפש היכל הרצון וההיכל עצמו הוא הגוף ולמעלה מהם הוא רוח ההיכל והוא רזיאל רוחא עילאה ואינו רזיאל הנמנה עם י"ב חיות הקודש והנשמ' היא בחי' הגוף של הת"ת דאצ"ל דהיינו כלי הפנימי מן הג' כלים ולבושים שיש לת"ת דאצ"ל היא נעשה בכאן נשמה עי' המשך לשונו במלואים אות (א) (זהר הרקיע).

36 ר"ל ד' חיות הקודש הן ד' מלאכים ארגמ"ן כידוע, והן מתפרשין ל"ב, כמ"ש בפ' ויקהל פקודי (רכח ע"א רנד ע"ב), שכ"א מתפרש לתלת, וכן כ"א מאלו הד' מתפרש ל"ב, וכן לעולם כמ"ש שם (רכח ע"ב). ומפ' כאן שמיכאל שהוא פני אריה אל הימין, תחתיו ד' מלאכים לד' סטרי עלמא, כמ"ש וארבע פנים לאחת, ותחת כ"א תחתיו ממונה א' בארץ, י"ב מלאכים ממונים תלת לכל סטר, והממונה אשר בשמים, מושל על אשר בארץ ועל כל י"ב ממונים שלו. ואותן שבשמים הן ד' כללים, ועליהם ד' אותיות, וכולם תחת מיכאל, וע"ג אות א', שמושל על כולם, והוא אות שמושל ע"ג מיכאל, שהוא על כולן. וכן בד' חיות הקודש בכללם א' ע"ג, בסימן ארגמ"ן, מט"ט נוריא"ל כידוע, וכן כאן הוא ג"כ בגבריאל, כמ"ש לקמן דף ג' ע"א ע"ש. וכן הוא בכל ד' חיות הקודש, דד' סטריין. וזה סדרן:

וסדרן בימין מלמעלה למטה ויקרא, ובשמאל להיפך, כי שמאל סדרן למפרע, כידוע בסוד שם ע"ב, וסוד תשר"ק. וכן שם המ"ם באמצע, ונתהפך למ"ם פתוחה, לפי שהוא תחלת השם של משה. ובכ"א ה' אותיות סוד ה"ח וה"ג כידוע (יהל אור).

37 פי' תיקון הראשון מאותם ד' מחנות כולם אחר שנתקנו הוא צדקיא"ל (מ"מ).

38 פי' עמיה דצדקיא"ל (מ"מ).

39 ד"פ שלשה שהם י"ב (מ"מ).

40 פי' דקשה ליה למה לא הזכיר שם הד' כמו מיכאל"ל ורזיאל"ל. ותיירץ שד' שהם לתתא משתנה שמם לכך לא הזכיר שמם אבל רזיאל"ל ומיכאל שאין שמם משתנה לכך הזכירם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כד⁴¹ אינון עלאינ לא משתנין לעלמין והאי ממנא עלאה צדקיא"ל קאים עלייהו לנו את חד (ד) נציין על רישייהו ואיהו א' זעירא⁴² כד האי את נציין כלהו נטלין לההוא אתר דנציין האי נצייו:</p>	<p>על ראשיהם, והיא א' קטנה, כשהאות הזו נוצצת כולם נוסעים לאותו מקום שנוצצת ההתנוצצות הזו.</p>
<p>לנו מנייהו רזיא"ל [רב ממנא] רב משרייאן דקיימא לנו תחות שלטנותא דמיכאל ועמיה כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא דאתקרי בארעא⁴³ רומיא"ל וסחרין ליה י"ב ממנן תלת תלת ארבע זמנין ורזיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה את חד [נציין] (נעיין) על רישייהו דכל אינון משריין ואיהו את ר⁴⁴ כד האי נציין⁴⁵ נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נצייו האי את קיימא על עונשא דמגלה רוין וסימניך (משלי יג יח) ריש וקלון:</p>	<p>לפנים מהם רזיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות שעומד לפנים, תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו כל אותם מחנות שתחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא רומיא"ל, וסובבים אותו י"ב ממונים, שלש שלש ארבע פעמים, ורזיא"ל הממונה הגדול עומד על כולם, שלא השתנה שמו. אות אחת נוצצת על ראשם של כל אותם המחנות, והיא אות ר', כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותו הצד של אותה התנוצצות. האות הזו עומדת על העונש של מגלה הסודות וסימנך ריש וקלון.</p>
<p>לנו מנייהו יופיא"ל רב ממנא רב משריין תחות שלטנותא דמיכאל ועמיה הו מתתקנן כל אינון משריין דתחות ידיה ולא אתגליין הכא בחושבנא בגין דלא אשתלימו הכא עד דאתו לבית עולמים דתמן אשתלימו כלהו⁴⁶ ואסגו משריין בשלימו ומה דאמרן הכא כל אינון משריין דתחות ידיה דאתמסרו בההוא שעתא לאעלא עמיה וחד ממנא קיימא עלייהו וחכמיא"ל שמיה וי"ב ממנן סחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאמרן ויופיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה:</p>	<p>לפנים מהם יופיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, ולא התגלו כאן בחשבון משום שלא נשלמו כאן, עד שבאו לבית עולמים, ששם כולם נשלמו והתרבו המחנות בשלמות. ומה שאמרנו כאן כל אותם המחנות שתחת ידו שנמסרו באותה שעה להיכנס עמו, וממונה אחד עומד עליהם ושמו חכמיא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו, לכל צד שלש שלש, כמו שאמרנו. ויופיא"ל הממונה הגדול עומד על כולם, שלא משתנה שמו.</p>
<p>את חד נציין על רישייהו דכל אילין משריין ואיהו את ק' כד נציין⁴⁷ דא נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נצייו האי את ק' תלייא באורא ואכפיא תלת זמנין ביומא וסלקא ונחתא תרין אתוון אילין ק' ר' אינון אתוון דקיימין באמצעיתא</p>	<p>אות אחת נוצצת על ראשיהם של כל המחנות הללו, והיא האות ק', כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותו הצד של אותה התנוצצות. האות הזו ק' תלויה באויר, נכנעת שלש פעמים ביום, ועולה ויורדת. שתי האותיות הללו ק' ר' הן אותיות שעומדות באמצע, אחת המכסה על</p>

41 צ"ל בר אינון כו' וכן הוא בב"ר ר"פ עח, ועי' לעיל פרשת בראשית לד רע"ב (לש"ו). מבואר בזוה"ק (בראשית לד סע"א) כי יש ב' מיני מלאכים שנבראו שניהם ביום ה', והם זולת אותן שנבראו ביום ב' המתבטלין ומתחדשים בכל יום והם נזכרים בזוה"ק (בראשית יז ע"ב, ויח ע"ב) וכנ"ל ענ"ט, כי הם קטנים מכולם. אבל אותן שנבראו ביום ה' הם גדולים מהם, והם ב' מינים: אחד, הנאמר עליהם (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ ולא נאמר בהם למינהו, והשני הוא מה שנאמר עליהם (שם כא) ואת כל עוף כנף למינהו וכו', והרי הם משתנים ומתלבשים בגוף כגוונא בהאי עלמא, וכמ"ש בפ' תולדות (קמד ע"א) ופ' וירא (קא ע"א) וע' פ' יתרו (צד ע"א). אבל אותן שנאמר בהם למינהו, הם אינם משתנים לעולם ואינם מתגלים לבני אדם אלא רק בבחי' השגה ושכל ולא בחוש, [והם נתגלו להרשב"י זללה"ה וזיע"א בעת שחיבר את התיקונים] (דע"ה ח"ב כט ע"א).

42 כי צדק היא המלכות ולכך נק' צדקיא וז' זעירא (רח"ו). עי' לקמן נג ע"ב ובח"א רלד ע"ב רלט ע"א ועי' ח"ב נח ע"א (לש"ו).

43 נמחק בדפ"ק.

44 צ"ל ש' (יהל אור).

45 היא ר' של רזיאל (רח"ו).

46 שמות רמא ע"א (הערת הזהר).

47 ק' של קדומיא"ל (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חד דחפי לאת א' וחד דחפיא [על י'] (ר') דאיהו לבתר:</p>	<p>אות א', ואחת שמכסה על אות י' שהיא אחר כך.</p>
<p>לגו מנייהו קדומיא"ל רב ממנא רב משריין תחות שולטנותא דמיכאל עמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא דקיימא⁴⁸ עלייהו [בתרעא] דאתקרי בארעא⁴⁹ אריא"ל וי"ב ממנן סחריין ליה תלת תלת לכל סטר והאי ממנא קדומיא"ל קיימא עלייהו דלא אשתני שמיה לעלמין חד את קיימא דנציין⁵⁰ על רישייהו והוא את [י']⁵¹ (ר')</p>	<p>לפנים מהם קדומיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של מיכאל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא אריא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו, שלש שלש לכל צד. והממונה הזה קדומיא"ל עומד עליהם, שלא משתנה שמו לעולמים. אות אחת עומדת ונוצצת על ראשיהם, והיא האות י',</p>
<p>ג/א</p>	
<p>כד האי נציין נטלין כלהו לההוא נציצו דנציין:</p>	<p>כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותה התנוצצות שנוצצת.</p>
<p>אות ק⁵² דקאמרן דחפיא על האי את [י']⁵³ (ר')⁵⁴ ו' ר'ן חפיא על א'⁵⁵ לגו לגו⁵⁶ באתר דאקרי קדש⁵⁷ (הוא) נציין חד את בטמירו⁵⁸ ובגניזו ואיהו את ו' והאי את ו' נציין בנציצו על כלהו אתון וקלא נפיק⁵⁹ מבינייהו דאלין אתון כדין בטש נציצו דאת</p>	<p>האות ק' כפי שאמרנו. מכסה על האות הזו י', ר' מכסה על א' לפני ולפנים, במקום שנקרא קדש. נוצצת אות אחת בסתר ובגניזה, והיא האות ו'. והאות ו' הזו נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, וקול יוצא מביניהן של האותיות הללו, ואז מכה ההתנוצצות של האות ו' להתנוצצות של האות י', ויוצאת אותה התנוצצות מתוך מקום (שנקרא קדש) הקדש, ומכה לתוך ההתנוצצות של האות י', ואז</p>

⁴⁸ קיימא (דפ"ק).

⁴⁹ "דקיימא עלייהו דאתקרי בארעא" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "קיימא עלייהו בתרע דאתקרי".

⁵⁰ נציץ (דפ"ו).

⁵¹ י' דיופיא"ל (רח"ו).

⁵² דהיינו בינה לבוש והיכל החכמה, וכן הוא סוד אות ר' שהוא במקום וא"ו, שמכסה על אל"ף, והטעם שסוד אל"ף צריכה העלם כדפי' (אור יקר). קדומיא"ל (רח"ו).

⁵³ יופיאל (רח"ו).

⁵⁴ רזיאל (רח"ו). ולפי זה הגדול חופה על הקטן לשומרו, לפי שהם מתחילים ממטה למעלה, צדקיא"ל הוא הקטן, והגדול לפנים ממנו, הוא רזיאל, וכן האחרים, כמ"ש הזהר לגו מניה רזיאל וכו', לגו מניה יופיא"ל. הרי בהדיא שהם עולים ממטה למעלה, ולכך ר' חופה על א' שהוא רזיאל"ל על צדקיא"ל, וכן ק' קדומיא"ל חופה על י' שהוא יופיא"ל, שהגדול חופה על הקטן (מ"מ).

⁵⁵ וסוד האותיות ה"ו, וכאשר יקדם ו' של ויקרא, יהיה יסוד זה וה"ו כאשר נבאר (אור יקר). צדקיא"ל (רח"ו).

⁵⁶ מפני שסוד יקרא היינו סוד יה"ה, ושם זה הוא בת"ת כנודע, ולבוש הוא שם יה"ה שבת"ת לסוד אות ו' עיקרית לשמות הספירות כדפי' בספר פרדס רמונים בשער שם בן ד' ושער השמות, ועם כן ימצא שאות ו' נשמה לאותיות יה"ה, וכיוצא בזה ויקרא יקר"א שם יה"ה, ו' היא נשמה בתוכם (אור יקר).

⁵⁷ היינו עצם הפנימיות הספירה (אור יקר).

⁵⁸ היא הנותנת הנהגה לכל האותיות הנזכרות, והיא את ו', והיא אל שאר האותיות כנשמה בתוך הגוף שמתנוצצת ופועלת בהם, ואין ספק שאלו האותיות לבוש לאצילות וכינוי לשם ההו"ה בהעלם, בסוד הבריאה המתנוצצת ביצירה, כענין סוד נשמת היצירה, שהוא ניצוץ עליון מתפשט ומתלבש. ומקור הנצוצות מספירת הת"ת, לכן עניינו כענין הת"ת, דהיינו סוד ויקרא"א, כענין ו' יה"ה ממש (אור יקר). כי הפרטים דומה לכלל כמו בד' החיות, א' על גביהם, שהן נגד ד' ספירות חג"ת מלכות, וע"ג נגד בינה, הכסא שע"ג החיות, שד"ס אות הד' שבה"א, ד' חיוון ונקודה שבתוך הה"א, הוא שע"ג. ועי' בזו"ח סתרי אותיות דף ה' ע"ג [א ע"ג] רזא דה' אינון ד' כו' ע"ש כל המאמר, וכן כאן באותיות שהן חגת"ם, אות חמישי מסט' דקדש בינה (יהל אור).

⁵⁹ שהרי סוד קו"ל הוא בת"ת, ולכך קול מתהווה לנבואת מרע"ה מסוד ספירת אספקלריא המאירה, שסוד נבואת מרע"ה צומחת מסוד נשמת הת"ת, דהיינו מחלק ו' מההויה הכוללת עשר הספירות כולם. וכיון שהיא דקה כנשמה בתוך הגוף, כך אות ו' יסוד שם יה"ה שבת"ת, והיא פועלת בתוך יה"ה. והנה כשיבא שם יה"ה לקבל הפעולות מאות ו', נשמתא תקבל ראשונה על ידי י' שבו, כענין המוח שהוא מקבל ראשונה הכח מן הנשמה על ידי כלי השכל הרוחני שבו, ולכך י' של יקרא, דהיינו י' של יה"ה, מקבל ראשונה מאות ו' שהיא נשמתא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ו' לנציצו דאת י⁶⁰ ונפק ההוא נציצו מנו אתר⁶¹ דקדש ובטש לגו נציצו דאת י⁶² וכדין נציצו דאת י⁶³ בטש לגו נציצו [דהאי ק⁶⁴] (דאת ק' וקלא הוא נפיק) ונפקא נציצו דאת ק' ובטש לגו נציצו דאת ר' ונפקי נציצין כלהו ומתחברין לגו נציצו דאת א' דקיימא וקלא הוא נפיק ובטש בכל אינון נציצין דאתון כחדא נציצו דאת ו' ב' נציצו ד' בק' נציצו דק' בר' נציצו דר' בא' ומתחברן גליפין דנציצין ונפקי לבתר:</p>	<p>התנוצצות האות י' מכה לפנים התנוצצות האות ק' (וקול יוצא) ויוצאת התנוצצות האות ק' ומכה לתוך התנוצצות האות ר', ויוצאים כל הניצוצות, ומתחברים לתוך התנוצצות דאות א' שעומדת, והקול היה יוצא ומכה בכל אותם הניצוצות של האותיות כאחד. התנוצצות האות ו' ביו"ד, התנוצצות של יו"ד בק', התנוצצות של ק' בר', וההתנוצצות של ר' בא'. ומתחברים חקוקי הניצוצות, ואחר כך יוצאים.</p>
<p>ובתר דמתחברין בניצוציהון נפיק קלא מביניהון ומתחברין ברזא דא (ויקרא א א) ויקרא אל משה⁶⁵ ומשה הוה מסתכל כל אינון יומין דלא עאל לבתר (ד)אתהדרו אתון וזהו מתגלגלין בקולפוי בצרופין דאתון דאתמסרו לאדם בגנתא דעדן:</p>	<p>ואחר שמתחברים בניצוצותיהם, יוצא קול מביניהם ומתחברים בסוד זה, "ויקרא אל משה". ומשה היה מסתכל כל אותם הימים שלא נכנס, אחר כך חזרו האותיות והיו מתגלגלות במקלו בצרופי האותיות שנמסרו לאדם בגן עדן.</p>
<p>את א' ודא לאעלא⁶⁶ בנו טמירא לאתר דאקרי קדש ונפק ו' ויהיב דוכתא לאת א' ואתחבר א' לגו ו' דבתריה קר וי' עאל בין ק' ור' ואשתכח קיר ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין וקלא נפיק מביניהו ומתחברן נציצין דאתון ונפקי לבר ואתגליין לגבי כל אינון משריין דהו נטלין אינון אתון וכד מתחברן נציצין דאתון קלא בטש ביניהו אתחזון בגלופייהו לכל אינון רתיכין אוקיר וקלא אהדר מביניהו וקרי בין אינון רתיכין (ישעיה יג יב) אוקיר אנוש⁶⁷ מפז ואדם מכתם אופיר:</p>	<p>האות א' להיכנס לתוך הסתר למקום שנקרא קודש, ויוצאת ו' ונותנת מקום לאות א', ומתחברת א' לתוך ו' שאחריה, קר וי' נכנסת בין ק' ור', ונמצא קיר, ונחקקות ומתנוצצות כמו מקדם, וקול יוצא מביניהן ומתחברים הניצוצות של האותיות ויוצאות החוצה ומתגלות אל כל אותם המחנות שהיו לוקחים האותיות הללו, וכשמתחברים הניצוצות של האותיות, מכה קול ביניהם, הם נראים בחקיקותיהם לכל אותן המרכבות "אוקיר", וקול חוזר מביניהם וקורא בין אותן המרכבות, "אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר".</p>
<p>זכאה חולקיה דמשה דחמי כל דא אבל צרופא דא לא אתחמי לעינוי דמשה אלא צרופא קדמאה דאיהו ויקרא דא הוה חמי משה הדא הוא דכתיב ויקרא אל משה וצרופא דא אחרא לא גלייאן⁶⁸ ליה בגין [ד]שבחא דבר נש לא מודעין לקמיה וסימניך (במדבר יב ד) צאו שלשתכם וכתוב (במדבר יב ה)</p>	<p>אשרי חלקו של משה שראה את כל זה, אבל הצירוף הזה לא נראה לעיני משה אלא הצירוף הראשון, שהוא ויקרא, את זה משה היה רואה, זהו שנאמר ויקרא אל משה, וצירוף אלה האחרות לא גלויים לו, משום ששבחו של אדם לא מודיעים לפניו, וסימניך "צאו שלשתכם",</p>

⁶⁰ הנה עד כאן נעלם פעולת הנשמה בשכל, דהיינו שהכל סוד קדש, המורה על החכמה הנעלמה, ותוכיות פנימי ופעולה הרוחנית דקה, ויוצא מתוכיות זה, דהיינו ו' אל סוד י', דהיינו עצם שם יהו"ה, שהוא יציאת ההשפעה מן הכח הדק לפועל, בערך שם יהו"ה דהיינו יקרא (אור יקר).

⁶¹ מלכות דאצילות (רח"ו). (ס"א דאקרי קדש) (נוסף בדפ"ו).

⁶² והרי יצאו ההנהגות והנבואה והקול, שהכל ענין א', אל מציאות שם יהו"ה, אל בחינה ראשונה דהיינו י' דקה ודאי (אור יקר).

⁶³ דהיינו חכמה מחשבה בערך אל הו"ה הנשארים (אור יקר).

⁶⁴ דהיינו אותה בחינה הנגדיית לה' ראשונה, דהיינו הבינה, כדפי'. ועד כאן היה נשמה ומחשבה דקה, ואין להתפשטות הנבואה ולא להוות שם קול אלא רוח בחשאי נביע בתוכיות החיך כנודע, אמנם כשבא אל סוד ק' דהיינו בינה כדפי' אז נתהוה הויה נגלת והיה סודה קול (אור יקר).

⁶⁵ ר"ל צירוף ויקרא, זהו שנתגלה אל משה, שבעוד צירוף הראשון ויקרא מתנוצץ, לא יכול משה לבא אל אהל מועד כמשי"ו, ואח"כ ויקרא אז אל משה, וקראו שיכנס בתוכו (יהל אור).

⁶⁶ לעאלא (דפ"ו).

⁶⁷ ר"ל משה רבינו ע"ה, כמ"ש עליו המלאכים, מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כו' (יהל אור).

⁶⁸ גליין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ויקרא אהרן ומרים וכתיב (שם ח) פה אל פה אדבר בו וכתיב (שם ז) לא כן עבדי משה בנין דלא מודעין שבחיה דבר נש לקמיה סלקין אתוון ואתהדרו בכל אינון משריין כגוונא דא בצרופא דא אוקיר וקלא נפיק ואכריו ואמר אוקיר אנוש מפז וגו' לבתר אתמשכו אתוון והוון נציצין על רישיהו דכל אינון רתיכין ואשתככו עד דאתתקנו לדוכתי[הו]:</p>	<p>ונאמר "ויקרא אהרן ומרים", ונאמר "פה אל פה אדבר בו", ונאמר "לא כן עבדי משה", משום שלא מודיעים שבחו של אדם לפניו. עלו האותיות וחזרו בכל אותם המחנות כדוגמא זה, בצרוף הזה, אוקיר, וקול יוצא והכריו ואמר אוקיר אנוש מפז וגו'. אחר כך נמשכו האותיות, והיו נוצצות על ראשי כל אותן המרכבות, ושקטו עד שנתקנו למקומותיהן.</p>
<p>רישא לסטר שמאלא חזקיא"ל רב ממנא רב משריין לכל אינון דקיימי לתרעא דמשכנא⁶⁹ תחות שלטנ[ות]א דגבריא"ל ועמיה כד⁷⁰ מתתקנן [בההוא] [גבי לההוא] תרעא כל אינון משריין תחות ידיה [וחד] [ועמיה חד] ממנא אתקם על תרעא לבר וגזריא"ל שמיה ועמיה י"ב ממנן דסחרין⁷¹ ליה תלת תלת לכל סטר לד' סטרין ואלין שננא דלהטא דחרבא דמתהפכא בידיהו:</p>	<p>הראש לצד שמאל חזקיא"ל, הממונה הגדול, גדול המחנות לכל אותם שעומדים לשער המשכן תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו מתתקנים באותו השער את כל אותם המחנות שתחת ידו, וממונה אחד העומד על השער בחוץ ושמו גזריא"ל, ועמו י"ב ממונים שסובבים אותו, שלש שלש לכל צד לארבעה צדדים, ואלו שנינות של להט החרב המתהפכת בידיהם,</p>
<p>והאי ממנא חזקיא"ל קאים עלייהו לעיל[א]⁷² לגו [את חד נציין] [מן דא אית חד דנציין] על רישיהו ואיהו את א' דהא לא קיימי אלין ולא⁷³ שיילי אלא ברזא דא' דאיהו⁷⁴ ימינא בנין דשמאלא לא נטיל אלא בימינא ימינא נטיל תדיר לשמאלא דא' את נציין ונפיק מן ימינא כדן נטלין לההוא אתר דנציין ההוא נציצו:</p>	<p>והממונה הזה חזקיא"ל עומד עליהם למעלה למעלה בפנים, אות אחת נוצצת על ראשם והיא האות א', שהרי אלה לא עומדים ולא שואלים אלא בסוד של א' שהיא ימין, משום ששמאל אין נוסעת אלא בימין. הימין תמיד נוסעת לשמאל, שא' אות נוצצת ויוצאת מימין, ואז נוסעים לאותו מקום שנוצצת אותה התנוצצות.</p>
<p>לגו מניה רהטיא"ל⁷⁵ רב משריין דקיימא לגו תחות שלטנ[ות]א דגבריא"ל ועמיה כל אינון משריין תחות ידיה וחד ממנא קאים עלייהו [בתרעא] דאתקרי בארעא⁷⁶ קדשיא"ל וסחרין ליה י"ב ממנן תלת תלת ד' זמנין וההוא ממנא רהטיא"ל קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה את חד נציין על רישיהו דכל אלין משריין ואת דא איהו ז' ואיהו אתחלף גו תקונא דמשכנא באת ל' האי אתחלף ברזא (שם כד ז) דיזל מים⁷⁷ מדליו ואתחלף</p>	<p>לפנים ממנו רהטיא"ל, גדול המחנות שעומד בפנים תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו כל אותם מחנות תחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא קדשיא"ל, וסובבים אותו י"ב ממונים, שלש שלש ארבע פעמים, ואותו הממונה רהטיא"ל עומד על כולם, שלא משתנה שמו. אות אחת נוצצת על ראשיהם של כל המחנות הללו, והאות הזו היא ז', והיא מתחלפת בתוך תקון המשכן באות ל', זו מתחלפת בסוד של "יזל מים מדליו", ומתחלפת</p>
<p>ג/ב</p>	

⁶⁹ כי המשכן בריאה, ושם משכן השכינה, ומאירים תוך המשכן. והמלאיכם שיש שם ימיניים כהנים, ושמאלים לויים, ופתח המשכן סוד פתח היסוד, והשוערים שומרים הגבורות שלא יצאו (רח"ו).
⁷⁰ נמחק בדפ"ק.
⁷¹ דסחרין (דפ"ו).
⁷² לעילא (נוסף בדפ"ו).
⁷³ (ס"א נטלי) (נוסף בדפ"ו).
⁷⁴ שמות קנט ע"א (הערת הזהר).
⁷⁵ עי' תז"ח י ע"ג: חר"ק חזקיא"ל רהטיא"ל קדושיא"ל.
⁷⁶ נמחק בדפ"ק.
⁷⁷ מיסוד גבורות גשמים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגלופי אתוון ואקרי חלופא ל' כד האי נציץ על רישיהו דכל אלין משריין כדין כלהו נטלין לההוא סטרא דההוא נציצו:</p>	<p>בחקיקות של האותיות, ונקרא חלוף ל'. כשזו נוצצת על ראשם של כל המחנות הללו, אז כולם נוסעים לאותו צד של אותה התנוצצות.</p>
<p>(ו)לגו מן דא קפציא"ל רב ממנא [רב] (דכל אילין) משריין תחות שלמניה דגבריא"ל ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה אינון דאתמסרו ליה בההוא שעתא וחד ממנא קאים עלייהו עזא"ל שמיה וי"ב ממנן סחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא וקפציא"ל רב ממנא קיימא [עלייהו] (על כלהו) את חד נציץ על רישיהו דכל אינון משריין ואיהי את ד'78 וכלהו [נטלין] לההוא נציצו דההוא את האי את תלייא גו אורא על תריין אתוון אחרנין:</p>	<p>לפנים מזה קפציא"ל, הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, הם נמסרו לו באותה שעה, וממונה אחד עומד עליהם ששמו עזא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו בכל צד, שלש שלש כפי שבארנו, וקפציא"ל הממונה הגדול עומד על כולם. אות אחת נוצצת על ראשם של כל המחנות הללו, והיא האות ד', וכולם נוסעים לאותה התנוצצות של אותה האות, האות הזו תלויה בתוך האויר על שתי אותיות אחרות.</p>
<p>לגו מן דא שמעיא"ל רב ממנא האי אתחלף לר' שמדן בגין דלא קיימא בגלפוי זמנין לסטר ימינא וזמנין לסטר שמאלא ועמיה י"ב ממנן דסחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא ורגשיא"ל רב ממנא על אלין י"ב (ד)תחותיה דההוא ממנא אחרא ואת חד נציץ על רישיהו לעילא ואת דא איהי את ה' ודא תליא באורא על כל שאר אתוון בההוא את ד'79 [דקאמרן ד'] (ר' דקאמרן) אלין תריין סליקו לעילא על כל שאר אחרנין וכלהו נטלין לההוא נציצו דתליא מההוא את:</p>	<p>לפנים מזו שמעיא"ל הממונה הגדול, זה מתחלף לארבעה שמות, בגלל שלא עומד בחקיקותיו, לפעמים לצד ימין ולפעמים לצד שמאל. ועמו י"ב ממונים שסובבים אותו לכל צד שלש שלש כמו שבארנו. ורגשיא"ל הממונה הגדול על אלה הי"ב, תחת אותו הממונה האחר, ואות אחת נוצצת על ראשיהם למעלה, והאות הזו היא האות ה', וזו תלויה באויר על כל שאר האותיות. באותה האות ד' שאמרנו, ארבע אלו, שנים עולות מעל כל שאר האחרות, וכולם נוסעים לאותה התנוצצות שתלויה מאותה האות.</p>
<p>לגו לגו [ב]אתר דאקרי קדש נציץ את חד גו טמירו דקדש ואיהי את ס' סתימא האי נציץ בנציצו על כלהו אתוון וקלא הוא נפיק מבינייהו דאלין אתוון כדין בטש נציצו דהאי את ונטיל תריין אתוון אחרנין נציצין דתליין באורא ואינון [דה]80 (יא) ואשתאר א"ל ואתחבראן באלין אחרנין דסטרי ימינא ובטשו אלין באלין ונטלי כלהו ואתהדרן קדמאי כמלקדמין ונפקי לבר וכדין אקרוז ויקרא⁸¹ אל משה (ויקרא א א):</p>	<p>לפני ולפנים במקום שנקרא קדש נוצצת אות אחת בתוך סתר הקודש, והיא האות ס הסתומה זו, נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, ויוצא קול מבין האותיות הללו, אז מכה התנוצצות האות הזו ונוטלת שתי אותיות אחרות נוצצות, שתלויות באויר, והן ד' ה', ונשאר א' ל' ומתחברות באחרות, הללו של צד ימין ומכות אלו באלו, וכולן נוסעות וחוזרות, הראשונות כבראשונה ויוצאות החוצה, ואז נקראות "ויקרא אל משה".</p>
<p>ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר רבי חייא פתח ואמר (שיר ה א) באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו' האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאן סיפיה רישיה⁸² כתיב אכלתי יערי עם</p>	<p>"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר", רבי חייא פתח ואמר "באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו'", הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. כתוב</p>

⁷⁸ ש' (יהל אור).

⁷⁹ ש' (יהל אור).

⁸⁰ שה (יהל אור)

⁸¹ שהן אותיות הנ"ל (יהל אור).

⁸² שתיים הנה קושיותיו שהן ארבע. האחת שמתחיל לדבר עם כלתו בראש הפסוק ואחר כך מסיים בסוף בדברו לאחרים, וזה לאו רישיה סיפיה. והשניה שבסוף מזמין רעים ודודים לאכול ואת הכלה לא יזמין, וזהו

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבשי שתיתי ייני עם חלבי לבתר אכלו רעים מאן דמזמן לאחרא כד מזונא מתתקן קמיה בתר דאיהו אכל(ה) היאך יזמן לאחרא אלא זכאין אינון ישראל⁸³ דקב"ה בעא לדכאה להון ואתרעי בהון⁸⁴ מכל שאר עמין עכו"ם ומדאתרעי בהון⁸⁵ בעא לסלקא להון מכל מקטרגי עלמא:</p>	<p>אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אחר כך אכלו רעים, מי שמזמין את האחר, כשמזון מתוקן לפניו, אחר שאכל, איך יזמין את האחר. אלא אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה לטהר אותם, ורוצה בהם מכל שאר העמים, ומשהתרצה בהם רצה להעלותם מכל המקטרגים של העולם.</p>
<p>תא חזי (בתר דאתעבד משכנא⁸⁶) וביומא דאתקם משכנא לתתא בההוא יומא אתתקם ומשכנא אחרא לעילא עמיה⁸⁷ דכתיב (שמות מ יז) הוקם המשכן⁸⁸ סתם וההוא יומא הדרותא דקודשא בריך הוא⁸⁹ הוה כיון ודאתקם (דאתחנך בו) משכנא מה כתיב (שם לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כד חמא קודשא בריך הוא כך אמר ומה על ידא דמשה אתקם ואיהו לבר מיד ויקרא אל משה אמר ליה משה חנוכא דביתא במאי הוה בסעודתא:</p>	<p>בא וראה (אחר שנעשה המשכן) ביום שהוקם המשכן למטה, באותו יום הוקם משכן אחר למעלה עמו, שנאמר "הוקם המשכן" סתם, ואותו יום היה שמחתו של הקדוש ברוך הוא. כיון שהוקם המשכן, מה נאמר "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד", כשראה הקדוש ברוך הוא כך אמר, ומה על ידי משה הוקם והוא בחוץ, מיד ויקרא אל משה אמר לו משה חנוכת הבית במה היא, בסעודה.</p>
<p>אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה (ויקרא א ב) והדא הוא דכתיבו באתי לגני אחותי כלה וגו' (והא אוקמוה האי קרא אבל) וד"א באתי לגני דא גן עדן דלעילא אחותי כלה דא כנסת ישראל⁹⁰ דבההוא</p>	<p>"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", זהו שנאמר "באתי לגני אחותי כלה וגו'", והרי בארנו הפסוק הזה. אבל "באתי לגני", זה גן עדן שלמעלה, אחותי כלה זו כנסת ישראל,</p>

לאו סיפיה רישיה, שענין ההזמנה שהיא בסוף לא ישנו בראש. ועוד יש שתי קושיות אחרות מן האמצע אל הסוף, וז"ש כתיב אכלתי וגו', וכלומר הבט לסדר הפסוק שאומר אכלתי ולבסוף אכלו שהוא מצד ב' השקפות קשה, האחת מאן דמזמן, פי' דרך הארץ לזמן האורחים קודם האכילה, והשניה שאם אמר שאכל הכל איך יזמין אחרים כי מה נשאר להם לאכול (רמ"ז).

⁸³ זו הצעה כוללת לסוד הקרבנות שתכלית כוונתם להעלות ניצוצי טהרה המתבררים מפנימיות הטוב שבקלי' נוגה ועולים בסוד מ"ן, וזהו אומרו בעא לדכאה להון, שה"ס הבירור שמתברר מסיגי הטומאה ומתעלה לקדושה ממטה למעלה ומתעוררים האורות העליונים להשפיע למטה (רמ"ז).

⁸⁴ פי' ממשיך שפע הרצון העליון ששם מקור השפע, וזה דוקא בישראל מכל שאר אומות העולם, שנשמת ישראל מהפנימיות ויש לה כח לעורר ולקבל אור הקודש, מה שאין כן שאר הגוים שנפשותם הוא מחיצוניות (רמ"ז).

⁸⁵ ירצה כיון שהוא יתברך משפיע בהם שפע רצונו לכן משתדל שלא ידבקו בהם החיצונים ולא יקבלו חלילה מאור המושפע על ישראל, וזה נעשה ע"י הקרבנות וכוונתם, שמקשרים העולמות והתחתון מתעלה לעליון והעליון לעליון ממנו עד אין סוף כנודע (רמ"ז).

⁸⁶ ואחר שהציע ענין זה הכולל נמשך לפרש אותו בפרטות, ואמר "תא חזי בתר דאתעביד וכו'", איתא בספר זוהר הרקיע פרשת כי תשא שהמשכן סודו בבריאה, והענין שקודם לכן היה השפע בא ע"י התלבשות בריאה ביצירה אבל כשנעשה המשכן בעוה"ז שה"ס ה' אחרונה שבשם אז נתקן עולם הבריאה ה' ראשונה, וכדי להרבות האור והקדושה האיר אור הבריאה על המשכן התחתון שלא ע"י אמצעות היצירה (רמ"ז).

⁸⁷ דייקא עמיה שר"ל שאור המאיר במשכן היה של המשכן העליון, והוא על דרך מה שאנו מכוונים במוצאי שבת במלת כוננהו כונ"ן ה"ו, שהה' היא למעלה מהו', וידוע שאז תקן משה מזמור (תהלים צ יז) ויהי נועם הנקרא שיר של פגעים, שהרי בהמשך אור הבריאה על האדם כל החיצונים נכנעים די'ש בה רוב טוב על הרע, וכמ"ש ענין זה במ"א, שבפסוק ויהי נועם יש ה' פעמים נ"ו שהוא סנדלפון, וסמך ליה יושב בסת"ר גי' אכתריא"ל שהוא בבריאה (רמ"ז).

⁸⁸ סוד פרצוף הנוק' נשלמה עתה מן פגם העגל (רח"ו).

⁸⁹ הנה כשהיו ישראל במדבר היו ז"נו א"בא שהם ב' ריבוע אלה"ם וריבוע אלה"ם גימ' ר' וב"פ ר' גימ' משכ"ן שהוא המלכות שהוקמה עם ז"א בסוד פרצוף א"בא כי עד עתה היתה בסוד נקודה (זהר הרקיע).

⁹⁰ הנה לעיל אמר האי קרא לאו רישא סיפא כי לכאורה נראה שהגן הוא מלכות וא"כ היינו אחותי כלה וא"כ על מה אמר באתי לגני אבל לפי דברי הזוהר נחא שאמר באתי לגני דא ג"ע דלעילא כי גן נקר' אימא ולכן גני גימ' ס"ג ואבא נק' עדן והנה נודע כי לאה היא בחי' קשר של תפילין דריש' דז"א והארת א"ו מתפשטת ובוקעת בראש הז"א ונעשה לו מוחין וזהו באתי לגני הוא דברי החתן ז"א שעולה ומקבל מוח מצד א"ו הנקר' ג"ע כנזכר. והנה ו"ק דלאה הם בגופא דז"א ואז הוא סוד (ש"ה ה א) אריתי מורי א' עם בשמי

זהר ויקרא חלק א'

<p>יומא אודווגו זווגין בכלא⁹¹ אודווגו זווגין בההוא גן עדן בגין דאתברכו כלהו משקיו דנחלא⁹² ואתקשרו כל חד בחבריה הדא הוא דכתיב אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי:</p>	<p>שבאותו יום הזדווגו זוגים בכל, הזדווגו זוגים באותו גן עדן, משום שכולם התברכו מהשקאת הנחל, ונקשרו כל אחד בחבירו, זהו שנאמר אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה אייהי מלכות אדניי אריתי מורי דא [חסד] דרגא דאברהם דאתמר עליה (שה"ש ד ו) אלך לי אל הר המור⁹⁴ עם בשמי דא [נצח] דרגא דאהרן דכתיב ביה (שמות ל כג) ואתה קח לך בשמים ראש⁹⁵ ואינון דרועא ימינא בירכא ימינא ורוא דמלה (תהלים טז יא) נעימות בימינך⁹⁶ נצח ואינון⁹⁷ תרין ברכין לקבליה חד מגן אברהם ותניינא עבודה⁹⁸ דהוא</p>	<p>פתח ואמר "באתי לגני אחותי כלה", היא מלכות אדניי, "אריתי מורי" זה חסד, הדרגה של אברהם, שנאמר עליו "אלך לי אל הר המור". עם בשמי, זה נצח הדרגה של אהרן, שנאמר בו "ואתה קח לך בשמים ראש", והם זרוע ימין בירך ימין. וסוד הדבר "נעימות בימינך נצח", ואותן שתי הברכות כנגדו אחת מגן אברהם, והשניה עבודה שהיא</p>
<p>ד/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, כולם השקו והתרו ממעיין הנחל. "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", כל אותם שלמטה, וכולם ענפים (עולמות), כולם התברכו ונזונו כשאלה</p>	<p>עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, כולם השקו והתרו ממעיין הנחל. "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", כל אותם שלמטה, וכולם ענפים (עולמות), כולם התברכו ונזונו כשאלה</p>

ב' אכלתי יערי ג' עם דבשי ד' שתיתי ייני ה' עם חלבי ו' והם ו' דברים שהם ו' מדות שלאה תופסת בו ואח"כ (ש"ה ה א) שתו ושכרו דודים שהם ז' חתן וכלה וגם כי יעקב באין לו מוחין מלאה כי קשר של תפילין הוא ברישא דז"א ושם עולה יעקב וכשמזדווג יעקב עם רחל שהיא כלתו אמיתית אז הוא אומר לה אחותי כלה. דע כי באתי לגני ועליתי שם בגני שהיא לאה מלכות דתבונה כי גני גימ' ס"ג ומספר לה איך שכבר נזדווג עם לאה (זהר הרקיע). רחל (רח"ו).

⁹¹ בלאה ורחל (רח"ו).

⁹² מיסוד הבינה (רח"ו).

⁹³ באתי לגני אחותי כלה אייהי מלכות אדניי וכו'. דע כי הוא מפרש מלת לגני היא מל' אדניי היינו מל' שירדה בבריאה בסוד לכי ומעטי את עצמך והיא נק' אדניי שדנה את העולם והיא ג'ן פרשיות ואחותי כלה הוא נוקבא דאצ"ל (זהר הרקיע).

⁹⁴ המוריה (יהל אור).

⁹⁵ כמ"ש (אסת"ר הק' אות י') אהרן ראש לכל הנמשכחים (יהל אור).

⁹⁶ ר"ל חסד (יהל אור).

⁹⁷ אינון (דפ"ק).

⁹⁸ שהיא דווקא באהרן (יהל אור).

⁹⁹ זווג אר"א ע"י חיק וגרון בסוד אכלו רעים (שעה"כ צה ע"א), אכלו רעים באבא ואמא ושתו דודים לתתא בזו"ן שהיא בחי' השתייה (פע"ח שבת יח), ודע כי ב' אכילות הם למעלה וב' שתיות הם למטה והנה מן עתיק יומין דבגולגלתא דא"א נמשך סוד אכילה ומזון לתתא עד הפה של א"א ואח"כ יצא משם ולחוץ כי אינו יכול להיות מוגבל לכנוס בפנים ואז יוצא דרך הפה לחוץ ומשם נמשך דרך הדיקנא למטה עד נגד הפה של אר"א והוא מקיף אותן בסוד הבל ומשם שואבים אר"א וניזונים ממנו ע"י שאיבה לבד והוא מזון של ג"ר שלהם ועוד יש אכילה שנייה הנמשכת ממוח דא"א עצמו אל פיו ומשם נכנס בפנימותו דרך הגרון שהוא כתר דאר"א כנודע ומתפשט עד הפה של אר"א ואז יורד בפנימית גרונם עד הו"ק שלהם ואלו הם סוד ה' קולות הפנימים שאמרנו לעיל שהמלכות ניזונת מהם ביה"כ ושנים אלו הם סוד אכילה כנ"ל. אך מהבינה נמשכת ב' מיני שתייה לזו"ן ע"ד הנ"ל כי משם ולמטה הוא סוד המים והנה ממה שיוורד אל הבינה מלמעלה מא"א דרך המוח שלה עד פה שלה הנה יורד דרך גרון דרך פנימית ומשם ניזונים ג"ר דזו"ן וממה שיוורד מבינה ממוח שלה ממש נמשך עד פה שלה ומשם יוצא לחוץ ויורד עד ו"ק של זו"ן וניזונים ממנה והנה זהו היפך מן הפה דא"א כי שם היותר עליון יוצא לחוץ ובכאן הוא היותר עליון הוא יורד בפנים וכו' (פע"ח יוה"כ ג). ועי' דע"ה ח"ב לד ע"ב: ובאמת הנה נמצא באדם ג"כ בחי' האכילה הזה, והוא ביום התענית, כמ"ש בזוה"ק (תרומה קנ"ג ע"א) ובדברי הרב בשער רוח הקודש (בכוונת תענית דף ז סע"ב ושם ע"א), כי אז נמשך המזון מעילא לתתא מן המוח אל הלב ומהלב לכל האברים, והוא מזון רוחני. וכן המן שאכלו ישראל במדבר היה ג"כ מעילא לתתא.

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתברכו לעילא¹⁰⁰ ובמה מתברכאן ומתבסמאן כלהו בריחא דקרנא:</p>	<p>התברכו למעלה, ובמה מתברכים ומתבשמים כולם בריח הקרבן.</p>
<p>תא חזי בשעתא דנהתת כנסת ישראל לאשרהא דיורהא בארעא קודשא בריך הוא אמר ליה [ל]האי קרא בנין דאשתכחו ברכאן וחדוה בכלהו עלמין ואתבסמת היא לנפקא מינה ברכאן לכלא דכד אלין שית אתברכאן כדין כלהו עלמין אתברכאן כחדא לתתא ומתברכאן לעילא (וכנסת ישראל) וישראל[ן] אתברכאן[ן] מכלהו:</p>	<p>בא וראה בשעה שירדה כנסת ישראל להשרות דיורה בארץ, הקדוש ברוך הוא אמר לה את הפסוק הזה, משום שנמצאו ברכות ושמחה בכל העולמות, והיא התבשמה לצאת ממנה ברכות לכל. כשאלו הששה מתברכים, אז כל העולמות מתברכים כאחד למטה, ומתברכים למעלה (וכנסת ישראל), וישראל ומתברכים מכלם.</p>
<p>דבר אחר באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר לא אזדווגין¹⁰¹ קודשא בריך הוא (ס"א ישראל) בכנסת ישראל אלא בזמנא דאלין שית אתרוון משקין דנחלא¹⁰² דלא פסק רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלין כל מארי דיבבא ויללה דאתבסמו כלהו ואתברכו כחדא דהא מסעודתא דמלכא מתהניין כלא ואימתי אכלי כלהו בשעתא דמלכא [אתי חדי ווע"ד מלכא אתחדי וחדי (ג"א אתיחדי וחדי מלכא)] (איתחדי וחדי)¹⁰³ למטרוניתא בקדמיתא לבתר כלהו אכלן וחדאן:</p>	<p>דבר אחר באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר אין הקדוש ברוך הוא (ישראל) מזדווג עם כנסת ישראל אלא בזמן שאלו הששה רויים מהשקאת הנחל שלא פוסק. רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו כל בעלי היבבה והיללה, שכולם התבשמו והתברכו כאחד, שהרי מסעודת המלך כולם נהנים, ומתי כולם אוכלים, בשעה שהמלך בשמחה, ולכן המלך שמח ומשמח את המלכה בתחילה, ואחר כך כולם אוכלים ושמחים.</p>
<p>רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלין אינון שית דקאמרן ואלין אינון דכתיב בהו (שיר א ד) הביאני המלך חדריו וגו' שתו ושכרו מההוא יין¹⁰⁴ דרוי לכלא רבי אלעזר אמר כל אינון דלתתא דכיון דאינון שית אתברכאן כלהו דלתתא מתברכאן:</p>	<p>רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו הם הששה שאמרנו, ואלו הם שנאמר בהם "הביאני המלך חדריו וגו'", שתו ושכרו מאותו היין המרוה את הכל. רבי אלעזר אמר כל אותם שלמטה, כיון שאותם הששה התברכו, אז כל אלו שלמטה מתברכים.</p>
<p>רבי שמעון אמר כלא שפיר אבל רוא דמלה (שיר ה א) אכלו רעים לעילא¹⁰⁵ שתו ושכרו דודים לתתא¹⁰⁶ אמר ליה רבי אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא אמר ליה [יאות שאילתא] (ואת שאיל) דא אתר עלאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשין לעלמין אלין אקרונ רעים הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ועדן והוא נהר לא מתפרשין לעלמין ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא¹⁰⁷ שתו ושכרו דודים אלין אינון לתתא דאקרונ דודים לזמנין ידיען והא אוקימנא:</p>	<p>רבי שמעון אמר הכל יפה אבל סוד הדבר "אכלו רעים" למעלה, שתו ושכרו דודים למטה. אמר לו רבי אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אמר לו יפה שאלת, זה המקום העליון שהם באחדות ובשמחה שאין נפרדים לעולמים, אלו נקראים רעים, זהו שנאמר "ונהר יצא מעדן", ועדן ואותו נהר אין נפרדים לעולמים, ונמצאים לעולמים ברצון ובאחדות ובשמחה. שתו ושכרו דודים, אלה הם למטה שנקראים דודים, לזמנים ידועים, והרי בארנו.</p>

100 או"א (רח"ו).

101 אזדווגא (דפ"ו).

102 יסוד הבינה (רח"ו).

103 (ס"א אתחדי) אתי חדי ועל דא מלכא איתחדי וחדי (דפ"ו).

104 יין המשומר בענביו יסוד הבינה (רח"ו).

105 דא או"א (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א).

106 דא ז"נ (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א).

107 ח"ב נה ע"א ולקמן סא ע"ב (לש"ו).

<p>תא חזי באינזן עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה מאי טעמא מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא כתיב בהו אכילה ובאינזן תתאי דבעיין שקיו כתיב בהו שתיה דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא ועל דא באלין אכילה ובאלין שתיה אלין רעים ואלין דודים אמר ליה רבי אלעזר [אתחזין] (תא חזי) דהא דודים חביבותא אינזן אמאי אינזן תתאי אמר ליה אינזן דתאבין דא לדא ולא משתכחי תדיר אקרי דודים ואינזן דמשתכחי תדיר ולא מתכסיין ולא מתפרשן דא מן דא אקרו רעים¹⁰⁸ ועל דא אלין דודים ואלין רעים אלין ברעותא באחדותא תדיר ואלין בתיאובתא לזמנין ודא הוא שלימותא דכלא בגין [דתתברך] (דאתברכא) ודיתברכא כנסת ישראל וכדין חרוותא בכלהו עלמין:</p>	<p>בא וראה, באותם עליונים כתוב בהם אכילה בלא שתיה, למה. מי שיש לו נודות יין צריך אכילה, ומשום ששם שרוי היין המשומר, כתוב בהם אכילה. ובאותם התחתונים שצריכים השקיה, בהם כתוב שתיה, שהרי כל הנטיעות צריכות השקיה מהנחל העמוק, ולכן באלו אכילה ובאלו שתיה, אלו רעים ואלו דודים. אמר לו רבי אלעזר נראה שהדודים הם חביבות. למה הם תחתונים. אמר לו אלו שמשותקים זה לזה ולא תמיד נמצאים נקראו דודים, ואלו שנמצאים תמיד ולא מתכסים ולא נפרדים זה מזה נקראו רעים, ולכן אלו דודים ואלו רעים, אלו ברצון ובאחדות תמיד, ואלה בתשוקה לפעמים, וזוהי שלמות הכל, כדי שתתברך כנסת ישראל ואז שמחה בכל העולמות.</p>
<p>רבי חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין בגין דאינזן סעודתא דמלכא לקרבא קמיה ומתהניין מיניה מאריהון דדינין ומתבסמן כלהו ואשתכח חרוותא בכלא רבי אחא אוקים האי קרא בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא דאשתכחו ברכאן וחדוון בכלא ועאלת שכינתא ככלה לחופה וכדין אשתלימו (ס"א אשתכחו) ישראל לתתא ואתאחדו ביה:</p>	<p>רבי חזקיה באר את הפסוק הזה בקרבנות, משום שהם סעודת המלך להקריב לפניו, ונהנים ממנה בעלי הדינים, וכולם מתבשמים, ונמצאת שמחה בכל. רבי אחא באר את הפסוק הזה בשעה שנכנסה שכינה למשכן, כשנמצאו ברכות ושמחות בכל, ונכנסה השכינה כמו כלה לחופה, ואז נשלמו (נמצאו) ישראל למטה ונאחזו</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>רצה אכלתי יערי¹⁰⁹ דא גבורה פחד יצחק עם דבשי¹¹⁰ הוד דרגא דרוד והיינו דרועא שמאלא עם ירכא שמאלא שתיתי ייני עם חלבי גוף וברית¹¹¹ יעקב עם שלמה לבתר (שיר ה' א) אכלו רעים שתו ושכרו דודים י"ב שבטים בי"ב ברכן תוספת ברכת</p>	<p>רצה. אכלתי יערי זו גבורה פחד יצחק. עם דבשי הוד, הדרגה של דוד, והיינו זרוע שמאל עם ירך שמאל. שתיתי ייני עם חלבי גוף וברית, יעקב עם שלמה. אחר כך "אכלו רעים שתו ושכרו דודים", י"ב שבטים בי"ב ברכות תוספת. ברכת המינים מי אוכל אותה, אותו שנאמר בו באתי לגני אחותי כלה. ויש מי שמחלק אותם בסוד אחר, "אריתי מורי עם</p>

¹⁰⁸ או"א הם כחדא נפקין וכחדא שריין, והם תרין ריעין דלא מתפרשין (וכמ"ש בספד"צ פ"א יד ע"א), ובאד"ז ר"צ ע"ב, ופ' ויקרא דף ד' ע"א) וע' בשער או"א (סוף פרק ז') ה' חילוקים בין או"א לזו"ן (הקדו"ש נו ע"ד), אחר שנתקן עולם האצילות נקראו או"א ריעים דלא מתפרשין דא מן דא וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא דף ד ע"א), וע' בע"ח (שער או"א ספ"ז) (שער הפונה קדים פג ע"א), קבלת או"א ויניקתם הנה הוא מהמזלין אשר האו"א כלולים בהם והמזלין הם הדעת עלאה אשר על ידיהם מתייחדים האו"א והם עי"ז תרין ריעין דלא מתפרשין דא מן דא כמ"ש באד"ז רצ ע"ב (וכן הוא בפ' בשלח נ ע"ב, נה ע"א, ופ' ויקרא ד ע"א, סא ע"ב) וכ"ז הוא ע"י כלילותם בהמזלין שהם הדעת עלאה דכללית האצילות והם מהמקור והשורש דכל בחי' דעת וכן הוא כ"ז במכל שכן בהאו"א שבא"ק ע"י כלילותם בהעקודים שהוא סוד הדעת עלאה אשר מרזא דאור א"ס (כללים ח"ב קכב ע"א).

¹⁰⁹ יע"ר גימ' פ"ר גבורות מנצפ"ך (יהל אור).

¹¹⁰ דשופר הוא בשמאל כידוע קרן היובל, והוא שם אלהים במילואו ופשוטו וריבועו וכשתקח ממנו פ"ר הנ"ל נשאר ש"ו גימ' דב"ש, והן אתה גבור עם מודים הוד (יהל אור)

¹¹¹ כמ"ש (מגילה טז ע"ב) שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, ור"ל ישראל סבא ת"ת, ע' ענפין, בסוד ע' נפש דיעקב והוא ינא דמנטרא דגדלות דאימא, אבל יוסף יסוד בסוד נער, וכן שלמה והוא בסוד חלב לפי שבגדלות נשאר יסוד יתום מאמו ונשאר ביניקה, והן אתה קדוש עם שים שלום יסוד (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>המינין¹¹² מאן אכיל לה ההוא דאתמר ביה¹¹³ באתי לגני אהותי כלה¹¹⁴ ואית דפליג לון ברוא אהרא (שם) אריתי מורי עם בשמי¹¹⁵ גוף וברית יערי עם דבשי שוקא ימינא עם שמאלא ייני עם חלבי דרועא שמאלא בימינא דאינון ייני גבורה חלבי חסד (ע"כ)¹¹⁶:</p>	<p>בשמי", גוף וברית, יערי עם דבשי שוק ימין עם שמאל, ייני עם חלבי זרוע שמאל עם ימין, שהם ייני גבורה, חלבי חסד.</p>
<p>ד/ב</p>	
<p>בקודשא בריך הוא בארעא הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם¹¹⁷ וכדין עלאי ותתאי אתבסמו:</p>	<p>בקדוש ברוך הוא בארץ, זהו שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ואז התבשמו עליונים ותחתונים.</p>
<p>ויקרא אל משה (ויקרא א א) רבי שמעון פתח (שיר ב יב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו האי קרא אית ביה לאסתכלא כיון דכתיב נראו בארץ מהו דכתיב נשמע בארצנו¹¹⁸ דהא בחד ארץ סניא אלא הנצנים אלן אינון נטיעין¹¹⁹ דעקרן קודשא בריך הוא ושתיל לון באתרא אהרא ואתרביאו¹²⁰ כנטיעתא כד אפיק פרחין¹²¹ נראו בארץ דהאי ארץ¹²² מתברכא</p>	<p>"ויקרא אל משה", רבי שמעון פתח "הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו", בפסוק זה יש להתבונן, כיון שנאמר נראו בארץ מה זה שנאמר נשמע בארצנו, שהרי בארץ אחת מספיק. אלא "הנצנים" אלו אותן הנטיעות שהקדוש ברוך הוא עקר אותן ושתל אותן במקום אחר, וגדלו כנטיעה. כשמוציאה פרחים נראו בארץ, שהארץ הזו מתברכת מהם כראוי. ומיהו הארץ הקדושה, הארץ העליונה, ארץ ודאי.</p>

112 בכאן אמר פי' על הגמ' ל"ש אלא נחש, אבל עקרב פוסק, כי כל עבירות אינן חמורים כמו כופר בעקר, ע"כ משעמדו המינין שכפר בעק"ר, הוא עקרב, פוסק, ותקנו ברכה באמצע התפלה (יהל אור).

113 ר"ל מלכות, ששם סביב רשעים כו' רגליה כו' (יהל אור).

114 עי' יהל אור בשם תלמידי הגר"א.

115 מורי כמ"ש צרור המור דודי כו', בשמי יסוד מבשם לנוק', יער ודבש הן ב' קרנות של היובל כמ"ש בסוד ב' רצועות של תפילין של ראש, שהן נו"ה שופר כנ"ל (יהל אור).

116 אח"ז שייך מ"ש בדף רמד ע"א בחבורא קדמאה (הערת הזהר).

117 עי' בהגר"א על תיקו"ז קו ע"ג בשם זהר תרומה קמו ע"א ז"ל, אמר קב"ה רעותי לדירא בינייהו אבל לא יכלנא עד דתתקון ההוא רוחא דילי דשריא בגוייהו הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כו', ור"ל דושכנתי בתוכם, הכוונה בתוך כל אחד ואחד מישראל.

118 דמשמע שארץ אחרא הוי מדקאמר לעיל ארץ והשתא קאמר ארצנו (אור יקר).

119 אנו צריכים לפרש ארץ למעלה, ונצנים לאו נצנים ממש גשמיים אלא הספירות שמציאותם בבינה ושם הם זרועים זריעה ראשונה, ואח"כ עקרן הקב"ה משם ושתלן במקום אחר, דהיינו במקום הראוי להם. וא"ת מה צורך לנטיעה ואח"כ לשתילה, יהיה מיד נטיעתם במקום, הענין, כי בהמצאם מחכמה הם דקים בתכלית דקות, אי אפשר להמציאם משם אל הגילוי העצמי לצורך הנהגת הנמצאים למטה, לכך הם נטועים בבינה ושם מקבלים גילוי קצת, ועדיין אותו גילוי אינו מספיק להנהגת התחתונים, שאי אפשר להיות הנטיעות משם פעולות למטה דהיינו פירותיהם (אור יקר). פי' ו"ק דז"א שעקרים א"ס מאבא ושתלם באימא כמ"ש בפרשת בראשית (מ"מ).

120 דהיינו שנתגלו גילוי עצמי להיותם עושות פירות שהם הפעולות כנודע, ומלת הנצנים אפשר לפרשו על ב' דרכים: או תחלת צמיחת האילנות, והיינו נטיעתן מהחכמה אל הבינה, או נ"ץ הנטיעות השתולות דהיינו ציץ הפירות בעצמן, והיינו פעולתם המתגלות מו"ק במלכות (אור יקר). עי' ח"א לה רע"ב.

121 כי אותו המציאות הנעלם אשר בבינה אינו מתגלה במלכות, והכרח לזה באומרו אח"כ, וקול התור, שהוא אחר כמה עניינים כדמסיק, אם כן נצנים, היינו נצני הספירות, ופרחי פירותיהם ופעולותיהם למטה במלכות (אור יקר).

122 נשמר שלא לפרש נראו בארץ אל היותם נמצאים במלכות ממש מן הטעם הנזכר (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מנייהו¹²³ כדקא חזי ומאי איהי ארץ קדישא ארץ עלאה¹²⁴ [ארץ] ודאי¹²⁵:</p>	
<p>עת הזמיר הגיע עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין דלא ישלטון בהון) בישראל בשעתא דאתקים¹²⁶ משכנא וקול התור נשמע בארצנו דא ארץ דלתתא דאחסינו¹²⁷ ישראל על ידא דיהושע מאן הוא קול התור דא הוא תייר עלאה דאזדווג עמה כד בנה שלמה בי מקדשא לתתא וכדין אתעטר קודשא בריך הוא בעטרוי¹²⁸ כחתן בכלה כמה דאת אמר (שם ג יא) צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו':</p>	<p>עת הזמיר, הגיע העת לעקור את שלטון, גדולי העמים, שלא ישלטו על ישראל בשעה שהוקם המשכן. וקול התור נשמע בארצנו, זו הארץ שלמטה שירשו ישראל על ידי יהושע. מי הוא קול התור, זהו התייר העליון שהזדווג עמה כשבנה שלמה את בית המקדש למטה, ואז התעטר הקדוש ברוך הוא בעטרותיו כמו חתן עם כלה, כמו שנאמר צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'.</p>
<p>בספרא דאגדתא אמר קול התור דא תורה שבעל פה¹²⁹ דתורה שבכתב אקרי תורה סתם תורה שבעל פה אקרי תור כמה דאת אמר¹³⁰ ויקרא (אל משה) דא שלימו (למשכנא) ודא לאו הכי¹³¹ [ואנא] (ו)אוקימנא¹³² כמה דאתמר והכי הוא¹³³ תא חזי כד נחתת שכינתא למשכנא כתיב (במדבר ז א) כלת משה חסר וי¹³⁴ כלת משה ודאי ואוקמוה אבל רוא דמלה¹³⁵ כלת משה [דא] (כד"א) כנסת ישראל וכלא חד מלה ולמלאכ עלאה אתמר כיון דאתתקם משכנא קאים משה לבר אמר לא אתחזי למיעל אלא ברשותא מיד ויקרא אל משה מאן ויקרא דא ההיא דביתא דילה היא ההיא כלה דכל ביתא ברשותא דילה וידבר יהו"ה אליו (ויקרא א א) ההוא דאקרי [קול] (קולו של משה) ההוא דאחיד ביה משה:</p>	<p>בספר האגדה אמר, קול התור זו תורה שבעל פה, שתורה שבכתב נקראת סתם תורה, תורה שבעל פה נקראת תור, כמו שנאמר ויקר ויקרא, זו שלמות וזו לא. ואני בארתי כמו שנתבאר, וכך זה. בא וראה כשירדה שכינה למשכן, נאמר "כלת משה" חסר ו', כלת משה ודאי ופרשוה. אבל סוד הדבר כלת משה זו כנסת ישראל והכל דבר אחד. ולמלך העליון, זה נאמר כיון שהוקם המשכן, עמד משה בחוץ ואמר לא ראוי להיכנס אלא ברשות. מיד ויקרא אל משה, מי זה "ויקרא" זו אותה שהבית שלה, היא אותה כלה שכל הבית ברשותה, "וידבר ה' אליו" אותו שנקרא קול, אותו שאחזו בו משה.</p>

¹²³ ולא שיהיה ממש מציאותם בה, אלא דהאי ארץ אתברכא וזהו נראו, פי' פירות העליונות, דהיינו הברכה והשפע נראו בארץ, שהיא מבורכת מהם (אור יקר).

¹²⁴ וכפל ארץ קדישא וכו', פי' ארץ קדישא מצד קבלתה מאבא הנקרא קדש, כך המלכות נקרא קדש תתאה. ארץ עילאה, מצד קבלתה מאימא הנקרא עילאה (מ"מ).

¹²⁵ פי' שכתב הרב שאה"ה דאלפי"ן גימ' ארץ, ומצד אהי"ה דאלפי"ן שבאימא נקרא המלכות ארץ. וז"ש ארץ ודאי, דא ארץ דלתתא, פי' א"י. ובזה מתורץ הכפל דמ"ש ברישא הנצנים נראו בארץ, היינו ו"ק נראו במלכות, עת הזמיר הגיע, שהגיע עת כריתת ממשלת ע' שרים, והיינו כשהוקם המשכן. ומ"ש בסיפא, וקול התור, בא להשמיענו כשנכנסו לארץ ובנה שלמה המלך ע"ה בהמ"ק, נתגלית הארת ז"א ביתר שאת, יותר מבראשונה, עד שהגיעה לארץ ישראל התחתונה (מ"מ).

¹²⁶ דאתקם (דפ"ו).

¹²⁷ דאחסנו (דפ"ו).

¹²⁸ פי' ז"א קבל מוחין מאימא (מ"מ).

¹²⁹ פי' ספרא דאגדתא פליג עם רשב"י, וס"ל קול התור, היא המלכות (מ"מ).

¹³⁰ ויקר (נוסף בדפ"ק).

¹³¹ ודא לאו הכי (נמחק במ"מ).

¹³² ר"ל אנא ס"ל הפך זה, ולעולם "וקול התור", היינו ז"א כמ"ש לעיל (מ"מ).

¹³³ ור"ל כמו שיש הפרש בין ויקרא לויקר, כן יש הפרש בין תור ובין תורה (מ"מ).

¹³⁴ פ' והיא בחול"ם לבד, ומפרש למה היא חסרה, ואמר כלת משה ודאי, דהיינו השכינה, היא כלת משה רבינו ע"ה (מ"מ). עי' לקמן רנד ע"א ברע"מ (לש"ו).

¹³⁵ ר"ל כלת משה היא כלת ז"א הנק' משה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ויקרא אל משה (שם) רבי אלעזר פתח (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצור¹³⁶ קצרה ידי מפרות זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאשתכחו קודשא בריך הוא אשתכח עמהון וקודשא בריך הוא אשתכח ביניהון ומתפאר בהו בישראל הדא הוא דכתיב (שם מט ג) ישראל אשר בכך אתפאר:</p>	<p>"ויקרא אל משה", רבי אלעזר פתח "מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, הקצור קצרה ידי מפרות", אשריהם ישראל שבכל מקום שנמצאו הקדוש ברוך הוא נמצא עמהם, והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם ומתפאר בהם בישראל, זהו שנאמר "ישראל אשר בכך אתפאר".</p>
<p>ולא עוד אלא דישראל אשלים מהימנותא בארעא¹³⁷ וישראל שלימו דשמא קדישא אינון¹³⁸ וכד ישראל אשתלימו בעובדיהו כביכול שמא קדישא אשתלים וכד ישראל לא אשתלימו לתתא בעובדיהו ואתחייבו גלותא כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא דתנן דא סליק ודא נחית ישראל [ד]לעילא סליק לעילא כנסת ישראל נחית לתתא אתרחקו דא מן דא [כביכול] אשתאר שמא קדישא בלא שלימו וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא ואף על גב דישראל בגלותא קודשא בריך הוא אשתכח ביניהו:</p>	<p>ולא עוד אלא שישראל משלימים את האמונה בארץ, וישראל הם שלמות השם הקדוש. וכשישראל נשלמים במעשיהם, כביכול השם הקדוש נשלם. וכשישראל לא נשלמים למטה במעשיהם ומתחייבים גלות, כביכול השם הקדוש לא שלם למעלה. ששנינו זה עולה וזה יורד, ישראל שלמעלה עולה למעלה, כנסת ישראל יורדת למטה, התרחקו זה מזו, כביכול נשאר השם הקדוש בלי שלמות, והכל משום שכנסת ישראל בגלות. ואף על גב שישראל בגלות, הקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם.</p>
<p>ואתי ואקדים לבי כנישתא וקרי ואמר (ירמיה ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ולית מאן דאתער רוחיה כדין קודשא בריך הוא אמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה אקדמית ואין איש ולית מאן דיתער רוחיה:</p>	<p>ובא ומקדים לבית הכנסת וקורא ואומר "שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם", ואין מי שיעיר את רוחו, ואז הקדוש ברוך הוא אומר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקדמית ואין איש ואין מי שיעיר את רוחו.</p>
<p>תא חזי בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא קודשא בריך הוא אקדים ושאר יביה מיד ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר וידבר [יהו"ה אליו אודע] (אליו ואודע) ליה דומינין ישראל למיחב קמיה ולא תמשכנא האי אהל מועד בחובייהו ולא [יתקיים] (אתקיים) בידיהו (ס"א בהדיהו) הדא הוא דכתיב (ויקרא א א) וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר (ו)מאי אמר ליה מאהל מועד מעסקי אהל מועד דומין לאתמשכנא בחובייהו דישראל ולא יתקיים בקיומיה אבל</p>	<p>בא וראה באותו יום שנתקן בית המשכן, הקדוש ברוך הוא הקדים ושרה בו, מיד ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, וידבר ה' אליו והודיע לו שעתידים ישראל לחטא לפניו, ושיתמשכן אהל מועד הזה בחטאיהם ולא יתקיים בידיהם (איתם), זהו שנאמר "וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר", מה אמר לו מאהל מועד, מעסקי אהל מועד, שעתיד להתמשכן בחטאי ישראל ולא יעמוד בקיומו. אבל הרפואה לזה, "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", הרי לך הקרבנות שמגנים על הכל.</p>

¹³⁶ הקצר (דפ"ו).

¹³⁷ פי' שע"י ישראל נתגלית אמונתו ית' בעולם (מ"מ).

¹³⁸ פי' שע"י מעשיהם הטובים גורמים יחוד בין ז'ן. ונודע שיה"ו הוא ז"א, וה' אחרונה היא מלכות. נמצא שעל ידם נשלם שם הוי"ה. וז"ש בסמוך דא סליק ודא נחית, ישראל לעילא סליק וכו', אשתאר כביכול שמא קדישא בלא שלימות, והיינו כמ"ש, שהמלכות שהיא ה' אחרונה של שם, נפרדה מז"א, שהוא יה"ו, ונמצא שם הוי"ה ח"ו לא שלים (מ"מ). ע"י שמירת התורה והמצוה הם מעמידים שמו יתברך למעלה (דע"ה ח"א נו ע"ב, ע"ש אריכות), ישראל אחידן בהשם הויה ב"ה עצמו השורה בו בפנימיותו, ע' פ' בראשית (יג סע"א) ופ' ויקרא (ד ע"ב ז ע"א ע"ב) ופ' אחרי (עג ע"א), ולכן אמרו סנהדרין (לח ע"ב) הימנותא בידן דאפי' בפרוונקא נמי לא קבילניה (דע"ה ח"ב צא ע"ג), עי' זהר בפ' יתרו (דף פז רע"א), ובפ' תרומה (קמו ע"א), וע' בהגר"א בתיקונים (תיקון לח דף פז ע"ד) שאמר שם דאנן איברים דהשכינה, וכן שם (דף מח ע"ג ע"ד) דהשכינה היא כלל ישראל (כללים ח"א סו ע"א), ועי' לקמן ז ע"א הערה בשם לש"ו דע"ה ח"ב צב ע"ד.

זהר ויקרא חלק א'

<p>אסוותא להאי (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן [ל]יהוה הרי לך קרבנין דאנין על כלא¹³⁹:</p>	
<p>רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה</p>	<p>רבי חזקיה היה מצוי לפני רבי שמעון, אמר לו</p>
<p>ה/א</p>	
<p>האי דאקרי קרבן קירוב מבעי ליה או קריבות(א) מאי קרבן אמר ליה הא ידיע הוא לגבי חברייא קרבן מאינן כתרין קדישין¹⁴⁰ דמתקרבין כלהו כחדא¹⁴¹ ומתקשרין דא בדא עד דאתעבידו כלהו חד ביחודא שלים לאתקנא שמא קדישא כדקא הזי¹⁴² ההוא דכתיב (ויקרא א ב) קרבן ליהוה קרבן דאינן כתרין קדישין ליהוה הוא לאתקנא שמא קדישא וליחודא ליה כדקא יאות בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין ושמא קדישא [יתעטר] (דאתעטר) בעטרוי לאתבסמא כלא¹⁴³:</p>	<p>זה שנקרא קרבן היה צריך להיות קירוב או קריבות, מה זה קרבן. אמר לו הרי זה ידוע לחברים, קרבן הוא מאותם הכתרים הקדושים שנקרבים כולם כאחד ונקשרים זה עם זה, עד שכולם נעשים אחד ביחוד שלם, לתקן את השם הקדוש כראוי, זהו שנאמר "קרבן לה", קרבן של אותם כתרים קדושים לה' הוא לתקן השם הקדוש ולייחדו כראוי, כדי שימצאו רחמים בכל העולמות, והשם הקדוש יתעטר בעטרותיו לבשם את הכל.</p>
<p>וכל דא בגין לאתערא רחמי ולא לאתערא דינא ובגין כך ליהוה הוא ולא לאלהים ליהוה אנן צריכין לאתערא רחמי ולא לאלהים רחמי בעינן ולא דינא אמר זכאה חולקי דשאלנא ורווחנא מלין אלין ודא ברירו דמלה:</p>	<p>וכל זה כדי לעורר רחמים ולא לעורר דין, ולכן לה' הוא ולא לאלהים, לה' אנו צריכים לעורר רחמים ולא לאלהים, שאנו רוצים רחמים ולא דין. אמר אשרי חלקי ששאלתי והרווחתי את הדברים הללו, וזהו ברור הדבר.</p>
<p>אבל הא כתיב (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה זבחי אלהים כתיב¹⁴⁴ ולא זבחי יהוה אמר ליה ודאי</p>	<p>אבל הרי נאמר "זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה", זבחי אלהים כתוב ולא זבחי ה'. אמר לו ודאי כך זה,</p>

¹³⁹ מה שחסר כאן עי' בסוף הספר (הערת הזהר).

¹⁴⁰ פי' לקמן דף ח ע"א אמר קרבן דקריב עלמא עילאה בעלמא תתאה וכולא חד, ונודע שנו"ן פשוטה היא בבינה כמ"ש בשם הרב ז"ל בפ' פקודי דף רנד ע"ב. וכן זר"ן הם נו"ן פשוטה כמ"ש הרב ז"ל, נמצא שהנו"ן של קרבן היא לרמוז, שבינה הנק' נו"ן פשוטה, ואבא כלול עמה, בסוד נה"י דאבא תוך נה"י דאימא, מתקשרים עם זר"ן להביא להם מוחין. וז"ש מאינן כתרין קדישין, שהם אר"א וזר"ן, דמתקרבין כולהו כחדא, ומתקשרין דא בדא עד דאתעבידו כולהו חד ביחודא שלים, דהיינו שאר"א בתוך זר"ן, ועשו יחוד אחד (מ"מ).

¹⁴¹ לשון מתקרבן לא יצדק אלא על התרחקות, ולזה צריך שנבין ענין רחוקם זו מזו, ומשם נבין ענין קרובם. והענין הוא, כי בהיות הספירות בלתי מסכימות אל פעולה אחת, יאמר ריחוק בהם, כי אחר שזו לפעול דין וזו לפעול רחמים ואין פעולתם מתייחסת, הרי הם רחוקות זו מזו, זו לימין, וזו לשמאל. וענין קרובם הוא היותם מתלבשות במדה אחת לפעול פעולה אחת, ומפני שגם הדין לא יפעל מלמעלה, אם לא יסכימו הימין והשמאל כאחד, ולזה יקשה, כי מאי נפקא לן מקורבתם יחד, אחר שבדין הנפעל יתקרבו. לזה דקדק בלשונו ואמר "דמתקרבן כולהו", והענין שלא ישתוה קורבתם לדין לקורבתם לרחמים, שקורבתם לדין יסכים הימין בשמאל, אמנם יסתלק הכתר בהסתר פנים, אף אם הדין הנפעל יהיה מועט, כאומרו "ואני הסתר אסתר פני". ואם הדין חזק מאד, יסתיר אפילו הת"ת, כאומרו "ה' למבול ישב". אמנם ברחמים, יתקרבו כולהו, שלא תשאר מדה שלא תשתתף בעצם בפעולות הרחמים ההיא. ועוד, ישתנה קורבתם לרחמים מקורבתם לדין, אפילו לאותם המדות המסכימות בפעולה ההיא, כי הדין בעצם יפעול הדין, והחסד תסכים לסבת עון עם השמאל. אמנם לא תתיחד בפעולה, מפני שאי אפשר החסד לשנות פעולתם ולהיות גבורה ודין חזק ח"ו. אמנם ברחמים, בעצם תשתנה הגבורה לחסד, והדין תתיחד בעצם עם הרחמים, מפני שיש פעולה אל הדין לשמח וכיוצא, שהיא פעולת דין טוב ורחמים, אם כן אין ההכרעה לטוב שוה עם הכרעה להפך, וזה דקדק בלשונו באומרו "כולהו כחדא", כקורבת החסד כן קורבת הגבורה (אור יקר).

¹⁴² ר"ל, תכלית היחוד הזה שאנו עושים, הוא לתקן ז"א, שהוא שם הוי"ה, ולהביא לו מוחין מאו"א, וז"ש קרבן דאינן כתרין קדישין, לה', הוא לאתקנא שמא קדישא (מ"מ).

¹⁴³ פי' שבאים לו מוחין מאו"א (מ"מ).

¹⁴⁴ בסבא דמשפטים תירץ תירוץ אחר זולת זה, למיקם על מדבחה ברוח נשברה, פי' רוח נשברה דקרא דרשינן ליה להכא ולהכא, דהיינו רוח האדם תהא נשברת, ובזה ההוא רוחא תקיפא תהא תבירא, דהיינו תוקף הדינים יומתקו עי"ז (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הכי הוא קרבן אלהים לא כתוב אלא זבחי אלהים ועל דא שחיטתן בצפון דהא זביחה הוא בגין אלהים ההוא סטר גבורה דיתבסס ויתבר רוחא דדינא ויתחלש דינא ויתגברון רחמי על דינא ועל דא זבחי אלהים לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא דכתיב רוח נשברה למהוי ההוא רוחא תקיפא נשברה ולא יתגבר רוחיה וחיליה ותקפיה ובר נש בעי כדין למיקם על מדבחא ברוח נשברה ואכסוף¹⁴⁵ מעובדוי בנין דהוי¹⁴⁶ ההוא רוחא תקיפא תבירא וכלא בגין דדינא יתבסס ויתגברון רחמי על דינא:</p>	<p>קרבן אלהים לא כתוב אלא זבחי אלהים, ולכן שחיטתן בצפון, שהרי זביחה היא בשביל אלהים, אותו הצד של הגבורה שיתבסס, וישבר את רוח הדין, ויחלש הדין ויתגברו רחמים על דין, ועל כן זבחי אלהים לשבור את הכח והתוקף של הדין הקשה, שנאמר רוח נשברה, שתהיה אותה רוח התקיפה נשברה ולא יתגבר רוחה וכחה ותוקפה, ואז אדם צריך לעמוד על המזבח ברוח נשברה ויתבייש ממעשיו, כדי שתהיה אותה רוח תקיפה שבורה, והכל כדי שהדין יתבסס ויתגברו הרחמים על הדין.</p>
<p>אדם כי יקריב מכם קרבן ליהויה (ויקרא א ב) אמר רבי אלעזר האי קרא הכי הוה ליה למכתב אדם כי יקריב קרבן ליהויה מהו מכם אלא לאפוקי אדם הראשון¹⁴⁷ דהוא אקריב קרבנא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא והא אוקמוה והכא מכם כתיב האי אדם לאפוקי אדם אחרא דלא הוי מכם אמר ליה רבי שמעון שפיר קאמרת והכי הוא:</p>	<p>"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", אמר רבי אלעזר כך היה לו לכתוב הפסוק הזה, אדם כי יקריב קרבן לה', מה זה מכם, להוציא את אדם הראשון שהקריב קרבן כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, והרי פרשוה. וכאן כתוב מכם, האדם הזה, להוציא אדם אחר שלא היה מכם, אמר לו רבי שמעון יפה אמרת וכך זה.</p>
<p>רבי אבא פתח (שם מה א) שיר מזמור לבני קרח האי שיר תושבחתא מעליא הוא על כל שאר תושבחן דזכו לשבחה ליה בני קרח שיר מזמור תושבחתא על תשבחתא תשבחתא דאתפלג לתרין תושבחן וזכו בני קרח לשבחה לה לכנסת ישראל¹⁴⁸ ושבחה דכנסת ישראל קא אמרי ומאי הוא דכתיב (שם ב) גדול יהויה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו אימתי אקרי קודשא בריך הוא גדול בזמנא דכנסת ישראל אשתכחת עמיה דא הוא דכתיב¹⁴⁹ בעיר אלהינו הוא גדול בעיר אלהינו [עם] (מאי) עיר אלהינו¹⁵⁰:</p>	<p>רבי אבא פתח "שיר מזמור לבני קרח", השיר הזה היא תישבחות למעלה על כל שאר התשבחות שזכו לשבח אותנו בני קרח, שיר מזמור תישבחות על תישבחות, תישבחות שמתחלקת לשתי תשבחות, וזכו בני קרח לשבח את כנסת ישראל, והשבחה של כנסת ישראל הם אומרים, ומה הוא שנאמר "גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו". מתי נקרא הקדוש ברוך הוא גדול, בזמן שכנסת ישראל נמצאת עמו, זהו שנאמר בעיר אלהינו הוא גדול, בעיר אלהינו עם עיר אלהינו.</p>
<p>אמר ליה רבי יהודה אלהינו מאי בעי הכא¹⁵¹ אמר ליה הכי הוא ודאי האי עיר דחלא אלהינו¹⁵² ותושבחתא הוא דישראל¹⁵³ הוא מאי משמע¹⁵⁴</p>	<p>אמר לו רבי יהודה מה עושה כאן "אלהינו", אמר לו כך זה ודאי, העיר הזו היא יראת אלהינו (כחה) ושבחה של ישראל היא. מה משמע, נשמע שמלך בלי מלכה אינו מלך,</p>

¹⁴⁵ ויכסף (דפ"ו).

¹⁴⁶ דיהוי (דפ"ו).

¹⁴⁷ פי' לרמוז שאדה"ר, גם הוא הקריב קרבן, לכך אמר "מכם", לומר שכבר היה אדם שלא היה מכם אלא יציר כפיו ית', וגם הוא הקריב קרבן, וז"ש לאפוקי אדם אחרא, דלא הוה מכם (מ"מ).

¹⁴⁸ נקרא 'שכינה', משום שהיא שוכן למטה, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה היא נקראת בשם רחל והיא כנסת ישראל (כמ"ש בפ' ויקרא ה' ע"א ופ' בלק קצז ע"א ובכ"מ) כי היא שורש כל נשמת ישראל, וכל ה"ב שבטיים הם מושרשים בה, ועל ידם מצא השכינה מקום ומעון לשכון למטה לעולם, והיא שורש רחל אשת יעקב אם ישראל (הקדו"ש מה ע"א).

¹⁴⁹ שמות רלא (הערת הזהר).

¹⁵⁰ עי' עוד לקמן סח ע"ב (ביאורים ח"א סא ע"ג).

¹⁵¹ פי' שאלהינו הוא בבינה, והכא הכתוב מדבר במלכות, ותירץ האי עיר וכו' (מ"מ).

¹⁵² שר"ל, האי דכתיב אלהינו, לפי שצריכים אנו ליירא ממנה (מ"מ).

¹⁵³ "ותושבחתא הוא דישראל" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "ס"א חילא) ותושבחתא דישראל הוא".

¹⁵⁴ פי' מאי קמ"ל קרא בהאי דאמר גדול ה' ומהולל מאד, דהיינו אימתי איקרי גדול אם עיר אלהינו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אשתמע דמלכא¹⁵⁵ בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא ולא הוא גדול ולא מהולל ובגין כך כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא כל שבחא אעדיו מניה ולא הוא בכללא דאדם ולא עוד אלא דלאו איהו כדאי לאתברכא:</p>	<p>ואינו גדול, ואינו מהולל. ולכן כל מי שלא נמצא זכר ונקבה, כל השבח מסירים ממנו, ואינו בכלל של אדם, ולא עוד אלא שאינו כדאי להתברך.</p>
<p>כתיב (איוב א ג) ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם ותנינ¹⁵⁶ בספרא דרב המנונא סבא דבת זוגו בדחילו דקודשא בריך הוא הות כוותיה ומספרא דאתתיה אקרי גדול אוף הכא גדול יהו"ה ומהולל מאד ובמה הוא גדול הדר ואמר בעיר אלהינו הר קדשו ובגין כך תושבחתא דא בשני¹⁵⁷ ואי תימא אמאי לא כתיב כי טוב בשני בגין דזמינין לאתפרשא¹⁵⁸ ורזא דמלה (בראשית ב יט) לא טוב היות האדם לבדו בזמנא דאיהו לבדו לא טוב כתיב ועל דא לא כתיב כי טוב בשני:</p>	<p>נאמר "ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם". שנינו בספרו של רב המנונא סבא, שבת זוגו היתה כמוהו ביראת הקדוש ברוך הוא, ומהצד של אשתו נקרא גדול. כמו כן כאן גדול ה' ומהולל מאד, ובמה הוא גדול, חזר ואמר בעיר אלהינו הר קדשו, ולכן התשבחות הזו בשני. ואם תאמר למה לא נאמר "כי טוב" בשני, משום שעתידים להפרד, וסוד הדבר "לא טוב היות האדם לבדו", בזמן שהוא לבדו כתוב לא טוב, ולכן לא כתוב כי טוב בשני.</p>
<p>גדול יהו"ה ומהלל כדקאמרן (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ תושבחתא דזווגא דילהון יפה נוף דא קודשא בריך הוא ודא צדיק¹⁵⁹ משוש כל הארץ כדן הוא חדוותא דכלא וכנסת ישראל מתברכא אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו' (שם ד) אלין אינון נצ"ה והו"ד¹⁶⁰</p>	<p>"גדול ה' ומהולל", כפי שאמרנו. "יפה נוף משוש כל הארץ", התישבחות של הזוג שלהם, יפה נוף זה הקדוש ברוך הוא, וזה צדיק. משוש כל הארץ, אז היא שמחת הכל, וכנסת ישראל מתברכת. אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו' "אלו הם נצח והוד",</p>
<p>ה/ב</p>	
<p>דתמן כנישותא דכל ברכאן¹⁶¹ כנישותא דחדוותא¹⁶² מתמן נפקא על ידא דהאי דרגא דאקרי צדיק¹⁶³ ומתמן¹⁶⁴ אתכנשו ברכאן לבסמא¹⁶⁵ להאי עיר קדישא¹⁶⁶ ולא תברכא מתמן¹⁶⁷ כי הנה המלכים נועדו (תהלים מח ה) אלין</p>	<p>ששם כינוס של כל הברכות, התכנסות של שמחה, משם יוצאת על ידי הדרגה הזו שנקראת צדיק, ושם התכנסו הברכות לבשם את העיר הקדושה הזו ולהתברך משם, "כי הנה המלכים נועדו", אלו כל כתרי המלך בכלל אחד, ולמקום אחר הדברים הללו עולים.</p>

¹⁵⁵ ר"ל השמיענו הכתוב טובא דמלכא וכו' (מ"מ).

¹⁵⁶ תנינן (דפ"ו).

¹⁵⁷ פי' שיום שני הוא בחי' נוק', ויום ראשון הוא בחי' דוכרא, לפי שז"א נבנה מהחסדים, שהם יום א', והמלכות מהגבורות, שהם יום שני (מ"מ).

¹⁵⁸ פי' להנסר, וכל זמן שלא ננסרו, כאלו אין כאן נקבה, ויקרא ז"א לבדו, וז"ש הזהר, רזא דמלה "לא טוב היות אדם לבדו", ועי' בפרשת תזריע דף מד ע"א, שאמר כן ר' אבא בעצמו בהדיא (מ"מ).

¹⁵⁹ פי' כאלו אמר נוף יפה, בסוד ויהי יוסף יפה תואר (מ"מ).

¹⁶⁰ פי' נו"ה דז"א, שמהם מקבלת המלכות הטיפה, ע"י יסוד דז"א. ושיעור הכתוב, אלהים, שהיא המלכות, בכח ארמנותיה, שהם הנו"ה דז"א, נשגבת ונבדלת (מ"מ).

¹⁶¹ מצד הימין (אור יקר).

¹⁶² מצד השמאל, ואמר ארמנותה דידה יובן בענין נודע למשגב, שפי' אלהים שהיא מלכות בארמנותיה, שהם נו"ה, נודע ומייחד בסוד האדם ידע למשגב לו לעיר הזאת (אור יקר).

¹⁶³ דהיינו אומרו נודע, ולזה נקראים ארמנותיה, משום דמתמן אתכנשו ברכאן מן הימין (אור יקר).

¹⁶⁴ ותמן (דפ"ו).

¹⁶⁵ למתק דין המלכות (אור יקר).

¹⁶⁶ זהו ארמנותיה שלה, של העיר (אור יקר).

¹⁶⁷ סוד חדוותא שאמר, וא"ת אמאי קאמר אלהים שהיא מדת המלכות בארמנותיה, אחר שעיקרה ביסוד, והיסוד מושך לה מהארמנות. לזה אמר, ומתמן נפקין על ידו דהאי צדיק, אחר שבישול הברכות הוא מקום כנוסן, והצדיק צנור למוצאם לבד, לכך ראוי שיאמר אלהים בארמנותיה, ולא תחשב היסוד, שאינו ממש אלא למעבר בעלמא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כל כתרי מלכא בכללא חדא¹⁶⁸ ולא אתר אחרא¹⁶⁹ מלין אלין סלקין:</p>	
<p>תא חזי בשעתא דבר נש מתקן עובדוי¹⁷⁰ על ידי דקרנא כלא אתבסם¹⁷¹ ואתקריב ואתקשר דא בדא ביחודא שלים הדא הוא דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם כי יקריב לקשרא מלין כדקא חזי¹⁷²:</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם מתקן את מעשיו על ידי קרבן, הכל מתבשם ונקרב, ונקשר זה בזה ביחוד שלם, זהו שנאמר "אדם כי יקריב מכם", כי יקריב לקשר את הדברים כראוי.</p>
<p>תא חזי אדם¹⁷³ כי יקריב לאפוקי מאן דלא אתנסיב¹⁷⁴ דהא קרבניה לאו קרבן וברכאן לא משתבחן לגביה¹⁷⁵ לא לעילא ולא לתתא משמע¹⁷⁶ דכתיב אדם כי יקריב שאני הכי דלאו איהו אדם ולא בכללא דאדם הוא ושכינתא¹⁷⁷ לא שריא עלוהי בנין דאיהו פנים ואקרי בעל מום ומארי דמומא אתרחקא מכלא כל שכן למדבחה לקרבא קרבנא ונדב ואביהוא אוכחן דכתיב (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהוה ובגיני כך כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה אדם דאשתכחו דכר ונוקבא האי חזי לקרבא קרבנא דא ולא אחרא:</p>	<p>בא וראה אדם כי יקריב להוציא את מי שלא נישא, שהרי קרבנו אינו קרבן, וברכות לא נמצאות אצלו (על ידו), לא למעלה ולא למטה. משמע שנאמר אדם כי יקריב שונה כאן, שאינו אדם ואינו בכלל של אדם, ושכינה אינה שורה עליו, משום שהוא פגום ונקרא בעל מום, ובעל מום מרוחק מן הכל, כל שכן למזבח להקריב קרבן, ונדב ואביהוא מוכיחים שנאמר "ותצא אש מלפני ה'", ולכן נאמר "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", אדם שנמצאו זכר ונקבה, זה ראוי להקריב את הקרבן הזה ולא אחר.</p>
<p>ואמר רבי אבא אף על גב דאוקמוה לנדב ואביהוא¹⁷⁸ הכי הוא ודאי¹⁷⁹ אבל קפרת עלאה הוא מכל קרבני דעלמא דעליה אתברכן עלאי ותתאי</p>	<p>ואמר רבי אבא, אף על גב שבארוה את נדב ואביהוא בדבר אחר כך הוא ודאי, אבל קטורת היא עליונה מכל הקרבנות של העולם, שעליה מתברכים עליונים ותחתונים, והקרבן הזה שהוא מעל לכל הקרבנות לא ראויים הם</p>

¹⁶⁸ והנה אלו ההיכלות נקראים בנות ובנו'ת ירושלים ובנות ציון בשיר השירים, ובנות נקראות למטה, ולזה נאמר רבות בנות עשו חיל. אמנם אינם נכללות במלכות, אלא המלכות רובצת עליהם. והיינו אומרו, ואת עלית על כולנה. וכשהם נכללים במלכות, שהיא הנקראת ירושלים, אז הם נקראות בנות ירושלים, והיא מעלה יותר גדולה אליהם. וכשהם נכנסות יותר בפנימיות, בסוד המלכות בסוד בחי' האמצעית, שהיא מקום קשרה וייחודה ביסוד, שהיא סוד נקודת ציון, הם נקראות בנות ציון. ושם מרוב הדקות, הם מתבטלות מכח השגתם לרוב הדקות המתעלם בייחוד, ולזה נאמר עליהם "צאנה וראינה בנות ציון", שבצאתם משם, משיגות קצת. אמנם בפנימיות, שם מתבטלות, כאומרו "כי שם קברו את העם המתאונים", כדפי' בספר ברית מנוחה, בסוד קברות התאוה. וזהו שאמר "כי הנה המלכים נועדו" ובויעוד עולים למעלה בסוד קשר הייחוד, והיינו המלאך מטטרון העולה ללמד זכותם של ישראל, כדפי' בפרק"י מרכב"ה. והיינו מה שפי' בזהר תרומה בפסוק, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, והיינו סוד אהבת תפלתם של ישראל, העולה דרך העולמות בסוד אכתריאל, ועם כל זה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (אור יקר). פי' "יס דז"א עם "יס דנוק' נתקשרו יחד כדי להזדווג (מ"מ).

¹⁶⁹ דהיינו שיהיה המקריב גם כן שלם בכללא דאדם וכדמסיק, ולכולהו פירושי, קשה לי טובא, דהא קראי "דהנה המלכים נועדו עברו יחדיו וגו'", לא מתיישבן כלל, ומה לו לפרש "כי הנה המלכים נועדו" אחר דסיפי דקרא לא מתיישבא, ואמאי אצטריך ליה (אור יקר).

¹⁷⁰ ששב בתשובה על ידי הקרבן, או ירצה שהמקריב מתקן מעשיו, נשוי אשה וכיוצא (אור יקר).

¹⁷¹ היינו המתקת הדין וטהרתם מאדמימותם (אור יקר).

¹⁷² היינו קשר הספירות וייחודם, וכן שר העולמות ממטה למעלה (אור יקר).

¹⁷³ כנ"ל דאדם נכלל מז', ג' שלו יה"ו, וד' שלמה ה', ובחיבורא כנ"ל, וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את כו' (יהל אור).

¹⁷⁴ במלת אדם הוציא מאן דלא אנסיב, שנאמר ז'נ' בראם, ושניהם יחד, ויקרא את שמם אדם (אור יקר). פי' הכהן המקריב קרבן, אם הוא בחור אינו משמש (מ"מ).

¹⁷⁵ (ס"א על ידיה) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁶ ממשמע (דפ"ו).

¹⁷⁷ ושכינתיה (דפ"ו).

¹⁷⁸ במלה אחרא (נוסף במ"מ ודפ"ו). פי' שרבותינו נחלקו למה מתו וכל א' נותן טעם לדבר (מ"מ).

¹⁷⁹ פי' שכולם אמת, אבל טעם העיקרי הוא זה שמפרש (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וקרבנא דא¹⁸⁰ לעילא מכל קרבנין ולא¹⁸¹ אתחזון אינון לקרבנא דהא לא אתנסיבו לקרבא¹⁸² לא אתחזון כל שכן למלין עלאין דיתברכון על ידיהו:</p>	<p>לקרבו שהרי לא נשאו, לקרבן לא היו ראויים כל שכן לדברים עליונים שיתברכו על ידם.</p>
<p>ואי תימא ותצא אש¹⁸³ מלפני יהו"ה ותאכל אותם אמאי לבר נש דאתא קמי מטרוניתא לבשרא לה דהא מלכא אתי לביתה וישרי בה במטרוניתא למחדי עמה אתא לקמי מלכא חמא מלכא ההוא בר נש דאיהו מארי דמומין אמר מלכא לאו הוא יקרא דילי דעל ידוי דהאי פנים איעול למטרוניתא:</p>	<p>ואם תאמר "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם", למה (משל) לאדם שבא לפני המלכה לבשר לה שהמלך בא לביתה וישרה עם המלכה לשמח עמה, בא לפני המלך, ראה המלך שאותו אדם הוא בעל מומים, אמר המלך אין זה כבודי שעל ידי הפגום הזה אכנס אל המלכה.</p>
<p>אדהכי אתקנת מטרוניתא ביתא למלכא כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה וההוא בר נש גרים לאסתלקא מלכא מינה כדין פקידת מטרוניתא לקטלא לההוא בר נש כך בזמנא דעאלו נדב ואביהווא וקטרת בידיהו חדת מטרוניתא ואתתקנת לקבלא למלכא כיון דחמא מלכא אינון גבריין פגימין מארי דמומין לא בעא מלכא דעל ידיהו ייתי למשרי עמה ואסתלק מינה כד¹⁸⁴ חמת מטרוניתא דבגיניהון אסתלק מלכא מינה מיד (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וכל דא בנין דמאן דלא אתנסיב הוא פנים מאריה דמומין קדם מלכא קדושה דמלכא אסתליק מניה ולא שריא בפנימו ועל דא כתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן מאן דאקרי אדם יקריב ומאן דלא אקרי אדם לא יקריב:</p>	<p>בין כך התקינה המלכה את הבית למלך, כיון שראתה שהמלך היה מזומן לבא אליה, ואותו אדם גרם שהמלך יסתלק ממנה, אז צותה המלכה להרוג את אותו אדם. כך בזמן שנכנסו נדב ואביהווא וקטורת בידיהם, שמחה המלכה והתתקנה לקבל את המלך, כיון שראה המלך אותם אנשים פגומים בעלי מומים, לא רצה המלך שעל ידם יבא לשרות עמה והסתלק ממנה המלך, כשראתה המלכה שבגללם הסתלק המלך ממנה, מיד "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם". וכל זה משום שמי שלא נישא הוא פגום, בעלי מומים לפני המלך, קדושת המלך מסתלקת ממנו, ולא שורה בפגם. ולכן נאמר "אדם כי יקריב מכם קרבן", מי שנקרא אדם יקריב, ומי שלא נקרא אדם לא יקריב.</p>
<p>מן הבהמה כלל¹⁸⁵ מן הבקר ומן הצאן פרט לבתר אלין דכשרין למיכל ודלא כשרין למיכל אסיר לקרבא ולא אתר אחרא אסתליקין¹⁸⁶ אינון דכשרן [ואינון דלא כשרן] אם עולה קרבנו (ויקרא א ג) רבי חייא פתח (ישעיה נה ח) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי כי לא מחשבתי</p>	<p>מן הבהמה כלל, מן הבקר ומן הצאן פרט, אחר כך אלו שכשרים לאכול ושלא כשרים לאכילה אסור להקריב, ולמקום אחר הסתלקו אותם שכשרים ואותם שלא כשרים. "אם עולה קרבנו", רבי חייא פתח "כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי". כי לא מחשבתי מחשבותיכם, מחשבתי כתוב חסר</p>

¹⁸⁰ דאיהו (נוסף בדפ"ו).

¹⁸¹ לא (דפ"ו).

¹⁸² לקרבנא (דפ"ו).

¹⁸³ פי' אמאי המלכות הרגה אותם, ותירץ "לבר נש וכו'" (מ"מ).

¹⁸⁴ "מינה כד" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "מלכא מינה".

¹⁸⁵ פי' אלו כתיב מן הבהמה ולא כתיב מן הבקר ומן הצאן, שהוא פרט, הוה אמינא אפילו בהמה טמאה תהיה ראויה לקרבן, כמו החלב שעולה על המזבח, שאסור באכילה, מקריבין אותו לגבוה, לכך חזר ופרט מן הבקר ומן הצאן, לומר דדוקא אלו שהם טהורים (מ"מ).

¹⁸⁶ אסתלקו (דפ"ו). כמ"ש הרב, שבהמות טהורות ונפש בהמיות דישראל הם מקלי' נוגה, ובהמות טמאות ונפש דאו"ה הם מג' קלי' האחרות. ונודע שאין בירור אלא בקלי' נוגה, שיש בה טו"ר, וז"ש "ולאתר אחרא וכו'". א"נ י"ל, מן הבהמה כלל, פי' אלו כתיב מן הבהמה לחוד, הוה אמינא אפילו חיה, שהיא בכלל בהמה, ראויה לקרבן. לכך פרט מן הבקר וכו' ומעט חיה, וז"ש לבתר בין אלין דכשראן כו', ירצה לאמר, שפירט הכתוב בקר וצאן, אם כן, בין אלין דכשראן למיכל כגון חיה, בין דלא כשרין למיכל, שהם הטמאות, אסור לקרבא. ומ"ש ולא אתר אחרא, הוא כמ"ש בפ"ה הא' (מ"מ). בפרשת ויגש ביאר אלו הפסוקים באריכות, שכתב שם, כשמזדווגים זר"ן שהם המלכים, אזי עברו יחדיו, דהיינו שמוחלים עונות בני אדם עיי"ש (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מחשבותיכם מחשבותי כתיב חסר בלא ו' תא חזי מחשבה דקודשא בריך הוא¹⁸⁷ היא עלאה ורישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין¹⁸⁸ לאשתכחא שמא קדישא¹⁸⁹ ולא תקנא¹⁹⁰ ליה בתקוניו כדקא יאות ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן¹⁹¹ לאשקאה כלא ומההיא מחשבה קיימין עלאין ותתאין¹⁹² ומההיא מחשבה משתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹⁹³:</p>	<p>בלא ו'. בא וראה מחשבת הקדוש ברוך הוא היא עליונה וראש של הכל, ומאותה מחשבה התפשטו דרכים ושבילים להימצא השם הקדוש, ולתקנו בתקוניו כראוי. ומאותה מחשבה נמשכת ויוצאת השקאת גן העדן להשקות את הכל, ומאותה מחשבה קיימים עליונים ותחתונים, ומאותה מחשבה נמצאת תורה שבכתב ותורה שבעל פה.</p>
<p>מחשבה דבר נש היא רישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטאה ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע לאבאשא ליה ולכלא ומההיא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ועל דא כי</p>	<p>מחשבת האדם היא הראש של הכל, ומאותה מחשבה מתפשטים דרכים ושבילים להסיט את דרכיו בעולם הזה ובעולם הבא, ומאותה מחשבה נמשכת ויוצאת זוהמת היצר הרע להרע לו ולכל, ומאותה מחשבה נמצאות עבירות חטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים, ועל זה כי</p>
<p>ו/א</p>	
<p>לא מחשבותי מחשבותיכם ובגין כך רישא דכלא כתיב (ויקרא א ג) אם עולה קרבנו מן הבקר ולא בקר ומאן איהו פר בן בקר איהו דאיהו דכר:</p>	<p>לא מחשבותי מחשבותיכם, ולכן בראש הכל נאמר "אם עלה קרבנו מן הבקר" ולא בקר, ומיהו, הוא פר בן בקר שהוא זכר.</p>
<p>רבי יצחק אמר מן הבקר¹⁹⁴ סתם¹⁹⁵ וחזר ופירש זכר תמים יקריבנו זכר ולא נקבה דהא דכר אשתמודע לעילא¹⁹⁶ ונוקבא אשתמודעא¹⁹⁷ לתתא¹⁹⁸ וכן מן הצאן מן הכבשים ומן העזים¹⁹⁹ מאן²⁰⁰ דאתי לעולה²⁰¹ כלהו דכר ולא נוקבא בגין דעולה עולה על הלב ודאי ואשתמודע מאן</p>	<p>רבי יצחק אמר מן הבקר סתם, וחזר ופרש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא נקבה, שהרי זכר נודע למעלה ונקבה נודעת למטה. וכן מן הצאן ומן הכבשים ומן העזים, מי שבא לעולה כולם זכר ולא נקבה, משום שעולה עולה על הלב, על הלב ודאי, ונודע מי שעומד על הלב, ולכן</p>

187 פי' אבא (מ"מ).

188 פי' ל"ב נתיבות חכמה (מ"מ).

189 ז"א (מ"מ).

190 ולאתקנא (דפ"ו).

191 אימא (רח"ו).

192 פי' פרצופי האצילות ופרצופי בי"ע, כולם קיימין על ידי הארות אבא (מ"מ).

193 זר"ן והם ר"ד דיר"ד (רח"ו במ"מ).

194 ר' יצחק פליג אדר' חייא, דאי הכי מאי תו, זכר תמים, הא אתכליל במן הבקר. אלא אין ראוי לדקדק מלת מן, שלא פירש אלא ממה יהיה הקרבן, מן וכו', ממין פלוני, וירצה באומרו מן הבקר, מן הנמשך מהבינה, דהיינו בקר. אמנם לא פירש בו אם זכר אם נקבה, ואפשר זכר או נקבה, כי המלכות גם כן נמשכת מהבינה. ואחר כך פי' הכתוב ואמר, זכר תמים דווקא, דהיינו יסוד, כדכתיב איש צדיק תמים (אור יקר). פי' מקצת בקר ראוי לקרבן עולה, לאפוקי נקבה כמ"ש זכר תמים, רבי יצחק אמר לא פליג אר' חייא, אלא מפרש הענין היטב (מ"מ).

195 ר"ל יסוד, שבגינה הוא דכר, והוא על הלב, מלכות. והוא התחלת היום, והוא סליק למחשבה, ובו נגמר סיום המחשבה של טפת הזרע שיוצא במחשבת אדם, וביסוד נוק', שם סיום המעשה, והוא סוף הלילה, ולכן הזיווג באילת השחר, וז"ש וסיום עובדא וכו' (יהל אור).

196 דהיינו יסוד שבו ניכר הזכר (אור יקר).

197 לא אשתמודע לעילא אלא (נוסף באור יקר).

198 לא אשתמודעא לעילא - בבינה כדפי' ר' חייא אלא לתתא, וזה במה שפי' בזהר ויצא, כי עלמא עילאה דכורא איהו, ועד היסוד נדון בעלמא עילאה, ולכן נוק' מלכות (אור יקר).

199 הוקשה לו, סוף סוף הא אפשר להעלות נקבה והיה הכוונה בבינה, והיינו דווקא פ"ה שהיא בבינה (אור יקר).

200 מה (אור יקר).

201 לב הוא בינה, ועל הלב היא חכמה, ולכן צריך זכר, ונקבה אינה ראויה בשום ענין (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דקאים על הלב²⁰² ובגין כך סלקא לעילא וכלהו דכרוין ועל דא פתח קרא ברישא²⁰³ בעולה יתיר מכל שאר קרבנין דהא מחשבה רישא דכלא:</p>	<p>עולה למעלה וכולם זכרים, ולכן פתח הכתוב בראש בעולה יותר מכל שאר הקרבנות, שהרי המחשבה היא הראש של הכל.</p>
<p>אמר רבי יהודה אי הכי²⁰⁴ באתר דמחשבה דלעילא²⁰⁵ בעי לקרבא אמאי לתתא יתיר לא הוה בידיה²⁰⁶ אתא לקמיה דרבי שמעון אמר ליה רישא דכלא מחשבה הוא²⁰⁷ וסיומא דההיא מחשבה אתר דאקרי בקר²⁰⁸ ומאי איהו ההוא סיומא דגופא דמבסם לנוקבא כן²⁰⁹ מחשבה דבר נש רישא דכלא סיומא דההיא מחשבה כד אתעביד עובדא אימתי בבקר הדא הוא דכתיב (מיכה ב א) הוי חושבי און ופועלי רע אימתי על משכבותם [באור] (לאור) הבקר יעשוהו(ו) ועד²¹⁰ לההוא אתר דמחשבה²¹¹ מחשבה אסתליק ועובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי:</p>	<p>אמר רבי יהודה אם כך, במקום של מחשבה של מעלה צריך להקריב, למה למטה יותר, לא היה בידו. בא לפני רבי שמעון, אמר לו הראש של הכל הוא מחשבה, וסיום של אותה מחשבה מקום שנקרא בקר, ומיהו, אותו סיום הגוף שמבשם את הנקבה. (כך) מחשבה של אדם ראש של הכל, הסיום של אותה מחשבה כשנעשה מעשה, מתי בבוקר, זהו שנאמר "הוי חשבי און ופועלי רע", אימתי על משכבותם באור הבוקר יעשוהו, ועל כן לאותו מקום של מחשבה המחשבה עולה והמעשה מתקרב לסיום המחשבה ודאי.</p>
<p>רבי אחא הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי יהודה עד דהוי אזלי אמר רבי יהודה הא דתנינן בתולת ישראל בתולה דאתברכא מן שבע²¹² (ס"א מישראל) דאקרי בת שבע ואוקמוה בכמה אתר ובתולה²¹³ ירתא שבע ברכות בגינה והא כתיב</p>	<p>רבי אחא היה הולך בדרך, והיו עמו רבי יהודה. בעוד שהיו הולכים אמר רבי יהודה, זה שנינו בתולת ישראל, בתולה שהתברכה מן שבע (מישראל) שנקראת בת שבע, ופרשוה בכמה מקומות, ובתולה למטה יורשת שבע ברכות בגללה, והרי נאמר "ואתה בן אדם</p>

²⁰² הלב נוק' והזכר עליה (רח"ו).

²⁰³ היינו השתא ניחא מאי דפתח בעולה, משום דתמן מחשבה, דאי לר' חייא, כיון דמן הבקר, הכוונה על דמתמן אתמשך זוהמא דיצר הרע, דהיינו סוד הגבורה כדפי'. אם כן, מעשה ומחשבה שוים, שהכל הם מסט' דיצר הרע, אם כן עולה ולא חטאת אמאי (אור יקר).

²⁰⁴ בשלמא לר' חייא דקאמר, דמה דאתמשך ממחשבה הוא יצר הרע, דהיינו בגבורה, והיינו מן בקר, כדפי' לעיל ניחא. אלא לדידיך דאמרת "דאמחשבה דלעילא בעיא לקרבא" דהיינו בחכמה, "אמאי לתתא יתיר" דהיינו דכורא שהוא יסוד כדפרשת זכר תמים (אור יקר).

²⁰⁵ פי' כיון שהעולה היא רומזת למחשבה שהוא אבא, א"כ היה ראוי להקריב דבר שרומז לאבא, שהוא מחשבה, ואמאי מקריבין מן הבקר, שהוא רומז ליסוד (מ"מ).

²⁰⁶ עי' דרך חיים (אבות פ"ד מט"ז): רבי ינאי אומר אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים, וז"ל המהר"ל: פירוש אין בידינו השגה על זה.

²⁰⁷ כתר כדפי' וסיומא דההוא מחשבה, דהיינו סוף האצילות, יסוד סיומא דגופא, שהוא נקרא "בקר", דהיינו הבקר אור, בקר דיוסף (אור יקר). פי' ששואל אמאי פר בן בקר לעולה, אמר פר לעולה, שהוא שהקשר הוא ע"י הפר. והענין, שאין זיווג למעלה להשפיע עד שעולה מ"נ, שהם פ"ר דינים שמעוררם הזווג ויש ב' מיני גבורות שהם מנצפ"ך העולים פ"ר א' בבינה שמעורר זיווג א"ו ומנצפ"ך אחר שנותנת אימא לנוק' להזדווג עם בעלה. ופי' הענין שהפ"ר דינים באמרו בן בקר שמעורר הזווג מצד הבקר שהם פ"ר היורדים מן היסוד הנק' בקר אבל של הבקר היא הדרגא ונראה שביסוד יש ב' בחי' א' מצד הזכר וא' מצד הנוקבא שכן ב"פ קנ"א גימ' בקר שמורה שהוא מצד שבו נתינה אלו הפ"ר לה וזה שהקשה אמאי יהיה זה לתתא יתיר מהפר של הבינה אלא שהפר יתעורר מצד הבקר שהוא עטרת היסוד מאחר שאין כוונת זה הפר אלא לעורר המחשבה ובזה יובן תירוץ של רשב"י והט אזנך והבן (זהר הרקיע).

²⁰⁸ פי' יסוד דז"א שבו נסתים היסוד דאבא כמ"ש הרב זלה"ה שיסוד דאבא מסתיים ביסוד דז"א (מ"מ). הענין הוא כמ"ש כי הי"ס נחלקים לג' אות' אחד א' ע"ק ח' ז"א דדכו' מחכמ' עד היסוד ד' מלכות הרי שהיסוד נק' בקרו של אברהם סיום ז"א דכורא מתחיל מן חכמה (זהר הרקיע).

²⁰⁹ מוסגר בדפ"ק.

²¹⁰ וע"ד (דפ"ק).

²¹¹ ור"ל כיון שאבא שהוא מחשבה נעלם וסיומא דיליה הוא ביסוד, לכך אנו מקריבין עולה מן הבקר, שהוא רומז ליסוד ומחשבה, שמחשבין על הקרבן היא, מחשבה עולה לאבא, והקרבן עצמו שהוא סיום עובדא, עולה ליסוד, שהוא סיומא דמחשבה (מ"מ).

²¹² פי' מלכות מתברכת מז"ק דז"א (מ"מ).

²¹³ לתתא (נוסף בדפ"ו)

זהר ויקרא חלק א'

<p>(יחזקאל כז ב) ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל ודאי עלה אתמר על כנסת ישראל ודא קשיא מכלא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל והאי דקא אמרי כלהו חבריא²¹⁴ במלה דא שפיר הוא אבל אי פרשתא אתמר בארע נחמה הוינן אמרי הכי אבל בהאי קינה אתמר והא קרא אוכח [הכי]:</p>	<p>שא", קינה על בתולת ישראל ודאי, עליה נאמר על כנסת ישראל, וזה קשה מהכל, שנאמר "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", וזה שאמרו כל החברים בדבר זה הוא יפה, אבל אם הפרשה נאמרה בדרך של נחמה, היינו אומרים כך, אבל הזו נאמר בקינה, והרי הכתוב מוכיח כך.</p>
<p>אמר ליה ודאי הכי הוא והא [הוה] קשיא לי²¹⁵ ההוא מלה יתיר מכלא ואתינן לגבי דרבי שמעון בחשוכן אנפין²¹⁶ אמר לי מחיזו דאנפך אשתמודע מה דבלבך אמינא ליה ודאי דאנפי ולבי שוין אמר לי אימא לי מלך אמינא ליה כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל מאן דאית ליה רונזא בדביתהו ונפקא מניה לא תהדר לעלמין אי הכי ווי לבנין דאתרכו עמה:</p>	<p>אמר לו ודאי כך זה, והרי היה קשה לי אותו דבר יותר מהכל, ובאנו אל רבי שמעון בחשכות פנים, אמר לי ממראה פניך נודע מה שבלבך. אמרתי לו ודאי שפני ולבי שוים. אמר לי אמור לי דברך, אמרתי לו כתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מי שיש לו רוגז באשתו ויצאה ממנו לא תחזור לעולמים, אם כך אוי לבנים שגרשו עמה.</p>
<p>אמר לי ולא סגי לך מה דאמרו כלהו חבריא אמינא הא שמענא מלייהו [דהוא]²¹⁷ מרחמין ולא מתישבן בלבאי אמר כל מה דאמרו חבריא כלא שפיר ויאות אבל ווי לדרא כד רעיין לא משתכחין וענא אזלין²¹⁸ ולא ידעין לאן אתר אזלי לא לימינא ולא לשמאלא ודאי האי קרא בעיא למנדע וכלהו גליין לאינן דחמאן ובארהא דאורייתא בארע קשומא:</p>	<p>אמר לי ולא מספיק לך מה שאמרו כל החברים, אמרתי הרי שמעתי דבריהם שהיו מאהבה ולא מתיישים בלבי. אמר כל מה שאמרו החברים הכל יפה ונאה, אבל אוי לדור כשהרועים אין נמצאים והצאן סוטים והולכים ולא יודעים לאיזה מקום הולכים, לא ימינה ולא שמאלה. ודאי שפסוק זה צריך להכיר וכולם גלויים לאותם שרואים בדרך התורה בדרך אמת.</p>
<p>תא חזי בכלהו גלוותא דגלו ישראל לכלהו שוי זמנא וקצא ובכלהו הוי ישראל תייבין לקודשא בריך הוא ובתולת ישראל הות תבת לאתרהא בההוא זמנא דגזר עלה והשתא בגלותא דא בתראה לאו הכי דהא היא לא תיתוב הכי בזמנין אחרנין והאי קרא אוכח דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב מתל למלכא דרגו על מטרוניתא ואשדי לה מהיכליה לזמנא ידיעא כד הוה מטי ההוא זמנא מיד מטרוניתא הות עאלת ותבת קמי מלכא וכן זמנא חד ותרין ותלת זמנין לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רחיקא:</p>	<p>בא וראה בכל הגליות שגלו ישראל לכולן שם זמן וקץ, ובכולן היו ישראל שבים לקדוש ברוך הוא, ובתולת ישראל היתה שבה למקומה. באותו זמן שגזר עליה ועכשיו בגלות האחרונה הזו אינו כך, שהרי היא לא תשוב כך, כמו כפעמים האחרות. והפסוק הזה מוכיח, שנאמר נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתוב. משל למלך שרגז על המלכה וזרק אותה מהיכלו, לזמן ידוע כשהיה מגיע אותו זמן מיד המלכה היתה נכנסת ושבה לפני המלך, וכן פעם אחת ושתיים ושלוש פעמים, לפעם האחרונה התרחקה מהיכל המלך והשליך אותה המלך מהיכלו לזמן רחוק,</p>
<p>אמר מלכא האי זמנא לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי אלא אנא איזיל עם כל בני</p>	<p>אמר המלך הפעם הזו אינה כשאר הפעמים שהיא תחזור לפני כך, אלא אני אלך עם כל בני</p>

²¹⁴ פי' שרז"ל אמרו דפסקינן לקרא, וה"ק נפלה לא תוסיף, אלא קום בתולת ישראל, ולכך הקשה ר"י, כיון שהכתוב אומר, שא קינה וכו', א"כ פי' זה אין מתיישב (מ"מ).

²¹⁵ פי' ר' אחא אמר לר' יהודה, שקושיא זו כבר הקשיתי אותה אני, והלכתי לרשב"י, ואמר לי "מחיזו דאנפך וכו'" נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב, ולפי זה שפיר קאמר, שא קינה, על שלא תוסיף קום מאליה (מ"מ).
²¹⁶ דאנפין (דפ"ו).
²¹⁷ דהוה (דפ"ו).

²¹⁸ סאטן ואזלין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>היכלי ואתבע עלה כד מטא לגבה חמא לה דהוה שכיבת לעפרא מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההוא</p>	<p>היכלי ואבקש אותה, כשהגיע אליה ראה אותה שהיתה שוכבת בעפר, מי ראה את כבוד המלכה באותו</p>
<p>ו/ב</p>	
<p>זימנא ובעותין דמלכא לקבלה עד דאחיד לה מלכא בידוי ואוקים לה ואייתי ולה להיכליה ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחיק מינה:</p>	<p>זמן ואת בקשות המלך כנגדה, עד שהמלך אחז אותה בידו ומקיים אותה ומביא אותה להיכלו, ונשבע לה שלא יפרד ממנה לעולמים, ולא יתרחק ממנו.</p>
<p>כך קודשא בריך הוא כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא כד הוה מטי זמנא היא אתיאת והדרת קמי מלכא והשתא בגלותא דא לאו הכי אלא קודשא בריך הוא יחיד²¹⁹ בידהא ויוקים לה ויתפיים בהדה ויתיב לה להיכליה ותא חזי דהכי הוא דהא כתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום ועל דא כתיב (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת היא לא תוסיף קום בזמנין אחרנין אבל אנא ואוקים לה ועל דא כתיב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת ואני אקים את סוכת דודו מאן סוכת דוד דא בתולת ישראל הנופלת כמה דכתיב נפלה ודא היא יקרא דבתולת ישראל ותושבתא דילה ודא אוליפנא בההיא שעתא:</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא, כל זמן שכנסת ישראל בגלות, כשהיה מגיע הזמן היא באה וחוזרת לפני המלך, ועכשיו בגלות הזו לא כך, אלא הקדוש ברוך הוא יאחז בידיה ויקיים אותה ויתפיים עמה וישיב אותה להיכלו. ובא וראה שכך זה, שהרי נאמר "נפלה לא תוסיף קום", ועל זה נאמר "ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת", היא לא תוסיף קום כמו בפעמים האחרות, אבל אני אקים אותה, ועל זה כתוב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, אני אקים את סוכת דוד. מי זו סוכת דוד, זו בתולת ישראל. הנופלת כמו שנאמר נפלה, וזהו כבודה של בתולת ישראל ושבתה, ואת זה למדנו באותה שעה.</p>
<p>אמר רבי יהודה ודאי מלילתא על לבאי ואתישבא ודא ברירו דמלה ואזלא האי כמלה חדא ודשמענא ושכחנא והשתא (דהשתא) רווחנא לה דתנינן אמר רבי יוסי זמין קודשא בריך הוא לאכרוז על כנסת ישראל ויימא (ישעיה נב ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם כמאן דאחיד בידא דחבריה ויימא [התנער קום] (התנערי קומי) כך קודשא בריך הוא יחיד בה ויימא התנערי קומי:</p>	<p>אמר רבי יהודה ודאי דברת על לבי והתיישב וזהו בירור הדבר, וזה הולך כמו דבר אחד ששמעתי ושכחתי, ועכשיו הרווחתי אותו, ששנינו אמר רבי יוסי עתיד הקדוש ברוך הוא להכריז על כנסת ישראל ויאמר "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים", כמי שאוחז בידי חבירו ויאמר התנער קום, כך הקדוש ברוך הוא יאחז בה ויאמר התנערי קומי.</p>
<p>אמר ליה רבי אחא וכן כל אינון בני היכלא דמלכא בלישנא דא פתחין הדא הוא דכתיב (שם ס א) קומי אורי כי בא אורך הא מלכא הכא ודאי כדין הוא יקרא דילה וחדוותא דכלא כד מלכא אתפיים בהדה כתיב (מ"א א טו) ותבא בת שבע²²⁰ אל המלך החדרה²²¹ כגוונא דא²²² בכל אינון זמנין אידי אתת לגבי דמלכא וקמת קמיה הדא הוא דכתיב (שם כח) ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך אבל בזמנא דא לאו הכי אלא מלכא ייתי לגבה ויתפיים בהדה ויתיב לה להיכליה (ואתי לקבלה) הדא הוא דכתיב (זכריה ט ט) הנה מלכך</p>	<p>אמר לו רבי אחא, וכך כל אותם בני היכל המלך פותחים בלשון זה, זהו שנאמר קומי אורי כי בא אורך. הרי המלך כאן ודאי, שאז הוא הכבוד שלה, ושמחת הכל כשהמלך מתפיים עמה. נאמר "ותבא בת שבע אל המלך החדרה", כדוגמא זה בכל אותן הפעמים היא באה אל המלך ועומדת לפניו, זהו שנאמר "ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך". אבל בפעם הזו לא כך, אלא המלך ילך אליה ויתפיים עמה וישיב אותה להיכלו, זהו שנאמר "הנה מלכך יבא לך" ודאי, ולא את אליו יבא לך לפיים אותך, יבא לך להקים אותך, יבא לך להשלים אותך בכל, יבא לך להכניס אותך</p>

²¹⁹ יחיד (דפ"ק).

²²⁰ מלכות (מ"מ).

²²¹ שנכנסה אצל ז"א כדי להזדווג עמו (מ"מ).

²²² "כתיב (מ"א א טו) ותבא בת שבע אל המלך החדרה כגוונא דא" מוסגר בדפ"ק.

זהר ויקרא חלק א'

<p>יבא לך ודאי ולא ואנתו (את) לגביה יבא לך לפייסא לך²²³ יבא לך לאקמא לך²²⁴ יבא לך לאשלמא לך בכלא²²⁵ יבא לך לאעלאה לך להיכליה²²⁶ ולאזדווגא עמך זווגא דעלמין כמה דאת אמר (הושע ב כב) וארשתיך לי באמונה:</p>	<p>להיכלו ולהזדווג עמך זווג עולמים, כמו שנאמר וארשתיך לי באמונה.</p>
<p>עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא אמרו הא מאריה דחכמתא אתי נקבל אנפי שכינתא²²⁷ כד קריבו בהדיה אשתמיט מקסטורא דקופטרא ונחת גבון פתח ואמר (שמות יט יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו' ויהי קול השופר הכא אפליגו ספרי קדמאי וכלהו בחד מלה אתתקעו ואית מאן דאמרו קול השופר תרי קול חד השופר תרי²²⁸ ודייק לה מדלא (ומאן דדחיק דלא) כתיב ויהי השופר הולך וחזק אלא קול השופר קול דנפיק משופר²²⁹ דודאי שופר אקרי כמה דאת אמר (ישעיה כז יג) יתקע בשופר גדול והאי איהו שופר גדול דביה נפקין עבדין לחירות עלמין²³⁰ והא אוקמוה:</p>	<p>בעוד שהיו הולכים פגש בהם רבי אבא, אמרו הרי בעל החכמה בא נקבל פני השכינה, כשקרבו אליו השתמט מהאוכף וירד אליהם. פתח ואמר "ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו'", ויהי קול השופר כאן נחלקו ספרי הראשונים וכולם בדבר אחד נתקעו, יש מי שאומר קול השופר שנים, קול אחד, השופר שנים, וזה מדוייק משלא כתוב ויהי השופר הולך וחזק, אלא קול השופר קול שיוצא מהשופר, שודאי נקרא שופר, כמו שנאמר "יתקע בשופר גדול", וזהו שופר גדול, שבו יוצאים העבדים לחירות עולמים והרי פרשוה.</p>
<p>ואית מאן דתני ודייק (ומאן דדחיק דייק) דכלא חד²³¹ בגין דכתיב קול השופר קול דאקרי שופר²³² ומנלן דאקרי קול כמה דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף²³³ והאי קול [גדול] אקרי שופר²³⁴ ועל דא קול השופר הולך (כתיב הולך) לאן הולך אי תימא להר סיני או לישראל יורד מבעי ליה אלא</p>	<p>יש מי ששונה ומדייק שהכל אחד, משום שנאמר קול השופר, הקול שנקרא שופר. ומנין לנו שנקרא קול, ממה שנאמר "קול גדול ולא יסף", והקול הגדול הזה נקרא שופר, ועל כן קול השופר הולך. לאן הולך, אם תאמר להר סיני או לישראל, היה צריך לכתוב אז יורד, אלא התורה יצאה מכאן, ומהמקום הזה שהוא הכלל של כל שאר הקולות נתנה. וכשיסתכלו</p>

²²³ פי' מהגלות שסבלה השכינה עם ישראל (מ"מ).

²²⁴ פי' בסוד הקמת פרצופה כמ"ש הזהר לעיל, הוקם המשכן סתם (מ"מ).

²²⁵ פי' מהמוחין דא"א (מ"מ).

²²⁶ פי' כדי להזווג כמ"ש הזהר כמד"א, וארשתיך לי באמונה, פי' הז"א אומר למלכות, וארשתיך לי באמונה, ורדיש באמונה כמו ותקעתי יחד במקום נאמן, דהיינו זווגא דלא פסיק, וז"ש זווגא דלעמין כמ"ש כו' (מ"מ).

²²⁷ עי' פירושו בפרשת תרומה דף קסג (מ"מ).

²²⁸ פי' ז"א שיוצא מן הבינה הנק' שופר (מ"מ).

²²⁹ אמר הכתוב ענינו ומקום מוצאו, והכריחם לפירוש זה, דודאי שופר עיקרי בהכרח הבינה הנקראת שופר, כדכתיב יתקע בשופר גדול, וזה בהכרח בבינה (אור יקר).

²³⁰ כאומרו תקע בשופר גדול לחירותינו, ומשם דאית לתתא חירות דשמיטה, שבה חופשיות, כאומרו ובשביעית יצא לחפשי, פי' ואמר "נפקי עבדין לחירו לעלמין", שחירות עולם אינו אלא מבינה, ולכך הגאולה העתידה שהיא גאולת עולם, הוא על ידי בינה שהיא שופר גדול, וכיון שהוכרחנו לומר שופר בינה, ממילא דקול ת"ת, שא"א לומר שיהא עצמה הקול, והיא עצמה השופר המוציאה הקול, בהכרח זו סבה וזו מסובבת, ועוד דעיקר קול בת"ת, וזה פשוט (אור יקר).

²³¹ דלאידך פירושא לא כתיב ויהי השופר, כיון שבמלת קול אינו נודע. והוצרך הכתוב לפרש איזה קול, ואמר השופר. אבל לפירושם, שהוא תרי ניחא, דהכי קאמר, ויהיה קול השופר, פי' הת"ת הנק' קול ונפיק מבינה שהוא שופר (אור יקר). פי' כמ"ש קול הוא ז"א, ושופר היא בינה, והאי דקאמר ומאן דדייק, אע"פ שהוא הפי' הראשון, מ"מ כיון שרצה ר' אבא לומר ומאן דדייק בסיפא, נקט נמי ברישא מאן דדייק (מ"מ).

²³² פי' בינה שנק' קול גדול ונק' שופר (מ"מ).

²³³ הא לא שייך אלא בבינה, דאיהי נהר דנגיד ונפיק ולא פסיק מימיו לעלמין, והיינו גדול ולא יסף (אור יקר).

²³⁴ קשיא ליה אם כן, שהיא קול עם היותו גדול אינו צודק בה שופר שהם נגדיים, לזה אמר "והאי קול" בחי' קול, זה יצדק אומרו בה שהיא "שופר", ולא יתנגד מפני שהיא קול בבחינת עצמה, והיא שופר בבחינת היוצאים ממנה, ועל דא אמר הכתוב, קול השופר ולא שופר סתם ולא קול סתם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אורייתא מהכא נפקא²³⁵ ומאתר דא דאיהו כללא דכל שאר קליין²³⁶ אתיהיבת וזכר יסתכלון מלי וכלא חדו ועל דא לוחי קדמאי רשימין מהאי אתר הוו ודא הוא רזא דמלה דכתיב (שמות לב מז) חרות על הלווחות אל תקרי חרות אלא חירות חירות ממש אתר דכל חירו ביה תליא:</p>	<p>דברים הכל אחד, ולכן הלווחות הראשונים היו רשומים מהמקום הזה, וזהו סוד הדבר שנאמר "חרות על הג'חת", אל תקרי חרות אלא חירות, חירות ממש. מקום שכל החירות תלויה בו.</p>
<p>ותא חזי לית לך²³⁷ מלה ובאורייתא דאמרין כלהו חבריא דא הכי (באורייתא) ודא הכי דלא אזיל כללא לאתר חד ולמבועא חד אתכנש (ו)הולך כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וכתיב (שם ג כ) הכל הולך אל מקום אחד:</p>	<p>ובא וראה אין לך דבר בתורה שאומרים כל החברים זה כך וזה כך שלא הולך הכל למקום אחד, ונכנס למעיין אחד. הולך כמו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים", ונאמר "הכל הולך אל מקום אחד".</p>
<p>וחזק מאד כמה דתנינן כלי מחזיק²³⁸ ארבעים סאה²³⁹ וחזק מאד דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא דכד תסתכל ותנדע בה דלא תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינרין ואי איהי חלשא מינך הוא כמה דאוקמוה דכתיב (דברים לב מז) כי לא דבר רק הוא ואם רק הוא מכס איהו ועל דא וחזק מאד:</p>	<p>וחזק מאד כמו ששנינו, כלי מחזיק ארבעים סאה, וחזק מאד שאין לך דבר בתורה חלש או שבור שכאשר תסתכל ותכיר אותו, שלא תמצא אותו חזק כפטיש ששובר סלעים. ואם זה חלש זה ממך, כמו שבארוה שנאמר "כי לא דבר רק הוא", ואם רק הוא מכס הוא, ועל זה וחזק מאד.</p>
<p>ז/א</p>	
<p>כתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול (שמות יט יט) באתר דא אתכללו מלין עלאין הא אוקמוה והאלהים יעננו בקול בקולו של משה בהוא קול דאחיד ביה משה²⁴⁰ הכא אית לאסתכלא דהא אפכא הוה דכתיב (שם כ א) וידבר אלהים²⁴¹ והכא כתיב משה ידבר אלא אית דאמרין בגין דכתיב (שם מז) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים ועל דא משה ידבר והאלהים יעננו בגין דלא אשתכח מלה באורייתא</p>	<p>כתיב "משה ידבר והאלהים יעננו בקול", במקום הזה נכללו דברים עליונים, הרי פרשה והאלהים יעננו בקול, בקולו של משה, באותו קול שאוחז בו משה. כאן יש להתבונן, שהרי הפוך היה, שנאמר "וידבר אלהים", וכאן כתוב משה ידבר. אלא יש אומרים משום שנאמר "ויאמרו אל משה", דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים, ועל זה משה ידבר והאלהים יעננו, משום שלא נמצא דבר בתורה מפי משה לבדו, וזהו שבארוה, קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמר, אותן מעצמו לא שנינו, אלא מפי עצמו, הללו מפי</p>

²³⁵ לכולהו פירושי, והיינו מוצא הדעת להגלות מבינה ב"ן י"ה, ומשום דנמי מוצא התורה דעת מחכמה, כנודע נובלת חכמה של מעלה תורה, אם כן אמאי לא אדכר הכא חכמה (אור יקר). פי' ז"א יצא מהבינה כד"א כל הנחלים הולכים אל הים, וא"כ לפי זה פי' הכתוב כך הוא, ויהי קול השופר, דהיינו לכל חד כדאית ליה, הולך אל המלכות (מ"מ).

²³⁶ דהיינו ג"ר כלולות בבינה, ושבע תחתונות נמי כלולים בה, ובה דבקות אלו באלו, בסוד העליה אל חיק אמם, אם כן זו ראויה להזכר לבד ומשם התורה יורדת ומתפשטת למטה, והיינו "הולך" דאזיל עד המלכות כדמסיק לקמיה (אור יקר).

²³⁷ כוונת הענין כי כמו הדרשא שדורשים החברים בתורה, עם היות שזה אומר בכה וזה אומר בכה, עם כל זה הכל הולך אל מקום אחד. כן גם התורה, עם היות שמבינה מתפשט הנהר אל הימין, ואל השמאל עם כל זה, הכל הולך אל מקום אחד, דהיינו יסוד האוסף ימין ושמאל ואמצע, כדי להיכנס למלכות (אור יקר). פי' הוא כמו ד"א (מ"מ).

²³⁸ פי' מ"ש וחזק מאד מלשון כלי מחזיק (מ"מ).

²³⁹ והלווחות משקלם מ' סאה ם סתומה שאז היו מכח הבינה הנק' ם כד"א מעש האלהים המה (רח"ו).

²⁴⁰ פי' ז"א (מ"מ).

²⁴¹ פי' אלמא שהמלכות הנק' אלהים היתה מדבר, וכמ"ש הזהר בפ' וארא דף כה והכא כתיב משה ידבר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מפומא דמשה בלחודוי²⁴² ודא הוא דאוקמוה קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן מעצמו לא תנינן אלא מפי עצמו הללו מפי הגבורה²⁴³ והללו מפי עצמו מפי ההוא קול דאחיד ביה²⁴⁴ דאקרי הכי ושפיר מלה:</p>	<p>הגבורה, והללו מפי עצמו. מפי אותו קול שאחז בו שנקרא כך והדבר יפה.</p>
<p>ובספרא דאגדתא דבי רב אמרי²⁴⁵ אף על גב דאורייתא מפי הגבורה אתמר כולה מפי עצמו של משה כמו כן אתמר²⁴⁶ ומאי איהו כגון קללות שבמשנה תורה ולבתר אתכלילן בגבורה הדא הוא דכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול משה ידבר דא קולו של משה²⁴⁷ והאלהים יעננו בקול דא גבורה דאודי ליה לההוא קלא הדא הוא דכתיב יעננו בקול בההוא קול דמשה והשתא מאן דפתח במלי דאורייתא אנן אחדי נודן ליה אמרו נתיב ומאן דפתח²⁴⁸ ליפתח ויימא יתבו:</p>	<p>ובספר האגדה של בית רב אומרים, אף על גב שתורה נאמרה כולה מפי הגבורה, כמו כן נאמרה מפי עצמו של משה, ומיהו, כמו קללות שבמשנה תורה ואחר כך נכללו בגבורה, זהו שנאמר משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר זה קולו של משה, והאלהים יעננו בקול זו גבורה שמודה לאותו הקול, זהו שנאמר יעננו בקול, באותו קול של משה. ועכשיו מי שפותח בדברי תורה, אנחנו נחזיק לו תודות אמרו נשב ומי שפותח, יפתח ויאמר, ישבו.</p>
<p>פתח רבי אבא ואמר כתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה זורע אין לה וגו' זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עכו"ם דהא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בגיניהון דישראל בגין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני [ויתדכון] [ותירבון] בכלא וישתכחון זכאין קמיה:</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר, נאמר "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה זורע אין לה וגו'", אשרי חלקם של ישראל מכל העמים, שהרי כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא ברא אותו אלא בשביל ישראל כדי שיקבלו תורה בהר סיני ויטהרו בכל וימצאו צדיקים לפניו.</p>
<p>תא חזי כד אשתלים האי עלמא בהו בישראל כגוונא דלעילא²⁴⁹ וההוא [אדם] [אילנא] אתנעיין בארעא ורומיה מטי עד צית שמיא בעא קודשא בריך הוא לאשלמא [ס"א לאשלפא] נשמתא קדישא מעילא לתתא בגין דיתאחיד ויתקשר דא בדא²⁵⁰ הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהוה</p>	<p>בא וראה כשנשלם העולם הזה בישראל כדוגמא שלמעלה, ואותו אדם ננעץ בארץ ורומו מגיע עד לב השמים, רצה הקדוש ברוך הוא להשלים (להוציא) את הנשמה הקדושה ממעלה למטה, כדי שיתאחז ויתקשר זה בזה, זהו שנאמר "וייצר ה' אלהים את האדם עפר</p>

²⁴² פי' שתחלה וידבר אלהים, שהיא המלכות, ואחר שאמרו לו ישראל דבר אתה עמנו, אזי משה ידבר, ובשביל שלא יהיה נראה שהתורה נאמרה מפי משה לבדו, לכך והאלהים, שהיא מלכות, יעננו בקול, שהוא ז"א שהיה מתחבר קול ז"א עם הקול של מרע"ה (מ"מ).

²⁴³ פי' של תורת כהנים הם ממלכות הנקרא אלהים ונק' גבורה תתאה, ולכך הם קשים יותר משל משנה תורה כמרז"ל (מ"מ).

²⁴⁴ פי' הוא ז"א ששם אחוז מרע"ה (מ"מ).

²⁴⁵ לפי מ"ש בשם הרב בפ' בשלח, שר' אבא הוא רב, צ"ל מ"ש ר' אבא הכא דבי רב, הם בעלי הישיבה כולה (מ"מ).

²⁴⁶ פי' גם של ת"כ שהם מפי הגבורה ג"כ נאמר מפי ז"א (מ"מ).

²⁴⁷ פי' זה תירוץ אחר לקושיא דלעיל, ופי' הכתוב, משה ידבר, היינו ז"א. והאלהים, שהיא גבורה תתאה, שהיא מלכות, נכללה עמו. ולפי זה מ"ש וידבר אלהים, ומ"ש משה ידבר, הכל א'. וידבר אלהים היא גבורה תתאה, שלפי שאורייתא מסטרא דגבורה אתייהבת כמ"ש בפ' יתרו, לכך וידבר אלהים, אבל נכללה עם הז"א שנמתקה, וזהו משה שהוא ז"א ידבר (מ"מ).

²⁴⁸ "אנן אחדי נודן ליה אמרו נתיב ומאן דפתח" מוסגר בדפ"ק.

²⁴⁹ פי' שיש בהם י"ב שבטים נגד י"ב בקר, וע' נפש נגד ע' חסדים המגולים, וס' רבוא נגד ו"ק כל קצה כלול וכו' ומ"ש וההוא אדם וכו', פי' התחיל מאדה"ר שהוא ראשית תיקון "ישראל שלים כגוונא דלעילא", פי' כמו שלמעלה יש בכל פרצוף פנימיות שהיא בחי' הנשמה וחיצוניות שהם בחי' הגוף, כך האדם יש בו גוף ונשמה (מ"מ).

²⁵⁰ עי' הערה לעיל דף ד ע"ב בשם לש"ו דע"ה ח"ב צא ע"ג. כל גשם וחומר הרי הוא אינו חי בעצמו רק מזולתו, שהוא מאור נשמתו המחיה אותו. והנשמה הרי היא ג"כ אינה חי בעצמה, אלא מאורו ית"ש המחיה

זהר ויקרא חלק א'

<p>אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו' למהוי קשיר דא בדא וישתכח שלים כנוונא דלעילא וישלם ויתקן גרמיה הכי ובגין כך ברא ליה דכר ונוקבא למהוי שלים²⁵¹:</p>	<p>מן האדמה וגו', להיות קשור זה בזה, וימצא שלם כדוגמא שלמעלה, וישלים ויתקן עצמו כך, ולכן ברא אותו זכר ונקבה, להיות שלם.</p>
<p>ואימתי אקרי בר נש שלים כנוונא דלעילא בשעתא דאזדווג בבת וזוגיה (זוגו) באחדותא בחדוותא ברעותא ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת²⁵² וכדין הוא בר נש שלים כנוונא דלעילא²⁵³ ואשלים הוא לתתא כנוונא דשמא קדישא עלאה וכדין אתקרי וס"א אתקייסו שמא קדישא עלאה עליה ובר נש דלא בעי לאשלמא שמא קדישא לתתא טב ליה דלא אתברי דהא לית ליה חולקא כלל בשמא קדישא וכד נפיק נשמתיה מניה לא אתאחדא ביה כלל דהא אזערא דיוקנא דמאריה עד (דאתקשרת) ודאתקשרא (ס"א דאתהדרא) ואתתקנת בכלא:</p>	<p>ומתי נקרא אדם שלם כדוגמא שלמעלה, בשעה שמזדווג עם בת זוגו באחדות ובשמחה וברצון, ויוציא ממנו ומנקבתו בן ובת, ואז הוא אדם שלם כדוגמא שלמעלה, ומשלים הוא למטה כדוגמא שהשם הקדוש העליון, ואז נקרא (יתקיים) השם הקדוש העליון עליו, ואדם שלא רוצה להשלים את השם הקדוש למטה, טוב לו שלא נברא, שהרי אין לו כלל חלק בשם הקדוש. וכשיוצאת נשמתו ממנו, לא נאחזת בו כלל, שהרי הקטין את דיוקן רבונו, עד שיתקשר (שיחזור) ויתקן בכל.</p>
<p>דהא הוא דכתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו'. ובת כהן דא נשמתא קדישא דאתקרי ברתא דמלכא דהא אוקמוה דנשמתא קדישא²⁵⁴ מזוונא דמלכא ומטרוניתא נפקת²⁵⁵ ובגין כך [הידך]²⁵⁶ גופא דלתתא מדכר ונוקבא אוף הכי נשמתא לעילא כי תהיה אלמנה מההוא גופא דאזדווגת ביה ומית וגרושה דאתרכת מההוא חולקא דשמא קדישא וכל כך למה בגין</p>	<p>זהו שנאמר "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו'". ובת כהן זו הנשמה הקדושה שנקראת בת המלך, שהרי פרשה שהנשמה הקדושה היא מזווג של המלך והמלכה יוצאת, ולכן אין שהגוף שלמטה הוא מזכר ונקבה, אף כך הנשמה למעלה, כי תהיה אלמנה מאותו הגוף שהזדווגה בו ומת, וגרושה שגרשה מאותו החלק של השם הקדוש, וכל כך למה, משום שזרע אין לה, להימצא כדוגמא שלמעלה ולהתקשר בשם הקדוש.</p>

אותה. ויש שהוא מאיר בה ומתלבש בה מבפנים, ויש שהוא מאיר עליה רק מבחוץ, ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב וכמ"ש בזוה"ק (פ' יתרו סט ע"א), וע' בדברי הרב (שער המלכים פ"י) ובזוה"ק תרומה (קסד ע"ב). והנה כל אינון אשר אור חיותם הוא רק מבחוץ, הם יתבטלו בביטול גמור, הם ונשמתם. אבל כל אלו אשר אור חיותם מתלבש בהם מבפנים, הרי נעשו הם משכן ומעון לאור שכינתו ית"ש, כי עליהם נאמר (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה מתקיים נשמתם בחיות נצחי, כי אורו ית"ש אינו נפסק מהם לעולם, ונעשה החיות לעצם בהם. והעיקר הוא כי גם נשמתם גופה הוא ג"כ רק ממנו עצמו ית"ש וכמ"ש בפ' ויקרא (ז ע"א) ע"ש, ולכן שוכן בתוכם גם בעוה"ז, ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם. והרי הם מעצמות החיים גופה, ולכן הם נשארים לחיי עולם, ור"ל שלא שייך בהם מיתה כלל, יען שהם מעצם החיים, ולכן הם עומדים וקיימים תמיד בחיים (דע"ה ח"ב צב ע"ד).

²⁵¹ פי' כמו שהז"א, המלכות משלימתו, כמ"ש הרב זל"ה כן באדם התחתון נוק' דיליה משלימתו (מ"מ).
²⁵² פי' שכתב בר"מ שאדם ואשתו אחר שמולידים בן ובת, נעשים הם בחי' או"א, ובן ובת שלהם בחי' זר"ן, וז"ש "וכדין הוא ב"נ וכו' (מ"מ).

²⁵³ דהיינו כשם שיש לעילא או"א זר"ן, כן הוא האדם ואשתו ובן ובת שהולידו, שהם בחי' או"א זר"ן (מ"מ).
²⁵⁴ כל הנשמות כולן הם מ"ן דהמלכות, ומהמוחין פנימים שבה שהיא כנסת ישראל וכמ"ש בזוה"ק (שמות יב ע"א וכן בפ' ויקרא ז ע"א ובכ"מ) (דע"ה ח"ב צו ע"א), והנה בענין מה שאמרו בתיקונים (תיקון ו דף כד רע"ב) דאימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין, הנה מבאר הרב ז"ל על כמה פנים: א', הוא על המלכות דאצילות שכינת עוזו ית"ש והיא אימא אם ישראל כנסת ישראל, וכמו שאמרו בפ' שמות (יב ע"א) ופ' שלח (קעד ע"ב) ופ' ויקרא (ז ע"א) תזריע (מג ע"ב), ונקרא אימא עלאה כי עיקרה הוא לעולם באצילות (דע"ה ח"ב קטז ע"א), נולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק' כי משם הוא כל הנשמות (כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א קעד ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ג), אותן הבי"ע שבו [שבז"א], הנה הם השורשים דכל הנשמות והעולמות אשר לבי"ע ממש שיצאו ונבראו אח"כ מהמלכות דאצילות ע"י זווגא בז"א (ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א) (כללים ח"א קח ע"ג).

²⁵⁵ שמות יב ע"א ולקמן יט ע"א מג ע"ב קעד ע"ב ועי' ח"א יג סע"א (לש"ו).
²⁵⁶ היא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דזרע אין לה לאשתכחא כנוונא דלעילא ולא תקשרא בשמא קדישא:</p>	
<p>ושבה אל בית אביה מאן ושבה ושבה סתם לאותותקנא כמלקדמין וכדין ושבה אל בית אביה דא קודשא בריך הוא כנעוריה כקדמיתא מלחם אביה תאכל לאתענגא בענונא דמלכא מכאן ולהלאה (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש מאן הוא זר ההוא דלא²⁵⁷ אוקים שמא קדישא לתתא ולית [ליה] ביה חולקא לא יאכל קדש לית ביה חולקא מענונא דלעילא דאית ביה אכילה דכתיב (שיר ה א) אכלו רעים אכילה דלעילא ענונא</p>	<p>ושבה אל בית אביה, מי "ושבה", ושבה סתם להתקן כמו מקודם, ואז ושבה אל בית אביה, זה הקדוש ברוך הוא כנעוריה כבראשונה מלחם אביה תאכל, להתענג בעונג של המלך, מכאן והלאה "וכל זר לא יאכל קדש". מי הוא הזר, אותו שלא (כיבד) הקים את השם הקדוש למטה, ואין לו בו חלק, לא יאכל קדש. אין בו חלק מהעונג שלמעלה שיש בו אכילה, שנאמר "אכלו רעים", אכילה שלמעלה היא העונג</p>
<p>ז/ב</p>	
<p>דקודשא בריך הוא הוי והאי ענונא שריא באתר דשריא²⁵⁸ כד ריחא דקרנא הוה סליק:</p>	<p>של הקדוש ברוך הוא, והעונג הזה שרוי במקום ששרוי כאשר ריח הקרבן היה עולה.</p>
<p>תא חזי בשעתא דאשתכח מזונא לתתא²⁵⁹ אשתכח מזונא דלעילא למלכא דאתקן סעודתא דיליה ולא אתקין לעבדוהי כד אתקן לעבדוהי אכיל הוא סעודתא דיליה ואינון אכלי סעודתייהו הדא הוא דכתיב (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי דא סעודתא דמלכא אכלו רעים שתו ושכרו דודים דא סעודתא דידהו מריחא דקרנא²⁶⁰ וכד ריחא דקרנא הוה סליק בגיני²⁶¹ כך אקרי ריח ניהוח ליהו"ה (במדבר כח כז) ריח לעבדוהי ניהוח ליהו"ה מאתר דענונא דעתיקא אשתכח²⁶² ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי ובגין כך ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים²⁶³ תנינן ומסעודתא דמלכא מאן אכיל אלא אינון נשמתין דצדיקייא:</p>	<p>בא וראה, בשעה שנמצא מזון למטה נמצא מזון למעלה, (משל) למלך שתיקן את סעודתו ולא תיקן לעבדיו, כשתקן לעבדיו הוא אכל את סעודתו והם אכלו את סעודתם, זהו שנאמר "אכלתי יערי עם דבשי", זו סעודת המלך, אכלו רעים שתו ושכרו דודים זו סעודתם. מריח הקרבן כשריח הקרבן היה עולה, ולכן נקרא "ריח ניהוח לה", ריח לעבדיו, ניהוח לה' (ממקום העונג של העתיק נמצא). ולכן סעודת המלך מתעכבת בגלל סעודתם של עבדיו, ולכן ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים שנינו. ומסעודת המלך מי אוכל, אלא אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>תו פתח ואמר (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד זכאין אינון ישראל דלא יהב לון קודשא בריך הוא לרברבא או לשליחא אלא ישראל אחיד(ין) ביה והוא אחיד בהו²⁶⁴ ומהביבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא</p>	<p>עוד פתח ואמר "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", אשריהם ישראל שלא נתן אותם הקדוש ברוך הוא לשר או לשליח אלא ישראל אחוזים בו, והוא אחוז בהם. ומחביבותם קרא להם הקדוש ברוך הוא עבדים, זהו שנאמר כי לי בני ישראל עבדים</p>

²⁵⁷ (ס"א אוקיר) (נוסף בדפ"ו).

²⁵⁸ פ' הארת או"א מגעת עד המלכות (מ"מ).

²⁵⁹ פ' ע"י הקרבן שעושים ישראל מטה גורמים שימשך שפע גם למעלה (מ"מ).

²⁶⁰ פ' שע"י הקרבן גורמים ישראל מזון למעלה, וכשמתקן המלך מזונא דיליה גם לישראל מתקן מזון, נמצא שהקרבן גרם הכל, וז"ש בסמוך ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים (מ"מ).

²⁶¹ ובגיני (דפ"ו).

²⁶² "מאתר דענונא דעתיקא אשתכח" (מוסגר בדפ"ק). פ' שגם מאריך ממשיכים הארה על ידי הקרבן, ואריך נק' עתיקא, כנודע קרא לון קב"ה עבדיו, פ' מצד מט"ט הנק' עבד (מ"מ).

²⁶³ והכוונה הוא על הרצון הפשוט והתשוקה הפנימית אשר נמשך מהעובד בלב ונפש נוסף על הכוונה, הנה זה לבד אשר עולה באצילות ממש והוא כח הפנימי של האדם, וזה אשר עולה למעלה לקרבן אשה ריח ניהוח לה' (ויקרא א ט), והוא אכילה דלעילא עינוגה דקוב"ה כו' (דע"ה ח"ב לח ע"ד).

²⁶⁴ ע"י לעיל ד ע"ב בשם לש"ו דע"ה ח"ב צא ע"ג.

זהר ויקרא חלק א'

<p>עבדין²⁶⁵ הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם לבתר קרא לון בני²⁶⁶ הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהוה אלהיכם לבתר קרא לון אחים הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי וגו' ובגין דקרא לון אחים בעא לשוואה מדוריה בהו ולא יעדי מנייהו כדין כתיב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד²⁶⁷:</p>	<p>עבדי הם, אחר כך קרא להם בנים, זהו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם", אחר כך קרא להם אחים, זהו שנאמר "למען אחי ורעי וגו'", ומשום שקרא להם אחים רצה לשים את מדורו בהם ולא יסור מהם, ואז נאמר הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.</p>
<p>ובוצינא קדישא²⁶⁸ הכי אמר הנה מה טוב ומה נעים וגו' [וגו'] כמה דאת אמר (ויקרא כ יז) ואיש אשר יקח את אחותו²⁶⁹ (דא כ"י) ובספרא דרב ייבא סבא ואיש דא קודשא בריך הוא אשר יקח את אחותו דא כנסת ישראל וכל כך למה חסד הוא חסד הוא ודאי²⁷⁰ והא אוקמוה ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד קודשא בריך הוא וכנסת ישראל גם לרבות ישראל דלתתא כדאמרינן דהא בשעתא דכנסת ישראל (בחדוא)²⁷¹ [באחדותא] ובאחותא בקודשא בריך הוא ישראל דלתתא שריין בחדותא גם אינון בקודשא בריך הוא ובגין כך גם יחד כתיב:</p>	<p>והנר הקדוש כך אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמו שנאמר "ואיש אשר יקח את אחותו". ובספרו של רב ייבא סבא, ואיש זה הקדוש ברוך הוא, אשר יקח את אחותו, זו כנסת ישראל. וכל כך למה, חסד הוא. חסד הוא ודאי, והרי פרשוה, ולכן הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל שלמטה, כמו שאמרנו, שהרי בשעה שכנסת ישראל (באחות) באחדות עם הקדוש ברוך הוא, ישראל שלמטה שרוים בשמחה גם הם עם הקדוש ברוך הוא, ולכן כתוב גם יחד.</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא²⁷² גם יחד לרבות צדיק בה בכנסת ישראל דאינון זווגא חד וכלא מלה חד ותנינן בפרשתא דשמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד (דברים ו ד) מהו אחד דא כנסת</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא, "גם יחד" לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, שהם זווג אחד והכל דבר אחד. ושנינו בפרשת "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", מהו אחד זו כנסת ישראל,</p>

²⁶⁵ ע"י פע"ח שער עולם הבריאה שער ק"ש פרק יב: נשמה לנשמה היא באה מאבא ונשמה מאמא ורוח מת"ת ונפש ממלכות הרי כי נשמה לנשמה ונשמה של אדם הם בנים של אר"א ואחים גמורים של הת"ת ומלכות אמנם הרוח והנפש הם בנים גמורים של ז"ל וזהו סוד למען אחי ורעי כי קראם הקב"ה לישראל אחים ורעים נגד הנשמות ובנים אתם לה' אלהיכם נגד רוח ונפש.

²⁶⁶ פ"י מצד רוח ונפש שיש בהם, ולכן נק' בנים דז"ל כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

²⁶⁷ פ"י אימתי טוב ונעים הדבר כששבת אחים גם יחד, שהם הקב"ה עם ישראל שנק' אחים (מ"מ).

²⁶⁸ ובוצד"ק רשב"י מפרש הנה מה טוב הם החסדים ומה נעים הם הגבורות כמ"ש בפ' אחרי מות דף נט וכן פ"י שם הרח"ו ז"ל בהגהותיו ואחים הם ז"ל (מ"מ).

²⁶⁹ פ"י איש הוא ז"א, אחותו היא מלכות (מ"מ).

²⁷⁰ ז"ל הרב בסה"כ ואמנם עיקר הנסירה היא, כי הלא כשנדבקו הדינים יחד, הנה כדי להחזירם פב"פ, היה צריך להמשיך כל הדינים בנקבה, כדי שתוכל להפרד מן הזכר. וכל אותם הדינים שבאחוריו, כולם נסרו ונתנו לה, והוא נשאר בסוד החסד והיא בסוד דינים. ואמנם כדי לדחות אותם הדינים שבאחורי הזכר, ליתנם אל הנקבה, זה נעשה בכח החסד העליון של הבינה, וז"ס כי יקח את אחותו חסד הוא, ובזוהר אחרי מות דף עז ע"ב פ"י כי ע"י החסד אתפרשו גזעין שהוא סוד האחורים שלהם ואז לקחה לאשה, ופ"י הדבר כי הלא כבר ידענו שאע"פ שהאדם ישן, עכ"ז נשמתו מושכת לו חיים וחסד מלמעלה, אל אותו הכח קיסטא דחיותא הנשאר בגופו. והנה אע"פ שעתה הז"א נרדם בשינה, עכ"ז נשמתו מושכת אליו מסוד החסד של הבינה, ונתפשט בכלו, ואז הדינים שבאחוריו היו נדחים מאליהם ונדבקים באחורי הנקבה, וז"ש באדרא דף קמב ע"ב ובאתרה' שקיע רחמי וחסד והענין כי הלא כאשר היה נמשך בו החסד היה נחדה הדין ונשאר החסד שקוע במקום הדין וז"ש ובאתרהא שקע רחמי וחסד עכ"ל. ובזה תבין לשון זה, וע"ד הנה מה טוב וכו'. ושיעור הכתוב אימתי מתחברים טוב שהם החסדים, עם נעים שהם הגבורות, כששבת אחים יחד, שהם ז"ל, לפי שהז"א נבנה מהחסדים, ומלכות מהגבורות. וכשמתחברים ז"ל, אזי גם החו"ג מתחברים ישראל דלתתא שריין בחדותא, גם אינון בקב"ה, פ"י שנפשו ורוחם של ישראל עולים בסוד מ"ן למלכות, נמצא בשעה שהמלכות מזדווגת עם ז"א, והיא שמחה, גם ישראל יש להם שמחה, שגם הם מזדווגים לאותו זווג (מ"מ).

²⁷¹ (ס"א באחותא) (נוסף בדפ"ו).

²⁷² רב ייבא סבא ביאר הענין היטב, וכן הוא דעת הרשב"י ע"ה, ששניהם לדבר א' נתכוונו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא דאמר רבי שמעון זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד באתר דנוקבא שריא אחד אקרי מאי טעמא בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי ופלג לאו הוא חד וכד מתהברן כחדא תרי פלגי אתעבידו חד גופא וכדין אקרי אחד והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד:</p>	<p>שאחוזה בקדוש ברוך הוא. שאמר רבי שמעון זווג של זכר ונקבה נקרא אחד, במקום שהנקבה שורה אחד נקרא. למה, בגלל שזכר בלי נקבה נקרא חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים כאחד שני חצאי נעשים גוף אחד, ואז נקרא אחד, ועכשיו הקדוש ברוך הוא לא נקרא אחד.</p>
<p>ורוא דמלה כנסת ישראל בגלותא וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא וזווגא אתפרש ושמא קדישא לא אשתכח שלים ואחד לא אקרי ואימתי יתקרי אחד בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזדווגון כחדא הדא הוא דכתיב (עובדיה א כה) והיתה ליהויה המלוכה מאן מלוכה דא כנסת ישראל [דמלכו] (דמלכא) בה אתקשר כדין (זכריה יד ד) ביום ההוא יהיה יהויה אחד ושמו אחד ועל דא (תהלים קלג א) הגה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:</p>	<p>וסוד הדבר, כנסת ישראל בגלות והקדוש ברוך הוא עולה למעלה למעלה, והזווג נפרד, והשם הקדוש לא נמצא שלם, ולא נקרא אחד. ומתי יקרא אחד, בשעה שהמלכה תמצא עם המלך ויזדווגו כאחד, זהו שנאמר "והיתה לה' המלוכה", מי המלוכה זו כנסת ישראל, שהמלכות קשורה בה, אז "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". ועל זה "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד".</p>
<p>(וכתיב) כשמן הטוב על הראש (שם ב) מאן שמן הטוב דא משה רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא²⁷³ דאשתכח²⁷⁴ בההוא נהר עלאה דינקא לבנין לאדלקא בוצינין וההוא משה נגיד ברישא דמלכא ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו²⁷⁵ הדא הוא דכתיב (שם) שירד על פי מדותיו על פי מדותיו ממש ואלין אינון כתרי מלכא דשמיה קדישא אשתכח בהו:</p>	<p>"כשמן הטוב על הראש", מי שמן הטוב, זה שמן משחת קודש ששופע ויוצא מהעתיק הקדוש שנמצא באותו נהר עליון שמניק את הבנים להדליק מנורות, ואותו שמן שופע על ראש המלך, ומראשו לכבוד של הזקן הקדוש, ומשם שופע לכל אותם לבושי כבוד שהמלך מתלבש בהם, זהו שנאמר "שירד על פי מדותיו", על פי מדותיו ממש. ואלו הם כתרי המלך שהשם הקדוש נמצא בהם.</p>
<p>תא חזי כל נגידו וכל חידו דעלמין לא נחית לברכא אלא על ידא דאילין כתרין קדישין דאינון שמא דמלכא קדישא ובגין כך שירד על פי מדותיו על פי מדותיו ודאי כמה דאת אמר (במדבר ד כז) על פי אהרן ובניו תהיה כך על פי מדותיו נחית ונגיד לכלהו עלמין לאשתכחא ברכאן לכלא ותא חזי האי שמן</p>	<p>בא וראה כל השפע וכל שמחת העולמות לא יורדים לברך אלא על ידי הכתרים הקדושים הללו, שהם שמו של המלך הקדוש, ולכן שירד על פי מדותיו, על פי מדותיו ודאי. כמו שנאמר "על פי אהרן ובניו תהיה", כך על פי מדותיו יורד ומשפיע לכל העולמות להמציא ברכות לכלם. ובא וראה השמן הטוב הזה</p>
<p>ח/א טוב לא זמין עד ההוא זמנא דפולחנא דלתתא הוה סליק²⁷⁶ ואתערען דא בדא הדא הוא דכתיב</p>	<p>אינו מוכן עד אותו זמן שהעבודה שלמטה היתה עולה ונפגשים זה בזה, זהו שנאמר "שמן וקטורת ישמח לב", שמן</p>

²⁷³ פי' הענין שמן הם המוחין דאבא וירדו מע"ק דרך המזלא ומשם נכנס באבא (זהר הרקיע).

²⁷⁴ בהאי נהר האיר ולא מצדה רק מצד אבא ואי משתכח הוי להניק הבנים כי היניקה היא להגדיל הכלים לעשותם בחי' י' וז"ש לאדלקא בוצינין ואמר עוד ענין אחר כי משערות דיקנא גופא דא"א נוזלים הטיפות בתוך רישא דז"א (זהר הרקיע).

²⁷⁵ פי' כי מלכא נק' פנימ' האור דז"א וז"ש ומתמן נגיד וכו' אמר על שערות דדיק' שהוא לבוש לאור שבתוכם או יאמר ומן המוח' יורד דרך פנימ' לכל אינון לבושי יקר שהם ז' כלים דז"א וז"ש ואלין אינון כתרי דמלכא שהם כלי האצ"י (זהר הרקיע).

²⁷⁶ פ' קטורת שהיו עושים למטה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(משלי כו ט) שמן וקטרת ישמח לב²⁷⁷ שמן לעילא וקטרת לתתא²⁷⁸ כדין הוא הדוותא דכלא רבי אחא ורבי יהודה זקיפו ידין ואודו לרבי אבא:</p>	<p>למעלה [מ]למעלה וקטורת [מ]למטה, אז זו שמחת הכל. רבי אחא ורבי יהודה זקפו ידיים והודו לרבי אבא.</p>
<p>רבי אחא פתח (בראשית כ ג) ויבא אלהי"ם אל אבימלך בחלום הלילה וכתוב (שם ו) ויאמר אליו האלהי"ם בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת ואת האי ויבא אלהי"ם אל אבימלך מאי שנא²⁷⁹ באומות העולם ויבא אלהי"ם ולישראל לא²⁸⁰:</p>	<p>רבי אחא פתח "ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה", ונאמר "ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת". "ויבא אלהים אל אבימלך" הוזה, מה שונה באומות העולם, "ויבא אלהים", ולישראל לא.</p>
<p>אלא דא הוא רזא דאלהי"ם אחרים²⁸¹ (ואית לך למנדע דשמא דקודשא בריך הוא (ישעיה נז טו) רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו והוא בלחודוי מלכא על כלא²⁸² מה [דאשתכח] [דאמ'] בין לעילא בין לתתא והיכלא קדישא דיליה באמצעיתא אתתקן וסחרניה אית שבעין כתרין²⁸³ ומנהון אתמשכו שבעין רברבין ואתמנו על שבעין עמין דעלמא למהוי כל חד וחד שליט על עמיה ועל ארעיה וקודשא בריך הוא יהב לישראל רזא דשמיה בלחודיהון והוא שליט על ישראל וירושלם הדא הוא דכתיב (דניאל ט יט) כי שמך נקרא על עירך ועל עמך ולית לעמא אחרא חולקא ביה בקודשא בריך הוא דכתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך וכתוב (מיכה ד ה) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהי"ו²⁸⁴ וגו' וכתוב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו וגו'²⁸⁵:</p>	<p>(אלא זהו סוד של אלהים אחרים, ויש לך לדעת שהשם של הקדוש ברוך הוא "רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו", והוא לבדו מלך על כל מה שנמצא, בין למעלה בין למטה, וההיכל הקדוש שלו באמצע נתקן, וסביבו יש שבעים כתרים, ומהם נמשכו שבעים שרים ונפקדו על שבעים עמי העולם, להיות כל אחד ואחד שולט על עמו ועל ארצו, והקדוש ברוך הוא נתן לישראל סוד של שמו, להם בלבד, והוא שולט על ישראל וירושלים, זהו שנאמר "כי שמך נקרא על עירך ועל עמך", ואין לעם אחר חלק בו בקדוש ברוך הוא, שנאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך", ונאמר "כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו וגו'", ונאמר "כי חלק יי' עמו וגו'".</p>
<p>אלא) הכי תנינן²⁸⁶ כל אלהי"ם דהכא²⁸⁷ ההוא חילא רברבא דממנא עלייהו הוה כנונא דא²⁸⁸ (במדבר כב כ) ויבא אלהי"ם אל בלעם לילה ההוא</p>	<p>אלא) כך שנינו, כל אלהים של כאן, היה אותו כח גדול שממונה עליהם, כדוגמא זה "ויבא אלהים אל בלעם לילה", אותו כח</p>

²⁷⁷ פי' שמן שהוא אבא, וקטרת שהיא אימא, ישמח לב שהוא ז"א, וכן פי' הרב בליקוטים (מ"מ).
²⁷⁸ קטורת דסליק מלמטה ושמן דנחית מאבא אל אימא דפגעין זה בזה כמ"ש בזוהר ישמח לב אימא ונחתין בשכינה תתאה כמו דסליק הריח ממנה (בהגר"א על תז"ח מג ע"ד).
²⁷⁹ כי "ויבא" מורה מעלה שבא אליו למטה (אור יקר).
²⁸⁰ כלומר, לא נמצא דרך זה לנביאי ישראל, עם היות דכתיב, הנני בא אליך, זהו פרטי (אור יקר).
²⁸¹ "אלא דא הוא רזא דאלהי"ם אחרים" מוסגר בדפ"ק.
²⁸² כל (דפ"ו).
²⁸³ ע' מלאכים סובבים הכסא, והם ע' שרי או"ה, וכמ"ש בפדר"א (פרק כד) וע' זוה"ק ויקרא (דף ח ע"א), וכתב בספר קהלת יעקב ערך ס"מ בשם מהרח"ו ז"ל, כי כל הע' שרים הם תחת רשות ס"מ ורהב, שהם שרי עשיו וישמעאל וכמ"ש ברע"מ (פנחס רמו ע"ב), כי כן הוא עשו וישמעאל הם השורש של כל הע' כמ"ש הגר"א בתיקונים (תיקון לב דף פד ע"ג) (דע"ה ח"ב קיז ע"א).
²⁸⁴ מעשיהם אינם גורמים אלא רק עד השר שלהם לבד, ולכן אמר היטיב אליהו לאיוב (שם לה ה) הבט שמים וראה ושור שחקים גבהו ממך, [ור"ל באותן העולמות אשר למעלה משרשך, ובפרט בעולם האצילות אשר שם אין חלק כלל לשום אומה ולשון אלא רק לזרע אברהם יצחק ויעקב לבד]. [דע"ה ח"ב ב ע"ד].
²⁸⁵ הגה"ה מבחוץ ולא גרסי ליה ברוב הספרים, וכוונתו לפרש ענין השר וכבר ביארנו בו כל הצורך לעיל (אור יקר).
²⁸⁶ בהגהות האריז"ל בנוסח הזהר כאן ישנם ב' גרסאות אם לגרוס התיבות "הכי תנינן" א"ל, ואין בידינו להכריע.
²⁸⁷ שלא זכה לנבואה (אור יקר).
²⁸⁸ נמי מתרצינן אומרו "ויבא", שהיה השר, ועליו יצדק ויבא. אמנם הנביאים מזדככים ועולים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חילא דאתפקד עליה²⁸⁹ ואי תימא ויאמר אליו האלהים בחלום הכי הוא ודאי גם אנכי ידעתי גם אמאי הכא אלא לרבות קא אתא דאף על גב דלעילא מנאי ידיע גם אנכי ידעתי ואחשוך גם אנכי גם לרבות²⁹⁰:</p>	<p>שנפקד עליו. ואם תאמר ויאמר אליו האלהים בחלום, כך זה ודאי, גם אנכי ידעתי למה כאן גם, אלא שבא לרבות, שאף על גב שלמעלה ממני ידוע, גם אנכי ידעתי, ואחשוך גם אנכי, גם לרבות.</p>
<p>אותך מחטו לי²⁹¹ (בראשית כ ו) מחטו חסר אל"ף כתיב מאי קאמר בנין דחטאה לאו בחילא²⁹² קיימא²⁹³ אלא הכי אוליפנא בחוביהון דעמא דלתתא אתפגנים לעילא²⁹⁴ בחובי עמא דלתתא אתעבר רברבא דלהון דלעילא משולטניה הדא הוא דכתיב ואחשוך גם אנכי אותך דאף על גב דלעילא מנאי תליא מלתא גם אנכי לרבות לגרמיה:</p>	<p>"אותך מחטו לי" מחטו חסר אל"ף כתיב, מה אמר, משום שחטא אינו עומד בכח, אלא כך למדנו בחטאי העם שלמטה נפגם למעלה, בחטאי העם שלמטה עובר השר שלהם שלמעלה משלטונו, זהו שנאמר ואחשוך גם אנכי אותך, שאף על גב שלמעלה ממני תלוי הדבר, "גם אנכי" לרבות לעצמו.</p>
<p>מחטו לי בנין דלא [ישתכחו] (אשתכחו) גבאי כהאי מחט דנעיץ בבשרא דלא תגרום לי את בחובך לאעברא לי משולטני ויקוצון בי [דלא תקוץ לי במחטך] כמה דאת אמר (ויקרא כ כג) ואקץ במ כהני קוצין דנעיצין בבשרא מאי משמע²⁹⁵ משמע דבחובי בני אנשא עבדין פגימו לעילא²⁹⁶ ומאי איהו כמה דאת אמר (ישעיה נ א) ובפשעכם שלחה אמכם ועל דא קרבן אתקריב מאי קרבן האי דקאמרן דכתיב ובפשעכם שלחה אמכם דהא חטאה²⁹⁷ גרים פירודא בחוביה קרבן (ד)קריב עלמא עלאה [בעלמא] (לעלמא) תתאה ואתעביד כלא חד אתו רבי אבא ורבי יהודה ואודו ליה לרבי אחא:</p>	<p>"מחטו לי" כדי שלא ימצאו אצלי כמו המחט הזו הנעוצה בבשר, שלא תגרום לי אתה בחטאך להעביר אותי משלטוני ויקוצו בי, שלא תקץ אותי במחטך, כמו שנאמר "ואקץ במ", כמו הקוצים הללו שנעוצים בבשר, מה מלמד, מלמד שבחטאי בני אדם נעשים פגמים למעלה. מה הוא, כמו שנאמר "ובפשעכם שולחה אמכם", ועל כן נקרב קרבן. איזה קרבן, זה שאמרנו, שנאמר ובפשעכם שלחה אמכם, שהרי החטא גורם פרוד בחטאו, הקרבן מקרב את העולם העליון לעולם התחתון, והכל נעשה אחד. באו רבי אבא ורבי יהודה והודו לו לרבי אחא.</p>

²⁸⁹ כשידודק דבריו, ירצה השר עליון גבוה, וממנו כח נמשך באומתו, נקשר הכח ההוא במלך. ולהכי לעיל קאמר "הוא חילא רברבא דממנא ביה", וכאן אמר, כי הביאה לא יצדק בכל השר, אלא דווקא בבחינתו השורה על מלך האומה. ולהכי שינה ולא אמר "רברבא" כדקאמר לעיל, אלא "ההוא חילא דאתפקד עליה, מאי טעמא", כלומר מאי זה הכרח. פירשו כך בעלי הברייתא, כיון שלא הקשו מלת "יבא", לזה אמר "אי תימא", שהוקשה להם בחלום אל אבימלך, בלי ספק שהיה שרו, בזולת הטעם הנזכר, והיינו לשון אי תימא, שהם ב' טעמים (אור יקר).

²⁹⁰ "גם לרבות" את עצמו, כי עיקר ידיעה למעלה, "גם לרבות", ולזה ועתה, לפי פירושו קשה, כי עיקר חטא אינו תלוי אלא במצוה המצוה, שהוא הבורא שצוה שבע מצות בני נח, אם כן איך אמר "מחטו לי" (אור יקר).
²⁹¹ ש"מ שהקב"ה הוא שאמר לו כן, שמנעו כדי שלא יחטא לפניו, ואם נפרש אלהים הוא ס"א, אין הכתוב מתיישב. ולכך מקשה "ואי תימא וכו'", ותירץ הכי הוא ודאי, ר"ל לעולם על הס"א מדבר, כמו אלהים הנאמר בבלעם, וכל הפסוק מפרשו על הס"א (מ"מ).

²⁹² ביה (מ"מ).
²⁹³ ור"ל ששני הכרחים יש שלא נפרש מחטוא לשון חטא, כי הוא חסר א'. ועוד "בגין דחטאה וכו'", דהיינו כיון שהס"א הוא המדבר, איך יאמר מחטוא לי לשון חטא, דהא לאו ביה קיימא, א"כ, ע"כ שאינו לשון חטא אלא הכי אוליפנא שהוא לשון מחט (מ"מ).

²⁹⁴ הנשמות לאומה מהשר ובו פוגמים (אור יקר).
²⁹⁵ כלומר הכלל, כי התחתונים הגשמיים פוגמים במקום התלותם בעליונים וכו' (אור יקר). פי' מה תועלת למדנו מזה, ומאי קמ"ל (מ"מ).

²⁹⁶ ר"ל דאשמועינן טובא, כמ"ש מחטוא לי, שהוא לשון מחט ללמדנו שבחובין דלתתא פוגמים לעילא במקום שהם אחוזים בו, כגון אבימלך שאחוז בסט"א, היזק לסט"א, וישראל פוגמים ח"ו בקדושה (מ"מ).
²⁹⁷ חטא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח רבי יהודה ואמר (תהלים ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה וגו' עבדו את יהו"ה בשמחה והכי אוליפנא דכלו פולחנא דבעי בר נש למפלא לקודשא בריך הוא ובעי (בשמחה) בחדוותא ברעותא דלבא בגין דישתכח פולחניה בשלימו ואי תימא פולחנא דקרבנא הכי הוא לא אפשר דהא ההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה על פקודא דאורייתא ותב לקמי דמאריה במאן אנפין יקום קמיה הא ודאי ברוח תבירא ברוח עציב אן הוא שמחה אן הוא רננה²⁹⁸.</p>	<p>פתח רבי יהודה ואמר "עבדו את ה' בשמחה וגו'", עבדו את ה' בשמחה כך למדנו, שכל עבודה שצריך אדם לעבוד את הקדוש ברוך הוא צריך להיות בשמחה וברצון הלב, כדי שתמצא עבודתו בשלמות. ואם תאמר שעבודת הקרבן כך היא, אי אפשר, שהרי אותו אדם שעבר על מצות רבונו ועל מצות התורה ושב לפני רבונו, באיזה פנים יעמד לפניו, הרי ודאי ברוח שבורה ברוח עצובה, איפה השמחה איפה הרננה.</p>
<p>אלא תמן תנינן ההוא בר נש דחטי קמי מאריה ועבר על פקודי ואתי לקרבא קרבנא ולתקנא גרמיה ברוח תבירא ברוח עציבא ובעי לאשתכחא ואי בכי שפיר מכלא הא שמחה הא רננה לא אשתכח אלא במאי אתתקן בהנהו כהני וליואי דהא אינון אשלימו שמחה ורננה בגיניה שמחה בכהנא אתקיים בגין דהוא רחיקא מן דינא תדיר²⁹⁹ וכהנא בעיא לאשתכחא תדיר באנפין נהירין חדאן יתיר מכל עמא דהא כתרא דיליה גרים רננה בליואי³⁰⁰ והכי הוא דהא ליואי משתכחי על שיר לעלמין כמה דאוקמוה ואילין קיימין</p>	<p>אלא שם שנינו, אותו אדם שחוטא לפני רבונו ועבר על מצוותיו ובא להקריב קרבן ולתקן את עצמו ברוח שבורה, צריך להמצא ברוח עצובה, ואם הוא בוכה זה יפה מהכל, הרי שמחה והרי רננה אין נמצאים. אלא במה נתקן, באותם כהנים ולוים שהרי הם משלימים שמחה ורננה בשבילו, השמחה מתקיימת בכהן, משום שהוא תמיד רחוק מן הדין, והכהנים צריכים תמיד להמצא בפנים מאירות, שמחים יותר מכל העם, שהרי הכתר שלו גורם הרננה בלוים, וכך זה שהרי הלויים נמצאים תמיד על השיר כמו שבארוה, ואלו עומדים</p>
<p>ח/ב עליה³⁰¹ וביה אשתלים פולחנא לקודשא בריך הוא כהנא קאים עליה וכוון³⁰² מילין בחדוותא ברעותא ליחדא שמא קדישא כדקא יאות וליואי בשיר כדין כתיב (תהלים ק ג) דעו כי יהו"ה הוא אלהים³⁰³ דא הוא קרבן לקרבא רחמי בדינא ומתבסם בלא³⁰⁴.</p>	<p>עליו, ובהם נשלמת העבודה לקדוש ברוך הוא, הכהן עומד עליו ומכוון דברים בשמחה וברצון לייחד את השם הקדוש כראוי, והלויים בשיר, אז נאמר "דעו כי ה' הוא אלהים", זהו קרבן לקרב רחמים לדין, והכל מתבסם.</p>
<p>השתא דלא אשתכח קרבנא מאן דחטי קמי מאריה ותב לגביה ודאי במרירות הנפש בעצבו בבכיה ברוח תבירא היאך אוקים שמחה ורננה³⁰⁵</p>	<p>עכשיו שלא נמצא קרבן, מי שחוטא לפני רבונו ושב אליו ודאי במרירות הנפש בעצב בבכיה ברוח שבורה, איך מקיים שמחה ורננה, הרי אין הם נמצאים אצלו. אלא כך פרשוה,</p>

²⁹⁸ פי' שמחה בחסד, רננה בגבורה (מ"מ).

²⁹⁹ פי' שהכהן אינו עושה רק דברים שגורמים לרחמים כקרבנות וכדומה, אבל הדין רחוק ממנו, כמ"ש הזהר בפרשת נשא, שאפילו שחיטת הקרבן זר שוחט, וכהנא אסיר ליה למיעבד דינא, ולכך שמחה שהוא חסד כהנא אתקיים (מ"מ).

³⁰⁰ פי' מלבד טעם הראשון עוד מפני שמדתו חסד לכך שמחה היא בכהנא (מ"מ).

³⁰¹ כהנים ולוים על קרבנו, ונתקן ונשלם על ידם, שמחה ורננה בקרבן (אור יקר).

³⁰² קשיא ליה, בשלמא הלוי ממש משורר, אמנם הכהן מה ענין שמחתו הנה, לזה אמר, שמטיב את לבו לכוון בסוד הקרבן, לייחד למעלה בשמחה במעמקי לבו (אור יקר).

³⁰³ לא אמר האלהים הוא ה', שיוורה לקרב השכינה אל הת"ת, אלא ה' הוא האלהים, דהיינו לקרבא רחמי בדינא (אור יקר). פי' למתק גבורה שהיא אלהים על ידי החסד שהוא הו"ה (מ"מ).

³⁰⁴ כי צורך הרחמים לדין כצורך הדין לרחמים, כענין שפירשנו לעיל, שכינה בתחתונים צורך גבוה, והיינו סוד ה' הוא האלהים, יחוד ת"ת ומלכות (אור יקר).

³⁰⁵ תשובה אחת ממצות עשה שבתורה, וכמו ששאר המצות צריכות שמחה, גם מצות התשובה היא צריכה שמחה, ועיקר המצוה היא לדאוג ולהתעצב על עוונותיו, אם כן איך יהיה במצוה זו שמחה, וזהו שאמר "היך אוקים וכו'" (אור יקר).

<p>הא לא אשתכחו גביה אלא הכי אוקמוה דתושבתן דמאריה וחדוותא דאורייתא³⁰⁶ ורננה דאורייתא דא הוא שמחה ורננה והא תנינן³⁰⁷ ולא מתוך עצבות וכו' דלא יקום בר נש קמי מאריה בעציבו והא לא יכיל ומאי תקנתיה³⁰⁸:</p>	<p>שתשכחות רבונו ושמחת התורה ורננות התורה, זוהי שמחה ורננה. והרי שנינו ולא מתוך עצבות וכו', שלא יעמוד אדם לפני רבונו בעצבות, והרי לא יכול, אז מה תקנתו.</p>
<p>אלא רזא דמלה הא תנינן לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו' ויצלי צלותיה הדא הוא דכתיב (משלי ח לד) לשמור מזוזות פתחי שני פתחים סלקא דעתך³⁰⁹ אלא אימא שיעור שני פתחים³¹⁰ כאן רמז למה שאמר דוד (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם אינון מעון ומכון דאינון נו לנו שירותא דדרגין חסד ופחד³¹¹ ואינון פתחין דעלמא על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין דאינון שמא קדישא ויצלי צלותיה והנהו אלין ושיעור תריין פתחין תריין כתרין [שיעור תריין פתחין]:</p>	<p>אלא סוד הדבר הרי שנינו (ברכות ח ע"א) לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו' ויתפלל תפלתו, זהו שנאמר "לשמור מזוזות פתחי". החשבת שני פתחים, אלא אמור שיעור שני פתחים, כאן רמז למה שאמר דוד שאו שערים ראשיכם, הם מעון ומכון, שהם לפני ולפנים. ראשית הדרגות חסד ופחד, והם הפתחים של העולם, על כן צריך אדם שיתכוון בתפלתו כנגד קדש הקדשים, שהם השם הקדוש, ויתפלל תפלתו, ואלה הם שיעור שני פתחים, שני כתרין.</p>
<p>ואית דמתני³¹² הכי שמחה דא כנסת ישראל ושמחה הא אוקמוה בדכתיב (ישעיה נה יב) כי בשמחה תצאו וגו' וזמינין ישראל לנפקא מן גלותא בהאי שמחה ומאי³¹³ איהי כנסת ישראל ועל דא עבדו את יהו"ה בשמחה (תהלים ק ב) כמה דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש וכלא חד</p>	<p>ויש ששונה כך, שמחה זו כנסת ישראל, ושמחה הרי פרשוה כנאמר "כי בשמחה תצאו וגו'", ועתידין ישראל לצאת מהגלות בשמחה הזו. ומי זו, כנסת ישראל, ולכן "עבדו את ה' בשמחה", כמו שנאמר "בזאת יבא אהרן אל הקדש", והכל אחד. "באו לפניו ברננה", זו השלמות שלה, של שמחה בלב, ורננה בפה,</p>

³⁰⁶ כלומר לעולם יהא לבו דואג בקרבו על רוע מעלליו, אמנם בהיותו עוסק בתורה ומנגן בה, יקיים שמחה ורננה בשמחת לבו בתורה (אור יקר).

³⁰⁷ אם כן גם בתפלתו, צריך שלא יהא מתוך עצבות, וזה בוכה ועצב בתפלתו ומתחנן על חטאיו, ולא זו בלבד אלא משם למדנו שלהקביל שכינה עליו צריך שלא יהא עצב אם כן בזה איך יתוקן (אור יקר).

³⁰⁸ אסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון, ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה הוידוי, ומפרט חטאיו, אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפילה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו (שעה"כ א ע"ב).

³⁰⁹ והלא כמה בתי הכנסיות יש שאין לה אלא פתח א' (מ"מ).

³¹⁰ פי' שלא ישב סמוך לפתח אלא יכנס שיעור ב' פתחים (מ"מ).

³¹¹ פי' כמ"ש הרב ששני שלישי החסד נעשו חכמה דז"א, וב' שלישי הגבורה נעשו בינה, ונודע שכתר אינו מן המנין, נמצא שחסד וגבורה הם שירותא דדרגין (מ"מ).

³¹² ממש"כ "שני פתחים וכו' עד כאן" נראה מתוך לשונו שהוא הגה"ה מבחוח, ורוב הספרים המדוייקים לא גרסי ליה. והוא מפרש ב' פתחים, חסד וגבורה, דהיינו שמחה ורננה מצד הכהן והלוי, והתפלה בבינה בסוד היכל קדש הקדשים, והאמת אין פירוש זה מכוון עם מה שפירש הרשב"י בזהר. ועוד מי הכניסו הפתחים האחרים דקאמר יכנס ב' פתחים, דהא אשתארו חמש, הוה ליה למימר יכנס שבעה פתחים (דהא אשתארו חמש), ועד השתא בכניסתו קא מיירי, והוא חוץ מכולם. לכך ודאי דהאי פי' לא דייק שפיר, ומה שפי' בזהר פרשת פקודי, שהתפלה בהיכל קדש הקדשים, מפני שכבר נכנס שיעור ההיכלות כולם בתפלה מיושב כדפי' התם, ושיעור ב' פתחים לאו בהכי עסקא, אלא בנכנס סתם להתפלל, שיכנס ב' פתחים כדמסיק, שהם מלכות שמח"ה, ורננה מהיסוד כדכתיב רננו צדיקים, והמלכות מצד היסוד נקראת רננה, והכוונה שלא ייחד בשיעור פתח אחד שאין שם יחוד גמור, אלא יכנס שיעור ב' פתחים שהם מלכות ויסוד, ולמעלה מהם הת"ת ושם יתפלל, רוצה לומר ייחד עמהם, דהיינו קשר האמיתי, ואל ענין הפסוק עבדו את ה' בשמחה, ירצה שלא יהיה העבודה אל הת"ת בלי כניסתו עם המלכות שחס ושלום זה מפריד אלוף וחייב מיתה (אור יקר). והנה ענין קדושה דיוצר הוא הששה קצוות דבמטטרון וכו' ואח"כ בשמע ישראל נקראת יחודה דיליה, וכו' אח"כ עולה בהיכל ק"ק דתמן מתייחד עלמא עילאה בינה וחכמה וכתר שהם בכסא הכבוד, ומתייחדים עם הז' [הו'] קצוות בהיכל ז', ואז העמידה לקבל עלמא עילאה. ואז יכנס שיעור שני פתחים דעלמא עילאה והם גבורה וחסד (עולת תמיד יב ע"א).

³¹³ ומאן (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>באו לפניו ברננה (תהלים שם) דא שלימו דילה³¹⁴ דשמהה בלב ורננה בפה³¹⁵ ודא הוא שלימו יתיר ושלימו דהאי שמחה הא אשתמודעא והא ידיע³¹⁶ ודא הוא תקונא דבר נש לקמי³¹⁷ מאריה כדין (תהלים קג) דעו כי יהו"ה הוא אלהי³¹⁸:</p>	<p>וזוהי שלמות יתרה, והשלמות של השמחה הזו הרי ידועה ונודעת, וזהו התקון של האדם לפני רבונו, ואז "דעו כי ה' הוא האלהים".</p>
<p>וכלא בחד מלה אתיא דבעי לבתר ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא דא בדא³¹⁹ למהוי כלא חד ודא הוא פולחנא דקודשא בריך הוא אמרו ליה רבי אחא ורבי אבא ודאי הכי הוא זכאה חולקיהון דצדיקיא דמשתדלי באורייתא וידעי ארחוי דקודשא בריך הוא קמו ואזלו אבתריה דרבי אבא תלת מילין:</p>	<p>והכל בא בדבר אחד, שצריך אחר כך לייחד את השם הקדוש כראוי, ולקשר זה בזה, להיות הכל אחד, וזוהי עבודת הקדוש ברוך הוא. אמרו לו רבי אחא ורבי אבא ודאי כך הוא, אשרי חלקם של הצדיקים שעוסקים בתורה ויודעים דרכי הקדוש ברוך הוא, קמו והלכו אחרי רבי אבא שלשה מילין.</p>
<p>פתח רבי אבא³²⁰ ואמר (תהלים ה) ואני ברוב חסדך אבא ביתך הכי אוקמוה דלא לבעי ליה לבר נש למיעל לבי כנישתא אלא אי אימלך בקדמיתא באברהם ויעחק [ויעקב] בנין דאינון תקינו צלותא לקמי דקודשא בריך הוא דהא הוא דכתיב ואני ברוב חסדך אבא ביתך אבא ביתך דא אברהם אשתחוה אל היכל קדשך דא יעחק [ביראתך דא יעקב] וס"א ואני ברוב חסדך דא אברהם אבא ביתך דא יעקב אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך דא יעחק ובעא לאכללא לון ברישא ויעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה כדין כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר:</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך", כך פרשה שלא צריך אדם להיכנס לבית הכנסת אלא אם נמלך בראשונה באברהם ויעחק ויעקב, משום שהם תקנו את התפלה לפני הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך". "אבוא ביתך", זה אברהם. "אשתחוה אל היכל קדשך", זה יעקב. "ביראתך", זה יעקב. "ואני ברוב חסדך" זה אברהם. "אבא ביתך" זה יעקב. "אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך", זה יעקב. וצריך להכלילם בתחלה ויכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו, אז נאמר "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר".</p>
<p>אם עולה קרבנו מן הבקר (ויקרא א ג) אמר רבי יוסי מאי שנא מן הבקר לעולה ומן הצאן לעולה ומן העוף לעולה אי כלא חד [אמאי] ובגין מהו (אי) שנייא דא מן דא³²¹ דהא מן כלא אתעביד חד מלה אלא מאן דאדבק ידיה לדא מקריב מן הבקר ואי לא יכיל מן הצאן ואי לא יכיל מן העוף דהא כתיב (שם יד כא) ואם דל הוא ואין ידו משנת דהא קודשא בריך הוא לא אמרח עליה דבר נש יתיר במלה דלא יכיל:</p>	<p>אם עולה קרבנו מן הבקר, אמר רבי יוסי מה שונה מן הבקר לעולה ומן הצאן לעולה ומן העוף לעולה, אם הכל אחד, מפני מה שונים זה מזה, שהרי מהכל נעשה דבר אחד. אלא מי שהשיגה ידו את זה מקריב מן הבקר, ואם לא יכול אז מן הצאן, ואם לא יכול אז מן העוף, שהרי נאמר "ואם דל הוא ואין ידו משנת", שהרי הקדוש ברוך הוא אין מטריח על האדם יותר בדבר שלא יכול.</p>

³¹⁴ פי' שהמלכות בניינה מהגבורות הנק' רננה (מ"מ).

³¹⁵ פי' שמחה היא במלכות והיא בלב שיוצאת נגד לב של ז"א, כמ"ש הרב ז"ל בכמה דוכתי, ורננה, שהם הגבורות, הם בפה, כמ"ש הרב בליקוטים, שהגבורות הם ה' מוצאות הפה דז"א (מ"מ).

³¹⁶ ידיעא (דפ"ו).

³¹⁷ לקמיה (דפ"ו).

³¹⁸ פי' לזווג ז"א הנק' הוי"ה, עם המלכות הנק' אלהים (מ"מ).

³¹⁹ דהיינו לייחד יה"ו שהוא ז"א עם ה' אחרונה, שהיא המלכות, ולכן אמר "ולייחדא שמא קדישא", "ולקשר דא בדא" פי' לקשר מלכות עם ז"א (מ"מ).

³²⁰ הקדמה יא (הערת הזהר).

³²¹ פי' אם כל אדם, בין עני בין עשיר יכול להקריב אפילו מן עוף לעולה, למה עשתה התורה ג' פרשיות, מן הבקר ומן הצאן, ומן העוף, כיון שאפילו עשיר יכול להקריב אפילו מן העוף, ותירץ שהעשיר מן הבקר דווקא, ומינה מן הצאן לבינוני, ומן העוף לעני (מ"מ).

<p>אמר רבי אלעזר כמה דהוה חטא³²² הכי [הוה] מקריב עתירא דזמנין דלביה גס ביה הוה מקריב תורא בגין דלביה חשיב יתיר למחטי קמי מאריה בינוני מקריב מן הצאן בגין דרעותיה לאו גס ביה כל כך למחטי מסכנא דלביה לא גס ביה רעותיה נמוך מכלא מקריב מההוא קליל מכלא ואשתמודען קרבניהון דכלהו כל חד וחד בלחודיהו וקודשא בריך הוא דאין דינא כל חד וחד במתקלא ישרה:</p>	<p>אמר רבי אלעזר כמו שהיה החטא כך היה מקריב, עשיר שלבו גס בו לפעמים היה מקריב שור, משום שלבו חושב יותר לחטא לפני רבונו. הבינוני מקריב מן הצאן, משום שרצונו אינו גס בו כל כך לחטא. העני שלבו לא גס בו רצונו נמוך מהכל מקריב מאותו הקל מהכל. ונודעו הקרבנות שלהם לכלם, כל אחד ואחד לבדם, והקדוש ברוך הוא דן דינו של כל אחד ואחד במשקל ישר.</p>
<p>רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוהי אמר ליה הא תנינן דעל תלת חובי עלמא רעב בא לעולם וכלהו חובי לא משתכחי אלא בעתירי בגין דלבייהו גס בהו ולא משתכחי במסכני מה דינא</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, אמר לו הרי שנינו שעל שלשה חטאי העולם הרעב בא לעולם, וכל החטאים אינם נמצאים אלא רק בעשירים, משום שלבם גס בהם, ולא נמצאים בעניים. מה הדין</p>
<p>ט/א</p>	
<p>הוא דקודשא בריך הוא קמיל למסכני וקאים לעתירי דהא מהשתא יוספון למחטי קמיה³²³ אמר ליה יאות שאלת והא אוקמוה חברייא ואמרו כד בעא קודשא בריך הוא לאתפרעא מן רשיעיא ולאובדא להו מן עלמא כדין יהיב להו שלום³²⁴ ואשלים להו בכלא³²⁵:</p>	<p>שהקדוש ברוך הוא יהרג את העניים ויעמיד את העשירים, שהרי מעכשיו יוסיפו לחטא לפניו. אמר לו יפה שאלת, והרי פרשה החברים ואמרו, כשרוצה הקדוש ברוך הוא להפרע מהרשעים ולאבדם מן העולם, אזי נותן להם שלום ומשלים להם בכל.</p>
<p>אבל תא חזי דכל בני עלמא לא משתכחין קריבין למלכא עלאה כאלין מאנין דאיהו אשתמש בהו³²⁶ ומאן אינון (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה (ישעיה נז טו) ואת דכא ושפל רוח אלין אינון מאני דמלכא³²⁷ וכר אשתכח בצורת בעלמא וכפנא [ודינא] אתתקף על מסכני כדין בכאן וגעאן קמי</p>	<p>אבל בא וראה, שכל בני העולם לא נמצאים קרובים למלך העליון ככלים הללו שהוא משתמש בהם, ומי הם "לב נשבר ונדכה", "ואת דכא ושפל רוח", אלו הם כלי המלך. וכשנמצאת בצרת בעולם והרעב והדין מתחזקים על העניים, אזי בוכים וגועים לפני</p>

³²² פי' ר"א פליג אר' יוסי שאמר שהתורה צוותה לפי הממון, אלא הטעם לפי החטא כדמפרש (מ"מ).
³²³ בראותם שהם בשלוח, ועובדי ה' מתגוללים ברעב, יאמרו דינו רמה, ושוא עבוד אלהים (אור יקר).
³²⁴ שלוח (אור יקר). לפורעם כל טובה שעשו כדי שיהיו אבודים מכל וכל, והצדיקים נותן להם רעה בעולם הזה, לפורעם איזה חטא שעשו בגוף זה, או קודם בסוד הגלגולים, ולהטיב להם לעולם הבא (אור יקר).
³²⁵ אמרו רז"ל ארורים הרשעים שמהפכים מדה"ר למדה"ד שנא' וה' המטיר וכו', והיינו שבעת שנפרע הוא ית' מן האומה כי נתמלא סאתה אז מעבירה מן העולם, והוא הטוב לעולם כדי שלא ילמדו מעשיהם וכענין שציוה הוא ית' לא תחיל כל נשמה, וכן עונש דור המבול ואנשי סדום וכו' והוא העברת הסט"א ורוח הטומאה מן העולם, ונמצא שלזה מסכים גם מדת החסד שבו הכח בשלימות (אפיקי ים ע"ז ד ע"א). צ"ע אם כלול בזה, שעצם הטבה שה' נותן להם היא סיבה לדין, ולכלייתם.
³²⁶ הענין כי השכינה היא השוכנת בעולם התחתון, והיא הפועלת הנהגתה בתחתונים, ומרכבתה בבית העניים לשתי סבות: האחת, שהיא עניה, והם עניים, היא רוכבת עליהם והם מרכבתה ולבם נשבר בקרבם, יצר הרע והחצונים רחוקים מהם, והיא רודפת אחר הטהרה ולב הנשבר לשכון בו, מפני שאין אל זר בקרבן, ולכך הם העניים כלי תשמישה. השנית, שהיא עניה וכל פגם שיש בה אינה סובלת אותו, אלא מיד מורידו, ולמי מורידו, אל אותם בני אדם שיש להם יסורים, והיינו סוד יסורים של אהבה, ירצה יסורין שהשכינה שהיא נקראת אהבה, שהיא אוהבת אותם, ומתוך אהבתה עמהם, מייסרת אותם, אם ישובון מאון, והיא מטהרת עצמה מהפגם ההוא, והם מדוגכאים מהפגם הנשפע עליהם, ולכך היא קרבה אליהם ושוכנת בהם כדפירשנו (אור יקר).
³²⁷ העניים שנולדו בחסרון הלבנה (אור יקר ח"א י ע"ב). היו בשעבוד למצרים, שהסט"א שלטה על הקדושה עד שבא משה רבע"ה הוא סוד הארת שם מ"ה שנכנס לתקן הכלים הנשברים ולהוציאם מן הסט"א, והם מאנין תבירין דקוב"ה שנקראים עניים כמ"ש (שמות ג יז) אעלה אתכם מעני מצרים וגו' (פת"ש פנימיות וחיצוניות ז). צ"ע אם נכלל בדבריו, שהאדם יעמיד את עצמו כשבר כלי, שהוא בכלל הז' מלכין קמדאין המצפים לתיקון.

זהר ויקרא חלק א'

<p>מלכא וקודשא בריך הוא קריב לון יתיר מכלא הדא הוא דכתיב (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני³²⁸:</p>	<p>המלך, והקדוש ברוך הוא מקרב אותם יותר מהכל, זהו שנאמר "כי לא בזה ולא שקץ ענות עני".</p>
<p>וכדין קודשא בריך הוא פקיד על (עלמא ואתיא מותנא³²⁹ לעלמא או) ומה אתיא כפנא לעלמא³³⁰ ווי לאינון חייביא דגרמי האי כד אתער מלכא לאשגחא בעלמא על קלא דמסכני³³¹ רחמנא לישזבן מנייהו ומעולבנייהו כדין כתיב (שמות כב כב) שמוע אשמע צעקתו שמוע אשמע תרי זמני חד לאשגחא בקליהון וחד לאתפרעא מן אינון דגרמין לון האי הדא הוא דכתיב (שם כו) ושמעתי כי חנון אני (שם כג) וחרה אפי וגו ועל דא בשעתא דכפנא אשתכח בעלמא ווי לאינון עתירי חייביא בקליהון דמסכני לקמי קודשא בריך הוא:</p>	<p>ואז הקדוש ברוך הוא פוקד על מה בא הרעב לעולם, אוי לאותם הרשעים שגרמו לזה, כשמתעורר המלך להשגיח בעולם על קולות העניים, הרחמן יצילנו מהם ומעלבונם. אז נאמר "שמוע אשמע צעקתו", שמוע אשמע שתי פעמים, אחת להשגיח על קולם, ואחת להפרע מאותם שגורמים להם את זה, זהו שנאמר "ושמעתי כי חנון אני", "וחרה אפי וגו", ולכן בשעה שרעב נמצא בעולם אוי לאותם העשירים הרשעים, [מ]קולם של העניים לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>תא חזי דההוא קרבנא דמסכנא קליל³³² ונ"א קריבו מכלא בגין דלביה תביר ואף על גב דחשיב למחטי אתעבר מניה דהא די ליה בצעריה ודאנשין (ובאנשי) ביתיה ועל דא כל קרבנא וקרבנא כל חד וחד בלחודוי אשתמודען כלהו לגבי כהנא:</p>	<p>בא וראה שאותו קרבן של העני קל (קרוב) מהכל משום שלבו שבור, ואף על גב שחשב לחטוא, זה עבר ממנו, שהרי די לו בצערו ושל אנשי ביתו, ולכן כל קרבן וקרבן כל אחד ואחד לבדו כולם ידועים אצל הכהן.</p>
<p>עובדא בההוא עתירא דקריב קמי כהנא תרין יונין כד חמא ליה כהנא אמר ליה לאו דידך הוא האי קרבנא אתא לביתיה והוה עציב אמרו ליה אחוי אמאי את עציב אמר להו דלא קריב לי כהנא קרבנא דילי אמרו ליה ומאי איהו אמר להו תרין יונין אמרו ליה והא מן מסכנא איהו ולא דידך דהא כתיב (ויקרא יד כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו' אלא קריב קרבנך אמר להו מאי איהו אמרו ליה חד תורא אמר להו ומה³³³ כל כך חמירא מחשבה דחטאה³³⁴ נדרנא דלא אסלק על לבאי מחשבה דחטאה:</p>	<p>מעשה באותו עשיר שהקריב לפני הכהן שני יונים, כשראה אותו הכהן, אמר לו הקרבן הזה אינו שלך. הלך לביתו והיה עצוב, אמרו לו אחיו למה אתה עצוב, אמר להם שהכהן לא הקריב את קרבני. אמרו לו ומה הוא. אמר להם שני יונים. אמרו לו, והרי זה של עני ולא שלך, שהרי נאמר "ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו'", אלא הקרב קרבנך. אמר לה ומה הוא. אמרו לו שור אחד. אמר להם ומה כל כך חמורה מחשבת החטא, נדרתי שלא אעלה על לבי מחשבת חטא.</p>
<p>[מתמן] (מכאן) ולהלאה מה עבד כל יומא אשתדל בסחורתא ובליליא הוה נאים כד אתער</p>	<p>משם והלאה, מה עשה כל יום התעסק בסחורה ובלילה היה ישן, כשהתעורר היה קורא לאחיו ולימדו אותו דברי תורה, והיה</p>

³²⁸ עי' ח"א קסח ע"ב: צלותא דעני [אקדימת] (אקדימו) קמי קב"ה מכל צלותין דעלמא בגין (כך) [ד]כתיב (שם כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני וגו'.

³²⁹ פי' שאחר מיתת העניים ברעב, ממית העשירים שגורמים מיתת העניים (מ"מ).

³³⁰ רעב של כלייה שמכלה גם העשירים, ובזוהר מדויק גריס "וכדין קב"ה פקיד על מה אתי כפנא לעלמא" ור"ל שהקב"ה פוקד על העשירים עונם שהם גרמו לבא רעב לעולם (מ"מ).

³³¹ למעלה ולמטה, למעלה השכינה כאומרו שמעו הרים את ריב ה' כדפי' בתיקונים, שהשכינה בהיותה עניה, היא ריב ה', וכתיב יחזק במעוזי יעשה שלום לי וכו'. ולמטה אותם העניים הנזכרים, שהם מרכבה אליה, וכיון שהשפע הוא מסתלק בעון הרשעים מהשכינה, מיד רעה באה, לעולם מאנין דאשתמש בהו מקבלין הרעה ההיא, והקב"ה שומע קול עליון, ותחתון מיד מתעורר בדין על הגורמין ואין להם תקנה אלא לשוב בתשובה ולרחם על העניים בממונם, והיינו תשובה וצדקה וצעקה לרחם, תשובה בבינה, צדקה במלכות, צעקה קול תחנונים ודוים לקשרם (אור יקר).

³³² עי' לעיל ח ע"ב, וכן לקמן ט ע"ב, וצ"ע שאין שם נ"א.

³³³ "להו ומה" נמחק באור יקר.

³³⁴ "חמירא מחשבה דחטאה" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "על חד מחשבת".

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוה קרי לאחוי ואוליפו ליה מלי דאורייתא והוה לעי עד דסליק יממא וואשתכח דאוליף אורייתא והוה קארו ליה יהודה אחרא:</p>	<p>לומד עד שיעלה היום, ונמצא שלמד תורה והיו קוראים לו יהודה האחר.</p>
<p>יומא חד איערע ביה רבי ייסא סבא והוה פריש נכסוי פלגו למסכני ופלגו לסחורתא על ימא באינן גבריין פרישי ימין והוה יתיב ולעי באורייתא פתח ואמר (ש"א טו ו) ויאמר שאול אל הקני מאן הוא קני אלין בני יתרו חמוי דמשה דעבדו קנא במדברא³³⁵ כהאי דרור כמה דאת אמר (תהלים פד ד) ודרור קן לה בגין למלעי באורייתא דאורייתא לא בעיא תפנוקין ולא סחורתא אלא לאעמלא בה יממא ולילי בגין כך נטלו למדברא ומעינוגא דיריחו (מיריחו) הדא הוא דכתיב (שופטים א טז) ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו':</p>	<p>יום אחד פגש בו רבי ייסא סבא, והיה מפריש נכסיו חצי לעניים וחצי לסחורה על הים עם אותם אנשים שפורשים לימים והיה יושב ולומד תורה. פתח ואמר "ויאמר שאול אל הקיני", מי הוא הקיני, אלו בני יתרו, חמוי של משה, שעשו קן במדבר כמו הדרור הזה, כמו שנאמר "ודרור קן לה", כדי ללמד תורה, שתורה לא צריכה תפנוקים ולא סחורה אלא לעמול בה יומם ולילה, לכן נסעו למדבר מהעונג של יריחו, זהו שנאמר "ובני קיני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו'".</p>
<p>ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל (שמואל א' טו ו) בגין דאהני למשה בביתיה ומשה כללא דכל ישראל הוה³³⁶ ותו (ותנינן) בגין דאוליף פרשתא חדא יתיר באורייתא ונדא עבידו (ועביד) חסד עם ישראל אמאי קא אתא הכא מלה דא במלחמתא דעמלק אלא אמר שאול כד נפקו ישראל ממצרים מכל שאר אומין דעלמא לא הוה מאן דאזדווג להו לישראל לקטרגא להו אלא עמלק והוא עבד ביש לישראל ואגח קרבא בהו ואנת אקדמת להו שלם ועבדת חסד עם כלהו³³⁷ ובגיני כך לית אנת כדאי לאתחברא בהו:</p>	<p>"ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל", משום שנתן למשה להנות בביתו, ומשה היה כלל של כל ישראל. ועוד משום שלימד עוד פרשה אחת בתורה, ובזה עשה חסד עם ישראל. למה בא הדבר הזה כאן במלחמת עמלק, אלא אמר שאול כשיצאו ישראל ממצרים לא היה מי שיזדווג עם ישראל לקטרג להם מכל שאר אומות העולם אלא רק עמלק, והוא עשה רע לישראל ולחם בהם, ואתה הקדמת להם שלום ועשית חסד עם כולם, ולכן אין אתה כדאי להתחבר עמהם.</p>
<p>ולא עוד אלא מה כתיב ביה ביתרו (שמות יח יב) ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים דהוא אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא ואתא לאתגירא מאי קא מיירי דקרבניה</p>	<p>ולא עוד אלא מה כתוב ביתרו "ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים", שהוא הקריב קרבן לקדוש ברוך הוא ובא להתגייר. במה מדובר, שקרבנו</p>
<p>ט/ב</p>	
<p>חשיב קמי קודשא בריך הוא ובגין דאיהו אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא כתיב (שמות יח יב) ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים לפני האלהים דייקא מכאן אוליפנא דכל מאן דאקריב קרבנא ברעותא דלבא קודשא בריך הוא אזדמן לקבליה:</p>	<p>חשוב לפני הקדוש ברוך הוא, ומשום שהוא הקריב קרבן לקדוש ברוך הוא, נאמר "ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלהים", לפני האלהים דווקא. מכאן למדנו שכל מי שמקריב קרבן ברצון הלב, הקדוש ברוך הוא מזדמן לעומתו.</p>

³³⁵ פי' מדבר יהודה וכדמפרש שהניחו דושנה של יריחו ועלו למדבר יהודה אצל יעבץ ללמוד תורה כמשרז"ל וז"ש בסמוך "נטלו למדברא מיריחו אמאי קא אתא הכא מלה דא", פי' מדכתיב ואתה עשית חסד וכו', משמע בשביל זה הוא שניצול. והלא בלאו הכי אינו חייב מיתה, כי הם צדיקים, ואין צריך לטעם חסד שעשה עם משה, ועד שיתר פרשה אחת בתורה, ותירץ ד"עשית חסד" לא קאי לטעם פן אוסיפך, אלא על לכו סורו וכו', וקאמר להו שאול אין אתם ראויים להיות שכנים לעמלק, דהוא עבד ביש לישראל ואנת אקדימת להו שלם, ועבדת חסד עם כולהו, ואינך ראוי להתחבר בהם (מ"מ).

³³⁶ כל מי שעושה חסד עם א' מגדולי ישראל [תלמיד חכם – מדרש שמואל יח] מעלין עליו כאלו עושה חסד עם כל ישראל (ויק"ר פל"ד סי' ח).
³³⁷ עי' הערה במלואים אות (ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תא חזי קרבנא דמסכנא חשיב קמי קודשא בריך הוא דהא הוא קריב תרי קרבנין לקמיה חד חלביה ודמיה וחד ההוא דקריב דהא לית ליה למיכל והוא אייתי קרבנא קרבנא ודעניו קליל מכלא תריין תורין או תרי בני יונה ואי לאו זעיר קמחא ומתכפר ביה ובההיא שעתא מכריזין ואמרי (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני כל³³⁸ כך למה [בגין] דקרבנא דעני עדיף מכלא דהא הוא גרים לי למהוי בעדביה דקודשא בריך הוא הוא גרים לי למהוי בחולקא דאורייתא בגין כך פליגנא כל נכסי וס"א פליגנא נכסי פלגנא למסכני דהא אינון גרמו לי כולי האי:</p>	<p>בא וראה, קרבן העני חשוב לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי הוא הקריב שני קרבנות לפניו, אחד חלבו ודמו, ואחד אותו שהקריב, שהרי אין לו לאכול, והוא הביא קרבן. קרבן העני קל מהכל, שני תורים או שני בני יונה, ואם לא, מעט קמח ומתכפר בו, ובאותה שעה מכריזים ואומרים, "כי לא בזה ולא שקץ ענות עני", כל כך למה, כי קרבן העני עדיף מהכל, שהרי הוא גרם לי להיות בגורלו של הקדוש ברוך הוא, והוא גורם לי להיות בחלק של התורה, לכן חלקתי כל נכסי (חלקתי נכסי, חצי) לעניים, שהרי הם גרמו לי כל זה.</p>
<p>כמה דמסכנא ארתח חלביה ודמיה כך ההוא קמחא מרתחין ליה במשח רבות והכא אוליפנא דאפילו כל בר נש מקריב האי מנחה על המחבת ומנחת מרחשת בגין דכמה דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר הרע וכל שייפוי רתחי באשא כך קרבנא דא כהאי גוונא ממש:</p>	<p>כמו שהעני הרתיח חלבו ודמו, כך אותו הקמח מרתיחים בשמן משחה. וכך למדנו, שאפילו כל אדם מקריב את המנחה הזו על המחבת ומנחת מרחשת, משום שכמו שהחטא הרתיח את חלבו ודמו באש היצר הרע, וכל איבריו רתחו באש, כך הקרבן הזה כדוגמא זה ממש.</p>
<p>ועיקרא דקרבנא כגוונא דחטאה ולקרבא קמי קודשא בריך הוא רעותא דלביה ורוחיה ונפשיה דהאי חביבא מן כלא קמיה זכאה חולקיהון דצדיקייא דאינון מקרבין בכל יומא ויומא האי קרבנא לקמי קודשא בריך הוא ומאי איהו גרמייהו ונפשייהו דמקרבין קמיה [ואנא] [ואנן] בעינא לקרבא האי קרבנא ממש³³⁹ ודא בעי קודשא בריך הוא ומבר נש בהאי עלמא ועם כל דא קרבנא דכלא וס"א ממש עדיף³⁴⁰ בגין דיתברכון עלמין כלהו³⁴¹:</p>	<p>ועיקר הקרבן כדוגמת החטא, ולהקריב לפני הקדוש ברוך הוא רצון לבו ורוחו ונפשו, שזה חביב מהכל לפניו, אשרי חלקם של הצדיקים שמקריבים בכל יום ויום את הקרבן הזה לפני הקדוש ברוך הוא, ומהו, עצמם ונפשם שמקריבים לפניו, ואני רוצה להקריב את הקרבן הזה (ממש), וזה רוצה הקדוש ברוך הוא מאדם בעולם הזה, ועם כל זה קרבן של הכל (ממש) עדיף כדי שיתברכו כל העולמות.</p>
<p>תו פתח ואמר (תהלים קל"ה כא) ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלים הללויה וכי מציון הוא ברוך³⁴² והא³⁴³ מנהרא³⁴⁴ עמיקא עלאה³⁴⁵ איהו ברוך³⁴⁶</p>	<p>עוד פתח ואמר "ברוך ה' מציון שוכן ירושלים הללויה", וכי מציון הוא ברוך והרי מהנהר העמוק העליון הוא ברוך, אלא ברוך ה'</p>

³³⁸ וכל (מ"מ).

³³⁹ מוסגר בדפ"ק. פי' קרבן זה שהוא גרמייהו ונפשייהו (מ"מ).

³⁴⁰ עם היות שפירשתי שהמקריב עצמו בתורה משובח, עכ"ז קרבן כלל התורה ומעשה הקרבן יחד משובח יותר, ולכך צוה ה' תורה וקרבנות. או ירצה, עם היות שפי' שקרבן המנחה מורה ממש על הרתחת יצר הרע, ועל הכל קרבן האדם גופו ונפשו על ידי התקרבו להקב"ה ותורתו, אם כן יקשה שנמצאו שאר קרבנות לבטלה, לזה אמר כי עכ"ז "קרבנא דכולא עדיף", פי' בחינת הקרבן עשיר לעשיר ובנוני לבנוני (אור יקר). פי' הקרבן ממש (מ"מ).

³⁴¹ לכל קרבן וקרבן יש בחי' לעצמו בעולמות העליונים (אור יקר).

³⁴² פי' קס"ד ברוך ה' הוא הז"א הנק' הוי"ה, ולכך מקשי, וכי מציון שהוא היסוד, הוא ברוך (מ"מ).

³⁴³ והלא (מ"מ).

³⁴⁴ מנחלה (אור יקר).

³⁴⁵ שהוא יסוד דאימא, איהו ברוך. ותירץ, אלא ברוך ה' וכו', ור"ל שה' דקרא היא המלכות, ולכך אמר ברוך ה', שהיא מלכות, מציון שהוא יסוד (מ"מ).

³⁴⁶ השתא מפרש ה' תפארת, שם בן ארבע כמשמעו, ולהכי קשיא ליה, שאינו ברוך אלא מבינה. ולעתים ממנה ומחכמה, ושפע החכמה עובר דרך בה, וזהו שאמר "דעמיקא" שעומקי הנהר היא חכמה, ולעתים מכתר, ועובר דרך חכמה ובינה, וזה רמז באומרו "עילאה", בענין שבשלש מלות אלו כלולות ג' ראשונות אחוזות זו

זהר ויקרא חלק א'

<p>אלא ברוך יהו"ה כד נהיר סיהרא³⁴⁷ מנהירו דשמשא ומתקרבי דא בדא³⁴⁸ ולא אעדיו³⁴⁹ נהורא דא מן דא ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא [כמה דאיהו איקרי יהו"ה היכי איהי אתקריאת את ה' כמה] וכמה דאיהו איקרי יהו"ה כך היא נקראת יהו"ה כמה דאת אמרו (בראשית יט כד) ויהו"ה³⁵⁰ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהו"ה³⁵¹ מן השמים ולא דא בלחודוהי אלא אפילו חד שליחא ולזמנין ממש³⁵² אתקרי בשמא דמלכא:</p>	<p>כשמאירה הלבנה מאור השמש ומתקרבים זה לזו, ולא מסירים את האור זו מזו, ולפעמים שהלבנה נקראת בשם המלך, כמו שהוא נקרא יהו"ה, כך היא נקראת יהו"ה, כמו שנאמר "וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים". ולא זה לבדו, אלא אפילו שליח אחד לפעמים (ממש) נקרא בשם המלך.</p>
<p>דבר אחר ברוך יהו"ה מציון מאן אתר אשתמודע דקודשא בריך הוא הוא ברוך הדר ואמר מציון מאתר דציון אשתמודע דהוא ברוך מאי טעמא בגין דכתיב (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהו"ה את הברכה וגו' אמר ליה רבי ייסא זכאה חולקך דזכית לכולי האי זכאין אינון דמשתדלין באורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אחיד בקודשא בריך הוא³⁵³ הדא הוא דכתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום³⁵⁴:</p>	<p>דבר אחר ברוך ה' מציון, מאיזה מקום נודע הקדוש ברוך הוא שהוא ברוך, חזר ואמר מציון, שמציון נודע שהוא ברוך, למה, משום שנאמר "כי שם צוה ה' את הברכה וגו'". אמר לו רבי ייסא, אשרי חלקך שזכית לכל זה, אשרי אותם שעוסקים בתורה, שכל מי שעוסק בתורה כאילו אוחז בקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".</p>
<p>אם זבח שלמים קרבנו (ויקרא ג א) רבי יהודה פתח (בראשית א ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו' תא חזי בשעתא דברא קודשא בריך הוא עלמא ברא שבעה רקיעין לעילא³⁵⁵ ברא שבעה ארצות לתתא שבעה ימים שבעה נהרות שבעה יומין שבעה שבועות שבעה שנים שבעה פעמים שבעה אלפי שנין דהוי עלמא קודשא בריך הוא בשביעאה דכלא³⁵⁶:</p>	<p>"אם זבח שלמים קרבנו", רבי יהודה פתח "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'", בא וראה בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא שבעה רקיעים למעלה, ברא שבע ארצות למטה, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע פעמים, שבעה אלפי שנים יהיה העולם, והקדוש ברוך הוא בשביעי של הכל.</p>
<p>שבעה שחקים וס"א רקיעין לעילא ובכל חד וחד כוכבים ומזלות ושמשים דמשמשין בכל רקיעא ורקיעא ונבבלהו מאלין רתיכין אלין על אלין לקבלא עלייהו עול מלכותא דמאריהון ובבלהו</p>	<p>שבעה שחקים (רקיעים) למעלה, ובכל אחד ואחד כוכבים ומזלות ושמשים משמשים בכל רקיע ורקיע, ובכולם מאלו מרכבות אלו על אלו לקבל עליהם עול מלכות רבונם, ובכל הרקיעים יש מרכבות ושמשים</p>

בזו וזו בזו ממטה למעלה, וזהו שאמר "מנחלא" בינה, "עמיקא" האחוזה עם החכמה, "עילאה" אחוזה עם הכתר (אור יקר).

³⁴⁷ תירוץ הקושיא, כי טעם ברכת הת"ת, הוא מפני שמברך המלכות, כי בסבת השפעתו בה משפיעים בו, ודקדק אל ג' ענינים באומרו "כד סיהרא אתנהיר משמשא", דהיינו השפעת הת"ת במלכות (אור יקר).

³⁴⁸ השנית אמר "ומתקרבין דא בדא", היינו יחודם עוד על ידי היסוד (אור יקר).

³⁴⁹ השלישית "ולא אעדיו וכו'" היינו היות יחודם תדיר. והוצרך לפרש ג' אלו, לרמוז אל מלת ציון, שהוא יסוד ומלכות בחי' נקודה האמצעית, ששניהם דבוקים בה, במה שיהיו בה עם הת"ת ג' (אור יקר).

³⁵⁰ היא מלכות (מ"מ).

³⁵¹ היא ז"א (מ"מ).

³⁵² מוסגר בדפ"ק.

³⁵³ מפני ששכינה רודפת לידבק בו (אור יקר).

³⁵⁴ מצד הבינה, ומשם מושכים נפש ורוח ונשמה (אור יקר).

³⁵⁵ פי' רקיעים שבעולם הזה (מ"מ).

³⁵⁶ ערבות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רקיעין אית רתיכין ושמשין משניין דא מן דא אלין על אלין מנהון בשית גרפיין ומנהון בארבע גרפיין³⁵⁷ מנהון בארבע פנים ומנהון בתריין פנים ומנהון בחד מנהון אשא דלהיט מנהון מייא מנהון רוחא הדא הוא דכתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט וכלהו רקיעין אלין על אלין כגלדי בצלים אלין לתתא ואלין לעילא³⁵⁸ וכל רקיעא ורקיעא אזלא ורעשא מאימתא דמאריהון:</p>	<p>משונים זה מזה אלו על אלו, מהם בשש כנפים ומהם בארבע כנפים, מהם בארבע פנים ומהם בשתי פנים ומהם באחת, מהם אש לוהט ומהם מים, מהם רוח זהו שנאמר "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט", וכל הרקיעים אלו על אלו כגלדי בצלים, אלו למטה ואלו למעלה, וכל רקיע ורקיע הולך ורועש מאימת רבונו.</p>
<p>על פומיה נטלין ועל פומיה קיימיין ועילא מכלהו קודשא בריך הוא דנטיל כלא בחיליה ותוקפיה כגוונא דא שבעה ארצות לתתא וכלהו בישובא בר</p>	<p>על פיו נוסעים ועל פיו עומדים, ולמעלה מכולם הקדוש ברוך הוא שנושא הכל בכחו ותקפו, כדוגמא זה שבע ארצות למטה, וכולם בישוב, רק</p>
<p>י/א</p>	
<p>דאלין עלאין ואלין תתאין וארץ ישראל עלאה מכלא וירושלם עלאה מכל ישובא וחבירנא יתבי דרומא חמו בספרי קדמאי ובספרא דאדם³⁵⁹ דהכי מחלק כל אינון ארצות דכלהו משתכחי לתתא כגוונא דאינון רקיעין דלעילא אלין על אלין ואלין על אלין ובין כל ארעא וארעא רקיע דמותופרש בין דא לדא וועל דא כלהו ארצות פרישן בשמהון³⁶⁰ וביניהון גן עדן וגיהנם³⁶¹ ואית ביניהון בריין משניין אלין מן אלין כגוונא דלעילא מנהון בתריין אנפין ומנהון בארבע ומנהון בא' וחיזו דאלין לאו כאלין:</p>	<p>שאלו עליונים ואלו תחתונים, וארץ ישראל עליונה מהכל, וירושלים עליונה מכל ישוב, וחברינו יושבי הדרום ראו בספרי הקדמונים ובספרו של אדם שכך מחלקים כל הארצות הללו, שכולם נמצאים למטה כדוגמת אותם הרקיעים שלמעלה, אלו על אלו, ואלו על אלו, ובין כל ארץ וארץ רקיע מפריד בין זה לזה, ולכן כל הארצות מפורשים בשמותם, וביניהן גן עדן וגיהנם, ויש ביניהן בריות משונות אלו מאלו, כדוגמא שלמעלה מהן בשתי פנים, ומהן בארבע ומהן באחת, ומראה של אלה אינו כאלה.</p>

³⁵⁷ הקשו בגמ' חגיגה (יג ע"ב): כתוב אחד אומר שש כנפים שש כנפים לאחד וכתוב אחד אומר וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם לא קשיא כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים כביכול שנתמעטו כנפי החיות. ובתנחומא (אמור טז): כתיב וארבעה פנים לאחת וד' כנפים לאחת להם (יחזקאל א) מה כתיב שם ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל ובשביל כפרתן של ישראל הוסיף להם עוד שתי כנפים שנאמר (ישעיה ו) שש כנפים לאחד, ולפי מ"ש כאן יש שמלאכים בו' גרפים ויש בד' לא קשה מדי (מ"מ).

³⁵⁸ דע כי כל העולמות הם בבחי' עיגולים זה בתוך זה כגלדי בצלים, וכל הקרב אל הא"ס ב"ה הוא עליון ומשובח יותר מחבירו. עד שנמצא כי עולם הזה החומרי היא תיכונה תוך כל העיגולים כולם, והוא מרוחק מן הא"ס הרבה. וזה נזכר בזהר ויקרא דף ט וכן בפרשת בראשית טו ז"ל, וכולא מוחא לגו וכמה קליפין חפיין על מוחא וכו', ואע"פ שמשם נראה שיותר פנימי הוא המוח, והחופף עליו הוא הגרוע ממנו, י"ל כי שם מדבר בערכנו אנחנו, אשר היותר קרוב אלינו נקרא קליפה בערך המוח אשר לפניו ממנו. וכעד"ז אשר נמצא, כי הא"ס ב"ה לפני ולפנים, והוא המוח הפנימי לכולם. אבל בבחי' העולמות בעצם, הפנימי שכולם היא הקלי', והסובב עליו היא המוח (מ"מ).

³⁵⁹ עי' תז"ח ע"ד: בספר רזיאל בשעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה. ועי' הק' לעמק המלך, ועי' ח"ב ערה ע"ב ספרא דחנוך וכו'.

³⁶⁰ ארקא גיא נשיה חרב וכו', משמות אלו מוכרח שאין כוונתם על ז' אקלימין אלא ממש ז' ארצות כגלדי בצלים (אור יקר).

³⁶¹ לא ידעתי עניינו, אם לא שנאמר גהינם למטה ונראה לעין, וכן פירשו רז"ל, וגן עדן למעלה במזרחו של עולם, ונמצא גן עדן וגהינם בין הארצות והרקיעים כגלדי בצלים (אור יקר). נראה שכל ארץ וארץ יש לה ג'ע' וגיהנם לאותם היושבים בארץ ההיא (מ"מ).

<p>ואי תימא³⁶² הא כל בני עלמא מאדם נפקו לאו הכי דלא³⁶³ וכיו נחית אדם הראשון לכלהו ארצות ואוליד בנין וכמה נשין הוו ליה³⁶⁴ אלא אדם לא אשתכח אלא בהאי עלמא עלאה מכלהו דאקרי תבל³⁶⁵ כדאמרינן דכתיב ויצו³⁶⁶ לתבל ארצו והאי תבל אחידא ברקיע(א) דלעילא³⁶⁷ ואתאחידא בשמא עלאה³⁶⁸ הדא הוא דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בעדק בעדק ודאי בגין כך בנוי דאדם אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי תבל ואינון עלאין על כלא כנוונא דלעילא:</p>	<p>ואם תאמר הרי כל בני העולם יצאו מאדם, (אינו כך שלא) וכי ירד אדם הראשון לכל הארצות והוליד בנים וכמה נשים היו לו. אלא אדם לא נמצא אלא בעולם העליון הזה מכלם שנקרא תבל, כמו שאמרנו שנאמר "משחקת בתבל ארצו", והתבל הזו אחוזה ברקיע שלמעלה, ונאחזת בשם העליון, זהו שנאמר "והוא ישפוט תבל בעדק", בצדק ודאי. לכן בניו של אדם נמצאים בארץ העליונה הזו שנקראת תבל, והם עליונים על הכל, כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>מאי טעמא כמה דלעילא לכלהו רקיעים אית רקיע עלאה מכלהו ולעילא אשתכח כסא דקב"ה³⁶⁹ כמה דאת אמר (יחזקאל א י) כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם ועליון מלמעלה אוף הכא בהאי תבל אשתכח מלכא דכלא ומאי³⁷⁰ איהו אדם מה דלא אשתכח בכלהו תתאין ואינון תתאין מאן אתו אלא מקסטורא³⁷¹ [ג"א מקטורא]³⁷² דארעא³⁷³ וסיועא דרקיעא דלעילא נפקין בריין משניין אלין מן אלין מנהון בלבושין מנהון בקליפין כאלין תולעין דמשתכחי בארעא מנהון בקליפין סומקין אוכמין חירורין ומנהון מכל גוונין כך כל בריין כנוונא דא ולא אשתכחו בקיומא בר עשר שנין או יתיר³⁷⁴:</p>	<p>למה כדוגמא שלמעלה, לכל הרקיעים יש רקיע עליון מכלם, ולמעלה נמצא כסאו של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה". אף כאן בתבל הזו נמצא המלך של הכל, ומיהו אדם, מה שלא נמצא בכל התחתונים, ואותם תחתונים מאיפה באו, אלא מלחות האדים (מעשן) של הארץ והסיוע של הרקיע שלמעלה יוצאים בריות משונות אלו מאלו, מהם בלבושים, מהם בקליפות כתולעים הללו שנמצאות בארץ, מהן בקליפות אדומות שחורות ולבנות, ומהן מכל הצבעים, כך כל הבריות כדוגמא זה, ולא נמצאים בקיום רק עשר שנים (או יותר).</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא פריש יתיר דהא כל ישובא מתגלגלא בעיגולא ככדור אלין לתתא</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא פרש יותר, שהרי כל הישוב מתגלגל בעיגול כמו כדור,</p>

³⁶² יש בזוהר מקומות רבים תירוץ לקושיא זו, יש מקום שמפרש דממש אדם הראשון בעון חטאו הורידו הקב"ה לכולם, והיה מוליד מלילית וכדומה בארצות הם, שבהם נמצאים שדים וחייבים כריתות, ומזיקין שהם הרשעים שנכרת נפשם מכל וכל. ואותם שמתו בלא בנים ברשעתם כדפי' וכו', שבארקא הם בני בניו של קין. ואפשר שכנגד אותה סברא שאמרנו, שירדו אדם או קין שם בעונם הקשה (אור יקר).
³⁶³ "לאו הכי דלא" מוסגר בדפ"ק.

³⁶⁴ כלומר אף אם נאמר שירד, דוחק לומר שירדה אשתו עמו להוליד שם, ולומר שהיתה אשה אחרת (אור יקר).

³⁶⁵ עי' זו"ח בראשית [ט ע"ב] בסתרי אותיות בארוכה בזה (לש"ו). ועי' כללים ח"ב נב ע"ב.

³⁶⁶ (ס"א משחקת בתבל ארצו) ויצא (דפ"ו).

³⁶⁷ בז' רקיעים שפי', מה שאין כן בו' הנשארות, שאין עליהם אלא רקיע א' בין ארץ לארץ כדפי' לעיל (אור יקר). פי' בערבות, לפי שתבל היא עליונה שבארצות, וערבות היא עליון ברקיעים (מ"מ).

³⁶⁸ כי ארץ זו היא נגד המלכות, צדק. וצדק דן אותה ומשפיעה, והרקיע נגד הת"ת, מה שאין כן בשאר ארצות, שהם חצונות, ואין צדק דן אותן (אור יקר). פי' מלכות, וז"ש הה"ד והוא ישפוט תבל בצדק (מ"מ).

³⁶⁹ ולתתא הוא ירושלים שהוא כסא ושם הן ישראל אחד כמש"ל צג ע"ב (יהל אור), פי' מלכות דאצילות (מ"מ).

³⁷⁰ ומאן (דפ"ו).

³⁷¹ נמחק באור יקר וגורס את המוסגר.

³⁷² נמחק במ"מ.

³⁷³ פי' מתנועת הגלגל וד' יסודות שתחתיו גורם הרכבתם, ואינם הווים מזכר ונקבה אלא מתקיימין כך, או אפשר שכוונתו שהם מזכר ונקבה, אלא קיום הרכבתם הוא מתנועת הגלגל והרכבת ד' יסודות, וחיותם מעט, כענין הרחשים ורמשים המתהווים באשפות והנבלות וכיוצא, וסברא זו פליגא אההיא עובדא דפרשת ויצא, דהתם מוכרח דממש אית בני נשא בידיעה וחכמה ובארץ שנית, בעלי ב' ראשים. והשלישית בעלי שלשה ראשים, וברביעית בעלי ד' וכן כולם (אור יקר). פי' מלחות הארץ יוצאים כמו תולעים (מ"מ).

³⁷⁴ "או יתיר" מוסגר בדפ"ק. ס"א מעט או פחות מעט (נוסף בדפ"ו).

<p>ואלין לעילא³⁷⁵ וכל אינון בריין משניין בחזווייהו משינויא דאורא כפום כל אתר ואתר וקיימין בקיומיהו כשאר בני נשא ועל דא אית אתר בישובא כד נהיר לאלין השיך לאלין יממא ולאלין ליליא:</p>	<p>אלה למטה ואלו למעלה, וכל אותן בריות משונות במראיהן משנוי האור, כפי כל מקום ומקום, ועומדות בקיומן כמו שאר בני אדם, ולכן יש מקום בישוב כשמאיר לאלה, חשוך לאלה, לאלה יום ולאלה לילה.</p>
<p>ואית אתר [דכולא] ודכוליהו (דכולהו) יממא³⁷⁶ ולא אשתכח ביה ליליא בר בשעתא חדא זעירא והאי דאמר בספרי קדמאי ובספרא דאדם הראשון הכי הוא דהכי כתיב (תהלים קל"ט יד) אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך וכתיב (שם קד כד) מה רבו מעשיך ה' ועל דא כלא שפיר ורזא דא אתמסר למאריהון דחכמתא ולא למפלגי תחומין³⁷⁷ בגין דאיהו רזא עמיקא דאורייתא כגוונא דא אית בימא דאית ביה כמה בריין משניין דא מן דא הדא הוא דכתיב (שם כה) זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון לויתן דא בדא ומתקשרא דא בדא³⁷⁸ וכלא כגוונא דלעילא ובכלהו עלמין לא שלטא בכלא בר אדם וקב"ה עליה:</p>	<p>ויש מקום שכולו יום ולא נמצא בו לילה פרט לשעה אחת קטנה, וזה שאמר בספרי הקדמונים ובספרו של אדם הראשון כך הוא, שכך נאמר "אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך", ונאמר "מה רבו מעשיך ה'", ולכן הכל יפה. וסוד זה נמסר לבעלי החכמה, ולא למחלקי תחומים, משום שהוא סוד עמוק של התורה, כדוגמא זה יש בים שיש בו כמה בריות משונות זו מזו, זהו שנאמר "זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון לויתן וגו'", והכל תלוי זה בזה, (ומתקשר זה בזה), והכל כדוגמא שלמעלה, ובכל העולמות אין שולט בכל רק אדם והקדוש ברוך הוא מעליו.</p>
<p>רבי נהוראי סבא פריש לימא רבא ואתרגיש ימא ואתאבירו כל אינון דהוו בארבא ואתרחיש ליה ניסא ונח(י)ת בשבילין ידיען בלבא דימא ונפק תחות ימא לישובא חדא וחמא מאינון בריין כלהו זעירין והוו מצלי צלותא ולא ידע מאי קא אמרי אתרחיש ליה ניסא וסליק אמר זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעין סתימין דרוי עלאי ווי לאינון דאפליגו על מליהון ולא מהימני:</p>	<p>רבי נהוראי סבא פרש לים הגדול, והתרעש הים ונאבדו כל אותם שהיו בספינה, והתרחש לו נס וירד בשבילים ידועים בלב הים, ויצא תחת הים לישוב אחד, וראה מאותן הבריות כולן קטנות, והיו מתפללים תפלה ולא ידע מה אומרים. התרחש לו נס ועלה, אמר אשריהם הצדיקים שעוסקים בתורה ויודעים סתרי הסודות העליונים, אוי לאותם שחולקים על דבריהם ולא מאמינים.</p>
<p>מההוא יומא כד הוה אתי לבי רב ואמרי מלתא דאורייתא הוה בכי אמרי ליה אמאי קא בכית אמר</p>	<p>מאותו יום כשהיה בא לבית רב ואומרים דבר תורה, היה בוכה, אמרו לו למה אתה</p>

³⁷⁵ בדעת הטבעיים, שהארץ כודרית, ובני אדם הולכים ראשם לרקעים ורגליהם לארץ, בענין שהם רגלים עם רגלים, וסברא זו דרב המנונא אזלא כהיא דלעיל, דז' ארצות אינון ז' חלקים בכדור הארץ, ואתייא כר' יהודה דקאמר לעיל, ולא כדעת חכמי הדרום, ור' שמעון מיושבי הדרום הוא כדפי', שהלך ר' עקיבא לדרום ולימד ה' תלמידים, וא' מהם ר' שמעון, ולפיכך בכל הזהר דעתו מסכים כדעת חכמי הדרום. ומעשה חבירו ר' ישמעאל ור' עקיבא וכן אזלא כיושבי הדרום, ומעשים רבים נראים כן, ומעובדא דר' נהוראי אין להוכיח כלל שאפשר שיצא מהים לצד הישוב הב' שהים סובב הארץ, והקיף חצי העולם דרך מטה ממזרח למערב או מצפון לדרום, או אפשר שירד אל בטן הארץ מקום שאר ארצות לדעת אחר ואין הכרע (אור יקר).

³⁷⁶ לצד דרום העולם ויהיה כולו יום בזמן החורף אלינו, שהחכמה מתקרבת לדרום בתקופת טבת, ואז לצד צפון "כולא ליליא", וכמעט שמאיר השמש כחצי שעה, וימצא מקום בעולם שכל ו' חדשים לא יאיר להם היום כלל כדפי' בזה בעלי התכונה. וכן הולך היום וגדל עד התקרבו אל צד צפון קצת, ואחר שנודע שחשך הלילה הוא מצל הארץ ימצא השמש סובב בכ"ד שעות הכדור על ידי הגלגל היומי, והלילה סובבת כדרך סיבוב הצל עם השמש (אור יקר).

³⁷⁷ שמחלקים העולם לז' חלקים, ואינו כן כ"א זה על גבי זה, ובזו"ח פרשת בראשית דף טו ע"ב [טו ע"א] במדרש הנעלם דעלמא גלגל הוא ככדורא דא וכד נפיק שמשא מזרח איזל בסגלגלותא עד דמטה לתחת כו' ע"ש שביליה נהיר לאינון דדרים תחות לן לפי כדור הישוב (רח"ו).
³⁷⁸ ומתקשרא דא בדא (מוסגר בדפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לון בגין דעברנא על מהימנותא דמלי דרבנן ומסתפינא מדינא דההוא עלמא:</p>	<p>בוכה, אמר להם משום שעברתי על אמונת דברי חכמים ופוחד מהדין של אותו העולם.</p>
<p>ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים (בראשית א ו) רבי יהודה אמר אלמלא ההוא רקיעא³⁷⁹ דאפריש בין מיין עלאי³⁸⁰ לתתאי³⁸¹ הוה פליגו בעלמא מנייהו³⁸² אבל</p>	<p>"ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים", רבי יהודה אמר אלמלא אותו רקיע שמפריד בין מים העליונים למים התחתונים היתה מחלוקת בעולם בגללם, אבל</p>
<p>י/ב</p>	
<p>האי רקיע עביד שלמא בנייהו ועלמא לא מתקיימא אלא על שלום תא חזי קב"ה אקרי שלום [הוא שלום] ושמיה שלום ואתקשר כלא בשלום:</p>	<p>הרקיע הזה עושה שלום ביניהם, והעולם אינו מתקיים אלא על שלום. בא וראה הקדוש ברוך הוא נקרא שלום, הוא שלום ושמו שלום, והכל נקשר בשלום.</p>
<p>רבי אבא אמר חמינא דהאי שמא קדישא עלאה כלא הוא שלום וכלא חד וארחן מתפרשאן להאי סטרא ולהאי וסטרא (ס"א כאן חסר התחלת המאמר) (סטרא) יו"ד דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין בגין ודא האי (דהאי) " קוצא חד לעילא³⁸³ וקוצא חד לתתא וחד באמצעיתא בגין דתלת קשרין³⁸⁴ אשתלשלו ונ"א אתקשרו בה חד קוצא לעילא וכתרא עלאה³⁸⁵ דהוא עלאה מכל עלאין (לאחזאה כתרא עלאה דהוא) רישא דכל רישין והוא קאים על כלא:</p>	<p>רבי אבא אמר ראיתי שהשם העליון הקדוש הכל הוא שלום, והכל אחד, והדרכים נפרדות לצד הזה ולצד הזה. יו"ד של השם הקדוש קשורה בשלשה קשרים, לכן הי' הזו קוץ אחד למעלה וקוץ אחד למטה ואחד באמצע, משום ששלשה קשרים השתלשלו (התקשרו) בה קוץ אחד למעלה, כתר עליון, שהוא עליון מעל כל העליונים, הראש של כל הראשים, והוא עומד על הכל.</p>
<p>חד קוצא באמצעיתא דהוא רישא אחרא בגין דתלת רישין [הוון] (הוא) וכל חד וחד רישא בלחודוי ועל דא קוצא דאמצעיתא³⁸⁶ דא הוא רישא אחרא דנפיק מקוצא דלעילא והוא רישא לכל שאר רישין ולאתבנהא (לאתבנהא) שמא קדישא והאי רישא סתימא דכלא רישא אחרא תתאה³⁸⁷ הוא רישא לאשקאה לגנתא והוא מבועא³⁸⁸ דמיין דכל נטיעין אשתקיין מניה ודא הוא וי' (יו"ד) בתלת קשרין³⁸⁹</p>	<p>קוץ אחד באמצע שהוא ראש אחר, משום שהם שלשה ראשים וכל אחד ואחד ראש לבדו, ולכן הקוץ של האמצע זהו ראש אחר שיוצא מהקוץ שלמעלה, והוא ראש של כל שאר הראשים, שיבנה (ממנו) השם הקדוש, והראש הזה הוא סתום מהכל. ראש אחר תחתון הוא ראש להשקות את הגן, והוא מעיין המים שכל הנטיעות נשקות ממנו, וזהו י' בשלשה קשרים, ולכן נקראת שלשלת, כמו השלשלת הזו שנקשרה זה בזה והכל אחד.</p>

³⁷⁹ פי' יסוד דז"א (מ"מ).

³⁸⁰ פי' מיין עילאין הם החסדים שיורדים עד היסוד בו, ועולים בסוד אור חוזר להגדיל ז"א (מ"מ).

³⁸¹ הם הגבורות שיורדות ליסוד ויוצאות ממנו, אל הנוק' דרך נקב שבחזה דז"א, נמצא שע"י היסוד נפרשים מיין עילאין מתתאין (מ"מ).

³⁸² לפי שמנגדים זה לזה אלו חסדים ואלו גבורות (מ"מ).

³⁸³ האות י' שבשם שהוא המציאות הראשון והכנה לכל האותיות, וישנו בהי' ג' קוצין (כמ"ש בזוה"ק (ויקרא י' ע"ב וי"א ע"ב) ופע"ח (שער התפילין פ' ט"ו ט"ז בארוכה)) חד לעילא שהוא כתר אשר מקומו הוא בקוצו העליון של י', וחד באמצעיתא שהוא גוף הי' עצמו, שהוא החכמה, וקוצא חד לתתא שהוא בינה הכלולה בחכמה, והרי מיוחד החכמה בכתר ע"י קוץ העליון (הקדו"ש לה ע"ד), עי' לקמן סה ע"ב (ביאורים ח"ב סד ע"א).

³⁸⁴ כח"ב, וחכמה נקרא יראה, וכן לתתא ומקדשי תיראו, חכמת שלמה, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז, את שבתותי כו', וז"ש בכל מקום בדחילו וברחימו, י"ה, אבל כאן קאי על כתר כמ"ש למטה חד דחילו כו' (יהל אור).

³⁸⁵ כתר (רח"ו).

³⁸⁶ חכמה (רח"ו).

³⁸⁷ דעת (רח"ו).

³⁸⁸ מבוע (דפ"ו).

³⁸⁹ וזהו עצמו סוד קוצא גזעא ושבילא (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועל דא שלשלת איקרי כהאי שלשלת דאתקשר דא בדא וכלא חד:</p>	
<p>תאנא בספרא דהנוך בשעתא דאהויאו ליה חכמתא דרוזין עלאין וחמא אילנא דגנתא דעדן אהזיו ליה חכמתא ברוא עלאה וחמא דכלהו³⁹⁰ עלמין הוו מתקשראן דא בדא שאיל לון על מה קיימין אמרו ליה על י' קיימי כלהו ומניה אתבניאו ואשתלשלו (נ"א אתבריאו ואשתכללו) דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשיתו וחמא דכלהו מזדעזעו מדחילו דמאריהון ועל שמיה אתקרון כלהו:</p>	<p>שנינו בספרו של חנוך, בשעה שהראו לו חכמת הסודות העליונים, וראה את האילן של גן עדן, הראו לו חכמה בסוד עליון, וראה שכל העולמות היו נקשרים זה בזה. שאל אותם על מה קיימים, אמרו לו כולם עומדים על י', ממנה נבנו והשתלשלו (נבראו ונתקנו), שנאמר "כולם בחכמה עשית", וראה שכולם מזדעזעים מאימת רבונם, ועל שמו כולם נקראו.</p>
<p>ובספרא דשלמה מלכא אמר מטון די בקטפורה דתלתא (דלתתא) דכלילין ובקוטפא (בקיטפין) דגופיה³⁹¹ חד דחילו וס"א שלימו דכלא³⁹² חד סתים שבילין חד נהר עמיקא³⁹³ לבתר פריט³⁹⁴ באתון דאלפא ביתא (בשכלוליה) (בשכלולא) יו"ד (ה"א) (דא) בנינא דכולא (חד סתים שבילין וחד נהר עמיקא לכל) שלימו דשמא קדישא:</p>	<p>ובספרו של שלמה המלך אמר ההגעה היא בשלשלת של שלשה שכלולים בדבק וקשר של גופו, אחד פחד (שלמות) של הכל, אחד סותם שבילים, ואחד נהר עמוק. אחר כך פרט באותיות (של אלף) הבית בשכלולו, יו"ד ה"א הבנין של הכל, (אחד סתום השבילים ואחד נהר עמוק לכל) שלמות השם הקדוש.</p>
<p>[י] רישא דכלא אב לכלא ו' בן דאוליד ונפק מניה ומניה אשתכח ד' בת מטרוניתא דכל דינין וס"א דיינין בידהא אשתכחו טמירא בכלהו עלמין (על הא³⁹⁵ נפקין ועלאין ותתאין) ודעלאין נפקין ותתאין מנה אתזני הא יו"ד שלימו³⁹⁶ דכלא ושמא קדישא אשתכלל ביה³⁹⁷ ואשתכח סתים בגויה לבתר יו"ד אפיק כלא ושלשל כלא בקשורא דא דא בדא והא ואוקמיה (אוקמוה) בוצינא קדישא י' אפיק ההוא נהר דכתיב ביה (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן:</p>	<p>י' ראש של הכל, אב לכל. ו' הבן שהוליד, ויצא ממנו, וממנו נמצא ד', בת המלכה, שכל הדינים (הדיינים) בידיה נמצאים, טמירה בכל העולמות (עליונים יוצאים ועליונים ותחתונים), שעליונים יוצאים ועליונים ותחתונים נזונים ממנה, הרי יו"ד שלמות הכל, והשם הקדוש נתקן בו, ונמצא נסתם בתוכו. אחר כך יו"ד הוציאה הכל, ושלשלה הכל בקשר אחד זה עם זה, והרי בארה הנר הקדוש י' הוציאה אותו הנהר שנאמר בו, "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן".</p>
<p>(כנוונא) דא ה' רוא דבינה והיא אימא עלאה וההוא נהר אפיק תריין³⁹⁸ בנין כמה דאתמר ומנה אתזנו לבתר נפקין תריין בנין וברתא אתזנת מבן דא ו' והא (ה') בן האי מלכא דשלמא כלא דיליה [רוא דתפארת] ולבית אשתכח ה' דאתזנת מן ו' והא אוקמוה וס"א לבתר נפקין תריין ברא וברתא</p>	<p>(כדוגמא) זו ה' סוד הבינה, והיא האם העליונה, ואותו נהר מוציא שני בנים כמו שנתבאר, וממנה נזונים, אחר כך יוצאים שני בנים, והבת נזונית מבן, זה ו', הרי בן המלך הזה שהשלום כולו שלו, סוד של תפארת. ואחר כך נמצאת ה' שנזונית מן ו', והרי פרשוה</p>

³⁹⁰ שכל העולמות הם בד' אותיות הו"ה וכמ"ש "ועל שמי' וכו'", ובחי' תחתונה של עולם שלמעלה הוא כתר שלהן, והוא אלקות שבכל עולם, וכן יחידה באדם ועל אלהים וכו' (יהל אור).

³⁹¹ כתר עליון (רח"ו).

³⁹² חכמה בנתיבותיה (רח"ו).

³⁹³ יסוד דאבא (רח"ו).

³⁹⁴ ובזה נכלל הכל, ג"ר זור"נ ג"ר בעצמותו, וזר"נ במילואו שהן טיפה דמוחא (יהל אור).

³⁹⁵ "על הא" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "עלאין".

³⁹⁶ יו"ד במילואה (רח"ו).

³⁹⁷ כל ההו"ה (רח"ו).

³⁹⁸ ה"ד דמילוי יו"ד שבאבא הם שורש הזו"ן שבאבא, והה' ראשונה דהאימא שהוא צורת ד"ו הם שורש הזו"ן שבאימא, וכמ"ש בספד"צ (פרק ד כט ע"ב), ובזוה"ק ויקרא (דף י ע"ב) ובאד"ז (דף רצא רצ ע"ב) (כללים ח"ב נ ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ו'ה האי ברא מלכא דשלמא כללא דיליה והאי ה' ברתא אתזנת מן ו' והא אוקמוהו אשתכח די' עיקרא ושרשא ושלימו דכלא הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית:</p>	<p>(אחר כך יוצאים שנים בן ובת ו"ה, זה בן המלך ששלמות הכל שלו, וזו ה' הבת נזונה מן ו' והרי פרשוה) נמצא שי' עיקר ושורש ושלמות הכל, זהו מה שנאמר "בחכמה יבנה בית".</p>
<p>תנן עשרה שמות השתכללו ונפקו מהאי (יו"ד) י' דהיא עשיראה דאתוון וכלהו אעיל לון לההוא נהר קדישא כד אתעברא ועשרה שמהן כלהו סתימין בחד וכלהו סתימין ביי' כליל לון י' אפיק לון והוא (האי) אב לכלא אב לאבהן מניה נפקו (וביה יתבין) אביה עשר תבין ו"ד רמו לעשרה בחשבון אתוון יו"ד כליל לון ו"ד³⁹⁹ (ס"א יו"ד) שלימו דכלא ו"ד דכר ונוקבא דו קרינן לון תרינ ועל דא אדם דו פרצופין אתברי ואינון פרצופין דכר ונוקבא הוו כגוונא דלעילא ו"ד מעילא לתתא ד"ו מתתא לעילא⁴⁰⁰ וכלא חד מלה י"ג מבילין⁴⁰¹ תליין ביה ועל דא יו"ד כליל ו"ד כמה דאתמר והא אוקמוה:</p>	<p>שנינו עשרה שמות השתכללו ויצאו מהיו"ד הזו, י' שהיא העשירית של האותיות, ואת כולם הכניסה לאותו נהר קדוש כשהתעברה. ועשרה שמות סתומים באחד, וכולם סתומים ביי', י' כוללת אותם, י' מוציאה אותם הוא אב לכל, אב לאבות, ממנו יצאו (כו עשר תבות) ו"ד, רמו לעשרה בחשבון אותיות יו"ד, כוללות להן ו"ד (יו"ד) שלמות, הכל ו"ד, זכר ונקבה, דו קוראים להם, שנים. ולכן אדם נברא דו פרצופים, ואותם פרצופים זכר ונקבה היו, כדוגמא שלמעלה. ו"ד ממעלה למטה, ד"ו ממטה למעלה, והכל דבר אחד. י"ג מדות תלויים בו, ועל כן יו"ד כולל ו"ד כמו שנתבאר, והרי פרשוה.</p>
<p>ותא חזי עשרה שמהן⁴⁰² אינון לקבל עשר אתוון ובספרא דרב המנונא סבא תמניא אינון ותרין דרגין לקבל תריין רקיעין ומשתניין שמהן עשרה ותשעה ותמניא ושביעאה קדמאה י"ה⁴⁰³ בגין די' כליל ה' ⁴⁰⁴ וה' נפקא מן י"ה⁴⁰⁵ בגין כך חכמה י"ה אקרי⁴⁰⁶:</p>	<p>ובא וראה עשרה שמות הם כנגד עשר אותיות, ובספרו של רב המנונא סבא הם שמונה, ושתי דרגות כנגד שני רקיעים, ומשתנים השמות עשרה ותשעה ושמונה ושבעה. הראשון י"ה משום שי' כוללת ה', וה' יוצאת מי', לכן חכמה נקרא י"ה.</p>
<p>תנינא י"הו"ה דאקרי⁴⁰⁷ [אלהי] ⁴⁰⁸ בגין דההוא נהר רחמי ובגין דדינין מתערי מניה⁴⁰⁹ ואלהי'ם</p>	<p>השני יהו"ה שנקרא אלהים, משום שאותו נהר רחמים ומשום שדינים מתעוררים ממנו,</p>

³⁹⁹ גם בחכמה ובינה יש רפ"ח מצד הז"ת הכלולים בהם, כי בחכמה הם כלילן בו"ד דמילוי יו"ד, וכמ"ש בספד"צ (פ"ד ל ע"א) יו"ד נפקין מניה דכר ונוקבא ו"ד כו', ע"ש ובזוה"ק (ויקרא י ע"ב), וכן בינה הם כלילן בה' שהוא ד' ו', אמנם כלילותם בחו"ב הוא רק בכח ובהעלם אבל ישנם שם עכ"פ (דע"ה ח"ב קמא ע"ב).
⁴⁰⁰ נתבאר באדרת האזינו בדף רפ"ט ע"ב וע"ש גם נתבאר בפ' נשא בר"מ בדף קמ"ו ע"ב (שער מאמרי רשב"י). וכן עי' פער"ח כז ע"א.

⁴⁰¹ וענינם כי בז"א בן בעצמו ע"ס ועם ג"ר עצמם שהן נכללים בו, לפעמים הן י"ג ולכן נעשה בו י"ג תיקונים משא"כ בלא ג"ר ונוק' הוא ט' לבדו וג"ר לא שריין ביה בלא נוק' וז"ס תתן אמת כו' שהן לבד, והן ג' אבהן למעלה וימי קדם דסלקא למעלה למעלה הנוק' ששם שרשה ברדל"א וכן ישוב ירחמנו כו' שהוא ג"ר שלו וכ"ה בכל ע"ס בכללן עם או"א וא"א עשר ועם ג"ר של רדל"א י"ג וכן בכולם והכל ביו"ד י' שהוא עשר, ובמילואו ו"ד הן עשר כי הוא ו"ק והיא ד' בג' מוחין כנ"ל ויו"ד ג' קשרים הנ"ל וז"ש "וע"ד יו"ד כליל ו"ד כו' ות"ח י' שמהן" מכאן שהן כולן בז"א, וז"ש וכלהו אעיל כו' כד אתעברא (יהל אור).

⁴⁰² כל גילוי שמותיו ית"ש הוא רק ע"י פעולותיו וכמ"ש בשמו"ר (פרק ג סימן ו) שאמר הקב"ה למשרבע"ה שמי אתה מבקש לידע לפי מעשי אני נקרא וע' זוה"ק ויקרא דף י' וי"א ופ' פינחס דף רנ"ז ע"ב (כללים ח"ב קג ע"ד). עי' מלואים אות (ג).

⁴⁰³ כל אלו השמות הם בסוד הבלים שהם הספירות אבל היות בנקודות פתח וקמץ הם הנשמה שלהם (רמ"ז).

⁴⁰⁴ ה"ס יו"ד שבתוך ה' נכלל ו"ד שהוא ה' (רמ"ז).

⁴⁰⁵ הוא הנזכר לקמן בציור ה' שתחילה כותב י' ואחר כך ה' יוצא ממנו, והוא סוד הבן בחכמה וחכם בבינה (רמ"ז).

⁴⁰⁶ עי' מלואים אות (ד).

⁴⁰⁷ נ"א יה"ו (גליון דפ"ו).

⁴⁰⁸ עי' מלואים אות (ה).

⁴⁰⁹ ח"ב סד סע"א ולקמן סה ע"א (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ונפקו (ונפקו) אתוון [ד]רחמי כתיב ונקוד אלהי"ם [ולא אלהי"ם] דינא (דכתיב אדנ"י יהו"ה):</p>	<p>(אלהים ויצאו) כתובות אותיות הרחמים עם נקוד של אלהים, ולא אלהים דין.</p>
<p>יא/א</p>	
<p>תליתאה א"ל והוא וגדולהו (הגדול) והוא אקרי הא"ל הגדול:</p>	<p>השלישי אל, והוא גדולה, והוא נקרא האל הגדול.</p>
<p>רביעאה אלהי"ם דדינין ביה אתערן והוא דינא תקיפא:</p>	<p>הרביעי אלהים שדינים מתעוררים בו, והוא הדין הקשה.</p>
<p>חמישאה יהו"ה כללא דכל שלימו דמהימנותא ודא הוא רחמי בשלימו [ודא הוא תפארת]:</p>	<p>החמישי יהו"ה הכלל של כל שלמות האמונה, וזהו רחמים בשלמות, וזהו תפארת.</p>
<p>שתיתאה ושביעאה צבאות אקרון:</p>	<p>ששי ושביעי צבאות נקראים.</p>
<p>תמינאה א"ל חי כמה דאת אמר (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהו"ה את הברכה חיים וגו' ודא צדיק דכל חיים נפקין מתמן ואקרי יהו"ה כמה דאת אמר (שם יא ה) יהו"ה [צדיק יבחן] (הצדק) ודא היא ו' זעירא דשמא קדישא בגין כך ו'ו ויין תריין:</p>	<p>השמיני א"ל ח"י כמו שנאמר "כי שם צוה ה' את הברכה חיים וגו'", וזה צדיק, שכל החיים יוצאים משם, ונקרא יהו"ה כמו שנאמר "ה' צדיק יבחן", וזוהי ו' קטנה של השם הקדוש, לכן ו'ו שני וי"ם.</p>
<p>תשיעאה [אדנ"י] (אד") ודא מלכות קדישא דדינין נפקין מתמן לעלמא ודא הוא אכתראו בתראה דכלהו שמהן:</p>	<p>התשיעי אדנ"י, וזו מלכות הקדושה, שדינים יוצאים משם לעולם, וזהו הכתר האחרון של כל השמות.</p>
<p>ושם אהי"ה כללא וסתימא דקדמיתא ודא הוא כתרא עלאה רישא דכל רישין שמייה סתים ולא אתגליא ואתמר ובספרא דאגדתא עשר שמהן כתיבן בנוונא אחרא ואנא לא תנינא הכי:</p>	<p>ושם אהי"ה הכלל והסתום שבראשונה, וזהו כתר עליון, הראש של כל הראשים, שמו סתום ולא נגלה, ונתבאר. ובספר האגדה עשרה שמות כתובים בצורה אחר, ואנו לא שנינו כך.</p>
<p>רבי אבא פתח (שיר ד טז) עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו עורי צפון אלין עולות דנשחטות בצפון בגין דאינון מחשבות בצפוני לבא ובאתר דדינא בגין דמחשבה אשתכח בליליא בזמנא דדינא אשתכח (ו)רוח צפון מנשבא בפלגותא דליליא כד מתערי אנשי וכנור דדוד מנגן מאליו ומחשבתן דבני נשא מתערי:</p>	<p>רבי אבא פתח "עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו". עורי צפון, אלו עולות שנשחטות בצפון, משום שהן מחשבות, בצפונות הלב, ובמקום הדין, משום שמחשבה נמצאת בלילה בזמן שהדין נמצא. רוח צפון נושבת בחצות הלילה כשמתעוררים אנשים, וכינור דוד מנגן מאליו, ומחשבות בני אדם מתעוררות.</p>
<p>ובאי תימן אלין שלמים דנשחטין בדרום בגין דאינון שלמא דכלא שלמא דעלאי ודתתאי ואלין שלימו⁴¹⁰ דסטרי עלמא שלימו דכלא מסטרא דמהימנותא ושלמים בגין דאינון שלמא דכלא בעלים אכלין מנייהו ומתהניין מנייהו דהא שלמא הוא ליה ולכל⁴¹¹ עלמא בדרגא חדא חטאות ואשמות נאכלין לכהני בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו ולאעברא חובייהו ומכל קרבני לא חביבין קמי קודשא בריך הוא כמו שלמים בגין דאשתכח שלמא בעלאי ותתאי:</p>	<p>ובאי תימן, אלו שלמים שנשחטים בדרום, משום שהם השלום של הכל, שלום העליונים והתחתונים, ואלו הם השלמות של צדדי העולם, השלמות של הכל מצד האמונה. ושלמים משום שהם השלום של הכל, הבעלים אוכלים מהם ונהנים מהם, שהרי שלום הוא לו ולכל העולם בדרגה אחת. חטאות ואשמות נאכלים לכהנים, משום שהם עתידים לכפר עליהם, ולהעביר את חטאיהם, ומכל הקרבנות אין חביבים לפני הקדוש ברוך הוא כמו שלמים, משום שנמצא שלום בעליונים ובתחתונים.</p>

⁴¹⁰ יז ע"א (הערת הזהר).

⁴¹¹ לכל (דפ"ו).

<p>ועילא מבלהו קטרת דאיהו שלים מבלא ולא אתיא לא על חטא ולא על אשם ולא על עון אלא על שמחה כמה דאת אמר (משלי כו ט) שמן וקטרת ישמח לב והא אוקמוה ועל דא קטרת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב הדא הוא דכתיב (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה וכתיב (שם ח) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה בגין דאשתכחו שמן וקטרת כחדא תא חזי שלמים בכלא הוא שלמא [וקטמא] וקטרוגא לא אתער בעלמא אבל קטרת קשיר קשירו דמהימנותא:</p>	<p>ומעל כולם קטורת, שהיא שלימה מהכל, ולא באה לא על חטא ולא על אשם ולא על עון, אלא על שמחה, כמו שנאמר "שמן וקטורת ישמח לב", והרי פרשוה. ולכן קטורת לא קרבה אלא בזמן שמן קרב, זהו שנאמר "והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה", ונאמר "ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה", משום שנמצאים שמן וקטורת כאחד. בא וראה שלמים הוא שלום בכל, וקטטה וקטרוג לא מתעוררים בעולם, אבל קטורת קושרת את קשר האמונה.</p>
<p>רבי אלעזר אמר⁴¹² בלהו עשרה שמהן וכתיבוי (כתיבו) ואנן תנינן קדמאה⁴¹³ אהיה דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתיידע מאן הוא לבתר אשר אהיה⁴¹⁴ אנא דזמין לאתגליא⁴¹⁵ באינן כתרין (אחרנין) דהא</p>	<p>רבי אלעזר אמר כל עשרת השמות כתובים, ואנו שנינו שהראשון אהיה זה הסתום העליון, כמי שאומר אני מי שאני ולא נודע מי הוא. אחר כך אשר אהיה, אני שעתיד להתגלות באותם הכתרים (האחרים), שהרי בראשונה סתום ואחר כך מתחיל להתגלות, עד שמגיע</p>

⁴¹² ר"ל מ"ש הראשון שי' שמות מתחילין מן י"ה וואה"ה הוא כללא שהוא רומז בכל העולמות ובכל התורה לא מצינו שנזכר א"א כלל כמ"ש באד"ר ולזה אמר כל הי' שמות הם כתובי' בתורה והראשון הוא אה"ה אבל אינו רומז לא"א אלא רומז למציאות ז"א בתחילת מציאותו בסוד המתקלא בא"א (זהר הרקיע). אה"ה אשר אה"ה כח"ב, אה"ה ב' דז"א, ומחכמה ולמטה הוי"ה ושלמה [אפשר דצ"ל שלימו (רד"ל), ועי' זר"ח שיה"ש נב ע"א] פירש הכל ז"א בעודו סתום במוח אבא, ובשעת זווג ובשעת עיבור אה"ה אשר אה"ה ובשעת לידה הג'. ואח"כ שנולד כולו הוי"ה וז"ש בגמ' (ברכות ט ע"ב) אני הייתי במצרים כו' בשעבוד מלכות, כי כן הוא בגלות. ובמצרים היה סתום יותר בלא תורה ושיעבוד גדול, אבל בשעת התחלת הגאולה, אז היתה לידה, וז"ש ואמרת אליהם כו' ואח"כ ביציאת מצרים וה' הולך כו' (יהל אור).

⁴¹³ סה ע"א (הערת הזהר).

⁴¹⁴ עי' מלואים אות (ו).

⁴¹⁵ ר"ל, עד עתה היה סתים אבל עתה שהתחיל להוציא ו"ד מן י' מזומן הוא להתגלות שתכלית זאת ההתחלה הוא להתגלות וזה ע"י התחברותו באי' ומזווג עמה ומתעברת ממנו בזו"ן ותכלית הדברים הוא מ"ש כאן ושם הוא שבמ' אשר אה"ה הוא שמתעברת אימא וכו' כך פי' שם לבתר נפיק מניה שירותא שרומז לר"ד הנז' והוא מלת אשר שהוא ראש והוא שירותא (זהר הרקיע). מה שנתעברה. דאל"כ איך יאמר מזומן להתגלו' אלא וודאי שנתעברה במלת אשר אה"ה כמ"ש שם וכלל העולה במלה א' שאמר בלשון זמין לאתגלי' ר"ל כבר הוא מזומן להתגלות בה שלא היה עד עתה שהכל סתים ולפי שנתקשה לו כיון שאמר במלת אשר אה"ה מוכן ומזומן לא יש זה אלא אחר גילוי ואיך קרא לו אה"ה לזה תירץ ואמר שאמת הוא שאה"ה הב' הוא פרטי שבערך אה"ה הראשון הנק' כללא דכולא זה פרטי שהראשון הוא א"א וזה מציאות הז"א אלא שהז"א בעודו באימא ואפי' כשמתחיל לצאת הגולגול' כמ"ש שם כל שלא יצא מציאותו ומתיישבין מדרגותיו כל א' במקומו אינו נק' הויה לפי שהויה מורה על שכבר נתהווה ולזה אמר כד אימא מתעברה ועדיין הז"א סתום ועדיין היא מעוברת יקרא סתום. וזהו מה שנלע"ד בכללות המאמר דוק ותשכח א"כ שם הא' הוא אה"ה כתר דז"א שאלו הי' שמות הם בז"א שהוא כללות כל האציל' שחכמה שלו נעשה ע"י אבא ובינה שלו נעשה ע"י אימ' וכתר שלו נעשה ע"י א"א שבינה שלו יורדת ועושה לו כתר נמצ' כל האציל' בכללו הוא בז"א דוק ותשכח וזה הכתר דז"א שאמרנו הוא אה"ה בתראה (זהר הרקיע). ועי' בהגר"א על ספד"צ כ ע"ב, ז"ל, הוי"ה הוא דרגא דז"א שבו מנהיג העולם, והוא שמו של א"ס, ועל ידו מתגלה, וכל הדרגין שקודם לו הכל דרגין אליו שיתגלה, שעיקר הכוונה של א"ס הוא שיתגלה שמו בעולם וכו', ולכן שם של ז"א הוא עיקר השם המיוחד, וכל השמות שקודמין לו אה"ה ושאר השמות הן טפלין לו אע"פ שהן גבוהין יותר ממנו, והענין כי כל מה שיותר נעלם אין לו שם, עד שא"ס אין לו רמז לא בהרהור ולא במחשבה, וכל מה שמתחיל להתגלות יותר קונה לו שם יותר, כי השם הוא הגילוי, וכל השמות עד ז"א הם אינן שמות בעצמן רק על ז"א שיתגלה, שכאן רמז קצת על גילוי, כמ"ש במאמר הנ"ל (אחרי מות סה ע"ב) ואינן שם העצם אלא בז"א, ששם השם בעצמו מתגלה, וכן השמות מורין כן אה"ה שאהיה אח"כ ולא עכשיו והוי"ה הוא יהיה בהוה [ועי' בהגר"א על אר"ח סי' ה], כי יהיה לשון הוה כמו ככה יעשה איוב (איוב א ה), ונתחלף הי' לו' הואיל ונעשה מפעולה שם כמו מן חיה חוה כי היא אם כל חי (בראשית ג כ), וכל השמות הוא בז"א ששם הוא גילוי, וזהו כוונתו, וכל השמות שקודם הוא ששם מורה שיתגלה, וכל מה שמתגלה יותר הוא יותר גדול. עיקר כל הגילוי דאצילות הוא רק בז"א שיצא ממנה (הקדו"ש לח ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בקדמיתא סתים ולבתר שרי לאתגליא⁴¹⁶ עד דממי לגלוייא דשמא (ס"א דשלימו) קדישא וכך כתיב במשה אהיה בקדמיתא סתימו דכלא אנא הוא מאן דאנא לבתר אשר אהיה אנא זמין לאתגליא לבתר אהיה בתראה ודא כד אימא מתעברא ועדיין הוא סתים אימתי אתגליא בזמנא דכתיב (שמות ג טז) לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם וגו' דא שלימו דכלא והכא הוא גלוייא וקשורא דשמא קדישא בגין כך קדמא דכלא אהיה:</p>	<p>לגלוי של השם (של שלמות) הקדוש, וכך כתוב במשה אהיה בראשונה הסתום של הכל אני הוא מי שאני. אחר כך אשר אהיה, אני עתיד להתגלות אחר כך. אהיה אחרון וזה כשהאם מתעברת ועדיין הוא סתום, מתי מתגלה, בזמן שנאמר "לך ואספת את זקני ישראל, ואמרת אליהם ה' אלהי אבותיכם וגו'", זו שלמות הכל, וכאן הוא הגלוי והקשר של השם הקדוש, לכן הראשון של הכל אהיה.</p>
<p>תניינא י"ה בגין דהכמה אפיק ה' וסתים ביה ולא אתפרשא לעלמין מניה⁴¹⁷ והא אוקמוה דכתיב (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן כהאי גוונא⁴¹⁸ והכי אוליפנא מאבא י' כמה דאתמר לבתר יה דלא מתפרשן לעלמין י' אפיק ה' כהאי גוונא ו"הו (ה) הרי י' וההוא נהר [ד]נפיק מניה ואתמשך מניה ולתתא תרין בגין דנפקין מנייהו מסטרא דאבא י' נפיק בן דהא אחיד וביהו (בה) ב' ואחיד בההוא נהר ומסטרא דאימא נפקת בת דאיהו⁴¹⁹ נהר תתא והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מנייהו</p>	<p>השני י"ה, משום שחכמה מוציאה ה' ונסתמת בה, ולא נפרדת ממנה לעולמים, והרי פרשוה שנאמר "ונהר יצא מעדן", כדוגמא זה ה'. וכך למדתי, מאבא י' כמו שנתבאר, אחר כך י"ה שלא נפרדים לעולמים, י' מוציאה ה', כדוגמא זה ה' הרי י', ואותו נהר שיוצא ממנו ונמשך ממנו, ולמטה שני בנים שיוצאים מהם מצד האב, י' יוצא בן, שהרי אוחד בו ב', ואוחד באותו נהר. ומצד האם יוצאת בת, שהיא הנהר התחתון. והבן הזה נמשך אחר כך ויוצא מהם,</p>
<p>יא/ב</p>	
<p>והוא ו' ודא ירית לאבא ולאיימא ואתקשר ביה מהימנותא דכלא ומניה אתזנת ברתא מההוא ירותא דאיהו ירית:</p>	<p>והוא ו', וזה יורש את האב, והאם ונקשרת בו אמונת הכל, וממנו נזונית הבת, מאותה ירושה שהוא יורש.</p>
<p>ועל דא מאן דבעי למכתב שמא קדישא י' בקדמיתא קוצא חד לעילא וקוצא חד באמצעיתא</p>	<p>ולכן צריך לכתוב את השם הקדוש י' בראשונה קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד באמצע, וקוץ אחד למטה, והרי נתבאר. אחר כך יה, שאין נפרדים זה מזו לעולמים, כמו כן ה, כדי שימצאו שניהם בשלמות הכל, אב ואם</p>

⁴¹⁶ וזהו מ"ש "לבתר שארי לאולדא" ולא כתיב "אשר השתא יפוק ויתתקן כולא". ופירושו, אחר שיצא נתקן הכל ונתגלה לבתר דנפיק כולא אתתקין וכו' שנק' כולא. ואמר הויה וכו'. פי' עד עתה שלא התחיל לצאת אלא גולגולת שלו אינו נקר' גילוי ועדיין אני אומר אהי"ה ואחר שיצא הכל אינו נק' עוד אהי"ה אלא הויה"ה (זהר הרקיע).

⁴¹⁷ פי' מציאות הבינה יצאת ע"י החכמה שנאמר (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן שה' נבנית משל יוד כמ"ש עתה שהכותב שם הויה כשמגיע לאות ה' צריך לכתוב תחלה אות י' ואח"כ ממשיך ממנה הנהר שהוא הבינה ולפי שאמר יוצא ולא אמר יצא הורה לנו שאעפ"י שבנה אותה חוזר ומתלבש ונסתם בה שנעשית לו היכל ולא מתפרשין לעלמין שלעולם אור החכמה הוא סתום בבינה וכבר ידעת שהמוחין של ז"א מקבלין ע"י אימא ממש פי' שהחכמה מתלבש בבינה ואח"כ נעשה חכמה לז"א נמצינו למדין ש"ה הם מחכמה שהיוד כוללת ה"ה וג"כ מתלבשת בתוכה וגם למעלה בתחילה יציאת אבא מחו"ס היתה כוללת עמו. וזהו פי' כחדא נפקין שיצאה הבינה כלולה בתוך חכמה ולזה אנו אומרים חכמה י"ה פי' נון י' של שם נעשה ה' ולבתר כותבין י' אחרת וממשיך ממנה הנהר שהוא גג העליון של ה' ונקרא (בראשית ב ז) נהר יוצא מעדן שלעולם יוצא מן ה' דלא מתפרשין לעלמין א"כ מ"ש לבתר י"ה אין פי' שם י"ה אלא פי' מן י' נעשה י"ה כזה ה' וזהו י' אפיק ה' כהאי גוונא ר"ל מציאות ה' בשלימות ולזה אמר הרי יוד והנהר שהמשיך ממנה והשנים פי' שיוצאין מהם מצד א"ו יוצא הזכר להורות שרגל ימין של ה' יוצא מעוקץ י' ומהנהר שנמשך ממנה שהוא הגג אמנם הנוק' נמשכת מן הנהר שהוא בינה וקרא למלכות נהר תתאה לפי שבה' אחרונה יש גג ג"כ ואותו הגג נקר' מלכות והרגל של ימין הוא הת"ת שבנה אותה ונבנית ממנו וכן ו' שבתוכה רומז לז"ק דבריאה (זהר הרקיע).

⁴¹⁸ נמחק בדפ"ק. א"ו (דפ"ו).

⁴¹⁹ שמות רי ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וקוצא חד לתתא⁴²⁰ והא אתמר⁴²¹ לבתר י"ה דלא מתפרשן דא מן דא לעלמין כגוונא דא ו' בגין דישתכחו תרווייהו בשלימו דכלא אב ואם בן ובת⁴²² כגוונא דא י"ה וס"א ו"הו הרי לך כל שלימו דמהימנותא:</p>	<p>בן ובת, כדוגמא זה י"ה (ו"ה). הרי לך כל שלמות האמונה.</p>
<p>לבתר אתפשט מהימנותא⁴²³ ונפקין תרין בנין מכללא חד בארחהו בן נפיק מתרווייהו והוא ו' דשמא קדישא בת נפקת מסטרא דאימא והיא ה' בתראה דשמא קדישא ולא אשתלימת אלא עם ו' בגין דמניה אתזנת ועל דא בעי למכתב ו' ולבחר ה'⁴²⁴ כגוונא דא [ס"י ה] [ו"ה] (ו"ה) הרי ו' וההוא אתפשטותא דנפיק מניה כגוונא דההוא נהר דנפיק מן ו' בגין דמניה אתזנת ו' הרי בן דנפיק מניה לתתא⁴²⁵:</p>	<p>אחר כך מתפשטת האמונה ויוצאים שני בנים מכלל אחד בדרכיהם, הבן יוצא משניהם, והוא ו' של השם הקדוש, הבת יוצאת מצד האם, והיא ה' אחרונה של השם הקדוש, ואין נשלמת אלא עם ו', משום שממנו היא נזונית, ולכן צריך לכתוב ו', ואחר כך ה'. כדוגמא זה ה' הרי ו', ואותה ההתפשטות שיוצאת ממנו, כדוגמת אותו נהר שיוצא מי', משום שממנו נזונית ו', הרי בן שיוצא ממנו למטה.</p>
<p>והא מלין אלין אוקים לון אבא והא אתמרו ואנא כד מטינא למלין אלין אימא לון בגין דפקדונא דאבא הכי והכי בעי בר נש לאזדהרא בשמא קדישא דיכתוב שמא קדישא כגוונא דא ודא איהו כדקא חזי ואי לאו לא אקרי שמא קדישא ואקרי פנים ומאן דפנים שמא קדישא טב ליה דלא אתברי:</p>	<p>והדברים הללו באר אותם אבי, והרי נתבארו, ואני כשמגיע לדברים הללו אומר אותם, משום שצוואת אבי כך, וכך צריך אדם להזהר בשם הקדוש, שיכתוב את השם הקדוש. כדוגמא זה, וזהו כראוי, ואם לא אינו נקרא שם קדוש ונקרא פגום, ומי שפוגם את השם הקדוש טוב לו שלא נברא.</p>
<p>תליתאה יהו"ה דאקרי אלהיים כמה דאתמר רחמי ונפיק מניה דינא ודא הוא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן רביעאה א"ל גדול והא אתמר ודא</p>	<p>השלישי יהו"ה שנקרא אלהים, כמו שנאמר רחמים ויוצא ממנו דין, וזהו אותו נהר ששופע ויוצא מעדן. הרביעי אל גדול, והרי נאמר וזו</p>

⁴²⁰ סדר הכתיבה היא כך כי בתחילה יכתוב אות ה' של הו"ה ויעשה תחילה קוץ העליון ואח"כ קוץ אמצעי הנקרא גוף הו"ד ואח"כ קוץ השלישי התחתון וטעם הדבר הוא לרמוז כי באות הו"ד כלולו ג' ראשונות בשלשה קוצין שבה גם רומזין אל שלשה אותיות שיש במילוי אות יו"ד אשר הם כוללין כל עשר ספירות כנודע כי אות יו"ד עם ג' קוציה כוללים כתר חכמה ובינה ואות ו' כוללת שש קצוות ואות ד' היא המלכות גם יוד בגימט' עשרים שהם בחינת עשר ספירות ממעלה למטה וממטה למעלה ואח"כ יכתוב אות הא ראשונה באופן זה ה כי תחילה יכתוב אותה הנקודה שעומדת באחורי הה"א שהיא כעין י' ואח"כ יכתוב קו וגג העליון של הה"א וימשיכנה וידבקנה עם יוד הנז' ואח"כ ישלים לכתוב קו הימין שמעומד ואח"כ יכתוב קו השמאלי שמעומד אבל לא ידביקנו עם הגג רק ישאר תלוי ועומד כנודע, עי' המשך לשונו במלואים אות (ז) (שער מאמרי רשב"י).

⁴²¹ פי' כבר כתוב למעלה לבתר י"ה פי' שיעשה י' וימשך הנהר ממנה רמז לאבא הבא להזדווג עם אימא ולתת לה מה שנעלם בו דהיינו ו"ד מילוי היוד וזהו ונהר יוצא מעדן ואח"כ ימשיך רגל ימין של הה' ויכוין שהוא ת"ת כליל מו"ק היוצא מאבא ומלכות העולם הד' שהגג העליון משמש לבינה ולמלכות שגם הוא נהר כנזכר ורגל ימין שאמרנו שהוא רמז לת"ת משמש ג"כ למלכות שממנה נבנית (זהר הרקיע).

⁴²² כולם בה' שאבא בא להזדווג עם אימ' כנזכר (זהר הרקיע).

⁴²³ ר"ל שאור העצמו' הולך ומתפשט בכל המדריגות מתחלת בחכמה ועושה אותה פרצוף בכח בוצינא דקרדינותא ואח"כ לבינה מתפשט עוד ומתקן עוד למטה שיוצאין הב' בנים מבינה הבן היוצא משניהם כנזכר והמלכות מאימא וז"ש בפ' אחרי זהו הו' של השם דירית ב' חולקין ומלכות ה' אחרונה ולהורות שניזונין ממנה צריך לכתוב ו' אחת רגל הימין שלה ואח"כ ימשיך ממנה הגג העליון שהוא מלכות שהת"ת בא להזדווג עמה וזן אותה וזהו פי' בעי למכתב ו' ואח"כ וה' פי' שיכתוב ו' ויעשה ה' הרי בן שיוצא ממנה למטה לרמוז לו' קצוות דבריה (זהר הרקיע).

⁴²⁴ כזה (רח"ו).

⁴²⁵ הוא סוד בנימין אבל בקו ימין הוא יוסף והוא בנה (כבעלה) וע"י מזדווגת בחול והוא מט"ט בשרשו והשני לתתא סנדל ב' כרובים משא"כ בשבת שהוא"ו של שם עצמו מזדווג בה וז"ש דאשתאר לה חד כרוב (יהל אור).

<p>גדולה חמישאה אלהי"ם ובכל אתר הוא גבורה שתיתאה יהו"ה רחמי שלימו דכלא עקרא דכלא קשרא די מהימנותא אחיד לכל סטרין ודא תפארת ישראל⁴²⁶.</p>	<p>גדולה. החמישי אלהים, ובכל מקום הוא גבורה. השישי יהו"ה רחמים שלמות הכל, העיקר של הכל, קשר האמונה אחוז לכל הצדדים, וזו תפארת ישראל.</p>
<p>שביעאה ותמינאה צבאות ועל דא יהו"ה קריב בכלא אחיד בכל סטרין לזמנין יהו"ה אלהי"ם דהא קריבין אינון תפארת לגבי גבורה לזמנין יהו"ה צבאות דהא קריבין אינון תפארת לגבי נצח והוד דאקרון צבאות והא אתמר דאשתמודען מילי נביאי מהימני מפומייהו כד אמרי כה אמר יהו"ה אלהי"ם וכד אמרי כה אמר יהו"ה צבאות והווי ידעין מאן אתר אתיין מלין:</p>	<p>השביעי והשמיני צבאות, ולכן יהו"ה קרוב בכל אחוז בכל הצדדים, לפעמים ה' אלהים, שהרי הם קרובים תפארת לגבורה, לפעמים ה' צבאות שהרי הם קרובים תפארת לנצח והוד שנקראים צבאות, והרי נתבאר שנודעים דברי הנביאים הנאמנים מפיהם, כשאומרים כה אמר ה' אלהים, וכשאומרים כה אמר ה' צבאות, והיו יודעים מאיזה מקום באים הדברים.</p>
<p>תשיעאה ונ"א א"ל שדי דאמר לעלמא די דהא די ספוקא הוא וספוקא [לא אתי לעלמא אלא] (דא אתי) מן צדיק דאיהו יסוד עולם דאמר לעולם די עשיראה אדנ"י⁴²⁷, דהא דינא דמלכותא דינא⁴²⁸ ודאי והאי לאנחא קרבין דמלכא בעלמא ודא גבורה תתאה⁴²⁹ ודא איהו צדק ואלין אינון עשרה שמהין⁴³⁰ דקודשא בריך הוא אקרי בהו מתקשרן דא בדא ביחודא שלים ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא דהוא אשתמודע בהו ואינון שמיה והוא אינון⁴³¹ וכד מתקשרן כלהו כחדא על ריחא דקטרת כדין אקרי קטרת קשורא דמתקשרין כחדא זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעין ארחין דאורייתא וידעין לאשתמודעא ביקרא דמאריהון עלייהו כתיב (ישעיה סו יח) ובאו וראו את כבודי:</p>	<p>התשיעי (א"ל) שדי, שאמר לעולם די, שהרי די סיפוק הוא, והסיפוק לא בא לעולם אלא מצדיק, שהוא יסוד העולם, שאמר לעולם די. העשירי אדנ"י, שהרי דין המלכות דין ודאי, וזה ללחום את קרבות המלך בעולם, וזו גבורה תחתונה, וזהו צדק. ואלו הם העשרה שמות שבהם נקרא הקדוש ברוך הוא, קשורים זה בזה ביחוד שלם, ואלו הם הכתרים הקדושים של המלך, שהוא נודע בהם, והם שמו, והוא הם. וכשנקשרים כולם כאחד על ריח הקטורת, אז נקראת קטורת הקשר שנקשרים כאחד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים את דרכי התורה, ויודעים להכיר בכבוד רבונם, עליהם נאמר "ובאו וראו את כבודי".</p>
<p>ואם זבח שלמים קרבנו (ויקרא ג א) רבי שמעון אומר כתיב (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש עשרה עשרה למאי קא אתיא אלא עשרה למעשה בראשית ועשרה למתן תורה עשרה מאמרות במעשה בראשית ועשרה מאמרות במתן</p>	<p>"ואם זבח שלמים קרבנו", רבי שמעון אומר נאמר "עשרה עשרה הכף בשקל הקדוש". עשרה עשרה למה זה בא, אלא עשרה למעשה בראשית, ועשרה למתן תורה. עשרה מאמרות במעשה בראשית, ועשרה</p>

⁴²⁶ צריך לדעת מה נשתנה ספי' הת"ת משאר העשר ספירות להיות בה שם ההוי"ה בשלימותא. הנה נודע כי יש הוי"ה אחת כוללת כל הי"ס וספירת הת"ת נרמז באות ו' של ההוי"ה ההיא כנודע והנה המלכות שהיא ה' אחרונה שבהוי"ה הנז' היא דבוקה באחורי זו הו' הנקראת ת"ת והרי איך הת"ת כולל שתי אותיות ו"ה של ההוי"ה. גם נתבאר אצלינו כי ז"א בהיותו בן ששה קצוות בלי מוחין וכאשר הגדיל עלו חג"ת שבו ונעשו חכמה ובינה ודעת שבו והנה"י שבו עלו במדרגת חג"ת שבו אחר ההגדלה ואח"כ נתוספו לו נה"י מחדש בסוד כונן שמים בתבונה ונמצא כי בשליש העליון של הת"ת דגדלות יש בו בחינת היסוד הראשון אשר בו מזדווג עם לאה בתפלת המנחה דחול כמבואר במקומו (שער מאמרי רשב"י).

⁴²⁷ עי' לעיל ח"א סד ע"ב (הקדו"ש כז ע"ד).

⁴²⁸ הנה שמעתי ממורי זלה"ה כי שם אדנ"י מדריגתו למעלה מאלהי"ם כי שם אדנ"י הוא כתר דמלכות והא' הוא משם אה"ה החופה על דין מאדנ"י וצ"ע כאן משמע להיפך (זהר הרקיע).

⁴²⁹ עי' ח"ב קנט ע"ב (הקדו"ש נא ע"ג).

⁴³⁰ עי' מלואים אות (ד). האצילות כולו הנה הוא עצם כל השמות כולם גופה, והם שמו של המאציל, וכ"ז הוא מעת התיקון דיציאת השם מ"ה אשר מאז ולהלאה התייחד המאציל באצילות ונעשה חד עמהם ונקרא בשמם, וכמ"ש ברע"מ פנחס רנז ע"ב, וכן הוא ג"כ ברע"מ פ' בא מב ע"ב (דע"ה ח"א נה ע"ד), עי' ח"ב פו ע"א ודף צ ע"ב (דע"ה ח"א עט ע"ב).

⁴³¹ ח"ב פו ע"א ד ע"ב ולקמן צג ע"ב (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תורה⁴³² במאי קא מיירי בגין דעלמא לא אתברי אלא בגין אורייתא וכל זמנא דישראל מתעסקי באורייתא עלמא מתקיימא וכל זמנא דישראל מתבטלי מאורייתא מה כתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתני:</p>	<p>מאמרות במתן תורה. במה זה מדובר, משום שהעולם לא נברא אלא בשביל התורה, וכל זמן שישראל עוסקים בתורה העולם מתקיים, וכל זמן שישראל מתבטלים מהתורה, מה נאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתני".</p>
<p>תא חזי עשרה מאמרות⁴³³ למעשה בראשית כדתנן בעשרה מאמרות נברא העולם עשרה מאמרות למתן תורה ואלו עשרת הדברות כתיב (שמות כ ב) אנכי⁴³⁴ יהוה אלהיך וכתיב במעשה בראשית (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור⁴³⁵ דא מהימנותא דקודשא בריך הוא</p>	<p>בא וראה עשרה מאמרות למעשה בראשית כפי ששנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם, עשרה מאמרות למתן תורה, אלו עשרת הדברות נאמר "אנכי ה' אלהיך", ונאמר במעשה בראשית "יהי אור ויהי אור", זו אמונת הקדוש ברוך הוא</p>
<p>יב/א</p>	
<p>אור אקרי דכתיב (תהלים כז א) יהוה אורי וישעי ממי אירא וגו' לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וכתבי במעשה בראשית (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגו' יהי רקיע אלין ישראל דאינון חולקא דקודשא בריך הוא דאחדין בהווא אתרא דאקרי שמים⁴³⁶:</p>	<p>נקראת אור, שנאמר "ה' אורי וישעי ממי אירא וגו'". נאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", ונאמר במעשה בראשית "יהי רקיע בתוך המים וגו'", יהי רקיע אלו ישראל שהם חלקו של הקדוש ברוך הוא, שאוחזים באותו מקום שנקרא שמים.</p>
<p>והיינו רוא דזמנא חדא שאל רבי ייסא סבא לרבי אלעאי אמר הא שאר עמין ירב לון קודשא בריך הוא לרברבין ממנן שליטין ישראל באן אתר ירב לון⁴³⁷ שלח ליה (שם יז) ויתן אתם [פיי אתם] אלהים ברקיע השמים⁴³⁸ ושפיר שלח ליה בתוך המים בין מלולי אורייתא⁴³⁹ ויהי מבדיל⁴⁴⁰ בין מים</p>	<p>והיינו הסוד שפעם אחת שאל רבי ייסא סבא לרבי אלעאי, אמר הרי את שאר העמים נתן הקדוש ברוך הוא לשרים ממונים שליטים, ישראל באיזה מקום נתן אותם. שלח לו, "ויתן אותם אלהים ברקיע השמים", ויפה שלח לו. בתוך המים בין דיבורי התורה. ויהי מבדיל בין</p>

⁴³² עי' ח"ב צג סע"ב (ביאורים ח"א עב ע"ב).

⁴³³ ר"ל ז'ון שניהם בעשרה והן ב' השקל אבל לחוד הוא מחצית השקל עשרה גרה (יהל אור). עי' עוד בחשבון ה' מאמרות בתז"ח (דף לה ע"ג) ובב"ר (ר"פ יז ס' א) (כללים ח"א מט ע"ב).

⁴³⁴ אבל לפי גמ' שלנו בראשית מאמר ראשון וע' פנים לתורה ובראשית הוא אנכי שהוא יחוד אנכי נוטה שמים כו' יהי אור ויבדל כו' לא יהיה לך וכן כולם וכמ"ש במד"ר וש"מ (יהל אור).

⁴³⁵ פרקי דר"א פ"ג עי' רד"ל שם (לש"ו).

⁴³⁶ פי' ולכן נק' ישראל רקיע (מ"מ).

⁴³⁷ ואם תאמר מאי קא מבעיא ליה, והא כתיב "כי חלק ה' עמו". וי"ל, באי זו ספירה פרטית קא מבעיא ליה, ופשיט ליה בת"ת, המתפשט מחכמה, בענין שהם אחוזים בת"ת, בסוד תורה הנמשכת מחכמה (אור יקר).

⁴³⁸ רקיע מצד חכמה, השמים מצד בינה (אור יקר).

⁴³⁹ ירצה שהרקיע מתפשט והולך בתוך דברי תורה, שהם סוד הת"ת ומלכות, וסוד הדעת נשמה אליהם, ומתפשט באורו בהם, וישראל הם ממש בסוד נשמתם מהרקיע הזה, שמשם נמצאו (אור יקר).

⁴⁴⁰ בתיקו"ז פירוש שהת"ת יש בו כח לייחד הימין והשמאל, ואגב אורחיה מפריש בין סטרא שמאלא דטומאה אל הקדושה, וכך הוא ודאי, כי בהיות הת"ת אוחז הגבורה ומכריעה לחד, נמצא נוטלתה מלהשפיע בחצונים, והם נבדלים מהקדושה (אור יקר). ג' עניינים נעשה ע"י ספי' הגבורה דיום ב': אחד הוא ענין התיקון, והוא מה שבירר את כל המציאויות דיום א' מחלאת הרע והתוהו שבהם, ונברר הטוב שבהם בפנ"ע והרע נדחה למטה. והוא סוד ההבדלה הנאמר ביום ב', כי אז נפרד ונבדל הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא יב ע"א) ויהי מבדיל בין מים למים, בין קב"ה כו' ובין עבר"ז כו', וע' תרומה (קמט ע"ב) וויקהל (קצח ע"ב), וכן הוא בתיקונים בכ"מ, בסוף תיקון ל' (פג ע"ב) ויהי מבדיל בין מים למים, בין מים דדכיו דטהרה כו' ובין מים דמסאבו כו', ועלייהו אתמר לא יהיה לך אלהים אחרים כו', וכן בתיקון מ' (צ ע"א) בין מין מתיקון לבין מין מירון כו' ע"ש, וכן בסוף תיקון ס"ז (קיד ע"א) בין מי דכינא למי נדה ע"ש, וכן בתיקון ע' (קמ ע"א) סמוך לתחילתו היכלא תניינא כו', ע"ש ובהגר"א (דע"ה ח"ב סה ע"ד). השפע הנמשך מצד הגבורות, הוא מתפשט להחיצונים ג"כ, וע"י זוהמת הנחש הקדמוני הנתערב בהמציאות, הנה נעשה השפע הנמשך להם למים עכורים, מים המרים סרוחים ומטונפים, ועל זה נאמר (בראשית א ו) ויהי מבדיל בין מים למים, כי צריך לזהר

זהר ויקרא חלק א'

<p>למים⁴⁴¹ בין קודשא בריך הוא דאקרי (באר) מים חיים ובין עבודה זרה דאקרי (ירמיה ב יג) בורות נשברים וגו' דאינון מים (סרוחין) והמרים מים עכורין [מכונסים] ומכונסים סרוחים ומטונפים ועל דא ישראל קדישין מבדילין בין מים למים⁴⁴².</p>	<p>מים למים, בין הקדוש ברוך הוא שנקרא באר מים חיים, ובין עבודה זרה שנקראת "בארות נשברים וגו'", שהם מים המרים, מים עכורים מכונסים סרוחים ומטונפים, ועל כן ישראל הקדושים מבדילים בין מים למים.</p>
<p>כתיב (שמות כ ז) לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא וכתיב במעשה בראשית (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד תא חזי כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא כאילו פריש אימא מאתרה לעילא וכתריין קדישין לא מתיישבי בדוכתייהו כמה דאת אמר (משלי טז כח) ונגן מפריד אלוף ואין אלוף אלא קודשא בריך⁴⁴³ הוא וכתיב יקוו המים מתחת השמים⁴⁴⁴ אל מקום אחד⁴⁴⁵ לא תשוי פרודא בגין אומאה דשקרא אל מקום אחד כדקא חזי⁴⁴⁶ באתר דקשוט ולא באתר אחרא לשקרא ומאי שקרא הוא דאזלין מיא לאתר אחרא דלאו איהו דיליה:</p>	<p>נאמר "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא", ונאמר במעשה בראשית "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד". בא וראה כל מי שנשבע בשם הקדוש ברוך הוא לשקר, כאילו הפריד את האם ממקומה למעלה, והכתרים הקדושים אינם מתיישבים במקומם, כמו שנאמר "ונגן מפריד אלוף", ואין אלוף אלא הקדוש ברוך הוא. ונאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, אל תשים פרוד בגלל שבועת שקר אל מקום אחד, כראוי במקום אמת, ולא במקום אחר לשקר, ומהו השקר, שהולכים המים למקום אחר שאינו שלהם.</p>
<p>כתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו וכתיב במעשה בראשית (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא עשב אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא הוי אומר ביום השבת דהא כדין אתחברת כלה ונ"א מטרוניתא במלכא לאפקא דשאין וברכאן לעלמא:</p>	<p>נאמר "זכור את יום השבת לקדשו", ונאמר במעשה בראשית "תדשא הארץ דשא עשב". מתי מתגדלת הארץ הקדושה ומתעטרת בעטרותיה, הוי אומר ביום השבת, שהרי אז מתחברת הכלה (המלכה) עם המלך, להוציא דשאים וברכות לעולם.</p>
<p>כתיב (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך וכתיב במעשה בראשית (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים⁴⁴⁷ מאי קא מיירי אלא אלין מאורות דא הוא אביך ואמך אביך דא שמשא אמך דא סיהרא ואין שמשא אלא קודשא בריך הוא⁴⁴⁸ דכתיב (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהוה אלהים ולית סיהרא אלא כנסת ישראל דכתיב (ישעיה ס ב) וירחך לא יאסף ועל דא בלא חד:</p>	<p>נאמר "כבד את אביך ואת אמך", ונאמר במעשה בראשית "יהי מאורות ברקיע השמים". במה מדובר, אלא אלו המאורות זהו אביך ואמך, אביך זה השמש אמך זו הלבנה, ואין שמש אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר "כי שמש ומגן ה' אלהים", ואין לבנה אלא כנסת ישראל שנאמר "וירחך לא יאסף", ועל כן הכל אחד.</p>

מאד לאפרשא ביניהון ולהבחין ולהבדיל בין זה לזה, וכמ"ש בזוה"ק ויקרא (יב ע"א) ע"ש וכן בתיקונים (תיקון ל סמוך לסופו פג ע"ב ובתיקון מ פט ע"ב ובסוף תיקון סז קיד ע"א), וכאן הוא הסכנה עצום ונורא מאד, שלא להחליף ח"ו וכנ"ל (דע"ה ח"ב צב ע"א). ועי' דע"ה ח"ב קלג ע"ב.

⁴⁴¹ עי' ח"א פ ע"א סו ע"א (לש"ו). שמות קצח (הערת הזהר).
⁴⁴² שהם ישראל מבדילים בפעולת הת"ת מצד החכמה, והיינו לא יהיה לך מצד החכמה, וכן יהי רקיע (אור יקר).

⁴⁴³ פי' בינה (מ"מ).

⁴⁴⁴ פי' הם החסדים שבאים מיסוד, שהוא תחת הת"ת, הנק' שמים (מ"מ).

⁴⁴⁵ היא המלכות (מ"מ).

⁴⁴⁶ פי' אל מלכות דווקא ולא לסט"א, וזהו "לא תשא את שם וכו'", ר"ל לא תשא הארות של שם ה' אלקים, שהיא המלכות, לשוא, שהיא הסט"א (מ"מ).

⁴⁴⁷ הוא יסוד דז"א, שעל ידו מתחברים זרין (מ"מ).

⁴⁴⁸ את המאור הגדול לממשלת היום, שהוא באצילות [כי שם הנה הוא שליטת המ"ה כמ"ש אליהו זל"ט מלגאו איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארץ אציל] ואת המאור הקטן לממשלת הלילה שהוא בעולמות ב"ע (ע' פע"ח בכוננת מה נשתנה וע' זוה"ק ח"א לד ע"א ובח"ג י"ב א' ובכ"מ וכן הוא בתיקונים תיקון מ"ד) והרי העיד הכתוב על שליטת הזרין שהוא שליטת דהמ"ה וב"ן כנז' (כללים ח"ב קלה ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כתיב (שמות כ יג) לא תרצה וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כ) ישרצו המים⁴⁴⁹ שרץ נפש חיה ואת לא תקמול בר נש דאקרי הכי דכתיב (שם ב ז) ויהי האדם לנפש חיה ולא תהו כדגים הללו דרברבי בלעי לזוטרי:</p>	<p>נאמר "לא תרצה" ונאמר במעשה בראשית "ישרצו המים שרץ נפש חיה", ואתה אל תהרג אדם שנקרא כך, שנאמר "ויהי האדם לנפש חיה". ואל תהיה כדגים הללו שגדולים בולעים את הקטנים.</p>
<p>כתיב (שמות כ יג) לא תנאף וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה מכאן אוליפנא דלא ישקר בר נש באנתו (ד) אחרא דלאו איהי בת זוגיה ועל דא כתיב תוצא הארץ נפש חיה [למינה] דלא תוליד אתתא אלא ממינה ומאן איהו מינה דא [בן זוגה] (בת זוגו):</p>	<p>נאמר "לא תנאף", ונאמר במעשה בראשית "תוצא הארץ נפש חיה למינה", מכאן למדנו שלא ישקר אדם באשה אחרת שאינה בת זוגו, ולכן כתוב תוצא הארץ נפש חיה למינה, שלא תוליד אשה אלא ממינה ומיהו מינה זה בן זוגה.</p>
<p>כתיב (שמות שם) לא תגנוב וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כט) ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע ומאין (מאין) דיהבית לכו ואפקדית⁴⁵⁰ לכו יהא לכו ולא תגנובו מה דהוא מאחרא:</p>	<p>נאמר "לא תגנוב", ונאמר במעשה בראשית "ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע", מה שנתתי לכם וצויתי לכם יהיה לכם, ואל תגנובו מה שהוא של אחר.</p>
<p>כתיב (שמות שם) לא תענה ברעך עד שקר וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו מאן דהוא בדיוקנא דמלכא לא תסהיד בו שקר ומאן דאסהיד שקר בחבריה כאילו אסהיד לעילא:</p>	<p>נאמר "לא תענה ברעך עד שקר", ונאמר במעשה בראשית "ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו", מי שהוא בדיוקן המלך אל תעיד בו שקר, ומי שמעיד שקר בחבירו כאלו העיד למעלה.</p>
<p>כתיב (שמות כ יד) לא תחמוד אשת רעך וכתיב במעשה בראשית (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו [וגו'] הא בת זוגך לקבלך ועל דא לא תחמוד אשת רעך:</p>	<p>נאמר "לא תחמוד אשת רעך", ונאמר במעשה בראשית "לא טוב היות האדם לבדו וגו'", הרי בת זוגך כנגדך ולכן לא תחמוד אשת רעך.</p>
<p>והיינו עשרה מאמרות⁴⁵¹ למעשה בראשית ועשרה מאמרות למתן תורה והיינו דכתיב (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש אתקלו כחדא בשקולא חדא ובגין כך קאים עלמא ואשתכח ביה שלמא ועל דא (ויקרא ג א) ואם זבח שלמים קרבנו לקיימא עלמא בשלמא ולא עוד אלא דמכפר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה בגין לאטלא שלום על כלא:</p>	<p>והיינו עשרה מאמרות למעשה בראשית, ועשרה מאמרות למתן תורה, והיינו שנאמר "עשרה עשרה הכף בשקל הקודש", נשקלו כאחד במשקל אחד, ולכן עומד העולם ונמצא בו שלום, ועל כן "אם זבח שלמים קרבנו", להעמיד העולם בשלום. ולא עוד אלא שמכפר על מצוות עשה ועל מצוות לא תעשה כדי להטיל שלום על הכל,</p>
<p>כתיב (איוב כה ב) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו האי קרא אוקמוה חברייה אבל המשל דא המשל זה</p>	<p>נאמר "המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו". הפסוק הזה פרשוהו החברים, אבל המשל זה</p>
<p>י/ב/ב</p>	
<p>אברהם דכתיב ביה (בראשית כג ו) נשיא בתוכנו, ונאמר "ואברכך ואגדלה שמך". ופחד זה יצחק שנאמר "ופחד יצחק היה ליי".</p>	<p>אברהם שנאמר בו "נשיא אלהים אתה בתוכנו", ונאמר "ואברכך ואגדלה שמך". ופחד זה יצחק שנאמר "ופחד יצחק היה ליי".</p>

⁴⁴⁹ פי' החסדים יהיו ממשיכים רחש של נפש חיה שהם הנשמות דישראל (מ"מ).

⁴⁵⁰ ואפקידת

⁴⁵¹ העשרה מאמרות דמעשה בראשית (ע' סדרן בפדר"א פרק ג וב"ר ר"פ י"ז ובזוה"ק ויקרא י"ב ע"א ובתז"ח

ל"ה ע"ב ובהגר"א בפ"י אבות רפ"ה) הנאמר בכל א' ויאמר אלהים (כללים ח"ב קלז ע"ב).

⁴⁵² דכתיב (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואגדלה שמך ופחד דא יצחק דכתיב (שם לא מב) ופחד יצחק היה לי⁴⁵³ (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו דא יעקב דכתיב (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב וכתיב (זכריה ח יט) והאמת והשלום אהבו⁴⁵⁴ דאמת ושלום קשיר דא בדא ועל דא הוא שלימותא דכלא:</p>	<p>"עושה שלום במרומיו", זה יעקב שנאמר "תתן אמת ליעקב", ונאמר "והאמת והשלום אהבו", שאמת ושלום קשורים זה עם זה, ולכן הוא שלמות הכל.</p>
<p>דבר אחר המשל דא מיכאל ופחד דא גבריאל דא יסודא דיליה ממאי ודא יסודא דיליה מאשא וקודשא בריך הוא עביד שלמא בינייהו דכתיב עושה שלום במרומיו ושלמים שלימותא הוא ושלמא דכלא ומאן דא[קריב שלמים אסגי שלמא בעלמא יעקב איהו עביד שלום כמה דאמרן בגין דאחיד להאי ולהאי ושלמים אחידן במצות עשה ובמצות לא תעשה⁴⁵⁵ בהאי סטרא ובהאי סטרא ועל דא אקרי שלמים ורזא דמלה דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם גבר שלים שלים לעילא ושלים לתתא⁴⁵⁶ רבי אחא אמר כתיב (ויקרא ז יב) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו' מאי קא מיירי כמה דאת אמר (שם ה ה) והתודה אשר חטא עליה עליה דייקא⁴⁵⁷ ועל דא (ויקרא ב ד) חלת מצות וגו' וחלת⁴⁵⁸ מצות הא אוקמוה ועל מה אתיא מצת⁴⁵⁹ וחלת כתיב חסר⁴⁶⁰ בגין דחטא עליה:</p>	<p>דבר אחר, "המשל" זה מיכאל, "ופחד" זה גבריאל, זה יסודו ממים וזה יסודו מאש, והקדוש ברוך הוא עושה שלום ביניהם, שנאמר "עושה שלום במרומיו". ושלמים הוא שלמות והשלום של הכל, ומי שמקריב שלמים מרבה שלום בעולם. יעקב עשה שלום כמו שאמרנו, משום שאחז את זה ואת זה, ושלמים אחוים במצוות עשה ובמצוות לא תעשה, בצד הזה ובצד הזה, ועל כן נקרא שלמים. וסוד הדבר שנאמר "ויעקב איש תם", איש שלם, שלם למעלה ושלם למטה. רבי אחא אמר נאמר "אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו'", כמה מדובר, כמו שנאמר "והתודה אשר חטא עליה", עליה דווקא. ועל זה חלות מצות וגו' וחלות מצות הרי פרשוה, ועל מה באה מצת וחלת כתובים חסר, משום שחטא עליה.</p>
<p>תאני רבי חייא כתיב (ויקרא ז יג) על זבח תודת שלמיו דא שלימו דכלא שלמיו תרי תודה</p>	<p>שנה רבי חייא, נאמר "על זבח תודת שלמיו", זו שלמות הכל, שלמיו שנים, תודה</p>

⁴⁵³ מש"כ לקמן "ד"א המשל דא" עד "שלום במרומיו" מופיע כאן בדפ"מ.
⁴⁵⁴ עיקר עבודה לקשור שלום באמת, כאומרו "אהבו". והטעם, מפני שעיקר קשר ושלום הספירות על ידי שלום, שהם עולים וקושרים כל שלשה ימיני הספירות עם ג' שמאליים, וקושר נקבות וזכרים ומכריעים ההכרעות, נמצא הכל תלוי, באהבת אמת ושלום (אור יקר).
⁴⁵⁵ שפי' שלמים הוא תשלומין, שכל הקרבנות באים על חטא. עולה ומנחה, על מצות עשה. ועי' לעיל ט ע"ב. וחטאת ואשם על מצות לא תעשה, כל א' במקומו. אלא שג"ת נה"י, הן של נוק', לכן מנחה נאמר היא וכן חטאת. שלמים אינן באים רק לתשלום הנדר, כמ"ש ואם נדר הוא נדבה, וע"ז נאמר כי תדור נדר כו' מוצא שפתיך. ולכך לא נאמר שם רק שלמים, וכולהו אתי מדרשא בפ"ק דר"ה. וז"ש אחידן ב', והוא יעקב ויוסף, שלמים ותודה בנוק'. ולכן בה ד' מינין הנכללין בה, וכולהו מעשר, ורביעי שלה, הוא מחמץ, וגדולה ככל הג' מינין, כמ"ש בז"ח נ ע"ב בהאי פן אתכלילו כו'. ורבוכה שמן כשניהם, שהוא הג' באמצע, וימין בלולות, ושמאל משוחות, והן להט כו', שהן בידא דנער, כמ"ש ל ס ע"א. והן מ' חלות. ועי' בז"ח ה ע"ג, רזא דה"א אינון ד', ואלין ד' דלתתא כו', אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה כו'. ויצר הרע אינו שולט אלא באדם אשר בארץ, ושם מגיע פגם, ובפשעכם כו', ולכן הוא לחם חמץ. והתודה נקראת בפ' זאת התורה, ולמלואים, שהיא אשלים ה' אחרונה להו"ה, ועי' רע"מ טז ע"א, והיא בעצמה החמישית דקיימא על הד' (הוא) [ה"א – שמואל לוריא] מהתודה, ושלמים שנים, נדר ונדבה, ונכללין כא', דגוף וברית כחדא כו'. והענין שבין רגלים הוא הפסק משא"כ כאן, וענין תודה על חטא, כמ"ש אוילים מדרך פשעם, וכנגד הד' ד' צריכין להודות, וכל א' לפני עשרה (יהל אור).
⁴⁵⁶ פי' מכריע בין בינה ובין מלכות (מ"מ). מש"כ לעיל "ד"א המשל דא" עד "שלום במרומיו" מופיע כאן בדפ"ק.
⁴⁵⁷ פי' בשביל שפגם במלכות (מ"מ).
⁴⁵⁸ וחלות (דפ"ו).
⁴⁵⁹ פי' מצה היא במלכות (מ"מ).
⁴⁶⁰ פי' למה היא חסירה בשביל שפגם בה (מ"מ). דאפריד ו' מינה – כמ"ש למעלה מצת וחלת כתיב חסר כו' (יהל אור).

<p>אתידע⁴⁶¹ אמר ליה רבי יהודה תודה ידיע שלמיו מהו תרי אמר ליה תרי(ן) וויין ו'ו' דהיינו שלמיו שלמא דכלא אמר רבי יצחק תודת שלמיו דאטיל שלמא בכלא ואתער רחמי בכלהו עלמין תודת שלמיו רבי יוסי אמר הא דאמר רבי חייא שפיר דכנסת ישראל אתברכא מאינן (א)תרי דאינן⁴⁶² שלמא דכלא רבי יוסי אמר לחם חמץ הא ידיע והא אתמר כמה דהוה חטאה כך הוה מקרב בהווא גוונא ממש:</p>	<p>נודע. אמר לו רבי יהודה תודה ידוע, שלמיו למה זה שנים. אמר לו שני ווי"ם, ו' ו', שהיינו שלמיו השלום של הכל. אמר רבי יצחק תודת שלמיו, שמטיל שלום בכל, ומתעוררים רחמים בכל העולמות. תודת שלמיו, אמר רבי יוסי מה שאמר רבי חייא יפה, שכנסת ישראל מתברכת מאותם שנים שהם השלום של הכל. רבי יוסי אמר, לחם חמץ הרי ידוע, והרי נתבאר, כמו שהיה חטא כך היה מקריב באותו צורה ממש.</p>
<p>תא חזי חלת מצת חסר כמה דאתמר בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן (ורקיקי מצות) למאי קא רמיזא⁴⁶³ אמר רבי שמעון הני אינן (בראשית ג כד) להט החרב המתהפכת⁴⁶⁴ וגו' בגין דכלהו אתמנן על ארחייהו דבני נשא על אינן דעברין על פקודי אורייתא ועל דא [כולא] סלת בלולה בשמן⁴⁶⁵ לאמשכא משח רבות מאתר עלאה לתתא ויתברכון כלהו כחדא מההוא משח רבות קדשא ודא הוא יין לנסך⁴⁶⁶ והא אוקימנא רביעית ההיין⁴⁶⁷:</p>	<p>בא וראה חלת מצת חסר כמו שנאמר, בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן, למה זה רומז. אמר רבי שמעון הרי הם "להט החרב המתהפכת וגו'", משום שכולם התמנו על דרכי בני אדם, על אותם שעוברים על מצוות התורה, ועל כן הכל סולת בלולה בשמן, להמשיך שמן משחה מהמקום העליון למטה, ויתברכו כולם כאחד מאותו שמן משחת קדש, וזהו יין לנסך, והרי בארנו רביעית ההיין.</p>
<p>ובאתר⁴⁶⁸ חד⁴⁶⁹ (תלי) ומלן יין ושמן⁴⁷⁰ ומים לנסוך והא אוקימנא מלי מים לאשקאה גנתא וכל אינן נטיעין ועל דא אית מים ואית מים יין אית אתר דאיהו טוב ואית אתר דאיהו לאענשא דאיהו דינא על דא מאן דחמי יין בחלמיה אית למאן דאיהו טב ואית למאן דאיהו דינא אי תלמיד חכם הוא כתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש וכתיב (שיר א ב) כי טובים דודיך מיין ודא הוא יין דמנטרי דחדי</p>	<p>ובמקום אחד תלוי יין ושמן ומים לנסוך והרי בארנו (את הדברים), מים להשקות את הגן ואת כל אותן הנטיעות, ועל כן יש מים ויש מים. יין יש מקום שהוא טוב, ויש מקום שהוא להעניש, שהוא דין, על כן מי שרואה יין בחלומו, יש למי שהוא טוב ויש למי שהוא דין. אם תלמיד חכם הוא נאמר "ויין ישמח לבב אנוש", ונאמר כי טובים דודיך מיין, וזהו יין המשומר, שמשמח את הכל. ואם לא "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש", יש יין אחר שהוא</p>

⁴⁶¹ דאתידע (יהל אור).

⁴⁶² ר"ל דתודה בכ"י הוא (יהל אור).

⁴⁶³ פי' רקיקין דקרא (מ"מ). שמות רכג ע"א.

⁴⁶⁴ ויובן ע"פ מה שכתוב בתיקון ס"ח, דמט"ט שהוא כלל ד' החיות, הוא להט החרב המתהפכת כו', והם אלו הד' מינין: חלות מצות ורקיקין ורבוכה על חלות, לחם חמץ חלות ורקיקין (בלולות משוחים [חלות] בלולות רקיקים משוחים), הם אריה שור ורבוכה הוא נשר אמצעי, טעון שמן (בהע"א כשניהם), ולחם חמץ הוא פני אדם, וזהו על לחם חמץ, וצריך שמן למתקן והבן (יהל אור). ובביאור הגר"א על אגדות ברכות במאמר ד' צריכים להודות: ור"ל דאינן ד' חיות, והן חסר ו' דאינן בנוק', וכד איהי מלאה מצוה' כו', וג' הן בשמים דאין יצר הרע שם, וד' באדם לכן לחם חמץ. ובהאי פן אתכלילו כולא, לכן בו עשרונים נגד כולא דהיא פני אדם, נוק', דכלילא כולא, וג' מינים דמצה נגד שמא סתים ל' חלות, וי' דחמץ נגד שמא מפרש, ואינן ג' כו'. ומ"ש דהוי חטאים כך כו', ר"ל כמ"ש ברע"מ, כפום ההוא חטא כו', לא חמיץ אי זריק טפין באתר דלאו דיליה, ועל אינן דאחמיצו זריק לון בארת דלא איצטריך כו', ואינן לחמי תודה כו'. ור"ל בנשג"ז (נדה שפחה גויה זונה) ג' דלאו כו', ואינן לא אחמיצו כו', עיי"ש באריכות (יהל אור).

⁴⁶⁵ פי' מביאים מאבא למלכות ולמתק (מ"מ).

⁴⁶⁶ פי' שאו"א, הם כחדא שריין, ולכך יין ושמן הם באו"א, בשניהם, ולכך אע"פ שמדבר באבא, שהוא משח רבות, אמר, ודא הוא יין לנסך (מ"מ).

⁴⁶⁷ פי' לתיקון המלכות, שהיא רגל רביעי (מ"מ).

⁴⁶⁸ ואתר (דפ"ו).

⁴⁶⁹ דכולהו מה' עילאה ומתחלק בספי', וי' מה' תתאה, ומתחלק בעולמתאן, ג"כ מים כו' (יהל אור).

⁴⁷⁰ פי' באו"א הם מינים אלו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לכלא⁴⁷¹ ואי לא (משלי לא ג) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש אית יין אחרא דאיהו דינא ועל דא יאות לקרבא אלין מלין בקרבניה בגין דיתעבר דינא ויתער רחמי אעבר יין ואיתי יין וכן בכלא:</p>	<p>דין, ועל כן נאה להקריב את הדברים הללו בקרבנו כדי שיעבור הדין ויתעוררו רחמים, עובר יין ובא יין, וכן בכל.</p>
<p>ושמן לא אעדי⁴⁷² מקרבניה לעלמין בר ממנחת קנאות דכתיב (במדבר ה טו) לא יצוק עליו שמן וגו' דהא הכא לא בעיא רחמי דהא כלא דינא דכתיב (שם כו) וצבתה בטנה ונפלה ירכה וכתוב (שם כא) יתן יהוה וגו' ועל דא (ויקרא ז יא-יב) וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו:</p>	<p>ושמן אינו סר מקרבנות לעולמים פרט למנחת קנאות, שנאמר "לא יצוק עליו שמן וגו'", שהרי כאן לא צריכים רחמים שהרי הכל דין, שנאמר "וצבתה בטנה ונפלה ירכה", ונאמר "יתן ה' וגו'", ועל זה, "וזאת תורת זבח השלמים", "אם על תודה יקריבנו".</p>
<p>רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי יצחק קמו בפלגות לילא למלעי באורייתא פתח רבי יצחק ואמר (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה וגו' האי קרא הא אוקמוה חברייא והא אתמר אבל האי שבחא הוא דכל אינון בני מהימנותא ומאן אינון בני מהימנותא אינון דמשתדלי באורייתא וידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ושבחא דאינון בני מהימנותא אינון דקיימין בפלגו ליליא למלעי</p>	<p>רבי חזקיה היה יושב לפני רבי יצחק, קמו בחצות הלילה ללמוד תורה. פתח רבי יצחק ואמר "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו'", הפסוק הזה הרי פרשוהו החברים, והרי נתבאר. אבל השבח הזה הוא של כל בני האמונה, ומי הם בני האמונה, אותם שעוסקים בתורה ויודעים לייחד את השם הקדוש כראוי, והשבח של אותם בני האמונה, אותם שעומדים בחצות הלילה לעסוק בתורה</p>
<p>י/ג א</p>	
<p>באורייתא ומתדבקי בה בכנסת ישראל⁴⁷³ לשבחה ליה לקודשא בריך הוא במלי דאורייתא:</p>	<p>ונדבקים בכנסת ישראל לשבח את הקדוש ברוך הוא בדברי תורה.</p>
<p>תא חזי בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא למלעי באורייתא ורוח צפון⁴⁷⁴ אתער⁴⁷⁵ בפלגות ליליא⁴⁷⁶ ההיא אילתא⁴⁷⁷ קיימא ומשבחא ליה לקודשא בריך הוא⁴⁷⁸ ובשעתא דהיא קיימא כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומיהו וכלהו שארין⁴⁷⁹ לשבחה למלכא⁴⁸⁰ קדישא⁴⁸¹.</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם קם בחצות הלילה לעסוק בתורה, ורוח צפון מתעוררת בחצות הלילה, אותה אילה עומדת ומשבחת את הקדוש ברוך הוא, ובשעה שהיא עומדת כמה אלפים וכמה רבבות עומדים עמה במקומם, וכולם מתחילים לשבח את המלך הקדוש.</p>
<p>ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא קודשא בריך הוא אצית ליה כמה</p>	<p>אותו מי שזכה וקם בחצות הלילה לעסוק בתורה, הקדוש ברוך הוא מקשיב לו כמו שבארוה, שנאמר "היושבת בגנים חברים</p>

⁴⁷¹ לכלהו (דפ"ו).

⁴⁷² ששמן אינו יכול להתערב בו שום פסולת, ולעולם הוא טוב, וכמ"ש במד"ר שיה"ש, ולכן ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום ועליו נאמר משכני כו' שקודם לזה נארמ לריח שמניך כו' (יהל אור).

⁴⁷³ פי' רחל שהיא משבחת בלילה, אבל לאה היא מזדווגת עם יעקב (מ"מ).

⁴⁷⁴ ת"ת מצד הגבורה (אור יקר).

⁴⁷⁵ פי' ה"ג דאימא (מ"מ).

⁴⁷⁶ שהלילה היא נחצת על ידי התורה לשני חצאים, חציה ליל, חשך ודין מעורבת בחצונים, חמור נוער וכלבים צועקים, וחציה לילה, דהיינו שהיא מתאחדת ברוח צפון, ומנגנת בסוד שיר שבח (אור יקר).

⁴⁷⁷ כאומרו אילת השחר בחינתה הימנית שהיא מצד הנצח "קיימא" משכיבתה בתוך החצונים להשפיעם עד חצות, ועתה קמה מביניהם למעלה אל הנהגת הקדושים (אור יקר). פי' רחל (מ"מ).

⁴⁷⁸ בסוד "למען יזמרך כבוד ולא ידום", והיינו סוד ההתעוררות שהיא מעורר חכמה לייחד בינה וחכמה כדפי' בזהר שיה"ש, ומכאן אני אומר שיחוד חצות לילה היא אל הת"ת והמלכות למטה בגן עדן תחתון, מפני שהם מתרחקים למטה לעורר משם היחוד בין בינה וחכמה, שזהו תכלית שבחה כדפי' (אור יקר).

⁴⁷⁹ שארין (דפ"ו).

⁴⁸⁰ בינה (מ"מ).

⁴⁸¹ מיוחד עם חכמה בסוד שיר השירים אשר לשלמה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאוקמוה דכתיב (שיר ה יב) היושבת בגנים⁴⁸² חברים⁴⁸³ מקשיבים לקולך⁴⁸⁴ השמיעני וכל אינון אוכלוסין לעילא וכל בני תושבתא דמזמרין למאריהון כלהו משתככי בגין תושבתא דאינון דלעו באורייתא ומכרזי ואמרי (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהו"ה כל עבדי יהו"ה אתון ברכו את יהו"ה אתון שבחו למלכא קדישא⁴⁸⁵ אתון אעטר⁴⁸⁶ ליה⁴⁸⁷ [למלכא] והיה איילתא מתעטרא ביה⁴⁸⁸ בהווא בר נש וקמת קמי מלכא ואמרת חמי במאי ברא אתינא לקמך במאי ברא אתערנא לגבך:</p>	<p>מקשיבים לקולך השמיעני", וכל אותם אוכלוסים של מעלה, וכל בני התישבחות שמזמרים לרבונם, כולם נשקטים בשביל התישבחות של אותם שעסקו בתורה, ומכריזים ואומרים "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה'", אתם ברכו את ה', אתם שבחו את המלך הקדוש, אתם עטרו את המלך, ואותה האילה מתעטרת באותו אדם, ועומדת לפני המלך ואומרת ראה באיזה בן באתי לפניך, באיזה בן התעוררתי אליך.</p>
<p>ומאן אינון דשבחא כלא דלהון קמי מלכא הדר ואמר העומדים בבית יהו"ה בלילות אלין אקרונן עבדי יהו"ה אלין אתחזון לברכא למלכא וברכתא דלהון ברכתא הדא הוא דכתיב (שם ב) שאו ידיכם קדש וברכו את יהו"ה וגו' אתון אתחזון דמלכא קדישא יתברך על ידיכו וברכתא דעל ידיכו ברכתא היא:</p>	<p>ומי הם שהשבח כולו שלהם לפני המלך, וחוזר ואומר העומדים בבית ה' בלילות, אלו נקראים עבדי ה', אלו ראויים לברך את המלך, וברכתם ברכה, זהו שנאמר "שאו ידיכם קודש וברכו את ה' וגו'", אתם ראויים שהמלך הקדוש יתברך על ידיכם, והברכה שעל ידיכם ברכה היא.</p>
<p>שאו ידיכם קדש מהו קדש אתר עלאה⁴⁸⁹ דמבועא דנחלא עמיקא נפיק מיניה⁴⁹⁰ דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות ועדן הוא דאקרי קדש עלאה בגין כך שאו ידיכם קדש ובר נש דעביד כן וזכי להאי מאי קא מכרזי עליה (תהלים קכח ה) יברכך יהו"ה מציון את תברך לקודשא בריך הוא מאתר דאקרי קדש עלאה והוא יברך לך מאתר דאקרי ציון דאת ומטרוניתא תתברכון כחדא כמה דזווגא דילכון הוה כחדא לשבחה למלכא כך מהווא אתר דמתברכא וכנסת ישראל מהווא אתר יזמין לך ברכאן הדא הוא</p>	<p>"שאו ידיכם קודש", מהו קודש, המקום העליון שמעיין הנחל העמוק יוצא ממנו, שנאמר "ונהר יוצא מעדן", להשקות, ועדן הוא שנקרא קדש עליון, לכן שאו ידיכם קודש. ואדם שעושה כן וזוכה לזה, מה מכריזים עליו "יברכך ה' מציון", אתה תברך את הקדוש ברוך הוא ממקום שנקרא קדש עליון, והוא יברך אותך ממקום שנקרא ציון, שאתה והמלכה תתברכו כאחד, כמו שהזווג שלכם היה כאחד, לשבח את המלך, כך מאותו מקום שמתברכת כנסת ישראל, מאותו מקום יזמין לך ברכות, זהו שנאמר "יברכך ה' מציון", (ולא עוד אלא) וראה בטוב ירושלים.</p>

⁴⁸² פי' רחל היושבת בשני גנים גן עליון וגן תחתון (אור יקר ומ"מ), שהם בריאה ועשייה והצדיקים שבעולם הזה, גם הם משבחים עמה (מ"מ).

⁴⁸³ צדיקים שבגנים שהם חברים עם השכינה כולם (אור יקר).

⁴⁸⁴ אותה העוסק בתורה (אור יקר). הם הקב"ה ומלאכי השרת כדמפרש (מ"מ).

⁴⁸⁵ ז"א (מ"מ).

⁴⁸⁶ אתעטרו (מ"מ).

⁴⁸⁷ פי' שע"י תורתם ממשיכים מוחין לז"א (מ"מ).

⁴⁸⁸ פי' בסוד מ"ן (מ"מ).

⁴⁸⁹ פי' אבא (מ"מ).

⁴⁹⁰ הנה בחצות הלילה נעשה זיווג א"ו ואתן מוחין לבניהם ז'ו, להזדווג גם הם. ו"שאו ידיכם" הוא כתר גומו (נ"א: שתרגומו) שאמא תעלה מ"ג, שהם הידים שלה, שהם הה"ג, ה' אצבעות כנודע, לקודש, שהוא אבא. וז"ש אתר עלאה אבא שהוא המקום דמבוע דנחלא יסוד דאבא ונחלא עמיקא נפיק מניה שהיא אימא לכן לא הזכיר הכתוב אימא כי אבא עיקר ואימא מאבא יצאת לכן לא הזכיר אלא העיקר. ובר נש הזוכה לעשות זיווג זה דא"ו מכריזין עליו (תהלים קכח ה) יברכך י"י מציון אחר שהוא גרם ברכה ומוחין לז'ו גם הוא יבורך מציון יסוד ז"א וגם מגיע לו מטוב ירושלים שהוא יסוד דנוקב' ויזכה לב' שולחנות וכשם שגרם זיווג לז'ו שהם בנים לא"ו והם הוציאו נשמות שנקר' בני בנים כן יזכה לבני בנים וכשם שגרם שלום דהיינו זיווג לא"ו ולזעיר ונוק' שהם עילא ותתא כן תהיה גורם שלו לעילא בזעיר אנפין ושלוש לתתא בישראל (זהר הרקיע). פי' בינה (מ"מ).

<p>דכתיב יברכך יהו"ה מציון (תהלים קכח ה) ולא עוד אלא⁴⁹¹ וראה בטוב ירושלם⁴⁹².</p>	
<p>מאן הוא טוב ירושלם אינון ברכאן דנפקא לה ממלכא על ידא דההוא דרגא קדישא דצדיק ועל דא יברכך יהו"ה מציון וראה בטוב ירושלם וכלא חד מלה ולא עוד אלא⁴⁹³ (שם ו) וראה בנים לבניך וגו' וראה בנים לבניך שפיר מהו שלום על ישראל מאי קא בעי הכא על ישראל אלא בגין דאסני שלמא לעילא דכד הוא זכי לכולי האי אסני שלמא לעילא ותתא⁴⁹⁴ שלום על ישראל סתם⁴⁹⁵ ושלום שבהא הוא דעלאי ותתאי שבהא הוא דכל עלמין ומילי דאורייתא אסניאו שלמא בעלמא דכתיב (שם כט יא) יהו"ה עוז לעמו יתן יהו"ה יברך את עמו בשלום:</p>	<p>מי הוא טוב ירושלים, אותן ברכות שיוצאות לה מהמלך על ידי אותה דרגת צדיק הקדוש, ועל כן יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים, והכל דבר אחד. (ולא עוד אלא) "וראה בנים לבניך וגו'", וראה בנים לבניך יפה, מה זה שלום על ישראל, מה צריך כאן "על ישראל", אלא משום שמרבה שלום למעלה, שכאשר הוא זוכה לכל זה מרבה שלום למעלה ולמטה, שלום על ישראל סתם. והשלום הוא שבחם של עליונים ותחתונים, שבח הוא של כל העולמות, ודברי תורה מרבים שלום בעולם, שנאמר (שם כט) "ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".</p>
<p>נפש כי תחטא (ויקרא ד ב) רבי יוסי פתח (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו' כמה אית להו (ליה) לבני נשא לאודהרא [מחובייהו] ומחובייהו (מחובוי) דלא למחטי קמי מאריה⁴⁹⁶ דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפיק וקארי אתערו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישא אתערו לאודהרא מחובייכו אתערו נשמתא קדישא דיהב בגווייכו מאתר קדישא עלאה דתנינן בשעתא דקודשא בריך הוא אפיק נשמתא לנחתא בבני נשא אסהיד בה בכמה יעודין בכמה קסטורין בגין לנטרא פקודוי ולא עוד אלא דאעבר לה באלף ותמניא עלמין⁴⁹⁷ לאשתעשעא ולמחמי בהו יקרא דאינון דמשתדלי באורייתא נפקא⁴⁹⁸ וקיימא קמי מלכא בלבוש יקר⁴⁹⁹ (ולבתר הכי) בדיוקנא דהאי</p>	<p>"נפש כי תחטא", רבי יוסי פתח "עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו'", כמה יש להם לבני אדם להזהר מחטאיהם שלא לחטא לפני רבונם, שהרי בכל יום ויום יוצא כרוז וקורא העירו בני העולם את לבכם לפני המלך הקדוש, העירו להזהר מחטאיכם, העירו את הנשמה הקדושה שנתן בתוכם מהמקום העליון הקדוש, ששנינו בשעה שמוציא הקדוש ברוך הוא נשמה להורידה לבני אדם, הוא מעיד בה בכמה תוכחות בכמה שוטרים כדי לשמור את מצוותיו, ולא עוד אלא שמעביר אותה באלף ושמונה עולמות להשתעשע ולראות בהם את כבוד אותם שעוסקים בתורה, (יוצאת) ועומדת לפני המלך בלבוש נכבד בדמות של העולם הזה, בלבוש</p>

⁴⁹¹ ולא עוד אלא (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁹² פי' מלבד שיקבלו הארה מציון שהוא יסוד דז"א, עוד יקבלו הארה מחלק שקבלה מלכות לעצמה מיסוד דז"א (מ"מ).

⁴⁹³ ולא עוד אלא (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁹⁴ וסוד הענין שכתב הרב ז"ל, שנה"י נק' בני בנים, ואינם באים אלא ע"י תוספת המוחין, ולכן כשיהיו המוחין לז"א ונתקנו נה"י דידיה, שהם בני בנים, גם למטה יזכו לבני בנים (מ"מ).

⁴⁹⁵ פי' שישוד דאימא נק' שלום כמ"ש הרב, ושלום על ישראל, היינו שנמשכו המוחין לז"א הנק' ישראל, ושיעור הכתוב, וראה בנים לבניך, ואז ודאי שלום נמשך על ישראל, שהוא ז"א, שע"י ריבוי המוחין, נתרבו הרחמים ואריכות ימים בעולם, עד שרואה בנים לבניו (מ"מ).

⁴⁹⁶ מאריהו (דפ"ו).

⁴⁹⁷ בודאי נדע שכבר היה שלום על ישראל באלף וח' עלמין, אלף הם חו"ג שהם ת"ק ות"ק כנודע, והם עשה ול"ת. ותמניא הם שורש ה' חסדים וה' גבורות, שהם ב' הויר"ת, שבהם ח' אותיות. נמצא שעולמות אלו הם נגד תרי"ג מצות התורה, ולכן אעבר בהו כדי לראות מעלת התורה. א"נ י"ל באלף היא בריאה, שיש בה אל שד"י שבמילואו גימ' אלף, וח' הם יצירה ועשיה, שהם ז"א ומלכות, שבהם הו"ה אדנ"י, והם ח' עולמות הנשארים (מ"מ). הוא ט"פ ע"ב בט"ש (צ"ל ט"פ קי"ב דג' שמות (ר"ל אה"ה יהו"ה אדנ"י גימ' יב"ק) – ש"ל), והוא ג' שמות הנז' בזו"ח שיה"ש העולים תתר"ו במילואו, וא' כוללן שהיא הרביעית, והעשירית הכוללן הג'ן, ר"ל הג' שמות פשוטים גימ' ג'ן עד"ן. וסוד תתר"ו סימן שירו חמשה ואלף, כי הדעת הוא כלל ופרט וכלל כידוע, והן ה"ח וכלילתן ביסוד א', וכן א' בדעת, אלא ששם אלף רבתי, סוד אלף, וביסוד א' זעירא (יהל אור).

⁴⁹⁸ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁹⁹ ר"ל נפקא מאותם העולמות הנז' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלמא⁵⁰⁰ [בלבוש יקר] (בההוא נהורא) עלאה אסתכלת ביקרא דמלכא כל יומא ואעטר לה בכמה עטרין:</p>	<p>נכבד עליון, מסתכלת בכבוד המלך בכל יום, ומעטר אותה בכמה עטרות.</p>
<p>בשעתא דמטי זמנא לנחתא לעלמא עבדת מדור[ה]א בגנתא דעדן [דארעא] תלתין יומין למחמי יקרא דמאריהון דצדיקיא וסלקא לאתרהא [לעילא] ובתר דא נחתת לעלמא</p>	<p>בשעה שמגיע זמנה לרדת לעולם, הוא עושה מדורה בגן עדן של הארץ שלשים ימים לראות את כבוד רבונם של הצדיקים, ועולה למקומה למעלה, ואחר כך יורדת לעולם,</p>
<p>יג/ב</p>	
<p>אעטר לה מלכא⁵⁰¹ קדישא בשבע עטרין⁵⁰² עד דאתת ועאלת בגו נופא דבר נש ווכד איהי בגופא דבר נש וחבתו (ותבת) בהאי עלמא ואשתדלת בחשוכהא אורייתא תוהא עלה ואמרת ומה כל יקרא דא וכל אשלמותא אשלים לנפשתא מלכא עלאה והיא חבאת קמיה:</p>	<p>והמלך הקדוש מעטר אותה בשבע עטרות, עד שבאה ונכנסת לתוך גוף של אדם, וכשהיא בגוף של אדם וחוטאת בעולם הזה ומתעסקת בחושך שלה, התורה תמהה עליה ואמרת ומה כל הכבוד הזה וכל השלמות שהשלים לנפש (הזו) המלך העליון והיא חוטאת לפניו.</p>
<p>נפש כי תחטא (ויקרא ד ב) מה דיין הוא דתחטא אמר רבי יוסי נפש כי תחטא אהדרנא לקרא עד שיפוח היום⁵⁰³ (שיר ב יז) עיטא להאי נפש לאזדהרא מחובהא ותיתוב לאתדכאה עד שיפוח היום עד שלא יפוח יומא דהאי עלמא וייתי ההוא יומא תקיפא דיתבע לה מלכא דינא לנפקא מהאי עלמא ונסו הצללים⁵⁰⁴ דא הוא רוא ובין (ד)חברייא דקא אמרי [ד]בשעתא דמטי זמנא דבר נש לנפקא מן עלמא צולמא דבר נש אתעבר מניה הדא הוא דכתיב עד שיפוח היום עד ודלא ינשוף יומא (דינשוף זמנא) לנפקא מהאי עלמא ונסו הצללים דאתעבר צולמא יתוב קמי⁵⁰⁵ מאריה:</p>	<p>"נפש כי תחטא", מה הדין הוא שתחטא. אמר רבי יוסי נפש כי תחטא, חזרנו לכתוב "עד שיפוח היום" העצה לנפש הזו להזהר מחטאיה ותשוב להטהר, "עד שיפוח היום", עד שלא יפוח היום של העולם הזה, ויבא אותו היום הקשה שיתבענה המלך דיין לצאת מהעולם הזה, "ונסו הצללים", זהו סוד שאומרים בין החברים שבשעה שמגיע זמנו של אדם לצאת מן העולם, צלם האדם עובר ממנו, זהו שנאמר עד שיפוח היום, טרם שינשוף היום לצאת מהעולם הזה, ונסו הצללים שיעבור הצלם, ישוב לפני רבונו.</p>
<p>רבי אלעזר אמר תרין צולמין אית ליה לבר נש כד איהו בקיומיה חד רברבא וחד זעירא⁵⁰⁶ ודכתיב</p>	<p>רבי אלעזר אמר שני צלמים יש לאדם כשהוא בקיומו, אחד גדול ואחד קטן, שנאמר</p>

⁵⁰⁰ דהיינו שעומדת אחר שיצאה מאותו עולם בלבוש יקר שהוא בדיוקנא דהאי עלמא (מ"מ).

⁵⁰¹ היינו בת שבע, שכינה, הכלולה משבע מדות למעלה מראשותיו (אור יקר).

⁵⁰² הם ד' מוחין שהם ד' הויות דעסמ"ב, ולבושיהם הם ג' אהליה כנדוע, והם ז' עטרין. א"נ הם ז' ק דז"א (מ"מ). כתר שלו [דז"א] הוא מת"ת דרדל"א שהוא שורש של כל הפרצופים ונודע כי ת"ת כולל כל ר"ק וכן כאן ת"ת דרדל"א שהוא כתר דע"ק הוא כולל כל ז"ת דרדל"א ונמצא שכולל ז' עטרין ביחד לזה קראו עטרא דעטרין ואמר עוד עטרין דכל עטרין (ב"ע קא ע"ב).

⁵⁰³ עי' ח"א צט ע"ב, רכ ע"א, ח"ב יז ע"א, ושעה"כ סוכות ז'.

⁵⁰⁴ עד שיפוח היום ונסו הצללים, ר"ל, בעה"ז, צריך האדם לעשות תשובה ולחזור לשי"ת קודם מותו, עד שיפוח היום ונסו הצללים, שהם הרוח והנשמה (ספר הליקוטים וזאת הברכה ב). והנה ל' יום קודם פטירת האדם מסתלקים מעל ראשו בחינת המקיפים שהם בחינת צ"ל על ראשו של אדם בסוד עד שיפוח היום ונסו הצללים כנזכר בזוהר פרשת ויחי. ואמר צללים בלשון רבים לפי שיש ב' בחינות בזה הצלם והם צלם דאבא וצלם דאימא כנודע וכולם הם צלם אחד כי שניהם הם מקיפים זב"ז, ובהגיע עת פטירת האדם אז חוזרין המקיפין למקומם כבתחלה כדי שכולם ירגישו צער המיתה ועונשה וז"ס תוסף רוחם יגועון וכו' (שעה"מ ויחי). הגוף הפנימי נקרא באמת צלם, הנה הוא נעשה מהארת נה"י דאמא תוך היסוד של הנוקבא דז"א, והוא הנקרא חותם המלכות. והם ב', חותם תוך חותם, שהוא חותם ביסוד שבה, וחותם במלכות שבה. ומאלו החותמים נעשין תרין דיוקנין אל הנפשות, אחד רב ואחד זעיר כנזכר בהרבה מקומות בזוהר (והם פ' תזריע דף מג ע"א, אמור קד ע"א, וכאן, ויקהל דף רי) והם הגדול מיסוד והקטן ממלכות (ע"ח שער כו פרק ב).

⁵⁰⁵ קמיה (דפ"ו).

⁵⁰⁶ חותם בתוך חותם הם יסוד ומלכות שבה, ומאלו החותמות נעשים תרין דיוקנין אל הנפשות, א' רב וא' זעיר, הגדול מיסוד דנוק', והקטן ממלכות שבה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הצללים תרי וכדו [וכד] (ו) משתכחי כחדא כדין הוא בר נש בקיומיה ועל דא ונסו הצללים כתיב כדין בעי⁵⁰⁷ בר נש לאסתכלא בעובדוי ולתקנא לון קמי מארי⁵⁰⁸ ויודי עלייהו בגין דקודשא בריך הוא אקרי רחום וחנון ומקבל לאינון דתבין קמיה ודא הוא עד שיפוח היום ונסו הצללים דכיון דאינון צללים מתעברן מיניה ואיהו תפיס בקולרא תשובה היא אבל לא מעליא כל כך כזמנא דקאים איהו בקיומיה:</p>	<p>הצללים, שנים. וכשנמצאים כאחד, אזי האדם בקיומו, ועל זה כתוב ונסו הצללים, אזי צריך אדם להסתכל במעשיו ולתקנם לפני אדונו ויודה עליהם, משום שהקדוש ברוך הוא נקרא רחום וחנון ומקבל את אותם ששבים לפניו, וזהו עד שיפוח היום ונסו הצללים, שכיון שאותם צללים עברו ממנו והוא תפוס בקולר, זו תשובה, אבל לא כל כך מעולה, כמו בזמן שהוא עומד בקיומו.</p>
<p>ושלמה מלכא אכריז ואמר (קהלת יב א) וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו' ועל דא עד שיפוח היום דבעי בר נש לאתקנא עובדוי דכד מטון יומוי לאסתלקא מן עלמא קודשא בריך הוא תוהא עליה ואומר ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והא אומינא לה באומאה דשמי דלא לשקרא בי ואסהדית בה כד נחתת לעלמא והוא עד ודאי מכמה זמנין דאסהדית בה לנטרא פקודי בגין כך הואיל ובר נש הוא עד בשעתא דיתוב קמי מלכא:</p>	<p>ושלמה המלך מכריז ואומר "וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'", ועל זה "עד שיפוח היום", שצריך אדם לתקן מעשיו, שכשמגיעים ימיו להסתלק מהעולם הקדוש ברוך הוא תוהא עליו ואומר, "ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה", והרי השבעתי אותה בשבועה של שמי שלא לשקר בי, והעדתי בה כשירדה לעולם, והוא עד ודאי מכמה פעמים שהעדתי בה לשמור מצוותי, לכן הואיל והאדם הוא עד בשעה שישוב לפני המלך.</p>
<p>או ראה⁵⁰⁹ או ידע⁵¹⁰ או ראה אינון חובין דעבד ואסתכל בהו או ידע בבירורא דמלה דעבר על פקודא דמאריה אם לא יגיד⁵¹¹ אם לא יודי עלייהו קמי מאריה מה כתיב⁵¹² כד יפוק מהאי עלמא ונשא עונו (ויקרא ה יז) וכד ישא עונו היאך פתחין ליה פתחא⁵¹³ והאיך יקום קמי מאריה⁵¹⁴ ועל דא נפש כי תחטא כתיב:</p>	<p>"או ראה או ידע", או ראה אותם חטאים שעשה והתבונן בהם, או ידע בברור הדבר שעבר על מצות רבונו, אם לוא יגיד אם לא יודה עליהם לפני רבונו, (מה כתוב) כשיצא מן העולם הזה "ונשא עונו", וכשישא עונו איך יפתחו לו פתח, ואיך יעמד לפני רבונו, ועל זה כתוב נפש כי תחטא.</p>
<p>נפש כי תחטא (ויקרא ד ב) רבי אבא פתח (תהלים מד יח) כל זאת באתנו⁵¹⁵ ולא שכחנוך ולא שקרנו בביתך⁵¹⁶ כל זאת באתנו כל אלו באו עלינו⁵¹⁷ מבעי ליה אלא כל דינין דלעילא⁵¹⁸ אתו עלנא ולא שכחנוך ולא אנשינא מילולי אורייתך מכאן אוליפנא כל מאן דאנשי מילולי אורייתא ולא</p>	<p>"נפש כי תחטא", רבי אבא פתח "כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בביתך". כל זאת באתנו, היה צריך להיות כל אלו באו עלינו, אלא כל הדינים שלמעלה באו עלינו ולא שכחנוך, ולא שכחנו דברי תורתך, מכאן למדנו כל מי ששוכח דברי תורה ולא רוצה לעסוק בה, כאלו שכח את הקדוש ברוך הוא,</p>

⁵⁰⁷ היינו שלשים יום קודם פטירתו (אור יקר).

⁵⁰⁸ מאריה (דפ"ו).

⁵⁰⁹ שעבר במזיד (אור יקר).

⁵¹⁰ שעבר בשוגג ואח"כ נתברר לו (אור יקר).

⁵¹¹ כדי שעל ידי ויודי יורידם מנשמתו לתוך מצולות ים (אור יקר).

⁵¹² מה כתיב (מוסגר בדפ"ק).

⁵¹³ היכלות (אור יקר).

⁵¹⁴ עד ימרק עונו בגיהנם (אור יקר).

⁵¹⁵ היא נקבה, ובה כל דינין תלויים, כאומרו והוא ישפוט תבל בצדק, ולפי זה הם בפסוק ג' מדות "כל זאת" כל בחינת המלכות דהיינו כל צדדי דיניה "באתנו" ועכ"ז "לא שכחנוך" ת"ת שהוא תורה (אור יקר).

⁵¹⁶ יסוד השקול כתורה (אור יקר).

⁵¹⁷ פי' כל דינים של מדת "זאת" הנקבה, באתנו, והשתא א"ש דנקט באתנו לשון נקבה (רח"ו).

⁵¹⁸ היינו זא"ת שהיא מדת המלכות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בעי למלעי בה כאלו אנשי לקודשא בריך הוא דהא אורייתא כולה שמא דקודשא בריך הוא הוי⁵¹⁹:</p>	<p>שהרי כל התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ולא שקרנו בבריתך ודכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביהו (דלא למשקר בהאי את קיים קדישא דרשים ביה דכל מאן דמשקר ביה) כאלו משקר בשמא דמלכא⁵²⁰ בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש וקרא אחרא אודי ביה בהאי קרא דכתיב (שם כא) אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר אם שכחנו שם אלהינו כמה דאת אמר ולא שכחנוך ודא היא אורייתא דאיהי שם אלהינו⁵²¹ ונפרוש כפינו לאל זר כמה דאת אמר ולא שקרנו בבריתך וכלא חד מלה מאי שקרא הכא דפריש כפיו לרשותא אחרא⁵²² ומשקר בהאי ברית ועל דא אורייתא אחידת בהאי דכל מאן דנטיר האי ברית כאלו נטיר אורייתא כולה ומאן דמשקר בהאי כאלו משקר באורייתא כולה:</p>	<p>"ולא שקרנו בבריתך", שכל מי שמשקר באות ברית הקדש הזו שרשומה בו, כאלו שמשקר בשמו של המלך, משום ששמו של המלך רשום באדם. ומקרא אחר מודה בפסוק זה שנאמר "אם שכחנו שם אלהינו ונפרש כפינו לאל זר", אם שכחנו שם אלהינו כמו שנאמר ולא שכחנוך (וזוהי התורה שהיא שם אלהינו), ונפרש כפינו לאל זר כמו שנאמר ולא שקרנו בבריתך, והכל דבר אחד, מה השקר כאן שפרש כפיו לרשות אחרת ומשקר בברית הזו, ולכן התורה אוהזת בזה, שכל מי ששומר את הברית הזו כאילו שומר את כל התורה, ומי שמשקר בזה כאלו משקר בכל התורה.</p>
<p>תא חזי אברהם עד לא אתגזר הא [לא] אתמר דאיהו נטיר אורייתא כיון דאתגזר מה כתיב (בראשית כו ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חקותי ותורותי וכלא בגין דאתגזר ואתרשים⁵²³ ביה רשימא קדישא ונטיר ליה כדקא יאות סליק ליה כאלו נטר אורייתא כולה⁵²⁴ יצחק</p>	<p>בא וראה טרם שנמול אברהם הרי לא נאמר שהוא שמר את התורה, כיון שנמול מה נאמר "עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חקותי ותורותי", והכל משום שנמול, ונרשם בו הרושם הקדוש, ושומר אותו כראוי, מעלה עליו כאלו שמר את כל התורה. אף ביצחק</p>
<p>יד/א</p>	
<p>אוף הכי כתיב (שם יז כא) ואת בריתי⁵²⁵ אקים את יצחק ועל דא אורייתא אקרי ברית תא חזי יוסף בגין דנטיר ליה להאי ברית ולא בעא לשקרא ביה זכה ליקרא בהאי עלמא⁵²⁶ וליקרא לעלמא דאתי</p>	<p>כך נאמר "ואת בריתי אקים את יצחק", ועל זה נקראת התורה ברית. בא וראה משום שיוסף שמר את הברית הזו ולא רצה לשקר בה, זכה לכבוד בעולם הזה ולכבוד בעולם הבא. ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא השרה את שמו</p>

⁵¹⁹ עי' ח"ב צ ע"ב. ברמב"ן (הקדמה לפירוש על התורה) נאמר "שמותיו" כלומר בלשון רבים, ללמדך שכל מילה ואות הם שמותיו של הקב"ה. אמנם עי' במקורות האחרים שמביא רבינו כאן, הזהר יתרו ומשפטים, וכן עי' בבהגר"א על ס"י פ"א מ"א ריש אופן ג' שזה שמו של הקב"ה בלשון יחיד, משמע שכל התורה היא התפרטות שם הוי"ה ב"ה בלבד. עי' בבהגר"א על ס"י ג ע"א ז"ל, כל השמות והתורה הכל בשם הוי"ה ב"ה והוא שם המפורש, ע"כ. ועי' בבהגר"א על ספד"צ כח ע"ג ד"ה וז"ש באתוון, שאפילו אה"ה היא עתידה להתגלות בשם הוי"ה. אמנם עי' יונת אלם פרק א', ז"ל, כאן כל התורה כלה שם א' בסוד אצילות נעלם אין עסק בה לזולתו ית', ע"כ. משמע שאה"נ באצילות הכל נכלל בגילוי א' אמנם מה שנתגלה לנו למטה הוא שכל התורה כולה כלולה משמותיו ית' וצ"ע.

⁵²⁰ דהיינו שם יהו"ה ת"ת דהיינו כל התורה כולה (אור יקר).

⁵²¹ ודא היא אורייתא דאיהי שם אלהינו (מוסגר בדפ"ק).

⁵²² כופר באלוה ומשקר חותמו שהוא מהול וקורא עצמו גוי ערל (אור יקר). "אל זר" נוק' דקלי', והפורש כפיו היינו בוועל נכרית, כפיו הם ה"ח וה"ג ונותנם לאל זר (רח"ו).

⁵²³ אתרשים (דפ"ו).

⁵²⁴ כל מה שעסק במצות, היו אותם המאורות חשוכים מפני הערלה, ואח"כ כשנמול העלה עליו כאלו קיימם מחדש מפני שהאירם והעירם מחשך ערלתם (אור יקר).

⁵²⁵ פי', דריש בריתי להאי גיסא ולהאי גיסא בשביל בריתי שעם יצחק, וג"כ בריתי שהיא התורה אקים את יצחק, וז"ש וע"ד אורייתא איקרי ברית (מ"מ).

⁵²⁶ מלכות בעולם הזה ומלכות לעולם הבא, כדכתיב וצדיקים ירשו ארץ (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא⁵²⁷ אשרי שמיה⁵²⁸ בגויה דכתיב (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו וזכה לברכתא⁵²⁹ דהאי עלמא ולברכתא דעלמא דאתי:</p>	<p>בתוכו, שנאמר "עדות ביהוסף שמו", וזכה לברכת העולם הזה ולברכת העולם הבא.</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וגו' יוסף ובגין דנטיר להאי בריתא זכה בשור דאיהו קדמאה לקרבנא [שור שהקריב אדם הראשון] אמר ליה רבי יהודה אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהי שמאלא בימינא מבעי ליה דהא כתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל אמר ליה בגין דיגין על חובי דירבעם⁵³⁰ אמר ליה רזא אוליפנא בהאי קרא דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית דהאי ברית⁵³¹ אחיד בתרין דרגין⁵³² ואיגון תרין דרגין לעילא בשמהן אתקרונ ואוליפנא בפרשת פרה אדומה דהאי פרה חד דרגא ומאיגון תרין דרגין עילאין הוי וזוגא דפרה שור אקרי⁵³³ ודא הוא בכור שורו [הדר לו] וקרני ראם קרניו הדר לו ודאי⁵³⁴ ולא האי כשור דעלמא אלא וקרני ראם קרניו קרנא עלאה⁵³⁵ הוא על כל אחרנין ועל דא בהם (דברים לג יז) עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ:</p>	<p>אמר רבי יצחק נאמר "בכור שורו הדר לו וגו'", משום שיוסף שמר את הברית הזו זכה בשור שהוא ראשון לקרבן. אמר לו רבי יהודה אם כך למה התברך בדבר שהוא שמאל, היה צריך להיות בימין שהרי נאמר "ופני שור מהשמאל". אמר לו כדי שיגן על חטאי ירבעם. אמר לו סוד למדנו בכתוב הזה, שכיון שיוסף שמר את הברית הזו, שהברית הזו אחוזה בשתי דרגות, ואותן שתי דרגות למעלה נקראו בשמות, ולמדנו בפרשת פרה אדומה, שהפרה הזו היא דרגה אחת מאותן שתי דרגות עליונות, והזוג של פרה נקרא שור, וזהו בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו, הדר לו ודאי. ולא כמו השור הזה של העולם, אלא וקרני ראם קרניו, קרן עליונה היא על כל האחרות, ועל כן בהם "עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ".</p>
<p>אמר רבי אבא משמע דכל מאן דנטיר להאי את רשימא קדישא איגון תרין דרגין עלאין⁵³⁶ אתקשרן ביה לנטרא ליה בכלא ולאעטרא ליה ביקרא עלאה ועל דא זכה בתרין⁵³⁷ מלכו חד הוא וחד בנו⁵³⁸ [דכיון] (וכיון) דשלמה מלכא אתדבק בנשים נכריות אתיהיב מלכותא לירבעם ועל דא ברית חביב מכלא בגין כך אמר רבי שמעון האי בר נש דאוליד בר אתקשר בשכינתא דהיא פתחא דכל פתחין [ס"א] והאי רביא דאתגזר אתקשר בשכינתא דהיא פתחא דכל כתרין) עלאין פתחא</p>	<p>אמר רבי אבא משמע שכל מי ששומר את אות הרושם הקדוש, אותן שתי דרגות עליונות נקשרות בו, לשמור אותו בכל, ולעטרו בכבוד עליון. ולכן זכה בשתי מלכיות, אחת הוא ואחת בנו, שכיון ששלמה המלך נדבק בנשים נכריות, נתנה המלכות לירבעם, ולכן הברית חביבה מהכל, לכן אמר רבי שמעון האדם הזה שמוליד בן נקשר לשכינה, שהיא הפתח של כל הפתחים. (והתינוק הזה שנמול נקשר בשכינה שהיא פתח של כל הכתרים) העליונים. הפתח שנקשר בשם הקדוש, (שאמר רבי שמעון)</p>

⁵²⁷ בינה (אור יקר).

⁵²⁸ יה"ו דהיינו בינה, בן י"ה, יה"ו כדפי' ברע"מ (אור יקר).

⁵²⁹ היינו על ידי הת"ת הקושר מבינה עד המלכות, יוסף זכה מפני זכות הברית, זכה אל השור ראשון לקרבנות ולזה הקשה, אי הכי מעיקרא סליק אדעתין דברכת בכור שורו, אינה בזכות הברית אלא שכל השבטים משולים לחיות ויוסף לשור, השתא דאמרת זכה אם כן למה שור ולא אריה שהוא ימין, שהיסוד בימין נאחז כנודע, לזה אמר שזכה למעלה ולא עלה עד הימין כדי שיהיה שם להגין, יבא שור דיוסף יסוד נטיל לשמאלא ויבטל שור נגח שהחטיא ירבעם לישראל (אור יקר).

⁵³⁰ כי הדינים אינם מתמתקים אלא בשרשם (רח"ו).

⁵³¹ פי' יסוד (מ"מ).

⁵³² יסוד ומלכות (אור יקר), נו"ה (רח"ו במ"מ).

⁵³³ יסוד (רח"ו).

⁵³⁴ כי הסריס אין לו זקן והוא יש לו הדרו (רח"ו).

⁵³⁵ דרגא עלאה - פי' יסוד שעולה עד הדעת יותר מכל הספירות כולם (מ"מ).

⁵³⁶ נו"ה (מ"מ).

⁵³⁷ לך לך צג (הערת הזהר).

⁵³⁸ פי' ירבעם כדמפרש, והאי דלא קאמר הזהר יהושע בן נון, לפי שירבעם נמשכה מלכותו הוא ובנו ובן בנו, ועוד יהושע נביא היה ורבן של ישראל ולא מלך, ומלך הראשון של ישראל הוא שאול (מ"מ).

<p>דאתקשר בשמא קדישא (דאמר רבי שמעון) וההוא (עלאין פתחא דאתקשר בשמא קדישא ההוא) דמא דנפיק מההוא רביא נטיר קמי קודשא בריך הוא ובשעתא דדינין מתערין בעלמא אשגח קודשא בריך הוא בההוא דמא ושויב עלמא⁵³⁹ ובגין כך כתיב (בראשית יז יב) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר וגו' וכתוב (תהלים צ י) ואם בגבורות שמנים שנה⁵⁴⁰ וכלא בחד מתקלא סלקא:</p>	<p>ואותו דם שיוצא מאותו תינוק שמור לפני הקדוש ברוך הוא, ובשעה שמתעוררים דינים בעולם משגיח הקדוש ברוך הוא באותו דם ומציל את העולם, ולכן נאמר "ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר וכו'", ונאמר "ואם בגבורות שמונים שנה", והכל עולה במשקל אחד.</p>
<p>תאנא בההוא דמא זכי עלמא לאתבסמא בחד וקיימין בלהו עלמין דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו' אם לא בריתי תינח יומם ולילה למה אמר רבי שמעון תנינן תרין כתרין⁵⁴¹ אתאחדן כחדא ואינן פתחא דכל שאר כתרין⁵⁴² ותאנא חד דינא⁵⁴³ וחד רחמי⁵⁴⁴ ומתבסמא⁵⁴⁵ דא בדא⁵⁴⁶ דכר ונוקבא (ס"א ותאנא חד דכר וחד נוקבא חד דינא וחד רחמי) בסטרא דדכורא שריא חסד⁵⁴⁷ בסטרא דנוקבא שריא דינא (ובגין כך) חד חורא וחד סומקא וובגין לאתבסמא דא בדא (ובגין כך) מתקשרן דא בדא והאי ברית אחיד בהו ביומם ולילה⁵⁴⁸ בדינא וחסד בדינא בקדמיתא⁵⁴⁹ וולבתר שריא ביה בחד⁵⁵⁰ ואתבסם בכלא ודא הוא ברית דאקרי יומם ולילה דאחיד בתרוייהו וומאן דזכי לנטרא להאי ברית כדקא יאות ולא חטי ביה כל יומי אחיד בהו ביומם ולילה וזכי לתרין עלמין עלמא דא ועלמא דאתי:</p>	<p>שנינו באותו הדם זוכה העולם להתבשם בחד, וכל העולמות עומדים, שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו'", אם לא בריתי נחא, אבל למה יומם ולילה. אמר רבי שמעון שנינו, שני כתרים מתאחדים כאחד, והם הפתח של כל הכתרים אחרים, ושנינו אחד דין ואחד רחמים, ומתבשמים זה עם זה, זכר ונקבה. (ושנינו אחד זכר ואחד נקבה, אחד דין ואחד רחמים.) בצד הזכר שרוי חסד, ובצד הנקבה שרוי דין, (ולכן) אחד לבן ואחד אדום, וכדי להתבשם זה עם זה (לכן) הם מתקשרים זה בזה, והברית הזו אוחת בהם ביומם ולילה, בדין וחסד. בדין בראשונה ואחר כך שורה בחד ומתבשם בכל, וזוהי הברית שנקראת יומם ולילה, שאוחדת בשניהם. ומי שזוכה לשמור את אות הברית הזו כראוי ולא חוטא בה כל ימיו, הוא אוחד ביומם ולילה, וזוכה לשני עולמות, העולם הזה והעולם הבא.</p>
<p>ועל דא אקרי אברהם שלים דכתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים ואימתי אקרי שלים כד זכה בתרוייהו ביומם ולילה דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי ותרוייהו אחסין אברהם ולא אתקיימא ביה חסד בקיומא שלים עד דאתגזר כיון דאתגזר אתקיים ביה וזכה</p>	<p>ולכן אברהם נקרא שלם שנאמר "התהלך לפני והיה תמים", ואימתי נקרא שלם, כשזכה בשניהם ביומם ולילה, שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי", ושניהם ירש אברהם ולא התקיים בו החסד בקיום שלם עד שנמול, כיון שנמול התקיים בו וזכה לשניהם ונקרא</p>

⁵³⁹ המכוון בפסוקים אלו לומר ע"י מילה, שהיא בן שמנת ימים ניצול העולם מהגבורות של הבינה, שהיא שמינית ממטה למעלה, ומהגבורות של המלכות, שהיא שמינית מלמעלה למטה (מ"מ).

⁵⁴⁰ פי' מביא ראיה למ"ש אתקשר בשכינתא מפסוקים אלו דכתיב ואם בגבורות וכו', והיא הבינה דדינים מתערין מינה, וממנה עד המלכות ח' ספירות, ולכן רמז לנו הכתוב ובן שמנת ימים וכו', דהיינו כשימול לח' ימים יזכה למלכות שהיא שמירת מהבינה (מ"מ).

⁵⁴¹ זר"ן (מ"מ).

⁵⁴² פי' ששם מתגלים א"א ואו"א (מ"מ).

⁵⁴³ פי' מלכות שבניינה מהגבורות (מ"מ).

⁵⁴⁴ פי' ז"א שבניינו מהחסדים (מ"מ).

⁵⁴⁵ בגין לאתבסמא (מ"מ).

⁵⁴⁶ פי' שכתב הרב כי סוד הזווג למתק הגבורות דנוק' ע"י החסדים דז"א (מ"מ).

⁵⁴⁷ לך לך צד (הערת הזהר).

⁵⁴⁸ פי' שע"י מתחברים זר"ן, נמצא שאחיד בשניהם (מ"מ).

⁵⁴⁹ פי' שהמלכות מעלה הגבורות בסוד מ"ן תחילה, א"נ י"ל שהיסוד לצד הגבורות, כמ"ש הרב, נמצא שהדין היה ביסוד תחלה, ואח"כ קיבל החסדים שנכללים בו, וז"ש "לבתר שרייא ביה בחד" (מ"מ).

⁵⁵⁰ היינו אח"כ יורדים החסדים בסוד מ"ד ליסוד, ונותנם אל המלכות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לתרווייהו ואקרי שלים כמה דתנינן דכתיב (בראשית יח א) והוא יושב פתח האהל כחום היום פתח האהל דא הוא כתר א עשיראה דמלכא דאיהו פתחא לכל משכנא קדישא דשאר כתרין וקרייה דוד מלכא⁵⁵¹ פתחא (נ"א צדק) דכתיב (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק וכתיב זה השער ליהו"ה כחום היום⁵⁵² כד [נהורא דחסד] ונהרא נהירא דחסדו (נהרא חסד) חולק ערביה כמא(ן) דיתיב בהאי⁵⁵³ יתיב בהאי⁵⁵⁴ אימתי אתקיימו ביה כד אתגזר ובגין כך אקרי ברית יומם ולילה:</p>	<p>שלם. כמו ששנינו שנאמר "והוא יושב פתח האהל כחם היום", פתח האהל זהו הכתר העשירי של המלך, שהיא פתח לכל המשכן הקדוש של שאר הכתרים. ודוד המלך קורא (לזה) פתח (צדק), שנאמר "פתחו לי שערי צדק", ונאמר זה השער לה'. כחום היום, כשמאיר האור של החסד חולק גורלו, כמו שישב בזה ישב בזה, מתי התקיימו בו, כשנמול, ולכן נקראת ברית יומם ולילה.</p>
<p>תאנא כתיב (שמות יב כג) ופסח יהו"ה על הפתח⁵⁵⁵ ומאי ופסח יהו"ה על הפתח דשריא על האי פתחא חסד לאתבסמא ובגיני כך (שמות יב כג) ולא יתן המשחית וגו' אמר רבי אלעזר הא תנינן גיורא כד אתגזר ועייל תחות גדפי דשכינתא אקרי גר צדק ולא יתיר גר צדק ודאי זכי למיעל בההוא</p>	<p>שנינו נאמר "ופסח ה' על הפתח", מה זה ופסח ה' על הפתח, ששורה על הפתח הזה, חסד להתבשם, ולכן "ולא יתן המשחית וגו'". אמר רבי אלעזר הרי שנינו כשגר נמול ונכנס תחת כנפי השכינה, הוא נקרא גר צדק, ולא יותר. גר צדק ודאי זוכה להיכנס לאותו</p>
<p>יד/ב</p>	
<p>כתרא דצדק ואת אמרת יומם ולילה דזכו לתרווייהו אמר ליה רבי שמעון אלעזר ברי לא דמי⁵⁵⁶ מאן דאתי משרשא קדישא ומגזעא דקשוט למאן דאתי מגזעא בישא ומשרשא דגעלי בישין תקיפין בישראל כתיב בהו (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתוך שורק⁵⁵⁷ כלה זרע אמת⁵⁵⁸ באנ[מות עכו"ם כתיב (יחזקאל כג כה) אשר בשר חמורים בשרם⁵⁵⁹ וזרמת סוסים זרמתם ובגין כך ישראל קדישין⁵⁶⁰ זרעא דקשוט⁵⁶¹ גזעא דאתבסמו⁵⁶² בטורא דסיני ואתפסק מנייהו כל זוהמא כלהו מתבסמין⁵⁶³ וכלהו</p>	<p>כתר של צדק, ואתה אומר יומם ולילה, שזכו לשניהם. אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני אינו דומה מי שבא משורש קדוש ומגזע אמת, למי שבא מגזע רע ומשורש של גיעולים רעים קשים. בישראל כתוב בהם "ואנכי נטעתוך שורק כולה זרע אמת", באומות נאמר "אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם", ולכן ישראל קדושים זרע של אמת גזע שהתבשמו בהר סיני ופסקה מהם כל הזוהמא, כולם מתבשמים וכולם נכנסים בברית הקדושה של יומם ולילה להיות שלמים בכל.</p>

⁵⁵¹ (להאי) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁵² נמחק במ"מ.

⁵⁵³ ור"ל, כמו שאברהם חסד דז"א הוא מדתו (מ"מ).

⁵⁵⁴ היא המלכות שנותן לה החסדים לבסמה ודריש כ' של כחום כף הדמיון (מ"מ).

⁵⁵⁵ פי' פתיחה לשון רחמים ויתגלה פסח זה על הפתח (רח"ו).

⁵⁵⁶ ואם תאמר, תינח לבן ישראל הנולד, אברהם שהיה אב לגרים ונולד שלא בקדושה מאי איכא למימר. וכבר פרשו בזה, שאברהם גר היה, ומדתו במלכות. אמנם עם כל זה לפי דבריו הוא בסוד מילתו נכנס במדת יומם ולילה, והדרא קושיא לדוכתין. ויש לומר, שמילת הגר הוא פתח כניסתו לעבודה ולידת בן ישראל, הוא ג"כ פתח כניסתו, ולזה הגר עולה בשכינה ובן ישראל ביסוד, אמנם אברהם לא היה פתח כניסתו לעבודה במצות המילה, אלא מקודם היה אוהבו של הקב"ה, וכבר פסק זוהמתו באור כשדים ובכמה נסיונות, ולזה במילה נכנס במדרגה עליונה כעליית עם בני ישראל (אור יקר).

⁵⁵⁷ ביסוד (אור יקר).

⁵⁵⁸ מהת"ת (אור יקר)

⁵⁵⁹ הם החצונים, והטעם לזה הם שלשה עניינים המקדשים זרע קדוש, האחת קדושת אביו במאכלו ומשתהו (אור יקר).

⁵⁶⁰ קדושתם בזווגם על ידי טהרת הנדה קידושין שבע ברכות (אור יקר).

⁵⁶¹ מהתורה וחוקותיה, שורש טהור מאבות אבותם שעמדו בהר סיני ופסקה זוהמתן דהיינו טומאת הנחש (אור יקר).

⁵⁶² לכן הם בדין הנמתק בחסד (אור יקר).

⁵⁶³ ומצד המתקתם שהטבע בעצמו רחמן שזה מדת ישראל רחמנים בני רחמנים והיינו המתקת הדין, ביישנים בני ביישנים והיינו העברת הקלי' שהוא עזות פנים, לזה אמר הם נכנסים במקום המתקת הדין, וזהו

זהר ויקרא חלק א'

<p>עיילי בקיימא קדישא דיומם ולילה למהוי שלמים בכלא אבל באומות עכו"ם קשיא למעבר מנייהו וזהמא ואפילו עד תלת דרין [ובגין כך תנינן טוב שבעכו"ם הרוג] (ובגין כך גר צדק ודאי):</p>	<p>אבל באומות, קשה להעביר מהם את הזוהמא, ואפילו עד שלשה דורות, ולכן שנינו טוב שבגוים וכו', ולכן גר צדק ודאי.</p>
<p>דאמר רב המנונא סבא אומות עכו"ם עד לא אתגזרו שריין בכתרין תתאין דלא קדישין ורוח מסאבא⁵⁶⁴ שריא עליהו כיון ודאתגזרו ואתגזרו (דאתגזרו) שריין בכתרא קדישא (של שכינתא) דשריא על שאר כתרין תתאין ורוחא קדישא שריא עליהו⁵⁶⁵ אבל ישראל קדישין בני קדישין דגזעין ושרשין ואתבסמו בטורא דסיני ועאלו במהימנותא שלימתא קדישתא בשעתא דאתגזר שריא בכלא דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום:</p>	<p>שאמר רב המנונא סבא אומות טרם שנמולו שרויים הם בכתרים תחתונים שאינם קדושים, ורוח טומאה שורה עליהם. כיון שהתגזרו ונמולו הם שורים בכתר הקדוש (של השכינה), ששורה על שאר הכתרים התחתונים, ורוח קדושה שורה עליהם. אבל ישראל קדושים בני קדושים של גזעים ושרשים, והתבשמו בהר סיני, ונכנסו לאמונה השלמה הקדושה, בשעה שנמולים הם שורים בכל, שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".</p>
<p>והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה וגו' (ויקרא ה כג) רבי יוסי אמר (ישעיה נד ט) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח האי קרא קשיא כתיב (בראשית ז י) ומי המבול היו על הארץ וכתיב (שם ט יא) ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול מי המבול כתיב ולא מי נח והכא כתיב כי מי נח זאת לי זאת לי הם לי מבעי ליה:</p>	<p>והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה וגו', רבי יוסי אמר "כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח". הפסוק הזה קשה, נאמר "ומי המבול היו על הארץ", ונאמר "ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול". כתוב מי המבול ולא מי נח, וכאן כתוב כי מי נח זאת לי. זאת לי, היה צריך להיות "הם לי".</p>
<p>אלא הכי תאנא כד זכאין סגיאן בעלמא קודשא בריך הוא חדי ומשתבח בהו דתנינן כד שארי זכאה בעלמא ואשתכח ביה כביכול אטיל שלמא בעלמא⁵⁶⁶ וכל עלמא מתברכא בגיניה⁵⁶⁷ ואטיל שלמא בפמליא של מעלה:</p>	<p>אלא כך שנינו, כשצדיקים מתרבים בעולם, הקדוש ברוך הוא שמח ומשתבח בהם, ששנינו כששרוי צדיק בעולם, ונמצא בו, כביכול הוא מטיל שלום בעולם, וכל העולם מתברך בגללו, ומטיל שלום בפמליא של מעלה.</p>
<p>מנא לן דכתיב (ישעיה כז ה) או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי שלום יעשה לי שלום אמאי הכא אלא יעשה שלום לי דאשרי דכר ונוקבא</p>	<p>מנין לנו, שנאמר "או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי", שני שלומות כאן למה. אלא יעשה שלום לי, שמשרה זכר ונקבה, שלום יעשה לי שהאבות מתברכים, מה</p>

שאמר עאלין בקיימא קדישא דיומם ולילה, דהיינו המתקת הדינים, אבל אומות העולם וכו' העיקר בדברי רב המנונא סבא, שאם כפי פשוטי דבריו קשה, אם כן לא יכנסו אפילו במלכות, שכיון שאין זוהמתן נפסקת, מי התיר לערב קודש בחול, וטמא בטהור, נימא שהם בחוץ, אלא כדמפרש רב המנונא ואמר, שהענין הוא בהדרגה כיון שאומות העולם הם שואבים רוח אליהם ממדרגות הטומאה, מפני שאחיזתן בהם (אור יקר).⁵⁶⁴

⁵⁶⁵ ופתח כניסתם בזה הוא מצד המלכות, שהוא בית שורש לכל הבחינות שבעולם, והחצונים יש להם שורש מתוק שתול בפלגי מימי הטהרה והקדושה כדפי' בפרשת שלח לך בפסח שני עיי"ש. ולכך יש באומות העולם ג' בחינות: הא', הטמאים, והם כענפים. והב', חסידי אומות העולם, והם נכנסים דרך גזעם פנימה יותר ועדיין בקלי'. הג', הגרים, והם נאחזים במדת המלכות מצד שורש אשר לחצונים בה, כי ממנה יצוא והם מושרשים בה בטהרה וקדושה, וז"ש "שכינתא דשליטא וכו' דלא קדישין". ודרך אותה בחינה אשר לה, היא שולטת עליהם, הם נכנסים בה, מה שאי אפשר למעלה שאין הענין הזה, וזה עד שלשה דורות שהם משתלשלים ועולים מדרגה אחר מדרגה. אמנם ישראל הם בעצמם קדישים, ומצד אבותם בני קדישין, ואבות אבותם גזעין כבר נכנסו, וקושי הטורח הזה היה לשלשה אבות, אברהם יצחק ויעקב, כמה טרחו עד עלותם מלכות אברהם יצחק יסוד יעקב ת"ת כדפי' בסבא, לכך "בשעתא דאתגזרו" היינו היום ממש ביומם חיים (אור יקר).

⁵⁶⁶ לעילא (אור יקר). מפני שהוא מרכבה לצדיק הנק' שלום והוא משלים בין ב' הקצוות ומייחדם כדפי' לעיל בפסוק אם לא בריתי ובענין שלמים ובה מבטל הדין ומגביר הרחמים (אור יקר).
⁵⁶⁷ בשפע הנפשע על ידה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שלום יעשה לי דמתברכאן אבהן מאי איכא בינייהו אמר רבי יוסי כד מתברכאן אבהן שלום יעשה לי דאקדים שלמא בכלא ובגין כך שלום קדים⁵⁶⁸ יעשה שלום לי מאי טעמא לא אקדים שלום הכא אלא בגין ודיתעברו (דאתעבר) הויא דשריא בנוקבא בקדמיתא וייתי דכורא למשרי באתריה ובגין כך יעשה אקדים⁵⁶⁹ ולבתר שלום⁵⁷⁰:</p>	<p>יש ביניהם. אמר רבי יוסי כשהאבות מתברכים, שלום יעשה לי, שמקדים שלום בכל, ולכן שלום קודם יעשה, "שלום לי" למה לא הקדים כאן שלום, אלא כדי שיעבר הנחש ששרוי בנקבה בראשונה, ויבא הזכר לשרות במקומו, ולכן הקדים יעשה ואחר כך שלום.</p>
<p>תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא דינין לא מתערין ולא שלטין בעלמא משום דההוא בר נש זכאה הוא אות בעלמא וקודשא בריך הוא בעי ביקריה ועלמא מתקיים בגיניה תניא אמר רבי יוסי בזמנא דבני עלמא אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא ההוא זכאה דאשתכח בעלמא (בעי) קודשא בריך הוא (ל)אשתעי בהדיה בגין דיבעי רחמין על עלמא ויתפיים בהדיהו מה עבד קודשא בריך הוא אשתעי בהדיה על אינון חייבי עלמא אמר ליה לאוטבא ליה בלחודוי ולשיצאה לכלהו מה ארחיה דההוא בר נש זכאה שביק דידיה ונסיב לדכולי עלמא בדיל דיתפיים קודשא בריך הוא בהדיהו:</p>	<p>שנינו בזמן שצדיק שרוי בעולם הדינים לא מתעוררים ולא שולטים בעולם, משום שאותו איש צדיק הוא אות בעולם, והקדוש ברוך הוא רוצה בכבודו, והעולם מתקיים בשבילו. שנינו אמר רבי יוסי, בזמן שבני העולם נמצאים רשעים לפני הקדוש ברוך הוא, אותו הצדיק שנמצא בעולם, (רוצה) הקדוש ברוך הוא מדבר עמו כדי שיבקש רחמים על העולם ויתפיים עמו. מה עושה הקדוש ברוך הוא, מדבר עמו על אותם הרשעים של העולם, אומר לו להיטיב עמו לבדו ולהשמיד את כולם. מהי דרכו של אותו צדיק, עוזב את שלו ולוקח את של כל העולם, כדי שיתפיים הקדוש ברוך הוא עמו.</p>
<p>מנא לן ממשה [ד]אמר ליה קודשא בריך הוא חבו ישראל (שמות לב ח) עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וגו' [תו] אמר ליה (דברים ט יד) הרף ממני ואשמידם וגו' ובהאי (בההוא) שעתא אמר משה אי בגין יקרא דידי ישתעון ישראל מעלמא טב לי מותא ולא יימרון דשביקנא האי דכ[ו]לי עלמא בגין יקרא דילי מיד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יהוה אלהיו ואושיט גרמיה למיתה בכמה אתרי בניניהון דישראל דכתיב (שמות לב לב) ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וגו' ותאנא לא זו משה מתמן עד דמחל קודשא בריך הוא לישראל הדא הוא דכתיב (שם יד) וינחם יהוה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו וכתיב (במדבר יד כ) ויאמר יהוה סלחתי כדברך:</p>	<p>מנין לנו, ממשה, שאמר לו הקדוש ברוך הוא חטאו ישראל, "עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וגו'", עוד אמר לו "הרף ממני ואשמידם וגו'". באותה שעה אמר משה, אם בשביל כבודי ישמדו ישראל מן העולם, טוב לי מות ולא יאמרו שעזבתי את זה של כל העולם בשביל כבודי, מיד "ויחל משה את פני ה' אלהיו", והושיט עצמו למיתה בכמה מקומות בשביל ישראל, שנאמר "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וגו'", ושנינו לא זו משה משם עד שמחל הקדוש ברוך הוא לישראל, זהו שנאמר "וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו", ונאמר (במדבר יד) "ויאמר ה' סלחתי כדברך".</p>
<p>ואלו בנח כתיב (בראשית ו יג) ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא</p>	<p>ואלו בנח נאמר "ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא</p>
<p>ט/ו א</p>	

⁵⁶⁸ פי' כשמתברכים חג"ת ויורדת הטיפה מהמוח לחג"ת צריך שיקדים שלום שהוא היסוד תחלה לפי שהוא עולה בסוד הדעת והוא מושך הטיפה (מ"מ).

⁵⁶⁹ ר"ל כשנכרת הערלה ונראית ראש העטרה אזי יעשה שלום לי ר"ל יתקן הברית ואזי שלם לי (רח"ו). ור"ל שקודם המילה החסדים סתומים בתוך הדעת ולא ירדו ליסוד הנק' שלום. ואחר המילה, אזי יורדים החסדים ליסוד ונותנם למלכות. ושיעור הכתוב אומרת המלכות יעשה שלום לי, דהיינו כשמתקן הברית, אזי שלם לי, שהחסדים ירדו ליסוד ונותנה לי, ומ"ש "שלם יעשה לי", היינו בשעת הזווג שמתברכים חג"ת כבר שלום קדים שהמשך הטיפה מהמוח לחג"ת (מ"מ).

⁵⁷⁰ ויקרא פא ע"ב ושם מתחיל זה המאמר (הערת הזהר).

<p>לפני וגו' אמר ליה נח ולי מה את עביד אמר ליה (שם יח) והקימותי את בריתי אתך וגו' (שם יד) עשה לך תבת עצי גפר ולא בעא⁵⁷¹ רחמי על עלמא ונחיתו מיא ואובידו בני עלמא ובגין כך מי נח כתיב (ישעיה נד ט) מי נח ודאי דביה הוו תליין דלא בעא רחמי על עלמא מכאן אמר רבי יוסי מאי דכתיב (בראשית ט ב) ויחל נח איש האדמה ויחל כמה דאת אמר (במדבר ל ג) לא יחל דברו דאתעביד חול איש⁵⁷² האדמה דבניניה אשתציאו בני עלמא דלא בעא רחמי עלייהו דבר אחר איש האדמה⁵⁷³ דבניניה אתקיימת לבתר דאשתציאו קדמאי דכתיב (בראשית ח כא) לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו':</p>	<p>לפני וגו' אמר לו נח ולי מה אתה עושה. אמר לו "והקימותי את בריתי אתך וגו'", "עשה לך תבת עצי גפר", ולא בקש רחמים על העולם, וירדו המים והאבידו את בני העולם, ולכן נאמר "מי נח", מי נח ודאי, שבו הם היו תלויים, שלא בקש רחמים על העולם. מכאן אמר רבי יוסי מה שנאמר "ויחל נח איש האדמה", ויחל כמו שנאמר "לא יחל דברו", שנעשה חול. איש האדמה, שבגללו השמידו בני העולם, כי לא בקש עליהם רחמים. דבר אחר, איש האדמה, שבשבילו התקיימה לאחר שהשמידו הראשונים, שנאמר "לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו'".</p>
<p>תאנא מי נח אקרונ דהוא גרים דאקרונ על שמיה אמר רבי יוסי זאת לי מה קא מיירי אלא אמר קודשא בריך הוא מי נח גרמו לי דאגלי זאת בעלמא דכתיב (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם (בראשית ט יב) זאת אות הברית וגו' (שם יג) את קשתי נתתי בענן כלומר לית מאן [דאשגח אלא] [דישגח] ליקרא דשמי דרמיוא בזאת ומאן גרים לי מי נח מכאן סימנא לחסידא זכאה דלא [אתגלייא] (יתגלייא) והאי קשת בימיו ולא אצטריך עלמא ביומיו להאי אות ומאן איהו [יצטריך עלמא להאי זאת ומאי ניהו] ההוא דבעי רחמי על עלמא ואתחזי לאנגא עלוי כגון רבי שמעון ובר יוחאי דלא אצטריך עלמא ביומיו להאי אות [ברית] דהא הוא אות [ברית] סימנא בעלמא [הוה] דלא הוה גזרה דאתגזר על עלמא לעילא דלא מבטל לה והיינו דכתיב (ש"ב כג ג) מושל באדם קודשא בריך הוא מושל באדם ומי מושל בקודשא בריך הוא כביכול צדיק דקודשא בריך הוא גזיר ואיהו מבטל:</p>	<p>שנינו הם נקראו מי נח, שהוא גרם שנקראו על שמו. אמר רבי יוסי "זאת לי" במה מדובר, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, מי נח גרמו לי שאגלה זאת בעולם, שנאמר "ואני זאת בריתי אותם", "זאת אות הברית וגו'", "את קשתי נתתי בענן", כלומר אין מי שמשגיח אלא לכבוד שמי שרמוז בזאת. ומי גרם לו, מי נח. מכאן סימן לחסיד צדיק שלא מתגלה הקשת הזו בימיו, ולא צריך העולם בימיו לאות זו (הזאת). ומי הוא אותו שמבקש רחמים על העולם וראוי להגן עליו כמו רבי שמעון בן יוחאי, שלא צריך העולם בימיו את האות הזאת, שהרי הוא היה אות סימן בעולם, שלא היתה גזרה שנגזרה על העולם למעלה שלא מבטל אותה. והיינו מה שנאמר "מושל באדם", הקדוש ברוך הוא מושל באדם, ומי מושל בקדוש ברוך הוא כביכול צדיק, שהקדוש ברוך הוא גזיר והוא מבטל.</p>
<p>כגון רבי שמעון בר יוחאי דיומא חד הוה יתיב אבבא דתרעא [נ"א דמערתא] דלוד זקף עיגוי חזא שמשא דנהיר ואסתים נהורא תלת זמנין אדהכי אתחשך נהורא ואתחזי ביה בשמשא אוכמא וירוקא אמר ליה לרבי אלעזר בריה תא אבתראי ברי ונחמי דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא וקודשא בריך הוא בעי לאודעא לי דודאי תלתין יומין תליא ההוא מלתא דאתגזר לעילא ולא עביד קודשא בריך הוא עד דאודעיה לצדיקיא דהא הוא דכתיב</p>	<p>כמו רבי שמעון בן יוחאי, שיום אחד היה יושב על הדלת של שער (מערת) לוד, הרים עיניו וראה שהשמש מאירה והסתירה אורה שלש פעמים, בינתיים נחשך האור ונראה בשמש שחור וירוק. אמר לו לרבי אלעזר בנו בא אחרי בני, ונראה שהרי ודאי נגזרה גזרה למעלה והקדוש ברוך הוא רוצה להודיע לי, שודאי שלשים יום תלוי אותו הדבר שנגזר למעלה, והקדוש ברוך הוא אינו עושה עד שמודיע לצדיקים, זהו שנאמר "כי לא יעשה ה'</p>

⁵⁷¹ בעי (דפ"ו).

⁵⁷² בראשית נח ע"ב (הערת הזהר)

⁵⁷³ בראשית נח ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(עמוס ג ז) כי לא יעשה יהו"ה אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים:</p>	<p>אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים".</p>
<p>עד דהוו אולי עאלו בההוא כרם חמו חד הוויא דההו אתי ופומיה פתיחא ונ"א והוה לחיש בלישניהו ומלהטא בארעא בעפרא אשתניק רבי שמעון וקטפר ידוי ברישיה דחויא שכיך והויא מאיך פומיה וחמא לישניה מרחיש אמר ליה הוויא חויא זיל ואימא לההוא חויא ועילאהו דהא רבי שמעון בן⁵⁷⁴ יוחאי בעלמא שכיח עייליה לרישיה לחד נוקבא דעפרא אמר גוזר אנא כשם דתתאה אתחזר לנוקבא דעפרא כן עלאה יתחזר לנוקבא דתהומא רבא:</p>	<p>בעוד שהיו הולכים נכנסו לאותו כרם ראו נחש אחד שהיה בא ופיו פתוח, (והיה לוחש בלשונו) ומלהט בארץ בעפר, רבי שמעון ננער בבגדיו והכה בידיו לראש הנחש, ושכך הנחש והשפיל את פיו וראה לשונו רוחשת. אמר לו נחש נחש לך ואמור לאותו הנחש העליון שרבי שמעון בן יוחאי מצוי בעולם, הכניס את ראשו לנקב של עפר אחד, ואמר גוזר אני כשם שהתחתון חזר לנקב העפר כך העליון יחזר לנקב תהום רבה.</p>
<p>רחיש רבי שמעון בצלותא עד דהוו מצלי שמעו חד קלא פוטקרא דקיטפא⁵⁷⁵ עולו לאתרייכו קטפירא דבורייני⁵⁷⁶ לא שראן בעלמא דהא רבי שמעון בן⁵⁷⁷ יוחאי בטיל לון זכאה את רבי שמעון דמארך בעי ביקרך על כל בני עלמא במשה כתיב (שמות לב יב) ויחל משה וגו' דמשמע דאחיד ליה פרגודא ואנת רבי שמעון גוזר וקודשא בריך הוא מקיים הוא גוזר ואנת מבטל:</p>	<p>דיבר רבי שמעון בתפלה, בעוד שהיו מתפללים שמעו קול אחד של א' הממונים על הכריתה וההיזק, הכנסו למקומכם הקשר של הפריצים אנשים ריקים לא שורות בעולם, שהרי רבי שמעון בן יוחאי ביטל אותן. אשריך רבי שמעון שרבוך רוצה בכבודך מעל כל בני העולם, במשה כתוב "ויחל משה וגו'", שמשמע שאחז אותו פרגוד, ואתה רבי שמעון גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים. הוא גוזר ואתה מבטל.</p>
<p>אדהכי חמא דנהיר שמשא ואתעבר ההוא אוכמא אמר רבי שמעון ודאי הא עלמא אתבסם עאל לביתיה ודרש (תהלים יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות⁵⁷⁸ אהב ישר יחזו פנימו מאי טעמא כי צדיק יהו"ה צדקות אהב משום דישר יחזו פנימו מאי פנימו פנים ועלאין דבני עלמא [בעון] למבעי רחמי ומניהו (עלייהו) על כל מה דאצטריכן אמר ליה רבי אלעזר בריה אי הכי⁵⁷⁹ ישר יחזו פנימו מבעי ליה או ישרים יחזו מאי ישר יחזו אמר ליה רזא עלאה⁵⁸⁰ דאינון ימי קדם⁵⁸¹ דעתיקא קדישא סתימא דכל</p>	<p>בין כך ראה שהאיר השמש ועבר אותו השחור, אמר רבי שמעון ודאי שהעולם התבשם. נכנס לביתו ודרש "כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו", למה, "כי צדיק ה' צדקות אהב", משום ש"ישר יחזו פנימו". מה זה פנימו, הפנים העליונים של בני העולם, שצריכים לבקש רחמים ממנו על כל מה שצריכים. אמר לו רבי אלעזר בנו, אם כך היה צריך להיות ישר יחזו פנימו או ישרים יחזו, מה זה ישר יחזו, אמר לו סוד עליון שאותם ימי קדם של העתיק הקדוש סתום כל הסתומים, ימי עולם של ז"א, שהם נקראים פנימו, (שהם) רואים בדרך ישר מה שצריך לראות.</p>

⁵⁷⁴ בר (דפ"ו).

⁵⁷⁵ פוסקרא דקיטפא - קיבוץ החיצונים (אור יקר).

⁵⁷⁶ בורירי - חיצונים.

⁵⁷⁷ בר (דפ"ו).

⁵⁷⁸ בראשית כג ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁹ אי אמרת בשלמא כדאמרן פרשת בראשית נג ע"א וז"ל, (תהלים יא ז) ישר, איהו ישר, כד"א (דברים לב, ד) צדיק וישר, וע"ד יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנו ארחייהו למיהך בארח מישר. ור"ל שכולם יביטו את פניהם אם הם רשומים בעונות ויתקנו דרכיהם לישא פניהם ממום, ואתי שפיר יחזו פנימו, אבל לפי דבריך הניחא פנימו שנוכל לפרשו כמו פניו וכדכתב הרד"ק, אבל ישר יחזו קשה דהול"ל ישר יחזו או ישרים יחזו (רמ"ז).

⁵⁸⁰ כל בחינת פנים של תחתון הוא מסוד יסוד העליון ממנו, וז"ש לשון רזא, שסתמו ביסוד (רמ"ז).

⁵⁸¹ ה"ס ז' תיקוני גולגלתא הנתקנים מעתיק יומין שהוא ימי קדם, ולהיותו סוף עולם א"ס לכך קראו סתימא דכל סתימין, שהוא סותם בתוכו כל הסתומים העליונים שלמעלה ממנו. וז' התחתונות שלו נקראים ימי קדם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סתימין וימי עולם דזעיר אנפין⁵⁸² דאינון אקרין פנימו (דאינון) חמאן בארה מישר מה דאצטריך למחמי⁵⁸³.</p>	
<p>ודותאנא בשעתא דקודשא בריך הוא אשגח בעלמא⁵⁸⁴ וחמא דמתכשרן עובדיהון⁵⁸⁵ דבני נשא לתתא אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אנפין ומסתכלין⁵⁸⁶ כל אינון אנפין⁵⁸⁷ באנפין סתימין⁵⁸⁸ ומתברכן כלהו⁵⁸⁹ מאי טעמא מתברכן משום דמסתכלין אלין באלין בארה מישר⁵⁹⁰ דלא סמו לימינא ולשמאלא הדא הוא דכתיב</p>	<p>ששינו, בשעה שהקדוש ברוך הוא משגיח בעולם ורואה שכשרים מעשיהם של בני האדם למטה, מתגלה העתיק הקדוש בזעיר אנפין, ומסתכלים כל אותם הפנים בפנים סתומים, וכולם מתברכים. למה מתברכים משום שמסתכלים אלו באלו בדרך ישר, שלא סוטים ימינה ושמאלה. זהו שנאמר</p>
<p>ט/ו ב</p>	
<p>ישר יחזו פנימו⁵⁹¹ (תהלים יא ז) ומתברכן כלהו [ומשקיין] (ומסתכיין) דא לדא עד דאתברכן כלהו עלמיא⁵⁹² ומשתכחי כלהו עלמין כחד וכדין אתקרי</p>	<p>"ישר יחזו פנימו", וכולם מתברכים ומשקים זה את זה, עד שמתברכים כל העולמות, וכל העולמות נמצאים כאחד, ואז נקרא "ה' אחד ושמו אחד". וכשחטאי העולם מתרבים, (אז) העתיק הקדוש נסתר ואין משגיחים פנים בפנים, ואז מתעוררים הדינים</p>

⁵⁸² הם סוד אור ז' תיקוני עתיק המשתלשל ממדרגה למדרגה עד שיכנס ויאיר בז' דגולגלתא דזעיר, ובין בעתיק ובין בז"א ז' התיקונים של הגולגלתא מאירים בפניהם בדיקנא שלהם, ואלה אקרין פנימו. ונראה שאמר פנימו ולא אמר פניהם, כי פנימו הוא לשון יותר מיוחד ויותר נודע, וכן בכאן אלו הפנים היותר מיוחדים ועיקרים בעולמות שבהאירם אז כולם מאירים וכמ"ש בסמוך (רמ"ז).

⁵⁸³ ה"ס אור ישר המתפשט בעולמות הקדושה שהם צריכין להשגחתו יתברך לאפוקי עולמות החיצונים. ולפי זה אמר הפסוק כי צדיק ה' צדקות אהב, ירצה חפץ ורוצה במעשה הצדיקים שכולם צדקות וזכויות, ולכך עליהם ישגיח, ובאמת וביושר יחזו פנימו, פי' הפנים הנעלמים (נ"א העליונים) המה יביטו יחזו אותם להיטיב להם, והוא על דרך (כו, ט) ופניתי אליכם וגו' והרבתי אתכם, שנראה שהפניה לבד היא דבר גדול, כי על כן לא אמר להרבות אתכם, ודוק (רמ"ז).

⁵⁸⁴ היא המלכות, אבל מעשי ישראל עולים לה (רמ"ז).

⁵⁸⁵ פי' (נ"א מפני) שנעשים רק לשם שמים, וכל שכן אם יש להם כוונות אמיתיות, כי אז אעפ"י שבני אדם הם למטה בעוה"ז החומרי הם מתהוים רוחניים ופנימיים (רמ"ז).

⁵⁸⁶ נראה שה"ס הסתכלות המצחים הנזכר בייחוד דיודין והוויין, והוא שאור בינה דעתיק מאיר במצחא דאריך שה"ס דעת שבגולגלתא דיליה ושם נגזר יסוד דעתיק, ואותו האור הגדול נמשך למצחא דאור"א ונמשך לז"א, ואז יש כח לזעיר להסתכל במצחא דאריך (רמ"ז).

⁵⁸⁷ פי' דאור"א ודזעיר (רמ"ז)

⁵⁸⁸ מצחא דעתיק המאיר במצחא דאריך (רמ"ז).

⁵⁸⁹ ה"ס הזווגים הנעשים באור"א וזו"ן. אי נמי זיווגי המצחים שכל מצח סוד יסוד ודעת (רמ"ז).

⁵⁹⁰ שכל זה הוא בקו האמצעי ולא מן הצדדין, וידוע שעיקר השפע הוא של האמצעי. וז"ש דלא סטאן לימינא ולשמאלא, כי הימין והשמאל שהם חר"ב אין אורם עצמי רק הארה נמשכת אליהם, וכמו שנזכר בסוד אחסנתא דאור"א. וגם סוף התפשטותם הם עד הרגלים נ"ה ששם יש סתימא, מה שאין כן באור האמצעי מהמצח שבו יסוד העליון ממנו שהוא פתוח וחלול בסוף התפשטותו, וגם בו מתקבצים אורות חר"ב וחור"ג, כנודע מד' פרשיות דתפילין הנתונים במצח וכו' שכשסתכלים אור"א או ז"א במצח דאריך אז הזווגים שלהם שלימים והם שלימים ושויים בקומתם, וכשסתכלים בפנים ולא במצח אז אין זווגם שלם, ולכן אמר בכאן מסתכלן בארח מישור, דהיינו מצחא במצחא, דלא סטאן לימינא ולשמאלא, היינו לשני הפנים. וז"ש כי צדיק ה', שכל קו האמצעי נקרא צדיק, כי בראשו יסוד אור"א ובאמצעיתו יסוד דישראל ובסופו יסוד ז"א. צדקות אהב, שמחבר שתי הצדקות לאה ורחל שנעשות פרצוף אחד ואז היא שוה לו, וטעמו מפני שיש יחזו פנימו (רמ"ז).

⁵⁹¹ אינו יכול לומר ישר יחזה או ישרים יחזו, כי אין ישר הנזכר כאן איש ישר שהוא יראה פניו, אלא הראיה והמחזה מוסב אל הפנים שהם יחזו ישר ובישוור. ואמנם בהסתכלות פנים של זה בפנים של זה, נתון של זה בזה ושל זה בזה, ואם כן כל הפנים כפולים. וזהו (משלי כז יט) כמים הפנים לפנים, ירצה הפנים המתראים במים שפני האדם מתראים בם, וגם הם חוזרים ומתראים בפני האדם, באופן שבכל אחד מהם יש שני פנים, והם ממש כמים שכלולים זכרים ונקבות, וכן מים מ"ם יר"ד מ"ם גם המילוי עולה מ"ם ושניהם גי' פני"ם (רמ"ז).

⁵⁹² עלמא (דפ"ו).

<p>(זכריה יד ט) יהו"ה אחד ושמו אחד וכד⁵⁹³ חובי עלמא סניאו אסתים עתיקא קדישא ולא משגחין אנפין באנפין וכדין דינין מתערי בעלמא וכרסון רמיו ועתיק יומין אסתים ולא אתגלייא הדא הוא דכתיב (דניאל ז ט) חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב עד די כרסון רמיו דאינון כתרין עלאין דמשקיין לכלהו אחרנין לאוקומי בקיומיהו ומאן אינון אבהן ועתיק יומין יתיב ולא אתגלייא וכדין מהפכין חיבי עלמין רחמי לדינא:</p>	<p>בעולם, והכסאות מושלכים, ועתיק הימים סתום ולא מתגלה, זהו שנאמר "חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב עד די כרסון רמיו" [הייתי רואה עד שהכסאות מושלכים ועתיק הימים יושב עד שהכסאות מושלכים] שאותם הכתרים העליונים שמשקים את כל האחרים להעמידם בקיומם, ומי הם האבות, ועתיק הימים יושב ולא מתגלה, ואז הרשעים של העולם מהפכים את הרחמים לדין.</p>
<p>תאנא מסטרא דאימא נפקין גרדינין נימוסין [קליפין]⁵⁹⁴ (גליפין) ואחדון בקולפוי דגבורה⁵⁹⁵ שלטין על רחמי כמה דאת אמר (במדבר טז לה) הנועדים על יהו"ה על יהו"ה ממש וכדין אשתכחו עלמין חסרין (ס"א קמירין) דלא שלמין וקמטותא אתער בכלהו⁵⁹⁶ וכד בני עלמא מכשרין עובדיהו לתתא מתבסמן דינין ומתעברן ומתערי רחמי ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא וכד מתערן רחמי הדוא⁵⁹⁷ וניחומין משתכחן משום דשליטין על ההוא בישא הדא הוא דכתיב (שמות לב יד) וינחם יהו"ה על הרעה וינחם משום (דשלטא על הרעה) דאתכפיא דינא קשיא ושלטין רחמי:</p>	<p>שנינו מצד האם יוצאים שומרי החוקים הקליפות, ואוחזים במקל של הגבורה ושולטים על הרחמים, כמו שנאמר "הנועדים על ה'", על ה' ממש. ואז נמצאים העולמות חסרים (קשורים), שאינם שלמים ומתעוררת בכלם קטטה. וכשבני אדם מכשירים מעשיהם למטה, אזי מתבשמים הדינים ועוברים ומתעוררים רחמים ושולטים על אותו הרע שמתעורר מן הדין הקשה. וכשמתעוררים רחמים נמצאים שמחה ונחומים, משום ששולטים על אותו הרע, זהו שנאמר "וינחם ה' על הרעה". וינחם משום (ששולט על הרעה) שנכנע הדין הקשה ושולטים הרחמים.</p>
<p>תאנא בשעתא דמתבסמן דינין ושלטין רחמי כל כתררא וכתרא⁵⁹⁸ תב בקיומיה ומתברכאן כלהו כחדא וכד תייבין כל חד וחד לאתריה ומתברכאן כלהו כחדא ומתבסמא אימא בקלדיטי גליפין⁵⁹⁹ ותייבין לסטרהא (ו) כדין אקרי תשובה שלימא⁶⁰⁰</p>	<p>שנינו בשעה שהדינים מתבשמים, ושולטים הרחמים, כל כתר וכתר שב לקיומו, וכולם מתברכים כאחד. וכששבים כל אחד ואחד למקומו וכולם מתברכים כאחד, והאם מתבשמת במפתחות, החקוקים ושבים לצדה,</p>

⁵⁹³ ע"י מעשי הרשעים נעשה עבודת כל צבאות העליונים בעמל ויגיעה רבה מצד כח הבחירה שנעשה אז גם בהם וכנז', ומזה נפיק הנהר דינור אשר על ראש רשעים יחול, וכמ"ש ב"זוה"ק (ויקרא טו ע"ב) כד חובי עלמא וכו' (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁵⁹⁴ שיוצאים קליפות מינים ממינים שונים (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁵⁹⁵ סטרא דאמא היינו יסוד דאמא ונק' סטר' שהוא סוף וסיום דילה ומשם יוצאין כחות הטומאה מאחור דז"א ונאחזין באחור דגבורה דהיינו אחור אה"ה העולה דם כי ה"ג כולם הם והאחור הלבוש שעליהם משם יונקים כל הכחות הנז'. וז"ש ואחדין בקולפי דגבורה. פי' לבוש הב' אחור הלבוש דשמא קליפא וזהו קולפי (זהר הרקיע). שנאחזים במטה ושבט הגבורות שהם קוי הדין (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁵⁹⁶ שנעשה קטטות ומריבות בכל העולמות ע"י התקרבות וכניסת הרע בהם, ועי"ז הוה עבודתם בעמל ויגיעה רבה, ומזה הוא ג"כ זיעתן של חיות ונפיק מזה הנהר דינור אשר על ראש רשעים יחול (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁵⁹⁷ חדוה (דפ"ו).

⁵⁹⁸ עי' לעיל יא ע"ב שהמילה "כתרין" כינוי לספירות.

⁵⁹⁹ פי' כי הנה הכסף התפשטותו למטה טוב והזהב כל עוד שמתפשט למטה מתחזק הדין דהיינו ה"ג לכן צריך לזהב ארמאה וזהו התנופה ארמותא כי צריך להעלותו לשרשו ביסוד אימ' ששם הדינין מתבסמ' וביסוד אימ' שהם נ' שערים שהם ה"ג כ"א כלולה מי' וזהו קלדיטי. פי' מפתחות השערים גליפין אותן שערים שהם חקוקים ביסוד שלה כי אלו השערים הם שורש ה"ג ושם הדינין ומתבסמים כד תייבין לסטרהא ואמר בלשון רבים משום שביסוד שלה הם הנ' שערים שאמרנו (זהר הרקיע).

⁶⁰⁰ ר"ל תשובה ה' כי אימ' היא ה' ותשוב היינו שיחזרו ה"ג לעלות לה' עילאה שהיא אימ' וגם תשוב ה' שהם הה"ג שחוזרים שם וכאשר אין תשובתו שלימה גורם להחזיר ה"ג לנוקב' דז"א או לאיזה בחי' פחות או יותר הכל לפי מה שהגיע תשובתו וממתקת ה"ג בחזרם אבל אין המיתוק שלם אלא דווקא כשהיה תשובתו שלימה שגורם להחזיר ה"ג ליסוד דאימ' כי שם מתבסמין היטב מאחר ששרשם שם ואז מתכפר העולם דהא אימא

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואתכפר עלמא דהא [אימא] (אמא) בחדוותא שלימתא יתבא דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה וכדין אתקרי יום הכפורים דכתיב ביה (ויקרא טז ל) לטהר אתכם מכל חטאתיכם ומתפתחין המשין תרעין דסטריין גליפין:</p>	<p>אז נקראת תשובה שלימה, והעולם מתכפר. שהרי האם יושבת בשמחה שלימה, שנאמר אם הבנים שמחה, ואז נקרא יום הכפורים, שנאמר בו "לטהר אתכם מכל חטאתיכם", ונפתחים חמשים שערים של צדדים חקוקים.</p>
<p>תאנא כתיב (ויקרא ה כג) והיה כי יחטא ואשם מהו כי יחטא ולבסוף ואשם אלא הכי תאנא כי יחטא מאינן חובין דאקרון חטא דכתיב (במדבר ה ו) מכל חטאות האדם ואשם כמה דאת אמר (במדבר ה ח) האשם המושב ליהויה ואשם ויתקן כלומר אם יתקן עובדוי והשיב את הגזלה אשר גזל (ויקרא ה כג) אמר רבי יוסי [מ]משמע דכתיב והשיב וישיב לא כתיב אלא והשיב [דייקא] (דווקא):</p>	<p>שנינו, נאמר "והיה כי יחטא ואשם", מה זה כי יחטא ולבסוף ואשם, אלא כך שנינו, כי יחטא מאותם חטאים שנקראו חטא, שנאמר "מכל חטאת האדם". ואשם, כמו שנאמר "האשם המושב לה" ואשם ויתקן, כלומר אם יתקן את מעשיו "והשיב את הגזלה אשר גזל", אמר רבי יוסי ממשמע שנאמר והשיב לא כתוב וישיב אלא והשיב, והשיב דווקא.</p>
<p>תניא בארבע תקופין דשתא קלא אתפסק ודינין מתערין ותשובה תליא עד דאתתקן וכד דינין מתערין קלא נפיק וארבע זווין (ס"א זמנין) דעלמא סלקין ונחתין כרוזא קרי ולית מאן דישגה ויתער וקודשא בריך הוא זמין אם יתובון יתוב ואי לאו בלא (ס"א קלא) אתפסק ודיניא אתעבידו וכדין אתקרי ויתעצב ויתעצב בבתי בראי⁶⁰¹ אמר רבי יהודה תנינן מן יומא דאתחרב בי מקדשא לית יומא דלא אשתכח ביה רתחא בישא מאי טעמא משום דתנינן אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלם דלעילא עד שיכנסו ישראל בירושלם דלתתא⁶⁰² ובגין כך רתחא אשתכחת בעלמא:</p>	<p>שנינו בארבע תקופות השנה הקול נפסק ומתעוררים הדינים והתשובה תלויה, עד שמתתקן, וכשהדינים מתעוררים יוצא קול וארבע זויות (פעמים) העולם עולים ויורדים. הכרוז קורא ואין מי שישגיח ויתעורר, והקדוש ברוך הוא מזומן, אם ישובו ישוב, ואם לא הכל (ס"א הקול) נפסק, והדינים נעשים, ואז נקרא ויתעצב, ויתעצב בבתי החיצונים. אמר רבי יהודה שנינו, מיום שנחרב בית המקדש אין יום שלא נמצא בו כעס רע. למה, משום ששנינו, אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנסו ישראל לירושלים של מטה, ולכן נמצאת רתחה בעולם.</p>
<p>אמר רבי יוסי כתיב (ויקרא יח ו) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, ונאמר "אמך היא לא תגלה ערותה", ושנינו אמך היא ודאי, הרי אם גלה ערוותה מי צריך להשיב אותה, ודאי לתקן את מה שגלה. ששנינו כשמתגבר יצר הרע באדם, אינו מתגבר אלא באותן עריות, וכל החטאים אחוזים באותה ערוה, ונאמר לא תגלה. כשמתתקן מתקן כנגד אותו שגלה, וזו נקראת תשובה.</p>	<p>אמר רבי יוסי נאמר "ערות אביך וערות אמך לא תגלה", ונאמר "אמך היא לא תגלה ערותה", ושנינו אמך היא ודאי, הרי אם גלה ערוותה מי צריך להשיב אותה, ודאי לתקן את מה שגלה. ששנינו כשמתגבר יצר הרע באדם, אינו מתגבר אלא באותן עריות, וכל החטאים אחוזים באותה ערוה, ונאמר לא תגלה. כשמתתקן מתקן כנגד אותו שגלה, וזו נקראת תשובה.</p>

בחדוותא שלימתא בסוד יין המשמח אבל כשה"ג מתפשטות ואינם חוזרים לשרשם אז הוא בסוד יין המשכר וזהו שאמר בחדוותא ואז הוא יום הכיפורים שהוא באימ' שאז חוזרי' הגבורות להתבסס באימא (זהר הרקיע).

⁶⁰¹ עי' פרשת שמות יח רע"א ופרשת נח סא ע"ב ויחי רמח ע"ב ופרשת ויצא קסג ע"א ועי' עוד לקמן קמד ע"א (לש"ו). ועי' הקדו"ש כד ע"ד, כז ע"ד.

⁶⁰² נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה, וה"ס זווג אבא באימא הנקרא ירושלם של מעלה, עד שיכנס בירושלם של מטה, וה"ס זווג ז"א בנוק' הנק' ירושלם שלמטה. ומצינו בזו במ"א דלעילא באר"א לא מתפרשן לעלמין וזווגייהו תדיר, בסוד ונהר יוצא מעדן יוצא תדיר ולא פסיק. אך אמנם זה הזווג דלא פסיק הוא זווג חיות העולמות כנ"ל (שעה"כ כג ע"א).

⁶⁰³ מאי (דפ"ו).

⁶⁰⁴ סגיא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי יצחק כל חובי עלמא אחידן (דא) בדא עד דאימא אתגליא בניניהון וכד איהי אתגלייא כל אינון בנין אתגליין (בנינה) וכתוב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים וכד אתתקן עלמא לתתא אתתקן כלא עד דסלקא תקונא לאימא קדישא ומתתקנא ואתכסייא ממה דאתגליא ובגין כך כתיב (תהלים לב א) אשרי נשוי פשע כסוי חטאה וכדין אקרי תשובה תשובה ודאי וכדין יום הכפורים אתקרי כמה דכתיב (ויקרא טז ל) מכל חטאתיכם לפני יהוה תטהרו אמר רבי</p>	<p>אמר רבי יצחק כל חטאי העולם אחוזים זה בזה, עד שהאם מתגלה בגללם, וכשהיא מתגלה, כל אותם הבנים מתגלים (בשבילה), ונאמר "לא תקח האם על הבנים". וכשנתקן העולם למטה הכל מתתקן, עד שעולה התיקון לאם הקדושה ומתתקנת ומתכסית ממה שהתגלתה, ולכן נאמר "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה", ואז נקראת תשובה, תשובה ודאי. ואז נקרא יום הכפורים, כמו שנאמר "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו". אמר רבי</p>
<p>מז/א</p>	
<p>יהודה אימתי אתקרי תשובה⁶⁰⁵ כד אימא מתכסייא וקיימא בחדוא ועל בנין דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה ותבאת בקיומא ומאן [דהוה] (דהוא) סגיר תב לאתריה וכלהו תבין (ל)חד (ו)לחד ומתברכאן כל חד וחד וכדין אתקרי תשובה (שלימא) תשובה סתם לאכללא כלא:</p>	<p>יהודה מתי נקראת תשובה, כשהאם מתכסה ועומדת בשמחה על הבנים, שנאמר "אם הבנים שמחה", ושבה לקיום. ומי שהיה סגור, שב למקומו, וכולם שבים אחד לאחד, ומתברכים כל אחד ואחד, ואז נקראת תשובה (שלימה), תשובה סתם להכליל הכל.</p>
<p>אמר רבי יצחק כד [מתכשר] (מתקשר) עלמא כוליה ומתכשרו כחדא כתיב (תהלים קח ה) כי גדול מעל שמים חסדך מעל שמים דאקרי שמים וומאי איהו דא איהי אימא והיינו דאקרי תשובה רבי יהודה אמר דיקא דכתיב מעל שמים אלמלא כתיב על שמים משמע ההוא אתר דקיימא על שמים ולא יתיר כיון דאמר מעל שמים משמע ההוא אתר דקיימא [על השמים] ועל השמים לעילא לעילא (ומאי איהו איהי אימא והיינו דאקרי תשובה) ודואנא בההוא זמנא דמתכשרן עובדין לתתא ואימא בחדוותא אתגלייא עתיקא קדישא ותב נהורא לזעיר אנפין וכדין כלא בחדוותא כלא בשלימו כלא אשתכחו בברכאן ורחמין זמינין ועלמין כלהו בחדוותא הדא הוא דכתיב (מיכה ז יט) ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו מאן ישוב ישוב עתיקא קדישא לאתגלייא בזעירא ישוב לאתגלייא דהוה סתים בקדמיתא וכלא אתקרי תשובה⁶⁰⁶:</p>	<p>אמר רבי יצחק כשמכשר העולם, כלו מתכשר כאחד. נאמר "כי גדול מעל שמים חסדך", מעל שמים, שעולה למעלה מהמקום שנקרא שמים, ומיהו, זוהי האם, והיינו שנקראת תשובה. רבי יהודה אומר מדיוק שנאמר מעל שמים, אלמלא כתוב על שמים משמע אותו מקום שעומד על שמים ולא יותר, כיון שאמר מעל שמים, משמע אותו מקום שעומד על השמים למעלה למעלה. ומהי, היא אמא, וזהו שנקרא תשובה, ששנינו באותו זמן שמכשרים המעשים למטה והאם בשמחה, מתגלה העתיק הקדוש, ושב האור לזעיר אנפין, ואז הכל בשמחה, הכל בשלמות, הכל נמצאים בברכות, והרחמים מזומנים, וכל העולמות בשמחה, זהו שנאמר ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו, מי ישוב, ישוב העתיק הקדוש להתגלות בזעיר, ישוב להתגלות שהיה סתום בראשונה, והכל נקרא תשובה.</p>
<p>אמר רבי יהודה כלא בכלל כלא סתם וכתוב (דברים יג יח) למען ישוב יהוה מחרון אפו ונתן לך רחמים אמר רבי יצחק כלא הוא ודאי והא אוקימנא</p>	<p>אמר רבי יהודה הכל בכלל, הכל סתם, ונאמר "למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים". אמר רבי יצחק הכל הוא ודאי, והרי בארנו את הדברים לפני רבי שמעון. "והשיב</p>

⁶⁰⁵ ע"י ה"ג מדות הרחמים מתקבל התשובה, ונקרא ע"ז הבינה בשם תשובה כנודע, וכמש"כ בזה"ק ויקרא (טז ע"א) ע"ש וברע"מ (פ' נשא דף קכב וקכג). וכן כל ה"ג תיקונים הם נפקין מהבינה דהמ"ס וכמ"ש בשער א"א (פרק י), ובהם מתקיים העולם, והוא מדת התשובה שאמר הפרד"א שעל ידו נתקן הכל. והכוונה הוא על האור הדעת עלאה אשר ממנו הוא השם מ"ה אשר יצא בעת התיקון (דע"ה ח"ב ג ע"ד).

⁶⁰⁶ אמרו בזה"ק (פרשת ויקרא טז ע"א) על ה"ג תיקונים, וכלא אתקרי תשובה ע"ש, ומהם נתקנו כל המלכין קדמאין כנודע בספד"צ פ"א. והרי אמר הפרד"א ג"כ כי יסודות כל הבריאה הנה הם נעשו קודם שנברא העולם והוא בסוד כל דברינו הנז' (דע"ה ח"א א ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מלי קמיה⁶⁰⁷ דרבי שמעון והשיב את הגזלה (ויקרא ה כג) תמן שאילו חברייה מפני מה בגזלה כתיב והשיב את הגזלה ולא יתיר אלא הא אוקימנא דא שוי דחילו עלאה כתיב ודא דגניב שוי דחילו תתאה לקבליה ולא דחילו עלאה מה כתיב לעילא נפש כי תחטא⁶⁰⁸ (ויקרא ד ב) כדקאמרן דאורייתא וקודשא בריך הוא תוהין עליה ואמרי נפש כי תחטא וגו' וכתוב (ויקרא ה טו) נפש כי תמעול מעל וגו' (שם ד) או נפש כי תשבע וגו':</p>	<p>את הגזלה", שם שאלו החברים מפני מה בגזלה, נאמר "והשיב את הגזלה" ולא יותר. אלא הרי בארנו שזה שם יראה העליונה כמו התחתונה, וזה שגונב שם את היראה התחתונה כנגדו ולא היראה העליונה. מה כתוב למעלה, "נפש כי תחטא" כמו שאמרנו שהתורה והקדוש ברוך הוא תמהים עליו, ואומרים "נפש כי תחטא וגו'", ונאמר "נפש כי תמעול מעל וגו'", או "נפש כי תשבע וגו'".</p>
<p>אמר רבי יצחק כתוב נפש⁶⁰⁹ ואלא נשמה והכא גופא (ס"א רוחא) ונפש דכתיב (ויקרא ה כג) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה מאן דבעי לתקנא עובדוי כמה דאמרן והשיב מאן והשיב אלא כמאן דיתקן עובדין בגין דיתב מבועי מייא לאתרייהו לאשקאה נטיען דהא הוא גרים בחובוי לאתמנעא מנייהו ועל דא והשיב את הגזלה וגו' כמה דאתמר וע"כ:</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב נפש ולא רוח ולא נשמה, וכאן גוף (רוח) ונפש, שנאמר "והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה", מי שרוצה לתקן את מעשיו כמו שאמרנו. והשיב, מי זה והשיב, אלא כמי שיתקן מעשים כדי שישב מעיינות המים למקומם, להשקות את הנטיעות, שהרי הוא גרם בחטאיו למנוע מהם, ועל זה והשיב את הגזלה וגו' כמו שנתבאר.</p>
<p>רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון עאל רבי אלעזר בריה אמר רבי שמעון כתיב (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרח וגו' צדיק כתמר מאי כתמר דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא כמו תמר דסליק לשבעין שנין מאי טעמא כתמר אלא אף על גב דקרא אסהיד חברייה כלוה לא בעו לגלאה אבל צדיק כתמר יפרח על גלותא דבבל אתמר דהא לא תבת שכינתא לאתרהא אלא בסוף שבעין שנין הדא הוא דכתיב (ירמיה כט י) כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם ודא הוא צדיק כתמר יפרח דסליק דכר ונוקבא לשבעין שנין:</p>	<p>רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון, נכנס רבי אלעזר בנו, אמר רבי שמעון נאמר "צדיק כתמר יפרח וגו'", צדיק כתמר, מה זה כתמר, שהרי מכל האילנות של העולם אין מי שמתעכב לפרוח כמו תמר, שעולה לשבעים שנים. למה כתמר, אלא אף על גב שהכתוב מעיד, החברים כולם אין רוצים לגלות, אבל צדיק כתמר יפרח, זה נאמר על גלות בבל, שהרי לא שבה שכינה למקומה, אלא לסוף שבעים שנה, זהו שנאמר "כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם", וזהו צדיק כתמר יפרח, שעולה זכר ונקבה לשבעים שנה.</p>
<p>צדיק דא קודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק ה' צדקות אהב וכתוב (שמות ט כז) יהוה הצדיק וכתוב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב (תהלים צב יג) כארוז בלבנון ישנה מהו ארוז</p>	<p>צדיק זה הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "כי צדיק ה' צדקות אהב", ונאמר "ה' הצדיק", ונאמר "אמרו צדיק כי טוב". "כארוז בלבנון ישנה", מה זה ארוז, זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "בחור כארוזים" (שיושב על כסא של</p>

⁶⁰⁷ קמי (דפ"ו).

⁶⁰⁸ יג ע"ב (הערת הזהר). הנפש היא קרובה להקליפה, ובסוד (ויקרא ד ב) נפש כי תחטא (כמ"ש הרב בשער עקודים (פרק ב) וכן הגר"א בספד"צ (פ"ד דף כט ע"א) והוא בזוה"ק ויקרא טז ע"א) שכל החטאים הם בנפש וכן כל העונשים הם בנפש משום שהיא בעץ הדעת ט"ר, והיא קרובה אל הקליפה (דע"ה ח"ב צ ע"ג).

⁶⁰⁹ אחר כך יתודה סדר הוידוי על עונותיו וצריך להתודות מעומד כנודע וכו' כשאתה מתודה, צריך שתכוין שאתה עומד בעולם העשיה, ונודע שהנפש הוא מעולם העשיה. גם נודע שהנפש היא החוטאת, בסוד ונפש כי תחטא. והנה בחי' נפשך היא האומרת עתה הוידוי הזה, וסוד הענין הוא לפי שעתה רוצה האדם לישן, והשינה היא אחד מס' במיתה. ובפרט עתה שכונתך היא להעלות נפשך בסוד מ"ן למעלה כנז' בדרושים שקדמו, ולכן צריך שתחשוב בעצמך כאלו עתה אתה נפטר מן העולם, ורצונך להעלות נפשך למעלה כנז'. והנה בהיות החטאים מצויים בנפש הקלי' דביקים בה ואינן מניחי' אותה לעלות, ולכן באמרך הוידוי בלב שלם, מתפרדין הקלי' מנפשך אשר בעולם העשיה, ואז עי"כ תוכל לעלות לעולמות העליונים, ותכוין בלב שלם כאלו אתה עומד לפני ב"ד ונידון לפנייהם ונתחייב מיתה, ואתה מוסר עצמך לקבל מיתה בסבר פנים יפות עי"ב ל"ד לכפר עונות וכו' (שעה"כ נה ע"א). ועי' עוד פי' הרמב"ן על התורה (ויקרא ד ב). לקמן כה ע"ב (לש"ו), ועי' פרדס רמונים - שער לא פרק י.

זהר ויקרא חלק א'

<p>דא קודשא בריך הוא ודכתיב (שה"ש ה טו) בחור כארזים (דיתב על כרסייא דיעקב שלימא) בלבנון ישגא בלבנון ודאי ודא הוא עדן [עילאה] (דלעילא)⁶¹⁰ דעליה כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהי"ם זולתך והאי ארו בהווא אתר עלאה ישגא ודא בגלותא בתראה הוא כהאי ארו דאתעכב לסלקאה ומשעתא דסליק⁶¹¹ עד דקאים בקיומיה הוא יומא ושירותא דיומא אחרינא עד דעביד צל בנהורא דיממא וארו לא סליק אלא בעדונא דמיא כמה דאת אמר (במדבר כד ו) כארזים עלי מים כך ארו בלבנון ישגא אדמתמן (ומתמן) נפיק מבושא ונהרא דמיא לאשקאה וארו דא קודשא בריך הוא דכתיב (שיר ה טו) בחור כארזים:</p>	<p>יעקב השלם). "בלבנון ישגה", בלבנון ודאי, וזהו העדן שלמעלה, שעליו נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך", והארז הזה באותו מקום עליון ישגה, וזה בגלות האחרונה הוא כמו הארז הזה שמתעכב לעלות, ומשעה שעולה עד שעומד בקיומו הוא יום, ותחילת היום האחר, עד שעושה צל באור היום, והארז לא עולה אלא בעדון של המים, כמו שנאמר "כארזים עלי מים" כך "ארז בלבנון ישגה", שמשם יוצא מעיין ונהר של המים להשקות, וארו זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "בחור כארזים".</p>
<p>שתולים בבית יהו"ה לזמנא דמלכא משיחא בחצרות אלהינו יפריחו בתחיית המתים עוד ינובון בשיבה בהווא יומא דישתכח עלמא חרוב דשנים ורעננים יהיו לבתר דכתיב (ישעיה סו כב) השמים החדשים⁶¹² והארץ החדשה וכדין (תהלים קד לא) ישמח יהו"ה במעשיו כתיב וכל כך</p>	<p>"שתולים בבית ה'", לזמנו של מלך המשיח. "בחצרות אלהינו יפריחו", בתחיית המתים. "עוד ינובון בשיבה", באותו יום שהעולם ימצא חרוב. "דשנים ורעננים יהיו", לאתר שנאמר "השמים החדשים והארץ החדשה", ואז "ישמח ה' במעשיו" כתוב, וכל כך</p>
<p>מז/ב זהר:</p>	
<p>למה להגיד כי ישר יהו"ה צורי ולא עולתה בו (תהלים צב טז):</p>	<p>למה "להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו".</p>
<p>תו פתח ואמר (משלי טז כח) איש תהפוכות⁶¹³ ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף⁶¹⁴ איש תהפוכות ישלח מדון כמה דאמרן חייביא עבדי פנימו</p>	<p>עוד פתח ואמר, "איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף". איש תהפוכות ישלח מדון, כמו שאמרנו הרשעים עושים פגם למעלה, ונרגן מפריד אלוף, מפריד אלופו של עולם, וזה הקדוש ברוך הוא. דבר אחר איש תהפוכות ישלח מדון, מה זה ישלח, ישלח את אותן</p>

⁶¹⁰ אבא, ואמר "עילאה" לאפוקי חכמה דז"א (יהל אור).

⁶¹¹ ר"ל, אלף שנה של הגלות ועוד חצי היום עד חצי שעה אחר חצות, שאז מתחיל היום להעריב (יהל אור).
⁶¹² משורש הדינין אשר בהמלכות, הנה הוא כל סוד הצמצום אשר מזה נמשך כל תכונת העביות, שהוא כל ענין דגוף וכלים. וע"י השתלשלות המדרגות של המלכיות אשר מפרצוף ופרצוף ומעולם לעולם, הנה נתגלמו שרשי הדינין שבה להוציא מהם כל תכונת העביות וגוף וכלים הראוי לכל עולם. אך ע"י המתקת הדינין אשר ע"י התיקונים דלעתיד. [והתיקונים הנה הם ע"י אחד מב' דברים, אם ע"י התורה והמצוה, אם ע"י כל המאורעות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות, וכנודע כ"ז בדברינו בספר הקדוש ובספר הדע"ה, אך ע"י אלו ב' דברים הנה יושלם התיקון עכ"פ.] ויתמתקו ויתבסמו כל הדינין, ואז הנה יתוקן ג"כ כי יתבטל ויזדכך כל העביות, ויתוקן ויתעלה כל חומר לצורה וכל גוף לנשמה, והוא חידוש העולם דלעתיד, ע' זוה"ק ויקרא (טז סע"א) ובסוף פ' ואתחנן (דף ער ע"ב), ובפדר"א (פרק נא) (כללים ח"ב נ ע"א).
⁶¹³ הוא הבלתי קיים בעבודת ה' והמתהפך מטוב לרע ותוהא על מעשים טובים שעשה, והוא מהפך סדרו של עולם שהוא שהקדושה תגבר על החיצונים (רמ"ז).

⁶¹⁴ המשתמשים בקבלה מעשיית בלי כוונת וידיעת יחודי השמות למעלה, הנה הם מקצצים בנטיעות, ועליהם נאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף (כמ"ש בזוה"ק ויקרא טז ע"ב, ופ' צו לא ע"א, ופ' אחרי עד ע"א, וכן בהשמטות זוהר בראשית רסב ע"א) (הקדוש נב ע"ד), בכח הבחירה הניתן בהבריאה שהיא מסוד הפירוד, ובסוד שנאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף (ע' זוהר ח"א לד ע"א וח"ג טז ע"ב, לא ע"א, עד ע"א), והנה יוצא ע"ז מציאות הרע אשר מסוד עולם התוהו מן הכח אל הפועל תמיד בכל תוקפו (כללים ח"א לה ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לעילא⁶¹⁵ ונרגן מפריד אלוף מפריד אלופו של עולם ודא קודשא בריך הוא דבר אחר איש תהפוכות ישלח מדון מהו ישלח ישלח לאינון נטיען מדון דינקן מסטרא דדינא ונרגן מפריד אלוף כמה דאמרן חייביא עבדין פגימו לעילא מפריד דיחודא לא אשתכח מפריד למטרוניתא ממלכא ולמלכא ממטרוניתא:</p>	<p>נטיעות מדון שיונקים מן הצד של הדין. ונרגן מפריד אלוף, כמו שאמרנו הרשעים עושים פגם למעלה, מפריד שהיחוד לא נמצא, מפריד את המלכה מהמלך, ואת המלך מהמלכה.</p>
<p>ובגין כך לא אקרי אחד דאחד לא אקרי אלא כד אינון בזוגא חדא ווי לאינון חייביא דעבדין פרודא לעילא זכאין אינון צדיקייא דאינון מקיימין קיומא דלעילא וזכאין אינון מאריהון דתשובה דתייבין כלא לאתרייהו ועל דא תנינן אתר דבעלי תשובה יתבי צדיקים גמורים לא יתבי ביה ומאי טעמא אלא אינון אתתקנו באתר עלאה⁶¹⁶ באתר דשקוי דגנתא משתכח מתמן ודא (מה) הוא תשובה ועל דא אקרין בעלי תשובה:</p>	<p>ולכן לא נקרא אחד, שאחד אינו נקרא אלא כשהם בזוג אחד, אוי לאותם הרשעים שעושים פירוד למעלה, אשרי אותם הצדיקים שמעמידים את הקיום שלמעלה, ואשרי בעלי התשובה שמשיבים הכל למקומם. ועל זה שנינו, המקום שבעלי תשובה יושבים צדיקים גמורים לא יושבים בו. למה, אלא ההם התתקנו במקום עליון, במקום משם נמצאת השקאת הגן, וזוהי תשובה, ועל זה נקראים בעלי תשובה.</p>
<p>ואלין אתתקנו באתר אחרא דאקרי צדיק ועל דא אלין יתבין באתר עלאה ואלין יתבין באתר זוטרא מאי טעמא אלין תייבין מיא לאתרייהו מאתר עלאה דנהרא עמיקא⁶¹⁷ עד ההוא אתר דאקרי צדיק וצדיקים גמורים נגדין לון מההוא אתר⁶¹⁸ (ממש) דאינון יתבי להאי עלמא ועל דא אלין עלאין ואלין תתאין זכאה חולקהון דמארי תשובה וזכאה חולקהון דצדיקייא דבגיניהון עלמא מתקיימא:</p>	<p>ואלו מתתקנים במקום אחר שנקרא צדיק, ועל זה אלה יושבים במקום עליון, ואלה יושבים במקום קטן. למה, אלו משיבים מים למקומם מהמקום העליון של הנהר העמוק, עד אותו מקום שנקרא צדיק, וצדיקים גמורים נמשכים מאותו מקום שהם יושבים לעולם הזה, ועל כן אלו עליונים ואלו תחתונים, אשרי חלקם של בעלי התשובה, ואשרי חלקם של הצדיקים, שבגללם העולם עומד.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (ויקרא ה כג) והיה כי יחטא ואשם וגו' מה כתיב לעילא (ויקרא ה כב) או מצא אבדה וכחש בה וגו' דהא בגין דא אסתלק קודשא בריך הוא מכלא כביכול קודשא בריך הוא לא אשתכח בקיומיה דהא כנסת ישראל אתפרשא מאתרהא הדא הוא דכתיב (ירמיה ז כח) אבדה</p>	<p>זהו שנאמר "והיה כי יחטא ואשם וגו'", מה כתוב למעלה, "או מצא אבידה וכחש בה וגו'", שהרי בשביל זה מסתלק הקדוש ברוך הוא מהכל. כביכול הקדוש ברוך הוא לא נמצא בקיומו, שהרי כנסת ישראל נפרדה ממקומה, זהו שנאמר "אבדה האמונה", מה זו האמונה, זו כנסת ישראל כמו שנאמר "ואמונתך</p>

⁶¹⁵ שמחסיר משם כל אותו האור והשפע של המעשים הטובים שעשה, ומורידו למטה ומגביר כח הקליפות להעזי ולהתגרות על הקדושה. והענין הוא שמתחילה כשנתהוו הקליפות הושפע בהן די חיותן בצמצום ובזה היו נכנעות אל הקדושה כי כן היה רצונו של מקום, אבל כדי שתהיה בחירה ושכר ועונש המציא בהם כח תאוה וחשק לפתות את בני אדם ולהחטיאו, והוא ממש ענין המשל שהמשיל בזוהר פרשת תרומה קסג ע"א מאותה זונה שצוה אותה המלך לפתות את בנו וכו', (רמ"ז).

⁶¹⁶ פי' בינה וז"ש באתר דשקוי דגנתא משתכח מתמן דהיינו בינה שהז"א השקאתו היא משם (מ"מ). וז"ש (ברכות ל"ד ע"ב) במקום שבע"ת עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי הצדיקים הגמורים הם בסוד מדריגת הרוח שתלוי בעבודה בסטרא דכורא, אבל בע"ת צריכים לעלות לבינה בבחינת סיוע עליון בסוד מ"ש שחותר חתירה מתחת כסה"כ מקום ששם אין בחירה ועבודה ואינו תלוי ביד האדם, ומשם הוא תיקונו, וכן הוא בסוד אלף הז' שאז מלכות סלקא לבינה, הוא ג"כ בסוד התשובה למקום שאין שם עבודה, ובינה מעברת ממנה כל הקלקולים שהיו דבוקים בה בסוד דנפקא מאתלטייא, ונותנת בה אורות חדשים מה שלא היה בתחילה, והיינו סוד הגדרים וסייגים שצריך בע"ת מה שאינו לפי הגבול של התורה בחיוב העבודה, וז"ס הפרש שבין תיקוני גלגלתא ובין תיקוני הדיקנא, והענין סוד נורא מאד (פת"ש א"א לא).

⁶¹⁷ ע"ל י ע"ב חד נהרא עמיקא כו' (יהל אור).

⁶¹⁸ מצדיק (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האמונה מאי אמונה דא כנסת ישראל⁶¹⁹ כמה דאת אמר (תהלים צב ג) ואמונתך בלילות אבדה האמונה כמה דאת אמר (ירמיה ט יא) על מה אבדה הארץ וכלא חד והא אוקימנא אבדה ולא נאבדת⁶²⁰ ולא אבודה כגוונא דא (ישעיה נז א) הצדיק אבד אבוד או נאבד לא כתיב אלא אבד הדא הוא דכתיב (ירמיה ז כח) אבדה האמונה בגין כך והשיב את הגזלה או את האבדה וגו':</p>	<p>בלילות". אבדה האמונה, כמו שנאמר "על מה אבדה הארץ", והכל אחד. והרי בארנו אבדה ולא נאבדת ולא אבודה, כדוגמא זה "הצדיק אבד", לא כתוב אבוד או נאבד אלא אבד, זהו שנאמר "אבדה האמונה", בשביל כך "והשיב את הגזלה או את האבדה וגו'".</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא דוכתינן אית בגיהנם רשימין למחללי שבתות בפרהסיא ולא ח(ו)זרין בתיובתא מאותו חלול וממנן עלייהו ואוף הכי דוכתינן אית בגיהנם לאינן דמגלי עריין⁶²¹ ולאינן דמגליין פנים בתורה שלא כהלכה ולאינן דשפכין דם נקי ולאינן דאומין לשיקרא ולאינן דשכבין עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה ואוף הכי לעובר על שם"ה לא תעשה לכל חובא אית דוכתא בגיהנם וממנא עליה ושטן יצר הרע דיליה ממנא על כלהו חובין ודוכתינן וממנן דיליה:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, מקומות יש בגיהנם רשומים למחללי שבתות בפרהסיא ולא חוזרים בתשובה מאותו חלול, וממונים עליהם. וכמו כן כאן יש מקומות בגיהנם לאותם שמגלים עריות, ולאותם שמגלים פנים בתורה שלא כהלכה, ולאותם ששופכים דם נקי, ולאותם שנשבעים לשקר, ולאותם ששוכבים עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה. וכמו כן כאן למי שעובר על שם"ה לא תעשה, לכל חטא יש מקום בגיהנם וממונה עליו, ושטן יצר הרע שלו ממונה על כל החטאים, והמקומות והממונים שלו.</p>
<p>ואי הדר בתיובתא [מה כתיב] (ישעיה מד כב) מחיתי כעב פשעיך אתמחו [רשימין] ורשימו דרשיעיא [רשיעיא] דדוכתא דגיהנם מכל חובה וחובה ואית חובין רשימין לעילא⁶²² ולא לתתא⁶²³ ואית דרשימין לתתא ולא לעילא ואית דרשימין לתתא ולעילא אתמחו לתתא (אוף) אתמחו לעילא בתר דאהדר בתיובתא ועוד אוקמוה מארי מתניתין רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו⁶²⁴ צדיקים זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו ואמאי⁶²⁵ בגין למהוי רשימין בין בעלי חובין[הון] לאשתמודעא בהון):</p>	<p>ואם חוזר בתשובה, מה נאמר "מחיתי כעב פשעיך", נמחו הרשומים של הרשעים של המקום של הגיהנם מכל חטא וחטא, ויש חטאים רשומים למעלה ולא למטה, ויש שרשומים למטה ולא למעלה, נמחו למטה נמחו למעלה, אחר שחזר בתשובה. ועוד בארו בעלי המשנה, רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו, צדיקים זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו, למה כדי להיות רשומים בין בעלי החטאים שלהם, להודיע בהם.</p>
<p>וקלא נפיק עליה האי רשע איהו ישרפו עצמותיו בגיהנם ואוקימנא נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם, והדין שלהם בארו עליהם</p>	<p>וקול יוצא עליו, זהו רשע ישרפו עצמותיו בגיהנם, ובארנו נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם, והדין שלהם בארו עליהם</p>

⁶¹⁹ אור קדושתו ית"ש המתפשט ושורה אצל כותל מערבי, הנה זה עומד אחר כתלנו (כמ"ש בשמו"ר פ"ב סי' ב'), ומשם מתפשט ושוכן בישראל, והוא השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁶²⁰ פי' שאבדה לבעלה שאינו מזדווג עמה א"נ אבד השפע שהיה בא לו תחלה (מ"מ).
⁶²¹ חשיב כאן ה' עבירות חמורות דהיינו ע"ז ג"ע ש"ד חילול שבת ושבועת שקר, שהן ה' עבירות שכנגדן ה' של השטן החמורות מכלם, ובכאן אמר עמ"ש רז"ל השטן עולה שס"ד דביוה"כ לית ליה רשום וכו', והנה יש שס"ה ל"ת עם הל"ת שיש ביוה"כ רק לא נאמר בלשון ל"ת משום טעם רז"ל ודו"ק (יהל אור).
⁶²² ר"ל לעילא בגיהנם של מעלה (יהל אור).

⁶²³ בגיהנם של מטה בארץ, והן כנגד הפגמים אם בשמים ת"ת או בארץ מלכות או בשניהן כמ"ש יגלו שמים כו' (יהל אור).

⁶²⁴ משום דאחר כליון הבשר נשאר העצמות ושל צדיק יש לו מנוחה משא"כ ברשע (יהל אור).
⁶²⁵ אמאי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>המזיקים בעולם ודינא דלהון אוקמוה עליהו מארי מתניתין דנשמתהון נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים ובמאי אתוקדון באש דכרסייא דאתמר ביה (דניאל ז ט) כרסייה שביבין די נור גלגלוהי נור דליק ונהר דינור [נגיד ונפיק]⁶²⁶ מארבע חיון דאשא דסחרין לכורסייא דדין דאיהו אדנ"י דינא דמלכותא דינא:</p>	<p>בעלי המשנה, שנשמתם נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים, ובמה נשרפים באש הכסא, שנאמר בו "כרסייה שביבין די נור גלגלוהי נור דלק" [כסא ניצוצים של אש גלגלו אש דולק] (ונהר דינור שופע ויוצא) מארבע חיות של אש שסובבים את כסא הדין, שהוא אדנ"י, דין של המלכות דין.</p>
<p>וההוא נהר⁶²⁷ אתמר ביה נהר די נור] נגיד ונפק מן קדמוהי נשמתהון דצדיקייא טבלין⁶²⁸ ומתדכין ביה ונשמתהון דרשיעי נידונין ביה [ואתעבידון] (ואתבעירו) קמיה כקש לפני אש והיינו אש אוכלת אש [יהו"ה] [יהו"ה] איהי חמה⁶²⁹ נרתיקה דיליה אדנ"י:</p>	<p>ואותו נהר, נאמר בו נהר דינור שופע ויוצא מלפניו, נשמות הצדיקים טובלות ונטהרות בו, ונשמות הרשעים נדונים בו, ובווערים לפניו כמו קש לפני אש, והיינו אש אוכלת אש יהו"ה הוא חמה, ונרתיקו אדנ"י</p>
<p>יז/א</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>והיינו רזא דאוקמוה לעתיד לבא מוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאין בה ורשעים נדונין בה:</p>	<p>והיינו הסוד שפרשוהו לעתיד לבא מוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה ורשעים נדונים בה.</p>
<p>ומחיוון דכרסייא דדינא הוה נחית אריה דאשא למיכל קרבנין [אינון] דממנן על כל אבר דחב מחבל קטיגור אחד כמה דאוקמוה עשה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד ומיד דנחת אש של גבוה ואוקיד לון לאלין אברים ופדרין ואמורין דפרים וכבשים ועתודים⁶³⁰ ועזים⁶³¹ יהו"ה דנחית כאריה דאשא לאתוקדא⁶³² לון אתוקדון אברים דלהון אתוקדן מחבלים⁶³³ דממנן עליהו [ומתכפרין] [ומתוקדן] חובין דישראל דאינון אברים דשכינתא:</p>	<p>ומהחיות של כסא הדין היה יורד אריה של אש לאכול את הקרבנות, אותם הממונים על כל אבר שחטא מחבל קטגור אחד. כמו שבארוה עשה עבירה אחת קנה לו קטגור אחד, ומיד שיורדת אש של גבוה ושורפת את אותם איברים ופדרים ואמורים של פרים וכבשים, ועתודים ועזים, יהו"ה שיוורד כאריה של אש לשרוף אותם נשרפים, האיברים שלהם נשרפים המשחיתים שממונים עליהם ומתכפרים חטאי ישראל, שהם אברי השכינה.</p>
<p>בההוא זמנא חיוון מתקרבין דממנן על זכוון דאינון [מכרסייא] (דכרסייא) דרחמי דאיהו תשובה אימא עלאה ובמה [מתקרבין] (אתקרבא) בשם יהו"ה דעאל בהון ובגין דא קרבן ליהו"ה דלית מאן דיכיל לקרב [חיון] (חילין) ויסודין⁶³⁴ לאעלאה שלם בינייהו אלא שמיה דקריב בשמי[ה] מים לאש ולא מכבה דא לדא וקריב רוחא לעפרא ולא מפריד ליה</p>	<p>באותו זמן מתקרבות החיות הממונות על הזכויות שהם מכסא הרחמים שהיא תשובה, האם העליונה, ובמה מתקרבים, בשם יהו"ה שנכנס בהם, ולכן הקרבן ליהו"ה, שאין מי שיכול לקרב חיות ויסודות להכניס שלום ביניהם, אלא שמו שמקרב בשמו, מים לאש, ולא מכבים זה את זה, ומקרב רוח לעפר ולא</p>

⁶²⁶ ונהר דינור נגיד ונפיק (מוסגר בדפ"ו).

⁶²⁷ ר"ל שהוא ג"כ אש (יהל אור).

⁶²⁸ כמ"ש שהטבילה באש שנאמר (במדבר לא כג): כל דבר אשר וכו' [יבא באש תעבירו באש וטהר] (יהל אור).

⁶²⁹ דשני כסאות הן, כסא רחמים וכסא דין, והן בינה ומלכות וכל א' כלול בשני' ובמלכות הן נוקבין חמה ולבנה ובבינה הן דכורין שמש וירח כמ"ש בתיקו"ז (יהל אור).

⁶³⁰ "וכבשים ועתודים" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ואלים וכבשים".

⁶³¹ כנגד ד' אותיות השם, וכצ"ל [אלים] ולא עתודים כי הם עזים ודוק (יהל אור).

⁶³² לאוקדא (דפ"ו).

⁶³³ אתוקדון מחבלן (דפ"ו).

⁶³⁴ שהן בשם הו"ה כמש"ו (יהל אור).

<p>בההוא זמנא אינון שלמים⁶³⁵ חיון ויסודין ואתקריאו קדשים דלית טמאים ביניהו⁶³⁶.</p>	<p>מפריד אותו. באותו זמן אלו השלמים חיות ויסודות ונקראים קדשים שאין טמאים ביניהם.</p>
<p>ועוד שלמים דא ה' בתראה דאיהו שלימו דעמודא דאמצעיתא בכל הויות דכלילן [ביה] לכל שית סטרין דיליה דאינון שית ספיראן ורזא דמלה חתם רום ופנה למעלה ביהו לימינא דחסד⁶³⁷ בהו"י לשמאלא דגבורה [וי"ה] [וה"י] בעמודא דאמצעיתא יו"ה בנצח בהוד הי"ו ביסוד [וה"י] [וי"ה] אילנא דאחיד לון כלהו תפארת עץ עושה פרי (בראשית א יא) ובגין דא (קהלת יא ג) מקום שיפול העץ שם יה"ו.</p>	<p>ועוד שלמים זו ה' האחרונה, שהיא שלמותו של העמוד האמצעי בכל ההויות שכלולות בו, לכל ששת הצדדים שלו, שהן שש ספירות. וסוד הדבר חתם רום ופנה למעלה ביהו"י לימין של חסד, בהו"י לשמאל של גבורה, והו"י בעמוד האמצעי, יו"ה בנצח, בהוד הי"ו, ביסוד וי"ה. האילן שאוחז את כולם תפארת עץ עושה פרי, ולכן מקום שיפול העץ שם יה"ו.</p>
<p>ואוף הכי בכל הו"ה ה' בתראה שלמים להולכל הוויין דאחידן בה כגוונא דא יה"ו עם ה' יהו"ה הו"י עם ה' הו"ה וה"י עם ה' והי"ה ואוף הכי שאר הוויין ואינון ח"י אתוון דשית סטרין דכלילן בצדיק חי עלמין⁶³⁸ ועם ה' אתעביד ח"ה ורזא דמלה [איהי ה'] כגון תיבת נח⁶³⁹ דאתכניש בה מכל מין ומין דאינון שנים שנים⁶⁴⁰ שבעה שבעה לקרבנא שנים שנים ארבעה שבעה שבעה ארבעה עשר הא י"ח [והתיבה ה' בה אשתלים חיה] (ה' אשתלים י"ה):</p>	<p>וכמו כן כאן בכל הויה ה' אחרונה שלמים לה, ולכל ההויות שאחוזים בה, כדוגמא זה יה"ו עם ה' יהו"ה, הו"י עם ה' הויה, וה"י עם ה' והי"ה, וכמו כן כאן שאר ההויות, והם ח"י אותיות של ששת הצדדים שכלולים בצדיק חי העולמים, ועם ה' נעשה ח"ה. וסוד הדבר היא ה', כמו תבת נח, שכנס בה מכל מין ומין, שהם שנים שנים, שבעה שבעה לקרבן, שנים שנים ארבעה, שבעה שבעה ארבעה עשר, הרי י"ח, ותיבה ה', בה נשלמת חיה.</p>
<p>[ס"א פתח ואמר (שיה"ש ה א) באתי לגני וגו'] וצדיק איהו כליל ו' דרגין ובגין דא תקינו למפתר ביה חלמא בתלת שלומות בתלת פדיונות [דאינון] (דאיהו) ו' בחושבן ו' ואיהו סלם דחלמא דיעקב כליל ו' ספיראן מוצב ארצה (בראשית כח יב) שכינתא תתאה ודא ה' תתאה וראשו דא י' ביה איהו צדיק שביעי⁶⁴¹ מגיע השמימה דא אימא עלאה ודא ה' עלאה דמסמרא⁶⁴² דחלמא ה' שלמא על י' דאיהו רישא דסולמא ה"י מן אלהי"ם⁶⁴³ ובגין</p>	<p>(פתח ואמר "באתי לגני וגו'") והצדיק כולל שש דרגות, ולכן תקנו לפתור בו חלום בשלשה שלומות, בשלשה פדיונות, שהוא ו', בחשבון ו', והוא הסולם של חלום יעקב, כולל שש ספירות. "מוצב ארצה", שכינה תחתונה, וזו ה' התחתונה, וראשו זה י', בו הוא צדיק שביעי מגיע השמימה, זו האם העליונה, וזו ה' העליונה, שמצד החלום ה' שולטת על י', שהוא ראש הסולם, ה"י מן אלהים, ולכן "והנה מלאכי אלהים עולים וגו'". ולא מלאכי יהו"ה,</p>

⁶³⁵ ר"ל לשון שלום ולשון שלימים (יהל אור).

⁶³⁶ דלא מפריד הס"ט"א ביניהן (יהל אור).

⁶³⁷ למעלה בנצח – כצ"ל, והשמות מוטעין כאן ועי' בספר יצירה [(פ"א מ"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש, וקבעם בשמו הגדול, וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו, שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בה"ו, שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בו"ה, שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בוה"י, תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביו"ה, עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בהו"י], והכלל דבימין מתחילין בי' ובשמאל בה' ובאמצע בו' והצירופין כסדר (יהל אור). עי' לקמן רמג ע"ב (לש"ו), שם איתא שוה"י ביסוד, ועי' שביבי נוגה. ועי' מלואים אות (ח).

⁶³⁸ שמעתי בשם מורי הרב זלה"ה על ענין זה כי ששה צרופי שם יה"ו אשר בשית סטרין אם תחבר בכל הויה מהם אות ה' אחרונה יהיו ששה הויות שהם בגימטריא יוס"ף שהוא ביסוד חי עלמין (שער מאמרי רשב"י). וכל אלו השמות דח"י אותיות הם כלולים בהיסוד, שלכן נקרא היסוד ח"י עלמין, כמ"ש הגר"א בספר יצירה שם (פרק א משנה י"ג סוף אופן א' יב ע"ב) וכן הוא בזוה"ק (פרשת ויקרא יז ע"א ופ' פנחס רמג ע"ב ובתיקונים טז ע"ב). ושורש כל אלו הי"ח הוא הח"י משחתין דשם הו"ה דעיינין (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

⁶³⁹ שתיבה היא מלכות ונח יסוד (יהל אור).

⁶⁴⁰ שהוא הו"ה פשוטה י"ה עם ו"ה שנים שנים ועוד פשוטו עם מלואו שהן ז' ז' כידוע (יהל אור).

⁶⁴¹ ר"ל י' על הו' הוא ז' ולכן נקרא צדיק שבת שביעי והוא מסט' דגא דס"ת כמש"ל (יהל אור).

⁶⁴² והו"ה שבכאן הוא היר"ה (יהל אור).

⁶⁴³ א' בכתר פלא, ל' חכמה, ה' בינה, י' יסוד כנ"ל, מ' מלכות (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דא (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהי"ם עולים וגו' ולא מלאכי יהו"ה אתוון כסדרן עולים בחלם⁶⁴⁴ דאיהו כתר על ד' אתוון דאתפשטותא דלהון מחכמה עד מלכות קדישא בגין דחכמה איהי י' בינה ה' שית ספיראן ו' מלכות ה' בתראה חלם כתר על [כל] אתוון ע"כ [ועוד ויחלום וגו' עד ברעותא חדא ומשם דף רמו ע"ב פרשת פנחס ד"א ויחלום]:</p>	<p>האותיות כסדרן עולות בחלום, שהוא כתר על ארבע אותיות שהתפשטות שלהן מחכמה עד המלכות הקדושה, משום שחכמה היא י', בינה ה', שש ספירות ו', מלכות ה' אחרונה, חלום כתר על כל האותיות.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם רבי אבא פתח (שיר א ז) הגידה לי שאהבה נפשי וגו' אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו' הני קראי אוקמוה חברייא במשה⁶⁴⁵ בשעתא דהוה סליק מעלמא דאמר (במדבר כז טז) יפקוד יהו"ה אלהי הרוחות לכל בשר וגו' אשר יצא לפניהם וגו' ותנינן דעל גלותא אתמר⁶⁴⁶:</p>	<p>אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם, רבי אבא פתח "הגידה לי שאהבה נפשי וגו'", "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו'". את הפסוקים הללו בארו החברים במשה בשעה שהיה עולה מן העולם, שאמר "יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר וגו'", "אשר יצא לפניהם וגו'", ושנינו שזה נאמר על הגלות.</p>
<p>ותא חזי הני קראי כנסת ישראל אמרן למלכא קדישא הגידה לי שאהבה נפשי כמה דאת אמר (שיר ג ג) את שאהבה נפשי ראיתם ולמלכא קדישא אתמר ואנתו שאהבה נפשי איכה תרעה בספרא דרב המנונא סבא אמר כל זמנא דכנסת ישראל אשתכחא ביה בקודשא בריך הוא⁶⁴⁷ כביכול קודשא בריך הוא בשלימו ורעי ברעותא ליה (ולאחרנין זן ליה)⁶⁴⁸ לגרמיה מההוא יניקו דחלבא⁶⁴⁹ (ס"א דמלכא) דאימא עלאה ומההוא יניקו דאיהו יניק אשקי לכל שאר אחרנין ויניק לון:</p>	<p>ובא וראה הפסוקים הללו אמרה אותם כנסת ישראל למלך הקדוש, "הגידה לי שאהבה נפשי", כמו שנאמר "את שאהבה נפשי ראיתם", ולמלך הקדוש נאמר, אתה שאהבה נפשי איכה תרעה. בספרו של רב המנונא סבא אומר כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כביכול הקדוש ברוך הוא בשלמות ורועה ברצון אותו, (ואת האחרים הוא זן) את עצמו מאותה יניקת החלב (של המלך) של האם העליונה, ומאותה יניקה שהוא יונק משקה את כל שאר האחרים ומניק אותם.</p>
<p>ואוליפנא דאמר רבי שמעון כל זמנא דכנסת ישראל אשתכחת בקודשא בריך הוא קודשא בריך הוא בשלימו בחדווה ברכאן ביה שריין ונפקין מניה לכל שאר אחרנין וכל זמנא דכנסת ישראל לא אשתכחת ביה בקודשא בריך הוא⁶⁵⁰ כביכול ברכאן אתמנעו מניה ומכל שאר אחרנין ורזא דמלתא בכל אתר דלא אשתכח דבר ונוקבא ברכאן לא שראן עלוי ועל דא קודשא בריך הוא געי ובכי כמה דאת אמר (ירמיה כה ל) שאג ישאג על</p>	<p>ולמדנו שאמר רבי שמעון כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא בשלמות בשמחה, שרויות בו ברכות, ויוצאות ממנו לכל שאר האחרים, וכל זמן שאין כנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כביכול הברכות נמנעות ממנו ומכל שאר האחרים. וסוד הדבר בכל מקום שאין נמצאים זכר ונקבה אין ברכות שורות עליו, ולכן הקדוש ברוך הוא גועה ובוכה, כמו</p>

⁶⁴⁴ ר"ל יסוד (יהל אור).

⁶⁴⁵ פי' שמשה רבינו ע"ה אמר להקב"ה הגידה לי אתה שאהבה נפשי אותך איכה תרעה, דהיינו מי הוא שאתה ממנה אותו פרנס על הציבור (מ"מ).

⁶⁴⁶ פי' כדמפרש, ות"ח דהניא קראי וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁷ עי' כל הענין בארוכה לקמן עד ע"ב (לש"ו).

⁶⁴⁸ ולאחרי קביל (י"ג זן ליה) (אור יקר).

⁶⁴⁹ נמחק באור יקר וגורס את המוסגר.

⁶⁵⁰ מ"ש הרב [מטי ולא מטי פרק ד] בסוד הצדיק אבד, הוא בזוה"ק בראשית (נה ע"ב) נח (סז ע"א) ופ' שמות (ט ע"ב יא ע"א) פ' בשלח (נז סע"א) פ' בהעלותך (קנ ע"ב), ועי' פ' ויקרא (יז ע"א) ופ' אחרי (עד ע"ב) (ביאורים ח"ב סח ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>651 נוהו וּמַאי אָמַר אוֹי שֶׁחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי⁶⁵² וּשְׂרַפְתִּי אֶת הַיְכָלִי וְכוּ'</p>	<p>שְׁנֵאמַר "שֶׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ", וּמַהוּ אָמַר, אוֹי שֶׁחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וּשְׂרַפְתִּי אֶת הַיְכָלִי וְכוּ'.</p>
<p>יז/ב</p>	
<p>וּבִשְׁעֵתָא דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל נִפְקַת בְּגִלּוֹתָא אִמְרַת קַמְיָה הַגִּידָה לִי שֶׁאֲהַבָּה נִפְשִׁי אֲנִת רַחִימָא דְנִפְשָׁא⁶⁵³ אֲנִת דְכָל רַחִימוֹ דְנִפְשִׁי בְךָ אִיכָה תְרַעָה אִיךְ תְּזוּן אִיךְ גְּרַמְךָ מִעֲמִיקָא (ס"א מִעֲתִיקָא) דְנַחְלָא⁶⁵⁴ דְלֹא פְסִיק אִיךְ תְּזוּן גְּרַמְךָ מִנְהִירוֹ דְעַדן עֲלֵיָה⁶⁵⁵ אִיכָה תְרַבִּיץ⁶⁵⁶ בְּצַהֲרִים אִיךְ תְּזוּן לְכָל אֵינּוֹן אַחֲרַנִין⁶⁵⁷ דְאַשְׁתַּקִּיין מִנְךָ תְדִירָא⁶⁵⁸ וְאֵנָא הוּינָא אֲתִזְנָא⁶⁵⁹ מִנְךָ בְּכָל יוֹמָא וּמִשְׁתַּקִּיא וְאַשְׁקִינָא⁶⁶⁰ לְכָל אֵינּוֹן תְּתַאי⁶⁶¹ וּיִשְׂרָאֵל אֲתִזְנוּ בֵּי⁶⁶²:</p>	<p>וּבִשְׁעָה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל יִצְאָה לְגִלּוֹת, אִמְרָה לְפָנָיו הַגִּידָה לִי שֶׁאֲהַבָּה נִפְשִׁי, אֲתָה אֲהוּב נִפְשִׁי, אֲתָה שְׂכַל אֲהַבַת נִפְשִׁי בְךָ, אִיכָה תְרַעָה, אִיךְ תְּזוּן אֶת עֲצֻמְךָ מִעֲוֹמֵק הַנַּחַל שֶׁלֹּא פּוֹסֵק, אִיךְ תְּזוּן אֶת עֲצֻמְךָ מִהָאֹר שֶׁל הָעֵדן הָעֲלִיּוֹן, אִיכָה תְרַבִּיץ בְּצַהֲרִים, אִיךְ תְּזוּן אֶת כָּל אֱלוֹ הָאֲחֵרִים שְׂנֹשְׁקִים מִמֶּךָ תְּמִיד, וְאֲנִי הֵייתִי נְזוּנִית מִמֶּךָ בְּכָל יוֹם וְנִשְׁקִית, וּמִשְׁקָה אֶת כָּל אוֹתָם הַתַּחְתּוֹנִים, וּיִשְׂרָאֵל נְזוּנוּ בֵּי.</p>
<p>וְהִשְׁתָּא שְׁלֵמָה אֲהִיָּה כְעוּטִיָּה אִיךְ אֲהוּי מִתְעַטְפָּא בְּלֹא בְרַכָּאן כַּד יִצְטַרְכוּן⁶⁶³ אֵינּוֹן בְּרַכָּאן וְלֹא יִשְׁתַּכְחוּן בִּידֵי עַל עַדְרֵי חֲבֵרִיךְ הַיָּד⁶⁶⁴ אִיקוּם עֲלֵיהֶן⁶⁶⁵ וְלֹא אֲהִיָּה רַעִיא לְהוּ וּזְנָא לְהוּ עַדְרֵי חֲבֵרִיךְ אֲלֵין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְאֵינּוֹן בְּנֵי אֲבָהֶן דְאֵינּוֹן רַתִּיבָא קְדִישָׁא לְעִילָא:</p>	<p>וְעַכְשָׁיו שְׁלֵמָה אֲהִיָּה פְּעוּטִיָּה, אִיךְ אֲהִיָּה מִתְעַטְפַת בְּלֵי בְרַכּוֹת, כְּשִׁיצְטַרְכוּ אוֹתָן בְּרַכּוֹת וְלֹא יִמְצְאוּ בִידֵי עַל עַדְרֵי חֲבֵרִיךְ, אִיךְ אֲעֻמּוּד עֲלֵיהֶם, וְלֹא אֲהִיָּה רַעִיָּה לָהֶם וְזָנָה אוֹתָם, עַדְרֵי חֲבֵרִיךְ אֱלוֹ הֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם הַמְרַכְבֵּה הַקְּדוּשָׁה לְמַעְלָה.</p>
<p>אִמַר לִיה קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁבוּק אֲנִת דִּידִי דְהָא דִּידִי מְלָה טְמִירָא הוּא לְאַתִּידַע אֲבַל אִם לֹא תִדְעִי לְךָ לְגְרַמְךָ הִרִי לְךָ עֵיטָא הִיפָה בְנִשִּׁים כְּמָה</p>	<p>אִמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, תְּעוֹזְבִי אֶת אֶתְּ שְׁלִי, שֶׁהִרִי שְׁלִי הוּא דְבַר סְתוּם מִלְּהוֹדַע, אֲבַל אִם לֹא תִדְעִי לְךָ לְעֲצֻמְךָ, הִרִי לְךָ עֵצָה, הִיפָה בְנִשִּׁים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר "הִנֵּךְ יִפָּה רַעִיתִי", "צִאי</p>

651 פי' שואג על המלכות שהיא נוהו (מ"מ).

652 פי' בחי' ירושלים נק' ביתי, ובחי' ציון נק' היכלי, והם יסוד ומלכות דנוק' כנודע (מ"מ).

653 ואם תאמר, למה בחינת נפש ולא בחינת גוף. אמר אנת "דכל רחימו דנפשאי", פי' באותה בחינה יש חשק לו ולשאר הספירות, מפני שמקבלת מכולם. אמנם בחי' נפש אינה מקבלת מזולתו, ולכך "כל רחימו דנפשי בך" ולא לספירה אחרת כלל (אור יקר).

654 היינו הבינה האחוזה בחכמה (אור יקר), פי' בינה (מ"מ).

655 היינו מה שמאיר הכתר בחכמה, והכתר "עדן עילאה" בבחינת חכמה הנעלמה בו, שהוא נמשך לחכמה בסוד חכמות בחוץ תרונה, עדן עילאה ועדן תתאה, תרי מוחי (אור יקר). אבא (מ"מ).

656 לשון תרבע החצר, לשון רביבי מים המשקים מקום היבש הצמא, וזהו שאמר "איך תזון לכל אינון כו'". ומלת "צהרים" לשון אורות, שהם שאר הספירות למטה ממנו. ואפשר שהת"ת נקרא צהרים, שהוא בין בוקר דאברהם וערב דיצחק, ועל שם שיונקים ממנו נקראים על שמו צהרים, וז"ש "לכל אינון וכו'" (אור יקר).

657 ולפי זה, איכה תרציע, דהיינו כמו המכבד ומרבע, דהיינו שממתיק הדינים שמתעוררים בצהרים, ובזה ממשיך ז"א שפע לכל הספירות ולמלכות ולב"ע (מ"מ).

658 שאין להם מקום אלא ממך, ונקראים צהרים על שמך, עוד דייק לשון "תדירא", שהם מאירים תדיר כצהרים, איך יעמדו עתה אפילו רגע אחד בלי אור, אחר שהיו צהרים מאירים תדיר (אור יקר).

659 היינו בחי' שפע מזונה ממש, שע"י היא מתפרנסת ומעמדת עצמה, שלא תהיה סוכת דוד הנופלת. ואפשר שבחי' זו נכללת באומר "שלמה אהיה כעוטיה" (אור יקר).

660 "אתזנא" הוא מזון, "ומתשקיא" הוא שפע המתרבה לה להשקות נטיעות הגן שבה, והוא תוספת על המזון. ואפשר שתי בחינות בסוד אכלו רעים שתו ושכרו, אכילה ושתייה (אור יקר).

661 נטיעות הגן, ובכללם השרים הממונים על פקודת העולם, ובכללם שרי האומות מקבלים ממנה, כל א' לזון ולפרנס אומה שלו, ולכך כנה אותו בשם השקאה, לא בשם מזון, מפני שהוא יוצא לשני (אור יקר).

662 שאינם נזונים מהשרים אלא מהשכינה, ולא נקט בהו אשתקין, מפני שאינם נותנים לאחרים אלא זנים עצמם (אור יקר).

663 לתקן מלת אהיה, ולא אמר שלמה אני, עם היות שכבר היתה יוצאת בגלות, אלא אהיה (אור יקר).

664 היאך (דפ"ו).

665 היינו מלת על עדרי, ועניינו שולחה אמכם, גלו לבבל שכינה עמהם וכו', והם עדרים שצריכים רעה והיינו מילת "עדרי" (אור יקר).

<p>דאת אמר (שיר א טו) הנך יפה רעיתי (שם ח) צאי לך בעקבי הצאן אלין אינון צדיקייא דאינון נדשין בין עקבין ובגיניהון יהיב לך חילא לקיימא (ועם כל דא) ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים (שם) אלין אינון תנוקות של בית רבן דעלמא מתקיימא⁶⁶⁶ בגיניהון ויהבין חילא לכנסת ישראל בגלותא משכנות הרועים אלין בתי רבן⁶⁶⁷ אתר בית מדרשא דאשתכח אורייתא בהון תדירא:</p>	<p>לך בעקבי הצאן", אלה הם הצדיקים שהם נדשים בין העקבים, ובשבילם נתן לך כח לעמוד, (ועם כל זה) "ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים", אלו הם תינוקות של בית רבן, שהעולם מתקיים בשבילם, ונותנים כח לכנסת ישראל בגלות. משכנות הרועים אלו בתי רבן, מקום בית המדרש שתמיד נמצאת בהם התורה.</p>
<p>דבר אחר אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו' (שם) תא חזי בשעתא דצדיקייא אשתכחו ובעלמא ואינון תנוקות של בית רבן משתכחי ולעאן באורייתא יכלא כנסת ישראל לקיימא עמהון ובגלותא (בעלמא) ואי לאו כביכול היא ואינון לא יכלי לאתקיימא בעלמא ואי זכאין אשתכחו אינון אתפסן בקדמיתא ואי לאו אינון גדיין דעלמא מתקיימא בגיניהון מתפסין בקדמיתא וקודשא בריך הוא סליק לון מעלמא אף על גב דלא אשתכח בהו חובה:</p>	<p>דבר אחר "אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו'", בא וראה בשעה שצדיקים נמצאים בעולם, ואותם תינוקות של בית רבן נמצאים ועוסקים בתורה, כנסת ישראל יכולה לעמוד עמם בגלות, ואם לא כביכול היא והם אין יכולים להתקיים בעולם, ואם נמצאים צדיקים, אז הם נתפסים בראשונה, ואם לא אותם הגדיים שהעולם מתקיים בשבילם נתפסים בראשונה, והקדוש ברוך הוא מסלק אותם מן העולם, אף על גב שאין נמצא בהם חטא.</p>
<p>ולא דא בלחודוי אלא רחיק מניה לכנסת ישראל ואתגליא בגלותא הדא הוא דכתיב (ויקרא ד ג) אם הכהן המשיח⁶⁶⁸ יחטא לאשמת העם אמאי [יחטא] לאשמת העם בגין חובי עלמא⁶⁶⁹ דגרמו האי לאשמת העם ודאי⁶⁷⁰ ולא לאשמה דיליה⁶⁷¹ יחטא יגרע טוביה ודאין דיניה בכלא כמה דאת אמר (מ"א א כא) והייתי אני ובני שלמה חטאים דבר אחר אם הכהן המשיח דא קודשא בריך הוא⁶⁷² בדקאמרן יחטא יגרע מן כנסת ישראל⁶⁷³ ומעלמא דלא יהיב לון ספוק ברכאן אמאי איהו לאשמת העם ודאי בגין חובה (!) דעמא היא:</p>	<p>ולא זה בלבד אלא מרחיק ממנו את כנסת ישראל, וגולה לגלות, זהו שנאמר "אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם", למה יחטא לאשמת העם, משום חטאי העולם שגרמו את זה. לאשמת העם ודאי, ולא לאשמתו. יחטא, יגרע טובו ודן דין בכל, כמו שנאמר "והייתי אני ובני שלמה חטאים". דבר אחר "אם הכהן המשיח", זה הקדוש ברוך הוא כפי שאמרנו, "יחטא" יחסר מכנסת ישראל ומהעולם, שלא נותן להם ברכות כדי ספוקן, למה זהו לאשמת העם ודאי, זה בשביל החטא של העם.</p>
<p>אם הכהן המשיח יחטא (ויקרא ד ג) רבי יצחק פתח (שמות לב יג) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך האי קרא קשיא הכי מבעי ליה למכתב זכור לאברהם וליצחק ולישראל מאי ליצחק אלא הכי תנינן בכל אתר שמאלא אתכליל בימינא ובכלללא דימינא הוא דהאי ימינא אתתקנת לעלמין</p>	<p>"אם הכהן המשיח יחטא", רבי יצחק פתח "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך", הפסוק הזה קשה, כך היה צריך לכתוב זכור לאברהם וליצחק ולישראל, מה זה "ליצחק", אלא כך שנינו, בכל מקום השמאל נכלל בימין, והוא בכלל של הימין, שהימין הזה מתוקן לעולמים להכליל בו את השמאל, ועל כן לא חילק כדי להכליל אותו באברהם, ולכן</p>

⁶⁶⁶ מתקיימת (דפ"ו).

⁶⁶⁷ ולפי זה פי' הנאמר "ורעי את גדיותיך", ורעי בשביל תינוקות של בית רבן שעוסקים בתורה, שהם יהבין חילא לכנסת ישראל בגלותא, ועוד ורעי על משכנות הרועים, החכמים הגדולים הרועים בהוראות (מ"מ).

⁶⁶⁸ פי' מלכות (מ"מ).

⁶⁶⁹ עלמי (דפ"ו).

⁶⁷⁰ פי' אם הכהן שהוא מלכות נגרע ממנה הארותיה, וזהו יחטא, היינו בשביל אשמת העם (מ"מ).

⁶⁷¹ ר"ל אינו כמו קטרוג הלבנה, שהיא גרמה לעצמה לשיגרע אורה (מ"מ).

⁶⁷² ז"א (מ"מ).

⁶⁷³ פי' שהז"א סלק הארתו ממלכות ובי"ע (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאכללא ביה שמאלא ועל דא לא פליג⁶⁷⁴ בגין לאכללא ליה ביה באברהם ובגין כך לאברהם ליצחק וכללא חדו (דייקא כלל אחד אבל) ולישראל דהוא בתרווייהו (ד) אחיד לון בגדפוי (ס"א בכתפוי) והוא שלים בכלא:</p>	<p>לאברהם ליצחק (דוקא) כלל אחד, (אבל) ולישראל שהרי הוא אוחד אותם בכנפיו (בכתפוי), והוא שלם בכל.</p>
<p>אשר נשבעת להם בך (שמות לב יג) אומאה אומי קודשא בריך הוא לאבהן ובאבהן דלעילא (בדא)⁶⁷⁵ הדא הוא דכתיב אשר נשבעת להם בך באינון דלעילא באינון (דעמך בך דייקא) דשראן בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו' אשר אמרתי אשר אמרת מבעי ליה⁶⁷⁶ אלא קודשא בריך הוא אמר כך לאבהן זמנא ותרין זמנין אשר אמרתי דצביתי ברעו נפשי דהא אמירה רעותא הוא הדא הוא דכתיב (מ"א ח יב) אדנ"י אמר לשכון בערפל ועוד (ש"ב כ ד) מה תאמר נפשך ואעשה לך (ול) נחלו לעולם מאי לעולם עולם דלעילא דאחידוא⁶⁷⁷ ביה⁶⁷⁸ והיא ארץ ואתונת מההיא עולם ואי האי ארץ אתרכת⁶⁷⁹ במאי הוא לאשמת העם הוא דהוי:</p>	<p>"אשר נשבעת להם בך", שבועה נשבע הקדוש ברוך הוא לאבות באבות שלמעלה, זהו שנאמר אשר נשבעת להם בך, באותם שלמעלה, באותם ששורים בך. ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו', "אשר אמרתי" היה צריך להיות "אשר אמרת", אלא הקדוש ברוך הוא אמר כך לאבות פעם ופעמיים אשר אמרתי שרציתי, ברצון נפשי, שהרי אמירה זהו רצון, זהו שנאמר "אדני אמר לשכון בערפל", ועוד "מה תאמר נפשך ואעשה לך ונחלו לעולם". מה זה "לעולם", העולם שלמעלה שאחווה בו אותה ארץ, ונזונת מאותו עולם, ואם הארץ הזו מתגרשת, במה זה, לאשמת העם הוא נהיה.</p>
<p>רבי יצחק אמר⁶⁸⁰ אם הכהן המשיח יחטא דא כהן דלתתא דאתתקן לעבודה ואשתכח ביה חטאה לאשמת העם הוא דהוי ודאי ווי לאינון דסמיכין עליה</p>	<p>רבי יצחק אמר אם הכהן המשיח יחטא, זה הכהן שלמטה שנתקן לעבודה ונמצא בו חטא, זה ודאי לאשמת העם, אוי לאותם שסומכים עליו.</p>
<p>יח/א</p>	
<p>כנוונא דא שליחא דצבורא ודאשתכחו (ואשתכח) ביה חטאה (בגין דעמא לא אשתכחו זכאין קמי קודשא בריך הוא) ווי לאינון דסמיכין עליה אמר רבי יהודה וכל שכן כהנא דכל ישראל ועלאין ותתאין כלהו אחידן ונ"א מחכאון ומצפאן לאתברכא על ידוי דהא תנינן בשעתא דכהנא שארי לכנוונא מלין ולקרבא קרבנא עלאה כלא אשתכחו בברכתא ובחווותא ימינא שארי לאתערא שמאלא אתכליל בימינא וכלא אתאחיד</p>	<p>כדוגמא זה שליח צבור שנמצא בו חטא, (משום שהעם לא נמצאו צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא), אוי לאותם שסומכים עליו. אמר רבי יהודה וכל שכן הכהן, שכל ישראל והעליונים והתחתונים כולם אחוים (מחכים) ומצפים להתברך על ידו, שהרי שנינו בשעה שהכהן מתחיל לכוון דברים ולהקריב קרבן עליון, הכל נמצאים בברכה ובשמחה, הימין מתחיל להתעורר, השמאל נכלל לימין, והכל נאמר ונקשר זה עם זה, וכולם מתברכים</p>

⁶⁷⁴ פי' לא אמר "וליצחק" בו', דהיינו שיצחק אינו נכלל באברהם, אלא תמיד כלולה הגבורה עם החסד (מ"מ).

⁶⁷⁵ פי' הם אבות העולם, שנשבע להם הקב"ה בחג"ת דז"א כדמפרש, והאי דאמר דלעילא, לפי שהם עליונים על כל הצדיקים, שהם ראשית האמונה. א"נ לאבהן דלעילא הם חג"ת, ונשבע להם בחב"ד, וז"ש באינון דלעילא באינון דעמך (מ"מ).

⁶⁷⁶ פי' קס"ד שהם דברי משה רבינו ע"ה, שאמר להקב"ה וכל הארץ וכו', וא"כ אשר אמרת מבעי ליה. ותירק, אלא הקב"ה אמר, דהיינו מ"ש וכל הארץ הזאת אשר אמרתי, משה אומר נוסח דבריו של הקב"ה, שהיה אומר לאבות העולם בלשון הזה, וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אליכם כמה פעמים אתן לזרעכם (מ"מ).
⁶⁷⁷ דאחידת (מ"מ).

⁶⁷⁸ והיינו ז"א הנק' עולם, ומלכות אחווה בו וניזונת ממנו, ושיעור הנאמר "ונחלו לעולם", היינו ארץ הנזכר, שרומזת למלכות מחברים ומאחזים אותה עם הז"א הנק' עולם, וזהו ונחלו לעולם (מ"מ).

⁶⁷⁹ אתברכת (מ"מ).

⁶⁸⁰ פי' רבי יצחק ס"ל אם הכהן המשיח היא מלכות, כפירושא קמא דלעילא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואתקשר דא בדא ואתברכון כלהו כחדא אשתכח דעל ידא דכהנא מתברכאן עלאי ותתאי והא אוקמוה ובגין כך בעי לקרבא קרבנא עליה בגין דיתכפר חוביה:</p>	<p>כאחד. נמצא שעל ידי הכהן מתברכים העליונים והתחתונים, והרי פרשוה, ולכן צריך להקריב קרבן עליו כדי שיתכפר חטאו.</p>
<p>אמר רבי יוסי הא תנינן דעל ידא דכהנא אתכפר חובא דבר נש כד קריב קרבנא השתא דאיהו חטי מאן מקריב עליה ומאן יכפר עליה אי תימא דאיהו מקריב על נפשיה הא איהו אתקלקל ולא איהו כדאי דיתברכון עליה עילאי ותתאי תתאי לא יתברכון על ידיה כל שכן עלאי:</p>	<p>אמר רבי יוסי הרי שנינו שעל ידי הכהן מתכפר חטאו של אדם כשמקריב קרבן, עכשיו כשהוא חוטא מי מקריב עליו ומי יכפר עליו. אם תאמר שהוא מקריב על נפשו, הרי הוא התקלקל ואינו כדאי שיתברכו עליו עליונים ותחתונים, התחתונים לא יתברכו על ידו כל שכן העליונים.</p>
<p>אמר רבי יהודה ולא והא כתיב (ויקרא טז ו) וכפר בעדו ובעד ביתו אמאי בעווא לכפרא עליה בגין דאיהו חב יכפר על גרמיה דכתיב וכפר בעדו אמר רבי חייא הא ידיע באן אתר אתקשר כהנא רבא ובאן אתר אתקשר כהנא אחרא וההוא דאקרי סגן ידיעא בגין כך וכהן אחרא קא מקריב קרבניה ובקדמיתא וסליק ליה עד ההוא אתר דאתקשר ביה בתר דכהנא סליק לההוא אתר לא מעכבין ליה לסלקא לאתריה ולא אתכפרא חוביה ועל דא אחרא קא מקריב עליה קרבניה כיון דאחרא הוא מקריב ולא מסתפקין כל כך על ידיה ולבתר איהו מקריב ואינן עלאין כלהו מתחברין לכפרא חוביה ומלכא קדישא אסתכם על ידיהו כנוונא דא המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו:</p>	<p>אמר רבי יהודה ולא, והרי נאמר "וכפר בעדו ובעד ביתו". למה צריך לכפר עליו, משום שהוא חטא, יכפר על עצמו, שנאמר וכפר בעדו. אמר רבי חייא הרי ידוע באיזה מקום נקשר הכהן הגדול ובאיזה מקום נקשר כהן אחר, ואותו שנקרא סגן ידוע, לכן כהן אחר כשמקריב את קרבנו בראשונה, ומעלה אותו עד אותו מקום שנקשר בו, ואחר שהכהן עלה לאותו מקום, לא מעכבים אותו לעלות למקומו ולכפר על חטאו. ולכן אחר מקריב עליו את קרבנו. כיון שאחר הוא המקריב, ולא מסתפקים כל כך על ידו, אחר כך הוא מקריב, ואותם העליונים כולם מתחברים לכפר את חטאו, והמלך הקדוש מסכים על ידם, כדוגמא זה המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי אמר רבי אלעזר חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש⁶⁸¹ אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכאה ליה⁶⁸² דרבי שמעון הוה אמר הכי בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכנא⁶⁸³ אתכפר עלמא וכל שכן בתקיעה⁶⁸⁴</p>	<p>רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים. אמר רבי אלעזר ראיתי את אבא ביום ראש השנה ויום הכפורים שאינו רוצה לשמוע תפלה מכל אדם, אלא אם עמד עליו שלשה ימים קודם לטהר אותו, שרבי שמעון היה אומר כך, בתפלת האדם הזה שאני מטהר מתכפר העולם, וכל שכן בתקיעת השופר, שאינו מקבל תקיעה של</p>

⁶⁸¹ אפילו שיהיה השליח צבור עצמו או חכם גדול, קאים עליה, רשב"י, תלת יומין, השליח צבור היה עומד עליו. וג' ימים הם בסוד נה"י, שהם סוד מלכויות זכרונות ושופרות, שהם תיקון הנוק' וכדאיתא בריש מאמר הפסיעות (רמ"ז).

⁶⁸² וענין הטהרה היה מפני שידוע שאלה הימים הם ימי דין, וצריך להתעצם שלא יתאחזו ח"ו החיצונים ולגרשם מעל הקדושה, וזה בין בוידיים ותשובה ובין בייחודים שהיה מוסר להם, כעין דנוצר חסד לאלפים, וכעין דב' אלקים בנקודותם וכיוצא בהם (רמ"ז).

⁶⁸³ ידוע שיש נשמות מקוריות שהן כוללות כללות גדול ולכן תיקון שלהם מועיל לכל העולם, ויש נשמות פרטיות שצריכות לתיקון פרטי השייך להם, וכנודע אצלנו שהרב זלה"ה היה מוסר כוונות פרטיות לכמה מתלמידיו, אבל קבלנו שכל אותן שמסר לרח"ו זלה"ה מועילות לכל אחד ואחד, וזה להיותו מבחינת היסוד שהוא כולל הכל, דכל אקרי, וכל שכן הרשב"י שהיה בסוד כוללות הדעת, ולזה היה מטהר בתחילה לאותו השליח ציבור בייחודים פרטיים השייכים לו ואחר כך היה מלמדו יחודים כוללים משלו, ולכן היה אומר האי בר נש דאנא מדיכנא, הרי פרט וכלל, ובזה אתכפר עלמא כולו (רמ"ז).

⁶⁸⁴ משום שבשופר יש כוונה פרטית למלכות וכמ"ש בסמוך גבי ואינן עשרה וכו'. ויש כוונות כוללות לעיר ולאח ורחל וליחוד או"א, וכנגד זה אמר ברזא דתקיעה, כי הנה תכלית התקיעה בקיצור הוא לזווג או"א בסוד תק"ע י"ה. ועוד להמשיך הז' הבלים אל יסוד אימא שהיא עצמות השופר, וכל זה נרמז ברזא שה"ס זווג וייחוד (רמ"ז).

<p>דשופר דלא מקבל תקיעתא דבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה דתנינן רבי ייסא סבא אמר הכי⁶⁸⁵ תקיעתא כסדרן⁶⁸⁶ קדמאה כלילא מכלא⁶⁸⁷ תניינא חדא כסדרא וחדא כסדרא⁶⁸⁸ [גבורה] גדולה בינייהו תליתאה חד הכא וחד הכא גבורה בינייהו⁶⁸⁹:</p>	<p>אדם שאינו חכם לתקוע בסוד התקיעה, ששנינו רבי ייסא סבא אומר התקיעות הללו כסדרן, הראשונה כלולה מהכל, השניה אחת כסדר ואחת כסדר, גבורה גדולה, ביניהם שלישית אחת כאן ואחת כאן וגבורה ביניהם.</p>
<p>פוסקא סלקא⁶⁹⁰ קו(מ)טרא נחתא⁶⁹¹ חד תקיפא⁶⁹² וחד רפיא⁶⁹³ והא אוקמוה⁶⁹⁴ ואינון עשרה ואינון תשע חד כללא דכלא ובהאי יומא מתעטרא יצחק והוא רישא לאבהן בהאי יומא כתיב (ישעיה לג יד) פחדו בציון חטאים בהאי יומא יצחק אתעקד ועקיד(ת) כלא ושרה מלילת (ס"א מיללת) וקול שופרא תקיף לחדא זכאה חולקיה מאן דעבר בינייהו ואשתזיב מנייהו:</p>	<p>ההפסק עולה והקימוט יורדת, אחת קשה ואחת רפה, והרי פרשוה, והן עשר, והן תשע כלל אחד של הכל. וביום הזה מתעטר יצחק, והוא הראש לאבות, ביום הזה נאמר "פחדו בציון חטאים", ביום הזה יצחק נעקד, ועקד הכל, ושרה מדברת (מִלֵּלֶת) וקול שופר חזק מאד, אשרי חלקו של מי שעובר ביניהם וניצל מהם.</p>
<p>אמר רבי אבא בגין כך קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא ואתקשר בההוא דלעילא ונ"א באברהם אימתי אתקשר בשעתא דכתיב (בראשית כב ט) ויעקוד את יצחק בנו וגו' אמר רבי אלעזר בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם דכתיב (שם א) והאלהים נסה את אברהם מאי נסה כמה דאת אמר (ישעיה מט כב) ואל עמים ארים נסי (שמות יז טו) ויקרא שמו יהו"ה נסי מאי קמשמע לן בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים הדא הוא דכתיב (בראשית כ בא)</p>	<p>אמר רבי אבא, לכן קוראים פרשת יצחק ביום הזה, שביום הזה נעקד יצחק למטה, ונקשר באותו שלמעלה (באברהם). מתי נקשר בשעה שנאמר "ויעקוד את יצחק בנו וגו'", אמר רבי אלעזר ביום הזה מעטר יצחק את אברהם, שנאמר והאלהים נסה את אברהם, מה זה נסה, כמו שנאמר "ואל עמים ארים נסי", "ויקרא שמו ה' נסי". מה בא להשמיענו, משום שהימין נתקן ונשלם, זהו שנאמר והאלהים נסה את אברהם, והאלהים בדיוק, וזהו "ופחד יצחק".</p>

⁶⁸⁵ הני (דפ"ו).

⁶⁸⁶ זהו סדר התקיעות בדרך יושר וכללות ליודעים (רמ"ז).

⁶⁸⁷ הרי זה כלל גדול דקיימא לן תשר"ת היא בראש זעיר שבו מושפעים כחב"ד (נ"א משפיעים בחב"ד) דידיה כל הד' מוחין כנודע אצלנו, וזה אחר שעשינו זווג לאור"א, וגם נמשכות אורות למלכות בשברים. ועוד כי שברים ה"ס דיני לאה ותרועה דיני רחל והוא כוללם, והרי בשלימות כלילא מכלא (רמ"ז).

⁶⁸⁸ זהו ס' תש"ת שהוא להמתיק דיני לאה שהיא כנגד חג"ת שמשם היא נבנית, וחג"ת ה"ס א"ל אלקי"ם הו"ה, ולכן שתי הפשוטות משני קצוות הגבורה שהיא בינייהו (רמ"ז).

⁶⁸⁹ היינו תר"ת, שהוא להמתיק דיני רחל ולתת לה מוחין שהם חב"ד דילה, וחוב"ב הם מאירים מנ"ה שהם חסדי דוד, ולכן ממתיקים דעת שלה שהוא גבורה כנודע, ולפי שאין הוד חסד ורחמים מטבעו אלא מפני החסד המתפשט בו, לכן לא אמר כאן כסדרא כמ"ש בחג"ת שסדרם הוא כן, א"ל מצד זה והו"ה מצד זה ואלקי"ם באמצע (רמ"ז).

⁶⁹⁰ מצאתי כתוב, ממונה, ובזוהר הרקיע גריס פיסקא, דהיינו לשון שברים ופסקי. ואמר "סלקא", משום דגופא דלאה נבנית מחג"ת ומוחיה מכנגד חב"ד דזעיר בסוד נשיאות כפיים, אבל תר"ת נחתא, שכן מתחלת (נ"א מתחלקת) מנה"י ויורדת משם ולמטה (רמ"ז). הוא שברים דתש"ת שהם פיסקי פיסקי. ואמר "סלקא", מפני ששרש לאה הוא בעורף קשר של תפילין (רמ"ז).

⁶⁹¹ היא התרועה דס' תר"ת והיא יורדת לנה"י. קוטרא לשון קשר, שכן התרועה הטרמוטין שלה הם מקושרים זה בזה בלי הפסק, וכן בתיקונים נה ע"ב אמר, תרועה שלשלת (רמ"ז).

⁶⁹² שברים, דינא קשיא, היא לאה כידוע, ולכן פסקיה ולא במהירות (נ"א באריכות) (רמ"ז).

⁶⁹³ היא תרועה דינא רפיא ולכן היא במהירות (רמ"ז).

⁶⁹⁴ רוצה לומר כמה טעמים יש למה שדינים לאה תקיפים ושל רחל רפים, כי לאה במקום החסדים המכוסים ורחל במקום הנגלים, וגם לאה היא מאחורי בינה שנפלו בעת השבירה (נ"א השברים) ורחל נקודה עיקרית. באופן שקיצור הדברים הוא שבתחילה אמר סוד סדרן תשר"ת כלל ותש"ת ותר"ת פרט, אחר כך אמר פוסקא וכו', והוא ענין המוחין שמקבלות שתי הנקבות, כי לאה היא עולה לקבלם אחר שנבנה מגופה מחג"ת, ורחל יורדת, פ' שהוא בדרך אור ישר מתחלת מן הראש ומתפשטת עד סיום כל פרצופה. וגם זה טעם אחר למה שדיני לאה תקיפין, שהוא על דרך אור חוזר ממטה למעלה, ורחל אור ישר (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>והאלהי"ם נסה את אברהם והאלהי"ם דייקא ודא הוא (בראשית לא מב) ופחד יצחק;</p>	
<p>רבי אבא אמר כתיב (תהלים עה ח) כי אלהי"ם שופט זה ישפיל וזה ישפיל וזה ירים כי אלהי"ם שופט (ו) אלמלא דאעבר דינא ודיצחקן באתר דיעקב שארי ואת(ח) סי (ס"א ויתסחי) 695 תמן ווי לעלמא דיערע בדיניה ורוא דמלה (ישעיה סו יז) כי באש יהו"ה נשפט ודא הוא אתבסמותא דעלמא וכיון דעאל באתרא דיעקב ויעקב אחיד</p>	<p>רבי אבא אמר נאמר "כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים", כי אלהים שופט, אלמלא שעבר הדין של יצחק במקום שיעקב שורה ונרפא שם אוי לעולם שיפגש בדינו, וסוד הדבר "כי באש ה' נשפט", וזוהי התבשמות של העולם. וכיון שנכנס למקומו של יעקב, ויעקב אחז</p>
<p>יח/ב</p>	
<p>ביה כדין שכיך אשא 696 ואצטננו גומריה 697 לבר נש דהוה רגז 698 וחגר וזיין גרמיה 699 ונפק ברוגזיה 700 לקטלא לבני נשא 701:</p>	<p>בו, אז האש שוככת, והגחלים מצטננים. [משל] לאדם שהיה רוגז וחגר ושם על עצמו כלי זין, ויצא ברוגז להרוג אנשים.</p>
<p>חד חכימא 702 קם על פתחא 703 ואחיד ביה אמר אלמלא 704 לא אחיד בי ואתתקף בי הא קטולא בבני נשא 705 אשתכח בעוד דאתתקפו דא בדא 706 ואחיד דא בדא 707 אצטנן 708 רוגזיה על דנפק לקטלא נפק לאוכחא 709 מאן סביל רוגזא 710 ותוקפא דינא דהווא בר נש הוי אימא דא דקאים אפתחא:</p>	<p>חכם אחד עמד על הפתח ואחז בו, אמר אלמלא לא החזיק בי ותפס אותי הרי היה נמצא הרג של אנשים. בעוד שהחזיקו זה בזה ואחזו זה בזה, הצטנן רגזו, על שיצא להרוג, יצא להוכיח. מי סובל את הרוגז וחוזק הדין של אותו אדם, הוה אומר זה שעמד על הפתח.</p>
<p>כך אמר קודשא בריך הוא 711 לישראל 712 בני לא תדחלון הא אנא קאים על פתחא אבל אזדרו בהאי</p>	<p>כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני אל תפחדו, הרי אני עומד על הפתח, אבל הזדרו ביום הזה, ותנו לי כח. כמה, בשופר. שאם נמצא קול השופר כראוי ומכוונים בו למטה,</p>

695 ואתחסי (ס"א ואתסחי ס"א ואתבשם) (דפ"ק).

696 שהוא דין הגבורה (אור יקר).

697 שהם כחות הדין הנדלקים מאש הגבורה, וכיון שהאש הנשפע אליהן אש נחה מצננות מחוזק דין פעולתם, והם הם מארי דיללה ומארי דיבבא דקאמרן בכמה מקומות (אור יקר).

698 סוד הגבורה (אור יקר).

699 היינו כחות הדין שהם ג"כ מתעוררים לפעול על ידי אשא (אור יקר).

700 בתוקף הדין שבה (אור יקר).

701 מפני שאינם זכאים והדין מחייבם (אור יקר).

702 ת"ת (אור יקר).

703 שהוא על המלכות, שדרך בה מוצא הדינים מהגבורה, ואינו נותן כח אל הגבורה לפעול על ידו, שהוא בעל הפתח, בעל המלכות, ואינו רוצה שיפעול על ידו, ויצא בפתחו עד שיתרצה. והגבורה מוכרחת לקיים גזרתו, וזהו שאמר "קם על פתחא" (אור יקר).

704 שאין ענין זה אלא דווקא בהיות הגזרה קשה יותר מדאי, אבל דין רפה מתנהג העולם בו (אור יקר).

705 סתם הורג רעים וטובים ח"ו, כדפי' רז"ל משנתן רשות וכו' (אור יקר).

706 בתחלה מקטרגין דין ורחמים, אח"כ נכללים (אור יקר).

707 ואח"כ (אור יקר).

708 שנמזג ברחמי הת"ת ולא שמתבטל הדין מכל וכל, אלא שמצטנן כמו שהוכיח לעיל אלהים שופט (אור יקר).

709 סוף סוף מוכיח יסודין במקום מיתה, ובזה פליגא עליה, דר' אלעזר סבירא ליה שהמתקת הדין בחסד מתבטל מכל וכל, ואין הנהגת העולם אלא בחסד כדפירש ר' אלעזר. ור' אבא סבירא ליה שהמתקת הדין בת"ת, לכך אינו מתבטל מכל וכל, אלא נמתק מעט כדפי' (אור יקר).

710 עם היות שהחסד מצנן, וזהו שאמר אדהכי אצטנן, עכ"ז לא יתייחס ענין אלא להווא דקאים על פתחא, שהוא מעכב שלא יצא בתוקפו כדפי' (אור יקר).

711 ת"ת (אור יקר).

712 בתורה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יזמא והבו לי חילא⁷¹³ ובמה בשופר דאי אשתכח קול שופר⁷¹⁴ בדקא יאות ומכווני ביה לתתא⁷¹⁵ ההוא קלא סליק וביה מתעטרי אבהו⁷¹⁶ וקיימי במשכניה דיעקב⁷¹⁷ ועל דא בעי לאזדהרא⁷¹⁸ בשופרא ולמנדע⁷¹⁹ בההוא קלא ולכוונא (ביה) ולית לך קלא⁷²⁰ בשופרא דלא סליק רקיעא חד⁷²¹:</p>	<p>אותו הקול עולה ובו מתעטרים האבות ועומדים במשכנו של יעקב, ולכן צריך להזהר בשופר, ולדעת את אותו הקול ולכוון (בו), ואין לך קול בשופר שלא עולה רקיע אחד.</p>
<p>וכל אינון אכלוסין⁷²² דההוא רקיעא יהבין אתר לההוא קלא ומאי קא אמרי (יואל ב יא) ויהו"ה נתן קולו⁷²³ לפני חילו וגו' וקאים ההוא קלא בההוא רקיע עד דאתי קלא אחרא⁷²⁴ ואתעתדו (ס"א ואתער) כחדא וסלקין בוונא⁷²⁵ לרקיעא אחרא ועל דא תנינן אית קול דסליק קול ומאי איהו ההוא קלא דתקיעתא דישראל דתתא וכיון דמתחברין כל אינון קלין דלתתא וסלקין לההוא רקיעא עלאה⁷²⁶ דמלכא⁷²⁷ קדישא⁷²⁸ שארי ביה מתעטרין וס"א מתעתדון כלהו קמי⁷²⁹ מלכא וכדין כורסון רמיו⁷³⁰ וכורסיא אחרא דיעקב קאים ואתתקן:</p>	<p>וכל אותם ההמונים של אותו רקיע נותנים מקום לאותו קול. ומה אומרים, "וה' נתן קולו לפני חילו וגו'", ועומד אותו הקול באותו הרקיע עד שבא קול אחר ונועדו ונפגשו יחדיו, ועולים בזווך לרקיע אחר. ועל זה שנינו יש קול שמעלה קול, ומהו. אותו הקול של תקיעתם של ישראל שלמטה, וכיון שמתחברים כל הקולות הללו שלמטה, ועולים לאותו רקיע עליון שהמלך הקדוש שורה בו, מתעטרים (מתכוונים) כולם לפני המלך, ואז הכסאות עולים, וכסא אחר של יעקב עומד ונתקן.</p>
<p>על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא באינון צלותי ודראש השנה דהוה אמר צלותא וקל שופרא⁷³¹ דאפיק ההוא זכאה דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא דההוא קול סליק לעילא ובההוא (דהוה אמר צלותא דקל שופרא דההוא</p>	<p>ועל זה מצאנו בספרו של רב המנונא סבא, באותן תפלות של ראש השנה שהיה אומר, התפלה וקול השופר (שאותו קול) שמוציא אותו הצדיק שנמצא מרוחו ונפשו באותו השופר, של אותו הקול שעולה למעלה, ובאותו יום עומדים ונמצאים מקטרגים</p>

⁷¹³ כענין צור ילדך תשי, וכענין רוכב שמים בעזרך, שהמדות תלויות תגבורת אחת על חברתה במעשה התחתונים (אור יקר).

⁷¹⁴ קול שופרא כחדא – ירצה קדושת היום ותקיעת שופר ותיקוני התוקעים בתשובה (אור יקר).

⁷¹⁵ ירצה כוונת אל המדות כפי הראוי (אור יקר).

⁷¹⁶ מבינה וסוד העיטור אל המדות (אור יקר).

⁷¹⁷ ירצה מתייחדים ומתועדים במלכות, וזה להכרח שיעקב עיקר סוד הקול, והוא נושא דגל התקיעות (אור יקר).

⁷¹⁸ לאזדהרא לרדוף אחר השופר (אור יקר).

⁷¹⁹ בסוד התקיעות ולכוון בהם בעת תקיעתם (אור יקר).

⁷²⁰ תקיעה ספירה אחת, שברים ספירה אחרת, תרועה ספירה אחרת, תקיעה ספירה אחרת, על דרך שפי' לעיל, או על דרך שפי' בפרשת אמור, והכל בסוד קו"ל שהוא ת"ת נושא הדגל כדפי' (אור יקר).

⁷²¹ ספירה אחת, ובהתקבץ הקול, כן יתקבצו המדות ויוקשרו זה בזה ממטה למעלה (אור יקר). היינו שכל קול וקול עולה למדה אחת, והקול ההוא עומד בספירה היא, פועלת בה ומקשטת בה (אור יקר).

⁷²² הם חיילי הספירות בהיכלות כנודע, היכל וחייליו למדה מדה (אור יקר).

⁷²³ לייחד הקול לבעל הקולות על ידי שם (אור יקר).

⁷²⁴ שהוא בספירה למעלה מאותה ספירה הקודמת, ומעלה אותו קול עמו כדי לקשר מדה במדה זו בזו וזו בזו, כדרך קשרם ומציאותם זו בזו, יסוד במלכות, ומלכות ויסוד בהוד, ושלתם בנצח וכן כולם (אור יקר).

⁷²⁵ מתחברין כולהו רקיען בת"ת בעל הקולות (אור יקר).

⁷²⁶ סוד הדעת, דהיינו קול דנפיק מגו שופר בינה (אור יקר). פי' בינה, שהז"א הוא שורה שם (מ"מ).

⁷²⁷ בינה (אור יקר).

⁷²⁸ על ידי חכמה (אור יקר).

⁷²⁹ קשר הספירות בבינה וייחודם (אור יקר).

⁷³⁰ היינו כסא דין, והכוונה שעומד מכסא דין, והדין מתבטל. וכורסון רמיו הם הנאחזים בכחות הדין, שמשליכם אותם מכחם, ומי גם החצונים, רמו ודאי, ויושב על כסא רחמים, ת"ת, והנאחזים בו (אור יקר). פי' כסאות של הדין (מ"מ).

⁷³¹ דקל שופרא – פי' שבתוך סדרים של שופר יש תפלות עם וידויים שתיקן הרב לאומרם בין סימן תשר"ת לתש"ת וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קול דאפיק מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא זכאה לסלקא לעילא בההוא) יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא וכד סליק ההוא קלא דשופרא בלהו אתדחיין קמיה ולא יכלין לקיימא זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא בקל שופרא ועל דא כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יודעי ולא תוקעי:</p>	<p>למעלה, וכשעולה אותו קול השופר, כולם נדחים לפניו ולא יכולים לעמוד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון את הרצון לפני רבונם, ויודעים לתקן עולם ביום הזה בקול שופר, ועל זה נאמר "אשרי העם יודעי תרועה", יודעי ולא תוקעי.</p>
<p>בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מכלא דידע ארחוי דמלכא קדישא דידע ביקרא דמלכא⁷³² דיבעי עלייהו בעותא⁷³³ בהאי יומא ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין בכוונא דלבא⁷³⁴ בחכמתא⁷³⁵ ברעותא⁷³⁶ בשלימו⁷³⁷ בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח⁷³⁸ כדקא יאות דהא חובי עלמא וניא עמא אתיין לאדכרא בניניה הדא הוא דכתיב (ויקרא ד ג) אם הכהן המשיח יחטא דהוא שליחא דכל ישראל לאשמת העם הוא בגין דדינא שריא עלייהו וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות זכאין אינון עמא דכל דינן מסתלקין מנייהו על ידיה כל שכן כהנא דעליה מתברכאן עלאי ותתאי:</p>	<p>ביום הזה צריך העם להסתכל באדם שלם מכל, שיודע את דרכי המלך הקדוש, שיודע בכבוד המלך שיבקש עליהם בקשה ביום הזה, ולזמן קול שופר בכל העולמות בכוונת הלב, בחכמה ברצון בשלמות, כדי שיסתלק הדין מן העולם על ידו. אוי לאותם שהשליח שלהם לא נמצא כראוי, שהרי חטאי העולם (העם) באים להיזכר בגללו, זהו שנאמר "אם הכהן המשיח יחטא", שהוא שליח של כל ישראל. לאשמת העם הוא, משום שהדין שורה עליהם, וכשהשליח הוא צדיק כראוי, אשרי העם שעל ידו כל הדינים מסתלקים מהם, כל שכן הכהן שעליו מתברכים עליונים ותחתונים.</p>
<p>אמר רבי אלעזר ועל דא כהן ולוי עד לא יסלק לפולחנא בדקין אבתריה וידעין ארחוי ועובדוי ואי לא לא סליק לפולחנא וכן בסנהדרין למידן דינא ואי אשתכח כדקא יאות יהבין עליה חומרא דמקדשא ואי לא לא סליק לפולחנא הדא הוא דכתיב (דברים לג ח) וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך (הדר ואמר) מפני מה זכה (אהרן) לאורים ולתומים ולמפלח פולחנא הוי אומר (שם) אשר נסיתו וגו' האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו וגו' (שם ט) וכיון דאשתכחו באלין דרגין כדין יורו משפטיך ליעקב וגו' ישימו קטורה וגו' (שם י) לשכבא רוגזא ולזמנא שלמא וכליל על מזבחך בגין דיתבסמון כלא וישתכחון ברכאן בכלהו עלמין כדין (שם יא) ברך יהוה חילו וגו':</p>	<p>אמר רבי אלעזר ועל זה כהן ולוי טרם שיעלה לעבודה בודקים אחריו ויודעים דרכיו ומעשיו, ואם לא אינו עולה לעבודה. וכן בסנהדרין כדי לדון דין, ואם נמצא כראוי נותנים עליו חומרות המקדש, ואם לא אינו עולה לעבודה, זהו שנאמר "וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך", למה זכה (אהרן) לאורים ולתומים ולעבוד עבודה, הוי אומר "אשר נסיתו וגו'" "האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו וגו'", וכיון שנמצאו בדרגות הללו, אז "יורו משפטיך ליעקב וגו' ישימו קטורה וגו'", לשכך את הרוגז ולזמן שלום. וכליל על מזבחך, כדי שהכל יתבשמו וימצאו ברכות בכל העולמות אז "ברך ה' חילו וגו'".</p>
<p>ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו' (ויקרא דיג) רבי שמעון פתח "נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו' (שם ט) נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו' כמה אית ליה לבר נש</p>	<p>"ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו'", רבי שמעון פתח "נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו'", כמה יש לו לאדם להתבונן בכבוד</p>

⁷³² במציאות הספירות בעצמם (אור יקר).

⁷³³ להתפלל ט' ברכות (אור יקר).

⁷³⁴ כמשמעו הכוונה שלא יטרידיהו מחשבה (אור יקר).

⁷³⁵ שידע לכוון (אור יקר).

⁷³⁶ שיהיה הכוונה מכוונת אל הענין מלב ומנפש (אור יקר).

⁷³⁷ שיהיה בעל מעשים וכל זה הכנה (אור יקר).

⁷³⁸ מוציא ידי חובתו הגון וראוי (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאסתכלא ביקרא דמאריה בגין דישתכת בריה שלים קמיה⁷³⁹ קודשא בריך הוא דכד ברא קודשא בריך הוא לבר נש</p>	<p>רבנו, כדי שימצא בריה שלימה לפני הקדוש ברוך הוא, שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את האדם,</p>
<p>י"ט/א</p>	
<p>ברא ליה שלים כמא דאתמר (קהלת ז כט) אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו' את האדם דכר ונוקבא ונוקבא אתכלילת בדכורא וכדין ישר כתיב לבתר והמה בקשו חשבנות רבים:</p>	<p>הוא ברא אותו שלם, כמו שנאמר "אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו'", את האדם זכר ונקבה, ונקבה נכללת בזכר, ואז נאמר ישר, אחר כך והמה בקשו חשבנות רבים.</p>
<p>תא חזי מנוקבא דתהומא רבא⁷⁴⁰ עלאה אשתכחת חד נוקבא רוח(ת)א⁷⁴¹ דכל רוחין⁷⁴² והא אוקימנא לילית שמה⁷⁴³ והיא אשתכחת בקדמיתא לגבי אדם⁷⁴⁴ ובשעתא דאתברי אדם ואשתלים גופיה⁷⁴⁵ אודמנו על⁷⁴⁶ ההוא גופא אלף רוחין⁷⁴⁷ מסטרא דשמאלא דא בעא לאעלא ביה ודא בעא לאעלא ביה ולא הוי יכלי עד דגער בהו קודשא בריך הוא⁷⁴⁸ ואדם הוה שכיב גופא בלא רוחא⁷⁴⁹ וחיוו דיליה ירוקא הוה וכל אינון רוחין סחרן עליה:</p>	<p>בא וראה מנקב תהום רבה עליון נמצאת נקבה א', רוח של כל הרוחות. ובארנו ששמה לילית, והיא נמצאה לראשונה אצל אדם, ובשעה שנברא אדם ונשלם גופו, הזדמנו על אותו הגוף אלף רוחות מצד השמאל, זה רצה להיכנס בו, וזה רצה להיכנס בו, ולא היו יכולים עד שגער בהם הקדוש ברוך הוא, ואדם היה שוכב גוף בלי רוח ומראהו היה ירוק, וכל אותן רוחות סובבות אותו.</p>
<p>בההיא שעתא נחית עננא חד ודחא (וזרק) לכל אינון רוחין ובשעתא דא כתיב (בראשית א כד) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה והא אוקימנא דנוקבא אתעברת מן דכורא⁷⁵⁰ מן ההוא נפש דאדם והיא אפיקת ההוא רוחא לנשבא ביה באדם כליל מתרין סטרין כדקא חזי הדא הוא דכתיב (שם ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם</p>	<p>באותה שעה ירד ענן אחד ודחה (וזרק) את כל אותן הרוחות, ובשעה הזו נאמר "ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה". והרי בארנו שנקבה מתעברת מן הזכר, מן אותה נפש של אדם, והיא מוציאה אותה הרוח לנשב אותה באדם, כלולה משני צדדים כראוי, זהו שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה", לנפש חיה ממש. ומי שמסתפק בזה כי אינו יודע אם החיה הזו היא החיה התחתונה</p>

⁷³⁹ קמי (דפ"ו).

⁷⁴⁰ מדור הקלי', מקום שבו תה"ו בה"ו וחש"ך על פני תה"ם (אור יקר). פי' בינה דבריאה דקלי' כמ"ש הרב ז"ל בכמה דוכתי (מ"מ).

⁷⁴¹ החוה ראשונה הנז', משום שהיא נוקבא אשר בה גובר הדין לעולם, לכן נקראת היא בזוהר (בראשית לד ע"ב) וכן בפ' ויקרא (יט ע"א) בשם לילית, משום שהיא היתה יותר קרובה לקליפה מאדם קדמאה בעלה (דע"ה ח"ב כ ע"ב).

⁷⁴² אימא דשידי, כמו שמהנקבה העליונה יוצאים המלאכים הקדושים, כן מזו יוצאים מלאכי חבלה ושדים, ודע ששתי לילות הם האחת עליונה שהיא בחצונים, כמו מלכות בקדושה, והיינו גם את זו לעומת זו עשה האלקים, והשנית לילת קטנה למטה, שהיא אימא דשדי, והנראה שעל לילית תתאה קאמר (אור יקר).

⁷⁴³ לשון לילה שהיא שולטת באשון לילה ואפלה כדרך השדים, והגאונים פירשו לשון יללה שהיא לעולם מיללת (אור יקר).

⁷⁴⁴ בראשית לד ע"ב פקודי רלא ע"ב (לש"ו).

⁷⁴⁵ מפני שלא היתה בריאתו ברגע כענין יהי כך ויהי כך, אלא שעה ראשונה שעה כך וכו', כדפי' רז"ל בבראשית רבה, וזהו שאמר דאתברי אדם ונשלמה בריאתו (אור יקר).

⁷⁴⁶ מטעם דסטרא דשמאלא רודפים להיותם נכללים בדמות גוף שאין להם, ואינם נכללים אלא בשם אדם ולא בשם איש, והיינו טעמא דטומאת מת (אור יקר).

⁷⁴⁷ בסוד יפול מצדך אלף, ולהפך איכה ירדוף אחד אלף (אור יקר). שיונקים מאלהים דהה"ן באחוריים לכך הם אלף (מ"מ).

⁷⁴⁸ פי' ע"י עננא חד שאמר בסמוך, כליל מתרין סטרין, פי' מז"א וממלכות (מ"מ).

⁷⁴⁹ אפשר שהוא טעם אל מרד הרוחות הטמאים שחשבו שמת שהיה מוטל כמת, ובענין הכנס בגוף גער בהם הקב"ה, ולפיכך אינם נכנסים עתה בגופי המתים אם לא יעוררים, לפיכך מצוה לשמור את המת, וגערה זו היתה כדי שלא יכנסו, אמנם היו סובבים אותו כדרך טומאת מת עתה בזמן הזה (אור יקר).

⁷⁵⁰ עי' מלואים אות (ט).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לנפש חיה לנפש חיה ממש⁷⁵¹ ומאן דאסתפק בהאי בגין דלא ידע אי חיה זו היא חיה תתאה או חיה דשמה ישראל או מדכורא או מנוקבא אבל לא כתיב לנפש חיה אלא לנפש חיה סתם דמשמע כלא:</p>	<p>או החיה ששמה ישראל, או מהזכר או מהנקבה, אבל לא כתוב לנפש החיה אלא לנפש חיה סתם שמשמע הכל.</p>
<p>וכד קם אדם הות נוקבתיה תקועה בסטרוי וההיא נשמתא וקדישא דביהו (דביה קדישא) הוה אסני להאי סטרא ולהאי סטרא וסני להאי ולהאי בגין דהכי אתכלילת לבתר נסר קודשא בריך הוא לאדם ותקין לנוקביה הדא הוא דכתיב (שם כב) ויבן יהו"ה אלהים את הצלע וגו' את הצלע הא אוקימנא⁷⁵² כמה דאת אמר (שמות כו כ) ולצלע המשכן ויביאה אל האדם בתקונהא ככלה לחופה⁷⁵³ כיון דחמת לילית דא ערקת⁷⁵⁴ והיא בכרכי ימא ועד כען איהי זמינא לאבאשא בני עלמא וכד זמין קודשא בריך הוא להרבא (רומי רשיעתא ולמהוי חורבן [לעלמין יסלק להאי לילית וישרי לה להאי חורבא בגין דהיא חורבנא דעלמא הדא הוא דכתיב (ישעיה לד יד) [אך] שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח:</p>	<p>וכשעמד אדם, היתה נקבתו תקועה בצדו, ואותה הנשמה הקדושה שבו היתה מתפשטת לצד הזה ולצד הזה, והיתה מספיקה לזה ולזה, משום שכך נכללה. אחר כך נסר הקדוש ברוך הוא את האדם ותקן את נקבתו, זהו שנאמר "ויבן ה' אלהים את הצלע וגו'". את הצלע הרי בארנו, כמו שנאמר "ולצלע המשכן" "ויביאה אל האדם", בתקוניה, כמו כלה לחופה, כיון שראתה לילית כך ברחתה. והיא בכרכי הים, ועד עכשיו היא מזומנת להרע לבני העולם. וכשעתיד הקדוש ברוך הוא להחריב את רומי הרשעה, ושתחרב לעולמים, הוא יעלה את לילית הזו וישים אותה בחרבן הזה, משום שהיא חרבנו של העולם, זהו שנאמר "אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח".</p>
<p>ובספרי קדמאי אמרי דאיהי ערקת מן אדם מקדמת דנא ואנן לא תנינן הכי בגין דהא נוקבא דא אשתכחת עמיה אבל עד לא קמת האי נפש וס"א דהא נוקבא דא לא אשתכחת עמיה אבל עד לא אתתקנת נוקבא דא עמיה דאדם כדקא יאות (הות מזדווגת) (הוה מסדווג) עמיה⁷⁵⁵:</p>	<p>ובספרי הראשונים אמרו שהיא ברחת מן האדם מקודם לכן, אבל אנו לא שנינו כך, משום שהרי נקבה זו נמצאה עמו. אבל טרם שקמה הנפש הזו, (שהרי נקבה זו לא נמצאה עמו, אבל טרם שתקנה הנקבה הזו) עם אדם כראוי, היתה מזדווגת עמו.</p>
<p>וכד האי אתתקנת עמיה כדקא יאות ערקת היא לימא וזמינא לאבאשא בני עלמא אסוותא להאי בההיא שעתא דאזדווג בר נש באתתיה יכוין לביה לקדושה דמאריה⁷⁵⁶ ולימא הכי עטיפא בקטפא⁷⁵⁷ אזדמנת [שארי שארי] (שרי שרי)⁷⁵⁸ לא תעול⁷⁵⁹ ולא תנפוק לא דידך⁷⁶⁰ ולא בעדבך⁷⁶¹ טוב תוב⁷⁶²</p>	<p>וכשזו נתקנה עמו כראוי, היא ברחת לים, ומזומנת להזיק לבני העולם. הרפואה לזה באותה שעה שאדם מזדווג עם אשתו, יכוון לבו בקדושת רבונו, ויאמר כך העטופה בסדין הזדמנה מתרת מתרת אל תכנסי ואל תצאי לא שלך ולא בחלקך שובי שובי הים רועש הגלים שלו קוראים לך בחלק קדוש אני אחוז</p>

751 פי' ז"א הנק' חיה והנוק' נק' חיה ג"כ כדמפרש, ומ"ש לא כתיב לנפש החיה, פי' דמשמע הוא ז"א הידוע, ולכך החיה, ה' הידיעה. ומדכתיב חיה, ש"מ שעל שניהם מדבר. ולפי זה פי' הכתוב דלעיל, ויאמר אלהים, היא בינה, תוצא הארץ היא מלכות, נפש שקבלה מז"א, וזו"ן אלו הם חיה והנפש היא משניהם (מ"מ).
 752 בראשית כח ע"א תזריע רכה (דרך אמת). עי' פקודי רנח רע"ב (לש"ו).
 753 פי' כמ"ש בפ' בראשית ויביאה גימ' כ"ד קישוטי כלה (מ"מ).
 754 חוה ראשונה היא מלאה, ולכך שלטו בה הקלי'. וחוה השנית היא מרחל שהיא דינא רפיא (מ"מ).
 755 פי' קודם שלא ננסרה חוה זו השנית הנק' נפש היה מזדווג עם חוה ראשונה (מ"מ).
 756 בקדושה דמאריה (דפ"ו).
 757 עטיפא המעוטפת בסדין אזדמנת שמזדמנת ליכנס בסדין לעשוק הטפין (מ"מ).
 758 פי' תתיר עטיפא וקישור שלך ואמר ב"פ שרי א' נגד ג' קלי' ושנית נגד קלי' נוגה (מ"מ).
 759 פי' הסדין ולא תנפוק הנשמות לחוץ לעשות מהם שדים ח"ו (מ"מ).
 760 פי' כי הם של הקדושה, ולא יהיה לך כח לעשוק אותם הנשמות (מ"מ).
 761 פי' שאינם בגורלך אפילו לפי שעה, ואף אם יצאו יחזרו שנית להיות קדושה (מ"מ).
 762 פי' חזור לנוק' דתהומא רבא. ואמר ב' פעמים, א' לזכר וא' לנקבה דסט"א (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ימא ואתרגישא⁷⁶³ (ארגישת) גלגלוי לידך קראן⁷⁶⁴ בהולקא⁷⁶⁵ קדישא⁷⁶⁶ אחידנא בקדושה דמלכא⁷⁶⁷ אתעטפנא ולחפיא ליה לרישיה ולאנתיה עד שעתא חדא וכן בכל זמנא עד תלת יומין לקליטה⁷⁶⁸ דכל הרכבה דלא קולטת לתלת יומין תוב ליתא קולטת:</p>	<p>ובקדושת המלך התעטפתי ולכסות את ראשו ואת אשתו עד שעה אחת. וכן בכל פעם עד שלשה ימים לקליטה, שכל הרכבה שאין קולטת לשלשה ימים שוב אין קולטת.</p>
<p>ובספרא דאנה אשמדאי לשלמה מלכא אמר תלתין יומין ואמר דלבתר דסיים עובדא לישידי מיין צלילן סוחרניה לערסיה ונטורא דכלא (לבתר)⁷⁶⁹ מאן דינקא לרביא לא תזדווג לבר נש אלא בשעתא דרביא נאים ולבתר לא תניק ליה עד שעתא חדא כתרי מילין או חד מיל (ו)אי לא יכלא בגין צערא דרביא בזמנא דאיהו בכי ובדא לא מסתפי מנה לעלמין זכאין אינון צדיקיא דקודשא בריך הוא אוליה לון רוין עמיקין דלעילא ותתא וכלא בגין אורייתא דהא אורייתא מאן דישתדל בה מתעטר [בעטרוין] ובעטריין (בעטרא) דשמא קדישא⁷⁷⁰ דהא אורייתא שמא קדישא הוא ומאן דישתדל בה אתרשים ואתעטר בשמא קדישא וכדין ידע ארחין סתימין ורוין עמיקין דלעילא ותתא ולא מסתפי לעלמין:</p>	<p>ובספר שהניח אשמדאי לשלמה המלך אומר שלשים יום. ואמר שלאחר שסיים את המעשה, ישפוך מים צלולים סביב מטתו, וזו שמירה של הכל. (אחר כך) מי שמיניקה תינוק לא תזדווג עם אדם אלא בשעה שהתינוק יושן, ואחר כך אל תניק אותו עד שעה אחת, כמו שני מילין או מיל אחד, אם לא יכולה בשביל צער התינוק בזמן שהוא בוכה, ובזה לא יפחד ממנה לעולמים. אשרי הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מלמד אותם סודות עמוקים שלמעלה ולמטה, והכל בשביל התורה. שהרי מי שמתעסק בתורה מתעטר בעטרות של השם הקדוש, שהרי התורה היא שם קדוש, ומי שמתעסק בה נרשם ומתעטר בשם הקדוש, ואז יודע דרכים סתומות וסודות עמוקים שלמעלה ולמטה ולא פוחד לעולמים.</p>
<p>י"ב/ב</p>	
<p>תא חזי בהווא יומא אתפקדו על אילנא חד ועברו על פקודא דמאריהון ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא ואתא עלה ההוא נחש⁷⁷¹ כתיב (בראשית ג טז) והוא ימשל בך⁷⁷² מכאן ולהלאה בכל זמנין דגוברין אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא הא אוקימנא [ד]אינון נשים (דלעילא)</p>	<p>בא וראה באותו יום נצטוו על עץ אחד ועברו על מצות רבונם, ובגלל שהאשה חטאה בראשונה, ובא עליה אותו הנחש, נאמר "והוא ימשל בך". מכאן והלאה בכל הפעמים שאנשים נמצאים רשעים לפני הקדוש ברוך הוא, הרי בארנו שאותן נשים (שלמעלה) שמצד הדין הקשה מזומנות לשלוט עליהם</p>

⁷⁶³ היא אימא עילאה בשם אחוריים דאה"ה גימ' ד"ם, חו"ל גבול לים, ועי"כ תחזור לנוק' דתהומא רבא (מ"מ).

⁷⁶⁴ פי' גלי הים לך קוראים, והם דין בסוד גלים, והם קוראים לרצץ מוחך (מ"מ).

⁷⁶⁵ בחקלא (מ"מ).

⁷⁶⁶ היא נוק' דז"א ואשתו דוגמתה (מ"מ).

⁷⁶⁷ פי' בסוד טלית, שת"ח מאפיל בטליתו כדי שלא יאחזו החיצונים, ויכוין שהוא דוגמת ז"א, ויכוין תיבות הלחש כ"ו גימ' הו"ה. האותיות קי"ו נגד י' י"ה יה"ו יה"ה גימ' ע"ב, א' א"ה אה"י אה"ה גימ' ד"ם, הכל קי"ו ע"י שמות אלו תבריח הקלי' (מ"מ).

⁷⁶⁸ ס"ל לר"ש שאין האשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה, אלא שאין אנו יודעים אם נקלטה הטיפה היום א' או ביום ב' או ביום ג', ולכן אינו מחפה ראשו הוא ואשתו רק עד ג' ימים, שאם לא נקלטה אז ודאי נסרחה וכמ"ש בש"ס שבת דף פו, ואז אינה מתעברת עד טבילה אחרת (מ"מ).

⁷⁶⁹ פי' מלבד מ"ש בשעה שרוצה להתעבר השמירה מעולה מהכל אחר הלידה היא זו (מ"מ).

⁷⁷⁰ פי' מתעטר במוחין דז"א (מ"מ).

⁷⁷¹ אין דברים אלו כפשטן, אלא הכוונה שהיא נמשכה אחר הקלי', ושלט בה הנחש, והיינו דאמרין שכח הנחש הזה מכשכש במעהא עד שנזקק לה אדם הראשון, ונתגשם הרוח בקין, שהיא קינא דמסאבותא, והיינו ממש על דרך שפירשונו, שהפגם שהוא באב או באם פוגם הבן (אור יקר).

⁷⁷² שמתחילה היו שניהם שוים משתררת היא לפניו, ואח"כ נטלה שררה הימנה ונתנה לו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומסטרט דדינא קשיא זמינין לשלמאה עליהון⁷⁷³ מסטרט דדינא קשיא הדא הוא דכתיב (ישעיה ג יב) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו נשים משלו בו ודאי⁷⁷⁴:</p>	<p>מצד הדין הקשה, זהו שנאמר "עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו", נשים משלו בו ודאי.</p>
<p>ואלין אקרון⁷⁷⁵ להט החרב⁷⁷⁶ המתהפכת לאו דאינון חרב המתהפכת⁷⁷⁷ אלא להט מההוא חרב דאקרי (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה מלאה דם וההוא להט החרב (ה)מתהפכת לזמנין גוברין ולזמנין נוקבין⁷⁷⁸ והא אוקימנא ווי לעלמא כד אינון נשין שלטן בעלמא כד חמי נביאה דישראל מעקמי ארחייהו ואינון אשתכחו בחובין קמי מאריהון כדין אמר נשים שאננות היך אתון שקיטאן היך אתון יתבן דלא לאתערא בעלמא קומנה:</p>	<p>ואלה נקראות להט החרב המתהפכת, לא שהם חרב המתהפכת, אלא להט מאותה חרב, שנקרא "חרב נוקמת נקם ברית". "חרב לה' מלאה דם", ואותו להט החרב המתהפכת לפעמים גברים ולפעמים נקבות, והרי בארנו אוי לעולם כשאותן נשים שולטות בעולם, כשראה הנביא שישראל מעקמים את דרכיהם, והם נמצאים בחטאים לפני רבונם, אז אמר נשים שאננות, איך אתן שאננות, איך אתן ישבות, שלא להתעורר בעולם, תקומו.</p>
<p>ובאתר אחרא⁷⁷⁹ אוקימנא להאי קרא וכאן חסר⁷⁸⁰ והא אוקמוה חברייא⁷⁸¹ אבל לא אתמר⁷⁸² אלא כמה דאשכחן בדבורה דכתיב (שופטים ד ד) היא שופטה את ישראל בעת ההיא ועל דא תנינן ווי לבר נש דאתתא קא מברכא ליה לפתורא כך דבורה היא שופטה את ישראל בעת ההיא ווי לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאי לעמא אלא חד נוקבא:</p>	<p>ובמקום אחר בארנו את הפסוק הזה והרי פרשוהו החברים, אבל לא נאמר אלא כמו שמצאנו בדבורה, שנאמר "היא שפטה את ישראל בעת ההיא". ועל כן שנינו אוי לאדם שאשה מברכת לו בשלחנו, כך דבורה היא שפטה את ישראל בעת ההיא, אוי לדור שלא נמצא בהם מי שידון את העם אלא רק נקבה אחת.</p>
<p>תא חזי תרין נשין אינון דאשתכחו בעלמא ואמרו⁷⁸³ תושבתתא דקודשא בריך הוא דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי ומאן אינון דבורה וחנה חנה אמרה (ש"א ב ב) אין קדוש כיהו"ה כי אין בלתך וכלהו קראי דהיא פתחת⁷⁸⁴ פתחא דמהימנותא⁷⁸⁵ לעלמא כגון (שם ח) מקים מעפר</p>	<p>בא וראה שתי נשים הן שנמצאו בעולם ואומרות תישבחתו של הקדוש ברוך הוא, שכל הגברים שבעולם לא יאמרו כזו, ומי הן דבורה וחנה. חנה אמרה "אין קדוש כה' כי אין בלתך", וכל הפסוקים שהיא פתחה את פתח האמונה לעולם, כמו "מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון", הרי הפתח של האמונה,</p>

⁷⁷³ הם חו"ב דנוגה דבי"ע והם שתי נשים זונות (מ"מ).

⁷⁷⁴ היינו בחי' נוק' דסט"א, עי' לקמן ס ע"ב. ועי' לקמן סב ע"ב שיש בחי' דכורא דסט"א, והענין שדכורין נקראין מרגלים ונוקבין זונות, כידוע שדכורין דסט"א אינן מפתין לאדם כמ"ש בזהר, שהן דקיקין ואינן יכולין לפתות, אלא נוקבין מפתין וכו', אבל דכורין שלהן הן המקטרגים (בהגר"א בספד"צ לא ע"ג).

⁷⁷⁵ אם היו מצד הטהרה ניחא אבל הם מצד החוצה הדין הקשה כדמיסק (אור יקר).

⁷⁷⁶ פירוש חרב מלכות מצד הדין, וז"ש "דאיקרי חרב נוקמת" וכו', והלהט הוא כח המתפשט הימנה, ומלת מתהפכת אהדרת ללהט, שהם אותם כחות הדין, שהם מתהפכין (אור יקר).

⁷⁷⁷ פי' שהם אינם נקראים חרב, שהמלכות היא החרב, אלא הם להט של המלכות הנק' חרב (מ"מ).

⁷⁷⁸ והמתהפכת שקרא קאי על הלהט (מ"מ).

⁷⁷⁹ כדפי' בגמ' הני נשי במאי זכיין וכו' (אור יקר).

⁷⁸⁰ פי' בפרשת שלח לך דף קסז ע"ב שפירשו שם הרוחות לר"ש נשים שאננות הם היכלות של ביתה וכו' (מ"מ).

⁷⁸¹ לקמן קסז (דרך אמת).

⁷⁸² פי' שהפירוש העיקרי הוא שמדבר על הלהט שהם נשים הנזכרות, והפסוק הזה נאמר כמו בדור שהיתה דבורה שופטה את ישראל, שלא היה בהם שום איש שיודע תורה ומשפט, אלא חד נוק', ולכך אמר להם נשים שאננו קומנה לעורר הדין (מ"מ).

⁷⁸³ דאשתכחי בעלמא ואמרי (דפ"ו).

⁷⁸⁴ למדה להתפלל דרך המדות (אור יקר).

⁷⁸⁵ מלכות ויסוד, שהם דל ואביון. או מלכות שהיא אתר דמסכני (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דל⁷⁸⁶ מאשפות ירים אביון⁷⁸⁷ הא פתחא דמהימנותא להושיב⁷⁸⁸ עם נדיבים⁷⁸⁹ הא מהימנותא דלעילא באתר דאבהן שריין מאן נדיבים אלין אבהן כדכתיב (תהלים מז ט) נדיבי עמים נאספו:</p>	<p>להושיבי עם נדיבים, הרי האמונה שלמעלה, במקום ששוויים האבות. מי הנדיבים, אלו האבות, ככתוב "נדיבי עמים נאספו".</p>
<p>דבר אחר להושיבי עם נדיבים נבאה על שמואל דאיהו זמין לאתק(ד)שא עם משה ואהרן דכתיב (שם צט ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו (שמואל א' ב ח) וכסא כבוד ינחילם מאן ינחילם דא שמואל דאחסין⁷⁹⁰ יקרא דמלכותא לתרין מלכין דבר אחר וכסא כבוד ינחילם⁷⁹¹ דא קודשא בריך הוא דהוא אחסין כורסיא דיליה לעבדוהי הדא הוא דכתיב וכסא כבוד ינחילם:</p>	<p>דבר אחר להושיב עם נדיבים, נבואה על שמואל, שהוא עתיד להיות שקול כמשה ואהרן, שנאמר "משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו". "וכסא כבוד ינחילם", מי ינחילם זה שמואל, שהוריש כבוד המלכות לשני מלכים. דבר אחר וכסא כבוד ינחילם, זה הקדוש ברוך הוא שהוריש את כסאו לעבדיו, זהו שנאמר וכסא כבוד ינחילם.</p>
<p>[עוד⁷⁹² יהו"ה] יחתו מריבו (שם י) מריבו חסר מאי קא מיירי אלא מריבו תנינן מריב ו' ודא מלכא קדישא⁷⁹³ ורוא דחכמתא אתמר הכא בשעתא דדינין מתערין ושליטין שלטין על רחמי ורחמי אתכפיין ובשעתא דקודשא בריך הוא אתברך ממבועא דנחלא⁷⁹⁴ כדין גברין רחמי ואתכפיין דיני הדא הוא דכתיב יהו"ה יחתו מריבו מריב ו' עליו בשמים ירעם עליו מהו⁷⁹⁵ עליו בשעתא דמלא דעתיקא קדישא⁷⁹⁶ שריא עליה ומליא רישיה בההוא אתר דאקרי שמים⁷⁹⁷ כדין ירעם⁷⁹⁸ יתבר חיליהון ותוקפיהון דדינין תקיפין ויתן עז למלכו דא קודשא בריך הוא⁷⁹⁹ וירם קרן משיחו⁸⁰⁰ (שם) דא</p>	<p>"ה' יחתו מריבו", מרבו חסר. במה מדובר, אלא מריבו, שנינו מריב ו', וזה המלך הקדוש, וסוד החכמה נאמר כאן, בשעה שהדינים מתעוררים, והשליטים שולטים על הרחמים, והרחמים נכנעים. ובשעה שהקדוש ברוך הוא מתברך ממעייין הנחל, אזי גוברים הרחמים ונכנעים הדינים, זהו שנאמר "ה' יחתו מריבו", מריב ו'. עליו בשמים ירעם, "עליו" מה זה "עליו", בשעה שהטל של העתיק הקדוש שורה עליו וממלא את ראשו, באותו מקום שנקרא שמים, אזי ירעם, ישבר את כחם ותוקפם של הדינים הקשים, "ויתן עוז למלכו", זה הקדוש ברוך הוא, "וירם קרן משיחו" זו כנסת ישראל, שנקראת קרן היובל</p>

⁷⁸⁶ פי' מלכות, כי ד"ל הוא [מספר אותיות] מילוי המילוי דאדנ"י. ועפר הוא בריאה כנודע. ומ"ש מאשפות וכו' שיש פעמים שיונקים הקלי' מיסוד כבזמן הגלות, והקב"ה מרים אותו מהם, שלא יקבלו ממנו שום הארה (מ"מ).

⁷⁸⁷ יסוד נק' אביון כנודע (מ"מ).

⁷⁸⁸ פי' להושיב המלכות עם האבות, רגל רביעי במרכבה, מקים אותה מעפר שהיא בגלות בתוך הקלי', שהם האשפות (אור יקר).

⁷⁸⁹ ניבאה על שמואל (מ"מ).

⁷⁹⁰ במדת המלכות כאומרו למען יזמרך כבוד, והיינו כבוד המלכות, מדתו של מלך (אור יקר).

⁷⁹¹ השתא אפשר דאהדר לנדיבים ולכל כיוצא, וזהו שאמר "אחסין כורסיא דיליה לעבדוהי", וכל הבא לאחוז במדה זו, והשתא ניחא דאהדר למקימי מעפר (אור יקר).

⁷⁹² מוסגר בדפ"ו.

⁷⁹³ דאיהו ו' של שם, והוא מדת רחמים. וה"מריב עמו" הוא הדין, ויחתו מריבו (אור יקר).

⁷⁹⁴ מהחכמה המשפעת בבינה ומבינה אליו, ובזה גוברים הרחמים על הדין כדפי' לעיל (אור יקר).

⁷⁹⁵ מאי (דפ"ו).

⁷⁹⁶ היינו שפע כתר עליון, ובחי' ט"ל סוד יה"ו י"ד ה"א וא"ו, והיינו ממציאות חכמה ובינה ודעת שבכתר (אור יקר). פי' בשעה שנמשכים שערי דרישא דא"א עד רישא דז"א, ומזילים טל ברישא דז"א הנק' שמים. וזהו עליו בשמים ירעם, ר"ל בכח שנמשך הטל מאריך שהוא עליו עד שהגיע לז"א, שהוא שמים כזה ירעם לקלי' (מ"מ).

⁷⁹⁷ ת"ת בסוד תרין עטרין והיינו סוד יה"ו שבו, ושם "מליא לרישיה". ושיעור הנאמר "עליו" כתר, שהוא על תפארת, "בשמים" שהוא ת"ת (אור יקר).

⁷⁹⁸ לכחות הדין וכניעם ויבטלם (אור יקר).

⁷⁹⁹ פי' ז"א, והנותן הוא א"ס ב"ה (מ"מ).

⁸⁰⁰ פי' מלכות נק' בב' שמות קרן ומשיחו, א"נ משיחו הוא דוד המלך ע"ה, וקרן הוא השכינה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כנסת ישראל דאקרי קרן היובל וס"א ל"ג היובל כמה דאוקימנא משיחו כמה דאת אמר (ש"א כג א) משיח אלהי יעקב⁸⁰¹ בגין כך קרן משיחו והא אתמר:</p>	<p>כמו שבארנו. משיחו כמו שנאמר "משיח אלהי יעקב", לכן קרן משיחו והרי נתבאר.</p>
<p>דבורה דאתת לשבחה שבהא דמלכא קדישא (שופטים ה ד) יהו"ה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום מלמד דקודשא בריך הוא אזמין לכל שאר עמין לקבלא לאורייתא ולא בעו וכי לא הוה גלי קמיה דלא בעאן אלא דלא יהא לון פתחון פה דאלמלא יהב לון קודשא בריך הוא אורייתא הוו נטרי לה וכל אינון קראי דאמרה דבורה כלהו ברזא דחכמתא עד ההוא שעתא דשבחת גרמה שנאמר עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל (שם ז) דהא אוקמוה דאסתלק מינה רוח נבואה ובגין כך (שם יב) עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר:</p>	<p>דבורה שבאה לשבח את שבח המלך הקדוש, "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום", מלמד שהקדוש ברוך הוא הזמין את כל שאר העמים לקבל תורה ולא רצו, וכי לא היה גלוי לפניו שלא רוצים. אלא שלא יהיה להם פתחון פה, שאלמלא היה נותן להם הקדוש ברוך הוא את התורה היו שומרים אותה, וכל אותם פסוקים שאמרה דבורה, הכל הם בסוד החכמה. עד אותה שעה ששבחה את עצמה, שנאמר "עד שקמתי דבורה, שקמתי אם בישראל", שהרי בארו שהסתלקה ממנה רוח הנבואה, ולכן "עורי עורי דבורה", עורי עורי דברי שיר.</p>
<p>וכל דא כד אשתכחו גוברין בחטאה ולאוו אינון כדאין למשרי עליהו רוח קדשא⁸⁰² ודאי</p>	<p>וכל זה כשנמצאו הגברים בחטא, ואינם ראויים להשרות עליהם רוח הקודש ודאי.</p>
<p>כ/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ואם כל עדת ישראל ישגו וגו' (ויקרא יג) כמה דאוקימנא בהוראה דטעו בה אבל ואם כל עדת ישראל ישגו ואם כל ישראל ישגו מבעי ליה מאי כל עדת ישראל אלא אינון (כלהו) דאשתכחו בירושלם דהא מתמן נפקא אורייתא לכל עמא ואי אינון דהוו תמן טעאן כל ישראל טעאן ותנינו דכיון דתמן טעאן כל עמא טעאן בגין דכלהו משכי אבתריהו ונעלם דבר מעיני הקהל עיני הקהל אלין סנהדרין) אלין אינון דממנן על ישראל:</p>	<p>"ואם כל עדת ישראל ישגו וגו'", כמו שבארנו, בהוראה שטעו בה. אבל ואם כל עדת ישראל ישגו, היה צריך להיות ואם כל ישראל ישגו, מה זה כל "עדת" ישראל, אלא אותם (כלם) שנמצאים בירושלים, שהרי משם יוצאת תורה לכל העם. ואם אותם שהיו שם טועים, אז כל ישראל טועים. ושנינו, שכיון ששם טועים, כל העם טועים, משום שכולם נמשכים אחריהם. ונעלם דבר מעיני הקהל, עיני הקהל אלו הסנהדרין, אלו הם שממונים על ישראל.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה עד דהוו אזלי אמר רבי יוסי לרבי חייא נשתדל במלי דאורייתא במלי דעתיק יומין⁸⁰³ פתח רבי חייא ואמר (תהלים לב ה) חטאתי אודיעך וגו' מכאן אוליפנא דכל בר נש דמכסי חטאוי⁸⁰⁴ ולא מפרש לון קמי מלכא קדישא⁸⁰⁵ ויתבע [עלייהו] (ליה) רחמי⁸⁰⁶ לא יהבין ליה למפתח⁸⁰⁷ פתחא</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, בעוד שהיו הולכים אמר רבי יוסי לרבי חייא, נעסוק בדברי תורה, בדברי עתיק הימים. פתח רבי חייא ואמר "חטאתי אודיעך וגו'", מכאן למדנו שכל אדם שמכסה את חטאיו ואינו מפרש אותם לפני הקדוש ברוך הוא ומבקש עליהם רחמים, לא נותנים לו לפתוח פתח של תשובה, משום שהוא מתבייש (מכוסה) ממנו.</p>

⁸⁰¹ פי' שהמלכות נקראת משיח, והטעם שהיא יונקת מן החכמה, ששם משח רבות, ונקראת קרן מצד הבינה, קרן היובל. ונמצא שמתייחסות שמים אלו, קרן משיחו, שהיא מלכות מצד חכמה ובינה (אור יקר).

⁸⁰² קודשא (דפ"ו)

⁸⁰³ ענין התשובה, שהיא אחוזה עד הכתר (אור יקר).

⁸⁰⁴ ומניחם בפגם בסתר המדות, ולא מפרש להורידם אל הנגלות (אור יקר).

⁸⁰⁵ שאין בו פגם קדוש, לא יגורך רע, קמי למטה מקום הפגם (אור יקר).

⁸⁰⁶ לכפרם ולטהרם ממקומם אל מקום החצונים (אור יקר).

⁸⁰⁷ נמשכת ממה שהבינה שבה אל הבנים ונפתחת במקוריה ושולחת שפעה אל מקום הבנים הפוגמים לטהרם, כאומרו כי ביום הזה יכפר וכו', והשתא קאמר שמפני כבודו לא רצה להתוודות על עונו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דתשובה⁸⁰⁸ בגין דאיהו אכסוף ונ"א מכסין מיניה ואי איהו פריש לון קמי קודשא בריך הוא קודשא בריך הוא חיים עליה ויתגברון רחמי⁸⁰⁹ על דינא⁸¹⁰ וכל שכן אי איהו בכי⁸¹¹ דהא כל פתחין סתימין [איהו פתח] (ואיהו פתוח) ואתקבל עלותיה ועל דא פרישו דחטאו יקרא הוא דמלכא לאגברא רחמי על דינא ועל דא כתיב (שם נ כג) זוכה תודה יכבדנני מהו יכבדנני⁸¹² תרין כבודין אינון חד לעילא וחד לתתא חד בעלמא דיין וחד בעלמא דאתי:</p>	<p>ואם הוא מפרש אותם לפני הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא חס עליו ומתגברים הרחמים על הדין, וכל שכן אם הוא בוכה, שהרי כל הפתחים הסתומים הוא פותח, ותפלתו מתקבלת. ועל זה פרישת חטאיו, כבוד הוא למלך, להגביר רחמים על דין. ועל זה נאמר "זוכה תודה יכבדנני". מה זה יכבדנני, שני כבודים הם, אחד למעלה ואחד למטה, אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא.</p>
<p>האי קרא קשיא בכלא בסגיאות מלין דהא באודה עלי פשעי סגי מהו חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי ולבתר אודה עלי פשעי ליהויה ועוד דהא אודה עלי פשעי ליהויה לך מבעי ליה:</p>	<p>הפסוק הזה קשה בכל, בריבוי דברים שהרי ב"אודה עלי פשעי" מספיק, מה זה "חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי", ואחר כך "אודה עלי פשעי לה". ועוד שהרי אודה עלי פשעי לה, היה צריך להיות "לך".</p>
<p>אלא דוד כל מלוי ברוח הקדש אמרין ולמלכותא דשמיא אמר⁸¹³ בגין [דאיהו] (דאיהו) שליחא מתתאי לעלאי ומעלאי לתתאי⁸¹⁴ ומאן דבעי למלכא [לה] (ליה) אודע בקדמיתא ועל דא חטאתי אודיעך [למלכותא דשמיא קאמר] ועוני לא כסיתי מצדיקו של עולם אמרתי אודה עלי פשעי ליהויה דא מלכא קדישא דשלמא כלא דיליה ושלמא דבעי בר נש לאעלא קמיה באודאה דהא שלמים הכי מתקרבין באודאה דכתיב (ויקרא טו ו) על זבח תודת שלמיו⁸¹⁵ ואתה נשאת עון חטאתי סלה דא לעילא לעילא אתר דעתיקא קדישא שריא בגין כך האי קרא אחיד בכלא:</p>	<p>אלא דוד אמר את כל דבריו ברוח הקדש, ואמר את זה למלכות השמים, משום שהוא שליח מהתחתונים אל העליונים, ומעליונים אל התחתונים, ומי שרוצה את המלך, הוא מודיע לה בראשונה. ועל כן חטאתי אודיעך (למלכות השמים אמר), ועוני לא כסיתי, מצדיקו של עולם. אמרתי אודה עלי פשעי לה, זהו המלך הקדוש, שכל השלום שלו. והשלום שצריך אדם להכניס לפניו בהודאה, שהרי כך נקרבים שלמים בהודאה, שנאמר "על זבח תודת שלמיו", ואתה נשאת עון חטאתי סלה, זה למעלה למעלה, המקום שהעתיק הקדוש שרוי. לכן הפסוק הזה אוחד בכל.</p>
<p>כנוונא דא מאן דיתבע בעותיה למלכא בעי ליחדא שמא קדישא ברעותיה ומתתא לעילא ומעילא לתתא ולקשרא כלא בחד קשרא ובהווא קשורא אשתכח בעותיה:</p>	<p>כדוגמא זה מי שמבקש בקשתו למלך, צריך לייחד את השם הקדוש ברצונו ממטה למעלה וממעלה למטה, ולקשר את הכל בקשר אחד, ובאותו קשר נמצאת בקשתו.</p>

⁸⁰⁸ שהיא הבינה לטהר אותו, ואפשר היות הטעם כי הכניסה אל הבינה היא הוד, משום דאימא עילאה עד הוד אתפשטת, ולכך צריך תחלה (להתודות) [להודות], שהיא הוד, ואז נפתחת הבינה שהיא מגעת עד הוד (אור יקר).

⁸⁰⁹ שהם מקורות החסד והת"ת (אור יקר).

⁸¹⁰ שהוא מקור הגבורה כדפי' לעיל (אור יקר).

⁸¹¹ ששערי דמעה לא ננעלו, והטעם שהם שערי מימי החסד והרחמים (אור יקר).

⁸¹² בתרין נוגין (אור יקר).

⁸¹³ בעולמות ב"ע הוה עיקר השליטה מהמלכות שהיא הב"ן, כי היא אדון כל הארץ (יהושע ג יא) ואלה"י כל הארץ (ישעיה נד ה) יקרא (וכמ"ש בפ' משפטים קו ע"א תרומה קעא ע"ב תצוה קפו ע"א ע"ב וע' פ' בשלח נא ע"א ויקרא כ ע"א אחרי מות עד סע"א ובאד"ז רצו ע"א ופ' בראשית כט ע"ב) (ביאורים ח"ב כז ע"ג).

⁸¹⁴ בשלח נא ע"א בארוכה (לש"ו).

⁸¹⁵ פי' ת"ת ויסוד, כמ"ש הזהר לעיל, דא לעילא פי' באימא, לעילא פירש באבא, וז"ש "אתר דעתיקא קדישא שרייא", שאר"א בהם מתלבש א"א הנק' עתיקא קדישא, ולפי זה ואתה הם אר"א כמ"ש באד"ז, שאבא נק' אתה, ואימא כלולה עמו, בסוד הבן בחכמה וכו', לפי מש"כ הרב בכוונת סלה, ס' הם חב"ד חג"ת, ל' הם נה"י, ה' היא מלכות, וכללות המלה בעתיקא, עכ"ל, א"כ אתי שפיר מ"ש הכתוב, ואתה נשאת עון חטאתי סלה, שא"א נרמז בסלה, וזה שאמר הזהר בג"כ האי קרא אחיד בכוונא, דהיינו בכל הפרצופים כולם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי יוסי מי החכם לבקש בקשתו כמו דוד המלך, שהוא היה שומר את פתח המלך. אמר לו רבי חייא ודאי כך הוא ועל כן התורה למדה אותנו את דרכי</p>	<p>אמר רבי יוסי מאן הוא חכימא למתבע בעותיה כדוד מלכא דהוא הוה נטיר פתחא דמלכא אמר ליה רבי חייא ודאי הכי הוא ועל דא אורייתא אוליף לן ארחי:</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא דא להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאים ואמוראים, שבעים סנהדרין גדולה היו ומשה עלייהו⁸¹⁶ ושבעים סנהדרין קטנה היו ואהרן עלייהו ובגין דא אמרו מארי מתניתין משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרין גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ל(י)ה כגון (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה (ועל שמה) (וע"ד שמא דא) אתקרי סנהדרין קטנה:</p>	<p>מצוה זו להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאים ואמוראים, שבעים סנהדרין גדולה היו ומשה עליהם, ושבעים סנהדרין קטנה היו ואהרן עליהם, ולכן אמרו בעלי המשנה שמה היה שושבין המלך, וזו תפארת, משם סנהדרין גדולה. אהרן שושבין המלכה, וזו מלכות ה"א קטנה קוראים לה, כמו "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", ועל שמה נקראת סנהדרין קטנה.</p>
<p>ומתמן הוה ידעין סנהדרין שבעים לשון דאינון שבעים פנים לתורה דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות [הרשעה] וכו' כלא בפרודא דא הוא דכתיב (שם י ה) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם כלהו [שבעים] לשון בפרודא דא מן דא אבל באורייתא שבעים פנים (לתורה) בלשון חד⁸¹⁷ ודא יסוד ו' הלכה דא⁸¹⁸ חכמה זעירא מלכות [דבה] (רבא) שבעין לשון כחושבן סוד⁸¹⁹ מן יסוד ויסוד איהו לשון הקדש סוד המרכבה בשבעין קתדראין⁸²⁰:</p>	<p>ומשם היו יודעים סנהדרין שבעים לשון, שהן שבעים פנים לתורה. שיש שבעים לשון מצד של המלכות הרשעה וכו', והכל בפירוד, זהו שנאמר "מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם", כל שבעים הלשון בפירוד זה מזה, אבל בתורה שבעים פנים לתורה בלשון אחת, וזה יסוד, ו', הלכה אחת, חכמה קטנה, מלכות שבה שבעים לשון, כחשבון סוד מן יסוד, ויסוד הוא לשון הקודש, סוד המרכבה בשבעים כסאות.</p>
<p>עלייהו אתמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה⁸²¹ לשון חד איהו שבעים לשון⁸²² [על מדה זעירא דחכמה זעירא דאיהי י' עלמא זעירא</p>	<p>עליהם נאמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, לשון אחד היא שבעים לשון, על מדה קטנה של חכמה קטנה, שהיא י' על מדה קטנה של על חכמה קטנה, שהיא י' על מדה קטנה של</p>

⁸¹⁶ משה רבנו ע"ה היה מפרקין קדמאין דנר"ה דז"א מן הפנים שלהם, ולכן נקרא שושבינא דמלכא. ואהרן היה יונק גם מפרקין קדמאין הנזכר, אך לא בזעיר עצמו, רק מהארתם בחו"ב דנוק', שהם כנגד פרקי קדמאין דנ"ה דז"א, ולכן הוא בסוד שושבינא דמטרוניתא. והנה אותם הפרקין קדמאין דנ"ה הם חו"ב דנ"ה, ותחתיהן תרין פרקין אמצעיים ותחתונים שהם סוד ו"ק (נ"א נ"ה) שלהם, ומשם שבעים סנהדרין גדולה, ומשה על גביהם שהוא יונק מחו"ב דנ"ה, והשבעים זקנים מתרין פרקין האחרים, וה"ה בסנהדרין קטנה דמצד אהרן, והוא עליהם בסוד חו"ב דמטרוניתא. ומפני שחו"ב בכל מקום מתייחדים בדעת, ודעת מתפשט בז' קצוות, לכן משם שבעים פנים לתורה. והסנהדרין היו יודעים שבעים לשון, שהדעת הוא ברית הלשון בייחוד גמור, לאפוקי מלכות הרשעה דכתיב בה (משלי יט, ב) גם בלא דעת נפש לא טוב, ואין שם זיווג וייחוד לכן נפרדו (רמ"ז).

⁸¹⁷ המאמר הזה מהופך וכלל המאמר שאמרו שבעים פנים לתורה בלשון א' על הלכה חדא על מלה זעירא, ומפ' לשון יסוד כידוע הלכה מל' והיא מלה זעירא שהיא חכמה זעירא ואמר מלה מצד הלשון (יהל אור).

⁸¹⁸ הכוונה כי טפת מוח החכמה מתפשט תוך הים שהיא הלכה כולל ו"ק ועם ה' הרי ז' וכשמתפשט היסוד תוך המלכות נעשה ע' פנים ונלע"ד שהמרכבה יסוד שרוכב על המלכות ועם ע' קתדראון דהיינו י' פעמים ז' (זהר הרקיע).

⁸¹⁹ וי' מן יסוד הוא י' דחכמה זעירא כמש"ו (יהל אור).

⁸²⁰ עי' בהגר"א בתיקון"ז סוף תיקון לד.

⁸²¹ הן שבעים הנ"ל שכולן נק' שנה (יהל אור).

⁸²² ר"ל, כי המלכות מתפשטת בבריאה, ויש לה ז' קצוות, כל א' כלול מ', הרי ע' פנים לתורה, שהיא נקר' תורה, וע' לשון עולם הבריאה מכח ז"ק שיש לה בבריאה, ונקר' ע' לשון ממש (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דחכמה] (כל מדה דחכמה זעירא דאיהי י' זעירא)⁸²³ תרין תרין שפון דבהון דעת ותבונה בהון אשתלימו שבעין ותריין⁸²⁴ (ע"כ):</p>	<p>חכמה, ב' שתי שפתים שבהן דעת ותבונה בהן נשלמו שבעים ושתיים.</p>
<p>כ/ב</p>	
<p>דמלכא קדישא בגין דנגדע למיהך אבתריה כמה דאת אמר (דברים יג ה) אחרי יהו"ה אלהיכם תלכו וגו':</p>	<p>המלך הקדוש כדי שנדע ללכת אחריו, כמו שנאמר "אחרי ה' אלהיכם תלכו וגו'".</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (ירמיה לא יד) כה אמר יהו"ה קול ברמה נשמע נהי בכי וגו' כה אמר יהו"ה הא אוקמוה⁸²⁵ בכל אתר דנביאה שרי למללא הו⁸²⁶ מלוי אשתמודע⁸²⁷ והכא (על) האי כה אמר יהו"ה⁸²⁸ קודשא בריך הוא ומה אמר קול ברמה נשמע:</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי וגו'", כה אמר ה' הרי פרשוה, בכל מקום שנביא מתחיל לדבר היו דברים נודעים, וכאן כה אמר ה' הזה, הקדוש ברוך הוא, ומה אמר, קול ברמה נשמע.</p>
<p>הכי תנינן דבההוא יומא דאתחרב בי מקדשא לתתא וישראל אזלו בגלותא ריחיין על צואריהון וידיהון מהדקן לאחורא וכנסת ישראל אתתרכת מבית מלכא למיהך בתריהון בשעתא דנחתת אמרת איהך בקדמיתא ואבכה על מדוראי⁸²⁹ ועל בני⁸³⁰ ועל בעלי⁸³¹ כד נחתת⁸³² חמת אתרהא חריב⁸³³ וכמה דמא דחסידי⁸³⁴ אתושד בגוה והיכלא קדישא וביתא אתוקד⁸³⁵ באשא כדין ארימת קלא⁸³⁶ ואתרגישו⁸³⁷ עלאי ותתאי ומטא</p>	<p>כך שנינו, שבאותו יום שנחרב בית המקדש למטה, וישראל הלכו לגלות, רחיים על צואריהם וידיהם מהדקות לאחור, וכנסת ישראל גורשה מבית המלך ללכת אחריהם. בשעה שירדה, אמרה אלך בראשונה ואבכה על מדורי ועל בני ועל בעלי, כשירדה ראתה את מקומה חרב, וכמה דם של חסידים שפוך בתוכו, וההיכל הקדוש והבית נשרף באש, אז הרימה קול ורעשו עליונים ותחתונים, והקול הגיע למעלה עד למקום שהמלך שרוי בו, ורצה המלך להחזיר את העולם לתהו ובהו.</p>

⁸²³ על מדה זעירא דחכמה זעיר דאיהי י' על מדה זעירא דחכמה (דפ"ק).
⁸²⁴ קנב ע"ב פקודא דא שחיטת הפסח וגו' (דרך אמת). שהן ע"ב דכורסיא שם ע"ב (יהל אור).
⁸²⁵ לעיל יא (דרך אמת).
⁸²⁶ הוי (דפ"ו).
⁸²⁷ כפי השם הנזכר בנבואה, משם נמשך נבואתו, ובזה אמר "יהו"ה", מורה דהיינו "קב"ה", הת"ת, המודיע
 לנו צער השכינה בגלות, כדמפרש ואזיל (אור יקר).
⁸²⁸ פי' על המלכות הנקרא "כה", אומר ז"א, שהוא ה', וז"ש הזהר "אמר ה' קב"ה", דהיינו ז"א הנק' קב"ה,
 ומפרש ומה אמר הז"א על המלכות הנקרא "כה", ואמר קול ברמה נשמע דהיינו קול של המלכות נשמע, עד
 הבינה הנקרא רמה (מ"מ).
⁸²⁹ מקומה הגנוז שהיתה בתוכו בסתר המדרגה, כל כבודה בת מלך פנימה (אור יקר).
⁸³⁰ שהם היו משם מייחדים אותה למעלה (אור יקר).
⁸³¹ היחוד עצמו שאינו (אור יקר).
⁸³² שהיא עלתה למעלה לסבת עונות ישראל כדפי' עשר מסעות נסעה שכינה (אור יקר).
⁸³³ מאין אדם (אור יקר).
⁸³⁴ אחר שנשפך דמן כאומרו נתנו את נבלת עבדיך וגו' (אור יקר).
⁸³⁵ שזהו חילול גדול יותר מהכל (אור יקר).
⁸³⁶ לעורר למעלה (אור יקר).
⁸³⁷ שאין בקולה יחוד אלא התעוררות דין, מפני שאין ישראל הגונים ועונם גרם זה, ויתקלקלו מנשמותיהם
 אם יאריך אפו יותר, עד שיהיו כשאר עמא דארעא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קלא לעילא עד אתר דמלכא שרי ביה⁸³⁸ ובעא מלכא⁸³⁹ לאהדרא עלמא לתהו ובהו:</p>	
<p>עד דנחתו כמה אוכלוסין⁸⁴⁰ וכמה משריין לקבלה ולא קבלה תנחומין מנייהו⁸⁴¹ הדא הוא דכתיב (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה, שלא קבלה מהם תנחומים. כי איננו, משום שהמלך הקדוש היה עולה למעלה למעלה, ולא נמצא בתוכה, זהו שנאמר "כי איננו", ולא כתוב כי אינם.</p>	
<p>אמר ליה רבי חייא מאי רחל מבכה על בניה⁸⁴⁵ אמר ליה אוליפנא [דהיא] (רדא) כנסת ישראל ודא אנתו דיעקב ודאי דכתיב (בראשית כט יח) ויאהב יעקב את רחל וכתוב (שם לא) ורחל עקרה וכתוב התם (תהלים קיג ט) מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה:</p>	<p>אמר לו רבי חייא מה זה רחל מבכה על בניה, אמר לו למדנו שהיא כנסת ישראל, וזו אשתו של יעקב ודאי, שנאמר ויאהב יעקב את רחל, ונאמר "ורחל עקרה", ונאמר שם "מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה".</p>
<p>דבר אחר כי איננו כמה דאתמר (בראשית לט ט) איננו גדול בבית וגו'⁸⁴⁶ איננו דהא אסתלק לעילא ואתרחיק מכלא איננו בזווגא בה איננו לאשתכחא שמיה רבא⁸⁴⁷ אמר רבי חייא מאן אתר שריא [לאתגלא⁸⁴⁸] [לאתגלייא] אמר ליה מבי מקדשא ודתמן שריא ולבתר אסחרת כל ארעא דישראל לבתר כד נפקת מן ארעא קמת על מדברא ויתיבת תמן תלת יומין דברת אוכלוסהא ומשירייהא [ומתיבתהא] ויתבהא מבי מלכא וקראת עלה (איכה א א) איכה ישבה בדד וגו' בכו רבי חייא ורבי יוסי:</p>	<p>דבר אחר כי איננו, כמו שנאמר "איננו גדול בבית וגו'", איננו שהרי הסתלק למעלה והתרחק מהכל, איננו בזווג עמה, איננו, שימצא שמו הגדול. אמר רבי חייא מאיזה מקום התחילה לגלות, אמר לו מבית המקדש, ששם שרתה. ואחר כך סובבה בכל ארץ ישראל, אחר כך כשיצאה מן הארץ עמדה על המדבר וישבה שם שלשה ימים, הנהיגה את אוכלוסיה ומחנותיה (וישיבותיה) ותושביה מבית המלך, וקראה עליה "איכה ישבה בדד וגו'", בכו רבי חייא ורבי יוסי.</p>

⁸³⁸ זהו פי' ברמה, ולומר שעל ת"ת לבד קאמר, מאי רמה שייך התם, ועוד הוה ליה למימר רם לשון זכר, ועוד ברמה, לרמה הוה ליה למימר, לזה נאמר כי הת"ת בעת החרבן לא היה במקומו, אלא נסתלק בסוד ר"י ה"י אר"י כדפי' בפרשת אחרי מות, ופירשנו בספר פרדס רמונים וכו', מקום שהיה כעת, והיינו שנסתלק אפילו מבינה, כי "הוי" הוא הת"ת בבניה, ו"אוי" הוא סילוקו משם, דהיינו דלא תליא בתשובה כדפי' שם, וז"ש קול ברמה נשמע, היינו ברם ה' ברמות הבינה, דהיינו מקום שנסתלק שם הת"ת, דהיינו אוי, אלף בינה, שהיא רמה על בחי' ה', ושם עלה ההתעוררות קול זה, (וטבע) [ונובע] הקול הוא נהי בכי תמרורים כדפי' אתרגישו וכו' (אור יקר). פי' לבינה ששם שורה ז"א (מ"מ).

⁸³⁹ מפני שאין העולם הגון לגאולה והיא אינה חפצה בגלות, אם כן יחרב העולם ויחזרו ההויות לאחור, ואין פגם ואין שכר (אור יקר).

⁸⁴⁰ לנחמה להיות עמה חברים בגלות (אור יקר).

⁸⁴¹ שייחודה עם הת"ת תלוי בבניה, ואין זולתם מועילים לזה כלל (אור יקר).

⁸⁴² ואין מייחד אלא הם, ואין אכלוסין אלו מעלים או מורידים כלל (אור יקר).

⁸⁴³ שתיים רעות אינו במקומו אפילו, אלא סליק לעילא לעילא בסוד ה"י או"י שפי' עלה ממקומו לה"י, ומשם לאר"י במקום שהיה מקודם למטה עמה בין שדיה, וזה שאמר "ולא אשתכח וכו'" (אור יקר). פי' לאימא (מ"מ).

⁸⁴⁴ פי' לאבא וכדמוכח בסמוך (מ"מ).

⁸⁴⁵ פי' אם היא רחל העליונה, או רחל התחתונה שבעולם הזה (מ"מ).

⁸⁴⁶ פי' הוא יסוד שהוא יוסף, והיינו מה בין פי' הא' לב', שלפי הא' "כי איננו", היינו ז"א, ולפי' זה, היינו יסוד (מ"מ).

⁸⁴⁷ שמות קסה ע"ב תמצא פי' שמיה רבא (דרך אמת).

⁸⁴⁸ נ"א נמחק (דרך אמת).

זהר ויקרא חלק א'

<p>[אמר רבי יוסי] (אמרו) לא גלו ישראל מארעא ולא אתחרב בי מקדשא עד דישראל בלהו אשתכחו בחיובא [קמי מלכא] ועד דדברי עלמא אשתכחו בחיובא בקדמיתא הדא הוא דכתיב (ישעיה ג יב) עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא כל עמא אתמשכו אבתריהו:</p>	<p>אמר רבי יוסי לא גלו ישראל מהארץ ולא נחרב בית המקדש עד שכל ישראל נמצאו חייבים לפני המלך, ועד שמנהיגי העולם נמצאו חייבים בראשונה, זהו שנאמר "עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו", שכיון שראשי העם הולכים ברשע, כל העם נמשכים אחריהם.</p>
<p>רבי חייא אמר מהכא (ויקרא ד יג) ואם כל עדת ישראל ישגו במאי הוי בגין (שם) ונעלם דבר מעיני הקהל דעיני עמא אינון רישייהו ודכלו (וכל) עמא אתמשכון אבתרייהו אזלו עד דהוו אזלי חמו חד אתר מדשנא בעשבין ונהר מייא דהוה נגיד ביה יתבו עד דהוו יתבי פרח חד עופא ורחיש קמייהו אמר רבי חייא ניקום מהכא דודאי [נגרין] (נגדי) טורייתא הכא משתכחין קמו ואזלו עד דאהדרי רישייהו חמו אינון לסטין דרהטין אבתרייהו אתרחיש לון ניסא ואשכחו קמייהו חד טינרא וחד מערתא ביה (ו)עאלו תמן יתבו כל ההוא יומא וכל ליליא:</p>	<p>רבי חייא אמר מכאן, "ואם כל עדת ישראל ישגו", במה זה היה, משום ונעלם דבר מעיני הקהל, שעיני העם הם ראשיהם, שכל העם נמשכים אחריהם. הלכו בעוד שהיו הולכים, ראו מקום אחד מדושן בעשבים, ונהר מים שהיה נמשך בו, ישבו בעוד שהיו יושבים, פרח עוף אחד ורחש לפנייהם, אמר רבי חייא נקום מכאן, שודאי חוצבי הרים נמצאים כאן. קמו והלכו עד שהחזירו ראשיהם ראו אותם לסטים שרצים אחריהם, התרחש להם נס ומצאו לפנייהם סלע אחד, ובו מערה אחת, נכנסו לשם וישבו כל אותו יום וכל הלילה.</p>
<p>פתח רבי חייא ואמר (ירמיה ל י) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כי הנני מושיעך מרחוק מרחוק מקרוב מבעי ליה⁸⁴⁹ והא אוקמוה האי קרא מרחוק כמה דאת אמר⁸⁵⁰ וישבו מארץ מרחק אבל מרחוק כההוא דכתיב (שם לא ב) מרחוק יהויה נראה לי וכתיב (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה:</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר "ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כי הנני מושיעך מרחוק". מרחוק, היה צריך להיות מקרוב, והרי בארו את הפסוק הזה מרחוק, כמו שנאמר וישבו מארץ מרחוק, אבל מרחוק כאותו שנאמר, "מרחוק ה' נראה לי", ונאמר "ממרחק תביא לחמה".</p>
<p>ומאן היא⁸⁵¹ עמיקא ודנחלאו (דנהרא)⁸⁵² אתר דההוא נהר⁸⁵³ נגיד ונפיק⁸⁵⁴ ושב יעקב כיון דכתיב (ישעיה מד ב) אל תירא עבדי יעקב מהו ושב יעקב אלא כמה (דאמרן כי הנני מושיעך מרחוק) דתנינן קודשא בריך הוא סליק לעילא⁸⁵⁵ לעילא⁸⁵⁶ כמה דכתיב (תהלים י א) למה יהויה תעמוד ברחוק ומההוא אתר רחוק הנני מושיעך ושב יעקב לאתריה (לכורסייה) לאזדווגא בכנסת ישראל ושקט דא יסוד ושאנן למשרי דיוריה בה ואין</p>	<p>ומי היא עומק הנחל, המקום שאותו נהר יוצא ונמשך. ושב יעקב כיון שנאמר "אל תירא עבדי יעקב", מהו ושב יעקב, אלא כמו ששנינו הקדוש ברוך הוא עלה למעלה למעלה, כמו שנאמר "למה ה' תעמוד ברחוק", ומאותו מקום רחוק הנני מושיעך, ושב יעקב למקומו (לכסאו) להזדווג עם כנסת ישראל. ושקט, זה יסוד ושאנן להשרות דיורו בה. ואין מתריד, מיצחק, כמו שנאמר "ויחרד יצחק חרדה גדולה",</p>

⁸⁴⁹ פי' דהיינו מזמן קרוב, אבל מרחוק, כההוא דכתיב מרחוק וכו', פי' אבא נקרא רחוק (מ"מ).
⁸⁵⁰ עי' רמ"ז לקמן מ ע"ב, שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות, שהרי איתא בישיעיה יג ה, באים מארץ מרחק, ובירמיה לא טו, וישבו מארץ אויב.
⁸⁵¹ בראשית רכא ע"א (הערת הזהר).
⁸⁵² אבא שממנו יצא יסוד דאימא (מ"מ). אבא, והוא נקרא מרחוק ושם סליק בגלותא, וז"ש מרחוק ה' נראה לי, שאין נגלה לנביא כמו למרע"ה בדרגיה, אלא בהיותו כלול בחכמה (באימא – אדצ"ל רד"ל), שהוא נעלם מאד וכן ממרחק תביא לחמה, הוא טפה דמוחא שבא לה ע"י דצדיק כמ"ש לקמן (יהל אור).
⁸⁵³ ר"ל שממנו נגיד כו' (יהל אור).
⁸⁵⁴ והז"א בחרבן עלה עד אבא, ולכ"א כי הנני מושיעך מרחוק, דהיינו ממקום רחוק שהוא אבא, משם אושיעך כדי שתחזור להזדווג עם המלכות (מ"מ).
⁸⁵⁵ דהיינו אימא (מ"מ).
⁸⁵⁶ דהיינו אבא, ואע"פ שאמרנו לעיל שז"א עלה לת"ת, י"ל כיון שא"א גו אבא נמצא הכל אמת (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מחריד מיצחק כמה דאת אמר (בראשית כז לג) ויחרד יצחק חרדה גדולה:</p>	
<p>כא/א</p>	
<p>ועל דא (בראשית לא מב) ופחד יצחק כתיב וההוא פחד כד אתער אסתלק יסוד⁸⁵⁷ לאתר אחרא הדא הוא דכתיב (ישעיה לג יד) פחדו בציון חטאים בציון דייקא ועל דא ואין מחריד (ויקרא כו ו):</p>	<p>ועל זה נאמר "ופחד יצחק", וכשמתעורר אותו הפחד, מסתלק היסוד למקום אחר, זהו שנאמר "פחדו בציון חטאים", בציון דווקא. ועל זה, "ואין מחריד".</p>
<p>והשתא קודשא בריך הוא שויב לון מרחוק ווא[א]סתיר לן בהאי אתר בהשקט ובשלוה ואין מחריד מכלא דכד קודשא בריך הוא עביד ניסא בכלא עביד:</p>	<p>ועכשיו הקדוש ברוך הוא הציל אותנו מרחוק והסתיר אותנו במקום הזה בהשקט ובשלוה, ואין מחריד מהכל, שכאשר הקדוש ברוך הוא עושה נס בכל הוא עושה.</p>
<p>רבי יוסי פתח (שופטים ד ח) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו', במה מדובר, אלא אמר ברק, הואיל ורוח הקדושה שורה עליה, בזכותה אנצל ולא ישרה עלי נזק. ומה ברק סמוך על אשה להנצל בגללה, אנו שהתורה עמנו, שהיא שמו של המלך הקדוש, על אחת כמה וכמה, ישבו בתוך אותה המערה כל אותו היום, וכשהחשיך הלילה, האירה הלבנה במערה, עברו שני סוחרים וחמוריהם טעונים מיין וממאכל לעצמם, נחו על מטענם ואומרים זה לזה, גלון כאן.</p>	<p>רבי יוסי פתח "ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו'", במה מדובר, אלא אמר ברק, הואיל ורוח הקדושה שורה עליה, בזכותה אנצל ולא ישרה עלי נזק. ומה ברק סמוך על אשה להנצל בגללה, אנו שהתורה עמנו, שהיא שמו של המלך הקדוש, על אחת כמה וכמה, ישבו בתוך אותה המערה כל אותו היום, וכשהחשיך הלילה, האירה הלבנה במערה, עברו שני סוחרים וחמוריהם טעונים מיין וממאכל לעצמם, נחו על מטענם ואומרים זה לזה, גלון כאן.</p>
<p>[ניהב מיכלא ומשתייא] (הן לן למיכלא ולמשתייא) לחמרי ואנן נעול למערתא דא אמר ליה חבריה עד לא [ניעול] תימא האי קרא דלא מתישבא אמר ליה מאי הוא אמר ליה מלה חד דכתיב (תהלים נב יא) אודך לעולם כי עשית וגו' מהו כי עשית ולא כתיב מה וכתוב (תהלים נב יא) כי טוב נגד חסידיך וכי לגבי אחרא לאו איהו טוב⁸⁶⁰ לא הוה בידיה אמר ווי למיוענא דשבקנא לקודשא בריך הוא בגיניה:</p>	<p>נתנו אוכל ומשתה לחמורים ואנו נכנס למערה הזו, אמר לו חבירו טרם שנכנס, תאמר הפסוק הזה שאינו מיושב, אמר לו מה הוא, אמר לו דבר אחד שנאמר "אודך לעולם כי עשית וגו'", מהו "כי עשית" ולא כתוב מה (שעשה). ונאמר "כי טוב נגד חסידיך", וכי לאחר אינו טוב. לא היה בידו. אמר אוי לסחורתנו שעזבנו את הקדוש ברוך הוא בגללה.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי דהוו יתבי במערתא חדו אמר רבי חייא לרבי יוסי ולא אמרית לך דכד עביד קודשא בריך הוא ניסא בכלא עביד נפקו אקדים רבי חייא ופתח (ישעיה נז יט) שלום שלום</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי שהיו יושבים במערה שמחו, אמר רבי חייא לרבי יוסי ולא אמרתי לך, שכשעושה הקדוש ברוך הוא נס בכל הוא עושה. יצאו, כשיצאו הקדים רבי חייא, ופתח "שלום שלום לרחוק", שני שלומות כאן, אחד לרחוק ואחד לקרוב, והכל אחד, לרחוק שנעשה קרוב.</p>

⁸⁵⁷ פי' עולה למעלה בשביל הקלי' שלא יינקו ממנו. ומ"ש "פחדו בציון חטאים", פי' פחדו אותם החטאים בשביל ציון, שלא יעלה ע"י עוונכם (מ"מ).

⁸⁵⁸ פי' למה רצה בהליכתה, וכי בעל מלחמה היתה (אור יקר).

⁸⁵⁹ ומיכלא (דפ"ו).

⁸⁶⁰ ירצה שאפילו לרשעים מטיב, או ירצה אפילו שאינם חסידים אלא צדיקים הוא טוב להם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לרחוק תרי שלמא⁸⁶¹ הכא חד לרחוק וחד לקרוב וכלא חד לרחוק דאתעביד קרוב⁸⁶²:</p>	
<p>(תו לרחוק) דא הוא מאריה דתשובה קודם הוה רחוק והשתא איהו קרוב תו רחוק כד בר נש אתרחיק מאורייתא רחיק הוא מקודשא בריך הוא ומאן דקריב לאורייתא קריב אליהו (ל)קודשא בריך הוא בהדיה והשתא אתחברו עמנא ועולו למערתא אתו אינון טייעין ואשתתפו אעמהון (ס"א) (ואשתתחו) קמייהו) אשתתקלו⁸⁶³ לחמרייהו ואתקנו למיכל נפקו כולהו לפום מערתא:</p>	<p>(ועוד לרחוק) זהו בעלי התשובה שקודם היה רחוק ועכשיו הוא קרוב, ועוד רחוק כשאדם מתרחק מהתורה, רחוק הוא מהקדוש ברוך הוא, ומי שקרוב לתורה מקרב אותו הקדוש ברוך הוא עמו. ועכשיו התחברו עמנו ותכנסו למערה, באו אותם סוחרים והשתתפו עמם שחררו את המשא מחמוריהם ותקנו להם אוכל, ויצאו כולם לפי המערה.</p>
<p>אמר חד מן טייעין לימרו⁸⁶⁴ לן מארי דאורייתא האי קרא (תהלים נב יא) אודך לעולם כי עשית ואקוה וגו' כי עשית מהו כי עשית ולא כתיב מה וכתיב (שם) כי טוב נגד חסידך וכי לגבי אחרא לאו הוא כי טוב⁸⁶⁵ טוב אמר רבי חייא כי עשית ודאי ומה עשית לעולם⁸⁶⁶ דבגין האי עולם דעבד קודשא ברוך הוא ואתקן ליה אודי בר נש לקודשא בריך הוא בכל יומא:</p>	<p>אמר אחד מהסוחרים יאמרו לנו בעלי התורה את הפסוק הזה, "אודך לעולם כי עשית ואקוה וגו'". כי עשית, מה זה כי עשית, ולא כתוב מה. ונאמר "כי טוב נגד חסידך", וכי לגבי אחר אינו כי טוב. אמר רבי חייא כי עשית ודאי, ומה עשית, לעולם שבגלל זה העולם שעשה הקדוש ברוך הוא והתקין אותו, מודה אדם לקדוש ברוך הוא בכל יום.</p>
<p>ואקוה שמך כי טוב נגד חסידך הכי הוא ודאי לקבלי אינון זכאין שמא דקודשא בריך הוא טוב ולא לקבלי חייביא⁸⁶⁷ דמבזין ליה בכל יומא ולא משתדלי באורייתא אמר ליה יאות הוא אבל⁸⁶⁸ מלה שמענא מבתר [כותלא] (שכינתא) ומסתפינא לגלאה אמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי אימא מילך דאורייתא לאו איהו ירותא לאתר חד:</p>	<p>ואקוה שמך כי טוב נגד חסידך, כך זה ודאי, כנגד אותם צדיקים שמו של הקדוש ברוך הוא הוא טוב, ולא כנגד הרשעים שמבזים אותו בכל יום, ואינם עוסקים בתורה. אמר לו זה יפה, אבל שמעתי דבר מאחורי הכותל, ואני פוחד לגלות. אמרו לו רבי חייא ורבי יוסי אמור דברך, שתורה אינה ירושה למקום אחד.</p>
<p>אמר לון יומא חד הוינא אזיל ללוד עאלנא למתא ואסמכנא גרמאי בתר כותלא חד ורבי שמעון בן יוחאי הוה בהווא ביתא ושמענא מפומיה</p>	<p>אמר להם יום אחד הייתי הולך ללוד ונכנסתי לעיר וסמכתי את עצמי אחר כותל אחד, ורבי שמעון בן יוחאי היה באותו הבית, ושמעתי מפיו את הפסוק הזה, אודך לעולם כי</p>

⁸⁶¹ להבטיחו בשלום עתה שנתקרב, וג"כ יהיה לו שלום מצד אותו זמן שהיה רחוק, שלא יענישוהו כיון
שבא, והיינו שלום ג"כ בהיותו רחוק. וכן בבעל תשובה ג"כ יהיה לו שלום מצד הזמן שהיה רחוק שזדונות
נעשו לו כזכיות, וכן מי שנתרחק מן התורה ואח"כ נתקרב אליה, שלום יהיה לו ג"כ מצד אותו זמן, אחר
שנתקרב. והנה הם ג' פירושים: האחת, במלכות גר צדק. השנית, בבינה בעל תשובה. והשלישי, בתורה ת"ת.
ובשלשת המדות האלו, שלום, שהוא היסוד, מזדווגת לה, אם בעל תשובה יסוד ח"י עם הבינה ודאי, אם גר
צדק מצד המלכות, יסוד שלום מזדווג עמה, אם הת"ת שלום עמו לעולם (אור יקר).

⁸⁶² גר צדק (אור יקר). פי' שהם היו רחוקים מתחלה ואח"כ נעשו קרוב, שנתקברו אצל ר' חייא ור' יוסי
(מ"מ).

⁸⁶³ פרקו (אור יקר).

⁸⁶⁴ טייען נימרו (דפ"ו).

⁸⁶⁵ נמחק בדפ"ו.

⁸⁶⁶ פי' לאו כדקא סלקא דעתך, לעולם, תמיד, אלא עולם ממש, ופי' אודך כי עשית העולם, ומלת לעולם,
ירצה בשביל העולם (אור יקר).

⁸⁶⁷ ירצה כי חסידך לאו דווקא חסידים, אלא לשלול הרשעים, שטובתן אינה טובה אלא רעה, או אפשר
טוב אינו הטובה, שהקב"ה מטיבן, אלא חשוב טוב בעיני החסידים, שעוסקים בו יומם ולילה, והרשעים
מבזים התורה (אור יקר).

⁸⁶⁸ ר"ל הילוך, ואופן הפשט הוא נכון, כי בו יתיישב כל מה שהקשיתי. אבל כוונתי לשאול הפירוש על דרך
האמת, כי חשבתי שאחד מכם יאמרו. דוד המלך ע"ה להקב"ה אמרו, ירצה לא כמו שאמרת שהוא ענין כולל
לכל אדם ושכל אחד יוכל לאומרו בעבור כללות העולם, אבל אמיתות הענין שדוד אמרו על עצמו (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האי קרא אודך לעולם כי עשית אודך [דוד המלך ע"ה לקודשא בריך הוא] [דקודשא] אמרו על ההוא עולם בתראה⁸⁶⁹ דאיהו עבד דדוד מלכא אחיד ביה בההוא עולם וביה ירית מלכותא⁸⁷⁰ ואקוה שמך כי טוב דא קודשא בריך הוא (ביסודא) [ביהודא] דהאי עלמא דאקרי טוב⁸⁷¹ אימתי אקרי טוב נגד חסידך:</p>	<p>עשית. אודך דוד המלך עליו השלום (לקדוש ברוך הוא) אמרו על אותו עולם אחרון שהוא עשה, שדוד המלך אחוז בו, באותו עולם, ובו ירש את המלכות. ואקוה שמך כי טוב, זה הקדוש ברוך הוא, ביחוד של העולם הזה, שנקרא טוב. מתי נקרא טוב, נגד חסידך.</p>
<p>מאן אינון חסידך אלא אית חסד ואית חסד ואלין אקרונן חסדי דוד⁸⁷² הנאמנים וכד אלין חסדי דוד [אתגליין] [אתמליין] מההוא טיבו⁸⁷³ דנגידו דעתיקא קדישא כדין אקרי יסוד טוב כדין אשתכח טוב לגבייה(ו) דהא (כד אשתכח בכמה⁸⁷⁴ דאיהו ביה הוא) וכמה דאשתכח דאיהו ביה הכי איהו מבסם להאי עלמא בתראה⁸⁷⁵ וכלא אשתכח בברכה ועל דא דוד הוא⁸⁷⁶ מחכה להאי דרגא דנהיר להאי עולם דאיהו אחיד ביה מלין אלין הכי שמענא לון אבל לא ידענא מאי הוא⁸⁷⁷ אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה אמר רבי</p>	<p>מי הם חסידך, אלא יש חסד ויש חסד, ואלו נקראו חסדי דוד הנאמנים, וכשחסדי דוד הללו מתמלאים מאותו טוב שנמשך של העתיק הקדוש, אזי נקרא היסוד טוב, אזי נמצא להם טוב, שהרי (כשנמצא כמו שהוא בו) כמו שנמצא שהוא בו, כך הוא מבשם את העולם האחרון הזה, והכל נמצא בברכה. ועל כן דוד היה מחכה לדרגה הזו שמאירה לעולם הזה, שהוא אחוז בה. הדברים הללו כך שמעתי אותם, אלא שלא ידעתי מה זה. באו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו אותו בראשו, אמר רבי</p>
<p>כא/ב</p>	
<p>חייא מאן חפי עינג בעפרא⁸⁷⁸ רבי שמעון בן יוחאי דאנת באתרך ואנת מרעיש טוריאי עלאי ואפילו צפורי שמיא וכלא חדאן במלולך ווי לעלמא בההיא שעתא כד תסתלק מניה:</p>	<p>חייא מי מכסה עיניך בעפר רבי שמעון בן יוחאי, שאתה במקומך ואתה מרעיש ההרים העליונים, ואפילו ציפורי השמים וכולם שמחים בדבוריך, אוי לעולם באותה שעה כשתסתלק ממנו.</p>
<p>תו פתח ואמר ההוא גברא הא מלה אחרא שמענא מניה בההיא שעתא בקרא דכתיב (דניאל ט יז) ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל</p>	<p>עוד פתח ואמר אותו האיש, הרי שדבר אחר שמעתי ממנו באותה שעה, בפסוק שנאמר "ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל</p>

⁸⁶⁹ מלכות, ודרך הכתוב כדרך שפי' ר' חייא לעיל, ואודך לקב"ה קאמר, שהוא האציל ועשה מדה זו, והטעם שהוא מודה על מדה זו, משום דדוד מלכא אחיד וכו' (אור יקר). ה"ס רחל עולם האחרון, פי' בתיקונו ובבניינו, לאפוקי עולם התוהו שגם שכולו בסוד המלכות כמ"ש (בראשית לו, לא) ואלה המלכים וגו', ואז הכל נתהווה (נ"א נתאוה) ע"י אימא הנקראת ארץ אדום, ומשם היה שרש שאול, ולכן היתה מלכותו שאולה, אבל דוד מושרש במדת המלכות בנויה ומתוקנת ונעשית ע"י זעיר כנודע, וז"ש דאיהו עבד, והוא כללות העשיה דעולם האצילות, והיינו כי עשית (רמ"ז).

⁸⁷⁰ ולא בהשאלה כשאול (רמ"ז).
⁸⁷¹ פי' קב"ה היא מלכות שמתייחדת עם יסוד, ושיעור הכתוב, ואקוה שמך, שהיא מלכות, לייחד עם טוב, שהוא יסוד (מ"מ).

⁸⁷² ויחי ריט תרומה קסט (הערת הזהר).

⁸⁷³ פי' שהבינה נק' עתיקא קדישא בהשאלה, ונודע ששני חסדים המגולים יורדים מיסוד הבינה לנר"ה דז"א הנק' חסדי דוד, ומשם יורדים אל היסוד, והיסוד נותנם למלכות, וז"ש וכד אלין חסדי דוד, שהם נר"ה, דז"א אתמלין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא קדישא, ר"ל מהחסדים של אימא, כמ"ש, כדין איקרי יסוד טוב, ר"ל אחר שנמשכים אל היסוד נק' טוב (מ"מ).
⁸⁷⁴ כמה (דפ"ו).

⁸⁷⁵ פי' שנותנם היסוד למלכות, א"נ יש לפרש מ"ש דנגידו דעתיקא קדישא, יובן במ"ש הרב ספר הכוונות, שנו"ה דז"א יש בהם נר"ה דעתיק ודא"א ודא"א, וכשאנו אומרים איהו בנצח ואיהי בהוד, היינו כל הנצחים כולם וכו', אם כן א"ש שהארט נר"ה דא"א בנר"ה דז"א הנק' חסדי דוד (מ"מ).
⁸⁷⁶ הוה (דפ"ו).

⁸⁷⁷ מפני ענוה שבו אמר כן, דאם לא היה גברא רבא, לא יוכל לידע אותם הסודות אות באות כמו שאומרים רבי שמעון בשמיעה בעלמא (מ"מ).

⁸⁷⁸ פי', וכי יוכל העפר לכסות עיניך, או ירצה, מי יערב לבו לגשת אליך בעת פטירתך (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תחנוניו וגו' למען אדני' ואמר הכי אי שמא דא (מעליא) [לעילא] מכלא שפיר הוא דהכי אמרין עביד בדיל מלכא אבל שמא דא הא ידיע דהוא אתר בי דינא⁸⁷⁹ דמניה נפיק דינא לעלמא מאן חמא דאמרין למלכא עביד בגין עבדך או בגין מלה זעירא מנך:</p>	<p>תחנוניו וגו' למען אדני'. ואמר כך, אם השם הזה מעלה (למעלה) מהכל יפה הוא, שכך אומרים עושה למען המלך. אבל השם הזה הרי ידוע שהוא מקום של בית דין שממנו יוצא דין לעולם, מי ראה שאומרים למלך עשה למען עבדך, או בשביל דבר קטן ממך.</p>
<p>אלא הכי אצטריך דשמא דא אתקין ביתא למלכא⁸⁸⁰ ובי(תא ד)מקדשא לתתא⁸⁸¹ ודא אחיד בדא⁸⁸² בגין דאתקשר דא בדא וכד מקדשא⁸⁸³ לתתא קאים בקיומיה האי שמא לעילא קאים בקיומיה ודא הוא כמאן דאמר למלכא בני ביתא דא והיכלא דא בגין דלא ישתכח מטרוניתא דיתבא לבר מהיכלא אופ הכא (דניאל ט יז) והאר פניך על מקדשך השמם למען [אדני'] (יי) מאי טעמא למען [אדני'] (יי) דלא ישתכח לבר מן דיוריה⁸⁸⁴:</p>	<p>אלא כך צריך, שהשם הזה מתקן את בית המלך, ובית המקדש למטה, וזה אחוז בזה, משום שנקשר זה בזה. וכשהמקדש למטה עומד במקומו, השם הזה למעלה עומד במקומו, וזהו כמי שאומר למלך, בנה את הבית הזה ואת ההיכל הזה, כדי שהמלכה לא תמצא יושבת מחוץ להיכלה. כמו כן כאן "והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני", למה למען אדני, שלא ימצא מחוץ למדורו.</p>
<p>תוהו רבי חייא ורבי יוסי וחדו בההוא ליליא בתר דאכלו פתח חבריה טייעא ואמר אימא קמייכו מלה חד דאשתדלנא ביה האי יומא האי קרא דכתיב (תהלים סג א) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה דוד אמר שירתא כד הוה עריק מחמוי אמאי אמר (תהלים סג ב) אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי וגו' אלהים אלי אתה דהא בגבורה אחידא תדירא⁸⁸⁵:</p>	<p>תמהו רבי חייא ורבי יוסי ושמחו באותו לילה, אחר שאכלו פתח חבריו הסוחר ואמר אמור לפניכם דבר אחד שעסקתי בו היום הזה. הפסוק הזה שנאמר "מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה", דוד אמר שירה כשהיה בורח מחמיו, למה אמר "אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי וגו'", אלהים אלי אתה, שהרי בגבורה אחוזה תמיד.</p>
<p>אשחרך וכי דוד היך יכיל לשחרא ליה לקודשא בריך הוא בארעא רחיקא ואתתרך מארעא דשכינתא שריא אלא אף על גב דאתתרך מתמן לא שביק⁸⁸⁶ דידיה לשחרא ליה לקודשא בריך הוא</p>	<p>אשחרך, וכי איך יכל דוד לשחר את הקדוש ברוך הוא בארץ רחוקה וגורש מהארץ שבה שרויה השכינה. אלא אף על גב שגורש משם, לא עזב את שלו לשחר את הקדוש ברוך הוא.</p>

⁸⁷⁹ מלכות, בבחי' הדין השולט בעולם, דינא דמלכותא, אדני' (אור יקר).
⁸⁸⁰ שבית הוי"ה וכסא הוא אדני', בסוד שם יאהדונה", שאם אין המלכות בו, אין הת"ת בו. אלא שכינה שוכנת, והיא נעשית כסא אל הת"ת (אור יקר). פי' היא בית דז"א, בסוד בית יעקב בית ז"א (מ"מ).
⁸⁸¹ והם קשורים זה בזה, אם יהיה בהמ"ק של מטה, המלכות, נתקנת, אז ז"א יש לו מנוחה, דכתיב זאת מנוחתי וכו'. ולכך אמר, למען אדני', שלא תהיה לבר, ויש לך היזק ח"ו. א"נ י"ל שתחלה קס"ד, למען אדני', היינו בשביל כבוד אדני'. ולכך הקשה, מאן חמא וכו'. אבל השתא מפרשים למען אדני', לחון בשביל צער אדני', שהיא לבר מאתרא (מ"מ).
⁸⁸² פי' מדה זו שכונת בתחתונים כדי שתהיה היא [מייחדת] (מתייחדת אל) העליונים בתחתונים, ומטעם זה נקראת שכינה, שהיא משכנת המדות למטה (אור יקר).
⁸⁸³ כי מעשה הקרבנות העולה בסוד ההתעוררות על ידי המלכות, גורם קשר ויחוד ד' אותיות יהו"ה, בסוד קרבן ליהו"ה שפי' לעיל (אור יקר).
⁸⁸⁴ ג"כ העליונות בלי תיקון, אלא שלא רצה לפרש (אור יקר).
⁸⁸⁵ פי', מלכות שהיא אלי אתה, מדת דוד ודאי. ואמר אלהים להראות על קשרה עם הגבורה, הנק' אלהים בלשון רבים, או ירצה אליהם גבורה אלי בינה אתה מלכות. ואמר שמות אלו, מפני שדוד היה אחוז בגבורן. שהם ג' אלו, מפני שלעולם היה לוחם מלחמות ה', או ירצה "אחידא תדירא" מדת מלכות, שהיא אחוזה וקשורה בגבורה ובינה, שהם אלהים אלי כדפי' (אור יקר). פי' דקשה ליה, למה קרא למלכות אלהים הול"ל אלי אתה לחוד, שהוא מידתו, ולכך אמר דהא בגבורה וכו' ולכך קראה אלהים (מ"מ).
⁸⁸⁶ במזמוריו כאומרו בהיותו במדבר יהודה, בהיותו במערה תפלה, בברחו מפני אבלשום, וכיוצא רבים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואנא שמענא אשחרך כמאן דאמר איזיל לאתחזאה קמך בר דלא יכילנא:</p>	<p>ואני שמעתי אשחרך, כמי שאומר אלך להראות לפניך, רק שלא יכולתי.</p>
<p>כך אשחרך בר דאנא לבר מאתר דשכינתא⁸⁸⁷ שריא צמאה לך נפשי דהא נפשאי (תאיב' לגבך) וגופא דילי ותאיבין לגבך לאתחזאה⁸⁸⁸ קמך ולא יכילנא בגין דאנא בארץ ציה ועיף בלי מים דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא בגין דמים חיים לא שכיח הכא ומאן אינון מים חיים דא שכינתא דכתיב בה (שיר ד טו) באר מים חיים ועל דא ארץ ציה ועיף בלי מים כתיב:</p>	<p>כך אשחרך, רק שאני מחוץ למקום, ששם שורה שכינה. צמאה לך נפשי שהרי נפשי וגופי משתוקקים אליך להראות לפניך ולא יכולתי, כי אני בארץ ציה ועיף בלי מים, שהרי ארץ ציה ועיף נקרא מחוץ למקום ששורה שכינה, משום שמים חיים אין מצויים כאן, ומי הם המים החיים, זו שכינה שנאמר בה "באר מים חיים", ועל זה ארץ ציה ועיף בלי מים כתוב.</p>
<p>אמרו רבי חייא ורבי יוסי ודאי אורחא תקינא קמן עאלו למערתא ודמכו בפלגו ליליא שמעו קל חיותא במדברא דנהמי אתערו אמר רבי חייא הא ענין הוא לסייעא לכנסת ישראל דהיא משבחת למלכא אמרו כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא:</p>	<p>אמרו רבי חייא ורבי יוסי, ודאי שהדרך תקינה לפנינו, נכנסו למערה וישנו. בחצות הלילה שמעו את קול חיות המדבר שנוהמות התעוררו. אמר רבי חייא הרי עת היא לסייע לכנסת ישראל, שמשבחת את המלך. אמרו כל אחד ואחד יאמר דבר ממה ששמע, וידע בתורה.</p>
<p>יתבו כלהו פתח רבי חייא ואמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד מאן אילת השחר דא כנסת ישראל דאקרי (משלי ה יט) אילת אהבים⁸⁸⁹ ויעלת חן וכי אילת השחר ולא [כל] יומא אלא אילת מההוא אתר דאקרי שחר⁸⁹⁰ כמה דאת אמר (הושע ו ג) כשחר נכון מוצאו ודוד מלכא⁸⁹¹ על כנסת ישראל קא אמר דא דהא לא אמר⁸⁹² כנסת ישראל דא וס"א דאקרי אילת אהבים ויעלת חן והיא אתיא מההוא אתר דאקרי שחר כמה דאת אמר כשחר נכון מוצאו ודוד מלכא על כנסת ישראל קאמר דא משמע דכתיב על אילת השחר:</p>	<p>ישבו כולם, פתח רבי חייא ואמר "למנצח על אילת השחר מזמור לדוד", מי זו אילת השחר, זו כנסת ישראל שנקראת "אילת אהבים ויעלת חן". וכי אילת השחר ולא בכל היום, אלא אילת מאותו מקום שנקרא שחר, כמו שנאמר "כשחר נכון מוצאו". ודוד המלך אמר את זה על כנסת ישראל, שהרי לא אמרה כנסת ישראל את זה (שנקרא אילת אהבים ויעלת חן, והיא באה מאותו מקום שנקרא שחר, כמו שנאמר "כשחר נכון מוצאו", ודוד המלך אמר את זה על כנסת ישראל) משמע שנאמר "על אילת השחר".</p>

⁸⁸⁷ פי', שעיקר שכינה בירושלים, ולכך מדבר יהודה קרי לבר, אע"פ שהוא מארץ ישראל (מ"מ).
⁸⁸⁸ נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך לאתחזאה" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "נפשא תאיבא לך לגבך וגופא דילי לאתחזאה". נפשא תאיבא - להדבק נפש בנפש, כי הנפש במלכות. וגופא דילי לאתחזאה - לא להדבק, שאי אפשר אלא כענין יראה כל זכורך (אור יקר).

⁸⁸⁹ פי' לאה המקבלת מהיסוד הנק' שחר, א"נ שחר הוא החסד ולאה מקבלת מהחסד (מ"מ). השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר (דע"ה ח"ב קכא ע"ב). נקראת אז אילת השחר ע"ש קדרותא דשחרא, וכמ"ש בפ' בשלח (מו ע"א) ופ' תרומה (קמ ע"א) ע' שם ושם. והוא בעת הקטנות, ונעשה אז הלידה, ר"ל הקריעה ופתיחת הרחם, ע"י סוד הנחש, ובסוד ב' הנשיכין הנ"ל וכמ"ש בפ' בשלח (נב ע"ב) (דע"ה ח"ב קכו ע"א).

⁸⁹⁰ נצח, וכן פירשו בזהר בוקר באברהם, ששם האומר, אמנם שחר נכון מוצאו הוא תחלת הארת האור בנצח ומלכות, ומלכות מסט' דנצח אתקריאת אילת השחר, ונקראת אילת אהבים, מצד השמאלו תחת לראשי (אור יקר).

⁸⁹¹ עם היות ששרים ומזמורים, הרבה הם שממש השכינה משוררת הכא במזמור זה, הוא מוכרח שדוד משורר אותו על השכינה (אור יקר).

⁸⁹² אמרה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תא חזי בשעתא דרמש ליליא פתחין סתימין⁸⁹³ דעלאי ותתאי משתכחי⁸⁹⁴ (ס"א משתככי⁸⁹⁵) וכל אינון רחיקין⁸⁹⁶ מתערין ואוליין ושטאן כל עלמא ומהדרין על גופי בני נשא⁸⁹⁷ וסחרי לאתרייהו ולערסייהו וחמאן דיוקנא דמלכא קדישא ומסתפי דהא אתקפו בערסייהו במלי דשמא קדישא ובני נשא נשמתהון סלקין כל חד וחד ברחוי ליה והא אוקמוה זכאה חולקהון דצדיקא דנשמתהון סלקין לעילא ולא מתעכבי באתר אחרא דלא אצטריך:</p>	<p>בא וראה בשעה שנחשך הלילה, פתחים הסתומים של עליונים ותחתונים נמצאים (שוככים), וכל אותם רחוקים מתעוררים והולכים ושטים בכל העולם, ומחזרים על גופות בני אדם, וסובבים למקומותיהם ולמטותיהם, ורואים את דיוקן המלך הקדוש, ופוחדים שהרי התחזקו במטותיהם בדברי השם הקדוש. ובני אדם נשמותיהם עולות כל אחת ואחת כראוי לה, והרי פרשוה. אשרי חלקם של הצדיקים שנשמותיהם עולות למעלה ולא מתעכבות במקום אחר שלא צריך.</p>
<p>כד אתפלג ליליא כרוזא קאים וכריז ופתיהו כדין רוחא חד דסטר צפון⁸⁹⁸ אתער ואקיש</p>	<p>כשנחלק הלילה, הכרוז עומד ומכריז ונפתחים הפתחים, אז רוח אחת של צפון מתעוררת ומקישה</p>
<p>כב/א</p>	
<p>בכנור דוד ומנגן מאליו ומשבחת למלכא וקודשא בריך הוא משתעשע⁹⁰⁰ בצדיקיא בנגתא דעדן זכאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא ואשתדל באורייתא וכל מאן דקאים בההוא זמנא ואשתדל באורייתא אקרי חבריה דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל⁹⁰¹:</p>	<p>בכנור דוד ומנגן מאליו ומשבחת את המלך, והקדוש ברוך הוא משתעשע עם הצדיקים בגן עדן. אשרי חלקו של מי שמתעורר באותו זמן ועוסק בתורה, וכל מי שעומד באותו זמן ועוסק בתורה נקרא חבירו של הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל.</p>
<p>ולא עוד אלא דאלין אקרונ אחים ורעים ליה⁹⁰² דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי⁹⁰³ אדברה נא שלום בך⁹⁰⁴ וואקרונ חברים⁹⁰⁵ ובהדי מלאכין עלאין ומשריין עלאין דכתיב⁹⁰⁶ (שיר היג) חברים מקשיבים לקולך כד אתי יממא כרוזא קאים וכריז</p>	<p>ולא עוד אלא שאלו נקראים אחים ורעים שלו, שנאמר "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך", ונקראים חברים של המלאכים העליונים והמחנות העליונים, שנאמר "חברים מקשיבים לקולך". כשבא היום, הכרוז עומד ומכריז, והפתחים של צד דרום נפתחים ומתעוררים</p>

⁸⁹³ נעילת שערי שמים ושערי גן עדן והיכלות (אור יקר). פי' יסוד ומלכות דנוק', שנק' ציון וירושלים (מ"מ).
⁸⁹⁴ פי', עילאי הם מלאכים קדושים, ותתאי הם שאינם קדושים, ולכן פתחין סתימין שלא יינק מהם (מ"מ).
⁸⁹⁵ שאין [משבחים] (מתשבחים) לא עילונים ולא תחתונים (אור יקר).
⁸⁹⁶ החצונים הקלי', וכחותיה ומלאכי חבלה ושדים (אור יקר).
⁸⁹⁷ להדבק וליכנס בהם מחשקם להדבק בגוף כדפי' לעיל, או להחטיאם בקרי או לפוגע בהם לחבלם (אור יקר).
⁸⁹⁸ פי' ה"ג דאימא (מ"מ).
⁸⁹⁹ מלכות (אור יקר). פי' מלכות שהיא רחל, משבחת בלילה, וז"ש ושבחת למלכא (מ"מ).
⁹⁰⁰ היינו סוד השפע הבא אליו מהתעוררות נשמתם של צדיקים, להתפרנס ולקשט עצמם (אור יקר). פי' יעקב מזדווג עם לאה, והצדיקים הם שם בסוד מ"ן (מ"מ).
⁹⁰¹ כאומרו חברים מקשיבים לקולך, ועוד שנוטל חלק שפע עם הת"ת ועם המלכות, וזהו כוונת חברים שיש להם חברה כדפי' בענין השפע, והם ג' בחי': חברים אחים רעים, והם זו גדולה מזו, חברים יש להם שותפות אבל נפרדים, אחים הם יותר בחברה באחיה, בני מקום א' משורשם, ריעים כעין שפי' בריש הפרשה בפסוק אכלו ריעים, והם ממש הדבקים ביחוד העליון (אור יקר).
⁹⁰² פי' שכתב הרב שהצדיקים מפני שיש להם חיה ונשמה מאו"א, נק' אחים וריעים לזו"ן, ואינו זוכה לקום בתמידות בחצות אלא מי שיש לו מן נשמה ולמעלה דאצילות, וכן איתא ג"כ בספר ראשית חכמה (מ"מ).
⁹⁰³ פי', ז"א אומר למלכות, למען אחי ורעי למען הנשמות העולות בך, שהם אחי ורעי, שעולים בסוד מ"ן בשבילם, "אדברה נא שלום בך" שהוא היסוד (מ"מ).
⁹⁰⁴ הם ממש המייחדים קב"ה ושכינתיה על ידי היסוד, מה שאין כן חברים, שאין להם אלא הבאת שפע וברכה אליה (מ"מ).
⁹⁰⁵ פי', חברים של מעלה, הם הקב"ה והצדיקים שבג"ע, שמקשיבים לקול תורת הצדיקים שבעולם הזה, ומדקרי להקב"ה והצדיקים שהם חברים, ש"מ שישראל שבעולם הזה, נק' גם הם חברים (מ"מ).
⁹⁰⁶ שאין זה היחוד אלא ריעים, אדרבה נא שלום בך, שלום בתוכך (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ופתחין דסטר דרומא⁹⁰⁷ אתפתחו ומתערין כוכבים ומזלות⁹⁰⁸ ופתחין דרחמי⁹⁰⁹ אתפתחו ומלכא יתיב⁹¹⁰ וקביל תושבחין⁹¹¹:</p>	<p>כוכבים ומזלות, ופתחי הרחמים נפתחים, והמלך יושב ומקבל תשבחות.</p>
<p>כדין כנסת ישראל ונמלא לאינון מלין וסלקא וכל אינון חברים אחידן בגדפהא⁹¹² ומלייהו אתיין⁹¹³ ושריין בחיקא דמלכא⁹¹⁴ כדין פקיד מלכא ולמיכתב כל אינון מלין ובספרא כתיבו⁹¹⁵ כל אינון בני היכליה וחוטא דחסד אתמשך עלייהו⁹¹⁶ דמההוא חוטא אתעטר בר נש בעטרא דמלכא ומניה דחלין עלאין ותתאין והוא עאל בכל תרעי מלכא ולית מאן דימחי בידו ואפילו בזמנא דמאריהון דדינא קיימין למידן עלמא (הוא עאל בכל תרעי מלכא ולית מאן דימחי בידו ואינון מראיהון דדינא) לא דיינין עליה דינא בנין דהא אתרשים ברשימו דמלכא דאשתמודעא [דאיהו] (דההוא) מהיכלא דמלכא ובגין דא לא דיינין עליה דינא זכאה חולקהון דצדיקיא דמשתדלי באורייתא וכל שכן בזמנא דמלכא תאיב על מלי דאורייתא:</p>	<p>אזי כנסת ישראל נוטלת את אותם דברים ועולה, וכל אותם חברים אחוזים בכנפיה ודבריהם באים ושורים בחיק המלך, אז מְצִיגָה המלך לכתוב את כל אותם הדברים, ובספר כתובים כל אותם בני היכלו, וחוט של חסד נמשך עליהם, שמאותו חוט מתעטר אדם בעטרת המלך, וממנו פוחדים עליונים ותחתונים, הוא נכנס לכל שערי המלך ואין מי שימחה בידו, ואפילו בזמן שבעלי הדין עומדים לדון את העולם, אין דנים עליו דין משום שהרי נרשם ברושם של המלך, שנודע שהוא מהיכל המלך, ולכן לא דנים עליו דין. אשרי חלקם של הצדיקים שעוסקים בתורה, וכל שכן בזמן שהמלך תאב לדברי תורה.</p>
<p>תא חזי רזא דמלה לא קיימא כנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא וכלו (דהא כל) זמנא דישראל בארעא אשתדלו באורייתא כנסת ישראל שראת עמהון כד אתבטלו ממלי אורייתא לא יכלא לקיימא עמהון שעתא חדא בגיני כך בשעתא דכנסת ישראל אתערת לגבי מלכא ובאורייתא אתקיף חילה⁹¹⁷ ומלכא קדישא חדי לקבלא ולהו (לון) וכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמי מלכא ואורייתא לא אשתכחת עמה כביכול</p>	<p>בא וראה סוד הדבר אין עומדת כנסת ישראל לפני המלך אלא בתורה, וכל זמן שישראל בארץ עסקו בתורה, כנסת ישראל היתה שרויה עמהם. כשבטלו מדברי תורה, לא יכלה לעמוד עמהם שעה אחת, לכן בשעה שכנסת ישראל מתעוררת למלך בתורה, מתחזק כחה והמלך הקדוש שמח לקבל אותה, וכל זמן שכנסת ישראל באה לפני המלך ואין התורה נמצאת עמה, כביכול תשש כחה, אזי לאותם שמחלישים את הכח שלמעלה, לכן</p>

⁹⁰⁷ שערי חסד השולט בבוקר (אור יקר).

⁹⁰⁸ כדכתיב ברן יחד ככבי בוקר, וכתוב הללוהו כל ככבי אור (אור יקר).

⁹⁰⁹ שערי הת"ת (אור יקר).

⁹¹⁰ ת"ת (אור יקר).

⁹¹¹ תפילתן של ישראל ושאר שבחי העולמות והמלאכים הנותנים שירה, ושאר שרי חיות ועופות וכל הבריות בסוד פרק שירה, והיינו שהם מושכים שפעם על ידי זה (אור יקר).

⁹¹² כל א' כפי בחי' נשמתו כנז' בתיקו"ז, אית דתליין ברישא אית בעיינין אית בנימין אית באודנין אית באנפין אית בדין אית בגופא אית בשוקין, וזהו "בגדפהא" כפי בחינת נשמתו, כן מקשט האבר ההוא, וכן נאחז לעלות לפני המלך בתפלתו ומצותו ויחודו (אור יקר).

⁹¹³ זהו בסוד רוחניות האותיות המתהוות מהבל הנשמה, כשאדם מוציא הדברים בפיו ממש האותיות, והקולות נעשות ועולות ונכנסות לפני המלך, וזהו סוד, וכל העם רואים את הקולות (אור יקר).

⁹¹⁴ כי הת"ת תורה, ורוחניות האותיות תורה, לכך כח התעוררותם על ידי התורה עולה בחי' המלך בבחי' פנימית בת"ת, בין ב' זרועות, בחיקו בפנימיותו (אור יקר).

⁹¹⁵ ספר זכרון לפנינו, והיינו היות צורתם חקוקה בספר הזה, ומציאות נשמתם מאירה במציאות היחוד ת"ת ומלכות, על ידי היסוד (אור יקר).

⁹¹⁶ מדה כנגד מדה, כמו שהם גרמו על ידי יחוד לילה שהיא מלכות מחצות, שהיא יונקת מרוח צפונית, ויחודה עם היום, שהוא חסד. כן מזה נמשך להם חוט של חסד, ולכך העושה זאת צריך שלא להפסיק בשינה שהיא מיתה, ופירוד בין יום ובין לילה (אור יקר).

⁹¹⁷ חילהא (מ"מ). כח ההתעוררות מין נוקבין שואל בלי בושת, תנו לי בשביל בני, וזהו רוכב שמים בעזרך (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תשש חילהא⁹¹⁸ ווי לאינן דמחלשין חילא דלעילא בגיני כך זכאין אינן דמשתדלי באורייתא וכל שכן בההיא שעתא דאצטריך ולאשתתפאן בה בכנסת ישראל כדין קודשא בריך הוא קארי עליה (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>אשרי אותם שעוסקים בתורה, וכל שכן באותה שעה שצריך להשתתף עם כנסת ישראל, אזי הקדוש ברוך הוא קורא עליו "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (שם כא יא) משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מלילה⁹¹⁹ האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר אבל משא דומה כל זמנין דישאל אשתכחו בגלותא אתידע זמנא וקצא דלהון וזמנא וקצא דההוא גלותא וגלותא (והאי גלותא) דאדום הוא משא דומה דלא אתגלייא ולא אתיידע כאינן אחרנין קודשא בריך הוא אמר אלי קורא משעיר קלא שמענא בגלותא דשעיר אינן דדחקי ביניהו⁹²⁰ אינן דשכבי לעפרא:</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר "משא דומה אלי קרא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מלילה", את הפסוק הזה בארו החברים בכמה מקומות, אבל "משא דומה" כל הפעם שישראל נמצאו בגלות, נודע הזמן והקץ שלהם, וזמן וקץ של אותה גלות. וגלות אדום הוא משא דומה שלא התגלה ולא נודע כאותן האחרות, הקדוש ברוך הוא אומר אלי קורא משעיר, קול שמעתי בגלות שעיר, אותם שדחוקים ביניהם, אותם ששוכבים בעפר.</p>
<p>ומאי אמרי שומר מה מלילה שומר מה מליל אינן תבען לי על מטרוניתא מה עבדית מן מטרוניתא דילי כדין קודשא בריך הוא כניש לפמליא דיליה ואמר חמו בני רחימי דאינן דחיקין בגלותא ושבקין צערא דלהון ותבעין לי על מטרוניתא ואמרי שומר את דאקרי שומר⁹²¹ אן הוא שמירה ודילן (דילן) אן הוא שמירה דביתך מה מלילה מה עבדת מלילה הכי נטרת לה מה מליל דהא לזמנין אתקרי לילה⁹²² ולזמנין אתקרי ליל הדא הוא דכתיב (שמות יב מב) ליל שמורים הוא וכתוב (שמות יב מב) הוא הלילה הזה:</p>	<p>ומה הם אומרים, שומר מה מלילה שומר מה מליל, הם תובעים אותי על המלכה מה עשיתי, מהמלכה שלי, אזי הקדוש ברוך הוא מאסף את הפמליא שלו ואומר, ראו בני אהובי שהם דחוקים בגלות, ועוזבים את הצער שלהם ומבקשים ממני על המלכה, ואומרים שומר, אתה שנקרא שומר, איפה השמירה שלך, איפה השמירה של ביתך. "מה מלילה" מה עשית מלילה, כך שמרת אותה. "מה מלילה" שהרי לפעמים נקראת לילה ולפעמים נקראת ליל, זהו שנאמר "ליל שמורים הוא", ונאמר "הוא הלילה הזה".</p>
<p>כדין קודשא בריך הוא אתיב לון הא שמירה דידי אשתכח דהא אנא זמין ולקבלהו (לקבלא) ולאשתכחא בהדה דהא הוא דכתיב (ישעיה כא יב) אמר שומר ההוא דנטיר ביתא אתא בקר⁹²³ וגם לילה⁹²⁴ דהא בקדמיתא אסתלקת) לעילא⁹²⁵</p>	<p>אזי הקדוש ברוך הוא משיב להם, הרי שמירתי נמצאת, שהרי אני עתיד לקבל אותה ולהמצא עמה, זהו שנאמר "אמר שומר", אותו ששומר את הבית, בא בוקר וגם לילה, שהרי בהתחלה הסתלק למעלה למעלה, והעולה את אותו בוקר שמזומן אצלו תמיד, עכשיו בא בוקר, והרי הוא מזומן להתחבר עם הלילה.</p>

⁹¹⁸ שאין לה התעוררות ולא מ"ן, ואם שואלת מיד החצונים, תובעים חלק בראש, כאומרו והיה כי תריד ופרקת וכו', כדפי' בתרגום, והיינו סוד צור ילדך תשי (אור יקר).

⁹¹⁹ שהיא שכינתא כד אזדמנת לקבלא דכורא, בסוד ג' גוונין דקשת, דכתיב בהו וראיתיה לזכור ברית עולם, וסימנין שלו הם לה מבית המלך, וזהו כד קבילת עלה דכורא, לא יחוד ממש (אור יקר).

⁹²⁰ פי' משעיר, אותם היושבים בגלות [בשעיר, אותם השכונים לעפר שם בגלות] כאומרו (אותם) שחי ונעבורה (אור יקר).

⁹²¹ פי' יסוד כמ"ש בפ' תרומה (מ"מ).

⁹²² כפי עניינה כד לא קבילת עלה דכר אתקריא ליל בלא ה', דלא נטרת סימנין דכורא, דאינן ה', תלת ווין, ימין ושמאל ואמצע, בסוד שמאלו תחת לראשי וכו'. כד קבילת עלה דכורא אתקריאת לילה, והכא קאמר שומר שהוא הת"ת (אור יקר).

⁹²³ ז"א (מ"מ).

⁹²⁴ מלכות (מ"מ).

⁹²⁵ אמא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לעילא⁹²⁶ [וסליק] (וסלקת) להווא אתר⁹²⁷ (ס"א בקר) דאזדמן ביה⁹²⁸ תדירא השתא אתא בקר הא זמין לאתחברא בלילה וגם לילה הא זמינא היא אבל בגיניכון אתעכבו ואי אתון בעאן דא על מה אתון מתעכבי שובו שובו בתשובה כדין אתיו אתו לגבאי ונהוי כלא במדורא חדא וכלנא נתוב לאתרנא הדא הוא דכתיב (דברים ל ג) ושב יהו"ה אלהיך את שבותך והשיב לא נאמר:</p>	<p>וגם לילה הרי היא זמינה, אבל בגללכם מתעכבים, ואם אתם רוצים את זה, על מה אתם מתעכבים, שובו שובו בתשובה, אז אתיו באו אלי, ונהיה כלנו במדור אחד, וכלנו נשוב למקומנו, זהו שנאמר "ושב ה' אלהיך את שבותך". "והשיב" לא נאמר</p>
<p>כב/ב</p>	
<p>אלא ושב תרין ושב ושב כתיב הכא אלא חד לכנסת ישראל וחד לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (דברים ל ג) ושב יהו"ה אלהיך את שבותך ושב וקבצך מכל העמים:</p>	<p>אלא "ושב" פעמיים, ושב ושב כתוב כאן, אלא אחד לכנסת ישראל ואחד לקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ושב ה' אלהיך את שבותך [ורחמך] ושב וקבצך מכל העמים".</p>
<p>פתח ההוא טייעא ואמר (איוב לח ז) ברין יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם תא חזי כד קודשא בריך הוא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בנגתא דעדן כל מלי דעלמא תתאה⁹²⁹ (ס"א עלאה⁹³⁰) וכל עלאין ותתאין מתערין לקבליה וכל אילני⁹³¹ דבגנתא דעדן פתחי שבחא⁹³² לקבליה הדא הוא דכתיב (ד"ה א מז לג) אז ירננו עצי היער [מ]לפני יהו"ה כי בא ואפילו עופי דארעא כלהו מרחשי שבחא קמיה כדין ושלחובא נפק ובטש בגדפוי⁹³³ דתרנגולא (תרנגולא בטש בגדפוי) וקרי ושבח למלא קדישא וקרי לבני נשא דישתדלון באורייתא ובשבחא דמאריהון ובפולחניה:</p>	<p>פתח אותו סוחר ואמר "ברין יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים". בא וראה כשהקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, כל דברי העולם התחתון (העליון) וכל העליונים והתחתונים מתעוררים כנגדו, וכל האילנות שבגן עדן פותחים בשבח כנגדו, זהו שנאמר "אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא". ואפילו עופות הארץ כולם רוחשים שבח לפניו, אזי יוצאת שלהבת ומכה בכנפי התרנגול והוא קורא ומשבח את המלך הקדוש, וקורא לבני אדם שיעסקו בתורה, ובשבחו של אדונם ובעבודתו.</p>
<p>זכאה חולקיהון דמאן דקיימין מערסייהו לאשתדלא באורייתא כד אתי צפרא פתחין דדרומא נפתחין⁹³⁴ ותרעי דאסותא⁹³⁵ נפקין לעלמא ורוחא דמזרח⁹³⁶ אתער ורחמי אשתכחו וכל אינון כוכביא [ומזלי] דממנן⁹³⁷ תחות שולטניה</p>	<p>אשרי חלקם של מי שעומדים ממטותיהם לעסוק בתורה, כשבא הבוקר פתחי הדרום נפתחים, ושערי רפואה יוצאים לעולם, ורוח המזרח מתעוררת, ונמצאים רחמים. וכל אותם כוכבים ומזלות שממונים תחת שלטונו של הבוקר הזה, כולם פותחים בשבח ומשבחים</p>

⁹²⁶ אבא (מ"מ).

⁹²⁷ בקר (דפ"ק).

⁹²⁸ שהז"א מדורו בהיכל הבינה (מ"מ). עד ע"ב (הערת הזהר).

⁹²⁹ נמחק באור יקר, וגורס את המוסגר.

⁹³⁰ פי' מציאות הספירות אשר בבינה, כולם מתעוררין להשפיע וכן מתעוררין לקבל על ידי סוד ההתעוררות, שמעלמא תתאה עולה ההתעוררות לעלמא עילאה שהיא בינה, וזה על ידי ו' שבין ה' לה', והיינו כחצות הלילה, והתעוררות התחתונות העולה הוא סוד אומרו "וכל עילאין וכו'" (אור יקר).

⁹³¹ הכל סוד הכחות התחתונים שהם מעוררים שיר ושבח (אור יקר). אילנין (דפ"ו).

⁹³² הם הה"ג מנצפ"ך שעולה כמנין יע"ר, כי שם השיר והרינה כנזכר (זהר הרקיע).

⁹³³ התרנגול הוא יסוד דכורא בסוד ה"ג, לכן התרנגול נקר' גבר, מפני שהוא מתעורר בשעה זו אל הזיווג בסוד ה"ג (זהר הרקיע).

⁹³⁴ היינו כחות החסד עד מיכאל (אור יקר).

זהו לזיווג היום בסוד ה"ח, ובוקר הנזכר כאן הוא יסוד שלו (זהר הרקיע).

⁹³⁵ מצד רפאל (אור יקר).

⁹³⁶ היינו ת"ת הנקשר עם הדרום חסד, ועם המערב שהיא מלכות, והיינו כל סוד הרחמים, וזהו שאמר "ורחמי אשתכחו" (אור יקר).

⁹³⁷ לאפוקי אחרות שהם מצד הגבורה, אלא דווקא כוכבי בוקר (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דהאי בקר כלהו פתחין שבחא וזמרינ למלכא עלאה הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר וגו' 938:</p>	<p>למלך העליון, זהו שנאמר "ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים".</p>
<p>מה בעאן הכא בני אלהי"ם דאינון מזמנין תרועה בהאי בקר [והא] (דהא) כל דינין אתעברו בזמנא דחסד אתער בעלמא אלא ויריעו 939 כל בני אלהי"ם הא אתבר תוקפא דדינין קשיין 940 אתבר חילא דלהון 941 כמה דאת אמר (ישעיה כד יט) רועה התרועעה ארץ וכל כך בגין דהאי בקר אתער בעלמא ואברהם אתער ואתי למנטע אשל 942 בבאר שבע 943 מלה דא הכי שמענא לה בבאר שבע ודאי 944 וכתוב (בראשית כא לג) ויקרא שם בשם יהו"ה אל עולם 945:</p>	<p>מה רוצים כאן בני אלהים, שהם מזמינים תרועה בבוקר הזה, והרי כל הדינים עברו בזמן שחסד מתעורר בעולם. אלא ויריעו כל בני אלהים, הרי נשבר תוקף הדינים הקשים נשבר כחם, כמו שנאמר "רועה התרועעה הארץ". וכל כך משום שהבוקר הזה התעורר בעולם, ואברהם מתעורר וכו' לנטוע אשל בבאר שבע, את הדבר הזה כך שמעתי, בבאר שבע ודאי, ונאמר "ויקרא שם בשם ה' אל עולם".</p>
<p>פתח חברה מייעא ואמר (שם מד ג) הבקר אור והאנשים שלחו וגו' מאי הבקר אור הכי אוליפנא 946 מהו בקר אלא בזמנא דאתי צפרא ודינין מתעברן וחסד בעא לאתערא כל אינון דאתיין מסטרא דא מבקרי וס"א מפקדיו לאתרייהו 947 לזמנא ברכאן לעלמא ודא הוא הבקר אור דהא רחמי 948 מתישבי לעלמא 949 וחסד קאי באתריה 950 כדין הוא בקר אור וכתוב (שם א ד) וירא אלהי"ם את האור כי טוב 951:</p>	<p>פתח חבירו הסוחר ואמר "הבוקר אור והאנשים שלחו וגו'", מה זה הבוקר אור. כך למדנו, מה זה בוקר, אלא בזמן שבא הבוקר והדינים עוברים וחסד רוצה להתעורר, כל אותם שבאים מהצד הזה, מבקרים (פוקדים) את מקומותיהם לְזַמֵּן ברכות לעולם, וזהו הבוקר אור, שהרי הרחמים מתיישבים לעולם, והחסד בא אחריו, אזי הוא בוקר אור, ונאמר "וירא אלהים את האור כי טוב".</p>
<p>תא חזי כלא הוא בדרגין ידיען ליליא הא ידיעא 952 בקר אור והא ידיעא 953 והוא דרגא עלאה 954 דאשתכח ביה תדירא אימתי כד נהיר</p>	<p>בא וראה הכל הוא בדרגות ידועות, הלילה הרי ידוע, בוקר אור הרי ידוע, והוא דרגה עליונה שנמצאת בו תמיד, מתי כשמאירה</p>

938 ויריעו כל בני אלהי"ם (דפ"ו).

939 אינו תרועה, דהיינו היותם פועלים דין, אלא לשון שבירה (אור יקר).

940 ואע"ג דויריעו פועל יוצא, והל"ל וירועו, דהוא כמו ויתרועעו. אלא שהיה מן הקל, עכ"ז אינה קושיא, דפי' ויריעו לקלי' שתחתיהם, וח"ו שהם מתרועעים (רח"ו). ומורינו זלה"ה פי', ויריעו קאי אכוכבי בוקר דרישא דקרא, שהם החסדים כנודע, והם ממתיקים את הגבורות הנק' בני אלהים (מ"מ).

941 אתברו כל כחות הגבורה ונכנעו לפני חסד, והיינו לשון רוע התרועעה וכו' (אור יקר).

942 עץ החיים ת"ת (אור יקר).

943 מלכות, והיינו היחוד על ידי חסד בבוקר (אור יקר). הנה אין רחוק שיהיה נטיעת אשל בבאר שבע הוא הכנסת העטרה (רח"ו).

944 פי' מלכות נקראת באר שבע, שהיא ז' לו"ק, ובאר הוא יסוד דידה (מ"מ).

945 "ויקרא שם" במלכות, "בשם" הוי"ה ת"ת, "אל עולם" חסד מבינה (אור יקר). הוא דרגיה, ומאינון ימי עולם, ו' של ע"ק, נקרא אל עליון (יהל אור).

946 פי' לא ידענא דבוקר הוא בתחלת האור (אור יקר).

947 פי' הם מזדמנים ומכינים עצמם אל השפע הבא להם, כדי לקבל מלמעלה ולהשפיע למטה. ובוקר לשון ביקור (אור יקר).

948 פי' מלת אור, ירצה בפועל היות חסד משפיע להם, ותחלת הוא בוקר לבד, ואח"כ הוא סוד האור (אור יקר).

949 היינו ת"ת (אור יקר).

950 דהיינו חסד ביסוד, כמו שהוא נקרא אל"ח"י (אור יקר).

951 "וירא אלהים" להוכיח מלת אור ביסוד, שזהו כוונתו. וזהו שאמר לעיל "רחמי מתישבן בעלמא" דהיינו ת"ת, "אלהים את האור" דהיינו חסד, "כי טוב" נמשכת אל היסוד הנקרא טוב, דכתיב אמרו צדיק כי טוב, והכי מוכח לקמן (אור יקר).

952 נוק' (רח"ו).

953 פי' בוקר הוא היסוד, אור הוא טיפת החסדים שבו (מ"מ). יסוד (יהל אור).

954 יסוד (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שמשא⁹⁵⁵ שמשא ידיעא והוא דרגא עלאה דמבשם⁹⁵⁶ לכלא ונהיר לכלא כמה דאת אמר (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם והאי בקר אור⁹⁵⁷ נהיר משמשא⁹⁵⁸ ודא נהיר [ל]ליליא בגין כך כלא תליא דא בדא:</p>	<p>השמש, השמש ידוע, והיא דרגה עליונה שמבשמת את הכל ומאירה לכל, כמו שנאמר "כי שמש ומגן ה' אלהים". והבוקר אור הזה מאיר מהשמש, וזהו מאיר ללילה, ולכן הכל תלוי זה בזה.</p>
<p>והאי בקר אור כד אתער כל בני עלמא אתאחדן באחדותא בחדותא ומשתכחי בעלמא והשתא הא נהיר יממא עדן⁹⁵⁹ רעותא הוא למתך באורחא בריכו לון רבי חייא ורבי יוסי ונשקו לון ברישיהו ושדרו לון אמר רבי חייא לרבי יוסי בריך רחמנא דתקינ ארחנא קמן ודאי קודשא בריך הוא שדר לון גבן זכאין אינון דמשתדלי באורייתא ולא ארפינ מינה שעתא דדא נפקו רבי חייא ורבי יוסי ואזלו⁹⁶⁰ לארחיהו אמר רבי יוסי ודאי רחימותא דלבאי קשיר באלין טייעי אמר רבי חייא לא תוהנא על דא דהא ביומוי דרבי שמעון אפילו צפרי שמיא מרחשן חכמתא דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא:</p>	<p>והבוקר אור הזה, כשהוא מתעורר כל בני העולם מתאחדים באחדות ובשמחה, והם נמצאים בעולם, וכעת הרי מאיר היום, עת רצון היא ללכת בדרך. ברכו אותם רבי חייא ורבי יוסי ונשקו להם בראשיהם, ושלחו אותם. אמר רבי חייא לרבי יוסי ברוך הרחמן שתיקן דרכנו לפנינו, ודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותם אלינו. אשרי אותם שעוסקים בתורה ולא מרפים ממנה שעה אחת. יצאו רבי חייא ורבי יוסי והלכו לדרכם. אמר רבי יוסי ודאי אהבת לבי קשורה בסוחרים הללו. אמר רבי חייא לא תמהתי על זה, שהרי בימי רבי שמעון אפילו ציפורי השמים מרחשות חכמה, שהרי דבריו נודעים למעלה ולמטה.</p>
<p>פתח רבי חייא ואמר (דברים לא טז) ויאמר יהו"ה אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו' תא חזי כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא הוה ממחי בידיהו דישראל בגין דלא ישתכחון בהיובא קמי קודשא בריך הוא ובגין דמשה אשתכח ביניהו לא יהא כההוא דרא עד דרא דייתי מלכא משיחא דיחמו יקרא דקודשא בריך הוא כוונתיהו דאינון אתדבקו מה דלא אתדבקו דרין אחרנין דתנינן חמאת שפחה דדא על ימא מה דלא חמאת עינא דיחזקאל נביאה אי אינון אתדבקו כל כך נשיהון דישראל כל שכן בנייהו כל שכן גוברין וכל שכן סנהדרין כל שכן נשיאים (כל שכן סנהדרין) כל שכן וכל שכן נביאה עלאה מהימנא משה דאיהו על כלא:</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר "ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו'", בא וראה כל זמן שמשא היה קיים בעולם, היה מוחה בידי ישראל כדי שלא ימצאו בחטא לפני הקדוש ברוך הוא, ומשום שמשא נמצא ביניהם לא יהיה כמו אותו הדור עד הדור שיבא המלך המשיח, שיראו את כבוד הקדוש ברוך הוא כמותם, שהם נדבקו. מה שלא נדבקו דורות אחרים, ששנינו ראתה שפחה על הים מה שלא ראתה עינו של יחזקאל הנביא. אם הם כל כך נדבקו, נשות ישראל כל שכן, בניהם כל שכן, והגברים כל שכן, הסנהדרין כל שכן, הנשיאים וכל שכן הנביא העליון הנאמן משה, שהוא על הכל.</p>
<p>והשתא אלין טייעי מדברא מרחשין חכמתא כל כך כל שכן חכימי דרא כל שכן אינון דקיימי קמיה דרבי שמעון ואולפי מניה בכל</p>	<p>ועתה אלו סוחרי המדבר רוחשים כל כך הרבה חכמה, כל שכן חכמי הדור, כל שכן אלו שעומדים לפני רבי שמעון ולומדים ממנו בכל</p>
<p>כנ/א</p>	

⁹⁵⁵ פי' ת"ת דז"א, ששם מתגלה היסוד דאימא. וז"ש והוא דרגא עלאה דמבסם לכולא (מ"מ). ת"ת, ונק' בקר אור שטפה דחסד מתגליא באמה, ובהתחלת היום, וז"ש הבקר אור, וז"ש "דאשתכח ביה תדירא" דלא פסיק מבירא לעלמין (יהל אור).
⁹⁵⁶ דמבסם (דפ"ו).
⁹⁵⁷ יסוד (רח"ו).
⁹⁵⁸ מת"ת דז"א (רח"ו).
⁹⁵⁹ עידן (דפ"ו).
⁹⁶⁰ ואזלו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יום, כל שכן וכל שכן רבי שמעון שהוא עליון על הכל.</p>	<p>יומא כל שכן וכל שכן רבי שמעון דהוא על בלא:</p>
<p>אחר שמת משה מה נאמר "וקם העם הזה וזנה וגו'", כך אוי לעולם כשיסתלק ממנו רבי שמעון, שמעיינות החכמה יסתתמו מן העולם, וירצה אדם דבר חכמה ולא ימצא מי שיאמר. וכל העולם טועים בתורה משום שלא ימצא ביניהם מי שמתעורר בחכמה. על אותו זמן נאמר "ואם כל עדת ישראל ישגו", ואם ישגו בתורה ולא ידעו את דרכיה במה זה, משום "ונעלם דבר מעיני הקהל", שלא ימצא מי שידוע לגלות עמקות התורה ודרכיה, אוי לאותם הדורות שימצאו אז בעולם.</p>	<p>בית דמית משה מה כתיב (דברים לא טז) וקם העם הזה וזנה וגו' כך ווי לעלמא כד יסתלק מניה רבי שמעון דמבועי דחכמתא יסתתמו מעלמא⁹⁶¹ ויבעי בר נש מלה דחכמתא ולא ישכח מאן דיימא וטעאן כל עלמא באורייתא בגין דלא ישתכח בינייהו מאן דאתער בחכמתא על ההוא זמנא כתיב (ויקרא ד יג) ואם כל עדת ישראל ישגו ואם ישגו באורייתא ולא ינדעון ארחא במאי הוא בגין ונעלם דבר⁹⁶² מעיני הקהל דלא אשתכח מאן דידע⁹⁶³ לגלאה עמיקתא דאורייתא אורחא⁹⁶⁴ ווי לאינון דרין דמשתכחי כרין בעלמא:</p>
<p>אמר רבי יהודה זמין קודשא בריך הוא⁹⁶⁵ לגלאה רזין עמיקין דאורייתא בזמנא דמלכא משיחא בגין (ישעיה יא ט) דמלאה הארץ דעה את יהוה כמים לים מכסים וכתיב (ירמיה לא לג) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו דעו את יהוה כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם אמן כן יהי רצון:</p>	<p>אמר רבי יהודה עתיד הקדוש ברוך הוא לגלות סודות עמוקים של התורה בזמן שיבא מלך המשיח, משום "שמלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונאמר "ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם", אמן כן יהי רצון.</p>
<p>אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה ואשם (ויקרא ד כב) תני רבי יצחק מאי שנא בכל אתר דכתיב בהו ואם כמה דאת אמר (ויקרא ד ג) אם הכהן המשיח יחטא (שם יג) ואם כל עדת ישראל ישגו והכא אשר נשיא יחטא (שם כב) ולא כתיב ואם נשיא יחטא מאי קא מיירי אלא אלין כהנייא לא משתכחי הכי בהטאה דהא כהן נטיר גרמיה תדירא בגין דמטולא דמאריה עליה בכל יומא ומטולא דישראל כלהו ומטולא דכל חד וחד ועל דא תוהא איהו כד יחטא ובגין כך ואם כתיב וכן ואם כל עדת ישראל ישגו תוהא הוא דכלהו ישתכחו בחובא חד דאי אלין יחטאון אלין לא</p>	<p>"אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה ואשם", שנה רבי יצחק מה שונה שבכל מקום כתוב בהם "ואם", כמו שנאמר "אם הכהן המשיח יחטא", "ואם כל עדת ישראל ישגו", וכאן "אשר נשיא יחטא", ולא כתוב ואם נשיא יחטא. במה מדובר, אלא שהכהנים הללו אינם נמצאים כל כך בחטא, שהרי הכהן שומר את עצמו תמיד משום שמשאו של אדונו עליו בכל יום, והמשא של כל ישראל, והמשא של כל אחד ואחד, ולכן התמיהה הוא כשיחטא, ולכן נאמר "ואם", וכן "ואם כל עדת ישראל ישגו" תמיהה היא, שכולם ימצאו בחטא אחד, שאם אלה יחטאו אלו לא יחטאו, ולכן כתוב ואם. אבל כאן אשר נשיא יחטא, ודאי משום שלבו</p>

⁹⁶¹ ויסתלק להאיר בגן עדן של צדיקים (אור יקר). עי' לעיל ח"ב פו ע"ב. עי' לעיל ח"א קכג ע"ב: זכאה חולקיהון דצדיקא בעלמא דאתי דכך היא אורייתא בלבהון כמבועא רבא דמיא דאף על גב דמסתימין ליה מסגיאות מייא פתחי מבועין דנבעין לכל עיבר. ועיי"ש רח ע"ב: כד יובלא אפתח מבועי דכל אינון תרעין כלהו קיימי בשמים. הם ה' מקורות אלו שבתוכיותה שהם ה' ספירות חמשים שערי בינה, והיינו שהיא חמשים וכוללם בת"ת והת"ת עם החסד והגבורה והנצח וההוד ה' כולל חמשים, והיסוד כל כולל החמשים ומשפיעם למלכות ה"א בענין שהם מהחמשים בינה, לחמשים ת"ת בחמשים יסוד לחמשה מלכות (אור יקר שם). פי' יסוד דאימא הנקרא יובלא כמ"ש הרב ז"ל, והוא נפתח ומתגלה בת"ת דז"א. וז"ש דכל אינון תרעין כולהו קיימי בשמים כי ה' חסדים נקרא נ' שערי בינה, וכן ה' גבורות נקרא נ' שערי בינה כמ"ש הרב ז"ל והם מתגלים בת"ת הנקראים שמים, וז"ש דכל אינון תרעין כולהו קיימי בשמים (מ"מ שם).

⁹⁶² היינו אור דר' שמעון, ששכינה עמו, שנקראת דבר נעלם, ונשקע אורו (אור יקר)

⁹⁶³ כדי שילמד אחרים ויזכך עצמו כדי שיאירו ממנו אחרים כדפי' (אור יקר).

⁹⁶⁴ ואורחא (דפ"ו).

⁹⁶⁵ ויהיה המקורות ומעיינות החכמה נגלים על הכל, ולא יקבלו זה מזה, לא בדרך נסתר ולא בדרך נגלה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יחטאון ובגניני כך ואם כתיב אבל הכא אשר נשיא יחטא ודאי בגין דלביה גס ביה⁹⁶⁶ ועמא אזלין⁹⁶⁷ אבתריה [ואתמנון] (ויתמנון) תחות⁹⁶⁸ ועל דא אשר נשיא יחטא כגון דעבר על מצות לא תעשה והוא עביד חד מנייהו ועל דא לא כתיב ביה ואם דהא מלוי לא בספקא הוו:</p>	<p>גס בו, והעם הולכים אחריו, והתמנו תחתיו, ועל כן אשר נשיא יחטא, כגון שהוא עבר על מצוות לא תעשה, והוא עשה אחת מהן, ולכן לא כתוב בו ואם, שהרי דבריו לא היו בספק.</p>
<p>רבי יהודה פתח (שמות לה כז) והנשיאים הביאו את אבני הזהם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן מאי שנא דמלין אלין אקריבו נשיאים ולא בר נש אחרא והא כתיב (שם ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהוה וכתוב (שם כז) ואבני שהם ואבני מלואים לאפוד ולחשן אלא אמר קודשא בריך הוא אף על גב דבכללא תליא האי נדבה סליקו אלין אבנים לנשיאים מאי מעמא בגין דעל לבא דכהנא אשתכחו:</p>	<p>רבי יהודה פתח "והנשיאים הביאו את אבני הזהם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן", מה שונה שאת הדברים הללו הקריבו הנשיאים ולא אדם אחר, והרי נאמר "כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'", ונאמר "ואבני שהם ואבני מלואים לאפוד ולחשן". אלא אמר הקדוש ברוך הוא, אף על גב שהנדבה הזו תלויה בכלום, האבנים הללו עולות לנשיאים, למה משום שהן נמצאות על לב הכהן.</p>
<p>אמר קודשא בריך הוא ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו וייתון אלין אבנים דאינון משתכחי על לבא ודכהנא ויתכפר עלייהו מגסות לבייהו וכתוב (שם כה) והיו על לב אהרן בבאו לפני יהוה ועל דא והנשיאים הביאו את אבני הזהם ואת אבני המלואים לכפרא עלייהו ובגין כך אשר נשיא יחטא ודאי ועשה אחת מכל מצות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה כמה דאוקמוה דעבר על מצות לא תעשה או הודע אליו חטאתו דבגין דלביה גס ביה לא אשגח בחטאיה ולבתר אתידע ליה ועבר מניה תשובה:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא יבואו נשיאים שלכם גס בהם, ויביאו את האבנים הללו שנמצאות על לבו של הכהן, ויתכפר עליהם מגסות לבם. ונאמר "והיו על לב אהרן בבאו לפני ה'", ועל זה והנשיאים הביאו את אבני הזהם ואת אבני המלואים לכפר עליהם. ולכן אשר נשיא יחטא, ודאי ועשה אחת מכל מצוות ה' אלהיו אשר לא תעשינה, כמו שבארוה, שעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו, שמשום שלבו גס בו, לא משגיח בחטאיו, ואחר כך נודע לו, ועשה מזה תשובה.</p>
<p>רבי יהודה ורבי יוסי הוי יתבי חד ליליא ולעאן באורייתא אמר רבי יהודה לרבי יוסי חמינא דצחותא⁹⁶⁹ דאורייתא בליליא הוא יתיר מביממא אמאי אמר ליה בגין דצחותא דתורה שבכתב תורה שבעל פה הוא⁹⁷⁰ ותורה שבעל פה בליליא שלטא ואתעררת⁹⁷¹ יתיר מביממא ובזמנא דאיהי שלטא כדין איהו צחותא דאורייתא:</p>	<p>רבי יהודה ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה, אמר רבי יהודה לרבי יוסי ראיתי שצחות התורה בלילה יותר מאשר ביום למה זה. אמר לו משום שהצחות של תורה שבכתב היא תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה שולטת בלילה, ומתעוררת יותר מאשר ביום. ובזמן שהיא שולטת, אז היא הצחות של התורה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה י) ולא אמר איה אלוי"ה עושי נותן [זמירות] (וגו) בלילה תא חזי</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה", בא וראה בשעה</p>

⁹⁶⁶ והגאווה סרסור גדול לחטא (אור יקר).

⁹⁶⁷ וחטא קטן שלו מחטיא הרבים, שכולם עושים כמוהו (אור יקר).

⁹⁶⁸ שחטא כולם תלוי בו, או ירצה שהחטא המועט פוגם יותר, מפני שהוא ראש לרבים. וצריך שיהיה מנוקה ולא יפגם אפילו כחוט השערה, והמעט עושה רושם גדול (אור יקר).

⁹⁶⁹ השכל צח להשכיל בתורה, דהיינו תורה שבעל פה ותורה שבכתב יחד. ולזה קשיא ליה. ולזה תירץ שניהם כא' באומרו "בגין צחותא וכו'", ירצה שצחות והשכלת התורה שבכתב שהוא מדת יום, היא בתורה שבעל פה, שהוא מדת לילה (אור יקר).

⁹⁷⁰ היא (דפ"ו), דהיינו על ידי המלכות תורה שבעל פה אנו מתצחצחים ומשכילים בתורה שבכתב, ששם אדני מפרש שם הו"ה (אור יקר). פי' מלכות שהיא תורה שבעל פה מגלה הארת ז"א (מ"מ).

⁹⁷¹ בלבות בני אדם העוסקים בה בלילה יותר מיום (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בשעתא דאתער רוח צפון⁹⁷² ואתפלג⁹⁷³ ליליא⁹⁷⁴ הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא⁹⁷⁵ ואקיש גדפוי⁹⁷⁶ וקארי וההוא שלהובא⁹⁷⁷ בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה אסתכי ביה⁹⁷⁸ ואודעזע וקארי ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה וקארי לון לבני נשא⁹⁷⁹ ועל דא אקרי שכווי אשגחא⁹⁸⁰ ואקרי גבר בגין ודאתערו (דיתער) בשלהובא</p>	<p>שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו, וקורא, ואותה שלהבת בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת כנגדו מסתכל בה, ומזדעזע וקורא ומסתכל ומשגיח בשביל כבוד רבונו, כדי לעשות רצונו, וקורא לבני האדם. ולכן נקרא שכווי, השגחה, ונקרא גבר שמתעורר בשלהבת</p>
<p>כג/ב</p>	
<p>דגבורה⁹⁸¹ בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא כדין אינון בני מהימנותא קיימין ויהבין גבורה [וחילא] לכנסת ישראל וכדין אקרי רנה דאורייתא ועל דא ירית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין;</p>	<p>הגבורה, בצד של הגבורה הוא בא לעורר את העולם, ואז אותם בני האמונה עומדים ונותנים גבורה וכח לכנסת ישראל, ואז נקראת רנת התורה. ולכן דוד ירש את המלכות הוא ובניו לעולמים, ולדורי דורות.</p>
<p>וכד תרנגולא קארי ובני נשא ניימי בערסייהו ולא מתערי תרנגולא קארי לבתר ואמר מה דאמר והא אוקמוה⁹⁸² לבתר בטש בגדפוי ואמר ווי לפלניא נזיף דמאריה שבקא דמאריה⁹⁸³ דלא אתער רוחיה ולא אשגח ליקרא דמאריה כד נהיר יממא כרוזא קרי עליה ואמר ולא אמר איה אל"ה עושי נותן זמירות בלילה⁹⁸⁴ לסייעא ליה באינון תושבחן ולמהוי כלא בסיועא חדא עושי עושני מבעי ליה מהו עושי אלא בשעתא דבר נש קם⁹⁸⁵</p>	<p>וכשהתרנגול קורא, ובני אדם ישנים במטותיהם ואינם מתעוררים, התרנגול קורא אחר כך ואומר מה שאומר, והרי פרשוה. אחר כך מכה בכנפיו ואומר אוי לפלוני הנזוף של רבונו, שעזב את רבונו ולא עורר את רוחו, ולא משגיח על כבוד רבונו. כשמאיר היום הכרוז קורא עליו ואומר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, לסייע לו באותן התשבחות, ושיהיה הכל בסיוע אחד. עושי, היה צריך להיות עושני, מה זה עושי, אלא</p>

⁹⁷² ת"ת מצד הגבורה (אור יקר), הם ה' גבורות דאימא המתעוררים בחצות (מ"מ).
⁹⁷³ ואתפליג (דפ"ו).

⁹⁷⁴ מלכות חציה בגבורה חזקה, וחצי השנית בגבורה רפה, ואז מהתעוררות הגבורה הרפה שבה (אור יקר).
היינו ה"ג שבנוקב' בסוד רוחא דשדי בגווה (זהר הרקיע).

⁹⁷⁵ שהם חיילי גבריא, המלאך הנק' תרנגול (אור יקר). הם ה"ג שבו, שהם מתקבצין ליסוד שלו, שהוא התרנגול, ולכן נק' גבר, משום דאתער בשלהובא דגבורה (זהר הרקיע).

⁹⁷⁶ כל חייליו מתעוררים לזמר לקונם, והשלהבת הזה מתעוררת מצד הדין דרך השמאל, עד הגיעו אל מקום גבריא (אור יקר).

⁹⁷⁷ ה"ג ממותקות בסוד יין המשמח, ולכן נקרא אז לילה. והן באות ליסוד דדכורא, ובו ב' בחינות מסטרא דגבורות, שבו מקום לקבל הגבורות, נקרא כבר (צ"ל גבר), שרשו של תרנגול. ולכן קארי שדרכן לארמא קלא יין, ש' שורקת, ובאור היום, ה"ח. ולכן אז זמן תפלה בחשאי. אבל בלילה אז שירת הלויים (אולי צ"ל המלאכים – רד"ל), וז"ש יומם כו' ובלילה כו', וז"ש לקמן כד נהיר יממא כו' (יהל אור).

⁹⁷⁸ פי' גבריא"ל מביט בשלהובא הנז' (מ"מ).

⁹⁷⁹ שנותן ההתעוררות לכל בני אדם, שאין אדם שאין מתעורר בחצות לילה אלא במתעצל, ועוד נתן טבע בתרנגול הגשמי לקרוא, ויש בו ב' בחי': האחת, שמסתכל לסבתו למעלה, וזה נקרא שכווי לשון ראייה, והסתכלות שמסתכל בסבתו וזהו שאמר "אשגח וכו'". השנית, משפיע אל התחתונים שיתעוררו לזמר בתורה, וזה נקרא "גבר" כדמסיק (אור יקר).

⁹⁸⁰ פי' דריש שכווי לשון הבטה, כמו הבט נא, תרגומו איסתכי (מ"מ).

⁹⁸¹ פי' שלא נתעורר גבריא"ל בלילה רק ע"י השלהובא, ומ"ש בסטרא דגבורה, פי' ששרשו הוא מגבורה של מעלה (מ"מ).

⁹⁸² קעא ע"ב (דרך אמת).

⁹⁸³ פי' מאריה עזב אותו דומיא דנזיף דמאריה (מ"מ).

⁹⁸⁴ יעסוק בתורה בחצות, כדי לסייע למלכות המשבחת בחצות ג"כ, וזה שאמר "לסייעא ליה באינון תושבחן" (מ"מ).

⁹⁸⁵ היינו זה לא אמר ולא החשיב "איה אלוה" כלומר במה עוסקים עתה אלוה עושי, שתי ספירות, שהם ת"ת ומלכות, העושים לו בחוט של חסד. כל פעם שאני נותן זמירות בלילה. וכיון שהם עוסקים בשיר ושבת,

<p>בפלגות ליליא ואשתדל ברנה דאורייתא דרנה דאורייתא לא אתקרי אלא בליליא וכד איהו אשתכח באורייתא כד נהיר יממא קודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד⁹⁸⁶ לאשתזבא⁹⁸⁷ מכלא ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין:</p>	<p>בשעה שאדם קם בחצות הלילה ועוסק ברינת התורה, שרנת התורה לא נקראת אלא בלילה, וכשהוא נמצא בתורה כשמאיר היום, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתקנים לו בחוט אחד של חסד להנצל מן הכל, ולהאיר לו בין העליונים והתחתונים.</p>
<p>רבי יהודה אמר אנא שמענא דאמר רבי אבא האי קרא איה אלו"ה עושי עושה לי מבעי ליה מהו עושי אלא כמה דאמרת בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא כד נהר⁹⁸⁸ יממא אתער אברהם בההוא חוטא דיליה דכתיב [ביה] (בראשית יד כג) אם מחוט ועד שרוך נעל⁹⁸⁹ וגו' וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה ועבדי ליה בכל יומא בריה חדשה⁹⁹⁰ הדא הוא דכתיב אלו"ה עושי והא אוקמוה⁹⁹¹ א"ל ו"ה א"ל דא אברהם דכתיב (ביה) האל הגדול ו' דא קודשא בריך הוא ה' דא כנסת ישראל ודא הוא אלו"ה ואינון עבדין ליה לבר נש ומתקנין ליה בכל יומא ובגין כך כתיב עושי כמה דאת אמר (תהלים קמט ב)⁹⁹² ישמח ישראל בעושי אמר רבי יוסי ודאי כך הוא וכלא חד מלה:</p>	<p>רבי יהודה אמר אני שמעתי שאמר רבי אבא את הפסוק הזה איה אלוה עושי, היה צריך להיות עושה לי, מהו עושי, אלא כמו שאמרת, בשעה שהוא קם בלילה ועוסק בתורה, כשמאיר היום מתעורר אברהם באותו חוט שלו, שנאמר בו "אם מחוט ועד שרוך נעל וגו'", והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתקנים אותו ועושים אותו בכל יום בריה חדשה, זהו שנאמר אלוה עשי. והרי פרשה א"ל ו"ה, א"ל זה אברהם שנאמר (בו) האל הגדול, ו' זה הקדוש ברוך הוא, ה' זו כנסת ישראל, וזהו אלוה, והם עושים את האדם ומתקנים אותו בכל יום, ולכן כתוב עושי, כמו שנאמר "ישמח ישראל בעושי". אמר רבי יוסי ודאי כך הוא והכל דבר אחד.</p>
<p>רבי יהודה פתח ואמר או הודע אליו חטאתו אשר חטא הודע אליו מסטרא דמאן או ידע ונ"א נודע חטאתו מבעי ליה מהו הודע אליו אלא קודשא בריך הוא פקיד לכנסת ישראל⁹⁹³ לאודעא ליה לבר נש ההוא חובא דהוא חב ובמה מודע ליה בדינהא כמה דאת אמר (איוב כ כז) יגלו שמים</p>	<p>רבי יהודה פתח ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הודע אליו מצד של מי, היה צריך להיות או ידע (נודע) חטאתו, מה זה הודע אליו, אלא שהקדוש ברוך הוא מצוה את כנסת ישראל להודיע לאדם אותו החטא שהוא חטא, ובמה מודיעה לו, בדיניה. כמו שנאמר "יגלו שמים עוונו וארץ מתקוממה לו", הודע אליו כמי שמצוה לאחר.</p>

אשתתף עמהם. ואפשר "אלוה" במלכות, "עושי" עם הת"ת, והיא עתה נותן זמירות, גם אני אתחבר עמה, ופי' סגולת חוט של חסד ואמת, שהם האחת, שהוא מתפשט אותו חוט מחסד עד מציאותו למטה, ולזה עובר אותו החוט ופועל בכל עולם ועולם, בסגולה במציאות העשיה ששם החצונים (אור יקר).

⁹⁸⁶ בסוד טיפת החסדים הנמשכין דרך חוט היסוד, שבאים אליו גם האורות ההם (זהר הרקיע).

⁹⁸⁷ במציאות האצילות והבריאה והיצירה (אור יקר).

⁹⁸⁸ נהיר (דפ"ו).

⁹⁸⁹ אפשר דהכי קאמר מחוט המתפשט מחסד ומגיע עד מטטרון הנקרא נעל, ושם החוט של אור נעשה שרוך של עור בסוד כותנות עור או אור, וזה לא רצה שיכנס בו מלך סדום, מפני שהוא סמאל, ואין לו חלק בו, כאומרו "ואם אקח מכל אשר לך". וחוט זה מתפשט מחסד דרך הת"ת והמלכות, ושניהם עושים אותו בריה חדשה על ידי החוט (אור יקר).

⁹⁹⁰ והיינו כענין, המחודש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שהוא חוט של חסד, שבכל יום לו מציאות חדש, שקונה אותו היום מאור הבא מחדש. והמציאות הם בסוד מציאות הימים, כענין ויקרבו ימי ישראל, ויקרבו ימי דוד, ימים יוצרו, כדפי' במקומו (אור יקר).

⁹⁹¹ לך לך צד ע"א (דרך אמת).

⁹⁹² ישמח ה' במעשיו (נוסף באור יקר). הנשמות המזמרות בלילה, ומחדשים ביום בעושי שלש מדות (אור יקר).

⁹⁹³ השפעת הדין מהת"ת על המלכות, ששניהם בעלי ההשגחה, זה פועל בדקות וזה פועל על ידי הנפרדים בפועל, ויש יסורים שהם למרק, כעין תשובה תולה ויסורים ממרקין, והיינו תשובה קודמת, ואין אלו היסורים דקאמרן אלא יסורין הקודמין לתשובה, שהם לעורר מחשבתו לפשפש במעשיו, ואלו אם שב אחר כך, נחשבים לו למירוק (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עונו⁹⁹⁴ וארץ מתקוממה ל⁹⁹⁵ הודע אליו כמאן דפקיד לאחרא:</p>	
<p>דתנינן בשעתא דבר נש חב קמי קודשא בריך הוא ולא אשנח בחטאיה לאהדרא בתיובתא⁹⁹⁶ קמי מאריה ואשדי ליה בתר כתפיה נשמתיה ממש סלקת⁹⁹⁷ ואסהידת קמי(ה) קודשא בריך הוא כדין פקיד מלכא לכנסת ישראל ואמר או הודע אליו חטאתו אשר חטא אושיט [דינך] [דינא] עליה ואודע ליה חוביה כמה דאת אמר (יחזקאל טז ב) הודע את ירושלם את תועבותיה:</p>	<p>ששנינו בשעה שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא ולא משגיח על חטאו לחזור בתשובה לפני רבונו, וזורק אותו אחר כתפו, נשמתו ממש עולה ומעידה לפני הקדוש ברוך הוא, ואז מצוה המלך לכנסת ישראל ואומר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הושיטי את הדין עליו והודיעי לו את חטאו, כמו שנאמר "הודע את ירושלים את תועבותיה".</p>
<p>בתר דמטי עליה דינא כדין אתער רוחיה⁹⁹⁸ למהדר בתיובתא קמי מאריה ואתכנע למקרב קרבנא דהא מאן דלביה גס ביה חטי ואנשי חטאיה ולא אשנח עליה וקודשא בריך הוא זמין לקבליה ופקיד לאודעא ליה לההוא חובא בנין דלא יתנשי מיניה:</p>	<p>אחר שמגיע עליו הדין, אז מתעוררת רוח לחזור בתשובה לפני רבונו, ונכנע להקריב קרבן, שהרי מי שלבו גס בו חוטא ושוכח חטאו ולא משגיח עליו, והקדוש ברוך הוא מזומן כנגדו, ומצוה להודיע לו את אותו החטא כדי שלא ישתכח ממנו.</p>
<p>אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי (מנא לן⁹⁹⁹ מדוד) והכי אשכחנא בדודו דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע לא אשנח ביה אמר ליה קודשא בריך הוא את¹⁰⁰⁰ אנשית ליה אנא אדכרנא לך מיד מה כתיב (ש"ב יב ז) ואתה האיש כה אמר יהו"ה אתה האיש¹⁰⁰¹ (אתה האיש) דלא דכרת ליה אתה האיש דאנשית ליה¹⁰⁰² ובמה אודע ליה בדינא אופ הכא קודשא בריך הוא קאמר (או) הודע אליו חטאתו אשר חטא ושפיר מלה והכי הוא ודולא כתיב או נודע אליו כמה דכתיב (שמות כא לו) או נודע כי שור נגח הוא ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא אורייתא קא מודעא ליה חוביה¹⁰⁰³ ולא בארד דינא אלא כאימא דאודעא לברה במלה רכיך והוא לא אנשי ליה ותב בתיובתא קמי מאריה ואי תימא דוד דהוה קם בפלגו ליליא אמאי אתערו</p>	<p>אמר רבי יוסי כך זה ודאי, (מנין לנו שכך) וכך מצאנו בדוד, שכיון שעשה אותו מעשה של בת שבע, ולא השגיח בו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה שכחת אותו, אני אזכיר לך, מיד מה נאמר "אתה האיש כה אמר ה'", אתה האיש שלא זכרת אותו, אתה האיש ששכחת אותו, ובמה הודיע לו בדין. כמו כן כאן הקדוש ברוך הוא אומר הודע אליו חטאתו אשר חטא, והדבר יפה. וכך הוא שלא כתוב או נודע אליו כמו שנאמר "או נודע כי שור נגח הוא". ומי שעומד בלילה לעסוק בתורה, התורה מודיעה לו את חטאו, ולא בדרך של דין, אלא כמו אם שמודיעה לבנה, בדבר רך. והוא אינו שוכח אותו, ושב בתשובה לפני רבונו. ואם תאמר דוד שהיה קם בחצות הלילה, למה התעוררו עליו בדין, אלא דוד שונה שהוא עבר במה שנקשר, וצריך דין. ובמה שעבר הוא נדון, הוא</p>

⁹⁹⁴ "שמים" ת"ת, "עונו" עונש עונו למלכות, ואז "ארץ" שהיא מדת המלכות, "מתקוממה לו" בדיניה ויסוריה לעוררו לשוב (אור יקר).

⁹⁹⁵ או (נוסף במ"מ). או גימ' ז', היא נוק' שביעית (רח"ו).

⁹⁹⁶ אז פוגם הנשמה התלוי בתשובה בינה (אור יקר).

⁹⁹⁷ הענין, שאדם חוטא ופוגם בעון, או בחטא או בפשע, ופוגם בנפש ורוח לבד, מפני ששיעור פגם החטא במלכות שמשם נפש, ושיעור פגם העון והפשע בת"ת ויסוד שמשם רוח מו"ק, ומכאן ואילך, אם ישוב נשמה שהיא מבינה, אינה מעידה מפני שאינה נפגמת (אור יקר).

⁹⁹⁸ רוחא (דפ"ו).

⁹⁹⁹ דהאי (נוסף בדפ"ו).

¹⁰⁰⁰ אנת (דפ"ו).

¹⁰⁰¹ שהיל"ל אתה הוא, ויוסב (נ"א ויושב) למ"ש קודם (יב ה) בן מות האיש העושה זאת, אלא ר"ל אתה עשית כמעשה איש סתם העלול לחטוא כגשמי ולא זכרת מתחילה (רמ"ז).

¹⁰⁰² כל עצמו, ולזה לא הספיק הודעת הנביא אלא בדינא, כדי מתוקף עונו ישא קל וחומר בעצמו, גודל החטא, כיון שגדול כל כך עונשו (אור יקר).

¹⁰⁰³ זכות עסק התורה מביא בשכלו להסתכל בגודל העון ופרט עניניו ולשוב, ואח"כ אם יצדק יסורין למרק, הם יסורין בדרך אחרת, שלא יהיה בהם ביטול תורה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עליה בדינא אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר¹⁰⁰⁴ ובעא דינא ובמה דעבר אתדן הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא¹⁰⁰⁵ ולגבי ירושלם קדישא¹⁰⁰⁶ [אתתרך] ובגין דא אתתרך (אתתרך) מירושלם ומלכותא אעדיו מניה עד דאתתקן כדקא יאות (ואתענש¹⁰⁰⁷):</p>	<p>חטא כנגד המלכות הקדושה ולירושלים הקדושה, ולכן גורש מירושלים והמלכות הוסרה ממנו, עד שהתתקן כראוי (ונענש).</p>
<p>כד/א</p>	
<p>אמר רבי יהודה מהו דקודשא בריך הוא אעניש ליה לדוד על ידא דבריה דכתיב (ש"ב יב יא) הנני מקים עליך רעה מביתך אמר רבי יוסי הא אוקימנא בגין דאי יקום עליה בר נש אחרא לא ירחם עליה אמר ליה והא אבשלום¹⁰⁰⁸ בעא לקטלא לאבוי בכמה עיטין ובישינ¹⁰⁰⁹ עליה יתיר מבר נש אחרא (דבר נש עליה) אמר ליה לא שמענא אמר ליה אנא שמענא דוד חטא בבת שבע סתם אמר קודשא בריך הוא לייתי ברא דבת אל נכר וינקום נוקמתא¹⁰¹⁰ ומאן איהו דא אבשלום דבריה דיפת תואר¹⁰¹¹ הוה מקרבא מכאן אוליפנא מאן דנטיל אתתא דא בקרבא וחמיד בה לסוף נפיק מינה בן סורר ומורה¹⁰¹² מאי טעמא בגין דעד כען לא פסקה מינה זוהמא והא אוקמוה:</p>	<p>אמר רבי יהודה מה זה שהקדוש ברוך הוא העניש את דוד על ידי בנו, שנאמר "הנני מקיים עליך רעה מביתך". אמר רבי יוסי הרי בארנו, משום שאם יעמוד עליו איש אחר לא ירחם עליו. אמר לו, והרי אבשלום רצה להרוג את אביו בכמה עצות רעות (דבר) עליו יותר מאדם אחר. אמר לו לא שמעתי. אמר לו אני שמעתי, דוד חטא בבת שבע סתם. אמר הקדוש ברוך הוא יבא בן של בת אל נכר וינקם נקמה, ומיהו, זה אבשלום, שהיה בנה של יפת תואר, מקרב. מכאן למדנו מי שלוקח האשה הזו בקרב וחומד אותה, לסוף יוצא ממנה בן סורר ומורה. למה, משום שעד עכשיו לא פסקה ממנו זוהמא, והרי פרשוה.</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (ישעיה סב ח) נשבע יהוה בימינו ובזרוע עזו, הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא וראה כל זמן שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא, יש דרגה נודעת למעלה כנגד החטא הזה לדון את האדם, ומסתכלת (ומסכימה) עליו, אם שב בתשובה שלימה לפני רבונו עובר חטאו ואין הדין שולט עליו ולא מגיע עליו. ואם לא שב, נרשם אותו החטא לאותה הדרגה.</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר "נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו", הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא וראה כל זמן שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא, יש דרגה נודעת למעלה כנגד החטא הזה לדון את האדם, ומסתכלת (ומסכימה) עליו, אם שב בתשובה שלימה לפני רבונו עובר חטאו ואין הדין שולט עליו ולא מגיע עליו. ואם לא שב, נרשם אותו החטא לאותה הדרגה.</p>
<p>אוסף למחטי הא דרגא אחרא אודמן לקבליה ואסתכם בדרגא קדמאה כדין בעיא תשובה יתיר</p>	<p>אם הוסיף לחטא, הרי דרגה אחרת מזדמנת כנגדו ומסכימה עם הדרגה הראשונה, ואז צריך תשובה יתרה, (ואם לא שב) ואם מוסיף</p>

¹⁰⁰⁴ דוד היה מרכבה למלכות, במה שהיה קם בחצות לילה, ופגם במדה ההיא בחטא בת שבע, ולכן אין קטיגור נעשה סניגור עליו, ואדרבה להועיל קומו בחצות לתקן מדתו, צריך יסורים, וממנו ראייה לשכמותו (אור יקר). היא נוק' (רח"ו).

¹⁰⁰⁵ פי' שפגם במלכות (מ"מ).

¹⁰⁰⁶ פי' שירושלים היא בחינת המלכות (מ"מ).

¹⁰⁰⁷ ואתעניש (דפ"ו).

¹⁰⁰⁸ פי' תינח טעם זה לגבי דוד שנחה דעתו כשראה שהיה בנו שקם עליו ולא עבד או ממזר שלא ירחם עליו, ועל כן אמר ממזור, ולא קינה, בברחו מפני אבשלום בנו, וכדאיתא פ"ק דברכות (ז ע"ב), אבל זה לא יספיק לגבי קב"ה שהכיר רשעתו של אבשלום שודאי היה הורגו אם יפול בידו (רמ"ז).

¹⁰⁰⁹ (דבר) (נוסף בדפ"ו).

¹⁰¹⁰ נקמתא (דפ"ו).

¹⁰¹¹ נוק' דנוגה (רח"ו).

¹⁰¹² בא מקלי' נוגה (רח"ו).

¹⁰¹³ נ"ל שמדה זו הוד והולך ומונ' עד לחסד והם בחי' ה"ח שעל הר' הפגם בהם (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(ואי לא תב) ואי אוסיף למיחטין אוסיף דרגא על דרגא עד דאשלים לחמשה דרגין כיון דאתתקן ימינא לקבליה ואסתכם עליה¹⁰¹⁴ הא שמאלא¹⁰¹⁵ זמינא לאסכמא בימינא ולא תכללא ביה כיון דשמאלא אסתכם בימינא כדין לא תליא בתשובה והא אוקמוה:</p>	<p>לחטא מוסיף דרגה על דרגה, עד שמשלים לחמש דרגות, כיון שהימין נתקן כנגדו והסכים עליו, הרי השמאל מזומן להסכים עם הימין ולהכלל בו. כיון שהשמאל מסכים עם הימין, אז כבר לא תלוי בתשובה, והרי פרשוה.</p>
<p>וכדין כלא אסתכמו עליה בדינא ודינא שריא עליה וכד דינא אשתלים ושריא עליה דבר נש כדין אסתיים ואתתקנו אצבעין חמש בגו חמש ימינא בשמאלא¹⁰¹⁶ לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא וידוי מתישרין לאחזאה מלה בלא כוונה דבר נש ולא יתכוון ביה ועל דא כתיב (שמות טו ו) ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעין אויב לאתכללא שמאלא בימינא ואשלים דינא וכדין הוא קיימא דכלא ועל דא כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא כלא כתיב (ישעיה סב ח) נשבע יהוה בימינו ובזרוע עזו וגו':</p>	<p>ואז הכל מסכימים עליו בדין, והדין שורה עליו. וכשהדין נשלם ושורה על האדם, אז מסתיים ומתתקנות האצבעות חמש בתוך חמש, ימין בשמאל, להראות שהרי הכל הסכימו עליו באותו דין, וידיו מתיישרות להראות דבר בלי כוונת האדם, ולא התכוון בו, ועל זה נאמר "ימינך ה' נאדרי בכח, ימינך ה' תרעין אויב", לכלול שמאל בימין, ונשלם הדין, ואז זוהי עמידה של הכל. ולכן כשרוצה הקדוש ברוך הוא לקיים הכל, נאמר "נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו וגו'".</p>
<p>רבי יהודה פתח כתיב (ויקרא כג מ) פרי עץ הדר כפות תמרים פרי עץ הדר מאן דא אתרוג וכי אתרוג מעץ הדר הוא¹⁰¹⁷ והא כמה קוצין אית סחרניה מכאן ומכאן ואת אמרת פרי עץ הדר אלא רזא דמלה¹⁰¹⁸ דכתיב (בראשית ב כב) ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם וכתיב (שם כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי¹⁰¹⁹ ודא הוא פרי עץ הדר:</p>	<p>רבי יהודה פתח נאמר "פרי עץ הדר כפות תמרים", פרי עץ הדר, מהו, זה אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא, והרי כמה קוצים יש סביבו מכאן ומכאן, ואתה אמרת פרי עץ הדר. אלא סוד הדבר שנאמר "ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם", ונאמר "עצם מעצמי ובשר מבשרי", וזהו פרי עץ הדר.</p>

¹⁰¹⁴ כיון שגרם החטא עד שגם ספי' החסד מסכים עליה לדינא (כללים ח"א עז ע"ד). עי' בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).

¹⁰¹⁵ אז ה' גבורות עומדים על ה"ח (רח"ו).

¹⁰¹⁶ ה"ח בתוך ה"ג (רח"ו).

¹⁰¹⁷ אע"ג דהדר מצי קאי אפרי שהוא הדור, מכל מקום לא ניחא ליה כיון שאינו יכול להיות מוסב גם אל העץ, יקשה כי בודאי כל עוד שהפרי יהיה באילן לא יכון לקוראו הדר כיון שהוא מסובב כולו בקוצין (רמ"ז).

¹⁰¹⁸ ירצה שעיקר הכוונה הוא מובן על פי הסוד שהוא ענין הצלע הניטל מן ת"ת זעיר שהוא בעצם הדס (נ"א הדר) ות"ת, וזה הצלע מקורו בלב הת"ת, וכן האתרוג דומה ללב, וידוע שעיקר הזעיר הוא ר"ק, דהיינו חב"ד גג"ת, שהרי גג"ת נתעלה לחב"ד ונה"י לגג"ת, ונמצא הצלע סוד העטרה, ולזה רמז באומרו רזא דמלה, כי כל רזא סודו ביסוד. ואומנם גם יש מציאות לקוצים שהרי משם התחלת אחיזת החיצונים, ולהיותם מתחזקים בעולם התחתון לכן נראים ונאחזים סביבות האתרוג, אבל למעלה בשורשו הוא פרי עץ הדר, שהוא ת"ת [הת"ת], והוא מתפאר בפארותיו כעץ השולח שלחיו וענפיו, והוא סוד שם מ"ה אד"ם הוא המלך הדר וזוגתו מהטבאל סוד מ"ה ב"ן (רמ"ז).

¹⁰¹⁹ כי הנקבה פרי הזכר הנקרא עץ הדר (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מנלן דאדם עין אקרי¹⁰²⁰ דכתיב (דברים כ יט) כי האדם עין השדה כפות תמרים¹⁰²¹ דסליק לשבעין שנין¹⁰²² וביה אשתכלל¹⁰²³ שבעין שנין עלאין ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא¹⁰²⁴ ועל דא אקרי כפות כמה דאת אמר (דניאל ג כא) כפיתו דסליק להכא ולהכא הדא הוא דכתיב (דהי"א כט יא) כי כל בשמים ובארץ דייקא:</p>	<p>מנין לנו שאדם נקרא עץ, שנאמר "כי האדם עץ השדה כפת תמרים", שעולים לשבעים שנים, ובו נתקנו שבעים שנים עליונות, וזה כפות, נקשר למעלה ולמטה, ולכן נקרא כפות, כמו שנאמר "כפיתו דסליק להכא ולהכא [כפיתו שעולה לכאן ולכאן]", זהו שנאמר "כי כל בשמים ובארץ", דווקא.</p>
<p>רבי יוסי אומר פרי עץ הדר דא מזבח¹⁰²⁵ דעביד פירין וסליק איבין לכל סמרין מאי טעמא בגין דכל שבעין שנין¹⁰²⁶ יהבין לה חולקא ואתברכא מכלהו מאי קא מיירי בגין דמאן דחטי לגבי מזבח בכלא¹⁰²⁷ חטי דהא כפית לקבל ההוא דכפית לעילא¹⁰²⁸ ועל דא אתקשר דא בדא פרי עין הדר כפת תמרים ולא כתיב וכפת תמרים כתיב (ויקרא ז לה) זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאי קא מיירי אלא זאת דא מזבח דאתמשח¹⁰²⁹ על ידא דאהרן דכתיב (שמות מ י) ומשחת את מזבח העולה ואת כל כליו ומשחת (זו משחת) בניו דהא מכלהו אתמשח ואתרבי ואתברכא ואתדכא:</p>	<p>רבי יוסי אומר פרי עץ הדר זה מזבח שעושה פירות ומעלה פירות לכל הצדדים. למה, משום שכל שבעים השנים נותנים לה חלק, והיא מתברכת מכולם. במה מדובר, משום שמי שחוטא אל המזבח הוא חוטא בכל, שהרי כפות כנגד אותו שכפות למעלה, ולכן נקשרו זה עם זה, פרי עץ הדר כפות תמרים, ולא כתוב וכפות תמרים. נאמר "זאת משחת אהרן ומשחת בניו", במה מדובר, אלא "זאת" זה מזבח שנמשח על יד אהרן, שנאמר "ומשחת את מזבח העולה", ואת כל כליו, ומשחת (זו משחת) בניו, שהרי נמשח מכלם ומתגדל ומתברך ומטהר.</p>
<p>תא חזי בחג סובבים את המזבח זמנא חדא בכל יומא ושבעה זמנין לבתר מאי קא מיירי אלא למלא דזמין אושפיזין ואתעסק בהו והוה ליה למלא בת יחידאה אמרה ליה מארי מלאכא בגין אושפיזין לא אשגחת עלי אמר ליה חייך ברתי פרקטא חדא אסליק לך בכל יומא דשוי ככלהו</p>	<p>בא וראה בחג סובבים את המזבח פעם אחת בכל יום ואחר כך שבע פעמים, במה מדובר, אלא (משל) למלך שהזמין אורחים והתעסק עמם, והיתה למלך בת יחידה, אמרה לו אדוני המלך משום האורחים לא שמת לב אלי. אמר לה חייך בתי מנחה אחת אעלה לך בכל יום ששזה ככולם.</p>
<p>כד/ב</p>	
<p>זהר:</p>	

¹⁰²⁰ כי בזה יתקרב הסוד יותר אל הפשט כשנמצא שאדם נקרא עץ, ויכון לקוראו עץ הדר, שהוא הדור מכל שאר העצים. וגם מצינו שאדם נמשל לעץ וכמ"ש (תהלים א ג) והיה כעץ שתול, אף יצירתו מן האדמה כשאר כל העצים, מכל מקום רוצה להביא פסוק מפורש שיקרא בשם עץ, ומביא (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה, שאעפ"י שלפי רש"י ולפי התרגומים הפירוש בו, שאין האדם עץ השדה, ע"ע, מכל מקום לפי הזוהר הוא מתבאר בניחותא וכמ"ש בפרשת בלק ר"ב ב' עיין שם מה שכתבתי שם (רמ"ז).

¹⁰²¹ כפת תמרים, ה"ס היסוד שבחזה זעיר דהיינו בגדלותו שעולים גג"ת ונה"י למקום חב"ד וגג"ת, שה"ס ו"ק דזעיר בגדלו שאז הוא ממש עץ הדר, ואתרוג סוד עטרת יסוד זה, והיינו הצלע הנזכר שכנגד הלב ה"ס המלכות, ולפי שבכאן שני יסודות דא"א לכן נאמר כפת תמרים זכר ונקבה, וכמ"ש בזוהר פרשת לך לך פ"ב א', תמר לא סליק אלא דכר ונוקבא (רמ"ז).

¹⁰²² גדול לע' שנין הוא יסוד כלול בו ז"ס ה"ח ויסוד ועטרה (רח"ו). היינו שמתעלה עד הדעת בסוד (תהלים פט, א) משכיל, כנזכר בספר הכוונות, ודעת גג"ת נה"י הרי ע' (רמ"ז).

¹⁰²³ היינו ה' חסדים שנכללים בו (נ"א ב') ובכללות יסוד ומלכות הם ע' (רמ"ז).

¹⁰²⁴ בז"א ונוק' (רח"ו). מדעת עד יסוד והוא חוט השדרה המסתעף בכל הגוף, ולהיותו העיקר שהוא קו האמצעי להשפיע בכל הגוף לכן עליו מברכים (רמ"ז).

¹⁰²⁵ היינו יסוד דנוק' והוא העושה חירות ממה שמקבלת מיסוד דכורא הנק' עץ הדר (רח"ו).

¹⁰²⁶ ע' חסדים (רח"ו).

¹⁰²⁷ גם ביסוד דז"א (רח"ו).

¹⁰²⁸ יסוד הקושר בת"ת קשור גם בו (רח"ו).

¹⁰²⁹ הפירוש כך הוא כי בניו הם למעלה מן היסוד ונמצא שאהרן יסוד אבא מושח במשן את דעת זאת וזאת הנז' נמשחת בשמן בניו שהם נו"ה דאבא כי נו"ה דאבא אלעזר ואיתמר משפיעים ביסוד הנז' (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כך בכל יומא ויומא דחג מקריבין ישראל [לגבי] ולקבלו (ל)אומין דעלמא:</p>	<p>כך בכל יום ויום של החג מקריבים ישראל כנגד אומות העולם.</p>
<p>אמר מזבח¹⁰³⁰ למלא קדישא לכלהו משתכחי (מ)נין וחולקין ולי מה אנת יהיב אמר לה בכל יומא ויומא יסובבון לייך¹⁰³¹ שבעה [יומין]¹⁰³² (מינין) עלאין לברכא לך ויהבין לך שבעה חולקין¹⁰³³ (בכל יומא) רבי יוסי אמר שבעין חולקין בכל יומא¹⁰³⁴ לקבל שבעים פרים דמתקרבין בחג:</p>	<p>אמר המזבח למלך הקדוש, לכלם נמצאים מנות וחלקים, ומה אתה נותן לי. אמר לה בכל יום ויום יסובבו אותך שבעה ימים (פעמים) עליונים לברך אותך, ונותנים לך שבעים חלקים (בכל יום). רבי יוסי אמר שבעים חלקים בכל יום, כנגד שבעים פרים שנקרבים בחג.</p>
<p>רבי יהודה אמר שבעה בכל יומא בגין דהא אתברכא (מאתר דכלהו) [מכלהו] ולסוף שבעה יומין מתברכא מאתר דמשח רבותא אשתכח¹⁰³⁵ (ולבתר) שבעה זמנין¹⁰³⁶ לקבל כל אינון שבעה יומין בגין לקיימא לה ברכאן מן מבועא דנחלא דנגיד תדיר ולא פסיק¹⁰³⁷ אשתכח דאתברכא (תדיר) בכל יומא ויומא עד שבעה יומין דאתברכא ממבועא דנחלא וכן זמנא אחרא שבעה זמנין כחדא ואתקיימו ברכאן:</p>	<p>רבי יהודה אמר שבעה בכל יום, משום שהרי מתברכת (ממקום) מכלם, ולסוף שבעה הימים מתברכת ממקום ששמן המשחה נמצא, (ואחר כך) שבע פעמים כנגד כל אותם שבעה ימים, כדי להעמיד לה ברכות ממעיין הנחל שזורם תמיד ולא פוסק. נמצא שמתברכת (תמיד) בכל יום ויום, עד שבעה ימים, שמתברכת ממעיין הנחל. וכן פעם אחרת, שבע פעמים כאחד, ומתקיימות בה הברכות.</p>
<p>לבתר מאתר עלאה דמבועא נפיק ולא פסק כדקאמרן בכל יומא מכריזין עלה ואמרין (ש"א ב ה) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה עד עקרה ילדה שבעה דא כנסת ישראל דאתברכא משבעה בכל יומא וסליק לחושבן עלאה ורבת בנים אמללה אלין אומין עעכו"ם דסלקין ביומא קדמאה לחושבן רב ולבתר מתמעטין ואזלין בכל</p>	<p>אחר כך, מהמקום העליון שהמעיין יוצא ולא פוסק, כפי שאמרנו בכל יום מכריזים עליה ואומרים "עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה". עד עקרה ילדה שבעה, זו כנסת ישראל שמתברכת משבעה בכל יום, ועולה לחשבון עליון. ורבת בנים אמללה, אלו אומות עובדי עבודה זרה, שעולים ביום הראשון לחשבון גדול, ואחר כך מתמעטים והולכים</p>

¹⁰³⁰ יסוד דנוק' (רח"ו).

¹⁰³¹ ז"ס דז"א (רח"ו).

¹⁰³² (נ"א זימנין) (נוסף בדפ"ו).

¹⁰³³ כל חסד כלול מז' (רח"ו). ואע"פ שכתב על מלת שבעה יומין, ז' ספירות דז"א, והכא אמר כל חסד וכו', דמשמע שמקבלת החסדים, וא"כ ה"ל לפרש ברישא ז' יומין הם ז' חסדים. י"ל כיון שז' חסדים הם מתפשטים בז' ספירות דז"א כנודע, א"כ הז"ס שהם ז' יומין, הם המברכים למלכות, ונותנים לה מהחסדים שבתוכם, בכל יום חסד א' כלול מז' (מ"מ).

¹⁰³⁴ פי' שכל יום נכנס חסד כלול מז', וכל א' מאותם ז' כלול מי' ספירות, הם ע'. וקשה שהרי ר' יוסי אמר פרי עץ הדר דא מזבח דעביד פירין, וסיים דרשתו עד ויהבין לך ז' חולקין בכל יומא. וא"כ מאי קאמר ר' יוסי אמר ע'. וי"ל שעיקר הפתיחה של פרי עץ הדר ר' יוסי פתח לה כדלעיל ופי' רבי יהודה שנוקבא דז"א בכללותה היא פרי עץ הדר, ורצה לסיים הענין של ד' מינים שבלולב, ולא שבקיה ר' יוסי לסיימי מלתיה, וחלק עליו ואמר פרי עץ הדר היא יסוד דנוק' כדלעיל, ואח"כ חזר ר' יהודה לדבריו אומר, כתיב זאת משחת אהרן ומשחת בניו, לומר שהמלכות הנק' זאת ונק' מזבח, נמשחת על ידי אהרן ובניו, וסיים עד ויהבין לך ז' חולקין בכל יומא. ור' יוסי חלק עליו גם כן בדבר זה, ואמר לו ע' חולקין בכל יומא, וחזר ר' יהודה לדבריו שאמר ז' וסיים דרשתו (מ"מ).

¹⁰³⁵ פי' שביום הושענא רבה מקבלת המלכות מבינה ששם מצוי הארת אבא הנק' שמן, וז"ש מאתר דמשח רבותא אשתכח (מ"מ).

¹⁰³⁶ פי' אחר שעושים הקפה בכל יום, לסוף ביום הו"ר אנו עושים ז' הקפות, כדי לקבל מכללות ז' חסדים (מ"מ).

¹⁰³⁷ כי ביום ה"ר אז כללות ה"ח דיסוד אימא (רח"ו). הכוונה כי ע"י הקפה שבכל יום נכנס חסד א' עד יום הו"ר בהקפה ראשונה הגענו לבינה, ולכך אמר לעיל ולסוף ז' יומין מתברכ' מאתר וכו', אח"כ ע"י ז' הקפות שבהו"ר, אזי מתברכת ג"כ מן הבינה, ולכך אמר לעיל ולבתר ז' זמנין לקבל כל אינון ז', בגין לקיימא לה ברכאן ממבוע' דנחלא. וכן אח"כ פי' הדברים היטב ואמר אשתכח דאתברכ' וכו' ממבועא דנחלא, וכן זמנא אחרא ז' זמנין כחדא וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יומא ויומא ועל דא מזבח מכפר על חוביהון דישראל מזבח מדכי להון ואריק להון ברכאן מעילא לתתא:</p>	<p>בכל יום ויום, ולכן המזבח מכפר על חטאי ישראל, המזבח מטהר אותם ומריק להם ברכות ממעלה למטה.</p>
<p>וענף עץ עבות (ויקרא כג מ) דא מלכא קדישא דאחיד לתרין סטרין ובגין כך הדם תלת ענף ודיתעבידו (דאתעביד) ענף עץ עבות דאחיד לכל סטרא וערבי נחל¹⁰³⁸ אלין תרין קיימין דמהכא [נפיק] (נפקין) לכפת תמרים כפות¹⁰³⁹ תמרים אחיד (א) לעילא ואחיד (א) לתתא והא אתמר אתרוג נפקא מגו כובין דאילנא¹⁰⁴⁰ [ו]הכי הוא כפת תמרים הכי נמי¹⁰⁴¹ (ו) אחיד בהו ודאי כל מה דנפיק מעלמא מהכא נפקא ומהכא אתיין (ס"א אתון):</p>	<p>"וענף עץ עבות", זה המלך הקדוש שאחזו לשני צדדים, ולכן הדם שלשה ענפים שיעשה ענף עץ עבות, שאחזו לכל צד. וערבי נחל אלו שני עמודים, שמכאן יוצא לכפות תמרים, כפות תמרים אחזו למעלה ואחזו למטה, והרי נתבאר אתרוג יוצא מתוך הקוצים של האילן, וכך זה גם כפות תמרים אחזו בהם ודאי, כל מה שיוצא לעולם מכאן יוצא ומכאן באים (גזון).</p>
<p>רבי יוסי פתח (תהלים מג ד) ואבואה אל מזבח אלהים מאן מזבח אלהים דא הוא מזבח דלעילא מזבח אלהים ודאי והיינו באר דיצחק ולזמנין מזבח יהוה כמה דאת אמר (מ"א ח נד) קם מלפני מזבח יהוה ועל דא ירתין עלמין מהכא דינא ורחמי בגין דהיא ינקא בהאי סטרא¹⁰⁴² ובהאי סטרא והא אוקמוה מלה¹⁰⁴³:</p>	<p>רבי יוסי פתח "ואבואה אל מזבח אלהים", מי זה מזבח אלהים, זהו המזבח שלמעלה, מזבח אלהים ודאי. והיינו באר של יצחק, ולפעמים מזבח ה', כמו שנאמר "קם מלפני מזבח ה'". ועל זה יורשים העולמות מכאן דין ורחמים, משום שהיא יונקת בצד הזה ובצד הזה, והרי בארו את הדבר.</p>
<p>נפש כי תמעול מעל וגו' (ויקרא ה טו) רבי יצחק אמר הא אוקמוה נפש ודאי¹⁰⁴⁴ כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יהוה אלהיך וכתיב (שמואל א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע:</p>	<p>"נפש כי תמעול מעל וגו'", רבי יצחק אמר הרי פרשוה נפש ודאי, נאמר "והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך", ונאמר "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע".</p>
<p>זכאין אינון צדיקייא דאית לון חולקא עלאה בקודשא בריך הוא ובחולקא קדישא בקדושי מלכא בגין דאינון מקדשי גרמייהו בקדושא¹⁰⁴⁵ דמאריהון¹⁰⁴⁶ וכל מאן דאתקדש קודשא בריך הוא מקדש ליה דכתיב (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם</p>	<p>אשריהם הצדיקים שיש להם חלק עליון בקדוש ברוך הוא, בחלק הקדוש בקדושי המלך, משום שהם מקדשים את עצמם בקדושת רבונם. וכל מי שמתקדש, הקדוש ברוך הוא מקדש אותו, שנאמר "והתקדשתם והייתם קדושים", אדם מקדש עצמו מלמטה</p>

¹⁰³⁸ פי' נר"ה וצ"ע איך נר"ה בבחי' ערבות ומשפיעים ליסוד והרי אין בהם לא טעם ולא ריח (רח"ו). הכוונה הוא על תרין ביעין וכן התרין כוליינן שהם נר"ה הפנימיים ומה שהערבות אין בהם לא טעם ולא ריח הו אעל נר"ה החיצונים (עי' שער השמות פ"ו סמוך לסופו) ונר"ה החיצונים אין בהם לא טעם ולא ריח כדי שלא ינקו הקלי' מהם כי שם הוא אחיזתן (לש"ו). עיקרן דנה"י הם דינין, כנודע בסוד ערבי נחל בפ' צו לא ע"ב, וע"ש עוד כד ע"ב ובדברי הרב בא"א פרקים ה ו (כללים ח"א עז ע"ג).

¹⁰³⁹ כפת (דפ"ו).
¹⁰⁴⁰ בסוד סבוני כדבורים (רח"ו).
¹⁰⁴¹ כי ע' תמרים הם ע' שרים והיסוד באמצע בסוד וסביביו נשערה מאד ונמצא דקאי ביני כובי (רח"ו).
¹⁰⁴² חסדים וגבורות (רח"ו).
¹⁰⁴³ כי יסוד דנוק' יש בו לפעמים חסדים ולפעמים גבורות (רח"ו).
¹⁰⁴⁴ כי אחיזת החיצונים אינם אלא בה כי רגליה יורדות מות משא"כ ברוח ולכן ייחס החטא לנפש ולא לרוח (רח"ו). פי' שדוקא הנפש היא החוטאת ולא הרוח וכל שכן הנשמה, וכנזכר בספר הגלגולים (פרק ו), וטעמו מפני שרק במלכות שממנה הנפש יש אחיזה לחיצונים (רמ"ז). ז"ל הספר הגלגולים: הענין של כרת אינו אלא בחלק הנפש, שהיא מעולם העשיה, ששם הוא תוקף הקלי', ואפשר בה להיות נכרת. אמנם הרוח והנשמה שהם מיצירה ובריאה אין בהם כרת וכו'.
¹⁰⁴⁵ בקדושי (דפ"ו).
¹⁰⁴⁶ שהוא פרוש וקדוש כמו שאמרו רז"ל, ופרוש ר"ל מובדל מן החיצונים, וקדוש מושפע במוחין, וזש"ה והתקדשתם, בפרישות, והייתם קדושים, בשפע העליון (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קדושים בר נש מקדש גרמיה מלרע (ו)מקדש¹⁰⁴⁷ ליה מלעילא וכד אתקדש בר נש בקדושה דמאריה מלבישין ונ"א ירתין ליה נשמטא קדישא אחסנא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל וכדין ירית כלא ואלין דאקרון בנין לקודשא בריך הוא כמה דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם והא אוקמוה¹⁰⁴⁸:</p>	<p>מקדשים אותו מלמעלה. וכשמתקדש אדם בקדושת רבונו, מלבישים (מורשים) אותו נשמה קדושה ירושת הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ואז יורש את הכל, ואלו הם שנקראים בנים לקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם", והרי פרשוה.</p>
<p>תא חזי כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה ואוקמוה נפש חיה סתם ומהווא חולקא ירית דוד מלכא¹⁰⁴⁹ ואתקשר בקשורא עלאה¹⁰⁵⁰ ואחסין מלכותא כמה דאתמר ובגין כך והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים והא אוקמוה דנפש אתקשר</p>	<p>בא וראה נאמר "תוצא הארץ נפש חיה", ופרשוה נפש חיה סתם, ומאותו חלק ירש דוד המלך ונקשר בקשר עליון, וירש מלכות, כמו שנאמר. ולכן והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, והרי פרשוה שנפש נקשרת</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא דא המועל בהקדש צריך להביא קרן וחומש¹⁰⁵¹ הדא הוא דכתיב (ויקרא ה טז) ואת חמישיתו יוסף עליו קרן ו' חומש דיליה¹⁰⁵² ה' ודא (יהושע ו ה) קרן היובל קרן דהוה¹⁰⁵³ במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון האי איהו עקרא¹⁰⁵⁴ דכל קרבניא הקרן קיימת¹⁰⁵⁵ לו לעולם הבא ופירות דיליה בעלמא דין [ודא] ה' ה' ע"כ¹⁰⁵⁶:</p>	<p>מצוה זו המועל בהקדש, צריך להביא קרן וחומש, זהו שנאמר "ואת חמישיתו יוסף עליו". קרן ו', החומש שלו ה', וזו "קרן היובל", קרן שהיתה במצחו של אותו פר שהקריב אדם הראשון, זהו העקר של כל הקרבנות, הקרן קיימת לו לעולם הבא, והפירות שלו בעולם הזה וזה ה' ה'.</p>
<p>כה/א</p>	
<p>ברוח¹⁰⁵⁷ ורוח בנשמה ונשמה בקודשא בריך הוא¹⁰⁵⁸ זכאה חולקיה מאן דירית ירותא דא עלאה ווי לאינון רשיעיא דנפשאן דלהון לא זכאן בעלמא דין כל שכן בעלמא דאתי עליהו כתיב (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע דאזלן ושטאן בעלמא ולא אשכחן אתר ולנייהאן לאתקשרא ביה ואסתאבן ונ"א ואשתאבן בנו סטרא דמסאבותא וכרווא קארי ואמר נפש כי תמעול מעל ביהו"ה¹⁰⁵⁹ מקדש יהו"ה טמא דהא</p>	<p>ברוח, ורוח עם נשמה, ונשמה עם הקדוש ברוך הוא. אשרי חלקו של מי שיורש הירושה העליונה הזו, אוי לאותם הרשעים שנפשותיהם אינן זוכות בעולם הזה וכל שכן בעולם הבא, עליהם נאמר "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע", שהולכים ומשוטטים בעולם, ולא מוצאים מקום למנוחה להתקשר בו, ונטמאים (ונשאבים) בתוך צד הטומאה, והכרוז קורא ואומר "נפש כי תמעול מעל בה", מקדש ה' טמא, שהרי לקדושה לא</p>

¹⁰⁴⁷ מקדשין (דפ"ו).

¹⁰⁴⁸ יט ע"א ע"ב (דרך אמת).

¹⁰⁴⁹ בסוד נפש דוד אע"פ שמשם עד נפש דעשיה הרבה מדרגות עכ"ז היה הכל בבחי' נפש דאצי' בלבד כנודע (רח"ו).

¹⁰⁵⁰ בסוד רוח דז"א (רח"ו).

¹⁰⁵¹ ה"ס יסוד אבא שבתוך יסוד אימא שה"ס קרן היובל, הנכנס בתוך זעיר עד דעתו או עד ת"ת שלו, והיינו ו', שכל יסוד סתמו ו', וגם זעיר הוא ו' בכללות, ודעת או ת"ת שלו הוא ו' בפרטות. חומש דיליה ה', היא הנוק' שלו (רמ"ז).

¹⁰⁵² שהיא רובע ישראל, רובע מלגאו משלמת לחומש מלבר ולכן היא ה' (יהל אור).

¹⁰⁵³ ר"ל יובל בינה וקרן ת"ת דהוא כליל בה כידוע בן י"ה בינה (יהל אור).

¹⁰⁵⁴ ר"ל הפר כידוע והוא הראשון מד' מינים הנ"ל והוא בבינה ששם הוי"ה מתחיל בה' כנ"ל (יהל אור).

¹⁰⁵⁵ ר"ל הקרן הוא ו' כנ"ל עץ עושה פרי שהוא קיים ופריו הן י'. ו' סליק לבינה וזהו לעולם הבא י' נחית לעולם הזה, חכמה זעירא והעולם הזה ועולם הבא הן ב' ההי"ן הרי כל השם וז"ש ודא ה' ה' (יהל אור).

¹⁰⁵⁶ פרשת בא מא ע"ב קדש לי כל בכור וכו' (דרך אמת).

¹⁰⁵⁷ פירוש שנפש האדם קשורה עם רוחו והרוח בנשמה ונשמה במלכות (מ"מ).

¹⁰⁵⁸ שהנשמה היא בסוד מ"ן מלכות וכמ"ש הזהר בפרשת תרומה קמב ע"ב ע"ש (מ"מ).

¹⁰⁵⁹ כי שרשו של כל נפש ביסוד דנוק' והוא הנק' מקדש, ובמעל אשר מעל טמא אותו (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בקדושה לא עייל ולא אתכליל ואיננו מזיקי עלמא בגין דמתדבקן בהו ומסתאבן:</p>	<p>נכנס ולא נכלל, והם מזיקי העולם משום שנדבקים בהם ונטמאים.</p>
<p>רבי יצחק אמר הא אוקמוה נפש כד מתעטרא כנסת ישראל במלכא קדישא אתעטר ואקרי צרורא דהיי¹⁰⁶⁰ בגין דבה אתקשר כלא:</p>	<p>רבי יצחק אמר הרי פרשוה נפש כשכנסת ישראל מתעטרת, במלך הקדוש מתעטרת, ונקראת צרור החיים, משום שבה הכל נקשר.</p>
<p>רבי אלעזר אמר שכינתא כד נטלא באבהתא נטלא¹⁰⁶¹ הדא הוא דכתיב (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים ההולך וגו' רבי אבא אמר כלא אתעביד חד עטרא¹⁰⁶² בגין דיתעט(י)ר כחדא ושמא קדישא¹⁰⁶³ אתחזי בגווייהו (ס"א בנינוי ובגונוי¹⁰⁶⁴) בההיא שעתא אקרי (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער¹⁰⁶⁵ כן דודי בין הבנים והוה חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמיהו ודא הוא דתנינן (דברים ד לז) ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים אלין אבהתא ובגין כך האי שמא¹⁰⁶⁶ מתבר טורין ומתבר טנרין ואית ביה לטב ולביש¹⁰⁶⁷ זכאה חולקהון דישראל:</p>	<p>רבי אלעזר אמר כשכינה נוסעת, היא נוסעת עם האבות, זהו שנאמר "ויסע מלאך האלהים ההולך וגו'", רבי אבא אמר הכל נעשה עטרה אחת, כדי שיתעטר כאחד, והשם הקדוש נראה בתוכם (בצבעיו), באותה שעה נקרא "כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים", והיו ישראל רואים את זיו הכבוד העליון נוסע לפניו, וזהו ששנינו "ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים", אלו האבות, ולכן השם הזה משבר הרים ומשבר סלעים, ויש בו לטוב ולרע אשרי חלקם של ישראל.</p>
<p>תא חזי עז לקרבנא אמאי והא אמר רבי שמעון עז שמא דיליה גרים לאולף מן שמיה דהא סטרא בישא זינא בישא הוא אלא הכי אמר רבי שמעון דא בעי לקרבא דהא אי אעבר עליה רוחא דמסאבא או אתעסק ביה האי עז קרבניה בההוא גוונא דאיהו חטי ביה:</p>	<p>בא וראה למה עז לקרבן, והרי אמר רבי שמעון, עז השם שלו גורם, ללמד משמו, שהרי צד רע הוא מין רע, אלא כך אמר רבי שמעון, את זה צריך להקריב שהרי אם עוברת עליו רוח טומאה או שהתעסק בו, הרי עז קרבנו, באותו צורה שהוא חטא בו.</p>
<p>ואמר רבי שמעון הא תנינן אית מאן¹⁰⁶⁸ דזכה בנשמה ואית מאן דזכה באתערותא דרוח ואית מאן דלא זכי¹⁰⁶⁹ ואלא בנפשו (יתיר) האי מאן דלא זכי אלא בנפש ולא סליק יתיר הא אתדבק בההוא סטרא מסאבא וכד איהו נאים אינון סטרין בישין אתיין ומתדבקן ביה ומודעין ליה בחלמא מלין דעלמא מנהון כדיבין ומנהון קשוט¹⁰⁷⁰ ולזמנין דחייבן ביה¹⁰⁷¹ ואחזיאו ליה מלי שקר וצערין ליה</p>	<p>ואמר רבי שמעון, הרי שנינו יש מי שזוכה בנשמה, ויש מי שזוכה בהתעוררות הרוח, ויש מי שאינו זוכה אלא רק בנפש, זה מי שלא זוכה אלא רק בנפש ולא עולה יותר, זה נדבק באותו צד של הטומאה, וכשהוא יושן אותם צדדים רעים באים ונדבקים בו ומודיעים לו בחלום דברים של העולם, מהם כוזבים ומהם אמת, ולפעמים שצוחקים עמו ומראים לו דברי שקר ומצערים אותו בחלומו, ועל כך אומות עובדי</p>

¹⁰⁶⁰ פי' צרור החיים של חי העולמים בתוכה (רח"ו).
¹⁰⁶¹ ויהי' פי' צרור החיים שצרור בגוה ג' ווי"ן דויסע ויבא ויט גימ' ח"י (רח"ו). פי' חג"ת נעשו עטרה א' (מ"מ).
¹⁰⁶² פי' שסוד צרור המור הוא בחי' ובכן הרביעי, שה"ס ע"ב תיבות, והיינו צרור ממש, האותיות נצטרות לתיבות, ואז היא כוללת כל הג', ונמצא ד' פעמים ח"י שהוא ע"ב, וגם חיי"ם בד' אותיות (רמ"ז).
¹⁰⁶³ היא מלכות "אתחזי בגווייהו" שנכללת בהם ונעשו בה שמות (מ"מ).
¹⁰⁶⁴ בגווי (דפ"ו).
¹⁰⁶⁵ פי' כיון שהתפוח יש בו ג' גוויין, "כן דודי" שהוא ז"א יש בו ג' גוויין דחג"ת, שהם חוור סומק ירוק (מ"מ).
¹⁰⁶⁶ פי' שם בן ע"ב שהם ע"ב שמות (מ"מ).
¹⁰⁶⁷ פי' בע"ב שמות יש מהם שסגולתם להטיב לבני אדם, ויש מהם שסגולתם לכלות האויבים, וזהו לטב ולביש (מ"מ).
¹⁰⁶⁸ בראשית סט ע"א שמות כד ע"ב ועיין צא ע"ב (הערת הזהר).
¹⁰⁶⁹ פי' שאין לו אלא נפש החיונית ולא נפש דעשיה שהיא גדולה (מ"מ).
¹⁰⁷⁰ שהם מהמדרגה האמצעי' (מ"מ).
¹⁰⁷¹ היינו מדרגה התתאה דחייכן בבני נשא, כמ"ש הזהר בסמוך (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בחלמיה ועל דא אומין עעכו"ם מנהון דחמאן בחלמייהו מלי קשוט בגין ההוא סטרא דמותורבן ביה וכלהו מלין לזמן קריב¹⁰⁷²:</p>	<p>עכו"ם מהם שרואים בחלומם דברי אמת, משום אותו צד שנדבקים בו, וכולם דברים לזמן קרוב.</p>
<p>תא חזי באלין זינין בישין¹⁰⁷³ אית תלת דרגין אלין על אלין דרגא עלאה דלהון¹⁰⁷⁴ והנהו (הוא) דתליא[ן] באוירא¹⁰⁷⁵ דרגא תתאה דילהון¹⁰⁷⁶ אינון דחייבן בבני נשא וצערן להו בחלמייהו בגין דכלהו חציפין ככלבי ואית דרגא עלאה עלייהו¹⁰⁷⁷ דאינון מעלאי ותתאי¹⁰⁷⁸ ואלין (ואלין) מודעי ליה לבר נש מלין מנהון כדיבין ומנהון קשוט:</p>	<p>בא וראה, במינים הרעים הללו יש שלש דרגות אלו על אלו, הדרגה העליונה שלהם הם אותם שתלויים באויר, הדרגה היותר תחתונה שלהם הם אותם שצוחקים עם בני אדם ומצערים אותם בחלומותיהם, משום שכולם חצופים כמו כלבים ויש דרגה עליונה עליהם שהם מעליונים ומתחתונים, ואלו מודיעים לאדם דברים, מהם כוזבים ומהם אמיתיים.</p>
<p>ואינון מלי דקשוט כלהו לזמן קריב וההוא דרגא מאינון דתליין באוירא דאינון עלאין יתיר (ו)ההוא דלא זכי יתיר אלא בנפש וההוא נפש בעי לאתקנא לקבלא רוחא עד לא רווח ליה נפקא מה דנפקא מההוא נפש ואתפשט בעלמא ובעא לסלקא ולא בעי עד ודאערעו (דיערע) בהו באינון דאוירא ואינון מודעין ליה מלין מנהון קריבין ומנהון רחיקין יתיר ובההוא דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה עד דקני רוח:</p>	<p>ואלו הדברים האמיתיים כולם לזמן הקרוב, ואותה דרגה מאותם התלויים באויר שהם יותר עליונים, אותו שלא זוכה יותר מאשר בנפש, ואותה נפש רוצה להתתקן ולקבל רוח טרם שהרויחה אותה, יוצא מה שיוצא מאותה הנפש ומתפשט בעולם, ורוצה לעלות ולא רוצה, עד שפוגשת באותם שבאויר, והם מודיעים לה דברים, מהם קרובים ומהם יותר רחוקים, ובאותה דרגה הוא הולך ונקשר בחלומו, עד שקונה רוח.</p>
<p>כיון דקנה רוחא ההוא רוחא נפיק מתבר טורין וטנרין סליק ואתפשט ואעיל בין מלאכי¹⁰⁷⁹ עלאי קדישי ותמן ידע מה דידע ואוליף מלין ואתהדר לאתריה כדין הוא קשורא דבר נש בקדושה עד דזכי בנשמה וקני לה כיון דקנה נשמה היא סלקא לעילא לעילא¹⁰⁸⁰ ונטורי פתחין לא מעכבי לה</p>	<p>כיון שקונה רוח, אותה רוח יוצאת משבר הרים וסלעים, עולה ומתפשט ונכנס בין מלאכים עליונים קדושים, ושם יודע מה שיודע, ולומד דברים וחוזר למקומו, אז הוא קשר של בן אדם בקדושה, עד שזוכה בנשמה וקונה אותה. כיון שקונה נשמה היא עולה למעלה למעלה, ושומרי הפתחים לא מעכבים</p>

¹⁰⁷² פי' שאר"ה משיגים גם מדרגה האמצעית (מ"מ).

¹⁰⁷³ נראה לי שענין ג' דרגין אלו הוא במ"ש [ע"ח שער מג פ"א], ששם אמר שכללות הארץ הוא סוד מלכות דעשיה ושג' ספירות העליונות שבה הן דוגמת היכל שביעי [הנקרא] קדש הקדשים, וכנגד ג' קליפות העליונות דמלכות העשיה, ולכן אויר העולם נחלק לג' אוירין כנודע בשמושא דהיכלין דשידין, ועיין בפרשת בלק קצ"ד א', והם ג' מיני אוירין, וכל בחי' החיצוניות שלהם זו מעולה מזו, עכ"ל. ומכתיבת יד הרח"ו נמצא בהביאו ראייה שעיקר מושב הקליפות והס"א הוא לצד צפון כתב וז"ל, גם כן יש ראייה מפרשת ויקרא כה ע"א שאמר שיש בשידים ומזיקים ג' דרגין אלין על אלין והיותר עליון תלי באוירא ומאן דזכי לרוח קדישא תבר באינון דאוירא ועאל בין מלאכי עילאי, וכל אלו הדרגין הם כולם שדין רוחין ולילין דרגין תתאין ואינם (נ"א ואינון) מכלל הי' דרגין וז' היכלין דטומאה, ואמר שהם באוירא ובעבור הרוח שעולה למעלה מהם פוגם (נ"א פוגע) במלאכים עילאין. נראה מזה כי הקליפות הן בצד צפון ולזה אינו פוגע (נ"א פוגם) בהם וכו'. עד אומר (נ"א עוד אמרו) שדוקא הקליפות הן בצפון אבל אלו הדרגין הנקראים שדין ורוחין הם מתפשטים בכל אויר העולם לבד מעל ארץ ישראל כנזכר בפרשה זו מעבר לדף, והוא כדוגמת האגוז הנזכר בפרשת תרומה ק"מ וקמ"א בסוד הקליפות הסובבות את האגוז (רמ"ז). עי' לקמן קמא ע"ב ואלו הג' הן בג' אוירין (יהל אור).

¹⁰⁷⁴ פי' הם הגדולים שבהם (מ"מ).

¹⁰⁷⁵ עו ע"ב שמות רסא ע"א רסז ע"א צא ע"ב (הערת הזהר). יש קליפות השוכנים באויר ומקומם הוא רק באויר, והם אינם כ"כ קשים כהשוכנים בארץ, וכמ"ש בפ' ויקרא (כה ע"א) תזריע (מח ע"ב) אחרי (עו ע"ב) ובאד"ר (קמג ע"ב) (דע"ה ח"ב קב ע"ב). לקמן מח ע"ב קמג ע"ב (לש"ו).

¹⁰⁷⁶ פי' התחתונים שבג' דרגין אלו (מ"מ).

¹⁰⁷⁷ ר"ל דרגא האמצעי שלהן (יהל אור).

¹⁰⁷⁸ שר"ל שיש בהם בחי' מהעליונים ובחי' מהתחתונים, ולכך אלו האמצעי מודיעין ליה לב"נ מלין מנהון כדיבין ומנהון קשוט, הוא מהבחינות שיש בהם מהעליונים (מ"מ).

¹⁰⁷⁹ כי הרוח הוא ביצירה ששם המלאיכם (רח"ו). פי' הם האמצעים שהם עליונים על התחתונים (מ"מ).

¹⁰⁸⁰ בכסא דתמן אימא (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואזלא ומתפשטא ועיילא בין אינון צדיקיא דצירין בצרורא דהיי¹⁰⁸¹ ותמן חמי ענוגא דמלכא ומתהניא מן זיוא עלאה וכד אתער איילתא¹⁰⁸² קדישא ברוח צפון¹⁰⁸³ נחתא וקם ההוא זכאה דקני לה ואתגבר כאריה תקיפא באורייתא עד דאתי צפרא ואזיל בההיא איילתא קדישא לאתחזאה קמי מלכא לקבלא חד חוטא דחסד ומיהו,</p>	<p>אותה, והולכת ומתפשטת ונכנסת בין אותם הצדיקים שצוררים בצרור החיים, ושם רואה את עונג המלך, ונהנית מן הזיו העליון. וכשמתעוררת האילה הקדושה ברוח צפון, יורדת ועומד אותו צדיק שקנה אותה ומתגבר כמו אריה חזק בתורה, עד שבא הבוקר והולך עם אותה האילה הקדושה, להראות לפני המלך לקבל חוט אחד של חסד, ומיהו,</p>
<p>כה/ב</p>	
<p>איהו דא¹⁰⁸⁴ חוטא דאברהם דהוא קני ליה דכתיב (בראשית יד כג) אם מחוט ועד שרוך נעל הוא לא אתהני מאהרא כלום ואמר אם מחוט זכה להאי חוטא ודא אקרי חוטא דאברהם וכד אתי ההוא זכאה בהאי אילתא כדין אתער עמה קמי מלכא ודוד קאמר (תהלים כב א) למנצה על אילת השחר דא כנסת ישראל אילת השחר שירתא דכנסת ישראל¹⁰⁸⁵ דקאמרי בגלותא (תהלים כב ב) אלי אלי למה עזבתני וגו'¹⁰⁸⁶:</p>	<p>זה חוט של אברהם שהוא קנה אותו, שנאמר "אם מחוט ועד שרוך נעל", הוא לא נהנה מאחר כלום, ואמר אם מחוט, זכה לחוט הזה, וזה נקרא החוט של אברהם. וכשבא אותו צדיק עם האילה הזו, אזי מתער עמה לפני המלך, ודוד אמר "למנצה על אילת השחר", זו כנסת ישראל אילת השחר, השירה של כנסת ישראל שאומרים בגלות, "אלי אלי למה עזבתני וגו'".</p>
<p>אמר רבי שמעון זכאין אינון מארי דנשמתא¹⁰⁸⁷ מארי דאורייתא¹⁰⁸⁸ בני פולחנא¹⁰⁸⁹ דמלכא קדישא¹⁰⁹⁰ ווי לאינון חייביא דלא זכאין לאתדבקא במאריהון ולא זכאין באורייתא דכל מאן דלא זכי באורייתא לא זכי לא ברוח ולא בנשמה¹⁰⁹¹ ואתדבקותא דילהון בההוא סטרא דזינין בישין והאי לית ליה חולקא במלכא קדישא לית ליה חולקא דקדושא¹⁰⁹² ווי ליה כד ייפוק¹⁰⁹³ מהאי עלמא דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינין בישין מארי חציפותא תקיפי ככלבא שלוחי דנורא דגיהנם דלא מרחמי עלייהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון אשריהם בעלי הנשמה בעלי התורה, בני עבודתו של המלך הקדוש. אוי לאותם הרשעים שאין זוכים להדבק ברבונם, ולא זוכים בתורה, שכל מי שלא זוכה בתורה לא זוכה לא ברוח ולא בנשמה, וההדבקות שלהם באותו הצד של המינים הרעים, ולזה אין חלק במלך הקדוש, אין לו חלק של קדושה. אוי לו כשיצא מן העולם הזה, שהרי הוא מוכר לאותם המינים הרעים בעלי החוצפה, עזים כמו כלב, שלוחי אש הגיהנם שאין מרחמים עליהם.</p>

¹⁰⁸¹ כאשר זוכה הנשמה בתורה ומעשים טובים, הרי יוצא מעוה"ז להתעדן ולהתענג בעדן גן אלהים להנות שם מזיו השכינה, והיא צרורה שם בצרור החיים וכמ"ש בפ' בשלח (נט ע"א) ובפ' ויקרא (כה ע"א) (דע"ה ח"ב סט ע"ג)

¹⁰⁸² לאה (רח"ו).

¹⁰⁸³ בה' גבורות המתעוררות בחצות (רח"ו).

¹⁰⁸⁴ חוט היורד דרך השדרה מחסד שבמוח (רח"ו).

¹⁰⁸⁵ פי' לאה כדלעיל (מ"מ).

¹⁰⁸⁶ פי' שירה שאומרת המלכות בגלות שהיא אלי אלי למה עזבתני, גם אנו אומרים אותה בגלות, ודוד המלך אמר ברוה"ק זה על הגלות (מ"מ).

¹⁰⁸⁷ פי' שיש בהם נשמה מבריאה (מ"מ).

¹⁰⁸⁸ פי' שיש בהם רוח דיצירה ששם מקנן ז"א הנק' תורה (מ"מ).

¹⁰⁸⁹ פי' שיש להם נפש ממלכות ששם פלוחנא (מ"מ).

¹⁰⁹⁰ פי' שע"י עבודה שבמלכות משיג לז"א הנק' מלכא קדישא (מ"מ).

¹⁰⁹¹ פי' אבל נפש דעשיה יש לו, ועכ"ז נענש לפי שלא זכה לתורה, כדי שישגי רוח ונשמה, ולכך נדבקים בו זינין בישין, שהם דרגא דתלייא באוירא, שהוא הא' מתלת זינין בישין דלעיל (מ"מ).

¹⁰⁹² דקדושה (דפ"ו).

¹⁰⁹³ יפוק (דפ"ו).

<p>תא הזי מה בין ישראל לעמין עעכו"ם¹⁰⁹⁴ ישראל אף על גב דלא זכי בר נש [ישראל] אלא בנפש (ב)דרגא ועלאהו קאים [עליה¹⁰⁹⁵ ואי] (עלייהו) איהו בעי למקני רוח [ואי] איהו בעי למקני נשמה וקני וזכי¹⁰⁹⁶ בהו אבל עמין עעכו"ם לא קניין לעלמא בר אי אתגזר דקני נפש (תחת נפש) מאתר אחרא¹⁰⁹⁷ וישראל דקיימי בדרגא ותתאה בנפשו (יתיר) אי איהו לא בעי למזכי יתיר עונשיה סגיא ווי לההוא חייבא דאנשי פקודי דאורייתא ולא אשתדל באורייתא אנשי למאריה עליה כתיב (שם קד) יתמו הטאים מן הארץ ותא הזי אית בני נשא דאתדבקן בהאי סטרא¹⁰⁹⁸ בגין ההוא (נ"א בהא¹⁰⁹⁹) נפש דלא זכאן יתיר וכד אעבר עלייהו ההוא רוחא מסאבא אשרי עלייהו ואתדבקו ביה כדין (אי) ההוא הטאה דחטי בר נש והוא (הוי) מסטרא דההוא רוח מסאבא ווקרבניה איהו חד עז¹¹⁰⁰ בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרא¹¹⁰¹ לכפרא על חוביה:</p>	<p>בא וראה, מה בין ישראל לעמים עובדי עכו"ם, ישראל אף על גב שלא זוכה איש ישראל אלא בנפש, דרגה עליונה עומדת עליו, ואם הוא רוצה לקנות רוח, ואם הוא רוצה לקנות נשמה הוא קונה וזוכה בה. אבל עמים עובדי עכו"ם לא קונים לעולמים, פרט לאם נמול, שאז קונה נפש (תחת נפש) ממקום אחר. וישראל שעומדים בדרגה תחתונה בנפש, אם אינו רוצה לזכות יותר, ענשו רב, אוי לאותו רשע ששכח את מצוות התורה ולא עסק בתורה, שכח את אדונו, עליו כתוב יתמו חטאים מן הארץ. ובא וראה יש בני אדם שנדבקים בצד הזה, משום אותה (בזו) נפש שלא זכו יותר, וכשעוברת עליהם, אותה רוח טומאה שורה עליהם ונדבקים בה, אזי אותו החטא שחוטא האדם, הוא מצד של אותה רוח טומאה, וקרבנו הוא עז אחת, משום שהיא בהמה שבאה מאותו צד, לכפר על חטאו.</p>
<p>אמר ליה רבי אלעזר בריה והא כתיב (דברים כא כג) לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תטמא את אדמתך בגין דארעא היא קדישא (ובאתרא דשארין) ורוח מסאבא¹¹⁰² לא [ישתכח] (אשתכח) וישתכח אתרא בארעא קדישא אלמשרי עלוי אין (אוף) הכי כיון דההוא בעירא שארי עליה רוח מסאבא ואתי מסטרהא¹¹⁰³ אמאי מקריבין ליה לסטר קודשא:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר בנו, והרי נאמר "לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תטמא את אדמתך", משום שהארץ היא קדושה, (ובמקום ששורה) ורוח טומאה לא תמצא מקום בארץ הקדושה לשרות עליו. אם כך, כיון שעל אותה בהמה, שורה רוח טומאה, והיא באה מצדיה. למה מקריבים אותה לצד הקדושה.</p>

¹⁰⁹⁴ שאין נפשם מאור השרשים אלא מהארה, ושל ישראל מקו האמצעי, ונפ"ש בא"ת ב"ש טו"ב, אה"ה, (משלי יט ב) וגם בלא דעת נפש לא טוב (רמ"ז).

¹⁰⁹⁵ פי' אע"פ שאין לו אלא נפש, יכול לעלות במדרגות העליונות ע"י מעשיו הטובים, לקנות הרוח ונשמה וכדמפרש זהר דקני נפש תחת נפש, פי' אחר שנימול קונה נפש הקדושה תחת נפש הטמאה שהיתה בו (מ"מ).

¹⁰⁹⁶ וזכה (דפ"ו).

¹⁰⁹⁷ פי' שזוכה לבחי' נפש משעשוע הצדיקים בג"ע (רח"ו).

¹⁰⁹⁸ פי' שנדבקים בסט"א ומפרש הטעם בגין ההוא נפש דלא זכאן יתיר, פי' שיש בו נפש, ולפי שלא זכה לרוח ונשמה, לכך נדבק בו סט"א כמ"ש הזהר לעיל דאערע באינון דתליין וכו' (מ"מ).

¹⁰⁹⁹ לפי הנ"א "בגין ההוא" נמחק.

¹¹⁰⁰ פי' משום דעז הוא מן י"א סממני הקטורת שבתוך הקליפות דעשיה לכן הם הם י"א יריעות עזים כי בחי' זו דעז מהקדושה שמתערבת עמהם ולכן קרבנו עז (זהר הרקיע). ז' פעמים ו"ה, ז' מלכים דמיתו, והן י"א יריעות בסוד ו"ה (רמ"ז).

¹¹⁰¹ יובן בהקדים מ"ש בזהר פרשת שמיני דף מא ע"ב וז"ל ואיתימא האי עז דשריא עליה לגו וכו', וכתב הרב בק"י כי עזים הם זו"ן דנוגה דב"ע, ובזה מובן לשון זה מ"ש דאתי מההוא סטרא, היינו שהם מן זו"ן דנוגה דב"ע, ועוברת בתוכם רוח מסאבא מהג' קלי' האחרות, שמהם בהמות טמאות אבל עוברת מעבר בעלמא לכך שרי לן למיכל (מ"מ).

¹¹⁰² כגון ישראל מת, אע"פ שהוא טהור, כיון שעוברת הטומאה בתוכו אחר מיתה, כתיב ביה לא תלין וכו', הכי נמי האי עז, כיון שעוברת בתוכם רוח הטומאה של ג' קלי' החיצונות, אמאי מקריבין ליה וכו' (מ"מ).

¹¹⁰³ פי' מזו"ן דנוגה דב"ע (מ"מ).

<p>אמר ליה יאות שאלת¹¹⁰⁴ אבל תא חזי ברי כתיב (שם ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא אית אשא אכיל אשא¹¹⁰⁵ אשתא דקודשא בריך הוא אכיל אשא אחרא ותא חזי אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קודשא בריך הוא¹¹⁰⁶ ואינון מתבטלי כד [מ]סיימי ההוא שירתא בניצוצא דאשא אכלא לתתא זמין קודשא בריך הוא אשא דמדבחה והאי אשא אכלא ושעי לכל ההוא סטרא ואתבטל ההוא סטרא בההוא שלהובא דאשא ולא אשאר מניה בעלמא וההוא בר נש דמקרב קרבניה קאים עליה ובההוא ריחא ודקרבנא דסליק אתעבר מניה סטרא דרוח מסאבא דשריא עלוי ויתכפר בגיני כך כלא אתבטיל וישתעי ולית מאן דקאים לגבי ההוא אשא:</p>	<p>אמר לו יפה שאלת, אבל בא וראה, בני נאמר "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא", יש אש אוכלת אש, האש של הקדוש ברוך הוא אוכלת אש אחרת. ובא וראה יש מלאכים שאומרים שירה לפני הקדוש ברוך הוא ומתבטלים, כשהם מסיימים את אותה השירה בניצוץ של אש אוכלת למטה, מזמין הקדוש ברוך הוא אש של המזבח, והאש הזו אוכלת ומשמדה את כל אותו הצד, ואותו הצד מתבטל באותה שלהבת של אש, ולא משאירה ממנו בעולם. ואותו אדם שמקריב את קרבנו, עומד עליו, ובאותו הריח של הקרבן שעולה עובר ממנו הצד של רוח הטומאה ששורה עליו, ומתכפר, לכן הכל מתבטל ומשמיד, ואין מי שעומד בפני אותה אש.</p>
<p>רבי אחא הוה אזיל בארעה ורבי חייא ורבי יוסי אערעו כחדא אמר רבי אחא ודאי אנן תלת זמינין לקבלא אנפי שכינתא אתחברו כחדא ואזלו אמר רבי אחא כל חד וחד לימא מלה דקטורא דאורייתא ונוזיל פתח רבי חייא ואמר (ישעיה מה ח) הרעיפו שמים ממעל וגו' האי קרא רוא הוא דחכמתא דאוליפנא מבוצינא קדישא הרעיפו שמים ממעל מאי הרעיפו¹¹⁰⁷ כמה דאת אמר (דברים לב ב) יערורף כמטר לקחי ועל סטרא דמטרא ד(ה)הוא מזונא דכלא קאמר ועל דא כל עיני עלמא מצפן לקודשא בריך הוא ולמזוני בגין דאיהו יהיב מזונא לכלא וזן כל כמה דאת אמר (תהלים קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו' (בגין דא דאיהו מזונא דכלא):</p>	<p>רבי אחא היה הולך בדרך, ורבי חייא ורבי יוסי נפגשו כאחד, אמר רבי אחא ודאי אנו שלשה עתידים לקבל פני שכינה, התחברו יחד והלכו. אמר רבי אחא כל אחד ואחד יאמר דבר קשור לתורה ונלך. פתח רבי חייא ואמר "הרעיפו שמים ממעל וגו'", הפסוק הזה הוא סוד של חכמה, שלמדנו מהנר הקדוש הרעיפו שמים ממעל. מה זה הרעיפו, כמו שנאמר "יערוף כמטר לקחי", ועל הצד של המטר שהוא המזון של הכל הוא אמר, ועל כן כל עיני העולם מצפים לקדוש ברוך הוא למזונות, משום שהוא נותן מזון לכל, וזן את הכל כמו שנאמר "עיני כל אליך ישברו וגו'".</p>
<p>ואי תימא דבאתר דא דאקרי שמים תליא מלתא הא תנינן דלאו בזכותא תליא מילתא וזכותא הא אוקמוה צדקה ותרנום צדקה זכותא וזכותא ושמים חד מלה הוא והבא הרעיפו שמים (ואי תימא דביה תליא) כתיב ממעל ממעל ודאי מעתיקא קדישא קא</p>	<p>ואם תאמר שבמקום הזה שנקרא שמים הדבר תלוי, הרי שנינו שלא בזכות הדבר תלוי, וזכות הרי פרשוה זו צדקה, ותרנום של צדקה זכות. וזכות ושמים זה דבר אחד. וכאן הרעיפו שמים (ואם תאמר בו תלוי), כתוב ממעל, ממעל ודאי, מהעתיק הקדוש זה</p>

¹¹⁰⁴ תירוץ לו רשב"י, שהשכינה שהיא אש אוכלת אכלה לההוא סטרא מסאבא שבתוך העז, ולא נשאר בו אלא הנוגה, ונעשה כמו בהמות טהורות דעלמא ומקריבים אותם ע"ג המזבח (מ"מ).

¹¹⁰⁵ מלאכין שליטין לפום שעתא דאתבריאו בשני וקיימין למיכלא דהאי בהמה, בגין דאית אשא אכלא אשא, כי אלו המלאכים הם מסטרא דגבורה, שעליהם נאמר (שם ד) משרתיו אש לוהט, והם למיכלא דהאי בהמה שהיא שם ב"ן, ועליה נאמר כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד כד), אש אוכל אש (יומא כא ע"ב) (דע"ה ח"ב סב ע"ג).

¹¹⁰⁶ המלאכין שליטין לפום שעתא שאמרו בזוה"ק (בראשית יז ע"ב יח ע"ב יט ע"א ובפ' תרומה קמד ע"ב ויקרא כה ע"ב פנחס ריז ע"א וכן בכ"מ), הענין הוא ע"פ מה שכתבנו לעיל ח"א דרוש ו', כי כל הניצוצין שירדו למטה במיתת המלכים, והוא בירידתן במקום העולמות ב"ע של עתה, אשר אז לא היו עדיין העולמות ב"ע כלל, הנה פעלו ועשו שם את השרשים העיקריים דכל המציאויות כולם דכל העולמות ב"ע בפרטות ופרטי פרטות כל אשר היו עתיד לצאת בכל משך זמן דששת אלפים שנה, והוציאו אז את כולם בבת אחת בלי סדר כלל, אלא כולם בפעם אחת (דע"ה ח"ב סד ע"ב).

¹¹⁰⁷ פי' רעיפת הטיפה מן המוח והוא הנקרא ממעל כי הרי הדעת ממעל לשמים הנק' ת"ת (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

כ/א	
<p>אתייה ולא מההוא אתר דאקרי שמים ואקרי זכותא אלא ממעל דייקא:</p>	<p>בא, ולא מאותו מקום שנקרא שמים ונקרא זכות, אלא ממעל דווקא.</p>
<p>ושחקים יזלו צדק (ישעיה מה ח) דכד שמים נטיל ליה ממעל מההוא אתר עלאה דשארי עלוי כדין שחקים יזלו צדק מאן שחקים¹¹⁰⁸ אתר דטחנין מנא לצדיקיא ומאן נינהו נצח והוד¹¹⁰⁹ דאינון ודאי טחנין מנא לצדיקיא למאן לההוא אתר דאקרי צדיק דהא אינון טחנין ליה לההוא מנא דאתיא מלעילא וכל ההוא טיבו מתכניש בגווייהו למיהב ליה לדרגא דצדיק בנין דיתברכונ צדק מההוא נזילו דלהון ועל דא טחנין מנא לצדיקיא מאן צדיקיא דא צדיק וצדק יוסף ורחל דכד מזדוונן כחדא צדיקים אקרו:</p>	<p>"ושחקים יזלו צדק", שכאשר שמים נוטל אותו, ממעל מאותו מקום עליון ששורה עליו, אזי שחקים יזלו צדק. מי השחקים, זה המקום שטוחנים מן לצדיקים, ומיהם נצח והוד, שהם ודאי טוחנים מן לצדיקים. למי, לאותו מקום שנקרא צדיק, שהרי הם טוחנים את אותו המן שבא מלמעלה, וכל אותו טוב נכנס בתוכם, לתת אותו לדרגה של צדיק, כדי שיתברכו צדק מאותה נזילה שלהם, ועל זה טוחנים מן לצדיקים. מיהם הצדיקים, זה צדיק וצדק, יוסף ורחל, שכאשר מזדווגים כאחד, נקראו צדיקים.</p>
<p>ואלין טחנין מן לצדיקיא ודאי ועל דא ושחקים יזלו צדק כדין תפתח ארץ¹¹¹⁰ לתתא ויפרו ישע בני עלמא וצדקה תצמיח יחד (ו)כל רחמי וכל טיבו דעלמא סניאו ומזונייהו דבני נשא משתכחי בעלמא כדין חרווה על חרווה אתוסף וכל עולמין מתברכאן אמר רבי אחא אלמלא לא אתינא אלא למשמע דא די:</p>	<p>ואלו טוחנים מן לצדיקים ודאי, ועל כן ושחקים יזלו צדק, אז תפתח ארץ למטה ויפרו ישע בני העולם וצדקה תצמיח יחד, כל הרחמים וכל הטוב של העולם מתרבים, ומזונותיהם של בני אדם מצויים בעולם, אז נוספת שמחה על שמחה, וכל העולמות מתברכים. אמר רבי אחא אלמלא לא באתי אלא לשמע את זה די לי.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (שופטים ה ט) לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יהוה תא הזוי כל רעותא וכל לבא דבעי בר נש לארקא ברכאן מעילא לתתא¹¹¹¹ ליחדא שמא קדישא¹¹¹² לבעי בצלותא לקודשא בריך הוא וברעותא ובכוונה דלבא לנגדא מההוא נחלא עמיקא כמה דכתיב (תהלים קל א) ממעמקים קראתיך יהוה דתמן עומקא דכלא בעמיקי עלאי דאינון שרותא עלאה דאבא ואימא מזדוונין אוף הכא לבי לחוקקי ישראל מאן חוקקי ישראל לא כתיב חוקקי ישראל</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ה'". בא וראה כל הרצון וכל הלב שצריך אדם להריק ברכות ממעלה למטה ליחד את השם הקדוש, לבקש בתפלה לקדוש ברוך הוא ברצון ובכוונת הלב, להשפיע מאותו הנחל העמוק, כמו שנאמר "ממעמקים קראתיך ה'", ששם העומק של הכל, בעומקים העליונים, שהם הראשית העליונה שאב ואם מזדווגים. כמו כן כאן לבי לחוקקי ישראל, מי הם חוקקי ישראל, לא כתוב חוקקי ישראל, אלא לחוקקי, אלו אבא</p>

¹¹⁰⁸ השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים לצדיק וצדק כמ"ש בזוה"ק (ס"פ ויקרא כו ע"א), אמנם היא נלקחת מכל הז"ת (כללים ח"ב כ ע"ד, ועיי"ש ח"א מו ע"ב). המעלה ומטה הוא נצח והוד, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף טז ע"ב) נטיל ליה ירכא ימינא ואסתכל ביה לעילא כו' נטיל ליה ירכא שמאלא ואסתכל לתתא כו' ע"ש, וכן בזוה"ק (פרשת פנחס רלו ע"א) שהם הב' ריחים עליון ותחתון דטוחנים מן לצדיקים, וכן הוא בפ' ויקרא (דף כו ע"א) (ביאורים ח"א נט ע"ב). עצם מציאות כל ולד וכל אור ונשמה שהוא מטיפה הזרעית דהעליון, הרי הוא מהנה"י דהעליון, כי הנצח הוד שהם התרין ביעין הם השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים שהם צדיק וצדק כמ"ש בפ' ויקרא (כו ע"א) וכן בפ' פנחס (רלו ע"א), והתחלת היסוד הוא מהטבור על ב' הכליות כמ"ש הגר"א בתיקונים (דף נ ע"ד), והרי נמשך מציאות טיפה הזרעית מהטבור ולמטה. והגם שבאמת הנה היא נמשך מכל קומת הפרצוף העליון כולו, וכנודע בסוד אור מים רקיע בזוה"ק (תרומה קסז סע"א ורע"ב), אך מציאותה בסוד רקיע, שאז נעשה ראויה להיות ולד ממנה, הוא נגמר ונעשה רק בהנה"י, ע' דרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ה) ובפרקי הצלם (פרק א) ובשער המוחין (פרק ה) (ביאורים ח"ב פט ע"ד).

¹¹⁰⁹ תרי ביעי (רח"ו).

¹¹¹⁰ בסוד מיעכה באצבע (רח"ו).

¹¹¹¹ פי' מאר"א וז"ש ממעמקים וכו' וכדמפרש הזהר (מ"מ).

¹¹¹² פי' ז"א הנק' שמא קדישא וע"י המוחין שבאים לו מאר"א מתייחד עם המלכות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אלא לחוקקי אלין אבא ואימא דאינון מחקקי לישראל קדישא דאיהו נגיד מבינייהו:</p>	<p>ואמא, שהם מחוקקים לישראל הקדוש שנמשך מביניהם.</p>
<p>המתנדבים בעם אלין אינון אבהן דאקרון נדיבים כמה דאת אמר (שם מז י) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כדין ברכו יהוה לנגדא מיניה ברכאן לתתא¹¹¹³ וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא כלא הוא בחדוותא כלא הוא בשלימו זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא מריק עליהון ברכאן וציית צלותהון ועלייהו כתיב (שם קב יח) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו':</p>	<p>המתנדבים בעם, אלו הם האבות שנקראים נדיבים, כמו שנאמר "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם", אז ברכו ה', להמשיך ממנו ברכות למטה, וימצאו ברכות בעולם כולם, שכשכאן נמצאות ברכות מלמעלה, אז הכל בשמחה, והכל בשלמות, אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מריק עליהם ברכות ומקשיב לתפילתם, ועליהם נאמר "פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'".</p>
<p>פרשת צו:</p>	
<p>זאת תורת העולה וגו' (ויקרא ו ב) רבי שמעון פתח¹¹¹⁴ ואמר (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'¹¹¹⁵ האי קרא אוקימנא ליה ואתמר תא הזי האי עולה סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא¹¹¹⁶ ודבוקא דילה¹¹¹⁷ בנו עלמא דאתי למהוי כלא חד¹¹¹⁸ בקשורא חדא בחידו ובגין דסלקא¹¹¹⁹ לעילא¹¹²⁰ לעילא¹¹²¹ כתיב זאת תורת (העולה) רזא דכר ונוקבא¹¹²² כחדא תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹¹²³ לסלקא בחביבותא כד אתער סטרא דצפון¹¹²⁴ כמה דאוקימנא דכתיב (שיר ב ו)</p>	<p>"זאת תורת העולה וגו'", רבי שמעון פתח ואמר, "צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'", הפסוק הזה פרשנוהו ונתבאר. בא וראה העולה הזו מעלה וקושרת את כנסת ישראל למעלה, והדבקות שלה בתוך העולם הבא, להיות הכל אחד בקשר אחד בשמחה, ומשום שעולה למעלה למעלה, כתוב זאת תורת, סוד של זכר ונקבה יחד, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, לעלות בחביבות כשמתעוררת צד צפון כמו שבארנוהו, שנאמר "שמאלו תחת לראשי", אזי היא עולה בחביבות ומתעטרת בימין, ומתחברת עם האמצעי, והכל מאיר</p>

¹¹¹³ פי' המשיכו ברכות לתחתונים מה' (מ"מ).

¹¹¹⁴ לשון זה הובא בפרשת פקודי רלח ע"ב [זאת תורת העולה] ושם פרשנוהו (מ"מ).

¹¹¹⁵ פקודי רלח ע"ב ושם מוגה (הערת הזהר).

¹¹¹⁶ שעולים ט' נקודותיה מן הבריאה (רח"ו פקודי). כל סוד עולה ה"ס לאה שהיא עליונה ושם הדינים קשים כולם, ולכן באה עולת התמיד כנגדה למתק דיניה. וקשה שהרי שעיקר זווג של שחרית הוא דיעקב ורחל. אך נראה לי שלעולם כן הוא שזיווג הבוקר עיקרו ברחל אבל הוא לא לבד כנגד נה"י דזעיר אלא גם כן עולה עד כנגד הדעת שלו ותופסת מקום לאה שהוא כנגד חג"ת כנודע מסוד חזרת העמידה, ולכן צריך למיתוק דיני לאה כדי שלא תהא שום מניעה לרחל לתפוס מקומה, וזה שאמר בכאן סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא, היא רחל העולה מעולמות התחתונים. ואתקשרא באצילות ואדבקת גו עלמא דאתי, היא לאה הנעשה ממלכות תבונה, ואז קשר זה הוא בחידו, שגם לאה נהנית בעלייה זו שנמתקו דיניה. וגם כי בסגולת הקרבן מאירים כל המדות כמו שיבוא, ולאפוקי בלילה שאז לאה תופסת מקום רחל ומתלבשת בכליה, ורחל יורדת לבריאה בזמן הגלות בסוד גלות, ובזמן בית המקדש לתת טרף לביתה, כי כן נגזר עליה בגזירת מיעוטה, לכי ומעטי את עצמך, ואז התפשטות לאה במקום רחל אינו בחידו, אבל של שחרית הוא קשר באחדות ובשמחה מפני שהוא התקשרות כל העולמות עד אין סוף כנזכר בסמוך, שהוא הוא הנרצה בכאן באמרו ובגין דסלקא וכו'. והענין הוא במה שהודיענו הרב זלה"ה בכמה דרושים, שיש לאו"א שתי בחינות זווגים, האחד בסוד החיצוניות לחיות העולמות והוא בבחינת יש"ס ותבונה, ולזה אין צריך העלאת מ"ן אלא מעצמו נעשה, שאם יחסר רגע חלילה חרבו הנמצאות. והזווג השני הוא בסוד הפנימיות והנשמות להוריד שפע חדש מלמעלה, ולזה צריך שיעלו מ"ן זר"ן, זעיר לאבא בסוד שם מ"ה ונוק' לאי' בסוד שם ב"ן (רמ"ז).

¹¹¹⁷ שמתקשרת פב"פ בז"א ואח"כ עולים שניהם ליסוד הבינה בסוד מ"ן כדי לקבל מוחין חדשים וז"ש הזהר ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי (רח"ו פקודי).

¹¹¹⁸ כל הד' פרצופים או"א זו"ן (רח"ו פקודי).

¹¹¹⁹ מלכות (רח"ו פקודי).

¹¹²⁰ ז"א (רח"ו פקודי).

¹¹²¹ אימא (רח"ו פקודי).

¹¹²² ת"ת ומלכות (רח"ו פקודי).

¹¹²³ שניהם למ"ן (רח"ו פקודי).

¹¹²⁴ זרוע שמאל גבורה דז"א (רח"ו פקודי).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שמאלו תחת לראשי כדין איהי סלקא בחביבותא ואתעטרא בימינא¹¹²⁵ ואתחברת באמצעיתא¹¹²⁶ ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים¹¹²⁷ ודא מגו דרזא דאדם¹¹²⁸ ברעו דכהנא¹¹²⁹ ובצלוחא ובשירתא¹¹³⁰:</p>	<p>מסוד של קודש הקדשים, וזה מתוך סוד של אדם ברצון הכהן ובתפלה ובשירה.</p>
<p>והא אוקימנא¹¹³¹ (כמה) דעולה קדש קדשים ברזא דרוח עלאה בגין דתלת רוחין קשירין¹¹³² כחדא רוח תתאה¹¹³³ דאקרי רוח הקדש¹¹³⁴ רוח דלגו באמצעיתא דאקרי רוח חכמה ובינה¹¹³⁵ וכן אקרי רוח תתאה אבל האי רוח דנפיק מגו שופר כלילון באשא ומיא רוח עלאה¹¹³⁶ דאיהו סתים בחשא¹¹³⁷ דביה קיימין כל רוחין קדישין וכל אנפין נהירין¹¹³⁸ ובגין כך אהדרת עולה רוח ממש:</p>	<p>והרי בארנו שעולה קדש קדשים, בסוד הרוח העליונה, משום ששלש רוחות קשורות כאחת, הרוח התחתונה שנקראת רוח הקודש, הרוח שלפנים באמצע שנקראת רוח חכמה ובינה, וכן הרוח התחתונה, אבל הרוח הזו שיוצאת מתוך שופר כלולים באש ומים, הרוח העליונה שהיא סתומה בחשאי, שבה מתקיימים כל הרוחות הקדושות, וכל הפנים מאירות, ולכן חוזרת העולה רוח ממש.</p>
<p>ולבתר מרזא דבהמה¹¹³⁹</p>	<p>ואחר כך מסוד של הבהמה</p>
<p>כ/ב</p>	
<p>מסתפקי ואתזנו לאתקשרא רוחא אחרא דאיהי גו מסאבו מאינון תרבין ושמוננין¹¹⁴⁰ כמה דאתמר ובגין כך עולה קדש קדשים שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא כלהו מכמה סטרין ומארי דדינין לאתעברא ולאנתהרא מגו רעותא לאתבסמא אקרי קדשים קלים בגין דלא מתעטרי לעילא לעילא בקדש הקדשים ועל דא אינון קדשים קלים ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקמוה אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים לאו איהי כשאר קרבנין דכל עובד[ה]א קדש:</p>	<p>מקבלים סיפוקם ונזונים להתקשר לרוח אחרת שהיא בתוך הטומאה, מאותם חלבים ושמונים כמו שנתבאר. ולכן עולה קדש קדשים, שאר הקרבנות כולם כדי לעשות שלום בעולם מכמה צדדים, ולהעביר בעלי דינים, ולהיות נאור מתוך הרצון, להתבשם ונקראים קדשים קלים, משום שלא מתעטרים למעלה למעלה בקודש הקדשים, ועל זה הם קדשים קלים, ושחיתתם בכל מקום כמו שבארוה. אבל העולה שהיא סוד של קדש הקדשים, אינה כשאר קרבנות שכל מעשיה קדש.</p>

1125 חסד דז"א (רח"ו פקודי).

1126 ת"ת דז"א (רח"ו פקודי).

1127 יסוד דאימא נק' קדש הקדשים כדאיתא בפרשת אחרי מות (רח"ו פקודי).

1128 פי' זה הענין נעשה בסוד אדם התחתון (רח"ו פקודי).

1129 חסד כהן (רח"ו פקודי).

1130 בזהר פקודי איתא: ובשירתא דליואי ובצלוחא דישראל, ופי' הרח"ו: לוי גבורה, ישראל ת"ת.

1131 שמתקשרת באימא (רח"ו פקודי).

1132 קשירין (דפ"ו).

1133 מלכות (רח"ו פקודי).

1134 ת"ת (רח"ו פקודי).

1135 שהת"ת נמשך מחכמה ובינה (רח"ו פקודי).

1136 ג"כ רוח חכמה ובינה לפי שגם היא נמשכת מאו"א (רח"ו פקודי).

1137 בינה (רח"ו פקודי).

1138 שעל ידו חיים (רח"ו פקודי).

1139 כי עי"כ מלכות עולה עד בינה הנק' רוח (רח"ו פקודי).

1140 לקמן כז ע"א כח ע"א, פנחס רמ ע"ב רמח ע"ב רכד ע"ב רנה ע"א רנח ע"ב רמב ע"א ועי' פרשת פקודי
 רלח ע"ב רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ועי' רכו ע"א לד ע"א קפא ע"ב ועי' זר"ח פרשת צו וכן הוא לעיל
 פרשת תרומה קמא ע"א וקל ע"א (לש"ו). מאברין ופדרין דמתאכלין כל הלילה, הנה נהנין מהם החיצונים
 ג"כ, וכן אמרו בפ' תרומה (קל ע"א) ומכאן אתזנו כמה חבילי טהירין דנפקין ושלטין בלילה כו' ע"ש, וכן שם
 (קמא ע"א) אמרו ג"כ אברין ופדרין דמתאכלין בלילה לאתזנא זינין אחרנין כו', וכן הוא בזהר חדש (סוף פ'
 צו מו ע"ג) וכן הוא מבואר בכמה וכמה מקומות בזה"ק, כי מהקרבנות היו נהנים החיצונים ג"כ [ע' ח"א סד
 ע"א פט ע"ב וח"ב לד ע"א קפא ע"ב רלח ע"א ושם סע"ב בהגהות מהרח"ו רלט ע"ב רסח ע"ב רסט ע"א ובח"ג
 דף כו רע"ב כז ע"א כח ע"א רמ ע"ב רמב ע"א רמח ע"ב] (דע"ה ח"ב קנו ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תא חזי מה כתיב (ויקרא ו ג) ולבש הכהן מדו בד אלין לבושין מיוחדין לקדושה כד¹¹⁴¹ יחידאי מיוחדא לקדושא וכתיב (שם טז ד) בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם מאי טעמא דא קדש אלא רזא דמלה כדקאמר דאיהי קדש קדשים דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא ולבתר מפני ואעבר רוח [דמסאבא דמסאב] (מסאבא מסאיב) כלא דלא שלטא ולא ינתקריב גו מקדשא ואתעברו (ואתעבד) מכל סטרי [ד]קודשא ואשתאר כלא קדש בקדושה יחידאי:</p>	<p>בא וראה מה נאמר "ולבש הכהן מדו בד", הלבושים הללו מיוחדים לקדושה, בד יחידי מיוחד לקדושה. ונאמר "בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם", למה זה קודש, אלא סוד הדבר כמו שאמר שהיא קדש קדשים, שהכל עולה ומתעטר בקדש הקדשים, בקשר אחד. ואחר כך מפנה ומעביר רוח טומאה שמתמא הכל, שלא ישלט ולא יקרב לתוך המקדש, ועובר מכל צדדי הקדושה, והכל נשאר קודש בקדושה יחידה.</p>
<p>ואמר רבי שמעון הא אתמר¹¹⁴² דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהוה והכי סלקא רזא דאדם מסטרא [דאדם ובהמה מסטרא] דבהמה ובגין כך כתיב (ויקרא א ג) אדם כי יקריב מכם אדם ודאי דדא [קרבניה] (קרבנא) לעילא לקשרא קשרא ולבתר מן הבהמה וכלא איהו בקרא אדם ובהמה ודא איהו רזא דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה כדקאמר:</p>	<p>ואמר רבי שמעון הרי נתבאר שנאמר "אדם ובהמה תושיע ה'", וכך עולה סוד של אדם מצד של אדם, ובהמה מצד של בהמה, ולכן נאמר "אדם כי יקריב מכם", אדם ודאי, שהרי קרבנו למעלה לקשר קשר, ואחר כך מן הבהמה, והכל הוא בכתוב אדם ובהמה, וזהו סוד שצריך לקרבן אדם ובהמה כמו שאמר.</p>
<p>תא חזי כד ברא קודשא בריך הוא עלמא הכי עבד [אדם ובהמה] ואי תימא והא כתיב (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ דהא מנייהו מקרבין קרבנא ואפילו עולה כמה דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו תא חזי מכל אינון עופין לא מקרבין אלא מן התורים או בני יונה אלא רזא דא מה דאתכשר בדא פסיל בדא דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד:</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם כך עשה, אדם ובהמה. ואם תאמר הרי נאמר "עוף יעופף על הארץ", שהרי מהם מקריבים קרבן, ואפילו עולה, כמו שנאמר "ואם מן העוף עולה קרבנו". בא וראה מכל אותם עופות אין מקריבים אלא מן התורים או בני יונה, אלא סוד זה מה שכשר בזה פסול בזה, זה ימין וזה שמאל והכל אחד.</p>
<p>עוף יעופף¹¹⁴³ על הארץ¹¹⁴⁴ הא אוקימנא דאינון רזא דרתיכא¹¹⁴⁵ ובהו תסתלק רוח הקודש¹¹⁴⁶ לסלקא לעילא¹¹⁴⁷ דאינון תרי חד לימינא וחד לשמאלא עוף לימינא ודא מיכאל¹¹⁴⁸ יעופף לשמאלא ודא גבריאל¹¹⁴⁹ דא לימינא ודא לשמאלא ובגין כך מקרבין תרין אלין לסלקא רוח קודשא ושמאלא מעטר וזיין לתתא להווא סטר</p>	<p>"עוף יעופף על הארץ", הרי בארנו שהם סוד המרכבה, ובהם תתעלה רוח הקודש לעלות למעלה, שהם שנים, אחד לימין ואחד לשמאל. העוף לימין וזה מיכאל, יעופף לשמאל וזה גבריאל, זה לימין וזה לשמאל, ולכן מקריבים שני אלה כדי להעלות את רוח הקודש, והשמאל מעטר ומזין למטה לאותו הצד של השמאל, וימין לימין, ואשה נקשרת</p>

¹¹⁴¹ בד (דפ"ו).

¹¹⁴² נח סד (הערת הזהר).

¹¹⁴³ יסוד דז"א ויסוד דנוק' כל א' נק' עוף אך ההפרש הוא כי היסוד דז"א נק' עוף ע"ש שיש לו ו' הוי"ת שהם ג' גבורות וג' חסדים מגולים, והחסדים ממתיקים הגבורות, אבל כשיורדים ביסוד דנוק' אז נקרא היסוד שלה יעופף, שהוא מיעוט רבים שנים, ב' פעמים עוף א' שלה וא' של הז"א וכו' בעוד שהג' ב"ן הם עדיין ביסוד דז"א אז נק' היסוד עו"ף, גימ' ג' ב"ן כמספר יוסף, אבל בעת שהנוק' מקבלת אותם הג' ב"ן ביסוד שלה, אז היסוד נקרא יעופף, ששם ביסוד שלה נעשים הג' ב"ן כפולים ומתרבים לאין קץ (מ"מ).

¹¹⁴⁴ בתוך הנוק' שנק' ארץ בסוד אסתר קרקע עולם היתה, אזי נק' היסוד שלה יעופף (מ"מ).

¹¹⁴⁵ הוא סוד המרכבה שאין רוכב הזכר על הנקבה (מ"מ).

¹¹⁴⁶ מלכות (מ"מ).

¹¹⁴⁷ כדי להתגדל הנוק' שתוכל להזווג פב"פ (מ"מ).

¹¹⁴⁸ הוא חסד ירצה שהיסוד דז"א נק' מיכאל כי מיכאל שר ישראל (מ"מ).

¹¹⁴⁹ גבורות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שמאלא וימינא לימינא ואתקשרת אתתא בבעלה למהוי חד וכלא מסתלק ומתקשר כחדא לעילא ותתא וקודשא בריך הוא אסתלק בלחודוי ואתתקף ובספרי קדמאי מסכנא לא יהיב חולקא לאתזנא אלא לעילא לאתקשרא אבל כלא לעילא [ותתא] כל חד מתקשר לסמריה כדקא יאות והא אוקימנא:</p>	<p>לבעלה להיות אחד, והכל מתעלה ומתקשר כאחד למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מתעלה לבדו ומתחזק. ובספרים הקדמונים, העני לא נותן חלק להזין אלא להתקשר למעלה, אבל הכל למעלה ולמטה, כל אחד נקשר לצדו כראוי, והרי בארנו.</p>
<p>רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוי¹¹⁵⁰ ואמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא אתדבקותא דרעוא דכהני ליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף¹¹⁵¹ דכל קשורא ויחודא ושליומו לאצנעא בההוא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין [ביה] [בידיה] אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף ולא למעבד ראש [נ"א כמה] דאין ונ"א ראש כמה דאין קדמאא אפיק ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה דאיהי רישא דכלא סתימא דקיימא גו מחשבה ועביד סוף דאקרי סוף דבר אבל להתם אין סוף לאו רעותין לאו נהורין לאו בוצינין בההוא אין סוף כל אלין נהורין ובוצינין תליין לאתקיימא בהו ולא קיימי לאתדבקא מאן דידע ולא ידע לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין [אין]:</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו ואמר, הרי הקשר של הכל נקשר בקודש הקדשים כדי להאיר הדבקות של הרצון של כהנים ליום וישראלים למעלה, עד היכן היא עולה. אמר לו הרי בארנו, עד אין סוף, שכל קשר ויחוד ושלמות להצניע באותה צנעה שאינה מושגת ולא נודעת, שבה רצון כל הרצונות. אין סוף אינו עומד להודיע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש של אין (ראש כמו שאין). הראשון הוציא ראש וסוף, מי הראש זו הנקודה העליונה, שהיא ראש של הכל, הסתום שעומדת בתוך המחשבה, ועושה סוף שנקרא סוף דבר, אבל לשם אין סוף אין רצונות ואין אורות ואין נרות, באותו אין סוף כל האורות והמאורות הללו תלויים להתקיים בהם, ולא עומדים להשגה, מי שיודע ולא יודע, אינו אלא רצון עליון סתום של כל הסתומים (אין).</p>
<p>[וכד] [וחד] נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקן לא ידעין בר ריחא כמאן דארח ריחא דאתבסם¹¹⁵² ולא [אין] דא נייחא¹¹⁵³ דהא כתיב [ויקרא כו לא] ולא אריה בריח ניחחכם דהא ריח ניחח ריחא דרעותא דכל הני רעותא [בצלותא] [ודצלותא] [וצלותא]</p>	<p>וכשהנקודה העליונה והעולם הבא התעלו, אינם יודעים פרט לריח, כמי שהריח ריח והתבסם, ואין זה נחת (ניחוח), שהרי נאמר ולא אריח בריח ניחוחכם, שהרי ריח ניחוח (הוא) ריח של רצון שכל הרצונות הללו, של תפלה ורצון, של שירה ורצון. הכהנים שכולם סוד של אדם, אזי כולם נעשים רצון אחד,</p>

¹¹⁵⁰ שמות רלט ע"א (הערת הזהר).

¹¹⁵¹ עי' אריכות בעולת תמיד ח ע"ב. נודע מ"ש הרב בפירוש מאמר זה בפרשת פקודי רלח ע"ב (מ"מ). ועי' בהגר"א בספד"צ א ע"ב, ומאיר הספרא הערה 33. והנה זהו מה שגורם הקרבן תיקון ואור וברכה בהעולמות ב"ע, וכן בעוד יותר הרבה הנה גורם האדם המקריב את הקרבן אור ברכה ויחוד למעלה למעלה שהוא באצילות ג"כ, כי ע"י שמקריב את הקרבן לה' והרי מייחד עי"ז את כל הכחות דהב"ע אליו ית"ש, שיהיו כולם קודש לה'. וכל הכחות דהב"ע הנה כולם הם מהמלכות דאצילות, ועי"ז הנה מעלה היא מ"ן למעלה מהבירורין שעלו בה, [ואלו הבירורין שעולין בה הוא בסוד מ"ש ג"כ בזוהר פנחס (רמ ע"ב) הנ"ל דהקרבות הוא בסוד הבהמה דרביעא על אלף טורין, ואלף טורין אכלית בכל יומא], ועי"י אלו המ"ן נעשה יחוד בהז"ן, וכן עולים בירורים מה ששייך לאר"א ונעשה יחוד באר"א, וכן למעלה למעלה וכמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש יא) ובחשמל (פרק ג), וגורם עי"ז יחוד בכל הפרצופים. ונוסף ומתחדש עי"ז אור באצילות לאין קץ, כי כל מה שמתגדל היחוד מתגדל הגילוי דא"ס ית"ש בכל אצילות כולו. והרי נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא עי"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכד סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א), ע' במקומות הנז' שמבואר שם כי ע"י הקרבנות מתכפייא הסטרא אחרא ואתבר חילה ותוקפה, ואשא דמדבחא מבערא רוח מסאבא, וזינין בישין מעלמא וסלקא רוח קודשא ואתעטרא לעילא ונהיר דא בדא, עד סוד א"ס ית"ש כמ"ש בפ' פקודי (רכו ע"א ושם רלט ע"א) (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

¹¹⁵² בריחא ואתבסם (דפ"ו).

¹¹⁵³ (ס"א ניחח) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ורעותא דשירתא¹¹⁵⁴ ורעותא דכהנא דכלהו רזא דאדם כדין בלהו אתעבידו רעותא חדא וההוא אקרו ניהח רעותא כתרנום כדין בלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר ועל דא אתיהיבת בהאי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב</p>	<p>וההוא נקרא ניהח, רצון, כתרנומו. אז הכל נקשר ומאיר כאחד כראוי, כמו שנתבאר. ועל כן נתן הצד האחר ביד הכהן, שנאמר</p>
<p>כזא זהר:</p>	
<p>צו את אהרן ואת בניו לאמר (ויקרא ו ב) רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה ולאעברא ל(י)ה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תננא ותרבינ דאתוקדן בגין לאתעברא מן קודשא והאי צו ברשותיהו קיימא [לאפרשא לה מן קודשא מגו האי קרבנא¹¹⁵⁵]:</p>	<p>”צו את אהרן ואת בניו לאמר”. סוד כאן, שהרי בארנו אין צו אלא עבודה זרה, וכאן נתן לו לשרוף את אותה מחשבה רעה, ולהעבירה מתוך הקודש ברצון הזה שעולה למעלה, ובעשן הזה ובחלבים שנשרפים, כדי שיעברו מן הקודש. וה”צו” הזה עומד ברשותם להפרידו מן הקודש מתוך הקרבן הזה.</p>
<p>[ואי תימא צו את בני ישראל הכי נמי דהא ברשותיהו קיימא¹¹⁵⁶ כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטא עליהו והאי קרא בלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא [לעילא] ולאפרשא [לה] לדא רוח טומאה לנחתא ל(י)ה לתתא לתתא דא ברעותא ובצלוחתא [כ]דקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכחא עליהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עבודה זרה רוח מסאבא¹¹⁵⁷ לאמר דא אתתא דאקרי יראת יהו”ה כתיב הכא לאמר וכתיב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה בגין כך בלא אתמר וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה זכאה חולקהון דעדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואולי ובהו בארז קשוט עליהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו”ה עליהם יחיו מאן עליהם אלין ארחי דאורייתא יחיו יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואם תאמר צו את בני ישראל, כך גם, שהרי ברשותם עומד להפריש אותה מן הקדושה, כל זמן שעושים רצון רבונם, שלא יוכל לשלוט עליהם. והפסוק הזה הכל בא להראות סוד הדבר, לעטר את רוח הקודש למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטומאה הזו ולהורידה למטה, וזה ברצון ובתפלה כפי שאמרנו, וזה במעשה, הכל כמו שראוי לו. והכתוב הזה מוכיח עליהם, שנאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו זו עבודה זרה, רוח הטומאה. לאמר, זו האשה שנקראת יראת ה’. כתוב כאן לאמר, ונאמר שם ”לאמר הן ישלח איש את אשתו”, והרי פרשה, לכן הכל נאמר. והכהן עומד לתקן את הכל בסוד של אדם ובהמה, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים את דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת, עליהם נאמר ”אדני עליהם יחיו”. מי עליהם, אלו דרכי התורה. יחיו, יתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא הזי כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה אמר רבי חייא [האי קרא] (העולה) אוקימנא ליה בהאי גוונא (זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דהיא סלקא ומתעטרת למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש קדשים). (דבר אחר) זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, זו</p>	<p>בא וראה נאמר ”זאת תורת העולה”, אמר רבי חייא הפסוק הזה בארנוהו בצורה הזו, (זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, שהיא עולה ומתעטרת למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש קדשים). (דבר אחר) זאת תורת, זו כנסת ישראל. העולה, זו</p>

¹¹⁵⁴ דשירותא (דפ”ו).

¹¹⁵⁵ נעשה ע”י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא עי”ז הרבה מאד, וכמ”ש פ’ צו (דף כז ע”ב) ובפ’ פנחס (רכד סע”א ברע”מ) ופ’ פקודי (רלז ע”א ושם רלט ע”א) (דע”ה ח”ב קנו ע”ד).

¹¹⁵⁶ לאפרשא לה מן קודשא (נוסף בדפ”ו).

¹¹⁵⁷ בראשית לח, נח ס (הערת הזהר).

¹¹⁵⁸ כפול דף כט ע”ב פקודי רלט ע”ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטא ליה מארה קשומי:</p>	<p>מחשבה רעה שהיא עולה על רצונו של האדם להסיט אותו מדרך אמת.</p>
<p>היא העולה היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש וובעי לאוקרא ל(י)ה בנורא בגין דלא יתיהיב ל(י)ה דוכתא לאסטא ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל [דאיהי זאת בגין] (דאתי) לדכאה לבר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור [איהו] אתר לאוקרא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה ואנתכפיא ולא שלטא ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דיל(י)ה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרש מנה ובגין כך בעינן ברוז דקרבנא ל[א]פרשא להאי סטרא מרוח קודשא ולמיהב לה חולקא¹¹⁵⁹ בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא:</p>	<p>היא העולה, היא שעולה ומשטינה על האדם וצריך לשרוף אותה באש כדי לא לתת לה מקום להשטין, ולכן על מוקדה על המזבח כל הלילה. מי הלילה, זו כנסת ישראל, שהיא "זאת", משום שבאה לטהר את האדם מאותו רצון. על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף כל אלו שלא עומדים בקיומם, שהרי מכניסים אותם באותה אש בוערת, ומעבירים את שלטונם מן העולם. וכדי שלא ישלט, צריך על מוקדה על המזבח כל הלילה, ונכנע ולא שולט. ולכן כשזה נכנע, עולה כנסת ישראל, שהיא רוח הקודש שעולה ומתעטרת למעלה, שהרי עלייתה כשנכנע הכח האחר הזה ונפרד ממנה, ולכן צריכים בסוד הקרבן להפריד את הצד הזה מרוח הקודש, ולתת לו חלק כדי שרוח הקודש תתעלה למעלה.</p>
<p>רבי אחא פתח ואמר והאש על המזבח תוקד בו וגו' (ויקרא ו ב) והאש על המזבח תוקד בו [אמאי]¹¹⁶⁰ ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר אמאי וכהנא אמאי והא תנינן אשא בכל אתר¹¹⁶¹ דינא הוא וכהנא מסטרא דימינא¹¹⁶² קא אתי ורחיקא הוא מן דינא¹¹⁶³ דהא כהנא לא אזדמן בדינא¹¹⁶⁴ לעלמין והכא הוא בעי לאוקרא דינא בעלמא דכתיב (ויקרא ו ה) ובער עליה הכהן אלא הכי אוליפנא בר נש דאתי למחטי קמי¹¹⁶⁵ מאריה הוא אוקיד גרמיה בשלהוביתא¹¹⁶⁶ דיצר הרע ויצר הרע מסטרא דרוח:</p>	<p>רבי אחא פתח ואמר, "והאש על המזבח תוקד בו וגו'". והאש על המזבח תוקד בו למה, ובער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר למה, וכהן למה, והרי שנינו שאש בכל מקום היא דין, והכהן בא מצד הימין ורחוק הוא מן הדין, שהרי אין כהן מזדמן לדין לעולמים, וכאן הוא צריך לשרוף דין בעולם, שנאמר "ובער עליה הכהן". אלא כך למדנו, אדם שבא לחטוא לפני רבונו, הוא שורף את עצמו בשלהבת היצר הרע, ויצר הרע בא מצד של רוח</p>

¹¹⁵⁹ עי' לעיל כו ע"ב הערה בשם הדע"ה ח"ב קנו ע"ב.
¹¹⁶⁰ שלש הנה קושיותיו. א', שהנה המזבח סודו הוא במלכות דיצירה בראש העשיה, ואם כן למה יצוה ה' שתהיה אש תמיד עליו שהרי כל מגמתו הוא להמתיק גבורות המלכות. והב', מצד הזמן שהוא בבקר שעת החסד. והג', מצד האדם שהוא כהן איש החסד (רמ"ז).
¹¹⁶¹ פי' שיש כמה מיני אשים כנגד כמה מיני גבורות, כגון אש לבנה גבורה שבחסד וכיוצא, אבל תמיד הוא סוד גבורות (רמ"ז).
¹¹⁶² ר"ל חסד שבחסד דחכמה הוא כהן גדול, וחסד שבחסד דחסד הוא סגן, וחסד שבחסד דנצח הוא כהן הדיוט (רמ"ז).
¹¹⁶³ כי כל מדות חח"ן אפילו של שמאל כולן חסדים (רמ"ז).
¹¹⁶⁴ וירצה שאין שום כח דין מזדמן ויוצא מצד החסד, שהרי הגבורה כל עוד שמתפשטת למטה מתחזקת עד שנעשית קליפה ממנה, מה שאין כן החסד שאעפ"י שיש קצת אחיזה בה לקלי', מכל מקום אין ממנה קליפה וכו', ואברהם לא יצא ממנו ישמעאל אלא קודם שנקרא אברהם שאז נתייסד בחסדים, וגם שהולידו מהגר, אבל עשו יצא מיצחק אפילו אחרי עקידתו ונולד מרבקה. וכנגד זה אמר לא אזדמן בדינא לעלמין, אפילו במדרגה התחתונה (רמ"ז).
¹¹⁶⁵ קמי (דפ"ו).
¹¹⁶⁶ יצר הטוב ויצה"ר שניהם מן הטוב והרע שבקליפת נוגה, דהיינו יצר הטוב מן הימין וה"ס הליחות השרשי שבאדם המשקה את כל הגוף, ויצה"ר מן השמאל ובסוד חום הטבעי, וידוע שממנו כח הכעסני והתאוני, וזו היא שלהבת היצה"ר, ר"ל שכשמשמש באשו לחטוא כי אז מתגברת השלהבת והיא כאש

זהר ויקרא חלק א'

<p>רעיא מהימנא: פקודא לעשות העולה כמשפטה ועלה אתמר זאת תורת העולה [וגו'] (ויקרא ו ב) חמש אשים הוו נחתין על קרבנא¹¹⁶⁷ אש אוכל ואינו שותה אש שותה ואינו אוכל אש אוכל ושותה אש אוכל לחים ויבשים אש שאינו אוכל ואינו שותה¹¹⁶⁸ לקבליהו אינו¹¹⁶⁹ זאת תורת העולה חד [הוא] (היא) העולה¹¹⁷⁰ על מוקדה על המזבח (ג') [ב'] כל הלילה (ד') [ג'] ואש המזבח [ד'] תוקד בו ה' ואוקמוה מארי מתניתין עולה כולה סלקא לגבוה ודא בינה¹¹⁷¹ ה' ה' מראות דילה¹¹⁷² י' בת¹¹⁷³ יחידה¹¹⁷⁴ (שמות כד יז) ומראה כבוד יהוה כאש אוכלת¹¹⁷⁵ ו' אור דבת עינא והיא אש:</p>	<p>מצוה לעשות העולה כמשפטה, ועליה נאמר "זאת תורת העולה וגו'". חמשה אשים היו יורדים על הקרבן, אש אוכל ואינו שותה, אש שותה ואינו אוכל, אש אוכל ושותה, אש אוכל לחים ויבשים, אש שאינו אוכל ואינו שותה. כנגדם הם זאת תורת העולה אחת, היא העולה על מוקדה שתיים, על המזבח שלש, כל הלילה ארבע, ואש המזבח תוקד בו חמש. ופרשוה בעלי המשנה, העולה כולה, עולה לגבוה, וזו בינה, ה', ה' מראות שלה, י' בת יחידה. "ומראה כבוד ה' כאש אוכלת", ו' אור של בת עין והיא אש</p>
<p>כז/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>מסאבא קא אתיא והא שריא ביה רוח מסאבא ולומנין אשתמודעין¹¹⁷⁶ [קרבני דאטיין] (קרבניה דאטייא) מהאי סטרא ובעא לקרבא על מדבחה¹¹⁷⁷ כדדמי ליה ולא אשתצי ולא אתבטל ההוא רוח מסאבא בין מבר נש ובין מההוא סטרא דאטי מניה אלא באשא דמדבחה דההוא אשא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא וכהנא בדא אתכוון</p>	<p>הטומאה, והרי שורה בו רוח טומאה, ולפעמים נודעים הקרבנות שבאים מהצד הזה, וצריך להקריב על המזבח את מה שדומה לו ולא מתכלה, ולא מתבטלת אותה רוח הטומאה, בין מהאדם ובין מאותו הצד שבא ממנו, אלא רק באש של המזבח, שאותה האש מבערת את רוח הטומאה ומינים רעים מן העולם. והכהן מתכוון בזה, לתקן אש שתבער</p>

הקדחת המכלה את האדם ואז הוא נקרא יצה"ר, וז"ש ויצר הרע מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא, הוא צד השמאל של נגה שמשם ניזונות שאר השלש קליפות, ולכן נקרא סטרא דרוח מסאבא (רמ"ז).
¹¹⁶⁷ הנה כאן הוזכרו ה"פ אש זה בחי' הזיווג הנעשה (בלילה) כלילה בסוד הה"ג והם ה' אש שהוזכרו הכא וזה הזיווג נעשה בבריאה ששם הם עולין משא"כ יצירה ועשיה הם ירידה למטה ע"ש תורת העולה כי בחי' המלכות עולה למעלה לבריאה לצורך זיווג זה. והנה בכל ימי החול מלכות דאצילות כלולה בבריאה ונפרדת מבעלה בעוונתו ומשתוקקת לבעלה ומשבחת עד חצות לילה שאז נקר' אלה"ם וז"ש (תהילים פג ב) אלהים אל דמי לך ומחצות ואילך אמר (תהילים פג ב) אל תחרש ואל תשקוט אל מחצות עד בקר שאז נקר' אל ואינו עולה בעולם האצי' אלא בליל שבת (זהר הרקיע). ובגמ' (יומא כא ע"ב) חשיב שש וכאן לא חשיב אש דשכינה שהיא כלל כל האשים (יהל אור). ז"ל הגמ': תנו רבנן שש אשות הן: יש אוכלת ואינה שותה, ויש שותה ואינה אוכלת, ויש אוכלת ושותה, ויש אוכלת לחין כיבשין, ויש אש דוחה אש, ויש אש אוכלת אש. יש אש אוכלת ואינה שותה, הא דידן. שותה ואינה אוכלת, דחולין. אוכלת ושותה, דאליהו דכתיב ואת המים אשר בתעלה לחכה. אוכלת לחין כיבשין, דמערכה. יש אש דוחה אש, דגבריאל. ויש אש אוכלת אש, דשכינה.
¹¹⁶⁸ זהו אש דוחה שאמרו בגמ', וחמש הם מסט' דה' שבשם (יהל אור).
¹¹⁶⁹ נ"ל שצ"ל זאת תורת העולה עד הלילה, א'. ור"ל מוקדש הוא אש א', ואש המזבח כו' ב'. אש תאכל האש, ג'. והאש על המזבח כו' ד'. אש תמיד כו' ה'. ה' פעמים אש. וכן דרשו בגמ' (יומא מה ע"א) ה' פעמים אש הנ"ל על מערכה גדולה, ושני' וקיום אש ואברים ופדרים ומנורה ע"ש (יהל אור).
¹¹⁷⁰ ב' (נוסף בדפ"ו).
¹¹⁷¹ שנק' גבוה, בגבהי מרומים כידוע (יהל אור).
¹¹⁷² ר"ל ה' דהעולה רומז על ה' מראות שהן אשל"ת (אדום, שחור, לבן, ירוק, תכלת), ה' גוונין מסטרא דה' עילאה והן ה' פעמים שנאמר בסנה ראה אצל משה וירא וירא אראה המראה לראות (יהל אור).
¹¹⁷³ נמחק בדפ"ק.
¹¹⁷⁴ ר"ל מראה עצמה היא מלכות שהיא מ' דמראה מ' יום שעמד משה בהר מ' יום דיצירה הולד (יהל אור).
ר"ל בת עין שכל השם בעין ששני בת עין הן: א' החיצון פני אדם מלכות ה' אחרונה. וא' נקודה פנימאה חכמה יו"ד של השם וה' מראות ה' ראשונה אור הוא ו' כמש"ו והחיצונה הנ"ל הוא המראה (יהל אור).
¹¹⁷⁵ וז"ש אש אוכלת אש דשכינה (יהל אור).
¹¹⁷⁶ עי' לעיל כז ע"א מש"כ בשם דע"ה קנו ע"ד.
¹¹⁷⁷ והוא שעירי חטאת כמ"ש לקמן כח ע"א ועי' עוד בפרשת פקודי רלז ע"א (לש"ו).

<p>לתקנא אשא דיבער זינין בישיין מעלמא ועל דא בעי דלא ידעבון ליה לעלמין ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא ועל דא לא תכבה וכהנא יסדר עליה אשא בבקר בבקר בזמנא דשלטא סטרא דיליה ואתער בעלמא בנין לבסמא עלמא (ס"א¹¹⁷⁸ דינא) ואתכפיין דינין¹¹⁷⁹ ולא מתערי בעלמא (ו) על דא תנינן אית אשא אכלא אשא דלעילא אכלא אשא אחרא אשא דמדבחה אכלא אשא אחרא ועל דא אשא דא לא תכבה לעלמין וכהנא מסדר ליה בכל יומא:</p>	<p>מינים רעים מן העולם, ולכן צריך שלא תכבה לעולמים, ולא יחלש הכח והתוקף שלה כדי לשבור הכח התוקף של הרע האחר מן העולם, ולכן לא תכבה. והכהן יסדר עליה אש בבוקר בבוקר, בזמן ששולט הצד שלו, ומתעורר בעולם, כדי לבשם את העולם, (ולבשם הדין) והדינים נכנעים ולא מתעוררים בעולם, ועל זה שנינו יש אש אוכלת אש, אש שלמעלה אוכלת אש אחרת. אש המזבח אוכלת אש אחרת. ועל זה האש הזו לא תכבה לעולמים, והכהן מסדר אותה בכל יום.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>שותה¹¹⁸⁰ כל מיין דאורייתא ואוכלת¹¹⁸¹ [כל] קרבנין דצלותא ואוכלת לחין ויבשין אינון פשטי דאורייתא (ד) אינון כעצים יבשים ורזי אורייתא אינון כעצים לחים והאי איהו אש אוכלת לחין ויבשין ועוד אוכלת לחים כל קרבנין דהוה קרבין בצלותא על מצות עשה ויבשין כל קרבנין דהוה קרבין בצלותא על מצות לא תעשה והאי איהו סקילה¹¹⁸² שריפה הרג וחנק על מצות [עשה ועל מצות] לא תעשה אלין אינון קרבניא דשכינתא (ד) צלותא דפקודין דעשה ולא תעשה ולקבל¹¹⁸³ מראות אלין תקינו ה' צלותי ביומא דכפורי ולקבל בת עינא אינון [עשרת] ימי יהוה ויהוה (ג"א ה') [[ה')] וי"ה¹¹⁸⁴ לקבל אור¹¹⁸⁵ [דבת עינא] ה' ענויין לקבל ה' בתראה:</p>	<p>שותה כל המים של התורה, ואוכלת את כל הקרבנות של התפלה, ואוכלים לחים ויבשים, אותם פשטי התורה שהם כמו עצים יבשים, וסודות התורה הם כמו עצים לחים, וזוהי אש האוכלת לחים ויבשים. ועוד אוכלת לחים, כל הקרבנות שהיו קרבים בתפלה על מצוות עשה, ויבשים כל הקרבנות שהיו קרבים בתפלה על מצוות לא תעשה, וזהו סקילה שרפה הרג וחנק, על מצוות עשה ועל מצוות לא תעשה, אלו הם הקרבנות של השכינה, תפלה, על מצוות עשה ולא תעשה. וכנגד חמש המראות הללו תקנו חמש תפלות ביום הכפורים. וכנגד בת עין, אותם עשרת ימי תשובה, חמש עשרה כנגד האור של בת עין, חמשה ענויים כנגד ה' אחרונה.</p>

¹¹⁷⁸ ולבסמא (נוסף בדפ"ו).

¹¹⁷⁹ עי' הערה לעיל כו ע"ב בשם לש"ו דע"ה. עי' שמקריבין לה' את השעיר שהוא מסטרא דיליה, הרי מוציאין בזה את בלעו מפיו, ולא עוד אלא שנעשה בו דין עי' שמקריבין את האימורין ע"ג המזבח, וע"ד שאמרו ב'פקודי (ר"ז ע"א) דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטין מסטרא כו' ע"ש, וכן ב'צו (כז ע"ב) שכל קרבן שהוא מסטרא דיליה כשהוא נקרב על המזבח הנה אשא דמדבחה מבערא רוח מסאבא וזינין בישיין מעלמא, והרי מתרחק עי"ז הס"מ מהשכינה הקדושה, ונדחה והולך לו. פעולה השנית הוא הפכו ממש, והיינו כי מאחר שע"י הקרבן שעיר הוא נדחה מגשת אל הקודש, הרי יזעק חמס ושוד על שברו, ויתחזק בכל תוקף ועוז להלשין ולקטרג בכל האפשרי (דע"ה ח"ב קנז ע"א).

¹¹⁸⁰ עכשיו מפרש כל ה' אשים הנ"ל בשכינה (יהל אור).

¹¹⁸¹ ובזה נתבאר ד' אשים הנ"ל אוכלת או שותה או שניהן ואינו אוכל ולא שותה הן הפסולין שאינה מקבלת קרבן וז"ש דוחה הפסולין מע"ג המזבח (יהל אור).

¹¹⁸² והן הקרבנין שמוסרין עצמם למיתה וכו' ומסטרא דלת יבש ונהר יחר ויבש (יהל אור).

¹¹⁸³ שיוה"כ בבינה תקינו כל אלו נגד השם שבבינה נגד העין שבאלו הימים השם מציץ מן החרכים (יהל אור).

¹¹⁸⁴ ו' (יהל אור).

¹¹⁸⁵ ור"ל ו' שבשם לקבל אור שמדליקין ביוה"כ כמ"ש באורים כבדו ה' ביוה"כ והוא כנגד אור של העין כנ"ל, ועשי"ת נגד בת עין שמשם הדמעות ששעריהן אינן ננעלין, וכן עשי"ת השערים פתוחים כמ"ש דרשו ה' בהמצאו כו' (ר"ה יח ע"א) שבאלו הימים אל תדום בת עיניך, ונגד בינה תפלה כמש ממעמקים קראתיך עומקא עילאה כידוע, ונגד ה' אחרונה ה' עינויין כמ"ש ועניתם את נפשותיכם שמשם הנפש כידוע ואור הוא שמש ת"ת (יהל אור).

<p>פקודא בתר דא לעשות החטאת כמשפטה תנאים ואמוראים¹¹⁸⁶ אתון דמסטרטא דמדות דקודשא בריך הוא אתיתו ד(א) מרחתון סגי לנקאה ברתא דילי דאיהי הלכה (נ"א דיליה) מ[אלין קליפין דערב רב¹¹⁸⁷ קושיין בישין דלית לון תירוץ ולא פרוקא דעליהו אתמר (קהלת א טו) מעוות¹¹⁸⁸ לא יוכל לתקון¹¹⁸⁹ וחסרון¹¹⁹⁰ לא יוכל להמנות אלא אתמר תיקו בהון וכל תיקו¹¹⁹¹ דאסורא לחומרא ואיהו תיקו חסר [ין¹¹⁹²] דלית ל(י)ה תיקון חסר נו"ן דאיהו עלמא דאתי דתיקו [ד]עלמא¹¹⁹³ דאתי שתיקה [כגון] (כלומר) שתוק כך עלה במחשבה:</p>	<p>המצוה אחר זו לעשות את החטאת כמשפטה. תנאים ואמוראים, אתם שמצד מדותיו של הקדוש ברוך הוא באתם, שטרחתם הרבה לנקות את הבת שלי שהיא הלכה מאותן הקליפות של ערב רב, שהן קושיות רעות שאין להם תירוץ ולא פרוק, שעליהם נאמר (קהלת א) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, אלא נאמר בהם תיקו. וכל תיקו של איסור לחומרא, והוא תיקו חסר ין, שאין לו תיקון, חסר נון, שהוא העולם הבא. שתיקו של העולם הבא שתיקה, כמו שתוק כך עלה במחשבה.</p>
<p>[ואית] (ואלין) קושיין¹¹⁹⁴ דאינון לבושיין דהלכה [דאקרון בהון] ודאתמר בהון (דאקרון) משבצות זהב¹¹⁹⁵ הדא הוא דכתיב (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה¹¹⁹⁶ ממשבצות זהב לבושה ואתון פסקין לון בכמה פסקות [ולבטר מתקנין] ומפרקין לון בכמה פרוקין ואי חסר שום פסק ממתניתא כמה דאוקמוה זה חסר מן המשנה אתון מתקנין [לון] והאי הוא חסרון שיוכל להמנות ואי ייתי טפש ויפיק שום ביש על ההוא אומנא דהתיך לבושיין ויימא וכי אורייתא איהי חסר והא כתיב (שם יט) תורת יהו"ה תמימה תמימה ובכל (דכל) אברין¹¹⁹⁷ דגופא דאינון רמ"ח פקודין הדא הוא דכתיב (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך תמימה בלבושהא ואיך חסר מן המשנה ואתון (לא) תימרון ליה דוק ותשכח חתיכה ותשכח לה מעורבת בשאר פסקות</p>	<p>ויש קושיות שהן הלבושים של הלכה, שנאמר בהם משבצות זהב, זהו שנאמר "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה". ואתם פוסקים אותם בכמה פסקים, ואחר כך מתקנים ומיישבים אותם בכמה פרוקים. ואם חסר פסק כלשהו מן המשנה כמו שבארוה, זה חסר מן המשנה, אתם מתקנים אותם, וזהו חסרון שיוכל להמנות. ואם יבא טפש ויוציא שם רע על אותו אומן שחותר לבושים, ויאמר וכי התורה היא חסרה, והרי נאמר תורת ה' תמימה, תמימה בכל אברי הגוף, שהם רמ"ח מצוות, זהו שנאמר "כלך יפה רעיתי ומום אין בך", תמימה בלבושה, ואיך חסר מן המשנה. אתם תאמרו לו, דייק ותמצא חתיכה, ותמצא אותה מעורבת עם שאר פסקים ומשניות, שדרך האומן לחתוך לבושים לכמה חתיכות, והתלמיד שאינו בקי לקשר את ההלכה בחתיכות הללו מתחלפות לו</p>

¹¹⁸⁶ עי' יהל אור ח"א ל ע"ד ז"ל: דגם בדורות הראשונים היו תנאים ואמוראים אף בימי יהושע ברייתות ומימרות וגם הם היו מסדרים אלו הברייתות ומימרות.
 עי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקייע דא מטטרו"ן. ועי' דברי רבינו בתיקו"ז נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.
¹¹⁸⁷ כי הלכה היא מלכות וכל קושיא היא קליפה והוא מסטרא דערב רב שנתערבו בישראל וכן למעלה הקלי' וכן נתערב הקושיא בהלכה והתירוץ הוא תיקון הקלי' היא וקושיא דל"ל תירוץ אלו הן הקלי' דל"ל תיקון כלל וכן הרשעים בישראל שאמרו עליהם גיהנם כלה והם אינם כלים (יהל אור).
¹¹⁸⁸ הוא הקושיא שהלכה נתעוות ע"י (יהל אור).
¹¹⁸⁹ הוא התירוץ כמש"ו (יהל אור).
¹¹⁹⁰ הן החסורי מחסרא שבגמ' שע"י נתקנה הקושיא כמש"ו אבל כאן לא יוכל להמנות בכלל החסורי מחסרא (יהל אור).
¹¹⁹¹ שכל ענין האסורים הוא לה הפרישה מהקלי' ולכך הוא לחומרא (יהל אור).
¹¹⁹² נ' שערי בינה (יהל אור).
¹¹⁹³ ר"ל שכל תיקון הוא מצד בינה שמשם אין שטן כו' אבל באלו הקושיין כד מגיעין לבינה אומרים שתוק כך עלה במחשבה בינה בג"ר עולם המחשבה שהוא עולם הנעלם שא"א להשיג למטה התירוץ (יהל אור).
¹¹⁹⁴ הן שיש להם תירוץ כנ"ל (יהל אור).
¹¹⁹⁵ כמ"ש לקמן דפסקין מכמה חתיכות כמו משבצות (יהל אור).
¹¹⁹⁶ הלכה דבגאו (יהל אור).
¹¹⁹⁷ ר"ל הלכה ברתא דמלכא (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומשניות דאורח אומנא¹¹⁹⁸ למחתך לבושין בכמה חתיכות ותלמיד דלאו איהו בקי למקשר ההלכה באלין¹¹⁹⁹ חתיכות מתחלפי ליה פסקות וקושיין ולא אשכח לון פרוקא עד דייתי אומנא ופריק לון כל אלין ספקות דלהון בההוא זמנא הלכה דאיהי ברתא סליקת קדם מלכא שלימא בכלא בגופא בלבושא¹²⁰⁰ ובתכשיטהא (ובתכשיטאה) ואתקיים בה (בראשית ט טז) וראייתה לזכור ברית עולם (או) וולזמנין אית לאומנא תלמיד בקי¹²⁰¹ דישרר ליה לתקנא לון:</p>	<p>פסקות וקושיות, ולא מוצא להם פרוק, עד שיבא האומן ומפרק אותם את כל הספקות הללו שלהם, באותו זמן הלכה שהיא בת עולה לפני המלך שלימה בכל, בגופה בלבושה ובתכשיטיה, ומתקיים בה "וראייתה לזכור ברית עולם", ולפעמים יש לאומן תלמיד בקי שישלח לו לתקן אותם.</p>
<p>קמו בלהו ואמרו ודאי אנת הוא אומנא רעיא מהימנא דאתמר בכך משה קבל תורה מסיני ומתמן ואילך [כלה] וכלהו (כל) תלמידים [אינון] דילך מן יהושע עד סוף כל דרין הדא הוא דאמרינן ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים עד סוף בלהו תלמיד ובקי דילך מאן הוא הא (והא דהא) חזינא דאתמר הכל יהא מונח עד שיבא אליהו אמר לון ודאי הכי הוא דאיהו תלמיד חבר דעליה אתמר (במדבר כה יא) בן אהרן¹²⁰² הכהן כגוונא דאתמר באהרן (שמות ד טז) הוא יהיה לך לפה (דאיהי)</p>	<p>קמו כולם ואמרו, ודאי שאתה הוא האומן רועה הנאמן, שבך נאמר משה קבל תורה מסיני, ומשם ואילך כל התלמידים הם שלך, מיהושע ועד סוף כל הדורות, זהו שאמר ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, עד הסוף של כולם. התלמיד הבקי שלך מי הוא, הרי ראינו שנאמר הכל יהא מונח עד שיבא אליהו. אמר להם ודאי כך זה, שהוא תלמיד חבר, שעליו נאמר "בן אהרן הכהן", כדוגמא שנאמר באהרן, "הוא יהיה לך לפה"</p>
<p>כ/א</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>(אורייתא) הכי נמי בריה יהיה [לי] לפה דאיהי אורייתא דבעל פה בגין [דהיכי דהוינא בקדמיתא¹²⁰³ כבד פה] (דכי הוינא כבד פה בקדמין) וכבד לשון הכי¹²⁰⁴ יוקים לי קודשא בריך הוא כבד פה באורייתא דבעל פה וכבד לשון באורייתא שבכתב דלא ימרו¹²⁰⁵ אלין דלא אשתמודעין לי אחרא איהו ואליהו [הוא] יהיה לי לפה ייתי לתקנא כל אלין ספיקות ולפרקא לון בההוא זמנא זאת תורת העולה¹²⁰⁶ (ויקרא ו ב)</p>	<p>כך גם פנו יהיה לי לפה, שהיא התורה שבעל פה, משום שאיך שהייתי בראשונה כבד פה וכבד לשון, וכך יקים אותי הקדוש ברוך הוא כבד פה בתורה שבעל פה, וכבד לשון בתורה שבכתב, שלא יאמרו אלו שלא מכירים אותי, זה מישהו אחר. ואליהו הוא יהיה לי לפה, יבא לתקן את כל הספקות הללו וליישב אותם, באותו זמן זאת תורת העולה, הבת שהיתה בחוץ, שפלה בגלות, עולה על כל הדרגות שלמעלה, זהו שנאמר (משלי לא)</p>

¹¹⁹⁸ שנותנין לו בגד בחתיכה אחת והוא חותם מכאן ונותן לכאן ואם נותנין לאדם שאינו בקי דומה לו שהוא חסר וז"ש ותלמיד דלאו (יהל אור).

¹¹⁹⁹ באינון (דפ"ו).

¹²⁰⁰ בלבושהא (דפ"ו).

¹²⁰¹ ר"ל כמ"ש (חולין ז ע"א) מקום הניחו לו להתגדר בו, ורומז על אליהו שהוא יתרץ כל הקושיות והאומן מרע"ה כמ"ש וכן כל הת"ח תלמידיו (יהל אור).

¹²⁰² ר"ל שנאמר פנחס הוא אליהו בן אלעזר בן כו' ב"פ בן שהוא ג"כ בן אהרן מטסרא דנדב ואביהו כידוע. ור"ל כאן בן אהרן ברא כרע דאבוה, כמ"ש אצל אהרן שהו איהיה לו לפה שמרע"ה היה כבד פה, ור"ל שהיה אומר ההלכה בסתימות ואהרן מפרשה, כן יהיה לע"ל שאליהו יפרש דעכשיו מרע"ה כבד פה בגלות, ור"ל שאין עכישו הלכה ברורה במקום א' כמ"ש בגמ' (שבת קלח קלט) ומרע"ה בתוך הת"ח כמ"ש (יהל אור).

¹²⁰³ בקדמין (דפ"ק).

¹²⁰⁴ והכי (דפ"ו).

¹²⁰⁵ ר"ל, התורה החדשה שעתידה להתגלות, לא תהיה ח"ו תורה אחרת, אלא שעתידה להתפרש היטיב, לא כמו שהוא עכשיו, ויהיה חדשה לנו, ויאמר כל ההלכות כמ"ש אצלנו עכשיו, ואליהו יפרש, ולא יאמר ההלכה ברורה שלא יצטרך לפירוש, כדי שלא יאמרו שאינה התורה של עכשיו (יהל אור).

¹²⁰⁶ ר"ל זאת ברתא דמלכא, הלכה, וזה "תורת", שהיא עכשיו בגלות, שאין הלכה ברורה (יהל אור).

<p>ברתא דהות מהדקא שפלה בגלותא סליקת על כל דרגין ודלעילא הדא הוא דכתיב (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה¹²⁰⁷ וסליקן דילה תהא לאבא¹²⁰⁸ דאיהו לימינא חסד דביה הרוצה להחכים ידרים מתמן חכמ"ה כ"ח מ"ה¹²⁰⁹:</p>	<p>רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, ועלייתה תהיה לאבא, שהוא לימין של חסד, שבו הרוצה להחכים ידרים משם חכמ"ה כ"ח מ"ה.</p>
<p>אמר חד תנא בודאי בגין דא אתמר בך (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה בגין כלה דילך דלא יהא לך שלימו אלא בה [דכד] [וכד] אנת תהא שלימה [בה] אתמר בך [במדבר יב ח] פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות [ב]מראה כגוונא דכלה דאתפשטת מלבושהא ומתייחדת עם בעלה בק[י]רוב בשר ברמ"ח אברים דילה¹²¹⁰ ולא כסיאת אבר חד מינה והאי איהו במרא"ה רמ"ח בחושבן¹²¹¹:</p>	<p>אמר תנא אחד ודאי שבגלל כך נאמר בך "מוליך לימין משה", משום הכלה שלך שלא תהיה לך שלמות אלא עמה, שכאשר אתה תהיה שלם עמה נאמר בך "פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות". במראה, כדוגמת כלה שפושטת מלבושה ומתייחדת עם בעלה בקירוב בשר ברמ"ח איברים שלה, ולא מכסה אבר אחד שלה, וזהו במראה, רמ"ח בחשבון.</p>
<p>[אמר בוצינא קדישא בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו דאתמר בה אתחזי לך דאתמר ביה¹²¹² המראה הגדול¹²¹³ בסנה דאדכר ביה חמש זמני¹²¹⁴ הסנה וכעין¹²¹⁵ אתגלייא לך חיזו דא דרמ"ח¹²¹⁶ פקודין דאינון¹²¹⁷ בחמשה חומשי תורה] ולא בחידות דאינון לבושין דילה דבהון חזו כל נביאי דלית ארח לאתגלאה כלה בקירוב בשר אלא לחתן דילה בההוא זמנא יתקיים בהו (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו¹²¹⁸ ולא יתבששו כגון אדם ואשתו דכבר אתעבר ערבוביא בישא ערב רב קוישא בישא מעלמא דאינון [עריות] [עריין] דקודשא בריך הוא [ושכינתיה] עריות¹²¹⁹ דישראל:</p>	<p>אמר הנר הקדוש, בראשונה נראה לך המראה הזה שנאמר בו במראה, שהוא לך המראה הגדול בסנה, שנזכר בו חמש פעמים הסנה, וכעת התגלה לך המראה הזה ברמ"ח מצוות, שהם בחמשה חומשי תורה. ולא בחידות, שאותם לבושים שלה, שבהם ראו כל הנביאים, שאין דרך שתתגלה כלה בקרוב בשר אלא לחתן שלה, באותו זמן יתקיים בהם "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו", כמו אדם ואשתו שכבר העביר הערבוב הרע של ערב רב, קושיה רעה מן העולם, שהם העריות של הקדוש ברוך הוא ושכינתו, העריות של ישראל.</p>
<p>כל שכן עריין דילך רעיא מהימנא ומהלכה דילך דבגינייהו צריך לכסאה רזין דאורייתא כמה</p>	<p>כל שכן העריות שלך, רועה הנאמן, ומההלכה שלך, שבשבילם צריך לכסות את סודות התורה כמו שבארוה, "כבוד אלהים</p>

¹²⁰⁷ כמ"ש בתיקו"ז דהלכה למשה משסיני היא סלקא על כל דרגין (יהל אור), בפנימיותה, שהוא עתה נעלם בה, הנה היא באחדותה לעולם למעלה למעלה, ובסוד (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, והיא סליקת על כל דרגין דלעילא, כמ"ש (משלי לא כט) ואת עלית על כולנה (זוה"ק ח"ג כח ע"א), כי בהעלם הנה היא שורש הכל, כי היא עולה עד המלכות דא"ס, וכמ"ש ברע"מ פינחס (רנו ע"ב), ועי' פ' תרומה (קנח ע"א) ופ' בראשית (כד ע"א ע"ב), ותלוי עלייתה למעלה וגילוי אחדותה בהמלכות דא"ס כאשר יושלם תיקונהא בכל הג' תיקונים שאמרנו לעיל (כללים ח"ב נ ע"ב).

¹²⁰⁸ שמשם התורה, חכמה עילאה כמש"ו (יהל אור).

¹²⁰⁹ ר"ל, שהיא כח מלכות שנק' מ"ה, גימ' אדם, חיה הרביעית (יהל אור).

¹²¹⁰ הם רמ"ח פקודין, שהוא יודע כל רזין וטעמין דלהון באתגלייא (יהל אור).

¹²¹¹ (נ"א אתחזי לה דאתמר ביה) (נוסף בדפ"ו).

¹²¹² "אתחזי לך דאתמר ביה" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "במראה דאיהו לך".

¹²¹³ שנאמר ואראה את המראה הגדול, ונאמר "הגודל", לפי שהוא לימין משה, שמשם האל הגדול (יהל אור).

¹²¹⁴ נגד ה' חומשי תורה כמש"ו (יהל אור).

¹²¹⁵ ר"ל, ז"ש ומראה ולא בחידות, בתחלה במראה, ואח"כ ולא בחידות (יהל אור).

¹²¹⁶ ברמ"ח (דפ"ק).

¹²¹⁷ ולכן ראו כל הנביאים בחידות, כמ"ש (יחזקאל יז ב) חוד חידה (יהל אור).

¹²¹⁸ ר"ל, מרע"ה עם הלכה, שיגלה הכל בפירוש, ולא כמ"ש התורה עכשיו בלבוש הסיפורים, בשביל הע"ר, שלא ילמדו הפנים כמש"ו דבגינייהו (יהל אור).

¹²¹⁹ עריין (דפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאוקמוה (משלי כה ב) כבוד אלהי"ם הסתר דבר¹²²⁰ עד דמתעברין מעלמא ולית מלכים אלא¹²²¹ ישראל כמה דאוקמוה כל ישראל בני מלכים הם בהוא זמנא וכבוד מלכים חקור דבר [אמר] רעיא מהימנא בריך אנת לעתיק יומין דמתמן אנת כענפא דאתפשט מאילנא הכי נשמתין ענפא מנ[י]ה¹²²²:</p>	<p>הסתר דבר", עד שעוברים מן העולם, ואין מלכים אלא ישראל. כמו שבארוה, כל ישראל בני מלכים הם, באותו זמן וכבוד מלכים חקור דבר. אמר הרועה הנאמן ברוך אתה לעתיק הימים, שמשם אתה כענף שמתפשט מן האילן, כך הנשמות ענף ממנו.</p>
<p>תנאים ואמוראים [הא] (הם) ודאי עולה וחטאת¹²²³ ואשם תלת פקודין אינון תלת אבהן [שלמים מטרוניתא אתר דאיהו תשלומין דכלא כגוונא דיומא קדמאה¹²²⁴ דחג מי שלא חג ביום ראשון איין¹²²⁵ תשלומין¹²²⁶ לראשון ושאר יומין תשלומין זה בזה ובהון ווחסרון לא יוכל להמנות¹²²⁷ אבל] [אינון שלמים איהו מטרוניתא אבר דאיהו תשלומין דכל אבר בעינא¹²²⁸ דיומא קדמאה¹²²⁹ דחג מי שלא חג¹²³⁰] יום טוב הראשון של חג עליה¹²³¹ אתמר (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות והאי איהו חטאת דמעכב לעולה¹²³²:</p>	<p>תנאים ואמוראים, הרי ודאי עולה וחטאת ואשם הן שלש מצוות שלשה אבות, שלמים המלכה. (מקום שהוא תשלומים של הכל כדוגמת) אבר שהיא תשלומים של כל איבר, כדוגמת היום הראשון של חג, מי שלא חג ביום טוב ראשון אין לו תשלומים לראשון, ושאר הימים תשלומין זה בזה, ובהם "וחסרון לא יוכל להמנות", אבל מי שלא חג יום ראשון של חג, עליו נאמר "מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות", וזוהי החטאת שמעכבת את העולה.</p>
<p>(מאי טעמא) חטא איהו דכר חטאת נוקבא ולומנין דהא¹²³³ אתבסם חטאת ואתפרש מעולה בההוא שעיר¹²³⁴ דאתמר (במדבר כה טו) ושעיר עזים אחד לחטאת אשם תלוי אחיד בתרוייהו כמאן דאחיד לכאן ולכאן ואיהו תלוי באמצעיתא כגון הכל תלוי עד שיבא אליהו וואפריש¹²³⁵ (ומפריש) ליה מתמן הכי אשם תלוי איהו אחיד בתרוייהו עד דיהבין ליה מזונא דיליה שוחד דיליה¹²³⁶ ויתפרש מתמן ומתקרבין אברין דכלה דא לדא דהכי איהו אשם וחטאת כסרכות דאחידין בריאה ולא מניחין</p>	<p>(למה), החטא הוא זכר, החטאת נקבה, ולפעמים שהרי החטאת מתבשמת ונפרדת מעולה, באותו שעיר שנאמר "ושעיר עזים אחד לחטאת". אשם תלוי אחוז בשניהם, כמי שאוחז לכאן ולכאן, והוא תלוי באמצע, כמו הכל תלוי עד שיבא אליהו, ויפרידו משם. כך אשם תלוי הוא אחוז בשניהם, עד שנותנים לו את מזונו, השוחד שלו, ויפרד משם ומתקרבים האיברים של הכלה זה לזה, שכך הוא אשם וחטאת, כמו סרכות שאחוזות בריאה ולא מניחים אותה לפרוח, לעלות כלפי מעלה, לנשב ברוח הקודש.</p>

¹²²⁰ הוא הלכה הנ"ל, דבר ה' זו הלכה (יהל אור).

¹²²¹ בלא (דפ"ו).

¹²²² מקוב"ה (יהל אור).

¹²²³ עולה בימנא, וחטאת בשמאל, ואשם תלוי באמצע כמש"ו (יהל אור).

¹²²⁴ בתראה (יהל אור ולש"ו).

¹²²⁵ הן (יהל אור ולש"ו).

¹²²⁶ ונקט ב' הדעות שבגמ' (חגיגה ט ע"א) תשלומין לראשון ותשלמין זה לזה (יהל אור).

¹²²⁷ וכן בכל יום (יהל אור).

¹²²⁸ כגוונא (דפ"ק).

¹²²⁹ בתראה (יהל אור ולש"ו).

¹²³⁰ חג (דפ"ק).

¹²³¹ "מי שלא חג יום טוב הראשון של חג עליה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ביומא בתראה דחג מי שלא חג ביר"ט האחרון".

¹²³² עי' מלואים אות (י).

¹²³³ עי' מלואים אות (יא).

¹²³⁴ עי' מלואים אות (יב).

¹²³⁵ ויפריש (דפ"ו).

¹²³⁶ עי' הערה שלנו כו רע"ב בשם דע"ה ח"ב קנו ע"ב.

זהר ויקרא חלק א'

<p>לה לפרחא ולסלקא¹²³⁷ לגבי עילא לנשבא ברוחא דקודשא:</p>	
<p>שה איהו לעולה דכתיב (בראשית כב ז) ואיה השה לעולה ואתמר ביה (שמות יב ה) שה תמים זכר הדא הוא דכתיב (ויקרא ה טו) איש תמים והא צריך למשאל דהא [שה] (שור) איהו לימינא שעיר איהו לשמאלא דהיינו שעיר עזים אחד לחטאת ואית שעיר ואית שעיר אחד ליהו"ה ושעיר אחד לעזאזל והיינו דכתיב (ויקרא טז ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליהו"ה וגורל אחד לעזאזל:</p>	<p>השה הוא לעולה, שנאמר "ואיה השה לעולה", ונאמר בו "שה תמים זכר", זהו שנאמר "איש תמים". והרי צריך לשאל, שהרי שה הוא לימין, והשעיר הוא לשמאל, שהיינו שעיר עזים אחד לחטאת. ויש שעיר ויש שעיר. שעיר אחד לה', ושעיר אחד לעזאזל. והיינו שנאמר "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל".</p>
<p>ובההוא שעיר אתמר בעשו (בראשית כז יא) איש שעיר ודא כבד דנטיל כל אינון שמרים [דרם] (דמתמן) שחין אבעבועות פורחות ספחות¹²³⁸ וכל מיני צרעת והיינו דכתיב (ויקרא טז כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה ואינון עונות תם דאיהו לבא וכדין אתפרש [מ]לערבא בלבא וכדין אתבסס ואיהו כבד באילנין חובין ולא קל לסלקא לגבי יעקב איש תם חדו מארי מתניתין דמתיבתא דקא נחתי עם תנאין ואמוראין¹²³⁹:</p>	<p>ובאותו שעיר נאמר בעשו, "איש שעיר", וזה הכבד שנוטל את כל אותם השמרים של הדם, (שמשם) שחין אבעבועות פורחות ספחות וכל מיני צרעת, והיינו שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה", והם עונות תם, שהוא הלב, ואז נפרד מלהתערב בלב, ואז מתבשם והוא כבד בחטאים הללו, ולא קל לעלות אל יעקב איש תם. שמחו בעלי המשנה של הישיבות שירדו עם התנאים והאמוראים.</p>
<p>קם חד מנייהו ואמר¹²⁴⁰ רעיא מהימנא הב לי רשו למשאל בתר דזכינא למשמע מלין יקירין אלין מפומך דאורייתא דא [ד]נפקת מפומך (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים וכל הפצין לא ישוו בה ועם כל דא הלכה היא וללמוד אני צריך הא שעיר דעזאזל שפיר אשם תלוי באן אתר איהו אמר ליה בריך אנת ברי שפיר קא שאלת אלא מה עמודא דאמצעיתא אחיד [בין] (ביה) ימינא ושמאלא דאינון חסד וגבורה כגופא [דאחיד] (אחידא) בין תרין דרועין ודברא (בבר) נש או כנשר דאחידן ביה תרין גרפיין [לפרחא בהון וכיונה דאחידת בה תרין גרפיין] דאמתילת לאורייתא וגרפיין</p>	<p>קם אחד מהם ואמר רועה הנאמן תן לי רשות לשאל, אחר שזכיתי לשמוע דברים נכבדים אלו מפין, שהתורה הזו שיוצאת מפין "יקרה היא מפנינים וכל הפצין לא ישוו בה". ועם כל זה הלכה היא וללמוד אני צריך, הרי שעיר לעזאזל זה נאה, אך אשם תלוי באיזה מקום הוא. אמר לו ברוך אתה בני יפה שאלת, אלא מה העמוד האמצעי אחוזים בו ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה, כמו גוף שאחוז בין שתי הזרועות של האדם, או כמו נשר שאחוזים בו שתי כנפיים לפרוח בהן, וכמו יונה שאחוזים בה שתי כנפיים שנמשלה לתורה, וכנפיה</p>
<p>כח/ב</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	

¹²³⁷ לסלקא (דפ"ו).

¹²³⁸ ספחת (דפ"ו).

¹²³⁹ עי' בהגר"א בתיקו"ז נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין, ועי' זו"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרו"ן, ועי' ריש תיקו"ז: כד אתכנשו למעבד האי חבורא רשותא אתיהיב לון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן לנחתא בינייהו.

¹²⁴⁰ אמר (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>למצוות עשה, ובהן היא העולה ופורחת למעלה.</p>	<p>דילה למצות [עשה] ובהן היא העולה¹²⁴¹ ופרחת לעילא:</p>
<p>כך מצוות לא תעשה הן האסורים שלה, כמו ציפורים הנאחזות בפח, וכל האסורים שלה שמעכבות אותה מלפרוח נקראות סרכות, כמו הסרכות הללו שמעכבות את כנפי הריאה מלנשב, כך אשם, שישראל אחוזים בכנפי השכינה שהן חיות הכסא, שלא תהיה עולה בהם בזכויות של ישראל לקדוש ברוך הוא, ומעכבים אותה ומכבידים את כנפיה. חיי"ת חיי"ת החטאות שלהם ואשם אמם של ערב רב, הסרכה האחווה בכסא ששם המלכה, ולא מניחה אותה לעלות מן הגלות, והזכויות אחוזות בה להעלותה, ונשארת באויר כמו סרכה שתלויה באויר, וזהו העמוד האמצעי (שהוא אויר), כך אשם תלוי בצדיק שהוא אחוז בין שמים וארץ.</p>	<p>הכי פקודין דלא תעשה אינון תפישו דיל(י)ה כגון צפרים הנאחזים בפח וכל תפשיין דילה דמעכבין לה לפרחא אתקריאו סרכות כאלין סרכות דמעכבי לכנפי ריאה לנשבא הכי אשם¹²⁴² דישראל אחיד בגדפוי דשכינתא דאינון חיוון דכרסיא דלא תהא עולה בהון בזכוון דישראל לגבי קודשא בריך הוא ומעכבין [לה ומכבידין חיי"ת חיי"ת]¹²⁴³ (ומכבידין לה גדפהא) חטאות דלהון ואשם¹²⁴⁴ [אני] מא דערב רב סרכא אחידת בכרסיא דתמן¹²⁴⁵ מטרוניתא ולא מנחת לה לסלקא מגלותא וזכוון אחידן בה לסלקא אשתארת באוירא כגון סרכא תלויה באוירא ודא עמודא דאמצעיתא¹²⁴⁶ (דאיהו אוירא) הכי אשם תלוי בצדיק דאיהו אחיד בין שמיא וארעא:</p>
<p>החטאת היא יותרת הכבד, מכבידה עליה בחטאות של לכלוכים של חטאי ישראל, כדוגמת שהכבד מכביד על השמרים שהם דמים על העורקים של הלב, כך החטאות הללו מכבידות על כנפי השכינה שהן מצוות עשה שדומות לכנפי יונה, ולא תעשה כשהן מכבידות על עשה שהן כשחטאי ישראל מרובים מן הזכויות, נאמר בתורה שהיא גוף, "ותשלך אמת ארצה". והיא צווחת "נתנני ה' בידי לא אוכל קום", "נפלה לא תוסיף קום".</p>	<p>חטאת איהי¹²⁴⁷ יותרת הכבד אכבידת על(י)ה בחטאות דלכלוכין דחובין דישראל כגוונא דכבד¹²⁴⁸ מכביד [שמרים דאינון דמים] (דמים דאינון שמרים) על ערקין דלבא הכי (אלין) חטאות מכבידין על גדפוי דשכינתא דאינון פקודין דעשה דדמיין לכנפי יונה לא תעשה כד אינון מכבידין על עשה דאינון [כד] חובין דישראל מרובין מזכוון אתמר באורייתא דאיהו גופא (דניאל ה יב) ותשלך אמת ארצה ואיהי צווחת (איכה א יד) נתנני יהוה בידי לא אוכל קום (עמוס ה ב) (ו)נפלה לא תוסיף קום:</p>
<p>ולכן תיקנו תנאים ואמוראים תפלות במקום קרבנות, להעביר ממנה חטאות ואשמות, ולכן תיקנו תפלת שחרית כמו קרבן השחר, ותפילת מנחה כמו קרבן בין הערבים,</p>	<p>ובגין דא¹²⁴⁹ תקינו תנאים ואמוראים צלותין באתר דקרבנין לאעברא חטאות ואשמות מ[י]נה ובגין דא תקינו צלותא דשחרית [כקרבן] (בקרבת) השחר וצלותא דמנחה [כקרבן] (בקרבת) בין</p>

¹²⁴¹ וזהו העולה, שבא על מ"ע, דע"י סלקת. וחטאת, לשון ירידה כנ"ל, על מל"ת, שתופסה בגדפין, כמש"ו וע"ז נצטוו במ"ע ול"ת, ל"ת דלא ליהו להו אחיזה בגדפין, ומ"ע לסלקא היונה בגדפי', וז"ש מה יונה כנפי' כו' (יהל אור).

¹²⁴² חטאת (יהל אור). ר"ל, כמו הסרכות (יהל אור).

¹²⁴³ פ' חיה חיה מטטרון וסנדלפון חיות דמטרוניתא (דרך אמת). ר"ל, החיות דכרסיא בחטאת, שר"ת שלהן ח' (יהל אור).

¹²⁴⁴ שאשם אחוזה בגוף הכסא, כמו גוף היונה כנ"ל (יהל אור).

¹²⁴⁵ ר"ל, שגדפין דשכינתא אינון חיוון, אבל גוף השכינה א"א לומר ח"ו גופא ממש, דשם, והזר הקרב יומת, אלא גוף הכסא מקום השכינה, כמ"ש בפיקודין הנ"ל (יהל אור).

¹²⁴⁶ דסמכין לה בגלותא, והן מצד הבינונים, שהן תלויין ועומדין, מחצה זכיות ומחצה עוונות (יהל אור).

¹²⁴⁷ דתריין נוקבין בסט"א, נגד ב' ההי"ן בקדושה, חמה ולבנה, שעליהן נאמר וחפרה הלבנה כו'. ויותרת הכבד נוק' תתאה, כידוע מסטרא דרשעים, עונות מרובים, מורידה ח"ו למטה (יהל אור).

¹²⁴⁸ כשמתגבר מחלאת הלב, וכל הגוף (כמ"ש בריש כל מרעין כו'), ועיקר הלב, שהוא מרגיש יותר שהוא שכינה (יהל אור).

¹²⁴⁹ שחר נגד עולה, מנחה נגד חטאת, זמן הדין. ערבית נגד אשם תלוי, דרגא דיעקב, ולכך מתאכלין אברים ופדרים, מזונא דילי' כנ"ל (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הערבים וצלותא דערבית [כ]אמורים ופדרים דהוו מתאכלים כל הלילה, ושלשת האבות שתיקנו שלש תפלות כנגד המרכבה שהם קשורים בה כמו שבארוה האבות הן הן המרכבה שהם פני אריה אל הימין לארבעתם. (ע"כ) 1250:</p>	<p>ותפלת ערבית כמו אמורים ופדרים שהיו מתאכלים כל הלילה, ושלשת האבות שתיקנו שלש תפלות כנגד המרכבה שהם קשורים בה כמו שבארוה האבות הן הן המרכבה שהם פני אריה אל הימין לארבעתם.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) רבי חייא פתח 1251 (בראשית כב ז) ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו' ויאמר ויאמר תלת זמנין דיצחק ויאמר חד דאברהם אמאי הכי אלא שלש למעשה בראשית דאינון תלת דיצחק הוו וחד דאברהם ברביעי דכתיב הנני בני דחיקא (ס"א ודייקא) הנני וכתיב (שם א יד) יהי מארת ברקיע השמים מארת חסר ואי תימא ויאמר ויאמר יתיר אינון אלא אינון סתימין הוו במחשבה ואלין אתגליין מגו חשוכא ויאמר יצחק אל אברהם וכתיב (שם ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ויאמר אבי [וכתיב] (שם א ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (שם כב ז) ויאמר הנה האש (שם א ט) ויאמר אלהים יקוו המים (שם כב א) ויאמר הנני (שם א יד) ויאמר אלהים יהי מארת:</p>	<p>"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", רבי חייא פתח "ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו'", ויאמר ויאמר שלש פעמים של יצחק, ויאמר אחד של אברהם, למה זה כך. אלא שלשה למעשה בראשית שהם היו השלש של יצחק, ואחד של אברהם ברביעי שנאמר הנני בני דחוק (ודוקא) הנני. ונאמר "יהי מארת ברקיע השמים", מארת חסר, ואם תאמר ויאמר ויאמר הם יותר, אלא שהם היו סתומים במחשבה, ואלו התגלו מתוך החשכה. "ויאמר יצחק אל אברהם", ונאמר "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". "ויאמר אבי", ונאמר "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים". "ויאמר הנה האש", ויאמר אלהים יקוו המים. "ויאמר הנני", ויאמר אלהים יהי מארת".</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>[ועוד] אש תמיד תוקד על המזבח (ויקרא ו ו) דא אורייתא 1252 דאתמר בה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהוה לא תכבה ודאי דעבירה אינה מכבה תורה אבל עבירה מכבה מצוה. ומי שעושה עבירה שמכבה מצוה שהיא נר, כך מכבה את נרו שנאמר בה 'נר ה' נשמת אדם מגופו', וזהו כבוי שנשאר הגוף בחשכה. וכך מי שמסלק שכינה ממקומה גורם כבוי (לכל העולם) וחשיכה לאותו מקום, וחשיכה היא עבירה,</p>	<p>ועוד "אש תמיד תוקד על המזבח וגו'", זו התורה שנאמר בה "הלא כה דברי כאש נאם ה'". לא תכבה ודאי, שעבירה אינה מכבה תורה, אבל עבירה מכבה מצוה. ומי שעושה עבירה שמכבה מצוה שהיא נר, כך מכבה את נרו שנאמר בה 'נר ה' נשמת אדם מגופו', וזהו כבוי שנשאר הגוף בחשכה. וכך מי שמסלק שכינה ממקומה גורם כבוי (לכל העולם) וחשיכה לאותו מקום, וחשיכה היא עבירה,</p>

1250 קיא ע"א והתנחלתם אותם פקודא לעבוד בעבד כנעני (דרך אמת).

1251 ידוע, כי ד' דרגין הן אותיות השם, בין בדכורא בין בנוק', בדכורא ג' דחסדים יה"ו, וא' דגבורה, ה' תתאה. ובנוק' להיפוך, וכאן (במזבח) [במזרח] דנוק' ד' גומריין דלקמן (ל ע"א) והן ג' דיצחק וא' דאברהם, ג' ויאמר אמר יצחק, וא' אמר אברהם, ויאמר יצחק אל אברהם שנכלל באברהם, והוא, יהי אור ויהי אור, שהן אברהם ויצחק, כמ"ש בח"א טז ע"ב, ויאמר אבי נכלל אברהם ביצחק, והוא סוד רקיע בתוך המים, כמ"ש בזו"ח נח ע"א, מים איהו לימינא כו', וכדין מים כו', ויאמר הנה האש הוא יבשת המים (ר"ל, יקוו המים ותראה היבשה – נראה שהיא הגהת הרמ"ש) ויאמר הנני אמר אברהם, הוא חטף קמץ (ס"א הוא יהי מראת), וז"ש למעלה מארת חסר כתיב, וכמ"ש נח ע"ב, משום דהוא דנוק', והן (כסדר) שאמר (ל ע"א) חד לסטר מזרח כו' עד דרום (יהל אור).

1252 שנאמר בה, והגית בו יומם ולילה (יהל אור).

1253 ר"ל לא שהנשמה נכבית בעצמה, אלא שהנשמה מסתלקת מגופיה, והיא כפיי' לגופי', כמו נר, שאין האור בעצמו נכבה, אלא שמסתלק מהפתילה, והוא כבוי לפתילה. וכ"ה בשכינה כמ"ש, דח"ו אצלה, לא יגורך רע, אלא שמסתלקת ח"ו, מאתרה שהוא הכסא, ומנשמתא שהוא ג"כ אתרה, והכל א', שהנשמה חצובה משם. וכשמכבה הפתילה, לא דיו שגורם לפתילה חשך, אלא שמאפיל לכל הבית. כן גורם חשך בכסא, וכן לכל העולמות, שמאירין הכל ממנה. וכן בעולם הזה שמאירין מהנשמה של האדם, מגיע חשך לכלם, וז"ש הא גרים כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(מאתר הא) גרים כבוי (לכל העולם) וחשוכא להווא אתר וחשוכא איהי עבירה¹²⁵⁴ (שם ל) ושפחה כי תירש גבירתה וסליקו¹²⁵⁵ דמצוה מסטרא דעמי הארץ להון¹²⁵⁶ מכבה [מצוה] לקיים בהון (ש"א ב ט) ורשעים בחשך ידמו אבל לגבי מארי תורה לית ליה כבייה עולמית בהון בגין דנהרין לה¹²⁵⁷ בכמה רזין דאורייתא דאור [ר"ז] אתקרי ומצות דאורייתא ד[מ]קיימין לה רבנן תורה איהו לגבייהו לילה ויומם לא תכבה עלייהו בגין דמקיימין בה (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה:</p>	<p>"ושפחה כי תירש גברתה". ועליית המצוה מצד של עמי הארץ מכבה להם את המצוה, לקיים בהם "ורשעים בחושך ידמו", אבל לבעלי תורה אין לה כבייה עולמית בהם, שמאירים לה בכמה סודות של התורה, שאור נקרא ר"ז, ומצוות התורה שמקיימים אותן חכמים, זו תורה לגביהם, לילה ויומם לא תכבה עליהם, משום שמקיימים בה "והגית בו יומם ולילה".</p>
<p>ועשן דסליק מפומייהו במילי דאורייתא איהו עשן המערכה דמסדרין לה [ומעריכין לה] לגבי בעלה [ומעריכין לה] כגון (במדבר ח ב) בהעלותך¹²⁵⁸ את הנרות דאתמר בהון (שמות כז כ) להעלות נר תמיד¹²⁵⁹ ובעשן המערכה [וענן] הקטרת דאורייתא עשן דילה יתער ומלכא (מלכא) לגבי חכמתא דאיהו כמוחא כגוונא [דעננא] (בעננא) דאתערותא דעננא מלבא הדא הוא דכתבי¹²⁶⁰ (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ ולבתר והשקה את כל פני האדמה הכי יתער עשן מבינה דאיהו כלבא¹²⁶¹ דאוקמוה לגבי(ה) הלב מבין וסליק לגבי חכמה דאיהו:</p>	<p>והעשן שעולה מפיהם בדברי תורה הוא עשן המערכה, שמסדרים אותה ועורכים אותה לבעלה, כמו "בהעלותך את הנרות" שנאמר בהם "להעלות נר תמיד", ובעשן המערכה ובענן הקטורת, שהתורה הוא העשן שלה, יתעורר מהלב לחכמה שהוא כדוגמת מח, כמו הענן שהתעוררות של הענן היא מהלב, זהו שנאמר "ואד יעלה מן הארץ", ואחר כך "והשקה את כל פני האדמה". כך יתעורר עשן מבינה שהיא בלב, שבארוה אצלו הלב מבין, ועולה לחכמה שהיא</p>
<p>כט/א</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>אבמוחא (כמוחא) ומאי עשן דא [דעת] (דא) עמודא דאמצעיתא (דעת) לב מבין דעת¹²⁶² לבתר דנחית עשן חכמה לגבי בינה דאינון דא לשמאלא ודא לימינא איהו נחית מלא מאבא ואימא מלא י"ה¹²⁶³ לאוקדא עצים דאינון תלמידי חכמים מסטרא דעין חיים דאינון אברים דגופא דתמן ה' העצים ודאי לאוקדא לון בשלהובין דאורייתא</p>	<p>(במח) כמו מח. (ומה) ומי העשן, זה (דעת) העמוד האמצעי דעת. לב מבין דעת. אחר שיורד עשן חכמה לבינה, שהם זה לשמאל וזה לימין, הוא יורד מלא מאבא ואמא, מלא י"ה, לשרוף עצים שהם תלמידי חכמים מצד של עין החיים, שהם איברים של הגוף, ששם ה' העצים ודאי. לשרוף אותם בשלהבות התורה,</p>

¹²⁵⁴ ר"ל, החושך הוא אינו הסתלקות האור לבד, כמו שסוברין קצת בני אדם. אלא כיון שמסתלק האור, בא החושך, שהשם עשה הבדלה ביניהם שלא ישכנו יחד, ולאום מלאום יאמץ, וכן למעלה באה עבירה שהוא חשך ושורה, ושפחה כו' (יהל אור)

¹²⁵⁵ ר"ל, המצוה שכינה מסתלקת משם, וזהו דווקא לע"ה (יהל אור)

¹²⁵⁶ בדוגא דידהון במקום אחיזת נשמתן למעלה, אבל בת"ח אין יכול העבירה לסלקא המצוה כמש"ו (יהל אור).

¹²⁵⁷ ר"ל, לשכינה שנקרא מצוה (יהל אור).

¹²⁵⁸ ר"ל, דסלקין הנר לגבי בעלה, ששם האור רזין כנ"ל, דאו"ר גימ' ר"ז, לכך אין יכול לכבות (יהל אור).

¹²⁵⁹ ר"ל, תמיד, והגית כנ"ל (יהל אור).

¹²⁶⁰ ר"ל שהענן עולה מן הארץ, ואח"כ יורד ומשקה, כן העשן עולה אל המוח, ואח"כ יורד ומשקה כל הגוף כידוע (יהל אור).

¹²⁶¹ בלבא (דפ"ו).

¹²⁶² עי' מדרש אותיות רבי עקיבא: למ"ד אל תקרא למד אלא לב מבין דעת מלמד שהלב שקול כנגד כל אבריו של אדם וכו' ששנים עשרה דברים יש בו באדם ואלו הן לב מבין דעת ותבונה. ועי' בהגר"א בתיקו"ז נה ע"ד: ואמר לב מבין כו', ואמרו לב יודע לב רואה ר"ל בזה דלב כוללת כל חב"ד דכוללין הכל.

¹²⁶³ עי' מלואים אות (ג).

<p>דאתמר ב(י)ה (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה בשלהובין דנר מצוה ברחימו¹²⁶⁴ (ע"כ):</p>	<p>שנאמר בה "הלא כה דברי כאש נאם ה'", בשלהבות של נר מצוה באהבה.</p>
<p>פקודא¹²⁶⁵ להקריב בכל יומא תמידין ואבתריה להדליק אש הדא הוא דכתיב אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) ואבתריה תרומת הדשן ואבתריה קרבן נדר או נדבה תנאים ואמוראים כל אלין תמידין אינון מדות דקודשא בריך הוא דצריכי למהוי לון נייחא ואף על גב דכל ספירן כלהו חד מכל מקום כל ספירה וספירה ממנא על שבתות וזמנין ויומין טבין וההיא מדה דשלטנותא דההוא זמנא כל ספירן אתכלילו בה ואתקריאו כלהו על שם ההיא מדה בחסד חסדים בגבורה גבורות והכי בכל מדה:</p>	<p>מצוה להקריב בכל יום תמידים, ואחריו להדליק אש, זהו שנאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ואחריו תרומת הדשן, ואחריו קרבן נדר או נדבה. תנאים ואמוראים, כל אלו תמידים הם מדותיו של הקדוש ברוך הוא, שצריכים להיות להם נחת, ואף על גב שכל הספירות כולן אחת, מכל מקום כל ספירה וספירה ממונה על שבתות וזמנים וימים טובים, ואותה מדה ששולטת באותו זמן, כל הספירות נכללות בה, וכולן נקראות על שם אותה מדה, בחסד חסדים, בגבורה גבורות, וכך בכל מדה.</p>
<p>ואית השבתת מלאכה כגון שור דאית ליה עול וחמור דאית ליה משאוי בין עול מלכות שמים כגון תפילין בין עול מלכות [הרשעה] (וכו')¹²⁶⁶ כפום עובדיהו באלין יומין אית לון השבתת מלאכה ונייחא [מאן דלא אתעסק באורייתא ובפקודין אית ליה עול מלכות הרשעה]¹²⁶⁷ ומאן דאתעסק באורייתא ובפקודין אית לון עול מלכות שמים דאיהי ה' בתראה מלכות שמים אתקריאת עול מצות איהי ודאי בגין דבה אתבריאו כל בריין דשמיא וארעא¹²⁶⁸ הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם [בה' בראם]:</p>	<p>ויש השבתת מלאכה כמו שור שיש לו עול, וחמור שיש לו משא, בין עול מלכות שמים כמו תפילין, בין עול מלכות הרשעה כפי מעשיהם. בימים הללו יש להם השבתת מלאכה ומנוחה, מי שלא עוסק בתורה ובמצוות יש לו עול מלכות הרשעה, ומי שעוסק בתורה ומצוות יש לו עול מלכות שמים, שהיא ה' אחרונה שנקראת מלכות שמים. עול מצוות היא ודאי, משום שבה נבראו כל הבריות של שמים וארץ, זהו שנאמר "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" בה' בראם.</p>
<p>וכד ייתי שבת ויום טוב נחתת בינה דאיהו יהו"ו על ה' דאיהו מלכות שמים נשמה יתרה ואיהו (שמות לב טז) חרות על הלוחות אנכי ביציאת מצרים ופרישת גדפהא על ברתא ועל משריין</p>	<p>וכשיבא שבת ויום טוב, יורדת בינה שהיא יהו"ו על ה' שהיא מלכות שמים, נשמה יתרה, והיא "חרות על הלוחות". אנכי ביציאת מצרים, ופורשת כנפיה על הבת, ועל המחנות שלה, ויש להם מנוחה. ונאמר במרכבותיו של</p>

¹²⁶⁴ תרומה קנז ע"ב תנאין ואמוראין (דרך אמת). עי' ח"ב קפב ע"ב שמשמע שזה גבורות. ועי' לקמן רל ע"א שזה דווקא בתפילה, ולא בתורה, וצ"ע. ועי' פת"ש נתיב הקלי' פתח כו: אמרו (סוכה נב ע"ב) [תנא דבי רבי ישמעאל אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ] אם אבן הוא [נימוח דכתיב הוי כל צמא לכו למים וכתיב אבנים שחקו מים אם ברזל הוא מתפוצץ דכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע], וכו', נימוח ע"י מים חסדים של הדעת, ואם ברזל הוא בסוד כבד כועס, מתפוצץ ע"י אש התורה עט' דגבורות שנא' (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש כו', ועי"ש נתיב קיצור אב"ע פתח ט: יסוד האש התשוקה והאהבה ליוצרו ולקיום מצותיו ולעסק התורה כמ"ש (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש וגו', ואמרו ג"כ בתלמידי חכמים (תענית ד' ע"א) אורייתא הוא דמרתחי להו, וכן ענין הכעס וקנאה לנקום מרשעים ולבער החוטאים.

¹²⁶⁵ שייך לדף [קו] (קי) ע"ב (דרך אמת).

¹²⁶⁶ עכ"ם (דפ"ו).

¹²⁶⁷ עכ"ם (דפ"ו).

¹²⁶⁸ הוא מה שאמרו רז"ל (מנחות כט ע"ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא בה' בראם, והוא בה' בתראה דהשם הוי"ה ב"ה וכמ"ש ב"ה וכו"ש ב"ה וכו"ש (פ' צו כט ע"א) דה' בתראה הוא מלכות שמים, ובה אתבריאו כל בריין דשמיא וארעא, והיא הה' דהבראם, וכן הוא בפ' תזריע (דף מג ע"א) ובאד"ז (דף רצח ע"א). ומה שאמרו (מנחות כט ע"ב) העוה"ב נברא ב' והעולם הזה נברא בה', ר"ל כי בינה שהיא ה' עלאה, והיא העוה"ב (ע' זהר שמות דף כז) (הקדו"ש נא ע"ב), והוא כמ"ש הרב בטנת"א (ריש פרק ג) כי כל העולמות נבראו ע"י כ"ב אותיות שבהמלכות. והוא ע"י הרל"א שערים שבהכ"ב אותיות, כי הם כולם בהמלכות דאצילות, ומהם נבראו כל העולמות ב"ע (הקדו"ש סח ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דיל(י)ה ואית לון נייחא ואתמר במשריין דסמא"ל ונחש (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך אות תפילין ואות שבת ואות דיומין טבין ואות ברית כלהו שקילין:</p>	<p>סמא"ל ונחש, "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", אות תפילין, ואות שבת, ואות ימים טובים, ואות ברית, כולם שקולים.</p>
<p>ואית אות דשד"י דאיהו מטטרו"ן עבד וכמה עבדין (ד)תליין מניה דממנא על אלין דעבדין פקודי על מנת לקבל פרס מטטרו"ן ומשריין דיליה ממנן עלייהו בגינייהו אתמר (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואתך אבל אינון דעבדין פקודין שלא על מנת לקבל פרס אינון (בנוין) (כבר) דמלכא ומטרוניתא ואינון כתרין ותגין [על] (ל)רישא דעבדין ביומין דחול ובגינייהו אתמר ודאשתמש בתנא חלף והזר הקרב [לגבייהו] יומת דשבתות אתקריאו לגבי עבדין:</p>	<p>ויש אות של שד"י שהוא מטטרו"ן עבד, וכמה עבדים תלויים ממנו, שממונה על אלו שעושים מצוות על מנת לקבל פרס, מטטרו"ן והמצוות שלו ממונים עליהם, בשבילם נאמר "למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואתך". אבל אותם שעושים מצוות שלא על מנת לקבל פרס, הם בני המלך והמלכה, והם הכתרים והתגים על הראש העבדים בימות החול, ובשבילם נאמר ודאשתמש בתנא חלף, והזר הקרב אליהם יומת, שנקראים שבתות אל העבדים.</p>
<p>ובגין דא אם כבנים אם כעבדים אם כבנים דאתמר בהון (דברים יד א) בנים אתם ליהוה אלהיכם אם כעבדים (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים ולא שאר אומין אבל אינון חייביא דלא משתדלין באורייתא ומצוות ולית עלייהו עול תורה ועול תפילין ושאר פקודין אינון עבדין לאומין דעלמא ומשתעבדין בהו כנון (דברים ו כא) עבדים היינו לפרעה במצרים ואי נטרי שבתות וימים טובים אתמר בהו ויוציאנו יהוה אלהינו ויתקיים בהו (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך חמור בתורה ובמצוות וינפש בן אמתך ובהמתך עם הארץ בהמה אקרי¹²⁶⁹ ולבתר דייעול גרמיה תחות אדם בתורה יתקיים ביה (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהוה אם [הוא] כסוס דרכיב עליה מאריה וסביל ליה ולא מבעט [במאריה] [למאריה]:</p>	<p>ולכן אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים שנאמר בהם "בנים אתם לה' אלהיכם", אם כעבדים "כי לי בני ישראל עבדים", ולא שאר האומות. אבל אותם הרשעים שאין עוסקים בתורה ובמצוות, ואין עליהם עול תורה ועול תפילין ושאר מצוות, הם עבדים לאומות העולם ועוסקים בהם, כמו "עבדים היינו לפרעה במצרים". ואם שומרים שבתות וימים טובים, נאמר בהם "ויוציאנו ה' אלהינו", ויתקיים בהם "למען ינוח שורך וחמורך", חמור בתורה ובמצוות. "וינפש בן אמתך ובהמתך", עם הארץ נקרא בהמה, ואחר שיכניס את עצמו תחת אדם בתורה, יתקיים בו "אדם ובהמה תושיע ה'", אם הוא כמו סוס שרוכב עליו אדונו וסובל אותו ולא בועט באדונו.</p>
<p>ומאי סבילו דעם הארץ לתלמיד חכם בגין דתלמיד חכם כיום שבת צריך איהו דלית ליה מדיליה ואי עם הארץ סביל ליה בממוניה ואתנהיג ביה כפום רעותיה לשמשא ליה (ו)לאתנהגא בפקודין כפום רעותיה יתקיים ביה אדם ובהמה תושיע יהוה יושיע ליה משוד וגזלה יושיע ליה [ממלאך המות] (ממדת הדין) דלא שליט עליה וישחוט ליה בסכין פגום [דיליה וכל מאן דשחיט בסכין פגום נבלה איהו] (ודאתמר ביה) (שמות כב ל) לכלב תשליכון אותו דאיהו סמא"ל:</p>	<p>ומהו הסבל שעם הארץ לתלמיד חכם, משום שתלמיד חכם כמו יום השבת הוא צריך שאין לו משלו. ואם עם הארץ סובל אותו בממונו, ונוהג בו כפי רצונו לשמש אותו, ולהתנהג במצוות כפי רצונו, יתקיים בו אדם ובהמה תושיע ה', יושיע אותו משוד ומגזלה, יושיע אותו ממלאך המות, שלא ישלוט עליו, וישחוט אותו בסכינו הפגומה. וכל מי שנשחט בסכין פגומה, הוא נבלה, שנאמר בו "לכלב תשלוך אותו", שהוא סמא"ל.</p>

¹²⁶⁹ הרשעים נמשלו לבהמות כמ"ש בחולין (ה ע"א) מן הבהמה להביא בני אדם שדומים לבהמה, מכאן אמרו מקבלין קרבנות מפושעי ישראל כו'. וכן (שם ע"ב) מסיק הגמרא שם דכל היכא דכתיב בהמה לחודיה גריעותא הוא ע"ש, וכן הוא בזוה"ק (בראשית מז ע"א) בהמה ורמש וחיתו ארץ אלין שאר עמים עכו"ם כו', וכן ברע"מ (פ' צו דף כט ע"א) עם הארץ בהמה אקרי, וכ"ז הוא משום ששורש העופות הם מהחסדים ושורש הבהמות הם מהגבורות וכנז' (דע"ה ח"ב מו ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ונפש דתלמיד חכם אתקריאת שבת מלכתא נפש יתירה דשבת [ועונג דיליה נשמת חיים ורוח שכלי ואינון (נ"א ואית) נשמה יתירה] (עונג דיליה נשמת חיים ורוח שכלי והכי נשמה יתר) רוח יתירה על נשמה ורוחא ונפשא דאינון עבדין דשלטין בגופא דיומין דחול נשמה יתירה נשמת כל הי¹²⁷⁰ כתר בראש צדיק דאיהו יום שבת:</p>	<p>והנפש של תלמיד חכם נקראת שבת המלכה, נפש יתרה של שבת, והעונג שלה נשמת חיים, ורוח שכלי, והם נשמה יתרה רוח יתרה על נשמה, ורוח ונפש שהם עבדים ששולטים בגוף של ימות החול, נשמה יתרה נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, שהוא יום השבת.</p>
<p>[ובחאי] (בכל ה) נשמה יתירה תהלל יה דאינון אבא ואימא דעלה אתמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך בגין דאיהו מרכבה לעלת העלות דאיהו מכוסה ולא שליט עליה עינא ובגין דא עין לא ראתה רוחא יתירה נהר דנפיק מעדן מבין אבא ואימא ומהלכו [חמש] מאה שנין ומטי לשתי תאה דאיהו צדיק להשקות את הגן דאיהו נפש יתירה מלכות שמא¹²⁷¹ [נ"א כנשמה] דשלטא ביומין דחול (א) ועלו (ב) עבד יהו"ה איהי מכסא הכבוד כמה דאוקמוה:</p>	<p>ובנשמה היתרה הזו תהלל יה, שהם אבא ואמא, שעליהם נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך", משום שהיא מרכבה לעילת העילות, שהוא מכוסה ולא שולטת עליו העין, ולכן עין לא ראתה. רוח יתרה, הנהר שיוצא מעדן מבין אבא ואמא, ומהלכו חמש מאות שנה, ומגיע לששי שהוא צדיק, להשקות את הגן, שהיא נפש יתרה מלכות. הנשמה ששולטת בימות החול על עבד ה' היא מכסא הכבוד כמו שבארנו,</p>
<p>כט/ב</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>מארי מתניתין כל הנשמות [גזורות] מתחת כסא הכבוד¹²⁷² ורוח דשלטא ביומי דחול על עבד יהו"ה איהי מעבדא דמלכא מטטרוין כליל שית סדרי משנה ואיהי שש מעלות לכסא ונפש דשליט בחול איהי מכסא דין סנדלפון תכלת שבציצית כמעשה לבנת הספיר:</p>	<p>בעלי המשנה כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד, ורוח ששולטת בימות החול על עבד ה', היא מעבד המלך מטטרוין, כולל ששה סדרי משנה, והיא שש מעלות לכסא. והנפש ששולטת בימות החול היא מכסא דין סנדלפון, תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר.</p>
<p>אבל ברתא דמלכא בפסח איהי נפש השכלית ליל שמורים מצה שמורה ורוח שמור לקבליה איהי יום טוב ואיהי יום שבת זכור ושמור בגין דאיהי אצילות ממלכות:</p>	<p>אבל בת המלך בפסח היא נפש השכלית, ליל שמורים, מצה שמורה, ורוח שמור, כנגדה היא יום טוב, והיא יום שבת, זכור ושמור, משום שהיא אצילות ממלכות.</p>

¹²⁷⁰ רמב ע"ב (דרך אמת).

¹²⁷¹ נשמה (דפ"ק).

¹²⁷² עי' ספר הליקוטים - פרשת האזינו: ודע, כי יש מקום שקורא אותנו בנים למקום, ויש מקום שקורא אותנו עבדים, לסוד ד' עולמות אב"ע. כי יש נשמה לנשמה, ונשמה ורוח ונפש, ע"ד אב"ע זה למעלה מזה. ומי שהוא מאצילות, נקרא בחינת בנים. ובת למעלה מכסא הכבוד, ומתלבשת בנשמה, מבריאה החצובה מתחת כסא הכבוד. ועל זה הכסא אדם מלמעלה, ומשם הנשמה לנשמה, הנקרא אדם. והאחרת, שהיא הנשמה הנקרא דמות אדם. ותחתיה עולם היצירה, הוא עולם המלאכים, הוא הרוח מלבוש לנשמה, ושם הוא הרקיע, שעל ראש החיות, הנושאים הכסא. ושם הם מקום השרפים עומדים, והמלאכים, כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. ותחתם הנפש הבהמית, מלבוש הרוח מעולם הגלגלים, ותחתם הד' יסודות אש רוח מים עפר, ומשם הוא העור והבשר והגידים, שהם מלבוש חיצון לנפש. וכולם רמוזים בד' אותיות השם, שבכל אות ברא עולם. וזהו רמז בנפשו הוא, ונפש בדם. ר"ל, כי הכל ברשות האדם, אם ירצה יעשה החומר נפש, או להפך, ע"כ. עי' בהגר"א בתז"ח יז ע"ב כזוהר עד חיותא - ר"ל שהאופנים הן נפש, וחיות רוח. "אל אשר יהיה שמה הרוח כו' כי רוח החיה באופנים". וזוהר הרקיע הוא רקיע שע"ג החיות, שמשם נשמתא, ששם הכסא כמ"ש וממעל לרקיע כו' דמות כסא, ומן הרקיע הזה הנשמות, כמ"ש (זהר ח"ג כט ע"ב) הנשמות חצובות מתחת כסא הכבוד, והוא מזה הרקיע. ועי' רמ"ז לקמן צה ע"א: הוא בת"ת זעיר, במקום שמסתיים יסוד אמא, ושם מאיר אורה ומתגלה יסוד אבא.

<p>והכי ת"ח בניו דמלכא ומטרוניתא¹²⁷³ אתקריאו שבתות¹²⁷⁴ וימים טובים ולית לון מדילהון דלאו אינון בני [נ"א בעלי] מלאכה¹²⁷⁵ כשאר עבדין בני דחולין אנרא דילהון בעלמא דיין ובעלמא דאתי לענגא לון בכל מיני מאכל ומשתה ולאוקרא לון בלבושין שפירין כגוונא דשבת דאתמר ביה כבדהו בכסות נקיה כל מה דעבד בר נש לשבתות וימים טובים אית למעבד לון ומאן דמחלל [שבת] (לון) חייב סקילה [ו]הכי מאן דאשתמש בתגא חלף והכי הוא המשתמש במי ששונה הלכות דמחלל תורתיה וכל שכן והמבזה (דמבזה) ליה כאילו מבזה שבתות ומועדות ואוקמוה מארי מתניתין כל המבזה את המועדות כאילו כופר בעיקר:</p>	<p>וכך תלמידי חכמים בני המלך והמלכה נקראו שבתות וימים טובים, ואין להם משלהם שאינם בעלי מלאכה, כמו שאר העבדים, בני החולין, שכרם בעולם הזה ובעולם הבא לענג אותם בכל מיני מאכל ומשתה ולכבדם בלבושים יפים, כמו ששבת שנאמר בה כבדהו בכסות נקיה, כל מה שעושה אדם לשבתות וימים טובים יש לעשות להם, ומי שמחלל שבת חייב סקילה, וכן מי שמשמש בכתר חולף. וכך מי שמשמש במי ששונה הלכות שמחלל את תורתו, וכל שכן המבזה אותו כאילו מבזה שבתות ומועדות, ופרשוה בעלי המשנה כל המבזה את המועדות כאלו כופר בעקר.</p>
<p>וכגוונא דכל מאני בית המקדש אתקריאו¹²⁷⁶ קדש הכי כל אינון דמשמשי תלמידי חכמים אתקריאו קדש ותלמידין) דרב דאינון לקבל אברים ודגופא (דגופיה) אתקריאו קדש קדשים¹²⁷⁷ ורוא דמלה קא רמיז בהון (שמות כו לג) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים ומטטרו"ן את ומשריין דילך צריכין לקרבא לון קרבנא קדם יהו"ה בכל ליליא עשייה לקבל עליה עול מלכות שמים דא קבלת יסורין דעניות לתלמידי חכמים איהו מות לגופא דבעירין דמוזנא דאורייתא איהו מוזנא דנשמתא ורוחא ונפשא שבליים דאינון כהן לוי וישראל כהן ביה י' חכמה ודאי לוי ביה ה' (ב)תבונה ישראל ביה דעת ודא ו' נפש יתירה ה' בתראה:</p>	<p>וכדוגמת שכל כלי בית המקדש שנקראו קודש, כך כל אותם שמשמשים תלמידי חכמים נקראים קודש, ותלמידי רב שהם כנגד אברי הגוף נקראו קודש קדשים, וסוד הדבר רמוז בהם "והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קודש הקדשים", ומטטרו"ן אתה ומחנותיך צריכים להקריבם קרבן לפני ה' בכל לילה, עשיה לקבל עליו על מלכות שמים, זו קבלת יסורים של עניות לתלמיד חכמים שהוא מות לגוף הבהמות, שמזון התורה הוא מזון של הנשמה ורוח ונפש השכליים, שהם כהן לוי וישראל, הכהן בו י' חכמה ודאי, הלוי בו ה' תבונה, ישראל בו דעת וזו ו', נפש יתרה ה' אחרונה.</p>
<p>[רמ"ח מצות עשה] ושס"ה לא תעשה ותורה דא אדם הדא הוא דכתיב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם ודא כליל שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א האי איהו אורייתא מוזנא לאדם בארבע אנפין דיליה מוזנא דבעירין נהמא וחמרא ובשרא וכל מיני פירות (קהלת ז יד) זה לעמת זה עשה האלהים:</p>	<p>רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, ותורה זו אדם, זהו שנאמר "זאת התורה אדם", וזה כולל את השם המפורש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, זוהי התורה מזון לאדם בארבע הפנים שלו, מזון הבהמות לחם ויין ובשר וכל מיני פירות, "זה לעומת זה עשה האלהים".</p>

¹²⁷³ נמחק במ"מ.

¹²⁷⁴ כל המצות שאדם עושה באמצע השבוע, או אם קורא בתורה הרבה, אז יש לו אפילו בחול תוספת קדושה, כל מה שיכול עם הארץ, וכללות בני האדם, להשיג בתוספת שבת, כמ"ש רשב"י, ת"ח יש לו בכל יום נפש של עם הארץ שביום השבת (פרי עץ חיים - שער השבת א).

¹²⁷⁵ עי' ברכות ה ע"א לא כל א' זוכה לב' שלחנות.

¹²⁷⁶ ואתקריאו (דפ"ו).

¹²⁷⁷ האמנם ענין הכסא הוא ענין ג' אורות שנמשכין ויורדין מן אימא דמקנא בכורסא בג"ס כנז' בתיקונים (כד ע"ב), ואותם השלש אורות הם נשמת הבריא, והם הנק' כסא הכבוד, והם נקראים קודש קדשים, קדש חד, קדשים תרין, הא תלת (שעה"כ יד ע"ד). ענין המצוה הזאת לייחד אנשים לעבוד ה' ולעסוק בתורתו כמו שהיה הענין בכהנים שנאמרו להם לכו עבדו את ה', וכל מחסורכם עלינו רק לא ימוש ספר וכו' ויהיו במינינו דוגמת הכהנים אז נגלות חרפת מצרים מעלינו כמש"ה כי חק לכהנים וכו' וברע"מ נתן טעם לזה ת"ח בניו דמלכא וכו' ויתר השכר למחזיקים בה בפ' ויחי דף רמו מאן דסעידי למארי דאורייתא נטיל ברכאן מעילא וכו', ובפ' דיני גזירות אמרו ע"ה אינם חיים וכו' מצאתי להם תקנה מן התורה ואתם הדבקים וכו' (מ"מ).

<p>וצריך בר נש לקרבא בכל ליליא קרבן נפשא ורוחא ונשמתא דבעירן קדם יהו"ה ויתודה בכמה מיני ודויין ויסלק לון במחשבתיה קרבנא קדם יהו"ה לאפקא לון בקריאת שמע (בלב אחד) לקמי קודשא בריך הוא ויפיק רוחיה דדפיק בערקין דלבא נפש יכוון בשריפתה ובשחיתתה ובנחירתה דהו נחירין כבנייא¹²⁷⁸ הדא הוא דכתיב (ויקרא ה ח) ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל אוהיינו חנק ותלתא [מיתות] אלין (מיתתן) הו כמרה סומקא ירוקא אוכמא דאינון בכבד במרה בטחול ואינון כתלת קליפין דאנווא [וקודם דא] (קודם) יתקן מזבח אבנים ויכוון למעבדה סקילה ממרה חוורא דשלטת בכנפי ריאה באינון סרכות דאלין בעירן תפוסין תמן ונחיתת אשא תכלא וישצי לון ויהון חיון ובעירן ועופין דכיינ לקרבא ליהו"ה ולשריית שמיה עליהו בההוא זמנא יתקיים בהו (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים ויהון כסוסיא דרכיב מאריה [עלייהו] הדא הוא דכתיב (חבקוק ג ח) כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה ובההוא זמנא (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה:</p>	<p>וצריך אדם להקריב בכל לילה קרבן נפש ורוח ונשמה של בהמות לפני ה', ויתודה בכמה מיני וידויים, ויעלה אותם במחשבתו, קרבן לפני ה' להוציא אותם בקריאת שמע (בלב אחד) לפני הקדוש ברוך הוא, ויוציא את רוחו שדופק בעורקי הלב הנפש, יכוון בשריפתה ובשחיתתה ובנחירתה, שהיו הכהנים נוחרים, זהו שנאמר "ומלק את ראשו ממול ערפו, ולא יבדיל", והיינו חנק. ושלוש המיתות הללו היו כמו מרה אדומה ירוקה ושחורה, שהם בכבד במרה ובטחול, והם כשלש קליפות האגוז. וקודם לכן יתקן מזבח אבנים, ויכוון לעשות סקילה ממרה הלבנה ששולטת בכנפי ריאה, באותן סרכות שאותן הבהמות תפוסות שם, ויורדת אש תכלת ומכלה אותם, ויהיו החיות והבהמות והעופות טהורים לקרב לה', ולהשרות שמו עליהם. באותו זמן יתקיים בהם, "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים", ויהיו כמו סוס שאדונו רוכב עליו, זהו שנאמר "כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה". ובאותו זמן "אדם ובהמה תושיע ה'".</p>
<p>ות"ח איהו שקיל לכל מארי תורה והכי צריך למהוי שקיל גרמיה מסטרא דאורייתא ומסטרא [דאברים] (דאברהם) דגופא צריך למישקל גרמיה לכל עמי הארץ כמה דאוקמוה מארי מתניתין לעולם יראה אדם עצמו כאילו כל העולם כלו תלוי [בו ויכוין בנפשיה ורוחיה ונשמתיה]¹²⁷⁹ (עליו ויכוין ברוחיה) למעבד לון קרבנין עם כל בני עלמא וקודשא בריך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה ובדא אדם ובהמה תושיע יהו"ה קמו כלהו תנאין ואמוראין לגביה ואמרו כלהו בקלא חדא אנת הוא רעיא מהימנא דאית לך רשו למעבד כל דא דאנת שקיל לכל ישראל ובגין דא שלח לך קודשא בריך הוא בינייהו (ע"כ)¹²⁸⁰:</p>	<p>והתלמיד חכם שקול לכל בעלי התורה, וכך צריך לשקול עצמו מצדה של התורה ומצד האיברים של הגוף, צריך לשקול עצמו לכל עמי הארץ, כמו שבארוה בעלי המשנה, לעולם יראה אדם עצמו כאלו כל העולם כלו תלוי בו, ויכוון בנפשו וברוחו ובנשמתו לעשות אותם קרבנות עם כל בני העולם. והקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, ובוזה אדם ובהמה תושיע ה'. קמו כל התנאים והאמוראים אליו ואמרו כולם בקול אחד, אתה הוא הרועה הנאמן שיש לך רשות לעשות את כל זה שאתה, שקול ככל ישראל ולכן שלח אותך הקדוש ברוך הוא ביניהם.</p>
<p>תוספתא:</p>	
<p>זאת¹²⁸¹ תורת העולה (ויקרא ו ב) (על מוקדה) אמר רבי חייא האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דא מחשבה</p>	<p>"זאת תורת העולה", אמר רבי חייא את הפסוק הזה בארנו בצורה הזו, זאת תורת זו כנסת ישראל, העולה זו מחשבה רעה שעולה על רצונו של אדם להסיטו מדרך האמת, היא העולה היא היא שעולה ומסטיין את האדם ורוצה לשרוף אותו</p>

¹²⁷⁸ כהניא (דפ"ו).

¹²⁷⁹ וברוחיה ובנשמתיה (דפ"ק).

¹²⁸⁰ קכא ע"ב מבן שלשים שנה וכו' (דרך אמת).

¹²⁸¹ נדפס לעיל דף כו ע"א ובפרשת פקודי רלט ע"ב (דרך אמת).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רעה¹²⁸² דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסמא ליה מארחא דקשוט היא העולה היא היא דסלקא ואסמיה ליה לבר נש בעי לאוקרא ליה:</p>	
<p>ל/א</p>	
<p>תוספתא:</p>	
<p>בנורא בגין דלא יתיהיב ליה דוכתא לאסמא ובגין כך (ויקרא ו ב) על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל דאיהי זאת לאתדכאה בר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור איהו אתר לאוקרא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון [ב]ההוא נורא דדליק ומעברי שלטניהון מעלמא ובגין דלא [תשלוט אצטריך] [ישלטון] על מוקדה כל הלילה וא[ת]כפייא ולא שלטא (ע"כ):</p>	<p>באש כדי שלא ינתן לו מקום להשטין, ולכן "על המזבח כל הלילה". מי הלילה, זו כנסת ישראל, שהיא "זאת" לטהר את האדם מאותו רצון על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף את כל אלו שלא עומדים בקיומם, שהרי מכניסים אותם לאותה אש בוערת ומעבירים את שליטתם מן העולם, וכדי שלא תשלוט צריך על מוקדה כל הלילה ותכנע ולא תשלוט.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>כתיב (מ"א יט יא) והנה יהו"ה עובר וגו'¹²⁸³ ורוח גדולה וחזק וגו' רוח גדולה דאמרן¹²⁸⁴ וכתיב (שם) לא ברוח יהו"ה ואחר הרוח רעש דכתיב (יחזקאל ג יב) ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול הרי רעש אבתריה דרוח ואחר הרעש אש דא הוא דכתיב (דניאל ז י) נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו' רבי יצחק אמר היינו דכתיב (יחזקאל א יג) ודמות החיות¹²⁸⁵ (ו)מראיהן כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק¹²⁸⁶ ואחר האש קול דממה דקה קול דא קול בתראה דהיא דממה דלית לה מלה פרטא אלא היא דממה מגרמה¹²⁸⁷ וכד מתכנשי עלה היא אשתמע בכלהו עלמין וכלהו</p>	<p>נאמר "והנה ה' עובר וכו' ורוח גדולה וחזק וגו'", רוח גדולה שאמרנו, ונאמר לא ברוח ה'. ואחר הרוח רעש שנאמר "ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול", הרי רעש אחר הרוח. ואחר הרעש אש, זהו שנאמר "נהר די נור יוצא ושופע מלפניו וגו'". רבי יצחק אמר היינו שנאמר "ודמות החיות מראיהם כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש", ומן האש יוצא ברק, ואחר האש קול דממה דקה, הקול הזה קול אחרון שהוא דממה שאין לה דבר פרטי, אלא היא דוממת מעצמה. וכשמתכנסים עליה היא נשמעת בכל העולמות, וכולם מזדעזעים ממנה. דממה דקה למה היא דקה, משום (שהיא) (שבאה) הקטנה מכולן.</p>

¹²⁸² עי' חלק ב' רלט ע"ב. ועי' ז"ח מו ע"ב: ובסטר שמאלא קיימא דרגא אחרא דבסטר מסאבא דאקרי אוף הכי מחשבה ואקרי מחשבה רעה. בגין דדרגא דעלה איהו רע ובג"כ איקרי מחשבה רעה. הכא קיימא כל רעותין בישיין וכל הרהורין בישיין וכל בישיין דעלמא. ועי' שעה"ק פו ע"ב.

¹²⁸³ והוא סיום המאמר הנ"ל, ג' של רוח כו', ורביעי דממה מסט' דחסד, והוא ג"כ כסדר הנ"ל, רוח הוא רוח קדים (מזרח), רעש ואשמע אחרי, אחרי דייקא (מערב הנק' אחור – נראה מהרמ"ש) (ס"א ואש הוא צפון) ואות הרביעית (ס"א ה' אחרונה) בסט' דחסד (דרום) וכאן הוא סוד בת היתה לו לאברהם אבינו (דרום) (ס"א ו' הנ"ל) [ועי' בז"ח שיה"ש דף נח ע"א ותבין זה כמשחז"ל שיתין מחוללין ויורדין עד תהום – נראה מהרמ"ש] (יהל אור).

¹²⁸⁴ עי' בפ' בראשית דף טז ע"א מ"ש שם באריכות שהם נגד ג' קלי' רוח סערה ענן ואש מתלקחת וכן אלו הם ג' רוח גדולה רעש אש (מ"מ).

¹²⁸⁵ פי' שהחיות הם בקדושה לפנים מהד' קלי' ומ"ש הוא מתהלכת בין החיות פי' המלכות מתהלכת בין החיות שהיא המחיה אותם כמ"ש בפ' בראשית, ומ"ש ונוגה לאש, פי' שהנוגה הוא לפנים מן האש, שהאש היא קלי' ג' ונוגה היא רביעי (מ"מ).

¹²⁸⁶ פי' בהיקות הקדושה הוא מתגלה מתוך האש, וטעם שלא אמר שהוא מתגלה מתוך הנוגה, לפי שהנוגה הוא קלי' דקה, ויש בה טוב בכלל המוח חשיב לה, וכמ"ש בפ' יתרו על פ', ומתוכה כעין החשמל מתוך האש ומתוכה ומגוה. ומ"ש, ואחר האש קול דממה דקה, פי' המלכות נק' קול דממה דקה כדמפרש הזהר, והיא אחר האש. ומה שלא הזכיר נוגה, הוא מטעם הנ"ל, א"נ י"ל מ"ש רבי יצחק, ודמות החיות בא לפרש אש שאחר הרעש, הם החיות שהם כנחלי אש, וא"כ רוח גדולה ורעש ג"כ, הם בחי' דקדושה, ולפי זה הכא הפך מ"ש בפ' בראשית שהם ג' קלי' (מ"מ).

¹²⁸⁷ פי' דלית לה מגרמה כלום אלא מה דיהבי לה וז"ש וכד מתכנשי עלה וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מזדעזעי מנה דממה דקה אמאי היא דקה בגין [דאיהי] (דאתיא) זעירא מכלא:</p>	
<p>רבי חייא אמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) דא אשו דיצחק¹²⁸⁸ דכתיב (בראשית כב ו) הנה האש והעצים והיינו אש תמיד דקיימא תדיר והעצים אלין עצים דאברהם¹²⁸⁹ דכתיב (ויקרא ו ה) ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר תנן מאשא דיצחק נגיד ומטי להאי מזבח ונפיך גומרא חד לסטר מזרח¹²⁹⁰ וגומרא חד לסטר מערב וגומרא חד לסטר צפון וגומרא חד לסטר דרום לארבע זווין דמדבחה וכהנא אסחר לה לארבע זווין:</p>	<p>רבי חייא אמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", זה אשו של יצחק, שנאמר "הנה האש והעצים", והיינו אש תמיד שעומדת תמיד. והעצים, אלו העצים של אברהם, שנאמר "וביער עליה הכהן עצים בבקר בבקר". שנינו מהאש של יצחק שופע ומגיע למזבח הזה, ויוצאת גחלת אחת לצד מזרח וגחלת אחת לצד מערב וגחלת אחת לצד צפון וגחלת אחת לצד דרום לארבע קרנות המזבח, והכהן מסובב אותה לארבע קרנות.</p>
<p>במדבחה (במזרח) אית כבש חד בדרגין ידיעין¹²⁹¹ ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עלאה¹²⁹² מגו שית חד¹²⁹³ ובשעתא דאינון גומרין מטו לארבע זווין חד זיקא אתער ונחית לההוא תהומא עלאה ובההוא אתר¹²⁹⁴ אית חיילין חיילין דאמרי קדוש¹²⁹⁵ בקל רב¹²⁹⁶ עלאה ומסטר אחרא אמרי קדוש בקל נעימותא¹²⁹⁷ עלאה ומסטר אחרא חיילין אחרנין דאמרי קדוש וכן לארבע זווין שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זוויה אשתכח ועלייהו חד ממנא וכלהו מתלבשי אפודא וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחה לקב(י)ל תתאי:</p>	<p>במזבח (במזרח) יש כבש אחד בדרגות ידועות, והדרגה התחתונה מגיעה ויורדת לתהום העליון. מתוך שש אחת, ובשעה שאותן הגחלים מגיעות לארבע הקרנות, רוח אחת מתעוררת ויורדת לאותו התהום העליון, ובאותו מקום יש צבאות צבאות שאומרים קדוש בקול גדול עליון, ומצד אחר אומרים קדוש בקול נעימות עליונה, ומצד אחר צבאות אחרים שאומרים קדוש, וכן לארבע הקרנות. שש מאות אלף רבבות צבאות בכל קרן נמצאים, ועליהם ממונה אחד וכולם לובשים אפוד, ועומדים לסדר עבודת המזבח כנגד התחתונים.</p>
<p>באתר אחרא אשתכחי גלגלי ימא דנהמין ונחיתין בדרגין ידיעין ותמן חיילין אמרין בקל נעימותא (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהוה ממקומו</p>	<p>במקום אחר נמצאים גלי הים שנוהמים ויורדים בדרגות ידועות, ושם צבאות שואמרים בקול נעימות "ברוך כבוד ה' ממקומו". וכולם משבחים בשירה ולא</p>

¹²⁸⁸ פי' הגבורות שבאים מהגבורה הנק' יצחק למלכות שהיא המזבח (מ"מ)
¹²⁸⁹ פי' החסדים שבאים מחסד הנק' אברהם, ומ"ש הכתוב, הנה האש והעצים, ר"ל שהגבורות התחברו עם
החסדים להמתק (מ"מ).
¹²⁹⁰ דע כי המזבח הוא פרצוף הנוקב', וגג המזבח התפארת שלה, ושם יורד אשא דיצחק סוד גבורה א'
הכוללת הה"ג בגוה. ואח"כ עולים ומתפשטים בה באור חוזר כנודע. נמצא גומרא חד לצד מזרח היינו גבורה
חד שנשארת בת"ת ואח"כ משם נתפשטו בשאר הג' קצוות חסד גבורה נ"ה והם ארבע קצוות המזבח (זהר
הרקיע).
¹²⁹¹ פי' הם ו' מעלות לכסא דבריא ודרגא תתאה היינו יסוד דבריא וז"ש ונחית לתהומא עילאה
שמתלבשת בראש היצירה והוא חסד דיצירה כי ביצירה לא נתגלו ג"ר כנזכר בדרוש אב"ע (זהר הרקיע).
¹²⁹² בריאה ששם השרפים, וגלגלי ימא יצירה ששם החיות, וחיילין אלין האופנים בעשיה, וגומרין הן ה'
גבור' שעיקרן ד', דנו"ה נכללים כחדא (בסוד יצחק ד' בני"ם – נכתב על הגליון). ואח"כ מסט' דימינא כו' ה"ח
ומתבסמא עלמא (יהל אור). והוא ביסוד דבינה דנוק' דבריא והיא נק' תהומא רבא כי יסודה למטה הוא
תהום התחתון (יהל אור). וב' נוק' בינה ומלכות הן ב' תהומין, ובשניהן הוא הדעת וכמ"ש (משלי ג כ) בדעתו
תהומות נבקעו, שנבקע הפה והוא תהום עילאה, ויסודה שהוא פה של מטה תהום התחתון, וע"ש (לב ע"ב)
ואית בס"א דתהומין סלקין כו' (בהגר"א על תיקו"ז מד ע"ב).
¹²⁹³ הוא יסוד (יהל אור).
¹²⁹⁴ הוא כנגד חסד אית חיילין וכו' ובחסד עצמו מתפרשין לד' כמ"ש בריש פ' ויקרא (זהר הרקיע).
¹²⁹⁵ והוא בריאה ששה השרפים כידוע, והכל בנוק' (יהל אור ובהגר"א בתיקו"ז מד סע"א), ועי' תז"ח ב ע"ג.
¹²⁹⁶ נגד חסד דחסד (זהר הרקיע). מסט' דדרום שנקרא גדול (יהל אור).
¹²⁹⁷ נגד גבורה אמר קל נעימותא סוד השיר גבורה גלגלי ימא היינו גבורה דמלכות דיצירה הנק' ים (זהר
הרקיע), ובצפון "קל נעימותא" נעים זמירות (יהל אור).

<p>וכלהו משבחי בשירתא ולא משתככי ביממא ובליליא וכלהו מסדרי שבחא בקל נעימותא באתר אחרא משתכחי היילין היילין קיימין בדהילו בזיע ברתת כמה דאת אמר (שם א יח) ונגה להם ניראה להם¹²⁹⁸ וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחא דלעילא:</p>	<p>שוקטים ביום ובלילה, וכולם מסדרים שבח בקול נעימות. במקום אחר נמצאים צבאות צבאות עומדים בפחד בזיע ברתת, כמו שנאמר "ונגה להם ויראה להם", וכולם מסתכלים אל אותו מזבח שלמעלה.</p>
<p>ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחא כמה זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר ומתלהטין מנייהו כמה תקיפין מארי דחילא גיברין דעלמא ואלמלא דכהנא קאים על מדבחא ומסדר אעין לא יכיל עלמא למיקם קמייהו מאלין גומרין וזיקין דנפקין¹²⁹⁹ מתלהטין גביהון דאינון חיוון כמה דאת אמר (שם יג) ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים מסטרא דימינא דאינון חיוון אתער רוחא דהא¹³⁰⁰ מלעילא [נשיב] ויתיב בההוא אשא ומתלהטא ומתבסמא ולהיט ושכיך בזיווא יקרא ונהיר לכמה היילין דקיימין בסטרא דימינא מסטרא דשמאלא אתער רוחא אחרא תקיפא מתבר טנרין ונשיבו (ויתיב) בההוא אשא ואתתקף ואתגבר כדין אתלבש מניה ההוא מסטרא דשמאלא ונהיר (ס"א ולהיט) לכמה היילין דקיימין לההוא סטר וכן לארבע סטרין לארבע משריין וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק על מדבחא:</p>	<p>ובשעה שמגיעה האש של יצחק על גבי המזבח, כמה רוחות עולים ויורדים לכל צד, ולוהטים מהם כמה תקיפים בעלי כח גיבורים של העולם. ואלמלא שהכהן עומד על המזבח ומסדר עצים, לא יכול העולם לעמוד לפניהם, מאלה הגחלים והזיקים שיוצאים לוהטים על גביהם של אותן חיות, כמו שנאמר "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים". מצד ימין של אותן החיות מתעוררת רוח אחת מלמעלה נושבת, ויושבת באותה האש ומתלהטת ומתבשמת ולוהטת ושוככת בזיו מכובד, ומאירה לכמה צבאות שעומדים בצד ימין. ומצד השמאל מתעוררת רוח אחרת חזקה משברת סלעים ונושבת (ויושבת) באותה האש, ומתחזקת ומתגברת, ואז מתלבשת ממנה אותה רוח שמצד שמאל ומאירה (ולוהטת) לכמה צבאות שעומדים באותו צד. וכן לארבעת הצדדים לארבע מחנות, וכולם מתבשמים בשעה שהכהן עולה על המזבח.</p>
<p>אמר רבי אבא תרין מדבחאן אינון לתתא ותרין לעילא חד פנימאה דכלא</p>	<p>אמר רבי אבא שני מזבחות הם למטה ושנים למעלה, אחד פנימי של הכל</p>
<p>ל/ב</p>	
<p>דמתקריב ביה קטרת פנימאה ודקה קשורא דמהימנותא¹³⁰¹ וכהנא עלאה מכלא¹³⁰² אתקשר ונ"א אקטרו קטורתא דא בקשורא דמהימנותא ודא אתקרי מזבח הזהב ומהכא אתקשר ואתקשר קשורא דמהימנותא בחד קשרא וחד מדבחא אחרא¹³⁰³ ואקרי מזבח הנחשת ודא הוא לבר (ס"א רברבא עלאה) ומיכאל השר הגדול מקריב עליה קרבנא נייחא דקב"ה ולתתא מזבח הזהב ומזבח הנחשת בדא קטרת ובדא חלבין ואמורין ועל דא כתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב ולא כתיב שמן וחלבין ואמורין ישמח אף על גב דאתבסמותא</p>	<p>שנקרבת בו הקטורת הפנימית ודקה, קשר האמונה, והכהן העליון מהכל קושר (מקטיר) את הקטורת הזו בקשר האמונה, וזה נקרא מזבח הזהב. ומכאן נקטר ונקשר קשר האמונה בקשר אחד. ומזבח אחד אחר שנקרא מזבח הנחשת, וזהו בחוץ (גדול עליון) ומיכאל השר הגדול מקריב עליו קרבן ניחוח של הקדוש ברוך הוא. ולמטה מזבח הזהב ומזבח הנחשת, בזה קטורת ובזה חלבים ואמורים, ועל זה נאמר "שמן וקטורת ישמח לב", ולא כתוב שמן וחלבים ואמורים ישמח, אף על גב שהם התבשמות של הרוגז והדין. אבל שמן וקטורת הם שמחת הכל, ולא מצד הרוגז והדין.</p>

¹²⁹⁸ והכל במלכות דבי"ע (בהגר"א בתיקו"ז מד ע"ב).

¹²⁹⁹ פי' מאלו הגחלים וניצוצי אש בוערות גבי החיות מהאש (רח"ו).

¹³⁰⁰ אור ז"א המתלבש ביצירה (זהר הרקיע).

¹³⁰¹ פי' ע"י הקטרת מתקשרים הספירות כולם (מ"מ).

¹³⁰² פי' חסד דז"א (מ"מ).

¹³⁰³ פי' מלכות דאצילות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דרוגזא ודינא אינון אבל שמן וקמרת חדותא דכלא איהו ולא מסטרא דרוגזא ודינא:</p>	<p>והמזבח הזה שהוא פנימי של קטורת (שהם פנימיות הקטרת), דקה בדקות של הכל בקשר האמונה, נקרא קול דממה דקה. ומשום שהוא המזבח הפנימי שנקשר בקשר האמונה. מזבח אחר נקרא מזבח החיצון, והפנימי נקרא מזבח ה', האחר נקרא מזבח הנחשת כמו שנאמר "מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל וגו'". רבי יוסי אמר מכאן "וכליל על מזבחך", שנים, ונאמר "על מזבחותי לרצון".</p>
<p>רבי אבא אמר כתיב (שמות יז טו) ויבן משה מזבח¹³⁰⁹ וגו' לקבל ההוא פנימאה בנה¹³¹⁰ האי ועל דא אתקרי יהו"ה נסי מהו נסי דרשים רשימא דאת קיימא [קדישא]¹³¹¹ דבשעתא דעמלק אתא לא(ת)עברא האי רשימא קדישא מנייהו [דישראל] האי מזבח קיימא לקבליה לנקמא ההוא נוקמא דאת קיימא ועל דא אתקרי (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית ודא א(ת)תקנת להו לישראל רשימא קדישא ומשה בנה לקבל האי מזבח וקרי ליהו (ואקרי) יהו"ה נסי¹³¹² ודא הוא מזבח פנימי¹³¹³ (מ"א יט יג) קול דממה דקה ועל דא (ויקרא ו ו) אש תמיד תוקד על המזבח וגו' אש דאשתכח תדירא ומאי איהו אשא דיצחק וכדין שמא דא אדנ"י וכד יסדר עלה כהנא ואינון אעיזן אתבסמא בשמא יהו"ה¹³¹⁴ וקרינן לה בשמא דרחמי יהו"ה וקרינן לה [בשמא יהו"ה] בשמא דרחמי ולזמנין קיימא כגוונא דא ולזמנין קיימא כגוונא דא¹³¹⁵ רבי שמעון אמר¹³¹⁶</p>	<p>רבי אבא אמר כתוב "ויבן משה מזבח וגו'", כנגד אותו פנימי בנה את זה, ועל זה נקרא ה' נסי. מה זה נסי, שרשם את הרושם של אות הברית הקדוש, שבשעה שעמלק בא להעביר את הרושם הקדוש הזה מישראל, המזבח הזה עומד כנגדו, לנקום אותה נקמה של אות הברית, ולכן נקרא "חרב נוקמת נקם ברית". וזו התקינה לישראל רושם קדוש, ומשה בנה כנגדה מזבח וכו' וקרא לו ה' נסי, וזהו מזבח הפנימי, "קול דממה דקה". ועל כן "אש תמיד תוקד על המזבח וגו'", אש שנמצאת תמיד, ומיהו, האש של יצחק. ואז השם הזה אדנ"י, וכשיסדר עליו הכהן אותם עצים, הוא מתבשם בשם וקוראים לו בשם הרחמים, י"י, וקוראים לה בשם הזה, ולפעמים עומדת כדוגמא זה, ולפעמים עומדת כדוגמא זה. רבי שמעון אמר שנים היו, והפנימי עומד על אותו אחד שבחוק, וממנו נזון ונקשרים זה עם זה.</p>

1304 פי' הכא מפ' קול דממה דקה, היא בינה, לפי שהיא נעלמת יותר. הפך מ"ש לעיל שהיא מלכות (מ"מ).
 1305 דאיהו (דפ"ו).
 1306 פי' מדלא ניקדו בפתח [אלא בסגול] ש"מ תרי (מ"מ).
 1307 לשון הפסוק הוא "מזבחי" וכן הגיה המקדש מלך בדברי הזוה"ק עצמם.
 1308 פסוק הוא בישעיה (נו ז) וזבחייהם לרצון על מזבחי, ויליף לה מהניקוד כמו בפ' א', מדלא נקוד מזבחי אלא מְזַבְּחֵי (מ"מ).
 1309 שמרע"ה כשהיה בונה מזבח בעולם הזה, היה מתקן מדת המלכות שהיא נגד בינה (מ"מ).
 1310 האי פי' נגד הבינה (מ"מ).
 1311 פי' מלכות עשתה רושם ועמידה למילה ע"י הנקמה דעמלק (מ"מ).
 1312 פי' כנגד הבינה בנה המזבח, ומ"ש ואיקרי ה' ניסי, פי' ה' שהיא מלכות, נתקנה ועשתה הנקמה בשביל המילה הנק' נס (מ"מ).
 1313 פי' קאי על הבינה כדלעיל (מ"מ).
 1314 נמחק בדפ"ק.
 1315 פי' כשיש בה גבורות נקראת אדנ"י, וכשיש בה חסדים נקרא בשמא דהו"ה (מ"מ).
 1316 פי' מסייע לר' אבא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תרי הוו ופנימאה קיימא על ההוא דלבר ומנה אתון ואתקשרא דא בדא:</p>	
<p>זה קרבן אהרן (ויקרא ו יג) רבי חזקיה פתח (תהלים קמה יז) צדיק יהו"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו צדיק יהו"ה בכל דרכיו הא תנינן כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דמאריהון¹³¹⁷ ולא יסטו¹³¹⁸ מארחייהו לבר¹³¹⁹ דהא בכל יומא ויומא דינא תלי בעלמא¹³²⁰ בגין דעלמא על דינא אתברי וקיימא¹³²¹ ועל דא בעי בר נש לאסתמרא מחובוי דלא ידע זמנא דדינא שריא עלוי יתיב בביתיה דינא שריא עלוי נפק מביתיה לבר דינא שריא עלוי ולא ידע אי יתוב לביתיה אי לאו נפק לארחא על אחת כמה וכמה דהא כדין דינא נפקא קמיה הדא הוא דכתיב (שם פה יד) צד(י)ק לפניו יהלך בגין כך בעי לאקדמא וולמבעיו רחמי קמי מלכא בגין דישתזיב מן דינא בשעתא דשריא בעלמא דהא כל יומא ויומא שריא דינא בעלמא הדא הוא דכתיב (שם ז יב) ואל זועם בכל יום:</p>	<p>"זה קרבן אהרן", רבי חזקיה פתח "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו". צדיק ה' בכל דרכיו, הרי שנינו כמה יש לבני אדם להתבונן בכבוד רבונם, שלא יסטו מדרכם החוצה, שהרי בכל יום ויום הדין תלוי בעולם, משום שהעולם נברא ועומד על הדין, ולכן צריך אדם להשמר מחטאיו, שלא ידע את הזמן שהדין שורה עליו, יושב בביתו, הדין שורה עליו, יוצא מביתו החוצה הדין שורה עליו, ולא ידע אם ישוב לביתו ואם לא. יוצא לדרך על אחת כמה וכמה, שהרי אז הדין יוצא כנגדו, זהו שנאמר "צדק לפניו יהלך", לכן צריך להקדים ולבקש רחמים מלפני המלך כדי שינצל מן הדין בשעה שהוא שורה בעולם, שהרי בכל יום ויום שורה הדין בעולם, זהו שנאמר "ואל זועם בכל יום".</p>
<p>השתא אית למימר הא תנינן ואתערו חברייא אל בכל אתר¹³²² חסד הוא כמה דאת אמר (דברים י יז) האל הגדול ודא נהירו דחכמה עלאה¹³²³ ואת אמרת¹³²⁴ ואל זועם בכל יום שביק קרא כל אלין שמהן ואחיד בהאי אי הכי לא קיימין מילי ועוד דכתיב (ישעיה ט ה) אל גבור או נוקים ליה דינא או נוקים ליה רחמי אלא הכי שמענא חייביא מהפכי</p>	<p>עתה יש לומר, הרי שנינו והתעוררו החברים, "אל" בכל מקום חסד הוא, כמו שנאמר "האל הגדול", וזה אור של חכמה עליונה. ואתה אמרת ואל זועם בכל יום. הפסוק עזב כל אלו השמות ואחז בזה, אם כן לא עומדים הדברים. ועוד שנאמר "אל גבור", או שנעמיד אותו בדין או שנעמיד אותו ברחמים. אלא כך שמענו, הרשעים מהפכים</p>

¹³¹⁷ לבעבור תהיה יראתו על פניהם לבלתי יחטאו, שהיראה סבה להרגיז יצר הטוב על יצר הרע וללכת דרך ישרה בעבודת הבורא (אור יקר).

¹³¹⁸ אחר שתהיה דרך היראה דרכם, צריכים ליזהר שלא לנטות ממנה (אור יקר).

¹³¹⁹ לצד חוץ מן הדרך, אמנם לצד פנימה להרבות בכל יום סייגים וגדרים ועבודות זו היא העבודה השלמה שהדרך רחב והאדם נכנס בה בכל יום יותר פנימה אם יוסיף בעבודה (אור יקר).

¹³²⁰ עתים ידועים ביום שהדין תלוי בעולם ממש, ח"ו אם ימצא מקטרג יפעול כרגע, והיינו כענין שפי' במסכת ברכות בבלעם. ואין ענין לדון שזה לעולם הוה בכל עת ובכל רגע, אלא תלי הוא לפעול. ולכך היה פועל על ידי קללת בלעם וכיוצא, וענין הנפגעים בו, הוא כעין ויש נספה בלא משפט, שאותו הרגע הם הקלי' נאחזות במלכות הנקראת צדק, ויונקות ממנה, והיא אז משפעת קללות ודאי, ואז משפט מסתלקת ממנה, כאומרו לא יגורך רע. ולזה פירשו בגמ', שענין זה ניכר בתרנגול, דהיינו התרנגול נק' גבר, שהוא תלוי במלאך גבריאל, שהוא שר על כל אלו הבעלי דינים. וכמו שניכר בו סוד חצות לילה כדפי' בפרשת ויקרא, מפני המשכת כח גבריאל אל התרנגול, כך נמשך עליו ביום, בעת שהמלכות צדק בלא משפט, ואז יש נספה, אינו צדיק גמור שיוכל לעמוד נגד המעוררים הדינים בכח זכויותיו המרובים, ודאי נספה. אמנם יש צדיקים שהם יכולים לעמוד נגד הדין, ואדרבה הם ממתיקים דיני הצדק כדפי' ר"ש בעת פטירתו, כל יומא אצטערנא דלא יוקיד עלמא בדינוי דצדק, ולזה ישראל ח"ו אם היו החצונים יונקים מהמלכות, ובלעם מקלל מפני עוונותם, היו נכשלים, אלא שמעולם לא נפרד משפט מצדק באותם הימים, ולא היה יכול לעורר הדינים (אור יקר).

¹³²¹ פי' שהעולם הזה על דין המלכות היא עומדת, שהמלכות דנה את העולם (מ"מ).

¹³²² איתא בספר הכוונות בכוונת יום כפורים, שכל האור היורד לעולמות מתפשט ע"י החסד שבחכמה, שה"ס אור קדמאה המאיר מסוף העולם ועד סופו, ועל ידו מתפשט השפע בבינה כולה. ואחר כך חסד של בינה מתפשט בזעיר, וחסד דזעיר במלכות. נמצא שהחסד של חכמה הוא האור הגדול ומתפשט בכל, וז"ש "בכל אתר", שכחו בכל מקום. וגם הוא "נהירו רב", שהוא גדול מכולם (רמ"ז).

¹³²³ פי' שחסד הוא קו החכמה דלא כלילן חדא בחברתה, פי' שגם החסד יש בו כללות הגבורות, לכך אמר אל זועם, ואל גבור, שהרשעים הפכו אותו להיות דין גובר בו, וז"ש וע"ד חייבא מהפכי וכו' (מ"מ).

¹³²⁴ קיט ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רחמי לדינא¹³²⁵ דלית לך ובוכל אינון כתרין עלאין דמלכא קדישא דלא כלילן ורחמי בדינא ודינא ברחמי וחייביא (חדא בחברתה ועל דא חייבין) מהפכי רחמי לדינא:</p>	<p>רחמים לדין, שאין לך בכל אלו כתרים עליונים של המלך הקדוש שלא כלולים רחמים בדין ודין ברחמים, ורשעים מהפכים רחמים לדין.</p>
<p>אמר ליה רבי יהודה שפיר בהווא דכתיב אל גבור אלא אל זועם בכל יום מהו דהא בכל יומא ויומא קיימא ובדינא בין דבני עלמא זכאין בין דלא זכאין לא הוה בידיה אתו שאילו ליה לרבי שמעון אמר לון ודאי אל זועם בכל יום והא אוקמוה חברייא לזמנין הוא דינא לזמנין הוא</p>	<p>אמר לו רבי יהודה זה טוב, בזה שנאמר אל גבור, אלא אל זועם בכל יום מהו, שהרי בכל יום ויום עומד בדין, בין שבני העולם צדיקים בין שלא צדיקים, לא היה בידו. באו ושאלו לו לרבי שמעון, אמר להם ודאי אל זועם בכל יום, והרי בארוה החברים, לעתים הוא דין ולעתים הוא</p>
<p>ל/א/א</p>	
<p>רחמי אי זכאין בני עלמא הא אל קיימא והוא חסד ואי לא זכאין הא אל¹³²⁶ קיימא ואקרי וגבורו (דינא) ועל דא קיימא בכל יומא אבל מלה שפיר הוא אל בכל אתר נהירו (רב) דחכמתא עלאה הוא וקיימא בקיומיה¹³²⁷ ובכל יומא דכתיב (תהלים נב ג) חסד אל כל היום:</p>	<p>רחמים, אם בני העולם צדיקים הרי אל עומד והוא חסד, ואם לא צדיקים, הרי אל עומד ונקרא גבור, ועל זה עומד בכל יום. אבל דבר נאה הוא, אל בכל מקום זהו אור (רב) החכמה העליונה, ועומד בקיומו בכל יום, שנאמר "חסד אל כל היום".</p>
<p>ואלמלא דהאי אל¹³²⁸ אתער בעלמא לא יכיל עלמא למיקם אפילו שעתא חדא מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם באתערותא דאברהם קיימי¹³²⁹ וכד אתער אברהם בעלמא¹³³⁰ כל אינון דינין דמשתכחי¹³³¹ בכל יומא ויומא דחי להו לבר¹³³² ולא קיימין קמיה:</p>	<p>ואלמלא שאַל הזה מתעורר בעולם, לא יכול העולם לעמוד אפילו שעה אחת מלפני הדינים הקשים שמתעוררים בעולם בכל יום, זהו שנאמר "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", אל תקרי בהבראם אלא באברהם, בהתעוררות של אברהם עומדים. וכשמתעורר אברהם בעולם, כל אותם הדינים שנמצאים בכל יום ויום הוא דוחה אותם החוצה, ולא עומדים לפניו.</p>

¹³²⁵ לקמן סה ע"א (לש"ו). ישנו בחי' התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא לרעה ג"כ רח"ל, והוא בסוד שאמר ב"ר (פל"ג סי' ג) אוי להם לרשעים שהם הופכים מדת רחמים למדת הדין, וכן הוא בזוה"ק (פ' צו ל ע"ב ופ' אחרי סה ע"א). והרי ישנו התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא על שני פנים, כי הם ע"פ הזכות והמעשים כנז', וע' פ' שמיני (טל ע"ב) ופ' וארא (כו ע"ב) (כללים ח"א עז ע"ד).

¹³²⁶ מהא משמע קצת דזמנין אל הוא בחי' גבורה ויתיישבו קצת דביר הרשב"א פ"ק דברכות עפ"ע דף יד ע"ד ועי' במאורי אור מאי"ן (נ"א), עי' מבר"ש א"א טז (לש"ו).

¹³²⁷ תמיד הוא מתקיים ואינו משתנה ממדרגה למדרגה כי כל כך אורו למטה כמו למעלה כנזכר שם בספר הכוונות. ואיתא תו התם ששם אה"ה דיודין שבראש הבינה הוא מתליבש בחסד זה של חכמה, עיין שם. וידוע שעיקר שם אה"ה דיודין הוא שם אי"י והוא בגי' א"ל (רמ"ז).

¹³²⁸ דייקא האי א"ל, שהוא חסד דחכמה, כי הוא לבדו מבסם הדינים החזקים והתקיפים כנודע אלה תולדות, שאמרו רז"ל אלה פסל תוהו ובוהו, ומתחיל עולם התיקון שה"ס [החסד] שם של מ"ה, והיינו אברהם אב"ר מ"ה, כח של מ"ה. אל תקרי בהבראם, כי מלת בהבראם מיותרת שהיה די שיאמר אלה תולדות וגו' ביום עשות וגו'. ועוד שבזמן הבראם שהוא יום א' לא הולידו כי אם אחר כך בששה ימים, ולכן אמר שהרמז למדת אברהם שצירופו הבראם, לרמוז מה שאמרו רז"ל בה' בראם, שה"ס ה' חסדים הכלולים ביסוד. ועוד נלע"ד במה שנז"ל שפנימיות חסד של חכמה הוא אה"ה שבראש הבינה שהיא ה', ולכן נתווסף ה' באברהם מפני שתוכיות החסד דחכמה הוא ה', וה' יש לה ג' מלואים ה"י ה"א ה"ה שעולים א"ל, והוא נהירו דחכמתא, שמאיר בתוך החכמה, וזה רמוז במלת אלה, א"ל ג' המלואים וה' השורש להם (רמ"ז).

¹³²⁹ וכמש"ה (תהלים פט, ג) עולם חסד יבנה, וכלומר שמציאות וקיום עולם הוא חסד דחכמה, שהוא יבנה באור פנימי של בינה, וזהו יבנה אותיות בינה, ובזה העולם עומד תמיד (רמ"ז).

¹³³⁰ שהוא בבקר (רמ"ז).

¹³³¹ משיורי הלילה (רמ"ז).

¹³³² חוץ לעולם הקליפות (רמ"ז)

<p>הדא הוא דכתיב (תהלים ז יב) ואל זועם בכל יום נזעם [או זעום] בכל יום¹³³³ לא כתיב אלא זועם בכל יומא ויומא דדינא אשתכח (ו) דחי לון לבר וקיימא הוא ומבסס עלמא הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ואלמלא האי לא יכיל עלמא למיקם אפילו רגעא חדא ועל דא כלא קיימי בגינייה דאברהם והאי דכתיב אל גבור לאו דאיהו גבור אלא והאי קראו רמו הוא דקא רמיז לאבהן ורמיזא הוא דקא רמיז למהימנותא עלאה קדישא דכתיב (ישעיה ט ה) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום פלא דא חכמתא עלאה דהיא פליאה ואתכסיא מכלא כמה דאת אמר (דברים יז ח) כי יפלא ממך דבר יועץ דא הוא נהר עלאה דנגיד ונפיק ולא פסקא ודא יועץ לכלא ואשקי לכלא¹³³⁴:</p>	<p>זהו שנאמר, "ואל זועם בכל יום". לא כתוב נזעם או זעום בכל יום, אלא זועם. בכל יום ויום שנמצא דין דוחה אותם החוצה, והוא עומד ומבשם את העולם, זהו שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו", ואלמלא זה העולם לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד. ולכן הכל עומד בגלל אברהם, וזהו שנאמר אל גבור, לא שהוא גבור אלא הפסוק הזה רמז הוא שרומז לאבות, ורמז הוא שרומז לאמונה העליונה הקדושה, שנאמר "פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום". פלא זו החכמה העליונה שמפליאה ומכסית מהכל, כמו שנאמר "כי יפלא ממך דבר". יועץ, זהו נהר עליון שנמשך ויוצא ולא פוסק, וזה יועץ לכל ומשקה את הכל.</p>
<p>אל דא אברהם כמה דאוקיימנא האל הגדול גבור דא יצחק דכתיב הגבור אבי עד דא יעקב דאחיד להאי ספרא ולהאי ספרא וקיימא בקיומא שלים שר שלום דא צדיק דאיהו שלמא דעלמא שלמא דביתא שלמא דמטרוניתא אתו רבי חזקיה ורבי יהודה ונשקו ידוי בכו ואמרו זכאה חולקנא דשאלנא האי זכאה הוא דרא דאת שארי בגווייהו:</p>	<p>אל, זה אברהם כמו שבארנו האל הגדול. גבור, זה יצחק שנאמר הגבור. אבי עד, זה יעקב שאוחז בצד הזה ובצד הזה ועומד בקיום שלם. שר שלום, זה צדיק שהוא השלום של העולם, שלום הבית שלום המלכה. באו רבי חזקיה ורבי יהודה ונשקו את ידו, בכו ואמרו אשרי חלקנו ששאלנו את זה, אשרי הדור שאתה שרוי בתוכו.</p>
<p>אמר רבי שמעון כתיב (ויקרא ו יג) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהו"ה תא חזי חייבי עלמא גרמין ליה לקודשא בריך הוא לאסתלקא מכנסת ישראל הדא הוא דכתיב (משלי טז כח) איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלופ¹³³⁵ מאן הוא אלופ דא קודשא בריך הוא (דאיהו אלופו של עולם) כמה דאת אמר (ירמיה ג ד) אלופ נעורי</p>	<p>אמר רבי שמעון כתוב "זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'". בא וראה הרשעים של העולם גורמים לקדוש ברוך הוא להסתלק מכנסת ישראל, זהו שנאמר "איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלופ". מי האלופ, זה הקדוש ברוך הוא, (שהוא אלופו של עולם) כמו שנאמר "אלופ נעורי אתה", והם</p>

¹³³³ שאם הכוונה כנראה מפשט הפסוק שהוא הדין ומתמלא רוגז שהוא פועל דין, קשיא חדא שהיה די שיאמר שופט צדיק וזועם. ועוד שהיל"ל נזעם או זעום, כי זועם הוא פועל יוצא ור"ל ששם אל הנז"ל זועם וגוער בכל יום, אבל י"ל דלא הזכיר הפסוק במי זועם, ונראה דקיימא לן אדם נידון בכל יום, ועוד שבזמן שיש דין אז מתעוררים החיצונים כאמור בכוונת ראש השנה וזש"ה (תהלים ז, יב) אלקים שופט צדיק, פי' הוא צדיק בדינו, ואז שהדינים מתעוררים אל זועם בהם, ובכל יום מוסב גם אל ראש הפסוק, שאלקים שופט ואל זועם בכל יום. ובזה תבין היטב הנז"ל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא. הה"ד (תהלים מב, ט) יומם יצוה ה' חסדו, שלא נאמר ביום אלא יומם, שהוא חסד הגדול של חכמה הכולל כל החסדים, יצוה ה' חסדו (רמ"ז).

¹³³⁴ עצה הוא השקאה כמ"ש בפ' צו (לא ע"א) יועץ דא נהר כו' ואשקי לכולא, והענין שהיועץ הכל ניזונים וחיים ומתנהגים בעצתו וכן נקראים כליות יועצות שהן אפיקי מים והכל מצד הנהר מימי החסד דאשקי לכלא ונק' בינה יועץ בשם התואר שיועץ תמיד דלא פסיק ונהר יוצא מעדן (בראשית ב י) אשר לא יכזבו מימיו והחסד עצה שם המקרה כי המים הוא העצה כנ"ל וכמ"ש מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה כי השותה המים אלו יחכם שהם כסט' דחכמה דהיא בימינא הרוצה להחכים ידרים (ב"ב כה ע"ב) ולכן ושומע לעצה חכם ואת נועצים חכמה (בהגר"א על תיק"ז קכד ע"ג). יכזבו מימיו והחסד נק' עצה כו' ע"ש (יהל אור).

¹³³⁵ המשתמשים בקבלה מעשיית בלי כוונת וידיעת יחודי השמות למעלה, הנה הם מקצצים בנטיעות, ועליהם נאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלופ (כמ"ש בזוה"ק ויקרא טז ע"ב, ופ' צו לא ע"א, ופ' אחרי עד ע"א, וכן בהשמטות זוהר בראשית רסב ע"א) (הקדו"ש נב ע"ד), נעשה בה דבר והפוכו, שהוא קלקול ותיקון, כי הרי בכח הבחירה הניתן בהבריאה שהיא מסוד הפירוד, ובסוד שנאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלופ (ע' זוהר ח"א לד ע"א וח"ג טז ע"ב, לא ע"א, עד ע"א) (כללים ח"א לה ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתה ואינן (חייבי מפרשי) ומפרישין לזאת מזה דאיהו שלמא דביתא ואינן זווגא חדא:</p>	<p>(הרשעים) מפרידים את זאת מזה, שהיא שלום הבית, והם זווג אחד.</p>
<p>אתא אהרן קדישא ובנוי ועל ידיהו מתקרבין תרוייהו ואזדווג זה בזאת הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ב) בזאת יבא אהרן אל הקדש זה קרבן אהרן ובנוי ואינן מזווגי למלכא וקדישא עלאה במטרוניתא ועל ידיהו מתברכאן עלאין ותתאין ומשתכחין ברכאן בכלהו עלמין ואשתכח כלא חד בלא פירודא ואי תימא אמאי לא כתיב זאת קרבן לקרבא זאת לאתריה לאו הכי דהא כהנא מעילא קא שרי לאייתאה זווגא לה לכנסת ישראל עד דמטי להאי זה לאזדווגא בזאת ולקרבא לון כחדא ובגין כך כהנא אשלים קרבנא וקריב זווגא זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>בא אהרן הקדוש ובנוי, ועל ידיהם נקרבים שניהם ומזדווגים זה עם זאת, זהו שנאמר "בזאת יבא אהרן אל הקדש", זה קרבן אהרן ובנוי, והם מזווגים את המלך הקדוש העליון במלכה, ועל ידיהם מתברכים עליונים ותחתונים, ונמצאות ברכות בכל העולמות, ונמצא הכל אחד בלי פרוד. ואם תאמר למה לא כתוב זאת קרבן, לקרב זאת למקומה. לא כך, שהרי הכהן ממעלה מתחיל להביא את הזווג לכנסת ישראל, עד שמגיע לזו ה"זה" לזווג עם "זאת" ולקרבם כאחד, ולכן הכהן משלים את הקרבן ומקרב את הזווג, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי [יוסי] (אסי) הוו אזלי מאושא לטבריא אמר רבי חייא כתיב (תהלים קלב יג) כי בחר יהוה בציון וגו' זאת מנוחתי וגו' לזמנין קארון¹³³⁶ להאי חבריא כלהו דכורא בגין דאיהו (ס"א דציון איהו) רחמי והכא קרא נוקבא קרא ליה אמר רבי יוסי הכי שמיע לי מן בוצינא¹³³⁷ קדישא (אבל) בשעתא דזווגא אזדווג כחדא לאחזאה דהא נוקבא אתכלילת ביה בכללא חדא אתקרי נוקבא ובשמא דדכורא דהא כדין ברכין דמטרוניתא אשתכחו ולא הוי בה פרישותא כלל ועל דא למושב לו (שם) כתיב וכתוב (שם) כי בחר יהוה בציון בציון דייקא בההוא דאית בגויה דשריא ביה ולא כתיב לציון וכלא חד בין דקרא להאי בשמא דדכורא ובין דקרא להאי בשמא דנוקבא כלא חד ובדרגא חד קיימין (פתח רבי יוסי ואמר) ועל דא כתיב (שם פז ה) ולציון יאמר איש ואיש יולד בה חד לדינא וחד לרחמי כד מזדווגי כחדא בזווגא חד כדין ציון אקרי וציון וירושלם (בירושלים) אשתמודע ואשתכח אודא בדא (וחד בחד) תליא:</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים מאושא לטבריה, אמר רבי חייא כתוב "כי בחר ה' בציון וגו' זאת מנוחתי וגו'", לפעמים קוראים את זה כל החברים זכר, משום שהוא (שציון הוא) רחמים, וכאן הכתוב קורא אותו נקבה. אמר רבי יוסי כך נשמע לי מהנר הקדוש, (אבל) בשעה שהזווג מזדווג כאחד להראות שהנקבה נכללת בו בכלל אחד, הנקבה נקראת בשם (הזכר), שהרי אז נמצאות הברכות של המלכה, ואין בה פרישות כלל. ועל כן כתוב "למושב לו", ונאמר "כי בחר ה' בציון", בציון בדיוק, באותו שיש בתוכו ששורה בו, ולא כתוב לציון, והכל אחד, בין שקורא לזה בשם של זכר ובין שקורא לזה בשם של נקבה, הכל אחד, ועומדים בדרגה אחת. (פתח רבי יוסי ואמר) ועל זה כתוב "ולציון יאמר איש ואיש יולד בה", אחד לדין ואחד לרחמים, כשמזדווגים כאחד בזווג אחד, אז נקרא ציון, וציון וירושלים ידועים ונמצא שזה תלוי בזה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (ויקרא כ ז) והתקדשתם</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר נאמר "והתקדשתם</p>
<p>לא/ב</p>	
<p>והייתם קדושים מאן דמקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא מאן דמסאיב גרמיה מלרע מסאבין ליה מלעילא מקדשין ליה מלעילא יאות דהא קדושה דמאריה שריא עליה אבל מסאבין ליה מאן אתר ואי תימא מלעילא וכי מסאבותא שריא</p>	<p>והייתם קדושים, מי שמקדש את עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, ומי שמטמא את עצמו מלמטה מטמאים אותו מלמעלה. מקדשים אותו מלמעלה נאה, שהרי קדושת רבונו שורה עליו, אבל מטמאים אותו, מאיזה מקום. ואם תאמר מלמעלה, וכי טומאה שורה</p>

¹³³⁶ קארן (דפ"ו).
¹³³⁷ מבוצינא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לעילא אמר רבי חייא היינו דתנינן בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא אי עובדא [דלתתא] היא בקדושה אתער קדושה לעילא ואתי ושריא עליה ואתקדש ביה:</p>	<p>מלמעלה. אמר רבי חייא זה ששנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה. אם המעשה שלמטה בקדושה, מתעוררת קדושה למעלה ובאה ושורה עליו ומתקדש בה.</p>
<p>ואי איהו אסתאב לתתא אתער רוח מסאבותא לעילא ואתי ושריא עליה ואסתאב ביה דהא בעובדא תליא מלתא דהא לית לך טב וביש קדושה ומסאבותא דלית ליה עקרא ושרשא לעילא ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא מה דתלא בעובדא בעובדא אתער לעילא ואתעביד עובדא ומה דתלי במלין במלין כד אתגזר [במלה] אתער הכי לעילא ואי תימא מלה מה אתער אלא הכי כתיב (ישעיה נח יג) ודבר דבר ההוא דבר אתער מלה אחרא לעילא [דאקרי] [ואקרי] דבר (הושע א א) דבר יהויה אשר היה (ש"א ג א) ודבר יהויה היה יקר (תהלים לג י) בדבר יהויה שמים נעשו דהא תנינן ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין עד דסלקא (ס"א דאטישבא) בדוכתיה ואתער מה דאתער אי טב טב אי ביש ביש [ועל דא כתיב] (כמה דכתיב) (דברים כג י) ונשמרת מכל דבר רע:</p>	<p>ואם הוא מטמא למטה, מתעוררת רוח טומאה למעלה ובאה ושורה עליו ונטמא בה, שהרי הדבר תלוי במעשה, שהרי אין לך טוב ורע קדושה וטומאה שאין להם עיקר ושורש למעלה, ובמעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה. מה שתלוי במעשה, במעשה מתעורר למעלה ונעשה מעשה, ומה שתלוי בדיבורים, בדיבורים כשנגזר בדיבור מתעורר כך למעלה. ואם תאמר מה הדבר מעורר, אלא כך כתוב "ודבר דבר", אותו הדבר מעורר דבר אחר למעלה שנקרא דבר. "דבר ה' אשר היה", "ודבר ה' היה יקר", "בדבר ה' שמים נעשו", שהרי שנינו אותו הדבר עולה ובוקע רקיעים עד שעולה (שמתיישב) במקומו, ומעורר את מה שמעורר, אם טוב טוב ואם רע רע, ועל זה כתוב "ונשמרת מכל דבר רע".</p>
<p>ארבעה מינין בלולב ואינון שבעה¹³³⁸ ואי תימא דשבעה מינין אינון¹³³⁹ לאו הכי אלא ארבעה נינהו¹³⁴⁰ ואינון מתפרשין לתלתא אחרנין ובעובדא דילהון אתערו שבעה אחרנין לעילא¹³⁴¹ לאושבא עלמא¹³⁴² בכמה סטריין¹³⁴³ כנסת ישראל אף על גב דאיהי בכללא¹³⁴⁴ מתברכא מכלהו (ואינון) שית וולאתברכא מאינון שיתו ומנחלא</p>	<p>וארבעה מינים בלולב והם שבעה. ואם תאמר ששבעה מינים הם, לא כך אלא ארבעה הם, והם נפרדים לשלשה אחרים, ובמעשה שלהם מתעוררים שבעה אחרים למעלה להיטיב את העולם בכמה צדדים. כנסת ישראל אף על גב שהיא בכלל, מתברכת מכל הששה (ולהתברך מאותם ששה), ומהנחל העמוק של המעיין ששופע ואינו פוסק את מימיו לעולמים (מלהשפיע), שמשפיע עליהם ומניק לבת, שמשום שהיא בת לעולם העליון ולתחתון היא</p>

¹³³⁸ ירצה שארבעה מינים סודם ז' חסדים שבז' קצוות דזעיר, וז"ש ואינון שבעה (רמ"ז).
¹³³⁹ פי' הרי הם ז' חסדים, ולמה לא יש כי אם ארבעת מינים הו"ל להיות ז' מינין משונים ומה רומזים לאלו הארבעה שנכללו בהם כל השבעה (רמ"ז).
¹³⁴⁰ איתא בספר הכוונות שד' המינים הם כנגד אותיות הו"ה. ונלע"ד שהם בחגת"ם דהיינו יה"ו בחג"ת וה' אחרונה בשורש כתר רחל שבתוך הת"ת ששם העטרה של יסוד ישראל והיא בסוד הל"ב, ולכן אתרוג דומה ללב, ולפי שעיקר הלב הוא לבנין רחל, על כן אתרוג נפרד מהג' אחרים, שהם נאגדים ומחוברים תמיד מה שאין כן אתרוג, שכשנבנה כתר רחל הוא בפני עצמו, אבל בעת עשיית המצוה נחברו לשלשה לייחד ד' אותיות הו"ה. וגם בנענועים נביא הלולב עד החזה ששם שורש רחל. ועוד יש חילוק אחר כי חג"ת הם אורות מכוסים ובמקום הלב מתחיל הגילוי. ואינון מתפרשין, הם נה"י שהם ענפים מחג"ת והרי ז' החסדים. ואעפ"י שבספר הכוונות נראה שמונה החסד השביעי למטה בעטרה, ואם כן הו"ו להו נה"י"ם וכאן אמר מתפרשים לתלתא, לא קשיא שהרי עיקר שורש העטרה הוא בסוד כתר רחל, וכמו שמצינו שיש שני מאמרות ביום השלישי של מעשה בראשית (רמ"ז).
¹³⁴¹ היינו במעשה שנעשה בהם שהוא הנענועים מתעוררים למעלה בדעת ז' שורשי החסדים כנודע (רמ"ז).
¹³⁴² ובין בז' קצוות של השרשים בין בז' של הענפים (רמ"ז).
¹³⁴³ קצוות (רמ"ז).
¹³⁴⁴ שכן הוא סוד אחד מן המינים דהיינו אתרוג, לא די לנו בחסד הפרטי שלו אלא מתברכא מכלהו שית, כי על כן אנו מביאים הלולב עד כנגד הלב להשפיע בה מכל שאר הו"ק (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דעמיקא¹³⁴⁵ דמבועא דנגיד ולא פסיק לעלמין¹³⁴⁶ מימיו ודנגדא עלייהו [מלנגדא עלייהו] וינקא לבת¹³⁴⁷ דהא בגין [דאיהי בת] [דאתייהבת] לה¹³⁴⁸ לעלמא עלאה ותתאה אתברכא מנייהו באתערותא דא¹³⁴⁹ דהא בשעתא דכנסת ישראל אתברכא מנייהו¹³⁵⁰ כלהו עלמין אתברכין על דא סובבים את המזבח¹³⁵¹ כמה דאתמר:</p>	<p>מתברכת מהם, בהתעוררות הזו, שהרי בשעה שכנסת ישראל מתברכת מהם, כל העולמות מתברכים, ועל כן סובבים את המזבח כמו שנתבאר.</p>
<p>ועוד באתערותא דא ושיתא כלהו (שתא כלא (ס"א שיתא כלהו)) מתברכא במיא לאסתפקא ביה ואשתאבין כלהו ממבועא ודינא (ס"א דנחלא) [דימא] (דמיא) עמיקא דכלא לנחאת לעלמא ובגין כך בעיין כלהו לחין ולא יבשין לאמשכא ברכאן לעלמא [בגין] דאילני אלין כלהו לחין תדירא וטרפין [דילהון] משתכחין תדירא וזמן חדוותא דלהון בהאי זמנא:</p>	<p>ועוד בהתעוררות הזאת מתברכים כל הששה במים להנות בו, וכולם שואבים מהמעייין של (של הים) היין (של המים) (של הנחל) העמוק של הכל לרדת לעולם, ולכן צריכים כולם לחים ולא יבשים, למשוך ברכות לעולם, משום שהאילנות הללו כולם לחים תמיד, והעלים שלהם נמצאים תמיד, וזמן השמחה שלהם בזמן הזה.</p>
<p>ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דהא הוא חילא דאתפקדא על אילנין אלין כל חד וחד מאלין לא נטיל ברכאן דחדוותא לעילא אלא בזמנא דא וחדוותא דילהון [כולהו] לעילא וחדוותא דאילנין אלין לתתא [כולהו] בזמנא דא הוא ואתערותא דלהון באינון [מלאכי קדישין] וקדושי מלאכא [קדישי מלאכי עלאין] תליין וכד ישראל נטלי לון כלא אתער בזמנא דא ועלמא מתברכא (וכנסת ישראל מתברכא) לארקא ברכאן לעלמא:</p>	<p>ושנינו בספרו של רב המנונא סבא, שהרי אותו כח שהופקד על האילנות הללו, כל אחד ואחד מאלו לא נוטל ברכות של שמחה למעלה אלא בזמן הזה, והשמחה שלהם כולם למעלה, ושמחת האילנות הללו למטה. כולם בזמן הזה הוא. וההתעוררות שלהם תלויים באותם קדושי המלך, וכשישראל נוטלים אותם, הכל מתעורר בזמן הזה, והעולם מתברך, וכנסת ישראל מתברכת להוריק ברכות לעולם.</p>
<p>וכתיבו (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים אל הכבוד אמר רבי יוסי דא אברהם קול יהו"ה בכח דא יצחק קול יהו"ה בהדר דא יעקב קול יהו"ה שובר ארזים דא נצח קול יהו"ה חוצב להבות אש דא הוד קול יהו"ה יחיל מדבר דא צדיק קול יהו"ה יחולל אילות דא צדק:</p>	<p>כתוב "קול ה' על המים אל הכבוד", אמר רבי יוסי זה אברהם. "קול ה' בכח", זה יצחק. "קול ה' בהדר", זה יעקב. "קול ה' שובר ארזים", זה נצח. "קול ה' חוצב להבות אש", זה הוד. "קול ה' יחיל מדבר", זה צדיק. "קול ה' יחולל אילות", זה צדק.</p>
<p>וכלהו מתגדלי על [ימא] [מיא] ואתשקיין במיא לגדלא הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא מההוא שקיו דאשתקיין¹³⁵² כלהו תא חזי</p>	<p>וכולם גדלים על הים (המים) ונשקים במים כדי לגדול, זהו שנאמר "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן". וכל אלה מעוררים ברכות לעולם מאותה ההשקאה שכולם משקים, בא</p>

¹³⁴⁵ המבוע הוא יסוד אבא והנחל הוא יסוד אימא ששניהם בדעת זעיר (רמ"ז).
¹³⁴⁶ הוא נתינת טעם לאמור, שכיון שאינו פוסק מלנגדא על הקצוות, בהכרח הוא שבהתפשטות הקצוות שבדעת יתפשט גם שפע מא"א (רמ"ז).
¹³⁴⁷ זהו טעם לשבח למ"ש שכנסת ישראל מתברכת יותר מכל הו', שכל אחד מהם מתברך משלו אבל רחל מכולם (רמ"ז).
¹³⁴⁸ שכל הכוונה של אלו החסדים לגדל את המלכות, "בין מעלמא עילאה" היא אמא, "בין מעלמא תתאה" הוא דעת זעיר וקצוותיו, והיא מתברכת מכולם (רמ"ז).
¹³⁴⁹ דהיינו בנענועים שמעוררים השרשים להתפשט בקצוות (רמ"ז).
¹³⁵⁰ מפני שהיא סיום (נ"א אסם) הברכות וממנה מושפע השפע לכל העולמות (רמ"ז).
¹³⁵¹ וידוע שיש בהקפות ג' בחינות, האחת הדיבור שבו ממשיכים שפע אמא, והלולב מדעת זעיר, והגוף המקיף גופא דמלאכא ו"ק, והם ג' ההשפעות הנז"ל מז' המינין וז' אחרנין ונחלא דעמיקא (רמ"ז).
¹³⁵² דאתשקיין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הני שבע קלין תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא והשתא לא תליין אלא בעובדא ואנן עובדא קא בעינן ולא מלה בגין דבזמנא דא מברך לכל שתא:</p>	<p>וראה שבעת הקולות הללו תלויים בדבור הפה בשאר ימות השנה, ועכשיו אין תלויים אלא במעשה, ואנו צריכים מעשה ולא דיבור, משום שבזמן הזה מברך את כל השנה.</p>
<p>(ו) ביומא שביעאה דחג הוא סיומא דינא דעלמא ופתקין נפקין מבי מלכא וגבורן מתערי ומסתיימן (ומסתיימי) בהאי יומא וערבי נחל (תליין) בהו¹³⁵³ ובעינן לאתערא גבורן (בעינן גבורן לאתערא) למיא ולסחרא שבעה זמנין לרוואה להאי מזבח ממיא דיצחק בגין דאתמליא מיא האי בירא דיצחק וכד הוא אתמליאו כל עלמא אתברכא במיא ובהאי יומא גבורות בעינן למיאי ולסיימא לון לבתר דהא</p>	<p>ביום השביעי של החג הוא סיום הדין של העולם, והפתקים יוצאים מבית המלך, והגבורות מתעוררות ומסתיימות ביום הזה, וערבי נחל (תלויים) בהם, וצריכים לעורר גבורות למים ולהקיף שבע פעמים כדי לרוות את המזבח הזה מהמים של יצחק, משום שהבאר הזו של יצחק מתמלאת מים, וכשמתמלאת כל העולם מתברך במים, וביום הזה צריכים גבורות למים, ולסיים אותה אחר כך. שהרי</p>
<p>לב/א</p>	
<p>בהאי יומא מסתיימי דינא ובגין כך¹³⁵⁴ בעינן לבטשא לון בארעא ולסיימא לון¹³⁵⁵ דלא משתבח¹³⁵⁶ דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא ועל דא אתערותא וסיומא¹³⁵⁷ הוא דעבדינן בערבי נחל אמר רבי חייא ודאי הכי הוא ושפיר וערבי נחל מסטרא דנחל¹³⁵⁸ נפקי גבוראן ובהאי יומא מתערי ומסיימי:</p>	<p>ביום הזה מסתיים הדין, ולכן צריכים לחבוט אותם בקרקע ולסיים אותם שלא ימצאו, שהרי זהו יום של התעוררות וסיום, ולכן התעוררות וסיום הוא שעושים בערבי נחל. אמר רבי חייא ודאי כך הוא ויפה, וערבי נחל מהצד של נחל יוצאות גבורות, וביום הזה מתעוררים ומסתיימים.</p>
<p>בהאי יומא כתיב (בראשית כז יח) וישב יצחק ויחפור את בארת המים בארת כתיב חסר¹³⁵⁹ וישב</p>	<p>ביום הזה כתוב "וישב יצחק ויחפור את בארת המים". בארת כתוב חסר. "וישב" מה זה וישב, אלא היום הראשון של החודש, ראשית הדין היה בכל העולם, ויצחק עומד</p>

¹³⁵³ לעיל כד ע"ב (לש"ו). עיקרן דנה"י הם דינן (כנודע בסוד ערבי נחל בפ' צו לא ע"ב וע"ש עוד כד ע"ב ובדברי הרב בא"א פרקים ה' ו' ובכ"מ) (כללים ח"א עז ע"ג).

¹³⁵⁴ ענין החבטה מבואר בספר הכוונות (שעה"כ קח סע"א) ובסוד חביט חביט ולא בריך, שאמר הרב ז"ל שס"ת עולה ט"ל וצריך לכיין בשם יו"ד ה"א וא"ו, ולא פירש בו כלום. ונלע"ד שהכונה אל דעת זעיר שמשם ניתנות הגבורות. אי נמי אל מוחא סתימאה טלא דבדולחא שהיא הגבורה הראשונה שבאצילות ומשם ימשך כח אל אחרית האצילות בסוד א"ן ואנ"י, וה' פעמים ט"ל גי' קצ"ה, והיינו מן הקצה אל הקצה. וגם ג' פעמים אדנ"י שיש ביסוד המלכות עולה קצ"ה (רמ"ז).

¹³⁵⁵ אחרי נתינתן של ה' גבורות צריך לסגור בעדה (נ"א בעדס) בחותם הנזכר (רמ"ז).

¹³⁵⁶ פי' אינם נמצאות בזה אל החיצונים, שיש חותם וחומת ותחום והכל ענין אחד (רמ"ז).

¹³⁵⁷ ההתעוררות הוא הרמת הערבה וסיומא החבטה בקרקע (רמ"ז).

¹³⁵⁸ הרב זלה"ה ציין בכאן ויחי רכ ע"ב, ושם אמרו וערבי נחל אלין אינון גבורן דאחידן ביה ביצחק דאתיין מסטרא דהוא נחל עלאה ולא מסטרא דאבא, ע"כ לענייננו. ונלע"ד לפרשו במ"ש באדם ישר בסוד שילוח הקן שתחילת גילוי ק"ך צירופי אלקי"ם בסוד ה' פעמים כ"ד הוא מגבורה דתבונה ולמטה, אבל בחסד שלה אינם יכולים להתגלות, ואם כן הו' להו' ה' גבורות בבחי' ה' חילוקי הצירופים, ואחידן ביצחק, הוא שמתחילין מגבורה, וערבי נח"ל גי' פח"ד יצח"ק ואלקי"ם בידון, ונחל ה"ס תבונה וכמ"ש במאמר הפסיעות על פסוק (תהלים קי ז) מנחל בדרך ישתה, ונקרא נחל על שם יסודה שהוא עיקר מקום השפעתה, וידוע שמקום השפעתה הוא בחזה דזעיר ששם סוד דם האדם, וב' פעמים ד"ם הוא נח"ל. וגם אמא מושרשת במוחא סתימאה שיסוד שלה הוא נוצר ח'סד ל'אלפים ור"ת נח"ל, ולפי שאין גילוי ה' גבורות הנזכר אלא בבחי' אחורי התבונה לכך אמר מסטרא דנחל, ולא אמר מהנחל (רמ"ז).

¹³⁵⁹ נראה שהכוונה שידוע שיסוד ומלכות דנוק' הם זה בתוך זה כנודע מענין חותם בתוך חותם, ועכשיו רוצה לפרש הפסוק על כוונת המלכות שה"ס הבאר היותר חיצון. והטעם שלא נרמז בפסוק עשיית הבאר היותר תיכון שהוא יסוד הנוק', נראה שהוא משום שזה נעשה בהיות הנוק' בתוך אמא ביום הכפורים, ועוד שנעשה מאליו בלי שום מעשה מה שאין כן בחותם השני שנעשה למטה בהיות כבר רחל במקומה וגם שנעשה ע"י מעשה הערבה (רמ"ז).

<p>מהו וישב¹³⁶⁰ אלא יומא קדמאה¹³⁶¹ דירחא שירותא דדינא הוה בכל עלמא ויצחק קיימא¹³⁶² לכורסייא (על כורסייא) למידן עלמא בהאי יומא וישב יצחק לאתערא¹³⁶³ דינין ולסיימא דינין ויחפור את בארת המים לארקא גבורן לכנסת ישראל ולאתערא למיא דהא מיא בגבורן נחתן¹³⁶⁴ לעלמא:</p>	<p>לכסא לדון את העולם ביום הזה. וישב יצחק לעורר דינים ולסיים דינים, ויחפור את בארות המים להריק גבורות לכנסת ישראל, לעורר את המים, שהרי מים יורדים לעולם בגבורות.</p>
<p>ובגין דאינון¹³⁶⁵ גבורן לא נחתין אלא בעיבא ויומא דעיבא לא נייחא רוחיהון דקיימי עלמא אלא בגין דעלמא אצטריך להו מאי טעמא בגין דעלמא בדינא אתברי וכלא בעיא הכי בגין כך כלא בעובדא תליא מלתא ועל דא כהנא בעובדא ותקונא דאיהו עביד לתתא אתערו עלאין ותתאין לתקנא לון ומתנתקני על ידוי:</p>	<p>ומשום שהגבורות הללו אין יורדות אלא בעננים, ויום המעונן לא נחה רוחם של עמודי העולם, רק משום שהעולם צריך אותם. למה, משום שהעולם נברא בדין, והכל כך צריך, לכן הכל תלוי במעשה. ועל כן הכהן במעשה ובתקון שהוא עושה למטה מתעוררים עליונים ותחתונים לתקן אותם, והם מתתקנים על ידו.</p>
<p>אמר רבי יוסי הא תנינן ערבה דדמיא לשפון בהאי יומא מא¹³⁶⁶ היא אמר רבי חייא אף על גב דלדרשא הוא דאתי הכי הוא ודאי דהא בהאי יומא בשפון תליא¹³⁶⁷ בהאי יומא פקיד מלכא למיהב פתקין לסנטירא ומסתיימי דינין ואסתים לישנא בישא [מעלמא שירותא] [בעלמא שירותא] וביומא קדמאה דירחא שירותא דדינא הוא וסיומא הוא בהאי יומא והא אתמר:</p>	<p>אמר רבי יוסי הרי שנינו הערבה שדומה לשפתיים ביום הזה, ומהי. אמר רבי חייא אף על גב שלדרשא הוא בא, כך זה ודאי, שהרי ביום הזה תלוי בשפתיים, ביום הזה מצוה המלך לתת פתקים לשוטר, והדינים מסתיימים ונסתם לשון הרע מהעולם. ביום הראשון של החודש הוא ראשית הדין, והסיום הוא ביום הזה והרי נתבאר.</p>
<p>תא חזי ביומא דא שלמין ומסתיימי עמין עכו"ם ברכאן דילהון ושראן בדינא וישראל ביומא דא מסיימי (ויומא דא מסיימי ישראל) דינין דלהון ושראן בברכתא דהא ליומא אחרא זמינין לאשתעשעא במלכא לנטלא מניה ברכאן לכל שתא ובהווא חדוותא לא משתכחי במלכא אלא</p>	<p>בא וראה ביום הזה העמים משלימים ומסיימים את הברכות שלהם ושורים בדין, וישראל ביום הזה מסיימים את הדינים שלהם ושורים בברכות, שהרי ליום אחר עתידים להשתעשע עם המלך ליטול ממנו ברכות לכל השנה. ובאותה שמחה לא נמצאים עם המלך</p>

¹³⁶⁰ דלא ניחא ליה לפרש דנאמר כך לגבי אברהם, וכמ"ש הראב"ע בפסוק (בראשית כד, ה) ההשב אשיב את בנך, חדא דהתם לימא דהשבה היא לגבי אליעזר, ועוד שמלת וישב היא יתירה לגמרי כי מה חסר הפסוק אם יאמר ויחפור יצחק וגו' (רמ"ז).

¹³⁶¹ והענין שבראש השנה נעשה החותם של לאה אלא שאין כוונתנו אליו בעצם וראשונה, כי רחל היא העיקרית ועליה כל מחשבותינו כדי שתהיה מתוקנת לחג עצרת, וגם דבשל לאה אין בו מעשה מצדנו אלא בדברים שנתפלל כתבנו בספר וכו', שיסוד לאה נעשה בין הזרועות ולכן הוא נקרא כתיבה כנזכר בספר הכוונות, ועל כן לא נכתב בתורה בפירוש רק ברמז מלת וישב, כלומר כבר קדם יצחק לחפור באר אחרת והוא בראש השנה שאז היה שירותא דדינא הוא בכל עלמא, פי' שאז נעשית הנסירה מראש זעיר עד ראש רחל ונסרה כל לאה, וזהו ענין (רמ"ז).

¹³⁶² ה"ס בינה דזעיר ועטרה דגבורה שלו שכשמסתלקים מזעיר נה"י דאימא נשאר חכמה וחסדים שלו סוד מקיף על ראשו והבינה וגבורה נכנסים בכל הפרצוף עד ראש רחל, וז"ש כסא דין למידן עלמא בהאי יומא, של הושענא רבה (נ"א ר"ה) (רמ"ז).

¹³⁶³ ויצדק אומרו וישב שהוא מעין מה שעשה בראשונה שגם היא חפירת באר דהיינו יסוד לאה, ועכשיו חזר לעשות כן שהוא כוננות יסוד רחל. ועוד ירמוז וישב יצחק לאתערא דינין וכו', הוא מה שנזכר למעלה שגם הגבורות שכבר הן בה מזמן הנעילה חוזרות וניעורות, באופן שגם בהושענא רבא יכון אומרו וישב, לפי שהעיר דיני היסוד וסיים דיני המלכות (רמ"ז).

¹³⁶⁴ נחתין (דפ"ו).

¹³⁶⁵ דאלין (דפ"ו).

¹³⁶⁶ ומאי (דפ"ו).

¹³⁶⁷ ס"מ רוצה לקטרג בתפלות ישראל (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישראל בלחודייהו ומאן דתיב עם מלכא ונטל ליה בלחודיה כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה:</p>	<p>רק ישראל לבדם, ומי שיושב עם המלך, ונוטל אותו לבדו, כל מה שרוצה שואל ונותן לו.</p>
<p>ועל דא ישראל שראן ועמין עכו"ם מסיימי ועל דא כתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יהו"ה וגו' ואמר ליהו (אי תימא) הא חמינא ליה לעשו בשלוה במלכו בכריכין עלאיין ושליט על עלמא ואת אמר (שם ג) ואשים את הריו שממה ואמר ליהו (אלא) בכל אתר הכי הוא כיון דמלכא קדישא גזר גזרה ושוי ההיא גזרה בפתקיה קרא אסהיד כמה דאתעביד ועל דא ואשים את הריו שממה הא שויתי בפתקא דילי וכן כל אינון טבן דגזר עלייהו דישראל דכתיב (יחזקאל יז כד) אני יהו"ה דברתי ועשיתי:</p>	<p>ועל כן ישראל מתחילים ועמים עובדי עבודה זרה מסיימים, ועל כן כתוב "אהבתי אתכם אמר ה' וגו'". אמר לו הרי אני רואה את עשו בשלוה במלכות בכרכים עליונים ושולט על העולם, ואתה אמרת "ואשים את הריו שממה". אמר לו בכל מקום זה כך, כיון שהמלך הקדוש גזר גזירה, ושם אותה גזירה בפתק שלו, הכתוב מעיד כמו שנעשה, ועל כן ואשים את הריו שממה, שהרי שמתי את זה בפתק שלי. וכן כל אותן טובות שגזר על ישראל, שנאמר "אני ה' דברתי ועשיתי".</p>
<p>וזאת תורת האשם (ויקרא ז א) וזאת תורת המנחה (שם ו ז) וזאת תורת זבח השלמים (שם ז יא) זאת תורת החטאת (שם ו יח) רבי יצחק אמר הא אוקמוה אי לתתא דא בכלא אי לעילא דא בכלא ומאן דאשתדל באורייתא נטל לחולקיה בכלא ואתאחיד בכל סטריין ולא בעיא לקרבא קרבנא על נפשיה והא אתמר רבי יצחק פתח (ירמיה ב ח) הכהנים לא אמרו איה יהו"ה ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי הכהנים אלין כהנים דמשמשין בכהונה גדולה ומקרבין מלין קדישין לאתרייהו ו[מ]ייחדין יחודא כל חד וחד כדקא חזי ותופשי התורה מאן אינון תופשי התורה וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו:</p>	<p>"וזאת תורת האשם" "וזאת תורת המנחה" "וזאת תורת זבח השלמים" "זאת תורת החטאת". רבי יצחק אמר הרי פרשה, אם למטה זו בכל, ואם למעלה זו בכל. ומי שעוסק בתורה נוטל לחלקו בכל, ונאחז בכל הצדדים, ולא צריך להקריב קרבן על נפשו, והרי נתבאר. רבי יצחק פתח "הכהנים לא אמרו איה ה' ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי". הכהנים, אלו הכהנים שמשמשים בכהונה גדולה ומקריבים דברים קדושים למקומם ומייחדים היחוד כל אחד ואחד כראוי. ותופשי התורה, מי הם תופשי התורה, וכי כהנים אינם תופשי התורה.</p>
<p>אלא אלין אינון ליואי דתפשי בכנורות דאתיין מסטרא דאורייתא ואתיהיבת מסטרא דלהון אורייתא ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא ליחדא ליה יחודא שלים כדקא יאות והרועים פשעו בי אלין אינון רברבי עמא דאינון רעיין לעמא כרעיא דמדבר עאניה ואלין אינון תלת דרגין דבעיא לאשתכחא תדיר על קרבנא לאשכחא רעוא לעילא ותתא ולאשתכחא ברכאן בכלהו עלמין כהנא מקרב קרבנא ואתכוון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי ולאשתכחא סטרא דיליה וליואי אתכוונן בשיר לאשתכחא סטרא דילהון</p>	<p>אלא אלו הם הלויים שתופשים את הכנורות שבאים מצד של התורה, והתורה נתנה מהצד שלהם, והם ממונים על השבח של תושבתו של המלך הקדוש, לייחד אותו יחוד שלם כראוי. "והרועים פשעו בי", אלה הם גדולי העמים שהם רועים את העם, כמו רועה שמנהיג את צאנו, ואלה הם שלש דרגות שצריכות תמיד להמצא על הקרבן (כדי) למצא רצון למעלה ולמטה, ושימצאו ברכות בכל העולמות. הכהן מקריב קרבן ומתכוון לייחד את השם הקדוש כראוי, ולעורר את הצד שלו, והלויים מתכוונים בשיר לעורר את הצד שלהם</p>
<p>לב/ב</p>	
<p>ולאתכללא בסטרא דכהנא וישראל אתכוון לבא ורעותא לתיובתא שלימתא ואתכנע קמי</p>	<p>ולהכלל בצדו של הכהן, וישראל מכוון לבו ורצונו לתשובה שלימה ונכנע לפני המלך הקדוש, וזה נוטל הכל ומתכפר חטאו, ונמצאת שמחה בעליונים ובתחתונים.</p>

זהר ויקרא חלק א'

<p>מלכא קדישא והא¹³⁶⁸ נטיל כלא ואתכפר חוביה ואשתכה הדוותא בעלאי ותתאי:</p>	<p>רבי יהודה פתח "המקרה במים עליותיו וגו'", כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הוציא אותו מתוך מים וסידר אותו על המים. מה עשה, חילק את המים לשנים, מחצית למטה ומחצית למעלה, ועשה מהם מעשים. מהמחצית התחתונה עשה ותיקן את העולם הזה וסידר אותו על המחצית הזאת, ותיקן אותו למעלה עליהם, זהו שנאמר "כי הוא על ימים יסדה". ואת המחצית האחרת העולה למעלה, וקירה בו את התקרות העליונות, זהו שנאמר "המקרה במים עליותיו וגו'".</p>
<p>ועבד רקיע¹³⁷¹ בין תרין פלגותייה אלין הדא הוא דכתיב (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגו' ועלייהו אתקין וסדר [עלאין ותתאין עילאין קדישין] (עלאי קדישי) מגו טיפי טיפי¹³⁷² ברוחא דאתגורא בב(ו)סיטא¹³⁷³ (ס"א בבוצינא) וסדר מלאכי עלאי קדישי מגו רוחא דאתגור מפומיהו דכתיב (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם¹³⁷⁴</p>	<p>ועשה רקיע בין שני החצאים הללו, זהו שנאמר "יהי רקיע בתוך המים וגו'", ועליהם תיקן וסידר עליונים קדושים מתוך טיפות טיפות ברוח שנגזרה בתואר (במאור) (וסדר מלאכים עליונים קדושים מתוך רוח שנגזרה מפיו), שנאמר "וברוח פיו כל צבאם". ובאלו תיקן וסידר המזמרים את תושבתו ביום, והתערבו בשלהבות אש, ואותם גדודי</p>

¹³⁶⁸ והאי (דפ"ו).

¹³⁶⁹ לפי הנראה שמלת קב"ה קאמר השתא לאלהות כולו בכללו, דהיינו עשר ספירות רוכב על כסא רם ונשא, כענין כסא הכבוד, שפי' שקדם לעולם. ומשם ולמטה קא עסיק לפי הנראה. ועל הנמצאים מתחת כסא הכבוד, שהם מעולם המלאכים, אמר דרך כלל "עולם", וזהו שאמר "קב"ה כד ברא עלמא מגו מייא וכו'", ענין המים האלו, הם כח החסד, כענין אומרו אמרתי עולם חסד יבנה. ועם היות דאמרן לעיל דעלמא אתברי בדינא, לא פליגי, שהן אמת כח חסד הוא שנתפשט, ועצם תולדת החסד מתחלק לחלקים רבים למינים שונים, וחלקיו הם מצד הגבורה, והגבורה היא הפועלת. והשתא ניחא אומרו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, דהיינו דרך כלל הנמצאות, כח החסד שנתפשט, ובו היה כח שמים וכח ארץ, וזהו בסוד ראשית שהוא כח החסד, דהיינו חכמה בשיתוף הבינה על ידי החסד, אמנם אחר כך ויאמר אלהים ובו ל"ב נתיבות בשם אלהים כדפי', וגשם ראשון שהוא דקות העומד להוות ממנו אפילו המלאכים, שהוא כח החסד. אמנם חלקי שמתחלק ונעשה ממנו חלק החומרי התחתון, וחלק רוחני העליון, היינו חלקי המציאות ופרטיו, זהו מכח הגבורה, המחלקת חלקי החסד, דהיינו סוד חסד גבורה, חסד ע"ב גשם א', גבורה ר"ו, אותיות נחלק למינים הרבה, כל אות ואות לעצמו. וכן תמצא דרך כללו חסד, דרך פרטיו גבורה. והנה הגשם ההיולי הזה הנברא ראשון, אין ספק שעם היות שמכנים אותו בשם מים, אין הכוונה ממש מים, אלא נקרא מים על שם שורשו שהוא חסד, אמנם הוא גשם דק נאות להתהוות ממנו, אפילו המלאכים כדמסיק, ונודע שהנמצאות כולם נמצאו מכח זווג קב"ה ושכינתיה, שם הוי"ה ושם אדנ"י, בסוד כח הזכר וכח הנקבה המשתתפים יחד ומולידים זה כזה בייחודם כזה יאהדונה", ותערובת כחם יחד נמצאו מים, דהיינו עם התיבה עולה כשתי שמות הנזכרים, והיינו סוד מ' פתוחה ס' סתומה, וי' יסוד קושר ב' מימים מים זכרים עם מים נקבות ופותח הזכר מימיו משפיע על ידיו הי', יסוד, מים לנקבה וכו' (אור יקר). פשטו שהעולם היתה מים וכתוב ויקו המים ותראה היבשה (מ"מ).

¹³⁷⁰ וסידר (דפ"ו).

¹³⁷¹ הוא הרקיע שבין מים העליונים למים תחתונים, וסוד הענין שמים העליונים הם חסדים מ"ד ומים תחתונים הם הגבורות מ"ן, ורקיע היא היסוד שמבדיל בין מים למים (מ"מ).

¹³⁷² פי' שהמלאכים ונשמות הצדיקים שהם עילאי קדישי כולם נתנו מאותם הטפות של מים העליונים ומים התחתונים שהם חו"ג (מ"מ).

¹³⁷³ פי' בכח המלכות שנק' רוה"ק (מ"מ).

¹³⁷⁴ רק ברוח פיו ית"ש נעשה הכל ומתחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמו שמבואר בזוה"ק (אחרי מות סח סע"א וכן בפ' צו לב ע"ב ע' שם ושם) (דע"ה ח"ב סא ע"ב), והנה נמשך אותו האור דהמ"ה אשר לצורך המלאכים הללו מהפה דא"א ואח"כ מהפה דהזר"ן, וזהו שנאמר (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם (וכמ"ש באד"ר קמא ע"א, ופ' אחרי מות סח סע"א, ופ' צו דף לב ע"ב ע"ש) (דע"ה ח"ב סא ע"ב).

<p>ובאלין אתקין וסדר מזמרי תושבחתיה ביומא ואתערבו בשלהובי אשא ואינון גדודי חיילין אמרין שירתא ביומא (ו)תושבחן בצפרא וזמירן ברמשא כד מטי ליליא כלהו פסקי שירתא לעילא מנייהו גדודין דאשא בשלהובא תקיף קיימין ומריחין אשא דאכלא (אשא) ואהדרי לאתרייהו:</p>	<p>הצבאות אומרים שירה ביום, תושבחות בבוקר וזמירות בערב. כשמגיע הלילה כולם מפסיקים את השירה מעליהם, גדודי אש בשלהבת חזקה עומדים ומריחים אש אוכלת וחוזרים למקומם.</p>
<p>ואית בסטרא אחרא דתהומין סלקין אלין על אלין ואית תהומא עלאה ותהומא תתאה¹³⁷⁵ ובכלהו שארן מאריהון דדינין מסטרא דדינא קשיא ואית בגו סטרא דתהומא תתאה [שלהובן] דאוקדין זיקין נורין (שלהובין) ממנן על דינין דעלמא לאוקדא לחייבי¹³⁷⁶ בנורא דנגדי מההוא נהר דינור וכלהו אשא וחיוו דילהון אשא דלהיט וקיימין בין עלאי ותתאי וכד תננא דמדבחה¹³⁷⁷ סליק מתעברן וסלקין מההוא דרגא דקיימין לשיצאה ולאובדא וההוא נגידו דאשא תקיפא דנהר דינור דאיהו תקיף ועלאה אהדר לאתריה וכלהו מתהניין מתננא דמדבחה בגין דאתתקנת לקבלי (ס"א מדבחה) מלכא עלאה¹³⁷⁸ [מלאכי עלאי] ובגין כך מתהניין מניה ואינון קרבין להכא¹³⁷⁹ ותננא אחרא סליק¹³⁸⁰ ודהא (ודא) אוקימנא¹³⁸¹:</p>	<p>ויש בצד האחר שתהומות עולים אלו על אלו, ויש תהום עליון ותהום תחתון, ובכולם שורים בעלי הדינים מצד של הדין הקשה, ויש בתוך צד התהום התחתון שלהבות ששורפות זיקים של אש הממונים על דיני העולם, לשרוף את הרשעים באש שיוצאת מאותו נהר דינור, וכולם אש ומראיהם אש לזהטת, ועומדים בין עליונים ותחתונים. וכשעולה עשן המזבח עוברים ועולים מאותה דרגה שעומדים לכלות ולהאכיד, ואותו זרם של אש חזקה של נהר דינור, שהוא תקיף ועליון חוזר למקומו, וכולם נהנים מעשן המזבח משום שנתתקן כנגד (המזבח) המלך העליון, ולכן הם נהנים ממנו, והם קרבים לכאן. ועשן אחר עולה, והרי בארנו.</p>
<p>לכל חד וחד רעותא דכלא דסלקא לעילא דאיהו נייחא דרוחא [לקמין] (לגבי) מלכא קדישא (ו)הא אתמר [ד]במדבחה¹³⁸² סלקא¹³⁸³ ואתחוי אוריאל כחיוו דחד אריא תקיפא רביע על טרפיה והוון חמאן כהני וישראל וחדאן דהו ידעין דאתקבל ברעוא קמי מלכא קדישא ואשא אחרא עלאה קדישא נחית לקבלא אשא תתאה כדין בר נש (ד)אזיל ונ"א דחילו ואודעזע קמי מאריה ותב בתיובתא שלימתא למלכא דשדרו ליה דורונא ואתיישר קמיה אמר לעבדיה זיל וטול דורון דא דאייתיא לי כך אמר קודשא בריך הוא לאוריאל זיל וקביל דורונא דבני מקריבין] קמאי כמה חדווה משתכחי בכלא כמה בסימותא בכלא ומשתכח כד כהנא (משתכחי</p>	<p>לכל אחד ואחד הרצון של הכל שעולה למעלה, שהוא נחת רוח למלך הקדוש. הרי נתבאר שבמזבח עולה ונראה אוריאל כמו מראה של אריה אחד חזק רובץ על טרפו, והיו הכהנים וישראלים רואים ושמחים, שהיו יודעים שהתקבל ברצון לפני המלך הקדוש. ואש אחרת עליונה קדושה יורדת כנגד האש התחתונה, ואז אדם הולך (ירא) ומזדעזע לפני אדונו ושב בתשובה שלימה. (משל) למלך ששלחו לו דורון ראוי לפניו, אמר לעבדו לך וטול את הדורון הזה שהביאו לי. כך אמר הקדוש ברוך הוא לאוריאל, לך וקבל את הדורון שבני מקריבים לפני. כמה שמחה נמצאת בכל, כמה התבשמות נמצאת בכל,</p>

¹³⁷⁵ הם בריאה ועשיה (מ"מ).

¹³⁷⁶ לחייביא (דפ"ו).

¹³⁷⁷ פי' שהוא נגד מלכות דאצילות (מ"מ).

¹³⁷⁸ פי' בינה (מ"מ).

¹³⁷⁹ פי' ליהנאות מהמלכות. ועשן זה הוא עשן הקרבנות דסליק בלילה, ועקים לצד צפון כדי להנאות ממנו החיצונים, ולכן אמר "וכולהו מתהניין מתננא דמדבחה" (מ"מ).

¹³⁸⁰ היינו של יום דסליק באורח מישר, ואין לחיצונים הנאה ממנו (מ"מ).

¹³⁸¹ המ"מ מצרף "הא אוקימנא" לפיסקא הבאה, וצ"ע.

¹³⁸² דמדבחה (מ"מ).

¹³⁸³ דהיינו ע"י הקרבנות שבמזבח, עולה נחת רוח הנז' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וכהנא) וליואה וההוא דמקריב קרבנא מכווני לקרבא קרבנא כדקא יאות ביחודא שלים:</p>	<p>כשהכהן והלוי ואותו שמקריב קרבן מכוונים להקריב קרבן כראוי ביחוד שלם.</p>
<p>תא הזי כתיב (ויקרא ט כד) ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העולה וגו' דא אוריא"ל דנחית בחיזו דאשא בשלהבת עד דנחית למדבחה לקבלא דורונא ואתחזי כאריה רברבא רביע על קרבנא וכד ישראל לא אשתכחו זכאי¹³⁸⁴ או ההוא דמקריב קרבנא לא קריב כדקא יאות ולא אתקבל קרבניה הוה חמאן דלא סליק תננא בארחה מישראל¹³⁸⁵ והוה קם חד רוחא מנוקבא דצפון ועאל למדבחה והוה חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע על קרבנא כדין הוה ידעי דלא אתקבל ברעוא ההוא קרבנא:</p>	<p>בא וראה, כתוב "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה וגו'", זה אוריא"ל שיוורד במראה של אש בשלהבת עד שיוורד למזבח לקבל את הדורון, ונראה כמו אריה גדול רובץ על הקרבן. וכשישראל לא נמצאו צדיקים, או שאותו מקריב הקרבן לא הקריב כראוי ולא התקבל קרבנו, היו רואים שהעשן לא עולה בדרך ישרה, והיתה עומדת רוח אחת מנקב הצפון ונכנסת למזבח, והיו רואים דמות של כלב אחד חצוף רובץ על הקרבן, ואז היו יודעים שלא התקבל ברצון אותו הקרבן.</p>
<p>למלכא דשדרו ליה דורון חמא ליה מלכא דלאו איהו כדאי לקרבא קמיה אמר מלכא אסיקו ההוא דורונא והבו ליה לכלבא דלאו איהו כדאי לאעלא קמאי כך בשעתא דקרבנא אתקריב ולא אתקבל ברעוא דורונא לכלבא אתמסר ובגין כך הוה חמאן דיוקנא דכלבא על גבי מדבחה:</p>	<p>(משל) למלך ששלחו לו דורון, ראה אותו המלך שאינו כדאי לקרבו לפניו, אמר המלך סלקו את אותו הדורון ותנו אותו לכלב, שאינו כדאי להיכנס לפני. כך בשעה שנקרב הקרבן ולא התקבל ברצון, הדורון נמסר לכלב, ולכן היו רואים את דיוקן הכלב על גבי המזבח.</p>
<p>לג/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ותא חזי כתיב ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העולה (ויקרא ט כד) אמר רבי יהודה דא אוריא"ל¹³⁸⁶ דאתחזי בשלהבתא דאשא על מדבחה¹³⁸⁷ [כמה דאתמר] רביע על קרבנא וכדין</p>	<p>בא וראה כתוב "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה", אמר רבי יהודה זה אוריא"ל שנראה בשלהבת אש על המזבח, כמו שנאמר רובץ על הקרבן. ואז היתה שמחה בכל, שהרי התקבל ברצון, כמו שנאמר "וירא כבוד ה' אל כל העם". ואם לא היתה</p>

¹³⁸⁴ מכאן נראה שבבית ראשון עצמו כד לא הוה זכאין או אין הקרבן כדקא יאות, מצד המקריבו, אז היה דמות כלב על המזבח. ומ"ש רז"ל דבבית ב' היה דמות כלב, אבל בבית א' היה דמות אריה, שהוא אוריא"ל, מלתא דנהיגא על הרוב נקטו, אבל אה"נ אפילו בבית א' לזמנין כד לא הוה זכאין וכו', היה דמות כלב, וסוד הענין של כלב ואריה, עי' בפרשת בראשית דף ו ע"ב ומ"ש בשם הרח"ו (מ"מ).

¹³⁸⁵ ח"ב קל ע"א קמא ע"א רמב ע"ב (לש"ו).

¹³⁸⁶ כבר כתבתי על סוד אש המזבח לעיל פרשת צו דכ"ז ודכ"ח, ואמרתי שהיו ב' אשים, דהדיוט משם מ"ב ודשמים משם י"ה. והנה במאמרנו נזכר אש אחר יותר עליון שבו יצדק לומר מלפני ה', כלומר ממי שהוא קודם לו. והענין כי אש מן השמים הוא מסוד י"ה שבפנימיות גבורת זעיר, שממנו נעשה (שיה"ש ח ו) שלהבת ית כנזכר בספר הכוונות בענין רחיצת ערב שבת, ועליו נאמר בסודם (בראשית יט כד) מאת ה' מן השמים, מאת דייקא ממה שהוא אתו עמו בפנימיותו, אבל בכאן כתוב מלפני ה', והיינו מאמא שיש בה שם קס"א וס"ג שיש בהם ב' שמות פנימיים דהיינו אי"י וגם יי"א שם ב' שמות א"ל, שמכל אחד מהם יוצא א"ש בהתרבות כל אות מעצמה, א' פעמים א' י' פעמים י' וכו', וכן בשם יי"א, והכל א"ש אחד לפי שהוא מן אמא שכולה גבורות, ה' דאבא וה' דידה, כידוע מסוד התכללותם זה בזה. והנה העשירית של א"ש הוא א"ל והוא סוד הגבורה הראשונה שבכל ה' גבורות שהיא חסד שלהם ולכן נקרא א"ל, והיינו אוריא"ל (רמ"ז).

¹³⁸⁷ פ"י היה נראה בשלהבת שהוא דשם י"ה שהוא היה אש מן השמים שהיה תמיד על המזבח, אבל זה הנקרא אוריא"ל היה דוקא רביע על קרבנא, וכמ"ש לעיל בדף הקודם, ואתחזי כאריה רברבא רביע על קרבנא, ולכן יש בהגהה כמה דאתמר, דקאי לעיל. וגם ארי"ה גי' א"ל וא"ל מלא אל"ף למ"ד, והיינו (יחזקאל א, י) אריה אל הימין, וידוע שמבינה דהיינו אמא ח' מידות עד סוף העולם וח' פעמים א"ל גי' אוריא"ל. אי נמי אוריא"ל בת"ת ז"א, ואם תמנה מאמא עד ת"ת תמצא שמונה בסוד יחיד רוכב על שבעה. ונמצא שהיו שם ג' מיני אש, של בינה ושל ת"ת ושל מלכות, ולכן כולם נרמזו בפסוק ותצא אש מלפני ה', ס"ת א"ש י"ה, הרי דזר"ן, וא"ש שבפסוק הרי ג' אוריא"ל (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>1388 הוה בכלל דהא אתקבל ברעוא¹³⁸⁹ כמה דכתיב (שם כג) וירא כבוד יהו"ה אל כל העם ואי לאו הוה ערבוביא דבני אהרן מן יומא דנפקו ישראל ממצרים לא אשתכח רעוא¹³⁹⁰ הכי לעילא ותתא:</p>	<p>הערבוביא של בני אהרן מיום שיצאו ישראל ממצרים, לא נמצא רצון כך למעלה ולמטה.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא דא לשרוף קדשים באש ואבתריה והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף (ויקרא ז יז) תנאין ואמוראין בסתרי תורה אית [קדש ואית קדשים וקדש] וקדש ואית קדשים ואית קדש קדשים מה הנאה אית לקודשא בריך הוא בקדשים דאתוקדו אי תימא בגין יצחק דבשעתא דישראל בעקו סליק אפרו של יצחק קמיה דאי חייבין שריפה אשתויבו בניניה האי לדרשא איהו [ואי תימרון בגין]¹³⁹¹ (ואי בגין) בני אהרן דהוון שריפת קדשים דכתיב בהון (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וימותו ומיתתהון כפרה לישראל כמו שריפת קדשים אוף דא לדרשא קא אתי:</p>	<p>מצוה זו לשרוף קדשים באש, ואחריה, "והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף". תנאים ואמוראים בסתרי תורה, יש קודש ויש קדשים ויש קודש קדשים. מה הנאה יש לקדוש ברוך הוא בקדשים שנשרפו, אם תאמר שבביל יצחק, שבשעה שישראל בצרה עולה אפרו של יצחק לפניו, שאם חייבים שרפה ינצלו בגללו, זהו לדרוש. ואם תאמרו משום (הצדיקים) (ואם משום) בני אהרן שהיו שרפת קדשים, שנאמר בהם "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו", ומיתתם כפרה לישראל כמו שריפת קדשים, גם זה בא לדרוש.</p>
<p>אלא תלת אשין בשרגא אשא חוורא ואשא אוכמא ואשא תכלתא לקבל תורה נביאים וכתובים לקבל כהן לוי וישראל ותכלת איהי שכינתא קריבא לן ואיהי אחידא באינון פתילות בכנפי מצוה¹³⁹² דאתמר בהון (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית והאני תכלת] דאיהי שכינתא איהי דינא דאכילת קרבנין ועלוון אי אשכחת בני נשא דאינון עצים יבשים כגוונא דאינון פתילות יבשין בלא משהא דאיהי אורייתא רחמי¹³⁹³ איהו לון (דלידונון) שריפה ואוקידת לון ובגין דעמי הארץ אינון בעירן כמה דאוקמוה דאינון שקץ¹³⁹⁴ תכלת דאיהי [אדני] (אד) אוקידת לון בגין דקריבין¹³⁹⁵</p>	<p>אלא שלשה אשים (יש) בנר, אש לבנה ואש שחורה ואש תכלת, כנגד תורה נביאים ונאמרים, כנגד כהן לוי וישראל. ותכלת היא שכינה קרובה לנו, והיא אחוזה באותן פתילות בכנפי מצוה, שנאמר בהם "ועשו להם ציצית". והתכלת הזו שהיא שכינה היא דין שאוכלת קרבנות ועולות, אם מוצאת בני אדם שהם עצים יבשים, כדוגמת אותן פתילות יבשות בלי שמן, שהיא תורה ורחמים, היא להם (שידונו) שרפה ושורפת אותם ומשום שעמי הארץ הם בהמות, כמו שבארוה, שהם שקץ, תכלת שהיא אדני שורפת אותם, משום שקרבים אליה עם שרץ שהוא יצר הרע, זר, זהו שנאמר "והזר הקרב יומת".</p>

¹³⁸⁸ כל שמחה היא מן הגבורות המתוקות סוד יין המשמח, ופועל השמחה התעלות הנשמות למקורן בכח הגבורות, וכמו שנאמר (מלכים ב ג, טו) ויהי כנגן המנגן, וכן היה בכאן שנתעלו הגבורות עד שרשן (רמ"ז).
¹³⁸⁹ ה"ס מזל נוצר חסד שבו שורש יצחק בבחי' השערות וכדאיתא בליקוטי תורה פרשת תולדות, והוא סוד ריח ניחוח שהוא העלאת הגבורות למתקן (רמ"ז).

¹³⁹⁰ דאע"ג שכבר היה מתן תורה, "ל דשאני התם שירדה שכינה לאותו יום בלבד ועכשיו ירדה בקבע, ועוד שאז היה שלא ע"י ישראל אלא ברצונו יתברך ועכשיו הם גרמו השראת השכינה ע"י מעשה המשכן ותשובתם (רמ"ז).

¹³⁹¹ (צדיקייא) (נוסף בדפ"ו).

¹³⁹² שהן פתיל ותכלת וכן ישראל נקראו פתילות כידוע (יהל אור).

¹³⁹³ ראמי (יהל אור).

¹³⁹⁴ ועל בנותיהם נאמר כו' (פסחים מט ע"ב) (יהל אור). ז"ל: ולא ישא בת עמי הארץ מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ ועל בנותיהן הוא אומר ארור שכב עם כל בהמה.

¹³⁹⁵ ז"ש זבח רשעים כו' שצריך להתוודות ולהשליך החטא קודם, וכן במיתה דוגמת הקרבן כמש"ו (יהל אור). דקריבין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לגבה עם שרץ דאיהו יצר הרע זר הדא הוא דכתיב (שם ג י) והזר הקרב יומת:</p>	
<p>ואי במיתתהון חזרין בתיובתא כד שחיט לון ונ"א כד שחיט לון מלאך המות מיכאל [מלאך] מיכאל דאיהו כהנא רבא אריה¹³⁹⁶ דאכיל קרבנין נחית עלייהו לקרבא לון קרבנא קדם יהו"ה וקדם דתפוק נשמתיה מתוודה בכמה ודויין וכד נפיק נשמתיה הוא הוה מתכוין לגמור את השם שמע ישראל וברוך שם לקרבא נשמתיה מאנא ונ"א קרבנא לשם [יהו"ה] (יי):</p>	<p>ואם במיתתם חוזרים בתשובה כששוחט אותם (מלאך המות מיכאל), המלאך מיכאל שהוא כהן גדול, האריה שאוכל קרבנות יורד עליהם להקריבם קרבן לפני ה', ולפני שתצא נשמתו מתוודה בכמה וידויים, וכשיוצאת נשמתו הוא היה מתכוון לגמור את השם, שמע ישראל וברוך שם, להקריב את נשמתו כלי (קרבן) לשם יהו"ה.</p>
<p>וצריך למתודה [לקודשא בריך הוא לקבלא ה'¹³⁹⁷ בשמיה דאכיל ולאחזרה] (לקרבא ה' דשמיה חד דאכיל ושצי ולא חזרה) בתיובתא לגבי יה"ה¹³⁹⁸ אהי"ה כחושבן מ"ב¹³⁹⁹ [דאדנ"י] (דאד"י) קרינן ליה דינא דמלכותא דינא ויכוון בשמא מפרש דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א (אחד בלב וביה יפוק) [בלב אחד¹⁴⁰⁰ וביה יפוק רוחיה] בנפש דיליה מקבל עליה מיתה ויסורין ובנשמתא מודה בכמה ודויין ומתחרט בנפש (בנפש) מקבל¹⁴⁰¹ עליה מיתה שחיטה שריפה:</p>	<p>וצריך להתוודות אל הקדוש ברוך הוא לקבל, ולקרב ה' שבשמו שאוכלת ומכלה, ולהחזיר בתשובה ליה"ו אהי"ה כחשבון מ"ב. שאדנ"י קוראים דין של מלכות דין, ויכוון בשם המפורש שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א בלב אחד, ובו תצא רוחו, בנפש שלו מקבל עליו מיתה ויסורים, ובנשמה מודה בכמה וידויים ומתחרט. בנפש מקבל עליו מיתה שחיטה שריפה.</p>
<p>ואי צריך¹⁴⁰² ארבע מיתות בית דין ודאינן סקילה שריפה הרג וחנק מקבל [לון מאדנ"י] (ליה מאד"י) בנפש דיליה ובנשמתיה מודה בכמה ודויין וחוזר בתיובתא לגבי אהי"ה דאהיד¹⁴⁰³ בתרין שמהן יהו"ה יהו"ה במחשבתיה [יכוון לאפקא וידוי וקבלת מיתה עליה] (יכול לאפקא עליה וידוי וקבלת מיתה) בלב אחד דאיהו שמא מפרש כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (כבוד ביה כורעים ומשתחויים כהנים) [ביה כהנים כורעים ומשתחויים] על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כבוד איהו ל"ב¹⁴⁰⁴ בחושבן וביה [היה] מתכוין לגמור את השם (וא"ו איהו אחד בלב):</p>	<p>ואם צריך ארבע מיתות בית דין, שהם סקילה שרפה הרג וחנק, מקבל אותם מאדנ"י בנפש שלו. ובנשמתו מודה בכמה וידויים וחוזר בתשובה אל אהי"ה, שאחוז בשני שמות יהו"ה יהו"ה במחשבתו, יכוון להוציא וידוי, וקבלת מיתה עליו בלב אחד, שהוא שם המפורש כדוגמא זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (כבוד), שבו הכהנים כורעים ומשתחויים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כבוד הוא ל"ב בחשבון, ובו היה מתכוון לגמור את השם (וא"ו הוא אחד בלב).</p>
<p>ותנאין ואמוראין אי(ך) תימרון וכי עם הארץ מנא (הוה) ידע דא אלא ודאי עם הארץ איהו כשור או שה או עז או (פר) [תור] או יונה מה בעירין לא</p>	<p>ותנאים ואמוראים, אם תאמרו, וכי עם הארץ מנין יודע את זה, אלא ודאי עם הארץ הוא כמו שור או שה או עז או (פר) תור או יונה, מה בהמות אין יודעות תורה שהיא שם</p>

¹³⁹⁶ אוריאל (יהל אור).

¹³⁹⁷ מיתה (יהל אור).

¹³⁹⁸ לגבי בינה תשובה ששם יה"ו כמ"ש בפקודין הקודמין ונשלם השם בשם אדנ"י שהיא ה' וכן שם אהי"ה שם (יהל אור).

¹³⁹⁹ שהוא בבינה כידוע (יהל אור).

¹⁴⁰⁰ גימ' מ"ה כמש"ו, בלב הוא הרוח, וז"ש וביה יפוק כו' (יהל אור).

¹⁴⁰¹ ומקבל (יהל אור).

¹⁴⁰² כמש"ל מחמת סרכות דמרה חוורא (יהל אור).

¹⁴⁰³ ר"ל שהוא בגימ' יה"ו ועם ה' נשלם (יהל אור).

¹⁴⁰⁴ כאן שייך מ"ש בח"א סימן מ"ו (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ידעי אורייתא דאיהי שם יהו"ה הכי עם הארץ לא ידע אלא מיכאל כהנא רבא איהו עביד ליה עולה וקרבנא קדם יהו"ה ואיהו מכוון בשמא מפרש בסליקו דרוחיה דתיפוק [בלב אחד] (בלבד) כגוונא דכד נפיק רוחא דבר נש בכל ליליא ובגין דא אוקמוה רבנן שוב יום אחד לפני מיתתך דבכל יום ויום צריך בר נש לאהדרא בתיובתא ולמסר רוחיה לגביה דיפוק באחד הדא הוא דכתיב (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי:</p>	<p>יהו"ה, כך עם הארץ לא יודע, אלא מיכאל כהן גדול הוא עושה אותו עולה וקרבן לפני ה', והוא מכוון בשם המפורש בעליית רוחו, שתצא בלב אחד כדוגמא, שכאשר יוצאת רוח האדם בכל לילה, ולכן פרשוה החכמים שוב יום אחד לפני מיתתך, שבכל יום ויום צריך אדם לחזור בתשובה ולמסור את רוחו אליו שיצא באחד, זהו שנאמר "בידך אפקיד רוחי".</p>
<p>ואם הוא תלמיד חכם עליו נאמר "יודע צדיק נפש בהמתו", שאין חכם כמו הכהן כמו שבארוה, הרוצה להחכים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא צריך שיהיה בו חסד, ועם " שהיא חכמה חסיד, ומי</p>	<p>ואם הוא תלמיד חכם עליו נאמר "יודע צדיק נפש בהמתו", שאין חכם כמו הכהן כמו שבארוה, הרוצה להחכים ידרים. ואם תלמיד חכם הוא צריך שיהיה בו חסד, ועם " שהיא חכמה חסיד, ומי</p>
<p>לג/ב רעיא מהימנא:</p>	
<p>דלית ביה חכמה לאו איהו חסיד ובגין דא אוקמוה ולא עם הארץ חסיד ואי אית ביה [ה'] חמשה חומשי תורה דאתייהבו משמאלא אתקרי גבור בתורה וירא חטא:</p>	<p>שאיין בו חכמה אינו חסיד, ולכן פרשוה ולא עם הארץ חסיד. ואם יש בו ה' חמשה חמשי תורה שנתנו משמאל נקרא גבור בתורה וירא חטא, ואם הוא בור נאמר בו אין בור ירא חטא.</p>
<p>ואי איהו בור אתמר ביה אין בור ירא חטא ומאן דזכי לתפארת דאיהו [וי ואיהו] חכם מבין בתורה וירא חטא ירית מלכותיה דאיהו ה"א מצות המלך [אי עביד פקודי מלכא כיון] (אעביד פקודי מלכא וכיון) דזכי לשם יהו"ה זכי לשמא מפרש דאתקרי אדם ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א בההוא זמנא שליט על גופיה דאיהו שותפו דנפש הבהמית ורוח הבהמית דבנפש הבהמית [עשיית] הבלי עלמא רוח ממללא בהבלי עלמא (נשמה דבה כל הרהורין ומחשבות דהבלי עלמא) ותלמיד חכם שליט עליהו הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ:</p>	<p>ומי שזוכה לתפארת, שהוא ו', והוא חכם מבין בתורה וירא חטא, הוא יורש את מלכותו שהיא ה"א, מצות המלך. אם עושה את מצוות המלך, כיון שזוכה לשם יהו"ה, זוכה לשם המפורש שנקרא אדם, וזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. באותו זמן שולט על גופו, שהוא שותף של נפש הבהמית ורוח הבהמית, שבנפש הבהמית עשיית הבלי העולם רוח שמדברת בהבלי העולם, (נשמה שבה כל ההרהורים והמחשבות של הבלי העולם), ותלמיד חכם שולט עליהם, זה שנאמר "וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ".</p>
<p>[מאי ובכל הארץ] דא גופא¹⁴⁰⁸ עולם קטן ודחלין מניה הדא הוא דכתיב (שם ט ב) ומוראכם וחתכם מסטרא דימינא שליט עליהו ביה וירדו כמה דאת אמר (תהלים עב ח) וירד מים¹⁴⁰⁹ עד ים מסטרא דשמאלא דחלין מניה הדא הוא דכתיב ומוראכם וחתכם ועליה אתמר (משלי יב י) יודע צדיק נפש</p>	<p>מה זה ובכל הארץ, זה הגוף עולם קטן, ופוחדים ממנו, זה שנאמר "ומוראכם וחתכם", מצד הימין שולט עליהם, בו וירדו, כמו שנאמר וירד מים עד ים. מצד השמאל פוחדים ממנו, זה שנאמר ומוראכם וחתכם, ועליו נאמר "יודע צדיק נפש בהמתו", אחר שהוא צדיק לא נותן לו שכר מצוות, אין לו שכר בעולם הזה</p>

¹⁴⁰⁵ שהוא בעצמו יודע האיך למסר נפש בהמתו (יהל אור).

¹⁴⁰⁶ ר"ל שהוא מכוין על הקרבן כ"ז (יהל אור).

¹⁴⁰⁷ "ואם תלמיד חכם הוא" נמחק ביהל אור.

¹⁴⁰⁸ ר"ל שנפשא שלטא על גופא (יהל אור).

¹⁴⁰⁹ שהוא מסטרא דימינא מים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בהמתו¹⁴¹⁰ בתר [דאיהו] (ד) צדיק לא יהיב ליה שכר מצוות לית [ליה] אנרא בעלמא דא ולא מזונא לבעירן דעני חשוב כמת איהו עם שכינתא בקביעו [דילה] עמה על כלא:</p>	<p>ולא מזון כבהמות, שעני חשוב כמו מת, הוא עם השכינה בקביעות שלה, עמה על הכל.</p>
<p>כי יהוה אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד ט) האי אש צריך ליה תמיד עמה דלית ליה כבייה דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין ומלין דאורייתא דאיהי שכינתא איהו¹⁴¹¹ פרנסה דיליה [ובמה] (באיין) בצלותין הדא הוא דכתיב (שיר ה ג) פתחי לי [וכו' פתחי לי] בצלותא דאתמר בה (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח דאיהי אחותי רעיתי ולית רעיתי אלא פרנסתי [דבה מתקנן] (דביה מתתקנין) מאכלין דקרבנין דמלכא בנין קדישין בכמה מיני מאכלין [בנהמא] (בבהמה) דאורייתא דאתמר ב(וה) (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי מימנא ובהמרא [דאיהו] (דירו) יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה¹⁴¹² מעמודא דאמצעייתא דכליל תרווייהו¹⁴¹³:</p>	<p>"כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא", האש הזו הוא צריך להיות תמיד עמה, שאין לה כבייה, שהוא אוכל כל הקרבנות של התפלות, ודברי תורה שהיא השכינה היא פרנסתו, ובמה, בתפלה, זה שנאמר "פתחי לי". פתחי לי בתפלה, שנאמר בה "אדני שפתי תפתח", שהיא "אחותי רעיתי", ואין רעיתי אלא פרנסתי, שבה הבנים הקדושים מתקנים מאכלים של קרבנות של המלך בכמה מיני מאכלים, בלחם של התורה שנאמר בה "לכו לחמו בלחמי", מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.</p>
<p>בבשרא דאיהי בשר הקדש בכמה קרבנין דעלה אוקמוה מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים עסקינן מאי מן השמים¹⁴¹⁴ עמודא דאמצעייתא דעל(יה) אתמר (בראשית ב כג) ובשר מבשרי ודא בשר הקדש דאדליקת¹⁴¹⁵ בכמה שלהובין מסטרא דגבורה ברחימו דבעלה¹⁴¹⁶ אתוקדת ברחימו דאהבה בקריאת שמע ברחימו דיחודא [דליליא (נ"א דא דליליא)] (דא דליליא) ויומם לא תכבה וחברייא בחייכון אל תתנו דמי לו לקודשא בריך הוא למהוי איהו בשלהובין דרחימו דיחודיה דקריאת שמע לקיימא ביה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו) ע"כ¹⁴¹⁷:</p>	<p>בבשר שהוא בשר הקודש בכמה קרבנות, שעליה פרשו בעלי המשנה שעוסקים בבשר היורד מן השמים. מה זה מן השמים, זה העמוד האמצעי, שעליו נאמר "ובשר מבשרי", וזה בשר הקודש שדולקת בכמה שלהבות מצד הגבורה, באהבת בעלה נשרפת, באהבה של אהבה, בקריאת שמע באהבת היחוד שלילה ויום לא תכבה. והחברים, בחייכם "אל תתנו דמי לו" לקדוש ברוך הוא שהוא יהיה בשלהבות של אהבה של יחודו בקריאת שמע, לקיים בו "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".</p>
<p>זהר:</p>	

¹⁴¹⁰ שהוא ידוע בעני, כמ"ש יודע צדיק דין דלים, וז"ש בתר כו' (יהל אור).

¹⁴¹¹ ר"ל של עד"א (יהל אור).

¹⁴¹² מפרש מהו נסוך המים והיין, כתב ובע"פ, שהן ימינא ושמאלא (יהל אור).

¹⁴¹³ הקבלה הוא חיבור שני התורות שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכ"ה בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי שמביא הלכות שבע"פ הכל במקרא, ולכן התחיל התורת כהנים ב"ג מדות, וכולו הולך אל ה"ג מדות, כי יסוד בו י"ג תיקונין, ה' חומשי תורה בה"ס מחסד עד הוד כנ"ל, ומדרשי המקראות ביסוד והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל (דברים ו ד), ה' תיבות בה"ס, אחד ביסוד, שמחבר כאחד, אחד גי' י"ג כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), ואח"כ ו' תיבות ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד במלכות נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים ו"ק דילה. אבל בתורה שבכתב, יסוד כליל משניהם, לפי שכולו גנוז במלכות, לכן הוא בע"פ, מדרשי המקראות, וכ"ז הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך (עי' בהגר"א בתיקו"ז לו ע"ג).

¹⁴¹⁴ עי' דע"ה ח"ב לה ע"ב.

¹⁴¹⁵ ר"ל זהו הדלקת בשר ע"ג המזבח והוא שמדליק בו שלהובין דרחימותא בשר קודש יסוד רצוף אהבה (יהל אור).

¹⁴¹⁶ והמלכות נוק' כשהיא פב"פ עם ז"א (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

¹⁴¹⁷ ועוד אש תמיד וכו' כח ע"ב (דרך אמת).

<p>תא חזי¹⁴¹⁸ אף על גב דבני אהרן מיתו בההיא שעתא יאות הוה בכמה גווינין חדא דלא הוה שעתא דקטרת דהא קטרת לא סלקא אלא בזמנין ידיעין דכתיב (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר [ואימתין] (שמות ל ז) בהטיבו את הנרותו וגו' לאשתכחא שמן וקטרת כחדא¹⁴¹⁹ וכתיב (שם ח) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וגו' ובזמנין אלן אתקריב ולא בזמנא אחרא בר בזמנא דמותנא שריא בעלמא כמה דאערע דכתיב (במדבר יז יא) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש וגו' ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי כחדא¹⁴²⁰ ועוד דדחקו שעתא בחיי דאבוהון ועוד דלא אנסיבו והוון [פנימיין] [פנימיין]:</p>	<p>בא וראה אף על גב שבני אהרן מתו באותה שעה, זה היה ראוי בכמה אופנים, אחד שלא היתה זו שעת הקטורת, שהרי קטורת אינה עולה אלא בזמנים ידועים, שכתוב "והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר", ומתי "בהיטיבו את הנרות וגו'", שימצא שמן וקטורת כאחד, וכתוב "ובהעלת אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה וגו'". ובזמנים הללו נקרבת ולא בזמן אחר, פרט לזמן שהמוות שרוי בעולם, כמו שקרה, שכתוב "ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש וגו'". ובני אהרן לא הקריבו בשעה ששמן וקטורת נמצאים כאחד. ועוד שדחקו את השעה בחיי אביהם, ועוד שלא היו נשואים והיו פגומים,</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>לית מצורע¹⁴²¹ אלא ההוא דאתעביד¹⁴²² [בזיבותא] (בזנות) דחמש דמים¹⁴²³ אינון דדם נדה מסאבין דאינון כלהו דם טמא וחמש דמין דכין ומאן דאעבר עליהו כאלו אעבר על עשר דברות¹⁴²⁴ דאינון כלל¹⁴²⁵ תרי"ג פקודין:</p>	<p>אין מצורע אלא אותו שנעשה בזיבה, שישחמשה דמים של דם נדה שמטמאים, שכולם הם דם טמא, וחמשה דמים טהורים. ומי שעובר עליהם, כאלו עבר על עשרת הדברות, שהם כלל של תרי"ג מצוות.</p>
<p>ושפחה יצר הרע איהי מלייא מומין ובגין דא (ויקרא כא) כל אשר בו מום לא יקרב ובגין דא כהנא לא הוה צריך [לקרבא לגבי מאן דאית] (למהוי) ביה מומא מכל מומין דעלמא בגין¹⁴²⁶ דמטורניתא אתמר בה (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך הכי לא צריך לקרבא לגבה מאן דאית ביה מום ואוף¹⁴²⁷ הכי לא צריך למקרב לגבה זר (במדבר ג י) והזר הקרב יומת והיינו ממז"ר¹⁴²⁸ מום</p>	<p>ושפחה יצר הרע היא מלאה במומים, ולכן "כל אשר בו מום לא יקרב", ולכן הכהן לא היה צריך לקרב אל מי שיש בו מום מכל המומים שבעולם, משום שנאמר במלכה "כלך יפה רעיתי ומום אין בך", כך לא צריך לקרב אליה מי שיש בו מום, וכמו כן כאן לא צריך לקרב אליה זר, "והזר הקרב יומת", והיינו ממז"ר, מו"ם זר, מום נקבה, זר זכר, ולכן צוה "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב", ועל אותם שקרבים אליה כתוב בהם, "ויקריבו לפני</p>

¹⁴¹⁸ לח ע"ב (הערת הזהר).

¹⁴¹⁹ עי' לקמן לח ע"ב והערה שלנו שם בשם הדע"ה ח"ב קא ע"ב.

¹⁴²⁰ ונבאר עתה כוונת נר"א מה היה כי הלא נודע כי כל בנינה של המלכות אינו אלא מנה"י דאמא נמצא כל תקון המלכות אינה אלא מנה"י דאמא ששם בחינת נר"א ולהיות כי כבר בארנו כי הם סוד נפש דאצילות של אדה"ר שחטא והפרידה מבעלה לכן חזרו נר"א שהם בחינת נפש הראוי אל המלכות ורצו לתקנה ע"י עצמם. והנה כבר הודעתין בפ' שמן וקטרת ישמח לב כי מוחין דאבא הם שמן ומוחין דאמא הם קטורת לכן רצו להקטיר שניהם קטורת כדי לתקן את המלכות ולקשרה עם בעלה על ידם כי הם הנאותים לזה, ואמנם לפי שמוחין דאמא הם באים מלובשים בנה"י דאמא כנודע והם סוד ג' אה"ה בג' מלואים שהם גימ' תנ"ה לכן נתנו הקטורת שהם מוחין מצד אמא ונתנן תוך המחטה שהם נה"י דאמא הלבושין של המוחין שהם גימ' תנ"ה [וכן מלת מחת"ה גי' תנ"ה ע"ה] והוליוה למזבח שהוא המלכות לתקנה ולקשרה בבעלה וכו' (ליקוטי תורה ויקרא).

¹⁴²¹ פקודי רס (הערת הזהר).

¹⁴²² שנולד (יהל אור).

¹⁴²³ והן ה"ח וה"ג הידועין (יהל אור).

¹⁴²⁴ דבלוחות ג"כ י' דברות ה' מימין וה' משמאל (יהל אור).

¹⁴²⁵ כידוע (יהל אור).

¹⁴²⁶ היפוך נוק' דסט"א (יהל אור).

¹⁴²⁷ דהוא יצר הרע דכורא כמש"ו (יהל אור).

¹⁴²⁸ שנולד משניהם כמש"ו (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>זר מום נוקבא זר זכר ובגין דא מני (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב ועל אינון דקריבין לה כתיב בהון (ויקרא י א-ב) ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה¹⁴²⁹ אשר לא¹⁴³⁰ צוה אותם ותצא אש מלפני יהו"ה:</p>	<p>ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ותצא אש מלפני ה'</p>
<p>לד/א זהר:</p>	
<p>דמאין¹⁴³¹ דלא אנסיב פנים הוא ולא הוא כדאי לאשתכחא ברכאן בעלמא על ידוי עלוי לא שריין כל שכן על ידוי לאחריים ועוד דהא תנן רווי חמרא הווי ובגין כך (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וגו' דהא קטרת חביב הוא מכלא¹⁴³² וחדוותא דעלאין ותתאין וכתיב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב:</p>	<p>שמי שלא נשוי הוא פגום ואינו כדאי שימצאו ברכות על ידו בעולם, עליו הן לא שורות, כל שכן על ידו לאחריים. ועוד שהרי שנינו שהיו שתויי יין, ולכן "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'", שהרי הקטרת היא חביבה מן הכל, והיא שמחת העליונים והתחתונים, וכתוב "שמן וקטרת ישמח לב".</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>ותאכל אותם וימותו¹⁴³³:</p>	<p>ותאכל אותם וימותו".</p>
<p>וקרבן דאתוון אינון י' באיש ה' באשה ו' בבן חתן ה' בכלה זכאה איהו מאן דקרינ[ב]¹⁴³⁴ אתוון דיהו"ה ביה ובאתתיה [ו]בבריה ובכרתיה בקדושה ובברכה בנקיו בענוה ובכשות פנים בכל מדות טבין דכתיבין על מארי מתניתין ומתחממין באשין קדישין דאיש ואשה דאינון אש עולה ויורד¹⁴³⁵ אש קדש¹⁴³⁶ דעצי המערכה דאינון עצי הקדש אברין קדישין:</p>	<p>וקרבן של אותיות הם י' באיש ה' באשה ו' בבן חתן ה' בכלה, אשרי מי שמקריב אותיות יהו"ה בו ובאשתו ובבנו ובבתו בקדושה ובברכה, בנקיות בענוה ובכשות פנים, בכל מדות טובות שכתובות על בעלי המשנה, ומתחממים באישים קדושים, שאיש ואשה, שהם אש עולה ויורד, אש קודש ועצי המערכה, שהם עצי הקודש, איברים קדושים.</p>
<p>ואש של גבוה נחית דאיהו קדש הקדשים ובגין תרין אשין אלין אמר נביא (ישעיה כד יד) באורים כבדו יהו"ה דאינון אשין דשכינתא דבה וכתבו (דברים ד כד) כי¹⁴³⁷ יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא ואינון אש עלאה כסא רחמים אש תתאה כסא דין [ואינון] (והיינו) בינה ומלכות ומלכותא אש עולה</p>	<p>ואש של גבוה יורד, שהיא קודש הקדשים, ובשביל שני האשים הללו, אמר הנביא "באורים כבדו ה'", שהם האשים של השכינה, שבה כתוב "כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא", והם אש עליון כסא רחמים, אש תחתונה כסא דין, והם בינה ומלכות. מלכות אש עולה, בינה אש יורד, יהו"ה עמוד האמצעי אוהו</p>

¹⁴²⁹ הוא אש דאיש ואשה שבכל א' אותיות אש ונשאר י' לו וה' לה כמש"ל דהשם בו ובאשתו ובבן ובבת (יהל אור). עי' לקמן לז ע"ב.

¹⁴³⁰ כמ"ש אשר לו צויתי (יהל אור).

¹⁴³¹ עי' זהר ח"א דף עג רע"ב, קצב ע"א, וח"ב קצג ע"א, וח"ג לג ע"ב לז ע"ב, לח ע"ב, נו ע"ב, נז ע"ב, ס ע"א (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

¹⁴³² והיה ראוי שלא יהיו פוגמין בד' דברים: שלא בזמנו, ושלא נישאו, ובחיי אביהם, ובשכרות, "זאת" מלכות, "משחת" מצד החכמה, שמשם השמן, ואהרן מושך אותו מלמעלה על ידי כהונתו שהוא מימין, נמצאת זאת משוחה ודאי, דהיינו משחת. ופועל אהרן בן שתי הפעולות, הא' להביא מהחכמה למדתו, והשנית להורידו למלכות (אור יקר).

¹⁴³³ כמש"ל והזר הקרב יומת (יהל אור).

¹⁴³⁴ דאקריב (דפ"ק).

¹⁴³⁵ עולה בנוק', מ"ן, ויורד בזכר, מ"ד (יהל אור).

¹⁴³⁶ ר"ל מה שמביא מן ההדיוט, מ"מ אש קודש, כמ"ש אש זרה שנטלו מכיריים (יהל אור).

¹⁴³⁷ ה' אלהיך שהוא המלכות דאצילות (כמ"ש פרשת יתרו פו ע"א, ופרשת צו לד ע"א, וע' בראשית נא ע"א) הנה היא אש אוכלה, שהיא אש אכלא אשא, כי בכח הגבורות הממותקים שבה שהם שלהובין דרחימו, היא מכלה את הקליפות והחיצונים ומברר את הבירורים מהם שהם הניצו"ק אשר הם מאש הגבורות, ואוכלת אותן בסוד (יומא כא ע"ב) אש אוכלה אש, וזהו עלייתם וכל תיקונם שעולים בה (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>[מלכות בינה אש] (בינה) יורד יהו"ה עמודא דאמצעייתא אחיד בתרווייהו¹⁴³⁸ בינה יהו"ה מלכות תפארת כד אחיד לון שריא עליה חכמה דביה כ"ח מ"ה [מ"ה איהו]¹⁴³⁹ יו"ד ה"א וא"ו ה"א:</p>	<p>בשניהם. בינה יה"ו, ה' מלכות. כאשר התפארת אוחזת אותם, שורה עליו חכמה, שבה כ"ח מ"ה, מ"ה הוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א.</p>
<p>כ"ח דיליה יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף וכלהו¹⁴⁴⁰ מ"ב אתוון משתכחין כבר נש ובאתתיה ובבנוי ובגנין דא לית בר נש שלים אלא בכין ובת ומאן דלית ליה בן דאיהו ו' אסתלק י' [מיניה] ומאן דלית ליה בת [דאיהו ה'] [לית ליה ה' דאיהו בת] אסתלק ה' עלאה דאיהו אם מן בת זוגיה דאתוון לא שריין דא בלא דא ובגנין דא באיש ואשה בן בת¹⁴⁴¹ דאתעבידו כדקא יאות¹⁴⁴² שריא עליהו יהו"ה ואתקריאו (בנים לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם (שם יד א) ע"כ:</p>	<p>כ"ח שלו יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף, וכולן ארבעים ושתיים אותיות נמצאות באדם ובאשתו ובבנוי, ולכן אין אדם שלם אלא בכין ובת, ומי שאין לו בן שהוא ו', מסתלקת ממנו י'. ומי שאין לו בת שהיא ה', מסתלקת ה' העליונה, שהיא אם מבת זוגו, שהאותיות לא שורות זו בלי זו, ולכן באיש ואשה בן ובת שנעשו כראוי, שורה עליהם יהו"ה, ונקראים (בנים לקדוש ברוך הוא זה שנאמר) "בנים אתם לה' אלהיכם".</p>
<p>זהר:</p>	<p></p>
<p>זאת משחת אהרן ומשחת בניו (ויקרא ז לה) רבי יוסי אמר זאת ודאי משיחת אהרן¹⁴⁴³ דהא אהרן אתמשה [ואייתו]¹⁴⁴⁴ ממשה רבות עלאה מעילא ונגיד ליה לתתא ועל ידא דאהרן אתמשה [מ]משיחתא קדישא לאתברכא ועל דא זאת משחת אהרן ומשחת בניו ודאי:</p>	<p>"זאת משחת אהרן ומשחת בניו", רבי יוסי אמר זאת ודאי משיחת אהרן, שהרי אהרן נמשח ובא משמן משחה עליו מלמעלה, ונמשך לו למטה ועל ידי שאהרן נמשח ממשיחה קדושה להתברך, ועל זה "זאת משחת אהרן ומשחת בניו" ודאי.</p>
<p>רבי יהודה פתח (מ"ב ד ב) ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית מהכא אוליפנא דלית ברכתא שריא בפתורא ריקניא¹⁴⁴⁵ ועל מלה ריקנית ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן (שם) אמר לה ודאי סיועא דנסא הוא דהא ודאי באתריה הוא ומתמן ברכאן נפקין ושריין¹⁴⁴⁶:</p>	<p>רבי יהודה פתח "ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית", מכאן למדנו שאין הברכה שורה בשלחן ריק ועל דבר ריקני. ותאמר "אין לשפחתך כל בבית, כי אם אסוך שמן", אמר לה ודאי זהו סיוע של נס, שהרי ודאי במקומו הוא, ומשם ברכות יוצאות ושורות.</p>
<p>מה כתוב (שם ה) הם מגישים אליה והיא מוצקת והיא מוצקת סתם¹⁴⁴⁷ רבי יוסי אמר ויעמוד השמן</p>	<p>מה כתוב "הם מגישים אליה והיא מוצקת", והיא מוצקת סתם. רבי יוסי אמר ויעמוד</p>

¹⁴³⁸ והוא העצים שאחיד בב' האשים והוא עץ החיים, ושפע קדושה דנחית הוא חכמה דשריא עלי, כמש"ו. וכן בן הנוצר משני האשיים בדרגא דעד"א, ושריא עליה חכמה (יהל אור).
¹⁴³⁹ והוא בעד"א כידוע, וכח הוא בחכמה כח מ"ה (יהל אור).
¹⁴⁴⁰ יה"ו באשה (נגד בינה, בן י"ה, שהוא יה"ו – מצאתי כתוב על הגליון), ה' בבית, כ"ח באיש, מ"ה בבן כנ"ל (יהל אור).
¹⁴⁴¹ ובת (דפ"ו).
¹⁴⁴² ר"ל בקדושה (יהל אור).
¹⁴⁴³ פי', מלכות הנק' "זאת", משח אותה אהרן מהארות אבא לפי שאהרן הוא יסוד אבא כנודע (מ"מ).
¹⁴⁴⁴ "אהרן אייתי" מחכמה, "ונגיד ליה" מחסד למלכות, ולא שתהיה זאת ברכתה ח"ו, שא"א שעדיין לא שמשו לה, אלא הכנתה להתברך על ידו אחר כך, וז"ש "משיחותא קדישא לאתברכא" דהיינו קשוטיה להתברך אח"כ (אור יקר).
¹⁴⁴⁵ בסוד ההתעוררות שצריך מהתחוננים ובית קבול לברכה, וכל מקום ריק הוא החצונים כדאמרינן, שהם משתחווים להבל וריק, וזהו סוד לחם הפנים, שלא היה חסר אפילו רגע (אור יקר).
¹⁴⁴⁶ "באתריה הוא חכמה" מקום הברכות, ומשם יוצאים על ידי הבינה, ולכן היא הכנה טובה למטה, השמן לשרות עליו הברכות (אור יקר).
¹⁴⁴⁷ פי' מלכות בכח הארת אבא, שהוא שמן, עשתה לאשת עובדיה הנס (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(שם ו) ותעמוד מבעי ליה¹⁴⁴⁸ אלא ויעמוד ודאי בקימא לאנגדא ברכאן השמן כמה דאוקמוה דכתיב (ישעיה ה יא) בקרן בן שמן¹⁴⁴⁹ וכתיב (שיר א ג) שמן תורק שמך¹⁴⁵⁰ לאחזאה דהא מהאי שמן נגידין ברכאן על ידא דכהנא וכהנא נגיד להו לתתא ואמשח (ס"א ואתמשך) להאי זאת הדא הוא דכתיב (ויקרא ז לה) זאת משחת אהרן ומשחת בניו וכתיב (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש¹⁴⁵¹ והא אתמר:</p>	<p>השמן, היה צריך לומר ותעמוד, אלא ויעמוד ודאי בעמידה להמשיך ברכות השמן, כמו שבארוה, שכתוב "בקרן בן שמן", וכתוב "שמן תורק שמך", להראות שהרי מהשמן הזה נמשכות ברכות על יד הכהן, והכהן ממשיך אותן למטה, ומושח (ונמשך) לזאת הזו, זה שנאמר "זאת משחת אהרן ומשחת בניו", וכתוב "כשמן הטוב על הראש", והרי נתבאר.</p>
<p>קח את אהרן ואת בניו ואת הבגדים (ויקרא ח ב) רבי חייא פתח (תהלים לו י) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור כי עמך מקור חיים דא שמן עלאה¹⁴⁵² דנגיד¹⁴⁵³ ולא פסיק לעלמין דשריא בנו חכמה עלאה דכלא¹⁴⁵⁴ הדא הוא דכתיב כי עמך עמך שריא¹⁴⁵⁵ ולא מתפרשא מנך לעלמין בחביבותא דכלא מקור חיים בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים לאפקא חיים¹⁴⁵⁶ לאילנא עלאה ולאדלקא בוצינין ועל דא ההוא אילנא אקרי עין חיים אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא (דמים) [דחיים] ועל דא באורך נראה אור (שם) באורך דא אור דנגיד לצדיקייא לזמנא דאתי דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב ומההוא נהירו זמינין ישראל לאנהרא לעלמא דאתי:</p>	<p>"קח את אהרן ואת בניו ואת הבגדים", רבי חייא פתח "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור". "כי עמך מקור חיים", זה השמן העליון שנשמך ואינו פוסק לעולמים, ששרוי בתוך החכמה העליונה של הכל, זה שנאמר כי עמך, עמך שרוי ולא נפרד ממך לעולמים, בחביבות של הכל, מקור חיים, משום שהיא מקור ומעיין החיים, להוציא חיים לעץ העליון, ולהדליק את הנרות. ועל זה אותו העץ נקרא עץ חיים, האילן שנטוע ונשרש, משום אותו מקור החיים, ועל זה באורך נראה אור. באורך זה, האור שגנוז לצדיקים לעתיד לבא, שכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב", ומאותו אור עתידים ישראל להאיר בעולם הבא.</p>
<p>לד/ב</p>	
<p>דבר אחר כי עמך מקור חיים וגו' (תהלים לו י) דא קודשא בריך הוא¹⁴⁵⁷ דאיהו אילנא עלאה במציעות גנתא דאחיד לכל סטריין¹⁴⁵⁸ מאי טעמא בגין דאחיד ביה ההוא ונ"א בההוא מקור חיים</p>	<p>דבר אחר "כי עמך מקור חיים וגו'", זה הקדוש ברוך הוא, שהוא עץ עליון באמצע הגן, שאוחז את כל הצדדים. למה, משום שאחוז בו אותו (באותו) מקור חיים ומעטר אותו בעטרות עליונות סביב הגן, כמו אם</p>

¹⁴⁴⁸ פי', כיון שהיא נוק' דהיינו המלכות, ותירץ אלא ויעמוד וכו', שר"ל שהיתה כדכורא בקיום והעמדה. ושיעור הכתוב, המלכות היא שיעמוד כדכורא, והיתה עושה נס. ובכח מי, בכח השמן, שהוא אבא (מ"מ).

¹⁴⁴⁹ פי' מלכות נקראת קרן ומקבלת מאבא הנק' שמן (מ"מ).

¹⁴⁵⁰ פי' שמן שהוא אבא יורד עד המלכות הנק' שמך (מ"מ).

¹⁴⁵¹ פי' כשמן הטוב, שהוא אבא, הנמשך ברישא דז"א, ומשם על פי מדותיו עד המלכות, כמ"ש בפ' ויקרא דף ז ע"ב (מ"מ).

¹⁴⁵² הוא בחכמה, והטעם ששמן זה הוא במקום שאין שם שדי שאמר לשמנו די, אלא "נגיד ולא פסק וכו" (אור יקר). פי' אבא (מ"מ).

¹⁴⁵³ שאינו כשמן התחתון שצריך לכתוש הזיתים, דהיינו הספירות העליונות והם אברי הזכר, אמנם כאן "נגיד" נמשך מאליו, בלי לעזור אבר מהאברים, מפני שהשפע למטה צריך זמן וגבול בין השפעה להשפעה, ולזה אמרו בספר הבהיר, שאסור לעמוד בנשיאות כפים עד כך שעות [אות קלח: אסור לו לאדם לשהות שלש שעות כפיו פרושות השמים], כדי לתת זמן שיחזרו הספירות לקבל (אור יקר).

¹⁴⁵⁴ פי' שאבא יונק ממור"ס דא"א, כידוע שאבא יונק ממזל הח' דדיקנא, והוא ממור"ס (מ"מ).

¹⁴⁵⁵ פי' שאומרים לאבא, כי עמך מקור חיים שהיא אימא (מ"מ).

¹⁴⁵⁶ פי' הם המוחין הנק' חיים שבאים לז"א, והם גימ' חיים, שהם אהי"ה הוי"ה אהי"ה כנודע גימ' חיים, ולכך ז"א נק' עץ חיים עץ שיונק מהמוחין שהם חיים (מ"מ).

¹⁴⁵⁷ פי' ז"א, ולפי זה אומרים לז"א, כי עמך מקור חיים, שהיא אימא, שנה"י דאימא בתוך ז"א (מ"מ).

¹⁴⁵⁸ פי' ז"א מכריע בין בינה ובין מ', בסוד עד תאות גבעות עולם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואעטר ליה בעטרין עלאין סחרניה דגנתא¹⁴⁵⁹ כאימא דמעטרא לבריה¹⁴⁶⁰ על כלא הדא הוא דכתיב (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון וגו' ובגין כך כי עמך מקור חיים ועל דא באורך נראה אור:</p>	<p>שמעטרת את בנה על הכל, זה שנאמר "צאינה וראינה בנות ציון וגו'", ולכן "כי עמך מקור חיים". ועל זה באורך נראה אור.</p>
<p>רבי יצחק אמר כי עמך מקור חיים דא כהן גדול לעילא¹⁴⁶¹ לקבליה כהן גדול לתתא בגין כך אנגיד כהנא משח רבות עלאה קדישא¹⁴⁶² לתתא ואדליק בוצינין לעילא ודכהן גדול שלים בשלימו דשבעה יומין עלאין¹⁴⁶³ לאתעטרא על כלא לקביל דא שבעה ימי מלואים לכהנא דלתתא לאשתכח כלא כגוונא דלעילא ועל דא ימי מלואים אקרונ יומי אשלמותא בגין [דישתלים (נ"א די שלים)] (דאשתלים) כהנא בשאר יומין אחרנין לאשלמא שבעה כחדא ואלין ימי מלואים אקרונ בגין דאתאחדן שאר אחרנין ביה:</p>	<p>רבי יצחק אמר "כי עמך מקור חיים", זה הכהן הגדול, למעלה כנגדו כהן גדול למטה, לכן ממשיך שמן משחת קדש עליון למטה ומדליק מנורות למעלה, שהכהן הגדול שלם בשלמות של שבעת הימים העליונים, להתעטר על הכל. כנגד זה שבעה ימי מלואים לכהן שלמטה, שימצא הכל כדוגמא שלמעלה, ועל זה ימי המלואים נקראו ימי ההשלמה, כדי שישתלם הכהן בשאר הימים האחרים, להשלים שבעה כאחד. ואלה נקראים ימי מלואים, משום שאוחזים בו שאר האחרים.</p>
<p>מאי קא מיירי דכד כהנא אתער כל שאר אחרנין מתערין עמיה ובגין כך כתיב (ויקרא ח לג) ומפתח אהל מועד וגו' עד יום מלאת וגו' שבעה יומין ודאי כדין אתעטר כהנא לתתא בכלא כגוונא דלעילא בגין דבשעתא דכהנא דלתתא אתער כלא יתערון על ידיה לעילא וישתכחון ברכאן לעילא ותתא רבי אבא אמר מאי שנא דמשה משה לאהרן אלא בגין דאיהו ברא [דההוא] ואחיד בההוא (אחיד ליה לההוא) אתר¹⁴⁶⁴ מקורא דחיי וכתיב (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה¹⁴⁶⁵ זרוע תפארתו ומשה שמש כל אינון שבעה ימי מלואין לאשראה כלא עמיה דאהרן:</p>	<p>במה מדובר, שכאשר הכהן מתעורר, כל שאר האחרים מתעוררים עמו, ולכן כתוב "ומפתח אהל מועד וגו'", "עד יום מלאת וגו'", שבעה ימים ודאי. אז מתעטר הכהן למטה בכל כדוגמא שלמעלה, משום שבשעה שמתעורר הכהן שלמטה, הכל יתעוררו על ידו למעלה, וימצאו ברכות למעלה ולמטה. רבי אבא אמר מה שונה שמשח משה את אהרן, אלא משום שהוא הבן של אותו (אחוז באותו) מקום, מקור החיים, וכתוב "מוליך לימין משה זרוע תפארתו", ומשה שמש כל אותם ימי מלואים להשרות הכל עם אהרן.</p>
<p>רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר אמר ליה כמה נהוריין¹⁴⁶⁶ אתבריאו עד לא אברי עלמא אמר ליה שבעה ואלין אינון אור תורה¹⁴⁶⁷ אור גיהנם¹⁴⁶⁸ אור גן עדן אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור</p>	<p>רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר, אמר לו כמה אורות נבראו טרם שנברא העולם, אמר לו שבעה, ואלו הם אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור</p>

¹⁴⁵⁹ פי' שאימא אוחזת ז"א ומעטרת אותו במוחין, והוא סביב הגן, שהיא המלכות. ולפי זה, מ"ש לעיל במציעות גנתא, היא מלכות שהז"א הוא בתוכה, שהיא מתלבשת אותו מהחזה ולמטה (מ"מ).

¹⁴⁶⁰ לברה (דפ"ו).

¹⁴⁶¹ פי' חסד דז"א (מ"מ).

¹⁴⁶² פי' שהחסד מושך הארת אימא הנק' משח רבות, ע"ש אבא הנק' שמן (מ"מ).

¹⁴⁶³ פי' שהחסד הוא כולל כל הר"ק בסוד יומא דכליל כולהו יומי, א"נ כה"ג הוא חסד שלים בשלימו וכו', הם ז"ק של הבינה, ולכ"א "לאתעטרא על כולא" שבהם מתעטר החסד (מ"מ).

¹⁴⁶⁴ פי' מרע"ה הוא בחי' הת"ת, והוא בן הבינה (מ"מ).

¹⁴⁶⁵ פי' שאהרן הוא בימין משה, לפי שהוא בחי' החסד, א"נ מביא הזהר ראייה שמשח כולל חג"ת דכתיב מוליך לימין שהוא החסד. זרוע הוא גבורה, תפארתו כמשמעו, נמצא שכולל חג"ת (מ"מ).

¹⁴⁶⁶ לומר דמבעיא ליה על דרך הפשט סתם אי אפשר, דמסיק בתר הכי "שבעה וכו'" (אור יקר).

¹⁴⁶⁷ פי' והם כנגד ז"ק דז"א, וראוי לסדרם על סדר הז"ק (מ"מ).

¹⁴⁶⁸ ר"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התווה, אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמע"ב ונשלם ביום ג' (דע"ה ח"ב יב ע"ג), הזכירו רז"ל בפסחים (נד ע"א) וכן בנדרים (טל ע"ב) את הגן

זהר ויקרא חלק א'

<p>המקדש אור תשובה אורו של משיח ואלוין אתבריא עד לא אתברי עלמא שבעה נהורין¹⁴⁶⁹ בוצינין¹⁴⁷⁰ אתאחדו ביה באהרן והוא אדליק בוצינין מעילא לתתא:</p>	<p>תשובה, אורו של משיח. ואלה נבראו בטרם שנברא העולם, שבעה אורות, ומאורות שנאחזו באהרן, והוא מדליק מנורות ממעלה למטה.</p>
<p>רבי אלעזר פתח (קהלת ג כא) הכל היה מן העפר¹⁴⁷¹ והכל שב אל העפר הא תנינן הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה מאן העפר דשריא תחות כורסי יקרא קדישא¹⁴⁷² בספרא דבי רב ייסא סבא הכל היה מן העפר אתר דכניש לכלא מלמד דנפקו שבילין להאי סטרא ולהאי סטרא ואתכנשו לאנהרא כעפרא דא דזרקין לה לכל עבר ועל דא הכל היה מן העפר:</p>	<p>רבי אלעזר פתח "הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר", הרי שנינו הכל היה מן העפר, אפילו גלגל חמה. מי העפר, אותו ששרוי תחת כסא הכבוד הקדוש. בספרו של בית [מדרשו של] רב ייסא סבא, הכל היה מן העפר, מקום שכונס את הכל, מלמד שיצאו שבילים לצד הזה ולצד הזה, והתכנסו להאיר, כמו העפר הזה שזורקים אותו לכל צד, ועל זה "הכל היה מן העפר".</p>
<p>והכל שב אל העפר ודאי אלא מן העפר דבי מקדשא קדישא והאי עפר מעפרא עלאה¹⁴⁷³ כמה דאת אמר (איוב כח ו) ועפרות זהב¹⁴⁷⁴ לו כמה דאשתכח עובדא לתתא הכי נמי הוא לעילא כגוונא דא ואוקימנא עפר דבי מקדשא דעלמא דא בה' אתברי¹⁴⁷⁵ ועל דא אפילו גלגל חמה כמה דאת אמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם ובגיני כך הכל היה מן העפר מאן עפר ההוא דשארית תחות כורסי יקרא קדישא:</p>	<p>"והכל שב אל העפר" ודאי, אלא מן העפר של בית המקדש הקדוש, והעפר הזה מהעפר העליון, כמו שנאמר "ועפרות זהב לו", כמו שנמצא מעשה למטה, כך הוא למעלה, כדוגמא זה. ובארנו עפר, עפר של בית המקדש, שהעולם הזה נברא בה"א, ועל זה אפילו גלגל חמה, כמו שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם, ולכן הכל היה מן העפר, איזה עפר, אותו ששרוי תחת כסא הכבוד הקדוש.</p>
<p>כתיב (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך כלך יפה רעיתי דא כנסת ישראל ומום אין בך אלו סנהדרין דאינון לקביל שבעין ותריין שמהין¹⁴⁷⁶ שבעים נפש דנחתו עם יעקב וקודשא בריך הוא על כלא ועל דא אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה:</p>	<p>כתוב "כלך יפה רעיתי ומום אין בך", כלך יפה רעיתי זו כנסת ישראל, ומום אין בך אלו סנהדרין, שהם כנגד שבעים ושנים שמות. שבעים נפש שירדו עם יעקב, והקדוש ברוך הוא על כולם, ועל זה אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה.</p>

עדן קודם להגיהנם, כי הרי לפי דברינו צריך לחשוב את הגיהנם קודם, כי הרי עיקרו של גן עדן הוא היה נעשה בתחילה רק מהגיהנם עצמו. הנה בפדר"א (פרק ג) וכן בזוה"ק (פ' צו דף לד ע"ב) וכן בתדא"ר (פרק לא) חשבו שם באמת את הגיהנם קודם, ומה שחשבו בגמרא את הגן עדן קודם, הוא רק מפני חשיבותו (דע"ה ח"ב יב ע"ד).

¹⁴⁶⁹ פי' ז"ק דז"א כלולים באהרן לפי שהחסד כוללם (מ"מ).

¹⁴⁷⁰ ולומר דמבעיא ליה על דרך האמת כמה ספירות הם מה. השיב שבעה עשרה הם, ועוד עד עתה לא ידע רבי חזקיה ענין זה, והוא היה אחד מהעשרה חברים החשובים, והוא אחד מהג' שנפטרו בעת האדרא ונשוארו ז' וכו' (אור יקר).

¹⁴⁷¹ עי' זהר ח"א קע ע"א (דע"ה ח"ב צג ע"א), המלכות נוק' דז"א שהיא נקראת עפר וכמ"ש בפ' צו (דף לד ע"ב) ובכ"מ, וע"י המוחין דגדלות נתקן ונעשה פרצוף המלכות שהיא נקרא עפר (ביאורים ח"א סג ע"ד).

¹⁴⁷² פי' המלכות היא עפר שתחת ז"א שהוא כסא לבינה, ור' ייסא פליג וס"ל העפר אתר דכניש כולא והוא הנוגה וכו' ולכך ר"א חזר ואמר אלא מן העפר דבי מקדש קדישה שהיא מלכות ורצה לחזק פי' הראשון שלו, שהוא הפך רבי ייסא סבא (מ"מ). פרקי דר"א פ"ג ושמו"ר פ"ג סי' א (לש"ו).

¹⁴⁷³ פי' מלכות נתקנת מבינה והביא ראייה מעפרות זהב לו, שעפר שהיא מלכות היא מזהב שהיא בינה, וז"ש ואוקימנא עפר דבי מקדשא (מ"מ).

¹⁴⁷⁴ עפר של הקדושה, אשר כל איבין וכל טיבו דעלמא נפקי מיניה, והוא עפרא דשריא תחות כורסי יקרא קדישא, עפרות זהב, ע' וישלח (קע ע"א) צו (לד ע"ב) פקודי (רסו ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"ב).

¹⁴⁷⁵ פי' עולם הזה ע"י המלכות נברא שהיא ה' דבהבראם, ולכ"א בסוף "מאן עפר ההוא דשארית וכו'" דהיינו מלכות שתחת ז"א שהוא כסא לבינה, כפי' הראשון שלו (מ"מ).

¹⁴⁷⁶ פי' שהשני סופרים הם כנגד שנים הנשואים מע"ב שמות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תנן כתיב (שמות יט ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש מאן ממלכת כהנים כמה דאת אמר זאת משחת אהרן ומשחת בניו (ויקרא ז לה) דכד אתברכא כנסת ישראל על ידא דכהני כדין אתקרי על [שמיהון]¹⁴⁷⁷ (שמהן) הדא הוא דכתיב ממלכת כהנים:</p>	<p>שנינו כתוב "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", מי זו ממלכת כהנים, כמו שנאמר "זאת משחת אהרן ומשחת בניו", שכאשר מתברכת כנסת ישראל על יד הכהנים, אז נקראת על שמם, זה שנאמר ממלכת כהנים.</p>
<p>רבי שמעון אמר תא חזי [מלכות] כהנים לא אקרי¹⁴⁷⁸ אלא ממלכת [דאמלכו לה] [דא מלכות] כהני ועבדו לה גבירתא על כלא אבל [מלכות] כהנים לא אקרי דהא מן השמים אקרי מלכות¹⁴⁷⁹ מלכות שמים ודאי והכא ממלכת כמה דאת אמר דכהני אמלכו לה ומחבראן לה במלכא וכדין היא ממלכת על כל גנזי מלכא ממלכת על כל זייני מלכא</p>	<p>רבי שמעון אמר בא וראה, מלכות כהנים לא נקראת אלא ממלכת, שהמליכו אותה הכהנים, ועשו אותה מלכה על הכל. אבל מלכות כהנים לא נקראת, שהרי מן השמים נקראת מלכות, מלכות שמים ודאי. וכאן ממלכת, כמו שנאמר שכהנים המליכו אותה ומחברים אותה עם המלך, ואז היא ממלכת על כל גנזי המלך, ממלכת על כל כלי זייני המלך,</p>
<p>לה/א</p>	
<p>ממלכת בעלאי ותתאי ממלכת על כל עלמא:</p>	<p>ממלכת בעליונים ובתחתונים ממלכת על כל העולם.</p>
<p>רבי יוסי (א)מר¹⁴⁸⁰ כתיב (עמוס ט ו) ואגדתו על ארץ יסדה¹⁴⁸¹ ואגדתו כד אזדווג מלכא [לקבלה]¹⁴⁸² בכל [לקבלא לכל] אינון עטרין קדישין בכנופיא חד כדין ואגדתו כתיב רבי יצחק אמר ואגדתו כמה דאת אמר (שמות יב כב) ולקחתם אגדת אזור מאי קא מיירי דכד מתחבראן כחדא ואתברכאן) מנייהו כדין שלטא על כלא ונהרא לעילא ותתא וכלא בשעתא דכהנא פלח פולחנא ואקריב קרבנא ואקטר קטרת ומכוון מלין לקרבא כלא כחדא כדין כתיב ואגדתו על ארץ יסדה:</p>	<p>רבי יוסי אמר כתוב "ואגודתו על ארץ יסדה". ואגודתו, כשמזדווג המלך כנגדה בכל אותן העטרות הקדושות, בכינוס אחד, אזי ואגודתו כתוב. רבי יצחק אמר, ואגודתו כמו שנאמר "ולקחתם אגודת אזור", כמה מדובר, שכאשר מתחברים כאחד ומתברכת מהם, אזי שולטת על הכל, ומאירה למעלה ולמטה, והכל בשעה שהכהן עובד את העבודה ומקריב קרבן, ומקטיר קטורת, ומכוון דברים לקרב הכל כאחד, אזי כתוב ואגודתו על ארץ יסדה.</p>
<p>רבי יוסי אמר כד נטל אהרן כלא נטלין עמיה עד דאתברכא כנסת ישראל ואתברכאן עלאי ותתאי כדין כתיב (תהלים קלה כא) ברוך יהויה מציון¹⁴⁸³</p>	<p>רבי יוסי אמר כשאהרן נוסע, הכל נוסעים עמו, עד שמתברכת כנסת ישראל, ומתברכים עליונים ותחתונים, אזי כתוב "ברוך ה' מציון</p>

¹⁴⁷⁷ פי' כיון שהכהנים מברכים המלכות, נק' המלכות על שמם, כמש"ה ממלכת כהנים. ור"ש חלק על זה ואמר, אלו כתיב מלכות כהנים, הוה אמינא הכי. אבל כיון דכתיב ממלכת, ר"ל מי גרם לה שהיא ממלכת על כל גנזי המלך כהנים (מ"מ).

¹⁴⁷⁸ ר"ל, ולמה לא אמר הכתוב מלכות, ונפרש נק' על שם הכהנים (מ"מ). ע"י ה"ב שבטים וכלל ישראל שהם מאור פנימיותה היה נמשך ומתגלה אורה בכל העולמות ב"ע עצמן, שהם מהחיצונית שבה, והיה מתייחד הפנימית בהחיצונית והיו כל העולמות כולן קודש לה' (הקדו"ש מז ע"ג).

¹⁴⁷⁹ פי' שלא תקרא אלא ע"ש בעלה הנק' שמים, ולכך אנו אומרים מ' שמים ולא ע"ש הכהנים (מ"מ).

¹⁴⁸⁰ כללות ר"ק במלכות נמי משמע מהכא אומרו "ואגודתו" דהיינו ר"ק מתגדלים ומתייחדים יחד (אור יקר).

¹⁴⁸¹ על ידי היסוד. ולפי דברי ר' שמעון היא עולה למעלה כאומרו אמלכו לה ומחברן לה במלכא, דהיינו עולה אליו. ולפי דברי ר' יוסי ור"י הם יורדים אליה, כאומרו "כד אזדווג מלכא לקבלה" ולהכי קרבן, דהיינו יחודה ועלותה, והב' קטורת דהיינו קשר לכל הספירות, וב' יחודים הם ע"י הכהן כדפי' (אור יקר).

¹⁴⁸² (אור יקר).

¹⁴⁸³ אין הכוונה שממש אליה כאומרו "כד אזדווג מלכא לקבלה", ולהכי פליג ר' יצחק ואמר, הן אמת שהם נמשכים אליה אחר יחודם, אמנם על ידו היא מסתלק, וזהו שאמר "כד מתחברן וכו'", והכריחו הענין מהכהן, בב' עבודות, הא' קרבן, דהיינו יחודה ועלותה, והב', קטורת דהיינו קשר לכל הספירות, וב' יחודים הם על ידי הכהן כדפי', ור' יוסי מהדר לאוכוחי דעתיה מהאי קרא, ואמר "כד נטיל" שאינה עולה למעלה, אלא הם נוסעים ובאים אליה על ידי הכהן, ולא שתעלה היא למעלה ויתברכו הספירות התחתונות ממנה ח"ו, אלא

זהר ויקרא חלק א'

<p>שוכן ירושלים הללויה (שם עב יט) וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן:</p>	<p>שוכן ירושלים הללויה", "וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן".</p>
<p>רבי אלעזר הוה אויל מקפוטקיא ללוד והוה עמיה רבי ייסא ורבי חזקיה פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיה נא טז) ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך וגו' תנינן כל בר נש דאשתדל במלי דאורייתא¹⁴⁸⁴ ושפוותיה מרחשן¹⁴⁸⁵ אורייתא קודשא בריך הוא חפי עליה¹⁴⁸⁶ ושכינתא¹⁴⁸⁷ פרשא עליה גרפהא הדא הוא דכתיב ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך ולא עוד אלא דהוא מקיים עלמא¹⁴⁸⁸ וקודשא בריך הוא חדי עמיה כאלו ההוא יומא נטע שמיא וארעא הדא הוא דכתיב (ישעיה נא טז) לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי¹⁴⁸⁹ אתה מכאן אוליפנא דישראל אקרין בשמא דציון דכתיב ולאמר לציון עמי אתה (ו)חמינא¹⁴⁹⁰ דכנסת ישראל אקרי בשמא דציון דכתיב (שם א כז) ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה:</p>	<p>רבי אלעזר היה הולך מקפוטקיא ללוד, והיו עמו רבי ייסא ורבי חזקיה. פתח רבי אלעזר ואמר "ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך וגו'", שנינו כל אדם שעוסק בדברי תורה ושפתותיו מרחשות תורה, הקדוש ברוך הוא מכסה עליו, ושכינה פורשת כנפיה עליו, זה שנאמר ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתוך. ולא עוד, אלא שהוא מקיים את העולם, והקדוש ברוך הוא שמח עמו, כאלו אותו יום נטע שמים וארץ. זה שנאמר "לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה", מכאן למדנו שישראל נקראו בשם של ציון, שכתוב ולאמר לציון עמי אתה, וראיתי שכנסת ישראל נקראת בשם של ציון, שכתוב "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".</p>
<p>תו פתח ואמר¹⁴⁹¹ (שם ח טז) צור תעודה¹⁴⁹² חתום תורה בלמודי צור תעודה דא סהדותא דדוד דכתיב (תהלים קלב יב) ועדותי זו אלמדם צור היא</p>	<p>עוד פתח ואמר "צור תעודה חתום תורה בלומדי". צור תעודה, זו עדות של דוד, שנאמר "ועדותי זו אלמדם". צור, היא קשר, כמי שקושר קשר במקום אחד. "חתום תורה בלומדי", חתום תורה, חתימה של התורה, וכל המשכה וגדולה שנמשך מלמעלה, באיזו (בין) חתימה שלו, בלומדי, משום ששם מתכנס גדולה ושמן בין שני עמודים, ששם מונחים, מקום הכינוס של כל שמן משחה, ששופע ממעל לשפוך אותו לְפִי האמה, ולהריק אותו בתעודה הזאת, ואז נקשר הכל קשר אחד נאמן.</p>

שהם מתברכים בסבתה, וראיה לזה אומרו "ברוך ה' מציון", ואין הכוונה שממש מתברך הת"ת מציון, אלא בסבת הברכה, שהוא משפיע בציון כדפי' בפרשת ויקרא, ועכ"ז תחלה "ברוך ה' ת"ת, ו"ק, ואח"כ ברוך שם כבוד מלכותו כנודע ולעולם לא סלקא כדפי' (אור יקר).

¹⁴⁸⁴ בעיון (אור יקר).

¹⁴⁸⁵ שיוציא בשפתיו (אור יקר).

¹⁴⁸⁶ מהמקטרג (אור יקר).

¹⁴⁸⁷ הטעם שהוא מייחד שניהם יחד (אור יקר).

¹⁴⁸⁸ דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה (אור יקר).

¹⁴⁸⁹ עתה "עימי" בשותפות בבריאת שמים וארץ, והכי דריש בפרשת קדושים (אור יקר).

¹⁴⁹⁰ להכריח כי כל מה שתכונה השכינה יכונה ישראל, והטעם שהם מוצא היסוד אל השכינה, ושניהם יחד נקראים ציון (אור יקר).

¹⁴⁹¹ כוונת כל פסוק זה הוא על תיקון רישא דנוק' דהיינו כחב"ד דידה שאחוזים ונבנים מתנה"י דידיה, והתחיל ב"צור תעודה", שהוא יסוד זעיר הבונה דעת (נ"א כתר) רחל, ועליו אמר "דא סהדותא דדוד", וכמ"ש בזוהר בכמה מקומות, דעת אסהיד בפומא (נ"א באנפוי) דמלכא, כי דעת ועדת שוים באותיותיהם, כי הדרת פנים נמשך מהיסוד דכתיב ביוסף (בראשית לט, ו) יפה תואר וגו', ומשם רחל היתה גם כן כך, כי דעתה קשורה ביסוד הזכר, ועל כן נאמר אם ישמרו בניך בריתי ועדותי זו אלמדם, ולעומת כן אמר [צור תעודה] (רמ"ז).

¹⁴⁹² היא המלכות, והוא מלשון עדות, והיא נקראת כך מפני שהיא מעידה על אותם הזוכים אליה, והיינו סהדותא דדוד (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קישור¹⁴⁹³ כמאן דקטר קיטורא באתר חד¹⁴⁹⁴ חתום תורה בלמודי חתום תורה התימה דאורייתא וכל נגידו ורבו דנגיד מלעילא באן ונ"א בין התימה דיליה בלמודי בגין דתמן אתכנש רבו ומשחא בין תרין קיימין דתמן שריין אתר כנישו דכל רבות ומשח דנגיד מלעילא לאשדאה ליה בפומא דאמה ולארכא ליה בהאי תעודה¹⁴⁹⁵ וכדין אתקשר כלא קשרא חד מהימנא¹⁴⁹⁶:</p>	
<p>תא חזי מה בין אינון דמשתדלי באורייתא לנביאי מהימני (ד)אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי בכל זמנא מאי טעמא דאינון קיימי בדרגא עלאה יתיר מנביאי אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא באתרא דאקרי תורה ונ"א ת"ת דהוא קיומא דכל מהימנותא ונביאי קיימי לתתא באתר דאקרון נצח והוד ועל דא (אקרון) אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי ועלאין מנהון יתיר דאלין קיימין לעילא ואלין קיימין לתתא אינון דאמרי מלין ברוח הקדש קיימי לתתא מכלהו:</p>	<p>בא וראה מה בין אותם שעוסקים בתורה לנביאים נאמנים, אותם שעוסקים בתורה עדיפים מנביאים בכל פעם. למה, שהם עומדים בדרגה עליונה יותר מבנביאים, אלו שעוסקים בתורה עומדים למעלה במקום שנקרא תורה (תפארת), שהוא קיומה של כל האמונה, ונביאים עומדים למטה במקום שנקראו נצח והוד. ועל כן (נקראו) אותם שעוסקים בתורה עדיפים מנביאים, ועליונים יותר מהם. שאלו עומדים למעלה, ואלו עומדים למטה. ואותם שאומרים דברים ברוח הקודש, עומדים למטה מכולם.</p>
<p>(ועל דא) זכאין אינון דמשתדלי באורייתא דאינון בדרגא עלאה יתיר על כלא (ועל דא) מאן דלעי באורייתא לא אצטריך לא לקרבנין ולא לעלוון דהא אורייתא עדיף מכלא וקשורא דמהימנותא דכלא ועל דא כתיב (משלי ג' יז) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום:</p>	<p>אשרי אותם שעוסקים בתורה, שהם בדרגה יותר עליונה על הכל, (על זה) מי שעוסק בתורה לא צריך לא לקרבנות ולא לעולות, שהרי התורה עדיפה מהכל, וקשר של האמונה של הכל, ועל זה כתוב "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".</p>
<p>וכתיב (תהלים קיט קסה) שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול עד דהוו אזלי אשכחו חד גברא דהוה אתי ותלת ענפי הדס בידיה קריבו גביה אמרי ליה למה לך האי אמר לרווח¹⁴⁹⁷ אובדא</p>	<p>וכתוב "שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול", בעוד שהיו הולכים, מצאו איש אחד שהיה בא ושלשה ענפי הדס בידו, קרבו אליו אמרו לו, למה לך את אלה, אמר להרויח אבדה. אמר רבי אלעזר יפה אמרת, אבל</p>

¹⁴⁹³ והנה התחיל בבחינת היסוד שהוא המתחיל בבנין הנקבה שהיא בסוד נקודה, ומאיר בה תחילה סוד היסוד לתיקון דעתה כנזכר אצלנו בכוונת ברוך שבתחילת העמידה. אך צריך להקדים מ"ש באוצרות חיים בתיקון רחל, והוא שה' הגבורות יורדות ליסוד זעיר, ושם הן נקבצות יחד, וזה בכח הארת יסוד אבא המתגלה מהחזה ולמטה, והוא מקשרם ומחברם יחד, והוא ממתק הדינים הקשים שבהם, זהו תמצית הענין הנזכר. ועל כן פירש הענין בכאן ואמר "כמאן דקטר קיטורא באתר חד", ירצה שהיסוד נקרא צור, שר"ל קשר על שם שבו נעשה קשר במקומו (נ"א בקומתו), ומזה נמשך שגם בהנתן הגבורות מן היסוד אל הדעת, נשארות גם כן נקשרות יחד שם ומתמתקות וכנזכר באוצרות חיים, ע"ע. ולרמוז לשתי בחינות אלו הפך בכאן הסדר ופירש תחילה מלת תעודה [סהדותא], מפני שתכלית התקשרות הגבורות ביסוד הוא כדי שתהיינה קשורות בדעת רחל ומשם מתפשטת הארתן בגופא דנוק', ולכן מקדים פירוש שם תעודה שהוא תכלית הקשר הנרמז בצור, וכלומר כשתשכיל סוד תעודה אז תבין סוד צור (רמ"ז).

¹⁴⁹⁴ היינו יחודה על ידי היסוד, לא יחוד שלם אלא קשר א', ושאר הקשר הוא על ידי "חתום ואתר חד", היינו יסוד מדה אחת שוה (אור יקר).

¹⁴⁹⁵ ה"ס יסוד שלה, שגם הוא נקרא תעודה, כמו שיסוד זעיר נקרא עד כמ"ש הרב זלה"ה בפרשת וארא בפסוק (ישעיה כו ד) בטחו בה' עדי עד. ובר מן דין דעת ויסוד כולם דבר אחד וכמ"ש (בראשית ד כה) וידע אדם (רמ"ז).

¹⁴⁹⁶ פ' מה שאין כן בבחינה הראשונה שפירש סוד תעודה לעיל שאינו קשר גמור, כי אם בסוד הזווג שאז הוא הייחוד הגמור והביסוס המוחלט כי גם הגבורות הנוקביות שהן מ"ן דילה מתבסמות (רמ"ז).
¹⁴⁹⁷ לרווחא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי אלעזר שפיר קאמרת אבל תלת אלין למה אמר ליה חד לאברהם חד ליצחק וחד ליעקב וקשירנא להו כחדא וארחנא בהו בגין דכתיב (שיר א ג) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך (ו) בגין דבהאי ריחא אתקיים חולשא דנפשא ובהימנותא דא אתקיימא (במהימנותא דא ואתקיימא) ואתנגידו ברכאן מעילא ותתא אמר רבי אלעזר זכאה חולקהון</p>	<p>שלשה אלה לשם מה, אמר לו אחד לאברהם אחד ליצחק ואחד ליעקב, וקשרתי אותם יחד, והרחתי בהם משום שכתוב "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך", משום שבריח הזה עומדת חולשת הנפש, ובאמונה הזו מתקיימת ונמשכות ברכות ממעלה ומטה. אמר רבי אלעזר אשרי חלקם</p>
<p>לה/ב</p>	
<p>דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא חזי לית עלמא ונ"א נפשא מתקיימא אלא על ריחא ומריחא דא אשתמודעא ריחא אחרא דהא בשעתא דנפיק שבתא (נתפרדה החבילה) וסלקא נפשא יתירא ואשתארון נפשא ורוחא מתפרשן עציבין אתא ריחא דא ומתקרבן דא בדא וחדאן ועל דא בעי רוחא בתר רוחא¹⁴⁹⁸ לקבלא ריחא כיון דאתקבל ריחא מתקרבן כחדא וחדאן כי האי גוונא ריחא דקורבנא בריחא (דא) מתקרבין כלא כחדא ומתלהטן בוציני וחדאן:</p>	<p>בא וראה אין העולם (הנפש) מתקיים אלא על ריח, ומהריח הזה נודע ריח אחר, שהרי בשעה שיוצאת שבת (נתפרדה החבילה) ועולה הנפש היתרה, ונשארו הנפש והרוח נפרדות עצובות. בא הריח הזה ומתקרבים זה לזה, ושמחים, ועל זה צריך רוח אחר, רוח לקבל ריח, כיון שמתקבל ריח מתקרבים כאחד, ושמחים כגון זה ריח של הקרבנות, בריח (זה) מתקרבים כולם כאחד, ונדלקים הנרות ושמחים.</p>
<p>תא חזי תרי בוציני חד לעילא וחד לתתא אי להיט בר נש האי בוצינא דלתתא וכבי לה¹⁴⁹⁹ ההוא תננא דסליק¹⁵⁰⁰ [נ"א מבוצינא תתאה] להיט ההוא בוצינא עלאה כך תננא דקרבנין האי תננא דסליק להיט בוציני עלאי ומתלהטן בחד ומתקרבין כלהו כחדא בריחא דא ובגין כך ריח ניהח ליהו"ה (אשה) והא¹⁵⁰¹ (הא) אוקמוה¹⁵⁰² ועל דא ריחא דקרבנא קיומא דכלא וקיומא דעלמא וקרבנא על ידא דכהנא דמקרב כלא ובגין כך ושבעה יומי אשלמותא אשתלימו ביה בגין דיתברכון כלהו בפולחניה וישתכחו חדוואן וברכאן לעילא ותתא:</p>	<p>בא וראה, שני נרות אחד למעלה ואחד למטה, אם מלהיט אדם את אותו הנר שלמטה והוא נכבה לו, אותו עשן שעולה (מהנר התחתון) מלהיט אותו הנר העליון, כך עשן הקרבנות, העשן הזה שעולה מלהיט המאורות העליונים, ומתלהטים באחד, וכולם מתקרבים כאחד. בריח הזה, ולכן ריח ניהח לה' (אשה), והרי פרשוה, ועל כן ריח הקרבן הוא קיום של הכל, וקיום העולם, והקרבן על יד הכהן שמקריב הכל, ולכן שבעה ימי המילואים נשלמו בו, כדי שכולם יתברכו בעבודתו, וימצאו שמחות וברכות למעלה ולמטה.</p>
<p>כתיב (ישעיה כה א) יהו"ה אלהי אתה ארוממך ונו¹⁵⁰³ האי קרא אוקמוה [יהו"ה] אלהי אתה דבעי בר נש לאודאה לשמא קדישא¹⁵⁰⁴ ולשבחא ליה על כלא ומאן אתר שבחא דיליה כמה דאוקמוה והכא</p>	<p>כתוב "ה' אלהי אתה ארוממך וגו'", הפסוק הזה פרשוהו, ה' אלהי אתה, שצריך אדם להודות לשם הקדוש, ולשבח אותו על הכל, ומאיזה מקום השבח שלו, כמו שבארוה. וכאן מהעמק של הכל, שכתוב "כי עשית פלא", פלא כמו שכתוב "ויקרא שמו פלא", והרי</p>

¹⁴⁹⁸ פי' רוח של האדם מחזר אחר ההדס שהוא סוד חג"ת דז"א, הנק' רוח, כדי לקבל ריח טוב, ואזי מתחבר עם הנפש שהוא בחי' המלכות ג"כ (אור יקר).
¹⁴⁹⁹ "וכבי לה" נמחק במ"מ. "(לההוא דלעילא)" נוסף בדפ"ו.
¹⁵⁰⁰ ור"ל אם היו ב' נרות וכבתה א', העשן מדליקה ומדלקת השלהבת על ידי העשן, ונדלקת חברתה מהתחתונה, וכן העשן של הקרבנות שבעולם הזה מדליק ספי' העליונים (מ"מ).
¹⁵⁰¹ אשא הא (מ"מ).
¹⁵⁰² פי' לשון אשה היא המלכות המתקרבת לבעלה כמ"ש בפרשת נח, א"נ מלשון אישים, שהם נהנים מהקרבן (מ"מ).
¹⁵⁰³ מדבר לא"ס ב"ה, ולכך א"ל כי עשית פלא וכו' שהוא אבא (מ"מ).
¹⁵⁰⁴ פי' ז"א הנק' ה' אלהי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מעמיקא דכלא¹⁵⁰⁵ דכתיב (שם) כי עשית פלא פלא כמה דכתיב (שם ט ה) ויקרא שמו פלא והא אתמר עצות מרחוק¹⁵⁰⁶ [עצות] כמה דאת אמר יועין מרחוק דכתיב (ירמיה לא ב) מרחוק יהוה נראה לי וכתוב (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה:</p>	<p>נאמר עצות מרחוק, עצות כמו שנאמר יועין מרחוק, שכתוב "מרחוק ה' נראה לי". וכתוב "ממרחק תביא לחמה".</p>
<p>אמונה אמן כמה דאת אמר (דברים לב ד) אל אמונה ואין עול ואוקמוה אמונה בלילה כמה דאת אמר (תהלים צב ג) ואמונתך בלילות וכתוב (איכה ג כג) חדשים לבקרים רבה אמונתך¹⁵⁰⁷ וזמין קודשא בריך הוא לדכאה לון לישראל מחוביהון כמה דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם:</p>	<p>אמונה, אמן, כמו שנאמר "אל אמונה ואין עול", ופרשוה אמונה בלילה, כמו שנאמר "ואמונתך בלילות", וכתוב "חדשים לבקרים רבה אמונתך", ועתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ישראל מחטאיהם, כמו שכתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם".</p>
<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן:</p>	<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן</p>
<p>פרשת שמיני:</p>	
<p>ויהי ביום השמיני וגו' (ויקרא ט א) רבי יצחק פתח (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי¹⁵⁰⁸ זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא יהיב לון אורייתא קדישא¹⁵⁰⁹ חדוותא דכלא¹⁵¹⁰ חדוותא¹⁵¹¹ דקודשא בריך הוא ואטיילותא¹⁵¹² דיליה¹⁵¹³ דכתיב (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום¹⁵¹⁴ ואורייתא וכלא חד שמא קדישא איהו (שמא) דקודשא בריך הוא ובאורייתא אתברי עלמא¹⁵¹⁵ דכתיב (שם) ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון אלא אומן:</p>	<p>"ויהי ביום השמיני וגו'", רבי יצחק פתח "ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים", אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה קדושה שמחת הכל, שמחתו של הקדוש ברוך הוא והשעשוע שלו, שכתוב "ואהיה שעשועים יום יום", וכל התורה היא שם אחד של הקדוש ברוך הוא. ובתורה נברא העולם, שכתוב "ואהיה אצלו אמון", אל תקרי אמון אלא אומן.</p>

¹⁵⁰⁵ פי' אבא (מ"מ).

¹⁵⁰⁶ פי' שהבינה הנקרא עצות מקבלת מרחוק שהוא אבא וממשכת למלכות הנק' אמונה, אומן (מ"מ).

¹⁵⁰⁷ עי' ח"ב ריג סע"ב (לש"ו).

¹⁵⁰⁸ תרגום יב"ע – בזמן שמשבחים יחד כוכבים בוקר ומריעים כל כיתי המלאכים.

¹⁵⁰⁹ מחכמה הנקראת קדש, דכתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתו (אור יקר). גם עתיק סודו ממש ישראל שה"ס ז' קצוות, ולכן זכו אל אורייתא קדישא, היינו שורש התורה ונשמת הסוד בעצמו, שכמו שיש ה' בחינות לנשמה ח"י נר"ן, כך ישנם לתורה פרד"ס כנגד אבי"ע, והפנימיות התיכון לנגד בחינת היחידה הוא עתיק ואריך, שה"ס כתר דאצילות (רמ"ז).

¹⁵¹⁰ מצד הבינה, פי' כל העולמות שאפילו חכמה ובינה מתייחדים בה, וכן תו"מ, שהם שאר הספירות, וכן עולמות תחתונים מתקיימים על ידה, שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה (אור יקר).

¹⁵¹¹ כל האורות נבחנו לשתי בחינות, אור פנימי ואור מקיף, וכנגד אור פנימי אמר חדוותא, שכן פירש בספר הכוונות (פע"ח זמירות א) בפסוק (דבה"י א' טז כז) עוז וחדוה, כי חדוה הוא יסוד, ולפי שהוא הצנור העצמי להמשיך אור פנימי לכן קראה חדוותא. ולפי שיסוד זה הוא הפנימי שבכל היסודות אמר שהוא דכל חדוותא (רמ"ז).

¹⁵¹² אטיילותא (אור יקר).

¹⁵¹³ פי' ת"ת בסוד הדעת הוא גורם השפע מכתר אל החכמה ומהחכמה אל הבינה (אור יקר). כנגד האור מקיף אמר אטיילותא דיליה, רמז לאור המתפשט והולך ויוצא מבלי התגדר בכלי לשוט ולהתרחב עד אין חקר (רמ"ז).

¹⁵¹⁴ יום יום, שהם ב' ספירות קודם אל מציאות אצילות העולם, שהם מחסד ולמטה, כדכתיב עולם חסד יבנה. וענין שעשוע הוא סוד ההתעוררות אל הייחוד (אור יקר). ועל שני האורות אמר ואהיה שעשועים יום יום, שתי בחינות שעשוע פנימי ומקיף (רמ"ז). ענין השעשוע הזה הוא שנשמותיהן עולות בסוד מ"ן ומעוררות הזווג והוא משתעשע בהם (שעה"כ דרושי הלילה ד, ועי' עוד ע"ח שער ציור העולמות פרק ג).

¹⁵¹⁵ הוא בסוד הבריאה, ר"ל השתלשלות האורות עד מדרגת הבריאה (רמ"ז). פי' בינה שהיא אורייתא נברא עולם האצילות ובי"ע (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובאורייתא אתברי בר נש הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם¹⁵¹⁶ אמר קודשא בריך הוא לאורייתא בעינא למברי אדם אמרה קמיה האי בר נש זמין ולמחטי ולארגזאן (לארגזא) קמך¹⁵¹⁷ אי לא תאריך רוגזך¹⁵¹⁸ עליה היך יקום בעלמא אמר לה אנא ואת¹⁵¹⁹ נוקים ליה בעלמא דהא לאו למגנא אתוקרינא אך אפים וס'א דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא מתקיימי בעלמא:</p>	<p>ובתורה נברא אדם, זה שנאמר "ויאמר אלהים נעשה אדם", אמר הקדוש ברוך הוא לתורה, אני רוצה לברא אדם, אמרה לפניו האדם הזה עתיד לחטא ולהרגיז לפניך, אם לא תאריך רוגזך עליו, איך יעמד בעולם. אמר לה, אני ואת נעמיד אותו בעולם, שהרי לא לחנם נקראתי אך אפים, (שהרי כל זמן שיעסקו בתורה יתקיימו בעולם).</p>
<p>רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹⁵²⁰ אוקמוה ליה לבר נש בעלמא דהא הוא דכתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו רבי יוסי אמר מהכא (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו עשוהו ודאי ודא הוא צלם ודמות צלם בדכורא דמות בנוקבא ועל דא שירותא דאורייתא ב' ואוקמוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתיחא וסתימא אלא בשעתא דבר נש אתי</p>	<p>רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה העמידו את האדם בעולם, זה שנאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". רבי יוסי אמר מכאן "את אשר כבר עשוהו", עשוהו ודאי. וזהו צלם ודמות, צלם בזכר דמות בנוקבה, ועל זה התחלת התורה בב', ופרשוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתוחה וסתומה, אלא בשעה שאדם בא</p>
<p>ל/א</p>	
<p>לאתחברא באורייתא¹⁵²¹ הרי היא פתיחא¹⁵²² לקבלא ליה¹⁵²³ ולאשתתפא בהדיה ובשעתא דבר</p>	<p>להתחבר עם התורה, הרי היא פתוחה לקבל אותו ולהשתתף עמו. ובשעה שאדם סותם</p>

¹⁵¹⁶ כל המציאות הנמצאים בכ"ב אותיות וכן בהם נברא האדם על ידי גלגול האותיות וצירופם בשם הו"ה וכו' לכך כתיב ויאמר אלהים, בינה, אל התורה, ת"ת, נעשה אדם (אור יקר). ויאמר אלהים פי' אבא אמר לבינה הנק' אלהים, וכאלו אמר ויאמר לאלהים, וז"ש אמר קב"ה שהוא אבא לאורייתא שהיא בינה, בעינא למברי אדם, והיינו נעשה אדם (מ"מ).

¹⁵¹⁷ פי' יחטא, ועל ידי עוונותיו יפגום בשבע ספירות שהם לפניך (אור יקר).
¹⁵¹⁸ מפני שהתעוררות הדין מצד הבינה עם הגבורה, ואם יתאריך תשפיע סוד א"א במקורות הדין, ואז עיינין אתסחיין בחלבא דאמא והדין נמתק. או ירצה שיתמזג הדין בחסד שהיא ארוכה, וגבורה קצרה, ות"ת בנוני, ותאריך, ירצה שתמשיך הדין ורוגז הגבורה דרך החסד, כדי שיתמתק ויתבטל (אור יקר).
¹⁵¹⁹ פי' התורה להישירו שלא יחטא, ואם יחטא, הבינה, שהיא תשובה, עומדת לו (אור יקר). פי' אבא אמר לבינה, וזה הפך ממ"ש בפרשת בראשית כב ע"א (מ"מ).

¹⁵²⁰ רמז על תורה קדומה שהוא חכמה שהאציל את ת"ת ומלכות זכר ונוק' הנקר' אדם וז"ש (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום שהוא החכמה כנודע וז"ש ויאמר אלהים שהוא בינה אמרה לחכמה נעשה אדם כנזכר תיקונים ואלו הב' אוקמוה ליה לבר נש בעלמא ור' חייא פליג ואמר כי האמת הוא שהם הם הבוראים אותו ואמנם המקיים אח"כ הם ת"ת ומלכות שהם כנגדם זכר ונוק' ומביא ראיה מן (בראשית א כו) בצלמינו כדמותינו שהם תפארת ומלכות ור"י ס"ל כר"ח אך הוסיף ראיה מן הפסוק (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו שהם ב' ולא אמר עשהו בלשון יחיד ולכן התחלת התורה בב' לרמז על השנים שהם זכר ונקבה שבהם נתקיים העולם או יחזיר מלת וע"ד שירותא לעיל יען שנבראת בתורה הקדומ' שהיא חכמה כנזכר התחיל התורה בב' שהיא כנגדה כנודע ור' יצחק פי' הטעם איך הב' רומזת לתורה כנזכר לקמן רבי יהודה אמר כי הב' ב' גגין אחד למעלה וא' למטה וא' עמוד האוחז בשניהם ת"ת בריח התיכון מבריח מקצה בינה לקצה מלכות (זהר הרקיע).

¹⁵²¹ בבינה, על ידי הת"ת והמלכות, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה (אור יקר). ידוע שפתיחת הצנורות הוא בכח החסד, והתורה היא מצד החסד ששרשה באבא, ולכן אות הב' שרומזת לאבא שהוא הפרצוף השני של האצילות, פתוחה לצד ימין דידה וסתומה לשמאל כי אין אחיזה לחיצונים בו, ולכן הבא [להתעורר] וליטרה ולבוא דרך ימין ימצא פתח פתוח ובכח תורתו מתקבל ונכנס בחדרי התורה והיא משתתפת בו, וכו' ואם אדם פונה לחיי שעה ומתרפה ממנה, הולך לו לצד צפון שנכנס בקליפה ששם השכחה מצויה, וצריך לו טורח [גדול] וכפול לשוב לקדושה (רמ"ז).

¹⁵²² שכן דרך מדרגות הסולם לעלות אל הבינה עולם הבא (אור יקר).
¹⁵²³ אחר שיעלה ויכנס יקבלנו בתוכיותה, וכן ישתתף עמו בעלייתו בעזרתה עד יגיע אל תוכיותה, והיינו לא זו אף זו, אין צריך לומר אחר עלותו אליה, שהיא מקבלת אותו, אלא גם בתחלתו היא משתתפת עמו (אור יקר).

<p>נש סתם עיגוי מנה ויהך לארחא¹⁵²⁴ אחרא הרי היא סתימא מסטרא אחרא [כמה דאת אמר אם יום תעובני יומים אעזבך] ולא ישכח פתחא עד דיתוב לאתחברא¹⁵²⁵ בה באורייתא אנפין באנפין ולא יתנשי מנה¹⁵²⁶ ועל דא אורייתא פתחת קמי בני נשא ואכרוזא וקרי להון (משלי ח ד) אליכם אישים אקרא וגו' וכתוב (שם א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר:</p>	<p>עיגוי ממנה והולך לדרך אחרת, הרי היא סתומה מהצד האחר, כמו שנאמר (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה, ספרי עקב סי' מח) "אם יום תעזבני יומיים אעזבך", ולא ימצא פתח עד שישוב להתחבר עם התורה פנים בפנים ולא ישכח ממנה, ולכן התורה פותחת לפני בני אדם ומכריזה וקוראת להם, "אליכם אישים אקרא וגו'", וכתוב "בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר".</p>
<p>רבי יהודה¹⁵²⁷ אמר ב' תרין גגין וחד דאחיד לון מאי קא מיירי אלא חד לשמיא¹⁵²⁸ וחד לארעא¹⁵²⁹ וקודשא בריך הוא אחיד וקביל לון¹⁵³⁰ רבי אלעזר¹⁵³¹ אמר תלת נהורין¹⁵³² ((ס"א צדדין) אלין) [אינון] עלאין¹⁵³³ קדישין¹⁵³⁴ דאחידן כהדא¹⁵³⁵ ואינון כללא דאורייתא¹⁵³⁶ ואלין פתחין¹⁵³⁷ פתחא לכלא פתחין פתחא למהימנותא¹⁵³⁸ ואלין ביתא דכלא¹⁵³⁹ ועל דא בית אקרו דאלין אינון ביתא ובגין כך שירותא דאורייתא ב'¹⁵⁴⁰ דהא היא אורייתא¹⁵⁴¹ [ביה] הוי ואסותא¹⁵⁴² דעלמא¹⁵⁴³ ובגין כך מאן דאשתדל באורייתא כאלו אשתדל</p>	<p>רבי יהודה אמר, ב', שני גגות ואחד שאוחז אותם, במה זה מדובר, אלא אחד לשמים ואחד לארץ והקדוש ברוך הוא אוחז ומקבל אותם. רבי אלעזר אמר שלשה אורות (צדדים אלו) אלו עליונים קדושים שאחוזים כאחד, והם הכלל של התורה, ואלו פותחים פתח. לכל פותחים פתח לאמונה, ואלה הבית של הכל, ועל זה נקראו בית, שאלה הם הבית, לכן התחלת התורה ב', שהרי התורה היא (בו הם הרפואה) רפואת העולם, ולכן מי שעוסק בתורה כאלו עוסק בשם הקדוש. והרי נתבאר שכל התורה היא שם קדוש אחד עליון, ומשום שהיא שם קדוש, היא פותחת בבית, שהיא</p>

- ¹⁵²⁴ "לארחא אחרא" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "לאחורא". סוד אחוריים שבהם אחוזים הקלי' שם חשך, ולא שאין השגחה שם כלל (אור יקר).
¹⁵²⁵ לאתחבר (דפ"ו).
¹⁵²⁶ וקשה מן הראשון, שזה צריך לשוב, ועוד שצריך חיזוקים מפני שיצא פעם אחרת, וזה אמר ולא יתנשי כדרכו (אור יקר).
¹⁵²⁷ רבי יהודה מיירי בצורת הב', ואמר שצורתה תרין גגין ועמוד אחד אוחזם, וירמוז שבכח התורה אדם מייחד אמא עילאה המכוסה (נ"א הפרוסה) ביסודה על ראש ז"א דאיהו ו', ואז הו' הזה (נ"א הוא) משפיע במלכות שה"ס גג עולמות התחתונים (רמ"ז).
¹⁵²⁸ בינה (רח"ו). ת"ת (אור יקר).
¹⁵²⁹ מלכות (אור יקר ורח"ו).
¹⁵³⁰ ת"ת (רח"ו). יסוד (אור יקר).
¹⁵³¹ ר"א פי' לה בג' אבות שבבינה (אור יקר). ג' נהורין הם, ג' המוחין חב"ד בסוד ג' ויין, והיינו חכמה למעלה בינה למטה ודעת המחברים (רמ"ז).
¹⁵³² ג' וי"ן ויסע ויבא ויט (אור יקר). בא ר"א לסייע לר' יהודה (מ"מ).
¹⁵³³ מציאותם שבבינה (אור יקר).
¹⁵³⁴ מציאותם שבחכמה (אור יקר).
¹⁵³⁵ בסוד הת"ת זו מימין וזו משמאל, ולכך הם ג' וי"ן בצורת ב' שהם אחוזות זו בזו וזו בזו ונכללות בבניה ששם שרשם נקשרת בחכמה (אור יקר).
¹⁵³⁶ מצות עשה בימין ומצות לא תעשה בשמאל תורה באמצע (אור יקר).
¹⁵³⁷ לדין ולרחמים ולחסד ודרך במ נפתחים החכמה והבינה (אור יקר).
¹⁵³⁸ כי למעלה בחכמה דרגא דלא קיימא לאשאלה ולא לאתבא ולא עצמה דרגא דקיימא לאשאלה ולא לאתבא לכך פתח האלהות נסגר, אמנם באלו שהם שרשי הפעולות תחלת ההשגה להימנותא, והוצרך לזה כדי שלא נפרש ב' בעצם החכמה או הבינה, ששם אין פתיחה אלא בבחי' אלו שבהם (אור יקר).
¹⁵³⁹ שלא נפרש ב' במלכות ובה מציאות ג' ויין כענין צורת ה' והיא פתיחה למהימנותא והיא ודאי בית כמשמעו, לזה אמר "ואינון ביתא לכולא" ששם בית מתייחס בהם לפי האמת שאין בריאה בעולמות שלא יהיה מכללם, והשתא קשה שלפי האמת תורה היא הת"ת לזה אמר שעם כל זה תחלת התורה מבינה ב' במציאות ג' שרשים אלו (אור יקר).
¹⁵⁴⁰ בחינת שורשה ותחלתה (אור יקר).
¹⁵⁴¹ כדכתיב ואל תטוש תורת אמך (אור יקר).
¹⁵⁴² אסותא (דפ"ו).
¹⁵⁴³ אם כן ראוי שתהיה תשובה תחלת הבריאה והתורה (אור יקר).

<p>[ביה] בשמא קדישא¹⁵⁴⁴ והא אתמר דאורייתא כלא אחדו שמא קדישא עלאה ואיהו¹⁵⁴⁵ (הוי) ובגין דאיהי שמא קדישא פתחת בבית דאיהי וכללאו שמא¹⁵⁴⁶ קדישא בתלת קשרי¹⁵⁴⁷ מהימנותא¹⁵⁴⁸:</p>	<p>הכלל של השם הקדוש בשלשת קשרי האמונה.</p>
<p>תא חזי כל אינון דמשתדלי באורייתא מתדבקין ביה בקודשא בריך הוא¹⁵⁴⁹ ומתעטרי בעטרי דאורייתא ואתרחימו לעילא ותתא וקודשא בריך הוא אושיט לון ימיניה (ס"א וקודשא בריך הוא ארשים לון) כל שכן אינון דמשתדלי באורייתא נמי בליליא:</p>	<p>בא וראה כל אלו שעוסקים בתורה דבקים בקדוש ברוך הוא ומתעטרים בעטרות התורה ואהובים למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מושיט להם את ימינו (והקדוש ברוך הוא רושם אותם), כל שכן אותם שעוסקים בתורה גם בלילה.</p>
<p>והא אוקמוה דאינון משתתפי בשכינתא ונ"א בכנסת ישראל ואתחברו כחדא וכד אתי צפרא קודשא בריך הוא מעטרא (א) להו בחד חוטא דחסד לאשתמודעא בין עלאין ותתאין וכל אינון ככבי צפרא בשעתא דכנסת ישראל וכל אינון דלעאן באורייתא אתאן לאתחזאה קמי מלכא כלהו מזמרי כחדא הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים מאי ויריעו כמה דאת אמר (ישעיה כד יט) רועה התרועעה הארץ דאינון דינין מתברין ואתברו כלהו מקמי בקר כד אתער בקר בעלמא כמה דאת אמר (בראשית כב ג) וישכם אברהם בבקר ועל דא ויריעו כל בני אלהים:</p>	<p>והרי פרשוה שהם משתתפים עם השכינה (בכנסת ישראל) ומתחברים כאחד, וכשבא הבוקר הקדוש ברוך הוא מעטר אותם בחוט אחד של חסד להודיע בין עליונים ותחתונים, וכל אותם כוכבי בוקר בשעה שכנסת ישראל וכל אותם שעוסקים בתורה באים להראות לפני המלך, כולם מזמרים כאחד, זה שנאמר "ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים". מה זה ויריעו, כמו שנאמר "רועה התרועעה הארץ", שאותם דינים נשברים, וכולם נשברים מלפני הבוקר, כשמתעורר בוקר בעולם, כמו שנאמר "וישכם אברהם בבוקר", ועל כן ויריעו כל בני אלהים.</p>
<p>רבי אלעזר הוה אזיל בארחא אשכחיה לרבי פנחס בן יאיר דהוה אתי געא חמריה אמר רבי פנחס ודאי בטקולא ונ"א בקלא דחרוותא דחמרא וחמינא אנפין חדתינן ישתכחון הכא (חמית) כיון דנפק מבתר ענפוי דטורא חמא ליה לרבי אלעזר ודהוה אתיו אמר ודאי טקולא ונ"א קלא דחרוותא אשתלים נחת רבי אלעזר לגביה ונשיק ליה אמר ליה אי טופסא דארחא אחדו לגבך נזיל (הכא) ונתחבר כחדא ואי לאו טול וארחא (ארחא)¹⁵⁵⁰ וזיל אמר ליה ודאי לקבלך אזילנא כיון דאשכחנא לך א[ני]זיל אבתרך ונתחבר כחדא:</p>	<p>רבי אלעזר היה הולך בדרך, מצא את רבי פנחס בן יאיר שהיה בא, געה חמורו. אמר רבי פנחס ודאי במשקל (בקול) של שמחת החמור אני רואה, שפנים חדשות ימצאו פה, כיון שיצא מאחר ענפי ההר, ראה את רבי אלעזר שהיה בא, אמר ודאי משקל (קול) של שמחה נשלם, ירד רבי אלעזר אליו ונשק לו, אמר לו אם צורת הדרך האחת אליך, נצרך ונתחבר כאחד, ואם לא קח אתה דרכך ולך, אמר לו ודאי שכנגדך אני הולך, כיון שמצאתי אותך אלך אחריך ונתחבר כאחד.</p>

¹⁵⁴⁴ כל שם הוי"ה עם היות י' חכמה ה' בינה מפני שהתורה מושרשת בשניהם (אור יקר).
¹⁵⁴⁵ התורה אינה בת"ת לבדו אלא יש חלק בו וכולה יחד שמא קדישא עילאה כל שם הוי"ה הקדוש מהחכמה עילאה מהבינה כדפי', שאם היתה תורה ת"ת היה ראוי שיפתח בו' אמנם עתה שהיא כוללת כל השם פתח בבית"ת שהיא בחי' כל השם (אור יקר).
¹⁵⁴⁶ דשמא
¹⁵⁴⁷ עי' לקמן לז ע"ב פירוש המילה.
¹⁵⁴⁸ משורשו העליון, פתיחת אלהות כלו (אור יקר).
¹⁵⁴⁹ סוד ב' עטרין דירית ת"ת מאו"א, והם סוד י"ה שבו והם חו"ג הנעלמות בחו"ב ועטרות אלו הם בנשמתם וגופם (אור יקר).
¹⁵⁵⁰ ארעך (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח רבי פנחס ואמר יברכך ה' מציון וראה בטוב וגו' יברכך יהוה מציון מאי טעמא מציון בנין דתמן שראן ברכאן לאשתתפא וס"א לאשתכחאן הדא הוא דכתיב (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהוה את הברכה חיים עד העולם ובנין כך יברכך יהוה מציון דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא:</p>	<p>פתח רבי פנחס ואמר יברכך ה' מציון וראה בטוב וגו', יברכך ה' מציון למה מציון, משום שהרי משם שורות ברכות להשתתף (להמצא), זה שנאמר "כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם", ולכן "יברכך ה' מציון", שהרי משם יוצאות ברכות לכל.</p>
<p>וראה בטוב ירושלם דבגיני ציון ירושלם (כך) אתברכא [ציון] דכיון דציון אתמלי ברכאן כדין ירושלם אתברכא ואשתכחו בה רחמין וכד ירושלם אתברכא כל עלמא אתברכא כל ימי חייה דלא יתחזי קשת ביומך כמה לאביך ועל דא וראה בטוב ירושלם כל ימי חייה וראה בנין לבניך דחלי חטאה חסידין קדישין כדין שלום על ישראל מאי שלום על ישראל אלא כמאן דאמר שלמא על רישיה דמלכא דלא יחסר כלא כך שלום על ישראל בזמנא דצדיקיא ישתכחון בעלמא:</p>	<p>וראה בטוב ירושלים, שבגלל ציון ירושלים מתברכת, שכיון שציון התמלא ברכות, אז ירושלים מתברכת ונמצאים בה רחמים, וכשירושלים מתברכת, כל העולם מתברך. כל ימי חייה, שלא תראה קשת בימך כמו לאביך, ועל זה וראה בטוב ירושלים כל ימי חייה. וראה בנין לבניך, יראי חטא חסידים קדושים, אז שלום על ישראל. מה זה שלום על ישראל, אלא כמי שאומר שלום על ראש המלך, שלא יחסר כל כך שלום על ישראל בזמן שצדיקים ימצאו בעולם.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר (משלי יז ו) עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנינים אבותם בנינים הא אוקימנא בני בנים אלין שאר כתרי מלכא כמה דאת אמר (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יהוה וכתוב (איכה ד ב) בני ציון היקרים כמה דאת אמר¹⁵⁵¹ ותפארת בנינים אבותם לא מתעטרין בנין אלא באבהן מכאן אוליפנא דבנין לא מתעטרי ולא משתקיין משקיו דנחלא אלא בזמנא דאבהן מתעטראן ומתברכאן הדא הוא דכתיב</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנינים אבותם". בנינים הרי בארנו, בני בנים אלו שאר כתרי המלך, כמו שנאמר "וכל בניך למודי ה'", וכתוב "בני ציון היקרים" כמו שנאמר "ותפארת בנינים אבותם". אין מתעטרים הבנים אלא באבות, מכאן למדנו שבנים לא מתעטרים ולא מושקים מהשקית הנחל, אלא בזמן שהאבות מתעטרים ומברכים, זה שנאמר</p>
<p>לו/ב</p>	
<p>ותפארת בנינים¹⁵⁵² אבותם (משלי יז ו):</p>	<p>"ותפארת בנינים אבותם".</p>
<p>עד דהוו אזלי מטא עדן צלותא נחתו וצלו עד דהוו מצלי קפטרי¹⁵⁵³ חד הוויא¹⁵⁵⁴ ברגלוי דחמרא דרבי פנחס קסטא (ס"א קפטא) ונעא¹⁵⁵⁵ תרי זמני בתר דסיימו צלותא אמר רבי פנחס ודאי צערא הוא לבעירא דילי ודהא (דודאי) יומא דא אקדימנא והוינא מרחיש באורייתא ואעבר לי באתר</p>	<p>בעוד שהיו הולכים הגיע זמן תפלה, ירדו והתפללו. בעוד שהיו מתפללים נכרך נחש אחד ברגלי חמורו של רבי פנחס, בעט (מכה) וגעה פעמיים, אחר שסיימו את התפלה, אמר רבי פנחס ודאי צער הוא לבהמה שלי, שהרי היום הזה הקדמתי והייתי מרחש בתורה</p>

¹⁵⁵¹ כמה דאת אמר (מוסגר בדפ"ו).

¹⁵⁵² דהיינו היותם מתפארים בשפע העליון מתעטרין משם הוא על ידי אבותם היותם משתרשים בשורשם העליון באימא עלאה (אור יקר).

¹⁵⁵³ לשון שלשלת ירצה נקשר ונשתלשל (אור יקר).

¹⁵⁵⁴ שענין חמורו של רבי פנחס בן יאיר מבואר בהקדמת סודות הגלגול בבעלי חיים וכו' שרפב"י היה ניצוץ של אברהם אבינו ע"ה ושקליפת אברהם היא חמ"ר, זה לעומת זה, וישמעאל נתגלגל באותו חמור דרפב"י וכו', עיי"ש. והנה אברהם אבינו ע"ה שסודו מאבא כל עיקרו הוא התורה ועיונה, ולכן נענש החמור על שגרם לבעליו שיפסיק תורתו בזמן עוברו במקום הטינופת ברגליו, ובהם נענש, והמתינו לו עד שתהא שעת התפילה, דאפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, כדי שיקבל החמור ענשו, שאילו היה בזמן אחר היה רבי פנחס מגרש הנחש מהרה ולא היה עושה הנחש שליחותו בשלימות, אבל כשהשלימו אז אתנשר חוויא, נתרפה מעל החמור. אי נמי נשר ונפל (רמ"ז).

¹⁵⁵⁵ בועט וצועק (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלכלוכא שריא והשתא מצערי לה קמו וחמו חד חויה אקטירו (קסטר) ארגליה:</p>	<p>והעביר אותי במקום ששורה לכלוך, ועכשיו מצערים אותי, קמו וראו נחש אחד קשור על רגליו.</p>
<p>אמר רבי פנחס חויה חויה זיל ואסתר (ס"א ואסטר) קוטרך¹⁵⁵⁶ בקטפורה דחורא אדהכי אתנשר חויה ונפל קפסירי¹⁵⁵⁷ קפסירי¹⁵⁵⁸ אמר רבי אלעזר ומה כל כך מדקדק קודשא בריך הוא בצדיקייא¹⁵⁵⁹ אמר ליה ודאי קודשא בריך הוא מדקדק בהו בצדיקייא ונטיר לון ובעא לאוספא לון קדושה על קדושתיהו והשתא האי חמרא על דלא נטר קדושתא דילי אצטער ודא חויה שליחא חויה וכמה שלוחין¹⁵⁶⁰ אית ליה לקודשא בריך הוא ובכלהו עביד שליחותיה¹⁵⁶¹ ואפילו בחיות ברא הדא הוא דכתיב (ויקרא כו כב) והשלחתי בכס את חית השדה ושכלה אתכם ואפילו ביד עכו"ם הדא הוא דכתיב (דברים כח מט) ישא יהו"ה עליך גוי מרחוק מקצה הארץ:</p>	<p>אמר רבי פנחס נחש נחש לך וסובב (וצדד) את קשרך בקשר החור בינתיים נשר הנחש ונפל חתיכות חתיכות. אמר רבי אלעזר ומה הקב"ה מדקדק כל כך בצדיקים, אמר לו ודאי שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים ושומר אותם, ורוצה להוסיף להם קדושה על קדושתם, ועכשיו החמור הזה שלא שמר את הקדושה שלי, הוא הצטער והנחש הזה היה שליח, וכמה שליחים יש לקדוש ברוך הוא, ובכלם הוא עושה את שליחותו. ואפילו בחיות השדה, זה שנאמר "והשלחתי בכס את חית השדה ושכלה אתכם", ואפילו ביד גוי, זה שנאמר "ישא ה' עליך גוי מרחוק מקצה הארץ".</p>
<p>אמר רבי אלעזר ובידא דישראל עביד שליחותא אמר ליה אין כגון רשע בידא דצדיק¹⁵⁶² אבל רשע בידא דישראל רשע אחרא¹⁵⁶³ לא עביד ביה שליחותא אלא בזמנא דאיהו לא מכוון ביה הדא הוא דכתיב (שמות כא יג) ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ואשר לא צדה דייקא דלא לקטלא ליה [דא האלהים אנה] (ודאי והאלהים אנה) לידו בנין לאענשא לתרווייהו¹⁵⁶⁴:</p>	<p>אמר רבי אלעזר וביד ישראל עושה שליחות, אמר לו כן, כמו רשע ביד צדיק. אבל רשע ביד ישראל, רשע אחר לא עושה בו שליחות, אלא בזמן שאינו מכוון בו, זה שנאמר "ואשר לא צדה והאלהים אינה לידו", ואשר לא צדה דווקא, שלא להרוג אותו, זה והאלהים אינה לידו, כדי להעניש את שניהם.</p>

¹⁵⁵⁶ אפטר קוטרך – התר קשרך (אור יקר). קוטרך בקטפורה - פי' שתי ידות ערך קטפירי, שהוא לשון תחתיות. ולפי זה נראה לי דהכי פירושו, לך וסבב בעיגול קוטרך, מקל שלך, שגופו של נחש כמקל בתחתית החור (רמ"ז).

¹⁵⁵⁷ קטפירי - אבירי (אור יקר).

¹⁵⁵⁸ נתחים חתיכות, ואולם ענין חמרי דר' פנחס היה ענין מתמיה וכי הבהמה היא בת עונישם וכן שאר העינינים, האמנם מזה יתבאר סוד הגלגול, כי לסבת הכרת כאומרו הכרת הנפש ההיא עונה בה, מלבישים הנפש בחיה ובבהמה, פעמים טמאה ופעמים טהורה ובעוף ובכל החי מכל בשר, הכל לפי העון. ותתלבש שם עד ירצה עונה. ולפעמים לא יספיק זה אלא יגזר עליה מיתת עצמה, אם ישרה בעיני בוראה כבהמה לקרבן, ואם לאו לאכילה ואם לאו נבלה לכלבים, ואם לאו בגמל ובחמור, ואם לאו במיתה קשה אפילו בחמור או בכלב הכל לפי הענין. וזה היה כח חמורו של ר' פנחס, וזכה שם להטהר קצת, ומענישים הנפש ההיא כראוי לה, והנפש המתלבשת בבהמה ישיג ויראה כשד מן השדים, מפני שאין קשרה בחומר בהמה כקשר הנפש בגוף האדם, והוא ענין גלגול ועיבור באדם תתגלגל ובבהמה תתעבר, ויש לה פירוד מהחומר קצת ושם מצטערת צער גדול לא ישוער לאדם (אור יקר).

¹⁵⁵⁹ חושש לכבודם, שתובע עלבונם אפילו מבעל חיים, ותירץ דלענין קדושים שאני כדמפרש ואזיל (אור יקר). פי' מדקדק בהם לשומרם (מ"מ).

¹⁵⁶⁰ משלחת מלאכים רעים (אור יקר).

¹⁵⁶¹ בד' יסודות במבול במים, בסדום באש, בבני איוב ברוח וכיוצא באבנים, וכל כיוצא שהם דומם ויתלבש הכח בהם בקלות, ולא זה אלא אפילו "בחיות ברא" שהם חיים ויש להם קצת מהבחירה אפילו בהם, ולא זה אלא אפילו בבני אדם הבחיריים, וזהו שאמר אפילו ביד גוי אינו פועל הרעה אלא בלחש מלמעלה (אור יקר).
¹⁵⁶² בית דין מכין ועונשים (אור יקר).

¹⁵⁶³ כגון פלגש בגבעה כדמסיק "לא" עד שיתבערו הרשעים מהם (אור יקר).

¹⁵⁶⁴ זה במיתה וזה בגלות כדפי' רז"ל (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי אלעזר היכי עביד¹⁵⁶⁵ קודשא בריך הוא שליחותא בידא דהני ובידא דעכו"ם אמר ליה ואביך לא קאמר לך אמר ליה עד לא שאילנא פתח ואמר (איוב לד כט) והוא ישקיט ומי ירשע וגו' והוא ישקיט בזמנא דקודשא בריך הוא יהיב שקיטו ושלוחה לבר נש מאן הוא רשאי לאבאשא ליה ולמעבד ליה קמיגורייא ויסתר פנים ומי ישורנו ובזמנא דאיהו אסתר עיניה מלאשגחא עליה מאן הוא דישגח עליה לנטרא ליה ולמעבד ליה נטירו וארחוי דקודשא בריך הוא בדא על גוי ועל אדם יחד בין לעלמא כלא¹⁵⁶⁶ בין לעמא חד¹⁵⁶⁷ בין לחד בלחודו¹⁵⁶⁸:</p>	<p>אמר רבי אלעזר איך עושה הקדוש ברוך הוא שליחות בידי אלה וביד גוי. אמר לו ואביך לא אמר לך, אמר לו טרם שאלתי, פתח ואמר "והוא ישקיט ומי ירשע וגו'", והוא ישקיט, בזמן שהקדוש ברוך הוא נותן שקט ושלוחה לאדם מי הוא, שרשאי להרע לו ולעשות לו קטרוג. ויסתר פנים ומי ישורנו, ובזמן שהוא מסתיר את עינו מלהשגיח עליו, מי הוא שישגיח עליו לשמור אותו, ולעשות לו שמירה ודרכי הקדוש ברוך הוא בזה, על גוי ועל אדם יחד, בין לכל העולם בין לעם אחד, בין לאחד לבדו.</p>
<p>תא חוי בזמנא דבני נשא מתכשרן עובדין לתתא אתער לגבייהו לעילא ימינא דקודשא בריך הוא כדין מתערון כמה רחוימין כמה נטורי עלמא כמה נטורי דבר נש מימינא ומשמאלא אוכדין אתכפיא שמאלא ולא יכלא לשלמא:</p>	<p>בא וראה, בזמן שבני אדם כשרים מעשיהם למטה, מתעורר עליהם למעלה ימינו של הקדוש ברוך הוא, אז מתעוררים כמה אוהבים, כמה שומרי העולם, כמה שומרי האדם מימין ומשמאל, ואז נכנע השמאל, ולא יכול לשלוט.</p>
<p>ובזמנא דבני אנשא לא מתכשרן עובדין לתתא שמאלא אתער¹⁵⁶⁹ וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא כלהו אתערו וכלהו אתעבידו שלוחין ולאבאשא לגבייהו דבני נשא דהא אינון דעברו על פתגמי אורייתא¹⁵⁷⁰ כלהו רשימין באנפיהו¹⁵⁷¹ ואשתמודען לגבי אינון דמתערי מסטרא דשמאלא ובגין כך חיוותא ועכו"ם וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא כלהו אקרונן ונ"א אינון שלוחין לגבי אינון רשימין דמתערי להו:</p>	<p>ובזמן שבני אדם אין כשרים מעשיהם למטה מתעורר השמאל, וכל אלו שבאו מצד השמאל, כולם מתעוררים וכולם נעשים שלוחים להרע לבני האדם, שהרי אותם שעברו על דברי התורה, כולם רשומים בפניהם, ונודעים לאותם שמעוררים מצד השמאל, ולכן החיות וגוי וכל אותם שבאים מצד השמאל, כולם נקראים (הם) שלוחים לאותם הרשומים שמתעוררים אותם.</p>
<p>וישראל אף על גב דלא מכשרן עובדין¹⁵⁷² כלהו מן סטרא דימינא קא אתיין ובגין דאתכפיא ימינא בעובדיהו שלמא עליהו שמאלא וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא ועל דא שליחותא בידא דחיוותא [וגוי] וכל דדמי לון דאינון מסטרא דשמאלא ולא בידא דישראל דאף על גב דחייבא ואיהו (גינהו) מסטרא דימינא קא אתי (אתו):</p>	<p>וישראל אף על גב שאין מעשיהם כשרים, כולם באים מצד הימין, ומשום שהימין נכנע במעשיהם, שולט עליהם השמאל, וכל אותם שבאים מצד השמאל, ולכן השליחות בידי החיות והגוי וכל שדומה להם שהם מצד השמאל, ולא ביד של ישראל, שאף על גב שהוא רשע, הוא בא מצד הימין.</p>
<p>וישראל חייבא דנפל בידא דישראל חייבא אחרא בזמנא דלא אתכוון ביה¹⁵⁷³ בגין דיתענשו</p>	<p>וישראל רשע שנפל ביד ישראל רשע אחר, בזמן שלא התכוון בו, כדי ששניהם יענשו</p>

¹⁵⁶⁵ ירצה איזה דרך יתלבש בהם ההשגחה להעניש (אור יקר).

¹⁵⁶⁶ פי' היינו יחד דקרא, דהיינו כל העולם כולו (מ"מ).

¹⁵⁶⁷ פי' היינו על גוי דקרא (מ"מ).

¹⁵⁶⁸ היינו על אדם דקרא (מ"מ).

¹⁵⁶⁹ הגבורה וכל הבאים מחמתה עד החצונים וכל הנמשכים מהם עד הגשמיים, והשתא קשה וכי יתלבש הקדושה בחוץ להודיע שיעור העונש (אור יקר).

¹⁵⁷⁰ והרושם ההוא כמכריז שיעור עונשו כך, והפוגע מהם מענישו שיעור עונש הכתוב בפניו (אור יקר).

¹⁵⁷¹ דאנפיהו (דפ"ו).

¹⁵⁷² טעם למה אין השליחות נעשה על ידי ישראל רשע (אור יקר).

¹⁵⁷³ שאין החטא בבחירתו אלא שמגלגלין חוב על ידי חייב, אמנם בכוונה זהו רשע גמור, ועונשו גדול כאומר, קול דמי אחיך, וכאומר וקבע את קובעיהם נפש, והיינו כל ההלכות חובל ומזיק, אם בכוונה עונשו

זהר ויקרא חלק א'

<p>תרווייהו ויקבלון עונשא לדכאה לון אמר רבי אלעזר מנלן אמר ליה אינון בימינא¹⁵⁷⁴ ולא אתדבקו בשמאלא ולא אתערבו בהדה לעלמין ועל דא לזמנא אחרא אתעברו¹⁵⁷⁵ אמר רבי אלעזר מנא לן אמר ליה תא חזי מן פלגש בגבעה דאף על גב דחייבי נינהו לא בעי קודשא בריך הוא דיתערון גבייהו חייבי ישראל אחרנין ועל דא מיתו (מישראל) כל אינון ומנין דמיתו עד דכלהו חייבין דאתערו לגבייהו מיתו ואתאבידו ואשתארו אינון</p>	<p>ויקבלו עונש לטהר אותם. אמר רבי אלעזר מנין לנו, אמר לו הם בימין ולא נדבקו בשמאל ולא התערבו עמו לעולמים, ולכן לזמן אחר הם יעברו. אמר רבי אלעזר מנין לנו, אמר לו בא וראה מפילגש בגבעה, שאף על גב שהיו רשעים לא רצה הקדוש ברוך הוא שיתעוררו אליהם רשעי ישראל אחרים, ולכן מתו (מישראל) כל אותם, פעמים שמתו, עד שכל הרשעים שהתעוררו עליהם מתו ונאבדו ונשארו אותם</p>
<p>ל/א</p>	
<p>זכאין יתיר דיעבדון מלה בארח קשומי: ואף על גב דזכאין אינון לא אתייהיב מלה אלא לאינון דאתייהיב כד שקילין¹⁵⁷⁶ עלמין כחדא עלמא תתאה כנוונא דעלמא עלאה וההוא זמנא לא אשתכחו עלמין שקילין¹⁵⁷⁷ כחדא ועל דא חייבין דישראל לגבייהו דחייבין אחרנין לאו אינון שלוחי מלכא דהא לא אתיין מסטרא דשמאלא:</p>	<p>צדיקים יותר, שיעשו את הדבר בדרך אמת. ואף על גב שהם צדיקים, לא ניתן הדבר אלא לאותם שנתן כששקולים העולמות כאחד, העולם התחתון כדוגמת העולם העליון, ובאותו הזמן לא נמצאו העולמות שקולים כאחד, ועל כן רשעים של ישראל לגבי רשעים אחרים אינם שלוחי המלך, שהרי אינם באים מצד השמאל.</p>
<p>[מתל] לבני נשא דחבו למלכא אתער סנטירא לגבייהו לתפשא לון ולאענשא לון לאינון דחבו למלכא קם חכים חד ומנייהו (בינייהו) ואתערב בהדי בני סנטירא זקף סנטירא עינוי וחמא ליה אמר ליה מאן יהבך לגבן ולאן אנת מאינון דחבו למלכא הא אנת אנת[ענש בקדמיתא שקילו ליה וקטלוהו] (וקטלינהו) כך ישראל מסטרא דימינא קא אתיין וולא אתדבקו בשמאלא ולא אתערבו בהדא לעלמין וכד אינון גרמין בחובייהו דאתכפייא ימינא ואתער שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה אי חד מישראל קם לאתערבא בהדייהו אשתמודען ביה אמרי ליה לאו אנת מאינון דקא אתיין מסטרא דימינא דאתכפייא מחובייהו ולאן אנת מאינון דחבו למלכא מאן יהבך לגבן אשתכח דאיהו אנת[ענש בקדמיתא]:</p>	<p>משל לבני אדם שחטאו למלך, התעורר השוטר אליהם לתפוש אותם ולהעניש אותם לאותם שחטאו למלך, קם חכם אחד מהם והתערב עם בני השוטר, הרים השוטר את עינוי וראה אותו, אמר לו מי נתן אותך בינינו, והרי אינך מאותם שחטאו למלך, הרי אתה תענש בראשונה. לקחו אותו והרגו אותו, כך ישראל באים מצד הימין, ולא נדבקו בשמאל, ולא התערבו עמו לעולמים. וכשהם גורמים בעוונותיהם שנכנע הימין, והשמאל מתעורר, וכל אותם שבאים מצדו, אם אחד מישראל עומד להתערב עמם, הם מכירים אותו ואומרים לו אינך מאותם שבאים מצד הימין שנכנע מהעוונות שלהם, ואינך מאותם שחטאו למלך, מי נתן אותך אצלם, נמצא שהוא נענש בראשונה.</p>
<p>ושלמה מלכא צווח לקבלייהו ואמר (קהלת ח ט) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו ודאי בגין דלאו שליחא דמלכא איהו ולא אתי מההוא סטרא אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא דהא תנינון</p>	<p>ושלמה המלך צווח כנגדם ואומר "עת אשר שלט האדם באדם לרע לו", ודאי לרע לו, מכיון שאינו שליח המלך, ולא בא מאותו הצד. אמר רבי אלעזר ודאי כך הוא, שהרי שנינו</p>

גדול, אם בשוגג מאת השם להעניש שניהם, זה בצערו וזה בעוונותיו, ודרך זה לכל העניינים. ועכ"ז צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע, אפילו בבחירתו, וזהו שאמר פחת נבילה לניזק (אור יקר).

¹⁵⁷⁴ פי' בתחלה השיבו ר' פנחס מסברא, לפי שישראל אפילו יהיו רשעים הם בימינא, ואין הימין שולט בימין, וא"ל ר"א הביא לי ראייה והביא לו מפילגש בגבעה (מ"מ).

¹⁵⁷⁵ פי' קאי על השמאלא דהיינו בזמן המשיח אתעברו כולם שאז הימין שולט ולא השמאל א"נ י"ל מ"ש לזמנא אחרא אתעברו ר"ל לזמן אחר דהיינו בימי פלגש בגבעה שבאו ישראל להנקם מישראל אתעברו ישראל שבאו להלחם עם בנימין ואח"כ פי' הענין היטב דפלגש בגבעה (מ"מ).

¹⁵⁷⁶ שקילן (דפ"ו).

¹⁵⁷⁷ שקילן (דפ"ו).

<p>1578 דאית ימינא ואית שמאלא רחמי ודינא ישראל ועמין עכו"ם (ישראל ימינא ועמין עכו"ם) לשמאלא ישראל אף על גב דחייבי ניהו וואתכפיין אינון בימינא ולא אתדבקן בשמאלא ולא אתערבון בהדה לעלמין ובגין כך כתיב (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני דכד אסתלק ימינא ישראל דאתדבקון בהדיה יסתלקון ויתעטרו ביה כדין אתכפייא שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה דא הוא דכתיב (שמות טו ו) ימינך יהוה תרעץ אויב:</p>	<p>שיש ימין ויש שמאל, רחמים ודין, ישראל ועמים, ישראל לימין ועמים לשמאל. ישראל אף על גב שהם רשעים ונכנעים הם בימין ולא נדבקים בשמאל, ולא מתערבים עמו לעולמים, ולכן כתוב "הושיעה ימינך וענני". שכאשר מתעלה הימין ישראל שנדבקים עמו, יתעלו ויתעטרו בו, אז נכנע השמאל וכל אותם שבאים מצדו, זה שנאמר "ימינך ה' תרעץ אויב".</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ביום השמיני קרא וגו' (ויקרא ט א) ויהי ביום השמיני מאי יום השמיני¹⁵⁷⁹ אלא כתיב (ויקרא ח לג) ומפתח אהל מועד וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם כי שבעת בשבעת ימים מבעי ליה או שבעת¹⁵⁸⁰ ימים ימלא את ידכם מאי כי שבעת ימים ומלא אלא זכאין אינון כהני דמתעטרי בעטרוהי דמלכא קדישא¹⁵⁸¹ ומשיחין במשח רבות קדישא¹⁵⁸² בגין דאתער משחא (אחרא) עלאה דמשקי לכל שבעה¹⁵⁸³</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, "ויהי ביום השמיני קרא וגו'". "ויהי ביום השמיני", מה זה ביום השמיני. אלא כתוב, "ומפתח אהל מועד וגו'", כי שבעת ימים ימלא את ידכם. "כי שבעת" היה צריך להיות בשבעת ימים, או שבעה ימים ימלא את ידכם, מה זה "כי" שבעת ימים ימלא, אלא אשרי הכהנים שמתעטרים בעטרות המלך הקדוש ומשוחים בשמן משחת קודש, משום שמתעורר השמן (האחר) העליון שמשקה את כל השבעה, ונמשחים מאותו משחת קודש,</p>

¹⁵⁷⁸ (לימינא) (דפ"ו).

¹⁵⁷⁹ הוקשה לו למה לא אמר בשביעי שהוא המספר השלם, ועוד שיותר היה נכון לומר באיזה יום לחודש היה וכמ"ש בהקמת המשכן שהיה בר"ח ניסן והוא זה של כאן. ועוד אם תאמר שרומז לימים העליונים שואל לאיזו מידה רומז בכאן יום השמיני. והשיב שיובן בביאור פסוק כי שבעת ימים ימלא דאי קאי לקב"ה הול"ל בשבעה ימים ימלא, ואם רוצה לסתום יאמר ימלא (רמ"ז). [גליון - ימלא את ידכם, כי הנפעל יוכל להאמר על שלמות הפעולה בכללה ולכן לא יצטרך לפרש שהפעולה המשך זמן עשייתה (נ"א לפרט שם פועלה והמשך זמן שהיתה), ולא יקשה מה שלא אמר בשבעה (נ"א למד בשבעת), אבל באמור ימלא, צריך להזכיר בפרטות זמן מילואו, כי צריך הוא לזמן לפעול, ובפרט יזכיר מי הוא הפועל. (רמ"ז).
¹⁵⁸⁰ שבעה (דפ"ו).

¹⁵⁸¹ ידוע שהכהנים מצד ימין הם ומשם כל הארתם וכו', וידוע שביסוד אבא יש י' חסדים דהיינו ה' מדידה וה' משל אימא בסוד התכללות, שחסדי אימא הן גבורות דאבא וגבורות דאבא חסדים דאימא, ועיקר העטרין הוא בתוך עטרת היסוד, ונמצא שיש בעטרה דיסוד אבא תרי עטרין. וז"ש "דמתעטרי בעטרוי דמלכא קדישא", הוא יסוד אבא כנודע (רמ"ז).

¹⁵⁸² הוא הוא הנז"ל בפרשת ויקרא דף ז ע"ב, דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא וכו', ופירש בו הרב זלה"ה שהוא בסוד דיקנא דא"א המגיע עד טבורא דליביה, ושם הוא רישא דמלכא הוא ז"א, ואותו המשח רבות דעתיקא מאיר במוחי זעיר ומתפשט בדיקנא דידיה שה"ס בגדי כהונה, וזש"ה (תהלים קלג, ב) שיוורד על פי מדותיו, כנזכר שם בויקרא. וכנגד זה אמר ומשיחין במשח רבות קדישא בגין דאתער משחא אחרא עלאה, פי' שמלבד אור יסוד אבא הנקרא שמן בסוד (משלי כז ט) שמן וקטורת ישמח לב, עוד מאיר שמן אחר יותר עליון שהוא דדיקנא קדישא דנטפא על רישיה דמלכא ומשקי לכל ז' מדות דז"א דהיינו כחב"ד גג"ת, שעד שם מתפשט דיקנא דז"א עד טבורא דליבא, ומלבד מה שמתפשט בתוך הז' מהארת המוחין עוד נבלע שם גם המשחא דדיקנא בתוכן כד"א (תהלים קט, יח) וכשמן בעצמותיו, ובזה נמצאו כל הז' מדות מאירות ומזהירות מבית ומחוץ (רמ"ז)

¹⁵⁸³ היינו מבפנים, ואתמשחן מההוא רבות קדישא, זה מבחוץ. ואז אתדלקו מניה כל שבעה בוצינין, שהם הכלים הנקראים בוצינין, כמו שפירש הרב זלה"ה אהא דויקרא הנ"ל. והנה עתה בא להטעים שאם הימים הם הפועלים (נ"א המופעלים) הול"ל שבעה ימים ימלאו את ידכם, ולכן אמר והאי משח רבות הוא כללא דכל שבעה וכלהו ביה אתכלילו, נראה דר"ל שמשני טעמים נקט קרא לשון יחיד, האחד שזה השמן המקודש כולל כל השבעה ומקיפם ואוגדם מבחוץ, וגם בתוכיותם כלהו ביה אתכלילו, והרי הם כגוף אחד וכמנורה בחוליותיה (נ"א בכליה) ונרותיה. והטעם השני שבר מן דין הכתר עצמו הוא הכולל כל שתחתיו וגם כל המדות מושרשות בו, שהרי לפי בחינת הפרצוף בעצמו אין אנו מתחילים למנות כי אם מחכמה ולמטה, ונמצא דשיתא אינון חב"ד גג"ת שהם עיקרו של פרצוף לעצמו, כי נה"י הם נקראים מלבר שסתמם לתיקון הפרצוף שלמטה ממנו. באופן שמשני טעמים נקרא הכל אחד, האחד מפני האור משחא דעתיקא שעל רישא דמלכא הוא הכתר, וזה המשח רבות כולל כל שבעה מבית ומחוץ כאמור, וה"ס (במדבר ו, ז) נזר אלקיו על ראשו, נז"ר גי' ע"ב שהוא הו"ה מלאה ביודין בסוד אור אבא הנכנס בתוכיות, ועוד א"ל מלא העולה קפ"ה

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואתמשחן מההוא רבות קדישא ואתדלקו מניה כל אינון שבעה בוצינין והאי משח רבות הוא כללא דכל שבעה וכלהו ביה אתכלילו:</p>	<p>ונדלקים ממנו כל אותם שבעה מנורות, ושמן המשחה הזה הוא הכלל של כל השבעה, וכולם נכללו בו.</p>
<p>ותנינן שיתא אינון וכלהו אתכלילן בהאי ודא הוא כללא דכלהו ובגין כך שבעת ימים [אלא] ימלא דהא בהאי תליין ועל דא אקרי כנסת ישראל בת שבע [מההיא] ומאי איהו (בת מאינון) שבע דאיהי כלילא משיתא אחרנין כיון דהאי שבעה אשלים להו לכהני ואעטר לון ומשח לון בכלא כד מטו לכנסת ישראל דאיהי תמינאה אתפקד אהרן לקרבא עגל בגין דאיהו בריה דפרה¹⁵⁸⁴ לכפרא על ההוא חובא דעגל אחרא דעבד אהרן וחב לגבי פרה דאיהי [תמינאה שלימו דאמוני] (תמימה שלימו דמוני) ישראל ואשתכח כהנא שלים בכלא בתמינא מיני לבושין דיקר שלים בכל כתרין שלים לעילא שלים לתתא ובכלא בעי לאחזאה עובדא ועל דא אתעביד ביה באהרן עובדא לתתא בגין דיתער הכי לעילא וישתכח כלא בגוונא חד ווכרין אתברכאן עלמין כלהו ומשתכחין ברכאן על ידא דכהנא והכא אשתלים כהנא בכלא כדקא חזי:</p>	<p>ושנינו שהם ששה, וכולם כלולים בזה, וזהו הכלל של כולם. ולכן שבעת ימים ימלא, שהרי בזה הם תלויים, ועל כן נקראת כנסת ישראל בת שבע. מה היא בת שבע, שהיא כלולה מששה אחרים. כיון שהשבעה הזו משלים את הכהנים ומעטר אותם, ומושח אותם בכל, כשמגיעים לכנסת ישראל שהיא השמינית, הצטווה אהרן להקריב עגל, משום שהוא בנה של הפרה, לכפר על אותו חטא העגל האחר, שעשה אהרן, וחטא אל הפרה שהיא שמינית, שלמותם של ממוני (של אמוני) ישראל, ונמצא הכהן שלם בכל, בשמונה מיני לבושי כבוד שלם, בכל הכתרים. שלם למעלה שלם למטה, ובכל צריך להראות מעשה, ולכן נעשה באהרן המעשה למטה כדי שיתעורר כך למעלה, והכל ימצא בצורה אחד, ואז כל העולמות מתברכים ונמצאות ברכות על ידי הכהן, וכאן משתלם הכהן בכל כראוי.</p>
<p>[עגל] (איל) למה דכתיב (ויקרא ט ב) עגל בן בקר לחטאת בגין ההוא חטאת דעבד בקדמיתא ואיל לעולה מאי טעמא איל בגין (ד) איל דיצחק דהוא עולה תמימה והאי אתחזי לקרבא לאשלמא כלא והאי אתר מספרא דיצחק אשתאב והאי איל בגין איל דיצחק מתקרבא עולה (בגין דאיהי עולה) ודהא עולה לעילא סלקא ובגין לאעטרא לה בשלימותא עגל ואיל עגל בגינה כדקאמרן איל לאשלמא</p>	<p>למה עגל, שכתוב "עגל בן בקר לחטאת", משום אותה החטאת שעשה בראשונה. ואיל לעולה, למה איל, משום אילו של יצחק, שהיה עולה תמימה. ואת זה ראוי להקריב כדי להשלים את הכל, והמקום הזה נשאב מצדו של יצחק, והאיל הזה בשביל האיל של יצחק נקרב עולה (משום שהיא עולה), שהרי (קרבן) עולה עולה למעלה, וכדי לעטר אותה בשלמות. עגל ואיל, עגל בשבילה כמו שאמרנו, איל להשלים</p>
<p>לז/ב</p>	
<p>לה בשלימו דיצחק כדקא חזי וישראל דחבו עמיה דכהנא בהאי מקריבין כגוונא דא דכתיב (ויקרא ט ד) ושור ואיל לשלמים לזבח לפני יהוה ושורו (חד) על מה דחבו ואילו (וחד) לאשלמא להאי אתר בשלימו דיצחק:</p>	<p>אותה בשלמות של יצחק כראוי. וישראל שחטאו עם הכהן בזה מקריב כדוגמא זה, שכתוב "ושור ואיל לשלמים לזבח לפני ה'". שור על מה שחטאו, ואיל להשלים את המקום הזה בשלמותו של יצחק.</p>
<p>מאי שנא בכהנא דכתיב ביה (שם ב) עגל לחטאת ולא כתיב בישראל שור לחטאת אלא ישראל הא קבילו עונשא בקדמיתא ובגין דקבילו עונשא בכמה אתר על דא קודשא בריך הוא לא</p>	<p>מה שונה בכהן שכתוב בו "עגל לחטאת" ולא כתוב בישראל שור לחטאת, אלא ישראל הרי קיבלו עונש בראשונה, ומשום שקבלו עונש בכמה מקומות, על כן הקדוש ברוך הוא לא רצה להזכיר להם את חטאיהם כבראשונה,</p>

שה"ס אור דיקנא עילאה שסודה שם א"ל כידוע, וע"ב קפ"ה ג' נז"ר, וכן עולה אהרן בכולל. והטעם השני מצד הכתר בעצמו שגם הוא סוד הנזר, והוא כולל כל מדות פרצופו ומקיפם, דהיינו כתר לשון סבוב, וגם שרשיהם נשרשים בו, וה"ס עסמ"ב שעולים רל"ב, שה"ס ד' המוחין וסוד חבת"ם, ועם הוי"ה פשוטה שבכתר הרי רנ"ח, נז"ר ע"ה (רמ"ז).
¹⁵⁸⁴ עי' פרשת פקודי רלז ע"א (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בעא לאדכרא לון חובייהו בדקדמיתא ועל דא לא כתיב הכא לחטאת אלא לשלמים בנין לאחזאה שלמא דהא קודשא בריך הוא בשלמא בהו בישראל על דא:</p>	<p>ועל כן לא כתוב כאן לחטאת, אלא לשלמים כדי להראות שלום, שהרי הקדוש ברוך הוא בשלום עם ישראל על זה.</p>
<p>אבל אהרן דהא לא קביל עונשא בצלותא דמשה דכתיב (דברים ט כ) ובאהרן התאנף יהוה וגו' וכתיב (שם) ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא ועד כען חובא הוי תלי כתיב (ויקרא ט ב) ועגל בן בקר לחטאת לחטאת ודאי (ואיל לעולה) בנין דיכפר חוביה ויתדכי וישתלים בכלא ובהווא יומא אשתלימו עלאין ותתאין ואשתכח שלמא בכלא בחדוותא דלעילא ותתא ואלמלא דאשתכח ערבוביא דבני אהרן בהווא יומא מן יומא דאסתלקו ישראל מן ימא לא אשתכח חדוותא דעלאי ותתאי כהווא יומא:</p>	<p>אבל אהרן שהרי לא קבל עונש מתפילתו של משה, שכתוב "ובאהרן התאנף ה' וגו'", וכתוב "ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא", ועד עכשיו החטא היה תלוי, כתוב "ועגל בן בקר לחטאת", לחטאת ודאי, (ואיל לעולה) כדי שיכפר את חטאו ויטהר וישתלם בכל. ובאותו היום נשלמו העליונים והתחתונים, ונמצא שלום בכל בשמחה שלמעלה ולמטה, ואלמלא שנמצאת הערבוביה של בני אהרן באותו היום, מיום שעלו ישראל מן הים לא נמצאה שמחה בעליונים ובתחתונים כבאותו היום.</p>
<p>בהווא יומא אתעבר ההוא חובא מן עלמא ואשתכחו כהני וישראל מתדכאן מניה (כל) [ב]ההוא יומא אתעברו כל אינון מקטרגין דלעילא והוון אזלין ושאטן בסחרנייהו דישראל ולא אשתכחו בהווא עדנא עד דגרים שעתא וקמו נדב ואביהווא ועכבו (ס"א וערבבו) חדוותא דכלא ואשתכח ריגזא בעלמא דהא הוא דכתיב (ויקרא ט כג) וירא כבוד יהוה אל כל העם מיד (שם י א) ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהווא איש מחתתו וגו':</p>	<p>באותו היום הועבר אותו החטא מן העולם, ונמצאו כהן וישראל מטהרים ממנו. (כל) אותו היום העברו כל אותם המקטרגים שלמעלה והיו הולכים ומשוטטים סביבם של ישראל, ולא נמצאו באותו זמן עד שגרמה השעה, וקמו נדב ואביהווא ועכבו (וערבבו) את שמחת הכל, ונמצא ריגז בעולם, זה שנאמר "וירא כבוד ה' אל כל העם", מיד "ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהווא איש מחתתו וגו'".</p>
<p>תנן בהווא יומא חדוותא דכנסת ישראל הוות לאתקטרא בקיטורא דמהימנותא בכלהו קשרין קדישין¹⁵⁸⁵ דהא קטרת קשיר כלא כחדא ובגין כך אקרי קטרת ואינון אתנו וקשירו כל אינון אחרנין כחדא¹⁵⁸⁶ ושרו לה לבר דלא וקשרו (קטרו) לה בהדייהו וקשירו מלה אחרא:</p>	<p>שנינו באותו היום היתה שמחתה של כנסת ישראל להיקשר בקשר האמונה בכל הקשרים הקדושים, שהרי קטורת קושרת הכל כאחד, ולכן נקראת קטורת. והם באו וקשרו את כל אותם האחרים כאחד, והניחו אותה בחוץ, שלא קשרו אותה עמם, וקשרו דבר אחר.</p>
<p>ובגין כך אזהר לון (ו)לכהני לבתר דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש ובכמה גוונין ערבבו חדותא דכנסת ישראל חד דלא אתנסיבו ולא אתחזיין לקרבא ולא תברכא עלמין על ידייהו וחד דלא הוה שעתא¹⁵⁸⁷ בדקא יאות וחד דדחקו שעתא וחד דהא מקדמת דנא נפק נמוסא דילהון¹⁵⁸⁸ ויקריבו לפני יהוה אש זרה וגו' (שם י א)</p>	<p>ולכן הזהיר אחר כך את הכהנים, שכתוב "בזאת יבא אהרן אל הקודש", ובכמה אופנים ערבבו את שמחתה של כנסת ישראל אחד, שלא נשאו ולא היו ראויים להקריב ושיתברכו העולמות על ידם, ואחד, שלא היתה השעה כראוי, ואחד, שדחקו את השעה, ואחד, שהרי מקודם לכן יצא גזר דינם. "ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו'", ודאי שדבר אחר קשרו בקשר הזה, והשאירו את כנסת ישראל בחוץ.</p>

¹⁵⁸⁵ פי' לקשר המלכות עם הספירות כולם ע"י הקטרת (מ"מ).

¹⁵⁸⁶ פי' שקישרו כל הספירות והניחו המלכות שלא קישרה עמהם (מ"מ). שכל הט' עליונות יחדו כהוגן (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

¹⁵⁸⁷ פי' דבוקר כתיב (מ"מ).

¹⁵⁸⁸ פי' ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ודאי מלה אחרת¹⁵⁸⁹ אתקשרו בקשורא דא וישרו (דשרו) לכנסת ישראל לבר¹⁵⁹⁰:</p>	
<p>אמר ליה רבי פנחס לא תימא דאינון שארו לה לבר¹⁵⁹¹ אלא כנסת ישראל לא אתקשרא על ידיהו דהא בכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא כנסת ישראל לא שריא בינייהו כלל בנין כך אזהר לכהני דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש דישתכח דכר ונוקבא ועל דא לא ייעול כהנא לקודשא עד דיתנסיב בנין דישתתף בקשורא דכנסת ישראל דמאן דלא אנסיב שארי לה לכנסת ישראל לבר והיא לא אשתתפא בהדיה ועל דא אשתכח ערבוביא בההוא יומא לגבייהו:</p>	<p>אמר לו רבי פנחס, אל תאמר שהם השאירו אותה בחוץ, אלא שכנסת ישראל לא נקשרה על ידיהם, שהרי בכל מקום שאין נמצא זכר ונקבה, כנסת לא שורה ביניהם כלל, לכן הזהיר את הכהנים, שכתוב "בזאת יבא אהרן אל הקדש", שימצא זכר ונקבה. ועל כן לא יכנס הכהן לקודש עד שינשא, כדי שישתתף עם הקשר של כנסת ישראל, שמי שלא נשא משרה את כנסת ישראל בחוץ, והיא לא משתתפת עמו, ועל כן נמצאה אצלם באותו יום ערבוביה.</p>
<p>ויהי ביום השמיני (ויקרא ט א) רבי יוסי פתח ואמר (שיר ב ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות כשושנה בין החוחים דא כנסת ישראל והא אוקמוה דקודשא בריך הוא משבח לה לכנסת ישראל¹⁵⁹² וחביבותא דקודשא בריך הוא לקבלהא¹⁵⁹³ לאתדבקא בה ועל דא מאן דאנסיב בעי לשבחה ליה לקודשא בריך הוא¹⁵⁹⁴ ולשבחה לה לכנסת ישראל דהא תנינן בכלא בעי לאחזאה עובדא כמה דאיהו בר נש¹⁵⁹⁵ מתדבק בבת זוגיה וחביבותא דיליה לקבלה כד אתי¹⁵⁹⁶ למפלח קמי</p>	<p>"ויהי ביום השמיני", רבי יוסי פתח ואמר "כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות". כשושנה בין החוחים, זו כנסת ישראל, והרי פרשה שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, וחביבותו של הקדוש ברוך הוא כנגדה להדבק בה, ועל כן מי שנושא צריך לשבח את הקדוש ברוך הוא ולשבח את כנסת ישראל, שהרי שנינו בכל צריך להראות מעשה, כמו שאדם נדבק עם בת זוגו וחביבותו כנגדה, כך כשבא לעבוד לפני המלך הקדוש, הוא מעורר זוג אחר, שהרי הקדוש ברוך הוא חביבותו להדבק בכנסת ישראל.</p>

¹⁵⁸⁹ הקליפה (מ"מ). מלכות הרשעה (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

¹⁵⁹⁰ כל הט' עליונות יחדו כהוגן לבד המלכות, כי המלכות היא מתפשט בב"ע, ובה הוא סוד היין הצריכין שמירה חותם בתוך חותם (ע"ז לא ע"א) כמ"ש הרב בתיקון הירח (פרק ג) (דע"ה ח"ב פד ע"ד). וע' עוד בתו"כ (פ' שמיני שם) ובגמרא עירובין (סג ע"א) ובמדרש (ויק"ר פ' כ) ובזוה"ק (פ' צו לג סע"ב) (דע"ה שם).

¹⁵⁹¹ ר"ל שלא תאמר שהם כווננו לכך ח"ו (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

¹⁵⁹² ירצה יש בשושנה ענינים שיתייחדו לכנסת ישראל כגון חמשה עלין ירוקין ו"ג עלין ותפוח ועצו, כל זה פירוש בתיק"ז ובריש פרשת שיה"ש, ואם כן באומרו "כשושנה" ירצה לשבחה במלת שושנה עצמה שיש בה כל ענינים רוחניים אלו שיש בשושונה (אור יקר). ענין דרשה זו מוסב למה שאמר למעלה, שאין כהן גדול יכול לבוא אל הקדש אם לא יהיה נשוי, שזהו היה פגמם של נדב ואביהוא דלא אתנסיבו, כי תכלית העבודה לשמים הוא תיקון המלכות שהיא סוד יום השמיני, וכמ"ש רבי יהודה לקמן לבתר דאשתלים אהרן וכו', שנשתלם בהתכללו בכל הז' החסדים עד עטרת זעיר, ואז נזדרז לתיקון המלכות ששרשה הראשון באותה העטרה, [ואז היה] בראש חדש ניסן שסודו גולגלתא דרחל כנזכר אצלנו, ובו ביום הוקם המשכן שנתקנו על ידי משה ואהרן ששניהם מיסוד אבא דאיהו יסד ברתא, כי כל מגמת העליונים היא לתקן את המלכות שתהיה מוכנת לקבל אור השפע ע"י זעיר בעלה, והוא גם הוא כל ישעו וכל חפצו בה ומשבח אותה בפסוק זה שהיא המעולה והמהוללה, ולא כמו שתרגם המתרגם, ובעידן די אנא סטיא מן אורחא דתקנן קדמוהי ואיהו מסלק שכינת קודשיה מני אנא מתילא לורדא דמלבלבא בני סלוייא דנעיצת עפייהא ובזיעת וכו', אלא כן דרך מאמרנו אלא מפרשו לשבח וכדסמוך. ואין ספק ששבח זה מוסיף אומץ (נ"א אומר) בה להתעלות עד למעלה (רמ"ז).

¹⁵⁹³ פ'י תמיד בכל שעה הוא משתוקק לה להתייחד עמה בדביקה שלא תתפרד, כי רצון החסדים להשפיע תמיד בלי הפסק ועיכוב כלל (רמ"ז).

¹⁵⁹⁴ ירצה הקב"ה רוצה וחפץ שיהיה נשוי המתפלל לפניו, ובפרט הדומה לכהן שהוא שליח צבור (רמ"ז).

¹⁵⁹⁵ ר"ל שכל עוד שהוא מתייחד ומיוחד בבת זוגו באהבה ובצניעות, שמחשבותיו ודאי פנויות וקדושות ואין דעתו רק להמשיך נשמות טהורות מלמעלה (רמ"ז).

¹⁵⁹⁶ בבואו לעבוד לפני יוצרו ולהתפלל אין ספק שיעתר לו לנוכח אשתו, וישראל (נ"א וישאל) בנים קדושים לעבודתו (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מלכא קדישא הוא אתער¹⁵⁹⁷ זוגא אחרא דהא קודשא בריך הוא הביבותא דיליה¹⁵⁹⁸ לאתדבקא בכנסת ישראל:</p>	
<p>ומאן דאתער מלה¹⁵⁹⁹ קודשא בריך הוא מברך לנין[ה וכןסת ישראל מברכא ליה והא אתמר ועל דא שבחא¹⁶⁰⁰ דקודשא בריך הוא דמשבח לה לכנסת ישראל כשושנה דאיהי בין החוחים דאיהי מעליא וסלקא על כלא כך כנסת ישראל בין שאר אוכלוסין בנין דהיא סלקא</p>	<p>ומי שמעורר הדבר, הקדוש ברוך הוא מברך אותו וכןסת ישראל מברכת אותו, והרי נתבאר. ועל כן השבח שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, כשושנה שהיא בין החוחים, שהיא מעולה ועולה על הכל, כך כנסת ישראל בין שאר האוכלוסים, משום שהיא עולה</p>
<p>לח/א</p>	
<p>ומתעטרת על כלא¹⁶⁰¹ ודא שושנה בין החוחים¹⁶⁰² ואתרוג בין החוחים¹⁶⁰³ לאחזאה שבחא דכנסת ישראל על כלא:</p>	<p>ומתעטרת על הכל, וזו שושנה בין החוחים, ואתרוג בין החוחים להראות את שבחה של כנסת ישראל על הכל.</p>
<p>תא חזי כנסת ישראל אתברכא¹⁶⁰⁴ על ידא דכהנא¹⁶⁰⁵ וישראל מתברכאן על ידא דכהנא וכהנא מתברכא על ידא דכהנא עלאה הדא הוא דכתיב (במדבר ו כז) ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם כתיב (תהלים כה ו) זכר רחמך יהוה וחסדיך כי מעולם המה זכר רחמך דא יעקב וחסדיך דא אברהם כי מעולם המה (ו)מעולם נטל לון¹⁶⁰⁶ קודשא בריך הוא וסליק לון לעילא ועבר</p>	<p>בא וראה, כנסת ישראל מתברכת על ידי הכהן, וישראל מתברכים על ידי הכהן, והכהן מתברך על ידי הכהן העליון, זה שנאמר "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם". כתוב "זכור רחמך ה' וחסדיך כי מעולם המה". זכור רחמך, זה יעקב. וחסדיך, זה אברהם. כי מעולם המה, ומעולם נטל אותם הקדוש ברוך הוא, והעלה אותם למעלה, ועשה מהם מרכבה קדושה להגן על העולם. ומשום שהיו מעולם,</p>

¹⁵⁹⁷ צדיק האחוז במדת היסוד יכול לגרום זוג למעלה אפילו בימות החול, ואין לך פרטי שיותר יאחז במדת היסוד כאיש הנשוי בזמנו ואוהב בת זוגו כגופו וכל דרכיו בצניעות ואהבה, ולכן אמר הוא אתער זוגא אחרא (רמ"ז).

¹⁵⁹⁸ ולכן ככל שיהיה אדם מוכן מצד עצמו לגרום הזווג העליון יעשה ויצליח, כי זה הוא מרצונו ב"ה להשפיע אורות ונשמות לעולם (רמ"ז).

¹⁵⁹⁹ כלומר שכל מי שיפה כחו לעורר אהבה אעפ"י שלא תמלא משאלתו להיות לו בנים, מכל מקום הוא מבורך מקב"ה ושכינתיה (רמ"ז).

¹⁶⁰⁰ סיום זה נמשך ממה שאמר שיש כח ביד איש צדיק לגרום זוג ז'ין בכל עת, שמזה נראה כי נכון הדבר לפניו יתברך למהר לעשותו, לכן מסיים ואמר שגדול כח השכינה בזכות הצדיק לעלות ברגע ולקבל השפע אעפ"י שהוא אחר זמן התפילה שהעולמות יורדים למטה, מכל מקום יפה כוחה (נ"א כוחם), ודימה אותם לשושנה בין החוחים, שהוא מעולה ועומדת תמיד להלקט (רמ"ז).

¹⁶⁰¹ עולה למעלה ומקבלת השפע שסודו מתרין עטרין (רמ"ז).

¹⁶⁰² ירצה שכנסת ישראל הנזכרת היא ממש שושנה בין החוחים, שיוודת למטה עד העשיה ששם הוא מקום הקליפות (רמ"ז).

¹⁶⁰³ סודו בעטרת זעיר כמבואר בכוונת הלולב, ושם יש השורש הראשון לאחיזת המלכות בזעיר. וגם עליה יכון לומר שהוא בין החוחים מכמה בחינות: א', בבחינת הערלה החופפת עליה. ב', שבירידת ו"ק דזעיר לקנן ביצירה היא במלכות היצירה, ששם הוא עץ הדעת טוב ורע. ג', שמלכות היצירה נקשרת בראש העשיה כמבואר אצלנו. ומכל בחינות אלו האתרוג בין החוחים. וידוע שעיקר העטרה הוא להשריש שם הנקבה הקדושה ולכן האתרוג ניטל בשמאל, כי הנוק' משמאל אתייה וכו' (רמ"ז).

¹⁶⁰⁴ זה גם כן אחד מגדולי שבחיה שאעפ"י שברכת כהנים סודה להמשיך השפע בדיקנא ותרי רישין בפסוק הראשון ולז"א בפסוק השני ולנוק' בפסוק השלישי, מכל מקום עיקר המצוה היא (במדבר ו, כג) כה תברכו, וכן בפסוק השלישי יש כ"ה אותיות להורות שתכלית הברכה הוא לנוק' (רמ"ז).

¹⁶⁰⁵ כל מיני שפע משתנים ברדתם למטה מה שאין כן בבחינת החסד שאינו מתעבה ואורו למטה גדול כמו למעלה, ואם כן זהו שבח כנסת ישראל שמתברכת ע"י הכהן, וגם כן ישראל כן והכהן ע"י החסד שבחכמה, וז"ש ושמו את שמי וגו', פי' שמי ממש ואסור להסתכל שם (רמ"ז).

¹⁶⁰⁶ ידוע שקודם שבאו האבות לעולם היה הזעיר במדרגת יניקה ואחר כך שבאו לעולם נקרא אלקי אברהם וכו', שסודו שחג"ת נתעלו לחב"ד, וזהו "וסליק לון לעילא", ואין ספק שלא נתקיים גדלות זה אלא עד שנפטר האבות מהעוה"ז, וכמו שאמרו רז"ל שאין הקב"ה מייחד שמו על החיים, וזהו זכור, שעלו למקום הזכירה

זהר ויקרא חלק א'

<p>מנייהו רתיכא קדישא לאגנא על עלמא¹⁶⁰⁷ ובגין דהו מעולם¹⁶⁰⁸ הוא דכיר להון לאגנא ולרחמא על עלמא כגוונא דא נטיל (ל)קודשא בריך הוא ולצדיקייא מן עלמא וסליק לון לעילא לאגנא על עלמא¹⁶⁰⁹:</p>	<p>הוא זוכר אותם להגן ולרחם על העולם. כדוגמא זה הקדוש ברוך הוא נוטל את הצדיקים מן העולם ומעלה אותם למעלה כדי להגן על העולם.</p>
<p>ואי תימא יצחק אמאי לא אדכר¹⁶¹⁰ הכא אלא אשתאר¹⁶¹¹ לאתפרעא מאינון דעאקין לבנוי הדא הוא דכתיב (שם פ ג) עוררה את גבורתך וכתיב (ישעיה מב יג) יהוה כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו' ודא הוא יצחק דאסתלק מהכא:</p>	<p>ואם תאמר למה לא נזכר כאן יצחק, אלא נשאר להיפרע מאותם שמציקים לבניו, זהו שנאמר "עוררה את גבורתך", ונאמר "ה' כגיבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו'", וזהו יצחק שהסתלק מכאן.</p>
<p>רבי חייא אמר¹⁶¹² זכור רחמיך יהוה וחסדיך אלין אינון יעקב ואברהם דבעינן להון לאגנא עלין¹⁶¹³ אבל יצחק למעבד קרבין קיימא ובגיני כך לא בעינן ליה לגבייהו דבר אחר כי מעולם המה דכר ברא קודשא בריך הוא עלמא נטל יצחק¹⁶¹⁴ וברא ביה עלמא חמא דלא יכיל למיקם בלחודוי נטל אברהם¹⁶¹⁵ וקיים ביה עלמא הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם חמא דבעינן קיומא יתיר נטל ליעקב ושתף ליה ביצחק וקיים עלמא הדא הוא דכתיב ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים ועל דא באברהם ויעקב אתקיים עלמא ובגין כך כי מעולם המה:</p>	<p>רבי חייא אומר זכור רחמיך ה' וחסדיך, אלו הם יעקב ואברהם, שצריכים אותם להגן עלינו, אבל יצחק עומד כדי לעשות קרבות, ולכן לא צריכים אותו עמם. דבר אחר, כי מעולם המה, שכשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, נטל את יצחק וברא בו את העולם. ראה שלא יכול לעמוד לבדו, נטל את אברהם והעמיד בו את העולם, זה שנאמר "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", אל תקרי בהבראם אלא באברהם. ראה שצריכים יותר קיום, לקח את יעקב ושתף אותו עם יצחק וקיים את העולם, זה שנאמר "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים". ועל זה באברהם ויעקב התקיים העולם, ולכן כי מעולם המה.</p>

הוא במוחין דתמן ע"ב קס"א גי' זכר". והיינו "רתיכא קדישא", דייקא חו"ב וחו"ג, לאפוקי רתיכא תניינא חגת"ם (רמ"ז).

¹⁶⁰⁷ ואז [בגדלות] יש בהם כח לאגנא על עלמא, בסגולת כח הגדלות, שבמוחין יש ג' שמות א"ל, [א"ל שד"י א"ל הו"ה א"ל אדנ"י, וג' פעמים א"ל גי' מג"ן. גם] ידוע שג' א"ל הללו מתפשטים בג' עולמות ב"ע, וזהו לאגנא על עלמא (רמ"ז).

¹⁶⁰⁸ פ' שכיון שהיו בעוה"ז והעלו ניצוצותיהם בחייהם לכן יש להם כח לעורר הזווג העליון וכו', שהצדיקים אחר פטירתם מייחדים כאשר כבר עשוהו בהיותם בחיים וכמ"ש בזוהר פרשת שמות (טז ע"ב), שאלמלא תפלת המתים לא נתקיימו החיים, אבל להיות האבות שרשי ישראל לכן יש בהם כח "לאגנא ולרחמא על עלמא", שלא די שמגינין מפני הצרות אלא עוד עדיף חילייהו להמשיך שפע ורחמים לעולם (רמ"ז).

¹⁶⁰⁹ פ' בבחינה הזאת השנית נעשו בכל הצדיקים שמתעלים למעלה ומועילים להגין, וכמ"ש (ישעיה נז א) כי מפני הרעה נאסף הצדיק, אבל אין להם שייכות עם הבחינה הראשונה להיות מרכבה העליונה ותדירה (רמ"ז).

¹⁶¹⁰ שהוא בינה וגבורה (רמ"ז).

¹⁶¹¹ שלא העלה מ"ן, ונכנס בנוק' לגדל כוחה ולעמוד נגד המקטרגים על בניה (רמ"ז).

¹⁶¹² נראה שהוא מפרש כי מעולם, שהם מבוקשים ונשאלים מבני עולם שבוחרים בהם מפני שמדותם רק להיטיב (רמ"ז).

¹⁶¹³ שמובטחים אנו כי חסדו לא ימוש (רמ"ז).

¹⁶¹⁴ בעולם התווהו (רמ"ז).

¹⁶¹⁵ הדר, סוד יסוד דאורכיה רמ"ח עלמין, וגם הוא אברהם בהברא"ם, בלשון בריאות ותיקון, והוא הנעשה בסגולת אברהם, וזהו הלשון אל תקרי, פ' לא תפרש בהבראם לשון בריאה שהיא נעשית ע"י יצחק אלא לשון בריאות הנעשה בסגולתו של אברהם. ולפי שהחסדים גרועים מהגבורות בסוד הכסף והזהב וכמבואר אצלנו, נטל ליעקב, ה"ס בחינת ת"ת שבין החו"ג לעשות ייחוד בין החו"ג וכנז"ל בדרוש השופר, ובזה נמתק יותר יצחק החסדים לגבורות, וזהו ה' אלקים. ולפי שעיקר תיקון הגבורות הוא לצורך הנוק' לכן נאמר ארץ ושמים, ארץ תחילה. ולפי שבכח קדימה זו שגרמה המתקה גדולה נשתנו לשבח ז'ן, לפיכך לא נאמר השמים והארץ אלא ארץ ושמים, כלומר לא הנז"ל אלא אחרים משתנים לטוב, ואר"ץ ושמי"ם גי' רל"ב תנ"ה, דהיינו סוד החו"ג (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יהודה פתח ויהי ביום השמיני (ויקרא ט א) לבתר דאשתלים אהרן באינון שבעה יומין¹⁶¹⁶ ואתער ב(ה)הו ומשה רבות קדישא עלאה יומא תמינאה¹⁶¹⁷ בעיית לאשתלמא מן שבעה דאשלמותא על ידא דכהנא ועל דא פולחנא בתמינאה לאתערטא מן שבעה ולאשתקנא כהנא על ההוא [ג"א חובא] דחב וס"א דקבילא בקדמיתא הדא הוא דכתיב (ויקרא ט ב) ויאמר אל אהרן קח לך עגל (ו)הא אוקמוה (ד)עגל ודאי לכפרא על ההוא עגל דכתיב (שמות לב ד) ויעשהו עגל מסכה בן בקר מאי טעמא בן בקר ולא בן פרה אלא איהו בעי לאשתקנא לגבי פרה לא אתחזי לקרבא מינה לגבה מאן דשדר דורון למלכא חמיתון דנסיב מבי מלכא ויהיב למלכא אלא דורונא לשדרא למלכא מבי אחרא אצטריך ולא מבי מלכא רבי יוסי אמר מדידה לדידה לא אתחזי אמר רבי יהודה בגין כך בן בקר ודאי ולא בן פרה לחטאת לדכאה על ההוא חובה דחב ביה ואיל לעולה תמימים תמימים תמיס מבעי ליה:</p>	<p>רבי יהודה פתח, "ויהי ביום השמיני", אחר שהשתלם אהרן באותם שבעה ימים והתעטר בהם (באותו שמן משחת קדש עליון), היום השמיני צריך להשתלם מן שבעה, שההשלמה על ידי הכהן. ועל זה העבודה בשמיני להתעטר מן שבעה, ושהכהן יתקן על אותו (חטא) שחטא (שקיבל) בראשונה, זה שנאמר "ויאמר אל אהרן קח לך עגל". הרי פרשה עגל ודאי, לכפר על אותו עגל, שכתוב "ויעשהו עגל מסכה". בן בקר, למה בן בקר ולא בן פרה, אלא שהוא צריך לתקן אצל הפרה, לא ראוי להקריב ממנה אליה. (משל ל)מי ששלח דורון למלך, ראיתם שיקח מבית המלך ויתן למלך, אלא דורון לשלוח למלך צריך מבית אחר ולא מבית המלך. רבי יוסי אמר משלו לשלו לא ראוי. אמר רבי יהודה לכן בן בקר ודאי ולא בן פרה, לחטאת לטהר על אותו החטא שחטא בו. ואיל לעולה תמימים, "תמימים" היה צריך להיות תמים.</p>
<p>אי תימא דעל איל ועגל קאמר לאו הכי דהא תרוייהו לא סלקין לעולה דהא כתיב (ויקרא ט ב) לעולה תמימים ועגל לחטאת סלקא מהו תמימים וכתיב איל אלא אילו דיצחק לקרבא לגבי פרה דאדכר תרי זימני בקרא חד דכתיב (בראשית כב יג) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל נאחו בסבך בקרניו [הא חד] וחד וילך אברהם ויקח את האיל הא תרי ויעלהו לעולה ועל דא איל לעולה תמימים תרי איל דאיהו תרי ועל דא גבורות תנינן ומנייהו מתפרשין לכמה אחרנין:</p>	<p>אם תאמר שאמר על עיל ועגל לא כך, שהרי שניהם לא עולים לעולה, שהרי כתוב "לעולה תמימים", ועגל עולה לחטאת. מה זה תמימים, וכתוב איל. אלא אילו של יצחק, להקריב אל פרה שנזכר פעמיים בכתוב, אחד שכתוב "וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וכו'" הרי אחד, ואחד "וילך אברהם ויקח את האיל", הרי שנים. "ויעלהו לעולה", ועל כן איל לעולה תמימים, שני אלים, שהוא שנים, ועל כן שנינו גבורות ומהם נפרדים לכמה אחרים.</p>
<p>ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת (ויקרא ט ג) עגל לחטאת מבעי ליה כגוונא דכהנא אלא (ד)ישראל הא קבילו עונשא ועל דא לא כתיב בהו עגל לחטאת אלא עגל לעולה מאי טעמא דכל אינון דחבו ביה קבילו עונשא בין במלולא בין בעובדא בין בפולחנא ואפילו אינון דלא עבדו מדי¹⁶¹⁸ אלא דסליקו ליה ברעותא דלבייהו למפלח ליה אתענשו כמה דכתיב (שמות לב ב) וישק את בני ישראל:</p>	<p>"ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת". היה צריך להיות "עגל לחטאת" כדוגמת הכהן, אלא ישראל הרי קבלו עונש, ועל כן לא כתוב בהם עגל לחטאת. אלא עגל לעולה למה, משום שכל אלו שחטאו בו קבלו עונש, בין בדיבור בין במעשה בין בעבודה, ואפילו אלו שלא עשו דבר אלא שהעלוהו ברצון לבם לעבוד אותו נענשו, כמו שכתוב "וישק את בני ישראל".</p>

¹⁶¹⁶ ה"ס כחב"ד גג"ת דזעיר, כנ"ל בדף שקודם לזה (ע"א), שהוא הוא עצמו דזעיר, כי משם ולמטה הוא לצורך רחל כנודע (רמ"ז).

¹⁶¹⁷ ה"ס כתר רחל היוצא מת"ת ז"א, והוא חודש ניסן שסודו בכתר רחל כידוע מענין חדשי השנה כנזכר בראש כוונות ראש השנה (רמ"ז).

¹⁶¹⁸ מדי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אבל כל אינן דסליקו ליה ברעותא דלא למפלא ליה אלא דסליקו גוונא דרעותא מניה הכא אתדכן ומקרבין ליה</p>	<p>אבל כל אלו שהעלו אותו ברצון שלא לעבוד אותו, אלא שהעלו אופן של רצון ממנו, כאן נטהרים ומקריבים אותו</p>
<p>לח/ב</p>	
<p>לעולה ולא לחטאת אבל קחו שעיר עזים לחטאת (ויקרא ט ג) אמאי אלא בגין דהוּוּ מקרבין בקדמיתא לשעירים דשלטין על טורי רמאי ודא הוא לחטאת ובעיין לאתדכאה מההוא חובא ולא עוד אלא לחדתותי דס[י]הרא אצטריך¹⁶¹⁹:</p>	<p>לעולה ולא לחטאת. אבל "קחו שעיר עזים לחטאת", למה, אלא משום שהיו מקריבים ראשונה לשעירים ששולטים על ההרים הרמים, וזהו לחטאת. וצריכים להטהר מאותו החטא. ולא עוד אלא שצריך לחידוש הלבנה.</p>
<p>ושור ואיל לשלמים (ויקרא ט ד) שור ולא פר בגין דשור שלים איהו לאחזאה שלמא הדא הוא דכתיב לשלמים רבי יוסי אמר שור ואיל מסטרא דשמאלא קא אתיין שור מסטרא דשמאלא דכתיב (יחזקאל א י) ופני השור מהשמאל איל בגין אילו דיצחק וסלקין לשלמים לאשלמא לון לכנסת ישראל ועל דא שור ואיל לשלמים:</p>	<p>"ושור ואיל לשלמים", שור ולא פר, משום ששור הוא שלם, להראות שלום, זה שנאמר לשלמים. רבי יוסי אמר שור ואיל מצד השמאל הם באים, שור מצד השמאל שכתוב "ופני שור מהשמאל". איל משום אילו של יצחק, ועולים לשלמים להשלים אותם לכנסת ישראל, ועל כן שור ואיל לשלמים.</p>
<p>אמר רבי יהודה כלא בגין דכנסת ישראל מתעטרת ומתברכת על ידי הכהן בשלמות, והיום הזה היה שמחתם של כולם, שמחתה של כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא, שמחת העליונים והתחתונים. וכמו שנשלם הכהן למטה, כביכול נשלם הכהן למעלה. רק שנדב ואביהו שעוררו ערבוביה בין המלכה והמלך, ולכן "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'".</p>	<p>אמר רבי יהודה הכל משום שכנסת ישראל מתעטרת ומתברכת על ידי הכהן בשלמות, והיום הזה היה שמחתם של כולם, שמחתה של כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא, שמחת העליונים והתחתונים. וכמו שנשלם הכהן למטה, כביכול נשלם הכהן למעלה. רק שנדב ואביהו שעוררו ערבוביה בין המלכה והמלך, ולכן "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'".</p>
<p>ויאמר משה אל אלעזר ואל א[י]תמר ראשיכם אל תפרעו וגו' כי שמן משחת יהוה עליכם¹⁶²¹</p>	<p>"ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר ראשיכם אל תפרעו וגו'" "כי שמן משחת ה'</p>

¹⁶¹⁹ וזה היה שעיר בפני עצמו כי ג' שעירים נקרב בו ביום כנודע (לש"ו).
¹⁶²⁰ עי' ח"א דף עג רע"ב, קצב ע"א, ח"ב קצג ע"א, לעיל לז ע"ב, לקמן נז ע"ב, לעיל לג סע"ב ולד רע"א, לקמן ס ע"א, לקמן נו סע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג).
¹⁶²¹ אדה"ר וכו' נכשל בב' ענינים: אחד, בסדר הכוונה אשר היה מכונן ומייחד להשלים בתיקון האצילות, ולא כוון בסדר הראוי, ונעשה עי"ז פגמים רבים בכל בנין האצילות כולו, וכן ניתן כח עי"ז להחיצונים להתקרב ולניק מן הקדושה, ונעשה עי"ז פגם גדול בהעולמות בי"ע במציאות עץ הדעת. וכאשר ראה אדה"ר מה שפגם בכ"ז, הנה עלה בדעתו ללחום מלחמת מצוה עם הס"מ וחיילותיו, לדחותו ולהורידו בכל האפשרי, ונכשל בזה שנית עוד יותר מהראשון וכו'. והנה באלו ב' הדברים נכנסו אח"כ ג"כ נדב ואביהו לתקן את הפגם דאדה"ר, וכן נכנסו בזה ג"כ כל ה' שנכנסו לפרדס וכו', הכניסו את עצמן בהנסיון הזה, וכדי לתקן את החטא דאדה"ר, וכמו שבארנו שם, והוא פגם אחד. והשני, הוא כי דחקו את עצמן לתקן את המלכות ולייחדה עם ז"א בהיחוד דפ"פ, והוא ענין הקרבת הקטורת שהקריבו נדב ואביהו, כי הקטורת הם המוחין דז"ן דמצד אימא (עי' שעה"כ דרושי תפילין דרוש ד'), וכן נדב ואביהו שרשם היה ג"כ מהנצח הוד דאימא המתלבש בז"ן, ולכן עלה בדעתם כי להם יאתה להקטיר קטורת ולהמשיך את המוחין דמצד אימא בהז"ן וכדי לייחדם בהזווג דפ"פ. אבל באמת הרי שגו בזה הרבה, כי היחוד דפ"פ העיקרי הוא עי"י המוחין דמצד אבא דוקא וכנ"ל ענף כ"ג, והמוחין דמצד אבא הם בסוד שמן (שעה"פ משלי), והוא סוד הכתוב (משלי כז ט) שמן וקטורת ישמח לב, וצריך לאשתכחא שמן וקטורת כחדא וכמ"ש ברע"מ (פ' צו לג ע"ב). והיה ראוי הקרבת הקטורת רק לאהרן וכו', ואז היו שמן וקטורת כחדא, וזה שנאמר (ויקרא י א) אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה אבל לאהרן צוה וכמ"ש בזוה"ק (פרשת אחרי ס ע"א). וכן אלעזר ואיתמר היו ג"כ שרשם מאבא, ר"ל מהנצח הוד המלוכשים בז"א, אלא אורם היו סתומים מאד, כי נז"ה דאבא הם מלוכש בנז"ה דאימא, ושניהם בתוך קוי ז"א. אך היו ג"כ מצד אבא עכ"פ, ולכן נאמר עליהם (ויקרא י ז) כי שמן משחת ה' עליכם, וכמ"ש בזוה"ק פ' שמיני (לח ע"ב) ע"ש. אבל הקרבת הקטורת היה ראוי רק לאהרן, כי הוא היה מהדעת דז"א שמצד אבא,

זהר ויקרא חלק א'

<p>(ויקרא י ז) רבי אבא אמר הא תנינן בעובדין דלתתא אתערון עובדין דלעילא¹⁶²² ועובדא דלתתא בעי לאתחזאה כגוונא דעובדא דלעילא:</p>	<p>עליכם". רבי אבא אמר, הרי שנינו, שבמעשים שלמטה מתעוררים מעשים למעלה. והמעשה שלמטה צריך להראות כדוגמא המעשה שלמעלה.</p>
<p>תא חזי כל חדוותא¹⁶²³ דלעילא תליא בההוא שמנא קדישא דמתמן נפיק חדוה וברכא¹⁶²⁴ לכלהו בוצינין¹⁶²⁵ וכהנא עלאה¹⁶²⁶ (מניה) אתעטר בנגידו דמשחא¹⁶²⁷ ובגין כך כהנא דרבו משחא אתנגיד עליה כגוונא דלעילא בעי לאתחזאה חידו ונהירו דאנפין (יתיר מכלא) ולא יתחזי גרעונא ברישיה ולא בלבושיה אלא למהוי כלא שלים כגוונא דלעילא ולא יתחזי ביה פנימו כלל בגין דלא יעביד פנימו באתר אחרא:</p>	<p>בא וראה, כל השמחה שלמעלה תלויה באותו שמן קדוש, שמשם יוצאות שמחה וברכות לכל המאורות. והכהן העליון (ממנו) מתעטר בהמשכה של שמן, ולכן הכהן ששמן משחה נמשך עליו כדוגמא שלמעלה, צריך להראות שמחה והארת פנים (יותר מהכל), ושלא יראה חסרון בראשו ולא בלבושו, אלא להיות הכל שלם כדוגמא שלמעלה, ואל יראה בו פגם כלל, כדי שלא יעשה פגם במקום אחר.</p>
<p>תא חזי אלמלא אלעזר ואיתמר אתחזון פנימו בההיא שעתא בלבושיהון או בראשיהון לא אשתזיבו בההיא שעתא דהא שעתא קיימא למעבד דינא ועל דא תנינן בשעתא דמותנא אערע בעלמא לא יתער אינש גרמיה למלה בעלמא בגין דלא יתערון עליה בר אי אתער גרמיה לטב ויכיל [לדחייא] (לדחוקא) שעתא דהא בזמנא ושעתא דדינא קיימא בעלמא מאן דיערע ביה לקטי ליה ויסתלק מעלמא ובגין כך ולא תמותו (ויקרא ח לה) כתיב ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה (ויקרא יו) בגין דאינון לא אתיין מסטרא דכהני ולא מתזקי:</p>	<p>בא וראה אלמלא אלעזר ואיתמר הראו פגם באותה שעה בלבושם או בראשיהם, לא נצולו באותה שעה, שהרי השעה עמדה לעשות דין. ועל כן שנינו בשעה שהמגפה קוראת בעולם, לא יעורר אדם את עצמו לדבר בעולם, כדי שלא יתעוררו עליו. פרט אם עורר את עצמו לטוב, ויכול לדחות (לדחוק) את השעה, שהרי בזמן ובשעה שהדין עומד בעולם, מי שפוגע בו לוקטים אותו ומסתלק מן העולם. ולכן כתוב "ולא תמותו", "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה", משום שהם לא באים מצד הכהנים, ולא ינזקו.</p>
<p>רבי אלעזר פתח (שמות ו כג) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה ויקח אהרן כלא כמה דאצטריך כלא כגוונא דלעילא תא חזי ראויה היתה בת שבע לדוד מיומא דאתברי עלמא ראויה היתה אלישבע לאהרן מיומא</p>	<p>רבי אלעזר פתח "ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה", ויקח אהרן, הכל כמו שצריך, הכל כדוגמא שלמעלה. בא וראה ראויה היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם, ראויה היתה אלישבע לאהרן מיום שנברא העולם. מה בין זה לזה,</p>

שהוא השמן, והיה מתקיים בו שמן וקטורת ישמח לב, והיה גורם ע"ז המשכת המוחין דמצד אבא, שהוא המוחין דגדלות שני בזר"ן, והיו מתייחדים ע"ז בהיחוד דפב"פ העיקרי. אבל נדב ואביהוא לא היו ראויים לזה כלל, וכמ"ש הרב כ"ז בלק"ת (פ' ויקרא) ובשער הפסוקים (פ' שמיני) (דע"ה ח"ב קא ע"ב).

¹⁶²² מלה זו של הערה נהוגה מאד בכל הזוהר לרמוז וללמד יסוד גדול בהמשכת השפע מלמעלה למטה, וזה כי בהורדת האור וטוב העולם נמשך מהמדות העליונות, אבל רק האדם השלם יש לו כח להמשיכו מהם ולהעירם בהמשיכו עליהם המוחין המחיים אותם ומעוררים חפצם להמטיר על העולם הכל לפי המעשה. אך בתנאי שלם שהפועל בעי לאתחזאה וכו', שיהיה מכוין ומקבל לעובדא דלעילא, דומה בדומה, וכמו שהזכיר ממשיחת כהן גדול שהוא דוגמא דזעיר (רמ"ז).

¹⁶²³ וזש"ה (משלי כז, ט) שמן וקטורת ישמח לב, ולא אמר ישמחו לב, מפני שהעיקר הוא, ההוא שמנא, שה"ס מוח אבא שהוא מבוחר (נ"א מכתר) וראשית המוחין, וכן ישמ"ח ל"ב בגי' שמ"ן, ולכן אמר כל חדוותא, שהוא כולל הכל, וכמ"ש (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ובו שורש כל קדושה, והמשכן וכל כליו נתקדשו בו (רמ"ז).

¹⁶²⁴ הוא אור מקיף ואור פנימי (רמ"ז).

¹⁶²⁵ הם הכלים דאצילות, ועיין לעיל (ז ע"ב) (רמ"ז).

¹⁶²⁶ ה"ס זעיר שעיקרו החסדים והוא מושרש בחכמה כ"ח מ"ה (רמ"ז).

¹⁶²⁷ שרש שמן הוא ממוחא סתימאה שנמשך ע"י דיקנא דאריך ב"ג תיקוניו, בסוד יא"א דשם מ"ה, שהוא במוחא סתימאה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאתברי עלמא מה בין האי להאי אלא כלא חד אבל התם לדינא הכא לרחמי כד אתחברא בדוד לדינא לאגחא קרבין לאושדא דמין הכא באהרן לשלמא לחדוה לנהירו דאנפין לאתברכא ועל דא אתקרי (הכי) התם בת שבע הכא אלישבע (אלישבע) דאתחברא בחסד (תא חזי) בת שבע לדינא לירתא מלכותא ולא תקפא:</p>	<p>אלא הכל אחד, אבל שם לדין וכאן לרחמים. כשהתחברה עם דוד, זה לדין, ללחום קרבות ולשפוך דמים. כאן באהרן לשלום לשמחה להארת פנים להתברך, ועל כן נקראת (כך) שם בת שבע, וכאן אלישבע. אלישבע שהתחברה עם חסד, (בא וראה) בת שבע לדין לרשת מלכות ולהתגבר.</p>
<p>אמר רבי שמעון הא דתנינן דכתיב (שמות יט יט) קול השופר שפיר הוא¹⁶²⁸ ודא הוא יעקב דאסתלק במחשבה דאבהן¹⁶²⁹ ונפקו כחדא מגו שופר דהא שופר אפיק מיא ואשא (רוחא)¹⁶³⁰ כחדא [ברוחא חדא] ואתעביד מנייהו קלא כך אימא עלאה אפיק לאבהן בקל חד ומגו מחשבה אסתלקו כחדא בחד קול וההוא קול אקרי קול השופר ודא יעקב דכליל לאבהן כחדא ואקרי קול ותרי קלי נינהו¹⁶³¹ דהא מגו¹⁶³² קלא נפיק קלא אבל קול חד דאקרי קול השופר ומהכא נפקו שאר קולות מגו ההוא שופר בזווגא</p>	<p>אמר רבי שמעון, זה ששנינו שכתוב "קול השופר", יפה הוא, וזהו יעקב שעלה במחשבה של האבות, ויצאו כאחד מתוך שופר. שהרי שופר מוציא מים ואש ורוח כאחד, ונעשה מהם קול. כך האם העליונה מוציאה את האבות בקול אחד, ומתוך מחשבה התעלו כאחד בקול אחד, ואותו קול נקרא קול השופר. וזה יעקב שכולל את האבות כאחד, ונקרא קול. ושני קולות הם, שהרי מתוך קול יוצא קול, אבל קול אחד שנקרא קול השופר, ומכאן יצאו שאר הקולות, מתוך אותו השופר בזווג</p>
<p>ל"א</p>	
<p>דמחשבה ושבעה קולות נינהו דנפקין בזווגא דמחשבה בשופר ודא שופר [ד]אשקי לון ורוי לון לאבהן בקדמיתא ולבתר לבנין והא אוקמוה מלה:</p>	<p>של המחשבה. ושבעה קולות הם שיוצאים בזווג של המחשבה עם השופר, והשופר הזה שמשקה אותם ומרוה את האבות בתחילה, ואחר כך את הבנים, והרי בארו את הדבר.</p>
<p>תא חזי ויקח אהרן את אלישבע¹⁶³³ (שמות ו כג) לבסמא לה¹⁶³⁴ למחדי לה¹⁶³⁵ לחברא לה¹⁶³⁶ במלכא בזווגא שלים לאשתכחא ברכאן לעלמין כולהו על ידא דאהרן בגין כך בעי כהנא¹⁶³⁷ לאשתכחא בנהירו דאנפין¹⁶³⁸ בחידו כלא¹⁶³⁹</p>	<p>בא וראה, "ויקח אהרן את אלישבע", לבסם אותה לשמח אותה ולחבר אותה עם המלך בזווג שלם, שימצאו ברכות לכל העולמות על ידי אהרן, לכן צריך הכהן להמצא בהארת פנים בשמחת הכל, כדוגמא שלמעלה, שהרי על ידו ברכות ושמחות נמצאות, ולכן מרחיקים ממנו דין ורוגז ועצב, כדי שלא יפגם מאותו מקום שנקשר בו, ועל זה "ואחיכם כל בית ישראל</p>

¹⁶²⁸ פי' קול דנפיק משופר (רח"ו).

¹⁶²⁹ מחשבה אבא (רח"ו).

¹⁶³⁰ ורוחא (דפ"ו).

¹⁶³¹ ת"ת ויסוד (רח"ו).

¹⁶³² הענין שקול כלול חג"ת אמ"ש, וזהו כ"ז שבתוך הפה, וממנו יוצא לחוץ ונתגלה, וזהו נה"י שמתגלה ואבהן סתימין הן והולך הקול עד מקום התפשטותו ואח"כ חוזר בכח כמו שזורק אבן בכותל וחזרה הוא בת קול, ונקרא אור חוזר, וכולא כליל בג"ר ברעותא ומחשבה וקול דאזיל בלחישו בגרון תמיד ונהר יוצא וכו', וז"ש (לט ע"א) ושבעה קולות וכו' (יהל אור).

¹⁶³³ היא נקראת אלישבע מצד היות בה שפע הדין מתוק בכללות שבע מדות בה וכו', אל"י היינו א"ם, שכן עולה. והיינו שפע הבינה וכו' בת עמינדב, היינו ברתיא דאברהם (אור יקר).

¹⁶³⁴ פי' שאהרן הוא חסד מבסם גבורות שבה (מ"מ).

¹⁶³⁵ היינו ע"י ה' חסדים שנותן לה בסוד תחדהו בשמחה וכו' (מ"מ).

¹⁶³⁶ בסוד החבוק כדאמרן אחות נחשון, והאי אחתיה דההוא נחש בריח המבריא בתוך הקרשים מן הקצה אל הקצה והיינו נחש ר"ן על ידי היותו אוהז משך ר"ק עד הבינה, וששם נעלמים ששה והיינו נ' י' על ו' לו לחנשון לאשה לזווגא לו כדפי' (אור יקר). פי' כי חסד הוא שושבין המזווג זר"ן יחד (מ"מ).

¹⁶³⁷ חסד שהכהן מרכבה אליו (אור יקר).

¹⁶³⁸ מצד החכמה (אור יקר).

¹⁶³⁹ מצד הבינה מפני שהוא קושר ז' ספירות בשרשם העליון (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כגוונא דלעילא דהא על ידוי ברכאן¹⁶⁴⁰ וחדוון¹⁶⁴¹ משתכחי ועל דא אתרחקא מניה דינא¹⁶⁴² ורגזא¹⁶⁴³ ועציבו¹⁶⁴⁴ בנין דלא יתפנים¹⁶⁴⁵ מההוא אתר דאתקטר ביה ועל דא ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה (ויקרא י ו) ולא כהנא עלייהו כתיב (דברים לג יא) ברך יהוה חילו¹⁶⁴⁶ ופעל ידיו תרצה¹⁶⁴⁷ וגו'¹⁶⁴⁸:</p>	<p>יבכו את השרפה", ולא הכהן. עליהם כתוב "ברך ה' חילו ופעל ידיו תרצה וגו'".</p>
<p>יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו' אמר רבי יהודה מגו פרשתא דא¹⁶⁴⁹ שמעינן דנדב ואביהוא רוי חמרא הו מדאזהר [לון] לכהני בהא רבי חייא פתח (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש וגו' אי בעי כהנא למחדי¹⁶⁵⁰ ולאשתכחא בנהירו דאנפין יתיר מכלא¹⁶⁵¹ אמאי אסיר ליה חמרא דהא חידו ביה אשתכח נהירו דאנפין ביה אשתכח אלא שירותא דחמר' חדוותא סופיה עציבו ועוד דיין מסטרא דליואי אתי מאתר דחמרא שרי דהא אורייתא וחמרא דאורייתא מסטרא דגבורה הוא וס"א סיפיה עציבו וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוותא ונהירו דאנפין יין אתי מסטרא דליואי וסטרא דכהנא מיין צלילין נהירין רבי יוסי אמר כל חד אוזיף לחבריה וכליל כלא דא בדא ובנין כן חמרא שרי חדווא¹⁶⁵² בנין דכליל מגו מייא [ו]לבתר אהדר לאתריה ועציב ורגזי ודאין דינא (וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוותא ונהירו דאנפין):</p>	<p>"יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו'", אמר רבי יהודה מתוך הפרשה הזו שומעים שנדב ואביהוא היו שתויי יין, משהזהיר בזה את הכהנים. רבי חייא פתח "ויין ישמח לבב אנוש וגו'", אם צריך הכהן לשמוח ולהימצא בהארת פנים יותר מהכל, למה אסור לו יין, שהרי שמחה נמצאת בו, והארת פנים נמצאת בו. אלא ראשיתו של יין שמחה וסופו עצבות, ועוד שייך בא מצד הלויים, מהמקום שייך שורה, שהרי תורה וינה של תורה הם מצד הגבורה. (סופו עצבות, והכהן תחלה וסיום צריך שמחה והארת פנים, יין בא מצד הלויים.) וצד הכהן מים צלולים מאירים. רבי יוסי אמר כל אחד מלוה לחברו, והכל כלול זה בזה, ולכן יין משרה שמחה, משום שכלול מתוך מים, ואחר כך חוזר למקומו. ועצוב ורוגז ודן דין (והכהן תחלה וסיום צריך שמחה והארת פנים).</p>

¹⁶⁴⁰ מצד הימין (אור יקר).

¹⁶⁴¹ מצד השמאל (אור יקר).

¹⁶⁴² שלא יהיה אכזרי (אור יקר).

¹⁶⁴³ שלא יהיה כועס (אור יקר).

¹⁶⁴⁴ כמשמעו שיהיה עולם לפניו כאפס ולא יעצב עלי עניינו ומקרו, והטעם שבאכזריות פוגם המדות ומשפיעם דין, ברוגז הוא הדין קודם פעולתו והאכזריות פועלת הדין, העצבות מורה סילוק השפע. ושלשתם הפך החסד השלום (אור יקר).

¹⁶⁴⁵ ירצה שהכהן יפגם וירד מהמדות למטה וזה לתלות הפגם בו, או ירצה שהכהן איש החסד קשור בבניה ואם יהיה עציבו או רוגזא או דינא מורה שנשפע לו דין מהמקור שהוא נקשר בו (אור יקר).

¹⁶⁴⁶ להשפיעם השפע והכח למטה, א"נ "ברך ה'" חכמה, "חילו", חיל ו', בינה המשפעת כח וחיל לאות ו' תפארת (אור יקר).

¹⁶⁴⁷ קשרם ויחודם המדות העליונות, א"נ דהיינו המלכות המתחבטת בין ב' זרועות (אור יקר).

¹⁶⁴⁸ מחץ מתנים קמיו – ביטול המנגדים הגורמין העצבות והרוגז, א"נ "תרצה" והגורמין הפירוד "מחץ וכו'" והיינו ככל הנדרש לעיל (אור יקר).

¹⁶⁴⁹ מסמיכות הענין ועוד אומרו ואל תמותו ור' יהודה פליג (אור יקר).

¹⁶⁵⁰ כדמוכח מאומרו ראשיכם אל תפרעו וכו' (אור יקר).

¹⁶⁵¹ כאומרו וכל בית ישראל יבכו (אור יקר).

¹⁶⁵² חדוותא (דפ"ו).

<p>רבי אבא אמר מאתר חד נפקו יין ושמן¹⁶⁵³ ומים (דבש וחלב)¹⁶⁵⁴ מים ושמן ולימינא נטלי כהני ויירתי לון ושמן יתיר מכלא דאיהו חדותא שירותא וסיומא דכתיב (שם קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וקן אהרן ויין לשמאלא ורתני ליואי לארמא קלא ולזמרא ולא לשתוק דהא חמרא לא שתיק לעלמין ושמן בחשאי הוא תדיר מה בין האי להאי אלא שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר אתי מסטרא דמחשבה דאיהו בלחישו תדיר ולא אשתמע והוא בחשאי ועל דא הוא מימינא ויין דאיהו¹⁶⁵⁵ לארמא קלא וולא שתיק¹⁶⁵⁶ לעלמין אתי מסטרא דאימא וירתינ ליואי לסטר שמאלא וקיימי ולזמרא לארמא קלא וקיימי בדינא ובגין כך כתיב (דברים כא ה) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע:</p>	<p>רבי אבא אמר ממקום אחד יצאו יין ושמן ומים (דבש וחלב), מים ושמן לימין, הכהנים נוטלים ויורשים אותם, ושמן יותר מהכל, שהוא שמחה בתחילה וסוף, שכתוב "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וקן אהרן". ויין לשמאל יורשים הלויים, להרים קול ולזמר ולא לשתוק, שהרי יין לא שותק לעולמים, ושמן הוא תמיד בחשאי. מה בין זה לזה, אלא שמן שהוא בחשאי בלחש תמיד בא מצד המחשבה, שהיא תמיד בלחש ולא נשמעת והוא בחשאי, ועל כן הוא מימין, ויין שהוא להרים קול ולא שותק לעולמים בא מצד האם, ויורשים הלויים לצד השמאל, ועומדים לזמר להרים קול ועומדים בדין. ולכן כתוב "ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע".</p>
<p>בגין כך כהנא כד ייעול למקדשא למפלא פולחנא אסיר ליה למשתי חמרא דהא עובדוי בחשאי אינון¹⁶⁵⁷ ובחשאי [אתוון ואתכוון] (ג"א אתחזוואתוון ואתכוון) [אתחזוואן ואתכוון] ובחשאי אתכוון במה דאתכוון וזווג למאן דזווג ונגיד ברכאן לעלמין כלהו וכלא בחשאי (ועוד) דעובדוי כלהו ברוא וחמרא מגלי רוין [הוא]¹⁶⁵⁸ דהא כל עובדוי לארמא קלא קאים:</p>	<p>לכן כשכהן יכנס למקדש כדי לעבוד את העבודה, אסור לו לשתות יין, שהרי מעשיו הם בחשאי, ובחשאי (נראה) הם באים, ומתכוון (ובחשאי מתכוון במה שמתכוון) ומזווג את מי שמזווג, ונמשך ברכות לכל העולמות, והכל בחשאי. (ועוד) שכל מעשיו בסוד, ויין הוא מגלה רזים, שהרי כל מעשיו קיימים כדי להרים קול.</p>
<p>רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארחא מבי מרוניא לצפורי והוה רבייא חד שכיח בגוון (ס"א לגבייהו) בחמרא בקינטא דדובשא אמר רבי יהודה נימא מלה דאורייתא ונזיל פתח רבי יצחק ואמר (שיר ז י) וחכך כיון הטוב כתיב הולך לדודי למישרים וגו' וחכך כיון הטוב דא יינא דאורייתא דאיהו טב דהא יינא אחרא לאו איהו טב ויינא דאורייתא טב לכלא טב לעלמא דא וטב לעלמא דאתי ודא הוא יינא דניחא ליה לקודשא בריך הוא יתיר מכלא ובזכו דא מאן דמרוי מיינא דאורייתא</p>	<p>רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך מבית מרון לצפורי, והיה ילד אחד מצוי אצלם עם חמור הנושא כד דבש. אמר רבי יהודה נאמר דבר תורה ונלך. פתח רבי יצחק ואמר "וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים וגו'", וחכך כיון הטוב זה יינה של תורה, שהוא טוב שהרי יין אחר אינו טוב, ויינה של תורה טוב לכל, טוב לעולם הזה וטוב לעולם הבא, וזהו היין שנוח לו לקדוש ברוך הוא יותר מהכל. ובזכות זה מי שנרוה מיינה של התורה, יתעורר לעולם הבא ויזכה להחיות כשיקים הקדוש ברוך הוא את הצדיקים.</p>

¹⁶⁵³ פי' מאו"א יצאו אלו המינים (מ"מ). וסדרן שמן יין חלב ומים ודבש, וחלב הוא מקרא ושאר הוא פרד"ס, וז"ש על בן זומא דבש מצאת כו' ובכ"א שמאל נכלל בימין, ולכן אלו שהציצו בשמאל לבד נפגעו ור"ע משכני כו' כמ"ש לריח כו' משכני כו' ועי' ח"א כו' ע"ב (יהל אור).

¹⁶⁵⁴ הדבש הוא הדינן דגדלות שהם ש"ך דינים עם ה"ד כמבואר אצלנו בדרוש השופר דר"ה שהוא ש"ו כנגד דבש ועם ה"ד פרקי אצבעות היד האוחזים בשופר הם ש"ך הרי ש"ו מן שופר ופ"ר הם דינים אחרים כנודע (שער המצות ויקרא).

¹⁶⁵⁵ קרח קעו (הערת הזהר).

¹⁶⁵⁶ הוראת דאותיות חשמ"ל, ע"ש האורות דחו"ג, כי אותיות ח"ש הוא ע"ש החסדים, שמן, בחשאי, דאיהו מסטרא דימינא, והוא בחשאי תדיר. ומ"ל הוא ע"ש הגבורות דאיהו יין, לארמא קלא ולא שתיק לעלמין, וכמ"ש בזוהר (פרשת שמיני טל ע"א) (דע"ה ח"א סא ע"ד).

¹⁶⁵⁷ פי' זה טעם שלישי למה נאסר היין לכהנים דלעיל אמר ב' טעמים א' שסיפיה עציבו וסוד דין מסטרא דליואי אתי וכאן מפרש טעם ג' (מ"מ).

¹⁶⁵⁸ הוא טעם רביעי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יתער לעלמא דאתי¹⁶⁵⁹ ויזכי לאחייא¹⁶⁶⁰ כד יוקים קודשא בריך הוא לצדיקיא:</p>	
<p>אמר רבי יהודה¹⁶⁶¹ דובב שפתי ישנים הא תנינן דאפילו בההוא עלמא¹⁶⁶² יזכי למלעי באורייתא הדא הוא דכתיב (שם) דובב שפתי ישנים אמר ההוא רבייא אי כתיב וחכך מיין הטוב¹⁶⁶³ הוינא אמרי הכי אבל (שם) כיינ הטוב כתיב¹⁶⁶⁴ ולא מיין אשגחו ביה אמר רבי יהודה ברי אימא מילך דשפיר קא אמרת אמר אנא שמענא דמאן דאשתדל באורייתא ודביק בה וההיא מלה דאורייתא אשתמע בפומיה ולא לחיש לה</p>	<p>אמר רבי יהודה דובב שפתי ישנים, הרי שנינו שאפילו באותו עולם יזכה לעסוק בתורה, זה שנאמר "דובב שפתי ישנים", אמר אותו ילד, אם כתוב וחכך מיין הטוב היינו אומרים כך, אבל כתוב "כיינ הטוב" ולא מיין. השגיתו בו, אמר רבי יהודה, בני אמור דברך שיפה אמרת. אמר אני שמעתי שמי שעוסק בתורה ודבק בה, ואותו דבר התורה נשמע בפיו ולא</p>
<p>למ"ב</p>	
<p>בלחישו אלא ארים קליה בה דאורייתא הכי בעיא לארמא קלא דכתיב (משלי א כא) בראש הומיות תקרא לארמא רנה דאורייתא ולא בלחישו כיינ הטוב כחמר טב דלא שתיק והוא עתיד לארמא קלא כד יפוק מהאי עלמא:</p>	<p>לוחש אותו בלחש, אלא מרים בו את קולו, שכך צריכה תורה להרמת קול, שכתוב "בראש הומיות תקרא" להרים את רינת התורה ולא בלחש, כיינ הטוב, כמו יין טוב שלא שותק, והוא עתיד להרים קול כשיצא מן העולם הזה.</p>
<p>הולך לדודי למישרים (שיה"ש ז י) דלא יסמי לימינא ולשמאלא ולא ישתכח דימחי בידוי דובב שפתי ישנים אפילו בההוא עלמא שפוטתיה מרחשן אורייתא תו שמענא וחכך כיינ הטוב האי קרא לכנסת ישראל אתמר ובתושבחתא אתמר:</p>	<p>"הולך לדודי למישרים", שלא יסטה לימין ולשמאל, לא ימצא שימחה בידיו. דובב שפתי ישנים, ואפילו באותו עולם שפתותיו מרחשות בתורה. עוד שמעתי, וחכך כיינ הטוב, הפסוק הזה נאמר לכנסת ישראל, ונאמר בתישבחות.</p>
<p>אי הכי מאן הוא דמשבח לה בהאי אי קודשא בריך הוא מהו (שם) הולך לדודי הולך אלי מבעי ליה אלא ודאי קודשא בריך הוא קא משבח לה לכנסת ישראל כמה דהיא קא משבחת ליה דכתיב (שם ה טז) חכו ממתקיים כך קודשא בריך הוא משבח לה לכנסת ישראל (דכתיב (שם ז י)) וחכך כיינ הטוב יין הטוב דהוא חמרא דמנטרא:</p>	<p>אם כך, מי הוא שמשבח אותה בזה. אם הקדוש ברוך הוא, מה זה "הולך לדודי", היה צריך להיות הולך אלי, אלא ודאי שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, כמו שהיא משבחת אותו. שכתוב "חכו ממתקיים", כך הקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל, (שכתוב) "וחכך כיינ הטוב", יין הטוב שהוא יין המשומר.</p>
<p>הולך לדודי דא יצחק דאקרי ידיד מבטן למישרים כמה דאת אמר (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים לאתכללא שמאלא בימינא¹⁶⁶⁵ ודא הוא מישרים דבגין הדוותא דההוא חמר טב אתכליל שמאלא בימינא וחדאן כלא (דובב שפתי ישנים) דהא כלא מתערי בהדוואן וברכאן ועלמין</p>	<p>הולך לדודי, זה יצחק שנקרא ידיד מבטן, למישרים, כמו שנאמר "אתה כוננת מישרים", להכליל שמאל בימין. וזהו מישרים, שבגלל השמחה של אותו היין הטוב, נכלל השמאל בימין, וכולם שמחים, (דובב שפתי ישנים) שהרי הכל מתעוררים בשמחות וברכות, וכל</p>

¹⁶⁵⁹ פי' זהו מש"ה הולך לדודי למישרים (מ"מ).

¹⁶⁶⁰ זהו מש"ה דובב שפתי ישנים, דהיינו הישן שהוא המת יחיה ויהיו שפתותיו דובבות (מ"מ).

¹⁶⁶¹ ר' יהודה מפרש דאפילו בעולם הזה דובבות שפתותיו בקבר כמרז"ל (מ"מ).

¹⁶⁶² לפי שר' יצחק קאי אזמן התחיה לכך אמ"ל אפילו בההוא עלמא שהוא עולם הזה שנק' כך לגבי עולם התחיה שבה עסיק ר' יצחק (מ"מ).

¹⁶⁶³ פי' כיון שאמרת מאן דמרוי מיינא דאורייתא א"כ מיין הטוב מבעי ליה שר"ל וחכך כשהיא מרוי מיין הטוב שהיא התורה אז הולך לדודי (מ"מ).

¹⁶⁶⁴ נמחק בדפ"ו.

¹⁶⁶⁵ ישנו התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא ע"פ הזכות והמעשים כנז', ועי' פ' שמיני (טל ע"ב) ופ' וארא (כו ע"ב) (כללים ח"א עז ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כלהו משתכחי בחדו ומתערי לארקא ברכאן לתתא:</p>	<p>העולמות נמצאים בשמחה ומתעוררים להריק ברכות למטה.</p>
<p>אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ליה רישיה וחדו עמיה אמרו ליה מה שמך אמר לון ייסא אמרו רבי ייסא תהא יתיר תהא שכיח בעלמא מרבי ייסא חברנא דאסתלק מביננא אמרו ליה ומאן אבוך אמר לון אפטר מעלמא והוה אוליף לי כל יומא תלת מלין דאורייתא ובליליא תלת מלין דחכמתא דאגדתא:</p>	<p>באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו לו את ראשו ושמחו עמו, אמרו לו מה שמך, אמר לו ייסא. אמרו (אתה) תהיה רבי ייסא, ותהיה מצוי בעולם יותר מרבי ייסא חברנו שהסתלק מבינינו. אמרו לו, ומי אביך. אמר לו, נפטר מן העולם, והיה מלמד אותי כל יום שלשה דברי תורה, ובלילה שלשה דברי חכמה של אגדה.</p>
<p>והני מלי אוליפנא מאבא והשתא דיורי בחד בר נש וסליק לי מאורייתא ואנא אזיל כל יומא לעבידתא ובכל יומא אהדרנא אינון מלין דאוליפנא מאבא אמרו ליה ההוא בר נש ידע באורייתא אמר לון לאו סבא הוא ולא ידע לברכא ליה לקודשא בריך הוא ואית ליה בנין ולא שוי לון בבי רב:</p>	<p>והדברים הללו למדתי מאבי, וכעת אני גר עם אדם אחד שמונע אותי מן התורה, ואני הולך כל יום לעבודה, ובכל יום אני חוזר על אותם הדברים שלמדתי מאבי. אמרו לו, אותו אדם יודע בתורה, אמר להם לא, הוא זקן ולא יודע לברך את הקדוש ברוך הוא, ויש לו בנים, ולא שם אותם בכית הרב.</p>
<p>אמר רבי יהודה אי (לאו) [לא (נ"א אלו) הוה הכי] אילו הוה הכי הוה אעילנא לגבי האי כפר למללא עלך השתא אסיר לן למחמי אנפוי שדי חמרא מנך ואת זיל לגבן אמרו ליה מאן הוא אבוך אמר רבי זעירא דכפר ראמין שמע רבי יהודה ובכה אמר אנא הוינא בביתיה ואוליפנא מניה תלת מלין בכסא דברכה ואוליפנא מניה במעשה בראשית תרי אמר רבי יצחק ומה מהאי רביא בריה אוליפנא מניה לא כל שכן אזלו ואחידו בידיה חמו חד הקל ויתבו תמן אמרו ליה אימא חד מלה מאינון דאוליף לך אבוך במעשה בראשית:</p>	<p>אמר רבי יהודה אם לא היה כך, הייתי נכנס לכפר הזה לדבר עליך, עכשיו אסור לנו לראות את פניו, זרוק ממך את החמור, ואתה לך אלינו. אמרו לו מי אביך, אמר רבי זעירא מכפר ראמין. שמע רבי יהודה ובכה, אמר אני הייתי בביתו ולמדתי ממנו שלשה דברים בכוס, ולמדתי ממנו שנים במעשה בראשית. אמר רבי יצחק ומה מהילד הזה בנו למדתי, ממנו לא כל שכן. הלכו ואחזו בידו, ראו שדה אחד וישבו שם, אמרו לו אמור דבר אחד מאותם שלימד אותך אביך במעשה בראשית.</p>
<p>פתח ואמר (בראשית א כא) ויברא אלהי"ם את התנינים הגדולים וגו' ויברא אלהי"ם כל אתר דינא אלהי"ם אקרי והווא אתר עלאה [אתר] דנפקו מניה הכי קרי ליה הכא ואף על גב דרחמי הוא מניה נפקו דינין וביה תליין את התנינים</p>	<p>פתח ואמר "ויברא אלהים את התנינים הגדולים וגו'", ויברא אלהים, כל מקום של דין נקרא אלהים, ואותו מקום עליון, המקום שיצאו ממנו, כך קורא לו כאן. ואף על גב שהוא רחמים, יוצאים ממנו דינים, ובו הם תלויים. את התנינים הגדולים, אלו האבות שהם משקים בראשונה, ומשתרשים על הכל.</p>

<p>הגדולים אלין אבהן¹⁶⁶⁶ דאינון מתשקין בקדמיתא¹⁶⁶⁷ ומשתרשין על כלא¹⁶⁶⁸:</p>	
<p>ואת כל נפש החיה הרומשת ואת כל נפש החיה דא נפש דההיא ארין עלאה¹⁶⁶⁹ אפיקת מההיא חיה עלאה על כלא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארין נפש חיה ודא איהו (דא) נפש דאדם קדמאה דמשיך בנויה¹⁶⁷⁰ (החיה) הרומשת דא איהי חיה דרחשא בכל טורין (ס"א סטרין) לעילא¹⁶⁷¹ ותתא¹⁶⁷² אשר שרצו המים דההוא נהר עלאה נגיד ונפיק מעדן ואשקי להאי אילנא לאשתרשא בשרשוי על כלא ולאשתכחא ביה מזונא לכלא:</p>	<p>"ואת כל נפש החיה הרומשת", ואת כל נפש החיה, זו הנפש שאותה הארץ העליונה הוציאה מאותה חיה עליונה על הכל, שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", וזוהי הנפש של אדם הראשון, שמשך בתוכו. הרומשת, זוהי החיה הרומשת בכל ההרים (הצדדים) למעלה ולמטה. אשר שרצו המים, שאותו נהר עליון שופע ויוצא מעדן ומשקה את העץ הזה, להשתרש בשרשיו על הכל, ושימצא בו מזון לכל.</p>
<p>דבר אחר החיה הרומשת דא הוא דוד מלכא דכתיב ביה (תהלים קיח יז) לא אמות כי אחיה וגו' ואת כל עוף כנף למינהו אלין כל אינון מלאכין קדישין דמשתכחי לקדשא שמא דמאריהון בכל יומא ויומא דכתיב בהו (ישעיהו ב) שש כנפים שש</p>	<p>דבר אחר החיה הרומשת, זהו דוד המלך, שנאמר בו "לא אמות כי אחיה וגו'". ואת כל עוף כנף למינהו, אלו כל אותם המלאכים הקדושים שמצויים לקדש את שם אדונם בכל יום ויום, שנאמר בהם "שש כנפים שש כנפים</p>

¹⁶⁶⁶ יש לדקדק חדא דאמאי קרי לאבהן בשם תנינים, ותו דאטו עד השתא שהוא יום ה' לא אתבריא אבהן. אם כן מאן נינהו יום א' ב' ג' וכל מאי דנברא בהו. ויש לומר דבקרא קשה דאמאי לא מקצר ואמר ישרצו המים וגו' ויהי כן, שהרי בשרץ נפש חיה אתכלילו גם התנינים, ועוד דמתחיל בנפש שרץ חיה ומסיים בנפש חיה, לכך קאמר דכל הנזכר בפסוק זה הוא דבר מחודש שלא נזכר בפסוק ישרצו המים. והענין מובן בהקדים דרוש המתקת הגבורות הנזכר בדברי הרב ז"ל בכמה מקומות ובפרט בספר אדם ישר ואציענו לפניך בדרך קצרה. דע שאחרי שירדו והתפשטו החסדים המגולים בתנ"ה דז"א מיד ירדו שלשתם, דהיינו ב' חסדים ושליש לתוך היסוד ומיד יצאו הגבורות מיסוד אימא וירדו ג' העליונות שהן חג"ת ליסוד, וגם שירדו שלשתם זו ע"ג ז, הנה ביסוד נעשו בבחינת קוים בסדר חג"ת, ואז נמתקו ב' חסדים שהיו שם, ואמנם ב' גבורות הנשארות שהן דנ"ה נמתקו אחר כך בעליית החסדים כנזכר שם, ע"ע. ואנן קיימינן השתא ביום ה' שה"ס התפשטות החסדים עד הוד ומיד היה מיתוק הג' (נ"א בה) גבורות, והן הן אבהן הנזכרים שה"ס חג"ת שהם העיקר בהמתקה, ולהיותם בסוד גבורות לכן קראם תנינים, ועולים תק"ס שה"ס ב' פעמים מנצפ"ך, דהיינו חר"ג רמז למיתוק אותיות הסתומות בפתוחות. וגם תנינים גדולים גי' אברה"ם ויצחק"ק ויעקב"ב עם ג' כוללים. ואומרו ויברא, הוא על שם יציאתם מיסוד אימא וגם על מיתוקם, דהיינו הבראתם (נ"א הבראם) ובריאותם (רמ"ז).

¹⁶⁶⁷ פי' שהם הממתקים תחילה במי (נ"א בחי') החסדים (רמ"ז).

¹⁶⁶⁸ ר"ל שיצדק לקראם גדולים בסוד הגדולה שהוא שם החסד שבו נעשו בריאים, וגם על שם שהן משתרשים בין ב"א ובין בנוק', שהרי דעת דזעיר כלול מחו"ג ודעת דנוק' כל עצמו גבורות, וגם בהתחיל פרצוף הנוק' להבנות הם משתרשים תחילה כנודע מסוד מלת ברוך שבעמידה, דהיינו כ"ו ק"ל ע"ב כנזכר במקומו. ואולם אחרי שנמתקו הגבורות אז האירה נפש אדה"ר בסוד נפש חיה, שהוא בבחי' גילוי עטרה דיסוד אבא מחוץ ליסוד אימא מחזה זעיר ולמטה, וידוע שחיה סודה באבא בסוד נר"ן ח"י, ונפש חיה הוא ממש בחי' מלכות אבא דהיינו העטרה שלו, והיא היוצאת והמוצאת חוץ לעטרת יסוד אימא שהוא ההיא ארץ עילאה בסוד מלכות התבונה, דאפיקת מההיא חיה עלאה, הוא יסוד אבא, וגם שאבא מוריש לברתא שם כ"ג (נ"א ג"כ) הרמוז בר"ת הו"ה, (משלי ג, יט) ה' ב'חכמה י'סד א'רץ, דהיינו מילוי דמילוי שם ב"ן כמ"ש הרח"ו על פסוק הנזכר והוא אצלי בליקוטים משלי, וזהו נפש חיה גי' כ"ג, ועל זה נאמר החיה הרומשת וכו' לעילא ותתא, אבא וברתא (רמ"ז).

¹⁶⁶⁹ ר"ל נפש של אדה"ר שמלכות אפיקת מת"ת וזהו חיה עילאה והוא מ"ש "דא חי' דרחשא וכו'" (יהל אור). ¹⁶⁷⁰ אפשר שרומז לאותו חלק שנשאר באדה"ר אחר חטאו בסוד חלתו של עולם, שהיא בחי' נפש לבד הנמשכת מהאצילות עד סוף העשיה בתוכיות כל ב"ע כנזכר בספר הגלגולים ח"א פי"ד ופ"כ ופכ"א, והיינו דמשיך בגויה, שהמשיכה מן האצילות בתוכו. עוד נלע"ד במה שידוע שאין כל פרצוף ופרצוף אלא ג' כלים חיפון תיכון ופנימי שבהם מתלבשים סוד נר"ן, אבל בחי' חיה אינה מתלבשת בכלי אלא מקיפה מבחוץ. ואם תאמר והרי יסוד אבא מבריה בכל קו האמצעי [דזעיר] בתוך יסוד אי', וי"ל שאין זה אלא בסוד אחוריים שלו שעל פנימיותו נאמר (שמות לג, כג) ופני לא יראו, וכל אחוריים בחינת נפש הם, וז"ש "נפש דאדם דמשיך בגויה", שבחינה זו מתלבשת בתוך הפנימיות ומתגלה בתוך הז"א, וכל שכן בצאת עטרת אבא חוץ ליסוד אימא שהוא אז ממש נפש חיה שהוא בחינת מלכות דיסוד אבא (רמ"ז).

¹⁶⁷¹ חג"ת טורין עלאין (יהל אור).

¹⁶⁷² נר"ה כמ"ש בתז"ח עד ע"ד (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כנפים לאחד ומנהון מאסין בעלמא למעבד רעותא דמאריהון כל חד וחד כדקא חזי אמר רבי יהודה ודאי כל כך להאי רביא לא אתחזי אבל אנא חמי ביה דלאתר עלאה יסתלק:</p>	<p>לאחד", ומהם טסים בעולם לעשות רצון רבונם, כל אחד ואחד כראוי לו. אמר רבי יהודה ודאי לילד הזה לא ראוי כל כך, אבל אני רואה בו שיעלה למקום עליון.</p>
<p>מ/א</p>	
<p>אמר רבי יצחק ודאי החיה (הרומשת) דא היא חיה עלאה על כלא¹⁶⁷⁴ דהא אחרא ארץ קרייה קרא הכא דכתיב (בראשית א כב) והעוף ירב בארץ בארץ ודאי ולא במים דהא ההוא נהר נגיד ונפיק ואשקי בלא פירודא עד ההוא אתר דאקרי ארץ ומתמן כתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד וגו' והעוף [וההוא] עוף בהאי ארץ תליין ואתשקיין ודא הוא דכתיב והעוף ירב בארץ קמו ואזלו אמר רבי יהודה נשתתף להאי רביא עמנא וכל חד וחד לימא מלה דאורייתא:</p>	<p>אמר רבי יצחק ודאי החיה (הרומשת) זוהי החיה העליונה על הכל, שהרי האחרת הכתוב קרא לה ארץ כאן, שכתוב "והעוף ירב בארץ", בארץ ודאי ולא במים, שהרי אותו נהר נמשך ויוצא ומשקה בלי פרוד, עד אותו מקום שנקרא ארץ, ומשם כתוב "ומשם יפרד וגו'". והעוף, ואותו עוף בארץ הזו תלויים, ומשקים. וזה שנאמר, והעוף ירב בארץ. קמו והלכו, אמר רבי יהודה נשתף את הילד הזה עמנו, וכל אחד ואחד יאמר דבר תורה.</p>
<p>פתח רבי יהודה ואמר (שיר ב ד) סמכוני באישיות רפדוני בתפוחים וגו' האי קרא הא אתמר ושפיר אבל כנסת ישראל קאמר דא בגלותא סמכוני מאי¹⁶⁷⁵ סמכוני אלא מאן דנפיל בעי לאסמכא ליה הדא הוא דכתיב (תהלים קמה טז) סומך יהוה לכל הנופלים וגו' ובגין כך כנסת ישראל דנפלה דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בעיא לאסמכא והיא אמרה סמכוני:</p>	<p>פתח רבי יהודה ואמר "סמכוני באישיות רפדוני בתפוחים וגו'", הפסוק הזה הרי נתבאר ויפה, אבל כנסת ישראל אמרה את זה בגלות. סמכוני, מה זה סמכוני, אלא מי שנופל צריך לסמוך אותו, זה שנאמר "סומך ה' לכל הנופלים וגו'", ולכן כנסת ישראל שנפלה שכתוב "נפלה לא תוסיף קום", צריכה לסמיכה, והיא אומרת סמכוני.</p>
<p>למאן ואמרהו לישראל (ל)בנהא דאינון בגלותא עמה ובמה באישיות¹⁶⁷⁶ אלין אינון אבהן דאינון אתמליין בקדמיתא מההוא חמר טב דמנטרא¹⁶⁷⁷</p>	<p>למי היא אומרת, לישראל בניה, שהם עמה בגלות. ובמה, באישיות, אלו הם האבות שמתמלאים בראשונה מאותו יין טוב</p>

¹⁶⁷³ וז"ש גדולים צדיקים ממלאכי השרת, דצדיקים מת"ת שקיבל מהנהר, ומלאכי השרת מארץ (יהל אור).
¹⁶⁷⁴ ר' יצחק ס"ל כפי' קמא דלעיל שפי' ההוא רביא ע"ה (מ"מ).

¹⁶⁷⁵ דע כי היועד לייחד יחודים משפיע שפע רב אל המלכות, שהיא כמעט נופלת בגלות, וע"י יחודים סומך אותה ומעמידה לפי שמושך לה שפע מהבינה, בסוד סומך ה' לכל הנופלים, וסומך היא הבינה (מ"מ).

¹⁶⁷⁶ דבר הלמד מעניינו הוא, דקאי אדרשא דההוא רביא בפירוש התנינים דה"ס חג"ת דגבורה. וז"ש "אינון אבהן", פי' אותם שזכר זה התינוק, אבל לא אותם (נ"א אמר) דאשתקיין כמ"ש הרביא, משום דפסוק סמכוני מפרשו על זמן הגלות, ואז יורדות הגבורות קודם לחסדים כנזכר בדרוש חטא אדה"ר, ולכן אמר ד"אינון אתמליין" וכו', שהיין (נ"א להיותם) סוד הגבורות, אבל מכל מקום יש כח בחסדים המתייחדים להמשיך מיתוק החסדים שהם התפוחין סוד חג"ת כנודע מסוד חק"ל תפוחין (רמ"ז). ב' אשות, אש לבנה ואש שחורה, חסד וגבורה, כמ"ש בפ' שמיני אישיות אינון אבהן אבל רזא דא אישישה עייל חמרא וכו'. ואשישה א' פי' רד"ק ורז"ל אמרו גרבא דחמרא א"כ מ"ש כאן אישישה עייל חמרא הוא גרבא, אבל רש"י ז"ל פי' סמכוני באישיות סולת נקיה, א"כ מ"ש כאן אישישה עייל חמרא, ר"ל כשיאכל אדם אישישה מסולת נקיה, אז עייל חמרא. משא"כ אם לא יאכל, לא יוכל לשתות יין הרבה (מ"מ). בינה עילאה נקראת סמ"ך, והיא סומכת לתבונה עם זין ע"י שם אכדט"ם, חלוף שם אלה"ם, והוא גימ' ע"ד. וזה פי' הפסוק, בטחו בה' עדי עד, כי המלכות בוטחת על ז"א בעלה כביכול, שהוא יסמוך אותה על ידי בינה שנק' ע"ד, שבחג"ת דבינה הוא זה השם (מ"מ).

¹⁶⁷⁷ פי' הם חג"ת שמתפשטים בהם הגבורות דאימא הנק' חמר טב, כמ"ש הרב ז"ל שגבורה דחסד וגבורה דגבורה וגבורה דת"ת הם בחג"ת, ואנו יראים שמא יינקו מהם החיצונים, לפי שתאוותם לינק מהגבורות, לכך ממתיקים אותו היין שהם הגבורות ע"י ג' חסדים המתפשטים בחג"ת. גם נמצא שאישיות ותפוחים כולם בחג"ת, וז"ש כאן "רפדוני בתפוחים כולא חד" כדקאמרן. אבל אישישה רומז על הגבורות המתפשטים בחג"ת, כמ"ש אישישה עייל חמרא. ותפוחים רומזים על החסדים המתפשטים בחג"ת, שממתיקים היין, שהם

זהר ויקרא חלק א'

<p>וכד אינון אתמליין הא ברכאן משתכחי לגבה על ידא דחד דרגא דאיהו צדיקן ומאן דידע ליחדא שמא קדישא אף על גב דברכין לא משתכחי בעלמא ואיהו סמיך וסעייד לה לכנסת ישראל בגלותא רפדוני בתפוחים כלא חד¹⁶⁷⁸ כמה דאמרן אבל רוא דא אשישא עייל חמרא תפוח אפיק חמרא ומכוון רעותא:</p>	<p>המשומר, וכשהם מתמלאים הרי הברכות מצויות אליה על ידי דרגה אחת, שהיא צדיק. ומי שיודע לייחד את השם הקדוש, אף על גב שברכות לא מצויות בעולם, הוא סומך וסועד את כנסת ישראל בגלות. רפדוני בתפוחים, הכל אחד כמו שאמרנו. אבל הסוד הזה אשישה מכניסה יין תפוח מוציא יין ומכוון רצון.</p>
<p>ועל דא אשישות ותפוחים אשישות לרוואה מחמרא תפוחים לכוונא רעותא דלא יזיק חמרא¹⁶⁷⁹ וכל דא למה כי חולת אהבה אני (שיה"ש ב ה) ובגלותא ומאן דמיחד שמא קדישא בעי ליחדא דינא ברחמי ולאכללא לון כדקא חזי לאתבסמא ולאנתקנא כלא כדקא יאות ודא סמיך¹⁶⁸⁰ לה לכנסת ישראל בגלותא:</p>	<p>ועל כן אשישות ותפוחים, אשישות לרוות מיין, תפוחים לכוון את הרצון, שהיין לא יזיק. וכל זה למה, "כי חולת אהבה אני" בגלות, ומי שמייחד את השם הקדוש, צריך לייחד דין עם רחמים ולהכלילם כראוי, שיתבשם ויתתקן הכל כראוי, וזה הסומך את כנסת ישראל בגלות.</p>
<p>רבי יצחק פתח (דברים לב לח) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם ישראל דאינון קדישין וקודשא בריך הוא בעי לקדשא לון תא חזי ישראל קדישין כל חיי עלמא דירתין כלא תליין בההוא עלמא דאתי בנין דאיהו חייין דכלא לעילא ותתא והוא אתר דיין דמנטרא שארי (ואקרי יין) ומתמן נפקין חייין וקדושה לכלא ויין דישראל בגין יין דישראל אחרא ודא בדא תליא דהא ישראל לעילא ביה נטיל¹⁶⁸¹ חייין ובגין כך אקרי עין חיים:</p>	<p>רבי יצחק פתח "אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם", אשריהם ישראל שהם קדושים, והקדוש ברוך הוא רוצה לקדש אותם. בא וראה ישראל קדושים, כל חיי עולם שיורשים, הכל תלויים באותו העולם הבא, משום שהוא חיים של הכל, למעלה ולמטה, והוא המקום שהיין המשומר מתחיל, (ונקרא יין) ומשם יוצאים חיים וקדושה לכל, ויין של ישראל, בשביל יין של ישראל אחר, וזה תלוי בזה, שהרי ישראל למעלה בו נוטל חיים, ולכן נקרא עין חיים.</p>
<p>עין מההוא אתר דאקרי חיים ונפקי ומתמן חייין ועל דא מברכין ליה לקודשא בריך הוא ביין ויין דישראל לתתא כהאי גוונא [גוי] (עובד עכו"ם) דאיהו מסאב ומאן דקריב בהדיה יסתאב כד יקרב ביין דישראל הא אסתאב ואסיר כל שכן ההוא יין דאיהו עביד ועל דא לא תימא דדא הוא בלחודוי אלא כל מה דעבדי ישראל לתתא כלא הוא כעין</p>	<p>עין מאותו מקום שנקרא חיים, ויוצאים משם חיים. ועל כן מברכים את הקדוש ברוך הוא ביין. ויין של ישראל למטה כדוגמא זה, גוי עובד ע"ז שהוא טמא, ומי שקרוב עמו יטמא, כשיקרוב ליין של ישראל הרי נטמא ואסור, כל שכן אותו היין שהוא עושה. ולכן אל תאמר שזה הוא בלבדו, אלא כל מה שעושים ישראל למטה הכל הוא כעין דוגמא</p>

הגבורות, שלא יזיק. כמו התפוח שכשהאדם מריח בו אפיק חמרא ומכוון רעותא, וענין זה נעשה כשמייחד האדם המלכות עם בעלה, וז"ש "ומאן דמיחד שמא קדישא", שהוא סוד הזווג, "בעי לייחדא דינא ברחמי", שסוד הזווג הוא למתק הגבורות שהם דינים, ע"י החסדים שהם רחמים (מ"מ).

¹⁶⁷⁸ ר"ל שבין אשישות ובין תפוחין הם במקום אחד דהיינו סוד גג"ת, אלא שהאשישות הוא כלי לקבל היין והתפוח מפיג כחו ומבסמו (רמ"ז). דתפוח ג"כ רמיז לאבהן, ג' גוונין, כמ"ש באד"ר, אלא שהן מסט' דימינא באור פני מלך חיים, וזהו מ"ש ביצחק ויבא לו יין, ואח"כ כריח שדה כו', ומתרגמינן חקל תפוחים, ואמר בזו"ח שיה"ש [סה ע"א] ג' ריח שם, ריח בגדיו כו' ע"ש [תלת ריחין אסתלקו הכא חד ריח בגדיו ב' ריח בני ג' ריח שדה אשר ברכו ה' וכולהו תלת סליקו לגבי דיצחק בשעתא דעאל יעקב לגביה] (יהל אור).

¹⁶⁷⁹ פי' כי בעל היחודים ממשיך שפע גדול מהבינה אל המלכות, אבל צריך לזכר שלא יקלקל ח"ו, כי אם לא תהיה הכוונה טובה, מלבד שאינו מביא השפעה אלא אדרבא מגביר הדינים ומזיק למלכות ח"ו, ולכן צריך המייחד להמשיך ב' מיני שפע: א', להמשיך שפע גדול למלכות. וכדי שלא יינקו הקלי' מהשפע, צריך לכוין ייחוד אחר כדי להכרית יניקת הקלי' וכו'. ונלע"ד שזהו אשישה, עייל חמרא, שהוא השפע הבא ע"י היחוד, וכדי שלא ינקו הקלי', צריך לעשות יחוד אחר להכריתם, וזהו השפע השני שמכרית הקלי', וזה נקרא תפוח, דמכוין דעתא שלא יזיק חמרא, עכ"ל מוריננו, ונלע"ד פי' אחר וכו' (מ"מ).

¹⁶⁸⁰ סמוך (דפ"ו).

¹⁶⁸¹ נטל (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דוגמא דלעילא כל שכן יין דקאי באתר עלאה דוגמא דיין דמנטרא בגין כך ישראל שתיין יין דישראל דאתעביד כדקא חזי בקדושה כגוונא דישראל לעילא דשתי ואשתרשא ואתברכא בההוא יין עלאה קדישא ולא שתאן יין דאתעביד במסאבותא ומסטרא דמסאבותא דהא ביה שרייא רוחא דמסאבותא (ולאו הוא מסטרא דישראל):</p>	<p>שלמעלה, כל שכן יין שעומד במקום עליון דוגמת היין המשומר, לכן ישראל שותים יין של ישראל שנעשה כראוי בקדושה, כדוגמת ישראל למעלה, ששותה ונשרש ומתברך באותו יין עליון קדוש, ולא שותים יין שנעשה בטומאה ומצד הטומאה, שהרי בו שורה רוח הטומאה (ואיננו מצד ישראל).</p>
<p>ומאן דשתי אליהו (בהדייהו) אסתאב רוחיה ואסתאב איהו וולאו הוא מסטרא דישראל ולית ליה חולקא בעלמא דאתי דהא ההוא עלמא דאתי יין דמנטרא איהו ועל דא ישראל קדישין בעיין לנטרא דא על כלא בגין דאתקשר(ו) באתר דעלמא דאתי ובגין כך ביין אתבריך קודשא בריך הוא יתיר מכלא בגין דאיהו חדי לסטרא שמאלא ובגו חדוותא דיליה אתכלול בימינא וכד אתעביד כלא ימינא כדן שמא קדישא בחידו וברכאן משתכחי בכלהו עלמין ובעובדא דלתתא יתער עובדא דלעילא ועל דא מזמני יין לקביל יין ובגין דאיהו מנטרא לעילא בעי לנטרא ליה לתתא:</p>	<p>ומי ששותה אותו (איתם) נטמאת רוחו, והוא נטמא ואינו מצד של ישראל, ואין לו חלק לעולם הבא, שהרי אותו עולם הבא הוא יין המשומר. ועל כן ישראל קדושים צריכים לשמור את זה על הכל, משום שנקשר במקום העולם הבא, ולכן הקדוש ברוך הוא מתברך ביין יותר מכל, משום שהוא משמח את צד השמאל, ובתוך שמחתו נכלל בימין. וכשהכל נעשה ימין, אז השם הקדוש בשמחה וברכות נמצאות בכל העולמות, ובמעשה שלמטה יתעורר מעשה שלמעלה, ועל כן מזמינים יין כנגד יין, ומשום שהוא שמור למעלה צריך לשמור אותו למטה.</p>
<p>וכל נטירו דיליה קדושה הוא לישראל ומאן דפגים ליה לתתא בסטרא דמסאבותא יסתאב איהו בהאי עלמא ולית ליה חולקא בעלמא דאתי אתר דההוא יין דמנטרא שריא הוא לא נטיר ליה לא יתנטר הוא לעלמא דאתי:</p>	<p>וכל שמירתו היא קדושה לישראל, ומי שפוגם אותו למטה בצד הטומאה, הוא יטמא בעולם הזה, ואין לו חלק לעולם הבא. המקום ששורה אותו היין המשומר, הוא לא שומר אותו, הוא לא ישתמר לעולם הבא.</p>
<p>מ/ב</p>	
<p>הוא סאיב ליה יסאבון ליה בההוא עלמא לא יהא ליה חולקא בההוא יין דעלמא דאתי זכאין אינון ישראל דמקדשי נפשיהו בקדושה עלאה ונטרי מה דאצטריך לאתנטרא ומקדשו (דנטרי למאן דמנטרא דמקדשי) למלכא בנטירו עלאה דא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>הוא טימא אותו, יטמאו אותו באותו העולם, ולא יהיה לו חלק באותו יין של העולם הבא. אשריהם ישראל שמקדשים את נפשם בקדושה עליונה, ושומרים מה שצריך לשמור, ומקדשים את המלך בשמירה העליונה הזו, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פתח ההוא רביא ואמר (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ וגו' מאן מלך דא קודשא בריך הוא¹⁶⁸² במשפט דא יעקב¹⁶⁸³ דאיהו כללא דאבהן ואיש תרומת, תרומת כתיב¹⁶⁸⁴ כמה דאת אמר (שמות כה ג) וזאת התרומה ואיש תרומות דא עשו¹⁶⁸⁵ דבעי על תרומות ועל מעשרות כל יומא ולא עביד מדי ואיש תרומות דלאו איהו משפט¹⁶⁸⁶ דהא תרומה אסתלקותא דרחמי:</p>	<p>פתח אותו הילד ואמר, "מלך במשפט יעמיד ארץ" וגו'. מי ה"מלך", זה הקדוש ברוך הוא. "במשפט", זה יעקב, שהוא הכלל של האבות. "ואיש תרומות", כתוב תרומת, כמו שנאמר "וזאת התרומה", ואיש תרומות זה עשו ששואל על תרומות ומעשרות כל יום, ולא עושה כלום. ואיש תרומות שאינו משפט, שהרי תרומה היא הסתלקות הרחמים.</p>

¹⁶⁸² פי' בינה (מ"מ).

¹⁶⁸³ פי' ז"א, ולפי זה יעמיד ארץ היא מלכות (מ"מ).

¹⁶⁸⁴ ר"ל, ואיש שהוא ס"מ היונק מתרומה, שהיא המלכות (מ"מ).

¹⁶⁸⁵ זה פי' אחר (מ"מ).

¹⁶⁸⁶ הוא פי' ג', דהיינו שמרומם משפט שהוא ז"א, ואינו משפיע למלכות שהיא דינים, ולכך יהרסנה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגין דא לא אתיא במשפט כמה דאת אמר (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט ועל דא ואיש תרומת יהרסנה ואי תימא הא דוד מלכא איש תרומה¹⁶⁸⁷ הוה אלא (כלהו) ברחמי ולא עוד אלא וס"א דוד מלכא איש תרומה הוה וארעא אתקיימא בגיניה הכי הוא ודאי אבל כלא ברחמי הוה דהא כתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים כמה דאתדבק בהאי אתדבק בהא¹⁶⁸⁸:</p>	<p>לכן לא באה במשפט, כמו שנאמר "ויש נספה בלא משפט", ועל כן "ואיש תרומות יהרסנה". ואם תאמר, הרי דוד המלך היה איש תרומה, אלא ברחמים. ולא עוד אלא (דוד המלך איש תרומה היה, והארץ התקיימה בשבילו, כך הוא ודאי, אבל הכל ברחמים היה), שהרי כתוב "חסדי דוד הנאמנים", כמו שנדבק בזה נדבק בזה.</p>
<p>תא חזי כל יומי דדוד מלכא הוה משתדל (בגין) דהאי תרומה יתקשר במשפט ויזדווגון כחדא (בגין) דיתקיים בארעא) אתא שלמה וזווג לון כחדא וקיימא סיהרא באשלמותא וקיימא ארעא בקיומא אתא צדקיהו ואפריש לון ואשתארת ארעא בלא משפט ואתפגמית סיהרא ואתחריבת ארעא כדין ואיש תרומת יהרסנה ותא חזי שמן לכהני ויין ללויאי לא בגין דבעיין יין אלא מיין דמנטרא (ד)אתי¹⁶⁸⁹ לסטרא דילהון¹⁶⁹⁰ לחברא כלא כחדא ולמחדי עלמין כלהו לאשתכחא בהו כלא ימינא ושמאלא כליל דא בדא לאשתכחא בהו חביבותא דכלא ורחימותא דבני מהימנותא מאן דאתדבק רעותיה בהאי הוא שלים בהאי עלמא ובעלמא דאתי וישתכח כל יומי דאתדבק בתשובה¹⁶⁹¹ אתר דיין ושמן משתכח¹⁶⁹² כדין לא [יתדבק] (אתדבק) בתר עלמא דא לא לעותרא ולא לכסופא דיליה:</p>	<p>בא וראה כל ימי דוד המלך היה עוסק (בשביל) שהתרומה הזו תתקשר למשפט, ויזדווגו כאחד (כדי שיתקיים בארץ). בא שלמה וזווג אותם כאחד, ועמדה הלבנה בשלמות, ועמדה הארץ בקיום. בא צדקיהו והפריד אותם ונשארה הארץ בלא משפט, ונפגמה הלבנה, ונחרבה הארץ, אז ואיש תרומת יהרסנה. ובא וראה שמן לכהנים, יין ללויים, לא משום שצריכים יין, אלא מיין המשומר בא לצד שלהם, כדי לחבר הכל כאחד, ולשמוח את כל העולמות, שהכל ימצא בהם, ימין ושמאל כלולים זה עם זה, שימצא בהם חביבות לכל, ואהבה של בני האמונה. מי שרצונו נדבק בזה, הוא שלם בעולם הזה ובעולם הבא, וימצא כל ימיו שדבוק בתשובה, המקום שייך ושמן מצויים, אז לא ידבק אחרי העולם הזה, לא לעושר ולא לתשוקה שלו.</p>
<p>ושלמה מלכא צוח על דא ואמר (משלי כא יז) אוהב יין ושמן לא יעשיר דהא עתרא אחרא יזדמן ליה למחוי ליה חולקא ביה ולמהוי ביה חולקא בעלמא דאתי אתר דיין ושמן שריין בעלמא דא ובעלמא דאתי ומאן דרחים ליה להאי אתר לא בעי עתרא ולא רדיף אבתריה זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי בעותרא עלאה כל יומא דכתיב (איוב כח יז) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז האי בהאי עלמא לבתר (משלי ח כא) להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא:</p>	<p>ושלמה המלך צווח על כך ואמר, "אוהב יין ושמן לא יעשיר", שהרי עושר אחר יזדמן לו, שיהיה לו חלק בו, ולהיות לו חלק בעולם הבא, המקום שייך ושמן שורים בעולם הזה ובעולם הבא. ומי שאוהב את המקום הזה, לא צריך עושר ולא רודף אחריו. אשרי הצדיקים שעוסקים בעושר העליון כל יום, שכתוב "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז", זה בעולם הזה, אחר כך "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא".</p>

¹⁶⁸⁷ פי' שדוד המלך ע"ה מדתו היא צדק, ולכאורה יאמר האומר, למה אחז בצדק שהוא דינים ולא אחז בז"א, לכן אמר שדוד אחז גם בז"א, והיה ממשיך ב' חסדים המגולים שבנו"ה דז"א למלכות, ולכן נקרא ע"ש חסדי דוד (מ"מ). מלכות (דע"ה ח"ב נג ע"ד).

¹⁶⁸⁸ דהיינו כמו שאחז במלכות אחז בז"א, אלא שעיקרו ממלכות (מ"מ).

¹⁶⁸⁹ פי' מ"ש יין ללואי וכו' לא יין המשכר שהיא גבורה, דא"כ הלויים הם גבורה, והיין הוא גבורה, ואדרבה יהיה דין קשה. אלא יין שאמרנו, הוא יין דמנטרא, שהיא הבינה, שהוא יין המשמח (מ"מ).

¹⁶⁹⁰ דלהון (דפ"ו).

¹⁶⁹¹ פי' בינה (מ"מ).

¹⁶⁹² פי' שהיין הוא בבינה וכן השמן ג"כ מקבלת אותו מאבא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תו פתח ואמר (שמות כד יב) ויאמר יהו"ה אל משה עלה אלי ההרה וגו' והתורה דא תורה שבכתב¹⁶⁹³ והמצוה דא תורה שבעל פה¹⁶⁹⁴ להרתם כתיב חסר כמה דאת אמר (שיר ג ד) ואל חדר הורתי הכא אית לאסתכלא להורתם דמי אי תימא הורתם דישראל לאו הכי דהא ישראל לא אדכרו בהאי קרא אלא הורתם דתורה ומצוה¹⁶⁹⁵:</p>	<p>עוד פתח ואמר "ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה וגו'", והתורה זו תורה שבכתב, והמצוה זו תורה שבעל פה. להרתם כתיב חסר, כמו שנאמר "ואל חדר הורתי". כאן יש להתבונן, להורתם של מי, אם תאמר הורתם של ישראל, לא כך שהרי ישראל לא נזכרו בפסוק הזה, אלא הורתם של תורה ומצוות.</p>
<p>ומאי היא דא (אתר) יין דמנטרא¹⁶⁹⁶ בגין דכל כתיבה דספר עלאה¹⁶⁹⁷ תמן שריא¹⁶⁹⁸ ומתמן נפקא תורה¹⁶⁹⁹ ועל דא קרינן תורה שבכתב ודא הוא אשר כתבתי להרתם להרתם ודאי (כמה דאת אמר ואל חדר הורתי) תורה שבעל פה תורה¹⁷⁰⁰ אחרא¹⁷⁰¹ דקיימא על פה מאן איהו פה¹⁷⁰² דא הוא דעת¹⁷⁰³ דאיהו פה דספר וכתיבה ותורה דא היא תורה אחרא דאקרי תורה שבעל פה¹⁷⁰⁴ דאיהו קיימא על ההוא פה דאיהו תורה שבכתב¹⁷⁰⁵ בגין כך אסתליק משה בכלא על כל שאר נביאי מהימני דכתיב (שמות כד יב) ואתנה לך לך דייקא:</p>	<p>ומה היא, זהו (מקום) יין המשומר, משום שכל כתיבה של הספר העליון, שרויה שם, ומשם יצאה תורה, ועל זה קוראים תורה שבכתב. וזהו אשר כתבתי להורתם, להורתם ודאי, (כמו שנאמר "ואל חדר הורתי"). תורה שבעל פה תורה אחרת שעומדת על פה, מהו פה, זהו דעת שהיא פה של ספר, וכתיבה. ותורה זו היא תורה אחרת שנקראת תורה שבעל פה, שהיא עומדת על אותו הפה שהוא תורה שבכתב, לכן התעלה משה בכל על כל הנביאים הנאמנים, שכתוב "ואתנה לך", דווקא לך.</p>
<p>כתיב (משלי כה ד-ה) הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי הגו רשע לפני מלך ויכון בחסד כסאו תא חזי בשעתא דאסגיא חייבין בעלמא כרסייא דמלכא קדישא אתתקנת בדינא ואסתאבת (ס"א ואשתאבת) וס"א וקיימא בדינא ושלחובי אוקדין עלמא ובשעתא דאתעבר¹⁷⁰⁶ חייביא מעלמא כדין</p>	<p>כתוב "הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי, הגו רשע לפני מלך ויכון בחסד כסאו". בא וראה בשעה שמתרבים הרשעים בעולם, כסאו של המלך הקדוש נתקן בדין ונטמא (ונשאב) (ועומד) בדין, ושלחבותיו שורפות את העולם. ובשעה שהרשעים עוברים מן העולם, אז ויכון בחסד כסאו, בחסד ולא בדין. איך זה משמע, משמע שהעולם התחתון תלוי בעולם העליון, והעולם העליון לפי דרכי העולם התחתון, ויכון בחסד</p>

¹⁶⁹³ ז"א (מ"מ).

¹⁶⁹⁴ מלכות (מ"מ).

¹⁶⁹⁵ בינה (רח"ו).

¹⁶⁹⁶ פי' יסוד תבונה שבו סוד ההריון ושם הגבורות (רמ"ז).

¹⁶⁹⁷ הוא יסוד דאבא (רח"ו).

¹⁶⁹⁸ פי' שיסוד דאבא הוא בתוך אימא (מ"מ).

¹⁶⁹⁹ פי' מבינה יצא ז"א הנק' תורה (מ"מ).

¹⁷⁰⁰ הוא ת"ת דאבא (רח"ו).

¹⁷⁰¹ דעת שלהם (רח"ו).

¹⁷⁰² שזה ג' ספרים דריש ספר יצירה, ספר דחכמה הוא מה שנצטייר בסופר הכותב במחשבתו, ואיהו הכתב (נדצ"ל וספר דבינה איהו הכתב – המסדר), ודעת הוא הסיפור ועי' ח"ב ר ע"א (יהל אור). ועניני ב' ספרים וסיפור הוא כי בדיבור בפעם א' נתגלה מחשבתו, אבל בספר בב' פעמים, אחד כשכותב ונתגלה מחשבתו בעולם, אבל עדיין סתום הספר, ושני כשקורין הספר, אז נתגלה, אבל בדיבור כולל שניהם בפעם א' (בהגר"א על ספד"צ א ע"א).

¹⁷⁰³ יסוד ז"א שהוא דעת דיעקב ודעת רחל, כמו (נ"א בסוד) (תהלים עח ה) ויקם עדות ביעקב (רמ"ז).

¹⁷⁰⁴ נקרא' בינה פה (רח"ו).

¹⁷⁰⁵ כי הנתיב נעלם בו (רח"ו).

¹⁷⁰⁶ דאתעברן (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ויכון בחסד כסאו¹⁷⁰⁷ בחסד ולא בדינא¹⁷⁰⁸ מאי משמע¹⁷⁰⁹ משמע דעלמא תתאה¹⁷¹⁰ תליא בעלמא עלאה ועלמא עלאה לפום ארחי דעלמא תתאה ויכון בחסד</p>	
<p>מ/א</p>	
<p>כסאו מאן דבעי לברכא ליה ולא תקנא כורסייהו בחסד ולא בדינא:</p>	<p>כסאו. מי שרוצה לברך אותו, לתקן את כסאו בחסד ולא בדין.</p>
<p>מאי משמע (משמע) דכד עייל כהנא לבי מקדשא דייעול בחסד דאיהו מייא¹⁷¹¹ ולא ייעול ביין ודשתין דאיהו גבורה ייעול ובהאי מלה¹⁷¹² במייא ולא ייעול בחמרא אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו רישיה ומההוא יומא לא אתפרש מבי רבי יהודה וכד הוה עייל לבי מדרשא הוה קם רבי יהודה קמיה אמר מלה אוליפנא מניה ויאות לאנהגא ביה יקר לבתר אסתלק בין חברייא והוה קארן ליה רבי ייסא רישא דפטישא דמתבר טנרין ואפיק שלהובין לכל סטר והוי קרי עליה רבי אלעזר (ירמיה א ה) בטרם אצרך בבטן ידעתין:</p>	<p>איך זה משמע, שכאשר נכנס כהן לבית המקדש, שיכנס בחסד שהוא מים, ולא יכנס ביין ששונה שהוא גבורה, יכנס בדבר זה, במים, ואל יכנס ביין. באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ראשו, ומאותו היום לא נפרד מבית רבי יהודה, וכשהיה נכנס לבית המדרש היה עומד רבי יהודה לפניו, אמר למדתי ממנו דבר וראוי לנהוג בו כבוד. אחר כך התעלה בין החברים, והיו קוראים לו רבי ייסא ראש הפטיש השובר סלעים ומוציא שלהבות לכל צד. והיה רבי אלעזר קורא עליו "בטרם אצרך בבטן ידעתין".</p>
<p>וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו' (ויקרא יא א-ב) מאי שנא הכא אהרן אלא בגין דאיהו קיימא תדיר לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא דכתיב (שם מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור רבי אבא פתח ואמר (תהלים לד יג) מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' סור מרע וגו' וכתוב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו וגו':</p>	<p>"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו'", מה שונה כאן אהרן, אלא משום שהוא עומד תמיד להפריד בין הטמא ובין הטהור, שכתוב "להבדיל בין הטמא ובין הטהור". רבי אבא פתח ואמר "מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' סור מרע וגו'", וכתוב "שומר פיו ולשונו וגו'".</p>
<p>מי האיש החפץ חיים (תהלים לד יג) מאן חיים [אלא] אלין (אלא) חיים דאקרון עלמא דאתי וחיים תמן שריין ועל דא תנינן עץ חיים היא אילנא מאינון</p>	<p>"מי האיש החפץ חיים", איזה חיים, אלא אלו חיים שנקראים העולם הבא, והחיים שורים שם, ועל כן שנינו עץ חיים הוא, עץ מאותם החיים, העץ שנטוע באותם חיים, ועל</p>

¹⁷⁰⁷ צ"ע שהרי אין פסוק זה במקרא אלא (משלי כה, ה) ויכון בצדק כסאו, ונלע"ד שהוא על דרך מה שכתבתי לעיל דף ו ע"א גבי בתולת ישראל, שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות, והכוונה היא בכאן לפי דהוקשה לו דלפי מאי דקיימא לן בכמה מקומות שצדק הוא דין, ואם כן איך אפשר שיאמר שאחר שהוסרו הרשעים ותמו חטאים שאז יכון בדין כסאו, אלא ודאי דצדק דהאי קרא הוא דין מתוק בחסד וכמו (נ"א וכיון) שהוא צדקה, ומצינו שרז"ל אומרים כך בפסוק (תהלים יז טו) אני בצדק אחזה פניך. ועל כרחך לומר כעין זה, דאי סבר דבחסד כתיב אם כן למה אמר בחסד ולא בדינא, וגם מאי בעי מאי משמע, אם מקרא מלא הוא, אלא ודאי דידע דבצדק כתיב ומפרש אותו בצדקה, ואמנם ידוע שאחורי אבא ה"ס פק"ד שעם י' תיבותיו הוא צד"ק וכנזכר באוצרות חיים גבי עש"ו שסודו גי' צד"ק יעק"ב. והנה אותיות עיקר השם עולים ע"ב ושל המילוי יב"ק, וידוע שתמיד המילוי דין ושל העיקר יותר רחמים, באופן שבסוד צדק יש שתי בחינות, חסד ודין, ובשעת רצון גוברות להאיר אותיות העיקר (רמ"ז).

¹⁷⁰⁸ פי' יכון הכסא בהארת אותיות העיקר שעולה חס"ד, ולא כשל המילוי שהן סוד דין (רמ"ז).

¹⁷⁰⁹ פי' לפי האמת למה לא נאמר ויכון בחסד ולמה נכתב בצדק (רמ"ז).

¹⁷¹⁰ ר"ל שמלכות שהוא עולם התחתון תלויה בעולם העליון [הוא אבא], והיינו שרחל יוצאה במקום גילוי מלכות אבא היא עטרת יסודו, והיינו בהארת האחוריים שסודם פק"ד דהיינו צד"ק, וגם להיותה סוד עטרה שייך שפיר בה שם צדק. ועוד עלמא עלאה לפום אורחי דעלמא תתאה, ירצה שאור אבא המאיר ברחל נקרא על שמה (רמ"ז).

¹⁷¹¹ ר"ל בקידוש ידים ורגליים, ובשניהם נאמר ולא ימותו (יהל אור).

¹⁷¹² מוסגר בדפ"ו.

זהר ויקרא חלק א'

<p>חיים אילנא דאתנטע באינזן חיין ועל דא מי האיש החפץ חיים כתיב אוהב ימים לראות טוב מאן ימים אלא דא הוא שמא דמלכא קדישא דאחידא באינזן יומין עלאיין דאקרוזן ימי השמים על הארץ (דברים יא כא) ימי השמים ודאי על הארץ ודאי מאן דבעי חיים דלעילא למהוי ליה חולקא בהו ומאן דבעי יומין ועלאיין לאתדבקא בהו ולרחמא להו ינטר פומיה¹⁷¹³ מכלא:</p>	<p>כן כתוב מי האיש החפץ חיים. אוהב ימים לראות טוב, מי הימים, אלא זהו שמו של המלך הקדוש, שאוחז באותם ימים עליונים, שנקראו "ימי השמים על הארץ", ימי השמים ודאי, על הארץ ודאי. מי שרוצה חיים שלמעלה, שיהיה לו חלק בהם, ומי שרוצה ימים עליונים להדבק בהם ולאהוב אותם, שישמור את פיו מהכל.</p>
<p>ינטר פומיה ולישניה¹⁷¹⁴ ינטר פומיה ממכלא וממשתא דמסאב לנפשא [ומרחק לבר נש] (וירחק אניש) מאינזן חיין ומאינזן יומין וינטר (פומיה¹⁷¹⁵) ולישניהו ממלין בישין דלא יסתאב בהו ויתרחק מנייהו ולא יהא ליה חולקא בהו תא הוי פומא ולישין אתר (אחרא) עלאה הכי אקרי ובגין כך לא יפגים אניש פומיה ולישניה וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה בגין דאסתאב הוא בעלמא אחרא והא אוקימנא:</p>	<p>ישמור פיו ולשונו, וישמור פיו ממאכל ומשתה שמטמאים את הנפש ומרחיקים את האדם מאותם חיים ומאותם ימים, וישמור (פיו ולשונו) לשונו מדברים רעים שלא יטמא בהם ויתרחק מהם, ולא יהיה לו חלק בהם. בא וראה, פה ולשון כך נקרא מקום (אחר) עליון, ולכן לא יפגם אדם את פיו ולשונו, וכל שכן לטמא את נפשו ועצמו, משום שנטמא הוא בעולם האחר והרי בארנו.</p>
<p>זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו' (ויקרא יא ב) האי קרא לאו רישיה סיפיה¹⁷¹⁶ ולאן סיפיה רישיה¹⁷¹⁷ זאת החיה בקדמיתא ולבתר (ו)מכל הבהמה אלא אמר קודשא בריך הוא בכל זמנא¹⁷¹⁸ דישראל מנטרי נפשייהו וגרמיהו דלא לסאבא לון ודאי זאת החיה¹⁷¹⁹ אשר תאכלו יהון שכיחין בקדושה ועלאהו¹⁷²⁰ לאתדבקא בשמי¹⁷²¹ בברירו דההיא בהמה¹⁷²² דברירנא לכו למיכל לא תסתאבו בהו¹⁷²³ ותהוון דבקין בשמי וכל זמנא</p>	<p>"זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו'", פסוק זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. בהתחלה (כתוב) זאת החיה, ואחר כך (כתוב) מכל הבהמה, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, בכל זמן שישראל שומרים על נפשם ואת עצמם שלא לטמא אותם, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, יהיו מצויים בקדושה עליונה להדבק בשמי, בבחירה של אותה בהמה שבחרתי לכם לאכול, אל תטמאו בהם ותהיו דבקים בשמי. וכל זמן שאינם שומרים את נפשם ואת עצמם ממאכל ומשתה, הם ידבקו במקום אחר טמא</p>

¹⁷¹³ פומא (דפ"ו).

¹⁷¹⁴ ר"ל אכילה ודיבור, שהן דר"נ, קנה וושט, לבן ואדום, עולם הזה ועולם הבא, ובינה"כ ה' קולות דה' תפילות ה' ענויין שראשן אכילה (יהל אור).

¹⁷¹⁵ ולישניה (נוסף בדפ"ו).

¹⁷¹⁶ שמתחיל בחיה ונמשך בבהמה (רמ"ז).

¹⁷¹⁷ כי בסופו כולל מכל הבהמה ובראשו מפרש זאת החיה, היה לו לפרש שיאמר זאת החיה או זאת הבהמה אשר תאכלו, וכמו שנאמר בפרשת ראה (יד, ד) זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים וגו'. [וכמו כן יאמר זאת החיה אשר תאכלו כל מפרסת פרסה וגו']. ואם תאמר זה היה אומרו בזה זאת החיה, הוה קשה על פרשת ראה שנאמר שם זאת הבהמה. יש לומר דלזה יש התירוץ הנזכר לקמן בין על דרך הפשט ובין על דרך האמת, ע"ע. אבל בכאן לא הוקשה לו אלא האי קרא בלבד שקורא חיה ובהמה בפסוק אחד (רמ"ז).

¹⁷¹⁸ פ"י אפילו בזמן הזה שגדל כח הקליפה ויש עירוב טוב ורע, אם ישראל שומרים נפשם מהרהורים וגופם מאיסורים, אי נמי שאוכלים האיסורים, אוסרין ומטמאים גוף ונפש וכמ"ש (יא, מג) אל תשקצו את נפשותיכם וגו' [ונטמתם בם, ודוק אומרו נפשותיכם, שמובן כנזכר לקמן הקדמה רביעית], וזהו נפשותיכם הבהמית והאנושית, הבהמית הוא את הגוף והאנושית הוא השכלית, וזהו נפשייהו וגרמיהו (רמ"ז).

¹⁷¹⁹ לשון חיות כפי' רש"י בפסוק זה וז"ל, לפי שישראל דבוקים במקום וראויים להיות חיים וכו', ע"כ. ואומות העולם אוכלים זבחי מתים ג' קליפות הרעות כדלקמן (רמ"ז).

¹⁷²⁰ מצויים תמיד כי ה' שומרם, קל וחומר מחמורו של רבי פנחס בן יאיר (רמ"ז).

¹⁷²¹ ה"ס מילוי דמילוי שם ב"ן, וכמו שיבואר (רמ"ז).

¹⁷²² פ"י שהשי"ת בירר והבדיל פסולת מתוך האוכל, וכמ"ש (יא, מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור, והם הג' קליפות הרעות, וז"ש בברירו שהוא הפסולת שלה (רמ"ז).

¹⁷²³ הן הג' הרעות, ולכן אמר בהו בלשון רבים ותהוון דבקין בשמי (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלאו אינון נטרין נפשייהו וגרמייהו¹⁷²⁴ ממיכלא ומשתייא¹⁷²⁵ יתדבקון באתר אחרא¹⁷²⁶ מסאבא לאסתאבא בהו ובגין כך כתיב זאת החיה אשר תאכלו מכל¹⁷²⁷ מכל ודאי¹⁷²⁸ דאיהו רזא דשמא קדישא לאתדבקא ביה מכל הבהמה אשר על הארץ (ויקרא יא ב) בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכייא ולא יסאב לכו יהא לכו חולקא בשמי לאתדבקא ביה:</p>	<p>להטמא בהם, ולכן כתוב זאת החיה אשר תאכלו, מכל, מכל ודאי, שהוא סוד השם הקדוש, להדבק בו "מכל הבהמה אשר על הארץ", משום שהאוכל של הבהמה הזו טהור ולא יטמא אתכם, ויהיה לכם חלק בשמי להדבק בו.</p>
<p>תו זאת החיה אשר תאכלו בפרעה כתיב (שמות ו יט) בזאת תדע כי אני יהוה הא זאת לקבלך לאתפרעא מנך אוף הכא זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה הא זאת לקבליכון לאתפרעא מנייכו אי תס(ת)אבון נפשכון מאי טעמא בגין דנפשתא מנה הוו ואי אתון [תסאבון לההוא] (תסתאבון דהוא) דילה הא זאת לקבלייכו אי לטב היא קיימא לגבייכו אי לביש היא קיימא לגבייכו אמר רבי אלעזר זאת החיה¹⁷²⁹ אשר תאכלו מכל הבהמה מכל אינון דאחידין מן סטר דא¹⁷³⁰ שארי לכו למיכל וכל אינון דלא אתיין</p>	<p>ועוד "זאת החיה אשר תאכלו", בפרעה כתוב "בזאת תדע כי אני ה'", הרי "זאת" כנגדך להיפרע ממך. כמו כן כאן, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, הרי "זאת" כנגדכם להפרע מכם. למה (נאמר) אם תטמאו את נפשכם, כי הנפשות הן ממנה. ואם אתם תטמאו את אותה (בחנינה) שלה, הרי זאת כנגדכם, אם לטוב היא עומדת אצלכם, ואם לרע היא עומדת אצלכם. אמר רבי אלעזר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, מכל אותם האחוזים מהצד הזה מותר לכם לאכול, וכל אותם שלא באות</p>
<p>מא/ב</p>	

¹⁷²⁴ פי' אפילו בזמן שאין כח הקלי' עצום (רמ"ז).

¹⁷²⁵ הוסיף בכאן השתיה, חדא משום דשתיה בכלל אכילה, ככתוב בפרשת מעשר (דברים יד, כו) ואכלת שם, דקאי גם ליין, וכוונתו להחמיר בשתיית האיסור כבאכילתו. ועוד שגם היין סודו בשם ב"ן כידוע מסוד ע' רבתי דשמע ישראל (רמ"ז).

¹⁷²⁶ הענין שמשונה טומאת אכילת האיסור מכל טומאות שבתורה, שבכולן יש להן תקנה כטומאת מת באפר הפרה והמצורע והזבים, אבל של האכילה היא דבוקה ואדוקה בנפש ובגוף. ודוק שלא אמר באתר אחדא שאז ירצה לומר בצד אחד, אבל אמר באתר אחרא, שהוא כולל הרבה והיינו ג' הקליפות הגסות. ולכן אמר לאסתאבא בהו בלשון רבים לכלול את כולם (רמ"ז).

¹⁷²⁷ כי מלת מכל אינה מדויקת לפי הפשט, שהיל"ל מן הבהמה, אלא שרומז לשני מיני אכילה דהיינו אכילה ושתיה שהם שני דברים הכוללים חיות ומזון האדם, וזהו מכל, פי' מכל הנקרא אכילה, זהו לפי הפשט. ולפי הסוד אמר מכל ודאי דאיהו וכו', ידוע שמלת כל רומזת ליסוד הנקרא רזא דשמא קדישא, ועליו נאמר (תהלים קמה, טז) ומשיבע לכל חי רצון. ויתכן לומר שיסוד רחל נקרא חיה בלשון נקבה כמו שיסוד זעיר נקרא חי זכר. ועוד כי שם ב"ן שה"ס שם בהמ"ה שעיקרו ביסוד המלכות (רמ"ז).

¹⁷²⁸ מכל ע"ה גימ' אמן (רח"ו).

¹⁷²⁹ כוונת רבי אלעזר ליישב הקושיה הנ"ל דפתח בחיה ולבתר מכל הבהמה (רמ"ז).

¹⁷³⁰ ולתירוצא אמר מכל אינון דאחידין, ולהבין הדברים צריכים אנו להקדים כמה הקדמות. האחת שידוע שארבע קליפות הן, רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת ונוגה, והשלש נקראות רעות וטמאות והן שלש קליפות האגוז שאינן ראויות להאכל, אבל הרביעית הנקראת נוגה היא הקרובה לקדושה שצד פנימיותה סובב את המוח שהוא האוכל ולכן היא נוחה להתקן. וההקדמה השניה הוא מ"ש בספר אדם ישר, שהבהמות הטהורות באות מנוגה והטמאות משלש קליפות האחרות הרעות. וההקדמה השלישית שנוגה בפנימיותה שקרובה לקדושה מקבלת משם ב"ן דהוי"ה ושלש האחרות מב"ן דאלקים, ולפי שיש ג' מילואי אלקים דיודין דאלפין ודההין, והם ג' מיני בנים, הם כח הג' קליפות. וההקדמה הרביעית שנפש הבהמית של ישראל שהיא הניזונית מן האכילה, היא מושפעת מתוכיות הטוב של נוגה והיא לבוש לנפש האנושית של ישראל, אבל הבהמית שלהם היא תבונה לנפש של הבהמות הטהורות, אבל נפש הבהמית של אומות העולם היא מתוכיות ג' הקליפות הרעות, והבהמות הטמאות הן החיצוניות אלו ג' קליפות המושפעות מג' בני אלקים הנזכר, אבל של ישראל מב"ן דהוי"ה, ולכן בפרשת ראה קודם מצות המאכלים כתוב (יד, א) בנים אתם לה' אלקיכם, ואחר כך נאמר כי עם קדוש אתה, פי' מהמושפעים מבני אלקים, וגם מושפע בו בעולם הקדושה ששפע עצמי ומוח פנימי מה שאין כן בס"א, וע"ם קדו"ש גי' י' פעמים שם ב"ן (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מסטרא דא אסיר לכו למיכל בגין דאית בעירין¹⁷³¹ דאתיין מסטרא דא ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאבא וסימנא דלהון דכתיב (ויקרא יא ג) כל מפרסת פרסה וגמרינן כלהו רשימן¹⁷³² וכלהו ארשים להו קרא ובגין כך כל מאן דאכיל מאינון דאתיין מסטרא דא מסאבא אסתאב בהו וסאיב לנפשיה דאתיין מסטרא דכייא:</p>	<p>מצד הזה אסור לכם לאכול, משום שיש בהמות שבאות מצד זה ויש שבאות מצד אחר הטמא. והסימן שלהם, שכתוב "כל מפרסת פרסה", ולמדנו שכולם רשומים, ואת כולם רשם הכתוב, ולכן כל מי שאוכל מאותם שבאים מהצד הטמא הזה, הוא נטמא בהם, ומטמא את נפשו שבאה מצד טהור.</p>
<p>רבי שמעון אמר כלל כלא¹⁷³³ כמה דאית עשר כתרין דמהימנותא לעילא כך אית עשר כתרין דחרשי מסאבא לתתא וכל מה די בארעא מנייהו אחידן בסטרא דא ומנייהו אחידן [בסטר אחרא דא] ובסטרא אחרא [בסטרא דא] ואי תימא האי עז¹⁷³⁴ דשריא עליה¹⁷³⁵ רוח מסאבא [לגון] לאו הכי¹⁷³⁶ דאי רוח מסאבא שריא ביה אסיר לן למיכל אלא אעברן בגווייהו¹⁷³⁷ ויתחזון לקבליהון ולא שריא לדירא בהו¹⁷³⁸ דכד אינון שריין רוח אחרא אעבר עליהו ופרישן מגרמייהו ובגין כך אתחזון לקבלייהו ומקטרני¹⁷³⁹ בגווייהו ולא שלטי בהו בגרמייהו ועל דא שרי לן למיכל:</p>	<p>רבי שמעון אמר כלל של הכל, כמו שיש עשרה כתרים של אמונה למעלה, כך יש עשרה כתרים של כשפים טמאים למטה, וכל מה שבארץ, יש מהם אחוזים בצד הזה, ויש מהם אחוזים בצד ההוא. ואם תאמר והעז הזו ששורה עליה רוח טומאה בפנים לא כך, שאם רוח טומאה שורה בה אז אסור לנו לאכול, אלא שעוברים בתוכן ונראים כנגדן ולא שורים לדור בהן, שכאשר הם שורים רוח אחרת עוברת עליהן ונפרדים מעצמן, ולכן נראות כנגדן ומקטרגות בתוכן, ולא שולטות בעצמן, ולכן מותר לנו לאכול אותן.</p>
<p>תא חזי כיון דאתיין לשלטאה בהו אעבר רוחא חדא¹⁷⁴⁰ זקפן עיינין וחמאן רשימין דלהון¹⁷⁴¹ ואתפרשן מנייהו אבל אתחזו לקבליהון ולא אסירון לן למיכל¹⁷⁴² בין בבעירי בין [בחיוותא]¹⁷⁴³</p>	<p>בא וראה, כיון שהן באות לשלוט בהן, עוברת רוח אחת זוקפות עיניים ורואות את רשומיהן ונפרדים מהן, אבל נראים כנגדן ולא אסורים לנו למאכל, בין בבהמות בין בחיות בין בעופות בין דגי הים, בכולם נראים ימין</p>

¹⁷³¹ לא כמו שפי' ר' אבא, שאפילו הטמאות ממנה, דלדידה קשה היאך מטמא עצמו, אם הנפש ממנה ובהמה טמאה ממנה (אור יקר).
¹⁷³² רשימין (דפ"ו).
¹⁷³³ כלומר בדברי יוכלו דברי ר' אבא ודברי ר' אלעזר, שהן אמת הקב"ה ברא טמאים וטהורים, אלו מצד זה ואלו מצד זה, והכל תחת ממשלתו, כאומרו "גם את זה לעומת זה עשה האלהים", ועל ידי כתרים אלו ברא בעולם הגשמיים, לא שהחצונים בראו דבר ח"ו, אלא הקב"ה ברא אלו אחוזים באלו ואלו אחוזים באלו. ואי תימא, לפי דבריך שהכל נברא בקדושה, אלא שיתאחזו אלו באלו ברצון בורא הכל, א"כ העז עם היותו נברא בטוהר נאחז בטמא, למה מותר, שזה דרך כל הטמאים (אור יקר).
¹⁷³⁴ עינים הם ז'ין דנוגה דבי"ע (מ"מ).
¹⁷³⁵ ר"ל שמתלבשת בתוכם רוח מג' קלי' האחרות, שמהם בהמות טמאות, כמ"ש האריז"ל, ולכך הקשה שלא נאכל אותם מפני זה (מ"מ).
¹⁷³⁶ כדקא סלקא דעתך שרוח מסאבא שריא עליה, שאם כן לא היה בהם סימן טהרה, אלא היה בהם סימן טומאה כשאר המינים הטמאים שנבראו בקדש, ושריא עלייהו הטומאה, אלא "אעבדן בגווייהו" וכו' (אור יקר).
¹⁷³⁷ הענין שהעזים למעלה כחות הדין, ובחיות הקלי' רוצות להדבק בכחות הדין הכשרים, אינם נאחזים ונקשרים אלא דרך העברה יונקים משם, ורוח טהור מימין ממתיק בעלי הדין, ומעביר מהם החצונים, והיינו העזים למטה, ולכך ימצאו למטה השידים מן העזים, וזהו שאמר ובגיני כך וכו' (אור יקר).
¹⁷³⁸ ולכך הותרו כמו בהמות טהורות, שהם מנוגה, ועי' בפרשת ויקרא דף כה ע"ב (מ"מ).
¹⁷³⁹ מקטרגי (דפ"ו).
¹⁷⁴⁰ פי' רוח מצד הקדושה (מ"מ).
¹⁷⁴¹ סימני טהרה שבהם, שהם סוד קדושת השם, הקושרם בימין. אבל הם החצונים "אתאחזון לקבלייהו", מפני שהם מצד הגבורה נגדיים לקדושים בעלי הדין, ולא יספיק זה לאוסרם, וזהו שאמר "ולא אסיר" וכו' (אור יקר). פי' רואים שהם מפרסת פרסה, שהוא סימן טהרה, והוא מורה שהם מקלי' נוגה שיש בה טוהר, ולכך רוח מסאבא שבתוכם, שהיא מג' קלי', שרובם רע מיד אתפרשן מנייהו (מ"מ).
¹⁷⁴² פי' ולכן לא נאסרו באכילה, אע"פ שרוח מסאבא עוברת בתוכם (מ"מ).
¹⁷⁴³ הוא דבוק אמאי דסימך ליה, וה"ק בין בבעירי וכו' (מ"מ).

<p>(בחיוואה) בין בעופי בין בנוני ימא בכלהו אתהוון¹⁷⁴⁴ ימינא ושמאלא (רחמי ודינא) וכל מאן דאתי מסטרא דימינא (מסטרא דרחמי) שארי לן למיכל וכל אינון דאתיין מסטרא דשמאלא (מסטרא דדינא) כלהו אסיר לן למיכל בנין ודרנא (דגרמא) דכלהו מסאבא וכלהו מסאבין ורוח מסאבא שריא בגווייהו¹⁷⁴⁵ ודרי בהו ועל דא רוחא קדישא דישראל לא יתערב בהו¹⁷⁴⁶ ולא יסתאב בהו בנין דישתכחון קדישין [וישתמודעון] (וישתמודעון) לעילא¹⁷⁴⁷ ותתא¹⁷⁴⁸ זכאה חולקהון דישראל דמלכא קדישא אתרעי בהו¹⁷⁴⁹ ובעי לדכאה להו¹⁷⁵⁰ ולקדשא להו על כלא בנין דאחידין ביה¹⁷⁵¹:</p>	<p>ושמאל (רחמים ודין), וכל מי שבא מצד הימין (מצד הרחמים) מותר לנו למאכל, וכל אותם שבאים מצד השמאל (מצד הדין) אסורים כולם לנו למאכל, משום שהדרגה (שעצם) של כולם טמאה, וכולם טמאים, ורוח טומאה שרויה בתוכם וגרה בהם, ולכן רוח הקדושה של ישראל לא תתערב בהם ולא תטמא בהם, כדי שימצאו קדושים ויודעו למעלה ולמטה, אשרי חלקם של ישראל שהמלך הקדוש רוצה בהם ורוצה לטהר אותם ולקדש אותם על הכל, משום שהם אחוזים בו.</p>
<p>תא חזי כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר¹⁷⁵² אי קודשא בריך הוא מתפאר בהו בישראל היך אתיין לאסתאבא ולא תדבקא בסטרא מסאבא ועל דא כתיב (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תשקצו את נפשותיכם וגו מאן (דיתיב) ודאיהו בדיוקנא דמלכא לא לבעי ליה לאתפרשא מאורחוי דמלכא¹⁷⁵³ ובנין כך רשים¹⁷⁵⁴ להו קודשא בריך הוא לישראל כל אינון דאתיין מסטרא דא וכל אינון דאתיין מסטרא¹⁷⁵⁵ אחרא זכאה חולק(י)הון דישראל דכתיב בהו (שם סא ט) כל רואיהם יכירום¹⁷⁵⁶ כי הם זרע בריך יהו"ה בריך יהו"ה ממש¹⁷⁵⁷ בריך יהו"ה בכלא¹⁷⁵⁸:</p>	<p>בא וראה כתוב "ישראל אשר בך אתפאר", אם הקדוש ברוך הוא מתפאר בישראל איך באים להטמא ולהדבק בצד הטומאה, ועל זה כתוב "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני". ולא תשקצו את נפשותיכם וגו' מי (שיושב) שהוא בדמות המלך לא צריך להיפרד מדרכי המלך, ולכן רשם הקדוש ברוך הוא את ישראל, כל אותם שבאים מצד זה, וכל אותם שבאים מצד אחר, אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם "כל רואיהם יכירום כי הם זרע בריך ה'", בריך ה' ממש, בריך ה' בכל.</p>

¹⁷⁴⁴ סימני טהרה או סימני טומאה, שהם רומזים בקדש, ובפ' הפרשה אשר לנו אאריך בע"ה (אור יקר).
¹⁷⁴⁵ והאוכל מהם נעשה בשרם חלק אבר וחיותם חלק נפש, ומרבה הטומאה בגופו ונפשו (אור יקר).
¹⁷⁴⁶ נפש הבהמית שבישראל ובהמות טהורות הם מקלי' נוגה, ובהמות טמאות ונפש של או"ה הם מי' קלי' אחרות (מ"מ).
¹⁷⁴⁷ בנפשם (אור יקר).
¹⁷⁴⁸ בגופם הטהורה והקדושה (אור יקר).
¹⁷⁴⁹ קודם טהרתם רצה בהם (אור יקר).
¹⁷⁵⁰ טהרתם, ואח"כ לקדשם במצוות שצווים (אור יקר).
¹⁷⁵¹ כשרצה בהם (אור יקר).
¹⁷⁵² ירצה אני מקשט ומפאר עצמי בנשמתכם, שאני כולל אתכם במדותי, שהם כלולים מכם, ועוד "אתפאר" לשון פארות פארי המגבעות, וירצה אסתעף בכם, ענפי ספירותי הם בחינתכם המצויירת שם (אור יקר).
¹⁷⁵³ מה הוא נקשר בקדושים ונבדל מהטמאים, אף ישראל כן, והוא הדין לכל המצות (אור יקר).
¹⁷⁵⁴ בעת הבריאה נתן סימנים בהם, כדי שיכירו מקום אחיזת הטמאים ויבדלו מהם, או ירצה "רשים להו" למד להם סימניהם (אור יקר).
¹⁷⁵⁵ מסטרא (דפ"ו).
¹⁷⁵⁶ נח עא פ (הערת הזהר).
¹⁷⁵⁷ הם בעצם בריך ה', והשפיעם דרך היסוד במלכות, בענין שהם זרעו שזרע בנקבה, בסוד ברוך יסוד, וכן הם מבורכים בשאר מעשיהם, שאינם אוכלים אלא מהנשפע דרך המקום הזה (אור יקר). פ' ה' שהוא ז"א, ישראל הם בניו, לפי שרוח ונפש דישראל הם מזו"ן, ולכך כיון שהם זרע שלו, לכך בריך אותם (מ"מ).
¹⁷⁵⁸ ר"ל שמברכם מהמוחין דאו"א שבו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותא חזי כל מאן דאכיל מאינזן מאכלי דאסירי אתדבק בסטרא אחרא¹⁷⁵⁹ וגעיל נפשיה וגרמיה¹⁷⁶⁰ ורוח מסאב שרייא עליה¹⁷⁶¹ ואחזי גרמיה¹⁷⁶² דלית ליה חולקא באלהא עלאה ולא אתי מסטריה¹⁷⁶³ ולא אתדבק ביה [ואי יפוק הכין] [ואי לא יפוק דכין] מהאי עלמא אחידן ביה כל אינזן דאחידן בסטר וס"א דאתיין מסטרו דמסאבא ומסאבין ליה ודיינין ליה כבר נש דאיהו געלא דמריה געלא בהאי עלמא וגעלא בעלמא דאתי ועל דא כתיב (ויקרא יא מג) ונטמתם במ¹⁷⁶⁴ בלא א' דלא אשתכח אסוותא לגעוליה ולא נפיק ממסאבותיה לעלמין ווי לזן ווי לנפשיהו דלא יתדבקון בצרורא דחיי לעלמין דהא אסתאבו:</p>	<p>ובא וראה כל מי שאוכל מאותם מאכלים אסורים נדבק בצד האחר ומתעב נפשו ועצמו, ורוח טומאה שורה עליו ומראה את עצמו שאין לו חלק באלוה העליון, ולא בא מהצד שלו ולא נדבק בו, ואם יצא כך מהעולם הזה אוחזים בו כל אותם האחוזים בצד (שבאות מצד) הטומאה ומטמאים אותו, ודנים אותו כאדם שהוא נתעב של רבונו, נתעב בעולם הזה ונתעב בעולם הבא, ועל זה כתוב "ונטמתם בם", בלי א', שלא נמצאת רפואה לתועבתו, ולא יוצא מטומאתו לעולמים. אוי להם אוי לנפשם, שלא ידבקו בצרור החיים לעולמים, שהרי נטמאו.</p>
<p>ווי לגרמייהו עליהו כתיב (ישעיה סו כד) כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר מאי דראון סרחונא מאן גרים ליה ההוא סטר דאתדבק ביה ישראל אתיין מסטרא דימינא אי אתדבקן בסטרא שמאלא הא פג(י)מין לסטר דא ופג(י)מין לגרמייהו ופג(י)מין לנפשיהו פגימין בעלמא דין ופגימין בעלמא דאתי כל שכן מאן דאתדבק בסטרא דמסאבא דכלא אחיד דא בדא וכתיב (דברים יד כא) כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך וגו':</p>	<p>אוי לעצמם, עליהם כתוב "כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר". מה זה דראון, סרחון. מי גרם לו, אותו הצד שנדבק בו. ישראל באים מצד הימין, אם נדבקים בצד השמאל, הרי פוגמים את הצד הזה, ופוגמים את עצמם, ופוגמים את נפשם. פגומים בעולם הזה ופגומים בעולם הבא, כל שכן מי שנדבק בצד הטומאה, שהכל אחוז זה בזה, וכתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (קהלת ו ז) כל עמל [ה]אדם לפיהו וגו' אסתכלנא במלי דשלמה מלכא וכלהו אחידן בחכמה עלאה כל עמל האדם לפיהו האי קרא בשעתא דדיינין ליה</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר (קהלת ו) כל עמל אדם לפיהו וגו', הסתכלתי בדברי שלמה המלך, וכולם אחוזים בחכמה עליונה. "כל עמל אדם לפיהו", הפסוק הזה בשעה שדנים את</p>
<p>מב/א</p>	
<p>לבר נש בההוא עלמא כתיב כל ההוא דינא וכל מאי דסביל בההוא עלמא ונקמין מיניה נקמתא דעלמא לפיהו בנין פיהו דלא נסיר ליה וסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי בסטרא דימינא וגם הנפש לא תמלא לא תשתלים דינא לעלם ולעלמי עלמין דבר אחר לא תמלא לא תשתלים¹⁷⁶⁵</p>	<p>האדם באותו העולם נאמר, כל אותו הדין וכל מה שסובל באותו העולם, ונוקמים ממנו נקמת העולם, "לפיהו", בשביל פיהו, שלא שמר אותו וטימא אותו. את נפשו ולא נדבק לצד החיים לצד הימין, וגם הנפש לא תמלא, לא תשתלם דינה לעולם ולעולמי עולמים. דבר אחר לא תמלא, לא תשתלם לעלות למקומה</p>

¹⁷⁵⁹ ולא בשאר העבירות שהאדם נדבק, אמנם זאת מפני שהיא מה שמכניס דרך פיו, להעשות חלק אבר (אור יקר).
¹⁷⁶⁰ גוף ונפש, כדפי' מצד הנפש (אור יקר).
¹⁷⁶¹ מצד הגוף (אור יקר).
¹⁷⁶² ולא יראה תערובת שיהיה קדש ונטמא, אלא מרבה הטומאה כל כך, עד שמכחיש צד הקדש שבו (אור יקר).
¹⁷⁶³ ולא זו בלבד, אלא אפילו אינו מורה שהיה מקודם דבק ונפרד, אלא כאלו מעולם לא אתדבק ביה (אור יקר).
¹⁷⁶⁴ פי' שמטמטים האדם האוכלם ובורחת הקדושה ממנו ונעשה געלא דמאריה (מ"מ).
¹⁷⁶⁵ תשתלם (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לסלקא לאתרהא לעלמין בגין דהא אסתאבת ואתדבכת בסטרא אחרא:</p>	<p>לעולמים, משום שהרי היא נטמאה ונדבקה לצד האחר.</p>
<p>רבי יצחק אמר כל מאן דאסתאב בהו כאלו פלה לעבודה זרה דאיהו (דברים ז כה) תועבת יהו"ה וכתוב (שם יד ג) לא תאכל כל תועבה מאן דפלה לעבודה זרה נפיק מסטרא דחיי נפיק מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא אופ מאן דאסתאב בהני מיכלי נפיק מסטרא דחיי ונפיק מרשו קדישא ועייל ברשותא אחרא ולא עוד אלא דאסתאב בהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא ונטמאתם במ כתיב בלא א' וכתוב (ויקרא כ כה) ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי אתכם¹⁷⁶⁶ לטמא מאי לטמא לטמא לעמין עכו"ם דהא אינון מסאבין ומסטרא דמסאבא קא אתיין וכל חד אתדבק באתריה:</p>	<p>רבי יצחק אמר כל מי שנטמא בהם כאלו עבד לעבודה זרה שהיא "תועבת ה'", וכתוב "לא תאכל כל תועבה". מי שעובד לעבודה זרה יוצא מצד החיים, יוצא מרשות הקדושה ונכנס לרשות אחרת. אף מי שנטמא במאכלות הללו יוצא מצד החיים ויוצא מרשות הקדושה ונכנס לרשות אחרת, ולא עוד אלא שנטמא בעולם הזה ובעולם הבא, ולכן כתוב ונטמאתם במ בלי א', וכתוב "ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא". מה זה לטמא, לטמא את העמים, שהרי הם טמאים והם באים מצד הטומאה וכל אחד נדבק במקומו.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אבוי אמר ליה הא דתנינן זמין קודשא בריך הוא לדכאה להו לישראל במה אמר ליה במה דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו' כיון דאתדכאן מתקדשן וישראל דאתדבקן ביה בקודשא בריך הוא קדש אקרון דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה וכתוב (שמות כב ל) ואנשי קדש תהיון לי זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא קאמר עלייהו והייתם קדושים כי קדוש אני יהו"ה בגין דכתיב (דברים י כ) ובו תדבק וכתוב (תהלים קמו כ) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום הללויה:</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני רבי שמעון, אביו אמר לו זה ששנינו עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ישראל, במה, אמר לו במה שכתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'". כיון שנטהרים מתקדשים וישראל שנדבקים בקדוש ברוך הוא, נקראו קדוש שכתוב "קדוש ישראל לה' ראשית תבואתה", וכתוב "ואנשי קדש תהיון לי". אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא אומר עליהם והייתם קדושים כי קדוש אני ה', משום שכתוב "ובו תדבק", וכתוב "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום הללויה".</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>דגים¹⁷⁶⁷ וחגבים אינון טעונין שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם, כך בעלי הישיבה אין צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם "ויגוע ויאסף אל עמיו". מה דגי הים חיותם בים אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה מיד מתים, (תנאי) תניני המשנה שהתרכו בה כדגי הים.</p>	

¹⁷⁶⁶ לכם (דפ"ו).

¹⁷⁶⁷ נדפס פרשת כי תבא רעח ע"ב (דרך אמת).

¹⁷⁶⁸ במיא (דפ"ו).

¹⁷⁶⁹ תיקו"ז נז (הערת הזהר).

¹⁷⁷⁰ (נ"א תנאין) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁷¹ ר"ל זהו שאומרים בגמ' על המתני' תנינא שהוא תנין שבים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואי אינון [ד]ביבשתא¹⁷⁷² יעלון למיא ולא ידעין לשטטא אינון מייתין אבל אדם¹⁷⁷³ דאיהו לעילא מכלהו אתמר ביה (שם א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים [ד]אינון מארי מתניתין תנינ[א] התנין הגדול (ישעיה כז א) נחש בריח לקבל (שמות כו כח) וזהב כריח התיכון בתוך הקרשים בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת ומקשין דא לדא בלע להבריה¹⁷⁷⁴ והאי איהו [תלמיד] זעיר (תלמיד) שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה ואי אינון שוין דא לדא [ואית] [ואין] בהון מחלוקת וקושיא אתמר בהון¹⁷⁷⁵ (במדבר כא יד) את והב בסופה אוקמוה אהבה בסופה ע"כ:</p>	<p>ואם אלו שביבשה יעלו למים ולא יודעים לשוט הם מתים, אבל אדם (שהם בעלי קבלה הללו שלמעלה) שהוא למעלה מכלם נאמר בו "וירדו בדגת הים ובעוף השמים", שאותם מורי המשנה התנינים, התנין הגדול, "נחש בריח", כנגד "והבריה התיכון בתוך הקרשים", בזמן שהתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת ומקשים זה על זה, אחד בולע את חברו, וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה. ואם הם שוים זה לזה, ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם (לבסוף) "את והב בסופה", ופרשוה (קידושין ל ע"ב) אהבה בסופה.</p>
<p>פרשת תזריע:</p>	
<p>וידבר יהו"ה אל משה לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' (ויקרא יב ב) רבי אלעזר פתח¹⁷⁷⁶ (שיר ג א) על משכבי בלילות בקשתי וגו' על משכבי במשכבי מבעי ליה מהו על משכבי¹⁷⁷⁷ אלא כנסת ישראל אמרה קמי קודשא בריך הוא ובעואות מניה על גלותא¹⁷⁷⁸ בגין דהיא יתבה בין שאר עמין¹⁷⁷⁹ עם בנהא ושכיבת לעפרא¹⁷⁸⁰ ועל דהיא שכיבת בארעא אהרא¹⁷⁸¹ מסאבא¹⁷⁸² אמרה על משכבי בעינא [דכאיבנא] [דסאיבנא] ונ"א</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'", רבי אלעזר פתח "על משכבי בלילות בקשתי וגו'". על משכבי, היה צריך להיות במשכבי, מה זה על משכבי, אלא כנסת ישראל אמרה לפני הקדוש ברוך הוא ומבקשת ממנו על הגלות משום שהיא יושבת בין שאר העמים עם בניה ושוכבת לעפר, ועל שהיא שוכבת בארץ טמאה אחרת, אומרת על משכבי אני מבקשת, שאני כואבת (שוכבת) בגלות, ועל זה בקשתי את שאהבה נפשי, ולהוציא</p>

¹⁷⁷² ר"ל דאינון שבים הן התלמידים שהגיעו להוראה ר"ל שיכולים לשוטט ים התלמוד ואותן שביבשה הן אותן שלא הגיעו להוראה (יהל אור).

¹⁷⁷³ ר"ל הוא הרב (יהל אור). (דאינון מארי קבלה אינון לעילא) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁷⁴ ר"ל אותו שהגיע להוראה לאותו שלא הגיע כמש"ו וז"ש (ע"ז ד ע"א) מה דגים שבים כל הגדול מחבירו בולע, כו' אבל אם אינו גדול ז"ש ואי כו' (יהל אור).

¹⁷⁷⁵ (ס"א לבסוף) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁷⁶ טעם פתיחה זו לפי שרוצה לפרש אשה כי תזריע קאי על השכינה, דהיינו כשמעשה התחתונים הגונים, אזי המלכות מתקשטת בקישוטים נאים, ואז הזכר מתעורר ע"י אותם הקישוטים הטובים, ותאוותו מרובה והמ"ד גוברים, ולכך וילד זכר, כמ"ש לקמן מה ע"ב. ולכך הביא פסוקים אלו שמדברים על השכינה פסוק זה, דעל משכבי, וכן אשת חיל דלקמן שכולם מדברים על השכינה (מ"מ).

¹⁷⁷⁷ שפירושו על ענין משכבי (רח"ו). עם היות שפסוק זה ידבר על הגלות, אין ספק שכל שיר השירים נאמר בהיותה שוכבת בחיק המלך, אלא בהיותה מתנפלת על גלותה, גלוי לה שעתיד להיות (אור יקר).

¹⁷⁷⁸ ידוע ששיר השירים קדש קדשים והוא בסוד חכמה, וכו' כנגד אצילות וכו'. ואמנם בימי שלמה הוה קיימא סיהרא באשלמותא, ורחל היתה תמיד פב"פ עם בעלה, אכן מאז בהיותה קמי קב"ה ממש לפניו, ובעאת מיניה על גלותא, פי' על הגלות המעותד לבא, שמאז הקדימה תפילה לצרה. והיתה הכוונה על הגלות הארוך הלזה (רמ"ז).

¹⁷⁷⁹ ירדה בעוה"ר עד המלכות דקלי' ונפלו כל המ"ן שלה, והיינו עם בנהא (רמ"ז).

¹⁷⁸⁰ היינו חורבן בית המקדש שאין לה כסא וכו' יש עפר יפה קדוש ויש עפר תחת קרקע המשכן שהוא עפר שאינו עושה פירות ויש בו קללה שנאמר בו ויתן אל המים (אור יקר). ושכיבת לעפרא, הרי עיקר הצרה שהיא שפלה בתחתית השפלות, והוא לשון משכבי [לפי זה מש"כ בפסוק "בלילות" פי' ב' הנקבות של הטומאה נקראות נוקבי דתהומא, והן הן לילית רבתא כנגד בינה ולילית זעירתא לעומת רחל, והיינו בלילות, פי' בשני הלילות (רמ"ז). שירדה לבריא הנקרא עפר בסוד העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, ולפי זה על משכבי, ר"ל המלכות אומר על שכיבתו בעפר בגלות שנק' לילות בקשתי וכו' אבל ר' יצחק דלקמן מפרש על משכבי הוא על ענין הזווג שנפסק בגלות ולכך בקשתי וכו' (מ"מ).

¹⁷⁸¹ היינו רשות השרים (אור יקר).

¹⁷⁸² שאינם טהורים אלא החצונים שליטת הקלי' (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

דשכיבנא בגלותא ¹⁷⁸³ ועל דא בקשתי את שאהבה נפשי ¹⁷⁸⁴ לאפקא ¹⁷⁸⁵ לי מניה בקשתי ולא מצאתי ¹⁷⁸⁶ (שם) דלאו אורחיה לאזדווגא	אותי ממנו, "בקשתי ולא מצאתי", שאין דרכו להזדווג
מ/ב/ב	
בי אלא בהיכליה ¹⁷⁸⁷ קראתיו ולא ענני דהא ביני עמין אחרנין יתיבנא ¹⁷⁸⁸ וקליה לא שמעין אלא בנוי ¹⁷⁸⁹ דכתיב (דברים ד לג) השמע עם קול אלהי"ם וגו':	עמי אלא בהיכלו. קראתיו ולא ענני, שהנה בין עמים אחרים אני יושבת, ואין שומעים את קולו אלא בניו, שכתוב "השמע עם קול אלהים וגו'".
רבי יצחק אמר ¹⁷⁹⁰ על משכבי בלילות אמרה כנסת ישראל על משכבי אתרעמנא קמיה ¹⁷⁹¹ דיהא	רבי יצחק אמר על משכבי בלילות אמרה כנסת ישראל, על משכבי התרעמתי לפניו,

¹⁷⁸³ ירצה שאין פירוש בקשתי את שאהבה נפשי שבקש לת"ת, שהרי היא עמו קמיה כדפירשנו, אלא בקשתי בקשה זו מהת"ת שנקרא שאהבה נפשי, והבקשה היא דכאיבנא בגלות והיינו כאב שאוחד את הגוף המלומד לשכב על גבי מצע ועתה לעפר וזהו שאמר על משכבי העכור הגורם לי כאב דהיינו משכבי הגליות דהיינו בלילות בקשתי על תיקון ענין זה מת"ת שהוא את שאהבה נפשי (אור יקר). הכונה שהיא חולה וכמוטלת על ערש דוי, שכן מצינו לשון משכב אצל חולה וכו', וכמו כן טומאת ארץ הטמאה גורם לה חולי וכאב, כי זו היא מדת טומאת הנדות שמסבבת צירים וחבלים לנקבה, וכו', והוא מחמת התעוררות הגבורות הקשות וכו'. אך זהו סימן טהרתה, רצוני לומר שהחיצונים סוברים שכיון שהושפלה עד תכלית השפלות שאין עוד תקוה לגאולתה שהרי היא מגואלה ביניהם, ואינו כן שח"ו אין להם שליטה אלא בחיצוניות אבל תוכיות הקדושה בל ישלוט זר במעין חתום, כי על כן נקראת בתולה. והעד על זה מה שהיא נכאבה תמיד (רמ"ז).

¹⁷⁸⁴ ירצה מחמת שאני מרגשת שפלותי ושאיני מוטלת על משכבי לכן בקשתי את שאהבה נפשי, ה"ס הוא רוחא [דשביק] דבגוה [עי' ע"ח שער המוחין פרק ה וזהר ח"ב קא ע"א] הנקרא נפשה ממש ושבה נעשית כלי לבעלה, כי אם ח"ו היתה נטמעת בין האומות כסברתם הלא הם אינם חפצים בחיבור החסדים כי אין בהם יכולת להתבסס, והם במדרגת הנפש הנכרתת שאין לה עוד שייכות עם הרוח כידוע מסוד הכרת, אבל אני נפשי אוהבת וחושקת לצאת מן הגלות לשוב להתחבר עם בעלי (רמ"ז).

¹⁷⁸⁵ ולאפקא (דפ"ו). על ידי שיתייחד עמי בגלות וע"י יחודו אתרפא, שבהיות ייחוד המלכות עם הת"ת אין גליות, וזהו שדקדק ואמר לאפקא לי מיניה בקשתי את שאהבה נפשי, שפי' שאהבה נפשי ירצה אהבת המלכות הנקראת נפש והוא סוד החבוק שע"י אותה האהבה המתעוררת מימין ומשמאל נגמר הייחוד ויהיה הענין שבשלותה היא מתנפלת על היחוד באותו הזמן כאלו הוא זמן הגלות וצערו והיא מתפללת על תיקונה ולא נמצא וזהו שאמר בקשתיהו (אור יקר).

¹⁷⁸⁶ היינו על ענין התעוררותה בגלות אל הייחוד, ומפני חסרון תיקוניה אי אפשר, וזהו שאמר דלאו אורחיה לאזדווגא בי אלא בהיכליה (אור יקר). עודנה בתוך הגלות, שישראל נותנים לה עוז ותעצומות בתורתם ותפילתם ועשייתם המצות וכוונתם לייחד ייחודים ולעשות זוג זר"ן, ואין לאל ידם לעשותו בשלימות כי אין כח בימי הגלות רק לחדש נשמות ישנות ומגולגלות וכו', אבל זוג עצמי לא יעשה עד ביאת משיחנו במהרה בימינו ועוד י"ל דמ"ש ולא אורחיה וכו', אף בזמן הגלות קאמר, דאע"ג דיש זוג זר"ן כשל שבתות וימים טובים, הלא אין אותו הזוג במקומם דזר"ן אלא שמתעלים להיכלא דא"א, כי אין אופן להעשותו במקומם מפני שליטת החיצונים, והיינו דקאמר דלאו אורחיה, ר"ל בגלות, אלא בהיכליה, הוא בהתעלותו להיכל א"א וזה לא נחשב הזוג שלו, ולעומת כן אמרה בקשתי, פי' במקומו, ולא מצאתיו, פה כי עלה למעלה (רמ"ז).

¹⁷⁸⁷ בהיות בה קישוטיה והיא בהיכלא בתיקוני קישוטיה מקדש היכל וקרבן והיא בת מלך פנימה שאז אין חלק לחיצונים בייחוד ההוא אמנם בגלות חוץ מהיכלו אין דרכו מפני שימצאו שם הזרים והנה אמר בקשתיהו ולא מצאתיהו לא מבעיא להדבק עמו ממש ייחוד הגמור אלא אפילו מאחורי המסכים הרבים אקרא בקול ויענני בקולו ויתייחדו קולי בקולו צד הזכר שבי בצד הנקבה שבו אף אין זאת (אור יקר).

¹⁷⁸⁸ ואין ראוי שיפגם ויטנף קולו בהם שאין קולו נשמע אלא לטהורים וזהו שאמר וקליה לא שמעין אלא בנוי (אור יקר).

¹⁷⁸⁹ שעם היות שהיתה נבואה לנביאי האומות לא בקול ח"ו אלא בקרי ולא בקריאה ולזה קליה לא שמעין אלא בנוי ואלו שהם מצרנים אלי פסולים לשמוע קולו לכך אין קולו מתפשטת למטה אלי ביניהם בגלות (אור יקר).

¹⁷⁹⁰ הנה הוא מפרש משכבי מלשון זוג, ואין ספק שגם הוא מורה מה שנז"ל מחוסר הזוג בזמן הגלות, אבל מפרשו על זוג שנעשה בגלות בחסד ה' וכמעט שאינו ע"י בני אדם, והוא של יעקב ולא שגדול כחו (רמ"ז).

¹⁷⁹¹ שאינו מקיים עמי מצות עונה שדרכו היה דהוה מזדווג עמי למחדי לי מצד הבינה צד השמאל ולברכא לי מצד הימין והחסד והיינו אומרו את שאהבה נפשי מימין ומשמאל בחידו שלים מהאמצע ששם שלום משתי צדדים יחד, והיינו קראתיו ולא ענני (אור יקר). בלילה הזווג עם לאה, ורחל היא תחת המטה ומשכבה היא בבריאה וכו' לכן השכינה אמנו רחל מרעמת מה שהוא על משכבי בלילות שהוא אחר חצות ואז אני

זהר ויקרא חלק א'

<p>מזדווג עמי למחדי לי ולברכא לי בחידו שלים דהכי תנינן דנמ[זווגא דמלכא בכנסת ישראל כמה צדיקים ירת¹⁷⁹² ירותת אחסנתא קדישא וכמה ברכאן משתכחי בעלמא:</p>	<p>שהיה מזדווג עמי לשמח אותי ולברך אותי בשמחה שלימה, שכך שנינו, שמזווג של המלך עם כנסת ישראל כמה צדיקים ירשו ירושת נחלה הקדושה, וכמה ברכות נמצאות בעולם.</p>
<p>רבי אבא הוה אזיל לכפר קניא (ס"א בפרקמטיא) ולמערתא (במערתא) דלוד והוה עמיה רבי יוסי ורבי חייא אמר רבי יוסי כתיב (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה וגו' אשת חיל דא כנסת ישראל וכרקב בעצמותיו מבישה¹⁷⁹³ אלין ונ"א דא מהימנותא דשארן עמין עכו"ם דקודשא בריך הוא לא יכיל למסבל לון בעלמא כמה דאת אמר (ויקרא כ כג) ואקוץ במ כהני קוצין וגובין דדחקין ליה לבר נש ולא יכיל למסבל לון:</p>	<p>רבי אבא היה הולך לכפר קניא [בסחורה] למערת לוד, והיו עמו רבי יוסי ורבי חייא. אמר רבי יוסי כתוב "אשת חיל עטרת בעלה וגו'", אשת חיל זו כנסת ישראל, וכרקב בעצמותיו מבישה אלו, [זו האמונה של שארן העמים שאין הקדוש ברוך הוא יכול לסבול אותם בעולם, כמו שנאמר "ואקוץ במ", כאותם קוצים ודרדרים שדוחקים את האדם ולא יכול לסבול אותם.</p>
<p>אמר רבי אבא והכי הוא ודאין אשת חיל דא כנסת ישראל דהיא גבירתה¹⁷⁹⁴ מכמה חיילין וכמה משריין דמשתכחי בעלמא עטרת בעלה כמה דאת אמר (ישעיה סב ג) עטרת תפארת וכלא חד (אשת חיל דא כנסת ישראל דהא בזווגא דמלכא אפיקת כמה חיילין כמה משריין כמה צדיקים בעלמא וכלהו אקרון בנים לקודשא בריך הוא ולכנסת ישראל כמה דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם):</p>	<p>אמר רבי אבא כך זה ודאי, אשת חיל זו כנסת ישראל שהיא המושלת על כמה חיילות וכמה מחנות שנמצאים בעולם, עטרת בעלה כמו שנאמר "עטרת תפארת והכל אחד" (אשת חיל זו כנסת ישראל, שהרי בזווג המלך הוציאה כמה חיילות כמה מחנות כמה צדיקים בעולם, וכולם נקראים בנים להקדוש ברוך הוא ולכנסת ישראל כמו שכתוב "בנים אתם לה' אלהיכם").</p>
<p>עד דהו אזילי אמר רבי אבא כל חד לימא מלה בכנסת ישראל רבי אבא פתח ואמר (משלי לא י) אשת חיל מי ימצא דא כנסת ישראל דאיהי אשת חיל כמה דאמרן מי ימצא כמה דאת אמר (בראשית מט א) אשר ימצא¹⁷⁹⁵ אתכם באחרית הימים¹⁷⁹⁶ (מי ימצא לאנהא ביה קרבא) מי ימצא מאן יזכה למהוי בה בשלימו ולאשתכחא עמה תדיר וכמה דאת אמר (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יהו"ה וגו'¹⁷⁹⁷:</p>	<p>בעוד שהיו הולכים אמר רבי אבא כל אחד יאמר דבר בכנסת ישראל, רבי אבא פתח ואמר "אשת חיל מי ימצא" זו כנסת ישראל שהיא אשת חיל כמו שאמרנו. מי ימצא, כמו שנאמר "אשר ימצא אתכם באחרית הימים", (מי ימצא ללחוס בו קרב). מי ימצא, מי יזכה להיות עמה בשלמות ולאמצא עמה תמיד, כמו שנאמר "מי יעלה בהר ה' וכו'".</p>

צריכה לירד לבריאה והזיווג הוא על משכבי באצילות וכו' אם היה עמי הזיווג היה יוצא ממנו נשמות לכמה צדיקים משא"כ כשהזווג עם לאה אין יוצאים נשמות וכו' (מ"מ).

¹⁷⁹² ירתו (דפ"ו).

¹⁷⁹³ אלין שאר עמין בני לילית אשת זנונים והיא מבישה וירצה רקב בעצמותיו שהעצמות העליונות הם תיקוני האברים העליונים שהם ספירות עליונות ובהם בחינות בסוד רמ"ח אברים ולילית ובניה הם מעיקין ופוגמין למעלה בהיותם נזונים משם והיינו קוצים שהם עוקצים למעלה בצעקתם הב הב (אור יקר).

¹⁷⁹⁴ דרש חיל לשון חיילות (רח"ו). הוא על בחינתה בעטרת זעיר שהוא שרשה התחתון שלה בזעיר, ואז היא יורדת לבי"ע ששוררת על הכל (רמ"ז).

¹⁷⁹⁵ לשון הפסוק: יקרא.

¹⁷⁹⁶ מביא ראייה מה אשר ימצא אתכם דהתם קאי על המלכות דכתיב באחרית הימים והיא המלכות שהיא סוף האצילות גם מי ימצא דהכי קאי על המלכות והיא הנק' אשת חיל (מ"מ).

¹⁷⁹⁷ כל עטרה דנוק' נקרא הר, ובסוד (תהלים כד ג) מי יעלה בהר ה', כמ"ש בפ' תזריע (מב ע"ב) ופ' אחרי מות (סח ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ורחוק מפנינים מכרה מכרה מקחה מבעי ליה¹⁷⁹⁸ אלא לכל אינון דלא אתדבקן בה בשלימו ולא שלמין בהדה היא מכרה לון ואסגרא¹⁷⁹⁹ לון¹⁸⁰⁰ בידא דעממין אחרנין כמה דאת אמר (ש"א יב ט'¹⁸⁰¹) ויעזבו בני ישראל את יהו"ה וימכור אותם ביד סיסרא וכדין כלהו רחיקין מאלין פנינים עלאין קדישין דלא יהא לון חולקא בהו הדא הוא דכתיב ורחוק מפנינים מכרה רבי חייא פתח קרא אבתריה ואמר (משלי לא יא) בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר בטח בה לב בעלה דא קודשא בריך הוא דבגיני כך מני לה על עלמא לאתדברא עלה כל זיונין דיליה אפקיד בידהא וכל אינון מגיחי קרבא ועל דא ושלל לא יחסר¹⁸⁰²:</p>	<p>"ורחוק מפנינים מכרה", מכרה, היה צריך להיות מקחה, אלא לכל אותם שלא נדבקו עמה בשלמות ולא שלמים עמה, היא מכרה אותם והסגירה אותם בידי עמים אחרים, כמו שנאמר "ויעזבו בני ישראל את ה' וימכור אתם ביד סיסרא", ואז התרחקו כולם מאותן פנינים עליונות קדושות שלא יהא להם חלק בהן, זה שנאמר ורחוק מפנינים מכרה. רבי חייא פתח בפסוק אחריו ואמר, "בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר". בטח בה לב בעלה, זה הקדוש ברוך הוא, שלכן מנה אותה על העולם להנהיג אותו, וכל כלי הזיין שלו הפקיד בידה, וכל אותם לוחמי הקרב, ועל כן ושלל לא יחסר.</p>
<p>רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר (שם יב) גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה גמלתהו טוב היא זמינת טב לעלמא¹⁸⁰³ זמינת טב להיכלא דמלכא¹⁸⁰⁴ ולבני היכליה¹⁸⁰⁵ ולא רע בגין דכתיב (בראשית ב ט) ועץ הדעת טוב ורע¹⁸⁰⁶ טוב אימתי בזמנא דאינון ימי השמים¹⁸⁰⁷ נהרין עלה ומזדווגן עמה כדקא יאות דאינון ימי חייה בגין דעץ החיים שדר לה חיים ונהיר לה ובההוא זמנא גמלתהו טוב ולא רע¹⁸⁰⁸ אמר רבי אבא שפיר הוא וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו:</p>	<p>רבי יוסי פתח בפסוק אחריו ואמר, "גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה". גמלתהו טוב היא הכינה טוב לעולם הכינה טוב להיכל המלך ולבני היכלו. ולא רע, משום שכתוב "ועץ הדעת טוב ורע". מתי טוב, בזמן שאותם ימי השמים מאירים עליה ומזדווגים עמה כראוי, שהם ימי חייה משום שעץ החיים שולח לה חיים ומאיר לה. ובאותו זמן גמלתהו טוב ולא רע. אמר רבי אבא יפה הוא, וכל הפסוקים נאמרו על כנסת ישראל.</p>
<p>אשה כי תזריע (ויקרא יב ב) תנינן אשה מזרעת תחלה יולדת זכר רבי אחא אמר הא תנינן דקודשא בריך הוא גזר¹⁸⁰⁹ על ההיא טפה אי איהו דכר אי איהי נוקבא ואת אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר אמר רבי יוסי ודאי קודשא בריך הוא אבחיין בין טפה דדכורא ובין טפה דנוקבא ובגין דאבחיין</p>	<p>"אשה כי תזריע", שנינו אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. רבי אחא אמר הרי שנינו שהקדוש ברוך הוא גזר על הטפה ההיא אם היא זכר אם היא נקבה, ואתה אומר אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. אמר רבי יוסי ודאי שהקדוש ברוך הוא מבחיין בין טפה של זכר ובין טפה של נקבה, ומשום שמבחיין בה גוזר עליה אם תהיה זכר או נקבה. אמר רבי אחא וילדה זכר, וכי</p>

¹⁷⁹⁸ פי' שר"ל יותר מפנינים שקשה לאדם לקנותם מקחה של המלכות גדול מהם, לפי שמי יוכל לזכות בה (מ"מ).
¹⁷⁹⁹ ואסגרא (דפ"ו).
¹⁸⁰⁰ ומכרה כמו מכירתה (רח"ו). שיעור הכתוב מי שהוא רחוק מפנינים שהיא התורה ומצותיה מוכרת אותו לאר"ה וע"ד ושלל לא יחסר (מ"מ).
¹⁸⁰¹ ז"ל: וישכחו את ה' אלהיהם. ועי' רמ"ז לעיל מ ע"ב: פעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.
¹⁸⁰² שמוציאים ניצוצות הקדושה מן הקלי' שהיה תחלה שלול בידה כמ"ש ושבת שבי ששבה הוא (רח"ו).
¹⁸⁰³ לעולם הזה (מ"מ).
¹⁸⁰⁴ בי"ע (מ"מ).
¹⁸⁰⁵ פי' לשרפים וחיות ואופנים שבבי"ע (מ"מ).
¹⁸⁰⁶ פי' היא המלכות שרגליה יורדת מות הנק' רע (מ"מ).
¹⁸⁰⁷ ר"ק דז"א (רח"ו).
¹⁸⁰⁸ אע"פ שהיא עץ הדעת טו"ר, עכ"ז כשנמשכים ו"ק אליה, אז היא טוב ולא רע, ונותנת לתחתונים שפע טוב וכאלו נותנת לז"א ולכל א' (מ"מ).
¹⁸⁰⁹ פי' כמש"ל מ' יום קודם יצירת הוולד המלאך מביא הטיפה לפני הקב"ה וגוזר מה תהא עליה, אלמא שהקב"ה גוזר אם יהיה זכר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ליה גזר עליה אי להוי דכר אי נוקבא¹⁸¹⁰ אמר רבי אחא וילדה זכר וכי כיון דמזרעת יולדת דכתיב וילדה (אלא) האי קרא הכי מבעי ליה אשה כי תהר וילדה זכר (ס"א תזריע ויהיה זכר) מהו כי תזריע וילדה אמר רבי יוסי אתתא מן יומא דאתעברת עד יומא דיולדת לית לה בפומא אלא ילידו דילה אי להוי דכר ועל דא אשה כי תזריע וילדה זכר:</p>	<p>כיון שמזרעת יולדת, שכתוב וילדה. [אלא] הפסוק הזה כך היה צריך להיות, אשה כי תהר וילדה זכר [תזריע ויהיה זכר], מהו כי תזריע וילדה. אמר רבי יוסי, אשה מיום שמתעברת עד היום שמולידה אין לה בפיה אלא הילוד שלה, אם יהיה זכר, ועל כן אשה כי תזריע וילדה זכר.</p>
<p>אשה כי תזריע רבי חזקיה פתח (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כמה סגיאיין עובדוהי דמלכא קדישא בעלמא מתל¹⁸¹¹ לבר נש דנטיל בידוהי כמה</p>	<p>"אשה כי תזריע", רבי חזקיה פתח "מה רבו מעשיך ה'", כמה רבים מעשי המלך הקדוש בעולם. משל לאדם שלקח בידו כמה</p>
<p>מג/א</p>	
<p>מקטורין¹⁸¹² כחדא וזרע לון בזמנא חדא ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוהי כך קודשא בריך הוא עביד עובדוהי בחכמה¹⁸¹³ ובחכמה נטיל כלא כחדא¹⁸¹⁴ וזרע לון¹⁸¹⁵ ונל בתר נפקין¹⁸¹⁶ כל חד וחד בזמניה הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית:</p>	<p>קשרים [של זרעים] יחד וזרע אותם בפעם אחת, ואחר כך יוצא כל אחד ואחד לבדו. כך הקדוש ברוך הוא עשה מעשיו בחכמה, ובחכמה נטל הכל יחד וזרע אותם, ואחר כך יצאו כל אחד ואחד בזמנו, זה שנאמר "כולם בחכמה עשית".</p>
<p>אמר רבי אבא¹⁸¹⁷ מה רבו מעשיך יהו"ה כמה סגיאיין אינון עובדוהי דמלכא קדישא וכלהו סתימיין בחכמה הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית כלהו בחכמה כלילין ולא נפקי לבר אלא בשבילין</p>	<p>אמר רבי אבא "מה רבו מעשיך ה'", כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכולם סתומים בחכמה. זה שנאמר כולם בחכמה עשית, כולם כלולים בחכמה ולא יוצאים החוצה אלא</p>

¹⁸¹⁰ המלאך אינו יודע מי הזריע תחלה ולכן שואל טפה זו וכו' (רח"ו).
¹⁸¹¹ משל (דפ"ו).

¹⁸¹² הם צרורי זרעים כל אחד ואחד ממין אחר, וכשהוא עת הזרע זורעם יחד ביום אחד, אבל יציאתם וצמיחתם הוא בזמנים שונים כאשר נראה במוחש (רמ"ז).

¹⁸¹³ יש שני זוגים, זוג האחד הוא לעשות כלי ביסוד הנוק' להשפיע בו ההוא רוחא וזהו מסוד ג' ע"ב דסמ"ב ועולים גבור"ה, והשני הוא ע"ב דע"ב שהוא חס"ד ובו כח ההולדה להוליד נשמות מכל הד' בחי' דד' ע"ב שמהם נעשים המוחים, וכמ"ש באדם ישר. ותו איתא בכללי הרח"ו סי' נ"ד שהזוג הראשון הוא בסוד רי"ו אתוון של ויסע ויבא ויט והשני הוא בסוד ע"ב השמות, וז"ס עיבור ע"ב רי"ו, ונמצא ששם ע"ב זה כולל כל הד' בחי' של רפ"ח. וז"ש שהקב"ה עושה מעשיו בחכמה, שהרי אין הולדה אלא בה כאמור (רמ"ז).

¹⁸¹⁴ היינו בהארית חכמה דא"ק שנתלבשה במלכות א"ק ונאצלו כל העולמות כמ"ש בע"ח שער סדר האצילות כי שם נדרש פסוק זה על כך (רח"ו). ה"ס התכללות הרי"ו אתוון בשם ע"ב (רמ"ז).

¹⁸¹⁵ בכאן לא אמר בזמנא חדא, מפני שלפי האמת הם שני זמנים, אבל הוא דוגמא למשל שאמר בזמנא חדא, מפני שבזוג השני שהוא העיקר כולל בעצמו כל הזוג הראשון ונותן בו כח וחיות חדש להיות גם הוא נזרע (נ"א נכלל), שהרי כל נשמה נכללת מכל הרפ"ח כנודע (רמ"ז).

¹⁸¹⁶ זה כמ"ש בספר הכוונות בכוונת עצרת שהשפע נקלט ונעצר ברחם הנוק' שלכן היא נקראת עצרת, אבל הלידה אינו בזמן אחד שיש לבו ביום ויש לכמה ימים ויש לו' חדשים כמסוכות לפסח, עיי"ש. וז"ש ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה הה"ד כלם בחכמה עשית, כי מלת כולם לפי הפשט אינה מחדשת כלום, שהיל"ל מה רבו מעשיך ה' ובחכמה עשית, אלא הכוונה כי כל עשייה ומעשה הוא במלכות שבה נגמר כל פועל ובה הוא הריבוי כנז"ל, וזהו "מה רבו מעשיך", אבל כדי שלא תבין שזה הריבוי נמשך ממנו לכן אמר כלם בחכמה עשית, והוא מ"ש ובחכמה נטיל כלא כחדא (רמ"ז).

¹⁸¹⁷ ר"ל דלא צריך לייחס הריבוי למדת המלכות כמ"ש רבי חזקיה, אלא גם בחכמה יצדק, וז"ש "כמה סגיאיין אינון", כלומר הם בעצמם, ולכן לא אמר בעלמא כמ"ש רבי חזקיה. והענין שידוע שיש בחכמה שורש דין מבחינת חכמה סתימאה, ולזה כל ההויות במחשבה אתברירו, וניחא לרבי אבא שמתייחס הריבוי למעשי ה' מפאת עצמם ולא מצד מקום השפעתם, אבל יקשה איך ייחס מעשים לאבא שהם מבחינת עשייה, ועוד שידוע שהחכמה היא נעלמת מאד, לכן אמר "וכלהו סתימיין בחכמה", ירצה לא תחשוב שהריבוי בעצם הוא בחכמה, אלא בבחי' כוללות להיותה מקור כל ההויות אבל הוא בהעלם גדול. והענין הוא שבה שרשי כל הנמצאים אך הוא בדרך כוללות, על דרך מ"ש בהיולי שבו הכל, רק שהוא בהתכוללות ובהעלם, וכמו שהחושבים מושרשים בהעלם בחוש המשותף. הה"ד כלם בחכמה עשית (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ידיען¹⁸¹⁸ לגבי בינה ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן ועל דא כלם בחכמה עשית¹⁸¹⁹ בבניה מלאה הארץ הארץ דא כנסת ישראל דמתמן אתמליא מכלא כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' (מלאה הארץ) קניני(י)ך דהיא אפיקת לון לבתר הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם בניני כך מלאה הארץ קניני(י)ך:</p>	<p>בשבילים ידועים כלפי הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים, זה שנאמר "ובתבונה יתכונן", ועל זה "כולם בחכמה עשית". בבינה מלאה הארץ, הארץ זו כנסת ישראל, שמשם מתמלא מהכל, כמו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים וגו'". קנינך, שהיא מוציאה אותם אחר כך, זה שנאמר "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", בה' בראם, לכן מלאה הארץ קנינך.</p>
<p>תא הוי בשעתא דבר נש אתי לאתקדשא לאזדווגא בנוקביה (בכוונה) ברעותא קדישא דיליה אתער עליה רוחא (אחרא) קדישא כליל דבר ונוקבא ורמזי קודשא בריך הוא לחד שלוחא ממנא על עדוייהון דבני נשא ומני בדיה ההוא רוחא ואודע ליה לאן אתר יפקוד ליה הדא הוא דכתיב (איוב ג ג) והלילה אמר הורה גבר הלילה אמר לההוא ממנא הורה גבר מפלניא וקודשא בריך הוא אפקיד ליה לההוא רוחא כל מה דאפקיד והא אוקמוה:</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם בא להתקדש להזדווג בנקבתו (בכוונה) ברצון קדוש שלו, מתעוררת עליו רוח (אחרת) קדושה כלולה מזכר ונקבה, ורומז הקדוש ברוך הוא לשליח אחד הממונה על הריונות של בני האדם, ומפקיד בידו אותה הרוח, ומודיע לו לאיזה מקום יפקוד אותו. זה שנאמר "והלילה אמר הורה גבר", הלילה אמר לאותו ממונה הורה גבר מפלוני, והקדוש ברוך הוא מפקיד לו את אותה הרוח כל מה שמפקיד, והנה פרשוה.</p>
<p>כדין רוחא נחתא וחד צולמא עמיה¹⁸²⁰ ההוא דקאים בדיוקניה לעילא בההוא צולמא אתברי וס"א אתרביא בההוא צולמא אזיל בהאי עלמא הדא הוא דכתיב (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש בעוד דהאי צולמא אשתכח¹⁸²¹ עמיה דבר נש בצולמא דיליה קאים בהאי עלמא דמתחברן כחדא וס"א אשתכח עמיה בר נש קאים בהאי עלמא ותרין אינון דמתחברן כחדא ושלמה מלכא אוהר לבני נשא ואמר (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים תרי:</p>	<p>אז יורדת רוח וצלם אחד עמה, אותו שעומד בדיוקנו למעלה, באותו צלם נברא (התגדל) באותו צלם הולך בעולם הזה, זה שנאמר "אך בצלם יתהלך איש", בעוד שהצלם הזה נמצא עם האדם, בצלם שלו עומד בעולם הזה שמתחברים כאחד. (נמצא עמו אדם עומד בעולם הזה, ושנים הם שמתחברים כאחד.) ושלמה המלך מזהיר את בני האדם ואומר "עד שיפוח היום ונסו הצללים", שנים.</p>
<p>ובספרא דחרשין דאשמדאי אשכנתא דאינון דידעי וס"א דבעו לחרשא חרשין מסטר שמאלא ולאתדבקא בהו יקום לנהורא דשרגא או באתר דיתחזון אינון צולמין דיליה ויימא אינון מלין ודמתתקני לאינון חרשין ויקרי לון לאינון סטרין מסאבין בשמהן מסאבין דלהון [ויזמין צולמין]</p>	<p>ובספר הכשפים של אשמדאי מצאנו שאותם שיודעים (שרוצים) לכשף כשפים מצד השמאל ולהדבק בהם, יקום לאור הנר או במקום שיראו אותם הצלמים שלו, ויאמר אותם דברים שמתוקנים לאותם הכשפים, ויקרא להם לאותם צדדים טמאים בשמות הטמאים שלהם, ויזמין (וישביע) הצלמים שלו</p>

¹⁸¹⁸ יסוד אבא (רח"ו).

¹⁸¹⁹ הנה החכמה הוא האומר ובינה הוא העושה כנודע והענין הוא כי כבר ידעת כי יסוד דאבא נעלם ומתלבש תוך היסוד של בינה. כמבואר אצלינו בדרוש המוחין של ז"א ונמצא כי יסוד בינה הוא המתגלה והוא העושה כל הדברים ואם כן מ"ש כולם בחכמה עשית אין פירושו שהחכמה הוא העושה אלא שהחכמה בהיותה מתלבשת בבינה עושה הבינה כל המעשים וזמ"ש כולם בחכמה עשית בבינה כלומר בהיותה מלובשת בתוך הבינה (שער מאמרי רשב"י). הוקשה גם זה להם מי נתן העשיה בחכמה לכן אמר כולם הם בחכמה ואח"כ עשיה היתה בבינה כי הנה כל הקודם לא"א הוא אצילות אדם קדמון לכל הקדומים א"א בריאה אבא יצירה אימא עשיה וזהו שאמר כולם בחכמה עשית בבינה (זהר הרקיע).

¹⁸²⁰ קד ע"ב (הערת הזהר).

¹⁸²¹ ויחי רכ ע"א (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(ויזמי צלמין) דיליה לאינן דקארי ויימא ודהוא אתתקן [דהא מתקן ברעותיה] (דהא מתקן לרעותיה) להו לפקודיהו וההוא בר נש נפק מרשו דמאריה ופקדונא דיליה יהב לסטר מסאבא:</p>	<p>לאותם שקורא, ויאמר שהוא מתקן ברצונו להם למצותם, ואותו האיש יוצא מרשות רבונו ופקדונו נותן לצד האחר.</p>
<p>ובאינן ומלין דחרשיין דאיהו יימא ויומי¹⁸²² לון לצו[נ]למי אתחזון תרין רוחין ומתתקנין באינן צולמין) דיליה בחיזו דבני אנשא ומודעין ליה מלין לאבאשא ומלין לאוט(ו)בא לזמנין ידיעין ואילין¹⁸²³ תרי רוחין דלא אתכלילו בכללא דגופא (ו)השתא אתכלילין באלין צולמין ומתתקנין בהו ומודעין ליה לבר נש מלין ולאבאשא ודא הוא דנפיק מרשותא דמאריה ופקדונא דיליה יהיב¹⁸²⁴ לסטר מסאבא:</p>	<p>ובאותם דיבורים של כשפים שהוא יאמר ויזמין (וישביע) אותם לצלמים, נראים שתי רוחות ומתתקנים באותם צלמים שלו במראה של בני אדם, ומודיעים לו דברים להרע, ודברים להיטיב, לזמנים ידועים. ואלו שתי הרוחות שלא נכללו בכלל של גוף, עכשיו נכללים בצלמים הללו, ונתקנים בהם, ומודיעים לו לאדם דברים להרע, וזהו שיוצא מרשות רבונו ופקדונו נותן לצד הטמא.</p>
<p>תא חזי אסיר ליה לבר נש לאשדאה מאני דביתיה ולאפקדא ליה לסטרא אחרא דלא אצטריך או מלה אחרא דכוותיה (ס"א דביתיה לקבלא ליה) דהא כמה גרדיני נימוסין זמינין לההוא מלה לקבלא ליה ומההוא זמנא לא שארי עליה ברכאן דהא מסטרא אחרא הוא כל שכן מאן דאזמין וברעותיהו על ההוא טיבו עלאה¹⁸²⁵ דיליה לאחרא ולסטרא אחרא דהא מההוא דאזמין ליה חזי וכד [קריבו] (קדים) יומין דבר נש [לנפקא מהאי עלמא] ההוא צולמא עלאה דיהבו ליה¹⁸²⁶ אתיא ההוא רוחא [ל]בישא דהוה מתדבק ביה בכל יומא ונטיל ליה ולההוא צולמא ואתתקן ביה ואזיל ליה ולא אתחזר ביה בבר נש לעלמין כדין ינדע [לההוא צולמא] דהא אתדחיא הוא מכלא:</p>	<p>בא וראה אסור לאדם לזרוק כלי הבית ולהפקידו לצד האחר שלא צריך או דבר אחר שכמותו (של ביתו לקבל אותו), שהרי כמה שומרי הכללים מזומנים לדבר ההוא לקבל אותו, ומאותו זמן לא שורים עליו ברכות, שהרי הוא מצד אחר. כל שכן מי שמזמין ברצונו על אותו הטוב העליון שלו לאחר ולצד האחר, שהרי הוא מאותו שהזמין אותו, וכשמתקרבים ימי האדם לצאת מן העולם הזה, אותו הצלם העליון שנותנים לו, באה אותה רוח רעה שהיה נדבק בה בכל יום ונטולת אותו הצלם ומתקן בו והולך לו, ולא חוזר לאדם לעולמים, אז ידע שהרי הוא נדחה מן הכל.</p>
<p>תא חזי בשעתא דנשמתא נחתא לאעלא ליה בהאי עלמא נחתא בגנתא דעדן דארעא וחמאת יקרא דרוחיהון דצדיקיא קיימין שורין שורין לבתר אזלא לגיהנם וחמאת להו לרשיעייא דצווחין ווי ווי ולא מרחמי עליהו ובכלא אסהידו בה סהדותא וההוא צולמא קדישא קיימא עליה עד דנפיק לעלמא:</p>	<p>בא וראה, בשעה שהנשמה יורדת להיכנס לו בעולם הזה, יורדת לגן העדן של הארץ ורואה את כבודם של רוחות הצדיקים עומדים שורות שורות, אחר כך הולכת לגיהנם ורואה את הרשעים שצווחים אוי אוי ולא מרחמים עליהם, ובכל מעידים בה עדות, ואותו הצלם הקדוש עומד עליה עד שיוצאת לעולם.</p>
<p>מג/ב</p>	
<p>כד נפיק לעלמא אזדמן ההוא צולמא לגביה [ואשתתף בהדיה ואתרבי] (וישתתף בהדיה ויתרבי) עמיה כמה דאתמר (תהלים לט ז) אך בעלם יתהלך איש¹⁸²⁷ ובההוא צלם [אשתתפו] (אשתכחו)</p>	<p>כשיוצאת לעולם, מזדמן לה אותו הצלם ומשתתף עמה ומתגדל עמה, כמו שנאמר "אך בעלם יתהלך איש". ובאותו הצלם משתתפים (נמצאים) ימי האדם ותלויים בו, זה שנאמר</p>

¹⁸²² מוסגר בדפ"ו, ובמקומו איתא "ויזמין".

¹⁸²³ ואלין (דפ"ו).

¹⁸²⁴ יהב (דפ"ו).

¹⁸²⁵ נפשו (רח"ו).

¹⁸²⁶ ח"א ריז ע"ב רכז ע"א (לש"ו).

¹⁸²⁷ תלוי תיקון הצלמים רק במציאות הזמן, ואינו מתקן הצלם דכל נשמה רק בהגיע עתו וזמנו לצאת בהעוה"ז (דע"ה ח"א עו ע"ד), ישנו בחי' צל"ם מכל עולם מהעליון לתחתון, וכן מכל פרצוף לפרצוף

<p>יומוי דבר נש¹⁸²⁸ ותליין ביה הדא הוא דכתיב (איוב ח ט) כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ כי צל ימינו ודאי ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת לא ידעין בני נשא עובדוי דקודשא בריך הוא כמה אינון רברבין וכמה אינון עלאין הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהוה וגו'.</p>	<p>"כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ", כי צל ימינו ודאי. ומיום שמתעברת האשה עד היום שמולידה, לא יודעים בני אדם את מעשי הקדוש ברוך הוא כמה הם גדולים, וכמה הם עליונים, זה שנאמר "מה רבו מעשיך ה' וגו'".</p>
<p>תא חזי כל רוחין דעלמא כלילין דכר ונוקבא וכד נפקין דכר ונוקבא נפקין ולבתר מתפרשין בארחייהו אי זכי בר נש לבתר מזדווגי כחדא והיינו בת זוגו ומתחברין [כגוונא¹⁸²⁹ חד בכלא] (בזווגא חד וכלא) רוחא וגופא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה ומאי למינה ההוא רוחא דבר נש דנפיק זוגיה דדמי ליה ומאי הארץ כמה דאת אמר (תהלים קלט טו) רקמתי בתחתיות ארץ והא אוקמוה תוצא הארץ ודאי דהא מנה¹⁸³⁰ נפקין נפש חיה כמה דאוקימנא דא רוחיה דאדם קדמאה היינו דכתיב (בראשית ג ג) וזמפרי העץ אשר בתוך הגן¹⁸³¹ ומפרי העץ דא קודשא בריך הוא אשר בתוך הגן אשר בתוך האשה:</p>	<p>בא וראה כל רוחות העולם כלולות זכר ונקבה, וכשיוצאות, יוצאות זכר ונקבה, ואחר כך נפרדים בדרכיהם. אם זוכה האדם אחר כך, מזדווגים יחד, והיינו בת זוגו, ומתחברים בזוג (בצורה) אחד, בכל, רוח וגוף, שכתוב תוצא הארץ נפש חיה למינה, מה זה למינה, אותה רוח האדם שיוצאת זוגו שדומה לו. ומה זה הארץ, כמו שנאמר "רקמתי בתחתיות ארץ", והנה פרשוה. תוצא הארץ ודאי, שהרי ממנה יוצאים נפש חיה כמו שבארנו, זו רוחו של אדם הראשון, זה שנאמר "ומפרי העץ אשר בתוך הגן", ומפרי העץ זה הקדוש ברוך הוא אשר בתוך הגן, אשר בתוך האשה.</p>
<p>תנינן היינו אשה כי תזריע וילדה זכר (ויקרא יב ב) כתיב ולא כליל דכר ונוקבא כפום ארחוי¹⁸³² דעלמא (דאינון גרמו ליה) [דלא מתחבראן כחדא כמה דנפקן מלעילא זוגות בגין דאדם קדמאה בזוג דיליה חבו לקודשא בריך הוא ועל דא מתפרשין כד נפקי מלעיל עד דהוי רעוא קמי קודשא בריך הוא אי זכה בר נש יהבין ליה זוגתו ואי לא מפרישין לה מניה ויהבין לה לאחרא ומולדין בנין דלא כדקא יאות ועל דא כתיב (שם ו ג) לא ידון רוחי באדם מאי רוחי רוחו מבעי ליה אינון תרין רוחי דנפקי זוגות לא יזדווגון כחדא ועל דא כתיב אשה</p>	<p>שנינו, היינו "אשה כי תזריע וילדה זכר" כתוב, ולא כולל זכר ונקבה, כפי דרך העולם שהם גרמו לו, שלא מתחברים כמו שיוצאים מלמעלה זוגות, משום שאדם הראשון זוגו חטאו לקדוש ברוך הוא, ועל כן נפרדים כשיוצאים מלמעלה, עד שיהיה רצון מלפני הקדוש ברוך הוא, אם זוכה אדם נותנים לו זוגתו, ואם לא מפרידים אותה ממנו ונותנים אותה לאחר ומולידים בנים שלא כראוי, ועל זה כתוב "לא ידון רוחי באדם". מה זה רוחי, היה צריך להיות רוחו, אותן שתי רוחות שיוצאות זוגות, לא ידונו יחד, ועל זה כתוב וילדה זכר, ולא כולל זכר ונקבה כפי דרך העולם שהם גרמו.</p>

מכל עליון לתחתון, עי' דרושי הצלם (סוף דרוש ח) ובשעה"ק (דף סד ע"ג סוף דרוש יז) ע"ש, והוא פשוט ונודע. וכן ישנו בחי' צלם גם באדם התחתון ג"כ, ובסוד (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כמ"ש בזה"ק (פרשת תזריע מג רע"ב) ובכ"מ, וכנודע בדברי הרב בשער הצלם (פרקים א ב) (כללים ח"א כט ע"א), הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל וכמ"ש בפ' נח (סו ע"א), וע' פ' תרומה (קמא ע"ב וקמב ע"ב וק"נ ע"א) ועוד בכ"מ, וע' עוד בפ' תזריע (מג רע"ב) שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ג (כללים ח"א קו ע"ד).

¹⁸²⁸ עי' זהר הרקיע מב ע"א (לש"ו). הובא דבריו במלואים אות (יד).

¹⁸²⁹ בגוונא (דפ"ו).

¹⁸³⁰ מלכות (רח"ו).

¹⁸³¹ שם ב"ן ע"ה גימ' ג"ן (רח"ו).

¹⁸³² אורחוי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כי תזריע וילדה זכר ולא כלל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא דאינון גרמו[1833]:</p>	
<p>רבי אלעזר אומר לאו הכי דהא כלא דכר ונוקבא כלילין כחדא ומתפרשין לבתר אבל וילדה זכר כלילין כחדא מסטרא דימינא ואם נקבה תלד כלילין בחד נוקבא ודכר מסטרא שמאלא דשלטא [סטר שמאלא] על סטר ימינא יתיר ודכורא אתכפיא¹⁸³⁴ בימינא דלא שלטא וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא כל אורחוי כנוקבא¹⁸³⁵ (ולא אקרי דכר) אבל דכר דנפיק מגו ימינא¹⁸³⁶ הוא שלטא ונוקבא דנפקא מניה אתכפיא דהא סטר שמאלא לא שלטא ועל דא וילדה זכר כתיב:</p>	<p>רבי אלעזר אומר לא כך שהרי הכל זכר ונקבה כלולים יחד, ואחר כך נפרדים. אבל וילדה זכר כלולים יחד מצד הימין, ואם תלד נקבה כלולים באחד, נקבה וזכר מצד השמאל, שיותר שולט צד השמאל על צד הימין, והזכר נכנע בימין שלא שולט, ואז אותו הזכר שיוצא מן הנקבה מצד השמאל כל דרכיו כמו נקבה, (ולא נקרא זכר), אבל הזכר שיוצא מתוך הימין הוא שולט, והנקבה שיוצאת ממנו נכנעת, שהרי צד השמאל לא שולט, ועל כן כתוב וילדה זכר.</p>
<p>וכמה אלף ורבעין נפקי בזמנא חדא לעלמא ומן יומא דאפקת לון לא אקרון נפשן עד דאתיישבן בגופא וכמה הוא ל"ג ימים¹⁸³⁷ היינו דכתיב (ויקרא יב ד) ושלישים יום ושלישת ימים וגו' וטמאה שבעת ימים דהא כל שבעת ימים לא עאלין [רוחין] לגבה לאתקשרא בה וכל אלין שבעת ימים רוחא אזלא בגופא לאשכחא אתריה וכדין כתיב (ויקרא כב כז) והיה שבעת ימים תחת אמו וביומא תמינאה אתהדרו¹⁸³⁸ רוחא וגופא לאתחזאה קמי מטרוניתא ולא תקשרא בה ובדכורא (ו) בגופא וברוחא ושלישים יום ושלישת ימים תשב על דמי טהרה לאתישבא רוחא בגופא:</p>	<p>וכמה אלפים ורבעות יוצאים בפעם אחת בעולם, ומהיום שמוציאה אותם לא נקראים נפשות עד שהן מתיישבות בגוף, וכמה הוא, שלשים ושלישה ימים. היינו שכתוב "ושלישים יום ושלישת ימים וגו' וטמאה שבעת ימים", שהרי כל שבעת ימים לא נכנסים אליה רוחות להתקשר בה, וכל שבעת הימים הללו הרוח הולכת בגוף למצא את מקומה, ואז כתוב "והיה שבעת ימים תחת אמו", וביום השמיני חוזרים הרוח והגוף להראות לפני המלכה ולהקשר עמה, ובזכר בגוף וברוח ושלישים יום ושלישת ימים תשב על דמי טהרה, שתתישב הרוח בגוף.</p>
<p>ותלת ימים מאי עבידתייהו אלא תלת ימים דמילה דרביא כאיב ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין ועל דא ושלישים יום ושלישת ימים תשב ובדמי טהרה בדמיו (על דמי טהרה על דמי) טהרה בקדמיתא ולבתר ימי טהרה [בדמי] (על דמי) טהרה אלין דמי מילה דמא בתר דמא</p>	<p>ושלישה ימים מה עושים, אלו שלשת ימי המילה שלתינוק כואב והרוח לא שמה את מדורה בגוף כבשאר הימים, ועל כן ושלישים יום ושלישת ימים תשב בדמי טהרה. בתחילה בדמי טהרה, ואחר כך ימי טהרה. בדמי טהרה אלו דמי מילה, דם אחר דם שבא מהתינוק, והקדוש ברוך הוא שומר אותם דמים כל</p>

¹⁸³³ דאינון גרמו ליה דלא מתחבראן כמה דנפקין מלעילא זוגות בגין דאדם קדמאה וזוג דיליה חבו לקודשא בריך הוא ועל דא מתפרשין כד נפקין מלעילא עד דהוה רעוא קמי קודשא בריך הוא אי זכה בר נש יהבין ליה זוגתו ואי לא מפרישין לה מניה ויהבין לה לאחרא מולדין בנין דלא כדקא יאות ועל דא כתיב (שם ו ג) לא ידון רוחי באדם מאי רוחי רוחו מבעי ליה אינון תרין רוחי דנפקי זוגות לא ידונן כחדא ועל דא כתיב וילדה זכר ולא כלל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא דאינון גרמו (דפ"ק).

¹⁸³⁴ הא למה הדבר דומה לאיטר יד ימינו, מפני שעיקר הרוח החיוני קבוע בשמאלא ולכן היא גוברת. וז"ש ההוא דכר דנפיק וכו', שקרא לצד הימין סטר שמאלא, משום דלגבי איטר יד ימינו היא יד כהה, וכמ"ש בתפילין שהאטר מניחן בשמאלו שהוא ימין של כל אדם (רמ"ז).

¹⁸³⁵ פי' מדותיו כשל הנקבה דדעתו קלה וכחו תשוש ונוטה לכליות ולעצלות וכיוצא, ולזה רמזו רז"ל באומרם אוי לו למי שבניו נקבות, פי' שהזכרים שלו הם מצד הנוק' (רמ"ז).

¹⁸³⁶ הוא מטפת זעיר שכללותו חסדים, וגם הוא לימין האצילות, על דרך איהו בנצח ואיהי בהוד (רמ"ז).

¹⁸³⁷ וסודן כי ז' ימים ז"ת דנוק' ז' ימים תחת אמו, וה' תתאה ז' הוא, ואח"כ נכנס בהיכל ק"ק ארון הברית דשם הברית, משא"כ בז' ימים שתחת אמו, כי הראשונה כלולה משנים לבנה ושמש (נ"ב נדצ"ל וספיר, ור"ל היכל ראשון לבנת הספיר), ואח"כ בג' ימים עדיין הוא בג"ר שלה, אף שכלול ברית שם וכן היא נק' ברית ואח"כ בנה"י דכורא שהן שלה עד מ' יום (יהל אור).

¹⁸³⁸ אתהדר (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאתי מרביא וקודשא בריך הוא נשיר לאינן דמי כל אלין יומין הדא הוא דכתיב (ויקרא יב ד) תשב [בדמי] (על דמי) טהרה טהרה סתם ולא אדכיר ה"א בתראה¹⁸³⁹ דלא תימא טהרה דמטרוניתא אלא טהרה סתם דמי טהרה אקרונ אלין דמי דכיא:</p>	<p>הימים הללו, זה שנאמר "תשב בדמי טהרה", טהרה סתם ולא הזכיר ה"א האחרונה, שלא תאמר הטהרה של המלכה, אלא טהרה סתם. דמי טהרה נקראים דמי הטהור הללו.</p>
<p>בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו' (ויקרא יב ד) תא חזי בכל יומא ויומא כנסת ישראל נטלא מבי מלכא¹⁸⁴⁰ מזונא לרוחיהון דבני נשא וזנת:</p>	<p>"בכל קדש לא תגע ואל המקדש וגו'", בא וראה בכל יום ויום כנסת ישראל נוטלת מבית המלך מזון לרוחות בני האדם וזנה</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>וביום השמיני ימול בשר ערלתו (שם ג) פקודא דא למגזר לתמניא יומין גזירו דקיימא¹⁸⁴¹ קדישא רזא עלאה¹⁸⁴² (כמה) דכתיב (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם למאן לאינן יראיו אינן דחלי חטאה דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחזי¹⁸⁴³ לגלאה בר להו ורזא דקיימא קדישא הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתיב ורזא דא לתמניא יומין איהו חיובא על עלמא לכל עמא קדישא¹⁸⁴⁴ דכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו יום השמיני דא הוא את קיימא קדישא ואיהו תמינאה¹⁸⁴⁵ לכל דרגין וגזירו דההוא קיימא לאעברא [ההוא] ערלה:</p>	<p>"וביום השמיני ימול בשר ערלתו", מצוה זו למול לשמנה ימים, מילת ברית הקדש סוד עליון, שכתוב "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם". למי, לאותם יראיו, אותם יראי חטא, שהרי סוד הברית הקדוש לא ראוי לגלות רק להם, ואת סוד הברית הקדוש הרי פרשוהו ונתבאר בכמה מקומות. וסוד זה לשמנה ימים, הוא חיוב על העולם לכל העם הקדוש, שכתוב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני, זהו אות ברית הקדש, והוא שמיני לכל הדרגות, ומילת אותו הברית, להעביר אותה ערלה</p>
<p>מד/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>להו בקדושה בר להני עד דאתיישבן בגופא אינן רוחין בתר תלתין ותלת יומין¹⁸⁴⁶ אשנחת עלייהו כל יומא [דהא] (והא) רוחין מתקשראן בגופא כשאר בני עלמא כמה דהיא לא שרייא¹⁸⁴⁷ אלא באתר שלים כך כל עובדו¹⁸⁴⁸ כהאי גוונא עד</p>	<p>אותם בקדושה, פרט לאלה שעד שמתיישבות בגוף אותן רוחות אחר שלשים ושלשה ימים, היא משגיחה עליהם כל יום, שהרי הרוחות נקשרות בגוף בני העולם, כמו שהיא לא שורה אלא במקום שלם, כך כל</p>

¹⁸³⁹ דריש אם למסורת דמי טהרה והיינו כאלו נקוד שב"א בה"א והיינו דם טוהר דם טהור של ה"ח דמילה דאתגליין בפום אמה וכאלו אין כאן מפיך וז"ש לא אדכיר ה' בתראה (רח"ו).

¹⁸⁴⁰ המלכות דאצילות שכינת עוזו ית"ש והיא אימא אם ישראל כנסת ישראל, וכמו שאמרו בפ' שמות (יב ע"א) ופ' שלח (קעד ע"ב) ופ' ויקרא (ז ע"א) תזריע (מג ע"ב), ונקרא אימא עלאה כי עיקרה הוא לעולם באצילות (דע"ה ח"ב קטז ע"א).

¹⁸⁴¹ ברית (יהל אור).

¹⁸⁴² ר"ל שהוא נקרא סוד, ולכך נק' יסוד, י' זעירא וסוד, וז"ש סוד כו' כמש"ו והטעם שנק' סוד לפי שהוא בהעלם משא"כ בכל האברים (יהל אור).

¹⁸⁴³ משא"כ בשאר דחציפין ביה, וז"ש דחלי חטאה שמתיראין לבא לידי עבירה וכמ"ש אל תתן את פיך כו' (יהל אור).

¹⁸⁴⁴ שהוא פתחא דמהימנותא ומניה נפקין וביה עאלין לקדושה (יהל אור).

¹⁸⁴⁵ שחכמה היא ראשית (יהל אור).

¹⁸⁴⁶ כי אחר ל' יום יוצא מחזקת נפל (רח"ו). ולפי זה מ' יום אלו שמנה הכתוב הם כך, וטמאה ז' ימים, היינו ז' ימים מאלו השלשים יום שעדיין לא יצא מכלל נפל. הנשמה אינה מקבלת ג"כ מהמלכות. וכן ג' ימים שאחר המילה דכאיב רבייא, אינה מקבלת ג"כ מהמלכות רק הארה קצת, הרי עשרה ימים, ול' שיצא מכלל נפל, הרי מ'. נמצא כפי הסוד אין כאן אלא שלשים יום, אבל קחשיב ברישא ז' ימים ואח"כ ג' ימים הנז', ול' הוא כללות הכל כדי שיצא מכלל נפל (מ"מ).

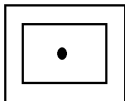
¹⁸⁴⁷ טעם לענין, וכמו שהיא סוד מ' לשכינה, בסוד כסא הכבוד, ואליה תשע שורין לכל סטר כדפי' בזהר ויצא (אור יקר).

¹⁸⁴⁸ ולכך כדי ליגע בקדש, לנפשות אלו צריכים להשלים מ' יום כדפי' (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מעשיו, כדוגמא זה עד שנשלמים "בכל קדש לא תגע", להשגיח עליהם.</p>	<p>דאשתלימו בכל קדש לא תגע (ויקרא יב ד) לאשגחא עלייהו:</p>
<p>"ואם נקבה תלד", כמו שבארנו, שצד השמאל שולט יותר והימין נכנע, ועל כן הכל על כל אחד שנים, רחוקה הנקבה מן הזכר לקשר הרוח בגוף, שהרי השמאל אינו מתיישב כך כמו הימין, ונמצא בתוקף יותר.</p>	<p>ואם נקבה תלד (שם ה) כמה דאוקימנא דשלטא סטר שמאלא יתיר ואתכפיא ימינא ועל דא כלא על חד תריין¹⁸⁴⁹ רחיקא נוקבא מדכורא לאתקשרא רוחא בנופא דהא שמאלא לא אתישבא הכי וכימינא (כימינא) ואשתכחת בתוקפא יתיר:</p>
<p>"אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'", רבי יהודה פתח "אין קדוש כה' כי אין בלתך ואין צור כאלהינו", הפסוק הזה קשה, אין קדוש כה', משמע שיש קדוש אחר, משום שכתוב כה'. ואין צור כאלהינו, משמע שיש צור אחר, אלא ודאי אין קדוש כה', שכמה קדושים הם, קדושים למעלה שכתוב "ומאמר קדישין שאלתא", ישראל הם קדושים שכתוב "קדושים תהיו", וכולם קדושים ולא קדושים כה', ולמה, משום שכתוב "כי אין בלתך".</p>	<p>אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' (ויקרא יב ב) רבי יהודה פתח (ש"א ב ב) אין קדוש כיהו"ה כי אין בלתך ואין צור כאלהינו האי קרא קשיא אין קדוש כיהו"ה משמע דאיכא קדושא אחרא בגין דכתיב כיהו"ה ואין צור כאלהינו משמע דאיכא צור אחרא¹⁸⁵⁰ אלא ודאי אין קדוש כיהו"ה דכמה קדישין נינהו קדישין לעילא דכתיב (דניאל ד יד) ובמאמר קדישין [שאלתא] (פתגמא) ישראל קדישין נינהו דכתיב (ויקרא יט ב) קדושים תהיו וכלהו קדישין ולא קדישין כיהו"ה ומאי טעמא בגין דכתיב (שמואל א' ב ב) כי אין בלתך:</p>
<p>מה זה "כי אין בלתך", אלא קדושת הקדוש ברוך הוא בלתי הקדושה שלהם, שהוא לא צריך את הקדושה שלהם, אבל הם אינם קדושים בלתך, וזהו כי אין בלתך, אין הקדושה</p>	<p>מאי כי אין בלתך אלא קדושה דקודשא בריך הוא¹⁸⁵¹ בלתי קדושה דלהון דהווא לא אצטריך לקדושא דלהון אבל אינון לאו אינון קדישין בלתך ודא הוא כי אין בלתך אין קדושה דלהון בלתך¹⁸⁵²</p>

¹⁸⁴⁹ ואם תאמר, דמי מילה אין לנקבה, הענין שד' מדרגות אלו הנזכרות הם לנקבה סוד מ"ם במלואה, דהיינו כל א' מד' אותיות יהו"ה, עשר ממטה למעלה, ועשר ממעלה למטה, והיינו מ"ם שהוא ארבעים נגד ארבעים ממעלה למטה מ' פתוחה, ממטה למעלה מ' סתומה, דין, אור מהופך כדפי' בספר הפרדס בשער ממטה למעלה. ועם היות שאין לנקבה דמי מילה צריכה היא להשלים המרכבה כדי לעלות אל מקום הקדוש. ומה גם שבזכר הוצרכנו לשבע לבד, מפני שנתגלה בה סוד הברית. אמנם בנקבה י"ד שהם עשר ממעלה למטה ואחריו ד' שהיא מלכות יסוד נצח הוד שהם ד' על עשר, ומיד שם הת"ת מלכות עם בעלה ששם בעלה במדרגותיה, ועדיין צריכה היא לעלות שמונים יום עד מלאת שני פעמים ארבעים, דהיינו סוד יהו"ה הוה"י, שהיא סוד

הויה הנקבה כנודע, ולכך הימין גרם שהיא סוד הנקבות שם מהופך שיכפל המספר מ"ם (אור יקר). ואם תאמר איך יתבאר בה ענין דמי טהרה שאמר למעלה, שה"ס דמים של המילה וכאן אין שייכות להם. ונלע"ד במה שנז"ל, כי הזכר והנקבה הם פרצוף אחד, או חו"ג דזעיר או דנוק', ולפי זה אפשר שזכות הזכר יועיל לזוגתו (רמ"ז).

¹⁸⁵⁰ עי' ח"ב סד ע"א, כי בינה נקרא צור ע"ש אלהים דההי"ן וכנ"ל, וכן הז"א נקרא צור ע"ש הויה בהכאה וכמ"ש בשער ז"א (ריש פרק ד), וכן המלכות נקרא ג"כ צור (דע"ה ח"ב קכח ע"ב).

¹⁸⁵¹ מפני שהם עומדים מכחו מתפרנסים בהשפעתו ומתקדשים מקדושתו. אבל הקב"ה אינו צריך להם כלל. ואם תאמר מלתא דפשיטא היא, מהיכא תסק אדעתין לדמות בורא לנבראיו. והנה כשנדקדק שלא אמר אין קדוש כאלהי"ם, נראה שבשם ה' יצדק ענין זה, כי שם אלהינו הוא קדוש מצד מעשה התחתונים, מפני שקדושתם של תחתונים עולה עד הבינה שהיא תשובה, שעד התשובה תלוי במעשה התחתונים, ומשם הם מקדשים ומתקדשים עליונים ותחתונים. אמנם כיהו"ה סודו כ' כתר י' חכמה ה' בינה ו' ו"ק ה' מלכות, וספירות אלו כסא לאין סוף, ולכך אמר כה', בכף, כדפי' בתיקו"ז, וקדושת הספירות בבחינה זו, אין קדוש כה', שאין קדושתם תלויה בתחתונים. אמנם הספירות בבחינת אלהינו, שהם פועלות בעולם התחתון, בחינתם למטה קדושתם תלויה בנו, היינו מה שבין שבת ליום טוב, שבת קדש ולא אמרינן מקדש ישראל שאדרבה שבת מקדש ישראל, אמנם יו"ט (ל)ישראל קדישנו ליו"ט שהוא מועדי ה' בינה עד המלכות, ושם אמרינן מקדש ישראל והזמנים דהיינו ישראל קדישנהו לזמנים אשר תקראו אותם (אור יקר).

¹⁸⁵² ושיעור הכתוב, אין קדוש כה'. ושמא תאמר, והרי מלאכי השרת קדושים גם הם, לכן אמר כי אין בלתך, שמלאכי השרת אין קדושתם בלתך, אלא הכל ממך. אבל הקב"ה אינו צריך לאחרים ח"ו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואין צור כאלהינו (שם) כמה דאוקמוה דקודשא בריך הוא צר צורה בנו צורה ותקין לה ונפח רוחא דחיי ואפיק ליה לאוירא דעלמא דבר אחר ואין צור כאלהינו אית צור דאקרי צור (ישעיה נא א) הביטו אל צור הוצבתם¹⁸⁵³ (שמות יז ו) והכית בצור¹⁸⁵⁴ הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב¹⁸⁵⁵ וכלהו אקרין צור ואין צור בכלהו כאלהינו¹⁸⁵⁶ דיליה שולטנו ומלכותא על כלא:</p>	<p>שלהם בלתך. "ואין צור כאלהינו", כמו שבארוה, שהקדוש ברוך הוא צר צורה בתוך צורה, ומתקין אותה ונופח רוח חיים ומוציא אותה לאויר העולם. דבר אחר, ואין צור כאלהינו, יש צור שנקרא צור, "הביטו אל צור הוצבתם", והכית בצור, הנני עמד לפניך שם על הצור בחורב, וכולם נקראים צור, ואין צור בכלם כאלהינו, שלו השלטון והמלכות על הכל.</p>
<p>רבי חייא ורבי אחא (אבא) הוו יתבי ליליא חד קמיה דרבי ואבא (אחא) קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא עד דנפקו לבר חמו חד ככבא דהוה בטש תלת זמני בככבי אחרא וסתים נהוריה אדהכי שמעו תרי קלי בתרי סטרי קלא חד לסטר צפון לעילא וקלא:</p>	<p>רבי חייא ורבי אחא היו יושבים לילה אחד לפני רבי אבא, קמו בחצות הלילה לעסוק בתורה. עד שיצאו החוצה, ראו כוכב אחד שהיה מכה שלש פעמים בכוכב אחר וסותם אורו, בינתיים שמעו שני קולות בשני צדדים, קול אחד לצד צפון למעלה, וקול</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>מקמי ברית דהא בההוא זמנא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית קודשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה ואתגלי ודאי [לאעברא] לההוא ערלה לעילא מקמי ברית קיימא קדישא דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא מתערי עובדא לעילא ובההוא זמנא אתדחייא ההוא ערלה מכל עמא קדישא לעילא ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא לאשראה ההוא ערלה בגויה ברזא דכתיב (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו (בראשית ג יד) ועפר תאכל כל ימי חיך מכאן דלא אצטריך לאנהגא קלנא בההוא אתר¹⁸⁵⁷:</p>	<p>מלפני הברית, שהרי באותו הזמן שמתכנסים העם הקדוש להעביר אותה הערלה מלפני הברית, הקדוש ברוך הוא מכניס את כל הפמליא שלו ומתגלה ודאי להעביר את אותה הערלה למעלה מלפני ברית הקדוש, שהרי כל המעשים שישראל עושים למטה מעוררים מעשה למעלה. ובאותו זמן נדחית אותה הערלה מכל העם הקדוש למעלה. ומתקנים לאותה הערלה כלי אחד עם עפר להשרות אותה הערלה בתוכו, בסוד הכתוב "ונחש עפר לחמו", "ועפר תאכל כל ימי חיך", מכאן שלא צריך לנהוג בזיון במקום ההוא.</p>
<p>אף על גב דמעברי ליה מקמי האי ברית ודוכתיה כד מתעברא מהאי ברית עפרא איהו¹⁸⁵⁸ [דהא] ודהרין (דאיהו) בתר דההוא נחש אתעבר מקמי אדם קודשא בריך הוא שוי ליה מדוריה בעפר דכתיב (כי עפר אתה) (בראשית ג יד) ועפר תאכל כל ימי חיך וכיון דקודשא בריך הוא כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא ואתקין</p>	<p>אף על גב שמעבירים אותו מלפני הברית הזו, ומקומו כאשר נפרד מהברית הזו, הוא עפר, שהרי אחר שהנחש ההוא העובר מלפני האדם, הקדוש ברוך הוא שם לו את מדורו בעפר, שכתוב "ועפר תאכל כל ימי חיך". וכיון שהקדוש ברוך הוא, כשהעביר אותו מלפני אדם, שם מדורו בעפר והתקין אותו, כך באותו צורה ממש, אנו צריכים כשמעבירים</p>

¹⁸⁵³ בינה (רח"ו).

¹⁸⁵⁴ ת"ת (רח"ו). ר"ל שיהיה ההכאה מהת"ת אל המלכות וכמ"ש בליקוטי תורה פרשת בשלח שם, ועי' ח"ב סד ע"א (לש"ו).

¹⁸⁵⁵ מלכות (רח"ו), וטעם שבינה ומלכות נק' צור, לפי שכתב הרב ז"ל בק"י שאלהים במילוי ההי"ן וי', צור' ע"ה. ונודע שבינה ומלכות נק' אלהים. דטעם שהת"ת נק' צור, כתב הרב שהו"ה בהכאה כזה: י' פעמים י', וי' פעמים ה', ה' פעמים ה', ה' פעמים ו', ו' פעמים ו', ו' פעמים ה', הכל גימ' צור', ועי' בפרשת בשלח סד ע"א (מ"מ).

¹⁸⁵⁶ פי' כבינה הנק' אלהינו (מ"מ).

¹⁸⁵⁷ תיקון סא (הערת הזהר).

¹⁸⁵⁸ כמ"ש ומהעפר אשר יהיה בקרקע המשכן (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ליה כך בהוא גוונא ממש אנן צריכינן כד מעברין לערלה לאתתקנא ליה עפרא למהוי ביה מדוריה:</p>	<p>את הערלה להתקין לה עפר שיהיה בו המדור שלו.</p>
<p>כל בר נש אצטריך לקרבא ההוא ברא קרבנא לקודשא בריך הוא בחדוה ברעו דלבא למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא ואתחשב קמי קודשא בריך הוא דאיהו קרבנא שלים לאתקבלא ברעו וקרבנא דא¹⁸⁵⁹ כגוונא דקרבנא דבעירא דא לח' יומין ודא לח' יומין דכתיב (ויקרא כב כו) ומיום השמיני והלאה ירצה במאי ירצה במעבר עליה חד שבתא כיון דאעבר עליה חד שבתא כדין ירצה דא לקרבנא ודא לקרבנא אמאי בגין דאתדבק¹⁸⁶⁰ ואזדמן לגבי ההוא שבת רזא דברית קדישא¹⁸⁶¹ ועל דא כלא ברזא עלאה [איהו] ע"כ¹⁸⁶²:</p>	<p>כל אדם צריך להקריב אותו הבן קרבן לקדוש ברוך הוא בשמחה ברצון הלב, להכניסו תחת כנפי השכינה, ונחשב לפני הקדוש ברוך הוא שהוא קרבן שלם שיתקבל ברצון. והקרבן הזה כמו קרבן הבהמה, זה לשמנה ימים וזה לשמנה ימים, שכתוב "ומיום השמיני והלאה ירצה", בזה שעוברת עליו שבת אחת, כיון שעוברת עליו שבת אחת, אז זה ירצה לקרבן. ולמה זה לקרבן, משום שנדבק ונזדמן אל אותה השבת סוד ברית הקודש, ועל כן הכל הוא בסוד עליון. (ע"כ רעיא מהימנא)</p>
<p>מד/ב</p>	
<p>חד לתתא¹⁸⁶³ וההוא קלא אכריז ואמר עולו ואתכנישו לאתריכו השתא אסתמרותא דנוקבא פתיחא¹⁸⁶⁴ קודשא בריך הוא עאל ולטיילא בגנתא¹⁸⁶⁵ לאשתעשעא (לגינתא לאשתעשעא לטיילא) בצדיקיא די בגנתא¹⁸⁶⁶ אעבר ההוא קלא ושכיך:</p>	<p>אחד למטה. והקול ההוא מכריז ואומר, הכנסו והתכנסו למקומכם, עכשיו שמירת הנקבה פתוחה, הקדוש ברוך הוא נכנס לטייל בגן להשתעשע עם הצדיקים שבגן, עבר אותו הקול ושכך.</p>
<p>אהדרו רבי [אבא] [אחא] ורבי חייא אמרו הא ודאי עדן רעותא דאתערותא¹⁸⁶⁷ דכנסת ישראל עדן¹⁸⁶⁸ הוא לאתחברא במלכא קדישא¹⁸⁶⁹ אמר רבי אחא ודאי לא (אתחברת) [אנגידת ולה] לה כנסת ישראל בקודשא בריך הוא אלא מגו</p>	<p>חזרו רבי אחא ורבי חייא אמרו, הנה ודאי עת רצון, שהתעוררות של כנסת ישראל (זמן) היא להתחבר עם המלך הקדוש. אמר רבי אחא, ודאי לא (מתחברת) מושפעת לה כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא אלא מתוך שירה ומתוך השבח שלה אליו, עד שבא הבוקר ומושיט לה המלך חוט של חסד. וסוד הדבר כמו שאמרנו, "ויושט המלך לאסתר את</p>

¹⁸⁵⁹ שהוא אדם ובהמה רבה דרביעא על אלף טורין ובריח כוללן (יהל אור).

¹⁸⁶⁰ דברית נקרא שבת, כמ"ש אות היא ברית עולם (יהל אור).

¹⁸⁶¹ עי' ח"ב צב ע"א בגליון שם (לש"ו), ז"ל: וכן הוא ברע"מ ח"ג מד סע"א, ועי' פרשת פנחס רמג ע"ב, ועי' תיקו"ז תיקון מ"ח, ועי' עוד תיקו"ז תיקון ט' וברע"מ פנחס רנז ע"א (לש"ו).

¹⁸⁶² רעז ע"ב פקודא דא חתן למחדי וכו' (דרך אמת).

¹⁸⁶³ פי' שכולם לסטר צפון אלא שקול א' היה למעלה בצד צפון והשני נשמה בצד צפון, וז"ש לעיל שמעו תרי קלי בתרי סטרי (מ"מ).

¹⁸⁶⁴ פי' בתחלת הלילה שער היכל לבנת הספיר ננעל מפני שהחצונים, שהם למטה פנימה, דנוק' דתהומא רבא יוצאין מנקביהן ומתפשטין בעולם, לכך השער הזה פתח לכל הקדושה ננעל ונסגר ובחצות לילה, שכל החצונים נכנסים בנקביהן שער היכל לבנת הספיר נפתח, והיינו "אסתמרותא דנוקבא פתיחא" (אור יקר). פי' משתמרת, שער הנוק' דתהומא רבא, שהיה פתוח עד עתה בר מינן. ולעדן שר"ל משמרת הנקבה שהיא יסודה פתוח, והיינו דקב"ה עאל לגן עדן (רמ"ז), פי' שבחצות הראשון, נוק' דתהומא רבא פתוח, לפי שהקלי' יש להם שליטה, ובחצות השני יש שמירה על נקבה הפתוח, שאין יוצא ואין בא (מ"מ).

¹⁸⁶⁵ והיינו סוד יחודו עם השכינה, למטה בגן עדן בנשמות הצדיקים, ושם הם מולידים נפשות לגרים, כדפי' בארוכה בפרשת בלק (אור יקר), פי' יעקב נכנס אצל לאה (מ"מ).

¹⁸⁶⁶ פי' שמשתעשע בנשמות הצדיקים שעולים ללאה בסוד מ"ן, והכא א"א לפרש פי' הב' שאמרנו בשם הרב ז"ל בכמה דוכתי, שרחל יורדת לבריאה הנק' גנתא, כדי להשתעשע בתורת הצדיקים שבעולם הזה, דא"כ הול"ל לאשתעשעא בצדיקיא סתם, ומדקאמר די בגנתא משמע ודאי שעל יעקב ולאה מדבר (מ"מ).

¹⁸⁶⁷ פי' רצון השכינה להתעורר, ולא שתתחבר בלילה כלל כדמסיק לקמיה (אור יקר).

¹⁸⁶⁸ מסוגר בדפ"ו.

¹⁸⁶⁹ פי' יעקב (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שירתא¹⁸⁷⁰ מגו שבחא דילה לגביה עד דאתי צפרא¹⁸⁷¹ ואושיט לה מלכא חוטא דחסד ורוזא דמלה כמה דאמרינן (אסתר ה ב) ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב¹⁸⁷² אשר בידו וגוי ולא תימא דלה בלחודהא אושיט לה מלכא דא אלא לה ולכל אינון דמתחברן בה¹⁸⁷³ תא ונתחבר כחדא יתבו:</p>	<p>שרביט הזהב אשר בידו וגוי", ואל תאמר שלה לבדה מושיט המלך את זה, אלא לה ולכל אותם שמתחברים עמה, בא ונתחבר וישבו יחד.</p>
<p>פתח רבי אחא ואמר (בראשית ב יח) ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגוי אמאי פתח קרא הכי¹⁸⁷⁴ [אלא] [אמר ליה] הא אתמר דעל דא לא כתיב כי טוב בשני בנין דימין אדם לאתפרשא¹⁸⁷⁵ וכתיב לא טוב היות האדם לבדו¹⁸⁷⁶ וכי לבדו הוה והא כתיב (שם ה ב) זכר ונקבה בראם ותנינן אדם דו פרצופין אתברי ואת אמרת לא טוב היות האדם לבדו אלא דלא אשתדל בנוקביה ולא [הות] [הוה] ליה סמך לקבליה בנין דהות בסטרוי והוה כחדא מאחורא וכדין [הוה] [הות] האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב יח):</p>	<p>פתח רבי אחא ואמר "ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגוי", למה פתח הפסוק כך, אלא הנה נתבאר שעל זה לא כתוב כי טוב ב(יום) שני, משום שעתיד אדם להיפרד, וכתוב לא טוב היות האדם לבדו. וכי לבדו היה, והרי כתוב "זכר ונקבה בראם", ושנינו אדם דו פרצופים נברא, ואתה אומר לא טוב היות האדם לבדו. אלא שלא עסק עם נקבתו ולא היתה לו עזר כנגדו, משום שהיתה בצדו, והיו יחד מאחור, ואז היה האדם לבדו, "אעשה לו עזר כנגדו".</p>
<p>מהו כנגדו לקביל¹⁸⁷⁷ אנפוי לאתדבקא דא בדא אנפין באנפין מה עבד קודשא בריך הוא נסר ליה ונטיל נוקבא מניה הדא הוא דכתיב (שם ב כא) ויקח אחת מצלעותיו מהו אחת דא נוקבא דיליה וכמה דאת אמר (שיר ו ט) אחת היא יונתי תמתין ויביאה אל האדם, התקינה ככלה והביא אותה להיות כנגד פניו המאירות, פנים בפנים. ובעוד שהיתה דבוקה הנקבה בצדו, היה האדם לבדו. אחר כך עלו שנים וקמו שבע יחד.</p>	<p>מה זה כנגדו, כנגד פניו להדבק זה עם זה פנים בפנים. מה עשה הקדוש ברוך הוא, נסר אותו ונטל הנקבה ממנו, זה שנאמר "ויקח אחת מצלעותיו". מה זה אחת, זו הנקבה שלו, כמו שנאמר, "אחת היא יונתי תמתין", ויביאה אל האדם, התקינה ככלה והביא אותה להיות כנגד פניו המאירות, פנים בפנים. ובעוד שהיתה דבוקה הנקבה בצדו, היה האדם לבדו. אחר כך עלו שנים וקמו שבע יחד.</p>

¹⁸⁷⁰ פי' אין לאה מזדווגת עם יעקב אלא ע"י השירה שמשבחתו, והגם שכתב הרב שרחל היא המשוררת בחצות הב', עכ"ל לאה ג"כ משבחתו בשעת הזווג, כדי לעוררו אל הזווג. אבל רחל אין לה זווג, אלא החצות כולו משבחת לז"א (מ"מ).

¹⁸⁷¹ הרי שהתעוררות הוא כל חצות לילה, ואין זווג ממש אפילו באור הבוקר, אלא חוט של חסד. אמנם הזווג האמיתי הוא ביום דווקא בברכת שים שלום, ואין בחצות לילה אלא שהיא מתעוררת להתחבר, דהיינו השיר, ועכ"ז יש יחוד הת"ת למטה במלכות, דהיינו אומרו קב"ה עאל לגנתיה (אור יקר). פי' שאז הוא עיקר הזווג בסוד ויהי בבקר והנה היא לאה (מ"מ).

¹⁸⁷² בינה נקראת זהב, שרביט היסוד, חוט המתפשט מהזהב, דהיינו סוד צדיק בחסד אל מתפשט מעולם הבא דהיינו "אשר בידו" חסד (אור יקר).

¹⁸⁷³ בלילה, לעורר זווגה על ידי נשמתם, נגמר היחוד שהם מקשטים אותה, ונותן להם חלק מהזווג (אור יקר).

¹⁸⁷⁴ ב"לא טוב" (אור יקר).

¹⁸⁷⁵ היינו מיעוט הלבנה, כי זכר ונקבה בראם, ושניהם יחד אדם, וע"י גהינם ומחלוקת שנברא ביום שני "זמין אדם לאתפרשא" ולהיות מאור קטן ומאור גודל והטוב בטל, וקרוב לענין זה הוא היות דו פרצופין, שלא היתה לנגדו כיד להזדווג (אור יקר). להנסר (רח"ו במ"מ).

¹⁸⁷⁶ פי' שיום א' הוא חסד שהוא דכר, ויום ב' גבורה שהיא נוקבא, ולכך ביום ב' לא נאמר כי טוב, לפי שעדיין לא ננסרה הנוק', כדי להזדווג עמו, ולכך כתיב "לא טוב", לומר שעיקר הטובה הוא אחר הנסירה, שאז ראויה להזדווג (מ"מ).

¹⁸⁷⁷ לקבל (דפ"ו).

¹⁸⁷⁸ בנא"י, דסליק לכ"ד לקבל כ"ד מיני דתכשיטי דכלה, מתקשטת בהו דייקא לה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לבדו לבתר סליקו תריז וקמו ושבעו (תלת ס"א שית)) כהדא¹⁸⁷⁹:</p>	
<p>תא חזי בשעתא דאתכנש (ס"א דאתתקנת) לגבי אדם קודשא בריך הוא בריך לון הדא הוא דכתיב (בראשית א כח) ויברך אותם אלהים כחזן דמברך לכלה בשבע ברכות מכאן אוליפנא חתן וכלה כיון דאתברכן בשבע ברכות אתדבקן כהדא כדוגמא דלעילא ועל דא מאן דאתי לאתחברא באנתו [ד]אחרא הא פגים זווגא (כביכול עבד שתי רשויות לעילא) דהא זווגא דכנסת ישראל ביה בקודשא בריך הוא בלחודוי בזמנא דאיהו ברחמי ובזמנא דאיהו בדינא:</p>	<p>בא וראה בשעה שנכנסה (שנתקנה) אצל אדם, הקדוש ברוך הוא בריך אותם, זה שנאמר "ויברך אותם אלהים", כחזן שמברך את הכלה בשבע ברכות. מכאן למדנו חתן וכלה, כיון שמתברכים בשבע ברכות, נדבקים יחד, כדוגמא שלמעלה. ועל כן מי שבא להתחבר עם אשתו של אחר, הנה פוגם את הזווג, (כביכול עושה שתי רשויות למעלה), שהרי הזווג של כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא לבדו, בזמן שהוא ברחמים ובזמן שהוא בדין.</p>
<p>תא חזי מאן דמתחבר באנתו [ד]אחרא כאלו משקר ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל ועל דא קודשא בריך הוא לא ומכפר ליה בתשובה (יהיב ליה תשובה) ותשובה תלייא עד דיסתלק מעלמא הדא הוא דכתיב (ישעיה כב י) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון ואימתי בשעתא דעאל בתשובה לההוא עלמא ואית ליה לקבלא עונשא¹⁸⁸⁰ רבי אלעזר אמר מאן דמשקר בכנסת ישראל לא יתקבל בתשובה עד דיתדן בדינא דגיהנם כל שכן מאן דמשקר בכנסת ישראל ובקודשא בריך הוא וכל שכן אי אמרח ליה לקודשא בריך הוא למעבד דיוקנא דממזר באנתו דאחרא ואכחיש פומבי דמלכא:</p>	<p>בא וראה מי שמתחבר באשתו של אחר, כאילו משקר בקדוש ברוך הוא ובכנסת ישראל, ועל זה הקדוש ברוך הוא לא מכפר לו בתשובה, והתשובה תלויה עד שיסתלק מן העולם, זה שנאמר "אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון". ומתי, בשעה שנכנס בתשובה לעולם ההוא, ויש לו לקבל עונש. רבי אלעזר אמר מי שמשקר בכנסת ישראל לא יתקבל בתשובה, עד שידון בדין של גיהנם, כל שכן מי שמשקר בכנסת ישראל ובקדוש ברוך הוא. וכל שכן אם מטריח את הקדוש ברוך הוא לעשות דמות של ממזר באשתו של האחר ומכחיש את גילוי המלך.</p>
<p>רבי חייא פתח ואמר (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו וגו' אביו דא קודשא בריך הוא אמו דא כנסת ישראל מאי גוזל כמה דאת אמר (ישעיה ג יז) גזלת העני בבתיכם ומאן איהו מאן דחמיד אתתא אחרא דלאו איהו בת זוגיה תמן תנינן כל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל דכתיב גוזל אביו ואמו וגו' כל הנהגה מן העולם הזה כלל דא איהו ואינתו מאן דאתדבק באנתו למהני מנה ואף על גב דאיהי פנויה ואהני מנה בלא ברכה כאלו גוזל קודשא בריך הוא וכנסת ישראל:</p>	<p>רבי חייא פתח ואמר "גוזל אביו ואמו וגו'", אביו זה הקדוש ברוך הוא. אמו זו כנסת ישראל. מה גוזל, כמו שנאמר גזלת העני בבתיכם, ומי היא, מי שחומד אשה אחרת שאינה בת זוגו. שם שנינו, כל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת ישראל, שכתוב גוזל אביו ואמו וגו', כל הנהגה מן העולם הזה, כלל זה הוא האשה, מי שנדבק באשה להנות ממנה, ואף על גב שהיא פנויה ונהנה ממנה בלא ברכה, כאלו גוזל את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת ישראל.</p>
<p>מאי טעמא בגין דזווגא דלהון בשבע ברכות הוא ומה על פנויה כך מאן דיתדבק באנתו אחרא דקאים כזווגא דלעילא בזווגא דשבע ברכות על אחת כמה וכמה חבר הוא לאיש משחית (משלי כח כד) דא ירבעם כמה¹⁸⁸¹ דאוקמוה ואומר אין פשע</p>	<p>למה, משום שהזווג שלהם הוא בשבע ברכות, ומה על פנויה כך, מי שנדבק באשתו של אחר שעומד כדוגמא שלמעלה, בזווג של שבע ברכות, על אחת כמה וכמה, "חבר הוא לאיש משחית", זה ירבעם. כמו שבארוה,</p>

1879 דהיינו אדם וחווה, קין ותאומתו, הבל וב' תאומות וכן ארז"ל (מ"מ).
 1880 פי' אע"פ שעשה תשובה, מוכרח ליענש בגיהנם, וכן הוא דעת רבי אלעזר ג"כ (מ"מ).
 1881 וכמה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(שם) דאמר הא פנויה היא אמאי אסיר¹⁸⁸² בגין דא גוזל אביו ואמו [הוין] ולא עוד אלא דחבר הוא לאיש משחית מאן הוא איש משחית דפנים דיוקנא ותקונא דלעילא כל שכן מאן דחמיד לאנתו דחבריה לאתדבקא בה (ס"א ואתדבק בה):</p>	<p>ואמר אין פשע, שאומר הנה היא פנויה למה אסור, לכן הוא גוזל אביו ואמו, ולא עוד אלא שחבר הוא לאיש משחית. מי הוא איש משחית, שפוגם הדמות והתקון של מעלה, כל שכן מי שחומד את אשתו של חברו להדבק (ונדבק) בה,</p>
<p>מה/א</p>	
<p>דפנים יתיר ועל דא אתפנים הוא לעלמין¹⁸⁸³ איש משחית דפנים לעילא¹⁸⁸⁴ ופנים לתתא¹⁸⁸⁵ ופנים לנפשיה¹⁸⁸⁶ (הדא הוא) דכתיב משחית וכתיב (משלי ו לב) משחית נפשו הוא יעשנה:</p>	<p>שפוגם יותר, ועל זה הוא נפגם לעולמים, איש משחית שפוגם למעלה ופוגם למטה ופוגם את נפשו, שכתוב משחית וכתוב "משחית נפשו הוא יעשנה".</p>
<p>רבי אבא פתח ואמר (בראשית לב כו) ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו' ויאמר שלחני וכי עקוד הוה בידיה דיעקב אלא זכאין אינון צדיקיא דקודשא בריך הוא חס על יקרא דלהון ולא שביק לון לעלמין¹⁸⁸⁷ הדא הוא דכתיב (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק¹⁸⁸⁸ והא כתיב (בראשית לב כו) ותקע¹⁸⁸⁹ כף ירך יעקב אלא לדידיה [גבה]¹⁸⁹⁰ (גרם) והא אתמר כתיב (בראשית לב כב) והוא לן בלילה ההוא במחנה וכתוב (שם כג) ויקחם ויעבירם את הנחל:</p>	<p>רבי אבא פתח ואמר, "ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'". ויאמר שלחני, וכי קשור היה בידו של יעקב, אלא אשריהם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא חס על כבודם ולא עווב אותם לעולמים, זה שנאמר "לא יתן לעולם מוט לצדיק". והנה כתוב, ותקע כף ירך יעקב, אלא את שלו גבה, והנה נתבאר, כתוב "והוא לן בלילה ההוא במחנה", וכתוב "ויקחם ויעבירם את הנחל".</p>
<p>מאי הוה דעתיה דיעקב למעברא להון בנחלא בליליא אלא חמא מקטרגא אויל בין משריאי דיליה אמר יעקב אעבר לגיסא אחרא דנהרא דלמא לא ישתכח¹⁸⁹¹ ערבוביא מאי קא חמא חמא שלהובא דאשא¹⁸⁹² מלהטא אזלא וטאס בין משרייתיה אמר יעקב מוטב לנטלא מהכא ונהרא</p>	<p>מה היתה דעתו של יעקב להעבירם בנחל בלילה, אלא ראה את המקטרג הולך בין המחנה שלו, אמר יעקב אעבר לצד האחר של הנהר, אולי לא ימצא ערבוביה. מה ראה, ראה שלהבת של אש לווהטת הולכת וטסה בין מחנותיו. אמר יעקב, מוטב לנסוע מכאן והנהר מפסיק בינינו ולא תמצא ערבוביה, מיד ויקחם</p>

¹⁸⁸² אסור (דפ"ו).

¹⁸⁸³ אפשר דא"אשת איש" קאי שנאמר בו מעוות, שמעוות את עצמו ופגם נפשו, ופגם צורתו העליונה לא יוכל לתקון. ומה גם אם הוליד בן פרץ בה כדפי', דאהדר למי שבא על פנויה, שגם תשובתו קשה, שגורם ממנה זווג פגימת הברית במקצת, ואם הוליד יבא אחר כך לשפיכות דמים, והבן בעצמו פגום במקצת, ועוד שאפשר להנשא לאחיו מאביו או לאחותו מאביו (אור יקר).

¹⁸⁸⁴ בספירות בדיוקנא אם הוליד שמחתים מה שאינו, צורת צלם אלה"ם במי שאינו, ואם לא הוליד פגים תיקונא כדפי', דהיינו סוד ז' ברכות, תיקון הת"ת והמלכות (אור יקר).

¹⁸⁸⁵ גופו בו רשום העבירה, ומצחו מצח אשה זונה, ברשימין דעבירה (אור יקר).

¹⁸⁸⁶ מב' צדדים מצד מעלה מהספירות ומצד מטה מגופו, וזה הכלל אין צד התר להכנס אות ברית ולהוציא זרע, אם לא באשתו בחופה וקידושין וז' ברכות ואל היותר פגם (אור יקר).

¹⁸⁸⁷ וראיה מיעקב, שאפילו בשעה הראויה שיניחנו הקב"ה לכוונו וחילו, לא הניחו אלא עזרו, וכדמסיק לקמיה "דאתגבר חיליה דיעקב" מפני אחיזתו בקב"ה (אור יקר).

¹⁸⁸⁸ מאי לעולם, אלא לרבות אפילו בשעה הראויה להתמוטט לא יתן (אור יקר).

¹⁸⁸⁹ כלומר, ואם תאמר אי לא שביק היאך ותקע כף ירך יעקב (מ"מ).

¹⁸⁹⁰ עי' מדרש הנעלם וישלח קע ע"ב ואולי הנוסחא גבר וע"ש או אולי מטעם גבייה (הערת הזהר). כלומר, אל שלו נטל, והיינו עוון ב' אחיות, ובא בעל חוב וגבה את חובו (אור יקר). פי' שיעקב נשא ב' אחיות והיה קצת פגם, ח"ו בירך שלו, ולכך ס"מ לא היה לו קצת כח אלא בירך יעקב (מ"מ).

¹⁸⁹¹ שמא המקום גורם ויפסיק הנחל התחום (אור יקר).

¹⁸⁹² באותה הלילה היה רואה יעקב אבינו ע"ה, כעין שלהבת אש לוהט שהיה משוטט בתוך המחנות שלו, והרי ראה והבין מה שעומד לפניו מחמת עכשוב אחיו עשו איש חמסים, ולכן עשה כל מה שעשה בהמנחה וההכנעה לפניו כדי להיות סימן לבנים איך להתנהג בכל משך ימי הגלות (דע"ה ח"ב קלו ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פסיק בנוון¹⁸⁹³ ולא ישתכח¹⁸⁹⁴ ערבוביא מיד ויקחם ויעבירם את הנחל ויותר יעקב לבדו (שם כד) מכאן אוליפנא מאן דאשתכח בלחודוי בביתא בליליא או ביממא בביתא מיחדא¹⁸⁹⁵ כל שכן בליליא מאי מיחדא מיחדא משאר ביתין או מאן דאזיל בלחודוי בליליא¹⁸⁹⁶ יכיל לאתזקא:</p>	<p>ויעברם את הנחל. "ויותר יעקב לבדו", מכאן למדנו מי שנמצא לבדו בבית בלילה או ביום בבית מיוחד כל שכן בלילה, מה זה מיוחד, מיוחד משאר הבתים, או מי שהולך לבדו בלילה, יכול להנזק.</p>
<p>תא חזי ויותר יעקב לבדו כדין ויאבק איש עמו וגו' תנינן מסטרא דדינא קא אתי¹⁸⁹⁷ ושולטניה בסטר ליליא¹⁸⁹⁸ מאי בסטר ליליא לאעלא גלותא [נ"א בגלותא] כיון דסליק נהורא תשש חיליה ואתגבר עליה חיליה דיעקב ונ"א הוא דהא מסטרא דליליא קא אתי ובזמנא דהוה ליליא לא הוה יכיל ביה יעקב¹⁸⁹⁹ כד סליק נהורא¹⁹⁰⁰ אתקף¹⁹⁰¹ חילא דיעקב ואחיד ביה ואתגבר עליה:</p>	<p>בא וראה, ויותר יעקב לבדו, אז ויאבק איש עמו וגו'. שנינו הוא בא מצד הדין ושלטונו בצד של הלילה, מה זה בצד הלילה, להיכנס גלות (לגלות). כיון שעלה האור, תשש כחו ומתגבר עליו הכח של יעקב (הוא), שהרי מצד הלילה הוא בא. ובזמן שהיה לילה, לא היה יכול לו יעקב, כשעלה האור התחזק הכח של יעקב ואוחז בו והתגבר עליו.</p>
<p>חמא ליה יעקב דהא שליחא הוא אמר ליה שבוק לי דלא יכילנא לך¹⁹⁰² מאי טעמא לא יכיל ליה¹⁹⁰³ בגין דהוה סליק נהורא ואתבר חילא דידיה דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים מאי ויריעו דאתברו כל אינון דאתיין מסטרא דדינא כדין א[ת]תקף יעקב ואחיד ביה אמר ליה שלחני כי עלה השחר (שם כו) מטא זמנא לשבתא שבתא דקודשא בריך הוא ולאתכנשא (שם) ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני אם תברכני מבעי ליה מאי אם ברכתני:</p>	<p>ראה אותו יעקב שהנה הוא שליח, אמר לו תעזוב אותי שאיני יכול לך, למה לא יכל לו, משום שהיה עולה האור ונשבר הכח שלו, שכתוב "ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים". מה זה ויריעו, שנשברו כל אותם שבאים מצד הדין, אז התחזק יעקב ואחז בו. אמר לו "שלחני כי עלה השחר", הגיע הזמן לשבח את שבתו של הקדוש ברוך הוא ולהתכנס. "ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני", היה צריך להיות אם תברכני, מה זה אם ברכתני.</p>
<p>אלא אמר ליה יעקב ודאי אבא בריך לי אינון ברכאן דבעא לברכא לעשו ומסתפינא מינד על אינון ברכאן אי אודית עליהו [או] אי לאו או</p>	<p>אלא אמר לו יעקב, ודאי שאבא בריך אותי אותן הברכות שרצה לברך את עשו, ואני פוחד ממך על אותן הברכות, אם תודה לי עליהן (או)</p>

¹⁸⁹³ כי השדים אינם עוברים הנהרות (רח"ו).

¹⁸⁹⁴ ירצה ממה שאתגורר ואתקוטט עמו וימצא אי זו ערבוביא יותר טוב, להסתלק מן הקטטה (אור יקר).

¹⁸⁹⁵ חוץ מן הישוב, אבל באורחא לא, דלא שכיחי מזיקין (אור יקר).

¹⁸⁹⁶ אפילו בישוב (אור יקר). משום דשכיחי מזיקין בליליא אפילו בשדה או בדרכים, ומביא ראיה לא' מהם מיעקב וכל שכן האחרות (אור יקר).

¹⁸⁹⁷ מאותם הכחות שהם תחת ממשלת גבריאל שר הגבורה, והם ע' שרים, ועל ע' אומות, והם חזקים מצד הגבורה (אור יקר).

¹⁸⁹⁸ דהיינו בחושך או חשך ממש או חשך הגלות שהכל נקרא לילה, וכל עוד שישראל בגלות מתחזק שרו של עשו ובאור הבוקר שהוא חסד הוא בגאולה שהכל ענין א' שולט הימין מיכאל שר החסד וכל קדושו (אור יקר).

¹⁸⁹⁹ השר בעצמו עם יעקב וגם יעקב לא נתחזק מהשר אלא היו שניהם שוים עם היות שליטת כח השר (אור יקר).

¹⁹⁰⁰ אז נתחזק יותר ממנו נמצא יעקב חזק מהשר שהשר בזמן שליטתו לא יכול עם יעקב ויעקב נתגבר עליו בזמן בא השחר שליטת יעקב (אור יקר).

¹⁹⁰¹ אתתקף (דפ"ו).

¹⁹⁰² שתגבר ממני (אור יקר).

¹⁹⁰³ הוקשה לו למה בזמן כחו, דהיינו בלילה לא יכול לעם יעקב, והיה יכול יעקב לעמוד כנגדו, וכעלות השחר לא עמד המלאך ורפו ידיו, היה ראוי שכמו שיעקב לא רפו ידיו בזמן שליטת המלאך, ועמד חילו בו ולא נצח ולא נתנצח, כן המלאך לא יתנצח לפני יעקב, לזה אמר שהכל תלוי בשורש, ושורש יעקב מדת רחמים ושורש המלאך מדת הדין, לזה יעקב אינו שולט וגם אינו נכנע אלא שוין, אמנם בעלות השחר מדת רחמים גוברת ומבטלת הדין (אור יקר).

<p>תשתכח עלי מקטרגא בניניהון מיד אמר ליה (שם כח) ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך מאי קאמר ליה אלא הכי קאמר ליה לאו בחכימו ולאו בעוקבא (דילך) רווחת לאינון ברכאן לא יאמר עוד שמך יעקב דהא לאו בעוקבא הוה כי אם ישראל ישראל ודאי אודי עלך ומניה נפקו ברכאן בגין דאנת אחיד ביה ועל דא אנא וכל שאר אכלוסין אודינא עליהו:</p>	<p>אם לאו, או שימצא עלי מקטרג בגללם. מיד אמר לו, "ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך", מה אמר לו, אלא כך אמר לו, לא בהתחכמות ולא במרמה (שלך) הרווחת את אותן הברכות. לא יאמר עוד שמך יעקב, שהרי לא בעקבות זה היה, כי אם ישראל, ודאי ישראל הודה עליך, וממנו יצאו הברכות, משום שאתה אחוז בו, ועל זה אני וכל שאר האוכלוסין הודינו עליהן.</p>
<p>כי שרית עם אלהי"ם ועם אנשים ותוכל (שם כח) עם אלהי"ם כל אינון דאתיין מסטרא דדינא קשיא ועם אנשים דא עשו ואכלוסין דיליה ותוכל יכילת להון ואינון לא יכלין לך ולא שביק ליה יעקב עד דאודי ליה על אינון ברכאן דהא הוא דכתיב (שם כט) ויברך אותו שם (ו)תא חזי בשעתא דסליק נהורא אתכפיין כל אינון מארי דדינין ולא משתכחי וכנסת ישראל משתעי ביה בקודשא בריך הוא¹⁹⁰⁴ וההיא שעתא עידן דרעוא הוא ולכלא (דכלא) ואושיט לה מלכא ולכל אינון דמשתכחי עמה שרביטא דחוטא דחסד לאשתכחא בשלימו ובמלכא (דמלכא) קדישא והא אתמר:</p>	<p>"כי שרית עם אלהים ואם אנשים ותוכל", עם אלהים כל אותם שבאים מצד הדין הקשה, ועם אנשים זה עשו והאוכלוסים שלו. ותוכל, יכולת להם, והם לא יכלו לך. ולא עזב אותו יעקב עד שהודה לו על אותן הברכות, זה שנאמר "ויברך אתו שם". בא וראה, בשעה שעלה האור נכנעים כל אותם בעלי הדינים ואינם נמצאים, וכנסת ישראל מספרת עם הקדוש ברוך הוא, ואותה השעה היא עת רצון לכל, ומושיט לה המלך ולכל אותם שנמצאים עמה שרביט של חוט של חסד להמצא בשלמות עם המלך הקדוש, והנה נתבאר.</p>
<p>[דתא] (ותא)¹⁹⁰⁵ חזי בשעתא דקודשא בריך הוא אשתכח בה בכנסת ישראל באינון זמנין דאשתכח עמה והיא מתערת רעותא לגביה בקדמיתא¹⁹⁰⁶ ומשכאת ליה לגבה בסניאות חבתא [ותיאובתא]¹⁹⁰⁷ כדין אתמליא מסטרא דימינא¹⁹⁰⁸ וכמה אכלוסין משתכחי בסטרא דימינא בכלהו עלמין וכד קודשא בריך הוא אתער הביבותא¹⁹⁰⁹ ורעותא בקדמיתא והיא</p>	<p>בא וראה בשעה שהקדוש ברוך הוא נמצא עם כנסת ישראל, באותם הזמנים שנמצא עמה, והיא מעוררת רצון אליו בראשונה, ומושכת אותו אליה ברוב חיבה ותשוקה, אז מתמלאת מצד הימין. וכמה אוכלוסים נמצאים בצד הימין בכל העולמות, וכשהקדוש ברוך הוא מעיר חביבות ורצון בראשונה, והיא</p>
<p>מ/ה/ב</p>	

¹⁹⁰⁴ הוא זווג יעקב ולאה כמ"ש לעיל (מ"מ).

¹⁹⁰⁵ תא (דפ"ק).

¹⁹⁰⁶ פי' כמ"ש בריש הפרשה שכשמעשה התחתונים הגונים המלכות מתקשטת בקישוטים נאים והזכר מתעורר מאליו אל הזווג והמ"ד גוברים ולכך וילדה זכה (מ"מ). עי' פרשת ויחי רמה ע"א ושם ע"ב וכן שם רלה ע"א (לש"ו).

¹⁹⁰⁷ והוא ע"י העלאת מ"ן דמעשים טובים של צדיקים או ע"י נשמות הצדיקים עצמן כשעולים למעלה בעת פטירתם וכמ"ש בזוה"ק ויחי (רלה ע"א) (כללים ח"ב כב ע"ד).

¹⁹⁰⁸ הוא סוד אשה מזרעת תחילה יולדת זכר, כי נשמות הצדיקים הם מסטרא דדכורא (כללים ח"ב כב ע"ד)

¹⁹⁰⁹ פי' בסוד קרב צדק מאלו כשאין מעשה התחתונים הגונים אלא הז"א מתעורר לזווג בלי העלאת מ"ן תחלה אזי הדינים מתגברים ולכך ואם נקבה תלד (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתערת לבת¹⁹¹⁰ ולא בזמנא דאיהו אתער¹⁹¹¹ כדין כלא בסטרא דנוקבא אשתכח¹⁹¹² ושמאלא אתער וכמה אכלוסין קיימי ומתערי בסטרא דשמאלא בכלהו עלמין:</p>	<p>מעירה אחר כך, ולא בזמן שהוא מעיר, אז הכל נמצא בצד הנקבה, והשמאל מתעורר וכמה אוכלוסים עומדים ומתעוררים בצד השמאל בכל העולמות.</p>
<p>כהאי גוונא כתיב ונ"א הדא הוא דכתיבו אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' (ויקרא יב ב) מאי טעמא תנינן עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה אשתכח ודא כדוגמא דדא¹⁹¹³ ועל דא קודשא בריך הוא גזר דכר או נוקבא] (ברא דכר ונוקבא) לאשתכחא רעותא בעלמא ובכלא בעי בר נש לאתדבקא רעותא לעילא לגבי קודשא בריך הוא לאשתכחא רעוון בעלמא זכאה חולקהון דצדיקייא דאינון ידעין לאדבקא רעותהון לגבי מלכא קדישא עליהו כתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום:</p>	<p>כדוגמא זה כתוב (זה שנאמר) "אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'", למה, שנינו העולם התחתון נמצא כדוגמת העולם העליון, וזה כדוגמא של זה, ועל זה הקדוש ברוך הוא גזר זכר או נקבה שימצא רצון בעולם, ובכל צריך אדם להדביק רצון למעלה אל הקדוש ברוך הוא, שימצאו רצונות בעולם. אשרי חלקם של הצדיקים שהם יודעים להדביק את רצונם אל המלך הקדוש, עליהם כתוב "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".</p>
<p>אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו' (ויקרא יג ב) רבי יהודה פתח ואמר (שיר א ו) אל תראוני שאני שחרחרת ששופתני השמש האי קרא אתמר אבל בשעתא דסיהרא אתכסיא בגלותא היא אמרה אל תראוני לאו דאיהי פקידת דלא למחמי לה אלא בגין דאיהי חמת תיאובתא דישראל לגבה למחמי נהורא היא אמרת אל תראוני לא תיכלון למחמי לי אל תראוני ודאי מאי טעמא בגין שאני שחרחרת בגין דאנא בקדרותא:</p>	<p>"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו'", רבי יהודה פתח ואמר "אל תראוני שאני שחרחרת ששופתני השמש". הפסוק הזה נתבאר, אבל בשעה שהלבנה מתכסית בגלות, היא אומרת אל תראני, לא שהיא מצווה שלא לראות אותה, אלא משום שהיא רואה את תשוקתם של ישראל אליה לראות את אורה, היא אומרת אל תראני, לא תוכלו לראות אותי, אל תראוני ודאי. למה, משום שאני שחרחרת, משום שאני בחושך.</p>
<p>מאי שחרחרת שחורה מבעי ליה אלא תרין קדרותי חד ששופתני השמש דאסתלק מני שמשא¹⁹¹⁴ לאנהרא לי ולאסתכלא בי וחד דבני אמי נחרו בי¹⁹¹⁵ (שם) ששופתני שופתני מבעי ליה אלא רמוז הוא דקא רמזי בשש דכד נהרא שמשא בשש נהורין נהיר וכד אסתלק כל אינון שית נהורין אסתלקו בני אמי (נחרו בי) אלין אינון דאתיין</p>	<p>מה זה שחרחרת, היה צריך להיות שחורה, אלא שתי חשכים, אחת ששופתני השמש, שהסתלק ממני השמש להאיר לי ולהסתכל בי, ואחת ש"בני אמי נחרו בי". ששופתני, היה צריך להיות ששופתני, אלא רמז הוא רומז בשש, שכאשר מאיר השמש בששה אורות הוא מאיר, וכשמסתלק כל אותם ששת האורות מסתלקים.</p>

¹⁹¹⁰ והוא כשאין מעשים טובים לתתא להעלות מ"ן (כללים ח"ב כב ע"ד).
¹⁹¹¹ זה סוד גדול ולזה רמזו רז"ל אשה מזרעת וכו' (רח"ו). והכוונה כמ"ש, דהיינו כשאין מעשה התחתונים הגונים, ומ"ש "ולאו בזמנא דאיהו אתער", ר"ל כמ"ש בפ' ויחי, דדכורא רדיף בתר נוק', ולכך כשמתעורר לרדוף אחריה, והיא יש בה קשוטים נאים בסוד מ"ן, אזי וילדה זכר. וכשמתעורר לדרוף אחריה, והיא אין בה מ"ן, עד שצריך הז"א לקרב צדק מאליו לזווג, אזי ואם נקבה תלד (מ"מ).
¹⁹¹² כאשר שהיא צריכה לילד, הוא סאון ורעש גדול מחמת הקטרוג והדינין, ע"י שהוא שלא ע"י זכות ומעשים טובים כלל, וע"ד שהיה בסוד קריעת ים סוף, ולכן נעשה אז הלידה בדינים רבים (דע"ה ח"ב קד ע"ג).
¹⁹¹³ ור"ל כמו שהוא הענין למעלה שהוא ע"פ סוד הנז', כן הוא הענין ג"כ למטה בעוה"ז, כי כל הנהגת דעוה"ז הוא נתייסד הן בכלל והן בפרט, וכמו שהוא בכלל כן הוא ג"כ בפרט. וכל הנעשה בכל א' בפרט הוא ג"כ ע"פ שנעשה כ"ז בשורש נשמתו אשר למעלה למעלה, והוא ע"פ כבשי דרחמנא אשר נעלם ההנהגה הזה מכל בריה (כללים ח"ב כב ע"ד).
¹⁹¹⁴ פי' שהז"א, הנק' שמש, אינו מאיר למלכות (מ"מ).
¹⁹¹⁵ פי', הם מוחין דקטנות שהם ג' אלה"ם, וכל אלה"ם פשוט ומלא ומילוי המילוי הם ב"ן כמ"ש הרב בליקוטים על פסוק בני האלהים, וכשיש מוחין דקטנות, אזי המלכות מלאה דינים (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מסטרא דדינא קשיא נחרו בי כמה דאת אמר (תהלים סט ד) נחר גרוני¹⁹¹⁶:</p>	<p>בני אמי, אלו הם שבאים מצד הדין הקשה. נחרו בי, כמו שנאמר "נחר גרוני".</p>
<p>הדא הוא דכתיב (איכה ה ה) על צוארנו¹⁹¹⁷ נרדפנו דכד הו עיילין ישראל בגלותא הו אזלי ידייהו מהדקן לאחורא וריחיין על צואריהון¹⁹¹⁸ ולא יכילו לאפתחא פומא שמוני נוטרה את הכרמים (שיה"ש א ו) למהך בגלותא לנטרא לשאר עמין בגיניהון דישראל כרמי שלי לא נטרתי דהא לא יכילנא לנטרא להון וכד בקדמיתא בקדמיתא נטירנא כרמי שלי¹⁹¹⁹ ומניה אתנטרו שאר כרמין השתא נטירנא שאר כרמין בגין כרמי שלי דלהו נטיר בנייהו:</p>	<p>זה שנאמר "על צוארנו נרדפנו", שכאשר היו ישראל נכנסים לגלות, היו הולכים ידיהם מהדקות לאחור ורחיים על צוארם, ולא יכלו לפתוח את הפה. "שמוני נוטרה את הכרמים" ללכת לגלות, לשמור את שאר העמים בשביל ישראל, כרמי שלי לא נטרתי, שהרי לא יכולתי לשמור אותם כבראשונה, בראשונה שמרתי את כרמי שלי, וממנו נשמרו שאר הכרמים. עכשיו אני שומרת את שאר הכרמים בשביל כרמי שלי, שיהיה שמור ביניהם.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי הו אזלי בארעה כד מטו חד בי חקל חמו חד דפטירא דקיטפא¹⁹²⁰ בין ארעה לסטר ימינא אמר רבי יוסי עטיפא דקוטרא בעיינין שכיח¹⁹²¹ לית לן רשו למחמי בחדוותא מיומא דאתחריב בי מקדשא פתח ואמר (תהלים כד א) ליהו"ה הארץ ומלואה תבל ויושבי בה כיון דאמר ליהו"ה הארץ ומלואה אמאי תבל ויושבי בה וכי תבל לאו מן ארעה הוא:</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, כשהגיעו לשדה אחת ראו עץ אפרסמון אחד בצד ימין הדרך. אמר רבי יוסי, עטיפה של עשן מצויה בעיניים, אין לנו רשות לראות בשמחה מיום שחרב בית המקדש. פתח ואמר "לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה", כיון שאמר לה' הארץ ומלואה למה תבל ויושבי בה, וכי תבל איננה מן הארץ.</p>
<p>אלא הכי קאמר ליהו"ה הארץ ומלואה דא ארעה קדישא¹⁹²² דאקרי ארץ החיים תבל ויושבי בה דא שאר וארעא¹⁹²³ כמה דאת אמר (ארעא וכלא כמה דאמרינן) (שם ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק דתבל בצדק תלייא¹⁹²⁴ וכלא חד מלה רבי חייא אמר ליהו"ה הארץ ומלואה הארץ תינת ומלואה מאי היא¹⁹²⁵ אלא אלן נשמתין דצדיקיא תבל ויושבי בה תבל דא ארעה דלתתא ויושבי בה</p>	<p>אלא כך אמר, לה' הארץ ומלואה, זו הארץ הקדושה שנקראת ארץ החיים, תבל ויושבי בה אלו שאר הארצות, כמו שנאמר "והוא ישפוט תבל בצדק", שתבל תלויה בצדק, והכל דבר אחד. רבי חייא אמר לה' הארץ ומלואה, הארץ מובן, מה זה ומלואה. אלא אלו נשמות הצדיקים, תבל ויושבי בה, תבל זו הארץ שלמטה, ויושבי בה אלו הם בני האדם. אמר</p>

¹⁹¹⁶ נחר גימ' ג' אלהים (רח"ו).

¹⁹¹⁷ פי' בשביל המוחין דקטנות שהם בצואר, ועל ידם נתגברו הדינים לכך נרדפנו (מ"מ).

¹⁹¹⁸ אחר שפי' זההר סוד הפסוק חזר לפשט (מ"מ).

¹⁹¹⁹ בזמן שבית המקדש היה קיים הנה היה יניקת הקליפה שבכל עולם מהקדושה שכנגדה רק ע"י המלאך גבריאל, אבל מאחר החורבן ולהלאה, הנה מתלבש קב"ה ושכינתיה השורה בכל עולם, והוא הזו"ן שבכל עולם, הנה מתלבשים הם בהי' ספי' דקליפה שבכל עולם, ע"ד שישראל הם בגלות בין או"ה, וכמ"ש (ישעיה סג ט) בכל צרתם לו צר, והוא בגין לנטרא לישראל שלא ישלוט הקליפה על ישראל כ"כ הרבה, ועומד הקליפה שבכל עולם תחת רשות קב"ה ושכינתיה השורה בכל עולם, כדי לקיים (תהלים מז ח) כי מלך כל הארץ אלהים ומלכותו בכל משלה. והנה מקבל אז הקליפה דכל עולם את יניקתו לא ע"י מלאך אלא ע"י קב"ה ושכינתיה השורה באותו העולם ומתלבשים בו כנז'. ועל זה מקונן השכינה הקדושה ואומרת (שיה"ש א ו) שמוני נוטרה את הכרמים [ועי' עוד לקמן רט ע"ב] [דע"ה ח"א עח ע"ב]

¹⁹²⁰ אילן של קטף יפה משמח הלב (רח"ו).

¹⁹²¹ פי' כסוי וקשר וענן (נ"א ועשן) לעינים, והכונה לעינים העליונים (רמ"ז).

¹⁹²² ארץ ישראל שבעולם הזה (מ"מ).

¹⁹²³ חו"ל כפשטה (מ"מ).

¹⁹²⁴ פי' שחור"ל יש בה דיני המלכות שנק' צדק, אבל בארץ ישראל יש בה הארת המוחין הנק' חיים, ועל כן נקרא ארץ החיים (מ"מ).

¹⁹²⁵ פי' ר' חייא קפריך לר' יוסי, לדברין שהארץ היא א"י, א"כ מאי "ומלואה", "ויושב בה" מבעי ליה כסיפא דקרא. אלא ודאי הארץ דקרא הוא מלכות, ומלואה הם נשמות הצדיקים הממלאים אותה בסוד מ"ן, ותבל הם ב"ע עם הארץ הלזו וכדמפרש (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יוסי, אם כך במה בארנו, "כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה".</p>	<p>אלין אינון בני נשא אמר רבי יוסי אי הכי¹⁹²⁶ במאי אוקימנא (תהלים כד ב) כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה:</p>
<p>אמר לו ודאי כך זה, שאותה ארץ החיים על ימים יסדה, ועל נהרות יכוננה, שכולם יוצאים מאותו הנהר העליון שנמשך ויוצא מעדן, ובהם מתקנת להתעטר עם המלך הקדוש, ולזון את העולמות. (ולכן) "מי יעלה בהר ה' וגו', נקי כפים ובר לבב, אשר לא נשא נפשי וגו'", כתוב נפשו, מה זה נפשי ונפשו, אלא הכל דבר אחד כמו שנאמר "נשבע יהוה בנפשו", כאשר "בלבבי ובנפשי יעשה". ודוד המלך נאחז באותו לב ובאותה נפש, ועל כן לא נשא לשוא נפשו.</p>	<p>אמר ליה ודאי הכי הוא דהיינו¹⁹²⁷ [נ"א דהוא] ארץ החיים על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה¹⁹²⁸ דכלהו נפקי מההוא נהר עלאה¹⁹²⁹ דנגיד ונפיק מעדן ובהו אתתקנא¹⁹³⁰ לאתעטרא במלכא קדישא¹⁹³¹ ולמיון עלמין (ובגין כך) (תהלים כד ג- ד) מי יעלה בהר יהוה וגו' נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא [נפשי] (נפשו) וגו' נפשו כתיב מהו נפשי ונפשו אלא כלא חד מלה כמה דאת אמר (עמוס ו ט) נשבע יהוה בנפשו (ש"א ב לה) וכאשר בלבבי ובנפשי (אשר כלבבי וכנפשי) יעשה ודוד מלכא אתאחיד בההוא לב ובההוא נפש ועל דא לא נשא לשוא נפשו:</p>
<p>בעודם הולכים פגשו באיש אחד, ופניו מלאות במכות, והיה קם מתחת אילן אחד, הסתכלו בו וראו</p>	<p>עד דהוו אזלי אערעו בחד בר נש ואנפוי מליין מכתשין והוה קם מתחות אילנא חד אסתכלו ביה וחמו</p>
<p>מו/א</p>	
<p>פניו אדומות באותן המכות. אמר רבי חייא מי אתה, אמר לו אני יהודי. אמר רבי יוסי חוטא הוא, שאם לא כך לא נרשמו פניו באלו החלאים הרעים, ואלו לא נקראים יסורים של אהבה. אמר רבי חייא, כך הוא ודאי, שיסורים של אהבה מכוסים הם מבני אדם.</p>	<p>אנפוי סומקין באינון מכתשין אמר רבי חייא מאן את אמר ליה יודאי אנא אמר רבי יוסי חטאה הוא דאי לאו הכי לא אתרשימו אנפוי באלין מרעין בישיין ואלין לא אקרונ יסורין דאהבה אמר רבי חייא הכי הוא ודאי דיסורין דאהבה מתחפיין אינון מבני נשא:</p>
<p>בא וראה, שכתוב "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת", הנה שלשה מינים כאן, וכולם נקראים נגע צרעת. זה שנאמר והיה בעור בשרו לנגע צרעת, מה זה נגע צרעת, הסגרה, הסגרה בכל. וכתוב "והובא אל אהרן אל אהרן הכהן וגו'", אבל אותם שיראו לחוץ, כתוב "וראהו הכהן וטימא אותו", שהרי ודאי אותם שיראו בחוץ בבני אדם הם באים מצד הטומאה, ואינם יסורים של אהבה.</p>	<p>תא חזי [ד]כתיב (ויקרא יג ב) אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת הא תלת זי(ני)נין הכא (וב)כלהו אקרונ נגע צרעת הדא הוא דכתיב (שם) והיה בעור בשרו לנגע צרעת מאי נגע צרעת סגירו סגירו בכלא וכתיב (שם) והובא אל אהרן הכהן וגו' אבל אינון דיתחזון לבר כתיב (שם ג) וראה[ו] הכהן וטימא אותו דהא ודאי אינון דיתחזון לבר בבני נשא מסטרא דמסאבא קא אתיין ולאן יסורין דאהבה נינהו:</p>

¹⁹²⁶ פי' אי אמרת בשלמא "הארץ" הוא ארץ ישראל, אתי שפיר קרא ד"כי הוא על ימים יסדה", אבל לדברך שהיא המלכות האי על ימים, תירץ לו ר"ח דגם המלכות על ימים יסדה (מ"מ).

¹⁹²⁷ דההיא (דפ"ק).

¹⁹²⁸ ימים ז' היכלות דדכורא, נהרות ז' היכלות נוק' (רח"ו). ור"ל ז' היכלות דכורא דבריאה, וז' היכלות נוק' דבריאה (מ"מ).

¹⁹²⁹ יסוד דז"א (מ"מ).

¹⁹³⁰ פי' שעל ידם מתקנת המלכות כדי להזדווג עם בעלה (מ"מ).

¹⁹³¹ אבל אין לפרש שר' יוסי דאמר ארעא קדישא היא מלכות, ותבל הם ב"ע, ור' חייא לא בא לחלוק אלא לפרש מלת ומלואה, דא"כ מאי "אי הכי" דקא"ל, הרי כולהו בשיטה חדא קיימא. אלא ודאי כמ"ש, עכ"ל מוריננו זצוק"ל. ונלע"ד ד"ל כפי' שני, והאי "אי הכי" אין בה אי אמרת בשלמא, ור"ל, כיון דפי' הפ' כך הוא, צריך לדעת מהו "על ימים", אלא כולה חד מלה. פירוש כפי המסורת, נפשות כתיב, היינו המלכות הנק' נפש ו', וכפי המקרא דקרינן נפשי דוד, אמר אל המלכות דקרי לה נפשי (מ"מ).

<p>אמר רבי יוסי מנין לנו, אמר רבי חייא (משלי כז ה) טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת אי ההיא תוכחת מאהבה ונ"א אינהו תוכחת מאהבה כד איהו מסותרת מבני נשא כגוונא דא מאן דאוכח לחבריה ברחימותא בעי לאסתרא מלוי מבני נשא דלא יכסוף מנייהו חבריה ואי מלוי אינון באתגלייא קמי בני נשא לאו אינון ברחימותא (מלוי אינון באתגלייא דיכסוף קמי בני נשא) כך קודשא בריך הוא כד אוכח לבר נש [בכלא] (לכלא) אוכח ברחימותא בקדמיתא מחי ליה בנרמיה דלנו אי הדר ביה מוטב ואי לאו מחי ליה תחות תותביה ואלין ובעורו אקרונ יסורין דאהבה אי הדר ביה מוטב ואי לאו מחי ליה באתגלייא באנפוי קמי כלא כגין דיסתכלון ביה וינדעון דהא חטאה איהו ולא רחימא דמאריה הוא:</p>	<p>אמר רבי יוסי מנין לנו, אמר רבי חייא שכתוב "טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת", איזוהי תוכחת מאהבה (זוהי תוכחת מאהבה כאשר היא) מסותרת מבני אדם. כדוגמא זה, מי שמוכיח את חבריו באהבה צריך להסתיר דבריו מבני אדם, שלא יתבייש מהם חבריו. ואם דבריו הם בגלוי לפני בני אדם אינם באהבה. כך הקדוש ברוך הוא, כשמוכיח את האדם בכל הוא מוכיח באהבה, בראשונה מכה אותו בגופו בפנים, אם חוזר בו מוטב, ואם לא מכה אותו תחת לבושו, ואלו (בעורו) נקראים יסורים של אהבה. אם חזר בו מוטב, ואם לא מכה אותו בגלוי בפניו לפני כולם, כדי שיסתכלו בו וידעו שהנה הוא חוטא והוא לא אהוב של רבונו.</p>
<p>אמר לון ההוא בר נש בקיטרא דעיטא חד אתיתון גבאי ודאי לאו אתון אלא מאינון דדיריהון בבי רבי שמעון בר יוחאי דלא דחלין מכלא אי בניי¹⁹³² דאתיין אבתראי יקטרגו בכו איך מלייכו באתגלייא אמרו ליה אורייתא הכי הוא דכתיב (שם א כא) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר ומה אי במלי דאורייתא אנן דחלי [מ]קמך הא נשתכח בכסופא קמי קודשא בריך הוא ולא עוד אלא דאורייתא בעי צחותא:</p>	<p>אמר להם אותו האיש בקשר של עצה אחת באתם אלי, ודאי אינכם אלא מאותם שדירום בבית רשב"י, שלא פוחדים מהכל. אם בני שבאים אחרי יתגרו בכם, איך דבריתם בגלוי. אמר לו התורה כך היא, שכתוב "בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר". ומה אם בדברי תורה אנו פוחדים מפניך, הרי נמצא בבושה לפני הקדוש ברוך הוא. ולא עוד אלא שהתורה צריכה צחות.</p>
<p>פתח ההוא גברא ואמר (מיכה ז יח) מי אל כמוך נושא עון וגו' (מ)ארים ידוי ובכה¹⁹³³ אדהכי מטון בנוי אמר בריה זעירא סייעתא דשמיא הכא פתח ואמר (קהלת ז טו) את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אויב בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו האי קרא אוליפנא בי רבי דוסתאי סבא דהוה אמר משמיה דרבי ייסא סבא את הכל ראיתי בימי הבלי וכי שלמה מלכא דהוה חכים על כלא איך אמר הכי דאיהו חמא כלא בזמנא דאיהו¹⁹³⁴ אוזיל בחשוכי עלמא דהא כל מאן דאשתדל בחשוכי עלמא לא חמי מדי¹⁹³⁵ ולא ידע מדי¹⁹³⁶:</p>	<p>פתח אותו האיש ואמר, "מי אל כמוך נושא עון וגו'", הרים ידיו ובכה בינתיים הגיעו בניו. אמר בנו הקטן, יש כאן סיוע שמימי, פתח ואמר "את הכל ראיתי בימי הבלי", יש צדיק אויב בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו. הפסוק הזה למדנו בבית רבי דוסתאי סבא, שהיה אומר משמו של רבי ייסא סבא, את הכל ראיתי בימי הבלי, וכי שלמה המלך שהיה חכם על הכל, איך אמר שהוא ראה הכל בזמן שהוא הולך בחשכים של העולם, שהרי כל מי שעוסק בחשכים של העולם לא רואה דבר ולא יודע דבר.</p>

¹⁹³² בני (דפ"ו).

¹⁹³³ ובכי (דפ"ו).

¹⁹³⁴ היינו בזמן שהיה הדיוט, שזהו פשט ימי הבלי, ואז בודאי חשך אור שכלו, ואיך אמר שראה את הכל, בין יהיה פי' ראיתי בעין או לשון התבוננות (רמ"ז).

¹⁹³⁵ כי אין לו נחת רוח להסתכל בשום דבר (רמ"ז). מידי (דפ"ו).

¹⁹³⁶ אם יובן ראיתי מלשון התבוננות (רמ"ז). מידי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אלא הכי אתמר¹⁹³⁷ ביומוי דשלמה מלכא קיימא [סי]הרא באשלמותא ואתחכם¹⁹³⁸ שלמה על כל בני עלמא וכדין חמא כלא וידע כלא ומאי חמא¹⁹³⁹ חמא כ"ל דלא אעדי מן סיהרא והוה נהיר לה שמשא¹⁹⁴⁰ (ס"א ליה כשמשא) הדא הוא דכתיב (קהלת ז טו) את הכל ראיתי בימי הבל¹⁹⁴¹ מאן הבל¹⁹⁴² דא סיהרא¹⁹⁴³ דאתכלילת מן כלא מן מייא ואשא ורוחא¹⁹⁴⁴ כחדא כהבל דנפיק מן פומא דכליל מכלא והוא חמא כ"ל¹⁹⁴⁵ בהוא הבל דיליה דאחיד ביה¹⁹⁴⁶ יש צדיק אובד בצדק¹⁹⁴⁷:</p>	<p>אלא כך נתבאר בימי שלמה המלך, עמדה/התקיימה הלבנה בשלמותה, ושלמה התחכם על כל בני העולם, ואז ראה הכל וידע הכל. ומה ראה, ראה כ"ל, שלא זו מן הלבנה, והיה מאיר לה השמש (לה כשמש), זה שנאמר "את הכל ראיתי בימי הבל", מה זה הבל, זו הלבנה שנכללת מן הכל, ממים ואש ורוח יחד, כהבל שיוצא מן הפה, שכלול מן הכל. והוא ראה כל באותו ההבל שלו, שראה בו יש צדיק אובד בצדק.</p>
<p>תא חזי בזמנא [דאסגניאו זכאין] (דסגניא זכאין דישראל) בעלמא האי כ"ל לא אעדי מן סיהרא לעלמין¹⁹⁴⁸ והאי כ"ל נטל כל משח ורבו וחדו</p>	<p>בא וראה בזמן שמתרבים הצדיקים בעולם, הכל הזה לא זו מהלבנה לעולמים, והכל הזה נוטל כל שמן ומשחה ושמחה שלמעלה ומתמלא, ושמח וגדל כדי להזדווג עם הלבנה, והוא מרויח בשבילה.</p>

¹⁹³⁷ פי' ימי הבל הוא סוד גדול ויובן בהקדים מאי דקאמר ביומי וכו' קיימא סיהרא וכו', ה"ס התעלות רחל בכל קומת זעיר שאז היא מלבשת יש"ס ותבונה והזעיר מלביש אר"א עילאין (רמ"ז)

¹⁹³⁸ שידוע שלא היה כן מימי עולם. ונלע"ד שכל מלכי בית דוד היו מושרשים באורות מלכות שהם בתוך הז"א, ואיתא בכמה מקומות ששלשה מקומות הם מקורות המלכות בתוך זעיר דהיינו דת"י שלו. ועוד צריך שתדע מ"ש בספר אדם ישר שאר"א עילאין שהם בסוד יר"ד הם נקראים חכמה, ולכן שלמה נתחכם על כל באי עולם, וחכמת שלמה היינו אור אר"א המאיר ברחל בגדלותה, ושורש שלמה היה בדעת זעיר ששם יסוד אבא גנוז ביסוד אי', והיינו דשלמא מלכא, כלא דיליה (רמ"ז).

¹⁹³⁹ ירצה ומהו זה שאמר בכאן שראה, אם תאמר שהוא כפשוטו שראה הכל, הול"ל הכל ראיתי שאז היה מובן על כוללות הכל, אבל את מורה על פרטיות הדבר שהוא נקרא הכל. ואמר שכן הוא שראה [דבר] פרטי אחד ששמו כל, והוא יסוד זעיר האמיתי המזדווג עם רחל במקומה למטה במקום הגילוי, לאפוקי כשמתעלמים לעולם הנעלם שהוא באר"א, כמו שהוא במוסף שבת שאז אומרים זכר למעשה בראשית, אבל הם בהסתר שמה עד שאומרים המלאכים איה מקום כבודו. אך זה שראה שלמה היה במקום הנגלה שעליו יכון לומר הכל בה"א הידיעה, וגם [הכל] ראיתי (רמ"ז).

¹⁹⁴⁰ לפי דעתי הוא אור [יסוד] אבא המאיר בזעיר. ולס"א ליה כשמשא, ר"ל שזה הכל היה לו כשמש, הוא עטרת אבא המתעלם ביסוד זעיר, ולפי שאינה בחינת היסוד אלא העטרה, לכן לא אמר נהיר ליה שמשא אלא כשמשא, והוא פשוט (רמ"ז).

¹⁹⁴¹ שבאור הבהיר יוכל לראות היטב (רמ"ז).

¹⁹⁴² נראה שהוא דבר הבל וריק (רמ"ז).

¹⁹⁴³ יש לפרשו בשני אופנים, האחד שגלגלתא דרחל נעשית מהבל פי זעיר כנודע מספר הכוונות בסוד חדש ניסן, והשני בסוד הנשיקין שכלולים מחב"ד שעליהם נאמר (שיה"ש א, ב) ישקני מנשיקות פהו, פ"י ה"י וי"ו [המילוי] גי' הבל, וה"ה ב"ת למ"ד גי' מלכות (רמ"ז).

¹⁹⁴⁴ הם סוד חב"ד שמהם מתהווה הדיבור והם ר"ת אמ"ר, והם סוד חג"ת שבדעת כדאיתא בכוונת השופר. ושם הוא מקום שלמה, ולכך חיבר שלשה ספרים שהם ממש סוד תלת מוחין. ולכן קרא זמנו ימי הבל, כי כל סגולתו היתה הדיבור (רמ"ז).

¹⁹⁴⁵ פי' שזכה לזווג הפנימי שאז לא יש כי אם הבל אחד הכלול מכל הז' (רמ"ז).

¹⁹⁴⁶ ירצה עודנו נאחז ומושרש בתוכו והזווג ברחל הפנימית, ועיין בראש ספר זוהר הרקיע (רמ"ז).

¹⁹⁴⁷ כללות כוונת הפסוק הזה לומר שני עניינים משונים מן הקצה אל הקצה אשר ימצאו והיו בעולם העליון, האחד כשהוא בתכלית השלימות, והשני להפך בהיותו חסר ובלתי השלימות, הלא האחד הוא כשיש ייחוד בכל המדות והפרצופים ושהזווג הוא ע"י היסוד האמיתי ובפנימיות הפנימיות דהיינו ייחוד רוחא ברוחא, וכמו שהיה בימי שלמה שזכה לשיר השירים קדש הקדשים. והתחיל בפסוק ישקני מנשיקות פיהו, שה"ס ז' ההבלים שהתחיל גם בהם ספר קהלת וכנגדם ז' תיבות בפסוק ישקני, ולפי שזו המעלה המעולה לא זכה העולם לה אלא בימי שלמה, לכך ייחס הענין לעצמו ואמר את הכל ראיתי בימי הבל וכנ"ל. ואחר כך דיבר במדרגה ההפכית שהיא הגרועה ובעוה"ר נמצאת הרבה בכמה זמנים, והיא מה שנפרש ביש צדיק אובד. ולהורות שכוונת הפסוק היא על שני העניינים המעולה והגרוע לכן חזר [והכליל] מ"ש בפירוש את הכל ראיתי, ואחר כך נמשך בשל הזמן החסר (רמ"ז).

¹⁹⁴⁸ ואמנם אמר שכשיש זכויות רבות האי כ"ל לא אעדי וכו', ירצה שיש ייחוד בכל הה' פרצופים שמשפיעים ביסוד שאז הוא נקרא כל בעצם, לפי שמקבל מאריך ואר"א וזעיר ומשפיע תמיד במלכות בריאה שכולל הכל (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלעילא ואתמלי (ידוי 1949) וחדי ורבי בנין לאזדווגא בסיהרא והוא רווח בגינה:</p>	
<p>ובזמנא דאסניאו חייבין בעלמא וסיהרא אתחשכת כדין צדיק אובד בצדקו צדיק נאבד לא כתיב אלא צדיק אובד דהא לא אתחוי ונ"א אתחברו בסיהרא ולא נטיל משח ורבו וחדו למלייא לה ולאזדווגא עמה ועל דא צדיק אובד בצדקו דא סיהרא [דבגין סיהרא דלא אשתכחת] (אשתכח) לאזדווגא עמיה הוא אביד דלא שאיב מחידו כמה דהוה עביד וכדין כל סטר שמאלא אתער וחייבין מאריכין בשלוח</p>	<p>ובזמן שמתרבים הרשעים בעולם, והלבנה נחשכת, אז הצדיק אובד בצדקו. לא כתוב צדיק נאבד, אלא צדיק אובד, שהרי לא נראה (מתחבר) בלבנה, ולא נוטל שמן ומשחה ושמחה למלא אותה ולהזדווג עמה. ועל זה צדיק אובד בצדקו, זו הלבנה שבגלל הלבנה שלא נמצאת להזדווג עמו הוא אובד, שלא שואב מהשמחה כמו שהיה עושה, ואז מתעורר כל צד השמאל והרשעים מאריכים בשלוח</p>
<p>מו/ב</p>	
<p>בעלמא הדא הוא דכתיב (קהלת ז טו) ויש רשע 1950 מאריך ברעתו מאי ברעתו 1951 בהווא סטר 1952 ונ"א בההיא רעהו דאתדבק ביה:</p>	<p>בעולם, זה שנאמר "ויש רשע מאריך ברעתו", מה זה ברעתו, באותו הצד (באותה רעה) שנדבק בו.</p>
<p>תו יש צדיק 1953 אובד בצדקו דכד חייבין סניאו בעלמא 1954 ודינא תלייא 1955 (בחובייהו) צדיק אובד בצדקו 1956 איהו אתפס בחובייהו 1957 כגון אבא דאתפס בחובייהו דבני מ[א]תיה דהווי כלהו הציפין (לגביה) והוא לא אסהיד בהו ולא אכסיף להו לעלמין ומחי בידון [נ"א בידן] דלא ונתגרין (נגדי) בהו ברשיעיא ונ"א ולא מחי בידיהון דלא מתגרין בהו והוה אמר לון [נ"א לן] (תהלים לז א) לדוד אל תתחר במרעים ואל 1958 תקנא בעושי עולה אמר אבוי ודאי קודשא בריך הוא אעניש לי בדא דהא</p>	<p>עוד יש צדיק אובד בצדקו, שכאשר הרשעים רבים בעולם והדין תלוי (בחטאיהם), הצדיק אובד בצדקו, הוא נתפס בחטאם כמו אבא שנתפס בחטאי בני עירו, שכולם היו חצופים (אליו), והוא לא התרה בהם ולא בייש אותם לעולמים, ומחה בידו שלא נתגרה ברשעים (ולא מחה בידם שלא להתגרות בהם). והיה אומר לנו, "לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה". אמר אבי, ודאי הקדוש ברוך הוא העניש אותי בזה, שהרי היתה רשות בידי למחות בידיהם ולא עשיתי</p>

1949 ורוי (נוסף בדפ"ו).

1950 דייק יתור מלת ויש, שהיה די שיאמר ורשע מאריך, אלא שאם אומר כך הייתי אומר ששניהם נמצאים יחד, וכלומר שזה נמשך מזה, שכשצדיק אובד הרשע מאריך מחמת אבידת הצדיקים. ואם כן לא יהיה אלא שמהעדר התשובה נמשכת אריכות הרעה, לכן אמר שאינו כן אלא יש ויש שתי מציאויות משונות ונמצאות בעצם, דהיינו חולשת צד הקדושה ותגבורת צד הטומאה בעצם, והיינו מאריך ברעתו (רמ"ז).

1951 דאי ר"ל בחטאיו היל"ל ברשעתו כמ"ש ויש רשע (רמ"ז).
1952 וירצה שאיזה זכות שיש לרשע מגדיל ומשפיע כח במדרגת אותה קלי' שנדבק בה בעוונותיו, באופן שמתהוות שתי רעות משונות, שאין צדקת הצדיק מועילתו וזכות הרשע מהנה אותו להוסיף פשע ולהגדיל קלי' בר מינו, שמתגדלת ומתפשטת כרצונו בהווא סטר שהוא נוק' דקלי' המנגדת לקדושת מלכות (רמ"ז).

1953 כללות הענין הוא שידוע שצרת באה על עוון לשון הרע, ועכשיו אומר שלא לבד תבוא על הדיבור אלא גם על העדר הדיבור הטוב הוא התוכחה, כי גדול כוחה למתק הדינים בהחזרת הרשעים בתשובה. ולכן עוון זה פוגם בדעת ששם מיוחדים החו"ג, וממילא הפגם במדת הצדיק כיון שנפגם מקורו הוא הדעת, ואז המלכות בלתי מיתוק ולא תקרא צדקה כי אם צדק, וזהו צדיק אובד בצדקו (רמ"ז).

1954 דאז מוכרחת התוכחה (רמ"ז).

1955 הוא כח הצדק כח דין לדון העולם (רמ"ז).

1956 לפי שהוא היה צדיק וגנז צדקו לו לבדו, ולא קיים תואר צדיק שהוא מההפעיל וכלומר שמצדיק לאחרים. והנה ידוע שכל מעשה האדם מושרשים ונרשמים במלכות בין הטובים ובין העוונות, ואמנם הפגמים בה וגם מעשה הצדיק נרשם שם, ולזה מתקוממים הדינים ותגבורת שבמלכות נגד אותו הצדיק שהיה כעין גרמא להם (רמ"ז).

1957 שהעוונות תופסים אותו ממש להפרע ממנו שהוא היה סיבה להם, וכל סיבה קודמת למסובב, וגם כדי שישארו הרשעים בלי מגן ויתחזק הדין בהם, ואז הצדיק אובד בצדקו, פי' שלו לבדו היה צדקו שלא היה מהנה אחרים ממנו (רמ"ז).

1958 אל (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוה רשו בידי למחאה בידיהו ולא עבדית ולא אכסיפנא ונ"א אוכיהנאו להו לא בטמירו ולא באתגלייא:</p>	<p>ולא ביישתי (הוכחתי) אותם, לא בסתר ולא בגלוי.</p>
<p>תו פתח בריה אחרא ואמר (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגו' וייצר יהו"ה אלהי"ם בתרי יודי"ן בתרי"ן יצרי"ן 1959 יצר טוב ויצר רע. אחד כנגד מים ואחד כנגד אש. ה' אלהים שם מלא. את האדם כולל זכר ונקבה. עפר מן האדמה, זה עפר הארץ הקדושה, שמשם נברא, והוא מקום בית המקדש. "ויפח באפיו נשמת חיים", זו הנשמה הקדושה שנמשכת מאותם החיים שלמעלה. ויהי האדם לנפש חיה, אדם נכלל בנפש הקדושה מהחיה העליונה שהוציאה הארץ, שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", הנפש של החיה העליונה ההיא.</p>	<p>עוד פתח בנו אחר ואמר, "וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'". וייצר ה' אלהים בשני יודי"ם, בשני יצרים, יצר טוב ויצר רע. אחד כנגד מים ואחד כנגד אש. ה' אלהים שם מלא. את האדם כולל זכר ונקבה. עפר מן האדמה, זה עפר הארץ הקדושה, שמשם נברא, והוא מקום בית המקדש. "ויפח באפיו נשמת חיים", זו הנשמה הקדושה שנמשכת מאותם החיים שלמעלה. ויהי האדם לנפש חיה, אדם נכלל בנפש הקדושה מהחיה העליונה שהוציאה הארץ, שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", הנפש של החיה העליונה ההיא.</p>
<p>תא הזי בכל זמנא דהאי נשמתא קדישא אתדבקת ביה בבר נש רחימא הוא דמאריה כמה נטורין נטורין ליה מכל סטורין רשימא הוא לטב לעילא ותתא ושכינתא קדישא שריא עלוי ובזמנא דאיהו אסטי ארחוי שכינתא אסתלקת מניה ונשמתא קדישא לא אתדבקת ביה ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא חד דשט ואזיל בעלמא דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק</p>	<p>בא וראה בכל זמן שהנשמה הקדושה הזו נדבקת באדם, אהוב הוא לרבונו, כמה שומרים שומרים אותו מכל הצדדים, רשום הוא לטוב למעלה ולמטה, והשכינה הקדושה שורה עליו. ובזמן שהוא מסיט את דרכו, השכינה מסתלקת ממנו, והנשמה הקדושה לא נדבקת בו, ומצד הנחש הרע התקיף מתעוררת רוח אחת שמשוטטת והולכת בעולם, שלא שורה אלא במקום שהקדושה העליונה הסתלקה</p>

1959 שהם נמשכים מחו"ג ושהם מים ואש, אבל אחד מן היודין נקוד ונדגש (נ"א ונרגש) והשני נסתר, רמז שחפץ ה' שיצוה"ר יהיה נכלל ביצר הטוב ונכנע לו (רמ"ז).

1960 הפשט הוא הו"ה ואלקי"ם חו"ג (רמ"ז).

1961 "את", סוד הנוק', והאדם סוד הזכר (רמ"ז).

1962 הוא מ"ש בספר הגלגולים פ"ח דף כה ע"א, כי בעת שנברא אדה"ר לא היה מעפר מזה בית המקדש התחתון דהאי עלמא אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא שה"ס ג' עולמות ב"ע בבחינת עילוי שלהם באותה שעה, וכל מה שתחת האצילות נקרא עפר המקדש שה"ס מלכות האצילות (רמ"ז).

1963 כלומר אעפ"י שהיה מקום גבוה ומעולה מכל מקום משם נברא ולא מעפר העוה"ז שלמטה, וז"ש לקמן דף פג ע"א אדם קדמא לא הוה ליה מהאי עלמא כלום (רמ"ז).

1964 נראה שר"ל שגם בזמן הזה הוא מקום בית המקדש, מפני שארץ ישראל מושפעת מעולם היצירה ומקום בית המקדש מושפע מעולם הבריאה (רמ"ז).

1965 הם או"א כמ"ש בפרשת משפטים צד ע"ב, נשמת חיים אינון י"ה, דעליהו אתמר (תהלים קנ, ו) כל הנשמה תהלל יה, י' פעמים ה' עולה כ"ל. והענין שאעפ"י דקיימא לן שנשמה היא מבינה, אין הכוונה מבינה לבד כי בר מינון זו היא בחינת הצרעת שחסר אור החכמה ועיין לקמן מט ע"ב, אלא שנשמה היא מאי, ואבא נכלל עמה. ועל דרך שאנו אומרים בסוד הצלם דאבא שסודו קס"א שנקרא על שם אימא שמלבשת את אבא. וכן הוא בנשמה והיינו כל הנשמה, פי' בשלמותה והיינו י"ה. ולכן הבן שאבא סוד שם ע"ב ואם תנקדנו בפתח שה"ס נקודת חכמה יעלה קל"ב, ושל אימא ס"ג, ואם תנקדנו בצירי שהוא נקודת אימא עולה רס"ג ועם קל"ב גי' שצ"ה והיינו נשמה. וז"ש בכאן נשמת חיים דלעילא, כי (קהלת ז, יב) החכמה תחיה בעליה, ובינה אלקים חיים (רמ"ז).

1966 זו מעלה המעולה שהיתה באדה"ר והיא הנקראת בשם זיהרא עלאה, ועיין מה שרשמתי סוף פרשת ואתחנן דף ע"ה ע"ב. והוא כוללות נר"ן דאצילות שסתמו נקרא חיה, כי נר"ן הם ב"ע וחיה סוד אצילות בסדר יחנור"ן. ואמנם שם נפש כולל כל הג' בחי' דנר"ן דזיהרא, וז"ש אתכליל בנפשא קדישא מחיה עילאה, ה"ס אבא הנקרא חיה עילאה כנזכר בתיקונים, ומלכות נקראת חיה תתאה, ועיין בפרדס בערך חיה. ועוד י"ל שנקרא נפש ע"ש דאפיקת ארעא, הוא מלכות שהיא נפש. אבל כתיב נפש חיה למינה לרמוז לכל נר"ן, וגם במאי דקיימא לן אבא יסד ברטא, יכון אומרו תוצא הארץ נפש חיה למינה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מתמן וכדין אסתאב בר נש ואתפנים בבשריה בחיזו דאנפוי בכלא ותא חזי בגין דהאי נפש חיה איהי קדישא עלאה כד ארעא קדישא משכא לה (בגווה) ואתכלילת [בגווה] כדין קרינן לה נשמה ודא היא דסלקא לעילא וממלא קמי מלכא קדישא ועיילא בכל תרעין ולית דימחי בידהא:</p>	<p>משם, ואז האיש נטמא ונפגם בבשרו במראה פניו בכל. ובא וראה, משום שנפש חיה הזו היא קדושה עליונה, כשמושכת אותה הארץ הקדושה ונכללת בתוכה, אז קוראים לה נשמה, וזו היא שעולה למעלה ומדברת לפני המלך הקדוש, ונכנסת בכל השערים ואין מוחה בידה.</p>
<p>ועל דא אתקרי רוחא ממלא דהא כל שאר נפשיתא לית לון רישו למלא קמי מלכא בר האי ועל דא אורייתא אכריות ואמרת (תהלים לד יד) נצור לשונך מרע וגו' וכתוב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו וגו' בגין דאי שפוותיה ולישניה ממלאן מלין בישין אינון מלין סלקין לעילא:</p>	<p>ועל כן נקראת רוח מדברת, שהרי לכל שאר הנפשות אין להם רשות לדבר לפני המלך, פרט לזו. ועל כן התורה מכריזה ואומרת, "נצור לשונך מרע וגו'", וכתוב "שומר פיו ולשונו וגו'", משום שאם שפתותיו ולשונו מדברים דברים רעים, אותם הדיבורים עולים למעלה.</p>
<p>ובשעתא דסלקין בלא מכריזין ואמרין אסתלקו ומוסחרניה דמלה בישא דפלניא פנון אתר לארחיה דחויא תקיפא כדין נשמתא קדישא אתעברת מניה ואסתלקת ולא יכלא למלא כמה דאת אמר (תהלים לג) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב:</p>	<p>ובשעה שעולים, הכל מכריזים ואומרים, הסתלקו מסביב הדיבור הרע של פלוני, פנו מקום לדרכו של הנחש התקיף. אז הנשמה הקדושה עוברת ממנו, ומסתלקת ולא יכולה לדבר, כמו שנאמר "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב".</p>
<p>וההיא נשמתא סלקא בכסופא בעאקו דכלא ולא יהבין לה אתר כמלקדמין ועל דא כתיב שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו ודאי היה דהוה¹⁹⁶⁷ ממלא אתעבידת משתוקא בגין מלולא בישא וכדין חויא אזדמן דכלא לאתריה אתהדר:</p>	<p>ואותה הנשמה עולה בכושה בצרה של הכל, ולא נותנים לה מקום כמקדם. ועל זה כתוב, שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. נפשו ודאי, אותה שהיתה מדברת נעשתה משותקת, משום הדיבור הרע, ואז מזדמן הנחש, שהכל חוזר למקומו.</p>
<p>וכד ההיא מלה בישא סלקא באורחין ידיעין ושאר קמיה דחויא תקיפא כמה רוחין מתערין בעלמא ורוחא נחתא מההוא סטרא ואשכח דההוא בר נש אתער ליה במלה בישא והא רוחא ממלא קדישא אתעברת מניה כדין שריא עלוי וסאיב ליה וכדין הוא סגיר כמה דעונשא [דהאי בר נש] (דבר נש האי) בגין מלה בישא כך ענשיה בגין מלה טבא דאתי¹⁹⁶⁸ לידיה ויכיל למלא ולא מליל בגין דפגים לההוא רוחא ממלא דהיא אתתקנת למלא לעילא ולמלא לתתא וכלא בקדושה:</p>	<p>וכשאותו הדיבור הרע עולה בדרכים ידועות ושורה לפני הנחש התקיף, כמה רוחות מתעוררות בעולם, ורוח יורדת מהצד ההוא ומוצאת אותו האיש מעורר אותו בדבור רע, והרוח המדברת קדושה עוברת ממנו, אז שורה עליו ומטמאת אותו, ואז הוא סגור. כמו שענשו של האיש הזה, משום דבור רע, כך ענשו משום דבור טוב שבא לידו ויכל לדבר ולא דיבר, משום שפגם אותה הרוח המדברת, שהיא מתוקנת לדבר למעלה ולדבר למטה, והכל בקדושה.</p>
<p>כל שכן אי עמא אזלין בארחא עקימא והוא יכיל למלא להו ולאוכחא להו ושתיק ולא מליל כמה דאמינא דכתיב נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר נעכר במכתשין דמסאבותא ודא(י) הוא דאמר דוד</p>	<p>כל שכן אם העם הולכים בדרך עקומה, והוא יכול לדבר להם ולהוכיח אותם ושותק ולא מדבר, כמו שאמרנו, שכתוב נאלמתי דומיה, החשיתי מטוב וכאבי נעכר, נעכר במכות של טומאה, וזהו שאמר דוד</p>
<p>מ/ז א</p>	
<p>מלכא אלהי בהאי ואתפני מניה דכתיב (תהלים פו טז) פנה אלי וחנוני מהו פנה אלי כמה דאת</p>	<p>המלך, מלקה בזה ומתפנה ממנו, שכתוב "פנה אלי וחנוני". מה זה פנה אלי, כמו שנאמר</p>

¹⁹⁶⁷ דהות (דפ"ו).

¹⁹⁶⁸ דקאתי (דפ"ו).

¹⁹⁶⁹ כי דוד נצטרע ו' חדשים והקב"ה טהרו (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר (במדבר יב י) ויפן אהרן נחתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוהו, התחברו יחד כל אותה הדרך, קרא עליהם רבי חייא, "ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום".</p>	<p>אמר (במדבר יב י) ויפן אהרן נחתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוהו, התחברו יחד כל אותה הדרך, קרא עליהם רבי חייא, "ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום".</p>
<p>נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן (ויקרא יג ט) אמר רבי יוסי האי נגע כל גוונין¹⁹⁷⁰ ודיליהו אתערו בהו חברייא וכהנא הוה ידע בהו לדכיא ולמסאבא הוה ידע אינון דהוו יסורין דרחימותא¹⁹⁷¹ או אינון דאשתכחו במאן דמאיס¹⁹⁷² ביה מריה ורחיק ביה ודהא לפום ארחוי דבר נש גרים נגע בעלמא:</p>	<p>"נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן", אמר רבי יוסי הנגע הזה בכל הצבעים שלו התעוררו החברים בו, והכהן היה יודע בה לטהר ולטמא. היה יודע אותם שהיו יסורים של אהבה או אותם שנמצאו במי שרבנו מאס בו והרחיק אותו, שהרי לפי דרכי האיש גורם נגע בעולם.</p>
<p>כתיב (תהלים קמא ד) אל תט לבי לדבר רע (וגו' אל תט לבי לדבר רע) להתעולל עלילות ברשע מכאן תנינן בארשא דבר נש בעי למיהך בה מדברין ליה¹⁹⁷³ אמר רבי יצחק האי קרא קשיא וכי קודשא בריך הוא אסטי ליה לבר נש¹⁹⁷⁴ למהך בארשא חטאה ולמעבד עובדין בישינ אי הכי לית דינא בעלמא דא ולא בעלמא דאתי ואורייתא לא אתתקנת דכתיב בה (דברים כח א) אם תשמע (שם טז) ואם לא תשמע:</p>	<p>כתוב "אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע", מכאן שנינו, בדרך שבה רוצה אדם ללכת, בה מנהיגים אותו. אמר רבי יצחק הפסוק הזה קשה, וכי הקדוש ברוך הוא מסיט את האדם ללכת בדרך של חטא ולעשות מעשים רעים, אם כך אין דין בזה העולם ולא בעולם הבא, והתורה לא מתוקנת, שכתוב בה "אם תשמע" ו"אם לא תשמע".</p>
<p>אלא דוד אזהר (ליה ו) ללביה¹⁹⁷⁵ לדברא ליה בארשא קשומט כמה דאת אמר (דברים ל א) והשבות אל לבבך מאי והשבות אלא זמנא חד ותרין ותלת לאהדרא לקבליה ולדברא ולאזהרא ליה והכי קאמר ליה אל תט לבי לדבר רע ללביה קאמר דוד (כלומר) אל תט לפום ארחוי דבר נש ונ"א והכי קאמר ליה לבי אל תט לדבר רע דהא דבר רע גרים נגע בעלמא ודינא שריא בעלמא [והיינו] (דהיינו) נגע צרעת:</p>	<p>אלא דוד הזהיר את לבו להנהיגו בדרך אמת, כמו שנאמר "והשבות אל לבבך", מה זה והשבות, אלא פעם אחת ופעמיים ושלש לחזור כנגדו, ולהוליך ולהזהיר אותו, וכך אמר לו אל תט לבי לדבר רע, ללבנו אמר דוד (כלומר) אל תטה לפי דרכי האדם, (וכך אמר לו לבי אל תט לדבר רע, שהרי דבר רע) גורם נגע בעולם, והדין שורה בעולם, והיינו נגע צרעת.</p>
<p>נגע צרעת הא אתערו חברייא אבל צרעת כתרנומו אמר רבי יהודה מאי כתרנומו סגירו דסגיר ולא פתח¹⁹⁷⁶ וכד סגיר הוא ולא פתח נגע</p>	<p>נגע צרעת, הנה התעוררו החברים, אבל צרעת כתרנומו. אמר רבי יהודה מה זה כתרנומו, הסגרה, שסוגר ולא פותח. וכשהוא</p>

¹⁹⁷⁰ שאת ותולדתה, וספחת ותולדתה, ומראות טהורים כדאיתא במסכת נגעים (אור יקר).

¹⁹⁷¹ היו יסורין ונגעים בלתי מטמאים, והטמאים יסורין שאינם של אהבה (אור יקר).

¹⁹⁷² הטמאים הם באים על ידי כח הטמא מכה ומטמא, הטהורים על ידי כח שמכה ואינו מטמא כשאר החוליים (אור יקר).

¹⁹⁷³ פי' מדאצטריך דוד לומר להקב"ה אל תט לבי וכו' מכלל שבדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו, ולשמה ח"ו בשום פעם ירצה לילך לדבר רע, לכך מבקש שיעשה ה' עמו לפניו משורת הדין ולא יניחהו, ע"ד רגלי חסידיו ישמור (מ"מ)

¹⁹⁷⁴ דכוונת דוד לומר אע"פ שבדרך שאדם וכו' כמש"ל (מ"מ).

¹⁹⁷⁵ פי' ר' יצחק פליג אדר' יוסי ומפרש שדוד ללביה קאמר אבל ר' יוסי לא קאמר ליה קושית ר' יצחק (מ"מ).

¹⁹⁷⁶ אמר כן, משום דגם יש התעלות מ"ן שהוא ממטה למעלה, אלא אדרבא הוא לעילוי, כדקיימא לן שהזעיר כשהוא בסוד השינה, מוחיו מושכין אור וחיים, כמ"ש בכוונת ראש השנה בסוד הדורמיטא, ואז הוא סגיר ופתח, אבל בכאן הוא סגיר ולא פתח. "וכד סגיר הוא ולא פתח", חזר ואמר זה ללמד, שזה האור המסתלק אינו מאיר בפנים דרך הפתחים והצנורות, אלא מוציא כח דין לאחוריים, ולכן נרמז בפירוש לשון התרגום,

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוא דאקרי רבי יוסי אמר דלא מסתפקין אבהן¹⁹⁷⁷ כל שכן בנין:</p>	<p>סוגר ולא פותח הוא נקרא נגע. רבי יוסי אמר שאין האבות נהנים, כל שכן הבנים.</p>
<p>והיינו דכתיב¹⁹⁷⁸ (ויקרא יג ט) נגע צרעת כי תהיה באדם [ב]אדם ממש¹⁹⁷⁹ ומכאן נחית למאן דנחית¹⁹⁸⁰ אשתכח אנגע לכלא מההוא סגירו אמר רבי יצחק ודאי דא הוא רזא דמלה דכתיב (איכה ב ז) נאר מקדשו¹⁹⁸¹ מאי טעמא משום דבני עלמא גרמו והאי (היינו) דכתיב (במדבר יט כ) את מקדש יהוה טמא טמא ממש אמר רבי אלעזר (מאי) טמא משום דאסתלקת (שכינתא מניה) ומאן דאסתלקת¹⁹⁸² והוייא תקיפא שרייא ואטיל זוהמא וסאיב למאן דסאיב וכלהו בגין חובי עלמא:</p>	<p>והיינו שכתוב, "נגע צרעת כי תהיה באדם", באדם ממש, ומכאן יורד למי שיורר. נמצא נגע לכל מאותה ההסגרה. אמר רבי יצחק ודאי זהו סוד הדבר, שנאמר "נאָר מקדשו", למה, משום שבני העולם גרמו את זה, שכתוב "את מקדש ה' טמא", טמא ממש. אמר רבי אלעזר, טמא משום שהסתלקה (השכינה ממנו), מי שהסתלקה והנחש התקיף שרוי ומטיל זוהמא, ומטמא את מי שטמא, וכולם משום חטאי העולם.</p>
<p>תאני כד שארי חויא (תקיפא) לאתגלאה מסתלקין סמכין¹⁹⁸³ ובניינין ומתעברין ואתי חוייא תקיפא ואטיל זוהמא וכדין אשתכח מקדשא מסאב¹⁹⁸⁴ מאן מקדשא כמה ודאתמרו (דאת אמר) (ויקרא יד לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם¹⁹⁸⁵ וכתביב (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אל האשה ממש¹⁹⁸⁶ דאתר מקדשא אתאחיד בגווה והיינו את מקדש יהוה טמא (במדבר יט כ) בגין חובי משום דאתגליא חוייא תקיפא:</p>	<p>למדנו, כשמתחיל הנחש (החזק) להתגלות, מסתלקים העמודים והבנינים ועוברים, ובא הנחש התקיף ומטיל זוהמא, ואז נמצא המקדש טמא. מי המקדש, כמו שנאמר "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם", וכתוב "והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהים ויאמר אל האשה", אל האשה ממש, שמקום המקדש נאחז בתוכה, והיינו את מקדש ה' טמא, משום חטאו, משום שהתגלה הנחש התקיף.</p>

וכמ"ש צרעת כתרגומו סגירו, מפני שכל תרגום ה"ס אחוריים (רמ"ז). פי' כמ"ל בשם הרב שנסגרו אורות דאבא ולא באו לז"א (מ"מ).

¹⁹⁷⁷ ג"ר דזעיר באים בבחינת תוספת כדי שיוכלו להסתלק בעת העוונות ולא יגיעם פגם שאם כן יהיה העונש של החוטא גדול. ומעתה תדע כמה חמור עוון לשון הרע שפוגם במוחין דזעיר דהיינו שמסלק מהם אור החכמה וכנזכר לקמן דף מ"ט ע"ב, ע"ע. וז"ש דלא מסתפקין אבהן, שהם המוחין שדרכם שלא להפגם. כל שכן בנין, הם ו"ק שאלו עלולים ומוכנים להיות נפגמים (רמ"ז).

¹⁹⁷⁸ הלא נזכר לקמן מ"ט ע"ב שג' הנגעים הם יוצאים מג' אלפין שבשם מ"ה שהם בדת"י וה"ס אד"ם כנודע. ורבי יוסי נקט קרא דנגע צרעת ולא הפסוק הקודם אדם כי יהיה בעור בשרו, משום דהתם כתיב בעור שהוא חי צוניות זעיר שסודו עור, יו"ד פעמים ה"א, ק"ך. ה"א פעמים וא"ו, ע"ח. וא"ו פעמים ה"א, ע"ח. סך הכל עו"ר, והוא מקום שנראים שם הנגעים, אבל כאן מיירי במה שנפגם הפנימיות אפילו דאבהן, ומשום הכי איירי האי קרא בשאת שהיא כנגד לאה שהיא הנשאת והגבוהה, והיא יוצאת מכנגד אבהן (רמ"ז).

¹⁹⁷⁹ כלומר אינו מדבר על היוצא בעור האדם אלא בו בפנימיותו אבל אין שם נגע ח"ו, אלא מכאן נחית למאן דנחית, הכל לפי בחינת הנגע. ואפשר ששם נגע רומז נהר גן עדן מלמטה למעלה, נהר דעת גן בינה עדן חכמה, ומורה הסתלקות אבהן חב"ד ולכן היא במלמטה למעלה, אבל ענ"ג הוא ביושר השפע, עדן חכמה מקור השפע, נהר המשפיע, גן הוא המקבל דהיינו בינה, אבל נג"ע הוא בהיפוך דהיינו התהפכות האור (רמ"ז). פי' ז"א הנק' אדם (מ"מ).

¹⁹⁸⁰ פי' לאדם שבעולם הזה (מ"מ).

¹⁹⁸¹ פי' מקדש של מטה בשביל עוונות ישראל מטמאים אותו, וז"ש "מאי טמא" משום דאסתלקת שכינתא מניה, דהיינו אחר שנסתלקה השכינה מהמקדש אז שלטה בו הקלי' (מ"מ).

¹⁹⁸² "מאן דאסתלק" הוא ס"א בדפ"מ.

¹⁹⁸³ הם נה"י דז"א שנכנסו בנוק' מסתלקי' כדי שלא יהיה בהם פגם ע"י הנוק' (רח"ו).

¹⁹⁸⁴ מלכות הנק' מקדש (מ"מ).

¹⁹⁸⁵ ירושלים ולא ציון (רח"ו).

¹⁹⁸⁶ פי' כי חוה רומזת למלכות, כמ"ש הרב שהמלכות היא מילוי שם מ"ה, שהוא גימ' י"ט, כמנין חו"ה, וז"ש "דאתר מקדשא" שהיא המלכות אתחיד בגויה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאן חובוי דא לישנא בישא דבגין לישנא בישא חוייא אזדמן בין לעילא בין לתתא דכתיב (במדבר כא ו) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים השורפים [או השרופים] לא כתיב¹⁹⁸⁷ אלא השרפים מאן שרפים דכתיב (תהלים עד יג) ראשי תנינים (תרי חד אתאחיד לעילא וחד לתתא) (ס"א תרי חד אתחזרו לזמנין) וכתיב (ישעיהו ב) שרפים עומדים ממעל לו¹⁹⁸⁸ ממעל לו ודאי כמה דאת אמר (איוב א ו) להתיצב על יהוה:</p>	<p>מה חטאו, זה לשון הרע, שבגלל לשון הרע הנחש מזדמן בין למעלה בין למטה, שכתוב "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים". השורפים או השרפים לא כתוב אלא השרפים, מי השרפים, שכתוב "ראשי תנינים" (שנים, אחד נאחו למעלה ואחד למטה, נ"א שנים אחד חוזרים לפעמים), וכתוב "שרפים עומדים ממעל לו", ממעל לו ודאי, כמו שנאמר "להתייצב על ה'".</p>
<p>וכדין סגירו בכלא ולית מאן דפתח ועל דא כתיב (משלי ל ב) כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו' מאי מנאפת ממש ודאי אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און אמר רבי חייא אמר רבי יצחק וברעותא (גריעותא) דכלא לא אשתכח לתתא אלא בגין דאשתכח לעילא ולעילא לא אשתכח אלא כד אשתכח לתתא בחובי עלמא דילפינן דכלא תלייא האי בהאי והאי בהאי:</p>	<p>ואז הסגירה בכל ואין מי שפותח. ועל זה כתוב, כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו'. מה זה מנאפת, מנאפת ממש, ודאי אכלה ומחתה פיה, ואמרה לא פעלתי און. אמר רבי חייא אמר רבי יצחק ברצון של הכל לא נמצא למטה אלא משום שנמצא למעלה, ולמעלה לא נמצא אלא כשנמצא למטה בחטאי העולם, שלמדנו שהכל תלוי זה בזה וזה בזה.</p>
<p>ואיש כי ימרט ראשו וגו' (ויקרא יג מ) רבי חייא פתח ואמר (קהלת ב יג) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות וגו' בכמה אתר אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא ואשגחנא בחכמתא</p>	<p>"ואיש כי ימרט ראשו וגו'", רבי חייא פתח ואמר "וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות וגו'", בכמה מקומות התבוננתי בדברי שלמה המלך והשגחתי בחכמה</p>
<p>מז/ב</p>	
<p>סניאה דיליה ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא האי קרא אית לאסתכלא ביה אמאי אמר וראיתי אני (קהלת ב יג) וכי שאר בני העולם לא ידעי ולא חמאן דא אפילו מאן דלא ידע חכמתא מן יומיו ולא אשגח בה ידע האי שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך והוא שבה גרמיה ואמר ראיתי אני:</p>	<p>הרבה שלו, וסתם דבריו בתוכו, לתוך ההיכל הקדוש. בפסוק זה יש להתבונן, למה אמר "וראיתי אני", וכי שאר בני העולם לא יודעים ולא רואים את זה. אפילו מי שלא ידע חכמה מימיו ולא השגיח בה יודע את זה, שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך, והוא משבח את עצמו ואומר ראיתי אני.</p>
<p>אלא הכי תאנא מאן חכים כשלמה דבשבעה דרגין דחכמה¹⁹⁸⁹ אתקרי¹⁹⁹⁰ כגוונא דלעילא שיתא יומין לעילא¹⁹⁹¹ שביעאה [עלאה] עלייהו¹⁹⁹² שיתא יומין לתתא¹⁹⁹³ שביעאה עלייהו¹⁹⁹⁴ שיתא דרגין</p>	<p>אלא כך למדנו, מי חכם כמו שלמה שבשבע דרגות של חכמה נקרא כדוגמא שלמעלה, ששה ימים למעלה, שביעי עליון עליהם. ששה ימים למטה שביעי עליהם. שש</p>

¹⁹⁸⁷ פי' כמז"ל, שהנחשים שהיה הענין הורג החייה אותם הקב"ה ושלחם בישראל, לכך הקשה הול"ל השופרים דמשמע הנחשים שורפים אחרים או השרופים לרמוז למרז"ל (מ"מ).

¹⁹⁸⁸ והכוונה על שנים אנשים מרגלים חרש המתעלי' לטמא מקדש (רח"ו). ב' אנשים מרגלים הם חו"ב דדכורא דנוגה, ולכן אמר הזהר חד אתאחד לעילא שהיא מוח החכמה וחד אתאחיד לתתא הוא מוח בינה (מ"מ).

¹⁹⁸⁹ נמחק באור יקר.

¹⁹⁹⁰ כנגד ז' ספירות (אור יקר).

¹⁹⁹¹ מחסד עד יסוד (אור יקר). ו"ק דז"א (מ"מ).

¹⁹⁹² בינה (אור יקר, מ"מ), ואפשר היות השביעי היא הנקודה האמצעית ת"ת בעל הקצוות (אור יקר).

¹⁹⁹³ ששת ימי חול (אור יקר). בבריאה (רח"ו במ"מ), והיינו ו' היכלות דבריאה (מ"מ).

¹⁹⁹⁴ ואפשר דעל ההיכלות קאמר שהם ו' היכלות ששת ימי חול דמטטרון, "שביעאה עלייהו", היכל קדש הקדשים כנגד השבת, ובין אלו לאלו, דהיינו כסא הכבוד, אמצעית בין אצילות להיכלות כדפי' בשער אבי"ע (אור יקר). פי' היכל ק"ק דבריאה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לכורסיא 1995 הוא 1996 על כורסיא 1997 דכתיב (דה"א כט כג) וישב שלמה על כסא יהו"ה למלך שבעה כתרין דיומין דלעילא 1998 וכדין לקבליהון שבעא שמהן לשלמה לאתחזאה ביה חכמתא קדישא 1999 ובגין כך אתקרי שבע שמהן שלמה ידידיה אנור בן יקה למואל איתיאל קהלת:</p>	<p>דרגות לכסא, הוא על הכסא, שכתוב "וישב שלמה על כסא ה'". למלך שבעה כתרים של ימים למעלה, ואז כנגדם שבעה שמות לשלמה, להראות בו החכמה הקדושה, ולכן נקרא שבעה שמות שלמה, ידידיה, אגור, בן יקה, למואל, איתיאל, קהלת.</p>
<p>ואמר שבעה הבלים ומה דאיהו חמא לא חמא בר נש אחרא וכד כנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמתא אקרי קהלת ושבעה הבלין אמר לקביל שבעה כתרין דלעילא וכל הבל קלא אתעביד מניה ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל:</p>	<p>ואמר שבעה הבלים, ומה שהוא ראה לא ראה אדם אחר. וכשכנס חכמה והתעלה לדרגות החכמה נקרא קהלת, ושבעה הבלים, אמר כנגד שבעה כתרים שלמעלה, וכל הבל נעשה ממנו קול, והעולם אינו מתקיים אלא בהבל.</p>
<p>ותאנא משמיה דרבי שמעון הבל אפיק קלא ברוחא ומיאי דביה ולית קלא אלא בהבל ותאנא בשבעה הבלין אתקיימין עלאין ותתאין ותאני רבי יצחק תא חזי דעל הבל מתקיים עלמא דאלמלא לא הוה הבל דנפיק מפומא לא אתקיים בר נש אפילו שעתא חדא:</p>	<p>ולמדנו משמו של רבי שמעון, ההבל מוציא קול ברוח ומים שבו, ואין קול אלא עם הבל. ולמדנו בשבעה הבלים מתקיימים העליונים והתחתונים. ולימד רבי יצחק, בא וראה שעל ההבל מתקיים העולם, שאלמלא לא היה הבל שיוצא מן הפה, לא התקיים אדם אפילו שעה אחת.</p>
<p>כנוונא דא אמר שלמה מלוי דעלמא מתקיימי בהון 2000 בהאי הבל 2001 דמתקיים ביה עלמא והאי הבל דמתקיים ביה עלמא מהבלים דלעילא קאתי 2002 הדא הוא דכתיב (קהלת א ב) הבל הבלים הבל מהבלים דלעילא וכל מלוי הכי הון ובהבלים דלעילא כתוב (דברים ח ג) כי על כל</p>	<p>כדוגמא זה אמר שלמה דבריו, שהעולם מתקיים בהם, בהבל הזה מתקיים העולם, וההבל הזה שמתקיים בו העולם בא מן ההבלים שלמעלה, זה שנאמר "הבל הבלים", הבל מההבלים שלמעלה. וכל דבריו היו כך, ובהבלים שלמעלה כתוב, "כי על כל מוצא פי</p>

1995 כי ו"ק דבריאה והכסא הוא אור מתנה"י דמלכות דאצילות שמתלבש בכחב"ד דבריאה, וה"ס הכסא והמלכות רוכבת על הכסא, וז"ש "הוא על כרסיא" כמ"ש באוצרות חיים (מ"מ).

1996 שלמה (אור יקר).

1997 מקבל מז' עליונים ומשפיע לז' תחתונים (אור יקר).

1998 לכאורה היה נראה שז' כתרים הם הספירות, האמנם ממה שאמר "לאתחזאה ביה", משמע מדרגה למעלה מהימים, שהימים הם ז' כדפי' לעיל, כתרין אלו הם ז' ספירות, כתרים ושרשים אל הספירות, והם נסתרים בבינה, ומשם היה נקרא שלמה בז' שמות, כדי שיהיה מרכבה לחכמה, שהחכמה נראית בז' כתרים אלו, והכתרים האלו הם מראה, שבהם נראות ספירות אלו (אור יקר). פי' הם ז' מלויים דס"ג הנז', ומהם נתקן דעת ז"א, וז"ש וכל הבל קלא אתעביד מניה בז' הבלים וכו', הם ז' מלויים דס"ג הנז', ומהם נתקן דעת ז"א (מ"מ).

1999 מורה שלא דבר אלא בבינה שהיא קרובה לחכמה (אור יקר). ומפני שהם ב' חכמות: האחת, חכמת שלמה. השנית, חכמת אלהים, כאומרו ותרב חכמם שלמה, שהיא חכמה תתאה מחכמת כל בני קדם, שמשם מתרבת ומאירה, ולזה חכמה זו אשר לשלמה נקראת "חכמתא קדישא", שהוא החכמה העליונה, כאומרו כי חכמת אלהים בקרבו, וזה בחינתה הקדש, כאומרו קדש ישראל ה' ראשית תבואתה, כדפי' בזהר משפטים (אור יקר).

2000 העולם הזה מתקיים ע"י אותם הבלים, ומפ' כיצד הוא הענין, ואמר "בהאי הבל דמתקיים ביה עלמא", דהיינו שהמלכות מקבלת מאותם הבלים והיא מקיימת העולם (מ"מ).

2001 ר"ל, שהמלכות מקבלת מהבלים שבכל פרצוף ועל ידה מתקיים העולם (מ"מ)

2002 והיינו כמ"ש שהמלכות מקבלת ז' הבלים הנז', ועל ידם מתקיים העולם, ובהבלים דלעילא כתיב, כי על כל מוצא פי ה', פי' שז' מלויים הנז' יוצאים מפי הבינה, ועל ידם יחיה ז"א, כמשי"ה ימיה וכו', זהו מה שנלע"ד. אבל הרח"ו כתב על מ"ש הזהר, ותנא בז' הבלים אתקיימן עילאין ותתאין, נ"ל שהם ז' הבלים היוצאים מב' עינים וב' אזנים וב' נקבי החוטם והפה, ומכל א' מהם יוצא הבל, וזה בכל פרצוף, עכ"ל. ולפי זה מ"ש דעלמא מתקיימא בהו, ר"ל שהעולם הזה מתקיים ע"י ז' הבלים שבכל פרצוף, שהם ז' הבלים שבכל פרצוף, ולפי זה מ"ש "ובהבלים דלעילא כתיב כי על מוצא פי ה'", פי' ז' הבלים שבכל פרצוף נקראים מוצא פה ה', בין דאזנים בין דעינים בין דחוטם, ופי' יחיה האדם, הוא הפרצוף, כן נראה כוונת הרח"ו ז"ל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מוצא פי יהו"ה יחיה האדם מאי מוצא פי יהו"ה דא הבלים דלעילא:</p>	<p>ה' יחיה האדם". מה זה מוצא פי ה', זה ההבלים שלמעלה.</p>
<p>ותניא (קהלת ב יג) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות (כלומר) מן הסכלות ממש אתי תועלתא לחכמתא דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא לא אשתמודע חכמתא ומלוי²⁰⁰³:</p>	<p>ולמדנו "וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות", מן הסכלות ממש באה תועלת לחכמה, שאלמלא לא נמצאה שטות בעולם לא נודעה החכמה ודבריה.</p>
<p>ותאנא חיובא הוא על בר נש²⁰⁰⁴ דאוליף חכמתא למילף וזעירו מן שטותא ולמנדע לה בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה כמה דאתיא תועלתא לנהורא מחשוכא דאלמלא חשוכא לא אשתמודע נהורא ולא אתיאי (נ"א אתחזי) תועלתא לעלמא מניה:</p>	<p>ולמדנו חיוב הוא על אדם שלמד חכמה ללמוד מעט מן השטות ולדעת אותו, משום שבאה תועלת לחכמה בשבילו, כמו שבאה תועלת לאור מן החשכה, שאלמלא החשכה לא נודע האור, ולא באה (נראית) לעולם תועלת ממנו.</p>
<p>תאנא שיש יתרון לחכמה לחכמה סתם²⁰⁰⁵ דאמר רבי שמעון לרבי אבא תא הזי רזא דמלה לא נהיר חכמתא דלעילא ולא אתנהיר אלא בגין שטותא²⁰⁰⁶ דאתער מאתר אחרא ואלמלא האי נהירו ורבו סגיא ויתיר לא והוהו (להוי) ולא אתחזיא תועלתא דחכמתא:</p>	<p>שנינו שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, שאמר רבי שמעון לרבי אבא, בא וראה סוד הדבר, לא מאירה החכמה שלמעלה ולא מוארת, אלא בשביל השטות שמתעוררת ממקום אחר. ואלמלא זה אור ומשחה רבה ויותר לא היתה (להיות), ולא נראתה תועלתה של החכמה.</p>
<p>ובגין שטותא אתנהיר יתיר ונהירין ליה יתיר הדא הוא דכתיב שיש יתרון לחכמה לחכמה סתם מן הסכלות סתם וכך לתת²⁰⁰⁷ אלמלא לא הוה שטותא שכיח בעלמא לא הוי חכמתא שכיח בעלמא²⁰⁰⁸ והיינו דרב המנונא סבא כד הוה ילפין מניה חבריאי רזי דחכמתא הוה מסדר קמייהו פרקא דמלי דשטותא בגין דייתי תועלתא לחכמתא בגיניה הדא הוא דכתיב (קהלת י א) יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט משום דהיא תקונא דחכמתא ויקרא דחכמתא ועל דא כתיב (שם ב ג) ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות:</p>	<p>ומשום השטות מאיר יותר, ומאירים לו יותר, זה שנאמר שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, מן הסכלות סתם. וכך למטה, אלמלא לא היתה שטות מצויה בעולם לא היתה החכמה מצויה בעולם, והיינו שרב המנונא סבא, כשהיו לומדים ממנו החברים סודות החכמה, היה מסדר לפנייהם פרק של דברי שטות כדי שתבא תועלת לחכמה בשבילו, זה שנאמר "יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט", משום שהיא התקון של החכמה וכבוד החכמה, ועל זה כתוב "ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות".</p>
<p>רבי יוסי אמר יקר מחכמה ומכבוד כלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה ויקרא דכבוד דלעילא מאי היא סכלות מעט זעיר דשטותא אחוי וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא יתיר מכל ארחינ דעלמא כיתרון האור מן החשך תועלתא דנהורא לא אתיאי (נ"א אתחזי) אלא מן חשוכא (ולעולם) תקונא</p>	<p>רבי יוסי אמר יקר מחכמה ומכבוד, כלומר כבוד החכמה והנוי שלה והיקר של הכבוד שלמעלה, מה הוא סכלות מעט, מעט של שטות, מראה ומגלה את כבוד החכמה, והכבוד שלמעלה יותר מכל דרכי העולם. כיתרון האור מן החשך, תועלת האור לא באה (נראית) אלא מתוך החשכה, (ולעולם) תקון</p>

²⁰⁰³ תיקון² קכג ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁰⁴ פי' צריך האדם לפרש תחלה הפי' שנשמרים ממנו רש"י ז"ל או תוספת, ואח"כ יפרש האמת, וכן בכל ענין בין בזהר בין במדרשים (מ"מ).

²⁰⁰⁵ פי' מלכות (מ"מ).

²⁰⁰⁶ פי' שע"י הבידורים שנבררים מס"ט"א הנק' שטותא, מתעטרת המלכות, וז"ש "ואלמלא האי", דהיינו הבידורים נהירו ורבי סגי ויתיר לא ליהוי (מ"מ).

²⁰⁰⁷ פי' כמו שהמלכות אינה מתקשרת אלא מן הבידורים שבקלי' שנק' שטותא כך לתתא בעולם הזה (מ"מ).
²⁰⁰⁸ והיינו כמ"ש משום דהיא תקונא דחכמתא וכו' ושיעור הפ' יקר מחכמה ומכבוד, ר"ל תיקון החכמה וכו' שלה הוא ע"י סכלות מעט, ר"א יקר וכו' רבי יוסי פליג וסבירא ליה דהכי פירושא, יקר דחכמה שהיא מלכות ויקר של הכבוד שהוא ז"א הוא על ידי סכלות מעט, ומלת יקר חוזרת על חכמה ועל כבוד (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דחורא מאי היא אוכמא אלמלא אוכמא לא אשתמודע חורא ובגין אוכמא אסתליק חורא ואתיקר אמר רבי יצחק משל למתוק במר דלא ידע אינש טעמא דמתיקא עד דטעים מרירא מאן עביד להאי מתיקא הוי אומר האי מרירא והיינו דכתיב (שם ז יד) גם את זה לעומת זה עשה האלהים וכתוב</p>	<p>הלבן מהו, השחור. אלמלא השחור לא נודע הלבן, ומשום השחור מתעלה הלבן ונהיה מכובד. אמר רבי יצחק, משל למתוק במר, שאין יודע איש טעם המתוק עד שטועם את המר, מי עושה את זה מתוק, הוה אומר זה המר, והיינו שכתוב, "גם את זה לעומת זה עשה האלהים", ונאמר</p>
<p>מח/א</p>	
<p>טוב אשר תאחזו בזה וגם מזה אל תנח ידך (שם ז יח):</p>	<p>"טוב אשר תאחזו בזה וגם מזה אל תנח את ידך".</p>
<p>תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש אדם²⁰⁰⁹ גבר²⁰¹⁰ אנוש²⁰¹¹ איש²⁰¹² גדול שבכלם אדם (משום) דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו וכתוב (שם טו) כי בצלם אלהים עשה את האדם²⁰¹⁴ ולא כתיב גבר אנוש איש אמר רבי יהודה אי הכי והא כתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה (ולא גבר אנוש איש) מאן בעי למקרב קרבנא מאן דאיהו חטאה וכתוב אדם²⁰¹⁵:</p>	<p>שנינו בכמה דרגות נקרא בן אדם, אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכולם אדם, (משום) שכתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו", וכתוב "כי בצלם אלהים עשה את האדם", ולא כתוב גבר אנוש איש. אמר רבי יהודה, אם כך והרי כתוב "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (ולא גבר אנוש איש), מי צריך להקריב קרבן, מי שהוא חוטא ונאמר אדם.</p>
<p>אמר רבי יצחק תא חזי קיומא דעלמא דעילאין ותתאין הוא קרבנא נייחא דקודשא בריך הוא ומאן אתחזי למקרב קמיה האי נייחא הוי אומר האי אדם דיקריא מכלא אמר ליה אי הכי הא כתיב (ויקרא יג ב) אדם כי יהיה בעור בשרו וגו'²⁰¹⁶ והיה בעור בשרו לנגע צרעת:</p>	<p>אמר רבי יצחק בא וראה קיום העולם של עליונים ותחתונים הוא הקרבן, הנחת של הקדוש ברוך הוא, ומי ראוי להקריב לפניו את הנחת הזו, הוה אומר זה אדם שמכובד מן הכל. אמר לו אם כך, הנה כתוב "אדם כי יהיה בעור בשרו וגו', והיה בעור בשרו לנגע צרעת".</p>
<p>אמר ליה להאי בעי קודשא בריך הוא לדכאה יתיר מכלא דמאן דאיהו בדרגא עלאה דכלהו לא לזותיב הכי ובגין כך כתיב באדם והובא אל הכהן (שם ט) ובא לא כתיב אלא והובא דכל מאן דחמי</p>	<p>אמר לו, את זה הקב"ה צריך לטהר יותר מהכל, שמי שהוא בדרגה עליונה של כולם, לא ישאר כך, ולכן כתוב באדם "והובא אל הכהן", לא כתוב ובא אלא והובא, שכל מי שרואה אותו מתחייב בו להקריבו לפני הכהן,</p>

²⁰⁰⁹ הם סוד אבי"ע, "כל הנק' בשמי", אדם דנשמתיא דאצילות נקרא אדם, א"נ אדם י' חכמה, מ"ה אד"ם (אור יקר).

²⁰¹⁰ "בראתיו" אדם דבריאה, דאית ביה נשמה דבריאה נקרא גבר סוף סוף גובר, א"נ גבר ה' דתמן יסוד הגבורה (אור יקר).

²⁰¹¹ "אף עשיתיו", אדם דעשיה, דאית ביה נפש דעשיה, נקרא אנוש, אנוש הוא ודאי, א"נ אנוש, ה' אנושה מכותיה (אור יקר).

²⁰¹² "יצרתיו", אדם דיצירה, דאית ביה רוח דיצירה נקרא איש, כענין המלאכים והאיש גבריאל, א"נ איש, ו' דהיינו סוד ה' איש (אור יקר).

²⁰¹³ "ויברא אלהים" בינה, "את האדם בצלמו" שצלם ורוחניות הבינה היא החכמה ומכח החכמה ברא האדם, והיינו לפי מה שפירשתי אדם מ"ה חכמה, ולמה שפי' כל הנקרא בשמי וכו', "ויברא אלקים" בסוד הכסא שעולה בחשבון אלהים, את האדם בצלמו, שצלם הכסא הוא האצילות, ואדם נברא בצלם ההוא (אור יקר).

²⁰¹⁴ אחר שבאו מוחין לז"א נקרא אדם שלם ב"ס, ואז הצלם נקרא צלם אדם, ובהיות ז"א כן ו"ק נק' איש, והצלם של אז נק' "אך בצלם יתהלך איש" (מ"מ).

²⁰¹⁵ לפי דבריך, מי שהוא במדרגה כזה, אין חטא בא על ידו. והשיב, אדרבה אין קרבן ראוי ליקרב אלא על ידי מדרגה זו, שעל ידו מתקיימין "עלאין ותתאין", והקושר הכל הוא אדם שעולה אפילו בחכמה, וכל שכן באצילות, לעשות נייחא לקב"ה, וצריך לעלות עד למעלה בקרבנו (אור יקר).

²⁰¹⁶ ולפי מה שפירש באדם אין ראוי לשנאמר שיהיה שולטת נגע צרעת מפני מעלתו במקום שאין השגת הקלי', וקושיית פסוקים אלו הם כסדר המקראות, תחלה פרשת ויקרא, ואח"כ בפרשת תזריע, ולפירוש זה אי הכי אהדר לרישא לקושיא ראשונה, אי אמרת בשלמא שאין המשובח שבכולן אדם וכו' (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ליה אתחייב ביה לאקרובי קמי כהנא דדיוקנא קדישא לא ליתיב הכי וכתוב (שם כט) איש או אשה כי יהיה בו נגע וגו' (שם ב) ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו' ולא כתוב בהו והובא:</p>	<p>שהדמות הקדושה לא תשאר כך. וכתוב "איש או אשה כי יהיה בו נגע וגו'", "איש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו'", ולא כתוב בהם והובא.</p>
<p>אמר ליה והא כתיב (במדבר יב ג) והאיש משה (שמות לב א) [כי זה משה האיש] (האיש משה) אמאי לא אקרי אדם אמר ליה משום דאקרי עבד למלכא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה (יהושע א ב) משה עבדי ואוף הכין (אוף הכא) אקרי איש לגבי אדם דלעילא אמר ליה אי הכי והא כתיב (שמות טו ג) יהוה איש מלחמה ולא כתיב אדם:</p>	<p>אמר לו והרי כתוב "והאיש משה", "כי זה משה האיש", למה לא נקרא אדם. אמר לו משום שנקרא עבד למלך, שכתוב "לא כן עבדי משה", "משה עבדי". וכמו כן כאן נקרא איש כלפי אדם שלמעלה. אמר לו אם כך, הרי כתוב "ה' איש מלחמה", ולא כתוב אדם.</p>
<p>אמר ליה (תהלים כה יד) סוד יהוה ליראיו²⁰¹⁷ אמר ליה אי הכי אנא בנייהו²⁰¹⁸ [אתיבו] בכלא²⁰¹⁹ ובאתר דא לא וכינא אמר ליה זיל לרבי אבא דאנא אוליפנא מניה על מנת דלא לגלאה אזל לגבי דרבי אבא אשכחיה דהוה דריש ואמר אימתי אתקרי שלימותא דלעילא ונ"א דכולא כד יתיב קודשא בריך הוא בכורסיא²⁰²⁰ ועד דלא יתיב בכורסיא לא אשתכח שלימותא דכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה משמע דכתיב אדם דהוה כללא ושלימותא דכלא אמר רבי יהודה בריך רחמנא דאשכחית לך בהאי:</p>	<p>אמר לו "סוד ה' ליראיו". אמר לו אם כך אני ביניהם (יושב) משיב בכל, ובמקום הזה לא זכיתי. אמר לו לך לרבי אבא, שאני למדתי ממנו על מנת שלא לגלות. הלך אצל רבי אבא, מצא אותו שהיה דורש ואומר מתי נקראת שלמות שלמעלה (של הכל), כשיושב הקדוש ברוך הוא בכסא, ועד שלא יושב בכסא לא נמצאת שלמות, שכתוב "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", משמע שכתוב אדם שהוא הכלל ושלמות הכל. אמר רבי יהודה ברוך הרחמן שמצאתי אותך בזה.</p>
<p>אמר ליה אי הכי הא כתיב (שמות טו ג) יהוה איש מלחמה ולא כתיב אדם אמר ליה יאות שאלת תא חזי התם לא אשתכח שלימותא דכלא ובגיני כך אקרי איש²⁰²¹ אבל הכא שלימותא דכלא וכללא דכלא בגין כך אקרי אדם קארי עליה (תהלים קיט עב) טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף:</p>	<p>אמר לו אם כך הרי כתוב "ה' איש מלחמה", ולא כתוב אדם, אמר לו יפה שאלת. בא וראה שם לא נמצאת שלמות של הכל ולכן נקרא איש, אבל כאן שלמות הכל והכלל של הכל, לכן נקרא אדם. קרא עליו טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.</p>
<p>[תו] אמר ליה (תו) כתיב (שם לו ז) אדם ובהמה ולא כתיב איש ובהמה אמר ליה ולא והכתיב (שמות יא ז) למאיש ועד בהמה [אבל] (אמר ליה) מה דכתיב אדם ובהמה כמה דכתיב (מ"א ה יג) מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר [יוצא] בקיר אורחיה דקרא הוא דנקיט עלאה מכלהו ונמיך מכלהו אוף הכא עלאה דכלא ואדם ונמיך מכלא בהמהו (ונמיך מכלא):</p>	<p>עוד אמר לו, כתוב "אדם ובהמה", ולא כתוב איש ובהמה. אמר לו ולא, והרי כתוב "למאיש ועד בהמה", אבל מה שכתוב אדם ובהמה, כמו שכתוב "מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר יוצא בקיר". דרך הכתוב, הוא שלוקח העליון מכולם והנמוך מכולם, כמו כן כאן העליון של הכל, אדם, והנמוך מהכל בהמה.</p>

²⁰¹⁷ דלהכי נקרא ז"א לגבי א"א, ועל סוד זה אמרו רז"ל שנראה בים כבחור וכו', כי בהיות ז"א בעל ו"ק נקרא איש, אבל בהיותו בגדלותו, שאז מגיע עד א"א, נקרא אדם, ולכן במתן תורה נדמה כזקן (רמ"ז).

²⁰¹⁸ (ס"א יתיב) (נוסף בדפ"ו).

²⁰¹⁹ בדרך אמת יש נ"א שבו התיבות "אתיבו בכלא" ליתנהו.

²⁰²⁰ שמזדווג בנוק' שהיא כסא לבעלה, ואז חוה עם שם הו"ה משלמת מספר אדם (רח"ו במ"מ).

²⁰²¹ כי אז היה ז"א בזמן הקטנות כפפסח, ואז נק' איש, ובזמן הגדלות נק' אדם (רח"ו במ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר ליה והא כתיב (בראשית ב ה) ואדם²⁰²² אין לעבוד²⁰²³ את האדמה אמר ליה תא חזי דכל מה די בעלמא לא הוי אלא בגיניה דאדם וכלהו בגיניה מתקיימי [ולא] (ו)אתחזיאו בעלמא וכלהו אתעכבו עד דייתי ההוא דאקרי אדם הדא הוא דכתיב (בראשית ב ה) וכל שיח השדה מרם יהיה בארץ וגו' טרם עד לא כתרנומו משום דדיוקנא עלאה לא אתחזי הדא הוא דכתיב (שם) ואדם אין כלומר כלהו אתעכבו בגיניה דהאי דיוקנא עד דאתחזי ובגין כך לא אתחזי ונ"א אתבריו האי דיוקנא אלא בדיוקנא דאתחזי (דיתחזי) ליה הדא הוא דכתיב (שם ז) וייצר ה' אלהים את האדם בשם מלא כמה דאוקימנא דאיהו שלימותא דכללא וכללא דכללא:</p>	<p>אמר לו, והרי כתוב "ואדם אין לעבוד את האדמה", אמר לו בא וראה, שכל מה שבעולם אינו אלא בשביל האדם, וכולם בגללו מתקיימים, ולא נראים בעולם. וכולם התעכבו עד שיבא אותו שנקרא אדם, זה שנאמר "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו'", טרם, כתרנומו "עד שלא", משום שלא נראתה הדמות העליונה, זה שנאמר "ואדם אין", כלומר כולם התעכבו בשביל הדמות הזאת עד שנראתה, ולכן לא נראתה (נבראה) הדמות הזו אלא בדמות שראויה לה, זה שנאמר "וייצר ה' אלהים את האדם", בשם מלא כמו שבארנו, שהוא שלמות הכל והכלל של הכל.</p>
<p>תאנא בששי נברא אדם בשעה שנשלם הכסא ונקרא כסא²⁰²⁴ דכתיב (מ"א י יט) שש מעלות לכסא ולפיכך נברא האדם בששי שהוא ראוי לישוב על הכסא ותאנא כיון דנברא אדם אתותקן כלא וכל מה דלעילא ותתא²⁰²⁵ וכלא אתכליל באדם תניא אמר רבי יוסי כתיב (יהוקאל א י) ודמות פניהם פני אדם כללא דכללא²⁰²⁶ וכלא כלילין בהאי דיוקנא אמר רבי יהודה והא כתיב (שם) ופני אריה²⁰²⁷ אל הימין לארבעתם ופני שור</p>	<p>למדנו בששי נברא אדם בשעה שנשלם הכסא ונקרא כסא, שכתוב "שש מעלות לכסא", ולפיכך נברא האדם בששי, שהוא ראוי לישוב על הכסא. ולמדנו כיון שנברא אדם, הכל נתקן, וכל מה שלמעלה ולמטה והכל נכלל באדם. שנינו אמר רבי יוסי כתוב "ודמות פניהם פני אדם", הכלל של הכל, והכל כלולים בדמות הזאת. אמר רבי יהודה, והרי כתוב "ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור</p>
<p>מח/ב</p>	
<p>מהשמאל לארבעתן אמר ליה [כל (נ"א כלא אפי)] וכלא אפיו (כלפי (ס"א אפי)) אדם הווי²⁰²⁸ ובההוא דיוקנא דאדם אתחזיין כל גוונין וכל דיוקנין כמה דתנינן אנפוי אנפי נשרא לא ודהוא (דהוה) נשרא אלא דאתחזי בדיוקנא דאדם משום דכליל כל גוונין וכל דיוקנין:</p>	<p>מהשמאל לארבעתן". אמר לו הכל היו פני אדם, ובאותה דמות של אדם נראים כל הגוונים וכל הדמויות, כמו ששנינו פניו פני נשר, לא שהוא נשר אלא שנראה בדמות של אדם משום שכולל את כל הגוונים וכל הדמויות.</p>

²⁰²² פי' ומי דרכו לעבוד את האדמה, הוא מי שאינו חשוב, והול"ל ואיש אין לעבוד וכו', ומתרץ, דכל מה דבעלמא לא הוי אלא בגיניה דאדם וכו', ור"ל שהמטר לא ירד לגדל האילנות והעשבים, לפי שאדם שהוא מתקן המלכות, הנק' אדמה (מ"מ).

²⁰²³ שנשלם הכסא, פי' מלכות, שהיא כסא לז"א, שהוא ראוי לישוב על הכסא, פי' שאדם שהוא דוגמת ז"א, שהוא יושב על המלכות, הנק' כסא, כמש"ה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם (מ"מ).

²⁰²⁴ ח"א כ סע"א (לש"ו).

²⁰²⁵ בחתימת מעשה בראשית נשלם הכל על תיקונם, והוא מה שחתם התורה וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד (כללים ח"א קז ע"ד), אז הנה נתעלו העולמות כולם בכל העילוי הנורא הנ"ל והיו כולם במקומם העיקרי וכו'. וכן כ"ז הוא ג"כ הענין מה שהיה שולט ומאיר אז אור היחוד דשמה שלים וכנ"ל, והוא ג"כ משום העילוי הגדול דהעולמות כולם שהיה אז, והוא מעת שהכניסו הקב"ה בגן עדן עד החטא (כללים ח"א קח ע"א), זוה"ק בראשית (כ סע"א) וכן בפ' תזריע (מח ע"א) כי גמר תיקון העולמות אבי"ע היה תלוי בבריאת האדם, משום דכולם כלולים בו והוא כלל כולם (כללים ח"ב פ ע"ד), תיקון הבריאה לא נעשה רק אלא בבריאת אדה"ר, לכן אנו אומרים ברה"ה זה היום תחלת מעשיך (כללים ח"א לז ע"א).

²⁰²⁶ מכאן ומתיקונים משמע בהדיא כסברת הרמב"ם, כי החיות הם צורת אדם דווקא, והכוונה בשור ונשר ואריה, הוא על היות להם הבטה כעין שור ונשר אריה, ולעולם הם דווקא צורת אדם (רח"ו במ"מ).

²⁰²⁷ פי' קס"ד שפני אריה ממש וכו' ולכך הקשה על ר' יוסי שאמר שכולם הם צורת אדם (מ"מ).

²⁰²⁸ ור"ל כמ"ש שפניהם פני אדם, ומ"ש ופני אריה היינו הבטת אריה וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי יצחק תא הזי כל מאן²⁰²⁹ דאיהו תחות שולטני דאדם אתקרי איש²⁰³⁰ משום דאתתקן ובנוונא (בגנייה) דאדם מדרגא אחרא²⁰³¹ דהוה ביה בקדמיתא דתניא ברוא עלאה²⁰³² בספרא דצניעותא כד אתברי אדם נחת בדיוקנא קדישא עלאה ונחתו עמיה תרין רוחין מתרין סטרין מימינא ומשמאלא²⁰³³:</p>	<p>אמר רבי יצחק בא וראה כל מי שהוא תחת שלטונו של אדם נקרא איש, משום שנתקן בדוגמת אדם, מדרגה אחרת שהיתה לו בראשונה, שלמדנו בסוד עליון בספרא דצניעותא, כשנברא אדם ירד בדמות קדושה עליונה, וירדו עמו שתי רוחות משני צדדים מימין ומשמאל.</p>
<p>כללא דאדם ורוחא דימינא אתקרי נשמתא קדישא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ורוחא דשמאלא אתקרי נפש חיה והוה אזיל ונחית²⁰³⁴ מעילא לתתא ולא אתיישבא בהרי אחרא²⁰³⁵ כד הוה עייל (ל)שבתא והוה חב אדם אתעבידו ונ"א אתנגידו²⁰³⁶ מהוה רוחא שמאלא (מהוה רוחא) בריין מתפשטן בעלמא ולא אסתיימו גופא דלהון ואתחברו בהאי גופא דאדם בדכורא ונוקבא²⁰³⁷ ואתיילידו בעלמא ואלין אקרונ גנעי בני אדם²⁰³⁸ תנא²⁰³⁹ עלאין מנייהו דלא אתדבקו לתתא ותליין באוירא²⁰⁴⁰ ושמעין מה דשמעין מלעילא ומנייהו ידעין ואינון אחרנין לתתא:</p>	<p>הכלל של אדם והרוח של הימין נקראת נשמה קדושה, שכתוב "ויפח באפיו נשמת חיים", והרוח של השמאל נקראת נפש חיה, והיתה הולכת ויורדת ממעלה למטה, ולא מתיישבת עם האחרת. כאשר נכנסה השבת ואדם חטא, נעשו (נמשכו) מאותה רוח השמאל בריות שמתפשטות בעולם, וגופם לא הסתיים והתחברו עם גוף האדם הזה בזכר ונקבה, ונולדו בעולם, ואלו נקראים נגעי בני אדם. למדנו, העליונים מהם שלא נדבקו למטה ותלויים באויר ושומעים מה ששומעים מלמעלה, ומהם יודעים אותם האחרים למטה.</p>
<p>תנא מן בוצינא דקרדינותא²⁰⁴¹ נפקין תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצי מתגלפין ומתאחדן כחדא</p>	<p>למדנו מהנר הקשה יוצאים שלש מאות ועשרים וחמשה ניצוצות חקוקים, ואחוזים יחד מצד הגבורה שנקראים גבורות,</p>

²⁰²⁹ מה (אור יקר).

²⁰³⁰ הענין שלא יקרא איש בחי' אחת ממנו, אלא כאשר תסתלק מהאדם סוד נשמה קדושה, המחייבת לו שם אדם, כל מה שלמטה ממנו בכלל יקרא איש, מפני שאדם למעלה מאיש ושליט עליו, ותיקונו של איש הוא מאדם, ומדרגת אדם למעלה ממדרגת איש. ואיש הוא תחות שולטניה דאדם, כי אדם הוא מימין כדמיסק, ואיש משמאל כאשר יתבאר, ואדם אחרי חטאו נסתלק ממנו שם אדם ונשאר איש (אור יקר).

²⁰³¹ פי' שתחלה היה נק' אנוש או גבר, ועכשיו נק' איש שהיא מדרגה מעולה מהם הסמוכה לאדם (מ"מ).

²⁰³² תרומה קעח ע"ב מו ע"ב (הערת הזהר).

²⁰³³ פי' רוח א' מצד החסדים הנק' ימין, ורוח א' מצד הגבורות הנק' שמאל (מ"מ).

²⁰³⁴ פי' אדה"ר הוה נחית מעילא לתתא, דהיינו שירד לג"ע הארץ ששם היה (מ"מ).

²⁰³⁵ פי' אותו רוח השמאלי לא נמתק ע"י הימני שמצד החסד, לפי שחטא אדה"ר באותו יום שנולד, ולכך גרם שלא נמתק השמאל בימין, ואלו לא חטא היה נתקן הכל, וז"ש כד הוה עייל וכו' (מ"מ).

²⁰³⁶ נמקח במ"מ.

²⁰³⁷ באדם ובחיה (מ"מ).

²⁰³⁸ ולקמן עו ע"ב (לש"ו). כה ע"א (הערת הזהר).

²⁰³⁹ תאנא (דפ"ו).

²⁰⁴⁰ יש קליפות השוכנים באויר ומקומם הוא רק באויר, והם אינם כ"כ קשים כהשוכנים בארץ, וכמ"ש בפ' ויקרא (כה ע"א) תזריע (מח ע"ב) אחרי (עו ע"ב) ובאד"ר (קמג ע"ב) (דע"ה ח"ב קב ע"ב).

²⁰⁴¹ פי' מבינה הנק' בוצד"ק בהשאלה נפקין שכ"ה ניצוצין, וכתב באוצרות חיים שהם ש"כ ניצוצים עם ה' אלפים דאה"ה הממתקים אותם גימ' שכ"ה (מ"מ). עי' כ"ז בגלאנטי (בספר קול בוכים על איכה) בפסוק כי לא ענה מלבו דף טל ע"ב (לש"ו). ז"ל: נתן טעם להמתקת הדינים, ואחר כי לא ענה מלכו, אין הענויים והתגות והדאגות לבבי איש באים מסוד הלב, כלומר מעצמו של שם זה ממש, אלא היסורין באים מהחיצונים, שהוא ברא משחית לחבל את עצמו, כמ"ש ותמוגנו ביד עונינו ממש, וע"י היסורין האדם שב בתשובה, ר"ל ששב אל מקום שיצא משם, שבעונו יצא אל החיצונים וכו', ע"כ. שורש הדברים אשר אמר הרב דהש"ך ניצוצין הם נפקו מחכמה, הנה הוא בזוה"ק פ' פקודי (דף רנד סע"ב) וכמו שיובא דבריו ויתבארו למטה, וכן נזכר עוד בזוה"ק בכ"מ בפ' תזריע (דף מח ע"ב) ובאד"ר נשא (דף קלב ע"ב), וכן באד"ז (דף רצב ע"ב), ומדבר הרב בזה בארוכה בשער רפ"ח (פרק ה) ועוד בדרושי מ"ן (דרוש א) ובכ"מ מדבריו (ביאורים ח"א סו ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מסטרא דגבורה²⁰⁴² דא(ת)קרון גבורות²⁰⁴³ [ומתלכדן] (ומתחברן) כחדא ואתעבידו²⁰⁴⁴ חד (גופא) וכד עיילין אלין בגופא אקרי איש²⁰⁴⁵ [ודא] דתנינן איש] (ולא איש דא תנינן איש) תם וישר²⁰⁴⁶ איש צדיק ואיש דהכא איש מלחמה (שמות טו ג) כתיב דכלא וסליק דינא וכלא חדא:</p>	<p>(ומתלכדים יחד) ונעשו אחד (גוף), וכשאלה נכנסים לגוף הוא נקרא איש, ולא איש ששנינו. תם וישר איש צדיק, והאיש של כאן כתוב "איש מלחמה", שהכל עולה [ב]דין והכל כאחד.</p>
<p>אמר רבי יהודה אמאי²⁰⁴⁷ לא הוה בידיה (דרבי יצחק) אתו שאילו קמיה דרבי שמעון אמר לון תו קשיא דהא תנינן כתיב (בראשית ב כג) לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת ותנינן מאן איש דא חסד והכא אמריתו דהוא דינא אלא הכי תאנא כללא הוא בחד מתקלא סלקא וכלא חדו ומשום דדיני תתאי מתאחדן [ומתלכדן] (ומתחברן) בשערוי דהאי אקרי הוא דינא קשיא²⁰⁴⁸:</p>	<p>אמר רבי יהודה למה לא היה בידו (של רבי יצחק), באו שאלו לפני רבי שמעון, אמר להם עוד קשה שהרי שנינו שכתוב "לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת", ושנינו מי זה איש חסד, וכאן אמרתם שהוא דין. אלא כך למדנו, הכל הוא עולה במשקל אחד, והכל אחד, ומשום שהדינים התחתונים אחוזים (ומתלכדים) ומתחברים בשערותיו של זה, הוא נקרא הדין הקשה.</p>
<p>וכד אתעבר מניה שערא דרישא אתבסם ודינין דלתתא לא אודמנו ובגין כך אקרי טהור דלא אקרי טהור אלא וכד נפיקן מסטרא דמסאבא וכד נפיקמן מסאבא אקרי טהור דכתיב (איוב יד ד) מי יתן טהור מטמא מטמא ודאי והכא כתיב (ויקרא יג מ) ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא:</p>	<p>וכשעובר ממנו, השער של הראש נמתק, והדינים של מטה לא מזדמנים, ולכן נקרא טהור, שלא נקרא טהור אלא כשיוצא מצד הטומאה. וכשיוצא מהטומאה נקרא טהור, שכתוב "מי יתן טהור מטמא", מטמא ודאי. וכאן כתוב, "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא".</p>
<p>ותא חזי [ב]רישא דהאי איש²⁰⁴⁹ בוצינא דקרדינותא ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא כלא כוורדא ושערי סומקי בגו סומקי²⁰⁵⁰ ותליין מניה כתרין תתאין דלתתא דמתערין דינין בעלמא וכד אתעבר מניה שערא ואתגליש מחסד עלאה²⁰⁵¹ אתבסם כלא ואתקרי וטהורו על שמיה אמר רבי יהודה אי אתקרי על שמיה קדוש אתקרי ולא טהור אמר ליה לאו הכי דקדוש לא אתקרי אלא כד תלי שערא²⁰⁵² דקדושה בשערא תלי דכתיב (במדבר ו ה) קדוש יהיה גדל פרע שער</p>	<p>ובא וראה בראש האיש הזה ניצוץ הקשה, ולכן גולגלת הראש של זה אדומה כולה כשושנה, והשערות אדומות בתוך אדומות, ותלויים ממנו כתרין תחתונים שלמטה שמעוררים דינים בעולם. וכשעובר ממנו השער ונהיה קרח, מהחסד העליון הכל נמתק, ונקרא טהור על שמו. אמר רבי יהודה אם נקרא על שמו, קדוש נקרא ולא טהור. אמר לו לא כך, שקדוש לא נקרא אלא כשהשער תלוי, שהקדושה תלויה בשער, שכתוב קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, וזה נקרא טהור מהצד</p>

²⁰⁴² פי' מהבינה הנק' סטרא דגבורה (מ"מ).

²⁰⁴³ גבורה (ע"ח רפ"ח ה').

²⁰⁴⁴ ואתעביד (דפ"ו).

²⁰⁴⁵ היינו בזמן קטנות ז"א (רח"ו). א"נ לנוק' קרא בשם איש (מ"מ).

²⁰⁴⁶ ור"ל איש זה שאמרנו אינו כמו איש תם וישר וכו', שמורה על הרחמים, אבל איש דכא, איש מלחמה כתיב (מ"מ).

²⁰⁴⁷ פי' מי גרם לקטנות הזה, שבשבילה נק' איש (מ"מ).

²⁰⁴⁸ דהיינו בשביל הקליפות היונקות משעורת הז"א, ולכן הוא דין קשה (מ"מ).

²⁰⁴⁹ הענין כי איש הוא יסוד, ועי' בספד"צ בריש פרק ב' כתיב ולא עבר כו', ויסוד ומלכות, שניהם מסט' דגבורה, ולכן בשניהם אש, וה' דאשה הוא ה"ג, וי' דאיש הוא טפת החסדים, ונכלל בו ה"ג, לכך הוא י' ומתחלה מקבל ה' גבורות נק' איש מלחמה בשערוי דלתתא דהוא צמר, ואח"כ כשמקבל טיפת החסדים, שאז הוא מ"ל (נ"ל בסוד חשמ"ל) והוא נק' חסד, ועי' באד"ר רמב ע"א (יהל אור).

²⁰⁵⁰ מכאן משמע דאיירי בנוק' דלת ראשך כארגמן, דאלו בז"א הם שחורות אלא דקשה שהקלי' נאחזות בז"א בשערות ולא בה כנודע (רח"ו).

²⁰⁵¹ פי' מכח החסדים שנמשכים לז"א, מתבטל יניקת הקלי' מהשעורת (מ"מ).

²⁰⁵² פי' כמו הנזיר שרומז לא"א, קווצותיו תלתלים (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ראשו והאי אקרי טהור מסטרא דתליין לתתא מניה²⁰⁵³ ובגיני כך אתעבר מניה שיערא ואתדכיא:</p>	<p>שתלויים למטה ממנו, ולכן עובר ממנו השער ונטהר.</p>
<p>ותא חזי כל מאן דאיהו מסטרא דדינא ודינין מתאחדין ביה לא אתדכי עד דאתעבר מניה שיערא²⁰⁵⁴ ומדאתעבר מניה שיערא אתדכי ואי תימא אדם לאו הכי דהא הוא שלימותא דכלא ורחמי אשתכחו ביה בגין כך לאו הכי דכלהו קדושאן וקדישין אתייחדו ביה אבל האי [איהו] (הוא) דינא ודיני אתאחדן ביה לא אתבסס עד דאתעבר מניה שיערא:</p>	<p>ובא וראה כל מי שהוא מצד הדין והדינים נאחזים בו, לא נטהר עד שעובר ממנו השער, ומשעובר ממנו השער נטהר. ואם תאמר אדם לא כך, שהרי הוא שלמות הכל ונמצאים בו רחמים, לכן לא כך, שכל הקדושות והקדושים התייחדו בו, אבל זה הוא דין, והדינים אחוזים בו. לא נמתק עד שעובר ממנו השער.</p>
<p>תא חזי דהא ליואי דאתו מהאי סטרא דדינא לא מתדכאן עד דאתעברון מנהון שיערא דכתיב (שם ח ז) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וגו' ובגין דיתבסמון יתיר בעי כהנא דאתי מסטרא דחסד עלאה לארמא ולון (ליה) דכתיב (שם יא) והניף אהרן את הלויים תנופה לפני יהוה כמה דאיהו להאי איש דלעילא דכד בעי לאתבסמא</p>	<p>בא וראה שהרי הלויים שבאו מצד הדין הזה לא נטהרים עד שעובר מהם השער, שכתוב "וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וגו'", וכדי שימתקו יותר, צריך הכהן שהוא בא מצד החסד העליון להרים אותם, שכתוב "והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה'", כמו שהוא לאיש הזה שלמעלה, שכאשר רוצה להתמתק</p>
<p>מ/ט/א</p>	
<p>יתיר²⁰⁵⁵ אתגלייא ביה חסד עלאה ואתבסס²⁰⁵⁶ ומבסס²⁰⁵⁷ הוא לתתא:</p>	<p>יותר מתגלה בו חסד עליון ונמתק, והוא ממתיק למטה.</p>
<p>והאי איש בכללא דאדם²⁰⁵⁸ הוא וכד בעי קודשא בריך הוא לאנהא קרבא²⁰⁵⁹ בהאי איש²⁰⁶⁰ אנה בהו קרבא²⁰⁶¹ דכתיב (שמות טו ג) יהוה איש מלחמה בהאי איש ממש ולא אנה בהו קרבא עד</p>	<p>והאיש הזה הוא בכללו של האדם. וכשהקב"ה רוצה לערוך מלחמה, באיש הזה הוא עורך בהם מלחמה, שכתוב ה' איש מלחמה, באיש הזה ממש. ולא נלחם בהם בקרב עד שעובר לו שער הראש, כדי</p>

²⁰⁵³ פי' מצד הקלי' שהיו ינוקים ממנו ונטהר מהם, לכך נקרא טהור (מ"מ).
²⁰⁵⁴ מבואר ממאמר זה, כי שערות הראש הם מורים על הדינים, ומי שאינו מגלח ערב שבת נותן כח לזרים לשלוט עליו, ועיקר הדבר לכוון לסוד הנאמר בפ' ויחי, עד לא גליש דא רישא דמאריה ועד לא מריט למטרוניתא, אשר להיותנו בצלם אלהים, הוזהרנו לגלחון דוגמת העברת השערות השחורות, שנאמר בהם קוצותיו תלתלים שחורות כעורב, כנודע לבאים בסוד ה', כי ע"כ נאמר וסביביו נשערה מאד (מ"מ).
²⁰⁵⁵ הם ג' בחינות: הא', העברת השער שהוא ביטול הכחות החזקים הנאחזים בו. הב', ביחוד יתיר, דהיינו היותו מתמתק דין שבו על ידי גילוי מצח הרצון אליו, וזהו שאמר "אתגליא חסד עילאה" (אור יקר).
²⁰⁵⁶ בקודם (אור יקר).
²⁰⁵⁷ שממתיקות דיניו ימתיק דינים אחרים למטה במלכות ושאר בתי דינים (אור יקר).
²⁰⁵⁸ ירצה שזרוע שמאל לאדם הוא איש, והענין שכל הספירות יחד הם צורת אדם, ובכל אבר מאבריו צורת אדם, שכל סוד האדרא נמצא בכל מדה מהמדות, ולכל מדה גולגולתא וגופא ודרועין ורגלין וכו', ועתה יתישב סוד שיה"ש, שיש כלה ורעיה שהם ת"ת ומלכות, ויש דוד לרעיה ודוד לכלה, והם ת"ת וחכמה, ולכל א' מהם תיקונים ואברים והכל יחד אדם אחד, ולזה עם היות שאיש פירשנו בו אבריו וגולגולתו ושערותיו, לפי האמת הוא חלק אחד מאדם, ולזה מתמתק ונכלל באדם ואדם נתקן בו, ואם ח"ו הוא מתגולל בדיניו אין יחד שהנקבה היא יונקת דין ממנו ואדם אינו אדם אחר שאינם זכר ונקבה כדפי' (אור יקר). ר"ל, דגוף וברית חדא נינהו, ועיקר הוא גופא ושם נכלל (יהל אור).
²⁰⁵⁹ ירצה כשהרחמים מתעוררים לרחם על ישראל, הצדיקים וצריך דין להנקם מן האומות והרשעים היאך יהיה ענין זה, שהם ב' הפכים דין לרשעים, והם הם האחוזים בכחות הדין ורחמים לצדיקים, לזה עושה הקב"ה ענין א' (אור יקר).
²⁰⁶⁰ זה גבורה היא דין ממציאיותה וצנורותיה ושערותיה כח לרשעים, מה עושה הקב"ה מגלח ומעביר השער הזה ומבטל שורשם משם, ובדין הנשאר באיש עצמו מתנקם מהם אחר העברתם, וזהו שאמר "ולא אגח עד וכו'" (אור יקר).
²⁰⁶¹ כאן משמע שעל המלכות מדבר, וכן פי' חכם א' שמו מהר"ב זלה"ה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאעבר ליה שערא דרישא בגין דישתלשלו משלשוליהון ויתברון כל אינון כתרין דמתאחדן בשערי הדא הוא דכתיב (ישעיה ז כ) ביום ההוא יגלה ה' 2062 ונו' 2063 בעברי נהר במלך אשור את הראש 2064 ושער הרגלים 2065 וגם את הזקן 2066 תספה:</p>	<p>שישתלשלו מהשתלשלותם וישברו כל אותם הכתרים האחוזים בשערות, זהו שכתוב ביום ההוא יגלח אדנ' וגו', בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה.</p>
<p>תאנא וכה תעשה להם לטהרם (במדבר ח ז) מאי וכה 2067 (תעשה להם) כגוונא דלעילא הזה עליהם מי חטאת שיורי טלא דבדולחא 2068 (ד) הכא מי חטאת 2069 דאינון שיורי טלא לזמנא דאתי כתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים 2070 וכבסו בגדיהם כגוונא דלעילא דתקונוי דהאי איש אתסחן בחסד עלאה ואתדכי מכלא ותנינן אמאי כתיב בתער ולא במספרים אלא משום דיתעבר שערא בשרשוי ויתעברון מניה דינין תתאין משלשוליהון:</p>	<p>למדנו "וכה תעשה להם לטהרם", מה זה "וכה". כדוגמא שלמעלה, הזה עליהם מי חטאת, שיורי הטל של הבדולח. כאן מי חטאת, שהם שיורי הטל. לעתיד לבא כתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים". "וכבסו בגדיהם", כדוגמא שלמעלה, שתקוני האיש הזה רוחצים בחסד עליון ונטהר מן הכל, ושנינו למה כתוב בתער ולא במספרים, אלא משום שיעבור השער בשרשו, ויעברו ממנו הדינים התחתונים מהשתלשלותם.</p>
<p>ולזמנא דיתכשרון עובדין לתתא זמין קודשא בריך הוא שערא דא לאעברא ליה ולמגלשיה בגין דלא יצמח וירבה דכתיב (ויקרא יג מ) כי ימרט ראשו אמר רבי יצחק רב מכל ליואי קרח הוא דעבדיה קודשא בריך הוא לתתא כגוונא דלעילא וקרייה קרח אימתי בשעתא דגליש בגיניה להאי איש דכתיב (שם) קרח הוא:</p>	<p>ובזמן שיכשרו המעשים למטה, עתיד הקדוש ברוך הוא להעביר לו את השער הזה ולגלח אותו, כדי שלא יצמח וירבה, שכתוב "כי ימרט ראשו". אמר רבי יצחק, גדול מכל הלויים היה קרח, שהקב"ה עשה אותו למטה כדוגמא שלמעלה, וקרא לו קרח. מתי, בשעה שגלח בשבילו את האיש הזה, שכתוב "קרח הוא".</p>
<p>וכד חמא קרח רישיה בלא שערא וחמא לאהרן מתקשט בקשוטי מלכין אתולול בעיניה וקנא לאהרן אמר ליה קודשא בריך הוא אנא עבדית לך כגוונא דלעילא לא בעית לאעלאה בעלאין חות לתתא והוי בתתאין דכתיב (במדבר טז לג) וירדו</p>	<p>וכשראה קרח את ראשו בלי שער, וראה את אהרן מתקשט בקשוטי מלכים, נעשה מזולול בעיניו, וקנא לאהרן. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אני עשיתי אותך כדוגמא שלמעלה, לא רצית לעלות לעליונים, רד למטה ותהיה בתחתונים, שכתוב "וירדו חיים שאולה". מהו</p>

2062 בעל הרחמים לצדיקים (אור יקר).
 2063 בתער השכירה (נוסף באור יקר). היא מלכות, שעל ידי יחודה הוא הגילוח. בעבר נהר מצד הבינה, משמש התעוררות הדין (אור יקר).
 2064 הכחות האחוזים בחסד וגבורה שבגבורה, האחוזים בשם י"ה רישא חכמה ובינה שבה כדפי' לעיל (אור יקר).
 2065 הם האחוזים בנו"ה שבגבורה (אור יקר).
 2066 הם סוד שער האחוזים בבינה לבדה שבגבורה, וכולם בעלי דין, כל א' למיניהם משפחות משפחות (אור יקר).
 2067 שמאחר שהכוונה על אותו המציאות שמפרש והעביר וכו', אם כן אמאי קאמר, וכה תעשה, לימא ועשה להם לטהרם, הזה וכו'. אלא "וכה" אהדר למקום אחר, ירצה "וכה כגוונא דלעילא" עשה להם, וכה ירצה, כאומרו המציאות העליון. או ירצה וכה תעשה, יש כ"ה וכ"ה, יש כ"ה מימין וכ"ה משמאל, והם סוד ויפן כ"ה וכ"ה, שהם חמשים מצד הבינה, כ"ה לצד החסד וכ"ה לצד הגבורה. ומצד ימין הוא כ"ה בלא ו', רישא דכלא, כ"ה תברכו את בני ישראל, ומצד שמאל וכ"ה תדבר. וכן בלעם היה רוצה להאחז בכה, אקרי כה, וללויים וכה תעשה להם לטהרם, כעין טהרת אותו כ"ה. והנה בהיותה אל הדין, ה"ך מהופך לרעה להכות, והיינו מתוך ההפכה דהיינו, הפך כ"ה ולתקנה כה תברכו, וחסדיך יברכוכה, וזהו שאמר "כגוונא דלעילא" (אור יקר).
 2068 פי' הארות של מוחא סתימאה הנק' טלא דבדולחא (מ"מ).
 2069 מ"ד מים חיים עם הארת ה"ג הקדושות אל כלי יסוד נוק' הנק' חטאת הרי מי חטאת והם שיורי טלא (רח"ו).
 2070 מיסוד א"א עצמו (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חיים שאולה מאי איהו שאול גיהנם דתמן צווחין הייבין ולית מאן ד[מ]רחמי עליהו וזמינין אינון לאחייא ולאעלא כד יתער קודשא בריך הוא לעמיה ולאחייא להו דכתיב (ש"א ב ו) יהו"ה ממית ומחיה מוריד שאול ויעל:</p>	<p>שאול, גיהנם. ששם צווחים הרשעים ואין מי שמרחם עליהם. ועתידים הם לחיות ולעלות כשיעורר הקדוש ברוך הוא את עמו ולהחיותם, שכתוב "ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל".</p>
<p>ואם מפאת פניו ימרט ראשו (ויקרא יג מא) תאנא אית פנים ואית פנים ומאן פנים הללו אלין אינון דאקרון פנים של זעם וכל אלין דתליין מאינון פנים חציפין כלהו תקיפין כלהו דלא מרחמי וכד אתעבר שער א מסטרא דאינון פנים מתעברן כלהו ואתב(ד)רו דתניא²⁰⁷¹ כל אינון דתליין²⁰⁷² משערא דרישא אינון עלאין על אחרנין ולא חציפין כוותיהו וכל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון פנים כלהו חציפין ותקיפין ובגין כך אנפוי מתלהטן כאשא משום ניצוצא דבוצינא דקרדינותא ובהאי כתיב (איכה ד טז) פני יהו"ה חלקם (תהלים לד יז) פני יהו"ה בעושי רע:</p>	<p>"ואם מפאת פניו ימרט ראשו", למדנו יש פנים ויש פנים, ומי הפנים הללו. אלו הם שנקראים פנים של זעם, וכל אלו שתלויים מאותם פנים חצופים, כולם תקיפים, כולם לא מרחמים. וכשעובר השער מצד אותם הפנים, כולם עוברים ונשברים. שלמדנו כל אותם שתלויים מהשער של הראש, הם עליונים על האחרים ולא חצופים כמותם, וכל אותם שתלויים מצד השער של אותם הפנים, כולם חצופים ותקיפים, ולכן פניו מתלהטים כאש משום הניצוץ של הניצוץ הקשה. ובזה כתוב "פני ה' חלקם", "פני ה' בעושי רע".</p>
<p>אמר רבי יצחק מהו נגע לבן אדמדם (ויקרא יג מב) נגע ממש הוא אי חוורא אתחזי וסומקא לא אתעבר²⁰⁷³ משמע דכתיב לבן אדמדם אמר רבי יוסי דחוורא לא אתחזי אלא בסומקא²⁰⁷⁴ כגוונא חוורא וסומקא רבי יצחק אמר²⁰⁷⁵ אף על גב דחוורא אתחזי אי סומקא לא אזיל נגע הוא דכתיב (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו²⁰⁷⁶ וכד אתחווירו) כלא רחמי אשתכחו ודינין לא אשתכחו (ס"א²⁰⁷⁷ אתעקרו):</p>	<p>אמר רבי יצחק מהו "נגע לבן אדמדם", נגע ממש הוא, אם נראה לבן והאדום לא עבר משמע, שכתוב לבן אדמדם. אמר רבי יוסי, שהלבן לא נראה אלא עם אדום, כדוגמת הלבן והאדום. רבי יצחק אמר אף על גב שהלבן נראה, אם האדום לא הולך נגע הוא, שכתוב "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", וכשמלבין כל הרחמים נמצאים, ודינים לא נמצאים [שהרי נעקרו].</p>
<p>תאני רבי אבא כתיב (ויקרא יג כב) נגע הוא וכתיב²⁰⁷⁸ נגע היא חד דכר²⁰⁷⁹ וחד נוקבא אלא כד נוקבא אסתאבת בגין חובי תתאי כתיב נגע היא וכד דכר לא אתדכי בגין חובי תתאי כתיב נגע הוא ואשתמודען מלין אלין ולגבי כהנא דינין (ס"א דינין) דאתו מהאי ודינין דאתו מהאי ואשתמודען</p>	<p>רבי אבא לימד, כתוב "נגע הוא", וכתוב נגע היא, אחד זכר ואחד נקבה. אלא כשהנקבה נטמאת משום חטאי התחתונים כתוב נגע היא, וכשהזכר לא נטהר משום חטאי התחתונים כתוב נגע הוא. והדברים הללו נודעים לכהן, הדינים שבאים מזה, והדינים שבאים מזה, ונודעים הקרבנות שצריך להקריב, שכתוב</p>

²⁰⁷¹ קלא ע"ב קמא (הערת הזהר).

²⁰⁷² וז"ס בהרת עזה כשלג כו' ועי' באד"ר קלא ע"ב (יהל אור).

²⁰⁷³ זה יורה על תוקף הדינים שלא הספיק הלוּבן להעביר אדמומיתו (אור יקר).

²⁰⁷⁴ פי' ר' יוסי פליג על ר' יצחק, דס"ל לר' יצחק כיון שתחילה היה הנגע אדום, ואח"כ ראה בו הלוּבן, אע"פ שאותו הלוּבן הוא זך בבלי חוטים אדומים, כיון שלא הספיק להעביר אדמומיתו, עדיין הוא טמא. אבל ר' יוסי ס"ל הלוּבן בעצמו מעורב בו האדום, לכך הוא טמא. משמע לדידה, שאם היה הלוּבן שנראה בנגע זך לגמרי, אע"פ שלא הספיק להעביר אדמומיתו שבצד האחר, טהור (מ"מ).

²⁰⁷⁵ חזר לחזק סברתו (מ"מ).

²⁰⁷⁶ כולו הפך לבן טהור הוא (רח"ו).

²⁰⁷⁷ דהא (נוסף בדפ"ו).

²⁰⁷⁸ נדצ"ל וקריא.

²⁰⁷⁹ בתמיה, פעם קורא הנגע לשון זכר ופעם לשון נקבה, ותיירץ "אלא כד נוקבא וכו'", דהיינו כשנפגמת המלכות ח"ו, כתיב נגע היא. וכשז"א לא אתדכי, כתיב נגע הוא. ובז"א לא שייך בו ח"ו טומאה, לכך דווקא בנוק' אמר ואסתאבה, ובז"א לא אתדכי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קרבני דבעיין לקרבא דכתיב (ויקרא א ג) זכר תמים וכתיב (שם ה לב) נקבה תמימה יביאנה דהא אשתמודעאן מלי מאן אתו דינין ומאן ואינון (איתו) חובי דאתאחדן בהאי או בהאי ועל דא כתיב (תהלים נא יט) זבחי אלהי"ם רוח נשברה לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב רוח נשברה דאינון שלמא לעלמא וחדווה דעלאין ותתאין:</p>	<p>"זכר תמים", וכתוב "נקבה תמימה יביאנה", שהרי הדברים נודעים מאיפה באו הדינים, ומאיפה אותם החטאים שאחוזים בזה או בזה. ועל כן כתוב "זבחי אלהים רוח נשברה", להוציא שאר הקרבנות, שלא כתוב רוח נשברה, שהם שלום לעולם ושמחת העליונים והתחתונים.</p>
<p>ואם יראנה הכהן (ויקרא יג כא) תאנא רבי יוסי כתיב</p>	<p>"ואם יראנה הכהן", שנה רבי יוסי, כתוב</p>
<p>מט/ב</p>	
<p>שומע תפלה עדיך וגו' (תהלים סה ג) שומע תפלה דא קודשא בריך הוא רבי חזקיה אמר שומע תפלה שומע תפלות מבעי ליה מהו שומע תפלה [אלא] תפלה דא כנסת ישראל דאיהי תפלה דכתיב (שם קט ד) ואני תפלהו (שם סט יד) ואני תפלותי) ודוד בנין כנסת ישראל קאמר לה ומה דאמר ואני [תפלה] כלא חד ועל דא שומע תפלה ודא תפלה של יד דכתיב (שמות יג טז) על ידכה בה"א:</p>	<p>"שומע תפלה עדיך וגו'", שומע תפלה זה הקדוש ברוך הוא. רבי חזקיה אמר שומע תפלה, היה צריך להיות שומע תפלות, מה זה שומע תפלה. אלא תפלה זו כנסת ישראל, שהיא תפלה, שכתוב "ואני תפלה" ("ואני תפילתי"), ודוד אמר אותה בשביל כנסת ישראל. ומה שאמר ואני תפלה הכל אחד. ועל זה שומע תפלה, וזו תפלה של יד, שכתוב "על ידכה" בה"א.</p>
<p>עדיך כל בשר יבאו בשעתא דגופא שריא בצערא במרעין במכתשין כמה דאת אמר (ויקרא יג ב) ובשר כי יהיה בעורו את הנגע בעור הבשר הבשר החי ובגין כך לא כתיב כל רוח יבאו אלא כל בשר יבאו מהו עדיך אלא כמה דאתמר (ויקרא יג ט) והובא אל הכהן דא הוא קודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (שם כא) ואם יראנה הכהן תא חזי באתר חד אהרן הכהן ובאתרא אחרא הכהן סתם ודא קודשא בריך הוא אמר רבי יצחק והא כתיב (ויקרא יג ט) נגע צרעת כי תהיה באדם [והובא אל הכהן] (וגו') אי הכי דא קודשא בריך הוא²⁰⁸⁰ אמר</p>	<p>עדיך כל בשר יבואו, בשעה שהגוף שרוי בצער במחלות ומכות, כמו שנאמר "ובשר כי יהיה בעורו", את הנגע בעור הבשר, הבשר החי, ולכן לא כתוב כל רוח יבואו, אלא כל בשר יבואו. מה זה "עדיך" אלא כמו שנאמר, "והובא אל הכהן", זהו הקדוש ברוך הוא, זה שנאמר "ואם יראנה הכהן". בא וראה, במקום אחד אהרן הכהן, ובמקום אחר הכהן סתם, וזה הקדוש ברוך הוא. אמר רבי יצחק, והרי כתוב "נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן", אם כך זה הקדוש ברוך הוא. אמר לו, כן. משום שבו תלויה כל טהרה וכל קדושה. אמר לו אם</p>

²⁰⁸⁰ איתא באוצרות חיים בסוד הנגעים דרוש ארוך על סוד הצרעת ואני אקצר ואכתוב בקיצור מה שיצטרך להבין סוד זאת המאמר שלפנינו, ששם מבואר הוא בפירוש כאשר נזכיר בעז"ה. ידוע ששם מ"ה הוא בזעיר ויש בו ג' אלפין והוא אחד בדעת שני בת"ת ושלישי ביסוד, ובשלש מקומות אלו אחיזת לאה ורחל, דהיינו ללאה אחד שהוא אור אחד היוצא אחורי הדעת לבנותה, והשנים שני אורות לרחל שמקומם בת"ת ויסוד ז"א, אבל אין כח באורות אלו לבנות שתי הנקבות כי אם בהיות כבר בז"א מוחין מצד אבא, אבל אם אינם בו אז ה"ס שלש נגעים, שאת כנגד לאה וספחת ובהרת לעומת שני אורות של רחל דבת"ת וביסוד. ואמנם כתב עוד באוצרות חיים וז"ל, הנגעים אינם הטומאה עצמה רק בחינת דינא קשיא קדוש אשר ממנו יניקת החיצונים הטמאים ואינו נתקן אלא ע"י אהרן הכהן אבא עלאה, ואחר כך אמר וז"ל, נגע הזה הוא קדושה אלא שהוא דין והוא דוחה את רוח הטומאה אשר באדם או בבית המנוגע, והגורם לנגע זה הוא הצרעת שתרגומו סגירו, כי סגירו דנהורא [עילאה] שהם מוחי זעיר מצד אבא [חכמה עילאה] שלא נגלו בזעיר הוא גרמת הצרעת שהוא אחיזת החיצונים וכו'. ותו אמר לקמיה וז"ל, והנה כאשר יש סגירו דנהורא עילאה שהם המוחין מצד אבא ואין שם מוחין אלא מצד אימא אז הוא נג"ע, והוא מ"ש בזוהר שהוא כח דדינא קשיא דקדושה עילאה המגרשת את החיצונים והקלי' כנודע, כי בחינת הבינה דוחה את החיצונים בסוד [כח] התכלת אלא שאין כח הזה בבינה רק בהיותה יחד עם החכמה, אבל עתה שהיא לבדה בלתי החכמה אינו כך, ע"כ. והרי נראים דבריו סותרים זה את זה, כי תחילה אמר שמשם יונקים החיצונים ואחר כך אמר שדוחה את רוח הטומאה. ונלע"ד שתוכן הדברים הוא שיסורים אלו דצרעת הוכנו בעצם וראשונה לעם ה' הנקרא אדם, והכוונה בהם לעורר נפש החוטא שישבו בתשובה, ואם הוא שב לה' ממהר וקורא לכהן ששרשו מאבא

זהר ויקרא חלק א'

<p>ליה אין בגין דביה תלייא כל דכיותא וכל קדושה אמר ליה אי הכי אמאי והובא והועלה מבעי ליה אמר ליה כמה דאת אמר (שמות כו ז) והובא את ובדיון (בדים) בטבעות דעייל דא בגו דא אוף הכא והובא דיכנסון ליה לכהנא ולדכאה ליהו (לדכיא ליה כד אהדר ביה) ויעלון מלה קמיה²⁰⁸¹:</p>	<p>כך למה והובא, היה צריך להיות והועלה. אמר לו כמו שנאמר, "והובא את בדיו בטבעות", שמכניס זה לתוך זה, כמו כן כאן "והובא" שיכנסו לכהן לטהר אותו, (כשחוזר בו) ויכניסו דבר לפניו.</p>
<p>אמר רבי יצחק הכי תנינן נגע צרעת נגע הוא דינא תקיפא (ד)שריא בעלמא צרעת סגירו כמה דאתמר סגירו דנהורא עלאה סגירו דשיבו עלאה דלא נחית לעלמא כי תהיה באדם באדם סתם והובא אל הכהן דא כהן דלתתא דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו ולאדלקא בוציניא [דישתכחו] (דאשתכחו) על ידוי ברכן לעילא ולתתא ויתעבר ויסתלק²⁰⁸² ההוא נגע וישרי נהירו דרחמי על כלא ובגין כך והובא אל הכהן:</p>	<p>אמר רבי יצחק כך שנינו נגע צרעת נגע הוא, הדין הקשה שרוי בעולם, צרעת הסגירה כמו שנאמר הסגר האור העליון, הסגר של הטוב העליון שלא יורד לעולם. כי תהיה באדם, באדם סתם, והובא אל הכהן, זה הכהן שלמטה, שהוא מתקן לפתוח אותו הסגר ולהדליק מאורות, שימצאו על ידו ברכות למעלה ולמטה, ויעבור ויסתלק אותו הנגע וישרה אור של רחמים על הכל, ולכן והובא אל הכהן.</p>
<p>אמר רבי אבא המינא לאינהו בני עלמא דלא משנחן ולא ידעין ביקרא דמאריהון כתיב בהו בישראל (ויקרא כ כד) אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי וכתוב (שם ז) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יהו"ה אי אינון מתרחקן אן הוא קדושה דילהון הא רעותא דילהון אתרחקת מניה וקרא אכריזי ואמר (תהלים לב ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במה אתפרשן בני נשא מסוס ופרד בקדושה דגרמייהו לאשתכחא שלימין ורשימין²⁰⁸³ מכלא ועל דא זווגא דבני נשא הוא בזמנין ידיען לכוונא רעותא לאתדבקא ביה בקודשא בריך הוא:</p>	<p>אמר רבי אבא ראיתי אותם בני העולם שלא משגיחים ולא יודעים בכבוד רבונם, כתוב בישראל "אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי", וכתוב "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה'". אם הם מתרחקים, איפה הקדושה שלהם, הרי רצונם התרחק ממנו, והכתוב מכריז ואומר "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין", כמה נפרדים בני אדם מסוס ופרד, בקדושת עצמם, שימצאו שלמים ורשומים מהכל, ועל כן זווגם של בני אדם הוא בזמנים ידועים, לכוון הרצון להדבק בקדוש ברוך הוא.</p>
<p>והא אתערו בפלגות ליליא קודשא בריך הוא עאל בגנתא דערן לאשתעשעא עם צדיקיא [וכנסת ישראל משבחת ליה לקודשא בריך הוא</p>	<p>והרי התעוררו בחצות הלילה, הקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, וכנסת ישראל משבחת את הקדוש ברוך הוא,</p>

ואז יש כח בדין הקשה ההוא לדחות את החיצונים, שכבר יש התעוררות להאיר אור אבא ולעשות תשובה דתשובה ה' עלאה ליר"ד. והבן ענין גדול שאין טומאת הצרעת ככל שאר הטומאות, שזו אין טומאתו נודעת ולא מטמאה עד שיבוא הכהן כנודע, ואם כן אין כח לחיצונים לינק או להאחז שם עד בוא הכהן ואז כבר יש כח לדחותם. אבל אין ספק שאם בא הכהן וטמאו והוא לא שב לה' אז יתאחזו שם כל החיצונים. ואחרי הקדימנו זה נבוא לבאר המאמר לפי הנזכר באוצרות חיים ובתוספת קצת מן ההדיוט. בתחילה נדקדק מאי אולמיה דהאי קרא דוהובא אל הכהן, דהקשה ממנו רבי יצחק מפסוק ובא אל הכהן, שכבר הוזכר ונתבאר דדא הוא קב"ה וכו' (רמ"ז).

²⁰⁸¹ פי' שהוא ע"ד שביארנו בענין נתינת התרומה אל הכהן שהוא חזרת האור למקומו בזעיר אנפין וכן הוא הכוונה בכאן כי על ידי הבאתו אל הכהן התחתון הוא גורם ורומז למעלה שאותן אורות אימא היוצאין לחוץ ונעשים נגעים ועל ידי הראותם לכהן גורם שיחזרו אותם האורות למקומם ולחברם אל היסוד דאימא שהם שורש כל החסדים שהוא סוד הכהן. וז"ש דיכנסין ליה לכהנא ויעלין מלה קמיה והכוונה כי האור לא יצא לחוץ ויפסוק ממקורו ח"ו רק שיהיה במטי ולא מטי יוצא וחוזר ונכנס ונדבק במקורו ועל ידי זה אין כח לחיצונים לינק בעודו דבוק שם בשרשו ע"ד שביארנו בענין התרומה כשנותנה לכהן וע"ש וז"ש (ויקרא יג ט) והובא אל הכהן דא כהן דלתתא פי' שהם החסדים שבתוך יסוד הבינה בהיותה עם ה"ח למטה בזעיר אנפין ושאר לשון הזוהר יובן בדרך זה (זהר רקיע).

²⁰⁸² ויסתליק (דפ"ו).

²⁰⁸³ ורשומין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>והוא שעתא דרעותא לאתדבקא בהו וחברייא דמשתדלי באורייתא משתתפי בה בכנסת ישראל לשבתא למלכא קדישא ואתעסקן באורייתא:</p>	<p>והיא עת רצון לדבק בהם. והחברים שעוסקים בתורה משתתפים עם כנסת ישראל לשבח את המלך הקדוש ועוסקים בתורה.</p>
<p>שאר בני נשא כדין עדן²⁰⁸⁴ רעותא לאתקדשא בקדושה דקודשא בריך הוא ולכוונא רעותא לאתדבקא ביה ואינן חברייא דמשתדלי באורייתא²⁰⁸⁵ זונגא דילהון בשעתא דזונגא אחרא אשתכח²⁰⁸⁶ והאי משבת לשבת לכוונא רעותא לאתדבקא ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל דהווא עידן רעותא דמתברכין כלא עלאי ותתאי:</p>	<p>שאר בני האדם, אז עת רצון להתקדש בקדושת הקדוש ברוך הוא, ולכוון רצון לדבק בו. ואותם החברים שעוסקים בתורה, הזוג שלהם בשעה שנמצא זוג אחר, וזה משבת לשבת, לכוון הרצון לדבק בקדוש ברוך הוא ובכנסת ישראל, שהיא עת רצון שהכל מתברכים, העליונים והתחתונים.</p>
<p>אי בני נשא אתרחקו מניה ועבדן כבעירי אן הוא קדושה דלהון לאשתכחא קדישין אן אינן נפשתי²⁰⁸⁷ קדישין דמשכין מעילא ושלמה מלכא צווח ואמר (משלי יט ב) גם בלא דעת נפש לא טוב גם בלא דעת מאן הוא דעת דא קודשא בריך הוא נפש לא טוב דא הוא נפש דאינן משכין בעובדיהו לא טוב דהא מסטרא אחרא אתמשכואן עלייהו נפשתיא דלאו איהו טוב בגין דלא מכווני לבייהו לקודשא בריך הוא:</p>	<p>אם בני אדם התרחקו ממנו ועושים כבהמות, איפה הקדושה שלהם, שימצאו קדושים. איפה הנפשות הקדושות שמושכים מלמעלה. ושלמה המלך צווח ואומר, "גם בלא דעת נפש לא טוב", גם בלא דעת, מי הוא הדעת, זה הקדוש ברוך הוא, נפש לא טוב, זוהי הנפש שהם מושכים במעשיהם, לא טוב, שהרי מהצד האחר נמשכות עליהם, נפש שאינה טוב, משום שלא מכוונים לבם לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>מאן דאתלהיט ביצר הרע (הוא) בלא רעותא וכוונא דלבא לקודשא בריך הוא (ו)מסטרא דיצר הרע אתמשך עלייהו [[נראה עליה]] נפשא דלאו איהי טוב הדא הוא דכתיב גם בלא דעת נפש לא טוב ואין ברגלים חוטא מאן דאיהו אין ודחי שעתא בלא רעותא קדישא חוטא חוטא ודאי בכלא ועל דא שריין מכתשין בישין בבני נשא ואסחידו באנפיהו בחציפותא דילהון לאחזאה דהא קודשא בריך הוא מאיס בהו ולא דעתיה בהון עד דאינן זכאי^(י)</p>	<p>מי שמתלהט ביצר הרע בלי רצון וכוונת הלב לקדוש ברוך הוא, נמשכת עליו נפש מהצד של יצר הרע שאינה טוב, זה שנאמר גם בלא דעת נפש לא טוב. ואין ברגלים חוטא, מי שהוא אין ברגלים, ודוחה את השעה בלי רצון קדוש, חוטא, חוטא ודאי בכל. ועל זה שורות מכות רעות בבני אדם, ומעידים בפניהם על חוצפתם, להראות שהנה הקדוש ברוך הוא מואס בהם, ואין דעתו בהם עד שהם זוכים</p>
<p>נ/א</p>	
<p>ומכשרין²⁰⁸⁸ עובדיהו כמלקדמין ומתברכין וס"א ומתדכאן ועל דא אשתמודען מכתשין לגבי כהנא אינן דאתיין מסטרא דמסאבא ואינן דאתיין מסטרא אחרא כגוונא דא כתיב (ויקרא יד לד) כי תבאו אל ארץ כנען וגו' ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם²⁰⁸⁹ וכי אגר טב הוא דישתכח באינן</p>	<p>ומכשירים את מעשיהם כמקדם, ומתברכים (ומטהרים). ועל זה נודעות המכות לכהן, אותן שבאות מצד הטומאה, ואתן שבאות מהצד האחר. כדוגמא זה כתוב "כי תבאו אל ארץ כנען וגו' ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם", וכי שכר טוב הוא שימצא באותם שזוכים להיכנס לארץ, אלא הנה פרשוה למצא</p>

²⁰⁸⁴ עידן (דפ"ו).

²⁰⁸⁵ עי' לקמן פא ע"א ועי' עוד פרשה וישב קפ סע"ב וקפא ע"א ועי' פרשת יתרו פט ע"א וע"ב ולקמן פב ע"א (לש"ו).

²⁰⁸⁶ עי' לש"ו ביאורים ח"ב יא ע"ד.

²⁰⁸⁷ נפשאן (דפ"ו).

²⁰⁸⁸ ומכשראן (דפ"ו).

²⁰⁸⁹ עי' לעיל מז ע"א והערה שלנו שם.

זהר ויקרא חלק א'

<p>דזכאן למיעל בארעא אלא הא אוקמוה²⁰⁹⁰ לאשכחא מטמונין דאטמרן בביתיהו ולא הנאה לון לישראל:</p>	<p>מטמונים שהטמינו בביתם ולהנאות בהם את ישראל.</p>
<p>אבל תא הזי זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקודשא בריך הוא וקודשא בריך הוא רחים להו דכתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יהוה ומגו רחילותא דיליה אעיל להו לארעא קדישא לאשראה שכינתיה בינייהו ולמהוי דיווריה עמהון וישראל דישתכחון קדישין על כל בני עלמא:</p>	<p>אבל בא וראה אשריהם ישראל שהם מתדבקים לקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא אוהב אותם, שכתוב "אהבתי אתכם אמר ה'". ומתוך אהבתו הכניס אותם לארץ הקדושה להשרות שכינתו ביניהם, ושיהיה דיוורו עמהם, וישראל שימצאו קדושים על כל בני העולם.</p>
<p>תא הזי כתיב (שמות לה כו) וכל הנשים אשר נשא לבן וגו' בשעתא דהו עבדין עבידתא הו אמרי²⁰⁹¹ דא למקדשא דא למשכנא דא לפרוכתא וכן כל אינון אומנין בנין [דתשרי קדושה] (דשריאי קדושה) על ידייהו ואתקדש ההוא עבידתא וכד סליק לאתריה²⁰⁹² בקדושה סליק²⁰⁹³ כנוונא דא מאן דעביד עבידתא לעבודה זרה או לסטרא אחרא דלא קדישא כיון דאדכר ליה על ההוא עבידתא הא רוח מסאבא שריא עלוי וכד סליק עבידתא במסאבא סליק:</p>	<p>בא וראה, כתוב "וכל הנשים אשר נשא לבן וגו'", בשעה שהיו עושים מעשה היו אומרים זה למקדש זה למשכן וזה לפרוכת, וכן כל אותם האומנים כדי שתשרה קדושה על ידיהם ומתקדשת אותה עבודה, וכשעולה למקומו עולה בקדושה. כדוגמא זה, מי שעושה עבודה לעבודה זרה או לצד האחר שאינו קדוש, כיון שמזכיר אותו על אותו המעשה, הרי רוח טומאה שורה עליו, וכשעולה המעשה, עולה בטומאה.</p>
<p>כנעניים פלחי לעבודה זרה אינהו ומתדבקן כלהו כחדא ברוח מסאבא בעבודה זרה והוון בניזיון בניין²⁰⁹⁴ לפרצופייהו (ס"א לטנופייהו²⁰⁹⁵) ולגעוליהו לסטר מסאבא לעבודה זרה וכד שראן למבני הו אמרי מלה וכיון דאתדכר בפומייהו</p>	<p>הכנעניים הם עובדי עבודה זרה, ומדבקים כולם יחד ברוח טומאה בעבודה זרה, והיו בונים בנין לפרצופיהם (לטנופיהם) ולגעוליהם לצד הטמא לעבודה זרה, וכשמתחילים לבנות היו אומרים דיבור, וכיון</p>

²⁰⁹⁰ והוא אמת, אלא שיש ב' מיני נגעים, קצתם היה ליסורים לבד, וקצתם הוא לאשכחא מטמונים, ולפי שלפעמים לטמון מטמונים מזכירים שם טומאה והם מושכין שם רוח הטומאה, היו צריכין ההכנה הזו לטהר, ולפעמים היה ממש רוח הטומאה בלי מטמון ולפעמים לסבת עון לבד (אור יקר).

²⁰⁹¹ כל מה שעושה בס"ת ובתפילין ובמזוזה ובציצית הכל צריך להיות לשמן שכוונה למעט החולין מן המצות, והקדשים שחולין כולם חיזונים, ודע בני שגם בשעה שמתחיל לכתוב יאמר בפה הכל לש"י וכ"ש האזכרות לקדשם בפה ולומר לשם קדושת. המחשבה היא בכח ולא די בכח אלא גם בפועל שכל הרוחניות כולם היו בכח ויצאו לפועל בגזירות הגוזר (ספר הקנה עט). במצוה יש תורה, ולכן צריך לומר קודם עשיית מצוה, הריני עושה כאשר צוני ה' בתורתו (יהל אור ח"א כח ע"ד).

²⁰⁹² פי' להעשות פרוכת ולהיותו משכן כסא לקדושה כבר קדמה קדושה עליו על ידיהן (אור יקר).

²⁰⁹³ סליק ודאי ואגב אורחין, למדנו שהדבור פועל כסגולה להמשיך כח הדבר. אם דבור קדוש, מושך כח קדושה. ואם דבור טמא, מושך כח הטומאה, ולפעמים הכוונה גם כן לבד היא פועלת, אלא שאינה פועלת בחזקה כדבור כדמסיק לקמיה. ועוד למדנו שאין צורך הדיבור תמידי אלא בעת היחוד לבד, ואח"כ מאליו נגמר כפי היחוד, וזהו שאמר "וכד סליק עבידתא וכו'" (אור יקר).

²⁰⁹⁴ בנין (דפ"ו).

²⁰⁹⁵ מה שנותן הליצין כח בליצנותו נותן כח לק"ך אלהים שהם כמנין לץ, לפיכך נופל בגיהנם, והרמז לזה כי מלת בגיהנם גימטריא ל"ץ, וזהו אמרנו נופל בגיהנם שהם הדינין. ולכן ארז"ל, כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודה זרה (מגילה כה ע"ב) שהלואי ישלטו בה הדינין (עמק המלך ש"י פ"ד). ענין ע"ז, הנה כח ע"ז במקום שאין בו חיות כלל, כי אע"פ שנפלו רפ"ח נוצצין בעמקי הקליפה, בבחי' הע"ז אין שם כלל מן הניצוצות לחיות, וע"כ נק' זבחי מתים, ועי"כ נקר' צואה. כי הנה מאכל אדם כל מה שהוא אוכל יש בו חיות עליון, ולפי שהאדם בגופו הוא גשם, גם המאכל הוא גשמי. ואחר שניזון הגוף מן החיות שבו, המותר שלא נשאר בו שום חיות כלל יוצא לחוץ, ולכן אוכלי המן לא היו מוציאים כלל רעי, כי כל המן היה אוכל בלי פסולת. אבל שאר המאכלים, אחר שנברר חיות לזון את האדם, יוצא הפסולת לחוץ בלי שום חיות, וכן הענין בעצמו בע"ז, שאין שם חיות כלל, ולכן המודה בע"ז כאילו כופר בכל התורה, כי זאת הטומאה היותר חזקה וקשה בלי שום קדושה מעורב בתוכה (טעמי מצות יתרו – עה"פ לא יהיה לך). ועי' מלואים אות (טו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סליק עליה רוח מסאבא כד אסתליק עבידתא ברוח מסאבא אסתליק:</p>	<p>שנזכר בפיהם עולה עליו רוח של טומאה, כשעולה המעשה הוא עולה ברוח טומאה.</p>
<p>כיון דעאלו ישראל לארעא בעא קודשא בריך הוא לדכאה לון ולקדשא לון ארעא וולאפנאהו (ולמפני ס"א ולמבני) אתר לשכינתא דלא תשרי שכינתא גו מסאבא ועל דא בההוא נגע צרעת הו סתרינ בניינין דאעיין ואבניין ודאתעבידו במסאבאו:</p>	<p>כיון שנכנסו ישראל לארץ, רצה הקדוש ברוך הוא לטהר אותם ולקדש להם את הארץ, ולפנות מקום לשכינה שלא תשרה השכינה בתוך הטומאה, ועל כן באותו נגע צרעת היו סותרים בנינים של עצים ואבנים שנעשו בטומאה.</p>
<p>תא חזי אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו ועפרא לאתריה אבל קרא כתיב (ויקרא יד מ) וחלצו את האבנים וכתוב (שם מב) ועפר אחר יקח בגין דיתעבר רוח²⁰⁹⁶ מסאבא ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין וישתכחו ישראל בקדושה ובדיורא קדישא למשרי בינייהו שכינתא ועל דא מאן דבני בני(ין) כד שארי למבני בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוא בני בגין דכתיב (ירמיה כב יג) הוי בונה ביתו בלא צדק²⁰⁹⁷ וגו' וכדין סיעתא דשמיא שארי עלוי וקודשא בריך הוא זמין עליה קדושתא²⁰⁹⁸ וקארי עליה שלם²⁰⁹⁹ הדא הוא דכתיב (איוב ה כד) וידעת²¹⁰⁰ כי שלום אהלך וגו':</p>	<p>בא וראה אם המעשה הזה היה למצא מטמונים בלבד, יחזירו האבנים אחר כך כמות שהם למקומם, והעפר למקומו, אבל הפסוק כותב וחלצו את האבנים, וכתוב "ועפר אחר יקח", כדי שתעבור רוח הטומאה ויתפנה ויתקדש כעת כמקדם, וימצאו ישראל בקדושה ובדיוור קדוש להשרות שכינה ביניהם, ועל כן מי שבונה בנין, כשמתחיל לבנות צריך להזכיר בפיו, שהרי לעבודת הקדוש ברוך הוא הוא בונה, משום שכתוב "הוי בונה ביתו בלא צדק וגו'", ואז סיוע שמימי שורה עליו, והקדוש ברוך הוא מזמין עליו קדושה, וקורא עליו שלום, זה שנאמר "וידעת כי שלום אהלך וגו'".</p>
<p>מהו (איוב ה כד) ופקדת נוך הא אוקמוה אבל ופקדת לאפקדא מלה בפומא כד איהו בני וכדין ולא תחטא²¹⁰² (שם) כתיב ואי לאו הא זמין לביתיה ספרא אחרא כל שכן מאן דבני ורעותיה בגוונא אחרא בגין דמייחד(א) ביתא [לסטרא אחרא] לאסתאבא ביה הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא ולא נפיק ההוא בר נש²¹⁰³ מעלמא עד דאתענש בההוא ביתא ומאן דדייר ביה יכיל לאתזקא דהא ההוא דירה רוח מסאבא שריא ביה ואזיק מאן דאש(ת)כח ביה:</p>	<p>מה זה "ופקדת נוך", הרי פרשוה, אבל ופקודת להפקיד דיבור בפה כשהוא בונה, ואז כתוב "ולא תחטא". ואם לא הרי מזמין לביתו את הצד האחר. כל שכן מי שבונה ורצונו בצורה אחרת, משום שמייחד הבית לצד האחר, להטמא בו. הרי ודאי שורה בו רוח של טומאה, ולא יוצא אותו אדם מן העולם עד שנענש בבית ההוא, ומי שדר בו יכול להנזק, שהרי בדירה ההיא שורה בה רוח טומאה ומזיקה מי שנמצא בה.</p>

²⁰⁹⁶ רוחא (דפ"ו).

²⁰⁹⁷ מדת המלכות המזומנת לכל דבר שהוא עבודת ה' ולכן בהיותו בונה לעבודת ה' היינו שיש קדושה סתם נמשכת מאת השכינה שם (אור יקר).

²⁰⁹⁸ דהיינו קדושה ידועה ואחר שנעשה היחוד הזה שאותה הקדושה מאת צדק נמשכת שם כדי שיהיה היחוד שלם (אור יקר).

²⁰⁹⁹ שהוא זכר, והיינו "פולחנא דקב"ה" עבודתו שהוא היחוד ממש נעשה היחוד בבנין הגשמי במחנהו כדפי' (אור יקר). שלום (דפ"ו).

²¹⁰⁰ הם ג' דברים: הא', השותק ולא מכוון דבר, שזה אפילו אפילו לא יכוון אל הדבר המזיק (אור יקר).

²¹⁰¹ השנית המזכיר לטובה והיינו "ופקדת וכו'" (אור יקר).

²¹⁰² הג', המזכיר שם הטומאה או כל דבר טמא שאז מתחזק כח הטומאה יותר ויותר, שאז צריך לשרש אחריה ולשנות הבית אפילו באבנים אחרים ועפר אחר, מה שאין כן השותק (אור יקר).

²¹⁰³ הבונה עצמו בהכרח נענש על ידי עוונו ממש, חופר גומא בה יפול, אבל אחר שלא גרם אלא "דדאיר בה" אפשר גם שיענש מפני ששוכן שם, וז"ש "יכיל לאתנזקא" (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואי תימא במה ידיע²¹⁰⁴ כגון דאתזק בההוא ביתא ההוא דבני ליה או אנשי ביתיה או בנוקי דגופא או בנוקי ממונא הוא ותריין²¹⁰⁵ אחרנין אבתריה הא ודאי יערוק בר נש לשורא ולא ידור ביה ידור בטיחלא דעפרא ולא ידור ביה ובגין כך קודשא בריך הוא חס עלייהו דישראל דאינון לא ידעין מלה בכל אינון בתי והוא אמר אתון לא ידעין אנא ידענא וארשימנא לון בנגע [נגע] דייר בביתא²¹⁰⁶:</p>	<p>ואם תאמר במה ידוע, כגון שנזוק בבית ההוא אותו שכנה אותו או אנשי ביתו, או בנוקי גוף או בנוקי ממון הוא. ושני אחרים אחריו. הרי ודאי יברח אדם להר ולא ידור בו, ידור במחלת בתל עפר ולא ידור בו. ולכן הקדוש ברוך הוא חס על ישראל שהם לא יודעים דבר בכל אותם הבתים, והוא אומר אתם לא יודעים, אני יודע, ורשמתי אותם בנגע, נגע דר בבית.</p>
<p>הא נגע אחרא תקיפא²¹⁰⁷ דיפיק ליה ויעבר ליה מן עלמא וכדין (ויקרא יד מה) ונתן את הבית את אבניו ואת עציו כיון דאזיל ליה מאי טעמא ונתן את הבית אלא בכל זמן שאותו בנין יהיה קיים</p>	<p>הנה נגע אחר תקיף שיוציא אותו ויעביר אותו מן העולם, ואז "ונתן את הבית את אבניו ואת עציו", כיון שהולך לו למה ונתן את הבית, אלא בכל זמן שאותו בנין יהיה קיים</p>
<p>נ/ב</p>	
<p>דיליה הוא ויכיל לאהדרא האי בארעא קדישא כל שכן בארעא אחרא דזמינא רוח מסאבא יתיר ויכיל בר נש לאתזקא אמר רבי אלעזר וכל שכן דקארי בקלפוי דחברוי²¹⁰⁸ אחרנין לאשתכחא תמן ואפילו טורפי דקספתא לא מעברין ליה מההוא ביתא ובגין כך האי קרא אכריז ואמר (ירמיה כב יג) הוי בונה ביתו בלא צדק הוי ודאי קאמרי כל יומא בההוא ביתא:</p>	<p>שלו הוא, ויכול לחזור זה. בארץ הקדושה כל שכן בארץ אחרת שרוח הטומאה מצויה יותר, ויכול אדם להנזק. אמר רבי אלעזר, וכל שכן שקורא בקליפות של חבריו האחרים להמצא שם, ואפילו דפיקות בכלים לא מעבירים אותו מאותו הבית, ולכן הפסוק הזה מכריז ואומר, "הוי בונה ביתו בלא צדק", הוי ודאי שאומרים כל יום בבית ההוא.</p>
<p>רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא מטא כספתא²¹⁰⁹ (ס"א אטרה בטיפסא) עאל לנו שמע חד קלא דאמר אתכנשו עולו הא חד פלונתא דילן סיפתו וננ[נ]זיק ליה עד לא ינפוק אמרו לא ניכול אלא אי דיוריה הכא:</p>	<p>רבי יוסי נכנס יום אחד לבית אחד, הגיע למפתן (טרה בטיפוס) ונכנס פנימה. שמע קול אחד שאומר התכנסו והכנסו, הנה אחד מהחולקים עלינו, התחברו ונזיק אותו לפני שיצא. אמרו לא נוכל, אלא אם דיורו כאן.</p>
<p>נפק רבי יוסי ודחיל אמר ודאי מאן דאעבר על מלוי דחברייא אתחייב בנפשיה אמר ליה רבי חייא והא עכו"ם ושאר בני נשא דיירי בנוויה ואשתלימו אמר ליה אינון מספרייהו קא אתיין אבל מאן דדחיל הטאה יכיל לאתזקא ואפילו אינון אי יעכבו דיוריהו ביה²¹¹⁰ לא יפקון בשלם:</p>	<p>יצא רבי יוסי ופחד אמר, ודאי מי שעובר על דברי החברים מתחייב בנפשו. אמר לו רבי חייא והרי הגוים ושאר בני אדם דרים בתוכו ונשלמו. אמר לו, הם באים מצדם, אבל מי שירא חטא יכול להנזק, ואפילו הם אם יעכבו את דיורם בו לא יצאו בשלום.</p>

²¹⁰⁴ עתה בזמנינו זה שאין דיני נגעים נוהגים (אור יקר).

²¹⁰⁵ דבתלתא הויא חזקה (אור יקר).

²¹⁰⁶ פי' היא הקלי' שהיתה בבית (מ"מ).

²¹⁰⁷ פי' היה שולח הקב"ה מקטרג עם ההוא סטרא בישא בעוד שמקטרגים זה עם זה מתגלה אותו הרשע ששם נעלם, וצריכים אנו לומר שיש מינים שונים זה חזק מזה יש בהקצוע את האבנים בורח ומסתלק יש שצריך יותר שצריך ונתן את הבית וכו', הכל לפי מה שהוא מושרש שם כדמפרש "מ"ט ונתן וכו'" (אור יקר). פי' הוא נגע הקדוש משעת הבנין (מ"מ).

²¹⁰⁸ ירצה עתה שנתעוררה קטטה זו בין הנגע הנתן מה' ובין השוכן שם ממש, הוא קורא "קליפוי דחברוי" ע"י בני גילו רבים שכמותו לעזרתו, ויש לו [הכרח] [הכריח] מעובדא דר' יוסי דלקמן, ובמה יראה אם הלך אם לא הלך בהיותו חוזר הנגע דהיינו דקארי הוי בונה וכו' (אור יקר).

²¹⁰⁹ סיפתא – מזוזת הבית (אור יקר). בספתא (דפ"ו).

²¹¹⁰ כדרך החצונים שמשביע הרשעים בתחלתם ומצליחם וסופם לבהלה, אבל הצדיק מיד מתגרה עמו (אור יקר).

261

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר לו, והרי כתוב "בתיים שלום מפחד", אמר לו כגון שהיה מאחר ונבנה מצדק. והפסוק כך הוא, בתיים שלום מפחד, כשבתיים שלום מפחד שבט אלוה לא שורה עליהם. "ובא אשר לו הבית והגיד וגו'", "והגיד" היה צריך להיות "ויאמר", או "וידבר", מה זה "והגיד".</p>	<p>אמר ליה והא כתיב (איוב כא ט) בתיים שלום²¹¹¹ מפחד אמר ליה כגון דהוה מאחרא ואתבני מצדק וקרא הכי הוא בתיים שלום מפחד [כשבתיים] [בשבתיים] שלום מפחד שבט אלוה לא שריא עליהם ובא אשר לו הבית והגיד וגו' (ויקרא יד לה) והגיד ויאמר מבעי ליה או וידבר מהו והגיד:</p>
<p>אלא בכל אתר מלה דחכמתא הוא והא אוקמוה כנגע נראה לי בבית (שם) כנגע נגע מבעי ליה נראה לי יש לי מבעי ליה דהא כתיב (שם לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם דיתחזי לכלא אמאי כנגע נראה לי אלא בשעתא דהאי עייל אחרא אתגלייא²¹¹² ומקטרגא דא בדא ועל דא נראה לי²¹¹³ ההוא ודאתכסי²¹¹⁴ (דמתכסי) אתגלייא²¹¹⁵ ודאתגלייא²¹¹⁶ אתכסי²¹¹⁷:</p>	<p>אלא בכל מקום דבר של חכמה הוא, והנה פרשוה. כנגע נראה לי בבית, "כנגע" היה צריך להיות "נגע", "נראה לי" היה צריך להיות "יש לי", שהרי כתוב "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם", שיראה לכל. למה "כנגע נראה לי", אלא בשעה שזה נכנס, אחר מתגלה ומקטרגים זה בזה, ועל זה נראה לי אותו שהתכסה התגלה, ושהתגלה התכסה.</p>
<p>ולבתר מתחזי ליה²¹¹⁸ בדיוקנא דההוא נגע דביתא ואתכסייא אחרא ועל דא והגיד לכהן [ד]מלה דחכמתא היא²¹¹⁹ וכדין אתי כהנא וירמון ביתא וינתצון ליה אבנין ואעיין וכלא כיון דאנתצון ואתדכן כלא ומתברכאין כדין כתיב (דברים ח יב) ובתים טובים תבנה וישבת אלין אקרונ טובים²¹²⁰ דהא קדמאי²¹²¹ לאו אינון טובים ולא בכללא דקדושה ודכיו ניהו:</p>	<p>ואחר כך נראה לו בדמות אותו הנגע של הבית, ואחר מתכסה, ועל זה "והגיד לכהן", שדבר חכמה הוא, ואז בא הכהן ויפילו את הבית וינתצו לו האבנים והעצים, והכל כיון שנתצו וטהרו הכל מתברכים, אז כתוב "ובתים טובים תבנה וישבת", אלו נקראים טובים, שהרי הראשונים אינם טובים ואלו בכלל של קדושה וטהרה.</p>

²¹¹¹ מורה שממש שלום שוכן שם ולא שבט אלוה עליהם לא בתחלתם ולא בסופם, ותיקן דהיינו בתיים שנבנו בצדק דשריא עליה שלום כדפי' לעיל, ואותם הרשעים כששוכנים בבתיים שלום ירצה בבתיים שנבנו כראוי בקדושה שוכן שם שלום שאין להם פחד המקנטרים והחצונים, אפילו שהם רשעים גמורים שהיה ראוי שיענשו מצד מעשיהם המקולקלים ולא שבט אלוה עליהם, ומזה היה מתרעם כי כשבתיים הם בלא צדק אין תרעומת שהכל סופן לרעה מצדם (אור יקר).

²¹¹² פי' דהאי עיילא הוא נגע הקדוש שדוחה את הטמא שהיה כבר בבית וזהו "אחרא אתגלייא" (מ"מ).

²¹¹³ נתגלה הנסתר לי (אור יקר).

²¹¹⁴ ונבלע בכותל הבית (אור יקר).

²¹¹⁵ הוא נגע בקירות הבית (אור יקר), היינו הטמא שהיה מכוסה בכותל נתגלה עתה בשביל שנכנס הטהור לכותל ודחה אותו (מ"מ).

²¹¹⁶ שבא מבחוץ (אור יקר). הוא הטהור עליו נאמר "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ וכו'" והיה מגולה אתכסי נכנס לדחות את הטמא (מ"מ).

²¹¹⁷ ונבלע ונשאב בכותלי הבית להוציא האחד שיראה לחוץ, אלא שקשה כי אותו שבא מבחוץ מה נעשה בו, אם נשאר שם הרי טומאה תחת טומאה ואם יוצא במה יוצא, לזה נאמר שהבא מבחוץ מתעכל שם עם השני להראות חוצה וזה שלוח מאת ה' שיתעכל שם שיעור עד העברת הטמא הנשאב לבד ולא יותר ממנו מאומה (אור יקר).

²¹¹⁸ פי' אחר שנתכסה "אתחזי ליה בדיוקנא דנגע דביתא" דהיינו אחר שנתכסה בכותל נתוצה בדיוקן נגע הטמא, והלך הטמא לגמרי, וז"ש "ואתכסייא אחרא" נמצא כלל הדברים נגע הקדוש ניתן בכותל מבחוץ תחלה ואח"כ נכנס לפנים ודחה את הטמא לחוץ ונתכסה הוא בכותל ונתגלה הטמא ואח"כ יצא הטהור לחוץ ודחה את הטמא לגמרי ומ"ש הכתוב כנגע נראה לי פי' כנגע הקדוש שאתם רואים כך נראה לי הטמא (מ"מ).

²¹¹⁹ ואף כאן בחכמה ידבר האיש הזה מפני שנגע זה מורה סתרי החצונים הנעלם שם (אור יקר).

²¹²⁰ מסטרא דטוב (אור יקר).

²¹²¹ הם מסטרא דרע (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי יהודה אי הכי²¹²² במאי מוקמינן קרא דכתיב (שם ו יא) ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת אי רוח מסאבא שריא בנווייהו היך מלאים כל טוב אמר רבי אלעזר מלאים כל טוב בממונא בכספא ובדהבא ובכלא כמה דאת אמר (בראשית מה ב) כי טוב כל ארץ מצרים:</p>	<p>אמר רבי יהודה אם כך במה מפרשים את הפסוק שכתוב "ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת", אם רוח טומאה שורה בתוכם איך מלאים כל טוב. אמר רבי אלעזר מלאים כל טוב בממון בכסף ובזהב ובכל, כמו שנאמר "כי טוב כל ארץ מצרים".</p>
<p>ואמר רבי יהודה והא כל בתי דמצראין מליין הרשין וטעוון הוו אלא בגין עותרא דארעא אתמר אופי הכא בגין עותרא וממונא הוא תריין עותרין²¹²³ נטלו ישראל חד כד נפקו מגלותא דמצרים וחד כד עאלו לארעא:</p>	<p>ואמר רבי יהודה, והנה כל בתי המצרים היו מלאים כשפים ותועבות, אלא עבור העושר של הארץ זה נאמר, כמו כן כאן עבור העושר והממון הוא שני עושרים נטלו ישראל, אחת כשיצאו מגלות מצרים, ואחת כשנכנסו לארץ.</p>
<p>רבי שמעון אמר כל דא ודאי [הוה]²¹²⁴ ולא תקדשא [הוא לא תקדשא] ארעא ולא עברא רוח מסאבא מארעא ומגו ישראל וכד ביתא הוה נתיין הוה אשתכח בה ממונא למבני ליה ולמלייא ביתיה בגין דלא יצטער על ביתא וישרון בדיורא דקדושה:</p>	<p>רבי שמעון אמר כל זה ודאי היה לקדש את הארץ ולהעביר רוח הטומאה מן הארץ, ומתוך ישראל, וכשהבית היה מנותץ, היה נמצא בו ממון לבנות אותו ולמלא את ביתו, כדי שלא יצטער על הבית, וישהו בדיוור של קדושה.</p>
<p>ואיש [או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות] (בו בהרת) וגו' (ויקרא יג ב) רבי יוסי אמר כסילתא דמוקפי בבהרת עזה²¹²⁵ חיזו תנינא ובחיוזו אתדן באינון גוויין אמר רבי יצחק שלש מאה טעמי אית מאן דגרים בבהרת עזה וכלהו אוליפנא [מאבא בר חוור (נ"א חיזור, ר"ל שער)] (מהכא כד חיור) חד סאיב²¹²⁶ סהדא חד תריין תרי סהדי ודכי(א) מכאן ולהלאה אפילו מאה כתרי ותרי כמאה:</p>	<p>"ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו'", רבי יוסי אמר כמו מקום גבוה שמוקף בבהרת עזה, מראה שנינו, ובמראה נדון, באותם הצבעים. אמר רבי יצחק, שלש מאות טעמים, יש מי שגורס בבהרת עזה, וכולם למדתי מאבי, פרט לשערה (לבנה) אחת טמאה, עד אחד, שנים שני עדים וטהור, מכאן והלאה אפילו מאה כשנים, ושנים כמאה.</p>
<p>ודא אוליפנא לבתר דכתיב (דברים יט טו) לא יקום עד אחד באיש וגו' על פי שנים עדים וגו' רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אמר כתיב (ויקרא יג מב) נגע²¹²⁷ לבן אדמדם כדין הוא נגע דהא חוורא לא קאים בעיניה פתח רבי שמעון ואמר כתיב (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים וגו'</p>	<p>וזה למדנו לאחר שכתוב "לא יקום עד אחד באיש וגו'", "על פי שנים עדים וגו'". רבי חזקיה היה יושב לפני רבי שמעון, אמר כתוב "נגע לבן אדמדם", אז הוא נגע, שהרי הלבן לא עומד בעינו. פתח רבי שמעון ואמר, כתוב "אם יהיו חטאיכם כשנים וגו'", אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותם</p>

²¹²² טעמא דנגע משום סטרא דרע דהוה סלקא דעתין דטעמא משום מטמונות וסטרא דטוב בבית ועל דא קאמר מלאים כל טוב ממש מסטרא דטוב, ולזה תירץ דיש סטרא דטוב במטלטלים והעד מטוב מצרים כדמסיק ור' שמעון עשה פשרה בשתי הדעות (אור יקר).

²¹²³ להכריח שלא על הבתים נאמר ממה שהשוו עותרא דמצרים לעותרא דארעא (אור יקר).

²¹²⁴ פי' הנגע על זה היה עיקרו ולא על ממון ומה שאמרו הקדמונים מענין ממון הכוונה "וכד ביתא הוה נתיין וכו'" (אור יקר).

²¹²⁵ "סלתא", פי' גובה. "מוקפי" פי' נפוח. ור"ל שהנגע לבן ונראה כמו עמוק וסביבו גובה כמו נפוח ובאמת אינו כן רק שנראה כך וזה שאמר חיזו תנינא ובחיוזו אתדן ואמר ר' יצחק ש' הלכות למד מאביו ודבר זה למד מעצמו וזהו הדבר למה שיער א' אינו סימן טומאה אלא ב' וכן שיער שחור דווקא ב' ואח"כ למדתי שדינו כמו עד א' וכו' (זהר הרקיע).

²¹²⁶ צ"ע שאם נפרש חיור חד הוא שער א' ותריץ הם ב' שערות א"כ היכי קאמר תריין תרי סהדי ודכייא הא אם היו שני שערות לבנות בנגע טמא מוחלט ואפשר שהוא בתמיה וכי תרי ודכייא (מ"מ).

²¹²⁷ בדף נ' ע"ב משמע דצרעת הוא רוח הטומאה והנגע אינו טומאה אלא ניצוץ אחד של דינא קשיא טהור שנגלה שם לדחות רוח הטומאה ולהעבירו משם וזה ענין נגע צרעת הנזכר בפסוק ופעם אחת אומר נגע לבדו ופעם מזכיר צרעת לבדו (שעה"מ תזריע).

263

זהר ויקרא חלק א'

<p>זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא בעי לדכאה לון בכלא בגין דלא ישתכחון בדינא קמיה ומאריהון דדינא דלא ישלטון בהון דהא כלא אויל בתר זיניה סומקא לסומקא וחורא לחורא ימינא לימינא ושמאלא לשמאלא בעשו כתיב (בראשית כה כה) ויצא הראשון אדמוני ועל דא שריא ביה זי(י)ניה:</p>	<p>בכל, כדי שלא ימצאו בדין לפניו, ובעלי הדין לא ישלטו בהם, שהרי הכל הולך אחר מינו, אדום לאדום ולבן ללבן, ימין לימין ושמאל לשמאל. בעשו כתוב "ויצא הראשון אדמוני", ועל כן שורה בו מינו.</p>
<p>נא/א</p>	
<p>ואי תימא אדמוני כתיב בעשו וכתוב ביה בדוד (ש"א טז יב) ויביאהו (ויראהו) והוא אדמוני²¹²⁸ אלא דא מוזהמא דדהבא²¹²⁹ אתעביד ודא בזוהרא דדהבא²¹³⁰ אתדבק [בעשו] כתיב ביה אדמוני כלו כאדרת שער²¹³¹ בזוהמא דהתוכא²¹³² נפק וביה כתיבו (וכתיב ביה) בדוד (שמואל א' טז יב) עם יפה עינים וטוב ראי²¹³³:</p>	<p>ואם תאמר אדמוני כתוב בעשו, וכתוב בו בדוד "ויביאהו והוא אדמוני". אלא זה נעשה מוזהמת הזהב, וזה נדבק בזוהר הזהב. כתוב בעשו אדמוני כלו כאדרת שער, יצא בזוהמת הסיגים. בדוד כתוב, "עם יפה עיניים וטוב רואי".</p>
<p>תא חזי ומאי טעמא גוונא חורא אשתמודע וגוונא סומקא אשתמודעו סומקא בקדמיתא²¹³⁴ והא אתחזי ביה חורא הא דכיותא אתיליד ביה ושאר ל'אתדכאה חורא בקדמיתא²¹³⁵ ואתחזי ביה סומקא הא שארי לאסתאבא וכתוב (ויקרא יג ח) וטמא הכהן²¹³⁶ דהא אתיליד ביה סומקא לאסתאבא וכהנא הוה ידע²¹³⁷ בכל אינון גוונין</p>	<p>בא וראה למה הצבע הלבן נודע והצבע האדום נודע. (אם הנגע) אדום בראשונה והנה נראה בו לבן, הרי טהרה נולדה בו ומתחיל להטהר. (ואם הנגע) לבן בראשונה ונראה בו אדום, הנה מתחיל להטמא, וכתוב "וטמא הכהן", שהנה נולד בו אדום להטמא. והכהן היה יודע בכל אותם הצבעים, ולפעמים</p>

²¹²⁸ עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, כי האדם הוא אדם בליעל, והם החיצונים, ושולטים באדם הקדוש, בנשמות הקדושות, מחמת עון אדם וקין והבל בניו, שעירבו טוב ברע. וכפי גדלות הנשמה הקדושה, כן גדלות הרע שלה, כי כפי האבר שנאחזת בקדושה, כן תתערב באבר שכנגדו בטומאה. וז"ס כל הגדול מחבירו, יצרו גדול ממנו. וזה ג"כ היה ענין דוד הע"ה, שהיתה נשמה גדולה, ובפגם אדם נתערבה ברע גדול מאד בעמקי הקליפות, ולכן יצא אדמוני (שער הגלגולים - הקדמה לח). מן המצר עד התחלת הפסוק כל גוים הן ט' תקונין דדיקנא דז"א, ולאלין אצטריך דוד להכניע כל הגוים בכל המלחמות, שלכן היה אדמוני (בהגר"א בספד"צ כד ע"ג).

²¹²⁹ מסיגי הגבורות בזוהרא דדהבא שהמלכות בניינה מהגבורות ודוד הוא ממלכות (מ"מ).

²¹³⁰ אורו היפה ויש תחתיו שמרים (אור יקר).

²¹³¹ מח ע"ב (הערת הזהר).

²¹³² ששם אדמימות עשו, וזה תלוי, דוד בייחוד, דהיינו "יפה עינים וטוב רואי" טוב הגוונים וטוב רואי, נצוץ אורו, והוא יפה עינים מצד נו"ה, וטוב רואי מצד היסוד (אור יקר).

²¹³³ עי' לקמן רסב ע"ב. דוד המע"ה היה מצד הנוקבא ולכן היה אדמוני מצד ה' גבורות דנוקבא וע"כ היה שופך דם ועכ"ז אמר הכתוב עם יפה עינים וטוב ראי שהי' אוחז גם ביסוד הנקרא יפה תואר וזש"ה אשר מנעני מבוא בדמים כי הוא יהי' בא מן הב' דמים אשר בנוקבא שהוא דם טהור ודם טמא (ליקוטי הש"ס סנהדרין). מלך ביופיו תחזינה עינך שעיקר היופי הוא חיוור וסומק דין ורחמים כמ"ש דודי צח ואדום כו' וכן דוד המע"ה כתיב בי' אדמוני עם יפה עיני' וטוב רואי ר"ל שהיו בו ב' הגווני' ולכן בצד הדין שבו הי' מנצח האומות ובצד החסד עושה משפט וצדקה לעמו (ב"ע ריז ע"א).

²¹³⁴ היינו אודם הגבורה מתלבנת (אור יקר).

²¹³⁵ הוא לובן החסד המתאדמת (אור יקר).

²¹³⁶ יסורים אלו דצרעת הוכנו בעצם וראשונה לעם ה' הנקרא אדם, והכוונה בהם לעורר נפש החוטא שישוב בתשובה, ואם הוא שב לה' ממהר וקורא לכהן ששרשו מאבא ואז יש כח בדין הקשה שהוא לדחות את החיצונים, שכבר יש התעוררות להאיר אור אבא ולעשות תשובה דתשובה ה' עלאה ליר"ד. והבן ענין גדול שאין טומאת הצרעת ככל שאר הטומאות, שזו אין טומאתו נודעת ולא מטמאה עד שיבוא הכהן כנודע, ואם כן אין כח לחיצונים לינק או להאחז שם עד בוא הכהן ואז כבר יש כח לדחותם. אבל אין ספק שאם בא הכהן וטמאו והוא לא שב לה' אז יתאחזו שם כל החיצונים (רמ"ז לעיל מט ע"ב).

²¹³⁷ שהוא איש החסד ראש לגוונין שכל הספירות והגוונים נאצלים דרך בו ויודע אי זה מן הטהור ואי זה מן הטמא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ולומנין דאתחזי ביה גוונא דדכיותא ויסגר ליה למחמי אי אתיליד ביה גוונא אחרא ואי לא מדכי ליה הדא הוא דכתיב (שם ו) וטהרו הכהן וגו'²¹³⁸:</p>	<p>שנראה בו צבע של טהרה ויסגירו לראות אם יולד בו צבע אחר, ואם לא מטהר אותו, זה שנאמר "וטהרו הכהן וגו'".</p>
<p>רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחה אמר רבי יהודה כתיב (מ"ב ה כז) וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו' אי הוא חטא בנוי אמאי ילקון אמר ליה אלישע יתיר משאר נביאי חמא חמא דלא נפיק מגחזי ברא דמעליא ועל דא לייט לכלהו²¹³⁹:</p>	<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, אמר רבי יהודה כתוב "וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו'". אם הוא חטא למה ילקון בנוי. אמר לו, אלישע ראה יותר משאר הנביאים, ראה שלא יצא מגיחזי בן מעולה, ועל כן קלל את כולם.</p>
<p>ולא עוד אלא אמר ליה אנא פלחנא בשמושא עלאה לגבי אליהו וזכינא בתרין חולקין דהא פלחנא ליה בקשוט ואנת רשע פנימת לי אומית לשקרא וחמידת הא עברת על אורייתא וכלאן (כלה) ומאן דאעבר על דא מית הוא לעלמא דאתי אבל בגין דפלחת לי שמושא דילך לא להוי למגנא תהוי מיתנה דילך] בעלמא דין ובעלמא דאתי לא ובגין כך וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך:</p>	<p>ולא עוד אלא אמר לו אני עבדתי בשמוש עליון אצל אליהו, וזכיתי בשני חלקים, שהרי עבדתי אותו באמת. ואתה רשע פגמת אותי, נשבעת לשקר וחמדת, הרי עברת על כל התורה כולה, ומי שעובר על זה מת הוא לעולם הבא. אבל משום שעבדת אותי, השמוש שלך לא יהיה לחנם, תהיה מיתך בעולם הזה ולא בעולם הבא, ולכן וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך.</p>
<p>(גוונא דחוורא אשתמודע וגוונא דסומקא אשתמודע) אמר רבי יוסי בגד הצמר או הפשתים אמאי אמר רבי יצחק בכלא שריא²¹⁴⁰ ובכלא שלטא²¹⁴¹ ואית כגוונא דא דכתיב (משלי לא יג) דרשה צמר ופשתים ובגיני כך שולטניה דההוא נגע דנפיק מאתר עלאה²¹⁴² דא שלטא בכלא בתרי גווני²¹⁴³ בצמר ובפשתים ובגין כך זאת תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים:</p>	<p>(צבע הלבן נודע וצבע האדום נודע). אמר רבי יוסי, בגד הצמר או הפשתים למה. אמר רבי יצחק בכל שורה ובכל שולט, ויש כדוגמא זה שכתוב "דרשה צמר ופשתים", ולכן שלטונו של אותו נגע שיוצא ממקום עליון זה, שולט בכל, בשני אופנים, בצמר ובפשתים, ולכן זאת תורת נגע הצרעת, בגד הצמר או הפשתים.</p>
<p>רבי יצחק הוה אזיל לקטפורה²¹⁴⁴ דאבוי חמא חד בר נש דסאמי בקוטרא דמטולא אכתפוי אמר ליה שורטא דקישטא בכתפך אמאי לא אמר ליה</p>	<p>רבי יצחק היה הולך לגינת ביתן אביו. ראה איש אחד שסטה עם קשר של משא על כתפו, אמר לו למה יש קנים של עצים על כתפך. לא אמר לו דבר. הלך אחריו ראה שנכנס למערה</p>

²¹³⁸ עי' תיקו"ז יג ע"ב: ענ"ג שבת בהפוכא נג"ע מאן דאית ליה ולא מקיים ליה אתהפך ליה לנג"ע צרעת שפחה דחריבת ביתיה ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו (ויקרא יד מה) ודא הוא עניותא דאיהו באתר דנגע צרעת. חזר בתיובתא וטהרו הכהן דא מיכאל כהן גדול ממנא תחות יד חסד ענ"ג איהו נ"הר יוצא מע"דן להשקות את הג"ן (בראשית ב י) דאיהו עדון נשמתין ו' נהר דנפיק מעדן מבין י"ה. בהגר"א: דחריבת ביתיה - ר"ל גופיה, והוא מיתה, וז"ש ונתץ כו' כי השפחה היא חרבא דמלאך המות או עניות שעני חשוב כמת (נדרים סד ע"ב).

²¹³⁹ עי' ח"א עט ע"א.

²¹⁴⁰ אם יפגמו בני אדם בדבורם וישליטו כדפי' לעיל (אור יקר).

פי' שהצמר הוא בחי' החסדים והפשתים הוא בחי' הגבורות והנגע שולט בכולם לפי שכשאינם באים מוחין דאבא לז"א ואין בו אלא מוחין דאימא אזי נעשים מהם הנגעים כמ"ש הרב וזה בין בחסדים בין בגבורות שהם בחינת צמר ופשתים (מ"מ).

²¹⁴¹ אחר שיתנו לה חניה אם ימסרהו לה בדבורו, אמנם העיקר שמראה בה הנגע הוא מה שהוא מסויים לקדושה, דהיינו צמר ופשתים מסויים לעבודה עליונה, דהיינו מדת המלכות בבגדי כהונה, והיא יצאה משם, לכך עיקר חנייתה צמר ופשתים, וז"ש "ואית כגוונא וכו'" וכמו שהמדה העליונה שולטת בכל שהכל נברא ממה וכל פעל ה' למענהו כן החצונית נגע (אור יקר).

²¹⁴² דומה לה וכמו שדרשה אשת חיל צמר ופשתים לעבודתה כן היא (אור יקר).

²¹⁴³ ע"ל פו ע"ב והענין כי צמר ידוע שהוא דרגא דשאת דינא דקודשא השור ופשתן הוא לבושיה כתלג חיוור וידוע שסוד לבושיה לבוש בד והוא שרשא דחמור ה' דסט"א וז"ס שני השעירים וכן קין והבל והבל בסוד שעיר הנשחט וקין שעיר החי (יהל אור).

²¹⁴⁴ לקטפורי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מידי אול אבתריה חמא דעייל במערתא חדא עאל אבתריה חמא קטורא דתננא דהוה סליק ומתחות ארעא ועאל ההוא בר נש בנוקבא חד ואתכסיא מניה דחיל רבי יצחק ונפק לפום מערתא עד דהוה יתיב אעברו רבי יהודה ורבי חזקיה חמא לון וקריב גביהון סח לון עובדא:</p>	<p>אחת, נכנס אחריו. ראה קיטור של עשן שהיה עולה מתחת לארץ, ונכנס האיש ההוא לנקב אחד והתכסה ממנו. פחד רבי יצחק ויצא לפי המערה. בעודו יושב, עברו רבי יהודה ורבי חזקיה, ראה אותם וקרב אליהם, סיפר להם את המעשה.</p>
<p>אמר רבי יהודה בריך רחמנא דשזבך האי מערתא דסגיר ודוסרוניא היא וכל יתבי היא קרתא חרשין אינון ואתיין למדברא לחויין²¹⁴⁵ אוכמין דאינון בני עשר שנין או יתיר למעבד חרשין ולא מנטר²¹⁴⁶ מנייהו ואתעבידו סגירין וכל זייני חרשין דלהון בהאי מערתא אינון:</p>	<p>אמר רבי יהודה ברוך הרחמן שהצילך, זוהי מערת המצורעים של סרוניא, וכל יושבי העיר היא הם מכשפים, ובאים למדבר לנחשים השחורים שהם בני עשר שנים או יותר לעשות כשפים, ולא נשמרים מהם ונעשים מצורעים. וכל מיני כשפים שלהם הם במערה הזו.</p>
<p>ואזלו עד דהוה אולי אערעו²¹⁴⁷ בחד בר נש דהוה אתי ובריה דהוה מרע קטיר על חמרא אמרו ליה מאן את אמר להו יודאי ודא הוא ברי דאיהו קטיר על חמרא אמרו ליה אמאי הוא קטיר אמר לון דיורי הוא בחד כפר דאיהו מבני רומאי והאי ברי הוה אוליף אורייתא בכל יומא והוה אהדר לביתא ולעי לון לאינון מלין:</p>	<p>הלכו, בעודם הולכים פגשו באיש אחד שהיה בא ובנו שהיה חולה קשור על החמור, אמרו לו מי אתה. אמר להם יהודי, וזה הוא בני שקשור על החמור. אמרו לו למה הוא קשור. אמר להם מגורי הוא בכפר אחד שהוא מבני הרומאים, ובני הזה היה לומד תורה בכל יום, והיה חוזר הביתה ולומד את אותם הדברים.</p>
<p>ותלת שנין הוה דיורי בההוא ביתא ולא חמינא מידי והשתא יומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלין אעבר חד רוחא קמיה ונזיק ליה אעקם פומיה ועיניו וידוי אתעקמו ולא יכיל למללא ואתינא לגבי מערתא דסגירו דסרוניא דילמא ילפון לי מלה דאסוותא אמר ליה רבי יהודה ובההוא</p>	<p>ושלש שנים היו מגורי בבית ההוא, ולא ראיתי דבר. וכעת יום אחד נכנס בני לבית לחזור על הדברים עברה רוח אחת לפניו והזיקה לו, התעקמו פיו ועיניו וידיו התעקמו, ולא יכל לדבר, ובאתי למערת המצורעים של סרוניא אולי ילמדו אותי דבר של רפואה. אמר לו רבי יהודה ובאותו</p>
<p>נא/ב</p>	
<p>ביתא ידעת מן קדמת דנא דאתנזק ביה בר נש אחרא אמר ליה ידענא דהא מכמה יומין אתנזק ביה חד בר נש והוה אמרי דמרעא הוה ומנייהו אמרי דרוחא דביתא ולבתר עאלו ביה כמה בני נשא ולא אתנזיקו אמרו היינו דאמרי חברייא²¹⁴⁸ ווי לאינון דעברין על מלייהו:</p>	<p>הבית האם ידעת מקודם אם נזוק בו איש אחר. אמר לו ידעתי, שהרי מכמה ימים נזוק בו איש אחד, והיו אומרים שהיה חולה, ומהם אומרים שרוח של הבית. ואחר כך נכנסו בו כמה אנשים ולא נזוקו. אמרו זהו שאומרים החברים, אוי לאותם שעוברים על דבריהם.</p>
<p>פתח רבי יהודה ואמר (ירמיה כב יג) הוי בונה ביתו בלא צדק דהא בכל אתר דאשתכח ביה צדק</p>	<p>פתח רבי יהודה ואמר "הוי בונה ביתו בלא צדק", שהרי בכל מקום שנמצא בו צדק כל הרוחות וכל מזיקי העולם בורחים ממנו ולא</p>

²¹⁴⁵ לחוייא (דפ"ו).

²¹⁴⁶ מנטרא (דפ"ו).

²¹⁴⁷ אערערו (דפ"ו).

²¹⁴⁸ שכיון שניזוק אדם בבית א' הזק רוח רעה, אפילו שידורו שם כמה בני אדם ולא נזוקו, אי אפשר מפני זה לומר שלא ינזק, שאפשר שאותם שלא נזוקו יהיו צדיקים הרבה וזכותם עמדה להם. או אפשר שהם רשעים ומין במינו אינו חושש. או אפשר שהרוח הטמא אשר שם יתעורר מזמן לזמן לסבות ידועות, ויקרה מקרהו שלא נתעורר מזמן לזמן לסבות ידועות, ויקרה מקרה שלא נתעורר כל אותו זמן ועתה יתעורר ויזיק, או אפשר שלא מצא עת פנאי להזיק לאותם שהיו דרים עד עתה, מפני שלא נשאר עולם שם אדם יחידי, ואם נשאר יחידי לא היה בעת כחו, שיש עת שכחם נוספת, ויש עת שאין כחם כל כך, כמו חצות היום חצות לילה, או במילוי הלבנה או חסרונה, או עת בשנה ידועה או זמן גרוע שכחות הדין מתעוררים, ולזה שומר נפשו ירחק משם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקין מניה ולא משתכחי קמיה ועם כל דא מאן דאקדים²¹⁴⁹ ונטיל אתר אחיד ביה אמר ליה רבי חזקיה אי הכי²¹⁵⁰ שקיל שמא קדישא כרוח מסאבא אמר ליה לאו הכי אלא שמא קדישא לא שריא באתר מסאבא ובגין כך (אי רוח מסאבא [קדים] נטיל אתר שמא קדישא לא שריא ביה דהא לאו אתריה ו)אי שמא קדישא נטיל אתר מקדמת דנא כל רוחין וכל מזיקין דעלמא לא יכלין לאתחזאה ביה כל שכן לקרבא בהדיה:</p>	<p>נמצאים לפניו. ועם כל זה, מי שמקדים ונוטל המקום אוחז בו. אמר לו רבי חזקיה, אם כך שקול השם הקדוש כרוח הטומאה, אמר לו לא כך, אלא השם הקדוש לא שורה במקום טמא, ולכן אם השם הקדוש נוטל המקום מקודם, לכן כל הרוחות וכל מזיקי העולם לא יכולים להראות בו, כל שכן לקרב עמו.</p>
<p>ואי רוח מסאבא קדים נטיל אתר שמא קדישא לא שריא ביה דהא לאו אתריה וכד הוה נחית נגע צרעת הוה מדכי אתרא ואפיק לרוח מסאבא מאתריה ולבתר מנתצי ביתא אבנין ואעין וכלא ובני לה כמלקדמין בסטר קדישא בעדק [דדכיר] (דדחיל) ליה לשמא קדישא ולשרי עליה קדושה ועם כל דא בעפרא אחרא וירחיק ביתא מאתריה מיסודא קדמאה תרי טפחים²¹⁵¹:</p>	<p>אם רוח טומאה קודם ונוטל את המקום, השם הקדוש לא שורה בו, שהרי אינו מקומו. וכשהיה יורד נגע צרעת היה מטהר את המקום, ומוציא את רוח הטומאה ממקומו. ואחר כך מנתצים את הבית האבנים והעצים והכל ובונה אותו כמקדם בצד הקדוש בצדק, שמזכיר את השם הקדוש ומשרה עליו קדושה. ועם כל זה בעפר אחר, וירחיק את הבית ממקומו מהיסוד הראשון שני טפחים.</p>
<p>השתא דלא אתחזי ולא נחית מאן דמקטרג ביה בההוא רוח מסאבא לאפקא ליה מאתריה מאי תקנתיה אי יכיל לנפקא מהאי ביתא שפיר ואי לאו יבנה ליה כמלקדמין באבנין אחרנין ואעין וכלא ויפיק וירחיק ליה מאתר קדמאה ויבני ליה על שמא קדישא ועם כל דא לא נפיק²¹⁵² ההוא רוחא מן אתר קדמאה בגין דקדושה²¹⁵³ לא שריא על אתר מסאבא:</p>	<p>עכשיו שלא נראה ולא יורד מי שמטקרג באותה רוח טומאה להוציאה ממקומו, מה תקנתו. אם יכול לצאת מן הבית הזה יפה, ואם לא יבנה אותו כמקדם באבנים אחרות ועצים והכל, ויוציא וירחיק אותו מהמקום הראשון ויבנה אותו על השם הקדוש. ועם כל זה לא יוצאת אותה הרוח מן המקום הראשון, משום שקדושה לא שורה על מקום טמא.</p>
<p>אמר רבי יצחק למה ליה לאטרחא כולי האי בזמנא דא כתיב (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וגו' מיומא דאתחרב בי מקדשא לא אשתכח אסותא²¹⁵⁴ בעלמא²¹⁵⁵ בגיני כך בעי בר נש</p>	<p>אמר רבי יצחק למה לו לטרוח כל זה, בזמן הזה כתוב "מעוות לא יוכל לתקון וגו'", מיום שנחרב בית המקדש לא נמצאה רפואה בעולם,</p>

²¹⁴⁹ ואפילו ירצה לעשות שם משכן צדק לא יוכל, כיון שנתאחז שם הטמא ולזה יקשה "אי הכי וכו'" (אור יקר).

²¹⁵⁰ ותירץ שאינו מפני שיש כח לחצוני לעמוד בפני מדת צדק, אלא שאין מדת צדק עושה שם משכן אחר שנטמא המקום, וזה כחו שימאסם, אמנם אם תחלה שכן צדק, הם בורחים מהקדושה, שאינם יכולים להראות במקום הקדש (אור יקר).

²¹⁵¹ דין זה לא נזכר כלל בגמ' (רח"ו).

²¹⁵² מפני שאין עתה טהרת צרעת הבתים, ועכ"ז יתקן מעט שיחליש כחו שלא יוכל להזיק, או שמשנים דירתו וימאס המקום כדי שלא לקטרג בקדושים, ופעמים מסתלק, ואחר סילוקו יבא שם צדק (שם), אמנם כל זמן שעומד שם החצוני, לא יבא שם הקדושה "בגין דקדושה וכו'" (אור יקר).

²¹⁵³ אמר ר' יצחק לפי דבריך שהוא כולי האי ואולי, למה ליה לאטרחא מה שאפשר שלא יועילוהו ויתחזק החצוני כיון שהוא מוציא הוצאות מחדש, אם כן יקח לו בית במקום אחר שיהיה שמור שמירת קונו (אור יקר).

²¹⁵⁴ אסוותא (דפ"ו).

²¹⁵⁵ בפרק הקורא את המגלה ומה ראו לומר רפואה בשמינית, אמר ר' אחא מתוך שנתנה מילה בשמינית שצריכה רפואה לפיכך קבעוה בשמינית, הרי שהמילה צריכה רפואה וכו', והסוד הנעלם בברכת הרפואה שהרי הלבנה פגומה כי הטיל הנחש זוהמתו בחוה וטמא המקדש, ועתיד הקב"ה לרפאת המכה ההיא ולמלא פגימתה וחסרונה, והגורם הפגם והחסרון יעבירונו מן העולם, ואז יהיה אור הלבנה כאור החמה בסוד והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים. והסוד כי יתיחד השם בכבודו,

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאזדהרא²¹⁵⁶ כי היכי דלהוי נמיר אמרי נזיל²¹⁵⁷ בהדי האי בר נש ונחמי:</p>	<p>לכן צריך אדם להזהר, כך שיהיה שמור. אמרו נלך עם האיש הזה ונראה.</p>
<p>אמר רבי יצחק אסיר לן אי הוה אוזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה כגון נעמן לגבי אלישע נזיל אבתריה השתא דאיהו אוזיל לגבי רחיקי עלמא רחיקי אורייתא געלי מכלא אסיר לן לאתחזאה קמיהו בריך רחמנא די שזיב לן מנייהו והאי בר נש אסיר ליה²¹⁵⁸:</p>	<p>אמר רבי יצחק אסור לנו, אם היה הולך לאיש גדול ירא חטא כמו נעמן לאלישע, נלך אחריו. עכשיו שהוא הולך לרחוקי העולם, רחוקי התורה, מגועלים מן הכל, אסור לנו להראות לפניהם, ברוך הרחמן שהציל אותנו מהם. והאיש הזה אסור לו.</p>
<p>אמר רבי יהודה והא תנינן בכל מתרפאי²¹⁵⁹ חוץ מעצי אשרה וכו' אמר ליה ודא עבודה זרה איהו ולא עוד אלא דהא כתיב (דברים יח י) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו' אזלו לארחהו²¹⁶⁰ אזל ההוא בר נש לההיא מערתא הוא ובריה שרי ליה במערתא עד דנפק אבוי לקטרא לחמריה נפק קיטורא דאשא²¹⁶¹ ומחא ליה ברישא וקטליה אדהכי עאל אבוי ואשכחיה מית נטל ליה ולחמריה ואזל ליה ואשכח להו לבתר יומא חד לרבי יצחק ולרבי יהודה ורבי חזקיה דהוו אזלי בכה קמיהו וסח לון עובדא:</p>	<p>אמר רבי יהודה והרי שנינו בכל מתרפאים חוץ מעצי אשרה וכו', אמר לו וזהו עבודה זרה. ולא עוד אלא שהרי כתוב, "לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו'". הלכו לדרכם, הלך אותו האיש למערה ההיא, הוא ובנו, שם אותו במערה, עד שיצא אביו לקשר את חמורו יצא קיטור של אש והכה אותו בראשו והרג אותו, בינתיים נכנס אביו ומצא אותו מת, לקח אותו ואת חמורו והלך לו, ומצא אחרי יום אחד את רבי יצחק ואת רבי יהודה ואת רבי חזקיה שהיו הולכים, בכה לפניהם וסיפר להם את המעשה.</p>
<p>אמר רבי יצחק ולא זמנין סגיאין אמינא לך דאסיר למיהך תמן בריך רחמנא (דניאל ד לד) די כל מעבדוהי קשוט וארחתיה דין²¹⁶² זכאין אינון צדיקייא דאזלין בארע קשוט בעלמא דין ובעלמא דאתי ועלייהו כתיב (משלי ד יח) וארע צדיקים כאור נגה וגו':</p>	<p>אמר רבי יצחק והאם לא אמרתי לך פעמים רבות שאסור ללכת לשם, ברוך הרחמן "די כל מעבדוהי קשוט וארחתיה דין [שכל מעשיו אמת ודרכיו אמת]" אשריהם הצדיקים שהולכים בדרך האמת בעולם הזה ובעולם הבא, ועליהם כתוב "וארע צדיקים כאור נגה וגו'".</p>
<p>אמר רבי אלעזר²¹⁶³ בכל עובדוי דבר נש ליבעי ליה דלהוון בלהו לשמא קדישא מאי לשמא קדישא</p>	<p>אמר רבי אלעזר בכל מעשי האדם צריך שכולם יהיו לשם הקדוש. מה זה לשם הקדוש,</p>

והכנפים מבחוץ כעבדים משמשים את מלכם, ואור שבעת הימים העליונים יתאצל על החמה, ואז יתמלא פגם הלבנה והאם העליונה תגלה בשעריה עליהם ואז יהיה יי אחד ושמו אחד. ובאר סבת זה ואמר ביום חבש יי את שבר עמו ומחץ מכתו, היא מכת הנחש הגורם פגימת הלבנה וטומאת המקדש, וזה סבת החרבן והגלות (עבה"ק ח"ב פ"י).

²¹⁵⁶ לאזדהרא (דפ"ו).

²¹⁵⁷ קא סלקא דעתייהו שמותר לראות, כאומרם לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות, ורבי יצחק פירש שהיה אסור אפילו להסתכל בהם מפני שאסור להסתכל בפני אדם רשע, ואותם שהיו לומדים היו לומדים חכמים קדושים ולא היו פועלים בהם, ואם היה הפעולה על ידי הקדושה כמו נעמן על ידי אלישע, היה טוב ולהסתכל בהם לראות אסור לנו, וזהו שאמר "אסיר לן לאתחזאה" (אור יקר).

²¹⁵⁸ אין צריך לומר אנו, שאין לנו עסק שם, אלא אפילו זה הצריך אסור לו זה (אור יקר).

²¹⁵⁹ ודא ע"ז שעושים הקטורת בנחשיהם, ולא עוד אלא כל מיני קסם אסור. ומה שאמר בכל מתרפאין, היינו לעשות מיני משיחה או כיוצא בעצי איסור, חוץ מעצי אשרה כדפי' (אור יקר).

²¹⁶⁰ לאורחיהו (דפ"ו).

²¹⁶¹ עמוד אש בצורת ראש א' שהיה רוח טמא שם, ואביו ראהו מת וראה אחר כך הצורה ההיא עומדת שם אצלו, והבין שהוא הרגו (אור יקר).

²¹⁶² הם ב' ענינים: הא', מעשה אמת, אפילו זה שמת על ידי החצוני לא נאמר שלא נתחייב מיתה אלא חייב היה, ולפיכך נתן רשות לזה שפגע בו להמיתו. וגם דרכיו שגרם שניזוק כדי שיצטרך לבא עד הנה "ארחתיה דין" ואם היה יודע ללכת בדרך אמת, שהוא להתרחק מהבית ההוא, לא היה בא לידי אחד מאלו, והקב"ה היה מאריך לו אפו, עד ישוב מאותו העון שגרם לו זה, וזהו שאמר "זכאין אינון" (אור יקר).

²¹⁶³ הוקשה לו, שלפי מה שנאמר לעיל בנגעי בתים, נמצא שאין ראוי ענין זה להמצא, אלא דווקא במעשה הגוים, אבל במעשה ישראל ובנין ישראל לא. ואם כן שתי וערב שטוה אותו ישראל מאי איכא למימר, לכך

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד דכלא הוא לפולחניה ולא (ל)ישרי עלוי סמרא אחרא בגין דאיהו זמין תדירא²¹⁶⁴ לגבי בני נשא ויכיל לאשראה על ההוא עבידתא ועל דא השתי או הערב הוה אסתאב ושריאי</p>	<p>להזכיר בפיו את השם הקדוש, על כל מה שהוא עושה, שהכל הוא לעבודתו, ולא ישרה עליו הצד האחר, משום שהוא תמיד מזומן לבני האדם, ויכול לשרות על אותו המעשה. ועל כן השתי או הערב היה נטמא ושורה</p>
<p>נב/א</p>	
<p>עליה רוח מסאבא ומה בהאי כך מאן דפקיד מלוי לסמרא אחרא²¹⁶⁵ דלא אצטריך על אחת כמה וכמה ובגין כך כתיב (דברים כג י) ונשמרת מכל דבר רע:</p>	<p>עליו רוח טומאה, ומה בזה כך, מי שמפקיד דבריו לצד האחר שלא צריך על אחת כמה וכמה, ולכן כתוב "ונשמרת מכל דבר רע".</p>
<p>רבי אלעזר הוה אוזיל למחמי לאבוי (ס"א לחמוי) והוה עמיה רבי אבא אמר רבי אבא נימא מלין דאורייתא ונזיל פתח רבי אלעזר ואמר (בראשית יב יג) אמרי נא אחותי את האי קרא קשיא [וכי] (ומה) אברהם דאיהו דחיל חטאה רחימו דקודשא בריך הוא הוה אמר הכי על אתתיה בגין דיוטבין²¹⁶⁶ ליה:</p>	<p>רבי אלעזר היה הולך לראות את אביו (חמיו), והיה עמו רבי אבא. אמר רבי אבא, נאמר דברי תורה ונלך. פתח רבי אלעזר ואמר "אמרי נא אחותי את", הפסוק הזה קשה, וכי אברהם שהוא ירא חטא, אהובו של הקדוש ברוך הוא, היה אומר כך על אשתו, כדי שייטיבו לו.</p>
<p>אלא אברהם אף על גב דהוה דחיל חטאה לא סמך על זכותו, ולא רצה מהקדוש ברוך הוא להוציא מזכותו, אלא על זכות אשתו, שירויה בשבילה ממון של שאר העמים, שהרי הממון זוכה לו האדם באשתו, זה שנאמר "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת".</p>	<p>אלא אברהם אף על גב שהיה ירא חטא, לא סמך על זכותו, ולא רצה מהקדוש ברוך הוא להוציא מזכותו, אלא על זכות אשתו, שירויה בשבילה ממון של שאר העמים, שהרי הממון זוכה לו האדם באשתו, זה שנאמר "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת".</p>
<p>מאן דזכי באשה משכלת זוכה בכלא וכתיב (שם לא יא) בטח בה לב בעלה וישלל לא יחסר²¹⁶⁹ [וגוי] ואברהם הוה אוזיל בגינה למיכל שללא משאר עמין וסמך על זכותא דילה דלא יכלון לאענשא ליה ולחייבא בה ובגיני כך לא יהיב מידי למימר אחותי היא ולא עוד²¹⁷⁰ אלא דחמא חד מלאכא אוזיל קמה ואמר ליה לאברהם לא תדחל מנה קודשא בריך הוא שדר לי לאפקא לה</p>	<p>מי שזוכה באשה משכלת זוכה בכל, וכתוב "בטח בה לב בעלה וישלל לא יחסר". ואברהם היה הולך בשבילה לאכול השלל משאר העמים, וסמך על זכותה שלא יוכלו להענישו ולצחק בה. ולכן לא נתן דבר לומר אחותי היא, ולא עוד אלא שראה מלאך אחד הולך לפניה, ואמר לאברהם אל תפחד עליה הקדוש ברוך הוא שלח אותי להוציא לו את ממון שאר העמים ולשמור אותה מהכל, ואז לא פחד על</p>

פירש שאפילו בסתמא שורה שם הטמא, שאין רוח קדושה שורה אלא אם יזמינוהו שם, וזה שלא הזמין הקדושה והזכיר שם שמים על מעשהו, לא בא שם הקדושה והיה מקום ריקן, ונזדמן לו החצוני (אור יקר).

²¹⁶⁴ וכל מקום שמוצא ריקן, שורה שם כדפי' (אור יקר).

²¹⁶⁵ שמוסר אותו לשטן, והיינו ונשמרת שבכעס לא תאמר דבר דבור רע שמזדמן שם, ובענין אברהם קשה שתיים: האחת, שאפילו וחיתה נפשי, וכי ימסרנה כדי להציל עצמו, וגדולה מזו אומר, יטב לי בעבורך, שמורה שגם על הממון היה חושש, והנה הקשה זו הגדולה וכל שכן הקטנה, ותירץ שניהם, ואמר שלא היה מוסרה מפני שמירתה, ואדרבה היה אוכל שלל בעבורך שכן הדין (אור יקר).

²¹⁶⁶ דיוטבין (דפ"ו).

²¹⁶⁷ לפי דרך זה מ"ש (בראשית יב יג) למען ייטב לי, לא ר"ל שהוא היה פונה להנאות, אלא פירוש כיון שכן היא המדה שמה' אשה משכלת והון וכל טוב בא בזכותה, אם כן אמר אברהם אל תעצבי על אומרי לך שתאמרי אחותי, כי אני יודע שבזה תצילני ויתנו לי מתנות (רמ"ז).

²¹⁶⁸ שלא תמסר מפני זכותה (אור יקר).

²¹⁶⁹ עם היות שלא תמסר, ועם כל זה ברשות עשה כדמסיק (אור יקר).

²¹⁷⁰ וזה כפי פשט הכתוב, ועוד שלא תלה הטובה בגוים, שהיה לו לומר יטבו לי, אלא השמירה שעמה מאת הבורא, וייטב אהדר לקב"ה, והיינו תירוץ ב', והיינו, ועוד דקאמר לעיל, שהוא טענה שנית לתקן הכל (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ממונא דשאר עמין ולנטרא לה מכלא וכדין לא דחיל אברהם מאתתיה אלא מניה דלא חמא עמיה מלאכא אלא עמה אמר הא היא מתנטרא ואנא לא נטירנא ובגיני כך אמר אמרי נא אחותי את וגו'²¹⁷¹ (בראשית יב יג):</p>	<p>אשתו, אלא עליו, שלא ראה עמו מלאך אלא עמה, אמר הרי היא שמורה ואני לא שמור, ולכן אמר "אמרי נא אחותי את וגו'".</p>
<p>ייטב לי ייטיבו לי מבעי ליה דכתיב (שם יב) והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת ועל דא ייטיבו לי מבעי ליה אלא ייטב לי דא דאזיל קמך ייטב לי בהאי עלמא קודשא בריך הוא בממונא וחיתה נפשי בההוא עלמא²¹⁷² בגללך דלא תסטי²¹⁷³ מן אורחא דקשוט דאי אזכי בגינך בממונא בהאי עלמא ותסטי אנת באורחא הא מיתא זמינא בההוא עלמא אלא תסתמר דתחי נפשי בההוא עלמא בגללך:</p>	<p>"ייטב לי", היה צריך להיות ייטיבו לי, שכתוב "והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת", ועל כן צריך להיות ייטיבו לי. אלא ייטב לי, זה שהולך לפניך, ייטב לי הקדוש ברוך הוא בעולם הזה בממון, וחיתה נפשי באותו העולם בגללך, שלא תסטי מדרך האמת, שאם אזכה בגללך בממון בעולם הזה, ואת תסטי בדרך, הרי מיתה זמינה בעולם ההוא, אלא תשמרי שתחי נפשי בעולם ההוא בגללך.</p>
<p>ובגין דההוא מלאכא אזיל קמה לנטרא לה מה כתיב (בראשית יב יז) וינגע יהוה את פרעה וגו' על דבר²¹⁷⁴ שרי ודאי דהות אמרת למלאכא מחי והוא מחי ועל דא לא דחיל אברהם מנה כלום דהא היא מתנטרא ומה דרחיל מגרמיה דחיל דלא חמא²¹⁷⁵ עמיה נטורא הכי תא חזי עשר²¹⁷⁶ זמנין פקידת</p>	<p>ומשום שהמלאך ההוא הלך לפניו לשמור אותה, מה כתוב "וינגע ה' את פרעה וגו' על דבר שרי", ודאי שהיתה אומרת למלאך הכה והוא מכה, ועל כן לא פחד אברהם עליה כלום, שהרי היא שמורה. ומה שפחד על עצמו פחד, ולא ראה עמו שמירה כזו. בא וראה עשר פעמים צוותה שרה למלאך להכות את פרעה,</p>

²¹⁷¹ ויקח את שרה. דע, כי מה שנלקחה שרה בארץ פלשתים שלקחה אבימלך ולא קרב אליה, ועצור עצר ה' בעד כל רחם לבית אבימלך, וארז"ל אפילו לנקביהם לא היו יכולים לצאת, עד שנתפלל עליהם אברהם, ונתן לאברהם צאן ובקר ועבדים ושפחות, והשיב לו את שרה אשתו, כי לא די לצדיקים שמחזירים להם את שלהם, אלא שמוסיפין על שלהם. וכן לעתיד (ישע' ס"ו ב') תחת הנחושת אביא זהב, וכתיב והביאו (שם ס"ז) את כל אחיכם מנחה לה', וכן ביציאת מצרים (שמות י"ב ל"ו) וינצלו את מצרים וכו'. ודע, כי כמו שנלקחה שרה, והחזירה פלשתים בכסף וזהב כדי שיתפלל אברהם בעדם, ויפתח את רחמם ה', כן ג"כ היה בזמן ישראל, כשלקחו הארון פלשתים דוגמת שרה, והיה בשדה פלשתים ט' חדשים, וגם בהם עשה ה' שפטים ובאלהיהם. כי (שמואל א' ה' ד') רק דגון נשאר עליו, והם הוכו בעפולים ולא היו יכולים לצאת לנקביהם כי עצור נעצרו, והעכברים מסרסים אותם, ואינם מולידים עד שהחזירוהו, דוגמת אבימלך זקנם, שהשיב את שרה במנחה ורכוש, כדי שיתפלל אברהם בעדם. ולכן לקחו גם הם זאת העצה בניניהם, והשיבוהו ברכוש טחורי זהב ועכברי זהב ובקר העגלות לעולם, ובזה נתרפאו. והבן (ספר הליקוטין וירא כ).

²¹⁷² הוא בסוד ההוא רוחא דשביק בה, דאקרי נפש כדכתיב ברחל, והיינו נפשי, פי' נפש שלי שנתתי בך (רמ"ז).

²¹⁷³ שלא יפתנה יצרה ויסתלק השמירה, ויהיה למפרע הכל עון ופגם (אור יקר).

²¹⁷⁴ במאמר פיה שהיה מצוה למלאך שמירתה הכה תכה (אור יקר).

²¹⁷⁵ הטעם הוא מפני שירד למצרים בלי רשות כמ"ש בפרשת לך לך פא ע"ב (רמ"ז). הנה הגם כי שם כתוב כן, אבל הוא רק דעת ר' יהודה אבל שם דף פג ע"א ע"ב בדברי הרשב"י (וכן בדברי ר' יצחק שם פב ע"א), מבואר שדעתם הוא אינו כן ע"ש היטיב, והטעם דלא חמא עמיה נטורא כי רצון הקב"ה הנה היה שיעמוד בעצמו בנסיון הנורא הזה וכן היה כי יצא לשלום כמבואר שם, וכל דברי ר' יהודה שם פא ע"ב הוא קודם ששמע את דברי הרשב"י, אבל אח"כ הרי הסכים עמו כמבואר שם פג סע"ב עש"ה ותמצא (לש"ו). הנה בזוה"ק (פ' לך לך דף פא ע"ב) הנה מבואר שם כי ירדת אברהם אבינו למצרים היה ג"כ שלא ברשות ע"ש. אמנם הוא כי שם הוא דברי ר' יהודה, ואמר כ"ז קודם ששמע את דברי רשב"י אשר שם (פג עמוד א ב), אבל אח"כ הרי הסכים עמו והוטב לפניו את כל דברי רשב"י בזה מאד מאד וכמבואר שם (פג סע"ב), עש"ה ותראה שכן הוא. וכן דברי ר' יצחק שם (פב ע"א) דבגין כך כו', וכן כל דברי הזוהר בפ' תזריע (גב ע"א) ע"ש, הנה כ"ז הוא לא כדברי ר' יהודה בזה ע"ש בכ"ז היטיב ותמצא שכן הוא (דע"ה ח"ב פג ע"ד).

²¹⁷⁶ לתרץ טעם יפה שכל ענין ירדת אברהם למצרים סימן לגלות בניו, ולקייח שרה סימן תחלת הגלות, ושליטת פרעה להביאה אל ביתו, ואח"כ לא ישלוט בה אלא יכה אותו עשר מכות, סימן שלא ישלוט בישראל, ויוכה בעבורם עשר מכות, ושלא שלקח סימן ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, והכל סימן יפה לבניהם אחריהם, ואין לתמוה כלל על ענינים, וכן פירש ר' אבא שענין מצרים סימן לגאולה העתידה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שרה למלאכא למחאה לפרעה ובעשר מכתשין אלקי סימנא עבדת שרה לבנהא בתרהא דמצרים:</p>	<p>ובעשר מכות לקה, סימן עשתה שרה לבניה אחריה במצרים.</p>
<p>רבי אבא פתח (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, עתיד הקדוש ברוך הוא להראות גאולה לבניו כאותם הימים ששלח הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל, והראה את אותן המכות למצרים והלקה אותם בגלל ישראל.</p>	<p>רבי אבא פתח "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", עתיד הקדוש ברוך הוא להראות גאולה לבניו כאותם הימים ששלח הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל, והראה את אותן המכות למצרים והלקה אותם בגלל ישראל.</p>
<p>תא חזי מה בין פורקנא דא לפורקנא דמצרים פורקנא דמצרים הוה בחד מלכא ובמלכו חדא הכא בכל מלכין דעלמא וכדין יתיקר קודשא בריך הוא בכל עלמא וינדעון כלא שלטנו דקודשא בריך הוא וכלהו ילקון במכתשין עלאין על חד תרין בגין דיסרבון כלהו בישראל וכדין יתגלי שולטניה דקודשא בריך הוא דכתיב (זכריה יד ט) והיה יהוה למלך על כל הארץ וכדין כלהו יתנדבון בהו בישראל לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (ישעיה סו כ) והביאו את כל אחיכם וגו' כדין קיימין אבהן בחדווא למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין הדא הוא דכתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן כן יהי רצון:</p>	<p>בא וראה, מה בין הגאולה הזו לגאולת מצרים. גאולת מצרים היתה במלך אחד, ובמלכות אחת. כאן בכל המלכים של העולם. ואז יתכבד הקדוש ברוך הוא בכל העולם, וידעו הכל שלטונו של הקדוש ברוך הוא, וכולם ילקו במכות עליונות על אחת שתיים, מפני שיסרכו כולם את ישראל, ואז יתגלה שלטונו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב "והיה ה' למלך על כל הארץ", ואז כולם יתנדבו את ישראל לקדוש ברוך הוא, זה שנאמר "והביאו את כל אחיכם וגו'", אז יעמדו האבות בשמחה לראות את גאולת בניהם כמקדם, זה שנאמר כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, אמן כן יהי רצון.</p>
<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן ימלוך ה' לעולם אמן ואמן:</p>	<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן ימלך ה' לעולם אמן ואמן</p>
<p>נכ/ב</p>	
<p>פרשת תורת המצורע:</p>	
<p>וידבר יהוה אל משה לאמר זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו' (ויקרא יד ב) רבי אבא פתח²¹⁷⁷ (איוב יט כט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון שדון שדין כתיב²¹⁷⁸ כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא ארחיהו²¹⁷⁹ ולדחלא מקמי קודשא בריך הוא²¹⁸⁰ דלא יסמי</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר, זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו'". רבי אבא פתח "גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון". שדון, כתוב שדין, כמה יש לבני אדם לשמור את דרכיהם ולפחד מלפני הקדוש ברוך הוא, שלא יסטו מדרך כשרה ולא לעבור על דברי תורה, ולא תשכח ממנו.</p>

²¹⁷⁷ שמות כו ע"א (הערת הזהר).

²¹⁷⁸ נראה שכוונתו להוכיח מ"ש אחר כך שצריך האדם ליראה מהגבורות של הקדושה ולא מכח השתלשלותם עד מקום החיצונים וכמ"ש בפרשת ויקהל רטז ע"א גבי (יט יד) ויראת מאלקיך, וכמ"ש [שם] בזוהר הרקיע. והענין שהגבורות הקדושות בהם יתכן לומר הוא הדין והוא הדיין, וכמו שאנו אומרים המלך המשפט, וכמ"ש מעין זה הב"י ריש הלכות ראש השנה בשם הר"ר מנוח. והנה מלת דין פירושו המפרשים תואר. על משקל (משלי יד, יד) סוג לב, (במדבר לה, לב) לנוס אל עיר מקלטו, ור"ל דיין. ואם כן אם תפרשהו על הגבורות הקדושות אתי שפיר הכתיב והקרי (רמ"ז).

²¹⁷⁹ ירצה כי כל אדם המקיים מצות יוצרו בתדירות שם לו דרך למטה בין החיצונים להעלות משם בירוריו דבר יום ביומו, וכן מכין אורח למעלה להעלותם להתקן, ועל כן צריך לשמור אורחותיו שיהיו מסוקלים ממכשולים אבן נגף (רמ"ז).

²¹⁸⁰ הוא הדבר אשר הקדמתי כי אעפ"י שהוא נכנס בעמקי הקלי' להעלות ניצוצים, לא יירא את אלהי העמים וכנזכר בפרשת ויקהל הנז"ל, אלא יירא ממלכות היצירה ולמעלה שהיא לפני הקב"ה, מה שאין כן בכח המובלע במצולות (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מארהא דכשרא²¹⁸¹ ולא יעבור על פתגמי אורייתא²¹⁸² ולא יתנשי מנה²¹⁸³:</p>	
<p>דכל מאן דלא לעי באורייתא²¹⁸⁴ ולא ישתדל בה²¹⁸⁵ נזיפא הוא מקודשא בריך הוא²¹⁸⁶ רחיקא הוא מניה²¹⁸⁷ לא שרייא שכינתא עמיה²¹⁸⁸ ואינון נטורין²¹⁸⁹ דאזלין עמיה אסתלקו מניה ולא עוד אלא דמכרזי קמיה²¹⁹⁰ ואמרי אסתלקו סוחרניה דפלניא²¹⁹¹ דלא חש על יקרא דמאריה ווי ליה דהא שבקוהו עלאי²¹⁹² ותתאי²¹⁹³ לית ליה חולקא בארהא דחיי²¹⁹⁴:</p>	<p>שכל מי שלא לומד תורה ולא עוסק בה, הוא נזוף מהקדוש ברוך הוא, רחוק הוא ממנו, ולא שורה עמו שכינה. ואותם השומרים שהולכים עמו, מסתלקים ממנו, ולא עוד אלא שמכריזים לפניו ואומרים, הסתלקו מסביב לפלוני שלא חושש על כבוד רבונו, אוי לו שהרי עזבו אותו עליונים ותחתונים, אין לו חלק בדרך החיים.</p>
<p>וכד איהו אשתדל בפולחנא דמאריה ולעי באורייתא כמה נטורין²¹⁹⁵ זמינין לקבליה לנטרא ליה ושכינתא שריא עליה וכלא מכרזי קמיה²¹⁹⁶ ואמרי הבו יקרא לדיוקנא דמלכא²¹⁹⁷ הבו יקרא לבריה דמלכא²¹⁹⁸ אתנטיר הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי זכאה חולקיה:</p>	<p>וכשהוא עוסק בעבודת רבונו ולומד תורה, כמה שומרים מזומנים כנגדו לשמור אותו, ושכינה שורה עליו, וכולם מכריזים לפניו ואומרים, תנו כבוד לדמות המלך, תנו כבוד לבן המלך, שמור הוא בעולם הזה ובעולם הבא, אשרי חלקו.</p>
<p>תא חזי בלישנא בישא²¹⁹⁹ דאמר נחש לאתתא גרים לאתתא ולאדם למגזר עלייהו מיתה ועל כל</p>	<p>בא וראה בלשון הרע שאמר הנחש לאשה, גרם לאשה ולאדם לגזור עליהם מיתה ועל כל</p>

²¹⁸¹ נראה שהוא מה שאמרו רז"ל בטוב וישר, טוב בעיני שמים וישר בעיני הבריות. ולפי דעתי בכעין אלו העניינים שהם לפני משורת הדין וכדאמרינן בבבא מציעא (פג ע"א) גבי (משלי ב כ) למען תלך בדרך טובים וגו', יש בזה תיקון לחיצוניות העולמות שהוא הנראה והנודע לעיני הבריות, ואם כן (נ"א ואי נמי) יכון לכל הגזרות והסייגים שגזרו רז"ל, שהם ממש גדרות להישיר את ישראל באורח מישור שלא יסטו ימין ושמאל, ובזה מוסיפים כח בשכינה בהיותה בגלות (רמ"ז).

²¹⁸² הוא מצות התורה המעשיות שבהם נתקנה בחינת הנפש שהיא חיצוניות הפנימיות (רמ"ז).

²¹⁸³ הוא הלימוד בה והעיון בדבריה, שבקריאה מתוקן הרוח ובכוונות והעיון תתוקן הנשמה (רמ"ז).

²¹⁸⁴ הוא ההגיייה בה והעיון (רמ"ז).

²¹⁸⁵ הוא קיום המצוות והעסק בהם (רמ"ז).

²¹⁸⁶ מנודה מבית דין של מעלה שהוא באי', וזה כנגד העיון (רמ"ז).

²¹⁸⁷ ה' רחוק ממנו, והיינו כנגד הקריאה (רמ"ז).

²¹⁸⁸ זה כנגד העסק במצוות (רמ"ז).

²¹⁸⁹ הם שני המלאכים המלוים את האדם, שעליהם נאמר (תהלים צא, יא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך, כי בהיות האדם צדיק גם יצה"ר נעשה שומר שלו, כי גדול כחו להמתיק הגבורות, ובזה היצה"ר שנמשך מהן נכנע ומתייחד עם היצר הטוב הנמשך מהחסדים (רמ"ז).

²¹⁹⁰ יש על האדם שני מקיפים בסוד ל' ומ', וסודם מז' יודין דע"ב קס"א כנזכר באדם ישר, ולכן יוצא כרוז"ש שעולה ע"ב קס"א (רמ"ז). ועי' ספר עמק המלך (שי"ד פ"א): יצא כרוז מאת שר התשובה, שהיא בינה של עולם התוהו הנקרא כרוזיא"ל, כי הכרוז יוצא מאבא ואמא ליסר הבנים או לגזור גזירה, הן לקיום עולם הן לשממון ולדראון עולם. וכרוז הוא אותיות זכור שהוא ע"ב קס"א דהיינו הויה דיודין במילואו עולה ע"ב הוא באבא, ואהי"ה במילואו ביודין עולה קס"א הוא באמא, ומבין שניהם יוצא הכרוז.

²¹⁹¹ הוא העלאת והסתלקות השני אורות המקיפים וסובבים את האדם (רמ"ז).

²¹⁹² כל המדות הקדושות (רמ"ז).

²¹⁹³ מלאכיו שומריו (רמ"ז).

²¹⁹⁴ הוא הקו האמצעי שהוא אורח החיים סוד היסודות (רמ"ז).

²¹⁹⁵ היינו שבהתעסקו בתורה ומעשים טובים מידי פעם בפעם זוכה לעיבור נשמות הצדיקים המתעברים בו, וכל נשמה מתלויה במלאכה השומרים אותה וכולם שומרים אותו (רמ"ז).

²¹⁹⁶ בין מלאכי החסד ובין מלאכי הדין, ולא כאל הרשע דלא הכל מכריזים (רמ"ז).

²¹⁹⁷ הוא בסוד הצלם והדמות (רמ"ז).

²¹⁹⁸ כי התורה סוד הת"ת ולכן העוסק בה נקרא בן להקב"ה וזוכה לכנוי זה של בן (רח"ו). כנגד פנימיות הנשמה, אי נמי הוא בסוד (תהלים קכב, ח) אחי ורעי, שישאל אחים לזעיר וגם נקרא בניו (רמ"ז).

²¹⁹⁹ ידוע שכל מגמת הנחש היתה לפגום בדעת הקדוש ולהמשיך אור גבורותיו עד עץ הדעת טוב ורע לערב הקדושה בטומאה, פי' להמשיך הגבורות עד סוף ההשתלשלות, וז"ש (בראשית ג ה) והייתם כאלהים, כלומר ולא תצטרכו אל ייחוד ה' אלקים, כי כן יפה לכם להיות כלולים מטוב ורע, וכמו שהשי"ת בורא רע. וזה

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלמא בלישנא בישא כתיב (תהלים נז ה) ולשונם חרב חדה בגין כך גורו לכם מפני חרב מפני לישנא בישא כי חמה עונות חרב מאי כי חמה עונות חרב דא חרב ליהו"ה דתנן חרב אית ליה לקודשא בריך²²⁰⁰ הוא דביה דאין לחייביא הדא הוא דכתיב (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה מלאה²²⁰¹ דם (דברים לב מב) וחרבי תאכל בשר ובגין כך (איוב יט כט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון:</p>	<p>העולם. בלשון הרע כתוב "ולשונם חרב חדה", לכן גורו לכם מפני חרב, מפני לשון הרע. כי חמה עונות חרב, מהו כי חמה עונות חרב, זו חרב לה', ששינונו יש לקדוש ברוך הוא חרב, שבה הוא דן את הרשעים, זה שנאמר "חרב לה' מלאה דם", "וחרבי תאכל בשר", ולכן "גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון".</p>
<p>שדון ושדין כתיב בגין דתדעון דהכי אתדן מאן דאית ליה חרב בלישניה אודמן ליה חרב וס"א אתדן בהווא חרב דשצי כלא הדא הוא דכתיב זאת תהיה תורת המצורע:</p>	<p>שדון, כתוב שדין, כדי שתדעו שכך נדון מי שיש לו חרב בלשונו, מזדמנת לו חרב (נידון באותה חרב) שמשמידה הכל, זה שנאמר זאת תהיה תורת המצורע.</p>
<p>רבי אלעזר פתח (קהלת ט יב) כצפרים²²⁰² האחוות בפח כהם יוקשים בני אדם האי קרא הא אתמר אבל תא חזי בני נשא לא ידעין ולא שמעין ולא מסתכלי ברעותא דמאריהון וכרוזא כל יומא קארי קמייהו ולית מאן דציית ליה ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריהו בשעתא דרמש ליליא ותרעין סתימין²²⁰³ אתער נוקבא דתהומא רבא וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא כדין אפילו קודשא בריך הוא שינתא על כל בני עלמא ואפילו על כל די בהון אתערותא דחיי ואינון שאטן בעלמא ומודיעין להו לבני נשא מלין מנהון כדיבין²²⁰⁴ ומנהון קשוט ובני נשא אתקטרו בשינתא:</p>	<p>רבי אלעזר פתח, "וכציפורים האחוות בפח כהם יוקשים בני האדם", הפסוק הזה הרי נתבאר, אבל בא וראה, בני אדם לא יודעים ולא שומעים ולא מסתכלים ברצון אדונם, והכרוז קורא כל יום לפנייהם ואין מי שמקשיב לו, ואין מי שמעיר את רוחו לעבודת אדונו, בשעה שיורד הלילה והשערים נסתמים, מתעורר נקב של תהום רבה, וכמה קבוצות של מחבלים נמצאים בעולם, אז מפיל הקדוש ברוך הוא שינה על כל בני העולם, ואפילו על כל שבהם התעוררות של חיים, והם משוטטים בעולם ומודיעים לבני אדם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת, ובני אדם קשורים בשינה.</p>
<p>וכד אתער רוחא דצפון ואתפליג ליליא שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי דתרנגולא וקרי וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא וכדין כרוזא נפיק וקרי וכל בני עלמא מתערי בערסייהו אינון די בהון אתערותא דחיי קיימין לפולחנא דמאריהון ועסקי באורייתא ובשבחא דקודשא בריך הוא עד דאתי צפרא (כד אתער רוחא דצפון ואתפליג ליליא כרוזא נפיק וקב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא וכדין (שלהובוי נפקי ובטשי) [שלהובא נפקא ובטש] גדפוי דתרנגולא וקרי וכל בני עלמא מתערי</p>	<p>כשמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, השלהבת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול, והוא קורא, והקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, ואז הכרוז יוצא וקורא, וכל בני העולם מתעוררים במטותיהם, אותם שיש בהם התעוררות של חיים עומדים לעבודת רבונם ועוסקים בתורה ובשבחו של הקדוש ברוך הוא עד שבא הבוקר.</p>

שאמרו רז"ל שאמר לה מאילן זה אכל וברא את העולם, דאלמלא (נ"א דאם) עיקר השליטה היא מעץ החיים ולמעלה איך היה מציאות לרע, ואם כן חטא בלשה"ר ופגם בברית המעור, ודוקא שדבק לאיתתא, שבה היתה כוונתו להמשיך כחו (נ"א כחה) לחיצונים. והנה הלשון נקרא חרב, ולכן עמד כנגד חרב ה' שהיא הנקבה הקדושה, שהרי דעת הרשב"י היא שהסיף היא המיתה הרביעית כנגד ה' אחרונה וכנזכר בסנהדרין (פ"ז מ"א). ולשיטתיה אזיל רעיא מהימנא בריש פרשת שופטים (רעד ע"ב). וה"ס (תהלים קמט ו) חרב פיפיות וכמ"ש שם. ולכן כתוב כי חמה עונות חרב, שהרי בד' קליפות הנזכרים בפסוק (שם עה, לח) והוא רחום (רמ"ז).

²²⁰⁰ חרב נקרא שם ב"ן דנוק' (רח"ו).

²²⁰¹ לשון נקבה (רח"ו).

²²⁰² וכצפרים (דפ"ו).

²²⁰³ דגן עדן (רח"ו).

²²⁰⁴ כדיבין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בערסייהו ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא (דמאריה)</p>	
<p>כד אתי צפרא וכל חיילין (כרוזא קרי וחיילין) ומשריין דלעילא משבחן ליה לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר וגו' כדין כמה תרעין אתפתחו לכל סטריין²²⁰⁵ ותרעא דאברהם אתפתח ב(י)ה בכנסת ישראל לזמנא לכל בני עלמא הדא הוא דכתיב (בראשית כא לג) ויטע אשל בבאר שבע:</p>	<p>כשבא הבוקר (כרוז קורא וכל) כל החיילות והמחנות שלמעלה משבחים את הקדוש ברוך הוא, זה שנאמר ברן יחד כוכבי בוקר וגו', אז כמה שערים נפתחים לכל הצדדים, והשער של אברהם נפתח לכנסת ישראל לזמן את כל בני העולם, זה שנאמר "ויטע אשל בבאר שבע".</p>
<p>ומאן ודלא יתער רוחיה בפולחנא דמאריה בהיך</p>	<p>ומי שלא מעיר את רוחו לעבודת רבונו, באיזה</p>
<p>נג/א</p>	
<p>אנפין יקום קמי מלכא כד יתערון עליה בדינא ויתפשו²²⁰⁶ ליה בקולרא ולא ישתכח עליה זכותא לאשתזבא כדין כתיב (קהלת ט יב) וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני אדם:</p>	<p>פנים יעמוד לפני המלך כשיתעוררו עליו בדין, ויתפסו אותו בקולר ולא תמצא עליו זכות להנצל, ואז כתוב "וכציפורים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם".</p>
<p>ועד לא ינפוק בר נש מהאי עלמא בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא עד לא יתפרשון דא מן דא ולית מאן דישגח (אפילו) בההוא זמנא דמטא שעתא לאתפרשא לא נפקא נפשא מן גופא עד דרתגליל (דאתגלי) עליה שכינתא ונפשא מגו חדותא וחביבותא דשכינתא נפקא מגופא לקבלהא:</p>	<p>וטרם שיצא אדם מן העולם הזה בכמה דינים הוא נדון, הנפש עם הגוף טרם שיפרדו זה מזה ואין מי שישגיח (אפילו) באותו זמן שמגיעה שעת ההפרדה, לא יוצאת הנפש מן הגוף עד שמתגלה עליו שכינה, והנפש מתוך שמחה וחביבות של השכינה יוצאת מן הגוף כנגדה.</p>
<p>אי זכאה הוא אתקשר²²⁰⁷ בה ואתדבק בה ואי לאו שכינתא אזלא והיא אשתארת ואזלת ומתאבלת על פרישותא דגופא מתלא אמרי שונרא מאשא לא מתפרשא חדדי לסכינא אזלא אבתריה:</p>	<p>אם הוא צדיק הוא נקשר ונדבק בה, ואם לא, השכינה הולכת והיא נשארת והולכת ומתאבלת על פרידת הגוף. משל אומרים, חתול לא נפרד מאש, חדר את הסכין והוא ילך אחריו.</p>
<p>לבתר ואתדנו תרווייהו (אתדנת בכמה דינין עד דאשתארת בגיהנם) על ידוי דדומה (ו)גופא אתדן בקברא עד דתב לעפרא ונפשא באשא דגיהנם בכמה דינין עד ההוא זמנא ודאתגור עלה לקבלא עונשא (דקבילת עונשא לאתרחקא מאתר דיתבין ביה צדיקיא) בתר דקבילת עונשא ומטי זמנא לאתדכאה כדין אסתלקת²²⁰⁸ מגיהנם ואתלבנת מחובהא:</p>	<p>אחר כך נדונים שניהם על ידי דומה, הגוף נדון בקבר עד ששב לעפר, והנפש באש הגיהנם בכמה דינים עד אותו זמן שנגזר עליה לקבל עונש, אחר שקבלה עונשה ומגיע הזמן להטרה, אז עולה היא מהגיהנם ומתלבנת מחטאיה.</p>
<p>כפרזלא דאתלבן בגורא וסלקין עמה עד דעאלת לגנתא דעדן דלתתא ואסתחי תמן באינון מיא ואסתחי בבוסמין דתמן כמה דאת אמר (שיר ג ו)</p>	<p>כמו ברזל שמתלבן באש, ועולים עמה עד שנכנסת לגן עדן שלמטה, ורוחצת שם באותם מים ורוחצת בבשמים ששם, כמו שנאמר "מקטורת מר ולבונה", ועומדת שם עד הזמן</p>

²²⁰⁵ פתח היסוד פתח האהל ואברהם יושב שם בסוד טפת לובן דאתגלייא בפום אמה (רח"ו).

²²⁰⁶ ויתפסון (דפ"ו).

²²⁰⁷ מתקשר (דפ"ו).

²²⁰⁸ אסתלקא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מקטרת מר ולבונה וקיימא תמן עד זמנא דאתגזר עליה לאתרחקא מאתר דיתבין ביה צדיקיא:א:</p>	<p>שנגזר עליה להתרחק מהמקום שיושבים בו הצדיקים.</p>
<p>וכד מטא זמנא לסלקא כדין סלקין עמה ודרגא בטר דרגא עד דאתקריבת כקורבנא²²⁰⁹ על מדבחה²²¹⁰ הדא הוא דכתיב (ויקרא יד ב) זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן כהנא עלאה²²¹¹ דלעילא האי נפשא דלא אסתאב כל כך בהאי עלמא האי אית ליה תקנתא כגוונא דא ואי לאו (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון וגו':</p>	<p>וכשמגיע הזמן לעלות, אז עולים עמה דרגה אחר דרגה עד שנקרבת כקרבן על המזבח, זה שנאמר "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן", הכהן העליון שלמעלה. הנפש הזו שלא נטמאה כל כך בעולם הזה, לזו יש תקנה כדוגמא זה, ואם לא אז "מעוות לא יוכל לתקון וגו'".</p>
<p>זאת תהיה תורת המצורע רבי יצחק פתח (שם ה) זורה השמש ובא השמש וגו' האי קרא אתמר ואוקימנא ליה בנשמתא דבר נש²²¹² בשעתא דהיא קיימא עמיה דבר נש בהאי עלמא²²¹³ כדין זורה השמש²²¹⁴ ובא השמש²²¹⁵:</p>	<p>"זאת תהיה תורת המצורע", רבי יצחק פתח, "וזרח השמש ובא השמש וגו'", פסוק זה נתבאר ובארנו אותו על נשמת האדם, בשעה שהיא עומדת עם האדם בעולם הזה, אז זורה השמש ובא השמש.</p>
<p>בזמנא דנפיק בר נש מהאי עלמא ואשתבח בתשובה²²¹⁶ כדין אל מקומו שואף²²¹⁷ זורה הוא</p>	<p>בזמן שיוצא אדם מן העולם הזה ונמצא בתשובה, אז אל מקומו שואף, זורה הוא שם. אם הוא צדיק כמו שנאמר "ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים".</p>

²²⁰⁹ מ"ן (רח"ו).

²²¹⁰ יסוד דנוק' (רח"ו).

²²¹¹ מיכאל המקריב אותה (רח"ו).

²²¹² הם שני דברים, ד"אתמר" הוא מה שאמרו רז"ל עד שלא שקעה שמשו של פלוני וכו', והכרחם חדא מהכפל ב' פעמים השמש משמע שהם שנים משונים, ועוד דהו"ל להתחיל בסדר עולם ויהי ערב והו"ל ובא תחילה, ועוד כמ"ש קודם דור הולך ודור בא. ונקראו החכמים שמש באור תורתם וזהו הדבר האחד. אמנם השני הוא מ"ש "ואוקימנא ליה בנשמתא" וכו', וירצה שאפילו באיש אחד יש לפרש הפסוק בענין הנשמה שהיא מאירה לעולם והיא מתחדשת בכל יום בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים, ובלילה היא עולה למעלה בכח מעשים ותורה שחידש אותו היום, ואז היא משונה לטובה ממה שהיתה בשחרית. ובזה יכון מ"ש השמש שתי פעמים, וגם יצדק לקראה שמש בעוה"ז לגבי מעלתה אחר מותה שמתדבקת לאור הגנוז, וכמס"ה (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (רמ"ז).

²²¹³ אבל בעלותה למקומה אז זורח הוא שם במקום הגנוז. ודוק אומרו בשעתא דהיא קיימה, דהיינו מי שמקיים את (נ"א אז) נשמתו עמו שהולך ומוסיף תורה ומעשים טובים ואז נכון לקוראו בשם שמש ב' פעמים, משום דאשתנית למעליותא. ועוד יש לומר במ"ש בספר הכוונות בסוד השכיבנו, שבלילה קודם חצות אין ת"ת מזדווג עם מלכות אלא רק היסוד לבדו אבל ביום הוא זווג ת"ת, וידוע שבין ת"ת ובין היסוד נקראים שמש, וזה סוד בין השמשות, וגם השמש ב' פעמים. יתר על כן איתא בכמה מקומות בספרי הרב זלה"ה ובפרט באדם ישר, שכל המצוות אינם אלא לצרף ולברר את הצלם והחומר אך הצורה אינה צריכה תיקון כלל ולא הוצרכה להתלבש בצלם וחומר רק להמשיך בהם אור לתקנם, וזה סוד ירידת הנשמה לעולם. ונמצא לפי זה שהנשמה בעצמותה היא אור הגנוז אבל מפני אורה שמאירה בצלם וחומר נקראת שמש, וז"ש בשעתא דהיא קיימא וכו', שאז נקרא שמש שהיא משמשת להאיר אור בצלם שודאי ערכו של אור זה המאיר בצלם הוא בערך אור השמש אל אור הגנוז (רמ"ז).

²²¹⁴ באור תורה ומעשים טובים שעסק ביום (רמ"ז).

²²¹⁵ ששוקע מהעוה"ז ובא למעלה ומאיר שם בין הצדיקים ומקבל אור חדש וחוזר וזורח למטה ממה שקבל למעלה, וזהו שם שמש, ישר והפוך ממעלה למטה וממטה למעלה (רמ"ז).

²²¹⁶ פי' כשעשה תשובה ממש דהיינו שהשיב את הניצוצות למקומם שהוא לאי' גן עדן העליון שמשם ירדו רפ"ח ניצוצין ואי' נקראת תשובה (רמ"ז).

²²¹⁷ ופי' שואף יש בו ענין תקוה (איוב ז, ב) כעבד ישאף צל, וענין המשכת הנשימה (ירמיה ב, כד) שאפה רוח. ותרואייהו איתניהו בפסוקנו, ור"ל מייחל ומקוה לשוב אל מקומו ושאליו שואף וממשיך אותם הניצוצין (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שם²²¹⁸ אי זכאה איהו²²¹⁹ כמה דאת אמר (ויקרא כב ז) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים:</p>	
<p>תא חזי כל חובי עלמא קודשא בריך הוא מכפר עלייהו בתשובה²²²⁰ בר מההוא לישנא בישא (ו) דאפיק שום ביש על חבריה והא אוקמוה דכתיב זאת תהיה תורת המצורע זאת היא תורתו של מוציא שם רע:</p>	<p>בא וראה על כל חטאי העולם הקדוש ברוך הוא מכפר בתשובה, פרט מאותו לשון הרע שמוציא שם רע על חבריו. והרי פרשוה שכתוב זאת תהיה תורת המצורע, זאת היא תורתו של מוציא שם רע.</p>
<p>רבי חייא אמר כל מאן דאפיק לישנא בישא אסתאבן ליה כל שייפוי ויתחזי לסגרא בגין ודההיא (דההוא) מלה בישא סלקא ואתער רוחא מסאבא עלוי ואסתאבא אתי לאסתאבא מסאבין ליה במלה דלתתא אתער מלה אחרא:</p>	<p>רבי חייא אמר כל מי שמוציא לשון הרע מטמאים לו את כל איבריו, וראוי לסגור משום שאותו דיבור רע עולה ומעורר רוח טומאה עליו והוא נטמא. הבא להטמא מטמאים אותו, כדיבור שלמטה מתעורר דיבור אחר.</p>
<p>פתח ואמר (ישעיה א כא) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו' מאן דהות מהימנא לבעלה אהדרת לזונה מלאתי משפט משפט ודאי דא קודשא בריך הוא צדק דא כנסת ישראל [ונגין דאתערת מלה אחרא אסתלק מנה קודשא בריך הוא ושריא בה רוחא דקטולי²²²¹ הדא הוא דכתיב (ישעיה א כא) ועתה מרצחים ומה ירושלם קרתא קדישא כך שאר בני נשא על אחת כמה וכמה הדא הוא דכתיב זאת תהיה תורת המצורע:</p>	<p>פתח ואמר "איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'", מי שהיתה נאמנה לבעלה הפכה לזונה. מלאתי משפט, משפט זה ודאי הקדוש ברוך הוא, צדק זו כנסת ישראל, ומשום שהעירה דבר אחר הסתלק ממנה הקדוש ברוך הוא, ושרתה בה רוח של רוצחים, זה שנאמר "ועתה מרצחים". ומה ירושלים עיר הקדוש כך, שאר בני אדם על אחת כמה וכמה, זה שנאמר זאת תהיה תורת המצורע.</p>
<p>רבי יהודה אמר זאת²²²² תהיה ודאי לקבליה לאתפרעא²²²³ מניה דההוא מוציא שם רע ביום טהרתו והובא אל הכהן מאי קא משמע לן משמע מאן דאית ליה לישנא בישא צלותיה לא [עאלת] (אעלת) קמי קודשא בריך הוא דהא אתער עליה רוחא מסאבא כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה מה כתוב, "ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן וגו'".</p>	<p>רבי יהודה אמר זאת תהיה, ודאי כנגדו להפרע ממנו של אותו מוציא שם רע. ביום טהרתו והובא אל הכהן, מה בא להשמיענו, משמיע מי שיש לו לשון הרע תפלתו אינה נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי עורר עליו רוח טומאה, כיון שחזר בתשובה וקיבל עליו תשובה מה כתוב, "ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן וגו'".</p>
<p>וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות (שם ד) רבי יצחק ורבי יוסי הוו שכיחי קמיה דרבי שמעון יומא חד אמרו ליה עין ארז הא ידיע כמה דאת אמר (מ"א ה יג) מן הארז אשר בלבנון דהא</p>	<p>"וצוה הכהן ולקח למטהר שתי ציפורים חיות", רבי יצחק ורבי יוסי היו מצויים לפני רבי שמעון. יום אחד אמר לו, עץ ארז הרי ידוע כמו שנאמר "מן הארז אשר בלבנון", שהרי אותו עץ ארז לא נשרשים נטיעותיו אלא בלבנון, והרי נתבאר.</p>

²²¹⁸ ירצה שבהתעלות הנפש והצלמים למעלה אז מתלבשים בלבושי גן עדן עליון ותחתון ואז נתווסף האור למעלה והוא אור מתמיד, ולא כשל העוה"ז שהיה בו חסרון זורח ובא, אבל שם כל הניצוצות מתחברות יחדיו והאור רב ומופלא מאד (רמ"ז).

²²¹⁹ ירצה שזה נאמר במי שכבר השלים תיקונו בגמר זמנו הניתן לו להשתלם כנודע אצלנו, שמספר ימי האדם קצוב לו לפי מספר ניצוציו השקועים בנוגה ותשלום שנותיו הוא כמספר הימים הצריכים לתשלום תיקונו ואז הוא זך בלי שמרים (רמ"ז).

²²²⁰ ר' יהודה לקמן פליג אהאי וס"ל דיש לו תשובה (רח"ו).

²²²¹ זה רוח עושים במקום רוח"ק ולעתיד כתיב ושפכתי את רוחי על בית דוד בסוד ההוא רוחא דשביק בגו' וזהו ורוח נכון חדש בקרבי (רח"ו).

²²²² נוק' (רח"ו).

²²²³ כי לשון הרע פוגם בתבונה כנודע ד' כתות אינם מקבלים פני שכינה, וז"ש לקבלי' (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ההוא עין ארז²²²⁴ לא אשתרשן נטיעוי אלא בלבנון²²²⁵ והא אתמר:</p>	
<p>אזוב למה ומאי הוא פתח ואמר ולקח²²²⁶ למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת</p>	<p>אזוב למה ומאו, פתח ואמר "ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת</p>
<p>נג/ב</p>	
<p>ואזוב תא חזי בר נש דמשתדל בפולחנא²²²⁷ דמאריה ואשתדל באורייתא קודשא בריך הוא שארי עלוי ושכינתא אשתתפא בהדיה²²²⁸ כיון דבר נש אתי לאסתאבא²²²⁹ שכינתא אסתלקת מניה²²³⁰ קודשא בריך הוא אתרחיק מניה²²³¹ וכל סטרא דקדושא²²³² דמאריה מרחקין מניה ושארי עליה רוח מסאבא²²³³ וכל סטרא דמסאבא אתי לאתדכאה²²³⁴ מסייעין ליה בתר דאתדכאי²²³⁵ ואהדר בתשובה²²³⁶ ההוא דאסתלק מניה אהדר ושארי עלוי:</p>	<p>ואזוב, בא וראה אדם שעוסק בעבודת רבונו ועוסק בתורה הקדוש ברוך הוא שורה עליו והשכינה משתתפת עמו. כיון שאדם בא להטמא השכינה מסתלקת ממנו, הקדוש ברוך הוא מתרחק ממנו, וכל צד הקדושה של רבונו מתרחקים ממנו, ושורה עליו רוח טומאה וכל צד הטומאה. אם בא להטהר, מסייעים אותו. אחר שנטהר וחזר בתשובה, אותו שהסתלק ממנו חוזר ושורה עליו.</p>
<p>תא חזי כתיב (ויקרא יד ד) ולקח²²³⁷ למטהר שתי צפרים חיות טהורות כיון דאמר שתי צפרים לא ידענא דאינון חיות אלא הא אוקמוה אבל חיות חיות ממש²²³⁸ כמה דאת אמר (יחזקאל א טו)</p>	<p>בא וראה כתוב "ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות", כיון שאמר שתי צפרים לא ידענו שהן חיות. אלא הרי פרשוה, אבל חיות חיות ממש, כמו שנאמר "וארא</p>

²²²⁴ עץ ארז נקרא הז"א כי הר"ק הם כנטיעות שהיו בלבנון והז"א כוללם (רח"ו).
²²²⁵ עץ ארז הוא בדעת המושרש ביסודי אר"א, ל"ב נו"ן, ואר"ז גי' ח' פעמים הוי"ה, דהיינו יחיד הרוכב על ז' (רמ"ז).
²²²⁶ והן ב' צפרים ומים חיים ותולעת וארז ואזוב וכולן נטבלין במים החיים וכלי חרס מקבלן (יהל אור).
²²²⁷ הוא בעל תורה ומעשים טובים (רמ"ז).
²²²⁸ השכינה בזכות המעשה וזעיר בזכות התורה. ומלת משתתפים מורה שזו"ן והצדיק הם שותפים כביכול זה נהנה מזה, והצדיק זוכה וזו"ן משפיעים אור וקדושה וגם עוז ותעצומות להמשיך תורה ומעשים טובים בלי מונע, אבל אין ספק שעיקר השותפות הוא לשכינה כי היא מקננת בעשיה. "אשתתפא בהדיה", עושה עמו שותפות כשני שותפים שכל אחד מתעסק להרויח, שבעילוי (נ"א שבמילוי) הניצוצות בכח מעשים טובים השכינה נותנת בהם כח להתעלות (רמ"ז).
²²²⁹ לא במחשבה לבד אלא בהתנועעו ללכת ולחטוא בפועל (רמ"ז).
²²³⁰ כבורחת שלא יתאחזו בה החיצונים כי היא קרובה להם (רמ"ז).
²²³¹ הוא אור היצירה, מתרחק ממנו, וכמו שהיצירה מתרחקת מן הרע הסובבה (רמ"ז).
²²³² הם מלאכיו ואיזה ניצוץ דקדושה שהיה בו (רמ"ז).
²²³³ היא נוגה ושאר הקלי', ובכל זאת הוא כפוף ואסור ביד החיצונים (רמ"ז).
²²³⁴ סיוע זה הוא הנרמז בסוד (קהלת ח, ט) שלט האדם באדם לרע לו, והיינו שמעלה עמו ניצוץ קדושה מתוך הקלי', וגם השפע המושפע על אותם הניצוצות בהיותם בתוך הטומאה אז מתרבה כדי לעזור בעלייתם, והכל הוא סיוע גדול לאותו שרוצה לשוב ליצרו (רמ"ז).
²²³⁵ שיצא מתוך הטומאה לגמרי (רמ"ז).
²²³⁶ היינו שמתקן פגמו ומתעלה במ"ן עד מקום שפגם שלכן נסתלק מעליו, אבל בהבדלו מן הטומאה והדבקו במקור שפגם אז דווקא "ההוא אסתלק וכו'", ר"ל כי לא די לו בהטהרו אלא שצריך לו תשובה גמורה ואז גדול כחו להחזיר עטרה ליושנה (רמ"ז).
²²³⁷ מכללות הענין נדע אמיתות ההקדמה, כי תחילה צריך לו שיטהר ויבדל מהעוון וכמ"ש (יד ג) ונרפא נגע הצרעת מן הצרוע, כלומר לא על דרך מקרה או שנאמר שכבר נתמרק ביסוריו, אלא צריך שמן הצרוע עצמו תהיה רפואתו שימלט מהטומאה, וזהו מטהר, שהוא מהתפעל כנודע, ואחר כך ימשך התיקון למעלה. והתחיל לפרש הדבר בהעיר כיון דאמר שתי צפרים וכו', כלומר ממה שנאמר בהן ושחט ושלח ידענו שתהיינה חיות, אלא הא אוקמוה, דאמרו רז"ל חיות ולא טריפות (רמ"ז).
²²³⁸ כי השני צפרים יונקים מסוד דדי בהמה שהם נו"ה ונקרא חיות נו"ה בכ"מ בזהר (רח"ו). פי' שאם הכוונה שלא תהיינה טריפות שמסוכנות למיתה אלא שתהיינה בריאות, היל"ל חיות בח' קמוץ כמו (שמות א, יט) כי חיות הנה, אבל מדכתב בפתח מוכח שהוא רומז לחיות הקדש שיש להן כנפים דוגמת הצפורים, ולהיותן רק

זהר ויקרא חלק א'

<p>וארא(ה את) החיות לקבל אתר דינקי מנייהו נביאי מהימני ועץ ארז הא אתמר:</p>	<p>החיות", כנגד המקום שיונקים מהם הנביאים הנאמנים. ועץ ארז הרי נתבאר.</p>
<p>ושני תולעת סטר סומקא דגבורה דאשתתף בהדיה בקדמיתא ואזוב דא ו' זעירא דינקי לה לכנסת ישראל ובגין כך עץ ארז ואזוב²²³⁹ אזלא²²⁴⁰ כחדא ועל דא ו' ו' כחדא אשתכחו חד עלאה וחד זעירא וקריין לון ו' עלאה ו' תתאה וכלהו (ובלא) אהדרו לשרייתא עלוי בגין דהא אתדכי לקבל אלין לתתא (מנייהו) עץ ארז ואזוב ושני תולעת אשתכחו (בשמא) וברביותא דא ותליין מאלין עלאין:</p>	<p>ושני תולעת הצד האדום של גבורה שהשתתף עמו בראשונה. ואזוב, זו ו' קטנה שמיניקה את כנסת ישראל, ולכן עץ ארז ואזוב הולכים יחד, ועל כן ו' ו' נמצאו כאחד, אחד עליון ואחד קטן, וקוראים להם ו' עליונה ו' תחתונה, וכולם חוזרים לשרות עליו, משום שהרי נטהר כנגד אלה למטה. (מהם) עץ ארז ואזוב ושני תולעת, נמצאו (בשם) בגידול הזו, ותלויים מהעליונות הללו.</p>
<p>רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך, ישבו באותו שדה והתפללו. אחר שסיימו את התפלה, קמו והלכו. פתח רבי יהודה בדברי תורה ואמר, "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". עץ חיים זו התורה שהיא עץ עליון גדול וחזק.</p>	<p>רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך, ישבו באותו שדה והתפללו. אחר שסיימו את התפלה, קמו והלכו. פתח רבי יהודה בדברי תורה ואמר, "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". עץ חיים זו התורה שהיא עץ עליון גדול וחזק.</p>
<p>תורה אמאי אקרי תורה בגין דאורי וגלי במאי דהוה סתים דלא אתידע²²⁴¹ חיים דכל חיים דלעילא²²⁴² ביה²²⁴³ אתכלילו ומנה נפקין:</p>	<p>תורה, למה נקראת תורה, משום שמורה ומגלה את מה שהיה סתום ולא ידוע. חיים, שכל החיים שלמעלה נכללו בה, וממנה יוצאים.</p>
<p>למחזיקים בה לאינן דאחדין בה דמאן דאחיד באורייתא אחיד בכלא אחיד לעילא ותתא:</p>	<p>למחזיקים בה, את אותם שאוחזים בה, שמי שאוחז בתורה אוחז בכל, אחוז למעלה ולמטה.</p>
<p>ותומכיה מאושר מאן תומכיה אלין אינן דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים כמה דאוקמוה ותומכיה זכי לנביאי²²⁴⁴ מהימני דיפקון מניה מאושר אל תקרי מאושר אלא מראשו אינן תמכין [ל]אורייתא מראשו ועד סופו מראשו דא רישא דכלא דאקרי ראש דכתיב (שם ח כב) מעולם נסכתי מראש וראש דא חכמה דאיהי רישא לכל גופא וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית ספריין:</p>	<p>ותומכיה מאושר, מי זה תומכיה, אלו אותם שמטילים מלאי לכיסם של תלמידי חכמים כמו שבארורה. ותומכיה זוכה שיצאו ממנו נביאים נאמנים. מאושר, אל תקרי מאושר אלא מראשו, אותם התומכים של התורה מראשו ועד סופו, מראשו זה הראש של הכל שנקרא ראש, שכתוב "מעולם נסכתי מראש", וראש זו חכמה, שהיא הראש לכל הגוף, והגוף מתפשט בה עד הסיום של ששת הצדדים.</p>
<p>ותומכיה כמה דאת אמר (שיר ה טו) שוקיו עמודי שש דאינן דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי</p>	<p>ותומכיה כמו שנאמר, "שוקיו עמודי שש", שאותם שמטילים מלאי לכיסם של</p>

שתיים, סודו לקביל אתר דינקי וכו', שמשם הדיבור הקדוש לנביאים, והן בסוד נ"ה דאימא המאירים בחו"ב דז"ן (רמ"ז).

²²³⁹ גוף וברית (רח"ו).

²²⁴⁰ אזלן (דפ"ו).

²²⁴¹ כי הארת יסוד דרדל"א שבחוורת דא"א משם מאירים תרי"ג אורחין שבז"א תרי"ג מצות ואתגליין בז"א וז"ש דלא אתידע (רח"ו).

²²⁴² ע' זזה"ק תרומה (קעד ע"א), וכן הוא בברכות (יח סע"א) צדיקים במיתתן נקראו חיים, ועם צדיקים אחרים הם מדברים ג"כ, וכמ"ש בשבת (קנב ע"ב) וכן הוא בברכות (יח ע"ב) כי מתייחדת הנשמה בהם לעולם ע"י יחודם בהתורה כהראוי בהיותם בהעוה"ז, והתורה היא מקור החיים כמ"ש בזזה"ק (ח"ג דף נג ע"ב) דכל חיים דלעילא בה אתכלילו ומנה נפקין (הקדו"ש סא ע"ב).

²²⁴³ בה (דפ"ו).

²²⁴⁴ כי תומכי גופא נ"ה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חכמים אינן תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא וכל מהימנותא ביה תלייא ואתמך וזכי לבנין דיתחזון לנביאי מהימני:</p>	<p>תלמידי חכמים, הם תומכים את התורה מהראש עד סיום הגוף וכל האמונה תלויה בו, ונתמך וזוכה לבנים, שראויים (להיות) נביאים נאמנים.</p>
<p>רבי יצחק פתח (ויקרא א א) ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר ויקרא אלף זעירא אמאי אלא בגין לאחזאה מאן הוא²²⁴⁵ ההוא דקרא ההוא דשרי במקדשא וכדין זמין למשה כמאן דזמין אושפיזא הכא א' זעירא²²⁴⁶ התם א' רבתא²²⁴⁷ (דהי"א א א) אדם שת אנוש [אדם דא] (התם ס"א אדם) שלימו דכלא:</p>	<p>רבי יצחק פתח, "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר". למה יש ל"ויקרא" אלף קטנה, אלא כדי להראות מיהו אותו שקרא אותו ששרוי במקדש, ואז זימן את משה, כמו שמזמין אורח. כאן א' קטנה, שם א' גדולה, "אדם שת אנוש" (אדם) זו שלמות הכל.</p>
<p>תא חזי מה בין משה לאהרן הי מנייהו עלאה אלא משה עלאה משה שושבינא דמלכא²²⁴⁸ אהרן שושבינא דמטרוניתא מתל למלכא דהוה ליה מטרוניתא עלאה מה עבד יהב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא ועל דא כד עייל שושבינא דא למלכא לא עייל אלא עם מטרוניתא דא הוא דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן וגו':</p>	<p>בא וראה מה בין משה לאהרן, מי מהם (יותר) עליון, אלא משה הוא העליון, משה הוא שושבין המלך, ואהרן שושבין המלכה. משל למלך שהיתה לו מלכה עליונה, מה עשה נתן לו שושבין לתקן אותה ולהסתכל בדברי הבית, ועל כן כשנכנס השושבין הזה למלך לא נכנס אלא רק עם המלכה, זה שנאמר "בזאת יבא אהרן וגו'".</p>
<p>משה שושבינא למלכא בגין כך אזדמן כאושפיזא וולבתר וידבר יהו"ה אליו אהרן הוא שושבינא למטרוניתא וכל מלוי הוּו לפייסא למלכא במטרוניתא ויתפייס מלכא בהדה ועל דא בגין דאיהו שושבינא לה שוי מדוריה בהדה לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במלי דביתא ועל דא אתתקן כגוונא דלעילא ואקרי כהן גדול:</p>	<p>משה הוא שושבין המלך, לכן הזדמן כאורח, ואחר כך וידבר ה' אליו. אהרן הוא שושבין של המלכה, וכל דבריו היו לפייס את המלך עם המלכה, ויתפייס המלך עמה, ועל כן משום שהוא שושבין שלה, הוא שם מדורו עמה לתקן את הבית ולעייין תמיד בדברי הבית. ועל כן נתקן כדוגמא שלמעלה, ונקרא כהן גדול.</p>
<p>מנא לן דכתיב (תהלים קי ד) (ו)אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק²²⁴⁹ ובגין כך כל מה דאצטריך מבי מלכא נטיל ולית מאן דימחי בידיה ועל דא הוא קאים לדכאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא בגין דלא</p>	<p>מנין לנו, שכתוב "אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק", ולכן כל מה שצריך מבית המלך הוא נוטל, ואין מי שימחה בידו. ולכן הוא עומד לטהר את כל אותם שנכנסים לבית המלכה כדי שלא</p>
<p>נד/א</p>	
<p>ישתכח מסאבא באינון בני היכלא ובגין כך כתיב (ויקרא יד ד) ולקח למטהר שתי צפרים וגו':</p>	<p>תמצא טומאה באותם בני היכל, ולכן כתוב "ולקח למטהר שתי צפורים וגו'".</p>
<p>רבי יהודה פתח ואמר (תהלים ב ד) יושב בשמים ישחק יהו"ה ילעג למו יושב בשמים ישחק</p>	<p>רבי יהודה פתח ואמר, "יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו". יושב בשמים ישחק, זה</p>

²²⁴⁵ נמחק בדפ"ו.

²²⁴⁶ בסוד חכמה זעירא וחכמה רבתי (יהל אור).

²²⁴⁷ משרבע"ה הנה נסתלק ממנו ג"כ תתקצ"ט חלקים ממעלתו הגדולה שבתחילה, ולא נשאר אלא בחלק אחד מאלף מהאור הגדול שהיה לו בתחילה, והוא אלף זעירא דויקרא שזה אשר נתגלה לו (אבל א' רבתא הוא מדרגת אדם קודם החטא, והיה עומד להתקן ע"י משרבע"ה אלולא חטא העגל, והוא א' רבתי דאדם בדברי הימים א' א א) וכמ"ש בזוה"ק פ' מצורע (נג ע"ב) ופ' בשלח (נח ע"א), ועי' מאמרי רשב"י באד"ר קל"ב בסופו (דף מד ע"ב) ובספר הליקוטים פ' תשא (דף פג ע"א ע"ב) (כללים ח"ב ח ע"ג).

²²⁴⁸ השושבינן הן נר"ה אספקלריא המאירה ושאינה מאירה נביא וחוזה וע"ל צד ע"א (יהל אור).

²²⁴⁹ פי' לצורך דברת הנוק' הנק' צדק ותהי' י' של דברתי נוספת וכן י' של מלכי שפי' על דברת מלך צדק או כמו נסכתי מלכי על ציון וסרה קנאת אפרים והיתה לראש פינה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דא יצחק²²⁵⁰ דאתי מסטרא דחמרא נהיר בקדמיתא וחיידך ולבתר זעים ותריך הדא הוא דכתיב יושב בשמים ולא כתיב יושב שמים²²⁵¹ ישחק נהיר וחיידך ועל דא דינא נהיר וחיידך להו לרשיעיא:</p>	<p>יצחק שבא מצד היין, מאיר בראשונה וצוחק, ואחר כך זועם ומגרש, זהו שנאמר יושב בשמים ישחק, ולא כתוב יושב שמים ישחק. מאיר וצוחק, ועל כן הדין מאיר וצוחק להם לרשעים.</p>
<p>ולבתר מה כתיב (תהלים ב ה) אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו, וכך דרכי הרשעים, הקדוש ברוך הוא מאיר להם בעולם הזה, ומאיר להם פנים כמו יין שמאיר בראשונה, ואחר כך זועם והורג, והקדוש ברוך הוא מושך את הרשעים, אם יחזרו כנגדו יפה, ואם לא הוא מכלה אותם מאותו העולם הבא, ואין להם בו חלק, וישמידו מהכל.</p>	<p>ואחר כך מה כתוב, "אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו", וכך דרכי הרשעים, הקדוש ברוך הוא מאיר להם בעולם הזה, ומאיר להם פנים כמו יין שמאיר בראשונה, ואחר כך זועם והורג, והקדוש ברוך הוא מושך את הרשעים, אם יחזרו כנגדו יפה, ואם לא הוא מכלה אותם מאותו העולם הבא, ואין להם בו חלק, וישמידו מהכל.</p>
<p>אתון לאתדכאה מסייעין לון וקודשא בריך הוא מדכי לון וקריב לון לגביה וקארי עליהו שלום הדא הוא דכתיב (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב וגו':</p>	<p>הבאים להטהר מסייעים להם והקדוש ברוך הוא מטהר אותם ומקרב אליו, וקורא עליהם שלום, זהו שנאמר "שלום שלום לרחוק ולקרוב וגו'".</p>
<p>ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה וגו' (ויקרא טו כה) רבי חייא פתח ואמר (זכריה יד א) הנה יום²²⁵⁴ בא ליהויה²²⁵⁵ וחלק שללך בקרבך האי קרא הכי מבעי ליה הנה יום יבא מאי הנה יום בא אלא שכבר בא²²⁵⁶ עד לא אברי עלמא והוא יום דביה [יעביד דינא] (עבד דינא [נ"א קב"ה כד אקדים]) להייביא והוא יום דביה יתפרע קודשא בריך הוא מאינן דעקון לון לישראל האי יום בא וקאים קמי קודשא בריך הוא ותבע מניה למעבד דינא ולשיצאה עמין²²⁵⁷ ואתיהיב ליה רשו כמה דאת אמר (שם ב) ואספתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו':</p>	<p>"ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה וגו'", רבי חייא פתח ואמר "הנה יום בא לה' וחלק שללך בקרבך", הפסוק הזה כך היה צריך להיות, הנה יום יבא, מה זה הנה יום בא. אלא שכבר בא טרם שנברא העולם, והוא היום שבו יעשה דין לרשעים, והוא היום שבו יפרע הקדוש ברוך הוא מאותם שהציקו להם לישראל היום הזה, בא ועומד לפני הקדוש ברוך הוא ומבקש ממנו לעשות דין ולכלות עמים, ונתנת לו רשות, כמו שנאמר "ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה וגו'".</p>

²²⁵⁰ ירצה הגבורה שהוא אתי מחמרא דהיינו הבינה והכוונה שאם אמר יושב שמים הוה משמע על הת"ת עצמו אבל עתה שאמר יושב בשמים היינו הגבורה הרוכבת על הת"ת שהוא נקרא שמים, או ירצה "דא דאתי וכו'" ת"ת מצד הגבורה, ואם אמר יושב שמים ירצה הת"ת כולו שהוא יושב אש ומים אבל עתה שאמר בשמים ירצה חלק א' מאש ומים דהיינו צד הגבורה (אור יקר). שהתשועה שלע"ל תהיה ע"י בינה עלאה באמצעות גבורה. ובינה נקרא ש שורקת, והיא תתלבש ביצחק שהוא גבורה לעשות נקמה, ולכך יושב בשמים ישחק כתיב בש' ולא בצ' לרמוז על זה (רח"ו). ועי' בפ' בשלח דף צה ע"ב וז"ש הזה כאן דא יצחק דאתי מסטרא דחמרא, שהוא גבורה ששרשה מהבינה והבינה מתלבשת בה, והיא עושה נקמה בגוים (מ"מ).

²²⁵¹ אלא יושב בשמים א' מבחי' ר"ק הנקרא שמים כד"א יושב העיר שפי' א' מיושבי העיר (רח"ו). ור"ל אלו כתיב יושב שמים הוה אמינא שעל הבינה מדבר כמו רוכב שמים אבל כיון דכתיב יושב בשמים על הגבורה מדבר (מ"מ).

²²⁵² ארחי (דפ"ו).

²²⁵³ הוקשה לו כי למה ירמה אותם הקב"ה בשחוק זה, לזה תירץ דהיינו מאריך אפיה ומשיך לון לראות אם יחזור בתשובה והיינו ישחק כדי שיחזרו ולא יאבדו בדינו (אור יקר).

²²⁵⁴ מלכות (אור יקר).

²²⁵⁵ דהיינו הת"ת וע"י היא נקמתו מן הרשעים והיא התובעת הדין והיינו אומרם אל ירושלים למלחמה. והכוונה בזה לבאר פסוק "ואשה כי יזוב זוב דמה" שהיא שופעת הדין ועת נדתה הוא היום הידוע, ובלא עת נדתה הוא שאר הזמנים שהיא פועלת ושופעת דין (אור יקר).

²²⁵⁶ פי' מלכות (מ"מ).

²²⁵⁷ עכו"ם (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יצחק אמר תריין יומין²²⁵⁸ איגון לקודשא בריך הוא²²⁵⁹ חד שארי עמיה²²⁶⁰ וחד אתי לקמיה²²⁶¹ ובאלין עביד קודשא בריך הוא קרבין בכלא וכד האי יומא²²⁶² אתי לאגחא קרבא אזדווג בההוא יומא אחרא²²⁶³ ונטיל זיינין על זייניה ואגח קרבא בכלא באיגון ראמין ונמוכין²²⁶⁴ הדא הוא דכתיב (ישעיה ב יב) כי יום ליהויה צבאות על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל:</p>	<p>רבי יצחק אמר שני ימים הם לקדוש ברוך הוא, אחד שרוי עמו ואחד בא לפניו, ובאלו עושה הקדוש ברוך הוא קרבות עם הכל, וכשבא היום הזה ללחום קרב הוא מזדווג עם אותו יום אחר ונוטל כלי זיין על כלי זיינו, ולוחם קרב בכלם באותם ימים ונמוכים, זהו שנאמר "כי יום לה' צבאות על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל".</p>
<p>רבי שמעון אמר ואשה כי יזוב זוב דמה וגו' (ויקרא טו כה) היינו דכתיב (ישעיה לד ו) חרב ליהויה מלאה דם²²⁶⁵ (הודשנה מחלב) מלאה דם ודאי דכתיב כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה היינו דכתיב (דניאל ט יד) וישקוד יהויה על הרעה ויביאה עלינו דתנינן קודשא בריך הוא [אקדים] (כד מייתי) פורענותא לעלמא חייביא מקדמין פורענותא בחוביהון למיתי לעלמא:</p>	<p>רבי שמעון אמר, "ואשה כי יזוב זוב דמה וגו'", היינו שנאמר "חרב לה' מלאה דם", מלאה דם ודאי, שנאמר "כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה", היינו שנאמר "וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו", ששנינו הקדוש ברוך הוא מקדים פורענות לעולם, הרשעים מקדימים את הפרענות בחטאיהם לבא לעולם.</p>
<p>או כי תזוב על נדתה והיינו (הדא הוא דכתיב) (ויקרא כו יח) ויספתי ליסרה אתכם מהו ויספתי ליסרה אוסיף דינא על דינא²²⁶⁶ ואתן דמא על דמא יתיר על מה דאית בההוא חרב ליהויה מלאה דם:</p>	<p>" או כי תזוב על נדתה", היינו "ויספתי ליסרה אתכם". מה זה ויספתי ליסרה, אוסיף דין על דין, ואתן דם על דם, יותר על מה שיש באותה החרב לה' מלאה דם.</p>
<p>כתיב (בראשית ח כא) לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם מהו לא אוסיף אלא לא אתן עוד תוספת לההוא חרב אלא כנוונא דיכיל עלמא למסבל והא כתיב ויספתי אלא ליסרה כתיב ולא לשיצאה הדא הוא דכתיב או כי תזוב על נדתה כל ימי זוב טומאתה:</p>	<p>כתוב "לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם", מה זה לא אוסיף, אלא לא אתן עוד תוספת לאותה חרב אלא כדוגמא שיכול העולם לסבול. והרי נאמר ויספתי, אלא כתוב ליסרה ולא לכלות, זהו שנאמר "או כי תזוב על נדתה כל ימי זוב טומאתה".</p>
<p>מהו כל ימי זוב טומאתה אלא חייביא מסאבין בחוביהון לגרמיהון ומסאבין לאתר אחרא כמה דאת אמר (במדבר יט כ) כי את מקדש יהויה טמא</p>	<p>מה זה "כל ימי זוב טומאתה", אלא שהרשעים מטמאים את עצמם בחטאיהם ומטמאים מקום אחר, כמו שנאמר "כי את מקדש ה' טמא", ומעוררים רוח טומאה</p>

²²⁵⁸ הם גבורה עילאה וגבורה תתאה, גבורה עילאה "שארי עמיה" ממש שהיא דרוע שמאל של הקב"ה כנודע (אור יקר). הם בינה ומלכות (מ"מ).

²²⁵⁹ אימא (רח"ו). פי' לז"א שהבינה משפעת בו והמלכות מקבלת ממנו בסוד עד תחת גבעות עולם, כמ"ש בריש פ' וארא וז"ש חד שארי עמיה שהוא בינה שנה"י דידה בתוכו, וחד אתי לקמיה היא מלכות שהיא לפני ז"א כמ"ש הזהר בכ"מ לפני ה' היא מלכות, וא"ש מ"ש "וכד האי יומא" שהיא מלכות אזדווג ביומא אחרא שהיא בינה, שלדברי הרח"ו קשיא רישא אוסיפא, דברישא כתב תריין יומין הם זר"ן ובסיפא משמע תריין יומין הם מלכות ובינה שאמר אזדווג בההוא יומא אחרא שהיא בינה, וטעם פתיחה זו הנה יום בא לפי שמפרשו על המלכות וכן ואשה כי יזוב זוב דמה הי אהמלכות ג"כ כמ"ש הזהר לקמן (מ"מ).

²²⁶⁰ ת"ת (רח"ו).
²²⁶¹ הוא גבורה תתאה שהיא יום בא לה' הנדרש לעיל (אור יקר). מלכות (רח"ו).

²²⁶² מלכות (רח"ו).

²²⁶³ היינו גבורה תתאה דינקא מגבורה עילאה (אור יקר). בינה (רח"ו).

²²⁶⁴ פי' השרים העליונים שהם על התחתונים אשר בעולם השפל שאין הקב"ה נפרע מאומה אלא אם כן נפרע מאלהיה תחלה כדכתיב ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים (אור יקר).

²²⁶⁵ י' אה"ה בריבוע הם י' דמים דגבורות בכללות הגבורה בגווה (רח"ו). ור"ל אע"פ שי' דמים הם לבושי ה' חסדים וה' גבורות, מ"מ כיון שהם אה"ה בריבוע דרך כלל הם גבורות, ולכן אמר י' דמים גבורות ר"ל שכולם גבורות כיון שהם באחוריים ודוק (מ"מ).

²²⁶⁶ כי כל היום אלף שנים נגזר שתהיה דוה בנדתה ופשעינו האריכו קצנו (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואתער רוח מסאבא עלייהו וולזמנא דאתי זמין קודשא בריך הוא לדכאה להו לישראל ולאעברא לההוא רוחא מסאבא מעלמא דכתיב (ישעיה נב א) לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא וכתיב (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ מן הארץ ודאי (מאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי):</p>	<p>עליהם ולעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ישראל ולהעביר את אותה רוח טומאה מן העולם, שנאמר "לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא", ונאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", מן הארץ ודאי. (מי שבא להטמא מטמאים אותו ודאי).</p>
<p>רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי אלעזר²²⁶⁷ ליליא חד קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא פתח רבי אלעזר ואמר (קהלת ז יד) ביום טובה היה בטוב וגו' [גם את זה לעומת זה עשה האלהים וגו']:</p>	<p>רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר, לילה אחד קמו בחצות הלילה לעסוק בתורה, פתח רבי אלעזר ואמר, "ביום טובה היה בטוב וגו', גם את זה לעומת זה עשה האלהים וגו'".</p>
<p>ביום טובה היה בטוב בזמנא דאסגי קודשא בריך הוא חסד בעלמא בעי בר נש למיהך בשוקי ולאתחזאה קמי כלא דהא כד שארי טיבותא דקודשא בריך הוא בעלמא בכלא שארי ובכלא עביד טיבו ואסגי ליה בעלמא ובגין כך יתחזי בר נש באתגלייא בשוקי ויעביד טיבו דלשרי עליה טיבו אחרא דהא הוא דכתיב ביום טובה היה בטוב היה בטוב ודאי:</p>	<p>"ביום טובה היה בטוב", בזמן שהקדוש ברוך הוא מרבה חסד בעולם, צריך אדם ללכת בשוקים ולהראות לפני הכל, שהרי כשמתחיל טובו של הקדוש ברוך הוא בעולם, הוא שורה בכל, ובכל הוא עושה טוב, ומרבה אותו בעולם, ולכן יראה אדם בגלוי בשוקים ויעשה טוב שישרה עליו טוב אחר, זהו שנאמר "ביום טובה היה בטוב", היה בטוב ודאי.</p>
<p>וביום רעה ראה לא כתיב וביום רעה היה ברע אלא ביום רעה ראה דהא בשעתא דינא תלייא בעלמא לא לבעי ליה לאיניש לאתחזאה בשוקא</p>	<p>"וביום רעה ראה" לא כתוב וביום רעה היה ברע, אלא ביום רעה, ראה, שהרי בשעה שהדין תלוי בעולם אדם צריך לא להראות בשוק</p>
<p>נד/ב ולמוזהך יחידאה בעלמא דהא כד דינא שריא בעלמא על כלא שארי ומאן דפגע ביה ואערע קמיה יתדן בההוא דינא וכדין כתיב (משלי יג כג) [ו]יש נספה בלא משפט דהא משפט אסתלק מצדק ולא שריין דא בדא על עלמא:</p>	<p>וללכת יחידי בעולם, שהרי כשדין שרוי בעולם, הוא שורה על הכל, ומי שפוגע בו ונפגש לפניו, ידון באותו הדין, ואז נאמר "יש נספה בלא משפט", שהרי משפט הסתלק מצדק ולא שורים זה עם זה על העולם.</p>
<p>ועל דא ראה ראה והוי נטיר אשגח ועיין לכל סטר והוי ידע דבכלהו שריא דינא ולא תפוק לבר ולא תתחזי בשוקא בגין דלא ישרי עלך:</p>	<p>ועל כן ראה, ראה והיה שמור, השגח ועיין לכל צד, והיה יודע שבכלם שרוי הדין, ואל תצא החוצה, ואל תראה בשוק, כדי שלא ישרה עליך.</p>
<p>מאי טעמא בגין דגם את זה לעומת זה עשה האלהים (קהלת ז יד) כמה דכד שארי טיבו בעלמא שרי על כלא כך כד שריא דינא בעלמא שרי על כלא ומאן דאערע ביה אתפס:</p>	<p>למה, משום ש"גם את זה לעומת זה עשה האלהים", כמו שכאשר שורה הטוב בעולם, הוא שורה על הכל, כך כששורה הדין בעולם, הוא שורה על הכל, ומי שפוגש בו נתפס.</p>
<p>תא חזי כד דינא שריא בעלמא כמה סייפין תליין דנפקי מההוא חרב עלאה וזקפין רישא וחמאן דהא ההוא חרב עלאה סומקא מלייא דמא בכל סטריין כדין גזרין נימוסין וכמה סייפין[א] אתער²²⁶⁸ (ס"א כדין פסירן סייפין וכמה נימוסין אתער) כמה דאת אמר (שיר ג ח) איש חרבו על</p>	<p>בא וראה, כשדין שרוי בעולם כמה חרבות תלויות, שיוצאות מאותה חרב עליונה, וזקפים ראש ורואים, שהרי אותה חרב עליונה היא אדומה מלאה דם בכל הצדדים, ואז גוזרים גזרות, וכמה חרבות מתעוררים (אז פועלים חרבות וכמה גזירות מתעוררים), כמו שנאמר "איש חרבו על ירכו", ונאמר "וחרבו</p>

²²⁶⁷ שייכות ענין זה לפ' זו משום מתי דמסיק ת"ח הכי ילפינן מנגע דביתא (מ"מ).
²²⁶⁸ על הגורמים זה המעשה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ירכו וכתיב (יהושע ה יג) וחרבו שלופה בידו וכלהו משתכחי למעבד דינא ומאן דיערע בהו אתוק;</p>	<p>שלופה בידו", וכולם מצויים לעשות דין, ומי שפוגש בהם נזוק.</p>
<p>כתיב (בראשית יט ט) הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך וגו' מאי טעמא²²⁶⁹ בגין דבכל אתר²²⁷⁰ דינא שריא בכלא שריא בין במתא בין במדברא ובסחרנא דמתא:</p>	<p>כתוב "הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך וגו'", למה, משום שבכל מקום שהדין שרוי, הוא שורה בכל, בין בעיר בין במדבר וסביב העיר.</p>
<p>תו פתח ואמר (שיר ח ו) שימני כחותם על לבך וגו' שימני כחותם כנסת ישראל אמרה דא לקודשא בריך הוא שימני כחותם מאן הוא חותם דא חותם דגושפנקא דקשוט:</p>	<p>עוד פתח ואמר "שימני כחותם על לבך וגו'", שימני כחותם, כנסת ישראל אמרה את זה לקדוש ברוך הוא, שימני כחותם, מי הוא החותם, זהו חותם הטבעת של האמת.</p>
<p>כחותם על לבך דא חותם של תפילין²²⁷¹ דאנח בר נש על לביה כחותם על זרועך דא יד כהה²²⁷² דמנח בההוא זרוע ומנו יצחק וכנסת ישראל קאמר שימני כחותם חותם מבעי ליה מאי כחותם כאינון תפילין דרישא²²⁷³ דאתי שבחא לכל גופא ועל דא תפילין בזרוע על הלב ובדא אשתכח בר נש שלים כגוונא דלעילא:</p>	<p>כחותם על לבך, זהו חותם של תפילין, שמניח אדם על לבו, כחותם על זרועך, זו יד כהה, שמניח באותה זרוע, ומיהו יצחק. וכנסת ישראל אומרת, שימני כחותם, היה צריך להיות חותם, מה זה כחותם, כאותן תפילין של ראש שמביא שבח לכל הגוף, ועל כך תפילין בזרוע על הלב, ובזה נמצא אדם שלם כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>כי עזה כמות אהבה (שיה"ש ח ו) מאי כי עזה כמות אלא לא אשתכח קשיות בעלמא כמה דפרישו דנפשא מגופא כד בעיין לאתפרשא (ועל דא) [כך] אהבת כנסת ישראל לקודשא בריך הוא דלא אתפרשן לעלמין ובגין כך תפלה של יד (ל)אתקשרא בזרוע לקיימא דכתיב (שם ב ו) שמאלו תחת לראשי:</p>	<p>"כי עזה כמות אהבה", מה זה כי עזה כמות. אלא לא נמצאת קשיות בעולם כמו פרידת הנפש מהגוף כשרוצים להיפרד, (ועל זה) כך אהבת כנסת ישראל לקדוש ברוך הוא, שלא נפרדים לעולמים, ולכן תפלה של יד נקשרת בזרוע, לקיים את הכתוב "שמאלו תחת לראשי".</p>
<p>קשה כשאל קנאה (שם ח ו) בכל דרגין דגיהנם לא [אית קשיא] (אתקשי בכלא) כשאל²²⁷⁴ דנחית לתתא מנייהו בר ההוא דרגא דאקרי אבדון²²⁷⁵ ודא ודא אשתתפו כחדא ודא קשיא להו לחייביא מכלא:</p>	<p>"קשה כשאל קנאה", בכל דרגות הגיהנם, אין קשה כמו השאל, שיורד למטה מכולם, פרט לאותה מדרגה שנקראת אבדון, וזה וזה השתתפו כאחד, וזה קשה לרשעים מהכל.</p>
<p>כך קשה כשאל קנאה דלית קנאה אלא ברהימותא ומנו רחימותא אתי קנאה ומאן דקני</p>	<p>כך קשה כשאל קנאה, שאין קנאה אלא באהבה, ומתוך אהבה באה קנאה, ומי שמקנא לאותו שאוהב ביותר, קשה לו להיפרד ממנו מאותה דרגה שנקראת שאל, שהיא קשה מכל דרגות הגיהנם.</p>

²²⁶⁹ פי' מ"ט אמר לו "ותגדיל חסדיך וכו'", הא כיון שיצא מסדום כבר ניצול, וא"כ מהו הגדלת החסד (מ"מ).
²²⁷⁰ ור"ל כיון שניתן רשות למחבל חפי' בסחרני דמתא, ניתן לו רשות ומן הראוי היה נענש, לזה אמר ותגדל חסדיך (מ"מ).

²²⁷¹ פי' כתב הרב שביום באים מוחין לז"א, ואחר התפלה מסתלקים המוחין על ראשו, והרשימו של המוחין לבד הוא שנשאר, ובלילה עושה רשימו דז"א למעלה על ראשו, ורשימו דמלכות בתוך החזה דז"א כנגד הלב ובבוקר עולה כתר דנוק' עד שמאל דז"א ונקשר שם ונכנס בו רשימו דמלכות שהוא כנגד הלב, ואז ז"א מתקנא גם הוא ושואב רשימו דיליה וז"ס התפילין שהם רשימו דמוחין דאתמול. ועי' בפ' ויחי דף רמה ע"א מ"ש שם וז"ש דא חותם של תפילין שהוא רשימו דמוחין של מלכות שהם תפילין של יד (מ"מ).

²²⁷² פי' כתר דנוק' שהוא קשור בזרוע שמאל דז"א ובו נכנסים רשימו דמוחין (מ"מ).

²²⁷³ פי' שהרשימו של המוחין דנוק' הם ברשימו דמוחין דז"א שהם תפילין של ראש (מ"מ).

²²⁷⁴ יסוד דסט"א (רח"ו).

²²⁷⁵ מלכות דסט"א (רח"ו). ור"ל ששאל הוא קשה מן הראשונים ואבדון קשה משאל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לההוא דרחים²²⁷⁶ יתיר קשיא ליה ולא תפרשא מניה מההוא דרגא דאקרי שאול דאיהו קשיא מכל דרגין דגיהנם:</p>	
<p>רשפיה רשפי אש שלהבת יה (שיה"ש ח ו) ומאן איהו שלהבת יה²²⁷⁷ דא אשא דנפיק מגו שופר²²⁷⁸ כליל מרוחא ומיא ומנו ההוא שלהובא כד מתלהטא בכנסת ישראל אוקיד עלמא בשלהוביתא²²⁷⁹ בקנאה דקודשא בריך הוא ובשעתא דהיא מקנאה ליה ווי דאערע בשלהוביתא דאיהו יתוקד בהו:</p>	<p>"רשפיה רשפי אש שלהבת יה", ומי היא שלהבת יה, זו אש שיוצאת מתוך שופר כלולה מרוח ומים, ומתוך אותה השלהבת כשמתלהטת בכנסת ישראל, שורפת העולם בשלהבת, בקנאה של הקדוש ברוך הוא. ובשעה שהיא מקנאה לו, אוי לפוגש בשלהבת שהוא ישרף בהם.</p>
<p>תו פתח ואמר (שם ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות וגו' מים רבים דא דרועא ימינא²²⁸⁰ דבעי לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא לקיימא וימינו תחבקני (שם ג):</p>	<p>עוד פתח ואמר, "מים רבים לא יוכלו לכבות וגו'", מים רבים זו זרוע ימין, שצריך לקשר בה קשר של תפלה על זרוע שמאל לקיים "וימינו תחבקני".</p>
<p>דבר אחר מים רבים דא [הוא] נהר עלאה²²⁸¹ דמניה נפקין נהרין לכל עבר וכלהו נגדין ואתמשכן מניה²²⁸² כמה דאת אמר (תהלים צג ד) מקולות מים רבים מאינן קולות דמים רבים דנפקין ואתמשכן מניה ונהרות כמה דאת אמר (תהלים צג ג) נשאו נהרות וגו':</p>	<p>דבר אחר, "מים רבים", זהו הנהר העליון שממנו יוצאים נהרות לכל העברים, וכולם שופעים ונמשכים ממנו, כמו שנאמר "מקולות מים רבים", מאותם קולות של מים רבים שיוצאים ונמשכים ממנו, כמו שנאמר "נשאו נהרות וגו'".</p>
<p>אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה (שיה"ש ח ז) דרחים כנסת ישראל לקודשא בריך הוא יבוזו לו בוז יבוזו לו יבוז מבועי ליה מאי יבוזו לו אלא אם</p>	<p>"אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה", שאוהבת כנסת ישראל את הקדוש ברוך הוא, יבוזו לו. בוז יבוזו לו, היה צריך להיות יבוז, מהו יבוזו לו. אלא אם יתן איש, זה הקדוש</p>

²²⁷⁶ פי' המקנא לאשתו הוא מפני אהבתה אינו רוצה שתהא יצאנית ופרוצה אבל היא קשה הדבר בעיניה, וזהו קשה כשאול קנאה כמה דשאול קשה לחייביא כך מאן דקני לההוא דרחים, קשה בעיניו זאת הקנאה יותר משאול שקשה לרשעים (מ"מ).

²²⁷⁷ ח"א רמה ע"א ח"ב קיד ע"א (לש"ו).

²²⁷⁸ פי' הגבורות שיוצאים מבינה ונק' שלהבת שהם דינים ונק' א"ש לפי שהם שלשים גבורות כל א' כלולה מעשר הם ש', ועם הכולל הם א"ש, ועי' בפרשת בשלח דף קנו ע"א ומ"ש שם (מ"מ).
²²⁷⁹ בשלהובתא (דפ"ו).

²²⁸⁰ פי' חסד דז"א ושיעור הכתוב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, היינו הגבורות שבה שמחממים אותה לזיווג, ולכאורה כשמאיר בה חסד דז"א אנו אומרים שכלים הגבורות הראשונים שגורמים האהבה כמ"ש הרב ז"ל משל למעיין הנוטף טיפין טיפין וארובות השמים נפתחו עליו שאינם נראים אותם הטיפים, ולפי דבר אחר מים רבים הוא בינה יתפרש ג"כ על ענין זה וכמ"ש בפ' ויצא שאפילו הווי ליה כסותי מרקמן וכו' שפי' שם שהאורות של המלכות נקראים תבן ולבנים לגבי האורות הבינה ולכך אמר לא יוכלו לכבות וכו' (מ"מ).

²²⁸¹ בינה (רח"ו).

²²⁸² הה"ג מתעוררים מסטרהא שהם הנה"י שלה שנקראים סטרהא וידוע שהחכמה שהוא סוד החסד שנעשו ממנו חכמה הוא מקבל תחלה כל השפע וממנו יוצא הדעת מזיווג עם הבינה שנמצא שהחסד שה"ס החכמה שם המים רבים שהם גבורות בינה, וחסד נקרא אהבה וזהו מים רבים גבורות דבינה והטעם שנקראים מים רבים, מפני שעל ידי ההשתלשלות למטה נאחזים בגבורות ההם החיצונים שהם נקראים רבים וזהו מים רבים. גם חסד הוא שורש לחג"ת וכולם מקבלים על ידו, וכמה רבים תלתא, וז"ש מים רבים דגבורות הבינה לא יוכלו לכבות את האהבה דחסד ואינו בכל מציאות האהבה שיש בו או יש לפרש כמ"ש שעיקר האהבה והשלהובין דרחימו באים מהתעוררות הגבורות בסוד שמאלו תחת לראשי, וממנו באים השלהובים דרחימו ואהבת דודים, והוה אמינא כיון שבאים הה"ג דבינה, אז בכל מציאות השלהובין דרחימו הבאים מגבורה, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, ואז בטל מציאות אישין דרחימו, לכן אומר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שבאה מחימות הגבורות דאישין דרחימו, לכן אומר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שבאה מחימות הגבורות דמכבות. ואדרבה כשבאים הה"ג דבינה במלכות מוסיפים הבל חמימות אהבה שלהובין דרחימו בסוד אהבה רבה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יתן איש דא קודשא בריך הוא את כל הון ביתו כמה דאת אמר (משלי כד ד) כל הון יקר ונעים באהבה דכנסת ישראל לגביה ולא לאתקשרא בהדה:</p>	<p>ברוך הוא, "את כל הון ביתו", כמו שנאמר "כל הון יקר ונעים", באהבה של כנסת ישראל אליו, ולא להתקשר עמה.</p>
<p>תוספתא:</p>	
<p>בוז יבוזו לו מאי בוז יומא תניינא ויומא שתיתאה ויומא שביעאה דסכת²²⁸³ דבהון הון מנסכי מים ויין דשבע יומין דסכות²²⁸⁴ בהון הון מקרבין ישראל שבעים פרים לכפרא על שבעין ממנן בנין דלא</p>	<p>"בוז יבוזו לו", מה זה בוז, יום שני ויום ששי ויום שביעי של סוכות, שבהם היו מנסכים מים ויין של שבעת ימי הסוכות, בהם היו מקריבים ישראל שבעים פרים לכפר על שבעים ממונים כדי שלא</p>
<p>נה/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>בוז יבוזו לו כל אינון אכלוסין וכל אינון משריין דלעילא לההוא הון יקר²²⁸⁵ דהא לית רעותא²²⁸⁶ לכולהו²²⁸⁷ אלא בשעתא דכנסת ישראל מתקשרא ביה בקודשא בריך הוא²²⁸⁸ ומתעטרא בהדיה²²⁸⁹ כדין כל אינון אכלוסין²²⁹⁰ וכל אינון משריין²²⁹¹ וכלהו עלמין²²⁹² כלהו בחדו²²⁹³ בנהירין²²⁹⁴ בברכאין²²⁹⁵ (ועל דא אמר²²⁹⁶) וכתבו (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני²²⁹⁷:</p>	<p>"בוז יבוזו לו", כל אותם אוכלוסים וכל אותם מחנות שלמעלה לאותו הון יקר, שהרי אין רצון לכלם אלא בשעה שמתקשרת כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא ומתעטרת עמו, ואז כל אותם האוכלוסים וכל אותם המחנות וכל העולמות, כולם בשמחה באור ובברכות, (ועל זה אמר) כתוב "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני".</p>

²²⁸³ דסוכות (דפ"ו).

²²⁸⁴ דסוכות (דפ"ו).

²²⁸⁵ נשמר דלמאי דהשתא מפרשינן "איש דא קב"ה" לא מתיישבא "יבוזו לו" לאיש ח"ו, לזה אמר כי יבוזו אהדר אל ההון שלא יתרצו בו, וז"ש "לההוא הון יקר" ואם תאמר למה, וכי הם נהנים אלא מהשפע והרי השפע למה יבוזו (אור יקר).

²²⁸⁶ וירצה שהשפע, דהיינו הון, הוא נשפע מהבינה על ידי הת"ת להמלכות בחייליה. אמנם שפע רצון הכתר אינם משיגים אלא בהיות היחוד "דהא לית רעותא" דהיינו שפע הרצון (אור יקר).

²²⁸⁷ יושפע לכל העולמות כולם יחד, ויתרצו ממנו (אור יקר).

²²⁸⁸ לא קב"ה בכנס"י שזהו אהבתו אליה, שעליה נאמר לא יוכלו לכבות את האהבה, אלא "כנס"י מתקשרא ביה בקב"ה" דהיינו אהבתה וחיבוקה אליו, שעל זה נאמר "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה" תמורת אהבה זו "בוז יבוזו", והטעם כי אחרי השנות האהבה מכופלת ממנו אליה, ואח"כ ממנה אליו כדפי' (אור יקר).

²²⁸⁹ שמקבלת כל מה שבתוכו בה, דהיינו סוד עיטורין כדפי' בפרשת נח, וכל מה שמצוייר בזכר מצטייר בנקבה, ומחתים בה כל צורתו, ואז הרצון מתפשט בכל העולמות כולם, דרך כלל ופרט (אור יקר).

²²⁹⁰ דלית אכלוסא פחותה מס' רבוא (אור יקר).

²²⁹¹ רבוא רבוון מתחלקת האוכלוסין למחנות, והעד, דגלי ישראל, וכן לא זו בלבד, אלא אפילו מציאות העולם ששכונים בו האוכלוסין והמשריין (אור יקר).

²²⁹² שכל מציאות המקום והעולם ששכונים בו גם כן חי בעצמו, ונהנה מהרצון הנשפע כדפי' (אור יקר).

²²⁹³ מצד הבינה השמאלית (אור יקר).

²²⁹⁴ מצד הדעת האמצעי (אור יקר).

²²⁹⁵ מצד החכמה הימנית שהם ג' מקורו מהכתר חכמה ותבונה ודעת שורש לחסד גבורה ת"ת (אור יקר).

²²⁹⁶ הוקשה לו, כי לפי הנראה אין ענין זה מהאהבה ממש אלא מה שנעשה אחר האהבה שהוא היחוד והשפעת הרצון, אם כן אמאי תלי בדלא תניא, לימא אם יתן איש את כל הון ביתו ברצון לא באהבה כיון שאינו העיקר, לזה אמר כדבריו לעיל "אלא בשעתא וכו'" שאותה השעה יגרום כל הטובה הנזכרת, ולזה ידוע להם שבאהבה תלוי הכל, שמיד בהיות האהבה מיד תהיה הרצון, ומטעם זה גם כן היא בעצמה לא תשאל מאת הת"ת הרצון או היחוד אלא האהבה לבד, שיודעת היא שאחר היותה בין תרין דרועין דמלכא תו לא צריכא דממילא תבא אליה (אור יקר).

²²⁹⁷ וכן פי' בענין שתפלת ערבית רשות והביא ראייה ממעשה המצוה "מאן דאנח וכו'" שעושה בהניח היד החבוק הזה ומיד הראש בא יבא אליה ברנה אחר חבוק היד בין ב' זרועות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאן דאנח תפילין כד מנח תפלה של יד בעי לאושטא דרועא שמאלא לקבלא²²⁹⁸ לה לכנסת ישראל ולקשרא קשרא עם ימינא בנין לחבקא לה לקיימא דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני לאתחזאה בר נש כגוונא דלעילא²²⁹⁹ ולאתעטרא בכלא²³⁰⁰ וכדין בר נש שלים בכלא בקדושה עלאה וקודשא בריך הוא קארי עליה (ישעיה מט ג) ישראל אשר בכך אתפאר:</p>	<p>מי שמניח תפלין, כאשר מניח תפלה של יד, צריך להושיט זרוע שמאל לקבל את כנסת ישראל ולקשר קשר עם הימין, כדי לחבק אותה, לקיים את הכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שיראה האדם כדוגמא שלמעלה, ולהתעטר בכל. ואז האדם שלם בכל, בקדושה עליונה, והקדוש ברוך הוא קורא עליו "ישראל אשר בכך אתפאר".</p>
<p>רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז א) שמעה יהו"ה צדק וגו' כמה חביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא דבכל זמנא²³⁰² דכנסת ישראל אתת לקמיה דקודשא בריך הוא²³⁰³ קודשא בריך הוא אזדמן²³⁰⁴ לקבלה הדא הוא דכתיב שמעה יהו"ה צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי:</p>	<p>רבי חזקיה פתח ואמר, "שמעה ה' צדק וגו'", כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל זמן שכנסת ישראל באה לפני הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא מזדמן כנגדה, זהו שנאמר שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי.</p>
<p>אמר דוד אנא אתקטרגא בכנסת ישראל כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי הכי אשתכחנא ובנין כך שמעה יהו"ה צדק בקדמיתא ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה (שם):</p>	<p>אמר דוד, אני התקשרתי עם כנסת ישראל, כמו שהיא נמצאת לפניך, גם אני כך נמצא, ולכן שמעה ה' צדק בראשונה, ואחר כך "הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה".</p>
<p>מאי בלא שפתי מרמה אלא הכי תנינן כל מלה ומלה²³⁰⁵ ודצלותא דאפיק בר נש מפומיה סלקא לעילא²³⁰⁶ ובקעא רקיעין²³⁰⁷ ועאלת לאתר דעאלת ותמן אתבחתת ההיא מלה אי היא מלה דכשרא אי לא אי איהי מלה דכשרא עאלין לה קמי מלכא קדישא למעבד רעותה ואי לאו סאטין לה ולבר ואתערו (לסטרא אחרא לאתערא) בהיא מלה רוחא אחרא:</p>	<p>מהו בלא שפתי מרמה, אלא כך שנינו, כל דיבור ודיבור של תפלה שמוציא אדם מפיו עולה למעלה ובוקע רקיעים ונכנס למקום שנכנס, ושם נבחן אותו הדיבור, אם זה דיבור כשר אם לא, אם זה דיבור כשר מכניסים אותו לפני המלך הקדוש לעשות רצונו, ואם לא מסטים אותו החוצה ומתעוררת באותו דיבור רוח אחרת.</p>
<p>ותא חזי כתיב ביה ביוסף (שם קה יח) ענו בכבל רגלו וגו' עד אימתי ענו בכבל רגלו עד עת בא דברו אמרת יהו"ה צרפתהו²³⁰⁸ עד עת בא דברו דמאן אלא עד עת בא דברו (דיוסף ואתבחינן) ההיא מלה</p>	<p>ובא וראה, ביוסף כתוב "ענו בכבל רגלו וגו'", עד מתי ענו בכבל רגלו, "עד עת בא דברו אמרת ה' צרפתהו", עד עת בא דברו של מי, אלא עד עת בא דברו (של יוסף ונבחן).</p>

²²⁹⁸ לקבלה (דפ"ו).

²²⁹⁹ בסוד חיבוק (אור יקר).

²³⁰⁰ בהנחת הראש ואז נמשך אליו כל הקדושה העליונה שהכל תלוי בזה כדפי' (אור יקר).

²³⁰¹ שאין עכוב הזווג מצדו אלא מצדה שאין לה הכנה (אור יקר).

²³⁰² ואם תאמר ולמה ידחה אותה דקאמר "דכל זמנא" ויש לומר דהיינו שיש בעולם בלתי הגונים ועכ"ז כיון שיש לה מציאות מועט להתעורר לבא אל היכל המלך "אזדמן לקבלה" ואינו מסתלק ממנה ומתעלם ממנה אלא כאשר אין לה עזר כלל (אור יקר).

²³⁰³ בהתעוררות הזווג אינו מחזיר פניה ריקם בלך ושוב אלא קב"ה אזדמן להזדווג עמה בסוד השפע והעיקר כי התעוררות הזווג תלוי במעשים הטובים ובהם מאירה פניה נגד בעלה בסוד אור חוזר (אור יקר).

²³⁰⁴ בסוד אור ישר (אור יקר).

²³⁰⁵ אור תורה או תפלה וכיוצא (אור יקר).

²³⁰⁶ כל עובי האויר עד הרקיע (אור יקר).

²³⁰⁷ עד עלותה להיכלות ושם היא נבדקת כפי ענינה ומהותה, אם דבור בטל או מצוה, אם רע אם תפלה בכוונה וכיוצא, ואם טהורה היא, מעלים אותה עוד אל לפני המלך דהיינו למעלה מההיכלות (אור יקר).

²³⁰⁸ פי' שהמלכות בחנה בדברי יוסף ובתפלתו ומצאתו צדיק, ואזי שלח מלך ויתירה הפרשה א"נ כמ"ש בפ' מקץ שלח למלך הוא ז"א מושל עמים היא מלכות, שז"א שלח למלכות להתיר יוסף ממאסר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הדא הוא דכתיב (תהלים קה יט) אמרת יהו"ה צרפתהו כדין שלח מלך ויתירהו מושל עמים ויפתחהו:</p>	<p>אותו דיבור, זהו שנאמר "אמרת ה' צרפתהו", ואז שלח מלך ויתירהו, "מושל עמים ויפתחהו".</p>
<p>אדהכי [הוה] אתא צפרא אמר רבי אלעזר כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים נפש אדני סתם, כמו שנאמר "אשר לא נשא לשוא נפשי", הרי הזמן בבוקר לקשר את כנסת ישראל ולחברה לבעלה, אשרי הצדיקים שעוסקים בתורה בלילה, ובאים להתקשר עם הקדוש ברוך הוא ועם כנסת ישראל, עליהם כתוב "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך".</p>	<p>בינתיים היה בא הבוקר, אמר רבי אלעזר כתוב והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים, נפש אדני סתם, כמו שנאמר "אשר לא נשא לשוא נפשי", הרי הזמן בבוקר לקשר את כנסת ישראל ולחברה לבעלה, אשרי הצדיקים שעוסקים בתורה בלילה, ובאים להתקשר עם הקדוש ברוך הוא ועם כנסת ישראל, עליהם כתוב "ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך".</p>
<p>אמר רבי אלעזר כתיב (ויקרא טו לא) והזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו' בטמאם את משכני אשר בתוכם והזרתם, כמו הזר הזה שהוא זר מכולם ולא מתחבר במה שאינו שלו.</p>	<p>אמר רבי אלעזר כתוב "והזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו' בטמאם את משכני אשר בתוכם". והזרתם, כמו הזר הזה שהוא זר מכולם ולא מתחבר במה שאינו שלו.</p>
<p>ותא חזי בשעתא דמסתאבין בני נשא לתתא מסאבין לון בכלא²³¹² והא אתמר אבל בשעתא דרוח מסאבא אתער השבתון זר אלא רוח²³¹³ מסאבא דלתתא אתער רוח מסאבא אחרא ואתיהיב ליה רשותא לנחתא לעלמא:</p>	<p>ובא וראה בשעה שאנשים מטמאים למטה, מטמאים אותם בכל, והרי זה נאמר, אבל בשעה שרוח הטומאה מתעוררת נחשבתם כזר, אלא רוח טומאה שלמטה מעוררת רוח טומאה אחרת ונותנת לה רשות לרדת לעולם.</p>
<p>מאי רשותא רשותא דקדושה דהוה נחית ומחי ביה לא אשתכח ואסתלק וכדין אתגלייא דינא לקבליהון דחייבין ואוסף דינא על [דיניה] (דינא) וכדין תרין רוחין משתכחין בעלמא חד רוחא דדינא וחד רוחא דמסאבא:</p>	<p>איזו רשות, רשות של קדושה, שהיה יורד ומכה בו, לא נמצא ומסתלק, ואז מתגלה הדין כנגד הרשעים, ומוסיף דין על דינו, ואז שתי רוחות נמצאות בעולם, אחת רוח הדין ואחת רוח הטומאה.</p>
<p>אמר רבי אלעזר אצטריכנא הכא למימר מלה דאוליפנא מאבא תא חזי הכא ילפינן מנגע דביתא דכד רוחא מסאבא שריא בביתא וקודשא בריך הוא בעי לדכאה ליה שדר נגע צרעת בבית²³¹⁴ לקטרגא דא בדא והווא נגע לא אעדי מביתא ואף על גב דרוח מסאבא אסתלק מהווא ביתא עד דינתצון ביתא אבנין ואעין וכלא כדין אתדכי אתרא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר הצטרכתי כאן לומר דבר שלמדתי מאבי, בא וראה, כאן למדנו מנגע הבית, שכאשר רוח טומאה שורה בבית, והקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותו, שולח נגע צרעת בבית, לקטרג זה עם זה, ואותו הנגע לא סר מהבית, ואף על גב שרוח טומאה הסתלקה מאותו בית, עד שינתצו את הבית האבנים והעצים והכל, אז נטהר המקום.</p>
<p>כהאי גוונא מאן דאסתאב ואתער רוח מסאבא ושארי עלוי כד בעי קודשא בריך הוא לדכאה</p>	<p>כדוגמא זה, מי שנטמא ומעורר רוח טומאה ושורה עליו, כשרוצה הקדוש ברוך הוא לטהר את העולם, מתעוררת רוח דין קשה,</p>

²³⁰⁹ פי' מלכות שהיא צרורה בצרור החיים שהיא היסוד שיש בו מוחין דא"א, הנקראים חיים (מ"מ).

²³¹⁰ עינא (דפ"ו).

²³¹¹ בליליא (דפ"ו).

²³¹² כלא (דפ"ו).

²³¹³ "חשבתון זר אלא רוח" נמחק במ"מ, ובמקומו גורס "לתתא אתער רוח כו", ומובא בדפ"ו כנ"א.

²³¹⁴ פי' נגע הקדוש כמ"ש בפ' תזריע (מ"מ). בביתא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

עלמא אתער רוח דינא תקיפא ואשתכח בעלמא ושריא על ההוא רוח מסאבא ומקטרגי דא בדא עד תוספתא:	ונמצאת בעולם ושורה על אותה רוח טומאה ומקטרגים זו עם זו, עד
ישתאר עלמא חרוב מנייהו הדא הוא דכתיב (במדבר כט יב) ובחמשה עשר יום וגו' והקרבתם עולה אשה וגו' (ע"כ):	ישאר העולם חרוב מהם, זהו שנאמר "ובחמשה עשר יום וגו' והקרבתם עלה אשה וגו'".
נה/ב	
דיתעבר מעלמא ²³¹⁵ וההוא רוח דינא תקיפא לא אסתליק מאתריה עד דינתין אתר שייפין וגרמין וכלא כדין אתדכי עלמא ואתעברו מניה ²³¹⁶ רוחין מסאבין ועלמא אשתכח בדכיו:	עד שתעבור מן העולם, ואותה רוח הדין הקשה לא מסתלקת ממקומה, עד שינתין את המקום איברים ועצמות והכל, ואז נטהר העולם ועוברות ממנו רוחות של טומאה, והעולם נמצא בטוהר.
ועל דא תנינן אתא לאסתאבא מסאבין ליה ודאי ²³¹⁷ ווי אליה לבר נשו (לגרמיה) כד שארי עליה רוח מסאבא ואשתכח ביה בעלמא דודאי לינדע דקודשא בריך הוא בעי לבערא ליה מן עלמא זכאין אינון צדיקיא דכלהו קדישין ²³¹⁸ ואשתכחו בקדושה קמי מלכא קדישא ושריא עלייהו רוח קדישא בהאי עלמא ובעלמא דאתי כיון דאתא צפרא קמו אזלו:	ועל זה שנינו, הבא לטמא מטמאים אותו ודאי, אוי לאדם כששורה עליו רוח טומאה, ונמצא בה בעולם, שודאי ידע שהקדוש ברוך הוא רוצה לבערו מן העולם, אשרי הצדיקים שכולם קדושים ונמצאים בקדושה לפני המלך הקדוש, ושורה עליהם רוח הקדוש בעולם הזה ובעולם הבא, כיון שבא הבוקר קמו והלכו.
עד דהוו אזלי פתח רבי אלעזר ואמר (בראשית לב ב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים ויעקב הלך לדרכו דהוה אזיל לקבל אבוהי ²³¹⁹ :	בעוד שהיו הולכים, פתח רבי אלעזר ואמר "ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים", ויעקב הלך לדרכו, שהיה הולך כנגד אביו.
תא חזי כל זמנא דיעקב ²³²⁰ אשתכח לגביה דלבן לא מליל עמיה קודשא בריך הוא (ולא אשתכח לגביה):	בא וראה כל זמן שיעקב נמצא אצל לבן לא דיבר עמו הקדוש ברוך הוא (ולא נמצא אצלו).
ואי תימא והא כתיב (שם לא ג) ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך [וגו'] האי בסופא הוה בזמנא דבעא לאתפרשא מלבן וכד אתפרש מניה אתו לקבליה אינהו ²³²¹ מלאכי ואוזפוהו בארחא:	ואם תאמר, הרי נאמר "ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'", זה היה בסוף, בזמן שרצה להיפרד מלבן, וכשנפרד ממנו באו לקראתו אותם מלאכים ולווחו בדרכו.
תא חזי כתיב (בראשית לב א) ויפגעו בו ויפגעו ובמלאכי אלהים מבעי ליה מאי ב ²³²² אלא אינהו	בא וראה, כתוב "ויפגעו בו", היה צריך להיות ויפגעו במלאכי אלהים, מה זה "בו",

²³¹⁵ היינו היסורים הנשפעים על האדם לטהרת עונותיו (רח"ו).

²³¹⁶ מיניה

²³¹⁷ בטומאה אחת כדי לטהרו מסאבין ליה בטומאה אחרת קשה ודין חזק, ואז שם יעמוד עד יבער אותו מן העולם, ולפעמים לא ינתן הבית צא ולמד סתום מן המפורש מבתי המנוגע אלא דנקט בדרכה מיניה (אור יקר).

²³¹⁸ במעט קדושה שהם עוסקים בה, ואחר כך מקדשים אותה יותר, וז"ש "ואשתכחו וכו'", ונוסף על הכל "בהאי עלמא" כשיעורו, "ובעלמא דאתי" כשיעורו כדפי' (אור יקר).

²³¹⁹ ירצה שדקדק הכתוב בזה, שמפני שהלך לדרכו, דהיינו היותו פורש מלבן ומתקרב אל הקדושה יצחק, לכך ויפגעו בו מלאכי אלהים, והיינו "קדושה על קדושתיה" דאמרן לעיל (אור יקר).

²³²⁰ תימא דהא כתיב אנכי אהיה עמך ושמרתך וכו', ויש לומר דשמירתו והשגחתו ודאי היה עמו, אלא הכוונה לדבר עמו לרוח הקדש ואו להיותו עליו כענין ויעל מעליו אלהים זה לא היה לו בבית לבן, וזהו "ולא ישתכח לגביה" דקאמר (אור יקר).

²³²¹ אינון (דפ"ו).

²³²² מורה על עצמות גופו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתו לאתכללא ביה²³²³ מאי לאתכללא ביה אלא אינון מסטרא דגבורה קאתיין דכתיב מלאכי אלהים וחמא מסטרא אחרא מלאכי דרחמי (פניו מבעי ליה אלא אתו לאתכללא ביה ואזפוהו בארהא מאי לאתכללא ביה אלא מסטרא דגבורה קאתיין דכתיב מלאכי אלהים) ואתכללו ביה רחמי ודינא:</p>	<p>אלא הם באו להכלל בו (וליוהו בדרך), מה זה להיכלל בו, אלא הם באו מצד הגבורה, שנאמר מלאכי אלהים. וראה מצד אחר מלאכי רחמים, ונכללו בו רחמים ודין.</p>
<p>תא חזי בקדמיתא²³²⁴ (שם ב) מחנה אלהים זה חד לבתר ויקרא שם המקום הוא מחנים תרי חד מסטרא דדינא וחד מסטרא דרחמי מלאכין מהאי גיסא ומלאכין מהאי גיסא ועל דא כתיב ויפגעו בו בו דייקא:</p>	<p>בא וראה, בראשונה "מחנה אלהים" זה אחד, אחר כך ויקרא שם המקום הוא מחנים, שנים, אחד מצד הדין ואחד מצד הרחמים. מלאכים מן הצד הזה, ומלאכים מן הצד הזה. ועל זה כתוב ויפגעו בו, בו, דווקא.</p>
<p>ויאמר יעקב כאשר ראם ראה אותם מבעי ליה מאי ראם אלא חמא לון כלילן כחדא מתדבקן דא בדא מתחברן דא בדא ועל דא כתיב ראם²³²⁵ וכלהו אתו לאזופא ליה ולשיזבא ליה מידא דעשו:</p>	<p>ויאמר יעקב כאשר ראם, היה צריך להיות ראה אותם, מה זה ראם, אלא ראה אותם כלולים כאחד, נדבקים זה בזה, מחוברים זה בזה, ולכן כתוב ראם, וכולם באו ללוות אותו ולהצילו מיד עשו.</p>
<p>כתיב ביה בעשו (שם כה כה) ויצא הראשון אדמוני ויצא הראשון אי תימא דיעקב טפה קדמאה²³²⁶ הוה לאו הכי דהא כתיב ויצא הראשון ולא כתיב ויצא ראשון ובגין דיצחק אתי מסטרא דדינא קשיא נפק עשו אדמוני סומקא דאי יעקב הוה בוכרא] ההיא טפה קדמאה²³²⁷ היכי נפקא</p>	<p>כתוב בעשו "ויצא הראשון אדמוני", ויצא הראשון, אם תאמר שיעקב היה מטיפה ראשונה, לא כך שהרי נאמר ויצא הראשון, ולא כתוב ויצא ראשון. ומשום שיצחק בא מצד הדין הקשה, יצא עשו אדמוני אדום, שאם יעקב היה בכור, אותה טפה ראשונה איך יצאה</p>

²³²³ הענין שכל זמן שהיה בבית לבן לא היה מרכבתו אל הת"ת שלימה, ועתה היה נשלם במרכבה אל הת"ת, ולכן באו המלאכים מלאכי חסד מימין ומלאכי גבורה משמאל להקשר בו, והיינו "ויפגעו בו". ואם תאמר ולמה לאברהם, שהיה מרכבה לחסד, או ליצחק לא היה כך, שלא פגעו בו מלאכים. לזה אמר, שגם באברהם היה כמדתו וליצחק כמדתו, אלא שיעקב היה בטורח צריך שמירה, לכך נתגלו אליו "ואזפוהו באורחא" ועוד כי בו היו נכללים ב' כתות רחמי ודינא כדמפרש ואזיל (אור יקר).

²³²⁴ שהם המושגים ראשונה תחלת המדרגות הם מחנה דין מפני שהם מצד אלהים מלכות, כי מלכות וגבורה ענין א', וחסד ות"ת גם כן ענין א', ולכך אמר "מחנה אלהים זה", כי תחלת הראותם נראה ראש המדרגות, וז"ש "כאשר ראם" מיד. אמנם אחר הסתכלות ועיון, ראה שהיו נכללים של רחמים בשל דין על ידו, לכך קראם מחנים, שגם מחנה ה' היה שם עמהם, ולכך כשתדקדק אומרו "ויפגעו בו מחנה אלהים" הוא עצמו רחמים, מרכבה לת"ת, ובו מחנה אלהים שהם מלאכין דשכינתא, לכך בו נעשו מחנים, וטעם אומרו מחנים שנראה שהם ב' מחנות א"כ אינם נכללים בו (אור יקר).

²³²⁵ ר"ת רפאל אוריאל מיכאל הרי ג' קוים דהיינו רפאל בבחי' קו הגבורה ממותקות כך שמעתי (רח"ו).

²³²⁶ פי' כמז"ל שיעקב הוא מטיפה א' ועשו מטיפה ב' משל לשופרת וכו' א"כ ויצא ראשון מב"ל מאי הראשון בה' הידיעה דמשמע דעשו מלבד שהוא פטר רחם ג"כ הוא ראשון ליצירה (מ"מ).

²³²⁷ ר"ל עוד הכרח אחר, אם יעקב הוא ראשון לטיפה כדרז"ל, א"כ היכי נפקא הכי סומקא דהיינו טיפה של עשו למה היא סומקא, כיון שיצחק אבינו הוא גבו', מסתמא כל הרתיחות והגבורות שבו יהיו בטיפה ראשונה, א"כ טיפה ראשונה ראוי שתהיה סומקא ולא שניה שהיא עשו. אלא האמת הוא שעשו ראשון ג"כ לטיפה, ולכך ויצא הראשון אדמוני, בה' הידיעה וסומקא, הפך מדברי רז"ל. ואם תמאר לפי סברת הזהר ראוי היה יעקב שיהיה פטר רחם כמשל השופרת, וי"ל שזה יתורץ במה שתירצו המפרשים קושיא אחרת בענין ראובן ותאומתו. שהקשו רז"ל מי היה טיפה ראשונה אם נאמר ראובן, א"כ תאומתו תהיה פטר רחם כמשל השופרת, וקרא כתיב ראובן בכורי אתה. ואם נאמר התאומה היתה טיפה ראשונה, היכי קאמר קרא ראשית אוני, כי התאומה היא ראשית אונו. ותרצו דהני מילי בשלייא אחת לשניהם, אזי יהיה כמו שפופרת, אבל בב' שליות, יכול להיות ראשון לטיפה וראשון לפטר רחם. ובזה יתורץ ג"כ קושייתנו דיעקב ועשו בב' שליות, ועשו ראשון לטיפה וראשון לפטר רחם. אני מצאתי כתוב להפך דה"מ בב' שליות, אז הרחם הוא כשפופרת והשליה הראשונה יוצאת אחרונה, כי הרחם צר ואין מקום שיתהפכו השליות עליונה למטה ותחתונה למעלה, אבל בשליה א' יכולה הטיפה להתהפך ותהיה טיפה ראשונה פטר רחם כי בשליה א' אז העובר יכול להתהפך כשמפרכסים לצאת. ודייק קראי אחי רבקה אם יעקב ועשו, מה בא ללמדנו, אלא להודיע שהיה דרך פלא כי

זהר ויקרא חלק א'

<p>הכי סומקא אבל טפה שניה היה²³²⁸ ובגין כך לא נפקא הכי דהא מסטרא דרחמי הות ההיא טפה מהאי גיסא ומהאי גיסא וטפה דעשו לא הות כטפה דיעקב דדא שלים ודא לא שלים ובההיא שעתא יצחק הוה:</p>	<p>כך אדומה, אבל טפה שניה היה, ולכן לא יצא כך, שהרי אותה טיפה היתה מצד הרחמים, מצד זה ומצד זה, והטפה של עשו לא היתה כמו הטפה של יעקב, שזה שלם וזה לא שלם, ובאותה שעה היה יצחק</p>
<p>תוספתא:</p>	
<p>רבי אלעזר ורבי יוסי חמוי²³²⁹ הוו אזלי מאושא ללוד אמר רבי יוסי לרבי אלעזר אפשר שמעת מאבוך מאי דכתיב (בראשית לב א) ויעקב הלך לדרכו וגו' אמר ליה לא ידענא עד דהוו אזלי מטו למערתא דלוד שמעו ההוא קלא דאמר תרי עולעין²³³⁰ דאיילתא עבדו קמאי רעותא דניחא לי ואינן הוו משירייתא קדישא דערע יעקב קמיה:</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יוסי חמיו היו הולכים מאושא ללוד, אמר רבי יוסי לרבי אלעזר אפשר ששמעת מאביך מה שנאמר "ויעקב הלך לדרכו וגו'", אמר לו לא ידעתי, בעוד שהיו הולכים, הגיעו למערה של לוד, שמעו אותו קול שאומר שני עופרים של האיילת, עשו לפני רצון של נחת לי, והם היו המחנה הקדוש שפגש יעקב לפניו.</p>
<p>אתרגיש רבי אלעזר ואסתער בנפשו ואמר מריה דעלמא כך אורחוי טב לן דלא נשמע שמענא ולא ידענא אתרחיש ליה גיסא ושמע ההוא קלא דאמר אברהם ויצחק הוו נפל על אנפוי וחמא דיוקנא דאבוי:</p>	<p>התרגש רבי אלעזר והסתער בנפשו, ואמר רבונו של עולם, כך דרכו טוב לנו שלא נשמע, שמעתי ולא ידעתי. התרחש לו נס ושמע אותו קול שאומר, אברהם ויצחק היו, נפל על פניו, וראה את דמות אביו.</p>
<p>אמר ליה אבא שאילנא ואתיבונא דאברהם ויצחק הוו דערעו ליעקב כד אשתזיב מלבן אמר ליה ברי פוק²³³¹ פתקך וסב סבתך פום ממלל רברבן הוה ולא דא היא בלחודוי אלא לכל צדיקיא נשמתהון דצדיקיא מערעין קדמוהי לשיזבותיה ואינן מלאכיא קדישי עלאי:</p>	<p>אמר לו אבא, שאלתי והשיבוני, שאברהם ויצחק הם שפגשו את יעקב כשנצל מלבן, אמר לו בני הוצא את [פסקך] פתקך וקח את דברי אביך הזקן, פה מדבר גדולות היה, ולא רק זה בלבד, אלא את כל הצדיקים פוגשות נשמות של צדיקים לפניהם להצלתם, והם מלאכים קדושים עליונים.</p>
<p>ותא הוי יצחק קיים הוה בההיא שעתא אבל נשמתיה קדישא אתנסיבת בכורסייא יקרא דמאריה כד אתעקד על גבי מדבהא ומכדין אסתמו עינוי מחיוזו היינו דכתיב (בראשית לא מב) [לולא וגו'] ופחד יצחק היה לי (ע"כ):</p>	<p>ובא וראה, יצחק היה קיים באותה שעה, אבל נשמתו הקדושה נלקחה לכסא הכבוד של אדונו, כשנעקד על גבי המזבח, ואז נסתמו עינוי מראות. היינו שנאמר "לולא וגו'", ופחד יצחק היה לי".</p>
<p>נ/א</p>	
<p>מכוון בסיומא דדינא קשיא דאפיק בסטרוי בגליפוי טהירין בשייפוי ובגין כך עשו זוהמא דאתתיך²³³² מדהבא ועל דא תנינן דבעי בר נש לכוונא בההיא שעתא ברעותא דמאריה בגין דיפוק בנין קדישין לעלמא ואי תימא יצחק לא אתכוון לאו הכי אלא אתכוון בקדושה²³³³ ואתכוון</p>	<p>מכוון בסיום הדין הקשה שהוציא בצדו באורות חקוקים באיבריו, ולכן עשו זוהמא שנתהתך מהזהב. ועל כך שנינו, שצריך אדם לכוון באותה שעה ברצון של רבונו, כדי שיוציא בנים קדושים לעולם. ואם תאמר, שיצחק לא התכוון, לא כך, אלא התכוון</p>

התואמים כל א' בשליתו ויעקב ועשו שניהם שליה א' ודריש אם יעקב ועשו כמו ניטלה האם שלה שפי' מקום שנקלט בו הזרע וכן היה ג"כ בראשון ועם תאומתו ובזה הכל עולה כהוגן ודוק (מ"מ).

²³²⁸ פי' יעקב (מ"מ).

²³²⁹ נח מה (הערת הזהר).

²³³⁰ עוזלין (דפ"ו).

²³³¹ (ס"א פסקך) (נוסף בדפ"ו).

²³³² דאתהתיך (דפ"ו).

²³³³ פי' שיצחק בשעת תשמיש היה מהרהר באילן הקדוש וכשסיים והיה מהרהר בקלי' שהוא סיום הקדושה, אזי יצאה טיפת עשו, ואח"כ חזר להרהר בקדושה ואז יצא הטיפת יעקב שהיא שניי', ומכאן ראייה למ"ש הרב

זהר ויקרא חלק א'

<p>בסיומא דההוא אתר ואשתכח כד נפק ההיא טפה קדמאה בההוא אתר ממש ועל דא כתיב (בראשית כה כה) כלו כאדרת שער:</p>	<p>בקדושה והתכוון בסיום של אותו מקום, ונמצא כשיצאה אותה טפה ראשונה באותו מקום ממש, ולכן כתוב "כולו כאדרת שער".</p>
<p>תא חזי דוד בשפירו דסומקא נפק ואתאחד בקדושה דמאריה ועל דא כתיב (ש"א טז יב) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי²³³⁴ אבל יעקב בוכרא הוה מניה דעשו לאו מטפה אלא דכוונא דרעותא²³³⁵ באילנא עלאה רברבא ותקיף ועשו בההוא אתר דסיומא דכלא ובגין כך כתיב (עובדיה א ב) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד²³³⁶:</p>	<p>בא וראה, דוד יצא ביופי של אדום, ונאחו בקדושת רבונו, ועל זה כתוב, "והוא אדמוני עם יפה עיניים וטוב רואי". אבל יעקב היה בכור מעשו, לא מטפה אלא שכוון את הרצון לעץ העליון הגדול והתקיף, ועשו באותו מקום של סיום הכל, ולכן כתוב "הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד".</p>
<p>רבי יהודה הוה מתני הכי עשו נקרא ראשון דכתיב (בראשית כה כה) ויצא הראשון אדמוני כלו וקודשא בריך הוא אקרי ראשון דכתיב (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון (שם מא ד) ואת אחרונים אני הוא וזמין לאתפרעא ראשון מראשון ולמבני ראשון דכתיב (ירמיה יז יב) כסא כבוד מרום מראשון ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה מא כז) ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן:</p>	<p>רבי יהודה היה שונה כך, עשו נקרא ראשון, שנאמר "ויצא הראשון אדמוני כולו", והקדוש ברוך הוא נקרא ראשון, שנאמר "אני ראשון ואני אחרון", "ואת אחרונים אני הוא", ועתיד להיפרע ראשון מראשון ולכנות ראשון, שנאמר "כסא כבוד מרום מראשון", ולעתיד לבא כתוב "ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן".</p>
<p>תאנא זמינא ירושלם²³³⁷ למהוי שורחא לעילא ולא תקרבא עד כורסי יקרא²³³⁸ דמלכא הדא הוא דכתיב (ירמיה ג יז) בעת ההיא יקראו לירושלם כסא יהוה כדין כתיב (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה²³³⁹ כאור החמה²³⁴⁰ ואור החמה יהיה שבעתים²³⁴¹ כדין (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד:</p>	<p>שנינו, עתידה ירושלים להיות חומתה למעלה, ולהתקרב עד כסא כבוד המלך, זהו שנאמר "בעת ההיא יקראו לירושלם כסא ה'", אז נאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים", אז "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן ימלוך יהוה לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת אחרי מות:</p>	

ע"ש א"ח שמותר להרהר בדברי תורה בשעת תשמיש ודקדק כן ממ"ש בגמ' בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית הכסא ובית המרחץ וק' בכל לאתווי מאי אלא לרבות אפילו בשעת תשמיש אבל יזהר שלא יגע בבשרו (מ"מ).

²³³⁴ היינו בסוד התיקון סוד מהיטבאל אבל עשו סוד מלכין דמיתו בלי תיקון בסוד עשו הוא אדום (רח"ו). עיקר היופי הוא חיוור וסומק דין ורחמים כמ"ש דודי צח ואדום כו' וכן דוד המע"ה כתיב ב' אדמוני עם יפה עני' וטוב רואי ר"ל שהיו בו ב' הגוונים ולכן בצד הדין שבו ה' מנצח האומות ובצד החסד עושה משפט וצדקה לעמו וכן תקונים דדיקנא דז"א בהם ב' בחי' דין ורחמים רחמים לישראל ודין לאו"ה (ב"ע ריז ע"א).

²³³⁵ פ' כיון שיצחק היה מכוין באילן הקדוש שהוא בחי' יעקב נמצא שיעקב הוא בוכרא במחשבה (מ"מ). ²³³⁶ קטן נתתיך בגוים שהאדם בלא רגלין קטן הוא מאד בזוי בלא לשון וידין שכלל כל הבריאה הוא בדבור ומעשה (בהגר"א על תיקו"ז קיא ע"א).

²³³⁷ מלכות (מ"מ).

²³³⁸ בינה (רח"ו).

²³³⁹ מלכות (רח"ו).

²³⁴⁰ בינה (רח"ו). וע' עוד בפ' שמות דף י ע"א, ובפ' קרח דף קעח ע"ב, ובפע"ח שער ראש חדש סמוך לסופו דף קח סע"ד (ביאורים ח"א כט ע"א).

²³⁴¹ דהיינו ז"ת דעתיק, ועי' דברינו בפרשת תזריע מג ע"א (מ"מ). ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים (ישעיה ל כו), ור"ל שהמלכות תתייחד עם ז"א ויאירו שניהם באור הבינה, והבינה תכלול באבא, ויאירו שניהם יחד באור ה"ג ת"ד, וזהו אור שבעתים, כי ה"ג ת"ד הם הדעת עלאה, והוא הדעת הכללי דהאצילות, וכל בחי' דעת הוא י"ד בחי', וכמ"ש בפע"ח (שער ספי' העומר פרק ב), וזהו אור שבעתיים (ביאורים ח"א כט ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וידבר יהו"ה אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' ויאמרו (וידבר) יהו"ה אל משה (שם ויקרא מז א-ב) רבי יהודה אמר כיון דכתיב וידבר יהו"ה אל משה אמאי זמנא אחרא ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דהא במלולא קדמאה סני:</p>	<p>"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו', ויאמר ה' אל משה". רבי יהודה אמר כיון שנאמר וידבר ה' אל משה, למה פעם אחרת ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך, שהרי בדיבור הראשון מספיק.</p>
<p>אלא הכי תנינן²³⁴² כתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה²³⁴³ וידבר יהו"ה אליו²³⁴⁴ וכתיב (שמות כד א) ואל משה אמר²³⁴⁵ עלה אל יהו"ה²³⁴⁶ והא אוקמוה מלה דהכא דרגא חד²³⁴⁷ ולבתר דרגא אחרא²³⁴⁸ אופי הכא וידבר יהו"ה אל משה דרגא חד ולבתר ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך דרגא אחרא וכלא בחד מתקלא²³⁴⁹ סלקא²³⁵⁰ ומן שרשא חדא²³⁵¹ [כולא] אתחבר²³⁵²:</p>	<p>אלא כך שנינו, כתוב "ויקרא אל משה, וידבר ה' אליו", ונאמר "ואל משה אמר עלה אל ה'", והרי בארו את הדבר, כאן דרגה אחת, ואחר כך דרגה אחרת. כמו כן כאן, וידבר ה' אל משה דרגה אחת, ואחר כך ויאמר ה' אל משה, דבר אל אהרן אחיך, דרגה אחרת, והכל עולה במשקל אחד ומשורש אחד, הכל התחבר.</p>
<p>אחרי מות שני בני אהרן (ויקרא מז א) רבי יצחק פתח (תהלים ב יא) עבדו את יהו"ה ביראה וגילו ברעדה וכתיב (שם ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה באו לפניו ברננה הני קראי קשיין אהרדי²³⁵³ אלא הכי תאנא עבדו את יהו"ה ביראה דכל פולחנא ארבעי בר נש למפלח קמי מאריה בקדמיתא בעי</p>	<p>"אחרי מות שני בני אהרן", רבי יצחק פתח, "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה", ונאמר "עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה". הפסוקים הללו קשים זה על זה, אלא כך שנינו, עבדו את ה' ביראה, שכל עבודה שרוצה אדם לעבוד לפני רבונו, בראשונה צריך יראה לפחד ממנו, ומשום הפחד של אדונו, ימצא אחר כך שיעשה בשמחה את מצוות התורה, ועל כן</p>

²³⁴² בכח ה' גבורות של יסוד אימא נבקעו ה' מוצאות הפה, ובכמה מקומות אמר שחך וגרון הם יסוד ומלכות דחכמה, והם סוד אהע"ה וגיכ"ק העולים או"ר או"ר י', ונקראים אותיות רוחניות כמ"ש באיכה בזוהר חדש נ"ג א' בסוד מלת איכה, משום דלא אית בהון שותפו כלל לאו לישן ושיניים ולאו שפון כלל. ולפי זה פי' שתי בחינות אלו הן מיסוד (נ"א מסוד) אבא, וה"ס הקול שיורד מפנימיות המוחין חב"ד והוא פנימיות זעיר הנקרא קול, אך פנימיות הנוק' נקרא דיבור וכו', לשון אמירה תצדק על עצמות הענין ולשון דיבור על פועל הדיבור, וכו' והשתא דאתית להכי תדקדק היטב וידבר ה' אל משה לאמר, וירצה שה' דיבר לו כל הפרשה מלה ומלה והיה משפיע בו כח שכל מופלא להבין ולדעת כל מה שנצטרך לידע מפירוש המצוה וכל מה שתדרש בפרטותיה, וכמו כן כל הטעמים והסודות הכמוסים בה. אבל נצטווה לאמר לישראל ולא יספיק לו הדיבור לבד, אלא צריך להבינם עצמיות הענין בכל פרטיו וכו'. ומעתה נבין טעם מאמרות דבראשית, שאין הכוונה בעצם וראשונה על הדיבור כי היה הוא לבדו יתברך, אבל יכוין לבאר לנו עצם הנמצאים שנבראו בכל יום, אבל בתורה כתוב (שמות כ א) וידבר אלקים את כל הדברים, שכוונתו יתברך היתה שישראל ישמעו מלה במלה וכו' ונלע"ד להעמיק יותר בענין זה וכו' האמירה היא באו"א עלאין והדיבור ביש"ס ותבונה [ועד חטא העגל וידבר היתה בחכמה, ויאמר בבינה, ואחר העגל וידבר ביש"ס וידבר בתבונה] (רמ"ז).

²³⁴³ מלכות (מ"מ). עי' ח"א קב ע"ב: בכל אתר דכתיב ויאמר סתם או ויקרא סתם הוא מלאכא דברית. כאשר יאמר "ויאמר ה'" ירצה ת"ת עם המלכות, אבל כאשר יאמר ויאמר סתם ישלול שהיתה המלכות בלי חברת הת"ת וטעם היות ויאמר סתם בה מפני שהיא נקבה אינה נזכרת בשם אלא סתם אמר האומר קרא הקורא (אור יקר שם).

²³⁴⁴ ז"א (מ"מ).

²³⁴⁵ מלכות (מ"מ).

²³⁴⁶ ת"ת (אור יקר מ"מ).

²³⁴⁷ שכינה (אור יקר). פי' מלכות, שהדיבור במלכות ואמירה בז"א (מ"מ).

²³⁴⁸ ת"ת (אור יקר).

²³⁴⁹ מלה (אור יקר).

²³⁵⁰ שהכל ענין א' להראות אזהרתם בכבוד השכינה ומשכנה (אור יקר).

²³⁵¹ בעל השכינה ומשכנה א"נ בעל המדות שהוא המאציל מייחד ת"ת ומלכות, ששתיהם במדה אחת ורצונו לפעול אותה פעולה עצמה על ידי מדה זו או זו, והכל פעולה אחת (אור יקר). ח"ך וגרון וכו' שהוא יסוד ועטרה דחכמה (רמ"ז).

²³⁵² קול ודיבור חו"ג (רמ"ז).

²³⁵³ עד י"ג שנה האדם בסוד נפש ונכנסות בו הגבורות, וכו' אחר השלמת ה"ג אז נשלם במדת המלכות שהוא בחינת הנפש (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יראה לדחלא מניה²³⁵⁴ ובגין דחלא דמאריה ישתכח ולבתר דיעביד בהדוותא (דבר נש יליף בקדמיתא לגביה דמאריה יראה לדחלא מניה ובגין דחלא דמאריה ישתכח דעביד) פקודי אורייתא²³⁵⁵ ועל דא כתיב²³⁵⁶ (דברים י יב) מה יהו"ה אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגילו ברעדה²³⁵⁷ דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין²³⁵⁸ האי במלי דעלמא אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא בעי למחדי²³⁵⁹ לבתר ישתכח בר נש דיעביד²³⁶⁰ בהדוותא פקודי אורייתא דכתיב עבדו את יהו"ה בשמחה²³⁶¹:</p>	<p>כתוב "מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגילו ברעדה", שאסור לאדם לשמוח יותר בעולם הזה, וזה בדברי העולם, אבל בדברי תורה ובמצוות, התורה צריך לשמוח, אחר כך ימצא אדם שיעשה בשמחה את מצוות התורה שנאמר "עבדו את ה' בשמחה".</p>
<p>רבי אבא²³⁶² אמר עבדו את יהו"ה ביראה²³⁶³</p>	<p>רבי אבא אמר "עבדו את ה' ביראה",</p>
<p>נו/ב</p>	
<p>רוא דמלה הוא²³⁶⁴ עבדו את יהו"ה ביראה (תהלים ב יא) מה יראה²³⁶⁵ הכא אלא כמה דאוקימנא דכתיב (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת²³⁶⁶ [וכתיב] (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה יראת יהו"ה קודשא בריך הוא²³⁶⁷ הכי אקרי²³⁶⁸:</p>	<p>סוד הדבר הוא "עבדו את ה' ביראה", איזו יראה כאן, אלא כמו שבארנו, שנאמר "יראת ה' ראשית דעת", ונאמר "ראשית חכמה יראת ה'", יראת ה' כך נקרא הקדוש ברוך הוא.</p>

²³⁵⁴ יראה היא פתח לעבודות, והטעם שהיא בית שער לכל העבודה וכו' לא שיעשה מצותיו ביראה אלא מצות היראה עצמה (אור יקר).
²³⁵⁵ כל המצות ימשכו אחריה (אור יקר).
²³⁵⁶ בהיות בידך יראה ממילא תשיג כל השאר (אור יקר). והוא מה שאמרו רז"ל הכל בידי שמים, הוא זעיר, חוץ מיראת שמים, שזה במדת המלכות שממנה כח ההתעוררות והעלאת מ"ן העולים להתקשר ולהתקן בשרשם (רמ"ז).
²³⁵⁷ היינו במילי דעלמא במקום גילה דחול שם תהא רעדה כדי שלא לתת מקום ליצר הרע (אור יקר).
²³⁵⁸ שרבו בו הסיגים והמותרות, שלכן צריך לו לגיל ברעדה, כי בזה יתקן בחינת החיצוניות בהעלות כל הניצוצים שבו באכילה ושתייה וכיוצא (רמ"ז).
²³⁵⁹ בלימוד התורה ופיקודיה שהם בסוד הפנימיות, שם אפילו [בלימוד] במצוות לא תעשה שהן סוד גבורות, הן בחי' יין המשמח שהן גבורות קדושות הרוצות להיטיב ולהשתלשל למטה, וכל שכן החסדים, שזוהי פעולת השמחה להוציא ולשלשל רוחות החיות (נ"א כוחות רוחניות) ברוחב התפשטות וגילוי, הפך העצבון שהוא מקמטם (נ"א מקטמם) ומונעם (רמ"ז).
²³⁶⁰ דיעבד (דפ"ו).
²³⁶¹ אחר שנכנס בפתח מצות היראה ובא ליכנס בתורה ובמצוה יעשה אותם בשמחה לא בעצלות ועצבות ח"ו וכו' עבדו את ה' בשמחה שהיא הבינה (אור יקר).
²³⁶² ר' אבא פליג אדלעילא וקאמר שב' פסוקים אלו הם במדות לא על דרך הפשט כדפיר' ר' יצחק (אור יקר).
²³⁶³ יחוד המלכות בת"ת (אור יקר).
²³⁶⁴ יראת ה' נקראת המלכות שהיא יראת ה' מצד הדין, וכן הבינה נקראת יראת ה' שהיא הדין אלא שכשאנו אומרים יראת ה' על המלכות יהיה הו"ה ת"ת וכשאנו אומרים יראת ה' בינה יהיה הו"ה חכמה, והנה עבדו, ירצה סוד היחוד היא העבודה ויש ב' מיני יחוד, הא' יחוד חו"ב ועליה נאמר עבדו את ה' בשמחה וכו' השנית יחוד תו"מ ועליה נאמר עבדו את ה' ביראה (אור יקר).
²³⁶⁵ יראו (דפ"ו).
²³⁶⁶ ראשית ופתח ליכנס אל הת"ת הנקראת דעת, ומש"כ ראשית חכמה יראת ה' דהיינו הבינה פתח אל החכמה היינו בהשאלה (אור יקר).
²³⁶⁷ מלכות (רח"ו). ולפי זה לא קשו קראי אהדי דיראת ה' היא מלכות וכן שמחה היא מלכות בסוד כי בשמחה תצאו (מ"מ). אבא (מ"מ).
²³⁶⁸ ועיקר שמה שמחה כדפירשנו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי אלעזר אמר עבדו את יהו"ה ביראה מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה²³⁶⁹ מאן אתר שארי²³⁷⁰ ובאן אתר יכוון²³⁷¹ פלחנא ליחדא שמא דמאריה הדר ואמר ביראה ביראה הוא שירותא מתתא לעילא²³⁷²:</p>	<p>רבי אלעזר אמר עבדו את ה' ביראה, מי שרוצה לעשות עבודת אדונו, מאיזה מקום מתחיל ובאיזה מקום יכוון את העבודה לייחד את שם רבונו, חזר ואמר ביראה, ביראה היא הראשית ממטה למעלה.</p>
<p>(תא חזי בני אהרן²³⁷³ הא אוקימנא והא אתמר מלה)²³⁷⁴ תא חזי מה כתיב הכא אחרי מות (ויקרא מז א) ולבתר (שם ב-ג) דבר אל אהרן אחיך וגו' בזאת יבא אהרן²³⁷⁵] אלא מכאן שירותא [לאזדהרא²³⁷⁶] (לאזדהרא) לכהני כל מאן דבעיין לאזדהרא ובהאי זאת ודא היא יראת יהו"ה:</p>	<p>(בא וראה בני אהרן הרי בארנו והרי נתבאר הדבר). בא וראה, מה כתוב כאן "אחרי מות", ואחר כך "דבר אל אהרן אחיך וגו'", בזאת יבא אהרן", אלא מכאן הראשית להזהיר את הכהנים, כל מי שצריכים להזהר ב"זאת" הזו, וזוהי יראת ה'.</p>
<p>דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן רבי יוסי אמר אחרי מות נדב ואביהוא²³⁷⁷ מבעי ליה מאי טעמא שני בני אהרן והא ידיע דבנוי הווא אלא הכי תאנא דעד כאן לא ברשותיהו קיימי אלא ברשותא דאבוהון ובגין כך בקרבתם לפני יהו"ה וימותו דאינון דחקו שעתא בחיי דאבוהון וכלא [הוה] (הוא) בגין ההוא חובא דעבדו דכתיב (במדבר ג ד) בהקריבם אש זרה דתניא באתר חד כתיב בהקריבם אש זרה ובאתר חד כתיב (ויקרא מז א) בקרבתם לפני יהו"ה והאי והאי הוה ובגין כך כתיב הכא בני אהרן וכתוב בקרבתם:</p>	<p>דבר אחר אחרי מות שני בני אהרן, רבי יוסי אמר היה צריך להיות אחרי מות נדב ואביהוא, למה שני בני אהרן, והרי ידוע שהיו בניו, אלא כך שנה, שעד כאן לא עמדו ברשותם אלא ברשות אביהם, ולכן בקרבתם לפני ה' וימותו, שהם דחקו את השעה בחיי אביהם, והכל היה בשביל אותו חטא שעשו, שנאמר "בהקריבם אש זרה", ששנינו במקום אחד כתוב בהקריבם אש זרה, ובמקום אחד כתוב "בקרבתם לפני ה'", וזה וגם זה היה, ולכן כתוב בני אהרן ונאמר בקרבתם.</p>
<p>(תאנא) אמר רבי חייא יומא חד הוינא אזיל בארשא למיהך גביה דרבי שמעון למילף מניה פרשתא דפסחא ערעית בחד טורא והמינא בקיעין גומיין בחד מינרא ותריין גוברין בה עד דהוינא אזיל שמענא קלא דאינון גוברין והווא אמרין (תהלים מח</p>	<p>(שנינו) אמר רבי חייא, יום אחד הייתי הולך בדרך ללכת אל רבי שמעון ללמוד ממנו פרשת הפסח, פגשתי בהר אחד וראיתי בקיעים וחורים בסלע אחד ושני אנשים בו, בעוד שהייתי הולך, שמעתי קול האנשים הללו שהיו אומרים, "שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהולל מאד וגו'".</p>

²³⁶⁹ לייחד שם הוי"ה (אור יקר). מלת עבדו היא בעבודה ומעשה ולכן צריך לפרשו על המדה הנקראת עשיה, והיא הצריכה מעשה וכו', דתיקון הנפש הוא במעשה המצוות ותיקון הרוח בלימוד התורה ותיקון הנשמה בכוונת התורה והמצוות [עי' ע"ח שער קלי' נגה פרק ה] (רמ"ז).

²³⁷⁰ ממעלה למטה או ממטה למעלה (אור יקר).

²³⁷¹ היכל יקבץ הייחוד (אור יקר).

²³⁷² ואח"כ יחזור ממעלה למטה ויקבץ שם הכל, א"כ פסוק שאמר עבדו את ה' בשמחה היינו ממעלה למטה אחר שעבד ביראה מתתא לעילא והכל סוד עבודת היחוד (אור יקר). כלומר שאין השכינה נקראת יראה אלא בתיקון הנעשה בה, והעולה ממטה למעלה בכח מעשה וכוונות התחוננים שהם המגבירים עוז ותעצומות בשכינה בתקנם אותה כראוי, שאז היא נוראה על כל סביבותיה והחיצונים מתכנעים (רמ"ז).

²³⁷³ אם לא תתוקן [השכינה] כהוגן אז ח"ו גוברת יראת העונש הנקראת יראה רעה ולז"א תא חזי בני אהרן וכו' (רמ"ז).

²³⁷⁴ פי' שפגמו במלכות במה שהקריבו אש זרה שהיא הסט"א כדלקמן נז ע"ב וזהו סיבת מיתתם ולכן אמרו לאהרן בזאת יבוא אהרן שהיא השכינה הנקראת זאת שהיא שירותא לאעלא בר נש מתתא לעילא ולא יעשה כבניו (מ"מ).

²³⁷⁵ ומפני שנכנס בשער היראה אמר לבתר אחר שנכנס בשער זה ישמח (אור יקר).

²³⁷⁶ שלא ימות כשם שמתו בניו (מ"מ).

²³⁷⁷ עי' לעיל ח"א דף עג רע"ב, וח"ב קצג ע"א, לעיל לז ע"ב ושם לח ע"ב, לג סע"ב ולד רע"א, ולקמן ס ע"א, ולקמן נו סע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג, ועיי"ש ע"ד). התעוררו אז נדב ואביהוא ג"כ לתקן את החטא דאדה"ר (דע"ה ח"ב קא ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(א) שיר מזמור לבני קרח גדול יהו"ה ומהלל מאד וגו':</p>	
<p>מאי שיר מזמור אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון שיר דאיהו כפול²³⁷⁸ שיר דאיהו משובח משאר שירין ועל דאיהו משובח משאר שירין תרין זמנין אתמר ביה שירתא וכן (שם צב א) מזמור שיר ליום השבת²³⁷⁹:</p>	<p>מהו שיר מזמור, אלא כך שנו משמו של רבי שמעון, שיר שהוא כפול, שיר שהוא משובח משאר השירים, ועל שהוא משובח משאר השירים פעמיים נאמר בו שירה. וכן "מזמור שיר ליום השבת".</p>
<p>(וכך) כהאי גוונא שיר השירים²³⁸⁰ אשר לשלמה²³⁸¹ (דא) שירתא לעילא מן שירתא שיר מזמור שירתא דקודשא בריך הוא דקא מזמרי בני קרח (על) אינון דיתבי על פתחא דגיהנם ומאן אינון אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם ועל דא שירתא דא ביום שני אתמר²³⁸²:</p>	<p>כדוגמא זה שיר השירים אשר לשלמה, שירה למעלה משירה, שיר מזמור, שירה של הקדוש ברוך הוא שמזמרים בני קרח (על) אותם שיושבים על פתח הגיהנם. ומי הם אחיהם, שהם שיושבים בשערי הגיהנם, ועל כן השירה הזאת נאמרת ביום שני.</p>
<p>קריבנא גבייהו אמינא להו מאי עסקיכו באתר דא אמרו מזבני אנן ותרי יומי בשבתא בדילנא מישובא ונעסק באורייתא בגין דלא שבקין לן בני נשא כל יומא ויומא אמינא זכאה חולקבון:</p>	<p>קרבתיה אליהם ואמרתי להם מה עסקיכם במקום הזה, אמרו סוחרים אנחנו, ושני ימים בשבוע אנו בדילים מהישוב ועוסקים בתורה, כי לא עוזבים אותנו בני אדם כל יום ויום, אמרתי אשרי חלקכם.</p>
<p>תו פתחו ואמרו בכל זמנא דצדיקייא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא²³⁸³ ומיתתהון דצדיקייא מכפרת על חובי דרא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי (א) קרינן לה למהוי כפרה לחוביהון דישראל:</p>	<p>עוד פתחו ואמרו בכל זמן שצדיקים מסתלקים מן העולם הדין מסתלק מן העולם, ומיתת הצדיקים מכפרת על חטאי הדור, ולכן פרשת בני אהרן קוראים אותה ביום הכפורים, שתהיה כפרה על חטאי ישראל.</p>
<p>אמר קודשא בריך הוא אתעסקו במיתתהון דצדיקייא²³⁸⁴ אלין ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עליכו דתנינן כל זמנא דישראל יהון בגלותא ולא יקרבון קרבנין בהאי יומא ואינון תרין שעירין לא יכלין לקרבא יהא להו דכרנא דתרי בני אהרן ויתכפר עלייהו דהכי אוליפנא דכתיב (במדבר ג ב) ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו' וכתוב (שם) הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר ואלעזר ואיתמר מבעי ליה מהו אלעזר ואיתמר אלא שקול הוה אביהוא כתרי אחוי²³⁸⁵ ונדב ככלהו:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, התעסקו במיתת הצדיקים הללו ויחשב לכם כאלו אתם מקריבים קרבנות ביום הזה לכפר עליכם, ששנינו כל זמן שישראל יהיו בגלות ולא יקריבו קרבנות ביום הזה, ואת אותם שני שעירים לא יכולים להקריב, יהיה להם זכרון של שני בני אהרן ויתכפר עליהם, שכך למדתי שנאמר, "ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו'", ונאמר "הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר". היה צריך להיות "ואלעזר ואיתמר" מה זה אלעזר ואיתמר, אלא שקול היה אביהוא כשני אחיו, ונדב כמו כלם.</p>

²³⁷⁸ שבו רמז לז"נ, שאר שירים הם בנקבה לבד (אור יקר). זווג דזו"ן (רח"ו).

²³⁷⁹ ביום שבת היחוד מדת יום ומדת לילה להגיד בבקר וכו' ואמונתך בלילות (אור יקר).

²³⁸⁰ מלכות (אור יקר).

²³⁸¹ ת"ת (אור יקר).

²³⁸² פי' שנבראת בו גהנם (מ"מ).

²³⁸³ ואח"כ הקב"ה רואה בדור אם מתאבלים אבליו ומורידים דמעות והם שבים בתשובה הקב"ה מקבל תשובתם, וזהו שאמר ומתתהון דצדיקייא מכפר (אור יקר)

²³⁸⁴ העסק הוא לעורר ההספד (אור יקר).

²³⁸⁵ נדה ואביהו הם נר"ה דאימא והם מגולים, ואלעזר ואיתמר הם נר"ה דאבא והם סתומים, ר"ל שנדב שהוא נצח דאימא שהוא מגולה שקול כשלשתם ואביהו הוה דאימא המגולה גרוע קצת מנדב ואינו שקול אלא כתרי אחוי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואית דמתני (לה אפכא²³⁸⁶) הבכור נדב²³⁸⁷ דא בלחודוי ואביהוא בלחודוי²³⁸⁸ [וכל חד אתחשיב בעיניה כתרוייהו כאלעזר ואיתמר אבל נדב ואביהוא בלחודייהו שקולין הוי לקבל שבעין סנהדרין²³⁸⁹ דהוו משמשיין קמי משה ובגין כך מיתתהון מכפרא על ישראל:</p>	<p>ויש ששונים (את זה הפוך) הבכור נדב זה לבדו, ואביהוא לבדו, וכל אחד נחשב בעיניו כשניהם כמו אלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא לבדם שקולים היו כנגד שבעים סנהדרין, שהיו משמשים לפני משה, ולכן מיתתם מכפרת על ישראל.</p>
<p>ועל דא כתיב (ויקרא יו) ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה ואמר רבי שמעון הבכור נדב כלומר ההוא דכל שבתא ויקרא דיליה (מה שמיה) נדב ואביהוא על אחת כמה וכמה דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל:</p>	<p>ועל זה כתוב, "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה". ואמר רבי שמעון, הבכור נדב, כלומר אותו שכל השבת והכבוד שלו (מה שמו) נדב, ואביהוא על אחת כמה וכמה, ששני אלה לא נמצאו כמותם בישראל.</p>
<p>וידבר יהו"ה אל משה אחרי מות שני בני אהרן (ויקרא טז א) רבי</p>	<p>"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן", רבי</p>
<p>נ/א</p>	
<p>חזקיה פתח ואמר (ישעיה כט כב) לכן כה אמר יהו"ה²³⁹⁰ אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וגו' האי קרא קשיא לכן כה אמר יהו"ה אשר פדה את אברהם מבעי ליה מאי כה אמר יהו"ה אל בית יעקב אשר פדה את אברהם אלא הא אוקמוה והא אתמר דיעקב פדה את אברהם ודאי דבההיא שעתא דנפל בגו נורא דכשדאי דנו דיניה [ס"י ואמרו קמי קודשא בריך הוא בגין מאי ישתזיב האי זכות אבהן לית ליה אמר ליה²³⁹¹ ישתזיב בגין בנוי דהכי תניא ברא מזכי אבא] אמרו הא ישמעאל דנפיק מניה:</p>	<p>חזקיה פתח ואמר "לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם וגו'", פסוק זה הוא קשה, היה צריך להיות לכן כה אמר ה' אשר פדה את אברהם, מה זה כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, אלא הרי פרשוה, והרי נתבאר שיעקב פדה את אברהם ודאי, שבאותה השעה שנפל בתוך אש הכשדים דנו דינו, (ס"י) ואמרו לפני הקדוש ברוך הוא, למה שזה ינצל, זכות אבות אין לו. אמר להם שינצל בשביל בנוי, שכך שנינו הבן מזכה את האב.) אמרו הרי ישמעאל שיצא ממנו.</p>
<p>אמר קודשא בריך הוא הא יצחק דיושיט קדליה על גבי מדבחה אמרו הא עשו דנפיק מניה אמר הא יעקב דאיהו כרסייא שלימתא וכל בנוהי שלימין קמאי אמרו הא ודאי בזכותא דא ישתזיב אברהם הדא הוא דכתיב אשר פדה את אברהם:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, הרי יצחק שיושיט צוארו על גבי המזבח. אמרו הרי עשו שיצא ממנו, אמר הרי יעקב שהוא כסא שלם וכל בנוי שלמים לפני. אמרו הרי ודאי בזכותו של זה ינצל אברהם, זהו שנאמר אשר פדה את אברהם.</p>
<p>לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי (ישעיה כט כב-כג) מאן אינון ילדיו מעשה וגו' אלין</p>	<p>"לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי". מי הם "ילדיו מעשה וגו'", אלה הם חנניה מישאל ועזריה שהפילו עצמם לתוך</p>

²³⁸⁶ שלא לשבח אלא לגנאי (אור יקר).

²³⁸⁷ במספר הקדמון כמנין נדב (רח"ו). ור"ל כשתחשבו האותיות מאל"ף ועד יו"ד גימ' נ"ה ועם הכולל נ"ו גימ' נד"ב (מ"מ).

²³⁸⁸ ג' מילויים ה"י ה"ה ה"א (רח"ו). ור"ל ואביהו גימ' א"ל כמנין ג' מלויים של אות ה' והכוונה שנדב שורשו מיר"ד דהו"ה ואביהו מה' דהו"ה, וצ"ע ליישבו עם מ"ש בשם הרב שנדב הוא מנצח דאימא. ואפשר כיון שבינה דאבא נתלבשה בנצח דאימא אחר עירוב המוחין כמ"ש הרב ז"ל, נמצא שנדב שהוא נצח דאימא יש בו בינה דאבא שהוא י' דהו"ה. א"נ נדב ואביהו הם בשם י"ה של הו"ה דאימא כנודע שכל פרצוף יש בו שם הו"ה שלו (מ"מ).

²³⁸⁹ ו"ה ר"ק ומלכות (רח"ו).

²³⁹⁰ אמר מ"ז ענין זה תמצאנו בז"ח בדפוס סאלונקי בדף סט ובשל ויניציאה דף עה והוא שם בתוספת ושינוי ע"ע (דרך אמת).
²³⁹¹ לון (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אינון חנניה מישאל ועזריה דאפילו גרמייהו לגו נורא יקידתא לקדשא שמי לא עתה יבוש יעקב מאי בעי הכא יעקב והא כתיב (דניאל א ו) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה בני יהודה אקרונ ובגין כך לא עתה יבוש יהודה מבעי ליה מאי לא עתה יבוש יעקב:</p>	<p>האש שורפת לקדש את שמו. לא עתה יבוש יעקב, מה עושה כאן יעקב, והרי נאמר "ויהי בהם מבני יהודה", דניאל חנניה מישאל ועזריה נקראו בני יהודה, ולכן היה צריך להיות, לא עתה יבוש יהודה, מה זה "לא עתה יבוש יעקב".</p>
<p>אלא הכי תנינן בההיא שעתא דאנת]כפיתו למנפל בנורא כל חד ארים קליה ואמר נבי כל אינון עמין ומלכין ואפרכיא חנניה אמר (תהלים קיח ו) יהו"ה לי לא אירא²³⁹² מה יעשה לי אדם יהו"ה לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, טוב לחסות בה' וגו'".</p>	<p>אלא כך שנינו, בשעה הזו שנכפתו ליפול באש, כל אחד הרים קולו ואמר אל כל אותם עמים ומלכים ומדינות, חנניה אמר "ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם, ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, טוב לחסות בה' וגו'".</p>
<p>מישאל פתח ואמר (ירמיה ל י-יא) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יהו"ה וגו' כי אתך אני נאם יהו"ה להושיעך כי אעשה וגו' בההיא שעתא דשמעו כלוהו שמא דיעקב תוהו וחיכו בלצנותא:</p>	<p>מישאל פתח ואמר ואתה "אל תירא עבדי יעקב נאם ה' וגו' כי אתך אני נאם ה' להושיעך כי אעשה וגו'". באותה שעה ששמעו כולם את שם יעקב, תמהו וצחקו בליצנות.</p>
<p>עזריה פתח ואמר (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד ה' אחד הדא הוא דכתיב (ישעיה מד ה) זה יאמר ליהו"ה אני וגו' זה יאמר ליהו"ה אני דא חנניה וזה יקרא בשם יעקב דא מישאל וזה יכתוב ידו ליהו"ה ובשם ישראל יכנה דא עזריה:</p>	<p>עזריה פתח ואמר, "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", זהו שנאמר, "זה יאמר לה' אני וגו'", "זה יאמר לה' אני", זה חנניה. "וזה יקרא בשם יעקב", זה מישאל. "וזה יכתב ידו לה' ובשם ישראל יכנה", זה עזריה.</p>
<p>ביה שעתא כנש קודשא בריך הוא פמליא דיליה אמר לון במאן מלה מאינון מלין דאמרו אלין תלתא אשויב לון:</p>	<p>באותה שעה כנס הקדוש ברוך הוא את הפמליא שלו, ואמר להם באיזה דיבור מאותם הדיבורים שאמרו אלה השלשה אציל אותם.</p>
<p>פתחו ואמרו (תהלים פג יט) וידעו כי אתה שמך יהו"ה לבדך עליון על כל הארץ אמר קודשא בריך הוא לכורסייא כורסייא דילי במאן מלה מאינון מלין אשויב²³⁹³ לאינון צדיקיא:</p>	<p>פתחו ואמרו, "וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ". באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לכסא, כסא שלי באיזה דיבור מאותם הדיבורים אציל את אותם הצדיקים.</p>
<p>אמר ליה בההוא מלה דכולהו חייכין בה [אשויב לון] לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו כמה דקאים יעקב לגבי דאברהם בנורא יקום השתא לגבי אלין הדא הוא דכתיב (ישעיה כט כב) כה אמר יהו"ה אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו' מההיא כסופא דלצנותא:</p>	<p>אמר לו באותו הדיבור שכולם צחקו עליו אציל אותם, לא עתה יבוש יעקב, ולא עתה פניו יחורו, כמו שעמד יעקב אצל אברהם באש יקום עכשיו אצל אלה, זהו שנאמר "כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו'", מהבושה של הליצנות.</p>
<p>תנא כלוהו דהוו חייכין ממלה דא אתוקדו בההוא נורא וקטל לון שביבא דנורא מאן שויב לאלין על דהוו מצלן קמי קודשא בריך הוא ומיחדן שמיה כדקא יאות ועל דמיחדן שמיה כדקא יאות אשתזיבו מההוא נורא יקידתא:</p>	<p>שנינו כל אותם שצחקו מהדיבור הזה נשרפו באותה אש, והרג אותם שביב של אש. מה הציל את אלה, על שהיו מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא ומייחדים שמו כראוי, ועל שמייחדים שמו כראוי נצלו מאותה אש יוקדת.</p>
<p>תרי בני אהרן קריבו אשא נוכראה דלא אתיחדו שמיה כדקא יאות ואתוקדו בנורא רבי יצחק אמר</p>	<p>שני בני אהרן הקריבו אש זרה שלא יחדו את שמו כראוי ונשרפו באש. רבי יצחק אמר כתוב "אחרי מות" ונאמר "וימותו", כיון שאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענו</p>

²³⁹² עי' לעיל פרשת תולדות קמב ע"א ועי' פסחים קיח ע"א (לש"ו).
²³⁹³ אשתזיב (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כתוב (ויקרא טז א) אחרי מות²³⁹⁴ וכתוב (שם) וימותו כיון דאמר אחרי מות שני בני אהרן לא ידענא דהא וימותו אלא הכי תנינן תרי מיתות הוה חד לפני יהו"ה וחד דלא הוה להו בנין דכל מאן דלא זכי לבנין מית הוא בנין כך אחרי מות וימותו²³⁹⁵:</p>	<p>שהרי וימותו, אלא כך שנינו, שתי מיתות היו, אחת לפני ה', ואחת שלא היו להם בנים, שכל מי שלא זוכה לבנים הוא מת, לכן אחרי מות וימתו.</p>
<p>רבי אבא אמר מאי דכתיב (במדבר ג ד) וימת²³⁹⁶ נדב ואביהוא לפני יהו"ה בהקריבם אש זרה לפני יהו"ה במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר מאי דא לגבי דא²³⁹⁷ דכתיב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר אלא רזא דמלתא²³⁹⁸ האי דאמינא וימותו דלא הוה להו בנין והכי הוא ודאי אבל לא כשאר בני עלמא אף על גב דלא אנסיבו דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גרמיהון אבל מיתת נפשהון לא מיתו:</p>	<p>רבי אבא אמר מהו שנאמר, "וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה לפני ה' במדבר סיני, ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר". מה זה לגבי זה, שנאמר ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר, אלא סוד הדבר זה שאמרתי וימותו, שלא היו להם בנים, וכך זה ודאי. אבל לא כשאר בני העולם, אף על גב שלא נשאו, שהרי אלו לא מתו אלא מיתת עצמם, אבל מיתת נפשם לא מתו.</p>
<p>מנא לן דכתיב (שמות ו כה) ואלעזר בן אהרן נזב</p>	<p>מנין לנו, שנאמר "ואלעזר בן אהרן</p>

²³⁹⁴ נראה שמרגיש שתי קושיות, האחת כפל שתי המיתות וז"ש כתיב אחרי מות וכתוב וימותו, והשניה שכיון שה' דבר אל משה אחרי מות שני בני אהרן פשיטא שכבר מתו ואיך יתכן לומר וימותו אחרי מות. תרי מיתות הוה חד לפני ה' וחד וכו', דע שעיקר חטא נדב ואביהוא לפי דברי הרב זלה"ה זה עניינו בקיצור, כי נדב ואביהוא שרשם בנ"ה דאימא, וגם זכו לנפש דזיהרא דאדה"ר שהיא ממלכות דאצילות וכמ"ש (במדבר ט, ז) אנחנו טמאים לנפש אדם, וזה שאמר אלישע לאליהו, שנדב ואביהוא נתעברו בו וכמ"ש בסמוך, (מלכים ב, ב, ט) ויהי נא פי שנים, נא ר"ת נדב אביהוא, ור"ת נפש אדם, כנזכר בדברי הרב. ולהיות שעיקר בנין המלכות הוא מהגבורות שהם מאי' לכן חשבו שהם לבדם יוכלו לתקנה ולהביאה פנים בפנים עם זעיר, וזהו במעשה הקטורת שסודו מאי', אבל העיקר חסר להם שהוא אור אבא, שהיה להם להשתתף עם משה ואהרן ושני אחיהם שכולם מושפעים מאבא. וידוע שאם חסר אור אבא בר מינן שהוא י' של שם, אז הוא (יחזקאל ז, כו) הוה על הוה, ומזה נמשך שנאחזה שם אש זרה, כי איש ואשה י"ה ביניהם, ובהסתלקו נשאר א"ש, והוא (שיה"ש ח, ו) שלהבת י"ה הנזכר בכמה מקומות בדברי הרב זלה"ה, וזהו ס"ת ותצא' אש' מלפני ה', א"ש י"ה, והוא ממש לפני ה' ממעל ממנו שה"ס אר"א, ואש זרה הקדוש יצא לדחות משם האש זרה, ולכן פגעה בנדב ואביהוא שהיו גרמא לזה, ולא שכוונו לזה חלילה אלא שהיתה נסבה מטעותם אבל כוונתם היתה לשם שמים. ובזה מובן אצלי הפסוק, שתחילה אמר ויתנו בהם אש סתם ואחר כך ויקריבו לפני ה' אש זרה, והוא מבואר במה שאמרתי שהם נתנו אש קדוש שהמשיכו גבורות אמא ובסוד שם יא"י, יפ"י יפ"י אפ"א יפ"י, שהוא א"ש טהור ומקודש המושפע מאל עליון. אבל בעוה"ר שגגתם עלתה זדון שנתעוררה בת זוגו של א"ל נכ"ר גי' א"ש להתאחז בגבירתה, והיא אש זרה, זרה אפילו לבעלה אשת מדנים, ושניהם נקראו (שיה"ש ב, יז) הרי בת"ר, שאין ייחוד ביניהם, ובגי' ב' פעמים א"ש, וז' פעמים שם אלה"ם, שהם ממש זרין דקליפה. ונמצא שמפני קריבתם לפני ה' שכוונו להביא את המלכה אל פני המלך הם לבדם, מזה נמשך שנתקרבה מעצמה אש הזרה, ואם כן קרבתם לפני ה' הוא מה שכוונו אליו (נ"א הם), והקרבת אש זרה הוא מה שנמשך מאליו. אך מפני שכוונתם היתה מיוחדת לשם שמים לכן מתו לפני ה', כי נשאר נשמתם אדוקה במקום כוונתם דהיינו בצד הפנים. וז"ש חד לפני ה'. וחד דלא הוה להו בנין וכו', שהבנים באים מיסוד חי העולמים, ומי שלא זוכה לבנים מית הוא. ועוד נאמר לקמן ענין אחר בזה למה נקרא מת (רמ"ז).

²³⁹⁵ ירצה בזה תבין בין כפל השתי מיתות ובין אומרו וימותו אחר אחרי מות, מפני שזו המיתה השניה שהיא לחוסר בנים לא יכון לייחסה למי שעודנו חי וראוי לבנים שאם לא יוליד היום יוליד למחר. וכן נדב ואביהוא אעפ"י שלא נשאו אשה עדיין ראויים היו לנשאה כל עוד בחיים חיותם, אבל אחרי מותם אז יצדק לקראתם מתים (רמ"ז).

²³⁹⁶ מדמית קרא מרישיה משמע דמרגיש עוד קושי אחר והוא ייתור לפני ה' הראשון ועליו אומר מאי דכתיב (רמ"ז).

²³⁹⁷ פי' שאין שום ענין לומר שם ויכהן אלעזר ואיתמר לא לענין מיתת נדב ואביהוא ולא לענין אותו הענין שהוא מנין הכהנים (רמ"ז).

²³⁹⁸ דע לך שגם שנמצא בדברי רז"ל כמה סברות בחטא נדב ואביהוא, הלא הרב זלה"ה מזכי שטרא לכולהו, והיינו שתכלית כוונת כל דברי רז"ל הוא לענין אחד, שלא ייחדו אר"א לתיקון המלכות אלא שזה אומר בכה וזה אומר בכה אכן הסוד אחד הוא, עי' המשך לשונו במלואים אות (טז) (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פנחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם:</p>	<p>לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס, אלה ראשי אבות הלויים למשפחתם."</p>
<p>אלה והא פנחס²³⁹⁹ בלחודוי הוה²⁴⁰⁰ וכתוב ראשי אבות הלויים בגין כך מיתת גרמיהון מיתו מיתת נפשהון לא מיתו אמר רבי אלעזר ודאי משמע אלה²⁴⁰¹ ומשמע ראשי ובגין כך כתיב (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן²⁴⁰² [וכתיב] (שופטים כ כה) ופנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם:</p>	<p>"אלה" והרי פנחס לבדו היה, ונאמר ראשי אבות הלויים, לכן מתו מיתת עצמם ומיתת נפשם לא מתו. אמר רבי אלעזר ודאי משמע "אלה" ומשמע "ראשי", ולכן נאמר "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", ונאמר "ופינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" היה כהן בימים ההם.</p>
<p>פנחס בן אלעזר הכהן מבעי ליה אלא בכל אתר דאתא פנחס בן אהרן הכהן כתיב ובאלעזר²⁴⁰³ לא כתיב²⁴⁰⁴ אלא אלעזר הכהן דכתיב (שם כז כא) ולפני אלעזר הכהן (שם לא כא) ויאמר אלעזר הכהן וגו' ועל דא מיתת גרמיהון²⁴⁰⁵ מיתו מיתת נפשהון לא מיתו:</p>	<p>היה צריך להיות פנחס בן אלעזר הכהן, אלא בכל מקום שבא פנחס בן אהרן הכהן כתוב, ואלעזר לא כתוב, אלא אלעזר הכהן שנאמר "ולפני אלעזר הכהן", ויאמר אלעזר הכהן וגו', ועל כן מיתת עצמם מתו, ומיתת נפשם לא מתו.</p>
<p>ותנינן ברזא דמתניתין תרי זוג פ"ן ח"ס²⁴⁰⁶ והא אתמר יו"ד זעירא²⁴⁰⁷ ביני אתון דפינחס דהאי יו"ד כליל תרי כחדא ודא הוא רזא דמלה והא אתמר:</p>	<p>ושנינו בסוד המשנה, שנים זוג פן חס, והרי נתבאר יו"ד קטנה בין אותיות פינחס, שהרי יו"ד כוללת שנים כאחד, וזהו סוד הדבר, וזה נתבאר.</p>
<p>רבי אלעזר שאיל לאבוי אמר ליה והא תרי אינון ותרי²⁴⁰⁸ הו אטאי לא אשתכחו תרי אמר ליה תרי</p>	<p>רבי אלעזר שאל את אביו, ואמר לו והרי שנים הם ושנים היו, למה לא נמצאו שנים. אמר לו שני חצאי גוף היו, שהרי לא נשאו, ולכן הם נכללו באחד, שנאמר "ותלד לו את</p>

²³⁹⁹ נדב ואביהוא וכו' [חטאון] ולכך וימותו לפני ה', והוא ע"ד הנאמר באדה"ר (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות. אמנם הנה נתקנו הם אח"כ בפינחס, וכמ"ש בזוה"ק אחרי מות (נז ע"ב) ע"ש כל הענין, וע' ספר הגלגולים (פ' לז ופ' נא נב בארוכה). והוא ע"ד שנתקן גם אדה"ר בהאבות, וכמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט (קכז ע"ב) (דע"ה ח"ב קא ע"ג).

²⁴⁰⁰ והול"ל זה ראשי וכו' ועוד קושיא אחרת דלא כתיב ראש הלויים, א"ו רומז על פנחס שנתעברו בו נשמות נדב ואביהו, לכך כתיב אלה לשון רבים, אמור מעתה אע"פ שנדב ואביהו מתו בלא בנים לא מתו מיתת נפשהון, כיון שנתקנו בפנחס, ולפי זה מיתרצא סמיכות ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר וכו', שר"ל אע"פ שלא היו להם בנים, הרי נתקנו ע"י אלעזר שהוליד לפנחס, שבו נתעברה נשמות נדב ואביהו (מ"מ).

²⁴⁰¹ ירצה כי מלת אלה מיוחדת לנ"ה שהם מגולים, והם (שיה"ש ה, טו) עמודי שש, ופ"ו גי' אל"ה. וגם תיבת ראשי נכונה בהם, כי נ"ה דאימא הם תרין רישין דז"א (נ"א דזר"ן) (רמ"ז).

²⁴⁰² דקאי לפנחס רמז לנדב ואביהוא שהיו בניו, ולהיותם תרי פלגי גופא נקרא בן בלשון יחיד וכנז"ל (רמ"ז).
²⁴⁰³ ואלעזר (דפ"ו).

²⁴⁰⁴ זה הכרח נכון למ"ש שכן אהרן הכהן אינו ייחוס לאלעזר, שהרי במקומות שמדבר באלעזר לבדו אינו מייחסו לאביו אלא אמר אלעזר הכהן (רמ"ז).

²⁴⁰⁵ זהו סיוע הענין, ור"ל שמדכתיב בן אהרן מוכח בהדיא שלא ירדו מגדולתם ונפשותם חיות וקיימות (רמ"ז).

²⁴⁰⁶ הנה ח"ס גימ' חיים והוא משיח בן דוד כמ"ש (תהילים כא ה) חיים שאל ממך חיים אותיות משיח מלבד אות ש' שהיוד שבחיים היא כפול' ופן הוא משיח בן יוסף פ"ן דמנצפ"ך גבורה דהיינו ביאור מש"ה וב' משיחין היינו (משלי טז טו) באור פני מלך חיים פני משיח בן יוסף, מלך משה כמד"א (דברים לג ה) ויהי בישראל מלך, חיים משיח בן דוד (זהר הרקיע). פני היינו יעקב, פניאל. ח"ס אברהם, פינחס גימ' יצחק (רח"ו). ופי' תרי זוג, שני זוגות היו לו לפנחס, דהיינו יעקב שהוא פ"ן, ואברהם שהוא ח"ס, הרי זוג א'. וזוג הב', שהם נדב ואביהו, רמוזים גם הם במלת פנחס, שר"ל פני חס, דהיינו ע"י פנים אלו, שהם נדב ואביהו שהיו גדולי ישראל, חס על ישראל, והצילם מן המיתה, ועי' ברע"מ פרשת פנחס דף רלח ע"א, אבל יצחק לא חשיב ליה בב' זוגות שכיון שקנא קנאת ה' צבאות נשתתף ביצחק, לפי שייצחק גם הוא מסר עצמו למיתה, נמצא שפנחס הוא עצמו יצחק שגימ' ר"ח (מ"מ). פן חס (דפ"ו).

²⁴⁰⁷ פי' מלכות (מ"מ).

²⁴⁰⁸ תרי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פלגי גופא הווי²⁴⁰⁹ דהא לא אנסיבו ובגין כך בחד אתכלילו דכתיב (שמות ו כה) ותלד לו את פנחס אלה ראשי וגו' ויו"ד דפנחס²⁴¹⁰ לא אתיהיב ביה לחברא אתוון אלא בשעתא דקני לקודשא בריך הוא ואתא לישראל עקימא דחמא דהאי את ברית קדישא עייל זמרי ברשותא אחרא ובמה דאתעקם בקדמיתא אתתקן [הכא] (ו) בנוכראה אתעקם בקדמיתא²⁴¹¹ דכתיב (במדבר ג ד) בהקריבם איש זרה הכא בנוכראה אתתקן כמה דכתיב (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר מה²⁴¹² להלן אשר זרה אף כאן נמי אשה זרה:</p>	<p>פינחס, אלה ראשי וגו', ויו"ד של פנחס לא ניתן בה לחבר האותיות אלא בשעה שקינא לקדוש ברוך הוא, ובא ליישר את העקום, שראה שאת אות הברית הקדוש הזה הכניס זמרי לרשות אחרת, ובמה שהתעקם בראשונה נתקן כאן. בנכריה התעקמו בהתחלה, שנאמר בהקריבם איש זרה, וכאן בנכריה נתקנו, כמו שנאמר ובעל בת אל נכר. מה להלן אשר זרה, אף כאן גם אשה זרה.</p>
<p>מאי אתחזי הכא אלא בקדמיתא רחיקא קריבו דכתיב בהקריבם [אש זרה] אופי הכא זמרי הוה קריב רחיקא שמא דמלכא הוה קריב גבי רחיקא מיד (במדבר כה ז) וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה הכא אתקין עקימא דקדמיתא כדין אתיהיב יו"ד בשמיה לחברא אתוון כחדא ואתבשר בשלום ודכתיב (שם יב) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום בריתי ממש²⁴¹³:</p>	<p>מה נראה כאן, אלא בהתחלה הקריבו את הרחוקה, שנאמר בהקריבם איש זרה, כמו כן כאן זמרי היה מקריב את הרחוקה, את שם המלך היה מקריב לרחוקה, מיד "וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה", כאן תקן את העקום שבראשונה, ואז נתנה יו"ד לשמו לחבר את האותיות כאחד, והתבשר בשלום, שנאמר "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", בריתי ממש.</p>
<p>מאי שלום והכא אלא בהווא כתרא (ד) חבו בקדמיתא (דכתיב (שם יב) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום בריתי ממש) בהווא כתרא אתערו קטמותא (ס"א קטרגיתא) בקדמיתא והשתא דאתתקן כתיב (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום בריתי ממש תהא עמיה בשלום ובגין כך אתיהיב יו"ד (בשמיה) זעירא [בשמיה] דהא מאתוון זעיראן היא לאתחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא והא אשלימת עמיה אתא</p>	<p>מה השלום כאן, אלא באותו הכתר חטאו בתחלה, באותו הכתר העירו קטטה בתחלה, ועכשיו שנתקן, כתוב "הנני נתן לו את בריתי שלום", בריתי ממש, תהיה עמו בשלום, ולכן נתנה יו"ד קטנה בשמו, שהרי היא מהאותיות הקטנות להראות שהרי תקן מה שהתעקם בתחלה, והרי השלימה עמו. בא רבי אלעזר ונשק ידו ואמר, ברוך הרחמן ששאלתי דבר זה ולא נאבד ממני.</p>

²⁴⁰⁹ ירצה כי סוד עוונם היה אחד, וכשתייחסו הנשמות בצורך נקיותם יתגלגלו ויתעברו כא' בגוף א', וזהו שאמר "תרי פלגי אינון" וירצה כי האדם אינו שלם אלא אם כן נשא אשה, דכתיב זכר ונקבה בראם, ויקרא את שמם אדם, ואלו שלא נשאו הווי "תרי פלגי דגופא", ולכן בהיותם שניהם נכללים, נעשה א' שלם, וכן היה ענין נשמתם, חציו הא' מצד הזכר וחציו הא' מצד הנקבה, דהיינו נדב ואביהו, פ"ן ח"ס כדפי', ועתה ראוי לדקדק, כי כפי הנראה מדבריו, דעתו שמשמע נכללו שנים ונעשה א', ולכך הווי תרי פלגי, ולפי הכוונה הזו יקשה, כי שנים אלו זכרים הווי בין שיהיה הא' זכר מצד הת"ת והא' מצד הנקבה, סוף סוף שניהם זכרים, ואין חצי הא' משלים חצי חבירו. עוד פנחס חצי חבירו. ושיני חצאין מנדב ואביהו הם ג' חצאין, אם לא שנפרש שנסתלקה נפשו ומת ממש, ונכנסו אלו הנפשות במקומם, ויהיה עבור זה גלגול ממש, וזה דוחק גדול, כי נפש הצדיק [נעשתה] [שעשתה] המצוה תמות ותסתלק ויתגלגלו בו ב' נפשות אחרות. ונודע שיש קשר לנפש בגוף אפילו בקבר, ועתה נפרדים לפי דעת זו, עוד פנחס בנקבתו אחד שלם, וב' חצאין אלו א' הם שנים, ואם לא יקשה זה, אם כן גם לא יקשה היותם נדב ואביהו שנים מצד עצמם, כי אם יסבול הגוף שנים יסבול גם ארבעה, כי היותר מא' א', הכל ענין א', עוד נקבותן של נדב ואביו מעולם לא נשלמו נדב עם בת זוגו, והיאך יעשו א' שלם וכו' (אור יקר).

²⁴¹⁰ דפינחס (דפ"ו).

²⁴¹¹ עי' לעיל ח"א דף עג רע"ב, וח"ב קצג ע"א, לעיל לז ע"ב ושם לח ע"ב, לג סע"ב ולד רע"א, ולקמן ס ע"א, ולקמן נו סע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג, ועיי"ש ע"ד).

²⁴¹² ומה (דפ"ו).

²⁴¹³ בריתי ממש (מוסגר בדפ"ו). נח סו ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי אלעזר ונשיק ידוי אמר בריך רחמנא דשאלנא האי מלה ולא אתאביד מנאי:</p>	
<p>תאנא אמר רבי יוסי בהאי יומא דכפורי אתתקן ולמקרין פרשתא דא לכפרא לישראל בגלותא בגין ודאן סדרא דיומא דא [הכא] אתסדר ובגין דמיתתהון דבני אהרן מכפרא על ישראל מכאן אוליפנא כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה כפרה דחובוי אינון וכל מאן דמצטער²⁴¹⁴ על יסוריהון דצדיקייא מעבירים חובייא דלהון מעלמא ועל דא ביומא דא קורין אחרי מות שני בני אהרן דישמעון עמא ויצטערו על אבודהון דצדיקייא ויתכפר להון חוביייהו:</p>	<p>שנינו, אמר רבי יוסי ביום הכפורים הזה תקנו לקרא פרשה זו לכפר על ישראל בגלות, בשביל זה סדר היום הזה כאן הסתדר, ומשום שמיתת בני אהרן מכפרת על ישראל, מכאן למדנו כל אותו אדם שיסורי רבונו באים עליו, כפרת חטאיו הם, וכל מי שמצטער על יסורי הצדיקים, מעבירים חטאיהם מן העולם, ועל כן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעו העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפרו להם חטאיהם.</p>
<p>וכל דמצטער על אבודהון דצדיקייא או אחית דמעין עלייהו קודשא בריך הוא מכריז עליה ואומר (ישעיהו ו ז) וסר עונך וחטאתך תכופר ולא עוד אלא דלא ימותון בנוי ביומוי ועליה כתיב (שם נג י) יראה זרע יאריך ימים וגו':</p>	<p>וכל מי שמצטער על אבדן של הצדיקים, או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר, "וסר עונך וחטאתך תכופר", ולא עוד אלא שלא ימותו בנוי בימיו, ועליו כתוב "יראה זרע יאריך ימים וגו'".</p>
<p>ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' (ויקרא טז ב) רבי שמעון פתח ואמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו' אמר רבי שמעון תוההנא על בני עלמא דהא לית להו עיינין למחזי ולבא לאשגחא ולא ידעין ולא שוויין לבייהו לאסתכלא ברעותא דמאריהון היך ניימין ולא מתערי משנתיהו עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עלייהו חשוכא וקבלא ויתבע ההוא</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בעת עת אל הקדש וגו'", רבי שמעון פתח ואמר "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'". אמר רבי שמעון תמהני על בני העולם, שהרי אין להם עיניים לראות ולב להשגיח ולא יודעים ולא שמים לבם להתבונן על רצון רבונו איך ישנים, ולא מתעוררים משנתם טרם יבא אותו היום שחשך ואפלה יכסו עליהם, ויתבע אותו</p>
<p>נח/א</p>	
<p>מאריה דפקדונא²⁴¹⁵ חושבנא מנייהו וכרוזא כל יומא קארי²⁴¹⁶ עלייהו ונשמתהון²⁴¹⁷ אסהידת בהון²⁴¹⁸ בכל יומא וליליא אורייתא ראמת²⁴¹⁹ קלין²⁴²⁰ לכל עבר מכרזת ואומרת (משלי א כב) עד מתי פתאים תאהבו פתי (שם ט ד) מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה²⁴²¹ לו לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי ולית מאן דירכין אודניה ולית מאן דיתער לביה:</p>	<p>בעל הפקדון מהם חשבון, והכרוז בכל יום קורא עליהם ונשמתם מעידה בהם, בכל יום ולילה התורה מרימה קולות לכל צד מכריזה ואומרת, "עד מתי פתאים תאהבו פתי", "מי פתי יסור הנה חסר לב, אמרה לו לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי", ואין מי שירכין אזנו, ואין מי שיעיר את לבו.</p>

²⁴¹⁴ פי' כיון שיש לו צער בלבו על מיתת הצדיקים אע"פ שלא הוריד דמעות וגו' כ אז אחית דמעין (מ"מ).

²⁴¹⁵ בעל הנפש שהוא כפקדון אתו מאת הקב"ה (אור יקר).

²⁴¹⁶ כדפי' בפרשת מצורע סי' ב' (אור יקר).

²⁴¹⁷ שהיא שוכבת בחיקו של אדם והיא המייעצת אותו (אור יקר).

²⁴¹⁸ לייסר האדם במועצותיה תמיד (אור יקר).

²⁴¹⁹ ארימת (אור יקר).

²⁴²⁰ דבריה כתובין וניתנין בקול, הם חמשה: האחת, מקרה הזמן. השני, יום המיתה. השלישי, כרוז דאף על

גב דאיהו לא שמע מזליה שמע. הרביעית, נשמתו. החמישית, תורה (אור יקר).

²⁴²¹ אמרה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תא הזי זמינין דרי בתראי דייתון דיתנשי אורייתא מבינייהו וחכימי לבא יתכנשון לאתרייהו (ס"א לאדרא קדישא) ולא ישתכח מאן דסגיר ופתח ווי להווא דרא ומכאן ולהלאה לא יהא דרא כדרא דא עד דרא דייתי מלכא משיחא ומנדעא יתער בעלמא דכתיב (ירמיה לא לג) כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם:</p>	<p>בא וראה עתידיים הדורות האחרונים שיבואו שתשכח תורה מביניהם, וחכמי הלב יתכנסו למקומם (לחדר קדוש), ולא ימצא מי שסוגר ופותח, אוי לאותו הדור, ומכאן והלאה לא יהיה דור כמו הדור הזה, עד הדור שיבא מלך המשיח והדעה תתעורר בעולם, שנאמר "כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם".</p>
<p>תא הזי כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ותנינן מה שמיה דההוא נהר²⁴²² אוקימנא יובל שמיה דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל ישלח שרשיו²⁴²³ ובספרא דרב המנונא סבא חיים שמיה דמתמן נפקין חיים לעלמא²⁴²⁴ ואינון אקרונ חיי מלכא²⁴²⁵ והא אוקימנא ההוא אילנא רבא ותקיפא דמוזן לכלא ביה אקרי עץ חיים אילנא דנטע שרשוי באינון חיים²⁴²⁶ וכלא הוא שפיר:</p>	<p>בא וראה כתוב "ונהר יוצא מעדן", ושנינו מה שמו של אותו נהר, בארנו ששמו יובל, שנאמר "ועל יובל ישלח שרשיו". ובספרו של רב המנונא סבא חיים שמו, שמשם יוצאים חיים לעולם, והם נקראים חיי המלך. והרי בארנו אותו עץ גדול וחזק שבו יש מזון לכל נקרא עץ החיים, האילן שנטע שרשיו באותם החיים, והכל הוא נאה.</p>
<p>ותאנא ההוא נהר אפיק נחלין עמיקין במשח רבות²⁴²⁷ לאשקאה גנתא²⁴²⁸ ולרוואה²⁴²⁹ אילנין ונטיעין דכתיב (תהלים קד טז) ישבעו עצי יהוה²⁴³⁰ ארזי לבנון אשר נטע ואינון נחלין נגדין ואתמשכן ומתכנשין בתרין קיימין (נ"א סמכין) ואינון [ברייתין] (תרי) קרינן להו (מ"א ז כא) יכיי²⁴³¹ ובווע²⁴³² ושפיר ומתמן נפקין כל אינון נחלין ושריין לון בחד דרנא דאקרי צדיק דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם וכלהו אזלין ומתכנשין לההוא אתר דאקרי ים והוא ימא דחכמתא הדא</p>	<p>ושנינו אותו הנהר הוציא נחלים עמוקים בשמן המשחה להשקות את הגן, ולהרוות עצים ונטיעות, שנאמר "ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע", ואותם הנחלים שופעים ונמשכים ומתכנסים לשני עמודים (אדנים), ואותן בריאות (שתים) קוראים להן "יכין ובווע" ויפה, ומשם יוצאים כל אותם נחלים, ומשרים אותם בדרגה אחת שנקראת צדיק, שנאמר "וצדיק יסוד עולם", וכולם הולכים ומתכנסים לאותו מקום שנקרא ים, והוא ים</p>

²⁴²² פי' יסוד אימא (מ"מ).

²⁴²³ פי' ועל יובל שהוא יסוד אימא ישלח ז"א שרשיו (מ"מ).

²⁴²⁴ פי' שישוד דאימא מסתיים בחזה דז"א ומתגלים החו"ג שבו ומאירים לז"א וגם המוחין שבשני קוים דז"א ימין ושמאל מתגלים ע"י הארת חו"ג דיסוד אימא ומוציאים הארתם לחוץ נמצא שעיקר המוחין תלוין ביסוד דאימא, ולכך אמר הזהר דמתמן נפקין חייין וכו' (מ"מ).

²⁴²⁵ עי' ע"ח שער כט פרק ט: הטעם כי המוחין נקרא חיים של ז"א שהוא המלך, ואלו החיים נמשכים לו מאו"א הנקרא חיים כנודע. עי' זהר ח"ב קיז ע"א: עץ החיים תפארת, חיים דיליה חכמה ובינה, חיי המלך ודאי. עי' בבהגר"א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה והחיות, ועי' לג ע"ב ד"ה ואמר דכתיב. ועי' שעה"כ ו ע"ג, ח ע"ג.

²⁴²⁶ אין להחיצונים אחיזה בהם, לכן נקראים הם חיים. וכ"ז הוא משום שהם קרובים לאור א"ס, מקור החיים. ולכן הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, והוא הדעת דנפק מהחו"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).

²⁴²⁷ פי' שכתב הרב זלה"ה שישוד דאבא בתוך יסוד דאימא וז"ש הזהר אפיק נחלין עמיקין הם האורת אימא. במשח רבות הם הארות אבא, א"נ יובן במ"ש הרב שאחר עירוב המוחין יש ביסוד אימא גבורות דידיה וגבורות דאבא שנעשו חסדים דאימא וז"ש אפיק נחלין עמיקין הם גבורות דידיה, במשח רבות הם גבורות דאבא שנעשו חסדים דאימא (מ"מ).

²⁴²⁸ פי' קו אמצעי דז"א א"נ לאשקאה גנתא הוא ז"א והיינו בסוד עיבור ויניקה (מ"מ).

²⁴²⁹ פי' שהו"ק היו נטיעות אבא כקרני חגבים ובאימא נעשו אילנין, והיינו בסוד הגדלות, ולכך נקט ולרוואה שהוא לשון שביעה (מ"מ).

²⁴³⁰ הם ו"ק דז"א א"נ אילנו הם הנשמות שהם גדולים מהמלאכים הנק' נטיעין ולפי זה מ"ש הזהר דכתיב וכו' קאי על מ"ש לאשקאה גנתא שהוא ז"א (מ"מ).

²⁴³¹ הנה יכין ושם מ"ה גימ' נצח (רח"ו). וצ"ע כי נצח יש בה י"ג יתרים וי"ל דקא חשיב עשרה אותיות דשם מ"ה וד' אותיות יכין וא' יתיר אין לדקדק (מ"מ).

²⁴³² ע"ה גימ' אלהי"ם (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוא דכתיב (קהלת א ז) ²⁴³³ כל הנחלים הולכים אל הים וגו':</p>	<p>החכמה. זהו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים וגו'".</p>
<p>ואי תימא דהא מטי לאתר דא ופסקין ולא תייבין לבתר כתיב (שם) אל מקום שהנחלים הולכים ²⁴³⁴ שם הם שבים ללכת בגין דההוא נהרא לא פסיק לעלמין הם שבים לאן אתר שבים לאינן תרין קיימין ²⁴³⁵ נצה והוד ללכת בהאי צדיק לאשכחא ברכאן וחידו והיינו רוא דתנינן (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו ודא צדיק ²⁴³⁶:</p>	<p>ואם תאמר שהרי מגיעים למקום הזה ולא שבים, כתוב אחר כך "אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים", ללכת משום שאותו נהר לא פוסק לעולמים, הם שבים. לאיזה מקום הם שבים, לאותם שני עמודים, נצה והוד, ללכת בצדיק הזה, למצוא ברכות ושמחה, וזהו הסוד ששנינו, "לויתן זה יצרת לשחק בו", זה צדיק.</p>
<p>כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו (תהלים קד כז) מאן עתו (דא עתו דצדיק) דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו כלהו דאתזנן [לתתא] מאתר דא אתזנן ורוא דא אוקימנא (שם כמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו' כמה דאוקימנא:</p>	<p>"כולם אליך ישברון לתת אכלם בעתו", מי זו "עתו" (זו עתו של צדיק), זו המלכה שנקראת עתו של צדיק, ולכן כולם מחכים לעתו הזו, כולם שנוזנים למטה ממקום זה נוזנים, וסוד זה בארנו, "עיני כל אליך ישברו וגו'" כמו שבארנו.</p>
<p>תא חזי בשעתא דהאי כל מבסם לעתו ומתחברא עמיה כלהו עלמין בחדו כלהו עלמין בברכאן כדין שלמא אשתכח בעלאי ותתאי וכד גרמין חייבי עלמא דתמן לא אשתכחו ברכאן דאינן נחלי וינקא האי עת מסטרא אחרא כדין דינן מתערין בעלמא ושלמא לא אשתכח וכד בעאן בני עלמא לאתברכא לא יכלין אלא על ידא דכהנא בגין דיתער כתרא דיליה ויתברך מטרוניתא וישתכחו ברכאן בכלהו עלמין:</p>	<p>בא וראה בשעה ש"כל" הזה מבשם את עתו, ומתחבר עמו, אז כל העולמות בשמחה, וכל העולמות בברכות, אז נמצא שלום בעליונים ובתחתונים. וכשגורמים רשעי העולם ששם לא נמצאות ברכות של אותם הנחלים, והעת הזו יונקת מצד האחר, אזי מתעוררים דינים בעולם, ולא נמצא שלום. וכשרוצים בני העולם להתברך לא יכולים, אלא רק על ידי הכהן, כדי שיעזור את הכתר שלו, ותתברך המלכה, וימצאו ברכות בכל העולמות.</p>
<p>תאנא בההיא שעתא (ד) בעא משה קמי קודשא בריך הוא מלה דא אמר ליה אי בני עלמא יתובון קמך על ידי דמאן מתברכאן אמר ליה קודשא בריך הוא ולי את אומר דבר אל אהרן אחיך דהא בידיה מסיראן ברכאן לעילא ותתא:</p>	<p>שנינו באותה שעה בקש משה מלפני הקדוש ברוך הוא דבר זה, אמר לו [משה] אם בני העולם ישוּבו לפניך על ידי מי מתברכים, אמר לו הקדוש ברוך הוא ולי אתה אומר דבר אל אהרן אחיך, שהרי בידו מסורות הברכות למעלה ולמטה.</p>
<p>ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' (ויקרא טז ב) אמר רבי אבא זמנין אית קמי קודשא בריך הוא לאשתכחא</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'", אמר רבי אבא יש זמנים לפני הקדוש ברוך הוא שנמצאים רצונות ונמצאות ברכות ולבקש</p>

²⁴³³ שמות נ ע"ב (הערת הזהר).

²⁴³⁴ פי' למלכות ששם הנחלים הולכים תמיד הם שבים אליה (מ"מ).

²⁴³⁵ תרין ביעין (רח"ו).

²⁴³⁶ והנה ע"ד שאמרנו בהדעת אשר מהחכמה לבניה, שהוא הלויתן נחש בריח ונחש עקלתון, שהוא שורש הכל והוא כולל ומקיף את כל הו"ק שהם עומדים רק עליו, כן הוא ע"ז בהצדיק אשר מז"א לרחל. כי הצדיק הוא ג"כ בדרגא דלויתן, וכמ"ש בזהו"ק (אחרי מות נח ע"א) לויתן זה יצרת לשחק בו דא צדיק כו' ע"ש, וכן בתיקונים (תיקון כא דף מד ע"ב) לויתן לעילא דא צדיק (דע"ה ח"ב מה ע"ב), היסוד דקטנות דז"א הוא הנחש. כי בגדלות נקרא בשם לויתן, כמ"ש בתיקונים (תיקון כא דף מד רע"ב) לויתן לעילא דא צדיק, וכן בזהוהר פ' אחרי מות (נח ע"א) ובכ"מ, והוא על שם כי אז הוא נכנס בתוך כל הים כולו ומבריא מן הקצה אל הקצה. אבל בקטנות נקרא בשם נחש, כי אינו נכנס אלא הוא רק בסוד נשיכה. וכן לויתן הוא על שם היחוד והחיבור, הפעם ילוה אישי אלי (בראשית כט לד), וכן כמעט איש וליות (מלכים א' ז לו), והוא על שם החסדים אשר דרכן הוא להדביק ולייחד, והוא ע"י המוחין דגדלות (דע"ה ח"ב קכד ע"א). ועי' דע"ה ח"א סא ע"א.

זהר ויקרא חלק א'

<p>רעוון ולאשתכחא ברכאן ולמתבע בעותי ו(ל)זמנין דרעוון לא אשתכחו וברכאן לא מזדמנן ודינין קשיין מתערין בעלמא וזמנין דדינא תליא:</p>	<p>בקשות, ולפעמים שאין נמצאים רצונות ואין מזדמנות ברכות ודינים הקשים מתעוררים בעולם, ולפעמים שהדין תלוי.</p>
<p>תא חזי זמנין אית בשתא²⁴³⁷ דרעווא אשתכח²⁴³⁸ וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח²⁴³⁹ וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא²⁴⁴⁰ זמנין אית בירחי דרעווא²⁴⁴¹</p>	<p>בא וראה יש בשנה זמנים שנמצא רצון, ויש זמנים בשנה שהדין נמצא, ויש זמנים בשנה שהדין נמצא ותלוי, ויש זמנים בחדשים שהרצון</p>
<p>נח/ב</p>	
<p>אשתכח בהו וזמנין אית בירחי דדינין אשתכחו²⁴⁴² ותליין על כלא זמנין אית [בשבועי] (בשבי) דרעוון משתכחו²⁴⁴³ וזמנין אית [בשבועי] (בשבי) דדינין משתכחו בעלמא²⁴⁴⁴ וזמנין אית ביומי דרעווא אשתכחו(ו) בעלמא ועלמא אתבסמא²⁴⁴⁵ וזמנין אית ביומי דדינין תליין ומשתכחו²⁴⁴⁶ ואפילו בשעתו ועל דא כתיב (קהלת ג א) ועת לכל חפץ וגו' וכתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך וגו' וכתיב (ישעיה נה ו) דרשו יהוה בהמצאו וכתיב (תהלים י א) למה יהוה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה וכתיב (ירמיה לא ב) מרחוק יהוה נראה לי²⁴⁴⁷ וזמנין דאיהו קרוב דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב יהוה לכל קוראיו בגין כך ואל יבא בכל עת אל הקודש²⁴⁴⁸ וגו' (ויקרא טז ב):</p>	<p>נמצא בהם, ויש זמנים בחדשים שנמצאים דינים ותלויים על הכל. יש זמנים בשבועות שרצונות נמצאים, ויש זמנים בשבועות שדינים נמצאים בעולם, ויש זמנים בימים שנמצא רצון בעולם והעולם מתבשם. ויש זמנים בימים שהדינים תלויים ונמצאים, ואפילו בשעות, ועל זה כתוב "ועת לכל חפץ וגו'", ונאמר "ואני תפלתי לך וגו'", ונאמר "דרשו ה' בהמצאו", ונאמר "למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה", ונאמר "מרחוק ה' נראה לי", ולפעמים שהוא קרוב, שנאמר "קרוב ה' לכל קוראיו", לכן "ואל יבא בכל עת אל הקודש וגו'".</p>
<p>רבי שמעון אמר הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכא אתא קודשא בריך הוא לאזהרא לאהרן דלא יטעי בהווא חובא דטעו בנוי דהא האי עת ידיעא בגין כך לא יטעי לחברא²⁴⁴⁹ עת אחרא</p>	<p>רבי שמעון אמר הרי בארנו הדבר בעתו, וכך הוא ודאי. וכאן הקדוש ברוך הוא בא להזהיר את אהרן שלא יטעה באותו חטא שטעו בניו, שהרי העת הזו ידועה, לכן לא</p>

²⁴³⁷ גילויי כל האורות דהאצילות כולו הם מתחלפים בגילויים תמיד לפי הזמנים, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף נח סע"א) וכו' והרי מתחלף גילויי כל האורות דאצילות לפי החדשים ולפי הימים שבכל חודש, אשר כ"ז הוא ע"פ חשבון הלבנה. והרי הם כולם ע"פ שליטתה דוקא (דע"ה ח"ב קנה ע"ג). ועי' כללים ח"א טז ע"ג וע"ד.

²⁴³⁸ אדר ניסן אייר סיון (רח"ו).

²⁴³⁹ תמוז אב טבת ושבט (רח"ו).

²⁴⁴⁰ אלול תשרי חשוון וכסלו (רח"ו).

²⁴⁴¹ במלוי החדש (רח"ו).

²⁴⁴² י"ד ימים אחרונים (רח"ו).

²⁴⁴³ אגד"ו (רח"ו).

²⁴⁴⁴ ב"ה (רח"ו).

²⁴⁴⁵ עד חצות היום (רח"ו במ"מ).

²⁴⁴⁶ מחצות היום ואילך (רח"ו).

²⁴⁴⁷ ר"ל אע"פ שהקב"ה מתרחק ממני עכ"ז נראה לי (מ"מ).

²⁴⁴⁸ פי' אלא בעת רצון וזה כפי הפשט ולכך ר"ש חלק עליו ואמר שהכתוב מדבר ע"ד הסוד וכדמפרש (מ"מ).
²⁴⁴⁹ עת גימ' לילת (רח"ו). כאשר שהקריבו הם, שהיה שרשם רק מאימא, וגרמו זוג בהז'ין בלתי המוחין דאבא, אז נתקרבו החיצונים שהם האש זרה, אשה זרה וכנ"ל ענף כ"א סי' א', ועי' זוה"ק (אחרי נח ע"ב ובהגהת מהרח"ו שם). והרי נתבאר כי החטא דנדב ואביהווא הנה היה ג"כ ע"ד החטא דאדה"ר במה שחטא (דע"ה ח"ב קא ע"ג), והנה עומדים אז הז'ין אחור באחור שלא ינקו החיצונים מהם, ואין לגרום להם אז שום זוג, שהוא זוג דקטנות, כי כשיזדווגו אז בעת שהם בתגבורות הדינין, אז יהיה כל השפע שהוא כל תולדות הזווג הזה ג"כ רק שפעת גבורות ודינין קשים, אשר מהם הוא יניקת החיצונים, ויתגברו הם עי"ז הרבה מאד

זהר ויקרא חלק א'

<p>לגבי מלכא הדא הוא דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש כלומר אף על גב דיחמי עידן דאתמסר בידא בידא אחרא לאתנהגא עלמא ויתמסר בידוי [לייחד] (לא יחיד) ביה לקרבא ליה לקדשא²⁴⁵⁰ דהא אנא ושמי חד הוא ובגניני כך (ס"א לקרבא ליה לקדשא בריך הוא דהא האי עת ידיע בגין כך) ואל יבא בכל עת אל הקדש:</p>	<p>יטעה לחבר עת אחרת למלך, זהו שנאמר ואל יבא בכל עת אל הקודש, כלומר אף על גב שיראה זמן שנמסר ליד אחר להנהיג את העולם, וימסר בידו ליחד בו לקרבו לקודש, שהרי אני ושמי אחד הוא, ולכן (לקרב אותו להקדוש ברוך הוא, שהרי העת הזו ידועה לכן) ואל יבא בכל עת אל הקודש.</p>
<p>ואי בעי למנדע במה ייעול בזאת (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש דהאי וזאת היא עת דאחידת בשמי בהאי [י] דרשימא [בשמי] (בשמא) ייעול אל הקדש (אבל) ואל יבא בכל עת תאנא אמר רבי יוסי כתיב (קהלת ג יא) את הכל עשה יפה בעתו²⁴⁵¹ האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא והכי הוא דתנינא את הכל עשה יפה בעתו והכי הוא ודאי את הכל ודאי עשה יפה בעתו דא בדא ולא יתערבון אחרנין בינייהו בעתו ממש ולא באחרא בגיני כך אזהרותא לאהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש אבל במה ייעול בזאת כמה דאוקימנא דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש:</p>	<p>ואם רוצה לדעת במה יכנס, "בזאת" "בזאת" יבא אהרן אל הקדש, "ש"הזאת" הזו היא עת שאחווה בשמי, ב"י הזו שרשומה בשמי, יכנס אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת. שנינו אמר רבי יוסי כתוב, את הכל עשה יפה בעתו, דבר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכך הוא שנינו, "את הכל עשה יפה בעתו", וכך הוא ודאי, את הכל ודאי, עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם בעתו ממש, ולא באחר. לכן אזהרה לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקודש, אבל במה יכנס בזאת, כמו שבארנו שנאמר בזאת יבא אהרן אל הקדש.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוה אמר ליה כתיב בכנישתא דקרח (במדבר טז לג) ויאבדו מתוך הקהל מאי ויאבדו אלא כמה דכתיב (ויקרא כג ל) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה²⁴⁵² וס"א כתיב בבני אהרן ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וימותו (ויקרא י ב) וכתיב בכנישתא דקרח ואש יצאה מאת יהו"ה ותאכל את החמשים ומאתים איש (במדבר טז לה) סלקא דעתך דשקילין דא כדא אמר רבי שמעון שאני אינון בני אהרן דלא כתיב בהו אבידה כאינון דכנישתא דקרח²⁴⁵³ דכתיב בהו (שם לג) ויאבדו מתוך הקהל וכתיב (שם יז כו) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו לאכללא אינון דאקריבו קטרת בוסמין מאתן והמשיך דאתאבידו ודאי ואלין לא אתאבידו:</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני אביו, אמר לו כתוב בעדת קרח, "ויאבדו מתוך הקהל", מה זה ויאבדו, אלא כמו שנאמר "והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה". כתוב בבני אהרן "ותצא אש מלפני ה', ותאכל אותם וימתו", ונאמר בעדת קרח "ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש", היעלה בדעתך ששקולים אלה כאלה. אמר רבי שמעון, שונים בני אהרן שלא כתוב בהם אבידה כאותם של עדת קרח, שנאמר בהם "ויאבדו מתוך הקהל", ונאמר "הן גוענו אבדנו כולנו אבדנו", להכליל את אותם שהקריבו קטורת בשמים מאתים וחמישים שאבדו ודאי, ואלה לא נאבדו.</p>

רח"ל, ולכן אין לגרום להם אז שום זווג כלל, וכמ"ש (ויקרא טז ב) ואל יבוא בכל עת אל הקודש, כי אין ראוי לזה אלא רק בעת דרעווא אשתכח, וכמ"ש בפ' אחרי מות (נח ע"ב) וכדי שלא יאחזו החיצונים באותה השפע ח"ו (דע"ה ח"ב קכא ע"ב)

²⁴⁵⁰ ר"ל אע"פ שיראה הכהן שפעמים מצד מעשה התחתונים נמסר העולם ביד עת דסט"א אע"פ כן לא יחיד ביה לקרבא לקודשא (מ"מ).

²⁴⁵¹ פ"י כל שהוא יסוד ממחובר עם עתו שהיא מלכות (מ"מ).

²⁴⁵² ופ"י וכיון שבעדת קרח ר"ן איש שהקריבו הקטרת כתיב בהו ויאבדו ה"נ ח"ו נימא בנדב ואביהו שהקריבו הקטרת ויאבדו ח"ו (מ"מ).

²⁴⁵³ הכי דגלי קרא דווקא אבל נדב ואביהו לא כתיב בהו אבידה והיה להם תיקון בפנחס כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר ליה כתיב (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש²⁴⁵⁴ וכתיב (שם ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש כיון דאמר ואל יבא בכל עת אמאי לא כתיב במה זמנא ייעול אמר ליה (ר' אלעזר) הא אתמר ומלה חד הוא וזמנא [חד הוא] הווי ידעי כהני אבל על מה דחאבו בנוי בעא לאוהרא הכא והא אתמר אמר ליה ואנא הכי סבירנא²⁴⁵⁵ ובגין לאתיישבא מלה בעינא:</p>	<p>אמר לו כתוב "ואל יבא בכל עת אל הקדש", ונאמר "בזאת יבא אהרן אל הקדש", כיון שאמר "ואל יבא בכל עת". למה לא כתוב באיזה זמן יכנס, אמר לו, הרי נתבאר. ודבר אחד הוא, וזמן אחד הוא, שידעו הכהנים, אבל על מה שחטאו בניו רצה להזהיר כאן, והרי זה נתבאר. אמר לו ואני כך סברתי, וכדי ליישב את הדבר רציתי.</p>
<p>ואמר ליה אלעזר ברין תא חזי כל קרבנין וכל עלוון נייחא הוא דקודשא בריך הוא אבל לא הוה נייחא כמה דהאי קמרת דקמרת מעליא מכלא ובגין כך הווי מעלין ליה לגו בגו בלחישו והא אתמר ובגין כך לא אתענשו כל בני נשא בשאר קרבנין ועלוון כמו בקמרת דכל פולחנא דקודשא בריך הוא הכא אתקטר ואתקשר יתיר מכלא וע"ד אקרי קמרת והא אתמר (משלי כז ט) שמן וקמרת ישמח לב:</p>	<p>אמר לו אלעזר בני, בא וראה כל הקרבנות וכל העולות נחת הם לקדוש ברוך הוא, אבל לא היתה נחת כמו הקטורת הזו, שהקטורת היא מעולה מהכל, ולכן היו מכניסים אותה לפני ולפנים בלחש, והרי זה נתבאר, ולכן לא נענשו כל בני האדם בשאר הקרבנות והעולות, כמו בקטורת, שכל העבודה של הקדוש ברוך הוא כאן נקטרת ונקשרת יותר מהכל, ולכן נקראת קטורת, והרי נאמר "שמן וקטורת ישמח לב".</p>
<p>אפתחו רבי שמעון (פתח) ודרש (שיר א ג) לריח שמניך טובים וגו' האי קרא אסתכלנא ביה והכי הוא לריח מאי ריח ריח דקמרת דאיהו דקיקא ומעליא ופנימאה מכלא וכד סליק ההוא ריח²⁴⁵⁶ לאתקשרא בההיא משה רבות²⁴⁵⁷ דנחלי מבועא אתערו דא בדא ואתקטרו כחדא וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא²⁴⁵⁸ כמה דאת אמר לריח שמניך טובים²⁴⁵⁹ וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא באינון דרגין דאקרון שמא קדישא הדא הוא דכתיב (שם) שמן תורק שמך [ע"י כין] (על כן) עלמות אהבוך מאי עלמות כמה דאוקימנא עלמות עולמות ממש דבר אחר על כן עלמות אהבוך²⁴⁶⁰ כמה דאת אמר (תהלים מו א) על עלמות שיר וכלא חד:</p>	<p>פתח רבי שמעון ודרש, "לריח שמניך טובים וגו'", בפסוק הזה התבוננתי, וכך הוא לריח. מה זה לריח, ריח הקטורת, שהוא דק ומעולה ופנימי מהכל, וכשעולה אותו הריח להתקשר באותו שמן משחה של הנחלים הנובעים מתעוררים זה עם זה, ונקשרים כאחד, ואז הם שמנים טובים להאיר כמו שנאמר, "לריח שמניך טובים", ואז מורק שמן מדרגה לדרגה, באותן הדרגות שנקראות השם הקדוש, זהו שנאמר "שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך". מה זה עלמות, כמו שבארנו עולמות, עולמות ממש. דבר אחר, על כן עלמות אהבוך, כמו שנאמר "על עלמות שיר", והכל אחד.</p>

²⁴⁵⁴ כתב מורינו ז"ל שר"א הוא שאמר לר"ש "כתיב ואל יבא בכל עת וכו'" שהוא דבר ראשונה והשיבו רשב"י וחזר עוד לקושיא אחרת אמאי לא כתיב במה זמנא יעול, ולפי זה ה"ג א"ל אלעזר הא אתמר וכו' דהיינו שרשב"י השיבו שכוונת הפסוק כמש"ל ואל יבא בכל עת דהיינו עת אחרא כי אם בזאת שהיא המלכות ולא בא הכתוב לומר ולא יבוא בכל עת כי אם ביוה"כ שזה כבר היו יודעים אותו הכהנים וז"ש הווי ידעי כהני אלא כוונת הפסוק ע"ד הסוד כמ"ש (מ"מ).

²⁴⁵⁵ שר"א השיב שכן ס"ל אלא בגין לאתיישבא מלה בעינא רציתי לשמוע מאדם גדול לראות אם כוונתי לדעתו אבל אם רשב"י הוא המדבר איך יאמר לאתיישבא מלה בעינא וכי הרב אומר לתלמיד כך הול"ל ולחידודך בעינא אלא ודאי ר"א הוא המדבר (מ"מ).

²⁴⁵⁶ מ"ן (רח"ו).

²⁴⁵⁷ מ"ד (רח"ו). והכוונה שהבינה הנקרא קטרת מעלה מ"ן ואבא הנק' שמן מוריד מ"ד (מ"מ).

²⁴⁵⁸ פי' כשנתחברו אר"א יחד מאירים לפרצופים שתחתיהם (מ"מ).

²⁴⁵⁹ פי' לריח שהוא מ"ן של הבינה כשמתחבר עם שמניך שהוא מ"ד דאבא אזי הם טובים לאנהרא לספירות שתחתיהם באינון דרגין דאיקרון שמא קדישא פי' יורדת הארת אבא הנק' שמן להאיר בספירות הז"א הנק' הוי"ה (מ"מ).

²⁴⁶⁰ היכלות ז' נערות אסתר (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

ובספרא דרב המנונא סבא כתיב מאי עלמות כמה דאת אמר (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק	ובספרו של רב המנונא סבא כתוב, מה זה עלמות כמו שנאמר, "ותתן טרף לביתה וחוק
נמ/א	
לנערותיה נערותיה הני עלמות אהבוך לברכא שמך ולזמרא קמך ומתמן אשתכחן ברכאן בכלהו תתאי ומתברכאן עלאין ותתאין:	לנערותיה", נערותיה אלו העלמות אהבוך, לברך את שמך ולזמר לפניך, ומשם נמצאים ברכות בכל התחתונים, ומתברכים עליונים ותחתונים.
דבר אחר על כן עלמות אהבוך שפיר הוא מאן דאמר [על מות] (עלמות גו') אהבוך ²⁴⁶¹ דהא במלה דא מאריהון דדינין אתבסמון ובגין דהאי קמרת אתקטר במשחא דלעילא יתיר אתחשב קמיה דקודשא בריך הוא מכל קרבנין ועלוון:	דבר אחר על כן עלמות אהבוך, יפה הוא מי שאמר על מות אהבוך, שהרי בדבר הזה בעלי הדינים מתבשמים, ובשביל שהקטורת הזו נקשרת בשמן שלמעלה, (היא) נחשבת יותר לפני הקדוש ברוך הוא מכל הקרבנות והעולות.
אמרה כנסת ישראל אנא כקמרת ואנת כמשחא משכני אחריך נרוצה וגו' נרוצה כמה דאת אמר על כן עלמות אהבוך אנא וכל אכלוסין דהא כלהו בי אחידן ועל דא משכני דהא בי תליין:	אמרה כנסת ישראל, אני כקטורת, ואתה כשמן, משכני אחריך נרוצה וגו', נרוצה כמו שנאמר, על כן עלמות אהבוך. אני וכל האוכלוסים, שהרי כולם אחוזים בי, ולכן משכני, שהרי בי הם תלויים.
הביאני המלך חדריו (שיה"ש א ד) (ו)אם ייעול לי מלכא באדריו נגילה ונשמחה בך אנא וכלהו אכלוסין:	"הביאני המלך חדריו", אם המלך יכניס אותי לחדריו נגילה ונשמחה בך, אני וכל האוכלוסים.
תאנא כלהו אכלוסין בשעתא דכנסת ישראל חדאת ומתברכא כלהו חדאן ודינא לא שריא כדין בעלמא ועל דא כתיב (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ:	שנינו כל האוכלוסים, בשעה שכנסת ישראל שמחה ומתברכת, כולם שמחים, ואז הדין לא שרוי בעולם, ועל זה כתוב "ישמחו השמים ותגל הארץ".
כי בענן אראה על הכפרת (ויקרא טו ב) אמר רבי יהודה זכאין אינון צדיקיא דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון ותנינא מלך בשר ודם אי בר נש רכיב על סוסיא דיליה בר קמלא הוא קודשא בריך הוא ארכיב אליהו על דיליה ²⁴⁶² דכתיב (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים וגו':	"כי בענן אראה על הכפורת", אמר רבי יהודה אשריהם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם, ושנינו מלך בשר ודם, אם אדם רוכב על סוסו הוא בן מות, והקדוש ברוך הוא הרכיב את אליהו על שלו, שנאמר "ויעל אליהו בסערה השמים וגו'".
הכא מאי כתיב ²⁴⁶³ ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת וקודשא בריך הוא עייליה למשה ביה הדא	כאן מה כתוב, "ולא ימות כי בענן אראה על הכפורת", והקדוש ברוך הוא הכניסו

²⁴⁶¹ אפילו אותם הממונים על מות אהבוך (רמ"ו).

²⁴⁶² שנאמר (נחום א, ג) בסופה ובשערה דרכו, (איוב לח, א) ויען ה' את איוב מן הסערה. ולעדן שה"ס אור
מקיף מן הגבורות שהן הן המעלות ממטה למעלה, וידוע ששם הגבורות יר"ד ה"י ו"ו ה"ה חצי ס"ג וחצי ב"ן
עולה ז"ן וכו'. ויש להבין דשאני הכא [הנמשל] מן המשל שהוא שהאדם הרוכב על סוס המלך חייב מיתה,
היינו כשהוא רוכב מדעת עצמו, אבל אליהו הקב"ה הרכיבו והוי מעין כבוד אחשוורוש שצוה לעשות למרדכי.
ויש לומר שמדייק בפסוק שאמר ויעל אליהו, ולא נאמר ויעל ה' את אליהו, וכמו שקדם תחילה לומר ויהי
בהעלות ה' את אליהו בסערה, ומזה מדקדק שהוא התחטא לפני המקום כבן המתחטא על אביו. ועוד י"ל
שהכתוב אומר והנה רכב אש וסוסי אש ופרידו בין שניהם, ואם כן הול"ל ויעלו את אליהו שאז היה ר"ל
שהם העלוהו, אבל מדכתיב ויעל שמע מינה שמדעתו עלה, ואפשר שנתאמץ ביחודים וכוונות לעלות למעלה
(רמ"ז).

²⁴⁶³ קושיא כפולה היא זו, האחת [שכפי הפשט] שה' הזהיר את אהרן מלבוא אל הקדש מפני שהוא דר תמיד
בענן על הכפורת וכמש"ה (מל"א ח, יב. דה"ב ו, א) ה' אמר לשכון בערפל, וכ"כ רש"י והראב"ע [לפי הפשט],
ואם כן יקשה למה ימנע מאהרן הכניסה שם מפני טעם זה, והלא כך היא דרכו יתברך להתיר לאהובו
להשתמש בכבודו, וכל שכן שה' הכניס את משה בתוך הענן ר"ל שהתיר לו להכנס (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוא דכתיב (שמות כד יח) ויבא משה בתוך הענן²⁴⁶⁴ בתוך הענן ממש²⁴⁶⁵ כי בענן אראה על הכפרת הדא הוא דכתיב (ישעיה ד ה) וברא יהו"ה על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן²⁴⁶⁶ וכתוב (שמות מ לח) כי ענן יהו"ה על המשכן יומם:</p>	<p>למשה בו, זהו שנאמר "ויבא משה בתוך הענן", בתוך הענן ממש. כי בענן אראה על הכפורת, זהו שנאמר "וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן", ונאמר "כי ענן ה' על המשכן יומם".</p>
<p>ותאנא האי דכתיב (שם לד ה) וירד יהו"ה בענן בענן אראה על הכפרת תאנא אתר דהו²⁴⁶⁷ שראן אינון כרובי כמה דאוקימנא כרובים על את [הו] יתבין ותאנא תלת זמני²⁴⁶⁸ ביומא אתרחיש נסא בגדפייהו בשעתא דאתגלי עלייהו קדושא דמלכא²⁴⁶⁹ אינון מגרמייהו סלקין גרפייהו ופרסין לון וחפיין על כפורתא²⁴⁷⁰:</p>	<p>ולמדנו מה שנאמר "וירד ה' בענן", בענן אראה על הכפורת, למדנו מקום שהיו שורים הכרובים הללו כמו שבארנו, שהכרובים היו יושבים בנס, ולמדנו שלש פעמים ביום התרחש נס בכנפיהם, בשעה שהתגלתה עליהם קדושת המלך, הם מעצמם מעלים כנפיהם ופורשים אותם ומכסים על הכפורת.</p>
<p>לבתר קמ(י)מי²⁴⁷¹ גרפייהו ונאחזין בגרפייהו (ס"א ונאחזין [לון] בגופייהו) כמה דאת אמר (שם כה ב) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה פורשי ולא פרושי סוככים ולא סוככים דהא²⁴⁷² באת (ס"א בזאת) הו קיימי וחדאן בשכינתא:</p>	<p>אחר כך סוגרים כנפיהם ונאחזים בכנפיהם (ונאחזים בגופם), כמו שנאמר "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה", ולא פורשי סוככים ולא סוככים, שהרי בנס (בזאת) היו עומדים ושמחים עם השכינה.</p>
<p>אמר רבי אבא, מה בעא הכא כי בענן אראה על הכפרת וכתוב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא [כד] (ד)הוה עאל אלא עננא הוה נחית וכד הוה נחית מטא על האי כפרת ומתערין גרפייהו דכרובין ואקשי להו ואמרי²⁴⁷³ שירתא ומה שירתא אמרי (תהלים צו ד)</p>	<p>אמר רבי אבא, מה רצה כאן, כי בענן אראה על הכפורת, ונאמר "בזאת יבא אהרן", והרי הכהן אינו רואה את השכינה בשעה כשנכנס, אלא ענן היה יורד, וכשהיה יורד מגיע על הכפורת הזו ומתעוררים כנפי הכרובים ומקישים בהם, ואומרים שירה, ואיזו שירה אומרים, כי גדול ה' ומהולל מאד נורא הוא על</p>

²⁴⁶⁴ כלומר מדעת עצמו וזהו ויבא (רמ"ז).

²⁴⁶⁵ שבפנימיותו מושב השכינה, וכאן אסר את אהרן ליכנס לפני ולפנים פן יראה הענן מחיצוניותו (רמ"ז).
²⁴⁶⁶ כלומר שענן האמור בפסוק אינו הענן שבו בא משה אלא ענן יותר חשוב, מעין מ"ש בפסוק וברא ה' על כל מכון וגו', והוא הוא מ"ש ריש פרשת ויקרא ב ע"ב תרי ענני הו, ושם פירשנו שאותו שבא משה בתוכו הוא מסוד שם ב"ן והנזכר על המשכן הוא משם ס"ג, עיי"ש. וז"ש וברא ה', והוא הנקרא ענן ה' שר"ל אור מקיף של זעיר דהיינו מאי'. והיינו דסמך כאן וכתוב כי ענן ה' על המשכן יומם, ועליו נאמר (מ, לד) וכבוד ה' מלא את המשכן, ובו לא נכנס משה וכל שכן שימנע מאהרן ושאר כהנים גדולים. וגם עליו כתוב וירד ה' שהוא זעיר, בענן הוא הנקרא ענן ה'. ואם תשכיל היטב במה שכתבתי שם בפרשת ויקרא שענן שנכנס בתוכו משה הוא תוכיות עשיה כתר שלה, וגם סערה של אליהו היתה מבחינת י' גבורות הנוק' וכנז"ל. בענן אראה וגו', מה שחזר להביא פסוק זה יכוין למה שיאמר רבי אבא לקמן, ולכן מקדים ענין הכרובים. וגם אפשר לומר שהכוונה דהיינו ענן שירד ה' בו והיינו ענן שהיה נראה בו על הכפורת (רמ"ז).

²⁴⁶⁷ ר"ל שאעפ"י שהפסוק אומר על הכפורת לא היה על כל שטח הכפורת אלא דווקא במקום עמידת הכרובים, וכן כתוב (ישעיה לז, טז) ה' צבאות אלקי ישראל יושב הכרובים. ויכוין תואר זה לפי מ"ש בליקוטי תורה פרשת תרומה, שיש אומרים שהכרובים ה"ס זר"ן ויש אומרים שהם נ"ה ויש אומרים שהם או"א והכל אמת. ולזה היו בדמות זכר ונקבה דלא מתפרשין לעלמין והם בחי' נ"ה דאו"א הנכנסים בז"א, ע"כ. וזהו ה' צבאות. ולכן אמר שהכרובים בנס היו עומדים, כי לא היו תופסים מקום. ומפני זה היו כסא לענן ונעשו רוחניים ובעלי חיים משכילים (רמ"ז).

²⁴⁶⁸ הג' תפילות הם שיש זווג למעלה ומאיר עליהם (רמ"ז).

²⁴⁶⁹ הוא אור המוחין שממנו החיות וכח התנועה, שכן המוחין חיי המלך הם (רמ"ז).

²⁴⁷⁰ איתא בכתבי הרב זלה"ה שהכנפיים מתהוים מן האורות הסתומים למעלה מן החזה ולפי שהם במקום צר בולטים לחוץ ומהם נעשים הכנפים, וז"ש "אינון מגרמייהו", ר"ל שהמאור שבעצמותם מעלים כנפיהם ופורשים אותם בהרחבה כל כך עד שמחפים על כל הכפורת (רמ"ז).

²⁴⁷¹ אחרי שגמרו ישראל תפילתם כשהמוחין מסתלקים חוזרים לקטנותם, על דרך שנאמר (יחזקאל א, כד) בעמדם תרפינה כנפיהם, שמצמצמים אותם מפרישתם על הכפורת במה שמשפילים אותן למטה (רמ"ז).

²⁴⁷² דא (דפ"ו).

²⁴⁷³ ואמרו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כי גדול יהו"ה ומהלל מאד ונורא²⁴⁷⁴ הוא על כל אלהים האוי"ה האוי כד סלקי גדפייהו בשעתא דפרסין להו אמרי (שם ה) כי כל אלהי העמים אלילים ויהו"ה שמים עשה:</p>	<p>כל אלהים, זה כשמעלים את כנפיהם, ובשעה שפורשים אותן אומרים, כי כל אלהי העמים אלילים וה' שמים עשה.</p>
<p>כד חפיין על כפורתא אמרי (שם צה ט) לפני יהו"ה כי בא לשפוט את²⁴⁷⁵ הארץ ישפוט תבל בצדק [ועמים] [ידין לאומים] במישרים וקלהון הוה שמע כהנא במקדשא כדין שוי קטרת באתריה ואתכוון במה דאתכוון בגין דיתברך כלא [וקלהון] וגדפי כרובייתא סלקין ונהתיין זומרי שירתא מחפיין לכפורתא וסלקי להו הדא הוא דכתיב (שמות כה ב) סוככים סוככים דייקא ומנא לן דקלהון אשתמע כמה דאת אמר (יהוקאל א כח) ואשמע את קול וגו':</p>	<p>כשמכסים על הכפורת אומרים "לפני ה'", כי בא לשפוט הארץ ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים, וקולותיהם היה שומע הכהן במקדש, אז שם קטורת במקומה ומתכוון במה שמתכוון כדי שיתברך הכל, (וקולותיהם) וכנפי הכרובים עולים ויורדים ושירים שירים, ומכסים לכפורת, ומעלים להם, זהו שנאמר סוככים, סוככים דווקא. ומניין לנו שקולותיהם נשמעים, כמו שנאמר "ואשמע את קול וגו'".</p>
<p>אמר רבי יוסי ועמים במישרים מהו במישרים כמה דאת אמר (שיר א ד) מישרים אהבוך לאכללא תרין כרובין דכר ונוקבא מישרים ודאי [ועמים] ועל דא ועמים [ידין לאומים] במישרים וכתיב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וידבר אליו:</p>	<p>אמר רבי יוסי ועמים במישרים, מהו במישרים, כמו שנאמר "מישרים אהבוך", להכליל שני כרובים זכר ונקבה, מישרים ודאי. ועל זה ועמים במישרים, ונאמר "וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וידבר אליו".</p>
<p>רבי יצחק אמר מכאן אוליפנא דבכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא לאו כדאי למחמי אפי שכינתא הדא הוא דכתיב (תהלים קמ יד) ישבו ישרים את פניך ותנינן כתיב (דברים לב ד) צדיק וישר הוא דכר ונוקבא אוף הכא כרובים דכר ונוקבא ועלייהו כתיב (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים [ועמים] [ידין לאומים] במישרים ובגיני כך (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו והא אוקימנא:</p>	<p>רבי יצחק אמר מכאן למדנו שבכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה אינו כדאי לראות פני שכינה, זהו שנאמר "ישבו ישרים את פניך", ושנינו כתוב "צדיק וישר הוא", זכר ונקבה. כמו כן כאן, כרובים זכר ונקבה, ועליהם כתוב "אתה כוננת מישרים ועמים במישרים", ולכן "ופניהם איש אל אחיו", והרי בארנו.</p>
<p>נט/ב</p>	
<p>תניא אמר רבי יוסי זמנא חדא הוה צריכא עלמא למטרא אתו לקמיה וס"א אזלו לגביהו דרבי שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר חברייתא אשכחוהו²⁴⁷⁶ דהוה אזיל למחמי לרבי פנחס בן יאיר והוא ורבי אלעזר בריה:</p>	<p>שנינו, שאמר רבי יוסי, פעם אחת היה צריך העולם למטר, באו לפני (הלכו אצל) רבי שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר החברים, מצאוהו שהיה הולך לראות את רבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בנו.</p>
<p>כיון דחמא לון²⁴⁷⁷ פתח ואמר (תהלים קלג א) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, מה זה שבת אחים גם יחד, כמו שנאמר "ופניהם איש אל אחיו".</p>	<p>כיון שראה אותם, פתח ואמר "שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד", מה זה שבת אחים גם יחד, כמו שנאמר "ופניהם איש אל אחיו".</p>

²⁴⁷⁴ לשון הפסוק בתהלים "נורא" בלא וי"ו החיבור. אמנם בדבה"י א' טז כה איתא "ונורא".

²⁴⁷⁵ נמחק בדפ"ו כלשון הפסוק.

²⁴⁷⁶ אשכחוהו (דפ"ו).

²⁴⁷⁷ אלו השני חכמים היו מושרשים בנ"ה כמו שתראה מסויים בראש האדרא רבה, ולכן כשראה אותם הרשב"י אמר פסוק שבת אחים גם יחד, שסודו על ז"ן, שהם בנ"ה דא"א ודא"א כנודע, דאיהו בנצח ואיהי בהוד, והוא הוא סוד הכרובים כנזכר בליקוטי תורה פרשת תרומה, ועל כן מייתי קרא דופניהם איש אל אחיו, הנזכר בכרובים, ורומז לז"ן כנ"ל. והנה נקראים אחים כאשר הם שוים בקומתם, שמלכות נבנית ע"י אר"א ולא ע"י זעיר, ואז נה"י דאר"א משפיעים בו ונה"י דיש"ס ותבונה משפיעים בה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יחד מאי שבת אחים גם יחד כמה דאת אמר (שמות כה כ) ופניהם איש אל אחיו:</p>	
<p>בשעתא דהוו חד בחד²⁴⁷⁸ משגיחין אנפין באנפין כתיב מה טוב²⁴⁷⁹ ומה נעים²⁴⁸⁰ וכד מהדר²⁴⁸¹ דכורא אנפוי מן נוקבא ווי לעלמא וכדין (כנוונא דא) כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט בלא משפט (כתיב) ודאי:</p>	<p>בשעה שהיו אחד עם אחד משגיחים פנים בפנים, כתוב מה טוב ומה נעים. וכשהזכר מחזיר פניו מן הנקבה אוי לעולם, אז נאמר "ויש נספה בלא משפט", בלא משפט ודאי.</p>
<p>וכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך דלא אזיל דא בלא דא וכד משפט מתרחק מצדק²⁴⁸² ווי לעלמא (כדין כתיב ויש נספה בלא משפט²⁴⁸³) והשתא חמינא דאתון אתיתון על דדכורא לא שרייא בנוקבא אמר אי לדא אתיתון גבאי תיבו דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אנפין באנפין:</p>	<p>ונאמר "צדק ומשפט מכון כסאך", שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק, אוי לעולם (אז נאמר "ויש נספה בלא משפט"), ועכשיו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה, אמר אם לשם זה באתם אלי שבו, שהרי היום הסתכלתי שיחזור הכל לשרות פנים בפנים.</p>
<p>ואי לאורייתא אתיתון שרו גבאי אמרו ליה לכלא קא אתינא לגבי דמר ישתמיט חד מינן לבשרא לאחנא שאר חבריאי ואנן נתיב לקמיה דמר:</p>	<p>ואם לתורה באתם, שבו לפני, אמרו לו לכל באנו לפני מורנו, ישתמט אחד מאתנו לבשר לאחינו, שאר החברים ואנו נשב לפני מורנו.</p>

²⁴⁷⁸ פי' שכל אחד מהם הוא מיוחד בשלו והם משגיחין אנפין באנפין, אז הוא תכלית ההצלחה שעליה נאמר מה טוב ומה נעים. ומובן במ"ש בספר הכוונות בכוונת קונה הכל שלזווג יעקב ורחל מושפעים נ"ה אורות משם ע"ב כמנין הכ"ל, וי"ז הנשאים הם המבוררים הנקרא ט"ב הגנוז לצדיק וצדק, ואז כל השפע הוא מבחינה זו שהיא גדולה מאד. וז"ש רז"ל עולם שכולו טוב, ודוק. ואז הוא י' פעמים ט"ב בכל העשר ספירות ובג' ק"ע דהיינו נעים". והנה כשזרין הם בשווי האמור ומזדווגים אז נאמר שבת אחים גם יחד. אחים, מפני (נ"א מבונים) שוים, יחד, בחבורם זה עם זה, ויח"ד גי' כ"ב שה"ס י' אותיות דשם מ"ה וי"ב של אדנ"י מלא, וגם מלת זור"ג עולה יח"ד. והרי זרין בנ"ה וחיבורם ע"י היסוד והוא נה"י. וכן עולה ג"ם יח"ד. ואף ר"ת ש'בת א'חים ג"ם י'חד גי' שד"י. ואמנם גם ענין זה מתבאר היטב בסוד אה"ה שהוא שורש החו"ג שהם עצם הזרין, ה' חסדים (נ"א החסדים) לו וה' גבורות (נ"א והגבורות) לה. וטר"ב, הוא השורש הכולל, ונעים, ה' חסדים וה' גבורות המסתעפים לגדלות זרין. ואז הם אחים, שמקורם אחד הוא הדעת. והוסיף גם יחד, לרמוז לשם אה"י שסודו אה"ה וכללות ה' חסדים כנזכר בספר הכוונות בפסוק (דברים יא, יז) א'ת ה'שמים ו'לא י'היה מטר. ולפי זה יאמר בפסוק מה טוב ומה נעים שבת אחים. וז"ש חד בחד, פי' שכל אחד מגודל בשלו שהם מבונים כל צרכם. אבל צריך עוד דבר אחר והוא משגיחין אנפין באנפין, שה"ס הזדווגם והתכללותם זה בזה, וה"ס שם אה"י שרומז התייחדם ביחוד גדול וזהו יח"ד. ובזה מיושב היטב אומרו שבת אחים, שהוא כשהם גדולים באורות המושפעים להם ממקורם. אבל צריך עוד להוסיף שגם יהיו יחד, שה"ס זווגם, וזהו תכלית הטוב (רמ"ז).

²⁴⁷⁹ חסדים (רח"ו).

²⁴⁸⁰ גבורות (רח"ו).

²⁴⁸¹ שהוא אב"א. וכו' פי' אז הוא מעין מ"ש ויש נספה בלא משפט, ולא לגמרי, לאפוקי מה שיאמר בסמוך בלא משפט ודאי, ר"ל מפני שלא נמצא המשפט הוא זעיר בסוד חסדים דאימא כנזכר בליקוטי תורה פרשת יתרו וכו', וידוע שחסידי אימא הם גבורות. ואעפ"י שנפרש משפט כמשמעו, יראה לומר גבורות זעיר שהן מתוקות, אבל צדק הם גבורות אימא שנותנן לרחל שלא ע"י זעיר, והן חזקות כנודע מסוד ראש השנה, ואלו נקראות צדק שבאות לה מצדק עילאה. ולכן לתיקון פרצוף רחל צריכות לה צדק תחילה ואחר כך משפט, ואז הכסא נכון במה שאין זה בלא זה (רמ"ז).

²⁴⁸² שהוא כאשר יורדת למטה (רמ"ז).

²⁴⁸³ הענין כי מלת יש, תוכל להתבאר על מקרה לפעמים, כמו (במדבר ט, כ) ויש אשר יהיה הענין, או גם תפורש על דבר עצמי, כמו (משלי ח, כא) להנחיל אוהבי יש. ולפי שני הפירושים מפרש פסוק ויש נספה, האחד הוא הנז"ל כשהם אחור באחור שעדיין היא יונקת ממנו ולכן אמר כנוונא דא כנזכר, והשני הוא כד מתרחק כדין כתיב, פי' אז הוא ודאי שיש בעצם נספה שאז אין לה הארה מאורו ולא יש לה אלא דיניה שלה שה"ס צדק ג' פעמים אדנ"י חסר א' שה"ס א' דאה"ה הממתקה, ונספ"ה בגי' [ג"פ] אדנ"י, שאפילו הא' מסכים לדין (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עד דהוּ אַזלי פתח ואמר (שיר א ה) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו' אמרה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא שחורה אני בגלותא ונאווה אני בפקודי אורייתא (ד)אף על גב דישראל בגלותא לא שבקי לון:</p>	<p>בעוד שהיו הולכים פתח ואמר, "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'", אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שחורה אני בגלות, ונאווה אני במצוות התורה, שאף על פי שישראל בגלות, אין עוזבים אותם.</p>
<p>כאהלי קדר דאינון בני קטורה (ס"א טוריא) דאתקדרו אנפייהו תדירא ועם כל דא כיריעות שלמה כההוא היוזו שמיא למדכי דכתיב (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה:</p>	<p>כאהלי קדר, שאותם בני קטורה (הרים) שמשחירים פניהם תמיד, ועם כל זה כיריעות שלמה, כאותו מראה השמים לטהר, שנאמר "נוטה שמים כיריעה".</p>
<p>אל תראוני שאני שחרחרת (שיה"ש א ו) מאי טעמא (ש)אני שחרחרת בגין ואל תראוני בגין שאני שחרחרתו ששזפתני השמש דלא אסתכל בי שמשא לאנהרא לי בדקא יאות ישראל מה אינון אמרין בני אמי נחרו בי מאן אינון בני אמי אלין רברבין ממנן תריסין על שאר עמין:</p>	<p>"אל תראני שאני שחרחרת", למה אני שחרחרת, משום ששזפתני, אל תראוני משום שאני שחרחרת, ששזפתני השמש, שהשמש לא יסתכל בי להאיר לי כראוי, ומה ישראל אומרים, בני אמי נחרו בי. מי הם אותם בני אמי, אלו הממונים הגדולים המגנים על שאר העמים.</p>
<p>דבר אחר בני אמי ממש כמה דאת אמר (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו' וכד השליך משמים ארץ שמוני נטרה את הכרמים מאי טעמא בגין דכרמי שלי לא נטרתי ותנינן בני אמי ודאי אסתכמו עלי כלומר כד אתעדי ארץ משמים כמה דאוקימנא דכתיב (שמות ב ד) ותתצב אחותו מרחוק והכא אתמר ודאי הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד [ובהו אוקימנא (נ"א והכא אוקימנא)] (והא אוקימנא) גם יחד כמה דאת אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת [בהיותם] שבת אחים בכלל כיון דכתיב גם לאכללא כל אינון דלעילא דכל שולשנותא בההוא אתר אשתכח:</p>	<p>דבר אחר בני אמי ממש, כמו שנאמר "השליך משמים ארץ וגו'", וכשהשליך משמים ארץ, שמוני נטרה את הכרמים. למה, שכרמי לא נטרתי, ושנינו בני אמי ודאי הסכימו עלי, כלומר כשסרה ארץ משמים כמו שבארנו, שנאמר "ותתצב אחותו מרחוק", וכאן נאמר ודאי הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ובהם בארנו (וכאן בארנו) גם יחד, כמו שנאמר "ואף גם זאת בהיותם", שבת אחים בכלל. כיון שנאמר "גם" להכליל כל אותם שלמעלה, שכל השלטון נמצא באותו מקום.</p>
<p>דבר אחר הנה מה טוב ומה נעים וגו' אלין אינון חברייא בשעתא דאינון יתבין כחדא ולא מתפרשן דא מן דא בקדמיתא אתחזון גוברי מגיחי קרבא דבעו לקטלא דא לדא לבתר ואתהדרו ברחימותא דאחווה קודשא בריך הוא מהו אומר הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד גם לאכללא עמהון שכינתא ולא עוד אלא (ד)קודשא בריך הוא אצית למלווייהו וניחא ליה וחדי בהו הדא הוא דכתיב (מלאכי ג טז) אז נדברו יראי יהו"ה איש אל רעהו ויקשב יהו"ה וישמע ויכתב (ב)ספר זכרון לפניו וגו':</p>	<p>דבר אחר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', אלו אותם החברים, בשעה שהם יושבים כאחד, ולא נפרדים זה מזה, בהתחלה הם נראים אנשים לוחמי קרב שרוצים להרוג זה את זה, אחר כך חוזרים באהבה ואחווה. מה אומר הקדוש ברוך הוא, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, גם להכליל עמהם שכינה. ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מקשיב לדבריהם, ויש לו נחת ושמח בהם, זהו שנאמר "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'".</p>
<p>ואתון חברייא דהכא כמה דהויתון ובחביבותא ברחימותא מקדמת דנא הכי נמיו (בקדמיתא מקדמת דנא) מכאן ולהלאה לא תתפרשון דא מן דא עד דקודשא בריך הוא חדי עמכון ויקרי עלייכו שלם וישתכח בגינכון שלמא בעלמא הדא הוא</p>	<p>ואתם החברים של כאן, כמו שהייתם בחביבות ואהבה מקודם לכן, כך גם מכאן והלאה לא תפרדו זה מזה, עד שהקדוש ברוך הוא ישמח עמכם, יקרא עליכם שלום, וימצא בגללכם שלום בעולם, זהו שנאמר "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך".</p>

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך:</p>	
<p>אזלו עד דהוו אזלי מטו לבי רבי פנחס בן יאיר נפק רבי פנחס ונשקיה אמר זכינא לנשקא שכינתא זכאה חולקי אתקין להו טיקלי דערסי קפטורי דקילטא:</p>	<p>הלכו בעוד שהיו הולכים, הגיעו לבית רבי פנחס בן יאיר, יצא רבי פנחס ונשקו, אמר זכיתי לנשק את השכינה, אשרי חלקי. תיקן להם כרעי מטות בקשרי קליעה.</p>
<p>אמר רבי שמעון אורייתא לא בעי²⁴⁸⁴ הכי אעבר להון ויתיבו אמר רבי פנחס עד לא ניכול נשמע ממאריה דאורייתא מלה דהא רבי שמעון כל מלוי באתגלייא אינון איהו גברא דלא דחיל מעילא ותתא למימר לון לא דחיל מעילא דהא קודשא בריך הוא אסתכם</p>	<p>אמר רבי שמעון התורה לא צריכה כך, העביר אותם וישבו. אמר רבי פנחס טרם שנאכל נשמע מבעל התורה דבר, שהרי רבי שמעון כל דבריו הם בנגלה, הוא איש שלא פוחד ממעלה וממטה לומר אותם, לא פוחד ממעלה שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים</p>
<p>ס/א</p>	
<p>ביה לא דחיל מתתא כאריה דלא דחיל מבני ענא:</p>	<p>על ידו, ולא פוחד ממטה כמו אריה שלא פוחד מבני הצאן.</p>
<p>א"ר שמעון לרבי אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חדתא לגבי²⁴⁸⁵ דר' פנחס ושאר חברייה קם ר' אלעזר פתח ואמר וידבר יי אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' (ויקרא טז א) האי קרא אית לאסתכלא ביה דאתחזי דיתרא איהו²⁴⁸⁶ דהא כתיב בתריה ויאמר יי אל משה דבר אל אהרן אחיך (שם ב) מכאן שירותא דפרשתא האי קרא דלעילא מאי הוא דכתיב וידבר יי אל משה מאי הוא דאמר ליה ולבתר ויאמר יי אל משה:</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו עמד בקיומך ואמר דבר חדש אל רבי פנחס ושאר החברים. קם רבי אלעזר פתח ואמר, "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'", בפסוק הזה יש להתבונן, שנראה שהוא מיותר, שהרי נאמר אחריו, "ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך", מכאן ראשית הפרשה הפסוק הזה שלמעלה מה הוא, שנאמר וידבר ה' אל משה, מה הוא שאמר לו, ואחר כך ויאמר ה' אל משה.</p>
<p>אלא בשעתא דקב"ה יהב קטרת בוסמין לאהרן בעא דלא ישתמש ביה בחייו בר נש אחרא מ"ט בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא א"ל קב"ה את בעי²⁴⁸⁷ לאסנאה שלמא בעלמא על ידך יסגי שלמא לעילא הא קטורת בוסמין יהא מסור בידך מכאן ולהלאה ובחייך לא ישתמש ביה בר נש אחרא נדב ואביהוא אקדימו בחיי דאבוהון לאקרנא מה דלא [אתמסר] (אסתמר) להו²⁴⁸⁸ ומלה דא גרים להון דמעו ביה²⁴⁸⁹:</p>	<p>אלא בשעה שהקדוש ברוך הוא נתן קטורת בשמים לאהרן, רצה שלא ישתמש בו בחייו אדם אחר, למה, משום שאהרן מרבה שלום בעולם. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה להרבות שלום בעולם, על ידך ירבה שלום למעלה, הרי קטורת הבשמים תהיה מסורה בידך מכאן והלאה, ובחייך לא ישתמש בה אדם אחר. נדב ואביהוא הקדימו בחיי אביהם להקריב מה שלא נמסר להם, ודבר זה גרם להם שטעו בו.</p>

²⁴⁸⁴ בעא (דפ"ו).

²⁴⁸⁵ לגביה (דפ"ו).

²⁴⁸⁶ פ' בריש פ' זו תירץ דהכא דרגא חד ויאמר ה' אל משה דרגא אחרא, והכא ר"א בא לתרץ תירוץ אחר כדי להורות שצריך האדם לחלוק כבוד לאביו ולרבו ולא ידבר בפניהם, ואגב אורחיה תירץ הכתוב (מ"מ).

²⁴⁸⁷ בעא (דפ"ו).

²⁴⁸⁸ עי' זהר ח"א דף עג רע"ב, קצב ע"א, וח"ב קצג ע"א, וח"ג לג ע"ב לו ע"ב, לח ע"ב, נו ע"ב, נז ע"א נז ע"ב (דע"ה ח"ב פד ע"ג, ועיי"ש ע"ד).

²⁴⁸⁹ ר"ל על דבר דאקדימו בחיי דאבוהון גרם להם שטעו ועשו עון גדול מזה שהקריבו אש זרה, וז"ש בסמוך מאן גרים להין טעותא, דהיינו שמרע"ה היה תמיה מי גרם להם טעות זה שהקריבו בו אש זרה, ואמר לו הקב"ה בקרבנתם וכו', שדחקו שעתא בחיי אבוהון, הוא גרם להם טעות זה שהקריבו אש זרה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותאנא משה הוה מהרהר מאן גרם לון טעותא דא והוה עציב מה כתיב (ויקרא טז א) וידבר יי אל משה אחרי מות שני בני אהרן ומה אמר ליה בקרבתם לפני יי וימותו בהקריבם לא כתיב אלא בקרבתם א"ל קב"ה למשה דא גרמא להו דדחקו שעתא בחיי אבוהון וטעו בה והיינו דכתיב (ויקרא י א) אשר לא צוה אותם לא צוה אבל לאהרן צוה²⁴⁹⁰:</p>	<p>ושנינו, משה היה מהרהר מה גרם להם את הטעות הזו, והיה עצוב. מה כתוב "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן", ומה אמר לו "בקרבתם לפני ה' וימתו", בהקריבם לא כתוב אלא בקרבתם. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, זה גרם להם שדחקו את השעה בחיי אביהם וטעו בה, והיינו מה שנאמר "אשר לא צוה אותם", אותם לא צוה אבל לאהרן צוה.</p>
<p>ומה תרין בני אהרן על דדחקו שעתא בחיי אבוהון גרמו לגרמייהו כל כך אנא לגבי אנא ור' פנחס ושאר חבריאי על אחת כמה וכמה אתא ר' פנחס נשקיה וברכיה:</p>	<p>ומה שני בני אהרן על שדחקו את השעה בחיי אביהם גרמו לעצמם כל כך, אני כלפי אבא ורבי פנחס ושאר החברים על אחת כמה וכמה, בא רבי פנחס נשקו וברכו.</p>
<p>רבי שמעון פתח ואמר (שיה"ש ג ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו' הנה מטתו שלשלמה מאי מטתו דא כורסי ונ"א ערסא²⁴⁹¹ יקרא²⁴⁹² דמלכא דכתיב ביה (משלי לא יא) בטח בה לב בעלה²⁴⁹³ שלשלמה מלכא די שלמא כלא דיליה²⁴⁹⁴ הוא ששים גבורים²⁴⁹⁵ סביב לה דאתאחדן בסטרהא מדינא קשייא [ואקרין] שתין פולסי דנורא²⁴⁹⁶ (ס"א שתין מזיינין זיוני קשיין) דהווא נער²⁴⁹⁷ אתלבש בהו:</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר, "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו'", הנה מטתו שלשלמה, מי זו מטתו, זהו כסא (מטת) הכבוד של המלך, שנאמר בו בטח בה לב בעלה, שלשלמה המלך שכל השלום שלו, הוא ששים גבורים סביב לה, שנאחזים בצדיה מן הדין הקשה, ונקראים ששים מכות של אש. (ששים מזוינים בכלי זין קשים, שאותו נער מתלבש בהם).</p>
<p>מימיניה שננא²⁴⁹⁸ דחרבא תקיפא משמאליה גומרי דנורא תקיפא דמתאחדא בגליפוי (ס"א בקליפוי) בשבעין אלף²⁴⁹⁹ להטי נורא דאכלא ואינן שתין מזיינין זיוני קשיין מאינן גבורן תקיפין²⁵⁰⁰ דההיא גבורה עלאה דקב"ה²⁵⁰¹ הה"ד (שיה"ש ג ז) מגבורי ישראל:</p>	<p>מימינו שנינות החרב הקשה, משמאלו גחלי אש חזקה שאחזוה בחקיקותיו (במקלותיו) בשבעים אלף להטי אש אוכלת, והם ששים מזוינים בכלי זין קשים מאותן גבורות תקיפות של אותה גבורה עליונה של הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "מגיבורי ישראל".</p>
<p>ותאנא בהאי ערסא מה כתיב בה (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה כד ינקא מסטרא דימינא²⁵⁰² (ס"א סטרא²⁵⁰³ דדינא) ותתן טרף לביתה (שם) מאי</p>	<p>ולמדנו במטה הזו, מה כתוב בה, "ותקם בעוד לילה", כאשר יונקת מצד הימין (מצד הדין), ותתן טרף לביתה, מה הטרף כמו</p>

²⁴⁹⁰ עי' לעיל לח ע"ב והערה שלנו שם בשם הדע"ה ח"ב קא ע"ב.
²⁴⁹¹ נמחק ברח"ו במ"מ.
²⁴⁹² מלכות היורדת בבריאה ונעשית כסא לאצילות (רח"ו).
²⁴⁹³ שלא יאחזו בה החיצונים כי היא מאצילות (רח"ו).
²⁴⁹⁴ פי' ז"א (מ"מ).
²⁴⁹⁵ ה"ג המתפשטין בו"ק ונעשים בה ס' והם ה' עלין תקיפין (רח"ו). ור"ל שה' גבורות מתפשטים עד הוד והכללותם ביסוד הם ס' ומשם נתנו אליה (מ"מ).
²⁴⁹⁶ עי' שמות יד ע"ב (לש"ו).
²⁴⁹⁷ מט"ט ז"א בסוד ו"ק (רח"ו).
²⁴⁹⁸ כמ"ש יעלזו חסידים וכו' וחרב וכו' וכמ"ש בהיכלות (יהל אור).
²⁴⁹⁹ פי' ע' סנהדרין ז' נקודות אלהים (רח"ו).
²⁵⁰⁰ גבורות האצילות (רח"ו).
²⁵⁰¹ פי' שאימא נותנת הגבורה לז"א, וע"י באה למלכות, ולכ"א מגבורי ישראל. א"נ י"ל גבורה עילאה דקב"ה גבורה דז"א (מ"מ).
²⁵⁰² פי' כשמקבלת המלכות מצד החסדים דז"א אז מחלקת המזון לתחתונים ואי גרסי מסטרא דדינא אתי שפיר ג"כ (מ"מ).
²⁵⁰³ מסטרא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>טרף²⁵⁰⁴ כד"א (מיכה ה ז) וטרף ואין מציל (הה"ד) (שיה"ש ג ח) כלם אחזי חרב מלמד²⁵⁰⁵ מלחמה זמינין בכל אתר למעבד דינא ואקרין מארי דיבבא ויללא²⁵⁰⁶;</p>	<p>שנאמר וטרף ואין מציל, (זהו שנאמר) "כולם אחזי חרב מלומדי מלחמה", זמינים בכל מקום לעשות דין, ונקראים בעלי יבבה ויללה.</p>
<p>איש חרבו על ירכו (שמות לב כז) כד"א (תהלים מה ד) חגור חרבך על ירך גבור²⁵⁰⁷ מפחד בלילות הא אוקמוה מפחדה דגיהנם²⁵⁰⁸ וגו' אבל מפחד בלילות כלומר כל דא מאן אתר נטלין מפחד מההוא אתר דאקרי פחד²⁵⁰⁹ כד"א (בראשית לא מב) ופחד יצחק היה לי (שם נג) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק;</p>	<p>"איש חרבו על ירכו", כמו שנאמר חגור "חרבך על ירך", גבור מפחד בלילות, הרי פרשוה מפחדה של גיהנם וכו'. אבל מפחד בלילות, כלומר את כל זה, מאיזה מקום לוקחים, מפחד. מאותו מקום שנקרא פחד, כמו שנאמר "ופחד יצחק היה לי", "וישבע יעקב בפחד אביו יצחק".</p>
<p>בלילות בזמנין²⁵¹⁰ דאינון מתפקדין למעבד דינא ותאנא כתיב (משלי לא טז) זממה שדה ותקחהו²⁵¹¹ הה"ד (איוב מ כ) וכל חית השדה ישחקו²⁵¹² שם ועל דא כתיב (תהלים קד כה-כו) זה הים גדול ורחב ידים וגו', "שם אניות יהלכון וגו'", כמו שנאמר "היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה", ממרחק ודאי, מראש המח וממעלה של הראש, תביא לחמה על ידי הצדיק, כשמזדווגים כאחד, אזי שמחה בכל, זהו שנאמר "לויתן זה יצרת לשחק בו".</p>	<p>בלילות, בזמנים שהם מנו לעשות דין, ולמדנו כתוב, "זממה שדה ותקחהו", זהו שנאמר, "וכל חית השדה ישחקו שם", ועל זה כתוב, "זה הים גדול ורחב ידים וגו'", "שם אניות יהלכון וגו'", כמו שנאמר "היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה", ממרחק ודאי, מראש המח וממעלה של הראש, תביא לחמה על ידי הצדיק, כשמזדווגים כאחד, אזי שמחה בכל, זהו שנאמר "לויתן זה יצרת לשחק בו".</p>

²⁵⁰⁴ ר"ל שנותנת להם כח הגבורות (רח"ו). ור"ל טרף הם רפ"ח ניצוצות עם הכולל, טרף, שהם גבורות, ומ"ש וטרף ואין מציל, פ"י שהמלכות מבררת רפ"ח הנז' ואין מציל מידה (מ"מ).

²⁵⁰⁵ מלומדי (דפ"ו).

²⁵⁰⁶ כי מהם מקבלים יצירה ועשייה הנקרא יבבא ויללה (רח"ו).

²⁵⁰⁷ חגור חרבך שלא ינקו הקלי' מהיסוד הנק' ירך ובפרט מיסוד דנוק', כמ"ש הרב שתאותם לינק משם, ואז תהיה גבור. וז"ש נמי איש חרבו על ירכו, דהיינו כל א' בידו חרב שהוא כח א' מהשכינה הנק' חרב, כדי לשמור הירך, ומ"ש על ירכו, לפי שכולם יונקים מהיסוד הנק' ירך, נמצא שהוא שלהם, לכן אמר איש חרבו על ירכו (מ"מ).

²⁵⁰⁸ כדי שלא יתאחזו החיצונים בחרב עליון בסוד גבוה דאצילות (רח"ו).

²⁵⁰⁹ פ"י גבורה דז"א (מ"מ).

²⁵¹⁰ ושיעור הכתוב איש חרבו על ירכו ומהיכן קבלו גבורות אלו אמר מפחד שהיא גבורה דז"א, ומ"ש בלילות ר"ל אימתי שומרים שמירה זו בלילות שהיא זמן הדין (מ"מ).

²⁵¹¹ פ"י זממה להיות בחי' שדה זרועה פנים בפנים, ותקחהו לה, כי כן היה (מ"מ).

²⁵¹² היא עולם הבריאה, ישחקו שם להיות מ"ן למלכות דאצילות (רח"ו).

²⁵¹³ הנשמות (רח"ו).

²⁵¹⁴ מהמוח (רח"ו).

²⁵¹⁵ פ"י חכמה דז"א שהיא ראש המוחין דז"א (מ"מ). ע"י המעשים טובים דישראל ומתקנת המלכות בעטרה דגבורה ע"י העומר, הנה עולה המלכות אז למ"ן עד אבא, כי שם הוא שרשה ומקומה, וכמ"ש בכוונת מנחת שבת (דף עה ריש ע"ג) ומקבלת משם השפע לישראל, ובסוד (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה, ממרחק ודאי מרישא דמוחא ומעילא דרישא, וכמ"ש בפ' אחרי מות (דף ס' סוף ע"א) (דע"ה ח"א פ ע"ג), הוא ממ"ס רישא תליתאה (דע"ה ח"ב קכא ע"ד), זוה"ק פינחס (רמט ע"א) בשעתא דדחיקת לה שעתה ואצטריכת למזונא לה ולכל חיון, איהי אזלת למרחיק לארח רחיקא (ביאורים ח"ב מה ע"א).

²⁵¹⁶ כי הוא יונק מהמוחא דע"ג קרומא (רח"ו). ור"ל מאורא דע"ג קרומא שנק' גם הוא מוחא עילאה וכמ"ש באוצרות חיים (מ"מ).

²⁵¹⁷ לחמה ג' הויות (רח"ו). ור"ל לחם גימ' ג' הויות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא אלף וחמש מאה²⁵¹⁸ מארי תריסין²⁵¹⁹ מארי דשולטנותא²⁵²⁰ אתאהדן²⁵²¹ מהאי סטרא דאינון גניברין בידוי דההוא דאקרי נער ארבע מפתחין²⁵²² רברבן תניינא אזלין תחות ספינה²⁵²³ דהאי</p>	<p>למדנו אלף וחמש מאות בעלי מגנים בעלי השלטון נאחזים מהצד הזה, שהם גבורים בידי אותו שנקרא נער, ארבעה מפתחות גדולים תנינים שהולכים תחת הספינה של</p>
<p>ס/ב</p>	
<p>ימא רבא לארבע זווין דא אזיל לסטרא דא²⁵²⁴ ודא אזיל לסטרא דא וכן כלהו ארבע חיזו דאנפין אתחזיין בהו²⁵²⁵ וכד אתכלילין בחד כתיב (יחזקאל א י) ודמות²⁵²⁶ פניהם פני אדם פניהם דכלא אפי רברבי²⁵²⁷ ואפי זוטרי²⁵²⁸ כלילין בחד לעילא תרי סלקין ושמיין ותריין מגרופין בידייהו אלף טורין²⁵²⁹ סלקין ועאלין (ס"א אלין טמירין עאלין וסלקין) בכל יומא משקיו²⁵³⁰ דההוא ימא²⁵³¹ לבתר אתעקרו מנה וסלקין ליון²⁵³² מא אחרא:</p>	<p>הים הגדול הזה לארבע זוויות, זה הולך לצד זה וזה הולך לצד זה, וכך כולם ארבעה מראות של פנים נראים בהם, וכשנכללים באחד כתוב "ודמות פניהם פני אדם", פניהם של כלם פנים גדולים ופנים קטנים כלולים כאחד למעלה, שנים עולים ומשוטטים, ושתי מגרפות בידיהם. אלף הרים עולים ונכנסים (אלו מכוסים נכנסים ועולים) בכל יום מהשקאת אותו הים, אחר כך נעקרים ממנה ועולים לים אחר.</p>
<p>לית חושבנא לאינון דאתאהדן בשערהא²⁵³³ תריין בנין²⁵³⁴ ינקין כל יומא דאקרון מאללי ארעא²⁵³⁵ ודא הוא רוא דספרא דצניעותא דכתיב (יהושע ב א) וישלח יהושע בן נון²⁵³⁶ מן השטים</p>	<p>אין חשבון לאותם הנאחזים בשערותיה, שני בנים יונקים כל יום שנקראים מרגלי הארץ, וזהו סוד של ספרא דצניעותא, שנאמר "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר", ואלו יונקים מתחת צדדי איבריה שתי בנות תחת רגליה, (ואלו יונקים</p>

²⁵¹⁸ הוא בסוד ה' פעמים אלקים דיודין (רמ"ז). כפלות השם אות באות (אמר המסדר – עי' מ"ש הגר"א לעיל בפרשת בראשית נה ע"ב, ובהיכל ה' שם מד ע"א ד"ה בגין דהאי להט – ש"ל) (יהל אור).
²⁵¹⁹ בסוד אל שדי אלף ושדי (רח"ו). ור"ל א"ל שד"י במילואו גימ' אלף ומילוי שד"י לבד הוא ת"ק הכל אלף ות"ק ונלע"ד שהם ט"ו גבורות דהגבורות שרשם בדעת ומתפשטים בגוף וכללותם ביסוד הם ט"ו גבורות כל א' כלולה מעשרה ועשר ממאה הם אלף ת"ק (מ"מ).
²⁵²⁰ מגן בריאה (רח"ו).
²⁵²¹ אין פועלים דין רק שומרים (רח"ו).
²⁵²² ח"ג נר"ה דיצירה (רח"ו). בנא"י פירש שהם ארגמ"ן (רמ"ז).
²⁵²³ ימא רבא תחת מלכות דבריאה (רח"ו).
²⁵²⁴ זה פונה צפונה זה פונה נגבה (רח"ו).
²⁵²⁵ פי' שכל א' כלול מארבעתם משור נשר אריה אדם (מ"מ).
²⁵²⁶ פי' שכולם הם פני האדם שהוא העיקרי (מ"מ).
²⁵²⁷ חר"ג (רח"ו).
²⁵²⁸ נר"ה (רח"ו). זוטרי – שהן בלא זקן, נערים (יהל אור).
²⁵²⁹ נגה דבריאה נק' אלף טורין כי אל שד"י בבריאה (רח"ו). כמ"ש מצמיח חציר לבהמה והן ביום השני (יהל אור).
²⁵³⁰ רחל (רח"ו).
²⁵³¹ מלכות רחל (דע"ה ח"ב סג ע"א).
²⁵³² יונקים מלאה (רח"ו). ור"ל שע"י יניקה שיונקים מרחל ולאה הם מתבררים ועולים (מ"מ). ועי' דע"ה ח"ב סג ע"א.
²⁵³³ הם הדינים שנאמר מי ימלל גבורות ה' דסגיאין אינון (רח"ו). כי השערות הם ממותרי מוחין שהם דינין ונאחזים ויונקים משם כמה שלוחי הדין לאין מספר (דע"ה ח"ב סג ע"א).
²⁵³⁴ שני מוחין דדכורא דנוגה דאצילות (רח"ו). קין והבל (יהל אור). התרין בנין הם הדכורין דנוגה, ולהם נמשך היניקה יותר מלמעלה, והתרין בנות הם הנוקבין דנוגה, ולהם נמשך היניקה מלמטה, ויניקתם הוא ע"י הניצוצין שבהם העולין, והם יונקים מהתפשטות הארת הקדושה ממש לצורך הקליפות נוגה, ואח"כ מקליפות נוגה מקבלים שאר הקליפות כולם, שהם הג' קליפות קשים, והכל הוא ע"י הניצוצין שבהם (דע"ה ח"ב סט ע"ב).
²⁵³⁵ כי הם בבחי' מרגלים (עי' אריכות בבהגר"א על ספד"צ לא ע"א) על כל אינון דעברין על פתגמי אורייתא כמ"ש שם [לקמן] סב סע"ב (דע"ה ח"ב סג ע"א).
²⁵³⁶ היא מלכות דאצילות (מ"מ).

<p>שנים אנשים מרגלים²⁵³⁷ חרש לאמר ואלין ינקין מתחות [סטרי] (סטרא) אברהא²⁵³⁸ תרין בנות²⁵³⁹ בר בתחות רגלהא (ס"א ואלין ינקן מסטרא דא בר הא²⁵⁴⁰ תרין בנת בתחותהא) ועל דא כתיב (בראשית ו ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם ואלין מתאחדן בטרפי (ס"א בטופרי) דההיא ערסא ודא הוא דתנינן דכתיב (מלכים א' ג טז) אז תבאנה שתיים נשים זונות²⁵⁴¹ אל המלך אז תבאנה ולא מקדמת דנא ובזמנא דישראל לתתא אהדרון קדל מבתר קב"ה מאי כתיב (ישעיה ג יב) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו ודאי:</p>	<p>מצד אברהם שתי בנות בתחתיה), ועל זה כתוב "ויראו בני האלהים את בנות האדם", ואלו נאחזים בפעלי (בצפרני) אותה מטה, וזהו ששנינו שנאמר "אז תבאנה שתיים נשים זונות אל המלך", אז תבאנה ולא מקודם, לכן ובזמן שישראל למטה מחזירים עורף מאחר הקדוש ברוך הוא, מה כתוב "עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו", ודאי.</p>
<p>בידא שמאלא²⁵⁴² שבעין ענפיין²⁵⁴³ דמגדלין בין נוני ימא²⁵⁴⁴ כלהו סומקי²⁵⁴⁵ בוורדא ועילא מנהון ענפא חד סומקא יתיר [דא סליק]²⁵⁴⁶ (דסליק) ונחית וכלהו אתחפיין בשערהא מארי דלישנא בישא כד נחית חוייא אתעביד מקפץ על טוריין²⁵⁴⁷ מדלגא על טנרי²⁵⁴⁸ עד די שבכח²⁵⁴⁹ טרפא דאחיד בטופרי²⁵⁵⁰ וייכול כדין שכיך ואתחזר לישניה לטב:</p>	<p>ביד שמאל, שבעים ענפים שמגדלים בין דגי הים כולם אדומים כשושנה, ומעליהם ענף אחד יותר אדום, זה עולה ויורד וכולם מתכסים בשערותיה. בעל הלשון הרע, כשיורד הנחש נעשה מקפץ על ההרים מדלג על הסלעים, עד שימצא טרף שאחוז בצפרנים ויאכל, אז שוכך וחוזרת לשונו לטוב.</p>
<p>זכאין אינון ישראל דמוזמנין ליה טרפיה אהדר לאתריה (ס"א לבתריה) עייל בנוקבא דתהומא רבא כד וס"א סליק סלקין סלקין מארי דרמחיין²⁵⁵¹</p>	<p>אשריהם ישראל שמזמנים לו טרפו חוזר למקומו (לאחריו), ונכנס לנקב תהום רבה, כשעולים (עולה עולים) בעלי הרומחים</p>

²⁵³⁷ הם חר"ב דז"א דנוגה דאצילות שנתנה להם רשות לינק מהקדושה ביום, ולפי שהיום הוא רחמים ואין בו דין כמו הלילה לכן אמרו חרש, דהיינו בחשאי, אבל תרין צפרין שהם חר"ב דנוק' דנוגה דאצילות הם יונקים בלילה בגלוי כמ"ש בפרשת ויחי (מ"מ).

²⁵³⁸ צפרני ידים (יהל אור).

²⁵³⁹ תרין מוחין דנוק' דנוגה (רח"ו). והיינו תרין צפרין הנז' בפ' ויחי ע"ש (מ"מ), נפש חי' דאדם (יהל אור).

²⁵⁴⁰ דאברהא (דפ"ו).

²⁵⁴¹ הב' נשים הם ב' מוחין דנוגה דבי"ע בין דדכורא בין דנוק', ולפי זה מ"ש הזהר והיינו דתנינן דכתיב אז וכו' אינו ר"ל דתרין בנות הנז' הם ב' נשים זונות שהרי תרין בנות הם חר"ב דנוק' דנוגה דאצילות, ושתיים נשים זונות הם חר"ב דנוגה דבי"ע, אלא כוונת הזהר שמביא ראייה כמו שאלו השתיים נשים זונות שבאו לשלמה הם קלי' דנוגה גם בנות האדם דקרא הם קלי' דנוגה (מ"מ).

²⁵⁴² ע' שרים (רח"ו).

²⁵⁴³ שבעין אנפין – השרים (יהל אור).

²⁵⁴⁴ חיילים שביצירה (רח"ו). שלוחין (יהל אור).

²⁵⁴⁵ היכלות זכרים (רח"ו).

²⁵⁴⁶ כמ"ש עולה כו' (יהל אור).

²⁵⁴⁷ היכלות זכרים (רח"ו). דזו"נ שלהן, ועי' תז"ח עה ע"ב ואת נפש אויביך כו' (פי' דכתב שם כי נחש אשת זנונים מקננא בשבע סלעים ובעלה בשבע טורין ועי"ש בביאור הגר"א – המסדר) (יהל אור).

²⁵⁴⁸ היכלות נוקבי' (רח"ו).

²⁵⁴⁹ בסוד לא תבשל, ואינון הנפילים ששניהם עז אלא שהשני קשה עזא"ל, אל קשה, והוא נופל לכן מפילים אותו ושניהם ר"ת נג"ע (פי' נופל גלוי עינים כנ"ל המסדר) ואינון בני אלהים כמ"ש ל קמ"ד אפילו בני אלהים באוירא ואינון בארץ (יהל אור).

²⁵⁵⁰ אף שנאחזין בדכורא כולם נאחזים בסט' דנוקבא אלא נגד שוקין דדכורא והוא בידין דנוקבא, שהן נגד שוקין דדכורא כידוע, שממית בידים תתפש (משלי ל כח), דכורין בידהא ונוקבין ברגלהא, וכמ"ש בפרשת אחרי מות (בהגר"א על ספד"צ כז ע"ד ד"ה ואמר אתקין ביה), מה שאנו אומרים דיציאת האורות מצפרני רגלים היה גם בהמלכים דהעגולים, כוונתינו הוא רק על הארת דעצמותם גופה, וכמ"ש הרב בשער פרצופי זרין (פרק ב) בענין בקיעת הבשר שתחת הצפרנים, כי משם יונקים החיצונים בהארה היוצאת משם, וכמ"ש הגר"א בס"ד (פרק ג בד"ה וענין כלל ופרט כז ע"ד ד"ה ואמר אתקין ביה) וכולן נאחזין בטופרי דידין ורגלין כו', ע"ש ובזהר אחרי מות (ס' ע"ב וע"ט ע"א) (ביאורים ח"ב קב ע"ג).

²⁵⁵¹ כחות הטומאה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וסייפין דלית לון חושבנא סוחרנייהו דאינון שתיין עלאיין דסוחרניה דהאי ערסא אלף אלפיין ורבווא רבוון קיימיין בכל וספראו (ספריין) דהאי ערסא לעילא ומניה אתזנן כלהו מקמיה (ס"א ומניה אתזנו ליה פלחין כלהו קמיה) יקומון:</p>	<p>והחרבות שאין להם חשבון סביב אותם ששים עליונים, שסביב המטה הזו אלף אלפים ורבווא רבבות, עומדים בכל צד של המטה הזו למעלה, וממנה נזונים כולם מלפניה (וממנה נזונים כולם עובדים לה לפניה) יעמדו.</p>
<p>מתחות כלהו נפקין כמה אלף ורבבן דלית לון חושבנא ונחתין ושמיין בעלמא עד דתקעי מארי שופרא ומתכנשי והני בזוהמא דטופרי אחידן דא ערסא כליל לון דא ערסא רגלוהי אחידן בארבע סטרי עלמא כלא עאלין בכללא דאשתכח לעילא ואשתכח לתתא בשמים ממעל ועל הארץ מתחת:</p>	<p>מתחת לכלם, יוצאים כמה אלף ורבבות שאין להם חשבון, ויורדים ומשוטטים בעולם, עד שתוקעים בעלי השופר ומתכנסים, ואלה אחוזים בזוהמת הצפרנים המטה הזו, כוללת אותם רגלי המטה הזו, אחוזים בארבעת צדי העולם, כולם נכנסים בכלל, שנמצא למעלה, ונמצא למטה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת.</p>
<p>ועל דא כתיב הנה מאי הנה בגין דומינא לכלא לעילא ותתא ורשומא האי ערסא מכלא אדניי אתקרי רבונא דכלא²⁵⁵² רשימא בין חיילהא בגיני כך כהנא בעא לכוונא מלי דלעילא ליחדא שמא קדישא מאתר דבעא ליחדא ועל דא תנינן כתיב (ויקרא טו ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש בהאי בעא לקרבא קדושה לאתריה מהאי אתר בעי בר נש לדחלא מקמי קב"ה וע"ד כתיב (דברים לב כט) לו חכמו ישכילו זאת מיד יבינו לאחרייתם כלומר אי יסתכלון בני נשא בעו[נ]שאי היך אחידא זאת בין חיילהא והיך אתמנו קמה כל אינון בני חיילין ואחידן בפולחנא לאתפרעא מן חייביא מיד יבינו לאחרייתם ויסתמרון עובדיהון ולא יחובון קמי מלכא קדישא:</p>	<p>ועל זה כתוב, הנה מה זה הנה משום שמזומנת לכולם למעלה ולמטה, ורשומה המטה הזו מהכל, ונקראת אדניי הרבון של הכל, רשומה בין חיילותיה, לכן הכהן צריך לכוון דברים שלמעלה לייחד את השם הקדוש מהמקום שצריך ליחדו, ועל זה שנינו, כתוב, "בזאת יבא אהרן אל הקודש", בזה צריך לקרב קדושה למקומה, מהמקום הזה צריך אדם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא, ועל זה כתוב "לו חכמו ישכילו זאת מיד יבינו לאחרייתם", כלומר אם יסתכלו בני אדם בעונש איך זאת אחוזה בין חיילותיה, ואיך התמנו לפניה כל אותם בני החיילות ואוחזים בעבודה להפרע מן הרשעים, מיד יבינו לאחרייתם, וישמרו את מעשיהם ולא יחטאו לפני המלך הקדוש.</p>
<p>תו אר"ש כל בר נש דזכי למילף אורייתא ונטיר לה ולהאי זאתו האי זאת נטירותו ליה (לבר נש) וגזר עמיה קיימא על קיימא דיליה דלא יתעדי מניה ומן בנוהי ומן בני בנוהי לעלמין הה"ד (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם וגו' יתבו למיכל עד דאכלו אר"ש לחברייא כל חד וחד לימא מלה חדתא דאורייתא על פתורא לקמיה דרבי פנחס:</p>	<p>עוד אמר רבי שמעון כל אדם שזוכה ללמוד תורה ושומר את הזאת הזו, הזאת הזו שומרת אותו וכורתת עמו ברית על בריתו, שלא תסור ממנו, ומבניו ומבני בניו לעולמים, זהו שנאמר "ואני זאת בריתי אותם וגו'", ישבו לאכול עד שאכלו. אמר רבי שמעון לחברים כל אחד ואחד יאמר דבר חדש בתורה על השלחן לפני רבי פנחס.</p>
<p>פתח רבי חזקיה ואמר יי' אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו' (ישעיה נ ד) זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין וקראן קדש דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי' ויהיב</p>	<p>פתח רבי חזקיה ואמר, "אדני יְהוָה נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו'", אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם מכל שאר העמים, וקראם קדוש, שנאמר "קדוש ישראל לה" ונתן</p>
<p>סא/א</p>	
<p>להו חולק ולא אתאחדא בושמא קדישא ובמה אחידו ישראל בשמא קדישא בגין דזכו באורייתא</p>	<p>להם חלק להאחז בשם הקדוש, ולמה אחזו ישראל בשם הקדוש, משום שזכו בתורה, שכל</p>

²⁵⁵² בנה"י נכללו כל הכתרים תתאין שהוא כל הע"ס דילהון, וכמ"ש באד"ר (קמג ע"א) ובאחרי מות (דף ס ע"ב), וע' בהגר"א סד"צ (פרק א בד"ה מלך החמישי ט ע"ד וכן בדבריו שם פרק ג בד"ה כתיב ויאמר כו ע"ב ד"ה וע"כ נסתיים) (כללים ח"א עב ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכל מאן דזכי באורייתא זכי ביה בקב"ה ונ"א בקדש²⁵⁵³:</p>	<p>מי שזוכה בתורה זוכה בקדוש ברוך הוא (בקדש).</p>
<p>ותנינן קמיה דמר מאי קדש שלימותא דכלא דאקרי חכמה עלאה ומהאי אתר אנגיד משה רבות קדישא בשבילין ידיען לאתר דאקרי בינה עלאה ומתמון נפקין מבויעין ונחלין לכל עבר עד דמטו להאי זאת (ומאתר דא אתער רוחא קדישא) והאי זאת כד מתברכא אקרי קדש ואקרי חכמה:</p>	<p>ושנינו לפני מורנו, מה זה קדש, שלמות הכל, שנקראת החכמה העליונה. ומהמקום הזה (נמשך שמן משחת קודש בשבילים ידועים למקום שנקרא בינה עליונה), ומשם יוצאים מעיינות ונחלים לכל צד, עד שמגיעים לזאת הזו, [וממקום זה מתעוררת רוח קדושה], וכשמתברכת הזאת הזו, נקראת קודש, ונקראת חכמה.</p>
<p>וקראן ליה ונ"א והאי זאת כד אתברכא מאתר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי חכמה קראן להו רוח הקדש כלומר רוח מההוא קדש²⁵⁵⁴ דלעילא וכד נפקין ומתערין מנה רזי אורייתא כדין אתקרי לשון הקדש ובשעתא דנגיד ההוא רבות קדישא לאינון תרי²⁵⁵⁵ קיימי²⁵⁵⁶ דאקרון אלמודי יי ואקרון צבאות אתכנש תמן וכד נפיק מתמן בההוא דרגא דאקרי יסוד לההוא חכמה זעירא²⁵⁵⁷ כדין אתקרי לשון למודים ונפיק לאתערא לאינון קדישי עליונים כדין כתיב (ישעיה נ ד) יי אלהים נתן לי לשון למודים ולמה לדעת לעות את יעף דבר:</p>	<p>וקוראים לה (והזאת הזו כשמתברכת ממקום עליון זה שנקרא קודש ונקרא חכמה, קוראים לו) רוח הקודש, כלומר רוח מאותו קודש שלמעלה, וכשיוצאים ומתעוררים ממנה סודות התורה, אז נקראת לשון הקודש, ובשעה שנמשך אותו משחת קדש לאותם שני עמודים שנקראים למודי ה' ונקראים צבאות, מתכנס לשם, וכשיוצא משם באותה דרגה שנקראת יסוד לאותה חכמה קטנה, אז נקראת לשון למודים ויוצאת להעיר אותם קדושים עליונים, אז נאמר "ה' אלהים נתן לי לשון למודים". ולמה, לדעת לעוות את יעף דבר.</p>
<p>וקב"ה יהיב האי לבוצינא קדישא ר"ש ועוד דסליק ליה לעילא לעילא בגין כך כל מלוי באתגלייא אתמרו ולא אתכסיין²⁵⁵⁸ עליה כתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות²⁵⁵⁹:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא נתן את זה לנר הקדוש, רבי שמעון, ועוד שהעלו אותו למעלה, ולכן כל דבריו בנגלה נאמרים, ולא מכסים עליו, כתוב "פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות".</p>

²⁵⁵³ רצא ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁵⁴ והנה נאמר בשלמה (מלכים א' ג כח) כי חכמת אלהים בקרבנו, והוא חכמה היורדת בבריאה, שזהו מה שירת שלמה, ולכן נאמר כי חכמת אלהים, שהוא הבריאה שנברא בשם אלהים, בראשית ברא אלהים (בראשית א א), והוא חכמה זעירא, וכמ"ש בפ' פינחס (רכג ע"א) וה' נתן חכמה לשלמה חכמה זעירא, ואמר הגר"א בספד"צ (פ"ד ל ע"ג ד"ה ואמר ובי"ד) שהוא אור היסוד (שהוא י' זעירא והוא חכמה זעירא) דהמלכות דאצילות, והוא יורד בבריאה, ואליו זכה שלמה. אבל לא שנתחכם בהמלכות שבאצילות רק בהי' זעירא שלה היורדת בבריאה, וכמ"ש בספד"צ (פ"ה לג ע"ב) דמינה אתחכם לתתא, וע' בהגר"א שם (לה ע"א ד"ה ויחכם). ואותו הי' זעירא הוא רוח הקודש, שהוא רוח מההוא קודש דלעילא, שהוא י' עלאה, חכמה עלאה אבא, כמ"ש בפ' אחרי מות (סא ע"א) ומשום שזכה לההוא י' זעירא (דע"ה ח"ב פה ע"א).

²⁵⁵⁵ תרין (דפ"ו).

²⁵⁵⁶ אל תתמה יחס תרין ביעין בלישנא דתרין קיימין כי כן הדרך בזהר (רח"ו).

²⁵⁵⁷ מלכות (רח"ו). הנקודה הוא ג"כ שורש המלכות אדנ"י, כי הי' דאדנ"י הוא מהי' דהוי"ה, והיא נקרא ג"כ חכמה, חכמה זעירא, כמ"ש בפ' אחרי (דף סא ע"א) וכן היא נקרא ג"כ ראשית, ראשית דרכו, ראשית לנבראים, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (שם יב סע"ב) (ביאורים ח"א סב ע"ב), הי' זעירא שהוא העטרה והוא חכמה זעירא כמ"ש בפ' אחרי (סא ע"א) ובאד"ז (רצו ע"א) (ביאורים ח"ב עח ע"ד).

²⁵⁵⁸ לקמן עט ע"א ע"ש ועי' לקמן קלב ע"ב (לש"ו). כל הגילויים שבאדרא שהם עצמן עיקר דברי האריז"ל אין בהם שום מראה ודמיון כלל. וכן אמרו בזוה"ק (אחרי מות סא ע"א) דכל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא אתכסיין, עליה כתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות (דע"ה ח"א נז ע"א).

²⁵⁵⁹ כי קודם שנתגלו הספרא דצניעותא והאדרות, הנה הוה כמעט כל אורות הא"א והאו"א הכלליים נעלמים בבחי' א"ס, ולא היו נתגלו עדיין גם באצילות כלל, כי היו סתומים ונעלמים בשרשן, והנה היה אסור אז לדרוש ולחקור בהם כלל ע"ד האיסור השאלה והחקירה בא"ס, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף ז ע"ב) דגם הדיוקן דאצילות הנה אין לומר בא"ס כלל, ומאן דצייר ביה דיוקנא עליו נאמר ארור האיש אשר יעשה פסל כו' ושם בסתר בסתרו של עולם, ע' ביאור הגר"א שם. וזהו מה שאסרו בכ"מ בזוה"ק החקירה בהג"ר, והיה כ"ז קודם שנתגלו האדרות, והיה אז האורות דהג"ר סתומים ונעלמים, כי היו כלולים בא"ס. אבל אח"כ כאשר

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח רבי ייסא ואמר ויי' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וגו' (מלכים א' ה כו) ויי' נתן חכמה לשלמה דא הוא דתנינן ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא כאשר דבר לו כמה [דאתמר ליה] (דאתאמר) החכמה והמדע נתון לך ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וכי מה (בין) זה לזה, אלא כך שנינו, וה' נתן חכמה לשלמה, ואת החכמה הזו במה העמיד, והסביר אותה.</p>	<p>פתח רבי ייסא ואמר "וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו, ויהי שלום בין חירם ובין שלמה וגו'". וה' נתן חכמה לשלמה, זהו ששנינו, בימי שלמה המלך עמדה הלבנה בשלמותה, כאשר דבר לו כמו שנאמר לו, החכמה והמדע נתון לך, ויהי שלום בין חירם ובין שלמה. וכי מה (בין) זה לזה, אלא כך שנינו, וה' נתן חכמה לשלמה, ואת החכמה הזו במה העמיד, והסביר אותה.</p>
<p>א"ר יוסי אוקים לה בהאי בקדמיתא דשלמה עבד דנחית לחירם מההוא דרגא דהוה אמר מושב אלהים ישבתי וגו' דתניא חירם מלך צור עבד גרמיה אלוה בתר דשלמה אתא עבד ליה בחכמתיה דנחית מההוא עיטא ואודי ליה לשלמה ובגין כך ויהי שלום בין חירם ובין שלמה:</p>	<p>אמר רבי יוסי, העמיד אותה בזה בראשונה, ששלמה עשה שהוריד את חירם מאותה דרגה שהיה אומר, מושב אלהים ישבתי וגו'. שלמדנו, שחירם מלך צור עשה עצמו אלוה אחר, ששלמה בא עשה לו בחכמתו שירד מאותה עצה, והודה לשלמה. ולכן כתוב ויהי שלום בין חירם ובין שלמה.</p>
<p>ותנינן א"ר יצחק א"ר יהודה דשרר ליה חד שידא ונחית ליה שבעה מדורין דגיהנם וסלקיה ושרר ליה פתקין בכל יומא ויומא בידיה עד דאהדר ואודי ליה לשלמה ותנינן²⁵⁶⁰ שלמה ירית לה לסיהרא בכל סטרוי בג"כ בכלא שליט בחכמתיה:</p>	<p>ושנינו, אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, ששלח לו שד אחד והוריד אותו לשבעה מדורי גיהנם, והעלה אותו, ושלח לו פתקים בכל יום ויום בידו, עד שחזר והודה לשלמה, ושנינו שלמה ירש את הלבנה בכל הצדדים, ולכן שלט בכל בחכמתו.</p>
<p>ור"ש בן יוחאי שליט בחכמתיה על כל בני עלמא כל אינון דסלקין [בדרגוין] (בדרגין) לא סלקין אלא לאשלמא עמיה (ס"א אי לא שלמין עמיה):</p>	<p>ורבי שמעון בר יוחאי שולט בחכמתו על כל בני העולם, כל אותם שעולים בדרגותיו לא עולים אלא להשלים עמו (אם לא שלמים עמו).</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו' (שיה"ש ב יד) יונתי דא [מה יונה לא] (כ"י דלא) שבקת בן זוגה לעלמין כך כ"י לא שבקת לקב"ה לעלמין בחגוי הסלע אלן ת"ה דלא משתכחי בניחא בעלמא דין:</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו'". יונתי, זו כנסת ישראל, מה יונה לא עוזבת את בן זוגה לעולמים, כך כנסת ישראל לא עוזבת את הקדוש ברוך הוא לעולמים. בחגוי הסלע, אלו תלמידי חכמים שלא נמצאים במנוחה בעולם הזה.</p>
<p>בסתר המדרגה אלן ת"ה הצנועין דבהון חסידין דחלי קב"ה דשכינתא לא אעדי מנייהו לעלמין כדין קב"ה מתבע בנייניהו ולכ"י (דכ"י) ואמר (שם) הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב</p>	<p>בסתר המדרגה, אלו תלמידי חכמים הצנועים, שבהם חסידים יראי הקדוש ברוך הוא, ששכינה לא זזה מהם לעולמים, אז הקדוש ברוך הוא תובע את כנסת ישראל בשבילם, ואומר "הראיני את מראיך השמיעני</p>

נתגלו האדרות, והיה גילויים למטה ע"י שנתגלה בהם אז א"ס ית"ש באצילות, והאיר א"ס ית"ש בהם באצילות בגילוי גמור. הנה ע"ז נתגלה ידיעתם ע"י הרשב"י למטה ג"כ, והותר מאז לעסוק ולדבר בהם. וכן עד"ז שאר כל הסודות אשר באצילות כולו, הנה היו כולם גלויים בימי רשב"י, משום שנתגלה אורם באצילות ע"י גילוי דא"ס ית"ש שנתגלה והאיר בהם באצילות להדיא. וכמו כן נתגלה ידיעתם ע"י רשב"י וסיעתו למטה ג"כ, ולכן הקפיד הרשב"י מאד על הסתר אותן הסודות אז לדבר בהם בדרך חידה, וכמ"ש בפ' אחרי מות (דף עט ע"א), וע"ש (דף סא ע"א) ובכ"מ, כי גורם ח"ו ע"ז העלאתן למעלה, כי כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם למטה כן הם מאירים למעלה, וכמ"ש באד"ר (דף קלב ע"ב) אמר ר"ש כו' וכד אתפריש כל חד מנייהו מפומייכון אסתליק ואתתקן ואתעטר ואתטמר כו' ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו נהיר ואתעטר ויתב כו' וכד אסתיים לאתפרשא סליק ואתעטר כו' עש"ה. והרי לנו כי גילויים למעלה הוא כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם החכמים למטה, והם תלויים זב"ז, כי נמשך ידיעתם למטה ע"י שמתגלים מא"ס להאיר למעלה (ביאורים ח"א כא ע"ג).

²⁵⁶⁰ ויחי רכג רכה (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלית קלא משתמע לעילא אלא קלא דאינון דמתעסקי באורייתא:</p>	<p>את קולך", כי קולך ערב שאין קול, שנשמע למעלה, אלא קולם של אלו העוסקים בתורה.</p>
<p>ותאנא כל אינון דמתעסקי באורייתא ובליליא דיוקניהון אתחקק לעילא קמי קב"ה וקב"ה משתעשע בהו וכוליהו (כל) יומא ומסתכל בהו והוא קלא (דהכא) סליק ובקע כל אינון רקייעין עד דסליק קמי קב"ה כדין כתיב (שיה"ש ב יד) כי קולך ערב ומראך נאוה:</p>	<p>ולמדנו כל אותם העוסקים בתורה בלילה שדמותם נחקק למעלה לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא משתעשע בהם כל היום, ומסתכל בהם, ואותו קול (של כאן) עולה ובוקע את כל אותם רקייעים, עד שעולה לפני הקדוש ברוך הוא, אז נאמר "כי קולך ערב ומראך נאוה".</p>
<p>והשתא קב"ה חקק דיוקנא דר"ש לעילא וקליה לעילא ולעילא סלקא ומתעטר בכתרא קדישא עד דקב"ה מתעטר ביה בכלהו עלמין ומשתבח ביה עליה כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>ועכשיו הקדוש ברוך הוא חוקק את דיוקנו של רבי שמעון למעלה, וקולו למעלה למעלה עולה, ומתעטר בכתר הקדוש, עד שהקדוש ברוך הוא מתעטר בו בכל העולמות ומשתבח בו, עליו כתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>פתח ר' חייא ואמר מה שהיה כבר הוא (נקרא שמו) ואשר להיות²⁵⁶¹ וגו' מה שהיה כבר היינו דתנינן עד לא ברא קב"ה האי עלמא הוה בארי עלמין וחריב לון עד</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר מה שהיה כבר הוא (נקרא שמו) ואשר להיות וגו', מה שהיה כבר, היינו מה ששנינו, שטרם שברא הקדוש ברוך הוא את העולם הזה, היה בורא עולמות ומחריבם, עד</p>
<p>סא/ב</p>	
<p>דקב"ה סליק ברעותיה²⁵⁶² למברי האי עלמא ואמליך באורייתא כדין אתתקן הוא בתקונוי וואתעטר בעטרוי וברא האי עלמא וכל מאי דאשתכח בהאי עלמא הא הוה קמיה (והא סליק מקמיה) ואתתקן קמיה:</p>	<p>שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את העולם הזה, ונמלך בתורה, אז הוא נתקן בתקונוי והתעטר בעטרוניו, וברא את העולם הזה. וכל מה שנמצא בעולם הזה, הרי היה לפניו (שהרי עלה מלפניו) והתתקן לפניו.</p>
<p>ותאנא כל אינון דבריו (דארי) עלמא דאשתכחו בכל דרא ודרא עד לא ייתון²⁵⁶³ לעלמא הא הו קיימי קמיה בדיוקניהון (והכי תאנא) אפילו כל אינון נשמתינ דבני נשא עד לא יחתון לעלמא כלהו גליפאון קמיה ברקיעא בההוא דיוקנא ממש</p>	<p>ושנינו כל אותם מנהיגי העולם שנמצאים בכל דור ודור, טרם שיבאו לעולם הרי היו עומדים לפניו בדמותם, (וכך שנינו) אפילו כל אותן נשמות בני האדם טרם שירדו לעולם כולן חקוקות לפניו ברקיע, באותו דמות ממש שהם בעולם הזה. וכל מה שלומדים בעולם הזה הכל ידעו טרם בואם לעולם.</p>

²⁵⁶¹ הכל גזור מלפניו ית"ש, כי כולם הם מסוד עולם הנקודות וכנ"ל ענף י"ח, ועל זה נאמר (קהלת ג טו) ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה וכמ"ש בזוה"ק פ' אחרי מות (דף סא סע"א) וכן הוא בתיקונים (תיקון סט דף קיח ע"א) ואשר להיות כבר היה, ואשר איהו למהוי בהאי עלמא כבר, הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא, כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות, שהוא קודם זה העולם, ועליו אמר (מנחות כט ע"ב) כך עלה במחשבה לפני (דע"ה ח"ב קיב ע"ב).

²⁵⁶² עי' זהר בח"א כט ע"א, עד ע"א, פו סע"ב, קעב ע"א, רנא ע"א, ובח"ב צו ע"ב, ובח"ג סא רע"ב, בענין סדר סיבת התחלת בריאת העולם, הנה אמרו כד סליק ברעותא למברי עלמא, ואמר הרב בסוף דרושי נקודת (סוף פרק ו) שהכוונה בלשון סליק, שהוא ענין עלייה. הענין הוא כי הנה התחדשות כל מציאות הנה הוא לעולם ע"י עליית מ"ן מהתחתונים. [כי הוא מ"ש בזוה"ק בכ"מ, כי הכל תלוי באתערותא דלתתא, ואמרו בפ' ויחי (רלה ע"א) דאי לא מתערין לתתא לא מתערין לעילא, ובאתערותא דלתתא אתער לעילא, כי כל אתערותא דלתתא הוא עצמו סוד עליית מ"ן]. [כללים ח"א יב ע"א]. ועי' בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ב בהגה"ה שזו "עליה אל המר"ס", ועי' דברינו שם שהוכחנו שכוונתו לזיווג של הקד"א ומר"ס, וכאן הוא שמצינו את הזיווג הראשון, הנעלם ביותר שאפשר לדבר עליו.

²⁵⁶³ אף שבאדום לא היו רק ח', קודם מרע"ה, ועד דלא ייתו ב"י, גם לאדום לא היה כלל, מ"מ כמה מלכים אחדים לאומות היו, ולא נכתבו כלל (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאינון בהאי עלמא²⁵⁶⁴ וכל מה דאולפין בהאי עלמא כלא ידעו עד לא ייתון לעלמא²⁵⁶⁵:</p>	
<p>ותנינא האי באינון זכאי קשוט וכל אינון דלא משתכחין זכאין בהאי עלמא אפילו תמן מתרחקין מקמי קב"ה²⁵⁶⁶ ועאלין בנוקבא דתהומא רבא ודחקין שעתא ונחתין לעלמא:</p>	<p>ושנינו זה באותם צדיקי אמת, וכל אותם שאין נמצאים צדיקים בעולם הזה, אפילו שם מרחוקים מלפני הקדוש ברוך הוא, ונכנסים לנקב תהום רבה, ודוחקים את השעה, ויורדים לעולם.</p>
<p>וההיא נשמתא דלהון הא אולפנא כמה דאינון קשי קדל בהאי עלמא כך הווי²⁵⁶⁷ עד לא ייתון לעלמא וההוא חולקא קדישא דיהב לון רמנא] ליה ואזלין ושאיין ואסתאבון בההוא נוקבא דתהומא רבא [ונטלי] (ונטלי) חולקהון מתמן ודחקין שעתא ונחתין לעלמא:</p>	<p>ואותה הנשמה שלהם, הרי למדנו כמו שהם קשי עורף בעולם הזה, כך היו טרם בואם לעולם, ואת אותו חלק קדוש שנתן להם, זרקו אותו והולכים ומשוטטים ונטמאים באותו נקב תהום רבה, ונוטלים חלקם משם, ודוחקים את השעה ויורדים לעולם.</p>
<p>אי זכי לבתר ותבו²⁵⁶⁸ בתיובתא קמי מאריה הוא נטיל ההוא חולקא דיליה ממש הה"ד (קהלת ג' טו) מה שהיה כבר נקרא שמו²⁵⁶⁹ (שם ו י') ואשר להיות וגו':</p>	<p>אם זוכה אחר כך ושכ בתשובה לפני רבונו, הוא נוטל את אותו חלק שלו ממש, זהו שנאמר מה שהיה כבר (נקרא שמו) "ואשר להיות וגו'".</p>
<p>תא חזי בני אהרן לא אשתכחו בישראל כוותייהו בר משה ואהרן ואינון אקרון אצילי בני ישראל ועל דטעו קמי מלכא קדישא מיתו:</p>	<p>בא וראה לא נמצאו כמו בני אהרן בישראל פרט למשה ואהרן, והם נקראו אצילי בני ישראל, ועל שטעו לפני המלך הקדוש מתו.</p>
<p>וכי קב"ה בעא לאובדא לון והא תנינן ברזא דמתניתין דקב"ה עבד חסד בכלא ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאובדא לון:</p>	<p>וכי הקדוש ברוך הוא רצה לאבדם, והרי שנינו בסוד המשנה שהקדוש ברוך הוא עושה חסד עם הכל, ואפילו ברשעי העולם אינו רוצה לאבדם.</p>
<p>והני זכאי קשוט ס"ד דאינון אתאבידו מעלמא זכותא דלהון (ל)אן הוא זכותא דאבוהון (ל)אן הוא זכותא דמשה הכי נמי ואינון היך אתאבידו:</p>	<p>וצדיקי האמת הללו, היעלה על דעתך שנאבדו מן העולם, איפה הזכות שלהם, איפה הזכות של משה גם כן, ואיך הם נאבדו.</p>
<p>אלא הכי אולפנא מבוצינא קדישא דקב"ה חס על יקרא דלהון ואתוקד גרמיהון לגו ונשמתהון לא אתאבידו והא אוקימנא:</p>	<p>אלא כך למדנו מהנר הקדוש, שהקדוש ברוך הוא חס על כבודם ונשרף גופם בפנים ונשמתם לא נאבדה, והרי בארנו.</p>

²⁵⁶⁴ עי' פרשת תרומה קנ ע"א (לש"ו).

²⁵⁶⁵ ולכן כל מה שנתחדש ע"י ר' עקיבא וחביריו בהיותן בהעוה"ז היה גלוי לפניהם מקודם כל זמן שהיה נשמתם למעלה, והיו דורשים שם אותן התילין תילין של הלכות על כל קוש וקוש שהם כתרי אותיות ע"פ סודם דפנימיות התורה, שהם אורות הכתרים הנז' (דע"ה ח"ב פו ע"ד).

²⁵⁶⁶ עי' זר"ח שה"ש נד ע"ג (לש"ו).

²⁵⁶⁷ כשמעשה בני אדם הם רעים, הנה מתעלם אור קדושתו יתברך מהמציאות, ויוצא עי"ז מהדינין קשים קליפות וחיצונים להרע ולהשחית רח"ל. וכן היה בענין התקע"ד דורות, כי היה להם כח הבחירה להרע ולהטיב, אך באשר שהיו מתוקף הגבורות ובהעלם דאור א"ס כנ"ל הרשיעו הרבה. והוא ע"ד שאמרו בזוה"ק (פ' אחרי מות סא ע"ב) דכל אותן שהם מורדים ופושעים בעוה"ז, כן הוא ג"כ נשמתם למעלה, גם קודם שבאו לעולם ע"ש, ובזו"ח (שיר השירים נד ע"ג סט ע"א). והוא ג"כ באותן הנשמות שהם מסטרא דגבורות ביותר, והם קרובים להחיצונים לעולם, ולכן הם נוטים להרע גם קודם שבאו לעולם. וכן עושים אח"כ בעוה"ז, הגם שיש להם כח הבחירה, ואין להם תקנה אלא לאחר מיתה ע"י גיהנם, כמ"ש בזו"ח שה"ש שם ע"ש (דע"ה ח"ב ע ע"ד).

²⁵⁶⁸ ותב (דפ"ו).

²⁵⁶⁹ נקרא שמו מוסגר בדפ"ו.

זהר ויקרא חלק א'

<p>ות"ח עד לא מיתו בני אהרן כתיב (שמות ו כה) ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו' 2570 וגו' אקרי שמיה (ד) פנחס דהוה זמין לאתקנא 2571 עקימא הה"ד (קהלת ג טו) ואשר להיות כבר היה ותאנא כלהו זכאי קשוט עד לא ייתון לעלמא כלהו אתתקנו לעילא ואקרונ בשמהן ור' שמעון בן יוחאי מן יומא דברא קב"ה עלמא הוה אזדמן קמי קב"ה ואשתכח עמיה וקב"ה קרי ליה בשמיהו זכאה הולקיה לעילא ותתא עליה כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך אביך דא קב"ה ואמך דא כ"י:</p>	<p>ובא וראה טרם שמתו בני אהרן כתוב "ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו'", נקרא שמו פנחס, שהיה עתיד לתקן את העקום, זהו שנאמר ואשר להיות כבר היה, ולמדנו כל צדיקי האמת טרם שיבאו לעולם כולם מתוקנים למעלה ונקראים בשמות, ורשב"י מיום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם היה מזומן לפני הקדוש ברוך הוא ונמצא עמו, והקדוש ברוך הוא קרא אותו בשמו, אשרי חלקו למעלה ולמטה. עליו כתוב "ישמח אביך ואמך", אביך זה הקדוש ברוך הוא, ואמך זו כנסת ישראל.</p>
<p>פתח ר' אבא ואמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו (שיה"ש א יב) האי קרא אוקמוה חברייא בשעתא דקב"ה אשתכח וזמין בטורא דסיני למיהב אורייתא לישראל נרדי נתן ריחו ישראל יהבו וסליקו ריחא טב דקאים ואגין עלייהו לדרי דרין ואמרו כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע (שמות כד ז):</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר "עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו", את הפסוק הזה פרשוהו החברים, בשעה שהקדוש ברוך הוא היה נמצא ומזומן בהר סיני לתת תורה לישראל, נרדי נתן ריחו, ישראל נתנו והעלו ריח טוב שעמד והגן עליהם לדורי דורות, ואמרו "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע".</p>
<p>דבר אחר עד שהמלך במסבו בעוד דסליק משה לקבלא אורייתא מקב"ה [ואתחקק] (ואתתקן) בתרי לוחי אבנין ישראל שבקו ההוא ריחא טבא דהוה מתעטר עלייהו ואמרו לעגל אלה אלהיך ישראל (שמות לב ד):</p>	<p>דבר אחר עד שהמלך במסיבו, בעוד שעלה משה לקבל תורה מהקדוש ברוך הוא ונחקקה בשני לוחות אבנים, עזבו ישראל את אותו ריח טוב שהיה מתעטר עליהם, ואמרו לעגל "אלה אלהיך ישראל".</p>
<p>השתא האי קרא ברזא דחכמתא הוא ת"ח כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן 2572 להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג (י) עמיה בזווגא שלים 2573 האי עדן (זווגא) בהווא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא 2574 כד"א (איוב כח ז)</p>	<p>עכשיו פסוק זה הוא בסוד החכמה, בא וראה כתוב "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן", הנהר הזה התפשט לצדדיו, בשעה שמזדווג עמו בזווג שלם, כאשר העדן הזה (זווג) באותו נתיב שלא נודע למעלה ולמטה, כמו שנאמר נתיב לא ידעו עיט, ונמצאו ברצון שלא נפרדים תמיד אחד מאחד, אז יוצאים מעיינות ונחלים ומעטרים את הבן הקדוש בכל אותם הכתרים, ואז נאמר "בעטרה שעטרה לו אמו", ובאותה שעה ירש אותו בן ירושת אביו ואמו, ואז הוא השתעשע באותו עונג ותפנוק.</p>

2570 עי' לעיל נז ע"ב (לש"ו).

2571 לאתתקנא (דפ"ו).

2572 הנה שם הכוונה על הזווג שלהם אשר לצורך הנשמות שהוא אינו תדירי, כי אע"ג דלא מתפרשין דא מן דא לעלמין, הנה הוא רק לצורך השפע אשר לחיות וקיום לבד. אבל השפע אשר לצורך הנשמות, הוא אינו תדירי וכנ"ל, וזה נקרא זווגא שלים. וזהו שאמר בשעתא דמזדווג עמה בזווגא שלים כו' כדין כו' ובהיא שעתא כו', כי הזווג אשר לצורך השפע הזה הוא מהג"ר דא"א עלאין והוא אינו תדירי. אבל הזווג אשר לצורך החיות והקיום הוא מהו"ק דא"א עלאין, ועל זה אמרו דלא מתפרשין לעלמין ונמשך מהם השפע הזה תמיד (ביאורים ח"ב ע ע"ג).

2573 כדי (נוסף בדפ"ו).

2574 עי' לקמן קצג ע"ב (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נתיב לא ידעו עיט²⁵⁷⁵ ואשתכחו ברעותא²⁵⁷⁶ דלא מתפרשן תדירא²⁵⁷⁷ חד מהד²⁵⁷⁸ כדין נפקין מבוועין ונחלין ומעטרי לבן קדישא בכל אינון כתרין כדין²⁵⁷⁹ כתיב (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו ובההוא שעתא ירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואמיה כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא:</p>	
<p>ותאנא בשעתא דמלכא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרוי כדין כתיב (שיה"ש א יב) עד שהמלך במסכו נרדי נתן ריחו דא יסוד דאפיק ברכאן לאזדווגא מלכא קדישא</p>	<p>ולמדנו בשעה שהמלך העליון בתפנוקי מלכים יושב בעטרויתו, אזי כתוב "עד שהמלך במסכו נרדי נתן ריחו", זה היסוד שמוציא ברכות לזווג את המלך הקדוש</p>
<p>ס/ב א</p>	
<p>במטרוניתא (בהאי²⁵⁸⁰ דרגא) וכדין אתיהבון ברכאן בכולהו עלמין (ונפקין) ומתברכן עלאין ותתאין והשתא הא בוצינא קדישא מתעטר בעטרוי ודהאי דרגא והוא וחברייה סליקו תשבחן מתתא לעילא והיא מתעטרא ובאינון תשבחון השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חברייה מעילא ולותתא בהאי דרגא קדישא²⁵⁸¹ ורי' וס"א דרין אלעזר בריה לימא מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי:</p>	<p>עם המלכה (בדרגה הזו), ואז נתנות ברכות בכל העולמות, (ויוצאים) ומתברכים עליונים ותחתונים. ועכשיו הרי הנר הקדוש מתעטר בעטרות הדרגה הזו, והוא והחברים מעלים תשבחות ממטה למעלה, והיא מתעטרת באותן התשבחות. עכשיו יש להוציא ברכות לכל החברים ממעלה למטה בדרגה הקדושה הזו. ורבי אלעזר (שרבי אלעזר) בנו יאמר מאותם הדברים המעולים שלמד מאביו.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר וירא והנה באר בשדה וגו' ונאספו שמה כל העדרים וגו' (בראשית כט ב - ג) הני קראי אית לאסתכלא בהו וברוא דחכמתא אינון דאוליפנא מאבא והכי אוליפנא וירא והנה באר בשדה מאן באר דא²⁵⁸² היא דכתיב (במדבר כא יח) באר הפרוה שרים כרוה נדיבי העם והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה, אלו הם נצח הוד יסוד, שאלו הם הרובצים עליה ועומדים עליה,</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "וירא והנה באר בשדה וגו', ונאספו שמה כל העדרים וגו'". יש להתבונן בפסוקים הללו, והם בסוד החכמה שלמדתי מאבא, וכך למדתי, וירא והנה באר בשדה, איזו באר, זהו שנאמר "באר הפרוה שרים כרוה נדיבי העם", והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה, אלו הם נצח הוד יסוד, שאלו הם הרובצים עליה ועומדים עליה,</p>

²⁵⁷⁵ כל או"א הנה אבא הוא נעלם ואימא נגלה, ע' זוה"ק בלק (קצג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), כי האבא הנה עליו נאמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט, וכן כתב ג"כ הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (ריש דרוש י) (כללים ח"ב יח ע"א), אור הדעת עלאה העיקרי אשר הוא בהגילוי דאור א"ס עצמו, הנה הוא האוירא עלאה אוירא דלא אתפיס (ז"ח דף ע ע"א, וס"י פ"ב מ"ו), כי הוא מת"ת דרדל"א והוא הרישא תנינא, ויחודו עם המ"ס שהיא רישא תליתאה הנה הוא יחוד חו"ב, כי האוירא הוא סיום הגלגלתא יסוד דיליה, והוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז), פלא מאינון פלאות חכמה כמ"ש בפ' בלק (קנג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), והוא אור הדעת עלאה המתפשט מאור א"ס, ובו הוא היחוד דגולגלתא עם המ"ס (כללים ח"ב מב ע"ג), כי לא נודע אם שהוא לאבא או שהוא לאימא ע"י שהוא טמיר בה ולא מתפרשן דא מן דא וע' פ' בלק קצג ע"ב ובהגהות מהרח"ו שם אות ח' [פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות - יסוד דאבא] וכן בפ' בראשית כ"ט ב' ובדברי הרב בשעה"כ דף ג' ע"א ובדברי הגר"א בספד"צ ב' ע"א (כללים ח"ב קיז ע"א).

²⁵⁷⁶ שמות עז נה סד ע"ב (הערת הזהר).

²⁵⁷⁷ עי' עוד אד"ז רצ ע"ב, וכן הוא בפ' בשלח נ' ע"ב נ"ה ע"א ופ' ויקרא ד' ע"א ס"א ע"ב (כללים ח"ב קכב ע"א).

²⁵⁷⁸ לעיל ד ע"א (לש"ו).

²⁵⁷⁹ שמות כד ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁸⁰ בהא (דפ"ו).

²⁵⁸¹ הוא ר' אלעזר שהוא דוגמת היסוד שמקבל מלמעלה והוא משפיע למלכות ולבי"ע כן ר' אלעזר כל מה שלמד מאביו עכשיו יאמר אותו כדי לזרז את החברים, וז"ש ורבי אלעזר בריה לימא וכו' (מ"מ).

²⁵⁸² קשיא ליה שדה נקראת המלכות באר מלכות אם כן מאן באר, ופירש כי היא בחינתה המקושטת על ידי הספירות העליונות שהם שרים ונדיבי העם החופרים הבאר הזה בשדה כדפירשנו, ופירוש באר חפרוה שרים פירשו בזוהר פירושים שונים בפרשת חוקת ובשיר השירים פסוק א' עיין שם שכל הדרכים יתיישבו לענין אחד שדרך כלל ירצה לבאר בחינתה שקשטוה המדות העליונות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוד יסוד²⁵⁸³ דאלין אינון רביעין עלה וקיימין עלה²⁵⁸⁴ ומאלין אתמלייא²⁵⁸⁵ ברכאן ההיא באר כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים דהא מן האי באר²⁵⁸⁶ אתונו עלאין²⁵⁸⁷ ותתאין²⁵⁸⁸ ונ"א עלמין תתאין ומתברכאן כלהו כחדא²⁵⁸⁹:</p>	<p>ומאלה מתמלאת הבאר הזו בברכות, כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, שהרי מהבאר הזו נזונים עליונים ותחתונים (עולמות תחתונים), וכולם מתברכים כאחד.</p>
<p>והאבן גדולה על פי הבאר דא הוא דינא קשייא²⁵⁹⁰ דקיימא עלה מסטרא אחרא²⁵⁹¹ לינקא לה ונ"א מינה ונאספו שמה כל העדרים אלין אינון שית²⁵⁹² כתרי מלכא דמתכנשי כלהו ונגדי ברכאן מרישא דמלכא ומריקן בה וכד אתחבראן כלהו כחדא לארקא בה כתיב וגללו את האבן מעל פי הבאר מנדדין (ס"א מגנדרין) לה הוא דינא קשייא ומעברין ליה מויונה והשקו את הצאן מריקין ברכאן מה הוא באר לעלאין ותתאין:</p>	<p>"והאבן גדולה על פי הבאר", זהו הדין הקשה שעומד עליה מהצד האחר להניק לה (ממנה), ונאספו שמה כל העדרים, אלו הם ששת כתרי המלך, שכולם מתכנסים ומשפיעים ברכות מראש המלך ומריקים לתוכה, וכשכולם מתחברים כאחד להריק בה, אז נאמר וגללו את האבן מעל פי הבאר, מנדדין (גוללים) את אותו הדין הקשה ומעבירים אותו ממנה. והשקו את הצאן, מריקים ברכות מאותה באר לעליונים ולתחתונים.</p>
<p>לבתר והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה תב ההוא דינא לאתריה בגין דאצטריך ליה לבשמא עלמא ולתקנא עלמא והשתא הא קב"ה אריק עלייכו ברכאן ממבועא דנחלא²⁵⁹³ ומנייכו</p>	<p>אחר כך, והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, ושב אותו הדין למקומו, משום שצריך לו לבשם את העולם ולתקן העולם, ועכשיו הרי הקדוש ברוך הוא מוריק עליכם</p>

²⁵⁸³ יקשה לו דאיהי בעי לאפרשא ישקו העדרים שהם המשתלשלים למטה ממלכות יונקים ממנה והשתא קאמר שלשה עדרי צאן שהם נצח הוד יסוד, לזה אמר "אילין איקרוך" פירוש אלה העדרים נקראים בשם לא אמר עדרים סתם אלא קראם בשם "עדרי צאן" מפני שהם רשומין יותר מהקודמין שהם למעלה ממנה (אור יקר).

פי' נה"י דז"א שמהם נבנית המלכות הנק' באר כמ"ש הרב ז"ל שנצח דז"א ממנו נעשה קו ימיני דנוק' שהוא בג"ה ומיסוד דז"א נעשה קו אמצעי דנוק' שהוא דתי"י (מ"מ).

²⁵⁸⁴ ואומרו רובצים עליה יכריח הפירוש הזה בעצמו שהם יקראו עדרי צאן מפני שהצאן התחתון תלויים בהם ומהם נמצאו ומהם היו, שכל הנמצאים על ידי נצח והוד שהם נקראים צבאות הם נמצאים למטה על ידי היסוד, ודקדק שאמר הכתוב רובצים עליה והיה לו לומר שלשה עדרי צאן עליה או שלשה עדרי צאן רובצים מאי רובצים עליה, הם שתי בחינות דהיינו האחד "רביעאן עליה" בסוד הזווג שהם רובצין בה ומזדווגים בה, השנית בסלוקן דהיינו "עליה" משפיעים לה ולא בזווג ממש ולשתי בחינות אלו אמר "רובצים עליה" וזהו שאמר רביעין עלה וקיימן עלה ומאלין אתמלייא שני מיני ברכות כדפירשנו או ברכות שפע או וולדות, ואפשר שנקראים עדרי צאן פירוש עדרי המלכות שהיא נקראת צאן ואלו עדריה לפעול בה כדפירשנו, וזה רצה הכתוב באומרו רובצים עליה ומטעם זה נקראים עדרי צאן (אור יקר).

²⁵⁸⁵ אמלייא (דפ"ו).

²⁵⁸⁶ יקשה לו כי לפי פירושו שעדרי צאן הן נצח והוד האיך יתישב פירוש דבריו כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים אדרבה העדרים משקין אותה (לזה אמר) ואם היה מפרש שלשה עדרי צאן ממש הנפרדים שעומדים (על ה') [עליה] לקבל שפע הוה ניחא (אור יקר).

²⁵⁸⁷ בי"ע (רח"ו).

²⁵⁸⁸ הכוונה לפרש העדרים סתם בכל מקום שיצדק בין עדרים עליונים דהיינו ג' מדות הנזכרות בין עדרים תתאין שהם המשתלשלין למטה, והטעם שעל ידי שמשקים התחתונים נשפעים העליונות מלמעלה כנודע, והיינו טעם אל ו' עדרי צאן וכו' כי תועלת נמשך להם כי מן הבאר ההוא והתעוררותו ישקו העדרים, ישקו העדרים העליונים מפני יניקת התחתונים כענין אומרו שכינה בתחתונים צורך גבוה (אור יקר). עולם התמורות (רח"ו).

²⁵⁸⁹ אלו מלמעלה לשפיע לתחתונים ואלו מלמטה לקבל ולכן אלו רובצים להשפיע ולהיותם נשפעים כדפי' (אור יקר).

²⁵⁹⁰ הגבורה המושכת עליה דין שמשם טבע יניקתה להשפיע לכמה כחות קשים שתחתיה מהם קדושים גבורים מהם רעים, והיא מדת הדין יונקת מהגבורה (אור יקר).

²⁵⁹¹ פי' מצד אחר שהיא צד הדין (מ"מ).

²⁵⁹² פי' עדרים דהאי קרא אינו כמו עדרים דקרא דלעיל מניה דכתיב כי מין הבאר ההיא ישקו העדרים וכל א' לפני ענינו (מ"מ).

²⁵⁹³ פי' בינה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כל בני דרא מתברכינ זכאה חולקיכון בעלמא דינ ובעלמא דאתי עלייכו כתיב (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יי ורב שלום בניך:</p>	<p>ברכות ממעיין הנחל, ומכם מתברכים כל בני הדור, אשרי חלקכם בעולם הזה ובעולם הבא, עליכם כתוב "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך".</p>
<p>פתח [ר"ש] (רבי אלעזר) ואמר יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו' (תהלים קמט ה) תאנא בייג מכילין אתקשר²⁵⁹⁴ קשרא דמהימנותא לאשתכחא ברכאן לכלא וכל מהימנותא דקב"ה בתלתא אסתימו²⁵⁹⁵ ועל האי בייג מכילין אורייתא²⁵⁹⁶ מתעטרא כמה דאוקימנא מק"ו ומג"ש וכו' וכמה זמנין אוקימנא האי ושמא קדישא²⁵⁹⁷ בהאי מתעטרא:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו'", למדנו בייג מדות נקשר קשר האמונה שימצאו ברכות לכל, וכל אמונתו של הקדוש ברוך הוא נסתמו בשלש, ועל זה בשלש עשרה מדות מתעטרת התורה, כמו שבארנו מקל וחמר ומגזרה שיה וכו', וכמה פעמים בארנו את זה, והשם הקדוש מתעטר בזה.</p>
<p>ת"ח בההיא שעתא דבעא יעקב דיתברכון בנוי בשמא (ס"א בקשרא) דמהימנותא מה כתיב (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת הא תליסר דאשתתף עמהון שכינתא ואתקיימו ברכאן והיינו דכתיב (שם) איש אשר כברכתו ברך אותם מאי כברכתו בההוא דוגמא דלעילא כברכתו דכל מכילא ומכילא²⁵⁹⁸:</p>	<p>בא וראה באותה שעה שרצה יעקב שיתברכו בניו בשם (בקשר) האמונה, מה כתוב כל אלה שבטי ישראל שנים עשר, וזאת הרי שלשה עשר שהשתתפה עמהם שכינה, והתקיימו הברכות, והיינו שנאמר "איש אשר כברכתו ברך אתם", מה זה כברכתו, באותה דוגמא של מעלה, כברכתה של כל מדה ומדה.</p>
<p>ותאנא כל אינון מכילין סלקין ומתעטרין ונייחיין ברישא הדא²⁵⁹⁹ ותמן מתעטרא רישא דמלכא²⁶⁰⁰ ההוא דאקרי בדרגא עלאה דחסידות וחסידים ירתין כל ההוא כבוד דלעילא²⁶⁰¹ דכתיב יעלזו חסידים בכבוד בהאי עלמא ירננו על משכבותם בעלמא דאתי רוממות אל בגרונם דידעין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות וכדין חרב פיפיות בידם:</p>	<p>ולמדנו כל אותן מדות עולות ומתעטרות ונחות בראש אחד, ושם מתעטר ראש המלך, אותו שנקרא בדרגה עליונה של חסידות, והחסידים יורשים כל אותו הכבוד שלמעלה, שנאמר יעלזו חסידים בכבוד בעולם הזה, ירננו על משכבותם בעולם הבא, רוממות אל בגרונם שיודעים לקשר את קשר האמונה כראוי, ואז חרב פיפיות בידם.</p>
<p>מאן חרב פיפיות דא הוא חרב ולוי' (תהלים קמט ו) חרבא דקב"ה פיפיות להיטא בתרין דינין ולמה לעשות נקמה בגוים וגו':</p>	<p>איזו "חרב פיפיות", זוהי "חרב לה'", חרבו של הקדוש ברוך הוא, פיפיות לזהטת בשני דינים, ולמה לעשות נקמה בגוים וגו'.</p>
<p>והא ר' פנחס בן יאיר כתרא דחסד רישא עלאה בג"כ כבוד דלעילא וירית והוא קשירו (יתרין חסידים והוא) קשרא עלאה²⁶⁰² קשרא קדישא</p>	<p>והרי רבי פנחס בן יאיר כתה חסד הראש העליון, לכן ירש את הכבוד שלמעלה, והוא קשר עליון, קשר קדוש, קשר האמונה,</p>

²⁵⁹⁴ פי' י"ג תיקוני דיקנא דאריך הם משפיעים הארה לכל פרצופי האצילות (מ"מ).
²⁵⁹⁵ פי' הם אריך ואו"א שאו"א הדיקנא דאריך חופפת עליהם והם בכלל אריך והם משפיעים שפע בכל העולמות (מ"מ).
²⁵⁹⁶ דאורייתא (דפ"ו).
²⁵⁹⁷ פי' זעיר (מ"מ).
²⁵⁹⁸ פי' כל אחד מהשבטים מקבל שפע מ"ג תיקוני דיקנא (מ"מ).
²⁵⁹⁹ היא רישא דז"א שהאורות של י"ג מכילין נייחין על ראשו בסוד אור מקיף (מ"מ).
²⁶⁰⁰ פי' אח"כ נכנסים בתוך פנימיות זעיר וחכמה דזעיר שנעשית מחסד דזעיר בסוד ב' שלישי חסד שעלו ונעשו חכמה דז"א כנודע היא מקבלת הארה תחלה (מ"מ).
²⁶⁰¹ פי' החסידים מקבלים הארת הזעיר הנק' כב"ד לפי שמקבל מל"ב נתיבות חכמה (מ"מ).
²⁶⁰² פי' כבוד הנז' שהוא זעיר הוא הנק' קשרא עילאה ונקט ג' לשונות אלו נגד עיבור ויניקה ומוחין דזעיר א"נ נגד ג' כלים שבו א"נ נגד חב"ד שבו א"נ קשרא עילאה נגד אבא שמקבל זעיר ממנו קשרא קדישא נגד בינה בסוד יובל היא קדש תהיה לכם קשרא דמהימנותא נגד מ' הנק' אמונה שהזעיר מכריע בין בינה ומלכות בסוד עד תאות גבעות עולם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

קשרא דמהימנותא זכאה וחולקיהו (חלקנא) בעלמא דיין ובעלמא דאתי על האי ופתורא אתמר זה השלחן אשר לפני יי:	אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, על השלחן הזה נאמר זה השלחן אשר לפני ה'.
קם ר' פנחס [ובריך ליה] ונשיק ליה וובריך ליה ונשיקו לר"א ולכלהו חברייה ובריך לון נטל כסא ובריך פתח ואמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי וגו':	קם רבי פנחס ונשיק לו וברך אותו, ונשיק לרבי אלעזר ולכל החברים וברך אותם נטל כוס וברך, פתח ואמר תערוך לפני שלחן נגד צוררי וגו'.
יתבו (ס"א חדו) תמן כל ההוא יומא והוה חברייה בלהו חדאן	ישבו (שמחו) שם כל אותו היום, והיו כל החברים שמחים
סב/ב	
במלי דאורייתא וחדוותא דר"ש הוה סגני:	בדברי תורה, ושמחתו של רבי שמעון היתה רבה.
נטל ר' פנחס לר"א ולא שבקיה כל ההוא יומא וכל ליליא והוה חדי עמיה קרא עליה אז תתענג על יי כל וחדוותא וענוגא יתירא דא דחולקי הוא (ענוגא יתירא דחולקי ע"ד דעמי הוא ע"ד כתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו וגו') זמינין בההוא עלמא לאכרוזא עלי זכאה חולקך רבי פנחס דאנת זכית לכל האי שלום לך ושלום לעוזריך כי עזרך יי) אלהיך:	לקח רבי פנחס את רבי אלעזר ולא עזב אותו כל אותו היום וכל הלילה, והיה שמח עמו, קרא עליו אז תתענג על ה'. כל השמחה והענוג היתר הזה, של חלקי הוא (על זה שעמי הוא, על זה כתוב "אשרי העם שככה לו וגו') עתידים באותו עולם להכריז עלי, אשרי חלקך רבי פנחס שאתה זכית לכל זה, שלום לך ושלום לעוזרך, כי עזרך אלהיך.
אשכימו למיזל קם ר' פנחס ואחיד ביה בר"א ולא שבקיה למיהך אוזיף ר' פנחס לר"ש וברכיה ולכלהו חברייה עד דהוו אזלי אמר להו ר"ש לחברייה עת לעשות ליי:	השכימו ללכת, קם רבי פנחס ואחז ברבי אלעזר ולא השאיר אותו ללכת, ליוה רבי פנחס את רבי שמעון וברכו ואת כל החברים, בעוד שהיו הולכים אמר להם רבי שמעון לחברים, עת לעשות לה'.
אתא רבי אבא ושאל, כתוב "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו'", הגורלות הללו למה, ואהרן למה לו לתת גורלות, והפרשה הזו למה, והרי למדנו לפני מורנו את סדר היום והרי רוצים לדעת.	בא רבי אבא ושאל, כתוב "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו'", הגורלות הללו למה, ואהרן למה לו לתת גורלות, והפרשה הזו למה, והרי למדנו לפני מורנו את סדר היום והרי רוצים לדעת.
אתא רבי אבא ושאל כתיב (ויקרא טז ח) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו' הני עדבין למה ואהרן למה ליה למיהב עדבין ופרשתא דא למה ²⁶⁰⁴ והא אוליפנא קמי ²⁶⁰⁵ דמר סדרא דיומא והאי בעינא למנדע:	בא רבי אבא ושאל, כתוב "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות וגו'", הגורלות הללו למה, ואהרן למה לו לתת גורלות, והפרשה הזו למה, והרי למדנו לפני מורנו את סדר היום והרי רוצים לדעת.
פתח ר"ש ואמר ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו לעיניהם וכי מה חמא יוסף למיסב לשמעון עמיה יתיר מאחיהי:	פתח רבי שמעון ואמר, "ויקח מאתם את שמעון ויאסור אותו לעיניהם", וכי מה ראה יוסף לקחת את שמעון עמו יותר מאחיו.
אלא אמר יוסף בכל אתר שמעון (ולוי) פתיחותא דדינא ואיהו (אינון) וההוא שעתא דאזילנא מאבא לגבייהו דאחי שמעון פתח	אלא אמר יוסף, בכל מקום שמעון (ולוי) הוא (הם) פתיחת הדין, ואותה השעה שהלכתי מאבי אל אחי, שמעון פתח בראשונה בדין, זהו שנאמר "ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל

²⁶⁰³ היינו למטה שבסבה זו "ה' אלוהיך" למעלה ודמיון אליו "שככה לו" ר' אלעזר ובסבתו "ה' אלוהיך" כדמסיק, "כי עזרך אלהיך" נגד ר' אלעזר (אור יקר).

²⁶⁰⁴ פי' ענין הגורל שכתוב בפ' וענין והשעיר יעמד חי וכו' וענין ביד איש עתי וכו' מה עניינם ולמה נכתבו בתורה שכל אלה תירצם לקמן ר"ש במתק לשונו דאינון מאכלי ארעא בכל יומא ויומא ז"ל הרב בס' ק"י שנים אנשים מרגלים הם חו"ב דדכורא דנוגה דאצילות ואותו של חכמה נמתק יותר ונשאר גורל אחד לה' אך השני מוח בינה דדכורא דנוגה ניתן ביוה"ך שהוא ג"כ בחי' בינה לעזאזל שהם ז"ק דנוגה שנק' עזים בפ' תרומה וכללות שניהם נק' עזאזל כמו צלמות ואצילות צל דכורא מות נוקבא, וכשניתן השעיר לעזאזל שמחים בו ואז נאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתם כנז' בפ' אחרי מות בד' ס"ג ע"ב יען הם מצולו' דנוקבא דקדושה עכ"ל הרב ז"ל (מ"מ).

²⁶⁰⁵ קמיה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בקדמיתא בדינא הה"ד (בראשית לו יט) ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא ועתה לכו וגו' לבתר בשכם ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי כלהו בדינא הוא²⁶⁰⁶ טב למיסב דא ולא יתער קטמותא בכלהו שבטיין:</p>	<p>החלומות הלזה בא ועתה לכו וגו', אחר כך בשכם "ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי", כולם בדין היו, טוב לקחת את זה ולא יעיר קטטה עם כל השבטים.</p>
<p>ותנינן מאי קא חמא שמעון לאזדווגא בלוי יתיר מכלא והא ראובן²⁶⁰⁷ הוה אחוה וסמך ליה אלא שמעון²⁶⁰⁸ חמא וידע דלוי מסטרא דדינא קא אתי ושמעון מסטרא דדינא קשיא יתיר אתאחד אמר נתערב חד בחד ואנן נחריב עלמא²⁶⁰⁹:</p>	<p>ושנינו מה ראה שמעון להזדווג עם לוי יותר מהכל, והרי ראובן היה אחיו וסמוך לו. אלא שמעון ראה וידע שלוי בא מצד הדין, ושמעון נאחז יותר בצד הדין הקשה. אמר נתערב אחד עם אחד, ואנו נחריב את העולם.</p>
<p>מאי עביד קב"ה נטיל ליה לחולקיה ללוי אמר מכאן ולהלאה שמעון ליתיב²⁶¹⁰ בקופטירא בהדיה²⁶¹¹ בלחודי תאנא בסטרא דאימא²⁶¹² תרין גרדיני²⁶¹³ טהירין²⁶¹⁴ (ס"א תריסין) אתאחדן בידוי שמאלא²⁶¹⁵ והא אוקימנא דאינון מאללי ארעא²⁶¹⁶ בכל יומא ויומא והיינו רזא דכתיב (יהושע ב א) שנים אנשים מרגלים ותאנא זכאה חולקיהון</p>	<p>מה עשה הקדוש ברוך הוא, נטל לחלקו את לוי, ואמר מכאן והלאה שישב שמעון עם שלשלת הגבורה עמו לבדו. למדנו בצד האם שני שלוחי דין ומאורות [דסט"א] (מגנים) אחוזים ביד שמאל, והרי בארנו שהם מרגלים את הארץ בכל יום ויום, והיינו סוד הכתוב "שנים אנשים מרגלים", ושנינו אשרי חלקם של ישראל יותר מכל העמים עכו"ם, שהקדוש</p>

²⁶⁰⁶ הוה (דפ"ו).

²⁶⁰⁷ כלומר אם תאמר משום שהיה אחיו ישוה אליו בשנים "והא ראובן" וכו' והיה לו להזדווג עמו (אור יקר).

²⁶⁰⁸ היה מצד מדתם שהם נמשכים נשמתם משם ואותו המבט הרוחני שהם תלויים בו מנהלם לענין זה, ונודע שכחות הדין הקדושים העליונים כל ישעם וחפצם בדין הנפעל, וכמו ששני כחות עליונים מתקרבים להתחזק בדין כן שניהם מתחזקים למטה לפתיחת הדין בכל מקום (אור יקר).

²⁶⁰⁹ והענין לוי מסטרא דדינא בגבורה העליונה ועם כל זה שמעון בעצם הגבורה, אמנם לוי בתפארת שבגבורה כנודע לוי שם לוי מייחד הימין והשמאל, ועוד לוי ממתק הדין על ידי השיר ולא שמעון שפירשנו שם עון (אור יקר).

²⁶¹⁰ שמעון ליתוזף (אור יקר). שעד עתה היו מתערבים חד בחד והיה לווי שמעון בלוי דהיינו האמצע והשמאל דין ובזה ההכרעה לצד הדין ובזה העולם חרב, הפריד לוי שהוא האמצע לצד הקב"ה נמצאת הגבורה השמאל לבדה ליתוזף ותתיחד (אור יקר).

²⁶¹¹ פירוש במה שמשתלשלו מצד עצמה, ירצה שתקשר הגבורה לבדה בכחותיה ולשון ליתוזף לשון לוי קופטרא לשון שלשלת (אור יקר).

²⁶¹² שהיא עצמה דין (אור יקר).

²⁶¹³ שוטרים מכים וחובטים (אור יקר).

²⁶¹⁴ לשון שרגא בטיהרא זהו כנוי אל המלאכים וכיוצא שהם פשוטין וירצה שהם כצהרים דקים, ופעמים משמשים אל הקדושים ופעמים אל החצונים והם שתיים (אור יקר).

²⁶¹⁵ דהיינו מצד הדין החזק (אור יקר).

²⁶¹⁶ לפי מה שפירשנו בסימן ה' מורה שהם חצונים בנוי דקין דהיינו קינא דמסאבותא וכן נראה בספרא דצניעותא, ואם כן איך יתייחס ענין זה אל שני השבטים הצדיקים כי אין ראוי שיהיו אחוזים אלא בקדש, ולפי מסקנא דסוגיין נראה כי הם שני השעירים והאחד הוא לה' והשני הוא לעזאזל ונמצא שאנו מייחסים שמעון לשעיר עזאזל וזה תימא, לזה נראה לפרש שאלו השנים אנשים מרגלים יש להם פנימיות בסוד עיני ה' המשוטטים בכל הארץ, ועם היות שהם שבעה בשבעה זכרים משוטטים ושבעה נקבות משוטטות, מפני שהם שבעה גלדי עינא והם תרין גילדי עינין, ולזה אחד נקבה ואחד זכר, העליון המתמתק זכר היורד המתפשט נקבה, והיינו גורל אחד לה' זכר וגורל אחד לעזאזל נקבה, ומהם ירד אחד מהן להתפשט ממנו ענף טמא, והוא בקדש וענפיהם החצונים הם בטמאים ושורשם בטהורים, והעד שכל ימי היותם בתוך הקדש אין השעיר המשתלח מטמא בגדים לכולי עלמא והם בסוד שער של תפילין שהם קדושים פנימה ויוצאין ומטמאין, ושני השבטים האלו הם רמז בסוד בחינתם פנימה שהם קדושים ומידי צאתם לחוץ יש להם דין החזק יוצא אפילו אל הטמאים, ולזה הקב"ה אוסר אחד מהם שלא יתפשט אל בחינת החצונים והוא לוי גורל אחד לה' כדמסיק, ופוסר אחד שיתפשט לחוץ והוא יוצא אל מקום שתי הענפים שהם שנים אנשים מרגלים ואחד מהם שעיר עזאזל, והשבטים בשורשם הפנימי הקדוש, ובפעולתם לא טובה יוצאים לחוץ ומתחזק דינם כדפירשנו, יבדלו ולא יגבר כחם, ולעולם הם קדושים ומתפשטין מהם הטמאים ופועלים על ידם כדפירשנו, ובספרא דצניעותא אאריך בע"ה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דישראל יתיר מכל עמין עכו"ם²⁶¹⁷ דקב"ה בעי לדכאה להו²⁶¹⁸ ולרחמא עליהו ודאינון (ואינון) חולקיה ועדביה הה"ד (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו²⁶¹⁹ וגו' וכו' וכתוב (שם יג) ירכיבהו על במתי ארץ²⁶²⁰ על במתי ארץ דייקא²⁶²¹ דהא אינון אתאחדן לעילא לעילא²⁶²²:</p>	<p>ברוך הוא רוצה לטהר אותם ולרחם עליהם, שהם חלקו וגורלו. זהו שנאמר "כי חלק ה' עמו וגו'", ונאמר "ירכיבהו על במתי ארץ", על במתי ארץ דווקא, שהרי הם אחוזים למעלה למעלה.</p>
<p>וע"ד קב"ה רחמותא²⁶²³ דיליה אתדבק בהו הה"ד (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יי' וכתוב (דברים ז ח) כי מאהבת יי' אתכם וגו' ומנו רחמותא יתירא דרחים להו יהב לון יומא חד בשתא²⁶²⁴ לדכאה להו ולזכאה להו מכל חוביהון דכתיב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה וגו' בגין דיהון זכאין בעלמא דין²⁶²⁵ ובעלמא דאתי²⁶²⁶ ולא ישתכח בהו חובא וע"ד ביומא דא מתעטרין ישראל ושלטין על כלהו גרדינין ועל כלהו טהירין:</p>	<p>ועל כן אהבתו של הקדוש ברוך הוא נדבקת בהם, זהו שנאמר "אהבתי אתכם אמר ה'", ונאמר "כי מאהבת ה' אתכם וגו'", ומתוך האהבה היתרה שאוהב אותם, נתן להם יום אחד בשנה לטהר אותם, ולזכות אותם מכל חטאיהם, שנאמר "כי ביום הזה וגו'", כדי שיהיו צדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, ולא ימצא בהם חטא. ועל כן ביום הזה מתעטרים ישראל ושולטים על כל שלוחי דין ועל כל האורות [דסט"א].</p>
<p>תאנא ונתן אהרן על שני השעירים גורלות (ויקרא טז ח) ונתן אהרן בגין דאתא²⁶²⁷ מסטרא דחסד על שני השעירים על דייקא בגין דיתבסם²⁶²⁸ מטרוניתא²⁶²⁹:</p>	<p>למדנו "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות", ונתן אהרן משום שבא מצד החסד. על שני השעירים, בדיוק "על", כדי שתתבסם המלכה.</p>
<p>גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל והא תרין שעירין אינון אמאי חד ליי'²⁶³⁰ אלא אמר קב"ה יתיב האי גבאי²⁶³¹ וחד יזיל וישוט בעלמא דאלמלא²⁶³² תרויהו מזדווגן לא יכיל עלמא למסבל:</p>	<p>"גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל", והרי שני שעירים הם, אז למה אחד לה', אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ישב זה אצלי ואחד ילך וישוטט בעולם, שאלמלא שניהם מזדווגים, לא יכול העולם לסבול.</p>

²⁶¹⁷ ירצה בלא חלקם בתורה אלא מה שקדם אליהם היותם מוכנים לכל אהבת ה' עליהם ודאי מורה זכאה חולקיהון (אור יקר).

²⁶¹⁸ אפילו שהם חוטאים אינם כשאר העמים אלא הקב"ה מטהרם ומקרבם (אור יקר).

²⁶¹⁹ פי' שהזעיר לקחם לחלקו (מ"מ).

²⁶²⁰ ירצה במתי נצח והוד במות "על ארץ" שהיא מלכות, והם על במותי דהיינו בתפארת ששם אחיזתם (אור יקר).

²⁶²¹ פי' במתי ארץ הם ציון וירושלים שהם יסוד ומ' דנוקבא, "ועל במתי" הוא זעיר שהוא למעלה מהם כמ"ש בפ' יתרו דף פ"ג לחד פירושא נמצא שהם דבוקים בזעיר (מ"מ).

²⁶²² פי' "לעילא" במ' "לעילא" בזעיר (אור יקר ומ"מ). נשמת ישראל הוא חלק אלוה ממעל, וכמ"ש (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, ובפ' בראשית (דף כה ע"א) אלין ישראל דנשמתיהו תליין מההוא אתר דאתמר ביה ברוך כבוד ה' ממקומו (הקדו"ש יב ע"ד), שנמשך נשמתם מאורו עצמו ית"ש וכו', אבל המלאכים הם רק מחיצוניות העולמות (דע"ה ח"ב כט ע"ב).

²⁶²³ דהיינו אהבת חסד הנקשרת בתפארת (אור יקר).

²⁶²⁴ יום הכפורים מפני שהם נאחזים עד הבינה ומשם מתכפרים (אור יקר)

²⁶²⁵ מלכות (אור יקר). וע"ד ביומא וכו' מופיע כאן בדפ"מ.

²⁶²⁶ בינה (אור יקר).

²⁶²⁷ דאתי (דפ"ו).

²⁶²⁸ דתתבסם (דפ"ו).

²⁶²⁹ פי' כדי לבסס המ' שהיא למעלה משני שעירים שהם חו"ב דכורא דנוגה דאצילות (מ"מ).

²⁶³⁰ פי' שכוון ששני שעירים הם חו"ב דכורא דנוגה אמאי חד לה' היה לנו לשלחם שניהם לעזאזל שהם זרין דנוגה דבי"ע ואמאי אמר לה' ותרץ חד שהוא חכמה הוא המתוק יותר נשאר לה' ובינה שהוא דין שולחים אותו לעזאזל (מ"מ).

²⁶³¹ פי' חכמה שהוא מתוק יותר נשאר גורל א' לה' והשני שהוא מוח בינה דזעיר דנוגה דאצילות (מ"מ).

²⁶³² דאלמלי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נפק האי ואזיל ושאת בעלמא ואשבת להו לישראל בכמה פולחנין בכמה דרגין בכמה נמוסין טבן לא יכיל להו בלהו שלמא בינייהו לא יכיל למיעל בהו בד(י)לטורא (אזל ושאת בעלמא אשבת לישראל כהאי גוונא) ונ"א ישראל לתתא אוף הכי כהאי גוונא האי שעירא אחרא²⁶³³ שלחין ליה במטולא דכל חובייהו דישראל:</p>	<p>יצא זה, הולך ומשוטט בעולם ומוצא את ישראל בכמה עבודות בכמה דרגות בכמה הנהגות, ולא יכול להם, בין כולם שלום, ולא יכול להיכנס עמהם במלשינות. (הולך ומשוטט בעולם, ומוצא את ישראל בצורה הזו) (אף ישראל למטה כך בצורה הזו). את השעיר האחר שולחים אותו עם משא של כל חטאי ישראל.</p>
<p>תאנא כמה חבילי טריקין מזדווגין (נ"א מזדמנין) דאינון תחות ידיה וממנין לאללא ארעא על כל אינון</p>	<p>למדנו כמה קבוצות מחבלים מזדווגים (מזדמנים) שהם תחת ידו, וממונים לרגל את הארץ, על כל אותם</p>
<p>סנ/א</p>	
<p>דעברין על פתגמי אורייתא וההוא יומא לא שביח דילטורא (ס"א פטרא²⁶³⁴) למללא בהו בישראל:</p>	<p>שעוברים על דברי התורה, ואותו יום לא מצוי המלשין (פתחון) לדבר על ישראל.</p>
<p>כד מטא האי שעירא²⁶³⁵ לגבי טורא כמה חידו על חידו מתבסמין בלהו ביה וההוא גרדינא דנפיק²⁶³⁶ אהדר ואמר תושבתא דישראל קטיגורא אתעביד סניגורא:</p>	<p>כשמגיע השעיר הזה אל ההר, כמה שמחה על שמחה, מתבשמים כולם בו, ואותו שומר שיוצא חוזר ואומר את תישבחותם של ישראל, הקטגור נעשה סניגור.</p>
<p>ות"ח לאו דא בלחודוי²⁶³⁷ הוא אלא בכל אתר דבעיין ישראל לאתדכאה מחובייהו קב"ה יהיב לון עיטא לקשרא מארי דינא ולבסמא להו באינון קרבנין ועלוון דקרבין קמי קב"ה וכדין לא יכלין לאבאשא:</p>	<p>ובא וראה לא זה לבדו הוא, אלא בכל מקום שרוצים ישראל להטהר מחטאיהם הקדוש ברוך הוא נותן להם עצה לקשר את בעלי הדין ולבשם אותם, באותם קרבנות ועולות שקרבים לפני הקדוש ברוך הוא, ואז לא יכולים להרע.</p>
<p>וההוא יומא יתיר על כלא כמה דמבסמין²⁶³⁸ ישראל לתתא לכלא והכיו מבסמין לכל אינון דאית להו דילטורא (ס"א פטרא) וכלא קרבנא הוא²⁶³⁹ ופולחנא דקב"ה:</p>	<p>ואותו יום יותר על הכל, כמו שישראל מבשמים למטה את הכל, כך מבשמים את כל אלו שלהם. יש הלשנה (פתחון) והכל הוא קרבן ועבודה של הקדוש ברוך הוא.</p>

²⁶³³ פי' שעיר שמשלחים ישראל לעזאזל שהוא דוגמת מוח בינה הנז' (מ"מ).

²⁶³⁴ פתחון פה (אור יקר).

²⁶³⁵ אין ספק שהם נהנים במה שיושפע, שפעולת אותו השעיר להמשיך באלו הפגם מלמעלה ולרחוץ את צואת בנות ציון שהם מגואלות בלכלוכי העבירות, ואותם המים מי הרחיצה יורד עם השעיר הזה אליהם אל המדבר ארץ גזירה דהיינו לתוך נוקבא דתהומא רבא ולכך הם שמחים בו (אור יקר).

²⁶³⁶ פי' מוח בינה הנז' (מ"מ).

²⁶³⁷ ירצה ענין השעיר הוא בעצם לשלוח בהם ממש אמנם בשאר קרבנות גם כן יש להם בחינה שהם נהנים ונקשרים לבלתי ישטינו (אור יקר).

²⁶³⁸ דמבסמן (דפ"ו).

²⁶³⁹ וקב"ה מחלק מהקרבת חלק לקדושים כאומרו לאישי וכיוצא היה נותן חלק לחצונים מהקרבת כגון אברים ופדרים המתאכלים כל הלילה דתננא אזיל לצד צפון, וכן קרנים וטלפים היו נקרבים עם הקרבן הכל להתחלק לצד הדין ומדרגה אחר מדרגה עד החצונים, ועיקר ענין זה כי רצונו של הקב"ה כי על ידי הקרבן יהיה קשר המלכות וממנה ולמעלה קשר המדות, ואין המדות נקשרות בעוד שהכלבים צועקים הב הב, אם כן צריך שבקרבת יעשה ענין זה יבדלו החצונים אל נקב התהום וינתן להם קרנים או טלפים להאכילם שלא יצעקו, ולא שיכוון הכהן ליתן חס ושלוש שזה חוטא להקב"ה ומקריב לשעירים אלא הקב"ה נותן להם חלקם מהקרבתו, ולא יתרחק היות ענין זה כנגד תרומת הדשן כאומרו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לבייתה וחק לנערותיה כאומרו הכפירים שואגים לטרף, ואחר כך הם נכנסים אל נקבי התהום והקדושה נטהרת מהם, וזה תאכיל לכלב עצם אחד או קרן או צפורן אחד ומיד לוקחו והולך לקרן זוית לאוכלו, כך הקב"ה משפיעם שפע תמצית הראוי להם ומיד הם שותקים ונכנסים בנקב התהום והם מחלקים ביניהם כקטן כגדול והוא מתעסק בזה ופורש מן הקדושה, ואחר כך מנקודה אחרונה מעשיה עד הבריאה בסוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד נקשר הכל, ומשם בסוד היחוד מתקשר ומתייחד בסוד אשה ריח ניחוח לה' כדפי' בשיר השירים

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא בההיא שעתא דכתיב (ויקרא מז ז) ולקח אהרן²⁶⁴⁰ את שני השעירים וגו' מתערין אינון בההוא יומא לעילא ובעיין לשלטאה ונ"א לשטאה ולמיפק בעלמא כיון דכהנא מקרב אלין לתתא מתקרבין אינון לעילא כדין עדבין סלקין בכל סמריין:</p>	<p>למדנו, באותה שעה שנאמר "ולקח אהרן את שני השעירים וגו'", הם מתעוררים באותו יום למעלה, ורוצים לשלוט (לשוט) ולצאת לעולם, כיון שהכהן מקריב את אלו למטה, אז נקרבים אותם שלמעלה, ואז עולים הגורלות בכל הצדדים.</p>
<p>כהנא יהב עדבין²⁶⁴¹ לתתא²⁶⁴² כהנא יהיב עדבין לעילא כמה דחד אשתאר ביה בקב"ה לתתא וחד אפקין ליה לההוא מדברא הכי נמי לעילא חד אשתאר ביה בקב"ה וחד נפק²⁶⁴³ ושאט בעלמא (הכי נמי לעילא וחד נפק²⁶⁴⁴ ושאט בעלמא וחד דלתתא אפקין) לההוא מדברא עלאה וחד בחד מתקשר²⁶⁴⁵:</p>	<p>הכהן נותן גורלות למטה, הכהן נותן גורלות למעלה. כמו שאחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא למטה, ואת האחד מוציאים לאותו המדבר. כך גם למעלה, אחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא, ואחד יוצא לשוט בעולם, לאותו המדבר העליון, ואחד נקשר באחד.</p>
<p>כתיב (ויקרא מז כא) וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו' בנ"כ וסמך אהרן [את] שתי ידיו דקב"ה יסתכם על ידו²⁶⁴⁶ על ראש השעיר החי החי דייקא לאכללא ההוא דלעילא²⁶⁴⁷:</p>	<p>כתוב "וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'", לכן וסמך אהרן את שתי ידיו, שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו, על ראש השעיר החי, החי דווקא, להכליל אותו שלמעלה.</p>
<p>והתודה עליו את כל עונות (שם) כמה דכתיב (שם ה ה) והתודה אשר חטא עליה ואוקימנא עליה דאתדכי ב"נ ואשתאר עליה כל ההוא חובא²⁶⁴⁸ אופ הכי והתודה עליו בתר דאודי כהנא בניייהו דישראל עליו כלומר ישתארו כלוהו עליו:</p>	<p>"והתודה עליו את כל עונות", כמו שנאמר, "והתודה אשר חטא עליה", ובארנו עליה, שנטהר האדם ונשאר עליה כל אותו החטא, כמו כן כאן והתודה עליו, אחר שהתודה הכהן בעבורם של ישראל, עליו, כלומר כולם ישארו עליו.</p>

בפסוק לריח שמניך טובים, וכל זה הוא סוד הקרבן וזהו שאמר "וכולא קרבנא" וכו', האמנם נשתנה יום הכיפורים שגזר הקב"ה שמשם ישלחו חלקן אל ארץ גזירה מפני היות רצונו יתברך להשפיע ממש זוהמת העונות כאומרו ונשא השעיר עליו את כל עונותם וכו' (אור יקר).

²⁶⁴⁰ לא מופיע בפסוק.

²⁶⁴¹ עדבא (דפ"ו).

²⁶⁴² הכהן הגשמי נותן שתי גורלות מפני שנותן לחצוני, אמנם "כהנא יהיב עדבא לעילא" גורל אחד שהוא צד החסד לתקנם של עליונים כדפירשנו, והכהן העליון מיכאל בנפרדים מדת חסד בנאצלים, והענין בזה כי יש שני השעירים הם שני בניו של קין בחוץ ולהם שרשים בפנים והם האחד ימיני והשני שמאלי, והאחד על ידי תקון המלכות מעכבין עליו שלא יתפשט בעולם והיינו קורבתו לה' שמכתתין כחו והכהן עוקד אותו למעלה ומקרבו לפני ה' שלא ישוטט בעולם, והיינו חטאת לה' קשורו בשורש, והאחד מניחין אותו שיתפשט ואין לו כח לקטרג אבל אם היו שניהם חס ושלום היו מאבדים העולם. והם עצמם שני השעירים עם היות שזה מתפשט וזה נאסר, זה נקרב וזה נשלח, עם כל זה שניהם מתקשרים (אור יקר), פי' חסד מטיל הגורלות על חו"ב דזעיר דנוגה שהם שני שעירים שלמעלה א"נ כהנא הוא מיכאל (מ"מ).

²⁶⁴³ נפיק (דפ"ו).

²⁶⁴⁴ נפיק (דפ"ו).

²⁶⁴⁵ וירצה שהם שתי בחינות כחות מיוחדים אמנם אנו מקריבים האחד אל הקדש וממתיקין אותו והיינו חלק גבורה בסוד קו האמצעי שבה שממנו מתפשט הכח ההוא המרגל האחד, והאחד שהוא בסוד הגבורה השמאלית היא מתפשטת בכחותיה עד החצונים וממנה מתפשט המרגל השני, ושניהם קשורים יחד מצד השורש העליון כנודע (אור יקר).

²⁶⁴⁶ דקב"ה עשר ספירות על ידו עשרה אצבעות והכוונה שעשר ספירות הסכימו שהעונות של ישראל יהיו על ראש השעיר החי דייקא (רח"ו).

²⁶⁴⁷ פ' מוח בינה הנז' שהוא נגד השעיר שמשלחים לעזאזל (מ"מ).

²⁶⁴⁸ פי' על אותה הבהמה שהיא קרבן תודה נשאר עונות אותו אדם שהקריב התורה ושיעור הכתוב והתודה אשר חטא, והיכן ישארו אותם העונות עליה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ל ר' אבא אי הכי והא כתיב (ויקרא יז ז) ולא יזבחו²⁶⁴⁹ עוד את זבחייהם לשעירים אמר ליה שאני הכא דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא ובג"כ לא כתיב²⁶⁵⁰ ולא יזבחו עוד את זבחייהם שעירים אלא לשעירים דהתם לשעירים הוו עבדי פולחנא ושולטנותא והכא ונשא השעיר עליו את כל עונותם וקרבנא לא אתעביד אלא לקב"ה:</p>	<p>אמר לו רבי אבא, אם כך והרי נאמר "ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים". אמר לו כאן שונה, ששם לשעירים היו מקריבים קרבן, ולכן לא כתוב ולא יזבחו עוד את זבחייהם שעירים, אלא לשעירים, ששם לשעירים היו עושים עבודה ושלטון, וכאן ונשא השעיר עליו את כל עונותם, והקרבן אינו נעשה אלא לקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ת"ה דבגיני קרבנא מתבסמן עלאין ותתאין ודינא לא שריא ושלטא עלייהו דישראל תאנא ושלח ביד איש עתי המדברה (ויקרא טז כא) מהו איש עתי אלא רוא דמלה הכי הוא:</p>	<p>בא וראה, שבגלל הקרבן מתבשמים עליונים ותחתונים, והדין לא שורה ושלט על ישראל. למדנו "ושלח ביד איש עתי המדברה", מהו איש עתי, אלא סוד הדבר כך הוא</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>פקודא [מ"ד] דא למפלה כהנא רבא פולחנא דההוא יומא כמה דאצטריך ולמשלה שער לעזאזל:</p>	<p>מצוה זו שיעבוד הכהן הגדול את עבודת אותו היום כמו שצריך, ולשלוח שער לעזאזל.</p>
<p>רוא דא כד"א בגין לאתפרשא מעמא קדישא ולא יתבע חוביהון קמי מלכא ולא יקטרג עלייהו דהא לית וליהו תקיפו²⁶⁵¹ ושלטנו ובהו בר כד אתקף רונזא מלעילא ובההוא דורונא אתהפך לבתר אפוטרופסא עלייהו ועל דא אתדחיא מקמי מלכא והא אוקימנא בגין דאיהו קץ כל בשר ועמא קדישא יהבין ליה כמה²⁶⁵² דאצטריך ליה שער:</p>	<p>הסוד הזה כמו שנאמר, כדי שיפרד מהעם הקדוש, ולא יתבע את חטאיהם לפני המלך, ולא יקטרג עליהם, שהרי אין לו תוקף ושלטון (בה) אלא רק כשמתחזק הרוגז מלמעלה, ובאותו דורון מתהפך אחר כך לאפוטרופוס עליהם, ועל כן נדחה מלפני המלך, והרי בארנו משום שהוא קץ כל בשר, והעם הקדוש נותנים לו כמו שהוא צריך, שער.</p>
<p>ורזא דא הן עשו אחי איש שער כמה דאיהו בסטר דקדושה דכר ונוקבא [אוף] הכי בסטר מסאבו דכר ונוקבא [מתלא] אמרי לכלבא ארמי ליה גרמא ילחך עפרא דרגלך²⁶⁵³:</p>	<p>וסוד זה הן עשו אחי איש שער, כמו שהוא בצד הקדושה זכר ונקבה, כמו כן כאן בצד הטומאה זכר ונקבה, משל אומרים, זרק עצם לכלב והוא ילחך את עפר רגלך.</p>
<p>שאלו לבן זומא מהו לסרוסי כלבא אמר להם ובארצכם לא תעשו כל שבארצכם לא תעשו כמה דאצטריך עלמא להאי הכי אצטריך עלמא להאי וע"ד אתמר והנה טוב מאד דא מלאך המות לית לבטלא ליה מן עלמא עלמא אצטריך ליה:</p>	<p>שאלו את בן זומא, האם מותר לסרוס כלב, אמר להם ובארצכם לא תעשו, כל שבארצכם לא תעשו, כמו שהעולם צריך את זה, כך צריך העולם את זה. ועל זה נאמר והנה טוב מאד, זה מלאך המות, אין לבטלו מן העולם, שהעולם צריך אותו.</p>
<p>אע"ג דכתיב [ביה] [בהו] והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וגו' לא יתבטלו מן העולם, הכל צריך טוב ורע. ולכן יש לנו ביום הזה לזרק</p>	<p>אף על גב שנאמר בו והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וגו', לא יתבטלו מן העולם, הכל צריך טוב ורע. ולכן יש לנו ביום הזה לזרק</p>

²⁶⁴⁹ פי' ושלימות זה שמשלחים השעיר לעזאזל נראה כמקריב קרבן לחיצונים ח"ו ותירץ דהתם היו מקריבים לשעירים והכא לקב"ה אתעביר והקב"ה אמר לנו שנשלח אותו שוחד לעזאזל (מ"מ).

²⁶⁵⁰ פי' דאלו כתיב זבחייהם שעירים הוה משמע אפי' שעיר עזאזל בכלל לא יזבחו, אבל כיון דכתיב לשעירים משמע דוקא כהאי גוונא שהיו מקריבים קרבן לשעירים הוא דאסור אבל הכא שמקריבין אותו להקב"ה ואח"כ משלחים אותו לעזאזל אינו בכלל זה (מ"מ).

²⁶⁵¹ ר"ל לסט"א (יהל אור).

²⁶⁵² ר"ל אע"ג דחטאת נקבה וכאן שעיר (יהל אור).

²⁶⁵³ השעירים נאחזין ברגלין כמ"ש בפ' א"מ דף ס' ע"ב תרין בנות בתחות רגליהו כו' ואלין מתאחדין בטופרי כו' והני בזוהמ' דטופרי אחידין כו'. ואלו הבנות הן עצם מעצמו, כידוע בסוד חוה הראשונה. וז"ש ארמי גרמא לכלבא שעיר הנ"ל, ילחך טופרא דרגליך שאז ונחש עפר לחמו, אבק שתחת הרגל, לא ירעו ולא ישחיתו כו', ואז כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

עצם לכלב, עד שהוא גורר יכנס מי שיכנס להיכל המלך ואין מי שימחה בידו.	טוב ורע ובגיני כך אית לן ביזמא דא למרמי ליי גרמא לכלבא עד דאיהו גריר ייעול מאן דייעול לגבי היכלא דמלכא ולית מאן דימחי בידוי:
אחר כך	לבתר
	סג/ב
בכל מה שנעשה צריך אדם להיות מזומן לאותו דבר.	בכל מה דאתעביד ²⁶⁵⁴ בעי בר נש זמין לההיא מלה:
יש אדם שהברכה מתקיימת על ידו יותר מאחר. בא וראה מה כתוב בכהן, "טוב עין הוא יבורך", אל תקרי יבורך אלא יברך, כי הוא מזומן שתתקיים ברכה על ידו בזה (ושורה הברכה בהשגחתו).	אית ב"ג דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא ות"ח מה כתיב ביה בכהנא (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך ²⁶⁵⁵ בגין דהוא הוהו (בגין דהאי) זמין דיתקיים ברכתא על ידיה ובהאי ²⁶⁵⁶ :
ויש אדם שמזומן שיתקיימו על ידו קללות, ובכל מה שיסתכל יבאו קללות ומארה ובעתה, כמו בלעם שנקרא רע עין, שהיה מזומן לכל רע, ולא היה מזומן לטוב.	ואית ב"ג דהוא זמין לאתקיימא לוטין על ידיה ובכל מה דישגח ליתי לוטייא ומארה ובעיתא כגון בלעם דאקרי רע עין ²⁶⁵⁷ דהוה זמין בכל ביש ולא הוה זמין לטב:
ואף על גב שבירך, ברכתו אינה ברכה ולא התקיימה, וכשהיה מקלל כל מה שקלל התקיים, ואפילו ברגע אחד. ועל זה כתוב "שתום העין", בכל מקום שעינו שלטה התקלל.	ואע"ג דברך ברכתיה לא ברכתא ולא אתקיים וכד הוה לייט כל מאן דלייט אתקיים ואפילו ברגעא חדא ועל דא כתיב (במדבר כד ג) שתם העין ²⁶⁵⁸ בכל אתר דעיניה שלטא אתלטייא ²⁶⁵⁹ :
בא וראה מה כתוב "וישת אל המדבר פניו", כדי שיתעורר מאותו צד שהוא שולט	ת"ח מה כתיב (שם א) וישת אל המדבר פניו ²⁶⁶⁰ בגין דיתער מהוהו סטרא ההוא דשלטא תמן וייתי

²⁶⁵⁴ היינו כענין שפירשו בתלמוד אתמחי גברא ואתמחי קמיעא, והענין כי בזולת המעשה או הקמיע בעצמו היותו סגולה לאותה הפעולה יש לפעולה מבוא בפועל, וצריך שגם הפועל יהיה מוכן לאותו דבר לפי הכנתו, ולזה לברכה יש אדם מוכן ומזומן אל הברכה, וכן לקללה יש אדם מוכן ומזומן אליה ותתקיים על ידו יותר מעל ידי אחר, ולזה צריך שיהיה הפועל מעין הפעולה כדי שיהיה ממהר לעשות (ו)פעולתו כדפי' (אור יקר).

²⁶⁵⁵ עי' אד"ר קל ע"א: עינא דהוא קיומא דכלא ועל האי כתיב (משלי כב) טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך, דהאי אתקרי טוב עין, ומניה מברך לכלא, ע"כ. "עינא דהוא קיומא דכלא" כנגד בחי' שפע קיום העולם שאינו נפסק (ב"ע סה ע"א). "ועל האי כתיב (משלי כב) טוב עין הוא יבורך" עיני ע"ק מכוונים "טוב עין" על שם החסד עילאה (שכן החסד הגנוז מכוונה טוב - עי' זהר תרומה קס"ח ע"ב: טוב כליל כלא בגויה, ולא אתפשט לתתא, חסד נחית ואתפשט לתתא), ה"ה הארת האוירא שמאירה לעין שלו (ב"ע סה ע"א). אל תקרי יבורך אלא יברך - הנה ידוע, שלעולם אין פרצוף מאיר לתתא מעצמו, אלא צריך הוא לעלות עוד יותר למעלה לקבל משם הארה, ואז הוא מקבל מלבד הארה לצורך עצמו גם תוספת ברכה ועי"כ מאיר לתחתונים (ב"ע סה ע"א), דהאי אתקרי טוב עין, ומניה מברך לכלא. ועי' בהגר"א על ספד"צ ב ע"ג, שב"טוב עין" תלוי הזיווג. ועי' זהר ח"ב ריח ע"א.

²⁶⁵⁶ (ס"א ושאר ברכתא באשגחותא דיליה) (נוסף בדפ"ו).

²⁶⁵⁷ עי' ח"א י ע"ב: כל מאן דחדי באינון מועדיא ולא יהב חולקיה לקב"ה ההוא רע עין שטן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק. ועי"ש באור יקר, שה"רע עין" היא האדם הקמצן, א"נ ה"רע עין" הוא השטן. ועי' הגרמ"מ על זהר ח"ג עג ע"ב: ונמצא כל המדות רעות התחלתן מן העין, כי המדות נכללין בג' הקנאה והתאוה וכבוד וכו', לכן המקנא נקרא רע עין, וכן הבעל גאוה גבה עינים, והתאוה ידוע שתלוי בראית העין שעין רואה והלב חומד.

²⁶⁵⁸ לא אמר שתום פה שמשמע דברכות פה או קללת פה תלוי אלא שתום העין דמשמע "דבעיניה תליא" (אור יקר). פי' מלשון משנה כדי שישתום דהיינו לשון תפיחה וכמ"ש רש"י ז"ל והיינו שתפוח עין אחר שהיתה לו להזיק לאדם (מ"מ).

²⁶⁵⁹ ונכחלא עינא פי' עיניו נראית כמו שמכחל אותם בכחול (מ"מ).

²⁶⁶⁰ פירוש אם היה הענין תלוי בדבורא אף אם לא יהפוך פניו אל המדבר היה מתעורר בדבורו, אלא מדהפך פניו משמע דבהבטת עין תליא מלתא והיה מביט אל המדבר לעורר כח העין, וכן ראייה מאומרו "טוב עין" וכו' (אור יקר). מקומו של בלעם נגד פעור הנ"ל, ולכן הוא נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב בכדי להכשיל את ישראל בעון פעור, והוא נקודה דחורבה, וז"ס הכתוב (שם א') וירא בלעם כי טוב וגו', וישת אל המדבר

זהר ויקרא חלק א'

<p>בדילטורייא עלייהו דישראל מה כתיב בהו בכהני טוב עין הוא יבורך דהוא הוה זמין בהאי ושאר ברכתא באשגחותא דיליה ועל דא תנינן יסמי ב"נ אפילו ממאה ארחין ולא יערע בב"נ דאית ליה עינא בישא אוף הכא ושלח ביד איש עתי (ויקרא טז כא) דהוא זמין להאי ורשים להאי:</p>	<p>שם, ויבא בהלשנה על ישראל. מה כתוב בכהנים טוב עין הוא יבורך, שהוא היה מזומן לזה, ושורה ברכה בהשגחה שלו. ועל זה שנינו, יסטה אדם אפילו ממאה דרכים ולא יפגש אדם שיש לו עין רעה, כמו כן כאן "ושלח ביד איש עתי", שהוא מזומן לזה, ורשום לזה.</p>
<p>וכהנא הוה אשתמודע ביה חד עינא יתיר מאחרא²⁶⁶¹ פורתא [סורטא] (סטרט) דעל עינא²⁶⁶² אתהפייא בשערין סגיאין מכחלא עינא²⁶⁶³ ולא מסתכל במישר²⁶⁶⁴ האי הוא ב"נ זמין להאי וכדקא חזי ליה וע"ד כתיב (ויקרא טז כא) ביד איש עתי:</p>	<p>והכהן היה מכיר בו עין אחת יותר מאחרת מעט, גבות שעל העין מכסה בשערות רבות, העין מכחלת ולא מסתכל ישר, זהו האדם המזומן לכך והראוי לו, ועל זה כתוב "ביד איש עתי".</p>
<p>בגוש חלבא הוה בר נש דבכל אתר דמחי בידוי הוה מית ולא הוו בני נשא מקרבין בהדיה:</p>	<p>בגוש חלב היה אדם שבכל מקום שמכה בידו היה מת, ולא היו אנשים מתקרבים אליו.</p>
<p>בסוריא הוה ב"נ דבכל אתר דאסתכל אפי' לטב כלא אתהפך לביש יומא חד הוה חד ב"נ אזיל בשוקא והוו אנפוי נהירין אתא ההוא ב"נ ואסתכל ביה ואתבקע עיניה בג"כ בכלא הוה ב"נ זמין להאי ולהאי ועל דא כתיב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך אל תקרא יבורך אלא יברך:</p>	<p>בסוריה היה אדם שבכל מקום שבו הסתכל אפילו לטוב הכל התהפך לרע, יום אחד היה איש אחד הולך בשוק והיו פניו מאירות, בא אותו איש והסתכל בו ונבקעה עינו, לכן לכל היה אדם מוכן, לזה ולזה, ועל זה כתוב "טוב עין הוא יבורך", אל תקרי יבורך אלא יברך.</p>
<p>ותאנא האי ב"נ דהוה אזיל למדברא כד מטא ביה בההוא שעירא הוה סליק לטורא ורחי ליה בתרין ידוי ולא הוה נחית לפלגות טורא עד דאתעביד שייפין שייפין:</p>	<p>ולמדנו (יומא סז ע"א) האיש הזה שהיה הולך למדבר, כשהגיע שם אותו שעיר היה עולה להר ודוחה אותו בשתי ידיו, ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה איברים איברים.</p>
<p>וההוא ב"נ הוה אמר כך ימחו עונות עמך וכו' ובגין דסליק ההוא²⁶⁶⁵ קטיגורא ואתעביד סניגורא דישראל כדין קב"ה כל חובייהו דישראל וכל מה דכתיב באינון פתקין דלעילא לאדכרא חובייהו דבני נשא נמיל לון ורמי לון כה"ג לאתר דאתקרי מצלות ים²⁶⁶⁶ הה"ד (מיכה ז יט) ותשלך במצלות ים כל חטאותם:</p>	<p>ואתו איש היה אומר, כך ימחו עונות עמך וגו', ומשום שעולה אותו קטגור ונעשה סניגור של ישראל, אז הקדוש ברוך הוא את כל חטאי ישראל וכל מה שנאמר באותם פתקים שלמעלה להזכיר את חטאי בני האדם, הוא נוטל אותם וזורק אותם, כמו זה למקום שנקרא מצלות ים, זהו שנאמר "ותשלך במצלות ים כל חטאתם".</p>

פניו נגד נקודה הנ"ל והוא יסוד דנוקבא דסט"א והוא נגד רחל דקדושה (פת"ש גדלות דז"א עה). הוא היה רוצה לקלל את ישראל ולהחזיר העולם לתוהו ובוהו וכתיב ביה וישת אל המדבר פניו לחטא העגל שנשתברו הלוחות בסוד שבירת הכלים (בית עולמים יד ע"א).

²⁶⁶¹ אחד מעיניו גדול משני (אור יקר).

²⁶⁶² היינו שיהיו על חוטמו מה שבין שתי עיניו מלא שער ששתי עפעפיו דבוקות זו לזו (אור יקר).

²⁶⁶³ פירוש שחוטמו שוקע בין שתי עיניו עד ששתי עיניו יכולים להכחל בבת אחת, או ירצה שגבות עיניו שחורות ככחולות כאלו כחל עיניו (אור יקר).

²⁶⁶⁴ פירוש שהוא מהפך עיניו להסתכל בעקמימות (אור יקר). הוא סימן אחר שהסתכלותו אינה ביושר (מ"מ).

²⁶⁶⁵ כמו שאותו איש עתי נעשה סניגור עם היותו מסטרא דידיה כך הוא עם היותו קטיגור מסטרא בישא נעשה סניגור (אור יקר).

²⁶⁶⁶ הם הכחות החצונים שהם למטה ממלכות הנקראת ים, אלו הם רפש וטיט שתחת הים, "וענין ותשלך במצלות ים" היינו כל זינא אזיל בתר זיניה, אותו המקטרג הנברא מהעבירה והטינוף שהיה הקדש פגום ומטונף בו, על ידי הרחמים מגרשו אל מקומו אל מצלות ים ושם הוא מין במינו מתעכל ומתבטל. "ותשלך במצלות ים" אחת משלש עשרה מדות של רחמים שבאריך אנפין שהם רמוזים בפסוק מי אל כמוך כדפירשנו באדרא (אור יקר). פי' הם ז"ן דנוגה דבי"ע שהם נק' צלמות צל דכורא מות נוקבא כמש"ל בשם הרב (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת (ויקרא טז ה) ומאת עדת בני דיהא מכלהו ויתכפר לכלהו דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין וכלהו מתכפרי בדא:</p>	<p>למדנו "ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת", ומאת עדת, כדי שיהיה מכולם ויתכפר לכלם, שהרי כל חטאי בני ישראל כאן תלויים, וכולם מתכפרים בזה.</p>
<p>רע"ב 2667:</p>	
<p>יכשכש ליה בזנביה מה כתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וכתוב (שם כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם:</p>	<p>יכשכש בזנבו. מה כתוב "והתודה עליו את כל עונות בני ישראל", ונאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם".</p>
<p>כיון דאיהו חמי האי שעיר תיאובתיה לגביה ולאשתכללא בהדיה ולא ידע מאינן חובין דקא נטיל שעיר תב לגבייהו דישראל חמי לון בלא חובין בלא פשעין דהא כלהו שראן ברישא דשעיר סליק לעילא ושבת לון קמי קב"ה וקב"ה חמי סהדותא דההוא מקטרגא והואיל ותיאובתיה לרחמא על עמיה אע"ג דאיהו ידע כל עובדא חס עליהון דישראל וכלא שריא בדא בגין דלא יתער רזא דדינא מלעילא ויתקף האי (ו)ישצון²⁶⁶⁸ בני עלמא דהא דא מסטרא דדינא קשיא קא אתי:</p>	<p>כיון שהוא רואה את השעיר הזה תשוקתו אליו ולתקן עמו, ולא יודע מאותם החטאים שנוטל השעיר, הוא שב אל ישראל רואה אותם בלי חטאים בלי פשעים, שהרי כולם שורים על ראש השעיר, עולה למעלה ומשבח אותם לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא רואה את עדות אותו המקטרג, והואיל ותשוקתו לרחם על עמו, אף על גב שהוא יודע את כל המעשה, הוא חס על ישראל, והכל שורה על זה כדי שלא יעורר את סוד הדין מלמעלה, וזה יתחזק וישמדו בני העולם, שהרי זה בא מצד הדין הקשה.</p>
<p>ואי יתער האי בחובי בני אנשא אתער דהא לית ליה אתער ל סלקא לעילא לאתערא דינא קשיא בר בדיל חובי בני נשא דהא בשעתא דב"נ עביד חובא אתכנש האי וכמה אלף סייען דיליה ומתכנפי תמן ונטלי ליה וסלקי לעילא רחמנא לישזבן ועל כלא יהב קב"ה עיטא לישראל לאשתזבא מכל סטריין וע"ד כתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו ע"כ:</p>	<p>ואם זה יתעורר, הוא מתעורר בחטאי בני האדם, שהרי אין לו התעוררות לעלות למעלה לעורר דין קשה, רק משום חטאי בני אדם, שהרי בשעה שאדם עושה חטא, זה מתאסף, וכמה אלפים מסייעים שלו ומתכנסים שם ונטילים אותו ועולים למעלה הרחמן יצילנו. ועל הכל נותן הקדוש ברוך הוא עצה לישראל להנצל מכל הצדדים, ועל זה כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>סד/א</p>	
<p>ולא סגי מבר נש חד ומאן אתר אתנסיבו מאינן קופין דבעזרה נטלין אנרא ואייתי להו מאינן דמי דהוו מכלהו וההוא שעירא אהרא דהוה אשתאר לקב"ה עבדין ליה חטאת בקדמיתא:</p>	<p>ולא מספיק מאיש אחד, ומאיזה מקום נלקחים, מאותן קופות שבעזרה נוטלים שכו, ומביאים אותם מאותם דמים שהיו מכולם, ואותו השעיר האחר שהיה נשאר לקדוש ברוך הוא, עושים אותו חטאת בראשונה.</p>
<p>והא אוקימנא באן אתר הוה מתקשרא²⁶⁶⁹ ולבתר דא מתקרבין הנ²⁶⁷⁰ ומתבסמין כלא²⁶⁷¹ ואשתארו ישראל זכאין קמי קב"ה מכל חובין</p>	<p>והרי בארנו, באיזה מקום היה נקשר, ואחר כך מקריבים את אלה, והכל מתבסמים, וישראל נשארים צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, מכל החטאים שעשו וחטאו לפניו, זהו שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'".</p>

²⁶⁶⁷ עב פקודא מה לי שב בסוכה דף קג ע"ב (דרך אמת).

²⁶⁶⁸ וישתצון (דפ"ו).

²⁶⁶⁹ שאין שני שעירי חטאת אלו כשעיר החטאת, כי האחד שהיה גורל לה "הא אוקימנא באן אתר מתקשרא" ולכן עבדין ליה חטאת בקדמיתא ואינו בכלל אלו, אלא מפני שהוא מתקשר למטה בחוץ ואלו למעלה יותר (אור יקר). פי' שהוא כנגד מוח חכמה הנז' והקדושה של חכמה שבנוגה מתברר ועולה למלכות (מ"מ).

²⁶⁷⁰ למעלה (אור יקר). פי' אחר שעושים השני שעירים של מטה אזי מתקרבים שני שעירים העליוני ומתבסמים (מ"מ).

²⁶⁷¹ אפילו קדישי עליונין (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דעבדו וחבו קמיה²⁶⁷² הה"ד (ויקרא מז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו':</p>	
<p>תו אמר רבי שמעון ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק (בראשית כז יא) מאי קא רמיזא [אלא] (אמר ליה) ודאי עשו איש שעיר הוא מההוא דאקרי שעיר דהא מההוא סטרא אתי:</p>	<p>עוד אמר רבי שמעון "ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק", מה הוא רומז, אלא ודאי שעשו איש שעיר, והוא מאותו שנקרא שעיר, שהרי מאותו צד הוא בא.</p>
<p>ואנכי איש חלק גבר מההוא דפליג לכל שאר עמין רברבין ממנן דכתיב (דברים ד יט) אשר חלק יי' אלהיך אותם וכתיב (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו וגו':</p>	<p>"ואנכי איש חלק", איש מאותו שמחלק לכל שאר העמים ממונים גדולים, שנאמר "אשר חלק ה' אלהיך אותם", ונאמר "כי חלק ה' עמו וגו'".</p>
<p>תו איש חלק מתרי שעירים ואשתא חדא דכהנא פליג(ת) להו²⁶⁷³ חד לחולקיה וחד לקב"ה אמאי בנין דיטעין על כתפוי כל חובוי דיעקב דכתיב (ויקרא מז כב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם ועונות תם:</p>	<p>עוד איש חלק, משני שעירים, ונשאר אחד שהכהן חלק אותם, אחד לחלקו ואחד לקדוש ברוך הוא, למה, כדי שיטעון על כתיפו את כל חטאי יעקב, שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם", עונות תם.</p>
<p>תאנא בההוא יומא כמה פתחין פתיחין לקבליהון דישראל לקבלא צלותהון זכאה חולקהון דישראל דהא קב"ה בעא לזכאה לון ולדכאה לון הה"ד (ויקרא מז ל) כי ביום הזה יכפר וגו' בהאי יומא אתעטר כהנא בכמה עטרין בהאי יומא פולחנא דכהנא יקרא ורב מכל פולחנין לכלא יהב חולקא באינן קרבנין דקב"ה בהאי יומא אתעטר (ס"א אתער) חסד בעלמא על ידא דכהנא מקרב קרבנין על חוביהון דעמא על חוביה בקדמיתא ולבתר על חוביהון דעמא:</p>	<p>למדנו באותו יום כמה פתחים פתוחים כנגד ישראל לקבל תפלותיהם, אשרי חלקם של ישראל, שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותם ולזכות אותם, זהו שנאמר "כי ביום הזה וגו'", ביום הזה מתעטר הכהן בכמה עטרות, ביום הזה עבודת הכהן נכבדה וגדולה מכל העבודות, לכולם נותן חלק באותם הקרבנות של הקדוש ברוך הוא, ביום הזה מתעטר (מתעורר) החסד בעולם על ידי הכהן מקריב את הקרבנות על חטאי העם, על חטאו בראשונה ואחר כך על חטאי העם.</p>
<p>מקרב עלוון²⁶⁷⁴ עליה ועל עמא והא אוקימנא מלי עד דהוון אזלי יתבו בחד חקל וצלו נחת חד עננא דאשא ואסחר לון אמר רבי שמעון הא חמינא דקב"ה רעותא דיליה הכא נתיב יתבו והוון אמרי מלי דאורייתא:</p>	<p>הוא מקריב עולמות עליו ועל העם, והרי בארנו את הדברים. בעוד שהיו הולכים ישבו בשדה אחת והתפללו, ירד ענן אחד של אש והקיף אותם. אמר רבי שמעון הריני רואה שרצונו של הקדוש ברוך הוא כאן, נשב, ישבו והיו אומרים דברי תורה.</p>

²⁶⁷² שהם מתטהרין בכל המדרגות שבמציות בין בחצונים התחתונים דהיינו שעיר עזאזל בין בחצונים שהם מתטהרין ומתערין ומתעלמין דהיינו שעיר חטאת לה', בין בפנימיים דהיינו שני שעירי חטאת ושאר הקרבנות, ואם תאמר מאי האי חטאת לה' שהוא חבירו של עזאזל היה דמו קרב פנימה בשבע למטה ואחד למעלה ואמרת שהוא למטה באחד מן המרגלים, ושעיר חטאת שאין דמן נכנס אלא בארבע מתנות על ארבע קרנות של מזבח העולה אמרת שהוא פנימה יציב בארעא וכו', ויש לומר שאין מזה ראייה כלל דהא קיימא לן עולה לה' חטאת לה' דא סלקא ודא נחתא החטאת יורדת והעולה עולה, ועם כל זה העולה שתי מתנות והחטאת ארבע מתנות, ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמן נכנס ואין בשרן נקרב וכיוצא, והכל תלוי בסוד רמיזתם שאין פעולות אלו יורו או יכריחו על מעלתם, ודרך כלל כי שעיר החטאת גורל אחד לה' אנו עולים עמו בכל האפשר כדי לתקן שורשו פנימה ובדמו אנו קושרים כל עשר ספירות מפני שעל ידי המעשים המגוונים התחתונים שרומזים בו נפרעו ונפגמו וצריך לתקן על ידו כל המעוות ולכן הובא את דמו אפילו בקדש הקדשים, והוא יורד מהמדרגה שנשתוה עם שעיר עזאזל עד למעלה שמזכירים עליו את ה' לה' חטאת. כמה פתחין וכו', ירצה תקובל כל מיני תפלה זעקה רנה שועה בכיה כל מה שירצה האדם שאין שום שער ננעל (אור יקר).

²⁶⁷³ לה (דפ"ו).

²⁶⁷⁴ עלמין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח ואמר (משלי כה כה) מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק הא אסתכלנא במלוי שלמה מלכא וכלהו בחכמי אמרן:</p>	<p>פתח ואמר "מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק", הרי הסתכלתי בדברי שלמה המלך ואת כולם אמר בחכמה.</p>
<p>ת"ח ג' ספרי דחכמתא²⁶⁷⁵ אפיק שלמה לעלמא וכלהו בחכמתא ועלאהו²⁶⁷⁶ שיר השירים חכמה²⁶⁷⁷ קהלת תבונה ומשלי דעת לקבל ג' (אי)לין עבר ג' ספרים שיר השירים כנגד חכמה²⁶⁷⁸ הכי הוא קהלת לקבל תבונה²⁶⁷⁹ הכי הוא משלי לקבל דעת²⁶⁸⁰ במאי אתחזי²⁶⁸¹:</p>	<p>בא וראה שלשה ספרי חכמה הוציא שלמה לעולם, וכולם בחכמה עליונה שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, ומשלי דעת. כנגד שלשת אלה עשה שלשה ספרים שיר השירים כנגד חכמה, כך הוא קהלת כנגד תבונה, כך הוא משלי כנגד דעת, במה זה נראה.</p>
<p>אלא כל אינון²⁶⁸² קראי בתרי גווני²⁶⁸³ אינון רישא וסיפא תרי גווני אתחזיאי וכד מסתכלי קראי דא כליל בדא ודא כליל בדא בג"כ שקיל לקבליה דדעת האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה:</p>	<p>אלא כל אותם הכתובים הם בשני אופנים ראש וסוף, שני אופנים נראים, וכשמסתכלים בכתובים זה כלול בזה, וזה כלול בזה, לכן שקול כנגד הדעת הפסוק הזה. אין ראשו סופו ואין סופו ראשו.</p>
<p>וכד אסתכלנא ביה כלא כליל חד בחד בין מסיפיה לרישיה בין מרישיה לסיפיה שמועה טובה מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק ודא [ודא] נייחא דרוחא כמה דהאי נייחא דרוחא כך האי נייחא דרוחא:</p>	<p>וכשהסתכלתי בו, הכל כלול, אחד עם אחד, בין מסופו לראשו בין מראשו לסופו. שמועה טובה מארץ מרחק, מים קרים על נפש עיפה. מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, וזה נחת רוח, כמו שזה נחת רוח כך זה נחת רוח.</p>

²⁶⁷⁵ ירצה שעם היות שנאמר שהם חכמה ותבונה ודעת עם כל זה כולם מצד החכמה דהיינו מדתו כאומר ותרב חכמת שלמה, וכן הוא כי שאר נביאים חברו ספריהם לאיזה סבה לנבואתם לייסר וכיוצא, ושלשה ספרים אינם אלא לגלות חכמה את העם (אור יקר).

²⁶⁷⁶ שנשפעו ממדתו וכדפי', ועם כל זה היו שלשה חלקים "שיר השירים חכמה" כאומרם כל השירים קדש דהיינו מצד החכמה ושיר השירים קדש קדשים דהיינו מפנימיות החכמה, ואינם משלים מלבושים אלא פנימיות החכמה מתגלת בסתרי האצילות כולו מחובר, "קהלת תבונה" בהבלי העולם שכן מלת קהלת להבין הנמשל מהמשל לדלות תבונה בהבלי העולם ומשם לסתרי מעשיהו כי יהביל הגשמי ובו דבק הרוחני, כמה דרושים הנסתרים שהבין שלמה מהגשמי הרוחני (אור יקר).

²⁶⁷⁷ זה הפך ממ"ש בפ' בא בדף ט"ל ע"א שיר השירים לקבל חסד וכו' ונלע"ד שהכל אמת שחג"ת הם ענפי חב"ד – שיר השירים לקבל חכמה שבו רזי תורה ואהבה כנגד חכמה שהיא רחמים, קהלת יש בו דברי כבושין כנגד בינה שהיא דין, אלא משלי במה הוא רומז לדעת (מ"מ).

²⁶⁷⁸ הכי הוא שכל דבריו דברי אהבה וחיבה מצד הימין (אור יקר).
²⁶⁷⁹ הכי הוא שכל דבריו דברי מוסר ותוכחות מצד השמאל. שכפי מה שהוא מקור הנבואה כן היא ענין הנבואה (אור יקר).

²⁶⁸⁰ שהוא לרחם על האדם להישיירו בהנהגתו, וזהו מציאות הדרושים ועל ג' יסודות אלו חבר ג' ספרים שעניינם מורה על מקורם כדפי' (אור יקר).

²⁶⁸¹ בהיותו מהמדה הזאת (אור יקר).

²⁶⁸² שבמשלי הם נחלקים עסקיו לב' חלקים חציו ימיני מדבר בצדיק וחציו שמאלי מדבר ברשע וחוטא, ועל דרך זה כל עסקיו חציו בגנות וחציו בשבח, אלא שפעמים חציו הראשון שבח וחציו השנית גנות, דהיינו תחלת הימין ואח"כ השמאל או להפך חציו הראשון גנות הוחציו השנית שבח דהיינו תחלה השמאל. ואח"כ הימין, אמנם קשה כי למה לא ייחס אותם לחסד גבורה תפארת אלא בעליונות חכמה ותבונה ודעת, ולזה יש לומר משום דלאו חסד ודינא ממש בקראי דאם כן היה ראוי שידבר בקהלת בעונש החוטא ובשיר השירים בשכר העובד וגם בחסד השם על ברואיו אלא ודאי שהן למעלה בשרשים אל החכמה והתבונה והדעת שהם מעין חסד דין ורחמים ולא כל כך אלא בשורשי החסד לגלות סתרי המרכבות לכל הבא למלא את יד שכלו והיינו שיה"ש וקהלת בשורשי הגבורה דהיינו בינה להציל החוטא שלא יפול ברשת הנמשכים מהגבורה ופתויים, וכן הדעת מצורף מזה ומזה מגלה הנתיבות הקדושים ואורחות עקלקלות להציל האדם מרעתם כדפי' (אור יקר).

²⁶⁸³ פי' חצי הפסוק הוא לטובה כמו החסדים, וחציו לרעה רומז לגבורות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עַד דֵּהוּ יִתְּבִי אֶתָּא חַד בִּ"נ אִמְר אַנְתּוּ דְרִי שְׁמַעוֹן אֶתְסִיאת מִמְרַעְהָּ וְחִבְרִיָּא שְׁמַעוּ קְלָא דְקַב"ה שְׁבַקְיָי לְאִינּוֹן חוּבֵי דְרַא:</p>	<p>בעוד שהיו יושבים, בא איש אחד ואמר אשתו של רבי שמעון נרפאה מחליה, והחברים שמעו קול שהקדוש ברוך הוא סלח לאותם חטאי הדור.</p>
<p>אִמְר ר' שְׁמַעוֹן הָא אֶתְקִיִּים הֵכָא קְרָא וְשְׁמוּעָה טוּבָה מֵאַרְץ מִרְחָק הֵכִי הוּא נִיחָא דְרוּחָא כְּמוּ מִים קְרִיִּים²⁶⁸⁴ עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה אִמְר [לְהוֹן] [לִיה] נִקּוּם וְנִזִּיל דְקַב"ה אֶרְחִישׁ לָן בְּנַסִּין:</p>	<p>אמר רבי שמעון הרי התקיים כאן הפסוק ושמועה טובה מארץ מרחק, כך זה נחת רוח, כמו מים קרים על נפש עיפה. אמר להם, נקום ונלך, שהקדוש ברוך הוא מרחיש לנו נסים.</p>
<p>פִּתַּח וְאִמְר מִים קְרִיִּים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה דְאֹרִייתָא דְכָל מֵאֵן דּוֹכֵי לְמַלְעֵי בְּאֹרִייתָא וּמְרוּי נֶפְשָׁא מִנָּה מַה כְּתִיב (מְשָׁלִי כַּה כַּה) וְשְׁמוּעָה טוּבָה מֵאַרְץ מִרְחָק:</p>	<p>פתח ואמר מים קרים על נפש עיפה זו התורה, שכל מי שזוכה לעסוק בתורה ומרוה ממנה את הנפש, מה כתוב "ושמועה טובה מארץ מרחק".</p>
<p>קַב"ה אִכְרִיז עֲלֵיהּ כְּמַה טַבְּאָן לְאוּטְבָא לִיה בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתֵּי הַה"ד וְשְׁמוּעָה טוּבָה מֵאֵן אַתְר מֵאַרְץ מִרְחָק:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא מכריז עליו כמה טובות להיטיב לו בעולם הזה ובעולם הבא, זהו שנאמר ושמועה טובה, מאיזה מקום, מארץ מרחק.</p>
<p>מֵאַתְר דְקַב"ה הוּוּ רְחִיקָא (א) מְנִיָּה בְּקַדְמִיתָא מֵאַתְר דֵּהוּוּ בִּ"נ בְּדַבְּבוּ עִמִּיהּ בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב (מְשָׁלִי כַּ כַּז) וְאַרְץ מִתְקוּמְמָה לּוּ מֵהוּוּ אַתְר</p>	<p>ממקום שהקדוש ברוך הוא היה רחוק ממנו בתחלה, ממקום שהיה אדם בשנאה עמו בתחלה, שנאמר "וארץ מתקוממה לו", מאותו מקום</p>
סד/ב	
<p>מְקַדְמִין לִיה שְׁלֵם²⁶⁸⁵ הַה"ד (מְשָׁלִי כַּ כַּה) מֵאַרְץ מִרְחָק וְכְּתִיב (יִרְמִיָּה לֵא ב) מִרְחֹק יִי נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתִּיךָ עַל כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֶסֶד וְכַאֵן חֶסֶד:</p>	<p>שמקדמים לו שלום, זהו שנאמר "מארץ מרחק", ונאמר "מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד".</p>
<p>וַיֵּצֵא אֶל הַמְּזוּבָּח אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכִפֵּר עֲלֵיו (וַיִּקְרָא מִזִּי יַח) ר' יְהוּדָה פִּתַּח וְאִמְר (תְּהִלִּים נ א) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶל אֱלֹהִים יְיָ דְבַר²⁶⁸⁶ וַיִּקְרָא אֶרְץ²⁶⁸⁷ מִמְּזוּרַח שְׁמֵשׁ עַד מִבְּאוֹ:</p>	<p>"ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו", רבי יהודה פתח ואמר, "מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבאו".</p>
<p>תֵּאֵנָּא אֶלְפָּ²⁶⁸⁸ וְחִמְשׁ מֵאָה וְחִמְשִׁין רַבּוּא מֵאַרְי שִׁירְתָּא מִזְמוֹרִין לְקַב"ה כַּד נִהִיר יִמְמָא וְאַלְפָּ וְחִמְשׁ</p>	<p>למדנו, אלף וחמש מאות וחמשים רבוא בעלי שירה מזמרים לקדוש ברוך הוא כשמאיר היום, ואלף וחמש מאות וארבעים ושמונה</p>

²⁶⁸⁴ פי' כמו הגשמים שהם הנאה ושמחה לעולם כך שמועה טובה שהיא אשת רשב"י שנתרפאת היא שמחה ורשב"י ע"ה תלה הקטנה בגדולה שהגדולה היא הגשמים שהם מים קרים, והקטנה היא שמועה קטנה (מ"מ).
²⁶⁸⁵ ושיעור הכתוב אם עוסק בתורה אזי שמועה טובה באה לו מהמלכות הנק' ארץ שהיתה רחוקה ממנו תחלה, וכתוב מרחוק ה' נראה לי, פירוש כיון שעוסק בתורה בלילה ה' נראה לי בסיהרא פי' בלילה כדמוכח לקמן, בין הערבים בעת מנחה (מ"מ).

²⁶⁸⁶ ירצה שלשה משמרות שהם "אל" בבוקר מצד החסד, "אלהים" מצד הגבורה בערב, "ה" בצהרים מצד התפארת (אור יקר).

²⁶⁸⁷ משפיע למלכות העתות אלו שהם עתות שנוי המשוררים כפי המדה שהיא שולטת כדפירשנו (אור יקר).
²⁶⁸⁸ המספרים האלו לא מצאתי להם יחס אלא שכך היתה קבלה, אמנם דרך כלל של בין הערבים רבו כמו רבו לפי שיעקר שירה לצורך הגבורה ועבד הלוי הוא יוכיח, ולזה בין הערבים שהוא משמרת הגבורה תתרבה שירה והמשוררים, וגם עיקר בריאת המלאכים מהגבורה שכן פירש בספר הבהיר באצילות המדות וכן פירשו רז"ל שבשני נבראו המלאכים, לכך מלאכי הגבורה רבים, וסדר המלאכים ערב ובוקר וצהרים ולכך הם מתמעטים ממשמרה אל משמרה. ור' יוסי פליג אדר' יהודה דר' יהודה קאמר דשלשה משמרות הם בוקר צהרים ערב ור' יוסי פליג עליה ואמר דלאו הכי והכריח הענין ואמר אלא בבוקר "מארי דיבבא", ומשום דקשיא ליה מארי דיבבא הוא בסטרא דדינא תיקן (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאה וארבעין ותמניא במיהרא²⁶⁸⁹ ואלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא בההיא שעתא דאקרי בין הערבים:</p>	<p>בצהרים, ואלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא באותה שעה שנקראת בין הערבים.</p>
<p>רבי יוסי אמר כד נהיר יממא כל אינון מארי דיבבא²⁶⁹⁰ משבחון במלי תושבחון²⁶⁹¹ לקבליה דהאי בקר (כד אתער וכד) ודכד אתער האי בקר כלהו מתבסמין ודינא אשתכיד²⁶⁹² ואמרין תושבחון הה"ד (איוב לה ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים וההוא זמנא (הימנותא דברכאן) וחדוותא וברכאן²⁶⁹³ משתכחין בעלמא וקב"ה²⁶⁹⁴ אתער לאברהם²⁶⁹⁵ לאהיאי ליה²⁶⁹⁶ ואשתעשע ביה ואשלטיה בעלמא:</p>	<p>רבי יוסי אמר כשמאיר היום, כל אותם בעלי יבבה משבחים בדברי תשבחות כנגד הבוקר הזה (כשמתעורר), שכשמתעורר הבוקר הזה כולם מתבשמים והדין שוכך, ואומרים תשבחות, זהו שנאמר ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים, ואותו זמן (אמונה) שמחה וברכות נמצאים בעולם, והקדוש ברוך הוא מעיר את אברהם להחיותו ומשתעשע עמו ומשליטו בעולם.</p>
<p>ומנא לן דהאי בקר דאברהם הוא דכתיב (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר בההוא זמנא ודבין (דאקרי בין) הערבים כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא מארי דיללה²⁶⁹⁷ אקרון (ומזמרין בההיא שעתא וקטמותא שריא בעלמא וההיא שעתא אתערותא דאתער קב"ה ליצחק²⁶⁹⁸ וקם ודאין לחייביא דעברין²⁶⁹⁹ על פתגמי אורייתא ושבעה נהרי אשא נגדין ונפקין וחלין על רישיהון דרשיעיא ושלחובי גומרין דנורא מתערין מעילא לתתא וכדין תב אברהם לאתריה כד"א (בראשית יח לג) ואברהם שב למקומו ויומא אתפני²⁷⁰⁰ וחייבי גיהנם צווחין ואמרין (ירמיה ו ד) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב [בההיא]</p>	<p>ומנין לנו שהבוקר הזה הוא של אברהם, שנאמר "וישכם אברהם בבוקר". באותו זמן של בין הערבים כל אותם אלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא בעלי יללה נקראים ומזמרים באותה שעה, והקטטה שורה בעולם, ואותה שעה ההתעוררות שמעיר הקדוש ברוך הוא את יצחק ועומד ודן את הרשעים שעוברים על דברי התורה, ושבעה נהרות אש זורמים ויוצאים וחלים על ראשי הרשעים, ושלהבות גחלים של אש מתעוררות ממעלה למטה, ואז שב אברהם למקומו, כמו שנאמר "ואברהם שב למקומו". והיום פונה ורשעי הגיהנם צועקים ואומרים, "אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב". ואותה שעה צריך אדם להזהר בתפלת המנחה.</p>

²⁶⁸⁹ צ"ל בליליא. והן ג' זמנים של התפללות, ערב ובקר וצהרים, נגד אבהן כמ"ש למטה. ודליליא נגד יעקב. ולאחר חצות שהוא נגד דוד כידוע, שלכן היה נזהר בזה, ובשביל זה נק' חי וקים, והוא כולל כל ג' אבהן, ולכן כל ג' מחנות אלו נכללין ביחד. ובצפרא הן מארי דיבבא כמ"ש למטה ר"א כד נהיר יממא כו'. והן דיצירה שנק' יום. [מ"כ עה"ג. כמ"ש הבקר אור. ונא' יוצר אור. וכמ"ש למטה ר"א כד נהיר יממא כו'. והן דיצירה דמקננין כאן יום ולילה (פי' ביצירה מקנן ז"א שהוא יום. ובאופן עשיי' מקנן שם מלכות, לילה. המסדר). ודצפרא הן בעלי שירה, ודערב הן בעלי זמרה. ואחר חצות נקראו בעלי תהלה כמ"ש [תהלה לדוד. כן נ"ל דוד] (יהל אור).

²⁶⁹⁰ הם ביצירה בסוד יוצר אור (רח"ו)

²⁶⁹¹ פי' אותם המלאכים שהם אלף ות"ק וחמשים רבוא הם משבחים להקב"ה בבקר והם תארי דיבבא שהם מיצירה, ור' יוסי בא לפרש דברי ר' יהודה ולסייעו (מ"מ).

²⁶⁹² ולכן עם היות הבוקר חסד המזמרין בעלי הדין "מארי דיבבא" אלא שמתקנים על ידי החסד, והכריח ענין זה מאומרו "ברן יחד ככבי בוקר ויריעו כל בני אלהים" דהיינו בבוקר מארי דדינא (אור יקר).

²⁶⁹³ לתקן וכי לא נאמר פירוש ויריעו לשון הכנעה, וירצה שכחות החסד מתגברין וכחות הדין נכנעים לפניהם (אור יקר). ולא שייכא הכנעה אלא אדרבה שהם מתמתקין ומקבלים ברכות שאם לא כן שוב אינם מקבלים ברכה כל ימיהם (אור יקר).

²⁶⁹⁴ בינה (אור יקר).

²⁶⁹⁵ דהיינו מדת חסד, ואברהם בסוד נשמתו מתגבר בחסדו (אור יקר). פי' החסדים שהם בחי' אברהם שמתעוררים בבקר (מ"מ).

²⁶⁹⁶ מצד החיים שמהחמה שמצדה התעוררות הזווג כדפי' (אור יקר).

²⁶⁹⁷ דעשיה (רח"ו).

²⁶⁹⁸ פי' שבין הערבים הוא שעת המנחה שהיא בחינת גבורה שהוא יצחק (מ"מ).

²⁶⁹⁹ נידון משפט הרשעים בלילה (רח"ו), ור"ל שמעת מנחה מתחילים הדינים נדון הרשעים בלילה (מ"מ).

²⁷⁰⁰ פי' שחצות היום הראשון הוא בחי' חסד וחצות ואילך בזמן המנחה הדינים מתגברים (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(וההיא) שעתא בעי ב"נ לאודהרא בצלותא דמנחה²⁷⁰¹:</p>	
<p>בזמנא דמטי ליליא²⁷⁰² אינון אלף וחמש מאה וארבעין ותמניא אקרוין (ד)מברא לפרוכתא ואמרין שירתא כדין דינין דלתתא מתערין ואזלין ושאתין בעלמא:</p>	<p>בזמן שמגיע הלילה, אותם אלף וחמש מאות וארבעים ושמונה נקראים מחוץ לפרוכת ואומרים שירה, אז מתעוררים הדינים שלמטה והולכים ומשוטטים בעולם.</p>
<p>ואלין אמרין שירתא עד דיתפליג ליליא משמרה ופלגא בתר דיתפליג ליליא מזדמני כלהו אחרניי כחדא ואמרי תהלות כד"א (ישעיה סו) תהלות²⁷⁰³ יי' יבשרו:</p>	<p>ואלה אומרים שירה, עד שנחלק הלילה משמרת וחצי. אחר שנחלק הלילה, מזדמנים כל האחרים כאחד, ואומרים תהלות, כמו שנאמר "ותהלות ה' יבשרו".</p>
<p>ר' יהודה אמר כד רעוא אשתכח בצפרא²⁷⁰⁴ תהלות יי' מבשרין²⁷⁰⁵ ר' יוסי²⁷⁰⁶ אמר בתר דרוחא דצפון אתער בפלגות ליליא ואזיל ליה תהלות מבשרי עד דייתי צפרא ואתער האי בקר כדין חדוותא וברכאן אשתכח בעלמא:</p>	<p>רבי יהודה אמר כשנמצא רצון בבוקר תהלות ה' מבשרים. רבי יוסי אמר אחר שרוח הצפון התעוררה בחצות הלילה והלכה לה, מבשרים תהלות עד שיבא הבוקר ומתעורר הבוקר הזה, ואז שמחה וברכות נמצאים בעולם.</p>
<p>תאנא אמר רבי אבא²⁷⁰⁷ כלהו הכי ועילא מנהון סרכין תלתא בההיא שעתא דאתער האי בקר ומתערין תושבחן כל אינון אלף וחמש מאה וחמשים רבוא אתמנא עלייהו חד ממנא והימן שמיה²⁷⁰⁸ לקבליה [ד]לתתא:</p>	<p>למדנו אמר רבי אבא כולם כך, ומעל כולם שלשה שרים. באותה שעה שמתעורר הבוקר הזה ומעוררים תשבחות, כל אותם אלף וחמש מאות וחמשים רבוא מתמנה עליהם ממנה אחד ושמו הימן, כנגד שלמטה.</p>
<p>ותחות ידיה סרכין²⁷⁰⁹ ממנן עלייהו לאתקנא שירתא בההיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים וזמרין כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף ריבוא מארי דיללה אתמנא עלייהו חד ממנא וידותון שמיה²⁷¹⁰ לקבליה [ד]לתתא ותחות ידיה סרכין ממנן עלייהו לאתקנא ההוא זמנא כד"א (ישעיה כה ה) זמיר עריצים:</p>	<p>ותחת ידו שרים ממונים עליהם לתקן שיר, באותה שעה שמתעורר זמן של בין הערבים ומזמרים כל אותם אלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא בעלי הלילה, מתמנה עליהם ממנה אחד ושמו ידותון כנגד שלמטה, ותחת ידו ממונים עליהם שרים לתקן אותו הזמר כמו שנאמר, "זמיר עריצים".</p>

²⁷⁰¹ מכאן ראייה למ"ש בסמוך שאלף ות"ק ותשעים אלף רבוא שהם משבחים בין הערביים הוא זמן מנחה (מ"מ).

²⁷⁰² מכאן ג"כ ראייה שאלף ות"ק וארבעין ותמניא דלעיל שמשבחים בסיהרא הוא בלילה משמרה ופלגא דעת הזוהר כדעת ר' נתן דס"ל בש"ס דברכות שלש משמרות הוי הלילה ולא כרבי דס"ל ד' משמרות הוי הלילה (מ"מ).

²⁷⁰³ אומרים שירות דס' תהלים (רח"ו).

²⁷⁰⁴ פי' ר' יהודה פליג על ר' יוסי שאמר מחצות לינה ואילך אומרים תהלות, ור' יהודה ס"ל שאין אומרים תהלות רק בבקר (מ"מ).

²⁷⁰⁵ אומרים שירות דמלכות תהלים (רח"ו במ"מ).

²⁷⁰⁶ פי' חזר לסברתו שמחצות אומרים תהלות (מ"מ).

²⁷⁰⁷ פי' בא לסייע לר' יוסי ולפרש ענייני הנ' כתות המ' היטב והממונא אשר עליהם חוץ ממ"ש ר' יוסי לעיל בשעתא דמטי ליליא אינון אלף וכו' ואמרין שירתא וכו', ואלין אמרין שירתא עד שאתפליג ליליא וכו' דר' אבא פליג וס"ל דבחצות הראשון שכך כולא וסערא לא אשתכח עד דאתפליג ליליא משמע שלדעתו אין אומרים שירה רק מחצות ואילך ובחצות הראשון דוממים ומבשרי תהלות מחצות ואילך אומרים תהלות כסברת ר' יוסי דלעיל (מ"מ).

²⁷⁰⁸ שכתוב בו והאמין בה' כו' ומצאת את לבבו נאמן לפניך כו', כי האמונה והבטחון תלויים בחסד. וכד"א ואברהם כו' וכתוב ויבואו המלאכים כו' דבהאי שעתא אתפרש אברהם (ומ"כ עה"ג. וז"ש (לעיל) וכד אתער האי בקר כו' הימנותא דברכאן, וכמ"ש איש אמונות רב ברכות, ונא' חדשים לבקרים רבה אמונתך) (יהל אור).

²⁷⁰⁹ סרכין (דפ"ו).

²⁷¹⁰ כמ"ש (במדבר ילקוט תהלים סב) על ידותון על הדתות והדינין (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בהיא שעתא דמטי ליליא מתערין כל אינון דמברא לפרוכתא כדין שכיך כלא ופטרא לא אשתכח ודינין דלתתא מתערין כלהו אתמנן כחדא אלין על אלין עד דאתפליג ליליא:</p>	<p>באותה שעה שמגיע הלילה מתעוררים כל אותם שמחוץ לפרוכת, ואז הכל שוכך, ופתח לא נמצא, והדינים שלמטה מתעוררים כולם מתמנים כאחד, אלה על אלה, עד שנחלק הלילה.</p>
<p>בתר דאתפליג ליליא ומתכנשי כלהו אתמנא עלייהו חד ממנא וכניש לכל משריין כד"א (במדבר י כה) מאסף²⁷¹¹ לכל המחנות וגו' ואסף שמיה לקבליה דלתתא ותחות ידיה כל אינון סרכין ממנן ומבשרי תהלות (כדין) עד דאתי צפרא:</p>	<p>אחר שנחלק הלילה וכולם מתכנסים מתמנה עליהם ממונה אחד ומכניס את כל המחנות, כמו שנאמר "מאסף לכל המחנות וגו'", ושמו אסף כנגד שלמטה, ותחת ידו כל אותם שרים ממונים ומבשרים תהלות עד שבא הבוקר.</p>
<p>וכיון דאתי צפרא קם ההוא נע"ר [יונק] (ויניק) משדי אמיה לדכאה להו ועאל לשמשא²⁷¹² כד אתער בקר כדין היא שעתא דרעוא דאשתעי מטרוניתא במלכא²⁷¹³ ומלכא משיך מניה²⁷¹⁴ חך²⁷¹⁵</p>	<p>כיון שבא הבוקר, קם אותו נע"ר ויונק משדי אמו לטהר אותם, ונכנס לשמש. כשמתעורר הבוקר, אז היא עת רצון שמדברת המלכה עם המלך, והמלך מושך ממנו חוט אחד</p>
<p>סה/א</p>	
<p>חוטא²⁷¹⁶ דברכאן ופריס על מטרוניתא ועל אינון דמזדווגי לה מאן אינון דמזדווגי עמה אינון דמשתדלי באורייתא בליליא כד אתפלג:</p>	<p>של ברכות, ופורס על המלכה ועל אותם שמזדווגים עמה, מי הם שמזדווגים עמה, אותם שעוסקים בתורה בלילה כשנחלק.</p>
<p>רבי שמעון אמר זכאה חולקיה מאן דאתי עם מטרוניתא בשעתא דאתת לקבלא אנפי מלכא לאשתעי ביה ואשתכח עמה בשעתא דאשיט מלכא ימינא לקבלא למטרוניתא הה"ד (תהלים קלט ט) אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים מאי אחרית ים ההיא שעתא אחרית דההוא ים הוא דכד אתפלג שירותא הוה ודינא הוה והשתא אחרית הוא דילה דמסתלקין דינא ועאלת בגדפוי דמלכא היא וכל אינון דמזדווגין לה הה"ד (שם) אשכנה באחרית ים:</p>	<p>רבי שמעון אמר אשרי חלקו של מי שבא עם המלכה בשעה שבאה לקבל את פני המלך לדבר עמה, ונמצא עמה בשעה שהמלך מושיט את ימינו לקבל את המלכה, זהו שנאמר "אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים", מיהו אחרית הים, אותה שעה אחרית של אותו ים, היא שכשנחלק היתה ראשית והיה דין, ועכשיו האחרית הוא שלה, שמסתלקים דיניה ונכנסת לכנפי המלך, היא וכל אותם שמזדווגים עמה, זהו שנאמר "אשכנה באחרית ים".</p>
<p>ותאנא כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דאתפליג ליליא אשתתף בשכינתא וכד אתי צפרא ומטרוניתא אתחברת עם מלכא הוא אשתכח עמה עם מלכא ומלכא פריס על כלהו גדפוי הה"ד (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וגו':</p>	<p>ולמדנו כל אותם שעוסקים בתורה בשעה שנחלק הלילה משתתפים עם השכינה, וכשבא הבוקר והמלכה מתחברת עם המלך, הוא נמצא עמה עם המלך, והמלך פורס על כולם את כנפיו, זהו שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי וגו'".</p>

²⁷¹¹ שהוא דגל הרביעי וכ"ה כאן (יהל אור).

²⁷¹² כי בחול הזווג על ידי מט"ט (רח"ו).

²⁷¹³ פי' הוא זווג יעקב ולא בסוד ויהי בבקר והנה היא לאה, א"כ זווג זה הוא זיווג יעקב ורחל הנעשים בשחרית דחול כמ"ש הרב זלה"ה (מ"מ).

²⁷¹⁴ וז"ס אור זרוע לצדיק דאיגניז בצדיק ויוצא ממנו חוט א' בכל יום בבקר, כמ"ש יומם יצוה כו', ואח"כ אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד כו' (מגילה יג ע"א), כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט כו' [חגיגה יב ע"ב וש"מ], וכמ"ש למטה (ס"ה ע"א) ופריס כו' ועל אינון כו', שהוא מדתה, לכן באחרית ים בודדות [ובהעתק הרד"ל. בו דר"ת. כ"מ כהעתק ולפי הנראה חסר ומוטעה. דברי דוד] (יהל אור).

²⁷¹⁵

²⁷¹⁶ כי הוא יורד תוך החוט (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא בההיא שעתא אבהן מזדמנין במטרוניתא וקדמיין לאשתעי בהדה ולא תחברא עמה וקב"ה מליל עמה בהו והוא קארי לה לפרסא לה גרפוי הה"ד (תהלים נ א) מזמור לאסף אל אלהים יי' דבר ויקרא ארץ וגו' אל דא נהירו דחכמתא ואקרי חסד אלהים דא גבורה יהו"ה דא שלימו דכלא רחמי ועל דא דבר ויקרא ארץ וגו':</p>	<p>למדנו באותה שעה האבות מזדמנים עם המלכה, ומקדימים לדבר עמה ולהתחבר עמה, והקדוש ברוך הוא מדבר עמה עליהם, והוא קורא לה לפרוס עליה את כנפיו, זהו שנאמר "מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ וגו'", אל זה אור החכמה ונקרא חסד, אלהים זו גבורה, יהו"ה זו שלמות הכל רחמים, ועל זה דבר ויקרא ארץ וגו'.</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דר"ש אבוי אמר ליה הא תנינן אלהים בכל אתר דינא הוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ד)אית אתר דאקרי אלהים כגון [אדני] (אד') יהו"ה אמאי אקרי אלהים והא [אתוון] רחמי²⁷¹⁷ אינון בכל אתר:</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני רבי שמעון אביו, אמר לו הרי שנינו אלהים בכל מקום הוא דין. יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יש מקום שנקרא אלהים כמו אדני יהו"ה, למה נקרא אלהים, והרי אותיות הרחמים הן בכל מקום.</p>
<p>אמר ליה הכי הוא כתיב בקרא דכתיב (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי' הוא האלהים וכתיב (מלכים א' יח כד) יי' הוא האלהים אמר ליה מלה דא ידענא דבאתר דאית דינא אית רחמי²⁷¹⁸ ולזמנא באתר דאית רחמי אית דינא:</p>	<p>אמר לו כך זה כתוב במקרא, שנאמר "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים", ונאמר "ה' הוא האלהים". אמר לו דבר זה ידעתי, שבמקום שיש דין יש רחמים, ולפעמים במקום שיש רחמים יש דין.</p>
<p>א"ל ת"ח דהכי הוא יהו"ה בכל אתר רחמי ובשעתא דמהפכי הייביא רחמי לדינא²⁷¹⁹ כדין כתיב יהו"ה וקרין ליה אלהים:</p>	<p>אמר לו, בא וראה שככה זה, יהו"ה בכל מקום רחמים, ובשעה שמהפכים הרשעים רחמים לדין, אז נאמר יהו"ה וקוראים אותו אלהים.</p>
<p>אבל ת"ח רזא דמלה ג' דרגין אינון וכל דרגא ודרגא בלחודוי ואע"ג דכלא חד ומתקשרי²⁷²⁰ בחד ולא מתפרשי דא מן דא:</p>	<p>אבל בא וראה סוד הדבר, שלש דרגות הן, וכל דרגה ודרגה לבדה, ואף על גב שהכל אחד ומתקשרים יחד ולא נפרדים זה מזה.</p>
<p>ת"ח בלהו נטיעין וכל אינון בוצינין (דמתלהטין) בלהו נהירין²⁷²¹ ומתלהטין²⁷²² ומשתקיין²⁷²³ ומתברכאין²⁷²⁴ מההוא נהרא²⁷²⁵ דנגיד ונפיק דכלא כליל ביה²⁷²⁶ ותרי נוסחין וכללא דכלא ביה והאי נהרא אתקרי או"ם²⁷²⁷:</p>	<p>בא וראה, כל הנטיעות וכל המאורות הללו (שמתלהטים) כולם מאירים ומתלהטים ונשקים ומתברכים מאותו נהר ששופע ויוצא שהכל כלול בו, ובו כלל הכל, והנהר הזה נקרא א"ס.</p>

²⁷¹⁷ דרחמי (אור יקר)

²⁷¹⁸ תרומה קנט ע"ב (לש"ו).

²⁷¹⁹ לעיל ל ע"ב וב"ר פל"ג סי' ג (לש"ו). ישנו בחי' התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא לרעה (כללים ח"א עז ע"ד).

²⁷²⁰ בא"ס המייחדם (רח"ו).

²⁷²¹ בחסד (רח"ו), אמר לי מורי זלה"ה שמלת נטיעין נאמר על ז"ו שיהם נטועין במעי הבינה וכן מורה הלשון בסופו שאמר דכולא כליל ביה וכללא דכולא ביה ר"ל כי הז"א כליל בתוך אימא מקודם ואפי' כשיצא ממנ' מניח שרשו בתוכה וז"ש וכללא דכולא ביה ר"ל על הבינה שהכל מונח בה הן מקוד' שיצ' הן לאחר שיצא זעיר אנפין לחוץ ונקראין זעיר אנפין ונוקבא נטיעין כמ"ש (בראשית ב ח) ויטע ה' אלהים גן בעדן (זהר הרקיע).

²⁷²² בדין (רח"ו).

²⁷²³ לצורך חיות (רח"ו).

²⁷²⁴ לצורך זיווג (רח"ו).

²⁷²⁵ הבינה גופה הנה היא הבריכה העליונה אשר כל ברכאן נפקין מתמן (כמ"ש בפ' נח סד ע"ב ופ' תרומה קס"ב ע"א ופ' אחרי ס"ה ע"א ופ' ואתחנן רס"ד ע"ב וע' פע"ח שער הברכות רפ"א) (הקדו"ש כז ע"ד).

²⁷²⁶ יסוד דאבא (רח"ו). הו"ה בניקוד אלה"ם שהוא בינה כמ"ש בזוהר (ויקרא י' סע"ב) והיא אימא עלאה הכלולה מחכמה אבא (הקדו"ש כה ע"ד).

²⁷²⁷ ז"א (רח"ו). אַם (לש"ו).

341

<p>לגנתא ועילא מגנתא בגין דעדן משתתף בהדה ולא פריש²⁷²⁸ מנה ובגין כך כל מבויעין²⁷²⁹ נפקין ונגדין ואש[ת]קייין לכל עיבר ופתחין בה פתיחין²⁷³⁰ ועל דא רחמי מנה משתכחין ורחמי פתיחין בה ובגין דקרינן לה אם נוקבא גבורה ודינא מנה נפיק אקרי רחמי בלחודהא הא מסטרהא דינין מתערין²⁷³¹ ובג"כ כתיב ברחמי ונקוד בדינא אתוון ברחמי ואתנגיד דינא מסטרהא וכגוונא דא! יהוה האי דרגא חד:</p>	<p>לגן, ומעל לגן, משום שעדן משתתף עמה ולא נפרד ממנה, ולכן כל המעיינות יוצאים ונמשכים ונשקים לכל צד, ופוחחים בה פתחים, ועל כן רחמים נמצאים ממנה, ורחמים פתוחים בה, ומשום שקוראים לה אם נקבה, גבורה ודין יוצא ממנה, נקראת רחמים לבדה, הרי מצדיה מתעוררים דינים, ולכן כתוב ברחמים ונקוד בדין, האותיות ברחמים, ונשפע דין מצדה, כמו כן יהו"ה הנה דרגה אחת.</p>
<p>דרגא תניינא²⁷³² מסטרא דהאי [קדמאה] נפיק ואתער דרגא אחרא (ד)אקרי גבורה והאי אקרי אלהים באלין אתוון ממש²⁷³³ ושירותא (חד)²⁷³⁴ מזעיר אפין הוא וביה אתאחיד²⁷³⁵ ובגין דאתאחיד (האי) בהאי כתיב יי הוא האלהים כי יי הוא האלהים²⁷³⁶ באלין אתוון והוא חד ודא הוא דרגא תניינא:</p>	<p>דרגה שניה מצד הראשונה הזו, יוצאת ומתעוררת דרגה אחת שנקראת גבורה, וזה נקרא אלהים באותיות הללו ממש, והראשית (אחת) היא מזעיר אנפין, ובו נאחזה, ומשום שנאחזה (זה) בזה, כתוב ה' הוא האלהים, כי ה' הוא האלהים, באלו האותיות, והוא אחד, וזוהי דרגה שניה.</p>

²⁷²⁸ סא ע"ב (הערת הזהר).

²⁷²⁹ פירוש כי כבר ידעת מה שפירש רשב"י בפ' תרומה בסוד ס"מ של אפרסמון בד' קכ"ז ע"א דבשעתא דהדרא ויתבא רביעה על בנין דלתתא לינקא לון היא עומדת בצורת ס' שתומה ומצד זה נקראת אם לגנתא כאם המניקה בניה ובשעתה דסתים ואתגניז בגויה גו נקודה עלאה לעילא כדין חיהי קיימא בדיוקנא דאת סמך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא לעילא ומצד זה היא לעילא מן גנתא וזמ"ש בגין דעדן אשתתף בהדא והא פריש מינה וזה נכון ולא כפירוש מורי הרמ"ק ז"ל. ע"ל שלבינה יש שתי בחינות מתחילה היתה כלולה בחכמה ואח"כ נתפשטה והולידה וכמו שנבאר ובערך ההתפשטות היא אם לגנתא ובערך קודם ההתפשטות שהיתה כלולה בתוכו נקראת עלאה מן גנתא ושני מציאות אלו עדין הם בה וזמ"ש בגין דעדן אשתתף בהא כו' (שער מאמרי רשב"י).

²⁷³⁰ נ' שיערי בינה (רח"ו).

²⁷³¹ לעיל י סע"ב (לש"ו). בינה כלולה מחו"ג (דע"ה ח"ב דף קמא ע"א), שורש הדינין הוא בבינה אימא עלאה [כמ"ש בפ' בשלח (סד סע"א), ופ' ויקרא (י סע"ב), ופ' אחרי (סה ע"א)] (כללים ח"א טל ע"ב), סוד סירס את הזכר ואינו מתפשט אורו למטה, ונודע הוא כי תחת החזה שם הוא התחלת האימא ונמשך עד הטבור, והרי נפסק אור המזל עליון, וכן אור דהאבא העיקרי הוא נפסק מהאימא, וכן התלבשות אימא על אבא הוא מהפרסא ולמטה שבו, וע"ז נעשה לשורש הגבורות ומסטרהא דינין מתערין (כמ"ש בפ' בשלח ס"ד סע"א ופ' ויקרא י' סע"ב ופ' אחרי סה ע"א). והוא כמו שאמר הגר"א בספד"צ (פרק א בד"ה חד לאלף יומין יב ע"ב) כי ענין סירס את הזכר הוא שגנזו ביסוד ואינו יוצא ממנו, והוא סוד הסירוס שאין היסוד מוליד (כללים ח"א פא ע"ג).

²⁷³² ר"ל כי עיקרו דז"א הוא באמת ג"כ השם הוי"ה ב"ה, כי עיקר הגילוי דהשם הוי"ה ב"ה הנה הוא בז"א, ע' ספד"צ רפ"ד ובהגר"א שם (כח ע"ב), ובדברינו בספר הקדו"ש שער ז פרק ד. אך עכ"ז הנה מתחיל בז"א הגילוי דשם אלה"ם ג"כ, והוא בהחיצוניות שבו, וזהו שאמר הזוה"ק הנז' וביה אתאחיד, ור"ל הגם שעיקרו הוא בשם הוי"ה ב"ה, עכ"ז הנה אחוז בו השם אלה"ם ג"כ (כללים ח"א לט ע"ב). הנה אנו רואין מפורש בדברי הזוה"ק הללו כי הגילוי בשם אלה"ם התחלתו הוא מז"א דאצילות, כי הרי אמר ושירותיה מזעיר אפין הוא, וכן נמצא ג"כ בדברי הרב בשער הקדמות (דף לו ע"ב סמוך לסופו) בענין הק"כ צרופי אלה"ם, וכו' אמנם במבו"ש שער הקליפות (פרק ב דף נז ע"ב) הנה אמר שם בפירוש כי הם מתחילים רק מן ז"א דבריאה ולמטה ולא למעלה ממנו וכו' (כללים ח"ב לט ע"ב).

²⁷³³ נ"ל משום דרישא דמלכא בחו"ג אתתקן ונמצא שהגבורה שירותא חד מז"א בסוד כלי הבינה (רח"ו).

²⁷³⁴ ע"ח נסירה א' גורס המוסגר.

²⁷³⁵ ע"י החטא דעץ הדעת הנה לא נמשך בז"א המוחין דהאבא הכללי המוחין דחיה שהם המוחין דגדלות שני, ולא נתייסדו הם בו בקביעות אלא רק לפעמים ולעתים, שהוא רק בעת הצורך לזווגי דפב"פ אשר דישראל עם רחל כנודע, ולא נתייסדו בו בקביעות אלא המוחין דהאימא בלבד ע' מוחין דצלם (פרק ו) ומבו"ש (ש"ה ח"א פ' ט"ו), לכן הנה ישנם עתה שהוא בכל משך זמן דהעוה"ז הגילוי דשם אלה"ם בז"א ג"כ, וכמ"ש בזוה"ק פ' אחרי (סה ע"א) (כללים ח"א קח ע"ד).

²⁷³⁶ בכל משך זמן דהעוה"ז הנה הוא גילוי ונהגתו ית"ש בהשמות דהמ"ה וב"ן וכן הוא גילויים ג"כ בהב' שמות הוי"ה אלה"ם וכן בהוי"ה אדנ"י זה שמי וזה זכרי (ע' זוה"ק בראשית כ' ע"א ופ' אחרי סה ע"א) (כללים ח"ב דף קכז ע"ב)

זהר ויקרא חלק א'

<p>דרגא תליתאה צדק כתר ברתא בתראה האי בי דינא דמלכא ותאנא אדני הכי כתיב והכי אקרי וכ"י בהאי שמא אתקרי והאי [שמא] באתר דא אשתלים²⁷³⁷ ואלין אינון ג' דרגין דאקרין בשמהן²⁷³⁸ דדינא וכלא מתקשר חד בחד בלא פרודא כמה דאוקימנא:</p>	<p>דרגה שלישית, צדק כתר אחרון, הרי בית דין של המלך. ולמדנו אדנ"י, כך כתוב, וכך נקרא. וכנסת ישראל נקראת בשם הזה, והשם הזה במקום הזה נשלם, ואלו הן שלש דרגות שנקראות בשמות הדין, והכל נקשר אחד עם אחד בלי פירוד כמו שבארנו.</p>
<p>א"ל [אי] ניהא קמיה דאבא הא שמענא בהאי²⁷³⁹ דכתיב (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה ולא קיימנא²⁷⁴⁰ ביה א"ל אלעזר ברי הא אוקמוה חברייא והשתא בחד מלה אתקשר כלל²⁷⁴¹</p>	<p>אמר לו, אם נוח לפני אבא הרי שמעתי על זה שנאמר "אהיה אשר אהיה", ולא עמדתי בו. אמר לו אלעזר בני, הרי פרשה החברים, ועכשיו בדבר אחד הכל נקשר,</p>
<p>סה/ב</p>	
<p>ורזא דמלה הכי הוא:</p>	<p>וסוד הדבר כך הוא.</p>
<p>אהיה²⁷⁴² דא כללא [דכלל] ²⁷⁴³ (וכר) דכר שבילין סתימין ולא מתפרשין וכלילין בחד אתר כדין אקרי אהיה כללא כלא סתים ולא אתגלייא בתר דנפק [מיניה] שירותא²⁷⁴⁴ וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי אשר אהיה כלוי ע"כ אהיה אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא²⁷⁴⁵:</p>	<p>אהיה זה כלל של הכל, שכאשר שבילים סתומים ולא מתפרשים וכלולים במקום אחד, אז נקרא אהיה, הכלל של הכל, סתום ולא נגלה. אחר שיצאה ממנו ראשית, ואותו נהר עבר למשוך את הכל, אזי נקרא אשר אהיה, כלומר על כן אהיה, אהיה מזומן להמשיך ולהוליד הכל.</p>
<p>אהיה כלומר השתא אנא הוא²⁷⁴⁶ כלל כלא כללא [דכלל] (בלא) פרטא אשר אהיה דאתעברת אמא זומינת לאפקא פרטין כלהו ולאנתגלייא שמא עלאה²⁷⁴⁷ לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא עד דפריש ואמר אהיה (ס"א יהו"ה) דא</p>	<p>אהיה, כלומר עכשיו אני הוא הכלל של הכל, הכלל של כל פרט. אשר אהיה, שהתעברה האם ועתידה להוציא את כל הפרטים ולגלות את השם העליון. אחר כך רצה משה לדעת מהו פרט הדבר עד שפרש ואמר,</p>

²⁷³⁷ ר"ל כי השם אדנ"י שהוראתו הוא אדון הכל, והוא השופט כל הארץ העושה ועשה כל המעשים, הנה נשלם פעולתו והוראתו בהמלכות, כי שם הוא גילוי ית"ש שהוא אלה"י כל הארץ ואין אלהים זולתו כלל וכלל, ומסיים הזוה"ק עוד ואמר, ואלין אינון ג' דרגין דאקרין בשמהן דדינא וכלא מתקשר חד בחד בלא פרודא עכ"ל ע"ש. ונתתיסד שורש הדינין בהבינה שהוא בהג"ר, ובכלל האצילות הנה הוא בהמ"ס דא"א שהיא בוצד"ק, וכן בכלל העולמות הנה נעשה היסוד להסדר דהנקודות גם בהתפשטות הא' דלהעקודים אשר הוא מהעולמות דא"ס. וכן הצמצום הראשון הנה הוא נעשה בא"ס עצמו, וכ"ז הוא הכל בסוד יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון, כי מזה הנה נמשך המתקת כל הדינין שנמתקין ומתבסמין תמיד (כללים ח"ב לט ע"ב).
²⁷³⁸ בשמהון (דפ"ו).

²⁷³⁹ יח ע"א (הערת הזהר).

²⁷⁴⁰ קיימא (דפ"ו)

²⁷⁴¹ שמות הכלליים דאצילות הוא רק אהי"ה יהו"ה אדנ"י שהם שמות דא"א זר"ן, ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

²⁷⁴² שמות הכלליים דאצילות הוא רק אהי"ה יהו"ה אדנ"י שהם שמות דא"א זר"ן, ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

²⁷⁴³ פי' אריך ועיין פי' ויקרא בדף י"א ע"א (מ"מ).

²⁷⁴⁴ פי' אחר שיצאו מאריך אבא הנקרא שירותא וההוא נהר שהיא בינה נתעברה בזר"ן כדין איקרי אשר אהי"ה שהם אר"א אשר אב"א שהוא ראש, ואהי"ה בינה (מ"מ).

²⁷⁴⁵ פי' כמ"ש הרב שאהי"ה מורה על העיבור (מ"מ).

²⁷⁴⁶ פי' חזר לפרש הענין היטב שאהי"ה הא' הוא אריך אשר אהי"ה הם אר"א (מ"מ).

²⁷⁴⁷ פי' זעיר הנקרא הוי"ה (מ"מ). הא"א הנה הוא רק השורש דכל עולם, שהרי הוא רק בהקצו של י' דהשם הכללי שבכל עולם, וגילוי הוא באר"א זר"ן וכנ"ל, לכן נקרא א"א בשם אהי"ה, שהוראתו הוא על לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בפ' ויקרא (יא ע"א) ופ' אחרי (סה ע"ב), והוא במה שמתגלה אח"כ בהד' פרצופים אר"א זר"ן, שהם הד' אותיות דהשם הוי"ה ב"ה, אבל הוא עצמו הנה הוא רק בבחי' אהי"ה, כי אין לו גילוי בשם הוי"ה ב"ה, אלא רק בקוצו של י' (הקדו"ש לד ע"ג), נקראו אורות המקיפים רק בשמות של אהי"ה וכמ"ש בשער השמות (פרקים ג ד ו), כי הוראת אהי"ה הוא רק לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בזוה"ק (אחרי מות דף סה ע"ב), כי כל המקיפים הוה עיקר גילויים רק לעתיד (ביאורים ח"א כג ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוא פרטא²⁷⁴⁸ והכא לא כתיב אשר אהיה²⁷⁴⁹ ואשכחנא בספרא דשלמה מלכא אשר בקיטורא דעדונא²⁷⁵⁰ קסטירא²⁷⁵¹ ובתברותא עלאה (עלאה חברותא) אשתכח²⁷⁵² כד"א (בראשית ל יג) באשרי כי אשרוני בנות אהיה זמינא לאולדא²⁷⁵³:</p>	<p>אהיה (יהו"ה) זהו פרט, וכאן לא כתוב אשר אהיה. ומצאתי בספרו של שלמה המלך, אשר בקשר של עדון הממשלה נמצאת בחברותא עליונה, כמו שנאמר "באשרי כי אשרוני בנות", אהיה עתידה להוליד.</p>
<p>ת"ח היך נחית מדרגא לדרגא ולאודע' רזא דשמא קדישא (לאחזאה קב"ה) למשה בקדמיתא אהיה כללא דכלא סתים דלא אתגלייא וכללו כמה דאמינא וסימן (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון [וגו'] וכתיב (איוב כח יג) לא ידע אנוש ערכה וגו' לבתר אפיק ורזא דשירותא עלאה ראשיתא דכלא וזההוא נהרא אימא עלאה²⁷⁵⁴ אתעברת וזמינא לאולדא ואמר אשר אהיה זמינא לאולדא ולתקנא כלא:</p>	<p>בא וראה איך יורד מדרגה לדרגה להודיע את סוד השם הקדוש (להראות את הקדוש ברוך הוא) למשה בראשונה, אהיה הכלל של הכל, הנסתם שלא התגלה כלל כמו שאמרנו. וסימן "ואהיה אצלו אמון וגו'", ונאמר "לא ידע אנוש ערכה וגו'", אחר כך הוציא (סוד של הראשית העליונה תחלת הכל ו) אותו הנהר האם העליונה שהתעברה ועתידה להוליד ואמר אשר אהיה עתידה להוליד ולתקן הכל.</p>
<p>לבתר שארי לאולדא ולא כתיב אשר אלא אהיה כלומר השתא יפיק ויתתקן כלא בתר דנפיק כלא ואתתקן כל חד וחד באתריה שבק כלא ואמר יהו"ה דא פרטא²⁷⁵⁵ ודא קיומא ובההיא שעתא ידע משה רזא דשמא קדישא סתים וגליא ואתדבק (ב)מה דלא אתדבקו שאר בני עלמא זכאה חולקיה אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי:</p>	<p>אחר כך התחילה להוליד, ולא כתוב אשר, אלא רק אהיה, כלומר עכשיו יוציא ויתתקן הכל אחר שהכל יצא. וכל אחד ואחד נתקן במקומו, עזב את הכל, ואמר יהו"ה זה פרט, וזה הקיום. ובאותה שעה ידע משה את סוד השם הקדוש הנסתם והנגלה, ונדבק במה שלא נדבקו שאר בני העולם, אשרי חלקו, בא רבי אלעזר ונשיק ידו.</p>
<p>א"ל אלעזר ברי מכאן ולהלאה אודהר דלא למכתב שמא קדישא²⁷⁵⁶ אלא כדקא יאות דכל מאן דלא ידע למכתב שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא קשרא דמהימנותא קשרא דחד בחד בגין ליחדא שמא קדישא עליה כתיב (במדבר טו לא) כי דבר יי' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת וגו' אפי' דגרע חד דרגא או חד קשרא מאת חד מנייהו:</p>	<p>אמר לו, אלעזר בני מכאן והלאה הזהר שלא לכתוב את השם הקדוש אלא כראוי, שכל מי שלא יודע לכתוב את השם הקדוש כראוי, ולקשר את קשר האמונה קשר של אחד עם אחד כדי לייחד את השם הקדוש, כתוב עליו "כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת וגו'". אפילו שהחסיר דרגה אחת או קשר אחד מאות אחת מהן.</p>
<p>ת"ח י' בקדמיתא כללא דכלא סתים מכל סטרין שבילין לא מתפתחין כללא דדכר ונוקבא²⁷⁵⁷ קוצא דיו"ד²⁷⁵⁸ דלעילא רמיזא לאין לבתר י' דאפיק</p>	<p>בא וראה י' בראשונה הכלל של הכל, נסתר מכל הצדדים, השבילים לא נפתחים, הכלל של זכר ונקבה. קוצו של יו"ד שלמעלה רומז לאין, אחר כך י' שמוציאה את אותו הנהר שנמשך ויוצא ממנו ולהתעבר ממנו ה', בזה כתוב "ונהר יוצא מעדן", יוצא ולא יצא, לכן צריך שלא להפרד ממנו, ולכן כתוב "רעיתי".</p>

²⁷⁴⁸ פי' בינה ואהיה הג' שזה מורה על זמן הלידה דזעיר שאימא ילדתו כדמפרש בסמוך ובכך קראה פרטא, ואי גרסי' הו"ה זה היה פרטא א"ש שהוא זעיר הנק' הו"ה (מ"מ).

²⁷⁴⁹ ויחי קלה (הערת הזהר).

²⁷⁵⁰ פי' בקשר העדון שהוא אבא הנק' עדן קסטירא עילאה שהיא אימא (מ"מ).

²⁷⁵¹ אוהל כי אהל היא בינה, כמד"א באשרי פי' שבינה נק' אשר על שם שמתחברת עם חבא הנק' אשר שהוא ראש (מ"מ).

²⁷⁵² דהיינו שמתחברת עם אבא ומזדווגים ומתעברה מזעיר ולכן נכתב ע"ג בקיטורא קשר וע"ש (מ"מ).

²⁷⁵³ פי' אה"ה הג' מורה על זמן הלידה וכדבסמוך (מ"מ).

²⁷⁵⁴ ור"ל שאריך הוציא אימא המזדווגת עם אבא ומתעברת בזעיר (מ"מ).

²⁷⁵⁵ פי' זעיר הנק' הו"ה (מ"מ).

²⁷⁵⁶ פי' ר"א היה כלול בכל והיה סופר מובהק לכך אמר לו אביו "איזדהר" וכו' (מ"מ).

²⁷⁵⁷ פי' ו"ד דיו"ד הם זרין נמצא שהיו"ד שהוא בח' אבא הוא כולל זכר ונקבה (מ"מ).

²⁷⁵⁸ הוא אריך (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ההוא נהרא²⁷⁵⁹ דנגיד ונפיק מניה ולא תעברא מניה ה' בהאי כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן²⁷⁶⁰ יוצא ולא יצא²⁷⁶¹ בג"כ לא בעיא לאתפרשא מניה ובג"כ [כתיב] [שיה"ש א ט] רעיתי:</p>	
<p>ואי תימא נהר כתיב [משמע] חד והא הכא ג' הכי הוא ודאי²⁷⁶² י' אפיק תלתא ובתלתא אתכלל כלא י' אפיק לקמי[ה] ההוא נהר ותרין בנין דינקא להו אמא²⁷⁶³ ואתעברת מנייהו²⁷⁶⁴ ואפיק לון:</p>	<p>ואם תאמר כתוב נהר, משמע אחד, והרי כאן שלשה. זה כך ודאי, י' מוציאה שלשה, ובשלשה הכל נכלל. י' מוציאה לפניו אותו נהר, ושני בנינים שמניקה האם והתעברה מהם, ומוציאה אותם.</p>
<p>לבתר²⁷⁶⁵ ה' כגוונא דא ה'²⁷⁶⁶ ואינון בנין תחות אבא ואמא בתר דאולידת אפיקת בן דכר ושויה לקמה:</p>	<p>אחר כך ה', כדוגמא זה ה', והם בנינים תחת האב, והאם אחר שהולידה הוציאה בן זכר, ושמה אותו לפניו.</p>
<p>ובעי למכתב ו' והאי ירית אחסנתא דאבא ואמא וירית תרין חולקין ומניה אתון ברתא ועל דא בעי למכתב לבתר ו"ה²⁷⁶⁷ כחדא כמה דה"א קדמאה י"ה כחדא ולא בעי לאפרשא לון אוף הכא ו"ה כחדא ולא בעי לאפרשא לון והא אוקימנא מלי ולאתר אחרא סלקין הני מלי זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין רזיון עלאין דמלכא קדישא ויתחזון לאודאה ליה הה"ד (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך:</p>	<p>וצריך לכתוב ו', וזה יורש את נחלת האב והאם, ויורש שני חלקים, וממנו נזונית הבת, ועל כן צריך לכתוב אחר כך ו"ה כאחד, כמו שה"א ראשונה י"ה כאחד, ולא צריך להפרידם, כמו כן כאן ו"ה כאחד ולא צריך להפרידם, והרי בארנו את הדברים, והדברים הללו עולים למקום אחר, אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים את הסודות העליונים של המלך הקדוש וראויים להודות לו, זהו שנאמר "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".</p>

²⁷⁵⁹ פי' אחר שאריך רמוז בקוץ היר"ד, עוד יר"ד אפיק ההוא נהר ור"ל ו"ד דיר"ד הם ג"כ צורת ה שהיא בינה
שכלולה באבא בסוד הבן בחכמה וממנו יצאה ואעפ"י שאריך הוציאה או"א מ"מ גם אבא נותן הארה לאימא
כמ"ש הרב בדרוש המקיפים באוצ"ח (מ"מ).

²⁷⁶⁰ שמות פג ע"א (הערת הזהר).

²⁷⁶¹ פי' שזווג או"א תדיר ולא פסיק והא הכא ג' פי' אימא וז"ן כולם יצאו מאבא, ואיך אמר ונהר יוצא,
דמשמע אימא לבד היה שיצאה מאבא (מ"מ).

²⁷⁶² ר"ל באמצעות אימא יצאו ז"ן מאבא ולפי שהעיקר שיצא מאבא היא בינה לכך כתוב ונהר יוצא וכו'
(מ"מ).

²⁷⁶³ עי' שער מאמרי רשב"י נג ע"ב ונט רע"א (לש"ו). ז"ל נג ע"ב: הלשון הזה קשה מאד להולמו דהל"ל
דאתעברת מנייהו בקדמיתא ולבתר דינקא להו כי העיבור קדם אל היניקה ועוד דמשמע דלבתר דהווי בנינים
ממש בפועל חזרה להתעבר מהם וצריך להבין כל זה. אבל הענין יובן עם הנ"ל כי כבר נולדו בראשונ' וינקא
לון ולבתר הכי אחר תשעה שנים חזרה ואתעברת מנייהו בסוד עיבור שני לצורך המוחין דהולדה כנז' ואח"כ
אפיקת לון כו'. וז"ל נט ע"א: סוד הענין הוא כי בהיות אימא בקוץ התחתון של היר"ד כנז' אז הוה ינקא אימא
להו לברא וברתא הרמוזים בשתי אותיות ו"ד של המילוי כנז' ולבתר רוצה לומר כשנאצלה אימא ונתישבה
במקומה הראוי לה שהוא באות ה' ראשונה של הו"ה כנז' אז אתעברת מנייהו כי מאותם שתי אותיות ו"ד
דמילוי היר"ד שהם ברא וברתא אתעברת מנייהו ממש ונעשית צורה ה' כנז'. וכן עי' פע"ח כו ע"ד.

²⁷⁶⁴ פי' הנהר הנמשך מן הי' שהוא גג הה' כנז' בפ' ויקרא דף י"א וב' בנין שהם ז"ן הנמשכין מן הנהר כנז'
שרגל ימין של הה' הוא ז"ן נעלמת בד' ואח"כ נכללין ובאים לפתח הלידה שהוא ו' קטנה שבתוך הה'. ואמר
דינקא להו ואתעברת מינהו. נתב' אצלינו בכמה מקומות שזהו עיבור ב' של גדלות דמוחין אחר היניקה
שחוזרת להתעבר שנית מהם כדפי' בהקדמת אד"ז ע"ש (זהר הרקיע).

²⁷⁶⁵ ר"ל שמוציאה אותן אחר כל זה ואז יהיה צורת ה' כגוונ' דא ה ולפי שלא תחשוב שהיציאה הזאת היא
יציאה ממש לחוץ לזה אמר ואינון בנין תחות א"ו ר"ל שעדיין הם בכללות הה' והם תחות וכו' והנהר בתר
דאולידת נקרא יציאה ממש לחוץ וז"ש ושויה לקמיה (זהר הרקיע).

²⁷⁶⁶ בציוור זה לרמוז על ישו"ת (מ"מ).

²⁷⁶⁷ הציוור הוא כך ה (רח"ו), (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא א"ר יהודה אל אלהים יי דבר ויקרא ארץ שלימו דכלא שלימו דאבהן קדישי דבר ויקרא ארץ לאשתכחא בכ"י בשלימו בחדוותא ומאן אתר הוא אשתכח עמה הדר ואמר (תהלים נ ב) מציון²⁷⁶⁸ מכלל יופי אלהים הופיע:</p>	<p>למדנו, אמר רבי יהודה אל אלהים דבר ויקרא ארץ, שלמות הכל, שלמותם של האבות הקדושים, דבר ויקרא ארץ, להמצא עם כנסת ישראל בשלמות ובשמחה, ומאיזה מקום הוא נמצא עמה, חזר ואמר, "מציון מכלל יופי אלהים הופיע".</p>
<p>תאנא כד בעא קב"ה למברי עלמא דלתתא כללא כגוונא דלעילא עב(י)ד ליה עב(י)ד ירושלם אמצעיתא דכל ארעא ואתר חד דאקרי ציון עלה ומהאי אתר מתברכא ובהאי אתר דציון שארי עלמא לאתבנאה ומניה אתבני הה"ד (תהלים נ א) אל אלהים יי דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו ומאן אתר מציון מכלל יופי</p>	<p>למדנו כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא את העולם שלמטה, עשה הכל כדוגמא שלמעלה, עשה ירושלים מרכז כל הארץ, ומקום אחד שנקרא ציון עליה, ומהמקום הזה מתברכת ובמקום הזה של ציון מתחיל העולם להבנות, וממנו נבנה, זהו שנאמר "אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ", ממזרח שמש עד מבואו, ומאיזה מקום, "מציון מכלל יופי</p>
<p>ס/א</p>	
<p>אלהים הופיע כלומר מציון דהוא שלימו דיופי דעלמא אלהים הופיע ת"ח לא אתברכא ירושלם²⁷⁶⁹ אלא מציון²⁷⁷⁰ וציון מעילא²⁷⁷¹ וכלא חד בחד אתקשר:</p>	<p>אלהים הופיע", כלומר מציון שהיא שלמות של היופי של העולם אלהים הופיע. בא וראה לא התברכה ירושלים אלא רק מציון, וציון מלמעלה, והכל נקשר אחד עם אחד.</p>
<p>תאנא א"ר יהודה ויצא אל המזבח²⁷⁷² אשר לפני יי וכפר עליו (ויקרא טז יח) אל המזבח סתם²⁷⁷³ (כביכול²⁷⁷⁴) כמה דאתעביד לתתא אתעביד לעילא וכלא אתקשר חד בחד ותאנא כמה דבהאי יומא מכפר כהנא לתתא הכי נמי לעילא:</p>	<p>למדנו אמר רבי יהודה "ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו", אל המזבח סתם (כביכול) כמו שנעשה למטה נעשה למעלה, והכל נקשר אחד באחד. ולמדנו, כמו שביום הזה מכפר הכהן למטה, כך גם למעלה.</p>
<p>וכד כהנא דלתתא מסדר פולחניה כהנא דלעילא²⁷⁷⁵ הכי נמי (כביכול) לא אשתכח לעילא עד דאשתכח לתתא ומתתא שארי²⁷⁷⁶ לסלקא קדושה דמלכא עלאה ומשתכחין בלהו עלמין²⁷⁷⁷ חד קמיה דקב"ה:</p>	<p>וכאשר הכהן שלמטה מסדר את עבודתו, כך גם הכהן שלמעלה (כביכול) לא נמצא למעלה עד שנמצא למטה, וממטה מתחילה לעלות קדושת המלך העליון, וכל העולמות נמצאים אחד לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>א"ר יהודה אלמלא הוו ידעין²⁷⁷⁸ ישראל אמאי קב"ה פקיד עלייהו דישראל לאוכחא להו יתיר מכל</p>	<p>אמר רבי יהודה אלמלא היו יודעים ישראל למה צוה הקדוש ברוך הוא על ישראל להוכיח</p>

²⁷⁶⁸ יסוד דזכורא (רח"ו).

²⁷⁶⁹ מלכות (רח"ו).

²⁷⁷⁰ יסוד (רח"ו).

²⁷⁷¹ יסוד מת"ת (רח"ו).

²⁷⁷² מכיוון שלא פירש הכתוב ואמר אל מזבח הזהב וכיוצא מורה דסתם מזבח קאמר לרמוז אל המזבח העליון דהיינו המלכות והיינו אשר לפני ה' כדמסיק (אור יקר).

²⁷⁷³ יסוד דנוק' (רח"ו). ואמר הזוהר סתם לפי שבינה ג"כ נק' מזבח הפנימי, אבל סתם מזבח הוא במלכות (מ"מ).

²⁷⁷⁴ משום דהתם נמי שייך כפרה לגבי פגם העוונות ולהכי אמר כביכול (אור יקר).

²⁷⁷⁵ חסד ויש שפירשו כהן גדול בחכמה ולי [נראה] ביסוד וכבר הרחבתי בפרשת צו ענין זה בסדר העבודה אשר לי, וענין מכפר ירצה משפיע סוד שפע ואור הרחמים להאיר המדות החשוכות כדפירשנו שם ואבאר בפרשה עצמה בע"ה (אור יקר). הפנימי הוא גם משפיע על המדות ומייחדם בפירוש סדר העבודה במדות העליונות ובאותם הייחודים הרמוזים בה (אור יקר).

²⁷⁷⁶ בסוד התעוררות כדפי' בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר).

²⁷⁷⁷ בסוד שלשת עשיה יצירה בריאה אצילות (אור יקר).

²⁷⁷⁸ כדמסיק לקמיה שישראל הם בקדושה וכל העולמות הקדושי' העליונים תלויים בהם וכשהם פוגמים אלו העולמות הרוחניים נפגמין מה שאין כן באומות העולם, לכן עון ישראל קשה הרבה ולא כן עון אומות עולם כי מי הכניסם כדי שיפגמו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שאר עמין ינדעון דהא קב"ה שביק דידיה ולא גבי מנהון חד ממאה:</p>	<p>אותם יותר מכל שאר העמים, ידעו שהרי הקדוש ברוך הוא השאיר את שלו ולא גבה מהם אחד ממאה.</p>
<p>תאנא קב"ה כמה רתיכין כמה חיילין אית ליה כמה שולטנין ממנן משתכחין בפולחניה כד זמין להו לישראל בהאי עלמא אכתר לון בכתרין קדישין כגונא דלעילא אשרי לון בארעא קדישא בגין דישתכחו בפולחניה קשיר לכולהו עלאי בהו בישראל וחרוון לא עאלין קמיה ופולחנא לא אתעביד קמיה לעילא עד דישראל עבדין לתתא:</p>	<p>למדנו שלקדוש ברוך הוא יש כמה מרכבות וכמה חיילות וכמה שליטים ממונים שנמצאים בעבודתו, כשזימן את ישראל בעולם הזה, הכתירם בכתרים קדושים כדוגמא שלמעלה, השרה אותם בארץ הקדושה כדי שימצאו בעבודתו, וקשר את כל העליונים עם ישראל, ושמחות לא נכנסות לפניו, ועבודה לא נעשית לפניו למעלה, עד שישראל עושים למטה.</p>
<p>כל זמנא דישראל משתכחין בפולחניה דמאריהון לתתא הכי נמי לעילא (כביכול) בזמנא דישראל בטלי פולחנא לתתא²⁷⁷⁹ בטלי לעילא ופולחנא לא אשתכח לא לעילא ולא לתתא ועל דישראל בטלו פולחנא דקב"ה כד שראן בארעא הכי נמי לעילא כ"ש לבת²⁷⁸⁰:</p>	<p>כל זמן שישראל נמצאים בעבודת רבונם למטה, כך גם למעלה. (כביכול) בזמן שישראל מבטלים את העבודה למטה, הם מבטלים למעלה, והעבודה לא נמצאת לא למעלה ולא למטה, ועל שישראל בטלו את עבודתו של הקדוש ברוך הוא כשהיו שרויים בארץ, כך גם למעלה, כל שכן אחר כך.</p>
<p>אמר קב"ה ישראל אי אתון ידעין כמה אוכלוסין כמה חיילין מתעכבין בגיניכו תנדעון דלית אתון כדאי למיקם בעלמא אפילו שעתא חדא ועכ"ד מה כתיב (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וגו' (בג"כ) ויצא אל [ה]מזבח אל המזבח סתם²⁷⁸¹ אשר לפני יי סתם²⁷⁸² וכפר עליו לבת²⁷⁸³ ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו' (ויקרא טז כד) וכפר עליו מאי קא מיירי²⁷⁸⁴ א"ר יוסי לאתערא חסד בעלמא בקדמיתא²⁷⁸⁵:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, ישראל אם אתם יודעים כמה אוכלוסים וכמה חיילות מתעכבים בשבילכם, תדעו שאינכם ראויים לעמוד בעולם אפילו שעה אחת, ועל כל זה מה כתוב, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו', (לכן) ויצא אל המזבח, אל המזבח סתם. אשר לפני ה' סתם, וכפר עליו, אחר כך ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו' וכפר עליו, כמה מדובר, אמר רבי יוסי להעיר חסד בעולם בתחלה.</p>
<p>תאנא כתיב (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש מטמאות²⁷⁸⁶ בני ישראל מאי וכפר על הקדש²⁷⁸⁷ אלא א"ר אלעזר הא תנינן חייביא עבדין פנימותא²⁷⁸⁸ לעילא ומתערין דינין וגרמין לאסתאבא מקדשא²⁷⁸⁹ וחויא תקיפא שארי</p>	<p>למדנו, כתוב "וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל", מה זה "וכפר על הקודש" אלא אמר רבי אלעזר, הרי שנינו שהרשעים עושים פגם למעלה ומעוררים דינים וגורמים לטמא את המקדש, והנחש הקשה מתחיל להגלות, ואז מתעוררים דינים בעולם, וביום הזה צריך</p>

2779 מרצונם (אור יקר).
 2780 שנחרב הבית שגם כן נתבטלה עבודה עליונה (אור יקר). אחר הגלות (רח"ו).
 2781 הוא ת"ת (רח"ו).
 2782 וסתם הוי"ה הוא בת"ת לכך אמר לפני ה' סתם (מ"מ).
 2783 דריש ליה לשון קנוח כמו לכפורי ידיה בההוא גברא והוא הזווג וכדבסמוך (מ"מ).
 2784 קשיא ליה דמאי כפרה שייך לעילא (אור יקר).
 2785 והתעוררות החסד יכונה בשם כפרה, ורבי אלעזר פליג עליה ופירש דממש כפרה שייך (אור יקר).
 2786 מטמאת (דפ"ו).
 2787 התופסתא דמייתי דייק קדש ממש לעילא שבקדושה העליונה היתה הכפרה והתיקון (אור יקר).
 2788 הענין הוא בהדרגה ראשונה על ידי העון שפוגמין בעצמן ונשמתם ורוחם ונפשם הם גם כן פוגמין מקום אחיזתם ולזה מיד הפגם מעורר הגבורה מפני שבסבת הפגם מסתלק האור העליון והרחמים דבאתר פגים לא שריא, ולכן מתעורר הדין (אור יקר).
 2789 שהכוונה היא היות המלכות יונקת מצד הצנור הפגום שבברית העליון כדפירשנו בספ"ר בשער הצנורות, ואחר כך מתעורר הנחש מפני שנמשך לו כח מהמלכות (אור יקר). פי' מלכות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאַתגלאַה²⁷⁹⁰ וכדין דינין מתערין בעלמא ובהאי יומא בעי כהנא לדכאה כלא²⁷⁹¹ ולאֲתעמרא (ס"א ולאֲתערא) כתרא קדישא דיליה²⁷⁹² דהיא רישא דמלכא²⁷⁹³ בנין דייתי מלכא לאשראה במטרוניתא:</p>	<p>הכהן לטהר את הכל ולהתעטר (ולעורר) הכתר הקדוש שלו, שהוא ראש המלך, כדי שיבא המלך לשרות עם המלכה.</p>
<p>וכד רישא דמלכא נטיל כלא נטיל וייתי לאזדווגא במטרוניתא ולאֲתערא חידו²⁷⁹⁴ וברכאן²⁷⁹⁵ בעלמא (ס"א בנין דייתי מלכא לאזדווגא במטרוניתא ולאֲתערא חידו וברכאן בעלמא וכד רישא דמלכא נטיל) כלא נטילן אשתכח דכל שלמא²⁷⁹⁶ ונ"א שלימו דעילא ותתא בכהנא תליא דאי אתער כתרא דיליה כלא אתער וכלא בשלימו אשתכח וע"ד כתיב (ויקרא טז טז) וכפר על הקדש בקדמיתא וכפר על הקדש לאסנאה שלמא בעלמא ולאסנאה חידו בעלמא:</p>	<p>וכשראש המלך נוסע, הכל נוסע, ויבא להזדווג עם המלכה, ולעורר שמחה וברכות בעולם. (כדי שיבא המלך להזדווג עם המלכה ולעורר שמחה וברכות בעולם, וכשראש המלך נוסע הכל נוסע), נמצא שכל השלום (השלמות) שלמעלה ולמטה תלויה בכהן, שאם הוא מעורר את הכתר שלו, הכל מתעורר, והכל נמצא בשלמות, ועל זה כתוב "וכפר על הקדש" בראשונה, וכפר על הקדש להרבות שלום בעולם, ולהרבות שמחה בעולם.</p>
<p>וכד חידו דזווגא אשתכח במלכא ובמטרוניתא כל שמשין וכל בני היכלא²⁷⁹⁷ כלהו אשתכחו בחידו (וכל חידו דעלמא) וכל חובין דחבו קמי מלכא²⁷⁹⁸ אתכפר להו הה"ד (ויקרא טז ל) מכל חטאתיכם לפני יי²⁷⁹⁹ תטהרו ובג"כ כתיב²⁸⁰⁰ (שם יז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו בשעתא דעאל לזווגא להו ובשעתא דמזדווגין מלכא ומטרוניתא ההיא שעתא וכפר בעדו²⁸⁰¹ ובעד ביתו²⁸⁰²:</p>	<p>וכששמחת הזווג נמצאת עם המלך והמלכה, כל השמשים וכל בני היכל כולם נמצאים בשמחה, (וכל שמחת העולם) וכל החטאים שחטאו לפני המלך מתכפרים להם, זהו שנאמר "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", ולכן כתוב "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקודש עד צאתו", בשעה שנכנס לזווג אותם, ובשעה שמזדווגים המלך עם המלכה, אותה שעה, וכפר בעדו ובעד ביתו.</p>
<p>תאנא וכל אדם לא יהיה באהל מועד רבי יצחק פתח וזכרתי את בריתי יעקב(ב) ואף את בריתי יצחק וגו' האי קרא אוקמוה:</p>	<p>למדנו וכל אדם לא יהיה באהל מועד, רבי יצחק פתח וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק וגו', והפסוק הזה פרשוהו.</p>

²⁷⁹⁰ ומיד הנחש בא ומלמד חובה על הפוגם ועל כל העולם שהכריח עצמו וכל העולם כולו לחובה ומיד דינים מתערים (אור יקר).
²⁷⁹¹ להעביר הפגם מכל המדות מכל העולמות קודם לכל (אור יקר).
²⁷⁹² להאירם בחסד שהיא מדתו (אור יקר). פי' חסד ומכאן משמע שכהנא דלעילא דלעיל הוא חסד ולא מיכא"ל (מ"מ).
²⁷⁹³ כבר פירשנו באידרא שרישא דמלכא היינו הבחינה שהיא מתבחנת בין שבע מדות ושלשה ראשונות מכללות כל המדות וזהו "רישא דמלכא" והיינו רישא דזעיר אנפין וזה נאחז בחסד כדכתיב כשמן הטוב על הראש שיורד על הראש זמן אהרן (אור יקר). כי הטיפה של חסד היא (רח"ו). ונלע"ד פי' אחר שמ"ש דהיא רישא דמלכא ר"ל כי חסד הוא חכמה שהוא רישא דמלכא כנודע ששני שלישי חסד נעשו חכמה (מ"מ).
²⁷⁹⁴ חדו (דפ"ו). מצד הבינה (אור יקר).
²⁷⁹⁵ מצד החכמה (אור יקר).
²⁷⁹⁶ מצד קו האמצעי שלום ודאי (אור יקר).
²⁷⁹⁷ כנזכר בפרקי היכלות שאמרו המלאכים כשאורות השכינה מאירים אנו שמחים ההיא שעתא (רח"ו).
²⁷⁹⁸ היינו הפגם שפגמו למעלה (אור יקר).
²⁷⁹⁹ פירוש אותם החטאים שהם לפני ה' כדפירשנו (אור יקר).
²⁸⁰⁰ ירצה שממש בא לכפר על הקדש העליון ולזווג המדות כדי לכפר המדות על ידי הייחוד ובזה מטהר הפגם (אור יקר).
²⁸⁰¹ ת"ת (אור יקר).
²⁸⁰² מלכות (אור יקר). וכך אמרו במ"א כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו כל חובין (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ות"ח בשעתא דישראל בגלותא כביכול קב"ה²⁸⁰³ עמהון²⁸⁰⁴ בגלותא דהא שכינתא לא אעדי²⁸⁰⁵ מנייהו לעלמין ת"ח בזמנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל שכינתא בינייהו שרייא ותבאת²⁸⁰⁶ עמהון מן גלותא²⁸⁰⁷ ובזכות אנון²⁸⁰⁸ צדיקיא</p>	<p>בא וראה, בשעה שישראל בגלות, כביכול הקדוש ברוך הוא עמהם בגלות, שהרי השכינה לא זזה מהם לעולמים. בא וראה בזמן שישראל נמצאו בגלות בבל, השכינה שרתה ביניהם, ושבה עמהם מן הגלות. ובזכות אותם הצדיקים</p>
<p>ס/ב</p>	
<p>דאשתארו בארעא שארת בארעא ולא אעדי מנייהו לעלמין:</p>	<p>שנשארו בארץ, שרתה בארץ, ולא זזה מהם לעולמים.</p>
<p>א"ר יהודה דאתהדרת מטרוניתא במלכא ואתהדר כלא בהלולא דמלכא בג"כ אקרון אנשי כנסת הגדולה כנסת הגדולה ודא²⁸⁰⁹:</p>	<p>אמר רבי יהודה שחזרה המלכה עם המלך, וחזר הכל בסעודת השמחה של המלך, לכן נקראו אנשי כנסת הגדולה, כנסת הגדולה ודא'.</p>
<p>תאנא בכל זמנא דישראל בגלותא אי אנון²⁸¹⁰ זכאין קב"ה אקדים לרחמא עלייהו ולאפקא לון מגלותא ואי אינון לא זכאין מעכב לון בגלותא עד ההוא זמנא דאתגזר [וכד מטא] [ואע"ג דמטא] זמנא ואינון לא אתהזיין קב"ה אשגח ליקרא דשמייה ולא אנשי להו בגלותא הה"ד [ויקרא כו מב] וזכרתי את בריתי יעקוב וגו' אלין אבהן דכלא ארזא דשמא קדישא:</p>	<p>למדנו בכל זמן שישראל בגלות, אם הם צדיקים הקדוש ברוך הוא מקדים לרחם עליהם ולהוציאם מהגלות. ואם הם אינם צדיקים, הוא מעכב אותם בגלות עד אותו זמן שנגזר, וכשמגיע הזמן והם אינם ראויים, הקדוש ברוך הוא משגיח על כבוד שמו ואינו שוכח אותם בגלות, זהו שנאמר "וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'", אלו האבות של הכל, סוד השם הקדוש.</p>
<p>רבי חייא אמר מאי טעמא יעקב קדמא הכא אלא בגין דיעקב כללא דאבהן והוא אילנא קדישא²⁸¹¹ בג"כ ו' דשמא קדישא ביה אחידא והכי קרינן יעקוב בו':</p>	<p>רבי חייא אמר, למה יעקב ראשון כאן, אלא משום שיעקב הוא כלל האבות, והוא העץ הקדוש, לכן ו' של השם הקדוש אחוזה בו, וכך קוראים יעקוב בו'.</p>
<p>רבי יצחק אמר וא"ו [באתווי] [באתווי] י"ג מכילין דירית²⁸¹² ירותא [ד"יג מבועין דמבועא סתימא קדישא]:</p>	<p>רבי יצחק אמר וא"ו באותיותיו שלש עשרה מדות, שירש ירושה של שלשה עשר מעיינות של המעיין הסתום הקדוש.</p>
<p>רבי אבא אמר וא"ו אמאי כליל ו' א' ו' אלא ו' דיתב²⁸¹³ על כורסייא כד"א [יחזקאל א כו] ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה א' סתומה בתוכו ולא מגלה, וזהו שנאמר "בי</p>	<p>רבי אבא אמר וא"ו, למה כוללת ו' א' ו', אלא ו' שיושב על הכסא כמו שנאמר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, א' סתומה בתוכו ולא מגלה, וזהו שנאמר "בי</p>

²⁸⁰³ ת"ת (אור יקר).

²⁸⁰⁴ והטעם שהוא בא על שכינתו לשומרה וזהו שאמר "דהא שכינתא לא אעדי" וכו' (אור יקר).

²⁸⁰⁵ אתעדי (דפ"ו).

²⁸⁰⁶ ותאבת (דפ"ו).

²⁸⁰⁷ ועם היות שפגמו ישראל אות ברית והושיבו נשים נכריות עם כל זה לא נסתלקה מהם "בזכות אינון צדיקיא דשאר" וכו' (אור יקר). פי' בבית שני (מ"מ).

²⁸⁰⁸ אינון (דפ"ו).

²⁸⁰⁹ כי הקטנה חזרה להיות גדולה (רח"ו).

²⁸¹⁰ אינון (דפ"ו).

²⁸¹¹ יעקב הוא סוד ת"ת הכולל ו"ק דז"א, כי יעקב אבינו ע"ה היה מרכבה להו"ק, וכמ"ש האריז"ל (בפירוש לספד"צ בספר זוהר הרקיע קכא ע"ב), [וע' תיקון נוק' (פ"ב כלל י"ט), ובזוה"ק (אחרי מות סו ע"ב) ופ' ויצא (בסתרי תורה קמ"ז ע"ב) וכן שם (קנ"ז ב' בס"ת) (הקדו"ש מד ע"ד).

²⁸¹² הוא"ו שמספרו י"ג הנה הוא מורה על הי"ג תיקונים שנמשך בז"א מהאימא (ביאורים ח"א מא ע"א).

²⁸¹³ בהתכללותו לנוקבא, ועי' ז"ח ח' ע"ב, ואז נכלל ע"ק כו' כמ"ש בא"ר, ומתער ברית, אתפשטותא דג' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סתים בגויה²⁸¹⁴ ולא אתגלייא ודא הוא דכתיב (בראשית כב טז) בי נשבעתי²⁸¹⁵ נאם יי' בג"כ כתיב ולא אקרי²⁸¹⁶ [בתראה כללא דקדמאה בתראה] [נ"א] ו' בתראה כללא דו' קדמאה ו' בתראה) הא אוקימנא:</p>	<p>נשבעתי נאם ה'", לכן כתוב ולא נקרא, אחרון כלל של הראשון האחרון הרי בארנו. (ו' אחרונה כלל של ו' ראשונה ו' אחרונה).</p>
<p>דא יה"ו יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה וע"ד כלילין אתוון ודא בדא (חד בחד) וא"ו רישא וסיומא כמה דאוקימנא ותאנא תריין אתוון אינון כהאי גוונא וא"ו דאמינא נו"ן אוף הכי ואע"ג דאוקמוה מלה נו"ן הכי מתפרשא נ' כפופה דא מטרוניתא וסמיכא לה ו' דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה ו' פשוטה אתפשטותא דתפארת ועל דא כלילין אתוון ומתאחדין דא בדא ואי תימא אמאי א(ת)הדר ו' אנפוי מנו"ן כפופה ואהדר אנפיה לגבי ו' פשוטה אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לקבליה דמלכא²⁸¹⁷:</p>	<p>זה יה"ו יסוד, שהוא סיום הגוף והכלל שלו, ועל כן כלולות האותיות זו עם זו, וא"ו, ראש וסיום כמו שבארנו. ולמדנו שתי אותיות הן כדוגמא זה וא"ו שאמרנו, נו"ן ג"כ כך. ואף על גב שבארו את הדבר, נו"ן כך מתפרשת, נ' כפופה זו המלכה, וסמוכה לה ו' שהוא יסוד כדי שתתברך ממנו, ו' פשוטה זו התפשטות התפארת ולכן כלולות האותיות ונאחזות זו בזו. ואם תאמר למה מחזיר ו' פניו מנו"ן כפופה ומחזיר פניו אל ה' הפשוטה, אלא בשביל כבוד המלך הוא מחזיר פניו כנגד המלך.</p>
<p>ותאנא מ"ם לא כליל בגויה [את] אחרא (בגין) ואלא מ' פתוחה ס' סתומה²⁸¹⁸ מ' פתוחה דה[ו]א כד דכרו אתחבר עמה ס' סתומה יובלא דהא סתימין ארחה²⁸¹⁹ ואע"ג דמתפשטין לזמנין ואית דמתני²⁸²⁰ בהאי²⁸²¹ כד"א (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה [גל] [גן] נעול מעין חתום²⁸²²:</p>	<p>ולמדנו מ"ם לא כוללת בתוכה אות אחרת, (משום) אלא מ' פתוחה ס' סתומה: מ' פתוחה שהוא כשהזכר מתחבר עמה, ס' סתומה יובל שהרי סתומים דרכיה, ואף על גב שלפעמים מתפשטים. ויש ששונים בזה כמו שנאמר, "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום".</p>
<p>א"ר יצחק בשעתא דמלכא קדישא אדכר להו לישראל בגין שמיה²⁸²³ ואהדרת מטרוניתא לאתרהא (כדין) כתיב (ויקרא טז יז) וכל אדם²⁸²⁴ לא יהיה בבאו לכפר במועד בבאו לכפר בקדש כך כהנא בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא ולכפרא בקודשא לזווגא למלכא במטרוניתא²⁸²⁵ כתיב וכל אדם²⁸²⁶ לא יהיה באהל מועד וגו':</p>	<p>אמר רבי יצחק בשעה שהמלך הקדוש זוכר את ישראל בעבור שמו וחזרת המלכה למקומה, (אז) כתוב "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקודש". כך הכהן בשעה שנכנס ליחד את השם הקדוש ולכפר בקודש, לזווג את המלך עם המלכה, כתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו'.</p>
<p>תאנא ר' יהודה אמר כהנא אתער שלמא בעלמא לעילא ותתא ותניא עאל בדרגא חד²⁸²⁷</p>	<p>למדנו רבי יהודה אמר, הכהן מעורר שלום בעולם למעלה ולמטה, ולמדנו נכנס בדרגה</p>

²⁸¹⁴ היינו נה"י דא"א בגויה ולא אתגלי (רח"ו).

²⁸¹⁵ קל א (הערת הזהר). נזכר באדרא שזו שבועה בא"א דבגו ז"א (רח"ו).

²⁸¹⁶ שאינו נרגש במבטא האלף רק ב' ווי"ן (רח"ו).

²⁸¹⁷ עי' בהגר"א בתיקו"ז לט סע"ג.

²⁸¹⁸ נוק' (רח"ו).

²⁸¹⁹ כי הבינה עניינה סתום בז"א (רח"ו)

²⁸²⁰ ר"ל הכל בנוקבא. ופתוחה כד אתפתח לדכורא לקבלא, וסתומה כד אשתלם כמ"ש בז"ח שם ע"ש (יהל אור) (ובמ"א כתב וז"ל. ואית דמתני כו'. ר"ל הכל במלכות. מם סתומה כד איהי סתימא. פתוחה כד פתוחה. בסוד חבצלת ושושנה) (יהל אור).

²⁸²¹ שהכל בנוק' לחוד (רח"ו).

²⁸²² ואז נקרא ס' סתומה (רח"ו).

²⁸²³ שהם אינם ראויים לכך (רח"ו).

²⁸²⁴ כי אין מעורר מ"ן (רח"ו).

²⁸²⁵ מטרוניתא (דפ"ו).

²⁸²⁶ כי הרי כל הדוגמא מסורה לתחתונים (רח"ו).

²⁸²⁷ ידוע בגדי לבן ובגדי זהב, שהן נגד קריאתו וכתבתו (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אסחי גופיה נפיק מהאי דרגא לדרגא אחרא אסחי גופיה אחיד שלמא בהאי ובהאי קדש ידוי ומתברכאן כחדא ובכלא בעי לאחזאה עובדא ובעי לאחזאה²⁸²⁸ לבושו דיתלבש כגוונא דעובדא דיתכוון עד דיסדר כלא כמה דאצטריך ויתברכון עלאי ותתאי:</p>	<p>אחת, רוחץ גופו, יוצא מדרגה זו לדרגה אחרת, רוחץ גופו ואחזו שלום בזה ובזה, קדש ידוי ומתברכים כאחד, ובכל צריך להראות מעשה, וצריך להראות לבושו, שיתלבש כדוגמא שהמעשה שיתכוון, עד שיסדר הכל כמו שצריך ויתברכו עליונים ותחתונים.</p>
<p>תאנא [ר"ש פתח ד' (נ"א יו"ד)]²⁸²⁹ (פתח יו"ד) בגליפוי²⁸³⁰ אתוון בסטרין אתקשרין²⁸³¹ ביו"ד²⁸³² יו"ד²⁸³³ אזיל (ליו"ד) [לוי"ו]²⁸³⁴ יו"ד²⁸³⁵ סליק ביו"ד²⁸³⁶ יו"ד²⁸³⁷ מתכנשי בהו²⁸³⁸ ומכוון דעתא²⁸³⁹ אתחבר ה' בוא"ו²⁸⁴⁰ ה' עלאה אחיד אתרעוי (בתערין)²⁸⁴¹ (בתרעוי)²⁸⁴² בגלופי תכסיין²⁸⁴³ אחדא בנהירו אלף וחמש מאה ושבעין²⁸⁴⁴ אכסדיין²⁸⁴⁵ סתימין סליק ה' ואתעטר חמשיין זמנין לין תרעין קיימין דקיימין כד אתגלף בעטרוין²⁸⁴⁶ נהרין אנפין דמלכא²⁸⁴⁷ וא"ו אתפשט לע"ב²⁸⁴⁸ גליפין מעטר ה' לוי"ו²⁸⁴⁹ [נ"א מתעטר ביו"ד ה' לוי"ו] בע' אלף²⁸⁵⁰ וה' מאה כתרין²⁸⁵¹ דמתעטרין</p>	<p>למדנו רבי שמעון פתח (ד') יו"ד בחקיקותיו אותיות בצדדים התקשרו ביו"ד, יו"ד הולך ליו"ד [לוי"ו], יו"ד עולה ביו"ד, יו"ד הולך לוי"ו, מתכנסים בהו, ומכוון את הדעת ומתחברים ה' עם וא"ו, ה' עליונה אוחת שיעריה (בשעריה) בחקוקי תכסיים, אוחת בהארט אלף וחמש מאות ושבעים אכסדרות סתומות, עולה ה' ומתעטרת חמשים פעמים לחמשים שערים הקיימים שבקיימים, כשנחקק בעטרותיו מאירים פני המלך, וא"ו מתפשטת לשבעים ושתיים חקיקות, מעטרת ה' את ה' (נ"א מתעטר ביו"ד ה' לו') בשבעים אלף וחמש מאות כתרים שמתעטרים בכתר אחד, זהו שנאמר בעטרה שעטרה לו אמו, ו' בשני</p>

²⁸²⁸ עבודת פנים בבגדי לבן דכורא ועבודת חוץ בבגדי זהב נוק' ממשבצות זהב לבושה (רח"ו).

²⁸²⁹ "ד' (נ"א יו"ד)" נמחק באור יקר.

²⁸³⁰ כי האותיות כולם נקשרו בראשונה (רח"ו).

²⁸³¹ שהכ"הג כשהיה מזכיר את השם היה אומר היו"ד במילוי וז"ש בסטורי הוא ו"ד שכולל שם הו"ק וד' מלכות (זהר הרקיע). ר"ל במילואו שכולל הכל כמ"ש בפ' ויקרא י ע"ב (יהל אור).

²⁸³² ר"ל שרומז לכל האצילות עד המלכות לכן נק' חכמה זעירא וז"ש יו"ד אזיל ליו"ד ו"ד דחכמה אזי' לי' דמלכות וגם היו"ד שהיא המלכות סליק ליו"ד שהוא החכמה יו"ד (זהר הרקיע), ר"ל שהכל נכלל במילואו, ו"ד, שכולל כל האצילות. וזהו בסטרי' הנכללין בו (יהל אור).

²⁸³³ י' ראשונה חכמה י' שניה א"ס (רח"ו). ד' (יהל אור).

²⁸³⁴ חכמה (רח"ו).

²⁸³⁵ מוחא סתימאה (רח"ו). וא"ו (יהל אור).

²⁸³⁶ לוא"ו לת"ת (רח"ו). עי' מלואים אות (ז).

²⁸³⁷ אזיל לוי"ו (נוסף בדפ"ו).

²⁸³⁸ ר"ל כולם מתכנשין תוך החכמ' (זהר הרקיע). ר"ל ו"ד ז'נ' שבו. ולכן בד' אמר אזיל, ומחוברת בדכורא. ובוא"ו אמר סליק ליו"ד, כי היו"ד הוא דרגא דג"ר שבו, שבהן סליק למעלה ממקומו, משא"כ בזו"נ שמקומם כא'. ואמר ומתכנשי בהו. שו"ד נכללין ביו"ד כמ"ש למעלה יו"ד כ', שו"ד הן עשרה, ונכללין כיו"ד, והן מילואו שנכללין בפשוטו (יהל אור).

²⁸³⁹ ר"ל כ"ג ובזה אתחבר ה' בו' ה' (זהר הרקיע)

²⁸⁴⁰ ה' בינה ו' ת"ת (רח"ו).

²⁸⁴¹ נ' שערי בינה (רח"ו).

²⁸⁴² פי' כשתמלא ה"י הפ"י גימ' נ' שהה"ג מתפשטין לנ' שערים (זהר הרקיע).

²⁸⁴³ ר"ל שמתגלין בה כל כחותיה (זהר הרקיע).

²⁸⁴⁴ עי' מלואים אות (יח).

²⁸⁴⁵ הוא אלף אדרין דדעת. והן (ה' ו"ה) [צ"ל נו"ה] של הדעת, ב"פ ת"ק, ב' צבאות. ותק"ע הן תפילין, [חסר י' גי' תק"ע. המסדר]. ב"פ פ"ר מנצפ"ך, ה"ח וה"ג, שכ"א הוא פ"ר, בסוד ור"ב ח'ס"ד (יהל אור).

²⁸⁴⁶ פי' הבינה שעטרוי הם המאורות המתפשטין תוך ז"א (זהר הרקיע).

²⁸⁴⁷ הוא ז"א וא"ו אתפשט לע"ב גליפין כי הו' מתפשט לו' אחרים והם י"ב י"ב פ"ו הם ע"ב (זהר הרקיע).

²⁸⁴⁸ כמ"ש בתז"ח דף עה ע"ב אב ל"ג מכילין דכלילין כו'. וענינם שני הווי"ן כ"א נכלל בוא"ו, ע"י האלף שבתוכן (יהל אור).

²⁸⁴⁹ באלף תק"ע (נוסף ביהל אור).

²⁸⁵⁰ הם כנגד ז' קצוות הבינה (זהר הרקיע).

²⁸⁵¹ היא הבינה המתפשטת תוך ז"א שמהלכו ת"ק שנה (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בחד כתר²⁸⁵² הה"ד (שיה"ש ג יא) בעמרה שעמרה לו אמו ו' בתרין רישין [רישא דגולגלתא] גליפא רישא קוצא חד לעילא וקוצא חד לתתא:</p>	<p>ראשים, ראש הגולגלת חקוק הראש קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד למטה.</p>
<p>וי' נחית לוי²⁸⁵³ (ס"א וא"ו נחית לוא"ו) גליפא דגלופין בגווייהו שבעין אנפין²⁸⁵⁴ דעטרין מעילא לתתא ביה טאסין גביעין ופרחין דא סליק ודא נחית מתגלפין חד בחד אתקשר י' בה' ה' בו' ו' בה'²⁸⁵⁵ (ס"א ו' בה' ה' בו' ו' בו' ו' בה') דא אחיד בדא כד"א (בראשית מט כד)²⁸⁵⁶ ותשב באיתן²⁸⁵⁷ קשתו²⁸⁵⁸ ויפזו זרועי ידיו²⁸⁵⁹ מידי אביר יעקב וכתיב (במדבר כד כא) איתן²⁸⁶⁰ מושבך²⁸⁶¹ ושים בסלע קנך כדין אתקשר</p>	<p>וי' יורדת לוי' (וי' יורד לוי') חקיקת החקיקות בתוכם שבעים פנים של עטרות ממעלה למטה, בו טסים גביעים ופרחים זה עולה וזה יורד, ונחקקים אחד עם אחד, נקשרת י' עם ה', ה' עם ו', ו' עם ה' (ו' בה' ה' בו' ו' בו' ו' בה'), זה אחוז בזה כמו שנאמר, ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב, ונאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך, אז הכל מתקשר</p>
<p>סז/א</p>	
<p>כלא חד בחד²⁸⁶² דא בדא נהרין מפתחין²⁸⁶³ ונהרין אנפין כלהו כדין כלהו נפלין על אנפייהו ומזדעזעין ואמרי בריך שמא יקרא (ו)מלכותיה לעלם ולעלמי עלמין קלא מתקשר עמיה דכהנא והוא אתיב לגבייהו ואמר תטהרו תטהרו לא אמרין שאר כהני ועמא בר כהנא רבא כד אתקשר ביה ההוא קלא:</p>	<p>אחד עם אחד זה עם זה, מאירים המפתחות ומאירים כל הפנים, אז כולם נופלים על פניהם ומזדעזעים ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ולעולמי עולמים, הקול נקשר עם הכהן והוא משיב אליהם ואומר, תטהרו. תטהרו. תטהרו אין אומרים שאר הכהנים והעם, פרט לכהן הגדול כשנקשר בו אותו הקול.</p>
<p>תאנא מכל חטאתיכם לפני יי' (ויקרא טז ל) כיון דכתיב מכל חטאתיכם אמאי לפני יי' אלא א"ר יצחק²⁸⁶⁴ לפני יי' ממש²⁸⁶⁵ דתניא מרישא דירחא ספרין פתיחין ודייני דיינין בכל יומא ויומא בתי דינין אתמסרין לאתפתחא כדינא עד ההוא יומא דאקרי תשעה לירחא בההוא יומא סלקין דינין כלהו למארי דדינא²⁸⁶⁶ ומתקני כורסייא עלאה</p>	<p>למדנו "מכל חטאתיכם לפני ה'", כיון שנאמר מכל חטאתיכם למה לפני ה'. אלא אמר רבי יצחק, לפני ה' ממש, ששנינו מראש חודש הספרים פתוחים והדיינים דנים, בכל יום ויום בתי הדין נמסרים להיפתח לדין עד אותו יום שנקרא תשעה לחודש, באותו יום כל הדיינים עולים לבעל הדין ומתקנים כסא עליון של רחמים למלך הקדוש, באותו יום צריכים</p>

²⁸⁵² הוא כתר דז"א הנעשה מן הבינה (זהר הרקיע).

²⁸⁵³ אמר שמוח החכמה יורד ג"כ (זהר הרקיע).

²⁸⁵⁴ גליפו דגליפין בגווייהו ע' אנפין. והענין שהם ז' בחי' כשיורד אור החכמה נעשה גם ו' במילוי כזה וי"ו תכה ו' בי' הרי ס' וי' הרי ע' (זהר הרקיע).

²⁸⁵⁵ יו"ד בה"א ע"י יו"ד שבה"א, ה"א בוא"ו ע"י ו' שבה"א, ו' בה' ע"י ו' שבה', אלא שבה"א ראשון הוא שמאלי, וכאן הוא ימיני, וכולם קשורין כא', והן ה' עולמות התחתוני' ע"י הכרוב, ו' שני, ותרין חיבורין לוא"ו, בה' עילאה וה' תתאה, והן סוד שתי נשים שלו (יהל אור).

²⁸⁵⁶ קישוי לדעת (רח"ו).

²⁸⁵⁷ הן התנאי' (יהל אור).

²⁸⁵⁸ בזה אור החכמה מתפשט עד היסוד הנקרא קשת להשפיע במלכות וזהו (במדבר כד כא) ושים בסלע קנך ובה נהרין אנפין של כל העולמות (זהר הרקיע).

²⁸⁵⁹ הן תרין עטרין חו"ג, וז"ש זרועי כו' (יהל אור).

²⁸⁶⁰ איתן וסלע - ז"נ (יהל אור).

²⁸⁶¹ בסלע מלכות (רח"ו).

²⁸⁶² פי' אחר שאמרנו שאיתן הוא יסוד מזדווג עם תח' הנק' סלע א"כ בודאי גם או"א מתקשרים גם הם ומזדווגים גם הם כי אין זווג תחתון נעשה עד שנעשה העליון ואז נהרין מתפתחן שהם נ' שערי בינה שבאים מאימא לזעיר (מ"מ).

²⁸⁶³ פי' נ' שערי בינה (מ"מ).

²⁸⁶⁴ שמות קע ע"ב (הערת הזהר).

²⁸⁶⁵ פי' בינה (מ"מ).

²⁸⁶⁶ פי' בינה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ודרחמיו למלכא קדישא²⁸⁶⁷ בהווא יומא בעאן ישראל לתתא ל[מ]חדי בחדוותא לקדמות מאריהון דזמין וליומא אחראו למיתב עלייהו בכורסייא קדישא דרחמי בכורסייא דוותרנותא:</p>	<p>ישראל למטה לשמוח בשמחה לפני אדונם, שעתיד ליום אחר לשבת עליהם בכסא הקדוש של רחמים, בכסא של ותרנות.</p>
<p>וכל אינון ספריין [ד]פתיחין קמיה וכתביבין קמיה כל אינון חובין הוא מזכי לון ומדכי לון מכלהו (ויתבון קמיה) הה"ד מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו לפני יי' ממש²⁸⁶⁸:</p>	<p>וכל אותם הספרים הפתוחים לפניו, ונאמרים לפניו את כל אותם החטאים, והוא מזכה אותם ומטהר אותם מכולם, זהו שנאמר "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", לפני ה' ממש.</p>
<p>אינון דאמריין קרא עד [הכא] (השתא) אמריין ולא יתיר ולית רשו לאחרא דלימא תטהרו אלא כהנא רבא דפלה פלחנא וקשר שמא קדישא בפומיה וכד הוה אתקשר ומתברך בפומיה ההוא קלא נחית ובטש ביה ואתנהר מלה בפומיה דכהנא ואומר תטהרו:</p>	<p>אותם שאומרים את הפסוק אומרים עד כאן ולא יותר, ואין רשות לאחר לומר תטהרו אלא הכהן הגדול, שעובד את העבודה וקושר את השם הקדוש בפיו. וכשהיה נקשר ומתברך בפיו, אותו קול יורד ומכה בו ומאירה המילה בפי הכהן, ואומר תטהרו.</p>
<p>פלה פולחנא ומתברכין כל אינון עלאין דאשתארו ולבתר אסחי גופיה וקדש ידוי לאעלא בפולחנא אחרא קדישא עד דיתכוון למיעל לאתר אחרא ועלאהו קדישא מכלא ג' שורין סחריין ליה כהני אחוי וליואין ומכל²⁸⁶⁹ שאר עמא²⁸⁷⁰ בלהו (ברכאן קמיה²⁸⁷¹) וזקפיון ידין עליה בעלותא וקטרא²⁸⁷² דדהבא זקפא ברנליה:</p>	<p>עבד עבודה ומתברכים כל אותם העליונים שנשארו, אחר כך רוחץ גופו ומקדש ידיו להיכנס לעבודה קדושה אחרת, עד שיתכוון להיכנס למקום אחר עליון קדוש מהכל, שלש שורות מקיפות אותו, של אחיו הכהנים ולוים ומכל שאר העם, כולם (ברכות לפניו) זוקפים ידים עליו בתפלה, וקשר של זהב תלוי ברגלו.</p>
<p>נטיל ג' פסיעין²⁸⁷³ וכלהו קיימין בקיימיהו ולא נטלין בתריה (הוה אקטיר בקטורת²⁸⁷⁴) נטיל ג' פסיעין אחרן (רשימא בלבא) אסחר לדוכתיה נטיל ג' פסיעין אסתים עיינין ואתקשר לעילא עאל לאתר דעאל שמע קוול גדפי דכרובייא מזמריין ואקישין גדפיין פרישאון (לון) לעילא²⁸⁷⁵ והוה אקטיר קטורתו משתכבא קוול גדפייהו ובלחישו אתרבקן אי כהנא זכי דהא לעילא בחידו אשתכח אוף הכא בההיא שעתא נפיק רעוא דנהורא מתבסמא מריחין דטורי</p>	<p>נוטל שלש פסיעות וכולם עומדים במקומם ולא הולכים אחריו, (היה מקטיר קטרת) הולך שלש פסיעות אחרות (רשומה בלב), מקיף את מקומו הולך שלש פסיעות וסותם את עיניו ונקשר למעלה, נכנס למקום שנכנס, שומע קול כנפי הכרובים שמזמרים ומקישים בכנפיים הפרושות למעלה, היה מקטיר את הקטורת ושוכך קול כנפיהם ונדבקים בלחש, אם הכהן זוכה שהרי למעלה נמצא בשמחה, כמו כן כאן באותה שעה יוצא רצון האור המתבשם מריחות של הרי אפרסמון טהור שלמעלה, והולך בכל אותו המקום.</p>

²⁸⁶⁷ פי' הענין שעולין כל הדינים תוך הבינה להתמתק שם וזהו שהמלכות עולה באימא ביום זה (זהר הרקיע). פי' בינה (מ"מ).
²⁸⁶⁸ בינה (רח"ו). בס' ח"י דף ק"מ ז"ל מצאתי בזוהר בפ' אחרי מות שבר"ה אין הב"ה דן בו בעצמו אלא ב"ד של מעלה יושבין ודנין בו, אבל ב"ה"כ הקב"ה בעצמו דן את ישראל שהם חלקו ונחלתו וז"ל הזוהר אר"י לפני ה' ממש וכו' וז"מ רז"ל כי עמך הסליחה הסליחה מפקדא אצלך וכו' (מ"מ).
²⁸⁶⁹ מכל (דפ"ו).
²⁸⁷⁰ פי' אלו הם שלשה סודות אחד של כהנים ואחד של אחיו ואחד מכל שאר עמא (מ"מ).
²⁸⁷¹ פי' מברכין אותו (מ"מ).
²⁸⁷² שלשלת (רח"ו).
²⁸⁷³ לא נודע מהו סוד ג' פעמים שהזכיר הזוהר ג' פסיעין (מ"מ).
²⁸⁷⁴ בקטורת (דפ"ו).
²⁸⁷⁵ פי' שעל ידו הכרובים פורסים כנפיהם כמ"ש הזוהר לעיל ונמצא כאלו הוא פריש לון (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אפרסמונא דכייא²⁸⁷⁶ דלעילא ואולא בכל ההוא אתר:</p>	
<p>אעיל ריחא בתרי נוקבי [דחוטמיה]²⁸⁷⁷ (דחוטמא) ואתיישבא לבא כדין כלא הוא בלחישו ופטרא לא אשתכח תמן²⁸⁷⁸ פתח כהנא פומיה בצלותא ברעותא בחדוותא וצלי צלותיה בתר דסיים זקפין כרוביאי כמלקדמין גרפייהו ומזמריין²⁸⁷⁹ כדין ידע כהנא דרעותא הוא ועידן חדוותא לכלא ועמא ידעין [דאתקבל צלותיה] כמה דכתיב (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו והוא שב לאחוריו ומתפלל תפלתו, אשרי חלקו של הכהן, שהרי על ידו שמחה על שמחה נמצאת באותו יום למעלה ולמטה, על אותה שעה כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>	
<p>והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם וגו' (ויקרא טז כט) ר' חייא פתח (ישעיה כו ט) נפשי אויתיך בלילה²⁸⁸⁰ אף רוחי בקרבי אשחרך וגו' נפשי אויתיך בלילה</p>	<p>"והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם וגו'", רבי חייא פתח, "נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'". נפשי אויתיך בלילה, היה</p>

²⁸⁷⁶ פי' שנפק רעוא מתוך הרצון מהמצח בתוך הבינ' ומתבסמין כל הדינין מ"ג מדות של הרחמים שהם בתוך הבינ' וה"ג שרש' דין כנודע ואפרסמון הוא הבינה (זהר הרקיע). פי' מריח טוב דנה"י דאימא הנקראת אפרסמונא דכייא (מ"מ).

²⁸⁷⁷ פי' ריח הקטורת שמקריב כ"הג בב' נוק' חוטמא דז"א ששם שורש הדינין כנז' באד"ר ואתיישבא (זהר הרקיע).

²⁸⁷⁸ ר"ל פתחון פה למקטרג לא נמצא שם (זהר הרקיע).

²⁸⁷⁹ ענין הכרובים והכפורת והארון י"א שהכרובי' הם ז'ון וי"א שהם נ"ה וי"א שהם א"ו ובהיות הכל אמת דע כי הכרובים הם א"ו ולזה היו כדמות זכר ונקבה דלא מתפרשין לעלמין והם בחי' נ"ה המתפשטים בז"א ולזה היו אנפי רביא להורות שנכנסין בז"ת שאם היו א"ו במקומם למעלה היה ראוי שיהיו אנפוי סבא ולא רביא. אלא הם נ"ה הנכנסין בז"א שעליו נאמר ופרוס עלינו סוכת שלומך ר"ל סוכה שלימה וכשנשלם יסוד הבינה אז מתגלה יסוד אבא שהיא התורה והיכן הוא מתגלה בארון מלכות דאימ' וכשמוציאין התורה שהיא חכמה מהיכל שהיא המלכו' דבינה מוליכין אותה אל התיבה שהיא המלכות וכן מצינו שרפים שהם הכרובים בבריאה שהוא כנגד הבינה חיות ביצירה אופנים בעשיה ושרפים הם שנים אע"פ שמתפשטין מהם רבוא רבבות מחנות לאין מספר עצמות' אינם אלא ב' והם כנגד י"ה חכמה בתוך בינה הנכנסין בבריאה. וזה השם של י"ה הוא בעולם הבריאה כמ"ש ר"י בן אלישע ראיתי אכתריא"ל י"ה וכו' ואלו הם מיכאל וגבריאל ואלו הם נק' שרפים לפי שהם תוקף הגבורות וכן שרף עול' תק"ף והם כמנין ב"פ מנצפ"ך וכל א' כולל עצמו וחבירו עמו חיות ביצירה והחיות הם ד' והם בזה הסדר נצח כלול בחסד והוד כלול בגבורה ויסוד כלול בת"ת הרי ג' נכללין בג' והד' היא מלכות היוצא מאחורי הת"ת כי שם ביתה ועליו נאמר (ישעיה לג כ) חזה ציון קרית מועדינו שהיא המלכות היוצאת מאחורי הת"ת והיא חיה רביעית וה"ג הם נה"י וכולם הם מט"ט כי שם החיה העיקרית. ואלו הם בחי' המתפשטות ממנ' והם ר"ק שהם ו' ווי"ן עולין ל"ו והשרפים הם למעלה מהם שנאמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל ל"ו והאופנים הם למטה בעשיה ואינם כי אם (יחזקאל א טו) אופן א' בארץ וממנה מתפשטין מחנו' לאין קץ ותכלית והוא כי באצ"ל אי אפשר לומר שנים לשום צד אבל למטה מאצילות, אע"פ שאור א"ס מתפשט בב"ע אינו אלא ע"י מסכים בבריאה ע"י מסך א' וביצירה ע"י ב' מסכים, ובעשיה ע"י ג' מסכים ואין אור א"ס מתדבק בהם ונק' עולם הפירוד ואפשר לומר ב' או ד' כאשר הענין וכשמגיע לעולם העשיה ששם הקליפות נמצאים ביותר ונק' עלמא דמותא לזה האופנים שבעשיה אין להם חיות בעצמן לפי שהם מעלמא דמותא אלא חיותם מעולם היציר' וז"ש (יחזקאל א כ) כי רוח החיה באופנים והחיה הוא ביצירה א"כ רוחניות וחיות היצירה היא באופנים שהיא עשיה ואין באופן חיות כ"א מיצירה וזהו (יחזקאל א יט) ובלכת החיות ילכו האופנים ובלכתם ילכו ובעמדם יעמודו כי רוח החיה באופנים ומהם בא להם החיות (זהר הרקיע).

²⁸⁸⁰ טעם פתיחה זו משום דכתיב תענו את נפשותיכם בפסוק זה לכך הביא פ' נפשי אויתיך ופירשו והביא ג'כ אח"כ עובדא דר' אבא ור"ש שגם הם פירשו פסוק נפשי אויתיך, ואח"כ חזר לפסוק תענו את נפשותיכם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נפשי אותך בלילה מבעי ליה²⁸⁸¹ מאי נפשי אותך אף רוחי בקרבי אשחרך ישחרך מבעי ליה אלא הכי תאנא קב"ה רוחא ונפש²⁸⁸² דכלא וישראל אמרי נפשי ורוחי אנת בגין כך אותך לאדבקא בכך ואשחרך לאשכחא רעותך:</p>	<p>צריך להיות "נפשי אותך בלילה" מהו נפשי אותך, אף רוחי בקרבי. אשחרך היה צריך להיות ישחרך, אלא כך למדנו, הקדוש ברוך הוא, הוא רוח והנפש של הכל, וישראל אומרים נפשי ורוחי אתה, לכן אותך לדבק בכך, ואשחרך למצא את רצונך.</p>
<p>ר' יוסי אמר בשעתא דב"נ נאים בערסיה נפקא נפשיה וסלקת²⁸⁸³ ואסהידת ביה בב"נ על כל מה דעבד בכל יומא גופא אמר לנפש²⁸⁸⁴ נפשי אותך בלילה</p>	<p>רבי יוסי אמר בשעה שאדם יושן במטתו, יוצאת נפשו ועולה ומעידה באדם על כל מה שעשה בכל היום, הגוף אומר לנפש, "נפשי אותך בלילה"</p>
<p>ס/ז ב</p>	
<p>אף רוחי בקרבי אשחרך:</p>	<p>אף רוחי בקרבי אשחרך."</p>
<p>ד"א (ישעיה כו ט) נפשי אותך אמרה כנסת ישראל קמי קב"ה נפשי אותך בלילה בעוד דאנא בגלותא²⁸⁸⁵ ביני עממיא ומניעא נפשי מכל בישתא (נ"א ורוינא נפשי מכל פיסתא) דקוטרא ביני²⁸⁸⁶ עממיא נפשי אותך בגין לאתבא לאתרי:</p>	<p>דבר אחר "נפשי אותך", אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, נפשי אותך בלילה, בעוד שאני בגלות בין העמים, ומנועה נפשי מכל רע, (ושבעה נפשי מכל חלק [שבצרות]) שקשורה בין העמים, נפשי אותך כדי לשוב למקומי.</p>
<p>אף רוחי בקרבי אשחרך כלומר אע"ג דאינון משעבדין לבני בכל שעבודא רוחא קדישא לא אתעדי מנאי בגין למשחר לך ולמעבד פקודיך:</p>	<p>אף רוחי בקרבי אשחרך, כלומר אף על גב שהם משעבדים את בני בכל שעבוד, רוח הקודש לא זזה ממני, כדי לשחר אותך ולעשות מצוותיך.</p>
<p>רבי יצחק אמר²⁸⁸⁷ אמרו ישראל קמי קב"ה בעוד דנפשי בי אותך בלילה מאי טעמא בלילה אלא בגין דהאי נפש בהאי שעתא אצטריך לחמדא לך:</p>	<p>רבי יצחק אמר, אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, בעוד שנפשי בי, אותך בלילה. למה בלילה, אלא משום שהנפש הזו, בשעה הזו, צריכה לחמוד אותך.</p>
<p>אף רוחי²⁸⁸⁸ בקרבי אשחרך כד אתער בי רוחא קדישא אשחרך באתערותא למעבד רעותך כי כאשר משפטיך לארץ (ישעיה כו ט) בזמנא דמשפט²⁸⁸⁹ נחית בארעא לבשמא עלמא כדין צדק למדו יושבי תבל כלומר יכלין למסבל דינא דצדק ולא ישתצי עלמא מניה אימתי צדק למדו יושבי תבל כאשר משפטיך לארץ ר' חזקיה אמר נפשי</p>	<p>אף רוחי בקרבי אשחרך, כאשר מתעוררת בי רוח הקודש, אשחרך בהתעוררות לעשות רצונך. "כי כאשר משפטיך לארץ", בזמן שהמשפט יורד לארץ לבשם את העולם, אז צדק למדו יושבי תבל, כלומר יכולים לסבול את הדין של צדק, ולא ישמד העולם ממנו. מתי צדק למדו יושבי תבל, כאשר משפטיך לארץ. רבי חזקיה אמר נפשי אותך בלילה, זו כנסת</p>

²⁸⁸¹ פי' אותך הוא לנסתר כמדבר על הזולת ואומר נפשי מבע"ל פי' אַןְתָּךְ הוא לנסתר כמדבר על הזולת ואומר נפשי היא שאַןְתָּךְ אבל אותך הוא לנוכח כמדבר בעדו (מ"מ).

²⁸⁸² דהיינו שישראל אומרים להקב"ה אתה נפשי ורוחי ולכך אותך (מ"מ).
²⁸⁸³ סלקת (דפ"ו).

²⁸⁸⁴ לדעת ר' יוסי מפרש שאחר השינה שיצאה הנפש והרוח מהגוף אזי אומר הגוף לנפש ורוח שלו, נפשי ורוחי אותך ואשחרת כדי לחזור אלי (מ"מ).

²⁸⁸⁵ ושיעור הכתוב לפי דבר אחר ר"ל בעוד שאני בגלות ונפשי מנועה מן העבירות והיא ברשותי, אותך להחזירני למקומי ודריש בלילה לשון גלו' שהוא דומה לליל' אפרוחי בקרבי אשחרך ר"ל אע"פ שאני בגלות עכ"ז רוחי בקרבי רוח הקדש לא אתערי מנאי ולכן אשחרך (מ"מ).
²⁸⁸⁶ בני (דפ"ו).

²⁸⁸⁷ ר"י מפרש שישראל אומרים בעוד שנפשי בי דהיינו קודם שאישן אותך בלילה, לפי שהשעה צריכה לכך שאזי עולה הנפש למעלה (מ"מ).

²⁸⁸⁸ פי' בבוקר שבאה לי הרוח אשחרך ונקט רוח ביום ונפש בלילה שכן הוא ע"ד הסוד (מ"מ).

²⁸⁸⁹ ושיעור הכתוב כי כאשר נמשך הארת זעיר הנק' משפטיך לארץ שהיא המ', אזי צדק למדו יושבי תבל דהיינו שבני אדם יכולים לסבול דינים דצדק שהיא המ' כיון שנמתקו דיניה ע"י זעיר (מ"מ).

<p>ישראל. אף רוחי בקרבי אשחרך, זה הקדוש ברוך הוא.</p>	<p>אויטיך בלילה דא כנסת ישראל²⁸⁹⁰ אף רוחי בקרבי אשרך דא קב"ה:</p>
<p>רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון, קם רבי שמעון בחצות הלילה לעסוק בתורה, קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמו. פתח רבי שמעון ואמר, "כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים", הפסוק הזה פרשוהו החברים, אשריהם ישראל מכל העמים שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה קדושה, והוריש להם נשמות קדושות ממקום קדוש כדי לעשות מצוותיו ולהשתעשע בתורה, שכל מי שמשתעשע בתורה לא פוחד מכל, שנאמר "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי".</p>	<p>רבי אבא הוא יתיב קמיה דר' שמעון קם ר' שמעון בפלגו ליליא למלעי באורייתא קמו רבי אלעזר ורבי אבא עמיה פתח רבי שמעון ואמר כאיל תערוג על אפיקי מים²⁸⁹¹ כן נפשי תערוג אליך אלהים (תהלים מב ב) האי קרא אוקמוה חברייא זכאין אינון ישראל ומכל עמין דקב"ה יהב לון ואורייתא קדישא ואורית לון נשמתין קדישין (מכל עמין עע"ז) מאתר קדישא²⁸⁹² בגין למעבד פקודוי ולאשתעשע²⁸⁹³ באורייתא²⁸⁹⁴ דכל מאן דאשתעשע באורייתא לא דחיל מכלא דכתיב (תהלים קיט צב) לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי:</p>
<p>מי הם שעשועי תורה, שהתורה נקראת שעשועים, שנאמר "ואהיה שעשועים יום יום", וזהו ששנינו שהקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. מה זה להשתעשע, כדי לשמח עמהם, ששנינו אשרי הצדיקים שנאמר בהם, "אז תתענג על ה'", כדי להתענג מאותה השקאה של הנחל, כמו שנאמר "והשביע בצחצחות נפשך", כביכול משתעשע הקדוש ברוך הוא בהם, מאותה</p>	<p>מאן אינון שעשועי אורייתא דאורייתא שעשועים אקרי דכתיב (משלי ה ל) ואהיה שעשועים יום יום ודא הוא דתנינן קב"ה אתי לאשתעשעא²⁸⁹⁵ עם צדיקייא בנגנתא דעדן מאי לאשתעשעא בגין למחדי בהו דתנינן וזכאין אינון (זכאי אנון) צדיקייא דכתיב בהו (ישעיה נח יד) אז תתענג על יי' בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא כד"א (שם יא) והשביע בצחצחות נפשך כביכול</p>

²⁸⁹⁰ פי' נפשי היא המ' ואומרים ישראל אתה המ' הנק' נפשי אויטיך בלילה ואומרים לזעיר הנק' רוח אף רוחי בקרבי אתה הנק' רוח, ואתה בקרבי אשחרך (מ"מ).

²⁸⁹¹ סוד כל הענין הנורא דקריעת ים סוף, אשר הפליג והזהיר עליה האר"י זללה"ה הרבה מדבר בזה, וכמ"ש בכוונת יום ז' של פסח (שעה"כ פסח דרוש יב), וכן בזוה"ק העלימו והסתירו סוד הזה הרבה מאד, עד שאמר ר' שמעון בשלח (דף נב ע"ב) בהאי מלה לא תשאל כו'. הגם שדיברו בזה בכמה מקומות, אך רק ברמז ובהעלם גדול, ע' פ' בשלח שם, ומשפטים (ק"ט ע"ב), ויקהל (ר"ט ע"ב), אחרי מות (סז ע"ב), פינחס (דף רמט בארוכה), וע' בהגר"א בספר יהל אור (פ' פקודי דף ל"ד) (דע"ה ח"ב קכ ע"ד).

²⁸⁹² אית נשמתין קדישין דלאו מאתר קדישא דהיינו שנטו למעלה מהקו הישר כדפירשנו לעיל או אותם העשוקות ביד הקליפה שמהם נשמות [הגויים] כדפי' דההוא עובדא דסבא, ואית נשמתין (ומי) [ד]לא קדישין והם מאתר קדישא וישמעאל ועשיו יוכיחו הכל לפי הכת והענין ותערובת המדרגות בעונות, לזה אמר "נשמתין קדישין מאתר קדישא" לשלול שתי חלוקות אלו (אור יקר).

²⁸⁹³ ולאשתעשע (דפ"ו).

²⁸⁹⁴ הנשמה הקדושה מתייחסת אל המצות ואל התורה מפני שהנשמה מבינה ולבוש הבינה הם תפארת תורה ומלכות מצוה, כל התורה והמצוה עושה לבוש אל הנשמה וכדפירש הרשב"י ע"ה בתיקונים אורייתא טפילה היא לגבי נשמתא, ועם היות שלפעמים יתן הקב"ה נשמה קדושה קצת לחסידי אומות העולם או הגרים וכיוצא הבאים דמינן הו כגון רות המואביה ונעמה העמונית וכיוצא אין להם סיוע מהנשמה כל כך כמו שיסתייע הישראל, מפני שטבע הנשמה להמשך אחר התורה והמצוה מן הטעם שפירשנו, ומפני שחשק התפארת והמלכות אחר הבינה לכן נמסרים לנשמת האדם כדי שעל ידה יתדבקו בבינה שהיא מקורם (אור יקר).

²⁸⁹⁵ היינו התעוררות מיינ נוקבין דסליק מנוקבא לגבי דכורא מאורייתא ופקודין דצדיקיא, ועל ידי נשמתם עולה ההתעוררות הזו כדפירשנו בספ"ר בשער נשמה ושער הכוונה ואז על ידי ההתעוררות הזו נשפע השפע העליון ונפתח הנהר דרך הצנורות בסוד נשמתם כדפירשנו שם, והייחוד הזה שהקב"ה מתייחד עם המלכות ומשפיעה ונשפע עליו מלמעלה ובה נשפעים הצדיקים נקרא שעשוע (אור יקר). יש זו שני פירושים כמ"ש הרב בכ"מ דהיינו או הקב"ה הוא יעקב המזדווג עם לאה הנק' גן עדן, ונשמות הצדיקים עולים בה בסוד מ"ן או הקב"ה היא רחל היורדת לבריאה הנק' ג"ע ומשתעשע' בתורת הצדיקים מההוא שקיו דנמצא פי' שהקב"ה והצדיקים מקבלים הארה מיסוד דאימא וכל מאן דאשתדל באורייתא בעו"הז זכי לאשתעשעא וכו' פי' מקבל הארה מיסוד דאימא עם הצדיקים שבג"ע (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קב"ה משתעשע בהו מההוא שקיו דנחלא דמתענגי בהו צדיקיא ועל דא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא:</p>	<p>השקאת הנחל שבה מתענגים הצדיקים, ועל כן בא להשתעשע עם הצדיקים.</p>
<p>וכל מאן דאשתדל באורייתא זכי לאשתעשעא עם</p>	<p>וכל מי שעוסק בתורה זוכה להשתעשע</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא אלין ומארי מתניתיין מארי חכמתא עלאה מארי קבלה מארי רזי תורה [שעתא] דחיקת לון²⁸⁹⁶ [והאי] (ומאי) איהו דאמר כאיל תערג²⁸⁹⁷ על אפיקי מים דאינון אפיקי מים²⁸⁹⁸ דאורייתא לגבי שכינתא ולית תורה אלא עמודא דאמצעייתא דיהון אלין אפיקי מים בצערא ביגונא בעניותא ואלין אינון²⁸⁹⁹ חבלים צירין דילודה דאיהו²⁹⁰⁰ שכינתא דאתמר [בה] (משלי כג כה) ותגל יולדתך ובאינון חבלים תהא בצערא דלהון²⁹⁰¹ ובאינון חבלים דצווחת בהון אתער' שבעין²⁹⁰² [סנהדרין] דלעילא עד דיתער קול דילה עד יהו"ה ומיד קול יי' יחולל אילות דאינון מארי מתניתיין בתולות אחריה רעותיה²⁹⁰³ כלהון יהון לון חיל כילודה ממש בדחקין דדחקא לון שעתא בכמה²⁹⁰⁴ נשיכין דיצר הרע דחויא דנשיך [לון] בכמה דחקין בההוא זמנא אתפתחת לאולדא משיח²⁹⁰⁵ בגין חבלים ודון[חקין דצדיקין²⁹⁰⁶ ומארי מדות ומארי רזין דאורייתא מארי בושת וענוה מארי יראה ואהבה מארי חסד אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע דדחקא לון שעתא:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, באותו זמן בעלי המשנה הללו בעלי החכמה העליונה בעלי קבלה בעלי סודות התורה, השעה דחוקה להם, וזהו שאמר כאיל תערוג על אפיקי מים, שאותם אפיקי מים של התורה אל השכינה, ואין תורה אלא עמוד האמצעי, שיהיו אפיקי המים הללו בצער ביגון ובעוני, ואלו הם חבלים צירים של יולדה שהיא השכינה, שבה נאמר "ותגל יולדתך", ובאותם החבלים תהיה בצער שלהם, ובאותם חבלים שצועקת בהם מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד קול ה' יחולל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולות אחריה רעותיה, כולם יהיו חיל כילודה ממש, בדוחקים שהשעה דוחקת אותם, בכמה נשיכות של יצר הרע של נחש, שנושך אותם בכמה דחקים, באותו זמן נפתחת להוליד את המשיח, משום החבלים והדחקים של הצדיקים ובעלי מדות ובעלי רזים של התורה, בעלי בושת וענוה, בעלי יראה ואהבה, בעלי חסד אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, שדחקה אותם השעה.</p>

²⁸⁹⁶ ר"ל עניות וצרות כמש"ו (יהל אור).

²⁸⁹⁷ ר"ל שהשכינה צועקת בשבעין שנין בתראין על לומדי תורה על דוחק גדול שיהא להם כמ"ש (חגיגה טו ע"ב) בזמן שהאדם מצטער שכינה מה אומרת כו', כ"ש לצדיק. ושכינה נקרא אילה כידוע (יהל אור).

²⁸⁹⁸ ר"ל שהן מוצאי מים, התורה דעד"א אל השכינה (יהל אור).

²⁸⁹⁹ ר"ל זהו חבלי משיח (יהל אור).

²⁹⁰⁰ דאיהו (דפ"ו).

²⁹⁰¹ וכל ירידתה [של המלכות] בבי"ע בסוד (בראשית א טז) המאור הקטן, שהוא מיעוט הירח העיקרי, הנה הוא באשר שהכל הוא ממנה, ולכן אינה עוזבת אותן ואינה מנחת אותם אף רגע אחת, אלא שיורדת בכל ירידתם וסובלת כל תלאותיהם ופגמם וצערם רח"ל, ולזה אתקריאת אילת השחר²⁹⁰¹ על שם קדרותא דצפרא, דחבלים לה כילודה, כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה, והיא תמיד כאיל תערוג להעלות אותה ואת בניה אשר בשבילם ירדה וכמ"ש בזוה"ק (פנחס רמט ע"א, וברע"מ פ' אחרי סז ע"ב וכן בכ"מ) (דע"ה ח"ב קנח ע"ב).

²⁹⁰² שהן בעד"א כמ"ש בפקודין הקודמין. ואתערא דלהון בע' קלין דצווחת בע' שנין כמש"ל (יהל אור).

²⁹⁰³ ר"ל כמו שהיא נקר' אילה, כן נק' ג"כ אילות, והן ת"ח (יהל אור).

²⁹⁰⁴ רימז אל מ"ש דאילה בשעה שכורעת לילד מכנסת ראשה בין ברכיה וצועקת עד שבא נחש ונושך לה ברחמה ואתפתחת ומולדת. והאילה היא השכינה וצועקת בעת לידתה, הן ע' שנין הנ"ל כמש"ל. וע"י נשיכת החיויא לת"ח בעניות היא יולדת משיח. שדוחקא דת"ח ממחר הגאולה כמ"ש (ברכות ו ע"ב) אגרא דכלה דוחקא, כמש"ל ק"כ נקוה לך כו'. וז"ש בגין חבלים כו' (יהל אור).

²⁹⁰⁵ משיחא (דפ"ו).

²⁹⁰⁶ נשמות הצדיקים ותלמידי חכמים שבדור כאשר שהם מחוסרים שפע ונפשם צמאה ויבשה, כי אזלי מים מני ים ונהר יחרב ויבש, והם בדוחקא וצערא ויגונא כמ"ש ברע"מ (אחרי מות סז ע"ב, ופנחס רמט ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב), ע"י נגיעתם [של הסט"א] הוא כל החבלין וצירין דתלמידי חכמים וצדיקים (דע"ה ח"ב קכה ע"ג, ועיי"ש עמוד ד').

זהר ויקרא חלק א'

<p>והאי הוא דאוקמוה מארי מתניתין דור שבן דוד בא אנשי חיל יסובכו מעיר לעיר ולא [יחוננו] (ימצאו) ויראי הטא ימאסו וחכמת סופרים תסרח ותהא האמת נעדרת והגפן תתן פריה והיין ביוקר ומאינון קלין דיהויבת דאינון שבעין לקבל שבעין תיבין</p>	<p>וזהו שבארוה בעלי המשנה, דור שבן דוד בא, אנשי חיל יסובכו מעיר לעיר ולא יחוננו, ויראי הטא ימאסו, וחכמת סופרים תסרח, ותהי האמת נעדרת, והגפן תתן פריה, והיין ביוקר. ומאותם קולות שהיא נותנת, שהם שבעים כנגד שבעים תבות</p>
<p>סח/א</p>	
<p>צדיקייא מההוא שקיו דנחלא:</p>	<p>עם הצדיקים מאותה השקיית הנחל.</p>
<p>תאנא (תהלים מב ב) כאיל תערוג על אפיקי מים דא כנסת ישראל²⁹⁰⁷ כד"א (שם כב ב) אילותי לעזרתי חושה תערוג על אפיקי מים ודאי לאשתקיא משקיו דמבועי דנחלא²⁹⁰⁸ על ידי דצדיק²⁹⁰⁹ תערוג כד"א (שיה"ש ו ב) לערוגת הבושם כן נפשי תערוג אליך אלהים לאשתקייא מנך בעלמא דיין ובעלמא דאתי מבועי נחלא:</p>	<p>למדנו "כאיל תערוג על אפיקי מים", זו כנסת ישראל, כמו שנאמר "אילותי לעזרתי חושה", "תערוג על אפיקי מים" ודאי, כדי להשקות מהשקיה של מעיינות הנחל, על ידי הצדיק תערוג, כמו שנאמר, "לערוגת הבושם כן נפשי תערוג אליך אלהים", לקבל ממך השקאה בעולם הזה ובעולם הבא, מעיינות הנחל.</p>
<p>מאן אינון מבועי²⁹¹⁰ חד לעילא²⁹¹¹ דכתיב (בראשית ב י) ונהר²⁹¹² יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' ומתמן נגיד ונפיק ומשקי גנתא²⁹¹³ וכל אינון נחלין²⁹¹⁴ נגדין ונפקין ומתכנשין בתרי מבועין דאקרון נצה והוד ואלין אקרון אפיקי מים²⁹¹⁵ בההוא²⁹¹⁶ דגא דצדיק דמיניה נגיד ונפיק²⁹¹⁷ (גינתא) ומשתקייא גנתא בנין כך איל וצבי²⁹¹⁸ [עטרת ויסוד] כחדא משתכחי צדיק וצדק (נ"א איל וצבי אקרון עטרת ויסוד) צדק וצדיק:</p>	<p>מי הם, מעיין אחד למעלה, שנאמר "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן וגו'", ומשם נמשך ויוצא ומשקה את הגן, וכל אותם הנחלים נמשכים ויוצאים ומתכנסים לשני מעיינות שנקראים נצה והוד, ואלו נקראים אפיקי מים. באותה דרגה של צדיק, שממנו נמשך ויוצא ונשקה הגן, לכן איל וצבי נמצאים כאחד (איל וצבי נקראים עטרת ויסוד) צדק וצדיק.</p>
<p>תאנא כתיב (תהלים כט ט) קול יי' יחולל אילות אילות אילת²⁹¹⁹ כתיב חסר דא אילות השדה (נ"א דא אילת דשחר) ד"א אילות השדה דתניא בפלגות ליליא בשעתא דקב"ה עאל לגנתא דעדן</p>	<p>למדנו כתוב "קול ה' יחולל אילות". אילות, כתוב אילת חסר, זו אילות השדה (נ"א זו אילת השחר) (ד"א אילות השדה). אילות השדה ששנינו, בחצות הלילה בשעה שהקדוש ברוך</p>

²⁹⁰⁷ לעיל כא ע"ב (לש"ו).

²⁹⁰⁸ פי' שהמלכות נק' אי"ל נעשית ערוגת הבושם ע"י הארת יסוד דאימא שיורדת לנו"ה דזעיר הנק' אפיקי מים ומשם ליסוד ומשם אליה וכדמפרש (מ"מ).

²⁹⁰⁹ אמנם כאשר נמשך עת התגברות הדינין זמן רב, ונצרך העולם לרחמים, אז נאמר כאיל תערוג על אפיקי מים דא כנסת ישראל כו' כמ"ש בזוה"ק אחרי מות (סח רע"א), כי השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר, כמ"ש בפ' ויקרא (כא ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).
²⁹¹⁰ מבועא (דפ"ו).

²⁹¹¹ פי' יסוד דאימא (מ"מ). למטה הנחל דמשקה לנוקבא, והמבועא אלן תרין שוקין אפיקי מים. ולמעלה הנחל דאשקי לדכורא, והמבועא הוא העדן. שני הנחלים נק' נהר דנגיד ונפיק, והמקורות כתר ות"ת (יהל אור).

²⁹¹² פי' יסוד אימא יצא מאבא הנק' עדן להשקות את הגן שהוא זעיר (מ"מ).

²⁹¹³ פי' מזעיר בא שפע למ' הנק' גנתא (מ"מ).

²⁹¹⁴ השתא מפרש ירידת השפע מיסוד דאימא (מ"מ).

²⁹¹⁵ ור"ל על תרין ביעין (רמ"פ במ"א) (לש"ו ועי' דע"ה ח"ב קכא ע"ג).

²⁹¹⁶ דההוא (מ"מ).

²⁹¹⁷ "דמיניה נגיד ונפיק" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "דנגיד ונפיק מיניה". והיינו שיסוד נגיד מזעיר ומשפיע למ' זז"ש ומשתקי גנתא וא"ש גנתא דסיפא דומיא דרישא שכולם על המ' (מ"מ).

²⁹¹⁸ עטרת ויסוד נקרא איל וצבי (רח"ו). ר"ל איל היא המ' וצבי הוא היסוד בסוד צבי לצדיק (מ"מ).

²⁹¹⁹ מלכות (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאשתעשעא עם צדיקא האי קול נפיק וכאיב כל אינון אילתא²⁹²⁰ דסחרני כורסייא יקירא קדישא הה"ד (שיה"ש ג ז) ששים גבורים סביב לה:</p>	<p>הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, הקול הזה יוצא ומכאיב לכל אותן האיילות שסביב הכסא הנכבד הקדוש, זהו שנאמר "ששים גיבורים סביב לה".</p>
<p>ד"א יחולל אילות כד"א (איוב כו יג) חווללה ידו נחש בריח²⁹²¹ ויחשוף יערות כד"א (שמואל א' יד כז) ביערת הדבש וכתוב (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי וינקא להו כאמא²⁹²² דינקא לבנין:</p>	<p>דבר אחר "יחולל איילות", כמו שנאמר, "חוללה ידו נחש בריח ויחשוף יערות", כמו שנאמר "ביערת הדבש", ונאמר "אכלתי יערי עם דבשי", ומיניקה אותם כמו אם שמיניקה את הבנים.</p>
<p>אמר ליה ר' אבא (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך אויתך אותך מבעי ליה אשחרך ישחרך מבעי ליה [וא"ל] (אלא) הא²⁹²³ אוקמוה כד"א (איוב יב י) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש:</p>	<p>אמר לו רבי אבא נפשי אויתך בלילה, אף רוחי בקרבי אשחרך. אויתך, היה צריך להיות אותך. אשחרך היה צריך להיות ישחרך. אמר לו הרי פרשוה, כמו שנאמר "אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש".</p>
<p>ת"ח נפשא ורוחא אשתמודע (ס"א אשתעי ס"א אשתתפי) כחדא לעלמין תנא פולחנא שלימתא דבעי ב"נ למפלה לקב"ה כמה דתנינן (דברים ו ה) ואהבת את יי' אלהיך וגו' דירחים ליה לקב"ה רחימותא דנפש ממש ודא הוא רחימותא שלימתא רחימותא דנפשיה ורוחיה:</p>	<p>בא וראה הנפש והרוח נודעות (נפגשות ס"א משתתפות) כאחד לעולמים, למדנו עבודה שלימה שצריך אדם לעבוד את הקדוש ברוך הוא, כמו שלמדנו "ואהבת את ה' אלהיך וכו'", שיאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפש ממש, וזוהי אהבה שלימה, אהבת נפשו ורוחו.</p>
<p>כמה דאתדבקו אלין בגופא וגופא רחים לון (כדין) וכדו יתדבק ב"נ לרחמא ליה לקב"ה רחימותא דנפשיה ורוחיה לאדבקא ביה הה"ד (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה (כלומר) נפשי ממש אף רוחי בקרבי אשחרך (ל)אתדבקא בך ברחימותא סניאה בלילה דבעי ב"נ מרחימותא דקב"ה למיקם בכל ליליא לאשתדלא בפולחניה עד דיתער צפרא ויתמשך עליה חוטא דחסד:</p>	<p>כמו שאלה נדבקים בגוף, והגוף אוהב אותם, (אז) כך ידבק אדם לאהב את הקדוש ברוך הוא, אהבת נפשו ורוחו לדבק בו, זהו שנאמר "נפשי אויתך בלילה", (כלומר) נפשי ממש "אף רוחי בקרבי אשחרך" אתדבק בך באהבה רבה בלילה, שצריך אדם מאהבתו של הקדוש ברוך הוא לעמוד בכל לילה לעסוק בעבודתו, עד שיתעורר הבוקר וימשך עליו חוט של חסד.</p>

²⁹²⁰ הם ע' שרים (רח"ו). ואע"פ שלא אמר הכתוב רק ס' גבורים, עשרה פנימיים לא הזכירם וכמ"ש בסוף פ' וישלח (מ"מ). וז"ש בצבאות או באילות כו'. וצבאות הן י"ב כמ"ש בז"ח ש"ה וש"מ. והן ע"ב. וי"ב הם פנימיים (יהל אור).

²⁹²¹ הם החיצונים (רח"ו). עי' ח"ב לב סע"ב הערת הרח"ו [מלבד שהע' שרים הם מקטריגים הוא מתרבה עלייהו ומקטרג יותר מהם] ולג ע"א [ישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרנין - לע' שרים (רח"ו)] הערת הלש"ו ולקמן רנו ע"א רנט ע"א (לש"ו [כהערה על הרח"ו הזו וכן בהערה הקודמת]). שהקב"ה גוער בהחיצונים ומרעידם, ויחשוף יערות לאעברא ההוא נחש ולאגלייא היא חיה שהיא השכינה הקדושה ביניהו, למיהך, שהיא הולכת תמיד בישראל להגן עליהם עכ"פ, וכמ"ש ג"כ בחגיגה (ה ע"ב) שהגם דכתיב ואנכי הסתר אסתיר עכ"ז ידו נטויה עלינו שנאמר ובצל ידי כסיתך (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).

²⁹²² ולפ"ז פ' הכתוב קול ה' יחולל חילות דהיינו החיצוני הנק' אילות נותן להם שפע ומתקן אותם, ומפרש מהיכן היא יניקתם ואמר ויחשוף יערות דהיינו הדינים הנק' דבש כמ"ש הרב, דב"ש גימ' ש"ו דהיינו ש"ו משופר והקב"ה מגלה אותם הדינים הנק' יערות שהם יערות הדבש שמשם יניקתם וז"ש "וינקא לון כאימא דינקא לבנין" ויחשוף יערות כד"א ביערת הדבש וכתוב אכלתי יערי וכו' בסע"ה דף נ' פירש כי פ"ר דינם דמלכות יש בהם אחיזה אל החיצונים בסוד רגליה יורדות מות, ולכן צריך להמתיקם בשרשם ע"י פ"ר דינים דאימא עילאה, ואז נעשה עץ היער שהוא במלכות בחינת עשיה ונעשה עצו ופריו שוים בסוד האתרוג שהוא ירוק מראה הבינה קו ירוק דאסחר עלמא, ולכן יער"י שהוא אילנות גי' פ"רי להורות שבחי' העץ עם הפרי שוים במספר כיון שנמתק היער בשרש' שבבינה ולפי שהדינים שבבינה שהם פ"ר דינים נמתקים ע"י י' דשם הוי"ה שהיא באבא וכו' (מ"מ).

²⁹²³ בראשית כג (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דתניא זכאה חולקיה דההוא ב"ג דרחימותא דא רחים ליה לקב"ה והני (אינון) זכאי קשוט דמרחמינ ליה לקב"ה הכי (בגין ד) עלמא מתקיימא בגיניהון ושלטינן על כל גזירין קשיין דלעילא ותתא והיא (בגין דיתקיים עלמא בגיניהון):</p>	<p>ששנינו אשרי חלקו של אותו אדם אהוב, שאוהב את הקדוש ברוך הוא ואלה (אותם) צדיקי האמת שאוהבים את הקדוש ברוך הוא, כך העולם מתקיים בעבורם ושולטים על כל הגזרות הקשות שלמעלה ולמטה (היא) (כדי שיתקיים העולם בעבורם).</p>
<p>תאנא ההוא זכאה דאתרבק ברוחיה ונפשיה לעילא במלכא קדישא ברחימותא כדקא יאות שליט בארעא דלתתא וכל מה דגזר על עלמא אתקיים מנ"ל מאליהו דכתיב (מלכים א' יז א) חי יי אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי:</p>	<p>למדנו אותו צדיק שנדבק ברוחו ונפשו למעלה במלך הקדוש באהבה כראוי שולט בארץ שלמטה, וכל מה שגזר על העולם מתקיים. מניין לנו, מאליהו שנאמר "חי ה' אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי".</p>
<p>ת"ח בשעתא דאתיין נשמתינן קדישין מעילא לתתא ואינון זכאי עלמא משלפי להו ממלכא ומטרוניתא זעירין אינון דבההוא שעתא דנחית קיימא קמי מלכא ורעותא דמלכא לאסתכלא בה כמה דאוקימנא בשעתא דנשב קודשא בריך הוא רוחא בכל חילא וחילא דשמיא בלהו חיילין אתעבידו וקיימי בקיומיהו הדא הוא דכתיב (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם²⁹²⁴:</p>	<p>בא וראה בשעה שבאות הנשמות הקדושות ממעלה למטה, ואותם צדיקי העולם שולפים אותם מהמלך ומהמלכה, מעטים הם שבאותה שעה שיורדת, עומדת לפני המלך ורצונו של המלך להתבונן בה כמו שבארנו, בשעה שנושב הקדוש ברוך הוא רוח בכל חיל וחיל של השמים, כל החיילות נעשים ועומדים בקיומם, זהו שנאמר וברוח פיו כל צבאם.</p>
<p>ומנייהו אתעכבו עד דקודשא בריך הוא</p>	<p>ומהן מתעכבות עד שהקדוש ברוך הוא</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>דיענך יי ביום צרה²⁹²⁵ (תהלים כ ב) אתפתחת רחמה דאיהי ב²⁹²⁶ כלילא מתריין ביתיין²⁹²⁷ לאולדא ב' משיחין ואעילת רישה בין ברכהא דאיהי רישא²⁹²⁸ דילה עמודא דאמצעיתא תריין שוקהא²⁹²⁹ נצח והוד תריין נביאים²⁹³⁰ מתמן</p>	<p>של "יענך ה' ביום צרה", נפתחת רחמה שהיא שתיים כלולה משתי ביתי"ם, להוליד שני משיחים. ומכניסה את ראשה בין ברכיה, שהוא הראש שלה, העמוד האמצעי, שתי שוקיה נצח והוד, שני נביאים, משם מולידה שני משיחים. באותו זמן "ויחשוף יערות", יעבר הנחש מהעולם.</p>

²⁹²⁴ ישנם כת מלאכים הנבראים בכל יום מרוח פיו של הקב"ה לבד, וישנם כת מלאכים המתחדשים בכל יום מנהר דינור, והם ג"כ ע"י רוח פיו של הקב"ה כי רק ברוח פיו ית"ש נעשה הכל ומתחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמו שמבואר בזוה"ק (אחרי מות סח סע"א וכן בפ' צו לב ע"ב ע' שם ושם) וכו' נמשך אותו האור דהמ"ה אשר לצורך המלאכים הללו מהפה דא"א ואח"כ מהפה דהזו"ן, וזהו שנאמר (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם (וכמ"ש באד"ר קמא ע"א, ופ' אחרי מות סח סע"א, ופ' צו דף לב ע"ב ע"ש), ומשום שהאור הנמשך להם להתתקן הוא רק מהפה, לכך ממונים הם רק על שירה (דע"ה ח"ב סא ע"ב), נוהג כל הענין הנ"ל עתה תמיד, ובזה מדבר הזוהר הנז' דפ' פנחס (רמט ע"א ע"ב) וכן בפ' אחרי מות (סח ע"א) ופ' ויקהל (ריט ע"ב) ומשפטים (קט ע"ב) הנה הם כולם מדברים על ענין לידת הקטנות אשר הוא נוהג עתה תמיד (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).

²⁹²⁵ הן ע' שנין הנ"ל (יהל אור).

²⁹²⁶ שעד שהיא סתומה נקר' מ' סתומה, וכשנפתחה נקר' ב', דומה לעולם, פתוחה לצד צפון, שממש נפתחה כנ"ל (יהל אור).

²⁹²⁷ צ"ל מתריין דלתין, א' למעלה וא' למטה. והן שני דלתות שברחם האשה כידוע. והענין של הב' הן הב' שנין שלאחר הע' שנין שבהן אולידת כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (רמט ע"א). וע"ב שנין הן נגד שם ע"ב, אפיקי מים, בחסד שיתגלה בבקר דאברהם, כמ"ש בפ' משפטים (קט ע"ב) דלאחר השחר דשנין הנ"ל יתגלה בקר דאברהם, שכבי עד הבקר (יהל אור).

²⁹²⁸ ר"ל שאולידת ע"י עד"א, מתוך נו"ה. והן ע"ב הנ"ל, ע' דעד"א כנ"ל, וב' דנו"ה (יהל אור).

²⁹²⁹ ר"ל שממש בנינה (יהל אור).

²⁹³⁰ ר"ל נביאים ראשונים ואחרונים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אולידת תריץ משיחין בההיא זמנא ויחשוף יערות (תהלים כט ט) יתעבר²⁹³¹ נחש מעלמא²⁹³² ע"כ:</p>	
<p>סח/ב</p>	
<p>אחית להו לתתא:</p>	<p>מוריד אותן למטה.</p>
<p>ותאנא מיומא דאתברי עלמא קיימי קמיה דקב"ה ואתעכבו עד דמטא זמנא לאחתא לון בארעא²⁹³³ ואלין ושלמיטו (שליטו) לעילא ותתא הה"ד (מלכים א' יז א) הי יי אשר עמדתי לפניו אשר אני עומד לא כתיב אלא אשר עמדתי לבתר אהדר לאתריה²⁹³⁴ וסליק לאדריה ואינון אחרנין לא סלקין עד דימותון בגין דלא קיימו קודם לכן כאינון אחרנין ובגין כך אליהו אתעביד שליחא מלאכא לעילא ואלין דמתדבקין יתיר למלאכא:</p>	<p>ולמדנו מיום שנברא העולם, הן עומדות לפני הקדוש ברוך הוא ומתעכבות עד שמגיע הזמן להוריד אותן לארץ, ואלו שולטות למעלה ולמטה, זהו שנאמר "חי ה' אשר עמדתי לפניו". לא כתוב אשר אני עומד, אלא אשר עמדתי, אחר כך חוזרת למקומה ונכנסת לחדרה, ואותן אחרות לא עולות עד שימותו, כי לא עמדו קודם לכן, כאותן האחרות. ולכן אליהו נעשה שליח מלאך למעלה, ואלו שמתדבקים יותר למלך.</p>
<p>אשכחנא בספרא קדמא דאדם דכל רוחין קדישין דלעילא עבדין שליחותא וכלהו אתיין מאתר חד דנשמתהון דצדיקייא מתרי דרגין דכלילין בחד ובג"כ סלקין יתיר ודרגיהון יתיר והכי הוא וכל אינון דהוו טמירין תמן נחתו וסליקו בחייהון כגון חנוך דלא אשתכח ביה מיתה:</p>	<p>מצאנו בספרו של אדם הראשון, שכל הרוחות הקדושות שלמעלה עושות שליחות, וכולן באות ממקום אחד שנשמותיהם של הצדיקים הן משתי דרגות שכלולות באחת, ולכן עולות יותר ודרגתן יתרה, וכך זה. וכל אותן שהיו טמונות שם ירדו ועלו בחייהן, כמו חנוך שלא נמצאה בו מיתה.</p>
<p>והא אוקימנא מלה דא בחנוך ואליהו ותאנא²⁹³⁵ מאה ועשרין וחמש אלף דרגין (לצדיקייא) ולנשמתהון דצדיקייא סליקו ברעותא עד לא אתברי עלמא דקב"ה מזמנא להו בעלמא דין בכל דרא ודרא וסלקין ומאסין עלמא ומתקשרי בצרורא דחיי וזמין קב"ה לחדתא עלמא בהו עלייהו כתיב (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו':</p>	<p>והרי בארנו הדבר הזה בחנוך ואליהו, ולמדנו מאה ועשרים וחמשה אלף דרגות [לצדיקים] הן לנשמות הצדיקים שעלו ברצון בטרם שנברא העולם, שהקדוש ברוך הוא מזמן אותן לעולם הזה בכל דור ודור, ועולות וטסות בעולם ונקשרות לצרור החיים. ועתיד הקדוש ברוך הוא לחדש בהן את העולם, עליהם כתוב "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'".</p>
<p>תענו את נפשותיכם (ויקרא טז כט) נפשותיכם קאמר²⁹³⁶ בגין דישראל משתכחין²⁹³⁷ קמי מלאכא קדישא [זכאין] ויהא רעותא דלהון לגבי קב"ה</p>	<p>"תענו את נפשותיכם", נאמר נפשותיכם, כי ישראל נמצאים צדיקים לפני המלך הקדוש, ויהיה הרצון שלהם אל הקדוש ברוך הוא ולהדבק בו, כדי שיתכפר להם חטאם. ולכן מי</p>

²⁹³¹ וזהו יערות, אילני סרק, מסטרא דיע"ר, פ"ר כידוע. ואז יתעבר, שאין משלו אלא בעפר, ונחש עפר לחמו, וכיון שיתגלו אפיקי מים, כמים לים מכסים, אפתח טל שפיים, נהרות כו', יתעבר כו'. ולכן אמר דוד ז' קולות, מסטרא דבת שבע כלילא מע' קלין כידוע, על המים. ואז ובהיכלו כלו אומר כבוד (יהל אור).

²⁹³² סיום זה המאמר פרשת פנחס רמט ע"א ואי תימא (דרך אמת).

²⁹³³ עי' ויקהל קצז ע"א (לש"ו).

²⁹³⁴ ויעל אליהו בסערה השמים (רח"ו).

²⁹³⁵ כי בצלם אלהים עשה את האדם הם ק"כ צרופים וה' אותיות השרש (רח"ו).

²⁹³⁶ שהיל"ל נפשכם כמו (ישעיה נה, ג) שמעו ותחי נפשכם וזולתם. כי דוקא באומות העולם כתיב (בראשית לו, ו) נפשות ביתו, ובישראל (שמות א, ה) כל הנפש, וכמ"ש רז"ל, ולקמן יבואר טעם הריבוי. אבל הקדים תחילה סוד העינוי ואמר בגין דישראל (רמ"ז).

²⁹³⁷ והענין שידוע שישראל מושרשים ברחל הנקראת כנסת ישראל, ובסגולת הימים שמן ראש השנה עד יום הכפורים ובזכות התשובה והשופר, נעשית הנסירה שכל דיני הזכר ניתנו בה בהמתקה, ואז מתערבב השטן כי אין לו עוד אחיזה באחורי רחל, וביום הכפור היא מתעלה לתוך הבינה ומקבלת ה' גבורות פנימיות בסוד חמשה ענויים וחמש תפילות, והיינו תשובה תשוב ה', ואז ישראל משתכחין כל אותו היום קמי מלאכא קדישא, לפניו על זעיר (נ"א לפני ה'). זכאין, כי אין כח לשטן עליהם ובודאי שיהא רצונם ליוצרים, ולא תדבקא ביה, ממש בסוד הפנים כדי שיתכפר להם בהמתקת כל הדינים (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ולאתדבקא ביה בגין דיתכפר להו חובייהו ועל דא מאן²⁹³⁸ דאכל ושתי בתשיעאה ומענגא נפשיה²⁹³⁹ במיכלא ומשתיא אשתכח בעשיראה ענויא דנפשא בתרין חולקין ואשתכח כאילו אתעני תשיעאה ועשיראה:</p>	<p>שאוכל ושותה בתשיעי ומענג את נפשו במאכל ובמשתה, נמצא בעשירי ענוי נפש בשני חלקים, ונמצא כאלו התענה תשיעי ועשירי.</p>
<p>את נפשותיכם לאכללא כלא גופא ונפשא²⁹⁴⁰ ולאתכנעא בהאי יומא לאתכפרא על חוביהון תאנא כי ביום הזה יכפר עליכם (ויקרא טז ל) ביום הזה היום הזה מבעי ליה אלא ביום הזה דייקא רביה אתגלי עתיקא קדישא²⁹⁴¹ לכפרא על חוביהון דכלא:</p>	<p>את נפשותיכם, להכליל את הכל, גוף ונפש, ולהכנע ביום הזה, כדי לכפר על חטאם. למדנו "כי ביום הזה יכפר עליכם". ביום הזה, היה צריך להיות היום הזה, אלא ביום הזה דווקא, שבו מתגלה העתיק הקדוש לכפר על חטאי כלם.</p>
<p>ד"א (שם כט) תענו את נפשותיכם ר' אבא פתח ואמר עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו' (קהלת ט יד) עיר קטנה הא אוקמוה²⁹⁴² אבל עיר קטנה²⁹⁴³ כד"א (ישעיה כו א) עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו' וכתוב (הושע יא ט) ולא אבא בעיר²⁹⁴⁴:</p>	<p>דבר אחר "תענו את נפשותיכם", רבי אבא פתח ואמר "עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו'", עיר קטנה הרי פרשוה, אבל עיר קטנה, כמו שנאמר "עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו'", ונאמר "ולא אבוא בעיר".</p>
<p>עיר קטנה זעירא היא²⁹⁴⁵ דהיא בתראה מכלא²⁹⁴⁶ תתאה מכלא²⁹⁴⁷ שורוי רברבין²⁹⁴⁸ תקיפין קדישין עיר הקדש אקרי ואנשים בה</p>	<p>עיר קטנה, קטנה היא שהיא אתרונה מהכל ותחתונה מהכל. חומותיה גדולות חזקות קדושות, נקראת עיר הקדש. ואנשים בה מעט, מעטים אותם שזוכים להיכנס לתוכה ולשרות</p>

²⁹³⁸ פי' לפי שיפה כחם להתקן ולתקן השכינה, לכן מי שאוכל ושותה בתשיעי כאילו וכו' (רמ"ז).
²⁹³⁹ זה מובן יפה כמ"ש בספר הכוונות, שבכל השנה אנו ממשיכים שפע לרחל מאי' באכילתנו והנאתנו בברכותיהם, והאכילה היא בסוד חיצוניות הבינה, אך ביום הכפורים הכל סוד רוחניות ונמשך השפע מפנימיות הבינה וכו' כנזכר שם. אך תחילה צריך שיושפעו לרחל בחי' החיצוניות שהן האכילה הגופנית כדי שתוכל לקבל הפנימיות. ועוד צריך להקדים מ"ש שם בספר הכוונות, שבימי התשובה נעשית הנסירה ספירה אחת בכל יום עד שנמצא שביום התשיעי הוא בהוד, והנה בו כלולים יסוד ומלכות שהם מחוברים תמיד ואין להפרידם ונקרא מדרגה אחת, ונמצא שברבוי האכילות של יום התשיעי שהוא הוד, נתקנה מדרגת יסוד ומלכות הכלולים בו, ונתקנו בבחי' החיצוניות ונסדרו יסוד ומלכות, ולכן יום העשירי שהוא כנגדם עולה רחל לבינה בפנימיות שה"ס ה' העינויים כנזכר, ונמצא שאכילות יום התשיעי גורם לעינוי יום העשירי שסודו יסוד ומלכות גי' עש"ר. וזהו בתרין חולקין, כי סתם נפש הוא רחל ושני חולקין שלה הם יסוד ומלכות, והיינו דכתיב נפשותיכם, מיעוט רבים שנים. אי נמי אפשר שיום תשיעי ועשירי ה"ס אלו התרין חולקין, דאמרין כאילו התענה תשיעי ועשירי, וגם לכן נקרא יום הכפורים, שנים (רמ"ז).

²⁹⁴⁰ הענין הוא כי הרגיש מילת את דהוי יתירא ואמר דאתא לאכללא כולא כו' (שער מאמרי רשב"י).
²⁹⁴¹ נראה שהוא בסוד עליית זר"ן לדיקנא כמו שאנו מכוונים (מלכים א יח, לט) בה' הוא האלקים, ולכן אילו אמר היום הזה הוה משמע שעיצומו של יום, שה"ס הבינה, יכפר, אבל אומרו ביום הזה יכפר, ר"ל ביום הזה יכפר עליכם אותו הנסתר, וידוע שכל הדיקנא סודה שם א"ל, ומלת יכפ"ר גי' י' פעמים א"ל. וזהו גם כן לפני ה' תטהרו גי' כת"ר (רמ"ז).

²⁹⁴² שפירשו רז"ל על האדם וכו' (רמ"ז).
²⁹⁴³ ירצה שיותר יכון לפרש עיר קטנה על המלכות, שכן נקראת, בין מפאת (נ"א מפי) ישראל עיר עוז לנו, דהיינו ירושלים, ובין מפאת (נ"א מפי) הקב"ה ולא אבוא בעיר, ועי"ר גי' פ"ר ה' גבורות מנצפ"ך שהן הן כל עצמה וכוחה והווייתה (רמ"ז).
²⁹⁴⁴ מלכות (רח"ו).

²⁹⁴⁵ היינו בתחילת מציאותה (רמ"ז).
²⁹⁴⁶ זה בתחילת הכל בהיותה בחינת פסיעה לבר (רמ"ז).

²⁹⁴⁷ בבחי' עטרת זעיר ששם הוא שורשה הראשון כנודע. אי נמי אחרי מיעוטה שהיא ממש נקודה התחתונה מכל האצילות שהרי היא בראש הבריאה (רמ"ז).

²⁹⁴⁸ נראה שהוא פירוש לפסוק הנזכר עיר עוז לנו וגו', ויאמר שאעפ"י שנתמעטה והושפלה, ביום הגאולה יושר שיר בארץ יהודה עיר עוז לנו, שה' ישית לנו ישועה בהקיץ אותה, חומות וחיל, שהן ג', והיינו ג' כלי המלכות חיצון תיכון ופנימי כנזכר בדרוש תיקון הנוק', דהיינו משלה ומשל זעיר ומשל אי', שלה שהם החיצונים, שהם רברבין, שהאחרים בתוכו, תקיפין משל זעיר, וקדישין משל אי', ובתוכם אור אבא, שלכן עיר הקדש איקרי, בין מטעם דאבא יסד ברתא, ובין שסתם כל אימא יש בתוכה אור אבא (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מעט²⁹⁴⁹ זעירין אינזן דזכאין לסלקא לגווה ולמשרי בה כד"א (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יי²⁹⁵⁰ ומי יקום במקום קדשו²⁹⁵¹ וגו' ועל דא ואנשים בה מעט:</p>	<p>בה, כמו שנאמר "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וגו'", ועל זה אנשים בה מעט.</p>
<p>ובא אליה מלך גדול (קהלת ט יד) דא קב"ה לאזדווגא בה ולמשרי בה וסבב אותה כד"א (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב וגו' ובנה עליה מצדים²⁹⁵² גדולים דבנה שורוי ורברבין תקיפין יאיאן ושפיריון (מכל אבנין יקירין) אקדישין עיר הקדש אקרין²⁹⁵³:</p>	<p>"ובא אליה מלך גדול", זה הקדוש ברוך הוא להזדווג עמה ולשרות בה, וסבב אותה כמו שנאמר "ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב וגו'", ובנה עליה מצודים גדולים, שבנה חומותיה גדולים וחזקים נאים ויפים (מכל אבנים יקרות) וקדושים, ונקראת עיר הקדש.</p>
<p>וכל יקרא דמלכא עייל בגווה בנ"כ²⁹⁵⁴ [היא] בלהודהא כלילא מכל עטרי דמלכא וכל עטרי מלכא בה מתעטרין בג"כ (קהלת ט יד) ואנשים בה מעט כתיב ומצא בה איש מסכן והכם הה"ד (תהלים כד ד) נקי כפים ובר לבב מסכן כד"א (שמות א יא) ויבן ערי מסכנות לפרעה מתעטר בעטרין תקיפין בעטרי אורייתא בעטרי פקודי:</p>	<p>ואת כל כבוד המלך הכניס לתוכה, ולכן היא לבדה כלולה מכל עטרות המלך, וכל עטרות המלך מתעטרים בה. לכן כתוב "ואנשים בה מעט", ומצא בה איש מסכן וחכם, וזהו שנאמר "נקי כפים ובר לבב". מסכן, כמו שנאמר "ויבן ערי מסכנות לפרעה", מתעטר בעטרות חזקות, בעטרות התורה, בעטרות של מצוות.</p>
<p>אורייתא דמלכא (ו)חכם דזכי בה²⁹⁵⁵ בהאי חכמה וחכם דהוא חכים יתיר מכלא לעיינא בפולחנא דמאריה בגין למזכי בה ולאעלא בה הה"ד (קהלת ט טו) ומלט הוא את העיר בחכמתו ומלט כמו (שמואל א' כ כט) אמלטה נא ואראה את אחי (בראשית יט כ) אמלטה נא שמה אוף הכא ומלט הוא את העיר בחכמתו ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא ואדם לא זכר למעבד פקודי אורייתא לאשתדלא באורייתא כההוא גבר מסכנא דאתחבר בכלא</p>	<p>תורת המלך וחכם שזוכה בה בחכמה הזאת, וחכם שהוא יותר חכם מכלם, לעיין בעבודת רבונו כדי לזכות בה ולהכנס אליה, זהו שנאמר "ומלט הוא את העיר בחכמתו". ומלט כמו "אמלטה נא ואראה את אחי", "אמלטה נא שמה", כמו כן כאן. ומלט הוא את העיר בחכמתו, ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא, ואדם לא זכר לעשות מצוות התורה לעסוק בתורה, כאותו איש עני שהתחבר בכל</p>
<p>ס"א</p>	
<p>בגין למזכי בה:</p>	<p>כדי לזכות בה.</p>
<p>ואמרתי אני טובה חכמה [מגבורה] דהא בההוא עלמא לא יהבין רשו למיעל בר הני זכאי קשוט הני דמשתדלי בה באורייתא יומא ולילי ומתעטרי בפקודי אורייתא בהאי עלמא למיעל בהו לעלמא דאתי:</p>	<p>ואמרתי אני, טובה חכמה מגבורה, שהרי באותו עולם לא נותנים רשות להיכנס פרט לאותם צדיקי אמת, אלו שעוסקים בתורה ימים ולילות, ומתעטרים במצוות התורה בעולם הזה להיכנס בהם לעולם הבא.</p>
<p>וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים (קהלת ט טז) דהא בני נשא לא מסתכלין ביה ולא בעאן לאתחברא ביה ולאצית למלוי דתנא כל מאן</p>	<p>"וחכמת המסכן בזויה, ודבריו אינם נשמעים", שהרי בני אדם אינם מסתכלים עליו, ולא רוצים להתחבר עמו ולהקשיב לדבריו.</p>

²⁹⁴⁹ לא אמר ואנשיה מעט, שאינו כן שהרי כל ישראל הם מושרשים בה וממנה יצאו, אלא הכוונה שמעט הם הזוכים להיות בה אנשים אנשי שם וזכרים להשפיע בה (רמ"ז).
²⁹⁵⁰ ה"ס מלכות דמלכות בשר התפוח כהר (רמ"ז).
²⁹⁵¹ הוא פנימיות היסוד ששם הקדש האמיתי, שבהזדווג הזעיר עמה היא מתקדשת באור יסוד אבא שבתוך יסוד זעיר (רמ"ז).
²⁹⁵² מצודים (דפ"ו).
²⁹⁵³ יקר היא הטיפה (רח"ו).
²⁹⁵⁴ ובג"כ (דפ"ו).
²⁹⁵⁵ מלכות רה"ק (רח"ו).

<p>דאציית למלוי דאורייתא זכאה הוא בהאי עלמא וכאילו קביל תורה מסיני ואפילו מכל בר נש²⁹⁵⁶ נמי בעי למשמע מלוי דאורייתא ומאן דארכין אודניה לקבליה יהיב יקרא למלכא קדישא ויהיב יקרא לאורייתא²⁹⁵⁷ עליה כתיב (דברים כז ט) היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך:</p>	<p>שלמדנו כל מי שמקשיב לדברי התורה, אשריו בעולם הזה, וכאילו קבל תורה מסיני, ואפילו מכל אדם גם כן צריך לשמוע דברי תורה, ומי שמרכין אזניו כנגדו נותן כבוד למלך הקדוש, ונותן כבוד לתורה, עליו כתוב "היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך".</p>
<p>תאנא יומא²⁹⁵⁸ חד הו אולי חברייא עמיה דר"ש אר"ש חמינא אלין עמין בלהו עלאי וישראל תתאי מכלהו מ"ש בגין דמלכא אשדר מטרוניתא מניה ואעיל אמהו באתרהא (כלומר שפחה) כד"א (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך וגו' ושפחה כי תירש גבירתה²⁹⁵⁹:</p>	<p>למדנו, יום אחד היו הולכים החברים עם רבי שמעון, אמר רבי שמעון ראיתי שהעמים הללו כולם עליזים וישראל תחתונים מכלם, למה. משום שהמלך שלח ממנו את המלכה, והכניס שפחה במקומה, כמו שנאמר "תחת שלוש רגזה ארץ וגו'", תחת עבד כי ימלוך וגו', ושפחה כי תירש גבירתה".</p>

²⁹⁵⁶ הגם שיהיה קטן ממנו לא תהיה לו בושה לשמוע דבריו כמש"ה מכל מלמדי השכלתי והטעם כי עדותיך שהיא התורה שיחה לי והיא המדברת לי ולא המלמד, כי ממנה אני עושה עיקר לימודי (מ"מ).

²⁹⁵⁷ הכוונה כי בהיותם האדם רודף ושומע התורה אף אם לא יהיו בה דברי חידוש כל כך נותן כבוד למלך שמפני שהוא צוה על התורה הוא שומעה אף אם אינם חדוש לו, וגם כן יהיב יקרא לאורייתא שיורה על מעלת התורה שאף על פי שאינו חידוש לו שומע אותו ואוהב אותו לרוממות מעלתו, וכן היה דרך הרשב"י ע"ה וחביריו היו מטים אזניהם לשמוע. אפילו דברי התינוקות ואפילו דברי החמרים לתת כבוד להקב"ה ולתורתו, והענין כי כל תורה שעוסקים בה בעולם הזה לשמה הוא מיוחד למעלה, ולזה נאמר מסיר אזנו משמוע תורה שגם התפלה אינה חידוש ועם כל זה היא מיוחדת למעלה וזהו כבוד להקב"ה וכבוד לתורה שעל ידי התורה מתייחד קב"ה בשכינתיה (אור יקר).

²⁹⁵⁸ קודם שנפרש דברי הרשב"י ע"ה ראוי שנקדים אל הדרוש הזה הקדמה אחת ואף אם הארכנו בביאור הענין בספ"ר עם כל זה נקדים הענין בקצרה, והוא להציל המעיין שלא יחשוב בראותו הדברים האלו וכיוצא בהן היות הדברים כפשוטם חס ושלום, כי הקב"ה קדוש וכי יעלה על הדעת ואפילו בהיכל קדשי הקדשים אין מלאך ולא שרף ולא שום בריה יכולה ליכנס ואיך יעלה על הדעת שתכנס שפחה במקום גברתה, אך הכוונה כי העולם מתנהג על פי המדות העליונות, והמדות העליונות כולם משפיעות וממשיכות שפע אל המלכות, והיינו היות התפארת בשש קצוות שהם סדר זמני ההנהגה מתייחדת עם המלכות והמלכות מחלק מזון מהשפע הנזכר מ(ה)נהגת ומנהלת העליונים והתחתונים חצונים ופנימיים, וגם בהיות ישראל על אדמתם היתה בחינה אחת אל המלכות הנקראת בבחינה זו אופן אחד בארץ ופירשנו בשיר השירים או פן חד, ופירוש בארץ פירוש בבחינה זו של המלכות היא בארץ לנהל התחתונים, ומשם רועה אבהן ובנין דישראל, וממה שרמסו ישראל ברגליהם היה נמשך אל החיצונית הארורה אויבתי לי לזון את בניה וזהו סוד פרי החג, וכאשר גרמו עוננו ונחרב בית תפארתנו הפן הזה אשר בארץ היא עמנו בגלות שוממה, פירוש שאין הנהגה על ידה אלינו אלא היא נתלבשה בלבושי גלות לבושי חול והיא מנהגת על ידי השפע ההוא התחתונים, ואותם לבושי חול שהם מצד מטטרון סביב למשכנו יחנו החיצונים הגויים ואמן המקוללת תובעת חלקה וחלק אנשיה, ואנחנו בגלותינו יונקים משריה המקוללות מפני שאנו נזונים על ידה, וזה לעומדים חוצה לארץ שהם עובדים ע"ז בטהרה שהם אומרים ברוך עלינו וכו' את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה ואין ספק ששפע הזה נתן למקוללת לזון בניה שהם עיקר ואנחנו טפלים להם ומתמציתן אנחנו נזונים, כי אין שפע מתחלק חוצה לארץ אלא ינתן לשר של אומה ההיא והמדינה ההיא כאומרו ועל המדינות בו יאמר אי זו וכו', והנה אמנו אין בידה להשפיענו מפני שנטלה ההנהגה ממנה בערך שאין ההנהגה ממנו אלינו בלתי אמצעי, ולכן ענין זה יוחס בלשון "שפחה תירש גברתה" שהיא נוטלת חלק השפעה ומחלקת לבניה כרצונה, משל לבן מלך שבהיותו בהיכל אביו היתה פרנסתו ומנת מזונותיו נתונות לאמו ואמו זנה אותו בהנהגה, וכאשר הרבה לפשוע גרשו אביו מאת פניו והוא ואמו בגולה הלכו בין הגוים, בהיותו שם המלך אביו נותן מזונותיו בצמצום על ידי השפחה ההיא שהבן בביתה והשפחה ההיא נותנת לבניה, ומותרם נותנת לבן המלך, ואין לה דעת ותבונה להשיג שכל המזון לא נתן לה אלא על ידי בן המלך שברשותה, והנה בערך נתינת המזון הרי שפחה יורשת גברתה כי הנהגת בן המלך על ידה והיא נושאת משאת בן המלך מאת פני המלך, לא שהיא תכנס לפני המלך חס ושלום אלא שהמלך נותן את המשאת ביד השר, והשר אל העבד, ועבדו אל השפחה, ומטעם שמתוך היכל המלך יוצא החלק אל השפחה אין לך פגם גדול מזה אל המלך ואל המלכה, הנה בזה נתבאר ענין איך שפחה תירש גברתה, אמנם גלות שכינה התחלנו הנה בביאורו ולא נשלם מפני שהארכנו בספ"ר בשער אב"ע והנה הקיצור יפה (אור יקר).

²⁹⁵⁹ עיין בסה"כ דרוש ראש השנה ויוה"ך ותבין המכוון כי הוא ענין נסתר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאן שפחה היא כתר נוכראה²⁹⁶⁰ דקמל קב"ה בוכרא דלהון במצרים דכתיב (שמות יא ה) עד בכור השפחה אשר אחר הריחים אחר הריחים הות יתבא²⁹⁶¹ בקדמיתא והשתא האי שפחה תירש גבירתה:</p>	<p>מי השפחה, זוהי כתר הנכרי, שהקדוש ברוך הוא הרג את הבכור שלהם במצרים, שנאמר עד בכור השפחה אשר אחר הרחיים, בתחילה היא היתה יושבת אחר הרחיים, ועכשיו השפחה הזו תירש גבירתה.</p>
<p>בכה ר"ש ואמר מלכא בלא מטרוניתא לא אקרי מלכא מלכא דאתדבק בשפחה באמהו (דילה) דמטרוניתא אן הוא יקרא דיליה (רזא דמלה) וזומינא קלא לבשרא למטרוניתא ולימא (זכריה ט ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא כלומר צדיק²⁹⁶² הוא נושע בגין דהוה רכיב עד השתא באתר דלאו דיליה באתר נוכרא²⁹⁶³ ויניק ליה:</p>	<p>בכה רבי שמעון ואמר, מלך בלי מלכה לא נקרא מלך, מלך שנדבק בשפחה, באמה (שלה) של המלכה, איפה כבודו. ועתיד קול לבשר למלכה ולומר, "גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא", כלומר צדיק הוא נושע, כי היה רוכב עד עכשיו במקום שאינו שלו, במקום נכרי, ומיניק אותו.</p>
<p>ועל דא כתיב (שם) עני ורוכב על חמור עני (דלא) הוה בקדמיתא²⁹⁶⁴ (דלא כקדמיתא) ורוכב על חמור כמה דאוקימנא אינון כתרין תתאין דעמין עכו"ם דקמיל קב"ה בוכרא דלהון במצרים הה"ד (שמות יא ה) וכל בכור בהמה והא אוקימנא מלי:</p>	<p>ועל זה כתוב "עני ורכב על חמור". עני (שלא) היה בראשונה, ורוכב על חמור כמו שבארנו, אותם כתרים תחתונים של עמים עובדי כוכבים ומזלות, שהקדוש ברוך הוא הרג את הבכור שלהם במצרים, זהו שנאמר "וכל בכור בהמה", והרי בארנו הדברים.</p>
<p>כביכול צדיק ונושע הוא והוא ודאי יתיר מכלא בגין דעד השתא שארי צדיק בלא צדק והשתא דיודונון כהדא צדיק ונושע הוא דהא לא יתיב בסטרא אחרא תאנא (ישעיה נזא) הצדיק אנד ואין איש שם על לב וגו' האי קרא קשיא הצדיק אנד נאנדר מבעי ליה מהו אנד אלא אנד ממש ומאי אנד אנד למטרוניתא ואתדבק באתר אחרא דאקרי שפחה:</p>	<p>כביכול צדיק ונושע הוא, הוא ודאי יותר מהכל, כי עד עכשיו שרוי צדיק בלי צדק, ועכשיו שיזדווגו כאחד, צדיק ונושע הוא, שהרי אינו יושב בצד האחר. למדנו "הצדיק אבד ואין איש שם על לב וגו'", פסוק זה קשה, הצדיק אבד, היה צריך להיות נאבד, מה זה אבד. אלא אבד ממש, ומה אבד, אבד למלכה, ונדבק במקום אחר שנקרא שפחה.</p>
<p>אמר רבי יצחק לר"ש אי ניחא קמיה דמר הא דתנינן דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם מאן דאמר דעל שבעה קיימין קיימא עלמא ומאן דאמר על אחדו (האי) קיימא עלמא היך מתישרן מלי:</p>	<p>אמר רבי יצחק לרבי שמעון, אם נוח לפני מורי, זה ששינונו שנאמר "וצדיק יסוד עולם", יש מי שאומר שעל שבעה עמודים עומד העולם, ויש מי שאומר על עמוד אחד עומד העולם, איך הדברים מתיישבים.</p>
<p>א"ל בלא מלה חד הוא דהא ז' אינון ובהו אית חד קיימא דאקרי צדיק וקיימי עליה²⁹⁶⁵ ועלמא בהאי אתקיימא²⁹⁶⁶ וכד אתקיימא עלמא עליה</p>	<p>אמר לו הכל הוא דבר אחד, שהרי שבעה הם, ובהם יש עמוד אחד שנקרא צדיק, ועומדים עליו, והעולם מתקיים על זה. וכשהעולם מתקיים עליו כאלו שהתקיים על כל השבעה, ועל כן כתוב וצדיק יסוד עולם, והרי בארנו את הדברים בכמה מקומות.</p>

²⁹⁶⁰ מלכות הרשעה (רח"ו). מה שכתוב מכל חכמת מצרים, ואמרו בפ' ויחי (רכג ע"ב) דא חכמה תתאה דאקרי שפחה דבתר ריחיא, והוא מלכות הרשעה כתר נוכראה, כמ"ש בפ' אחרי (סט ע"א) וע' בפ' בא (לז ע"ב), והנה הוא כל ידיעת הקליפות והחיצונים (דע"ה ח"ב פה ע"ב).
²⁹⁶¹ יתבת (דפ"ו). פי' אחר מחנות שכינה ועין בפ' בא מ"ש על פ' זה (מ"מ).
²⁹⁶² יסוד (רח"ו).
²⁹⁶³ נוכראה (דפ"ו).
²⁹⁶⁴ פי' שבזמן הבית היה היסוד עשיר בכמה מיני הארות, ובגלות הוא בעינות עני ח"ו (מ"מ).
²⁹⁶⁵ פי' ו"ק משפיעים ביסוד הנק' צדיק (מ"מ).
²⁹⁶⁶ בהאי אתקיימא פי' מ' מתקיימת ע"י היסוד (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כאילו אתקיים על כולהו שבעה²⁹⁶⁷ ועל דא כתיב וצדיק יסוד עולם²⁹⁶⁸ והא אוקימנא מלי בכמה אתר:</p>	
<p>ותאנא האי שפחה זמינא לשלמא בארעא קדישא דלתתא כמה דהות מטרוניתא שלמא בקדמיתא דכתיב (ישעיה א כא) צדק²⁹⁶⁹ ילין בה והשתא שפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) בכלא:</p>	<p>ולמדנו השפחה הזו עתידה לשלוט בארץ הקדושה שלמטה, כמו שהיתה המלכה שולטת בראשונה, שנאמר "צדק ילין בה", ועכשיו "שפחה כי תירש גבירתה", בכל.</p>
<p>וזמין קב"ה לאתבא למטרוניתא לאתרהא בקדמיתא וכדין ממאן הוא חדוותא הוי אימא חדוותא דמלכא וחדוותא דמטרוניתא חדוותא דמלכא בגין דיתוב לה ויתפרש משפחה כדקא אמינא וחדוותא דמטרוניתא בגין דתיתוב לאזדווגא במלכא הה"ד (זכריה ט ט) גילי מאד בת ציון וגו':</p>	<p>ועתיד הקדוש ברוך הוא להשיב את המלכה למקומה כבראשונה, ואז של מי היא השמחה, הוי אומר שמחת המלך, ושמחת המלכה. שמחת המלך משום ששייב אותה ויפרד מן השפחה כפי שאמרנו, ושמחת המלכה כי תשוב להזדווג עם המלך, זהו שנאמר "גילי מאד בת ציון וגו'".</p>
<p>ת"ח כתיב (ויקרא טז לד) והיתה זאת ולכם לחקת עולם והיתה לכם מבעי ליה ומאי זאתו (מאן) הא דאמרן לחקת עולם בכל אתר ואתר חקת עולם אתקרי גזרת²⁹⁷⁰ דמלכא²⁹⁷¹ דעייל כל נימוסוי באתר דא ואסתים לון כמאן דסתים כלא באסקופא חדא חקת עולם ודאי בהאי זאתו (בהאי) בזאת הזו</p>	<p>בא וראה כתוב "והיתה זאת לכם לחקת עולם", היה צריך להיות והיתה לכם, מה זה "זאת", זה שאמרנו לחקת עולם בכל מקום ומקום חקת עולם נקראת גזרת המלך, שמכניס את כל הנהגותיו במקום הזה, וסותם אותם כמו שסתום הכל באוצר אחד. חקת עולם ודאי, בזאת הזו</p>
<p>ס"ב</p>	
<p>רשים וחקק כל גניזין דיליה וכל טמירין דיליה:</p>	<p>רשם וחקק את כל הגנזים שלו, ואת כל המטמונים שלו.</p>
<p>בחדש השביעי בעשור לחדש (ויקרא טז כט) בעשור דייקא²⁹⁷² כמה דאוקימנא תענו את נפשותיכם (ויקרא טז כט) ודאי הכי הוא והא אתמר נפשותיכם ודאי דהא בנפשא תלייא מלתא ובגין כך אכילה ושתייה מתשיעאה יתיר מיומא אחרא:</p>	<p>"בחדש השביעי בעשור לחדש", בעשור בדיוק, כמו שבארנו, "תענו את נפשותיכם", ודאי, כך זה, והרי נאמר נפשותיכם ודאי, שהרי בנפש תלוי הדבר, ולכן אכילה ושתייה מהתשיעי יותר מיום אחר.</p>
<p>ואע"ג דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא וכלא שפיר והאי והאי מלה חדא²⁹⁷³ וכל חד באתריה והכי הוא ותאנא בהאי יומא כל חידו וכל נהירו וכל וותרנותא דעלמין כלהו תליין באימא עלאה דכל מבוועין נגדין ונפקין מנה וכדין נהירין כל אינון בוצינין ונהירין בנהירו בחדוותא עד דמתבסס כלא</p>	<p>ואף על גב שהדבר הזה נאמר בצורה אחר, והכל יפה, וזה וזה דבר אחד, וכל אחד במקומו, וכך זה, ולמדנו ביום הזה כל השמחה וכל האור וכל הסליחה של העולמות כולם תלויים באם העליונה, שכל המעיינות נמשכים ויוצאים ממנה, ואז מאירים כל אותם מאורות ומאירים באור ובשמחה עד שהכל מתבסס,</p>

²⁹⁶⁷ עי' לקמן קמג ע"א ובח"א קפו ע"א (לש"ו).

²⁹⁶⁸ פי' יסוד הנק' צדיק הוא יסוד המ' הנק' עולם (מ"מ).

²⁹⁶⁹ מלכות (רח"ו).

²⁹⁷⁰ גזרה (דפ"ו).

²⁹⁷¹ מלכות (רח"ו).

²⁹⁷² מלכות (רח"ו). ולפ"ז מ' קראה בג' שמות לחקת עולם היא מ' בחדש הז' היא מ' הנק' חדש בעשור לחדש היא ג"כ מ' שהיא ספי' עשירית כי כמה בחי' יש במ' ונלע"ד דיש לפ' בחדש הז' היא מ' והיא מקבלת מהבינה הנק' בעשור לחדש שהוא יוה"ך שרווח לביני' וז"ש בעשור דייקא ועיין בפ' בא בדף מ' ע"ב שאמר כן בהדי' שעשור היא שכינה וממשיכים אותה לחדש שהיא המ' (מ"מ).

²⁹⁷³ פי' שודאי ביה"ך יש לו עינוי בתרין חולקין בשביל שהורגל באכילה מרובה בתשיעי אבל עכ"ז ע"י האכילה היא ימצא כח לסבול העינוי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וכדין כל אינון דינין אשתכחו בנהירו ודינא לא אתעביד ועל דא תענו את נפשותיכם:</p>	<p>ואז כל אותם הדינים נמצאים באור, והדין לא נעשה, ועל כן תענו את נפשותיכם.</p>
<p>אמר רבי אבא הא אוקים לה מר מן גופא דמתניתא לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקב"ה דכתיב (שמואל ב' כ א) [אין] (מה) לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי והא אתמר קרא אחרינא אשכחנא בהאי דכתיב (מלכים א' יב טז) ראה ביתך דוד²⁹⁷⁴ א"ל הכי הוא ודאי בית דוד אקרי כמה דכתיב (ישעיה ב ה) בית יעקב לכו ונלכה באור ה':</p>	<p>אמר רבי אבא, הרי מורנו באר אותה מגוף המשנה, לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקדוש ברוך הוא, שנאמר "אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי", והרי נאמר פסוק אחר, מצאנו על זה שנאמר "ראה ביתך דוד", אמר לו כך זה ודאי, בית דוד נקרא כמו שנאמר "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'".</p>
<p>בית יעקב²⁹⁷⁵ כד"א (ישעיה ס ז) בית²⁹⁷⁶ תפארתי אפאר לכו ונלכה באור יי²⁹⁷⁷ מאי באור יי דכתיב (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ונטע האי גן לאשתעשעא ביה עם צדיקייא דביה שריין:</p>	<p>בית יעקב כמו שנאמר, "ובית תפארתי אפאר לכו ונלכה באור ה'", שנאמר "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן". ונטע את הגן הזה להשתעשע בו עם הצדיקים, שבו הם שרויים.</p>
<p>תאנא כתיב (ויקרא כג כז) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו' ועניתם את נפשותיכם וכתיב (שם טז כט) והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו' אך דכתיב²⁹⁷⁸ מאי קא בעי הכא:</p>	<p>למדנו כתוב "אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכיפורים הוא וגו'", ועניתם את נפשותיכם. ונאמר "והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'", נאמר "אך", מה הוא רוצה כאן.</p>
<p>אמר ליה למיעוטא קא אתיין אדוכיון דאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש אמר (לבתר) אך בעשור²⁹⁷⁹ אך עשור מבעי ליה דבעשור תלייא מלתא²⁹⁸⁰:</p>	<p>אמר לו, זה בא למעט שכיון שאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש, אמר (אחר כך) אך בעשור, והיה צריך להיות אך עשור, שבעשור הדבר תלוי.</p>
<p>אמר ליה אי הכי²⁹⁸¹ (שמות יב טו) אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם ותנינן אך חלק חציו אסור באכילת חמץ וחציו מותר אף הכא אך</p>	<p>אמר לו אם כך "אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם", ושנינו אך חלק, חציו אסור באכילת חמץ וחציו מותר, כמו כן כאן אך בעשור לחדש, אמר שחציו אסור במלאכה (באכילה), וחציו מותר.</p>

²⁹⁷⁴ פי' וצריך להבין מאי קאמר ומשני בית דוד איקרי שהמ' היא בית דוד המלך (מ"מ).

²⁹⁷⁵ אשת ז"א (רח"ו).

²⁹⁷⁶ ובית (דפ"ו, וכן הוא בפסוק).

²⁹⁷⁷ פי' הם המוחין דא"א הבאים לזעיר הנק' הוי"ה וכדמפרש אך עשור מבע"ל פי' כיון דמעט התשיעי א"כ אך עשור מבע"ל ומשני דבעשור תלייא מלתא ר"ל שעיקר התיקון של ישראל הוא ע"י הבינה שהיא יוה"ך וזהו בעשור לחדש, א"נ בעשור היא המ' כדלעיל (מ"מ).

²⁹⁷⁸ קראי פליגי אך משמע חציו לחקת עולם משמע כולו, ותירץ שבא למעט תשיעי מעינוי (אור יקר).

²⁹⁷⁹ ירצה לא לחלק העשור בעצמו לחצאים לזה לא אמר אך (ב)עשור דהאי משמע העשור בעצמו חלק, אלא תיקן הלשון ואמר "אך בעשור" ירצה מעט שבעשור לבד, וזהו שאמר "דבעשור תליא מילתא" וכו' (אור יקר).

²⁹⁸⁰ בא לומר אך חלק חציו תשיעי לאכלו כי בעשור לבד הוא מה שציויתי להתענות, וזהו שאמר אך בעשור [ולא] אך עשור דבעשור וכו', ולזה הוקשה לו מאך ביום הראשון שלא פירשו ב' דביום הראשון אלא שממש יום ראשון עצמו חלק (אור יקר).

²⁹⁸¹ דב' דבעשור לומר לא ציויתי עינוי אלא בעשור, נפרש כן בבית דביום הראשון ויהיה כל יום הראשון אסור ולא שיום ראשון פי' יום י"ד וחלק חציו כנודע, לזה אמר דלגבי עינוי הכי הויא דחציו לחוד הוי עינוי לגבי נפש דהיינו עינוי וסיגוף ממש, חציו אין בו עינוי שעדיין לא נסתגף בתענית, והיה עולה על דעתי שלא יאכל חצי תשיעי כדי שישתגף כל עשירי בתענית וסיגוף שבתחלת עשירי מיד יהיה רעב ומתענה הנפש, לזה אמר אך חלק בעינוי נפש לא בעינוי גוף, שכל היום אסור באכילה ושתייה אמנם הנפש אינה מסתגפת אלא מחציו (אור יקר).

367

זהר ויקרא חלק א'

<p>בעשור לחדש אימא דחציו אסור במלאכה ונ"א באכילה וחציו מותר:</p>	
<p>א"ל אוף הכא בועניתם את נפשותיכם תליא דהא ענוי לא אשתכח אלא מפלגות יומא ולהלאה ושפיר הוא אך חלק בועניתם את נפשותיכם:</p>	<p>אמר לו כמו כן כאן ב"ועניתם את נפשותיכם" זה תלוי, שהרי עינוי לא נמצא אלא מחצות היום ואילך, ויפה הוא, "אך" חלק ב"ועניתם את נפשותיכם".</p>
<p>א"ר אלעזר כתיב (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר²⁹⁸² עליכם וגו' אכפר עליכם מבעי ליה²⁹⁸³ אלא יכפר עליכם לאכללא יובלא²⁹⁸⁴ דנגיד (מ)מבועי²⁹⁸⁵ לאשקאה בהאי יומא לכל עיבר²⁹⁸⁶ לארואה כלא ולאשקאה כלא²⁹⁸⁷ ודא עליכם²⁹⁸⁸ כלומר בגיניכון לדכאה לכון בהאי יומא דכתיב (ויקרא טז ל) לפני יי²⁹⁸⁹ תטהרו²⁹⁹⁰ ולא ישלוט עליכו דינא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר כתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'", היה צריך להיות אכפר עליכם, אלא יכפר עליכם, להכליל את היובל שממשיך מעיינות להשקות ביום הזה לכל צד, לרוות את הכל ולהשקות את הכל, וזה עליכם. כלומר עבורכם, לטהרכם ביום הזה, שנאמר "לפני ה' תטהרו", ולא ישלט עליכם הדין.</p>
<p>ר' יהודה אמר זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו דלא ישתכח בהו חובא²⁹⁹¹ בגין דיהון בני היכליה²⁹⁹² וידורון בהיכליה²⁹⁹³ ולזמנא דאתי כתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וגו':</p>	<p>רבי יהודה אמר אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם ורוצה לטהר אותם, שלא ימצא בהם חטא, כדי שיהיו בני היכלו, וידורו בהיכלו, ולעתיד לבא כתוב, "וזרקתי עליכם מים טהורים וגו'".</p>
<p>רבי יהודה פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי' (תהלים קל א) תנינן בשעתא דברא קב"ה עלמא בעי למברי ב"נ אמליך באורייתא²⁹⁹⁴ אמרה קמיה תבעי למברי האי ב"נ זמין הוא למחטי</p>	<p>רבי יהודה פתח "שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'". שנינו בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, רצה לברא אדם, נמלך בתורה אמרה לפניו תרצה לברא האדם הזה, עתיד</p>

²⁹⁸² יכפר למעלה לטהר אתכם למטה וזהו שאמר לדכאה לכון (אור יקר).
²⁹⁸³ פי' כיון שהזעיר שהוא תורה שבכתב הוא המדבר הול"ל אכפר ותירץ יכפר הוא יובלא שהיא הבינה, ושיעור הכתוב הזעיר אומר כי ביום הזה שהוא יוה"ך שבו מתענים ישראל, יכפר עליכם הבינה וזה פי' אחר הפך דלעיל (מ"מ).
²⁹⁸⁴ שמבינה ולמעלה הוא לנסתר ולא לנוכח כענין אומרו הנני יוסיף ימיך כדפירשו בזוהר פרשת וירא סימן א', ואמר "לאכללא" מפני שאין ספק שהכפרה היא נמשכת מהספירות התחתונות גם כן כאומרו וסלחת לעוני לנוכח וכמוהו רבים (אור יקר).
²⁹⁸⁵ הוא סוד יו"ד נקודת המקום (אור יקר).
²⁹⁸⁶ הוא המשכת המקורות מהמבוע דהיינו י' בעצם הבינה כענין הווין המתפשטין מינה ובה ובחכמה הם יודין ונמשכים ווין לכל עיבר לכל שש קצוות המתגלים (אור יקר).
²⁹⁸⁷ בערך אותם הצמאים למימי הרחמים דהיינו צד הדין והגבורה ולרואה אותם שהם מצד החסד שהם שותים תמיד מימי הרחמים ועתה הם יונקים בשופע ובשובע, ולשקאה כולא הם התחתונים שאין השפע מתפשט בתמידות אליהם לכך עתה מתשקים ממש (אור יקר).
²⁹⁸⁸ קשיא ליה דעליכם כתיב דהיינו יכפר על ישראל ואם כן איך אפשר לפרש על השפעה הנשפע על המדות, ותירץ כי הכוונה בעבורכם כדי שיושפע אל ישראל הכפרה למטה שאמר לדכאה לכון ירצה בעבורכם (אור יקר).
²⁹⁸⁹ הכוונה שם לפני ה' מהבינה הקודמת אל התפארת (אור יקר).
²⁹⁹⁰ והא כיצד שישגלגל רחמיו במדותיו בענין שלא יושפע הדין עליכם בעבורכם כדפי' (אור יקר).
²⁹⁹¹ ר' יהודה פליג עליה דר' אלעזר דלא אצטריך לפירושי עליכם בעבורכם אלא עליכם ממש דהיינו שעל ישראל נשפע בסוד נשמתם למעלה הטהרה והכפרה, וזהו שאמר "דלא ישתכח לון חובין" דלדברי ר' אלעזר אין העונות בעצמם מתבטלין אלא שהדין נהפך לרחמים והעוונות אינם נזכרים, ור' יהודה אמר דמש מדכי להו והענין דהא תליא בסוד הנשמה למעלה (אור יקר).
²⁹⁹² ראויים ליכנס בהיכל ולא ליכנס בעת הצורך אלא קבועים וידורון וכו' (אור יקר).
²⁹⁹³ בקבע בהיכליה דהיינו הנשמות בדיוקן שבמלכות, והכרח גמור לדעתו וזרקתי עליכם מים טהורים דהיינו עליכם ממש ואין לעקם המקרא ולפרש בעבורכם (אור יקר).
²⁹⁹⁴ היא מ' הנק' תורה שבע"פ והזעיר נמלך עמה וז"ש בסמוך אמר לה לתשובה אנא בעינא למברי ב"נ וכו' ונודע שהתשובה היא הבינה אמור מעתה מ"ש אמליך באורייתא לא קאי על הבינה אלא על המ' כמ"ש (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קמך זמין הוא לארגזא קמך אי תעביד ליה כעובדוי הא עלמא לא יכיל למיקם קמך כ"ש ההוא ב"נ:</p>	<p>הוא לחטוא לפניך, ועתיד הוא להרגיז לפניך, אם תעשה לו כמעשיו הרי העולם לא יוכל לעמוד לפניך, כל שכן אותו האיש.</p>
<p>א"ל וכי למגנא אתקרינא אל רחום וחנון ארך אפים ועד לא ברא קב"ה עלמא ברא תשובה אמר לה לתשובה אנא בעינא למברי ב"נ בעלמא על מנת דכד יתובון לך מחוביהון דתהוי זמינא למשבק חוביהון ולכפרא עליהו ובכל שעתא ושעתא תשובה זמינא לגבי בני נשא:</p>	<p>אמר לה, וכי לחינם נקראתי אל רחום וחנון ארך אפים, וטרם שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא תשובה. אמר לה לתשובה, אני רוצה לברא אדם בעולם על מנת שכאשר ישובו לך מחטאיהם, שתהיי עתידה לעזוב את חטאיהם ולכפר עליהם, ובכל שעה ושעה התשובה זמינה לאנשים.</p>
<p>וכד בני נשא תייבין מחוביהו האי תשובה תבת לגבי קב"ה וכפר על כלא ודינין אתכפיין ומתבסמאן בלהו וב"נ אתדכי מחוביה אימתי אתדכי ב"נ מחוביה בשעתא דעאל בהאי תשובה כדקא חזי:</p>	<p>וכשאנשים שבים מחטאיהם, התשובה הזו שבה לקדוש ברוך הוא, והוא מכפר על הכל, והדינים נכנעים, וכולם מתבשמים, ואדם נטהר מחטאו. מתי נטהר אדם מחטאו, בשעה שנכנס לתשובה הזו כראוי.</p>
<p>ר' יצחק אמר דתב קמי מלכא עלאה וצלי ומתפלל</p>	<p>רבי יצחק אמר ששב לפני המלך העליון</p>
<p>ע/א</p>	<p></p>
<p>צלותא מעומקא דלכא הה"ד (תהלים קל א) ממעמקים קראתיך יי' ר' אבא אמר ממעמקים²⁹⁹⁵ קראתיך יי' אתר גניז הוא לעילא והוא עמיקא²⁹⁹⁶ דבירא²⁹⁹⁷ ומהאי נפקין²⁹⁹⁸ נחלין ומבועין²⁹⁹⁹ לכל עיבר³⁰⁰⁰ וההיא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה³⁰⁰¹ ומאן דבעי לאתבא ולא תדכא מחובוי בהאי עלמא [נ"א עומקא] אצטריך למקרי³⁰⁰² לקב"ה הה"ד ממעמקים קראתיך יי':</p>	<p>תפלה מעומק הלב, זהו שנאמר "ממעמקים קראתיך ה'". רבי אבא אמר ממעמקים קראתיך ה', מקום גנוז הוא למעלה, והוא עומק הבאר, ומזה יוצאים נחלים ומעיינות לכל צד. ואותו עומק העמוקים נקרא תשובה, ומי שרוצה לשוב ולהטהר מחטאיו, בעומק הזה הוא צריך לקרא לקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר ממעמקים קראתיך ה'.</p>
<p>תאנא בשעתא³⁰⁰³ דהוה ב"נ חב קמי מאריה וקריב קרבניה על מדבחה וכהנא מכפר עליה ובעי</p>	<p>למדנו בשעה שהיה אדם חוטא לפני רבונו ומקריב קרבנו על המזבח, והכהן מכפר עליו ומבקש בקשתו עליו, מתעוררים רחמים והדינים מתבשמים, והתשובה מריקה ברכות</p>

²⁹⁹⁵ יקשה שיאמר מעומק קראתיך מאי עמקים מרובים (אור יקר).

²⁹⁹⁶ שמות סג ע"ב (הערת הזהר).

²⁹⁹⁷ פי' יסוד דאימא הנק' עמיקא דבירא כמ"ש בפ' בשלח בדף ס"ד ע"ב וכתב הרב שהבינה נק' עמיקא דבירא לפי שממנה נמשכים מ"ן לבאר התחתון נחלין ומבועין הם חסדים וגבורות דיסוד דאימא (מ"מ).

²⁹⁹⁸ ירצה כי לפי ריבוי המקורות יתייחס בהמקור בשם עמקים רבים (אור יקר).

²⁹⁹⁹ היינו סוד הקצוות הפנימיים בבינה שבבינה והם ממלאים בחינותיה החיצונות ומשם אל הספירות במקומם (אור יקר). כי לפי האמת מבינה הם נהרין דהיינו המשכתם בעצמותה ובהם [במדבר?] מתחלקים כל נהר ונהר לעבר חד כגון חסד שבבינה לחסד עצמו והיינו נהרין לכל עיבר ולא זו אלא אף מבועין בסוד העומק שהוא מבוע מימי הבאר משם הם שש מבועין לשש נהרין לשש עיבר והיינו "מבועין" וכו' (אור יקר).
³⁰⁰⁰ דהיינו אל הדרום חסד ואל הצפון גבורה וכו', והענין כי מעצם פנימותיה נמשכים בעצמותה שש קצוות נעלמים, והם יוצאים ומתפשטים החוצה אל הקצוות המתגלים כדפירשנו (אור יקר).

³⁰⁰¹ דהיינו בינה שבבינה הכוללת המבועין שש כדפירשנו דהיינו המעמקים נקראת "תשובה" שהיא השבה לאיתנה להניק ולהמשיך השפע בחזרתם בתשובה (אור יקר). פי' לפי שאבא נק' עמיקא גם הוא ואימא נק' עמיקא דעמיקתא שהוא עומק דאבא הנק' עמיקתא (מ"מ).

³⁰⁰² ירצה לא ינוח דעתו במה שיקרא אל התפארת שם יהו"ה בשש קצוות, וגם לא בשש קצוות שבבינה באר שבע, אלא במציאות העלמם בפנימיות הבינה בנקודת מקור הבאר הכוללת ששה עמקים שש מבועין לנהרין והיינו "ממעמקים קראתיך ה'" ונמצא יהו"ה בתפארת עמקים בבינה כדפירשנו (אור יקר).

³⁰⁰³ לראיה איך שפע וברכה ותיקון העון הוא מעומק הבינה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בעותיה עליה מתערין רחמי³⁰⁰⁴ ודינין מתבסמן³⁰⁰⁵ ותשובה אריק ברכאן במבועין דנגדין נפקין ומתברכין כלהו בוצינין³⁰⁰⁶ כחדא וב"נ אתדכי מחוביה:</p>	<p>במעיינות שנמשכים ויוצאים, וכל המאורות מתברכים כאחד, והאדם נטהר מחטאו.</p>
<p>ת"ח קב"ה³⁰⁰⁷ אפיק עשר כתרין³⁰⁰⁸ ועטרין קדישין לעילא³⁰⁰⁹ דאתעטרו (נמירין לעילא קדישין דמתעטרא) בהו³⁰¹⁰ ומתלבש בהו³⁰¹¹ והוא אינון ואינון הוא³⁰¹² כשלהובא דאחידא בגומרא³⁰¹³ ולית תמן פרודא לקביל דנא אית עשר כתרין דלא קדישין³⁰¹⁴ לתתא ואינון אחידן בווהמא [דשופרא] (דטופרא) דחד עטרא קדישא³⁰¹⁵ דאקרי חכמה ועל דא אקרין חכמות:</p>	<p>בא וראה הקדוש ברוך הוא הוציא עשרה כתרים עטרות קדושות למעלה שהתעטר בהם ומתלבש בהם, והוא הם והם הוא, הוא כשלהבת האחוזה בגחלת ואין שם פרוד, כנגד זה יש עשרה כתרים שאינם קדושים למטה, והם אחוזים בזוהמת הציפורן של עטרה אחת קדושה שנקראת חכמה, ועל כן נקראו חכמות.</p>
<p>ותאנא עשרה זייני חכמות אלין נחתו לעלמא וכלהו אסתאבו (ס"א אשתאבו) במצרים בר מחד דאתפשט בעלמא וכלהו זייני הרשי אינון ומנייהו ידעי ומצריסו (מצראי) הרשין על כל בני עלמא:</p>	<p>ולמדנו עשרת מיני החכמות הללו ירדו לעולם, וכולם נטמאו (נשאבו) במצרים, פרט לאחד שהתפשט בעולם, וכולם הם מיני כשפים, ומהם ידעו המצרים כשפים על כל בני העולם.</p>
<p>וכד מצראי בעאן למעבד כנופיא³⁰¹⁶ בחרשייהו לעובדיהון הוו נפקי לחקלא לטורי³⁰¹⁷ רמאי ודבחיין דבחיין ועבדין גומין בארעא וסחרין</p>	<p>וכשהמצרים רצו לעשות כינוס במכשפיהם למעשיהם, היו יוצאים לשדה להרים הגבוהים וזובחים זבחים ועושים גומות</p>

³⁰⁰⁴ פירוש גובר במדות צד החסד והרחמים על מדת הדין, והדין בזה מתבטל ומתמזג ומתמתק, ואחר שנתקנו המדות במקומם תכף התשובה שהיא מקור הברכות הדרא לאתרא (אור יקר).

³⁰⁰⁵ פירוש במדות עצמן, לסבת עון זה היו הגבורות והדינים גוברים על החסדים ופעלים על האיש הזה, והתשובה שהיא מקור הברכה לסבה זו מסתלקת וסותמת מקוה החסד והרחמים שבה, ועתה בסבת הכהן איש החסד ותפלתו והקרבת קרבנו (אור יקר).

³⁰⁰⁶ הכוונה במקורות היוצאין בעצמות הבינה דהיינו שש קצוות הנעלמות בה "ומתברכין כולהו בוצינין" דהיינו המדות בעצמם במקומן, ואומרו "כחדא" ירצה שאפילו מדות הדין יונקות משפע וברכה כי הגבורה בהיותה לבדה היא דין ובהיותה משותפת בכלל המדות היא פעולת הרחמים בסוד האהבה שהיא מכח הדין והיין המשמח וכיוצא ולזה אמר כולהו בוצינין שהיו דין דולק (אור יקר).

³⁰⁰⁷ הוא הא"ס ב"ה (רח"ו).

³⁰⁰⁸ ע"ס דאצילות (רח"ו).

³⁰⁰⁹ מפני שאל המדות שתי בחינות האחת בחינתם במקורם דהיינו הכתר והשנית בחינת מציאותם אחר התפשטם לרמז זה בזה להם שתי שמות האחד "כתרין" דהיינו עשר ספירות ממש [השנית] "עטרין" בחינתם למעלה בכתר וזהו שאמר "מתעטרא בהו ומתלבשא בהו" שהם שתי בחינות, בבחינה עליונה שהם בכתר אמר "מתעטרא בהו" ואל בחינת התפשטם אמר "דמתלבשא בהו" (אור יקר).

³⁰¹⁰ באור מקיף (רח"ו).

³⁰¹¹ באור פנימי (רח"ו).

³⁰¹² בתיקונים עשר ספירות דאצילות מלכא וחיוי חד בהון וכו' כדפי' בספ"ר בשער אבי"ע והכוונה שהוא והם הכל דבר אחד, ולפי שלזה קשה לו אתה אמרת שהוא והם הכל דבר אחד אם כן איך יוחס אל המדות מספר העשר שמורה ריבוי וימשך מזה ריבוי אל המאציל המתאחד בהם (אור יקר).

³⁰¹³ והכוונה כגחלת קשורה בשלהבת, כי הגחלת מקור אל השלהבת ולא יוצדק אומרנו שמפני המצא השלהבת מעצם הגחלת הוא ענין נבדל לעצמו חס ושלום אלא הכל ענין אחד, וכל מדה ומדה גחלת לחברתה הנאצלת ממנה וכל אחת מייחדת בחברתה וכולם יחדיו באין סוף (אור יקר). ור"ל באש היסודי של הגחלת שהם חד אלא שהשלהבת הוא גילוי וכמ"ש הגר"א בספ' יצירה פ"א מ"ז ובתיקונים (דע"ה ח"א נה ע"ד).

³⁰¹⁴ הם הקליפות הנאחזות על ידי השתלשלות המדרגות מן המלכות כענין השתלשלות הגוף באדם עד הגיע הדבר אל זוהמת הצפרנים כן למעלה יש שרים בנוניים שהם צפורנים ומה שמשתלשל מהם הם חצונים והם זוהמת הצפורנים (אור יקר).

³⁰¹⁵ מלכות (רח"ו).

³⁰¹⁶ פירוש להכין החצונים לפעולתם וכו' ומכאן ראה שהקרבן מועיל להכין ולייחד החצונים הנפרדים כל שכן המיוחדים יחוד גמור קדושים (אור יקר).

³⁰¹⁷ נטורי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ההוא דמא סוחרניה דהני גומין ושאר דמא מתכנפי בהנהו גומין ובשרא שוין עליהו וקרבין קרבניהון לאינן זיינין בישין וואינן זיינין בישין מתכנשין ומתקרבין כחדא ומתפייסין בהדיהו בההוא טורא:</p>	<p>בארץ ומסובבים אותו הדם סביב הגומות הללו, ושאר הדם מכניסים בגומות הללו ושמים עליהם בשר, ומקריבים את קרבנותיהם לאותם המינים הרעים, ואותם המינים הרעים מתכנסים ומתקרבים כאחד, ומתפייסים עמם באותו ההר.</p>
<p>ישראל דהו בשעבודיהון הו מקרבין³⁰¹⁸ להון ואן[לפו מנייהו והו טעאן בתרייהו והיינו דכתיב (ויקרא יח ג) כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו' וכתיב (שם יז ז) ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים וגו':</p>	<p>ישראל, שהיו משעבוד שלהם היו מתקרבים להם, ולמדו מהם והיו טועים אחריהם, והיינו מה שנאמר "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו", וכמעשה ארץ כנען וגו', ונאמר "ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים וגו'".</p>
<p>תאנא בשעתא דהו מקרבין להון על גבי חקלא והו מזמני ההוא דמא ומקרבי קרבניהו הו מתכנפי כל אינן זיינין בישין וחמן³⁰¹⁹ להון כגוונא דשעירים בלהו מליין שיערא ומודעי להו מה דאינן בעיין:</p>	<p>למדנו בשעה שהיו מקריבים להם על גבי השדה, והיו מזמינים אותו הדם ומקריבים קרבנותיהם, היו מתכנסים כל אותם מינים רעים ורואים אותם כדוגמת השעירים, כולם מלאים בשער, ומודיעים להם מה שהם רוצים.</p>
<p>ת"ח יצחק מה כתיב ביה (בראשית כז כב) ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו אמר (ה) דא לא אתעדי (ס"א הכא לא אתער) אלא מטלא דשמיא³⁰²⁰ דנגיד על ארעא:</p>	<p>בא וראה מה כתוב ביצחק, "ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושהו", אמר זה לא חסר (כאן לא מתעורר) אלא מטל השמים שנוזל על הארץ.</p>
<p>אמר רבי יוסי ומשמני הארץ (בראשית כז כח) בכלא ברכיה³⁰²¹ מ"ט בגין דהמא ליה בשערא אמר למעבד³⁰²² דא משמני³⁰²³ הארץ אצטריך ולא זוהמא דארעא דהאי זוהמא הוא דארעא וכד מלא דשמיא ומגדא דארעא מתחבראן ואתעברו (אתעביד) האי זוהמא:</p>	<p>אמר רבי יוסי "ומשמני הארץ", בכל הוא ברך אותו, למה, כי ראה אותו עם שער, אמר להעביר את זה צריך ומשמני הארץ ולא זוהמת הארץ, שהרי זוהמא היא של הארץ, וכשטל השמים ומגד הארץ מתחברים, עוברת הזוהמא הזו.</p>
<p>אמר ר' חייא בתרייתא דאינן כתרין תתאיין³⁰²⁴ דלא קדישין האי הוא הה"ד (דברים יח יא) ודורש אל המתים ודא הוא עשיראה דכלא דתניא א"ר יצחק אמר ר' יהודה נפשאת דרשיעיא אלין אינן מזיקין דעלמא:</p>	<p>אמר רבי חייא האחרון של אותם הכתרים התחתונים שאינם קדושים, זהו מה שנאמר "ודורש אל המתים", וזהו העשירי של הכל, שלמדנו אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, נפשות הרשעים אלו הם מזיקי העולם.</p>
<p>א"ר יוסי אי הכי טב להו לחייביא דאתעבדין מזיקין בעלמא אן הוא עונשא דגיהנם אן הוא בישא דזמינא להו בההוא עלמא:</p>	<p>אמר רבי יוסי, אם כך טוב לרשעים שנעשים מזיקים בעולם, איפה הוא עונש הגיהנם, איפה הרע שעתיד להם בעולם ההוא.</p>
<p>אמר ר' חייא הכי תנין והא אוקימנא מלי נפשאת דרשיעיא בשעתא דנפקין מעלמא כמה</p>	<p>אמר רבי חייא כך שנינו, והרי בארנו את הדברים, נפשות הרשעים בשעה שיוצאים מן העולם, כמה שומרי החוקים מזדמנים כנגדם</p>

³⁰¹⁸ מתקרבין (דפ"ו).

³⁰¹⁹ וחמאן (דפ"ו).

³⁰²⁰ פ' השער הזה אין הדינים נפרדים ממנו ואינו מתעמק אלא מכח טל שבא מזעיר למ' (מ"מ).

³⁰²¹ פ' לא בירך אותו משפע הזעיר הבא אל המ' לבדו, אלא בירך אותו מהזעיר וגם מהמ' (מ"מ).

³⁰²² למעבר (מ"מ). ר"ל למתק השערות שהם דינים ולהעבירם הוא בכח הארות המ' הנק' משמני הארץ (מ"מ).

³⁰²³ משמני (דפ"ו).

³⁰²⁴ מלכות הרשעה (רח"ו).

371

<p>גרדיני נימוסין מזדמנין לקבלא להו לאעלאה³⁰²⁵ להו לגיהנם ואעלין³⁰²⁶ להו בתלת דינין בכל יומא בגיהנם לבתר מזדווגי בהו ואזלין ושאטין בעלמא ומטען להו לרשיעיא לאינון דקא אסתים תשובה מקמייהו לבתר תייבין להו לגיהנם ואסתאבין ונ"א ואתדנון תמן וכך בכל יומא לבתר דאזלין בהו ושאטין בהו בעלמא מהדרין לקברייהו וחמן תולעתא דנופא מנקרי בשרא ומתאבלן עליה³⁰²⁷ ואינון חרשין הוו אזלי לבי קברי וחרשי בחרשייהו ועבדין חד צלמא דבר נש³⁰²⁸ ודבחיין קמיה חד צפירא לבתר עאלין לההוא</p>	<p>להכניסם בגיהנם, ומכניסים אותם בשלשה דינים בכל יום בגיהנם, אחר כך מזדווגים עמם והולכים ומשוטטים בעולם, ומטעים את הרשעים, לאותם שנסתמה מלפניהם התשובה, אחר כך משיבים אותם לגיהנם ונטמאים (ונדונים) שם, וכך בכל יום, אחר שהולכים עמם ומשוטטים עמם בעולם, חוזרים לקבריהם ורואים את התולעת של הגוף מנקרת את הבשר ומתאבלים עליהם, ואותם מכשפים היו הולכים לבית הקברות ומכשפים בכשפיהם, ועושים צלם אחד של האדם וזוכחים לפניו שעיר אחד, אחר כך מכניסים אותו</p>
<p>ע/ב</p>	
<p>צפירא בההוא קברא וההוא צלמא מתברין (ס"א מדברין) ליה לארבע סטרין ומעלין ליה לארבע זיוויין דקברא כדין מהרשי בחרשייהו ומתכנפי אינון כנופי ואינון זינין בישין ומייתין ההיא נפשתיא ועאל בקברא ומשתעי בהדיהו:</p>	<p>השעיר לאותו קבר, ואת אותו צלם משברים (מנהיגים) אותו לארבעה צדדים, ומכניסים אותו לארבע זוויות הקבר, ואז מכשפים בכשפיהם ומכניסים אותם כנוסים ואותם מינים רעים, ומביאים אותה הנפש ומכניסים לקבר ומדברים עמו.</p>
<p>אמר ר' יצחק זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא כלהו קדישין גופא דילהון קדישא נפשא דילהון קדישא רוחא דילהון קדישא נשמתא דילהון קדש קדשים תלת דרגין אינון כנוונא דלעילא³⁰²⁹ דתניא א"ר יהודה כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה דא היא נשמתא (עלאה) דאדם קדמאה (עלאה³⁰³⁰):</p>	<p>אמר רבי יצחק אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי כולם קדושים, גופם קדוש, נפשם קדושה, רוחם קדושה, נשמתם קדש קדשים, שלש דרגות הן, כדוגמא שלמעלה. ששנינו אמר רבי יהודה כתוב "תוצא הארץ נפש חיה", זוהי נשמה (עליונה) של אדם הראשון (עליון).</p>
<p>ת"ח ג' דרגין [אינון] ואתדבכו כחד נפש רוח נשמה ועלאה מנייהו נשמה דא"ר יוסי בכלהו ב"נ אית נפש ואית נפש עלאה מנפש³⁰³¹ זכה בר נש בהאי נפש מריקין עליה עטרא חד דאקרי רוח³⁰³² הה"ד (ישעיה לב טו) עד יערה עלינו רוח ממרום כדין אתער בר נש באתערותא אחרא עלאה לאסתכלא בנימוסי מלכא קדישא זכה בר נש ביה בההוא רוחא מעטרין ליה בכתרא קדישא³⁰³³ עלאה דכליל כלא דאקרי נשמה דאתקרי נשמת אלוה:</p>	<p>בא וראה שלש דרגות הן ונדבכו כאחת, נפש רוח נשמה והעליונה מהן נשמה, שאמר רבי יוסי בכל האנשים יש נפש, ויש נפש עליונה מהנפש, זכה אדם בנפש הזו מריקים עליו עטרה אחת שנקראת רוח, זהו שנאמר "עד יערה עלינו רוח ממרום", אז מתעורר אדם בהתעוררות אחרת עליונה להסתכל בנימוסי המלך הקדוש. זכה אדם באותה הרוח, מעטרים אותו בכתר קדוש עליון שכולל הכל שנקרא נשמה שנקראת נשמת אלוה.</p>

³⁰²⁵ ולאעלאה (דפ"ו).

³⁰²⁶ ועאלין (דפ"ו).

³⁰²⁷ עלייהו (דפ"ו).

³⁰²⁸ נראה שעושים אותו בצלם אותו הכניס אותו צפירא בקרבו (מ"מ).

³⁰²⁹ פי' נר"ן הם נגד מ' וזעיר ובינה (מ"מ).

³⁰³⁰ פי' נשמה לנשמה שנק' חיה הבאה מאבא וז"ש הוציא הארץ שהיא המ' נפש שקיבלה מאבא הנק' חיה

וז"ש דאדם קדמאה עילאה (מ"מ).

³⁰³¹ פי' שיש נפש דעשיה ונפש דיצירה ונפש דבריאה (מ"מ).

³⁰³² פי' רוח מזעיר דאצילות וז"ש לאסתכלא בנימוסי דמלכא קדישא שהוא הזעיר (מ"מ).

³⁰³³ פי' נשמה מבינה (מ"מ).

<p>ותאנא ברוזא דרוזין בגו ארוזא דוספרא (דקהלת) דשלמה מלכא האי קרא דכתיב (קהלת ד ב) ושבח אני את המתים שכבר מתו כיון דכתיב ושבח אני את המתים אמאי שכבר מתו אלא שכבר מתו³⁰³⁴ בהאי עלמא בפולחנא דמאריהון³⁰³⁵ ותמן כתיב ג' מדורין עבד קב"ה³⁰³⁶ לצדיקיא חד (דזכו אינון צדיקיא³⁰³⁷ דלא אשתציאו מהאי) ולנפשאן דאינון צדיקיא דלא אסתלקו מהאי עלמא ושכיחין בהאי עלמא³⁰³⁸ וכד אצטריך עלמא רחמין ואינון היין יתבין בצערא אינון מצלו צלותא עליהו ואזלין ומודעין מלה לאינון דמיכין דחברון ומתערין ועאלין לגן עדן דארעא דתמן רוחיהון דצדיקיא מתלבשן בעטרין דנהורא ואתעיטו³⁰³⁹ בהו וגזרין גזרה³⁰⁴⁰ וקב"ה עביד רעותא דלהון וחם על עלמא:</p>	<p>ולמדנו בסוד הסודות, בתוך הסודות של ספרו של שלמה המלך, הפסוק הזה שנאמר "ושבח אני את המתים שכבר מתו", כיון שנאמר ושבח אני את המתים למה שכבר מתו, אלא שכבר מתו בעולם הזה בעבודת רבונם, ושם כתוב שלשה מדורים עשה הקדוש ברוך הוא לצדיקים, אחד (שזכו אותם צדיקים שלא נאבדו מהעולם הזה, וכך צריך) לנפשות אותם הצדיקים שלא הסתלקו מהעולם הזה ומצויים בעולם הזה, וכשהעולם צריך רחמים ואותם החיים יושבים בצער, הם מתפללים עליהם תפלה והולכים ומודיעים את הדבר לאותם ישיני חברון, ומתעוררים ונכנסים לגן העדן של הארץ, ששם רוחות הצדיקים מלובשות בעטרות אור, ומתעצצים עמם וגוזרים גזרה, והקדוש ברוך הוא עושה את רצונם, וחם על העולם.</p>
<p>ואינון נפשן דצדיקיא משתכחין בהאי עלמא לאננא על חייא והאי אקרי נפש ודא לא אסתלק³⁰⁴¹ (ס"א אשתצי) מהאי עלמא ושכיחא בהאי עלמא לאסתכלא ולמנדע ולאננא על דרא והאי הוא דאמרו חברייה דמתי ידעי בצערא דעלמא ועונשא דחייבין די בארעא בהאי הוא</p>	<p>ואותן נפשות הצדיקים נמצאות בעולם הזה להגן על החיים, וזו נקראת נפש, וזו לא מסתלקת (נאבדת) מן העולם הזה ומצויה בעולם הזה כדי להסתכל ולדעת ולהגן על הדור, וזהו שאמרו החברים שהמתים יודעים בצערו של העולם, ועונש הרשעים שבארץ</p>

³⁰³⁴ פי' אלו נאמר ושבח אני את המתים לחוד היה אמינא אפי' רשעים לכך כתיב שכבר מתו דהיינו שממיתים עצמם על עבודת קונם (מ"מ).

³⁰³⁵ בראשית רכד ע"ב (הערת הזהר).

³⁰³⁶ פי' הנפש בחצר מות והרוח בג"ע שלמטה שהיא עשיה והנשמה בג"ע שלמעלה שהיא בריאה (מ"מ).

³⁰³⁷ אפרש גירסא שהזכיר ואמר חד דזכו וכו' והיא הנפש שבחצר מות ואינה כמו של רשעים דכתיב בהו ונכרתה הנפש וכו' (מ"מ).

³⁰³⁸ כי סוד ונכרתה הכוונה כריתת הנפש הזאת שהיא בעולם דעשיה דכתי' ונכרתה הנפש וכו', וכאשר נעלה בדעתינו שלשה הקדמות הנזכרות הנה האחד שנפשותם של רשעים הם הם המזיקין ואין ספק שהם נפשות נכרתות עד עולמי עד, שנית כי האדם ראשונה יזכה אל הנפש ולא כל הנפש אלא דאית נפש עילאה מנפש שלישיית כי בחינת הנפש שהיא עומדת בעולם הזה אפילו אחר המיתה היא הנכרתת כדפירשנו הנה ידענו באמתות סוד הכרת בשלימות, כי הנפש אשר לא תזכה אל הנפש השנית דהיינו אפילו בעולם העשיה הזדככה יותר זאת יצדק עליה הכרת מפני שהעשיה שהוא עולם שפל הזה המתלבש בתוך הקליפות הטמאות בו שתי בחינות, האחד חלק האלהות המתלבש בו בסוד אופן כדפירשנו בספ"ר בשער אבי"ע ומתמן נפשין, השנית חלק מסטרא דלבר שהוא האופן בעצמו, ונודע שתחת האופנים יש חלק גדול מאותם הרוחניים נכללים בכלל החצונים, ולכן נפש חלק האופן הזאת הידועה מצד האופן לא מצד אור הספירות המתלבשות באופן היא חלק הנפש הראשונה הבאה לאדם, אם יזכה הרי ימשך לה חלק הפנימי שהוא נפש בתוך נפש שעליה אמר אית נפש ואית נפש, ואם לא תזכה אל הנפש הפנימית הענין כי כמו שבעון התחתונים תסתם אור מעשיה ותסתלק, כן אל הנפש אחרי הסתלק הראשון הזה החלק לא זכה תסתם האור האלהי המתפשט מהספירות המתלבשות מעליה ונשאר בחלק אחד, ואותו החלק הנפשי הוא מאופן ולא זכה אל קדושתו הפנימי נמשך אחר הקליפה שכנתו ונשארה כמותה והיינו הכרתתו מן האור הנזכר ונשאר מזיק כאמרו נפשותם של רשעים הן הן המזיקין כדפירשנו לעיל וזהו סוד הכרת, ולרדת אל סוף דעתנו צריך המעיין לזכור מה שבארנו בספ"ר בשער אבי"ע ובשער נשמה ואז ירד אל עומק הדרוש הזה (אור יקר).

³⁰³⁹ ואתייעטו (דפ"ו).

³⁰⁴⁰ הלשון אינו מדוקדק דמשמע שנפשות הצדיקים כשיש צער ב"מ בעולם נכנסות למערת המכפלה אצל האבות ומעוררים אותם וכולם נכנסים לג"ע הארץ ששם רוחות הצדיקים ואתייעטו בהו ומבטלים הגזרה ולקמן לא אמר כך אלא שהנפשות אחרי שעוררו לאבות והודיעו אותם נכנסים כולם לג"ע נפשות הצדיקים ונפשות האבות והנפשות שלהם מודיעים לרוח שלהם, והרוח לנשמה ונשמה להקב"ה ומבטלים הגזרה, וצריך לומר שבכאן קיצר הזוהר (מ"מ).

³⁰⁴¹ אסתלקא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכתיב (בראשית יז יד) ונכרתה הנפש ההיא³⁰⁴² מעמיה:</p>	<p>הוא בזה שנאמר "ונכרתה הנפש ההיא מעמיה".</p>
<p>ומדורא תניינא הוא ג"ע די בארעא ביה עבד קב"ה מדורין עלאין יקירין כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דעלמא עלאה והיכלין בתרין גוונין דלית להון הושבנא ואלנין³⁰⁴³ ועשבין וריחין דסלקין בכל יומא:</p>	<p>והמדור השני הוא גן העדן שבארץ, בו עשה הקדוש ברוך הוא מדורים עליונים נכבדים כדוגמת העולם הזה, וכדוגמת העולם העליון, והיכלות בשני אופנים שאין להם חשבון, ואילנות ועשבים וריחות שעולים בכל יום.</p>
<p>ובהאי אתר שארי ההוא דאקרי רוח דאינון צדיקיא ומדורא דההוא רוחא ביה שארי וכל רוח ורוח מתלבש בלבוש יקירא כגוונא דהאי עלמא וכגוונא דההוא עלמא עלאה:</p>	<p>ובמקום הזה שורה אותו שנקראת הרוח של אותם הצדיקים, והמדור של אותה רוח שבו שורה, וכל רוח ורוח מתלבשת בלבוש נכבד, כדוגמת העולם הזה, וכדוגמת אותו עולם עליון.</p>
<p>מדורא תליתאה³⁰⁴⁴ ההוא מדורא עלאה קדישא דאקרי³⁰⁴⁵ צרורא דחיי³⁰⁴⁶ דתמן מתעדנא ההוא דרגא עלאה קדישא דאקרי נשמה והאי אתדבק לאתענגא בעדונא עלאה³⁰⁴⁷ עליה כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יי³⁰⁴⁸ והרכבתיך וגו':</p>	<p>המדור השלישי, אותו מדור קדוש עליון שנקרא צרור החיים, ששם מתעדנת אותה דרגה עליונה קדושה שנקראת נשמה, וזו דבקה להתענג בעונג העליון, עליה כתוב "אז תתענג על ה' והרכבתיך וגו'".</p>
<p>ותאנא בשעתא דאצטריך עלמא רחמי ואינון צדיקיא זכואין ההוא נפש דאשתכחא בעלמא לאנגא על עלמא נפש סליק ואזיל ושאת בעלמא ומודע לרוח ורוח סליק ואתעטר ומודע לנשמה ונשמה לקב"ה וכדין חס קב"ה על עלמא:</p>	<p>ולמדנו בשעה שצריך העולם לרחמים, ואותם צדיקים זכאים אותה הנפש שנמצאת בעולם להגן על העולם, הנפש עולה והולכת ומשוטטת בעולם ומודיעה לרוח, והרוח עולה ומתעטרת ומודיעה לנשמה, והנשמה לקדוש ברוך הוא, ואז חס הקדוש ברוך הוא על העולם.</p>
<p>כדין נחתא מעילא לתתא נשמה אודע לרוח ורוח אודע לנפשא ובכל שבתא ושבתא וריש ירחא כלהו מתחברין ומתעטרין כחד עד דאזדווגו למיתי לסגדא למלכא עלאה ולבתר תייבין לאתרייהו הה"ד (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו':</p>	<p>אז יורדת ממעלה למטה, והנשמה מודיעה לרוח והרוח מודיעה לנפש, ובכל שבת ושבת וראש חדש כולם מתחברות ומתעטרות כאחד, עד שמזדווגות לבא להשתחוות למלך העליון, ואחר כך חוזרות למקומן, זהו שנאמר "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו'".</p>
<p>ובשעתא דאצטריך עלמא רחמי וחייא אזלי ומודעי להו לנפשייהו דצדיקיא ובכאן על קברייהו אינון דאתחזו לאודעא להו³⁰⁴⁹ מאי טעמא דשוין רעותא דילהון לאתדבקא נפשא בנפשא</p>	<p>ובשעה שהעולם צריך לרחמים, והחיים הולכים ומודיעים לנפשות הצדיקים ובוכים על קבריהם, אותם שראויים להודיע להם, למה, כי שמים רצונם להדבק נפש בנפש,</p>

³⁰⁴² שחטא הנפש בכל ט' תיקונים שלה מסתלקין מהאדם בתוך הקליפה, ולכן נפש לא נתקן בגלגול, משא"כ ברוח שאינו רק נפגם. וג' מוחין מסתלק ממנו ולכן נכנס בגלגול ובסוד (נמחק תיבה אחת) (יהל אור).

³⁰⁴³ ואילנין (דפ"ו).

³⁰⁴⁴ פי' הוא בריאה שהוא ג"ע העליון ששם מדור הנשמה (מ"מ).

³⁰⁴⁵ דאתקרי (דפ"ו).

³⁰⁴⁶ פי' מ' הנק' צרור החיים היא בבריאה, ולכן מדור זה שהוא בריאה איקרי צרורא דחיי (מ"מ).

³⁰⁴⁷ פי' הנשמה מתענגת מהבינה (מ"מ).

³⁰⁴⁸ פי' הבינה היא על ה' שהוא זעיר (מ"מ).

³⁰⁴⁹ להבין לשון זה נקדים מה דאיתא בס' ק"י וז"ל ענין השתחוות על קברי הצדיקים והתדבקות רוחא ברוחא בהם וכו' דע כשהצדיק נפטר מן העולם הנפש גדלות דעשייה נשארת חופפת על הגוף מרחוק בסוד ונפשו עליו תאבל, עליו דייקא, ולא אמר בו, וכל זה בזמן שבשרו קיים. ולאחר עיכול הבשר, אז הנפש דמוחין גדלות דעשייה עולה למעלה ולא נשאר בקבר כי אם הבלא דגרמי, שהוא נפש דקטנות דעשייה שנשארת שם תמיד עד התחיה, והרוח דיצירה עולה בגן עדן הארץ שהיא העשייה, ונשמה דבריאה עולה בג"ע העליון

זהר ויקרא חלק א'

ע/א/א	
<p>כדין את ערינו נפשיהו דצדיקייא ומתכנפי ואזלין ושאיין לדמיכי חברון ומודיעי להו צערא דעלמא וכלהו עאלין בההוא פתחא דג"ע ומודיעי לרוח ואינון רוחין דמתעטרין בג"ע מלאכי עלאין אזלי בנייהו וכלהו מודיעין לנשמה ונשמה אודעא³⁰⁵⁰ לקב"ה וכולהו בעאן רחמי על חיין וחם קב"ה על עלמא בניניהו ועל דא אמר שלמה (קהלת ד ב) ושבת אני את המתים שכבר מתו וגו':</p>	<p>אז מעוררים את נפשות הצדיקים ומתכנסים והולכים ומשוטטים לשיני חברון, ומודיעים להם את צער העולם, וכולם נכנסים לאותו פתח גן העדן, ומודיעים לרוח. ואותן רוחות שמתעטרות בגן עדן, הולכים בנייהן מלאכים עליונים, וכולם מודיעים לנשמה. והנשמה מודיעה לקב"ה, וכולם מבקשים רחמים על החיים, והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם, ועל זה אמר שלמה, "ושבת אני את המתים שכבר מתו וגו'".</p>
<p>אמר ר' חייא תוהנא אי אית מאן דידע לאודעא להו למתיא בר אנן א"ר אבא צערא מודעא להו³⁰⁵¹ אורייתא מודעא להו דהא בשעתא דלית מאן דידע בהא³⁰⁵² אפקי אורייתא סמוך לקברי³⁰⁵³ ואינון מתערי על אורייתא על מה אתגלייא לההוא אתר כדין דומה³⁰⁵⁴ אודע להון³⁰⁵⁵:</p>	<p>אמר רבי חייא תמהני אם יש מי שידוע להודיע למתים חוץ מאתנו, אמר רבי אבא הצער מודיע להם, התורה מודיעה להם, שהרי בשעה שאין מי שמכיר את זה, מוציאים את התורה סמוך לקברים, והם מתעוררים על התורה, על מה גלתה לאותו מקום, ואז דומה מודיע להם.</p>
<p>א"ר יוסי ואינון ידעי דהא עלמא בצערא וחייא לא אתחזון ולא ידעי לאודעא להו ביה שעתא כלהון צוחין על אורייתא דאתקלנא ואתגלייא לההוא אתר אי בני נשא תייבין ובכאן בלבא שלים</p>	<p>אמר רבי יוסי והם יודעים, שהרי העולם בצער, והחיים לא ראויים ולא יודעים להודיע להם. באותה שעה כולם צווחים על שהתורה נקלתה וגלתה לאותו מקום, אם בני אדם שבים ובוכים בלב שלם ושבים לפני הקדוש ברוך</p>

שהוא הבריאה. דבבריאה גן עליון, ועשייה גן תחתון בסוד בינה ומ'. ונרנ"ח דאצילות עולים אל שרשם באצילות אל אר"א זר"ן דאצילות, ומייחדים ועושים זווגים עליונים, כי חיה ונשמה מזדווגים אר"א בסוד מ"ד ומ"ן, ורוח ונפש מזדווגים זר"ן בסוד מ"ד ומ"ן. וכאשר משתטח על קבר הצדיק בפשוט ידים ורגלים, גורם כי נפש דעשייה תשתטח גם היא ותתפשט תוך גוף הצדיק ממש, ואז יוכל לדבר עמו כל אשר יחפוץ. ובהיותו משתטח עליו, יעשה יחוד שירצה, ואז יתפשט נפשו בעצמותיו ויגיד לו תעלומות חכמה. ודע כי אין כל אדם זוכה לזה, אלא אם יהיה צדיק וחסיד הרבה, כדי שלא יתדבקו בו הקליפות ח"ו. וצריך האדם שיחבר נשמת הצדיק בנשמתו בעת היחוד הנז', כי אם יודע שיש לו נר"ן, יכוין להדביקם עם הצדיק ההוא, ואם אין לו נשמה, אז יעלה נשמת הצדיק בסוד מ"ן לבדה, ואח"כ כאשר תכוין להעלות רוח ונפש של הצדיק, אז תדבק ונפש שלך בהם, ואם אין לו אלא נפש אז יעלה רוח ונשמה של הצדיק לבד, וכשתכוין להעלות נפש של הצדיק, אז תדבק נפשך עמו בסוד מ"ן, עכ"ל הרב, ובזה מובן לשון זה (מ"מ). ועי' שער היחודים פרק ד. ועי' נפה"ח ש"ג פ"ט: להשתעבד ולהתדבק באיזה עבודה לבחי' רוח"ק שבאיזה אדם נביא ובעל רוח"ק, גם זה נקרא עכומ"ז ממש.

³⁰⁵⁰ אודעת (דפ"ו).

³⁰⁵¹ עי' הקדר"ש כח סע"ד בענין בראשית רבא (פ"ב סימן ה').

³⁰⁵² בראשית רכא ע"א (הערת הזהר).

³⁰⁵³ משמע שמוציאים ספר תורה סמוך לקברות ולא יכניסוהו לתוך הקברות וכן דקדק מורינו ז"ל ופעם א' היה עצירת גשמים והוציאו ספר תורה, והיו מוליכים אותו מקבר צדיק זה לקבר צדיק אחר, ולא נענו ואמר להם מורינו לא נכון לעשות כן והיינו טעמא שלא נענו, וכמה פעמים אחרות היתה עצירת גשמים והוציאו ס"ת ואמר מורינו שלא יכניסו לבין הקברות רק סמוך לקברות כפשט לשון הזהר ושבת לאל מיד נענו והיה קדוש שמו ית' בעולם (מ"מ).

³⁰⁵⁴ עי' ח"ב יח ע"א שדומה הוא שר של גהנם.

³⁰⁵⁵ שלא ידמה כי הצדיקים בפטירתם ובהיותם שוכני עפר בטלים מן העבודה והיחוד ח"ו, כי הם מייחדים תמיד בסוד נשמתם ורוחם ונפשם העולים למעלה, המיחדים חכמה עם בינה בסוד נשמתם, ות"ת עם המלכות, [מ"ד דיליה] בסוד רוחם, ומ"נ דילה בסוד נפשם, ומה גם בחצות לילה, שהקב"ה משתעשע עם רוחות הצדיקים שבגן עדן, כמבואר אצלינו בזוהר פ' לך לך (צב ע"א), ולא עוד אלא שגם הם מזדווגים בג"ע, ומולידים נשמות לגרים, כנזכר פ' שלח לך (קסח ע"א), אלא שסוד עבודתם ויחודם בהיותם בחיים הולכים ומתחדשים ומייחדים ומוסיפים כח למעלה מדי יום ביומו, ומאירים באצילות אור [גדול] לאין ערוך, בכל יום נוסף על חבריו, אמנם אחרי פטירתם מייחדים כאשר כבר עשהו בחיים חיותם, וגם הם מתפללים על החיים, כמו שמצינו באבות העולם שהם מתפללים כמו שאמרנו במס' בבא מציעא (פה ע"ב) ובזוהר פ' שמות (טז ע"ב, ועיין פ' אחרי עא ע"א) שאלמלא תפלת המתים לא הוי נתקיימו החיים (שער היחודים פרק ח).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותייבין קמי קב"ה כלהו מתכנשי ובעאן רחמי ומודיעין לאינון דמיכי חברון ועאלין ומודיעין לרוח דבג"ע כמה דאמרן:</p>	<p>הוא, אז כולם מתכנסים ומבקשים רחמים ומודיעים לאותם ישיני חברון, ונכנסים ומודיעים לרוח שבגן עדן כמו שאמרנו.</p>
<p>ואי אינון לא תייבין בלבא שלים למבעי ולמבכי על צערא דעלמא ווי להון דכלהו מתכנפי לריקא אמרי מאן גרם לאורייתא קדישא דאתגלייא על ידיהו בלא תשובה וכלהו אתאן לאתחדתא (ס"א לאדכרא) חובייהו בניני כך לא יהכון תמן בלא תשובה ובלא תעניתא למבעי בעותא קמייהו:</p>	<p>ואם הם לא שבים בלב שלם לבקש ולבכות על צער העולם, אוי להם, שכולם מתכנסים לריק ואומרים מי גרם לתורה הקדושה לגלות על ידיהם בלי תשובה, וכולם באים לחדש (להזכיר) חטאייהם, לכן אל ילכו לשם בלי תשובה ובלי תענית לבקש בקשה לפנייהם.</p>
<p>רבי אבא אמר (כלא אתלת) ובלא תלתו תעניתא³⁰⁵⁶ ר' יוסי אמר אפילו חד ובהוא יומא ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי כדין כלהו מזדוגי למבעי רחמין על עלמא:</p>	<p>רבי אבא אמר (הכל על שלש) בלי שלש תעניות, רבי יוסי אמר אפילו אחת ובאותו יום, ובלבד שהעולם ישב בצער יותר, אז כולם מזדווגים לבקש רחמים על העולם.</p>
<p>תאנא א"ר יהודה יומא חד הו אולי³⁰⁵⁷ ר' חזקיה ור' ייסא באורחא ערעו בגוש חלב(א) והיה הריב יתבו סמיך לבי קברי ור' ייסא הוה בידיה חד חוטרא (ס"א קיטרא) דס"ת דאקרע עד דיתבו אתרגיש חד קברא קמייהו וצוח ווי ווי דהא עלמא בצערא שכיח הא אורייתא הכא דאתגלייא או חייא אתו לחייבא עלן ולכספא בכסופא עלן באורייתיהו:</p>	<p>למדנו אמר רבי יהודה יום אחד היו הולכים רבי חזקיה ורבי ייסא בדרך, פגעו בגוש חלב, והיה חרב, ישבו סמוך לבית הקברות, ובידי רבי ייסא היה מקל (קשר) של ספר תורה שנקרע, בעוד שישבו רעש קבר אחד לפנייהם וצוח, אוי אוי, שהרי העולם מצוי בצער, הרי התורה גלתה לכאן, או שהחיים באו לצחק עלינו ולבייש אותנו בכושה בתורתם.</p>
<p>אודעו רבי חזקיה ורבי ייסא אמר ר' חזקיה מאן את א"ל מיתא אנא והא אתערנא לגבי ס"ת דזמנא חדא הוה יתיב עלמא בצערא ואתו חייא הכא לאתערא לן בספר תורה ואנא וחבראי אקדימנא³⁰⁵⁸ לגבי דמיכי חברון וכד אתחברו בג"ע ברוחיהון דצדיקייא אשתכח קמייהו דהווא ס"ת דאייתו לקמן אינון חייא הוה פסול ומשקר³⁰⁵⁹ בשמא דמלכא על דאשתכח וא"ו יתיר בהווא קרא דושסעת שסע שתי פרסות³⁰⁶⁰:</p>	<p>הזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא, אמר רבי חזקיה מי אתה, אמר לו אני מת, והרי התעוררתי לספר התורה שפעם אחת היה העולם יושב בצער, ובאו לכאן החיים לעורר אותנו עם ספר תורה, ואני וחברי הקדמנו אל ישיני חברון, וכשהתחברו בגן עדן עם רוחות הצדיקים נמצא לפנייהם, שאותו ספר תורה שהביאו לפנינו, אותם החיים היה פסול ומשקר בשם המלך על שנמצאה וא"ו יתרה באותו פסוק של ושסעת שסע, שתי פרסות.</p>

³⁰⁵⁶ פי' הכל תלוי עד שיתענו ג' תעניות (מ"מ). א"ל כי בהיותי קטן, קללתי פעם א' את אמי ע"ה, וצוה אותי להתענות ג' ימים רצופים לילה ויום, ולכוין שהם ע"ב שעות, והוא כנגד תרין עיטרין דחור"ג דא"א, הגנוזים בג' אבות חג"ת, והם ע"ב כנודע, כי שם ע"ב הוא בחג"ת. ולפי שגרמתי לסלק אלו התרין עיטרין מן הבן העליון לכן אכוין להחזירם אליו ע"י אלו הע"ב שעות, שיש בג' תעניות אלו. וא"ל שאתענה אלו השלשה ימים הנז' שלשה ימים, קודם יום שבועות, ואכוין ג"כ בסוד פסוק היו נכונים. לשלשת ימים, כי אז פסקה זוהמתן של ישראל, ועל ידי התענית הזו יפסק ג"כ ממני זוהמת החומר אשר בי, כדי לקבל כח ידיעת סודות התורה בליל שבועות עמו. ובליל שבועות למדתי עמו כל אותה הלילה בסודות התורה. ולא ישנתי כלל כל אותה הלילה (שער הגלגולים - הקדמה לח).

³⁰⁵⁷ קמד ע"ת צא (הערת זהר).

³⁰⁵⁸ הקדמה קודם זמן שלא כראוי ולכך גרשום מהישיבה כעמי הארץ שלא בדקו ספר תורה קודם בואם (אור יקר).

³⁰⁵⁹ ושמא המתים הללו לא היו בקיאים בתורה, ור' אלעזר שהיה בקי לא נתעורר עד שהביאו ספר תורה כשר והגון, ואלו שטעו נענשו שלא היו בקיאים בתורה ולא המתו לגדולים שבהם כגון ר' אלעזר מה יעשה (אור יקר).

³⁰⁶⁰ הנה בפ' שמיני כתיב ושסעת שסע פרסת חסרים, אבל בפ' ראה כתיב ושסעת שסע שתי פרסות והיינו האי קרא דמייתי הזוהר הכא ובס"ת כתיב ושסעת חסר, פרסות מלא ש"מ ו' יתיר היתה במלת ושסעת שצריכה להיות חסרה ונכתבה מלאה ר"א בר"ש דהוה קביר עמנא כאן ס"ל כאגדה ירושלמית שאמר במדרש

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואמרו, שהואיל ושקרו בשם המלך שלא ישובו אליהם, ודחו אותי ואת החברים. באותו שעה הישיבה, בעוד שזקן אחד שהיה ביניהם הלך והביא את ספרו של רב המנונא סבא, ואז התעורר רבי אלעזר בן רבי שמעון שהיה קבור עמנו, והלך ובקש בגן עדן עליהם ונרפא העולם, ואז התירו לנו.</p>	<p>ואמרו דהואיל ושקרו בשמא דמלכא [דלא] (ד)יתובון לגביהון ודחו לי ולחבראי בההיא שעתא מבי מתיבתא עד דחד סבא דהוה בינייהו אזל ואייתי ספרא דרב המנונא סבא וכדין אתער³⁰⁶¹ רבי אלעזר בר"ש [דהוה] (דהוה) קביר עמנא ואזל ובעא בג"ע עלייהו ואתסי עלמא כדין שארו לן:</p>
<p>ומאותו יום שהעלו את רבי אלעזר מבית הקברות הזה ונתן לאביו, אין מי שיתעורר לעמוד לפני ישיני חברון, שאנו פוחדים מאותו היום שדחו אותי ואת חברי, ועכשיו באתם אלינו עם ספר תורה עמכם, אמרנו שהרי העולם מצוי בצער, ועל כן הזדעזענו, שאמרנו מי יקדים להודיע לאותם צדיקי אמת ישיני חברון. נשמט רבי ייסא עם אותו קשר של ספר תורה, אמר רבי חזקיה חס ושלום אין העולם בצער ואנו לא באנו לכך.</p>	<p>ומן ההוא יומא דסליקו ליה לר"א מבי קברא דא ואתייהב לגבי אבוה לית מאן דאתער למיקם קמייהו דדמיכי חברון דמסתפינא מן ההוא יומא דדחו לי ולחברי והשתא אתיתון לגבן וס"ת גביכון אמינא דהא עלמא בצערא אשתכח וע"ד אודעזענא דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינון זכאי קשוט דמיכי חברון אשתמיט רבי ייסא בההוא קיטרא דספר תורה א"ר חזקיה חס ושלום³⁰⁶² לית עלמא בצערא ואנן לא אתינן להאי:</p>
<p>קמו רבי חזקיה ורבי ייסא והלכו, אמרו ודאי בשעה שצדיקים לא נמצאים בעולם העולם אינו מתקיים אלא בשביל המתים. אמר רבי ייסא בשעה שהעולם צריך את המטר, למה הולכים אצל המתים, והרי נאמר</p>	<p>קמו רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו ואמרו (אמרו) ודאי בשעתא דזכאין לא אשתכחו³⁰⁶³ בעלמא עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמתייא אמר רבי ייסא בשעתא דאצטריך עלמא למטרא אמאי אזלינן לגביהון דמתייא והא כתיב</p>
<p>עא/ב</p>	<p>עא/ב</p>
<p>ודורש אל המתים (דברים יח יא) ואסיר:</p>	<p>"ודרש אל המתים", ואסור.</p>
<p>אמר ליה עד כען לא חמיתא גדפא דצפרא³⁰⁶⁴ דעדן ודורש אל המתים אל המתים דייקא דאינון חיבי עלמא דאינון מעמינן עכו"ם דאשתכחו תדיר מתים אבל ישראל דאינון זכאי קשוט שלמה קרא עלייהו (קהלת ד ב) [ושבח אני את] המתים שכבר</p>	<p>אמר לו עד כאן לא ראית כנף צפור העדן, ודורש אל המתים דווקא אל המתים שהם רשעי העולם, שהם מעמים עובדי כו"ם שנמצאים תמיד מתים, אבל ישראל שהם צדיקי אמת, עליהם קרא שלמה "ושבח אני את המתים שכבר מתו", בזמן אחר ולא עכשיו, שכבר מתו ועכשיו הם חיים.</p>

קהלת שר"א בר"ש היה קבור אחר מותו במערה א' ובא להם הרשב"י בחלום וכו' אח"כ העלוהו למערה שהי' קבור בה רשב"י וז"ש בסמוך ומן יומ' דסליקו ליה לר"א מבי קברא דא ואתייהב לגבי אבוה וכו' אבל בגמ' בבלי' בבבא מציעא בהשוכר את הפועלים איתא שאחר מותו היה ישן בעלייתו, עד שבא להם רשב"י בחלום ואז העלוהו אצל אביו (מ"מ).

³⁰⁶¹ קהלת רבה פרשת שלח לחמך (הערת הזהר). וקודם לא נתעורר מפני שהיה חכם בקי בתורה וידע בחכמתו להבחין בין קדושת ספר תורה כשר לקדושת ספר תורה פסול, וידע כי שם לא יעשו נס אם ספר תורה פסול מפני שהם פגם בתורה וחטא קטן כזה הוא מקטרג בשעת הסכנה, דהוה קביר [ביננא] [עמנא] זה בלתי אפשר שלא נקבר ממש אלא דווקא במערה אצל אביו, ושמא אותו זמן שהיה בעליה בלי קבורה שלא שלטה בו רמה והיה בגוש חלב היה חשוב לו כקבורה והיה נחשב בכלל מיתי גוש חלב, עד שנקבר אצל אביו ואז נחשב בכלל מיתי מירון (אור יקר).

³⁰⁶² בפ"י האידרא שכתב ר' צמח ז"ל כתב וז"ל כתוב בגיליון מהרב ז"ל צריך עיון וז"ש בפ' אחרי מות בדף ע"א ע"א עם מ"ש באידרא ג' חברים מתו בחיי הרשב"י ור"א בנו והם ר' חזקיה ור' ישא ור' יוסי בר יעקב עכ"ל (מ"מ).

³⁰⁶³ כי הצדיקים בתפלתם להקב"ה יספיקו ולא יצטרכו לצער את המתים וכדמפרש ר' שמעון לקמיה "זכאין צדיקים", למטה יצטערו המתים ויתקיימו החיים בתפלת המתים (אור יקר).

³⁰⁶⁴ כי ר' ייסא לא הורגל בין חברי ר' שמעון ולא היה בקי בסתרי תורה, ולכן לא ידע דורש אל המתים הנדרש לעיל וסוד מיתי ישראל, ולזה אמר לו "עד כען לא חמיתא גדפי צפרא" פירוש כנפי השכינה שהיא נקראת צפור וכנפיה הם כגופיא ומנותיה והמשתלשל להבחין בין ימין לשמאל (אור יקר). ר"ש כנף מן הבינה שהוא צפור דעדן (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מתו בזמנא אחרא³⁰⁶⁵ ולא השתא שכבר מתו והשתא אינון חייין:</p>	
<p>ועוד דשאר עמין כד אתאן למתיהון אתיין בחרשיין לאתערא עלייהו זינין בישין וכד ישראל אתאן למתיהון אתיין בכמה תשובה לקמי קב"ה בתבירו דלבא בתעניתא לקבליה וכלא בגין דנשמתהון³⁰⁶⁶ קדישיין וזבעון רחמי לקמי קב"ה עלייהו:</p>	<p>ועוד ששאר העמים כשהם באים למתיהם, הם באים עם כשפים לעורר עליהם מינים רעים, וכשישראל באים למתיהם, באים בכמה תשובה לפני הקדוש ברוך הוא, בשברון לב ובתענית כנגדו, והכל כדי שנשמות הקדושים יבקשו רחמים לפני הקדוש ברוך הוא עליהם.</p>
<p>וקב"ה חיים על עלמא בגיניהון וע"ד תנינן צדיקא אע"ג דאתפטר מהאי עלמא לא אסתלק ולא אתאביד מכלהו עלמין דהא בכלהו עלמין אשתכח יתיר מחיוי דבחיוי אשתכח בהאי עלמא בלחודוי ולבתר אשתכח בתלת עלמין³⁰⁶⁷ וזמין לגבייהו דכתיב (שיה"ש א ג) עלמות אהבוך אל תקרי עלמות אלא עלמות זכאה חולקהון:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם, ועל זה שנינו צדיק אף על גב שנפטר מהעולם הזה לא מסתלק ולא נאבד מכל העולמות, שהרי בכל העולמות נמצא יותר מבחיוי, שבחיוי נמצא בעולם הזה בלבדו, ואחר כך נמצא בשלשה עולמות ומזומן אליהם, שנאמר "עלמות אהבוך", אל תקרי עלמות אלא עולמות, אשרי חלקם.</p>
<p>תאנא כתיב (שמואל א' כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים והיתה נפש אדוני נשמת אדוני מבעי ליה³⁰⁶⁸ אלא כמה דאמרן דזכאה חולקהון דצדיקייא דכלא אתקשר דא בדא נפש ברוח ורוח בנשמה ונשמה בקב"ה אשתכח דנפש צרורה בצרור החיים:</p>	<p>למדנו כתוב "והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים", והיתה נפש אדוני, היה צריך להיות נשמת אדוני. אלא כמו שאמרנו, שאשרי חלקם של הצדיקים, שהכל נקשר זה עם זה, נפש ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקדוש ברוך הוא, נמצא שהנפש צרורה בצרור החיים.</p>
<p>אמר רבי אלעזר האי ודאמרו חברייא (דאמריתו) גלותא דס"ת אפילו מבי כנשתא³⁰⁶⁹ לבי כנשתא אחרא אסיר וכ"ש לבי רחוב אמאי לבי רחוב³⁰⁷⁰:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, זה שאמרו החברים גלותו של ספר תורה אפילו מבית כנסת לבית כנסת אחר אסור, וכל שכן לרחוב. למה לרחוב.</p>
<p>אמר רבי יהודה כמא³⁰⁷¹ דאמרן בגין דיתערוון³⁰⁷² עליה ויתבעון רחמי על עלמא:</p>	<p>אמר רבי יהודה כמו שאמרנו, כדי שיתעוררו עלינו ויבקשו רחמים על העולם.</p>
<p>אמר ר' אבא שכינתא כד אתגלייא הכי נמי ומאטר לאתרא (מהכא להכא) עד דאמרה (ירמיה ט</p>	<p>אמר רבי אבא כששכינה גלתה כך גם ממקום למקום, עד שאמרה "מי יתנני במדבר</p>

³⁰⁶⁵ כדמפרש לקמיה שבהיותם בחיי העולם הזה שאינם נהנים מחיי העולמות החיים הנצחיים הם מתים, ובהסתלקם מן העולם שהם נהנים מכל העולמות בסוד קשר נפש רוח נשמה וחליצת עצמות הם חיים באמת שהם חיים חיי כל העולמות כולם אם כן אינם מתים (אור יקר).

³⁰⁶⁶ דנשמתין (דפ"ו).

³⁰⁶⁷ פי' כמ"ש לעיל שהנפש בחצר מות והרוח בג"ע של מטה ונשמה בג"ע של מעלה (מ"מ). עי' מלואים אות (יט).

³⁰⁶⁸ פי' שהנשמה היא שעולה בסוד מ"ן למ' הנק' צרור החיים ותירך שנקשרים זה בזה ונמצא שגם הנפש עולה עד המ' (מ"מ).

³⁰⁶⁹ על דרך שפירשו במסכת תעניות שהיו מתפללים קודם בבתי כנסיות והיו גולים מבית הכנסת לבית הכנסת לפי דעת ר' אלעזר, אחר כך ברחובה של עיר, אחר כך במלון אורחים שהוא בית הקברות ששם לנים אותם שהלכו דרך העולם הזה לעולם הבא (אור יקר).

³⁰⁷⁰ כלומר גלות מבי כנישתא לבי כנישתא לעורר לבות האדם לתשובה בגלות, אמנם לבי רחוב אחרא תפוק ליה שברחוב בעצמה גלות היא למה נצטרך לרחוב אחרת (אור יקר).

³⁰⁷¹ כמה (דפ"ו).

³⁰⁷² שעל ידי גלות תורה מתעוררים המתים וכל תוספת גלות היא תוספת התעוררות, ור' אבא מוסיף אפילו שינוי מקום בבית הכנסת עצמו כענין השכינה שנסעה עשר מסעות במקדש מכרוב לכרוב וכו' עד האחרונה מדבר מלון אורחים, וכן אנו אחרונה תהיה מדבר בית הקברות כדפירשנו ובא לומר שלא נעשה מיד לבי קברי (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(א) מי יתנני במדבר מלון אורחים וגו' אוף הכא ובקדמיתא מבי כנשתא לבי כנשתא לבתר לבי רחוב לבתר במדבר מלון אורחים:</p>	<p>מלון אורחים וגו', כמו כן כאן, בראשונה מבית כנסת לבית כנסת, אחר כך לרחוב, אחר כך במדבר מלון אורחים.</p>
<p>א"ר יהודה בני בבל מסתפוי³⁰⁷³ ולא קא עבדי אפילו מבי כנשתא לבי כנשתא כ"ש האי תניא אמר להו ר"ש לחברייא ביומאי לא יצטרכון בני עלמא להאי³⁰⁷⁴ א"ל רבי יוסי צדיקיא מגנין על עלמא בחייהון ובמיתתהון יותר מחייהון הה"ד (ישעיה לז לה) וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי ואילו בחייהו לא כתיב:</p>	<p>אמר רבי יהודה בני בבל פוחדים ולא מעבירים אפילו מבית כנסת לבית כנסת, כל שכן זה. למדנו אמר רבי שמעון לחברים, בימי לא יצטרכו בני העולם את זה, אמר לו רבי יוסי הצדיקים מגנים על העולם בחייהם ובמיתתם יותר מבחייהם, זהו שנאמר "וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי", ואילו לא כתוב בחייו.</p>
<p>א"ר יהודה מאי שנא הכא דכתיב (מלכים ב' יט לד) למעני ולמען דוד עבדי דשקיל האי לגבי האי³⁰⁷⁵ אלא בגין דדוד³⁰⁷⁶ זכה לאתקשרא ברתיקא קדישא³⁰⁷⁷ דאבהתא ובג"כ כלא חד בריך הוא לעלם ולעלמי עלמייא:</p>	<p>אמר רבי יהודה, מה שונה כאן שנאמר "למעני ולמען דוד עבדי", ששקול זה לזה, אלא משום שדוד זכה להקשר למרכבה הקדושה של האבות, ולכן הכל אחד ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו (ויקרא יח ג) רבי יצחק פתח (תהלים קב כב) לספר בציון שם יי ותהלתו בירושלם תמן תנינן שמא קדישא סתים וגליא³⁰⁷⁸ ואורייתא³⁰⁷⁹ דהיא שמא קדישא עלאה סתים וגליא וכל קרא דבאורייתא וכל פרשתא דאורייתא³⁰⁸⁰ סתים וגליא דתניא³⁰⁸¹ אמר רבי יהודה מחציפותא³⁰⁸² דצדקת חדא נפקן כמה טבאן לעלמא ומאן היא תמר דכתיב (בראשית לח יד) ותשב בפתח עינים:</p>	<p>"כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו", רבי יצחק פתח "לספר בציון שם ה' ותהלתו בירושלים". שם שנינו, השם הקדוש נסתר ונגלה, והתורה שהיא השם הקדוש העליון נסתרת ונגלית, וכל פסוק שבתורה וכל פרשה של התורה נסתר ונגלה, שלמדנו אמר רבי יהודה, מחוצפתה של צדיקה אחת יצאו כמה טובות לעולם, ומי היא תמר, שנאמר "ותשב בפתח עיניים".</p>

³⁰⁷³ איבעית אימא מפני צער גלות התורה בעצמה, איבעית אימא מפני שלא היו בקיאים בתורה במלאים וחסרים כהיא דלעיל ומכל צד ימשך עונש (אור יקר).

³⁰⁷⁴ כמו שאמר בעת פטירתו כל יומאי אצטערנא דלא איערע עלמא בדינוי דצדק, והטעם שהדין הוא מטעם שאין משפט בצדק ור' שמעון היה מיצר על זה והיה רודף אחר ייחודם יחד ולא יהיה צדק בלא משפט (אור יקר).

³⁰⁷⁵ בתמיהה (אור יקר).

³⁰⁷⁶ דהיינו מלכות מדתו וחיברה בשלשה אבות, והיינו שמלך בחברון שבעה שנים שנתייחד שם עם האבות כדי לזכות אל המלכות וכדפירש בזוהר, ולכך אמר למעני דהיינו מלכות "ולמען דוד עבדי" פירוש ייחוד שייחד אותה דוד בשלשה אבות (אור יקר). מלכות (רח"ו).

³⁰⁷⁷ חג"ת (רח"ו). ולפ"ז מ"ש למעני ולמען דוד עבדי למעני הם חג"ת ולמען דוד עבדי היא המ' (מ"מ).

³⁰⁷⁸ פי' הוי"ה הוא סתום ואד"ני הוא גליא (אור יקר ומ"מ), דהיינו עצם התפארת נעלם בהיכלו כדכתיב וה' בהיכל קדשו בהיכל כחשבון אדני (אור יקר). נגד העוה"ז והעוה"ב, ז"ל, תורה שבכתב ושבעל פה. וז"ש בפ' שמות דף ב' אינון דטעמין מיניה קיימין לעלם ולעלמי עלמין (יהל אור). ובג"כ כולא סתים וגליא (נוסף באור יקר) – פי' כל הדברים הנמצאים בעולם מפני שנמצאו מכח שתי שמות אלו יש בהם נגלה ונסתר (אור יקר).

³⁰⁷⁹ דהיינו התפארת הנקרא תורה שבכתב כנודע ואמרו ז"ל כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ולזה היא ממש כשמותיו שיש בהם סתים וגליא סוד ופשוט (אור יקר).

³⁰⁸⁰ כי לא יהיה ענין זה בסתם לכל התורה אלא גם בפרטים אפילו פסוק או פרשה ימצא בה סתום ונגלה ואף אם יתעלם סודו מעיני שכלינו (אור יקר).

³⁰⁸¹ ר' יצחק מיייתי כל האי דר' יהודה ודר' אבא וכולא עד סופא לפרושי קרא דלספר בציון דפתח ביה (אור יקר).

³⁰⁸² דהיינו כפשוטן של דברים שישבה בפתח עינים גרמה כל טוב בית דוד, ור' אבא אמר כי בסוד [היובל] [הגלגול] דבריה והכריח לזה אומרו בפתח עינים וכדמסיק, ולזה לא היה חיצופתא כלל אחר שכל כוונתה לרמז נסתר, ואפשר דר' יהודה לא פליג אדר' אבא אלא יאמר ששמה פניה כנמר לעשות בגשמי הרמז הרוחני הנסתר (אור יקר).

<p>אמר רבי אבא פרשה זו מוכיחה שהתורה נסתרת ונגלית, והרי הסתכלתי בכל התורה ולא מצאתי מקום שנקרא פתח עינים, אלא הכל נסתר, וסוד הסודות הוא. ולמדנו, מה ראתה הצדקת הזו למעשה הזה, אלא הכירה בבית חמיה את דרכי הקדוש ברוך הוא איך מנהיג את העולם עם בני האדם, ומשום שהיא הכירה הקדוש ברוך הוא, הקים את הדבר על ידה.</p>	<p>אמר רבי אבא פרשה זו מוכיחה שהתורה נסתרת ונגלית, והרי הסתכלתי בכל התורה ולא מצאתי מקום שנקרא פתח עינים, אלא הכל נסתר, וסוד הסודות הוא. ולמדנו, מה ראתה הצדקת הזו למעשה הזה, אלא הכירה בבית חמיה את דרכי הקדוש ברוך הוא איך מנהיג את העולם עם בני האדם, ומשום שהיא הכירה הקדוש ברוך הוא, הקים את הדבר על ידה.</p>
<p>וזה הולך כמו ששנינו, מזומנת היתה בת שבע מששת ימי בראשית להיות אמו של שלמה המלך, כמו כן כאן מזומנת היתה תמר לכך מיום שנברא העולם. ותשב בפתח עינים, מי זה פתח עינים, כמו שנאמר "והוא יושב פתח האהל", ונאמר "ופסח ה' על הפתח", ונאמר "פתחו לי שערי צדק וגו'", עיניים שכל עיני העולם</p>	<p>ואזלא הא כמה דתנינן אזדמנת³⁰⁸⁷ הות בת שבע מו' ימי בראשית למהויה אמה דשלמה מלכא אופ הכא אזדמנת הות תמר לדא מיומא דאתברי עלמא ותשב בפתח עינים מאן פתח עינים כד"א (בראשית יח א) והוא יושב פתח האהל וכתוב (שמות יב כג) ופסח יי' על הפתח וכתוב (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק וגו' עינים דכל עיינין דעלמא</p>
<p>ע/ב/א</p>	
<p>לְהַאֲרִיץ פֶּתַח מִצְרָאִים אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תְּמֻנָתָהּ³⁰⁸⁸ מֵאֵי תְּמֻנָתָהּ³⁰⁸⁹ כְּדֹא (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט והכי אוקימנא תמר אוקימת מלה לתתא³⁰⁹⁰ ופרחת פרחין³⁰⁹¹ ואניצת ענפין ברזא דמהימנותא:</p>	<p>מצפים לפתח הזה, אשר על דרך תמנתה. מה זה תמנתה, כמו שנאמר "ותמונת ה' יביט", וכך בארנו, תמר הקימה הדבר למטה והפריחה פרחים ונצנצה ענפים בסוד האמונה.</p>
<p>ויהודה עוד רד עם אל³⁰⁹² ועם קדושים נאמן (הושע יב א) ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו' (בראשית טו ו) כד"א (משלי ל כ) כן דרך אשה מנאפת³⁰⁹³ כי כסתה פניה ואוקימנא כי כסתה</p>	<p>"ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן", "ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו'", כמו שנאמר "כן דרך אשה מנאפת", "כי כסתה פניה", ובארנו כי כסתה פניה, כמו שנאמר</p>

³⁰⁸³ כלא (דפ"ו).

³⁰⁸⁴ דלענין זנות חס ושלום דצדקת היתה, ואם מפני שהיתה זקוקה ליבם אין הדרך לרמות לבעלה לשכב עמה היה ראוי שיתבענו בדין או חלוץ או יבם אם כן מאי חמאת (אור יקר).

³⁰⁸⁵ פירוש בהיותה בבית חמיה נתחכמה לדעת הנהגת הקב"ה בעולם השפל עם בני אדם בסוד הגלגול, וידעה עניני ער ואונן ונפילתן וקימתן על ידי יהודה עצמו כדפי' בסבא (אור יקר).

³⁰⁸⁶ פי' הקב"ה מתנהג עם בריותיו כדי להצדיקם ומי שמת בלא בנים הק"ה מתקן לו סוד היבום, ולכן תמר שידעה זה נשתדלה לתקן ער ואונן והקב"ה סייע בזה וז"ש ובגין דאיהי ידעת קב"ה אוקים מלה על ידה וכן כתב בסמך בדף ע"ב ע"א (מ"מ).

³⁰⁸⁷ פי' כמו בת שבע שמוכרח שלא יצא שלמה אלא ממנה כי בת שבע היא מלכות, ושלמה מלך ישראל כך תמר אי אפשר שיצאו פרץ וזרח שהם תיקון ער ואונן אלא ממנה (מ"מ).

³⁰⁸⁸ פי' המלכות בבחינה פנימית ששם היא נכנסת הת"ת אל המלכות כאומרו ותמונת ה' יביט כי המלכות שם נקרא תמונת ה' שהיא שם בן ד' בת"ת מפני היותה כסא אליו כענין פרשיות דיד כסא אל ד' של ראש, ואומרו על דרך תמנתה פי' כי הבא ליכנס לבחינת תמונת ה' יכנס תחלה אל פתח זו (אור יקר).

³⁰⁸⁹ פי' ותמונת ה' יביא הוא פרצוף זעיר שהיה מסתכל מר"ע ב"ו כמ"ש בפ' ואתחנן בדף רס"א ע"ב נמצא שהמ' שהיא על פתח עינים על דרך תמנתה שהוא זעיר לשמור הפתח (מ"מ).

³⁰⁹⁰ שהיתה מכוונת למטה ופועלת למעלה במדות העליונים (אור יקר). פי' כמ"ש לעיל שהיא תקנה ער ואונן וממנה נשתלשל מ' בית דוד (מ"מ).

³⁰⁹¹ שהולידה כפי הרמז פרץ וזרח דהיינו פרץ לבנה פרוצה זרח וזרח השמש ואם תמאר נהי דלא חטאה אבל החטיאה את יהודה לזה אמר הנאמר "ויהודה עוד רד אם אל" שלא קלקלה אותו במעשה ההוא שהיבמה נקנת אפילו שלא במתכוין, והיה אפשר לפרש פתח בבחינה הת"ת ממש (אור יקר).

³⁰⁹² פי' יהודה הוא בחינת זעיר ומחובר עם המ' הנק' אל (מ"מ).

³⁰⁹³ פי' מלטה דינים, וז"ל הרב באוצ"ח כן דרך אשה וכו' פי' פסוק זה יובן כי שמות אל"הים של הקדושה משתלשלים עד הקליפות הנק' אלהים אחרים וכאשר העון גורם נכללים זה בזה עד שאותם הבחינות של אל"הים דקדושה נכנסו ביסוד דידה בסוד הגבורות שביסוד דידה, זהו כללות קיצור לשמו והענין באריכות משם תדרשנו וח"ו הקליפות יונקים מאותם שמות אלהים שביסוד דידה וזהו כן דרך אשה וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פניה כד"א (שם) אכלה ומחתה פיה אוקידת עלמא בשלהבותיה, "ואמרה לא פעלתי און" (שם):</p>	<p>"אכלה ומחתה פיה", שרפה את העולם בשלהבותיה, "ואמרה לא פעלתי און".</p>
<p>מ"ט³⁰⁹⁴ בגין כי כסתה פניה ולית מאן דידע אורחהא לאשתזבא מנה³⁰⁹⁵ (בראשית לח טז) ויט אליה אל הדרך אל הדרך ממש לאתחברא חיוורא בסומקא³⁰⁹⁶ (שם) ואמר³⁰⁹⁷ [הבת] (הבא) נא אבא אליך וגו' הא אוקימנא הבה בכל אתר³⁰⁹⁸ כי לא ידע כי כלתו היא (שם) כי כלתו היא דעלמא³⁰⁹⁹ מתרגמינן ארי שצייתהא³¹⁰⁰ דעלמא היא מאי טעמא לא ידע בגין דהא מנהרין אנפיהא³¹⁰¹ לקבלא מנוויה ואזדמנא לאתבסמא ולרחמא עלמא כי כלתו היא דא כלה ממש³¹⁰² דכתיב (שיה"ש ד ח) אתי מלבנון כלה:</p>	<p>למה, משום "כי כסתה פניה", ואין מי שיודע דרכיה להנצל ממנה. "ויט אליה אל הדרך", אל הדרך ממש, לחבר לבן באדום. "ויאמר הבה נא אבוא אליך וגו'", הרי בארנו הבה בכל מקום כי לא ידע כי כלתו היא, "כי כלתו היא", של העולם. מתרגמים אשר השמדת העולם היא, למה לא ידע משום שהאירו פניה לקבל ממנו, והזדמנה לבשם ולרחם על העולם. כי כלתו היא זו, כלה ממש, שנאמר "אתי מלבנון כלה".</p>
<p>ותאמר מה תתן לי כי תבא אלי (בראשית לח טז) השתא כלה בעיא תכשיטהא ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן (שם יז) למלכא דהוה ליה ברא מאמהו חדא ואזיל בהיכליה בעא³¹⁰³ מלכא לאתנסבא במטרוניתא עלאה ולאעלהא³¹⁰⁴ בהיכליה אמרה מאן יהיב לי [מלכא בהיכליה (ג"א) ליה בהיכליה דמלכא) אמר] ובהיכליה דמלכא אמר (ג"א מאי³¹⁰⁵ יהיב ליה לדין בהיכליה דמלכא אמר מלכא) מכאן ולהלאה אשרר ואתריך לברא דאמהו מהיכלא דילי:</p>	<p>"ותאמר מה תתן לי כי תבוא אלי", עכשיו הכלה צריכה תכשיטיה, "ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן", (משל) למלך שהיה לו בן משפחה אחת, שהלך בהיכל רצה המלך לשאת מלכה עליונה ולהכניסה להיכלו, אמרה מי נתן את זה בתוך היכל המלך, (מי נתן את זה בהיכל המלך, אמר המלך) אמר מכאן והלאה אשלח ואגרש את בן השפחה מהיכלי.</p>
<p>כך נמי הכא אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן והא אוקימנא בלא תבשל גדי וכל אינון בסטרא דבכור בהמה קא אתו ועל דא לא כתיב אנכי אתן אלא אנכי אשלח אתריך ואשרר ליה דלא ישתכח בהיכלי:</p>	<p>כך גם כאן, אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן, והרי בארנו בלא תבשל גדי. וכל אותם שמצד בכור הבהמה הם באו, ועל כן לא כתוב אנכי אתן אלא אנכי אשלח, אגרש ואשלח אותו, שלא ימצא בהיכלי.</p>
<p>ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך (שם) אלין אינון סימנין דמטרוניתא דאתברכא מן מלכא בזווגהא ויאמר מה הערבון אשר אתן לך ותאמר</p>	<p>"ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך" אלו הם סימני המלכה, שהתברכה מהמלך בזווגה. "ויאמר מה הערבון אשר אתן לך, ותאמר</p>

³⁰⁹⁴ פי' מ"ט אוקידת עלמא ובני אדם לא הכירו זה ואינם נשמרים ממנה (מ"מ).
³⁰⁹⁵ ושיעור הכתוב ויחשבה לזונה דהיינו כן דרך וכו' ואוקידם עלמא ולמה בני אדם לא ידעו זה ואינם נשמרים ממנה הטעם כי כסתה פניה (מ"מ).
³⁰⁹⁶ פי' זעיר יש בו חסדים והנוקבא יש בה גבורות ובשעת הזווג מתמתקים הגבורות על ידי החסדים (מ"מ).
³⁰⁹⁷ ויאמר (דפ"ו).
³⁰⁹⁸ פי' לשון הזמנה (מ"מ).
³⁰⁹⁹ פי' שמכלה העולם (מ"מ).
³¹⁰⁰ ר"ל כך צריכים אנו לתרגם ארי שצייתה דעלמא היא א"כ י"ל מ"ש כלתו היא דעלמא וכו' ר"ל הכלה שבכל מקום בתורה תרגומה שצייתה וגם כאן נפרש אותה שצייתה לשון כליה (מ"מ).
³¹⁰¹ פי' ולכך אע"פ שהיא דינים אינם נראים מפני שאנפתא נהירין (מ"מ).
³¹⁰² ושיעור הכתוב לפי פי' זה, כי לר' ידע בענין הנז' דהיינו ויחשבה לזונה שיש בה דינים וכו' ומ"ש לא ידע זה בשביל כי כלתו היא שתמיד היא כלה, ומלא לא ידע לא ירדנו לעומקה כי איך אפשר שהזעיר לא ידע זה ואפשר דפי' כי לא ידע לא חשש לזה אע"פ שהיא מלאה דינים ברא דאמהול ס"מ (מ"מ).
³¹⁰³ בהיכלא בעי (דפ"ו).
³¹⁰⁴ ולאעלאה (דפ"ו).
³¹⁰⁵ מאן (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חותמך³¹⁰⁶ ופתילך³¹⁰⁷ ומטך³¹⁰⁸ אלין אינון קטרי ונ"א סטרין עלאי תכשיטהא דכלה (ל)אתברכא מתלתא אלין ונצח הוד יסוד וכלא אשתכח בתלתא אלין מהכא מתברכא (דהא כלא אשתכח בתלתא [וכלה] (וכלא)³¹⁰⁹ מהכא מתברכא נצח הוד יסוד):</p>	<p>חותמך ופתילך ומטך" אלו הם (צדדי) הקשרים העליונים, תכשיטה של הכלה מתברכים משלשת אלה, נצח הוד יסוד, והכל נמצא בשלשת אלה, והכלה (מנצח הוד יסוד) מתברכת מכאן.</p>
<p>מיד ויתן לה ויבא אליה ותהר לו ויהי כמשלש חדשים (בראשית לח כד) מאן משלש חדשים בתר דיתלתון ירחיא והא ג' ירחין:</p>	<p>מיד "ויתן לה ויבא אליה ותהר לו ויהי כמשלש חדשים" מה זה משלש חדשים, אחר שישלשו החדשים, והרי שלשה חדשים.</p>
<p>אוקימנא והכא כמשלש חדשים דשאר ירחא רביעאה³¹¹⁰ לאתערא דינין בעלמא בחובי בני נשא והיא ינקא מסטרא אחרא³¹¹¹ כדין³¹¹² ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך (בראשית לח כד) הא כלה בסטרא אחרא אשתכחת מה כתיב (שם) הוציאוה כמה דכתיב (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל ותשרף בשלהובי טיהרא בגלותא:</p>	<p>בארנו, וכאן כמשלש חדשים, שהתחיל החדש הרביעי לעורר דינים בעולם מחטאי בני אדם, והיא יונקת מצד האחר, אז "ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך" הרי כלה בצד האחר נמצאת, מה נאמר "הוציאוה", כמו שנאמר "השליך משמים ארץ תפארת ישראל", "ותשרף", בשלהבת הצהרים בגלות.</p>
<p>מה כתיב (בראשית לח כה) היא מוצאת לאתמשכא בגלותא והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו לאיש אשר אלה ממנו לא כתיב³¹¹³ אלא לאיש אשר אלה לו דיליה סימנין אלין משתכחין אנכי הרה מיד (שם כו) ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני צדקה ודאי:</p>	<p>מה נאמר "היא מוצאת" להמשך לגלות, והיא שלוחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו, לא כתוב לאיש אשר אלה ממנו, אלא לאיש אשר אלה לו, שלו הסימנים הללו המצויים, אנכי הרה מיד "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני", צדקה ודאי.</p>
<p>ושמא גרים מאן גרים לה שמא דא הדר ואמר ממני דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו צדקה צדק ה' ממני נטלת שמא דא ממני ירתא ממני אשתכחת:</p>	<p>והשם גורם, מה גרם לה השם הזה, חזר ואמר ממני, שנאמר "כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו", צדקה צדק ה', שממני נטלה את השם הזה, ממני ירושה, ממני נמצאת.</p>
<p>א"ר יוסי מ"ט חמיה כתיב באתר חד יהודה באתר אחרא א"ל כלא אתקטר דא בדא חמיה באתר עלאה תלי³¹¹⁴:</p>	<p>אמר רבי יוסי למה כתוב חמיה במקום אחד ויהודה במקום אחר. אמר לו הכל נקשר זה עם זה, חמיה תלוי במקום עליון.</p>

³¹⁰⁶ יסוד (רח"ו)

³¹⁰⁷ נצח (רח"ו)

³¹⁰⁸ הוד (רח"ו). נה"י דזעיר שמהם נבנה פרצופה כנודע, ובס' אור ישראל כתב וז"ל בספר נוף עץ חיים איתא מה תתן לי אמרה לו המ' כי אני שם אד"ני ולכך שם מ"ה תתן לי, והשיב לה אנכי אשלח גדי עזים אתריך לכר"ע מן העולם אמרה לו מה הערבון אשר תתן לי עד שלחך שם מ"ה כי תחלה מקבלת לבושי המוחין שהם גי' תנ"ה, ואח"כ המוחין עצמם, והנה סוד הלבושים גי' חו"תם והוא גימ' תנה ולזה אמרה חותמך כי הם לבושי המוחין שהם חותם, פתילך גימט' חו"תם ואד"ני והו"ה לומר שאה"ה אני כלולה בהם עכ"ל ס' אור ישראל, ונלע"ד שדברי הזוהר יפורשו ע"פי הקדמה זו מ"ש אלין אינון סימנין דמטרוניתא הם לבושי המוחין שהם ג' אה"ה דיו"דין בנצח דהה"יין בהוד דאל"פין ביסוד (מ"מ).

³¹⁰⁹ (ס"א מנה"י) (נוסף בדפ"ו).

³¹¹⁰ פי' תמה שאז הובקעה העיר (מ"מ).

³¹¹¹ פי' מדינים קשים שהם שמות אלהים הנז' שמהם יניקת הקליפות (מ"מ).

³¹¹² נמחק בדפ"ו.

³¹¹³ פי' דאי כתיב הכי הוה משמע שבאים על ידו למ' ואינם שלו ממש לכך כתיב אלה לו לומר דיליה אינון הסימנין הנז' ומה שאמרה אנכי הרה, פי' שדינים אלו שיש בי שלו הם ונתנם לי, והורה לה ואמר צדקה ממני, וז"ש ושמא גרים שר"ל ששמה שהוא צדק מורה על הדינים, ומאן גרים לה שמא דא ממני שאני נק' צדיק והיא נקראת צדק, וזה שכתוב ממני ירתא שהזעיר נוטל פי שנים שהם חו"ג ומניה ירתא ברתא (מ"מ).

³¹¹⁴ פרוש אבא שהמלכות היא כלתו והיא קוראה לו חמיה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ר אלעזר פרשתא דא ואוקימנא ברזא (אוקים חכמה) עלאה בכמה גוונין כד יסתכלון מלי מנה ישתמע רזין דאורחוי דקב"ה ודינוי בכל אתר והיא ידעת ואקדימת גרמא³¹¹⁵ למלה דא לאשלמא אורחוי דקב"ה בגין דיונפקו מנה מלכין שליטין וזמינין לשלטאה על עלמא ורות כהאי גוונא עבדת:</p>	<p>אמר רבי אלעזר הפרשה הזו בארנו בסוד עליון, בכמה אופנים כשיתבוננו בדברים ממנה ישמעו הסודות של דרכי הקדוש ברוך הוא ודינוי בכל מקום, והיא ידעה והקדימה עצמה לדבר הזה, להשלים את דרכי הקדוש ברוך הוא, כדי שיצאו ממנה מלכים שליטים שעתידים לשלוט על העולם. ורות עשתה כדוגמא זה.</p>
<p>א"ר אבא פרשתא דא ברזא דחכמתא דאורייתא אתקשרת וכלא סתים וגליא ואורייתא כלא כהאי גוונא אשתכחת ולית לך מלה באורייתא דלא רשים בה שמא קדישא עלאה דסתים וגליא</p>	<p>אמר רבי אבא פרשה זו נקשרה בסוד חכמת התורה, והכל נסתר ונגלה, וכל התורה מצויה כדוגמא זה, ואין לך דבר בתורה שלא רשום בו השם הקדוש העליון שנסתר ונגלה,</p>
<p>עב/ב</p>	
<p>בגיני כך סתימי דאורייתא³¹¹⁶ קדישי עליונין³¹¹⁷ ירתין לה ואתגלייא³¹¹⁸ בשאר בני עלמא³¹¹⁹ כגוונא דא כתיב (תהלים קב כב) לספר בציון שם יי' ותהלתו בירושלם דהא בציון במקדשא (ש"א) רי לאדכרא שמא קדישא כדקא חזי ולב(ת)ר בכנווי ועל דא כלא סתים וגליא:</p>	<p>לכן הנסתרות שבתורה קדושי עליונים יורשים אותם ונגלית לשאר בני העולם, כדוגמא זה כתוב "לספר בציון שם ה' ותהלתו בירושלים", שהרי בציון במקדש מותר להזכיר את השם הקדוש כראוי, ובחוץ בכינויו, ולכן הכל נסתר ונגלה.</p>
<p>תאנא כל מאן דגרע את חד מאורייתא או יוסף את חד באורייתא כמאן דמשקר³¹²⁰ בשמא קדישא ועלאהו דמלכא (עלאה):</p>	<p>למדנו כל מי שגורע אות אחת מהתורה או מוסיף אות אחת לתורה כמי שמשקר בשם הקדוש העליון של המלך.</p>
<p>א"ר יצחק עובדא דמצרים פלחין לשפחה כמה דאוקימנא עובדא דכנען פלחין להווא דאקרי (שמות יב כט) שבי אשר בבית הבור וע"ד כתיב (בראשית ט כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו בג"כ כלהו מכתובין (ס"א מברכין) (ס"א מכדבין) במלין קדישין³¹²¹ ועבדין עובדין (ס"א עריין) בכלא בגיני כך (ויקרא יח ג) כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו':</p>	<p>אמר רבי יצחק מעשה של מצרים שעובדים לשפחה כמו שבארנו, מעשה של כנען שעובדים לאותו שנקרא "שבי אשר בבית הבור", ועל זה כתוב "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", לכן כולם מכתובים (מברכים) (מכזבים) בדברים קדושים, ועושים מעשים (עריות) בכל. לכן "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'".</p>
<p>רבי יהודה אומר דעבדין (דא עבדין) דינין (ס"א זינין) בישין לשלטא³¹²² על אנ"א לסאבא ארעא³¹²³</p>	<p>רבי יהודה אמר שעושים דינים (מינים) רעים לשלוט על (לטמא) הארץ, כמו שנאמר</p>

³¹¹⁵ גרמא (דפ"ו).

³¹¹⁶ דהיינו סוד על דרך נסתר (אור יקר).

³¹¹⁷ פי' שהחכמים המקובלים הם שיודעים רזי התורה (מ"מ).

³¹¹⁸ דהיינו הפשט בשאר בני עלמא שהם אינם מבינים אלא פשטי התורה, והיינו לספר בציון דהיינו בבית המקדש שם ה' דהיינו תפארת שם הנעלם היה נזכר במקדש ככתבו, ותהלתו דהיינו כנויו ופשוטו בירושלים דהיינו גבולין (אור יקר).

³¹¹⁹ פי' פשט התורה שהוא נגלה הוא שהשיגו שאר בני העולם (מ"מ).

³¹²⁰ מפני שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ופוגם השם בתוספת אות או חסרון אות שאותיות התורה הם ממש ענפי השם (אור יקר).

³¹²¹ שצריכים למעשיהם לערבב הכוחות כענין בלעם שהיה בא על אתונו והיה מערבב אדם בחמור, וכצבעון שמצא את הימים במדבר וכיוצא ומשם כל העריות (אור יקר).

³¹²² פירוש עושים מיני כשפים ורוחות רעות ומשליטים אותם למטה בארץ (אור יקר).

³¹²³ ר' יהודה אמר דא עבדי זינין לשלטאה על ארעא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כד"א (דברים כא כג) ולא תטמא את אדמתך וכתוב (ויקרא יח כה) ותטמא הארץ:</p>	<p>"ולא תטמא את אדמתך", ונאמר "ותטמא הארץ".</p>
<p>כמעשה ארץ מצרים וגו' (ויקרא יח ג) ר' חייא פתח לאחזו בכנפות הארץ וגו' תאנא זמין קב"ה³¹²⁴ לדכאה לארעיה מכל [מ]סאבותא דעמין עכו"ם דסאיבו לה כהאי מאן דאחיד ובטליתיהו (במטלת) ואנער טנופא מניה:</p>	<p>"כמעשה ארץ מצרים וגו'", רבי חייא פתח "לאחזו בכנפות הארץ וגו'", למדנו עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ארצו מכל טומאת העמים עובדי כו"ם שטמאו אותה, כמי שאוחז בטליתו ומנער את הטנופת ממנה.</p>
<p>וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא למשדי לון לבר ולדכאה ארעא קדישא מסטרא אחרא וס"א קדישא אחרא³¹²⁵ כביכול דהוה מתזנא³¹²⁶ לשאר רברבי עמין ולקבלא מסאבותא דילהון ולדברא לון וזמין לדכאה לה ולאעברא לון לבר:</p>	<p>וכל אותם שנקברו בארץ הקדושה, לזרוק אותם החוצה, ולטהר את הארץ מהצד האחר (קדוש אחר), כביכול שהיתה מזינה את שאר גדולי העמים ולקבל את טומאתם ולהנהיגם, ועתיד לטהר אותה ולהעבירם החוצה.</p>
<p>ר"ש הוה מדכי טורי (ס"א שוקי) דטברייא וכל דהוה תמן מית הוה סליק ליה ומדכי ארעא תאנא כתיב (ירמיה ב ז) ותבואו ותטמאו [את] ארצי וגו':</p>	<p>רבי שמעון היה מטהר את הרי (שוקי) טבריה, וכל שהיה שם מת היה מעלה אותו ומטהר את הארץ. למדנו כתוב, "ותבאו ותטמאו את ארצי וגו'".</p>
<p>א"ר יהודה זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו³¹²⁷ למשרי מדורא בארעא קדישא דכל מאן דזכי לה זכי לאנגדא³¹²⁸ מטלא דשמיא דלעילא דנחית על ארעא וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייו בהאי ארעא קדישא זכי לאתקשרא לבתר בארעא (עלאה) קדישא ועלאהו:</p>	<p>אמר רבי יהודה אשרי חלקו של מי שזוכה בחייו להשרות מדורו בארץ הקדושה, שכל מי שזוכה לה זוכה להמשיך מטל השמים שלמעלה שיורד על הארץ, וכל מי שזוכה להקשר בחייו בארץ הקדושה הזו, זוכה להקשר אחר כך לארץ הקדושה העליונה.</p>
<p>וכל מאן דלא זכי בחייו ומייתין ליה לאתקברא תמן עליה כתיב (שם) ונחלתי שמתם לתועבה רוחיה נפיק ברשותא נוכראה אחרא וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא כביכול עביד קדש חול³¹²⁹ וחול קדש:</p>	<p>וכל מי שלא זוכה בחייו ומביאים אותו להקבר שם, עליו כתוב "ונחלתי שמתם לתועבה", רוחו יוצאה ברשות נכריה אחרת, וגופו בא תחת רשות הארץ הקדושה, כביכול עשה קודש חול וחול קודש.</p>
<p>וכל מאן דזכי³¹³⁰ למיפק נשמתיה בארעא קדישא ואתכפרו חוביו זכי לאתקשרא תחות גדפוי דשכינתא דכתיב (דברים לב מג) וכפר אדמתו עמו³¹³¹ ולא עוד אלא אי זכי בחייו³¹³² זכי</p>	<p>וכל מי שזוכה להוציא נשמתו בארץ הקדושה, מתכפרים חטאיו, וזוכה להתקשר תחת כנפי השכינה, שנאמר "וכפר אדמתו עמו", ולא עוד אלא אם זוכה בחייו זוכה</p>

³¹²⁴ מע"ז שבה ידועה ושאינה ידועה, וכן כל רוחות רעות וטומאות שהשליטו על ידי מעשים מקולקלים (אור יקר).

³¹²⁵ ירושלים של מעלה (אור יקר).

³¹²⁶ פירשנו בספ"ר בשער הצנורות ובשער התמורות (אור יקר).

³¹²⁷ בחייו (דפ"ו).

³¹²⁸ מושך שפע התפארת הכולל יה"ו דהיינו י"ד ה"א וא"ו העולה ט"ל היורד על המלכות שממנה יונקת ארץ ישראל והיושבים בה (אור יקר).

³¹²⁹ נשמה שהיא רוחנית וקדושה עושה אותה חול שהוא מוסרה בחוצה לארץ ברשות הקליפות, וחול שהוא עפר הנחש שעליו נאמר ונחש עפר לחמו כי עפר אתה ואל עפר תשוב מכניסו לארץ ישראל, ואם תאמר אם כן המתים בארץ ישראל נהי דעבדי קדש קדש דהיינו שמוסרים נשמתם ברשות הקדושה סוף סוף עבדי חול קדש דהיינו הגוף הנקבר בארץ ישראל (אור יקר). פי' נשמתו שהיא קודש יצאה מהגוף בח"ל וזהו קודש חול, וחול בקודש היינו הגוף שהוא חול הענוהו ניקבר בא"י שהוא קודש (מ"מ).

³¹³⁰ דהיינו שהחול אינו חול אלא אדרבה עפר ארץ ישראל מכפר עון הנחש ומטהרו ומתקנו (אור יקר).

³¹³¹ דהיינו דוקא הנפטר בה מה שאין ענין זה אל הנפטר חוצה ולכן לא יוצדק בענין קבורתו שעושה חול קדש, ועוד טעם שני כח גופו ממש קדוש והוא קדש בקדש (אור יקר).

³¹³² ולכן גופו של זה קדוש וגופו של זה חול (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאתמשכא עליה רוחא קדישא תדיר וכל מאן דיתיב ברשותא אחרא אתמשך עליה רוחא אחרא נוכראה:</p>	<p>למשוך עליו רוח קדושה תמיד, וכל מי שיושב ברשות אחרת נמשכת עליו רוח אחרת נכריה.</p>
<p>תאנא כד סליק רב המנונא סבא להתם הוו עמיה תריסר בני מתיבתא דיליה אמר לון אי אנא אזיל לארחא דא לאו על דידי קא עבידנא אלא לאתבא פקדונא למאריה³¹³³ תנינן כל אינון דלא זכו להאי בחייוי אתיבין פקדונא³¹³⁴ דמאריהון לאחרא:</p>	<p>למדנו כשעלה רב המנונא סבא לשם, היו עמו שנים עשר בני הישיבה שלו. אמר להם אם אני הולך לדרך הזו לא על שלי אני עושה, אלא כדי להשיב הפקדון לבעליו. שנינו כל אותם שלא זכו לזה בחייהם, הם משיבים את פקדון רבונם לאחר.</p>
<p>אמר ר' יצחק בניני כך³¹³⁵ כל מאן [דאעבר] (דעבר) מאינון זינין בישין או רשותא אחרא בארעא ארעא אסתאבת³¹³⁶ ווי ליה להחוא גבר ווי לנפשיה³¹³⁷ דהא ארעא קדישא לא מקבלא ליה לבתר עליה כתיב (תהלים קד לה) יתמו חטאים מן הארץ בעוה"ז ובעוה"ב ורשעים עוד אינם בתחיית המתים כדין ברכי נפשי את יי' הללויה:</p>	<p>אמר רבי יצחק לכן כל מי שמעביר מאותם מינים רעים או רשות אחרת בארץ, הארץ נטמאת, אוי לאותו האיש אוי לנפשו, שהרי הארץ הקדושה לא תקבל אותו. אחר כך עליו כתוב "יתמו חטאים מן הארץ", בעולם הזה ובעולם הבא, "ורשעים עוד אינם", בתחיית המתים, אז "ברכי נפשי את ה' הללויה".</p>
<p>את משפטי תעשו ואת חוקתי תשמרו ללכת בהם וגו' (ויקרא יח ד) רבי אבא אמר זכאה חולקא דישראל דקב"ה אתרעי בהו מכל עמין עכו"ם ובגין רחימותא דיליה עלייהו יהיב לון נימוסין דקשוט³¹³⁸ נטע בהו אילנא דחיי [אשרי] (שאר) שכינתא בינייהו:</p>	<p>"את משפטי תעשו ואת חוקתי תשמרו ללכת בהם וגו'", רבי אבא אמר אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם מכל העמים עובדי עבודה זרה, ובשביל אהבתו עליהם נתן להם הנהגות אמת, נטע בהם את עץ החיים, והשרה שכינתו ביניהם.</p>

³¹³³ כלומר תלמוד תורה עדיף מארץ ישראל (רח"ו), ור"ל כיון שמצא הכנה לעסוק בתורה בח"ל יותר מא"י תורה עדיפא, לכך לא הנך אלא סמוך למיתתו לאתבא פקדונא למאריה ולא קודם לכן (מ"מ).

³¹³⁴ ירצה שהם מוסרים נפשם ביד החצון, והטעם שהשרים שולטים באותו רשות ואין אפשר לנשמתם לצאת אם לא ימסר ביד השר ההוא ומשם על ידו תכנס אל היכל המלך ונמצאת מוסרה ביד החיצוני וצריך סניגורין להצילה מידו אם אינה כל כך ראויה (אור יקר).

³¹³⁵ פי' מפני שאין בארץ ישראל שדים וקליפות וחצונים כלל (אור יקר).

³¹³⁶ שהוא מכניס הצלם והקליפה בארץ ישראל על ידי שנותן להם כח במעשיו המכוערים המגבירים אותם וראויים אליהם, ולכך נמצאו הקליפות וכל החצונים שולטים בגופו ובנפשו (אור יקר).

³¹³⁷ אחר מיתתו "וי ליה וי לנפשיה נפשו" ביניהם וגופו מתנער ומתגרש (אור יקר).

³¹³⁸ ואם תאמר והרי בני נח שהם מצווין על שבע מצוות והם תורת אמת נמוסין דקשוט, לשלול מה בא באומרו יהב להו נמוסין דקשוט, ויש לומר שאין פירוש נמוסין דקשוט לשלול שאר נמוסין שנתן לבני נח הם שקר חס ושלוש, שהרי שבע מצוות נצטוו בני נח מפי הקב"ה והוא אמת ומצותו אמת, אמנם ראוי להקשות אחרת ובה יתורץ הכל והיא זו למה בן נח נהרג על הגזל וכיוצא בשאר מצותיו שעונשו גדול ומצותיו מועטות, ולזה נאמר כי גר תושב שהוא השומר ז' מצות אין ספק שלא יכנס לאור באור ישראל ח"ו אבל יתענג מבחוץ במקום הקלי' הדקות הקרובות אל הקדושה וסביב למשכן יחנו וכמו שמשם נתן חלק אל הקלי' מהיכל המלך כן ינתן להם חלק אור מועט יאירו ויתענגו וזהו סוד גר תושב בארץ ישראל וזה חלק גן עדן לחסידי אומות העולם שהם עומדים בחומה האחת מג' חומות אשר לגן ולהיות כי חומות הגן הם סוד ששים גבורים סביב לה למטה שלמה הם מסוד הגבורה, לכך אורם מעט דהיינו מצות מעט ודינם חזק על האיש העושה רע ועובר עליהם להמיתו, אמנם לא יקראו ז' מצות אלו תורת אמת מפני שאינם מהת"ת הנק' אמת אלא מסוד ז' מקורו המושכות שפע על שבעים שרים ואינם אמת ר"ל מהת"ת אמנם ישראל נצטוו רמ"ח מצות עשה מהת"ת מצד החסד ושס"ה לא תעשה מהת"ת מצד הגבורה ויינו זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור ופי' בתיקו"ז שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ר"ה רמ"ח ומפני היותם מצד הפנימי אין חטאם במקצת הדברים בתוקף הדין ותשובתם קרובה, ואינם מתחייבים מיתה שלא בעדים והתראה מפני שאינם נמסרים למיתה אלא על ידי התראה שאז ממש מסר עצמו אליה, והוציא עצמו מכלל החיים והפקיר עצמו למיתה ונמסר לקלי' ובזולת זה הוא רחוק מהם, וכן בשאר הפרטים החמורים לבני נח יותר מישראל ויתרחב ענין זה במקום אחר בע"ה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאי טעמא בגין דישראל רשימין ברשימא קדישא בבשריהון ואשתמודען דאינהו דיליה (ואשתמודען) מבני היכליה ובגניי כך כל אינון דלא רשימין ברשימא³¹³⁹ קדישא</p>	<p>למה, משום שישראל רשומים ברושם קדוש בבשרם, ונודעים שהם שלו [ונודעים] מבני היכלו, ולכן כל אותם שלא רשומים ברושם הקדוש</p>
<p>עג/א</p>	
<p>בבשריהון לאו אינון דיליה ואשתמודען דכלהו מסטרא דמסאבותא אטיין ואסיר לאתחברא בהו [ולאשתעי] (ולאשתעא) בהדיהו במלוי דקב"ה ואסיר לאודעא להו מלי דאורייתא בגין דאורייתא כלא שמא דקב"ה וכל את דאורייתא מתקשרא בשמא קדישא וכל מאן דלא ואתרשימו (ארשיי) ואתקשר בשמא (ס"א רשימא) ברשימא קדישא בבישריה אסיר לאודעא ליה מלה דאורייתא וכ"ש לאשתדלא [נ"א לאסתכלא] ביה:</p>	<p>בבשרם הם אינם שלו, ונודעים שכולם מצד הטומאה הם באים, ואסור להתחבר עמהם ולדבר עמם בדברי הקדוש ברוך הוא, ואסור להודיעם דברי תורה, כי התורה כולה שמו של הקדוש ברוך הוא, וכל אות של התורה נקשרת בשם הקדוש, וכל מי שלא רשום ברושם הקדוש בבשרו אסור להודיעו דבר תורה, וכל שכן לעסוק (להתבונן) עמו.</p>
<p>ר"ש פתח זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו (שמות יב מג) וכתוב (שם מד) וכל עבד איש וגוי וכתוב (שם מה) תושב ושכיר לא יאכל בו ומה³¹⁴⁰ פסחא דאיהו בשרא למיכלא על דאתרמיז במלה קדישא אסיר לכל הני למיכל ביה ולמיהב להו למיכל עד דאתנזרו אורייתא דהיא קדש קדשים דקדישא³¹⁴¹ שמא עלאה דקב"ה עאכ"ו:</p>	<p>רבי שמעון פתח "זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו", ונאמר "וכל עבד איש וגוי", ונאמר "תושב ושכיר לא יאכל בו", ומה פסח שהוא בשר למאכל על שנרמז בדבר קדוש אסור לכל אלה לאכול בו, ולתת להם לאכול עד שימולו, התורה שהיא קדש קדשים (של קדשים), השם העליון של הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה.</p>
<p>ר"א שאיל לר"ש אבוהי א"ל הא תנינן אסור ללמד תורה לגוי עע"ז³¹⁴² ושפיר אתערו חברייא דבבל דכתיב (תהלים קמו כ) לא עשה כן לכל גוי ואבלו כיון דאמר מוגיד דבריו ליעקב אמאי חקיו ומשפטיו לישראל:</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, אמר לו הרי שנינו שאסור ללמד תורה לעובדי כוכבים ומזלות, ויפה העירו החברים מבבל, שנאמר "לא עשה כן לכל גוי". אבל כיון שאמר מוגיד דבריו ליעקב, למה חוקיו ומשפטיו לישראל.</p>
<p>א"ל אלעזר ת"ח זכאין אינון ישראל דחולקא עלאה קדישא ודאונטע³¹⁴³ בהו קב"ה דכתיב (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם ולא לעמין עכו"ם ובגין דאיהי גניזא עלאה יקירא שמיה ממש³¹⁴⁴ אורייתא כלא סתים וגליא ברזא דשמייה³¹⁴⁵ וע"ד</p>	<p>אמר לו, אלעזר, בא וראה אשריהם ישראל שהחלק העליון הקדוש הזה נטע בהם הקדוש ברוך הוא, שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם", לכם ולא לעמים עובדי כו"מ. ומשום שהיא גנוזה עליונה נכבדה שמו ממש, התורה כולה</p>

³¹³⁹ ברשימו (דפ"ו).

³¹⁴⁰ ומאי (דפ"ו).

³¹⁴¹ מוסגר בדפ"ו.

³¹⁴² לעכו"ם (דפ"ו).

³¹⁴³ דא נטע (דפ"ו).

³¹⁴⁴ ישראל אחידן בהשם הויה ב"ה עצמו השורה בו בפנימיותו, ע' פ' בראשית (יג סע"א) ופ' ויקרא (ד ע"ב ז ע"א ע"ב) ופ' אחרי (עג ע"א) (דע"ה ח"ב צא ע"ג).

³¹⁴⁵ יה"ה שהוא סתים וגליא מצד שם אדנ"י (אור יקר). השם אלה"ם שהוראתו הוא על גילוי ית"ש אשר בבחי' כחות גבולים ופרטיים והתפשטות גילוי ית"ש מבילתי גבול לגבול הוא השם הנכבד והנורא יה"ה ית"ש כי בו הנה הוא התפשטותו ית"ש מהעלם לגילוי מהעלמתו שבבחי' א"ס לגילוי בשם אלה"ם ולכן אמרו על השם הויה ב"ה שהוא סתים וגליא וכמ"ש בספד"צ רפ"ד ובפ' נשא קמ"ו ב' ובאד"ז רפ"ט א' ופ' אחרי עג ע"א) ופ' שלח קנ"ט א' כי הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלה"ם (כללים ח"ב קכו ע"ד). באשר שכל האצילות כולו הוא מיוחד באור א"ס, הנה הוא סתים וגליא (וכמ"ש בזוה"ק אחרי מות דף עג ע"א, ופ' נשא דף קמו ע"ב, ובאד"ז דף רפט ע"א), והנה התחלתו אשר בהעלם הוא מעתיקא קדישא הכולל רדל"א וא"א והוא הכתר, אבל התחלתו אשר בהגילוי

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישראל בתרין דרגין אינון סתים וגליא דתנינן ג' דרגין אינון³¹⁴⁶ מתקשרן דא בדא קב"ה אורייתא וישראל וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא:</p>	<p>נסתר ונגלה, בסוד של שמו, ועל כן ישראל הם בשתי דרגות, נסתר ונגלה, ששנינו שלש דרגות הן שנקשרות זו בזו, הקדוש ברוך הוא תורה וישראל, וכל אחת דרגה על דרגה, נסתר ונגלה.</p>
<p>קב"ה³¹⁴⁷ דרגא על דרגא³¹⁴⁸ סתים וגליא³¹⁴⁹ אורייתא³¹⁵⁰ הכי נמי סתים וגליא ישראל³¹⁵¹ הכי נמי דרגא על דרגא הה"ד (תהלים קמו יט) מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל תריון דרגין אינון יעקב וישראל³¹⁵² חד גליא וחד סתים:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא דרגה על דרגה, נסתר ונגלה, התורה גם כן נסתר ונגלה, ישראל גם כן דרגה על דרגה, זהו שנאמר "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל", שתי דרגות הן יעקב וישראל, אחד גלוי ואחד נסתר.</p>
<p>מאי קא מיירי³¹⁵³ אלא כל מאן דאתגזר ואתרשים בשמא ונ"א ברשימא קדישא יהבין ליה באנון מלין דאתגליין באורייתא כלומר מודיעין ליה ברישי אתוון ברישי פרקין יהבין עליה חומרא דפקודי אורייתא ולא יתיר עד דיסתלק בדרגא אחרא הה"ד מגיד דבריו ליעקב (ליעקב שפיר) אבל חקיו ומשפטיו לישראל דאיהו בדרגא עלאה יתיר וכתוב (בראשית לה י) לא יקרא שמך עוד יעקב וגו':</p>	<p>במה מדובר, אלא כל מי שנמול ונרשם בשם (ברושם) הקדוש, נותנים לו באותם דברים שהתגלו בתורה, כלומר מודיעים לו בראשי אותיות ובראשי פרקים, נותנים עליו חומרא של מצוות התורה, ולא יותר עד שיתעלה לדרגה אחרת, זהו שנאמר מגיד דבריו ליעקב (ליעקב יפה), אבל חוקיו ומשפטיו לישראל שהוא בדרגה יותר עליונה, ונאמר "לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'".</p>
<p>חקיו ומשפטיו לישראל אלין רזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא יצטרכון לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא</p>	<p>"חוקיו ומשפטיו לישראל", אלו סודות התורה והנהגות התורה וסתרי תורה, שלא יצטרכו לגלות אלא למי שהוא בדרגה יותר</p>

הוא רק מאבא שהוא החכמה, כי הכתר נקרא ג"כ בשם א"ס משום דלית סוף לנביעו דנהוריה (וכמ"ש בפ' בא דף מב ע"ב, ופ' פקודי דף רכו ע"א, ופ' פנחס דף רנח סע"א, וכן בתיקונים סוף תיקון כב, ותיקון ע דף קמא ע"ב) (ביאורים ח"א מז ע"ג).

³¹⁴⁶ נשמת ישראל הם מעצם אור פנימיות התורה, ע"ד שהתורה היא מהתפשטות עצם אורו ית"ש, כי היא גילוייו אשר נתפשט ונתגלה כנז'. והוא מה שאמרו בזוה"ק (פ' אחרי מות עג ע"א) ג' דרגין אינון מתקשרן דא בדא, קב"ה אורייתא וישראל כו' ע"ש. ולכך מעוררים ישראל בגילוייו ית"ש, שהם אור פנימיות התורה, כי הם מיוחדים בה (הקדו"ש קד ע"ד). מחויב כל א' לבטל שכלו ודעתו תמיד נגד כל מה שנטועה באמונת לב כל ישראל מכל הדורות שלפנינו בכל הנודע ומפורסם בתוך כלל ישראל, וכל המהרהר אחריהם גם באיזה פרט קטן וקל שבהם כאלו מהרהר אחר שכינה (דע"ה ח"ב פא ע"ב). הנביעו דאור א"ס המשקה ומרוה להאצילות תמיד הוא אור הדעת עלאה, שהוא אור פנימיות התורה המיוסד ברמ"ח ושס"ה, סוד שורש דתכונת אדם. ובאותו האור ג"כ הוא סוד נשמת האבות והשבטים, ובפרט נשמת משה רבינו ע"ה, אשר הם שורש נשמת כלל ישראל. וזהו שאמרו בזוה"ק (אחרי מות עג ע"א) קב"ה אורייתא וישראל מתקשרן דא בדא (ביאורים ח"ב יג ע"ד).

³¹⁴⁷ ואורייתא היא היא האמצעית בין קב"ה לישראל והיינו קשר שלשה אלו (אור יקר).

³¹⁴⁸ ת"ת ומלכות וה' בהיכל קדשו (אור יקר).

³¹⁴⁹ עי' מלואים אות (כ).

³¹⁵⁰ פשט וסוד (אור יקר).

³¹⁵¹ יעקב וישראל (אור יקר). פי' יעקב הם בעלי הפשט וישראל הם בעלי הסוד ובעלי הפשט אחוזים בפרצוף יעקב שהוא נגלה ובעלי הסוד אחוזים בדרגא עלאה שהוא ז"א (מ"מ).

³¹⁵² ע' ח"ב קכ"ז ששם הוא להיפך. אכל כאן יעקב הוא ישראל זוטא, נער ישראל, וז"ש כל מאן דאתגזר ואתרשים כו' (יהל אור). יעקב ונשיו, שהיו משכינתא עלאה ותתאה, והגם שהיו בגופות מחולקות, משום שהיה חסר עדיין היחוד הראוי גם למעלה, אבל עכ"פ הרי נתגלה השכינתא עלאה למטה ג"כ, ונתייחדו כולן ביעקב ובה"ב שבטים שיצאו ממנו, ועי"ז נעשה יסוד למטה להיחוד והגילוי דשכינתא עלאה ג"כ, וכן זכה יעקב עי"ז לשם ישראל ג"כ אחר שנתעברה רחל מבנימין, והיה המציאות דכל הי"ב שבטים למטה, הנה נתעלה אז להיות כלול מכל האור דהמלכות הכללי כולו, שהוא בה"ב אותיות דשם של י"ב, ואה"ה הוי"ה אדנ"י, ודמילוי אדני, וכן בכל הי"ב צירופי הוי"ה שבה, ועי"ז עלה ונתגדל עד למעלה, והוא מה שזכה להשם ישראל, כמ"ש בפ' וישלח (קע"ג ע"ב) ופ' אחרי מות (עג ע"א), כי עלה ונשתלם בהאור דשכינתא עלאה ג"כ (הקדו"ש מז ע"ד).

³¹⁵³ ירצה כיון שהכוונה הנה היא להורות שאין ראוי לגלות את התורה אלא לישראל מה לו לומר חלקי התורה חקיו דבריו וכן חלקי ישראל ויעקב (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חזי ומה לישראל האי לעמין עכו"ם עאכו"ו וכל מאן דלא אתגזר ויהבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו הריב עלמא ומשקר בשמא דקב"ה ודכלא בהאי תליא ודא בדא אתקשרו דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי:</p>	<p>עליונה כראוי. ומה לישראל כזה, לעמים עובדי כו"מ על אחת כמה וכמה, וכל מי שלא נמול ונותנים לו אפילו אות קטנה של התורה, כאילו החריב עולם ומשקר בשמו של הקדוש ברוך הוא, שהכל תלוי בזה, וזה בזה נקשר, שנאמר "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי".</p>
<p>ת"ח כתיב (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל לפני בני ישראל שם אבל לשאר עמין לא שם בנ"כ דבר אל בני ישראל (ויקרא כ ב) ואל בני ישראל [תאמר] (תדבר) וכן כלהו ינוחון אבהן דעלמא אינון הלל ושמאי דהכי אמרו לאונקלוס ולא אודעו ליה מלה דאורייתא עד דאתגזר:</p>	<p>בא וראה כתוב "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל", לפני בני ישראל שם, אבל לשאר העמים לא שם, לכן דבר אל בני ישראל, "ואל בני ישראל תאמר", וכן כולם ינוחו אבות העולם, הם הלל ושמאי, שכך אמרו לאונקלוס ולא הודיעו לו דבר תורה עד שנמול.</p>
<p>ות"ח מלה קדמאה דאורייתא דיהבין לינוקי אל"ף בית דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבקא בסולכתנו ולסלקא ליה ברעותא וכ"ש למללא בפומיהון ואפי' מלאכי עלאי³¹⁵⁴ ועלאי דעלאי³¹⁵⁵ לא יכלין לאדבקא בגין דאינון סתימין דשמא קדישא ואלף וארבע מאה וחמש³¹⁵⁶ רבבין³¹⁵⁷ דעלמין כלהו תליין בקוצא דאלף ושבעין ותריין³¹⁵⁸ שמהין³¹⁵⁹ קדישין³¹⁶⁰ גליפין באתווי רשימין דקיימו בהו עלאי ותתאי שמיא וארעא אוכורסייא יקרא דמלכא תליין מסטרא חדא לסטרא חדא דפשיטותא דאלף קיומא דעלמין כלהו וסמכין דעלאין ותתאין³¹⁶¹ ברזא דחכמתא ושבילין סתימין³¹⁶² ונהרין עמיקין³¹⁶³:</p>	<p>ובא וראה הדבר הראשון של התורה שנותנים לתינוקות אל"ף ב"ת, זה דבר שאין בני העולם יכולים לדבק בתבונתם ולהעלותו ברצון, וכל שכן לדבר בפיהם. ואפילו מלאכים עליונים ועליוני העליונים אין יכולים לדבק, כי הם נסתרות השם הקדוש, ואלף וארבע מאות וחמש רבבות של עולמות כולם תלויים בקוצו של אל"ף, ושבעים ושנים שמות קדושים חקוקים באותיותיו רשומים שעמדו בהם עליונים ותחתונים שמים וארץ, וכסא הכבוד של המלך תלויים מצד אחד לצד אחד, שפשיטות האלף קיומם של כל העולמות ותומכים של עליונים ותחתונים בסוד החכמה, ושבילים סתומים ונהרות עמוקים.</p>
<p>ועשר אמירין³¹⁶⁴ כלהו נפקין³¹⁶⁵ מההוא קוצא תתאה דתחת אלף³¹⁶⁶ מכאן ולהלאה שארי</p>	<p>ועשר אמירות כולם יוצאים מאותו קוץ תחתון שתחת האלף, מכאן והלאה מתחיל</p>

³¹⁵⁴ דיצירה (רח"ו).

³¹⁵⁵ דבריאה (רח"ו).

³¹⁵⁶ פי' כי הא ציורה י"ד וקוץ רומז לרישא שעל א"א דל"א והא' עצמה גולגלתא דא"א והם אלף ות' הם ת' נהורין המתפשטין מחוורתא משורש ד' אותיות הויה שבמוח בפנים וה' כנגד ה' בחי' שיש למוח וגולגלת הנקרא קרומא מצחא אודנין עיינין חוטמא (זהר הרקיע). דאינון את"ה (רח"ו). א'ת'ה' והוא בגלגלתא דנפיק מגו בוצינא (יהל אור).

³¹⁵⁷ היינו כי הרבבות בא"א (זהר הרקיע).

³¹⁵⁸ הוא בוא"ו כנל סו ע"ב והוא באוירא (יהל אור).

³¹⁵⁹ בואו האלף (יהל אור). הוא בוא"ו כנ"ל ס"ו ב', והוא באוירא (יהל אור).

³¹⁶⁰ פי' אור המתפשט מא"א עד אבא (זהר הרקיע).

³¹⁶¹ הן הסמכין דאות י' שכולם סלקי ברעו דמחשבה עילאה שהוא מ"ס כמ"ש בס"א דף ה' והוא קוץ הזה (יהל אור).

³¹⁶² ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו). ומ"ש ושבילין סתימין. היינו קוץ התחתון דא' (זהר הרקיע).

ומ"ש ושבילין סתימין. אח"כ הם ל"ב נתיבות שהם סתומים בחכמא (זהר הרקיע).

³¹⁶³ נ' שערי בינה (רח"ו).

³¹⁶⁴ הם בז"א (זהר הרקיע).

³¹⁶⁵ והוא חכמתא עילאה סתימאה שממנה הכל כמ"ש באד"ז וכלהו בא"א ששם האלף (יהל אור).

³¹⁶⁶ עי' מלואים אות (כא).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאתפשט אלף בבי"ת, ואין חשבון לחכמה שנחקקה כאן, לכן</p>	<p>לאתפשט אלף ובבית ולית חושבן לחכמתא דהכא אתגליף בגיני</p>
<p>עג/ב</p>	
<p>כך ואורייתא (תנינן) קיומא דכלא ומהימנותא דכלא לקשרא קשרא דמהימנותא דא בדא כדקא חזי ומאן דאתגזר אתקשר בההוא קשרא דמהימנותא ומאן דלא אתגזר ולא אתקשר ביה כתיב ביה (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש (שמות יב מח) וכל ערל לא יאכל בו דהא אתער רוח מסאבא דמסטריה ואתי לאתערבא בקדושה בריך רהמנא דפריש לישראל בנוי רשימין ברשימא קדישא מנייהו ומזוהמא דלהון עלייהו כתיב (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת ובגיני כך (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב ולא לאחרא תורת אמת לזרע אמת אתא ר' אלעזר ונשקיה על ידוי:</p>	<p>התורה היא הקיום של הכל, ואמונת הכל, לקשר קשר של האמונה זה עם זה כראוי. ומי שנמול נקשר באותו קשר האמונה, ומי שלא נמול ולא נקשר בו, כתוב בו "וכל זר לא יאכל קדש", "וכל ערל לא יאכל בו", שהרי התעוררה רוח הטומאה שמצדו ובא להתערב בקדושה, ברוך הרחמן שהפריד את ישראל, בניו רשומים ברושם קדוש, מהם ומזוהמתם, עליהם נאמר "ואנכי נטעתוך שורק כלה זרע אמת", ולכן "תתן אמת ליעקב", ולא לאחר, תורת אמת לזרע אמת. בא רבי אלעזר ונשקו על ידו.</p>
<p>ר' חזקיה אמר כתיב (שמואל א' יב כב) כי לא יטוש יי את עמו בעבור שמו וגו' כי לא יטוש יי את עמו מ"ט ובעבור שמו הגדול בגין דכלא אתקשר דא בדא ובמה אתקשרו ישראל בקב"ה בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון ובגיני כך לא יטוש יי את עמו ולמה בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו:</p>	<p>רבי חזקיה אמר כתוב "כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו וגו'", כי לא יטוש ה' את עמו, למה, בעבור שמו הגדול, כי הכל נקשר זה עם זה. ובמה נקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא, באותו רושם קדוש שנרשם בבשרם, ולכן לא יטוש ה' את עמו, ולמה, בעבור שמו הגדול שנרשם בהם.</p>
<p>תאנא אורייתא אקרי ברית וקב"ה אקרי ברית והאי רשימא קדישא אקרי ברית וע"ד כלא אתקשר דא בדא ולא אתפרש דא מן דא:</p>	<p>למדנו, התורה נקראת ברית, והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, והרושם הקדוש הזה נקרא ברית, ולכן הכל נקשר זה עם זה, ולא נפרד זה מזה.</p>
<p>א"ל ר' ייסא אורייתא וישראל שפיר אבל קב"ה מנלן דאקרי ברית א"ל דכתיב (תהלים קו מה) ויזכור להם בריתו והא אתיידע והא אתמר ואת חקותי תשמרו (ויקרא יח ד) חקותי אלין אינון נמוסי מלכא משפטי אלין אינון גזרי אורייתא:</p>	<p>אמר לו רבי ייסא, תורה וישראל יפה, אבל הקדוש ברוך הוא מנין לנו שנקרא ברית, אמר לו שנאמר "ויזכר להם בריתו", והרי נודע, והרי נתבאר. "ואת חקותי תשמרו", חוקותי, אלו הן הנהגות המלך. משפטי, אלו הן גזרות התורה.</p>
<p>ר' יהודה אמר כל אינון נימוסין מאתר דאקרי צדק אקרין חקותי ואינון גזרת מלכא ובכל אתר דאקרי משפט אקרין דינא דמלכא דאיהו מלכא קדישא קב"ה מלכא ודשלמא (דעלמא) כלא דיליה הוא דהוא מלכא קדישא:</p>	<p>רבי יהודה אמר כל אותן הנהגות ממקום שנקראות צדק נקראו חוקותי, והן גזרת המלך. ובכל מקום שנקרא משפט, הן נקראות דינו של המלך, שהוא המלך הקדוש, הקדוש ברוך הוא המלך שכל השלום שלו, שהוא המלך הקדוש.</p>
<p>באתר דתרין חולקין אחידן דא בדא וע"ד כתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך ואינון דינא ורחמי ובגיני כך חק ומשפט וע"ד כתיב (תהלים קמו יט) חקיו ומשפטיו לישראל לישראל ולא לשאר העמים:</p>	<p>במקום ששני חלקים אחוזים זה עם זה, ועל זה כתוב "צדק ומשפט מכון כסאך", והם דין ורחמים, ולכן חק ומשפט. ועל זה כתוב "חוקיו ומשפטיו לישראל", לישראל ולא לשאר העמים.</p>
<p>בתריה מה כתיב (תהלים קמו כ) לא עשה כן לכל גוי ותנינן אע"ג דאתגזר ולא עביד פקודי</p>	<p>מה כתוב אחריו, "לא עשה כן לכל גוי", ושנינו אף על גב שנמול, ולא עשה את מצוות</p>

זהר ויקרא חלק א'

<p>אורייתא הרי הוא כגוי³¹⁶⁷ בכלא ואסיר למילף ליה פתגמי אורייתא:</p>	<p>התורה, הרי הוא כמו גוי בכל, ואסור ללמדו דברי תורה.</p>
<p>וע"ד תנינן (שמות כ כב) מזבח אבנים דא מזבח אבנים ממש והא קשיו דלביה באתריה קיימא וזוהמא לא אתפסק מניה בגיני כך לא סליק בידיה ההוא גזירו ולא מהניא ליה וע"ד כתיב (שם) כי חרבך הנפת עליה ותחללה בגיני כך לא עשה כן לכל גוי סתם ומשפטים בל ידעום לעולם ולעלמי לעולם וזוהמא לא עשה כן להם כל שכן סודות תורה והנהגות התורה, ונאמר "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>	<p>ועל זה שנינו, "מזבח אבנים", זה מזבח אבנים ממש, והרי קשי הלב עומד במקומו, והזוהמא לא פסקה ממנו, לכן לא עולה בידו אותה מילה, ולא מועילה לו, ועל זה נאמר "כי חרבך הנפת עליה ותחללה", לכן "לא עשה כן לכל גוי סתם ומשפטים בל ידעום לעולם ולעלמי לעולם", דבר אחר, (קטן) לא נותנים להם כל שכן סודות תורה והנהגות התורה, ונאמר "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>מתניתין</p>	
<p>בנמוסי טהירין³¹⁶⁸ ד' מפתחין³¹⁶⁹ שנינן [נ"א שויין] לארבע סטרי עלמא³¹⁷⁰ בזוייתהון אשתכחו³¹⁷¹ חד לסטר ארבע וארבע לסטר חד³¹⁷² אתגלפן (ס"א אתפלגן) בחד גוונא³¹⁷³ בההוא גוונא תכלא וארגוונא וצבע זוהר וחורא וסומקא³¹⁷⁴:</p>	<p>בדרכי האורות, ארבעה מפתחות נעשו לארבעת צדדי העולם בזויותיהם נמצאים, אחד לצד ארבעה, וארבעה לצד אחד נחקקים (נחלקו) בצבע אחד, באותו צבע תכלת וארגמן, וצבע זוהר ולבן ואדום.</p>
<p>דא עייל בגוונא דחבריה ודידיה³¹⁷⁵ ביה רשים ד' רישין³¹⁷⁶ כחדא אסתליקו ובהד דיוקנא</p>	<p>זה נכנס לצבע של חבירו, ושלו רשום בו, ארבעה ראשים עלו כאחד, ובדמות אחד נדבקים, ראש אחד עולה מתוך הרחצה שרוחץ</p>

³¹⁶⁷ כעכ"ם (דפ"ו).

³¹⁶⁸ בהנהגת ההשגחה (הגרמ"מ).

³¹⁶⁹ הם ד' טבעות חם ולח וקר ויבש, ונקראין מפתחות לפי שהן לעומת המסגרת, בסוד לעומת המסגרת תהיינה הטבעות [שמות כה], ועל ידם מתפתחין המסגרת ממטה למעלה, כמ"ש בזהר פ' בראשית דף ל"א ע"א, אבל עיקר המפתח הוא סוד שם הו"ה ב"ה, ד' אותיות, שורש הד' טבעות, שע"י ית' שמו מתפתחין עלמא עילאה בסוד המסגרת (הגרמ"מ).

³¹⁷⁰ הם מזרח מערב דרום צפון (הגרמ"מ).

³¹⁷¹ כלומר בהקצוות שלהם של הד' סטרי עלמא הם (נשכחים) [משתכחין] הד' טבעות הנ"ל, מזרח לח, סוד רוח, דרום חם, צפון קר, מערב יבש, והם סוד הד' רוחות העולם, ואמר בהקצוות, לפי ששם התגברותן, בקצה הדרום חם מאוד כמעט בלי מזג קר, וכן בכל הקצוות, לכן אמר בזווייתהון אשתכחו (הגרמ"מ).

³¹⁷² נקודה עילאה הוא יריעה חדא. והיכלא הוא ארבע סטריין כמ"ש בז"ח ש"ה (סה ע"ב). ואחתא ומודעתא כלילין דא בדא (סד"צ יד ע"א), הבן בחכמה וחכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד) (יהל אור). למעלה הם באים ממקום אחד ומתפשטין לארבע סטריין, ארבע רוחות העולם, וזהו חד לסטר ארבע, ואח"כ אלו הארבע מתחברין ובאים למקום אחד, וזהו ארבע לסטר חד, כמ"ש בזוהר פ' בראשית דף כ"ט ע"א, נטיף לסטרא דא לעילא כו', וכן לארבע זוויין כו', למהוי חד נהרא עילאה נחית לתתא ועביד לה ימא רבה ע"ש (הגרמ"מ).

³¹⁷³ הוא אוכמתא דעינא, הוא בסוד שם הו"ה, אור ה' שמשם ההשגחה, והמקום עצמו אינו מושג, שההשגחה הוא מא"ס ית"ש, אף שזה אין א"ס ממש, רק בערכינו נקרא א"ס, מחמת שאינו מושג אצלינו, והוא סוד מלכות דאצילות (הגרמ"מ).

³¹⁷⁴ בההוא גוונא תכלא וארגוונא וחורא וסומקא, כצ"ל. כלומר שהחושך אינו מראה בעצם כלל, רק מקבל כל ד' גוונין, והן הד' גוונין שבעין, והן ד' מיני השגחות, ד' טבעות הנ"ל (הגרמ"מ).

³¹⁷⁵ כל א' יש לו גוון שלו, וגם הוא מזוג מטבע חבירו, כמ"ש שם דף ל"א הנ"ל, מיא מרוחא ורוחא מאשא ואשא ממיא, שלכן נקרא טבעות, וכן רוחות העולם כל אחד נכנס בגבול חבירו, שלכן הד' רוחות עגול כטבעת, וכן אש יש לו ב' טבעות חם ויבש, ורוח חם ולח, ומים לח וקר, ועפר קר ויבש, נמצא בכל אחד יש לו טבע שלו וטבע חבירו, וכן בגווי דעינא, שבכל גוון יש לו גוון שלו, ומה שהוא סמוך לגוון השני יש בו מזג גם מגוון חבירו, וע"ז הסוד הם ד' (גלות) [חיות], ארבע פנים לאחת ודמות פניהם פני אדם [עי' יחזקאל א], שאדם כלול לון, וזהו חד לסטר ד' וד' לסטר חד, כמ"ש בזוהר א"מ (דף עג) ע"ש, ובזה תבין מה שסומא חשוב כמת [נדרים סד ע"ב] (הגרמ"מ).

³¹⁷⁶ כלומר הם הד' שרשים, שורש ההשגחה לעולם, ושורש הנשמות לאדם, ולכל א' הוא בד' שרשים, והם סוד ב' עינים כמו שאבאר (הגרמ"מ).

<p>מתדבקן³¹⁷⁷ חד רישא אסתליק מגו סחי דאסתחי³¹⁷⁸ תרי איילתא קציבין³¹⁷⁹ בשיעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב (שיה"ש ד ב) כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה בשערא דלהון חיזו דאבן טבא³¹⁸⁰ דארבע גוויין ארבע גרפיין דכסיין על גופא וידין זעירין תחות גרפייהו וחמש בחמש גליפן טאסין (ס"א שאפיין) לעילא לעילא מהיכלא דשפירא בריוא ויאה למחזי חד עולין] רביא נפיק שגן חרבא דמתהפכא לגוברין לנוקבין נטלין למשיחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא לזמנין נטלין (ס"א עולין) לה בכל עלמא וכל משיחין בה משיחין דכתיב (ויקרא יט לו) איפת צדק וגו':</p>	<p>שתי איילות, קצובות בשעור אחד, עולות מאותה רחצה שנאמר "כעדר הקצובות", שעלו מן הרחצה בשער שלהם, מראה של אבן טובה של ארבעה צבעים, ארבע כנפים שמכסות על הגוף וידיים קטנות תחת כנפיהם, וחמש בחמש חקוקים טסים (שואפים) למעלה למעלה מן ההיכל שהוא יפה תאר, ונאה למראה נער צעיר אחד, יוצא שינון חרב שמתהפכת לגברים ולנקבות, לוקחים מדידת האיפה בין שמים ובין ארץ, לפעמים לוקחים (עולים) לה בכל העולם, וכל המדידות מודדים בה, שנאמר "איפת צדק וגו'".</p>
<p>חד חיזו דברולחא קיימא על חרבא חד ברישא דההוא חרבא [נ"א רביא] מלהטא סומקא מגו ברולחא</p>	<p>מראה אחד של בדולח עומד על חרב אחת בראש, אותו ילד (חרב) מלהט אדום מתוך הבדולח</p>
<p>עד/א</p>	
<p>מתניתין</p>	

³¹⁷⁷ כאשר הם חוזרין לשרשן הם כחדא איסתליקו והם נכללין בא'. אדם (הגרמ"מ). כלומר וכן כד נחתין לתתא ודמות פניהם פני אדם, וזהו שבחד דיוקנא מתדבקן (הגרמ"מ).

³¹⁷⁸ כלומר שורש א' עולה מן הרחיצה שרחץ, כלומר מי שהוא שורש מאחד מהד' שרשים, או מפני ארלי' או מפני השור או מפני נשר או מפני אדם, הוא עולה מהעה"ז, וכאשר עולה הוא נקרא שרחץ מגלולי העה"ז, וסוד הענין שהעה"ז טו"ר, וכן טבע האדם הוא טוב ורע, וכאשר עולה לשרשו ולא נדבק בו רע מעה"ז, והסיר הרע ממדותיו, והעלה כל מדותיו לשרשן, הוא דוגמת הרוחץ שרחץ מטנופיו, ועלה מן הרחצה זך ונקי תרין איילתא קציבין בשעורא חד סלקן מההוא סחיותא דכתיב [שה"ש ד] כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. הן העינים שהם שניהם שוין ממש, ונקראין איילת שהם סוד איל דיצחק, כלומר תוקפו וכחו, כמ"ש ואת אילי הארץ לקח [יחזקאל יז], והתחלת הגבורות הם מן העינים, כמ"ש בפע"ח בסוד יה"כ, וז"ס הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני [שה"ש ו], דמוקדין לי בשלהובוי (לקמן פד ע"א), ששורש הגבורות הם לזיווג כמ"ש בע"ח, ולכן שמו יצחק, וכן שורש היצה"ר הוא לזה אך מזה עדיין תליין, שהן תרין קציבין בשעורא חד, שהב' עינים א' ליראה, לירא מהעבירות, לפי שממש אחיזת הדינין והוא סוד עין שמאלא סומקתא דעינא, והב' להשגה לתורה, והוא אהבה, ונצרכין שיהי' שניהם שוין, כמ"ש במדרש לא אתה גדולה ממני ולא אני גדולה ממך [עי' ילק"ש תהלים תתלד], וכמ"ש בכתבי אדמ"ו ע"ז כמה פעמי', וכן במשלי, וכן עניני עה"ז ועה"ב, תורה ויראה, וכאשר הם קציבין בשעורא חד אז הם סלקין מההוא סחיותא, כמ"ש עינו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב [שה"ש ה], ועיקר איסתחיותן הוא בפה, כמ"ש באד"ר [קלז ע"ב] שמהני תרין עינין נפקין תרין דמעין, ואיתבסמון בימא רבה ימא דחכמתא, והוא הפה, והוא סוד מ"ש בע"ח סוד ה"ג שמנצפך נתחלין בעינין, ונטחנין בפה בשניים ל"ב שניים וז"ס עינו כאשר הם כיונים שניהם שוין כנ"ל, אז על אפיקי מים סוד השפתים, שם הם רוחצות בחלב, בסוד חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב [בראשית מט], והוא דמעיתא דעינא, שהי' יכול (שמואל) [שמאל] להוציא דרך הפה, וסוד הדמעין עצמן הם ז' ראיות שבמעשה שראה הטוב, וז' פעמים טוב הוא סוד דמעה, ע' פנים ומ"ט פנים, בסוד אני אעביר כל טובי על פניך [שמות לג], ושני פעמים דמע"ה כאשר יוצאין מב' עינים ונתבסמו בימא רבה ימא דחכמתא, תורה שבכתב שתלוי בעין, ותורה שבע"פ שע"י טוחן התורה שבכתב, אם אין קמח אין תורה [אבות פ"ג], אז הם כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה [שה"ש ד] סוד רח"ל, ב' פעמים דמעה, נמצא מיתוק העינים תלוי בשניים כנ"ל, ולכן אמר סלקן מההוא סחיותא דכתיב כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה [שם], והוא כתיבי בשניים, ותרין איילתא קאי על עינים, אך כמ"ש שתלית [אסחיות] [אסחיות] העינים בשניים, בסוד החיך שנתמצה בתוך הפה כמ"ש בע"ח [שי"ג פ"ב] (הגרמ"מ).

³¹⁷⁹ קציבין (דפ"ו).

³¹⁸⁰ הענין שהשערות והעינים הם ממקום א' מן המוח, אך השערא הם ממותרי מוחא, והם סוד הארבע כנפים, ומשם הם עיני ה' משוטטות בכל הארץ [דה"ב יז], והם סוד הציצית, איסתכלותא דהאי עלמא תתאה כמ"ש בר"מ פ' שלח לך דף קע"ה, והן סוד הד' סהדין ד' ציצית, והם כלל כל המצות כמ"ש וראיתם אותו וזכרתם [במדבר טו], וז"ש בר"מ איסתכלותא לאדכרא, והם סוד ציצית ראש, שהן השערות, ועיי' בפע"ח בכוונת הציצית (הגרמ"מ). תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד [סוטה יז], וכתוב כמראה אבן ספיר דמות כסא [יחזקאל א], וספיר הוא גוון התכלת, וזהו אבן טבא (הגרמ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תרין סמריין מהאי גיסא ומהאי גיסא אתחזי ההוא חרבא ברשימין עמיקין:</p>	<p>שני צדדים, מצד זה ומצד זה, נראית אותה החרב ברישומים עמוקים.</p>
<p>חד גבר תקיף סולמא דקיימא ביי"ג עלמין חגיר ההוא חרבא למעבד נוקמין עמיה חגירין שתין אחרנין כלהו משתלחפי [נ"א מתולפי] ונ"א מתיילפיו [ס"א משלפי] נצחין קרבא הה"ד (תהלים מה ד) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך וכתוב (שיה"ש ג ח) כלם אחווי חרב מלומדי מלחמה וגו' בכמה גוונין מתהפכין אנפיהו לית דידע לון בר חד תולעתא דשאט [ס"א דשארי] בין נוני ימא כל אבנין דאעבר עליהו מתבקעין:</p>	<p>גבר אחד תקיף, סולם שעומד בשלשה עשר עולמות, חגור אותה החרב לעשות נקמות, ועמו חגורים ששים אחרים, כולם מחולפים (מלמדי) (שולפי) מנצחי קרב, זהו שנאמר "חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך", ונאמר "כולם אחווי חרב מלומדי מלחמה וגו'", בכמה צבעים מתהפכים פניהם, שאינ מכיר אותם פרט לתולעת אחת ששטה (ששורה) בין דגי הים, כל האבנים שעוברות עליהם נבקעות.</p>
<p>בההוא זמנא קלא דנפיק מאינון דחגירי חרבא מבקע תמניסר טורין רברבין ולית מאן דירכין אודניה כלהו עלמא סתימין עיינין אטימין לבא לית מאן דישגח דהא בנינא לסתור כד עבדין עובדן דלא מתכשרן סאטין מארחא דתקנא ימינא אעדי ושמאלא שלטא כדין עריין אשתכחו ווי לחייביא דגרמין דא בעלמא דהא לא מתברכין לעילא עד דישתצון אינון לתתא הה"ד (תהלים קד לה) ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללויה (ע"ב):</p>	<p>באותו זמן הקול שיוצא מאותם חגורי החרב, מבקע שמונה עשר הרים גדולים ואין מי שירכין אזניו. כל העולם סתומי עיניים אטומי לב, אין מי שישגיח שהרי הבנין סתור כשעושים מעשים שאינם כשרים, סוטים מדרך תקינה הימין סרה והשמאל שולטת, ואז מצויות עריות, אוי לרשעים שגורמים את זה בעולם, שהרי אין מתברכים למעלה עד שיכלו אותם למטה, זהו שנאמר "ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה" (עד כאן).</p>
<p>זהר</p>	
<p>ערות אביך וערות אמך לא תגלה (ויקרא יח ז) ר' חייא פתח (שיה"ש ב ג) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו' האי קרא אוקמוה חברייא אבל כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דהיא משבחת ליה בהאי:</p>	<p>"ערות אביך וערות אמך לא תגלה", רבי חייא פתח "כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וגו'", את הפסוק הזה בארו החברים, אבל כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהיא משבחת אותו בזה.</p>
<p>הכא אית לאסתכלא אמאי משבחת ליה בתפוח ולא במלה אחרא או בגוונין או בריחא³¹⁸¹ או בטעמא³¹⁸² אבל הואיל וכתוב תפוח בכלא היא משבחת ליה בגוונין בריחא ובטעמא מה תפוח הוא אסוותא לכלא אוף קב"ה אסוותא לכלא:</p>	<p>כאן יש להתבונן למה היא משבחת אותו בתפוח ולא בדבר אחר או בצבעים או בריח או בטעם, אבל הואיל ונאמר תפוח בכלא היא משבחת אותו, בצבעים בריח ובטעם, מה תפוח הוא רפואה לכל, אף הקדוש ברוך הוא רפואה לכל.</p>
<p>מה תפוח אשתכח [בגוונין]³¹⁸³ (בגוונין) כמה דאוקימנא אוף קב"ה אשתכח בגוונין עלאין מה</p>	<p>מה תפוח נמצא בצבעים כמו שבארנו אף הקדוש ברוך הוא נמצא בצבעים עליונים. מה תפוח יש בו ריח דק מכל שאר העצים, אף</p>

³¹⁸¹ הוא חכמה, מקום השמן, לריח כנ"ל. ואמר בז"ח שיה"ש (נב ע"א) [סה ע"ב] דזמין לאתגלייא מגו ריחא דעלה כו' דהא ההוא ריחא עילאה סלקא כו' ע"ש. והוא חכמה (יהל אור).

³¹⁸² בינה בתוך הפה, וריחא סלקא מגו מ"ס, סוד החכמה. והן ג' מוחין דיליה, סוד יה"ו, ז"א, וה' אחרונה שכינה (ס"א שושנה) כידוע. והוא ג' אותיות, והיא אחת. וזהו בגוונין כו'. ולכן נק' מלכות חקל תפוחין קדישין, בסוד נה"י דעלה כידוע, דג' דרגין אלו מתגליין בה, שבהן סוד המוחין, שהן ג' דברים של התפשטות (ס"א). התפוחים. ול"נ שהן ג' תיבות חקל תפוחין קדישין כידוע. המסדר), וזש"א קדישין שהמוחין נק' קודש כידוע. ונאמר כריח שדה אשר ברכו ה', ואמרו שדה של תפוחים, אשר ברכו ה' דאתברכת מאלין תלתא, כמ"ש למעלה ע"ב א'. וריחא בסוד מוחא סתימאה, וטעמא בסוד גרון, וגוונין בסוד דעת. והן בסוד תרין תפוחין, ששם אסהיד גוונין דא"א. דעות עדות. והן אמ"ש שבא"א, שמשם אסוותא, כמ"ש בא"ז. ועיקר אסוותא בתפוח בריחא, כמ"ש רפדוני בתפוחים. ועיין בא"ז רפ"ט ע"א (יהל אור).

³¹⁸³ עבא"ר קל"ג ב', וגוונין הן סוד הדעת, כד מדיד משיחין עביד גוונין לאנהרא (זהר ח"א טו ע"א) (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תפוח אית ביה ריחא דקיק מכל שאר אילני אוף קב"ה כתיב ביה (הושע יד ז) וריח לו כלבנון מה תפוח טעמיה מתיקא אוף קב"ה כתיב ביה (שיה"ש ה טז) חכו ממתקים וקב"ה משבח לה לכנסת ישראל [כשושנה] (כשושנה):</p>	<p>הקדוש ברוך הוא כתוב בו וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמו מתוק, אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו "חכו ממתקים". והקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל כמו שושנה.</p>
<p>והא אוקימנא מלי אמאי כשושנה והא אתמר ר' יהודה אמר בשעתא דאסניאו זכאי בעלמא³¹⁸⁴ כנסת ישראל סלקא ריחין טבין³¹⁸⁵ ומתברכא ממלכא קדישא ואנפהא נהירין³¹⁸⁶ ובזמנא דאסניאו חייבין בעלמא כביכול כ"י לא סלקא ריחין טבין ואטעמת מסטרא אחרא מרירא³¹⁸⁷ כדין כתיב (איכה ב א) השליך משמים ארץ וגו' ואנפהא חשוכין³¹⁸⁸:</p>	<p>והרי בארנו את הדברים, למה כמו שושנה, והרי נתבאר. רבי יהודה אמר בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כנסת ישראל מעלה ריחות טובים ומתברכת מן המלך הקדוש ופניה מאירים, ובזמן שמתרבים הרשעים בעולם כביכול אין כנסת ישראל מעלה ריחות טובים, וטועמת מהצד האחר המר, אז נאמר "השליך משמים ארץ וגו'", ופניה חשוכים.</p>
<p>ר' יוסי אמר בשעתא דאסניאו זכאין בעלמא כתיב (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ובזמנא דאסניאו חייבין בעלמא כתיב (איכה ב ג) השיב אחור ימינו³¹⁸⁹ ר' חזקיה אמר מהכא (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף³¹⁹⁰ כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא הה"ד (ויקרא יח ז) ערות אביך וערות אמך לא תגלה:</p>	<p>רבי יוסי אמר בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כתוב "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". ובזמן שמתרבים רשעים בעולם, כתוב השיב אחור ימינו. רבי חזקיה אמר מכאן, "ונרגן מפריד אלוף", כלומר מפריד את המלך מהמלכה, זהו שנאמר "ערות אביך וערות אמך לא תגלה".</p>
<p>רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי א"ל אי פרקליטא בעלמא במטרוניתא אשתכח ואי קטיגוריא בעלמא במטרוניתא אשתכח אמאי אמר ליה למלכא דהוה ליה בר מטרוניתא כל זמנא</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב לפני אביו, אמר לו אם פרקליט יש בעולם, הוא נמצא עם המלכה. ואם יש בעולם קטגור הוא נמצא עם המלכה. למה, אמר לו (משל) למלך שהיה לו בן מן</p>

³¹⁸⁴ הזו"ן הנה שניהם לקחו עטרין דחו"ג, ונשארה היא בעטרה דגבורה לבד לצורך הנהגת התחתונים שהוא על ידה (כמ"ש בפ' בשלח נא ע"א, יתרו סח ע"ב, אחרי מות עד סע"א, אד"ז רצו ע"א) (דע"ה ח"ב קנה ע"א), כל עניניה [של השכינה] בגילוייה למטה, הנה הוא לעולם לפי ערך יחודה למעלה, וזה תלוי לפי מעשה התחתונים, וכמ"ש פ' בראשית (נג ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' אחרי (עד ע"א) (דע"ה ח"ב קנה ע"ג).

³¹⁸⁵ פי' מעלה מ"ן מכח המעשה התחתונים (מ"מ).

³¹⁸⁶ פי' ע"י המוחין שקבלה מבעלה (מ"מ).

³¹⁸⁷ ח"א נג ע"א סד ע"א ח"ב קצה ע"ב ועי' לקמן עט ע"א קצז ע"א לעיל מז ע"א ועי' שער מאמרי רשב"י בפ' האדר"ר לא ע"ב ובדפוח"ח הוא דף מ ע"א וע"ב (לש"ו). ז"ל השער מאמרי רשב"י: חלילה מלהאמין שהזכר של הקליפה הנקרא נח"ש שבא על חוה שח"ו נכנס תוך פנימיות נקודת ציון שבה וכן להפך כאשר שפחה תירש גבירתה שהיא הבחינה הראשונה. אמנם הענין הוא כי כיון שהאלהים דקדושה הם שם ביסוד שלו וביסוד שלה בתוך חמשה גבורות מנצפ"ך דבגו נקודת ציון שבה. לכן כאשר אלו האלהים אחרים עולים ונכללים עמהם כנז'. אז אעפ"י שאינן נכנסין ח"ו בתוך נקודת ציון ממש עכ"ז היותה נכללת באלהים דקדושה אשר שם על דרך כללות פנימיות העולמות זה בזה בעת התפילה כנ"ל זה יקרא כאילו ח"ו ממש בא נחש על חוה, ע"כ. כאשר הגוונין דעיינין הם מלובש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג), בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהזו"ן למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוח"ח דף מ ע"ש בארוכה) (דע"ה ח"ב קה ע"ד), הוא סוד נחש שבא על חוה וכמו שהאריך הרב בזה במאמרי רשב"י (דף מ) וכן בשער הקדמות (דף לו), וע' עוד כ"ז בשער החשמל (סוף פרק א) ובמב"ש שער הקליפות (פרק ב דף נז סע"א) (דע"ה ח"ב קכד ע"ב).

³¹⁸⁸ שק תלוי על הפתח (רח"ו).

³¹⁸⁹ שבחטא אדם הראשון ובחרבן קדמו הגבורות תחלה קודם החסדים (מ"מ).

³¹⁹⁰ עי' הקדר"ש נב ע"ד.

זהר ויקרא חלק א'

<p>דההוא ברא עביד רעותא דמלכא מלכא עביד מדוריה במטרוניתא וכל זמנא דלא הוה ההוא בר עביד רעותא דמלכא מלכא פריש מדוריה ממטרוניתא:</p>	<p>המלכה, כל זמן שאותו הבן עושה את רצון המלך, המלך שם מדורו עם המלכה, וכל זמן שאותו בן לא עושה את רצון המלך, המלך מפריד את מדורו מן המלכה.</p>
<p>כך קב"ה וכ"י כל זמנא דישראל עבדין רעותא דקב"ה קב"ה שוי מדוריה בכנ"י וכל זמנא דישראל לא עבדין רעותא דקב"ה קב"ה לא שוי מדוריה בכנסת ישראל מ"ט בגין דישראל הוא ברא בוכרא דקב"ה דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל אימא דא היא כנסת ישראל דכתיב (משלי א ח) וואל תטוש תורת אמך:</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל, כל זמן שישראל עושים את רצונו של הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא שם מדורו עם כנסת ישראל. וכל זמן שאין ישראל עושים את רצונו של הקדוש ברוך הוא, אין הקדוש ברוך הוא שם מדורו עם כנסת ישראל. למה, כי ישראל הוא בנו הבכור של הקדוש ברוך הוא, שנאמר "בני בכורי ישראל". האם זו כנסת ישראל, שנאמר "ואל תטוש תורת אמך".</p>
<p>ת"ח כל זמנא דישראל רחקין מהיכלא דמלכא כביכול ממטרוניתא אתרחקת עמהון מ"ט בגין דמטרוניתא לא אקדימת קיסטא להאי בר לאלקאה ליה למיהך בארחה מישר בגין דמלכא לא אלקי ולבריהו (לבר נש) לעלמין אלא שבק כלא בידא דמטרוניתא³¹⁹¹ לאנהגא היכלא ולא לקאה ברה ולדברא ליה בארחה קשוט לקבליה דמלכא:</p>	<p>בא וראה כל זמן שישראל רחוקים מהיכל המלך, כביכול המלכה התרחקה עמהם. למה, כי המלכה לא הקדימה שבטה (יסורים) לבן הזה, להלקותו כדי ללכת בדרך ישרה. כי המלך לא מלקה את בנו לעולמים, אלא משאיר הכל ביד המלכה להנהיג את ההיכל ולהלקות את בנה, ולהנהיגו בדרך האמת כנגד המלך.</p>
<p>עד/ב</p>	
<p>ורזא דמלה דכתיב (משלי לא א) דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו (אמו ודאי) דא בת שבע והא אתמר כתיב (משלי י א) משלי שלמה בן חכם ישמה אב ובן כסיל תוגת אמו [תוגת] אמו ודאי חמי מה כתיב בן חכם ישמה אב בעוד דהאי בר אזיל בארחה מישר³¹⁹² והוא חכימא³¹⁹³ ישמה אב (כלל) דא מלכא קדישא לעילא³¹⁹⁴ ישמה אב סתם אשתכח האי בר בארחה תקלא מה כתיב ובן כסיל תוגת אמו ותוגת אמו ודאי דא כנסת ישראל (אמו ולא אביו) ורזא דמלה³¹⁹⁵ כתיב (ישעיה נ א) ובפשעכם שלחה אמכם (אמנם דא כנסת ישראל):</p>	<p>וסוד הדבר שנאמר "דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו" (אמו ודאי) זו בת שבע. והרי נאמר הכתוב "משלי שלמה בן חכם ישמה אב ובן כסיל תוגת אמו", תוגת אמו ודאי. ראה מה כתוב, בן חכם ישמה אב, בעוד שהבן הזה הולך בדרך ישרה והוא חכם ישמה אב (כלל), זה המלך הקדוש, למעלה ישמה אב סתם, נמצא הבן הזה בדרך כושלת. מה כתוב, ובן כסיל תוגת אמו, תוגת אמו ודאי, זו כנסת ישראל. וסוד הדבר כתוב "ובפשעכם שלחה אמכם".</p>

³¹⁹¹ לקמן רצו ע"א (לש"ו). עי' ח"א דף קנד סע"א, וח"ב דף נא ע"א (הקדו"ש מד ע"ד), הנהגת העולמות ב"ע הוא לעולם רק ע"י המלכות וכפי קבלתה מז"א, ע"י שהיא תמיד מיוחד עמו (ע' פ' בשלח נא ע"א, ופ' אחרי מות עד סע"א, ובפרט באד"ז רצו ע"א) (דע"ה ח"ב נד ע"ד), עי' זהר בפ' תצוה (קפו ע"א ע"ב) ופ' תרומה (קעא ע"ב) וע' פ' בשלח (נא ע"א) (דע"ה ח"ב קטו ע"א). ועי' בפ' בראשית כב ע"א כט ע"ב (כללים ח"א נו ע"ג), מתנהגים העולמות ב"ע על ידה ע"פ קבלתם מז"א (כללים ח"ב קל ע"א).

³¹⁹² לגבי תפארת ומלכות (אור יקר).

³¹⁹³ לגבי חכמה כי ממש הוא חכם (אור יקר).

³¹⁹⁴ כי הקדש הוא בחכמה והוא למעלה מהכל ואפשר היות הכוונה במציאות תפארת שבחכמה והכרח לזה הוא מאומרו אב סתם [ולא] כאומרו אמו ולא אם סתם, תוגת אמו ולא אביו, עם היות דלענין סילוק הברכה גם מהתפארת מסתלק כיון שאינו משמחו אבל עם כל זה לענין התוגה דהיינו הגלות אינו אלא במלכות לבד אמו ולא אביו (אור יקר).

³¹⁹⁵ כי שולחה דהיינו הגלות אמכם לבד דהיינו מלכות המשתלחת, ואמר אמכם ולא אם סתם וזהו שאמר "דא כנסת ישראל", ואם תאמר בתיקונים פירשו שלח תשלח תרין תירוכין הא לא קשיא שכבר פירשנו הענין במקומו ובספ"ר שער מהות והנהגה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח לא אשתכח חדוותא קמי קב"ה כיומא דסליק שלמה³¹⁹⁶ לחכמתא ואמר שיר השירים³¹⁹⁷ כדין נהירו³¹⁹⁸ אנפוי דמטרוניתא ואתי מלכא³¹⁹⁹ למשרי מדוריה עמה הה"ד (מלכים א' ה' י) ותרב חכמת שלמה וגו'³²⁰⁰:</p>	<p>בא וראה לא נמצאת שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כמו היום שעלה שלמה לחכמה ואמר שיר השירים, אז האירו פני המלכה, ובא המלך להשרות את מדורו עמה, זהו שנאמר "ותרב חכמת שלמה וגו'".</p>
<p>מאי ותרב דסלקא שפירו³²⁰¹ דמטרוניתא ואתרביאת בדרגה³²⁰² על כל שאר דרגין בגין דמלכא³²⁰³ שוי מדוריה בה וכל כך למה בגין דאפיקת ברא חכימא דא לעלמא וג"א למלכא וכד אפיקת ליה לשלמה³²⁰⁴ לכל ישראל אפיקת³²⁰⁵ וכלהו הוו בדרגין עלאין זכאין כשלמה (ס"א בשלמא) דקב"ה חדי בהו ואינון ביה:</p>	<p>מה זה ותרב, שעלה היופי של המלכה והתגדלה בדרגותיה על כל שאר הדרגות, כי המלך שם את מדורו עמה. וכל כך למה, כי הוציאה את הבן החכם הזה לעולם (למלך). וכשהוציאה את שלמה, היא הוציאה לכל ישראל, וכולם היו בדרגות עליונות צדיקים כשלמה (בשלום), שהקדוש ברוך הוא שמח בהם, והם בו.</p>
<p>וביומא דשכלל שלמה ביתא לתתא אתקינת מטרוניתא ביתא למלכא ושוו מדוריהון כחדא ונהירו אנפיהא בחדוה שלימו כדין אשתכח חדוותא לכלא לעילא ותתא וכל כך למה בגין דכתיב (משלי לא א) משא אשר יסרתו אמו דדברת ליה לרעותא דמלכא:</p>	<p>וביום שתקן שלמה את הבית למטה, תקנה המלכה בית למלך ושמו מדורם יחד והאירו פניה בשמחה ושלמות. אז נמצאה שמחה לכל למעלה ולמטה. וכל כך למה, כי כתוב "משא אשר יסרתו אמו", שהנהיגה אותו לרצון המלך.</p>
<p>וכד האי בר (נש) כמה דאמינא (ס"א דאצטריך) לא אתדבר לרעותיה דמלכא כדין היא ערייתא דכלא³²⁰⁶ ערייתא דכל סטריין³²⁰⁷ דהא מלכא פריש ממטרוניתא ומטרוניתא אתרחקת מהיכליה³²⁰⁸ ובג"כ ערייתא היא דכלא³²⁰⁹ [וכי לא] (וכלא)</p>	<p>וכשהבן הזה כמו שאמרנו (שצריך) אינו מתנהג לרצון המלך, אז זו ערות הכל, ערות כל הצדדים, שהרי המלך פורש מהמלכה והמלכה התרחקה מהיכלו, ולכן זוהי ערות הכל. וכי אין זו ערוה, מלך בלי מלכה ומלכה בלי מלך, ועל זה כתוב "ערות אביך וערות אמך לא תגלה</p>

³¹⁹⁶ אפשר היות פירוש הדברים כמשמען, ואפשר גם כן לפרש שנתעלה אל המלכות הנקרא חכמה כדמסיק (אור יקר).
³¹⁹⁷ לעורר הייחוד העליון ונתעלה שם בסוד אליך ה' נפשי אשא (אור יקר).
³¹⁹⁸ נהירין – בסוד מיין נוקבין כנודע (אור יקר).
³¹⁹⁹ הורה שמא שגרם שלמה לא היתה עלית השכינה אל התפארת אלא גרם שתדד התפארת למטה, וזה יורה יופי השכינה ותיקונה שירד הוא אליה וירדוף הוא אחריה אל הזווג (אור יקר).
³²⁰⁰ אם הכוונה על הגידול לבד היה לו לומר ותגדל השתא דנקט לישנא דותרב ירצה להורות שני ענינים האחד הגידול בעצמו, והשני על הריבוי לשון הרבה ששניהם [במשמע] (אור יקר).
³²⁰¹ היינו גידול (אור יקר).
³²⁰² היינו גידולה בריבוי המדרגות עשר למאה ומאה לאלף עד אין תכלית, וכן שש לששים וששים לשש מאות ולששים אלף וכו', וכן בסוד כל הכלליות מה שלא נמצא כריבוייה בכל המדות וזהו שאמר "על כל שאר דרגין" והכרח לזה מאומרו מחכמת כל בני אדם דהיינו כל שאר דרגין כמשמעו על חכמת שאר בני האדם (אור יקר).
³²⁰³ שאם היתה היא עולה אליו היתה היא המתבטלת ונחשבת כאחד מבחינות התפארת, אמנם עתה שהתפארת בא אליה היא חשובה יותר ויותר מעלייתה שם (אור יקר).
³²⁰⁴ הוקשה לו כי אף על פי ששלמה יהיה כל כך אם ישראל אינן ראויים הם יקלקלו כל מה שיתקן שלמה ואת אמרת שהכל תלוי בשלמה, לזה אמר עם היות ששלמה עיקר ישראל גם כן היו שלימים (אור יקר).
³²⁰⁵ שהיו בני דורו ראויים למנהיג ולפרנס כמוהו דלאו בדידיה לחודיה תליא מילתא (אור יקר).
³²⁰⁶ מתפארת וממלכות (אור יקר).
³²⁰⁷ לא שתהיה ערוה אחת אלא שתי עריות וזהו שאמר "דכל סטריין" בין מצד התפארת לעצמו ומצד המלכות לעצמה, והטעם כדמסיק שהפירוד כפול "מלכא" תפארת "פריש ממטרוניתא" הרי ערוה אחת שהוא צד פירוד אחד (אור יקר).
³²⁰⁸ הרי צד שני אל הפירוד הם שתי עריות (אור יקר).
³²⁰⁹ בכל שאר הספירות, ופירש ואמר כי ירצה להכריח כפל העריות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ערייתא הוא מלכא³²¹⁰ בלא מטרוניתא³²¹¹ ומטרוניתא בלא מלכא³²¹² וע"ד כתיב (ויקרא יח ז) ערות אביך וערות אמך³²¹³ לא תגלה ואמך היא אמך היא³²¹⁴ ודאי ושריא עמך בניני כך לא תגלה ערותה:</p>	<p>אמך היא", אמך היא ודאי, ושורה עמך, לכן לא תגלה ערותה.</p>
<p>ר"ש אקיש ידיו ובכה ואמר ווי אי אימא וגלינא רזא ווי אי לא אימא דייבדון חברייא מלה (יחזקאל יא יג) אהה יי' אלהים כלה אתה עושה את שארית ישראל מאי אהה ומאי כלה אתה עושה:</p>	<p>רבי שמעון הקיש ידיו ובכה ואמר, אוי אם אמור ואגלה סוד אוי אם לא אמור, שהחברים יאבדו את הדבר. "אהה ה' אלהים כלה אתה עשה את שארית ישראל". מה זה "אהה", ומה זה "כלה אתה עשה".</p>
<p>אלא רזא דמלה³²¹⁵ בזמנא דה' תתאה³²¹⁶ אתתרכת מהיכלא דמלכא ה' אחרא עלאה³²¹⁷ בגינה מנעת ברכתא וכדין כתיב אהה כלה אתה עושה³²¹⁸ [בגין דכר האי ה'] (בגיננו כך איהו) אתמנעת³²¹⁹ מברכאן ה' אחרא מנעת לון מכלא³²²⁰ מאי טעמא בגין דברכאן לא משתכחי אלא באתר דשריין דכר ונוקבא³²²¹ ועל דא כתיב (ירמיה כה ל) יי' ממרום ישאג או ממעון קדשו יתן קולו ישאג על נוהו, על נוהו [על] נוהו ממש דא מטרוניתא ודא הוא ודאי:</p>	<p>אלא סוד הדבר, בזמן שה' תחתונה התגרשה מהיכל המלך, ה' אחרת עליונה מונעת ברכתה בגללה, ואז נאמר אהה כלה אתה עשה, משום שכשהיא (הה' הזאת) נמנעת מברכות, ה' אחרת מונעת אותם מהכלל. למה, כי ברכות אינן מצויות אלא במקום ששורים זכר ונקבה, ועל זה כתוב "ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו ישאג על נוהו", על נוהו ממש, זו המלכה, וזהו ודאי.</p>
<p>ומאי אומר אוי שהחרבתי את ביתי וכו' ביתי וזווגא דמטרוניתא ודא הוא ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה דהא מכל סטריין ערייתא הוא וכדין (ישעיה נ ג) לבשו שמים קדרות ושק והושם כסותם³²²² דהאו (הושת כסותם) אתר אחסנת ברכאן דמבועין דנחלין דהוו נגידין³²²³ ושקיין כדקא חזו ואתמנעו:</p>	<p>ומהו אומר, אוי שהחרבתי את ביתי וכו', ביתי זהו זווג המלכה, וזהו ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה, שהרי מכל הצדדים זו ערוה, ואז "לבשו שמים קדרות ושק והושם כסותם", שהרי מקום ירושת הברכות של מעיינות הנחלים שהיו שופעים ומשקים כראוי נמנעו.</p>
<p>תנינן כד אתפרש מלכא ממטרוניתא וברכאן לא משתכחין כדין אקרי [וי' מ"ט אוי'] [וי' מ"ט]</p>	<p>שנינו כשנפרד המלך מן המלכה ואין ברכות מצויות, אז נקרא וי', למה וי', שלמדנו</p>

³²¹⁰ ת"ת (אור יקר).

³²¹¹ הרי שם מתעורר הדין והערוה להשפיע לטמאים מצדו (אור יקר).

³²¹² אלא היא משפעת לחצונים וצריך שתינק מהצנור הפגום (אור יקר).

³²¹³ שתי עריות (אור יקר).

³²¹⁴ כי היינו שגרם לה "דשריא עמך" וממך נמשך לה לכך הזהר שלא תגלה והיינו כמו טעמא דערות אביך דהא בהא תליא (אור יקר).

³²¹⁵ מ"ש הרב בסוד הצדיק אבד, הוא בזוה"ק בראשית (נה ע"ב) נח (סז ע"א) ופ' שמות (ט ע"ב יא ע"א) פ' בשלח (נז סע"א) פ' בהעלותך (קנ ע"ב), וע' פ' ויקרא (יז ע"א) ופ' אחרי (עד ע"ב) (ביאורים ח"ב סח ע"ג)

³²¹⁶ היינו מלכות היא המתגרשת ונפרדת מהת"ת (אור יקר).

³²¹⁷ היא בינה ה' ראשונה של שם מונעת הברכות מהת"ת (אור יקר).

³²¹⁸ שבהסתלק הברכות מת"ת ומלכות כל העולם כלה אבד (אור יקר).

³²¹⁹ פ' מן הראוי היה שיאמר אה לבד להורות שנסתלק השפע מת"ת אל הבינה, כי א' כתר עליון ובה נכללה החכמה וה' בינה ושם נתעבב השפע אלא דטעמא קאמר למה נסתלק השפע אל סוד אה דהיינו כתר חכמה ובינה מפני ה' תתאה (אור יקר).

³²²⁰ פ' שבינה עולה לאריך הנק' א' כמ"ש לקמן בסוד אוי' ונפרדת מה' אחרונה וזהו מלת אה"ה וז"ש בסמוך אחר אחסנת וכו', שהיא בינה שמשקה לזעיר דבגלות נפסק ולבשו שמים שהוא זעיר קדרות (מ"מ).

³²²¹ ונמצאו הברכות מסתלקות ממלכות ומהת"ת (אור יקר).

³²²² לשון הפסוק: אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם.

³²²³ נגידין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דתניא רישא דיסוד י' דהא יסוד ו' זעירא הוא וקב"ה ו' רברבא עלאה³²²⁴ וע"ד כתיב ו' ו' ותרין ווין כחדא ורישא דהאי יסוד י' הוא³²²⁵:</p>	<p>ראש היסוד י', שהרי יסוד הוא ו' קטנה, והקדוש ברוך הוא (ת"ת) ו' גדולה עליונה, ולכן כתוב ו'ו שתי ווי"ם כאחד, והראש של היסוד הזה הוא י'.</p>
<p>וכד אתרחקא מטרוניתא ממלכא וברכאן אתמנעו [מ]מלכא וזווגא לא אשתכח ברישא דיסוד נטיל ו' עלאה להאי רישא דיסוד³²²⁶ דהוא י' ונגיד ליה לגביה כדין הוא וי' ולכלא לעלאין (לעילא³²²⁷ דכלא דעלאין) ותתאין וע"ד תנינן מיומא דאתחריב ירושלם ברכאן לא אשתכחו בעלמין³²²⁸ ולית לך יום דלא אשתכח ביה לוטין דהא ברכאן אתמנעו בכל יום:</p>	<p>וכשמתרחקת המלכה מן המלך, והברכות נמנעות מן המלך, והזווג לא נמצא בראש, היסוד נוטל ו' העליון את הראש הזה של היסוד שהוא י' ומשפיעו אליו, ואז הוא ו"י, ו"י לכל העליונים ולתחתונים, ועל זה שנינו מיום שחרבה ירושלים לא נמצאו ברכות בעולם, ואין לך יום שלא מצויים בו קללות, שהרי הברכות מנועות בכל יום.</p>
<p>אמר ליה או הכי או"י או הו"י (או וה') (מהו וה') אמר ליה כד מלה תליא בתשובה ולא תייבין כדין ה' עלאה נטיל לון ואנגיד לוא"ו וי' לגב(י)ה</p>	<p>אמר לו או כך או"י או הו"י (או וה') מה הוא, אמר לו כשהדבר תלוי בתשובה ולא שבים, אז ה' העליונה נוטלת אותם ומשפיעה לוא"ו וי' אליה,</p>
<p>ע/ה/א</p>	
<p>בגין דלא תייבין כדין אקרי הוי אוי כד אסתליק מלכא לעילא לעילא וצווחין (בגין דצווחין) בני נשא ולא אשגח בהו:</p>	<p>כי לא שבים ואז נקרא "הוי". "אוי" (הוא) כשהסתלק המלך למעלה למעלה וצווחים בני אדם ואין משגיח בהם.</p>
<p>וההוא [נ"א אהיה] עלאה [אהיה] טמירא³²²⁹ סליק לו' וי' לגביה בגין דלא אתקביל צלותיה כדין אקרי אוי דהא א' [סליק] (אסתליק) לגביה (ו') דו' וי' (ס"א דהוא אלף סליק גביה לה' לו' ל"י) וכדין תשובה לא אשתכח וע"ד אסתלק מאלין אתוון ה' דהא בתשובה לא תלייא:</p>	<p>ואותו העליון "אהיה" הוא הטמיר עולה לו', וי' אליו, כי לא התקבלה תפלתו, אז נקרא אוי, שהרי א' עולה לו' וי' (שהיא א' עולה לה' לו' ל"י), ואז אין מצויה תשובה, ולכן הסתלקה מהאותיות הללו ה', שהרי לא תלוי בתשובה.</p>
<p>ודאי כד אסגיא חובי עלמא³²³⁰ טפי ותשובה הוה תלייא בקדמיתא ולא בעו כדין אסתלק ה' וא' סליק לו' וי' לגביה³²³¹ ואקרי אוי וכד חריב בי</p>	<p>ודאי כשהתרכו יותר חטאי העולם, ותשובה היתה תלויה בראשונה ולא רצו, אזי הסתלקה ה', וא' עלתה לו', וי"ד אליו, ונקרא אוי. וכשחרב בית המקדש והתשובה הסתלקה</p>

3224

3225 היינו הטיפה שבראש היסוד הו"ה דיוד"ן (רח"ו).

3226 פי' שהת"ת מושך הטיפה שהיא הו"ה דע"ב שבראש היסוד אצלו, ואינו מורידה ליסוד כדי ליתנה למ' (מ"מ).

3227 פי' ו"י זה הוא לעילא, ומ"ש דכולא דעילאין ותתאין, פי' ו"י זה הוא לכל העליונים ותחתונים אי הכי או"י או הו"י או ו"ה מהו גרסינן (מ"מ).

3228 בעלמא (דפ"ו).

3229 פי' אריך שהוא נק' א' (מ"מ).

3230 קשיא ליה דהא קיימא לן אין לך דבר שעומד בפני התשובה לזה תירץ "והתשובה הוה תליא" וכו' (אור יקר).

3231 הוקשה לו כיון שכן היה ראוי שבהיות הדבר תלוי בתשובה יהיה הוי דהיינו ה' בינה תשובה כלומר שעדיין יש תקוה בתשובה, וכאשר תסתלק התשובה היה ראוי שיהיה ו"י שפירשנו שנסתלקה מוי ה' ונשאר וי לבדו דלא תלוי בתשובה, ולזה תיקן ואמר "סליק גביה וכו'" והיינו הסתלקות התשובה כי בהסתלק וי יותר היינו שמורה שנסתמו דרכי התפלה ואין גזר דין נקרע בתשובה, ומפני שהדבר קשה למאד הכריח הענין הזה בפרטות מפסוק "אוי לנו כי פנה היום" ופירש עד עתה היה הדבר תלוי בתשובה והיה הוי והיה תשובה עם וי ונעשה הוי, ועתה כיון שפנה תשובה נעשה אוי לפי שפנה ה', והנה הכר(י)ח גמור שאף על פי שפנה ה' לא נשאר וי שהם לא אמרו וי לנו כי פנה היום אלא אוי כנראה שכשפונה הבינה למעלה מתעלה אל הכתר ונעשה אוי (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מקדשא ותשובה אסתלקת (ולאו מעלייא) כדין צווחו ואמרו (ירמיה ו ד) או לנו כי פנה היום:</p>	<p>(ולא מעלה), אזי צווחו ואמרו, "אוי לנו כי פנה היום".</p>
<p>מאי כי פנה היום דא הוא יומא עלאה דאקרי תשובה [דאסתלק] (ואסתלק) ואתעבר ולא שכיח ההוא יומא דאשתמודע לפשטא³²³² ימינא לקבלא חייבין והא אתפניי מכלא ולא אשתכח ועל דא אמרו אוי ולא הוי כי ינטו צללי ערב (שם) דהא אתיהיב רשו לרברבי ממנן³²³³ דשאר עמין למשלט עלייהו:</p>	<p>מה זה "כי פנה היום" זהו היום העליון שנקרא תשובה, שהסתלק ועבר ולא מצוי אותו היום שנודע, לפשוט הימין לקבל הרשעים, והרי התפנה מהכל ולא נמצא, ולכן אמרו אוי ולא הוי. "כי ינטו צללי ערב", שהרי נתנה רשות לגדולי הממונים של שאר העמים לשלוט עליהם.</p>
<p>תאנא סליק ו³²³⁴ לעילא³²³⁵ לעילא³²³⁶ והיכלא אתוקד ועמא אתגלי ומטרוניתא אתתרכת וביתא אתחרבת לבתר כד נחית ו'ו' לאתריה אשגח בביתיה והא אתחריב³²³⁷ בעא³²³⁸ למטרוניתא³²³⁹ והא אתרחקת ואזלת חמא להיכליה³²⁴⁰ והא אתוקד בעא לעמא והא אתגלי חמא לברכאן ודנחלין עמיקין (דעמיקין דנחלין) דהו נגדין והא אתמנעו כדין כתיב (ישעיה כב יב) ויקרא ה' אלהים [צבאות] ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחת ולחגור שק וכדין לבשו שמים קדרות כדין ו' ה' (ס"א ו' י')</p>	<p>למדנו, עלתה ו' למעלה למעלה, וההיכל נשרף והעם גלה, והמלכה גרשה, והבית נחרב. אחר כך ירד ו'ו' למקומו, השגיח על ביתו, והנה חרב, בקש את המלכה והנה התרחקה, והלכה ראה את היכלו והנה נשרף, בקש את העם והנה גלה, ראה את ברכות הנחלים העמוקים שהיו שופעים והנה נמנעו, ואז נאמר "ויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחת ולחגור שק", ואז לבשו שמים קדרות, אזי ו' ה' ו' (י') נמשכו אחד כנגד האחד, וה' העליונה השפיעה את המעיינות לצד האחר, והברכות לא נמצאו, שהרי לא</p>

³²³² קשיא ליה כי יום אינו בבינה שהבינה אינה במספר הימים שהימים הם מחדש ולמטה, ורצה להסתייע לזה משני ענינים האחד כי היום בה' הידיעה וכל ה' הידיעה או רובן הם בבינה כדפירשנו בספ"ר בשער ערכי הכנויים והיינו שרמז באומרו דאשתמודע, והשנית הוא כי עיקר התשובה היא פועלת על ידי החסד הימין הפשוטה לקבל שבים וכיון שהדבר תלוי גם כן בחסד כבר שייך ביה יום שהוא על ענין הימין הפשוטה ופנה הימין והפושט הימין וזהו שאמר "לא פשטא ימינא, ינטו צללי ערב דהא ארכינו" וכו' נתינת טעם אל סילוק התשובה, כי בעוד שהיתה הגזרה לבד היה הוי והיה כח בתשובה לקרוע גזר הדין אבל עתה ודאי הוא אוי ופנה היום ואין הדבר תלוי בתשובה מפני שגזר דין נתן ביד המלאך המשחית, וכבר התחילו צללי ערב שהם כחות הקליפות ושרי האומות היונקים מן הדין והוא ערב בסוד ערב רב, וכיון שהתחילו להטות ידם על ירושלים ונתן רשות למשחית לחבל אין הדבר תלוי בתשובה אפילו בגזר דין הקל עד שינתן לו תמורתו כנודע כל שכן גזרת בית המקדש וחורבנו שאין לו תמורתו וחליפין כענין ואתן אדם תחתך (אור יקר).

³²³³ פי' ע' שרים שיונקים הק"ך צירופי אלהים שהם גי' צ"ל וזהו צללי ערב (מ"מ).

³²³⁴ פנימיות ז"א (רח"ו).

³²³⁵ בא לתרץ קושיא דכיון דאמר דבחורבן בית המקדש היה אוי כמו שהוכיח מפסוק אוי לנו כי פנה היום אם כן האיך בריש סוגיין קאמר דבחורבן בית המקדש היה וי לבד וקשיא דידיה אדידיה, עוד שכיון שאמר שכאשר הדבר תלוי בתשובה הוא (אוי) [הוי] ואמר כי מה שמסתלק וי אל הה' או אל האלף אין הכוונה שהוא לינק משם הברכות אמנם מסתלק כדי שלא תקובל התפלה או כמו שאמר אם כן קשה על איזו בחינה יהיה וי, שהרי וי לבדו לא ימצא בשום אופן אלא הוי אם תלוי בתשובה, לזה השיב כי כאשר חרב בית המקדש קודם חרבן כשגזרה אז סליק וא"ו לעילא וכו' כדי שלא תקובל התפלה כאומרו גם כי אזעק ואשוע סתם אמנם אחר חרבן כד נחית לאתריה פירוש למקומו הראוי לו וכו' (אור יקר). לאימא (רח"ו).

³²³⁶ לאריך (רח"ו).

³²³⁷ פירוש ביתו העליון שאם לא כן היינו היכל הנזכר למטה אלא הכוונה ביתו השכינה, ואין הכוונה על השכינה ממש דהיינו בעא על מטרוניתא דקאמר אלא על המרכבות והכסאות כי כולם נהפכו והושלכו ממכון שבתם בעונותינו (אור יקר).

³²³⁸ אתחרב בעי (דפ"ו).

³²³⁹ בעא על מטרוניתא - היינו עצם השכינה בעצמה (אור יקר).

³²⁴⁰ היינו היכל תחתון, ואפשר לפרש כדי שיהיו סדר החלוקות האלו כסדרן ביתיה היינו כסאו ובחינותיו וכללותיו ומאורותיו שהוא מתעטר בהם, שאין כל עצם התפארת עולה אלא דוקא בחינה אמצעית פנימית כדרך עליית הספירות או ירידתם ומציאותם אינו מתבטל, ועל מציאות הנשאר שם במקום התפארת הוא נקרא מקומו וביתו, ומטרוניתא היינו השכינה עצמה שהיא שנית לבחינת ביתיה ושלישית היא היכל וד' עם ישראל (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתנגיד חד לקביל חד³²⁴¹ וה' עלאה נגיד מבועי לסטרא אחרא³²⁴² וברכאן לא משתכחן³²⁴³ דהא דבר ונוקבא לא אשתכחו ולא שריין כחדא כדין שאג ישאג על נוהו:</p>	<p>נמצאו הזכר והנקבה ולא שרויים כאחד, אזי שאג ישאג על נוהו.</p>
<p>בכה ר"ש ובכה רבי אלעזר אמר [רבי אלעזר] בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דהא וחדוותא בלבאי³²⁴⁴ מסטרא אחרא דהא שמענא מלין דלא שמענא עד השתא זכאה חולקי:</p>	<p>בכה רבי שמעון ובכה רבי אלעזר. אמר רבי אלעזר בכיה תקועה בלבי מצד אחד ושמחה בלבי מצד אחר, שהרי שמעתי דברים שלא שמעתי עד עתה, אשרי חלקי.</p>
<p>ערות אשת אביך לא תגלה (ויקרא יח ה) מאן אשת אביך אמר רבי שמעון הא תנינן כל מלוי דאורייתא סתים וגליא כמה דשמא קדישא סתים וגליא אורייתא דהיא שמא קדישא הכי נמי סתים וגליא:</p>	<p>"ערות אשת אביך לא תגלה", מי זו אשת אביך, אמר רבי שמעון הרי שנינו כל דברי התורה נסתר ונגלה, כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה, התורה שהיא שם קדוש כך גם נסתר ונגלה.</p>
<p>הכא כלא באתגליא ידיעא³²⁴⁵ סתים כמה דאוקימנא והאי קרא הכי הוא אשת אביך תאנא כל זמנא דמטרוניתא אשתכחת במלכא וינקא לך אקרי אמך השתא דאתגליא עמך ואתרחקת מן מלכא אשת אביך אתקרי:</p>	<p>כאן הכל בנגלה, ידיעה נסתרת כמו שבארנו, והפסוק הזה הוא כך, אשת אביך למדנו כל זמן שהמלכה נמצאת עם המלך והיא מיניקה אותך נקראת אמך. בעת שגלתה עמך והתרחקה מן המלך, היא נקראת אשת אביך.</p>
<p>אנתו היא דמלכא קדישא לא אתפטרת בתרוכין מניה אנתתיה היא ודאי כמה דכתיב (ישעיה נ א) כה אמר יי' אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה אלא ודאי אנתו היא דמלכא אף על גב דאתגלייא ועל דא פקיד עלה תרי זמני חד כד יתבא במלכא ובזווגא (בזווגה) חד ואתקרי אמך דכתיב (ויקרא יח ז) ערות אמך לא תגלה לא תעביד דיתרחקון דא מן דא ותשתלח על חובך כמה דכתיב (ישעיה נ א) ובפשעכם שלחה אמכם:</p>	<p>אשת המלך הקדוש לא נפטרת בגרושין ממנו, היא ודאי אשתו, כמו שנאמר "כה אמר ה' אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה", אלא ודאי שהיא אשת המלך, אף על גב שגלתה, ולכן צוה עליה פעמיים, אחד, כשישבה עם המלך בזווג אחד ונקראת אמך, שנאמר "ערות אמך לא תגלה", אל תעשה שיתרחקו זה מזו, ותשלח על חטאך, כמו שנאמר "ובפשעכם שלחה אמכם".</p>
<p>וחד כד היא בגלותא עמך ואתגלייא מהיכלא דמלכא ואתקרי אנתו דמלכא אע"ג דאתרחקת מניה לא תעביד בגין דתעדי מבינך וישלטון בך</p>	<p>ואחד, כשהיא בגלות עמך וגלתה מהיכל המלך ונקראת אשת המלך, אף על גב שהתרחקה ממנו אל תעשה כדי שתזוז מבינך</p>

³²⁴¹ פי' זרין הנקראים ו"ה נפשו מנגדים זה לזה שחזרו אחור באחור מפני חסרון המוחין דאימא (מ"מ).
³²⁴² אמר הרב בשער קליפת נוגה (סוף פרק ב) בסוד הכתוב שאג ישאג על נוהו ע"ש [אמנם נודע כי כל עבירה הנעשית למטה גורמת כנגדו למעלה וצריך להבין מה גורם למעלה. והענין בקיצור, כי כאשר ז"א מתאוה לנוקבא כמ"ש (ירמיה כה ל) שאג ישאג על נוהו, ולא מצאה למעלה בעולם אצילות כי הלכה בגלות למטה בבריאה, אז אותו נשמה יוצאת מתאות הזכר בלי ציור נקבה, ותיכף אז מזדמנת שפחה בישא, בסוד (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גברתה, לוקחת אותה הנשמה, והבן היטב ותראה חומר העבירה מה גורם למעלה], והרי קשה כי מאחר שנעשה אז בסוד הצדיק אבד א"כ מאן ומאין נעשה הענין אשר אמר שם. אך הוא נעשה אז ע"י פגם התחתונים, כי כאשר התחתונים מגרים יצה"ר אנפשייהו ונכשלים בזה, אז גורמים שיומשך שפע לזה למעלה ג"כ כדי להמשיך לקליפה רחמ"ל, וכמ"ש בספד"צ בסופו (לו ע"ב) בסוד הכתוב (בראשית ו א) ויהי כי החל האדם לרב, ע"ש בהגר"א, וכן בשער הכוונות (דף נ"ו ע"ב). ומבואר שם כי החטא הזה הוא גורם להמשיך הטיפה מן הדעת ע"ש. וע' בזוה"ק אחרי מות (עד ע"ב עה ע"א) ואמר שם, וה' עלאה נגיד מבועי לס"א ע"ש, והרי נעשה אז למעלה המשכת השפע לצורך הס"א, והוא ע"י פגם התחתונים רחמ"ל (ביאורים ח"ב סח ע"ג).

³²⁴³ משתכחין (דפ"ו).

³²⁴⁴ בליבאי (דפ"ו).

³²⁴⁵ פי' פשט התורה ידוע מ"ש ערות אשת אביך לא תגלה ומ"ש סתים במה דאוקימנא היינו כפי הסוד פירוש אשת אביך כמה דאוקימנא דהיינו כדמפרש שהמלכות בגלות נקרא אשת אביך (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שנאך ולא תסתמר עלך בגלותא הה"ד ערות אשת אביך לא תגלה מאי טעמא בגין כי ערות אביך היא אע"ג דאתרחקת מן מלכא אשגחותא דמלכא בה תדירא ובעיא לאסתמרא לקבלא יתיר ולא תיחוב לגבה:</p>	<p>וישלטו בך שונאיך, ולא תשמר עליך בגלות, זהו שנאמר ערות אשת אביך לא תגלה, למה, משום כי ערות אביך הוא, אף על גב שהתרחקה מן המלך, בה השגחת המלך תמיד, וצריך להשמר כנגדה יותר ולא תחטא אליה.</p>
<p>רבי שמעון פתח כי יי' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך וגו' (דברים כג טו) כי יי' אלהיך דא שכינתא דאשתכחת³²⁴⁶ בהו בישראל וכל שכן בגלותא לאגנא עליהו תדירא מכל סטרין ומכל שאר עמין דלא ישיצון להו לישראל דתניא לא יכלין</p>	<p>רבי שמעון פתח "כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך וגו'", כי ה' אלהיך זו השכינה שנמצאת עם ישראל, וכל שכן בגלות להגן עליהם תמיד מכל הצדדים, ומכל שאר העמים כדי שלא ישמידו את ישראל. שלמדנו, לא יכולים</p>
<p>ע"ה/ב</p>	
<p>שנאיהון דישראל לאבאשא להו עד דישראל מחלישין³²⁴⁷ חילא דשכינתא מקמי רברבי ממנן דשאר עמין כדין יכלין להון שנאיהון דישראל ושלטין עליהו וגזרין עליהו כמה גזירין בישין:</p>	<p>שונאיהם של ישראל להזיק להם עד שישראל מחלישים כח השכינה מלפני גדולי הממונים של שאר העמים, ואז יכולים להם שונאי ישראל ושולטים עליהם, וגוזרים עליהם כמה גזרות רעות.</p>
<p>וכד אינון תייבין לקבלה היא מתברת חילא ותוקפא דכל אינון ממנן רברבין ותברת חילא ותוקפא דשנאיהון דישראל ואתפרעא להו מכלא³²⁴⁸:</p>	<p>וכשהם שבים אליה, היא משברת הכח והתוקף שלכל אלה ממונים גדולים, ושבורת כח ותוקף של שונאי ישראל, ונפרעת להם מן הכל.</p>
<p>וע"ד והיה מחניך קדוש (דברים כג טו) דבעי בר נש דלא יסתאב בחובוי ויעבר על פתגמי אורייתא דאי עביד הכי³²⁴⁹ מסאבין ליה כמה דכתיב (ויקרא יא מג) ונטמתם בם בלא א':</p>	<p>ועל כן "והיה מחניך קדוש", שצריך אדם שלא יטמא בחטאיו ויעבור על דברי תורה, שאם הוא עושה כך, מטמאים אותו, כמו שנאמר "ונטמתם בם", בלי א'.</p>
<p>ותאנא מאתן ותמניא וארבעין שייפין בגופא וכלהו אסתאבן כד איהו³²⁵⁰ אסתאב כלומר [כד] (ד) בעי³²⁵¹ לאסתאבא וע"ד והיה מחניך קדוש מאי מחניך אלין אינון שייפי גופא:</p>	<p>ולמדנו מאתים ארבעים ושמונה איברים בגוף, וכולם נטמאים כשהוא נטמא, כלומר כשהוא רוצה להטמא, ועל כן והיה מחניך קדוש. מה זה מחניך, אלו הם אברי הגוף.</p>
<p>ולא יראה בך ערות דבר מאי ערות (דבר ערייתא) [דכד ערייתא נוכראה] דהאי (ס"א דהוי) דבר³²⁵² רמז כמה דאוקימנא דאי הכי ושב מאחריך</p>	<p>ולא יראה בך ערות דבר, מה זה ערות דבר, ערוה נכריה, שזה (שהוא) רמז לדבר כמו שבארנו, שאם כך ושב מאחריך ודאי. ועל כן</p>

³²⁴⁶ דאשתכח (דפ"ו).

³²⁴⁷ הענין שהם חוטאים ונותנים פתחון פה לשטן נגדם ואי אפשר להליץ בעדם, והשרים שואלים שררה עלינו ונתנה להם בסבת עונותינו והיינו צור ילדך תשי (אור יקר).

³²⁴⁸ פירוש אפילו ממה שעשו לנו בהיותינו חייבים אף על פי שהיה בדין כענין אוי אשור שבט אפי, וכענין נקמת דם עבדיך השפוך והטעם שהם עשו שלא לשם שמים ושמחו לאיד (אור יקר).

³²⁴⁹ פירוש שאם בא לטמא מעט טומאה קופצת עליו כעל כרחו הרבה וראה מן הנאמר "ונטמתם בם" שאם פי' באלף מענין טומאה משמע שהם מטמאים בעצמם אבל עתה שנכתב בלא אלף עניינו ונטמתם מלשון טומטום, שהכוונה שיטמטמו אותם הקליפות, שהטומטום גורם עוד הכשלון בענין אחר שמכיון שנטמטם סופו מכאן ואילך לפגוע בכמה איסורים חוץ מדעתו (אר יקר).

³²⁵⁰ ודאי וכי אבריו ענין אחד והוא ענין אחר, אלא הכי פירושה כיון שהוא רוצה להטמא אף אם אינו רוצה להטמא אלא על ידי אבר אחד טומאה קופצת על כל אבריו וכולם נטמאים, והרי מי שהוא משומד לעברה אחת דהיינו שמטמא אבר אחד או גיד אחד משס"ה גידים יצרו יפתנו ויטמא בכל שס"ה וכל רמ"ח (אור יקר).

³²⁵¹ הוכחה לפרש כן דאם כפשוטה מאי אומרו (אור יקר).

³²⁵² פירוש הערוה היא אל דבר שהיא השכינה הנקראת דבר ות' של ערות סמוך כפשוטו, ועוד אפשר לומר שהערוה בעצמה תקרא דבר כדפירשו בגמרא אין דבר שבערוה וכו' והיינו כאומרו משום דבר אחר, יש דבר

זהר ויקרא חלק א'

<p>ודאי³²⁵³ וע"ד ערות אשת אביך לא תגלה³²⁵⁴ (ויקרא יח ח) מ"ט בגין דכתיב (שם) ערות אביך היא כמה דאוקימנא:</p>	<p>"ערות אשת אביך לא תגלה", למה, משום שנאמר ערות אביך הוא, כמו שבארנו.</p>
<p>תאנא³²⁵⁵ על ג' מלין מתעכבין ישראל בגלותא על דעבדין קלנא³²⁵⁶ בשכינתא בגלותא ומהדרי אנפיהו³²⁵⁷ מן שכינתא ועל דמסאבו³²⁵⁸ גרמייהו קמי שכינתא וכלהו אוקימנא במתניתא דילן:</p>	<p>למדנו על שלשה דברים מתעכבים ישראל בגלות, על שעושים קלון בשכינה בגלות, ו(על ש)מחזירים פניהם מהשכינה, ועל שמטמאים את עצמם לפני השכינה, ואת כולם בארנו במשנתנו.</p>
<p>רבי אבא הוה אזיל לקפוטקיא והוה עמיה ר' יוסי עד דהוו אולי חמו חד בר נש דהוה אתי ורשימא חד באנפוי אמר ר' אבא נסטי מהאי אורחא דהא אנפוי דדין אסהידו עליה דעבר בערייתא דאורייתא בגיני כך אתרשים באנפוי:</p>	<p>רבי אבא היה הולך לקפוטקיא והיה עמו רבי יוסי, בעוד שהיו הולכים ראו איש אחד שהיה בא עם רושם אחד בפניו, אמר רבי אבא נסטה מהדרך הזו שהרי פניו של זה מעידים עליו שעבר על ערוה של התורה, לכן רושם בפניו.</p>
<p>א"ל ר' יוסי אי האי ורשימא (רישמא) הוה ליה כד הוה ינוקא מאי ערייתא אשתכח ביה א"ל אנא חמינא באנפוי³²⁵⁹ דאסהידו בערייתא דאורייתא קרא ליה ר' אבא א"ל אימא מלה האי רשימא דאנפך מה הוא אמר לון במטותא מנייכו לא תענשו יתיר להווא בר נש דהא חובוי קא גרמו ליה:</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, אם הרושם הזה היה לו כשהיה תינוק, איזו ערוה תמצא בו. אמר לו אני רואה בפניו שמעידים על ערוה של התורה. קרא לו רבי אבא אמר לו אמור דבר הרושם הזה שבפניך מה זה, אמר להם בבקשה מכם אל תענישו יותר את אותו אדם, שהרי חטאיו גרמו לו.</p>
<p>א"ר אבא מהו א"ל יומא חד הוינא אזיל בארחא אני ואחתי שרינא בחד אושפיזא ורוינא חמרא וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי בצפרא קמנא ואושפיזאי קטט בחד גברא עיילנא בינייהו וקטרו לי דא מהאי גיסא ודא מהאי גיסא ורשימא דא הוה</p>	<p>אמר רבי אבא מהו, אמר לו יום אחד הייתי הולך בדרך אני ואחותי, ושהיינו במלון אחד ושתי יין, וכל אותו הלילה אחזתי באחותי, בבוקר קמנו ובעל בית המלון התקוטט עם איש אחד ונכנסתי ביניהם, וקשרו אותי זה מצד זה וזה מצד זה, והרושם הזה היה נכנס למח ונצלתי על ידי רופא אחד שיש בתוכנו.</p>

בקדושה והיא נקראת דבר אחד ויש דבר אחר מאלהים אחרים (אור יקר). פי' מ' נק' דבר ופי' ערות דבר ערוה שפוגמת בשכינה הנק' דבר (מ"מ).

³²⁵³ היה לפניך אתה מביט ביראתך והיא שומרך, ואתה הפכת פניך ממנה בענין ששב מלפניך לאחריך כענין ואותי השלכת אחר גיווך והחלשתה כוחה ותמסר ביד השרים כדפירשנו (אור יקר). פי' שבפ' שלא לך דף קס"ו ע"א אמר מה יהיה האדם צדיק השכינה נקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו ועל דא כתיב וה' הולך לפניו יומם ובתר דחטאו ישראל מה כתיב וילך מאחריהם, ובזה יובן מ"ש דאי הכי וכו' שר"ל אם יראה בן ערוה ח"ו אזי ושב מאחריך דהיינו השכינה שהיתה לפניו חשוב ותהיה האחריך. תנח על ג' מלין מתעכבי ישראל בגלותא, על דעבדין קלנא בשכינתא וכו' בח"י דף ר"ג הביא פי' החסיד בר"א, דעבדין דלנא בשכינתא הם המדברים שיחת חולין בבה"כ וראיה מ"ש בזוהר בפ' תרומה מאק דמשמע ביבי כנישתא אנהיג דלנא בתיקונא עילאה וכו', ומ"ש דאדהרו אנפיהו משכינתא הוא הפוסק ד"א על דברים בטלים כי בעוסקו בתורה או פניו נגד השכינה כמ"ש שפכי כמים לבך נוכח פני ה' וכיוצא בזה הפוסק באמצע תפלתו או בזמירות ומחזיר פניו להסתכל בצורכי עצמו כי נוגע בכבוד השכינה ועל דמסאבי וכו' ע"ש (מ"מ).

³²⁵⁴ ירצה שגם הפגם יעלה אל אביך אפילו בגלות כדפירשנו לעיל כי התפארת עם המלכות לשומרה בהשפעה מועטת והיינו אשגחותא דקאמר, והרשע בחטאו משליט שנאין דילה והיא מתחלשת, והיינו פגם גם אל התפארת שהוא שומרה ומחזיקה והם מחלישים בזה נגדו (אור יקר).

³²⁵⁵ לראיה שגם בגלות החטא פוגם (אור יקר).

³²⁵⁶ פירוש הם חוטאים ומקלים בכבודה, שהיא עמהם בגלות והיותם נמסרים לאומות ובזיונם הוא חלול בכבודה כדפירשנו (אור יקר).

³²⁵⁷ כי פנו אלי עורף ולא פנים דהיינו היותם בועטים בעבודה (אור יקר).

³²⁵⁸ שיש להם עזות לחטא בהיותה עמהם בגלות, ולא די להם שנתגרשה בסבתם אלא שגם בגלותם מוסיפין על חטאתם פשע, ואלולי היו נזהרים משלשתם מיד היו נגאלים (אור יקר).

³²⁵⁹ בחכמת השרטוט בזולת רושם המכה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עייל לבי מוחא ואשתזבנא ע"י דחד אסייא דאית בגוון:</p>	
<p>אמר ליה מאן הוא אסייא אמר ליה ר' שמלאי הוא א"ל מאי אסותא ירב לך א"ל אסותא דנפשא ומההוא יומא אהדרנא בתשובה ובכל יומא חזינא אנפאי בחד חיזו ובכינא קמי קב"ה דהוא רבון עלמין על ההוא חובה ומאינון דמעין אסחינא אנפאי:</p>	<p>אמר לו מי הרופא, אמר לו זה רבי שמלאי. אמר לו איזו רפואה נתן לך, אמר לו רפואת הנפש, ומאותו יום חזרתי בתשובה, ובכל יום אני רואה את פני במראה אחת, ואני בוכה לפני הקדוש ברוך הוא, שהוא רבון העולמים על אותו החטא, ומאותן דמעות רחצתי פני.</p>
<p>אמר רבי אבא אי לאו דאתמנע מנך תשובה³²⁶⁰ אעברנא³²⁶¹ מאנפך ההוא רשימא אבל קרינא עליך וסר עונך והטאתך תכופר אמר ליה ג' זמנין אימא א"ל ג' זמנין ואתעבר רשימא:</p>	<p>אמר רבי אבא אם לא שנמנעה ממך תשובה הייתי מעביר מפניך את אותו הרושם, אבל אני קורא עליך וסר עונך וטאתך תכופר. אמר לו אמור שלש פעמים. אמר לו שלש פעמים, והרושם עבר.</p>
<p>אמר ר' אבא ודאי מארך הא בעי³²⁶² לאעברא מנך דודאי בתשובה אשתכחת אמר ליה נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא וליליא אמר ליה מה שמך א"ל אלעזר אמר ליה ואל עזרו ודאי שמא גרים דאלהך סייעך והוה בסערך שדריה ר' אבא וברכיה:</p>	<p>אמר רבי אבא ודאי אדונך רצה להעבירו ממך, שודאי נמצאת בתשובה. אמר לו נדרתי מהיום הזה לעסוק בתורה יומם ולילה, אמר לו מה שמך, אמר לו אלעזר. אמר לו אל עזרו ודאי, שהשם גורם שאלקיך סייע לך והיה בעזורך, שלח אותו רבי אבא וברך אותו.</p>
<p>לזמנא אחרא הוה ר' אבא אזיל לגבי ר"ש עאל במאתיה אשכחיה דהוה יתיב ודריש (תהלים צב ז) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת איש בער לא ידע וגו' כמה טפשיין אינון בני עלמא דלא משנחיין³²⁶³ ולא ידעיין³²⁶⁴ ולא מסתכליין³²⁶⁵ למנדע אורחוי דקב"ה על מה קיימיין³²⁶⁶ בעלמא מאן מעכב להו למנדע³²⁶⁷ טפשותא דלהון בנין דלא משתדלי באורייתא³²⁶⁸ דאילו הוון משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקב"ה:</p>	<p>בפעם אחרת היה רבי אבא הולך אל רבי שמעון, נכנס לעירו, מצא אותו שהיה יושב ודורש, "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת". "איש בער לא ידע וגו'", כמה טפשיים אותם בני העולם שלא משגיחים ולא יודעים ולא מסתכלים לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא על מה הם עומדים, בעולם מי מעכב אותם לדעת, טפשותם, כי לא עוסקים בתורה, שאלו עוסקים בתורה היו יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>וכסיל לא יבין את זאת דלא מסתכל ולא ידע</p>	<p>"וכסיל לא יבין את זאת", שלא מתבונן ולא יודע</p>
<p>ע/א</p>	

³²⁶⁰ שבהעביר הרושם לא תבכה עוד (אור יקר).
³²⁶¹ על ידי מאמר ותגזור אומר ויקם לך (אור יקר).
³²⁶² נתרצה הקב"ה בתשובתך, שלא כיון ר' אבא להעביר והקב"ה בסבה קלה העבירו נראה שנתרצה לפני הקב"ה על עונו, ולזה הקרוב אל הדבר קלה שבסבות יספיק (אור יקר).
³²⁶³ לראות מאורעי עולם ויתחכמו (אור יקר).
³²⁶⁴ ממה שסופר מדורות אבות לבנים (אור יקר).
³²⁶⁵ בדברי תורה שהיא גם כן מגדת (אור יקר).
³²⁶⁶ שאינם יודעים שהדין מחזר עליהם תמיד והם עומדין בדין שאלו ידעו היו מחפשיין דרכיהם (אור יקר).
³²⁶⁷ היינו פירושא דקרא "איש בער" מפני שהוא בער ויש בו טפשות לא ידע, ופירושו שאין טפשות זה הלב סתם אלא אפילו יהיה חריף אם יהיה טפש לבו בתורה יקרא בער (אור יקר).
³²⁶⁸ וכן כסיל הוא החריף המאבד חריפותו בהבלי העולם כיון שלא ישיג בתורה יקרא כסיל וזהו שאמר "וכסיל דלא יסתכל" וכו' (אור יקר).

<p>נימוסי דזאת³²⁶⁹ בעלמא (דאף על גב) דדאי³²⁷⁰ עלמא בדינוי וחמאן (וחמינא) לדינוי דהאי זאת דמטאן על בני נשא דאינון זכאין ולא מטאן על רשיעיא חייביא דעברין על פתגמי אורייתא דכתיב (תהלים צב ח) בפרוח רשעים כמו עשב³²⁷¹ וגו' דהאי עלמא ירתין ליה בכל סטרוי ודינין לא מטון עלוי בהאי עלמא ואלמלא דוד מלכא אודעיה בסופיה דקרא לא ידעינן דכתיב (שם) להשמדם עדי עד לשיצאה להון מההוא עלמא ולמהוי עפרא תחות רגליהון דצדיקייא דכתיב (מלאכי ג כא) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם:</p>	<p>ההנהגות של זאת בעולם (שאף על גב) שדן את העולם בדינוי ורואים את דיניה של "זאת" הזו שמגיעים לבני אדם שהם צדיקים, ולא מגיעים על הרשעים החייבים שעוברים על דברי התורה, שנאמר "בפרוח רשעים כמו עשב" וגו', שאת העולם הזה הם יורשים אותו בכל צדדיו, והדינים לא מגיעים אליהם בעולם הזה, ואלמלא שדוד המלך הודיע אותו בסוף הכתוב לא היינו יודעים, שנאמר "להשמדם עדי עד", להשמידם מאותו העולם, ושיהיו עפר תחת רגלי הצדיקים, שנאמר "ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם".</p>
<p>תו פתח ואמר (איוב טז ח) [ויקם בן] [ויקום כי] כחשי בפני יענה במאי קא מיירי אלא זכאה חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא למנדע (אורייתא ו) אורחוי דקב"ה³²⁷² דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל בשמיה ממש מה שמיה דקב"ה עביד נימוסין³²⁷³ אופ אורייתא הכי נמי³²⁷⁴:</p>	<p>עוד פתח ואמר "ויקם בי כחשי בפני יענה", במה מדובר. אלא אשרי חלקו של אדם שעוסק בתורה לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא, שכל מי שעוסק בתורה כאילו עסק בשמו ממש, מה שמו של הקדוש ברוך הוא עושה הנהגות, אף התורה גם כן.</p>
<p>תא חזי האי מאן דעבר על פתגמי אורייתא אורייתא סלקא³²⁷⁵ ונחתא³²⁷⁶ ועבדא ביה בב"ג רשימין באנפוי בגין דיסתכלון ביה עלאי³²⁷⁷ ותתאי³²⁷⁸ וכלהו אושרן לוטין על רישיה:</p>	<p>בא וראה מי שעובר על דברי תורה, התורה עולה ויורדת ועושה באדם רשומים בפניו כדי שיסתכלו בו עליונים ותחתונים, וכולם שופכים קללות על ראשו.</p>
<p>ותאנא כל אינון עיני יי³²⁷⁹ דאזלין ושאטין בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא כלהון זקפין</p>	<p>ולמדנו כל אותם עיני ה' שהולכים ומשוטטים בעולם לדעת את דרכי בני אדם,</p>

³²⁶⁹ היינו מלכות המנהגת העולם בדיניה, ואלו יסתכל האדם בתורה ומשם יסתכל בהנהגה הבאה בדורו ממש יראה דינה צדק (אור יקר).

³²⁷⁰ היינו ייסורי הצדיקים במלת זאת שהיא מדת הדין ודיניה בצדיקים, ורשעים לא כן (אור יקר).

³²⁷¹ עם כל זה להשמדם לרשעים, והענין הוא להיות אפר, מהשמדתם ידעינן שכרם של צדיקים ולהכי נקט שכר זה מפני הפכו לצדיקים ועוד קרא דייק "להשמדם עדי עד" וסוף עונש שהוא עדי עד שאין עונש שני אחריו הוא אפר תחת כפות וכו' (אור יקר).

³²⁷² לאפוקי שלא לשמה (אור יקר).

³²⁷³ הנהגת העולם (אור יקר). ועי' ח"ב סג ע"א: לא שני קודשא בריך הוא נימוסוי, בר דאינון חייבי עלמא שניין לון, ומהפכי רחמי לדינא. ועי' בהגר"א על תז"ח כא ע"ד: נימוסי שמיא - ר"ל הנהגת שמים להאיר תמיד על הארץ כן מצדיקי הרבים מאורים לאחרים.

³²⁷⁴ לפי העסק בה ולפי מה שמוסרים עצמם עליה כן היא פועלת בלומדיה ולזולתם בזכותם (אור יקר).

³²⁷⁵ להעיד עליו למעלה (אור יקר).

³²⁷⁶ ומזמנת ורושמת אותו (אור יקר).

³²⁷⁷ המלאכים (אור יקר).

³²⁷⁸ החצונים ובני אדם היודעים בחכמת השרטוט (אור יקר).

³²⁷⁹ שבעה [כתות] (כחות) ותחתיהם כמה אלף רבבות מלאכים (אור יקר). עי' אד"ר קכט ע"ב שזה עיני ז"א לאפוקי עיני א"א. כאשר זוכים ישראל במעשיהם ועינא דלעילא מאיר עליהם, אזי נקראת כל הנהגה על שמה, משא"כ אם ח"ו לא זכו ישראל, ואז אין ע"ק מאיר בז"א, ואז "עיני ה' המה משוטטים וכו'". דהיינו השגחת ז"א בלבד בלי הארת עיני ע"ק. ממילא יתפרש הפסוק "עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו" שכוונתו לחסד דע"ק, דהיינו נהירו עילאה ותתאה. וכשהם לא זכו, אזי תחת זאת נוהגת הנהגה בבחינת "עיני ה' המה משוטטות" בלשון נקבה, כי דינים באים מסט' דאימא והמה בגוויני סומק ואוכם - "בכל הארץ" דהיינו יסוד ומלכות שיסוד מכונה "כל" ומלכות מכונה "ארץ", והם חותם (פי' כללות) כל הגבורות (ב"ע סז ע"א). כל זמן שאין הארה מא"א, אזי הארת ז"א הוא בבחי' אור חוזר, כלומר שרק החלקים המתוקנים ביותר עולים למעלה לקבל את ההארה המגיעה להם על פי דין ולא בבחי' (ברכות ז' ע"א) "את אשר אחון אחון" (לשם ביאורים ח"א פא ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עיינין ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש וחמאן להו וכלהו פתחין עליה ווי ווי³²⁸⁰ ווי ליה בהאי עלמא ווי (ווי) ליה בעלמא דאתי:</p>	<p>כולם זוקפים עיניים ומסתכלים בפני אותו האיש ורואים אותם, וכולם פותחים עליו אוי אוי, אוי לו בעולם הזה, ואוי לו בעולם הבא.</p>
<p>אסתלקו מסוחרניה דפלניא דהא סהדותא באנפוי ורוחא דמסאבא שריא עלוי וכל אינון יומין³²⁸¹ דאשתכח רשימו באנפוי לסהדותא אי אוליד בר אשליף ליה³²⁸² רוחא מסטרא דמסאבא ואלין אינון חייבי דרא תקיפי אנפין דמאריהון שביק להון ובהאי עלמא לשיצאה להו בעלמא דאתי:</p>	<p>הסתלקו מסביב לפלוני, שהרי עדות בפניו, ורוח טומאה שורה עליו. וכל אותם ימים שנמצא רושם בפניו לעדות, אם מוליד בן הוא שולף לו רוח מצד הטומאה, ואלו הם הרשעים של הדור, עזי הפנים, שרבונם עוזב אותם בעולם הזה להשמידם לעולם הבא.</p>
<p>(ו)תנינן האי צדיקא זכאה דאשתדל באורייתא יממא וליליא קב"ה משיך עליה חד חוטא דחסד ואתרשים ליה באנפוי ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי:</p>	<p>שנינו הצדיק הזכאי הזה שעוסק בתורה יומם ולילה, הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט אחד של חסד ונרשם לו בפניו, ומאותו רושם פוחדים עליונים ותחתונים.</p>
<p>הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא משכאן עליה רוחא דמסאבא ואתרשים ליה באנפוי ומניה ערקין עלאי ותתאי וכלא מכרזי עליה אסתלקו מסחרניה דפלניא דעבר על פתגמי אורייתא ועל פקודי דמאריה:</p>	<p>כך גם מי שעובר על דברי תורה, מושכים עליו רוח טומאה ונרשם לו בפניו, וממנו בורחים עליונים ותחתונים, וכולם מכריזים עליו הסתלקו מסביב לפלוני שעבר על דברי תורה ועל מצוות רבונו.</p>
<p>ווי ליה ווי לנפשיה האי אשליף רוחא דמסאבא דאשתכח עמיה ואורית ליה לבריה והאי הוא דקב"ה לית ליה ביה חולקא ושביק ליה לשיצאה ליה לעלמא דאתי:</p>	<p>אוי לו ואוי לנפשו, הרי שלף רוח הטומאה שנמצאת עמו והורישו לבנו, וזהו שהקדוש ברוך הוא אין לו בו חלק, ועוזב אותו להשמידו לעולם הבא.</p>
<p>אמר ליה רבי [אבא] מנא לך האי שפיר קאמרת³²⁸³ אמר ליה הכי אולפינא ואולפינא דהאי ירותא בישא אחסינון כלהו בנוי אי לא יתובון³²⁸⁴ דהא לית מלה קיימא קמי תשובה ואנא הכי אולפינא דאסוותא דא יהבו לי זמנא חדא דהוינא רשים באנפאי ויומא חד הוינא אזיל באורחא ואערענא בחד זכאה ועל ידוי אתעבר מנאי ההוא רשימא:</p>	<p>אמר לו רבי אבא יפה אמרת, אבל מנין לך את זה, אמר לו כך למדתי, ולמדתי שהירושה הרעה הזו יורשים כל בניו אם לא שישבו, שהרי אין דבר שעומד לפני תשובה. ואני כך למדתי, שרפואה זו נתנו לי פעם אחת שהייתי רשום בפני, ויום אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק אחד, ועל ידו עבר ממנו אותו הרושם.</p>

³²⁸⁰ עי' יחזקאל (טז כג): ויהי אחרי כל רעתך אוי אוי לך נאם אדני' ה' הנה. ת"י: וי לך על דחבת וי לך על דלא תבת.

³²⁸¹ שלא שב בתשובה אפילו כל ימיו יהיה רשים (אור יקר).

³²⁸² מעין פגימתו ומוריש לבנו פגם והיינו על ידי נפש פגומה כי אין נפש טהורה נמשכת אלא במקום טהור, ואחר שאיש זה טמא הנגע עונו הוא מטמא בנו הנולד לו, והקב"ה מושך שם נפש לפי עניינו לכך אינה נמשכת שם אלא נפש פגומה או איזה נפש שתהיה יד הקליפות פגומה מעין זה, ולזה תיקון גדול הוא להתוודות האדם ולהטהר מעונו קודם זווגו עם אשתו כי יעביר ממנו כל רושם וכל פגם ויטהר ואחר כך יוליד בטהרה, ואם יוסיף שיהיה עוסק היום ההוא במצוה ובתורה ימשיך על עצמו משך החסד ויוריש לבנו רוח חסד וימשיך שם נפש טהורה נפש חסידה כענין מה שאמר "האי צדיקא זכאה" וכו', ועל זה לא תתמה על מי שהוליד בן פריץ כי הכל לפי מה שהיתה הכוונה בעת ההיא או קודם אליה בקרוב, ולזה רשע מוליד בן כשר ולהפך כענין שפירשו במסכת קידושין על מנת שאני צדיק גמור מקודשת וכן להפך, שבשעה קלה ישתנה אדם לכל אחד מהצדדים, ולזה בשעה קלה יוליד רשע צדיק ויוליד צדיק רשע ולא נתמה על רשע בן צדיק ולא על צדיק בן רשע (אור יקר).

³²⁸³ שפיר קאמרת מנא לך האי (דפ"ק).

³²⁸⁴ פי' שאביהם לא שב (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר לי מה שמך אמר ליה אלעזר וקרי עלי אל עזרו (וקרינא עליה אלעזר) אחרא³²⁸⁵ אמר ליה בריך רחמנא דחמינא לך וזכינא למחמי לך³²⁸⁶ בהאי זכאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי (א"ל) אנא הוא דאערענא לך אשתטח קמיה אייתיה לביתיה אתקין קמיה קורטיסא (ס"א טרכוסא)³²⁸⁷ דנהמא³²⁸⁸ ובשרא דעגלא תליתאה³²⁸⁹ בתר דאכלו אמר ליה ההוא גברא רבי אימא לי חד מלה:</p>	<p>אמר לי מה שמך, אמרתי לו אלעזר, וקרא עלי אל עזר אחר. אמר לו ברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך בזה, אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא. (אמר לו) אני הוא שפגשתי בך, השתטח לפניו והביאו לביתו, התקין לפניו סולת (מין אוכל העשוי מלחם) לחם ובשר של עגלה משולשת, אחר שאכלו אמר לו אותו האיש, רבי אמור לי דבר אחד.</p>
<p>חדא תורתא סומקא אית לי אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא ויומא חד עד לא אתעברת ואולידת³²⁹⁰ אזלינא בתרהא למרעא למדברא עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גברא³²⁹¹ אמר ליה (ה) מה שמ[נ]ה דתורתא דא אמינא מן יומא דאתילידת לא קרינא לה בשמא:</p>	<p>יש לי פרה אדומה א', אמו של העגל שאת בשרו זה אכלנו, ויום אחד טרם שהתעברה והולידה הלכתי אחריה למרעה במדבר, בעוד שאני מנהיג אותה, עבר לפני איש אחד אמר לי מה שמה של הפרה הזו, אמרתי מיום שנולדה לא קראתיה בשם.</p>
<p>אמר לי בת שבע³²⁹² אם שלמה אתקרי³²⁹³ אי תזכה לכפרה ואנא בעוד דאהדרנא רישאי לא חמינא ליה וחייבנא מההוא מלה³²⁹⁴</p>	<p>אמר לי היא נקראת בת שבע אם שלמה, אם תזכה לכפרה. ואני בעוד שהחזרתי את ראשי לא ראיתי אותה, וצחקתי מאותו הדבר,</p>
<p>עו/ב</p>	
<p>והשתא דזכינא באורייתא אתערנא על ההיא מלה ומן יומא דאתפטר ר' שמלאי מהכא לא הוה בר נש דינהיר לן באורייתא כוותיה ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא ומלה דא אסתכלנא³²⁹⁵ דמלה דחכמתא היא ולא ידענא א"ל ודאי מלה דחכמתא היא ורמיזא עלאה היא לעילא ולתתא:</p>	<p>ועכשיו שזכיתי בתורה התעוררתי על הדבר ההוא, ומיום שנפטר מכאן רבי שמלאי לא היה איש שיאיר לנו בתורה כמותו, ואני פחדתי לומר דבר תורה שלא למדתי, והדבר הזה שהסתכלתי שדבר חכמה הוא, ולא ידעתי. אמר לו ודאי, שזהו דבר חכמה ורמז עליון הוא למעלה ולמטה.</p>

³²⁸⁵ פי' תחלה היה שמו אלעזר ואח"כ קראתיו אלעזר אחרא, לפי שנעשה אחר ע"י תשובה שעשה וע"י התורה שלמד ולגי' עלי הוא קרא עצמו אלעזר אקרא (מ"מ).
³²⁸⁶ שעל ידו היה הענין שנדר לעסוק בתורה והיה זכות לר' אבא שמעשיו גרמו לו (אור יקר).
³²⁸⁷ טרטיסא (אור יקר).
³²⁸⁸ חלות לחם (אור יקר).
³²⁸⁹ שלישי לבטן שבשרו מוטעם (אור יקר).
³²⁹⁰ ואולידא (דפ"ו).
³²⁹¹ אליהו ובא לעורר לתשובה שעל ידי בנו נשלמה כפרתו שבא ר' אבא לאכול עמו ולסימנא נקטיה (אור יקר).
³²⁹² במדת המלכות שהיא מצד השמאל כאומרו לפני שור מהשמאל, והיא אדומה מדת הדין גבורה תתאה דאתי מגבורה עילאה, והיא בת שבע כלולה משבע מדות כנודע (אור יקר).
³²⁹³ פי' שפרה אדומה היה במ', ולעיל קאמר חדא תורתא סומקא אית לי ולכך א"ל אליהו בת שבע איתקרי שהיא המ' והיא תהיה עמך אם תזכה בתשובה כמו שכתב אם תזכה לכפרה וזה החכם לא ידע שהיה אליהו ולא הבין מ"ש לו (מ"מ).
³²⁹⁴ מלא (דפ"ו).
³²⁹⁵ דאסתכלנא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אבל ת"ח בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא בג"כ כתיב בה כלא בשבע³²⁹⁶ שבע פרות³²⁹⁷ ז' שרפות³²⁹⁸ ז' הואות³²⁹⁹ ז' כבוסים³³⁰⁰ ז' ממאים³³⁰¹ ז' טהורים³³⁰² ז' כהנים³³⁰³ ומשה ואהרן בחושבנא דהא כתיב (ויקרא טו ב) וידבר³³⁰⁴ יי אל משה ואהרן וגו':</p>	<p>אבל בא וראה, בת שבע נקראת ממש בסוד החכמה, לכן כתוב בה הכל בשבע, שבע פרות, שבע שרפות, שבע הזאות, שבעה כבוסים, שבעה טמאים, שבעה טהורים, שבעה כהנים, ומשה ואהרן בחשבון, שנאמר "וידבר ה' אל משה ואהרן וגו'".</p>
--	---

³²⁹⁶ דהיינו שבעה פעמים שבעה, שבע פרות מצד עצמה והיינו שנזכרה בפרשת זאת חוקת התורה שבעה פעמים פרה, וכן הן שבע שריפות דהיינו מצד היסוד נהר דינור [מצד השמאלי, ז' הזאות] מצד ההוד, שבע כבוסים מצד הנצח שבו מים מצד הימין ובהוד הזאת הדם, שבע טמאים מצד התפארת שהיא מטמא לכל העוסקים בדיניה, שבע טהורים מצד הגבורה שהיא מטהרת אותם, שבע כהנים מצד החסד ודאי שבו כהן, והכוונה שנזכרה בפרשה שבעה פעמים כהן וכן שבעה פעמים טהור ושבעה פעמים טמא (אור יקר). והן ז"פ ז' כמ"ו (יהל אור).

³²⁹⁷ כמשרז"ל במשנה [פרה פ"ג מ"ה] ז' פרות עשו לא מצאו משבע כו' [חכמים אומרים שבע מעזרא ואילך ומי עשאן שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול עשו שתיים שתיים אליהו עיני בן הקוף וחנמאל המצרי וישמעאל בן פיאבי עשו אחת אחת] (יהל אור).

³²⁹⁸ כמ"ש"ה ושרף את הפרה כו' את עורה: בשרה, דמה, פרשה, עץ ארז, ואזוב, ושני תולעת והשליך אצל תוך שריפת הפרה (יהל אור). והן ג' דדכורא וד' דנוקבא כידוע בסוד נה"ם שהן דנוק', והן בסוד המרכבה, ג' בדכורא וד' בנוק' כמ"ש ב"ח ש"ה (נ ע"ב [סג ע"א]) בסוד אופן הז' ע"ש (יהל אור).

³²⁹⁹ והוא כמ"ש והזה שבע פעמים וכמ"ש (מנחות כז) שבע הזאות שבפרה כו'. וכל אלו השביעיות הם כתובים בקרא לבד משבע פרות, שהיא שביעית האחרונה שהיא תורה שבעל פה. וענין מ"ט שבפרה, כי הנר"ן תרעין הן ה"ג כידוע, והן פ"ר דפרה, ה' מנצפ"ך, ומ"מ אינן אלא מ"ט, אלא ה' דפרה הוא שער הנ'. וש"ך הן ל"ב נתיבות, ומ"מ ה' דשכ"ה הוא הנתיב לא ידעו עיט. והכל בנוק', אלא מסט' דאבא היא נער"ה יפה בנשים, ומסט' דאימא היא פרה אדומה, מארץ אדום, והוא בחו"ג שלה. ולכן פרה נמסרה למשה, בסוד מ"ט שערי בינה שנמסרו למשה (ר"ה כא ע"ב), ומטהרת לטמאים שהדינים נכפין בשרשן, ובה עתיד הכל ליטרה. אבל בסטרא דנערה לא יכול לעמוד בה, ולכן הוציא ש"ר על נערה בסלע, כי דיבור מאבא, וידבר על לב הנערה, והכאה מאימא בצור, כי כל דיבור באבא ומעשה באמא, וכמ"ש בס' בראשית אומר ועושה, ויאמר אלקים ויעש אלקים באו"א וזהו נחש וצור שבמטה כמ"ש במדרש הנעלם פ' בשלח שנגדן נחש וקסם. וזהו שתמה שלמה בקלא דהדרא, ואמר דרך נחש עלי צור דהא איהו בדיבור ומה ענינו להקרא בהכאה שהוא בצור וזהו סמיכות פ' פרה לפ' מריבה ולכן נלקח ממנו המטה שהן שערי בינה דאשתמש במטה מ"ט ה' והוא שער החמישים שנתלבש במ"ט שהוא ה' עילאה. ושכ"ה היא נערה עולימתא שפירתא ועוד יש דרגא נ"א מסט' דאבא נקודה עלאה יר"ד דל"ל חיוורא שעליה נאמר שחורה אני כו' וזהו אשה כושית שעלי' ותדבר מרים כו' והוא כו"ש ש'כו' וז"ש באד"ר קל"ב ב' מסתכל הוינא כו' וחד חשוך. ר"ל מלבד השכ"ה שהן נהירין וז"ש הר"ק א"ך שהוא גי' שכ"ו. והאחת היתירה הוא שזכה משה אליה ועליה השיב השם לא כן עבדי משה כו' ובה זכה לקירון עור פניו כמ"ש שם דמסתחי בנהרא עמיקא כו' והוא שם הול"ה ית' שלכן נושא עון וז"ש אם יהי' כו' במראה הוא אדני שהיא מראה והיא נערה (פי' שה"פ אדני' הוא גי' נערה. המסדר) משא"כ משה דרגא דהוי' ולכן פירש מאשה שדרגיה למעלה מנערה ואותן שכ"ו הן א' מסט' דאבא בז"א ולכן הוא שכ"ו ש"ך עם ו' שבז"א ופ"ר הוא בנוקבא בסט' דאמא לכן הוא פר עם ה' וז"ס תורה (פי' דתורה גי' שכ"ו ופר"ה. המסדר) כי תורה בגבורה ניתנה כידוע והוא נותן שניהם לנוקבא אלא דפרה הן קודם הזיוג אבל נערה בסוד זיוג מאבא כי מסט' דאימא אין זיווג כמו ביוה"כ וכמ"ש בת אבי כו' ותהי לי לאשה ובמדבר היתה הבאר להם ע"י הכאה בצור דבמדבר היתה בסט' דשור מדברא תקיפא אבל לילך עתה לא"י בסוד הנערה ששם הזיווגים היה צריך דיבור לפיוסא כי א"י בסוד אריאל וז"ס מ"ש בפ' בראשית (ו ע"ב) בפ' ובניהו כו' הכה את הארי כו'. ע"כ] (יהל אור). כמ"ש (יהל אור).

³³⁰⁰ היינו: השוחט הפרה, המקבל הוא המזה, והשורף, והאוסף את עפרה, והמשליך עץ ארז כו' לתוך שריפת הפרה. והמזה על הטמא. והמוזה (יהל אור).

³³⁰¹ כמ"ש: כל הבא אל האהל, וכל אשר באהל, וכל כלי פתוח, וכל אשר יגע בחלל חרב, או במת, או בעצם אדם, או בקבר (יהל אור).

³³⁰² כמ"ש"ה ולקח אזוב כו' והזה על האהל. ועל כל הכלים. ועל הנפשות. ועל הנוגע בעצם. או בחלל. או במת. או בקבר וחסאו ביום השביעי. הרי ז' טהורים (יהל אור). והזה על האוהל. ועל. ועל. או. או. או (יהל אור).

³³⁰³ כי חמשה כהנים כתובים בפרשה, ומשה ואהרן הרי ז'. הרי שבפרשה ז' פעמים ז', הרי מ"ט, מזוקק שבעתים (נראה מהרמ"ש. ומ"ש בענין ז' כיבוסים המזה על הטמא לשון הפסוק נקט. אבל באמת המזה טהור כמשרז"ל ומאי מזה נושא. וכן מ"ש והמוזה, כמ"ש בתוספתא דשני שבילין הלך בראשון ונכנס הזה ושנה וטבל הרי שצריך טבילה אחר שהוזה עליו) (יהל אור). שם בפרשה: ונתתם, ולקח, ולקח, וכבס, וטמא כו' (פי' שבכל אלו הפסוקים כתיב כהן כמבואר לעיל וע' באדרת אליהו) (יהל אור).

³³⁰⁴ לשון הפסוק "וואמר".

זהר ויקרא חלק א'

<p>ושפיר קאמר ההוא נברא דאמר בת שבע וכלא רזא דחכמתא היא א"ל בריך רחמנא דשמענא מלה דא בריך הוא דהא אקדים לי שלם בקדמיתא למזכי להאי דכתיב (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי' אנא כד הוינא רחוק קב"ה אקדים לי שלם³³⁰⁵ למהוי קרוב קרא עליה ר' אבא (שמואל א' כה ו) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום:</p>	<p>ויפה אמר אותו האיש, שאמר בת שבע, והכל הוא סוד של חכמה. אמר לו ברוך הרחמן ששמעתי דבר זה ברוך הוא, שהרי הקדים לי שלום בראשונה לזכות לזה, שנאמר "שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה'", כשאני הייתי רחוק הקדים לי הקדוש ברוך הוא שלום להיות קרוב, קרא עליו רבי אבא "אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום".</p>
<p>ערות אחות אביך לא תגלה (ויקרא יח יב) רבי הייא פתח (שם כ יז) ואיש אשר יקח] (ישכב) את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו' תמן תנינן מאה [ותלתין] (ועשרין) שנין אתפרש אדם מאתתיה ולא הוה אוליד מדקט(ני)ל קין להבל לא בעא אדם לאזדווגא באתתיה:</p>	<p>"ערות אחות אביך לא תגלה", רבי חייא פתח "ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'", שם שנינו מאה ושלישים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד, משהרג קין את הבל לא רצה אדם להזדווג עם אשתו.</p>
<p>ר' יוסי אמר משעתא דאתגזר עליה ועל כל עלמא מיתה אמר אמאי אנא אוליד לבעתותא מיד אתפרש מאתתיה ותרין רוחין נוקבין הוו אתיין ואזדווגן עמיה ואולידו ואינן דאולידו הוו מזיקין דעלמא ואקרוין נגעי בני אדם ואלין סאטן לבני אדם [ושריין בפתחא] [לפתחא] דביתא ובביראי ובבתי כסאי וע"ד בר נש דאשתכח [בפתחא] [לפתחא] דביתיה שמא קדישא שדי בכתרין עלאין כלהו ערקאן ואתרחקן מניה הה"ד (תהלים צא י) ונגע לא יקרב באהלך מאי ונגע לא יקרב אלין נגעי בני אדם³³⁰⁶:</p>	<p>רבי יוסי אמר משעה שנגזרה עליו ועל כל העולם מיתה, אמר למה אני אוליד לבהלה, מיד פרש מאשתו, ושתי רוחות נקבות היו באות ומזדווגות עמו והולידו, ואותם שהולידו היו המזיקים של העולם ונקראים נגעי בני אדם, ואלה מסיתים בני אדם ושורים בפתח הבית ובכורות ובבתי הכסא, ועל כן בן אדם שנמצא בפתח ביתו השם הקדוש שד"י בכתרים עליונים, כולם בורחים ומתרחקים ממנו, זהו שנאמר "ונגע לא יקרב באהלך", מה זה ונגע לא יקרב, אלו נגעי בני אדם.</p>
<p>ותאנא בשעתא דנחת אדם בדיוקנא עלאה בדיוקנא קדישא וחמו ליה עלאי ותתאי כלהו קריבו גביה ואמלכוהו על האי עלמא בתר דאתא חוויא על הוה³³⁰⁷ ואטיל בה זוהמא לבתר אולידת קין³³⁰⁸ מתמן (נתייחסו) ונתחייבו כל דרין חייבין דעלמא ומדורא דשדין ורוחין מתמן אשתכחו ומסטרוי:</p>	<p>ולמדנו בשעה שירד אדם בדמות עליון בדמות קדוש, וראו אותו עליונים ותחתונים, כולם קרבו אליו והמליכוהו על העולם הזה. לאחר שבא הנחש על חוה והטיל בה זוהמא, אחר כך הולידה את קין, ומשם (נתייחסו) נתחייבו כל דורות הרשעים בעולם, ומדור השדים והרוחות משם נמצאו, ומצדו.</p>
<p>ובגני כך כל רוחין ושדין פלגותא אית בהו מבני נשא דלתתא ופלגותא ממלאכי עלאי דלעילא וכן כד אתילידו מאדם אינון אחרנין כלהו אשתכחו כהאי גוונא פלגו מתתאי ופלגו מעלאי:</p>	<p>ולכן כל השדים והרוחות חצי יש בהם מבני אדם שלמטה, וחצי ממלאכים עליונים שלמעלה. וכן כשנולדו מאדם, אותם אחרים כולם נמצאו כדוגמא זה, חצי מהתחתונים וחצי מהעליונים.</p>
<p>בתר דאתילידו מאדם (ס"א אהדרו ליה קצת מאינון רוחי³³⁰⁹ דנפקו מתיאובתיה בחלמא) אוליד</p>	<p>אחר שנולדו מאדם (חזרו לו קצת מאותן רוחות שיצאו מתשוקתו בחלום) הוליד מאותן</p>

³³⁰⁵ שלום (דפ"ו).

³³⁰⁶ והן בסוד השעירים שר"ת שלהם נ'ג'ע'. ושבט אנשים הן בני אלקים. וז"ש והוכחתינו כו'. ונא' ופקדתי כו' (יהל אור).

³³⁰⁷ ח"א נד ע"א (לש"ו). עי' ח"א נה ע"א לז ע"א ח"ב קסז ע"ב (דע"ה ח"ב קמו ע"ד).

³³⁰⁸ בראשית קעח ע"א (הערת הזהר).

³³⁰⁹ רוחין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאינון רוחין בנתן דדמיין לשפירו דעלאי ולשפירו דתתאי וע"ד כתיב (בראשית ו ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו' וטעאן כלא בתרייהו וחד דכורא אשתכח דאתא לעלמא מרוחיה דסטרא דקין וקרין ליה תובל קין:</p>	<p>רוחות בנות שדומות ליופי העליונים וליופי התחתונים, ועל זה כתוב "ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו'", וטעו כולם אחריהן, וזכר אחד נמצא שבא לעולם מרוחו של צד קין, וקראו לו תובל קין.</p>
<p>וחדא נוקבא נפקת עמיה והווי בריין טעאן³³¹¹ בתראה ואתקרי ונעמ"ה מינהו (נעמה מנה) נפקו רוחין ושדין אחרנין ואינון³³¹² תליין באוירא³³¹³ ואודעין מלין לאינון אחרנין דשכיחין לתתא:</p>	<p>ונקבה אחת יצאה עמו, והיו הבריות טועים אחריה, ונקראת נעמ"ה, ממנה יצאו רוחות ושדים אחרים, והם תלויים באויר ומודיעים דברים לאותם אחרים שמצויים למטה.</p>
<p>ודא תובל קין אפיך זייני קטולא לעלמא ודא נעמה אתרגישת בריגשהא ואתדבקת בסטרהא ועד כען היא קיימא ומדורהא בין ריגשי ימא רבא ונפקת והייכת בבני נשא ואתחממת מנייהו בחלמא בההוא תיאובתא דבר נש ואתדבקת ביה תיאובתא נטלת ולא יתיר ומההוא תיאובתא אתעברת ואפיקת זינין אחרנין לעלמא ואלין בנין דאולידת מבני נשא משתכחין לקבלי נוקבי בני נשא ומתעברן מנייהו ואולידן רוחין וכלהו אזלין ללילית קדמיתא והיא מגדלת לון והיא נפקת לעלמא ובעיא</p>	<p>ותובל קין הזה הוציא כלי זין להרוג לעולם, ונעמה הזו התרגשה ברגשה ונדבקה בצדה, ועד עכשיו היא קיימת ומדורה בין גלי הים הגדול, ויוצאת וצוחקת עם בני אדם, ומתחממת מהם בחלום, באותה התשוקה של אדם, ונדבקת בו תשוקה היא נוטלת ולא יותר, ומאותה תשוקה היא מתעברת ומוציאה מינים אחרים לעולם, והבנים הללו שמולידה מבני אדם נמצאים כנגד נקבות בני האדם ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכולם הולכים אל לילית הראשונה, והיא מגדלת אותם, והיא יוצאת לעולם, ורוצה</p>
<p>ע/א</p>	
<p>רבייהא והמת רביי בני נשא ואתדבקת בהו לקטלא להו וולאשתאבא (ולאסתאבא) ברוחיהו דרביי בני נשא והיא אזלת בההוא רוחא (נ"א רביא) ואודמנן תמן ג' רוחין³³¹⁴ קדישין וטאסין קמה ונטלין ההוא רוחא ונ"א רבייא מנה ומניחין ליה קמי קב"ה ותמן ומתגלפיו (מתחלפי)³³¹⁵ קמיה בגיני כך אורייתא אזהרת להו לבני נשא (ויקרא יא מד) והתקדשתם והייתם קדושים ודאי:</p>	<p>תינוקותיה, ורואה תינוקות של בני אדם ונדבקת להם להרוג אותם, ולהשאב לרוחות תינוקות בני האדם, והיא הולכת עם אותה הרוח (תינוק) ומזדמנים שם שלש רוחות קדושות וטסים לפניו, ונוטלים ממנה אותה הרוח (תינוק) ומניחים אותה לפני הקדוש ברוך הוא, ושם נחקקים (לומדים) לפניו, לכן התורה מזהירה את בני האדם, והתקדשתם והייתם קדושים ודאי.</p>
<p>(ד)אי אשתכח ב"נ³³¹⁶ קדישא לא מסתפי מנה [דכדין] (וכדין) זמין קב"ה לאלין ג' מלאכין קדישין</p>	<p>אם נמצא אדם קדוש לא פוחד ממנה, שאז מזמין הקדוש ברוך הוא את אותם שלשת</p>

³³¹⁰ טובת (דפ"ו).

³³¹¹ וטעאן (דפ"ו).

³³¹² בראשית צה ע"א טז ע"א קמג ע"ב כה ע"ב (הערת הזהר).

³³¹³ לעיל כה ע"א מח ע"ב ועי' שעה"פ קמג סע"ג (לש"ו). היה כוונתם בעיר ומגדל לחבר את הב' קליפות אשר באוירא וארעא המבואר באד"ר (קמג ע"ב) ופ' אחרי מות (עו ע"ב) והם דר"ן דקליפה, ורצו לבנות מגדל גבוה עד ההוא אוירא מקום הקליפות שבאויר כדי לחברם יחד (הקדר"ש נג ע"ד), יש קליפות השוכנים באויר ומקומם הוא רק באויר, והם אינם כ"כ קשים כהשוכנים בארץ, וכמ"ש בפ' ויקרא (כה ע"א) תזריע (מח ע"ב) אחרי (עו ע"ב) ובאד"ר (קמג ע"ב) (דע"ה ח"ב קב ע"ב).

³³¹⁴ הם סט"י סנסט"י ומנגל"ם וכן מוכח בכמה דוכתי ובספר בן סירא (אור יקר). הם סנוי סנסנוי סענגלופ (רח"ו).

³³¹⁵ מתאלפי - לומדים ממנו (רח"ו).

³³¹⁶ שלשה בחינות הם האחד היות האדם מכוון אל הטומאה כדמפרש ואזיל שאז הוא מביא רוח רעה בזרעו רוח טמא מאינון רוחין מסאבין ואינון בנוי דלילית, ובאלו שלטא בגופא ורוחא, השנית שאינו מכוון אל הטומאה ולא אל הקדושה אלא סתם באלו אפשר לשלוט בגופם אבל לא ברוחם, והענין כי אחר שאינו מכוון אל קדושת קונו ויש שם קצת שליטה אל הרשעה הקב"ה מגלגל שם אותם החייבים מיתה בקטנותם והם אותם המתים על ידי לילית ואינה שולטת בנפשם חס ושלום כדפירשנו בסבא, השלישית הם אותם שאביהן

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאמרן [ונטרין] (ונטלין) ליה לההוא רבייא והיא לא יכלא לאבאשא ליה הה"ד (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך³³¹⁷:</p>	<p>המלאכים הקדושים שאמרנו, ושומרים את אותו התינוק, והיא לא יכולה להרע לו, זהו שנאמר "לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך".</p>
<p>מ"ט לא תאונה אליך רעה בנין (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך וכתוב (שם יד) כי בני חשק ואפלטוהו דאי ב"נ לא אשתכח קדישא ואשליף רוחא מסטרא דמסאבא כדין היא אתייא וחיבת ביה בההוא רבייא ואי קטילת ליה ואשתאבת (אסתאבת) בההוא רוחא ולא תעדי מניה לעלמין:</p>	<p>למה לא תאנה אליך רעה, משום "כי מלאכיו יצוה לך", ונאמר "כי בני חשק ואפלטוהו", שאם אדם לא נמצא קדוש ושולף רוח מצד הטומאה, אזי היא באה וצוחקת עם אותו תינוק, ואם היא הורגת אותו, היא נשאבת לאותה הרוח ולא זזה ממנה לעולמים.</p>
<p>ואי תימא אינון אחרנין דקטילת לון ואודמנו קמה אינון תלתא קדישין ונטלין מנה ההוא רוחא הא לא בסטרא דמסאבו אשתכחו אמאי שלטא לקטלא להו³³¹⁸ אלא האי [כד] בר נש לא אתקדש אבל לא אתכוון לאסתאבא ולא אסתאב בנין כך יכלא לשלטה בנופא ולא ברוחא:</p>	<p>ואם תאמר אותם האחרים שהרגה אותם, והזדמנו לפניה, הם אותם שלשה קדושים, ונטלים ממנה אותה הרוח. הרי לא נמצאו בצד הטומאה, למה היא שולטת להרוג אותם, אלא זה כשהאיש הזה אינו מתקדש, אבל לא מתכוון להטמא ולא נטמא, כי כך היא יכולה לשלוט בגוף ולא ברוח.</p>
<p>וזמנין אשתכח דנפקת נעמה לעלמא לאתחממא מבני נשא ואשתכח בר נש בקשרא ונ"א בקשוויא דתיאובתא עמה ואתער משנתיה ואחיד באנתתיה ושכיב עמה ורעותא דיליה בההוא תיאובתא³³¹⁹ דהוה ליה בחלמיה כדין ההוא בר דאוליד מסטרא דנעמה קא אתייא דהא בתיאובתא דילה אשתכח האי:</p>	<p>ולפעמים נמצא שיוצאת נעמה לעולם להתחמם מבני אדם, ונמצא אדם בקשר (בקשווי) של תשוקה עמה, ומתעורר משנתו ואוחז באשתו ושוכב עמה, והרצון שלו באותה תשוקה שהיתה לו בחלומו, אז אותו הבן שמוליד בא מצדה של נעמה, שהרי בתשוקה שלה זה נמצא.</p>
<p>כד נפקת ליליית וחמאת ליה ידעת מלה והיא אתקטרת ביה ומגדלת ליה וכאינון (כאינון) אחרנין בנוי דנעמ"ה ואשתכחת עמיה זמנין סגיאין ולא קטלא ליה האי הוא ב"נ דבכל סיהרא וסיהרא אתפגים ולא אתיאשא מניה לעלמין דהא בכל סיהרא וסיהרא כד אתחדשא בעלמא ליליית נפקא ופקדא על כלהו דהיא מגדלת וחייבא בהו וכדין ההוא בר נש פגים בההוא זמנא:</p>	<p>כשיוצאת ליליית ורואה אותו, היא יודעת הדבר ונקשרת בו, ומגדלת אותו כמו האחרים, בני נעמה, ונמצאת עמו הרבה פעמים ולא הורגת אותו, זהו איש שבכל לבנה ולבנה נחסר ולא מתייאשת ממנו לעולמים, שהרי בכל לבנה ולבנה כשהיא מתחדשת בעולם, ליליית יוצאת ופוקדת על כל אלה שהיא מגדלת וצוחקת בהם, ואז אותו האיש פגום באותו זמן.</p>

מכוון אל קדושת קונם שאז מביאים נפש טהורה בני קיימא בני חיים בני קדושה ואין לה לאותה רשעה בהם שליטה כלל לא בנפש ולא בגוף מכף רגל ועד ראש (אור יקר).
³³¹⁷ באהלך (דפ"ו).

³³¹⁸ פי' אלו הי' מסטרא דמסאבא לא היו המלאכים נטלין ההוא רוחא מניה אלא ודאי שקידשו עצמם א"כ אמאי שלטא לקבלא להו ה"ל למלאכי השרת לשמור הילד שלא ימות כמ"ש לעיל וז"ש הזוהר "הא לא בסטרא דמסאבא אשתכחו אמאי שלטא" וכו' ותיריך "הכא האי" וכו' וכפי זה ג' חילוקים יש מי שמקדש עצמו בשעת תשמיש אין הוולד מתיירא משום דבר רע ומי שמחשב בדבר של טומאה גם הרוח של הוולד תופסת אותו הס"א, ומי שלא חשיב לא קדושה ולא טומאה ס"א שולטת להורגו אבל מזדווגים התלת רוחין הנז' ומטלין ההוא רוחא מינא (מ"מ).

³³¹⁹ הנה שתלה אל ענין זה היותו חושב אל הצורה החצונית שעלה אל דמיונו בחלומו שאז ממש מכוון לבא על החצונית, ולא גרע [מ]מחשב לבא על אשה אחרת ובא על אשתו שאלו הם נקראים בני תמורה כדפירשו רז"ל, אבל אם נתעורר וכוון למלאות תאותו במותר לו והעביר המחשבה הרעה קודם מלבו מכל וכל לא נראה שיהיה בו הענין הזה, ועם כל זה אם יתעכב מעט עד שיהיה פונה מלבו כל מחשב מכל וכל ויהיה המעורר התאוה המותרת לו ולא החצונית יפה ויפה, כי אחד שפועל ההולדה ביצר הרע מוטב שלא תהיה גם כן ההתעוררות על ידי מחשבה רעה אלא אשתו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>זכאין אינון צדיקיא דמתקדשי בקדושא דמלכא עליהו כתיב (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו' מלין אלין גלי שלמה מלכא בספרא דאשמדאי מלכא ואשכחנא ביה³³²⁰ אלף וארבע מאה וחמש(ין)³³²¹ זיני מסאבותא³³²² דמסתאבי בהו בני נשא:</p>	<p>אשריהם הצדיקים שמתקדשים בקדושת המלך, עליהם כתוב "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'", את הדברים הללו גילה שלמה המלך בספרו של אשמדאי המלך. ומצאנו בו אלף וארבע מאות וחמשה מיני טומאה שנטמאים בהם בני אדם.</p>
<p>דגלי דא אשמדאי לשלמה מלכא ווי להו לבני נשא דכלהו אטימין וסתימין עיינין ולא ידעין ולא שמעין ולא משגיחין היך קיימין בעלמא:</p>	<p>אשמדאי גילה את זה למלך שלמה, אוי להם לבני אדם שכולם אטומים וסתומי עיניים ולא יודעים ולא שומעים ולא משגיחים איך הם עומדים בעולם.</p>
<p>והא עיטא ואסוותא קמייהו ולא מסתכלין דהא לא יכלין בני נשא לאשתובא אלא בעיטא דאורייתא דכתיב (דברים כג יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה אשר לא יהיה טהור דייקא מקרה לילה דייקא והא אוקימנא מלי בעיטא דאורייתא קדישא דהכי כתיב באורייתא קדישא (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם קדושים כי (קדוש) אני יי' אלהיכם:</p>	<p>והנה עצה ורפואה לפנייהם ואינם מסתכלים, שהרי אין אנשים יכולים להנצל אלא בעצה של התורה, שנאמר "כי יהיה בך איש אשר לא טהור מקרה לילה", אשר לא יהיה טהור דווקא, מקרה לילה דווקא. והרי בארנו את הדברים בעצת התורה הקדושה, שכך כתוב בתורה הקדושה, "והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלהיכם".</p>
<p>תאנא בתר דאסתלקו קין והבל אתהדר אדם לאנתתיה ואתלבש ברוחא אחרא ואוליד לשת מכאן אתייהסו דרי דצדיקיא בעלמא ואסגי קב"ה חסד בעלמא ובכל חד אתילידת נוקבא עמיה לאתישבא עלמא כגוונא דלעילא³³²³ והא אוקמוה וחברייא בסתימאה דמתני' דכתיב (ויקרא כ יז) ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא חסד הוא ודאי:</p>	<p>למדנו אחר שהסתלקו קין והבל, חזר אדם לאשתו והתלבש ברוח אחרת, והוליד את שת, מכאן התייחסו דורות הצדיקים בעולם. והגדיל הקדוש ברוך הוא את החסד בעולם, ולכל אחד נולדה עמו נקבה שיתיישב העולם כדוגמא שלמעלה, והרי פרשוה החברים בסתם משנה, שנאמר "ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וגו' חסד הוא", חסד הוא ודאי.</p>

³³²⁰ עט ע"א (הערת הזהר).

³³²¹ ה' פעמים מנצפ"ך עם ה' כוללים (רח"ו), ועיין בדף ע"ג ע"א (מ"מ).

³³²² הוא סוד הגבורות שהן כמנין זה כמ"ש בא"ר (קלז ע"ב) דנפקין מגו בוצינא, קוץ העליון של אלף בסוד את"ה, ה"פ אפ"ר (יהל אור).

³³²³ פ"י כמו שנתמלא מ' יצאה עם זעיר כן למטה זוגתו איתלילדת עיניה ונושא אותה ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא וכו' ז"ל הרב בס"הכ בדרוש ר"ה ואמנם ענין הנסירה הוא כי הלא כשנדבקו הדינים יחר הנה כדי להחזרם פנים בפנים היה צריך להמשיך כל הדינים בנקבה כדי שתוכל להפרד מן הזכר וכל אותם הדינים שבאחריו כולם ננסרו וינתנו לה והוא נשאר בסוד החסד והיא בסוד דינים וכו', ונחזור אל הענין כי הלא כדי לדחות אותם הדינים שבאחורי הזכר ליתנם אל הנקבה, זה נעשה בכח החסד עליון של הבינה וז"ס ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא, ובזוהר בפ' אחרי מות דף ע"ו ע"ב פ' כי ע"י החסד איתפרשו גזעין שה"ס האחורים שלהם ואז לקחה לאש', ופ"י הדבר כי הלא ידענו כי אע"פ שהאדם ישן עכ"ל נשמתו מושבת לו איש וחסד מלמעלה אל אותו הכח קיסטא דחיותא הנשאר בגופו והנה אעפ"י שעתה הזעיר נרדם בשעה עפ"ז נשמתו מושבת אליו מסוד החסד של הבינה ונתפשט בכלו ואז הדינים שבאחוריו היו נדמים מאיליה' ונדבקים באחוריו הנקבה וז"ש באידרא ובאתרה אשקיע רחמי וחסד, והענין כי הלא כאשר היה נמשך בו החסד היה נדחה הדין ונשאר החסד שקוע במקום הדין וז"ש ובאחרה אשקיע רחמי וחסד עכ"ל הרב בס"הכ וז"ל הרב בליקוטים כדרך שמונים החסדים בזעיר מן היסוד שבו עד כתר שבו להגדילו כן הבורות עולות בנוקבא מתתא לעילא עד הכתר שבה נה דינה עכ"ל, ובזה נבין לשון זה מ"ש ואיש אשר יקח את אחותו חסד הוא ר"ל מי גרם לזעיר שיזדווג במ' שהיא אחותו הוא ע"י החסד דאימא שעל ידו העתה הסירה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובתר דשארי חסד³³²⁴ גזעין ושרשין נפקין³³²⁵ מתחות לעילא³³²⁶ ואתפרשן ענפין³³²⁷ וקריב אתרחק³³²⁸ כדין ענפא אסגי ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא (ו)האי בקדמיתא האי בסתימא דעלמא בנין דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה אבל מכאן ולהלאה בני נשא דישתכחון ביה ונכרתו לעיני בני עמם (ויקרא כ יז):</p>	<p>ואחר ששרה החסד, יצאו גזעים ושרשים מתחת למעלה, ונפרדו הענפים והקרוב התרחק, אז גדל הענף ובא להתחבר בזווג אחד עם האילן זה בראשונה, וזה בסתר העולם, משום שנאמר "אמרתי עולם חסד יבנה", אבל מכאן ולהלאה אנשים שימצאו בו, "ונכרתו לעיני בני עמם".</p>
<p>עז/ב</p>	
<p>תאנא ערות אחות אביך כמה דאתגלייא בסתימא כתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם וגו' זכאה חולקיהון דצדיקייא דידיעי ארחוי דקב"ה ואולין בהו ואשתמודען גבייהו זכאה חולקיהון:</p>	<p>למדנו ערות אחות אביך, כמו שנתגלה בסתום, כתוב "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וגו'", אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים דרכי הקדוש ברוך הוא והולכים בהם ונודעים אליהם אשרי חלקם.</p>
<p>תאנא אתעברת ה"א עלאה ברחימותא וחיבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין (ו)אתעברת ואפיקת וא"ו לבתר קאים קמה וינקא ליה ודא [נ"א ודיין³³²⁹ ביה עלמא] וא"ו כד נפקא בת זוגו נפקת עמיה אתייתא חסד ואתער גביהו ופריש לון³³³⁰ ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיא ואתעבידת ה"א תתאה³³³¹ ואתרביאת [בענפהא] [באנפהא] לעילא לעילא עד דאזרווגת באילנא עלאה ואתחברו וא"ו עם ה"א:</p>	<p>למדנו התעברה ה' עליונה באהבה וחיבות, שאין נפרד ממנה יו"ד לעולמים, התעברה והוציאה וא"ו. אחר כך עמד לפניה והיניקה אותו, וזו (ודן בו העולם) הוא"ו כשיצאה בת זוגו יצאה עמו, בא החסד והתעורר אליו והפריד אותם ויצאו גזעים מתחת למעלה, והתפשטו ענפים והתרכו ונעשתה ה"א תחתונה, והתרבתה בענפיה למעלה למעלה, עד שהזדווגה באילן העליון, והתחברו וא"ו עם ה"א.</p>
<p>מאן גרים לון חסד הוא וחסדו הוא ודאי ד(את)חבר לון כחדא יו"ד עם ה"א עלאה לא תליא³³³² חבורא דלהון³³³³ בחסד אלא במזלא תלייא חבורא דלהון וחיבותא דלהון דלא³³³⁴ מתפרשן לעלמין יו"ד אתקשר בה"א וה"א אתקשר בוא"ו וא"ו אתקשר בה"א וה"א אתקשר בכלא</p>	<p>מי גרם להם, חסד הוא. חסד הוא ודאי, שחברם כאחד, יו"ד עם ה"א עליונה, אין תלוי חבורן בחסד, אלא חבורן תלוי במזל, וחיבותן שלא נפרדות לעולמים, יו"ד נקשרת לה"א, וה"א נקשרת לוא"ו, וא"ו נקשרת בה"א, וה"א נקשרת בכל, והכל הוא קשר אחד, ודבר אחד, לא נפרדות זו מזו לעולמים.</p>

³³²⁴ פי' של קוין בדף זה ע"ב אמר אתא חסד ופריש לון, דהיינו שע"י חסד דאימא היתה הנסירה (מ"מ).

³³²⁵ חר"ג שהן הגזע של האילן (יהל אור). נפקן (דפ"ו).

³³²⁶ פי' הם הגבורות שהיו באחורי ז"ן שלקחתם המ' לבדה ועלו מן היסוד שבה עד הכתר שבה להגדילה כמ"ש בשם הרב (מ"מ).

³³²⁷ שהיו בכותל א' וכמ"ש בא"ר קמב ע"ב. ואמר "כדין ענפא אסגי". וזהו סוד מוסף (אולי צ"ל יוסף. המסדר) דנפק בתוספתא. ולכן נקרא איש חסד, דאתגליא אבר כו' (יהל אור).

³³²⁸ זה תבין ממ"ש במ"א כי הה"ג ירדו עד היסוד דז"א ומשם חזרו לעלות מתתא לעילא באור חוזר עד החזה דז"א שהוא תחלת הגילוי ששם מסתיים יסוד דאימא לכן אינם יכולין לעלות אלא עד שם ומשם נתפשטו לאחור והגדילו את נקודת המלכו' ואתפשטו' בדוועין ורגלין ושאר איבריה (זהר הרקיע).

³³²⁹ ודאין (דפ"ק).

³³³⁰ עי' ע"ח שער הנסירה פרק א'.

³³³¹ עי' ש"ה"ג המגדלים אותה ובזה תבין למה המלכות היא דין שהיא בסוד אור חוזר שאינו יכול להתפשט ותחלה נעשה שם פרצוף קטן ואח"כ אתרביאת לעילא עד ג"ר דז"א ואז היתה שוה אליו עד דאיזדווגת באילנא עלאה שהוא ז"א והנה החסד שהם הה"ח הם דוחין את הה"ג לחוץ ומפרידם בסוד נסירה ועל ידי כך חוזרת פ"בפ וזה שכתוב (ויקרא כ יז) כי חסד הוא (זהר הרקיע).

³³³² תלייא (דפ"ו).

³³³³ פי' שא"ו והזוודים ע"י מזלא דאריך שאבא מקבל ממזל הח' ואימא ממזל ה"ג כנודע (מ"מ).

³³³⁴ סא ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובלא חד קישורא הוא וחד מלה לא אתפרשו דא מן דא לעלמין כביכול מאן דגרים פרודא כאילו חר(ו)ב עלמא ואקרי ערייתא דכלא:</p>	<p>כביכול מי שגורם את הפרוד, כאלו החריב עולם ונקרא ערות הכל.</p>
<p>ולזמנא דאתי זמין קב"ה לאתבא שכינתא לאתרהא ולאשתכחא כלא בזווגא חד דכתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי' אחד וגו' 3335 ואי תימא השתא לאו הוא אחד 3336 לא דהא והשתא חייבי עלמא גרמו דלא אשתכח 3337 חד דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ולא משתכחי בזווגא 3338:</p>	<p>ולעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא להשיב שכינה למקומה, ושימצא הכל בזווג אחד, שנאמר "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד וגו'". ואם תאמר עכשיו אינו אחד, לא, שהרי עכשיו הרשעים של העולם גרמו שלא ימצא אחד, שהרי המלכה התרחקה מן המלך ולא נמצאים בזווג.</p>
<p>אימא עלאה אתרחקת מן מלכא 3339 ולא ינקא 3340 ליה בנין דמלכא בלא מטרוניתא לא מתעטר בעטרוי ועמהו (דאימא) כמה בקדמיתא כד אתחבר 3341 במטרוניתא דעטרת ליה בכמה עטרין 3342 בכמה זהירין 3343 בעטראן 3344 קדישין 3345 עלאיין 3346 דכתיב (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות</p>	<p>האם העליונה התרחקה מהמלך ולא מיניקה אותו, כי מלך בלי מלכה לא מתעטר בעטרותיו עמה (של האם) כמו בראשונה, כשהתחבר עם המלכה שעטרה אותו בכמה עטרות, בכמה זהרים, בעטרות קדושות עליונות, שנאמר "צאינה וראינה בנות ציון</p>

3335 פי' שיתייחדו זר"ן והזדווגו ה' הוא זעיר ושמו הוא מ' (מ"מ), ומ"ש (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ומשמע מזה שהוא רק לעתיד ולא עתה ח"ו, וכמ"ש בפסחים (דף נ ע"א) אטו האידינא לאו אחד הוא כו' ע"ש. אך בזוה"ק תרומה (דף קלד ע"א) מבואר שם כי הכוונה הוא כי עתה כל זמן שמתקיים הסטרא אחרא בעולם, הנה נמשך ונעשה כל יחודו ית"ש רק בהסתר ובהעלם גדול, אבל לעתיד יתגלה, ויתגלה אז גם על כל הזמן של עתה איך שהוא הכל רק ממנו לבדו ומרצונו ית"ש, ואיך שהוא הכל רק בכוונה עמוקה ממנו על התיקון האחרון. ונמצא כי כל הב' יחודים הללו הנה הם מתקיימים באמת בהסתר ובהעלם גם עתה, אלא שלעתיד יתגלה, וכמו שמבואר כ"ז בזוה"ק תרומה קלד ע"א הנז' ע"ש. וכן הוא עומק הכוונה בגמרא פסחים שם והבן. וע' עוד בזוה"ק (אחרי מות דף עז ע"ב) וכן אמרו כ"ז ג"כ בזוה"ק ואתחנן (דף רסד ע"א) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא איהו יחודא חד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דא יחודא אחרא, למהוי שמיא רזא חד, ורזא דא יהו"ה הוא האלהי"ם, דא כתיב כד אינון ביחודא חד (ר"ל כשהב' יחודים הנזכרים נעשים אחד) (ביאורים ח"א מב ע"ד).

3336 כלומר האיך אפשר שבשם יהו"ה שהוא מורה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות יתייחס בו הפירוד, בשלמא בשמו אחד דהיינו במלכות יצדק אמנם בשם הנעלם עצמו קשה, לזה תירץ ואמר שהשם בערכו אין פירוד בו חס ושלוש כאומרו אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (אור יקר).

3337 כלומר הוא בעצמו אין בו פירוד אמנם אינו נמצא אלינו ביחוד אלא בפירוד, ובערך מה שנתגלה אלינו הוא הפירוד הזה הנזכר, ופירש דרך הפירוד האיך היה ממטה למעלה מתפעל והולך, ראשונה "דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא" דהיינו אומרו ושמו אחד אור חוזר מהמלכות ולמעלה עד כל המדרגות אינו, וכיון שזה אינו גם ו' בה' אינו, שאין ו' בה' שבשם יהו"ה אור ישר אלא על ידי אור חוזר מה' אחרונה למעלה וזהו שאמר מטרוניתא אתרחקת מן מלכא בערך המלכות המשלחת סעיפיה פוריה וענפיה בסוד אור חוזר (אור יקר).

3338 בסוד ו' בה' באור ישר וכן קשר ה' בו' אינו, וזהו שאמר "אימא עילאה" דהיינו ה' ראשונה (אור יקר).
3339 דהיינו ו' והרי פירוד שני בין ה' לו' שבשם יהו"ה, ואיך צריך לומר קשר ועיטור אל הזווג אלא אפילו יניקת אם לבן אין לו (אור יקר).

3340 שני עניינים, וכאן פירש כי פגם זה אינו אל הבינה אלא אל התפארת וזהו שאמר שיהיה הענין הזה החלטי כפירוד ה' אחרונה מן ו' אלא קצת (אור יקר).

3341 והפירוד בהדרגת אור חוזר נפרד מכל וכל, אור ישר ה' אחרונה נפרדה מן ה' עילאה קצת (אור יקר).
3342 נל"עוד הם המקיפים דקטנות ובכללם הפנימיים (מ"מ).

3343 הם הם מציאות אורות נעלמים הזוהרים ומזהירים, ואמר בכמה מפני שסוד הדעת בעל שש קצוות וגווינו גוונים ואורות משתנים מתבחנים משש אל שש עד כמה, והם שלשה בחינות (אור יקר). הם מוחין דגדלות (מ"מ).

3344 מצד הבינה (אור יקר).

3345 מצד החכמה (אור יקר).

3346 מצד הכתר וכן בדין כי בבינה עטרת תפארת, ובחכמה הקדש, ובכתר עליון על כל (אור יקר). הענין כי התפארת הוא סוד וא"ו בסוד הדעת מתעלה עד הכתר, ואין ספק שאצילותו דרך החכמה והבינה ולכך לו מציאות בכתר ובחכמה ובבינה, ובהיותו מתעטר הוא מתעטר ממציאות אלו, והנה הוא מתעטר בחכמה במציאות החסד שבה ובתוכו סוד הדעת, ומבינה במציאות הגבורה שבה ובתוכה סוד הדעת, ועצם הכתר

זהר ויקרא חלק א'

<p>ציון³³⁴⁷ במלך שלמה³³⁴⁸ וגו' דאזדווג במטרוניתא כדן עטרא ליה אימא עלאה כדקא יאות:</p>	<p>במלך שלמה וגו', שהזדווג עם המלכה, אז עטרה אותו האם העליונה כראוי.</p>
<p>והשתא דלא אשתכח מלכא במטרוניתא כדן אימא עלאה נטלת כתרוא ונ"א עטראה ומנעת מניה מבועי דנחלין ולא אשתכח בקישורא חד כביכול לא אשתכח חד ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלה³³⁴⁹ ומלכא יזדווג עמה בזווגא חד כדן יתחבר כלא כחדא בלא פרודא ועל דא כתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד³³⁵⁰:</p>	<p>וכעת שאין נמצא המלך עם המלכה, אזי האם העליונה נוטלת את כתר (עטרתה) ומונעת ממנו את מעיינות הנחלים, ולא נמצא בקשר אחד, כביכול אינו נמצא יחד, ובזמן שתשוב המלכה למקום היכלה, והמלך יזדווג עמה בזווג אחד, אז יתחבר הכל כאחד בלי פרוד, ועל זה כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ביום ההוא בזמנא³³⁵¹ דיתוב מטרוניתא להיכליה³³⁵² כדן כלא אשתכח חד בלא פרודא וכדן ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וגו' דתניא אר"ש לא תיעול מטרוניתא בחרוותא בהיכליה עד דיתדן מלכותא דעשו ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי לבתר תזדווג במלכא ויהא חדו שלים הה"ד (עובדיה א כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו בקדמיתא ולבתר והיתה ליי' המלוכה מאן מלוכה דא מטרוניתא הה"ד (שם) והיתה ליי' המלוכה ולבתר דיזדווגן כחדא מה כתיב (זכריה יד ט) והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד³³⁵³:</p>	<p>ביום ההוא, בזמן שתשוב המלכה להיכל, אז הכל ימצא אחד בלי פרוד, ואז ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט וגו', שלמדנו אמר רבי שמעון, לא תכנס המלכה בשמחה להיכלו עד שתדון מלכות עשו ותקח ממנו נקמות שגרמה כל זה, אחר כך תזדווג עם המלך, ותהיה שמחה שלימה, זהו שנאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו" בראשונה, ואחר כך "והיתה לה' המלוכה". מי המלוכה, זו המלכה, זהו שנאמר והיתה לה' המלוכה. ואחר שיזדווגו כאחד, מה כתוב "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ערות אחי אביך לא תגלה (ויקרא יח יד) תאני רבי יהודה דא ישראל לתתא³³⁵⁴ ואחות אמך דא ירושלם דלתתא³³⁵⁵ דבחובין אלין יגלון ישראל ביני עממיא ויתחריב ירושלם לתתא וע"ד תנינן רחימותא דקודשא בריך הוא דקרא לישראל אחים שנאמר (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי אדברה נא וגו'³³⁵⁶ ואוקימנא מלין וותמן³³⁵⁷ בת בנה ובת בתה³³⁵⁸ (ואע"ג דאינון באתגלייא ובאתכסיא וכאן³³⁵⁹ בתריה דהא עלמא אצטריך לון ואינון</p>	<p>"ערות אחי אביך לא תגלה", שנה רבי יהודה, זהו ישראל למטה. ואחות אמך, זו ירושלים שלמטה. בחטאים הללו יגלו ישראל לביין העמים ותחרב ירושלים למטה, ועל זה שנינו, אהבת הקדוש ברוך הוא שקרא לישראל אחים, שנאמר "למען אחי ורעי אדברה נא וגו'", ובארנו הדברים, ושם "בת בנה ובת בתה", ואף על גב שהם בנגלה ובנסתר, וכן אחריו, שהרי העולם צריך להם והם ישוב העולם, כמו שנאמר "רעך ורע אביך", וזה סוד</p>

מהעלמו מתפשט אליו הדעת הנעלם ואוחז בשתי בחינות משתי צדדיו הימין והשמאל והתפארת מתעטר באלו וזהו שאמר "זהרין דעטרין קדישון עילאין" (אור יקר). הם מקיפים דגדלות (מ"מ).

³³⁴⁷ סא ע"ב שמות פד ע"א (הערת הזהר).

³³⁴⁸ תפארת, "שהשלום" יסוד "שלו" (אור יקר).

³³⁴⁹ היכלא (דפ"ו).

³³⁵⁰ ס"ת דוד (רח"ו במ"מ).

³³⁵¹ קעא (הערת הזהר).

³³⁵² להיכלא (דפ"ו).

³³⁵³ ס"ת דוד (רח"ו).

³³⁵⁴ פי' שהם אח לזעיר הנק' אביך ומצוה לכל אחד מישראל שלא יגרום על ידי עונו גלות ישראל (מ"מ).

³³⁵⁵ פירוש ירושלים היא אחות המלכות הנקרא אמך (מ"מ).

³³⁵⁶ מקומו בדף עח ע"ב ונמחק מכאן (רח"ו).

³³⁵⁷ (ס"א מילי תמן) (נוסף בדפ"ו).

³³⁵⁸ ואוקימנא מלין ותמן בת בנה ובת בתה (מוסגר בדפ"ו).

³³⁵⁹ וכן (דפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישובא דעלמא כמה דאוקימנא³³⁶⁰ (משלי כז י) רעך ורע אביך) והאי רזא דמלה דאר"ש א"ר יהודה אי אחי למה רעי ואי רעי למה אחי:</p>	<p>הדבר שאמר רבי שמעון אמר רבי יהודה, אם אחי למה רעי, ואם רעי למה אחי.</p>
<p>אלא תאנא ההיא מלה דלא אתעדי לעלמין אקרי רע כד"א (משלי כז י) רעך ורע אביך אל תעזוב והאי רזא דמלה דאר"ש אימא עלאה רעיא אקרי בגין דלא [א]תעדי³³⁶¹ רחימותא דאבא מנה</p>	<p>אלא למדנו, אותו דבר שלא סר לעולמים נקרא רע, כמו שנאמר "רעך ורע אביך אל תעזוב", וזהו סוד הדבר שאמר רבי שמעון, האם העליונה נקראת רעיה, כי לא זזה אהבת האב ממנה</p>
<p>ע/ח/א</p>	
<p>לעלמין ואימא תתאה כלה אקרי וואקרי' אחות כמה דאוקימנא אחות לנו קטנה:</p>	<p>לעולמים. והאם התחתונה נקראת כלה ונקראת אחות, כמו שבארנו אחות לנו קטנה.</p>
<p>והיינו סתם מתניתא דילן דכתיב הכא (ויקרא יח ט) ערות אחותך בת אביך או בת אמך כיון דאמר בת אביך מאי או בת אמך אלא אי מסטרא דאבא אשתכחת חכמה אתקרי ואי מסטרא דאימא בינה אתקרי:</p>	<p>והיינו סתם משנה שלנו, שנאמר כאן "ערות אחותך בת אביך או בת אמך", כיון שאמר בת אביך מה זה או בת אמך, אלא אם היא נמצאת מצד האב נקראת חכמה, ואם מצד האם נקראת בינה.</p>
<p>ועכ"פ בין האי ובין האי מאימא ואבא אשתכחת דהא יו"ד לא [א]תעדי מן ה' לעלמין ודא הוא רזא דמלה (שם) מולדת בית מסטרא דאבא או מולדת חוץ מסטרא דאימא:</p>	<p>ועל כל פנים בין כך ובין כך היא נמצאת מהאב והאם, שהרי יו"ד אינה סרה מה' לעולמים, וזהו סוד הדבר, "מולדת בית" מצד האב, "או מולדת חוץ" מצד האם.</p>
<p>ר' אבא אמר (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית מאן הוא בית דאתבני בחכמה הוי אימא דא נהר³³⁶² דנפיק מעדן בגיני כך מולדת בית או מולדת חוץ כד נפקת מן וי³³⁶³ כמה דכתיב (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי וכתיב (שם כא) ויקח אחת מצלעותיו ודא הוא מולדת חוץ מאתר דזעיר אפיין:</p>	<p>רבי אבא אמר "בחכמה יבנה בית", מי הבית שנבנה בחכמה, הוי אומר זה הנהר שיוצא מעדן, לכן מולדת בית או מולדת חוץ כשיצאה מו', כמו שנאמר "עצם מעצמי ובשר מבשרי", ונאמר "ויקח אחת מצלעותיו", וזהו מולדת חוץ, ממקום של זעיר אנפין.</p>
<p>אשתכח כמה דאתמר וע"ד א"ר יהודה ישראל אחין אקרון לקב"ה דלא אעדי רחימותא דילהון לעלמין ירושלם דלתתא אחות אמך אתקרי כמה דכתיב (תהלים קכב ג) ירושלם הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו וגו' מאי שחוברה לה יחדו בגין [דאזדווג] (דיזדווג) בה מלכא משית סטרין בכל סטרי מלכא בדרגא דצדיק וכל כתרי מלכא כלילין ביה והיינו שחוברה לה יחדו:</p>	<p>נמצא כמו שנתבאר, ועל זה אמר רבי יהודה, ישראל נקראים אחים לקדוש ברוך הוא, שלא סרה אהבתם לעולמים, ירושלים שלמטה נקראת אחות אמך, כמו שנאמר "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו וגו'", מה זה שחוברה לה יחדו, כדי שיזדווג עמה המלך מששה צדדים בכל צדדי המלך בדרגת הצדיק, וכל כתרי המלך כלולים בו, והיינו שחוברה לה יחדו.</p>

³³⁶⁰ דכתיב (דפ"ק).

³³⁶¹ סא ע"ב (הערת הזהר).

³³⁶² פ' בינה הנק' בית נבנית ע"י אבא הנקרא חכמה (מ"מ).

³³⁶³ ר"ל שהזעיר נק' חוץ ממ"ש הזוהר חכמות בחוץ תרונה ושיעור הכתוב ערות אחותך שהיא מ' בת אביך שהוא אבא לפי שאבא יסד ברתא, או בת אמך היא בת הבינה שבבינה הוא ע"י אימא כנודע מולדת בית היינו שהכתוב מפרש בת אמך שאמרנו היינו מולדת בית, שאימא הנק' בית ילדתה או מולדת חוץ שפעמים נתקנת ע"י זעיר הנק' חוץ וזה כפי' ר' אבא, אבל לת"ק מש"ה מולדת בית או מולדת חוץ מזה הכתוב נפרש מ"ש ברישא בת אביך או בת אמך ואמר דהיינו מולדת בית שיצאה מאבא הנק' בית, או מאימא הנק' חוץ לפי שהיא נגלית יותר מאבא בגין דאזדווג בה מלכא משית סטרין וכו' ושיעור הכתוב ירושלים הבנויה שהיא ירושלים של מטה כעיר שהיא מ' שנתחברו בה ו"ק דזעיר יחדו ע"י היסוד שכולם משפיעים ביסוד והיסוד משפיע בה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ר' יצחק אמר ששם עלו שבטים שבטי יה (שם ד) מאן שבטים אלין תריסר תחומין³³⁶⁴ דמתפרשן מההוא אילנא רבא³³⁶⁵ ותקיף ודאחסין לון (דאתחסנון) מסטרא דאבא ואימא הה"ד שבטי יה משפר סהדותא³³⁶⁶ דאסהיד [ברא] (ביה) קדישא ונ"א³³⁶⁷ דאסהיד או"א כברא קדישא דכתיב שבטי יה עדות לישראל:</p>	<p>רבי יצחק אמר, "ששם עלו שבטים שבטי יה". מי השבטים, אלו שנים עשר תחומים שנפרדים מאותו אילן גדול וחזק שירש אותם מצד האב והאם, זהו שנאמר שבטי יה, מיופי העדות שמעיד הבן הקדוש (שמעיד אבא ואמא בבן הקדוש), שנאמר שבטי יה עדות לישראל.</p>
<p>ואינון נהרין עמיקין דנגדין ואתמשכן מן יה [וכלא] (וכ"כ למה) להודות לשם יי³³⁶⁸ (בג"כ³³⁶⁹) [כין] שמה ישבו³³⁷⁰ כסאות למשפט כסאות לבית דוד (תהלים קכב ה) לאחסנא מלכותא קדישא הוא ובניו לדרי דרין ודא היא שירתא דאמר דוד על מלכו עלאה קדישא:</p>	<p>והם נהרות עמוקים, ששופעים ונמשכים מן י"ה, והכל (וכל כך למה) "להודות לשם ה'". (ולכן) "כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד", לרשת את המלכות הקדושה, הוא ובניו לדורי דורות, וזוהי השירה שאמר דוד על המלכות העליונה הקדושה.</p>
<p>ר' חזקיה אמר כלא ברוא עלאה הוא לאחזאה דמאן דפגים לתתא פגים לעילא וערות כלתך לא תגלה (ויקרא יה טו) דתנינן עונתן של ת"ח משבת לשבת בנין דידעין רוא דמלה ויכוונון לבא וישתכח רעותהון שלים ובנין דאולידו אקרונ בנין דמלכא:</p>	<p>רבי חזקיה אמר הכל בסוד עליון, הוא להראות שמי שפוגם למטה פוגם למעלה. "ערות כלתך לא תגלה", ששנינו עונתן של תלמידי חכמים משבת לשבת, מכיון שיודעים את סוד הדבר ויכוונו את הלב וימצא רצונם שלם, והבנים שמולידים נקראים הבנים של המלך.</p>
<p>ואי אילין פגימו מלה לתתא כביכול פגימי מין אינון בכלה דלעילא כדין כתיב ערות כלתך לא תגלה דא בגין אינון [ד]ידעין אורחין דאורייתא³³⁷¹ שאר עמא ההוא דאתגליא כלתך ממש ובחובא דא שכינתא אסתלקת מבינייהו:</p>	<p>ואם אלה פוגמים דבר למטה, כביכול הם פוגמים בכלה שלמעלה, ואז נאמר ערות כלתך לא תגלה, זה בשביל אלו שיודעים את דרכי התורה, שאר העם אותו שבנגלה כלתך ממש, ובחטא הזה השכינה מסתלקת מביניהם.</p>
<p>תאנא אתגליף שמא קדישא³³⁷² בסטרין ידיעין) באתוון רשימין דעשרין ותריין* י בא' א' בי' י בב' ב' בי' י בא' ה' בג' יו"ד בה"א יו"ד בנימ"ל ה"א ביו"ד גימ"ל בה"א ה"א בדל"ת:</p>	<p>למדנו נחקק השם הקדוש בצדדים ידועים, באותיות רשומות של עשרים ושתים י' בא', א' בי', י' בב', ב' בי', י' בא', ה' בג', יו"ד בה"א, יו"ד בגימ"ל, ה"א ביו"ד, גימ"ל בה"א, ה"א בדל"ת.</p>

³³⁶⁴ פי' י"ב צירופי הוי"ה או י"ב גבולי אלכסון שבזעיר ששרשם מא"ו (מ"מ).
³³⁶⁵ הנה כבר ידעת התלבשות אבא תוך אימא ואימ' תוך ז"א ואין התלבשו' זה אלא בסוד ו"ק ו' סטרין דלהון כי ג"ר דא"ו אינם מתלבשין והנה ו' סטרין דילהון הם י"ב שבטים וז"ש (שמות כח י) ששה משמותם על אבן א' וגו' ולהיותם מסוד ו"ק הנק' ו' לכן נק' שבטים כי אות ו' דומה לשבט ומטה והכל א' הוא וז"ס י"ב תחומין וי"ב גבולי אלכסון דההוא אילנא (זהר הרקיע).
³³⁶⁶ פי' מעדות היתה שהעיד זעיר דהיינו כמ"ש אידרא ואסהיד בא"ו גווי דאנפי ור"ל כל הרואה פני זעיר מאירים ידע שיש לזעיר מוחין מא"ו, ושיעור הכתוב ששם עלו שבטים שהם י"ב הנזכרים והם שבטי יה וי"ה הנז' הם עדות לישראל שהזעיר מעיד מדות יפה שיש לו מוחין מא"ו הנק' י"ה (מ"מ). כי העדות באנפין, שהוא דאבוה ואמיה, חו"ג ותרין דאו"א (ה"ה) הן י"ב. וזהו שבטי י"ה. ואמר משפר. דאינו נאה כ"א בשתיהן, כמ"ש דודי צח ואדום, וכמ"ש צחו מחלב אדמו כו'. וכמ"ש במרכבה (ז"ח יתרו לג ע"ב [לט ע"ב]) ע"כ ל"ל חיזו בשפירו כו' (יהל אור).
³³⁶⁷ רצה (הערת הזהר)
³³⁶⁸ רצה (הערת הזהר). פי' שנמשכים מא"ו לזעיר ומזעיר למ' הנק' שם ה' (מ"מ).
³³⁶⁹ ובג"כ (דפ"ו).
³³⁷⁰ פי' כי שמה במ' ישבו כסאות וכו' שדוד וזרעו ירשו המ' מכח שנדבקו במדת המ' (מ"מ).
³³⁷¹ פי' בעלי הסוד מפרשים ערות כלתך היא המ' הנק' כלה אבל המון העם ההיא דאתגלייא כלתך ממש (מ"מ).
³³⁷² לא ידענו ענין צירוף אלו האותיות על נכון (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>*ס"א י' בא' א' בי' י' בב' ב' בי' י' בא' ב' בה' ו' בנ' י' בה' י' בנ' ה' בי' ג' בה' ה' בד' 3373.</p>	<p>י' בא', א' בי', י' בב', ב' בי', י' בא', ב' בה', ו' בג', י' בה', י' בג', ה' בי', ג' בה', ה' בד'</p>
<p>כלהו מתגלפי ביו"ד 3374 יו"ד סליק לון ה"א כליל ביו"ד 3375 מניה נפקת כדין מ(ת)עטרין לאבהין 3376 אתפתחת ה"א בנחלוי 3377 ואעטר לרישא דו 3378 דתמן שריין אבהין 3379:</p>	<p>כולן נחקקות ביו"ד, יו"ד מעלה אותן, ה"א כלולה ביו"ד, ממנו יוצאת, אז מעטרים את האבות, נפתחת ה"א בנחלים שלה, ומעטרת את ראש הו', ששם שרויים האבות.</p>
<p>ו' כליל שית אתון 3380 וכלהו כליל יו"ד י' אתגליף בגלופוי וסליק לאתעטרא בתריסר אתון 3381 אחרנין מניה נפקין 3382 עשר אמירן בגלופוי וכלהו שבילין דאורחא עלאה 3383 (ס"א דאורחין דאורייתא) יקרא דכלא כדין ה"א אחרא 3384 אתכלילת מן כלהו גליפא מסטרא מתיחא 3385 (ס"א מתיחדא) [טמירא] (תדירא) לאולדא לתתא אתגליפו (ס"א אתפליגו) כלהו בארבעין ותריין אתון 3386 וכלהו [פרישא] [פרישא] (פרישא) במתניתא דידן וכלהו סלקין 3387 ברישא דמלכא:</p>	<p>ו' כוללת שש אותיות, ואת כולם כוללת יו"ד, י' נחקקת בחיקוקתיה, ועולה להתעטר בשתיים עשרה אותיות אחרות, ממנו יוצאות עשר אמירות בחקיקות שלו, וכולם שבילים של הדרך העליונה (של דרכי התורה) הנכבדה מהכל, אזי ה"א אחרת נכללת מכלם, חקוקה מצד מתוח (מתייחדת) טמיר להוליד למטה, נחקקו (נחלקו) כולם בארבעים ושתיים אותיות, ואת כולם פרשנו במשנתנו, וכולם עולים לראש המלך.</p>
<p>שבע [שבתין] (שמהן) שלימין 3388 מתפרשין בשבעין אתון 3389 שבעין ותריין 3390 אסתלקו אסתלקו באת 3391 ו 3392 (ס"א יו"ד) רשימן בפרשת</p>	<p>שבע שבתות שלמות מתפרשות בשבעים אותיות, שבעים ושתיים עלו, והן עלו באות ו' (יו"ד), רשומות בפרשת ויהי בשלח פרעה</p>

3373 אלו שני נוסחאות מצאנו בהעתקות אשר לפנינו (הערת הזהר).

3374 פי' כולם נחקקים בי' אבא הנק' יו"ד (מ"מ).

3375 בינה כלולה בחכמה (רח"ו).

3376 חב"ד דז"א (רח"ו).

3377 נ' שערי בינה (רח"ו).

3378 פי' הם כלי המוחין דזעיר שהם חג"ת שנעשו חב"ד (מ"מ).

3379 הבן עתה ענין ג' אבות מהו הנה כבר ידעת סוד ב' עטרין דאחסינו ליה א"וא שהם ה"ח וה"ג והם ב' כתפין דא"א הכולל כל קומת האצילות וב' כתפין דיליה נק' אברהם ויצחק ח"וג ואלו נגנזין בנה"י דאימא ביסוד דילה הנק' (משלי יח ל) נחל נובע מקור חכמה כי בתוכו נגנז יסוד דאבא הנק' נהר דכורא ונתפתחת ה' בנחלוי שהם ה"ח וה"ג שהם י' נחלין ומתפשטין בז"א כנודע ותחלת התפשטותם הוא (זהר הרקיע). ברישא דז"א שהוא דעת יעקב וז"ש דתמן שריין אבהן אברהם ויצחק שהם ח"וג והבן כי אברהם יצחק ויעקב כולם הם בז"א אך עיקר ז"א הוא יעקב. (זהר הרקיע). פי' שהמוחין שרויים שם והם נק' אבהן כנודע (מ"מ).

3380 פי' זעיר כולל ו"ק (מ"מ).

3381 היינו י"ב אתון הפשוטות שבת"ת (רח"ו).

3382 היינו אמ"ש בג"ד כפר"ת י"ס דז"א (רח"ו).

3383 פי' ל"ב נתיבות שבאבא ומלת ארחא הוה יסוד דאבא ששם הם ל"ב נתיבות, ואי גרסי' דאורייתא עילאה א"ש (מ"מ).

3384 נוק' (רח"ו).

3385 יסוד דז"א (רח"ו).

3386 כי כשתצרף עשרה שמות המנוקדות עם ט' נקודות וכ"ב אתון והכולל יהיה מ"ב (רח"ו).

3387 כי שם מ"ב ברישא דמלכא ר"ל הו"ה פשוט בכתר ומלא בחכמה ומלא דמלא בבינה הם מ"ב אותיות בכח"ב דז"א וג' שמות ע"ב אותיות בחג"ת ושם ע"ב תיבות במלכות (רח"ו). כשהאלב"מ מתחיל למפרע, הנה מתחיל אז האתב"ש ג"כ למפרע, כי קבלת הע"ב הוא מהשם מ"ב, שהמ"ב הרי הוא בהג"ר והשם ע"ב הוא בה"ק (הקדו"ש סז ע"א).

3388 נראה הם ז' חלוקות שנחלק שם ע"ב כמ"ש בפרשת בהעלותך דף קנ"ח ע"א (מ"מ).

3389 פירוש הם ע' אתון דפ' ויס"ע ויב"א וי"ט שיש בהם ג' ע"ב אותיות, ושנים אינם מן החשבון כי עיקר השם הם ע' (מ"מ).

3390 כי ה"ב שבראש מאירות בגוף שהוא ו"ק ונעשה ו' פעמים י"ב הם ע"ב (רח"ו).

3391 ואסתלקו באות (דפ"ו).

3392 פי' שמאירים לזעיר שהוא ו' דהו"ה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ויהי בשלח פרעה³³⁹³ בקרא ויסע ויבא ויטא כד נטלת שכינתא ושבעה רשימין אתרשימו ביה שבעה אסתלקו</p>	<p>בפסוק ויסע ויבא ויט, כשהשכינה נוטלת ושבעה רשומים נרשמו בה, מתעלות שבע</p>
<p>עח/ב</p>	
<p>מניה³³⁹⁴ בעובדין רשימין תאנא אסתלקו אתוון ברשימין ידיען וארחין סתימין בר לזכאי קשוט סמכי עלמא:</p>	<p>ממנה במעשים רשומים. למדנו שהתעלו האותיות ברשומים יודעים ודרכים סתומות, פרט לצדיקי אמת עמודי העולם.</p>
<p>אר"ש לר' אלעזר ת"ח³³⁹⁵ הני עשרין ותרין אתוון דגליפין באורייתא³³⁹⁶ כלהו מתפרשין³³⁹⁷ בהני³³⁹⁸ אמירן כל אמירה ואמירה מאלין³³⁹⁹ דאינון כתרי מלכא³⁴⁰⁰ כלהו גליפין באתוון ודיעין³⁴⁰¹ [אחרנין³⁴⁰²] [אחרן] בגיני כך שמא קדישא אתכסייא באתוון אחרן³⁴⁰³ וכל אמירה אוזיף³⁴⁰⁴ לאמירה עלאה מנה³⁴⁰⁵ אתווי בגין דאתכליל האי בהאי וע"ד שמא קדישא³⁴⁰⁶ גליפנא ליה באתוון אחרנין³⁴⁰⁷ בגין דאתכסיין דא בדא</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בא וראה אלו עשרים ושתים האותיות שחקוקות בתורה, כולן מתפרשות (מאלו) בעשר האמירות הללו, כל אמירה ואמירה מאותן העשר, שהן כתרי המלך, כולן חקוקות באותיות ידועות (אחרות), לכן השם הקדוש מתכסה באותיות אחרות, וכל אמירה מלוה לאמירה יותר עליונה את אותיותיה, משום שנכללות זו עם זו, ולכן את השם הקדוש חקקנו אותו באותיות אחרות, משום שהתכסו זו בזו וזו בזו, עד שכולן</p>

³³⁹³ היינו ויסע ויבא ויט (רח"ו במ"מ).
³³⁹⁴ כי הם ז' חלוקות שנחלק שם ע"ב כנזכר בפרש' בהעלותך דף קנא ע"א (רח"ו).
³³⁹⁵ עי' ע"ח טנת"א ו: ושם נאמר כי הא אוליפנא לן כל אינון אתוון דרשימין וידעין בכל כתרא וכתרא. ואנו לא זכינן בהן, אמנם ממוצא דבר נוכל להבינם מס"י ומזוהר שיר השירים כמ"ש בע"ה, ע"כ. ועי' ביאורים ח"א עג ע"ד, כוונתו שאיננו יודעים איזה צרופי אותיות שייכים לכל מאמר ומאמר אשר בהם נבראו, אמנם חילוקי כ"ב האותיות שבי"ס דז"א ומלכות עצמן, מבואר לקמן בשער פרקי הצלם פ"ו.
³³⁹⁶ הם אותיות האלפא ביתא א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"נ ס"ע פ"צ ק"ר ש"ת "דגליפאן" באורייתא שנחקקו אותיות אלו בתורה שהם לפי האמת עולמות רוחניים ובאו חקוקים בתורה, ובסוד צרופם תתהוה התורה, בהצטרף ששה אותיות מהם יעשה בראשית וכן שאר אותיות התורה (אור יקר).
³³⁹⁷ כלומר עם היות שאינם לפי חשבון שהם כ"ב י"א זוגות, וזוג לכל מאמר יותירו שנים, ושלשה לכל מאמר יפחיתו שמונה כדי שיהיו שלשים, אין חשש כולו "מתפרשאן" או "מתפשטן בהני עשר אמירן" שהם עשר ספירות והאותיות נחלקות להם (אור יקר).
³³⁹⁸ (נ"א מאלין) (נוסף בדפ"ו).
³³⁹⁹ עשר (נוסף בדפ"ו). עשר - פי' כ"ב אותיות התורה הם המתחלקים בי"ס כל ספי' יש בה אותיות ידועות לה (מ"מ).
³⁴⁰⁰ ירצה שכל עשר מאמרות הם עשר ספירות ממש, וכל ספירה וספירה מאלו הספירות (אור יקר).
³⁴⁰¹ שיש אותיות מאלו הכ"ב שהספירה תתלבש ותתבנה באותם האותיות, ונודע שהספירות הם השם הקדוש, והשם הוא כאלו הוא עצמותו ממש פנימיותם, והאותיות ההם כאלו הם לבוש אל השם, בענין שהספירות יקראו יהו"ה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות, ולזה שם זה יתלבש בכ"ב אותיות מן הטעם עצמו כי השם הוא הספירות והספירות יתלבשו באותיות והשם תתלבש באותיות (אור יקר).
³⁴⁰² פי' הוי"ה מלובש באד"ני (מ"מ).
³⁴⁰³ דהיינו אותיות הכנויים ושמות שאינם נמחקים וכיוצא שהם אותיות שאינם מקודשות כאותיות השם ממש מפני היות האותיות לבוש לשם עצמו (אור יקר). אחרנין (דפ"ו).
³⁴⁰⁴ הענין שהאותיות יתחלקו לעשר מאמרות הם עשר ספירות כזה י' קוצו לכתר וגוה החכמה והן א"ב, נמצאו בחכמה יא"ב, ובבינה גד"ה, ובתפארת ו' ובשלשה אבות זח"ט, והם הם גם כן בשלשה מדות התחתונות נצח הוד יסוד, ונשארו י"ב אותיות שיתחלקו כ"ל בחסד, מ"נ בגבורה, ס"ע בתפארת, פ"צ בנצח, ק"ר בהוד, ש' ביסוד, ת' במלכות ובזה נשלמו סוד כ"ב אותיות בספירות, וכדי להשלים שם כל אחד ואחד מהם כל אמירה (אור יקר).
³⁴⁰⁵ כיצד ש' ביסוד וכדי שתקרא ש"ת דהיינו יסוד מלשון כי השתות אוזיף מלכות ת' שבה אל היסוד, והטעם שהמלכות נכללת ביסוד שאליו היא עולה כנודע, ועל ידי יוד שבו וש"ת יעשה ש"ת כענין שפרשו בשיר השירים, וכן ההוד נקראת ק"ר כדי לעשות שרק שבו יקח ש' ביסוד ויעשה שרק שבו כנודע (אור יקר).
³⁴⁰⁶ שהוא שם יהו"ה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות (אור יקר).
³⁴⁰⁷ כדפירשנו שהוא מתחקק בכ"ב אותיות אחרות על דרך הנזכר מפני שהוא מתלבש זה בזה, כיצד י' מתלבש בא"ב וה' מתלבש בג"ד כדפירשנו וכן ו' בזח"ט וכן שאר האותיות י"ב, וה' מתלבשת בת' כמבואר (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ודא בדא עד דמתקשרין כלהו כהדא³⁴⁰⁸ ומאן דבעי למנדע צרופי שמהן קדישין³⁴⁰⁹ לנדע אינון אתוון דרשימין בכל כתרא וכתרא וכדין לנדע ויתקיים בכלא:</p>	<p>נקשרות כאחת, ומי שרוצה לדעת את צרופי השמות הקדושים, שידע את אותן האותיות הרשומות בכל כתר וכתר, ואז ידע ויתקיים בכל.</p>
<p>והא גליפנא לון בכל אינון אתוון דרשימין וידיעין³⁴¹⁰ בכל כתרא וכתרא מספרא עלאה דשלמה והכי סליק בידן וחברייא גליפין לון (ס"א) ולחברייא גלינא לון) ושפיר הוא דהא כל כתרא וכתרא אוזיף לחבריה אתווי כמה דאוקימנא ולזמנין דלא אצטריך אלא באתווי אינון דרשימין ביה וכלהו ידיען לגבי חברייא והא אוקימנא לון:</p>	<p>והרי חקקנו אותם בכל אותן האותיות שרשומות וידועות בכל כתר וכתר, מהספר העליון של שלמה, וכך עלה בידינו. והחברים חקקו אותם (ולחברים גלינו אותם) ויפה הוא, שהרי כל כתר וכתר מלוה לחברו את אותיותיו כמו שבארנו, ולפעמים שלא צריך אלא באותם אותיות שרשומים בו, וכולם ידועים לחברים, והרי בארנו אותם.</p>
<p>זכאין אינון צדיקייא בעלמא דיין ובעלמא דאתי דקב"ה בעי ביקריהון ומגלי להון רזין עלאין דשמיה קדישא דלא גלי לעלאין קדישין וע"ד יכול משה לאתעטרא ביני קדישין וכלהו לא יכלי למקרב בהדיה כנורא יקידתא וגומרי דאשא דאי לאו הכי מאן הוה ליה למשה למיקם בינייהו אלא זכאה חולקא דמשה דהא כד שארי למלא עמיה קב"ה בעא למנדע שמיה קדישא (ס"א שמוי קדישין) סתים וגלייא בכל חד וחד כדקא הזוי וכדין אדבק וידע יתיר מכל בני עלמא:</p>	<p>אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ומגלה להם סודות עליונים של שמו הקדוש, שלא גילה לעליונים קדושים, ועל זה יכול משה להתעטר בין קדושים, וכולם לא יכלו להתקרב אליו כאש יוקדת וגחלי אש, שאם לא כך, מי היה לו למשה לעמוד ביניהם, אלא אשרי חלקו של משה, שהרי כשהתחיל לדבר עמו, הקדוש ברוך הוא רצה לדעת את שמו הקדוש (שמותיו הקדושים) נסתר ונגלה בכל אחד ואחד כראוי, ואז נדבק וידע יותר מכל בני העולם.</p>
<p>ת"ח בשעתא דסליק משה (ב)גו עננא יקירא עאל ביני קדישין פגע ביה חד מלאכא בשלהובי נורא [ב]עיינין מלהטן [וגדפוי מוקדן] [וגדפי מתוקדן] בעא לשאפא ליה בגוויה וההוא מלאכא גבריאל (ס"א גזריאל) (ס"א גזנאל) שמיה כדין אדכר משה חד שמא קדישא (דהוה) [דההוא] גליף בתריסר אתוון³⁴¹¹ ואודעזע ואתרגש עד דסליק משה בינייהו וכן לכל חד וחד זכאה חולקיה³⁴¹² והא אוקימנא מלי:</p>	<p>בא וראה, בשעה שעלה משה לתוך הענן הנכבד, נכנס לבין קדושים, פגע בו מלאך אחד בשלהבות אש בעיניים לוהטות, וכנפיו שורפות, רצה לשאף אותו לתוכו, ושם אותו מלאך גבריאל (גזריאל) (גזנאל), אז הזכיר משה שם קדוש אחד שהיה חקוק בשתים עשרה אותיות והזדעזע והתרגש, עד שעלה משה ביניהם, וכן לכל אחד ואחד אשרי חלקו, והרי בארנו את הדברים.</p>
<p>ערות אשה ובתה לא תגלה (ויקרא יח ז) תאנא בתקוני מטרוניתא אוקימנא אלין עריין אע"ג דאינון נ"א עריין אינון באתגלייא ובסתימא ותמן בת בנה בת בתה³⁴¹³ דהא עלמא אצטריך לון ואינון ישובא דעלמא כמה דאוקימנא:</p>	<p>"ערות אשה ובתה לא תגלה", למדנו בתקוני המלכה, בארנו את העריות הללו, אף על גב שהם (עריות הם) בנגלה ובנסתר, ושם בת בנה ובת בתה, שהרי העולם צריך אותם, והם ישובו של עולם כמו שבארנו.</p>
<p>ומאן דגלי חד ערייתא מנייהו³⁴¹⁴ ווי ליה ווי לנפשיה דהא גלי בנין דא עריין אחרנין ותניא מלה</p>	<p>ומי שמגלה ערוה אחת מהן, אוי לו ואוי לנפשו, שהרי גילה בשביל זה עריות אחרות,</p>

³⁴⁰⁸ כמו שצרפנו אותיות השם שהם יהו"ה בכ"ב אותיות כדפירש', וכמו שצירנו ציור אמיתי בשיר השירים (אור יקר).

³⁴⁰⁹ כל שם ושם בכמה ספירות הוא נאחז והאיך יוכללו בו (אור יקר).

³⁴¹⁰ וידיעין (דפ"ו).

³⁴¹¹ פי' שם בן י"ב ועיין בפ' בשלח דף נ"ח ע"א (מ"מ). ועי' בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג.

³⁴¹² שמות נח ע"א (הערת הזהר).

³⁴¹³ פי' בת בנה היא מ' דזעיר בת בתה היא מ' דנוק' כמ"ש בפ' בראשית (מ"מ).

³⁴¹⁴ מלייהו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בתראה דעשר אמירן דאורייתא (שמות כ יד) לא תחמוד אשת רעך בנין דהאי כללא דכלהו ומאן דחמיד אתתא אחרא כאלו אעבר על אורייתא כלה³⁴¹⁵ ברם לא אית מלה דקיימא קמי תשובה וכ"ש אי קביל עונשיה כדוד מלכא:</p>	<p>ולמדנו הדבור האחרון של עשר האמירות של התורה, "לא תחמד אשת רעך", כי זהו הכלל של כולם, ומי שחומד אשה אחרת כאלו עבר על כל התורה. ברם אין דבר שעומד לפני תשובה, וכל שכן אם קיבל ענשו כמו דוד המלך.</p>
<p>א"ר יוסי תנינן כל מאן דחב ואתפרש מההוא חובא [תשובה] קא מעלייא ליה (תשובה) טפי ואי לאו לא סליק ובידיהו (ל)תשובה ולא מעלייא ליה אי הכי דוד היך³⁴¹⁶ לא אתפרש מבת שבע לבתר:</p>	<p>אמר רבי יוסי, שנינו כל מי שחטא ופרש מאותו חטא, התשובה מועילה לו יותר, ואם לא לא עולה בידו תשובה, ולא מועילה לו. אם כך, אז איך דוד לא פרש מבת שבע לאחר מכן.</p>
<p>א"ל בת שבע דידיה הוה³⁴¹⁷ ודידיה נטיל³⁴¹⁸ דהא מית בעלה³⁴¹⁹ דתניא אודמנת הוה³⁴²⁰ בת שבע לדוד מזומא דאתברי עלמא ומה (מ)עכבא ליה דנטל ברתיה דשאול מלכא וההוא יומא נט(י)ל לה אוריה ברחמי אע"ג דלא הות דיליה:</p>	<p>אמר לו, בת שבע היתה שלו, ואת שלו הוא לקח, שהרי מת בעלה, שלמדנו מזומנת היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם. ומה עיכב אותו, שנשא את בתו של שאול המלך, ואותו יום נשא אותה אוריה ברחמים, אף על גב שלא היתה שלו.</p>
<p>לבתר אתא דוד ונטיל דיליה ועל דדוד דחיק שעתא קמי קב"ה לקטלא לאוריה ולמעבד הכי אבאיש קמיה ואענש ליה לדוד דהא קב"ה בעא [לאתבא] (לאתרכא) ליה לדוד לקיימא ליה מלכותא קדישא עלאה וכד תאב לדידיה תאב:</p>	<p>אחר כך בא דוד ונטל את שלו, ועל שדוד דחק את השעה לפני הקדוש ברוך הוא, להרוג את אוריה ולעשות כך הרע לפניו והעניש את דוד, שהרי הקדוש ברוך הוא רצה להשיבה לדוד לקיים לו את המלכות הקדושה העליונה, וכשהשתוקק, לשלו השתוקק.</p>
<p>תאנא א"ר יוסי מאי דכתיב (ויקרא יח ה) אני יי' אני יי' עתיד ליתן שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא אני יי' עתיד להפרע מן הרשעים לעתיד לבא אינון דכתיב בהו (ישעיה סו כד) הפושעים בי כתיב אני יי' וכתיב (דברים לב לט) אני אמית ואחיה אע"פ</p>	<p>למדנו אמר רבי יוסי, מהו שנאמר "אני ה'", אני ה' עתיד ליתן שכר טוב לצדיקים לעתיד לבא, אני ה' עתיד להיפרע מן הרשעים לעתיד לבא, אותם שנאמר בהם "הפושעים בי", כתוב אני ה', ונאמר "אני אמית ואחיה", אף על פי</p>
<p>ע"מ/א</p>	
<p>שאני³⁴²¹ במדת הרחמים הרשעים הופכים אותי למדת הדין דתניא שם מלא יי' אלהים זכו יי' ואי לאו אלהים אר"ש חייבין עבדי פגימותא לעילא מאי פגימותא כמה דאוקימנא פגימותא ממש והא אתמר:</p>	<p>שאני במדת הרחמים, הרשעים הופכים אותי למדת הדין. שלמדנו שם מלא ה' אלהים, זכו ה' ואם לא אלהים. אמר רבי שמעון, הרשעים עושים פגם למעלה, איזה פגם, כמו שבארנו פגם ממש והרי נתבאר.</p>

³⁴¹⁵ כלא (דפ"ו).

³⁴¹⁶ היאך (דפ"ו).

³⁴¹⁷ הות (דפ"ו). פי' ראויה היתה בת שבע לדוד כמר"זל (מ"מ).

³⁴¹⁸ פי' שכל היוצא למלחמת בית דוד היה כותב גט כריתות לאשתו כמ"ש בסבא דמשפטי' ובזוהר בפ' בראשית דף א' ומ"ש דאוריה יהיב גט זמן לאתתיה שם פירשנו דעובדא דבת שבע הוה אחר שעבר הזמן שקבע שאם לא בא בזמן הנז' הוי גט, שאז כשהגיע הזמן ולא בא הוה ליה גט כריתות, ובזה לא קשו מאמרי הזוהר אהדדי דקרי ליה גט זמן וקרי ליה גט כריתות דאמר אפשר בגט לאנתתיה גם קושיות התוספות על רש"י ז"ל יתורצו שכיון שעבר הזמן הוא גט כריתות ממש ובהיתרה הוה כלא, גם במ"ש לאוריה רד לביתך וכו' לא חטא, להיות כשמצאה בתולה והגידה לו שאוריה מעולם לא בא בה כי מן השמים לא נתנוהו לנגוע אליה וידע ודאי הגם שירד לביתו לא יגע בה בחושבו שהוא סריס או לאיזו סיבה אלא סבר לחפות על עצמו משום חלול ה', כי העולם יאמרו שמבעלה אוריה נתערב ודייק קרא רק בדבר אוריה שהרגו בחרב בני עמון, אבל בדבר בת שבע אין לו עון אשר תשא כי שלו היתה ולא של אוריה (מ"מ).

³⁴¹⁹ פ' דאלו לא מת אוריה אע"פ שיעבר הזמן והוה ליה גא כריתות, מסתמא כשחוזרים מהמלחמה חוזרים ומקדשים נשותיהם והשתא דמת לא נשאר חשש (מ"מ).

³⁴²⁰ הות (דפ"ו).

³⁴²¹ עי' מלואים אות (כב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא כתיב (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה תני רבי יהודה דרא דרשב"י שארי בגויה כלהו זכאין חסידין כלהו דחלי חטאה ניהו שכינתא שרייא בינייהו [מה] דלית כן בדרין אחרנין בניני כך מלין אינון מתפרשאן ולא אתמראן:</p>	<p>למדנו כתוב "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה", שנה רבי יהודה, דור שרבי שמעון בר יוחאי שרוי בתוכו כולם צדיקים חסידים, כולם הם יראי חטא, ושכינה שורה ביניהם, מה שאין כן בדורות אחרים, לכן הדברים הללו מתפרשים ולא נסתרים.</p>
<p>בדרין אחרנין לאו הכי ומלין דרזי עלאה לא יכלין לגלאה³⁴²² [ואינון] (ואינון) דידיעי מסתפו דרבי שמעון כד הוה אמר רוא דהאי קרא חבריא כלהו עינוי נבעין דמעין וכלהו מלין [דאמר הוו בעינייהו גליין] (דאמרין הוו בין עינייהו גלי) כמה דכתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות³⁴²³:</p>	<p>בדורות אחרים לא כן, ודברים של סודות עליונים לא יכולים לגלות, ואותם שיוודעים פוחדים, שכאשר היה רבי שמעון אומר סוד הפסוק הזה, עיני כל החברים נבעו דמעו, וכל הדברים שאמר היו בעיניהם גלויים, כמו שנאמר פה אל "פה אדבר בו ומראה ולא בחידות".</p>
<p>דיומא חד שאיל ר' ייסא אמר³⁴²⁴ ביעא דקושטא³⁴²⁵ (ס"א דקוסטא) דנפקא מעופא³⁴²⁶ דשריא (ס"א ושדי) בנורא ואתבקע לארבע סטרין³⁴²⁷ תרין סלקין³⁴²⁸ מנייהו וחד מאיך³⁴²⁹ וחד רביע³⁴³⁰ ברביעא (ס"א נביע נביעא) דימא רבא³⁴³¹:</p>	<p>שיום אחד שאל רבי ייסא אמר ביצה של אמת (מדה), שיצאה מעוף ששרוי (ונזרק) באור והתבקעה לארבעה צדדים, שנים עולים מהם ואחד מתנמך ואחד רוכץ במרכץ (מבועי המעיין) של הים הגדול.</p>

³⁴²² עי' לעיל דף סא ע"א הערה בשם הביאורים.

³⁴²³ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב) (ביאורים ח"א ג ע"ג), קודם שנתגלו הספרא דצניעותא והאדרות, הנה הוה כמעט כל אורות הא"א והאור"א הכלליים נעלמים בבחי' א"ס, ולא היו נתגלו עדיין גם באצילות כלל, כי היו סתומים ונעלמים בשרשן, והנה היה אסור אז לדרוש ולחקור בהם כלל ע"ד האיסור השאלה והחקירה בא"ס וכו', נתגלה ידיעתם ע"י רשב"י וסיעתו למטה ג"כ, ולכן הקפיד הרשב"י מאד על הסתר אותן הסודות אז לדבר בהם בדרך חידה, וכמ"ש בפ' אחרי מות (דף עט ע"א), וע"ש (דף סא ע"א) ובכ"מ, כי גורם ח"ו עי"ז העלאתן למעלה, כי כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם למטה כן הם מאירים למעלה (ביאורים ח"א כא ע"ג).

³⁴²⁴ ביעא דקושטא היא הי' שהיא כביצה שאין לה פה אלא סתומה מכל צדדיה כך עולם האצילות שהיא הי' והיה סתום באויר הסתום הקדמון הנק' כתר עליון כמ"ש הזהר בטש ביה מאן דלא בטש ונתפשטה הנקודה ונשאר אור ומכח הגבורה נתבקעה הנקודה לד' אותיות (רח"ו).

³⁴²⁵ הוא סוד הדעת שהוליד' אימא ויוצא מיסוד שלה. וז"ש "מעופא דשריא בנורא" סוד דחילו ואימתני כו' (יהל אור).

³⁴²⁶ שהוא סוד היסוד דאימ' הנק' יוסף גימ' עוף דשריא בנורא ששם ה"ג מתערין כנודע ואתבקע לד' סטרין הם ח"וב ח"ג תרין סלקין מינייהו הם סוד ח"וב שהם גבוהים ומעלים ומסתלקים בריש' דז"א וחד מאיך הם ה"ח שיוצאים ומתפשטים מחסד עד הוד שבו והיינו ירידה שיוודין מן הדעת וחד רביע בימא רבא שהם ה' גבו' שיוודין לצורך בנין הנוק' ומתפשטין בגופא דילה כמבואר אצלינו (זהר הרקיע).

³⁴²⁷ הם י"ה וחד מאיך היא ה' אחרונה וחד נביע הוא ו' המשפיע תמיד דרך היסוד (רח"ו). כידוע ד' פרשיות (יהל אור).

³⁴²⁸ דח"ב (יהל אור).

³⁴²⁹ שהוא חסד שמתפשט בו (יהל אור).

³⁴³⁰ שיווד השני לנוקבא. ואמר דשריין בנורא, ששם בוצינא, ביסודה, ושם מתמתקין, ושם הנ' תרעין (יהל אור).

³⁴³¹ הנה ר"י דיבר בעניני מוחין דז"א ואמר ביעא שהוא סוד מוח הדעת שהוא ביסוד דאימא דקושטא הנוגע לז"א הנק' אמת א"כ שביסוד אמא יש שם אה"ה ואה"ה פעמים אה"ה גימ' אמת. (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ר אבא³⁴³² עבדת קמיה דר"ש קדש חול³⁴³³ [ד]הא כתיב פה אל פה אדבר בו א"ל ר"ש עד³⁴³⁴ לא יתבקע ביעא³⁴³⁵ תסתלק מעלמא³⁴³⁶ וכך הוה באדרא דר"ש:</p>	<p>אמר רבי אבא, עשית לפני רבי שמעון קודש חול, שהרי נאמר פה אל פה אדבר בו. אמר לו רבי שמעון, טרם שתתבקע הביצה תסתלק מן העולם, וכך היה באדרא של רבי שמעון.</p>
<p>תאנא ביומוי דר"ש הוה אמר בר נש לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך בתר דשכיב ר"ש הוה אמרי (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך³⁴³⁷ תניא אר"ש אי בני עלמא מסתכלן במה דכתיב באורייתא לא ייתון לארגזא קמי מאריהון תאנא כד מתערין דינין קשיין לאחתא בעלמא ואל אשה בנדת טומאתה וגו':</p>	<p>למדנו בימי רבי שמעון היה אומר אדם לחבירו פתח פיך ויאירו דבריך, אחר שנפטר רבי שמעון היו אומרים, "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך". למדנו, אמר רבי שמעון אם בני העולם מסתכלים במה שנאמר בתורה לא יבואו להרגיז לפני רבונם, למדנו כשמתעוררים הדינים הקשים לרדת לעולם, ואל אשה בנדת טומאתה וגו'.</p>
<p>הכא כתיב (תהלים כה יד) סוד יי ליראיו³⁴³⁸ ובאדרא (ס"א ובהאי דרא) קדישא אתמר הכא אצטריכנא לגלאה דהא לאתר דא אסתלק³⁴³⁹ דתנינן בשעתא דהויא תקיפא³⁴⁴⁰ דלעילא אתער בגין חובי עלמא³⁴⁴¹ שארי ואתחבר עם נוקבא ואטיל בה זוהמא אתפרש דכורא מנה בגין דהא אסתאבת ואתקריאת מסאבא ולא אתחזי לדכורא למקרב בהדה דווי אי אסתאב הוא בהדה בזמנא דאיהי אסתאבת:</p>	<p>כאן כתוב, "סוד ה' ליראיו", ובאדרא (ובדור הזה) הקדושה נאמר כאן הצטרכנו לגלות, שהרי למקום הזה הסתלק, ששינוי בשעה שהנחש התקיף של מעלה התעורר בשביל חטאי עולם, התחיל להתחבר עם נקבה והטיל בה זוהמא, נפרד ממנה הזכר משום שהרי נטמאה ונקראת טמאה, ואין ראוי לזכר לקרב אליה, שאוי אם הוא נטמא עמה בזמן שהיא טמאה.</p>
<p>ותאנא³⁴⁴² מאה ועשרין וחמש זי(י)ני³⁴⁴³ מסאבותא נחתו לעלמא דמתאחדן מסטרא דהויא תקיפא ושבע' ועשרין רברבין מנייהו מתאחדן בנוקבי ואתדבקן בהו ווי למאן דיקרב בהדה ובהוא זמנא דמאן דיקר(י)ב בהדה³⁴⁴⁴ אחזי פנימותא לעילא דהא בחובא דא אתער הויא</p>	<p>ולמדנו מאה עשרים וחמשה מיני טומאה ירדו לעולם, שאחוזים מצדו של הנחש החזק, ושבעה ועשרים גדולים מהם, נאחזים בנקבות ונדבקים בהם, אוי למי שיקרב אליה באותו זמן, שמי שיקרב עמה מראה פגם למעלה, שהרי בחטא הזה מתעורר הנחש הקשה</p>

³⁴³² ר"ל שדימה עולם המחשבה לעולם לפי שרשב"י היה דבוק עם השכינה פה אל פה אדבר בו (רח"ו).
³⁴³³ כי לפניו כתיב (במדבר יב ח) ומרא' ולא בחידות ואתה נותן מקום למכשול ומי שאינו מבין יהיה בעיניו דברי' ריקנים ובדרא דר"ש אתהדרו באתגליא (זהר הרקיע).
³⁴³⁴ פי' קודם שאפרש בא"ר ענייני מוחין דז"א ששם נבקע היסוד דאימא ונעשה מג' מוחין ד' תסתלק לעיל' מעלמא וכן היה שג' חברים נסתלקו באד"ר והיה ר' ייסא אחד מהם (זהר הרקיע), ר"ל קודם שיתגלה הסוד שבאדרא יסתלק (רח"ו).
³⁴³⁵ שמות סא ע"ב קעד ע"א (הערת הזהר).
³⁴³⁶ עונש הזה שנענש ר' יסא הי' על שהיה מסתיר הדברים והשומעים אפשר שיטעו בדבריו ויחשבו דברים אשר לא כן ח"ו ויותר טוב הוא או לשתוק לגמרי או לדבר בביאור ולא יטעו (שער מאמרי רשב"י).
³⁴³⁷ עי' לקמן רסט ע"א.
³⁴³⁸ רצ ע"ב (הערת הזהר).
³⁴³⁹ עי' פרשת תשא קצד ע"ב וכן כאן לעיל עד ע"א ויקהל קצה ע"ב רג ע"ב בשלח ס סע"ב נח סד ע"א בלק קצז ע"א (לש"ו).
³⁴⁴⁰ עי' זהר פ' בראשית (נד ע"א) ובפ' ויקהל (דף קצה ע"ב, ודף רג ע"ב) ולקמן קמג ע"א וכו', כל שורש הקליפות והחיצונים הוא באורות הגבורות, ושם הם נאחזים ויונקים. אמנם כשהגבורות הם נמתקים ומתבסמים בחסדים, אז אדרבה הוא שהם שורפים ומכלים את הקליפות כולם (דע"ה ח"ב קמו ע"ד).
³⁴⁴¹ דרוש זה בענין הנחש העליון אתער אין להבינו כפשוטו ח"ו שמתחבר עם הנוקבא הקדושה חלילה אבל ביאורו תבינהו ממה שביארתי באדרת נשא דף קכח ע"ב במ"ש שם יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו' (שער מאמרי רשב"י).
³⁴⁴² תשא קצב (הערת הזהר).
³⁴⁴³ עי' מלואים אות (כג).
³⁴⁴⁴ עי' מלואים אות (כד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תקיפא לעילא ואשדי זוהמא באתר דלא אצטריך ואתחבר בנוקבא ואתרבי שעריה לדכורא ונוקבא אסתאבת ושערהא רבא וטופרהא סניאו וכדין דינין שריין לאתערא בעלמא ויסתאבון כלא הה"ד (במדבר יט כ) כי את מקדש יי' טמא מקדש יי' אסתאב בחובייהו דבני נשא:</p>	<p>למעלה, ומטיל זוהמא במקום שלא צריך, ומתחבר עם הנקבה וגדילות שערותיו של הזכר, והנקבה נטמאת ושערה גדול וצפרניה גדולות, ואז הדינים שורים להתעורר בעולם, ונטמאים הכל, זהו שנאמר "כי את מקדש ה' טמא", מקדש ה' נטמא בחטאי בני האדם.</p>
<p>תאנא מאי דכתיב (בראשית ג טו) ואיבה אשית בינך ובין האשה ארבעה ועשרים זיני מסאבותא אמיל חוייא בנוקבא כד אתחבר עמה כחושבן ואיבה ועשרין וארבע זי(ו)נין [דינין] מתערין לעילא ועשרין וארבע לתתא ושערא רבא וטופרין סניאו וכדין דינין מתערין בכלא ותאנא כד בעת אתתא לאתדכאה בעייתא לספרא ההוא שערא דרבי ביומא דאיהי מסאבא ולספרא מופרהא וכל ההוא זוהמא די בהון:</p>	<p>למדנו מה שנאמר "ואיבה אשית בינך ובין האשה", ארבעה ועשרים מיני טומאה הטיל הנחש בנקבה, כשהתחבר עמה כחשבון ואיבה ועשרים וארבעה מינים (דינים), מתעוררים למעלה, ועשרים וארבעה למטה, ושער גדול וצפרנים גדולות, ואז מתעוררים הדינים בכל, ולמדנו כשרוצה אשה להטהר, צריכה לספר אותו שער שגדל ביום שהיא טמאה, ולספר את צפרניה, וכל אותה זוהמא שבהן.</p>
<p>דתאנא ברזי דמסאבותא זוהמא דטופרין יתער זוהמא אחרא ובגיני כך בעיין גניזא ומאן דאעבר לון לגמרי כאלו אתער חסד בעלמא דתניא לא לבעי ליה לאיניש למיהב [דוכרנא] (דוכתא) לזינין בישין דתנינן³⁴⁴⁵ אלף וארבע מאה וחמש זינין³⁴⁴⁶ בישין מתאחדן בההוא זוהמא דאטיל הויא תקיפא וכלהו מתערין בההוא זוהמא דטופרין³⁴⁴⁷ ואפילו מאן דבעי יעביד בהו חרשין לבני נשא משום אינון דתליין בהו ומאן דאעבר</p>	<p>שלמדנו בסודות הטומאה, שזוהמת הצפרנים מעוררת זוהמא אחרת, ולכן צריכים גניזה, ומי שמעבירים לגמרי כאלו העיר חסד בעולם, שלמדנו אין צריך אדם לתת זכר למינים רעים, ששנינו אלף וארבע מאות וחמשה מינים רעים נאחזים באותה הזוהמא שהטיל הנחש החזק, וכולם מתעוררים באותה זוהמת הצפרנים, ואפילו מי שרוצה יעשה בהם כשפים לבני אדם, משום אותם שתלויים בהם, ומי שמעבירים</p>
<p>עמ"ב</p>	
<p>לון כאלו אסני חסד בעלמא ודינין בישין לא משתכחיין:</p>	<p>כאלו הרבה חסד בעולם, ודינים רעים לא נמצאים.</p>
<p>ויעבר ההוא זוהמא וטופרהא דרשים ביה דתניא מאן דדריך ברגליה או במסאניה עליהו יכיל לאתזקא ומה בהאי שיורי דשיורי דזוהמא דלעילא כך אתתא דמקבלא ואתחברת בחויא ואטיל בה זוהמא עאכ"ו ווי לעלמא דמקבלא מנה [מההוא זוהמא] (בההוא זמנא) בגיני כך וואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב (ויקרא יח יט):</p>	<p>ויעבור אותה זוהמא וצפרניה שרשומות בה, שלמדנו מי שדורך ברגלו או בנעלו עליהן יכול להנזק, ומה בשיורי השיריים של הזוהמא, שלמעלה כך אשה שמקבלת ומתחברת עם הנחש, והטיל בה זוהמא על אחת כמה וכמה. אוי לעולם שמקבל ממנה אותה זוהמא, לכן "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב".</p>

³⁴⁴⁵ עז ע"א (הערת הזהר).

³⁴⁴⁶ דע כי אלו הם בחינת הקליפות הנמשכות מן החמש גבורות של מנצפ"ך הנודעות אצלנו ואלו הקלי יצאו מן הסיגים של אלו הגבורות ולכן מספרם של אלו הקליפות הם אלף וארבע מאות וחמשה כי הנה מנצפ"ך הוא בגמטריא פ"ר וכל גבורה מהם כלולה מכולם הרי הם חמשה פעמים פ"ר שהם בגמטריא אלף וארבע מאות ועם השורש עצמו שהם חמשה הרי אלף ות"ה וכמבואר אצלי באדרת נשא דף קל"ח ע"ב. בסוד אלף ות' גבוראן כו' וע"ש (שער מאמרי רשב"י). בסוד ה"ג בה' אצבעות וז"ש וכלהו מתערין כו' (יהל אור).
³⁴⁴⁷ הרב בשער פרצופי זר"ן (פרק ב) בענין בקיעת הבשר שתחת הצפרנים, כי משם יונקים החיצונים בהארה היוצאת משם, וכמ"ש הגר"א בס"ד (פרק ג בד"ה וענין כלל ופרט כז ע"ד ד"ה ואמר אתקין ביה) וכולן נאחזין בטופרי דידין ורגלין כו', ע"ש ובזהר אחרי מות (ס' ע"ב וע"ט ע"א) (ביאורים ח"ב קב ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר ר' שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה³⁴⁴⁸ בר"ה³⁴⁴⁹ עלי ודאי³⁴⁵⁰ בגין דיתעבר ההוא הויא ויתבסם מאן דבעיא³⁴⁵¹ עלי כמה דכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו³⁴⁵² וע"ד כתיב בקרח (במדבר כז ג) הנועדים על יי' דבגיניהון³⁴⁵³ אתער מאן דאתער³⁴⁵⁴ דאתי מסטריהו אוף הכא³⁴⁵⁵ הביאו עלי כפרה עלי ממש בגין דיתבסם³⁴⁵⁶ ויתעבר ולא ואשתכחו (ישתכח) הויא באתר דשארין וכ"כ למה על שמעטתי את הירח ושלטא בה מאן דלא אצטריך ובגיני כך כתיב ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו עלי כפרה בראש חדש, עלי ודאי, כדי שיעבור אותו הנחש, ויתבשם מי שצריך. עלי, כמו שנאמר "שרפים עומדים ממעל לו", ועל זה כתוב בקרח "הנועדים על ה'", שבגללם מתעורר מי שמתעורר שבא מצדס, כמו כן כאן הביאו עלי כפרה, עלי ממש, כדי שיתבשם ויעבור ולא ימצא הנחש במקום ששורה, וכל כך למה, על שמעטתי את הירח, ושולט בה מי שלא צריך, ולכן כתוב "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב".</p>
<p>זכאה דרא דר"ש בן יוחאי שארי בגויה זכאה עדביה בין עלאין ותתאין עליה כתיב (קהלת י יז) אשריך ארץ שמלכך בן חורין מהו בן חורין דזקיף רישא לגלאה ולפרשא מלין ולא דחיל כהאי דאיהו בן חורין:</p>	<p>אשרי הדור שרבי שמעון בן יוחאי שרוי בתוכו, אשרי גורלו בין עליונים ותחתונים, עליו כתוב, "אשריך ארץ שמלכך בן חורים", מהו בן חורים, שזוקף ראש לגלות ולפרש דברים, ואינו פוחד כזה, שהוא בן חורין.</p>
<p>ויימא מאי דבעיא ולא דחיל מהו מלכך דא הוא רשב"י מאריה דאורייתא מאריה דחכמתא דכד הוה רבי אבא וחברייא המאן לרבי שמעון הוה רהטי אבתריה ואמרי (הושע יא י) אחרי יי' ילכו כאריה ישאג:</p>	<p>ויאמר מה שהוא רוצה ולא פוחד, מי זה מלכך, זה הוא רבי שמעון בן יוחאי בעל התורה בעל החכמה, שכשהיה רבי אבא והחברים רואים את רבי שמעון, היו רצים אחריו ואומרים, "אחרי ה' ילכו כאריה ישאג".</p>
<p>אמר רבי שמעון כתיב (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו אמאי דא שקיל בדא אלא כלא בחד דרגא סליק³⁴⁵⁷ דא אזדווג</p>	<p>אמר רבי שמעון, כתוב "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו", למה, שקול זה בזה, אלא הכל בדרגה אחת, עולה זה מזדווג עם זה, ושמחה של זה עם זה לא נמצאת אלא</p>

³⁴⁴⁸ ענין כפרה עניינו הוא העברה וניקוי, והוא להעביר את הסטרא אחרא מאור קדושת השכינה שלא תפגם ח"ו ע"י ירידתה בהם, ותשאר נקיה לעולם בכל אור קדושתה בכל מקום (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁴⁹ כל שליטת הס"מ והחיצונים וכל הקלקולים כולם הוא הכל בסיבת מיעוט הירח, אשר נתייחד בה המיעוט ביום ד' דמעשה בראשית. והרי היה כ"ז ע"י הקב"ה בעצמו, וזהו שאמרו בפ' אחרי מות (עט ע"ב) ובפ' פנחס (רמח ע"ב) אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה עלי בגיני כו' בגין סבת דילי כו', כי הקב"ה בעצמו היה המסבב את כל זה, כי הוא ית"ש יסד את מיעוט הירח אשר עי"ז ניתן מקום לשליטת היצר הרע בהאדם, ולהעשות ע"י חטא האדם כל הפגם והקלקולים כולם אשר למעלה ולמטה רח"ל (דע"ה ח"ב קנז ע"ב, עיי"ש עוד).

³⁴⁵⁰ פי' הביאו כפרה לדחות הקליפה שעלי שלא תינק מהמ' ודריש עלי סמוך לי והביא ראייה מפ' שרפים עומדים ממעל לו ומפסוק הנועדים על ה' (מ"מ). הן אחידן ומתקשרן בה, כמ"ש פ' בשלח דף ס סוף ע"א, וע' פ' נח דף סד ע"א, ופ' תשא קצד ע"ב, ופ' אחרי שם עט ע"א, ולכן הוא השעיר כדי להעבירם מעליה (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵¹ שיתבסם מאן דצריך להתבסם, והוא השכינה הקדושה, ולא יטעמו הם מהביסום מאומה (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵² והרי הוה שם הכוונה רק על הדביקות וההתקרבות ועיניהם צופיות עליו. כן הוא הכוונה כאן במה שאמר "עלי", אלא ששם הוא עמידתם כדי להפק רצונו במה שיצוה עליהם. וכאן הוא כדי להאחז ולהניק ח"ו, ואמרו הביאו כפרה עלי, ר"ל להסיר ולהדחיק את הס"א העומד עליו להאחז ח"ו (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵³ ר"ל בשביל הרשעים (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵⁴ והוא הס"א דאתעיר להאחז ח"ו (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵⁵ ר"ל ועוד (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵⁶ ר"ל כי מקודם אמר הכוונה במלת "עלי" שהוא בשביל העומדים עליו וכנז', אבל עתה אמר עלי ממש בגין דיתבסם (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³⁴⁵⁷ פי' מדי חדש היא המ' ומדי שבת הוא זעיר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בדא וחדוותא [ד]דא בדא לא אשתכח אלא כד אתגלי עתיקא קדישא וכדין חדוותא דכלא:</p>	<p>כשמתגלה העתיק הקדוש, אז זוהי שמחת הכל.</p>
<p>ותנינן כתיב (תהלים צב א) מזמור שיר ליום השבת ליום השבת ממש שבחא דקא משבח קב"ה³⁴⁵⁸ כדין חדוותא אשתכח ונשמתא אתוספת דהא עתיקא אתגלי וזונא יודמן³⁴⁵⁹ אוף [הכי] (הכא) בחדותותי סיהרא דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא³⁴⁶⁰ בגיני כך האי קרבנא הוא לעילא בגין דיתבסם כלא וישתכח חדוותא בעלמא וע"ד הביאו עלי כפרה דייקא מלה:</p>	<p>ושנינו כתוב "מזמור שיר ליום השבת", ליום השבת ממש, השבח שמשבח הקדוש ברוך הוא, אזי נמצאת שמחה, ונשמה מתוספת שהרי העתיק התגלה, והזוג יודמן כמו כן כאן, בחדוש הלבנה, שהרי מאיר השמש בשמחת האור של העתיק למעלה, לכן הקרבן הזה הוא למעלה, כדי שהכל יתבשם ותמצא שמחה בעולם, ועל כן הביאו עלי כפרה, דבר מדויק.</p>
<p>תאנא כתיב (במדבר כח י) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא יתיר משאר יומין וע"ד על עולת התמיד דייקא³⁴⁶¹ תניא כתיב בחנה (שמואל א' א י) ותתפלל על יי על דייקא (דהא) בגין דבגין במזלא קדישא³⁴⁶² תליין כמה דאוקימנא ולית לך מלה באורייתא או את זעירא באורייתא דלא רמיזא בחכמתא עלאה ותליין מניה תלי תלין רזין דחכמתא עלאה הה"ד (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים והא אתמר:</p>	<p>למדנו כתוב "עולת שבת בשבתו", על עולת התמיד, שצריך לכוון את הלב למעלה למעלה, יותר מבשאר הימים. ועל זה על עולת התמיד דווקא, למדנו כתוב בחנה, "ותתפלל חנה על ה'", על דווקא, משום שהבנים תלויים במזל הקדוש כמו שבארנו, ואין לך דבר בתורה או את קטנה בתורה שלא רמוזה בחכמה העליונה, ותלויים ממנה תלי תלים של סודות החכמה העליונה, זהו שנאמר "קווצותיו תלתלים", והרי נתבאר.</p>
<p>רבי יוסי אשכחיה לרבי אבא דהוה יתיב וקארי האי קרא דכתיב (תהלים נה כג) השלך על יי יהבך על דייקא דהא מזוני במזלא תליין:</p>	<p>רבי יוסי מצא את רבי אבא שהיה יושב וקורא את הפסוק, שנאמר "השלך על ה' יהבך", על דווקא, שהרי מזונות תלויים במזל.</p>
<p>ר' יהודה הוה קארי (תהלים לב ו) על זאת יתפלל כל חסיד³⁴⁶³ אליך לעת מצא על זאת ודא³⁴⁶⁴ לעת מצא הא אוקימנא אבל לעת מצא כמה דכתיב (ישעיה נה ו) דרשו יי בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב:</p>	<p>רבי יהודה היה קורא, "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא", על זאת ודאי, לעת מצא, הרי בארנו. אבל לעת מצא, כמו שנאמר "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב".</p>
<p>ד"א לעת מצא בשעתא דנהריין³⁴⁶⁵ נגדיין³⁴⁶⁶ ואתמשכאן ומסתפקי אבהן ומתברכאן כלא רק לשטף מים רבים מאן שטף מים רבים דא</p>	<p>דבר אחר לעת מצא, בשעה שנהרות שופעים ונמשכים, והאבות נהנים והכל מתברכים, רק לשטף מים רבים. מה זה השטף מים רבים, זהו עומק המעיינות והנהרות, שמי יזכה לו, ומי יזכה להתקרב ולעלות לשם, זהו</p>

³⁴⁵⁸ פי' זעיר שהוא יום השבת, משבח לפרצופים העליונים (מ"מ).

³⁴⁵⁹ מכאן תבין היתר הזיווג בר"ח כמו שהוא בשבת אף שהוא ימי החול וכן יש בו תוספת נשמה מדקאמר ונשמה איתוספת ולכן יש לומר כתר דקאמר עתיקא אתגלי אלא שבשבת אתגלי ממש לכן אומרים בו א"ה מקום כבודו (זהר הרקיע).

³⁴⁶⁰ פי' כי האור ע"ק נמשך למטה אך היא אינה יכולה לעלות שם כמו בשב' וגם כי אין נהירו דע"ק אלא לה אך שמש' בעצמו אין לו חידוש כי כתר דר"ח הוא דז"א ובשב' הוא דא"א (זהר הרקיע).

³⁴⁶¹ פי' עולת תמיד במ' ועולת שבת בזעיר שהוא ע"ג המ' (מ"מ).

³⁴⁶² פי' במזלא דאריך וזהו על ה' כי ה' הוא זעיר ואריך הוא עליו וכן השלך על ה' יהבך הוא אריך ג"כ שהוא ע"ג זעיר (מ"מ).

³⁴⁶³ והביא פ' זה אגב פ' על ה' אע"ג דהתם באריך והכא בזעיר, אבל לעת מצא כמה דכתיב דרשו ה' וכו' דהיינו בעשרת ימי תשובה שהתשובה היא באימא ונה"י דאימא בזעיר ולכן אמר הכתוב על זאת שהוא זעיר יתפלל כל חסיד לעת מצא דהיינו בעשרת ימי תשובה שאזי מתגלית אימא ונה"י דאימא בזעיר (מ"מ).

³⁴⁶⁴ פי' זאת היא מ' זעיר הוא על המ' (מ"מ).

³⁴⁶⁵ פי' הארות אימא היוצאים מיסוד דידה בתוך זעיר ומאירים לחג"ת וז"ש ומספיק אבהן שהם חג"ת (מ"מ).

³⁴⁶⁶ נגדין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עמיקא³⁴⁶⁷ דמבועין ונהרין דמאן יזכה ליה ומאן יזכה לקרבא ולסלקא תמן הה"ד ביה (תהלים לב ו) רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו דהא לא זכאין ולא יכלין:</p>	<p>שנאמר בו "רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו", שהרי לא זוכים ולא יכולים.</p>
<p>רבי יצחק אמר כתיב (תהלים כז ד) אחת שאלתי מאת יי אותה אבקש וגו' זכאין אינון צדיקיא דכמה גניזין עלאין טמירין להו בההוא עלמא דקב"ה משתעשע בהו באינון עלמין כמה דאוקימנא בנעם יי³⁴⁶⁸ והא אתמר:</p>	<p>רבי יצחק אמר כתוב, "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וגו'", אשריהם הצדיקים שכמה גניזים עליונים שמורים להם באותו העולם, שהקדוש ברוך הוא משתעשע עמם באותם העולמות, כמו שבארנו בנעם ה', והרי נתבאר.</p>
<p>רבי חזקיה אמר מהכא (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו יעשה תעשה מבעי ליה אלא יעשה ודאי³⁴⁶⁹ היינו (ישעיה לח ה) יוסיף³⁴⁷⁰ על ימין חמש עשרה שנה והיינו (תהלים נה כג) השלך על יי יהבך וכתוב (שמואל א' א י) ותתפלל על יי וכלא חד זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא</p>	<p>רבי חזקיה אמר מכאן, "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו". יעשה, היה צריך להיות תעשה, אלא יעשה ודאי, היינו "יוסיף על ימין חמש עשרה שנה", והיינו "השלך על ה' יהבך", ונאמר "ותתפלל על ה'", והכל אחד, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם</p>
<p>פ/א</p>	
<p>דאתי עלייהו כתיב (תהלים ה יב) וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך וכתוב (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך וכתוב (תהלים ט יא) ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי:</p>	<p>הבא, עליהם כתוב "וישמחו כל חוסי בך, לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך", ונאמר "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך", ונאמר "ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך ה'".</p>
<p>ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך יי לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת קדושים תהיו:</p>	
<p>וידבר יי אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני יי אלהיכם (ויקרא יט א-ב) רבי אלעזר פתח (תהלים לב ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'³⁴⁷¹ בכמה זמנין אורייתא ואסהידת בהו בבני</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם", רבי אלעזר פתח "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'", בכמה פעמים התורה מעידה בבני אדם, כמה פעמים היא מרימה קולות לכל הצדדים להעיר אותם,</p>

³⁴⁶⁷ פי' לבינה עצמה אין מי ששיגנה והיא נק' שטף מים רבים ולכך אליו לא יגיעו רק לזעיר שבתוכו הארות אימא ולכך אמר הכתוב ברישא על זאת דהיינו לזעיר שהוא ע"ג המ' ונה"י דאימא בתוכו (מ"מ).

³⁴⁶⁸ פי' הארה שבאה מאריך לאימא הנק' נועם ואימא נותנת לזעיר הנק' ה' וזהו נועם ה' (מ"מ).

³⁴⁶⁹ פי' בני חיי ומזוני הם במזלא דאריך, ויעשה שהוא נסתר הוא באריך ולכך הביא ג' פסוקים יוסף על ימין וכו' היינו חיי, השלך על ה' וכו' היינו מזוני ותתפלל על ה' היינו בני וכולם במזלא דאריך תלין וכן כתב בזוהר בפ' ואתחנן דף רס"ז וז"ל יעשה למחכה לו תעשה מבע"ל וכו' נועם ה' ההוא דאתיא מעתיקא קדישא דההוא נועם מעתיקא עילאה נפקא, וכתב הרח"ו שם הבינה נק' נועם בקבלתה מן הכתר והנועם העליון ומ"ס שם הזוהר יעשה מאן הוא עתיקא סתימאה דכולא דהא ביה תליא עכ"ל. הרי בהדיא שיעשה למחכה לו הוא אריך לכך לא אמר תעשה דמשמע לבינה אומרים הנק' אלהים אלא יעשה הוא אריך (מ"מ).

³⁴⁷⁰ ר"ל בלשון נסתר ולכן ט"ו שנה משם י"ה (יהל אור).

³⁴⁷¹ להיות כי בפ' זו מתחיל להזהיר אדם בקדושה לכן פתח ר"א כאן בפ' זו כדי להזהיר את האדם שלא יהיה בזיווגם כבהמה אלא יהיו צנועים ושיקדשו עצמן בשעת תשמיש באופן שכל מעשיו יהיו בקדושה פי' שישרה עליהם קדושה של הש"י והנה פ' זה שמביא ממנו ראייה הוא רומז על מ"ש כמ"ש רז"ל שיש בסוס ג' דברים לגנאי והא' שהוא זנאי וזה רמז בפ' במתג ורסן עדין לבלום הוא ר"ת בועל לכן צריך האדם ללמוד מן הש"י שהוא קדוש להיות ג"כ קדוש וצנוע בכל דרכיו וזהו (ויקרא יט ב) קדושים תהיו כי קדוש אני (שער מאמרי רשב"י וזהר הרקיע).

<p>נשא (אתערת) כמה זמנין ארימת קליין³⁴⁷² לכל סטרין לאתערא להו וכלהו דמיכין בשינתא בחוביהון (ס"א בחוריהון)³⁴⁷³ לא מסתכלין ולא משגיחין³⁴⁷⁴ בהיך אנפין יקומון ליומא דדינא עלאה כד יתבע לון מלכא עלאה עלבונא דאורייתא וצווחת לקבליהון (כד צווחת לקבלון) ולא אהדרו אפין לקבלה דכלהו פנימין בכלא דלא ידעו מהימנותא דמלכא עלאה:</p>	<p>וכולם רדומים בשינה, בחטאיהם (בחוריהם) אינם מסתכלים ואינם משגיחים באיזה פנים יעמדו ליום הדין העליון, כשיתבע אותם המלך העליון על עלבון התורה שצועקת כנגדם, ואינם מחזירים פניהם מולה, שכולם פגומים בכל, שאינם יודעים את אמונת המלך העליון.</p>
<p>ווי לון ווי לנפשהון דהא אורייתא ביה אסהידת³⁴⁷⁵ ואמרת (משלי ט מז) מי פתי יסור הנה חסר לב (ו) אמרה³⁴⁷⁶ לו מהו חסר לב (מאן) דלית</p>	<p>אוי להם ואוי לנפשם, שהרי התורה מעידה בו ואמרת, "מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו", מה זה חסר לב, שאין בו אמונה, שמי</p>

³⁴⁷² צריך להקדים להבין המשכת כל מאמר זה מה שידוע שעיקר החיות הפנימי של האדם הוא מצד אבא שהוא בחי' חיה, ואומר (קהלת ז, יב) והחכמה תחיה בעליה, שהיא התורה, ולכן איש חכם נקרא איש חי, להיות שהתורה הוא חיות התיכון של החיות הפנימי. והנה כל עוד שהאדם ניעור וגם עוסק בתורה אז הוא חי בעצם כי יש בו בחינת החיה, והיא חיה בפנימיות בסגולת התורה, ולכן חיים בלשון רבים כי מי שיש בו החיה בלתי חיות התורה אין לו חיים. אבל מי שעוסק בתורה גורם קיום יסוד אבא שהוא חי בתוך זעיר, ושהוא מתארך עד יסוד זעיר, ונמצא שני חיים כלולים. ואמנם בשינה מסתלקים כל המוחין ואפילו סוד הנפש מתכנסת לתוך הלב ואינה מתפשטת בשס"ה גידים בסוד (שיה"ש ה, ב) אני ישנ"ה שעולה שס"ה וכנזכר באדם ישר, ועיין מה שכתבתי לקמן צה ע"א. והנה ידוע שלכל יום (נ"א ישראל) יש שורש במלכות שהוא כנסת ישראל, ובכל לילה אנו מעלים כל בחי' פנימיות הרוחניות שיש בנו לפקדון ביסוד רחל, בסוד (תהלים לא, ו) ב'יך א'פקיד ר'וחי ר"ת בא"ר כמבואר אצלנו. וגם נודע בכמה מקומות מן הזוהר ומבואר בדברי הרב זלה"ה שבחצות לילה מתפשטים המוחין בזעיר, ולעומת כן אמר בכמה זמנין אורייתא אסהידת, שה"ס המחדש בכל יום מעשה בראשית, דכתיב ביה (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ואז מתחדש בכל נשמה כח חדש לחזור להחיות גופה, ולכן כל ישראל מתעוררים בחצות כנזכר בזוהר, אלא שחוזרים וישנים וכדנאמר בסמוך, וסוד התעוררות זה הוא בחינת זווג הנעשה למעלה להשפיע התחדשות לנשמות. ואם תדקדק בדרוש הקשר הרב עם החברים תמצא שיש שלשה מיני זווגים מחצות ואילך, האחד מבחי' הזווג דקודם חצות שהיה עד החזה דזעיר, והשני מבחי' יעקב ולא בכל אורך זעיר, והשלישי של קדרותא דצפרא. ולהיות ששלשתם הם מסוד יעקב לכן קראם בסוד תורה, כי יעקב מיסוד אבא הוא. ועל אלו התלת זמנין אמר בכמה זמנין, שהרי הם שלשה זמנים חלוקים, דקודם חצות ודאחר חצות ודצפרא. אמר עוד כמה זמנין ארימת קלין וכו', ונלע"ד שהוא מ"ש בפרשת שלח לך קעא ע"ב, בשעתא קדמא קרי ואמר (תהלים כט ד) קול ה' בכח קול ה' בהדר ובשעתא תניינא וכו', ועיין מה שכתבתי שם ותמצא שהם ממש קלין לכל סטרין, פי' לכל ה"ק. ואמר שכל כוונת ההתעוררות האמור והתפשטות אותן הקולות היא לאתערא להו לבני נשא, כי מי שאינו מתעורר בכח התעוררות הזווגים ושאינו ניתן לו כח ההתחדשות, יתעורר בכח הקולות שהם הומים במרומים, ושנקל לנשמות לשומעם שהרי הן עולות למעלה. אבל וכלהו דמיכין, שחוזרים להפך לצד אחר ולהשתקע בשינה (רמ"ז).

³⁴⁷³ שתי הגרסאות נכונות אלא שאחת תרמוז לסיבת השינה והשינה לעצמיות השינה. הלא תראה מ"ש ברע"מ פרשת פנחס רכ"ב א' שאחרי אומרו שבלילה סגורים שערי גן עדן דאיהו עיינין דלבא, שפירש הרב באדם ישר שה"ס התכנסות והסגר הנפש וכוחותיה בתוך הלב, כנח בתוך התיבה מפני מי המבול שהם המציקים, ואמר אחר כך וז"ל, בגין דחב ב"ה ואסתלק י"ה מן גופא ואשתאר אל"ם בלא ראייה ושמיעה וריחא ודיבור ורזא דמלה (תהלים לט, ג) נאלמתי דומיה וכו'. הרי שהעוון גורם הסתלקות אר"א דאינון י"ה, ובאה השינה ונשאר כדומם, שחסרים ממנו כל הד' אותיות הו"ה, פי' ד' המוחין דעסמ"ב בסוד ד' חושים הנזכר כנודע אצלנו, והוא הוא עצמות השינה של הרשעים, שהוא שיש להם הסתלקות בפנימיות בשרשי החושים שהם ראשי הגידים המתפשטים מן המוחין ששם הגידים והם חלולים בדקותם, שדרך אותו החלל מתפשטת סגולת כח החושים הד' שהם בסוד חנר"ן. ולעומת כן אלקי נשמה שנתת בי טהורה וכו', והענין כי כשחוזר שם י"ה בתוך אל"ם נעשה אלקי"ם, ולכן נאמר אלקי לרמוז לאלקי"ם שלם (נ"א שלי), ואז חוזרים כל הד' חושים שסודם מסוד אלקי"ם של יודין העולה ש' ועם י"ג האותיות והכולל הרי גי' חו"ש. ואמנם פנימיות רוחניות הוא מסוד החכמה שממנה החיות כנזכר, ולכן הם ד' ע"ב ועם שם הו"ה השרשית הרי חו"ש, והרי שהעוון גורם עצמיות השינה שהוא הסתלקות רוחניות החכמה המחיה את החושים (רמ"ז).

³⁴⁷⁴ לא בעין השכל ולא בעין המוחש כשהם רואים התגברות השינה עליהם שהיא אחד מששים למיתה, אינם מתעוררים לפקוח עיניהם כשפוקחים עיניהם בשעה שקמים ממתנם, להבין בהיך אנפין יקומון וכו' (רמ"ז).

³⁴⁷⁵ קורא התראה בלשון עדות וכמו העד העיד בנו האיש (רח"ו).

³⁴⁷⁶ אמרה (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ליה מהימנותא דמאן דלא אשתדל באורייתא לאו ביה מהימנותא ופגים הוא מכלא:</p>	<p>שאינו עוסק בתורה אין בו אמונה ופגום הוא מהכל.</p>
<p>(ו) אמרה³⁴⁷⁷ לו אומרה לו מבעי ליה כד"א (תהלים מב י) אומרה לאל סלעי מהו (ו) אמרה אלא לאכללא ולא תוספא³⁴⁷⁸ אורייתא דלעילא דהיא קרייה ליה חסר לב פגים ממהימנותא:</p>	<p>"ואמרה לו", היה צריך להיות "אומרה לו" כמו שנאמר "אומרה לאל סלעי". מה זה אמרה, אלא להכליל ולהוסיף את התורה שלמעלה שהיא קוראת לו, חסר לב, פגום מהאמונה.</p>
<p>דהכי תנינן כל מאן דלא אשתדל באורייתא אסיר למקרב לגביה ולאשתתפא בהדיה ולמעבד ביה סחורתא וכ"ש למהך עמיה באורחא דהא לית ביה מהימנותא (וע"ד) תנינן כל בר נש דאזיל בארחה ולית עמיה מלי דאורייתא אתחייב בנפשיה כ"ש מאן דאזדווג בארחה עם מאן ודלית ביה מהימנותא דלא חשיב ליקרא דמאריה ודידיה דלא חס על נפשיה:</p>	<p>שכן שנינו, שכל מי שלא עוסק בתורה אסור להתקרב אליו ולהשתתף עמו ולעשות עמו סחורה, וכל שכן ללכת עמו בדרך, שהרי אין בו אמונה, (ועל זה) שנינו, כל אדם שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה מתחייב בנפשו, כל שכן מי מתחבר בדרך עם מי שאין בו אמונה שלא מחשיב את כבוד אדונו ואת שלו, שלא חס על נפשו.</p>
<p>ר' יהודה אומר מאן דלא חס על נפשיה היך ישלוף נפשא דכשרא לבריה אמר ר' אלעזר תוהנא על דרא והא אתמר מלה וכו' וע"ד כתיב (תהלים לב ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין³⁴⁷⁹ זכאין אינון צדיקייא³⁴⁸⁰ דמשתדלי באורייתא וידעין ארחוי דקב"ה ומקדשי גרמייהו בקדושה דמלכא ואשתכחו קדישין בכלא ובגין כך משלפי רוחא דקדושה מלעילא ובנייהו כלהו זכאי קשוט ואקרוני בני מלכא בנין קדישין:</p>	<p>רבי יהודה אומר, מי שלא חס על נפשו איך ישלף נפש כשרה לבנו. אמר רבי אלעזר תמהני על הדור, והרי הדבר נאמר וכו', ועל זה כתוב "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין", אשריהם הצדיקים שעוסקים בתורה ויודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא ומקדשים את עצמם בקדושת המלך, ונמצאים קדושים בכל. ולכן שולפים רוח של קדושה מלמעלה, וכל בניהם הם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בניס קדושים.</p>
<p>ווי להון לרשיעייה דכלהו חציפין ועובדייהו חציפין בגיני כך ירתין בנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא כמה דכתיב (ויקרא יא מג) ונטמתם במ אתא לאסתאבא מסאבין ליה אל תהיו כסוס כפרד דאינון מארי זנותא³⁴⁸¹ (ס"א דמסאבותא) על כלא:</p>	<p>אוי להם לרשעים שכולם חצופים ומעשיהם חצופים, ולכן יורשים בניהם נפש חצופה מצד הטומאה, כמו שנאמר "ונטמתם במ". הבא להטמא מטמאים אותו, אל תהיו כסוס כפרד שהם בעלי זנות (של טומאה) על הכל.</p>
<p>אין הבין דלא ישתדלון בני נשא בארחה דא דאי הכי כתיב הכא אין הבין וכתיב התם (ישעיה נו יא) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין כלומר [יהו] (הא) מזדמנין</p>	<p>אין הבין, שלא יעסקו אנשים בדרך הזו, שאם כך, כתוב כאן "אין הבין" ונאמר שם "והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין" כלומר יהיו מזדמנים אותם שנקראים עזי נפש, למה משום שלא ידעו הבין.</p>

³⁴⁷⁷ אמרה (נוסף בדפ"ו).

³⁴⁷⁸ ולכן כתב ה' שגם ה' תשב"כ דכורא אומר כן (רח"ו). ר"ל שאלו כתיב חסר לב אמרה לו, הוה אמינא המלכות לבדה היא שאמרה לו חסר לב לכך הוסיף ו' (מ"מ).

³⁴⁷⁹ ושיעור הכתוב אל תהיו כסוס כפרד, דאם תהיו כמותם מתגרים בכם מלאכי חבלה, שהם כלבים עזי נפש, והם אין הבין. מאי טעמא, משום דלא ידעו הבין, שאינם מקדשים עצמם בשעת תשמיש וכדבסמוך (מ"מ).

³⁴⁸⁰ זכאין אינון אברי' וכו' עד למהוי בנדתה מהרע"מ נדפס בפרשת פנחס מאמר מתחיל אלא פגיעה (הערת הזהר).

³⁴⁸¹ נודע מ"ש חז"ל כי ששה דברים נאמרו בסוס והא' מהם הוא שאוהב את הזנות גם ר"ת ב'מתג ו'רסן ע'דיו ל'בלום הוא בוע"ל, להורות כי כוונת הפסוק הזה להזהיר את האדם שיקדש עצמו בשעת תשמיש ולא יהיה כסוס הבוהל דרך זנות יותר משאר הבהמות (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אינון דאקרון עזי נפש מאי טעמא משום דלא ידעו הבין</p>	
<p>פ/ב</p>	
<p>והמה רועים מאי רועים אלין אינון מדברי ומנהגי לבר נש בגיהנם:</p>	<p>והמה רועים, מה זה רועים אלו אותם המובילים והמנהיגים את האדם לגיהנם.</p>
<p>לא ידעו שבעה כד"א (משלי ל טו) לעלוקה שתי בנות הב הב בגין כך דאינון הב הב לא ידעו שבעה כלם לדרכם פנו איש לבצעו (ישעיה נו יא) מקצהו דהא תיירי דגיהנם אינון וכל דא מאן גרים להו³⁴⁸² בגין דלא אתקדשו בההוא זווגא כמה דאצטריך:</p>	<p>לא ידעו שבעה, כמו שנאמר "לעלוקה שתי בנות הב הב" לכן שהם הב הב, לא ידעו שבעה, "כולם לדרכם פנו, איש לבצעו מקצהו", שהרי הם תיירי הגיהנם. וכל זה, מי גרם להם, משום שלא התקדשו באותו זוג כמו שצריך.</p>
<p>וע"ד כתיב (ויקרא יט ב) קדושים תהיו³⁴⁸³ כי קדוש אני יי' אמר קב"ה מכל שאר עמין לא רעיתי לאדבקא בי אלא ישראל דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי' אתון ולא שאר עמין (וע"ד כתיב הכא קדוש) בג"כ קדושים תהיו כי קדוש אני יי' (ויקרא יט ב) (וע"ד כתיב הכא קדוש בג"כ קדושים תהיו כי קדוש אני יי' קדושים תהיו דייקא קדושים תהיו) רבי יצחק פתח (ישעיה יח א) הוי ארץ צלצל כנפים וגו' וכי בגין³⁴⁸⁴ [דהיא] (דיהא) ארץ צלצל כנפים קנטורא ביה אשתכח דכתיב הוי ארץ (צלצל כנפים):</p>	<p>ועל זה כתוב "קדושים תהיו כי קדוש אני ה'", אמר הקדוש ברוך הוא מכל שאר העמים לא רציתי שידבקו בי אלא ישראל, שנאמר "ואתם הדבקים בה'", אתם ולא שאר העמים, (ועל כן כתוב כאן קדוש) לכן (קדושים תהיו דווקא). רבי יצחק פתח "הוי ארץ צלצל כנפים וגו'", וכי משום שהיא ארץ צלצל כנפים נמצא בה קנטור, שנאמר הוי ארץ.</p>
<p>אלא אמר ר' יצחק בשעתא דקב"ה [ברא] (ברי) עלמא ובעא לגלאה עמיקתא מגו מסתרתא³⁴⁸⁵ ונהורא מגו השוכא³⁴⁸⁶ הווי כלילין דא בדא ובגין כך מגו השוכא נפק נהורא ומגו מסתרתא נפק ואתגליא עמיקא ודא נפקן מן דא דמגו טב נפיק ביש ומגו רחמי נפיק דינא וכלא אתכליל דא בדא (ודא בדא) יצר טוב ויצר רע ימינא ושמאלא ישראל ושאר עמין חוור ואוכס וכלא חד בחד תלייא:</p>	<p>אלא אמר רבי יצחק, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם ורצה לגלות עמוקות מתוך ההסתר ואור מתוך החשכה, היו כלולים זה עם זה, ולכן מתוך החשכה יצא אור, ומתוך ההסתר יצא והתגלה העומק, וזה יצא מזה. שמתוך הטוב יוצא הרע, ומתוך הרחמים יוצא דין, והכל נכלל זה בזה. יצר טוב ויצר הרע, ימין ושמאל, ישראל ושאר העמים, לבן ושחור, והכל תלוי האחד באחד.</p>
<p>תאנא אמר ר' יצחק אמר ר' יהודה כל עלמא כלהו לא אתחזי אלא בחד עטירא דקוטפא (ס"א דקיטופא) בקיטרוי (ו)כד אתדן עלמא בדינא כליל ברחמי אתדן:</p>	<p>למדנו, אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, כל העולם כולו לא נראה אלא בעטרה אחת בקשריו, כשנדון העולם, בדין הוא נדון כלול ברחמים.</p>
<p>ואי לאו לא יכיל עלמא לקיימא אפילו רגעא חדא והא אוקימנא מלי כמה דכתיב (ישעיה כו ט) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל:</p>	<p>ואם לא, אין העולם יכול לעמוד אפילו רגע אחד, והרי בארנו את הדברים כמו שנאמר "כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל".</p>

³⁴⁸² והיינו דכתיב לא ידעו הבין בשעת תשמיש (אור יקר).

³⁴⁸³ בשעת תשמיש להוליד רוח קדוש מפני שאתם דבקים בי ואני קדוש כדמסיק (אור יקר).

³⁴⁸⁴ דאדרבה מפני שהיא צלצל כנפים דהיינו שהכנפים העליונים מצלצלים בה היה ראוי שלא יאמר עליה "הוי" פירוש "קנטורא" דהיינו קטיגוריא ודינא, דאדרבה כשהיא צלצל כנפים אין בה דין כלל, ומשום דהוה אפשר לפרש הוי ארץ צלצל כנפים אין הכוונה מפני שהיא צלצל כנפים אלא הוי לאותה הארץ שהיא צלצל כנפים והיא מעבר לנהיר והיינו סימן אל הארץ לבד (אור יקר).

³⁴⁸⁵ אור הקו מתוך הצמצום (דע"ה ח"ב סה ע"א).

³⁴⁸⁶ עולם התיקון מעולם התוהו והוא ביום א' דמע"ב (דע"ה ח"ב סה ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותאנא בההוא זמנא דדינא תלייא בעלמא וצדק אתעטרא בדינוי כמה מארי גדפיין מתערי לקבלי מארי דדינא קשיא לשלטאה בעלמא פרסין גדפיין מהאי סטרא ומהאי סטרא לאשתתחא (ס"א לאשגחא) בעלמא כדין מתעריין גדפיין אלמפרס לון ולאשתאבא (נ"א ולאשתתפא) (למפרש לון ולאשתאבא) בדינא קשיא ושאיין בעלמא לאבאשא כדין כתיב הוי ארין צלצל כנפים³⁴⁸⁷:</p>	<p>ולמדנו, באותו זמן שהדין תלוי בעולם, וצדק מתעטר בדין, כמה בעלי כנפים מתעוררים כנגד בעלי הדין הקשה לשלוט בעולם, פורשים כנפים מהצד הזה ומהצד הזה להשתטח (להשגיח) בעולם, אז מתעוררות הכנפים לפרוש אותן ולהשאב (ולהשתתף) בדין הקשה, ומשוטטות בעולם להרע. אז נאמר, הוי ארין צלצל כנפים.</p>
<p>אמר ר' יהודה חמינא בני עלמא בחציפותא בר אינון זכאי קשוט ובגין כך כביכול כלא הכי אשתכח אתא לאתדכאה מסייעין ליה אתא³⁴⁸⁸ לאסתאבא כמה דאוקימנא ונשמתם במ:</p>	<p>אמר רבי יהודה, ראיתי בני העולם בחוצפה, פרט לאותם צדיקי האמת, ולכן כביכול הכל כך נמצא, הבא להטהר מסייעין אותו, הבא להטמא כמו שבארנו ונשמתם במ.</p>
<p>רבי יוסי הוה אזיל בארחה פגע ביה ר' חייא אמר ליה האי דאוקמוה חברייא דכתיב בעלי (שמואל א' ג' יד) ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה:</p>	<p>רבי יוסי היה הולך בדרך פגש בו רבי חייא, אמר לו זה שבארו החברים שנאמר בעלי, "ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם" בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה.</p>
<p>אמאי בגין דדברי תורה סלקין על כל קרבנין דעלמא³⁴⁸⁹ כמה דאוקמוה דכתיב (ויקרא ז' לו) (ו)זאת התורה לעולה (ו)למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים, שקולה התורה כנגד כל הקרבנות של העולם.</p>	<p>למה, משום שדברי תורה עולים על כל הקרבנות שבעולם כמו שבארוה, שנאמר "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים", שקולה התורה כנגד כל הקרבנות של העולם.</p>
<p>א"ל הכי הוא ודאי דכל מאן דאשתדל באורייתא אע"ג דאתגזר עליה³⁴⁹⁰ עונשא מלעילא ניהא ליה מכל קרבנין ועלוון וההוא עונשא אתקרע³⁴⁹¹ (ובגין דילעי בה לשמה קב"ה אתפיים בהדיה):</p>	<p>אמר לו כך זה ודאי, שכל מי שעוסק בתורה אף על גב שנגזר עליו עונש מלמעלה, נוח לו מכל הקרבנות והעולות, ואותו העונש נקרע. (ומשום שעוסק בה לשמה, הקדוש ברוך הוא מתפייס עמו).</p>
<p>ות"ח לא אתדכי³⁴⁹² בר נש לעלמין אלא במילין דאורייתא בגיני כך מלין דאורייתא לא מקבלין טומאה³⁴⁹³ בגין דאיהי קיימא לדכאה לאלין מסאבי³⁴⁹⁴ ואסוותא באורייתא אשתכח³⁴⁹⁵</p>	<p>ובא וראה האדם לא נטהר לעולמים אלא בדברי תורה, לכן דברי תורה לא מקבלים טומאה, משום שהיא עומדת לטהר את אלו</p>

³⁴⁸⁷ הוי בזמן שהארץ העליונה מצולצלת מהכנפיים מאותם מארי גדפיין דתבעין דינא לכן אמר צלצל בסוד ק"ך צרופי אלהים שמתגברים שעולים צלצל (רח"ו).

³⁴⁸⁸ אתי (דפ"ו).

³⁴⁸⁹ משום שסגולת כל הקרבנות להקריב העולמות להעלותם ממטה למעלה, אבל התורה מייחדת אותם ממעלה למטה בשפע שמשפעת בהם, וכנגדם יש בה ארבע סגולות ודרכים של פרד"ס (רמ"ז).

³⁴⁹⁰ וכמו שהיה לבני עלי כגזר דין שהיה בו שבועה וכמו שאמרו רז"ל (רמ"ז).

³⁴⁹¹ לקמן יתבאר טעם הדבר. ולא מבעיא שנקרע גזר דינו אלא שהשי"ת מוסיף לאוהבו ומתפייס עמו שבזה עוזרו שיהיה לו כח לעסוק בתורה לשמה (רמ"ז).

³⁴⁹² ידוע שהטהרה היא להעלות ניצוצי נשמתו מתוך הקלי', אבל מועטים הם המעלים כל שרשי ניצוציו לגמרי וכמ"ש בדרוש השובבים, שלזה צריך טורח ושהות, אבל סגולת התורה היא לטהרו טהרה עולמית שלא ישאר שורש הניצוצות בקלי', וזהו ענין מ"ש אתדכי בר נש לעלמין (רמ"ז).

³⁴⁹³ כל עיקר שדוחין את הטומאה (רמ"ז).

³⁴⁹⁴ שהיא ממש כמקוה מים, דכתיב בו (יא, לו) אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור, ואמרו רז"ל שהמים המחוברים לקרקע אין מקבלין טומאה, ועוד שהטובל בהם הוא מטהר וכדפי' רש"י בפרשת שמיני (רמ"ז).

³⁴⁹⁵ ירצה שהתורה מתקנת הפנימיות שהיא טהרת הנפש מחלאת החיצונים וכן מתקנת החיצוניות שהוא תחלואי הגוף (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכתיב (משלי ג ח) רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך³⁴⁹⁶ (וכתיב יראת ה' תוסיף ימים):</p>	<p>הטמאים, והרפואה נמצאת בתורה, שנאמר "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך".</p>
<p>דכיותא אשתכח באורייתא דכתיב (תהלים יט ז) יראת יי' טהורה עומדת לעד מאי עומדת לעד דקיימא תדירא בההוא דכיותא ולא אתעדי מניה לעלמין:</p>	<p>וטהרה נמצאת בתורה, שנאמר "יראת ה' טהורה עומדת לעד". מה זה "עומדת לעד", שעומדת תמיד באותה טהרה ולא סרה ממנה לעולמים.</p>
<p>א"ל יראת יי' כתיב ולא תורה א"ל הכי הוא ודאי דהא אורייתא מסטרא דגבורה קא אתייתא³⁴⁹⁷ א"ל ומהתם נפקא מהכא נפקא דכתיב (תהלים קיא ז) ראשית חכמה יראת יי' וכתיב (תהלים יט ז) יראת יי' טהורה³⁴⁹⁸ ואורייתא קדושה אתקרי³⁴⁹⁹ דכתיב (ויקרא יט ב) כי קדוש אני יי' ודא אורייתא דהיא שמא קדישא עלאה וע"ד</p>	<p>אמר לו יראת ה' כתוב ולא תורה, אמר לו כך הוא ודאי, שהרי התורה באה מצד הגבורה. אמר לו ונכי' משם יצאה. מכאן יצאה, שנאמר "ראשית חכמה יראת ה'", ונאמר יראת ה' טהורה. ותורה נקראת קדושה, שנאמר "כי קדוש אני ה'", וזו התורה שהיא השם הקדוש העליון, ועל כן</p>
<p>פא/א</p>	
<p>מאן דאשתדל בה אתדכי³⁵⁰⁰ ולבתר אתקדש דכתיב (ויקרא יט ב) קדושים תהיו קדושים היו לא כתיב אלא תהיו תהיו ודאי³⁵⁰¹ א"ל³⁵⁰² הכי הוא³⁵⁰³ ומקרא (ד) כתיב (שמות יט ו) ואתם תהיו לי ממלכת</p>	<p>מי שעוסק בה נטהר, ואחר כך מתקדש, שנאמר "קדושים תהיו". לא כתוב קדשים היו, אלא תהיו, תהיו ודאי. אמר לו כך הוא, ומקרא כתוב "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, ונאמר אלה הדברים וגו'".</p>

³⁴⁹⁶ שפירש בו ששני מקומות אלו צריכים רפואה, אחד חמה ואחד קרה, ואעפ"י שהם הפכיים, באופן שיש רפואות לכל מחלה, וז"ש אסוותא באורייתא אשתכח, ר"ל תמיד נמצאת בה הרפואה, ואחר כך חוזר להזכיר הטהרה לומר שגם היא תדירה, וראייתו מפסוק טהורה עומדת לעד, ומקשי מאי עומדת לעד, ומשני שגם בה יש בחינת תדירות והיא ולא אתעדי מניה לעלמין, וכדקיימא לן אין עבירה מכבה תורה (רמ"ז).
³⁴⁹⁷ השורש העליון הוא גבורה דעתיק והגילוי האחרון הוא באי' שה"ס גבורה דאריך. אבל מאמרנו מבחין הגילוי הראשון שהוא אבא, ולכן אמר אורייתא אתייהיבת מימינא, שהוא חסד דאריך שבו גילוי (נ"א תלוי) אבא כידוע (רמ"ז לקמן רעג ע"א).

³⁴⁹⁸ והחכמה היא ראש לקו הימין שהוא חסד ואיך תאמר דאתיא מגבורה, וכתיב יראת ה' טהורה, וכמו שיראת ה' דראשית היא בחכמה כך יראת ה' דטהורה היא בחכמה ולא בגבורה (רמ"ז).

³⁴⁹⁹ כלומר דע שאין דעתי בגבורה סתם דאצילות פ' דזעיר, אלא בגבורה ראשונה שמאירה באצילות שהיא גבורה דעתיק שבה מתקנת (נ"א שהיא מתקנת) חכמה סתימאה דאריך, ובה שורש התורה, והיא מוחא סתימאה דאריך, וכל מוחא נקרא קדושה, וה"ס יראת הרוממות ובה שורש קדושה (נ"א התורה). ולפי שנתקנה מגבורה דעתיק לכן סגולתה לקרוע כל גזר דין וכמו שנז"ל, ועליה אמר למעלה דענשא אתקרע, וזה בסגולת שם קר"ע שט"ן, שהוא בגבורה דעתיק המתקנת חכמה סתימאה דאריך שהוא המוח הראשון שבאצילות, וסתם מוח הוא בחכמה, ועליה נאמר ראשית חכמה יראת ה', שלפי שעיקרה בגבורה דעתיק יומין ששם סוד יראת הרוממות לכן נקרא יראת ה', וירא"ה גי' גבורה, דהיינו גבורה דעתיק שהיא מעולם הא"ס, והיא המתקנת החכמה הראשונה של האצילות, ולכן נקראת קדושה. ומכאן יסוד מ"ש הראב"ד שענין קדושה היא פרישות והשפעה, דהיינו פרישות מבחינת גבורה דעתיק והשפעה מבחינת חכמה סתימאה ועליה נאמר (יט, ב) כי קדוש אני ה', שהוא ההויה הראשונה שבאצילות, והיינו שמא קדישא עלאה. ועל דא מאן דאשתדל וכו', כי מבחי' גבורה דעתיק מתדכי ומבחי' מוחא סתימאה מתקדש (רמ"ז).

³⁵⁰⁰ מצד המלכות שהיא טהורה והבא ליכנס בת"ת צריך טהרה קודם שהטהרה עצמו שהוא מפתחות פנימיים (אור יקר).

³⁵⁰¹ משמע לעתיד היינו אחר קדימת הטהרה הצריכה מצד מפתחות החצונים (אור יקר).

³⁵⁰² ר' יוסי לר' חייא (אור יקר).

³⁵⁰³ פ' כדאמרת שהעוסק בתורה מתטהר מצד המלכות ואח"כ מתקדש מצד הת"ת (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

כהנים ³⁵⁰⁴ וגוי קדוש ³⁵⁰⁵ [וכתיב (שם) אלה הדברים] וגוי ³⁵⁰⁶ :	
תאנא ³⁵⁰⁷ קדושה דאורייתא ³⁵⁰⁸ קדושה דסליקת על כל קדושין ³⁵⁰⁹ וקדושה ³⁵¹⁰ דחכמתא עלאה ³⁵¹¹ סתימאה סלקא על כלא ³⁵¹² :	למדנו קדושת התורה קדושה שעולה על כל הקדושות, והקדושה של החכמה העליונה הנסתר עולה על הכל.
אמר ליה ³⁵¹³ לאו אורייתא בלא חכמתא ³⁵¹⁴ ולא חכמתא בלא אורייתא ³⁵¹⁵ וכלא בחד דרגא הוא ³⁵¹⁶ וכלא חד אלא אורייתא בחכמה עלאה אשתכחת ובה קיימא ובה אתנטעו שרשהא מכל סטרין:	אמר לו אין תורה בלי חכמה ואין חכמה בלי תורה, והכל הוא בדרגה אחת, והכל אחד. אלא תורה נמצאת עם החכמה העליונה, ובה היא עומדת, ובה נטעו שרשיה מכל הצדדים.
עד דהוו אזלי אשכחו חד בר נש בלקינטא דקוסטא ³⁵¹⁷ (ס"א בלקינטא דקיסחא) רכיב על סוסיא ³⁵¹⁸ אשתמיט ידוי לחד ענפא דאילנא ³⁵¹⁹ :	בעוד שהיו הולכים מצאו איש אחד בלקיטת עצים (בלקיטת ספיחים) רוכב על סוסו, השמיט ידו לענף אחד של האילן.

³⁵⁰⁴ מצד החסד (אור יקר).

³⁵⁰⁵ מצד מפתחות פנימיים ואמר "תהיו", אחר שתטהרו עצמיכם מצד המפתחות חצונים, שהקדושה מצד הת"ת ומצד ימין, כי החכמה ראש לקדושה דכתיב קדש ישראל לה', ולהכי קאמר ממלכת כהנים מן החסד, וגוי קדוש מן הת"ת והבינה, ראש לטהרה עד למטה, ולכך מלכות יראת ה' מצד הטהרה והת"ת שנטייתו אל הימין מצד הקדושה (אור יקר).

³⁵⁰⁶ דהיינו מצד המלכות הנקראת דבר ולכך הוא אומר להם תהיו ולא אמר ואתם לי וכו' (אור יקר). פי' שמי שעוסק בתורה מתקדש (מ"מ).

³⁵⁰⁷ לסייע שהקדושה מצד הת"ת והחכמה כדפי' (אור יקר).

³⁵⁰⁸ פי' שבכתב ושבועל פה שהם זרין (מ"מ).

³⁵⁰⁹ פי' אפילו שיתקדש אדם עצמו בכל מיני קדושה, קדושת התורה עולה על כל ו"ק ודאי (אור יקר).

³⁵¹⁰ כי עיקר ומקור הקדושה היא החכמה, והיתה הכוונה בתוספתא זו ללמדנו שלשה למודים: האחד, כי עיקר קדושה אינה מצד המצות דהיינו במלכות ואף אם יתקדש בם האדם אלא הקדושה היא בת"ת. למוד שני, כי הבינה ראש לטהרה לא לקדושה ממה דנקט חכמה דסליקת על הת"ת ולא אמר מדרגה שנית בין ת"ת לחכמה. למוד שלישי, כי אע"פ שקדושה בת"ת היינו בנגלה אבל נסתר עיקרו מחכמה (אור יקר).

³⁵¹¹ פי' אבא (מ"מ).

³⁵¹² שהוא מקור לכל הקדושה (אור יקר).

³⁵¹³ ר' חייא לר' יוסי (אור יקר).

³⁵¹⁴ הוצרך לומר זה, משום דפשיטא דברייתא משמע דתרין קדושות נינהו חד קדושת חכמה, וחד קדושת תורה, לזה אמר בלאו הכי, כי התורה והחכמה איש באחיהו ידובקו. וזהו שאמר "לאו אורייתא בלא חכמה", פי' שאין ת"ת נמצא לבדו בלי שייחד עמו החכמה, ולא החכמה נמצאת בלי שתתיחד עמה הת"ת. ונקט לישנא דחכמה ואורייתא כדי להוכיח הענין ממצואות הדבר בעצמו, שלא יקרא חכם בלי תורה ולא יקרא בעל תורה בלי חכם, דהאי בהאי אחידאן (אור יקר). פי' זרין אי אפשר להם להתקיים אלא מכח אבא הנקרא חכמה (מ"מ).

³⁵¹⁵ פי' שאבא גם הוא אי אפשר לגלות אורותיו אלא ע"י זרין, נמצא שזה צריך לזה וזה לזה (מ"מ).

³⁵¹⁶ פי' הכל נמצא במקום א' ת"ת נמצא בחכמה, וחכמה בת"ת, ירצה תורה וחכמה יחד, שניהם כא' במדרגה אחת על ידי יחוד ב' מדות, ומשום דאפשר לומר, דהיינו שמציאות הת"ת בחכמה ומציאות החכמה בת"ת, ואין זה הכרח, אלא שיהיה שניהם יחד מיוחדות, לזה חזר ואמר "וכולא חד", פי' החכמה והת"ת אחד מיוחד הם בעצמם, וא"ת אם כן אמאי קאמר "וכולא בחד דרגא" לפי מה שפירשנו, כי עיקר קשר הספירות הוא על ידי כללותם זו בזו כדפי' (אור יקר).

³⁵¹⁷ לקינטא דקוסטא - גינה זרועה שאינה שלו והיה מקלקל הזרעים בפרסות הסוס (רמ"ז).

³⁵¹⁸ פירוש כי האיש הזה היה רכוב על הסוס ביום שבת ואז אשתמיט ידוי וקציץ חד ענפא דאילנא כדי להכות בה את הסוס ולהנהיגו שילך. וכבר ידעת מ"ש ז"ל שהטעם שאסרו רז"ל לרכוב על הבהמה בשבת הוא גזרה שמא יחתוך זמורה וזה האיש שעבר על דברי רז"ל ורכב על הסוס אירע לו שחתך זמורה ונתחייב סקילה ונמצא כי עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה וזמ"ש והתקדשתם והייתם קדושים אדם מקדש עצמו מנמטה כו' (שער מאמרי רשב"י).

³⁵¹⁹ ונשמט ענף האילן וגרמה לו עבירה גדולה שהזיק בידו היזק גדול יותר לעקור נטיעות חברו, דהיינו עבירה גוררת עבירה, ודומה לו והתקדשתם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ר יוסי האי הוא דכתיב (ויקרא כ ז) והתקדשתם³⁵²⁰ והייתם קדושים אדם מקדש עצמו מלמטה מקדישין אותו מלמעלה הה"ד (ויקרא יט ב) קדושים תהיו כי קדוש אני יי':</p>	<p>אמר רבי יוסי זהו שנאמר "והתקדשתם והייתם קדושים", אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, זהו שנאמר "קדשים תהיו כי קדוש אני ה'".</p>
<p>תאני רבי אבא פרשתא דא כללא דאורייתא היא³⁵²¹ והותמא דקושטא דגושפנקא היא בפרשתא דא אתחדשו רזין עלאין דאורייתא בעשר אמירן וגזרין וענשין ופקודין עלאין דכד מטאן חבריא לפרשתא דא הוה חדאן:</p>	<p>שנה רבי אבא הפרשה הזו היא כלל של תורה, וחותם האמת של החותמת היא. בפרשה זו התחדשו סודות עליונים של התורה, בעשר אמירות וגזרות ועונשים ומצוות עליונות, שכשמגיעים לפרשה הזו היו שמחים.</p>
<p>אמר ר' אבא מ"ט פרשתא דעריות ופרשתא דקדושים תהיו סמוכין דא לדא אלא הכי תאנא כל מאן דאסתמר מאלין עריין בקדושה אתעביד ודאי וכ"ש אי אתקדש בקדושה דמאריה:</p>	<p>אמר רבי אבא למה פרשת עריות ופרשת קדושים תהיו סמוכות זו לזו, אלא כך למדנו, כל מי שנשמר מן העריות הללו ודאי שנעשה בקדושה, וכל שכן אם מתקדש בקדושת רבונו.</p>
<p>והא אתערו חבריא אימתי עונתן דכלא לאתקדש בר נש³⁵²² ת"ח מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה לא לישתמש אלא מפלגות ליליא ואילך או בפלגות ליליא:</p>	<p>והרי העירו החברים מתי היא עונתם של כולם שיתקדש אדם, בא וראה מי שרוצה להתקדש ברצון רבונו, אל ישמש אלא מחצות הלילה ואילך, או בחצות הלילה.</p>
<p>דהא בההיא שעתא קב"ה אשתכח בגנתא דעדן³⁵²³ וקדושה עלאה אתער וכדין שעתא היא לאתקדשא:</p>	<p>שהרי באותה השעה הקדוש ברוך הוא נמצא בגן עדן והקדושה העליונה מתעוררת, ואז השעה להתקדש.</p>
<p>האי לשאר בני האדם, תלמידי חכמים ארחוי דאורייתא בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא לאזדוונא בכ"י לשבתא³⁵²⁴ לישמא קדישא למלכא קדישא:</p>	<p>זה לשאר בני האדם, תלמידי חכמים שיודעים את דרכי התורה, בחצות הלילה שעתם לעמוד ולעסוק בתורה להזדווג עם כנסת ישראל, לשבח את השם הקדוש, את המלך הקדוש.</p>
<p>בליליא דשבתא דרעותא דכלא אשתכח זוונא דלהון בההיא שעתא לאפקא רעותא דקב"ה וכ"ש³⁵²⁵ כמה דאתמר דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם³⁵²⁶ ואלין אקרין קדישין דכתיב (ויקרא יט ב) קדושים תהיו כי קדוש אני יי' וכתוב (תהלים א ג) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וגו':</p>	<p>בליל שבת שנמצא הרצון של הכל, הזווג שלהם, באותה שעה להוציא את רצונו של הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, כמו שנאמר, שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם", ואלה נקראים קדושים, שנאמר "קדשים תהיו כי קדוש אני ה'". ונאמר "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וגו'".</p>
<p>קדושים תהיו רבי אבא פתח ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ת"ח בכל עמין דעלמא לא אתרעי בהו קב"ה בר בישראל בלחודייהו ועבד לון ועמא</p>	<p>"קדושים תהיו", רבי אבא פתח ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, בא וראה בכל עמי העולם לא רצה הקדוש ברוך הוא בהם פרט</p>

³⁵²⁰ ר"ל אחר שחטא לדרוס בגינת חבירו חטא יותר ששבר ענפי אילן שעבר על לא תשחית כי עבירה גוררת עבירה הפך והתקדשתם והייתם קדושים (רח"ו). ולפי זה מ"ש בלקינטא דקונטרא היא גנה זרועה והגה"ה זו רשם עליה מהרח"ו ז"ל לפי שיש בספר זה הגהות מר' צמח ורמ"ל ור' ישראל אשכנזי לכן רושם על כל אחת שם אומרה (מ"מ).

³⁵²¹ כמו שאמרו רז"ל שרוב גופי תורה נאמרו בה, דהיינו כל העשר דברות שחזרו ונאמרו מפני כמה חידושים וסודות שנתחדשו בה וכנז"ל (רמ"ז).

³⁵²² עיי' ביאורים ח"ב יא ע"ד.

³⁵²³ פי' בחצות דחול הוא זווג יעקב ולא (מ"מ).

³⁵²⁴ פי' לשבח עם רחל שהיא משבחת בחצות דחול ואינה מזדווגת (מ"מ).

³⁵²⁵ פי' שבחצות דשבת הוא זווג ישראל ורחל שהוא זווג המעולה (מ"מ).

³⁵²⁶ פי' שאתם בנים דזו"ן שהם ישראל ורחל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

יחידאה בעלמא (גוי אחד) וקרא לון גוי אחד כשמייה:	לישראל בלבדם, ועשה אותם עם יחיד בעולם, וקרא להם גוי אחד כשמו.
ואעטר לון בכמה עטרין ו(ב) כמה פקודין לאתעטרא בהו ועל דא תפילין דרישא ³⁵²⁷ ותפילין דדרועא ³⁵²⁸ לאתעטרא בהו בר נש כגוונא דלעילא ³⁵²⁹ ולאשתכחא חד שלים בכלא ³⁵³⁰ :	ומעטר אותם בכמה עטרות, וכמה מצוות להתעטר בהן, ועל כן תפילין של ראש ותפילין של זרוע, שיתעטר בהן בן אדם, כדוגמא שלמעלה, ולהמצא אחד שלם בכל.
ובההיא שעתא דאתעטר בהו בר נש ואתקדש בהו אתעביד שלים ואקרי אחד דאחד לא אקרי אלא כד איהו שלים ³⁵³¹ :	ובאותה שעה שמתעטר בהן אדם ומתקדש בהן, נעשה שלם ונקרא אחד, שלא נקרא אחד אלא כשהוא שלם.
ומאן דפגים לא אקרי אחד ועל דא קב"ה אקרי אחד בשלימו דכלא ³⁵³² בשלימו דאבהין ³⁵³³ בשלימו דכנסת ישראל ³⁵³⁴ בג"כ ישראל לתתא אקרין אחד:	ומי שפגום לא נקרא אחד, ועל כן הקדוש ברוך הוא נקרא אחד בשלמות הכל, בשלמות האבות, בשלמות של כנסת ישראל, לכן ישראל למטה נקראים אחד.
דכד בר נש אנה תפילין ³⁵³⁵ ואתחפי בכסויא ³⁵³⁶ דמצוה ³⁵³⁷ כדין אתעטר בעטרין קדישין כגוונא דלעילא ואקרי אחד ובגיני כך ליתי אחד ³⁵³⁸ וישתדל באחד:	שכאשר מניח אדם תפילין ומתכסה בכסוי של מצוה, אזי הוא מתעטר בעטרות קדושות, כדוגמא שלמעלה ונקרא אחד. ולכן יבא אחד ויעסוק עם אחד.
קב"ה דאיהו אחד ישתדל באחד דהא לית מלכא משתדל אלא במאי דאתחזי ליה ובגיני ³⁵³⁹ כך כתיב (איוב כג יג) והוא באחד ומי ישיבנו לא שארי קב"ה ולא אשתכח אלא באחד באחד אחד מבעי ליה [אלא] במאן דאתתקן בקדושה עלאה למחוי חד כדין הוא שריא באחד ולא באתר אחרא:	הקדוש ברוך הוא שהוא אחד, יעסוק עם אחד, שהרי אין מלך עוסק אלא כמה שראוי לו, ולכן כתוב "והוא באחד ומי ישיבנו", אין הקדוש ברוך הוא שורה ולא נמצא אלא באחד, באחד אחד צריך להיות, אלא במי שמתוקן בקדושה עליונה להיות אחד, אז הוא שורה באחד ולא במקום אחר.
ואימתי אקרי ב"נ אחד בשעתא דאשתכח דכר ונוקבא ואתקדש בקדושה (ס"א בעטרין) עלאהו (דאתקדש בקדושין) (בעטרין) עלאין) ואתכוון לאתקדשא:	ומתי נקרא אדם אחד, בשעה שנמצא זכר ונקבה ומתקדש בקדושה (בעטרות) עליונה ומתכוון להתקדש.
ות"ח בזמנא	ובא וראה בזמן
פא/ב	
דאשתכח בר נש בזוונא חד דכר ונוקבא ואתכוון ל[אתקדשא כדקא יאות כדין הוא שלים ואקרי אחד בלא פגימו בגיני כך בעי בר נש למחדי	שנמצא אדם בזווג אחד, זכר ונקבה, ומתכוון להתקדש כראוי, אז הוא שלם ונקרא אחד בלי פגם. לכן צריך אדם לשמח את אשתו

³⁵²⁷ דכר (רח"ו).

³⁵²⁸ נוק' (רח"ו).

³⁵²⁹ ז'ין (רח"ו).

³⁵³⁰ זכר ונקבה (רח"ו).

³⁵³¹ ת"ת ומלכות ביחד (רח"ו).

³⁵³² פי' שיש בו מוחין דאורי' א (מ"מ).

³⁵³³ פי' שחג"ת נכללים בו (מ"מ).

³⁵³⁴ פי' שנכללת בו ולכן נק' אחד שא"ח הוא ז"א ודל"ת היא המלכות (מ"מ).

³⁵³⁵ אין ראייה מכאן דהנחת תפילין קודמת דלא דק הכא, כי לעולם ציצית קודמת כנודע מדרוש הציצית

(רח"ו).

³⁵³⁶ בכסוי (דפ"ו).

³⁵³⁷ לאו דוקא שהרי טלית קודם, ועיין שלח לך קסג ע"ב (רמ"ז).

³⁵³⁸ יבוא ויתחבר עם האדם שנקרא אחד כדמפרש (מ"מ).

³⁵³⁹ ובגיני (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאתתיה בההיא שעתא לזמנא לה ברעותא חדא עמיה ויתכוונון תרוייהו כחד לההיא מלה:</p>	<p>באותה שעה, לזמן אותה ברצון אחד עמו, ויתכוונו שניהם כאחד לאותו הדבר.</p>
<p>וכד משתכחי תרוייהו כחד כדין כלא חד בנפשא ובגופא בנפשא לאדבקא דא בדא ברעותא חדא ובגופא כמה דאוליפנא דבר נש דלא נסיב הוא כמאן דאתפליג וכד מתחברין דכר ונוקבא כדין אתעבידו חד גופא אשתכח דאינהו חד נפשא וחד גופא ואקרי בר נש אחד:</p>	<p>וכשנמצאים שניהם כאחד, אזי הכל אחד בנפש ובגוף, בנפש להדבק זה בזה ברצון אחד, ובגוף כמו שלמדנו, שאדם שלא נשא הוא כמי שנחלק, וכשמתחברים זכר ונקבה אז נעשים גוף אחד, נמצא שהם נפש אחת וגוף אחד, ונקרא אדם אחד.</p>
<p>כדין קב"ה שארי באחד ואפקיד [ד]רוחא דקדושה בההוא אחד ואלין אקרון בנין דקב"ה כמה דאתמר:</p>	<p>אז הקדוש ברוך הוא שורה באחד, ומפקיד רוח של קדושה באותו אחד, ואלו נקראים בנים של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר.</p>
<p>ובגניי כך (ויקרא יט ב) קדושים תהיו כי קדוש אני יי זכאין אינון ישראל דלא אוקים מלה דא באתר אחרא אלא ביה ממש דכתיב כי קדוש אני יי בגין לאתדבקא ביה ולא באחרא ועל דא קדושים תהיו כי קדוש אני יי אלהיכם:</p>	<p>ולכן "קדושים תהיו כי קדוש אני ה'", אשריהם ישראל שלא ביאר הדבר הזה במקום אחר, אלא בו ממש, שנאמר כי קדוש אני ה'. כדי להדבק בו ולא באחר, ועל כן קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם.</p>
<p>איש אמו ואביו תיראו וגו' (ויקרא יט ג) הא תנינן דפרשתא דא כללא דאורייתא מקיש דחילו דאבא ואימא לשבתותי אלא אמר ר' יוסי כלא חד מאן דדחיל מהאי נטיר להאי³⁵⁴⁰:</p>	<p>"איש אמו ואביו תיראו וגו'", הרי שנינו שפרשה זו היא הכלל של התורה. מקיש יראת אב ואם לשבתותי, אלא אמר רבי יוסי הכל אחד, מי שירא מזה שומר את זה.</p>
<p>איש אמו אקדים אמו לאביו בדחילו מ"ט כמה דאוקמוה³⁵⁴¹ אבל אימא דלית³⁵⁴² רשו בידהא כל כך כאביו וס"א אבל ת"ח אמו דא כ"י ובגין דבה שריא יראה ואיהי יראת ה' אתקרין אקדים דחילו דילה:</p>	<p>איש אמו, למה הקדים אמו לאביו ביראה, כמו שבארוה. אבל האם שאין רשות בידה כל כך כמו אביו (אבל בא וראה אמו זו כנסת ישראל, ומשום שבה שורה היראה והיא נקראת יראת ה'), הקדים את יראתה.</p>

³⁵⁴⁰ שנעשה כן להקיש מורא אב ואם לשבתות. ולא ניחא ליה במ"ש בגמרא אם אמרו לו אביו או אמו לעבור על המצוות וכו', דאם כן לכתוב ואת מצוותי תשמורו. וכל שכן דכשנאמר שהוקשו זה לזה [לשבתות], ממילא נשמע דעילאה גבר וכדשנינן באביו ואמו, ששקולים הם, אלא שהאב קודם לאם, מפני שגם אמו חייבת בכבוד אביו. וכל שכן שנאמר כאן סברא זו, ולא אצטריך קרא למיכתביה, ואם כן עיקר הדבר הוא להקיש [לשבתות]. וראוי לחקור מאי שייכי אהדדי, ולזה אמר רבי יוסי כלא חד וכו', והענין שידוע שאב ואם י"ה ביניהם שכן סודם בחו"ב, וידוע שכל עצמותו של שבת הוא להעלות ז'ין למקום או"א כמבואר אצלנו בעמידת מוסף. וגם שם י"ה בשלשת מילואיו צ"א וג' ריבויים תר"י הרי ר"ת א'ת ש'בתותי ת'שמורו ועם הכלל עולה ש"ב"ת (רמ"ז).

³⁵⁴¹ הוא מה שפ"י רש"י שהבן ירא מאביו יותר מן האם, והם דברי רז"ל. ולפי הסוד ידוע שאורות אימא מתגלים בז"א בסוד פנימיותם מה שאין כן בשל אבא דכתיב ביה (שמות לג, כג) ופני לא יראו [עי' ליקוטי תורה על הפסוק], ולכן באבא ה"ס יראת הרוממות, והזעיר נקרא נורא בסוד הקו האמצעי שלו, מפני ששם מתגלה יסוד אבא. ובזה תבין דקדוק תואר נורא, שהוא נפעל מן היראה (רמ"ז).

³⁵⁴² יש לפרשו על פי הסוד במה שידוע דאימא עד הוד אתפשטת, ולא יותר כמ"ש הרב בליקוטי תורה בר"ת (בראשית לט, ו) ויהי יוסף י"פה ת'ואר ו'יפה מ'ראה, שהוא ית"ם מאמו, ולכן יעלה על הדעת להקל במוראה יען אינה מתפשטת במדת ההולדה הוא היסוד. ויתר על כן י"ל במאי דקיימא לן בדרוש הצרעת שאם חסר אור אבא יש כח בחיצונים להאחז ולהנות, ואע"ג דבמקומות אחרים קיימא לן שאי' מקפת את ז'ין להגן עליהם מן החיצונים ובסוד (דברים לב, יא) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף, התירוץ הוא כי דוקא באורות הפנימיים הוא דאמרינן הכי, עד שלטעם זה מן החזה ולמטה נקרא עץ הדעת טוב ורע, מפני שהאורות דאימא מתגלים והחיצונים יכולים לינק משם, אבל במקיפים אינו כן, כי גדול כוחם ואורם לכסות עיני החיצונים שאין להם יכולת להסתכל במקיפי אי'. ועוד י"ל דשאני הכא דאיכא חסרון דהיינו מקום שצריך אור אבא אם יחסר אז הוא פגם ויש כח לחיצונים, וזה אינו כן כי אם באורות הפנימיים אבל המקיפים כולם מבחי' אימא הם כנודע בסוד התפילין, ודוק היטב. ממוצא דבר נשמע שאין כח לאי' כמו שיש לאבא ולכן התורה הקדימה מוראה מפני שיכול להפגם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יצחק³⁵⁴³ אמר מה כתיב לעילא (ויקרא יט ב) קדושים תהיו אתי בר נש לאתקדשא באתתיה כחד³⁵⁴⁴ ממאן הוא שבחא יתיר בההיא קדושה הוי אימא מנוקבא בג"כ איש אמו ואביו תיראו³⁵⁴⁵:</p>	<p>רבי יצחק אמר מה כתוב למעלה, "קדושים תהיו", בא אדם להתקדש עם אשתו כאחד, ממי הוא יותר שבח באותה קדושה, הוה אומר מהנקבה, לכן איש אמו ואביו תיראו.</p>
<p>ר' יהודה אמר איש אמו ואביו תיראו כהאי גוונא (בראשית ב ד) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים ובאתר אחרא אקדים שמים לארץ אלא לאחזאה דתרוייהו כחדא אתעבידו אוף הכא אקדים אמא לאבא ובאתר אחרא אקדים אבא לאמא לאחזאה דתרוייהו כחדא אשתדלו ביה:</p>	<p>רבי יהודה אמר איש אמו ואביו תיראו, כדוגמא זה "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים", ובמקום אחר הקדים שמים לארץ, אלא להראות ששניהם כאחד נעשו. כמו כן כאן הקדים אם לאב, ובמקום אחר הקדים אב לאם, להראות ששניהם כאחד השתדלו בו.</p>
<p>ואת שבתותי תשמרו שקיל דא לדא וכלא כחדא אתקלו במתקלא חד דכתיב (שמות לא יד) ושמרתם את השבת כי קדש היא³⁵⁴⁶ לכם וכתיב (שם כ ח) זכור³⁵⁴⁷ את יום השבת לקדשו אלא חד לאבא וחד לאימא כתיב הכא איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו (ויקרא יט ג) וכתיב התם את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו מהו³⁵⁴⁸ מקדשי³⁵⁴⁹ כמשמעו:</p>	<p>ואת שבתותי תשמרו, זה שקול לזה, והכל כאחד נשקל במשקל אחד, שנאמר "ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם", ונאמר "זכור את יום השבת לקדשו", אלא אחד לאב ואחד לאם, כתוב כאן "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו", ונאמר שם את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו, מהו מקדשי, כמשמעו.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו פקודא דא שקיל דא בדא³⁵⁵⁰ שקיל יקרא דאב ואם ליקרא דשבת³⁵⁵¹:</p>	<p>"איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו", מצוה זו שקולה זו לזו, שקול כבוד אב ואם לכבוד השבת.</p>
<p>לאבא אקדים כבוד³⁵⁵² והאי איהו דאמר קרא (מלאכי א ו) ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים³⁵⁵³ אני איה מוראי³⁵⁵⁴:</p>	<p>לאב הקדים כבוד, וזהו שאמר הכתוב "ואם אב אני איה כבודי", ואם אדונים אני איה מוראי.</p>

³⁵⁴³ רבי יצחק מפרשו באופן אחר [לא מפני מיעוט ערכה לגבי האב], והוא נמשך מהמשך הפסוק הקודם קדושים תהיו, שעיקרו הוא על האב והאם בהזדווגם (רמ"ז).

³⁵⁴⁴ פי' כאשר הם מזדווגים ונעשים שניהם אחד, ושם צוה ה' מצות הקדושה שבה תלוי שלימות הבנים הנולדים כנודע, שהרי חלק האם הוא העיקר בבנים, וכעין דקיימא לן בנך הבא מבתך קרוי בנך, ואם כן יותר מסתבר לירא מהאם, והפסוק הוא על דרך לא מבעיא, לא מבעיא אמו אלא אפילו אביו (רמ"ז).

³⁵⁴⁵ לא אמר כלשון רבי יוסי בגין כך אקדים דחילו דאימא או דחילו דידה, והכוונה במה שאמרו רז"ל אשה מזרעת תחילה יולדת וכו', באופן שלזכר יש יותר שייכות באמו ממה שיש לנקבה. ולכן דייק קרא איש אמו וגו', פי' מפני שבענין קדימת האם שייך בו האיש יותר מן האשה, שאעפ"י שאמר תיראו לכלול גם את האשה, מכל מקום פירש דווקא האיש מפני הטעם האמור. ולפי הסוד הוא מש"ה (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. והרי שני דרכים שונים, כי לפי רבי יוסי מקדים הקטן ולפי רבי יצחק מתחיל בגדול (רמ"ז).

³⁵⁴⁶ לשון נוקבא (רח"ו).

³⁵⁴⁷ לשון דכורא (רח"ו).

³⁵⁴⁸ מה (דפ"ו).

³⁵⁴⁹ דהיינו מקדש אדני דהיינו נוקבא (רח"ו).

³⁵⁵⁰ לדא (דפ"ו).

³⁵⁵¹ כתר עליון כמו שמפרש והולך למטה (יהל אור).

³⁵⁵² ר"ל, חכמה שנק' כבוד כמש"ו, ומסטרא דחכמה בינה נקראת ג"כ כבוד, ולכן אקדים לחכמה (יהל אור).

³⁵⁵³ מסטרא דאימא ולכן הקדים מורא שם (יהל אור).

³⁵⁵⁴ בשניהם נאמר איה לכלול הכתר עמהן שהוא אל"ף כידוע וזהו אי"ה (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כבודי עולה בחשבון עשר אמירות ול"ב אלהים של מעשה בראשית, ובכל מקום "כבוד חכמים ינחלו", ופרשוה רבותינו, אין כבוד אלא תורה, משום שהם ל"ב אלהים של תורה, הכבוד שלו, ואלו (הם) החכמים של התורה, חכמים בחכמה יורשים את הכבוד הזה, ולא טפשים שעליהם נאמר "וכסילים מרים קלון".</p>	<p>כבודי עולה בחשבון עשר אמירות ול"ב אלהים של מעשה בראשית, ובכל מקום "כבוד חכמים ינחלו", ופרשוה רבותינו, אין כבוד אלא תורה, משום שהם ל"ב אלהים של תורה, הכבוד שלו, ואלו (הם) החכמים של התורה, חכמים בחכמה יורשים את הכבוד הזה, ולא טפשים שעליהם נאמר "וכסילים מרים קלון".</p>
<p>ומנין לנו שמי שאינו מכיר את התורה נקרא כסיל, שנאמר "וכסיל לא יבין את זאת", ואין זאת אלא תורה, שנאמר וזאת התורה אשר שם משה רועה הנאמן, משום שחלוש אתה פתחתי את הפרשה במצוות הללו להיות לך מעט לעזר, התחזק בך שהרי המחנות של הישיבות באים אליך במצוה אחר, זו שהיא מצוה להעמיד עליך מלך למעלה, והקדוש ברוך הוא יעמיד אותך מלך בעליונים ובתחתונים בדיוקנו, משום שרבותינו מהישיבה עליהם שכינה עליונה ותחתונה, והקדוש ברוך הוא מלך באמצע אוחז בעליונים ובתחתונים, כך אתה תהיה בדיוקנו הבן שלו עמוד לכבוד המלך.</p>	<p>ומנין לנו שמי שאינו מכיר את התורה נקרא כסיל, שנאמר "וכסיל לא יבין את זאת", ואין זאת אלא תורה, שנאמר וזאת התורה אשר שם משה רועה הנאמן, משום שחלוש אתה פתחתי את הפרשה במצוות הללו להיות לך מעט לעזר, התחזק בך שהרי המחנות של הישיבות באים אליך במצוה אחר, זו שהיא מצוה להעמיד עליך מלך למעלה, והקדוש ברוך הוא יעמיד אותך מלך בעליונים ובתחתונים בדיוקנו, משום שרבותינו מהישיבה עליהם שכינה עליונה ותחתונה, והקדוש ברוך הוא מלך באמצע אוחז בעליונים ובתחתונים, כך אתה תהיה בדיוקנו הבן שלו עמוד לכבוד המלך.</p>
<p>קם רעיא מהימנא וסליק ידוי לעילא ואמר יהא רעוא דילך עלת העלות³⁵⁶² דאנת מתעלה מעלוי לעלוי עד דלית עלוי אלא</p>	<p>עמד הרועה הנאמן והרים ידיו למעלה ואמר יהי רצונך עילת העילות, שאתה מתעלה מעלוי לעלוי עד אין עלוי, אלא</p>
<p>פב/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>תו מקדשי אלין אינון דמקדשי גרמיהו³⁵⁶³ בההיא שעתא כגוונא דא (יחזקאל טו) וממקדשי תחלו אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי מה להלן ממקודשי אף כאן ממקודשי דאינון אבא ואימא:</p>	<p>עוד מקדשי, אלו אותם שמקדשים עצמם באותה שעה, כדוגמא זה "וממקדשי תחלו", אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי. מה למעלה ממקודשי, כמו כן כאן ממקודשי, שהם האב והאם.</p>
<p>איש אמו ואביו תיראו (ויקרא יט ג) ר"ש אמר כתיב (התם) (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי³⁵⁶⁴</p>	<p>"איש אמו ואביו תיראו", רבי שמעון אמר כתוב "ואתם הדבקים בה' וגו'", אשריהם ישראל שנדבקים בו בקדוש ברוך הוא, (הם</p>

³⁵⁵⁵ בחשבון (דפ"ו).

³⁵⁵⁶ עשרה מאמרות דבראשית נגד ע"ס, ששרשן בחכמה כידוע, ול"ב אלקים עד לעשות נגד ל"ב נתיבות חכמה, שכולם בחכמה עשית (יהל אור).

³⁵⁵⁷ שהתורה מתחלת בהון (יהל אור).

³⁵⁵⁸ ר"ל התורה בה אשתמודען ליה (יהל אור).

³⁵⁵⁹ שהתעוררת מנשמתין דלעיל ותורתן הכל כפי ההתעוררות למטה וכשלמטה מחלישין ההתעוררות מתחלשין למעלה וז"ש אתתקף בך כו' (יהל אור).

³⁵⁶⁰ ר"ל הקב"ה (יהל אור).

³⁵⁶¹ מסטרא דתרין מתיבתין כמ"ש בתיקו"ז (יהל אור).

³⁵⁶² א"ס ב"ה הגנוז בכתר דלא"ס אין שייך לא תפלה ולא שום מחשבה ואו"א הן עלות לז"ת וכ"ע הוא עלת העלות וזהו העלות לשון רבים (יהל אור).

³⁵⁶³ ולפי זה מצוה לבנים שיראו מאביהם ואימם דקדשו עצמם בשעת תשמיש (מ"מ).

³⁵⁶⁴ היינו דבקותם בת"ת, אלהיכם, אלוה, מלכות שלכם. הרי דבקותם במלכות, וכן המלות בעצמם אומרו ה' אלהיכם יורה ייחודם, ואתם הדבקים ממעלה למטה אלהיכם ממטה למעלה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וגו' זכאיין אינון ישראל דמתדבקן ביה בקב"ה³⁵⁶⁵ (אינון ולא אומין עכו"ם) ובגין דאינון מתדבקן ביה בקב"ה כלא אתדבקו כחדא דא בדא³⁵⁶⁶:</p>	<p>ולא אומות עובדי כוכבים ומזלות, ומשום שנדבקים בו בקדוש ברוך הוא, כולם נדבקים כאחד זה עם זה.</p>
<p>ת"ח בשעתא דב"נ מקדש לתתא כגון חברייא דמקדשי גרמיייהו משבת לשבת בשעתא ודוונא עלאה אשתכח דהא בההיא שעתא (ד)רעוא אשתכח³⁵⁶⁷ וברכתא אזדמנת³⁵⁶⁸ כדין מתדבקן כלהו כחד נפשא דשבת וגופא דאזדמן בשבת ועל דא כתיב איש אמו ואביו תיראו דאינון זוונא חד בגופא³⁵⁶⁹ בההיא שעתא לאתקדשא³⁵⁷⁰:</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם מקדש למטה, כמו החברים שמקדשים את עצמם משבת לשבת, בשעה שהזווג העליון נמצא, שהרי באותה השעה נמצא הרצון והברכה מזדמנת, אז כולם נדבקים כאחד, הנפש של שבת והגוף שמזדמן בשבת, ועל זה כתוב איש אמו ואביו תיראו, שהם זווג אחד בגוף, באותה השעה להתקדש.</p>
<p>ואת שבתותי תשמורו³⁵⁷¹ דשבת³⁵⁷² עילאה ושבת תתאה דאינון מזמני לנפשא בההוא גופא מההוא זוונא עלאה וע"ד ואת שבתותי תשמורו תרי וכלא אתדבק דא בדא זכאה חולקהון דישראל (ואת שבתותי תשמורו אינון מזדמני לנפשא בההוא גופא וע"ד ואת שבתותי תשמורו):</p>	<p>ואת שבתותי תשמרו זו שבת העליונה ושבת התחתונה, שהן מזמנות את הנפש לאותו הגוף מאותו הזווג העליון, ועל כן ואת שבתותי תשמרו, שנים, והכל נדבק זה עם זה, אשרי חלקם של ישראל.</p>
<p>ד"א ואת שבתותי תשמורו³⁵⁷³ לאזהרה לאינון דמחכאן לזווגיהו משבת לשבת והא אוקימנא כמה דכתיב (ישעיה נו ד) לסריסים אשר ישמרו את שבתותי מאן סריסים אלין אינון חברייא דמסרסן גרמיייהו כל שאר יומין בגין למלעי באורייתא ואינון מחכאן משבת לשבת הה"ד אשר ישמרו את שבתותי כד"א (בראשית לו יא) ואביו שמר את הדבר ובגיני כך ואת שבתותי תשמורו:</p>	<p>דבר אחר, ואת שבתותי תשמרו, להזהיר את אותם שמחכים לזווגם משבת לשבת, והרי בארנו כמו שנאמר "לסריסים אשר ישמרו את שבתותי", מי הם הסריסים, אלו אותם החברים שמסרסים את עצמם כל שאר הימים כדי לעסוק בתורה, והם מחכים משבת לשבת, זהו שנאמר אשר ישמרו את שבתותי, כמו שנאמר "ואביו שמר את הדבר", ולכן "ואת שבתותי תשמורו".</p>
<p>איש אמו ואביו תיראו (ויקרא יט ג) דא גופא³⁵⁷⁴ ואת שבתותי תשמורו דא נפשא³⁵⁷⁵ וכלא אתדבק דא בדא זכאה חולקהון דישראל:</p>	<p>"איש אמו ואביו תיראו", זה הגוף. ואת שבתותי תשמרו, זו הנפש, והכל נדבק זה עם זה. אשרי חלקם של ישראל.</p>

³⁵⁶⁵ ואתם הדבקים במה בדבוק והיחוד העליון, וזהו שאמר "בה' אלהיכם" ת"ת ומלכות (אור יקר).

³⁵⁶⁶ והיינו על ידי המעשים שהם עושים גורמים יחוד המדות ודבקותם בו כדפי' (אור יקר).

³⁵⁶⁷ כתר מתגלה הנק' רצון (אור יקר).

³⁵⁶⁸ לחקל תפוחין קדישין כנודע, דאינון זוונא חדא, פי' נפש יתירה וגוף קדוש, שאין הגוף של ימי החול שוה אל גוף השבת, והעד לבוש נאה. וכנגד אלו אמר, אמו ואביו תיראו, דהיינו גוף ונפש, שהם מתלבשים בהם אביו ואמו, שהם נצוצות בת"ת ומלכות, והם זוונא חדא שמזדווגים בליל שבת, גוף ונפש, וגוף ונפש אל הזכר והנקבה, ואחר שהזהיר על הענפים שהם גוף ונפש אל האב והאם הגשמיים, הזהיר על שרשם (אור יקר).

³⁵⁶⁹ פי' שאביו ואמו קידשו גופם בליל שבת בשעת תשמיש, לכך מצוה ליירא מהם זר"ן שהם שבתותי, נתנו לו נפש בליל שבת, וז"ש ואת שבתותי וכו' (מ"מ).

³⁵⁷⁰ דאתקדשא (דפ"ו).

³⁵⁷¹ ת"ת ומלכות עצמם, שהם מזדמנים לאותה נפש יתירה, בהיותה שורה על הגוף ההוא, וזהו שאמר אינון מזדמני וכו' (אור יקר). לומר שבכל פסוק מצוה על אביו ואמו ליירא מהם (מ"מ).

³⁵⁷² דא שבת (נוסף בדפ"ו).

³⁵⁷³ ולפי זה הכתוב מצווה לאביו ואמו שיסרסו עצמם עד ליל שבת (מ"מ).

³⁵⁷⁴ פי' גוף אב ואם, דהיינו ליראה מהם (אור יקר), פי' ליירא מאביו ואמו התחתונים, הנק' גופא (מ"מ).

³⁵⁷⁵ פירוש נפש אב ואם, פי' שלא יחטא ולא יפגום אותם בנפשותם, כאומרו הזנת אפרים חטאת ישראל, ופי' ישראל סבא. ואפשר דעל ת"ת ומלכות, והכי פירושו, גוף היא מלכות, ונפש אליה הוא הת"ת. ובגוף יש בחי' זכר ונקבה, ועליהם אמר איש אמו ואביו, ובנפש יש בחינת זכר ונקבה, ועליהם אמר ואת שבתותי וכו' או אפשר דגוף ונפש היינו בחינות בת"ת ומלכות מצד פנימיתם, או סתם בחינתם שהיא כגוף אל הנפש, דהיינו הבחינה הפנימית (אור יקר). פי' הם זר"ן שנק' נפשא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

רע"מ:	
[ד]אנת (דאיהו) לעילא מכל ענילו (דיהב) [למיהב] לי חילא למעבד רעותך בדרגין דילך דאינון אבא ואימא ואנא ברא דלהון וביחודך תרוייהו אחד ואנת שקלת ³⁵⁷⁶ דחילו דאבא ואימא לדחילו דילך בתר [דאנת] (דאנא) באמצעיתא חד ולא תרין [בלא שותפו דאע"ג ³⁵⁷⁷ דאינון חד בשותפו דילך אבל אנת חד] בלא שותפו דתניינא ובגין דא אתמר כך (דברים לב לט) ואין אלהים עמדי:	שאתה למעלה מכל עלוי, שנותן (לתת) לי כח לעשות את רצונך בדרגותיך, שהן אב ואם, ואני הבן שלהם. וביחוד שלך שניהם אחד, ואתה השוית את יראת אב ואם ליראתך. אחר שאתה באמצע אחד ולא שנים בלי שותפות, אף על גב שהם בשותפות שלך, אבל אתה בלי שותפות של שני, ולכן נאמר כך "ואין אלהים עמדי".
הב לי חילא לאתערא ביקרך בקדמיתא ³⁵⁷⁸ ולבתר ביקרא דאבי ואמי ³⁵⁷⁹ דבשמיא דאוקמוה עלייהו גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית:	תן לי כח להתעורר בכבודך בראשונה, ואחר כך בכבוד אבי ואמי שבשמים, שעליהם בארו גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע, חבר הוא לאיש משחית.
ואוקמוה מארי מתניתין אין אביו אלא קב"ה ואין אמו אלא כנסת ישראל ויקרא דילך אבא חכמה דכליל עשר ספירות מתתא דיליה לעילא ³⁵⁸⁰ :	ופרשוה בעלי המשנה, אין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא כנסת ישראל. והכבוד שלך אבא חכמה, שכוללת עשר ספירות מטה שלו למעלה.
ותרוייהו אינון [ספסל] וכרסיא ספסל (ככרסייא וספסל ³⁵⁸¹) תחותך ליקרך והכי תקינו למהוי קמן מכבד לגדול דלעילא מניה אבא איהו חכמה ³⁵⁸² הלא אב אחד לכלנו למהוי משמש תחותך:	ושניהם הם כסא ספסל תחתך לכבודך, וכך תקנו שיהיה קטן מכבד את הגדול שלמעלה ממנו, אב הוא חכמה, הלא אב אחד לכלנו, להיות משמש תחתך.
ואנת כתר עליון על רישיה ולית כתר עלך ולית אלהא אחרא:	ואתה כתר עליון על ראשו, ואין עליך כתר, ואין אלוה אחר.
ואימא ³⁵⁸³ לשמשא לאבא דאיהו ³⁵⁸⁴ תחותיה למהוי כסא תחותיה ויאמר איהו ³⁵⁸⁵ בכל מאמר עד תלתין ותרין יהי בן ³⁵⁸⁶ ויהי בן ³⁵⁸⁷ ואיהי עבידת מאמריה מיד ובגין ³⁵⁸⁸ דעבידת מאמריה וצווייה בלא עכובא [כלל] בל"ב שבילין דבהון אתברי כל עובדא דבראשית אתקריאת כבוד (תהלים כט ט)	והאם לשמש את האב, שהיא תחתיו להיות כסא תחתיו, "ויאמר" הוא בכל מאמר עד שלשים ושנים, "יהי בן" "ויהי בן" והיא עשתה מאמרו מיד, ומשום שעשתה מאמרו וצווי בלי עכוב כלל בל"ב שבילים שבהם נברא כל מעשה בראשית, נקראת כבוד, ובהיכלו כולו אומר כבוד, "בורך כבוד ה' ממקומו", איה מקום כבודו להעריצו.

³⁵⁷⁶ כמ"ש (קידושין ל ע"ב) שקל הכתוב מורה או"א למורא המקום, כ"ע, הנה מקום אתי כו' (יהל אור).

³⁵⁷⁷ אע"ג (דפ"ק).

³⁵⁷⁸ ולבתר ביקרא דאורייתא (לא גרסינון) (יהל אור).

³⁵⁷⁹ ר"ל תו"מ ויקרא דכ"ע הן או"א כמ"ש שקל כו' (יהל אור).

³⁵⁸⁰ "מתתא דיליה לעילא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "מעילא לתתא ואימא דכלילא ע"ס מתתא לעילא". לכך נק' שניהן כבודי, הן ל"ב אלקים ועשר אמירן כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁸¹ ור"ל, חכמה נק' ספסל, ואימא כסא, כידוע דאימא מקננא בכורסייא (יהל אור).

³⁵⁸² עכשיו מפרש כבוד או"א, ומביא ראיה שאבא חכמה שנאמר הלא אב כו' כמ"ש כולם בחכמה עשית (יהל אור).

³⁵⁸³ ואמר אמא (יהל אור).

³⁵⁸⁴ דאיהו (יהל אור). ור"ל תחות אבא, וז"ש (קידושין לא ע"א) שאתה ואמך חייבין בכבוד אביך (יהל אור).

³⁵⁸⁵ ר"ל חכמה דשם עשר אמירן (יהל אור).

³⁵⁸⁶ בחכמה (יהל אור).

³⁵⁸⁷ בבינה דשם המעשה כמשי"ו ולכך כתיב אלהים בעובדא דבראשית אלקים חיים (יהל אור).

³⁵⁸⁸ מפרש למה נקרא אימא ג"כ כבוד (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

ובהיכלו ³⁵⁸⁹ כלו אומר ³⁵⁹⁰ כבוד ³⁵⁹¹ (יהזקאל ג יב) ברוך ³⁵⁹² כבוד יי' ממקומו איה מקום כבודו ³⁵⁹³ להעריצו:	
ותרגום כבוד אביו, יקרא דאבוהי, וזה תורת ה' תמימה, עליה נאמר "יקרה היא מפנינים".	ותרגום כבוד [אביו] יקרא ³⁵⁹⁴ דאבוהי [ודא] (תהלים יט ח) תורת יי' תמימה עלה אתמר (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים:
וישראל ³⁵⁹⁵ דאתקריאו בנים בכלל בן ובת מסטרא דתפארת ומלכות דאינון בן ובת יקרא דאביו ואמו למעבד צווייה:	וישראל שנקראו בנים בכלל בן ובת מצד של תפארת ומלכות, בהם בן ובת, הכבוד של אביו ואמו, לעשות את הצווי שלו.
וצווי דיליה אינון פקודין דעשה והא אוקמוה מארי מתניתין יש מצווה ועושה ובגין כך איהו נעשה ונשמע והאי איהו כבוד דאבא ואמא דצוה ³⁵⁹⁶ לבריה דיעבד הכי ואיהו עביד מיד בלא עכובא כלל:	והצווי שלו, אותן מצוות עשה, והרי פרשה בעלי המשנה, יש מצווה ועושה, ולכן הוא נעשה ונשמע, וזהו כבוד אב ואם, שיצוה את בנו שיעשה כך, והוא עושה מיד בלי עכוב כלל.
ועלת על כלא אנא בעי לאשתדלא ביקרך לתקן מדות דאבא ואימא ליקרך תהא בעזרי לסדרא כלא כדקא יאות ואנת תסדר לי [ולכלל] (על) מארי מתבתאן עילא ותתא ומשריין [דמלאכין] עלאין ותתאין למהוי מתקנין ומסדרין ליקרא דילך וליקרא דאבא ואמא למהוי ספסל ³⁵⁹⁷ תחת רגלוי ולמעבד ³⁵⁹⁸ צוויין[ה] בכל פקודין דיליה ולמדחל ³⁵⁹⁹ מניה בכל פקודין דלא תעשה והאי איהו	ועילת על הכל, אני רוצה לעסוק בכבודך לתקן את המדות של אבא ואמא, לכבודך תהיה בעזרי לסדר הכל כראוי, ואתה תסדר אותי ואת כל ראשי הישיבות מעלה ומטה, ומחנות המלאכים העליונים והתחתונים, להיות מתוקנים ומסודרים לכבודך ולכבוד אבא ואמא, להיות ספסל תחת רגליו, לעשות צווייו בכל מצוותיו, ולירא ממנו בכל המצוות של לא תעשה, וזהו
פב/ב	
רע"מ:	
איש אמו ואביו תיראו (ויקרא יט ג) וסמיך ליה ואת שבתותי תשמורו ³⁶⁰⁰ ובקרא אחרנא (ויקרא כו ג) ואת מצותי [תעשו] (תשמרו) מסטרא דפקודין דעשה דאינון כבוד אקדים אבא לאימא ודא י"ה:	"איש אמו ואביו תיראו", וסמך לו "ואת שבתותי תשמרו", ובפסוק אחר "ואת מצוותי תעשו". מצד של מצוות עשה שהם כבוד, הקדים אב לאם, וזה י"ה.
מסטרא דלא תעשה אקדים אימא לאבא ודא ה"י [והיינו] ³⁶⁰¹ (ודא) (משלי כה ב) כבוד אלהים	מצד של לא תעשה, הקדים אם לאב, וזה ה"י, והיינו "כבוד אלהים הסתר דבר" לאלו

³⁵⁸⁹ שהוא בינה היכלא עילאה (יהל אור).

³⁵⁹⁰ הן עשר אמירן (יהל אור).

³⁵⁹¹ ל"ב שבילין גימ' כבוד כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁹² ג"כ ראייה שבבינה כבוד שהיא נקר' ברוך (יהל אור).

³⁵⁹³ ר"ל בג' ראשונות א"ה כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁹⁴ ר"ל התורה שנאמר בה יקרה כו' כמש"ו ותורה נק' כבוד כנ"ל (יהל אור).

³⁵⁹⁵ ר"ל בנים לאר"א (יהל אור).

³⁵⁹⁶ דיצוה (דפ"ו).

³⁵⁹⁷ לפי הנז' באדם ישר כג ע"א [שער אר"א פ"ז ופ"י – לש"ו] כאן נרמזו ד' רגלי הכסא שה"ס מלכיות דאר"א ששם רג"ל תשכ"ח שהם גימ' ד"פ רג"ל ור"ח הנותרים הם סוד הפנים והוא סוד הכסא והנה רג"ל תשכח בגימ' תתקס"א וכן עולה כבוד כא"ף ב"ת וא"ו דל"ת ע"ה הוא תתקס"א והיינו כסא הכבוד (נ"א). מסטרא דכתר עליון (יהל אור).

³⁵⁹⁸ למעבד (דפ"ו). מסטרא דחכמה (יהל אור).

³⁵⁹⁹ מסטרא דאימא (יהל אור).

³⁶⁰⁰ מסטרא דל"ת שמירה כמ"ש (עירובין צו ע"א וש"מ) כ"מ שנאמר המשר פן כו' (יהל אור).

³⁶⁰¹ ר"ל כבוד אלקים בינה, שנקרא אלקים, דשם ה' קודם ל', ור"ל דכבוד דאבא אבא (איכא כצ"ל) לעשות מצותיו, אבל באימא מסטרא דשב ואל תעשה האיך שייך כבוד, ואמר כבוד הסתר דבר (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הסתר דבר [לאלין דלא אשתדל³⁶⁰² בהאי כבוד הסתר דבר מנייהו] ועלייהו אתמר (משלי ג לה) וכסילים מרים קלון³⁶⁰³ אלין אינון עמי הארץ בתר דלא [משתדלין בהאי כבוד] (מסתכלין ביקרא) דאורייתא ואיך אמרין [אבינו שבשמים]³⁶⁰⁴ שמע קולנו (וחוסו ורחם עלינו) וקבל תפלתנו הא איהו לימא לון (מלאכי א ו) ואם אב אני איה כבודי איה אשתדלותא דלכון באורייתא ובפקודין דילי (ו) למעבד צוויי דמאן דלא ידע בצווייא³⁶⁰⁵ דמאריה איך יעביד ליה בר ממאן דשמע מחכמים ועבד והאי איהו דקביל נעשה ונשמע:</p>	<p>שאינם עוסקים בכבוד הזה, הסתר דבר מהם, ועליהם נאמר "וכסילים מרים קלון", אלו הם עמי הארץ, מאחר שאינם עוסקים בכבוד הזה של התורה, ואיך אומרים אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו, הרי הוא יאמר להם, "ואם אב אני איה כבודי", איה עסקכם בתורה ובמצוותי לעשות את הצוויים שלי, שמי שאינו מכיר את הצווי של אדונו איך יעשה אותו, פרט למי ששומע מחכמים ועושה, וזהו שקיבל נעשה ונשמע.</p>
<p>ועם כל דא מאן דלא קביל ממאריה אלא משלוהיה איכא אפרשותא ומאי אפרשותא [אית] בין דא לדא דהא כתיב (באורייתא) משה קבל תורה מסיני [ולבתר] ומסרה ליהושע אנא קבילנא (מנך) ולבתר מסרנא³⁶⁰⁶ לכלהו:</p>	<p>ועם כל זה מי שלא קיבל מאדונו אלא משלוחו, יש הבדל, ואיזה הבדל יש בין זה לזה, שהרי נאמר משה קבל תורה מסיני ואחר כך מסרה ליהושע, אני קבלתי ואחר כך מסרתי לכלם.</p>
<p>והכי מאן דמקבל מאהרא כקבלת סיהרא [וככביא] משמשא (וככביא) ובהאי קבול אתמלי ומאן דמקבל יכיל לאסתלקא מניה נביעו כמה דחזינא בשמשא וסיהרא דאסתלקת נהורא דלהון בליליא [דלא נהיר שמשא אלא ביממא וסיהרא בליליא]:</p>	<p>וכך מי שמקבל מאחר כקבלת הלבנה והכוכבים מן השמש, ובקבול הזה הוא מתמלא, ומי שמקבל יכולה להסתלק ממנו הנביעה, כמו שראיתי בשמש ובלבנה, שמתסלק האור שלהם בלילה, שאין השמש מאיר אלא ביום והלבנה בלילה.</p>
<p>[ואי תימא] (ואתמר) דההוא נהורא דסיהרא משמשא איהו ודואף על גב דאתכניש נהיר בסיהרא וככביא הא חזינן מסטרא אהרא בלקותא דסיהרא ושמשא דאסתלק נהורייהו ואשתארו כגופא בלא נשמתא דאית אדון עליהם מחשיך מאוריהם אבל עקרא דנהורא ההוא [אתר] דנביע דלית פסק לנהורא דיליה ולא אית עליה אלהא אהרא למפסק מניה נהוריה:</p>	<p>ואם תאמר שאותו אור של הלבנה הוא מן השמש, שאף על גב שהוא נכנס, הוא מאיר בלבנה ובכוכבים, הרי ראינו מצד אחר בלקוי הלבנה והשמש, שמתסלק אורם ונשארים כמו גוף בלי נשמה, שיש עליהם אדון שמחשיך את מאוריהם, אבל עיקר האור אותו מקום שנובע שאין הפסק לאור שלו, ואין עליו אלוה אחר להפסיק ממנו את מאורו.</p>
<p>ועלת העלות ב(א)תר דאנת תמן לית פסק לנביעו דנהורא דאורייתא יהא רעוא דילך דלא תזוז מאבא ואימא דילי ולא מבנוי והכי מאן דאמית גרמיה על אורייתא דהיא יקרה אתקיימת ביה ולא מפסקא³⁶⁰⁷ ומניהו מה דלאו הכי מאן דלא</p>	<p>ועילת העילות, מאחר שאתה שם, אין הפסק לנביעת אור התורה, יהי רצונך שלא תזוז מאבא ואמא שלי ולא מבניו. וכך מי שממית עצמו על התורה שהיא יקרה, מתקיימת בו, ואינה מפסיקה ממנו. מה שאין</p>

³⁶⁰² משתדלי (דפ"ק).

³⁶⁰³ עי' לקמן רסח ע"ב. ההמון בחרו להם שאר התשוקות והחכמים בחרו להם הכבוד והמעלה. וזהו כבוד חכמים ינחלו כי החכמים יבחרו להם לנחלה הכבוד ושלמות החכמה וכסילים בחרו להם מה שהוא מרים קלון. ומלת ינחלו עומדת במקום שנים. כאלו אמר כבוד חכמים ינחלו וכסילים ינחלו מרים קלון (אדרת אליהו על מלאכי ג ו). כבוד חכמים ינחלו לא די לחכמים שיהיה להם כבוד אלא שמנחילין גם לבניהם הכבוד וזהו הכבוד של החכמים ינחלו לבניהם. וכסילים מרים קלון כלומר שהכבוד שנותן להם הקב"ה הוא כדי להרים קלונם אח"כ דוגמת המן שאם לא היה לו הכבוד תחילה לא היה הקלון גדול (בהגר"א במשלי).

³⁶⁰⁴ ר"ל מסטרא דכבוד כמש"ו (יהל אור).

³⁶⁰⁵ בצווייה (דפ"ו).

³⁶⁰⁶ מוסרנא (דפ"ו).

³⁶⁰⁷ מפסקת (דפ"ו).

440

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישתדל בה אלא אף על גב דעבד צווי חכמים איהו שמש [דלהון] עבד ולא בן:</p>	<p>כן מי שאינו עוסק בה, אלא אף על גב שעושה צווי חכמים, הוא משמש שלהם, עבד ולא בן.</p>
<p>אבל אי איהו מהימנא מאריה אשליט ליה בכל דיליה אבל מאן דלא אשתדל באורייתא ולא משמש חכמים למשמע מנייהו פקודין לקיים נעשה ונשמע אלא דסרח ועבר על לא תעשה איהו שקיל לאומין דעלמא עכו"ם בנוי דסמאל ונחש דאתמר בהו (משלי ג לה) וכסילים מרים קלון דלא בעו לקבלא אורייתא דכל דלית ביה תורה לית ביה כבוד דאתמר [בה] ובהסו (משלי ג לה) כבוד חכמים ינחלו ועם כל דא מארי מתיבתא לא כל כבוד שוה דהא (מלאכי א ו) בן יכבד אב ועבד אדוניו:</p>	<p>אבל אם הוא נאמן, אדונו משליט אותו בכל אשר לו. אבל מי שלא עוסק בתורה ולא משמש חכמים לשמוע מהם מצוות, לקיים נעשה ונשמע, אלא סרח ועבר על לא תעשה, הוא שקול לאומות העולם עובדי עכו"ם, בני סמא"ל ונחש, שנאמר בהם "וכסילים מרים קלון", שלא רצו לקבל את התורה, שכל שאין בו תורה אין בו כבוד, שנאמר בהם "כבוד חכמים ינחלו", ועם כל זה ראשי הישיבה לא כל כבוד שוה, שהרי "בן יכבד אב ועבד אדוניו".</p>
<p>בן³⁶⁰⁸ [יכבד] על מנת דלא לקבל אגרא אבל מצווה הוא בכבוד אבא ואמא ואי לא בעי למעבד צווייה יכתש ליה אבא ואמא עד דיעבד על כרחיה ואי הוי ברא רברבא ב"ד כופין ליה דאי לא בעי למעבד מה כתיב ביה (דברים כא כ) בננו זה סורר ומורה³⁶⁰⁹ איננו שומע בקולנו ודנין ליה בסקילה:</p>	<p>בן יכבד על מנת שלא לקבל שכר, אבל הוא מצווה בכבוד אב ואם, ואם לא רוצה לעשות צווי יכו אותו האב והאם עד שיעשה בעל כרחו, ואם היה בן גדול בית דין כופים אותו, שאם אינו רוצה לעשות, מה כתוב בו "בננו זה סורר ומורה איננו שומע בקולנו", ודנים אותו בסקילה.</p>
<p>אבל עבד דמשמש על מנת לקבל פרס אי לא עביד צווייה דרביה ומאריהו (אמרי) אעבר ליה מגו³⁶¹⁰ ביתיה ויטול אחרא מה דלא הוה יכול למעבד הכי לבריה אלא [אן] יעביד צווייה או יקטול ליה:</p>	<p>אבל עבד שמשמש על מנת לקבל פרס, אם אינו עושה את צווי רבו, אדונו מעביר אותו מתוך ביתו ויקח אחר, מה שלא היה יכול לעשות כך לבנו. אלא או שיעשה את הצווי שלו או שיהרג אותו.</p>
<p>אמר ליה בוצינא קדישא מאן גרים דלא יעביד צווייה הואיל ובריה הוא אמר [רעיא מהימנא] ודאי תערובת [רע] [זרעא] ודרעו ורזא דא גרם לישראל למחטי גבי אבוהון דבשמיא ורזא דא (תהלים קן לה) ויתערבו בגוים ודא גרם קטולא לישראל</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש, מי גרם שלא יעשה את צויו, הואיל ובנו הוא. אמר הרועה הנאמן, ודאי תערובת של רע, וסוד זה גרם לישראל לחטוא לאביהם שבשמים, וסוד זה ויתערבו בגוים, וזה גרם הרג לישראל, והחריב את בית המקדש, ולכן אין מקבלים גרים לימות</p>

³⁶⁰⁸ עי' לעיל ז ע"ב כט ע"א. ועי' תיקו"ז ו ע"א: אין כבוד אלא תורה ואית כבוד נברא ואית כבוד נאצל מסטרא דאורייתא דבריהא אתמר בישראל כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה נה) ומסטרא דאצילות בנים אתם לה' וגו' (דברים יד א). בהגר"א, ובגין דא כבוד כו' - ר"ל, דאמרנו דאית אורייתא דאצילות דשכינה דנקראת כבוד א"ל (זהר ח"א ח ע"א), ואורייתא דבריהא דנקראת כסא הכבוד. ועי' תז"ח כה ע"ב, ובג"ד אם כבנים, בהגר"א: וז"ש אבינו מלכנו. ועי' רמ"ז רטו ע"א: עבדים וכו', אור ז"א דאצילות ירד ובקע המסך שבין האצילות לבריהא, אבל כשירד ליצירה נחלש כחו ולא בקע רק הכה ונתנוצץ אורו ביצירה, וממנו מפנימיותו היה סוד רישא דא"א דיצירה רישא מגולה, ע"כ. ובזה נבין מה שנקראו עבדים המושפעים מן היצירה, לפי שאין ליצירה קורבה ממש עם האצילות ולכן הם עבדים, אבל המושפעים מן המטרוניתא שבתוכו הם בנים קרובים לאב העליון, שה"ס חכמה דמקנן באצילות. ולכן אומרים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, אם כעבדים עינינו לך תלויות, ולא למטה כי סוף סוף אתה אדון הכל.

³⁶⁰⁹ הנגה הוא סוד הסוטה הנזכר בפרשת נשא בר"מ (דף קכד ע"א). והענין כי לנר"ן שבבי"ע הנקרא ערלה ונקרא עור כמ"ש פרשת תצא (דף רעו), יכיל קליפת נגה לאתדבקא, אבל באצילות לא יכול לאתדבקא. וז"ס (בראשית לט י) לשכב עמה, פי' כי קליפת אש נתדבקה בנגה, ונגה נעשה בסוד ערלה על המילה, ודם נדה ביסוד דילה, ואז נתחללה, ואז (דברים כב יט) ולו תהיה לאשה, כי על ידה מתהפך משד למלאך (זהר ח"ג רעז ע"א). ועי' פרשת תצא (דף רעז ע"א) ענין ס"מ וילית, שהם ב' קליפות נגה שבהם היו משתמשין בדור הפלגה והמבול, וכו', ואז נטרד סמא"ל ובת זוגו, שבתחילה היה רובו טוב ומיעוטו רע ועתה נטמא, כי היה רובו רע וטמא כנזכר בתקונים (דף נד ע"א) וכו', ומשם הוא בן סורר ומורה הנמשך מנוגה הנקרא פרה סוררה כנזכר פרשת בלק (קצ"ז ע"ב) (ע"ח שער מט פרק ז).

³⁶¹⁰ שנכרת משא"כ בבן שקטין ואייתי ליה בגלגולא (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וחרב(ו) בי מקדשא ובגין דא אין מקבלים גרים לימות המשיח³⁶¹¹ אלא (דברים לב יב) יי' בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר דישראל אינון מאילנא דחיי³⁶¹² עבד טוב ועבד רע מסטרא דמטטרו"ן עבד טוב עבד נאמן³⁶¹³ לרביה עבד רע סמאל:</p>	<p>המשיח, אלא "ה' בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר", שישראל הם מעץ החיים עבד טוב, ועבד רע מצד של מטטרו"ן. עבד טוב עבד נאמן לרבו, עבד רע סמאל".</p>
<p>מאן דאיהו³⁶¹⁴ מאילנא דחיי איהו בן העולם הבא בן מסטרא דב"ן י"ה בינ"ה וירית מלכותא דאיהו ה' ואיך ירית לה אי עביד צווייה דאבא ואמא בגין דאיהו מלכותא מצות המלך ועליה אתמר (אסתר ג ג) מדוע אתה עובר את מצות המלך איהו מצוה וצווייה דמלכא על עשה ועל לא תעשה:</p>	<p>מי שהוא מעץ החיים, הוא בן העולם הבא, בן מצד של ב"ן י"ה בינה, ויורש את המלכות שהיא ה', ואיך יורש אותה, אם עושה את הצווי של אבא ואמא, משום שהיא מלכות, מצות המלך, ועליו נאמר "מדוע אתה עובר את מצות המלך", היא מצוה וצווי של המלך, על עשה ולא תעשה.</p>
<p>מצוה (דאיהי) [מ]דאורייתא דאיהו ת"ת והכא לית תמן פרודא [קב"ה אמת תורתו] (אם קב"ה תמן דאיהו אמת תורתו תמן דאיהי) תורת אמת איהי תורתו ומצותו כגוונא דבינה תורתו ומצותו דחכמה דאית תורה דבריאה וחכמה דבריאה ובינה דבריאה³⁶¹⁵ והכי בכל מדות בהאי יכיל בן [בהאי] (דהאי) אורייתא למהוי בלא מצוה ומצוה בלא תורה בפרודא ומהכא בן סורר ומורה</p>	<p>מצוה מן התורה שהיא תפארת, וכאן אין שם פרוד, הקדוש ברוך הוא אמת תורתו תורת אמת. הוא תורתו ומצותו, כדוגמא שבינה תורתו ומצותו של חכמה, שיש תורה של בריאה וחכמה של בריאה, ובינה של בריאה, וכך בכל המדות, בזה יכול בן בתורה הזו להיות בלי מצוה, ומצוה בלי תורה בפרוד, ומכאן בן סורר ומורה.</p>
<p>דף פג/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>אבל מסטרא דאצילות לית אפרשותא תמן וכן מתמן אין חטא בא [על] [ל]ידו ולית בה עונש ולא שכר ולא מיתה ובגין דא אורייתא דא אילנא דחיי שכר העולם הבא:</p>	<p>אבל מצד של אצילות, אין הבדלות שם, וכן משם אין חטא בא על ידו, ואין בו עונש ולא שכר ולא מיתה, ולכן התורה זה עץ החיים, שכר העולם הבא.</p>
<p>ואילנא דא אילנא דחיי אתקרי ואתקרי העולם הבא ולא אתקרי ביה שכר בגין דאיהו בן מתמן לא אשתדל באורייתא לקבלא אנרא (ו)לא במעשה ולא בדיבור ולא במחשבה:</p>	<p>והאילן הזה נקרא עץ החיים, ונקרא העולם הבא, ולא נקרא בו שכר משום שהוא משם, לא עוסק בתורה לקבל שכר לא במעשה ולא בדבור ולא במחשבה.</p>
<p>אתא בוצינא קדישא לנשקא ליה ידיה אמר [ודאי] אנת הוא בן מתמן בדיוקנא דברא בוכרא דיליה [תפארת ברא דאבא ואמא עלאה אצילות דיליה] בלא הפסקה לא קדמך ברא אחרא לא במחשבה ולא בדבור ולא במעשה:</p>	<p>בא הנר הקדוש לנשק את ידו, אמר ודאי אתה הוא בן משם, בדמות של בנו בכורו תפארת, בן של אבא ואמא העליונים, האצילות שלו בלי הפסקה, לא קדם אותך בן אחר לא במחשבה ולא בדבור ולא במעשה.</p>

³⁶¹¹ עי' ח"ב קכ ע"ב, ותיקו"ז לא ע"א, וקלב ע"א.

³⁶¹² בן (נוסף ביהל אור).

³⁶¹³ מט"ט (יהל אור).

³⁶¹⁴ ר"ל מעולם הבריאה ומהכא יכול לחטוא כמש"ו (יהל אור).

³⁶¹⁵ ראש מט"ט ז"א דבריאה, ובינה דבריאה תפלין בראש דהאי ז"א. וכן נוקבא דבריאה תפלה של יד דהאי ז"א (ע"ח שער מב פרק ב). אמא של בריאה היא פרצוף שלם מ"ס, וז"ס (תיקו"ז כד ע"ב) אמא מקננא בכורסייא, כי פרצוף בינה דבריאה הנקרא כורסייא הוא נגלה בפרצוף שלם, משא"כ באותם שלמעלה ממנה שהם א"א ואבא, ולכן מכנים הבריאה אל בינה (שם פרק יד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רעיא מהימנא ואנת וחבריא וראשי מארי מתיבתאן דמזמנין הכא [אחי] בלא הפסקה כלל ובלא תערובת נשקו [כלהו] דא לדא ואשתמודעו באחיה ובכו:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, ואתה והחברים וראשי בעלי הישיבות שמזמנים לכאן אחים שלי בלי הפסקה כלל ובלי תערובת, נשקו כולם זה לזה והכירו באחיה ובכו.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר עם כל דא ברא בוכרא חייבין כל אחוי ביקריה דהא כתיב (שמות כ יב) כבד את אביך ואוקמוה רבנן את לרבות אחיך הגדול:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר עם כל זה בן בכור חייבים כל אחיו בכבודו, שהרי נאמר "כבד את אביך", ופרשוה רבותינו "את" לרבות אחיך הגדול.</p>
<p>ואפילו מכל סטרא [איהו מפרש עלך] (עלך מפרש) באורייתא בשגם³⁶¹⁶ זה הבל ולא הוה לאדם קדמאה ברא קדמאה מניה ואוקמוה רבנן בשגם זה משה דברא דמלכא בכל אתר אנ[ת] בוכרא מסטרא דאילנא ודחיין דטוב ורע אנת הוא [טוב הה"ד] (בוכרא) (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא ומתמן קרא יתך קב"ה עבד נאמן:</p>	<p>ואפילו מכל צד הוא מפרש עליך בתורה, בשג"ם זה הבל, ולא היה לאדם הראשון בן קדמון ממנו, ופרשוה רבותינו בשג"ם זה משה, שבן המלך בכל מקום אתה הבכור מצד של עץ החיים, של טוב ורע אתה הוא טוב (בכור), זהו שנאמר "וירא אלהים את האור כי טוב", ותרא אותו כי טוב הוא, ומשם קרא אותך הקדוש ברוך הוא עבד נאמן.</p>
<p>לבתר סליקת [למהוי] (דתהוי) מלכא הה"ד (דברים לג ה) ויהי בישורון מלך לבתר בן בית לעילא מלך מסטרא דמלכות דבריאה בן [בית] מסטרא דבינה דבריאה:</p>	<p>אחר כך עלית להיות מלך, זהו שנאמר "ויהי בישורון מלך", אחר כך בן בית למעלה, מלך מצד של מלכות של בריאה, בן בית מצד של בינה של בריאה.</p>
<p>כען [אנת מלך] (בן בית את) מסטרא דאילנא דמלכות דאצילות בן בית מסטרא דבין י"ה [אצילות] תפארת [דאצילות] זכאה חולקך ומאן גרים לך דא בגין דאשתדלותך בתורה ובמצוה ליחדא קב"ה ושכינתיה [לאעלא] (לא) מלכא על אתריה [ועל משרייתיה] לעילא ועל ישראל לתתא (ובג"כ) [ובגין] ירתין כלהו נשמתין דאצילות מניה ואתקריאו בנין דיליה משם יהו"ה דאצילות דלית תמן פרוד וקצוץ דבקדמיתא אתמר בהו [בנין לקב"ה ושכינתיה מצד יהו"ה דבריאה דאתמר ביה (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי³⁶¹⁷ בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כגון³⁶¹⁸ בנים ליהו"ה דאצילות:</p>	<p>כעת אתה מלך מצד של עץ המלכות של אצילות. בן בית מצד של ב"ן י"ה, תפארת של אצילות, אשרי חלקך. ומי גרם לך את זה, משום עסקך בתורה ובמצוה, לייחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו, להעלות את המלך על מקומו ועל מחנותיו למעלה ועל ישראל למטה, ולכן (ובגללך) כולם יורשים נשמות של אצילות ממנו ונקראים בנים שלו, משם יהו"ה של אצילות, שאין שם פרוד וקצוץ, שבראשונה נאמר בהם בנים לקדוש ברוך הוא ושכינתו מצד יהו"ה של בריאה, שנאמר בו "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", כגון בנים ליהו"ה של אצילות.</p>
<p>ובין (וביה) אתקיים פקודא דאיהי מצוה על ישראל להעמיד [עליהם] (להם) מלך הה"ד (דברים יז טו) שום תשים עליך מלך ואתקיים בך (דברים לג ה) ויהי בישורון מלך [כדבקדמיתא] וכד בקדמיתא [בקדמיתא] וכלהו מתנהגין אבתרך³⁶¹⁹ כאברין דמתנהגין כלהו בתנועה דנשמתא דאתפשטא על כל אבר בגין דכתר עליון [אנת] תהא מעוטר ביה דביה עלת העלות איהו כתר על כלא טמיר וגניז</p>	<p>ובן התקיימה המצוה שהיא מצוה על ישראל להעמיד להם מלך, זהו שנאמר "שום תשים עליך מלך", והתקיים בך "ויהי בישורון מלך" כבראשונה, וכולם מתנהגים אחריו כמו איברים, שכולם מתנהגים בתנועת הנשמה שמתפשטת על כל איבר, משום שכתר עליון אתה תהיה מעוטר בו, שבו עילת העילות, הוא כתר על הכל, טמיר וגנוז מבפנים ממנו, וממנו מתפשט על כל הספירות ומסדר אותם, להיות</p>

³⁶¹⁶ גימ' משה ועליו נאמר והיו ימיו מאה ועשרים שנה (יהל אור).

³⁶¹⁷ כל הנקרא בשמי ולכבודי (נמחק בדפ"ו).

³⁶¹⁸ כען (יהל אור).

³⁶¹⁹ אתברך (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מלגיו מניה ומניה אתפשט(ת) על כל ספירן ומסדר לון למהוי דא רב ודא זעיר ודא בינוני ואנהיג לון לרעותיה ונהיר בהו ומקשר לון ומיחד לון הכי אנת תהא מנהיג לישראל בכל מדות טבין דיליה ותסדר כל חד כרחוי ליה:</p>	<p>זה גדול וזה קטן וזה בינוני, ומנהיג אותם לרצונו ומאיר בהם ומקשר אותם ומייחד אותם, ככה אתה תהיה מנהיג לישראל בכל המדות הטובות שלו, ותסדר כל אחד כראוי לו.</p>
<p>הבכור כבכורתו והצעיר כצעירותו ובינוני כפום דרגיה ותקשר לון קשר אחד לגבי אבוהון דבשמיא למהוי כלהו בשפה ברורה לברכא לקב"ה ולקדשיה [ולייחדיה] (ולברכיה) בדרגא דילך במחשבה דילך באצילות דילך דאתקיים בך (במדבר יא יז) ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם קום אתער בפקודא [להכרית זרעו של עמלק]³⁶²⁰:</p>	<p>הבכור כבכורתו והצעיר כצעירותו והבינוני כפי דרגתו, ותקשר אותם קשר אחד לאביהם שבשמים, להיות כולם בשפה ברורה לברך את הקדוש ברוך הוא ולקדשו ולייחדו בדרגה שלך, במחשבה שלך, באצילות שלך, שהתקיים בך "ואצלתי מן הרוח אשר עליך", ושמתי עליהם, קום התעורר במצוה להכרית זרעו של עמלק.</p>
<p>איש אמו ואביו תיראו וגו' (ויקרא יט ג) פקודא [כג] דא לכבד אב ואם דאצטריך בר נש למדחל מאבוי ומאמיה ולאוקיר לון כמה דאצטריך בר נש לאוקיר ליה לקודשא בריך הוא מסטרא דרוחא דיהב בגויה ולמדחל מניה הכי אצטריך ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה מסטרא דגופא דיליה ולמדחל מנהון דהא אינון משתתפין בקודשא בריך הוא ועבדי ליה גופא והואיל ואינון שותפין בעובדא ליהו שותפין בדחילו ויקרא:</p>	<p>"איש אמו ואביו תיראו וגו'", מצוה זו לכבד אב ואם, שצריך בן אדם לירא מאביו ומאמו ולכבד אותם, כמו שצריך בן אדם לכבד את הקדוש ברוך הוא מצד הרוח שנתן בתוכו ולירא ממנו, כך צריך לכבד את אביו ואת אמו מצד של הגוף שלו ולירא מהם, שהרי הם משתתפים עם הקדוש ברוך הוא ועושים לו גוף, והואיל והם שותפים במעשה יהיו שותפים ביראה וכבוד.</p>
<p>כנוונא דא תלת שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם אדם קדמאה אף על גב דגופא דיליה והוה (הויא) מעפרא לאו מעפרא דהכא הוה³⁶²¹ אלא מעפרא דב³⁶²² מקדשא לעילא אבא ואמא אשתכחו ומלכא עלאה³⁶²³ אשתתף בהדיהו ושדר ביה רוחא דחיי ואתברי וכנוונא דא אשתכח כלא עילא ותתא וע"ד אצטריך ליה לבר נש למדחל לקב"ה ולמדחל לאבוי ולאמיה:</p>	<p>כדוגמא זה שלשה שותפים נמצאו לו למעלה בסוד של אדם, אדם הראשון אף על גב שגופו היה מעפר, לא מעפר של כאן היה, אלא מעפר של בית המקדש של מעלה, האב והאם נמצאו והמלך העליון השתתף עמם, ושלח בו רוח של חיים ונברא. וכדוגמא זה נמצא הכל למעלה ולמטה, ועל כן צריך אדם לירא מהקדוש ברוך הוא ולירא מאביו ואמו.</p>
<p>בס"ת אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום³⁶²⁴ חד צדיק עבד שמושא בנוקביה³⁶²⁵ ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא³⁶²⁶ דנהירו</p>	<p>בסתרי תורה אדם הראשון לא היה לו מהעולם הזה כלום, צדיק אחד עשה שמוש עם נקבתו ונעשה מאותו השמוש גוף אחד שאורו יותר מכל אותם המלאכים השלוחים למעלה, וכשנברא אותו הגוף, המלך העליון שלח</p>

³⁶²⁰ פ' תצא רפא ע"ב (דרך אמת), שייך לנשא קמה ע"א (הערת הזהר).

³⁶²¹ ע"י מלואים אות (כה).

³⁶²² מיסוד ומלכות (יהל אור).

³⁶²³ ת"ת (יהל אור).

³⁶²⁴ ר"ל ממדרגת העוה"ז כמו שהיא עתה לא היה לו לאדה"ר מאומה (דע"ה ח"ב כח ע"ד).

³⁶²⁵ ר"ל על הזווג של יעקב ורחל אשר היו אז במדרגת יש"ס ותבונה, כי יעקב ורחל בערך כללות הזו"ן הם בחי' יסוד כמ"ש באנ"כ (פרק ט), והם ג"כ בבחי' ישסו"ת לגבי אר"א כמ"ש שם (דע"ה ח"ב כח ע"ד).

³⁶²⁶ והוא ע"ד הו"ק דז"א שהוא בחי' גוף בערך היותו בגדלות, ונעשה הו"ק שהוא הגוף מישסו"ת וע' שער המוחין ובכ"מ, וכן היה גופו של אדה"ר שהיה אח"כ במדרגת הזו"ן של עתה, ונעשה הגוף שלו מיעקב ורחל של אז (דע"ה ח"ב כט ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דיליה יתיר³⁶²⁷ מכל אינון מלאכין שליחן לעילא³⁶²⁸ וכד אתברי ההוא גופא מלכא עלאה שדר בההוא צדיק כ"ב אתוון ואשתתף בהדייהו ונפק(א) לעלמא³⁶²⁹:</p>	<p>באותו הצדיק עשרים ושתים אותיות והשתתף עמם ויצא לעולם.</p>
<p>כיון דנפק חמו ליה שמשא וסיהרא ואסתימו</p>	<p>כיון שיצא ראו אותו השמש והלבנה והסתימו</p>
פנ/ב	
<p>אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם (ויקרא יט ד) ר' חייא פתח אל תפן אל קשי העם הזה וגו' (דברים ד כז) אל תפן וכי מאן הוא דיימא למלכא אל תפן והא כתיב (איוב לד כא) כי עיניו על דרכי איש וכתיב (ירמיה כג כד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי' והא בכלא אשגח קב"ה וכל עובדין מסתכל ועייל בדינא על כלוהו אם טב ואם ביש כד"א (קהלת יב יד) (יביא) האלהים [יביא] במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע ומשה אמר אל תפן אלא וכמה בעי בר נשו (הכי חזינן כל בר נש בעי) לאסתמרא מחובוי בגיין דלא יחטי קמי מלכא קדישא:</p>	<p>"אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם", רבי חייא פתח "אל תפן אל קשי העם הזה וגו'", אל תפן, וכי מי הוא שיאמר למלך אל תפן, והרי נאמר "כי עיניו על דרכי איש", ונאמר "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'", והרי הקב"ה משגיח בכל, ומסתכל על כל המעשים, ומכניס בדין על כולם אם טוב ואם רע, כמו שנאמר "האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע", ומשה אומר אל תפן, אלא כמה צריך אדם להשמר מחטאו כדי שלא יחטא לפני המלך הקדוש.</p>
<p>ת"ח בר נש דעביד מצוה ההיא מצוה סלקא³⁶³⁰ וקיימא קמי קב"ה ואמרה אנא מפלנייא דעבד לי וקב"ה מני לה קמיה לאשגחא ב(י)ה כל יומא לאוטבא ליה בגינה עבר על פתגמי אורייתא ההיא עבירה סלקא קמיה ואמרה אנא מפלנייא דעבד לי וקודשא בריך הוא מני לה וקיימא תמן לאשגחא בה לשצאה ליה הה"ד (דברים לב יט) וירא יי' וינאץ מכעס בניו ובנותיו:</p>	<p>בא וראה בן אדם שעושה מצוה, אותה מצוה עולה ועומדת לפני הקדוש ברוך הוא, ואומרת אני מפלוני שעשה אותי, והקדוש ברוך הוא מונה אותה לפניו להשגיח בה כל יום להיטיב לו בשבילה, עבר על דברי תורה, אותה עבירה עולה לפניו ואומרת אני מפלוני שעשה אותי, והקדוש ברוך הוא מונה אותה ועומדת שם להשגיח בה לכלות אותו, זהו שנאמר "וירא ה' וינאץ מכעס בניו ובנותיו".</p>

³⁶²⁷ לעתיד לבוא היא נבזקת בכל הגוף, כי יהיו כל הגופות בסוד כתנות אור בא' כמו אדה"ר קודם החטא (כמ"ש בן זהר) פ' בראשית לו ע"ב, פקודי רכט ע"ב, קדושים פג סע"א, וע' פ' שלח קסט סע"א ורע"ב, ופ' יתרו צד ע"א) (דע"ה ח"א פא ע"ב).

³⁶²⁸ עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י. מבואר בזוה"ק (בראשית לד סע"א) כי יש ב' מיני מלאכים שנבראו שניהם ביום ה', והם זולת אותן שנבראו ביום ב' המתבטלין ומתחדשים בכל יום והם נזכרים בזוה"ק (בראשית יז ע"ב, ויח ע"ב) וכן"ל ענ"ט, כי הם קטנים מכולם. אבל אותן שנבראו ביום ה' הם גדולים מהם, והם ב' מינים: אחד, הנאמר עליהם (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ ולא נאמר בהם למינהו, והשני הוא מה שנאמר עליהם (שם כא) ואת כל עוף כנף למינהו. והשניים, הם גדולים מן הראשונים, וכמ"ש בזוה"ק שם, ועוף יעופף על הארץ אליו שליחי עלאין דאתחזון לבני נשא בחיזו דבר נש, ולכך נאמר בהם יעופף על הארץ, והרי הם משתנים ומתלבשים בגוף כגוונא בהאי עלמא, וכמ"ש בפ' תולדות (קמד ע"א) ופ' וירא (קא ע"א) וע' פ' יתרו (צד ע"א). אבל אותן שנאמר בהם למינהו, הם אינם משתנים לעולם ואינם מתגלים לבני אדם אלא רק בבחי' השגה ושכל ולא בחוש (דע"ה ח"ב כט ע"א עיי"ש כט ע"ג וע"ד וכן לב ע"א). עי' פרשת בראשית לד סע"א (לש"י)

³⁶²⁹ ביום ו', כי אז נתעלו העולמות כולם למקומם ומדרגתם, וכמו שיהיו בתיקון העתיד. והוא מה שאמרו בזוה"ק הנז' (בראשית כ סע"א) כי ביום שתיתאה עלמין כלהו אתיישבו בדוכתייהו, והיה כ"ז לצורך בריאת האדם וכמ"ש בזוה"ק פ' קדושים (דף פג סע"א), ע' מאמרי רשב"י שם, ובדברינו לעיל דרוש ג' ענף י"ג. והיה כל עליית העולמות רק ביום ו' ולצורך בריאת האדם (דע"ה ח"ב קטז ע"א).

³⁶³⁰ פ' יחוד שיחד הספירות העליונות והמשיך אור נעלם ויתהנה מהיחוד והזווג, ההוא כעין מציאות נחמד בספירות חשוב ממלאך כמה אלף פעמים, והמציאות ההוא המאיר היא המצוה העומדת לפני הקב"ה וכן ההפך מן העבירה דהיינו הפגם העליון ח"ו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מהו וירא ההוא דקיימא קמיה תב בתשובה³⁶³¹ מה כתיב (שמואל ב' יב יג) גם יי' העביר חטאתך³⁶³² לא תמות דאעבר ההוא חובא מקמיה בגין דלא יסתכל ביה לאוטבא ליה ועל דא (דברים ד כז) אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו אמר רבי יוסי וכן מהכא משמע דכתיב (ירמיה ב כב) נכתם עונך לפני:</p>	<p>מה זה "וירא אותו", שעומד לפניו. שב בתשובה, מה כתוב "גם ה' העביר חטאתך לא תמות", שהעביר אותו החטא מלפניו כדי שלא יסתכל בו להיטיב לו, ועל כן "אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו". אמר רבי יוסי וכן מכאן משמע, שנאמר "נכתם עונך לפני".</p>
<p>רבי יוסי זעירא עאל קמיה דרבי שמעון יומא חד אשכחיה דהוה יתיב וקארי כתיב (בראשית ג יב) ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל משמע דאדם וחיה³⁶³³ כחדא אתבריאן ובגופא חדא דכתיב אשר נתת עמדי³⁶³⁴ ולא כתיב אשר נתת לי:</p>	<p>רבי יוסי הקטן נכנס לפני רבי שמעון יום אחד, מצא אותו שהיה יושב וקורא, כתוב "ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל", משמע שאדם וחיה נבראו כאחד ובגוף אחד, שנאמר אשר נתת עמדי, ולא כתוב אשר נתת לי.</p>
<p>אמר ליה אי הכי³⁶³⁵ והכתיב (שמואל א' א כו) אני האשה הנצבת עמכה בזה ולא כתיב הנצבת לפניך:</p>	<p>אמר לו אם כן והרי נאמר, "אני האשה הנצבת עמכה בזה", ולא כתוב הנצבת לפניך.</p>
<p>אמר ליה אי כתיב הנתנת עמך הוה אמינא הכי כדכתיב אשר נתת עמדי אבל הנצבת כתיב:</p>	<p>אמר לו אם כתוב הנתנת עמך הייתי אומר כן, כמו שנאמר אשר נתת עמדי, אבל הנצבת כתוב.</p>
<p>אמר ליה והא כתיב (בראשית ב יח) ויאמר יי' אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו אעשה לו השתא:</p>	<p>אמר לו והרי נאמר, "ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו", אעשה לו עכשיו.</p>
<p>אמר ליה הכי הוא ודא³⁶³⁶ דאדם לבדו הוה דלא הוה ליה סמך מנוקביה בגין דהוה בסטרוי כמה דאוקימנא:</p>	<p>אמר לו כך הוא ודאי, שאדם היה לבדו, שלא היה לו סמך מנקבתו משום שהיתה בצדו כפי שבארנו.</p>
<p>ומה דאמר אעשה לו עזר הכי הוא דלא כתיב אברא לו עזר בגין דכתיב (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם אבל אעשה כתיב ומהו אעשה אתקן³⁶³⁷ משמע דקב"ה נטיל לה מסטרוי ותקין לה בתקונא ואייתי לה קמיה וכדין אשתמש אדם באנתתיה והוה ליה סמך:</p>	<p>ומה שאמר אעשה לו עזר, כך הוא שלא כתוב אברא לו עזר, משום שנאמר "זכר ונקבה בראם". אבל כתוב אעשה, ומה הוא "אעשה", אתקן משמע, שהקדוש ברוך הוא נטל אותה מצדו ותיקן אותה בתיקון והביא אותה לפניו, ואז השתמש אדם באשתו והיה לו סמך.</p>

³⁶³¹ כי על ידי התשובה האור מאיר במקום הפגם ואינו במציאות (אור יקר).
³⁶³² דהיינו הפגם המתהוה, ואין הכוונה "העביר" שבטלו מכל וכל, אלא העבירו ותקנו בערך למעלה, והיינו העברה לבד. ואם תאמר אל תפן אל מנחתם מאי איכא למימר, ויש לומר כי העברה זו אינה מחיקת הדבר מכל וכל כדפי' לעיל אלא הכוונה יסלקהו לפי שעה או לזמן נס דעת קרח לעת זו אל תפן אלא העברה, ויעמד להם לעת עלייתם כאומרו מוריד שאול ויעל (אור יקר).
³⁶³³ וא"ת וכי מהכא לחוד משתמע זיל קרי בי רב הוא דכתיב ויקח אחת מצלעותיו וכדפי' בזהר ובמדרש, ויש לומר דהשתא בא להוכיח כמאן דאמר דו פרצופין נבראו ולא היתה זנב, דאי מקרא דויבן וכו' אפשר לפרש זנב היתה (אור יקר).
³⁶³⁴ משמע אשה שלימה ממש, והיינו אומרו "משמע דאדם וחיה" (אור יקר).
³⁶³⁵ ירצה מנא לך שהאשה אשר נתת עמדי אמציעות דו פרצופין קאי נימא דאמציעות ויביאה אל האדם קאי, ואי משום דכתיב אשר נתת עמדי, דהיינו עמדי ממש לא היא, דהכא כתיב אני האשה הנצבת עמכה ולא כתיב לפניך (אור יקר).
³⁶³⁶ אפשר דהוה הכרח דבריו ממלת לבדו או ממלת אעשה (אור יקר).
³⁶³⁷ מאי תיקונא בעי, בשלמא אם זנב היתה בעי תיקונא ובריאה, אלא למאן דאמר אשה ממש פרצוף היתה מאי תיקונא בעי, לזה אמר שהקב"ה יפה אותה יותר מאדם, ובהיותה אחריו לא היתה יפה (כמותו) אפילו כמוהו ואחר התיקון היתה יפה ממנו כמה פעמים כדמפרש במתניתין (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותנינן שפירו דאדם קדתי' דקיסרא עלאה מוזהרא דנהרא³⁶³⁸ שפירו דחיה דלא הווי יכלין כל בריין לאסתכלא בה ואפילו אדם³⁶³⁹ לא הווי אסתכל בה עד ההוא³⁶⁴⁰ זמנא דחאבו ואעדיאת (ס"א ואזעירת) שפירו דלהון כדין אסתכל בה אדם ואשתמודע בה לשמשא בה הה"ד (בראשית ד כה) וידע אדם [עוד] את (חיה) אשתו וידע בכלא וידע בתשמיש וידע דאשתמודע בה ואסתכל בה:</p>	<p>ושנינו יפיו של אדם כסא של הקשר העליון, מזההר המאיר. יופיה של חוה שלא היו יכולים כל הבריות להסתכל בה, ואפילו אדם הראשון לא היה מסתכל בה עד אותו הזמן שחטאו, והוסר (והקטן) היופי שלהם, אז הסתכל בה אדם והכיר בה לשמש עמה, זהו שנאמר "וידע אדם עוד את אשתו", וידע בכל, וידע בתשמיש, וידע שהכיר בה והסתכל בה.</p>
<p>ותנינן אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בשפירו דאנתתא³⁶⁴¹ בנין דלא ייתי בהרהורא בישא ויתעקר</p>	<p>ושנינו אסור לו לאדם להסתכל ביפיה של אשה כדי שלא יבא להרהור רע ויעקר</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>נהורייהו דתפוחא דרגליה אחשיך נהורא דלהון:</p>	<p>את אורם, שתפוח רגלו החשיך את האור שלהם.</p>
<p>מאי טעמא בנין דמעובדא דשמשא וסיהרא³⁶⁴² ועלאהו נפק כיון דחטא אתחשך ואזעיר גרמיה ואצטריך לגופא אחרא במשכא ובבשרא דכתיב (בראשית ג כא) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם³⁶⁴³ [בההוא שמושא] וכההוא</p>	<p>למה, משום שממעשה השמש והלבנה יצא, כיון שחטא נחשך והקטין עצמו והצטרך לגוף אחר בעור ובבשר, שנאמר "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", כמו אותו השמוש שעשה אותו צדיק עם</p>

³⁶³⁸ כשחטא אדם הראשון, נסתלקה ממנו זיהרא עילאה, כנזכר בזוהר בסתרי תורה פרשת קדושים (פג ע"א), והיא בחי' נרנח"י מעולם האצילות (שעה"ג הק' ז). אותן הנר"ן דהאצילות של אז, שהוא כללות הנרנח"י דהאצילות של עתה, הנה הוא הנקרא בזוה"ק (פ' קדושים דף פג סע"ב) ובפרט בזוה"ק בראשית (לו רע"ב) ושיר השירים (נד ע"ד ז"ח סט ע"ב) בשם זיהרא עלאה (דע"ה ח"ב לא ע"א)

³⁶³⁹ תימא אם לא חטא לא נסתכל בה ולא נשתמש בה, אם כן למה נבראת אלא להשתמש בה (אור יקר).

³⁶⁴⁰ ההיא (דפ"ו).

³⁶⁴¹ וכי באשתו חוה מה שייך הכי, וי"ל שאין שעת תשמיש אדם הראשון ביום ששי כמו שנשתמש אלא שעת שמושם היה דווקא בליל שבת, ולכך ידיעת הזווג לא היה בו, והיה האורה מלבשת אותה מראשה ועד כף רגלה עד ליל שבת יתקדש היום, ובסוד תוספת נשמה ידע סוד זווג עליון כזווג הנשמות בגן עדן ובאותו הדרך יהיה זווגם, והיא על ידי העון ירדה למטה ונתמעטה וכן אדם הראשון ונשתמשו יחד, והיינו, והאדם ידע, וכדי להרחיק ממנו ההרהור עשה הקב"ה לבוש זה לחוה כדי שלא יסתכל בה ויבא לידי קרי, ועל דא מהדר באומרו ותנינן אסיר ליה וכו' (אור יקר).

³⁶⁴² יסוד ומלכות (יהל אור).

³⁶⁴³ עץ הדעת טו"ר בזו"ן היכן הוא טו"ר, וכל זה במלבוש שהוא העור מן הניצוצין היוצאין משם. והנה קודם שנברא אדם היו כל העולמות מבוררים ומתוקנים, ולא היו הקלי' יונקים רק שיעור מועט די חיותם בצמצום. ואם לא חטא האדם היו נגמרים להתברר לגמרי ובלע המות, והטעם לפי שהיה להם כתנות אור, פי' כי הנה הפנימיות דז"א שהוא נר"ן אינו מתלבש תוך הג' כלים עצמן דז"א, אמנם מתלבשין תוך ג' כלים דתבונה הנקרא צ' דצלם כנודע, והוא החלק שנתנה האם בבנה בסוד (יבמות עח ע"א) עובר ירך אמו, והוא לבוש אל הנר"ן. והנה העור של התבונה אינו נכנס לפנים, אמנם הוא נשאר בחוץ מלובש ע"ג העור הנקרא לבוש דז"א כנ"ל, והוא הנקרא כתנות אור, והיה נעשה מצפורניו כנזכר פרשה ויקהל (דף רכט רח ע"ב) בקדמיתא היה מאחורי דגנתא דלעילא, היא תבונה, והוא מאחוריים השניים שהוא העור. ואחר כך היה מצפורנים מאחוריים דגינתא דלתתא, שהוא נוקבא. ויובן זה בענין סדר העולמות, כי תחלה היה המלכות במקום תבונה, ואח"כ ירדה התבונה במקום המלכות כנזכר במ"א. וזה העור דתבונה נקרא חשמ"ל ונקרא כנפי נשרים, כי נשר הוא אמא עלאה, וז"ס (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו כו' כנזכר במ"א. וכאשר היו רוצין הקלי' להתאחז בז"א, לא יכלו כי אין להם אחיזה (באור) [בעור] התבונה, [והבן כי] (וכן) כל החשמלים הם בחי' העור והם בחי' טוב שבקליפת נוגה שבכל עולם ועולם. והנה כפי כניסת הכלים דתבונה בפנים כן בחי' העור שלה הוא מלבוש מבחוץ. וכשחטא אדם הראשון נסתלקו ממנו המוחין, וחזר בסוד היניקה לבד, ואז גם החשמ"ל, עור דתבונה, נסתלק ונשארו הוא ואשתו ערומים, ואז יונקים ממנו החצונים, ונעשה העור הוא טו"ר. והענין כי הלבוש שלהם אז הוא מבחינת (אלהים קדושים מ)קטנות דיניקה, הנקרא נחש הנושך בערייתה (ב"ב טז ע"ב), בסוד קריעת י"ס שהוא בחי' (אלקים קדושים) [קדשות] דקטנות כנזכר במ"א, לכן הלבוש הזה דקטנות כולו נקרא משכא דנחשא והבן זה. וזשרז"ל (תיקו"ז קח ע"א) כתנות עור משכא דחוייא (ע"ח שער מא פרק א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שמושא (בההוא זמנא) דעבד ההוא צדיק בנוקביה לא אשתכח מקדמת דנא ולבתר דנא דהא עד לא³⁶⁴⁴ נפק לצורף אומנא עד דאתא חנוך ונטיל ליה (מארעא) קב"ה [מארעא] ואבריר פסולת וקסטורא מכספא וכן בכל אינון צדיקייא די בארעא לבתר [אתתקן] (מתקן) ההוא אתר ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושייהו וגופא מתתא בארעא וע"ד בשותפו דלעילא ותתא בר נש אתי לעלמא ואצטריך למדחל לאינון שותפין ולאוקיר לון כמה דאתמר ע"כ³⁶⁴⁵:</p>	<p>נקבתו, לא נמצא מקודם לכן ולאחר מכן, שהרי טרם יצא לצורף אומן עד שבא חנוך ונטל אותו הקדוש ברוך הוא מן הארץ ונבררה הפסולת והזוהמא מן הכסף, וכן בכל אותם הצדיקים שבארץ אחר כך, התתקן אותו המקום ונעשו רוחות ונשמות בשמושיהם, והגוף מלמטה בארץ, ועל כן בשותפות שלמעלה ולמטה בא האדם לעולם, וצריך לירא מאותם השותפים ולכבד אותם כמו שנתבאר.</p>
<p>פד/א</p>	<p>לדבר אחר.</p>
<p>למלה אחרא:</p> <p>וכך הוה רבי שמעון עביד כד הוה אזיל במתא והוה חברייא אזלין אבתריה וחמא לאינתו שפיראן מאיך עיניה והוה אמר לחברייא אל תפנו וכל מאן דיסתכל בשפירו דאנתתא ביממא אתי להרהורי בליליא:</p>	<p>וכך היה רבי שמעון עושה, כשהיה הולך בעיר והיו החברים הולכים אחריו וראה נשים יפות, השפיל את עיניו והיה אומר לחברים אל תפנו, וכל מי שמסתכל ביופי של אשה ביום בא להרהור בלילה.</p>
<p>ואי סליק³⁶⁴⁶ ההוא הרהורא בישא עלויה אעבר משום (ויקרא יט ד) ואלהי מסכה לא תעשו לכם³⁶⁴⁷:</p>	<p>ואם עולה אותו הרהור רע עליו, עובר משום "ואלהי מסכה לא תעשו לכם".</p>
<p>תו אי שמש באנתתיה³⁶⁴⁸ בזמנא דסליק ביה ההוא הרהורא בישא אינון בנין דאולידו אלהי מסכה אקרין וע"ד כתיבו (ויקרא יט ד) אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם:</p>	<p>ועוד אם שמש עם אשתו בזמן שעולה בו אותו הרהור הרע, אותם בנים שמולידים נקראים אלהי מסכה. ועל זה כתוב, "אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם".</p>
<p>רבי אבא אמר אסיר ליה לב"נ לאסתכלא³⁶⁴⁹ באילי ע"ו [ובנשי דעמין] ולא לאתהנייא מנייהו ולא לאתרפאה בהו [וכ"ש לאסתכלא בהו] דאסיר ליה לב"נ לאסתכלא באתר דלא אצטריך³⁶⁵⁰:</p>	<p>רבי אבא אמר אסור לו לאדם להסתכל באילי עבודה זרה ובנשות העמים ולא להנות מהן, ולא להתרפא בהן, שאסור לו לאדם להסתכל במקום שלא צריך.</p>
<p>ר' אבא פתח (תהלים כה טז) פנה אלי וחנני תנה עזך לעבדך פנה אלי וחנני וכי לא הוה ליה לקב"ה בעלמא שפירא כדוד דאיהו אמר פנה אלי וחנני אלא הכי תנינן דוד אחרא אית ליה לקב"ה והוה</p>	<p>רבי אבא פתח "פנה אלי וחנני תנה עזך לעבדך". פנה אלי וחנני, וכי לא היה לו לקדוש ברוך הוא בעולם יפה כדוד, שהוא אומר פנה אלי וחנני. אלא כך שנינו, יש לקדוש ברוך הוא</p>

³⁶⁴⁴ ר"ל שלא נבררו עדיין הבירורין פסולת מאוכל (יהל אור).

³⁶⁴⁵ פקודא (כד - כב דפ"ו) למהוי דכיר את יום השבת שמות צב ע"א (דרך אמת).

³⁶⁴⁶ אפשר לפרש "בשעתא דסליק" דומיא דלשון "ואי אסתלק" דקאמר דהיינו בחלמא ויהיה עניינו כמו שפירשנו בפרשת אחרי מות סימן כ', שאם נתעורר האדם בתאות הקרי, ואחז באשתו באותה תאוה, שמוליד שם ממש מבני לילית ושולטת בו, והטעם כי התאוה המעוררת לאדם בחלום היא על ידי החצונית המזדקקת לו, ואינה נבנה מן הגוף ממש אלא מתאות העבירה ולכן על ידי טיפת העבירה והלהבות העון ההוא היא מתעברת ויולדת רוחני טמא כמותה, והטעם שהזכר שלה הוא מסורס ואינו מוליד אלא שיפעלו בני אדם הרעה למטה, ולכן כדי להוליד משחיתים ומחבלים אינה יכולה אלא על ידי חטאי בני אדם, ובהיותה הטמאה דבוקה בו צריך שיצטנן ממנה ואח"כ יזדקק לאשתו, אמנם אם באותו חמום בא על אשתו אין שכינה נמצאת באותו זוג מפני טומאת הרשעה היא ונמצא הטומאה מזומנת ונותנת נפש רעה במה שהם מולידים והיינו "אלהי מסכה" (אור יקר).

³⁶⁴⁷ נקרא השד המחבל הנולד מתאות הטיפה ההיא (אור יקר).

³⁶⁴⁸ היינו ששותה בכוסו ונותן מחשבתו בכוס אשר ראה (אור יקר).

³⁶⁴⁹ היינו להסתכל בשכל איכה יעבדו הגויים כל שכן להתהנות ממנה ברפואה וכיוצא וכל שכן וכו' כדי שלא יפנה אחריה ויהרהר בעבירה כל שכן לאסתכלא אם מצויירת כראוי (אור יקר)

³⁶⁵⁰ שנמשך לו נזק כדפי' (אור יקר).

<p>ממנא על כמה אכלוסין עלאין ומשריין וכד בעי קב"ה לרחמא על עלמא אסתכל בהאי דוד ונהיר ליה אנפין והוא נהיר לעלמין וחיים עלמא:</p>	<p>דוד אחר, והוא ממונה על כמה אוכלוסים עליונים ומחנות, וכשרוצה הקדוש ברוך הוא לרחם על העולם, הוא מסתכל בדוד הזה ומאיר לו פנים, והוא מאיר לעולמות וחס על העולם.</p>
<p>ושפירו דהאי דוד נהיר לעלמין כלהו רישיה גולגלתא³⁶⁵¹ דדהבא אתרקמת³⁶⁵² בשבעה תכשיטי זי(ני)נן דדהבא והא³⁶⁵³ אוקמוה וחביבותא דקב"ה לקבליה ומסגיאות רחימותא דיליה גביה אמר ליה [ל]קב"ה דיהדר עינוי לקבליה ויסתכל ביה בגין דאינון שפירן בכלא כד"א (שיה"ש ו ה) הסבי עיניך מנגדי וגו' הסבי עיניך מנגדי דבשעתא דאלין עיינין מסתכלין³⁶⁵⁴ ביה בקב"ה כדין ומתעריין בלביהו (מתערין) קסטיין [דבלסטראין] (דכל סטרא בלביה) ברחימותא עלאה ובסגיאות שלהוביתא דרחימו עלאה לגביה³⁶⁵⁵ אמר הסבי עיניך מנגדי³⁶⁵⁶ אסחר עיניך לסטר אחרא מני דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא³⁶⁵⁷ וע"ד כתיב ביה בדוד (שמואל א' טז יב) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי:</p>	<p>ויפיו של הדוד הזה מאיר לכל העולמות, ראשו גולגלת זהב שנרקמה בשבעה תכשיטי מינים של זהב, והרי פרשוה, וחביבותו של הקדוש ברוך הוא כנגדו, ומרוב אהבתו אליו אמר לקדוש ברוך הוא, שיחזיר עיניו כנגדו ויסתכל בו, משום שהם יפים בכל, כמו שנאמר "הסבי עיניך מנגדי וגו'", הסבי עיניך מנגדי, שבשעה שהעינים הללו מסתכלות בו בקדוש ברוך הוא, אז מתעוררים בלבו חיצוי בליסטראות באהבה עליונה, ומגודל השלהבת של האהבה העליונה אליו אמר, הסבי עיניך מנגדי, סוכבי עיניך לצד אחר ממני, שהם שורפים אותי בשלהבות אהבה, ועל כן כתוב בדוד, "והוא אדמוני עם יפה עיניים וטוב רואי".</p>
<p>ובגין (ד)ההוא דוד עלאה³⁶⁵⁸ שפירא רחימא ותיאובתא דקב"ה לאדבקא ביה אמר דוד (תהלים</p>	<p>ובשביל אותו דוד עליון, הנאה אהבתו ותשוקתו של הקדוש ברוך הוא להדבק עמו,</p>

³⁶⁵¹ כי ברישא דנוק' אין בדעת שלה רק ה"ג הפך הז"א שדעתו שלימה בחו"ג (רח"ו). בעת הזווג הנה צריכה לקבל היא תחילה, וע' פ' קדושים (פד ע"א) ופ' תזריע (מה סע"א) (ביאורים ח"ב עב ע"ד).

³⁶⁵² מלשון שפיר המרוקם, רוקמתי בתחתיות, והיינו ציור אבריו פרטי הראש שערא מוחא אודנין עיינין מצחא חוטמא שפון פימא שיניים כל אלו האברים הם נתקנים בשבע מיני דהבא שהם ז' ספירות המתפשטות בבניה עצמה (אור יקר)

³⁶⁵³ תיקר'ז קכב יתרו עג (הערת הזהר).

³⁶⁵⁴ מסתכלי (דפ"ו).

³⁶⁵⁵ נכלל על ידו שמאלא בימינא וימינא בשמאלא (ע' זוה"ק בראשית טז ע"ב ע"ש כל הענין). והוא ג"כ בשני פנים: אחד לטובה, ואחד לרעה. וכשהוא לטובה הנה מתבסמין הגבורות בחסדים ונמתקין ונעשים לרשפי אש שלהבת י"ה, שלהובין דרחימו, ובסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמ"ש בזה"ק ויחי (רמה ע"א) ופ' קדושים (פד ע"א), ואז הוה מציאות הגבורות וגילויים בטובה שאין למעלה מהם, כי אז הוה התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא (ע' רע"מ פ' עקב רעא ע"א וע"ב ופ' תרומה קנט ע"ב) בבחי' התהפכות דינא לרחמי, ע"ד שאמרו (ב"ר פל"ג ס' ג, וברע"מ פינחס רמח ע"א) כי הגבורות בעצמם נעשו לטובה שאין למעלה מהם כנז', כי מהם הוא כל טוב הצפון (כללים ח"א עז ע"ג), בעליית מ"ן (ביאורים ח"ב נז ע"ג).

³⁶⁵⁶ נודע הוא שסוד הזווג הוא תלוי בהעינים וכמ"ש (שם ו ה) הסבי עיניך מנגדי, דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא וכמ"ש בפ' קדושים (פד ע"א). והוא ג"כ סוד הכתוב (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם, כי ע"י הגוונין נהירין דעיינין נעשה הגוונין נהירין דהקשת, ומתקיים (שם ט יג) את קשתי נתתי בענן, שהוא סוד היחוד כנ"ל מדברי התיקונים (תי' יח לה ע"א) שאמר ומיד דיהא הקשת נהיר בגוונין נהירין (דע"ה ח"ב פח ע"ג). זהו שאמר ודברתם אל הסלע לעיניהם, כי בהסתכלותם בשכינה יגרמו יחוד עליון, ובסוד (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם בסגיאות שלהוביתא דרחימו אשר נעשה ע"י הסתכלותם זב"ז, כמ"ש בזה"ק פ' קדושים (פד ע"א) (דע"ה ח"ב קלב ע"ב).

³⁶⁵⁷ ח"א רמה ע"א (לש"ו).

³⁶⁵⁸ נמשח דוד בבית לחם, כי שם הוא קבורת רחל, ושם הוא עיקר שריית השכינה, כמ"ש בתיקונים (תיקון ו כב ע"א), ע"ש בהגרא (דף כב ע"ב ד"ה בדרך וד"ה ועוד) ע"ש, והוא דוד עלאה כמ"ש בפ' קדושים (פד ע"א) ושם פו ע"א), ועליה נאמר ואת דוד מלכם אשר אקים להם, וכמ"ש בפ' וירא (קייב ע"ב) וכן בפ' נח (עב ע"ב) ע"ש. ודוד המלך ע"ה היה אחיד בה, כמ"ש בסוף ח"ג (דף שב ע"א) ואמר שם, והוא יתער להיא בת שבע

זהר ויקרא חלק א'

<p>כה מן) פנה אלי וחנני וכגוונא דא ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', משמע שנכנס עם יעקב גן עדן שהוא שדה התפוחים הקדושים.</p>	<p>אמר דוד "פנה אלי וחנני". כדוגמא זה ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', משמע שנכנס עם יעקב גן עדן שהוא שדה התפוחים הקדושים.</p>
<p>וכי היך יכול גנתא דעדן לאעלא עמיה דהא גנתא דעדן כמה רב הוא בפותיא ובארכא כמה זנין דבייתין עלאין קדישין ודרגין על דרגין מדורין על מדורין אית תמן:</p>	<p>וכי איך יכול גן עדן להיכנס עמו, שהרי גן עדן כמה הוא גדול ברוחב ובאורך, כמה מינים של בתים עליונים קדושים דרגות על דרגות מדורים על מדורים יש שם.</p>
<p>אלא³⁶⁵⁹ גנתא אחרא עלאה קדישא אית ליה לקב"ה וההוא גנתא רחימותא דיליה ואתרבק ביה ולא אתנטיר אלא לקב"ה בלחודוי דהוא עייל ביה ודא אחסין קב"ה לאשתכחא תדיר עמהון דצדיקייא וכ"ש לאשתכחא ביה ביעקב ודא זמין ליה קב"הו (ו)לאעלאה עמיה לסייעא ליה:</p>	<p>אלא יש לקדוש ברוך הוא גן אחר עליון קדוש, ואותו הגן הוא אהבתו ונדבק בו, ואינו שמור אלא לקדוש ברוך הוא לבדו, שהוא נכנס בו, וזה הוריש הקדוש ברוך הוא להמצא תמיד עם הצדיקים, וכל שכן להמצא בו עם יעקב. וזה מה שזימן לו הקדוש ברוך הוא להיכנס עמו לסייע לו.</p>
<p>וכגוונא דא (בראשית כח יג) אני יי' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ וגו' (ו)תנן מלמד שנתקפלה לו ארץ ישראל וכי ארץ ישראל דאיהי ת' פרסה על ארבע מאות פרסה היך אתעקרת מאתרה ויתבה תחותי:</p>	<p>כדוגמא זה "אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ וגו'", שנינו מלמד שנתקפלה לו ארץ ישראל, וכי ארץ ישראל שהיא ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה איך נעקרה ממקומה וישבה תחתיו.</p>
<p>אלא ארץ אחרא עלאה קדישא אית לקב"ה וארץ ישראל אקרי והיא תחות דרגא דיעקב דקאים עלה ואחסין לה קב"ה לישראל בנין רחימותא דילהון דליירא עמהון ולדברא להון ולאגנא להון מכלא ואקרי ארץ חיים:</p>	<p>אלא ארץ אחרת עליונה קדושה יש לקדוש ברוך הוא ונקראת ארץ ישראל, והיא תחת דרגת יעקב שעומד עליה, והוריש אותה הקדוש ברוך הוא לישראל כשביל אהבתם לדור עמם ולהנהיג אותם ולהגן עליהם מהכל, ונקראת ארץ חיים.</p>
<p>ת"ח אסיר ליה לב"נ לאסתכלא באתר דקב"ה מאים ביה ורחיקא ביה נפשיה ומה במה דרחים קב"ה אסור לאסתכלא ביה במה דרחיק עאכ"ו:</p>	<p>בא וראה, אסור לו לאדם להסתכל במקום שהקדוש ברוך הוא מואס בו, ונפשו רחוקה ממנו. ומה במה שאוהב הקדוש ברוך הוא אסור להסתכל בו, במה שרחוק על אחת כמה וכמה.</p>
<p>[ד]ת"ח אסיר ליה לב"נ לאסתכלא בקשת בנין דאיהו חיזו דדיוקנא עלאה אסיר ליה לב"נ לאסתכלא באת קיימא דיליה בנין דהוא רמיו לצדיקא דעלמא אסיר ליה לבר נש לאסתכלא באצבען דכהני בשעתא דפרסי ידיהו בנין דתמן שריא יקרא דמלכא עלאה:</p>	<p>שבא וראה, אסור לו לאדם להסתכל בקשת משום שהיא מראה של דמות עליון. אסור לו לאדם להסתכל באות הברית שלו, משום שהוא רומז לצדיק של עולם. אסור לו לאדם להסתכל באצבעות הכהנים בשעה שפורשים ידיהם, משום ששם שרוי כבוד המלך העליון.</p>
<p>ומה באתר קדישא עלאה אסור</p>	<p>ומה במקום קדוש עליון אסור</p>
<p>פד/ב</p>	
<p>לאסתכלא באתר מסאבא רחיקא לא כ"ש³⁶⁶⁰ בניני כך (ויקרא יט ד) אל תפנו אל האלילים:</p>	<p>להסתכל, במקום טמא רחוק לא כל שכן, לכן "אל תפנו אל האלילים".</p>

דלעילא ע"ש. וע' אד"ז (רצב רע"א) ובח"א (רמח ע"ב ורנט ע"א) ולכן דוד מלך ישראל חי וקים (כללים ח"א טז ע"ב).

³⁶⁵⁹ שמות רי ע"ב (הערת הזהר).

³⁶⁶⁰ אם כן מפני חומר הענין בעצמו פתח בו, ור' יצחק פליג ואמר שהטעם שפתח בו שהוא כולל הדברות בפרשה זו, ולא יהיה לך ולא תעשה הם כלולים באל תפנו כדמסיק "ומה לאסתכלא וכו' ועל דא כללא דאורייתא" וכו' ירצה כשאמרו רבותינו הקדמונים שבפרשה זו היא נכללת כל התורה לא אמרו אלא מפני

<p>ר' יצחק אמר ומה לאסתכלא בהו אסיר למפלא להו או למעבד להו עאכ"ו ובגיני כך אל תפנו אל האלילים (ו)הכא אתא לאוהרא להו לישראל בקדמיתא לקביל³⁶⁶¹ (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני:</p>	<p>רבי יצחק אמר, ומה להסתכל בהם אסור, לעבוד אותם או לעשות אותם על אחת כמה וכמה, ולכן אל תפנו אל האלילים, כאן בא להזהיר את ישראל כבראשונה, כנגד "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני".</p>
<p>ואלהי מסכה לא תעשו לכם (ויקרא יט ד) לקבילו לא תעשה לך פסל (שמות כ ד) אני יי' אלהיכם (ויקרא יט ד) לקביל (שמות כ א) אנכי יי' אלהיך (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו תיראו לקביל (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך (ויקרא יט ג) ואת שבתותי תשמרו (שמות כ ה) זכור את יום השבת לקדשו (שם) לא תשבעו בשמי לשקר (ויקרא יט יב) לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא (שמות כ ז) לא תגנובו (ויקרא יט יא) לא תגנוב (שמות כ יג) ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו (ויקרא יט יג) לא תענה ברעך עד שקר (שמות כ יג) מות יומת הנואף והנואפת (ויקרא כ י) לא תנאף (שמות כ יג) לא תעמוד על דם רעך (ויקרא יט טז) לא תרצה והא אוקמוה וע"ד כללא דאורייתא בפרשתא דא:</p>	<p>"ואלהי מסכה לא תעשו לכם", כנגד "לא תעשה לך פסל". "אני ה' אלהיכם" כנגד "אנכי ה' אלהיך". "איש אמו ואביו תיראו", כנגד "כבד את אביך ואת אמך". "ואת שבתותי תשמורו", "זכור את יום השבת לקדשו". "לא תשבעו בשמי לשקר", "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא". "לא תגנובו", "לא תגנובו". "ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו", "לא תענה ברעך עד שקר". "מות יומת הנואף והנואפת", "לא תנאף". "לא תעמוד על דם רעך", "לא תרצה". והרי פרשה, ועל כן כלל התורה בפרשה הזו.</p>
<p>אמר ר' חייא בקדמיתא אנכי יי' אלהיך זכור את יום השבת לא תשא לא תרצה לא תנאף לא תגנוב בלישנא יחידאי והכא אני יי' אלהיכם איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אל תפנו אל האלילים בלישנא דסניאין אלא ת"ח מיומא דהווי ישראל שכיחין³⁶⁶² בעלמא לא אשתכחו קמי קב"ה בלבא חד וברעותא חדא כמה בהווא יומא דקיימו בטורא דסיני וע"ד כלא אתמר בלשון</p>	<p>אמר רבי חייא בתחילה "אנכי ה' אלהיך", "זכור את יום השבת", "לא תשא", "לא תרצה", "לא תנאף", "לא תגנוב", בלשון יחיד. וכאן "אני ה' אלהיכם", "איש אמו ואביו תיראו", "ואת שבתותי תשמורו", "אל תפנו אל האלילים", בלשון רבים. אלא בא וראה, מיום שהיו ישראל מצויים בעולם, לא נמצאו לפני הקדוש ברוך הוא בלב אחד וברצון אחד כמו באותו יום שעמדו בהר סיני, ועל כן הכל</p>

שבה הם עשרת הדברות שהם כלל התורה כולה, שאם לא כן היאך נכללה בפרשה זו כל התורה כולה, כמה מצות יש שאינם רומזות בה, אלא מפני שעשרת הדברות כלל התורה והם שנויים בה לכך היא כוללת התורה כולה, שמא שלא נאמר בה בפירוש נכלל בעשרת הדברות הרמזים בה (אור יקר).

³⁶⁶¹ פי' פסוק זה דאל תפנו בא להזהיר לישראל על ע"ז והוא כנגד מה שכתב להם בעשרת הדברות לא יהיה לך ולא תעשה לך פסל שהזהירם על ע"ז והכא נמי הזהירם על ע"ז (מ"מ).

³⁶⁶² הענין שפסקה זוהמתן ונסתלקה שנאת חנם ותחרות מביניהם ולכן היו בלב אחד אלו עם אלו ונתנה להם תורה בלשון יחיד, כי כפי מה שהם התחתונים כן יעורר למעלה, וכיון שהם בלב אחד שאבו מי התורה בלשון יחיד, אמנם אחר שחטאו בעגל שלט בהם יצר הרע ותחלתו בשנאת חנם ופרוד הלבבות שהיא שקולה כנגד כל העבירות שבתורה, ולכן כשחזר הקב"ה בפרשה זו ושנאם אמרם בלשון רבים להורות שהיו בישראל ריבוי הלבבות ופרודם, וכמו שהיו הם נחלקים בדעות כך בא להם הכבוד העליון בלשון רבים, והיא היא הסבה שהוצרכו לשנות הדברות שאפילו בלבבות הרבות הם מצויים במצות, והורה עוד בזה כי פגם שנאת חנם פוגם בתורה, כי התורה נטועה בלבבות של ישראל ובהיות הלבבות אחד הרי נטועה בארץ אחד וכן אחד ושורש אחד, ובהיות הלבבות רבות הרי היא נטיעה הנטועה בארצות רבות וגנות נפרדות, ועוד כי התורה כולה שמותיו של הקב"ה ועיקר האדם לייחד ולקשר שמו קצתו אל קצתו כאומרו קרבן ליהו"ה י' בה' ו' בה', וכן התורה לכל ישראל לכל אחד ואחד חלק בה ואחוז כל אחד ואחד באות אחת ממנה, ובהיות ישראל מיוחדים בלבבותם ונקשרים בקשר אהבה התורה מיוחדת בהם ושמו מיוחד ונקשר אות באות והתורה מיוחדת, ואם הם נפרדים מפרידים אותיות התורה וגורמין פירוד בשמו, וזה טעם חומר עון שנאת חנם והפגם, ולזה באה התורה בעצמה בלשון רבים להורות שהם גורמין בתורה כביכול (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יחידאי לבתר בלישנא דסגניאין דהא לא אשתכחו כל כך בההוא רעותא:</p>	<p>נאמר בלשון יחיד, אחר כך בלשון רבים, שהרי לא נמצאו כל כך באותו הרצון.</p>
<p>רבי אלעזר הוה אזיל למחמי [לר' יוסי בר"ש] (לר"ש) בן לקוניא חמוי והוון עמיה ר' חייא ור' יוסי כד ממו חד בי חקל יתבו תחות אילנא חדא א"ר אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא:</p>	<p>רבי אלעזר היה הולך לראות את רבי יוסי בן רבי שמעון בן לקוניא חמיו, והיו עמו רבי חייא ורבי יוסי, כשהגיעו לפרדס אחת, ישבו תחת אילן אחד. אמר רבי אלעזר כל אחד יאמר דבר תורה.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר (הושע יב י) וואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע לא כתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים אלא אנכי יי' אלהיך מארץ מצרים וכי מארץ מצרים הוה להו מלכא ולא מקדמת דנא והא כתיב (בראשית כד כג) ויאמר יעקב אל בניו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם ונאמר "ונקומה ונעלה בית אל" ואתה אמרת מארץ מצרים:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, "ואנכי ה' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע". לא כתוב אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אלא אנכי ה' אלהיך מארץ מצרים, וכי מארץ מצרים היה להם למלך ולא מקודם לכן, והרי נאמר "ויאמר יעקב אל בניו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם", ונאמר "ונקומה ונעלה בית אל", ואתה אמרת מארץ מצרים.</p>
<p>אלא מן יומא דהוון ישראל בעלמא לא אשתמודעו יקרא דקב"ה בר בארעא דמצרים דהוון בההוא פולחנא קשיא וצווחו לקבליה ולא אשתנו מנמוסא דילהון לעלמין ותמן אתבחינו אבהתנא³⁶⁶⁴ כדהבא מגו שפכה (ס"א כהתוכא דדהבא מגו טיפסא) ועוד דהוון חמאן בכל יומא כמה חרשין כמה זינין בישין לאטעאה לון לבני נשא ולא סטו מארחא לימינא ולשמאלא³⁶⁶⁵:</p>	<p>אלא מיום שהיו ישראל בעולם, לא הכירו את כבוד הקדוש ברוך הוא רק בארץ מצרים, שהיו באותה עבודה קשה וצעקו כנגדו, ולא שנו מנימוסיהם לעולמים, ושם נבחנו אבותינו כזהב מתוך הפסולת (כסיגי הזהב מתוך השלהבת). ועוד שהיו רואים בכל יום כמה כשפים כמה מינים רעים להטעות את בני האדם, ולא סטו מן הדרך לימין ולשמאל.</p>
<p>ואע"ג דלא הוון ידעי כל כך ביקרא דקב"ה אלא הוון אזלין בתר נמוסי אבהתהון ולבתר חמו כמה נסין וכמה גבוראן ונטל לון קב"ה לפולחניה ובגין דכלהו חמו כמה נסין ואתין בעיניהון וכל אינון אתין וגבורן אמר וואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים דתמן הוה באתגלייא יקרא דיליה ואתגלי עליהו על ימא:</p>	<p>ואף על גב שלא היו מכירים כל כך בכבודו של הקדוש ברוך הוא, אלא היו הולכים אחר מנהגי אבותיהם, ואחר כך ראו כמה נסים וכמה גבורות, והקב"ה לקח אותם לעבודתו, ומשום שכולם ראו כמה נסים ואותות בעיניהם, וכל אותם נסים וגבורות, אמר ואנכי ה' אלהיך מארץ מצרים, ששם היה כבודו בהתגלות, והתגלה עליהם על הים.</p>
<p>וחמו זיו יקרא עלאה דיליה אפיין באפיין דלא תימרין אלהא אחרא הוא דמליל עמנא³⁶⁶⁶ אלא</p>	<p>וראו את זיו הכבוד העליון פנים בפנים, שלא תאמרו אלוה אחר הוא שדבר עמנו, אלא</p>

³⁶⁶³ משמע דלאו על יציאת מצרים קאמר כיון דלא כתיב הוצאתיך כדמסיק, וצווחו לקבליה ירצה עם היות שהיו בעבודת פרך לא החליפו אמונתם, והעד היות צועקים יחד אליו כאומרו ותעל שועתם וכו' מורה שהיו כלם מאמינים באלהות, ולא אשתנו מחמת יאוש בראותם עבודת פרך. ותמן אתבחינו ועם כל זה לא שכחו אלהי אבותם, ועם היות שהיו ביניהם עובדים ע"ז כדפירשו רז"ל משכו ידיכם, לא שהיו מאמינים באלהותה אלא להתנהג בקסמים וכיוצא והיינו דקאמר "ועוד הו" וכו' ועם כל זה לא החליפו אלהותו "לא הוון ידעי ביקרא" על צד החכמה אלא על צד האמונה וזהו שאמר הוון "אזלי בנימוסי" וכו', וכדי להודיעם על צדדי החכמה חמו בעיניהון דהיינו צד המופת והיינו ונטל לון קב"ה לפולחניה והיינו מארץ מצרים על צד המופת, ואחר כך על צד הנבואה והיינו ואתגלי עליהו על ימא והנה צד האמונה והמופת והנבואה אחד וזהו שאמר ולא תימא אלהא אחרא וכו' (אור יקר).

³⁶⁶⁴ פי' משני סיבות אמר הכתוב ואנכי ה' אלהיך מארץ מצרים חדא שאע"פי שהיו באותה עבודה קשה לא שינו דתם ח"ו וניכר שה' אלהיהם ומ"ש בסמוך ובגין דכולהו חמו כמה נסין וגו' אמר ואנכי וכו' הוא סיבה אחרת ג"כ לפי שהכירו אלהותו ית' באתגלייא לכך אמר ואנכי ה' אלהיך מארץ מצרים (מ"מ).

³⁶⁶⁵ עי' ח"ב קסא ע"א (לש"ו).

³⁶⁶⁶ פי' שלא תאמרו אותו שדיבר עמכם בים סוף אינו ח"ו אותו שנגלה עליהם במצרים אלא אנא הוא וכו' וזה כמו פי' ג' ושיעור הכתוב ואנכי ה' אלהיך שראיתם במצרים ולא אחר ח"ו וזהו ואלהים זולתי לא תדע,

זהר ויקרא חלק א'

<p>אנא הוא דחמיתון בארעא דמצרים אנא הוא דקמלנא סנאיכון בארעא דמצרים אנא הוא דעבדנא כל אינון עשר מהאן בארעא דמצרים ובגיני כך ואלהים זולתי לא תדע דלא תימא דאחרא הוא אלא אנא הוא כלא:</p>	<p>אני הוא שראיתם בארץ מצרים, אני הוא שהרגתי את שונאיכם בארץ מצרים. אני הוא שעשיתי כל אותן עשר מכות בארץ מצרים, ולכן ואלהים זולתי לא תדע, שלא תאמר שאחר היה אלא אני הוא הכל.</p>
<p>תו פתח (ויקרא יט יג) לא תעשוק את רעך ולא תגזול לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר לא תלין פעולת שכיר אמאי אלא מקרא אחרא אשתמע דכתיב (דברים כד טו) ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו לא תבא עליו השמש אודהר דלא תתכניש³⁶⁶⁷ בגינאי מעלמא עד לא ימטי זמנך לאתכנשא כד"א (קהלת יב ב) עד אשר לא תחשך השמש וגו' מהכא אוליפנא מלה אחרא מאן דאשלים לנפשא דמסכנא אפילו:</p>	<p>עוד פתח, "לא תעשוק את רעך ולא תגזול ולא תלין פעולת שכיר עד בוקר". למה לא תלין פעולת שכיר, אלא מפסוק אחר נשמע, שנאמר "ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו". "לא תבוא עליו השמש", היזהר שלא תתכנס בגללו מן העולם טרם יגיע זמנך להתכנס, כמו שנאמר "עד אשר לא תחשך השמש וגו'", מכאן למדנו דבר אחר, מי שמשלים לנפש העני אפילו</p>
<p>פ/ה א</p>	
<p>דמטו יומי לאסתלקא מעלמא קב"ה אשלים לנפשיה ויהיב ליה חיין יתיר לא תלין פעולת שכיר ת"ה מאן דנטיל אנרא דמסכנא כאילו נטיל נפשיה ודאנשי ביתיה:</p>	<p>שהגיעו ימיו להסתלק מן העולם, הקדוש ברוך הוא משלים לנפשו ונותן לו יותר חיים. לא תלין פעולת שכיר, בא וראה מי שנוטל את שכר העני כאילו נוטל את נפשו ואת של אנשי ביתו.</p>
<p>הוא אזער נפשיהו קב"ה אזער יומי ואזער נפשיה מההוא עלמא דהא כל אינון הבלים³⁶⁶⁸ דנפקי מפומיה כל ההוא יומא כלהו סלקין קמיה דקב"ה וקיימין קמיה לבתר סלקא³⁶⁶⁹ נפשיה ונפשיהו דאנשי ביתיה וקיימין באינון הבלים דפומיה וכדין אפילו אתגזר על ההוא ב"ג כמה יומין וכמה טבאן כלהו מתעקראן מיניה ומסתלקי מיניה:</p>	<p>הוא הקטין את נפשו, הקדוש ברוך הוא מקטין את ימיו, ומקטין את נפשו מאותו העולם, שהרי כל אותם ההבלים שיוצאים מפיו, כל אותו היום כולם עולים לפני הקדוש ברוך הוא ועומדים לפניו, אחר כך עולה נפשו ונפשות אנשי ביתו, ועומדים עם אותם ההבלים של פיו, ואז אפילו נגזר על אותו האיש כמה ימים וכמה טובות, כולם נעקרים ממנו ומסתלקים ממנו.</p>
<p>ולא עוד אלא דנפשא דיליה לא סלקא³⁶⁷⁰ לעילא והיינו דאמר רבי אבא רחמנא לשזבינן מנייהו ומעלבוניהו ואוקמוה (יכול) אפילו עשיר הוא (ת"ל) ואליו הוא נושא את נפשו דייקא³⁶⁷¹ אפילו מכל ב"ג נמי וכ"ש מסכנא:</p>	<p>ולא עוד אלא שנפשו אינה עולה למעלה, והיינו מה שאמר רבי אבא, הרחמן יצילנו מהם ומעלבונם, ופרשוה אפילו שהוא עשיר, ואליו הוא נושא את נפשו דווקא, אפילו מכל אדם גם כן, וכל שכן עני.</p>
<p>והיינו דהוה רב המנונא עביד כד הוה ההוא אניר מסתלק מעבידתיה הוה יהיב ליה אנריה וא"ל טול נפשך דאפקידת בידאי טול פקדונך ואפילו</p>	<p>והיינו מה שהיה עושה רב המנונא, כשהיה אותו שכיר מסתלק מעבודתו, היה נותן לו שכרו ואומר לו טול את נפשך שהפקדת בידי טול את פקדונך, ואפילו אמר יהי בידך שאני</p>

דלא תתכניש בגינאי, ושיעור הכתוב לא אבא עליו השמש לא תבא בשבילו השמש דילך דהיינו שימות בלא זמנו (מ"מ).

³⁶⁶⁷ תתכניש (דפ"ו).

³⁶⁶⁸ פירוש שנשימות שנושם בעבודתו ביום שהם יסוריו על עונו כלם מתקבלים לפניו לכפרת עונשו, שאין יסורין לאדם חס ושלום בלא מדה אלא הקב"ה שוקל טורחו ועונשו כפי משקל עונו (אור יקר).

³⁶⁶⁹ בלילה בעת שוכבו על מטתו, ובזה הוא ובני ביתו המעונים ברעב שוים לו (אור יקר).

³⁶⁷⁰ דאתדחייא מקמי קודשא בריך הוא בעון ענוי נפשות (אור יקר).

³⁶⁷¹ פירוש אע"פ שהשכיר הוא עשיר כיון שהשכיר עצמו למלאכה זו הרי הוא בבל תלין וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר יהא בידך דאנא (לא) בעינא לסלקא אנרי לא הוה בעי אמר פקדונא דגופך לא אתחזי לאתפקדא בידי כל שכן פקדונא דנפשא דהא פקדונא דנפשא לא אתיהיבת אלא לקב"ה דכתיב (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי:</p>	<p>רוצה לשלם שכרי לא היה רוצה. אמר פקדון של גופך לא ראוי להיות מופקד בידי, כל שכן פקדון הנפש, שהרי פקדון הנפש לא נתן אלא לקדוש ברוך הוא, שנאמר "בידך אפקיד רוחי".</p>
<p>אמר רבי חייא ובידא דאחרא שארי אמר ליה אפילו בידיה בתר דיהיב כתיב (ויקרא יט יג) לא תלין פעולת שכיר וכתיב ולא תבא עליו השמש אלא הא אוקמוה³⁶⁷² אבל ת"ח לית לך יומא³⁶⁷³ ויומא דלא שלטא ביה יומא עלאה אחרא ואי איהו לא יהיב ליה נפשא דיליה ובהווא יומא כמאן דפגים להווא יומא ועלאהו ובג"כ (דברים כד טו) ביזמו תתן שכרו³⁶⁷⁴ ולא תבא עליו השמש והא דאתמר לא תלין בגין דנפשיה לא סליק וסליק ההוא נפשא דמסכנא ודאנשי³⁶⁷⁵ ביתיה כמה דאתמר:</p>	<p>אמר רבי חייא ו[כין] ביד אחר מותר. אמר לו, אפילו בידו, אחר שניתן. נאמר "לא תלין פעולת שכיר", ונאמר "ולא תבוא עליו השמש", אלא הרי פרשוה. אבל בא וראה, אין לך יום ויום שלא שולט בו יום אחר עליון, ואם הוא אינו נותן לו את נפשו באותו יום, כמי שפוגם את אותו יום עליון, ולכן "ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש", וזה שנאמר "לא תלין" משום שנפשו לא עולה, ועולה אותה נפש העני ושל אנשי ביתו כמו שנתבאר.</p>
<p>ר' חייא פתח ואמר קרא אבתריה (ויקרא יט יד) לא תקלל חרש ולפני עור וגו' האי קרא כמשמעו אבל פרשתא דא כלא אוליפנא מנה מלין אחרנין וכלהו תליין דא בדא ת"ח מאן דלייט לחבריה ואיהו קמיה ואכסיף ליה כאילו אושיד דמיה:</p>	<p>רבי חייא פתח ואמר את הפסוק שלאחריו "לא תקלל חרש ולפני עיור וגו'", פסוק זה כמשמעו, אבל פרשה זו כולה למדנו ממנה דברים אחרים, וכולם תלויים זה בזה. בא וראה, מי שמקלל את חברו והוא לפניו ומבייש אותו, כאילו שופך את דמו.</p>
<p>והא אוקימנא והאי קרא דלאו חבריה עמיה ו(ה)הוא [ד]לייט ליה ההיא מלה סלקא ודולית לך מלה ומלה³⁶⁷⁶ דנפק מפומיה דלא אית ליה קלא וההוא³⁶⁷⁷ קלא סליק לעילא וכמה קסטרין מתחברין עמיה דההוא קלא עד דסלקא ואתער אתר דתהומא רבא כמה דאוקמוה וכמה מתערין עליה דההוא ב"נ ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה והא אוקמוה:</p>	<p>והרי בארנו, ופסוק זה כשאין חברו עמו והוא קלל אותו, אותו הדיבור עולה, שאין לך דיבור ודיבור שיוצא מפיו שאין לו קול, אותו קול עולה למעלה, וכמה מלאכי חבלה מתחברים עם אותו הקול עד שעולה ומעיר את מקום התהום הגדול כמו שבארוה, וכמה הם שמתעוררים על אדם, אוי למי שמוציא דבר רע מפיו, והרי פרשוה.</p>

³⁶⁷² פי' כמש"ל בגמ' לא תלין וכו' בשכיר יום הכתוב מדבר שנתן לבעל הבית י"ב שעות אחרות כדי להוציא מעות ולכך אינו עובר עד שילין פעולת שכיר עד בקר. ופי' ולא תבא איירי בשכיר לילה ולכך אינו עובר עד שתבא עליו השמש והא דאתמר לא תלין פירוש כאלו אמר הכתוב לא תלין נפשך שאינה עולה בלילה בשביל פעולת שכיר, וכן פ' ולא תבא עליו השמש ר"ל לא תבא שמש שלך בשביל פעולת שכיר, נמצא שפסוקים אלו כולם לדרשא לכך לא קשו אהדדי (מ"מ).

³⁶⁷³ שיש רוחניות לימים בבחינת המדות העליונות, וכל יום ויום הוא ברוחניותו מתמצא מציאות חדש וצריך לייחד בו ייחודו ולעשות בו מצותיו ולהשלימו דהיינו שכרו, והיינו טעם חשבון הנפש בכל לילה כחשבוננו בכל שנה ליום הדין והנפש עולה למעלה ומעשיו נכתבין לפניו יתברך והוא שכר כל יום ויום (אור יקר).

³⁶⁷⁴ מעשה כל יום ויום ולא תגרום שנפשך לא תעלה למעלה על ידי פעולת שכיר בענין שאין אתה נותן ליום ההוא שכרו ומעשיו הטובים כיון שנפשך אינה עולה שהיא נדחת כדפירשנו (אור יקר).
³⁶⁷⁵ ולאנשי (דפ"ו).

³⁶⁷⁶ הענין שההבל הוא חלק נפש מכמה מתהוה ממנו מציאות רוחני, אם הדבור יפה מלאך קדוש, אם הדבור רע כעין ליצנות ולשון הרע וקללות מתהוה ממנו מלאכים רעים, וכפי ענין המלאך המתהוה כן אותם המזדווגים ומתלויים אליו להעלות הדבור ההוא הנברא מלאך אל מקומו אם קדוש אם רע, והאיש העושה המלאך הרע מוליכים דבורו אל מקום הרעים בנוקבא דתהומא רבא ששם משכן הרע ומקטרגים עליו על דבורו (אור יקר).
³⁶⁷⁷ ההוא (דפ"ו).

<p>ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט יד) כמשמעו ואוקמוהו במאן דגרים [לאהרא למחטי וכן מאן דמחי לבריה רבא ולפני עור לא תתן וגו' במאן דלא מטא להוראה ואורי (קאמר כמה דתנינן) דכתיב (משלי ז כו) כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה והאי אעבר משום ולפני עור לא תתן מכשול בגין ד[א]כשיל ליה לחבריה³⁶⁷⁸ לעלמא דאתי דתנינן מאן דאזיל בארע מישר באורייתא³⁶⁷⁹ ומאן דאשתדל³⁶⁸⁰ באורייתא כדקא יאות אית ליה חולקא טבא³⁶⁸¹ תדיר לעלמא דאתי דההיא מלה דאורייתא דאפיק מפומיה אזלא ושאטא בעלמא³⁶⁸² וסלקא לעילא³⁶⁸³ וכמה עלאין קדישין מתחבראן בההיא מלה וסלקא בארע מישר ואתעטר בעטרא קדישא³⁶⁸⁴ ואסתחי בנהרא דעלמא דאתי³⁶⁸⁵ דנגיד ונפיק מעדן ואתקבל ביה ואשתאב בגויה³⁶⁸⁶ ואתענג (ס"א ואתנמע) סוחרניה דההוא נהרא אילנא עלאה³⁶⁸⁷ וכדין נגיד ונפיק נהרא עלאה³⁶⁸⁸ ואתעטר ביה בההוא ב"נ כל יומא כמה דאתמר³⁶⁸⁹:</p>	<p>"ולפני עיור לא תתן מכשול כמשמעו", ופרשוה במי שגורם לאחר לחטוא, וכן מי שמכה את בנו הגדול. ולפני עיור לא תתן וגו', במי שלא הגיע להוראה ומורה. (אמר כמו שלמדנו) שנאמר "כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה", וזה עבר משום ולפני עיור לא תתן מכשול, משום שהכשיל את חברו לעולם הבא, ששנינו מי שהולך בדרך ישרה בתורה, ומי שעוסק בתורה כראוי, יש לו תמיד חלק טוב לעולם הבא, שאותו דבר התורה שהוציא מפיו הולך ומשוטט בעולם ועולה למעלה, וכמה עליונים קדושים מתחברים עם אותו הדבר, ועולה בדרך ישרה, ומתעטר בעטרה קדושה, ורוחץ בנהר של העולם הבא ששופע ויוצא מעדן ומתקבל בו ונשאב לתוכו ומתענג (ונטע), סביב אותו הנהר העץ העליון, ואז שופע ויוצא אור עליון ומתעטר עם אותו אדם כל יום, כמו שנתבאר.</p>
<p>ומאן דלעי³⁶⁹⁰ ונ"א דיליף באורייתא ולא ומשתדל (ידע לאשתדלא) בה בארע קשוט</p>	<p>ומי שעוסק (שלומד) בתורה ולא עוסק בה בדרך אמת</p>

³⁶⁷⁸ שמורה לו בתורה והוא חושב שיפה הורה ועושה כהוראתו ופוגם נשמתו לעולם הבא, ועל דרך זה הוא גם כן הגורם לחבירו שיחטא שפוגם נפש חברו, וכן המכה לבנו גדול שגורם שיחטא כנגדו כדפירשו רז"ל (אור יקר).

³⁶⁷⁹ שיודע לדון בה בלי טעות (אור יקר). פי' שמה שלמד מן רבותיו הוא אמת, ומ"ש ומאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות היינו עיונו זך ונקי מסיק שמעתתא אליבא דהלכתא לכך יש לו חלק בבניה הנק' עלמא דאתי (מ"מ).

³⁶⁸⁰ שלא יתשל ממנה אלא יודע בה ועוסק בה תדיר (אור יקר).

³⁶⁸¹ עם היות שיש מדות אחרות לזכות לחיי עולם הבא אבל בזה יש לו חולקא יתיר, והטעם שאין דרך להשיג הבינה עולם הבא אלא על ידי התורה שהיא תפארת הנאחז בבינה, וזה על ידי שיהיה ביושר עולה לנגדה ולא יזוז אלא יתמיד (אור יקר).

³⁶⁸² מפני שאי אפשר ליכנס כנגד העוסק בתורה אלא דרך שער השמים, ולכך צריך לשוטט בעולם הזה כל אותו השיעור שהוא רחוק משער השמים כאומרו זה בית אלהים וזה שער השמים (אור יקר).

³⁶⁸³ אחר שהגיע אל כנגד שער השמים עולה ואינה מתעקמת אל צד החצונים (אור יקר).

³⁶⁸⁴ מצד המלכות (אור יקר).

³⁶⁸⁵ הכוונה שהיא מתרחצת באור הבינה מחכמה, והטעם לזה כדפירש' לעיל שהבל פה חלק נפש, נמצא הבל פיו של תורה עולה אל הבינה דנפיק מחכמה וגורם להמשיך על ידי אור תורתו אור משם, ואותו האור מתהווה ממנו מציאות בשש ספירות דהיינו "אילנא" עץ החיים "סחור דההוא נהרא" והנה נעשה אליו שורש וענף, השורש הוא "אתקבל ביה" שנכנס בתוכיות הבינה שהיא נקשרת בחכמה (אור יקר). פי' ביסוד דאימא (מ"מ).

³⁶⁸⁶ היינו שנעשה שם חלק עצם הבינה והחכמה להשתרש, ומוציא ענף לחוץ אל "סחרניה דההוא נהרא" דהיינו נטיעתו, והענין היא הבינה נקודה אמצעית אל שש קצוות ולכך היא נשמה לתורה שהיא שש סדרים, וכפי' בחי' החידוש הוא שחדש כן הוא משתרש בנקודה אמצעית בינה, ומציאותה ענף אל אחד משש קצוות דהיינו "סחרניה דההוא נהרא" כדפירשנו (אור יקר). פי' שעולה בסוד מ"ן ליסוד דאימא (מ"מ).

³⁶⁸⁷ פי' שגורם ע"י תורתו שהזעיר שהוא אילנא עילאה קבל מוחין מאימא ואדם שבעו"הז שגורם זה גם הוא יקח חלקו מהמוחין הנז' וז"ש ועתעטר ביה בההוא בר נש (מ"מ).

³⁶⁸⁸ מעצם הספירות ממשיכים לו אור שיתעטר בו בעולם זה התחתון (אור יקר).

³⁶⁸⁹ יתרו נז ע"א (הערת הזהר).

³⁶⁹⁰ מתוך מאי דמפרש לקמיה מוכרח שזה יהיה על אחד משתי פנים או שהיה אפשר לו ללמוד עם רב מובהק ואינו רוצה, או שיש רב שמטעהו ואינו רוצה להתלמד עם בקי (אור יקר). פי' שלמד מרבו דבר שאינו

זהר ויקרא חלק א'

פ"ב/ב	
<p>ובארה מישר ההוא מלה סלקא וסטי אורחין ולית מאן דיתחבר ב(י)ה וכלא דחיין לה³⁶⁹¹ לבר (נש) ואזיל ושאט בעלמא ולא ישכח אתר מאן גרים ליה האי ההוא דסאטי ליה מארה מישר הה"ד (ויקרא יט יד) ולפני עור לא תתן מכשול ובגיני³⁶⁹² כך כתיב ויראת מאלהיך אני יי:</p>	<p>ובדרך ישרה, אותו הדבר עולה וסוטה דרכים, ואין מי שיתחבר עמו וכולם דוחים אותו החוצה, והולך ומשוטט בעולם, ולא ימצא מקום. מי גרם לו את זה, אותו שהסיטה אותו מדרך הישר, זהו שנאמר "ולפני עיור לא תתן מכשול", ולכן כתוב "ויראת מאלהיך אני ה'".</p>
<p>ומאן דתיאובתיה למלעי באורייתא ולא אשכח מאן דיוליף ליה והוא ברחימותא דאורייתא לעי בה ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע כל מלה ומלה סלקא וקב"ה חדי בההיא מלה³⁶⁹³ וקביל לה ונטע לה סחרניה³⁶⁹⁴ דההוא נחלא ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין ואקרין ערבי נחל³⁶⁹⁵ הה"ד (משלי ה יט) באהבתה תשגה תמיד³⁶⁹⁶:</p>	<p>ומי שתשוקתו לעסוק בתורה ולא מוצא מי שילמד אותו, והוא באהבת התורה לומד אותה ומגמגם בה בגמגום שאינו יודע, כל דיבור ודיבור עולה והקדוש ברוך הוא שמח באותו דיבור ומקבל אותו ונוטע אותו סביב אותו הנחל, ונעשים מאותם דיבורים עצים גדולים ונקראים ערבי נחל, זהו שנאמר "באהבתה תשגה תמיד".</p>
<p>ודוד מלכא אמר (תהלים פו יא) הורני יי דרכך אהלך באמתך וכתוב (שם כו יא) ונחני בארה מישר למען שוררי זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארה מישר דאינון נטעין אילנין דחיין לעילא דכלהו אסוותא ובגיני³⁶⁹⁷ כך כתיב (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו וכי אית תורה דלאו איהי אמת³⁶⁹⁸ אין כגוונא דאמרן דאורי [מאי] (מאן) דלא ידע ולא איהו קשומי והאי³⁶⁹⁹ דאוליף מלה ומיניהו אוליף מלה דלאו איהו אמת</p>	<p>ודוד המלך אמר "הורני ה' דרכך אהלך באמתך", ונאמר "ונחני באורח מישר למען שוררי", אשריהם אותם שיודעים את דרכי התורה ועוסקים בה בדרך ישרה, שהם נוטעים עצי חיים למעלה, שכולם רפואה, ולכן כתוב "תורת אמת היתה בפיהו", וכי יש תורה שאינה אמת, כן כדוגמא שאמרנו, שמורה מי שלא יודע ואינו אמת, ואותו שלומד ממנו לומד דבר שאינו אמת, ולכן כתוב תורת אמת היתה בפיהו, ועם כל זה צריך אדם ללמוד דברי תורה</p>

אמת לכך כולא דחיין לההיא מלה וז"ש מאן גרים ליה האי ההוא דסאטי ליה מאורח מישר דהיינו רבו ועיין בפרשת בראשית דף ד' מה שכתבתי לתרץ לשון זה דהכא עם לישנא דהתם (מ"מ).

³⁶⁹¹ מתוך הקדושה אמנם נעשה ממנו כמה שמים וארץ דשקרא כדמפרש בפרשת בראשית ושם מקומו בארוכה (אור יקר).
³⁶⁹² ובגין (דפ"ו).

³⁶⁹³ שהרי כוונתו לשמים ובצד מה שכרו גדול שמרוב חשקו בה טובה בה ואין לו מי שילמדנו (אור יקר).
³⁶⁹⁴ היינו לבוש את התורה במקום שמתדבק בו החצוני כענין הגן שנוטעים סביב לו לגדור אותו (אור יקר).
³⁶⁹⁵ ואותם הערבי נחל אינם עושים פירות כענין החצונים מפני שהם קרובים אל החוץ מצד שהם בעלי מכשול וטעות וקליפות, והם טהורים מצד הכוונה הטובה, וחס ושלוש אין לחצונים שליטה בהם אלא שהם במקום ונוגה לו סביב דהיינו בחינה טהורה בין הטמא והטהור ובפרשת בראשית הארכתני (אור יקר). עי' תז"ח ט ע"ב: נצ"ח והו"ד אנון עבי שחקים ועליהו אתמר ערבי נחל.

³⁶⁹⁶ עי' פרדס רמונים (ש"ז פ"ה): ואנו בעניינים אלו יריאים מן השגיאה ובטוחים במחילה כי על כזה נאמר (משלי ה יט) באהבתה תשגה תמיד הם דברים שאין אדם עומד בהם אלא מתוך הקושי. ועי' ספר הבהיר אות לג: שאלו תלמידיו את ר' רחומאי מאי דכתיב (חבקוק ג, א) תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות, תפלה, תהלה מיבעי ליה, אלא כל המפנה לבו מעסקי עולם ומסתכל במעשה מרכבה מקובל לפני הקב"ה כאלו מתפלל כל היום שנאמר תפלה, מאי שגיונות, כדכתיב (משלי ה' יט) באהבתה תשגה תמיד, ומאי ניהו. מעשה מרכבה דכתיב (חבקוק ג' ב) ה' שמעתי שמעך יראתי. ועי' אור נערב (ח"א פ"ד): מעשה מרכבה, שאדם חושק בה ומרוב חשקו צופה בדברים נסתרים ואי אפשר שלא יכשל, והוא נחשב לו לצדקה וכאלו מתפלל כל היום, והטעם לזה יתבאר בסיעתא דשמיא, כי אין אדם נתפס אם יטעה בענין כזה. אמנם עי' רש"י על הפסוק: תשגה, תעסוק תמיד, והוא לשון ערבי. ועי' בהגר"א: באהבתה תשגה תמיד הוא [חלק התורה של] פשט, לכן תשגה בו תמיד בלי הפסק כלל.

³⁶⁹⁷ ובגיני (דפ"ו).

³⁶⁹⁸ עי' תיקו"ז ה ע"ב: שם יהו"ה איהו עמודא דאמצעיתא אמת ושכינתא תורת אמת. ועיי"ש קיא ע"א: בעמודא דאמצעיתא תורת אמת לעילא תורת חכם לתתא חכמת שלמה. ועי' בהגר"א שם קסב ע"א: בפיהו אלמא דעמודא דאמצעיתא ושכינתא שריין בפומא קול ודבור.
³⁶⁹⁹ וההוא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובגניני כך כתיב תורת אמת היתה בפיהו ועם כל דא מבעי ליה לב"נ למילף מלי דאורייתא מכל בר נש³⁷⁰⁰ אפילו ממאן דלא ידע בגין דעל דא יתער באורייתא וייתי למילף ממאן דידע ולבתר אשתכחו (ישתכח) דאזיל בה באורייתא בארח קשוט ת"ח ישתדל ב"נ בעלמא באורייתא ופקודוי אפילו דלא עביד לשמה דמתוך שלא לשמה בא לשמה:</p>	<p>מכל אדם, אפילו ממי שאינו יודע, משום שעל כן יתעורר בתורה ויבא ללמוד ממי שידע, ואחר כך נמצא שהולך בתורה בדרך אמת. בא וראה יעסוק אדם בעולם בתורה ובמצוותיה אפילו שאין עושה לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה.</p>
<p>רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר לא תעשו עול במשפט וגו' (ויקרא יט טו) לא תעשו עול במשפט כמשמעו אבל הא אתמר דפרשתא דא מלין עלאין ויקריין אית בה בפקודי אורייתא האי קרא מסופיה קא משמע³⁷⁰¹ דכתיב (שם) בצדק תשפוט עמיתך:</p>	<p>רבי יוסי פתח בפסוק אחריו ואמר, "לא תעשו עול במשפט וגו'", לא תעשו עול במשפט, כמשמעו, אבל הרי נאמר שבפרשה הזו יש בה דברים עליונים ונכבדים במצוות התורה, מסוף הפסוק הזה משמע, שנאמר "בצדק תשפוט עמיתך".</p>
<p>ת"ח תרי דרגין אינון הכא משפט וצדק מה בין האי להאי³⁷⁰² אלא חד רחמי וחד דינא³⁷⁰³ ודא אתבסם בדא כד אתער צדק דאין דינא לכלא כחדא³⁷⁰⁴ דלית ביה רחמי ולא וותרנותא כד אתער משפט אית ביה רחמי יכול יהא כלא במשפט אתא קרא ואמר בצדק תשפוט עמיתך:</p>	<p>בא וראה שתי דרגות הן כאן, משפט וצדק. מה בין זה לזה, אלא אחד רחמים ואחד דין, וזה מתבסם עם זה, כשמתעורר צדק הוא דן דין את הכל כאחד, שאין בו רחמים ולא וותרנות. כשמתעורר משפט יש בו רחמים, יכול יהיה הכל במשפט, בא הכתוב ואומר בצדק תשפוט עמיתך.</p>
<p>מ"ט בגין דצדק לאו דאין לדא ושביק לדא אלא בלהו כחדא בשקולא חדאו כגוונא דא (שם) לא תשא פני דל³⁷⁰⁵ ולא תהדר פני גדול אלא בלהו בשקולא חדא בצדק יכול יהא כלא דינא בצדק בלחודוי אתא קרא ואמר תשפוט דבעי לחברא להו כחדא דלא ישתכח דא בלא דא והאי שלימו דדינא:</p>	<p>למה, משום שצדק לא דן את זה, ועוזב את זה, אלא כולם כאחד במשקל אחד, כדוגמא זה "לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול", אלא במשקל אחד, בצדק. יכול יהיה הכל דין בצדק בלבדו, בא הכתוב ואמר תשפט, שצריך לחבר אותם כאחד, שלא ימצא זה בלי זה וזוהי שלמות הדין.</p>
<p>וכ"כ למה בגין דקב"ה שכיח תמן³⁷⁰⁶ ובגניני כך בעי לאשלמא דינא כגוונא דאיהו עביד לתתא כגוונא דיליה ממש עביד לעילא:</p>	<p>וכל כך למה, משום שהקדוש ברוך הוא מצוי שם, ולכן צריך להשלים את הדין כדוגמא שהוא עושה למטה, כדוגמא שלו ממש עושה למעלה.</p>

³⁷⁰⁰ עי' אבות (פ"ד מ"א): בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט), מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי.

³⁷⁰¹ מסופו יובן "משפט" תפארת "צדק" מלכות (אור יקר).

³⁷⁰² הנראה שהכל ענין דיינות כאומרו בצדק תשפוט עמיתך וכיוצא (אור יקר).

³⁷⁰³ כלומר עם כל הנראה ששניהם ענין אחד דין ומשפט, דין התפארת משפט רחמים, ודין המלכות צדק דין מפני שהם דינים כפי מדתם (אור יקר). פי' זעיר הנק' משפט הוא רחמי ומ' הנק' צדק היא דינא (מ"מ).

³⁷⁰⁴ לא שלא כדין חס ושלום, אלא הענין כי התפארת מטה אל הרחמים ובאיזו מליץ מזכה כענין והתוית תיו על מצחות האנשים וכו' והיינו במדת משפט, ואחר כך טענה מדת הדין אם לפניך גלוי וכו' וגזרה וממקודשי וכו' והיינו דין צדק (אור יקר).

³⁷⁰⁵ ושיעור הכתוב לא תעשו עול ע"י שאתם דנים במשפט לבדו שהוא רחמים לפי שכיון שהוא רחמים ישא פני דל ויהדר פני גדול אלא יהיה הדין בצדק שהוא דין ואז לא דיין לדא ושביק לדא, ושמא תאמר אם יהיה הדין בצדק יחרב העולם לכ"א תשפוט דהיינו לחבר צדק ומשפט שהם ז' ו' ועל ידם יהיה המשפט (מ"מ).

³⁷⁰⁶ וצריך שיעשו דין בשתי מדות אלו כדי שיהיו הם מרכבה לשתי המדות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ות"ח קב"ה שוי כורסייא דדינא³⁷⁰⁷ בשעתא דדייני יתבין הה"ד (תהלים ט ח) כונן למשפט³⁷⁰⁸ כסאו ומתמן אתתקן כורסיה דקב"ה³⁷⁰⁹ ומאן איהו כורסיה אלין אינון צדק ומשפט³⁷¹⁰ הה"ד (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך ומאן דדאין דינא בעי למידן (ס"א למיתב) בכורסיה דמלכא ואי פגים חד מנייהו כאלו פגים לכורסיה דמלכא וכדין קב"ה אסתלק מבינייהו דדייני ולא קאים בדינייהו ומאי אמר עתה אקום יאמר יי' וגו' ורוחא דקודשא אמר רומה על השמים אלהים:</p>	<p>ובא וראה, הקדוש ברוך הוא שם כסא של דין בשעה שיושבים הדיינים, זהו שנאמר "כונן למשפט כסאו", ומשם נתקן כסאו של הקדוש ברוך הוא, ומי הוא הכסא, אלו הם צדק ומשפט, זהו שנאמר "צדק ומשפט מכון כסאך", ומי שדן דין צריך לדון (לשבת) בכסא המלך, ואם פוגם אחד מהם כאלו פגם את כסא המלך, ואז הקדוש ברוך הוא מסתלק מבין הדיינים ולא עומד בדיניהם, ומה אומר עתה אקום יאמר ה' וגו', ורוח הקודש אומרת, רומה על השמים אלהים.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך וגו' (ויקרא יט יז) פקודא [יז] דא לאוכחא לההוא דחמי [ו]למהזוי ליה רחימו סגיא דרחים ליה בגין דלא יתענש איהו דהא בקב"ה כתיב (משלי ג יב) כי את אשר יאהב יי' יוכיח וכמהו (וכיון) דקב"ה עביד ואוכח למאן דרחים ליה והכין יוליף בר נש מההוא ארחא ויוכח לחבריה:</p>	<p>"לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך וגו'", מצוה זו להוכיח את אותו שחטא, להראות לו אהבה רבה שאוהב אותו, כדי שהוא לא יענש, שהרי נאמר בקדוש ברוך הוא, "כי את אשר יאהב ה' יוכיח". וכמו שעושה הקדוש ברוך הוא ומוכיח את מי שאוהב אותו, כך ילמד אדם מאותה הדרך ויוכיח את חבריו.</p>
<p>קב"ה במאי³⁷¹¹ אוכח לבר נש אוכח ליה ברחימו בסתרא אי יקבל [ליה יאות ואי לא אוכח ליה בין רחימוי אי יקבל יאות ואי לא אוכח ליה באתגליא לעיניהון דכלא אי יקבל יאות] ואי לאו ש(א)רי ליה ולא אוכח ליה ושביק</p>	<p>כמה מוכיח הקדוש ברוך הוא את האדם, הוא מוכיחו באהבה בסתר, אם יקבל אותו יפה, ואם לא מוכיחו בין אוהביו, אם יקבל יפה, ואם לא מוכיחו בגלוי לעין כל. אם יקבל יפה, ואם לא מניח אותו ולא מוכיח אותו ועוזב</p>
<p>פ/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>פתח³⁷¹² ואמר ויהי קול השופר הולך וגו' (שמות יט יט) ויהי קול השופר הכא אתפליגו ספרי קדמאי וכו' עד אתו רבי אבא ורבי יהודה ואודו ליה לר' אחא קמו עד דהוו אזלי א"ר אלעזר (ויקרא יט טז) לא תלך רכיל בעמך (שם יז) לא תשנא את אחיך לא תקום ולא תטור הא אוקימנא לון וכלהו אתערו עלייהו חברייה אבל נימא מלה בפרשתא דא כתיב (שם יט) את חקותי תשמורו בהמתך לא תרביע כלאים [שדך לא תזרע כלאים] ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך:</p>	<p>פתח ואמר "ויהי קול השופר הולך וגו'", ויהי קול השופר כאן נחלקו ספרי הקדמונים וכו', עד שבאו רבי אבא ורבי יהודה והודו לרבי אחא. קמו בעוד שהיו הולכים אמר רבי אלעזר, "לא תלך רכיל בעמך", "לא תשנא את אחיך", "לא תקום ולא תטור", הרי בארנו אותם, וכולם התעוררו עליהם החברים, אבל נאמר דבר בפרשה הזו. כתוב "את חוקותי תשמורו, בהמתך לא תרביע כלאים, שדך לא תזרע כלאים, ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך".</p>

³⁷⁰⁷ דהיינו תרגום "כונן" שוי, "למשפט" לדינא, "כסאו" כורסייה, אמנם כסאו היינו שתי המדות יחד וזהו שאמר דתמן פירוש במעמד הדין והמשפט (אור יקר).

³⁷⁰⁸ מלת משפט אינו כנוי לתפארת אלא משפט ממש כפשוטו (אור יקר).

³⁷⁰⁹ בינה (אור יקר).

³⁷¹⁰ והשתא לא רמו קראי אהדי דקרא חדא כתיב צדק ומשפט מכון כסאך וקרא אחרא קאמר כונן למשפט כסאו אלא כדפירשנו ניחא (אור יקר).

³⁷¹¹ במה (דפ"ו).

³⁷¹² אמר המגיה, מצאתי כתוב כאן זה המאמר ויען שכבר הודפס בפרשת ויקרא דף ו ע"ב שורה כ"א ומסיים בדף ח ע"א שורה כ"ו, לא רציתי להדפיסו פעם ב'.

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח ר' אלעזר ואמר אתם עדי נאם יי' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגו' אתם עדי אלין אינון ישראל³⁷¹³ ותנינן אלין אינון שמייא וארעא דכתיב (דברים ד כו) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ אבל ישראל אלין אינון סהדין אלין על אלין³⁷¹⁴ ושמיא [וארעא] וכלוא סהדין עלייהו³⁷¹⁵ ועבדי אשר בחרתי דא יעקב³⁷¹⁶ דכתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר וכתיב (ירמיה ל י) ואתה אל תירא יעקב עבדי³⁷¹⁷:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, אתם עדי נאום ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו וגו', אתם עדי אלו הם ישראל, ושנינו אלו הם שמים וארץ, שנאמר "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ", אבל ישראל הם עדים אלו על אלו, ושמים וארץ הכל עדים עליהם. ועבדי אשר בחרתי, זה יעקב שנאמר "ויאמר לי עבדי אתה. ישראל אשר בך אתפאר", ונאמר "אל תירא עבדי יעקב".</p>
<p>ואית דאמרי³⁷¹⁸ דא דוד ודוד עבדי אקרי דכתיב (מלכים ב' יט לד) למעני ולמען דוד עבדי אשר בחרתי דא דוד עלאה³⁷¹⁹ (ישעיה מג י) למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא מאי כי אני הוא דאתרעיתי בהווא דוד ובהווא יעקב אנא הוא [אינון] ממשי³⁷²⁰:</p>	<p>ויש אומרים זה דוד, ונקרא דוד עבדי שנאמר, "למעני ולמען דוד עבדי". אשר בחרתי, זה דוד העליון. "למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא", מה זה "כי אני הוא" שהתרציתי באותו דוד ובאותו יעקב, אני הוא, הם ממש.</p>
<p>לפני לא נוצר אל (ישעיה מג יב) דתנינן קרא קב"ה³⁷²¹ ליעקב³⁷²² אל³⁷²³ דכתיב (בראשית לג כ) ויקרא לו אל אלהי ישראל קב"ה קרא ליעקב אל הה"ד לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה ובגין כך אני הוא כלא כמה דאתמר (ישעיה שם) ואחרי לא</p>	<p>"לפני לא נוצר אל", ששנינו קרא הקדוש ברוך הוא ליעקב אל, שנאמר "ויקרא אל אלהי ישראל", הקדוש ברוך הוא קרא ליעקב אל, זהו שנאמר "לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה", ולכן אני הוא, הכל כמו שנאמר. "ואחרי לא יהיה", שהרי דוד נקרא כך, ואין אחריו אחר.</p>

³⁷¹³ הוא פשוט הכתוב ותנינן אלין "שמיא" לפשר ביניהם [נימא] [שמיא] (אור יקר).

³⁷¹⁴ ללמוד שאינו יודע מהיודע (אור יקר).

³⁷¹⁵ להודיעם להחכמים על ידי נסים (אור יקר).

³⁷¹⁶ פי' שיעקב כתיב ביה אשר בך אתפאר והוא עבדי אשר בחרתי אבל לאית דאמרי פסקינן לקרא ועבדי הוא דה"ע אשר בחרתי דא דוד עילאה שהיא מ' (מ"מ).

³⁷¹⁷ עבדי יעקב (דפ"ו וכן הוא לשון הפסוק).

³⁷¹⁸ ואין זה הנכון מפני "אשר בחרתי דא דוד עילאה" אם כן עבדי היינו יעקב מרכבה לתפארת (אור יקר).

³⁷¹⁹ דוד עלאה כמ"ש בפ' קדושים (פד ע"א ושם פו ע"א), ועליה נאמר ואת דוד מלכם אשר אקים להם, וכמ"ש בפ' וירא (ק"ב ע"ב) וכן בפ' נח (ע"ב ע"ב) ע"ש. ודוד המלך ע"ה היה אחיד בה, כמ"ש בסוף ח"ג (דף שב ע"א) ואמר שם, והוא יתער לההיא בת שבע דלעילא (כללים ח"א טז ע"ב).

³⁷²⁰ שהכל דבר אחד הכתר והתפארת והמלכות דרך קו האמצעי הכל אחד מיוחד (אור יקר). דברי הכתר נאצל ראשון וזהו שאמר "לפני" דהיינו קודם אצילות הכתר "לא נוצר" ולא נאצל א"ל (אור יקר).

³⁷²¹ הכתר (אור יקר).

³⁷²² ת"ת (אור יקר).

³⁷²³ והיינו שהכתר נקרא אל כנודע ודרך קו האמצעי משפיע לתפארת על ידי הבינה שיקרא גם כן א"ל, והכתר ותפארת כולא חד (אור יקר). ור"ל פרצוף יעקב אומר לפני לא יש פרצוף אחר שהוא אל ודוד שהוא פרצוף רחל אומר ואחרי לא יש עוד פרצוף אחר וזהו ואחרי לא יהיה (רח"ו). ומ"ש לקמן "ואחרי לא יהיה" דהא דוד הכי איקרי ולא אית בתריה אחרא הוא מסייע לפירוש הרח"ו ז"ל שאמר דוד הוא רחל ואומרת ואחרי לא יהיה שלא יש עוד פרצוף אחר לכך אמר הזוהר ולא אית בתירה אחרא, אבל לפי מורינו ז"ל שפי' שהזעיר הוא שאמר לפני וכו' מאי קאמר דהא גוג הכי איקרי ולא אית בתריה תתרא (מ"מ). מה שאמרו (מגילה יח ע"א) שהקב"ה קרא ליעקב אל, וכן הוא בזוה"ק (ח"א קלח ע"א) ע"ש. [ובב"ר (ס"פ עט ס"י ח) שיעקב קרא לעצמו אל ע"ש, וע' סוד הדברים בזה בזוה"ק (ח"ג פו ע"א) ובהגהות מהרח"ו שם, ועל זו מרמז הרמב"ן בפ' וישלח (לג כ) וכן הוא ברקאנטי פ' וישלח, ע' שם ושם ותבין.] ועכ"פ הוא כי מה שקרא הקב"ה ליעקב אל הוא מעין תיקון העתיד (כללים ח"א פו ע"א). ע"י ח"א קלח ע"א בגליון שם [ע"י ח"ג פו ע"א וע"י ב"ר ס"פ ע"ט הלשון להיפך אך יש להעמיד שניהם כי לפי הנוסח אשר כאן הוא דברי יעקב ולפי הנוסח דב"ר הוא דברי דוד וע"י עוד ב"ר ר"פ ע"ז] (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יהיה דהא דוד³⁷²⁴ הכי אקרי ולא אית בתריה אחרא:</p>	
<p>ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אתקין כל מלה ומלה³⁷²⁵ כל חד וחד בסטרוי ומני עלייהו חילין עלאין ולית לך אפי' עשבא זעירא בארעא דלית ליה חילא עלאה לעילא וכל מה דעבדין בכל חד וחד³⁷²⁶ ותרי נוסחין וכל מה דכל חד וחד עביד³⁷²⁷ וכלא הוא בתקיפו דהוא חילא עלאה דממנא עליה לעילא:</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, תיקן כל דבר ודבר כל אחד ואחד בצדו, ומנה עליהם כחות עליונים. ואין לך אפילו עשב קטן בארץ שאין לו כח עליון למעלה, וכל מה שעושים עם כל אחד ואחד (שתי נוסחאות), וכל מה שכל אחד ואחד עושה, הכל הוא בחזק של אותו הכח העליון שממונה עליו מלמעלה.</p>
<p>וכלהו נימוסין גזירין מדינא על דינא³⁷²⁸ נטלין ועל דינא קיימין לית מאן דנפיק</p>	<p>וכל ההנהגות גזורות מן הדין, על דין הם נוסעים, ועל הדין הם עומדים. אין מי שיוצא</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ליה ייזיל ויעביד רעותיה בקדמיתא אודע ליה בסתרא בגין לאוכחא ליה ולא תערא ליה דלא ינדע ביה ב"נ ודא איהו ביניה לביניה אי מקבל יאות:</p>	<p>אותו, שילך ויעשה את רצונו. בראשונה מודיעה לו בסתר, כדי להוכיח אותו ולעורר אותו שלא יכיר בו בן אדם, וזה הוא בינו לבינו, אם מקבל, טוב.</p>
<p>ואי לא אודע ליה בין רחימיו בזמנא דכהנא³⁷²⁹ רבא הוה בעלמא יהיב ליה מרעין בערסיה ואתו רחימיו דקב"ה³⁷³⁰ ואודען ליה אי אית ביה חובא דייתוב מניה ולעיין במליה אי מקבל יאות ואי לאו אוכח ליה באתגלייא בממוניה בבנוי דכלא מלחשן עליה וייתון לגביה:</p>	<p>ואם לא, מודיע לו בין אוהביו, בזמן שהכהן הגדול היה בעולם נותן לו מחלה במטתו, ובאו אוהביו של הקדוש ברוך הוא ומודיעים לו, אם יש בו חובה שישוב ממנה ועיין בדבריו, אם מקבל מוטב ואם לא מוכיח אותו בגלוי בממונו בבניו, שכולם מדברים עליו, ויבואו אליו.</p>
<p>אי מקבל יאות ואי לאו שארי אליהו מאריה למעבד רעותיה ולא יתקיף ביה לעלמין כגוונא דא</p>	<p>אם מקבל מוטב ואם לא מתיר לו קונו לעשות רצונו, ולא מחזיק בו לעולמים. כדוגמא זה צריך לו להוכיח לחברו. בראשונה בסתר ואחר כך בין אוהביו, ולבסוף בגלוי.</p>

³⁷²⁴ פירוש מלכות גם כן נקראת אל, נמצא כתר מלכות א"ל ראשון א"ל אחרון, קודם להם לא נאצל א"ל כלל ואחריהם אין אל כלל שזה ראש לאצילות וזהו סוף, וזהו סוד א"ן א"י, אני ראשון ואני אחרון וגומ' (אור יקר).

³⁷²⁵ פירוש כל מין למינו בלא ערבוביא (אור יקר). יש מהם [מלאכים] שאינם שלוחים כלל אלא הם שרי מעלה הממונים על כחות כל הבריאה כולה בפרטות ופרטי פרטות, וע"ד שאמרו (ב"ר פ"י סימן ו) אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל כו', וע' זוה"ק שמות (טו סע"ב) ופ' תרומה (קעא ע"ב) ופ' קדושים (פו סע"א) (דע"ה ח"ב כט ע"ב), כל מה שנעשה בכל חלקי הדצח"מ שבה, הוא הכל משפעת ממערכות השמים, וכמ"ש (איוב לח לג) הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ, ואמרו ב"ר (פ"י סי' ו) אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל. ואמרו שם, כימה מעדנת את הפירות, וכסיל מושך בין קשר לקשר, ועיש הוא ממזר את הפירות, וע' זוה"ק (שמות טו סע"ב) ופ' תרומה קעא ע"ב ופ' קדושים פו סע"א) (כללים ח"א א ע"ב), כל צבאות העליונים כולם המשמשים במרום כנ"ל, ע' זוה"ק (תרומה קעא ע"ב ופ' קדושים פו ע"א) הנה כל כחם ופעולתם הוא לעולם תמיד רק בשפעו ית"ש, המשפיע עליהם תמיד, כי הוא ית"ש הוא לכולם בבחי' נשמה לנשמה ורוח לרוח (כללים ח"א ב ע"ד).

³⁷²⁶ פ' כל הפעולות שבני אדם עושים בכל עשב ועשב הוא בכח המלאך שהוא ממונה עליו מלמעלה, ומ"ש וכל מה דכל חד וחד עביד שכל מה שעושה תעשה בעצמו דהיינו הגדלתו וענפיו שמתפשטים לכאן ולכאן היא גם כן בכח המלאך הממונה עליו גזירין מדינא, פירוש מכח המ' שהיא דינא עושיה פעולתה כמ"ש בסמוך (מ"מ).

³⁷²⁷ פירוש סגולתו ורפואתו אם להמית אם להחיות (אור יקר).

³⁷²⁸ פירוש שלא להוציא הסלקא דמות חזרת ולא חזרת דמות סלקא ולא תפוחים כמין אפרסקים ולא אפסקין כמין אגסים, אלא לכל אחד ואחד שמור חק צורתו וטעמו וריחו וסגולתו ולא ישנו את תפקידם (אור יקר).

³⁷²⁹ שהוא היה מכיר העונות ע"י הציץ כידוע (יהל אור).

³⁷³⁰ הכהנים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אצטריך ליה לאוכחא לחבריה בקדמיתא בסתרא לבתר בין רחימוי לבתר באתגלייא:</p>	
<p>מכאן ולהלאה ישבוק ליה ויעביד רעותיה וע"ד כתיב (ויקרא יט יז) הוכח תוכיח הוכח בסתרא דלא ינדע ביה ב"נ תוכיח בין חברוי ורחימוי את עמיתך באתגלייא וע"ד לא כתיב בקדמיתא תוכיח אלא הוכח תו הוכח אי [איהו] (הוא) ב"נ דיכסוף לא יימא ליה ולא יוכח³⁷³¹ ליה אפילו בסתרא אלא יימא קמיה כמאן דמשתעי במלין אחרנין ובגו אינון מלין ידבר מאן דעבד ההוא חובא הוא כך וכך בגין דאיהו ידע בגרמיה וישתביק מההוא חובא וע"ד הוכח ואם לאו תוכיח ולביתך את עמיתך באתגלייא מכאן ולהלאה ולא תשא עליו חטא:</p>	<p>מכאן ולהלאה יעזוב לו ויעשה כרצונו, ועל זה כתוב "הוכח תוכיח", הוכח בסתרא שלא ידע בו בן אדם, תוכיח בין חבריו ואוהביו, את עמיתך בגלוי, ועל כן לא כתוב בראשונה תוכיח אלא הוכח, ועוד הוכח, אם הוא אדם שיתבייש לא יאמר לו ולא יוכיח אותו אפילו בסתרא, אלא יאמר לפניו כמי שמספר בדברים אחרים, ובתוך אותם דברים יזכיר מי שעושה אותו החטא הוא כך וכך, כדי שהוא ידע בעצמו ויעזוב את אותו החטא, ועל כן "הוכח", ואם לא "תוכיח", ואחר כך "את עמיתך" בגלוי, מכאן ולהלאה ולא תשא עליו חטא.</p>
<p>[ד"א ולא תשא עליו חטא] דהא כיון דב"נ אוכח לחבריה ואזדמן לאוכחא ליה באתגלייא לא יסלק קמיה ההוא חובא דעביד דאסיר ליה ודאי אלא יימא סתם ולא יסלק עליו ההוא חובא באתגלייא ולא ירשים עליו חובא דקב"ה חס על יקרא דבר נש אפילו בחייביא ע"כ:</p>	<p>דבר אחר ולא תשא עליו חטא, שהרי כיון שאדם מוכיח את חבריו ומזדמן להוכיחו בגלוי, לא יעלה לפניו אותו חטא שעשה, שאסור לו ודאי, אלא יאמר סתם ולא יעלה עליו אותו חטא בגלוי, ולא ירשם עליו חטא שהקדוש ברוך הוא חס על כבודו של אדם, אפילו ברשעים.</p>
<p>[פקודא יח לברכא ליה לקב"ה וכו' רע ע"א³⁷³²]:</p>	
<p>פ/ב</p>	
<p>מן קיומיה לבר וכלהו ממנן³⁷³³ מן יומא דאתברי עלמא מתפקדן שלמונין על כל מלה ומלה וכלהו נטלין על נמוסא³⁷³⁴ אחרא עלאה דנטלין כל חד וחד כמה דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה³⁷³⁵ כיון דנטלין ההוא חק כלהו אקרונ חקות וההוא חק דאתיהיב להו מן שמיא קא אתי וכדין אתקרונ חקות שמים (איוב לח לג)³⁷³⁶:</p>	<p>ממקומו החוצה, וכל הממונים מיום שנברא העולם נתמנו שליטים על כל דבר ודבר, וכולם מתנהגים על הנהגה אחת עליונה שנוטלים כל אחד ואחד, כמו שנאמר "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה", כיון שנוטלים אותו חוק, כולם נקראים חוקות, ואותו החוק שנתן להם בא משמים, ואז נקראים "חוקות שמים".</p>
<p>ומנלן דמן שמים קא אתיין דכתיב (תהלים פא ה) כי חק לישראל הוא ועל דא כתיב (ויקרא יט יט) את חקותי תשמרו בגין דכל חד וחד ממנא על מלה ידיעא בעלמא בההוא חק בגין כך אסיר למחלף זינין ולאעלא זינא בינא אחרא בגין דאעקר לכל</p>	<p>ומנין שבאים משמים, שנאמר "כי חק לישראל הוא", ועל כן כתוב "את חוקותי תשמרו", משום שכל אחד ואחד ממונה על דבר ידוע בעולם באותו החק, לכן אסור להחליף מינים ולהכניס מין במין אחר, משום שעוקר את כל כח וכה ממקומו, (ומכחיש פמליא של מעלה) ומכחיש את פרסום המלך.</p>

³⁷³¹ יוכיח (דפ"ו).

³⁷³² ע"ב (דפ"ו).

³⁷³³ ע"י הערה בעמוד א' בשם הלש"ו.

³⁷³⁴ כי כל מלאכים הממונים על ענייני העולם הם מושפעים ממלכות, והיא מנהגת אותם ונותן להן שפעם כפי פעולתם (אור יקר).

³⁷³⁵ ע"י תז"ח לד ע"ג: ומד שש שעורים לתתא אנון שית סדרי משנה ואנון מאכל בעירן דאנון חיות הקדש לבתר דאיהי כנישת לון זריקת לון לגבי חילהא הדא הוא דכתיב (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה וכד זריקת לון לתתא אתקריאת זרקא.

³⁷³⁶ ע"י ח"א לב ע"א.

זהר ויקרא חלק א'

<p>חילא וחילא מאתרייהו (ואכחיש פמליא של מעלה) ואכחיש פומבי דמלכא:</p>	
<p>כלאים מהו כלאים כמאן דיהיב אחרא בבי [מטרא] (מטרוניתא) כד"א (ירמיה לז יח) אל בית הכלא בנין דלא למעבד מידי כלאים מניעותא³⁷³⁷ דמנע לכל אינון חילין מעבידתא דלהון כלאים ערבוביאי³⁷³⁸ דעביד ערבוביאי בחילא דלעילא ואכחיש פומבי דמלכא כמה דאתמר (ובג"כ) ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך (ויקרא יט יט)³⁷³⁹:</p>	<p>כלאים, מהו כלאים, כמי שנותן משהו אחר בבית האסורים, כמו שנאמר "אל בית הכלא" כדי לא לעשות דבר כלאים, מניעה שמונע את כל אותם הכחות מן המעשה שלהם. כלאים, ערבוביה שעושה ערבוביה, ככח שלמעלה ומכחיש את פרסום המלך, כמו שנאמר (ולכן) "ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך".</p>
<p>ת"ח כתיב (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות והא אתמר דשני פקודוי³⁷⁴¹ דמלכא ואחלף עין חיים דביה אשתלים כלא וביה תלייא מהימנותא ואתדבק באתר אחרא והא תנינן בכלא בעי ב"נ לאחזאה עובדא כנוונא דלעילא ולמעבד עובדא כמה דאצטריך ואי אשתני במלה אחרא הוא אנגיד עליה לשריאי ביה מלה אחרא דלא אצטריך:</p>	<p>בא וראה כתוב "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות", והרי נתבאר ששינה מצות המלך והחליף עין חיים שבו השתלם הכל, ובו תלויה האמונה, ונדבק במקום אחר. והרי שנינו אדם צריך להראות בכל מעשה כדוגמא שלמעלה ולעשות מעשה כמו שצריך, ואם שינה בדבר אחר הוא משפיע עליו להשרות בו דבר אחר שלא צריך.</p>
<p>ות"ח בשעתא דב"נ אחזי עובדא לתתא בארח מישר כמה דאצטריך נגיד ונפיק ושריאי עלוי רוח קדישא עלאה ובשעתא דאיהו אחזי עובדא לתתא באורחא עקימא דלית איהו ארח מישר כדין נגיד ונפיק ושריאי עלוי רוח אחרא דלא אצטריך דסמי ליה לב"נ לסטר ביש מאן משיך עליה ההוא רוחא הוי אומר ההוא עובדא דאחזי בסטר אחרא:</p>	<p>ובא וראה, בשעה שאדם מראה מעשה למטה בדרך ישרה כמו שצריך, נמשכת ויוצאת ושורה עליו רוח קדושה עליונה, ובשעה שהוא מראה מעשה למטה בדרך עקומה שאינה דרך ישרה, אז נמשכת ויוצאת ושורה עליו רוח אחרת שלא צריכה, שמסטה את האדם לצד רע. מי מושך עליו אותה הרוח, הוה אומר אותו מעשה שהראה בצד אחר.</p>
<p>כתיב (משלי לא יג) דרשה צמר ופשתים דרשה מהו דרשה דבעיא ודריש על צמר ופשתים מאן דמחבר לון כחדא³⁷⁴² ואי תימא בעיצית אמאי שרי</p>	<p>כתוב "דרשה צמר ופשתים", דרשה מהו דרשה, שמבקשת ודורשת על צמר ופשתים מי שמחבר אותם כאחד. ואם תאמר, למה בעיצית</p>

³⁷³⁷ מלשון לא תכלא רחמיך ממני (רח"ו).

³⁷³⁸ זה פי' ג' במלת כלאים (מ"מ).

³⁷³⁹ עי' תיקו"ז יג ע"א: רצועה לאלקאה איהי שפחה בישא שעטנו כלילא משור וחמור דאמר יעקב ויהי לי שור וחמור. עי' יהל אור ח"ג דף ח ע"ג ז"ל: חשך ג' קליפות שור חמור כלב, ומהן באה ש"כ'ח'ה' וכו' ושור וחמור הן ב' מדות הכוללות הכל, תאוני וכעסני שהן עשו וישמעאל, ס"ם ונחש, שהוא כועס בכבד, והיא מזנת בטחול ונותנת לו השירים וכו'.

³⁷⁴⁰ עי' תיקו"ז קיג ע"א: אבל אלין דידיעין אילנא דקודשא בריך הוא דאיהו עץ החיים נטוע בגן דיליה דאיהי שכינתא דיליה דאתמר בה לא יגורך רע יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתיה בלא ערבוביא כלל בכל פקודא ופקודא איהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית א יא) נטוע בגן בלא ערבוביא כלל ובגין דא אמר למינו אבל עץ הדעת טוב ורע לא אתמר ביה למינו אבל מעורב מין דלא במיניה ובגיניה אתמר שדך לא תזרע כלאים וכו' שעטנו לא יעלה עליך. בהגר"א: אבל אינון דידיעין כו' - ר"ל, לכיון כוונות ויחודים אותן היודעים הכוונות על בורין כל שם האיך יוצא משם הו"ה דעליו הם מיוסדים כל השמות דשמות הן בשכינה והו"ה בקב"ה כמש"ל סוף תיקון כ"ה וז"ש יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתא כו' בכל מצוה ומצוה כוונה המיוחדת ומקובלת לכל מצוה כוונה אחרת בקבלה וז"ש בכל פקודא ופקודא כו' למינו כו' וההויות משונות בנקודות וכמש"ש והכל בכוונות דהוא עץ החיים כמש"ל ק' א' דתורה ומצות הוא עץ החיים גם לרבות כו' ובעה"ח אין רע לאפוקי שמושים לצרכי האדם בעץ הדעת טוב ורע כנ"ל. פקודי (דפ"ו).

³⁷⁴² יובן בהקדים מ"ש הרב ז"ל בליקוטים וז"ל הנה הפשתן היא עץ כמ"ש ותטמנם בפשתי העץ וה"ס ההוא רוחא דשביק ת"ת במ' כשעשאה כלי שהוא שם ב"ן שהוא ביסוד דידה ולכן נקרא עץ והנה קין שהקריב פשתן מה שחטא הוא כי הלא שם ב"ן זה הוא לעולם שם להעלות מ"ן כדי לקבל אור עליון מ"ד ושניהם ישארו בה וקין לא העלה מ"ן רק רצה לעקור שם ב"ן משם ולהחזירו למקומו לזעיר עצמו בסוד הפשתן שמכחיש כח

זהר ויקרא חלק א'

<p>הא אוקמוה אבל התם הוא ההוא לבושא בתקונוי באשלמות עובדא כדקא חזי [ודא] (תו) דרשה צמר ופשתים למעבר נוקמא במאן דמחבר לון כחדא אבל אימתי שרייא בשעתא דאיהו באשלמותא דכתיב (שם) ותעש בחפץ כפיה:</p>	<p>מותר, הרי פרשוה, אבל שם הוא אותו לבוש בתקונו בהשלמת המעשה כראוי. (וזה) עוד דרשה, צמר ופשתים לעשות נקמה במי שמחבר אותם יחד, אבל מתי שורה, בשעה שהוא בשלמות, שנאמר ותעש בחפץ כפיה.</p>
<p>וציצית היא אוקימנא דהתם בההוא כללא דשלימותא אשתכח ולא עביד מידי אבל בשעתא דלא אשתכח בשלימותא מאן דאתי לחברא לון כחדא אתער עליה רוחא דלא אצטריך מלה דא מאן אוכה קין³⁷⁴³ והבל אוכהן דדא אתי מסטרא חד ודא אתי מסטרא אחרא ובגין כך לא לבעי לן לחברא לון כחדא ומלה דא מאן אוכה קין והבל אוכהן:</p>	<p>וציצית הרי בארנו, ששם באותו הכלל של השלמות נמצא, ולא עושה דבר. אבל בשעה שלא נמצא בשלמות, מי שבא לחברם יחד, מעורר עליו רוח שאינה צריכה. מי מוכיח דבר זה, קין והבל מוכיחים, שזה בא מצד אחד וזה בא מצד אחר, ולכן איננו צריכים לחברם יחד (מי מוכיח דבר זה קין והבל מוכיחים).</p>
<p>וקרבנא דקין אתרחק מקמי קרבנא דהבל וע"ד ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך לא יעלה עליוך סתם לא יעלה עליך רוחא אחרא לשלמא בכך ואצטריך ליה לב"נ לאחזאה עובדא דכשרא כמה דיאות ובההוא עובדא שריא עליה רוח קדישא רוח עלאה לאתקדשא ביה אתא לאתקדשא מקדשין ליה דכתיב (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי':</p>	<p>וקרבנו של קין התרחק מלפני קרבנו של הבל, ועל כן ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך, לא יעלה עליך סתם, לא יעלה עליך רוח אחרת לשלוט בכך. וצריך לו לאדם להראות מעשה כשר כמו שראוי, ובאותו מעשה שורה עליו רוח קדושה רוח עליונה להתקדש בו. הבא להתקדש מקדשים אותו, שנאמר "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה'".</p>
<p>וכתיבו (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע ומה על דא גרים אדם מיתה בעלמא מאן דאחזי עובדא אחרא דלא אצטריך על אחת כמה וכמה שור וחמור אוכהן (ו) מסטרא דא אקרי שור ומסטרא דא אקרי חמור וע"ד כתיב (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו לא תעביד ערבובייתא כחדא</p>	<p>כתוב "ומעץ הדעת טוב ורע", ומה על זה גרם אדם מיתה בעולם, מי שמראה מעשה אחר שלא צריך על אחת כמה וכמה. שור וחמור מוכיחים, מצד זה נקרא שור, ומצד זה נקרא חמור, ועל כן כתוב "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו". אל תעשה ערבוביה יחד, משום שמתעורר להתחבר הצד האחר כאחד להרע לעולם, ומי שמפרידם מרבה שלום בעולם.</p>

הקרקע בז' שנים והוא שם ב"ן שהוא כח הקרקע שהיא מ', וכל מציאות ז"ס תתאין שבה מכחיש כחן והם ז' שנים הנז' בש"ס וז"ס ויבא קין מפרי האדמה, פ' פרי אחד שהוא יונק כל כח האדמה ועקרו משם והעלהו מנחה לה' שהוא זעיר והחזירו לשורשו ונשארה המ' חסרה משם ב"ן אמנם הבל בא לתקן חטא קין והביא צמר, והענין כי הלא דעת זה שהוריש א"ו וא לז"א כנודע היא מחמת דעת עליון דמזלא דאריך המזווג א"ו וא ומשם מתוסף כח לזעיר ואז מזווג עם המ' ויהיב בה ההוא רוחא נמצא כי אתה צריך לחזור כח דעת עליון שמשפיע בזעיר וגם הוא יחזור להשים בה ההוא רוחא דעקר קין ולכך הביא מבכורות צאנו וכו' והנה סוד הדעת הוא נקרא יסוד וה"ס הכבשים כי כבש הוא שכ"ב והנה דע כי דיקנא תתאה דאריך ממנה נעשה דיקנא עילאה דזעיר וז"ש מן המצר וכו' שהיא דיקנא דזעיר שייצא מסוד אותו צמר כבשי' שהוא ביסוד דאריך ולכן אותיות מ"צ צ"מר, נמצא כי בהקריב הבל הקרבן הזה נתעורר דעת עליון ומתוסף כח ביסוד דזעיר והתיר שם ב"ן למ' עכ"ל ובה נבין מ"ש ודרש על צמר ופשתים וכו' שהפשתים מורה על עקירת שם ב"ן מהמלכות ואז מתגברים הקליפות ח"ו והצמר מורה על חזרת שם ב"ן למ' והקליפות אז אין להם שום שליטה, ולכן כיון שמתנגדים זה לזה אסרה תורה כלאים אבל בציצית וכן בבגדי כהונה שהכהן משמש בהם במקדש הותר הכלאים, לפי שאז גם הקליפה יש לה יניקה לפי שהיא צורך גבוה, ולכ"א הזוהר וציצית היא אוקמוה דהתם בההוא כללא דשלימותא אשתכח ולא עביד מדי, וכן אמר בדף פ"ז ע"א וכד ע"ל למקדשא אתר דשלימות' אשתכח וכו' אע"ג דאתחברו לית לן בה כמה דאמרן בציצית וכו' וז"ש הזוהר לא יעלה עליך ס"א לשלטאה בך, ש"מ שהקליפות מתגברים כשלוש האדם כלאים מטעם שאמרנו ע"פי הקדמה הרב (מ"מ).

³⁷⁴³ שלא יתחברו דינא ומסאבותא. ופשתים הוא לבוש בד, מסט' דפנים, ולבושיה כתלג כו', שהן תקיפין, ונגעים מוכיחין. ונראה שז"ש בפ"ק דשבועות (ו ע"ב) גלימא דעמר ושחקי' סדינא דכיתן כו', ששל פשתן לבן יותר, כמו שרואין בחוש, דלא כרש"י. וזהו שנמשל שם לצמר ופשתים. והם שנים שהן ד', דכורין ונוקבין. ודכורין הן האבות. והנוקבין הן ספחת דקרא שהן מתדבקין, ההוא נפש חייתא כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגין דאתער לאתחברא סטרא אחרא³⁷⁴⁴ כחדא לאבאשא עלמא ומאן דפריש לון אסגי שלמא בעלמא:</p>	
<p>אוף הכא מאן דפריש לון בההוא גוונא כמה דאמרו דלא אשתכח שוע</p>	<p>כמו כן כאן, מי שמפריד אותם באותו אופן כמו שאמרו שלא נמצא שוע</p>
<p>פז/א</p>	
<p>טווי ונוז כחדא האי ב"נ אסגי שלמא עליה ועל כל עלמא:</p>	<p>טווי ונוז כאחד, זה אדם שמרבה שלום עליו ועל כל העולם.</p>
<p>קרבנא דקין [הוה פשתים]³⁷⁴⁵ (מהו פשתן מכאן ידיע דהא פשתן מסופי תיבין ודרגין קו"ף רי"ש ביי"ת נו"ן הא לך פשתן קרבנ) וקרבנא דהבל הוה צמר³⁷⁴⁶ לאו דא בדא³⁷⁴⁷ ולא דא בדא³⁷⁴⁸ רזא ודמלהו (דכלא) קין כלאים הוה ערבוביא דלא אצטריך סטרא אחרא דלא זינא דחווה ואדם וקורבניה מההוא סטרא קא אתיא הבל מזינא חדא דאדם וחווה ובמעשה דחווה אתחברו אלין תרין סטרין ובגין דאתחברו כחדא לא אתיא מנייהו תועלתא לעלמא ואתאבידו:</p>	<p>קרבנו של קין היה פשתים, וקרבנו של הבל היו צמר, לא זה כזה ולא זה כזה. סוד הדבר קין היה כלאים ערבוביה שאינה נצרכת, הצד האחר שאינו מינם של חווה ואדם, וקרבנו מאותו הצד הוא בא. הבל מצד אחד של אדם וחווה, ובמעשה של חווה התחברו שני הצדדים הללו, ומשום שהתחברו כאחד, לא באה מהם תועלת לעולם ונאבדו.</p>
<p>ועד יומא דין סטרא דלהון קיימא³⁷⁴⁹ ומאן דאהוי גרמיה בעובדא דחבורא דא אתער עליה אינון סטרין כחדא ויכיל לאתזוקא³⁷⁵⁰ ושאריו עלוי רוחא³⁷⁵¹ אחרא דלא אצטריך וישראל בעאן לאתערא עליהו רוחא קדישא למהוי קדישין</p>	<p>ועד היום הזה הצד שלהם קיים, ומי שמראה את עצמו במעשה של החבור הזה מעורר עליו את אותם הצדדים כאחד, ויכול להנזק, ושורה עליו רוח אחרת שאינה צריכה. וישראל צריכים לעורר עליהם רוח קדושה להיות קדושים, להמצא בשלום בעולם הזה ובעולם הבא.</p>

³⁷⁴⁴ ועי' פרשת בשלח סד סע"ב (לש"ו).

³⁷⁴⁵ היה כלאים שעטנ"ז כדפירשו רז"ל והוא הקריב ממינו קינא דמסאבותא מקום ערב רב, ולקמן מפרש דהוה פשתן, ודהבל צמר ונדחה קין מפני הבל כי שניהם כאחד אי אפשר מפני שהם כלאים, והטעם שנדחה קין ולא נדחה הבל אחר שכל אחד התר בפני עצמו מפני שהבל מסטרא דקדושה וקין עצמו היה כלאים כדפירשונו (אור יקר). ז"ל הרב בליקוטים הלה אמרו רז"ל המוכר שדה מחבירו פחות מז' שנים לא יזרענה פשתן, לז' שנים יזרענה שנה ראשונה כי הפשתן לוקח כח הקרקע עד שבעה שנים ומכחישו וז"ס ויבא קין מפרי האדמה וכו' פרי א' שהוא יונק כל כח האדמה ומזה הוציאו רז"ל לומר שפשתן היה עכ"ל, ולכך מחק הרב תיבות אלו שאמר מכאן ידיע דהא פשתן מס"ת וכו', דאינו כן אלא כמ"ש הרב דמנחה כתיב ולא קרבן ועוד דגם בהבל כתיב מנחתו וכו' אלא כמ"ש בשם הרב, ה"ג לאו דא כדא וכו' (מ"מ).

³⁷⁴⁶ עי' תיקר"ז קלו ע"א: אמר רבי שמעון רבנן כל אלין בנינין תליין במחשבה כמה דאשכחנא בקין והבל קין היה עובד אדמה ומייתי בקרבנא פשתים מההוא סטרא דערוה הוה מחשבה לקרבא קמי קודשא בריך הוא ערוה ומנין דפשתים איהו מסטרא דערוה שנאמר (שמות כ"ז) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה הבל הוה רועה צאן קריב קרבנא מבכורות צאנו הה"ד (בראשית ד') והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו [קח ע"ב] מחשבתיה הוה בההוא אתר דאתמר ביה ועתיק יומין יתיב לבושה כתלג חוור ושער ראשה כעמר נקא וקודשא בריך הוא מחשבתיה טבא צרפה למעשה ובגין דא קביל ליה ומחשבה רעה לא מצרפה למעשה ודא הוה קרבנא דקין ובגין דא חרה לו מיד ויאמר ה' לקין למה חרה לך וכו' הלא אם תטיב שאת אם תטיב עובדך שאת אנא מאריך לך ואטול מטולך עלי ומנלן דשאת מטולא דחובין הוה דכתיב (ישעיה א') נלאתי נשוא ואם לא תטיב עובדך לפתח חטאת רובץ (בראשית ד ז) ודא פתח דגיהנם דתמן חובין דילך שלטין עלך ואם תטיב עובדך אתה תמשול בו.

³⁷⁴⁷ כדא (דפ"ו).

³⁷⁴⁸ כדא (דפ"ו).

³⁷⁴⁹ פירוש כחות קין והבל הרוחניים כדפירשונו באדרא (אור יקר).

³⁷⁵⁰ בגוף (אור יקר).

³⁷⁵¹ עונש לנפש (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאשתכחא בשלמא בעלמא דין³⁷⁵² ובעלמא דאת³⁷⁵³:</p>	
<p>וכתיבו (ויקרא ו ג) ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד יהיו על בשרו (שם טז ד) ובאבנט בד יחגור אמאי אקרי בד יחידאי בגין דלא בעי לחברא להאי פשתים באחרא ועל דא לא כתיב מדו פשתים אלא בד יחידאה:</p>	<p>כתוב "ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד יהיו על בשרו", "ובאבנט בד יחגור". למה נקרא בד יחידאי, משום שלא צריך לחבר את הפשתים הזה עם אחר, ועל כן לא כתוב מדו פשתים, אלא בד יחידאי.</p>
<p>וכהנא אמאי³⁷⁵⁴ איהו בעי לאתחזאה בהאי אלא אלין מאני³⁷⁵⁵ בד בעי לאתחזאה בהו על מזבחה העולה כד הוה מפני³⁷⁵⁶ קטרא (ס"א קיטמא) דדשנא דעולה דהא עולה מסטרא דעכו"ם³⁷⁵⁷ והרהורא בישא קא אתיא ובג"כ בעי לאתחזאה בהו בלחודייהו ולא בערבוביאי כמה דאמרן בגין דיתכפר ליה לב"נ כל אינון חובין דאתיין מההוא סטרא:</p>	<p>ולמה הכהן צריך להראות בזה, אלא לבושי הבד הללו צריך להראות בהם על מזבח העולה, כשהיה מפנה את עשן (האפר) של דשן העולה, שהרי העולה באה מהצד של עכו"ם והרהור רע, ולכן צריך להראות בהם בלבדם ולא בערבוביה כפי שאמרנו, כדי שיתכפרו לאדם כל אותם חטאים שבאים מאותו הצד.</p>
<p>וכד עייל למקדשא³⁷⁵⁸ אתר דשלימו אשתכח וכל אינון³⁷⁵⁹ פולחני דשלימותא אע"ג דאתחברו לית לן בה כמה דאמרן בציצית בגין דתמן אשתכחו ואתחברו כל אינון זיינין דלעילא וכל אינון ומאני (מארי) (ס"א מאני) דמקדשא משתכחין וביהו כמה זיינין משניין דא מן דא וכלהו אתכלילו תמן כגוונא דלעילא:</p>	<p>וכשנכנס למקדש, המקום ששם נמצאת השלמות, וכל אותן עבודות השלמות, אף על גב שהתחברו אין לנו בזה ענין. כמו שאמרנו בציצית, משום ששם נמצאו והתחברו כל אותם המינים שלמעלה, וכל אותם כלי המקדש, נמצאים בו כמה מינים שונים זה מזה, וכולם נכללו שם כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>זכאין אינון ישראל דקב"ה יהיב להו אורייתא דקשוט אורייתא דמהימנא³⁷⁶⁰ וריחם ולהו (עלייהו) מכל שאר עמין עכו"ם דכתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יי':</p>	<p>אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורת אמת תורה של אמונה ואהב אותם מכל שאר העמים עובדי כו"מ, שנאמר "אהבתי אתכם אמר ה'".</p>

³⁷⁵² לגוף (אור יקר).

³⁷⁵³ לנפש (אור יקר).

³⁷⁵⁴ פירוש בד לבדו ולא צמר לבדו או צמר גפן, והוקשה לו זה עכשיו ממה דאמר כי איסור צמר ופשתים אינו מצד הצמר אלא מצד הפשתים, וזה הורה במה שנקרא בד ולא נקראת כן הצמר מורה שזה הוא הקשה וצריך להיותו לבדו ולכן קשיא "וכהנא" וכו' (אור יקר).

³⁷⁵⁵ דייק אמאי טרח קרא למיהדר למיכתב בגדי הכהן בתר דכבר כתבינהו בפרשת תצוה דתמן עיקר מצוותיהו, ומאי טעמא כתבינהו דוקא בענין הרמת הדשן. ועוד מדייק אומרן כאן בד, ובפרשת תצוה אמר שש. ויתר על כן הוקשה לו דהואיל והכהן הוא מצד החסד אמאי בעי לאתחזאה בהו, פי' בבגד פשתים שהוא מצד קין. ותיריך אלא וכו', נראה דסבירא ליה כמאן דאמר בפ"ק דיומא דף ו' א', אבנטו של כהן גדול זהו אבנטו של כהן הדיוט, פי' ששניהם של כלאים היו, וכן כתב הרמב"ם בפ"ח ה"ב מהלכות כלי המקדש, ולפי זה סבירא ליה לרבי אלעזר דמדכתב כאן בלשון בד, משמע דכאן דוקא קפיד קרא שיהיו כל ארבע הבגדים של בד בשעת הרמת הדשן, והטעם הוא שאז ניתן לחיצונים חלקם, ועל כן צריך שיהיה לבוש הכל בגדי בד שה"ס הדין, ובלי ערבוב צמר, שלא יתהנו מאור החסדים, אבל כשהוא עוסק בעבודות אחרות אז מותר באבנט של כלאים (רמ"ז).

³⁷⁵⁶ דכתיב והרים את הדשן וכו', (אור יקר).

³⁷⁵⁷ כדפירשו רז"ל שהעולה לכפר על הרהורי הלב ואין הרהור מתחשב ומצטרף למעשה אלא עבודה זרה דכתיב למען תפוס וכו' (אור יקר).

³⁷⁵⁸ פירוש שאר עבודות היה על ידי לבוש שעטנז (אור יקר).

³⁷⁵⁹ הכרח אל ענייני הכללות במקדש שהרי הכלים הם רמז לכל אחד נגד עולם עליון, והם בערבוביאה להורות על הכללות העליון ששם הכחות מיוחדים כדפירשנו לעיל (אור יקר).

³⁷⁶⁰ דמהימנותא (דפי"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח ר' חייא אבתריה ואמר כי תבואו אל הארץ³⁷⁶¹ ונטעתם כל עץ מאכל וגו' ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים ליי' כי תבואו אל הארץ (ויקרא יט כג-כד) הא אוקמוה חברייא אבל ת"ח דהא אילנא לא עביד פירין³⁷⁶² אלא בארעא³⁷⁶³ וארעא אפיק להון ואחזי³⁷⁶⁴ ההוא איבא לעלמא וארעא לא עבדא פירין³⁷⁶⁵ אלא מגו חילא אחרא³⁷⁶⁶ דעלה כמה דנוקבא³⁷⁶⁷ לא עבדא פירין אלא מגו חילא דדכורא וההוא איבא לא אשתלים³⁷⁶⁸ באשלמותא עד תלת שנין;</p>	<p>פתח רבי חייא אחריו ואמר, "כי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וגו', ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הלולים לה'". כי תבואו אל הארץ, הרי פרשוה החברים, אבל בא וראה שהרי האילן אינו עושה פירות אלא בארץ, והארץ מוציאה אותם ומראה את אותו הפרי לעולם, ואין הארץ עושה פירות אלא מתוך כח אחר שמעליה, כמו שהנקבה אינה עושה פירות אלא מתוך כח הזכר, ואותו הפרי לא נשלם בשלמות עד שלש שנים.</p>
<p>וחילא לא אתפקדא עליה לעילא עד דאשתלים בתר דאשתלים אתפקדא עליה חילא וארעא³⁷⁶⁹ אתתקנת ביה³⁷⁷⁰ דהא עד תלת שנין ארעא לא אתתקנת ביה ולא (אשתכחת) ואשתלימתו (ס"א אתבסמת) ונ"א אסתכמת³⁷⁷¹ עמיה בתר דאשתלים ואתתקנו כחדא כדין הוא שלימותא;</p>	<p>והכח לא נפקד עליו למעלה עד שנשתלם, אחר שהשתלם נפקד עליו הכח, והארץ נתקנת בו, שהרי עד שלש שנים אין הארץ נתקנת בו, ולא (נמצאת) משתלמת (מתבשמת) (מסכימה) עמו. אחר שהשתלמו והתתקנו כאחד, אזי זו שלמות.</p>
<p>ת"ח נוקבא עד³⁷⁷² ג' זמנין דאתעברת איבא דמעיה לא אשתלים בתר ג' עידואן³⁷⁷³ נוקבא אתתקנת בההוא איבא ואסתכמו כחדא כדין ההוא איבא שלימו דכלא ושפירו דכלא;</p>	<p>בא וראה, הנקבה עד שמתעברת שלש פעמים פרי מעיה לא נשלם, אחר שלשה הריונות הנקבה מתתקנת באותו הפרי, ומסכימים כאחד, אזי אותו הפרי הוא שלמות הכל, והיופי של הכל.</p>
<p>בתר דנפק עד ג' שנין לא אית ליה חילא לעילא³⁷⁷⁴ דהא כדין אשתלים בשולא דיליה לוי³⁷⁷⁵ אתרעי מכלא³⁷⁷⁶ תליתאה לאמיה</p>	<p>אחר שיצא עד שלש שנים, אין לו כח למעלה, שהרי אז נשלם הבישול שלו. לוי נרצה מהכל, שלישי לאמו, שהתתקנה בו והסכימה (והתבשמה) עמו. אחר שלש שנים</p>

³⁷⁶¹ כל עצמו לא קשיא ליה אלא אמאי קאמר וכי תבואו אל הארץ כי אומרו אל הארץ תלה הענין בארץ והכי מסיק דבארעא תליא מילתא, ואחר כך בא לפרש טעם אל שלש שנים וכו' (אור יקר).

³⁷⁶² אילנא אינו מרכבה אל התפארת שהרי התפארת משפיע בארץ העליונה והארץ היא מדת המלכות אם כן האילן אינו התפארת וזהו שאמר דהא אילנא לא עביד פירין וכו' וארעא היא המלכות (אור יקר).

³⁷⁶³ פי' אילן שנוטעים בארץ אינו עושה פירות אלא בכח הקרקע שבו נטוע (מ"מ).

³⁷⁶⁴ מפני שהיה אפשר לפרש הארץ היא נגד הבינה ארץ החיים וממנה יונק העץ שהוא התפארת, לזה אמר שאי אפשר שאם [כן] היה ראוי שתהיה עוד מדרגה שנית בין הגלות הפרי והארץ וזה אינו אלא הגלות הפרי הוא על ידי הארץ, אם כן אינה הבינה אלא המלכות שהיא מגלה הדברים הנסתרים וזהו שאמר וארעא אפיק לון ואחזי וכו' אם כן יש זכר שהוא נגדי לתפארת (אור יקר).

³⁷⁶⁵ נוק' אינה יכולה לעשות פרי אם לא יש מ"ד דז"א (רח"ו). היינו ע"ד הסוד שארעא היא מ' (מ"מ).

³⁷⁶⁶ היינו שפע עליון הנשפע מהמלאכים על כל מין ומין והם זכרים על הארץ הגשמית, וכאשר הנקבה אין הזכר מזדקק לה והיא מוציאה פירות הם זנות ודאי (אור יקר).

³⁷⁶⁷ אשה שבעוה"ז (מ"מ).

³⁷⁶⁸ ולכך אסור לאכלו (אור יקר).

³⁷⁶⁹ היינו ארץ ישראל הקדושה שהיא יונקת מן הקדושים (אור יקר).

³⁷⁷⁰ עם הפרי ההוא מפני שהוא בן זנונים (אור יקר).

³⁷⁷¹ אתבסמת ולא אסתכמת (דפוס אמסטרדם).

³⁷⁷²

³⁷⁷³ פי' ולכך שלישי לבטן הוא טוב כמ"ש בש"ס עגלא תילתא (מ"מ).

³⁷⁷⁴ חזר לדבריו דאילן אין בישולו נשלם רק עד ג' שנים (מ"מ).

³⁷⁷⁵ וז"ש הפעם ילוה כו' כנ"ל, "ואסתכמו כחדא", ועל יהודא הפעם אודה קדש הלולים כו' (יהל אור).

³⁷⁷⁶ קשה דהכא שלישי לבטן ממש ואלו התם שלש שנים ערלים ובשנה הרביעית וכו', ואפשר לומר במאי דפרשו רז"ל שלשים יום קודם חמשה עשר בשבט חשוב שנה ואז אין פרי כלל והרי שנה אחת, ושתי שנים שיש בהם פרי הם שלש שנים ושני תבואות, והפרי השלישי שהוא בשנה הרביעית יהיה כל פריו וכן לוי שלישי לבטן ורביעי לשנים כשנחשוב עיבור ולידה וטהרה וכיוצא יכנס בשנה הרביעית (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאתתקנת ביה ואסתכמת (ס"א ואתבסמת) בהדיה בתר ג' שנין אתפקדת עליה ונ"א אתפקד עלהו חילא עלאה לעילא ובשנה הרביעית יהיה כל פרוי קדש הלולים:</p>	<p>התמנה עליו (התמנה עליה) כח עליון למעלה, ובשנה הרביעית יהיה כל פרוי קודש הלולים.</p>
<p>מאי קדש הלולים³⁷⁷⁷ תושבחן לשבחה ליה לקב"ה³⁷⁷⁸ עד הכא מכאן ואילך רזא דמלה ורובשנה</p>	<p>מהו קודש הלולים, תשבחות לשבח את הקדוש ברוך, הוא עד כאן. מכאן ואילך סוד הדבר, שבשנה</p>
<p>פז/ב</p>	
<p>הרביעית מזדווגת כנסת ישראל לקב"ה והלולא [חד] (דא) אשתכח דכתיב (ויקרא יט כד) קדש הלולים הלולא וחדווא בזמנא (ס"א בזווגא) חדא:</p>	<p>הרביעית מזדווגת כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא, והלולא אחת נמצאת, שנאמר "קודש הלולים", הלולא ושמחה בפעם (בזווג) אחת.</p>
<p>ומאי שנהו (מאן שנה הרביעית) דא קב"ה³⁷⁷⁹ ותנינן³⁷⁸⁰ שנה הרביעית דא כנסת ישראל³⁷⁸¹ דאיהי קיימא רביעאה³⁷⁸² לכורסייא וכלא חד דהא כדן קב"ה מזדווג בה בכ"ו וכדן היא קדש והלולא קדישא אשתכח (וקב"ה אזדווג בהדה) וכדן חיילין³⁷⁸³ אתמנן על עלמא על כל מלה ומלה כדקא חזי ליה:</p>	<p>מה זה השנה (הרביעית), זה הקדוש ברוך הוא. ושנינו שנה הרביעית זו כנסת ישראל, שהיא עמוד רביעי לכסא, והכל אחד, שהרי אז מזדווג הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל, ואז היא קודש ונמצאת הלולא קדושה, (והקדוש ברוך הוא מזדווג עמה), ואז החיילות מתמנים על העולם, על כל דבר ודבר כראוי לו.</p>
<p>מכאן ולהלאה מתברכאן כלהו ושאר למיכל ודהא כלהו בשלימותא דכלא בשלימותא דעילא ותתא³⁷⁸⁴ ועד לא אשתלים בכלא מתתא ומעילא אסיר למיכל מניה ומאן דאכיל מניה כמאן דלית ליה חולקא בקב"ה ונכ"ו דהא ההוא איבא בלא רשותא עלאה קדישא קיימא דלא שארי עליה עד דישתלים ובלא רשותא תתא דהא לא אסתכמת (ס"א אתבסמת) חילא דארעא ביה וההוא דאכיל מניה אחזי גרמיה דלית ליה חולקא לעילא ותתא:</p>	<p>מכאן והלאה כולם מתברכים ומותרים למאכל, שהרי כולם בשלמות, הכל בשלמות של מעלה ומטה, ועד שלא נשלם בכל ממטה וממעלה, אסור לאכול ממנו. ומי שאוכל ממנו, כמי שאין לו חלק בקדוש ברוך הוא ובכנסת ישראל, שהרי אותו הפרי עומד בלי רשות עליונה קדושה, שאינה שורה עליו עד שישתלם, ובלי רשות תחתונה, שהרי לא הסכימה (התבשמה) כח הארץ בו, ואותו שאכל ממנו מראה את עצמו, שאין לו חלק למעלה ולמטה.</p>

³⁷⁷⁷ לשון הלולא דהיינו שמחת חתן וכלה פירוש ייחוד עליון כדי להשפיע למטה (אור יקר).
³⁷⁷⁸ פירוש קודם הלולים הוא לשון שבח, ומ"ש עד הכא פירוש זה הפשט מכאן ואילך רזא דמלא (מ"מ).
³⁷⁷⁹ פירוש תפארת שהוא נקרא שנה שבו הקף "ב חדשי הלבנה שהיא מלכות נקבה תסובב גבר, ונקרא הרביעית מפני שהוא הרביעי לשלש ראשונות חכמה ותבונה ודעת, עוד הוא רביעי לנצח הוד יסוד, עוד יקרא רביעית לשון רביעה ושכיבה שעיקר רביעה בו (אור יקר). פי' שנה סתם הוא זעיר כמ"ש בפרשת בהעלותך דף קנ"ב ע"א וז"ל חדש דא סיהרא שנה דא שמשא עכ"ל והכא דכתיב שנה הרביעית היינו המ' (מ"מ).
³⁷⁸⁰ שנה גימ' ספירה (רח"ו), ושיעור הכתוב ובשנה הרביעית שהיא מ' ספירה הרביעית היא קודש והילולא להוי"ה שהוא זעיר דהיינו שמזדווגת עם זעיר ולכן בשנה הרביעית לנסיעת האילן שהוא רומז למ' שהיא שנה הרביעית אזי ג"כ כל פרוי מעלים אותו לירושלים לאוכלו שם והיינו נטע רבעי ומשם ואילך כיון שספרי נתברך מזר"ן מותר לאוכלו (מ"מ).
³⁷⁸¹ דהיינו המלכות ונקראת רביעית דהיינו על צד הדקדוק יותר דהיינו שהיא רגל רביעי למרכבה גדולה גבורה תפארת מלכות, אם כן נמצא מלת שנה רביעית היותו צודק בתפארת ובמלכות מורה היותם מיוחדים חתן וכלתו דהיינו הלולים כדפירשנו (אור יקר).
³⁷⁸² כמש"ו. ושם ותעמוד מלדת דאתקם כורסייא (יהל אור).
³⁷⁸³ היינו חקות שמים שפירשנו לעיל (אור יקר).
³⁷⁸⁴ סוד הייחוד העליון המשפיע בצבא מרום הממונים בפרי זה "ותתא" הפרי בעצמו שלם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואי בריך עליה³⁷⁸⁵ ברכה לבטלה הוא דהא קב"ה עד כאן לא שרייא עלוי ולית ביה חולקא רחמנא לישזבינן מאינן דלא משגיחין ליקרא דמאריהון זכאין אינן צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב (משלי ד יח) וארה צדיקים כאור נגה³⁷⁸⁶ [בגין דבההוא זמנא יסתלק חויא דשריא בנוקבא בקדמיתא ויתי דכורא למשרי באתריה כדבקדמיתא וכלא יהא שלים] (תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא וכו' עד צדיק כתמר יפרח)³⁷⁸⁷:</p>	<p>ואם ברך עליו זו ברכה לבטלה, שהרי הקדוש ברוך הוא עד עכשיו לא שורה עליו, ואין בו חלק, הרחמן יצילנו מאותם שאינם משגיחים בכבוד רבונם. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "ואורה צדיקים כאור נוגה", משום שבאותו זמן יסתלק הנחש ששורה עם הנקבה בתחילה, ויבא הזכר לשרות במקומו כבראשונה, והכל יהיה שלם. למדנו בזמן שצדיק שורה בעולם וכו' עד צדיק כתמר יפרח.</p>
<p>רבי יוסי פתח קרא ואמר לא תאכלו על הדם (ויקרא יט כו) הא בכמה אתר אוקמוה חברייא וכל הני קראי אבתריה וכל חד וחד באתגלייא אבל האי קרא אית לאתערא ביה דכתיב (שם לב) מפני שיבה תקום וגו' מפני שיבה דאורייתא³⁷⁸⁸ סתם תקום:</p>	<p>רבי יוסי פתח בפסוק ואמר, "לא תאכלו על הדם", הרי בכמה מקומות פרשוה החברים, וכל הפסוקים הללו אחריו, וכל אחד ואחד בגלוי. אבל יש להתעורר בפסוק הזה, שנאמר "מפני שיבה תקום וגו'", מפני שיבה, שיבה של התורה, סתם תקום.</p>
<p>דבעי אב"נא למיקם בקיומא (מכאן דבעי ב"נ למיקם) מקמי ס"ת³⁷⁸⁹ והכי (אמר) רב המנונא (ס"א ייסא) סבא כד הוה חמי ס"ת הוה קם מקמיה ואמר מפני שיבה תקום (כד הוי חמי חומש דאורייתא הוה קם מקמיה (ס"א עביד ליה הדורא) (והוה אמר (שם) והדרת פני זקן) כגוונא דא בעי ב"נ למיקם בקיומיה לקמיה דת"ח³⁷⁹⁰ בגין דאיהו קאים³⁷⁹¹ בקיומא ונ"א בדיוקנא קדישא עלאה ורמו לכהנא</p>	<p>מכאן שצריך אדם לעמוד בעמדו, (מכאן שצריך אדם לעמוד) מלפני ספר תורה, וכך רב המנונא (ייסא) סבא כשהיה רואה ספר תורה היה קם מלפניו, ואומר מפני שיבה תקום. (כשהיה רואה חומש של התורה היה עומד מלפניו) (עושה לו הידור) (והיה אומר והדרת פני זקן), כדוגמא זה צריך אדם לעמוד במקומו מלפני תלמיד חכם, משום שהוא עומד במקום (בדמות) קדוש עליון, ורמו לכהן העליון (וכאן</p>

³⁷⁸⁵ מפני שהברכות להמשיך שפע בתפארת ובמלכות ומהם אל הכחות אשר למטה הממונים על הפירות, וענין השפעה זו לא שייכא אלא בהיות הפרי ההוא נברא מאתו בכח הייחוד העליון על ידי השר הממונה ואז הברכה שורה ועושה פרי למינהו, אבל אם פרי זה אינו מלמעלה הברכה הוא לבטלה ואינה עושה פירות ומקבלים אותה הבטלים דהיינו החצונים (אור יקר).

³⁷⁸⁶ עי' ח"א נט ע"א. ועי' אד"ר קכט ע"א: בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא וכו' דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי הה"ד (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום - דהיינו יסוד ועטרת היסוד מכונים "צדיקים", דהיינו צדיק (יסוד) וצדק (עטרה)³⁷⁸⁶, והם בסוד החיורתי המכונים "ארחא" שנגזו ביסוד ובעטרת היסוד. ומה שדימהו הכתוב ל'אור נוגה', ר"ל החיורתא אינה משתנה בירידתה ואינה עוברת דרך אר"א אלא בתורת מעבר בלבד, וכמש"כ (שמות לד ו) "ויעבר ה' על פניו". ממילא כאן הוא מכונה אר"ר נוג"ה ובגימ' ע"ר והיינו מעלת האור המאיר לע"ר עלמין הנ"ל. יסוד מכונה 'יום', אמנם כאשר האור הגדול הזה אכן יוצא מהיסוד אזי מאחר שהוא יוצא דרך דופן הוא משתנה ומאיר לנוק' באופן זה (ב"ע מז ע"א).

³⁷⁸⁷ המגיה המאמר הזה ימצאהו המעיין בפרשת ויקרא דף יד ע"ב שורה כד ומשלים דף יו ע"א שורה כ"ב (הערת הזהר).

³⁷⁸⁸ כתרומו מן קדם דסבר באורייתא (אור יקר).

³⁷⁸⁹ מכל שכן אם מקדם דסבר באורי' חייב לקום, ספר תורה עצמו לא כל שכן, חומש תורה שאינו כקדושת ספר תורה (אור יקר).

³⁷⁹⁰ דהיינו מחכמה וחסד, תלמיד חכם מנצח, והיינו כהן נמי מצד החסד וזקן הוא מצד החסד דכתיב על הזקן זקן אהרן (אור יקר).

³⁷⁹¹ פירוש האדם בהיותו נער נרמז במטטרון הנקרא נער, ובהיותו איש והוא לקח אשה עולה במדרגת התפארת ואשתו במדרגת המלכות, ובהיות לו בנים עלה במדרגת אב דהיינו חכמה ואשתו במדרגת הבינה ובנו במדרגת התפארת ובתו במדרגת המלכות, וכלתו במדרגת המלכות בבחינה שנית וחתנו בתפארת בבחינה שנית, ובהיותו בעל שיבה כולו הפך לבן טהור הוא עלה במדרגת עתיקא קדישא דאיהו בעל הלבון ודאי כדכתיב שער ראשיה כעמר נקא, ואחר שהוא דוגמא עליונה צריך לקום מפניו (אור יקר). רומז לזעיר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>[עלאה] 3792 (ס"א והכא רמיז לעתיקא) קדישא עלאה [דכתיב והדרת פני זקן דאיהו בעלמא] 3793 (והדרת):</p>	<p>רמז לעתיק) הקדוש העליון, שנאמר "והדרת פני זקן שהוא בעולם".</p>
<p>אר"ש מכאן רמז לתורה שבכתב 3794 ורמז לתורה שבע"פ ותו תנינן האי קרא לדרשה הוא דאתא מפני שיבה תקום כמה דאתערו ביה חברייא מפני שיבה תקום 3795 אזהר ליה לבר נש עד לא יסתלק בסיבותא דיקוים בקיומא טבא בעלמא בגין דדין הוא הדורא ליה [אבל] לסוף יומוי (ד) לית שבחא ליה לב"נ וכ"כ כד איהו וסיבו (סב) ולא יכיל למהוי ביש אלא שבחא דיליה כד איהו בתוקפיה ואיהו טב:</p>	<p>אמר רבי שמעון, מכאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה. ועוד שנינו, הפסוק הזה בא לדרשה, מפני שיבה תקום, כמו שהעירו בו החברים. מפני שיבה תקום, הזהיר את האדם טרם שיעלה לשיבה, שיעמוד בקיום טוב בעולם, משום שזהו ההידור שלו. אבל לסוף ימיו אין לאדם שבח כל כך כשהוא זקן ואינו יכול לעשות רע, אלא השבח שלו כשהוא בכחו והוא טוב.</p>
<p>ושלמה מלכא צווה ואמר (משלי כ יא) גם במעלליו יתנכר נער וגו' כגוונא דא כתיב (קהלת יב א) וזכור את בוראיך בימי בחורותיך א"ר אלעזר ודאי (הכי הוא) ארחא דא ומותקנא קמן והאי אורחא דקב"ה הוא:</p>	<p>ושלמה המלך צווה ואומר, "גם במעלליו יתנכר נער וגו'". כדוגמא זה כתוב, "וזכור את בוראיך בימי בחורתך". אמר רבי אלעזר ודאי (כך הוא) שהדרך הזו מתוקנת לפנינו, וזוהי דרכו של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים א ו) כי יודע יי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד מאי כי יודע יי' אלא קב"ה יודע ואשגח בארחא דצדיקייא לאוטבא להו ולאנגא להו והוא אויל קמיייהו לנטרא להו ובג"כ מאן דנפיק לארחא בעי דלהוי ההיא ארחא 3796 דקב"ה וישתתף ליה בהדייהו ובג"כ כתיב כי יודע יי' דרך צדיקים 3797 ודרך רשעים תאבד היא מגרמה 3798 בגין דקב"ה לא</p>	<p>פתח ואמר "כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד, מה זה כי יודע ה'", אלא הקדוש ברוך הוא יודע ומשגיח על דרכי הצדיקים להיטיב להם ולהגן עליהם, והוא הולך לפנייהם לשמור אותם, ולכן מי שיוצא לדרך צריך שאותה הדרך תהיה דרכו של הקדוש ברוך הוא, וישתף אותו עמו, ולכן כתוב כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד, היא מעצמה, משום שאין הקדוש ברוך הוא</p>
<p>פח/א</p>	
<p>אשתמודע ליה לההוא ארחא דלהון ולא אויל בהדייהו:</p>	<p>מכיר באותה דרך שלהם ואינו הולך עמם.</p>
<p>כתיב דרך וכתוב ארח מה בין האי להאי אלא דרך דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה ארח דאיהו</p>	<p>כתוב דרך ונאמר ארח, מה בין זה לזה, אלא דרך דשאר קרסולי בני אדם הלכו בה. ארח</p>

3792 פי' חסד (מ"מ).

3793 פי' שת"ח שנקרא זקן צריך לעמוד מפניו שגם הוא רומז לזעיר (מ"מ).

3794 והדרת פני זקן והדר סוד היסוד ועטרה והם תשב"כ ותשבע"פ (רח"ו). נמצא שר"ש שאמר רמז לתורה שבכתב מפי' לה ממלת והדרת, ומורינו ז"ל כתב נלע"ד שר"ש דריש לה כמ"ש בס' הליקוטין מפני שיבה תקום אריך, והדרת פני זקן זעיר, ויראת מאלהיך מ', וז"ש רשב"י מכאן רומז לתורה שבכתב ותורה שבע"פ דדריש לה מוהדרת ומוראת מאלהיך שהם ז'ין (מ"מ).

3795 והיינו תורה שבכתב כדפירשנו לעיל "והדרת פני זקן" היינו תורה שבעל פה שהיא קדושה ולא כתורה שבכתב שהיא קדומה ונעלמת יותר, עד דלא פירוש שישוּב בתשובה ויקום במעשיו הטובים ופירוש מפני קודם (אור יקר).

3796 פירוש על ידי עסק התורה שבכל מקום שיש תורה יש שכינה (אור יקר).

3797 פירוש כתוב אחד אומר יודע ה' דרך צדיקים וכתוב אחד אומר ואורח צדיקים אמאי שני זמנין דרך זמנין אורח, ותירץ כי דרך היא העבודה המורגלת לצדיקים מזמנים קדומים כדרך הזה שהוא מדרך רגל לרבים, אורח היא העבודה המחודשת באורח הזה שעדין אינה סלולה ולכן הולך ואור מעט מעט, דבר אחר האורח ודרך אינו ענין אחד שלשון אורח הוא חברה והכוונה שאורח וחברת הצדיקים הוא כאור נוגה, שבהיות צדיקים מרובים בחברה היא יותר טוב וזהו שאמר הולך ואור שהם הולכים ומתרבים אורם כפי רבויים כאומרו אינו דומה מרובים העושים את המצוה למעטים העושים את המצוה (אור יקר).

3798 שלא אמר יאבד אלא תאבד מעצמה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתפתח מן זמנא זעירא (דא ארח כד"א (איוב לד ח) וארח לחברה עם פועלי און וכתוב) ועל ארחא דא כתיב (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום:</p>	<p>שהוא נפתח מזמן מועט. (זה ארח כמו שנאמר וארח לחברה עם פועלי און) ועל הארח הזה כתוב, "וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום".</p>
<p>אמן כן יהי רצון ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת אמור אל הכהנים:</p>	
<p>ויאמר יי' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו (ויקרא כא א) א"ר יוסי מ"ט³⁷⁹⁹ דא לקבל דא³⁸⁰⁰ דכתיב לעילא³⁸⁰¹ (שם כ כז) ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו וסמך ליה אמור אל הכהנים:</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו", אמר רבי יוסי למה זה כנגד זה, שנאמר למעלה "ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו", וסמך לו "אמור אל הכהנים".</p>
<p>ואלא כיון (משמע דכיון) דאזהר להו לישראל לקדשא להו בכלא אזהר להו לכהני³⁸⁰² לקדשא לון וכן ללויים לכהני מניין דכתיב אמור אל הכהנים ללואי מניין דכתיב (במדבר יח כו) ואל הלויים תדבר ואמרת³⁸⁰³ אליהם בגין דישתכחון³⁸⁰⁴ כלוה זכאין קדישיין³⁸⁰⁵ דכייין:</p>	<p>אלא (משמע) כיון שהזהיר את ישראל לקדש אותם, בכל הזהיר את הכהנים לקדש אותם וכן את הלויים. לכהנים מניין, שנאמר אמור אל הכהנים. ומנין ללויים, שנאמר "ואל הלויים תדבר, ואמרת אליהם", כדי שימצאו כולם צדיקים קדושים טהורים.</p>
<p>אמור אל הכהנים בני אהרן³⁸⁰⁶ מ"ט הכא בני אהרן³⁸⁰⁷ וכי לא ידענא דבני אהרן נינהו אלא בני אהרן ולא בני לוי דאהרן דהוא שירותא דכל כהני דעלמא דביה אתרעי קב"ה מכלא בגין למעבד שלמא בעלמא³⁸⁰⁸:</p>	<p>אמור אל הכהנים בני אהרן, למה כאן בני אהרן, וכי לא ידענו שהם בני אהרן. אלא בני אהרן ולא בני לוי, שאהרן הוא ראשיתם של כל הכהנים של העולם, שבו רוצה הקדוש ברוך הוא מהכל, כדי לעשות שלום בעולם.</p>
<p>ובגין דאהרן ארחוי סליקו ליה להאי דכל יומיו דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא³⁸⁰⁹ ובגין דארחוי כך סליק ליה קב"ה להאי למיעל</p>	<p>ומשום שאהרן דרכיו העלו אותו לזה, שכל ימיו של אהרן היה עוסק להרבות שלום בעולם, ומשום שדרכיו כך הקדוש ברוך הוא העלה אותו לזה, להכניס שלום בפמליא של מעלה, ולכן אמור אל הכהנים בני אהרן.</p>

³⁷⁹⁹ קשיא ליה תרתי, חדא מאי טעמא כפל אמור ואמרת, שנית, טעם האזהרה על הטומאה (אור יקר).
³⁸⁰⁰ כמו שענין אוב הוא מצד המתים והזהירו ישראל שלא ליטמא להם, כך הוזהרו הכהנים בטומאת מתים סתם, דלגבי דידהו מיתה לבד כענין אוב לישראל (אור יקר). למה הוזהרו עכשיו הכהנים על טומאת מת מה שלא נצטוו עד עכשיו. ומתרץ אחר שכבר הוזהר ישראל מטומאתם, חזר עוד להוסיף קדושה לכהנים שלא יטמאו עצמם במת הפוגם הנפש, דומיא דאוב שפוגם הנפש (מ"מ).
³⁸⁰¹ כמ"ש בראש הפרשה קדושים תהיו (אור יקר).
³⁸⁰² וא"כ לפי זה אמור אל הכהנים, ירצה אמור להם קדושים תהיו כי קדוש אני, וזה לכם בכלל ישראל, ובפרט ואמרת אליהם לנפש וכו' (אור יקר).
³⁸⁰³ וקשה מאי "תדבר ואמרת" אלא ודאי כדפי', תדבר קדושים תהיו בכלל כל ישראל, ואח"כ ואמרת אליהם בפרטות כדמסיק קרא התם בפרשת קרח (אור יקר).
³⁸⁰⁴ פי' כהנים לויים וישראל (אור יקר).
³⁸⁰⁵ כל א' כפי עניינו, ישראל כפי ענינם, כהנים תוספת על ישראל (אור יקר).
³⁸⁰⁶ דהוה קשה להו לכהניא, וכי מה שאני לן משאר ישראל, שהרבה לנו מצות וקדושה (אור יקר).
³⁸⁰⁷ ירצה בני אהרן ולא בני לוי, פי' שאפילו שהובחר שבט לוי משאר שבטי ישורון לעמוד לפני ה' לשרתו, כנודע שאפילו במצרים היו בני לוי עוסקים בעבודת התורה ולא בעבודת מצרים, על"ז מביניהם הובחר אהרן ולפיכך הם מתייחסים אחר אהרן, שהוא ראש לכלם, ולהם יחס בפני עצמו כדפי' (אור יקר).
³⁸⁰⁸ פי' שהוא במדרגת היסוד, ונתן טעם למה נעשה אהרן ראש לעצמו וזכה למדת שלום מצד החסד (אור יקר). ר"ל אע"פ שהוא משבט לוי, עכ"ז עלה למדרגה עליונה יותר מהלוי ומגבורה לחסד (רח"ו).
³⁸⁰⁹ וחסד בפום אמה שריא ושלום יסוד כנודע ולכן זכה לכהונה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שלמא בפמליא דלעילא³⁸¹⁰ ובגין כך אמור אל הכהנים בני אהרן:</p>	
<p>אמור אל הכהנים בני אהרן³⁸¹¹ ואמרת אליהם רבי יהודה פתח (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' מה רב טובך³⁸¹² כמה עלאה³⁸¹³ ויקירא³⁸¹⁴ ההוא ונהורא עלאה דאקרי טוב דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב ודא הוא (טוב דאקרי טוב י" מה רב טובך) אור הגנוז³⁸¹⁵ דביה עביד קב"ה טב בעלמא³⁸¹⁶ ולא מנע ליה בכל יומא³⁸¹⁷ בגין דביה מתקיים עלמא³⁸¹⁸ וקאים עליה³⁸¹⁹:</p>	<p>אמור אל הכהנים ואמרת אלהם, רבי יהודה פתח "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", מה רב טובך, כמה עליון ונכבד אותו האור העליון שנקרא טוב, שנאמר "וירא אלהים את האור כי טוב", וזהו האור הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מכיון שבו מתקיים העולם, ועומד עליו.</p>
<p>אשר צפנת ליראיך³⁸²⁰ דתנן נהורא עלאה עבד קב"ה כד ברא עלמא³⁸²¹ וגניז ליה לצדיקא³⁸²² לזמנא³⁸²³ דאתי³⁸²⁴ הה"ד אשר צפנת ליראיך:</p>	<p>אשר צפנת ליראיך, ששנינו אור עליון עשה הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם וגנו אותו לצדיקים לעתיד לבא, זהו שנאמר אשר צפנת ליראיך.</p>
<p>פעלת לחוסים בך פעלת בזמנא דאתברי עלמא³⁸²⁵ ההוא נהורא הוה קאים³⁸²⁶ ונהיר מרישא</p>	<p>פעלת לחוסים בך, פעלת בזמן שנברא העולם, אותו האור היה עומד ומאיר מראש העולם לסופי העולם, כשהסתכל הקדוש ברוך</p>

³⁸¹⁰ בסוד שהוא שושבינא דמלכא מייחד משפט וצדק על ידי מדת השלום, ועי"כ כל עלמין מתברכאן ומקבלין דין מן דין ומתייחדין מלאכין דקב"ה הנק' מלאכי שלום עם מלאכין דשכינתא, והיינו שלום לכל פמליא דלעילא (אור יקר).

³⁸¹¹ בני אהרן (נמחק בדפ"ו).

³⁸¹² נלע"ד שענין הקדמה זו הוא להורות שמתחילה שהיה אור ה' בעולם לא היה שום דבר רע ולא מיתה, ואחרי אשר נגזז אז התעדת האדם למות וכדמסיק. אכן כוונתו הוא על יסוד אבא שהוא עיקר חיותו של זעיר ותוכיות טובו (רמ"ז).

³⁸¹³ כמה עלאה, דייקא, כי הוא הראשון שבדעת העליון (רמ"ז).

³⁸¹⁴ בכל דעת יש שרש היסוד הנקרא יקר בסוד הטפה (רח"ו ח"ב קצז ע"ב). והכוונה על יסוד אבא שמברח בכל החמישים שערים (רמ"ז).

³⁸¹⁵ הוא יסוד אבא המתפשט בכל קומת זעיר עד תוך יסוד שלו, ואז יסוד זה דזעיר מעולה מאד כי בתוכו סתום תוכיות האצילות (רמ"ז).

³⁸¹⁶ "ההוא טוב" יסוד, דאיברי "טוב ה'", פי' יסוד הנמשך מת"ת, "דביה עביד קב"ה" שהוא ת"ת, "טב בעלמא" ביסוד שעל ידו נשפע השפע למלכות (אור יקר). שכן אנו אומרים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, שעליו נאמר (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית (רמ"ז).

³⁸¹⁷ פי' סוד היחוד והזווג הנמצאים בכל יום (אור יקר).

³⁸¹⁸ אע"ג דגנוז, יוצא חומש החסד בכל יום. והוא ע"י חוט השדרה. והוא אור בסוד א'מ'ר' (יהל אור). עולם עומד על עמוד א' וצדיק שמו שנ' וצדיק יסוד עולם, ועולם זה היא המלכות שאינה מתקיימת היא וכל התחתונים אלא מתוך העמוד הזה שמשפיעה מן העליונים (אור יקר).

³⁸¹⁹ עי' מלואים אות (כו).

³⁸²⁰ היסוד היה אורו משמש בעולם הזה השפל מצד גודל אורו הנשפע לו מהבינה וז"ש נהורא עלאה עבד קב"ה בינה (אור יקר). וכן דף כד וכן כח (דרך אמת).

³⁸²¹ שמשו ל"ב נתיבות בבריאת עולם זה על ידי שמושא שהיה משמש היסוד במלכות וכו', ואח"כ לסבה שפרשו רז"ל גנוז לצדיקים העומדים במדת היסוד (אור יקר).

³⁸²² צדיקים אלו הם צדיק וצדק, וה"ס הזווג הנעשה בשבת, שאז מקבלת רחל בהזדווגה עם ישראל מג' יסודות, דהיינו יסודות דא"א שבתוך יסוד זעיר. ועל כן לא אמר לעלמא דאתי כמו שאמר בסמוך אלא לזמנא דאתי, שהוא זמן השבתות שמשמש ובא תמיד (רמ"ז). ה' חסדים דאימא נגנזים ביסוד דידיה ודידה וזה לצדיקיא (מ"מ).

³⁸²³ לעלמא (אור יקר).

³⁸²⁴ בינה, שם נגזז האור ומשם נהנים הנשמות ביסוד ממנו (אור יקר).

³⁸²⁵ מתחילה בזמן הבריאה היה מאיר [אור הגנוז] כולו בשלימות בכל הזעיר ולא היה שום חלק צפון, וז"ש פעלת בפועל גמור את כולו, אבל הוא נגד בני אדם, שאינם כדאים ליהנות ממנו ולכן נגזז אותו החלק המובחר (רמ"ז).

³⁸²⁶ היינו שהיסוד היה קם בסוד והקימותי את בריתי עניין נגדיי אל הקישוי (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דעלמא³⁸²⁷ לסייפי דעלמא³⁸²⁸ כד אסתכל קב"ה לאינון חייבין דזמינין לקיימא בעלמא גניז³⁸²⁹ ליה לההוא נהורא (הדא הוא) דכתיב (איוב לה טו) וימנע מרשעים אורם וזמין לאנהרא לצדיקיא לעלמא דאתי³⁸³⁰ ודא הוא אשר צפנת ליראיך וכתיבו (הה"ד) (מלאכי ג כ) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה³⁸³¹ ומרפא בכנפיה³⁸³²:</p>	<p>הוא באותם הרשעים שעתידים לעמוד בעולם, גנו את אותו האור, שנאמר "וימנע מרשעים אורם", ועתיד להאיר לצדיקים לעולם הבא. וזהו צפנת ליראיך, ונאמר "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה".</p>
<p>ת"ח בשעתא³⁸³³ דבר נש קאים למיהך לההוא עלמא והוא בבי מרעיה אתיין עליה ג' שלוחין³⁸³⁴ וחמי תמן מה דלא יכיל בר נש למחמי כד איהו בהאי עלמא וההוא יומא יומא דדינא עלאה הוא דמלכא בעי פקדונא דיליה:</p>	<p>בא וראה בשעה שכן אדם עומד ללכת לאותו העולם והוא בבית חוליו, באים עליו שלשה שלוחים, ורואה שם מה שלא יכול לראות אדם כשהוא בעולם הזה, ואותו היום הוא יום הדין העליון שמבקש המלך את פקדונו.</p>
<p>זכאה ההוא בר נש דפקדוניה אתיב³⁸³⁵ למלכא כמה דאתיהיב ליה³⁸³⁶ בנויה אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא מה יימא למארי פקדונא זקף עינוי וחמי למלאך המות³⁸³⁷ קאים קמיה וסייפיה³⁸³⁸ שליפא בידיה קסטר בקטריין בקומטא³⁸³⁹ דההוא בר נש ולית לה לנפשא קשיו בכלא [כפרישו] (כד פרישו) דילה מן גופא ובר נש לא מית³⁸⁴⁰ עד דחמי לשכינתא ומגו סגיאיות תיאובתא דשכינתא נפשא נפקת</p>	<p>אשרי האיש שמשיב למלך את פקדונו כמו שניתן לו בתוכו, אם אותו הפקדון התטנף בטנופי הגוף מה יאמר לבעל הפקדון, מרים עינוי ורואה את מלאך המות עומד לפניו וחרבו שלופה בידו, שליח בקשר היסודות של אותו האיש, ואין לנפש קושי בכל כפרדתה מן הגוף. ואדם לא מת עד שרואה את השכינה, ומתוך גודל התשוקה לשכינה הנפש יוצאת</p>
<p>פח/ב</p>	
<p>לקבלא לשכינתא:</p>	<p>לקבל את השכינה.</p>
<p>בתר דנפק' מאן איהי נפשא דאתדבק בה³⁸⁴¹ וי(ת)קבל בגופא (ס"א בגווה) והא אוקמוה להני מילי בתר דנפקא נפשא מן גופא ואשתאר גופא בלא רוחא אסור למשבק ליה בלא קבורתא דכתיב (דברים כא כג) לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא בגין [ד]מיתא דישתהי כ"ד שעות דאינון יומם ולילה בלא קבורתא יהיב</p>	<p>אחר שיצאה, מי הנפש שנדבקת בה (ותתקבל) ויקבל בגוף (לתוכה). והרי בארנו את הדברים האלה, אחר שיצאה הנפש מן הגוף ונשאר הגוף בלי רוח, אסור להשאירו בלי קבורה, שנאמר "לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא", משום שמת שישתהי כ"ד שעות שהם יומם ולילה בלי</p>

³⁸²⁷ היינו אור היסוד בסוד הו' (אור יקר).

³⁸²⁸ פי' מבינה עד המלכות (מ"מ).

³⁸²⁹ ירצה, אותו האור הנוסף ביסוד הגורם התפשטותו אל התחתונים גנזו בבינה (אור יקר).

³⁸³⁰ דייקא לעלמא דאתי, שהוא עולם הבא, שאז יאיר כולו בשלימות גדול, והוא נקרא ממש שמש צדקה (רמ"ז).

³⁸³¹ היינו וזרחה מהבינה שמש משך וא"ו צדקה במלכות דהיינו מן הקצה אל הקצה (אור יקר).

³⁸³² לצדיקים שהם מסתופפין בכנפי השכינה (אור יקר).

³⁸³³ וראה אל האור הגנוז שהרי הוא משיג בעת פטירתו מה שלא השיג כל ימי חייו (אור יקר).

³⁸³⁴ הם ג' דיינים, הא' לזכויות, והשני לעוונות, והג' אמצעי בין שניהם (אור יקר).

³⁸³⁵ שלול ממעשים רעים (רח"ו).

³⁸³⁶ בערך נקיות העון, אמנם בערך המצוה ודאי צריך לקשטה (אור יקר).

³⁸³⁷ היינו סוד הקלי' (אור יקר).

³⁸³⁸ היינו כחו עמו, שעל ידו עושה נפלאותיו, וכל כח אלו ואלו אינם אלא על ידי מעשה האדם, אם עונשו מרובה יש לו קושי וחרב מצער אותו, ואם הוא צדיק מת בנשיקה (אור יקר).

³⁸³⁹ בקשר היסודות (רח"ו).

³⁸⁴⁰ הם ב' הפכיות, הקלי' שולט בגוף והשכינה הקדושה לנגדו מיד מניח הגוף לידבק בשכינה (אור יקר).

³⁸⁴¹ (ס"א ותתקבל) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חלישותא בשייפוי דרתיכא³⁸⁴² ומעכב עבידתא דקב"ה מלמעבד:</p>	<p>קבורה נותן חולשה באיברי המרכבה ומעכב את מעשה הקדוש ברוך הוא מלהעשות.</p>
<p>דאפשר דקב"ה גזר עליה בגין למיתיה³⁸⁴³ בגלגולא אחרא מיד בההוא יומא דאתפטר לאוטבא ליה וכל זמנא דלא אתקבר גופא נשמתא לאו עאלת קמי קב"ה ולא יכלא למהוי בגופא אחרא בגלגולא תניינא דלא יהבין לנשמתא גופא אחרא עד דיתקבר קדמא ודא דמי לב"ע דמיתנה³⁸⁴⁴ אתתיה לא אתחזי ליה למיסב אתתא אחרא עד דקביר לקדמת³⁸⁴⁵ ובגין דא אמרה אורייתא לא תלין נבלתו על העץ:</p>	<p>שאפשר שהקדוש ברוך הוא גוזר עליו כדי לבא בגלגול אחר מיד באותו יום שנפטר להיטיב לו, וכל זמן שלא נקבר הגוף הנשמה לא נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, ולא יכולה להיות בגוף אחר בגלגול שני, שלא נותנים לנשמה גוף אחר עד שיקבר הראשון, וזה דומה לאדם שמתה אשתו, לא ראוי לו לשא אשה אחרת עד שקובר את הראשונה, ולכן אמרה תורה לא תלין נבלתו על העץ.</p>
<p>דבר אחר כד אתפרשא נשמתא מן גופא ובעיא למיזל לההוא עלמא לא תיעול לההוא עלמא עד דיהבין לה גופא אחרא מנהורא ולבתר יכלא למיעל ומאליהו תנדע דהו ליה תרין גופין חד דביה אתחזי לתתא לבני נשא וחד דביה אתחזי לעילא בין מלאכין עלאין קדישין:</p>	<p>דבר אחר כשנפרדת הנשמה מן הגוף ורוצה ללכת לאותו העולם, לא תכנס לאותו העולם עד שנותנים לה גוף אחר מאור, ואחר כך יכולה להיכנס, ומאליהו תדע שהיו לו שני גופים, אחד שבו נראה למטה לבני אדם ואחד שבו נראה למעלה בין מלאכים עליונים קדושים.</p>
<p>וכל כמה דגופא לא אתקבר צערא הוא לנשמתא ורוח מסאבא אודמן לשרייא עלוי ולסאבא לההוא גופא³⁸⁴⁶ ובגין דההוא רוח מסאבא³⁸⁴⁷ אודמן לא לבעי ליה לאיניש³⁸⁴⁸ למיבת ההוא גופא ליליא חד בגין דרוח מסאבא³⁸⁴⁹ אשתכח בליליא ואשתתח בכל ארעא לאשכחא גופא בלא נפשא לסאבא ליה ואסתאב יתיר³⁸⁵⁰ וע"ד אזהר לכהני ואמר (ויקרא כא א) לנפש לא יטמא בעמיו בגין דאינון קדישין ולא ישרי עליהו רוח מסאבא ולא יסתאבון:</p>	<p>וכל עוד שהגוף לא נקבר זהו צער לנשמה, ורוח טומאה מזדמנת לשרות עליו ולטמא את אותו הגוף, ומשום שאותה רוח הטומאה מזדמנת, אדם לא צריך להלין את אותו הגוף לילה אחד, כי רוח טומאה נמצאת בלילה ומשתתחת בכל הארץ למצא גוף בלי נפש לטמא אותה ונטמא יותר, ועל כן הזהיר את הכהנים ואמר, "לנפש לא יטמא בעמיו", משום שהם קדושים לא תשרה עליהם רוח טומאה ולא יטמאו.</p>
<p>אמור אל הכהנים (ויקרא כא א) ר' יצחק אמר³⁸⁵¹ אמור אל הכהנים בלחישו³⁸⁵² כמה דכל</p>	<p>"אמור אל הכהנים", רבי יצחק אמר אמור אל הכהנים בלחש, כמו שכל מעשי הכהנים</p>

³⁸⁴² אחר שהאדם עשוי בצלם אלהים, והוא מת, מורה פגם בצורה עליונה, ועוד טעם שני, שמעכב גאולתו בגלגולו (אור יקר). פי' שגוף האדם איבריו רומזים למרכבה העליונה וכשמעלים המת נכנסים בו הקלי' וכו', א"נ בשייפוי דרתיכא כי האדם עצמו הוא מרכבה לזו"ן ומעכב עבידתא וכו' וזה טעם ב' (מ"מ).

³⁸⁴³ למיתי (דפ"ו).

³⁸⁴⁴ דמיתת (דפ"ו).

³⁸⁴⁵ לקדמיתא (דפ"ו).

³⁸⁴⁶ הענין כי כשנקבר הגוף נשאר הנפש שם, ומשם אם זוכה שבעה בצחצחות שהוא סוד רוחניות נעלם המתלבש בעוה"ז (רמ"ז).

³⁸⁴⁷ לאפוקי אותו שהיה לנפש עודה בחיים שהוא הצלם שלא יוכלו לשלוט בו. ונלע"ד שאותו הרוח מסאבא הוא מסיגי הבלא דגרמי שנשאר במלכין דמיתו (רמ"ז).

³⁸⁴⁸ לאיניש (דפ"ו).

³⁸⁴⁹ טעם למה מזדמנת שם רוח טומאה, והענין כי חצוניות אין לה צורת גוף, כדכתיב ויצר ה' אלהים את האדם בצלמו צלם הקדושה ודאי והרעה רודפת להיות נכללת בצורה זו, ולכך בהיות הגוף ריקן היא אזלא בתר גופא דאיהו צלם העליון (אור יקר).

³⁸⁵⁰ פי' יותר מביום מפני עצם הקלי' בלילה (אור יקר).

³⁸⁵¹ ר' יצחק פליג אדרבי יוסי דלעיל דאמר אמור ואמרת ואל הלויים תדבר והשוה המדות ולא חלק בין תדבר לאמור (אור יקר).

³⁸⁵² אמירה היא בלחישו (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עובדיהון דכהני בלחישו כך אמירה ודלהון בלחישו אמור ואמרתו (בלחישו) זמנא חד³⁸⁵³ ותריז זמנין לאזהרא³⁸⁵⁴ להו על קדושייהו³⁸⁵⁵ בגין דלא יסתאבון³⁸⁵⁶ דמאן דמשמש³⁸⁵⁷ באתר קדישא³⁸⁵⁸ בעיא דישתכח קדישא בכלא:</p>	<p>בלחש, כך אמירתם בלחש. אמור ואמרת, פעם אחת ופעמיים, להזהיר אותם על קדושתם, כדי שלא יטמאו, שמי שמשמש במקום קדוש צריך שימצא קדוש בכל.</p>
<p>לנפש לא יטמא כמה דאוקימנא דגופא בלא רוח מסאבא הוא³⁸⁵⁹ ושאר י עליה רוח מסאבא דהא תיאובתא דרוחי מסאבא לגבי גופיהון דישראל איהו בגין דאתר(ת)ק מנייהו³⁸⁶⁰ רוחא קדישא ובמנא דקודשא אתיין לאתחברא וכהני דאינון קדישין קדושתא על קדושתא לא בעיין לאסתאבא כלל בגין דכתיב (במדבר ו ז) כי נזר אלהיו על ראשו³⁸⁶¹ וכתיב (ויקרא י ז) כי שמן משחת אלהיו עליו אני יי' והוא כגוונא דלעילא³⁸⁶² קאים לתתא דכתיב (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיוורד על פי מדותיו:</p>	<p>לנפש לא יטמא, כמו שבארנו, שגוף בלי רוח טמא הוא, ושורה עליו רוח טומאה, שהרי תשוקתם של הרוחות הטמאות היא אל גופות ישראל, מכיון שהתרוקנה מהם הרוח הקדושה, ובכלי קודש הם באים להתחבר, והכהנים שהם קדושים קדושה על קדושה לא צריכים כלל להטמא, כי כתוב "כי נזר אלהיו על ראשו", ונאמר "כי שמן משחת אלהיו עליו אני ה'", והוא עומד למטה כדוגמא שלמעלה, שנאמר "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן, שיוורד על פי מדותיו".</p>
<p>האי קרא אוקמוה אבל כשמן הטוב³⁸⁶³ על הראש דא³⁸⁶⁴ משח רבות קדישא³⁸⁶⁵ עלאה דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא³⁸⁶⁶:</p>	<p>הפסוק הזה בארנו, אבל כשמן הטוב על הראש, זהו שמן משחת קדש העליון שנמשך ויוצא ממקום הנהר העמוק של הכל.</p>
<p>ד"א דנגיד ונפיק³⁸⁶⁷ מרישא דכל רישין³⁸⁶⁸ סתימא דכל סתימין³⁸⁶⁹ על הראש על הראש</p>	<p>דבר אחר, שנמשך ויוצא מראש של כל הראשים, הנסתר של כל הנסתרים, "על הראש" ודאי על הראש ראשו של אדם הראשון, "יורד על הזקן" זה הזקן הנכבד כמו</p>

³⁸⁵³ ר"ל אמור ואמרת, שאין מזרזין אלא למזרזין וכהנים זריזין וכו' (יהל אור).

³⁸⁵⁴ אמור ואמרת (רח"ו).

³⁸⁵⁵ כי האחת היתה בערך הזהירות אל קדושתם שיהיה זהירים בה בהיות מגמת פניהם שהם קדושים (אור יקר).

³⁸⁵⁶ שלא יטמאו עצמן (אור יקר).

³⁸⁵⁷ קשה לו שכיון שהטומאה מחלל הקדושה א"כ למה לא נזהרו הישראלים בה (אור יקר).

³⁸⁵⁸ "באתר קדישא" דהיינו הכהן, "דישתכח קדישא בכולא", פי' אפילו מטומאה בעלמא שאינו ח"ו כשאר טומאת שיש בהם חלול נפש כענין העריות והיוצא (אור יקר).

³⁸⁵⁹ פי' הוא מעצמו טמא מפני שהוא חומר בלא צורה טפה סרוחה (אור יקר).

³⁸⁶⁰ היה שם משכן הקדושה ונתרוקן והם רודפים אחר המקומות שבו היה משכן הקדושה ונתרוקנה לראות אם ידמו אל הקדש ושמא על ידי כך יתדבקו (אור יקר).

³⁸⁶¹ היינו סוד מה שהם מוכתרים בסוד הג' ראשונות והיינו על ראשו שמן משחו אלהיו היינו שפע החכמה בבניה (אור יקר). אתם ממוחין דאבא הנק' שמן כי משם שרש נשמכתם (לקוטי תורה ויקרא).

³⁸⁶² היינו ממש בסוד החסד ודבקותו בספירות למעלה כן הוא הכהן הגשמי שואב רוחניותם למטה (אור יקר). שהכהן רומז לז"א ולכן לנפש לא יטמא (מ"מ).

³⁸⁶³ הכתר המיוחד בסבתו (אור יקר).

³⁸⁶⁴ היינו רישא דז"א (אור יקר).

³⁸⁶⁵ שפע חכמה אבא (רח"ו).

³⁸⁶⁶ פי' ממקום הבינה דלא היינו בינה ממש אלא מלמעלה מהמקורות הנעלמים כדמסיק ולא נהרא עמיקא סתם אלא "עמיקא מכולא" דהיינו דבקותו למעלה (אור יקר). הנמשך מיסוד דאמא (רח"ו). אימא עילאה (יהל אור).

³⁸⁶⁷ "דנגיד" הוא מסט' דחכמה והוא באתפשטותיה לתתא לבינה. ובבינה שם הוא "נפיק" (ב"ע קצז ע"א).

³⁸⁶⁸ כתר עילאה מצד דבקותו בראש כל (אור יקר). משערות אדם העליון א"א (רח"ו). עי' אד"ז רפח ע"א: רישא דכל רישא - כל רישא כולל ג' בחינות, וכאן הם גלגלתא, אוירא ומו"ס (בהגר"א על תיקו"ז קלח ע"ב ד"ה בהיכלא) גלגלתא דא"א זהו "רישא דכל רישא" ולמעלה ממנו רדל"א המכונה א"ס (בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ב ד"ה רישא דכסופא).

³⁸⁶⁹ היא בחינה שהיא מתדבקת במאציל שכמעט המאציל והנאצל אחד שם (אור יקר).

474

זהר ויקרא חלק א'

<p>ודאי³⁸⁷⁰ רישא דאדם קדמאה³⁸⁷¹ יורד על הזקן דא דיקנא יקירא³⁸⁷² כמה דאוקמוה זקן אהרן³⁸⁷³ דא כהן גדול דלעילא³⁸⁷⁴ והא אוקמוה וההוא שמן רע"מ:</p>	<p>שבארוה. "זקן אהרן" זה הכהן הגדול שלמעלה, והרי פרשוה. ואותו שמן</p>
<p>פקודא [כא] (דא) לסדרא כהנא בכל יומא בוצינין בבי מקדשא והא אוקימנא ברוא [דמנורה] (דמט"ט) ואיהו רזא כגוונא [דלעילא] בגין דנהירו עלאה במשח רבו נחית על רישא דכהנא³⁸⁷⁵ בקדמיתא לבתר איהו אדליק ואנהיר כל בוצינין דכתיב כשמן הטוב על הראש וגו' וכתוב (ויקרא כא יב) כי שמן משחת אלהיו עליו וגו' וע"ד אתייהיב רשו לכהנא בלחודוי לסדרא בוצינין ולאדלקא להון בכל יומא תרין זמנין³⁸⁷⁶ לקבל נהירו דיחודא תרין (זמנין) וכלא קרבנא בכל יומא³⁸⁷⁷ תרין זמנין [וכלא]³⁸⁷⁸ אצטריך ועל ידי דכהנא נהרין בוצינין בכלא עילא ותתא:</p>	<p>מצוה זו שיסדר הכהן בכל יום נרות בבית המקדש, והרי בארנו בסוד המנורה, והוא סוד כדוגמא שלמעלה, משום שהאור העליון בשמן משחה יורד על ראש הכהן בראשונה, ואחר כך הוא מדליק ומאיר את כל הנרות, שנאמר "כשמן הטוב על הראש וגו'" ונאמר "כי שמן משחת אלהיו עליו וגו'", ועל כן נתנה רשות לכהן לבדו לסדר את הנרות ולהדליק אותם בכל יום פעמיים, כנגד אור היחוד פעמיים קרבן בכל יום, פעמיים מאירים הנרות בכל למעלה ולמטה,</p>
<p>פמ/א</p>	
<p>יורד על פי מדותיו (תהלים קלג ב) דמאינון משיחין³⁸⁷⁹ נגיד ונפיק ונחית לתתא³⁸⁸⁰ וכגוונא דא נגיד ואתער כהנא תתאה במשח רבות³⁸⁸¹ לתתא האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה כתיב (ויקרא כא א) אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא לא יטמאו מבעי ליה מהו לא יטמא אלא על ההוא כהן עלאה מכלהו קאמר:</p>	<p>"יורד על פי מדותיו", שמאותן המדות נמשך ויוצא יורד לתחתונים, וכדוגמא זה נמשך ומתערר הכהן התחתון בשמן משחה למטה. הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, כתוב "אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא", היה צריך להיות "לא יטמאו", מה זה "לא יטמא" אלא על אותו הכהן העליון מכלם, הוא אמר.</p>

³⁸⁷⁰ דק"ל בראש מיבעיא ליה דבע"ק בגולגלתא לכן אמר דא"ק הוא אבא וכאן רומז על חכמתא סתימאה הוא א"ק כמ"ש באד"ר ואלמלא חכמה סתימאה כו' ואלמלא האי אדם כו' והאי הוא על המ"ס, וממ"ס יורד לזקן כמ"ש באד"ז וז"ש יורד על כו' (יהל אור).

³⁸⁷¹ כי אדם הראשון הוא חכמה כי מ"ה הוא אדם, ויש אדם מ"ה בת"ת, כדאמר מ"ה שמו ומ"ה שם בנו, להכי פי' רישא דאדם קדמאה דהיינו החכמה והטעם שנקרא מ"ה שעולה י"ד ה"א וא"ו ה"א (אור יקר). ז"א נקרא כן [ב"ן - מ"מ] (רח"ו).

³⁸⁷² היא הבינה בבחי' המתגלת על החסד שבה סוד דיקנא דז"א. והנה ירד השמן מדרגה אחר מדרגה מכתר לחכמה ומחכמה לבינה ומבינה לחסד דהיינו זקן אהרן (אור יקר). דיקנא דא"א (מ"מ).

³⁸⁷³ והחסד דבק אל סוד הזקן הזה שהיא בחי' חכמה ובינה יחד ולזה נעשה חסד כהן גדול ודאי (אור יקר).

³⁸⁷⁴ שהם ח' תיקונים בתראים נקרא כה"ג (רח"ו). הוא חסד דז"א, והוא הנכנס לבית ק"ק אל אמא, אבל אבא הוא למעלה מק"ק, והוא מ"ש בר"ה (כתב הרד"ל. נראה צ"ל בסבא ח"ב צ"ה). אית כה"ג ואית כהן כו', ור"ל כה"ג חסד שנקרא גדול. סגן הוא בנצח, נעימות בימינך, דשמש לכה"ג. כהן הדיוט הוא בנוק', והוא מיכאל, אע"ג דלתתא כה"ג הוא, למעלה הוא כהן הדיוט, כמ"ש בר"מ קנ"א ב'. וחסד ג"כ נק' זקן, בסוד ואברהם זקן כו', דהן בדיקנא חתימי (יהל אור).

³⁸⁷⁵ חכמה (יהל אור).

³⁸⁷⁶ מסטרא דיום ולילה לאכללא מדת לילה ביום ומידת יום בלילה כמ"ש בגמ' (ברכות יא ע"ב ויב ע"א) (יהל אור).

³⁸⁷⁷ וכולא קרבנא - ר"ל וכן התמיד וקטרת (יהל אור).

³⁸⁷⁸ יכלא (דפ"ו).

³⁸⁷⁹ משיחין (דפ"ו).

³⁸⁸⁰ למלכות ולעולמתהא (רח"ו).

³⁸⁸¹ רבותא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ר יהודה והא כתיב (ויקרא כא י) והכהן הגדול מאחיו [(כאן חסר)] אלא ודאי הכי הוא כמה דאתמר וא"ר יצחק כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה אצטריך לאשתכחא יתיר מכלא כמה דאתמר:</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי נאמר "והכהן הגדול מאחיו", אלא ודאי כך הוא כמו שנאמר. ואמר רבי יצחק, הכהן שעומד למטה כדוגמא שלמעלה בקדושה, הוא צריך להמצא יותר מהכל כמו שנתבאר.</p>
<p>ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו' מה³⁸⁸² כתיב לעילא³⁸⁸³ (ויקרא כא ב) כי אם לשארו הקרוב אליו וגו' ר' אבא פתח (ישעיה סג א) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו' מי זה בא מאדום זמין קב"ה ללבשא לבושי נוקמא על אדום³⁸⁸⁴ דאחריבו ביתיה³⁸⁸⁵ ואוקידו היכליה וגלו לכנסת ישראל ביני עממיה ולמעבד להון נקמת³⁸⁸⁶ עלמין עד דישתכחון כל טורין מטורי עלמא מליין מקמולי עמין ולמקרי לכל עופא דשמיא עלייהו וכל חיות ברא ויתזנון³⁸⁸⁷ מנייהו תריסר ירחי ועופא דשמיא שבע שנין עד דלא³⁸⁸⁸ תסבל ארעא ניוולא דידהו הה"ד (ישעיה לד ו) כי זבח ליי בבצרה וטבח גדול בארץ אדום:</p>	<p>"ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו'", מה כתוב למעלה, "כי אם לשארו הקרוב אליו וגו'". רבי אבא פתח, "מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'", מי זה בא מאדום, עתיד הקדוש ברוך הוא ללבוש בגדי נקמה על אדום שהחריבו את ביתו ושרפו את היכלו והגלו את כנסת ישראל בין העמים ולעשות להם נקמת עולמים, עד שימצאו כל ההרים מהרי העולם מלאים מהרוגי העמים, ולקרא לכל עוף השמים עליהם וכל חיות הבר יזונו מהם שנים עשר חדשים, ועוף השמים שבע שנים, עד שלא תסכול הארץ את הנוול שלהם, זהו שנאמר "כי זבח לה' בבצרה וטבח גדול בארץ אדום".</p>
<p>עד דאינון לבושיין יסתאבוין³⁸⁸⁹ הה"ד (ישעיה סג ג) וכל מלבושי אגאלתי חמוץ בגדים מבצרה בגין</p>	<p>עד שאותם לבושים יטמאו, זהו שנאמר "וכל מלבושי אגאלתי חמוץ בגדים מבצרה",</p>

³⁸⁸² מאי (דפ"ו).

³⁸⁸³ הקדים זה להנעים מ"ש בסוף ב"לה יטמא", שנראה מיותר שהיה די שיאמר לנפש לא יטמא כי אם לשארו וגו' עד אשר לא היתה לאיש, ולמה חזר ואמר בסוף לה יטמא, וכל שכן שאם ירצה לחזור ולאומרו יאמר להם יטמא. ועוד ידויק שכל שאר המתים חברו יחדיו בפסוק אחד, ואחר כך הפריד מהם אחותו בפסוק אחר. והכל נכון על פי הסוד שיאמרו, וזה כי בשאר הניח הדבר תלוי ועומד אבל באחותו לבדה דיבר בלשון חיוב ואמר לה יטמא, פי' שכן יהיה ודאי (רמ"ז).

³⁸⁸⁴ כל כפיית הס"א הוא רק מסוד החשמל (דע"ה ח"א סב ע"ד).

מדויק קרא דכתיב בא מאדום, ולא אמר יבוא, ולזה אמר שמאז הוא מזומן ובא. והסוד הוא שאותה המדה שנותן ה' בה חלק יניקה לחיצונים לחיותם, היה בכוונה שיניקתם בה תהיה גרמא לאבדם מן העולם. ולהבין הדבר כבר ידוע שהספירות נקראות מדות השי"ת, שאחד מפירושיהם ר"ל מלבושים, כמ"ה (תהלים קלג ב) על פי מדותיו, ואמנם פרצופי הנקבות הן בעצם מלבושי הזכר וכמ"ה (שמות ג, ה) של נעלך, מפני שנה"י דידיה מתלבשים בה. והנה לאה שבה שרש משיח בן דוד, ושהיא דינים קשים, היא עתידה לעשות נקמה באדום, ועל זה נאמר (עובדיה א, כא) ועלו מושיעים וגו', הן הגבורות הנקראות ישועות כנודע, שיתגלו לשפוט א'ת ה'ר ר"ת לא"ה כמ"ש הרב זלה"ה. וכן למ"ד אל"ף ה"ה גי' נקמ"ה, ואיתא בספר אוצרות חיים שלאה אעפ"י שהיא מכוסה מכל מקום אחוריה נוטים לחוץ בגילוי להניק את החיצונים די חיותם, ע"ע. ולפי זה יכון אומרו מי זה, שהוא סתום וגלוי (רמ"ז).

³⁸⁸⁵ ירצה שבמקום שהיה להם לעזור את אחיהם ביום אידם וכמ"ש עובדיה אליהם, שהיה כח בהם אם יטיבו מעשיהם לההנות הרבה מן הקדושה, שהרי זר"ן דאצילות הקליפה ה"ס עשו ואשתו כמ"ש במרכבת יחזקאל, והוא שם אדו"ם שבמ' דאי"ק עולה סמא"ל וליל"ת, והם ברשעתם הרבו להרע לנו מכל הגוים וכווננו להרוס בנין הקדושה להמלא בחורבתה. ולא עוד אלא שגלו לכנסת ישראל ביני עממיה, שפזרו את ישראל בכל העולם וממילא שכינה גלתה עמהם, וזהו רשעות גדול שלא היה די בעיניהם שתגלה דוקא במקומותם אלא שבדעתם להשפיל את השכינה הגלו את בניה בין כל הגוים, ולכן לקו כולם שנראה שיתקבצו שם כולם להיות ראש עולמות הקליפה, ולכן יפלו (נ"א ילקו) על ההרים שהם גבהו של עולם (רמ"ז).

³⁸⁸⁶ נוקמת (דפ"ו).

³⁸⁸⁷ יתזנון (דפ"ו).

³⁸⁸⁸ לא (דפ"ו).

³⁸⁸⁹ כל ניצוצי חיותם ידבקו באותם לבושי נקמה כדי שלא ישאר להם שום חיות לחיצונים שהיה בא להם יניקה משם ממש כנז"ל. ולפי שאלו שיוירי תמצית הם ומעורבים ברע לכן יטמאו הבגדים, והוא מה שאמרו רז"ל בילקוט פסוק זה, שהקב"ה נוטל עוונות ישראל שהיו על ראש עשו, ונותנם על בגדיו, ושוב מכבסן עד שנעשים לבנים כשלג. והענין שאחר שיתקבצו כל הניצוצות של הקדושה שנפלו בעוונות ישראל וידבקו

זהר ויקרא חלק א'

<p>דמנה נפקו אכלוסין דעלמא לחיילא על ירושלם ואינן שרו לאוקרא היכלא ובני אדום מפגרין שורין ורמו אבני יסודא הה"ד (תהלים קלו ז) זכור יי לבני אדום וגו' האומרים ערו עד היסוד בה זה הדור בלבשו באינן לבושי דנוקמא דזמין לאלבשא צועה ברוב כחו:</p>	<p>משום שממנה יצאו אוכלוסי העולם לצבא על ירושלים, והם התחילו לשרוף את ההיכל, ובני אדום מהרסים את החומות ועקרו את אבני היסוד, זהו שנאמר "זכור ה' לבני אדום וגו', האומרים ערו עד היסוד בה", זה הדור בלבשו, באותם לבושי הנקמה שעתיד ללבוש צועה, ברוב כחו.</p>
<p>מה צועה מתברר כמה דכתיב (תהלים מה ו) עמים תחתיד יפלו וגו' אמרו ישראל לישעיה מאן הוא דין דיעביד כל כך פתח ואמר (ישעיה סג א) אני מדבר בצדקה ההוא דאיהו רב להושיע ההוא דכתיב ביה (תהלים לג ה) אוהב צדקה ומשפט ואיהו צדקה ממש³⁸⁹⁰ ואיהו רב להושיע:</p>	<p>מה זה צועה, משבר, כמו שנאמר "עמים תחתיד יפלו וגו'", אמרו ישראל לישעיה, מי הוא זה שיעשה כל כך, פתח ואמר "אני מדבר בצדקה", אותו שהוא רב להושיע, אותו שנאמר בו, "אוהב צדקה ומשפט", והוא צדקה ממש, והוא רב להושיע.</p>
<p>וכל כך למה בנין דגרמו לכ"י למהוי שכיבת לעפרא בגלותא ולמנפלא לארעא כמה דכתיב (עמוס ה ב) נפלה ולא³⁸⁹¹ תוסיף קום בתולת ישראל [ובנין] (ובשביל) כך קב"ה ילבש לבושי נוקמא עליהו לסאבא לון בסניאו³⁸⁹² דקטולייא דכתיב (ישעיה סג ג) וכל מלבושי אגאלתי וכל כך למה דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש דלאו חולקיה דעשו ולא הוות בעדביה [דההוא] דכתיב ביה (בראשית כה כז) איש יודע ציד איש שדה לה יטמא באינן לבושי דנוקמא דזמין לאסתאבא בין אינן אכלוסין דכתיב ביה לה יטמא בגינה בנין דאיהי שכיבת לעפרא והוא בעי לאקמא לה הה"ד (ישעיה ס א) קומי אורי כי בא אורך³⁸⁹³:</p>	<p>וכל כך למה, משום שגרמו לכנסת ישראל להיות שוכבת לעפר בגלות ולנפול לארץ, כמו שנאמר "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", ולכן הקדוש ברוך הוא ילבש לבושי נקמה עליהם לטמא אותם ברב ההרוגים, שנאמר "וכל מלבושי אגאלתי", וכל כך למה, שנאמר ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש, שאינה חלקו של עשו ולא היתה בגורלו של אותו שנאמר בו, "איש יודע ציד איש שדה", לה יטמא, באותם לבושי נקמה שעתיד להטמא בין אותם ההמונים, שנאמר בו "לה יטמא", בשבילה, משום שהיא שוכבת לעפר, והוא רוצה להקים אותה, זהו שנאמר "קומי אורי כי בא אורך", (כתוב, ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנופלת).</p>
<p>לא יקרח קרחה בראשם (ויקרא כא ה) ר' יוסי אמר לא יקרח בה"א למה, אלא אותו שמן עליון שהוא שמן משחת קודש שמשלים את כל</p>	<p>"לא יקרח קרחה בראשם", רבי יוסי אמר לא יקרח בה"א למה, אלא אותו שמן עליון שהוא שמן משחת קודש שמשלים את כל</p>

באותם הבגדים, אז יעשה הבירור והמיתוק בכח מזל (שמות לד, ז) נוצר חסד לאלפים, וישארו נקיים בכח ונקה. ולפי שהם ג' אלפים כנודע לכן יעשו כשל"ג ג' ג' פעמים אל"ף. הה"ד וכל מלבושי אגאלתי, דייק שלא אמר טמאתי או טנפתי אלא אגאלתי דמשמע לשון טנוף ולשון גאולה, ולפי שהגאולה עתידה להיות אחר הטינוף, שאין כוונת הטינוף אלא לעשות הגאולה לאותו החיות (נ"א לאותם הניצוצות החיות), לכן הורכבה זאת המלה מעתיד ועבר, ולא נאמר הגאלתי כראוי. וריבוי מלת וכל ירמוז שכל הניצוצות אשר בנוגה הן מבחי' הצלמים והמלבושים כנזכר בספר אדם ישר, כולם עתידים להגאל ואפילו ניצוצי קדושה של חיותם, ולכן הקדים לומר ויז נצחם על בגדי, הוא חזקם ותוקפם הוא דמם ופנימיותם. ונראה לי לדקדק אומרו תחילה בגדי ואחר כך אמר מלבושי, ונוכל לומר שבגדי הם המלבושים והצלמים של ישראל שנפלו בקליפות מפני שבגדו בה, ובעת גאולתם ידבקו בה גם חיות אורות הקליפות, ויעשו הכל חיצוניות ללבוש את לבוש הנקמה, ואז נאמר וכל מלבושי אגאלתי (רמ"ז).

³⁸⁹⁰ קרא כאן צדקה לת"ת (רח"ו).

³⁸⁹¹ לא (דפ"ו).

³⁸⁹² שבהן מצוייר כל בני אדם וישתאבון בדינא על א"ה וישפיעו למדת הדין חרב והרג על אומות העולם וזהו הטומאה (יהל אור).

³⁸⁹³ (ס"א וכתוב (עמוס ט יא)) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת וגו' (נוסף בדפ"ו).

³⁸⁹⁴ הנה נודע כי הכהן סוד החסד והבינה אימא עילאה היא המעטרת כהן זה תמיד בסוד כי חפץ חסד הוא והבינה נקרא הוא כנודע גם כהן האמיתי הוא הז"א והיא אוהב' בנה בסוד כונן שמים בתבונה לכן כתב בה"א לרמוז על אימא הנק' ה' (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלאה דאיהו משה רבות³⁸⁹⁵ קדשא³⁸⁹⁶ דאשלים לכל שבעה יומין³⁸⁹⁷ כמה דאתמר דכתיב (ויקרא ח לג) כי שבעת ימים ימלא את ידכם ההוא ושמן עלאהו אתעדי מניה ואתקרה ואין איהו אפנים רישיה בנין דרישא דכהנא עלאה ההוא שמן עלאה הוי ועל דא לא לבעי ליה לכהנא ודלתתא לאחזאה ביה בגרמיה פגימו כלל והא אתמר ובג"כ כתיב בה"א:</p>	<p>שבעת הימים, כמו שנאמר שנאמר, "כי שבעת ימים ימלא את ידכם", אותו שמן עליון הוסר ממנו ונקרה, אם הוא פגם את ראשו, משום שראשו של הכהן העליון, הינו אותו שמן עליון, ועל כן לא צריך לכהן שלמטה להראות בעצמו פגם כלל, והרי זה נאמר, ולכן כתוב בה"א.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים קכו א) בשוב יי' את שיבת ציון היינו כחולמים בשוב ה' את שיבת זה נאמר בגלות בבל, שלא נמצאו יותר בגלות אלא שבעים שנים, שנאמר "כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם", ונאמר היינו כחולמים, מה זה כחולמים, אלא הרי התעוררו החברים שיש שבעים שנים בחלום.</p>	<p>פתח ואמר "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים", בשוב ה' את שיבת זה נאמר בגלות בבל, שלא נמצאו יותר בגלות אלא שבעים שנים, שנאמר "כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם", ונאמר היינו כחולמים, מה זה כחולמים, אלא הרי התעוררו החברים שיש שבעים שנים בחלום.</p>
<p>דאיכא שבעין שנין בחלמא³⁸⁹⁸:</p>	<p>רע"מ:</p>
<p>(ו)למחרו חדו ולאשכחא חדו בכל סטרין באדלקותא דבוצינין [דהא תרין אלין על ידא דכהנא לאשתכחא חידו בכל סטרין ואלין אינון אדלקותא דבוצינין] וקטרת והא אוקימנא שמן וקטרת ישמח לב (משלי כז ט) ע"כ³⁸⁹⁹:</p>	<p>לשמח בשמחה, ולהמצא שמחה בכל הצדדים בהדלקת הנרות, שהרי שני אלה על ידי הכהן להמציא שמחה בכל הצדדים, ואלו הם הדלקת הנרות והקטורת, והרי בארנו "שמן וקטורת ישמח לב".</p>
<p>פ"ט/ב</p>	<p>פ"ט/ב</p>
<p>ות"ח כתיב (ויקרא ח לג) כי שבעת ימים ימלא את ידכם³⁹⁰⁰ מאן שבעת ימים הא אתמר ההוא אתר עלאה דהא³⁹⁰¹ כללא דכל שני[תא³⁹⁰² אחרנין אקרי שבעת ימים] ואקרי תשובה³⁹⁰³:</p>	<p>ובא וראה כתוב "כי שבעת ימים ימלא את ידכם", מי שבעת הימים, הרי נתבאר אותו מקום עליון שהוא כלל של כל ששת האחרים נקרא שבעת ימים, ונקרא תשובה.</p>
<p>תנינן מאן דיתיב בתעניתא בשבתא קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה ושבעין שנה אינון שבע אנפי מלכא³⁹⁰⁴ דאפילו אסתכמו עליה וכללא לבייש (כל) ההוא גזר דינא אתקרע מ"ט בנין דאחיד ביה בההוא יומא בכללא דכלהו דאקרי שבעהו ואקרי</p>	<p>שנינו מי שיושב בתענית בשבת קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה, ושבעים שנה הם שבע פני המלך, שאפילו הסכימו עליו (הכל) לרע נקרע אותו גזר הדין, למה, משום שאחז באותו היום, בכלל של כולם, שנקרא שבעה, ונקרא תשובה, ולכן בכלם (הוא) אחז וחזר</p>

³⁸⁹⁵ בינה (רח"ו).

³⁸⁹⁶ קודשא (דפ"ו).

³⁸⁹⁷ ז"וין (רח"ו).

³⁸⁹⁸ פי' ע' שנה של גלות בבל היה ז"א בסוד הדורמיטא כמ"ש הרב, וז"ס בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים (מ"מ).

³⁸⁹⁹ פקודא כ"ב לברכא כהנא וכו' קמה ע"א (דרך אמת).

³⁹⁰⁰ ולזה הוצרך להמשך לבינה שהיא אם על השבעה ולא החכמה (אור יקר).

³⁹⁰¹ דהיא (דפ"ו).

³⁹⁰² שבעה (אור יקר), הבינה שממנה יצאו (אור יקר).

³⁹⁰³ ואליה ישובו, ולכן איקרי תשובה, וכן היא אימא רביעא עליהם, והיינו תשוב ה' עליהם (אור יקר).

³⁹⁰⁴ הם ז' ספירות, [לפעמים פנים של רחמים, [לפעמים פנים של זעם, הכל לפי מה שנשפע עליהם מלמעלה מהבינה, שבה תלוי היותם רחמים או דין כדפי' בפרשת אחרי מות, ולזה כיון שהוא ביום שבת שהיא בינה שב בתשובה ויתיב בתעניתא קורע גזר דינו של ע' שנה, שהם ז' ספירות כלולות מעשר, אפילו כל הע' עליו לדין, יש בו כח להפכם על ידי שהוא מתדבק בשבת שהיא בינה כלל הז' והע', והיא משפעת עליהם רחמים ומבטל גזרתם ומהפכם לרחמים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תשובה בגין כך בכלהו אחיד ואהדר בתשובה ואתקיע גזר דינא בכלהו ועל דא ודאי שבעין שנין איכא בחלמא:</p>	<p>בתשובה ונקרע גזר הדין בכלם, ועל כן ודאי שבעים שנה יש בחלום.</p>
<p>כנוונא דא כהנא אתעטר בשבע³⁹⁰⁵ דאקרי שבעת ימים אי פנים רישיה ההוא שבע³⁹⁰⁶ דאיהו כללא דכלהו אקרח מניה כל ההוא קדושה³⁹⁰⁷ [דכולהו] דשריא עליה ועל דא אודהרו דלא יקרה³⁹⁰⁸ קרחה בראשם וישתכחו פנימין מכללא ובגין כך כהנא בעי³⁹⁰⁹ לאשתכחא בשלימו יתיר מכללא כ"ש ההוא דאיהו עלאה מכלהו³⁹¹⁰:</p>	<p>כדוגמא זה הכהן מתעטר בשבעה שנקרא שבעת ימים, אם פגם את ראשו, אותו שבעה שהוא כלל של כולם, מקריח ממנו כל אותה קדושה של כולם ששורה עליו, ועל כן הזהירו שלא יקרחה קרחה בראשם וימצאו פגומים מהכל, ולכן הכהן צריך להמצא בשלמות יותר מהכל, כל שכן אותו שהוא עליון מכלם.</p>
<p>א"ר אבא כאן בה"א תתאה³⁹¹¹ כאן בה"א עלאה³⁹¹² כ"ג דאיהו עלאה מכלהו בה"א עלאה דכתיב (ויקרא כא ז) אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו' ומלא ידו דכתיב (ויקרא ח לג) שבעת ימים ימלא את ידכם³⁹¹³ כהנא אחרא בה' תתאה ודכתיב (ויקרא כא ה) לא יקרחה קרחה בראשם וכתוב בתריה (שם ו) ולא יחללו שם אלהיהם והאי שם הא ידיעא איהו ובגין כך כתיב (שם י) והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ללבוש את הבגדים כמו שאמרנו, ומשום שהוא קדוש כדוגמא שלמעלה כתוב, "ומן המקדש לא יצא".</p>	<p>אמר רבי אבא כאן בה"א תחתונה כאן בה"א עליונה, כהן גדול שהוא עליון מכלם בה"א עליונה, שנאמר "אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'", ומלא ידו וגו', שנאמר "שבעת ימים ימלא את ידכם", כהן אחר בה' תחתונה, שנאמר "לא יקרחה קרחה בראשם", ונאמר אחריו "ולא יחללו שם אלהיהם", והשם הזה הנו ידוע, ולכן כתוב "והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה" ללבוש את הבגדים כמו שאמרנו, ומשום שהוא קדוש כדוגמא שלמעלה כתוב, "ומן המקדש לא יצא".</p>
<p>ר' אבא פתח ואמר (דניאל ט ז) לך יי' הצדקה ולנו בושת הפנים כהיום הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלם זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו מכל עמין עכו"ם ומגו רחימותא דלהון יהיב להו אורייתא דקשוט למנדע ארחא דמלכא קדישא וכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אשתדל ביה בקב"ה דאורייתא כלא שמיה דקב"ה הוי ובגין כך מאן דאתעסק באורייתא אתעסק ביה בשמיה ומאן דאתרחק מאורייתא רחיקא הוא מקב"ה:</p>	<p>רבי אבא פתח ואמר, "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים", כהיום הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלם, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם מכל העמים עובדי כו"מ, ומתוך אהבתם נתן להם תורת אמת לדעת את דרך המלך הקדוש, שכל מי שעוסק בתורה כאלו עוסק בקדוש ברוך הוא, שהתורה כלה שמו של הקדוש ברוך הוא היא, ולכן מי שעוסק בתורה עוסק בשמו, ומי שמתרחק מן התורה הוא רחוק מהקדוש ברוך הוא.</p>

³⁹⁰⁵ בסוד יומם יצוה ה' חסדו ויומא דאזיל עם כולהו יומי נמצא דאתעטר בשבע (רח"ו). ופשט הלשון נראה אתער בשבע היא בינה שבה עסיק בתחלה, וז"ש בסמוך "אי פגים רישיה ההוא שבע דאיהו כללא וכו'" (מ"מ).
³⁹⁰⁶ שבעה (דפ"ו).

³⁹⁰⁷ דהיינו שלא יסתלק הבינה לבד אלא גם ז' ספירות יסתלקו ממנו (אור יקר).

³⁹⁰⁸ לפי זה ירצה לא יקרחה כדי שלא יקרחה"א כל ז' מעליהם (אור יקר).

³⁹⁰⁹ פי' שר' יוסי ס"ל דאפילו כהן הדיוט אי פגים רישיה פוגם בה' ראשונה, ולכן לא יקרחה בה' שהיא ה' ראשונה, לכך בא ר' אבא לחלוק עליו ולומר כאן בה' עלאה כאן בה' תתאה (מ"מ).

³⁹¹⁰ כי לפי דבריו גם כהן הדיוט קרחתו בבינה מפני ז' ימי המלואים, כדפי' שכל כהן אחוז בז', וכהן גדול בבינה כנודע, ור' אבא קאמר שפסוק לא יקרחה, אינו מתיישב לפי דבריו בכהן הדיוט, דלאו בה' עלאה קאים (אור יקר).

³⁹¹¹ ויש ב' פירושים בה' דיקרחה, האחת לכהן הדיוט, ה' תתאה, שהוא שושבינא דמטרוניתא (אור יקר).

³⁹¹² שהוא כהן גדול בבינה (אור יקר).

³⁹¹³ בסוד מיכאל כהנא דמט"ט (רח"ו).

³⁹¹⁴ שאין הבינה מתפשט לחוץ אלא ברתא, ולפי דבריו כהן גדול מתעטר בה' עלאה, וכהן הדיוט הוא מתעטר בה' תתאה, וכל א' נקרא כפי בחינתו, וקאמר לא יקרחה ה' סתם, כל א' בה' שלו כדפי' (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח לך יי' הצדקה כד"א (דבה"י א' כט יא) לך יי' הגדולה³⁹¹⁵ והגבורה מאן צדקה³⁹¹⁶ אתר דכל אנפין (ו)נהירין אחידין ביה³⁹¹⁷ והוא אחיד³⁹¹⁸ בכלהו וביה אשתכחו³⁹¹⁹ ולנו בושת הפנים³⁹²⁰ אתר דכל אנפין (ו)נהירין אתרחקן מניה צדקה אמת³⁹²¹ קשוט ונהורא דכלא³⁹²² ונהורא דאנפין³⁹²³ חידו דכלא³⁹²⁴ בשת כספא³⁹²⁵ רחיקן דקשוט מאן דאכסיף בגין דאמת דאיהו צדקה אתרחק מניה רחיקן דאנפין נהירין:</p>	<p>בא וראה לך ה' הצדקה, כמו שנאמר "לך ה' הגדולה והגבורה", מי הצדקה, המקום שכל הפנים המאירות אחוזים בו, והוא אוחו בכלם, ובו נמצאים. ולנו בושת הפנים, המקום שכל הפנים המאירות מתרחקים ממנו, צדקה אמת, קשוט ואור הכל, ואור של פנים שמחת הכל. בושת, בושח והריחוק של האמת, מי שמתבייש משום שהאמת שהיא צדקה התרחקה ממנו ריחוק של פנים מאירות.</p>
<p>ת"ח כהנא עלאה בעי לאתחזאה בשפירו דאנפין³⁹²⁶ ובנהירו³⁹²⁷ (בנהור) דאנפין בחידו³⁹²⁸ יתיר מכלא ולא בעי לאתחזאה ביה עציבו ורוגזא אלא כלא כגוונא דלעילא³⁹²⁹ זכאה חולקיה דעליה כתיב (במדבר יח כ) אני חלקך ונחלתך וכתוב (דברים י ט) יי' הוא נחלתו וע"ד בעי לאתחזאה שלים בכלא³⁹³⁰ בגרמיה בלבושיה דלא יפגים גרמיה כלל כמה דאתמר³⁹³¹:</p>	<p>בא וראה הכהן העליון צריך להראות ביופי הפנים בהארת הפנים בשמחה יותר מהכל, ולא צריך להראות בו עצבות ורוגז, אלא הכל כדוגמא שלמעלה. אשרי חלקו, שעליו כתוב "אני חלקך ונחלתך", ונאמר "ה' הוא נחלתו", ועל כן צריך להראות שלם בכל, בעצמו בלבד שלא יפגם עצמו כלל כמו שנתבאר.</p>
<p>והוא אשה בבתוליה יקה (ויקרא כא יג) ר"ש פתח (דברים כב יז) והנה הוא שם עלילות דברים וגו' וכתוב (שם ט) וענשו אותו מאה כסף וגו' כי הוציא שם רע על בתולת ישראל וכי בתולת ישראל היא בתולת אביה או בתולת בעלה היא מהו:</p>	<p>"והוא אשה בבתוליה יקה", רבי שמעון פתח "והנה הוא שם עלילות דברים וגו'", ונאמר "וענשו אותו מאה כסף וגו'", כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, וכי בתולת ישראל היא, בתולת אביה או בתולת בעלה היא, מה זה</p>
<p>רע"מ:</p>	<p></p>

³⁹¹⁵ ירצה כי כמו שפי' לך ה', בינה, הגדולה וכו', שבע מדות. כן, לך ה' הבינה, הצדקה ז' מדות הכלולות בה (אור יקר). פי' לך ה' שהיא בינה הגדולה והגבורה וכו' הכי נמי לך ה' הצדקה ר"ל לך ה' שהיא בינה חפצך הוא הצדקה דהיינו שהז"א מקבל המוחין ויגדל (מ"מ).

³⁹¹⁶ הת"ת, והיינו שנקרא צדקה (אור יקר). אימא עילאה (יהל אור).

³⁹¹⁷ בענין שהוא עושה צדקה עם הכל בכל מיני אור [ותפלה?], שהוא [בעל] [פעל] כל האוצרות והיינו הת"ת הכולל כל הקצוות והם ב' בחינות: אנפין ונהירין. כי הוא כולל הגבורה והגדולה בעצמו, והיינו "אנפין" ומצדם האחוזות הגבורה, והגדולה מעצם בו, והיינו "ונהירין", וכן לשאר הספירות, והיינו "אחידין ביה" (אור יקר).

³⁹¹⁸ שהקשר כפלים כדפי' בפרשת ויקרא (אור יקר).

³⁹¹⁹ שאינם חוץ ממנו, הוא והם דבר א', גוף ואבריו, אילן וענפיו. או אפשר שמציאותם כלולים בו, ואנפין ונהירין, היינו ב' בחינות לכל הספירות, נהירין בעצמם, אנפין הפנים המביטים בת"ת אל המציאות שבו, דהיינו ביה אשתכחו כדפי' (אור יקר).

³⁹²⁰ בושת הפנים מלכות בלי זיווג והארץ חנפה תחת יושביה (רח"ו). אימא דע"ר גיהנם (יהל אור).

³⁹²¹ בהכרח היותו בת"ת, כיון שפעמים מלת צדקה משמש על קשוט ואמת, כגון צדקה ממני, צדקת וכיוצא (אור יקר).

³⁹²² בבינה ובסוד הדעת (אור יקר).

³⁹²³ דהיינו שורשי הספירות שבה, שהם מאירים בספירות למטה הנקראות אנפין, כדפי' (אור יקר).

³⁹²⁴ מצד הבינה על ידי הדעת וענפיו שהם שרשים לתחתונות למטה כדפי' (אור יקר).

³⁹²⁵ כסיפא (דפ"ו).

³⁹²⁶ מצד הת"ת (אור יקר).

³⁹²⁷ מצד שרשיו בבינה (אור יקר).

³⁹²⁸ מצד הבינה עצמה, והיינו מלת צדקה כולל הכל (אור יקר).

³⁹²⁹ סוד ז"א שאין בו גלות כשמשפעת בו הבינה, שאז נק' גדול והוא ברחמים (רח"ו).

³⁹³⁰ שפוגם בספירות כן כדפי' (אור יקר).

³⁹³¹ האי איהו בתר נישואין וכו' עד לארעא דישאל זהו קצת מאמר מרעיא מהימנא מצאתי בהעתק ונדפס באורך בפ' כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כי אם בתולה מעמיו יקח אשה (ויקרא כא יד) פתח רעיא מהימנא ואמר פקודא דא למיסב כהנא רבא בתולתא הה"ד (שם) אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה ואמאי בעינן דלא יסב אלא בתולתא בלא פנימו³⁹³² אלא³⁹³³ אתתא איהי כוס דברכה טעמו פגמו:</p>	<p>"כי אם בתולה מעמיו יקח אשה", פתח הרועה הנאמן ואמר מצוה זו שישא כהן גדול בתולה, זהו שנאמר "אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה". ולמה צריכים שלא ישא אלא בתולה בלי פגם, אלא אשה היא כוס של ברכה, טעמו פגמו</p>
<p>צ/א</p>	
<p>בתולת ישראל³⁹³⁴ הכא הה"ד (דברים לב ז) שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, כמו כן כאן הכהן שעומד כדוגמא שלמעלה, כתוב "והוא אשה בבתוליה יקח", כך גם בבתוליה שלא תצא משער חצרה פעם החוצה והרי נתבאר</p>	<p>בתולת ישראל, כאן זהו שנאמר "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך", כמו כן כאן הכהן שעומד כדוגמא שלמעלה, כתוב "והוא אשה בבתוליה יקח", כך גם בבתוליה שלא תצא משער חצרה פעם החוצה והרי נתבאר</p>
<p>רבי שמעון היה הולך בדרך והיו עמו רבי יהודה ורבי יוסי ור' חזקיה פתח ר"ש ואמר (תהלים קיא ה) טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו טרף נתן ליראיו [אלין אינון] (אלא) זכאין³⁹⁴⁰ אינון³⁹⁴¹ דחלי דקב"ה דכל מאן דדחיל ליה³⁹⁴² אתקרי מאינשי דביתא דמלכא ועליה כתיב (תהלים קיב א) אשרי איש ירא [את] ה'³⁹⁴³:</p>	<p>רבי שמעון היה הולך בדרך והיו עמו רבי יהודה ורבי יוסי ורבי חזקיה. פתח רבי שמעון ואמר "טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו", טרף נתן ליראיו, אלו הם הצדיקים, אותם יראי הקדוש ברוך הוא, שכל מי שירא ממנו נקרא מאנשי בית המלך. ועליו כתוב, "אשרי איש ירא את ה'".</p>

³⁹³² בשלמא מה שאמר הכתוב גרושה וחללה זונה ניחא, דודאי הם נשים פסולות, ואינם ראויים אלו שנפסלו בגט שהיא גרושה מן הקדושה או בביאה פסולה שנבעלה לפסול לה דודאי טעמה פסלה וכיוצא, אמנם מה שאמר הכתוב כי אם בתולה זה דחוק, וז"ש "ואמאי דלא יסב אלא בתולתא" מאחר שלא נבעלה בעילה פסולה דוחק למה קאסר (אור יקר).

³⁹³³ אין הטעם כדקא סלקא דעתין, דאין פוסלים אותה אלא דברים פסולים, אלא אפילו טעימה בעלמא פסלה, וזהו שאמר "אלא אתתא" שהיא מרכבה למלכות, מרכבתה באשת כהן, בסוד כוס של ברכה שהוא לימין דטעימה פוסלת בו, וא"ת יהיה דין זה שווה בכל הכהנים ואפילו ישראל (אור יקר).

³⁹³⁴ המלכות שהיא נגדיית לזו התחתונה, והטעם שהיא נקראת בתולת שאינה נבעלת לזולתו, והיא בכל פעם בתולת אליו וכו' (אור יקר).

³⁹³⁵ זה זעיר שהוא ישראל נער, והוא אבינו וכדכתיב (דברים יד, א) בנים אתם לה' אלקיכם, ז"ן (רמ"ז).
³⁹³⁶ מעשה דינה כי נבלה עשה בישראל (רח"ו). וכתב מורינו ז"ל ונלע"ד שעל המלכות ידבר שהיא נק' בתולת ישראל שהוא ז"א הנק' ישראל וסוד זה יודעים אותו הזקנים והחכמים ולכ"א הה"ד שאל אביך וכו' עכ"ל (מ"מ).

³⁹³⁷ הוא ישראל סבא, ור"ל שפגם באי' ובבתה, בתולת ישראל סבא היא אימא ובתולת ישראל היא בתה (רמ"ז).

³⁹³⁸ פי' מלבד הפשט עוד דרשינן ליה בבתוליה ולא תיפוק (מ"מ).

³⁹³⁹ והוא (דפ"ו).

³⁹⁴⁰ הכוונה על אותם שיראתם היא זכות להם ממש ומעלה גדולה, והם שמגיעים למעלת יראת הרוממות שהם דחלי דקב"ה, ולא שיראים מן העונש שאלו הם כבני אדם שיראים מן השוטרים ולא מייקרים יקרת המלך וגדולתו (רמ"ז).

³⁹⁴¹ נמחק במ"מ.

³⁹⁴² פשט הדברים הוא שהירא השלם הוא ודאי בן בית המלך שיש לו ידיעה ממעלתו ומכיר שלו תאות ההכנעה מצד עוז רוממתו. ואמנם למעלה בעולם האצילות מדרגה זו היא באבא, כי הוא הפנימיות המופלא שעליו נאמר (שמות לג, כג) ופני לא יראו, והוא המתפשט בתעלומות מסתריו בכל האצילות ומתעלם (נ"א ומתעלה) במלכות הנקראת (משלי כב, ד) יראת ה', והיא בית המלך, שמתוך התעסקם בבית זה יודעים מקצת חדרי גניזו ויכולים להשכיל שמץ רוממות החכמה. ולכך זעיר נקרא נורא דוקא בסוד ת"ת שבו כנודע משלש תוארים הגדול הגבור והנורא, מפני שבת"ת יש גילוי ליסוד אבא, וזעיר הוא נפעל מיראת רוממתו (רמ"ז).

³⁹⁴³ מצד גדולתו, ולא אמר ירא מה' על דרך (יט, יד) ויראת מאלקיך, שזה נאמר על יראת העונש המגזמת את האדם שלא יחטא. אבל אשרי, בכל מיני אושר, איש ירא את ה' (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מהו טרף נתן ליראיו³⁹⁴⁴ אלא וכמהו (הבי) דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה מהכא אוליפנא³⁹⁴⁵ דכל בר נש דלעי באורייתא בליליא וקם בפלגות ליליא בשעתא דכנסת ישראל אתערת³⁹⁴⁶ לאתקנא ביתא למלכא האי אשתתף בהדה והאי אקרי מבי מלכא ויהבין ליה כל יומא מאינון תיקוני ביתא:</p>	<p>מהו "טרף נתן ליראיו," אלא כמו שנאמר, "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה", מכאן למדנו שכל אדם שעוסק בתורה בלילה וקם בחצות הלילה, בשעה שכנסת ישראל מתעוררת להתקין בית למלך, זה משתתף עמה, וזה נקרא מבית המלך, ונותנים לו כל יום מאותם תקוני הבית.</p>
<p>הה"ד (שם) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה מאן ביתה (ד)כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא אקרין ביתה בני ביתה ובג"כ טרף נתן ליראיו מהו טרף ממש דאיהי נטלא מאתר רחיקא עלאה³⁹⁴⁷ דכתיב (שם יד) ממרחק תביא לחמה³⁹⁴⁸:</p>	<p>זהו שנאמר "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה", מי זה ביתה, כל אותם שמשתתפים עמה בלילה נקראים ביתה, בני ביתה. ולכן טרף נתן ליראיו, מה זה טרף, טרף ממש, שהיא נוטלת ממקום רחוק עליון, שנאמר "ממרחק תביא לחמה".</p>
<p>ומאן זכי להאי טרף סופיה דקרא אוכח דכתיב (תהלים קיא ה) יזכור לעולם בריתו מאן³⁹⁴⁹ דאסתכל (ס"א דאשתדל) באורייתא לאשתתפא בהדה בליליא ולא עוד אלא דצדיק חד עלאה אית ליה לקב"ה והוא אשתתף בהדיה וירתין תרווייהו לכנישתא דישראל דכתיב (ישעיה ס כא) (ו)צדיקים לעולם יירשו ארץ:</p>	<p>ומי זוכה לטרף הזה, סוף הכתוב מוכיח, שנאמר "יזכור לעולם בריתו", מי שמתבונן (שעוסק) בתורה, להשתתף עמה בלילה. ולא עוד אלא שצדיק אחד עליון יש לו לקדוש ברוך הוא, והוא משתתף עמו, ויורשים שניהם את כנסת ישראל, שנאמר "צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>תו פתח ואמר (ויקרא כא טו) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני יי' מקדשו ת"ח כל מאן דאפיק זרע לבטלה לא זכי למחמי אפי שכינתא ואקרי רע דכתיב (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה³⁹⁵⁰ לא יגורך רע האי מאן דאפיק ליה בידיה או ובאנתו אחרא דלא כשרא (במלה אחרא):</p>	<p>עוד פתח ואמר, "ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני ה' מקדשו". בא וראה, כל מי שמוציא זרע לבטלה לא זוכה לראות פני שכינה ונקרא רע, שנאמר "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע", זה מי שמוציא אותו בידו או באשה אחרת שאינה כשרה.</p>

³⁹⁴⁴ שיראים אותו מפאת גדולתו וז"ש מהו טרף וגו', אחר שהודיענו מעלת יראי ה' הנזכר, שואל מהו טרף נתן ליראיו, שאם הוא כפירוש המפרשים שהוא מזון, מה היא מעלה זו והלא הוא יתברך נותן לחם לכל בשר, אלא ודאי דבר גדול הוא, והוא הנאמר בפסוק (משלי לא, טו) ותתן טרף לביתה (רמ"ז).

³⁹⁴⁵ תחילה מפרש ענין גדול הנמצא בירא ה' והוא מ"ש מהכא אוליפנא וכו', ידוע ששתי בחינות הן בלילה בסוד התפשטות לאה, והן ליל קודם חצות ולילה אחר חצות, ועיין פרשת בא דף לח ע"ב ותבין סודם. ולעומתם צריך הצדיק ללמוד בתחילת הלילה ולקום בחצות, כי בזה יגדל כוחו מאד בתיקון מלכות שמים. אבל העיקר הגדול הוא בקימת חצות כי אז היא שעה דכנסת ישראל אתערת וכו', והענין במ"ש בספר הכוונות בכוונת קריאת שמע שעל המטה שסודה מיוסד על שני עיקרים והם להמשיך מדעת עליון דעתיק עד יסוד הנוק' אור ממזל נוצר חסד ובו ממיתים את החיצונים בעלות הנשמה למעלה וטורפים הניצוצות העשוקים בידם. והנה האור הזה הוא המתקן יסודה לעשותה כלי בשעת חצות והוא התכוונותה לזווג שיעשה בתפילת שחרית, וזהו ההתעוררות דכנסת ישראל בחצות לתקן הבית לבעלה. ולכן הצדיק שלמד בראש הלילה מתחזק בכח תורתו להמשיך אור מזלא לתיקון חצות, ובקומו ממש בחצות אז אשתתף בהדה, כי אז הוא זמן פועל התיקון בעצם (רמ"ז).

³⁹⁴⁶ שרחל נותנת זמירות אז לקונה ועי"כ היא זוכה לעלות ביום כי אז מתעלים ט' נקודות שבבריאה כנזכר בדרוש הכולל (רח"ו).

³⁹⁴⁷ עי' לעיל ס' סע"א (לש"ו).

³⁹⁴⁸ היא חכמה דכתיב מרחוק ה' נראה לי (רח"ו).

³⁹⁴⁹ והכי פי' יזכור לעולם ר"ל ישפיע לעולם שהיא מלכות בריתו מי שגורם שישיפע ברית הנזכר לעולם שהיא מלכות זה זוכה לטרף הנז' (רח"ו). ומ"ש ולא עוד אלא שהוא במעשיו זוכה להיות במדרגת היסוד כי כשם שהיסוד משפיע בה כך הוא ע"י מ"ט גורם שפע להשפיע בה שהוא עושה פעולת צדיק העליון ולכן תרווייהו ירשו ארץ (מ"מ).

³⁹⁵⁰ כי הנה נודע כי טפת הזרע ה"ס כ"ז אותיות התורה כמ"ש בכוונת תיקון חצות וא"כ המוציא שז"ל פוגם בכ"ז אותיות התורה וכל אות כלולה מעשר י"פ כ"ז גימ' ר"ע ולכן יגורך רע (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואי תימא דאפיק ליה באנתו דלא מתעברא הכי נמי לא אלא כמה דאמרן ועל דא יבעי ב"נ מקב"ה דיומין ליה מאנא דכשרא דלא יפגים³⁹⁵¹ זרעיה מאן³⁹⁵² דאפיק זרעא במאנא דלא כשרא פגים ליה לזרעיה ווי למאן דפגים זרעיה ומה בשאר בני נשא כך בכהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בקדושה עלאה עאכו"ו:</p>	<p>ואם תאמר שמוציא אותו באשה שאינה מתעברת כך גם, לא, אלא כמו שאמרנו, ועל כן יבקש אדם מהקדוש ברוך הוא שיזמין לו כלי כשר שלא יפגם זרעו. מי שמוציא זרע בכלי שלא כשר פוגם את זרעו, אוי למי שפוגם את זרעו. ומה בשאר בני אדם כך בכהן שעומד למטה כדוגמא שלמעלה בקדושה עליונה, על אחת כמה וכמה.</p>
<p>בעמיו מהו בעמיו דהא כתיב לעילא (ויקרא כא יד) אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח וכתיב (ויקרא כא טו) ולא יחלל זרעו בעמיו בהם מבעי ליה מהו בעמיו אלא מלה דא קלנא בעמיו פגימו בעמיו ועל דא כתיב (שם יד) כי אם בתולה מעמיו יקח אשה מעמיו ודאי כלא כגוונא דלעילא:</p>	<p>"בעמיו" מה זה בעמיו, שהרי נאמר למעלה "אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח", ונאמר "ולא יחלל זרעו בעמיו", היה צריך להיות "בהם", מה זה "בעמיו" אלא דבר זה קלון בעמיו, פגם בעמיו, ועל כן כתוב "כי אם בתולה מעמיו יקח אשה", מעמיו ודאי, הכל כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>כי אני יי' מקדשו (שם טו) מהו מקדשו אלא אנא הוא [ההוא] דאיהו מקדש ליה בכל יומא ובג"כ לא יפגים זרעיה ולא ישתכח ביה פגימו [ובגין דא ד"א] ודהא אני יי' מקדשו דאנא בעינא לקדשא ליה וישתכח קדישא בכלא דקדישא ישתמש על ידא דקדישא:</p>	<p>"כי אני ה' מקדשו", מה זה מקדשו, אלא אני הוא אותו שמקדש אותו בכל יום, ולכן לא יפגם זרעו ולא ימצא בו פגם, (ולכן) שהרי אני ה' מקדשו, שאני רוצה לקדש אותו וימצא קדוש בכל, שקדוש ישתמש על ידי קדוש.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>וכהנא דקריב קרבנא קדם יי' בעי דלהוי [איהו] שלים בלא פגימו [שלים באברוי] בלא פגימו דמומין פסלין בכהניא שלים בנופיה שלים בנוקביה לקיימא ביה (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין כך דקרנא מנחה איהו וצריכין ישראל למשלח מנחתא דלהון [למלכא בגבר] [בגוף] שלים דאינון בהפוכא דסטרא אחרא דהא ביד איש עתי פגים הוו שלחין ליה דורנא דכתיב (ויקרא טז ח) גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל דאלהים אחרים בלאו פגימין מסטרא דצפון³⁹⁵³ [והכי רובי דכתיב ע"ז תשכחון פגימין³⁹⁵⁴ דבנוקבא דילהון] ודהכי רובא דבתי ע"ז הם פגימים בנוקבא דילהון חורבא לילית פגימותא:</p>	<p>וכהן שמקריב קרבן לפני ה' צריך שהוא יהיה שלם בלי פגם, שלם באיבריו בלי פגם, שמומים פוסלים בכהנים. שלם בגופו שלם בנקבתו, לקיים בה "כלך יפה רעיתי ומום אין בך", שקרבן הוא מנחה, וצריכים ישראל לשלח את מנחתם למלך עם איש (בגוף) שלם, שהם בהפך של הצד האחר, שהרי ביד איש עתי פגום היו שולחים לו דורון, שנאמר "גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל", שאלהים אחרים כולם פגומים מצד הצפון, וכן רב בתי עכו"ם הם פגומים בנקבה שלהם.</p>
<p>[חורבא לילית פגימותא וכו' ור"מ³⁹⁵⁵ אלין אינון³⁹⁵⁶] איהו³⁹⁵⁷ מלא י"ה ואיהו בסדורא דא</p>	<p>חרבה לילית פגומה וכו', הוא ו' מלא והוא בסדור זה הי"ו, ה' אחרונה כוס מלא ברכת ה' מצד הימין, ומצד הגבורה שהוא דין השכינה</p>

³⁹⁵¹ אפגים (מ"מ).

³⁹⁵² דמאן (מ"מ).

³⁹⁵³ דהוא אינו מקורה והן מסטרא דצפון ושם מדורא דלהון (יהל אור).

³⁹⁵⁴ נמחק באור יקר.

³⁹⁵⁵ ובסתרי תורה (יהל אור).

³⁹⁵⁶ וכו' ור"מ אלין אינון (נמחק בדפ"ק).

³⁹⁵⁷ ואיהו (יהל אור).

³⁹⁵⁸ דהוא בינה בן י"ה, ור"ל אלהים אותיות מלא י"ה, ובשם זה ה' קודם לי', וז"ש ואיהו בסדורא כו', ר"ש ז"ש יד ה' הויה כו' כמש"ו מצד אלהים דינא (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הי"ו ה' בתראה כוס³⁹⁵⁹ מלא [ברכת ה'] מסטרא דימינא³⁹⁶⁰ ומסטרא דגבורה דאיהי³⁹⁶¹ דינא שכינתא (ו)אתקריאת הוי"ה הה"ד (שמות ט ג) הנה י"ד יהו"ה הוי"ה במקנך אשר בשדה קם ר"מ ואשתתח קמיה ואמר זכאה חולקי דמארי דמטרוניתא [אינהו] [אינון] בעזרי ע"כ³⁹⁶²:</p>	<p>נקראת הוי"ה, זהו שנאמר, "הנה יד יהו"ה הויה במקנך אשר בשדה". קם רועה הנאמן והשתתח לפניו ואמר, אשרי חלקי שבעלי המלכה הם בעזרי.</p>
<p>צ/ב</p>	
<p>ת"ח קב"ה ישתמש ע"י דכהנא³⁹⁶³ וישתבח קדישא כד אתי לשמשא ובגין דקב"ה ישתמש על ידא ודכהנא דאיהו (ד)קדישא כהנא ישתמש³⁹⁶⁴ ע"י (ד)דכיא³⁹⁶⁵ דאתקדש בדכיותיה ומאי איהו ליואי:</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא ישתמש על ידי הכהן וימצא קדוש כשבא לשמש, ומשום שהקדוש ברוך הוא ישתמש על ידי הכהן שהוא קדוש, הכהן ישתמש על ידי טהור, שהתקדש בטהרתו, ומיהו זה, לוי.</p>
<p>בר נש (ס"א כהנא) אחרא ישתמש³⁹⁶⁶ ע"י דקדישא אחרא בגין דישתכחון כלא בקדושה לשמשא לקב"ה זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דעלייהו כתיב (ויקרא כ כו) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי כמה פרישן ישראל מכלא בקדושה לשמשא לקב"ה הה"ד (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי וגו':</p>	<p>אדם (כהן) אחר ישתמש על ידי קדוש אחר, כדי שכולם ימצאו בקדושה לשמש את הקדוש ברוך הוא, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שעליהם כתוב "ואבדל אתכם מן העמים להיות לי", כמה פרושים הם ישראל מהכל בקדושה לשמש את הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלהיכם".</p>
<p>תו פתח ואמר ליי' הישועה על עמך ברכתך סלה ליי' הישועה הכי תנינן זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאתגלו שכינתא אתגלייא בהדייהו כד יפקון ישראל מגלותא פורקנא למאן לישראל או לקב"ה אלא הא אוקמוה בכמה וקראין (קראו) והכא (תהלים ג ט) ליי' הישועה ודאי אימתי על עמך ברכתך סלה:</p>	<p>עוד פתח ואמר, "לה' הישועה על עמך ברכתך סלה". לה' הישועה, כך שנינו אשריהם ישראל שלכל מקום שגלו שכינה גלתה עמהם, כשיצאו ישראל מהגלות, למי הגאולה לישראל או לקדוש ברוך הוא, אלא הרי פרשוה בכמה כתובים, וכאן "לה' הישועה ודאי", מתי על עמך ברכתך סלה.</p>
<p>בשעתא דקב"ה ישגח ובברכאן עלייהו דישראל לאפקא לון מן גלותא ולאוטבא להו וכדין ליי' הישועה ודאי ועל דא תנינן דקב"ה ייתוב עמהון דישראל מן גלותא הה"ד (דברים ל ג) ושב³⁹⁶⁷ יי' אלהיך את שבותך ורחמך:</p>	<p>בשעה שהקדוש ברוך הוא ישגח בברכות על ישראל, להוציא אותם מן הגלות ולהיטיב להם, אזי לה' הישועה ודאי. ועל כן שנינו, שהקדוש ברוך הוא ישוב עם ישראל מן הגלות, זהו שנאמר "ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך".</p>
<p>איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום (ויקרא כא יז) ר' יצחק אמר בגין דאיהו פנים ומאן דאיהו פנים ולא אתחזי לשמשא בקודשא (אסור לשמשא) והא אוקמוה דב"נ דאשתתח פנים לית ביה</p>	<p>"איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום", רבי יצחק אמר משום שהוא פגום, ומי שהוא פגום לא ראוי לשמש בקודש. והרי פרשוה, שאדם שנמצא פגום אין בו אמונה, ואותו</p>

³⁹⁵⁹ גימ' אלה"ם (יהל אור).

³⁹⁶⁰ שמשם ברכת כהנים (יהל אור).

³⁹⁶¹ דאיהו (דפ"ו).

³⁹⁶² משפטים קיח ע"א קום רע"מ וכו' שם ש"ו ה' (דרך אמת).

³⁹⁶³ דקדישא (אור יקר), שהוא הכהן המקודש אפילו בענייני אשתו כדפי' (אור יקר).

³⁹⁶⁴ בנטילת ידים וכיוצא (אור יקר).

³⁹⁶⁵ שהם הלויים כאומרו וקדשת את הלויים וטהרת אותם (אור יקר).

³⁹⁶⁶ דהיינו ענין זה אפילו לכהן הדיוט (אור יקר). פי' שלא יתן לו מים ליטול ידיו אלא מי שהוא טהור כמ"ש

והזה הטהור על הטמא (מ"מ).

³⁹⁶⁷ והשיב לא נאמר אלא ושב שהוא ג"כ ישוב עמנו מהגלות (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מהימנותא וההוא פנימו אסחיד עליה כ"ש כהנא דבעייתא לאשתכחא שלים מאריה דמהימנותא יתיר מכלא והא אוקמוה:</p>	<p>הפגם מעיד עליו, כל שכן כהן שצריך להמצא שלם בעל אמונה יותר מהכל, והרי פרשוה.</p>
<p>ר' אלעזר הוה יתיב בקסטרא דבי חמוי והוא הוה אמר זילגא דבקסטירא [בעינא] (בעיטא) שכיח³⁹⁶⁸ אדהכי אעבר חד ב"נ פנים מעיניה חד אמר חמוי נשאל להאי³⁹⁶⁹ אמר פנים הוא³⁹⁷⁰ ולא מהימנא אמר נשאל בהדיה³⁹⁷¹ אתו שאילו ליה א"ל מופקא³⁹⁷² מאן הוא בעלמא אמר עתירא³⁹⁷³ [אבל] די שליף בהדה³⁹⁷⁴ אנא מכלהו (ס"א עתירא אבל די שליף ווי על דא בהדה³⁹⁷⁵ אנא מכלהו) א"ר אלעזר במלוי אשתמע דלאו מהימנותא גביה³⁹⁷⁶ ולא בר מהימנא הוא:</p>	<p>רבי אלעזר היה יושב בגזוזטרא של בית חמיו, והוא היה אומר המזיל (דמעות) בעיניים נמצא בגזוזטרא, בין כך עבר איש אחד פגום בעין אחת, אמר חמיו נשאל את זה, אמר הוא פגום ולא נאמן. אמר נשאל אותו באו ושאלו אותו, אמר לו מיהו תקיף שבעולם. אמר העשיר, אבל כשיחלוץ, איתו אני יותר מכולם (העשיר אבל אם ינתק אוי על זה עמו אני מכולם). אמר רבי אלעזר, מדבריו נשמע שאין בו אמונה, ולא בן אמונה הוא.</p>
<p>ת"ח קב"ה אמר (ויקרא כא יח) כל איש אשר בו מום לא יקרב דהא קדוש דלעילא לא שריא באתר פנים פתח ואמר לתורה ולתעודה³⁹⁷⁷ אם לא יאמרו כדבר הזה:</p>	<p>בא וראה הקדוש ברוך הוא אמר, "כל איש אשר בו מום לא יקרב", שהרי הקדושה שלמעלה אינה שורה במקום פגום. פתח ואמר לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה.</p>
<p>לתורה ולתעודה מאן הוא תורה ומאן הוא תעודה אלא תורה דא תורה שבכתב תעודה דא תורה שבע"פ [תורה שבע"פ] לא שריא באתר פנים דהא ומתורהו (על תורה) שבכתב אתבני:</p>	<p>לתורה ולתעודה, מי היא תורה ומי היא תעודה, אלא תורה זו תורה שבכתב, תעודה זו תורה שבעל פה, תורה שבעל פה אינה שורה במקום פגום, שהרי מתורה שבכתב נבנית.</p>

³⁹⁶⁸ פי' שהיו עיניו של ר' אלעזר זולגות דמעות מצד חולי עינים (מ"מ).

³⁹⁶⁹ פי' מה רפואתך (מ"מ).

³⁹⁷⁰ ואין דבריו כלום (מ"מ).

³⁹⁷¹ פי' אמר חמוי נשאלנו על דבר אחר ונדע אם הוא מהימנא אם לא (מ"מ).

³⁹⁷² פי' תקיף (רח"ו).

³⁹⁷³ פי' עשיר (רח"ו). ור"ל שאלוהו מי הוא התקיף שבעולם אמר להם העשיר (מ"מ).

³⁹⁷⁴ ר"ל שידוע שישאר בהדיה (רח"ו). בהדיה (דפ"ו).

³⁹⁷⁵ בהדיה (דפ"ו).

³⁹⁷⁶ פי' כיון שאמר מי שישאר בהדיה הממון אני אוהב אותו יותר מכולם ש"מ שאין לו בטחון ולא מהימנא (מ"מ).

³⁹⁷⁷ קודם שאבאר דברי המאמר ראיתי לבאר הפסוק כפשוטו כי קשה הבנתו, ואומר שיובן בהזכיר הנזכר

קודם לו והוא, (ח, יט) וכי יאמרו אליכם דרשו וגו' בעד החיים אל המתים, ור"ל הלא זהו דרך כל עם לדרוש למתים בעד החיים, וכמו שמצינו בשמואל שהלך לחצרמות לשאול מאביו על מעות היתומים. והתירוץ לזה הוא כי יש לאדם מעין העולמות ופנימיותם, שהרי חנר"ן הם בסוד אבי"ע וד' אותיות הוי"ה, וזה בבחינת הגדלות, ויש בהם ייחוד גדול. ואמנם אחרי פטירת הצדיק והזדככו תעלנה בחי' חנר"ן שלו כל אחת ואחת למקומה, ויש כח לצדיק החי לעורר אותן ביחודים, וזה בכח כוונותיו שגורם זווג העולמות בפנימיותם. והנה חצר מות כתב החסד לאברהם מעיין ד' נהר כג, שהוא מקום זך וגנוז בעולם העשיה ששם מושב הנפשות, ולשם נכנס שמואל ביחודים והתבודדות. על דרך אותם שנכנסו בפרדס, וכתב בפירוש בעל עין יעקב (מהתוס') שנכנסו על ידי שם, וזה מעלה גדולה והתייחדות רב בקדושה. אבל דע שאחרי עיכול הבשר ושחנר"ן עולים למקורם נשאר בקבר בחי' הבלא דגרמי מבחי' הקטנות שהחיצונים יכולים להאחז שם, וכנודע מסוד שמואל הנביא בענין בעלת אוב, ועיין בליקוטי נביאים. והנה אותם הפושעים לא ידעו להבחין העניינים והיו מדמים דרישת האובות אל מעלת הייחודים הנזכרים, ולא השכילו כי הייחודים הם תכלית הייחוד בכח הזווג הנעשה מזר"ן, וענין האוב הוא תכלית הפירוד הנמשך מהקטנות הגמור. וזו היא תשובת הנביא לתורה ולתעודה וגו', כלומר זהו (נ"א זכו) לזווג זר"ן שה"ס תורה ותעודה כנזכר כאן. וזהו אם לא יאמרו כדבר הזה, או כיוצא בו אשר אין לו שחר שהוא החשך הגדול ולא אור קדוש, אלא אחיזתו ביוצא מן הבקעים הסתומים משחיו ומבין אצילי ידיו וכנזכר בפרק ארבע מיתות, והוא פחות הרבה מהיוצא מבקיעי הידים והרגלים מבין הצפרנים. ובזה תבין מ"ש תורה שבע"פ לא שריא וכו', פי' גם שהמלכות רגליה יורדות מות אינה שורה במקום פגום שהוא ענין האוב שהוא תכלית הפירוד (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כתיב (ישעיה ח מז) צור תעודה חתום תורה בלמודי צור תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי³⁹⁷⁸ ובתעודה אתקשר קשרא דחיי ונ"א קשרא דמהימנותא דלעילא למהוי כלא חד³⁹⁷⁹ ומתמן לתתא אתפרשן אורחים ושבילים ומתמן מתפרשין אורחין בעלמין בלהו³⁹⁸⁰ הה"ד (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים³⁹⁸¹ (ומתמן מתפרשין אורחין בעלמין בלהו):</p>	<p>כתוב "צור תעודה חתום תורה בלמודי", צור תעודה זו תורה שבעל פה, משום ששם נצור צרור החיים, ובתעודה נקשר קשר החיים (קשר האמונה) שלמעלה, להיות הכל אחד, ומשם למטה נפרדות הדרכים והשבילים, ומשם נפרדות הדרכים בכל העולמות, זהו שנאמר "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים".</p>
<p>חתום תורה חתימה דאורייתא דאיהי תורה שבכתב באן אתר בלמודי³⁹⁸² אלין נביאי כד"א (מלכים א' ז כא) ויקם את העמוד הימני ויקרא שמו יכין ויקם את העמוד השמאלי ויקרא שמו בועז ומתמן אתפרשן אורחין לנביאי מהימני וקיימי אלין בקיומא לגופא לשית [טהירין]³⁹⁸³ (סטריין) הה"ד (שיה"ש ה טו) שוקיו עמודי שש וכלא לא קיימא אלא בשלימו ולא שרייא קדוש' דכלא אלא בשלימו כד מתחבראן דא בדא כלא הוא שלים כלא הוא חד לא אתפגין אתר וע"ד אקרי כ"י שלם כד"א (בראשית יד יח) ומלכי צדק מלך שלם³⁹⁸⁴ (תהלים עו ג) ויהי בשלם סכו³⁹⁸⁵ ובג"כ לא שרייא כלא אלא באתר שלים:</p>	<p>חתום חותמה תורה, חתימה של התורה שהיא תורה שבכתב, באיזה מקום בלמדי אלו הנביאים, כמו שנאמר "ויקם את העמוד הימני ויקרא את שמו יכין", ויקם את העמוד השמאלי ויקרא את שמו בועז, ומשם נפרדות הדרכים לנביאים הנאמנים, ואלה עומדים בקיום לגוף לששת האורות, זהו שנאמר "שוקיו עמודי שש", והכל לא עומד אלא בשלמות, ולא שורה קדושה של הכל אלא בשלמות כשמתחברים זה עם זה, הכל הוא שלם, הכל הוא אחד, לא נפגם המקום, ולכן נקראת כנסת ישראל שלם, כמו שנאמר "ומלכי צדק מלך שלם", "ויהי בשלם סכו", ולכן לא שורה הכל אלא במקום שלם.</p>
<p>ועל דא (ויקרא כא יח) כל ואישו אשר בו מום לא יקרב כגוונא דא קרבנא דביה מומא לא יתקריב מאי טעמא דכתיב (ויקרא כב כ) כי לא לרצון יהיה לכם ואי תימא הא קודשא בריך הוא לא שארי אלא באתר תבירא במאנא תבירא דכתיב (ישעיה גז טו) ואת דכא ושפל רוח האי אתר שלים יתיר הוא מכלא³⁹⁸⁶ (דכתיב ואת דכא ושפל רוח) בגין דמאיך גרמיה למשרי עליה גאותא דכלא גאותא עלאה³⁹⁸⁷ ודא הוא שלים אבל לא כתיב ואת:</p>	<p>ועל כן "כל איש אשר בו מום לא יקרב", כדוגמא זה הקרבן שבו מום לא יתקרב, למה, שנאמר "כי לא לרצון יהיה לכם". ואם תאמר הרי הקדוש ברוך הוא לא שורה אלא במקום שבור, בכלי שבור, שנאמר ואת דכא ושפל רוח, המקום הזה הוא שלם יותר מהכל, (שנאמר "ואת דכא ושפל רוח"), משום שמנמיך עצמו להשרות עליו את גאות הכל, הגאות שלמעלה, וזהו שלם, אבל לא כתוב ואת</p>
<p>צ/א/א</p>	
<p>עור ושבור וחרום ושרוע אלא ואת דכא ושפל רוח מאן דמאיך גרמיה קב"ה זקיף ליה ובגיני כך</p>	<p>עיור ושבור וחרום ושרוע, אלא "ואת דכא ושפל רוח", מי שמנמיך עצמו הקדוש ברוך</p>

³⁹⁷⁸ נקרא צרור החיים תמיד צרור עם המלכות הנק' תעודה צדיק וצדק כחדא אזלו כי ז"א בן ט"ס והיא משלימתו לעשר (רח"ו).
³⁹⁷⁹ יסוד ומלכות ומתחת המלכות דאצילות שם סוד עולם הנפרדים כנודע (מ"מ).
³⁹⁸⁰ פי' בבי"ע (מ"מ).
³⁹⁸¹ ארגמן (רח"ו).
³⁹⁸² נו"ה (רח"ו).
³⁹⁸³ תלת פרקין לכל א' הרי שוקיו עמודי שש (רח"ו).
³⁹⁸⁴ כי היא משלמת הבנין לעשרה (רח"ו).
³⁹⁸⁵ פי' המלכות שנק' סכו שהוא גימ' אלה"ם היא משלמת לז"א (מ"מ).
³⁹⁸⁶ ולא פסל ה' אלא בעל מום אבל מאיך גרמיה אדרבא משובח (מ"מ).
³⁹⁸⁷ כפל לשון גאותא דכולא הם ז'וין ואו"א שמקבלים מת"י נימין גימ' גאו"ת כמ"ש הרב, גאותו עילאה הוא א"א ששם הוא שורש ת"י נימין (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא בעי למהוי שלים יתיר מכלא ולא יתחזי פנים ועל דא אזהר להו לכהני דכתיב (ויקרא כא יז) איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום:</p>	<p>הוא זוקף אותו, ולכן הכהן שעומד למטה כדוגמא שלמעלה צריך להיות שלם יותר מהכל, ולא יראה פגום, ועל כן הזהיר את הכהנים שנאמר "איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום".</p>
<p>תו פתח ואמר (מלאכי א ח) וכי תגישון עור לזבוח אין רע וכי תגישו פסח (אז) וזחולה אין רע וכי קב"ה אמר אין רע אי הכי טוב הוא:</p>	<p>עוד פתח ואמר, "וכי תגישון עיור לזבח אין רע", וכי תגישו פסח וזחולה אין רע, וכי הקדוש ברוך הוא אומר אין רע, אם כך טוב הוא.</p>
<p>אלא סיפיה דקרא אוכה דישראל באינן יומין הוו ממנן כהני מארי דמומין על גבי מדבחה ולשמשא על מקדשא ואמרי מאי אכפת ליה לקב"ה דא או אחרא ואינן הוו דאמרי אין רע וקב"ה אתיב להון ההוא מלה דהוו אמרי:</p>	<p>אלא סוף הכתוב מוכיח, שישראל באותם הימים היו ממונים כהנים בעלי מומים על גבי המזבח ולשמש על המקדש, ואומרים מה אכפת לקדוש ברוך הוא זה או אחר, והם היו שאומרים אין רע, והקדוש ברוך הוא השיב להם אותו דבר שהיו אומרים.</p>
<p>אמר ישראל אתון אמרי כד מקרבי מארי דמומין על פולחני אין רע מאי אכפת ליה לקב"ה סופיה דקרא מה כתיב (מלאכי א ח) הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך בר נש מנייכו אי בעיתו לשלומי למלכא ולקרבא קמיה דורונא אתון משדריין ליה בפנימא או לא³⁹⁸⁸ הירצך או הישא פניך בההוא דורונא כ"ש וכ"ש³⁹⁸⁹ דאתון מקרביין קמאי³⁹⁹⁰ בר נש פנים לקרבא דורונא הא דורונא דילכון לכלבא אתמסר³⁹⁹¹ דודאי בר נש דאיהו פנים פנים הוא מכלא פנים הוא (מ)מהימנותא ועל דא (ויקרא כא יח) כל איש אשר בו מום לא יקרב:</p>	<p>אמר ישראל אתם אומרים כשמקריבים בעלי מומים לעבודתי אין רע, מה אכפת לו לקדוש ברוך הוא, בסוף הפסוק מה כתוב "הקריבהו נא לפחתך, הירצך או הישא פניך" אדם מכם אם תרצו לשלם למלך ולהקריב לפניו דורון, אתם שולחים לו עם פגם או לא הירצך או הישא פניך, באותו הדורון כל שכן וכל שכן כשאתם מקריבים לפני אדם פגום להקריב דורון, הרי הדורון שלכם נמסר לכלב, שודאי אדם שהוא פגום, פגום הוא מהכל, פגום הוא באמונה, ועל כן "כל איש אשר בו מום לא יקרב".</p>
<p>אמר רבי יוסי³⁹⁹² זמין קב"ה לאשלמא להו לישראל ולאשתכחא שלימין בכלא³⁹⁹³ דלא יהא בהון מארי דמומין כלל בנין דיהון תקונא דעלמא³⁹⁹⁴ כאלין מאני ולבושא דבר נש דאינן תקונא דגופא הה"ד (איוב לח יד) ויתיצבו כמו לבוש³⁹⁹⁵:</p>	<p>אמר רבי יוסי, עתיד הקדוש ברוך הוא להשלים עם ישראל, ושימצאו שלמים בכל, שהרי לא יהיו בהם כלל בעלי מומים, משום שיהיו תקונו של עולם כמו הכלים הללו ולבושו של אדם שהם תקון הגוף, זהו שנאמר, "ויתיצבו כמו לבוש" (דבר אחר).</p>
<p>(ד"א) ות"ח כד יתערו מן מעפרא כמה דעאלו הכי יקומון חגריין או סומין עאלו חגריין וסומין יקומון</p>	<p>בא וראה, כשיתעוררו מהעפר כמו שנכנסו כך יקומו, חגרים או סומים נכנסו, חגרים וסומים יקומו, באותו לבוש שלא יאמרו שאחר</p>

³⁹⁸⁸ לאו (דפ"ו).

³⁹⁸⁹ התם מסדריין והכא מקרביין (אור יקר).

³⁹⁹⁰ והתם בר נש והכא "קמאי" תרי כל שכן איכא (אור יקר).

³⁹⁹¹ הוא כח החצוני הנק' בלאדן, פניו פני כלב, הפך הארי שהיה רבוץ על גבי המזבח, כדפי' בזהר בראשית (אור יקר).

³⁹⁹² הענין שהמום מורה פגם בנשמה כדפי'. והטעם שבהיות האדם פגום באברים העליונים, יוכרח שיפגום בגופו באבר ההוא עצמו, שכן דרך הנשמה להראות פעולותיה בגוף, כדפי' בזהר יתרו פסוק ואתה תחזה, ובהיותה פגומה ופגמה במקום עליון, בהכרח יפגם הגוף, ובהיות תחית המתים ישתלמו כל הנשמות ונצטרפו ונטהרו בכור האש, ולכך ראוי להיותם כולם טהורות בלי מום ולכך ישתלמו (אור יקר).

³⁹⁹³ דכלא (נוסף בדפ"ו).

³⁹⁹⁴ כדפי' וכמו שהנשמות הם מתוקנות גם הגופים שהם לבושים יהיו בלי מום (אור יקר).

³⁹⁹⁵ שהלבוש כבוד אל הגוף שיהיה בלי מום נקרע כך הגוף מתוקן ונאות לנפש. והענין כי הנשמה השלמה בכל אבריה העליונים, לא תתלבש בגוף חסר אבר, כמו שהגוף הנאה לא יתלבש בלבוש חסר בית יד וכיוצא, וז"ש "ויתיצבו כמו לבוש" שהוא מכוון אל הגוף בשלימות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בההוא לבושא דלא יימרון דאחרת הוא דאתער ולבתר קב"ה ייסי לון וישתכחון שלימין קמיה וכדין יהא עלמא שלים בכלא כדין (וכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד:</p>	<p>הוא שהתעורר, ואחר כך הקדוש ברוך הוא ירפא אותם וימצאו שלמים לפניו, ואז יהיה העולם שלם בכל, אז "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו' (ויקרא כב כז) רבי יוסי פתח (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי' האי קרא אית לאסתכלא ביה³⁹⁹⁶ אבל תא הזי צדק כתרמא קדישא עלאה³⁹⁹⁷ כהררי אל כאינון טורין עלאין קדישין³⁹⁹⁸ דאקרון טורי דאפרסמונא דכיא³⁹⁹⁹ ובגין דאיהי סלקא לאתקשרא בהו לעילא⁴⁰⁰⁰ כל דינהא בשיקולא חדא לכלא דלית בההוא דינא רחמי:</p>	<p>"שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו'", רבי יוסי פתח "צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'", בפסוק הזה יש להתבונן בו, אבל בא וראה צדק כתר קדוש עליון כהררי אל, כמו אותם הרים עליונים קדושים שנקראים, הרי אפרסמון טהור, ומשום שהיא עולה להתקשר בהם למעלה כל דיניה, במשקל אחד לכל שאין באותו הדין רחמים.</p>
<p>משפטיך תהום רבה משפט דאיהו רחמי (ו)נחית לתתא לההוא דרגא⁴⁰⁰¹ לתקנא עלמין וחיים על כלא ועביד דינא ברחמי לבסמא עלמא ובגין דאיהו רחמי אדם ובהמה תושיע יי' לכלא בשיקולא חדא אדם ובהמה הא אוקמוה מאן דהוא אדם ושוי⁴⁰⁰²</p>	<p>משפטיך תהום רבה, משפט שהוא רחמים, יורד למטה לאותה הדרגה לתקן עולמות, וחס על כולם ועושה דין ברחמים לבשם את העולם, ומשום שהוא רחמים, "אדם ובהמה תושיע ה'", לכל במשקל אחד. אדם ובהמה, הרי פרשוה מי שהוא אדם ושם את עצמו</p>

³⁹⁹⁶ קשיא ביה טובה: אחת, אומרו "צדקתך", שצדק לתתא מן משפט, ואם כן איך ייחס לצדק הרוממות וצד המעלה, כאומרו הררי אל, ולמשפט יחס צד המטה, כאומרו תהום רבה. ועוד אומרו, כהררי אל, תהום בלא כ', או לימא כההוא כמו כהררי, או לימא הררי אל בלא כ' כמו תהום. עוד אומרו, הררי רבים, כההוא חד, לימא הר תהום או הררי תהומות. עוד, צדקתך חד משפטיך רבים, לימא צדקותיך משפטיך או לימא צדקתך משפטך יחיד או רבים בשניהם. עוד בצדקתך חד נקט הרים רבים, ובמשפטך רבים נקט תהום חד. עוד אומרו אדם ובהמה, מה ענין אדם ובהמה לצדקתך ומשפטך, עוד השוה אדם לבהמה, ולתרץ כל זה אמר, אבל ת"ח וכו' (אור יקר).

³⁹⁹⁷ פי' כתר אחרון לעשר כתרין היא המלכות, וקרא "קדישא" מפני שצדק היא מדת הדין, והיא משתמשת בדיניה עם החצונים, ליסר בני אדם, והם נקראים נגעי בני אדם, כדכתיב והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם. והנה מזה יורה היות לה יחס מה עמהם ח"ו, לכך עתה שדבר בדיניה עם התחתונים, קראה "קדישא" דלא איהי כאינון דלאו קדישין, עם היות שהיא פועלת על ידם, ומפני שיש תחתיה ג"כ היכל זכות בקדושים בתי דינים, והם מלאכים והם דנים את האדם מתוך שנאה כדפירש הרשב"י ע"ה, שעל כך נקראים עירין, כדכתיב בגזרת עירין פתגמא לכך אמר "עילאה" פי' עליונה על שאר בתי דינין דהיא דנה את האדם מתוך אהבת האם את הבן, כאומרו אשר יסרתו אמו (אור יקר). מלכות (רח"ו).

³⁹⁹⁸ פי' הספירות שש שהם למעלה ממנה והם נקראות הרים כדכתיב שמעו הרים את ריב ה' והבינה נקראת אפרסמון כדפי' בזהר (אור יקר).

³⁹⁹⁹ שהאפרסמון הוא רוכב עליהם ומשפיעם, והאפרסמון דהיינו מ' ס' כדפי' בזהר תרומה, דהיינו מ' אימא מרובעת רביעא על בנין פתיחא להשפיע, ס' שהם ששה בנינים כלולים מעשר יעשה ס' ששים וטעם היותו נקרא "דכיא" מפני שהוא במקום שאין שם כניסת החצונים, ואפשר לפרש טורי אפרסמונא בכתר שבו י"ג מקורי אפרסמונא דכיא ששם הם נהרות י"ג תיקוני דיקנא ולכך אמר "הררי אלי" שהכתר נקרא אל ויש סמך לזה בזוהר והנהרות נעשים הרים. כספירות שהם נהרות הרים לפי שינוי הבחינות, ובזוהר פרשת. שמות אמר ח"י טורי אפרסמונא דכיא ואם כן הם ביסוד הנקרא אל ח"י מצד הבינה שהיא ח"י ודאי שהיא ח' שמינית, והיא המשפעת החיים כדפירשנו במקומו בספ"ר, והשתא ניחא אומרו הנה כהררי אל דהיינו יסוד הנקרא אל חי והיינו הררי מלת ח"י אל כמשמעו, ולכל הפי' יאמר כנין דאיהי פלקא או עלייתה אל היסוד ששם [שמיד] [תמיד] עלייתה שם להתמתק דיניה באפרסמון ההוא, ובני אדם במעשיהם מעכבין בה מפני רוע מעלליהם (אור יקר). בינה (רח"ו)

⁴⁰⁰⁰ צריך לדון העולם וליסרם ולהוכיחם כדי שישפיע דיניה למטה וישובו (וישובו) בני אדם ותתייחד למעלה ברחמי האפרסמון הנזכר, ומצד התחתונים היא דין למטה ותעלה למעלה ותתמתק ותתבמם באפרסמון הנזכר (אור יקר).

⁴⁰⁰¹ לההוא דרגא מוסגר כס"א בדפ"מ.

⁴⁰⁰² שאינו משיב למי שעולבו (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

לגרמיה כבהמה אדם ובהמה דין אדם ודין בהמה חד הוא:	כבהמה, אדם ובהמה דין אדם ודין בהמה אחד הוא.
אדם (בראשית יז יב) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר בהמה והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה", כדי שתעבור עליהם שבת אחת והרי פרשוה.	אדם, "ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר, בהמה והיה שבעת ימים תחת אמו, ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה", כדי שתעבור עליהם שבת אחת והרי פרשוה.
רבי חייא פתח (שופטים ה ד) יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. בא וראה אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם, והם נדבקים בו ונקראים קדושים עם קדוש, וכן עד שהעלה אותם לדרגה עליונה שנקראת קודש, שנאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה" כמו שבארנו, שהרי ישראל משמונה ימים נדבקים בשמו ורשומים בשמו והם שלו, כמו שנאמר "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ".	רבי חייא פתח "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. בא וראה אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם, והם נדבקים בו ונקראים קדושים עם קדוש, וכן עד שהעלה אותם לדרגה עליונה שנקראת קודש, שנאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה" כמו שבארנו, שהרי ישראל משמונה ימים נדבקים בשמו ורשומים בשמו והם שלו, כמו שנאמר "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ".
ועממין לא מתדבקין ביה ולא אזלין בנימוסיה ורשימא קדישא אעדיאו מנייהו עד:	והעמים לא נדבקים בו, ולא הולכים בהנהגותיו, והרושם הקדוש נעדר מהם, עד
צא/ב	
דאינון מתדבקין בסטרא אחרא דלאו קדישא:	שהם נדבקים לצד האחר שאינו קדוש.
ות"ה בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל זמין בה לבני עשו אמר לון ובעאן (בען) אתון לקבלא אורייתא:	ובא וראה בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, הזמין אותה לבני עשו, אמר להם רוצים אתם לקבל תורה.
בההיא שעתא אתרניזת ארעא קדישא ⁴⁰⁰⁶ ובעא ⁴⁰⁰⁷ לאעלא לנוקבא דתהומא רבה אמרה קמיה מארי דעלמא פסטירא דחדווה (ס"א דעלמא) תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא [קטלינא נ"א קליטנא גו נ"א קלטינא קמי] וקלטינא קמי (נ"א קליטנא גו נ"א תזדמן קמי) [קטלינא כמה] ערלין דלא רשימן ⁴⁰⁰⁸ בקיומך:	באותה שעה רגזה הארץ הקדושה, ורצתה להיכנס לנקב תהום רבה, אמרה לפניו רבוננו של עולם שעשועי השמחה (של העולם) אלפיים שנים טרם שנברא העולם יזדמנו לפניו (נ"א יזדמנו, נ"א יזדמן לפני) ערלים שאינם רשומים בבריתך.
אמר לה קב"ה כורסייא כורסייא ⁴⁰⁰⁹ ייבדון אלף אומין כוותיהו וקיימא דאורייתא לא יזדמן קמייהו הה"ד (שופטים ה ד) יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה ודאי בגין דאורייתא לא אתיהיב ⁴⁰¹⁰ (בגין דאיהי קיימא קדישא) אלא למאן דאית ביה קיימא קדישא ומאן ודיליף (דיהיב)	אמר לה הקדוש ברוך הוא, כסא כסא יאבדו אלף אומות כמותם וברית התורה לא תזדמן לפניהם, זהו שנאמר "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה", ודאי משום שהתורה לא נתנה (משום שהיא ברית קדושה) אלא למי שיש בו ברית קודש, ומי

⁴⁰⁰³ הקדמה יג (הערת הזהר).

⁴⁰⁰⁴ מצד הבינה (אור יקר).

⁴⁰⁰⁵ בינה שמיני למלכות (רח"ו).

⁴⁰⁰⁶ העליונה הרוחנית והיינו שקראה כורסייא (אור יקר). פי' מלכות (מ"מ).

⁴⁰⁰⁷ אם הערלים חצונים מקבלים תורה ת"ת היא ודאי יורדת לנוק' דתהומא החצונים (אור יקר).

⁴⁰⁰⁸ רשימין (דפ"ו).

⁴⁰⁰⁹ מלכות (מ"מ).

⁴⁰¹⁰ אתיהיבת (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אורייתא למאן דלא אתגזר משקר בתרי קיימי⁴⁰¹¹ משקר בקיימא דאורייתא⁴⁰¹² ומשקר בקיימא דצדיק וכנסת ישראל דאורייתא להאי אתר⁴⁰¹³ אתיהיבת ולא לאחרא:</p>	<p>שמלמד תורה למי שלא נמול משקר בשתי בריתות, משקר בברית התורה ומשקר בברית של צדיק וכנסת ישראל, שהתורה נתנה למקום הזה ולא לאחר.</p>
<p>רבי אבא אמר⁴⁰¹⁴ משקר בתלת דוכתי⁴⁰¹⁵ עלאי משקר בתורה⁴⁰¹⁶ משקר בנביאים⁴⁰¹⁷ משקר בכתובים⁴⁰¹⁸ משקר בתורה דכתיב (דברים ד מד) וזאת התורה [וגו']⁴⁰¹⁹ משקר בנביאים דכתיב (ישעיה נד יג) וכל בניך למודי יי⁴⁰²⁰ אינון למודי יי ולא אחרא⁴⁰²¹ וכתיב (ישעיה ח טז) התום תורה בלמודי אינון ולא אחרא משקר בכתובים דכתיב (תהלים עה ה) ויקם עדות⁴⁰²² ביעקב ותורה שם בישראל וכתיב (שם קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך⁴⁰²⁴ מאן צדיקים דא צדיק וכ"י דמאן דלא אתגזר ולא עאל בקיומא דלהון לא יודון לשמיה קדישא דהיא אורייתא:</p>	<p>רבי אבא אמר משקר בשלשה מקומות עליונים, משקר בתורה, משקר בנביאים, משקר בכתובים. משקר בתורה שנאמר "וזאת התורה וגו'", משקר בנביאים שנאמר "וכל בניך למודי ה'", הם למודי ה' ולא אחר, ונאמר "חתום תורה בלמודי", הם ולא אחר. משקר בכתובים שנאמר, "ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל", ונאמר "אך צדיקים יודו לשמך", מי הצדיקים, זה צדיק וכנסת ישראל, שמי שלא נמול ולא נכנס לברית שלהם לא יודו לשמו הקדוש שהיא התורה.</p>
<p>א"ר חייא כיון דאתגלי קב"ה על טורא דסיני למיהב אורייתא לישראל שכיבת⁴⁰²⁵ ארעא ותבת [ב]ניחא הה"ד (תהלים עו ט) ארץ יראה ושקטה⁴⁰²⁶:</p>	<p>אמר רבי חייא כיון שהתגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני לתת תורה לישראל, שכיבת הארץ ושבה למנוחה, זהו שנאמר "ארץ יראה ושקטה".</p>
<p>ת"ח בר נש דאתיליד לא אתמנא⁴⁰²⁷ עליה וחילא [רוחא] דלעילא⁴⁰²⁸ עד דאתגזר כיון דאתגזר</p>	<p>בא וראה אדם שנולד לא התמנה עליו הכח שלמעלה עד שנמול, כיון שנמול מתעוררת עליו (רוח) התעוררות של רוח של מעלה, זוכה</p>

4011 משליט השקר שהיא הערלה בברית התורה ת"ת, ובברית בשר שהוא מילה מלכות, פריעה יסוד (אור יקר). פי' קיימא דאורייתא וקיימא דצדיק, והזוהר תני והדר מפרש (מ"מ).

4012 ת"ת (רח"ו).

4013 היינו תורה שבכתב ת"ת, ותורה שבעל פה מלכות, ונקשרים על ידי היסוד (אור יקר).

4014 פי' שלת"ק לא הזכיר נצח והוד רק ת"ת ויסוד ומלכות, ולכך ר' אבא אמר משקר בתלת דוכתי (מ"מ).

4015 כדמסיק תורה שבכתב ת"ת ונביאים נר"ה וכתובים יסוד ומלכות, וראיה לזה כי התורה שבכתב עצמה היא יש בה תורה נביאים כתובים, לכך נצטוו בכלם, ענין זה כתוב בהם זה רמז למדתם בת"ת עצמו (אור יקר).

4016 ת"ת (רח"ו).

4017 נר"ה (רח"ו).

4018 יסוד ומלכות (רח"ו).

4019 שמדתו אספקלריא המאירה (אור יקר). לפני בני ישראל (יהל אור).

4020 שהם נר"ה והשליה חתום תורה וכו' (אור יקר).

4021 ר"ל אותן שנאמר וכל בניך (יהל אור).

4022 ושם לא פירש אלא סתם אבל המדות בעצמם (אור יקר). והיא נק' תעודה כמש"ל צ ע"ב (יהל אור).

4023 כדמסיק (אור יקר).

4024 כמש"ו לשמך היא התורה ודייקא צדיקים כמש"ו (יהל אור).

4025 שכיכת (מ"מ).

4026 "יראה" מתחלה כשהלך לשעיר ולפארן "ושקטה" שבא לסיני (אור יקר).

4027 הענין שעם היות שבשעת ההולדה על ידי קדושת אביו, הקב"ה גזר על הטיפה ההיא נשמה פלונית, עם כל זה אין אותה נשמה מתיישבת בגוף אלא עד שירויח אותה מעט מעט מדרגה אחר מדרגה, ולזה בעת מולדתו הוא כא"ן "דלא אתמנא" וכו' מפני שהוא אז בערלה והקליפה והוא חי חיות דק וקליש וקל להתעקר כנר הדק שהרוח הקלה עוקרו, נימול זוכה לנפש שנכנס לקדש ויצא מהערלה קצת, וכן הולך ועושה על ידי חנוך מצות ותורה עד י"ג שזוכה לנשמה ובהיותו בן עשרים שנשא והוליד זכה לנשמה דאצילות אם אין שם מונע על ידי עון, ועל ידי בניו שלומדים תורה ומצות עולה לסוד יהו"ה דהיינו 'אב ה' אם ו' בן ה' בת כדפי' (אור יקר).

4028 שאינו קונה אפילו נפש דעשיה עד דאתגזר ואז קונה הנפש (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתער עליה ואתערותא דרוחא דלעילא זכי לאתעסקא (רוחא⁴⁰²⁹ אתערותא דלעילא זכי ורבי לעסוק) באורייתא אתער עליה אתערותא יתיר⁴⁰³⁰ זכי ועביד פקודי אורייתא אתער עליה אתערותא יתיר⁴⁰³¹ זכי ואתנסיב זכי ואוליד בנין ואולוף לון א(ו)רחוי דמלכא קדישא הא כדין הוא ואדם שלים (ההוא בר נש) שלים בכלא⁴⁰³²:</p>	<p>להתעסק בתורה, מתעוררת עליו התעוררות יתרה, זוכה ועושה מצוות התורה, מתעוררת עליו התעוררות יתרה, זוכה ונושא, זוכה ומוליד בנים ומלמד אותם את דרכי המלך הקדוש, הרי אז הוא אדם שלם, שלם בכל.</p>
<p>אבל בהמה דאתילידתו בההיא שעתא דאתיליד⁴⁰³³ ההוא חילא דאית לה בסופא אית לה בההיא שעתא דאתיליד⁴⁰³⁴ ואתמנא עליה ובגין כך כתיב (ויקרא כב כז) שור או כשב או עז כי יולד עגל או טלה או שעיר או גדי לא אתמר אלא שור או כשב או עז ההוא דאית ליה לסופא⁴⁰³⁵ אית ליה בשעתא דאתיליד והיה שבעת ימים תחת אמו⁴⁰³⁶ (שם) בגין לאתישבא ביה ההוא חילא ואתקיים ביה ובמה יתקיים ביה כד ישרי עליה שבת חד ואי לא לא יתקיים (ועוד דאתייבש מוזהמא דאמיה⁴⁰³⁷):</p>	<p>אבל בהמה שנולדה, באותה שעה שנולדה אותו כח שיש לה בסופה יש לה, באותה שעה שנולדה והתמנה עליה, ולכן כתוב "שור או כשב או עז כי יולד עגל או טלה או שעיר או גדי", לא נאמר אלא שור או כשב או עז, אותו שיש לו לסוף יש לו בשעה שנולד, והיה שבעת ימים תחת אמו, כדי לישב בו אותו כח ומתקיים בו, ובמה יתקיים בו כשתשרה עליו שבת אחת, ואם לא לא יתקיים (ועוד שיתייבש מוזהמת אמו).</p>
<p>ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא כתיב (שם) ירצה לקרבן אשה ליי בקיומא דשבת חד דאעבר עליה ובר נש בקיומא דשבת חד אתקיים ביה אתערותא דהאי עלמא וחילא דיליה (בר נש) בתר דאתגזר אתער עליה ואתערותא דרוחא עלאה⁴⁰³⁸ וכ"י אעבר עליה וחמאת ליה ברשימא קדישא ואתערת עליה⁴⁰³⁹ ושריאו (ושארי) עליה רוחא דההוא עלמא קדישא כד"א (יחזקאל טז ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו' בדמיך בתרי:</p>	<p>ואחר שיתקיים בו אותו הכח, כתוב "ירצה לקרבן אשה לה", בקיום של שבת אחת שעברה עליו, ואדם בקיום של שבת אחת מתקיימת בו התעוררות של העולם הזה והכח שלו, אחר שנמול מתעוררת עליו התעוררות של רוח עליונה, וכנסת ישראל עוברת עליו ורואה אותו ברושם קדוש, ומתעוררת עליו ושורה עליו הרוח של אותו עולם קדוש, כמו שנאמר "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו'", בדמיך בשנים.</p>
<p>ואי תימאן התם כד נפקו ישראל ממצרים דשכיח בינייהו דם פסח ודם מילה כדין כתיב (שם)</p>	<p>ואם תאמר, שם כשיצאו ישראל ממצרים שהיו מצוי ביניהם דם פסח ודם מילה, אזי כתוב "בדמיך חיי", כאן מה זה בדמיך. אלא</p>

⁴⁰²⁹ פי' נפש דעשיה כמ"ש (מ"מ).

⁴⁰³⁰ רוח דיצירה (רח"ו).

⁴⁰³¹ סוד נשמה דבריאה (רח"ו).

⁴⁰³² פי' שמשיג עד אצילות (מ"מ).

⁴⁰³³ דאתילידת (דפ"ו).

⁴⁰³⁴ דאתילידת (דפ"ו).

⁴⁰³⁵ שור בן יומו קרוי שור כשב בן יומו קרוי כשב וכן עז, מה שיש לו בעת מיתה יש לו בעת לידה, אבל האדם נקרא ילד עלם נער אנוש איש אדם גבר, ויש לשמות אלו זמנים מחולפים לפי קניית האדם שלימותו (אור יקר).

⁴⁰³⁶ קשיא ליה כיון שבן יומו שלם אם כן מה צורך והיה שבעת ימים, ותירץ אלא להתיישב הכח בו בעצם על ידי שבת וא"ת בשלמא שבת לגבי ישראל ניחא אבל בהמה מאי איפכת ליה, ויש לומר שכל הכחות יש בהם תוספת קדושה ושפע ואור ביום שבת, שכל מעשה בראשית מתחדש במנוחה ולכך צריך שיהיה הכח מושל בו בעת היותו גובר, ואם תאמר אם כן כד נפיק שבתא להוי כשר ולאוי הכי דקרא קאמר שבעת ימים דבר השווה לכל, ויש לומר דשבת איהו נקודה בגו שית נקודין ולכך צריך להשלים עליו יום שבת עם כל ששת ימי ההקף שהם מכלל השבת שלו, ואחר שהשלים השבת עם ששת ימים ירצה וכו' דהיינו מיום השמיני והלאה (אור יקר).

⁴⁰³⁷ דהיינו שיצא מכלל נפל ואם לאו כמת חשוב מלחיות בטן אמו ולכך אסור גם להדיוט (אור יקר).

⁴⁰³⁸ פי' נפש דעשיה כמ"ש הרח"ו ז"ל לעיל (מ"מ).

⁴⁰³⁹ פי' שמלכות מקננת בעשיה, ויש לו הארה ממנה ג"כ (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בדמיך חיי הכא מאי בדמיך אלא תריז חד דמילה וחד דפריעה חד דגזירו דכנסת ישראל וחד דפריעה בצדיק יסוד עולם ואלין תריז דמין דבר נש קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי הה"ד (שם) בדמיך חיי:</p>	<p>שנים, אחד של מילה ואחד של פריעה, אחד של מילה של כנסת ישראל ואחד של פריעה בצדיק יסוד עולם, ואלו שני דמים שאדם עומד בשבילם בקיום של העולם הבא זהו שנאמר "בדמיך חיי".</p>
<p>רבי שמעון אמר (תהלים כה יד) סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם סוד יי ליראיו דא כנסת ישראל ובריתו להודיעם דא צדיק יסוד עולם⁴⁰⁴⁰</p>	<p>רבי שמעון אמר "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם". סוד ה' ליראיו זו כנסת ישראל, ובריתו להודיעם זה צדיק יסוד עולם,</p>
<p>צ/ב/א</p>	
<p>בקשורא חדא⁴⁰⁴¹ יו"ד⁴⁰⁴² תלת אתוןן שלימותא דכלא י ראשיתא דכלא⁴⁰⁴³ י עלאה דכלא⁴⁰⁴⁴ וא"ן אמצעיתא שלימותא דכל סטריין⁴⁰⁴⁵ מעבר לכל רוחין⁴⁰⁴⁶ ביה תלייא מהימנותא⁴⁰⁴⁷ דל"ת גנתא צרורא דחיי⁴⁰⁴⁸ את דא [זעירא] שלימא (זעירא) דכלא⁴⁰⁴⁹ את דא סתימא דכל סטריין⁴⁰⁵⁰ כד נפיק נפיק כמלכא עם חילוי תב [נ"א יתיב] לבתר י</p>	<p>בקשר אחד, יו"ד שלש אותיות השלמות של הכל, י ראשית הכל י עליונה של הכל, וא"ו אמצע שלמותם של כל הצדדים מעביר את כל הרוחות, בו תלויה האמונה, דל"ת הגן, צרור החיים, האות הזו קטנה שלמות של הכל, האות הזו סתומה של כל הצדדים, כשיוצאת יוצאת כמו מלך עם חיילותיו, שבה (יושבת) אחר כך י לבדה, בה נסתר הדבר, בה יוצא סוגר ופותח (שופע ויוצא ופותח), ה"א (זו) השלמות של הכל למעלה ולמטה, והרי נתבאר</p>

⁴⁰⁴⁰ דע כי היסוד נק' כל להיותו כולל כל האצילות, והנה י' זעירא נקרא יסוד ובא לרמז כאן איך רמוז בי' כל האציל' כי היר"ד במילוי ג' אותיות היא שלימות כל האצילוי' י' חכמה ו' ת"ת המבריה מן הקצה אל הקצה ד' גנתא מלכות. נמצא כי אות י' קטנה היא שלימות כל האצילות ואמר שכשהעולם נשפע אז י' זו הקטנה במילוי כמלך בחיילותיו ומרמז כל האציל' בו וכשהעולם אינו בשפע אז נעשה י' קטנה זעירא ולא נודע כי בה שלימותא דכולא ואגב שרמז בה ביר"ד בא לומר ג"כ איך בכל אות ואות דהויה כלול בו כל האצילוי' כולו. ה"א שלימותא דכולא כי הא' במילוי ה"א וא' צורתה יו"ד והם אותיות יו"ד עצמ' הרי בה' כלול ג"כ האצילות (זהר הרקיע).

⁴⁰⁴¹ עי' מלואים אות (כז).

⁴⁰⁴² ר"ל סוד הוא כ"י דבה ע' לשון כחושבן סוד מן יסוד, כמ"ש ברע"מ כ ע"א וברית הוא ימא (ר"ל שזה הנקודה הוא י') דאשלים ליסוד והוא ימא דאתגלי בפום אמה והוא קושר כל הע"ס שהוא יו"ד במילואו כמשי"ו והוא בחכמה וממנו יורש יסוד כד סליק לשם בסוד משכיל לאיתן כמ"ש בסבא וז"ש יו"ד תלת אתוןן כו' (יהל אור).

⁴⁰⁴³ פי' סוד הוא הבינה ס' בסוד שסותמת אור החכמה בתוכה שהיא ו"ד מילוי היר"ד ואח"כ נותנים אותם לז"ון שנק' יראיו לפי שיש בהם גבורות שרשי הדינין מתגלין בהם ובריתו יסוד אבא שהוא מודיע אותם בסוד הזיווג לאימא וז"ש להודיעם מלשון (בראשית ד כה) וידע אדם (זהר הרקיע).

⁴⁰⁴⁴ ור"ל בו ג' דרגין שהן דא ע"ג דא, ג"ר ו"ק כ"י, והן ג' אתוןן אלו כמ"ש והולך ובי' עצמו נכלל כל ג"ר הרי ע"ס (יהל אור).

⁴⁰⁴⁵ פי' ו"ק אבא שהם אמצעות שזאת הו' כוללת בתוכה ו"ק שמתפשטין בז"א שהם גנוזים בו"ק של אבא ואח"כ מתגלין ביסוד אבא ומתגלין בבינה ומשם לז"א ואז נק' שלימותא דכל סטריין לפי שכל בחי' ו"ק דבינה וז"ון ובי"ע כלולים בו' זו (זהר הרקיע).

⁴⁰⁴⁶ לפי שנכללין בזאת הו' וכבר נודע שו"ק נק' רוח (זהר הרקיע).

⁴⁰⁴⁷ פי' כל מציאת ז"ון תליא באות ו' של מילוי היר"ד וכל מקום שיש בו ח"ו נק' מהימנותא ולפי שהגבור' למטה שיש לחיצונים חלק בהם ונקר' מהימנותא לאפוקי מעלמא דשקרא דלאו איהו מהימנותא להורות שאין בהם אחיזה כלל (זהר הרקיע).

⁴⁰⁴⁸ פי' כל מציאת ז"ון תליא באות ו' של מילוי היר"ד וכל מקום שיש בו ח"ו נק' מהימנותא ולפי שהגבור' למטה שיש לחיצונים חלק בהם ונקר' מהימנותא לאפוקי מעלמא דשקרא דלאו איהו מהימנותא להורות שאין בהם אחיזה כלל (זהר הרקיע). ר"ל מלכות דאבא וכו' (יהל אור, עיי"ש באריכות).

⁴⁰⁴⁹ פי' אע"פ שהוא זעירא וקטנה הכל כלול בה ר"ל באות י' פשוטה לבדה כלול וסתום הכל ולפי שרשב"י ע"ה מפרש תמיד הדברים ממטה למעלה לזה אחר שפי' היר"ד במילוי בא לומר ג"כ שי' פשוט' הכל כלול בה וז"ש את דא זעירא שלימא דכולא (זהר הרקיע).

⁴⁰⁵⁰ פי' כי היל' יש בה ג' קוצין הא' רומז לו' הב' רומז לו' הג' רומז לד' כשיוצא מן הסתימא ומתגלה היר"ד הוא גורם שכל התחתונים יש להם חיות ונשמה מאלו והוה כמו מלך וחיילותיו וכשחוזר לסתום אורו היא י' פשוטה לבד וז"ש כד נפיק נפיק כמלכא עם חילוי תב לבתר י' בלחודוי (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בלחודוי ביה אסתים מלה⁴⁰⁵¹ ביה נפיק [נ"א נגיד ונפיק ופתח⁴⁰⁵²] סגיר ופתח ה"א⁴⁰⁵³ שלימותא [נ"א דא]⁴⁰⁵⁴ דכלא לעילא ותתא⁴⁰⁵⁵ והא אתמר והא ה' הא ידיעא⁴⁰⁵⁶ א⁴⁰⁵⁷ הוא יו"ד שלימו דתלת אתון דאינון ברישא דסתימין (ס"א ביו"ד והא אוקמוה) ביה ו' ע"ג א' (ס"א דא' הא)⁴⁰⁵⁸ והא אוקמוה וכלא חד מלה הוא שלימו דשמא קדישא⁴⁰⁵⁹ הוא שלימו דעילא⁴⁰⁶⁰ בגין כך לזמנין ה"א⁴⁰⁶¹ נטיל א'⁴⁰⁶² בזמנא דהיא מתעטרא בעטרוי:</p>	<p>ה"א, ה' הרי ידועה, א' היא יו"ד שלמות של שלש אותיות, שהן בראש שסתומות (ביו"ד והרי פרשוה), בו ו' על גבי א', (שא' הרי) והרי פרשוה, והכל הוא דבר אחד. שלמות השם הקדוש הוא שלמות של מעלה, לכן לפעמים ה"א נוטלת א' בזמן שהיא מתעטרת בעטרוי.</p>
<p>ת"ח⁴⁰⁶³ כל את ואת דשמא קדישא אתחזי ביה שלימו דכלא שמא⁴⁰⁶⁴ יו"ד הא אתמר שלימו דכלא⁴⁰⁶⁵:</p>	<p>בא וראה בכל אות ואות של השם הקדוש נראית בו השלמות של כל השם, יו"ד הרי נתבאר שלמות הכל.</p>
<p>ה' שלימו דכלא ואע"ג דלאו איהו באלף⁴⁰⁶⁶ ה"א בלחודוי הא אתמר בדיוקנא (ס"א דא' ה' א' הוא כו') ה"י (ס"א איהו)⁴⁰⁶⁸ הוא שלימותא דכלא⁴⁰⁶⁹:</p>	<p>ה' שלמות של הכל, ואף על גב שאינה באל"ף ה' בלבדה, הרי נתבאר בדמות (זו ה' א' היא וכו') ה"י (היא) הוא שלמות הכל.</p>

⁴⁰⁵¹ אפשר שדקדק במלת מל"ה אל המלכות שנקר' כן בפר' בראשית ע"ש וז"ש ב"ה פי' בו בעצמו נק' הסגירה והפתיחה כשסותם הכל ב' פשוטה או כשפותח הכל להתפשט ו"ד ונעשה יו"ד במילוי והכל בפרצוף אבא והסגירו בא לו מצד אור הכתר שהוא סותם כל אור וסגירו והפתיחה מצד החכמה עצמה (זהר הרקיע).
⁴⁰⁵² וסגיר (נוסף ביהל אור).

⁴⁰⁵³ ר"ל כד יוצא יוצא עם מלואו, והן נהורין דנפקין מיניה שנהיר באימא שית יריעות, כי יעקב בחר לו י"ה וכשסליק בע"ק נסתם ב' פשוט ונכלל בו ג"כ כל הע"ס כי י' מנין עשר וכמ"ש בפ' ויקרא ע"כ פירש הי' ועכשיו מפרש ה' (יהל אור).

⁴⁰⁵⁴ נמחק בזהר הרקיע. נפיק סגיר ופתח (נ"א נגיד ונפיק ופתח) ה"א (דא) שלימותא (דפ"ק).
⁴⁰⁵⁵ פי' שכוללת כל מה שלמעלה ממנה וכל מה שלמטה ממנה (זהר הרקיע). ר"ל ה"א עילאה ותתאה. ומפ' שניהן כאחד, כמו בה"א עילאה למעלה, כן בתתאה למטה (יהל אור).
⁴⁰⁵⁶ עי' מלואים אות (כח).

⁴⁰⁵⁷ נדצ"ל א'.

⁴⁰⁵⁸ וא"ו בגויה א' והא אוקמוהו כולא כו' - כצ"ל. ור"ל וא"ו בתוכו הא', שהוא יו"ד, והיו"ד אוקימנא שהוא שלימתא דכלא, והשני וו"ן ידיעי, גוף וברית. והא' שבתוכו אמר לעיל ס"ו ע"ב שהיא על ע"ק שבתוכו, ור"ל ד' מוחין דנחתין מע"ק, כי י' הוא חו"ב עם העוקץ התחתון. ו"ד הן ב' עטרין. ובחכמה הן בסוד ג' טפין, לכן הן יו"ד, אבל משבאו לאימא, הן מתחברין יחד, ולכן הן כלולות באות א' באלף, והן זעג"ז (יהל אור).
⁴⁰⁵⁹ פי' שלימות כל השם הוא הא' הרומז לע"ק (זהר הרקיע). ר"ל הא' שרומז על ע"ק, שהוא משלים למעלה בע"ק, ומשלים למטה בכסא, בסוד א"ה או"ה (יהל אור).

⁴⁰⁶⁰ פי' א"ו וז"ו (זהר הרקיע).

⁴⁰⁶¹ (ס"א כסא) (נוסף ביהל אור).

⁴⁰⁶² ר"ל כיון שאמר שה' הוא משלים הכל פעמים הא' במילוי א' בזמן שנתמלאת ונשלמת ממנו דמתעטרת בעטרוי שהוא אור שמעטר אותה (זהר הרקיע). דא' מע"ק, דהן העטרין מע"ק (יהל אור).

⁴⁰⁶³ השתא חוזר לראשונה, דכל את בין בפשוטו בין במילואו כולל הכל (יהל אור).

⁴⁰⁶⁴ לקמן קו ע"א (לש"ו).

⁴⁰⁶⁵ כנ"ל בפשוטו ובמילואו (יהל אור).

⁴⁰⁶⁶ עוד אמר ואע"ג דלאו איהו באלף היא שלימות הכל כי ה' בצירור כזה ה' הרי יש עוקץ י' והו' בתוכה והב' וו"ן ד' הרי פעם ב' יו"ד שהוא סוד כל האצ"ו וז"ש בדיוקנא איהו שלימותא דכולא שכשמציירין כך הוא הצירור יו"ד כמו בא' (זהר הרקיע).

⁴⁰⁶⁷ כזה יד"ו (רח"ו).

⁴⁰⁶⁸ (ס"א דא' א' הוא כו') ה"י (ס"א איהו) נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "א".

⁴⁰⁶⁹ כמ"ש בפ' ויקרא י', שבתוכו הנהר ותרין בנין. א' הוא שלימותא. ר"ל א' מילואה הוא שלימות בפועל העטרין כנ"ל (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ו' בין⁴⁰⁷⁰ בסטרא דא בין בסטרא אחרא שלימו הוא דכלא:</p>	<p>ו' בין בצד זה בין בצד אחר שלמות הוא של הכל.</p>
<p>וא"ו ה"א הוא שלימו יתיר⁴⁰⁷¹ לאעטרא לכלא הא דכלא חד⁴⁰⁷² והא אתערו ביה חברייא:</p>	<p>ו"ה היא שלמות יתרה לעטר את הכל, זה שהכל אחד, והרי התעוררו בו החברים.</p>
<p>ת"ח (ויקרא כב כז) והיה שבעת ימים וגו' יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א וא"ו ה"א יו"ד ה"א) אתגליפו אתוון⁴⁰⁷³ (והיה) ו' ה' הא שבעת יומין אתכלילו בחד י' ה' שבעת יומין י' חד כללא דכלא ה"א תלת היא ותרין בנין וברא חד תרין אבהן ביה כלילין הא שיתא ברתא נוקבא חד הא שבעה:</p>	<p>בא וראה "והיה שבעת ימים וגו'", יו"ד ה"א וא"ו ה"א (וא"ו ה"א יו"ד ה"א) נחקקו אותיות (והיה) ו' ה', הרי שבעת ימים נכללו כאחד, י' ה' שבעת ימים, י' אחד הכלל של הכל, ה' שלשה היא, ושני בנים ובן אחד, שני אבות כלולים בו, הרי ששה, בת נקבה אחת הרי שבעה.</p>
<p>אשתמע דה' עלאה כללא דשיתא י"ה הא שבעה היינו דכתיב (מלכים א' ח כה) שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום והיה שבעת ימים תחת אמו תחת אמו אתעטרו שבעת ימים דכתיב (דבה"י א' כט יא) לך יי' הגדולה והגבורה וגו' וע"ד שבעת ימים לתתא ליקרא דאמא עלאה תחת אמו לתתא דכתיב (שמואל א' ב ה) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה עקרא דכל ביתא ילדה שבעה אלין שבעת יומין דחג הסכות ורבת בנים אמללה אלין קרבנין דחג דנחתין בכל יומא מן מנינא:</p>	<p>נשמע שה' עליונה כלל של ששה, י"ה הרי שבעה, היינו שנאמר "שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום". והיה שבעת ימים תחת אמו, תחת אמו התעטרו שבעת ימים, שנאמר "לך ה' הגדולה והגבורה וגו'", ועל כן שבעת ימים למטה לכבוד האם העליונה, תחת אמו למטה, שנאמר "עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה", העיקר של כל הבית ילדה שבעה, אלו שבעת הימים של חג הסוכות, ורבת בנים אמללה אלו קרבנות החג שיוורדים בכל יום מן המנין.</p>
<p>ות"ח אלין סלקין לעילא לעילא ואלין נחתין לתתא לתתא כד"א (עובדיה א ה) אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם יי' וישראל סלקין מתתא לעילא דכתיב (בראשית כח יד) והיה זרעך כעפר הארץ וכתיב (שם כו ד) והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ולבתר סלקין על כלא ומתדבקן באתר עלאה על כלא הה"ד (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו':</p>	<p>ובא וראה אלו עולים למעלה למעלה ואלו יורדים למטה למטה, כמו שנאמר "אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם ה'", וישראל עולים ממטה למעלה שנאמר "והיה זרעך כעפר הארץ", ונאמר "והרביתי את זרעך ככוכבי השמים", ואחר כך עולים על הכל ונדבקים במקום עליון על הכל, זהו שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'".</p>
<p>ישור או שה אותו ואת בנו (ויקרא כב כח) אמר ר' יוסי בתרגומו לה ולברה דעקרא דאמא למנדע ברה ואזיל בתרה ולא אזיל בתר אבוה ואנן לא</p>	<p>"ישור או שה אותו ואת בנו", אמר רבי יוסי כתרגומו, אותה ואת בנה, שעיקר האם לדעת את בנה, והוא הולך אחריה ולא הולך אחר אביו, ואנו לא יודעים מיהו. לא תשחטו ביום</p>

⁴⁰⁷⁰ ר"ל בין ו' הראשון או השני, הוא הכולל כל שלימות, שהוא רומז בצורתו על בריח התיכון, והוא כי הת"ת הולך בציור הספירות והצינורות מכתר עד יסוד, ונאחז בצדדין בכל הספירות, וכן הוא ביסוד, דסליק למוחא, כי גוף וברית כחדא כו'. וז"ש בין בסטרא אחרא שלימא הוא דכולא וא"ו הוא שלימו יתיר כו'. ורצונו לומר שהוויין בלבד הן שלימותו. ובמילואו באלף הוא שלימותו יתיר, שהוא העטרין כנ"ל. וז"ש לעטרא לכלא. ואלו הב' וויין הן כוללין כל הו"ק, כי ת"ת מייחד בין חו"ג וכוללן, ויסוד בין נו"ה, ולכן ב' וויין בו. וא' הוא שלימות יתיר, שהן חו"ג ונו"ה בפרטות, כי חו"ג הן מב' עטרין, ונו"ה הן מחו"ב וכידוע. ולכן ת"ת הכולל חו"ג, [ר"ל בחו"ב] [צ"ל. ר"ל בחו"ג והוא פי' על בדעת) בדעת אתתקן, ויסוד בחו"ב, בסוד שבעים שנה (יהל אור).⁴⁰⁷¹ האותיות וה דהשם, הנה כשהם בפנ"ע אין בהם קדושת השם, אלא רק ע"י צירוף האותיות יה דוקא. ובאמת הנה מן הראוי הוא שגם הם יהיו בקדושת השם כמו האותיות יה ע' זוה"ק (אמור צב ע"א ושם קו ע"א) (דע"ה ח"ב קטז ע"ד).

⁴⁰⁷² ר"ל שכל האותיות שוות הן שכולן על ענין א' (יהל אור).

⁴⁰⁷³ שהן בסוד י"ד אתוון דשמא מפרש (ר"ל שם מ"ה), בפשוטו ומילואו, כמ"ש בתז"ח (טו ע"ג), והן נחלקות ז' זז'. והוא סוד קו המדה, (כדאיתא בז"ח מ"ה ע"ג) ה' אלקינו ה'. ואח"כ מפרש שגם בפשוטו הוא ז' זז'. ואמר ו"ה הא כו'. כי ו' הוא ששה, וה' שביעית. ואח"כ כשמקבל הנוק' מדכורא, ונכלל בה הזכר, היא לבדה בת שבע. וז"ש אתכלילו בחד. ואח"כ מפרש למעלה יק כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ידעינן מאן הוא לא תשחטו ביום אחד א"ר יהודה מ"ט אי תימא משום עגמת נפש דבעירא ניכוס להאי בביתא חד ולהאי בביתא אחרא או להאי השתא ולהאי לבתר:</p>	<p>אחד, אמר רבי יהודה, למה. אם תאמר משום עגמת נפש של הבהמה, אז נשחט את זה בבית אחד ואת ההוא בבית אחר, או את זה עכשיו ואת זה אחר כך.</p>
<p>א"ל אית מאן דשרי ולא הכי אלא ביום אחד ממש ת"ח תנינן יפה תענית לחלום כאש לנעורת ועקרא דתעניתא בההוא יומא ממש ולא ביומא אחרא מאי טעמא בגין דלית לך יום לתתא דלא שלטא ביה יומא אחרא עלאה וכד איהו שארי בתעניתא דחלמא אוליפנא דההוא יומא לא אתעדי עד דאתבטל ההוא גזרה ואי דחי ליה ליומא אחרא הא שולטנא דיומא אחרא הוא ולא עאל יומא ביומא אחרא דחבריה כהאי גוונא לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עלאה לעילא ובעי בר נש לאסתמרא דלא יעביד פנימו בההוא יומא ולא יתפגים קמי שאר יומין אחרנין:</p>	<p>אמר לו יש מי שמתיר. ולא כך, אלא ביום אחד ממש, בא וראה יפה תענית לחלום כאש לנעורת, ועיקר התענית היא באותו יום ממש ולא ביום אחר. למה, משום שאין לך יום למטה שלא שולט בו יום אחר עליון, וכשהוא שרוי בתענית חלום, למדנו שאותו יום לא עובר עד שמתבטלת אותה גזרה, ואם דוחה אותה ליום אחר, הרי שלטונו של היום האחר הוא, ולא נכנס יום ביום אחר של חבריו, כדוגמא זה אין לך יום שלא התמנה עליו יום עליון למעלה, וצריך אדם להשמר שלא יעשה פגם באותו היום, ולא יפגם לפני שאר הימים האחרים.</p>
<p>ותנינן בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא אי בר נש עביד עובדא לתתא כדקא</p>	<p>ושנינו במעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה, אם אדם עושה מעשה למטה כראוי</p>
<p>צ/ב</p>	
<p>יאות הכי אתער חילא כדקא יאות לעילא:</p>	<p>כך מתעורר כח כראוי למעלה.</p>
<p>עביד בר נש חסד בעלמא אתער חסד לעילא ושאריו בההוא יומא ואתער⁴⁰⁷⁴ ביה בניניה ואי אתדבר בר נש לרחמי⁴⁰⁷⁵ לתתא אתער רחמי על ההוא יומא ואתער ברחמי בניניה וכדין ההוא יומא קאים עליה למהוי אפוטרופא בניניה בשעתא דאצטריך ליה:</p>	<p>עושה אדם חסד בעולם, מתעורר חסד למעלה ושורה באותו היום ומתעטר בו בשבילו, ואם נוהג אדם לרחם למטה מעורר רחמים על אותו יום, ומתעטר ברחמים בשבילו, ואז אותו היום עומד עליו להיות אפוטרופוס עליו בשעה שיצטרך אותו.</p>
<p>כגוונא דא בהפוכא דדא (ועל כלא) אי עביד בר נש עובדא דאכזרי הכי אתער בההוא יומא ופגים ליה ולבתר קאים עליה לאכזרי לשיצאה ליה מעלמא בההיא מדה דבר נש מודד בה מודדין ליה:</p>	<p>כדוגמא זה בהפיך של זה (ועל הכל), אם עושה אדם מעשה אכזרי, כך מעורר באותו יום ופוגם אותו ואחר כך עומד עליו כמו אכזרי לכלותו מן העולם, באותה מדה שאדם מודד בה מודדין לו.</p>
<p>תנן דישראל אכזריות אתמנע מנייהו מכל שאר עמין ולא יתחזון מניה עובדא בעלמא דהא כמה מארי דעיינין⁴⁰⁷⁶ קיימין עליה דבר נש בההוא עובדא זכאה מאן דאחזי עובדא דכשרא לתתא דהא בעובדא תלייא מלתא בכלא לאתערא מלה אחרא:</p>	<p>שנינו שישראל מנעה מהם אכזריות מכל שאר העמים, ולא ייראו מהם מעשה בעולם, שהרי כמה בעלי עיניים עומדים על האדם באותו המעשה, אשרי מי שמראה מעשה כשר למטה, שהרי במעשה תלוי הדבר בכל לעורר דבר אחר.</p>

⁴⁰⁷⁴ פי' שאותו היום נתעטר בחסד בשביל האדם (מ"מ).

⁴⁰⁷⁵ ברחמי (אור יקר).

⁴⁰⁷⁶ אלו הע"א סנהדרין, ושאר בתי דינין נקראים מארי דעיינין, שהם משגיחים ועושים חשבון מכל מעשה בני אדם (עמק המלך ש"ז פ"כ).

<p>רבי שמעון פתח וירא יעקב⁴⁰⁷⁷ כי יש שבר במצרים (בראשית מב א) האי קרא רוא דחכמתא אית ביה ואית לן לאסתכלא ביה דלאו סופיה רישיה ולא רישיה סופיה אלא ת"ח בשעתא דקב"ה בעי למידן עלמא בכפנא לא יהיב מלה [דא] לידא דכרוזא דהא כל דינין אחרנין דעלמא כרוזא כריז עלוהי עד לא ייתון לעלמא ודינא דא לא אתיהיב לכרוזא אלא קב"ה אכריז עליה וקארי הה"ד (מלכים ב' ח א) כי קרא י' לרעב:</p>	<p>רבי שמעון פתח "וירא יעקב כי יש שבר במצרים", בפסוק זה יש סוד של חכמה, ויש לנו להתבונן בו, שאין סופו ראשו ואין ראשו סופו. אלא בא וראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא רוצה לדון את העולם ברעב, אינו נותן דבר זה לידי הכרוז, שהרי כל הדינים האחרים של העולם הכרוז מכריז עליהם טרם שיבואו לעולם, והדין הזה לא ניתן לכרוז, אלא הקדוש ברוך הוא מכריז עליו וקורא, זהו שנאמר "כי קרא ה' לרעב".</p>
<p>מההיא שעתא אתפקדן על עלמא ממנן אחרנין ובפקידו דרעבו (דפקידו דתרעין) ואסיר ליה לבר נש⁴⁰⁷⁸ דאית ליה שבעה לאחזאה ובוגרמיה (בשוקא ולאחזאה ביה) שבעא דהא אחזי פנימו לעילא ואכחיש מלה דמלכא:</p>	<p>מאותה שעה נפקדים על העולם ממונים אחרים בפקידת הרעב (של השערים), ואסור לאדם שיש לו שובע להראות בעצמו שובע, שהרי מראה פגם למעלה, ומכחיש את דבר המלך.</p>
<p>וכביכול כאלו אעבר ממנן דמלכא מאתריהו וע"ד אמר יעקב לבנוי (בראשית מב א) למה תתראו למה תעבידו פנימו לעילא ולתתא ולאכחשא מלה דמלכא וכל אינון ממנן בכריזו דיליה אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה (שם ב) ותמן אחזיאו גרמיכו בשבעה ולא תכחישו פמליא דלעילא הכא:</p>	<p>וכביכול כאילו העביר את הממונים של המלך ממקומם, ועל כן אמר יעקב לבנוי, "למה תתראו", למה תעשו פגם למעלה ולמטה ולהכחיש את דבר המלך, וכל אותם הממונים בכריזה שלו, אבל הנה שמעתי "כי יש שבר במצרים רדו שמה", ושם הראו את עצמכם בשובע, ואל תכחישו פמליא של מעלה כאן.</p>
<p>ות"ח יעקב כמה תבואה הות ליה ולא בעי לשבור אלא בתוך הבאים [בנין] דלא אשתכח פנימו בעובדא דיליה⁴⁰⁷⁹:</p>	<p>ובא וראה, כמה תבואה היתה ליעקב ולא רצה לשבור אלא בתוך הבאים, כדי שלא ימצא פגם במעשהו.</p>
<p>תו פתח ואמר (ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם ותנינן ידו כתיב דבעי לזקפא ימינא על שמאלא ואמאי לאחזאה עובדא⁴⁰⁸⁰</p>	<p>עוד פתח ואמר, "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם", ושנינו נאמר "ידו" שרצה לזקף ימין על שמאל, ולמה, להראות מעשה למטה</p>

⁴⁰⁷⁷ טעם פתיחה זו להביא ראייה למ"ש בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא, ולכך אמר יעקב לבנוי למה תתראו וכו', דהיינו לאחזא שבעא דהא אתחזי פנימו לעילא. וג"כ הביא ראייה מפ' וישא אהרן את ידיו, ומפ' והעברת שופר וכו', ולכך צונו הקב"ה ולא תשחטו ביום אחד שלא לעשות מעשה אכזרי (מ"מ).

⁴⁰⁷⁸ מפני שאחר שהקב"ה בעצמו גוזר בפיו ומכריז על זה, אין ראוי לעבור על גזרת מלך, ואפשר לומר הטעם כי בני חיי ומזוני לא בזכותא וכו', ולכך הקב"ה בעצמו הוא הנותן או המונע ח"ו, והיינו נמי ג' מפתחות שהם ביד הקב"ה, מפתח גשמים דהיינו מזוני, ומפתח תחיית המתים דהיינו חיי, ומפתח היושבת על המשבר או עקרות דהיינו בני, ולהאי טעמא נפקא לן דהוא הדין בשעת הדבר ח"ו, אלא דהתם טעמא אחרנא נמי איכא כדמפרש בכמה דוכתי בזהר, וכדפי' רז"ל משנתן רשות וכו', וכן אל הבנים במקום שאין בנים ראוי להעלימם מעיני חשוכי בנים, ועכ"ז לא שייך הכא כל כך (אור יקר).

⁴⁰⁷⁹ מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ג (הערת הזהר). תמה המד"ל דהא כתיב (בראשית מב, ב) ונחיה ולא נמות, ולא תירץ כלום. ואני אומר דגם על גמרא שלנו יש להקשות כן דפ"ק דתענית (דף י' ע"ב) אמרינן למה אתם מראים עצמכם שבעים וכו', ואם נחיה ולא נמות הוא כמו שנראה ממשוטו וכמו שהקשה המד"ל מאי אירייתא דלא יתראו תיפוק ליה משום ונחיה. ועוד קשה דאם אמת שלא היה להם אלא מעט מה הוצרך לצוותם שלא יתראו דמה להו לשקר וכל שכן זרע קדש ואמת. אבל האמת הוא שבכל הארצות התחיל מיד הרעב כמו שאמרו רז"ל על פסוק (מא, נד) ותחילנה, שנרקה כל תבואתם, אבל בבית יעקב נתקיימה כל התבואה שהיתה להם ולכן חשש יעקב שבניו יתראו שבעים להודיע לבני האדם חסד ה' עליהם. ויעקב הזהירם שלא יעשו כן, חדא מהטעם הנזכר כאן וגם הוא רמוז בגמרא (שם) שלא יתקנאו וכו', וטעם שני דאין סומכין על הנס דשמא ה' הטיב עמהם כל עוד שלא היה להם זמן לילך ולקנות, אבל אם יתרשלו ולא ירצו לירד למצרים שמא לא יעשה להם עוד נס וימותו כלם, ולכן ונחיה ולא נמות (רמ"ז).

⁴⁰⁸⁰ היינו להגביר הימין על השמאל לתת כח למדת החסד על הגבורה אפילו בעת ששתי ידות לברכה ראוי להגבירה כדי שהברכה תהיה בחסד (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לתתא בגין דיתער עובדא לעילא כתיב (ויקרא כה ט) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו' שופר תרועה [א]מאי⁴⁰⁸¹ אלא שופר דמתבר⁴⁰⁸² שלשלאין דמתבר שולטנותא מכל עבדין ובעיא לאחזאה שופר דאיהו פשיט ולא כפוף⁴⁰⁸³ לאחזאה חירו לכלא דהא יומא גרים:</p>	<p>כדי שיתעורר מעשה למעלה. כתוב "והעברת שופר תרועה בחודש השביעי וגו'", למה שופר תרועה, אלא שופר שמשבר שלשלאות, שמשבר את השלטון מכל העבדים, וצריך להראות שופר שהוא פשוט ולא כפוף, להראות חירות לכל, שהרי היום גורם.</p>
<p>ובכללא בעי לאחזאה עובדא ועל דא שופר ולא קרין⁴⁰⁸⁴ בגין לאחזאה מאן הוא אתר [דאקרי שופר] זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעין לאתדבקא⁴⁰⁸⁵ במלכא קדישא ולא תערא⁴⁰⁸⁶ חילא דלעילא ולאמשכא⁴⁰⁸⁷ קדושה דמאריהון עלייהו בגין כך כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך וגו' (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום:</p>	<p>וצריך להראות מעשה בכל, ועל כן שופר ולא קרין, כדי להראות מיהו המקום שנקרא שופר, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים להדבק במלך הקדוש ולעורר כח שלמעלה, ולהמשיך את קדושת רבונם עליהם, לכן כתוב "אשריך ישראל מי כמוך וגו'", "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום".</p>
<p>הקדמת⁴⁰⁸⁸ רע"מ:</p>	
<p>ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו' (ויקרא כב לא) פקודין דמארי עלמא הא תנינן⁴⁰⁸⁹ דכתיב ושמרתם מצותי ועשיתם אותם אי ונטורין (נטורא) קא בעינן עויבידא למה תו כל פקודי אורייתא אינון בתרין גוונין⁴⁰⁹⁰ דאינון חד זכור ושמור זכור לדכורא ושמור לנוקבא⁴⁰⁹¹ [וכלהו כללא חדא]:</p>	<p>"ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו'", מצוותיו של רבוננו של עולם, הרי שנינו שנאמר ושמרתם מצותי ועשיתם אותם, אי שמירה הם צריכים למה מעשה, ועוד כל מצוות התורה הם בשני צורות, שהם אחד זכור ושמור, זכור לזכר ושמור לנקבה, וכולם כלל אחד.</p>
<p>[אי שמור לנוקבא] אמאי כתיב⁴⁰⁹² ושמרתם (את כל) מצותי אלא כללא בהאי קרא ושמרתם דא שמור ועשיתם דא זכור דכללא רזא חדא⁴⁰⁹³ זכירה דא איהי עשייה דהא מאן דאדכר מלה לתתא</p>	<p>אם שמור לנקבה למה כתוב ושמרתם (את כל) מצותי, אלא הכל בפסוק הזה. ושמרתם זה שמור, ועשיתם זה זכור, שהכל סוד אחד. זכירה זוהי עשייה, שהרי מי שמזכיר הדבר</p>

⁴⁰⁸¹ לימא שופר סתם דלא תרועה בלחודהא עבדין בה (אור יקר).

⁴⁰⁸² ומלת תרועה הוא לשון שברון כלשון תרועם בשבט ברזל (אור יקר).

⁴⁰⁸³ כן מצותו ביובל דהיינו בינה חירות פשוט ודאי, שאין דין ועקמימות בחירות זה שאין מונע, מה שאין כן בשופר כפוף, שעם היות בבינה מורה שאין רחמיה משולחים אלא היא כפופה, וביום הכפורים דיובל שהיא החירות הגמור, הוא שופר פשוט. אמנם בראש השנה, שהוא הוראת הדין, וצריך לעורר תשובה, הוא שופר כפוף, שעל כן אנו מתפללים המלך המפשט, ולא מלך אוהב צדקה ומשפט, שסוף סוף הקולות והשופר בדין הוא, עם היות שממתק הדין, ואין בראש השנה חירות (אור יקר), שיוה"כ של יובל צריך שיהיה השופר פשוט ולא כפוף (מ"מ).

⁴⁰⁸⁴ שופר בינה קרן מלכות (אור יקר ורח"ו). עי' לקמן צח ע"ב.

⁴⁰⁸⁵ היינו סוד דבקות הנפש במקורה לבד (אור יקר).

⁴⁰⁸⁶ היינו אחר הדבקות היותם מעוררים השרשים העליונים (אור יקר).

⁴⁰⁸⁷ פי' אחר התעוררות צריך להמשיכו למטה (אור יקר).

⁴⁰⁸⁸ נמחק בדפ"ו.

⁴⁰⁸⁹ עי' ספרא אמור ט: ושמרתם דא משנה, ועשיתם דא מעשה.

⁴⁰⁹⁰ מ"ע ומל"ת (יהל אור).

⁴⁰⁹¹ כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות וכו' נאמר דמיירי בלימוד התורה, כי גם היא נקראת מצוה, ומה גם תורה שבע"פ נקראת מצוה. וראיה לזה, שאמר תשמרון לעשות, וארז"ל על פסוק ושמרתם ועשיתם, ושמרתם זו משנה, ועשיתם זה מעשה המצות, כמשמעו. וכן כאן, תשמרון, שלא ישכח מכם מה שלמדתם, כדי שתקיימו, וז"ש לעשות (ספר הליקוטים עקב ח). וצריך לחברא כחדא שילמוד לעשותם (בהגר"א על התיקו"ז פח ע"ב). ועי' סנהדרין (צט ע"ב): אמר ריש לקיש כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן רבי (אליעזר) [אלעזר] אומר כאילו עשאו לדברי תורה שנאמר ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם. כאן רואים הולדה מתוך השמירה והעשייה.

⁴⁰⁹² דלא תליא בה, אלא מל"ת (יהל אור).

⁴⁰⁹³ ר"ל זכירה. [נעה"ג. כמ"ש זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע] ועשי' כמ"ש'ו (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתקין ועביד ומתמן⁴⁰⁹⁴ לההוא רזא דלעילא וכל מאן דעביד מלה לתתא ואתעביד⁴⁰⁹⁵ (ואתעבד) ההוא רזא דלעילא פקודי אורייתא אלין אינון שית מאה ותליסר פקודין דאינון כללא דדכר ונוקבא וכללא רזא חדא⁴⁰⁹⁶:</p>	<p>למטה מתקין (עושים משם לאותו סוד שלמעלה, וכל מי שעושה דבר למטה) ונעשה אותו הסוד שלמעלה. מצוות התורה אלו הן שש מאות ושלוש עשרה מצוות, שהן כלל של זכר ונקבה, והכל סוד אחד.</p>
<p>צנ/א</p>	
<p>[דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם] אלה מועדי יי' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי (ויקרא כג ב) ר' יצחק פתח (בראשית א ה) ויקרא אלהים לאור יום וגו':</p>	<p>"אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי", רבי יצחק פתח "ויקרא אלהים לאור יום וגו'".</p>
<p>תנינן אור דהוה בקדמיתא⁴⁰⁹⁷ הוה נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא⁴⁰⁹⁸ כד אסתכל קב"ה⁴⁰⁹⁹ לחייבין דזמינין⁴¹⁰⁰ למיקם בעלמא גניז ליה לצדיקיא⁴¹⁰¹ לעלמא דאתי הה"ד (איוב לח טו) וימנע מרשעים אורם⁴¹⁰² וכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק:</p>	<p>שנינו האור שהיה בראשונה היה מאיר מסוף העולם עד סוף העולם, כשהסתכל הקדוש ברוך הוא ברשעים שעתידיים לעמוד בעולם, גנזו לצדיקים לעולם הבא, זהו שנאמר "וימנע מרשעים אורם", ונאמר "אור זרוע לצדיק".</p>
<p>ת"ח ויקרא אלהים לאור יום ולחושך קרא לילה (ו)הא תנינן⁴¹⁰³ (בראשית א ג) יהי אור אור דכבר</p>	<p>בא וראה, ויקרא אלהים לאור יום ולחושך קרא לילה, הרי שנינו "יהי אור", אור שכבר היה. וכאן אם תאמר אור שהוא יום בלבדו, חזר ואמר ולחושך קרא לילה. אם תאמר כל אחד לבדו</p>

⁴⁰⁹⁴ עבידו מתמן (דפ"ו).

⁴⁰⁹⁵ שנתקן (יהל אור).

⁴⁰⁹⁶ שמות כה ע"א ולקחתם (הערת הזהר). ר"ל שלכן כתיב כל מצותיו (יהל אור).

⁴⁰⁹⁷ דהיינו אור מצד החכמה (אור יקר).

⁴⁰⁹⁸ היינו עולם העליון בינה, עולם תחתון מלכות, ועליהם נאמר מן העולם ועד העולם, והענין כי אור זה הוא מחכמה הנקראת אור ראשון, שעליהם נאמר יהי אור ויהי אור, ואור זה מ' היה מתפשט מסוף העולם ועד סופו, דהיינו מבחינת הבינה הנאחזת בחכמה, שהיא סופה ממטה למעלה, ומתפשט מבין הבינה דרך ו' הת"ת עד ה' תתאה, שהיא עולם תחתון עד סופו דהיינו סופו ממעלה למטה בעולם תחתון עד שהתחתונים משתמשים בו אלו נמצאו והיו (אור יקר).

⁴⁰⁹⁹ אפשר לפרשו על הכתר או על חכמה או על בינה, והנכון בכתר שהוא המאציל החכמה ומפשיטה (אור יקר).

⁴¹⁰⁰ הם הקלי' והנמשכים מהם ואחריהם (אור יקר).

⁴¹⁰¹ הענין שהאור הוא סוד ו' המתפשט מ' דרך ה' כדפי' וכן נראה בתיקונים מקומות רבים, שהת"ת נקרא אור גנוז ועניינו סוד הדעת המתעלם בבינה הנקראת עולם הבא, וענין "לצדיקים" הכוונה שהיסוד סוד י' ודאי, והצדיקים מרכבה ליסוד ושם מקום גן עדן הנשמות כדמוכח כמה דוכתי, ולכך היסוד מקבל מהעלם הבינה דהיינו חכמה שבתוך בינה בסוד הדעת ו' הגנוז בתוכה כדפי' נמצא האור הזה גנוז לצדיקים מפני שכל שפע הת"ת נתן ליסוד כנודע והוא לעתיד בסוד בחי' היסוד בבינה בסוד יניקתו מחכמה י' מ' וכדפי' (אור יקר).

⁴¹⁰² מדלא קאמר אור אלא אורם דווקא חלקם אבל חלק הצדיקים גנוז להם לעתיד כדפי' אור זרוע וכו', ובזה פרשת תרומה משמע שאור זה הוא סוד אור קדמאה בחסד, והוא זרוע לצדיק במלכות בסוד היחוד, והכל בא אל מקום א', כי בסוד היחוד נמשך אור הגנוז על ידי היסוד למלכות, והוא מצד החסד שהיא לצד החכמה. והכל ענין א'. והיינו כאומר לחזות בנועם ה' שהוא אור הגנוז, והיכן, ולבקר בהיכלו למטה, שהוא נראה לצדיקים, וקרובים ענינים אלו להיותם אחד (אור יקר).

⁴¹⁰³ ח"א מה ע"ב (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוה⁴¹⁰⁴ והבא אי תימא אור דאיהו יום⁴¹⁰⁵ בלחודוי הדר ואמר ולחשך קרא לילה אי תימא כל חד בלחודוי:</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו' (ויקרא כב לב) פקודא דא [פז] לקדשא ליה בכל יומא לסלקא קדושתיה מתתא לעילא⁴¹⁰⁶ כמה דאיהו⁴¹⁰⁷ קדישא לעילא עד דסליק קדושתיה לאבהן [ובנין]⁴¹⁰⁸ ורוא דא⁴¹⁰⁹ ונקדשתי בתוך בני ישראל עילא ותתא עילא בתלת דרגין לתתא בתלת דרגין קדושה הא אוקימנא בכמה דוכתי אבל כמה דאית קדושה לעילא על בלא⁴¹¹⁰ הכי אית קדושה באמצעיתא קדושה לתתא וכלא ברוא (דלתתא) [דלתתא]⁴¹¹¹ קדושא דלעילא לעילא ברוא חדא קדושה באמצעיתא ולתתא תלת דרגין דאינון חד קדווש איהו סטר עלאה⁴¹¹² דאשתכח ראשיתא לכל דרגין ואע"ג דאיהו⁴¹¹³ סטר טמירא ואקרי קדש⁴¹¹⁴ (ו)משם⁴¹¹⁵ אתפשט⁴¹¹⁶ פשיטו דנהיר בחד שבילא דקיקא טמירא וגו' אמצעיתא⁴¹¹⁷:</p>	<p>"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'", מצוה זו לקדש אותו בכל יום, להעלות קדושתו ממטה למעלה, כמו שהוא קדוש למעלה עד שעולה קדושתו לאבות ובנים, וסוד זה ונקדשתי בתוך בני ישראל, מעלה ומטה. מעלה בשלש דרגות, למטה בשלש דרגות, קדושה זו הרי בארנו בכמה מקומות, אבל כמו שיש קדושה למעלה על הכל, כך יש קדושה באמצע, קדושה למטה, והכל בסוד שלמטה. (בשלשה) קדושה שלמעלה למעלה בסוד אחד, קדושה באמצע ולמטה, שלש דרגות שהן אחת, קדוש הוא צד עליון שנמצא ראשית לכל הדרגות, ואף על גב שהוא צד טמיר, ונקרא קדש, משם התפשטה התפשטות שמאירה בשביל אחד דק ונסתר תוך האמצע.</p>
<p>כיון דאתנהיר גו אמצעיתא כדין אתרשים חד ו' דנהיר גו האי קדש ואקרי קדושו מהאי נהירו אתפשט פשיטו לתתא סופא דכל דרגין⁴¹¹⁸ כיון</p>	<p>כיון שמאירה תוך האמצעית, אז נרשמת ו' אחת שמאירה בתוך הקודש הזה, ונקראת קדוש. מהאור הזה מתפשטת התפשטות למטה, הסוף של כל הדרגות, כיון שמאירה</p>

⁴¹⁰⁴ היינו הת"ת שהיה בחכמה ונתפשט אל הבינה בסוד יהי י"ה ה"י, "אור" סוד ו' שביניהם מתפשטת כזה יה ה"י והיינו סוד י"ה אוי"ר נתפשטה י' שהיא החכמה ונסתלקה ונעשה יהי אור וכדפי' בתיקונים בארוכה וכן בחלק שיעור קומה, אם כן "כבר הוה קודם" אל יה"י ומתפשט והולך ומשום דסלקא דעתין שיהיה האור הזה ורחמיו משמשין בעולם בין לצדיקים בין לרשעים, לזה אמר "ויקרא אלהים לאור יום" דהיינו הרחמים לצדיקים. ולחשך, מדת המלכות, שהיו סוד אור רחמים, אלו מתפשטין מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, עד שעוברין דרך בה ויורדין אפילו לעולם הזה שהיא ממשלת המלכות. אמר הקב"ה, יגנו האור מהעולם התחתון ומהמלכות, ומכל מה שלמטה ממנה, כדי שתהיה מדה זו מדת הדין לשפוט הרשעים בה, והיינו שהחשיכה ולחשך קרא לילה, והיינו וימנע מרשעים אורם (אור יקר). עי' בפרשת בראשית דף טז ע"ב שפי' שם שתחלה היה אבא גנוז בחסד דעתיק הנק' אור, ויצאה י' מאויר ואשתאר אור, ואחר כך מהארת חסד דעתיק נעשה חסד דז"א ופי' חסד דא נקרא אור אור דכבר הוה דהיינו חסד דעתיק הנק' אור אחר שיצאה י' ממנו (מ"מ).
⁴¹⁰⁵ דהיינו שתהיה המלכות רחמים כת"ת וכו' (אור יקר). פי' שמא תאמר שהז"א שנבנה מהחסדים הנק' אור הוא לבדו נתקן ולא נתקנה הנוק', הדר ואמר "ולחושך קרא לילה" שגם המלכות שנבנית מהגבורות נתקנה (מ"מ).

⁴¹⁰⁶ מסט' דבני ישראל בנה"י שנקר' בני ישראל כידוע (יהל אור).
⁴¹⁰⁷ ר"ל בחג"ת (יהל אור).
⁴¹⁰⁸ חג"ת ונה"י (יהל אור).
⁴¹⁰⁹ ר"ל ונקדשתי חג"ת, בתוך ב"י נה"י. וז"ש עילא בתלת כו' (יהל אור).
⁴¹¹⁰ בכח"ב (יהל אור).
⁴¹¹¹ (ס"א בתלתא) (דפ"ו).
⁴¹¹² חכמה שנקר' קדש (יהל אור).
⁴¹¹³ ר"ל הל"ל קדש בלא ו' (יהל אור).
⁴¹¹⁴ שהוא בעולם, ואין חל על דבר. ואח"כ קדוש בת"ת בוא"ו, ואח"כ קדושה במל', בה"א (יהל אור).
⁴¹¹⁵ מתמן (דפ"ו).
⁴¹¹⁶ דעת בת"ת (יהל אור).
⁴¹¹⁷ בין חו"ב (יהל אור).
⁴¹¹⁸ במל'. והן ג' דרגין הנ"ל, כח"ב, גג"ת, נה"י שם המל' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאתנהיר בסופא כדין אתרשים בנהירו תד ה' ואקרי קדושה והא אוקימנא:</p>	<p>בסוף, אז נרשמת באור ה' אחת ונקראת קדושה, והרי בארנוה.</p>
<p>ומה דאקרי קדוש קדוש קדוש דהא קדוש מבעי ליה רזא [ד]ראשיתא וס"א דאיהו ראשיתא דכלא הואיל ומתמן אשתכח [ואי הכי] אמאי אקרי לעילא קדוש דהא תמן ו' לא אשתכח אלא רזא הכי הוא ודאי וישראל מקדשי לתתא כגוונא דמלאכי עלאי לעילא דכתיב בהו (ישעיהו ג) וקרא זה אל זה ואמר קדוש:</p>	<p>ומה שנקרא קדוש קדוש קדוש, שהרי קדוש צריך לו הסוד של ראשית (שהוא ראשית) הכל, הואיל ומשם נמצא. ואם כך, למה נקרא למעלה קדוש, שהרי שם לא נמצאת ו', אלא הסוד כך הוא ודאי, וישראל מקדישים למטה, כמו שהמלאכים העליונים למעלה, שנאמר בהם "וקרא זה אל זה ואמר קדוש".</p>
<p>וכיון דישראל קא מקדשי סלקי מתתא לעילא יקרא עלאה עד דאסתלק ו' רזא דשמים עלאין לעילא כיון דאינון שמים אסתלקו לעילא נהיר ההוא קדוש בהו וכדין אקרי לעילא קדוש ולבתר נהיר ההוא נהירו עלאה על כרסייא דאיהו שמים ואינון שמים תייבין לדוכתייהו ומתייבין⁴¹¹⁹ ביה בההוא נהירו וכדין אקרי קדוש:</p>	<p>וכיון שישראל מקדשים מעלים ממטה למעלה את הכבוד העליון, עד שמתעלית ו' שהיא סוד של השמים העליונים למעלה, כיון שאותם השמים התעלו למעלה, מאיר בהם אותו הקדוש, ואז נקרא למעלה קדוש, ואחר כך מאיר אותו אור עליון על הכסא שהוא שמים, ואותם שמים שבים למקומם והתיישבו בו באותו האור, ואז נקרא קדוש.</p>
<p>לבתר נחית ההוא נהירו עד דנטיל כלא חד צדיק עלאה דרגא יקרא לקדשא כלא לתתא כיון דאיהו נטיל כלא כדין אקרי קדוש ודא איהו רזא דכלא:</p>	<p>אחר כך יורד אותו האור עד שנוטל הכל. צדיק עליון אחד הדרגה הנכבדה לקדש הכל למטה, כיון שהוא נוטל את הכל אז נקרא קדוש, וזהו הסוד של הכל.</p>
<p>[ומאן דשוי רעותיה בהאי שפיר קא עביד] ומאן דשוי רעותיה בתלת דרגין דאבהן⁴¹²⁰ בכללא חדא ליחדא לון גו קדושתא דא אי לא יכיל לשואה ורעותיהו (רעותא) יתיר שפיר קא עביד וכלא לנחתא מגו קדושתא דלעילא לתתא לקדשא כל חד גרמיה בהאי קדושה [ולנטרא] (ולנטלא) ליה למפרש פרישו דקדושתא על גביה ורזא דא⁴¹²¹ ונקדשתי בתוך בני ישראל בקדמיתא ולבתר אני יי מקדשכם:</p>	<p>ומי ששם רצונו בזה, עושה יפה. ומי ששם רצונו בשלש הדרגות של האבות בכלל אחד לייחד אותם בתוך הקדושה הזו, אם אינו יכול לשים רצונו יותר הוא עושה יפה והכל להוריד מתוך הקדושה שלמעלה למטה, שכל אחד יקדש את עצמו בקדושה הזו ולשמור אותה, לפרש את פרישת הקדושה עליו, וסוד זה ונקדשתי בתוך בני ישראל בראשונה, ואחר כך אני ה' מקדשכם.</p>
<p>באן אתר יקדש ב"נ גרמיה גו קדושתא דא לאכללא גרמיה בה כד [מטי ב"נ] (מלוי דבר נש) לשמא קדישא יי צבאות ורזא דא אני יי מקדשכם דא אשכחנא ברזא דספרי קדמאי ואנן לא עבדינן הכי אלא לבתר⁴¹²² יי צבאות בלהודוי⁴¹²³ ולבתר⁴¹²⁴ כד מטי ב"נ מלא כל הארץ כבודו [כדין] (הא) יכלול גרמיה בההוא קדושה לאתקדשא</p>	<p>באיזה מקום יקדש אדם את עצמו בתוך הקדושה הזו להכליל את עצמו בה, כשמגיע אדם לשם הקדוש ה' צבאות, וסוד זה אני ה' מקדשכם. זה מציאנו בסוד של ספרי הקדמונים, ואנו לא עושים כך, אלא אחר ה' צבאות לבדו, ואחר כך כשמגיע אדם למלא כל הארץ כבודו, אז יכלל את עצמו באותה קדושה להתקדש למטה בתוך אותו הכבוד שלמטה, וסוד זה "ונקדש בכבודי".</p>

⁴¹¹⁹ ומתייבין (דפ"ו).

⁴¹²⁰ ר"ל ג"פ קדוש חג"ת (יהל אור).

⁴¹²¹ ר"ל בתחל' כתיב ונקדשתי כו' שהן ג"פ קדוש, ואח"כ כתיב תיכף כי אני כו', ה' צבאות שנקרא צבאות מסטרא דישראל, צבאות ה' (יהל אור).

⁴¹²² ר"ל לכלול נו"ה ביסוד בהאי קדושה. וכן לפי השני אחר שכולל חג"ת יכלול נה"י בה' צבאות (יהל אור).

⁴¹²³ בחילוי (יהל אור).

⁴¹²⁴ שהוא מל' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לתתא גו ההוא כבוד דלתתא ורזא דא (שמות כט מג) ונקדש בכבודי⁴¹²⁵:</p>	
<p>ולבתר יעביד⁴¹²⁶ ארה פרט לאתקדשא כלא כמה דאנן עבדין לעמתם דמלאכי עלאי דאמרי (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יי ממקומו דא כבוד עלאה⁴¹²⁷ ולבתר⁴¹²⁸ (תהלים קמו י) ימלוך יי לעולם וכו' דא כבוד דלתתא:</p>	<p>ואחר כך יעשה בדרך פרט, שיתקדש הכל כמו שאנו עושים לעומתם של המלאכים העליונים שאומרים, "ברוך כבוד ה' ממקומו", זה כבוד עליון. ואחר כך "ימלך ה' לעולם וכו'", זה הכבוד שלמטה.</p>
<p>ובספרא דרבי ייסא סבא קדוש קדוש קדוש וכו' דא איהי קדושה לאתקדשא תורה שבכתב⁴¹²⁹ בכללא חדא ולבתר לעמתם ברוך כבוד יי אלין נביאים⁴¹³⁰ ולבתר ימלוך יי⁴¹³¹ לעולם רזא דא אנן צריכין בקדושתא דא לאשתכחא [תמן⁴¹³² קדושה ברכה⁴¹³³ ומלכות לאשתכחא] כלא כחדא קדושה כמה דאתמר קדוש ברכה ברוך כבוד יי ממקומו מלכות ימלוך יי לעולם ועד כלא אנן צריכין לאשלמא ועד יכוון ב"נ וישוי רעותיה בכל יומא ע"כ⁴¹³⁴:</p>	<p>ובספרו של רב ייבא סבא, קדוש קדוש קדוש וכו', זוהי הקדושה שתתקדש תורה שבכתב בכלל אחד, ואחר כך לעומתם ברוך כבוד ה', אלו נביאים, ואחר כך ימלך ה' לעולם, סוד זה אנו צריכים בקדושה זו שתמצא שם קדושה וברכה ומלכות, שימצא הכל כאחד קדושה, כמו שנאמר קדוש ברכה, ברוך כבוד ה' ממקומו, מלכות ימלך ה' לעולם, ועל כן אנו צריכים להשלים את הכל, ועל כן יכוון אדם וישים את רצונו בכל יום.</p>
<p>צג/ב</p>	
<p>הדר ואמר (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דלילה לית ובלא יום [לך בלא יומא] ולית יום בלא לילה ולא אקרי ואחד אלא בזווגא חד⁴¹³⁵ וקב"הו (מכאן קב"ה) וכנסת ישראל אקרי אחד ודא בלא דא לא אקרי אחד:</p>	<p>חזר ואמר "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", שאינן לילה בלי יום ואינן יום בלי לילה, ולא נקרא אחד אלא בזווג אחד. והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל נקרא אחד, וזה בלי זה לא נקרא אחד.</p>
<p>ת"ח בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא כביכול לא אקרי אחד ואימתי אקרי אחד בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא לאזדווגא ביה בקב"ה הה"ד (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד (בגין כך ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דדא) ודא בלא דא לא אקרי אחד:</p>	<p>בא וראה, משום שכנסת ישראל עכשיו בגלות, כביכול לא נקרא אחד. ומתי נקרא אחד, בשעה שיצאו ישראל מן הגלות, וכנסת ישראל תחזור למקומה להזדווג עם הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", (לכן ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד). וזה בלי זה לא נקרא אחד.</p>

⁴¹²⁵ שמות נ ע"א, רז ע"א נשא קמג ע"ב (הערת הזהר).

⁴¹²⁶ כל מה שכלל כאן (יהל אור).

⁴¹²⁷ חכמה (יהל אור).

⁴¹²⁸ מל'. לכלול רישא וסופא דכל דרגין (יהל אור).

⁴¹²⁹ חג"ת (יהל אור).

⁴¹³⁰ נו"ה (יהל אור).

⁴¹³¹ יסוד ומלכות (יהל אור).

⁴¹³² דמל' כולל יחודא כמ"ש והי' ה' למלך כו' ביום ההוא כו'. ולכן בברכה, דברוך ברכה, אשר קדשנו קדושה.
ה' אלהינו יחודא, צריכה מל' [מ"כ עה"ג כי מלכא בלא מטרוניתא לאו הוא אחד כמ"ש בזוהר ויקרא ז' ע"ב
ע"ש] (יהל אור).

⁴¹³³ וברכה (דפ"ו).

⁴¹³⁴ רסג ע"ב פיקודא למקרי ק"ש וכו' (דרך אמת).

⁴¹³⁵ ז"א נקרא א"ח שיש בו ט' ספירו תונוק' נקראת דל"ת שאין לה רק ד' ספירות תנה"י (רח"ו). עי' ח"א רנו
ע"ב (לש"ו), עי' עוד בתיקונים תיקון מז דף צד ע"א, ועי' זוה"ק ח"א רנו ע"ב, וח"ג צג ע"ב, ורלו ע"ב (כללים
ח"ב לב ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח מועדי יי' ואשר תקראו וגו' (ויקרא כג לו) לזמנא (לאזדווגא) כלא לאתר חד ולאשתכחא כלא (חד) בשלימו וברוא דאחדו ולמהוי ישראל לתתא (בוזוגא חדא) גוי אחד בארץ (שמואל ב' ז כג) תינח קב"ה בכנסת ישראל דאקרי אחד ישראל לתתא דאינון זמינין כגונא דלעילא⁴¹³⁶ במה יקרין אחד אלא בירושלם דלתתא יקרין ישראל אחד:</p>	<p>בא וראה "מועדי ה' אשר תקראו וגו'", לזמן את הכל למקום אחד, ושימצא הכל בשלמות בסוד של אחד, ולהיות ישראל למטה (בוזוג אחד) "גוי אחד בארץ", נניח שהקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל שנקרא אחד, ישראל למטה שהם מזומנים כדוגמא שלמעלה, במה יהיו נקראים אחד, אלא בירושלים של מטה יקראו ישראל אחד.</p>
<p>מנא לן דכתיב גוי אחד בארץ [ודאי] בארץ הם גוי אחד עמה אקרין אחד ולא אינון בלחודייהו דהא ומי כעמך ישראל גוי אחד סגי ליה אבל לא אקרין אחד אלא בארץ בוזוגא דהאי ארץ⁴¹³⁷ כגוונא דלעילא ובגין כך כלא קשיר דא ברא בוזוגא חדא זכאה חולקיהון דישראל וששת ימים תעשה מלאכה (שמות לה ב) אתמר והא אוקמוהו:</p>	<p>מנין לנו, שנאמר גוי אחד בארץ, ודאי בארץ הם גוי אחד עמה, הם נקראים אחד ואינם לבדם, שהרי ומי כעמך ישראל גוי אחד, מספיק לו, אבל לא נקראו אחד אלא בארץ, בזוג של הארץ הזו, כדוגמא שלמעלה, ולכן הכל קשור זה עם זה בזוג אחד. אשרי חלקם של ישראל, "ששת ימים תעשה" מלאכה נאמר והרי פרשוה.</p>
<p>רבי יוסי ור' חייא הוו אזלי בארחה וכו' עד הושיעה ימינך וענני כבר נדפס בפרשת וארא דף לב עמוד א וצריך להוסיף אחר מלת קדישא א"ל את חמי ואנא חמינא מפומיה דר' שמעון (ו)שמענא מלה ובכינא א"ל מאי האי⁴¹³⁸ בי כדקא יאות:</p>	
<p>אלה מועדי יי' מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדים ר' יצחק פתח (תהלים כו ח) לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי' אבקש האי קרא אוקמוה חברייא⁴¹³⁹ בכמה אתר אבל האי קרא⁴¹⁴⁰ הכי אתמר לך אמר לבי דוד מלכא אמר⁴¹⁴¹ ודא בגין כנסת ישראל לקבל מלכא קדישא ומאי אמר לך אמר לבי⁴¹⁴² בגין⁴¹⁴³ אמר לבי לבני עלמא ואזהר</p>	<p>"אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדים", רבי יצחק פתח "לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש" את הפסוק הזה בארו החברים בכמה מקומות, אבל הפסוק הזה כן נאמר "לך אמר לבי" דוד המלך אמר את זה בשביל כנסת ישראל כנגד המלך הקדוש, ומה אמר "לך אמר לבי" בשבילך,</p>

⁴¹³⁶ שעד עתה אינם נקראים אחד ולעתיד יקראו אחד (רח"ו).

⁴¹³⁷ שישראל דלעילא ת"ת כשהוא בארץ דלעיל מלכות נקראים אחד כך הם אינם נקראים א' אלא בארץ ישראל (רח"ו).

⁴¹³⁸ אחר מלת דא דאתגזר (נוסף בדפ"ו).

⁴¹³⁹ אין ספק שהבנת הפסוק קשה, ואמר רבי יצחק שהחברים אמרו בו פירושים שונים מיוסדים על הקדמות אמיתיות כדרך הרבה פירושים שבספר הזוהר (רמ"ז).

⁴¹⁴⁰ נראה דר"ל שיש לו בו פירוש מקובל מרבתינו וז"ש הכי אתמר, בסגנון זה (רמ"ז).

⁴¹⁴¹ צריך להקדים מ"ש בסוד (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ, דאבא יסד ברתא, שהוא שיסוד אבא יוצא ומתגלה מחזה זעיר ולמטה ומאיר בנוק'. וזהו אחד מהטעמים שנקראת כנסת ישראל, מפני שמקבלת אור יש"ס, ונודע שמלכא קדישא הוא יסוד אבא, ולפי שהוא מתגלה במקום קומת המלכות לכן מדבר עמו לך לנוכח, והיינו לקבל מלכא קדישא (רמ"ז).

⁴¹⁴² פי' שמלת לך פשוטה כמו אליך, והוי כאילו אמר אליך אמר לבי, ואם כן מהו שאמר אליו בקשו, חדא דבקשו בלשון רבים ולא שייך למימר כך למלכא קדישא, שמתחילה התחיל בלשון לך דהיינו יחיד, וכל שכן דמה ענין בקשת פניו (רמ"ז).

⁴¹⁴³ כי מלת לך כמו (בראשית כ, יג) אמרי לי, שפירושו בשבילי. ולהבין סוד הענין צריך לומר מ"ש בערכי הכינויים בערך לב, שהוא במלכות ובת"ת ובבינה. ותמצית הסוד הוא שבת"ת זעיר מסתיים יסוד אימא ויוצא יסוד אבא ומתנוצצים אורות אר"א ומאירים אור נמרץ, וקיבוץ אותם האורות הוא סוד הלב, ולפי הנמשך שם הוא שגם שהוא גדול הוא קטן מאד לפי מעלת המוחין, ושהוא מבחי' פק"ד קס"א, שיש בהם נ"ב אותיות, אך תסיר העיקרים שהוא אותיות ע"ב ס"ג וישארו המילויים לבדם שהם ל"ב אותיות, והם בחי' אחוריים ודאי שהוא מילוי ושל רבועים. ונלע"ד שכן הם בגי' אחור', ומשם הארת כתר המלכות, והרי שהוא בבינה ות"ת ומלכות. ומה שלא ייחסו גם לאור אבא, נלע"ד שהוא מפני שגוף הלב הוא מצד הבינה, וכמאי דאמרינן בעלמא (קמ) הלב מבין, וטעמו מפני שיסוד אבא מתפשט משם ולמטה אבל יסוד אימא מסתיים שם

זהר ויקרא חלק א'

<p>לון לבי דאיהו אחיד ביה⁴¹⁴⁴ דדא בגין מלכא עלאה⁴¹⁴⁵ אמר:</p>	<p>אמר לבי לבני העולם, והזהיר אותם לבי, שהוא אחוז בו, שאת זה בשביל המלך העליון הוא אמר.</p>
<p>בקשו פני אלין עטרי מלכא⁴¹⁴⁶ דאיהו אחיד בהו ואינון ביה אינון שמיה ואיהו שמיה מלה חדא הוא בגין כך אמר דוד את פניך יי' אבקש⁴¹⁴⁷ כד"א (תהלים קה ד) דרשו יי' ועזו בקשו פניו תמיד:</p>	<p>"בקשו פני" אלו עטרות המלך שהוא אחוז בהן, והם בו, הם שמו, והוא ושמו, דבר אחד הוא. לכן אמר דוד "את פניך ה' אבקש" כמו שנאמר "דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד".</p>
<p>ת"ח יאות הוא דוד מלכא למימר שירתא בגין כנסת ישראל יתיר מכל בני עלמא ולמימר מלי דכנסת ישראל למלכא ובגין דאיהו אחיד בהו:</p>	<p>בא וראה, ראוי הוא דוד המלך לומר שירה בשביל כנסת ישראל יותר מכל בני העולם ולומר דברים של כנסת ישראל למלך, משום שהוא אחוז בה.</p>
<p>ד"א לך אמר לבי בקשו פני בגינך אמר לבי לבני עלמא בקשו פני וס"א את פניך יי' אבקשו אלין זמנייא וחגייא דכלהו זמין [להון לאתר]⁴¹⁴⁸ (להו אתר) דאקרי קדש בגין לעטרא לון כל חד וחד ביומיה כל חד וחד בזמניה וישאבון כלהו מההוא⁴¹⁴⁹ עמיקא דעמיקתא דנחלין ומבועין נפקין מניה בגין כך כתיבי מקראי קדש זמינין אינון לההוא אתר דאקרי קדש לאתעטרא ביה ולאשתאבא ביה בגין דיתקדשון כלהון כחדא וישתכח בהו חדוותא:</p>	<p>דבר אחר "לך אמר לבי בקשו פני" בשבילך אמר לבי לבני העולם בקשו פני, [את פניך ה' אבקש], אלו זמנים וחגים שכולם הזמין להם למקום שנקרא קדש, כדי לעטר אותם כל אחד ואחד ביומו, כל אחד ואחד בזמנו, וישאבו כולם מאותו עומק העמוקים שהנחלים והמעיינות יוצאים משם, לכן כתוב "מקראי קדש". מזמנים הם לאותו מקום, שנקרא קודש להתעטר בו, ולהשאב בו כדי שיתקדשו כולם כאחד ותמצא בהם שמחה.</p>
<p>ר' אבא אמר מקראי קדש⁴¹⁵⁰ זמינין דקדש וכד מהאי זמינין זמינין מן נחלא⁴¹⁵¹ דנגיד ונפיק למלכא דזמין בני נשא לסעודתיה אעטר קמיהו מכל זי(ני) מיכלא דעלמא אפתח להו גרבי חמרא שפיר</p>	<p>רבי אבא אמר מקראי קודש, זמנים של קדש, וכשמזה הם מזומנים הם מזומנים מן הנחל ששופע ויוצא. (משל) למלך שהזמין בני אדם לסעודתו, עטר לפניהם בכל מיני מאכלים</p>

ועושה אותו הרושם בסיומו, אבל אין ספק שגם יש שם אור אבא וכנראה שהוא מפקד קס"א (נ"א קס"ו), אלא שאור אבא שהוא פנימי ורוחני מאיר בחלל הימני שבו רוח החיות המתפשט בעורקים, וה"ס דפ"ק וכנזכר לקמן בפסוק (שיה"ש ה, ב) קול דודי דופק, ע"ע. ואמנם בבית השני של הלב הוא הדם מצד אימא כנודע. ובזה תבין (קהלת י, ב) לב חכם לימינו וגו', כי מצד הדם נאחז יצה"ר, דאימא דינין מתערין מינה, ולכן בשם (דברים ו, ה) לבבך אמרו רז"ל בשני יצריך, שאינו נקרא לבלב, מפני שאינו אלא אחד אלא שיש בו שני בתים, וכשאדם צדיק מהפך הדם לרוח שמגביר כח החכמה על הבינה ואז אין לו אלא לב אחד בייחוד אור או"א יחד. וייחוד זה נעשה בהמשיך אור המוחין העליונים שהם ההויות שעיקרם מחכמה והם ממש הפנים שהמילוי הוא האחור כאמור. ובזה תבין בגינך, שהוא מלכא קדישא חכמה. אמר לבי וכו', כפל אמירה ואזהרה כנגד שני חללי הלב, כי הימיני הוא בלשון רכה אמר, והשמאלי באזהרה, ולכן כלל שני פעמים לבי לבי. ונתן טעם למה שייחסו דוד לעצמו ואמר לבי, דאיהו אחיד ביה, פי' ששם אחיזת דוד בסוד כתר מלכות וכמ"ש בעל ההקפות, בזכות דוד איש ידיד חתום בכתר מלכותך, ועל כן קרא אותו לב שלו, ששם ממש אחיזתו ושרשו דהיינו בבינה שהוא עיקר הלב (רמ"ז).

⁴¹⁴⁴ כי דוד מרכבה למלכות (רח"ו).

⁴¹⁴⁵ ספירות התחתונות (רח"ו). פי' שזה התואר והשם של לב אמרו דוד בשביל מלך העליון ה"ס עטרת יסוד בינה, כי מה שאנו אומרים (קמו) אבא יסד ברתא, הוא מפני הארת יסוד המתפשט בכל קו האמצעי עד היסוד דז"א, אבל עיקר שורש המלכות הוא בלב שהוא בינה (רמ"ז).

⁴¹⁴⁶ לעיל יא ע"ב ובח"ב פו ע"א (לש"ו). הם ה"ס דאצילות (הקדו"ש ו ע"א).

⁴¹⁴⁷ ר"ל שיאר פניו אליו (הקדו"ש טו ע"ג). כל האצילות הוא נקרא פנים, ע' זוה"ק (פ' אמור דף צג ע"ב), כי שם היה פנייתו כביכול אשר פנה את עצמו להתגלה לצורך המציאות, ויסד את גילויו להתפעל ממעשה התחתונים (שם קד ע"ד), כ"ז הוא מורה שהם חד ממש, וע"ד הפנים של האדם ששם הוא הוראת עיקר צורת נשמתו שבו (דע"ה ח"א נח ע"ד).

⁴¹⁴⁸ בינה שנקרא קדש מזמנת את ר"ק דאצילות (רח"ו).

⁴¹⁴⁹ סוד יסוד אבא הנתון תוך יסוד אימא הנק' עמיק' דעמיקתא (רח"ו).

⁴¹⁵⁰ חכמה (רח"ו).

⁴¹⁵¹ בינה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בריחא שפיר למשתייא דהכי אתחזי מאן דמזמין למכלא ולמשתייא זמין:</p>	<p>שבעולם, פתח להם חבית יין יפה בריח ויפה למשתה, שכך ראוי מי שמזמין למאכל ולמשתה, הוא מזמין.</p>
<p>כך מקראי קדש כיון דאינון זמינין לסעודתא דמלכא זמינין אינון להמרא טב ושפיר דמנטרא (כד"א (שיה"ש א ב) כי טובים דודיך מיין) וע"ד מקראי קדש כתיב אשר תקראו אותם במועדם (הכי תנינן) כתיב (שמות כב ל) ואנשי קדש תהיון לי ישראל לתתא אקרון אנשי קדש כיון דזמינין אינון מקדש דלעילא אתון אנשי קדש לתתא זמינו⁴¹⁵² להו כרין אתקיננו סעודתא וחדו דהא לכו אתחזי בגין ודאתון אתקרונן (דתתקרונן) אנשי קדש ויהון כלהו</p>	<p>כך מקראי קדש, כיון שהם מזומנים לסעודת המלך, מזומנים הם ליין טוב ויפה שמשומר (כמו שנאמר "כי טובים דודיך מיין"), ועל כן כתוב מקראי קדש אשר תקראו אותם במועדם, (כך למדנו) כתוב "ואנשי קודש תהיון לי", ישראל למטה נקראים אנשי קודש, כיון שהם מזומנים, מקודש, שלמעלה אתם אנשי קודש, למטה הזמינו אותם אז התקיננו סעודה ושמחו, שהרי לכם ראוי זה, משום שאתם נקראים אנשי קודש ויהיו כולם</p>
<p>צדא</p>	
<p>זמינין בכל וסטרין דקדשו (סמרי קדש) לעילא ותתא:</p>	<p>מזומנים בכל הצדדים של קדש למעלה ולמטה.</p>
<p>ד"א אלה מועדי יי' (ויקרא כג ד) מהו מועדי יי' ⁴¹⁵³ ר' שמעון אמר מיי⁴¹⁵⁴ אינון דביה אתקשרו מתתא לעילא ומעילא לתתא כלהו ביה מתקשרן ומתעטרן (ס"א ומתעטרן) ונ"א ומתאחדן כלהו לאתקשרא קשר⁴¹⁵⁵ חד בקשרא דמלכא:</p>	<p>דבר אחר "אלה מועדי ה'", מה זה מועדי ה', רבי שמעון אמר הם מה', שבו נקשרו ממטה למעלה וממעלה למטה, כולם קשורים בו וכולם מתעטרים [נ"א ומזמנים נ"א ומתאחדים] לקשר קשר אחד בקשר של המלך.</p>
<p>מאי טעמא⁴¹⁵⁶ כמה דמלכא ירית לאבא ולאמא ואחיד בההוא קדש ואתעטר בהו (בגין) כך כל</p>	<p>למה, כמו שמלך יורש את האב והאם ואחוז באותו קודש ומתעטר בהם, [בשביל] כך</p>

⁴¹⁵² זמינא (דפ"ו).

⁴¹⁵³ טעם השאלה הוא כי ענין הכנוי והסמיכות לדבר אחד המורה יחס הפעולה אל פועלה, כגון (שמות לד, י ועוד) מעשה ה', (יהושע כב, ג ועוד) מצות ה', וכיוצא, שה' הוא העושה או המצוה. ולפעמים מורה על מעשה העושה (נ"א הנעשה) לשמו, וכגון (ישעיה נז, ז) ושמחתים בבית תפלותי, שאעפ"י שרז"ל אמרו מנין שהקב"ה מתפלל וכו', מכל מקום הפשטנים ביארוהו התפלה שעושים לי, אבל אין ספק שהיותר פשוט הוא הענין הא', התייחס אם אמר מועדי לה', כמו (שמות כ, י ועוד) שבת לה', (שמות יב, מח ועוד) פסח לה'. ותיירץ מה' אינון, וכפשוטו דביה אתקשרו, כי מלת מועד שורשה יעד שר"ל ייעוד וקיבוץ, כמו (במדבר י, ג) ונועדו אליך כל העדה (נ"א (שם ד) הנשיאים) והסוד על האורות שמאירים בזעיר בזמני החגים אור מקיף ואור פנימי, הפנימיים הם מתתא לעילא כי היותר קטן ותחתון הוא המתחיל לירד ואחריו שלמעלה הימנו וכו', והמקיפים הם להפך מעילא לתתא כי היותר גדול הוא הנכנס תחילה וכמ"ש בספר הכוונות בכוונת חג הסוכות, ובפסח הוא באופן אחר ואין להאריך כעת. ואלו האורות כלהו ביה מתקשרן, הוא אור פנימי שנכנס בפנימיות ודבק בכלי ממש כנפש הקשורה בתוך הגוף. ומתעטרן, הוא אור מקיף הסובב ומעטר מבחוץ. אי נמי מתעטרן הוא אור הדעת החופף עליהם. ס"א ומתעטרן וכו', פ"י שכל האורות מזומנים ברדתן ומכוונים (נ"א ומוכנים) להתקשר יחד ביסוד זעיר שהוא קשרא דמלכא כנודע. באופן שהם נועדים יחד בשורשם שהוא הדעת, וגם מתקבצים יחד ביסוד, וז"ס אלה, שהם ו"ק ו' פעמים ו' גי' אל"ה, הם מועדי ה' בגימ' ו' הוי"ת ויוס"ף וציר"ן, באופן שהם ממש מועדי ה' ייעודי האורות שנקשרים בו (רמ"ז).

⁴¹⁵⁴ ר"ל שהעיקר הוא הת"ת הנק' הוי"ה וממנו הם מקוראים כי הוא גוף האילן ונמצא כי בו קשורים והוא עולה עמהם אל הקודש שהם או"א (רח"ו).

⁴¹⁵⁵ קשרא (דפ"ו).

⁴¹⁵⁶ פ"י ואם הדבר כך שהם אורות המאירים בזעיר למה ומהו הטעם שנצטוו ישראל לשומרם. ומתרץ כמה דמלכא ירית וכו', שידוע הוא שסדר המוחין דזעיר שנה"י דאו"א נכנסים בחב"ד דז"א, וחז"ב שלו כשיש בהם נה"י דאו"א נקראים אחסנתא דאו"א, מפני שאינם אלא (נ"א רק) הארה נמשכת לחז"ב מחז"ב דאו"א. וז"ש ירית להו, אבל בשני יסודות שלהם יש תרין עטרין חז"ג שאורותם בעצמם יורדים לדעת זעיר. אמנם ביום טוב אין אור אבא מתלבש בכלי עצמו אלא משתתף עם אור אימא ושניהם יחד בתוך כלים דאימא. וז"ש ואחיד בההוא קדש, היינו אור אבא שבתוך יסוד אימא יחדיו ושנשאר בדעת זעיר ולא מתפשט למטה בתוך זעיר כדרכו תמיד אלא שנשאר למעלה בדעת זעיר יחד עם אור אימא שביסודה, והיינו ההוא קדש, פ"י אותה בחי' של קדש המחודשת ביום טוב. ואתעטר בהו, הם תרי עטרין המיוחדות ביסוד אי'. דאחידן ביה במלכא,

זהר ויקרא חלק א'

<p>אינון דאחידן ביה במלכא בעיין לאזדמנא בההוא אתר עלאה דאקרי קדש בגין דיתאחדו כלהו כחדא (במלכא 4157) וע"ד מועדי י"י אקרין⁴¹⁵⁸ ולבתר מקראי קדש דהא בהו אתעטר במלכא אשר תקראו אותם במועדם תרין חולקין אית לישראל⁴¹⁵⁹ בהו אי מסטרא דמלכא חולקא עלאה אית לישראל ביה דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים בי"י אלהיכם וגו' כי חלק י"י עמו:</p>	<p>כל אותם שאחוזים במלך צריכים להזדמן לאותו מקום עליון שנקרא קדש, כדי שכולם יתאחדו כאחד [למלך], ועל כן נקרא מועדי ה'. ואחר כך מקראי קדש, שהרי בהם מתעטר במלך אשר תקראו אותם במועדם, שני חלקים יש לישראל בהם, אם מצד המלך יש לישראל חלק עליון בו, שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'", "כי חלק ה' עמו".</p>
<p>ואי מסטרא עלאה דקדש חולקא עלאה אית לישראל (ביה) ובה דכתיב (שמות כב ל) ואנשי קדש תהיון לי וכתוב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי"ו וע"ד לכו אתחזו לזמנא להו ולתקנא קמייהו חדוותא וסעודתא ולמחדי בהו ומאן דמומן לאהרא וס"א לאורחא בעי לאחזאה ליה חידו ואנפין נהירין (לעטרא) [לנטרא] אורחיה דההוא אושפיזא:</p>	<p>ואם מצד העליון של קדש יש לישראל חלק עליון בו, שנאמר "ואנשי קדש תהיון ליי". ונאמר, "קדש ישראל לה'", ועל כן ראוי לכם לזמן אותם ולתקן לפניהם שמחה וסעודה ולשמח בהם, ומי שמזמין לאחר [לאורח] צריך להראות לו שמחה ופנים מאירות לעטר [לשמר] את אורחו [דרכו] של אותו האורח.</p>
<p>למלכא דומין אושפיזא יקירא אמר לבני היכליה כל שאר יומין הויתון כל חד וחד בביתיה דא עביד עבידתיה ודא אזיל בסחורתיה ודא אזיל בחקליה בר ההוא יומא דילי [דכלכון] (דכלהון) מתערין (ס"א מתעתדי) בחדוותא דילי השתא זמינית אושפיזא עלאה ויקירא לא [בעינא] (בעיא) דתשתדלון בעבידתא ולא בסחורתא ולא במדברי אלא [כלכון] (כלהו) אזדמנו כגוונא דההוא יומא דילי ואתקיננו גרמיכו לקבלא לההוא אושפיזא באנפין נהירין בחדוותא בתושבתא אתקיננו ליה סעודתא יקירא בגין דיהא זמינו⁴¹⁶⁰ דילי בכל סטריין⁴¹⁶¹ כך אמר קב"ה לישראל בני כל שאר יומין אתון משתדלי בעבידתא בסחורתא בר ההוא יומא דילי:</p>	<p>(משל) למלך שהזמין אורח מכובד, אמר לבני היכלו כל שאר הימים הייתם כל אחד בביתו, זה עושה עבודתו וזה הולך עם סחורתו וזה הולך בשדהו, פרט לאותו יום שלי, שכולם מתעוררים [מזומנים] לשמחתי, עכשיו הזמנתי אורח עליון ומכובד, איני רוצה שתשתדלו בעבודה ולא בסחורה ולא במדבריות, אלא כולם הזדמנו כדוגמא שאותו יום שלי, והתקיננו עצמכם לקבל את אותו אורח בפנים מאירות בשמחה ובתישבות, התקיננו לו סעודה נכבדה כדי שיהיה מזדמן אלי בכל הצדדים, כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני כל שאר הימים אתם עוסקים בעבודה ובסחורה, פרט לאותו יום שלי.</p>
<p>השתא אושפיזא עלאה ויקירא זמינית אתון קבילו ליה באנפין נהירין זמינו ליה אתקיננו ליה</p>	<p>עכשיו אורח עליון ומכובד הזמנתי, אתם קבלו אותו בפנים מאירות, הזמינו אותו תקנו לו סעודתי עליונה שלחנות ערוכים, כדוגמא שאותו היום שלי לכן "תקראו אותם במועדם".</p>

הם ישראל המושרשים בזעיר קסא) זה בגדולה וזה בגבורה וזה בת"ת, כי על כן כתוב (דברים לב, ט) כי חלק ה' עמו, כל אחד בחלקו. אתר עלאה דאקרי קדש, הוא יסוד אימא שבדעת זעיר, כי גם שהוא אינו קדש בעצם, נקרא בשם קדש מפני אור אבא שבתוכו כנזכר. וגם אמר דאקרי, מפני שודאי כיון שאין אבא משתמש בכליו אינו מאיר בתקפו. בגין דיתאחדו וכו', כי צריכים ישראל לכון בתפילותיהם אל הקדש כאמור, שבהן הוא מאיר באי' כמ"ש בספר הכוונות, כי אימא משלה מאירה בעיצומו של יו"ם טו"ב גי' ס"ג וי' אותיותיו, ועל ידי מעשינו ותפילותינו מזמנין את הקדש שהוא אבא שיכנס בתוך אי', וזהו לאזדמנא, באופן שלכן נצטוו לשמרם כדי שימשך אור הקדוש לאי' יום טוב (רמ"ז).

⁴¹⁵⁷ למלכא (דפ"ו).

⁴¹⁵⁸ אקרי (דפ"ו).

⁴¹⁵⁹ שנא' קדש ישראל ליי' (רח"ו).

⁴¹⁶⁰ זמיני (דפ"ו).

⁴¹⁶¹ כך אמר קב"ה לישראל, בני כל שאר יומין אתון משתדלי בעבידתא בסחורתא בר ההוא יומא דילי, השתא אושפיזא עלאה ויקירא זמינית, אתון קבילו ליה באנפין נהירין, זמינו ליה אתקיננו ליה סעודתי עלאי, פתורי מסדרן כגוונא דההוא יומא דילי, בג"כ תקראו אותם במועדם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סעודתי עלאי פתורי מסדרן כגוונא דההוא יומא דילי בג"כ תקראו אותם במועדם (ויקרא כג ד):</p>	
<p>ת"ח בשעתא דישראל לתתא חדאן ובהני מועדיא ומשבחין שבחא לקב"ה מסדרין פתורי מתקני גרמייהו במאני יקר מלאכי עלאי אמרין מה טיבן דישראל בכך⁴¹⁶²:</p>	<p>בא וראה בשעה שישראל למטה שמחים במועדים הללו ומשבחים שבח לקדוש ברוך הוא, עורכים שלחנות, מתקנים עצמם בכלים נכבדים, המלאכים העליונים אומרים מה טיבם של ישראל בכך.</p>
<p>קב"ה אמר אושפיזא עלאה אית לון יומא דא אמרי ולא דילך הוא מההוא אתר⁴¹⁶³ דאקרי קדש⁴¹⁶⁴ אמר לון וכי ישראל לאו קדש נינהו ואקרונ קדש לון אתחזי לזמנא אושפיזא דילי חד מסטרא דילי דהא⁴¹⁶⁵ אינון דבקים בי וחד מסטרא דקדש⁴¹⁶⁶ דכתיב (ירמיה ג ג) קדש ישראל ליי:</p>	<p>אומר הקדוש ברוך הוא, אורח עליון יש להם, יום הזה אומרים ולא שלך הוא, מאותו מקום שנקרא קודש. אומר להם, וכי ישראל אינם קודש ונקראים קודש, להם ראוי להזמין את האורח שלי, אחד מהצד שלי שהרי הם דבקים בי, ואחד מצד של קודש שנאמר "קדש ישראל לה".</p>
<p>הואיל וישראל אקרונ קדש אושפיזא דלהון הוא ודאי בגין דזמינו דהאי אושפיזא מקדש הוא דכתיב (ויקרא כג ב) מקראי קדש פתחו כלהו ואמרו (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו תלתא אינון זמינין מקדש ולא יותר חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות:</p>	<p>הואיל וישראל נקראים קודש, ודאי שהוא אורח שלהם, משום שהזמנת האורח הזה היא מקודש, שנאמר "מקראי קדש". פתחו כולם ואמרו, "אשרי העם שככה לו". שלשה הם זמנים מקודשים ולא יותר, חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות.</p>
<p>אמר ליה רבי אבא וכי שבת לאו מקדש הוא זמין אמר ליה לאו בתרי סטרין חד דהוא ודאי קדש אקרי דכתיב (שמות לא יד) ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם וחד דשבת לאו זמין הוא דהא וירותא⁴¹⁶⁷ דילי הוא ודאי ירותא (ודאי) דקדש הוא ויריתא ולא זמיני וע"ד כלהון זמינין בקדש ומתקשרן בשבת ומתעטרן ביה בהאי יומא שביעאה אתעטר ביה וע"ד שבת לאו זמין הוא:</p>	<p>אמר לו רבי אבא, וכי שבת אינה מקודש, מזומנת. אמר לו לא בשני צדדים, אחד שהוא ודאי נקרא קדש, שנאמר "ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם", ואחד ששבת אינה זמינה, שהרי ירושתו היא ודאי ירושה של קודש, הוא יורש ואינו מזומן, ועל כן כולם מזומנים בקודש ומתקשרים בשבת ומתעטרים בו, בזה היום השביעי מתעטר בו, ועל כן שבת אינה מזומנת.</p>
<p>לברא דעאל לביתא דאבי⁴¹⁶⁸ ואימיה ואכל ושתי בשעתא דהוא בעי למלכא דהוה ליה ברא יחידאי חביבא דנפשיה יחב ליה שושבינין⁴¹⁶⁹ לנטרא ליה ולא תחברא בהו אמר מלכא יאות הוא לזמנא לאלין שושבינין דברי ולא חזאה יקרא וחביבותא דילי בהו:</p>	<p>(משל) לבן שנכנס לבית אביו ואמו ואכל ושתה, בשעה שהוא רוצה. (משל) למלך שהיה לו בן יחיד חביב נפשו נתן לו שושבין לשמור אותו ולהתחבר עמו. אמר המלך, נאה הוא להזמין את השושבינים הללו של בני, ולהראות את הכבוד והחביבות שלי עמם.</p>
<p>זמין לון להני שושבינין ברא לא אתחזי לזמנא אלא למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי</p>	<p>הזמין את השושבינים הללו, הבן לא ראוי לזמן אלא להיכנס ולאכול ולשתות בבית אביו, בשעה שהוא רוצה, זהו שנאמר "מי כמוכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש".</p>

⁴¹⁶² נראה שהמדבר הוא ת"ת ואמר על השכינה שהיא בעוה"ר כל ששת ימי השבוע כאורח נטה ללון ועכשיו במועד היא אושפיזא (רח"ו).
⁴¹⁶³ שח"ב הזמינו אותם (רח"ו).
⁴¹⁶⁴ חכמה (רח"ו).
⁴¹⁶⁵ בת"ת (רח"ו).
⁴¹⁶⁶ חר"ב (רח"ו).
⁴¹⁶⁷ דיליה (דפ"ו).
⁴¹⁶⁸ דאבו (דפ"ו).
⁴¹⁶⁹ שושבינא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בשעתא דאיהו בעי הה"ד (שמות פו יא) מי כמוכה באלים יי' מי כמוכה נאדר ובקדשו</p>	
<p>צד/ב</p>	
<p>[נאדר] בקדש ודאי כבר דאתתקן (ס"א דאתתקן) באבוי נאדר בקדש ולא זמין מקדש:</p>	<p>נאדר בקדש ודאי, כבן שהתתקן (שהתחזק) באביו. נאדר בקדש ולא מזומן מהקודש.</p>
<p>ששת ימים תעשה מלאכה (שמות כג יב) ששת ימים מאי עבידתיהו אמר ר' יוסי כתיב (שם כ יא) כי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ ולא כתיב בששת והא אוקמוה וכל יומא יומא עביד עבידתיה ואקרון יומי מלאכה:</p>	<p>"ששת ימים תעשה מלאכה", ששת ימים מה מעשיהם, אמר רבי יוסי כתוב "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", ולא כתוב בששת, והרי פרשוה. וכל יום ויום עושה מעשהו ונקראים ימי מלאכה.</p>
<p>א"ר יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול אמאי חול א"ר יוסי השתא אתנהיג עלמא⁴¹⁷¹ ע"י דשלוהיהו⁴¹⁷² בג"כ יומי חול אקרון ר' חייא אמר בגין דש(א)רי למעבר בהון עבידתא [בגין דא לא] (ובגין דלא) אקרון קדש ומאן דלאו אקרון קדש חול אקרון⁴¹⁷³ וע"ד אתקיננו חברייא בהבדלה בין קדש לחול מאי הבדלה הכא אלא קדש מלה בגרמיה הוא ושאר מניה אתיין וע"ד אלין לעובדא ואלין לנטרא ואימתין אשתכח נטירו בהו⁴¹⁷⁴ כד זמינין מקדש⁴¹⁷⁵:</p>	<p>אמר רבי יצחק אם כך, למה נקראו ששת ימי חול, למה חול. אמר רבי יוסי עכשיו מתנהג העולם על ידי השלוחים שלהם, לכן נקראים ימי חול. רבי חייא אמר, משום שמותר לעשות בהם עבודה, ולכן לא נקראים קודש. ומי שלא נקרא קודש נקרא חול, ועל כן התקיננו החברים בהבדלה בין קדש לחול, מה ההבדלה כאן, אלא קודש הוא דבר בעצמו, ומתחיל ממנו האותיות, ועל כן אלו למעשה ואלו לשמור. ומתי נמצאת בהם שמירה, כשמזמנים מקדש.</p>
<p>א"ר יהודה חדוותא ונטירותא דיומא דשבתא ועל(ב)כלא הוא בגין⁴¹⁷⁶ דהאי יומא אתערט באבא ואמא⁴¹⁷⁷ ואתוסף קדושה על קדושתיה מה דלא אשתכח הכי בשאר יומי דהא הוא קדש⁴¹⁷⁸ [ואתערט בקדש אוסיף⁴¹⁷⁹ קדושה על קדושתיה בגין כך האי יומא חדוותא דעלאי ותתאי כלא (חדאן ביה מלי) [חכאן ביה מלא] ברכאן⁴¹⁸⁰ בכלהו עלמין בלהו⁴¹⁸¹ מניה אתקנו ונ"א אתזנו:</p>	<p>אמר רבי יהודה השמחה והשמירה של יום השבת הוא על הכל, ומשום שהיום הזה מתערט באבא ובאמא, ונוספת קדושה על קדושתו מה שלא נמצא כן בשאר הימים, שהרי הוא קודש ומתערט בקודש, ומוסיף קדושה על קדושתו, לכן היום הזה הוא שמחת העליונים והתחתונים, כולם שמחים בו מלאים ברכות בכל העולמות, כולם נתקנו (נזונו) ממנו.</p>
<p>בהאי יומא נייחא דעלאי ותתאי בהאי יומא נייחא דחייביא דגיהנם למלכא דעבד הלולא לבריה יחידאי אערט ליה בעטרא עלאה מני ליה</p>	<p>ביום הזה מנוחת עליונים ותחתונים, ביום הזה מנוחת הרשעים בגיהנם. (משל) למלך שעשה הלולא לבנו היחיד, עטר אותו בעטרה עליונה, מנה אותו המלך על הכל ביום הזה</p>

⁴¹⁷⁰ שהם ששת יומין עילאין ו"ק דז"א שכל א' עשה פעולתו המתייחסת לו (רח"ו).

⁴¹⁷¹ רמח (הערת הזהר).

⁴¹⁷² שהוא מט"ט ו"ק דיצירה ששת ימי החול (רח"ו). ור"ל כמ"ש הרב שבששת ימי החול יום א' חסד דאצילות מתלבש בחסד דבריאה, וחסד דבריאה בחסד דיצירה ומשפיע בארץ ישראל ובחור"ל מתלבש חסד דיצירה בחסד דעשייה ומשפיע לחור"ל, לפי שא"י יונקת מיצירה וחור"ל מעשייה, וז"ש "על ידי דשלוחיהו" ולכך נק' חול (מ"מ).

⁴¹⁷³ ר"ל אפילו שיהיו ו"ק דאצילות עצמן, הואיל ונעשה בהם מלאכה חול אקרון (רח"ו).

⁴¹⁷⁴ י"ט בששת ימי המעשה (רח"ו).

⁴¹⁷⁵ ואינם חול והכל נקראים קדש (רח"ו).

⁴¹⁷⁶ ובגין (דפ"ו).

⁴¹⁷⁷ שלוקחים ז'ין כל שיעור קומתם (רח"ו).

⁴¹⁷⁸ שהוא במקום אבא ויש לו מוחין מאבא בהיותן במקום עליון (רח"ו).

⁴¹⁷⁹ ואוסיף (דפ"ו).

⁴¹⁸⁰ מאו"א הנקרא ברכות (רח"ו).

⁴¹⁸¹ כלהו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מלכא על כלא בהאי יומא חדוותא לכלא חד סנטירא דאתפקד על דינא דבני נשא הוּו בידיה גוברין דבעיין קטולא גוברין דבעיין לאלקאה [בגין יקרא דהאי יומא חדוותא דמלכא שביק דינוי ונטר לחדוותא דמלכא כך ההוא יומא הלולא דמלכא במטרוניתא חדוותא דאבא ואמא:</p>	<p>שמחת הכל, שוטר אחד שהיה מפקד על דינם של בני אדם, היו בידו גיבורים שצריכים הריגה, וגיבורים שהיו צריכים להלקאה, בשביל כבוד היום הזה של שמחת המלך, עוזב את דינו ושומר את שמחת המלך, כך אותו היום הלולת המלך עם המלכה, שמחת האב והאם.</p>
<p>עליה חדוותא דעלאין ותתאין בחדוותא דמלכא בלהו חדאן ולא יצטערון ביה ע"ד כתיב (ישעיה נח יג) וקראת לשבת ענג מאי ענג לא אשתכח אלא לעילא באתר דקדש עלאה שארי כד"א (שם יד) אז תתענג על י"י⁴¹⁸² דהאי ענג⁴¹⁸³ על י"י הוא והאי יומא [דהלולא הוא (נ"א דהוא הלילא)] ודהוא הלולא (דהלולא הוא) דמלכא אתעטר בההוא עטרא דענג הה"ד וקראת לשבת ענג מה דלא אשתכח הכי בשאר יומין:</p>	<p>עליו שמחת העליונים והתחתונים בשמחת המלך, כולם שמחים, ולא יצטערו בו, על זה כתוב וקראת לשבת עונג, כמו שעונג לא נמצא אלא למעלה במקום ששורה הקדש העליון, כמו שנאמר "אז תתענג על ה'", שהרי עונג הוא על ה', והיום הזה שהוא הלולת המלך מתעטר באותה עטרה של עונג, זהו שנאמר וקראת לשבת עונג מה שאין נמצא כן בשאר הימים.</p>
<p>בהאי יומא תלת סעודתאן בעיין בני מלכא לזמנא ולסדרא פתורי בגין יקרא דמלכא כמה דאוקימנא וכד אודמן ביה חגא או זמנא לא יסדר ב"נ תרי פתורי בכל סעודתא חד לשבת וחד לאושפיזא בגין דכתיב (שמואל ב' ט יג) על שלחן המלך תמיד הוא אוכל ספוקא הוא בפתורא דמלכא לההוא אושפיזא דאתייה ליה וע"ד בעי ב"נ לסדורי פתורא שלימא למלכא והוא יהיב מניה לאושפיזא:</p>	<p>ביום הזה שלש סעודות צריכים בני המלך לזמן ולערוך שלחנות בשביל כבוד המלך כמו שבארנו, וכשמזדמן בו חג או זמן לא יסדר אדם שני שלחנות בכל סעודה, אחד לשבת ואחד לאורח, משום שנאמר "על שלחן המלך תמיד הוא אוכל", יש מספיק בשלחן המלך לאותו האורח שבא אליו, ועל כן צריך אדם לערוך שלחן שלם למלך, והוא נותן ממנו לאורח.</p>
<p>א"ר אלעזר סעודתא תליתאה דשבת כד אערע ביה אושפיזא שבקין ליה או לא שבקין ליה⁴¹⁸⁴ אי לא שבקין ליה אשתכח אושפיזא דחייא מפתורא דמלכא אי שבקין ליה אשתכח פגימו בסעודתא דמלכא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר הסעודה השלישית של שבת, כשנקרה בה אורח עוזבים אותה או לא עוזבים אותה. אם לא עוזבים אותה, נמצא האורח דחוי משלחן המלך, ואם עוזבים אותה נמצא פגם בשלחן המלך.</p>
<p>א"ל ר"ש אבוי למלכא דאיערע ביה אושפיזא ונטל מיכלא מקמיה וסלקיה⁴¹⁸⁵ לאושפיזיה אשתכח אע"ג דמלכא לא אכל עמיה ממילא דמלכא קא אכיל ומלכא יהיב ליה למיכל וכל דא בגין ודהוא (דהוה) אושפיזיה דמלכא⁴¹⁸⁶:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון אביו (משל) למלך שנקרה לו אורח ולקח מאכל מלפניו והעלהו לאורח, נמצא אף על גב שהמלך לא אכל עמו ממאכל המלך הוא אוכל, והמלך נתן לו לאכול, וכל זה משום שהוא אורח המלך.</p>

⁴¹⁸² פי' מא"ווא שהם על גבי זעיר הנק' הו"ה וז"ש דהאי ענג על ה' הוא שהתענג הוא מא"ווא (מ"מ).

⁴¹⁸³ ר"ת ענג עדן נהר גן, שהוא השפעת חכמה לנהר בינה ומשם לגן ת"ת (רח"ו).

⁴¹⁸⁴ כתב מורינו ז"ל דאירי כשחל יום טוב בשבת ומקראו יום א' בשבת וכגון בר"ה שאפ' בא"י עושים ב' ימים, או בשני ימים טובים של גליות ושאל ר' אלעזר סעודה ג' מבטלין אותה או לאו אי לא שבקין וכו' דהיינו שאין אנו מבטלים אותה א"כ הוא שבע מסעודה ג' של שבת ואינו אוכל בליל י"ט שני כלום, וא"כ אשתכח אושפיזא דחייא וכו' ואי שבקין ליה דהיינו שמבטלים אותה א"כ אשתכח פגימו בסעודתא דמלכא והשיב לו ר"ש שמבטלין אותה, והאי דקשיא לך אשתכח פגימי וכו' אינה קושיא וזה דומה למלכא דאערע ביה אושפיזא וכו' והמלך הוא שנתן לו זאת הסעודה (מ"מ).

⁴¹⁸⁵ וסלקא (דפ"ו).

⁴¹⁸⁶ פ' אימתי מבטלים הסעודה היינו בכה"ג שחל יום טוב ראשון בשבת שהוא אושפיזא, אבל אם חל יום טוב ביום ראשון ושני אין מבטלים הסעודה כיון דלא הוה אושפיזיה דהיינו שלא חל י"ט בשבת עצמו (מ"מ). שר"ל שנכנס בו כחוט השערה ולכך מבטלין ורב המנונא ס"ל שאין מבטלין והקשה ר"א לדעת רב המנונא

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובבית רב המנונא סבא לא חוששים לאורח, בשעה זו ואחר כך עורכים שלחן לאורח ביום הזה, אסור דיבור, זהו שנאמר "ממצא חפצך ודבר דבר", ושנינו חפצך כתוב משום שביום זה נקשרת בו כל האמונה.</p>	<p>ובבית רב המנונא סבא לא חוששים לאורח, בשעה זו ואחר כך עורכים שלחן לאורח ביום הזה, אסור דיבור, זהו שנאמר "ממצא חפצך ודבר דבר", ושנינו חפצך כתוב משום שביום זה נקשרת בו כל האמונה.</p>
<p>אמר לו רבי אלעזר ואיך אנו עושים שלא לערוך [להעלות] סעודת המלך לאורח, שהרי ארבעה עשר שחל להיות בשבת עולה סעודת המלך לפסח, אף על גב שאינו האורח שלו. אמר לו כך אני אומר, שאם הוא האורח שלו [כל אותו יום] יכול להעלות אותו, ואם לא אינו מעלה אותו. ואם נאמר שי"ד שחל</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר ואיך אנו עושים שלא לערוך [להעלות] סעודת המלך לאורח, שהרי ארבעה עשר שחל להיות בשבת עולה סעודת המלך לפסח, אף על גב שאינו האורח שלו. אמר לו כך אני אומר, שאם הוא האורח שלו [כל אותו יום] יכול להעלות אותו, ואם לא אינו מעלה אותו. ואם נאמר שי"ד שחל</p>
<p>צ/הא</p>	<p>צ/הא</p>
<p>להיות בשבת אתדחיא סעודתא דמלכא מקמי סעודתא דפסחא שאני פסח דסעודתא דשבת אתדחיא בכמה גוונין חד בגין מצות ומרורים דבעי ב"נ דישתכח תאיבא⁴¹⁹⁰ וחד בגין פסח⁴¹⁹¹ והא נהמא לא אשתכח מו' שעות ולמעלה דסדורא דפתורא בלא נהמא לאו הוא סדורא:</p>	<p>להיות בשבת, נדחית סעודת המלך מלפני סעודת הפסח. שונה הפסח, שסעודת שבת נדחית מכמה טעמים אחד, בשביל מצות ומרורים, שצריך שאדם יהיה תאב, ואחד משום פסח, והרי לחם אינו נמצא משש שעות ולמעלה, שעריכת השלחן בלי לחם אינה עריכה.</p>
<p>ואי תימא בחמרא חמרא שארי בגין דתאיב (ס"א דגביר וס"א דגרירו) לבא אבל מיומי</p>	<p>ואם תאמר ביין, יין מותר משום שהלב תאב (שגורר ס"א שגובר), אבל מימי השתדלתי שלא בטלתי סעודת שבת אפילו אותם ימים שנמצא בו, ביום הזה שדה</p>

מ"ד שחל להיות בשבת, ומ"ש אע"ג דלאו איהו אושפיזיה ר"ל שלא חל י"ט בשבת לכך קרי ליה דלאו איהו אושפיזיה ולעיל שקרא ליה אושפיזיה בשביל שנכנס בו כחוט השערה כמ"ש ומ"ש הכי אמינא דאי איהו אושפיזיה וכו' ר"ל אם חל י"ט בשבת שהוא אושפיזיה באמתו סובר רב המנונא שמבטלין ואם לאו דהיינו כשחל יום ראשון אין מבטלין, ודקשיא לך עליה מ"ד וכו' שאני פסח וכו' עכ"ל ופי' זה דחוק מכמה טעמים חדא שתחלה אמר וכל דא בגין דהוה אושפיזיה ובסמוך אמר דלאו איהו אושפיזיה ומה שתיקן הרב בזה שינוי דחיקא הוא ותו שמפרש קושית ר"א לרב המנונא ופשיטה לא כן הוא ותו שאמר ר"ש הכי אמינא משינא שסברתו קאמר והוא פירש הכי אמינא אליבא דרב המנונא ותו מ"ש דאי איהו אושפיזיה היינו כשחל י"ט בשבת וזה דוחק גדול דמאן דכר שמייה ותו דקאמר וכל דא בגין דהוה אושפיזיה דהיינו כשחל בא' בשבת שזה נכנס וזה יוצא נחמוקי כשחל באמצע השבוע שאינו אושפיזיה שאין מבטלין וזה פשיט' וא"כ מה בא למעוטי בתיבות אלו שאמר וכל דא בגין וכו' אלא מחוורתא כפי' מורינן ז"ל (מ"מ).

⁴¹⁸⁷ פי' ר"ה ס"ל דגם כד הוה אושפיזיה דהיינו שחל בשבת עלינו אין מבטלים ולא חיישינן לאושפיזיא, דהאי יומא מלולא אסיר אגב שהזכיר ר"ש ענין והבינה נק' שתיקה בסוד סייג לחכמה שתיקה ובינה נק' מהימנותא אה"ה פעמים אה"ה גי' אמ"ת, אמר ליה ר' אלעזר וכו' מקשה על סברת ר"ש אביו שאמר כשאינו אושפיזיה עושים סעודה ואין מבטלים אותה למה לא יבטל הסעודה כמו י"ד שחל בשבת שמבטלים אותה אע"ג דלאו איהו אושפיזיה וכ"ש שיקשה ג"כ על רב המנונא שאמר גם באושפיזיה אין מבטלים מ"ד שחל בשבת דאע"ג דלאו אושפיזיה מבטלין ור"ה אמר דאפי' באושפיזיה אין מבטלין אבל לר"ש לא קשה ליה אנא בחדא דהיינו בדלא הוה אושפיזיה (מ"מ).

⁴¹⁸⁸ והבינה נקרא שתיקה בסוד סייג לחכמה שתיקה ובינה נקרא מהימנותא אהיה פעמים אהיה גימ' אמת (רח"ו).

⁴¹⁸⁹ פי' ר"ש פירש דבריו היטב ואמר דאי איהו אושפיזיה כל ההוא יומא יכלא לסלקא ליה דהיינו שמבטלים אותה ואי לאו דהיינו כשאינו אושפיזיא לא סלקא ליה דהיינו שאין מבטלים אותה ודקשיא כך מ"ד שחל בשבת שאני פסח וכו'. והר"מ פי' דאיירי כשחל י"ט ביום ראשון דויק מדקאמר עד אערע וכו' דמשמע שפגעו זה בזה זה נכנס וזה יוצא, ולעיל שחל י"ט בשבת אמר וכד אזדמן ביה חגא או זמנא וכו', ושאל ר"א אם מבטלים וכו' והשיב לו ר"ש שמבטלים (מ"מ).

⁴¹⁹⁰ פי' אם יאכל בשר ודגים ופירות א"כ אינו תאב בלילה למצות ומרורים (מ"מ).

⁴¹⁹¹ פי' כיון שהוא פסח שהחמץ לא שכיח א"כ אי אפשר לעשות סעודה וז"ש והא נהמא לא אשתכח וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אשתדלנא דלא בטילנא סעודתא דשבת⁴¹⁹² אפילו אינון יומי דאשתכח ביה בהאי יומא חקל דתפוחין קדישא אתברך ומתברכן עלאין ותתאין והאי יומא קשורא הוא דאורייתא⁴¹⁹³:</p>	<p>התפוחים הקדושים מתברך ומתברכים עליונים ותחתונים, והיום הזה הוא הקשר של התורה.</p>
<p>א"ר אבא הכי הוה עביד ר"ש בזמנא דאסתלק סעודתא דשבתא מסדר פתוריה ואשתדל במעשה מרכבה והוה אמר הא סעודתא דמלכא דייתי למיכל גבאי בניני כך שבת אשתכח בכלא עדיף מכל זמנין וחגיין ואקרי קדש ולא מקרא קדש:</p>	<p>אמר רבי אבא כך היה עושה רבי שמעון, בזמן שעלתה סעודת שבת, עורך שלחנו ועוסק במעשה מרכבה, והיה אומר הרי סעודת המלך שיבא לאכול אצלי, לכן נמצאת שבת עדיפה בכל מכל הזמנים והחגים ונקראת קדש, ולא מקרא קדש.</p>
<p>א"ר יהודה כלהו מועדין מקראי קדש קרינן בהו אבל נפקי ר"ה ויומא דכפורא דלא אשתכח בהו חדוותא דהא אינון דינא הוה אבל אלין תלתא זמנין מקדש לחדוותא לכלא לאשתעשעא בהו בקב"ה הה"ד (ויקרא כג מ) ושמתם לפני יי' אלהיכם וכתיב (דברים יב יח) ושמתת לפני יי' אלהיך:</p>	<p>אמר רבי יהודה כל המועדים קוראים בהם מקראי קדש, אבל יוצאים (מן הכלל) ראש השנה ויום כפור, שלא נמצאת בהם שמחה, שהרי הם דין, אבל אלו השלשה מזמונים מקודש, לשמחת הכל להשתעשע בהם בקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ושמתם לפני ה' אלהיכם", ונאמר "ושמתת לפני ה' אלהיך".</p>
<p>בהאי יומא דשבתא אתנשי כל צערא וכל רוגזא וכל דוחקא מכל עלמא בגין דאיהו יומא דהילולא דמלכא דנשמתין אתוספן כגוונא דעלמא דאת⁴¹⁹⁴:</p>	<p>ביום השבת נשכח כל הצער וכל הרוגז וכל הדחק מכל העולם, משום שהוא יום הלולת המלך, שנשמות מתוספות כדוגמת העולם הבא.</p>
<p>א"ר יצחק לרבי יהודה כתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו ותניין זכרהו על היין אמאי על היין א"ל בגין דיין חדוותא דאורייתא ויינא דאורייתא חדוותא⁴¹⁹⁵ הוא דכלא והאי יין חדי למלכא והאי יין מעטרא למלכא בעטרוי הה"ד (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ותניין בכלא בעינא לאחזאה ב"ג עובדא דלא אשתכח קדושה אלא ביין כד"א (שם א ב) כי טובים דודיך מיין מיין אינון טבאן נוכריה דודיך מיין וע"ד קדושה דשבת ביין והא אוקמוה והא אתמר:</p>	<p>אמר רבי יצחק לרבי יהודה כתוב "זכור את יום השבת לקדשו", ושנינו זכרהו על היין, למה על היין. אמר לו משום שיין הוא שמחת התורה, ויינה של תורה הוא שמחת הכל, והיין הזה משמח את המלך, והיין הזה מעטר את המלך בעטרותיו, זהו שנאמר "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו", ושנינו בכל צריך להראות אדם מעשה שלא נמצאת קדושה אלא ביין, כמו שנאמר "כי טובים דודיך מיין", מיין הם טובים, נזכרה דודיך מיין, ועל כן קדושה של שבת ביין, והרי פרשוה והרי נתבאר.</p>
<p>ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו' (במדבר כח מז) ר' חייא פתח (שיה"ש ה ב) אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו' אמרה כנסת ישראל אני ישנה בגלותא דמצרים⁴¹⁹⁶ דהו בני</p>	<p>"ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו'", רבי חייא פתח "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו'", אמרה כנסת ישראל, אני ישנה</p>

⁴¹⁹² פירוש כדמפרש ר' אבא בסמוך שהיה קורא מעשה מרכבה ועולה במקום סעודת שבת, אבל אי אפשר לפרש דלא בטילנא כפשטיה דא"כ הרי אומר לעיל דבאושפיזיה מבטלים הסעודה אלא ודאי כמ"ש ובמה שתייר ר"ש קושיא דר"א לסברתו גם רב המנונא יתרץ ג"כ (מ"מ).

⁴¹⁹³ שמתקשר תורה שבכתב, ז"א, עם תורה שבעל פה, נוק' (רח"ו).

⁴¹⁹⁴ שיש לכל צדיק תוספת עלוי נשמה (רח"ו).

⁴¹⁹⁵ סוד המוחין הבאים מבינה לז"א עם הלבושים שלהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קמ"ג קנ"א ע' אותיות כמנין יי"ן וזהו יין המשמח המשומר בענביו כמ"ש בכוונת הקידוש (רח"ו).

⁴¹⁹⁶ פירוש שינה יכונה במדות העליונות לרמוז אל הדין וצד החצון כי שינה אחת מששים במיתה כענין עורה למה תישן ה', והיינו סוד הדין הגורם להסתיר ההשגחה וסילוק עיני השמירה מישראל, והיינו פקח עיניך וראה, והיינו ויקץ כישן ה' כגבור מצד הגבורה, מתרונן מיין מכח הדין החזק וכן ישנה, ולהיות שמדת

זהר ויקרא חלק א'

<p>בשעבודא דקשיו⁴¹⁹⁷ [ולבי ער לנטרא⁴¹⁹⁸ להו דלא ישתיצון בגלותא⁴¹⁹⁹]:</p>	<p>בגלות מצרים, שהיו בני בשעבוד של קשי. ולבי ער, לשמור אותם שלא יכלו בגלות.</p>
<p>קול דודי דופק⁴²⁰⁰ (שיה"ש ה ב) דא קב"ה⁴²⁰¹ דאמר (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (ולבי ער לנטרא להו דלא ישתיצון בגלותא) פתחי לי פתחא כהודא⁴²⁰² דמחטא ואנא אפתח לך תרעין עלאין פתחי לי אחותי (שיה"ש ה ב) דהא פתחא לאעלא לי בך הוא דלא ייעלון לגבאי בני אלא בך⁴²⁰³ אנת הוא פתחא⁴²⁰⁴ לאעלאה לי (בך) אי אנת לא תפתח פתחך הא אנא סגיר דלא ישכחון לי בג"כ פתחי לי פתחי לי ודאי⁴²⁰⁵:</p>	<p>"קול דודי דופק", זה הקדוש ברוך הוא שאמר, "ואזכור את בריתי", פתחי לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם שערים עליונים. "פתחי לי אחותי", שהרי הפתח להכניס אותי הוא בך, שלא יכנסו אצלי בני אלא בך. את הוא הפתח להכניס אותי (בך). אם את לא תפתחי פתחך הרי אני סגור, שלא ימצאו אותי, לכן פתחי לי, פתחי לי ודאי.</p>
<p>וע"ד אמר דוד כד בעי לאעלא למלכא ואמרו (תהלים קיה יט) פתחו לי שערי צדק⁴²⁰⁶ אבא בם אודה יה זה השער ליי דא הוא פתחא ודאי לאעלא למלכא זה השער ליי לאשכחא⁴²⁰⁷ ליה ולאתדבקא ביה⁴²⁰⁸ וע"ד פתחי לי אחותי רעיתי</p>	<p>ועל כן אמר דוד כשרצה להיכנס למלך אמר, "פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה", זה השער לה', זהו ודאי הפתח להיכנס למלך, זה השער לה' למצא אותו ולהדבק בו, ועל כן פתחי לי אחותי רעיתי שראשי וגו', כדי להזדווג עמך, ולהיות עמך בשלום לעולמים.</p>

הדין גרמה גלות מצרים לישראל (אור יקר), בסוד דורמיטא שהוא הסתלקות המוחין כן היתה נוק' בסוד נקודה בלי מוחין וזהו אני ישינה (רח"ו).

⁴¹⁹⁷ כי אפילו שהיו בני הקב"ה מצד הקדושה עם כל זה משועבדים בגלות מצד הדין המתוח עליהם, ואין ספק שבצרתם לה צר והיא בגלות עמהם כדפירשו רז"ל גלו למצרים שכינה עמהם והיינו "אני" שהיא שכינה "וישינה" משוקעת בשינה וגלות שהיא אחד מששים במיתה (אור יקר).

⁴¹⁹⁸ הכוונה על המלכות, וכוונתה על בחינה פנימית שבה שהיא באמצע בחינותיה כלב באמצע הגוף, ועל ידי בחינה זו שלא היתה ישינה בסוד המיתה מפני שהיא בת מלך פנימה ולא שליט שם שינה לכך היא ער לנטרא שלא להניח החצונים לכולותם חס ושלון, והקדים לפרש קול דודי דופק משום שממנו הוכרח שמלת לבי בשכינה, דאי לאו הכי הוה אמינא ולבי ער תפארת, לזה אמר שהתפארת הוא קול דודי דופק אם כן ולבי ער היא השכינה העומדת (אור יקר).

⁴¹⁹⁹ בשתי דרכים, או שהגזרות לא יתחזקו עליהם יותר מדאי, או שגזרות האויבים יהיה בהם כח לסולבן (אור יקר).

⁴²⁰⁰ פירוש התפארת דופק ביסוד למלכות לעורר הגאולה, וזהו שאמר "ואזכור" תפארת הנקרא זכר"ר "את" מלכות "בריתי" יסוד, והכוונה התעוררות היסוד אל הייחוד כענין אומרו והקמותי את בריתי ומבשרי אחזה אלוה (אור יקר).

⁴²⁰¹ פי' זעיר (מ"מ).

⁴²⁰² דריש הכי מיתורא דלי דסגי במלת פתחי אחותי רעיתי דודאי מי שאומר פתחי לי הוא הכוונה אלא למאן, אלא הכוונה לי כל דהו ומלת לי למעט הפתיחה, והטעם כי התעוררות מעט מלמטה יעורר מלמעלה כמה וכמה, ועוד רמה באומרו לי כי פתיחתה אליו תלוי בפתיחתה למטה אל התחתונים שיכנסו בתוכה אליו, והטעם שאם היא לא תעורר ישראל התחתונים בתפלה ותתן בלבבותם תשובה כענין ויאנחו בני ישראל מן העבודה כדי שיתעוררו מעט מזער מלמטה, לא תפתח היא ולא תעורר למעלה ולא יבא הוא אליה בגאולה, לכך צריך שהיא תפתח מלמטה לישראל כדי שיכנסו בתפלתם אל התפארת ויתעוררו מעט מזעיר היא הפתח לתפלתם, מכניסים אל התפארת ויקבל תפלתם ושועתם ויבא בזה אליה ויטיח ויגאול אותם (אור יקר).

⁴²⁰³ שהיא היא המעוררת התחתונים (אור יקר).

⁴²⁰⁴ כדפירש' בתיקונים ששם אדני מפתחות חצונים ושם יהו"ה מפתחות פנימיים ומי שאין בידו מפתחות חצונים במה יכנס (אור יקר).

⁴²⁰⁵ ר"ל שהיא שומרת הפתח והכניסה נמצא פתחי לי ר"ל כשיבואו לך נמצאו באים לי וזהו לי בשבילי כדי שימצאוני בעת יבקשוני (רח"ו).

⁴²⁰⁶ המלכות הנקרא "צדק" אבא בם אודה יה למעלה, והטעם כי "זה השער לה", צדק הוא שער לה' תפארת (אור יקר).

⁴²⁰⁷ לשבחה (אור יקר).

⁴²⁰⁸ דקשיא דקרא קאמר אודה י"ה דאינון לעילא ובתר הכי קאמר זה השער לה' דאיהו לתתא מ"ה ודאי ואיפכא הוה ליה למימר, ותירץ דלגבי י"ה להודות לבד כדקאמר אודה י"ה דהיינו "לשבחא ליה" אמנם לגבי יהו"ה תפארת קאמר זה השער לה' ממש דהיינו "לאתדבקא ביה" למצוא אותו ולהתדבק בו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שראשי וגו' בגין לאזדווגא עמך⁴²⁰⁹ ולמהוי עמך בשלם [ד]עלמין:</p>	
<p>ות"ח בשעתא דקב"ה הוה קטיל אלבוכרי דמצראי כל אינון דקטל בפלגות ליליא ואחית דרגין מעילא לתתא וביה שעתא עאלו ישראל בקיומא דאת קדישא אתגזרו ואשתתפו בכנסת ישראל ואתאחדו בה כדין ההוא דמא אחזיאו ליה על פתחא ותריין דמי הוו חד דפסחא וחד דמא דאתגזרו והוה רשים על פתחא רשימא דמהימנותא⁴²¹⁰ חד הכא וחד הכא וחד בינייהו והא אתמר (שמות יב ז) ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף בגין לאחזאה מהימנותא:</p>	<p>בא וראה בשעה שהקדוש ברוך הוא היה הורג את בכורי מצרים, כל אותם שהרג בחצות הלילה והוריד דרגות ממעלה למטה, באותה שעה נכנסו ישראל בקיום של האות הקדוש נמולו, והשתתפו עם כנסת ישראל ונאחזו בה, אז אותו הדם הראו אותו על הפתח, ושני דמים היו, אחד של הפסח ואחד הדם שנמולו, והיה רשום על הפתח רושם האמונה, אחד כאן ואחד כאן ואחד ביניהם, והרי נאמר "ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף" כדי להראות אמונה.</p>
<p>ובארבעה ונ"א ובחמשהו עשר הא אתמר דהא כדין מבטלין חמין ושאר ואסתלקו ישראל מרשותא אחרא⁴²¹¹ ואתעקרו מניה ואתאחדו במצה:</p>	<p>ובארבעה (ובחמשה) עשר, הרי נאמר, שהרי אז מבטלים חמין ושאר, והתעלו ישראל מרשות האחרת, ונעקרו ממנה, ונאחזו במצה,</p>
<p>צה/ב</p>	
<p>קשורא קדישא⁴²¹² בתר דאתגזרו עאלו בה עד דאתפרעו ואתגלייא רשימא דלהון⁴²¹³ וכדין יהב להון קשורא באתר עלאה⁴²¹⁴ בקשורא דמהימנותא באתר דכתיב (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם [מן השמים]⁴²¹⁵ מן השמים דייקא והא אוקמוה:</p>	<p>הקשר הקדוש אחר שנמולו נכנסו בה, עד שנפרעו והתגלה הרושם שלהם, ואז נתן להם קשר במקום עליון, בקשר של האמונה, במקום שנאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", מן השמים דווקא, והרי פרשוה.</p>
<p>ת"ח בארביסר ונ"א בחמיסרו בשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח⁴²¹⁶ בשלימו עם שמשא⁴²¹⁷</p>	<p>בא וראה בארבעה (בחמשה) עשר, ובשעה שזווג הלבנה נמצא בשלמות עם השמש, והכתרים התחתונים לא נמצאים כל כך בעולם, שהרי בחדוש הלבנה נמצאים מינים רעים</p>

⁴²⁰⁹ כי הטל שבראש דהיינו סוד רישא דזעיר מליא טיפי מוחא שהם רסיסי זרעא קדישא לאזדווגא ובמקום אחר אאריך (אור יקר). דהיינו על סוד טפת ההזרעה הנמשכה מטלא דבדולחא שהוא המוח (רח"ו).
⁴²¹⁰ עי' פרשת בהעלותך מ"ש בענין רשימו זה (רח"ו). וז"ל הר"ח ז"ל שם, בהגהות הרמ"ק כתב כי ג' טיפות הם תלת יר"דין והם השני דע"ב ו"ר"ו ו"י"י ולי נראה שהציור הוא כזה ה' שהם בסוד ה' אחרונה דהו"ה בסוד נערה עכ"ל שם בדף קמ"ט ע"א (מ"מ).
⁴²¹¹ נתגלה אז הקב"ה בכבודו ובעצמו, והיה אז ביטול גדול להסטרא אחרא כולה, ונעקר אז היצר הרע מישראל לגמרי, וכמ"ש בזוה"ק פ' אמור (צה סע"א) ע"ש כל הענין ופ' בהעלותך (קמט ע"א) ופ' בא (מדף לה עד דף מא) וכו' עקר הוא בעצמו ית"ש את היצה"ר מהם וקידש אותם אליו (דע"ה ח"ב קכב ע"ג) ושם ד"ה וזהו
⁴²¹² המלכות נקרא מצה כי אין לה רק ב' מוחין חו"ב ע"ב וס"ג גימ' קל"ה כמנין מצ"ה גם רמז שדעתם קלה ולכן מצה גימ' קל"ה והנה היא סוד קשורה קדישא כי כל קשר האצילות אינו אלא בה (רח"ו). עי' עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה.
⁴²¹³ דהיינו י' אות ברית יו"ד של יסוד כנודע, וממנו ולמעלה בסוד ו' נמשך ו' שהיסוד הוא "קשרא דמהימנותא" ובו כלל הכל והאוחז בו אוחז בכל מה שלמע' עד האחזם בתפארת דהיינו "מן השמים" הכולל ימין ושמאל אש ומים (אור יקר).
⁴²¹⁴ פי' בזעיר (מ"מ).
⁴²¹⁵ שנכנסו למדרגות עלמא דדכורא הנק' שמים (רח"ו). וכן הוא בזוה"ק ח"א בהשמטות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).
⁴²¹⁶ פי' ב"ד בין הערבים שהוא זמן שחיטת פסח אזי מתחיל תיקון הכלה כדי להזדווג בלילה שעיקר הזיווג הוא בלילה וכן אמר בסמוך ובג"כ תיקונא דכלה בההוא יומא ובליילא אשתכח (מ"מ).
⁴²¹⁷ מילוי גמור בלי חסרון בסוד כ"ח עתים ללבנה הארבעה עשר היא המליאה והטובה מכלם כדפירשנו בפרשת אחרי מות (אור יקר).

<p>ובתריין תתאיין⁴²¹⁸ לא משתכחין כל כך בעלמא דהא בחדתותי דסיהרא⁴²¹⁹ זינין בישין⁴²²⁰ משתכחין ומתערי ולא תפשמא בעלמא ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח⁴²²¹ בנהירו דשמשא ובשלימו מתכנשי כלהו לאתר חד וקדושי מלכא אתערו כדין כתיב (שמות יב מב) ליל שמורים הוא ליי דהא זווגא קדישא אשתכח⁴²²² והוא שמורים בכלא:</p>	<p>ומתעוררים להתפשט בעולם, ובשעה שהזווג של הלבנה נמצא באור השמש בשלמות, כולם מתכנסים למקום אחד, והקדושות של המלך מתעוררות אז נאמר "ליל שימורים הוא לה", שהרי הזווג הקדוש נמצא והוא שימורים בכל.</p>
<p>ר' אחא אמר בגין כך תקונא דכלא ונ"א דכלהו בההוא יומא ובליילא אשתכח ישובא דביתא ווי לאינן דלאו מבני ביתא נינהו כד אתאן לאדזווגא אורייתא (ס"א אריוותא) כחדא⁴²²³ ווי לאינן דלא אשתמודען גבייהו בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא כל ההוא יומא ועל ידייהו עיילי מאן דעיילי ואינן חדאן וזמרן חדווייהו זכאין אינן ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>רבי אחא אמר לכן תקון של הכל [של הכלה] הוא באותו יום, ובליילה נמצא הישוב של הבית, אוי לאותם שאינם מבני הבית, כשבאים להזדווג התורה [האריות] יחד, אוי לאותם שלא נודעים אצלם, לכן ישראל הקדושים מתקנים להם הבית כל אותו היום, ועל ידם נכנסים מי שנכנסים, והם שמחים ומזמרים שניהם, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ר יוסי למה לן לאפריהא כולי האי קרא שלים הוא דהא בהאי ליליא זווגא עלאה קדישא אתער ואשתכח הה"ד (שמות יב מב) הוא הלילה הזה ליי שמורים מאי שמורים תרי [זווגא בסיהרא] זווגא דסיהרא [זווגי דסיהרא] בשמשא (שם) לכל בני ישראל לדורתם דהא מכאן ולהלאה אתאחדו ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא ונפקו מרשותא אחרא בגיני כך בארבעה עשר מתקני גרמייהו ומבערי חמץ מבינייהו ועיילי ברשותא קדישא וכדין מתעטרי חתן וכלה בעטרוי דאימא עלאה⁴²²⁴ ובעי ב"נ לאהזאה גרמיה דאיהו בר חורין:</p>	<p>אמר רבי יוסי, למה לנו להטריח כל זה מקרא שלם הוא, שהרי בלילה הזה הזווג העליון הקדוש מתעורר ונמצא, זהו שנאמר הוא "הלילה הזה לה' שימורים", מה זה שימורים, שנים, הזווג של הלבנה עם השמש "לכל בני ישראל לדורותם", שהרי מכאן והלאה נתאחדו ונקשרו בקשר של השם הקדוש, ויצאו מרשות אחרת, לכן בארבעה עשר מתקנים את עצמם ומבערים חמץ מביניהם ונכנסים לרשות הקדושה, ואז מתעטרים חתן וכלה בעטרות האם העליונה, וצריך אדם להראות את עצמו בן חורין.</p>

⁴²¹⁸ שכן כל כח החצונים בחסרון הלבנה וכח הקדושה במלואה, והטעם כי המלכות בלא תפארת דין גמור ויונקת מצד הדין ונותנת לשועלים שהיא ראש להם, ולכך כח החצונים גוברין בעת חסרון הלבנה שאז אין ייחוד והם מתפשטין בעולם ולכך החסרון קשה לנכפין מפני שלילית וילדיה מתגברין, וכן בחדושה של לבנה יש להם תגבורת והטעם פירשנו בזוהר פרשת בראשית (אור יקר).

⁴²¹⁹ כי בשעת חדושה של לבנה אף על פי שכבר מחודשת הלבנה מלכות עם השמש תפארת, אף על פי כן אינם מתבערים הקליפות ועדין נמצאים מפני שאין הייחוד שלם בעצם שהוא תחלת הייחוד ואין כח באור לבער הקליפות שנתפשטו בעת החסרון, ומתפשטין מפני שמחת החידוש כדפירשנו בפרשת בראשית שם (אור יקר). פי' בתחלת החדש שאז מתחדשת הלבנה זינין בישין משתכחין (מ"מ). שהוא בעת המולד (דע"ה ח"ב קנז ע"א).

⁴²²⁰ ולכן אמר הקב"ה להקריב אז שעיר עזים אחד לחטאת לה', כי השעיר הנה הוא מסטרא דס"מ וחולקא דיליה, ובסוד (בראשית כז יא) הן עשו אחי איש שעיר וכמ"ש בפ' תצוה (קפה ע"א) ופקודי (רסט ע"א) (דע"ה ח"ב קנז ע"א), אחר שנכשל האדם בהחטא דעץ הדעת, שהוא שורש לכל הקלקולים כולם, ואי אפשר שיתוקן החטא הזה אלא בביאת המשיח דוקא כנודע, הנה הוה כל יחודה עם ז"א רק לפרקים, והיא עולה ויורדת תמיד, והוא ענין חסרון הלבנה ומילואה (שם ע"ב).

⁴²²¹ פי' בליל פסח (מ"מ).

⁴²²² ליל א' של פסח, שאז היה תשלום לידת המוחין ונזדווגו הז'ין כמ"ש בפ' בא (דף לח ע"ב ודף מא ע"א) ופ' אמור (דף צה ע"ב), ונתעברה אז הנוק' בכל האורות דתקות חמדת ישראל (דע"ה ח"ב קנז ע"ב).

⁴²²³ תורה שבכתב ותורה שבעל פה (רח"ו).

⁴²²⁴ עם היות שבלייל פסח נכנסים כל המוחין דא"א עכ"ז בבחי' י"ט עצמו אינו רק סוד חסד דאימא כי הי"ט עצמו באימא והשבת באבא ולכן לא אמר רק בעטרוי דאימא עילאה (רח"ו). ונל"ע שיש תירוץ אחר ממ"ש הרב בס"ה כ"מ"ש הזוהר בעטרוי דאימא ולא הזכיר אבא וז"ל שם עיקר ליל פסח הם ד' כוסות

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ר יוסי הגי ארבע כסי דההוא ליליא אמאי א"ר אבא הא אוקמוה חברייא לקביל ד' גאולות אבל שפיר הוא בספרא דרב ייסא סבא דקאמר הואיל וזווגא קדישא אשתכח בהאי ליליא ובכל סטריין זווגא הוא בארבע קשרין דאינון ד' דרגין⁴²²⁵ ולא מתפרשי דא מן דא:</p>	<p>אמר רבי יוסי ארבע הכוסות הללו של אותו הלילה למה, אמר רבי אבא הרי פרשוה החברים כנגד ארבע גאולות, אבל יפה הוא בספרו של רב ייסא סבא שאמר הואיל והזווג הקדוש נמצא בלילה הזה בכל הצדדים, והזווג הוא בארבעה קשרים, שהם ארבע דרגות, ולא נפרדים זה מזה.</p>
<p>כד זווגא דא אשתכח ואנן בחדוותא דלהון אתערנא בגין דהא זכינא בהו דמאן דאחיד בדא זכי בכלא וע"ד אשתני ליליא דא מכל שאר ליליון ובעינן למעבד [שמא (שנויא)] [שמא (שנויא)] בכלא ולמחדי בהאי ליליא בגין דחדוותא הוא לעילא ותתא:</p>	<p>כשהזווג הזה נמצא ואנו בשמחתם מתעוררים, משום שהרי זכינו בהם שמי שאוחז בזה זוכה בכל, ועל כן השתנה הלילה הזה מכל שאר הלילות, וצריכים לעשות שם בכל, ולשמח בלילה הזה משום ששמחה היא למעלה ולמטה.</p>
<p>ועוד אמר דארבע אלין ארבע גאולות קרינן להו מ"ט בגין דהאי דרגא בתרא⁴²²⁶ גואל אתקרי והמלאך הגואל ולא אקרי גואל אלא [על דרגא] ועל ידא דדרגא (דרגא) אחרא עלאה⁴²²⁷ דקימא עלה ונהיר לה ודא לא אפיק לה נהורא אלא באלין תריין דרגין⁴²²⁸ (ס"א באינון דרגין) דעליה אשתכח דארבע אלין ארבע גאולות נינהו:</p>	<p>ועוד אמר שארבע אלו ארבע גאולות קוראים להם למה, משום שהדרגה האחרונה הזו נקראת גואל המלאך, הגואל ולא נקראת גואל, אלא על ידי דרגה אחרת עליונה שעומדת עליה ומאירה לה, וזו לא מוציאה לה אור אלא בשתי הדרגות הללו (באותן דרגות) שעליו, נמצא שארבע אלו הן ארבע גאולות.</p>
<p>ר' יהודה שאל לר' אבא והא כתיבו (מא⁴²²⁹ דכתיב) (שמות יב יט) ושבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם וחדוותא הוא כל שבעה אמאי לא אשתלים הלל כל ז' יומין כמו בסכות דאשתכח [ח'] (ט') יומין הלילא בשלימו דחדוותא כל יומא ויומא:</p>	<p>רבי יהודה שאל את רבי אבא, הרי נאמר (זהו שנאמר) "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם", ושמחה היא כל שבעה. למה לא נשלם הלל כל שבעת הימים כמו בסכות שנמצא שמונה ימים הלל בשלמות של שמחה כל יום ויום.</p>
<p>א"ל שפיר קאמרת אבל ידיעא הוא דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך בכלא כמה דאתקשרו לבתר בגין כך בהאי ליליא דזווגא אשתכח⁴²³⁰ ובכל אינון דרגין עלאיין⁴²³¹ וחדוותא דכלא אשתכח וישראל אתקשרו בההוא חדוותא עבדינא שלימו והליליא אשתלים אבל לבתרא (אבל באינון דרגין עלאיין) אע"ג דכלהו משתכחי עד כען ישראל לא אתקשרו בהו ולא אתפרעו לאתגלייא</p>	<p>אמר לו יפה אמרת, אבל ידוע הוא שהרי כאן לא נקשרו ישראל כל כך בכל כמו שנקשרו אחר כך, לכן בלילה הזה שזווג נמצא (בכל אותן דרגות עליונות) ושמחת הכל נמצאת, וישראל נקשרו באותה שמחה, עושים שלמות וההלל נשלם (אבל באותן דרגות עליונות) אחר כך, אף על גב שכולם נמצאים עד כעת ישראל לא נקשרו בהם, ולא נפרעו לגלות את הרושם הקדוש, ולא קבלו תורה ולא נכנסו</p>

שרומזים למוחין דאימא אך גדלות שני דאב' לא נכנס רק דרך רמז מועט בסוד המצה כנז' לעיל אחר שנכנסו המוחין עכ"ל ולכך לא אמר הזוהר רק בעטרוי דאימא שנכנסו בזעיר בעצמות ממש ולא דרך רמז כאבא (מ"מ).⁴²²⁵ נה"ם (רח"ו). ור"ל שהמ' מקבלת מנה"י דזעיר שמשם בניינה ואח"כ מזדווגת עם זעיר כמ"ש בסמוך (מ"מ).

⁴²²⁶ מלכות (רח"ו).

⁴²²⁷ היסוד נק' גואל בסוד אם יגאלך טוב יגאל (רח"ו). שמות קכו רח ע"ב (הערת הזהר).

⁴²²⁸ תרין בעיין דעליה שהם למעלה מיסוד בבחי' נו"ה (רח"ו).

⁴²²⁹ האי (דפ"ו).

⁴²³⁰ פי' בליל פסח נכנסו כל המוחין כולם שלא כטבע כמ"ש הרב ואז יש זווג ולכך אומרים הלל גמור (מ"מ).

⁴²³¹ בשאר ימי פסח שאזי נכנס מוח חכמה דזעיר בשבוע ראשון כמ"ש הרב וכן ג"כ בשבוע ראשון נכנס בו ז' בחינות דחסד הראשון כמ"ש הרב ז"ל נמצא שדרגין עלאיין שהם אותם הארות משתכחי אבל ישראל עדין לא נתקשרו בהם ולכן אין גומרין הלל בשאר ימי הפסח וז"ש בסמוך "אע"ג דאשתכחו כל ז' לאו איהו באתגלייא" וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רשימא קדישא ולא קבילו אורייתא ולא עאלו במה דעאלו לבתר בגין כך בסכות שלימו דכלא אשתכח ביה וחרוותא דכלא יתיר:</p>	<p>במה שנכנסו אחר כך, לכן בסוכות שלמות הכל נמצאת בו, ושמחה של הכל יותר.</p>
<p>אבל הכא עד כען לא זכו ולא אשתכח שלימו ביה כ"כ אע"ג דאשתכחו כל ז' לאו הוא באתגלייא וישראל עד לא אתקשרו בהו כדקא חזי וע"ד חרוותא דכלא ושלימו דהלילא ובהאי ליליא בגין ההוא חולקא דאתקשרו ביה מ"ט דכיון דבההוא ליליא זווגא אשתכח כל קשורא דכלא אשתכח בסטרא דזווגא ולא בסטרא דישראל⁴²³² דכד זווגא אשתכח בה משתכחי אלין תריין⁴²³³</p>	<p>אבל כאן עד עכשיו לא זכו ולא נמצאת בו שלמות כל כך, אף על גב שנמצאים כל השבעה אינו בהתגלות, וישראל טרם שנקשרו בהם כראוי, ועל כן שמחת הכל ושלמות ההלל בלילה הזה, משום אותו החלק שנקשרו בו למה, שכיון שנמצא באותו הלילה זווג, כל הקשר של הכל נמצא בצד של הזווג ולא בצד של ישראל, שכאשר זווג נמצא בה נמצאות שתי</p>
<p>צ"א</p>	
<p>(ס"א תלת) דרגין דקיימין עלה וכד אלין משתכחי הא כל גופא אשתכח⁴²³⁴ בהו וכדין שלימו דכלא וחרוותא מכלא והלילא אשתלים דהא כדין אתעטרת סיהרא בכלא אבל [לא] לבתר דכל יומא ויומא אשתכחי וישראל עד לא זכו בהו הא לאו הלילא שלימא כמו בזמנין אחרנין א"ל ר' יהודה שפיר הוא והכי הוא ודאי והאי זמנא אחרא שמענא ליה בהאי גוונא ואנשינא מלי:</p>	<p>(שלש) הדרגות הללו שעומדות עליה, וכשאלה נמצאות, הרי כל הגוף נמצא בהם, ואז שלמות הכל ושמחה מן הכל, וההלל נשלם, שהרי אז מתעטרת הלבנה בכל, אבל לא אחר כך, שכל יום ויום נמצאים, וישראל טרם שזכו בהם הרי אין ההלל שלם כמו בזמנים אחרים. אמר לו רבי יהודה יפה הוא וכך הוא ודאי, והרי פעם אחרת שמעתי אותו בצורה הזאת ושכחתי את הדברים.</p>
<p>השתא מלה אחרא בעינא למנדע הא חזינא⁴²³⁵ בפסח ז' ובסכות ז' ושלימו דחרוותא ביומא אחרא⁴²³⁶ בשבועות אמאי לא אשתכחו ביה ז' ימים והא הכא אתחזון יתיר מכלא⁴²³⁷ פתח ואמר (שמואל ב' ז כג) מי⁴²³⁸ כעמך כישראל גוי אחד בארץ וכי מאי שנא הכא דאקרון⁴²³⁹ ישראל אחד יתיר מאתר אחרא⁴²⁴⁰ אלא כיון דשבחא דישראל אתייתא לפרשא קרא לון אחד דהא בכל אתר שבחא דישראל אחד הוא:</p>	<p>עכשיו דבר אחר אני רוצה לדעת, הרי ראינו בפסח ז' ובסוכות ז' ושלמות השמחה ביום אחר, בשבועות למה לא נמצאו בו ז' ימים והרי כאן ראויים יותר מהכל. פתח ואמר (שמואל ב' ז) "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ" וכי מה שונה כאן שישראל נקראו אחד יותר ממקום אחר, אלא כיון שהשבח של ישראל בא לפרש, קרא להם אחד, שהרי בכל מקום השבח של ישראל הוא אחד.</p>

⁴²³² פי' שישראל לא גרמו ע"י מעשיהם שיעשה הזווג בליל פסח אלא מאיליו נעשה כמ"ש הרב ולכך אסור הזווג בליל פסח, כיון שלא נעשה על ידינו וז"ש ולא בסטרא דישראל (מ"מ).

⁴²³³ נ"ה (רח"ו).

⁴²³⁴ פי' ת"ת שהוא קו האמצעי (מ"מ).

⁴²³⁵ שאלתו מורכבת מכמה שאלות האחד שבעה בפסח, בסוכות שבעה ואינם כעין פסח שהם שבעה ויום טוב קודם ואחר ובסוכות שבעה ולא יום טוב באחריתם, ואחר כך שמיני (אור יקר).

⁴²³⁶ ובשבועות שהיה ראוי יותר אל הכללות שהוא במדת התפארת הכולל יותר בספירות אינם שבעה עם היות שהיה ראוי אל המעלה יותר מן הפסח שבחסד ויותר מן הסוכות שבגבורה (אור יקר), פי' בשמיני עצרת (מ"מ).

⁴²³⁷ וצריך טעם למה אינם דומה לאחד מהם (אור יקר). כי הוא היו"ט היותר משובח (רח"ו).

⁴²³⁸ ומי (דפ"ו).

⁴²³⁹ קשיא תרתי חדא דכיון דלא אשתמיט (אור יקר).

⁴²⁴⁰ משמע דלאו אחרא הוא. ואם תאמר שזה בנה אב אם כן למה נתגלה ענין זה הנה ולא במקום אחר, ותירץ כי טעם למה ענין זה הנה מפני שהיה משבח לישר' [שכחם] (שבחם) בזה, ומאי דאמרת דלא אשתמיט וכי' לאו קושיא הוא שבכל מקום ישראל נקראים אחד על הסתם כדמפרש (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאי טעמא בגין דכל קשירו דעלא⁴²⁴¹ ותתא⁴²⁴² בהאי אתר דאקרי ישראל אשתכח⁴²⁴³ (ועוד) דאתקשר במה דלעילא⁴²⁴⁴ ואתקשר במה דלתתא⁴²⁴⁵ ואתקשר בכנסת ישראל⁴²⁴⁶ וע"ד אקרי כלא אחד⁴²⁴⁷ ובאתר דא אשתמודעא מהימנותא⁴²⁴⁸ וקשורא שלימא⁴²⁴⁹ ויחודא עלאה⁴²⁵⁰ קדישא וע"ד יומא דא קשורא דמהימנותא הוא קשורא דכלא וכתוב (משלי ג יח) עין חיים היא למחזיקים בה אילנא הוא דאקרי אחד וע"ד בגין [ד]אינון (ד)מתקשרי באתר דא אקרי הכי⁴²⁵¹ ועין חיים אחד הוא ודאי אקרי בגין דכלא ביה ואתקשרו:</p>	<p>למה, משום שכל הקשר של עליונים ותחתונים נמצא במקום הזה שנקרא ישראל, (ועוד) שנקשר במה שלמעלה ונקשר במה שלמטה, ונקשר בכנסת ישראל, ועל כן הכל נקרא אחד. ובמקום הזה נודעת האמונה והקשר השלם והיחוד העליון הקדוש, ועל כן היום הזה הוא קשר האמונה הקשר של הכל, ונאמר עין חיים היא למחזיקים בה, עין הוא שנקרא אחד, ועל כן משום שהם נקשרים במקום הזה נקרא כך, ועין חיים הוא ודאי אחד נקרא, משום שהכל נקשר בו.</p>
<p>ויומא (ס"א ושמא) דיליה⁴²⁵² אחד ודאי קשורא דכלא ואמצעיתא דכלא הה"ד (בראשית ב ט) ועין החיים בתוך הגן בתוך ממש במציעות⁴²⁵³ ואחיד</p>	<p>והיום (והשם) שלו ודאי אחד, קשר של הכל, ואמצע של הכל. זהו שנאמר ועין החיים בתוך הגן, בתוך ממש באמצע, ואחוז בכל הצדדים, ונקשר בו. ועל כן פסח וסוכות והוא</p>

⁴²⁴¹ פירוש שלש ראשונות (אור יקר).

⁴²⁴² שבע מדות תחתונות או ירצה ממש עליונים ותחתונים כלם תלויים בתפארת שהוא נקרא עין החיים וממנו חיים לכל חי (אור יקר). פירוש פרצופים העליונים שלמעלה מזעיר וכן פרצופים התחתונים שלמטה ממנו כולם מתקשרים בו (מ"מ).

⁴²⁴³ הוא הטעם לייחודם שנשמותיהם חצובות מתחת כסא הכבוד שהוא בת"ת זעיר, במקום שמסתיים יסוד אמא, ושם מאיר אורה ומתגלה יסוד אבא, והוא ממש אתר דאתקרי ישראל, ת"ת שבת"ת, (איכה ב א) ת"ת ישראל, ושם חקוקה צורתו של ישראל אבינו כי שם מדתו כנודע, ושם קשירו דעילאי ותתאי, שהרי הוא לב האצילות ומרכזו, וכל האצילות מתקשר שם, כי על כן ר"ת כל ה' ספירות כח"ב גג"ת נה"ם עולה בכיוון ישראל, שהוא תל שהכל פונים אליו. ועוד דאתקשר וכו', ידוע שו' של שם ההו"ה הוא בת"ת, וסגולת הו' לקשר כי סתמו ו' החיבור, ואפילו ו' ההיפוך לא יוצא מכלל חיבור כי תמיד הוא מחבר מלה במלה. ועוד דאתקשר, ר"ל עוד יש לו קשר בעצמו כי מתקשר עם הדעת למעלה ועם היסוד למטה, ו' גדולה וקטנה, או עיקרית ומילוי. ולא די שמתקשר מיניה וביה אלא מתקשר בכנסת ישראל, כי דוע שכתר מלכות הוא מושרש בת"ת זה. וע"ד אקרי כלא אחד, שהכל מיוחד בעצם. ואח"ד גי' וא"ו שה"ס ג' הקשרים, ו' דעת א' כתר רחל שסוד א' זה הוא אה"ה ובא"ת ב"ש תצמ"ץ שעולה כת"ר, וו' דמילוי הוא ביסוד. והנה וא"ו בריבוע עולה הו"ה. ובאתר דא אשתמודע וכו', כי בת"ת מתגלה אור הפנימיות שבו כל אמונתינו. וקשורא שלימא, כי שם מתקשרים החו"ג, ונקרא לב השמים, פי' אש ומים נעשו לב אחד בייחוד. ויחודא עלאה קדישא, ששם סוד שם ההו"ה בסדר ישר, י"ה שני יסודות דאו"א ו' הוא הת"ת וה' שורש מלכות. ושם היתה נבואתו של משה רבנו ע"ה גלויה לו, שהוא שם הו"ה הנזכר בתורה (רמ"ז).

⁴²⁴⁴ חסד וגבורה ושלש ראשונות (אור יקר). או"א (רח"ו).

⁴²⁴⁵ נצח הוד יסוד, ואחד שכולל שש ספירות או תשע (אור יקר), ו"ק שכוללים בו ואתקשר בכ"י פי' במלכות (רח"ו).

⁴²⁴⁶ שהיא מלכות והתפארת עם המלכות נקראים אחד שפירושו א"ח ד' אם כן ראוי שהתפארת ישראל דעלמא יקרא אחד ועל שמו נקראים ישראל אחד לתתא (אור יקר), פי' במ' וז"ש בסמוך ובאתר דאשתמודעא מהימנותא שר"ל באתר דא שהוא הת"ת (מ"מ).

⁴²⁴⁷ פי' א"ח ד' אח הוא זעיר ד' (מ"מ).

⁴²⁴⁸ קשיא ליה דאי מהאי טעמא לא איריא דאם כן שאר הספירות נמי יקראו אחד שכן התפארת נקשר עמהם ומה גם המלכות, ותירץ להיות נמצא במדת זו שלשה עניינים שלא ימצאו שלשתם בשום ספירה מהספירות, האחד, "אשתמודעא מהימנותא", פירוש הודעת האלהות ופרסומו לתחתונים ועל ידו לסבת שעיקר ההנהגה על ידו כסבת המזון לכל העולם כולו מידו והוא מחיה את כולם (אור יקר), שהיא בינה ואבא כלול עמה בסוד וחכם בבינה (מ"מ).

⁴²⁴⁹ דהיינו קשר עליונים ותחתונים בו דהיינו שהוא אילן והספירות והנבראים ענפיו (אור יקר), הם ו"ק שנקשרים בו (מ"מ).

⁴²⁵⁰ השלישית הייחוד "עילאה קדישא" דהיינו ייחוד זכר ונקבה (אור יקר), ה"ס הזווג שמזדווג עם המ' (מ"מ).

⁴²⁵¹ פי' שגם ישראל הנקשרים בת"ת נק' אחד (מ"מ).

⁴²⁵² פי' יום שבועות (מ"מ).

⁴²⁵³ כי ת"ת בציור האילן הוא באמצע ומכריע בין ב' זרועות (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בכל סמרינ ואתקשר ביה וע"ד פסח⁴²⁵⁴ וסכות⁴²⁵⁵ והוא באמצעיתא⁴²⁵⁶ בגין דאיהו אמצעיתא דכלא ודא הוא שבחא דאורייתא בהאי יומא ולא יתיר שבחא דמהימנותא וקשורא דכלא:</p>	<p>באמצע, משום שהוא האמצע של הכל, וזהו השבח של התורה, ביום הזה ולא יותר. שבת האמונה וקשר של הכל.</p>
<p>אמר ר' יהודה ברוך רחמנא דשאלנא וזכינא להני מלי א"ר יצחק חדוותא ושירתא זמינין ישראל לשבחא לקב"ה כהאי שבחא דמשבחי ישראל בליליא דפסחא דכ"י אתקדשת בקדושא דמלכא הה"ד (ישעיה ל כט) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג כליל התקדש חג דייקא⁴²⁵⁷ ברוך יי לעולם אמן ואמן:</p>	<p>אמר רבי יהודה ברוך הרחמן ששאלתי וזכיתי לדברים הללו. אמר רבי יצחק שמחה ושירה עתידים ישראל לשבח את הקדוש ברוך הוא כמו השבח שמשבחים ישראל כליל הפסח, שכנסת ישראל מתקדשת בקדושת המלך, זהו שנאמר "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג", כליל התקדש חג דווקא, ברוך ה' לעולם אמן ואמן.</p>
<p>וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם וגו' (ויקרא כח כו) ר"ש פתח (דבה"י א' טז לג) אז ירננו עצי היער מלפני יי כי בא לשפוט את הארץ (זכאיה) (זכאין) חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא ויממא ולילין (כל יומא) דידעין ארחוי דקב"ה ואתאחדן בשמיה (כל יומא) ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא דהא לית לון חולקא בשמא קדישא ולא אתאחדן ביה לא בהאי עלמא ולא בעלמא דאתי מאן דזכי בהאי עלמא זכי בעלמא דאתי דהכי תנינן (שיה"ש ז י) דובב שפתי ישנים אע"ג דאינון בההוא עלמא שפוותיהו מרחשן תמן אורייתא:</p>	<p>"וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם וגו'", רבי שמעון פתח "אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ", אשרי חלקם של אותם העוסקים בתורה יומם ולילה, שיודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא ונאחזים בשמו (כל יום), אוי לאותם שלא עוסקים בתורה, שהרי אין להם חלק בשם הקדוש ולא נאחזים בו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. מי שזוכה בעולם הזה זוכה בעולם הבא, שכך שנינו "דובב שפתי ישנים", אף על גב שהם באותו עולם שפותיהם מרחשות שם תורה.</p>
<p>ת"ח עד השתא א(ת)קריבו ישראל תבואת הארץ⁴²⁵⁸ תבואת הארץ ודאי ואתעסקו ביה ואתקשרו בההוא קשורא⁴²⁵⁹ ואע"ג דדינא אשתכח דינא בשלמא אשתכח ביה (ס"א דעלמא אתנהגא ביה) ואקריבו שעורים בגין דאיהו קדמא מכל שאר תבואה⁴²⁶⁰ ומן קדמא מתקרבא ולא מההוא דמתאחר דהא אחידו קדמא דישאל אתאחדו ביה בקב"ה הכא הוא:</p>	<p>בא וראה, עד עכשיו הקריבו ישראל תבואת הארץ, תבואת הארץ ודאי והתעסקו בה ונקשרו באותו קשר, ואף על גב שהדין נמצא, נמצא בו דין בשלום (שהעולם התנהג בו), והקריבו שעורים משום שהוא ראשון מכל שאר התבואה, ומקריבים מהראשון ולא מאותו שמתאחר, שהרי האחיזה הראשונה שישאל נאחזו בקדוש ברוך הוא היא כאן.</p>
<p>אמר קב"ה אנא יהיבית לכו מן במדברא מההוא אתר דאקרי שמים דכתיב (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ואתון מקרבין קמאי שעורים ורוא דמלה (במדבר ה כט) זאת תורת הקנאת חסר אזהרותא לנשי עלמא דלא ישטון</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא אני נתתי לכם מן במדבר מאותו מקום שנקרא שמים, שנאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", ואתם מקריבים לפני שעורים. וסוד הדבר, "זאת תורת הקנאת" חסר, אזהרה לנשות העולם שלא יסטו תחת בעליהן, ואם לא אז קמח</p>

⁴²⁵⁴ חסד (רח"ו).

⁴²⁵⁵ גבורה (רח"ו), הוא הוד ענף הגבורה כי אז יתהפך לשלהובין דרחימו והוא זמן שמחתינו (דע"ה ח"ב נח ע"ג). ועי' עוד ברע"מ פינחס רנז רע"ב, וברע"מ ס"פ תצא רפג ע"א (כללים ח"ב לה ע"ג).

⁴²⁵⁶ סיון ת"ת (רח"ו).

⁴²⁵⁷ שמתקדשת המלכות הנק' חג בסוד קידושין (רח"ו).

⁴²⁵⁸ כי השעורים סוד הגבורות בסוד ב"פ מנצפ"ך גימ' שעור"ה והמלכות נק' הארץ וזהו תבואת הארץ (רח"ו).

⁴²⁵⁹ פי' במלכות (מ"מ).

⁴²⁶⁰ פי' והגבו' שהם השעורים מקבלת המ' בפסח תחלה ואח"כ החסדים בשבועות בסוד החטה חטה גימ' כ"ב שהם החסדים כי כ"ב אתון הם החסדים ומנצפ"ך הם הגבורות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תחות בעליהון ואי לאו קמה שעורים זמינא לקרבא וממלה חדא אשתמודע מלה אחרא⁴²⁶¹ זכאה חולקיהון דישראל דהא כ"י לא שקרת במלכא קדישא לעלמין כ"י תווה' (שם) אשר תשטה אשה תחת אישה בג"כ דינא דהאי אתתא:</p>	<p>שערים עתיד להקרב. ומדבר א' נודע דבר אחר, אשרי חלקם של ישראל, שהרי כנסת ישראל לא משקרת במלך הקדוש לעולמים, כנסת ישראל תמהה, "אשר תשטה אשה תחת אישה", לכן דין האשה הזו.</p>
<p>צ/ב</p>	
<p>מאתרהא קא אתיין ומאן הוא אתרהא ההוא דכתיב בה (משלי לא י) אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה (שם יב ד) אשת חיל עמרת בעלה וההוא קמה שעורים דאיתית ההיא אתתא מנחת קנאת אתקרי חסר כנסת ישראל הכי אקרי וע"ד בפינחס כתיב (במדבר כה יג) תחת אשר קנא לאלהיו דקנאה הכא אתאחד⁴²⁶² דמאן דמשקר בהאי ברית קנאה אתערת עליה⁴²⁶³ ועל דא קנאין פוגעין בו:</p>	<p>ממקומה היא באה, ומי הוא מקומה, אותה שנאמר בה, "אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה", "אשת חיל עטרת בעלה", ואותו קמה שעורים שמביאה אותה אשה נקרא מנחת קנאת, נקראת חסר, כך נקראת כנסת ישראל, ועל כן כתוב בפנחס "תחת אשר קנא לאלהיו", שקנאה כאן נאחזת, שמי שמשקר בברית הזו מתעוררת עליו קנאה, ולכן קנאים פוגעים בו.</p>
<p>ת"ח קמה שעורים האי עומר דכיון דהוה מטא לריחין דגרוסות⁴²⁶⁴ מפיקין מניה עשרון⁴²⁶⁵ מנופה ב"ג נפה⁴²⁶⁶ ודא שבע שבתות תמימות⁴²⁶⁷ (ויקרא כג טו) לבתר דסלקין⁴²⁶⁸ שבע שבתות⁴²⁶⁹ אלין אתא מלכא⁴²⁷⁰ קדישא לאזדווגא בה בכנסת ישראל⁴²⁷¹ ואורייתא אתיהיבת וכדין אתעטר</p>	<p>בא וראה קמה שעורים העומר הזה, שכיון שהיה מגיע לרחיים של גרוסות מפיקים ממנו עשרון מנופה בשלש עשרה נפה, וזה "שבע שבתות תמימות", אחר שעולות שבע השבתות הללו, בא המלך הקדוש להזדווג עם כנסת ישראל ונתנה התורה, ואז התעטר המלך ביחוד שלם, ונמצא אחד למעלה ולמטה, וכשמתעורר המלך הקדוש ומגיע זמן התורה, כל אותם האילנות שמבכרים את הפירות</p>

⁴²⁶¹ "ורזא דמלה (במדבר ה כט) זאת תורת הקנאת חסר אזהרותא לנשי עלמא דלא ישטון תחות בעליהון ואי לאו קמה שעורים זמינא לקרבא וממלה חדא אשתמודע מלה אחרא" מופיע בדפ"מ כתוספתא ולא כחלק של הזהר. ונכתב בצדו פי' שזה בגליון קודם הדפוס.

⁴²⁶² פירוש יסוד הנקרא קנאה מתאחד עם המלכות (מ"מ).

⁴²⁶³ קנאה גימ' יוסף (רח"ו).

⁴²⁶⁴ ומשם פוחת והולך על ידי מה שמנקין אותה עד שלא נשאר אלא עומר עשירית האיפה על ידי היותה מנופה ב"ג נפה, יורה על נקיותה מהמדרגות הנפרדות תחתיה ומהחצונים הרודפים אחריה לאונסה חס ושלום, ועם כל זה היא נטהרת ונקיה לבעלה ולכך יוצאת מכל המדרגות עומר נקי מנופה בלי קליפה, וכיון שזו היא מדתה היא נפרעת מן הארורה הזאת שלא שמרה עצמה מהנחש הזנאי הכרוך אחריה ופגמה במקום טהור (אור יקר).

⁴²⁶⁵ פירוש עומר עשירית האיפה דהיינו שלמטה עם קליפותיה הם עשר מדרגות דהיינו שלש סאין איפה שלימה היו עושין (אור יקר).

⁴²⁶⁶ כמ"ש הרמב"ם ז"ל שעומר שעורים דפסח ב"ג נפה וסלת חטים דשבועות ב"ב נפה מפני שהיא מנחה חדשה וסלת של שאר ימות השנה שהוא דגן ישן ב"א נפה (מ"מ).

⁴²⁶⁷ מורה שכל שבע שבתות הם בנקבה מדלא קאמר תמימים אלא תמימות, ויהיה הענין שאנו מוסיפין על ספירת העומר ירצה על קישוט וספירות העומר שהיא השכינה, והיינו שהיא מתקשטת בה בעצמה בשבע ספירות דהיינו היותה בת שבע פירוש מדה אחת כלולה משבע מדות, ואותם השבעה הם כלולות שבעה דהיינו מ"ט ימים מ"ט פנים טהור כולם בנקבה, והם יום אחד במלכות שבמלכות שבנקבה, יום שני ביסוד שבמלכות שבה בעצמה וכן עד שבעה, יום שמונה הוא במלכות שביסוד שבה וכן מונה והולך עד שמקשטה ומגלה פן אחר פן עד שהם שבע שבתות שאנו עולין במלכות בעצמה שבע מדרגות שהם מ"ט מעלות מעלה אחר מעלה (אור יקר), ע"ב ס"ג בהם ז' יודין ז' שבתות (רח"ו).

⁴²⁶⁸ דסלקין (דפ"ו).

⁴²⁶⁹ דהיינו שהיא מתקשטת בקישוטיה אלה דהיינו סימנין דדכורא סימנין דאורייתא הנדרשת במ"ט פנים (אור יקר).

⁴²⁷⁰ שהוא יום מתן תורה (אור יקר).

⁴²⁷¹ שהיא מקושטת עלינו כדפירשנו (אור יקר)

<p>מלכא⁴²⁷² ביחודא שלים⁴²⁷³ ואשתכח אחד לעילא ותתא וכד אתער מלכא קדישא ומטא זמנא דאורייתא כל אינון אילנין [דמבקרין]⁴²⁷⁴ (דמדבריי) אבייהו סלקין שירתא ומאי אמרי בשעתא דמלקטי להון פתחי ואמרי (תהלים קג יט) יי' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה (שם לו ו) יי' בהשמים חסדך וכתוב (ישעיה נה יב) וכל עצי השדה ימהאו כף:</p>	<p>שלהם, מעלים שירה, ומה הם אומרים, בשעה שלוקטים אותם פותחים ואומרים, "ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה", "ה' בהשמים חסדך", ונאמר "וכל עצי השדה ימהאו כף".</p>
<p>תו פתח ואמר (תהלים צח א) מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה שיר חדש אקרי בגין כך (ויקרא כח כו) בהקריבכם מנחה חדשה התם מנחת קנאות הבא מנחה חדשה חדשה דחדושה דכלא וס"א דכלהו הבא⁴²⁷⁵ קשורא דכלא דעילא ותתא⁴²⁷⁶ קשורא דמהימנותא ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי⁴²⁷⁷ ואורייתא אתיהיבת וכד מטון בכורים לגבי כהנא הוה בעי בר נש למימר ולפרשא מלין על ההוא אילנא דארעא⁴²⁷⁸ דאשתלים כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין⁴²⁷⁹ ובעא לאובדא ליה לבן ארמאה דאתפגים עלמא בניניה וקב"ה שזיב ליה ואתעטר בדינוי (ס"א בבנוי) כמה דאוקימנא בגין ההוא אילנא דכל קשורא דמהימנותא ביה תלייא:</p>	<p>עוד פתח ואמר, "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה", שיר חדש הוא נקרא, לכן בהקריבכם מנחה חדשה, שם מנחת קנאות כאן מנחה חדשה, חדשה שחדוש הכל (הכלה) כאן, קשר של הכל, של מעלה ומטה, קשר האמונה, ולכן יעקב השלם התעטר בעטרותיו ונתנה התורה, וכשמגיעים הבכורים לכהן, היה צריך אדם לומר ולפרש דברים על אותו העץ שבארץ שנשלם כדוגמא שלמעלה, בשנים עשר תחומים בשבעים ענפים, וצריך לאבד את לבן הארמי, שבגללו נפגם העולם, והקדוש ברוך הוא הציל אותו והתעטר בדיניו (בבניו) כמו שבארנו, משום אותו העץ שכל קשר האמונה תלוי בו.</p>
<p>וע"ד מנחה חדשה אתקרי מ"ט בגין דהדוותא דעלאי ותתאי הוא ודהוותא דסיהרא ובכל זמנא חדתותי דסיהרא קשורא דמהימנותא הוא ודהוותא דילהו (דסיהרא):</p>	<p>ועל כן נקרא מנחה חדשה, למה, משום שהיא שמחת העליונים והתחתונים, ושמחת הלבנה, ובכל זמן של חידוש הלבנה הוא קשר האמונה ושמחתה (של הלבנה).</p>
<p>למלכא דהוו ליה בגין וברתא חדא אתקין סעודתא לכלהו בנין לא אשתכחת ההיא ברתא על פתורא כד אתאת אמרת למלכא מארי לכל אחי זמינת ויהבת⁴²⁸⁰ לכל חד מניין⁴²⁸¹ ידיען ולי לא יהבת חולקא בינייהו אמר לה חייך ברתא מנא דילך</p>	<p>(משל) למלך שהיו לו בנים ובת אחת, התקין סעודה לכל הבנים, לא נמצאה אותה הבת על השלחן, כשבאה אמרה למלך אדוני את כל אחי הזמנת ונתת לכל אחד כלים ידועים, ולי לא נתת חלק ביניהם. אמר לה חייך ביתי, הכלי שלך ימצא על אחד פי שנים, הרי</p>

⁴²⁷² כענין צאנה וראינה בנות ציון וכו' (אור יקר).

⁴²⁷³ מפני שביום ראשון של פסח הייחוד למטה אמנם לא היה שלם מפני שישראל לא נתקנו והיא לא נתקשטה, אמנם עתה שהיא מתקשטת עליהם הייחוד מלמעלה שהיא עולה אליו ומה גם עתה שהוא מתעטר בעטרות עליונות (אור יקר).

⁴²⁷⁴ הם סוד המלאכים שהם בחיצוניות העולמות ונק' אילנין המבכרים פירותיהם בשבועות שאז נשלם ג"כ אילנ' דחיי בכל פרצופו (רח"ו).

⁴²⁷⁵ פי' שמתחדשים ז"ון ומזדווגים (מ"מ).

⁴²⁷⁶ פי' שבת"ת מתקשרים ח"ג הנק' עילא ונ"ה הנק' תתא ועיין ריש דף צ"ד ע"א ומ"ש קישורא דמהימנותא הם א"ו וא"ו וכמ"ש לעיל (מ"מ).

⁴²⁷⁷ שנכנסים בו כל המוחין ונק' יעקב שלימא (רח"ו).

⁴²⁷⁸ פי' יעקב אע"ה שהוא דוגמת זעיר (מ"מ).

⁴²⁷⁹ סוד הת"ת הנק' אילנא דחיי שבו י"ב צרופי הוי"ה וסביב לו ענפים (רח"ו), וכנגדו יעקב אע"ה יש לו י"ב שבטים וע' נפש (מ"מ).

⁴²⁸⁰ פי' שבמ"ט ימי העומר אנו מתקנים כל פרצוף זעיר ולכך אומרת לא"ו שהם נק' מלכא (מ"מ).

⁴²⁸¹ מאנין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישתכח על חד תרין הא כלא יתנון לך מחולקיהון אשתכח לבתר בידהא חולקין על חד תרין מכלא כך כ"י מכלא נמלא חולקין⁴²⁸² וע"ד אתקרי כלה כלולא ככלה (דכלא זמנין) [דכלהו זמנין] לה מאנין וחולקין ותכשיטין כך היא כ"י חדתותיה) ונ"א חדוותא דילה בכלא וכלא יהבין לה חולקין ומאנין:</p>	<p>כולם יתנו לך מחלקם, נמצא לאחר בידיה חלקים על כל אחד פי שנים מהכל. כך כנסת ישראל מהכל נטלה חלקים, ועל כן נקראת כלה, כלולה ככלה, שכולם מזמינים לה כלים וחלקים ותכשיטים, כך היא כנסת ישראל, החדוש שלה (שמחתה) בכל, וכולם נותנים לה חלקים וכלים.</p>
<p>ת"ח בשעתא דמלכא קדישא⁴²⁸³ אשתכח בעטרוי⁴²⁸⁴ חדוותא⁴²⁸⁵ דכנסת ישראל הוא וכד אורייתא אתיהיבת אתעטרת כנסת ישראל בעטרין עלאי⁴²⁸⁶ ובנין דכל קשרא דמהימנותא אתקשר בהאי אילנא אקרי יום אחד דכתיב (זכריה יד ז') והיה יום אחד הוא יודע ליי' יום אחד ודאי דכנסת ישראל יום אחד בקשורא דלעילא קשורא דלעילא רישא (ו)גלגלתא ומוחי⁴²⁸⁷ קשורא אחרא⁴²⁸⁸ תרין דרועין⁴²⁸⁹ אוגופא דאחידן מחילא דרישא⁴²⁹⁰ ואוקמא רב המנונא בתלת קשירין דאבהתא⁴²⁹¹ קשורא אחרא תרין קיימין⁴²⁹² (נ"א כוליין) דלתתא דאתמשכו במשח רבות בתרין דרגין⁴²⁹³ תרין נחלין (דאחידן מחילא דרישא ואוקמא רב המנונא סבא בתרי קשירין דאבהתא תרין קיימין דלתתא דאתמשכו בקיומא בתרי דרגין) אכנשא זרעא לאפקא בדרגא אחרא⁴²⁹⁴ בפום אמה:</p>	<p>בא וראה בשעה שהמלך הקדוש נמצא בעטרותיו, זו שמחתה של כנסת ישראל הוא, וכשתורה נתנה התעטרה, כנסת ישראל בעטרות עליונות, ומשום שכל קשר האמונה נקשר בעץ הזה, נקרא יום אחד, שנאמר "והיה יום אחד הוא יודע לה'", יום אחד ודאי, שכנסת ישראל יום אחד בקשר שלמעלה, הקשר שלמעלה הראש והגולגולת והמוחין קשר אחד, שתי זרועות וגוף שאחוזים מהכח שבראש, ובארה רב המנונא (בשני) בשלשת קשרי האבות (קשר אחר) שני עמודים (כליות שלמטה) שנמשכו בשמן משחה (בקיום), בשתי דרגות לשני נחלים לכנס את הזרע, להוציא לדרגה אחרת כפי האמה.</p>
<p>אילנא דא⁴²⁹⁵ הוא גופא דאמצעיתא דאחיד לכל הני וכלא מתקשרן ביה⁴²⁹⁶ והוא (בהוא) [בה</p>	<p>העץ הזה הוא גוף האמצע שאוחז את כל אלה, וכולם מקושרים בו והוא בהם, ועל כן</p>

⁴²⁸² פי' שמקבלת חלק מכל ספי' זעיר (מ"מ).

⁴²⁸³ ז"א (רח"ו).

⁴²⁸⁴ שיש לו כל המוחין בשלימות (רח"ו).

⁴²⁸⁵ שאז ג"כ יש בה מוחין שלימין (רח"ו).

⁴²⁸⁶ גולגלתא כתר מוחין חב"ד (רח"ו).

⁴²⁸⁷ ומוחין (מ"מ). ויחי רכא (הערת הזהר). גולגלתא כתר וע"ג מוחין חב"ד (רח"ו) וצריך לעיין מהו פי' רישא ונלע"ד שיובן במ"ש הרב שעיקר הכתר הוא בסוד אור מקיף על רישא דזעיר והוא נעלם וחיצוניות הכתר הוא שמלביש על המוחין שהם חב"ד ע"כ קיצור דבריו, ולכך אמר הזוהר רישא וכו', רישא הם עיקריות כתר שעל רישא דזעיר, וגולגלתא ומוחין הם חיצוניות כתר שמלבישים על חב"ד (מ"מ).

⁴²⁸⁸ פי' שקשר העליון הם כחב"ד וקשר האמצעי הם חג"ת (מ"מ). אם כן פי' "קשר" הוא מתקלא, עי' בהגר"א בריש ספד"צ.

⁴²⁸⁹ חר"ג (רח"ו).

⁴²⁹⁰ פי' שחג"ת הארתם מחב"ד (מ"מ).

⁴²⁹¹ פי' בשני קשרים הנז' שהם חב"ד וחג"ת שנק' אבות קשורים עמהם נה"י (מ"מ).

⁴²⁹² קיימין דלתתא – נר"ה (רח"ו במ"מ). ומה שלא הזכיר הזוהר ת"ת ויסוד לפי שת"ת הוא בכלל ח"ג והיסוד בכלל נ"ה (מ"מ).

⁴²⁹³ בתרין דרגין סוד תרין ביעין (רח"ו), ור"ל שנ"ה נמשכו ונתקיימו ע"י תרין ביעין שבהם ונתבשל הזרע יסוד (מ"מ).

⁴²⁹⁴ יסוד (רח"ו).

⁴²⁹⁵ ת"ת (רח"ו).

⁴²⁹⁶ פי' כל הקצוות כולם מתקשרים בת"ת שהוא קו אמצעי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(נ"א בהון)⁴²⁹⁷ ועל דא כלא חד וכד אדוונת ביה מטרוניתא כדין הוא אחד⁴²⁹⁸ והא אוקימנא מלי:</p>	<p>הכל אחד, וכשמזדווגת עמו המלכה, אזי הוא אחד והרי בארנו את הדברים.</p>
<p>תא הזי כתיב (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת מאן עצרת אלא בהווא אתר דכלא מתקשרן כחדא אקרי עצרת⁴²⁹⁹ ומאין עצרת⁴³⁰⁰ (כנופיה)⁴³⁰¹ וכנישו ואי תימא הכא דאקרי עצרת מ"ט⁴³⁰² אלא בכל(א) אינון יומין יומי סעודתי דענפי אילנא</p>	<p>בא וראה כתוב "ביום השמיני עצרת", מי העצרת, אלא באותו מקום שהכל נקשרים כאחד נקרא עצרת, מה זה עצרת (כנופיה התכנסות), התכנסות. ואם תאמר כאן שנקרא עצרת למה, אלא בכל אותם ימים ימי הסעודות של ענפי האילן</p>
<p>צ"א</p>	
<p>הו ועל דא שבעים פרים אינון:</p>	<p>היו, ועל כן שבעים פרים הם.</p>
<p>לבתר הדוותא (דגופא) דאילנא ממש וחדוותא דאורייתא ובגיניה הוא יומא חד עצרת חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא ועל דא לית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה [וכנסת] (וישראל בג"כ (במדבר כט לה) עצרת תהיה לכם ולא לאחרא:</p>	<p>אחר כך שמחת (הגוף) האילן ממש ושמחת התורה, ובגללו הוא יום אחד עצרת שמחת התורה, שמחת האילן שהוא הגוף, ועל כן אין חלק ביום הזה אלא לקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, לכן עצרת תהיה לכם, לכם ולא לאחר.</p>
<p>וס"א לבתר הדוותא דאילנא ממש ובגיניה הוא יומא חד ולית חולקא בהאי יומא אלא לקב"ה וכ"י וע"ד כתיב עצרת תהיה לכם אוף הכי בהאי יומא חדוותא דאורייתא חדוותא דאילנא דהוא גופא וכלא אשתכח ביה⁴³⁰³:</p>	<p>(אחר כך שמחת האילן ממש, ובגללו הוא יום אחד, ואין חלק ביום הזה אלא לקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ולכן כתוב עצרת תהיה לכם, אף כאן ביום הזה שמחת התורה שמחת האילן, שהוא גוף והכל נמצא בו.)</p>
<p>דהא בשעתא דמלכא אשתכח כלא אשתכח ביה ועל דא תנינן בעצרת על פירות האילן והא אוקמוה בגין כך (יום) אחד אקרי (יום) אחד ודאי כמה דאמרן:</p>	<p>שהרי בשעה שהמלך נמצא הכל נמצא בו, ועל כן שנינו בעצרת על פירות האילן, והרי פרשוה, לכן נקרא אחד, אחד ודאי כמו שאמרנו.</p>
<p>ות"ח מה כתיבו (ועל דא תנינן מאי דכתיב) (ויקרא כג יז) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה מאי שנא הכא חמץ (בכנ"י) אלא בגין דכלא אחידן ביה (וכן) באילנא דהא באילנא אחידן ענפין באילנא ואחידן עלין קליפין (אחידא דינא) דינין סגיאין בכל סטריין כלא אשתכח ביה ובגין⁴³⁰⁴ דהאי אילנא מכפר על יצר הרע דהוא בני מותביה דב"נ:</p>	<p>בא וראה מה כתוב "ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה", אלא מה שונה כאן חמץ (בכנסת ישראל), אלא משום שהכל אחוזים בו, (וכן) באילן, שהרי באילן אחוזים ענפים, באילן אחוזים עלים קליפות דינים רבים בכל הצדדים, הכל נמצא בו, ומשום שהאילן הזה מכפר על יצר הרע, שהוא בבית מושב האדם.</p>
<p>א"ר אלעזר מהאי אילנא אתזנו כל שאר אילנין לתתא והוא אשתרש' על חד נהרא עמיקא דנגיד</p>	<p>אמר רבי אלעזר מהאילן הזה נזונים כל שאר האילנות למטה, והוא השתרש על נהר</p>

⁴²⁹⁷ שלכן נקרא ת"ת ע"ש שיוצאים ממנו פירות וענפים כנז' ע"פ אשר בך אתפאר (רח"ו). פי' שגם הוא מתקשר בהם (מ"מ).
⁴²⁹⁸ א"ח ד' (רח"ו)
⁴²⁹⁹ פי' שביום שבועות כל המוחין נתקשרו בזעיר ולכן נק' עצרת (מ"מ).
⁴³⁰⁰ פי' בשמיני עצרת (מ"מ).
⁴³⁰¹ פי' מלכות (מ"מ).
⁴³⁰² פירוש מ"ט היום הזה נק' עצרת דהא ליכא למימר כי כל המדות העליונות באים אצלה שהרי נודע כי מזומנים לקדש עילאה (מ"מ)
⁴³⁰³ יום ו' [מקביל ל]שמיני עצרת, כי יום ו' הוא יסוד הכולל עטרה עמו, חסד המתגלה בפומא דאמה, והוא שמיני עצרת, חדוותא דכולא כמ"ש בפ' אמור (צז ע"א) (דע"ה ח"ב נח ע"ג).
⁴³⁰⁴ בגין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין עליה כתיב (ירמיה יז ח) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ועל דא ואקרו (כתיב ב) אורייתא (משלי ג יח) עץ חיים היא וגו' ומאי ותומכיה מאושר הא אוקמוה אבל ותומכיה מאושר כמה דאת אמר (בראשית ל יג) באשרי כי אשרוני בנות:</p>	<p>אחד עמוק שנמשך ויוצא ואין פוסקים מימיו לעולמים, עליו כתוב "והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו", ועל כן נקראת תורה "עץ חיים היא וגו'", ומה זה ותומכיה מאושר, הרי פרשוה אבל ותומכיה מאושר כמו שנאמר "באשרי כי אשרוני בנות".</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>והניף את העומר וגו' (ויקרא כג יא) פקודא [לב] דא לקרבא קרבן העומר קרבנא דא כלא איהו בדבקותא עילא ותתא⁴³⁰⁵ מטרוניתא [ובנהא] (וכהנא) כחדא אזלין⁴³⁰⁶ עמר דא מקרבין ישראל בדכיותא דלהון⁴³⁰⁷ וההוא קרבנא איהו מן שעורים⁴³⁰⁸ ודא אתקריב למיעל רחימו בין אתתא ובעלה אשת זנונים אתרחקת גרמה [מבינייהו] (מבדיקו) דלא יכילת למיקם על גבה⁴³⁰⁹ אשת חיל קריבת גרמה לקרב(נ)א לגבי כהנא רבא⁴³¹⁰ ודאי טהורה היא (במדבר ה כח) ונקתה ונזרעה זרע⁴³¹¹ ואוסיפת חילוא⁴³¹² ורחימו לגבי בעלה⁴³¹³:</p>	<p>"והניף את העומר וגו'", מצוה זו להקריב קרבן העומר, הקרבן הזה הוא כולו בדבקות מעלה ומטה, המלכה ובניה הולכים כאחד, העומר הזה מקריבים ישראל בטהרתם, ואותו הקרבן הוא משעורים, וזה הקריבו להכניס אהבה בין אשה ובעלה, אשת זנונים הרחיקה עצמה מביניהם שלא יכולה לעמוד על גבה, אשת חיל הקריבה עצמה להתקרב לכהן הגדול, ודאי היא טהורה. "ונקתה ונזרעה זרע", ומוסיפה כח ואהבה לבעלה.</p>

⁴³⁰⁵ ר"ל שהקרבן עומר עניינו הוא לייחד את האצילות עם העולמות ב"ע, ולהעיד ולברר על כל המציאות כולו שהוא מוכשר לבוא על טהרת הקודש (דע"ה ח"א עט ע"ד). שהוא בא להורות על שהמציאות כולו, שהוא מכחות המלכות תולדותיה וצבאיה, שהיא ראויה להדבק ולהתייחד למעלה (שם פ ע"ב).

⁴³⁰⁶ הוא להורות על המלכות דאצילות שהיא אם ישראל, ובנהא שהם ישראל הם מיוחדים זב"ז, והם פב"פ. ור"ל ג"כ כי ע"י העומר הוא מתברר אם שהם ראויים להתייחד זב"ז או לא ח"ו (דע"ה ח"ב פ ע"ב).

⁴³⁰⁷ כי הוא להורות שהם טהורים ונקיים מכל צחנה חלאה וזוהמא והם ראויים לקבל מעתה אורות הגבורות, כי הם ממותקים ומבוסמים והם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו, ועי"ז נכויים החיצונים מגחלתן ומתתקן עי"ז המציאות כולו ג"כ (דע"ה ח"ב פ ע"ב).

⁴³⁰⁸ שהוא להמשיך בה העטרה דגבורה בסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי (דע"ה ח"ב פ ע"ב).

⁴³⁰⁹ כי כאשר שנמשך בהמלכות ע"י הקרבת העומר האורות דגבורות בסוד שלהובין דרחימו, אז הם רשפי אש שלהבת יה השורף ומכלה את החיצונים, ולכך אתרחקת אז אשת זנונים מבינייהו (דע"ה ח"ב פ ע"ב).

⁴³¹⁰ כהנא רבא הוא אבא, כי החסדים הם נקראים כהנים, כי כל אור א"ס ית"ש המאיר ומתגלה הוא ע"י החסדים קו ימין, והרי משמשים הם לאור א"ס ית"ש ככהנים המשמשים בביהמ"ק, ומשום שהחכמה אבא הוא הראשון לקבלת אור א"ס, כמ"ש בשער השמות (ספ"ז) נקרא הוא בשם כהן גדול הנכנס לפני ולפנים, כי הרי הוא הראשון היותר קרוב לקבלת אור א"ס. והנה ע"י המעשים טובים דישראל ומתתקנת המלכות בעטרה דגבורה ע"י העומר, הנה עולה המלכות אז למ"ן עד אבא, כי שם הוא שרשה ומקומה, וכמ"ש בכוונת מנחת שבת (דף עה ריש ע"ג) ומקבלת משם השפע לישראל (דע"ה ח"ב פ ע"ב).

⁴³¹¹ בכל עליית המלכות למ"ן היא מעלה בירורים למעלה, ועולים הבירורים להמוח שהוא אבא המוח הכללי דאצילות, ומקבלים משם תוספת אור וברכה מרזא דאור א"ס. כי המוח הוא מצרף ומלבן כאש מצרף, וזיקק אותם כזהב וכסף, ובסוד (זהר פקודי רנד ע"ב) במחשבה אתברירו, כי שם היה הבירור של כל המלכים בעת התיקון, שעלו במ"ס ונתבררו וכו' וכן הוא בענינינו, כי כאשר עולה המלכות למ"ן עד אבא, הנה מקבלת משם תוספות אור וברכה ומוחין חדשים מרזא דאור א"ס, להוליד נשמות חדשות, כי באבא מתבררים המ"ן שלה בתכלית הבירור ע"י כלילותו בהמזל עליון ובהמ"ס, ויורד השפע מאבא לאימא ומאימא לזו"ן, ומזדווגים ומולידים נשמות חדשות. וזהו שאמר ודאי טהורה היא, ור"ל ע"י הבירור הנעשה באבא כנז', ונקתה ונזרעה זרע, כי נתוסף בהמ"ן שעלו תוספות אור ומוחין, ונעשו בהזו"ן לאורות ונשמות (דע"ה ח"ב פ ע"ג).

⁴³¹² ר"ל על התוספות מוחין שניתוסף לו ע"י עליית המ"ן (דע"ה ח"ב פ ע"ג).

⁴³¹³ ע"י העטרה דגבורה הנמשך בהמלכות ע"י העומר כנ"ל, הנה עי"ז היא מברר בירורים ומעלה אותם למ"ן עד אבא, ושם נתוסף להם אור וברכה ומוחין חדשים לזו"ן ומזדווגים להוליד נשמות (דע"ה ח"ב פ ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אשת זנונים ערקת מן מקדשא⁴³¹⁴ דלא למקרב לגביה דאלמלא בההוא זמנא⁴³¹⁵ דאשת חיל אבדיקת גרמה⁴³¹⁶ איהי אתקריבת לגבה [ו]אתאבדת מעלמא וע"ד לא בעיא לקרבא למקדשא וערקת מניה ואשתארו ישראל זכאין בלא ערבוביא אחרא לגבי רזא דמהימנותא⁴³¹⁷ רזא דסרתא⁴³¹⁸ דא תרתין אהתן⁴³¹⁹ וכד ארחת דא לגבי דא בבדיקו דילה צבתה בטנה ונפלה ירכה⁴³²⁰ דהא בדיקו דאשת חיל⁴³²¹ סמא דמותא לאשת זנונים ודא איהו עיטא דיהב קב"ה לבנוי לקרבא קרבנא דא בנין אשת חיל דתערוק אשת זנונים מניה וואשתארו ישראל בלא ערבוביא אחרא זכאין אינון [ישראל] בעלמא דין ובעלמא דאתי ע"כ⁴³²²:</p>	<p>אשת זנונים בורחת מהמקדש שלא להתקרב אליו, שאלמלא באותו זמן שאשת חיל בודקת עצמה היא מתקרבת אליה, היתה אובדת מן העולם, ועל כן לא רוצה להתקרב למקדש ובורחת ממנו, ונשארים ישראל זכאים בלי ערבוב אחר אל סוד האמונה, סוד הסתר הזה שתי אחיות, וכשהריח זו את זו בבדיקה שלה, צבתה בטנה ונפלה ירכה, שהרי בדיקת אשת חיל הוא סם המות לאשת זנונים, וזוהי העצה שנתן הקדוש ברוך הוא לבניו להקריב קרבן זה בשביל אשת חיל שתברח ממנה אשת זנונים, ונשארים ישראל בלי ערבוביה אחרת. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא א"ר חייא כתיב (ויקרא כג טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה מאי קא מיירי:</p>	<p>רבי אבא ורבי חייא היו הולכים בדרך, אמר רבי חייא נאמר "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה", במה מדובר.</p>
<p>א"ל הא אוקמוה חברייא אבל ת"ח ישראל כד הוו במצרים הוו ברשותא אחרא והוו אחידן במסאבותא כאתתא דא כד היא יתבא ביומי דמסאבותא⁴³²³ בתר דאתגזרו עאלו בחולקא קדישא דאקרי ברית כיון:</p>	<p>אמר לו הרי פרשוה החברים, אבל בא וראה כשהיו ישראל במצרים, היו ברשות אחרת והיו אוחזים בטומאה, כאשר הזו כשהיא יושבת בימי טמאתה. אחר שנמולו נכנסו בחלק הקדוש שנקרא ברית, כיון</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' (ויקרא כג טו) פקודא [לא] דא לספור ספירת העמר הא אוקימנא [ורזא דא] (ועד) ישראל אע"ג דאתדכו למעבד</p>	<p>"וספרתם לכם ממחרת השבת וגו'", מצוה זו לספור ספירת העומר, הרי בארנו. וסוד זה ישראל אף על גב שנטהרו לעשות פסח ויצאו מן הטומאה, לא היו שלמים וטהורים כראוי,</p>

⁴³¹⁴ יסוד דהנוק', כי הוא נקרא מקדשא כמ"ש בפ' בשלח (נה ע"א) ע"ש בהגהות מהרח"ו, ונודע הוא כי כל חשקן ותאותן דהסט"א הוא לינק מן היסוד דנוק', כמ"ש במוחין דקטנות (פרק ב'), ועל זה אמר הרע"מ, כי ע"י הגבורות הקדושים דהקרבת העומר הנה מתרחקת ובורחת האשת זנונים משם, כי נכזית מגחלתן (דע"ה ח"ב פ ע"ד).

⁴³¹⁵ בריחא דילה כמשי"ו (יהל אור).

⁴³¹⁶ כמ"ש פ' בלק (קפט ע"א) כי ע"י העומר שעורים אבדיקת ארעא אי קיימת במהימנותא או לא ח"ו (דע"ה ח"ב פ ע"ד).

⁴³¹⁷ והרי הוא הקרבת העומר בחי' בדיקו בהשכינה הקדושה, באיזה אופן שיתגלו בה הגבורות הנמשכים בה (דע"ה ח"ב פ ע"ד).

⁴³¹⁸ ע"י ח"ב קסא ע"א וע"ב (לש"ו).

⁴³¹⁹ זלע"ז (יהל אור). הוא המעשה דשתי אחיות המובא במדרש נשא פ' ט' סי' ט' (דע"ה ח"ב פ ע"ד).

⁴³²⁰ כי גם הריח של הגבורות הממותקים הוא סם המות להחיצונים, ועל זה הוא המצוה דהקרבת העומר (דע"ה ח"ב פ ע"ד).

⁴³²¹ ע"י לקמן קפט ע"א ברח"ו שם אות ד' (לש"ו) [ז"ל: ר"ל שהיה ניכר זה בעשן המערכה].

⁴³²² פקודא לג למעבד חג שבועות צו ע"ב (דרך אמת).

⁴³²³ ע"י ז"ח ריש פרשת יתרו שנכנסו עד מ"ט מדרגות הטומאה ע"ש [קב"ה לא אתני עם אברהם אלא דיפיק ית ישראל מן גלותא דמצרים ולא מתחות שעבודא דחלא אחרא דודאי ישראל כד הוו במצרים אסתאבו ואתטנפו גרמיהון בכל זיני מסאבו עד דהוו שראן תחות ארבעים ותשע חילי דמסאבותא וקב"ה אפיק יתהון מתחות פולחן כל שאר חילין] וע"י לעיל פד ע"ב (לש"ו). ע"י דע"ה ח"ב קכב ע"ג.

זהר ויקרא חלק א'

<p>פסח⁴³²⁴ וזנפקו ממסאבו (ו)לא הוו שלמיז ודכיין כדקא חזי וע"ד לאו הלל גמור ביומי דפסח דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות כאתתא דנפקא ממסאבו⁴³²⁵ וכיון (דנפיק) ודנפקא מתמן ולהלאה וספרה לה אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו:</p>	<p>ועל כן אין הלל גמור בימי הפסח, שעד עכשיו לא השתלמו כראוי, כמו אשה שיוצאת מטומאה, וכיון שיצאה משם והלאה וספרה לה, כמו כן כאן ישראל כשיצאו ממצרים יצאו מטומאה</p>
<p>צ"ב</p>	
<p>דאתאחדו ביה פסק מסאבותא מנייהו⁴³²⁶ כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא:</p>	<p>שנאחזו בו, פסקה מהם הטומאה, כאשר הזו שפוסקים ממנה דמי טומאתה.</p>
<p>בתר דאתפסקו מנה מה כתיב (ויקרא טו כח) וספרה לה שבעת ימים⁴³²⁷ אוף הכא כיון דעאלו בחולקא קדישא פסקא מסאבו מנייהו ואמר קב"ה מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא:</p>	<p>אחר שפסקו ממנה מה כתוב, "וספרה לה שבעת ימים", אף כאן כיון שנכנסו בחלק הקדוש, פסקה מהם טומאה, ואמר הקדוש ברוך הוא מכאן והלאה חשבון לטהרה.</p>
<p>וספרתם לכם (ויקרא כג טו) לכם דייקא כד"א וספרה לה שבעת ימים לה לעצמה⁴³²⁸ אוף הכא לכם לעצמכם ולמה⁴³²⁹ בגין לאתדכאה⁴³³⁰ במיין עלאין קדישין ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא⁴³³¹ ולקבלא אורייתיה והתם:</p>	<p>"וספרתם לכם", לכם דווקא, כמו שנאמר וספרה לה שבעת ימים, לה לעצמה. אף כאן לכם לעצמכם, ולמה, כדי להטהר במים קדושים עליונים. ואחר כך להתחבר עם המלך ולקבל תורה שם.</p>
<p>(כתיב) וספרה לה⁴³³² שבעת ימים (אוף) הכא שבע שבתות אמאי שבע שבתות בגין למזכי לאתדכאה במיין⁴³³³ דההוא נהר⁴³³⁴ דנגיד ונפיק ואקרי מים חיים:</p>	<p>"וספרה לה שבעת ימים", כאן שבע שבתות. למה שבע שבתות, כדי לזכות להטהר במים של אותו נהר ששופע ויוצא ונקרא מים חיים.</p>
<p>וההוא נהר שבע שבתות נפקו מניה ועל דא שבע שבתות ודאי בגין למזכי ביה כמה דאתתא דכיו דילה בליליא לאשתמשא בבעלה כך כתיב (במדבר יא ט) וברדת הטל על המחנה לילה על המחנה כתיב ולא כתיב וברדת הטל לילה אלא על המחנה בגין דיורד מההוא נקודה על אינון יומין דאתקריאו מחנה⁴³³⁵ ומתחברת במלכא קדישא:</p>	<p>ואותו הנהר שבע שבתות יצאו ממנו, ועל כן שבע שבתות ודאי, כדי לזכות בו, כמו שאשה טהרתה בלילה לשמש עם בעלה, כך כתוב "וברדת הטל על המחנה לילה", על המחנה כתוב ולא כתוב וברדת הטל לילה, אלא על המחנה, משום שיורד מאותה נקודה על אותם הימים שנקראו מחנה, ומתחברת עם המלך הקדוש.</p>

⁴³²⁴ פסחא (דפ"ו).

⁴³²⁵ בימי ספירתה (יהל אור).

⁴³²⁶ היינו עזיבת החטא לבד כאומרנו משכו וקחו לכם וכו' כדפי' רז"ל משכו ידיכם והיינו שפירשו מכל צד טומאה הדבקה עמו (אור יקר).

⁴³²⁷ וא"כ שפיר קאמר מיום הביאכם וכו' דהא ערקת אשת זנונים כמ"ש ברע"מ (רח"ו).

⁴³²⁸ שאינה נכנסת עדיין בגבול הזכר אלא בגבולה היא סופרת מעלותיה ועולה במציאות עצמה (אור יקר).

⁴³²⁹ קשיא ליה, טומאה וטהרה הם הפכים זה לזה, וכיון שאמרת שכבר נכנסו אל הקדושה מה ענין הספירה, כבר הם טהורים וקדושים ודבקים בקדושה, ואם אמת הוא שצריכים טהרה שהם טמאים היה ראוי שימנו הספירה קודם מילתן וכנסיתם לקדושה (אור יקר).

⁴³³⁰ קודם המילה אי אפשר אלא צריך שימולו ואח"כ יספרו, שאם לא היו נכנסים בקדושה כלל והיו סופרים קודם הכניסה נמצא שלעולם לא יטהרו מפני שהטהרה היא במי הקדושה והם עליונים בקדושה שאינם במדרגת הקדושה הראשונה (אור יקר).

⁴³³¹ דהיינו ת"ת בקבלת התורה (אור יקר). ביום שבועות שהיא מתעלה להיות כמוהו, והיינו למיתי, ואז מתחברת עם בעלה ומקבלת טפת החסדים ביסוד האמיתי, והיינו לקבלא אורייתיה, תורת חסד (רמ"ז).

⁴³³² פי' וליסגי שבעת ימים כגוונא דאתתא (אור יקר).

⁴³³³ שהוא מטהר זר"ן בליל שבועות בסוד וזרקתי עליכם מים טהורים (רח"ו).

⁴³³⁴ ואם תאמר ולמה לא יטהרו במיין תתאין וידכון, וי"ל שטהרת טומאת ישראל היה צריך במימי הבינה מפני חוזק הטומאה להם (אור יקר).

⁴³³⁵ היה יורד במחנה טל עליון לטהרם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואימתי נחת האי שלא כד קריבו ישראל לטורא דסיני⁴³³⁶ כדין נחת ההוא טלא⁴³³⁷ בשלימו ואדכי ואתפסקתו (ואתפסקא) וזהמתן מנייהו⁴³³⁸ ואתחברו ביה במלכא⁴³³⁹ וכ"י וקבילו אורייתא⁴³⁴⁰ (וכ"י):</p>	<p>ומתי יורד הטל הזה, כשקרבו ישראל להר סיני, אז ירד אותו הטל בשלמות ונטהרו ופסקה זוהמתם מהם, והתחברו עם המלך ועם כנסת ישראל, וקבלו תורה.</p>
<p>וזה אוקימנא ובההוא זמנא ודאי כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א ז) לאתדכאה ולאסתחאה וכלא אתקשרו (ס"א אתקדשו) ואתחברו ביה במלכא קדישא:</p>	<p>והרי בארנו, ובאותו זמן ודאי "כל הנחלים הולכים אל הים" להטהר ולרחץ, והכל נקשרו (התקדשו) והתחברו עם המלך הקדוש.</p>
<p>ת"ח כל ב"נ דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות⁴³⁴¹ למזכי לרכיותא דא לא אקרי טהור⁴³⁴² ולא בכלא דטהור הוא⁴³⁴³ ולא הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא⁴³⁴⁴:</p>	<p>בא וראה כל אדם שאינו מונה חשבון זה, אותן שבע שבתות תמימות לזכות לטהרה הזו, לא נקרא טהור, ואינו בכלל של טהור, ואינו כדאי להיות לו חלק בתורה.</p>
<p>ומאן דמטי טהור⁴³⁴⁵ להאי יומא וחושבנא⁴³⁴⁶ לא אתאביד מניה כד ומאטין (מטי) להאי ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולאסתחרא בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי:</p>	<p>ומי שמגיע טהור ליום הזה, והחשבון לא נאבד ממנו, כשמגיע ללילה הזה, צריך לו לעסוק בתורה ולהתחבר עמה, ולשמור טהרה עליונה שמגיעה עליו באותו הלילה ונטהר.</p>
<p>ואוליפנא</p>	<p>ולמדנו</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>ממסאבו ועבדו פסח⁴³⁴⁷ למיכל בפתורא דאבוהון מתמן ולהלאה⁴³⁴⁸ יעבדון חשבנא למקרב אתתא לבעלה [לאתחברא בהדיה ואינון נ' יומין דדכיו לאעלא לרזא דעלמא דאתי ולקבלא אורייתא ולמקרב אתתא לבעלה] ובגין דאלין יומין</p>	<p>ועשו פסח לאכול בשלחן אביהם, ומשם והלאה יעשו חשבון לקרב אשה לבעלה להתחבר עמו. ואותם חמשים ימים של טהרה להיכנס לסוד העולם הבא ולקבל תורה, ולקרב אשה לבעלה, ומשום שהימים הללו ימים של עולם הזכר, לא נמסר חשבון זה אלא לגברים לבדם.</p>

⁴³³⁶ והיינו על המחנה ד"ויחן שם ישראל נגד ההר" (רח"ו).

⁴³³⁷ מההוא נהרא על אינון יומין דאתקריאו מחנה (אור יקר), פי' בהיותם שבועות שאז כל אחת נכללת בחברתה במחנה שהם עומדים בחברה (אור יקר).

⁴³³⁸ לפי פשוטו משמע דעל ישראל קאמר אמנם בדקדק הדברים נראה דעל הספירות קאמר, והכוונה שהאחיזת החצונים בהם נטהר (אור יקר).

⁴³³⁹ פי' שנכללו כולם בת"ת (אור יקר).

⁴³⁴⁰ היינו סוד אותיות מבינה ונקודות מחכמה, וטעמים מכתר, ומשם תורה נשפעת לכל הספירות (אור יקר).

⁴³⁴¹ פי' חשבון זה מאותם שבע שבתות הנק' תמימות מפני שכל אחת כלולה מכולם (אור יקר).

⁴³⁴² פי' עם היות שכבר הוא בקדושה במה שהוא נימול וחגג הפסח עכ"ז לא נקרא טהור (אור יקר).

⁴³⁴³ פי' גם חלק הטהרה שהיה לו בליל פסח או קצת הימים שמנה ואבד ממנו, מפני שלא השלים הענין ונכנס כל הצורך ואין ענין זה נקנה בחצאין (אור יקר).

⁴³⁴⁴ פי' גם חלק התורה אשר לו ממה שקיבל מסיני והיא ירושה לו מאבותיו, הוא בלתי ראוי אליה מפני שלא נהג עתה הטהרה הראויה לה (אור יקר).

⁴³⁴⁵ שמנה הספירות (אור יקר).

⁴³⁴⁶ פי' שלא הפסיק יום בלא חשבון כדי שלא יסתור יום מן הימים או ירצה שלא ישן כל ליל שבועות כדמסיק "כד מטי וכו" (אור יקר).

⁴³⁴⁷ נראה שמכוין למ"ש יונתן בן עוזיאל בפסוק (שמות יט ד) ואביא אתכם אלי, שהש"ת הפריח את ישראל בעננים בליל פסח אל הר המוריה ושם אכלו קרבנם. ולכן הקדים ואמר נפקו ממצרים, ואחר כך ועבדו פסח למיכל בפתורא דאבוהון, הוא במקום בית המקדש (רמ"ז). בפסח נכנסו בנוק' ובמ"ט ימים בדכורא שבועות (יהל אור).

⁴³⁴⁸ כי נסתלקו המוחין (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וימין (יומין) דעלמא⁴³⁴⁹ דדכורא לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו:</p>	
<p>וע"ד חושבנא דא בעמידה איהו ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה ורזא דא צלותא דעמידה וצלותא מיושב:</p>	<p>ולכן חשבון זה הוא בעמידה, ודברי העולם התחתון בישיבה ולא בעמידה. וסוד זה תפלת העמידה, ותפלה של מיושב.</p>
<p>ואלין חמשיין מ"ט אינון⁴³⁵⁰ כלל אנפי אורייתא דהא ביומא [דנ' איהו] רזא דאורייתא ממש⁴³⁵¹ ואלין אינון חמשיין יומין דביה שמטה ויובלא:</p>	<p>והחמשים הללו הם ארבעים ותשע, כלל הפנים של התורה, שהרי ביום החמשים הוא סוד תורה ממש, ואלו הם חמשים ימים שבו שמטה ויובל.</p>
<p>ואי תימא [חמשיין מ"ט] (שתיין) אינון חד טמירא⁴³⁵² איהו ועלמא אסתמיך עליה ובהווא יומא דחמשיין אתגליא טמירא ואתכסיא ונ"א ואשתכחו ביה כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן אוף הכא יומא דחמשיין והא אוקימנא רזא דא⁴³⁵³:</p>	<p>ואם תאמר חמשים הרי הם ארבעים ותשע, אחד הוא טמיר והעולם נסמך עליו, ובאותו יום החמשים התגלה הטמיר והתכסה (ונמצא) בו, כמו מלך שבא לבית שושבינו ונמצא שם, אף כאן יום החמשים, והרי בארנו את הסוד הזה.</p>
<p>פקודא [לג] בתר דא למעבד חג שבועות דכתיב (דברים טז י) ועשית חג שבועות ליי' אלהיך שבועות על דעאלו ישראל לרזא דחמשיין יומין דאינון⁴³⁵⁴ שבעה שבועות:</p>	<p>המצוה שאחר זו לעשות חג שבועות, שנאמר "ועשית חג שבועות לה' אלהיך", שבועות על שנכנסו ישראל לסוד חמשים הימים, שהם שבעה שבועות.</p>
<p>ובקרבנא דעמר אתבטל יצר הרע דערקת מאשת חיל וכד תמן לא אתקריב מתדבקין ישראל בקב"ה ואתבטל מעילא ומתתא ובג"כ אקרי בגוונא דא עצרת דאית ביה בטול יצר הרע וע"ד לא כתיב ביה הטאת כשאר זמנין דכתיב בהו הטאת ליי'⁴³⁵⁵:</p>	<p>ובקרובן העומר התבטל יצר הרע, שבורח מאשת חיל, וכששם לא נקרב, מתדבקים ישראל עם הקדוש ברוך הוא ומתבטל ממעלה וממטה. ולכן נקרא בצורה זה עצרת, שיש בו בטול יצר הרע, ועל כן לא כתוב בו חטאת כמו שאר הזמנים, שנאמר בהם "חטאת" (לה').</p>
<p>וכדין כל נהורין אתכנשו לאשת חיל ובג"כ עצרת שבועות ולא כתיב כמה אינון אלא בכל אתר [דאתמר] סתם שמא גרים⁴³⁵⁶ דאינון מן שבע וכתיב [(דברים טז ט) ז' שבועות תספר לך אמאי כתיב] שבועות בלחודוי אלא הכי אצטריך שבועות סתם לאכללא עילא ותתא⁴³⁵⁷ דהא בכל אתר דאלין⁴³⁵⁸ מתערי אלין אוף הכי מתערי עמהון עד לא הוה שלמה לא [הוון] (הוה) אתגליין:</p>	<p>ואז כל האורות מתכנסים לאשת חיל, ולכן עצרת שבועות, ולא כתוב כמה הם, אלא בכל מקום שנאמר סתם, השם גורם, שהם מן שבע. ונאמר "שבעה שבועות תספר לך" למה כתוב שבועות לבדו, אלא כך צריך, שבועות סתם להכליל מעלה ומטה, שהרי בכל מקום שאלו מתעוררים, אף אלה מתעוררים עמם, טרם שהיה שלמה לא היו מתגלים.</p>

⁴³⁴⁹ בסוד ז' בחי' כחב"ד גג"ת, שכנגד שם ממש מדרגות זעיר ומשם ולמטה שייך לנוק' וכו', והכל מפה הזכר, ולכן המצוה לאנשים ולא לנשים (רמ"ז).

⁴³⁵⁰ בערך מקומם שהוא בראשית הם שבע ובערך ימי המלכות הם מ"ט וכו' ומפני שמ"ט אלו הם נכללים בשבע על דרך שבתות פ' אמר הכתוב שבע שבתות והוכרח ענין זה כדי לעלות אל הבינה, והוא בגין למזכי וכו' (אור יקר).

⁴³⁵¹ חמש – ר"ל חמשה חומשי תורה שכל א' כלול מעשר חמישים כידוע (יהל אור).

⁴³⁵² יסוד דחכמה עמוד עולם (יהל אור).

⁴³⁵³ פקודא לב לקרבא קרבן העומר וכו' ע"א (והוא לעיל בדף זה) (דרך אמת).

⁴³⁵⁴ דדינין (דפ"ו).

⁴³⁵⁵ מוסגר בדפ"ו.

⁴³⁵⁶ ר"ל בשבועות לשון שבע (יהל אור)

⁴³⁵⁷ ר"ל שבע דכורא ושבע דנוק' (יהל אור)

⁴³⁵⁸ ר"ל דכורא (יהל אור)

זהר ויקרא חלק א'

<p>כיון דאתא שלמה עבד מנייהו פרט דכתיב שבעת ימים ושבעת ימים דא [איהו] פרט בזמנא אחרא בכלל שבועות סתם ולא אצטריך לב"נ אחרא למעבד מנהון פרט בר שלמה בגין דאינון שבעת יומין דלתתא לא נהירו בשלימו עד דאתא שלמה וכדין קיימא סיהרא באשלמותא באינון שבעת יומין והכא חג שבועות סתם בגין דאתכלילו תתאי בעלאי ולא אנהירו כיומא דשלמה:</p>	<p>כיון שבא שלמה עשה מהם פרט, שנאמר "שבעת ימים", ושבעת ימים זהו פרט בזמן אחר בכלל שבועות סתם, ולא צריך לאדם אחר לעשות מהם פרט חוץ משלמה, משום שהם שבעת ימים שלמטה, לא מאירים בשלמות עד שבא שלמה, ואז עמדה הלכנה בשלמותה באותם שבעת הימים. וכאן חג שבועות סתם, משום שנכללו תחתונים בעליונים ולא האירו כמו היום של שלמה.</p>
<p>פקודא [לד] בתר</p>	<p>מצוה (ל"ד) אחר</p>
<p>צח/א</p>	
<p>דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי ליליא אורייתא דבע"פ⁴³⁵⁹ בגין דיותדכון (ס"א דיתדבק)⁴³⁶⁰ כחדא⁴³⁶¹ ממבועא דנחלא עמיקא⁴³⁶² לבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר בה(ו) וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא כדין מכריזי עליה ואמרי (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם⁴³⁶³ אמר יי רוחי⁴³⁶⁴ אשר עליך⁴³⁶⁵ ודברי אשר שמתתי בפוך⁴³⁶⁶ וגו'⁴³⁶⁷ ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבגן בתרין עלמין וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרת⁴³⁶⁸ עליהו ואתיא לאזדווגא ביה במלכא ותרוייהו מתעטרי על רישייהו דאינון דזכא(י)ן להכי:</p>	<p>שהתורה שצריך לו לעסוק בלילה הזה תורה שבעל פה, כדי שיטהרו (שיתדבק) כאחד ממעייני הנחל העמוק, אחר כך ביום הזה תבא תורה שבכתב ויתחבר (בהם) עמה, וימצאו כאחד בזווג אחד למעלה, אז מכריזים עליו ואומרים "ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתתי בפוך וגו'", ועל כן חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים נביא את הירושה הקדושה לנו ולבנינו בשני עולמות. ואותו הלילה מתעטרת כנסת ישראל עליהם ובאה להזדווג עם המלך, ושניהם מתעטרים על ראשם של אותם שזוכים לזה.</p>
<p>ר"ש הכי אמר בשעתא דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה ניתי לתקנא תכשיטי כלה⁴³⁶⁹ בגין דתשתכח למחר⁴³⁷⁰ בתכשיטה ותקונה⁴³⁷¹ לגבי מלכא כדקא יאות זכאה חולקהו דחבריא כד</p>	<p>רבי שמעון כך אמר, בשעה שמתכנסים החברים בלילה הזה אליו, נבוא לתקן את תכשיטי הכלה, כדי שתמצא למחר בתכשיטה ובתקוניה אל המלך כראוי. אשרי חלקם של החברים, כשיבקש המלך את המלכה מי תקן</p>

⁴³⁵⁹ עי' בפ' בראשית דף ח דקאמר תנ"ך ואולי ר"ל דג"כ תשבע"פ צריך ללמוד (רח"ו). וכן כתב הרב שבחצות א' דליל שבועות ילמוד תנ"ך שהם כ"ד ובחצות השני יעסוק בקבלה לבד שהיא תורה שבעל פה (מ"מ).
⁴³⁶⁰ דיתברכון (אור יקר).

⁴³⁶¹ כי בהיותם נאחזים בה בעסקם בתיקוניה באותו הלילה היא מקבלת שפע הבינה וטהרתה וכולם טובלים בסוד נשמתם עמה מעמיקא דנחלא והוא סיבה שביחוד הנעשה גם הם בסוד נשמתם נמצאים בו (אור יקר).
⁴³⁶² ממבועא דנחלא פי' מיסוד דאימא בגין דאשתכח למחר בתכשיטה עי' בפ' בראשית דף ח שכתבנו שם שהם כ"ד קישוטי כלה כמ"ש הרב קישוט א' לנוק' דז"א ותכשיט היינו קישוטא ותיקונהא נלע"ד הם כ"ד צרופי אדנ"י שצריך לכוין צירוף בכל ספר וספר בסופו כמ"ש בדף ח בפ' בראשית (מ"מ).

⁴³⁶³ שכינתי עמהם (אור יקר).

⁴³⁶⁴ ואח"כ רוחי תפארת (אור יקר).

⁴³⁶⁵ להתייחד (אור יקר).

⁴³⁶⁶ והסבה "ודברי אשר שמתתי בפוך" שהם קישוט (אור יקר).

⁴³⁶⁷ המשך הפסוק: לא ימושו מפוך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. שלשה מדרגות אלו שהם מהשכינה "ברית", ומהת"ת "רוח", ומהקישוט "ודברי", תזכה לשלשתם: לך לבניך, לבני בניך (אור יקר).
⁴³⁶⁸ אתעטרא (דפ"ו).

⁴³⁶⁹ התורה בסודה היחוד העליון, שהבל פיו של אדם נעשה מלאכים רוחניים, ומשתלשלים ממטה למעלה כסדר אבי"ע [עשיה, יצירה, בריאה, אצילות], והם מקשטים הכלה בסוד אליך ה' נפשי אשא, והיינו מ"ן (אור יקר).

⁴³⁷⁰ לבתר (אור יקר). היא לבדה בחיק המלך (אור יקר).

⁴³⁷¹ לא שהם יהיו עמה ממש שאין מי שיעמוד עמהם בעת זווגם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקינ תכשיטה⁴³⁷² ואנהיר עטרהא⁴³⁷³ ושוי תקונהא ולית לך בעלמא מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה אלא חברייא⁴³⁷⁴ זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>תכשיטיה והאיר את העטרת שלה ושם את תקוניה. ואין לך בעולם מי שיודע לתקן את תכשיטי הכלה אלא החברים. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא לכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא⁴³⁷⁵ ומאן מתקינ ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה⁴³⁷⁶ לאזדווגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין אימא עלאה הה"ד (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' לבתר דאתקינת ליה למלכא וא(ת)עטרת ליה אתיית⁴³⁷⁷ לדכאה⁴³⁷⁸ לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה:</p>	<p>בא וראה החברים מתקנים בלילה הזה את התכשיטים לכלה ומעטרים אותה בעטרה שלה אל המלך, ומי מתקינ למלך בלילה הזה להמצא עם הכלה להזדווג עם המלכה, הנהר הקדוש העמוק של כל הנהרות, האם העליונה, זהו שנאמר "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'", אחר שהתקינה את המלך ועטרה אותו, היא באה לטהר את המלכה ואת אותם שנמצאים עמה.</p>
<p>למלכא⁴³⁷⁹ דהוה ליה בר יחידאי⁴³⁸⁰ אתא לזוגא⁴³⁸¹ ליה במטרוניתא⁴³⁸² עלאה מאי עבדת [אמיה]⁴³⁸³ (עמיה) כל ההוא ליליא⁴³⁸⁴ עאלת לבי גניזאה⁴³⁸⁵ אפיקת עטרא עלאה בשבעין</p>	<p>(משל) למלך שהיה לו בן יחיד, בא לזווג אותו עם המלכה העליונה, מה עשתה אמו כל אותו הלילה נכנסה לבית גניזה הוציאה עטרה עליונה עם שבעים</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>דא לקרבא שתי הלחם הא אוקימנא שתי הלחם⁴³⁸⁶ תרתי שכינתי עילא ותתא [ואתחברן] (דאתחברן) כחדא לגביהון תרינ נהמי:</p>	<p>זו להקריב שתי הלחם, הרי בארנו שתי הלחם שתי שכינות, עליונה ותחתונה. והתחברו כאחד לגביהם שתי הלחם.</p>
<p>בשבת מזונא דחד תרינ (מזונא) דעילא ותתא ועל דא (תנינן) כתיב (שמות מז כב) שני העמר לאחד לאחד ודאי לאתיחדא באתר חד לההוא</p>	<p>בשבת שהוא מזון של אחד שנים של מעלה ומטה, ועל זה כתוב "שני העומר", אל לאחד לאחד ודאי, להתייחד במקום אחד, אל</p>

⁴³⁷² דהיינו האור המתחדש ע"י הסודות מלמעלה, שהיסוד אור ר"ז איקרי (אור יקר).
⁴³⁷³ דהיינו האור המאיר העטרות הקודמות אליה כמנהגה בכל עת זווגה (אור יקר). פי' הם המוחין שבאים למלכות (מ"מ).
⁴³⁷⁴ מפני שהם מארי קבלה, כי מארי מקרא ביצים, מארי משנה אפרוחים, מארי תלמוד מארי קבלה בנים, ובנים לעילא מכולהו בסוד האצילות, ולכן הם ממשיכים גבוה מעל גבוה (אור יקר).
⁴³⁷⁵ מפני שכל צורכי השכינה הם מהתחתונים, ממטה למעלה (אור יקר).
⁴³⁷⁶ כי ממש בנקודה זו היא כניסת הת"ת בסוד היסוד (אור יקר).
⁴³⁷⁷ בסוד אותו חצי חסד שהוא המקוה מים טהורים וזרקתי עליהם מים טהורים (רח"ו).
⁴³⁷⁸ היינו סוד הטבילה אל הכלה שאחר ימי ספירתה צריכה טבילה וטבילה זו בליל שבועות ובכללה הם נטהרים בטהרתה (אור יקר).
⁴³⁷⁹ חכמה (אור יקר).
⁴³⁸⁰ שהולידו, והאצילות בסוד ד"ו שבמילוי יו"ד "יחידאי" שהם ב' בחי' אל הספירות הא' ו' בנים ובת ואין זה בחי' הייחוד אלא הת"ת הוא כולל ו"ק שהם אבריו והיינו בר יחידאי, ואז המלכות אינה בת אלא כלה והחכמה חמיו וכן אימא עילאה חמות (אור יקר).
⁴³⁸¹ אין זווג אלא מצד החכמה, ולהכי קאמר "אתא לאזדווגא" היינו סוד מקראי קדש ודאי מזומנים מהקדש חכמה "ואתא" בהתקדש היום אמנם אינו מזווג עד אור הבוקר (אור יקר).
⁴³⁸² היינו שיש למלכות ב' בחי', ובחי' מטרוניתא הוא הזווג לבד כדפי', ובכלה הוא המצא הת"ת שם, ולהכי אעיל בכלה נקט לאשתכח (אור יקר).
⁴³⁸³ בינה (אור יקר).
⁴³⁸⁴ שהוא קודם אל הזווג (אור יקר).
⁴³⁸⁵ היינו פנימיותה הנקשרת בחכמה שמשם מעטירו (אור יקר).
⁴³⁸⁶ שתי הלחם אשר בחג השבועות שהם להמשיך את החסדים, הנה הם באו מן החיטים, כי חטה הוא גימ' כ"ב שהם הכ"ב אותיות החסדים. ולכן הם שני עשרונים, והם שתי לחם, כי הם כנגד הזר"ן להמשיך ולהשלים החסדים בשניהם, כי בשבועות נשלמים שניהם בהמוחין דגדלות, ומתמתקים אז ע"ז הגבורות ג"כ. ולכן הם נאפות חמץ, כי הם באים לתקן את הגבורות ג"כ, ולתיקון שניהם שהוא הן לז"א והן להנוק' (דע"ה ח"א פ ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאקרי אחד⁴³⁸⁷ ומאן איהו (בראשית כז כב) הקול קול יעקב דאיהו ירית עילא ותתא תרין נהמי כחדא ובגין דשבת⁴³⁸⁸ איהו רזא דעילא ותתא וכלא איהו שבת⁴³⁸⁹ (אתקריבו תרין) [תרי] נהמי ע"כ:</p>	<p>אותו שנקרא אחד. ומיהו "הקול קול יעקב" שהוא יורש מעלה ומטה, שני לחמים כאחד. ומשום ששבת הוא סוד של מעלה ומטה והכל הוא שבת (נקרבו) שני לחמים.</p>
<p>פקודא בטר דא (דבאלין דבחד מני) להסדיר לחם (ולבונה ובחד) להקריב עומר [דכתיב וביום הניפכם את העומר] ודכתיב (ויקרא כג יב) ועשיתם ביום הניפכם את העומר (וביום הכיפורים) כבש תמים לעולה:</p>	<p>מצוה אחר זו להסדיר לחם ולבונה להקריב עומר, שנאמר "ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים לעולה".</p>
<p>וכן בשבועות להקריב שתי הלחם והכי בכל יומין (כדקא יאות ובמוספין) וטבין להקריב קרבן דמוספין אלא ודאי (אע"ג ד) בכל יומא (ב) מועדיי צריך לקרבא קרבנא דיליה וצריך לקרבא עליה תוספת דאית ליה (בתוספת דאית ליה צריך לקרבא עליה) כגון תוספת⁴³⁹⁰ כתובתא ומתנתא דאוסף התן לכלה ושבת מלכתא דאיהי כלה בשבתות ובכל יומין טבין [צריכה] (צריכין) תוספת ודאינון (ד) מוספין דקרבנין ומתנתא דאינון מתנות כהונה:</p>	<p>וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, וכך בכל הימים הטובים להקריב קרבן של מוספים, אלא ודאי בכל יום של מועדים צריך להקריב את הקרבן שלו, צריך להקריב עליו תוספת שיש לו כמו תוספת כתובה, ומתנה שמוסיף חתן לכלה, ושבת המלכה שהיא כלה בשבתות, ובכל ימים טובים צריכה תוספת שהם מוספים של קרבנות, ומתנות שהן מתנות כהונה.</p>
<p>ואבשבועות דאיהו מתן תורה [ד]אתייהבו תרין לוחין [ד]אורייתא מסטרא דאילנא דהיי צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם [דאינון ה"ה] (דתרין יומין דשבועות⁴³⁹¹ אינון י"ו צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם מאינון ה"ה) [דהוי איהו]⁴³⁹² ודהא איהו (דהא אינון) נהמא דאורייתא⁴³⁹³ דאתמר ביה (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי⁴³⁹⁴ ה"ה מן המוציא לחם מן הארץ⁴³⁹⁵ והאי איהו מאכל אדם⁴³⁹⁶ דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א:</p>	<p>ובשבועות שהוא מתן תורה, שנתנו שני לוחות התורה מהצד של עץ החיים, צריך להקריב להם שתי הלחם, שהן ה"ה (ששני ימים של שבועות הם י"ו צריך להקריב להם שתי הלחם מאותן ה"ה), שזהו לחם של התורה שנאמר בו "לכו לחמו בלחמי", ה' ה' מן, "המוציא לחם מן הארץ", וזהו מאכל אדם, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א.</p>
<p>זאת התורה אדם (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי עומר שעורין מאכל בעירן דאינון חיות הקדש⁴³⁹⁷ דמנהון צריך לקרבא ה"ה (שם) מן הבהמה אלים מנגחים⁴³⁹⁸ במתניתין באלין</p>	<p>זאת התורה אדם, "אדם כי יקריב מכם קרבן לה", עומר שעורים מאכל בהמות שהן חיות הקודש, שמהם צריך להקריב, זהו שנאמר "מן הבהמה אילים" מנגחים במשנה, באלו הפשטים מן הבקר, פרים מנגחים במשנה</p>

⁴³⁸⁷ ר"ל לעד"א (יהל אור).

⁴³⁸⁸ דשבועות (יהל אור).

⁴³⁸⁹ בין שכינה עילאה בין תתאה נקרא שבת כידוע (גליון - וכלא איהו שבועות) (יהל אור).

⁴³⁹⁰ "עליה תוספת דאית ליה כגון תוספת" נמחק במ"מ, ובמקומו איתא "ליה כגוונא דתוספת כתובה ומתנה".

⁴³⁹¹ "יומין דשבועות" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "לוחין".

⁴³⁹² דאינון (יהל אור).

⁴³⁹³ ואדם הוא דלגאו שמא מפרש כמש"ו (יהל אור).

⁴³⁹⁴ ב' לחמי וז"ש למטה בלחמי והיינו שתי הלחם (יהל אור).

⁴³⁹⁵ ר"ל ה' דהמוציא בינה ה' דהארץ מלכות (יהל אור).

⁴³⁹⁶ דהוא חכמה ות"ת שנקרא שניהם אדם ובהן ניתנה אילנא דחיי והן י"ו מן השם ועם ב' הלחם נשלם השם (יהל אור).

⁴³⁹⁷ ר"ל כמ"ש לקמן שש שעורים שית סדרי משנה שהן במט"ט מסט"ט דשכינה ובמט"ט הן החיות (יהל אור).

⁴³⁹⁸ בתורה שבעל פה כמש"ו (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פשוט(ו)טין מן הבקר פרים⁴³⁹⁹ מנגחים במתניתין בתוקפא יתיר ומן הצאן שאר עמא קרבנא דלהון צלותין ועליהו אתמר (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם שבעלי קבלה ובעלי מדות הם מצד של עץ החיים.</p>	<p>בחוזק יתר, ומן הצאן שאר העם, הקרבן שלהם תפלות, ועליהם נאמר "ואתן צאני צאן מרעיתי", אדם אתם, שבעלי קבלה ובעלי מדות הם מצד של עץ החיים.</p>
<p>שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע אסור והתר ובנין דא מן הבהמה מאכל</p>	<p>שאר העם מהצד של עץ טוב ורע, אסור והתיר, ולכן מן הבהמה מאכל</p>
<p>צח/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>אבני יקר⁴⁴⁰¹ סחרנהא וא(ת)עמרת⁴⁴⁰² ליה אפיקת לבושיין⁴⁴⁰³ [דמילת] (דמלכו) ואלבישת ליה ואתקנת ליה בתקוני דמלכין:</p>	<p>אבנים יקרות סביבה, ועטרה אותו הוציאה כלי מילת והלבישה אותו ותיקנה אותו בתקוני מלכים</p>
<p>לבתר עאלת לבי כלה⁴⁴⁰⁴ חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא⁴⁴⁰⁵ ולבושהא⁴⁴⁰⁶ ותכשיטהא⁴⁴⁰⁷ לתקנא לה אמרה לון הא אתקנת בי טבילה⁴⁴⁰⁸ (היכלא לכולהו וישתבח) אתר דמיין נבעיין⁴⁴⁰⁹ וכל ריחין ובוסמין⁴⁴¹⁰ סוחרני⁴⁴¹¹ אינון</p>	<p>אחר כך נכנסה לבית הכלה ראתה את נערוטיה שמתקנות את העטרה שלה ואת לבושיה ואת תכשיטיה, לתקן אותה אמרה להן, הרי התקנתי בית טבילה, מקום שמים נובעים וכל הריחות והבשמים סביב אותם המים, לטהר את כלתי שתבא כלתי המלכה של בני נערוטיה, ויטהרו באותו מקום שהתקנתי באותו בית הטבילה של המים הנובעים שעמי.</p>

⁴³⁹⁹ שהן בעלי הגמרא בעלי תריסין (יהל אור).

⁴⁴⁰⁰ ר"ל שהן מרעה של האדם בעלי קבלה שהן מתקנין להם צלותין (יהל אור).

⁴⁴⁰¹ הם ז' שרשים אל המדות שבבינה, והם כלולות מעשר עולים שבעים, והם מצד החכמה י' הנקראת אבן יקרה, ולכן הם אבני יקר יו"ד ודאי, והעטרה היא נקודה אמצעית שסוד האבנים בחינות הספירות (אור יקר). סוד המוחין עם המלבושים שהם ע' אותיות הם נקרא אבי יקר (רח"ו).

⁴⁴⁰² בחי' העטרה הזאת היא בסוד אשת חיל עטרת בעלה, והיא בחי' המלכות מלמעלה נעשה לו עטרה לראשו, ונודע שהיא בת שבע, לכך היא נקודה אמצעית לע' אבני יקר (אור יקר).

⁴⁴⁰³ פי' הם המקיפים דז"א (מ"מ).

⁴⁴⁰⁴ ואחר שנתפשטה סוד אימא עילאה בו"ק, והאירם בג' מיני האורות ותכשיטין הנזכר "עאלת לבי כלה" תתפשט אל המלכות, והענין שהשגחת הלילה וקדושיה אינה מחכמה כדפי' אלא מאימא, מפני שהיא שמאלית נקבה ראויה אל מדת הלילה, ולזה תתפשט בהתחלת הלילה בת"ת למעלה, שכן דבוקה בתחלת הלילה בינה עם הת"ת וכו', בתחלת הלילה בתיקוני הת"ת, ובחצות לילה, לילה שרוח צפונית מנשבת בכנור דוד דהיינו מהצפון "עאלת לבי כלה" והתחילה להשיגח בה (אור יקר).

⁴⁴⁰⁵ המוחין דמלכות (מ"מ).

⁴⁴⁰⁶ מקיפים דידיה (מ"מ).

⁴⁴⁰⁷ כ"ד קישוטין הנ"ל (מ"מ).

⁴⁴⁰⁸ הנה סוד המקוה הוא סוד מ"ם ופי' מ"ם באותיותיו ממש וכו' בסוד נקודה אמצעי מלכות הנקשרת עם החכמה י' ממעלה למטה וי' ממטה למעלה והיינו נקודה אמצעית וד' סטרין סחור סחור לה שהם מזרח ומערב צפון ודרום וסודם ס' דהיינו מהבינה סוד מ"ם זאת שהיא מהבינה הוא סוד היותה היא מרובעת לד' סטרין דאמרן שהם חסד מצד הדרום גבורה מצד הצפון ת"ת מן המזרח, מלכות מן המערב והם סוד מ' סאה (אור יקר).

⁴⁴⁰⁹ וסודה הוא בסוד פרשת שמע ישראל מב' היכלין עילאין מאור מתוק מתפתחין מן הדרום, ובסוד פרשת והיה אם שמוע, ע"ב היכלין, מאור מזהיר מן הצפון, ובסוד פרשת ושמעתם חמשים היכלין דנהורא סגיא מתפתחין מן המזרח ובסוד פרשת ויאמר ע"ב היכלין דזיוא רבתא מתפתחין מן המערב והיינו סוד מקוה וכשנדקדק נמצא שיש ב' יחודים קריאת שמע ביום וקריאת שמע בלילה, יחודא דליליא מי מקוה ייחודא דיומא, הם בסוד הבינה הם מים חיים (אור יקר).

⁴⁴¹⁰ הנביע והמקור הוא מסוד נקודה אמצעית שהיא נובעת והריחין הם סוד תיקוני הארבעים סאה והם ריחין ובוסמין מורכבים מב' בחינות מבשמים מהבינה דהיינו מד' יסודות שהם סוד היותה מ"ם מרובעת (אור יקר).

⁴⁴¹¹ מים חיים מצד הבינה, נהר דנגיד ונפיק. "ריחין" מצד החכמה, מוחא דתמן ריחא. "בוסמין" מצד הכתר דכתיב בשמים ראש, דהיינו הכתר ראש לכל האצילות, וכתיב ראשי בשמים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מיינן⁴⁴¹² לדכאה לכלתי⁴⁴¹³ ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון⁴⁴¹⁴ בההוא אתר דאתקנת⁴⁴¹⁵ בההוא בי טבילה דמיינ נבעין דעמי:</p>	
<p>לבתר תקינו לה ובתכשיטהא⁴⁴¹⁶ (לתכשיטהא) אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא למחר⁴⁴¹⁷ כד ייתי ברי לאזדווגא במטרוניתא יתקין היכלא⁴⁴¹⁸ לכלהו וישתבח מדוריה בכו כחדא:</p>	<p>אחר כך תקנו אותה בתכשיטיה הלבישו אותה את לבושיה עטרו אותה בעטרה שלה. למחר כשיבא בני להזדווג עם המלכה, יתקן היכל לכלם וימצא את מדורו עמכם כאחד.</p>
<p>כך מלכא קדישא⁴⁴¹⁹ ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונא ואימא עלאה דמתקנת כלא אשתכח דמלכא⁴⁴²⁰ עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין הה"ד (תהלים טו א) יי מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופועל צדק מאן הוא פועל צדק אלא⁴⁴²¹ אלין אינון דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא בלבושהא⁴⁴²² בעטרהא וכל חד פועל צדק⁴⁴²³ אקרי:</p>	<p>כך המלך הקדוש והמלכה והחברים כדוגמא זה, והאם העליונה שמתקנת את הכל נמצא שהמלך העליון והמלכה והחברים מדורם כאחד ואין נפרדים לעולמים, זהו שנאמר "ה' מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופועל צדק", מיהו פועל צדק, אלא אלו שמתקנים את המלכה עם תכשיטיה בלבושיה ובעטרה שלה, וכל אחד נקרא פועל צדק.</p>
<p>א"ר חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי זכאה הולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא דרעותא דלהון באורייתא עליהו כתיב (תהלים צא יד) כי בי חשק ואפלטוהו וכתוב (שם טו) אחלצהו ואכבדהו:</p>	<p>אמר רבי חייא, אלמלא לא זכיתי בעולם אלא לשמוע את הדברים הללו די לי. אשרי חלקם של אותם שעוסקים בתורה ויודעים את דרכי המלך הקדוש, שרצונם בתורה, עליהם כתוב "כי בי חשק ואפלטוהו", ונאמר "אחלצהו ואכבדהו".</p>
<p>רע"מ:</p>	

⁴⁴¹² ד' סטרין אל המים וכו' ועתה נבאר כי סוד ט' שהם עשרה הם בשלש שלש לכל רוח וכו' וסוד ג' ימינות וג' שמאליות וג' אמצעיות והם סוד חכמה חסד נצח לימין בג"ה לשמאל כת"י לאמצע (אור יקר).
⁴⁴¹³ לכלהו (אור יקר). הנשמות נכללות במלכות וטובלות במים הנזכרים וב' בחינות שבמלכות היינו כל"ה ומטרוניתא שכן במים ב' בחי' י' כלה מ' מטרוניתא (אור יקר).
⁴⁴¹⁴ ואידכון - מאחיזת הדינים והיונקים ממנו היינו סוד הארת הבינה (אור יקר).
⁴⁴¹⁵ "דאתקנת" פנימה אל הבינה "בההוא טביל" שעם היות שבכל יום היא טובלת למטה השתא היא טובלת למעלה וזהו שאמר "בההוא טביל דמיינ דעמיקא" והבינה מתקנת זה מחדש למלכות כדפי' "לבתר תקינו לה" הנה דקדק לעיל (אור יקר).
⁴⁴¹⁶ כלומר תלבישוה ותקשטוה היא בעצמה בקישוטים ולבושים שתקנתם וגרמתם תקנתם כדפי' וכן ראוי שאם הם מלבישים מיד והיא מתקשטת מעט מעט יש כמה דוחקים, הא' שתתלבש מעט מעט ועיקר הכלה שיביאו לה הכל יחד ויקשטוה בבת א', הב' שתתקשט ותחזור ותפשטו בעצמה לבית הטבילה ותחזור ותלבש לזה אין ראוי אלא יתקינו הקישוטים וכל מיני ג' בחי' שהם תכשיטה לבושהא עטרהא (אור יקר).
⁴⁴¹⁷ לבתר (דפ"ו).
⁴⁴¹⁸ הוא סוד המלכות בבחינותיה המתפשטות, כדכתיב ושוליו מלאים את ההיכל, והיינו בחי' יורדות כענין עשר קדושות שבארץ ישראל, וכלה הוא סוד קדש קדשים והיכל הוא מטרוניתא והר הבית וירושלים וארץ ישראל הכל סוד בחינות בה ודאי, והיינו "יתקן היכלא לכולהו" על ידי התפשטות הארתה בזווג, בענין שיהיו הם בני ההיכל, "כך מלכא" ת"ת "קדישא" מחכמה "מטרוניתא" מלכות (אור יקר).
⁴⁴¹⁹ "חברייא" נשמותם של מתקנים "כחדא כהאי גוונא" שאינם ממש במטרוניתא אלא בכנפיה דהיינו היכל כדפי' "ואימא עלאה" ג"כ אורה הופפת עליהם, אמנם חכמה לא הזכירה ממש אלא ברמז כדפי' באומרו "קדישא", והיינו שחזר ופי' "אשתכח דמלכא וכו'" (אור יקר).
⁴⁴²⁰ הנה לפי שעה גם הבינה עליהם "דמתקנא כולא", אלא שאחר כך היא מסתלקת, ומה שנמצא קיים "אשתכח דמלכא וכו' פועל צדק", הכוונה מתקן ומקשט המלכות הנקראת צדק, ועל ידי פעולתם נקרא צדקה מקושטת (אור יקר).
⁴⁴²¹ נמחק במ"מ.
⁴⁴²² נמחק במ"מ.
⁴⁴²³ שתיקן ופועל את קומת המלכות שנקרא צדק (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלהון עמר לחם⁴⁴²⁴ שעורים וימד(ד) שש שעורים [וישת עליה] (רות ג טו) אורייתא דבעל פה דשית סדרי משנה:</p>	<p>שלהם עומר לחם שעורים, "וימד שש שעורים" וישת עליה תורה שבעל פה, של ששה סדרי משנה.</p>
<p>[ואלין] ואבל אלין (אבל באלין) דאילנא דחיי דאינון [אדם אורייתא דלהון] (אורייתא דאינון אדם אכלי) נהמא דקב"ה הה"ד (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי והיינו שתי הלחם חדו כלהו תנאין ואמוראין⁴⁴²⁵ ואמרו מאן קאים קמי סיני ע"כ⁴⁴²⁶:</p>	<p>אבל אלו של עץ החיים, שהם אדם, התורה שלהם היא לחמו של הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "לכו לחמו בלחמי", והיינו שתי הלחם, שמחו כל התנאים והאמוראים ואמרו מי עומד לפני סיני.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>בחדש השביעי באחד לחדש (ויקרא כג כד) רבי יצחק פתח (תהלים פא ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו זכאין אינון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל אומין עכו"ם ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה הה"ד (יהושע כד ב) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתוב (שם ג) ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו':</p>	<p>"בחדש השביעי באחד לחדש", רבי יצחק פתח, "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא קרב אותם אליו מכל האומות עובדי כו"מ, ורוצה בהם, וממקום רחוק קירב אותם אליו, זהו שנאמר "ויאמר יהושע אל כל העם, כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם", להראות שהרי ממקום רחוק רוצה בהם, וקירב אותם אליו, ונאמר ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'.</p>
<p>הני קראי אית לאסתכלא בהו וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכ"ש יהושע אלא אורייתא כולה סתים וגלייא כמה דשמא קדישא סתים וגלייא בגין דאורייתא כלא⁴⁴²⁷ שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגלייא:</p>	<p>בפסוקים הללו יש להתבונן בהם, וכי כל ישראל לא היו יודעים את זה, וכל שכן יהושע. אלא כל התורה נסתרת ונגלית, כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה, משום שכל התורה היא שם קדוש, ועל כן היא נסתרת ונגלית.</p>
<p>אי ישראל</p>	<p>אם ישראל</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>בחדש השביעי באחד לחדש וגו' (ויקרא כג כד) פקודא [מב] דא לתקוע שופר בראש השנה דהוא יומא דדינא לעלמא כמה דאוקימנא:</p>	<p>"בחדש השביעי באחד לחדש וגו'", מצוה זו לתקוע שופר בראש השנה, שהוא יום הדין כמו שבארנו.</p>
<p>והא אוקמוה דכתיב (תהלים פא ד) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו והא אתמר דהאי איהו יומא דסיהרא אתכסי ביה וקאים עלמא בדינא בגין דההוא ומקטרגא חפי וכסי ואנעל פתחא⁴⁴²⁸ על מלכא אתר דדינא שריא למתבע דינא על עלמא⁴⁴²⁹:</p>	<p>והרי פרשוה שנאמר "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו", והרי נתבאר שזהו יום שבו מתכסה הלבנה, והעולם עומד בדין, משום שאותו המקטרג חופה ומכסה ונועל את הפתח על המלך, המקום שהדין שורה, לתבוע דין על העולם.</p>
<p>ואי תימא איך אתיהיב ליה רשו לההוא מקטרגא לחפאה ולמתבע דינא אלא ודאי בידא דהאי מקטרגא שוי קב"ה למתבע דינא על כל</p>	<p>ואם תאמר איך ניתנת רשות לאותו המקטרג לכסות ולתבוע דין, אלא ודאי ביד המקטרג הזה שם הקדוש ברוך הוא לתבוע דין</p>

⁴⁴²⁴ כנ"ל דבפסח בנוקב' תושבפ"ע, בשבועות תורה שבכתב (יהל אור).

⁴⁴²⁵ עי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרין ומתיבתא עילאה דקב"ה
ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרין. ועי' דברי רבינו בתיקון נג
ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

⁴⁴²⁶ פקודא לשרוף קדשים הנדפס בדף לג ע"א (דרך אמת).

⁴⁴²⁷ כולה (דפ"ו).

⁴⁴²⁸ (סיהרא) מל' (יהל אור).

⁴⁴²⁹ עי' תיקון יז ע"א, ובגר"א שם.

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלמא ושווי ליה יומא ידיעא למתבע קמיה כל דינין דעלמא דהא קב"ה עביד ליה ושווי ליה קמיה למהוי דחילו דקב"ה סלקא ושריא על כלא:</p>	<p>על כל העולם, ושם לו יום ידוע לתבוע לפניו את כל דיני העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא עשה אותו ושם אותו לפניו, שתהיה יראת הקדוש ברוך הוא עולה ושורה על הכל.</p>
<p>ורזא דא והאלהים עשה שייראו מלפניו ומאי (ודאי) עשה עשה להאי מקטרגא ואתקין ליה קמיוחו למהוי סיפא שננא על כל עלמא וכל דא</p>	<p>וסוד זה והאלהים עשה שיראו מלפניו. מהו "עשה", עשה את המקטרג הזה והתקין אותו לפניו להיות חרב שנונה על כל העולם, וכל זה</p>
<p>צט/א</p>	
<p>ויהושע הווי ידעי אמאי כתיב (יהושע כד ב) כה אמר יי' אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סגי עב(י)ד קב"ה בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועביד לון רתיבא קדישא עלאה ליקריה ואפיק לון⁴⁴³⁰ מגו נהרא עלאה יקרא⁴⁴³¹ קדישא⁴⁴³² בוצינא דכל בוצינין⁴⁴³³ בגין דיתעטר בהו הה"ד כה אמר יי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם⁴⁴³⁴ [הנהר] ההוא נהר דאשתמודע⁴⁴³⁵ ואתידע⁴⁴³⁶:</p>	<p>ויהושע היו יודעים למה כתוב "כה אמר ה'", אלא ודאי סתר הדבר [הוא] הטוב הרב שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, שהתרצה באבות ועשה אותם מרכבה קדושה עליונה לכבודו, והוציא אותם מתוך נהר עליון נכבד קדוש, מאור כל המאורות, כדי שיתעטר בהם, זהו שנאמר כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, הנהר הוא אותו הנהר שמוכר ונודע.</p>
<p>מעולם מאי קא בעי הכא אלא לאחזאה חכמתא מעבר הנהר מעולם אלא ההוא נהר עולם אקרי⁴⁴³⁷ ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם⁴⁴³⁸ לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קב"ה לישראל:</p>	<p>"מעולם", מה הוא נצרך כאן. אלא להראות חכמה, "מעבר הנהר מעולם" אלא אותו נהר נקרא עולם, ועל כן בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, להראות הטוב והאמת שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל.</p>
<p>ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתקפא⁴⁴³⁹:</p>	<p>"ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר", במה מדובר, אלא אברהם לא נדבק באותו נהר כמו יצחק שנדבק בו בצדו להתחזק.</p>

⁴⁴³⁰ נלע"ד שרומז בכאן לכל השתלשלות מח הדעת מראשיתו ועד יסוד התבונה שהוא הנהר הנכנס בזעיר, והיינו כי תחילתו מן יסוד עתיק ומשם מושפע אל שני המזלות ומשם לאי' עילאה וממנה לתבונה ומשם יורד ליסודה ונכנס בזעיר. ונסדרו כאן ממטה למעלה, דהיינו נהרא יסוד עילאה דתבונה (רמ"ז).

⁴⁴³¹ אימא עילאה הנכללת באות יו"ד ששם שורש היוקר כי יק"ר גי' ש"י, וגם אימא נקראת כבוד ה' והיינו יקרא (רמ"ז).

⁴⁴³² ה"ס הדיקנא שני מזלות שמשם נוזלים שני המוחין דחו"ג (רמ"ז)

⁴⁴³³ הוא יסוד נוק' דעתיק שהוא הנהר היותר עליון ומופלא שבאצילות, וידוע ששם בוצינא הוא פרטי לנוק' שר"ל נר שבו קיבול השמן, והרי שמוצא המוחין הוא מנהר ושופכו עד הנהר הידוע (רמ"ז).

⁴⁴³⁴ דייקא אלקי ישראל, שה"ס המח האמצעי (רמ"ז).

⁴⁴³⁵ יסוד דאימא (מ"מ).

⁴⁴³⁶ פי' שסתם בינה ותבונה נקראים מי דקיימא לשאלה, אבל זה בהיותה למעלה במקומה על ראש זעיר, אמנם כשנכנסה בתוכו אז אשתמודע, והוסיף ואתיידע להיות שהמקום דאשתמודע ביה הוא דעת דזעיר, וז"ש עוד ואתיידע, ולכן הנה"ר גי' ר"ס שהוא בגי' י' הויות, וגם נה"ר עולה כ"ו וס"ג וקס"ו (רמ"ז).

⁴⁴³⁷ יסוד הבינה (רח"ו). שיעור הכתוב, בעבר הנהר שהוא נק' מעולם דהיינו יסוד הבינה שם ישבו אבותיכם, שהם חג"ת (מ"מ).

⁴⁴³⁸ סוד העיבור ג' כלילן בג' ואז אין ניכר רק חג"ת בבטן האם (רח"ו).

⁴⁴³⁹ ודבקתי אברהם בחכמה ויצחק הנחתי דבוק בנהר בינה, שהוא קו הגבורה (רח"ו). ור"ל שאברהם הוא חסד בקו החכמה ולא בקו הבינה, ולכך אמר הזהר אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר אבל יצחק הוא דבוק בבינה שהוא קו הגבורה, ולכן אמר הזהר כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתקפא, אבל בסה"כ בדרוש השופר [שעה"כ צח ע"ג] כתב הרב מ"ש בפ' אמרו אברהם לא אתדביק ביה בההיא נהר וכו' פי' כי חכמה וחסד[ים דדעת] יצאו והקיפו לרישא דז"א משא"כ ביצחק [בינה וגבורות] שנסתלק עם הנהר בינה [אשר נשאר מלובשים תוך נה"י דאימא הנק' נהר]. ועיי"ש באריכות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח האי נהר אע"ג דלאו איהי דינא⁴⁴⁴⁰ דינין נפקי⁴⁴⁴¹ מסטריה ואתתקפו ביה⁴⁴⁴² וכד יצחק אתתקף [בבנוי]⁴⁴⁴³ בדינוי⁴⁴⁴⁴ כדין עלאין ותתאיין⁴⁴⁴⁵ מתכנפי לדינא וכרסייא דדינא אתתקן⁴⁴⁴⁶ ומלכא קדישא⁴⁴⁴⁷ יתיב על כורסייא דדינא ודאין עלמא כדין (תהלים פא ד) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו זכאין אינון ישראל דידעין לסלקא כורסייא דדינא ולתקנא כורסייא דרחמי ובמה בשופר:</p>	<p>בא וראה הנהר הזה, אף על גב שאינו דין, יוצאים דינים מצדו ומתחזקים בו. וכשיצחק מתחזק (בדינו) בכניו, אז העליונים והתחתונים מתאספים לדין, וכסא הדין נתקן, והמלך הקדוש יושב על כסא דין ודן את העולם, אז "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו". אשריהם ישראל שיודעים לסלק כסא הדין ולתקן כסא של רחמים, ובמה בשופר.</p>
<p>רבי אבא הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל הא זמנין סגיאיין שאילנא על האי שופר מאי קא מיירי ועד כאן לא אתישבנא ביה א"ל ודאי האי הוא ברירא דמלה דישאל בעיין ביומא דדינא ונ"א דא שופר ולא קרן⁴⁴⁴⁸ בגין דקרן הא אתידע ובאן אתר איהו ולא תדבקא דינא לא בעינא אבל הא תנינן במלין ובעובדא בעינן לאחואה ולא תערא מלין סתימין:</p>	<p>רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון, אמר לו הרי פעמים רבות שאלתי על השופר הזה במה מדובר, ועד כאן לא התיישבתי בו. אמר לו, הרי ודאי זהו ברור הדבר, שישאל צריכים ביום הדין (הזה) שופר ולא קרן, משום שקרן הרי נודע באיזה מקום היא, ולהדבק בדין איננו רוצים. אבל הרי שנינו בדברים ובמעשים צריכים להראות ולהעיר דברים נסתרים.</p>
<p>ת"ח כד ההוא שופר עלאה⁴⁴⁴⁹ דנהירו דכלא⁴⁴⁵⁰ ביה אסתלק⁴⁴⁵¹ ולא נהיר לבנין כדין ודינא (דיני) אתער וכרסוון אתתקנו לבי דינא ודא שופר אילו דיצחק⁴⁴⁵² אקרי תוקפיה</p>	<p>בא וראה כשאותו שופר עליון, שבו האור של הכל, מסתלק ולא מאיר לבנים, אזי מתעורר הדין והכסאות נתקנים לבית הדין, וזה השופר נקרא אילו של יצחק, תקפו</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>בגין דידחלוון מקמי קב"ה כלא ודא איהו סנטירא דתבע חובי בני עלמא⁴⁴⁵³ [נ"א נשא] ותבע דינא ותפיס בני נשא וקטיל לון ואלקי לון [כלא] כמה דנפיק מן דינא:</p>	<p>כדי שייראו כולם מלפני הקדוש ברוך הוא, וזהו השופר שתובע את חטאי בני האדם ותובע דין ותופס בני אדם והורג אותם ומלקה אותם, הכל כפי שיוצא מן הדין.</p>

⁴⁴⁴⁰ שהרי הדינין אינם בפנימיות הבינה. דינין נפקי מסטריה, הוא מ"ש הרב בכמה מקומות בפרט באדם ישר בסוד שלוח הקן, שדוקא מחיצוניות תנה"י דבינה יש בחי' גילוי הדינים בסוד שם בוכ"ו העולה ד"ל, וסודו ד' פעמים ל' שהם ק"ך בסוד ק"ך צירופי אלקים, עיי"ש (רמ"ז).

⁴⁴⁴¹ הו"ה בניקוד אלהים (רח"ו).

⁴⁴⁴² ואומרו ואתתקפו ביה, ירמוז למ"ש שם שבבינה דוקא הוא שמתחילין האלקים מחיצוניות שלה אבל בתבונה מוסיפין להתגלות יותר שמתחילין מגבורה שלה ולכן הם יותר חזקים (רמ"ז).

⁴⁴⁴³ ור"ל שע"י ישראל שממשיכים שופר העליון שהיא בינה אזי יצחק יש לו קיום והעמדה לפי שנמתק, וכמ"ש לקמן כורסייא דדינא אתתקן (מ"מ).

⁴⁴⁴⁴ (בדינו) בבנוי (דפ"ק).

⁴⁴⁴⁵ הוא מ"ש שגם הגבורות הפנימיות מתעוררות לדון. ועוד י"ל שמכוין למ"ש בדברי הרב שעיקר ראש השנה הוא לתקן את המלכות שעיקרה ובנינה הוא מן הגבורות, והכוונה לבנותה (רמ"ז).

⁴⁴⁴⁶ ה"ס המלכות שאז היא כסא דין גמור (רמ"ז).

עיינן בפ' בהעלותך דף קמט ע"ב שפי' הרח"ו שם ב' פירושים, הא' כרסייא דדינא הוא ז"א א"נ כרסייא דדינא היא מלכות והיושב על הכסא הוא בינה, וזהו קיצור לשונו, ובזה מובן ג"כ לשון זה (מ"מ).

⁴⁴⁴⁷ הוא אימא שה"ס זכר שנקראת עלמא דכורא, הוא יושב על כסא דין, ה"ס רחל (רמ"ז).

⁴⁴⁴⁸ קרן היא מלכות (רח"ו במ"מ).

⁴⁴⁴⁹ פי' כי השופר הוא נה"י דאימא (שעה"כ צח ע"ג).

⁴⁴⁵⁰ אור פנימי דמוחין דז"א (שעה"כ צח ע"ג).

⁴⁴⁵¹ הם בו בתוכו מלובשים. וכד נסתלק ויוצא מתוך רישא דז"א, ויצא למעלה, "כדין לא נהיר לבנין", שהם זרין, כי נסתלקה הארתם, ונשארים ישנים (שעה"כ צח ע"ג).

⁴⁴⁵² פי' שופר שהם נה"י דאימא הם התוקף דיצחק שהיא גבורה נק' יצחק שמהם מקבלת הגבורה (מ"מ).

⁴⁴⁵³ נשא (דפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כגוונא (דאם) ודוהווא ממונה ב"ד דלתתא דאתייהיב ליה רשו לאדכרא קמי בי דינא פלוני עבד כך ופלוני ועברו (עבד) על כך ולמתבע עלייהו דינא ותנן רשו אתייהיב להווא ממונה ב"ד לאנעלא על בי דינא פתחא עד דיגזרון דינא על כל מה דאיהו תבע ולית רשו לבית דין לדחייא ליה בגין (ישעיה סא ח) כי אני יי אוהב משפט ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא ולמנדע דאית דין ואית דיין:</p>	<p>כדוגמא אותו הממונה של בית הדין שלמטה שנתנה לו רשות להזכיר לפני בית הדין, פלוני עשה כך ופלוני עבר על כך, ולתבוע עליהם דין. ושנינו נתנה רשות לאותו ממונה בית דין לנעול על בית הדין את הפתח עד שיגזרו דין על כל מה שהוא תובע, ואין רשות לבית הדין לדחות אותו משום, "כי אני ה' אוהב משפט", והוא רוצה שהעולם יעמוד בדין, ולהודיע שיש דין ויש דיין.</p>
<p>כהאי גוונא שוי קב"ה קמיה להאי דאיהו תבע דינא [קמי מלכא] על כל בני עלמא ו[ב]האי יומא אתייהיב ליה רשו לכסאה פתחא דמלכא וסיהרא אתחפיא לנו עד דיתגזר [דינא] (הוא) על כל בני עלמא ואע"ג דכלא אתגלי קמי קב"ה לא בעי אלא בדינא כלא כגוונא חדא עילא ותתא אתקין כרסייא דדינא בהאי יומא וסנטירא אתא ותבע דינא על כל עובדי בני עלמא כל חד וחד כפום ארחוי וכפום מה דעבד:</p>	<p>כדוגמא זה שם הקדוש ברוך הוא את זה לפניו, שהוא תובע דין לפני המלך על כל בני העולם, וביום הזה נתנת לו רשות לכסות את פתח המלך והלבנה מתכסה לפניו, עד שיגזר הדין על כל בני העולם, ואף על גב שהכל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך אלא בדין, הכל כדוגמא אחד, מעלה ומטה. התקין כסא דין ביום הזה, והשוטר בא ותובע דין על כל מעשי בני העולם, כל אחד ואחד כפי דרכו, וכפי מה שעשה.</p>
<p>וסהדין אתיין וסהדי על כל עובדי בני עלמא ואלין אינון עיני יי דאינון משטטי בכל עלמא וכמה אינון עיני יי דלית לון חושבנא דקא אזלי ומשטטי בכל עלמא וחמאן כל עובדי בני עלמא:</p>	<p>והעדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם, ואלו הם עיני ה' שהם משוטטים בכל העולם. וכמה הם עיני ה' שאין להם חשבון, שהולכים ומשוטטים בכל העולם, ורואים כל מעשי בני העולם.</p>
<p>ווי לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין [בעובדיהון] (בעובדא) דהא לגבייהו קיימין ואלין [ואזלין] סהדי מלכא ומשגיחין [וחמאן כל מה דאינון עבדין וקאמרי דהא אינון סלקי וסהדי קמי מלכא] והאי סנטירא קאים קמי מלכא ותבע דינא פלוני עבר דינא פלוני עבד כך והא הכא סהדי:</p>	<p>אוי לאותם שאינם משגיחים ולא מתבוננים במעשיהם, שהרי לגביהם עומדים העדים של המלך הללו ומשגיחים ורואים את כל מה שהם עושים, ואומרים שהרי הם עולים ומעידים לפני המלך והשוטר הזה עומד לפני המלך ותובע דין, פלוני עבר על דין ופלוני עשה כך, והרי כאן עדים.</p>
<p>ועד דקב"ה [לא] שאיל לון לית לון רשו לסהדא כדין אינון סהדי סהדותא וכלא אכתיב קמי מלכא בפתקא ובבין (דבי) מלכא אית חד היכלא היכלא דא מליא אשא חוורא והאי (ד)אשא מתגלגלא בפלקא⁴⁴⁵⁴ ולהיט שביבין והאי לא פסיק לעלמין:</p>	<p>ועד שהקדוש ברוך הוא לא שואל אותם, אין להם רשות להעיד, אז הם עדים של העדות, והכל נכתב לפני המלך בפתק. בבית המלך יש היכל אחד, ההיכל הזה מלא באש לבנה, והאש הזו מתגלגלת בעגול והשביבים לוהטים, וזה לא פוסק לעולמים.</p>
<p>[לנו האי היכלא אית היכלא אחרא מליא אשא אוכמא דלא פסיק לעלמין] תרין סופרין קיימין תדיר קמי מלכא בשעתא דדינא סהדין כל סהדי קמי מלכא אינון סהדין ונ"א סופרין נטלין</p>	<p>בתוך ההיכל הזה יש היכל אחר מלא אש שחורה שלא פוסקת לעולמים, שני סופרים עומדים תמיד לפני המלך בשעת הדין מעידים כל העדים לפני המלך, אותם עדים (נ"א סופרים) נוטלים</p>
<p>צט/ב</p>	

⁴⁴⁵⁴ כפלקא - הוא פלך (יהל אור).

<p>דיצחק תושבחתיה דאבהן⁴⁴⁵⁵ כד אסתלק⁴⁴⁵⁶ ההוא שופר גדול דלא ינקא לבנין כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמא:</p>	<p>של יצחק תישבחות האבות, כשמתעלה אותו שופר גדול שאין מניק את הבנים, אזי יצחק מתחזק ומתתקן לדון את העולם.</p>
<p>וכד אתער האי שופר⁴⁴⁵⁷ וכו' (ו) בני נשא תייבין מחטאיהון בעיין לנגדא קול שופר ומתתא⁴⁴⁵⁸ וההוא קלא⁴⁴⁵⁹ סליק לעילא⁴⁴⁶⁰ כדין אתער שופרא אחרא⁴⁴⁶¹ ועלאהו ואתער רחמי ואסתלק דינא⁴⁴⁶² ובעיין לאחזאה עובדא בשופר (ו) לאתערא שופראו אחרא⁴⁴⁶³ ולאפקא בהאי שופר ולתתא אינון קלי לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא⁴⁴⁶⁴ ודובלילן בלהו בההוא שופר עלאה ויתערו לנפקא:</p>	<p>וכשמתעורר השופר הזה, וכשבני אדם שבים מחטאיהם, צריכים להמשיך קול שופר ממטה, ואותו קול עולה למעלה, אזי מתעורר שופר אחר עליון ומעורר רחמים ומסתלק הדין, וצריכים להראות מעשה בשופר לעורר שופר אחר, ולהוציא בשופר הזה למטה אותם קולות, להראות שכל אותם קולות שלמעלה, שכולם כלולים באותו שופר עליון, יתעוררו לצאת.</p>

⁴⁴⁵⁵ פי' שופר הנזכר, שהם נה"י דאימא הם תושבחתיה דאבהן שהם חג"ת (מ"מ).
⁴⁴⁵⁶ יש להבין בכאן חדא שכבר אמר זה למעלה, ותו דלעיל קארי ליה שופר עילאה והכא קארי ליה שופר
גדול. ותו דלעיל אמר ולא נהיר וכאן אמר ולא ינקא. ועוד שלמעלה אמר דינן אתערו וכורסוון וכו' ובזה
אמר כדין יצחק אתתקף וכו'. ונראה לי לתרץ את הכל בהקדים מ"ש בספר הכוונות שתקיעות דמיושב הן
בתבונה ושל מעומד הן בבניה. ועוד אמר שם ששופר סתם הוא בתבונה ושופר גדול בבניה. ולפי זה ינעם
מאמרנו, כי בתחילה מדבר על תקיעות דמיושב וכאן מדבר על דמעומד שהן בבניה. ולא יקשה לך אומרו
אסתלק בכאן אחר שכבר עלה לתבונה, כי כן הדרך שכל עוד שמתעלה הזעיר למדרגה יותר עליונה חוזר
לקטנות להתכונן בתיקון נכון לאותה מדרגה עליונה, והוא הוא ההסתלקות השני האמור כאן. ולכן אמר דלא
ינקא לבנין, ומובן במ"ש בכוונות הפסח שפרצוף תבונה ה"ס נה"י דאימא, וחג"ת דידה ה"ס הגדלות השני
הנקרא בינה, שהוא שופר גדול הנזכר. ועל בחינה זו מתבאר שם פסוק (יחזקאל טז, ז) שדים נכוננו, ולעומת
כן אמר כאן דלא ינקא לבנין. כדין יצחק אתתקף, הטעם הוא שבתקיעות דמעומד עלה לאי' עילאה שהיא
מלבשת גבורה דאריך, וגם היא תחות דיקנא דאריך שהוא ממוחא סתימאה דאתתקן מגבורה דעתיק, ושם
הם שורש הגבורות. וכנגד גבורה דאריך אמר אתתקף, וכנגד גבורה דדיקנא אמר ואתתקן, שכאן גם הדינן
נתקנין בסוד מכילן דרחמי (רמ"ז).

⁴⁴⁵⁷ מכאן מדייק בספר הכוונות שנכון להתוודות בלחש בזמן שתוקעים במיושב, והטעם כי אז השטן
מעורבב, ודברי וידוי של האדם עולים למעלה על ידי השופר ולא יש קטרוג עליו, וכן הוא בהדיא בפרשת
פנחס רל"א א', ועיין שם מה שכתבתי שם. וז"ש וכד אתער האי שופר, שהוא יסוד אמא ששם סוד התשובה,
וירצה שהנה בזמן הדורמיטא אז מתעלה פנימיות זעיר ובאים לו מוחין יותר עליונים, דהיינו מאו"א עילאין
ככתוב בספר הכוונות, ע"ע. ולכן אמר האי שופר, דקאי אמאי דסליק מיניה שהוא שופר גדול. ואע"ג שזה
הענין נמשך בכל זמן הדורמיטא מכל מקום יצדק לומר שהעיקר הוא בשעה הראויה לתקיעה שהיא ברגע
הנץ החמה, וכמנהם של חסידי צפת טובב"א, שאז מכוונים לתקוע ואז מתעורר זעיר, פי' מתחילת התעוררות
מוחיו לבוא בחידוש אורם המופלא, ובהצטרף לזה שבני אדם מכוונים להרהר תשובה בלבם אז מתעצם הכח
למעלה לירש המוחין דזעיר (רמ"ז).

⁴⁴⁵⁸ היינו התקיעה הראשונה שהוא קול משוך וארוך ופשוט, ובה נכוין להוריד למטה על רישא דזעיר שני
מוחין שהם בינה וגבורה, ומתחברים אל שני מוחין חכמה וחסד שהם נשאר מקיפים על ראשו וכמ"ש בסמוך
בס"ד (רמ"ז).

⁴⁴⁵⁹ היוצא מפינו בשופר (רמ"ז ומ"מ).

⁴⁴⁶⁰ פי' למעלה מראשו דזעיר (רמ"ז).

⁴⁴⁶¹ ה"ס יסוד תבונה שהוא המשפיע אליו את מוחיו ממותקים, וזהו ואתער רחמי. אי נמי והוא יותר מכוון,
כי בכוח התקיעה הראשונה אז החכמה והחסד מעלים מ"ן לאו"א עילאין בסוד תקיעה תק"ע י"ה, וזהו ממש
ואתער רחמי, שהחכמה וחסד שהם בעלי רחמים מתעוררים ועולים במ"ן לעורר רחמי או"א (רמ"ז). פי' אור
מקיף דז"ת דאימא שהוא סוד השופר כמ"ש בשעה"כ ולפי זה שופר רומז לנה"י דאימא כמ"ל רומז ג"כ
למקיף ז"ת דאימא (מ"מ).

⁴⁴⁶² פי' שאז מתעלה אמא מן הנוק', שכל עוד שזעיר בשינה אמא משפעת בנוק' דינים תקיפים שלא ע"י
בעלה, אבל כשמתעוררים הרחמים אז מסתלק הדין. גם ירמוז למה שאנו מכוונים בתקע, לב' מנצפ"ך הנולדים
מאו"א לתיקון הנוק', ולפי שאלו מתוקים אמר ואסתלק דינא (רמ"ז).

⁴⁴⁶³ הוא הדיקנא שכולה צנורות, ובפרט אל תיקון ואמת שהוא בחי' יסוד חכמה סתימאה, שלהיותה בחי'
נוק' אל כתר עלאה ה"ס שופר ממש. ולאפקא בהאי שופר וכו', הן הם שבעה קולות הנודעים שהם ז' הבלים
מילוי דס"ג היוצאים מתיקון ואמת שה"ס ק"ל לזו"ן וכנזכר בספר הכוונות, עיי"ש. ולכן אמר בהאי שופר,
הוא דסמיק ליה (רמ"ז).

⁴⁴⁶⁴ שאז זו"ן בסוד קולות דשופר (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובהני קלין דלתתא יהבין ישראל חילא לעילא ועל דא בעינן לזמנא שופר ביומא דא ולסדרא קלין לכוונא ביה בגין לאתערא שופר אחרא דביה כלילין קלי לעילא (ובהני קלין יהבין ישראל חילא לרחמי מתתא ואתער שופר גדול לעילא ועל דא בעינן לזמנא שופר ולכוונא ביה דביה כלילין קלי ובגין לאתעטר אחרא ולסדרא קלין בשופר):</p>	<p>ובקולות הללו שלמטה נותנים ישראל כח (לרחמים מלמטה ומתעורר השופר הגדול) למעלה, ועל כן צריכים לזמן שופר ביום הזה ולערוך קולות לכוון בו, כדי לעורר שופר אחר, שבו כלולים הקולות למעלה (ולסדר קולות בשופר).</p>
<p>סדרא קדמאה קלא נפיק ומתעטר לעילא סליק רקיעין ואתבקע בין טורי רמאי ומטי לגביה דאברהם ושריא ברישיה [ואתעטר] ואתער הוא ואתקן לכורסיא⁴⁴⁶⁵:</p>	<p>סדרה ראשונה יוצא קול ומתעטר למעלה, עולה רקיעים ונבקע בין הרים רמים, ומגיע לאברהם ושורה בראשו, ומתעטר, והוא מתעורר ומתקין את הכסא.</p>
<p>ובספרא דאגדתא [תנינן] [תנונן] בשעתא דההוא קלא קדמאה⁴⁴⁶⁶ אתער [ואתעטר] אברהם ואתקן לכרסיא פקדין עליה [או"א] [אבא] אדהכי סלקא תניינא תקיפא לחברא תוקפי רגיון ודא סדרא תניינא ההוא קלא תבירא בתוקפוי וכדין סלקא וכל דינין דיתערון (ס"א דאתערען) קמיה אתברו עד דסליק לאתריה דיצחק:</p>	<p>ובספר האגדה שנינו בשעה שאותו קול ראשון עולה, מתעורר ומתעטר אברהם ומתקין את הכסא ופוקד עליו (אבא ואמא) אבא. בינתיים עולה השני התקיף (לחבר) לשבור את הדינים הקשים, וזה הסדר השני, אותו הקול שובר בכחו, ואז עולה, וכל הדינים שמתעוררים (שנקרים) לפניו נשברים, עד שעולה למקומו של יצחק.</p>
<p>כיון דיצחק אתער וחמי לאברהם מתקן לכורסיה⁴⁴⁶⁷ לקיימא קמיה כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא ובהאי בעי מאן דתקע לכוונא לבא ורעותא בגין לתברא חילא ותוקפא דינא קשיא הה"ד (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יודעי תרועה ודא⁴⁴⁶⁸:</p>	<p>כיון שמתעורר יצחק ורואה את אברהם, מתקן את הכסא לעמוד לפניו, אז נכנע ושובר את התוקף הקשה, ובזה צריך מי שתוקע לכוון הלב והרצון כדי לשבור הכח והתוקף של הדין הקשה, זהו שנאמר אשרי העם יודעי תרועה, יודעי ודאי.</p>
<p>סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון רקיעין ורחמי מתערן ומטי ההוא קלא לרישיה דיעקב</p>	<p>סדרה שלישית יוצא קול ועולה ובוקע כל אותם רקיעים ומתעוררים רחמים, ומגיע אותו קול לראשו של יעקב</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>מההוא פלקא דאשא חוורא וכתבי עליה בההוא אשא אוכמא וכדין מלכא אחמיין דינא עד זמנא ידיעא דילמא בין כך⁴⁴⁶⁹ יהדרון בתשובה:</p>	<p>מאותו עגול של אש לבנה וכותבים עליו באותה האש השחורה, ואז המלך מעכב את הדין עד זמן ידוע, אולי בין כך ובין כך יחזור בתשובה.</p>
<p>אי יהדרון פתקין [נקרעין ואי לאו מלכא יתיב וכל אינון דבי זכותא קיימי קמיה כרוזא קם וכריז פלוני עבד כך מאן יוליף עליה זכות אי אית מאן</p>	<p>אם יחזור נקרעים הפתקים, ואם לא המלך יושב, וכל אותם של בית הזכות עומדים לפניו, הכרוז קם ומכריז פלוני עשה כך, מי ילמד עליו</p>

⁴⁴⁶⁵ והנה הכלי הזה [חסד דז"א] הוא ישן כנז' ו[תקיעה] מעורר אותו ואח"כ עולה זו התקיעה יותר למעלה עד רישיה דאברהם והוא היא עיטרא דחסדים הנשאר בסוד א"מ ע"ג רישא דז"א וכו' וכדין ההוא עיטרא דחסד הנק' ריש' דאברהם אתער גם הוא, ואז הוא ממשיך אליו אותם תרין מוחין שהם בינה ועטרא דגבורה שנסתלקו עם נה"י דאימא למעלה ומורידן עד מקומו שהז"א עומד שם למטה בסוד א"מ ואז נמצאין כל הד' מוחין יחד שם בבחי' א"מ ע"ג רישא דז"א ונעשה עתה שם בחי' כסא של ד' רגלים (שעה"כ צח ע"ג).

⁴⁴⁶⁶ סליק (נוסף בדפ"ו).

⁴⁴⁶⁷ לכורסיא (דפ"ו).

⁴⁴⁶⁸ ר"ל יודעים לשבר כח הדין ותרועה לשון תרועים בשבט ברזל (רח"ו). מפרש יודעי מלשון (שופטים ח טז) ויודע בהם את אנשי סוכות, שר"ל ששבר כוחם והכניעם, כנזכר בפרשת פקודי רנ"א א' (רמ"ז).

⁴⁴⁶⁹ ובין כך (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דיוליף עליה זכות יאות ואי לאו הא אתמסר לסנטירא:</p>	<p>זכות, אם יש מי שילמד עליו זכות יפה, ואם לא הוא נמסר לשוטר.</p>
<p>וכלא ידע קב"ה אמאי אצטריך לכל דא אלא בגין דלא יהא פטרא דפומא לבני עלמא אלא לאהזאה דכלא עביד בארע קשוט וניחא קמיה מאן דאשתזיב מן דיניה:</p>	<p>[והרין] הקדוש ברוך הוא ידוע הכל, למה צריך את כל זה, אלא כדי שלא יהיה פתחון פה לבני העולם, אלא להראות שהכל עושה בדרך אמת ונוח לפניו, מי שניצל מן הדין.</p>
<p>ואי תימא [מנ"ל] (מנלן) האי אתמסר לחכימין ואפי' למאן דלא ידעי מאן דבעי לאסתכלא ישגח במה דאיהו באתגלייא וידע במה דאיהו בסתרא דהא כלא כגוונא חדא כל מה דפקיד קב"ה בארעא כלא איהו כגוונא דלעילא:</p>	<p>ואם תאמר מנין לנו, זה נמסר לחכמים, ואפילו למי שאין יודעים, מי שרוצה להסתכל יתבונן במה שהוא בנגלה וידע מה שהוא בנסתר, שהרי הכל בצורה אחד, כל מה שמנה הקדוש ברוך הוא בארץ הכל הוא כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>יומא דר"ה איהו יומא דדינא ומלכא [יתיב] (ייתי) בכרסייא דדינא סנטירא קא אתי וחפי פתחא דמלכא ותבע דינא ואע"ג דקב"ה רחים ליה לדינא כד"א (ישעיה סא ח) כי אני יי' אוהב משפט נצח רחמי⁴⁴⁷⁰ דבנוי לרחימו דדינא ובשעתא דסנטירא קם למטען מלין עליהו⁴⁴⁷¹ פקיה למתקע בשופר בגין לאתערא רחמי מתתא לעילא בההוא שופר סלקא ההוא קלא כלילא באשא ורוחא ומיא ואתעביד מנייהו קלא חדא ואתער קלא אחרא לעילא כד ההוא קלא אתער מעילא ומתתא כדין כל טענות דקא טעין ההוא מקטרגא מתערבבי:</p>	<p>היום של ראש השנה הוא יום הדין, והמלך יושב בכסא הדין, השוטר בא ומכסה את פתח המלך ותובע דין, ואף על גב שהקדוש ברוך הוא אוהב את הדין, כמו שנאמר "כי אני ה' אוהב משפט", מנצחת אהבת בניו את אהבת הדין, ובשעה שהשוטר קם לטעון דברים עליהם, הוא מצווה לתקוע בשופר כדי לעורר רחמים מלמטה למעלה באותו שופר, אותו הקול עולה כלול באש רוח ומים, ונעשה מהם קול אחד, ומתעורר קול אחר למעלה. כשאותו הקול מתעורר ממעלה וממטה, אזי כל הטענות שטוען אותו מקטרג מתערבבות.</p>
<p>ביומא דר"ה נפיק יצחק בלחודוי וקרי לעשו לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא כל חד כפום ארחוי דהא בההיא שעתא (בראשית כז א) ותכהין עיניו מראות דנפק⁴⁴⁷² מניה ומאן דאחשדן (ואחשדן) אפי' בריין ואתפרש ושכיב על ערסיה דדינא וקרי לעשו ואמר (שם ג) וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים והביאה לי:</p>	<p>ביום של ראש השנה יוצא יצחק לבדו, וקורא לעשו להטעים אותו תבשילים של כל העולם, כל אחד כפי דרכו, שהרי באותה השעה, "ותכהין עיניו מראות", שיצא ממנו מי שהחשיך את פני הבריות ונפרד ושוכב על מטת הדין, וקורא לעשו ואומר "וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים", והביאה לי.</p>
<p>ורבקה אמרה אל יעקב בנה רחמיא דנפשה בנה רחמיא דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא ופקידת ליה לאתערא איהו באינן מטעמים דיליה ויעקב אתער</p>	<p>ורבקה אמרה אל יעקב בנה אהוב נפשה, הבן האהוב שנמסר לה מיום שנברא העולם, ומצווה אותו שהוא יתעורר באותם מטעמים שלו, ויעקב מתעורר</p>
<p>ק/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>ויעקב אתער וחמי לאברהם מתתקן בגיסא אחרא כדין אחידן תרוייהו ביה ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי [לנפקא] (ונפק) לבר והני תלתא סדיין כללו סדרא חד:</p>	<p>ויעקב מתעורר ורואה את אברהם מתתקן בצד האחר, אזי אוחזים שניהם ביצחק, זה מצד זה וזה מצד זה, ולא יכולים התוקף שלו לצאת החוצה, ושלוש הסדרות הללו הן סדרה אחת.</p>

⁴⁴⁷⁰ רחמי (דפ"ו).

⁴⁴⁷¹ כל זה שייך לפרשת תולדות ועוד ענין כזה פנחס רנח (דרך אמת).

⁴⁴⁷² דנפיק (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סדרה אחרת קול יוצא ועולה ונוטל את אברהם ממקומו, ומשפיע אותו למטה למקום שהגבורות של יצחק שורים, ומקיימים את אברהם בתוכם.</p>	<p>סדרה אחרת 4473 קלא נפיק וסליק ונטיל לאברהם מאתריה 4474 ונגיד ליה לתתא 4475 לאתר דתוקפיהון דיצחק שריין 4476 וקיימן ליה לאברהם בגווייהו:</p>
<p>סדרה שניה יוצא קול שבור לא חזק כמו הראשון, לא שאותו קול שתקע חלש, אלא</p>	<p>סדרה תניינא 4477 נפיק קלא תבירא לא תקיפא בקדמאה לא דחליש [ד]ההוא קלא דתקע אלא</p>

⁴⁴⁷³ פי' הם תר"ת השנית סדרה בתראה דבעינא לסלקא לון לאתרייהו ז"ל הרב ז"ל בסה"כ תשר"ת הם בלאה ורחל ותש"ת בלאה ותר"ת ברחל וג' פעמים הם א' באצילות וא' בבריאה וא' באצילות ג"כ וז"ש הזוהר סדרה בתראה דבעי לסלקא לון לאתרייהו וכו' ע"ל הרב ולפ"ז ר"ש שהזכיר כאן ג' תר"ת לבד תר"ת הראשון באצילות והשני בבריאה והשלישי באצילות ולכ"א לסלקא לון לאתרייהו זהו כללות הלשון אבל פרטי כל תיבה ותיבה ומה הוסיף הזוהר בסדר זה יותר מחבירו לא ירדנו לעומקו (מ"מ).

⁴⁴⁷⁴ מושך כח החסד שנתגלה ממקורו (אור יקר).

⁴⁴⁷⁵ לנצח שהוא ענף החסד, ואם תאמר כיון שכבר המשכנו אותו מגו שופר על החסד בתקיעה ראשונה מה ענין שופר עוד פעם שנית דהא השתא לאו מגו שופר דהיינו בינה נפיק, ויש לומר שזה בסוד האצילות שאחר שנאצלה חסד מבינה נתנה עוד הבינה כח בחסד להמשיך הנצח אל מקומה, וכן צריך קול דנפיק מינה לתת אל החסד כח להמשיך למטה אל הנצח לעורך חסדיה אל כנגד הוד כאשר יתבאר, ובדרך זה אל כל שאר הקולות עלייתם וירידתם על ידי כח הבינה קול דנפיק מגו שופר כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁴⁷⁶ הוד שהיא ענף הגבורה, וכבר היה אפשר לפרש דהיינו למטה בהיכלות ויהיה התקיעה בהיכל אהבה, והתרועה ושברים בהיכל זכות והיכל לבנת הספיר, והתקיעה בהיכל הרצון והיינו "תוקפיהון דיצחק" היכל זכות שבו סוד הדין החזק ומשם יורד, ומתגלגל לחצונים, ואף אם לא נפרש השמועה כך לענין הכוונה צריך הוא לכוון גם בתיקון הדינים האלו, עוד אפשר לפרשם במלכות הכל שבה סוד יהו"ה דהיינו חסד שבה תקיעה, שברים גבורה שבה, תקיעה שנית תפארת שבה, דהיינו סוד שלשה פנים בסוד אל אלהים אדני במלכות אל אלהים יהו"ה בתפארת, והיינו "תוקפיהון דיצחק שראן", ואף אם לא נפרש השמועה כך צריך הוא לענין זה הכוונה, וכל מה שנפרש בנצח הוד יסוד דוגמתו בהיכלות ודוגמתו במלכות בסוד ימין ושמאל ואמצע שבה (אור יקר).

⁴⁴⁷⁷ בס' ח"י דף קמ"ה ז"ל מבואר הדבר למתחילים בחכמה כי שורש השופר הוא אם הבנים הנק' בינה דבה חירו דכולא, וזה הוא שורש הדבר שישראל צריכין עתה ביום הדין לתקוע בשופר לעורך שופר העליון היא הבינה להפוך הדין לרחמים אך בשופר בלבד ולא בקרן אחר שכל קרן רמז אל מדה"ד דינא דמלכותא ואין לנו עסק בדין אפס לעורך הראשונים להפוך ממשלת הדין לרחמים ע"י התרועה ולכך אמר הכתוב יום תרועה יהיה לכם ר"ל לכם ניתן התעוררות של מעלה שאתם תעוררו וזולת התעוררות שלכם לא יהיה שום התעוררות למעלה, והכוונה בזה לפי שהבינה שהיא סוד השופר הגדול מסתלקת במעלה ומסתרת את עצמה מלהניק ולהשפיע אל הבנים שהם ר"ק הבנין, ואז הגבורה פחד יצחק מתחזקת להתעורר בדין הקשה ומכין את עצמו לדון העולם ועל כן צריכים אז להתעורר פה למטה בשופר ולחזור בתשובה שלימה שזה הוא סוד תשובה תשוב ה' ר"ל להשיב ה' עליונה סוד הבינה על הבנים ר"ק הבנין וגם לתקוע בשופר לעורך אותה כנז', ובס' תשר"ת תקיעה א' לעורך החסד מדת אברהם שהוא קול פשוט חסד ורחמים פשוטים והתעוררותו לתקן הכסא כסא של רחמים ופוקדין עליו ברחמי א"ב הרחמים ואם על בנים כמ"ש בזוהר, ושברים הוא לשבר תוקף הדין שבגבורה פחד יצחק ולהמזיגו במדת החסד לאברהם, ותרועה הוא לעורך הת"ת מדת הרחמים הממוזג חסד ודין יחד כי אחר שנכנעה הגבורה שהוא דין והחסד הולך וגובר צריך להם הכרעה והוא הת"ת מדת יעקב להכריע ביניהם להעמיד העולם בקו הרחמים שהוא קו הממוצע ותרועה זו מתעטר הת"ת בבחינתו העליונה בסוד הדעת כנזכר בזוהר, ואז הדין הוא כפוף באמצע דהיינו אברהם מצד ימין הת"ת ויעקב מצד אחר ויצחק באמצע ואז החסד והרחמים מאירים לספי' התחתונות והרצון מצוי בעולם ותקיעה אחרונה היא כדי לעורך הרחמים בתחלת וסוף, ותש"ת הוא בכוונה אחרת כי בתקיעה א' מתעורר החסד ואנו ממשיכים אותו ממקומו העליונה המלכות למתק הדין שבמלכות שבה ושברים תוקף הדין שבמלכות ב"ד של מטה ולהמזיגו במדת החסד לאברהם, ותקיעה אחר שנכנעו כחות הדין של מטה ע"י התגברות מדת אברהם בתוכה אז בתקיעה זאת אחרונה עולה התעוררות אל הת"ת מדת יעקב להמשיך אותו מבחינתו העליונה למטה אל המלכות ואז מדת הדין הרפה שבמלכות עומדת באמצע בין חסד לת"ת ואז פני הרחמים מאירים למעלה ולמטה ולכל צד כראוי, ותר"ת הוא ליישב האבות העליונים אל מקומן כי אחר שסידרנו ב' סדרים כל אחד מתקיעה שברים תרועה כדי להכניע כח הגבורה למעלה וכח דינא דמלכותא למטה כנז' אז אנו צריכים לסדר סידור ג' תר"ת שעל ידי זה מתיישבים מדות העליונים על מכונם ולהיות פחד יצחק שמדתו הגבורה כלול בין החסד והרחמים הנרמזים בשני תקיעות אלו של תר"ת, והגבורה עמה בסימן זה היא בסוד התרועה אשר היא יושבת עתה בין חסד לת"ת ולסיבת התישבות זה נרמזה הגבורה עתה בתרועה שהוא הכנעת דין הרפה כי איננה בגבורתה כמתחלה אחר שכבר נמצע תוקף דינה בשני כיוונים הראשונים כאמור ובכך ע"י התיישבות זה מתחברת הבינה השופר הגדול אם על בנים ומוציא קול שהוא שפע וברכה בכל העולמות, וכסאות הדין מושלכים מאין יושב עליהם. ומתהפך הכל לרחמים. זהו קיצור כוונת התקיעות למתחילים בחכמה והן הן פשוטי דברי הזוהר בפ' אמור סדרה קדמאה וכו' זכאה חולקיהון דישראל דידיעין

זהר ויקרא חלק א'

<p>דההוא קלא לאו איהו [לגבי יצחק בקדמיתא דתמן תוקפא תקיפא שריא אלא לגבי אינון ובי דינא דלתתא (מותבן דינא) דאינון רפויין יתיר וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו ואתכפיין קמיה:</p>	<p>שאותו קול אינו אצל יצחק כבראשונה, ששם שורה התוקף התקיף, אלא רק לאותם בית דין של מעלה, שהם יותר רפויים, וכולם רואים את אברהם אצלם ונכנעים לפניו.</p>
<p>אדהכי סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעיתא כדין אתכפיין כלהו ומשתכחין (ס"א) ומשתככו (ומסתכיי) [באתרייהו] [לאתרייהו] והני כלהו סדרא אהרא תניינא:</p>	<p>בינתיים סדרה שלישית יוצא קול ועולה ומתעטר בראשו של יעקב, ומשפיע אותו לאותו מקום שאותן הגבורות שורות, ועומד כנגדן אברהם מצד זה ויעקב מצד זה, והם באמצע, ואז כולם נכנעים, ונמצאים (ושוככים) במקומם, ואלו כולם סדר אחר שני.</p>
<p>סדרא בתראה דבעיא לסלקא לון לאתרייהו ולישבא (ס"א ולישרא) בינייהו ליצחק כמלקדמין בגין דהאי בעא לישרא ליה באתריה ולא יפוק בתוקפוי לבר כדין דינין כלהו אתכפיין ורחמין אתערו על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלי ולמהדר⁴⁴⁷⁸ בתיובתא קמי מאריהון:</p>	<p>סדרה אחרונה שצריך להעלותם למקומם וליישב (וליישר) ביניהם את יצחק כמקדם, משום שאת זה צריך ליישר במקומו, ולא יצא בגבורותיו החוצה, אז כל הדינים נכנעים ומתעוררים רחמים, על כן צריך לכוון את הלב והרצון בקולות הללו ולחזור בתשובה לפני רבונו.</p>
<p>כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין וברעותא דלבא כדקא יאות בשופרא דא (וישראל ברעותא) אהדר ההוא שופר עלאה וכד אהדר מעטרא ליה ליעקב ואתתקן (על) כלא וכורסייא אחרא רמיו וכדין חידו אשתכח בכלא וקב"ה מרחם על עלמא זכאה חולקהון דישראל דידעין לנגדא ולאמשכא:</p>	<p>אזי כשישראל מתקנים ומסדרים קולות ברצון הלב כראוי בשופר הזה, חוזר אותו שופר עליון, וכשחוזר מעטר את יעקב והכל נתקן, וכסא אחר עולה ואז נמצאת שמחה בכל, והקדוש ברוך הוא מרחם על העולם. אשרי חלקם של ישראל שיודעים להשפיע ולהמשיך</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>מתתא מתלבש בצלותין ובעותין והקול קול יעקב בההוא שופר דקא סליק ואתער יעקב לגביה ואתקריב בהדיה:</p>	<p>מלמטה מתלבש בתפלות ובקשות, והקול קול יעקב, באותו שופר שעולה ומתעורר יעקב אליו, ונקרב עמו.</p>
<p>ויגש לו ויאכל ונכללים זה עם זה, כיון שנכלל עמו, "ויבא לו יין", זה יין המשומר, היין שהוא שמחת הלב, הסוד של העולם הבא. אז "וירח את ריח בגדיו", התפלות שעולות והבקשות, "ויברכהו" נח הרוגז והלב שמח, והכל הוא רחמים.</p>	<p>ויגש לו ויאכל ונכללים זה עם זה, כיון שנכלל עמו, "ויבא לו יין", זה יין המשומר, היין שהוא שמחת הלב, הסוד של העולם הבא. אז "וירח את ריח בגדיו", התפלות שעולות והבקשות, "ויברכהו" נח הרוגז והלב שמח, והכל הוא רחמים.</p>
<p>כיון דאיהו אתכליל ביעקב כל אינון חיילין ותוקפין ורוגזין דהו זמינין אתבדרו ולא אשתכחו תמן וישראל נפקין מן דינא בחדוה ובברכאן (שם ל) ויהי אך יצא יעקב מאת פני [יצחק] אביו (יצחק) ביומא דא בחדוה ובברכאן עלאין (שם)</p>	<p>כיון שנכלל ביעקב, כל אותם חיילות וגבורות ורוגזים שהיו מזומנים התפזרו ולא נמצאו שם, וישראל יוצאים מן הדין בשמחה ובברכות, "ויהי אך יצא יעקב מאת פני יצחק אביו" ביום הזה בשמחה ובברכות עליונות, ועשו אחיו בא מצידו טוען טענות</p>

לנגדא ולאמשכא למאריהון מדינא לרחמי ומתקני כל עלמין על ידיהו, ואשר בתעלומות חכמת מוריני האר"י זלה"ה סוב"ר הרזים יבין לכוין עמקי סודות התקיעות לעורר הרחמים והסליחות כי על כל אלה תקנתי נוסח תפלה כוללת בקיצור נמרץ כל כוונה הרב בתקיעות וכו' ע"ש כל (דף ק' ע"ב) התפרש שבכוונת תש"ת לתשר"ת ותר"ת (מ"מ).

⁴⁴⁷⁸ ולמהדר (דפ"ו).

⁴⁴⁷⁹ בראשית קמב ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועשו [אחיו] בא מצידו מעין מועני מעובדי דעלמא (שם לא) ויעש גם הוא מטעמים חרד [לנישניה למטען טענות אתקין סהדי (שם) ויבא לאביו ויאמר יקום אבי (ו)יתער בדינוי ויאכל כמה עובדין בישין [דכל] [בכל] עלמא דקא אשכחנא:</p>	<p>ממעשי העולם, "ויעש גם הוא מטעמים", לשונו חדה לטעון טענות, מסדר עדים ויבא לאביו, ויאמר יקום אבי, יתעורר עם דינוי ויאכל כמה מעשים רעים של כל העולם שמצאתי.</p>
<p>ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד (שם לג) דהא לא יכיל לאתפרשא מכללא דיעקב דאיהו בחודה ויאמר מי איפה הוא הצד ציד (שם) בכמה צלותין ובעותין ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה:</p>	<p>"ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד", שהרי אינו יכול להפרד מכלל של יעקב שהוא בשמחה. "ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד", בכמה תפלות ובקשות ואוכל מכל בטרם תבוא, ואברכהו גם ברוך יהיה.</p>
<p>כשמוע [עשו] את דברי יצחק⁴⁴⁸⁰ אביו ויצעק צעקה וגו' (שם לד) דחמי דהא צידו לא הוה כלום עד לבתר אמר ליה (שם לט) הנה משמני הארץ יהיה וגו' אלין תקיפין ואכלוסין דשאר עמין ודא קשיא ליה מכלא:</p>	<p>"כשמוע עשו את דברי (יצחק) אביו ויצעק צעקה גדולה וגו'", שראה שהרי צידו לא היה כלום עד לאחר שאמר לו הנה משמני הארץ יהיה וגו', אלו החזקים וההמונים של שאר העמים, וזה קשה לו מהכל.</p>
<p>וישטום עשו ליעקב⁴⁴⁸¹ (שם מא) למיזל אבתריה ולקטרנא ליה תדיר ויעקב אזיל באינן יומין דבין ר"ה ליום הכפורים עריק לאשתזבא מניה תב בתיובתא⁴⁴⁸² שוי גרמיה בתעניתא עד דאתי ר"ה [וי"ה] בדין ידעי ישראל דעשו בא ועמו ארבע⁴⁴⁸³ מאות איש [כלהו מקטרגי זמינין לקטרנא לון]:</p>	<p>"וישטום עשו את יעקב" ללכת אחריו ולהתגרות בו תמיד, ויעקב הלך באותם ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ברח להנצל ממנו, שב בתשובה ושם עצמו בתענית, עד שבא ראש השנה ויום הכפורים, אז יודעים ישראל שעשו בא ועמו ארבע מאות איש, כולם מקטרגים מזומנים לקטרג להם.</p>
<p>[מיד] וירא יעקב מאד ויצר לו (בראשית לב ז) ואסגי בצלותין ובעותין (שם ט) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו' עד דנטיל עיטא ואמר (שם כ) כי אמר אכפרה⁴⁴⁸⁴ פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו מנחה וגו' (שם יג) עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים וגו' גמלים [הוא] (האי) סטרא דיליה גמלים הוא נחש כמין גמל בשעתא</p>	<p>" וירא יעקב מאד, ויצר לו", והרבה בתפלות ובקשות, "ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי וגו'", עד שנטל עצה ואמר, "כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני", ו"יקח מן הבא בידו מנחה וגו'", "עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים וגו' גמלים וגו'", כך הוא הצד שלו גמלים, הוא נחש כמין גמל, בשעה</p>
<p>ק/ב</p>	
<p>למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלהו עלמין על ידיהו:</p>	<p>את רבונם מדין לרחמים, ולתקן את כל העולמות על ידיהם.</p>
<p>ת"ח לקביל דא תלתא ספריין⁴⁴⁸⁵ פתיחין ביומא דא וכמה דרחמין מתערין ודינין קשיין אתכפיין</p>	<p>בא וראה כנגד זה נפתחים שלשה ספרים ביום זה, וכמו שרחמים מתעוררים והדינים</p>

⁴⁴⁸⁰ מוסגר בדפ"ו.

⁴⁴⁸¹ את יעקב (דפ"ו).

⁴⁴⁸² מצוה להתענות ב' ימים אלו שהם דרגין דתשובה עלאה עוה"ב ואין הצווי רק מאכילה ושתייה ביום ולא בלילה והסוד עולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה וביוה"כ מתגלם אור הבינה לגמרי לכן אפילו בלילה אנו מתעננין ואומרים בשכמל"ו בקול רם כי לילה כיום יאיר (רח"ו).

⁴⁴⁸³ הקב"ה נותן חלק להחיצונים ג"כ, הנה הוא ג"כ רק מאותו הטעם עצמו, כי ע"י שמתקן ע"י כל קרבן תיקונים רבים וגדולים למעלה ולמטה ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא הרבה מאד וכנז', הנה כדי שלא יסובב ע"ז קטרוג וצעקה מהחיצונים (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁴⁴⁸⁴ בשעיר כמש"ו (יהל אור).

⁴⁴⁸⁵ הם חסד צדיקים גמורים, גבורה רשעים גמורים, תפארת בנוניים, וכמו שהדינים מתבטלים כן אלו הרשעים שתלויים בקליפות הם נחתמין למיתה בשעתם בהתבטל כחם הם כלים מאליהם ונכנסים בנוקבא

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועאלין לדוכתייהו כך הוא לתתא כגוונא דלעילא דינין קשיין אתכפיין ואתעברו מעלמא ומאן אינון אלין אינון רשעים גמורים דאינון דינין קשיין דאתכפיין ואתעברו מעלמא ועל דא נכתבים ונחתמים וכו' אמר ר' אבא ודאי דא הוא ברירא דמלה בריך רחמנא דשאלנא ורווחנא בהני מלי:</p>	<p>הקשים נכפים ונכנסים למקומם, כך הוא למטה כדוגמא שלמעלה, הדינים הקשים נכפים ועוברים מן העולם. ומי הם אלו, אותם רשעים גמורים שהם דינים קשים שנכפו ועברו מן העולם, ועל כן נכתבים ונחתמים וכו'. אמר רבי אבא ודאי זהו ברור הדבר, ברוך הרחמן ששאלתי והרווחתי את הדברים הללו.</p>
<p>אמר ר' יהודה כתיב (ויקרא כג כד) זכרון תרועה⁴⁴⁸⁶ זכרון עבדין לכוונא לבא ורעותא ישראל עבדין זכרון לתתא במה בעובדא בגין דיתער מלה כההוא גוונא לעילא:</p>	<p>אמר רבי יהודה כתוב "זכרון תרועה", עושים זכרון לכוון את הלב והרצון, ישראל עושים זכרון למטה, במה במעשה כדי שיתעורר דבר באותו צורה שלמעלה.</p>
<p>אמר ר' אלעזר כתיב (תהלים פא ד) בכסה ליום חגנו דאתכסייא [ביה] (ב)סיהרא⁴⁴⁸⁷ והיך אתכסייא⁴⁴⁸⁸ אלא כד קיימא⁴⁴⁸⁹ עיבא⁴⁴⁹⁰ ושמשא לא נהיר⁴⁴⁹¹ כדין סיהרא אתכסייא ולא נהיר ועל דא מקמי עיבא שמשא לא נהיר⁴⁴⁹² כ"ש סיהרא דאתכסייא ולא נהירא ועל דא בכסה ליום חגנו בה"א דאתכסייא סיהרא ובמה נהיר כלא בתיובתא⁴⁴⁹³ ובקל שופרא דכתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה כדין יי' באור פניך יהלכון:</p>	<p>אמר רבי אלעזר כתוב "בכסה ליום חגנו", שמתכסה בו הלבנה, ואיך מתכסה. אלא כשעומד ענן והשמש אינו מאיר, אזי הלבנה מתכסה ולא מאירה, ועל כן מלפני ענן השמש אינה מאירה, כל שכן הלבנה שמתכסה ואינה מאירה, ועל כן בכסה ליום חגנו, בה"א שמתכסה הלבנה, ובמה מאירה הכל, בתשובה ובקול שופר, שנאמר "אשרי העם יודעי תרועה, אז ה' באור פניך יהלכון".</p>
<p>ת"ח בהאי יומא אתכסייא סיהרא ולא נהיר עד בעשור לחדש דישראל תייבין כלהו בתיובתא שלימתא ואימא עלאה תאבת ונהרת לה והאי יומא [נטלו נהירו] ונהירו [נטלו] דאימא נטלא⁴⁴⁹⁴ ואשתכח חידו בכלא⁴⁴⁹⁵ ועל דא כתיב יום</p>	<p>בא וראה ביום הזה מתכסה הלבנה ולא מאירה עד בעשור לחדש, שישראל שבים כולם בתשובה שלימה, והאם העליונה שבה ומאירה לה, והיום הזה לקחה את אור האם, ונמצאת שמחה בכל, ועל כן כתוב יום</p>

דתהומא רבא והיינו נחתמין למיתה, אמנם צדיקים גמורים שהם רחמי חסד הם לחיים מתפשטין בכל העולם ובכל הכסאות ובכל העולמות והם גוברים, אמנם בנוניים שהם רחמי התפארת תלויים שאין ייחוד עם המלכות עד החג ולכן תלויים ולא שריין על מלכות (אור יקר), פי' נגד חג"ת שהצדיקים חסד לכך נחתמים לחיים לאלתר והרשעים בגבורה ובינונים בת"ת (מ"מ).

⁴⁴⁸⁶ פירוש הכוונה והתשובה עיקר והמעשה דהיינו התרועה אינו אלא זכרון בעלמא (אור יקר).

⁴⁴⁸⁷ פירוש בראש השנה כדפירשנו איזהו חדש החדש וכו' (אור יקר).

⁴⁴⁸⁸ פירוש היאך אפשר שהיא מתכסת ואינה רוצה לקבל מהתפארת שאדרבה מדרך המלכות לרדוף אחר התפארת לינק ממנו (אורי קר).

⁴⁴⁸⁹ מלת אלא עוקר לאו כדקא סלקא דעתין דאתכסייא שלא לקבל מהתפארת דאי הכי קשיא אלא מתכסת שלא לקבל מהדין, וזהו שאמר כד קיימא וכו' פירוש כאשר הדין מעכב הרחמים לבלתי יושפע במלכות להנהיג העולם (אור יקר).

⁴⁴⁹⁰ פי' ה"ס הדינים (מ"מ).

⁴⁴⁹¹ פי' שמרוב הרושם גם הזעיר לא המשך הארתו למלכות (מ"מ).

⁴⁴⁹² שהוא הדין המשחיר את השמש "ולא נהיר" הכוונה שרחמי התפארת אינם מאירים אז במלכות והיא מתכסת לבלתי תינק מן הדין שאינה רוצה לינק מכח הדינים, "ועל דא מקמי עיבא" פירוש לא כדקא סלקא דעתך דמקמי שמשא אתכסייא אלא מקמי עיבא שהוא הדין שלא ישלוט בה (אור יקר).

⁴⁴⁹³ פי' ע"י התשובה והשופר שהם באימא אז נדחים הדינים ונמשכים המוחין לז"ון ונהירין (מ"מ).

⁴⁴⁹⁴ שאז נעשה תיקונה בבינה בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע (רח"ו).

⁴⁴⁹⁵ בח"י דף רכ"ח להבין לשון הזהב דרב כד תחמי שמשא בריש דיקלא כי נודע סדר המדרגות ביוה"ך כי מ' שמים התחילה לעלות בלילה כי אז זמנה עד חזרת מוסף שאז היא בכתרה של אימא, ועדין ת"ת ישראל לא עלה כי עיקר יום זה הוא לצורך בנין מ' שמים ותקונה מבית אימא כמ"ש בזוהר בפ' אמור בהאי יומא דר"ה אתכסייא וכו' ואח"כ מתחיל לעלות ת"ת ישראל מן המנחה ונתעלה עד חזרת הנעילה שאז אם הבנים עם בניה תעלה למעלה ראש האצילות לכתר עניון וכל האצילות העליון נק' אנג' רברבא שה"ס דיקלא בסוד אעלה בתמר וראשו ה"ס הכתר עליון רישא דאילנא ולרמוז זה אמר כד תחמי שמשא ההוא שמשא קדישא דהיינו ת"ת ישראל הנק' שמש כנודע בריש דילקא כי אותה שעה עולה עד שם הוא זמן תפלת נעילה כי הוא

זהר ויקרא חלק א'

<p>הכפורים הוא יום כפור מבעי ליה מאן יום הכפורים אלא בגין דתרי נהורין נהרין⁴⁴⁹⁶ [בחד] [בחד] (כחד) בוצינא עלאה⁴⁴⁹⁷ נהיר [ל]בוצינא תתאה⁴⁴⁹⁸ [וב]האי יומא מנה[ו]רא עלאה⁴⁴⁹⁹ נהיר ולא מנה[ו]רא דשמשא⁴⁵⁰⁰ ובגין כך (תהלים פא ד) בכסה ליום חגנו כתיב⁴⁵⁰¹:</p>	<p>הכיפורים הוא. היה צריך להיות יום כפור, מה זה יום הכיפורים, אלא משום ששני מאורות מאירים כאחד, המאור העליון מאיר למאור התחתון, וביום הזה מאיר מהאור העליון ולא מאור השמש, ולכן כתוב "בכסה ליום חגנו".</p>
<p>רבי אבא שלח ליה לר"ש אמר אימתי זווגא דכנסת ישראל⁴⁵⁰² במלכא קדישא⁴⁵⁰³ שלח ליה (בראשית כ יב) וגם אמנה אחותי בת אבי היא⁴⁵⁰⁴ אך לא בת אמי⁴⁵⁰⁵ ותהי לי לאשה אתרגיש רבי אבא ארים קליה בכה ואמר ר' [ר'] (שמעון) בוצינא קדישא ווי ווי לעלמא כד תפוק מניה ווי לדרא דיהון בעלמא כד תסתלק מנהון וישתארון יתמין מנך:</p>	<p>רבי אבא שלח לרבי שמעון אמר, מתי הזווג של כנסת ישראל עם המלך הקדוש, שלח לו "וגם אמנה ואחותי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה". התרגש רבי אבא הרים קולו בכה. ואמר רבי רבי נר הקדוש אוי אוי לעולם לעולם כשתצא ממנו, אוי לדור שיהיו בעולם כשתסתלק מהם וישארו יתומים ממך.</p>
<p>א"ל רבי חייא לר' אבא האי דשלח לקבלך מאי קאמר⁴⁵⁰⁶ אמר ודאי לאו זווגא דמלכא במטרוניתא אלא בזמנא דנהרא מאבא עלאה וכד אתנהרא מניה קרינן ליה⁴⁵⁰⁷ קדש דהא מבי אבא ונטלא (נטלון) האי וכדין מזדווגי כחדא בגין דמלכא קדש אקרי דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי [ד]נטיל מאתר דאקרי קדש כדין אחותי בת אבי היא אך</p>	<p>אמר לו רבי חייא לרבי אבא, זה ששלח לעמיתך מה אמר, אמר ודאי שאין זווג המלך עם המלכה אלא בזמן שמאיר מהאב העליון, וכשמוארת ממנו קוראים לה קודש, שהרי מבית אבא לקחה את זה, ואז מזדווגים כאחד, משום שהמלך נקרא קודש, שנאמר "קדש ישראל לה", שנוטל ממקום שנקרא קדש, אזי אחותי בת אבי הוא, אך לא בת אמי שהרי</p>

רחמי דכולא, כי שם נאמר כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי משא"כ במקום ת"ת ישראל שיש דין דכתיב ביה מאת ה' מן השמים אש ומים ובפ' נשא ג"כ אמרו רחמי דעתיק דעתיקין אינון רחמים גדולים, רחמי דזעיר איקרון רחמים סתם משום דאית ביה ימינא ושמאלא רחמי ודינא עכ"ל (מ"מ).

⁴⁴⁹⁶ נהרין (דפ"ו).

⁴⁴⁹⁷ בינה (מ"מ).

⁴⁴⁹⁸ מלכות (מ"מ).

⁴⁴⁹⁹ בינה (רח"ו).

⁴⁵⁰⁰ ת"ת (רח"ו).

⁴⁵⁰¹ פי' בינה שהארותיה מכוסים שנק' בכסה מאירה למ' שהיא יום חגנו, א"נ יש לפרש דקאי על מ"ש לעיל וע"ד בכסה ליום חגנו בה', דאתכסייא סיהרא ולא נהיר עד בעשור לחדש וכו' ולכך אמר כאן ובג"כ בכסה ליום חגנו כתיב דהיינו שבר"ה המ' נכסית ולא נהיר עד יוה"ך (מ"מ).

⁴⁵⁰² רחל (רח"ו).

⁴⁵⁰³ בישראל (רח"ו).

⁴⁵⁰⁴ כשיש בה ה"ח דאבא כמו פסח שבועות סוכות (רח"ו).

⁴⁵⁰⁵ לא כשהבינה נותנת הגבורות לבד במלכות כמו בר"ה ויוה"כ (רח"ו). ולפ"ז מש"ה אחותי בת אבי ר"ל אפי' בת אבי שהוא מוחין דאבא יש לה וכ"ש דאימא אך לא ביו"הך ור"ה שהיא בת אמי לבד (מ"מ).

⁴⁵⁰⁶ פי' שר' חייא לא הבין מה שרמז ר"ש בהאי קרא אחותי בת אבי וכו' שלח לר"ש ואמר אימתי זווגא דכנ"י במלכא קדישא שלח ליה וגם אמנה אחותי בת אבי היא בספר עץ החיים דף מ"ד, ומבואר שם כי אינה מזדווגת כ"א עד אשר כשמאירים בה אורות עליונים מאבא ומצדו נקרא' אחותי כמ"שה אמור לחכמה אחותי את כי בחכמה הם דו פרצופי' בסוד מילוי יו"ד ו"ד שבו משם יוצאים ז"ון ועתה כשהיא בסוד פרצוף בגדלות נעשית כלה גי' שם ב"ן עם ג' מוחותיה המאירים בה ולפי שהיא כלה מקבלת מנות וקישוטים מכל ג' עולמות גם מקבלת בסוד עישור נכסים מכל הספירו' מאריך ומא"ו ומזעיר כמ"ש בע"ח ובתיקונים וז"ל הזהר אינון דמתקנין למטרונית' בתכשיטה' הם סוד כ"ד קישוטי כלה ממה שמקבלת מא"ו ממלכות שלהם ובלבושהא סוד הל' כלים מה שעולה מבי"ע ועטרהא הוא סוד מה שמקבלת מאריך אז מה שמקבלת התרין עטרין ועד"ז אומר לה מה יפו דודיך אחותי כלה כי כולם נעשים לה דודים ליתן לה מתנות ונעשית כלה בהוד יופיה עם הכתר מלכות כמש"ל בזוהר בדף צ"ח ע"ב ע"ש גם כמו שמבואר בד' צ"ו ע"ב. אמר לה חייך ברתי מנא דילך ישתכח על חד תרין הא כולא יתנו לך מחולקהון כך פ' מכולא נטלא וע"ד איקרי כלה כלולה ככלה דכולהו מזמנין לה מאנין וחולקין ותכשיטין והוא מובן כמש"ל עכ"ל (מ"מ).

⁴⁵⁰⁷ לה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

לא בת אמי דהא מבי אבא שמא דא ולא מבי אמא ועל דא ותהי לי לאשה לאזדווגא כחדא בזמנא דא ולא [בזמנא] (ב)אחרא:	מבית אבא, השם הזה ולא מבית אמא, ועל כן ותהי לי לאשה להזדווג כאחד בזמן הזה ולא בזמן אחר.
דזמנא דנטלא מבי אבא ולא בזמנא דנטלא מבי אימא ויום הכפורים אוכה דתשמיש המטה אסור בגין דזווגא לא אשתכח דהא מבי אימא נטלא ולא מבי אבא א"ר חייא ודאי זכאה דרא דר"ש שארי בגויה זכאין אינון דקיימין קמיה כל יומא:	בזמן שנוטלים מבית אבא ולא בזמן שנוטלים מבית אמא, ויום הכיפורים מוכיח שתשמיש המטה אסור, משום שאין נמצא זוג, שהרי מבית אמא נוטל ולא מבית אבא. אמר רבי חייא ודאי אשרי הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו, אשרי אותם שעומדים לפניו כל יום.
א"ר אבא בראש השנה נברא אדם וקאים בדינא קמי מאריה ותב רע"מ:	אמר רבי אבא בראש השנה נברא אדם ועמד בדין לפני אדונו ושב
דפתי סמאל לאדם ארכיב על נחש כמין גמל:	שפיתה סמא"ל את אדם, רכב על נחש כמין גמל.
[תנינן מאן דחמי גמל בחלמיה מיתה נקנסה עליו מלמעלה] ואשתזיב מינה וכלא חד וכדין אהדר עשו אפטרופוסא דיעקב ויעקב לא בעא דובשיה ועוקציה (בראשית לג יד) יעבור נא אדוני לפני עבדו כדין (שם טז) וישב ביום ההוא עשו לדרכו אימתי בשעת נעילה דהא אתפרש מעמא קדישא וקב"ה שביק ולהוביהון וכפרו (להובון ומכפר) עליהו:	שנינו מי שרואה גמל בחלומו מיתה נקנסה עליו מלמעלה ונצול ממנה, והכל אחד, ואז חזר עשו אפטרופוס של יעקב, ויעקב לא רצה דבשו ועקצו, "יעבר נא אדני לפני עבדו", אז "וישב ביום ההוא עשו לדרכו", מתי, בשעת נעילה, שהרי נפרד מן העם הקדוש, והקדוש ברוך הוא עוזב את חטאיהם ומכפר עליהם.
כיון ד[ה]הוא מקטרגא אזל בההוא דורונא ⁴⁵⁰⁸ ואתפרש מנייהו בעי קב"ה למחדי בבנוי מה כתיב (שם יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו' על כן קרא שם המקום סכות כיון דיתב ⁴⁵⁰⁹ בסכות הא אשתזיבו מן מקטרגא וקודשא בריך הוא חדי בבנוי זכאה חולקהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי:	כיון שאותו המקטרג הולך עם אותו דורון ונפרד מהם, רוצה הקדוש ברוך הוא לשמח עם בניו, מה כתוב "ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית וגו' על כן קרא שם המקום סכות", כיון שיושבים בסכות הרי נצולו מן המקטרג, והקדוש ברוך הוא שמח עם בניו, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.
קא/א	
בתיובתא ⁴⁵¹⁰ וקביל ליה קודשא בריך הוא:	בתשובה והקדוש ברוך הוא קבלו.
אמר ליה אדם אתה תהיה סימן לבניך לדורי דרין ⁴⁵¹¹ בהאי יומא קיימין בדינא ואי יתובון ⁴⁵¹²	אמר לו אדם אתה תהיה סימן לבניך לדורי דורות, ביום הזה יעמדו בדין, אם ישובו אני אקבל אותם ואעמוד מכסא דין ואתקיים על

⁴⁵⁰⁸ עי' עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה.

⁴⁵⁰⁹ דיתבו (דפ"ו).

⁴⁵¹⁰ מי קבל עליו הגזירה בסבר פנים יפות ונתנחם על עונו ונתחרט והצדיק עליו את. הדין והיינו ותב כתיובתא וקביל ליה שמיד נמשך הפגם למטת ונתייחדו המדות למעלה וכן פירשו בתיקונים בריש מאמר ותוסף ללדת כתובה בפרשת בראשית בס"ד. וקביל ליה לענין שיש שיעור קצוב לעונו עד יתקן הקב"ה את עולמו ויצא מקללותיו ויחדש הנשמות לפגרים קיימים לעולם, ויחזור העולם אל מה שהיה קודם חטא אדם הראשון ויתקיים ולא יפסד כשיעור שנגזר קיומו בעת בריאתו (אור יקר).

⁴⁵¹¹ ירצה כמו שחטאו פגם כל הדורות גם תשובתו תקן שבכל דורות הנמשכים אחריו הקב"ה יעמידם ביום ההוא בכל שנה בדין וישובו ויקבלם (אור יקר).

⁴⁵¹² והסימן הוא שתקובל תשובתם אפילו בשעת מושב הדין והסימן אדם הראשון, וזה חידוש כי בשלמא קודם מושב הדיינים מודה בקנס פטור, אמנם אחר שבאו עדים מי שיודה שיפטר זהו סימן גדול לבניו שלא יתיאשו מהתשובה ויאמרו כבר באו עדים ונגזר הדין שאינו אלא גם המודה ומתודה ומתחרט אחר שבאו עדים ונגזר הדין מועיל הרבה, אם לא יתבטל הגזירה בערך הגוף תתקן בערך הנפש כענין אדם הראשון כדפירשנו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אנא אקבל לון ואיקום⁴⁵¹³ מכורסייא דדינא ואתקיים על כורסייא דרחמי וארחם עליה⁴⁵¹⁴ ודוד אמר (תהלים קטז א) אהבתי כי ישמע⁴⁵¹⁵ את קולי תחנוני ועל דא כתיב (שם קל ד) כי עמך הסליחה למען תורא⁴⁵¹⁶ וכתיב (שם לו י) כי עמך מקור חיים⁴⁵¹⁷ באורך נראה אור:</p>	<p>כסא רחמים וארחם עליהם, ודוד אמר "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני", ועל זה כתוב "כי עמך הסליחה למען תורא", ונאמר "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור".</p>
<p>אך בעשור לחדש השביעי [הזה] יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם (שמות יב טז) רבי חייא פתח (תהלים לב א) לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה, לדוד משכיל הרי שנינו בעשרה מיני זמר נקרא (נתקן) ספר תהלים בנצוח, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה, והעליון מכלם הללויה, והרי פרשוה.</p>	<p>"אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכיפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם", רבי חייא פתח, "לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה", לדוד משכיל הרי שנינו בעשרה מיני זמר נקרא (נתקן) ספר תהלים בנצוח, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה, והעליון מכלם הללויה, והרי פרשוה.</p>
<p>הכא משכיל אתריה ידיע מהו משכיל⁴⁵¹⁹ מיא דאחכימו לאינון דשתו להו ההוא אתר (ס"א דמשתדלין בההוא אתר) דאקרי משכיל⁴⁵²⁰ כד"א (משלי טז כ) משכיל על דבר⁴⁵²¹ ימצא טוב ובגין דאקרי הכי⁴⁵²² תליא ביה סליחה חירו דחירין הה"ד</p>	<p>כאן משכיל מקומו ידוע, מהו משכיל, מים שמחכימים את אותם ששותים אותם, אותו המקום (שעוסקים באותו מקום) שנקרא משכיל, כמו שנאמר "משכיל על דבר ימצא טוב", ומשום שנקרא כך תלויה בו סליחה,</p>

⁴⁵¹³ והורה לו בזה ענין גדול שעם היות כל הנבראים נפעלים ממאמר פיו עם כל זה יוכלו הנבראים הפחותים בני אדם לפעול בו ממש, כיצד חוטאים יושב בכסא דין, שבים מקימין אותו והוא יושב בכסא רחמים, מי מקים המלך מעל כסא דין ומושיבו בכסא רחמים בני אדם וזהו שאמר "ואנא איקום מכורסייא דדינא" בינה משפעת בגבור' החזקה "ואתקיים" בלי לקום ממנו על "כורסייא דרחמי" בינה משפעת בחסד ותפארת כדפירשנו ויהיה הדבר קיים בלתי מתמוטט, והרי דרך הקב"ה לדון בראש השנה אם כן הדרך הנאות לפניו הוא לישוב על כסא, והדרך שישראל עושים הוא להקימו מן הכסא ולהושיבו בכסא רחמים, ומה שהוא רוצה מבטל מפני דעתם, ומה שהם עושים מתקיים (אור יקר).

⁴⁵¹⁴ כי לא יהיה הענין דרך עראי אלא גם להשפיעם רחמים כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁵¹⁵ ירצה מה שאהבתי הוא שאני בטוח שישמע ה' את קולי וכו', שאין תשובה חוזרת ריקם אם מועיל בעולם הזה ואם לאו לעולם הבא ודאי ישמע, כל שאלות חוזרות פעמים ריקם ושאלית מחילת עון אינה חוזרת ריקם, אם מבטלת גזירת העולם הזה מבטלת ואם לאו אינה מבטלת אבל גזירת עולם הבא אחר המות ודאי מבטלת, שכך אנו מוכרחים מאדם הראשון עם קונו כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁵¹⁶ פירוש בינה שמשם היא הסליחה (מ"מ).

⁴⁵¹⁷ פירוש כי עמך שהוא זעיר. מקור חיים שהיא בינה (מ"מ).

⁴⁵¹⁸ לפי שיש בו הו"ה הלל גי' ה"ס שהוא אדנ"י. והאותיות אחרות כפשטם (מ"מ).

⁴⁵¹⁹ אותיות מי שכל (רח"ו).

⁴⁵²⁰ משכיל הוא יסוד ז"א מפני שממשך האור מן הדעת ששם יסוד אימא שהיא המשכיל האמיתי שמאירים בו חו"ב והוא השכל השלם, לכן אמר סבא דמשפטים דף קי ע"א משכיל דא נהר יוצא מעדן שפשוטו הוא יסוד בינה ושם היא עליון וסתום אבל הכא בז"א הוא ידוע (מ"מ).

⁴⁵²¹ סוד היסוד דבינה נקרא משכיל (רח"ו). ויש לפ' ג"כ שמשכיל הוא היסוד דזעיר כמ"ש בסה"כ בדרוש הלולב משכיל על דבר וכו' מי שממשיך יסוד הנק' משכיל על המלכות הנק' דבר, ימצא טוב. אלא שהרב המגיה פירש על יסוד הבינה משום מ"ש בסמוך תלייא ביה סליחה חירו דחורין ומוכח משם שעל יסוד הבינה מדבר (מ"מ).

⁴⁵²² כי החוטא נכנס בו רוח שטות, אבל הבעל תשובה חוזר להשכלתו. וגם שהחוטא מונע השפעת החסדים ומעלימם למעלה בתוך הדעת וכמד"א (בראשית לט, א) ויוסף הורד מצרימה כמבואר אצלנו, אך הבעל תשובה מתעלה עד יסוד אמא ששם התשובה, וממשיך החסדים עד פום אמה, וכדתנן במתניתין ומי מטהר אתכם, ומ"י דייקא, שנאמר (יחזקאל לו, כה) וזרקתי עליכם, פי' מלמעלה, מ"ם טהור"ם וטהרת"ם, גי' ש"ן כמנין ה' פעמים חס"ד, שכל הה' חסדים מתקבצים בזה המקום הנקרא משכיל. וכן נאה לדרוש בסוף המשנה, מקו"ה (רמ"ז).

עי' ספר עץ חיים (שכ"ח פ"ה): וכבר ידעת כי עתה אחר חרבן אנו צריכין לחדש מוחין בכל תפלה והנה באמצע היום אין שם מוחין והם בסוד הדינין ונקרא חרן כנ"ל שהם סוד ג' אלקים וזהו אין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות שמתמלאין המוחין בסוד רוח אחרת של דין קשה.

זהר ויקרא חלק א'

<p>(תהלים לב א) אשרי נשוי פשע כסוי חטאה מאי כסוי חטאה הא אוקמוה דהוא וכסוי (כסוי חטאה) מבני נשא ההוא וחטאה דחב לקב"ה ואודי קמי קב"הו (דחב לקב"ה):</p>	<p>תרות החרויות, זהו שנאמר "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה". מה זה כסוי חטאה, הרי פרשוה שהוא כסוי מבני אדם, אותו חטא שחטא לקדוש ברוך הוא והודה לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אבל (כסוי חטאה) ת"ח כד ב"נ חטי וחב זמנא דא ותרינ ותלתא ולא אהדר ביה הא חובוי באתגלייא אינון ומפרסמי לון לעילא ומפרסמי לון לתתא וכרוזי אזלין קמיה ומכר(י)זי אסתלקו מסחרניה דפלנייא נזיף הוא ממאריה נזיף הוא לעילא נזיף הוא לתתא ווי ליה דפגים דיוקנא דמאריה ווי ליה דלא הייש ליקרא דמאריה קב"ה גלי חוביה לעילא דא הוא דכתיב (איוב כז) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו וכד בר נש אזיל בארעה דמאריה וואשתדל בפולחניה ואזמן ליה חטאה חד כלא מכסין עלוי עלאין ותת[א]ין דא אקרי כסוי חטאה:</p>	<p>אבל (כסוי חטאה) בא וראה, כשאדם חוטא ומתחייב פעם אחת ופעמיים ושלש ולא חוזר בו, הרי חטאיו הם בגלוי ומפרסמים אותם למעלה, ומפרסמים אותם למטה, והכרוזים הולכים לפניו ומכריזים, הסתלקו מסביב לפלוני נזוף הוא מאדונו, נזוף הוא למעלה נזוף הוא למטה, אוי לו שפגם את דמות רבונו, אוי לו שאינו חושש על כבוד רבונו. הקדוש ברוך הוא מגלה חטאו למעלה, זהו שנאמר "יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו", וכשאדם הולך בדרך רבונו ועוסק בעבודתו והזדמן לו חטא אחד, הכל מכסים עליו עליונים ותחתונים, זה נקרא כסוי חטאה.</p>
<p>א"ל ר' אבא עד כען לא מטית(ו) לעקרא דמלא ושפיר קאמרת והאי דקאמרו חברייא שפיר אבל אי הכי מכ[ו]ן[סה] חטאה מבעי ליה⁴⁵²³ מהו כסוי חטאה אלא תרי מלי דחכמתא אית ביה ותרוייהו הכי חד כמה דתנינן דעובדין טבין דבר נש עביד בהאי עלמא עבדין ליה בההוא עלמא לבושא יקירא עלאה לאתלבשא בהו וכד בר נש אתקין עובדין טבין וגברין עליה עובדין בישין ואשגח ביה קב"ה ועובדוי בישין סניאין ואיהו רשע דאשתכח חטאה קמי מאריה ותוהא על אינון טבאן דעבד בקדמיתא הא אתאביד הוא מכלא מהאי עלמא ומעלמא דאתי:</p>	<p>אמר לו רבי אבא, עד עכשיו לא הגעת לעיקר הדבר ויפה אמרת, וזהו שאמרו החברים יפה, אבל אם כך, היה צריך להיות מכסה חטאה, מהו כסוי חטאה. אלא שני דברי חכמה יש בו, ושניהם כך, אחד כמו ששנינו, שמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה עושים לו באותו העולם לבוש נכבד עליון להתלבש בהם, וכשאדם מתקן מעשים טובים, וגוברים עליו מעשים רעים, והקדוש ברוך הוא משגיח בו, ומעשיו הרעים רבים, והוא רשע, שנמצא חוטא לפני אדונו ותוהה על אותן טובות שעשה בראשונה, הרי נאבד הוא מן הכל, מהעולם הזה ומהעולם הבא.</p>
<p>מה עביד קב"ה מאינון טבאן דעביד האי חטאה בקדמיתא אלא קב"ה אף על גב (דההוא) (דאיהו) רשע חטאה אתאביד⁴⁵²⁴ אינון טבאן וזכיין לא אתאבידו אית צדיק דאזיל בארחוי דמלכא עלאה ואתקין לבושו מעובדוי וועד לא אשלים לבושו אסתלקו קב"ה אשלים ליה מאינון עובדין⁴⁵²⁵ דעבד (ס"א דאביד) האי רשע חטאה ואשלים לבושו לאתתקנא בהו בההוא עלמא הה"ד (איוב כז יז)</p>	<p>מה עושה הקדוש ברוך הוא מאותן טובות שעשה החוטא הזה בראשונה, אלא הקדוש ברוך הוא אף על גב שאותו רשע חוטא נאבד, אותן טובות וזכויות לא נאבדות. יש צדיק שהולך בדרכי המלך העליון ומתקין לבושו ממעשיו, וטרם שהשלים את לבושו הסתלק, הקדוש ברוך הוא משלים לו מאותם המעשים שעשה (שאבד) הרשע החוטא הזה, ומשלים את לבושו, שיתתקן בהם באותו עולם, זהו</p>

עי' מבוא שערים (ש"ה ח"ב פ"ז): אין אדם חוטא א"כ נכנס בו רוח שטות כי אין היצה"ר מתגבר באדם ונאחז בו להחטיאו א"כ נתמלאו המוחין שלו מבחינת רוח אלהים שהוא הדין הקשה שמשם נאחז השטן וזהו רוח שטות.

⁴⁵²³ פי' לפי דברי רז"ל שאמרו כסוי חטאה היינו שעונות שעשה להקב"ה מכוסים מבני אדם שלא ידעו אותם. א"כ מכוסה מבע"ל שר"ל שעונו מכוסה מבני אדם. וכן לפירוש ר"ח ג"כ מכוסה מבע"ל שר"ל אשרי מי שאין בידו אלא עוון אחד ואזי עונו מכוסה מבני אדם שאין הקב"ה מפרסמו. ותירץ כסוי של הצדיק הזה מהמצות של חטאה. ולפי' ב' כסוי חטאה חטאה שלו יש עליה כסוי דהיינו מצולות ים (מ"מ).

⁴⁵²⁴ אתעביד (דפ"ו).

⁴⁵²⁵ אובדין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יכין וצדיק ילבש ההוא הטאה אתקין וצדיק אתחפי ממה דאיהו תקין הה"ד (תהלים לב א) כסוי הטאה (כסוי הוא מידא דחטאה אתחפי מחטאה) וע"ד לא כתיב מכ[ו]סה אלא כסוי וחד (כד) ודואתחפי ההוא הטאה דהאי זכאה באינון דאקרון מצולות ים⁴⁵²⁶ דהא מאן דנפיל במצולות ים לא אשתכח לעלמין בגין דמיין חפי(ו)ן עליהו:</p>	<p>שנאמר "יכין וצדיק ילבש", אותו חוטא התקין והצדיק מתכסה ממה שהוא התקין, זהו שנאמר "כסוי חטאה", (הכסוי הוא מזה שחטאה מתכסה מהחטאה), ועל כן לא כתוב מכוסה אלא כסוי, ואחד שהתכסה אותו החטא של הצדיק הזה באותם שנקראים מצולות ים, שהרי מי שנופל במצולות ים לא נמצא לעולמים, משום שהמים מכסים עליהם.</p>
<p>(מאן מצולות ים) כד"א (מיכה ז יט) ותשליך</p>	<p>(מהו המצולות ים), כמו שנאמר "ותשליך"</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>פקודא [מג] דא לאתענאה ביומא דכפורי [לאכנעא גופא ונפשא ברוא ודה' ענויין דה' דרגין⁴⁵²⁷ דיומא דכפורין דהא מקטרנא קא אתי לאדכרא חוביהון כמה דאתמר וכלהו בתיובתא⁴⁵²⁸ שלימתא קמי אבוהון כלא כמה דאתמר בכמה דוכתי ע"כ⁴⁵²⁹:</p>	<p>מצוה זו להתענות ביום הכפורים להכניע את הגוף ואת הנפש בסוד של חמשה ענויים של חמש דרגות של יום הכפורים, שהרי המקטרג בא להזכיר את חטאיהם כמו שנתבאר, וכולם בתשובה שלימה לפני אביהם, הכל כמו שנאמר בכמה מקומות.</p>
<p>קא/ב</p>	
<p>במצולות ים כל חטאתם⁴⁵³⁰ מאן מצולות ים אלא רוא יקירא⁴⁵³¹ הוא והא (אוקמוה ר"ש אמר) ואוקמיה ר"ש ואמרו כל אינון דאתו מסטרא תקיפא⁴⁵³² ואתאחדו⁴⁵³³ בזינין בישין בכתרין תתאיין⁴⁵³⁴ כגון עזאזל ביומא דכפורי דא(יהו) אקרי מצולות ים כזפטא דכספא כד בחנין ליה בנורא הה"ד (משלי כה ד) הגו סיגים מכסף [כך] האי מאינון מצולות ים הוא⁴⁵³⁵ ומצולות ים אקרי</p>	<p>"במצולות ים כל חטאתם". מי הם מצולות ים, אלא סוד נכבד הוא, והרי (ביארה רבי שמעון אמר) ביאר אותו רבי שמעון ואמר, כל אותם שבאו מצד הקשה ונאחזו במינים רעים, בכתרים התחתונים, כמו עזאזל ביום הכפורים זה נקרא מצולות ים, כמו פסולת הכסף כשבוחנים אותו באש, זהו שנאמר "הגו סיגים מכסף", כך זה הוא מאותם מצולות ים, ונקרא מצולות ים, מצולות מאותו ים קדוש, מצולות זוהמת הכסף, ועל כן כל אותם החטאים של</p>

⁴⁵²⁶ ור"ל שכתב הרב בס' ק"י כי זרין דנוגה דב"ע הם נק' מצולות ים והם עזאזל כי הם מצולות נוקבא דקדושה הנק' ים עכ"ל ועיין בפ' אחרי מות דף ס"ב ע"ב (מ"מ).

⁴⁵²⁷ ה"ג, ה' עילאה (יהל אור).

⁴⁵²⁸ דרגא דיוה"כ בינה כידוע (יהל אור).

⁴⁵²⁹ פקודא (מב) [מד] למפלח כהנא וכו' סג ע"א (דרך אמת).

⁴⁵³⁰ ושם מתכסה ומתבטל כדמסיק, ובענין מצולות ים נאמר שהמלכות תקרא ים בבחינתה שהיא כוללת כל מציאות הנבראים כאומרו זה הים גדול ורחב ידים להורות על טוב בחינותיה בעליונים ובתחתונים, ואמר שם רמש וכו', והנה בכללות חיות קטנות הם סוד ארבע חיות המרכבה שהם בעולם מטטרון ולמטה מ"ם ז, ובחינותיה הם מצולות ים שיש בהם רפש וטיט רמז אל הקליפות שהם למטה מעולם מטטרון וסביב למשכן יחנו וכן ביאר הרשב"י ע"ה בתיקונים עץ הדעת טוב דא מטטרון ורע דא סמאל וזה מבואר בדבריו מקומות אין מספר, והנה יצר הרע והעונות הם נמשכים מצד מה שאדם מתדבק בחצונים ומתלכך במצולות ים, וכאשר האדם ישוב מעונו יצרו הרע מתטהר ומתתקן ולכלוך עונותיו מתלבן והטינוף ההוא נתן במצולות ים מין במינו, שסמאל וכחותיו גרמו לאיש הזה לחטא דהיינו נמי מצולות ים ובשובו נשאר העון והלכלוך במקומו ומצולות ים מכסים על עונותיו בענין שאין לו עון, וזהו סוד ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה שהוא ממש מצולות ים הנזכרים (אור יקר).

⁴⁵³¹ פי' כמ"ש בשם הרב שהם זרין דנוגה דב"ע (מ"מ).

⁴⁵³² פי' הם זרין דנוגה דב"ע הנז' (מ"מ).

⁴⁵³³ פי' בקליפות שתחתיהם (מ"מ).

⁴⁵³⁴ עזא ועזאל הם מהזרין דקליפת נוגה דאצילות וכמ"ש הרב (בשער קליפת נוגה פרק ט), וע' בזוהר (פ' אמור קא ריש ע"ב) כי אותן הזרין הם השרשים, ועזא ועזאל הם הענפים והם תולדותיהם (דע"ה ח"ב כ ע"א).

⁴⁵³⁵ פי' כמו הזפטא דכספא וכו' כך האי שהוא עזאזל מאינון מצולות ים שהנוגה של אבי"ע כולם הם סיגי ים העליון שהיא מ' ועזאזל שהו' זרין דנוגה דב"ע הוא ממצולות ים הנז' ולכך אמר הזוהר כך האי מאינון מצולות ים (מ"מ).

<p>מצולות מההוא ים קדישא מצולות זוהמא דכספא ועל דא כל אינון חטאין דישראל שריין לגויה (ס"א לגביה) והוא קביל לון וישתאבון בגויה מ"ט בגין דאיהו חטאה ואקריין מאי חטאה גרעונא וע"ד הוא גרעונא דכלא ונטל גרעונא דגופא ודנפשא⁴⁵³⁶ בהאי יומא נחית האי מצולות ים זוהמא (דכספא)⁴⁵³⁷ ודנפשא⁴⁵³⁸ ונטיל זוהמא דגופא⁴⁵³⁹ מאן היא זוהמא דגופא דא ואינון חובין דאתעבידו על ידי דיצר הרע⁴⁵⁴⁰ דאקרי מזוהם מנוול:</p>	<p>ישראל שורים לתוכו (אצלו), והוא מקבל אותם ונשאבים לתוכו, למה משום שהוא נקרא חוטא, מה זה חוטא. חסרון, ועל כן הוא חסרון של הכל ונטל את חסרון הגוף והנפש ביום הזה יורד מצולות הים הזה, זוהמת (הכסף) הנפש ונטל זוהמת הגוף, מי הוא זוהמת הגוף, זה אלו החטאים שנעשו על ידי יצר הרע שנקרא מזוהם מנוול.</p>
<p>אמר ר' יוסי תנן ונתן אהרן על שני השעירים גורלות (ויקרא טז ח) אי הכי יקרא הוא דעזאזל חמיתון עבדא דשדי עדבין במאריה ארחיה דעלמא דעבדא לא נטל אלא מה דיהיב ליה מאריה אבל בגין דסמאל זמין האי יומא בדלמורא ובגין דלא יהא ליה פטרא⁴⁵⁴¹ (בהאי עבדא הוא סלקא ביה⁴⁵⁴²) ויהבין ליה חולקא בהאי והאי עבדא מגרמיה הוא דסליק ביהו דאמר ר' יהודה א"ר יצחק מלה עלאה אשכחנא בעדבא עבדא דיהושע כתיב ביה על פי הגורל⁴⁵⁴³ ע"פ הגורל ודאי דאיהו אמר דא חולקא דיהודה דא דבנימין וכו' וכן כלהו:</p>	<p>אמר רבי יוסי שנינו, "ונתן אהרן על שני השעירים גורלות", אם כך כבוד הוא של העזאזל, ראיתם עבד שזורק גורלות עם רבונו, דרך העולם שאינו נוטל אלא מה שנותן לו רבונו, אבל משום שסמאל"ל מזומן ביום הזה על מלשינות, וכדי שלא יהיה לו פתחון פה, (בגורל הזה הוא עולה בו), נותנים לו חלק בזה, והגורל הזה מעצמו הוא שעולה בו, שאמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, דבר עליון מצאנו בגורל. בגורל של יהושע כתוב בו, על פי הגורל, על פי הגורל ודאי, שהוא אמר זה חלקו של יהודה, זה של בנימין וכו', וכן כולם.</p>
<p>אוף הכא כיון ודכהנא שוי ידוי אינון עדבין מדלגי וסלקין בידא דכהנא (דסלקין עדבין בידא דכהנא אינון מדלגי מן ידוי) ושארן באתרייהו הה"ד (ויקרא טז י) והשעיר אשר עלה עליו הגורל</p>	<p>אף כאן, כיון שהכהן שם ידיו, אותם הגורלות מדלגים ועולים ביד הכהן, (שעולים הגורלות ביד הכהן הם מדלגים מידיו), ושורים במקומם, זהו שנאמר "והשעיר אשר עלה עליו</p>

⁴⁵³⁶ פי' העונות שעשו הגוף והנפש (מ"מ).

⁴⁵³⁷ נמחק במ"מ.

⁴⁵³⁸ והיינו כמ"ש בשם הרב שהוא מסיגי המלכות הנק' נפש (מ"מ).

⁴⁵³⁹ פי' העון שעשה הגוף (מ"מ).

⁴⁵⁴⁰ פי' שע"י יצה"ר נעשים העוונות (מ"מ).

⁴⁵⁴¹ פי' כדי שלא ימצא פה לקטרג על ישראל לכן אנו עושים לו מעלה ע"י הגורל (מ"מ).

⁴⁵⁴² כי ממש סמאל היה עולת בגורלו, ששני גורלות היו האחד היה כתיב בו השם והאחד היה כתוב בו עזאזל, אם כן בעלות הגורל לעזאזל במקום הראוי לו שהוא המותר והדחוי אין לו תרעומת שהרי הוא בעצמו בחר חלקו שכחו היה מברר חלקו, וזהו שאמר "ובגין דלא יהא ליה פטרא בהאי עבדא" לומר נתנו לי חלק הפגום ולא הטעימוני מחלק הקדוש, לכך הוא "סלקא ביה" הוא בעצמו ממש היה בורר חלקו שגורלו עולה ובורר חלקו, ולכך היה כתוב שמו בגורל שכל כחו נתון שם ומעצמו "זינא אזיל לזיניה" (אור יקר). ובגין דלא יהיב ליה פטרא דהא עבדא סלקא ביה - כך כתיב במקצת הספרים ופירש שלעולם אין אנו נותנים לסמאל אלא הראוי לו, ואעפ"י שהיו מגרילים על השעירים זה היה לפנים אבל לפי האמת לא היה עולה לו אלא הראוי לו כדפירשו בגמרא שגורל של שם היה בא לעולם בימין, והיה הכוונה בגורל משום מחנפין את הרשעים כדי שלא יהיה לו פתחון פה ליום הדין וילמד קטיגוריא מפני שיאמר שלא נתנו לו שעיר אלא הפחות שבהם לזה היה על פי הגורל, ואדרבה בגורל לא היה עולה לו אלא הפחות מין במינו וזהו שאמר "דלא יהיב ליה פטרא" לגמגם בו "דהא עבדא סלקא ביה" ומדנים ישבית הגורל ולעולם לא היה נותן לו אלא הראוי לו, ולא כדקא סלקא דעתין ששני השעירים ראויים לזה ולזה חס ושלוש שיהיה עבד משתוה אל אדוניו, והמותר והדחוי היה נתן לו על פי הגורל כדפירשנו, והוכיח ענין זה מתוך דברי ר' יצחק שאמר שהגורלות ממש היו צועקות זה ליהודה וזה לבנימין וכי אפשר שיחליפו הגורלות חלק יהודה לבנימין או חלק בנימין ליהודה אלא חלקו הראוי לו מששת ימי בראשית היה מברר לו (אור יקר).

⁴⁵⁴³ רוח הקדש מדברת בגורל והיה צווח זה לפלוני, והיה ענין הגורל מטעם מדנים משבית הגורל לפנים לבד הכא נמי מכל שכן לגבי סמאל הראוי לו בבר הגורל לו ולא היה הגורל עולה אלא במקום הראוי לו ברוח הקדש, ולא שיהיו חס ושלוש על צד ההזדמן והמקרה מקום שיפול שם הגורל חס ושלוש כי זה מורה שיווי העבד הפחות אל הבן הקדוש והטהור (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועלהו עליו⁴⁵⁴⁴ ודאי ולא דא בלחודוי אלא בכל זמנא דדלטורא זמין ואתיהיב ליה רשותא בעינן לשואה לקבליה במה דיתעסק ושביק לון לישראל בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא הה"ד (איוב א ז) ויאמר יי' אל השטן מאין תבא והא תנינן משוט בארץ מאי הוא אלא האי הוא דלטורא ורבא מקטרגא דישראל:</p>	<p>הגורל", עלה עליו ודאי. ולא זה בלבדו, אלא בכל פעם שמזומן המלשין וניתנת לו רשות, צריכים לשים כנגדו במה שיתעסק ויעזוב את ישראל, ביום הזה מזומן המלשין לרגל את הארץ, זהו שנאמר "ויאמר ה' אל השטן מאין תבא", והרי שנינו "משוט בארץ", מה זה, אלא זהו המלשין הגדול מקטרגם של ישראל.</p>
<p>והא אתערו חברייא ובההיא (דודאי דההיא) שעתא דהוו זמינין ישראל למעבר ימא ולא תפרעא ממצראי אמר אנא אעברנא בארעא קדישא וחמינא דלא אתחזון אלין למיעל בגוה אי אנת דאין דינא דינייהו הכא וממצראין (כמצראי) מה שניין אלין מאלין או ימותון כלהו כחדא או יהדרון כלהו למצרים ולא אנת הוא דאמרת⁴⁵⁴⁵ (בראשית טו יג) ועבדום וענו אותם ת' שנה והא לא סליקו מחושבנא אלא רד"ו ולא יתיר:</p>	<p>והרי התעוררו החברים, (שודאי) באותה שעה שהיו ישראל מזומנים לעבור בים ולהיפרע מן המצרים, אמר אני עברתי בארץ הקדושה, וראיתי שאלה לא ראויים להיכנס לתוכה. אם אתה דן דין הדינים שלהם כאן כמו המצרים, מה שונים אלו מאלו, או שימותו כולם כאחד או שיחזרו כולם למצרים, ולא אתה הוא שאמרת, "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה", והרי לא עלו מחשבוננו אלא מאתים ועשר ולא יותר.</p>
<p>אמר קב"ה מאי אעביד אשתדלותא בעייתא הכא ולא ייתא (לאייתי) לקרבא לקבליה יהיבנא ליה במה דיתעסק וישבוק בהו לבני והא אשתכח במאן דיתעסק מיד אמר ליה (איוב א ח) השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ מיד פלג ליה דלטורא במלין (שם ט) ויען השטן את יי' ויאמר החנם ירא איוב אלהים:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא מה אעשה, כאן צריכה השתדלות להביא לקרב כנגדו, אתן לו במה שיתעסק ויעזוב את בני, והרי נמצא במי שיתעסק מיד, "אמר לו השמת לבך אל עבדי איוב, כי אין כמוהו בארץ". מיד חלק לו המלשין בדברים, "ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלהים".</p>
<p>לרעיא דבעי לאעברא עאני⁴⁵⁴⁶ בחד נהרא אעבר זאבא לקטרגא ליה בעאניה רעיא הוה חכים אמר מאי אעביד דבעוד דאנא אעבר למלייא יקטרג הוא בעאני זקף⁴⁵⁴⁷ עיניו וחמי בין עאנא חד תיישא מאלין תיישי ברא דהוה רב ותקיף אמר אשדי דא לקבליה ובעוד דמקטרגי דא בדא אעבר לכל עאנא וישתזבון מניה:</p>	<p>(משל) לרועה שרצה להעביר צאנו בנהר אחד, עבר זאב להתגרות בצאנו, הרועה היה חכם אמר, מה אעשה שבעוד שאני מעביר את הטלאים הוא יתגרה בצאן, הרים עיניו וראה בין הצאן תיש אחד מאותם תיישי הבר שהיה גדול וחזק, אמר אזרוק זה כנגדו ובעוד שמתגרים זה בזה אעביר את כל הצאן, וינצלו ממנו.</p>
<p>כך קב"ה אמר ודאי הא תיישא חד רב ותקיף ואלים אשדי לקבליה ובעוד דהוא ישתדל ביה יעברון בני ולא ישתכח קטיגורא לגבייהו מיד ויאמר יי' אל השטן השמת לבך עד דקב"ה זווג להו כחדא דכתיב (איוב ב ו) הנו בידך בעוד דהוא אשתדל ביה שביק לון לישראל ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו אוף הכי בהאי יומא ודלטורא זמין לאללא ארעא ובעינא לשדרא לקבליה במה דיתעסק (כנוונא דיליה) ובעוד דאיהו אשתדל ביה שביק לון לישראל:</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא, אמר ודאי התייש הזה גדול אחד וחזק ואלים, אזרק כנגדו, ובעוד שהוא מתעסק עמו יעברו בני ולא ימצא קטגור עליהם, מיד ויאמר ה' אל השטן, השמת לבך. עד שהקדוש ברוך הוא זיווג אותם כאחד, שנאמר "הנו בידך", בעוד שהוא מתעסק בו עזב את ישראל ולא נמצא מקטרג אליהם. אף כאן, ביום הזה המלשין מזומן לרגל את הארץ, וצריכים לשלח כנגדו במה שיתעסק (כדוגמא שלו), ובעוד שהוא מתעסק בו, עוזב את ישראל.</p>

⁴⁵⁴⁴ עלה עליו מעצמו שדילג עליו (רח"ו).

⁴⁵⁴⁵ פי' קושיא אחריתי היא שתחלה הקשה מה אלו אף אלו. ועוד הקשה שלא נשלם הקץ (מ"מ).

⁴⁵⁴⁶ עאניה (דפ"ו).

⁴⁵⁴⁷ זקיף (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומתלא אמרא לזלזלא דבי מלכא הב ליה זעיר חמרא וישבחך קמי מלכא ואי לאו יימא למלכא מלה בישא לזמנין נטלין ליה⁴⁵⁴⁸ לההיא מלה עלאי דבי מלכא ומלכא עביד דינא בניניה:</p>	<p>ומשל אומרים למזולזל של בית המלך, תן לו מעט יין וישבחך לפני המלך, ואם לא יאמר למלך דיבור רע, לפעמים נוטלים את אותו דיבור עליוני בית המלך והמלך עושה בגללו דין.</p>
<p>קב/א</p>	
<p>ר' יצחק אמר לשטייא דקאים קמי מלכא הב ליה (מ)חמרא⁴⁵⁴⁹ ולבתר אימא ליה ואחזי ליה⁴⁵⁵⁰ כל אינון טעוון דעבדת וכל אינון בישיין והוא ייתי וישבחך ויימא דלא ישתכח בעלמא כוותך:</p>	<p>רבי יצחק אמר (משל) לשוטה שעומד לפני המלך, תן לו יין ואחר כך אמר לו והראה לו כל אותן טעויות שעשית וכל אותן רעות, והוא יבא וישבח אותך, ויאמר שלא נמצא בעולם כמותך.</p>
<p>אוף הכא הא קאים דלטורא תדיר קמי מלכא ישראל יהבין ליה האי דורון ובהאי דורון פתקא לכל בישיין ולכל טעוון ולכל חובין דעבדו ישראל והוא אתי ומשבח להו לישראל ואתעביד סניגורא ועלייהו (קמייהו) וקב"ה אהדר כלא לרישא [דבישיין] דעמיה⁴⁵⁵¹ בגין דכתיב (משלי כה כב) כי גחלים אתה חותה על ראשו:</p>	<p>אף כאן הרי עומד המלשין תמיד לפני המלך, ישראל נותנים לו את הדורון הזה, ובדורון הזה פתק לכל הרעות ולכל הטעויות ולכל החטאים שעשו ישראל, והוא בא ומשבח את ישראל ונעשה עליהם סנגור, והקדוש ברוך הוא מחזיר את הכל לראש הרעים של עמו, משום שנאמר "כי גחלים אתה חותה על ראשו".</p>
<p>א"ר יוסי ווי לון לעמא דעשו בשעתא דהאי שעיר משדרי לההוא דלטורא ממנא דעלייהו דבניניה אתי לשבחא לון לישראל וקב"ה אהדר כל אינון חובין לרישא דעמיה בגין דכתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני א"ר יהודה אלמלא⁴⁵⁵³ הו ידעי אומות העולם⁴⁵⁵⁴ מהאי שעיר לא שבקין לון לישראל יומא חד בעלמא:</p>	<p>אמר רבי יוסי, איני לו לעם של עשו, בשעה ששולחים את השעיר הזה לאותו המלשין שממונה עליהם, שבגללו בא לשבח את ישראל, והקדוש ברוך הוא מחזיר את כל אותם החטאים על ראש עמו, משום שנאמר "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". אמר רבי יהודה אלמלא היו יודעים עכו"ם מהשעיר הזה, לא משאירים את ישראל יום אחד בעולם.</p>
<p>ת"ח כל ההוא יומא משתדל⁴⁵⁵⁵ איהו בההוא שעיר ובגין כך קב"ה מכפר להו לישראל ודכי לון</p>	<p>בא וראה כל אותו יום הוא מתעסק עם אותו שעיר, ולכן הקדוש ברוך הוא מכפר לישראל</p>

⁴⁵⁴⁸ לה (דפ"ו).

⁴⁵⁴⁹ ר' חזקיה סבירא ליה שהכוונה כדי שילמד זכות שכשהוא מלמד זכות יש ממש בדבריו, ואמרו "מחמרא" שזה חלק השוטה המזלזל שהוא סמאל כסיל טמא ושותה מהיין משמריו דווקא מיין נסך חלקו ודאי (אור יקר).

⁴⁵⁵⁰ פ' ר' יצחק בא להוסיף על תנא קמא, שאף על פי שמראה האדם כל העונות שעשה לס"א. עכ"ז ע"י השוחד שקיבל הוא משבחו (מ"מ).

⁴⁵⁵¹ פירוש כענין מה שאמרו ואתן אדם תחתיך אל תקרי אדם אלא אדום, שכיון שהוא פוטר את ישראל מן הדין מצד אחד הקליפות תובעות על העונות ההם והקב"ה נותן לחצונים גזרות הדין הראוי לבא על ישראל בעבירות ההם שעשו דינם באדום ושאר האומות, או אפשר שהוא תובע תחלה או ימותו אלו ואלו או ינצלו אלו ואלו, והקב"ה אינו רוצה אלא שינצלו ישראל לבד והדין נותן להשוות המדות, וכיון שישראל שבים בתשובה וגם השטן מלמד זכות עליהם חזר הדין ישראל ראויים לנס ומחילה ואומות העולם שהוא טען עליהם ימותו אלו ואלו או ינצלו אלו ואלו נשאר בתוך פח המוקש שאינם שבים מפשעיהם (אור יקר).

⁴⁵⁵² שמה שהוא מלמד סניגוריא אינו על צד האמת ואפילו שהוא מלמד קב"ה זכות כיון שהוא דובר שקרים "לא יכון" אלא המלמד סניגוריא צריך שיהיה מלמד על צד האמת מחפש על זכותו ומלמד לא על צד השוחד כסמאל (אור יקר).

⁴⁵⁵³ אלמלי (דפ"ו). ואם תאמר והרי אדרבה ישליו אוהלים לשודדים ובטוחות למרגיזי אל, ויש לומר שאין הענין שיגזר עליהם רעה מיד אלא הקב"ה מחדש בכל שנה גזרות לעתים לאבד אומת אדום מן העולם וזהו שאמר "ווי לון לעמיה וכו'" (אור יקר).

⁴⁵⁵⁴ עכ"ם (דפ"ו).

⁴⁵⁵⁵ הענין שאין השעיר בשר כמשמעו לבד, אלא ממותר הנעשה. מלמעלה מושפע להם על ידי השעיר, ועל ידי שלוח השעיר מורידים הסוגים ההם אל תוך נוקבא דתהומא רבא אל ארץ גזרה ודאי, והוא עומד ומחלק

<p>מכלא ולא אשתכח קטגוריא קמיה לבתר הוא אתי⁴⁵⁵⁶ ומשבח להו לישראל וכדין שאוול ליה כד"א ויאמר יי אל השמן מאין תבא אתיב בתושבתיהו דישראל וקטיגורא אתעביד סניגורא ואזיל ליה כדין קב"ה אמר לשבעין⁴⁵⁵⁷ שרין דסחרין כורסייא חמיתון האי דלטורא⁴⁵⁵⁸ היאך קאים על בני תדיר (אסתכמו) הא שעירא חדא [ד]אשתכח וס"א אשתדרו גביה בפתקא דכל חובייהו וכל טעונת[ת]ייהו וכל מה דחטו וחבו קמאי והוא קביל לון כדין אסתכמו כלהו דיהדרון אינון חובין על עמיה:</p>	<p>ומטהר אותם מהכל, ולא נמצאת קטגוריה לפניו. אחר כך הוא בא ומשבח את ישראל, ואז שואל אותו, כמו שנאמר "ויאמר ה' אל השטן מאין תבא", משיב בתישבחותם של ישראל, והקטגור נעשה סנגור והולך לו, אז הקדוש ברוך הוא אומר לשבעים השרים שסביב הכסא, ראיתם את המלשין הזה איך עומד על פני תמיד (מסכימים), הרי אחד שנמצא (שנשלח) אצלו בפתק עם כל חטאיהם וכל טעויותיהם וכל מה שחטאו וחבו לפני, והוא קבל אותם, אזי כולם מסכימים שיחזרו אותם החטאים על עמו.</p>
<p>רבי אבא אמר כל אינון חובין וחטאין מתדבקין ביה כמה דכתיב (מיכה ז יט) ותשליך במצולות ים כל חטאתם ולבתרו (ו)כלהו מתהדרן ברישיהון דעמיה הה"ד (ויקרא טז כב) ונשא השעיר⁴⁵⁵⁹ עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה בהאי יומא מתעטר כהנא בעטרין עלאין⁴⁵⁶⁰ והוא קאים בין עלאי ותתאי ומכפר עליה⁴⁵⁶¹ ועל ביתיה⁴⁵⁶² ועל כהני⁴⁵⁶³ ועל מקדשא⁴⁵⁶⁴ ועל ישראל כלהו⁴⁵⁶⁵.</p>	<p>רבי אבא אמר כל אותם עוונות וחטאים נדבקים בו כמו שנאמר, "ותשליך במצלות ים כל חטאתם", ואחר כך כולם חוזרים על ראשי עמו, זהו שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל עוונותם אל ארץ גזרה". ביום הזה מתעטר הכהן בעטרות עליונות, והוא עומד בין עליונים ותחתונים ומכפר עליו ועל ביתו ועל הכהנים ועל המקדש ועל כל ישראל.</p>
<p>אתאנא בשעתא דעאל ובדמא דפרו (מכפר) מכויין ברישא דמהימנותא ואדי באצבעיה כמה דכתיב (שם טו) והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת והיך עביד בסיס בקפטא (ס"א בקפטא) דאצבעא ואדי כמצליף בטיצפין דאצבעא לסטרי קפתורא (ס"א קטעורא)⁴⁵⁶⁶ אדי ואתכוון ושאר למוני אחת אחת אחת אחת בלחודה⁴⁵⁶⁷</p>	<p>למדנו בשעה שנכנס עם דם הפר מכוון בראש האמונה ומזה באצבעו, ככתוב "והזה אותו על הכפורת ולפני הכפורת". ואיך עושה, טובל בראשי (בדבוק) האצבעות ומזה כמצליף בטפות האצבע לצדי הכאות (השפוע) (הכפורת), מזה ומתכוון ומתחיל למנות אחת אחת, ואחת אחת לבדה, ואחת שכוללת הכל, אחת השבח של הכל, האחת שהכל חוזרים כנגדה אחת הראש של הכל, אחר כך אחת</p>

אותו שפע לכל חייליו ונטרד בזה, וישראל עומדין ועוסקים בתשובתו, ובין זה לזה אינו מלמד קטיגוריא עליהם והקב"ה מתמלא רחמים ומקבל תשובתו וזהו שאמר "ובגיני כד קב"ה מכפר וכו'" (אור יקר).⁴⁵⁵⁶ סמוך לשקיעת החמה שיום הכפורים בסופו מכפר, ובזמנינו זה ונשלמה פרים שפתינו וגם על ידי מה שאנו מספרים סדר הלוכו של שעיר ודחיפתו להר ואנו מושכים להם בחלקם ממש, והוא מלמד סנגוריא, כיון שהוא רואה שעל ידי ספור דברים אנו מתקנים בקדש וכחלק הקדש חלקו (אור יקר).⁴⁵⁵⁷ היינו סוד בית דין העליון כדפירשנו בפרשת וירא בפסוק וה' המטיר וכן בשיר השירים והיינו כדי שיהיה הגזר דין של שבעים שנה באצילות ושבעים סנהדרין אלו, והיינו פגם העון נשפע עליהם ואוכלים טובה מיד להאבידם לעתיד. ור' אבא פליג, דתנא קמא סבירא להו שאחר השעיר הוא ענין זה, אמנם ר' אבא אמר שעם השעיר בעצמו הוא הענין (אור יקר).⁴⁵⁵⁸ פי' שס"מ הוא עליון על כל הע' שרים והם ע' מלבד ס"מ כמ"ש בריש פ' בא אל פרעה (מ"מ).⁴⁵⁵⁹ "השעיר" עשו, "תם" יעקב וזה על ידי השעיר ממש (אור יקר).⁴⁵⁶⁰ שאר ימות השנה כהן סתם בחסד אמנם יום הכפורים הוא מתעטר בעטרין עילאין והיינו הבחינות הנעלמות בחסד בכתר בחכמה בבינה, ולכן הוא נכנס פנימה לקדש ומכוון למעלה כדפירשנר לקמן (אור יקר).⁴⁵⁶¹ שהוא כהן גדול בחכמה (אור יקר).⁴⁵⁶² בבינה (אור יקר).⁴⁵⁶³ מצד החסד (אור יקר).⁴⁵⁶⁴ מלכות מצד החסד בית הכהנים (אור יקר).⁴⁵⁶⁵ מצד הלויים גבורה וישראל תפארת, וביתם מלכות משמאל ואמצע ולכן הוא אמצעי (אור יקר).⁴⁵⁶⁶ (ס"א כפורתא) (נוסף בדפ"ו).⁴⁵⁶⁷ פי' הוא אריך כמ"ש הרב שאחת הוא הכתר. וטעם שהזכיר הזוהר ה' שבחים באחת לפי שה' פרצופים הם באצילות וכל פרצוף יש לו כתר ואריך הוא כוללם כנודע (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אחת⁴⁵⁶⁸ דכליל כלא אחת שבחא דכלא אחת דכלא אהדרן לקבלה אחת רישא דכלא לבתר אחת ואחת⁴⁵⁶⁹ (אחת ואחת) דאינון שריין כחדא ברעותא באחוותא ולא מתפרשן לעלמין;</p>	<p>ואחת, שהם שורים כאחד ברצון ובאחוה ולא נפרדים לעולמים.</p>
<p>בתר דמטא להאי ואחת דהיא אימא דכלא מכאן שארי לממני⁴⁵⁷⁰ בזווגא ומני ואמר אחת ושתיים⁴⁵⁷¹ אחת ושליש⁴⁵⁷² אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע בנין לאמשכא ולגנדא להאי אחת דהיא אימא [ימא] עלאה בדרגין ידיען לכתרא (ס"א לנהרא) לאימא (דאימא) תתאה ולאמשכא נהרין עמיקין מאתריהו לכנסת ישראל וע"ד יומא דא תרין נהורין נהרין כחדא אימא עלאה נהרא לאימא תתאה וע"ד כתיב (ויקרא כג כז) יום הכפורים⁴⁵⁷³ כמא דאתמר:</p>	<p>אחר שמגיע ל"ואחת" הזו, שהיא אַם הכל, מכאן מתחיל למנות בזווג, ומונה ואומר אחת ושתיים, אחת ושליש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע, כדי למשוך ולהשפיע לאחת הזו שהיא האַם (הים) העליונה בדרגות ידועות, לכתר (לנהר לאמא) של אמא התחתונה, ולהמשיך נהרות עמוקים ממקומם לכנסת ישראל, ועל כן ביום זה שני אורות מאירים כאחד, האם העליונה מאירה לאם התחתונה, ועל כן כתוב "יום הכפורים" כמו שנתבאר.</p>
<p>א"ר יצחק קפטרא חדא קשירא ברגלוי דכהנא בשעתא דהוה עאל דאי ימות התם יפקוהו מלבר ובמה ידעי בההוא זהוריתא ואתידע ואשתמודעו כד לא יהפך גונוני בההוא שעתא אשתמודע דכהנא אשתכח לגו בחטאה⁴⁵⁷⁴ וואי יפוק בשלם בזהוריתא אתידע ואשתמודע דיהפך גונוני לחוור כדין חדוותא היא בעלאי ותתאי ואי לאו כלהו אשתכחו בצערא והווי ידעי כלא דלא אתקבלו צלותהון;</p>	<p>אמר רבי יצחק חבל אחת קשורה לרגלי הכהן בשעה שהיה נכנס שאם ימות שם יוציאווהו מבחוץ, ובמה יודעים, באותה זהורית נודע וניכר, כשלא נהפך צבעו באותה שעה, נודע שהכהן נמצא בפנים בחטא, ואם יצא בשלום בזהורית ידוע וניכר שיהפך צבעו ללבן, אזי שמחה היא בעליונים ובתחתונים. ואם לא כולם נמצאו בצער, והיו כולם יודעים שלא התקבלו תפלותיהם.</p>
<p>א"ר יהודה כיון דהוה עאל וטמטם עינוי דלא לאסתכלא במה דלא אצטריך והוה שמע קל גדפי כרוביאי מזמרי ומשבחי הוה ידע כהנא דכלא הוה בחדוה ויפוק בשלם ועם כל דא בצלותיה הוה ידע דמלין נפקין בחדוותא ומתקבלן ומתברכין</p>	<p>אמר רבי יהודה כיון שהיה נכנס וסגר את עינוי שלא להסתכל במה שלא צריך, והיה שומע קול כנפי הכרובים מזמרים ומשבחים, היה יודע הכהן שהכל היה בשמחה ויצא בשלום, ועם כל זה בתפלתו היה יודע שהמלים יוצאים בשמחה ומתקבלים ומתברכים</p>
<p>קב/ב</p>	
<p>כדקא יאות וכדין חדוותא היא בעלאי ותתאי:</p>	<p>כראוי, ואז היא שמחה בעליונים ובתחתונים.</p>

⁴⁵⁶⁸ תיקון פב ע"א רע"מ קח ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁵⁶⁹ פי' הם או"א וז"ש דאינון שריין כחדא וכו' (מ"מ).

⁴⁵⁷⁰ פי' סוד הבינה אימא עילאה מקשטת ז"ת דנוקבא דאצילות עכ"ל. ומדברי הרב בסידור לא משמע הכי אלא הם ו"ק דזעיר ומלכות שאימא מקשטת אותם בגין לאמשכ' וכו' דהיא אימא עילאה בדרגין ידיען ה"ג ור"ל להמשיך הארת אימא דרך ו"ק דזעיר עד המ' הנק' אימא תתאה (מ"מ).

⁴⁵⁷¹ פי' כמ"ש הרב בסידור שאחת היא בינה ושתיים הם ח"ג (מ"מ).

⁴⁵⁷² פי' אחת היא בינה ושליש הוא ת"ת. וארבע הוא נצח. וחמש הוד ושש יסוד. ושבע מ'. ואחת שבכולם היא בינה המאירה להם (מ"מ).

⁴⁵⁷³ בח"י דף ק"ף וז"ל המקובלים פירשו כפורים לשון רבים יען נאמר וכפשעיתם שולחה אמכם דא כ"י. ונמצא דיש כפרה מעלה ומטה. ובזוהר אמר שנק' כן להיות היום הזה נאחז בשני מדות עליונו' שמהם תמשך הכפרה וז"ל הזוהר בפ' אמור וע"ד יומא דא ב' נהורין וכו' הנה מבואר סודו לבאים בסוד ה' במשוך היובל בת קמה באימא כחדא נפקין כחדא שריין כאמא בתה וגם ליל יוה"ך כיומו לכל דבר ולילה כיום יאירו ב' המאורות הנז' לכן בלילה מתעטפין בטלית להורות על אימא החופפת על בתה בעונה ההיא. ועל כי היא עלתה מאליה ולא במעשה ידינו לכן אין מברכין עליו וכו' עיין שם (מ"מ).

⁴⁵⁷⁴ בדפ"מ: (ס"א בחטאה).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוי א"ל האי יומא אמאי הוא בהאי אתר⁴⁵⁷⁵ תלי ולא בדרגא אחרא דיאות הוא למהוי בדרגא דמלכא שאר⁴⁵⁷⁶ יתיר מכלא א"ל [ר"ש] אלעזר ברי הכי הוא ודאי ויאות שאלת ת"ח מלכא קדישא שביק היכליה וביתה בידא דמטרוניתא ושבק לבנוי עמה בגין לדברא לון ולא לקאה לון ולמשרי בגווייהו דאי זכאן מטרוניתא ועאלתו (עאל לון) בחדוותא ביקרא לגבי מלכא ואי לא זכאן היא ואינון אתהדרו בגלותא:</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אבוי, אמר לו למה היום הזה, למה במקום הזה תלוי ולא בדרגה אחרת, שראוי הוא להיות בדרגה ששם שורה המלך יותר מהכל. אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני כך הוא ודאי ויפה שאלת, בא וראה המלך הקדוש השאיר את היכלו וביתו ביד המלכה, והשאיר את בנוי עמה כדי להנהיגם ולהלקותם ולשרות בתוכם, שאם זוכים, המלכה נכנסת בשמחה ובכבוד אל המלך, ואם לא זוכים היא והם חוזרים לגלות.</p>
<p>והא אוקימנא כמה דכתיב (משלי יט כו) משדד אב יבריה אם וכתיב (ישעיה נא) ובפשעכם שלחה אמכם וע"ד אית יומא חד בשתא לאשגחא בהו ולעיינא בהו וכד אודמן האי יומא אמא עלאה דכל חירו בידהא אודמן לקבליה לאסתכלא בהו בישראל וישראל אודרוו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה עלותין בכמה ענויין כלהו בזכותא כדין אודמן להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא בני מלכא בנהא דאתפקדן בידהא כלהו זכאין כלהו בלא חטאין בלא חובין כדין אודווגת וס"א וכד אודמן האי יומא וישראל אודמנו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה עלותין בכמה ענויין כלהו בזכותא כדין אמא עלאה דכל חירו בידהא אודמנת לקבלה לאסתכלא בהו בישראל וחמאת בני מלכא בנהא (נ"א ברה) דאתפקדן בידהא דמטרוניתא כלהו זכאין כלהו בלא חטאין בלא חובין כדין אזמינת להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא כדין מטרוניתא עאלתו לגבי מלכא בנהירו בחדווא בשלימו ברעותא דהא רביאת בנין למלכא עלאה כדקא יאות:</p>	<p>והרי בארנו כמו שנאמר "משדד אב יבריה אם" ונאמר "ובפשעכם שלחה אמכם" ועל כן יש יום אחד בשנה להשגיח בהם ולעייין בהם, וכשמזדמן היום הזה האם העליונה שכל החירות בידיה' מזדמנת כנגדו להסתכל בישראל' וישראל מזדוזים ביום הזה בכמה עבודות בכמה תפלות בכמה עינויים, כולם בזכות, ואז מזדמנת להם חירות מהמקום שכל החירות בידיה של המלכה, בני המלך בניה שנפקדו בידיה, כולם צדיקים כולם בלי חטאים בלי עוונות, אז מזדווגת. (וכאשר מזדמן היום הזה, וישראל הזדמנו ביום הזה בכמה עבודות בכמה תפלות בכמה עינויים, הכל בזכות, אז האם העליונה שכל החירות בידיה מזדמנת כנגדו להסתכל בישראל, ורואה את בני המלך, בניה (בנה), שנפקדו בידיה של המלכה, כולם זכאים בלי חטאים בלי עוונות, ואז מזדמנת להם חירות ממקום של כל החירות [ש]בידיה של המלכה, ואז המלכה העליונה נכנסת) למלך באור בשמחה בשלמות ברצון, שהרי גידלה בנים למלך העליון כראוי.</p>
<p>וכד האי יומא לא אשתכחו כדקא יאות ווי לון ווי לשלוחיהון ווי דהא מטרוניתא אתרחקת מן מלכא ואמא עלאה אסתלקת ולא נפיק מנה חירו לעלמין זכאין אינון ישראל דקב"ה אוליף לון אורחוי בגין לאשתזבא מן דינא וישתכחון זכאין קמיה דה"ד (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם וגו':</p>	<p>וכאשר ביום הזה אינם נמצאים כראוי, אוי להם אוי לשלוחיהם. אוי שהרי המלכה התרחקה מן המלך, והאם העליונה מסתלקת ולא יוצאת ממנו חירות לעולמים, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא לימד אותם את דרכיו כדי להינצל מן הדין וימצאו צדיקים לפניו, זהו שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם", ונאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם וגו'".</p>
<p>ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו' (במדבר כט יב) ר' יוסי שאל לר' אבא א"ל הני חמשה עשר</p>	<p>"ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו'", רבי יוסי שאל את רבי אבא, אמר לו החמשה</p>

⁴⁵⁷⁵ במלכות ובינה, ומפני שהוא במלכות ממש ותלוי בבינה כדפירשנו לעיל הוקשה לו שאין ענין זה עולה בדעת שיהיה יום זה בשני ההין ולא יהיה חלק בו אל הוא"ו וזהו שאמר "אמאי הוא באתר דא תלי" מציאותו במלכות ותלייתו בבינה (אור יקר). במלכות (מ"מ).
⁴⁵⁷⁶ פי' בינה ששם שורה זעיר כנודע (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יום מאי קא מיירי א"ל ודאי רזא יקירא הוא ת"ח בין לעילא בין לתתא כל חד וחד בארחה נטלא⁴⁵⁷⁷ ובארחה יתבא ובארחה אתער ועביד מה⁴⁵⁷⁸ דעביד האי עשור מכנסת ישראל אינון ויומא עשיראה⁴⁵⁷⁹ בעשיראה קיימא ועל דא (שמות יב ג) בעשור לחדש הזה⁴⁵⁸⁰ ויקחו להם איש לביית וגו' והאי יומא הוא דילה⁴⁵⁸¹ וחמשה יומין⁴⁵⁸² אחרנין דמלכא הוא:</p>	<p>עשר יום הללו במה מדובר. אמר לו ודאי זהו סוד נכבד, בא וראה בין למעלה בין למטה, כל אחד ואחד בדרכו נוסע ובדרכו יושב ובדרכו מתעורר ועושה מה שעושה, העשור הזה הם מכנסת ישראל, והיום העשירי עומד בעשירי, ועל כן "בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש לביית וגו'", והיום הזה הוא שלה, וחמשה ימים אחרים הוא של המלך.</p>
<p>ההוא יומא דאתי עלה דהא חמישאה ביה יתיב מלכא בתרעא⁴⁵⁸³ (ס"א ההוא יומא דעלה בגין דדרגא חמישאה ביה יתיב מלכא בכרסייה ובכל אתר וכו') ובכל אתר בעשור⁴⁵⁸⁴ דמטרוניתא הוא חמשה עלייהו⁴⁵⁸⁵ דמלכא הוא ההוא יומא דאתי עלה בגין כך חמשה יומין מירחא לאורייתא ואי תימא שביעאה⁴⁵⁸⁶ בזמנא דתרין אבהין⁴⁵⁸⁷ משתכחי ביה דהא מלכא בהו וכדין מתעטר בכלא וחד מלה שביעאה וחמישאה:</p>	<p>אותו היום שבא עליה, שהרי החמישי בו יושב המלך בשער (אותו יום שעלה בגלל שדרגה חמישי בו יושב המלך בכסאו ובכל מקום וכו'), ובכל מקום בעשור הוא של המלכה, חמשה עליהם של המלך, הוא אותו היום שבא עליה, לכן חמשה ימים מהחודש לתורה. ואם תאמר שביעי בזמן ששני אבות נמצאים בו, שהרי המלך בהם, ואז מתעטר בכל, ודבר אחד שביעי וחמישי.</p>
<p>ת"ח חמישאה דיליה הוא⁴⁵⁸⁸ ודאי כמה דאתמר וכדין נהיר אבא לאמא ואתנהירו (מנ"ה חמשי)</p>	<p>בא וראה החמישי הוא שלו ודאי כמו שנתבאר, ואז מאיר האב לאם, ומאירים ממנה</p>

⁴⁵⁷⁷ ז"ל הרב בס' ק"י ובע"ח ר"ו ב'. דע כי בגלות מצרים היתה המ' בבחינה שנית שהיא מהחזה ולמטה באחור וה' ראשונות אינם מאירים בה ובהגיע תור גאולת מצרים לקחו פסח בעשור להורות כי אז היתה פרצוף שלם בעשר ספירות אחב"א ולכן מקחו בעשור ואח"כ המתינו עד ה' ימים והאירו בה ה' ראשונות ואז היה ליל פסח שהוא בט"ו לחדש וז"ש בזוהר בפ' אמור דף ק"ב ע"ב על פ' ובחמשה עשר יום לחדש. ובע"ח ר"ך ב' כדן קיימא סיהרא באשלמותא ה' על עשר. פי' בהיותה אחב"א היא בחי' י"ס ושיעור קומתה אינה רק ד' תחתונות דזעיר וה' ראשונות דזעיר גבוהים עליהם וכאשר נגדלת למעלה ולוקחת מקומם נמצא שהיא עתה בבחינת ה' על י' וזה היה בליל פסח שהוא בט"ו לחדש כי אז חזרה פנים בפנים עמו בבחינה הששית ולכן אומרים הלל גמור בליל פסח עכ"ל. נמצא ששלשה בחי' היו תחלה היתה אחב"א מהחזה ולמטה וה' ראשונות אינם מאירים בה. ובחי' ב' בעשור לחדש שהיתה פרצוף שלם בי"ס אחב"א בחי' ג' בליל פסח שחזרה פנים בפנים עמו בבחי' הששית. ואפשר שלכך אמר הזוהר כל חד וחד באורחיה נטלא ובאורחיה יתבא ובאורחיה אתער וכו' כנגד ג' בחי' הנז'. וצריך לדעת שיש חלוק בין ט"ו לחודש דפסח ובין ט"ו לחדש דסכות. שבת"ו דפסח חזרה בבחי' הששית. אבל בט"ו דסכות לא חזרה פנים בפנים בבחינה הששית עד שמיני עצרת שהרי כתב הרב בסה"כ ממוצאי יוה"ך ואילך המ' היא מהחזה ולמטה בפני' שלו ואינה מזדווגת עם ישראל שהוא זעיר עד שמיני עצרת הרי מבואר כמ"ש. ואחר שהצענו דברי הרב הנז' מובן לשון זה. דמ"ש האי עשור מכ"י אינון פי' הם י"ס דמ' שהם כנגד תנה"י דזעיר (מ"מ).

- ⁴⁵⁷⁸ מאי (דפ"ו).
- ⁴⁵⁷⁹ פי' בינה שהיא יום עשירי שהוא יוה"ך מאירה במ' וז"ש בעשיראה קיימא (מ"מ).
- ⁴⁵⁸⁰ פי' בעשור שהיא בינה משפעת לחדש הזה שהיא מ' (מ"מ).
- ⁴⁵⁸¹ פי' בינה שהיא יוה"ך היא של המ' שממנה נתקנת (מ"מ).
- ⁴⁵⁸² פי' ה' ראשונות דזעיר שהם כח"ב ח"ג שהם למעלה ממנה ומאירים בה מיוה"ך עד הסכות לפי שממוצאי יוה"ך היא מהחזה ולמטה בפנים דזעיר. וה' עליונות מאירים בה וז"ש וה' יומין אחרנין דמלכא הוא ההוא יומא דאתי עלה שהוא זעיר (מ"מ).
- ⁴⁵⁸³ פי' חמישאה שהיא מ' שהיא ספי' חמישית לתנה"י וז"ש דהא חמישאה ביה יתיב מלכא בתרעא. שמלכא שהוא זעיר משפיע למ' שהיא חמישאה ע"י היסוד הנק' תרעא בסוד וזה שער השמים (מ"מ).
- ⁴⁵⁸⁴ פי' כמ"ש שי"ס דמ' הם כנגד תנה"י דזעיר (מ"מ).
- ⁴⁵⁸⁵ פי' כמ"ש שה' ראשונות דזעיר הם למעלה ממנה (מ"מ).
- ⁴⁵⁸⁶ פי' למה אנו אומרים שמ' היא חמישית לתנה"י והלא ח"ג כלולים בת"ת וא"כ כשנתחיל מחסד דזעיר המלכות היא שביעית ולא חמישית (מ"מ).
- ⁴⁵⁸⁷ ור"ל כשח"ג כלולים בת"ת אזי המ' נק' שביעית לחסד. אבל כשאנו מונים מת"ת לבד שהם תנה"י אזי המ' היא חמישית וז"ש וחד מלה שביעאה וחמישאה (מ"מ). פי' שנכללים ח"ג בת"ת אנו קורים לו שביעי. ובשמונים ת"ת בלבד עם כחב"ד הרי הת"ת חמישי והכל אמת (מ"מ).
- ⁴⁵⁸⁸ פי' מ' הנקראת חמישית היא של זעיר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תרעין⁴⁵⁸⁹ לאנהרא לחמישאה⁴⁵⁹⁰ ואי תימא שביעאה⁴⁵⁹¹ בגין דמלכא בשלימו דאבהן ועטרה ירית משביעאה⁴⁵⁹² כמה דכתיב (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון וע"ד בשביעאה הוא יומא דמעטרא מלכא בעטרוי וכדין ירית מלכא לאבא ואמא דמזדווגין כחדא ועל דא כלא בחד תלייא:</p>	<p>חמישים שערים להאיר לחמישי. ואם תאמר השביעי משום שהמלך בשלמות של האבות, ויורש עטרה מהשביעי, כמו שנאמר צאינה וראינה בנות ציון, ועל זה בשביעי הוא היום שמעטר המלך בעטרתו, ואז יורש המלך את האב ואת האם שמזדווגים כאחד, ועל כן הכל תלוי באחד.</p>
<p>ובחמשה עשר יום (במדבר כט יב) רבי יהודה פתח (שם כא א) וישמע הכנעני מלך ערד תנינן ג' מתנן עלאין אודמנו להו לישראל ע"י דתלתא⁴⁵⁹³ אחין משה אהרן ומרים מן בזכות משה ענני כבוד בזכות אהרן באר בזכות מרים וכלהו אחידן לעילא מן בזכות משה דכתיב (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים</p>	<p>ובחמשה עשר יום, רבי יהודה פתח וישמע הכנעני מלך ערד, שנינו שלש מתנות עליונות הזדמנו לישראל על ידי שלשה אחים, משה אהרן ומרים, מן בזכות משה, ענני כבוד בזכות אהרן, באר בזכות מרים, וכולם אחוזים למעלה. מן בזכות משה, שנאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים",</p>
<p>קנ/א</p>	<p>מן השמים (דוקא) זה משה.</p>
<p>מן השמים (דייקא) דא משה⁴⁵⁹⁴:</p> <p>ענני כבוד⁴⁵⁹⁵ בזכות אהרן דכתיב (במדבר יד יד) אשר עין בעין ואהרן נראה אתה יי' [וגו'] וכתיב (ויקרא טז יג) וכסה ענן הקטרת מה להלן שבעה אף כאן נמי שבעה⁴⁵⁹⁶ דהא בקטרת שבעה עננין מתקשרן כחדא (ועוד) ואהרן (דאהרן) רישא⁴⁵⁹⁷ לכל שבעה עננין הוא והוא קשיר אלשית אחרנין נביה בכל יומא (בשית אחרנין) באר בזכות מרים דהא היא ודאי באר אתקרי:</p>	<p>ענני כבוד בזכות אהרן, שנאמר "אשר עין בעין (אהרן) נראה אתה ה' וגו'", ונאמר "וכסה ענן הקטרת", מה למעלה שבעה כמו כן כאן גם שבעה, שהרי בקטרת שבעה עננים נקשרים כאחד, (ועוד) ואהרן הוא ראש לכל שבעת העננים, והוא קושר את ששת האחרים עמו בכל יום. באר בזכות מרים, שהרי היא ודאי נקראת באר.</p>
<p>ובספרא דאגדתא (שמות ב ד) ותתצב אחותו מרחוק לדעה וגו' דא הוא באר מים חיים וכלא קשורא חד מתה מרים אסתלק באר דכתיב (במדבר כ ב) ולא היה מים לעדה ובהיא שעתא</p>	<p>ובספר האגדה [כתוב], "ותתצב אחותו מרחוק לדעה וגו'" זוהי באר מים חיים, והכל קשר אחד. מתה מרים הסתלקה הבאר, שנאמר "ולא היה מים לעדה", ובאותה שעה באר</p>

⁴⁵⁸⁹ פי' נש"ב (מ"מ). פי' שנש"ב שביסוד דאימא נפתחים בת"ת הנק' חמישי (מ"מ).
⁴⁵⁹⁰ פירוש למ' (מ"מ). פי' כמ"ש בפ' ראשון שאינה קושיא אלא מפרש הענין (מ"מ).
⁴⁵⁹¹ פי' כמו ואיבעית אימא שביעאה. היינו בגין דמלכא בשלימו דאבהן ר"ל כשח"ג כלולים בת"ת אזי נק' שביעית נמצא שהמ' ה' ז' והכל אמת (מ"מ).
⁴⁵⁹² פי' זעיר יורש מוחין מבינה הנק' שביעאה ג"כ לפי שזעיר הוא ר"ק ובינה שביעית וז"ש וע"ד בשביעאה שהיא בינה הוא יומא דמעטרא מלכא בעטרוי. ועוד יש לפרש דהא חמישאה ביה יתיב מלכא בתרעא. חמישאה הוא ת"ת שהוא חמישי כשאנו מונים כחב"ד דזעיר והת"ת שהוא ענף הדעת הוא חמישי ולכך לעיל אמר וה' יומין אחרנין וכו' שהם כח"ב ח"ג שעל המ' כמ"ש. והקשה לו למה לא מנינו הת"ת שהוא חמישי לכתר כמ"ש. ואמר דהא חמישאה שהוא ת"ת ביה יתיב מלכא שהוא זעיר בכללותו בתרעא שהיא מ'. או כפי ס"א בכורסייא שהיא מ'. ור"ל שהת"ת אין אנו מונין אותו מפני שבאמצעותו נותן זעיר השפע למלכות שכתרה הוא מהחזה ת"ת ומשם מקבלת הארתה. חמשה עליהו פי' כמ"ש בפ' ראשון "ואי תימא שביעאה וכו'", פי' מקשה למה ת"ת אנו קורים אותו חמישי הרי שביעי הוא כשנמנה כחב"ד ח"ג נמצא שת"ת הוא שביעי (מ"מ). פי' בינה כמש"ל ואין בין פי' זה לפי' ראשון אלא בפירוש חמישאה ושביעאה (מ"מ).
⁴⁵⁹³ תלתא (דפ"ו).
⁴⁵⁹⁴ עי' ח"א רמו ע"א, ח"ב סא ע"ב קפג ע"א, ח"ג צה רע"ב, קנו ע"א רצב ע"ב (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).
⁴⁵⁹⁵ עי' תיקו"ז פב ע"ב: ענן דא שכינתא כלילא משבעה ענני כבוד דבה מתכסין קלין וברקין ומסטרטא דימינא אתקריאת עננא ומסטרטא דשמאלא ערפל הה"ד (שמות כ) ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים. ועי' ע"ח שער הארת מוחין דז"ן פרק ו.
⁴⁵⁹⁶ פי' ז' מקיפים דז"ת דז"א שבאים מאימא לז"א (מ"מ).
⁴⁵⁹⁷ פי' שחסד הוא יומא דכליל כולהו יומי ולכך מקיף דחסד שרומז לאהרן הוא ראש לכולם והוא כוללם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בעאת באר אחרא לאסתלקא דהוה שכיח עמהון דישראל⁴⁵⁹⁸ כד חמאת שתא עננין דהוון קשירין עלה (ו)אתקשרת היא בהו מית אהרן אסתלקו אינון עננין ואסתלק עננא דבירא עמהון:</p>	<p>אחרת רצתה להסתלק, שהיתה מצויה עם ישראל, כשראתה ששה עננים שהיו קשורים עליה, נקשרה היא בהם. מת אהרן הסתלקו אותם עננים, והסתלק ענן הבאר עמהם.</p>
<p>אתא משה אהדר להו הה"ד (תהלים סח יט) עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם לקחת מתנות ודאי אינון מתנות דהוון בקדמיתא באר ועננין באר דא באר דיצחק עננים אלן עננים דאהרן א"ר יצחק מפני מה זכה אהרן לדא בגין דאיהו קשיר בעננים ונ"א רישא לעננים והוא אקשיר כל יומא ויומא לכלהו כחדא ודמתברכאן⁴⁵⁹⁹ בלהו על ידו:</p>	<p>בא משה החזיר אותם, זהו שנאמר "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם", לקחת מתנות ודאי, אותן מתנות שהיו בראשונה באר ועננים, באר זו בארו של יצחק, עננים אלו העננים של אהרן. אמר רבי יצחק מפני מה זכה אהרן לזה, משום שהוא קשור בעננים (ראש לעננים), והוא נקשר כל יום ויום לכולם כאחד שכולם מתברכים על ידו.</p>
<p>ת"ח [על כל] חסד דעבר קב"ה בישראל קשיר עמהון⁴⁶⁰⁰ ז' ענני יקירן וקשיר להו בכנסת ישראל דהא עננא דילה אתקשר בשיתא אחרנין ובכלהו שבעה אזלו ישראל במדברא מ"ט בגין דכלהו קשרא דמהימנותא נינהו ועל דא (ויקרא כג מב) בסכות תשבו שבעת ימים מאי קא מיירי בגין דכתיב (שיה"ש ב ג) בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק⁴⁶⁰¹ ובעי ב"ג לאחזאה גרמיה דיתבי תחות צלא דמהימנותא:</p>	<p>בא וראה על כל חסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, קשר עמם שבעה עננים נכבדים, וקשר אותם עם כנסת ישראל, שהרי הענן שלה נקשר עם ששה אחרים, ועם כל השבעה הלכו ישראל במדבר. למה, משום שכולם הם הקשר של האמונה, ועל זה "בסכות תשבו שבעת ימים". במה מדובר, משום שנאמר "בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי", וצריך אדם להראות את עצמו שיושב תחת צל האמונה.</p>
<p>תא חזי כל אינון שנין דקאים אהרן הוון ישראל בצלא דמהימנותא⁴⁶⁰² תחות אלן עננין בתר דמית אהרן אסתלק עננא חד דהוא ימינא דכלא⁴⁶⁰³ וכד האי אסתלק אסתלקו כל שאר עמיה ונ"א עננין ואתחזיאו בלהו בגריעותא:</p>	<p>בא וראה כל אותן השנים שעמד אהרן היו ישראל בצל האמונה תחת העננים הללו, אחר שמת אהרן הסתלק ענן אחד שהוא הימין של הכל, וכשזה הסתלק הסתלקו כל השאר עמו (עננים), ונראו כולם בחסרון.</p>
<p>והא אוקמוה דכתיב (במדבר כ כט) ויראו כל העדה כי גוע אהרן אל תקרי ויראו אלא ויראו⁴⁶⁰⁴ מיד (שם כא א) וישמע הכנעני מלך ערד⁴⁶⁰⁵ יושב</p>	<p>והרי פרשוה שנאמר "ויראו כל העדה כי גוע אהרן", אל תקרי ויראו אלא ויראו, מיד "וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים", שמע שהסתלקו אותם העננים ומת התייר הגדול, שכל אותם העננים</p>

⁴⁵⁹⁸ ר"ל על סיהרא קדישא שהיא השכינה הקדושה וכמ"ש בפ' חוקת (קפא ע"ב), והוא רחל אם ישראל כנסת ישראל, והיא באר מים חיים, כי היא מבוע דאור א"ס, והיה ברצונה להסתלק במיתת מרים (דע"ה ח"ב קלא ע"ג).

⁴⁵⁹⁹ דמתברכאן (דפ"ו).

⁴⁶⁰⁰ הג' מתנות שהם ענני כבוד והמן והבאר, היה שרשם מחג"ת, כי ענני כבוד הם מחסד וכמבואר בזוה"ק (פ' אמור דף קג, ופ' בלק קצא ע"ב) כי הם בסוד הכתוב (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

⁴⁶⁰¹ לחכי (נוסף בדפ"ו).

⁴⁶⁰² פי' ולא תחות [כל המקיפים], מפני שאותם העננים שהיו סובבים אותם היו של זעיר העיקרים, ואם כן לא היו תחות כל המקיפים כמונו אלא תחות אלן עננים, הידועים (רמ"ז).

⁴⁶⁰³ חסד החסדים הכולל כולם כנודע (רמ"ז).

⁴⁶⁰⁴ דאין צריך לאומרו, שהיה די שיאמר ויבכו וגו', דודאי על מיתת אהרן בכו. ועוד שלא נאמר כן במשה ובמרים, אלא השמיענו שראו בעיניהם שאהרן מת וכדברי רז"ל שהראה להם שמת אהרן וכמו שפי' רש"י בחומש וזה במה שנראו ונגלו ממחסה העננים (רמ"ז).

⁴⁶⁰⁵ כי למה לתורה להודיענו ששמע הכנעני וגו', יאמר ויצא הכנעני וגו' וילחם, אלא ודאי שהגיד לנו שדוקא שמיעתו החזיקה לבבו לבוא להלחם (רמ"ז).

<p>הנגב⁴⁶⁰⁶ כי בא ישראל דרך האתרים שמע דאסתלקו אינון עננים ומית תיירא רברבא דכל אינון עננים אתקשרו ביה אמר רבי יצחק הכנעני מלך ערד יושב הנגב ודאי וכשבאו אותם מרגלים ששלח משה, אמרו "עמלק יושב בארץ הנגב" כדי לשבור את לבם, שהרי בעמלק נשבר כחם בראשונה.</p>	<p>אמר רבי אבא וישמע הכנעני כמה מדובר כאן, אחר שהסתלקו אותם העננים, אלא כנען כתוב "ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", כאן למדנו מי שמוציא את עצמו מצל האמונה, ראוי להיות עבד לעבדי עבדים, זהו שנאמר "וילחם בישראל וישב ממנו שבי", הוא נטל עבדים מישראל לעצמו, ועל כן כתוב "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות". כל מי שהוא משורש וגזע קדוש של ישראל ישבו בסוכות תחת צל האמונה, ומי שאינו מגזע ושורש קדוש של ישראל לא יושב בהם, ומוציא את עצמו מתחת צל האמונה.</p>
<p>אמר רבי אבא וישמע הכנעני מאי קא מיירי הכא⁴⁶⁰⁸ בתר דאסתלקו אינון עננים אלא כנען כתיב ביה (בראשית ט כה) ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו⁴⁶⁰⁹ הכא אוליפנא⁴⁶¹⁰ מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא אתחזי למהוי עבד לעבדי עבדין הה"ד (במדבר כא א) וילחם בישראל וישב ממנו שבי הוא נטל עבדין מישראל לגרמיה ועל דא כתיב (ויקרא כג מב) כל האזרח בישראל ישבו בסוכות⁴⁶¹¹ כל מאן דאיהו משרשא ונזעא קדישא דישראל ישבו בסוכות תחת צלא דמהימנותא ומאן דליתיה מגזעא ושרשא קדישא דישראל לא יתיב בהו ויפוק גרמיה מתחת צלא דמהימנותא:</p>	<p>אמר רבי אבא וישמע הכנעני כמה מדובר כאן, אחר שהסתלקו אותם העננים, אלא כנען כתוב "ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", כאן למדנו מי שמוציא את עצמו מצל האמונה, ראוי להיות עבד לעבדי עבדים, זהו שנאמר "וילחם בישראל וישב ממנו שבי", הוא נטל עבדים מישראל לעצמו, ועל כן כתוב "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות". כל מי שהוא משורש וגזע קדוש של ישראל ישבו בסוכות תחת צל האמונה, ומי שאינו מגזע ושורש קדוש של ישראל לא יושב בהם, ומוציא את עצמו מתחת צל האמונה.</p>
<p>כתיב (הושע יב ח) כנען בידו מאזני מרמה דא אליעזר עבד אברהם ות"ח כתיב ארור כנען וובגין</p>	<p>כתוב "כנען בידו מאזני מרמה", זה אליעזר עבד אברהם. ובא וראה כתוב "ארור כנען", ומשום שזכה כנען זה לשמש את אברהם, כיון ששמש את אברהם ישב תחת צל האמונה, זכה</p>

⁴⁶⁰⁶ כוונתו ללמדנו כיוון ההתנגדות שהיה לעמלק באותו הפרק ולאותו מעשה. והענין יובן בהקדים מ"ש הזוהר שעמלק מחובר מע"ם דבלעם ול"ק מבלק, ושניהם מאחורי הדעת מסיגי קין והבל, בלעם משל הב"ל וכו', ולכן היה נגדי למשה, ובלק מקין שהרי היה בנו של יתרו וכו', ועמלק מתוון משניהם, נגד הבחינה האמצעית שבקדושה בין חו"ג כאמור בכוונת השופר. וכן הם שור וחמור תרי כתרי שמאלא וכלבא בישא דנפיק מתרווייהו וכו' ואמנם גם שעמלק באמצע מכל מקום ודאי שרובו מצד בלעם וכו', וערד, הוא ערוד חמור הבר, וכו' וזה שרמזה התורה יושב הנגב, שהוא בצד שורשו בס"א (רמ"ז).

⁴⁶⁰⁷ כשרפו ידיהם מן התורה, שנתנה מימינו של הקב"ה (רמ"ז). ואז היה נכנס תחת העננים, שסודם מן החסדים, והיה גונב נפשות כדרז"ל, וזה דאתבר חיליהון, שיכול לפרוץ חומות הקדושות שהיו מקיפות אותם. ולכן עתה שנפטר אהרן איש החסד, נתעורר וחשב שאין להם עוד מחסה החסד ושיוכל להם (רמ"ז).

⁴⁶⁰⁸ ירצה למה מתחילה נקרא עמלק ועכשיו כנעני, מה שייכות יש לשם כנען עם ענין התקוממו עתה כנגד ישראל (רמ"ז).

⁴⁶⁰⁹ לפי הנראה מפרשת אחרי מות עב ע"ב ופרשת בא לז ע"ב, מדרגת כנען היא היותר תחתונה שבקליפת מלכות שלה, וכן אר"ץ הכנעני גי' מלכו"ת, שלהיותה נגדיית למלכות הקדושה היא ארץ ישראל לכן היתה כבושה תחתיו וכו', וכנען פגם ביסוד ולכן הורד למדרגה השפלה הזאת. וכן עמלק היה חותך המילות וזורקם כלפי מעלה, ולכן הורד ממדרגת (במדבר כד כ) ראשית גויים, והיתה אחריתו עדי אובד, שהיא המדרגה היותר תחתונה שבה האבדון המוחלט (רמ"ז).

⁴⁶¹⁰ שהרי זה הרשע הוציא עצמו מכלל כל קדושה ולכן אבד כל טוב ולא זכה לשלוט אלא בעבדי ישראל, שכן כתיב (כא א) וישב ממנו שבי, וכמו שאמרו רז"ל ששבה מהם שפחה, ובודאי שהיתה שפחה בישא כיון שנפלה ביד זה הטמא (רמ"ז).

⁴⁶¹¹ אזר"ח גי' ר"ו ה"ס שם ע"ב דויסע ויבא ויט, שהם טפת החסדים (וגבו'), וכנזכר בכמה מקומות, ומשם נשמות ישראל, ולכן לא נקלטו הערב רב תחת העננים ואחר כך מביא ראיה מאליעזר שזכה להדבק בראש האזרחים הוא אברהם אבינו ע"ה הנקרא איתן האזרחי, שלא לבד יצא מאותו השפלות של עבד עבדים וארור, אלא שלא היה די לו שידבק באיזו מדה יותר מעולה של הקלי', וכגון בטוב של נוגה, אלא כתוב בו ברוך ה'. ושואל מאי קא מיירי, כלומר מה מתייחס זה לענייננו. ומשיב שתואר ברוך הוא ביסוד כנודע, וה"ס יסוד או"א שמשם כל החירות. ולהפך כתיב ביה וישב ממנו שבי, היא המדרגה של עבדים, ואמר בפרשת אחרי מות (עב ע"ב) הנז"ל עובדא דכנען פלחין להווא דאקרי שבי (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דזכה כנען דא לשמשא לאברהם וכיון⁴⁶¹² דשמש לאברהם יתיב תחות צלא דמהימנותא זכה למיפק מההוא לטייא ולא עוד אלא דכתיב ביה ברכה דכתיב (בראשית כד לא) ויאמר בא ברוך יי מאי קא מיירי דכל מאן דייתיב תחות צלא דמהימנותא אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמין ואתברך ברכתא עלאה ומאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא אחסין גלותא ליה ולבנוי דכתיב (במדבר כא א) וילחם בישראל וישב ממנו שבי:</p>	<p>לצאת מאותה קללה שהתקלל. ולא עוד אלא שנאמר בו ברכה, שנאמר "ויאמרו בא ברוך ה'". כמה מדובר, שכל מי שיושב תחת צל האמונה יורש חירות לו ולבניו לעולמים, ומתברך בברכה עליונה. ומי שמוציא את עצמו מצל האמונה, יורש גלות לו ולבניו, שנאמר "וילחם בישראל וישב ממנו שבי".</p>
<p>קנ"ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>בסכות תשבו (ויקרא כג מב) חסר⁴⁶¹³ ודא עננא חד (א) דכלהו קשירין ביה דכתיב (במדבר י לד) כי ענן יי עליהם יומם⁴⁶¹⁴ וכתיב (במדבר יד יד) ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם⁴⁶¹⁵ יומם דא הוא עננא דאהרן ודאקרי יומם דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי חסדו (ו) עננא חד נטויל עמיה חמש אחרנין⁴⁶¹⁶ ואינון שית ועננא אחרא דכתיב (שם) ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית⁴⁶¹⁷:</p>	<p>"בסכת תשבו" חסר, וזה ענן אחד שכולם קשורים בו, שנאמר "כי ענן ה' עליהם יומם", ונאמר "ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם". יומם זהו עננו של אהרן שנקרא "יומם", שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו", ענן אחד נוטל עמו חמשה אחרים, והם ששה. וענן אחר שנאמר "ובעמוד אש לילה", זה האיר לישראל מהאור של אותם הששה.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>בסכות תשבו שבעת ימים וגו' פקודא [מה] דא לישב בסכה והא אוקימנא בגין לאתחזאה דישראל יתבי ברזא דמהימנותא בלא דחילו כלל דהא מקטרגא אתפרש מנייהו וכל מאן דאיהו ברזא דמהימנותא יתיב בסכה כמה דאוקימנא דכתיב (ויקרא כג מב) כל האזרח בישראל ישבו בסכות</p>	<p>"בסכות תשבו שבעת ימים וגו'" מצוה זו לישב בסוכה, והרי בארנו כדי להראות שישראל יושבים בסוד האמונה בלי פחד כלל, שהרי המקטרג נפרד מהם, וכל מי שהוא בסוד האמונה יושב בסוכה כמו שבארנו, שנאמר "כל האזרח בישראל ישבו בסכות", מי שהוא בסוד האמונה ומהזרע והשרש של ישראל</p>

⁴⁶¹² כיון (דפ"ו).

⁴⁶¹³ פ' למדנו בחסרון הו' כי הסכה העיקרית הוא הראשון כי הו' טפלים לו כי הוא כולל כלם והרי כמו שאמר בסכה אחת תשב ואני מעלה עליך כאילו ישבת בכל הז' סכות כי הראשון הוא העיקר ולכן בסכת לשון רבים חסר ו' כאלו כתיב בסכה א' לשון יחיד (רח"ו).

⁴⁶¹⁴ שהוא לשון יחיד, שהכוונה על החסד העיקרי שהוא הראשון, ומכל מקום יש רמז נכון במספר שם ענן, כי הנה יש שתי בחינות, האחת היא של החסד הראשון והשניה של השאר הקשורים בו. והנה ב' פעמים סכ"ה גי' ענ"ן, הרי שרומז לשני מיני חסדים (רמ"ז).

⁴⁶¹⁵ היא השכינה הנקראת אתה, ובפרט בהיותה מאירה מאור החסדים, דכתיב בחסד (תהלים קי, ד) אתה כהן לעולם. ויצדק אומרו אתה הולך, כי הוא כנגד נ"ה שבהם ההליכה. ועל של זעיר אמר עליהם, שהם העליונים (רמ"ז).

⁴⁶¹⁶ חסד כולל כל הו"ק (דע"ה ח"ב סה ע"א), [כתב] הרב (בסוף שער השמות), כי אין אחד מהו"ק מקבל אור הא"ס אלא רק ע"י אור החסד, והוא יומא דכולא יומין וכמ"ש בזה"ק (בראשית מו ע"א ופ' אמור קג ע"ב ופ' בלק קצא ע"ב), והרי משתמש אור א"ס בספ' החסד להתגלה על ידו בכל הו"ק כולן (דע"ה ח"ב קד ע"א), עי' בהגר"א בתיקונים עה ע"ג (כללים ח"א נז ע"א).

⁴⁶¹⁷ דבר זה נתבא' בפ' יתרו (סח ע"ב) ובפ' תרומה (קלט ע"ב). והענין הוא כי אין הבינה עלאה מתלבשת ומתפשטת תוך ז"א אם לא על ידי שתתלבש תחילה בחסד שבה, אשר הוא השורש אל כל החסדים, ולכן חסד הזה נקרא יומם דכליל כולהו שית יומין, כי החסד הוא יום והגבורה לילה. ועל ידי החסד הזה, מאירה הבינה בכל מה שתחתיה, ואי אפשר להיות זולתו, ועל החסד הזה נאמר נאם ה' לאדוני שב לימיני, כי האדון היא הבינה. אשר נאמה ואמרה לאברהם שהוא מדת החסד שב לימיני שהוא החסד שלה בקו ימין שבה הנקרא יומם. ואברהם הוא החסד המקבל תחילת הכל מן החסד שהוא ימין הבינה הנקרא יומם כנז' וזמ"ש שב לימיני רוצה לומר שיקבל אברהם מימין שלה הנקרא יומם (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאן דאיהו ברוא דמהימנותא ומזרעא ושרשא דישראל [ישבו] (יהא) בסכות ורוא דא אתמר בכמה דוכתי:</p>	<p>ישבו בסוכות, והסוד הזה נאמר בכמה מקומות.</p>
<p>פקודא (מו) בתר דא לקרבא קרבנא בכל יומא וקרבנא דא למהוי חולקא בכלא בחדוותא⁴⁶¹⁸ [דבנוי] (בבנוי) בגין דכלהו אחידן באילנא ענפין דלתתא דלגבי שרשא דאילנא כלא אתברכין בגין אילנא אע"ג דלית בהו תועלתא כלא אתברכאן ובחדוותא⁴⁶¹⁹ דישראל באבוחון דלעילא ויהבו (הכי) חולקא דברכאן לכל אינון שאר עמין דאית לון אחידו ואתאחדון (ואתאחדו) בהו בישראל:</p>	<p>מצוה אחרי זו להקריב קרבן בכל יום, והקרבן הזה להיות חלק בכל בשמחת בניו, מכיון שכולם אחוזים באילן, בענפים שלמטה כנגד שרש האילן, הכל מתברכים, משום האילן אף על גב שאין בהם תועלת, כולם מתברכים, ושמחת ישראל באביהם שלמעלה נותנים חלק של ברכות לכל אותם שאר העמים שיש להם אחיזה ונאחזו בהם בישראל.</p>
<p>וכל אלין קרבנין למיהב מזונא לאינון ממנן דשאר עמין דהא מגו רחימו דקא רחים קב"ה לבנוי בעי דכלא יהון רחימין דלהון ורוא דא (משלי מז ז) ברצות יי' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו אפילו כל אינון מקטרגי עלאי כלהו אהדרן רחימין לישראל ונכד חיילין דלעילא אהדרו רחימין לישראל כל אינון דלתתא עאכו"כ:</p>	<p>וכל הקרבנות הללו לתת מזון לאותם הממונים של שאר העמים, שהרי מתוך האהבה שאוהב הקדוש ברוך הוא את בניו, רוצה שכולם יהיו אוהבים שלהם, וסוד זה "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלם אתו", אפילו כל אותם המקטרגים העליונים כולם חוזרים להיות אוהבים את ישראל, וכשהחילול של מעלה הופכים לאוהבי ישראל, כל אותם שלמטה על אחת כמה וכמה.</p>
<p>ואי תימא דהון הוון מקרבי קרבנא לאו הכי אלא כלא לקב"ה סליק ומתקרב ואיהו פריש מזונא לכלהו אכלוסין דסטרין אחרנין דיתהנון בהווא דורונא דבנוי ויתהדרון רחימין דלהון דינדעון עילא ותתא דהא לית עמא כעמא דישראל דאינון חולקיה ועדביה דקב"ה ואסתלק יקרא דקב"ה עילא ותתא כדקא יאות וכל אכלוסין עלאין פתחי ואמרי (שמואל ב' ז כג) ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ע"כ⁴⁶²⁰:</p>	<p>ואם תאמר להם היו מקריבים הקרבן לא כך, אלא הכל עולה לקדוש ברוך הוא, ונקרב והוא מפריד המזון לכל ההמונים של הצדדים האחרים שיהנו באותו הדורון של בניו, ויהפכו לאוהבים שלהם, שידעו למעלה ולמטה שאין עם כעם ישראל שהם חלקו וגורלו של הקדוש ברוך הוא. ומתעלה כבודו של הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה כראוי, וכל האוכלוסים העליונים פותחים ואומרים "ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ".</p>
<p>זהר:</p>	
<p>רבי אלעזר פתח⁴⁶²¹ כה אמר יי' זכרתי לך חסד נעוריך וגו', (ירמיה ב ב) האי קרא על כ"י אתמר בשעתא דהות אזלא במדברא עמהון דישראל זכרתי לך חסד דא עננא דאהרן דנטלא בחמש אחרנין דאתקשרו עלך ונהירו עלך אהבת כלולותיך דאשתכללו לך (ס"א) וכלהו אשתכללו</p>	<p>רבי אלעזר פתח "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך וגו'", הפסוק הזה נאמר על כנסת ישראל בשעה שהיתה הולכת במדבר עם ישראל, זכרתי לך חסד זהו עננו של אהרן שנוסע עם חמשה אחרים שנקשרו עליך, ומאירים עליך. אהבת כלולתיך שנתקנו לך (וכלם נתקנו בך) ועטרו אותך, והתקינו אותך כמו כלה שמתקשטת את תכשיטיה. וכל כך למה, בשביל לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.</p>

⁴⁶¹⁸ שיהא הכל מוכללים בשמחתם אפילו או"ה ושריהם כמש"ו (יהל אור).

⁴⁶¹⁹ וחדוותא (דפ"ו).

⁴⁶²⁰ תיקונים דף קנב (הערת הזהר)

⁴⁶²¹ (ואמר) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בך (4622) ואעטרו לך⁴⁶²³ ואתקינו לך⁴⁶²⁴ ככלה דתעדי תכשיטהא וכ"כ למה⁴⁶²⁵ בגין לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה⁴⁶²⁶:</p>	
<p>ת"ח בשעתא דב"נ יתיב במדורא דא צלא דמהימנותא⁴⁶²⁷ שכינתא⁴⁶²⁸ פרסא גדפהא⁴⁶²⁹ עליה מלעילא ואברהם וחמשה צדיקיא אחרנין שויין מדוריהון עמיה אמר ר' אבא אברהם וחמשה צדיקיא ורוד מלכא שוין מדוריהון עמיה הה"ד (ויקרא כג מב) בסכות תשבו שבעת ימים שבעת ימים⁴⁶³⁰ כתיב ולא בשבעה⁴⁶³¹ ימים כגוונא דא⁴⁶³² כתיב (שמות כ יא) כי ששת ימים עשה יי את השמים וגו' ובעי ב"נ למחד⁴⁶³³ בכל יומא ויומא באנפין נהירין באושפיזין אלין דשריין עמיה:</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם יושב במדור הזה, צל האמונה השכינה פורסת את כנפיה עליו מלמעלה, ואברהם וחמשה צדיקים אחרים שמים את מדורם עמו. אמר רבי אבא אברהם וחמשה צדיקים ורוד המלך שמים מדורם עמו, זהו שנאמר "בסכות תשבו שבעת ימים", שבעת ימים כתוב ולא בשבעת ימים. כדוגמא זה כתוב "כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'". וצריך אדם לשמח בכל יום ויום בפנים מאירות באורחים הללו ששורים עמו.</p>
<p>ואמר רבי אבא⁴⁶³⁴ כתיב בסכות תשבו שבעת ימים ולבתר ישבו בסכות בקדמיתא תשבו ולבתר ישבו אלא קדמאה לאושפיזי תניינא לבני עלמא קדמאה לאושפיזי⁴⁶³⁵ כי הא דרב המנונא סבא כד הוה עייל לסוכה הוה חד⁴⁶³⁶ וקאים על פתחא</p>	<p>ואמר רבי אבא כתוב "בסכות תשבו שבעת ימים", ואחר כך "ישבו בסכות", בראשונה תשבו ואחר כך ישבו, אלא הראשון לאורחים, השני לבני העולם. הראשון לאורחים כמו שרב המנונא סבא, כשהיה נכנס לסוכה היה שמח ועומד על פתח הסוכה מבחוץ ואומר, נזמן לאורחים מסדר (נסדר) את השלחן ועומד על רגליו ומברך ואומר, בסכות תשבו שבעת</p>

⁴⁶²² זהו פירוש אחר וירצה שכולם נשלמו בך, שכן הם ז' חסדים ואין מניינם נשלם אלא בך. והענין שלכל אחד מן החסדים יש ז' בחינות גג"ת נה"ם, באופן שאין להם שלימות לכל אחד מהחסדים אלא במלכות (רמ"ז).

⁴⁶²³ והשני ואעטרו לך, הוא מלשון כליל שהוא עטרת. והענין שעיקר הסוכה הוא הסכך שה"ס הכתר כאמור בספר הכוונות [ולכן יש בו כמה דינים שאינם בדפנות], והכתר כולל בו כל מה שתחתיו, והרי שתי בחינות, של פרטיות החסדים ושל הכולל שבכתר (רמ"ז).

⁴⁶²⁴ והענין השלישי ואתקינו לך ככלה, והוא הוא הלשון הפשוט של כללותיך שהוא לשון אירוסין. ונלע"ד שהכוונה בזה במה שנכיון בר"ת (תהלים כט, א) ה'בו ל'ה' כ'בוד ועוז ה'בו ל'ה' כ'בוד שמו, שהם ב' פעמים כל"ה, ואיתא בספר הכוונות שזעיר ואמא מקשטים את המלכות שה"ס שם ב"ן, ועיקרה כנגד נה"י דזעיר [שהם ג'], הרי ב"ן וג' גי' כל"ה, עיי"ש. וכנגד זה אמר כללותיך בלשון רבים (רמ"ז).

⁴⁶²⁵ פי' ואם תאמר ומה ענין לכל אלו ההארות והאורות שאינם תדירות (רמ"ז).

⁴⁶²⁶ ירצה מפני שאז בזמן המדבר היתה רחל אב"א עם זעיר כנודע, והיתה מליאה דינים רבים, והוצרכה לכל אלו החסדים המזהירים כדי שתוכל אחר כך להתקן בגדלותה, ולכן תמצא ששלמה הקהיל את ישראל בחג הסוכות (מלכים א' ח ב) ואז נתחנך הבית וקיימא סיהרא באשלמותא (רמ"ז).

⁴⁶²⁷ הם המקיפים הסוככים והם מיסוד אמא ובכח יסוד אבא כנזכר, וידוע שאו"א הם פנימיות האצילות דהיינו המהימנותא, ששם כל אמונתינו (רמ"ז).

⁴⁶²⁸ או אימא עלאה או נוק' דז"א בחי' מקיף שלה (רח"ו).

⁴⁶²⁹ ששולחת אור מקיפיה לסכך על ישראל (רמ"ז).

⁴⁶³⁰ שהם הו"ס עצמן (רח"ו)

⁴⁶³¹ בשבעת (דפ"ו).

⁴⁶³² פי' כמו ששבעה ימים הם הפעולים כך ששה ימים נעשו ונפעלו עם השמים ועם הארץ, שלכן לא נאמר בששת ימים כנזכר בספר הכוונות (נ"א בל"מ) (רמ"ז).

⁴⁶³³ שהרי הוא זמן שמחתינו בחסדי ה' אשר מאירים מאמא שה"ס שמחה (רמ"ז).

⁴⁶³⁴ כוונתו (לסיים ו) לקיים מ"ש בסוד שבעת ימים, והרגיש שני דברים, האחד הוא הכפל שבפסוק שהיה די שיאמר בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל, ודיו, כי אחר שאמר בסוכות תשבו אין צריך לחזור ולומר עוד ישבו בסוכות, והשני תחילה תשבו בלנוכח ואחר כך ישבו שלא לנוכח (רמ"ז).

⁴⁶³⁵ זהו ענין אחר שלמדנו רב המנונא, שצריך לזמן את הצדיקים ההם, ולכן לא אמר שבו אלא תשבו, התוועדו לישוב שם (רמ"ז).

⁴⁶³⁶ להמשיך עליו אור אמא שבה (נ"א בינה ששם) סוד השמחה וכנז"ל, וכדאיתא בזהר דשיר השירים ודפרשת ויקרא (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דסוכה⁴⁶³⁷ מלגאו ואמר נזמן לאושפיזין⁴⁶³⁸ מסדר ונ"א נסדרו פתורא וקאים על רגלוהי ומברך ואומר בסכות תשבו ושבעת ימים⁴⁶³⁹ תיבו אושפיזין עלאין תיבו תיבו אושפיזי מהימנותא תיבו ארים (ס"א אסחי⁴⁶⁴⁰) ידוי וחדוי ואמר זכאה חולקנא⁴⁶⁴¹ זכאה חולקהון דישראל דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יי' עמו וגו' והוה יתיב:</p>	<p>ימים, שבו אורחים עליונים שבו, שבו אורחי האמונה שבו, הרים (רחץ) ידיו ושמח ואמר, אשרי חלקנו אשרי חלקם של ישראל, שנאמר "כי חלק ה' עמו וגו' והיה יושב".</p>
<p>תניינא לבני עלמא דמאן</p>	<p>[הפסוק] השני [נאמר] לבני העולם, שמי</p>
<p>קד/א</p>	
<p>דאית ליה חולקא בעמא [ובארעא] קדישא⁴⁶⁴² יתיב בצלא דמהימנותא לקבלא אושפיזין למחדי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ובעי (ועכ"ד בעי) למחדי⁴⁶⁴³ למסכני מ"ט בגין דחולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא⁴⁶⁴⁴ והוא דיתיב בצלא דא דמהימנותא⁴⁶⁴⁵ וזמין אושפיזין אלין עלאין⁴⁶⁴⁶ אושפיזי מהימנותא ולא יהיב לון חולקהון בלהו קיימי מניה ואמרי (משלי כג ו) אל תלחם את לחם רע עין⁴⁶⁴⁷ וגו' אשתכח דההוא פתורא דתקין דיליה הוא ולא דקב"ה עליה כתיב (מלאכי ב ג) וזריתי פרש על פניכם וגו' פרש חגיכם⁴⁶⁴⁸ ולא חגי ווי ליה לההוא בר נש בשעתא דאלין אושפיזי מהימנותא קיימי מפתוריה:</p>	<p>שיש לו חלק בעם ובארץ הקדושה, יושב בצל האמונה לקבל את האורחים לשמוח בעולם הזה ובעולם הבא. וצריך לשמח את העניים. למה, משום שהחלק של אותם אורחים שזמן הוא לעניים, ואתו שיושב בצל הזה של האמונה ומזמין את האורחים העליונים הללו, אורחי האמונה, ולא נותן להם חלקם, כולם קמים ממנו ואומרים "אל תלחם את לחם רע עין וגו'", נמצא שאתו שלחן שתיקן שלו הוא, ולא של הקדוש ברוך הוא. עליו כתוב "וזריתי פרש על פניכם וגו'", פרש חגיכם ולא חגי, אוי לו לאותו אדם בשעה שאורחי האמונה הללו קמים משלחנו.</p>
<p>ואמר ר' אבא אברהם כל יומי הוה קאים בפרשת אורחין לזמנא אושפיזין ולתקנא לון פתורי</p>	<p>ואמר רבי אבא אברהם כל ימיו היה עומד בפרשת דרכים לזמן אורחים ולסדר להם</p>

⁴⁶³⁷ סודו יסוד אמא הנקרא (בראשית יח א) פתח האהל, ומשם יוצאים המקיפים (רמ"ז).
⁴⁶³⁸ היה עושה הזמנה בפה, כי כן צריך כדאיתא בינוקא דבלק (קפו ע"ב). וגם הזמנה במעשה בסידור השולחן להזמנת האורחים, ומברך קידוש וברכת הסוכה, וכל זה להמשיך שפע וקדושה (רמ"ז).
⁴⁶³⁹ וכלומר שלא ימלאנו לבו להזמין אם לא שכך הוא רצונו של מקום שצוה אותם (רמ"ז).
⁴⁶⁴⁰ נלע"ד שהיתה כוונתו ללאה להאיר לה. ולפי זה היינו ארים היינו אסחי, שסודו נטילת ידים וכו'. ולכן חזר וחדוי, להמשיך גם ללאה משמחת אמא (רמ"ז).
⁴⁶⁴¹ של התלמידי חכמים וגם חולקהון דישראל, ולא אמר זכאה בו', לרמוז שמועיל לכולל זכות פרטי שהוא תלמיד חכם הגון וידוע (רמ"ז).
⁴⁶⁴² היינו שתי בחינות האמורות, של הסוכה המכוסה והנגלה, והם הם עוה"ז ועולם הבא (רמ"ז).
⁴⁶⁴³ פי' עם כל העניינים המופלאים שאמרנו מכוונת הסוכות וגם הזמנת האורחים הקדושים וצריך לשמח את העניים, ולכן שינה הכתוב בשמחת סוכות משל שבועות, שבשבועות נאמר (דברים טז יא) ושמחת לפני ה' אלקיך אתה וגו', ובסוכות כתוב (שם טז יד) ושמחת בחגך, כי בשל שבועות לא חייב לשמח את העניים כי אם בשלמי שמחה ועיין ברש"י, אבל בסוכות משל עצמו ואחר כך נצטווה על שלמי חגיגה (רמ"ז).
⁴⁶⁴⁴ מז"ל [משה זכותא לי נראה] שסוד ענין זה הוא מפני שז' אושפיזין שה"ס ז' חסדים כל מגמתם להאיר לנוק' לבסם ריבוי הגבורות שקבלה מן ראש השנה עד יום הכפורים ואז היא עניה דדעתה קלה. ולכן מה שהעשיר שהוא מושפע מהחסדים נותן לעניים שאחוזים בנוק' בבחינת גבורה, הוא מעין ההארה שמאירים ז' חסדים במלכות, וידוע שהעניים מושרשים בה, ואם כן אם לא ישמחו אותם נמצאת אותה הבחינה שלהם שאחזה במלכות בלי שמחה, ולכן מה שיתנו לעניים הוא החלק של האושפיזין שבו מרבים השמחה במלכות, כי בחינת העניים מאירה בשמחה בהגיע להם החלק של אלו האושפיזין קדושים (רמ"ז).
⁴⁶⁴⁵ כי כל מקיף מורה שפע בלי קצבה שאינו מצומצם בכלי (רמ"ז).
⁴⁶⁴⁶ שה"ס החסדים שדרכם להשפיע (רמ"ז).
⁴⁶⁴⁷ שעין שלו רע על העני, וששני עיניו נכללים באחד, דהיינו עין שמאל גובר על עין ימין ופוגם בעולמתא שפירתא דלית לה עיינין, תרין, אלא חד דדעתה קלה (רמ"ז).
⁴⁶⁴⁸ כי פרש הראשון רומז למה שאדם מרבה בתענוגים, ופרש חגיכם אפילו של החגים שיש בהם מצוה מכל מקום אם חסרה הצדקה אין בהם שום רוחניות אלא הכל נהפך לפרש (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>השתא דמזמנין ליה ולכלהו צדיקיא ולדוד מלכא ולא יהבין לון חולקהון אברהם קאים מפתורא וקרי (במדבר טו כו) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וכלהו סלקין אבתריה:</p>	<p>שלחנות, עכשיו שמזמנים אותו ואת כל הצדיקים ואת דוד המלך ואין נותנים להם את חלקם, אברהם עומד מהשלחן וקורא "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה" וכולם עולים אחריו.</p>
<p>יצחק אמר (משלי ג כה) ובטן רשעים תחסר יעקב אמר (שם כח) פתך אכלת תקיאנה ושאר כל צדיקיא אמרי (ישעיה כח ח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום דוד מלכא אמר וחסר כאן ואשלים דינוי דכתיב (שמואל א' כה לח) ויהי כעשרת הימים ויגוף יי' את נבל וימת מאי קא מיירי בגין דדוד שאל לנבל⁴⁶⁴⁹ ואתעביד ליה אושפיזא ולא בעא ודא זמין ליה ולא יהב ליה חולקא ובאינון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא אתדן עליה ההוא ב"נ דאשלים ליה ביש יתיר מנבל⁴⁶⁵⁰:</p>	<p>יצחק אמר "ובטן רשעים תחסר", יעקב אמר "פתך אכלת תקיאנה", ושאר כל הצדיקים אומרים "כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום" דוד המלך אמר והשלים דינו, שנאמר "ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת". במה מדובר, משום שדוד שאל את נבל ונעשה לו אורח ולא רצה, וזה הזמין אותו ולא נתן לו חלק, ובאותם עשרה ימים שדוד המלך דן את העולם, נדון עליו אותו אדם שהשלים לו רע יותר מנבל.</p>
<p>א"ר אלעזר (בג"כ) אורייתא לא אטרה עליה דב"נ יתיר אלא כמה דיכיל דכתיב (דברים טו יז) איש כמתנת ידו וגו' ולא לימא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא ומה דישתאר אתן למסכני אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא⁴⁶⁵¹ ואי חדי לאושפיזין ורוי לון קב"ה חדי עמיה ואברהם קרי עליה (ישעיה נח יד) אז תתענג על יי' ויצחק קארי עליה (שם נד יז) כל בלי⁴⁶⁵² יוצר עליך לא יצלה⁴⁶⁵³:</p>	<p>אמר רבי אלעזר (לכ"ן) אין התורה מטריחה על אדם יותר אלא כמו שהוא יכול, שנאמר "איש כמתנת ידו וגו'", ולא יאמר אדם אכול ואשבע ואשתה בראשונה, ומה שישאר אתן לעניים, אלא ראשית הכל הוא של האורחים, ואם שמח את האורחים והשקה אותם הקדוש ברוך הוא שמח עמו, ואברהם קורא עליו "אז תתענג על ה' וגו'", ויצחק קורא עליו "כל כלי יוצר עליך לא יצלה".</p>
<p>א"ר"ש האי דוד מלכא א"ל בגין דכל זיינין דמלכא וקרבין דמלכא בידוי דדוד אתפקדו אבל יצחק קאמר (תהלים קיב ב-ג) גבור בארץ יהיה זרעו וגו' הון ועושר בביתו וגו'⁴⁶⁵⁴ יעקב אמר (ישעיה</p>	<p>אמר רבי שמעון את זה דוד המלך אמר לו משום שכל כלי הזיין של המלך והקרבות של המלך נפקדו ביד דוד, אבל יצחק אמר "גבור בארץ יהיה זרעו וגו' הון ועושר בביתו וגו'", יעקב אמר "אז יבקע כשחר אורך וגו'". שאר הצדיקים אומרים "ונחך ה' תמיד והשביע וגו'".</p>

⁴⁶⁴⁹ פי' מה ענין עשרת ימים אלו ומה שייכות לפסוק זה שאמרו דוד על זה שלא נתן חלק לעניים ותיירץ בגין דדוד וכו' (מ"מ).

⁴⁶⁵⁰ פי' שנבל לא זמין ליה אבל זה זמין ליה ולא יהיב ליה חולקא ולכך רעתו גדולה מנבל (מ"מ).

⁴⁶⁵¹ ובפ' בראשית דף י' איתא שבכל המועדים צריך האדם ליתן לעניים חלק האושפיזין ולא בסוכה בלבד כפשט הזהר דהכא (מ"מ).

⁴⁶⁵² הוה סבירא ליה לר' אלעזר כי מפני שהגבורה הוא מקום יניקת הקליפות לכך יצחק היה מברך אותו "כל כלי" וכו' פירוש איזו קליפה מהקליפות שיקטרג עליך לא יצלה שהשבתתם מהגבורה אין ביעור חמץ אלא שריפה, והרשב"י ע"ה אמר לו שזה נוח למלכות מפני שהקליפות יושבות תחתיה והיא נותנת להם טרפס דבר יום ביומו, לכך ברכה זו שייך אל המלכות להשבית הכחות ההם ולבטלם כאומרו ומלכותו בכל משלה לאכפיה לון כמבואר בתיקונים, וברכת יצחק "גבור בארץ יהיה" וגו', והכוונה גבור להשפיעם מהגבורה, ומפני שכח הבנים בגבורה והם נמשכות מהמלכות לכך אמר "גבור בארץ" שינתן כח הגבורה אל הנשמות האלה במלכות בענין שיהיו גבורים עומדים בפרץ כובשים את יצרם, או ירצה שיסתייע מהגבורה להמשיך לו נשמות קדושות וטהורות ולא מצד החצוני, בענין שדור ישרים יבורך גם מצד החסד הכלולה בשמאל כדפירשו בריש מסכת ברכות וצפונך תמלא בטנם בבנים הגונים ובעושר מצד הצפון, לזה אמר "הון ועושר" (אור יקר).

⁴⁶⁵³ יוצלה (דפ"ו).

⁴⁶⁵⁴ ומפני שבה תוקף הדין ואם חוטא נמצא שכרו יוצא בהפסדו לזה אמר "וצדקתו עומדת לעד" שיגבר לעולם על יצרו ומובטח לו שלא יחטא (אור יקר).

562

זהר ויקרא חלק א'

<p>נח (ח) אז יבקע כשחר אורך וגו' 4655 שאר צדיקייא אמר 4656 ונחך יי' תמיד והשביע וגו' (שם יא) 4657:</p>	
<p>דוד מלכא 4658 אמר כל כלי יוצר עליך לא יצלח 4659 דהא הוא על כל זיני עלמא אתפקד זכאה חולקיה דב"נ 4660 דוכי לכל האי זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דיין ובעלמא דאתי עליהו כתיב (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים וגו':</p>	<p>דוד המלך אמר "כל כלי יוצר עליך לא יצלח", שהרי הוא נפקד על כל כלי הזין של העולם. אשרי חלקו של האדם שזוכה לכל זה, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם נאמר "ועמך כולם צדיקים וגו'".</p>
<p>ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' (ויקרא כג מ) ר"ש פתח (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כל הנקרא בשמי דא אדם דקב"ה ובראו (קארי) ליה בשמיה ונ"א בדיוקניהו דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו וקרא ליהו (ועוד דאקרי) בשמיה 4661 בשעתא דאפיק קשוט ודינא בעלמא ואקרי אלהים דכתיב (שמות כב כז) אלהים לא תקלל קרא ליה בשמיה דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו ושפיר:</p>	<p>"ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'", רבי שמעון פתח "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו". "כל הנקרא בשמי" זה אדם, שהקדוש ברוך הוא ברא אותו בשמו (בדמותו), שנאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", וקרא לו בשמו, בשעה שהוציא אמת ודין בעולם, ונקרא אלהים, שנאמר "אלהים לא תקלל". קרא לו בשמו שנאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", ויפה.</p>
<p>הא אוקימנא דכתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בשעתא דזווגא אתמר וכך הוא בזווגא דתרווייהו בעלם ודמות 4662 ואדם מדכר ונוקבא נפק ויברא אלהים את האדם בצלמו בספרא דשלמה מלכא אשכחנא דבשעתא דזווגא:</p>	<p>הרי בארנו שנאמר "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", בשעה שהזווג נאמר, וכך הוא בזווג של שניהם, בעלם ודמות, ואדם יצא מזכר ונקבה, "ויברא אלהים את האדם בצלמו" בספרו של שלמה המלך מצאנו שבשעה שהזווג</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>פקודא [מז] דא ליטול לולב בהוא יומא באינון זינין דיליה והאי רזא אוקימנא ואוקמוה חברייא כמה דקב"ה נטיל לון לישראל בהני יומין וחדדי בהון אוף הכי ישראל נטילי ליה לקב"ה לחולקהון וחדאן</p>	<p>מצוה זו ליטול לולב באותו יום עם אותם המינים שלו, והסוד הזה בארנו ופרשוה החברים, כמו שהקדוש ברוך הוא נוטל את ישראל בימים הללו ושמח בהם, כמו כן כאן ישראל נוטלים את הקדוש ברוך הוא לחלקם</p>

4655 כשרואה יעקב שאברהם מברך מצד החסד ויצחק מצד הגבורה מברך גם הוא מקו האמצעי ואומר "אז יבקע כשחר", אף אם יקטרגו עליך החצונים יבקע כשחר אורך על כרחם כשמש שבוקע חלוני רקיע דהיינו תפארת המשפיע בעל כרחם של קליפות, "וארוכתך" מצד אריך אנפין דעליה "מהרה תצמח" מצד צמח צדיק ומתחתיו יצמח, ומצד המלכות "והלך לפניך צדקך" והרי כל קו האמצעי כולו כת"ר תפארת יסו"ד מלכו"ת, ובמלכות שתי בחינות מצד הדין נקראת צדק לבטל הקליפות והלך לפניך, ומצד הימין ולכך כבוד ה' יאספך כאומרו ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין (אור יקר).

4656 אחר שהאבות תקנו אותו והמשיכו לו מכל האצילות על תיקון זה יאה ויאה להיות נשפע מהצחצחות הנעלמות ששם משתעשעים כל הצדיקים והיינו "והשביע בצחצחות נפשך" ונודע שנפש היא מלכות והיא שבעה על ידי נצח הוד יסוד תרי ביעי דדכורא ואמה מזרע הנמשך מהצחצחות שבמוחא עילאה והיינו "ועצמותיך" הן סוד צבאות בנצח והוד "יחליק" (אור יקר).

4657 "והיית כגן רוח" מהמלכות "וכמוצא מים" מהיסוד [בזרע] [בשפע] היורד על ידו שהוא מוצא מימי הברכות (אור יקר).

4658 ליה נאה להוציא ברכה זו כמבואר לעיל (אור יקר).

4659 יוצלח (דפ"ו).

4660 יהיה מי שיהיה יש כדאי במצוה זו להנחילו כמה חיים לעולם הבא האמנם הצדיקים שכל מעשיהם כיוצא בזה בטוב כוונתם בכל המצות זכאה חולקיהון (אור יקר).

4661 כענין קורא אני אליהם יעמוד יחדיו והכוונה על הבריאה הנעשת בקריאת הבורא (אור יקר). אדם גימ' מ"ה וכתוב מה שמו (רח"ו).

4662 פי' צלם בדכורא ודמות בנוקבא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ביה ודא הוא רזא דלולב [ומינין] [ווינין] דביה דאיהו רזא דיוקנא דאדם⁴⁶⁶³ והא אתמר ע"כ⁴⁶⁶⁴:</p>	<p>ושמחים עמו, וזהו הסוד של הלולב והמינים שבו שהוא סוד הדמות של אדם והרי נתבאר.</p>
<p>קד/ב</p>	
<p>אשתכח לתתא שדר קב"ה חד דיוקנא⁴⁶⁶⁵ כפרצופא דב"נ רשימא חקיקא בצולמא וקיימא על ההוא זוונא⁴⁶⁶⁶ ואלמלא אתיהיב רשו לעינא למחזי חמי ב"נ על רישיה חד צולמא רשימא כפרצופא דב"נ:</p>	<p>נמצא למטה, שולח הקדוש ברוך הוא דמות אחד כמו פרצוף אדם רשום חקוק בצלם, ועומד על אותו זוג, ואלמלא נתנה רשות לעין לראות רואה אדם על ראשו צלם אחד רשום כפרצוף של אדם.</p>
<p>ובההוא צולמא אתברי ב"נ⁴⁶⁶⁷ ועד דקיימא (ס"א ועד לא קיימא) ההוא צולמא דשדר ליה מאריה על רישיה וישתכח תמן לא אתברי ב"נ⁴⁶⁶⁸ הה"ד ויברא אלהים את האדם בצלמו ההוא צלם אודמן לקבליה עד דנפיק לעלמא כד נפק בההוא צלם אתרבי בההוא צלם אזיל⁴⁶⁶⁹ הה"ד (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש והאי צלם איהו מלעילא⁴⁶⁷⁰:</p>	<p>ובאותו צלם נברא האדם, ועד שעומד (וטרם שעומד) אותו צלם ששלח לו רבונו על ראשו, וימצא שם, לא נברא האדם, זהו שנאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", אותו הצלם מזדמן כנגדו עד שיוצא לעולם, כשיוצא עם אותו צלם הוא מתגדל באותו צלם הולך, זהו שנאמר "אך בצלם יתהלך איש", והצלם הזה הוא מלמעלה.</p>
<p>בשעתא דאינון רוחין⁴⁶⁷¹ נפקין מאתריהו כל רוחא ורוחא אתתקן קמי מלכא קדישא בתקוני יקר כפרצופא דקאים בהאי עלמא ומההוא דיוקנא תקונא יקר נפיק האי צלם ודא תליתאה לרוחא⁴⁶⁷² ואקדימת בהאי עלמא⁴⁶⁷³ בשעתא⁴⁶⁷⁴ דזוונא אשתכח:</p>	<p>בשעה שאותן רוחות יוצאות ממקומן, כל רוח ורוח נתקנת לפני המלך הקדוש בתקוני כבוד, כפרצוף שעומד בעולם הזה, ומאותו דמות תיקון כבוד יוצא הצלם הזה, וזה שלישי לרוח, ומקדימה בעולם הזה בזמן שנמצא הזוג.</p>
<p>ולית לך זוונא בעלמא⁴⁶⁷⁵ דלא אשתכח צלם בגווייהו אבל ישראל קדישין האי צלם קדישא</p>	<p>ואין לך זוג בעולם שלא נמצא בתוכם צלם, אבל ישראל קדושים הצלם הזה קדוש,</p>

⁴⁶⁶³ כמ"ש שדומה לעינים ושפתים ושדרה ולב, ועוד אמרו ז"ת והכל בהקב"ה (יהל אור).

⁴⁶⁶⁴ פ' ולקחתם לכם וגו' תמצא מפורש בתיקונא תליסר דף כ"ח ועוד תיקון ע דף קלג ע"א (דרך אמת).

⁴⁶⁶⁵ הוא צלם הנולד (אור יקר).

⁴⁶⁶⁶ להצטייר העובר במעי אמו כדמות צורתה ממש בסוד חכמת הפרצוף אם חכם אם טפש אם ננס אם ארוך אם קצר אם בנוני וכיוצא, וצלם זה נותן מדה לולד בהיותו במעי אמו ואף אחרי צאתו (אור יקר).

⁴⁶⁶⁷ והוא מקום הגלם הטיפה זרעית (אור יקר). לבושי דהנפש, והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה כן נראה לי, וה"י יכפר, וע"י פ' ויחי (רכו ע"ב) ופ' ויקהל (ר"י ריש ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ד).

⁴⁶⁶⁸ במעי אמו כדפירשנו, בההוא צלם "אתרביא" בהיותו הולך וגדל עד כ' שנה (אור יקר).

⁴⁶⁶⁹ לאחר שגדל כל צרכו (אור יקר).

⁴⁶⁷⁰ כדמסיק מהיכן מוצאו ומה עניינו שאינו מלאך ואינו נפש ולא רוח ולא נשמה אלא הוא מלעילא רוחני ומציאותו כדמפרש ואזיל (אור יקר). שמות קמב ע"ב יג ע"ב מב (הערת הזהר).

⁴⁶⁷¹ פירוש הנשמות בהיותם מיוחדות בשורשם אין להם צורת גוף כלל אמנם אחר צאתם משורשם ומקום מולדתם מהיחוד העליון תצטייר ציור דיוקן הגוף וממציאות ציורה נעשה הצלם הזה, כאלו נאמר שנרצה לצייר צורה מאחת מן המתכות ויוצק המתכת ההוא במעבה האדמה הנה במקום המצייר הצורה היא תשאר דמיון הצורה המצויירת מחלל שבאותו החלל היתה יציקת הצורה הנראית, וכן בדמיון במקום הקדש מקום שבו נבנה ונצטייר הצורה הרוחנית בצורת אדם ממש נעשה הצלם הזה, והיינו שם צלם שזה מצטיירת הנשמה בצלמה, ועוד מלשון צל שהיא צל המצל על הנשמה והוא לבוש אליה (אור יקר).

⁴⁶⁷² שאין הצלם הזה לא נפש וכל שכן רוח אלא ענין בפני עצמו כדפירשנו, והנפש שנית לרוח והצלם שלישי לרוח ולכך הוא צלך על הגוף בחוץ כנודע (אור יקר).

⁴⁶⁷³ שאם לא כן לא תתעבר שכמו שהם צלם אל הנשמה כך הוא צלם אל הגוף (אור יקר).

⁴⁶⁷⁴ שעתא (דפ"ו).

⁴⁶⁷⁵ כי אחר שהצלם אינו הנשמה שאין נשמה ולא רוח נפש מקדימין אל הגוף אלא אדרבה מאחרים ולכך הוא מקדים כדי לתת צורה אל החומר, אם כן מוכרח הוא לומר שיש צלם אל הגוי שאם לא כן היאך הם

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומאתר קדישא אשתכח בגווייהו ולעכו"ם צלם מאינון זינין בישין מסטרא דמסאבותא אשתכח בגווייהו וע"ד לא ליבעי ליה לאיניש לאתערבא צולמא דיליה⁴⁶⁷⁶ בעולמא דעובדי כו"ם בגין דהאי קדישא והאי מסאבא:</p>	<p>וממקום קדוש הוא נמצא בתוכם. ולעובדי כוכבים ומזלות, צלם מאותם המינים הרעים מצד הטומאה נמצא בתוכם, ועל כן לא צריך לאדם לערב צלם שלו בצלמי של עובדי כו"מ, משום שזה קדוש וזה טמא.</p>
<p>תא הזי מה בין ישראל לעמין עובדי כו"ם וכו' עד ודמלכא (למלכא) דזמין אושפיזין זה המאמר כתיב בפ' ויחי יעקב דף רכ ע"א שורה ראשונה (ושייך כאן) ואלו החלופים מצאתי בין הכתוב בהעתק לבין הכתוב שם שורה כ"ג במקום עלמין מצאתי צולמים שורה כ"ה במקום יעדי דיני גריע' שורה כ"ו במקום ידיה מצאתי דינא שורה ל"א מי יתן ערב ודא כד נהרא סיהרא וליליא אתתקן בנהורא שורה ל"ה עובדין מצאתי בריין ע"ב שורה ה' ביה חילא שורה ו' יצרתיו היינו וענף עין עבות אף עשיתיו שורה י"ד לחירו וע"ד קרינא ליה יום הראשון דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא שורה כ"ה דאבא בג"כ כלא יאה ולא בסימא לפירין ולא עביד פירין שם הרין צ"ל תרין שורה כ"ו לבירא ד"א שורה כ"ט יעקב צ"ל בירא שורא ל"א דא בדא צ"ל דא בלא דא שורה ל"ג צ"ל אע"ג דבהאי נחל דינא לא אשתכח ביה שורה ל"ה צ"ל דצדיק איבא וכנישו רברבא נפקי מנייהו שורה ל"ו צ"ל מנייהו לא איבא ולא טעמא שם וכלא שפיר וע"ד אתרוג בשמאלא ובסוף המאמר מצאתי כתוב:</p>	
<p>[דכתיב] (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם דהא יומא דא ממלכא⁴⁶⁷⁷ הוא בלחודוי חרוותא דיליה בהו בישראל מתל למלכא⁴⁶⁷⁸ דזמין אושפיזין אשתדלו בהו כל בני היכליה לבתר אמר מלכא עד כאן אנא ואתון אשתדלנא בלהו באושפיזין וקרבתון קרבנין על שאר עמין בכל יומא מכאן והלאה אנא ואתון נחדי יומא חד הה"ד ביום השמיני עצרת תהיה לכם לכם לקרבא קרבנין</p>	<p>שנאמר "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", שהרי היום הזה מהמלך הוא בלבדו שמחתו עם ישראל, משל למלך שהזמין אורחים והשתדלו עמהם כל בני היכלו, אחר כך אמר המלך, עד כאן אני ואתם התעסקנו כולם באורחים והקרבתם קרבנות על שאר העמים בכל יום. מכאן והלאה אני ואתם נשמח יום אחד, זהו שנאמר ביום השמיני עצרת תהיה לכם, לכם להקריב קרבנות עליכם, אבל אורחי האמונה נמצאים במלך תדיר.</p>

מצטיירים במעי אמן אמנם בלי נפש, ועוד נוסף ונאמר שהצלמים מתייחסים אל הנפש הידועה שאין כל צלם אל כל נפש אלא דווקא צלמו הידועה לו המיוחסת אליו, ותחלה האדם נדון לבניו אם יוליד אם לא יוליד ובהיותו נגזר כפי מעשיו להוליד משלח הקב"ה הצלם, ובהיותו מזריע הטפה בצלם ההוא מוליד המלאך הכח הנתן מהאדם בצלם ההוא בסוד מעשיו וכוונתו בהזרעתו, והב"ה גוזר מה תהא עליה ומשם עולה וזוכה אל המדרגות הידועות (אור יקר).

⁴⁶⁷⁶ יש מפרשים שהכוונה שלא להסתפר מן העכו"ם (רח"ו).

⁴⁶⁷⁷ התפארת עולה אל החכמה בסוד ישראל עלה במחשבה בהיותו מולך על המלכות בייחודה עמו, ואנו ישראל בסוד נשמותינו נקשרים שם שהייחוד בהעלם עם נשמותינו ואינו יוצא לחוץ כלל השפע, שהיא שמחת התורה ואין לאומות העולם ולא לשרים חלק בה כלל שדחו אותה כאומרו ה' מסיני בא וזרח משעיר הופיע מהר פארן ולא רצו השרים בה כדפירשנו גבי דההוא עובדא דינוקא בפרשת בלק, ולכך שמחתנו שמחת התורה ואין להם חלק בה (אור יקר).

⁴⁶⁷⁸ פי' הם א"ו שזימנו ז"ון הנק' אושפיזין (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלייכו אבל אושפיזי מהימנותא⁴⁶⁷⁹ במלכא משתכחי תדירא:</p>	
<p>וביומא דחדוותא דמלכא⁴⁶⁸⁰ כלהון מתכנפי עמיה ומשתכחן ועל דא כתיב עצרת תרגומו כנישו והאי יומא יעקב הוא רישא לחדוותא⁴⁶⁸¹ וכל אינון אושפיזי חדאן עמיה⁴⁶⁸² ועל דא כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך וכתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>וביום של שמחת המלך, כולם מתכנסים עמו ונמצאים, ועל זה נאמר "עצרת" תרגומו "כנוס". והיום הזה יעקב הוא ראש לשמחה, וכל אותם אורחים שמחים עמו, ועל כן נאמר "אשריך ישראל מי כמוך" ונאמר "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וגו' (שמות כז ב) א"ר אלעזר הא אוקמוה אבל⁴⁶⁸³ אסמיך קב"ה פרשה דא לפרשת מועדים אלא כלהו בוצינין עלאיין⁴⁶⁸⁴ כלהו בוצינין לאדלקא משח רבות עלאה⁴⁶⁸⁵ והא אתמר ועל ידיהו דישראל מתברכאן עלאיין ותתאיין ואדליקו בוצינין כמה דאוקמוה דכתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב⁴⁶⁸⁶ חדוותא</p>	<p>"ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וגו'", אמר רבי אלעזר הרי פרשוה, אבל למה הסמיך הקדוש ברוך הוא פרשה זו לפרשת מועדים, אלא כל המאורות העליונים כולם מאורות להדליק שמן משחה עליון, והרי נתבאר, ועל ידי ישראל מתברכים עליונים ותחתונים ונדלקים המאורות כמו שבארוה, שנאמר "שמן וקטרת ישמח לב, שמחת</p>
<p>קה/א</p>	

⁴⁶⁷⁹ הענין כי האושפיזים הם שני מינים האחד שבעים שרים והם אינם אושפיזי מהימנותא חס ושלום אלא אושפיזי סתם ואלו אינם נמצאים בשמחתנו כלל, והשנית הם "אושפיזי מהימנותא" שהם שבע ספירות שבע צדיקים ואלה נמצאים בשמחתנו וזהו שאמר "אבל אושפיזי מהימנותא" וכו' והוצרך לזה משום דקשיא ליה כי לפי המשל שהמשיל ששמחת עצרת הוא לישראל עם התפארת ושאר הימים שעברו היתה שמחת הספירות אם כן נמצא פירוד בין התפארת לשאר הספירות, לזה אמר כי אדרבה שאר הספירות שהם "אושפיזי מהימנותא דמלכא" הם מיוחדות עם המלך עם התפארת יחוד גמור וזהו לשון עצרת שפירש קיבוץ הספירות, אלא החלוק הוא שעד עתה היו ראשי הסעודה אותם האושפיזין כל אחד יומו שבעת ימים שבע ספירות ומהם יונקים שבעים שרים נגד שבעים ענפים שבספירות שכל אחד כלולה מעשר, אמנם בעצרת ראש השמחה התפארת ושאר הספירות מיוחדות עמו לשמוח בשמחה ולעולם כולם בייחוד בשמחה זו, ואם תאמר וכי ימי החג אינם שבעה אין ודאי, ובכל יום ויום (אינם) [אנו] חוגגים כל שבעת ספירות ודאי הכי הוא שאם לא כן יש פירוד ואם כן מה בין יומו של תפארת אל יום שמיני חג עצרת שהרי ביום התפארת ג"כ היו עמו שבע ספירות, לזה נאמר כי שמיני חג עצרת הוא שמחת התפארת עם המלך בסוד הדעת הנעלם והיינו שמחת המלך בעצמו, ושבעה אושפיזין מתייחדים עמו ועולים למעלה אל שורש השרשים כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁴⁶⁸⁰ כי שבעה מינים שבעה ימים הכל בסוד שבע ספירות שיונקים מהם שבעים שרים ולכך במה שאנו משפיעים מהשמחה בינה יש להם חלקם ולכך מקריבים שבעים פרים כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁴⁶⁸¹ פי' ת"ת דזעיר שהוא קו האמצעי שהוא העיקר (מ"מ).

⁴⁶⁸² פי' כל כללות ה"ק (מ"מ).

⁴⁶⁸³ אמאי (נוסף בדפ"ו).

⁴⁶⁸⁴ הם הספירות מצד הדין, ואמר "כולהו בוצינין" דהיינו השבעה שהם שבעה קיני מנורה והם כולם בוצינין מצד הדין ולכך הם צמאים אל סוד השמן שתיקונם הוא בשמן ולכך הם "עילאין" שהם מתעלים אל הבינה שהיא בת שבע על שם שבעתם (אור יקר). פי' ו"ק דזעיר (מ"מ).

⁴⁶⁸⁵ פירוש לקבל השמן אין חילוק ביניהם אלא "עילאין כולהו" כולם מסתלקים בשוה "לאדלקה משח רבות" דהיינו שפע החכמה שמשם השמן על ידי מקור הכתר, והשמן הזה הוא סוד החכמה ונדלק מצד הבינה ומאיר בעצם הספירות והיינו סמיכת מועדים שהם שבע ספירות אל פרשת שמן שהוא שפע הבינה נמשך מחכמה על ידי הכתר והסוד שמן בא"ת ב"ש עולה ב"ט והוא שם קדוש יוצא מפסוק כי בי ב"י חשק ואפלט'הו, והסוד חש"ק דהיינו חולם שבא קמץ שהוא סוד יה"ו דהכי סליק דהיינו י' קמץ, ה' שבא, ו' חולם, והכל עולה סוד אהי"ה דהיינו השמן הטוב על הראש בכתר, ויורד על הזקן מכתר אל חכמה, ומחכמה אל הבינה שבה סוד הזקן ושם מקבל סוד השמחה (אור יקר). פי' שהו"ק מגלים הארת אבא הנק' שמן ובזה תירץ סמיכות הפרשיות שבמועדים מזמנים ו"ק ומקבלים מאבא הנק' קדש וכן בפרש זו שמן זית זך הו"ק מקבלי' מאבא הנקראי' קדש ומגלי' הארתו (מ"מ).

⁴⁶⁸⁶ ומשם יורד על הזקן זקן אהרן איש החסד ומהחסד על פי מדותיו עד סופא דכל דרגין (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

דעלאין ותתאיין ⁴⁶⁸⁷ :	העליונים והתחתונים.
<p>רבי אבא פתח שמחו ביי' וגילו צדיקים (תהלים לב יא) (שמחו ביי' כד"א) וכתבו (שם ק"ח כד) זה היום⁴⁶⁸⁸ עשה יי' נגילה ונשמחה בו ואוקמוה דהא בקב"ה ונ"א במועדיא בעי למחדי ולאנהרא אנפין⁴⁶⁸⁹ וישתכח בר נש בחדוהו (ליה)⁴⁶⁹⁰ ולאנהרא ליה אנפין וישתכח בר נש בחדוהו עמיה) בגין דההוא⁴⁶⁹¹ חדווא דקב"ה⁴⁶⁹² הוי דכתיב נגילה ונשמחה⁴⁶⁹³ בו ביומא בו בקב"ה⁴⁶⁹⁴ וכלא חד מלה:</p>	<p>רבי אבא פתח "שמחו בה' וגילו צדיקים" (שמחו בה' כמו שנאמר), ונאמר "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו", ופרשו שהרי בקדוש ברוך הוא (במועדים) צריך לשמח (אותו) ולהאיר (לו) פנים, וימצא אדם בשמחה (עמו), משום שאותה שמחה היא של הקדוש ברוך הוא, שנאמר נגילה ונשמחה בו, [בן] ביום, בו בקדוש ברוך הוא, והכל דבר אחד.</p>
<p>שמחו ביי' כד דיניין⁴⁶⁹⁵ אתכפיין ורחמי אתערו⁴⁶⁹⁶ וכד מתערי רחמי כדן וגילו צדיקים (כתיב) צדיק וצדק מתברכאן כחדא דאקרון צדיקים⁴⁶⁹⁷ כמה דאתמר דהא אלין מתברכאן⁴⁶⁹⁸ וס"א מברכין לעלמין וחדאן לעלמין כלהו⁴⁶⁹⁹ והרנינו כל ישרי לב⁴⁷⁰⁰ אלין בני מהימנותא⁴⁷⁰¹ לאתקשרא בהו⁴⁷⁰² ובכלא בעי עובדא לתתא לאתערא לעילא:</p>	<p>שמחו בה', כשהדינים נכנעים ומתעוררים רחמים, וכאשר מתעוררים הרחמים, אזי וגילו צדיקים (כתוב), צדיק וצדק מתברכים יחד, שנקראים צדיקים כמו שנתבאר, שהרי אלו מתברכים (מברכים) לעולמים ושמחים לעולמים כולם. "והרנינו כל ישרי לב" אלו בני האמונה להקשר להם, ובכל צריך מעשה למטה לעורר למעלה.</p>

⁴⁶⁸⁷ כיצד התחתונים שכולם מושרשים בל"ב כדפירשנו, העליונים שמציאות ל"ב נתיבות מחכמה והם ל"ב אלהים בבינה ומשם הם נמשכים עד ל"ב שבמלכות (אור יקר).

⁴⁶⁸⁸ אסיפא דקרא קאי דקאמר נגילה ונשמחה בו פירוש בה' הכל בתפארת והכל ענין אחד (אור יקר).

⁴⁶⁸⁹ פירוש שישמח התפארת ממקום השמחה שהיא בינה והיו פניו מאירות ממש וזהו ונשמחה בו בתפארת שיהיה הוא ואנחנו מקבלים שפע הבינה הנקראת שמחה (אור יקר).

⁴⁶⁹⁰ דהא בקב"ה בעי ליה וכו' - קשיא ליה בשלמא אי פרישת ביומא ממש כדקא סלקא דעתין ניחא דבהאי יומא דעבד קב"ה ניבים נגילה ונשמחה, אלא לדידך דפרשת דשמחה בקב"ה מה ענין שמחה זו (אור יקר). כי צורך גדול הוא להיות האדם שמח בקב"ה (אור יקר).

⁴⁶⁹¹ פירוש כי היום שהיא הבינה (אור יקר).

⁴⁶⁹² הוי כי משם השמחה נשפעת אל התפארת (אור יקר).

⁴⁶⁹³ פירוש "זה היום" שהיא בינה "עשה ה'" שהוא תפארת אם כן "נגילה ונשמחה" אנחנו והתפארת ביומא דהיינו עם הבינה פירוש אנו והתפארת עם הבינה (אור יקר).

⁴⁶⁹⁴ פירוש נגילה ונשמחה אנחנו התחתונים עם ה' שהוא התפארת והכל בענין אחד וקרא סתימא ארכבא אתרי רכשי (אור יקר).

⁴⁶⁹⁵ לעיל אמר שמחו בה' כדאמר זה היום עשה ה' היה הכוונה לפרש סוד השמחה מצד הבינה כדפירשנו לעיל, והיינו סוד שמחו בה' (אור יקר).

⁴⁶⁹⁶ כי הם בבינה שתי בחינות האחת בחינת הדין מצד הגבורה המשתרשת בה כנודע והיינו דינין דמתערין מינה, והשנית בחינת הרחמים מצד שורשי החסד והתפארת המושרשות בה, ואם כן בהיות השמחה מתעוררת ממנה יורה על כפיית הדין והתעוררות הרחמים (אור יקר).

⁴⁶⁹⁷ הענין כי המלכות נקראת צדק אמנם בהכנס אליה סוד הברית נקראת צדיק וצדק נטלא יו"ד בגוה ויסוד נקרא יו"ד וכד נטיל צדק לגביה נקרא צדיק ותרווייהו כחדא "איקרון צדיקים" וזהו שאמר לעיל "צדיק וצדק אתברכן כחדא" ואז על ידי ייחודם נקראות צדיקים (אור יקר).

⁴⁶⁹⁸ קשיא ליה אמאי לא פירש שמחו בה' בתפארת וגילו צדיקים ביסוד והרננו כל ישרי לב במלכות וניחא לישנא דצדיקים דדחיקא ליה, לזה יפרש כי צדיק וצדק כחדא אזלי בין לקבל בין להשפיע ואין למנותם בשתיים (אור יקר).

⁴⁶⁹⁹ זהו להשפיע אם כן הצדיקים אתרווייהו כחדא קאי כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁷⁰⁰ הכוונה (אור יקר).

⁴⁷⁰¹ דהיינו מקשר כל הספירות הנזכרות קב"ה ושכינתיה על ידי היסוד, וזהו פירוש "ישרי" מלשון ישראל תפארת ל"ב מלכות [וא"כ אהדר לכל הנזכר שמחו בה' ישראי וגילו צדיקים לב] (אור יקר).

⁴⁷⁰² ולפי אותו הדרך שפירשנו היה בהם שלשה חלוקות האחד שמחו בה', השני וגילו צדיקים, השלישי ישרי, והשתא כולהו כחדא בישרי לב כדפירשנו (אור יקר).

<p>ת"ח מאן דאמר⁴⁷⁰³ דלא בעיא עובדא בכלא או מלין לאפקא לון ולמעבד קלא בהו תיפח רוחיה והא הכא (אוכה ו)פרשתא דא⁴⁷⁰⁴ ואוכחו אדלקות בוצינייא וקטרת בוסמין (כחדא⁴⁷⁰⁵ בגין) דכתיב (משלי כו ט) שמן וקטרת ישמח לב (ובהאי) ובעובדא דא אשתכח אדלקותא לעילא וחדוותא [לתתא] (לעילא) וס"א אדלקותא וחדוותא לעילא ותתא ואתקשרותא כחדא כדקא יאות ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא אמר ר' יהודה מזבחה דלתתא אתער מזבחה אחרא כהן דלתתא אתער כהן אחרא בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא:</p>	<p>בא וראה מי שאומר שלא צריך מעשה בכל או דברים, להוציא אותם ולעשות בהם קול, תיפח רוחו, והרי כאן הפרשה הזו תוכיח, הדלקת הנרות וקטורת הבשמים (כאחד משום), שנאמר "שמן וקטורת ישמח לב", (ובזה) ובמעשה הזה נמצאת הדלקה למעלה ושמחה למטה (הדלקה ושמחה למעלה ולמטה), והתקשרות יחד כראוי, (ובמעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה). אמר רבי יהודה המזבח שלמטה מעורר מזבח אחר, הכהן שלמטה מעורר כהן אחר, במעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה.</p>
<p>ר' יוסי ור' יצחק הוו אזלי באורחא אמר ר' יוסי לר' יצחק כתיב (ישעיה נח יג) וקראת לשבת ענג לקדוש יי' מכבד וגו' וכבדתו מעשות דרכיך שפיר אבל ממצא חפצך ודבר דבר מה הוא ומאי גריעותא הוא לשבת:</p>	<p>רבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך, אמר רבי יוסי לרבי יצחק, כתוב "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכבד וגו' וכבדתו מעשות דרכיך", יפה. אבל "ממצא חפצך ודבר דבר", מה זה, ומה חסרון הוא לשבת.</p>
<p>א"ל ודאי גריעותא הוא דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דבר נש דלית לה קלא וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא ומאי הוא ההוא דאקרי חול (לעילא) מאינון יומין דחול וכד אתער חול ביומא קדישא גריעותא הוא ולעילא ודאי וקב"ה וכנסת ישראל שאלו עליה מאן הוא דבעי לאפרשא זווגא דילן מאן הוא דבעי חול הכא:</p>	<p>אמר לו ודאי שזהו חסרון, שאין לך דיבור ודיבור שיוצא מפיו של אדם שאין לו קול ועולה למעלה ומעורר דיבור אחר, ומה הוא אותו שנקרא חול (למעלה), מאותם ימים של חול, וכשמתעורר חול ביום קדוש ודאי זהו חסרון למעלה, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל שואלים עליו מיהו שרוצה להפריד הזווג שלנו, מיהו שרוצה חול כאן.</p>
<p>עתיקא קדישא לא אתחזי ולא שרייא על חול בגין כך הרהור מותר מאי טעמא בגין דהרהור לא</p>	<p>העתיק הקדוש לא נראה ולא שורה על חול, לכן הרהור מותר, למה, משום שהרהור</p>

⁴⁷⁰³ זהו דעת המינים שאמר שאין במעשה רצון אלוה ויעקר הענין במחשבה במושכלות, והנה מפנות התורה הוא כי אין המחשבה פועלת ואינה שלמות והעיקר הוא בשלשה דברים האחד "עובדא" דהיינו מעשה המצוות, ויש מצות שאינם במעשה כקריית שמע ותפלה וקריאת התורה וזהו שאמר "או מילין" בקצת מצות והיינו השנית, ומפני שדברים אלו הם מעטי המעשה צריך שיהיו דברים שיחתום אותם בשפתו וזהו שאמר "או מילין לאפקא לון שיבטא" אותם בשפתו כגון קריית שמע ליתן ריוח בין הדבקים וכיוצא, השלישית "ולמעבד קלא בהו" דהיינו שמע השמיע לאוזניך מה שאתה מוציא מפיך כדי שיהיה בהם קול, ועניינם הוא כי הדברים התלויים בבינה וחכמה הם במחשבה ויוצאים ונשפעים על ידי תפארת ומלכות שהם קול ומעשה, ולכך להוציא ענייני החכמה והבינה שבהם שמן וקטורת צריך "עובדא" דהיינו במלכות או "מילין" דהיינו קול ודבור תפארת ומלכות, והענין כי כל הדברים צריכים גוף להתלבש, ומחשבה היא כמו נשמה וצריכה גוף להתלבש בו, והמעשה או קול ודבור הם לבוש למחשבה (אור יקר).

⁴⁷⁰⁴ ואם תאמר מה מוכיח מפרשה זו כל מעשה המצות הם כך אם כן מה ראה להוכיח עתה מפרשה זו, אלא מפני ששאר מעשה המצות יש לומר שיש בהם טעם אל האדם שהוא רואה ומעורר מחשבתו כענין ציצית לזכירת התורה, תפילין לשעבד האדם עצמו למלכות שמים וכל כיוצא בזה, אמנם פרשה זו קשה וכי לאורה הוא צריך דקאמר "ויקחו אליך שמן" וכו', ולומר שהם הוראת ענין מה לאדם, הם פנימה בהיכל אינם בעזרה כמזבח הנראה לכל שהוא שעבוד לאדם ומוסר, אמנם הוא בלי ספק מעשה פועל במדות, והראיה הוא כשנדע מעשה הנרות שהיה כסוד הקטורת שגם בקטורת קשה וכי לריח הוא צריך, וזהו שאמר "אדלקות בוצינא" שהוא הפרשה "וקטורת בוסמיא" שהוא המעשה הנעשה בחברה עמו כאומרם בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות יקטירנה וכו' (אור יקר).

⁴⁷⁰⁵ והכתוב אמר שמן דנרות וקטורת ישמח לב שממש כיון שלמה לתת טעם למה שנשתתפו שני עניינים אלו ואמר "ישמח לב", והנה יש במעשה המצות האלו שני עניינים שהם שלש, כיצד האחד בשעת מעשה ממש הדלקת הנרות הקטרת הקטורת השנית אחר המעשה שהנרות דולקות והבית ימלא עשן הקטורת השלישית שתופם יחד (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עביד מדי ולא אתעביד מניה קלא ולא סליק אבל לבתר דאפיק מלה מפומיה ההוא מלה אתעביד קלא ובקע אוירין ורקיעין וסלקא לעילא ואתער מלה אחרא ועל דא ממצוא הפצך [ודבר דבר] כתיב ומאן דאפיק מלה קדישא מפומיה מלה דאורייתא אתעביד מניה קלא וסליק לעילא ואתער קדושי מלכא עלאה ומתעטרין ברישיה וכדין אשתכח הדוותא לעילא ותתא:</p>	<p>לא עושה דבר ולא נעשה ממנו קול ולא עולה, אבל אחר שהוציא דיבור מפיו אותו דיבור נעשה קול ובוקע אוירים ורקיעים ועולה למעלה ומעורר דבר אחר, ועל כן כתוב ממצוא הפצך ודבר דבר, ומי שמוציא דיבור קדוש מפיו, דבר תורה, נעשה ממנו קול, ועולה למעלה ומתעוררות קדושות המלך העליון, ומתעטרות בראשו, ואז נמצאת שמחה למעלה ולמטה.</p>
<p>א"ל ודאי הכי הוא והא שמענא מלה אבל מאן דשארי בתעניתא בשבתא עביד גריעותא לשבת או לא אי תימא דלא עביד גריעותא הא סעודתי דמהימנותא בטיל מניה ועונשיה סני הא הדוותא דשבת בטיל מניה:</p>	<p>אמר לו ודאי כך הוא, והרי שמענו את הדבר, אבל מי ששרוי בתענית בשבת עושה חסרון לשבת או לא, אם תאמר שלא עושה חסרון, הרי סעודת האמונה בטל ממנו וענשו רב, הרי שמחת השבת בטל ממנו.</p>
<p>א"ל מלה דא שמענא דדא הוא דאשגחן עליה מלעילא מכל בני עלמא בגין דהאי יומא הדוותא הוא לעילא ותתא הדוותא דכל הדוויין⁴⁷⁰⁶ הדוותא דכל מהימנותא ביה אשתכח ואפילו רשעים דגיהנם נייחין בהאי יומא והאי בר נש לית ליה חדוה ולית ליה נייחא ושניא דא מכל עלאין ותתאין כלהו שאלין עליה מאי שניא דפלגיא הוא בצערא ובשעתא דעתיקא קדישא אתגלי בהאי יומא ואשתכח האי בצערא עלותיה סלקא וקיימא קמיה וכדין⁴⁷⁰⁷ אתקרעו כל גזרי דינין דאתגזרו עליה ואפילו אסתכמו בבי דינא דמלכא עליה לביש כלא אתקרע בגין דבשעתא דעתיקא אתגלייא כל חירו וכל חידו אשתכח בגין דאתגליא בהלולא דמלכא ועל דא תנינן קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה⁴⁷⁰⁸:</p>	<p>אמר לו דבר זה שמעתי, שזהו שמשגיחים עליו מלמעלה מכל בני העולם, משום שהיום הזה הוא שמחה למעלה ולמטה, שמחת כל השמחות, שמחה שכל האמונה נמצאת בה, ואפילו הרשעים של הגיהנם נחים ביום הזה, והאיש הזה אין לו שמחה ואין לו מנוחה, וזה שונה מכל, העליונים והתחתונים כולם שואלים עליו, מה שונה שפלוני הוא בצער, ובשעה שהעתיק הקדוש מתגלה ביום הזה, וזה נמצא בצער, תפלתו עולה ועומדת לפניו, אז נקרעים כל גזרי הדינים שנגזרו עליו, ואפילו הסכימו בבית הדין של המלך עליו לרע, הכל נקרע, משום שבשעה שמתגלה העתיק נמצאים כל החירות וכל השמחה, משום שמתגלה בהלולת המלך, ועל זה שנינו קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה.</p>
<p>מאן שבעים שנה אלא אע"ג דאסכמו עליה כל אינון שבעין כתרי מלכא דהוא אתחוי בהו כלא אתקרע בגין דעתיקא קדישא נטיל וס"א בטיל ליה והניו ליה לבר נש והני</p>	<p>מי השבעים שנה, אלא אף על גב שהסכימו עליו כל אותם שבעים כתרי המלך שהוא נראה בהם, הכל נקרע משום שהעתיק הקדוש נוטל (מבטל אותו ומהנה) את האדם, והדברים</p>
<p>קה/ב</p>	
<p>מלי⁴⁷⁰⁹ כד מתערי עליה בחלמא בליליא דשבתא:</p>	<p>הללו כשמתעוררים עליו בחלום בליל שבת.</p>

⁴⁷⁰⁶ חדוון (דפ"ו).

⁴⁷⁰⁷ כדין (דפ"ו).

⁴⁷⁰⁸ ז"ל הרב בליקוטי מ"ש הזוהר כל המתענה בשבת וכו' הענין הוא כי קר"ע גי' ש"ע כי ש"ע נהורין עילאין דאריך המתגלי' בשבת קורעין גזר דין של ע' שנה שהם שמות ע"ב ס"ג שבהם ז' יוד"ן גי' ע' ש"נה גי' קפ"ה קס"ו אחוריים דע"ב ס"ג עם ארבע אותיות והכולל וע"י ש"ע הנז' קורעים גזר דין של אלו האחוריים של ע' שנה עכ"ל הרב ובזה מובן לשון זה מ"ש ובשעתא דעתיקא קדישא אתגלי וכו' וכדין אתקרעו וכו' דהיינו בכח ש"ע נהורין דאריך הנק' עתיקא קדישא נקרעים הדינים ולכך אמר אע"ג דאסכמו כל אינון ע' וכו' דהיינו הדינים שבאחורי ע"ב ס"ג שבה' ז' יוד"ן אפי' הכי נקרעים ע"י אריך (מ"מ).
⁴⁷⁰⁹ מילי (דפ"ו).

<p>למלכא⁴⁷¹⁰ דעביד הלולא⁴⁷¹¹ לבריה⁴⁷¹² וגזר חדווה⁴⁷¹³ על כלא בהאי יומא דהלולא כל עלמא הוו חדאן ובר נש חד הוה עציב תפיש בקולרא אתא מלכא⁴⁷¹⁴ לחדוותא חמא כל עמא חדאן כמה דאיהו גזר זקף עינוי חמא ההוא בר נש תפיש בקולרא עציב אמר ומה כל בני עלמא חדאן בהלולא דברי ודא תפיש בקולרא מיד פקיד ונפקי ליה ושאריו ליה מקולריה (ס"א מקטרוי) כך האי דשאריו בתעניתא בשבתא כל עלמא חדאן ואיהו עציב והאי אתפש בקולרא בשעתא דתיקא קדישא אתגלייא בהאי יומא ואשתכח האי בר נש תפיש בקולרא אע"ג דאסכימו עליה כל אינון שבעין שנין דאמרן כלא אתקרע ולא שארי עליה דינא:</p>	<p>(משל) למלך שעשה הלולא לבנו, וגזר שמחה על הכל ביום הזה של ההלולא, כל העולם היו שמחים ואיש אחד היה עצוב תפוס בקולר, בא המלך לשמחה, ראה את כל העם שמחים כמו שהוא גזר, הרים עינוי ראה את אותו האיש התפוס בקולר עצוב, אמר ומה כל בני העולם שמחים בהלולא של בני וזה תפוס בקולר, מיד צוה והוציאו אותו והתירו אותו מקולרו (מקשריו), כך זה ששרוי בתענית בשבת כל העולם שמחים והוא עצוב, וזה נתפס בקולר בשעה שהעתיק הקדוש מתגלה ביום הזה, ונמצא האיש הזה תפוס בקולר, אף על גב שהסכימו עליו כל אותם שבעים שנים שאמרנו, הכל נקרע ולא שורה עליו הדין.</p>
<p>ביומא אחרא אית ביה רשו⁴⁷¹⁵ למקרע ליה בההוא יומא כ"ש שבת דלית לך יום דלא אשתכח ביה חילא⁴⁷¹⁶ ומאן דשארי בתעניתא דחלמא בההוא יומא⁴⁷¹⁷ לא סליק ההוא יומא עד דקרע דיניה אבל לאו דשבעים שנה כיומא דשבת⁴⁷¹⁸ בגין כך בההוא יומא ממש ולא כיומא אחרא דלית רשו ליומא על יומא אחרא כל יומא מה דאירע ביומיה⁴⁷¹⁹ עביד דלא אירע ביומיה לא עביד ועל דא לא לבעי ליה לאינש לסלקא ליה מיומא דא ליומא אחרא ובגין כך דבר יום ביומו תנינן ולא דבר יום ליומא אחרא:</p>	<p>ביום אחר יש בו רשות לקרוע אותו, באותו יום כל שכן בשבת, שאין לך יום שלא נמצא בו כח, ומי ששרוי בתענית חלום באותו היום לא עולה אותו היום עד שקורע דינו, אבל לא שבעים שנה כיום השבת, לכן באותו יום ממש ולא ביום אחר, שאין רשות ליום על יום אחר, כל יום מה שארע ביומו עושה, שלא ארע ביומו אינו עושה, ועל כן לא צריך לאדם להעלות אותו מיום זה ליום אחר, ולכן שנינו דבר יום ביומו, ולא דבר יום ליום אחר.</p>

⁴⁷¹⁰ המשיל משל זה להורות שלא כעס עליו המלך מפני שעבר על צויו שהוא צוה שישמחו הכל והוא עצב מפני שהעצב לו הכרח מפני שהוא במאסר אלא אדרבה בטל יסוריו, אף כאן אינו חוטא במה שמתענה ועצב כיון שהראו לו השבעים דיינים הם שבעים שנה שגזרו' עליו הדין והוא מאריך במאסרו עד בא עת פקודתו, "למלכא" חכמה (אור יקר).

⁴⁷¹¹ הייחוד (אור יקר).

⁴⁷¹² תפארת עם המלכות (אור יקר).

⁴⁷¹³ להשפיע שמחת הבינה בכל הנמצאים (אור יקר).

⁴⁷¹⁴ היינו גילוי מצח הרצון מהכתר על ידי החכמה (אור יקר).

⁴⁷¹⁵ פירוש יפה תענית לחלום ויש בו כח ורשות לבטל הדין כל שכן בשבת שיש בו טעם זה נוסף על צער (אור יקר).

⁴⁷¹⁶ כדפי' בסוד ויקרבו ימי ישראל למות, וכן ויקרבו ימי דוד וכן ימים יוצרו, ויש בחינה בספירות ובכסא ובהנהגה ששולט ביום זה ובחינה אחרת ביום השני וכן לעולם ובמקום אחר הארכתי, ולזה חלם ביום זה ויצום ביום אחר מה הועיל שכבר אותו היום חלף הלך לו, וכיון ששקעה עליו חמה חתם הספר וגזרותיו והלך לו ואין לו כח ביום שני לתקן גזרתו אם לא בתשובה חזקה, וביומו ממש הוא בתענית כאש בנעורת שיש בו כח בשעה קלה לבטל גזרת הדין (אור יקר).

⁴⁷¹⁷ ועם היות שירצה האדם לומר רוצה אני להתענות היום ואני אבטל גזרת דיני היום לא יעלה בידו אם לא בתשובה הראויה אלא דווקא "בתעניתא דחלמא" מפני שממש הראו לו שתקנתו בידו וכדמסיק בסוף דבריו "ושבע ילין" וכו', אמנם שאר הימים יבטל גזרת דין יום אחד שנה אחת בחינה אחת השולטת באותו יום לבד, אמנם אם נשתתף לאותו היום דהיינו א' משבעים שנה שאר הימים ושאר שנים ונגזר הדין משבעים לא יספיק בתענית אחד (אור יקר).

⁴⁷¹⁸ והטעם כי יום שבת הוא המלך החכמה רואה וקורעת וכיון שהיא קורעת גזר דינו קורע מהשורש בינה בשבע ספירות דהיינו מכל השבעים מפני שליטת יום שבת על כל השבעים כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁷¹⁹ כדפירשנו מה שמורה ניצוץ ובחינה השולטת אמנם בבחינה אחרת לא ישלוט מן הטעם שפירשנו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותא הזי לאו למגנא⁴⁷²⁰ מתערי עליה בחלמא בגין למתבע עליה רחמי ווי לההוא בר נש דלא מתערי עליה ולא אודעו ליה בחלמא דהא אקרי רע ובגניי כך לא יגורך רע (תהלים ה ה) כתיב וכתיב (משלי יט כג) בל יפקד רע בל יפקד בגין דאיהו רע: שהו רע.</p>	<p>ובא וראה לא לחנם מתעוררים עליו בחלום כדי לבקש עליו רחמים, אוי לאותו אדם שלא מתעוררים עליו ולא מודיעים לו בחלום שזה נקרא רע, ולכן כתוב "לא יגורך רע", ונאמר "בל יפקד רע", בל יפקד משום שהוא רע.</p>
<p>אמר רבי יוסי כתיב (ישעיה נח יג) ממצוא חפצך [ודבר דבר]⁴⁷²¹ כיון דכתיב ממצוא חפצך מהו ודבר דבר אלא עד דיגזר מלה כדקא יאות וימלל ליה ודאי כך הוא ברירא דמלה משמע דכתיב ודבר דבר זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב (ישעיה סג ח) ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע:</p>	<p>אמר רבי יוסי כתוב "ממצוא חפצך ודבר דבר", כיון שנאמר "ממצוא חפצך" מהו "ודבר דבר", אלא עד שיגזר הדבר כראוי וידבר איתו ודאי כך הוא בירור הדבר, משמע שנאמר ודבר דבר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.</p>
<p>ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי וגו' (ויקרא כד י) ויצא רבי יהודה⁴⁷²² אמר נפק מכללא דחולקא דישראל דנפק מכללא דכלא נפק מכללא⁴⁷²³ דמהימנותא⁴⁷²⁴ וינצו במחנה מכאן אוליפנא כל מאן דאתי מזוהמא דזרעא לסוף גלייה ליה קמי כלא⁴⁷²⁵ מאן גרים ליה זוהמא דחולקא בישא⁴⁷²⁶ דאית ביה דלית ליה חולקא בכללא דישראל⁴⁷²⁷:</p>	<p>"ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי וגו', ויצא", רבי יהודה אמר יצא מכלל של החלק של ישראל, שיצא מכלל הכל, יצא מכלל האמונה, וינצו במחנה. מכאן למדנו כל מי שבא מזוהמת הזרע בסוף מגלים אותו לפני הכל. מי גרם לו, זוהמת החלק הרע שיש בו, שאין לו חלק בכלל ישראל.</p>
<p>רבי חייא פתח (משלי כה ב) כבוד אלהים הסתר דבר וכבוד מלכים⁴⁷²⁸ חקור דבר כבוד אלהים הסתר דבר⁴⁷²⁹ דלית רשו לבר נש לגלאה מלין</p>	<p>רבי חייא פתח "כבוד אלהים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר", כבוד אלהים הסתר דבר, שאין רשות לאיש לגלות דברים סתומים</p>

⁴⁷²⁰ שאם היה כח ביום אחר היו מעוררים אותו ביום ראשון או שני וכו' ולא ביום שבת. ואם תאמר והא רשב"י ע"ה שבח עצמו בשעת פטירתו שמימו לא נצרך לתענית בשבת ומה טיבותיה הא הכא משמע שאין ביטול גזרת דין כיום שבת כדפירשנו, ועוד מורה שסגולת התענית דווקא בו ביום גזרה כי ביום אחר אין בו כח ולכך מעלה היא לו שמגלים לו ביומו שיוכל לבטל הגזרת יום, ויש לומר שלא היו מחתימין עליו גזרת דין ביום שבת שהוא כולל שבעים ענפים, ולכך לכל מי שלא יבטל שלש סעודות כיון שהוא זהיר בענג שבת שהוא עדין נהר גן כתר חכמה בינה, הב"ה מפאת בחינתו מענג שבתו העליון ולעולם הוא בענ"ג ואין בו גזרת דין כלל ולא יעסקו בדינו ביום שבת, ולר' שמעון מעולם לא נחתם עליו גזרת דין שכן אמר שם ואפילו ביומא אחרא כל שכן בשבת, והטעם כדפירשנו שהוא היה מכוון בענג בענין שלא היה צריך לבטל דינם מעליו שהוא בטולו משורשו תמיד (אור יקר).

⁴⁷²¹ פי' חוזר לחזק מ"ש תחלה דדוקא דיבור הוא דאסור אבל הרהור לא ממש"ה ודבר דבר דהול"ל ממצוא חפצך ומדבר דבר. מהו ודבר דבר אלא עד דיגזר מלה כדקא יאות וימלל ליה ודאי וכו' (מ"מ).

⁴⁷²² ר' יהודה פליג אמאי דפירש במדרש דנפק מבית דינו של משה חייב מפני שלפי זה בא הכתוב לתת טעם לרשעתו ואין דרך הכתוב לחפות על הרשעים אלא להוסיף עון על עונם, וזהו שאמר "ר' יהודה אמר נפק מכללא דכולא" שהכחיש סבה ראשונה כלל כל הנמצאים ולא היה לו חלק בו (אור יקר).

⁴⁷²³ הכחיש גם כל צד הקדושה והם לא זו אף זו כפי תכונת עונו, קודם לכל מסתלק ממנו אין סוף ואחר כך נסתלק ממנו האצילות אחר כך נסתלק ממנו כל סטרי קדושה ונשאר כגוי מן הגוים (אור יקר).

⁴⁷²⁴ שתכחיש מציאות הספירות ולא היה לו חלק בהם (אור יקר).

⁴⁷²⁵ דכתיב במחנה חלל את השם בפרהסיא (אור יקר).

⁴⁷²⁶ הענין שגוי הבא על בת ישראל הוא תערובת שתי צלמים צלם קדוש מצד בת ישראל וצלם טמא מצד הגוי, ובהיות שתי כחות אלו בו והוא לא טרח' לבטל זוהמא לעכל חלק הטמא שבו ולכך נתעורר בו אחר כך מפני שאינו מתיישב בו וזהו שאמר "דאית ביה" (אור יקר).

⁴⁷²⁷ ירצה שאי אפשר להכלל בישראל שאינו מינו (אור יקר).

⁴⁷²⁸ הם התפארת שש קצוות ומלכות והם שתי מלכים (אור יקר).

⁴⁷²⁹ הענין כי פירוש הכתוב הזה עם הכתוב השני הוא אחד "כבוד אלהים הסתר דבר" היינו אומרו "ולמכסה עתיק" (אור יקר). שמשם ולמעלה אין ראוי לדבר מן הטעם שפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה וכן בפרשת ויצא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סתימין דלא אתמסרו לאתגלייא מלין דחפא לון עתיק יומין כד"א (ישעיה כג יח) לאכול לשבעה ולמכסה עתיק לאכול לשבעה עד ההוא אתר דאית ליה רשו ולא יתיר ועכ"ד ולמכסה עתיק למכסה עתיק ודאי:</p>	<p>שלא נמסרו לגלוי, דברים שכסה אותם עתיק הימים, כמו שנאמר "לאכול לשבעה ולמכסה עתיק", לאכול לשבעה עד אותו מקום שיש לו רשות ולא יותר, ועם כל זה ולמכסה עתיק, למכסה עתיק ודאי.</p>
<p>דבר אחר לאכול לשבעה אינון חברייא דידעין ארחין ושבילין למיהך בארחה מהימנותא כדקא יאות כגון דרא דר"ש שארי בגויה ולמכסה עתיק מדרין אחרנין דהא כלהון לא אתחזון לאכול ולשבעה ולא אתגלייא מלין בגווייהו אלא למכסה עתיק כד"א (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך:</p>	<p>דבר אחר, לאכול לשבעה, אותם החברים שיודעים דרכים ושבילים ללכת בדרך האמונה כראוי, כמו הדור שרבי שמעון שרוי בתוכו. ולמכסה עתיק, מדורות אחרים, שהרי כולם לא ראויים לאכול ולשבעה ושיתגלו דברים בתוכם, אלא למכסה עתיק, כמו שנאמר "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך".</p>
<p>ביומוי⁴⁷³⁰ דר' שמעון הוה בר נש אמר לחבריה פתח פיך ויאירו דבריך בתר דשכיב הו אמרי אל תתן את פיך וגו' ביומוי לאכול לשבעה בתר דשכיב ולמכסה עתיק דחברייא מגמגמי ולא קיימי במלין דבר אחר לאכול לשבעה באינון מלין דאתגליין ולמכסה עתיק באינון מלי דאתחפיין:</p>	<p>בימי רבי שמעון היה אדם אומר לחברו פתח פיך ויאירו דבריך, אחר שנפטר היו אומרים אל תתן את פיך וגו'. בימיו לאכול לשבעה, אחר שנפטר ולמכסה עתיק, שהחברים מגמגמים ולא עומדים בדברים. דבר אחר לאכול לשבעה, באותם דברים שהתגלו ולמכסה עתיק באותם דברים שהתכסו.</p>
<p>קו/א</p>	
<p>ויקוב בן האשה הישראלית את השם (ויקרא כד יא) מהו ויקוב רבי אבא אמר ויקוב ודאי כד"א (מלכים ב' יב י) ויקוב חור בדלתו⁴⁷³¹ נקיב מה דהוה סתים (ויקרא כד יא) ושם אמו שלומית בת דברי עד כאן סתים שמא דאמיה כיון דכתיב ויקוב נקיב שמא דאמיה⁴⁷³²:</p>	<p>"ויקוב בן האשה הישראלית את השם", מה זה "ויקוב", רבי אבא אמר ויקוב ודאי, כמו שנאמר "ויקוב חור בדלתו", נקב את מה שהיה סתום. "ושם אמו שלומית בת דברי", עד כאן נסתר השם של אמו, כיון שנאמר ויקוב, נקב את שם אמו.</p>
<p>אמר רבי אבא אי לאו דבוצינא קדישא קיימא בעלמא לא ארשינא לגלאה (מכאן ולהלאה) ודהא לא אתיהיב מלה דא ולגלאהו אלא לחברייא דאינון</p>	<p>אמר רבי אבא אם לא שהנר הקדוש עומד בעולם לא הרשינו לגלות (מכאן והלאה), שהרי לא ניתן דבר זה לגלוי אלא לחברים</p>

⁴⁷³⁰ גילויים למעלה הוא כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם החכמים למטה, והם תלויים זב"ז, כי נמשך ידיעתם למטה ע"י שמתגלים מא"ס להאיר למעלה. אמנם כ"ז היה רק בזמן שהרשב"י היה קיים ורק בסודות האצילות דוקא, אבל אחר שנסתלק הרשב"י הנה חזרו האורות ונתעלמו, וכמ"ש שם (דף עט ע"א) ופ' אמור (דף קה סע"ב) ובכ"מ, ולכן נתעלם כל הזוהר ונגנז עד מאה הראשון לאלף הששי (ביאורים ח"א כא ע"ג)

⁴⁷³¹ אם לדמיון מלת ויקוב שהוא לשון נקיבא לבד אתא לא היה לו לחזור אותו פעם אחרת, אלא ענין ממש רמז והענין כי אין בין אחד לאחר אלא שהדלת היא מלכות דלה ועניה וכן היא דלת כניסת פנימה להיכל, ואחר הוא סילוק העוקץ מהדלת שהיא סילוק היסוד והיא נעשת ריש רישות ועניות ומיד שם מזדמן החצוני האחר, והיינו ויקוב חור בדלתו אותו העוקץ שהוא סותם פתח כניסת החצונים נקב, וסוד הענין הוא נעלם מאד כמה שפירשתי בספ"ר בשער הצנורות ודרך אותו חור נכנס החצוני ובא לקבל מהקדש ומחריב את העולם, ועל ענין אותו חור נאמר אכלה ומחתה פיה ואמרה והיינו סוד נדה וזבה למעלה, והרשע הזה ממש במה שבידך השפיע משמאל הגבורה והאחיז החצונים ונקב מה שהיה סתום, ועד כאן סתם הכתוב והסתיר זנות שלומית ולא פירש אותה ולא פרסמה, אמנם כשבנה פירש ונקב הסתום מיד פרסמה הכתוב ואמר ושם אמו, מחצדי חקלא הם החברים בעלי החכמה הזאת והטעם שהמלכות היא נקראת שדה אשר ברכו ה' והיא מגדלת צמחים וצמחיה הם סודות התורה ומלקטים וקוצרים הם המחדשים תמיד חידושי תורה בחכמה הזאת ולכן נקראים מחצדי חקלא דהיינו חקל תפוחין קדישין כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁷³² פ' קודם שעשה פעולה הרעה לא הזכיר אמו. ואחר שויקוב הזכיר אמו לומר ארוך שזה ילד וכו'. א"נ י"ל מ"ש כיון דכתיב ויקוב נקיב וכו' לומר שאמו גרמה לו עד שויקוב את ה' כדבסמוך שאיש הישראלי אמר מלה מאמיה מגו קטטה ולכך ויקוב וכו' לכך לא הזכיר הכתוב אמו עד דכתיב ויקוב לרמוז על זה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בין מחצדי חקלא (דאי לאו) תיפח רוחיהון דאינון דאתיין לגלאה לאינון דלא ידעי:</p>	<p>שהם בין קוצרי השדה, (שאם לאו) תיפח רוחם של אלו שבאים לגלות לאותם שלא יודעים.</p>
<p>ת"ח כתיב (ויקרא כד י) וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי האי קרא הא אוקימנא אבל דא בר אינתו⁴⁷³³ אחרא [דאבוני] (דאבוה) בעלה דשלומית הוה וכיון דאתא⁴⁷³⁴ ההוא מצראה עלה בפלגות ליליא תב לביתא וידע מלה אתפרש מנה ולא את(י)א עלה ונטל אינתו אחרא ואוליד להאי ואקרי איש הישראלי ואחרא⁴⁷³⁵ בן הישראלית אי אינון אינצו הכא כחדא מאי קא בעי הכא שמא קדישא ואמאי קלל שמא קדישא:</p>	<p>בא וראה כתוב "וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי", הפסוק הזה הרי בארנו, אבל זה בן אשה אחרת של אביו, בעלה של שלומית היה, וכיון שבא עליה אותו המצרי בחצות הלילה, שב לביתו וידע את הדבר נפרד ממנה, ולא בא עליה ונשא אשה אחרת והוליד את זה, ונקרא איש הישראלי, והאחר בן הישראלית, אם הם רבו כאן יחד, מה רוצה כאן השם הקדוש, ולמה קלל את השם הקדוש.</p>
<p>אלא איש הישראלי אמר מלה מאמיה⁴⁷³⁶ מנו קטטה מיד ויקוב בן האשה הישראלית (ויקרא כד יא) כד"א (מלכים ב' יב י) ויקוב חור בדלתו רזא דמלה נטל ה' דשמא⁴⁷³⁷ קדישא ולייט לאגנא על אמיה⁴⁷³⁸ ודא הוא נקיבא דאיהו נקיב ופרישו שמא קדישא⁴⁷³⁹ ולמחצרי חקלא אתמר:</p>	<p>אלא איש הישראלי אמר הדבר מאמו מתוך קטטה, מיד "ויקוב בן האשה הישראלית" כמו שנאמר, "ויקוב חור בדלתו". סוד הדבר נטל ה' של השם הקדוש וקלל להגן על אמו, וזוהי נקיבה, שהוא נקב ופרש את השם הקדוש, ונאמר לקוצרי השדה.</p>
<p>ורזא דמלה בן דרך אשה מנאפת ונוג' (משלי ל כ) זכאה חולקהון דצדיקייא דידעיין מלה ומכסיין לה וע"ד אתמר (שם כה ט) ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל ה' בתראה הות נוקבא⁴⁷⁴⁰ דינקא בתרין סטריין⁴⁷⁴¹ בגין כך נטלא זינין דמלכא⁴⁷⁴² ונקמת נקמהא⁴⁷⁴³ ודכתיבו (ויקרא כד יד) הוצא את המקלל על דא כתיב (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו</p>	<p>וסוד הדבר "כך דרך אשה מנאפת וגו'", אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים דבר ומכסים אותו, ועל זה נאמר, "ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל", ה' אחרונה היתה נקבה שיונקת בשני צדדים, לכן נטלה את כלי זינו של המלך ונוקמת נקמותיה, שנאמר "הוצא את המקלל", על זה כתוב "איש אמו ואביו תיראו", יראת האם הקדים לאב, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>

⁴⁷³³ פירוש איש הישראלי דקאמר (אור יקר).

⁴⁷³⁴ כדפירש במדרש (אור יקר).

⁴⁷³⁵ הנולד מהמצרי שבא על שלומית והמים בדקוהו כשנבדקו ישראל במים כדפירשונו בפרשת במדבר (אור יקר).

⁴⁷³⁶ בן המזנה עם המצרי (אור יקר).

⁴⁷³⁷ כל השם ברך שכך הדין שיאמר יכה יוסי את יוסי בדפירשו בגמרא, אמנם הענין שברך ממש ואמר בדרך המברכין יכה יוסי את יוסי והיה דעתו להגן על אמו כלומר מה אתה מקלל אמי וכי תמיהה היא זו כיוצא בה לבת מלך והפריד אותיות השם ונטל ה"א לבדה והשליט הערוה רע בין ו' ה' והיינו ויקב את השם, והיינו להגין על אמו אמר שהפגם שגרמה אמו גרמה לה אל הגנאי ההוא (אור יקר).

⁴⁷³⁸ איתא בליקוטים חדשים דף פ"ג א' וז"ל, סוד המקלל שעשה כן לאגנא סודו כי כשהשכינה מתלבשת בגבורות נקרא ע"ז בטהרה, ולכן זה הטמא של המקלל הוציא שם רע לאגנא מה שהיו אומרים לו על אמו שהיתה זונה והבן, עכ"ל (רמ"ז). פי' שאיש ישראלי חרפו מאמו שזינתה עם המצרי לכך הוא ויקוב וכו' לאגנא על אמיה וכמ"ש בסמוך ורזא דמלה כך דרך אשה מנאפת. וסוד הענין עמוק מאד וכבר רמזנו בו קצת בפ' אחרי מות דף ע"ב ע"א ע"ש ובאוצ"ח באותו דרוש העמיק יותר והרחיב הענין ע"ש באורך (מ"מ).

⁴⁷³⁹ מן הראוי הוא שגם ו"ה יהיו בקדושת השם כמו האותיות יה ע' זוה"ק (אמור צב ע"א ושם קו ע"א), (דע"ה ח"ב קטז ע"ד).

⁴⁷⁴⁰ כדפירש' ונתמלאה עליו דין ופגם שכך גרם הוא עצמו כדפירשונו, ושכר עבירה עבירה הדין שהשפיע שם היה מת שנתעורר עליו במיתתו מדה כנגד מדה, והיינו שעם ישראל היתה שכינה לימין והוא נקב ועשה שתינק מהשמאל (אור יקר).

⁴⁷⁴¹ ולכך הוצרך להיות גזרת דין על פי ה' דהיינו ממש משם ימשך הדין עליו ומשם הדין לכל נוקב שזה פגמו וזה עונשו (אור יקר).

⁴⁷⁴² לפרוש להם על פי ה' שהיא היא בעלת מלחמתו כדי לנקום נקמת כבודה (אור יקר).

⁴⁷⁴³ הוציא את המקלל אל מחוץ למחנה והיינו אל מקום החצונים כיון שהקל בדחילו דאימיה יטול חלקו מתחת ידיה (אור יקר). נקמתא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תיראו דחילו דאמא⁴⁷⁴⁴ אקדים לאבא⁴⁷⁴⁵ וזכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	
<p>ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו (שם כד טו) רבי יהודה אמר הא אוקמוה אבל כי יקלל אלהיו וסתים (כתיב) ובגין דאמר אלהיו סתם לכך ונשא חטאו דהא לא ידעינן⁴⁷⁴⁶ מאן הוא אלהיו מאן דחלא דיליה אי אחד מן השרים או [חד] מן ככביא או חד מדברי עלמא:</p>	<p>”ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו”, רבי יהודה אמר הרי פרשוה, אבל כי יקלל אלהיו סתום, ומשום שאמר אלהיו סתם, לכך ונשא חטאו, שהרי אין יודעים מיהו היראה שלו, אם אחד מן השרים או אחד מן הכוכבים או אחד ממנהיגי העולם.</p>
<p>א”ר יוסי⁴⁷⁴⁷ אי צדיק גמור הוא לא יתער (מלה⁴⁷⁴⁸) [חליהון] וכיון דאתער מלה דא חיישינן מינות אזדריקת ביה ולא ימות וס”א א”ר יוסי אפילו צדיק גמור לא ימותו על דא בגין דאיהו מלה סתים רבי יהודה אמר דאין ליה לטב בהא דאי אמר אלהי יכיל למטען אלהי דהוה עד השתא⁴⁷⁴⁹ דאתמשכנא אבתריה בלבאי והשתא אהדרנא לקבלא מהימנותא עלאה אבל אי אמר יי אלהים או יי ונקיב ליה בשמא האי לית ליה למטען בהאי בגין דדא הוא מהימנותא דכלא וכל את ואת⁴⁷⁵⁰ דשמא קדישא דא סלקא לשמא ושלמא⁴⁷⁵¹ (ס”א לשבח⁴⁷⁵²):</p>	<p>אמר רבי יוסי אם הוא צדיק גמור לא יעורר (דבר) את הכח שלהם, וכיון שעורר הדבר הזה חוששים שנזרקה בו מינות. ולא ימות (אמר) רבי יוסי אפילו צדיק גמור לא ימות) על זה משום שהוא דבר סתום. רבי יהודה אמר דנים אותו לטוב בזה, שאם אמר אלהי, יכול לטען אלהי שהיה עד עכשיו, שנמשכתי אחריו בלבי, ועכשיו חזרתי כנגד האמונה העליונה. אבל אם אמר יי אלהים, או יי, ונקב אותו בשמו, זה אין לו לטעון בזה, משום שזוהי אמונת הכל, וכל אות ואות של השם הקדוש הזה עולה לשם השלם (לשבח).</p>
<p>ד”א ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ר’ יצחק אמר ויקוב בן האשה אמאי אלא כמה דאוקמוה⁴⁷⁵³ אבל האישה הישראלית בעלה דשלומית הוה⁴⁷⁵⁴ רבי יהודה אמר בריה דבעלה דשלומית⁴⁷⁵⁵ מאנתו אחרא הוה א”ר יצחק נצו כחדא וא”ל מלה</p>	<p>דבר אחר ”ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל”, רבי יצחק אמר ויקוב בן האשה למה, אלא כמו שבארוה, אבל האישה הישראלית בעלה של שלומית היה. רבי יהודה אמר בנו של בעלה של שלומית מאשה אחרת היה. אמר רבי יצחק רבו יחד, ואמר לו דבר על אמו, וכי</p>

⁴⁷⁴⁴ שלא מטעם זה יקל אדם ראשו כנגד אמו שהוא הגורם שהיא היא קדושה באחדות המדות ומי גורם לה להיותה נדה ומשפעת לחצונים פגם התחתונים (אור יקר).

⁴⁷⁴⁵ מפני שאפשר שאדם יקל ביראתה לכך תיראו, שכיון שהבנים יראים האם שוכבת בחיק האב והחצונים נבדלים וההיכל נטהר והיינו זכותן של ישראל שהם נאחזים בקדש והמטמא עצמו חלקו בטמאים (אור יקר).

⁴⁷⁴⁶ לכך לא יהרג אלא העון תלוי על צוארו (אור יקר).

⁴⁷⁴⁷ ר’ יוסי קשיא ליה בדברי ר’ יהודה דקאמר דדילמא אלהיו דקאמר על אחד מן השרים וכיוצא וזה אין ראוי שאחר שאיש זה מוחזק בכשרות למה נאמר שהוא עובד ע”ז כדי להפך בזכותו (אור יקר).

⁴⁷⁴⁸ פירוש כיון שנתעורר לברך הרי הוא יוצא מחזקתו וכיון שהוא יוצא מחזקתו נאמר שהוא מין ונזרקה בו מינות ולא נחייבהו משום מברך שהתרו בו, ור’ יהודה לא בעי הכי אלא אפילו אם נחזקהו בצדיק גמור עם כל זה אנו יכולין להפך בזכותו (אור יקר).

⁴⁷⁴⁹ ועתה חזר בתשובה שאם כדברי ר’ יוסי ימות שאם ברך חייב ואם מין הוא מורידין ולא מעלין והיאך נהפך בזכותו (אור יקר).

⁴⁷⁵⁰ צב ע”ב (הערת הזהר).

⁴⁷⁵¹ פירוש שם אלהים יכול לכנותו לשאר דברים שיצר הרע גם כן נקרא אל זר וכן ע”ז נקרא אלהים אחרים וכן אלהי נכר הארץ וכיוצא אבל שם יהוה אין בו פירוש אלא לה’ לבדו, מפני כי “כל את ואת סלקא לשמא” דהיינו י’ חכמה שבה שם י”ה, ה’ בינה שבת שם יהוה בנקודת אלהים, ו’ תפארת שבו שם יהוה, ה’ למלכות שבת שם אדני ולכך אין לטעות או לפרש (אור יקר).

⁴⁷⁵² לשבחא (דפ”ו).

⁴⁷⁵³ שהיה בן המצרי ממזר אבל במה שפירש לעיל שהיה מתקוטט עם בן בעל אמו לאו הכי אלא היה מתקוטט עם בעל אמו ממש, ור’ יהודה פליג עליה ואמר שבן בעל אמו היה כדפי’ לעיל (אור יקר).

⁴⁷⁵⁴ פי’ הפך מ”ש ר’ אבא לעיל (מ”מ).

⁴⁷⁵⁵ מסייע לר’ אבא דלעיל (מ”מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאימיה וכי [אבוי] (אבוה) הוה דאתקטל בשמא קדישא כמה דאוקמוה [ד]כתיב (שמות ב יד) הלהרגני אתה אומר דהא בשמא קדישא קטיל ליה משה ועל דא אושיט מלה לקבליה ודא הוא דכתיב ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אותו אל משה אמאי⁴⁷⁵⁶ בנין דמטא לגביה דמשה על דקטיל לאבוהי בשמא קדישא בנין כך ויביאו אותו אל משה כיון דחמא משה מיד ויניחוהו במשמר ואבא וברא נפלו בידא דמשה:</p>	<p>אביו היה שנהרג בשם הקדוש כמו שבארוה, שנאמר הלהרגני אתה אומר, שזה בשם הקדוש הרג אותו משה, ועל כן הושיט דיבור כנגדו, וזהו שנאמר "ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ויביאו אותו אל משה" למה, (אל משה משום שהרג את אביו וכו') משום שהגיע אל משה על שהרג את אביו בשם הקדוש, לכן ויביאו אותו אל משה, כיון שראה משה מיד ויניחוהו במשמר, והאב והבן נפלו בידי משה.</p>
<p>אישי איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו רבי יצחק פתח (תהלים פא ט) שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר כיון דכתיב לא יהיה בך אל זר מאי ולא תשתחוה לאל נכר:</p>	<p>"איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו", רבי יצחק פתח "שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר", כיון שנאמר לא יהיה בך אל זר, מה זה ולא תשתחוה לאל נכר.</p>
<p>ק/ב</p>	
<p>אלא [לא יהיה בך אל זר] (ולא תשתחוה לאל נכר) דלא ייעול בר נש וליצר הרע בגויהו (ביצר הרע) דכל מאן דאתי לאתחברא וביהו⁴⁷⁵⁷ (בגויה) אל זר⁴⁷⁵⁸ שריא בגויה⁴⁷⁵⁹ דהא כד אתחבר ב"נ ביה מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא אתי לאעברא על מהימנותא דשמא קדישא ואתי לבתר למסגד לטעוון אחרן ועל דא כתיב [תהלים פא י] לא יהיה בך אל זר כיון דלא יהיה בך אל זר לא תיתי למסגד לטעוון אחרן ולמעבר על מהימנותא דשמא קדישא דהא הוא דכתיב] (שם) ולא תשתחוה לאל נכר ומהימנותא בישא דב"נ דא הוא ועל דא (ויקרא כד טו) כי יקלל אלהיו דיכיל למטען דהוא לייט לההוא ואל זר יצראו (מהימנותא) בישא דשריא עליה לזמנין ואנן לא ידעינן מלוי אי קשוט או לאו ועל דא ונשא חטאו אבל (שם טז) ונוקב שם יי' מות יומת:</p>	<p>אלא לא יהיה בך אל זר, שלא יכניס אדם את היצר הרע לתוכו, שכל מי שבא להתחבר עמו, אל זר שרוי בתוכו, שהרי כשמתחבר בו אדם, מיד בא לעבור על דברי תורה, ובא לעבור על אמונת השם הקדוש, ובא אחר כך להשתחוות לאלהים אחרים, ועל זה כתוב לא יהיה בך אל זר, כיון שלא יהיה בך אל זר, לא תבא להשתחוות לאלהים אחרים ולעבור על אמונת השם הקדוש, זהו שנאמר "ולא תשתחוה לאל נכר", וזוהי אמונה רעה של האדם, ועל זה "כי יקלל אלהיו", שיכול לטעוון שהוא קלל את אותו אל זר יצר הרע, שלפעמים שורה עליו, ואנו איננו יודעים אם דבריו אמת או לא, ועל זה ונשא חטאו, אבל "ונוקב שם ה' מות יומת".</p>

⁴⁷⁵⁶ (ס"א לגבי דמשה בגין דקטיל לאבוהי כו') (נוסף בדפ"ו). דמשה - ור"ל אמאי הביאוהו למשה הרי היו שם שרי אלפים וכו' ותירץ בגין דקטיל לאבוי בשמא קדישא והתחיל במצוה יגמור אותה וז"ש ואבא וברא וכו' (מ"מ).

⁴⁷⁵⁷ אפילו בדבר קל (אור יקר).

⁴⁷⁵⁸ שהם קליפות כולם (אור יקר).

⁴⁷⁵⁹ ויחטיאוהו מעט עד שסופו להשתחוות אל הע"ז, והם שלשה מדרגות "כד אתחבר" אפילו מעט אתי לאעברא עבירות חמורות וזהו שאמר "מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא" וממנו הוא נמשך להקל באמונת ה' וזהו שאמר "אתי לאעברא" ועדין לא עבר אלא נתקרב ואחר כך עבד עבודה זרה בעצם וזה שאמר "ואתי לבתר למסגד" ואחר שעבד עבודה זרת כפר באלהות מכל וכל וזהו שאמר "ולמעבר על מהימנותא" וכו' (אור יקר).

<p>אמר רבי יהודה אי הכי⁴⁷⁶⁰ אמאי ונשא חטאו ונסלח חטאו מבעי ליה⁴⁷⁶¹ (אלא) וא"ל כגון דאמר אלהי⁴⁷⁶² כמה דאוקימנא סתם ולא פריש רבי חייא אמר⁴⁷⁶³ כי יקלל אלהיו סתם ולא פירש והא ודאי ונשא חטאו⁴⁷⁶⁴ אבל ונוקב שם יי⁴⁷⁶⁵ מות יומת דהא הכא תלייא⁴⁷⁶⁶ מהימנותא דכלא⁴⁷⁶⁷ ולית ליה רשו למטען עליה כלל:</p>	<p>אמר רבי יהודה אם כך למה "ונשא חטאו", היה צריך להיות ונסלח חטאו, (אלא) אמר לו כמו שאמר אלהי, כמו שבארנו סתם ולא פרש. רבי חייא אמר כי יקלל אלהיו סתם ולא פרש, וזה ודאי ונשא חטאו, אבל ונוקב שם ה' מות יומת, שהרי כאן תלויה אמונת הכל, ואין לו רשות לטעון עליו כלל.</p>
<p>אמר רבי יוסי והכי הוא ודאי דהא שמא (ודאי מהימנותא) דא מהימנותא דעלאי ותתאי ועל דא קיימין עלמין כלוהו באת חד זעירא תליין אלף אלפין ורבוא רבבן עלמין דכסופין ועל דא תנינן אתוון אלין קשירין אלין באלין וכמה⁴⁷⁶⁸ (בכמה) אלף רבבן עלאין (ס"א עלמין) תליין בכל את ואת⁴⁷⁶⁹ ואסתליקו ואתקשרו⁴⁷⁷⁰ במהימנותא (ואתגלייא) וסתים בהו⁴⁷⁷¹ מה דלא אתדבקו עלאין ותתאין אורייתא⁴⁷⁷² בהו תלייא עלמא דין⁴⁷⁷³</p>	<p>אמר רבי יוסי כך זה ודאי, שהרי השם הזה אמונת העליונים והתחתונים, ועל זה עומדים כל העולמות, באות זעירה אחת תלויים אלף אלפים ורבוא רבבות עולמות של תשוקות, ועל זה שנינו האותיות הללו קשורות אלו באלו, וכמה אלף רבבות עליונים (עולמות) תלויים בכל אות ואות, ועולות ונקשרות באמונה (בגלוי) ונסתר בהם, מה שלא השיגו העליונים והתחתונים. התורה תלויה בהם, העולם הזה והעולם הבא, הוא ושמו אחד, ועל כן כתוב</p>

⁴⁷⁶⁰ פירוש בשלמא לדידי דאמרית דלא טעין מידי אלא קלל סתם אלהיו, ניחא דקאמר ונשא חטאו משום דלא ידעינן אי לצד קדושה קאמר, אלא לדידך דאמרת דפריש דקאמר "לההוא מהימנותא" וכו' אם כן ונסלח חטאו הוה ליה למימר דאדרבה מה שחטא עד עתה בהיותו נמשך אחר יצר הרע הוא מתכפר לו עתה במה שקללו, אלא ודאי דקאמר סתם כדפירשנו לעיל (אור יקר).

⁴⁷⁶¹ הלשון הזה אינו מדוקדק וה"פ א"ר יהודה הכי הוא ודאי שמש"ה כי יקלל אלהיו סתם יכול למטען דלייט למהימנותא בישא דשרייא עליה לזמנין כדלעיל. דאי לת"ה ותפרש כי יקלל אלהיו היינו שקלל בהדיא לע"ז שהיתה אלהיו תחלה ונסלח מבעי ליה (מ"מ).

⁴⁷⁶² סתם ולא פירש כיוצא בזה פי' מורינן זלה"ה לעיל בדף פ"ט ע"א מ"ש שם הזוהר א"ר יהודה והא כתיב והכהן הגדול מאחיו דלא קאי על מ"ש הזוהר. אלא על הפירוש שיעלה על הדעת לפרש. ודוחהו הזוהר והכי נמי הכא (מ"מ).

⁴⁷⁶³ ר' חייא פליג אכולהו דכולהו תנאי סבירא להו דטענינן ליה כדפירשנו לעיל, וקשה ונשא חטאו לר' יהודה היינו ונשא חטאו מסופק אם קאמר הכי או הכי, ור' חייא סבירא ליה דלא ספיקא הוי אלא "כי יקלל אלהיו" מפני ששם זה סתם ויש בו כלל אחרים כדפירש ר' יהודה ור' יצחק מטעם זה אפילו שכוננתו אל הקדש ונשא חטאו ודאי ראוי לו שחטא כך (אור יקר), פי' מסייע לתנאים הראשונים וכולם שיטה אחת. חוץ מר' אבא דבסמוך שמפרש כי יקלל אלהיו היינו השרים ולכך כיון שמבזה לון ונשא חטאו (מ"מ).

⁴⁷⁶⁴ ולא מספק כדפי' התנאים הקודמין (אור יקר).

⁴⁷⁶⁵ כי שם זה הוא נעלם מאד (אור יקר).

⁴⁷⁶⁶ ואין רשות לאדם לטעון שנכלל בשם זה כלל אלא קדושת המקום לכך חטאו יותר חמור ומות יומת (אור יקר).

⁴⁷⁶⁷ מפני שיש בענייני הנבראים נתלים בשם אלהים ויש נתלים בשם שדי וכן יש שהם נתלים בשם אדני"י ויש בשם אל וכיוצא אמנם שם יהו"ה כולם תלויים בו מפני שהוא כמקור לכל השמות וזהו שאמר "דעילאי ותתאי על דא קיימין" מה שאין כן שאר השמות כדפירשנו בספ"ר בשער השמות, ולא היותם נמצאים ממנו בלבד אלא גם מתקיימין וחיים ממנו וזהו שאמר "על דא קיימין עלמין כולהו" כאומרם בטחו בה' עדי עד, ופירש כי בזולת זה יש בכל אות ואות שבו כמה סודות נעלמות ופלאים נכללים בו, והעד כי יו"ד שהיא אות שגופה אינה אלא כנקודה אחת והיא בסוד החכמה ועוקצה בכתר דכתיב בו אלף אלפין ישמשוניה ורבוא רבוואן קודמוהי יקומון, והם עלמין דכסופין שמרוב אורם כולם חומדים להדבק בהם, ולא דווקא בה אלא מפני השתלשלות האותיות זו מזו כיוצא בה לכל אות ואות (אור יקר).

⁴⁷⁶⁸ והיינו כמה מרכבות שיש בכל אות ואות כדפירשנו בסתרי אותיות מהזוהר שפירשנו בחלק שיעור קומה, ויש מרכבות משתלשלות למטה בסוד העולמות כסאות היכלות ובסוד הייחוד נקשרות בהם בסוד שמע וברוך שם (אור יקר).

⁴⁷⁶⁹ הם למטה ותלויים למעלה (אור יקר).

⁴⁷⁷⁰ כנודע שהם נכללים עלול בעילתו עד התקשרם בשורשם (אור יקר).

⁴⁷⁷¹ פירוש בשם הזה ואותיותיו תלויים נעלמים ונגלים, ואפילו הנעלם ונסתר מעיני הנבראים העליונים (אור יקר).

⁴⁷⁷² תורה שבכתב ועל פה וסודותיה (אור יקר).

⁴⁷⁷³ שנברא בה' (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועלמא דאתי⁴⁷⁷⁴ הוא ושמייה חד⁴⁷⁷⁵ ועל דא כתיב (תהלים לט ב) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני וכתוב (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך:</p>	<p>"אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני", ונאמר "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך".</p>
<p>רבי חזקיה פתח לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוך היובל (שמות יט יג) ומה טורא דסיני דאיהו טורא כשאר טורי עלמא בנין דאתחזי עליה יקרא דמלכא קדישא כתיב (שם) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה מאן דקריב למלכא לא כ"ש ומה טורא דסיני דיכיל ב"נ לאושיט ביה ידא ארח יקר בדחילו כתיב לא תגע בו יד סתם ואפילו בארח יקר מאן דאושיט ידיה בארח קלנא לקביל מלכא לא כל שכן:</p>	<p>רבי חזקיה פתח "לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוך היובל", ומה הר סיני שהוא הר כשאר הרי העולם, משום שנראה עליו כבוד המלך הקדוש כתוב "לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה", מי שקרוב למלך לא כל שכן. ומה הר סיני שיכול אדם להושיט בו יד דרך כבוד ביראה, כתוב בו לא תגע בו יד סתם, ואפילו בדרך כבוד. מי שמושיט ידו בדרך קלון כנגד המלך לא כל שכן.</p>
<p>רבי ייסא פתח ואמר (שמות ג ה) אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא ומה משה דמן יומא דאתיליד זיהרא קדישא עלאה לא אעדי מניה כתיב ביה אל תקרב הלום אמר ליה משה עד כאן לא אנת כדאי לאשתמשא ביקרי של נעליך ומה משה כך דהוה קריב בדחילו בקדושה כתיב ביה הכי מאן דקריב בארח קלנא לגבי מלכא על אחת כמה וכמה:</p>	<p>רבי ייסא פתח ואמר, "אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הו"א. ומה משה מיום שנולד לא סר ממנו הזהר הקדוש העליון, כתוב בו אל תקרב הלום, אמר לו משה עד כאן אינך כדאי להשתמש בכבודי, של נעליך. ומה משה כך שהיה מתקרב ביראה בקדושה כתוב בו כך, מי שקרב בדרך של קלון אל המלך על אחת כמה וכמה.</p>
<p>רבי אבא אמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו (ויקרא כד טו) ת"ח כד הווי ישראל במצרים הווי ידעי באינון רברבי עלמא דממנן על שאר עמין וכל חד וחד הווי ליה דחלא בלחודוי מנייהו כיון דאתקשרו בקשרא דמהימנותא וקריב לון קב"ה לפולחניה אתפרשו מנייהו וקריבו לגבי מהימנותא עלאה קדישא ובג"כ כתיב איש איש כי יקלל אלהיו ואע"ג דפולחנא נוכראה הוא כיון דאנא פקידית⁴⁷⁷⁶ לון ממנא לדברא עלמא מאן דלייט ומבוי לון ונשא חטאו ודאי דהא ברשותי קיימין ואוליין ומדברין בני עלמא:</p>	<p>רבי אבא אמר "איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו", בא וראה כשהיו ישראל במצרים, היו מכירים את אותם הגדולים של העולם שממונים על שאר העמים, ולכל אחד ואחד היה לו יראה (ע"ז) לבדו מהם, כיון שנקשרו בקשר האמונה, והקב"ה קרב אותם לעבודתו, נפרדו מהם וקרבו לאמונה העליונה הקדושה, ולכן כתוב איש איש כי יקלל אלהיו, ואף על גב שזוהי עבודה זרה, כיון שאני הפקדתי להם ממונה להנהיג את העולם, מי שמקלל ומבזה אותם ודאי ונשא חטאו, שהרי ברשותי עומדים והולכים ומנהיגים את בני העולם.</p>
<p>אבל (ויקרא כד טז) ונוקב שם י" מות יומת לאו ונשא חטאו כמה לאלין אלא מות יומת מות בעלמא דין יומת בעלמא דאתי לאלין ונשא חטאו</p>	<p>אבל "ונוקב שם ה' מות יומת", לא ונשא חטאו כמו לאלו, אלא מות יומת, מות בעולם הזה יומת בעולם הבא. לאלה ונשא חטאו, משום שמבזה מעשי ידיו, מבזה את השמשים</p>

⁴⁷⁷⁴ שנברא בי' ותורה שבכתב ו', תורה שבעל פה ה' (אור יקר).

⁴⁷⁷⁵ שכל ארבע אותיות אחד וחד שמה שם אדני' לבוש אליו וכל השמות לבושים לו ומתאחדים בו וכולם אחד עם היותם רבים וזהו שאמר "חד הוא" השם בעצמו "ושמיה חד", או ירצה "הוא" רוחניותו "ושמיה" לבושו והכל אחד כדפירשנו והיינו "חד הוא" העולמות ואצילות הנזכר "ושמיה חד" ארבע אותיות הרומזות אל הנאצלים כדפירשנו (אור יקר).

⁴⁷⁷⁶ פקודת (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגין דמבזי עובדי ידי מבזי לשמשי דאנא פקידית ואסיר הוא אבל מיתה לא אתחייב בהו:</p>	<p>שלי, שאני הפקדתי ואסור הוא, אבל מיתה לא התחייבה בהם.</p>
<p>ר"ש הוה אוזיל בארחה⁴⁷⁷⁷ והוה עמיה רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה מטו לחד טיקלי דמיא פוסקרא רבי יוסי בקטפוי⁴⁷⁷⁸ לגו מיא אמר</p>	<p>רבי שמעון היה הולך בדרך והיו עמו רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה, הגיעו לחריץ מים החליק רבי יוסי בבגדיו לתוך המים אמר</p>
<p>קז/א</p>	
<p>קוטרא⁴⁷⁷⁹ דקוסטי⁴⁷⁸⁰ דמיא ולואי ולא שביחה⁴⁷⁸¹ א"ל ריש אסיר לך שמשא דעלמא הוא ואסיר לאנהגא קלנא [בשמשא] [לשמשא] דקב"ה וכ"ש [ד]אינון עובדי קשוט ובנימוסי דקסטירא עלאה שביחי⁴⁷⁸²:</p>	<p>הלואי שקשר חריצי המים לא היו נמצאים. אמר לו רבי שמעון, אסור לך, שמש של העולם הוא, ואסור לנהוג קלון בשמשו של הקדוש ברוך הוא, וכל שכן כשהם מעשים של אמת שנמצאים בנימוס השלטון העליונה.</p>

⁴⁷⁷⁷ תימא מה שייכות עובדא זו בהאי פרשתא ולא עם שום פסוק ממנה. וי"ל שר' אבא ססידר הזוהר מיייתי ראייה למ"ש ונשא חטאו על מאן דלייט לרברבי עלמא ומבזי לון. מהאי עובדא דרשב"י ע"ה שאמר לר' יוסי אסיר לך שמשא דעלמא הוא ואסיר לאנהגא קלנא בשמשא דקודשא בריך הוא כמ"ש בסמוך בדף ק"ז ע"א ולכך הביא האי עובדא הכא (מ"מ).

⁴⁷⁷⁸ מצאתי כתוב שהיה מקטף בחופניו באותו טיקלי דמיא, דהיינו חריצין עם (נ"א של) מים, והיה רוצה רבי יוסי לקחת משם בחופניו ולתתם לתוך כלי לשנות, והיה טורח בדבר, ולכן אמר (לקמן קז ע"א) קוטרא דקוסטי דמיא, פי' קשר מדות המים, כלומר שהם מעט כאילו היו צרורים שם (רמ"ז).
⁴⁷⁷⁹ לשון קשר ומדה (אור יקר).

⁴⁷⁸⁰ לשון מדות, ושיעור הענין שמדת המים מרבה והולידה דבר שלא כראוי (אור יקר).
⁴⁷⁸¹ פירוש התולעים שמזיקים כגון נימי המים וכיוצא בהם מי יתן ולא היו (אור יקר), פי' הלואי שלא היו נמצאים מים כאלו בעולם. ורבי שמעון הוכיחו על שקלל אותו המקור גם שהיה קטן, וכן מצאתי אחר כך בקרית ארבע בשם הרח"ו (רמ"ז). וזה אין ראוי להקל בלשונו ופיו כנגד המראה העליונה שכל זה נוגע בכבוד הבורא, אמנם אם מזיק הוא מרתיע כנגדו וכיוצא או נחש הנמצא בבתים וחצרות שהזיקם מצוי מצוה להורגם שלא יזיקו, ולא נראו אלא כדי שיהרגו ולא יזיקו כדפירשו רז"ל, ואם הנחש בשדה והולך לדרכו אין ראוי לנגוע בו שדרכו דרך שליחות כפי רצון הבורא והעד מעשה שהיה והרבה מעשיות אחרים כדפירשונו במקומות רבים טוב ה' לכל אפילו שהם עושים שליחות רע אינו אלא שליחות טוב שאותה מיתה בדרך ההוא טוב לחוטא וכיוצא, ואפילו מה שאינו עושה שליחות ורחמי הם מתפשטים על כל מעשיו שברחמים הם נזונים, ואנו חייבים ללכת בדרכיו ולרחם על כל מעשיו ולא לאבדן בידים כל זמן שאינם מזיקים, ועוד הממעיט בריותיו ממעיט רחמי כי כפי ריבוי הבריות בכל מין ומין יתרבו הרחמים והיינו ברכת פרו ורבו, וכתבי יודוך שיש שר ממונה על כל משפחה ומשפחה ממשפחות הנבראים והשר ההוא משבח לבורא, וכפי ריבוי מחנותיו מרבה הודאתו לשם המפרנסו, והמבטל עדת דבורים או חברת זבובים או אחוזת נמלים או מרעות יתושין הרי מבטל הללו של הקב"ה, זולתי אם הם בביתו ומזיקין שאז יש לו רשות לבטל הזיקן על הדרך היותר טוב שיוכל ואפילו בזה אינו ראוי לפי מה שנראה ממסכת תענית מההוא כרכושא דהווי בבי ר' ואמר לאמתיה שבקן ורחמי על כל מעשיו כתיב, נראה שאפילו במזיקין כיון שאינם מזיקין לגופו של אדם כנחשים וכיוצא אלא כעכברים וחולדות להמיתם בידים בלתי נאות, יגדל האדם חתול והוא יאכלם שזהו דרך השרים העליונים זה משועבד תחת זה וזה תחת זה, ובזה נבין אומרו בספר שירה עכבר מה הוא אומר (אצלנו בפרק שירה אי' ואתה צדיק על כל הבא עלי כי אמת עשית ואני הרשעתי, אבל נראה שבחתול היה אצלו גירסא אחרת משלנו עיין שם) חתול מה הוא אומר אם הגביה, כנשר וכו' שזה מורה שממש רצון אלהים ורחמי נגמרים על צורך בריאתו, וכן גמר פרק שירה שדוד, זחה דעתו עליו כשגמר ספר תהלים ונזדמן לו צפרדע וכו', ואין הכוונה הצפרדע אלא שרן של צפרדעים, ואותו הכרכור שהם מכרכרים הוא ההתעוררות הבא להן משרן העליון שהוא משורר שירים ותושבחות, ומה שאמר שהוא מזמין עצמו כן הוא שהצפרדע מאכל לחסידה או עגור, והיינו עוף אחד דקאמר שמזמין עצמה לה, היינו השר עצמו מקיים רצון קונו וגורם למשפחת הצפרדעים לבלתי ימרדו והם חלשים לפני מין הגורואה לאוכלם, ומכאן שהדרך הנאות הוא לגדל בריות שהם אוכלים המזיקים כי זה ממש הדרך הנכון, ולזה כשבאה אמתיה דרבי לבטלם בידיה לכבדם לאבדם אמר שבקינהו, אבל אין הכי נמי, שהיה מגדל חתולים שיאכלום דהיינו נמי ורחמי דקאמר, וכבר דרשו רז"ל יודע צדיק נפש בהמתו וכו', ואם תאמר והרי עגל שלשחיטה עומד ועל ידי שאמר רבי טול לכך נוצרת באו יסוריו, ויש לומר כי שמא גלגול זה בתוך העגל והיה אפשר להצילו מרעתו משחיטת עד זמן [עוין] קץ או שמא שהיה לו לחלות פני הטבח שיכוון שנקלט אליו יצילהו אותו היום לפחות ולא שנתאכזר נגדו (אור יקר).

⁴⁷⁸² כבר פירשנו שכל הדברים הנבראים יש להם כח למעלה, ואותו הכח מושרש מעילה לעלול ושוורשו עולה ומשתרש עד המלכות שהיא בורא כל נמצא אשר ממנה ולמטה, ועץ הדעת טוב ורע ממנה יצא, והכל

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתח ואמר (בראשית א לא) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד⁴⁷⁸³ (בנימוסי דקסטירא עלאה שכיחי) וירא אלהים את כל אשר עשה סתם אפילו נחשים ועקרבים ויתושים, ככולם כתוב והנה טוב מאד, כולם שמי העולם מנהיגי העולם, ובני אדם אין יודעים.</p>	<p>פתח ואמר "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד". "וירא אלהים את כל אשר עשה" סתם, אפילו נחשים ועקרבים ויתושים, ואפילו אותם שנראים מחבלי העולם, ככולם כתוב והנה טוב מאד, כולם שמי העולם מנהיגי העולם, ובני אדם אין יודעים.</p>
<p>עד דהוו אזלי חמו חד חויא [מדבר] (מרקד) קמיהו אמר ר"ש ודאי דא אזיל לארחשא לן ניסא רהט ההוא חויא קמיהו וקטר בחד אפעא בקיטרא דאורחא סטון (ס"א נצן) חד בחד ומיתו כד מטון חמו לון לתרוייהו שכיבין בארחא אר"ש בריך רחמנא דרחיש לן ניסא דהא כל מאן דאסתכל בהאי כד איהו בקיומיה או [איהו] (הוא) יסתכל בבר נש לא ישתויב ודאי כ"ש אי יקרב בהדיה קרא עליה (תהלים צא י) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך ו[ב]כלא עביד קב"ה (ל)שליחותא דיליה ולית לן לאנהגא⁴⁷⁸⁶ קלנא בכל מה דאיהו עבד וע"ד כתיב (תהלים קמה ט) טוב יי לכל ורחמיו על כל מעשיו וכתוב (שם י) יודוך יי כל מעשיך⁴⁷⁸⁷.</p>	<p>בעוד שהיו הולכים, ראו נחש אחד הולך לפניהם, אמר רבי שמעון ודאי זה הולך כדי שיתרחש לנו נס, רץ אותו נחש לפניו ונקשר באפעא אחד בקשר הדרך, הסיטו (נלחמו) זה את זה ומתו, כשהגיעו ראו את שניהם שוכבים בדרך, אמר רבי שמעון ברוך הרחמן שזימן לנו נס, שהרי כל מי שמסתכל בזה כשהוא בקיומו או שהוא מסתכל באדם לא ינצל בודאי, כל שכן אם יקרב אליו. קרא עליו "לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך" ובכל עושה הקדוש ברוך הוא את שליחותו, ואין לנו לנהוג בזיון בכל מה שהוא עושה, ועל זה כתוב "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו" ונאמר "יודוך ה' כל מעשיך".</p>
<p>רבי שמעון פתח אני חבצלת השרון⁴⁷⁸⁸ שושנת העמקים (שיה"ש ב א) כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דקב"ה משבח לה והיא משבחת ליה תדיר וכמה שבחין וּמזמרין (מזמנין) אתקנת ליה למלכא תדיר זכאה חולקוהו דישאל דאחידן בעדבא דחולקא קדישא כמה דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יי עמו יעקב חבל נחלתו:</p>	<p>רבי שמעון פתח "אני חבצלת השרון שושנת העמקים" כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא משבח אותה והיא משבחת אותו תמיד, וכמה שבחים וזמירות מתקינה למלך תמיד, אשרי חלקם של ישראל שאחוזים בגורל, החלק הקדוש, כנאמר "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו".</p>
<p>אני חבצלת השרון דא כ"י דאקרי חבצלת דקיימא בשפירו דנוי כגנתא [דעדן] לאתנטעא השרון דהיא נטרת ונ"א שרה ומשבחת ליה למלכא עלאה:</p>	<p>"אני חבצלת השרון" זו כנסת ישראל שנקראת חבצלת, שעומדת ביופי של נוי בגן עדן להנטע. "השרון" שהיא שומרת (נ"א שרה) ומשבחת את המלך העליון.</p>
<p>ד"א (חבצלת השרון) אני חבצלת השרון דבעיית לאשתקאה משקיו דנחלא עמיקא מבועא</p>	<p>דבר אחר אני חבצלת השרון שצריכה להיות מושקה מהשקאת הנחל העמוק, מעיין</p>

עשה יפה בעתו והכל שמיים עליונים נעשו לצורך ולכך אין לבזות שום נברא ואפילו נחשים ועקרבים ויתושין שתזיקן יותר מתועלתם כפי השגתינו (אור יקר).

⁴⁷⁸³ לא טוב מצד בחינת הטוב שבהם אלא טוב מאד זה מות אפילו בבחינה שהם ממיתים ומזיקים מפני שהם (אור יקר).

⁴⁷⁸⁴ שהזקן מצוי ותועלת אינו נראה כלל (אור יקר).

⁴⁷⁸⁵ והם שלוחי ההשגחה בכמה דרכים שאין בני אדם יודעים ולא משיגים ואמר "מדברי עלמא" שיש בריאה אחרת לצורך ואינה עומדת אלא על ידי זו האחרת וכיוצא בדפירושו במדרש (אור יקר).

⁴⁷⁸⁶ תימא אם כן היאך התיירו להרוג נחש בשבת בארץ ישראל וכיוצא, ואפשר דקלנא היינו באחד משתי דרכים או לומר דברי קלון או במעשה שבשמים טעה ר' יוסי האחת שרמס כדפי' ולזה אסור בבריות הקלות שאינם מזיקות כגון זבובים ויתושין ותולעים קלים שאינם מזיקים לבני אדם לחפש(י) אחר[ה]ם להורגם (אור יקר).

⁴⁷⁸⁷ נדפס ויחי רכא (הערת הזהר).

⁴⁷⁸⁸ לשון זה כפול בפרשת ויחי דף רכ"א ושם פירשנוה (מ"מ).

<p>דנחלין כד"א (ישעיה לג ט) היה השרון (כערבה) [לאגם מים] שושנת העמקים דקיימא⁴⁷⁸⁹ בעמיקתא דכלא שושנת העמקים ומאי (מאן) אינון עמקים כד"א (תהלים קל א) ממעמקים קראתיך יי' חבצלת השרון מההוא אתר דשקיו דנחלין עמיקין [נפקין] ולא פסקין לעלמין שושנת העמקים שושנת דההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא סתים מכל סטרין:</p>	<p>הנחלים, כמו שנאמר "והיה השרון (כערבה) (לאגם מים)". "שושנת העמקים" שעומד בעומק של הכל. שושנת העמקים, מי הם העמקים, כמו שנאמר "ממעמקים קראתיך ה'". "חבצלת השרון" מאותו מקום שהשקאת הנחלים העמקים יוצאים ולא פוסקים לעולמים, שושנת העמקים של אותו מקום שנקרא עמק הכל, נסתר מכל הצדדים.</p>
<p>ת"ח בקדמיתא וחבצלת ירוקא (ירקרקת ירוקא כחבצלת) בטרפין ירוקין לבתר שושנה ובתרין גווינין (סומקא בגווינין) סומק וחור שושנת בשית טרפין שושנת דשניאת גוונהא ואשתניאת מגוונא לגוונא שושנת בקדמיתא חבצלת בזמנא דבעיית לאזדווגא ביה במלכא אקרי חבצלת בתר דאתרבקת ביה במלכא באינון נשיקין אקרי שושנה בגין דכתיב (שיה"ש ה יג) שפתותיו שושנים (שיה"ש ב א) שושנת העמקים דהיא שניית ומשניאת גוונהא זמנין לטב וזמנין לביש זמנין לדינא וזמנין לרחמי:</p>	<p>בא וראה, בראשונה חבצלת ירוקה עם עלים ירוקים, אחר כך שושנה בשני צבעים, אדום ולבן. שושנת כששה עלים, שושנת ששנתה את צבעיה, ומשתנה מצבע לצבע. שושנת בראשונה חבצלת, בזמן שרוצה להזדווג עם המלך נקראת חבצלת, אחר שנדבקה עם המלך עם אותן נשיקות נקראת שושנה, משום שנאמר "שפתותיו שושנים". שושנת העמקים, שהיא משתנה ומשנה את צבעיה, לפעמים לטוב ולפעמים לרע, לפעמים לדין ולפעמים לרחמים.</p>
<p>ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וגו' (בראשית ג ו) ת"ח דהא בני נשא לא ידעין ולא מסתכלין ולא משגיחין בשעתא דברא קב"ה לאדם ואוקיר ליה⁴⁷⁹⁰ ביקירו עלאה בעא מיניה לאתדבקא ביה בגין דישתכח יחידי ובלבא יחידי ובאתר דדביקותא יחידי⁴⁷⁹¹ דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין בההוא קשורא דמהימנותא יחידיאה דכלא ביה אתקשר הה"ד (שם ב ט) ועץ החיים בתוך הגן:</p>	<p>"ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וגו'", בא וראה שהרי בני אדם לא יודעים ולא מסתכלים ולא משגיחים, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם וכיבד אותו בכבוד עליון, רצה ממנו להדבק בו כדי שימצא יחידי ובלב יחידי ובמקום של דבקות, יחידה שלא ישתנה ולא יתהפך לעולמים, באותו קשר האמונה היחידה שהכל נקשר בו, זהו שנאמר ועץ החיים בתוך הגן.</p>
<p>לבתר⁴⁷⁹² סאטו מאורחא דמהימנותא ושבקו אילנא יחידיאה עלאה מכל אילנין ואתו לאתדבקא באתר דמשתני ומתהפך מגוונא לגוונא ומטב לביש ומביש לטב ונחתו מעילא לתתא ואתדבקו לתתא בשנויין סגיאין ושבקו עלאה דכלא דהוה חד ולא אשתני לעלמין הה"ד (קהלת ז כט) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו השבונות רבים והמה בקשו השבונות רבים ודאי כדין אתהפך לביהו בההוא סטרא ממש זמנין לטב זמנין לביש זמנין לרחמי לרחמי זמנין לדינא</p>	<p>ואחר כך סטו מדרך האמונה ועזבו את העץ היחיד העליון מכל העצים, ובאו להדבק במקום שמשתנה ומתהפך מצבע לצבע ומטוב לרע ומרע לטוב, וירדו ממעלה למטה ונדבקו למטה בשנויים רבים, ועזבו את העליון של הכל, שהוא אחד ולא משתנה לעולמים, זהו שנאמר "אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו השבונות רבים" והמה בקשו השבונות רבים ודאי, אז התהפך לבס לאותו צד ממש, לפעמים לטוב ולפעמים לרע, לפעמים לרחמים לפעמים לדין,</p>

⁴⁷⁸⁹ בראשית רכא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁹⁰ לא עלה הרע אצל אדם למעלה לפתות אותו במקומו ובמדרגתו אשר היה אז למעלה למעלה, כי זה לא היה אפשר להרע לעלות כ"כ בשום פנים ח"ו וח"ו, אלא שירד אדם אצל הרע במקומם אשר למטה ושם נתפתה אחריהם ונדבק בהם. אבל להרע לא היה אז כח כלל לעלות אצל אדם, כי היה אז כל הרע כולו בדיוטא התחתונה, והיה אז הפסק מקום בין הרע להעולמות שיעור די' ספי' כנ"ל סימן ב', ולא היה אפשר אז להרע לעלות למעלה ממקומם כלל (דע"ה ח"ב קמו ע"ג, ועיי"ש פא ע"ג).

⁴⁷⁹¹ יחידיא' (דפ"ו).

⁴⁷⁹² ולבתר (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

קז/ב	
<p>כההוא מלה דאתדבקו בה ודאי המה⁴⁷⁹³ בקשו חשבונות רבים ואתדבקו בהו:</p>	<p>כמו אותו הדבר שנדבקו בו ודאי, והמה בקשו חשבונות רבים ונדבקו בהם.</p>
<p>א"ל קב"ה ואדם שבקת חיי ואתדבקת במותא חיים⁴⁷⁹⁴ דכתיב (בראשית ב ט) ועיץ החיים בתוך הגן עיץ דאתקרי חיי דמאן דאחיד ביה לא טעים טעמא דמותא לעלמין ואתדבקת באילנא אחרא הא ודאי מותא הוא לקבלך הה"ד (משלי ה ה) רגליה יורדות מות וגו', ונאמר "ומוצא אני מר ממות את האשה" ודאי שנדבק למקום של מות, ועזב את המקום של חיים, לכן נגזר עליו, ועל כל העולם מות, אם הוא חטא מה חטאו כל העולם.</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא, אדם, עזבת את החיים ודבקת במות, חיים שנאמר ועיץ החיים בתוך הגן, העץ שנקרא חיים, שמי שאוחז בו לא טועם טעם המות לעולמים, ונדבקת בעץ אחר, הרי ודאי מות הוא כנגדך, זהו שנאמר "רגליה יורדות מות וגו'", ונאמר "ומוצא אני מר ממות את האשה" ודאי שנדבק למקום של מות, ועזב את המקום של חיים, לכן נגזר עליו, ועל כל העולם מות, אם הוא חטא מה חטאו כל העולם.</p>
<p>אי תימא דכל בריין אתו ואכלו מאילנא דא ואתרמי(ש) מכלא לאו הכי אלא בשעתא דאדם קאים על רגלוי חמו ליה בריין כלהו⁴⁷⁹⁵ ודחלו מקמיה והוו נטלין בתריה כעבדין קמי מלכא והוא אמר לון אנא ואתון בואו נשתחוו ונכרעה נברכה לפני יי' עושנו וכלהו אתו בתריה כיון דחמו דאדם סגיד להאי אתר⁴⁷⁹⁶ ואתדבק ביה כלהו אתמשכו אבתריה וגרים מותא ליה ולכל עלמא וכדין⁴⁷⁹⁷ אשתני אדם לכמה גוונין זמנין לטב זמנין לבייש זמנין רוגזא זמנין נייחא זמנין דינא זמנין רחמי זמנין חיי זמנין מותא ולא קאים בקיומא תדיר בחד מנייהו בגין דההוא אתר גרמא ליה וע"ד אקרי להט החרב והמתהפכת מן סטרא דא לסטרא דא מן טב לבייש מן רחמי לדינא מן שלום לקרבא אתהפיכת הוא לכלא ואקרי טוב ורע דכתיב (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו:</p>	<p>אם תאמר שכל הבריות באו ואכלו מהעץ הזה, ונלקח מכלם, לא כך אלא בשעה שאדם עומד על רגליו, ראו אותו כל הבריות ופחדו מפניו, והיו נוסעים אחריו כמו עבדים לפני המלך, והוא אומר להם, אני ואתם "בואו נשתחוו ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו" וכולם באו אחריו, כיון שראו שאדם משתחוו למקום הזה ונדבק בו, כולם נמשכו אחריו וגרם מות לו ולכל העולם, אז השתנה האדם לכמה צבעים, לפעמים לטוב לפעמים לרע, לפעמים רוגז לפעמים נחת, לפעמים דין ולפעמים רחמים, לפעמים חיים לפעמים מות, ולא עומד בקיום תמידי באחד מהם, משום שאותו מקום גרם לו, ולכן נקרא להט החרב המתהפכת מצד זה לצד זה, מטוב לרע מרחמים לדין, משלום לקרב, היא מתהפכת לכל ונקרא טוב ורע, שנאמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.</p>
<p>ומלכא עילאה לרחמא על עובדי ידוי אוכח ליה ואמר ליה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו והוא לא קביל מניה ואתמשך בתר אתתיה ואתתרך לעלמין דהא אתתא לאתרא דא סלקא ולא יתיר ואתתא גרים מותא לכלא ת"ח לעלמא דאתי כתיב (ישעיה סה כב) כי כימי העץ ימי עמי כימי העץ ההוא עיץ דאשתמודע ביה זמנא כתיב (שם כה ח) בלע המות לנצח ומחה יי' אלהים דמעה מעל כל פנים:</p>	<p>והמלך העליון המרחם על מעשי ידיו הוכיח אותו, ואמר לו ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, והוא לא קבל ממנו, ונמשך אחר אשתו ונתגרש לעולמים, שהרי האשה עולה למקום הזה ולא יותר, והאשה גרמה מות לכל. בא וראה לעולם הבא נאמר "כי כימי העץ ימי עמי" כימי העץ, אותו עץ שנודע. באותו זמן נאמר "בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים".</p>

⁴⁷⁹³ והמה (דפ"ו).

⁴⁷⁹⁴ חיי (דפ"ו).

⁴⁷⁹⁵ ע' בספר אדיר במרום לרמ"ח לוצאטו ז"ל (בדף י"א ע"א [ל]) שאמר שם כי הבהמות שבזמן אדה"ר קודם החטא היו במדרגת בני אדם של עתה [ובדברינו לקמן יבואר הענין עוד יותר עמוק ע"ש]. וכן הוא בזוה"ק (פ' יחי רכא ע"ב, וכן בפ' אמור קז ע"ב) וכו' וכן הוא ג"כ בתיקונים (תיקון נו קד ע"א) ע"ש. ובפרקי דר' אליעזר (פרק יא) (דע"ה ח"ב כו ע"א).

⁴⁷⁹⁶ עי' דע"ה ח"ב קמה ע"ד.

⁴⁷⁹⁷ כדין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן:	
פרשת בהר סיני:	
וידבר יי' אל משה בהר סיני לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו' (ויקרא כה א-ב) רבי אלעזר פתח (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה ⁴⁷⁹⁸ היא העולה ⁴⁷⁹⁹ וגו' האי קרא בכ"י אוקימנא ⁴⁸⁰⁰ דהיא סלקא ⁴⁸⁰¹ ומתחברא במלכא קדישא בזווגא שלים ⁴⁸⁰² היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו' (שם):	"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו'", רבי אלעזר פתח "זאת תורת העולה היא העולה וגו'" פסוק זה בכנסת ישראל בארנו, שהיא עולה ומתחברת עם המלך הקדוש בזווג שלם. "היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו'".
ת"ח כיון דעאל ליליא ⁴⁸⁰³ ותרעין סתימין ⁴⁸⁰⁴ דינין תתאין ⁴⁸⁰⁵ מתערין ⁴⁸⁰⁶ בעלמא ואזלין ושאתין ⁴⁸⁰⁷ חמרי ⁴⁸⁰⁸ ואתני וכלבי ⁴⁸⁰⁹ חמרי הא	בא וראה כיון שנכנס הלילה והשערים סתומים, הדינים התחתונים מתעוררים בעולם והולכים ומשוטטים חמורים ואתונות וכלבים. חמורים, הרי בארנו. וכלבים ואתונות לא

⁴⁷⁹⁸ מדבר בזמן הגלות שהמלכות בלילה מלאה דינים וז"ש תורת שהיא מלכות שעלתה מבריאה לאצילות (מ"מ).

⁴⁷⁹⁹ לפי הפשט יקשה שכיון שאין עולה באה אלא של זכר אם כן למה נקרא בשם נקבה, דאין לו ענין לא לבהמה הנקבת שהוא זכר ולא לשם הכולל שהוא קרבן, ולכן אמר שירמוז לכנסת ישראל שבסגולת קרבן זה היא עולה לשמי מרומים כמ"ש בפרשת צו כו ע"א, שסודה התעלות העולמות עד אין סוף, והיא מתעלה עד אבא שה"ס המחשבה שבה מתבררים הברורים (רמ"ז).
⁴⁸⁰⁰ היינו בריש פרשת צו (רמ"ז).

⁴⁸⁰¹ היחוד אל הת"ת והמלכות על שני דרכים: הא', שיעלה המלכות למעלה אל הת"ת. והב', שירד הת"ת למטה אל המלכות. והטעם כי כשהמלכות יש לה זכויות ומ"ן היא עולה אל הת"ת ואז היחוד שלם. אמנם בהיות שהמלכות אין לה כדי לעלות יורד הת"ת אליה ואז היחוד למטה ואינו שלם שיתעוררו כמה מהחצונים לתבוע חלקם באומרים שאין זכות אל היחוד (אור יקר). ממקומה בהיכלות דבריאה היא סלקא לאצילות (רח"ו).

⁴⁸⁰² דהיינו זווג שלים שהוא באורך כל קומת זעיר וזה נקרא זווגא שלים א"נ זווגא שלים הוא זווג פנים שהוא להוליד נשמות כי בזמן שהבהמ"ק קיים היתה תמיד רחל כשיעור כל קומת זעיר פב"פ וז"ש בזווגא שלים (רח"ו).

⁴⁸⁰³ עכשיו בגלות (רח"ו). ור"ל בגלות תרעין סתימין בלילה ודינין מתערין, וכו' אבל בזמן שביה"מ קיים אין חילוק בין יום ובין לילה שהקלי' בטיילה אפילו בלילה (מ"מ). ענין זה מובן עם מ"ש בפרשת צו הנז"ל (כו ע"ב), שהקרבן הוא בסוד אדם ובהמה, כי בו מושפעים פנימיות וחיצוניות העולמות, אבל שפע הפנימיות עיקרו ביום ושל החיצוניות עיקרו בלילה כי אז הוא זמן שירת המלאכים, וגם אז החיצונים מתעוררים ליקח חלקם מאינן תרבין ושמוננין כנזכר שם, שהרי ביום נעשה העיכול העיקרי ונשאר ללילה העכירות היותר גס, ומן החשוב שלו ניזונים העולמות ומן העכור יזונו החיצונים. ובכלל אומרו כי ביום היה הברור בבחינת אדם ולכן הוצרך למעשה, ובלילה הברור בבחינת ב"ן ויש בו פנימיות דהו"ה וחיצוניות דאלק"ם בסוד (איוב א ו) בני האלהים (רמ"ז).

⁴⁸⁰⁴ שערי היכלי הקדושה והוא הנק' אצל חז"ל נעילת שערי שמים והכוונה שאין אור עליון ושפעו נשפע לתחתונים משום עילה לשום עלול כלל (אור יקר). של ג"ע העליון (רח"ו). פי' שערי גן עדן העליון ששם היכלות והם נסגרים בלילה עד חצות לילה כנזכר בפרשת פנחס (זהר הרקיע).
⁴⁸⁰⁵ אותם שחוץ להיכלות והם הקלי' (אור יקר).

⁴⁸⁰⁶ כדמסיק, שיש מתעוררים לבד ויש אזלין ושאתין (אור יקר). משמע מהכא שאתני וכלבי גם הם אזלין ושאתן ובסמוך אמר וכלבי ואתני לא שאטן ולא אזלין וכו' מש"כ ואזלין ושאתין קאי על מ"ש דינין תתאין ופי' שאותם הדינים אזלין ושאתין ולכן אמר בחצות שנתעוררו הרחמים אמר בסמוך ודינין תתאין אתכנשו בנוקבייהו, משמע שתחלה דינין תתאין הוו אזלין ושאתין ובחצות אתכנשו בנוקבייהו ומ"ש וחמרי ואתני וכלבי ר"ל שמתעוררים שלשה מינים אלו בתחלת הלילה ומפרש סדר עניינם (מ"מ).

⁴⁸⁰⁷ חמור' הוא זכר דקליפה זו וכו', ואתון הוא הנוק' שלו, והכלב ה"ס מ"ן דידה כנגד שם ב"ן שה"ס מ"ן דנוק' קדישא וכו'. והנה קליפות אלה אזלין ושאתין, פי' באות ועולות משפל עומקן אל עולם זה, אבל כת החמורים בראותם כי אין איש בביתו רוצים למשול, אך של הנוק' עומדת ומצפה שישתמשו בה החטאים כבלעם וחביריו (רמ"ז).

⁴⁸⁰⁸ משמרה ראשונה חמור נוער (רח"ו).

⁴⁸⁰⁹ הם סוד עשרה חמור ועשר אתונות משמרה ראשונה והכלבים עזי נפש משמרה שניה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אוקימנא⁴⁸¹⁰ וכלבי ואתני לא שאטן⁴⁸¹¹ ולא אזלין אלא בהו עבדי חרשיא לבני נשא כגון בלעם ואוקמוה:</p>	<p>משוטטים ולא הולכים, אלא בהם עושים כשפים לבני אדם כמו בלעם, ופרשוה.</p>
<p>כדין⁴⁸¹² כל בני עלמא ניימין⁴⁸¹³ ומזבח תתאה⁴⁸¹⁴ דלבר אתוקד⁴⁸¹⁵ בפלגות ליליא אתער רוח צפון ומהווא⁴⁸¹⁶ מזבח תתאה [נפיק]⁴⁸¹⁷ שלהובא דאשא ותרעין אתפתחו⁴⁸¹⁸ ודינין תתאין⁴⁸¹⁹ אתכנשו בנוקבייהו⁴⁸²⁰ והווא שלהובא⁴⁸²¹ אזיל ושאת ותרעין דג"ע אתפתחו⁴⁸²²:</p>	<p>אז כל בני העולם ישנים, והמזבח התחתון החיצון שורף. בחצות הלילה, מתעוררת רוח צפון, ומאותו המזבח התחתון יוצאת שלהבת אש, והשערים נפתחים והדינים התחתונים מתכנסים לנקבים שלהם, ואותה שלהבת הולכת ומשוטטת, ושערי גן עדן נפתחים.</p>
<p>עד דמטי⁴⁸²³ ההוא שלהובא⁴⁸²⁴ אתפלג לכמה סטרין דעלמא ועאל</p>	<p>עד שמגיעה (הבוקר), אותה השלהבת ומתחלקת לכמה צדדים של העולם, ונכנסת</p>
<p>קח/א</p>	
<p>תחות גדפוי דתרנגולא⁴⁸²⁵ וקארי כדין קב"ה⁴⁸²⁶ אשתכח בין צדיקיא וכ"י⁴⁸²⁷ משבחת⁴⁸²⁸ ליה⁴⁸²⁹ לקב"ה עד דאתי צפרא⁴⁸³⁰:</p>	<p>תחת כנפי התרנגול והוא קורא, אז הקדוש ברוך הוא נמצא בין הצדיקים, וכנסת ישראל משבחת את הקדוש ברוך הוא, עד שמגיע הבוקר.</p>

⁴⁸¹⁰ הם ההולכים ושאתן והם סוד רוח הטומאה שמהם מתפשטים בלילה להזיק (אור יקר).
⁴⁸¹¹ לא שטאן, אלא מתעוררים לבד לתת כח אל הכשוף כדמפרש ואזיל כגון בלעם שנודע שעיקר פעולתו
היתה באתונו כדפירשו רז"ל, וכתוב לינו פה הלילה, שבתחלת לילה עד חצות היתה עיקר ידיעתו כדפי'
הכתוב ויבא אלהים אל בעלם (אור יקר).
⁴⁸¹² בשעת נעילת השערים (אור יקר).
⁴⁸¹³ הכוונה שטועמים טעם מיתה שהמיתה שולטת באותו הזמן (אור יקר). כי הנפשות עולות למעלה כל
אחת כפי מעלתה ומדרגתה (רמ"ז).
⁴⁸¹⁴ מלכות (רח"ו).
⁴⁸¹⁵ בסוד אברים ופדרים הנאכלים כל הלילה והעשן נוטה לצד צפון, ואפשר דהיינו נמי אתוקד מדין הגבורה
להשפיע לחצונים (אור יקר). "ואתוקד" שהגבורות חזקות בה (רמ"ז).
⁴⁸¹⁶ נ"ל הדברים האלה דקאמר ומהווא מזבח וכ"ו הם פי' אתערות רוח צפון כי יראה בו התעוררות גבורה
דמ"ן והיינו שלהובא דאשא (רח"ו). ונלע"ד שיש לפרש אתער רוח צפון הם ה"ג דאימא ומ"ש ומההיא מזבח
וכו' נפיק שלהובא דאשא הם ה"ג שביסוד דנוק' שעולים בסוד מ"ן (מ"מ).
⁴⁸¹⁷ בחצות לילה רחל יורדת לבריאה (רמ"ז).
⁴⁸¹⁸ השערים שהם מצד אלו שבמלכות שאומרות עתה שירה והיינו פתיחת שערי בתי כנסיות הנק' אש
נוגה בחצות הלילה (אור יקר).
⁴⁸¹⁹ הם החצונים ואין פחד מהם שהם נכנסים בנוקבייהו (אור יקר).
⁴⁸²⁰ שהוא נוק' דתהומא רבא שבצד צפון, ולכך נפתחים השערים (אור יקר). ואז הדינים התחתונים אתכנשו
בנוקבייהו, מפני פחד ה', וידוע שיש נוק' דתהומא סתם ונוק' דתהומא רבא, ולכן ירמוז ריבוי דנוקבייהו
(רמ"ז).
⁴⁸²¹ הוא כח גבריאל המלאך שהוא מצד הגבורה ויונק אז מהמלכות ויונקת מצד צפון (אור יקר). הוא
התפשטות ההארה של הזווג (רמ"ז).
⁴⁸²² כדי שיבא דודי לגנו להשתעשע בנשמות הצדיקים, ואפשר היות פתיחתו על ידי כח גבריאל המלאך
(אור יקר). הוא גן עדן העליון שהוא בסוד לאה. אי נמי סוד הבריאה שהוא גן עדן העליון (רמ"ז).
⁴⁸²³ (נ"א צפרא) (נוסף בדפ"ו).
⁴⁸²⁴ כדי לתת כח בבריאות התחתונות הם השרים הממונים על התרנגולים להתפשט כפי רבויים בעולם
(אור יקר).
⁴⁸²⁵ גבריאל (רח"ו). הוא תחת בחי' חסד וגבורה שלו, שהוא בחי' הת"ת, שממש ולמטה סוד הלהב הנזכר
(רמ"ז).
⁴⁸²⁶ ת"ת (אור יקר). פי' יעקב שמשמעשע בתורת הצדיקים שעולים בסוד מ"ן בלאה (מ"מ).
⁴⁸²⁷ רחל (רח"ו).
⁴⁸²⁸ משבחה (דפ"ו).
⁴⁸²⁹ בסוד אלהים אל דמי לך ובסוד איה אלוה עושי כו' (רח"ו).
⁴⁸³⁰ בתשלום השחר (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כיון דאתי צפרא אשתכחו משתעיין ברזא חדא ואית לה נייחא בבעלה הה"ד (ויקרא ו ב) על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו' [עד הבקר] דהא בצפרא⁴⁸³¹ דינין ושלחובין אשתככו וכדין אתער אברהם⁴⁸³² בעלמא ונייחא הוא דכלא⁴⁸³³:</p>	<p>כיון שמגיע הבוקר נמצאים מספרים בסוד אחד, ויש לה נחת עם בעלה, זהו שנאמר "על מוקדה על המזבח כל הלילה וגו' עד הבוקר", שהרי בבוקר הדינים והשלהבות שוככים, ואז מתעורר אברהם בעולם, והיא מנוחת הכל.</p>
<p>ת"ח כיון דעאלו⁴⁸³⁴ ישראל לארעא לא אשתכחו בה דינין תתאי⁴⁸³⁵ וכ"י⁴⁸³⁶ הות בה בנייחא⁴⁸³⁷ על כנפי דכרובים כמה דאתמר⁴⁸³⁸ דכתיב (ישעיה א כא) צדק ילין בה כדין הוות לה נייחא מכלא⁴⁸³⁹ דהא ישראל לא ניימין עד דמקרבי קרבנא דבין הערבים ואסתליקו דינין⁴⁸⁴⁰ ועולה הוה אתוקד⁴⁸⁴¹ על מדבחה וכדין הוה לה נייחא מכלא ולא אשתכח אלא אתתא בבעלה הה"ד (ויקרא כה ב) כי תבואו וגו' ושבתה הארץ נייחא ודאי ושבתה הארץ שבת ליי⁴⁸⁴² שבת ליי ממש⁴⁸⁴³:</p>	<p>בא וראה, כיון שנכנסו ישראל לארץ לא נמצאו בה הדינים התחתונים, וכנסת ישראל היתה בה במנוחה על כנפי הכרובים, כמו שנאמר, שנאמר "צדק ילין בה", אז היה לה נחת מהכל, שהרי ישראל לא ישנים עד שמקריבים את הקרבן של בין הערבים, ומסתלקים הדינים, והעולה היתה בוערת על המזבח, ואז היה לה נחת מהכל, ולא נמצא אלא אשה עם בעלה, זהו שנאמר "כי תבואו וגו' ושבתה הארץ" מנוחה בודאי. ושבתה הארץ שבת לה, שבת לה' ממש.</p>
<p>תו פתח⁴⁸⁴⁴ ר' אלעזר (שמות כא ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וגו' בגין דכל בר ישראל דאתגזר דאית ביה רשימא קדישא⁴⁸⁴⁵ אית ליה נייחא⁴⁸⁴⁶ בשמטה דהא דיליה הוא ההוא שמטה לנייחא ביה ודא אקרי שבת הארץ ודאי חירו אית</p>	<p>עוד פתח רבי אלעזר "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וגו'" משום שכל בן ישראל שנמול שיש בו רושם קדוש יש לו מנוחה בשמיטה, שהרי שלו היא אותה שמיטה לנוח בה, וזו נקראת שבת הארץ ודאי. חרות יש בה, מנוחה בה, כמו ששבת היא מנוחת הכל, כך גם</p>

⁴⁸³¹ כל עוד שיש שליטת לאה יש ממשלה לדינים בבחינות שונות, עד עלות השחר שהוא שחרות דלאה, רצועה שחורה (רמ"ז).

⁴⁸³² סוד אילת השחר חוט של חסד (רח"ו). ה"ס הארת יסוד אבא שה"ס השמש, ואז בכח התפילות עולות גם ט' ספירות שירדו בשחר כשעלה הכתר דרחל (רמ"ז).

⁴⁸³³ פי' דצדיקים דקב"ה ושכינתיה דכחות הדין הקדושים לכלם נחת רוח ביחוד (אור יקר). ר"ל לכל פרצוף רחל, שאז נבנית בקומתה ומזדווגת עם יעקב בסוד החסדים, וגם אז הגבורות נוחות כי כל חפצן למיתוק בסוד (בראשית ג, טז) והוא ימשול בך (רמ"ז).

⁴⁸³⁴ כל הנזכר הוא דוגמא ממש אל מה שיאמר, כי כמו שבסתם כל לילה רחל עומדת באחור כך היתה כל זמן שהיו ישראל במדבר, וכשנכנסו לארץ אז חזרה פנים בפנים (רמ"ז).

⁴⁸³⁵ הם כחות הקלי' שאינם בארץ ישראל כלל (אור יקר).

⁴⁸³⁶ נ"ל לגרוס הות יתבא בנייחא ור"ל בארעא הנז' (רח"ו).

⁴⁸³⁷ בטיחה - יושבת לבטח שאין מחריד מפני שאין שועלים מחבלים כרמים (אור יקר).

⁴⁸³⁸ נמחק באור יקר.

⁴⁸³⁹ פי' אפילו מהדינים סתם קדושים והטעם שהיא היתה לעולם מזדווגת עם בעלה (אור יקר).

⁴⁸⁴⁰ ע"י קרבן בין הערבים היתה מדת יצחק מתמתקת ודיניה נמתקין והיא ג"כ גורמת היחוד (אור יקר).

⁴⁸⁴¹ היינו בכח האש נמצאת הגבורה גורמת היחוד ונמצא לעולם אתתא בבעלה אם בבוקר ואם בערב (אור יקר).

⁴⁸⁴² שבת, מלכות. לה, ת"ת (רח"ו).

⁴⁸⁴³ עי' אריכות בזהר הרקיע.

⁴⁸⁴⁴ נראה שכוונתו לתת טעם ליציאת העבד בשנה השביעית לעבודתו ולא בשמיטה הכוללת על דרך שיוצא ביובל. ולזה אמר בגין דכל בר ישראל וכו', והענין הוא שהנה כל יסוד מושרש במלכות שלכן נקראת כנסת ישראל, שכולם כנוסים בתוכה (רמ"ז).

⁴⁸⁴⁵ כי צדיק שהוא סוד הברית וצדק שהוא סוד שמיטה תמיד כחדא אזלין מי שיש לו ברית יש לו שבת כי שבת' ונייחא כחדא (רח"ו).

⁴⁸⁴⁶ בסוד היות לו חלק ביחוד כדפי' לעיל בשמיטה בבחי' המלכות בהיותה כלולה משבע מדות וכן נקראת בת שבע ומטעם זה באיזו יחוד של כל יום ויום אין בו נייחא עד בא סוד ייחוד שמיטה דהיינו שעבד שש שנים שנתייחד ו' ואח"כ למנין שנותיו עולה בשמיטה נח בה בייחוד (אור יקר). כי צדיק שהוא סוד הברית וצדק שהוא סוד שמיטה תמיד כחדא אזלין, מי שיש לו ברית יש לו שבת כי שבתה ונייחא כחדא (רח"ו) – מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בה נייחא בה כמה דשבת נייחא הוא דכלא ה"נ שמטה נייחא דכלא נייחא הוא דרוחא וגופא⁴⁸⁴⁷:</p>	<p>השמיטה היא מנוחת הכל, מנוחה היא של רוח וגוף.</p>
<p>ת"ח ה' נייחא הוא דעלאי ותתאי בג"כ ה' עלאה⁴⁸⁴⁸ ה' תתאה נייחא דעלאין נייחא דתתאין ה' עלאה שבע שנים שבע פעמים ה' תתאה שבע שנים בלחודייהו דא שמטה ודא יובלא⁴⁸⁴⁹:</p>	<p>בא וראה (אות) ה' היא מנוחת העליונים והתחתונים, לכן ה' עליונה ה' תחתונה, מנוחת העליונים מנוחת התחתונים. ה' עליונה שבע שנים, שבע פעמים. ה' תחתונה שבע שנים בלבד. זו שמיטה וזה יובל.</p>
<p>וכד מסתכלין מלי כלא חד בג"כ ושבתה הארץ בההוא נייחא דארעא אצטריכו עבדין נייחא ובג"כ (שמות כא ב) ובשביעית יצא לחפשי חנם מהו חנם דלא יהיב למאריה כלום אלא דא רוא הכא⁴⁸⁵⁰ אוליפנא כתיב (במדבר יא ה) זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא ברכה דלא הוה עלנא במצרים עול דלעילא:</p>	<p>וכשמסתכלים בדברים הכל אחד, לכן ושבתה הארץ, באותה מנוחת הארץ צריכים העבדים מנוחה, ולכן "ובשביעית יצא לחפשי חנם". חנם, מה זה חנם, שלא נתן לאדונו כלום, אלא סוד זה כאן למדנו, כתוב "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם", בלי ברכה, שלא היה עלינו במצרים העול שלמעלה.</p>
<p>ת"ח עבדין פטורין⁴⁸⁵¹ מעול מלכותא דלעילא וע"ד פטורין מן המצות מאי עול מלכות שמים אלא כהאי תורא דיהבין עליה עול בקדמיתא בגין לאפקא מניה טב לעלמא ואי לא קביל עליה ההוא עול לא עביד מדי:</p>	<p>בא וראה עבדים פטורים מעול המלכות שלמעלה, ולכן פטורים מן המצוות. מה זה עול מלכות שמים, אלא כאותו שור שנותנים עליו עול בהתחלה, כדי להוציא ממנו טוב לעולם. ואם לא מקבל עליו אותו עול, לא עושה דבר.</p>
<p>הכי נמי אצטריך ליה לב"נ לקבלא עליה עול בקדמיתא ולבתר דיפלא ביה בכל מה דאצטריך ואי לא קביל עליה האי בקדמיתא לא ייכול למפלא הה"ד (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה מהו ביראה כד"א (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יי' ודא מלכות שמים ובג"כ עול מלכות שמים:</p>	<p>כך גם צריך לאדם לקבל עליו עול בהתחלה, ואחר כך שיעבוד בו בכל מה שצריך, ואם לא יקבל עליו את זה בהתחלה, לא יוכל לעבוד, זהו שנאמר עבדו את ה' ביראה, מה זה ביראה, כמו שנאמר "ראשית חכמה יראת ה'", וזו מלכות שמים, ולכן עול מלכות שמים.</p>
<p>וע"ד האי בקדמיתא [הוא] דכלא מאן אוכח תפלה בקדמיתא של יד בגין דבהאי עייל לשאר קדושה ואי האי לא אשתכח לגביה לא שריא ביה קדושה לעילא:</p>	<p>ועל כך זוהי הראשית של הכל. מי מוכיח. תפלה, בהתחלה של יד, משום שבזה הוא נכנס לשאר הקדושה, ואם זה לא נמצא אצלו לא שורה עליו קדושה למעלה.</p>

⁴⁸⁴⁷ אשרי המחכה [נדצ"ל המחכם] והמדקדק בדברי הרשב"י ז"ל שדקדק באומרו נייחא דרוחא וגופא ולא אמר דנפשא ורוח או דנשמתא וגופא כי בשביעית אין עליה בסוד בינה דתמן נשמה רק במלכות שמשם נפש ואולי גם הרוח, ולכן דקדק באומרו רוחא ולא נפשא כי אם היה אומר נפש היה משמע דדוקא בחי' נפש ולא רוח ואין זה אמת כי השלילה אינה רק על הנשמה להכי קאמר דרוחא לשלול דווקא הנשמה (רח"ו). ולכן לא אמר דנפשא ורוחא דא"כ הוה אמינא הוא הדין הנשמה אבל כיון דנקט דרוח וגופא משמע שהשלילה היא על הנשמה (מ"מ).

⁴⁸⁴⁸ פי' כי ה' הוא בחינת הנקבות, וה"ס הבאר שהוא עיקריות הנקבה וככתוב אצלי בסוד (במדבר כא יז) עלי באר (רמ"ז).

⁴⁸⁴⁹ גימ' מ"ט (רח"ו). פי' שהשמיטה אין בה אלא השמטת עבודת הארץ, והכספים, שהוא שבות פרטי לערך שביתת יום השבת, וגם לערך היובל שמוסף הוא בהשמטת העבדים והאחוזות, ולפי שאין זה נעשה אלא אחר תקיעת השופר, לכן נקרא יובל (רמ"ז).

⁴⁸⁵⁰ הכי (דפ"ו).

⁴⁸⁵¹ לאו דווקא שעבד עברי חייב תרי"ג אלא הכוונה כיון שיש עליו רשות אחרים אינו עושה המצוה כתקונה כמ"ש במסכת ברכות שהפועלים מקצרים בברכת המזון אוף הכא יצא לחפשי חנם ושיעור הכתוב עתה יצא לחפשי ממה שהיה תחלה חייב (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בג"כ (ויקרא טז ג) בזאת יבוא אהרן אל הקדש וגו' כתיב והאי עול⁴⁸⁵² לא שריא במאן דאיהו כפית באהרא וע"ד עבדין פטורין מעול מלכות שמים ואי מהאי עול פטורין מכל שאר פטורין דהא שאר לא שריא עליה דב"נ עד דאשתכח גביה בהאי עול:</p>	<p>לכן "בזאת יבא אהרן אל הקדש וגו'" והעול הזה לא שורה במי שכפות לאחר, ועל כן עבדים פטורים מעול מלכות שמים. ואם מהעול הזה הם פטורים, מכל השאר הם פטורים, שהרי השאר לא שורה על האדם, עד שנמצא עמו בעול הזה.</p>
<p>ובג"כ הווי אכלי ישראל במצרים חנם אוף הכא יצא לחפשי חנם דהא עבדא הווי וכל מה דעביד חנם הוא בלא עול מלכות שמים:</p>	<p>ולכן היו אוכלים ישראל במצרים חנם, כמו כן כאן, יצא לחפשי חנם, שהרי עבד היה, וכל מה שעשה חנם הוא בלי עול מלכות שמים.</p>
<p>ואע"ג דחנם הווי עובדוהי יצא לחפשי ויהא ליה נייחא לבתר דאיהו בחירו ואשתכח ביה נייחא יחבין עליה עול מההוא אתר דאפיק ליה לחירו:</p>	<p>ואף על גב שחנם היו מעשיו, יצא לחפשי, ותהיה לו מנוחה מאחר שהוא בחירות, ונמצאת בו מנוחה, נותנים עליו עול מאותו מקום שהוציא אותו לחירות.</p>
<p>ואי ב"נ יסרב למיפק לחירו כד"א (שמות כא ה) ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני וגו' הא ודאי פנים ליה להאי אתר דשביק עול מלכותא דלעילא ונטיל עול דמאריה וע"ד⁴⁸⁵³ מה כתיב (שמות כא ו) והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו' והגישו אדניו אל האלהים אל האלהים סתם, אל אותו המקום שפגם אותו שגם כן נקרא אלהים, ולא יזהה מקום יקרב אליו, אל הדלת או אל המזוזה</p>	<p>ואם בן אדם יסרב לצאת לחירות כמו שנאמר "ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני וגו'" הרי בודאי פגם את אותו מקום שעזב עול מלכות שלמעלה, ולקח את עול אדונו, ועל זה מה כתוב, והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגו', והגישו אדוניו אל האלהים, אל האלהים סתם, אל אותו המקום שפגם אותו שגם כן נקרא אלהים, ולא יזהה מקום יקרב אליו, אל הדלת או אל המזוזה</p>
<p>קח/ב</p>	
<p>בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא ומזוזה⁴⁸⁵⁶ אקרי והא אתמר:</p>	<p>משום שהמקום הזה הוא הפתח שלמעלה, ונקרא מזוזה, והרי נתבאר.</p>
<p>וכיון דאיהו אכוון לאפגמא להאי אתר ההוא פגימו אשתאר בהדיה ביה בגופיה [הה"ד] (ההוא) (שמות כא ו) ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם תהוי⁴⁸⁵⁷ עבדא תחות רגלוי דמאריה עד שתא דיובלא את אזנו אמאי הא אוקמוה אבל שמיעה תלי בהאי אתר עשייה לעילא⁴⁸⁵⁸:</p>	<p>וכיון שהוא התכוון לפגם את המקום הזה, אותו פגם נשאר עמו בו בגופו, זהו שנאמר ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם, יהיה עבד תחת רגלי אדונו עד שנת היובל. למה את אזנו, הרי פרשוה, אבל שמיעה תלויה במקום הזה, עשייה למעלה.</p>
<p>ובגין דישראל כד קריבו לפורא דסיני והווי ברחימו דלבייהו לאתקרבא לקב"ה אקדימו עשייה לשמיעה דהא שמיעה בקדמיתא ולבתר עשייה:</p>	<p>ומשום שישראל כשקרבו להר סיני, והיו באהבת לבם להתקרב לקדוש ברוך הוא, הקדימו עשייה לשמיעה, שהרי בראשונה השמיעה ואחר כך עשייה.</p>

⁴⁸⁵² אולי מה שנקרא המלכות עול לפי שהוא עול על צוהה ה"ב בקר שתחת הים חיות נושאות הכסא גם עול גימ' ק"ו ואולי הוא בסוד ציור שם ב"ן דהה"ן בוו"ן עולה גימ' ק"ו כמנין עולה (רח"ו).
⁴⁸⁵³ ע"ד (דפ"ו).
⁴⁸⁵⁴ אלהים מלכות דינא תתאה דינא דמלכות דינא (רח"ו).
⁴⁸⁵⁵ פי' שהמלכות היא נקראת דלת לפי שהיא נגד ד' ספירות תנה"י דז"א מהחזה ולמטה כנודע וזהו אל הדלת (מ"מ).
⁴⁸⁵⁶ מזוזה גימ' אדנ"י (רח"ו).
⁴⁸⁵⁷ יהוי (דפ"ו).
⁴⁸⁵⁸ בינה (רח"ו). כי עד בינה נקרא מחשבה אבל באי' מתחיל הגילוי, וכמו שנאמר (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ופי' כולם שורשם בחכמה, עשית בבינה (רמ"ז).

<p>שמיעה בהאי שמיטה⁴⁸⁵⁹ תליא וע"ד הוא פנים להאי שמיעה יתפנים⁴⁸⁶⁰ שמיעה דיליה וישתאר פנימו ביה ולא ישתאר הוא עבדא למאריה עד דיתקרב לההוא אתר דפנים ויתפנים הוא קמיה וישתאר ביה ההוא פנימו ובג"כ והגישו אדניו אל האלהים סתם כמה דאוקימנא וע"ד (ויקרא כה ב) ושבתה הארץ [שבת ליי]:</p>	<p>השמיעה תלויה בשמיטה הזו, ועל זה שהוא פגם את השמיטה הזו, תפגם שמיעתו וישאר בו פגם, והוא לא ישאר עבד לאדונו, עד שיתקרב לאותו מקום שפגם, ויפגם הוא לפניו וישאר בו אותו פגם, ולכן והגישו אדונו אל האלהים סתם, כמו שבארנו, ועל זה ושבתה הארץ שבת לה'.</p>
<p>שש שנים תזרע שדך⁴⁸⁶¹ וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון⁴⁸⁶² יהיה לארץ שבת ליי' (שם ג-ד) והא אוקמוה דכתיב (שמות כג יא) והשביעית תשמטנה ונטשתה⁴⁸⁶³ וגו' מ"ט ואכלו⁴⁸⁶⁴ אביוני עמך בגין דמסכני בהאי אתר תליין ובגין כך שביק לון למיכל:</p>	<p>שש שנים תזרע שדך וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה', והרי פרשוה, שנאמר והשביעית תשמטנה ונטשתה וגו', למה "ואכלו אביוני עמך", משום שהעניים תלויים במקום הזה, ולכן תשאיר אותם לאכול.</p>
<p>ועל דא מאן דרחים למסכנא יהיב שלמא בכנסת ישראל ואוסף ברכתא בעלמא ויהיב חידו⁴⁸⁶⁵ וחילא לאתר דאתקרי צדקה לארקא ברכתא לכנסת ישראל⁴⁸⁶⁶ ואוקימנא:</p>	<p>ועל זה מי שמרחם על העני, נותן שלום בכנסת ישראל, ומוסיף ברכה לעולם, ונותן שמחה וכח למקום שנקרא צדקה להוריק ברכה לכנסת ישראל. ובארנו</p>
<p>רע"מ:</p>	

⁴⁸⁵⁹ יש לתמוה דבכ"מ מהזהר משמע שהשמיעה בבינה כי אוז'ן גימ' ס"ג והעשי' במלכות וכאן כתב להפך וצ"ע (רח"ו).

⁴⁸⁶⁰ יש לתמוה מאד כי רציעת האזן אינו פגם בשמיטה והפגם הזה הוא בתנוך וזה שאינו נוגע לשמיטה והיה לנו לעשות לו סם שיפגום שמיעתו (רח"ו)

⁴⁸⁶¹ הוא כנז"ל שמצוה לעבוד את האדמה כל שש השנים, שאז פועלים בעצם ו"ק [דידה] ודידה, ולכן נרמז ש"ש ש'נים גם בר"ת. ויתר על כן אף תיבת ש"ש הוא שש שנים, והם ג' בחינות כנגד ג' בחינות הכלים היורדים למטה והעוסקים במלאכת הברור, ושדה וכרם נראה לי שהם שתי בחינות שבמלכות, האחת משלה מבחינת נקודתה, ואל זו יצדק שם שדה שהוא הקרקע ובה יכון הזריעה כי אין לה מדילה כלום, והבחינה השניה היא מה שנתווסף מזעיר לעשותה פרצוף, ולא יקרא בשם עץ ואילן ובפרט שם כרם שעושה ענבים ויין שסודם גבורות כנודע, ולפיכך בו העיקר הוא לכרות הזמורות היבשות, דהיינו הקליפות האחוזות בגבורות (רמ"ז).

⁴⁸⁶² איתא בדרוש השביעית ששני דברים בכללות הם הנעשים לתיקון המלכות, האחד הוא בבינה דהיינו להעלותה מג' העולמות ולתקנה בפרצוף אחר באחור, והשני להביאה פנים בפנים. והנה על הראשון נאמר שבת שבתון, דהיינו שבתון בבחינת חייליה שבב"ע העולים אליה לשבות עמה, ושבת לה' ה"ס פנים בפנים, ולפי שהדבר הראשון נעשה מעצמו והשני על ידי מעשינו ותפילותינו כנזכר שם, לכן לא ערבבם יחד, אלא בראשון אמר יהיה לארץ, פי' מאליו, מה שאין כן בשני ולכך לא אמר בו יהיה (רמ"ז).

⁴⁸⁶³ ירצה ששני הדברים האמורים הם נרמזים בשתי תיבות אלו. ונלע"ד שמפרש מלת ונטשתה מלשון (ישעיה יח, ו) ואת הנטישות הסיר התז, שהם הסעיפים המתפשטים, וכמשי"ה (שם טז, ח) שלוחותיה נטשו עברו ים, ומעין זה תרגם יונתן בן עוזיאל (שמות כג, יא) ושביעיתא תשמטנא מפולחנא ותפקר פירהא, שר"ל תפשוט אותם בשוק, והוא ענין הביעור שבשביעית. ואנן בדידן נאמר כי תשמטנה הוא הדבר הראשון שעליו נקרא שמיטה, דהיינו ההשמטה מלעבדה, כי היא עולה מאליה ומנחת ועוזבת מעבוד עבודותיה ומתעלה למעלה עד שבתה באחורי דודה, וזהו תשמטנה, הרפה לה ואל תתעסק בעבודתה כי היא שובתת שבת שלה. אבל ונטשתה הכוונה על הדבר השני שעושה האדם, והוא להביאה פנים אל פנים להזדווג עם דודה לפרות ולרבות ולשלח הארות מן הת"ת (רמ"ז).

⁴⁸⁶⁴ ירצה שזהו הטעם העיקרי, ולכן לא נזכרו שם לא הוא ולא בני ביתו אעפ"י שגם המה אוכלים בפירות שם, וכנזכר בפסוק (כה, ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה וגו', ואפילו הכי לא הזכירה תורה אלא האביונים שהם תכלית מצות השמיטה בעצם וראשונה, ועל כן אמרו רז"ל שבא פסוק והיתה למעט, סד"א דהא דדוקא עניים אוכלים והשאר אסורים תלמוד לומר והיתה וגו' להתירה להם. ולפי הנראה מדלא כתיב לאכול אביוני עמיך אלא ואכלו, משמע שהוא כעין מצוה להם שיאכלו משלה, אבל בשאר בני אדם נאמר להם לאכלה. וראה כי כאן נאמר והיתה שבת הארץ וגו', דהיינו מבחינת היותה אחור באחור ולא משל פנים בפנים שזהו נקרא שבת ה' וכנז"ל, אבל נאמר ואכלו, אחר שתי הבחינות הנרמזות בתשמטנה ונטשתה כאמור (רמ"ז).

⁴⁸⁶⁵ שמחה מימין מצד החסדים וכח מצד שמאל שהם הגבורות שאז כולל שניהם שאז מריק ברכה ע"י היסוד הנק' ברוך (רח"ו).

⁴⁸⁶⁶ ר"ל המלכות הכונסת הארת ישראל בעלה ובינה היא אחת ומלכות שבע (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובשנה השביעית שבת שבתון וגו' (ויקרא כה ד) פקודא דא לשבות בשנה השביעית ואבתריה לשבות בשביעי(ת) ואבתריה להשמיט כספים בשביעית ואבתריה למנות שבע שנים [שבע פעמים] והיו⁴⁸⁶⁷ ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה (שם ח) [הכא] (וחמשים בשנת היובל הזאת) רוא דכל שביעיות מסטרא דשכינתא דאתקריאת שבע מסטרא דצדיק דאיהו שביעי לבינה ואיהי בת שבע⁴⁸⁶⁸ מסטרא דאימא עלאה דאתמר בה⁴⁸⁶⁹ (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך:</p>	<p>ובשנה השביעית שבת שבתון וגו', מצוה זו לשבות בשנה השביעית ולאחריה, לשבת בשביעי, ואחריה להשמיט כספים בשביעית, ואחריה למנות שבע שנים שבע פעמים, והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה, כאן הסוד של כל השביעיות מצד השכינה שנקראת שבע מצד הצדיק, שהוא שביעי לבינה, והיא בת שבע מצד האם העליונה, שנאמר בה "שבע ביום הללתיך".</p>
<p>שבע שמהן אינון אב"ג ית"ץ ובהון מ"ב⁴⁸⁷⁰ אתוון כלל אתוון ותיבין הם תשע וארבעין⁴⁸⁷¹ אימא עלאה שנת החמישים שנה דבה (ויקרא כה ז) וקראתם דרור בה תהא שכינתא [תתאה] דרור פדות ושכינתא לישראל דאתמר בהון (בראשית כח יד) והיה זרעך כעפר הארץ⁴⁸⁷²:</p>	<p>שבע שמות הם אבגית"ץ, ובהם ארבעים ושתים אותיות, כלל האותיות והתבות הם תשע וארבעים, האם העליונה שנת החמשים שנה, שבה "וקראתם דרור", בה תהיה שכינה תחתונה דרור, פדות, ושכינתא לישראל, שנאמר בהם "והיה זרעך כעפר הארץ".</p>
<p>כל ספירה מאלין שבע שית גדפין דאינון שית אתוון לכלל חד ובהון קב"ה (ושכינתיה) בכל ספירה מאלין שבע (ישעיה ו ב) בשתיים יכסה⁴⁸⁷³ פניו ובשתיים יכסה רגליו⁴⁸⁷⁴ ובשתיים יעופף⁴⁸⁷⁵ ובינה [איהי]⁴⁸⁷⁶ אחת ושכינתא תתאה שבע ולעילא מבינה אחת ואחת הא [עשר] ספירין:</p>	<p>כל ספירה מהשבע הללו שש כנפים, שהן שש אותיות לכל אחת, ובהן הקדוש ברוך הוא (ושכינתו) בכל ספירה מהשבע הללו, "בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף" ובינה היא אחת, והשכינה התחתונה היא שבע, ולמעלה מבינה אחת ואחת, הרי עשר ספירות.</p>
<p>שתיים ג' וד' וה' וו' וז' [כאן] (בראשית כו יג) וילך [מכאן ואילך] הלוך וגדל מסטרא נוכראה והמים⁴⁸⁷⁷ היו הלוך וחסור אימתי [בתר] [באתר] דשכינתא תתאה שריא בז' הה"ד (בראשית ח ד) ותנה התיבה בחדש השביעי דא שכינתא תתאה:</p>	<p>שתיים ג' וד' וה' וו' וז', כאן וילך הלוך וגדל מצד זר, והמים היו הלוך וחסור, מתי, במקום שהשכינה התחתונה שורה בז', זהו שנאמר ותנח התיבה בחדש השביעי זו השכינה התחתונה.</p>
<p>בשבעה עשר יום לחדש איהי⁴⁸⁷⁸ שביעאה ועשיראה (ורקיעאה) דסליקנת] בהון אהי"ה⁴⁸⁷⁹</p>	<p>בשבעה עשר יום לחדש היא השביעית והעשירית שעולה בהם, אהיה שהיא בינה, שנת היובל, היא אהיה אשר אהיה, פעמיים</p>

⁴⁸⁶⁷ לך (נוסף בדפ"ו).
⁴⁸⁶⁸ בת של בינה שנק' שבע מתתא לעילא דכלילא בן י"ה ז"ס (יהל אור).
⁴⁸⁶⁹ דק"ש מסט' דבינה כ"ה כ"ה כמ"ש בפ' משפטים (יהל אור).
⁴⁸⁷⁰ מסטרא דבינה אהי"ה אשר אהי"ה כמש"ל (יהל אור).
⁴⁸⁷¹ אתוון הם מ"ב אתוון ותיבין הן השמות שהן ז' הרי הכל מ"ט כמנין אותיות של שמע ובשכמל"ו דק"ש מסט' דבינה כנ"ל בפנים - נ"ל משה שלמה (יהל אור - מצאתי כתוב על הגליון).
⁴⁸⁷² ר"ל כמו עפר הארץ דאית לה נייחא ביובל כן זרעך (יהל אור).
⁴⁸⁷³ חר"ג (יהל אור).
⁴⁸⁷⁴ נר"ה (יהל אור).
⁴⁸⁷⁵ ת"ת ויסוד דסלקין לעילא (יהל אור).
⁴⁸⁷⁶ ר"ל אחת בינה אחת ואחת כ"ח [כתר וחכמה], ואח"כ אחת ושתיים בינה וגדולה עד מלכות דנו"ה תרי פלגי דגופא וכליל בתחלה ג"ר יחד ואח"כ עם ז"ת (יהל אור).
⁴⁸⁷⁷ ר"ל בסט' דקדושה עד מלכות מרבין אבל ממלכות ולחוץ בסט"א הולכין ומתמעטין כידוע בשמותיהן, וז"ש בתר דשכינתא וכו' (יהל אור).
⁴⁸⁷⁸ ר"ל דל"ת דקרי שביעאה ועשיראה ורביעאה (יהל אור).
⁴⁸⁷⁹ ר"ל כד סלקת לבינה היא רביעאה (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאיהי בינה שנת היובל⁴⁸⁸⁰ איהי אהיה אשר אהיה (שמות ג יד) [תרין זמנין אהי"ה] חושבן מ"ב ותמניא אתוון בהון חמשיין דבהון פקודא לחשוב שנת היובל וביה פקודא לחזור אחזתו⁴⁸⁸¹ ביובל [הה"ד] בשנת היובל הזאת תשובו וגו' (ויקרא כה יג) כל חד יחזור ביה לדרגא דיליה דנשמתיה אחיזא מתמן כמה דאוקמוה (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהים וגו'.</p>	<p>אהיה, חשבון מ"ב, ושמונה אותיות בהם חמשים שבהם מצוה לחשוב שנת היובל, ובו מצוה לחזור לאחזתו ביובל, בשנת היובל הזאת תשובו וגו', כל אחד יחזור בו לדרגה שלו, שנשמתו אחוזה משם, כמו שבארוה, והרוח תשוב אל האלהים וגו'.</p>
<p>שמיטה שכינתא תתאה דאיהי משבע שנין יובל אימא עלאה בינה איהי לחמשיין שנין ובה אתייחסין ישראל במפקנותהון מן גלותא הה"ד (ויקרא כה י) ואיש אל משפחתו תשובו כגוונא דמפקנו [דמצרים דאינון מארי תורה] (ממצרים דהו מאיר תיובתא) בה אתמר בהון (שמות יג יח) וחמושים עלו בני ישראל ואוקמוה אחד מחמשים ושכינתא תתאה איהו גאולת בתי ערי חומה [אתמר] (דאתמר) בה (ויקרא כה לא) ובת⁴⁸⁸² אם (החצרים ותרי) [דתרי] בתי אית בלבא⁴⁸⁸³ אם אינון ממארי תורה אתקריאו בתי ערי חומה וכגוונא דאתמר במפקנו דמצרים (שמות יד כב) והמים להם חומה מימינם</p>	<p>שמיטה שכינה תחתונה שהיא משבע שנים, יובל האם העליונה בינה היא לחמשים שנים, ובה מתייחסים ישראל ביציאתם מהגלות, זהו שנאמר ואיש אל משפחתו תשובו, כדוגמא שיציאת מצרים, שאותם בעלי תורה בה, נאמר בהם "וחמושים עלו בני ישראל", ופרשוה אחד מחמשים, ושכינה תחתונה היא גאולת בתי ערי חומה, נאמר בה ובתי ערי החצרים, ששני בתים יש בלב, אם הם מבעלי תורה הם נקראים בתי ערי חומה, כדוגמא שנאמר ביציאת מצרים "והמים להם חומה מימינם</p>
<p>קט"א</p>	
<p>ומשמאלם לאחרים דלאו אינון מארי תורה אתקריאו בתי החצרים:</p>	<p>ומשמאלם" לאחרים שאינם בעלי תורה נקראו בתי החצרים.</p>
<p>א"ר שמעון והא אשכחנא חצרים דאתמר [ביה] (אסתר ה א) ותעמוד בחצר בית המלך⁴⁸⁸⁴ הפנימית נכה בית המלך ובכל אתר המלך סתם דא קב"ה⁴⁸⁸⁵ ותעמוד אין עמידה אלא צלותא נכה בית המלך נכה בית המקדש דכל ישראל צריכין [לצלאה] צלותא דלהון (לשדרא ליה) לתמן⁴⁸⁸⁶</p>	<p>אמר רבי שמעון, והרי מצאנו חצרים שנאמר בו "ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נוכח בית המלך" ובכל מקום המלך סתם זה הקדוש ברוך הוא. "ותעמוד", אין עמידה אלא תפלה, "נוכח בית המלך" נוכח בית המקדש, שכל ישראל צריכים להתפלל תפלתם לשם, ולהיות נוכח בית המקדש. מי זו כאן חצר הפנימית, ודאי שנים הם חצרות בית ה'.</p>

⁴⁸⁸⁰ דרגא דבינה (יהל אור).

⁴⁸⁸¹ לאחזתו (דפ"ו).

⁴⁸⁸² ערי (נוסף בדפ"ו).

⁴⁸⁸³ ח"ב קז רע"ב (לש"ו).

⁴⁸⁸⁴ השתא הקשה ר' שמעון דאיהי קאמר דבית חצרים, כלומר אע"פ דאיכא בית, איכא חצר לבד, וזה אי אפשר. וראיה מדכתיב "ותעמוד בחצר בית המלך", הרי שיש בית וחצר, ועוד שיש יחוד, דהיינו תורה, ועכ"ז יש חצר (אור יקר).

⁴⁸⁸⁵ היינו ת"ת (אור יקר).

⁴⁸⁸⁶ דהיינו ליחוד, דהיינו המלך תורה בביתו, ועוד כי הוא עומד ומייחד, דהרי קאמר ותעמוד, ואין עמידה אלא צלותא, כי תפלה מעומד הוא יחוד קב"ה ושכינתיה. וא"ת נפרש דבית המלך היא בינה, בית לחכמה הנקרא ג"כ מלך, ובינה בית המלך, וחצר בית המלך מלכות, וכיון שאין יחוד שהיה מיחד, קראה חצר, לזה פירש שזה אי אפשר לפרש כן, משום דנוכח בית המלך, היינו נוכח המקדש דהכי הוי פשטא דמילתא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>למהוי נבחה המקדש⁴⁸⁸⁷ הכא מאן חצר הפנימית⁴⁸⁸⁸ (ב) ודאי תרין אינון חצרות בית יי⁴⁸⁸⁹:</p>	
<p>אמר ליה⁴⁸⁹⁰ בוצינא קדישא תרין חצרים אינון חצוניים⁴⁸⁹¹ ודלכא ואינון תרין אזנים דלכא⁴⁸⁹² ותרין בתים פנימיים⁴⁸⁹³ תרין בתי דלכא [ותרין אינון] (ו) בתי גוואי ותרין אינון בתי בראי⁴⁸⁹⁴ ובזמנא דיהא פורקנא גאולה תהא לכלהו ולאינון (דאינון) קריבין ללכא דאיהו שכינתא ולאלין רחיקין דאתקריבו הה"ד (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב ואוקמוה [ל]רחוק מעבירה⁴⁸⁹⁵ [ול]קרוב ממצוה⁴⁸⁹⁶:</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש, שני חצרים הם, החיצוניים של הלב והם שני אזנים של הלב, ושני בתים פנימיים, שני בתי הלב, ושנים הם הבתים הפנימיים, ושנים הם בתים חיצוניים, ובזמן שיהיה פורקן תהיה גאולה לכלם, לאותם הקרובים ללב שהיא השכינה, ולא לה הרחוקים שהתקרבו, זהו שנאמר "שלום שלום לרחוק ולקרוב", ופרשה לרחוק מעבירה, ולקרוב ממצוה.</p>
<p>בההוא זמנא פקודא לתקוע שופר תרועה ביובל הה"ד (ישעיה יח ג) כנשוא נס הרים⁴⁸⁹⁷ תראו וכתקוע שופר תשמעו כגוונא דבתקיעת שופר דיובלא כלהו עבדין נפקי לחירות הכי בפורקנא בתרייתא בתקיעת שופר מתכנשין כל ישראל מארבע סטרי עלמא דאינון עבדין דיובלא דמארי(ה) תורה אית בהון עבדין על מנת לקבל פרס ואתקריאו עבדי מלכא ומטרוניתא אבל בנוי דמלכא קדישא (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי⁴⁸⁹⁸ [ד]אינון גדפי חיוון דמרכבתא:</p>	<p>באותו זמן מצוה לתקוע בשופר ביובל, זהו שנאמר "כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו" כדוגמא שבתקיעת שופר היובל כל העבדים יוצאים לחירות, כך בגאולה האחרונה בתקיעת שופר מתכנסים כל ישראל מארבעת צדדי העולם שהם עבדי היובל, שבעלי תורה יש בהם עבדים על מנת לקבל פרס ונקראים עבדי המלך והמלכה, אבל בני המלך הקדוש "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי" שהם כנפי חיות המרכבה.</p>

⁴⁸⁸⁷ א"כ בית היא בשכינתא וחצר בשכינתא (אור יקר).
⁴⁸⁸⁸ זולת זה קשה ד"חצרות ה' תרי הוויין" והכא קאמר "חד בית וחד חצר" וז"ש הכא דקאמר בית כבר "מאן
 חצר הפנימית" דליכא אלא תרין חצרות (אור יקר). ר"ל דתרין חצרות היו בעזרה כמ"ש בפסוק, עזרת נשים
 ועזרת ישראל, וא"כ גם החצר הוא פנים (יהל אור).
⁴⁸⁸⁹ דהיינו ליחד קב"ה בשכינתיה (אור יקר). דהיינו נו"ה שהם למטה ממלכות בהיותה למעלה, והם חצרות
 אליה, והם תרין חצרות לבית אחד (אור יקר).
⁴⁸⁹⁰ רעיא מהימנא (יהל אור).
⁴⁸⁹¹ ר"ל שניהם אף עזרת ישראל נק' חצונה, אלא דלגבי עזרת נשים נקרא פנימי (יהל אור).
⁴⁸⁹² דאזן תמן דינא, והיינו ר"ה דאית בהו דינא, ותרין בתים פנימיים הם י"ה א"ד, שהם ג' ראשונות שיש
 בהם רחמים, דהיינו "בתי גוואי" (אור יקר).
⁴⁸⁹³ ההיכל וקה"ק [נדצ"ל קה"ק] (יהל אור).
⁴⁸⁹⁴ ז' מדות הכלולות בר"ה נקראות בתי בראי, ומאי דאמרן חצרים ובתים לעיל, הכוונה חצרים שאין ביניהם
 תורה, שהם בסוד נ"י, דהיינו הבחינות המתפשטות ממלכות ולמטה, בסוד עולם הנפרדים שאין ביניהם
 תורה, דהיינו היחוד ת"ת. ובתים יש בהם תורה שהם מיוחדים, ובגאולה ימצאו בתים וחצרים קרובים
 לבתים, דהיינו שימצא היחוד בכל הבחינות, והיינו רחוקין ואתקרבו בסוד התשובה, ועתה ימצא חצר, דהיינו
 אחד וחצר לפנים מחצר, דהיינו השנים, ושתיים "חצרות בית ה'" דהיינו "וא"ד יעלה מן הארץ" דהיינו א"ד
 מאדנ"י שבו סוד היחוד כדפי' בתיקו"ז, והמתפלל יכנס שיעור ב' פתחים דהיינו בחצר בית המלך (אור יקר).
 החצרות (יהל אור).
⁴⁸⁹⁵ (עי' ברכות לד ע"ב) מעולם (יהל אור).
⁴⁸⁹⁶ בע"ת כנ"ל (יהל אור).
⁴⁸⁹⁷ הענין שבגאולה יהיו ב' בחינות: הא', שהם מעצמן יתקבצו אל ארץ ישראל בסוד הגאולה, ועליהם נאמר
 "כנשוא נס הרים תראו ותקוע שופר תשמעו" ויתקבצו מאליהם, ואלו הם כגוונא דיציאת עבדין ביובל
 בתקיעת שופר, שלא היו יודעים העבדים חירותם, אלא בתקיעת שופר, מיד עבדים נרצעים יוצאים לחרות.
 וכן יש בישראל בחי' שהם כעבדים, שלא ישיגו בגאולה אלא בתקיעת השופר, והיינו "כתקוע שופר תשמעו"
 והם טורחים ובאים מאליהם לדרוש את ה' ולבקש את ה' ואת דוד מלכם לארץ, ואלו הם עבדים על מנת
 לקבל פרס (אור יקר).
⁴⁸⁹⁸ אמנם יש אחרים שהם מסטרא דבנים שהם מסטרא דאצילות שלא יצטרכו אל שופר להתקבץ, אלא
 הקב"ה שולח אליהם מלאכים קלים יקבצום מד' כנפות הארץ, ועליהם נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים

<p>פקודא בתר דא לתת ללוים ערים לשבת ובגין דאינון לא אשתתפו בעגלא קב"ה חלק לון לגביה למהוי מנגנין ליה בכמה מיני נגון דכהנים בעבודתן ולוים לשירם ולזמרם וישראל לנויהם:</p>	<p>מצוה אחר זו לתת ללוים ערים לשבת, ומשום שהם לא השתתפו בעגל, הקדוש ברוך הוא חלק אותם אליו, שיהיו מנגנים לו בכמה מיני נגון, שכהנים בעבודתם ולוים לשירם ולזמרם וישראל לנויהם.</p>
<p>כהנים בעבודתם דאית תמן כמה פקודין פקודא חר לעשות שמן המשחה ב' לויים שומרין במקדש ג' ישראל לירא מן המקדש ד' [ד]עבודת הלוים בבית המקדש ה' ולהקטירו (לעשות) קטרת פעמים ו' [כהנים] תוקעים בחצוצרות במקדש ז' לקדש זרע אהרן במקדש ח' ללבוש בגדי כהונה במקדש ט' רחיצת ידים ורגלים לעבוד במקדש י' להיות עושים קרבנות במקדש י"א לפדות פסולי המוקדשים י"ב קרבן [ה]יולדת ביום השמיני י"ג למלוח קרבנות במקדש י"ד לעשות העולה כמשפטה ט"ו לעשות החטאת כמשפטו ט"ז (לעשות) אכילת קדשים כמשפט לכהנים י"ז (לעשות) אכילת שירי מנחות י"ח לעשות מנחות כמצותן י"ט להביא קרבנות לבי"ה כ' להביא נדר או נדבה לבית המקדש כ"א להביא קרבנות קדשים תמורות ויולדות (יולדת) כ"ב להקריב שני תמידין כהלכתן כ"ג להדליק אש תמיד על המזבח כ"ד לעשות תרומת הדשן כ"ה להדליק נרות המנורה כ"ו להקריב מוסף בשבת, כ"ז להקריב לחם ולבונה, כ"ט להקריב קרבן מוסף בראש חדש, ל' להקריב בשבעת ימי הפסח, ל"א להקריב ביום העומר כבש לעולה, ל"ב להקריב (קרבן) העומר (היינו ספירת העומר), ל"ג להקריב קרבן מוסף בשבועות, ל"ד להקריב שתי הלחם בשבועות, ל"ה להקריב מוסף בראש השנה, ל"ו להקריב מוסף ביום הכפורים, ל"ז להקריב מוסף בשבעת ימי החג, ל"ח להקריב מוסף בשמיני עצרת, ט"ל לשרוף את הנותר באש, מ' לשרוף קדשים שנטמאו, מ"א לעבוד כהן גדול ביום הכפורים, מ"ב המועל בהקדש קרן וחומש, מ"ג (להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו) קרבן חטאת, מ"ד אשם תלוי על ספקו, מ"ה קרבן אשם ודאי על הידוע, מ"ו קרבן עולה ויורד, מ"ז קרבן סנהדרין גדולה שטעו, מ"ח להקריב הזב אחר שיטהר, מ"ט קרבן זבה אחר שתטהר, נ' קרבן</p>	<p>כהנים בעבודתם, שיש שם כמה מצוות: מצוה אחת, לעשות שמן המשחה. ב' לויים שומרים במקדש, ג' ישראל לירא מן המקדש, ד' עבודת הלוים בבית המקדש, ה' להקטיר קטורת פעמיים, ו' כהנים תוקעים בחצוצרות במקדש, ז' לקדש זרע אהרן במקדש, ח' ללבוש בגדי כהונה במקדש, ט' רחיצת ידים ורגלים לעבוד במקדש, י' להיות עושים קרבנות במקדש, י"א לפדות פסולי המוקדשים, י"ב קרבן היולדת ביום השמיני, י"ג למלוח קרבנות במקדש, י"ד לעשות העולה כמשפטה, ט"ו לעשות החטאת כמשפטו, ט"ז אכילת קדשים כמשפט לכהנים, י"ז אכילת שירי מנחות, ח"י לעשות מנחות כמצוותן, י"ט להביא קרבנות לבית המקדש, כ' להביא נדר או נדבה לבית המקדש, כ"א להביא קרבנות קדשים תמורות ויולדות, כ"ב להקריב שני תמידין כהלכתן, כ"ג להדליק אש תמיד על המזבח, כ"ד לעשות תרומת הדשן, כ"ה להדליק נרות המנורה, כ"ו להקריב מנחה בכל יום, כ"ז להקריב מוסף בשבת, כ"ח להסדיר לחם ולבונה, כ"ט להקריב קרבן מוסף בראש חדש, ל' להקריב בשבעת ימי הפסח, ל"א להקריב ביום העומר כבש לעולה, ל"ב להקריב (קרבן) העומר (היינו ספירת העומר), ל"ג להקריב קרבן מוסף בשבועות, ל"ד להקריב שתי הלחם בשבועות, ל"ה להקריב מוסף בראש השנה, ל"ו להקריב מוסף ביום הכפורים, ל"ז להקריב מוסף בשבעת ימי החג, ל"ח להקריב מוסף בשמיני עצרת, ט"ל לשרוף את הנותר באש, מ' לשרוף קדשים שנטמאו, מ"א לעבוד כהן גדול ביום הכפורים, מ"ב המועל בהקדש קרן וחומש, מ"ג (להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו) קרבן חטאת, מ"ד אשם תלוי על ספקו, מ"ה קרבן אשם ודאי על הידוע, מ"ו קרבן עולה ויורד, מ"ז קרבן סנהדרין גדולה שטעו, מ"ח להקריב הזב אחר שיטהר, מ"ט קרבן זבה אחר שתטהר, נ' קרבן</p>

ואביא אתכם אלי", שהם ד' גדפי חיון פני נשר, וכיון שהם בנים מסטרא דאצילות רוכבים על חיות ובאים על כנפי נשרים, ולא יצטרכו אל שופר, כי השיגו הגאולה בסוד כנפי נשרים, שהם מלאכים המביאים אותם על כנפיהם לשם השם ולקדושת ביתו, ולא שיביאו כתות כתות אלא שיהיו אלו טורחים על משא הדרך, ואלו באים בעננים כדרך שהיו ישראל וערב רב בגאולת מצרים, והטעם להיותם אלו בנים ואלו עבדים (אור יקר).

⁴⁸⁹⁹ (ס"א להביא החוטא קרבן חטאת על חטאו) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מצורעים] מתמן ואילך (קרבן מצורעים) ושאר פקודין:</p>	<p>יולדות, נ"א קרבן מצרעים משם ואילך שאר המצוות.</p>
<p>מארי מתיבתאן באומאה עלייכו לא תעדו מני עד דאתקין (בכו) קרבנין לקב"ה דשכינתא איהי קרבן ליי" בכל אבר ואבר דמלכא בחבורא שלים בדכר ונוקבא בכל אברים דאינון מנהון ברישא עיינין בעיינין אודנין</p>	<p>בעלי הישיבות בשבועה עליכם אל תזונו ממני עד שאתקין קרבנות לקדוש ברוך הוא, שהשכינה היא קרבן לה', בכל אבר ואיבר של המלך בחבור שלם, בזכר ונקבה, בכל האיברים שהם, מהם בראש עיניים בעינים, אזנים</p>
<p>קט/ב</p>	
<p>לגבי אודנין חוטמא בחוטמא אנפין באנפין פומא בפומא⁴⁹⁰⁰ כגון (מלכים ב' ד לד) וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וברא הוה מחיה הילד והכי ידין דמלכא עם ידין דמטרוניתא גופא כגופא בכל אברים דיליה קרבנא שלים דב"נ בלא אתתא פלגו גופא איהו (ד') ושכינתא לא שריא עליה:</p>	<p>לגבי אזנים, חוטם בחוטם, פנים בפנים, פה בפה, כגון "וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו" ובוזה היה מחיה את הילד, וכך ידי המלך עם ידי המלכה גוף בגוף, בכל איבריו קרבן שלם, שאדם בלי אשה הוא חצי גוף, ואין השכינה שורה עליו.</p>
<p>הכי (כד) קב"ה לאו [איהו] בקרבנא עם שכינתא בכל ישראל⁴⁹⁰¹ דאינון אנשי מדות דאינון אברים דיל(י)ה עלת העלות לא שריא תמן וכאלו לא הוה קב"ה חד בתר [דלאו איהו] (דלא הוה) עם שכינתיה:</p>	<p>כך (כאשר) הקדוש ברוך הוא, הוא אינו בקרבה עם השכינה בכל, ישראל שהם אנשי מדות, שהם האיברים שלה, עילת העילות לא שורה שם, וכאלו לא היה הקדוש ברוך הוא אחד, מאחר שהוא אינו עם שכינתו.</p>
<p>ובחוצה לארץ דשכינתא מרחקא מן בעלה אתמר כל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה בגין דלית [תמן] קרבנין בחוצה לארץ:</p>	<p>ובחוצה לארץ שהשכינה מרוחקת מבעלה, נאמר כל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, משום שאין שם קרבנות בחוצה לארץ.</p>
<p>ולזמנא דקב"ה מתקרב עם שכינתיה אתקיים ביה האי קרא (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד ועלת העלות ושריא עלייהו⁴⁹⁰²:</p>	<p>ובזמן שהקדוש ברוך הוא יתקרב עם שכינתו, יתקיים בו הפסוק הזה "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" ועילת העילות שורה עליהם.</p>
<p>אע"ג דתקיננו אבהן צלותין באתר דקרבנין האי איהו לקרבא ונפשין ורוחין ונשמתין (ונפשיה ורוחיה ונשמתיה) דאינון שכליים לקב"ה ושכינתיה כאברין לגבי גופא:</p>	<p>אף על גב שהאבות תקנו תפלות במקום קרבנות, זהו לקרב נפשות ורוחות ונשמות שהם שכליים לקדוש ברוך הוא, ושכינתו כאיברים לגבי הגוף.</p>
<p>אבל מסטרא דכרסיין ומלאכין דאינון [בגוף] (גופין)⁴⁹⁰³ ואברין⁴⁹⁰⁴ דלבר⁴⁹⁰⁵ ממלכא ומטרוניתא לית תמן קרבנא ובגין דא אתמר בכרסייא (שמות</p>	<p>אבל מצד הכסאות והמלאכים שהם גופים ואיברים שמחוץ למלך ומהמלכה, אין שם קרבן, ולכן נאמר בכסא "ויאמר כי יד על כס</p>

⁴⁹⁰⁰ והענין דאברין דנוק' נרמזים בשם אדנ"י ואברין דדכורא נרמזים בשם הו"ה ובסוד זה הוא סוד רישא דדכורא ורישא דנוק' דהיינו ג' ראשונות בהם סוד חכמה עצמה "עינים", ובינה "אזנים" ובסוד הדעת שבהן "חוטמא" וחסד וגבורה שבהם אנפין וסוד המלכות הנעלמת שם "פומא", והיינו סוד עיינין בעיינין וכו' קשר הזכר והנקבה יחד, ולהיות אברים אלו ראשיים בסוד החכמה והבינה והספירות הכלולות בה כדפי' לכן בהקשר סוד אברים אלו זכר ונקבה יש סוד דנשיבו דרוחא דחיי דהיינו שיתפשט אור הא"ס שהוא החיות אל הספירות מזכר אל נקבה והיינו בנוק' דפרדשקא דנשיב רוחא דחיי לחקל תפוחין קדישין שהם הפנים תרין תפוחין כנודע וכו' (אור יקר).

⁴⁹⁰¹ דקב"ה נשמתא ושכינתא גופא וישראל איברים ולכן כשנתרחק בעו"ה נשמתא נתפזרו האיברים וגלו ישראל (יהל אור).

⁴⁹⁰² שריא עלייהו" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "תמן".

⁴⁹⁰³ כגוף (יהל אור).

⁴⁹⁰⁴ דכסא גוף ומלאכין אברין מסטרא דכסא (יהל אור).

⁴⁹⁰⁵ ר"ל כשאין הקב"ה ושכינתא שם אין קורבא שם (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יז מזו] [ויאמר] כי יד על כס יה⁴⁹⁰⁶ (כס חסר מכס ה⁴⁹⁰⁷) [נ"א כ"ו כ"ס⁴⁹⁰⁸ חסר משם הוי"ה] כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו (ירמיה יז יב) ואברין בפרודא מן גופא איהו לגו⁴⁹⁰⁹ ואינון לבר⁴⁹¹⁰ הה"ד (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה חוצה ודאי:</p>	<p>יה" (כס חסר מכס א') (ה"ו חסר משם הוי"ה) "כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו" והאיברים בפרוד מהגוף, הוא בפנים והם בחוץ, זהו שנאמר "הן אראלם צעקו חוצה" חוצה ודאי.</p>
<p>יהא רעוא דילך לאחזרא לן לבי [מ]קדשא לקיים צלותא דאוקמוה קדמאינן] יהי רצון מלפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותשענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן [כל חד] [כלא] בסדורא דיליה ומוספין כהלכתן:</p>	<p>יהי רצון שלך להחזירנו לבית המקדש לקיים התפלה, שבארוה הקדמונים יהי רצון מלפניך ה' אלקיננו ואלקי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותשענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן, כל אחד בסדורו, ומוספים כהלכתם.</p>
<p>[דבען לבר מארעא דישראל (נ"א מארעא דמלכותא לית תמן קרבנין)] [דכאן בר מאתר דילה] לית ותמן קרבנין כגופין דבריא דקב"ה ושכינתיה מסטרא דאצילות דיליה לית תמן [פרודא ו]אפרשותא דשכינתא איהי יהודיה⁴⁹¹¹ וברכתיה וקדושתיה⁴⁹¹² ולא אתקריאת גופא (לגביה) אלא כד אתגשמו בכרסיין ומלאכין דבריא כנשמתא (לגבי גופא) דאתלבשא בגופא שפלה:</p>	<p>שכעת מחוץ לארץ ישראל אין שם קרבנות, כמו הגופים של הבריאה שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מצד האצילות שלו אין שם פרוד והפרדה, שהשכינה היא יחודו וברכתו וקדשתו, ולא נקראת גוף אלא כשהתגשמו בכסאות ומלאכי הבריאה, כמו נשמה שמתלבשת בגוף שפל.</p>
<p>ובגין דא כד שכינתא איהי לבר מהיכלא [דבין] מקדשא ולבר מכרסיין דילה כביכול כאלו לא הוה חד עמיה מסטרא דכסא עליון⁴⁹¹³ דאיהו גופא לקב"ה ומלאכין דתליין מניה כאברין דתליין מן גופא דאינון דכירין ונשמתין דאתגזרו [מניה] (מן) דכורין כסא תניינא גופא דשכינתא וכל נשמתין דתליין מניה נוקבין ומלאכין דתליין מהווא כרסייא נוקבין וקריבו דלהון בקב"ה ושכינתיה:</p>	<p>ולכן כשהשכינה היא מחוץ להיכל בית המקדש ומחוץ לכסאותיה, כביכול כאלו לא היתה אחד עמו מצד הכסא העליון, שהוא גוף לקדוש ברוך הוא, והמלאכים שתלויים ממנו, כמו איברים שתלויים מן הגוף, שהם זכרים, והנשמות שנגזרו ממנו זכרים, הכסא השני גוף השכינה, וכל הנשמות שתלויים ממנו נקבות, והמלאכים שתלויים מאותו כסא נקבות, וקרבתם לקדוש ברוך הוא ושכינתו.</p>
<p>הכי יהוד קב"ה ושכינתיה אע"ג דאינון כנשמתין לגבי כרסייא ומלאכין הכי אינון לגבך עלת העלות כגופא ודאנתו (לגבך ואנת) הוא דמיחד לון ומקרב לון:</p>	<p>כך יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו, אף על גב שהם כנשמות לגבי הכסא, והמלאכים כך הם לגבך, עלית העילות, כגוף שאתה הוא שמיחד אותם ומקרב אותם.</p>
<p>ובגין דא אמונה דילך בהון ואנת לית עלך נשמתא דתהוי אנת כגופא לגביה דאנת הוא נשמה</p>	<p>ולכן אמונתך בהם. ואתה אין נשמה עליך שתהיה אתה כגוף אליה, שאתה הוא נשמה לנשמות, ואין נשמה עליך, ולא אלוה עליך.</p>

⁴⁹⁰⁶ ר"ל דכל זמן שי"ה חסר שם גם הכסא אינו שלם אבל מקום מקדשנו בשלימות אז כסא שלם (יהל אור).
⁴⁹⁰⁷ א' (דפ"ו).
⁴⁹⁰⁸ "כ"ו כ"ס" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "ה"ו".
⁴⁹⁰⁹ ר"ל גוף הכסא (יהל אור).
⁴⁹¹⁰ באצילות כמ"ש בפרשת שמות יח רע"א (לש"ו).
⁴⁹¹¹ פי' שכלי האצילות גם הם בחינת אלקות, מה שאין כן בכלי ב"ע (רמ"ז).
⁴⁹¹² בענין יחוד ברכה קדושה, עי' פע"ח שער התפילה ז: ובברכות ק"ש שלפניה ולאחריה נקראת ברכה דיליה הם סוד יב"ק י' יחוד ב' ברכה ק' קדושה שהם כנגד הג' קצוות ראשונות בחסד הוא הברכה בגבורה הקדושה בת"ת היחוד ואז עולה בהיכל הרצון ת"ת. ועי' בהגר"א על תיקר"ז לא ע"ד: קודם בשמאל קדושה, ואח"כ ברכה בימין, ואח"כ יחוד ת"מ, ועי' לעיל ח"ב קטז ע"א, ולקמן רטז ע"ב, ולקמן רכט ע"א.
⁴⁹¹³ ת"ת דבריא כסא רחמים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לנשמות⁴⁹¹⁴ ולית (לך) נשמה עלך ולא אלהא עלך אנת לבר מכלא⁴⁹¹⁵ [ולגו מכלא ולכל] (ולא מכלא ולא מכל) סטרא ולעילא מכלא ולתתא מכלא ולית אלהא אחרא עילא ותתא ומכל סטרא:</p>	<p>אתה מחוץ לכל ובתוך הכל ולכל צד ולמעלה מהכל ולמטה מהכל, ואין אלוה אחר למעלה ולמטה ומכל צד.</p>
<p>ומלגו דעשר ספירן דמנהון כלא ובהון כלא תליא ואנת בכל ספירה [בארכה ורחבה עילא ותתא ובין כל ספירה וספירה ובעובי דכל] (מספירה ובעובי כל) ספירה וספירה:</p>	<p>ובתוך עשר הספירות, שמהם הכל, ובהם הכל תלוי, ואתה בכל ספירה באורכה ורחבה, למעלה ולמטה, ובין כל ספירה וספירה, ובעובי כל ספירה וספירה.</p>
<p>[ואנת הוא דמקרב לקב"ה ושכינתיה בכל ספירה וספירה] ובכל ענפין דנהורין דתליין מנהון בגרמין⁴⁹¹⁶ וגידין [ועור ובשר] דתליין מן גופא ואנת לית לך גופא ולא אברים ולית לך נוקבא אלא אחד [בלא] (ולא) שני:</p>	<p>ואתה הוא שמקרב את הקדוש ברוך הוא לשכינתו בכל ספירה וספירה, ובכל הענפים של המאורות שתלויים מהם כעצמות וגידיים ועור ובשר התלויים מן הגוף, ואתה אין לך גוף ולא איברים, ואין לך נקבה אלא אחד בלי שני.</p>
<p>יהא רעוא דילך דתקרב [אנת] (את) שכינתא⁴⁹¹⁷ לגבי קב"ה בכל דרגין דאינון אצילות דילה דאינון נשמתין דבעלי מדות נשיאי ישראל⁴⁹¹⁸ חכמים נבונים חסידים גבורים אנשי אמת נביאים צדיקים מלכים כלהו דאצילות:</p>	<p>יהי רצון שלך שתקרב אתה שכינתו לקדוש ברוך הוא בכל הדרגות שהן אצילות שלה, שהן נשמות של בעלי מדות נשיאי ישראל, חכמים נבונים חסידים גבורים אנשי אמת נביאים צדיקים מלכים, כולם מאצילות.</p>
<p>דאית אחרנין דבריאה דשכינתא איהי קרבן שמן המשחה מימינא שמן למאור כגון (בראשית א טז) את המאור הגדול:</p>	<p>שיש אחרים של בריאה, שהשכינה היא קרבן שמן המשחה מימין, שמן למאור, כגון "את המאור הגדול".</p>
<p>שמן משחת קדש איהו מסטרא דשמאלא דאתמר [בה] וקדשת את הלויים⁴⁹¹⁹:</p>	<p>שמן משחת קדש, הוא מצד השמאל, שנאמר בו וקדשת את הלויים.</p>
<p>שמן כתית איהו מסטרא דצדיק דאיהו כתיש [כתישין] (מכתשין) מאברין דאינון [זיתים] (מתים) לאחתא משחא לגבי פתילה פתילה תכלא וגבורה מתמן איהי יראה ולויים שומרים המקדש ומתמן פקודא לירא [מן] (את) המקדש ואיהו⁴⁹²⁰ מצות עבודת הלויים במקדש בכ"ד משמרות לויים דבהון לויים בשירה ובזמרה [הון] מזמרין קדמך לסלקא שכינתא ודאיהו שירה וזמרה בהון לויים⁴⁹²¹ כ"ד עם שירה וזמרה כ"ו כחושבן יהו"ה ואבתריה [פקודא</p>	<p>שמן כתית הוא מצד של צדיק, שהוא כותש כתישות מאיברים שהם זיתים, להוריד שמן לגבי פתילה, פתיל תכלת והגבורה, משם היא יראה, ולויים שומרים המקדש, ומשם מצוה לירא מן המקדש, והיא מצות עבודת הלויים במקדש, בעשרים וארבע משמרות לויים, שבהן היו מזמרים לויים בשירה ובזמרה לפניך להעלות שכינה, שהיא שירה וזמרה בהם לה', כ"ד עם שירה, וזמרה כ"ו כחשבון</p>

⁴⁹¹⁴ ח"א קג ע"ב (לש"ו). עי' מלואים אות (כט).

⁴⁹¹⁵ לקמן קכה ע"א (לש"ו).

⁴⁹¹⁶ ד' דרגין אותיות השם (יהל אור).

⁴⁹¹⁷ שכינתיה (דפ"ו).

⁴⁹¹⁸ תשע מדות כסדר מכתר עד מלכות ונביאים כולל נר"ה (יהל אור).

⁴⁹¹⁹ וקדשת את הלויים, פסוק זה לא כתוב כן, אלא נראה לי שהוא פסוק (במדבר ח, יז) הקדשתי אותם לי. האמור בבכורות, וכתוב בתריה (ח יח) ואקח את הלויים, ואם כן גם בלויים אעפ"י שהם מהשמאל כתוב קדושה (רמ"ז). אין כזה פסוק, אמנם מופיע כמה וכמה פעמים בדברי רשב"י: עי' ח"ב קפח ע"א, לקמן קמו ע"ב, תיקור"ז לג ע"ב, סג ע"א, פח ע"ב, צה ע"א, קסה ע"א, אולי כוונתו לפסוק (במדבר ח ט) והקרבת את הלויים. או פסוק יג: והעמדת את הלויים, או פסוק יד: והבדלת את הלויים. והאיר לי יד"נ הרה"ג ר' י"ד בוקשפון, שהלשון "אתמר" בזהר אפשר דקאי על לשון חז"ל ושונה מ"דכתיב", וצ"ע בדבר. ועי' רמ"ז ח"ג מ ע"ב: פעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.

⁴⁹²⁰ ואיהו (דפ"ו).

⁴⁹²¹ הם שני מיני שירה, דכלי ודפה, שהם סוד מעשה ודיבור (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>איהי⁴⁹²² מצות קטרת תמיד לקב"ה קטרת תמיד] (איהי מצות קטרת לקב"ה) וקטרת כקרבנא⁴⁹²³:</p>	<p>יהו"ה, ולאחריה מצוה היא מצות קטורת תמיד לקדוש ברוך הוא, והקטורת כקרבן.</p>
<p>והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה ואמורים [ופרדין] (ופרדין) דאינון מתאכלין כל הלילה</p>	<p>והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה, ואמורים ופרדים שהם מתעכלים כל הלילה</p>
<p>קיא</p>	
<p>אינון כפרה דאברין דגופא דיליה ונפשיה דלא יתוקדון בגיהנם⁴⁹²⁴ ולא יתמסרון בידא דמלאך המות ובגין דב"נ (ד) חב ביצר הרע [דאיהו] (ואיהו) צפוני הכי שחיטתו בצפון לשזבא ליה מההוא צפוני:</p>	<p>הם כפורת אברי הגוף ונפשו, שלא ישרפו בגיהנם, ולא ימסרו ביד מלאך המות. ומשום שאדם חטא ביצר הרע, שהוא צפוני, כך שחיטתו בצפון, להצילו מאותו צפוני.</p>
<p>ובקרבנין טול בהו קל וחומר מנביאים⁴⁹²⁵ דאע"ג דתורה איהי שם [יהו"ה] ונבואה דאתמר [בה] (ביה) (ישעיה סג יד) רוח יי⁴⁹²⁶ תניחנו⁴⁹²⁷ עם כל דא לאו כל מארי תורה שקילין ולא כל נביאים [שקילין] דאית נביאים דנבואה דלהון בלבושין דמלכא⁴⁹²⁸ והכי הוא אורייתא דבע"פ כמה מארי ספקות [ופרוקין בלבושין⁴⁹²⁹] (ופסוקין דלבושין) דמלכא ואית אחרנין דסלקין יתיר באברים דגופא דמלכא דאתמר בהון ואראה וראיתי במראה בעינין (חבקוק ג ב) יי שמעתי שמעך יראתי בשמיעה:</p>	<p>ובקרבנות קח בהם קל וחומר מנביאים, שאף על גב שהתורה היא שם יהו"ה, והנבואה שנאמר בה רוח ה' תניחנו, עם כל זה לא כל בעלי תורה שקולים, ולא כל הנביאים שקולים, שיש נביאים שנבואתם בלבושי המלך, וכך היא תורה שבעל פה, כמה בעלי ספקות ופרוקים בלבוש המלך, ויש אחרים שעולים יותר באיברי גוף המלך, שנאמר בהם ואראה וראיתי במראה בעיניים, ה' שמעתי שמעך יראתי, בשמיעה.</p>
<p>(ד) יחזקאל אסתכלותיה ונביאותיה מעיינין חבקוק [באודנין בשמיעה] ומאודנין בשמיעהו (משמיעה באודנין) ובגין דא יחזקאל חזא כל אלין השכל, חבקוק בשמיעה.</p>	<p>יחזקאל, הסתכלותו ונבואתו מהעייניים. חבקוק מהאזנים בשמיעה, ולכן ראה יחזקאל כל מראות המרכבה האלה בראיה, בעין השכל, חבקוק בשמיעה.</p>

⁴⁹²² איהו (דפ"ו).

⁴⁹²³ דקרבנא (יהל אור).

⁴⁹²⁴ ולזה ניחוח הבהמה ניחוח גופו ושרפתו נגד שריפת אש גהנום, והיינו ממש בלילה זה תמורת זה, ואם תאמר היינו דווקא בנותר מהיום אמנם ביום שהוא היחוד לא ינתחו אותה, אלא היא מתנתחת ונשרפת כל היום והנותר יהיה לענין זה, לזה אמר שאינו כן אלא מתחלה מקריבין אותו לרמז זה והעד לזה "שחיטתן בצפון וכו'" דהיינו משעת שחיטה (אור יקר).

⁴⁹²⁵ והשתא קשה, דאת אמרת "לכפרת וכו'" דהיינו תמורתו לחיצוני וזה הפך זה, לזה אמר כי בחינת הקרבנות לכמה דרכים ומדרכי הנבואה מוכיח על ידי ק"ו, ומה אם נבואה שכל הנביאים קדושים נבואה נמשכת אליהם מלמעלה משתנת לכמה בחינות מפני בחינת הנשמה כדמסיק, קרבנות, שכל אדם מקרב רעים וטובים אפילו גוים לא כל שכן שיבחנו לבחינות אין תכלית כדמסיק עד סוף השמועה. ולהבין הכל התורה דהא בהא תליא, לפי עסק האדם בתורה זוכה למעלת הנשמה, ותורה ונבואה הכל ענין א', נשפע משם הו"ה דהיינו ת"ת "רוח ה' וכו'" בהמה בבקעה תלך, דהיינו בהמ"ה סוד המלכות מצד החיות הקדוש בבקע"ה דהיינו כבהמה בבקעה תרד [רוח ה' תניחנו כן נהגת עמך לעשות לך שם תפארת] דהיינו בהמ"ה סוד המלכות מצד חיות הקדש בבקע"ה דהיינו למטה בסוד וימצאו בקע"ה ששם שליטת החיצונים כדפי' בזהר נח (אור יקר). ר"ל דכל חד לפי דרגא דיליה (יהל אור).

⁴⁹²⁶ היינו הת"ת (אור יקר).

⁴⁹²⁷ לשלוט בהם ולהנהיג לישראל, וזהו שאמר כן נהגת עמך בית ישראל ע"י הנבואה בהיותם מלובשים בעסקי העולם השפל הזה (אור יקר).

⁴⁹²⁸ בסוד ההיכלות למטה ששם סוד שתא סדרי משנה דהיינו פסקות וכו', ושם לבד נבואת כמה נביאים כגון דניאל כאומרו גבריאל הבן להלז והיוצא רבים. והעולים יותר הם מצד הכסא דהיינו למעלה מהיכל קדש הקדשים בכסא הכבוד ואלו יבחנו לבחינות רבות והם נביאים ממש שהקודמין היו מדברי רוח"ק והבחינות הם לפי האברים (אור יקר).
⁴⁹²⁹ בלבושא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מראות דמרכבה בראייה בעין השכל חבוק בשמיעה:</p>	
<p>ואית [נביאה] (נבואה) דנבואתיה בפומא הה"ד (ישעיה ו ז) ויגע על פיו⁴⁹³⁰ ונבואה אחרא מריחא דחושמא הה"ד (יחזקאל ב ב) ותבא בי הרוח ואית דנבואתיה ביד הה"ד (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה ואחרנין לפני המלך ואחרנין לפני ולפנים:</p>	<p>ויש נביא שנבואתו בפה, זהו שנאמר ויגע על פי נבואה אחרת, מריח החוטם, זהו שנאמר "ותבא בי הרוח". ויש שנבואתו ביד, זהו שנאמר "וביד הנביאים אדמה" ואחרים לפנים בחיי המלך, ואחרים לפני ולפנים.</p>
<p>והכי באורייתא⁴⁹³¹ פשטי"ם⁴⁹³² ראיו"ת⁴⁹³³ דרשו"ת⁴⁹³⁴ סודו"ת⁴⁹³⁵ דסתרי תורה ולעילא סתרי סתרים [לה'] הכי בקרבנין אע"ג דקרבנין כלהו ליהו"ה איהו נטיל כלא ופליג (לון ל) קרבנין למשריין דיליה מנהון פליג לכלבים אינון קרבנין פסולין דיהיב להון לסמאל כלב ונל[משרייתיה ובגין דא הוה נחית דיוקנא דכלבא ומנהון לשדים דאית בהון כבעירן ומנהון כמלאכי השרת ומנהון כבני נשא:</p>	<p>וכך בתורה פשטים ראיות דרשות סודות של סתרי תורה, ולמעלה סתרי סתרים לה'. כך בקרבנות, אף על גב שקרבנות כולם ליהו"ה, הוא לוקח הכל ומחלק את הקרבנות למחנותיו, מהם מחלק לכלבים, אותם קרבנות פסולים שנותן אותם לסמאל הכלב ולמחנותיו, ולכן היתה יורדת דמות כלב. ומהם לשדים, שיש בהם כבהמות. ומהם כמלאכי השרת, ומהם כבני אדם.</p>
<p>לאינון דעובדיהון כשדים פליג קרבנהון לשדים אלין דעובדיהון כמלאכין פליג קרבנין דלהון למלאכים הה"ד (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי דאינון קרבנין דלהון לאו תליין בבעירן דקרבנין דבעירן (ד) אינון (ד) עמי הארץ אינון קרבנין [דמלאכין דבני נשא] (במלאכין) צלותין ועובדין טבין קרבנין דת"ח מארי מדות אלין מארי רזין דאורייתא וסתרין גניזין דבהון קב"ה נחית הוא בגרמיה לקבלא קרבנין דלהון דאיהו תורת יי [תמימה] שכינתא קדישא מי' מדות:</p>	<p>לאותם שמעשיהם כשדים, מחלק קרבנותיהם לשדים, אלה שמעשיהם כמלאכים מחלק את קרבנותיהם למלאכים, זהו שנאמר "את קרבני לחמי לאשי" שאותם קרבנותיהם לא תלויים בבהמות, שקרבנות של בהמות הם של עמי הארץ, אותם קרבנות (של מלאכים) של בני אדם תפלות ומעשים טובים, הקרבנות של תלמידי חכמים בעלי מדות אלה בעלי סודות תורה והסתרים הגנוזים שבהם, הקדוש ברוך הוא יורד בעצמו לקבל את קרבנותיהם, שהיא תורת ה' תמימה, שכינה קדושה, מעשר מדות.</p>
<p>ותלמידי דרבנן אינון מלין דלהון [כאכילת שירי מנחות ואית אחרנין דמתגברין עליהו דאורייתא דלהון כ]אכילת מנחות עצמן ולא שירי מנחות:</p>	<p>ותלמידי רבותינו, אותם הדברים שלהם כמו אכילת שירי מנחות, ויש אחרים שמתגברים עליהם, שתורתם כאכילת מנחות עצמן, ולא שירי מנחות.</p>
<p>ואית אחרנין דאורייתא דלהון אכילת קדשים מאכלים מכמה מינים למלך, ואת כל המנחות של מאכלים של קרבנות צוה הקדוש ברוך הוא להקריב לו כולם בביתו, שהיא השכינה, וזוהי המצוה להקריב קרבנות בבית הבחירה, לקיים "כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'".</p>	<p>ויש אחרים שתורתם אכילת קדשים, מאכלים מכמה מינים למלך, ואת כל המנחות של מאכלים של קרבנות צוה הקדוש ברוך הוא להקריב לו כולם בביתו, שהיא השכינה, וזוהי המצוה להקריב קרבנות בבית הבחירה, לקיים "כי אם בזאת יתהלל המתהלל וגו'".</p>

⁴⁹³⁰ פי (דפ"ו).

⁴⁹³¹ ד' דרגין נגד הנ"ל לבושא וגופא וחיי המלך ולפני ולפנים (יהל אור).

⁴⁹³² מצד העשיה (אור יקר).

⁴⁹³³ מצד מטטרו"ן (אור יקר).

⁴⁹³⁴ מצד הבריאה (אור יקר).

⁴⁹³⁵ מצד האצילות סודות (אור יקר).

⁴⁹³⁶ דאיהו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>למלכא דהוו עבדוי [ואפרסכווי] (ואפרסכווי) ושלטני מלכותא שלחי ליה כמה דורוני אמר מאן דבעי למשלח לי דורונא לא ישלח אלא בידא דמטרוניתא לקיים [בה] (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה ובג"ד [אתקריאת שכינתא קרבן ליי' עלה ליי' אשם ליי'] (קרבן ליי' עולה ליי' אתקריאת שכינת' וכן חטא ליי' קרבן אשה):</p>	<p>(משל) למלך שעבדיו ושריו ושליטי מלכותו היו שולחים לו כמה דורונות, אמר מי שרוצה לשלוח לי דורון לא ישלח רק בידי המלכה, לקיים בה "ומלכותו בכל משלה". ולכן נקראת השכינה קרבן לה', עולה לה', אשם לה'.</p>
<p>ואפילו קרבן נדות ויולדות ומצורעים וזבים וזבות כלא צריך לקרבא ליי' ושכינתיה ולבתר אידיה פל(וי)גת לכלא הה"ד (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה:</p>	<p>ואפילו קרבן נדות ויולדות ומצורעים וזבים וזבות, הכל צריך להקריב לה' ושכינתו, ואחר כך היא מחלקת לכל, זהו שנאמר "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה".</p>
<p>ואפילו מזונא דחיון כגון קרבן שעורים מאכל בעירן ומאכל עבדים ושפחות דבי מלכא ואפי' [דכלבים ו]דחמרי וגמלי לקיים בה ומלכותו בכל משלה:</p>	<p>ואפילו מזון החיות, כגון קרבן שעורים מאכל הבהמות, ומאכל עבדים ושפחות של בית המלך, ואפילו של כלבים ושל חמורים וגמלים, לקיים בה ומלכותו בכל משלה.</p>
<p>ומנלן דעל ידהא פליג כלא דכתיב ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה בגין דקב"ה בן י"ה ו' בן י"ה כליל יה"ו ושליו דיליה ה' אידי עולה ליהו"ה קרבן ליהו"ה [שלמים ליי'] קריבו דיליהו שלימו דיליה דביה אשתלים יה"ו ולמהוי יהו"ה:</p>	<p>ומנין לנו שעל ידיה מתחלק הכל, שנאמר ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, משום שהקדוש ברוך הוא בן י"ה, ו' בן י"ה כולל יה"ו, ושלמותו ה', היא עולה ליהו"ה, קרבן ליהו"ה, שלמים לה', קירוב שלו שלמותו, שבו השלים יה"ו להיות יהו"ה.</p>
<p>וכלא אתהדר ביה ובג"ד (שמות כב יט) זובח לאלהים יחרם בלתי ליהו"ה לבדו דלא יהיב שלטנותא לסטרא אחרא בקרבנא דכל אלהים אחרים עלמא דפרודא אינון ולית לון אקריבא (קרבנא) ויחודא וקב"ה אפריש לון משמיה כגון דאפריש חשך מאור הה"ד (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ומאן דקריב [לקב"ה מה] (דקב"ה) דאפריש⁴⁹³⁷ כמאן דקריב מסאבו דנדה לבעלה והאי איהו רוא (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה והאי לא תגלה ערותן ק[ני]רוב דכל עריין שקילין [לע"ז] (לקרבן ע"ז) דכל סטריין אחרנין עלייהו אתמר (בראשית י ה) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם [וכתיב] (בראשית י כ) ללשונותם [בארצותם] בגויהם (ללשונותם וכתוב) (בראשית יא ט) כי שם בלל יי' שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהו"ה:</p>	<p>והכל חוזר בו, ולכן "זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו" שלא נותן שלטון לצד האחר בקרבן, שכל אלהים אחרים הם עולם הפירוד, ואין להם קירבה ויחוד, והקדוש ברוך הוא הפרידם משמו, כמו שהפריד חשך מאור, זהו שנאמר "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך" ומי שמקרב לקדוש ברוך הוא, מה שהפריד כמי שקירב טומאת הנדה לבעלה, וזהו סוד "ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה" ולא תגלה ערותה הזו, קירוב שכל העריות שקולים לעבודה זרה, של כל הצדדים האחרים, עליהם נאמר "מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם", ונאמר ללשונותם בארצותם בגויהם, ונאמר כי שם בלל ה' שפת כל הארץ, ומשם הפיצם ה'.</p>
<p>וכל מאן דקריב שום קרבנא לסטריין אחרנין קב"ה אפריש ליה משמיה ולית ליה חולקא בשמיה דקב"ה בחר לון לישראל מכל שאר אומיין הה"ד</p>	<p>וכל מי שמקריב שום קרבן לצדדים האחרים, הקדוש ברוך הוא מפרישו משמו, ואין לו חלק בשמו, שהקדוש ברוך הוא בחר בישראל מכל שאר אומות, זהו שנאמר "ובך בחר ה'" וחלקם מהם לחלקו, זהו שנאמר "כי</p>

⁴⁹³⁷ [מכאן רואים] גודל האיסור לייחס או לשתף (ר"ל להתערב במחשבה וכוונה או בדיבור ואמירה) איזה קדושה בכל דבר של חול, ומכש"כ בכל דבר טמא ח"ו. ואפי' אם אין הכוונה לאיזה עבודה ח"ו, אלא רק שחושב בדעתו ושכלו שיש שם איזה קדושה מלובש בה, הנה הוא מאביזרא דעבר"ז רח"ל (דע"ה ח"א נד ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>[(דברים יד ב) ובך בחר ה' ופליג לון מנייהו לחולקיה] הה"ד (דברים לב ט) כי</p>	
<p>דף קי"ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>חלק יי' עמו ובנין דא יהיב לון אורייתא משמיה (שמות ג טו) זה שמי לעולם⁴⁹³⁸ וזה זכרי לדר דר והא אוקמוה י"ה עם שמי שס"ה ו"ה עם זכרי רמ"ח בכל מצוה ומצוה קשיר לון לישראל בשמיה למהוי כל אבר ואבר דלהון חולק עדביה ואחסנתיה ובג"ד (שמות כב יט) זובח לאלהים יחרם וגו':</p>	<p>חלק ה' עמו" ולכן נתן להם תורה משמו, "זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור". והרי פרשוה, י"ה עם שמי שס"ה, ו"ה עם זכרי רמ"ח, בכל מצוה ומצוה קושר את ישראל בשמו, להיות כל אבר ואיבר שלהם חלק גורלו וירושותו, ולכן זובח לאלהים יחרם וכו'.</p>
<p>צריכין ישראל לשתפא ליי' בהליכה דלהון בהקיץ דלהון הה"ד (משלי ו כב) בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך:</p>	<p>צריכים ישראל לשתף את ה' בהליכתם בהקיצתם, זהו שנאמר "בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך".</p>
<p>קם ההוא תלמיד⁴⁹³⁹ ואשתתח קמיה ואמר זכאה איהו חולקיה דמאן דזכי למשמע מלין אלין בלהו שם יי'⁴⁹⁴⁰ בכל סטרא ולא נפיק מניה לבר בכל סטרוי ע"כ⁴⁹⁴¹:</p>	<p>קם אותו תלמיד והשתטח לפניו, ואמר אשרי הוא חלקו של מי שזוכה לשמוע דברים אלה, כולם שם ה' בכל צד, ולא יוצא ממנו החוצה בכל צדדו.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>וכי תאמרו מה נאכל וגו' (ויקרא כה ב) ר' יהודה פתח (תהלים לו ג) בטח ביי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה לעולם ב"נ⁴⁹⁴² יהא זהיר⁴⁹⁴³ במאריה וידבק לביה במהימנותא עלאה⁴⁹⁴⁴ בנין דיהוי שלים במאריה⁴⁹⁴⁵ דכד יהוי שלים ביה⁴⁹⁴⁶ לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא:</p>	<p>וכי תאמרו מה נאכל וגו', רבי יהודה פתח "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה" לעולם יהא אדם זהיר ברבוננו, וידבק לבו באמונה העליונה, כדי שיהיה שלם עם רבוננו, שכשיהיה שלם עמו לא יוכלו להזיקו כל בני העולם.</p>

⁴⁹³⁸ לעלם (דפ"ו).

⁴⁹³⁹ תלמידא (דפ"ו).

⁴⁹⁴⁰ דכולן לשמו ובשמו (יהל אור).

⁴⁹⁴¹ כ"ט א פקודא להקריב וכו' (דרך אמת).

⁴⁹⁴² בן אדם, שהוא מושרש בב"ן ובמ"ה, חו"ג, שה"ס (נ"א שמהם) יצר הטוב ויצה"ר, ועיין לקמן סוד ארץ ואמונה (רמ"ז).

⁴⁹⁴³ הפך הסדר הנהוג, לרמוז לפי עניינו שהאדם עשוי בצלם אלקים שאיבריו כולם מכוונים לעיונים, ולכן יש לו שייכות והתקבלות לפעול בעולמות של מעלה יותר משאר הנמצאים. וז"ש לעולם בר נש, כלומר להיותו בן אדם נברא בחותמו של אדה"ר, שעל כן אמרו רז"ל שחביב אדם מכל הבריות מפני שנברא בצלם, ולכך ראוי לו להיות זהיר במאריה, הוא זעיר שסתמו שם אד"ם, מ"ה שמו, וה"ס התורה הבנויה בתרי"ג מצוות כנגד תרי"ג איברים. ובזה תבין מ"ש לקמן ועשיתם אותם, וזהו ענין הזהירות במאריה, שיזדרז לגדלו בכל תיקונו, ועל דרך אומרם זהיר במצוות (רמ"ז).

⁴⁹⁴⁴ שזהו עיקר הכל, שהרי אמרו בספרי, אליו ולא למדותיו, וכמ"ש הפרדס בשער הפונה. ומרן זלה"ה למדנו שורש האמת והוא כמ"ש בפירוש ספרא דצניעותא, הובא בספר הכוונות, שצריך האדם בתפלתו שיעלה מחשבתו עד מקום השקאת עמיקא דבירא דנגיד ונפיק לז"א ע"י השביל העליון הנכנס בעומק הבינה וכו'. וה"ס פנימיות האצילות הנקרא מהימנותא, ששם כל אמונתנו. ולפי שיסוד אבא שהוא השביל יוצא לחוץ מסיתומו בלבא דמלכא ששם הוא הפתח לעמיקא דבירא, ואין שם עיקר תכלית הכוונה אלא עד פנימיות דעת אבא שהוא ראש היסוד הנזכר בסוד הלולב, לכן דקדק ואמר במהימנותא עלאה, כלומר ולא ישאר בתחתונה, אבל אמר וידבק לביה, לפי שבלב הוא תכלית הגילוי, אבל יעלה עד המהימנותא עלאה (רמ"ז).

⁴⁹⁴⁵ לאפוקי אם לא יכיון באמור לא יהיה שלם בו, כי יש חסרון גדול בזה, והוא על דרך תפלה בלא כוונה כגוף בלי נשמה (רמ"ז).

⁴⁹⁴⁶ כשיגיע למדרגת בשלימות בכל פרצופו וכדוגמא של מעלה, אז ישלט על הכל וצלמו ישתלם ויגין עליו מכל סביביו (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח בטח ביי' ועשה טוב (תהלים לו ג) ומאי ועשה טוב⁴⁹⁴⁷ אלא הכי תנינן בעובדא דלתתא⁴⁹⁴⁸ יתער עובדא דלעילא והא אוקמוה ועשיתם אותם כביכול אתון תעבדון להון בנין ד[בה]הוא אתערותא דלכון דאתון עבדין לתתא (ו)אתער לעילא וע"ד ועשה טוב כתיב ואין טוב אלא צדיק דכתיב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב כיון דאתון עבדין האי ודאי האי טוב אתער⁴⁹⁴⁹ כדין שכן ארץ ורעה אמונה (תהלים לו ג) וכלא חד:</p>	<p>בא וראה, בטח בה' ועשה טוב, מה זה "ועשה טוב", אלא כך שנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה שלמעלה, והרי פרשוה ועשיתם אותם, כביכול אתם תעשו אותם, משום שבאותה התעוררות שלכם שאתם עושים למטה מתעורר למעלה, ועל זה כתוב ועשה טוב, ואין טוב אלא צדיק, שנאמר "אמרו צדיק כי טוב", כיון שאתם עושים את זה, ודאי שהטוב הזה יתעורר, ואז "שכן ארץ ורעה אמונה", והכל אחד.</p>
<p>שכן ארץ ארץ עלאה דהא לית לך [בעלמא] דיכול למשרי בהדה עד דיתער האי טוב לגבה כיון דיתער ליה כביכול הוא עביד ליה וכדין שכן ארץ שרי בגווה:</p>	<p>"שכן ארץ" ארץ העליונה, שהרי אין לך בעולם שיכול לשרות עמה עד שיתעורר הטוב הזה אליה, כיון שמעורר אותו, כביכול הוא עושה אותו, ואז "שכן ארץ" שורה בתוכה.</p>
<p>איכול איבה אשתעשע בהדה ורעה אמונה דא ארץ⁴⁹⁵⁰ וכלא חד כד"א (תהלים צב ג) ואמונתך בלילות:</p>	<p>ואכול פריה, השתעשע עמה, "ורעה אמונה" זו ארץ, והכל אחד, כמו שנאמר "ואמונתך בלילות".</p>
<p>ורעה אמונה הוי [דבר לה בכל] [דכר ליה לכל] רעותך ואי לא תתער לקבלה האי טוב אתרחק מנה ולא תקרב בהדה לא תקרב לגו אתון נורא יקידתא ואי תקרב בהדה בדחילו כמאן דדחיל מן מותא דהא כדין נורא דליק ואוקיד עלמא בשלהובוי:</p>	<p>"ורעה אמונה" הנהיגה בכל רצונך, ואם לא תתעורר כנגדה הטוב הזה, מתרחק ממנה ואל תתקרב אליה, אל תתקרב לתוך אש שורפת, ואם תקרב אליה בפחד, כמי שפוחד מן המות, שהרי אז האש דולקת ושורפת את העולם בשלהבותיה.</p>
<p>וכיון דאתער לקבלה האי טוב וכדין שארי בגווה ולא תדחל מנה אנתו כדין (איוב כב כח) ותגור אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור:</p>	<p>וכיון שמתעורר כנגדה הטוב הזה, אז הוא שורה בתוכה, ואתה אל תפחד ממנה, אז "ותגור אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור".</p>
<p>ת"ח בני מהימנותא מדברי להאי לרעותהון⁴⁹⁵¹ בכל יומא מאן אינון בני מהימנותא אינון דמתערי⁴⁹⁵² האי טוב לקבליה ולא חס על דיליה וידעי דהא קב"ה יהיב ליה יתיר כד"א (משלי יא כד) יש מפזר ונוסף עוד:</p>	<p>בא וראה, בני האמונה מנהיגים את זאת לרצונם בכל יום. מי הם בני האמונה, אותם שמעוררים הטוב הזה כנגדו ולא חס על שלו, ויודעים שהרי הקדוש ברוך הוא יתן לו יותר, כמו שנאמר "יש מפזר ונוסף עוד".</p>
<p>מ"ש בגין דהאי אתער ברכאן לקבליה ולא ימא אי אתן האי השתא מה אעביד למחר אלא קב"ה</p>	<p>למה, משום שזה מעורר ברכות כנגדו, ולא יאמר אם אתן את זה עכשיו מה אעשה למחר,</p>

⁴⁹⁴⁷ כי לא נמצא כזה בתורה אם לא שיסמוך לו הטוב בעיני ה', אבל לא נאמר טוב לבדו (רמ"ז).
⁴⁹⁴⁸ ירצה שידוע שבלך המעשה לגוף הפועלו, ולכן כחו גדול כשהוא בעשיית המצוות לתקן כל (נ"א כלי) הפרצופים העליונים, וזהו עובדא דלעילא, שבחינת הכלים הוא מצד הנקבה שעניינה עשיה, וכמ"ש לעיל מג ע"א, כלם בחכמה עשית, בבינה, ולכן סוד שיעורו של הקב"ה שהוא על הכלים הוא משם יר"ד ה"י וי"ו ה"י שהוא בתבונה כנז"ל ריש ויקרא ב ע"א. וזהו ועשיתם אותם, דהיינו תר"ג מצוות בסוד תר"ג בחינות האיברים. וגם אומרו כאילו עשיתם עצמכם, והיינו הך, ר"ל שבהתעלות ניצוצי הבידורים שהיו ישנים בקלי' צד המיתה, וכשיוצאים משם ניצוצים ומתעלים למעלה, והחלק היותר ברור נעשה לתיקון עובדא דלעילא, הם הכלים, ושלמטה ממנו צלם האדם (רמ"ז).

⁴⁹⁴⁹ יתער (דפ"ו).
⁴⁹⁵⁰ אור קדושתו ית"ש המתפשט ושורה אצל כותל מערבי, הנה זה עומד אחר כתלנו (כמ"ש בשמו"ר פ"ב סי' ב'), ומשם מתפשט ושוכן בישראל, והוא השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁴⁹⁵¹ ושכינה עושה מה שהם גוזרים (רח"ו).
⁴⁹⁵² סוד התעוררות מ"ן לכן מתעורר אז היסוד להזדווג עמה ע"י הצדקה שעושה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יהיב ליה ברכאן עד בלי די כמה דאוקמוה ובג"כ וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' (ויקרא כה כ) מה כתיב (שם כא) וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית:</p>	<p>אלא הקדוש ברוך הוא נותן לו ברכות עד בלי די כמו שבארוה, ולכן "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'", מה כתוב "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וצִפֹּת את התבואה לשלש השנים".</p>
<p>ועשת את התבואה לשלש השנים ועשת ועשתה מבעי ליה⁴⁹⁵³ מאי ועשת אלא לאפקא ה' דאית לה שמטה ונייהא ולא עביד עבידתא כתיב (שמות מז כט) ראו כי יי' [וגו'] נותן לכם ביום הששי לחם יומים וגו' כגוונא דא וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו':</p>	<p>ועשת, היה צריך להיות ועשתה, מה זה ועשת, אלא להוציא ה' שיש לה שמיטה ומנוחה ולא עושה מעשה, כתוב "ראו כי ה' וגו' נותן לכם ביום הששי לחם יומים וגו'" כדוגמא זה "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'".</p>
<p>רבי חייא ור' יוסי הוּו אולי בארחא פגעו בהווא מורא אשכחו תרי גברי דהוּו אולי אדהכי חמו חד ב"נ דהוּו אתי וואמר לון במטו מנייכו חבו לי מזונא פתא דנהמא דהני תרין יומין דתעינא במדבר ולא אכלנא מדי:</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, פגעו באותו הר, מצאו שני גברים שהיו הולכים, בין כך ראו איש אחד שהיה בא, ואמר להם בבקשה מכם תנו לי מזון פת לחם, ששני ימים שתעיתי במדבר ולא אכלתי דבר.</p>
<p>אשתמיט חד מאינן תרי גברי ואפיק מזוניה דאיהו אייתי לאורחא ויהיב ליה ואכיל ואשקי ליה א"ל חבריה מה תעביד מן מזונא דהא אנא דידי אכלנא א"ל ומה עלי דידך אנא אזיל יתיב גביה ההוא מסכנא עד דאכל כל מה דהוּו גביה וההוא נהמא [דאשתאר] יהיב ליה לאורחא ואזל ליה:</p>	<p>נשמט אחד מאותם שני גברים והוציא מזונו שהוא הביא לדרך, ונתן לו והאכיל והשקה אותו. אמר לו חבירו מה תעשה למזון, שהרי אני את שלי אני אוכל. אמר לו ומה על שלך אני הולך, ישב אצלו אותו עני עד שאכל כל מה שהיה אצלו, ואותו לחם שנשאר נתן לו לדרך והלך לו.</p>
<p>א"ר חייא לא בעא קב"ה דמלה דא יתעביד על ידן א"ר יוסי דילמא דינא אתגזר על ההוא ב"נ ובעא קב"ה לזמנא קמיה האי בגין לשובא ליה עד דהוּו אולי לאה ההוא גברא בארחא א"ל חבריה ולא</p>	<p>אמר רבי חייא לא רצה הקדוש ברוך הוא שדבר זה יעשה על ידינו. אמר רבי יוסי אולי נגזר דין על אותו איש, ורצה הקדוש ברוך הוא להזמין לפניו את זה כדי להצילו. בעוד שהלכו התעייף אותו איש בדרך, אמר לו חבירו ולא</p>
<p>קיא/א אמינא לך דלא תתן נהמא לאחרא:</p>	<p>אמרתי לך שלא תתן לחם לאחר.</p>
<p>א"ר חייא לרבי יוסי הא מזונא גבן ניהב ליה למיכל:</p>	<p>אמר רבי חייא לרבי יוסי הרי מזון עמנו ניתן לו לאכול.</p>
<p>א"ר יוסי תבעי למיפק מניה זכותא ניזיל ונחמי דהא ודאי⁴⁹⁵⁴ בקפטורי דדא טפסא דמותא אתאחיד ובעא קב"ה לזמנא זכותיה בגין לשזביה:</p>	<p>אמר רבי יוסי רוצה להוציא ממנו את הזכות, נלך ונראה שהרי בודאי בצורת פניו של</p>

⁴⁹⁵³ לא הבנתי כוונת הזהר שהרי כ"כ רומז לנוק' ועשת בלא ה' כמו פעלת כמו ועשתה בה' ועוד מאי רמז זה דלא עביד עבידתא הרי הוא עושה לשלש שנים משפע המלכות בהכרח שעל ידה בא אלינו וחלילה ע"י זולתה וא"כ מאי לאפקא וסבור הייתי שהשפע יבא ע"י היסוד לבד הנק' ברוך והיינו ברכתי ומלת ועשת נקבה תכזב זה גם זה א"א לומר שהיא ע"י יסוד זולתי המלכות עמו צדיק וצדק כחדא אזלין (רח"ו). הנה כבר ידעת כי ו' ימי החול הם בסוד ו"ק מטטרון' ורמוזים מחסד עד היסוד אך יום השבת הוא בסוד המלכות המושלת על ו' ימי החול ובהם יש מלאכה ובשבת אין מלאכה רק ניחא לכן ביום הו' היה נותן להם לחם משנה וכן וצויתי את ברכתי בשנה הו' ועשת את התבואה אך לא בשביעית שעליה לא כתיב אות ה' במלת ועש"ת הרמוז בה (זהר הרקיע).

⁴⁹⁵⁴ ואע"ג דלעיל אמר בלשון ספק דילמא דינא אתגזר, וכאן קיימו בלשון ודאי, נראה דגזר כך כשראה שערף ולאחזק בזמן מועט, שאין ספק שהוא אכל אמש ואינו דבר טבעי שלחסרון לחם זמן מועט ילאה כל כך, אלא ודאי שהיתה השגחת השם שמה. ואפשר נמי שלהיות רבי יוסי אחוז במלכות, כמ"ש הרב זלה"ה בריש אדרא, והיא אילנא דמותא ובה סוד רוח הקדש, "ל שהופיע ברבי יוסי וראה שנמתקה המלכות באותה הצדקה

זהר ויקרא חלק א'

	זה, הדפוס של המות נאחז, ורצה הקדוש ברוך הוא לזמן זכותו כדי להצילו.
אדהכי יתיב ההוא ב"נ ונאים תחות חד אילנא וחבריה אתרחיק מניה ויתיב בדרך אחרא:	בין כך ישב אותו האיש וישן תחת אילן אחד, וחברו התרחק ממנו וישב בדרך אחרת.
א"ר יוסי לר' חייא השתא נתיב ונחמי דודאי קב"ה בעי למרחש ליה ניסא קמו ואורכו אדהכי חמו חד טיפסא ⁴⁹⁵⁵ בשלהובי קאים גביה א"ר חייא ווי על ההוא ב"נ דהשתא יימות:	אמר רבי יוסי לרבי חייא, כעת נשב ונראה שודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, קמו וחכו בין כך ראו שרץ אחת של שלהבות עומדת לפניו, אמר רבי חייא אוי על אותו האיש שעכשיו ימות.
א"ר יוסי זכאה ההוא ב"נ דקב"ה ירחיש ליה ניסא אדהכי נחת מאילנא חד הויא ובעא למקטליה קם ההוא טפסא עליה וקטליה קסטר ⁴⁹⁵⁶ ברישיה טפסא ואזל ליה:	אמר רבי יוסי אשרי אותו האיש שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס, בין כך ירד מאילן אחד נחש אחד ורצה להרגו, קמה אותה שרץ עליו והרגתו, הכה השרץ בראשה והלכה לה.
א"ר יוסי ולא אמינא לך דקב"ה בעא למרחש לי נסא ולא תפוק זכותיה מניה אדהכי אתער ההוא ב"נ וקם ואזיל ליה אחידו ביה ר' חייא ור' יוסי ויהבו ליה למיכל בתר דאכל אחויאו ליה ניסא דרחיש ליה קב"ה:	אמר רבי יוסי, ולא אמרתי לך שהקדוש ברוך הוא רוצה להרחיש לו נס, ולא תוציא זכותו ממנו. בין כך התעורר אותו האיש וקם והלך לו, אחזו בו רבי חייא ורבי יוסי ונתנו לו לאכול, אחר שאכל הראו לו הנס שהרחיש לו הקדוש ברוך הוא.
פתח ר' יוסי ואמר (תהלים לו ג) בטח ביי ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה זכאה חולקיה דב"נ דעביד טוב מדידיה ⁴⁹⁵⁷ דהא אתער טוב בכ"י ⁴⁹⁵⁸ ובמה בצדקה ⁴⁹⁵⁹ :	פתח רבי יוסי ואמר "בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה" אשרי חלקו של האיש שעושה טוב, משלו שהרי מעורר טוב עם כנסת ישראל, ובמה, בצדקה.
דכד אתער צדקה הא טוב כדין אתער לגבי כ"י וע"ד כתיב (משלי י ב) וצדקה תציל ממות מ"ט בגין דצדקה אילנא דחיי הוא ואתער על ההוא אילנא	שכשצדקה מתעוררת הוא טוב, אז מתעורר אל כנסת ישראל, ועל זה כתוב "וצדקה תציל ממות", למה, משום שצדקה

ושתעשה לו פלא. ועוד שאותו האיש בגודל נדיבות לבו עשה לפניו מן השורה לתת כל שהיה וזכה שה' יעשה לו נס (רמ"ז).

⁴⁹⁵⁵ שרץ (רח"ו).

⁴⁹⁵⁶ הפך ראשו והלך לו (רח"ו).

⁴⁹⁵⁷ ירצה שמטיב לאחרים, אי נמי בבטחונו בה'. ולכן יעשה הצדקה בהתעוררות עצמו ולא שיעוררהו. אחר ממה שצריך לו לעצמו, וכענין מעשה הנז"ל, שאז נקרא עושה טוב. ועל דרך שפירשו הקדמונים במלוה לעני בשעת דוחקו, של מלוה עצמו, מה שאין כן בעצם עשיר מושפע, שכיון שה' נתן לו עושר הלא חייב הוא לעשות צדקה וכופין אותו בכמה כפיות ככתוב ביר"ד סי' רמ"ח (ס"א). והרי אם כן שאינו תלוי בעשירותו. מה שאין כן בענין הנז"ל שהוא ולא אחר בעל המעשה ועוד עביד בדידיה ולא מן הנז"ל, ואין לך מי שיאמר עליו שעושה משלו כמי שנותן לעני ממה שיש בידו לאכילתו, וכש"ה (ישעיה נח, ז) פרוס לרעב לחמך (רמ"ז). ⁴⁹⁵⁸ ירצה שבזה הוא גורם לעורר זווג ז"ן בשלימות דהיינו ישראל ורחל, שאז נקראת כנסת ישראל ככתוב אצלי בכמה מקומות. ואיתא בספר הכוונות בכוונת קונה הכל, כי כוללות טפת החסד הוא שם ע"ב, שה"ס ע"ב אורות, ושזווג יעקב ברחל מאירים נ"ה אורות כמנין הכל. ונשאר ז"ז כמנין טו"ב, שה"ס אור הגנוז לצדיקים צדיק וצדק ישראל ורחל. וידוע שיש כמה מעלות בנתינת הצדקה וכמו שכתב השולחן ערוך (יר"ד סי' רמ"ז). והנה כל צדקה גורמת טוב והכל לפי בחינתה (ק"ז), כי המדרגה הגרועה גורמת טוב מבחינת יסוד, והבינונית ממשכת טוב מת"ת, והמעולה מעוררת טוב הגנוז, והרי כל הבחינות רמוזות בטוב, וז"ש אתער טוב, ודוק (רמ"ז).

⁴⁹⁵⁹ דע שהצדקה ה"ס ה' חסדים המתקבצים בזעיר וניתנים לרחל שהיא צדק על ידי צדיק המשפיע בצדק שהוא דין ועושה אותו צדקה דקבילת דכורא. והנה שם מ"ה ה"ס זעיר כשהוא אד"ם כנודע, דהיינו בגדלותו, ועיין לקמן ק"ג ב' ששם כתבתי סוד הצדקה בשם מ"ה, וגם בסוד מילואו שהוא ודאאר"א, שה"ס החסדים שמכונן בהם את חו"ה, וכן צדק"ה במ"ק, שסודו בנוק'. וז"ס בטח בה', בט"ח עולה י"ט, וזה תמלאם בשם ה'. ולכן אמרו בזוהר שהצדקה מקיים צלם האדם ואפילו לרשעים, ומייתי לה מנבוכדנצר שכל עוד שמע לעצת דניאל נתקיים אדם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דמותא ונמיל [אינון] (לון) דאחידן ביה ושויב לון מן מותא:</p>	<p>היא עץ החיים ומתעוררת על אותו עץ המות, ולוקח אותם שאחוזים בו ומצילים מהמות.</p>
<p>מאן גרים לההוא אילנא דחיי דאתער להאי הוי אימא ההיא צדקה דאיהו עביד כביכול הוא עביד ליה לעילא כד"א (תהלים קו ג) עושה צדקה בכל עת והא אתמר⁴⁹⁶⁰:</p>	<p>מי גרם לאותו עץ חיים שיתעורר לזה, הוה אומר אותה צדקה שהוא עושה, כביכול הוא עושה אותו למעלה, כמו שנאמר "עשה צדקה בכל עת" והרי נתבאר.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>והתנחלתם אותם לבניכם וגו' לעולם בהם תעבודו וגו' (ויקרא כה מו) פקודא דא לעבוד בעבד כנעני דכתיב לעולם בהם תעבודו ואינון מסטרא דחם דגלי עריין דאתמר עליה (בראשית ט כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו אמאי עבד עבדים אלא עבד לההוא עבד עולם⁴⁹⁶¹ דאיהו עולמו של יובל⁴⁹⁶²:</p>	<p>והתנחלתם אותם לבניכם וגו' לעולם בהם תעבדו וגו', מצוה זו לעבוד בעבד כנעני, שנאמר "לעולם בהם תעבודו", והם מהצד של חם שגילה עריות, שנאמר עליו "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו" למה עבד עבדים, אלא עבד לאותו עבד עולם, שהוא עולמו של יובל.</p>
<p>ואי תימא⁴⁹⁶³ דהא אחוה דשם [ויפת] (ועבר) הוה אמאי לא הוה הכי כוונתיה⁴⁹⁶⁴ והכי מזרעא דחם הוה [אליעזר] עבד דאברהם אמאי לא הוי כותיה דנפק צדיק וקב"ה אודי בברכתיה⁴⁹⁶⁵ כד בריך ליה [לבן] (אברהם):</p>	<p>ואם תאמר שהיא אחיהם של שם ויפת היה, למה לא היה כך כמותם, וכן מהזרע של חם היה אליעזר עבד אברהם, למה לא היה כמותו, שיצא צדיק, והקדוש ברוך הוא הודה בברכתו כשברך אותו לבן.</p>
<p>אלא ודאי הכא ברוא דגלגולא גולל אור מפני חשך עבדא דאברהם דנפק מחשך ודא זרעא דחם דיו לעבד להיות כרבו דאיהו אברהם דנפק מתרח עובד כו"ם וחשך מפני אור דא ישמעאל דנפק מאברהם ועשו מיצחק⁴⁹⁶⁶:</p>	<p>אלא ודאי כאן בסוד הגלגול, גולל אור מפני חשך, עבד אברהם שיצא מהחשך, וזה הזרע של חם, דיו לעבד להיות כרבו, שהוא אברהם, שיצא מתרח, עובד כו"מ. וחשך מפני אור, זה ישמעאל, שיצא מאברהם ועשו מיצחק.</p>
<p>ורוא (ב)תערובת טפין באתר דלאו דיליה גרים דא מאן דעריב טפה דיליה בשפחה מחלת⁴⁹⁶⁷ בת ישמעאל או בבת אל נכר⁴⁹⁶⁸ דאינון רע⁴⁹⁶⁹ חשך⁴⁹⁷⁰ וטפה דיליה טוב אור⁴⁹⁷¹ וירא אלהים את האור כי טוב (בראשית א ד) מערב טוב עם רע עבר על מימרא דמאריה דאמר ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו (בראשית ב יז) קב"ה [בהוא] (בהא) דערב ורבו ארכיב ליה [ואייתי ליה] (וארכיב ליה) בגלגולא לקבלא עונשיה חזר בתשובתא אשתדל</p>	<p>וסוד תערובת טפות במקום שאינו שלו גרם את זה, מי שמערב טפה שלו בשפחה מחלת בת ישמעאל, או בבת אל נכר, שהם רע חשך, והטפה שלו טוב אור "וירא אלהים את האור כי טוב", מערב טוב עם רע, עובר על מאמר רבונו שאמר "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו" הקדוש ברוך הוא מרכיב אותו באותו שערב (רב), ומביאו בגלגול לקבל ענשו, אם חזר בתשובה התעסק בתורה והפריד טוב מרע, שהם אסור והיתר, טומאה וטהרה, כשר ופסול, בזה נפרד הרע מהטוב</p>

⁴⁹⁶⁰ חסר כאן (דרך אמת).

⁴⁹⁶¹ ר"ל בשפחה בישא דהיא עבד למט"ט שהוא עבד של עולם בריאה (יהל אור).

⁴⁹⁶² בינה מקנן בכורסייא (יהל אור).

⁴⁹⁶³ ר"ל כיון דמגזעא חדא נפקו אמאי האי טוב והאי רע (יהל אור).

⁴⁹⁶⁴ דחם (יהל אור).

⁴⁹⁶⁵ דכתיב באורייתא ועוד כמ"ש בזהר בא ברוך ה' ה' זמין שני תיבות אלו בפיו של לבן (יהל אור).

⁴⁹⁶⁶ שני טיפין דזריק אדם כמ"ש למטה וכן להיפך אברהם ואליעזר (יהל אור).

⁴⁹⁶⁷ שישמעאל משפחה בא (יהל אור).

⁴⁹⁶⁸ עשו שנתנכרו מעשיו (יהל אור).

⁴⁹⁶⁹ בישמעאל (יהל אור).

⁴⁹⁷⁰ בעשו דשם חשך כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁷¹ היפוכא דהנ"ל (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>באורייתא ואפריש טוב מרע דאינון אסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול ברא אתפריש רע מטוב:</p>	
<p>דאתמר ביה (בראשית ב ז) וייצר יצירה לטב ויצירה לביש באורייתא אפריש לון קב"ה ירית ליה נשמתא מניה⁴⁹⁷² למהוי שלטא על תרוייהו ובהדו (בתר) דאיהו אור עלמא דאתי ובהדו (ובתר) דאיהו חשך עלמא דין הה"ד (בראשית ב ז) ויפח⁴⁹⁷³ באפיו נשמת חיים וכפום זכוון וחובין כמה דאוקמוה⁴⁹⁷⁴ העושה מצוה אחת מטיבין לו בינוני זכוון וחובין שקולין פלגו זכוון [לעילא] (לתתא⁴⁹⁷⁵) ופלגו חובין לתתא ורוא דא (אסתר ה ו) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש:</p>	<p>שנאמר בו "ויצר", יצירה לטוב ויצירה לרע, בתורה הפריד אותם, הקדוש ברוך הוא מוריש לו נשמה ממנו, שיהיה שולט על שניהם באחד, שהוא אור העולם הבא, ובאחד שהוא חשך העולם הזה, זהו שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים", וכפי זכויות וחובות כמו שבארוה, העושה מצוה אחת מטיבין לו, בינוני זכויות וחובות שקולים, חצי זכויות למעלה (וחצי למטה) וחצי חטאיו למטה, וזה סוד "מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש".</p>
<p>צדיק גמור כל זכויו⁴⁹⁷⁶ לעילא וחובין לתתא רשע גמור חובין לעילא וזכויו לתתא:</p>	<p>צדיק גמור כל זכויותיו למעלה וחובותיו למטה, רשע גמור חובותיו למעלה וזכויותיו למטה.</p>
<p>וב"נ דחב באתגלייא בתרין דרגין⁴⁹⁷⁷ איהו אי חזר בתשובה⁴⁹⁷⁸ (וכו') באתגלייא⁴⁹⁷⁹ בין צדיקייא</p>	<p>ובן אדם שחטא בגלוי הוא בשני דרגות, אם חזר בתשובה בגלוי בין צדיקים</p>
<p>קיא/ב</p>	
<p>בגין דידעין דינוי דקב"ה ונטרין גרמייהו מלמחטי ובאתכסיא בין רשיעייא לקיים בהו (איוב יא כ) ועיני רשעים תכלינה⁴⁹⁸⁰:</p>	<p>משום שידעיים דיני הקדוש ברוך הוא, ושומרים עצמם מלחטא, ובמכסה בין רשעים לקיים בהם "ועיני רשעים תכלינה".</p>
<p>ובגין דא חובא דאדם עבר על (בראשית ב טז) ויצו יי' אלהים ואוקמוה⁴⁹⁸¹ אין צו אלא ע"ז אעבר עליה⁴⁹⁸² ארכיב ליה בטפת תרח⁴⁹⁸³ דביה רתח⁴⁹⁸⁴ לקב"ה דעבר על צו מע"ז הדר בתשובתא ותבר</p>	<p>ולכן החטא שאדם עבר על "ויצו ה' אלהים" ופרשוה אין צו אלא עבודה זרה, עבר עליו, הרכיב אותו בטפת תרח, שבו הרגיז את הקדוש ברוך הוא, שעבר על צו מעבודה זרה, חזר בתשובה, ושבר צלמי עבודה זרה, וכל</p>

⁴⁹⁷² ר"ל מאורייתא דטו"ר (יהל אור).

⁴⁹⁷³ ר"ל נשמת חיים בעלמא דאתי ויהי האדם לנפש חיה בעלמא דין נשמה ונפש כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁷⁴ שאמרו (קידושין לט ע"ב) דעבדין ליה יום טב וכו' (יהל אור).

⁴⁹⁷⁵ ס"א ופלגו לתתא (דפ"ו).

⁴⁹⁷⁶ ר"ל דמניחים הזכויות לעולם הבא כנ"ל ור"ל לעילא בעולם הבא ולתתא בעולם הזה כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁷⁷ ר"ל אם עשה תשובה או לא כמש"ו (יהל אור).

⁴⁹⁷⁸ ר"ל כמ"ש (יומא פו ע"ב) כתיב מכסה פשעיו לא יצליח וכתוב אשרי נשוי פשע כסוי חטאה כאן וכו' הרי
באתגלי' ובאתכסיא לעילא ולתתא (יהל אור).

⁴⁹⁷⁹ צ"ל ואי לא חזר בתשובתא דינא באתגלייא וכו' (יהל אור).

⁴⁹⁸⁰ היינו התשובה אבד מהם (אור יקר). דלא לעבדו תשובה וז"ש ועיני וכו' (יהל אור).

⁴⁹⁸¹ הנה אדה"ר קלקל בע"ז ופגם בשם מ"ה לכן בא אברהם ושיבר את הצלמים לכבוד צלם העליון ותיקון
שם מ"ה והיינו אבר מ"ה דאברהם נשאר בו אותיות אבר כמנין ג"ר שהיה עוד פגם באד"הר בדם האדם
שהסיר אות א' משם מ"ה ונשאר דם בסוד (בראשית ט ו) שופך דם האדם כנז' אצלינו במ"א לכן יצחק פשט
צווארו ע"ג המזבח ותיקן דם זה והחזיר להיות המ"ה שלם. הסר דם מיצחק נשאר קס"ד גימ' שם אה"ה
במ' יודין ע"ה שהוא גושפנקא רבא דעובד' דבראשית שהוא ר"ת (בראשית א א) את השמים ואת הארץ
וכנזכר בנשואין שלו (בראשית כד ג) אלהי השמים ואלהי הארץ שהחזיר מעשה בראשית לאיתנו. עוד פגם
אדם ראשון בעריות ופגם בחקל תפוחין שהוציא ב' טפין קדושות ביד הקליפה ועבד יעקב בשביל כך ז' שנים
בכל כחו לזווג שם מ"ה ברחל הסר מ"ה מיעקב נשאר חקל והם ג"פ מ"ה שבנ"ה עם ג' כוללים ששם היה
הפגם ובאו האבות ותיקנם כ"א תיקון מ"ה ויעקב כולל שלשתן שהוא הי' בחיר שבאבות (זהר הרקיע).

⁴⁹⁸² והעביר בעצמו יצר הרע ונעשה גוי ועובד ע"ז (אור יקר).

⁴⁹⁸³ גוי עובד ע"ז ונולד גוי (אור יקר).

⁴⁹⁸⁴ רתח אותיות תרח דאין מעלה אף כמו ע"ז דכתיב וחרה אף כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>צולמין דעכו"ם וכל מזוני דיליה הוא תקין כמה⁴⁹⁸⁵ דחב ותבר חובא ובנינא⁴⁹⁸⁶ בישא דבנה⁴⁹⁸⁷ ואמליך ליה לקב"ה ושכינתיה על עלמא:</p>	<p>מזונו הוא תקן כמה שחטא, ושבר את החטא ואת הבנין הרע שבנה, והמליך את הקדוש ברוך הוא ושכינתו על העולם.</p>
<p>במאי בגין דקדיש (ית') שמייה וית' ברבים ועאל בנורא לאתוקדא גרמיה לקיים ביה (דברים ז כה) פסילי אלהיהם תשרפון באש ולא עוד אלא דלאבוי תרה⁴⁹⁸⁸ אהדר בתיובתא ואעיל ליה ולאמיה ולכל מארי דההוא דרא בגן עדן והכי אתלבן בנורא ככספא דאיהי מוניט"א דמלכא⁴⁹⁸⁹ ושקר⁴⁹⁹⁰ לה בעופרת אעיל ליה בנורא ונפק העופרת לבר ישמעאל:</p>	<p>במה, משום שקדש שמו יתברך ברבים, ונכנס לאש לשרוף את עצמו, לקיים בו "פסילי אלהיהם תשרפון באש". ולא עוד אלא שאת אביו תרז החזיר בתשובה, והכניס אותו ואת אמו ואת כל בעלי אותו דור לגן עדן, וכך התלבן באש ככסף שהיא מטבע המלך, וזייף אותה בעופרת, הכניס אותה לאש, ויצאה העופרת החוצה, ישמעאל.</p>
<p>ובגין דא נפק מצחק בע"ז ואשתאר אדם מלובן והאי איהו שינוי השם דכד אתגלגל אדם בעי למעבד ליה שינוי השם שנוי מקום ושנוי מעשה:</p>	<p>ולפיכך יצא מצחק בעבודה זרה, ונשאר אדם מלובן, וזהו שנוי השם, שכשמתגלגל אדם צריך לעשות לו שנוי השם, שנוי מקום, ושנוי מעשה.</p>
<p>לבתר אתא יצחק [ואתתקן ביה מחובא] (ואתתקף ביה בחובא) תניינא דאתמר ביה על האדם דדא שפיכות דמים ודא גרם נסיונא דיצחק בסכינא ואתברר ביה כמאן דבריר⁴⁹⁹¹ אוכל מגו פסולת ונפק פסולת לבר עישו שופך דמים:</p>	<p>אחר כך בא יצחק והתחזק בו מהחטא השני, שנאמר בו על האדם, שזה שפיכות דמים, וזה גרם את הנסיון של יצחק בסכין, והתברר בו כמי שבורר אוכל מתוך פסולת, ויצאה הפסולת החוצה, עשו, שופך דמים.</p>
<p>לבתר אתא יעקב וארכיב ליה בלבן ואתעביד עבד לגביה הה"ד (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל ובה[היא] סבה דאחלף לה באחותה עבד שבע שנים אחרנין לאפקא תרין טפין⁴⁹⁹² דזרק אדם באתר נכראה ודא גלוי עריות והאי איהו לאמר⁴⁹⁹³ ואפיק לון מן לבן הארמי נחש⁴⁹⁹⁴:</p>	<p>אחר כך בא יעקב, והרכיב אותו בלבן ונעשה עבד אליו, זהו שנאמר "אעבדך שבע שנים ברחל" ובאותה סבה שהחליפה באחותה, עשה שבע שנים אחרות, להוציא שתי טפות שזרק אדם במקום נכרי, וזה גלוי עריות, וזהו "לאמר", והוציאם מלבן הארמי נחש.</p>
<p>ובתלת אלין הוה לאדם שנוי השם ושנוי מקום ושנוי מעשה שנוי השם באברהם ושנוי מקום ביצחק ושנוי מעשה ביעקב:</p>	<p>ובשלת אלה היה לאדם שנוי השם ושנוי מקום ושנוי מעשה. שנוי השם באברהם ושנוי מקום ביצחק ושנוי מעשה ביעקב.</p>
<p>ואי להאי⁴⁹⁹⁵ דאתמר ביה (איוב כח כז) אז ראה ויספרה [קבל] בתיובתא כ"ש לאחרים ובגין דא</p>	<p>ואם לזה שנאמר בו "אז ראה ויספרה קבל בתשובה" כל שכן לאחרים. ולכן עבד טוב,</p>

⁴⁹⁸⁵ במה (יהל אור).

⁴⁹⁸⁶ ובגינא - ר"ל שבנה בנין הקלי' הרס עכשיו (יהל אור).

⁴⁹⁸⁷ היינו בנין רע שנבנה בעברה כענין ואנכי בראתי משחית שאמר הפייטן (אור יקר).

⁴⁹⁸⁸ גוי שנתגלגל בו בטפתו וכן לאמיה שזו הכנעה גדולה לקלי' ששלטו בנשמתו וחשבו שהרויחו ומה שהיה

בידם אבדו וכנגד תשובת המשקל "עאל בנורא" (אור יקר).

⁴⁹⁸⁹ ר"ל מטבע של מלך (יהל אור).

⁴⁹⁹⁰ שקרא אלקים לע"ז (יהל אור).

⁴⁹⁹¹ שמתחלה בירר פסולת מתוך אוכל בישמעאל ונשאר פסולת עכשיו בריר אוכל מפסולת ויצא יעקב נקי

רק שעדיין לא יצא לצורף כלי עד העבדות כמש"ו וכן ישראל במצרים כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁹² קין והבל בזהומא דחיה ולכן ארכיב ב"פ באברהם ויצחק ונפק ב"פ פסולת ויעקב דוגמת שת שתיקן

שניהם כמ"ש זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין וקין והבל שניהן חטאו הבל חטא במחשבה וקין במעשה

בשפיכות דמים (יהל אור).

⁴⁹⁹³ כמ"ש (סנהדרין נו ע"ב) ויצו זו ע"ז על האדם כו' (יהל אור).

⁴⁹⁹⁴ כמ"ש נחשתי כמ"ש בזהר דסליק לגבי נחשים ונחש ממונה על העריות כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁹⁵ ר"ל לאדם הראשון דדרגי' בחכמה עילאה שהוא למעלה מתשובה בינה, קיבל בתשובה כ"ש כו' (יהל

אור).

604

זהר ויקרא חלק א'

<p>עבד טוב⁴⁹⁹⁶ אתרא גרים ועבד רע אוף הכי אבל שאר עבדים (ויקרא כה מו) לעולם בהם תעבודו:</p>	<p>המקום גורם, ועבד רע גם כן. אבל שאר עבדים, לעולם בהם תעבודו.</p>
<p>קמו מארי מתיבתא ואמרו (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו שככה⁴⁹⁹⁷ בגימטריא משה קם רעיא מהימנא ואמר אשרי העם שיי' אלהיו ע"כ⁴⁹⁹⁸:</p>	<p>קמו בעלי הישיבה ואמרו "אשרי העם שככה" בגימטריא משה, קם הרועה הנאמן ואמר "אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>כי לי בני ישראל עבדים וגו' (ויקרא כה נה) פקודא לעבוד בכל מיני עבודה במקדש ולבר ממקדש (במקדש) בכל אינון פולחנין דאקרי עבודה:</p>	<p>כי לי בני ישראל עבדים וגו', מצוה לעבוד בכל מיני עבודה, במקדש ומחוץ למקדש, בכל אותן עבודות שנקראות עבודה.</p>
<p>בצלותא לאשתדלא⁴⁹⁹⁹ בתר פקודי אורייתא דכלא אקרי עבודה כעבד דאשתדל בתר מאריה בכל מה דאצטריך:</p>	<p>בתפלה, לעסוק אחר מצוות התורה, שהכל נקרא עבודה, כעבד שעוסק אחר רבו, בכל מה שצריך.</p>
<p>בנין דישראל אקרי⁵⁰⁰⁰ לון עבדים דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם מ"ט אינון עבדים בגין דכתיב (שמות כט מו) אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים ובג"כ כתיב בעשר אמירן לבתר דכתיב (שמות כ ב) אנכי יי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים למפלה ליה כעבד דפלה למאריה דפריק ליה מן מותא דפרק ליה מכל בישין דעלמא:</p>	<p>משום שישראל [הקב"ה] קרא אותם עבדים שנאמר "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם" למה הם עבדים, משום שנאמר "אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ולכן כתוב בעשרת הדברות אחר כך שנאמר "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" לעבוד אותו, כעבד שעובד את רבו שפדה אותו ממות, ושפדה אותו מכל הרעות של העולם.</p>
<p>בתריין [זינין]⁵⁰⁰¹ (אינון) ונ"א שמהן אלין אקרונן ישראל לקב"ה ועבדים (אקרונן עבד) דכתיב (ויקרא כה מב) עבדי הם ואקרונן בנים דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם בזמנא דידע ליה ב"נ לקב"ה בארחה כלל כדין אקרי עבד דעביד פקודא דמאריה ולית ליה רשו לחפשא בגניזוי וברזן דביתיה:</p>	<p>בשני סוגים (שמות אלו) נקראים ישראל לקדוש ברוך הוא עבדים, שנאמר עבדי הם, ונקראים בנים, שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם" בזמן שמכיר האדם את הקדוש ברוך הוא בדרך כלל, אז הוא נקרא עבד שעושה מצוות רבו, ואין לו רשות לחפש בגניזוי ובסודות ביתו.</p>
<p>בזמנא דידע ליה ב"נ בארחה פרט כדין אקרי בן רחמא דיליה כבן דחפיש בגניזוי בכל רזין דביתיה:</p>	<p>בזמן שמכיר אותו האדם בדרך פרט, אז נקרא בן אהוב שלו, כמו בן שמחפש בגניזוי בכל סודות ביתו.</p>
<p>ואע"ג דאקרי בן ברא בוכרא לקב"ה כד"א (שמות ד כב) בני בכורי ישראל לא יפוק גרמיה מכללא דעבד למפלה לאבוי בכל פולחנין דאינון יקרא דאבוי והכי אצטריך לכל ב"נ למהוי לגבי אבוי בן לחפשא בגניזוי ולמנדע רזין דביתיה ולאשתדלא אבתריהו ולמהוי לגבי אבוי עבד:</p>	<p>ואף על גב שנקרא בן, בן בכור לקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר בני בכורי ישראל, אל יוציא את עצמו מכלל של עבד לעבוד את אביו בכל העבודות, שהן כבוד אביו, וכך צריך לכל בן אדם, להיות בן לגבי אביו, לחפש בגניזוי ולדעת סודות ביתו ולעסוק אחריהם, ולהיות עבד לגבי אביו.</p>

⁴⁹⁹⁶ ר"ל אע"ג דאביו רע נפיק מינ' טוב וכן בהיפוך אבל שאר עבדים לעולם כו' ר"ל בניהן ובני בניהן שוין לעולם וז"ש אבל שאר כו' (יהל אור).

⁴⁹⁹⁷ שהוא תיקן ג' אבהן בתלת ענפי ש"ן מן משה ותיקן אדם במ"ה מן משה גימ' אד"ם בסוד מה שמו כו' כידוע (יהל אור).

⁴⁹⁹⁸ משפטים קיז לא תהיה אחרי רבים וכו' (דרך אמת).

⁴⁹⁹⁹ ולאשתדלא (יהל אור).

⁵⁰⁰⁰ קרי (דפ"ו).

⁵⁰⁰¹ ר"ל מסטרא דמלכות נקר' עבד ומסטרא דת"ת אב הרחמן נק' בנים וזה אבינו מלכנו וכן כל המאמר הזה הולך על קוטב זה (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ורזא דמלה תרינ דרגין אינון לעילא דאצטריך ב"נ לאתעטרא בהו ואינון רזא דמהימנותא ואינון חר:</p>	<p>וסוד הדבר שתי דרגות הן למעלה שצריך בן אדם להתעטר בהן, והן סוד האמונה והן אחת.</p>
<p>חד רזא דעבד וחד רזא דבן:</p>	<p>אחת סוד של עבד, ואחת סוד של בן.</p>
<p>והאי עבד אקרי אדון כל הארץ בן כמה דאוקימנא בני בכורי ישראל וכלא רזא חדא דמהימנותא:</p>	<p>והעבד הזה נקרא אדון כל הארץ, בן כמו שבארנו, בני בכרי ישראל, והכל סוד אחד של האמונה.</p>
<p>ואצטריך ב"נ לאתעטרא באלין דרגין לאתכללא ברזא דמהימנותא עבד למפלא בכל זיני פולחנא בעלותא דאקרי עבודה וכהאי (דהאי) עבד דאיהו רזא עלאה דלא שכיך לעלמין תדיר וקא משבחה ומנגן תדיר:</p>	<p>וצריך בן אדם להתעטר בדרגות הללו, להכלל בסוד האמונה, עבד לעבוד בכל מיני עבודה בתפלה שנקראת עבודה, כמו אותו עבד שהוא סוד עליון, שלא נשקט לעולמים תמיד, ומשבח ומנגן תמיד.</p>
<p>והא אתמר בפולחנין אחרנין דכל פולחנין ומלין דעלמין כלהו איהו עביד ופלא ובג"ד אקרי אדון בגין דאיהו עבד למפלא אקרי אדון כל הארץ:</p>	<p>והרי נתבאר בעבודות אחרות, שכל העבודות ודברי העולמות כולם הוא עושה ועובד, ולכן נקרא אדון, משום שהוא עבד לעבוד נקרא אדון כל הארץ.</p>
<p>בר נש דאתעטר ברזא</p>	<p>בן אדם שמתעטר בסוד</p>
<p>דף קיב/א</p>	
<p>דא למיהוי עבד למפלא פולחניה דמאריה איהו סליק ואתעטר למהוי בדרגא דא ואקרי אוף הכי אדון (כל הארץ) דהא איהו בריך בכל אינון פולחנין להאי עלמא וקיים ליה וע"ד אקרי [אדון] וס"א אדוני הארץ (אדון הארץ) זכאה חולקיה דהאי בן דוכי לאשתדלא למנדע בגנוי דאבוי ובכל רוין דביתיה כברא יחידאי ודאושלטיה אבוי בכל גנוזי ודא איהו יקרא שליט על כלא:</p>	<p>הזה, להיות עבד לעבוד עבודת רבו, הוא עולה ומתעטר להיות בדרגה הזו, ונקרא כמו כן כאן אדון, שהרי הוא מברך בכל העבודות האלה את העולם הזה ומעמידו, ועל זה נקרא אדון (אדוני הארץ), אשרי חלקו של הבן הזה, שזוכה לעסוק לדעת בגנוי אביו ובכל סודות ביתו, כמו בן יחידי שהשליטו אביו בכל גנוזיו, וזהו הכבוד ששולט על הכל.</p>
<p>מאן דישתדל באורייתא למנדע ליה לקב"ה ונבאינון גניזין דיליה אקרי בן לקב"ה⁵⁰⁰² וכל היל⁵⁰⁰³ שמיא לית מאן דימחי בידיה בכל שעתא דאצטריך למיעל לגבי אבוי זכאה חולקיה בעלמין כלהו ובג"ד [בארח כלל אית ליה למהוי עבד] כד אשתדל למנדע ליה בארח פרט ברזא דחכמתא כדין אקרי בן:</p>	<p>מי שעוסק בתורה לדעת את הקדוש ברוך הוא, ובאותם הגנוים שלו נקרא בן לקדוש ברוך הוא, כל כחות השמים אין מי שימחה בידו, בכל שעה שמצטרך להיכנס אל אביו, אשרי חלקו בכל העולמות, ולכן כשעוסק להכירו בדרך פרט בסוד החכמה אז נקרא בן.</p>
<p>בפולחנא דב"נ פלא ליה לקב"ה אית פולחנא דאצטריך ב"נ לאתכללא בתרוייהו למהוי עבד ובן לאתעטרא ביה בקב"ה [ומה] (ומאן) איהו דא פולחנא דעלותא דאצטריך למהוי בה עבד ובן לאתכללא בדרגין עלאין אלין למפלא ולא תקנא עלותא ברזא דעבד למפלא פולחנא דתקונא דעלמין וולאתדבקא רעותיה ברזין דחכמתא לאתדבקא במאריה בגניזין עלאין כדקא חזי:</p>	<p>בעבודה שאדם עובד לקדוש ברוך הוא, יש עבודה שצריך אדם להכלל בשניהם, להיות עבד ובן, להתעטר בקדוש ברוך הוא. ומהו, זו עבודת התפלה, שצריך להיות בה עבד ובן, להכלל בדרגות העליונות הללו, לעבוד ולהתקין תפלה בסוד של עבד לעבוד את העבודה של תקון העולמות, ולהדביק רצונו בסודות החכמה להתדבק ברכו בגנוים עליונים כראוי.</p>

⁵⁰⁰² עי' תיקו"ז ז ע"א.

⁵⁰⁰³ "וכל חיל" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "כל חיל".

זהר ויקרא חלק א'

<p>בן אתדבק תדיר באבוי בלא פרודא כלל לית מאן דימחי בידיה עבד עביד פולחנא⁵⁰⁰⁴ דמאריה ואתקין תקוני עלמא מאן דהוי תרווייהו בכללא חד בחבורא חדא דא איהו ב"נ דאתקין רוא דכל מהימנותא בכללא חדא בלא פרודא כלל ומחבר בלא כחדא דא איהו ב"נ דקב"ה אכריו עלוי בכל אלין חיילין ומשריין דכל עלמין ובכל אינון רקיעין אודהרו בפלניא מהימנא דבי מלכא דכל גנוי דמאריה בידיה זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי:</p>	<p>בן נדבק תמיד באביו ללא פרוד כלל, אין מי שימחה בידו. העבד עושה עבודת רבו ומתקין תקוני העולם. מי שיהיה שניהם בכלל אחד, בחבור אחד, זהו אדם שמתקין את סוד כל האמונה בכלל אחד ללא פרוד כלל, ומחבר את הכל כאחד, זהו בן אדם שהקדוש ברוך הוא מכריז עליו בכל אותם חיילות ומחנות של כל העולמות ובכל אותם הרקיעים, הזהרו בפלוני נאמן בית המלך, שכל גנוי רבו בידו. אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא.</p>
<p>מההוא יומא ולהלאה אשתמודע ב"נ ואתרשים בעלמין כללה בשעתא דאצטריך כל חילין ומשריין כללה אודהרון למהוי גביה וקב"ה לא בעי⁵⁰⁰⁵ אלא איהו בלחודוי וקלא אתער⁵⁰⁰⁶ יאות הוא ליחיד למהוי גביה דיחיד ולא תעסקא יחיד ביחיד(אי):</p>	<p>מאותו יום והלאה נודע האדם ונרשם בכל העולמות, בשעה שצריך כל החיילות והמחנות כולם מזהירים להיות אצלו, והקדוש ברוך הוא לא רוצה אלא אותו בלבדו, וקול מתעורר, ראוי הוא ליחיד להיות אצל היחיד, ולהתעסק יחיד ביחיד.</p>
<p>ורוא דתרין דרגין אלין אשכחנא בחד קרא דכתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי ישראל אשר בך אתפאר ויאמר לי עבדי אתה הא עבד ישראל הא בן [דכד] (דכר) אינון כללא חדא כדין כתיב אשר בך אתפאר⁵⁰⁰⁷:</p>	<p>והסוד של שתי הדרגות האלו מצאנו בפסוק אחד, שנאמר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, ויאמר לי עבדי אתה, הרי עבד ישראל, הרי בן, שכאשר הם כלל אחד, אז נאמר אשר בך אתפאר.</p>
<p>ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך ה' לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>פרשת אם בחקותי:</p>	
<p>אם בחקותי תלכו וגו' (ויקרא כו ג) ר' חייא פתח עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו'⁵⁰⁰⁸ (מיכה ו ה) עמי זכר נא זכאה</p>	<p>אם בחוקותי תלכו וגו', רבי חייא פתח "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו'", עמי זכר נא, אשרי</p>

⁵⁰⁰⁴ פולחניה (דפ"ו).

⁵⁰⁰⁵ ר"ל לאשתדלא אלא הוא בלבד כמ"ש באברהם בהצלתו מכבשן האש (יהל אור).

⁵⁰⁰⁶ אתער (דפ"ו).

⁵⁰⁰⁷ כנ"ל דאשתמודע בעליונים ב"ך מלכות כ"ב צנורין אתפאר בך (יהל אור). שמות קלד ע"ב פקודא ללמוד תורה (דרך אמת).

⁵⁰⁰⁸ יש לדקדק דכיון דרבי חייא דריש תואר עמי אמאי שבק עמי קדמאה דפסוק עמי מה עשיתי לך ודריש לה מעמי תניינא. וי"ל לפי הפשט דאי מעמי קדמאה הוה אמינא דליכא למדרש (נ"א לפרש) מיניה דלגופיה אצטריך, ופירש עמי דמעיקרא הויתון, על דרך מה שאמרו רז"ל (נחמיה ט, ז) באשר בחרת באברם, אבל עמי השני מיותר לגמרי ואתי לדרשה להורות דתמיד עמו המה. האמנם לפי הסוד נבאר בו דרך נכון ויובן במ"ש באוצרות חיים על פסוק (דברים ט, יד) ואמחה את שמם, שאמר ה' להרוס ולמחות בנין רחל שעיקר מקומה מן החזה ולמטה ששם עץ הדעת טוב ורע ויש בה אחיזה לחיצונים, והיה רוצה לבנות את לאה בבנין שלם וכו' כנזכר שם. ומשה רבנו ע"ה התחנן על זה והזכיר זכות אבות שהם בני המלכות כמבואר בפסוק (במדבר כא, יח) באר חפרוה שרים וגו', ומאז הקים ה' דבר עבדו הנאמן ושוב לא עלה במחשבה לפניו לעשות עוד כן, וכמש"ה (מלכים ב יד, כז) ולא דבר ה' למחות את שם ישראל מתחת השמים, דייקא מתחת השמים שהוא מקום רחל, וכמ"ש באוצרות חיים על פסוק ואמחה את שמם מתחת השמים. וז"ש רבי חייא זכאה חולקא דעמא דא, פי' עם זה דוקא שלא נשתנה ותמיד עמד ויעמוד. וזהו ענין כפל תואר עמי, להורות ששתי פעמים נתהוו לעם ה', אחד בצאתם ממצרים, והשני אחר מעשה העגל שאמר ה' ואמחה את שמם כנז"ל. וזה היה קטרוג של בלעם שהיה אומר החליפם באומה אחרת, וזה מפני העגל שנטו אחר קליפת בל"ע בן בעור, שעם הכולל הוא עג"ל כמו שכתבתי בפרשת כי תשא. וזה שאמרו רז"ל בלעם, בלא עם, בלע עם, שכוונתו היתה שיבולע עם קדוש. ולכן הוכפל תואר עמי בענין בלעם ובלק, עמי זכר נא וגו'. ועוד י"ל כי שני עמי הנזכר בכאן הם בסוד לאה ורחל, ורצונו בזה לרמוז ששתיהן עומדות וקיימות, גם שישראל פגמו בהן אפילו הכי

זהר ויקרא חלק א'

<p>חולקא דעמא דא דמאריהון אוכת לון הכי עמי זכר נא אע"ג דאתון סטאן⁵⁰⁰⁹ מאורחי עמי אתון דלא בעינא⁵⁰¹⁰ למעבד לכו כעובדייכו:</p>	<p>חלקו של העם הזה שרבונו מוכיח אותם כך, עמי זכר נא, אף על גב שאתם סוטים מדרכי, עמי אתם, שאיני רוצה לעשות לכם כמעשיכם.</p>
<p>ר' יצחק אמר זכאה⁵⁰¹¹ חולקא דעמא דמאריהו אמר לון עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתך ענה בי⁵⁰¹² מה יעץ בלק מלך מואב בכמה מלון ועובדין אמר (לך) לשיצאה לכו מעלמא וכמה חרשין אתער לקבלייכו:</p>	<p>רבי יצחק אמר אשרי חלקו של העם שרבונו אומר להם עמי מה עשיתי לך, ומה הלאיתך, ענה בי, מה יעץ בלק מלך מואב, בכמה דברים ומעשים אמר להשמיד אתכם מהעולם, וכמה כשפים עורר כנגדכם.</p>
<p>א"ר יוסי אמר לון קב"ה לישראל זכור נא ווי דאנן צווחין בכל יומא וגענין ובכינן (איכה ה א) זכור יי' מה היה לנו (תהלים קלו ז) זכור יי' לבני אדום ולא בעי לאשגחא עלנא:</p>	<p>אמר רבי יוסי אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, זכור נא אוי שאנו צווחים בכל יום וגועים ובוכים "זכר ה' מה היה לנו", "זכר ה' לבני אדום" ולא רוצה להשגיח עלינו.</p>
<p>הוא אמר [לן] [לון] בבועו זכור נא אין נא אלא⁵⁰¹³ בעותא ואנן לא אשגחנא ביה כגוונא דא אנן צווחין</p>	<p>הוא אמר לנו בבקשה זכר נא, אין נא אלא לשון בקשה, ואנו לא השגחנו בו. כדוגמא זה</p>

לא רצה הקב"ה לעשות מה שגזר למשה רבנו ע"ה לבנות את לאה מסוד או"א בנין חדש ממש שלא יפגמו בה החטאים (רמ"ז).

⁵⁰⁰⁹ והענין כי שרשי שתי הנקבות הם בקו האמצעי, שבו יצדק לשון דרך ממש, כי השפע הולך בו ביושר. ולעומת כן אמר פסוקנו אם בחוקותי תלכו, שתי חוקות, והן הן שתי הנקבות, שדוקא בהן יתכן (נ"א יצדק) ענין החקיקה בסוד באר. ומסיים בסוף כל ההבטחות (כו, יב) ואתם תהיו לי לעם, דמשמע דוקא אם בחוקותי תלכו, תהיו לי לעם, ותזכו לתואר עמי, ואם לאו לא. ובכל זאת מצינו דקב"ה בחסדו גזים (נ"א גזיר) ולא עביד (רמ"ז).

⁵⁰¹⁰ פי' שלא הסכים הרצון הטוב והעליון לעשותו, והיינו לא בעינא למעבד לכו כעובדייכו, ירצה [גם] כי פגמתם באמותיכם הקדושות ושהיה הדין נותן שלא אשוב לתקן אותן ושימחה מקורכם כיון דאתון סטאן מארחוי האמצעיים ותטו לימין או לשמאל, ואני לא כן חפצתי (רמ"ז).

⁵⁰¹¹ הנה רבי יצחק רוצה לדרוש בשבח ישראל מבחינה אחרת הגם כי הוא מיוסד על הנז"ל, וזה כי רק הם מוסיפים כח בגבורות של מעלה או להפך חלילה מפני היות שם שורשם, ולכן אמר ה' עמי מה עשיתי לך וגו', ומפורש בפרשת בלק ר"ג ב', מה עשיתי לך, שליטת לך על כל בני היכלי ושליטת לך על כל מלכין דעלמא וכו'. הרי שמפרש מלת מה עשיתי להפלט החשיבות, על דרך (תהלים קד, כד) מה רבו מעשיך ה'. ולפי זה הזכיר פסוק זה בין הטובות ובין התלאות שהיו לישראל, ועל כולן אמר ה' ענה בי. וסוד הענין כי הנה חכמי לב המשכילים ויודעים סדר השתלשלות השפע לפי ענייני הפרצופים ומדרגת עמידתן ילמדו העליון מן התחתון וגם התחתון מן העליון, כי הנה לפי מדרגת מעלות המצוות שיראו שעושים ישראל ישכילו מדרגת העליות שתתעלה השכינה ובאיזו בחינה תתחבר אל דודה אם יעקב ורחל או ישראל ורחל וכיוצא בזה. וכמו כן ידיעת ההפכיים, כי לפי מהות העוונות יבינו בחינת הפגם ואיזה הוא מצב העולמות, וגם כן אז ישכילו איזה שפע יבוא לעולם (רמ"ז).

⁵⁰¹² כלומר רק אתה תוכל לענות ולהעיד בי באיזה מצב גדולה ומעלה אני עומד, יען כי ממך הכל ומקרך אשר יקרך יקרני גם אני, וכענין משל שני תאומים מותאמים, כי משלו ישכיל את של אחיו, ואין דבר זה קשה להבחין אל נאמני הסוד, מפני כי מצות התורה מודעת סגולתן כי אחת תלויה במדה אחת ואחרת באחרת ובקימון תלוי הכנת כלי המדות והמשכת השפע עליהם, ונמצא כי בהתקיים מצוה אחת תתאוה בחינה אחרת פרטית כנגדה. ועל דרך משל נאמר, כי בשמירת השבת כתיקונה למטה כמו כן ישמרוה מלמעלה דהיינו בהתעלות העולמות. ולפי זה ינעם פסוקנו אם בחוקותי תלכו, שהרי החוקים והמצוות אשר אני מצוה אתכם הן מצוותי וחוקותי שאני עושה ומקיים, וכענין שאמרו רז"ל מלך בשר ודם גוזר גזירה ואינו מקיימה אבל הקב"ה אינו כן וכו'. ולא עוד אלא ועשיתם אותם, מעלה אני עליכם כאילו אתם עשיתם ותקנתם את המצוות. וגם דרשו רז"ל כאילו עשיתם את עצמכם, כי תר"ג המצוות הם כנגד תר"ג איברי הגוף ותר"ג ניצוצות הנשמה, ואלו ואלו מושרשים בפרצופים העליונים שהם הם המצוות בעצמותן. והרי כי ועשיתם אותם או ועשיתם אתם הכל דבר אחד, והקרי והכתיב אחד הוא. ואמנם לפי שבין רבי חייא ובין רבי יצחק שניהם על יסוד אחד נוסדים, והוא השתרשות ישראל למעלה על פי מה שנז"ל, כי רבי חייא מדבר על השארות שורש ישראל בתרי נוקבין ורבי יצחק על היותם במקום הזכר. לכן המתין לפרש הפסוק מה יעץ גם כן אחרי רבי יצחק, אע"ג דלא איירי אלא בפסוק מה עשיתי לך, וזה מפני שהענין שוה לשניהם, כי כוונת בלק ובלעם היתה להכחיש פמלייא של מעלה, והיינו בהמשיך אחורי חסדי זעיר וגבורות, דהיינו אחורי מ"ה וב"ן, ק"ל וקד"ם העולים רע"ד כמנין בל"ק ובלע"ם, ולפגום את תרי הנוקבין רח"ל ולא"ה העולות גם כן רע"ד, ובזה חשב שיכרית זכר ישראל מן הזכר ומן הנוק' (רמ"ז).

⁵⁰¹³ לשון (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>זכור יי' מה היה לנו זכור יי' לבני אדום זכור עדתך קניית קדם (שם עד ב) זכרני יי' ברצון עמך (שם קן ד) ולא בעי לאשגחא עלן;</p>	<p>אנו צווחים, "זכר ה' מה היה לנו", "זכר ה' לבני אדום" "זכר עדתך קניית קדם" "זכרני ה' ברצון עמך" ולא רוצה להשגיח עלינו.</p>
<p>ר' יהודה אמר ודאי קב"ה אשגח עלן תדיר ודכיר לן (ו)אי לאו דאיהו אשגח בהו בישראל ודכיר לון לא יקומון חד יומא בגלותא הה"ד (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'</p>	<p>רבי יהודה אמר ודאי שהקדוש ברוך הוא משגיח עלינו תמיד וזוכר אותנו, שאם הוא לא ישגיח על ישראל וזוכר אותם לא יעמדו יום אחד בגלות, זהו שנאמר "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'",</p>
<p>קיב/ב</p>	
<p>קב"ה לא עביד [לן] [לון] כעובדנא⁵⁰¹⁴:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא אינו עושה לנו כמעשינו.</p>
<p>ת"ח בלק חכים⁵⁰¹⁵ הוה ורב חרשין בעובדי ידוי יתיר מן בלעם והכי אוליפנא כל מה דבעי ב"נ בהאי עלמא⁵⁰¹⁶ בפולחנא דקב"ה בעי לאתערא בעובדא [לתתא] דבעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא ועובדא דא בעי בקדושה והא אוקמוה:</p>	<p>בא וראה בלק חכם היה וגדול המכשפים במעשי ידיו יותר מבלעם, וכך למדנו, כל מה שרוצה אדם בעולם הזה בעבודת הקדוש ברוך הוא, צריך לעורר במעשה למטה, שבמעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה, והמעשה הזה צריך בקדושה, והרי פרשוה.</p>
<p>ובאתר דלית עובדא אית מלה ובמלה דפומא תלייא עובדא לאתערא לעילא וכמה⁵⁰¹⁷ דבעינן לאתערא קדושה עלאה בעובדא ובמלה הכי נמי אינון דאתיין מסטרא דמסאבותא בעיין לאתערא סטרא דלהון בעובדא ובמלה דפומא:</p>	<p>ובמקום שאין מעשה יש דיבור, ובדיבור הפה תלוי המעשה, לעורר למעלה, כמו שצריכים לעורר קדושה עליונה במעשה ובדיבור, כך גם אותם שבאים מצד הטומאה צריכים לעורר את הצד שלהם במעשה ובדיבור הפה.</p>
<p>ואע"ג דבלעם חרשא הוה רב מכל חרשין דעלמא חרשא עלאה מניה הוה בלק ובקסם הוה בלק רב מכל חכימין ובלעם בנחשו (והא אוקמוה) קסם ונחש תריין דרגין אינון⁵⁰¹⁸ קסם תלייא</p>	<p>ואף על גב שבלעם היה המכשף הגדול מכל מכשפי העולם, מכשף עליון ממנו היה בלק, בקוסם היה בלק גדול מכל החכמים, ובלעם בנחש. (והרי פרשוה) קוסם ונחש שתי דרגות הן, קוסם תלוי במעשה, נחש לא תלוי במעשה אלא בהתבוננות ובדיבור הפה, ואז</p>

⁵⁰¹⁴ פליג אדרבי יוסי דרבי יוסי קאמר דאמר לון מדה כנגד מדה זכור כנגד זכור, ור' יהודה קאמר דלא הכי "אלא דאשגח" ומה שאינו עושה הוא מפני רוע מעללינו, ועכ"ז לא כעונותינו גמל עלינו (אור יקר).

⁵⁰¹⁵ הנכון אצלי שהם דברי רבי יצחק שאמר לעיל וכמה חרשין אתער לקבליכו, ואל זה נמשך ואמר ת"ח, להודיענו כוחם של בלק ובלעם, אלא שהפסיק הענין בשל רבי יוסי ורבי יהודה ואחר כך חוזר לעניינו. האמנם מכל מקום יש לומר שגם ממנו ראה לעוצם השגחת ה' עלינו, כי הנה באותו זמן היו זר"ן אחר באחור, ובפרט בכמה עוונות אשר המרוהו במדבר, ולכן גדל כח בלק ובלעם שכל עצמם יוצאים מבחי' אחוריים בהיות זר"ן אחר באחור, ולכן בלע"ם ובל"ק גי' ק"ל קד"ם שהם ממש אחורי זר"ן, ואז נכנסים עקבי לאה בכתר רחל שמשם כל אחיזתם בצאת האור ההוא לחיצונים בר מינן. ואמנם כתוב בליקוטי תורה פרשת בלק, כי בלעם שרשו מהבל ובסוד אור מקיף הבל הפה וסודו משם אה"ה שה"ס אור מקיף, ובלק שרשו מקיף בסוד אור פנימי וסודו משם הוי"ה, אבל הכל מבחינת האחוריים שאז הוא שיש להם אחיזה, מה שאין כן בבוא רחל פנים בפנים. ולפי זה ינעם אומרו עמי זכר"ר נא, שה"ס ע"ב קס"א מסוד הפנים. וידוע כי כל בחינת דיבור הוא תיקון לאור מקיף והמעשה לאור פנימי. ומעתה תבין מעצמך טעם היות אל בלעם כח בפיו להיותו מבחינת אור מקיף ובלק במעשה שהוא מאור פנימי, והם מבחינת קסם ונחש. ומזל"ן [ומשה זכותא לי נראה] שגם בחינת הסתכלות הוא בחינת אור מקיף, דהיינו האורות היוצאים מן העין, ולכן היו בבלעם שניהם וההסתכלות ומלה. ועוד נלע"ד כי ידיעת בלעם אותו הרגע ה"ס רגע הכנס עקבי לאה תוך רח"ל, ואז יורדים אל עיניה בסוד ב' פעמים דמע"ה, וזהו כח לפועלי הדין, ולכן הם בסוד ענב"ם וכמ"ש בליקוטי תורה פסוק (בראשית כו, ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי. ואמנם משם היה נמשך לבלעם כח ההסתכלות הפגום. ועוד איתא בדברי הרב שבלעם היה אחוז בסיגי צד ימין מרגל ימין של לאה, ולכן היה חיגר וסתום עין אחת, דהא בהא תליא, שמעקב לאה נמשך לעין ימין של רחל (רמ"ז).

⁵⁰¹⁶ במעשה המצוות מתקן האדם את הנפש שלו מפני שהיא מבחינת עולם העשיה, וכנודע מסוד ד' חלקי המעשה שאנו עושים בכל בקר שבהם משלימים חנר"ן דנפש (רמ"ז).

⁵⁰¹⁷ כמה (דפ"ו).

⁵⁰¹⁸ פי' קסם היא נוק' דנוגה ועי' דף ריא ע"א מ"ש שם באורך (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בעובדא⁵⁰¹⁹ נחש לא תלייא בעובדא⁵⁰²⁰ אלא באסתכלותא ובמלה דפומא⁵⁰²¹ וכדין מתערין עלייהו רוחא⁵⁰²² מסאבא לאתלבשא בהו ועביד מה דעביד:</p>	<p>מעוררים עליו רוח טומאה להתלבש בהם ועושה מה שעושה.</p>
<p>וישראל קדישין לאו הכי אלא כלהו קדישין וכל עובדיהו לאתערא עלייהו רוח קדישא כד"א (ישעיה לב טו) עד יערה עלינו רוח ממרום וע"ד כתיב (במדבר כג כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל דהא אינון בסטרא דקדושה עלאה אחידן ועובדיהו בקדושה אתו וקדושה מתערי עלייהו ומתלבשן בה:</p>	<p>וישראל הקדושים לא כך, אלא כולם קדושים וכל מעשיהם לעורר עליהם רוח קדושה, כמו שנאמר "עד יערה עלינו רוח ממרום", ועל זה כתוב "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל" שהרי הם אחוזים בצד הקדושה העליונה, ומעשיהם בקדושה באים, וקדושה מתעוררת עליהם ומתלבשים בה.</p>
<p>ות"ח בקסם הוה בלק רב מכל חכימין ובלעם בנחש וע"ד בשעתא דבעא בלק לאתחברא עמיה מה כתיב (שם כב ז) וילכו זקני מואב מדין וקסמים בידם (ובלעם עובדוי בנחש):</p>	<p>ובא וראה בקסם היה בלק גדול מכל החכמים, ובלעם בנחש, ועל זה בשעה שרצה בלק להתחבר עמו, מה כתוב "וילכו זקני מואב מדין וקסמים בידם" (ובלעם מעשיו בנחש).</p>
<p>ות"ח במלה דפומא הוה בלעם (במלה דפומא) רב מכל הרשין דעלמא ובאסתכלותא דהווא נחש הוה ידע לכוונא שעתא ועל דא בעא בלק לאשלמא מלה (ס"א כלא) קסם ונחש אמר ליה קב"ה רשע הא קדמוך בני עובדא אית בנווייהו דכל סטרין בישין וזינין בישין וחרשין דעלמא לא יכלין לקרבא בהדייהו דכלהו ערקין מקמיה ומאי איהו אהל מועד ומאני קודשא ושמושי מקדשא וקטרת בוסמין דקא מבטל כל רתחא ורוגזא [דעלמא] דלעילא ותתא ועלוון וקרבנין בכל יומא ותרי מזבחותו למעבד עובדא מזבחות ושלחן ולחם הפנים ואת הכיור ואת כנו וכמה שמושין לעובדא למלה דפומא הארון ותרי לוחיא דאורייתא ואהרן לכפרא על עמא [בצללותא בכל יומא]:</p>	<p>בא וראה בדבור הפה היה בלעם גדול מכל המכשפים של העולם, ובהתבוננות אותו נחש היה יודע לכוון את השעה, ועל זה רצה בלק להשלים דבר (הכל) קסם ונחש, אמר לו הקדוש ברוך הוא רשע הרי קדמוך בני, מעשה יש בתוכם שכל הצדדים הרעים והמינים הרעים וכשפי העולם לא יכולים להתקרב אליהם, שכולם בורחים מלפניו, ומהו אהל מועד, ובגדי קדש, ושמושי המקדש, וקטורת הבשמים שמבטלת כל רתחה ורוגז של העולם שלמעלה ולמטה, ועולות וקרבנות בכל יום, ושני מזבחות לעשות מעשה מזבחות, ושלחן ולחם הפנים, ואת הכיור ואת כנו, וכמה שמושים למעשה לדבור הפה, הארון ושני לוחות התורה, ואהרן לכפר על העם בתפלה בכל יום.</p>
<p>כיון דאשגח ההוא רשע בהאי אמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל מ"ט יי' אלהיו⁵⁰²³ עמו ותרועת מלך⁵⁰²⁴ בו וע"ד (מיכה ו ה) עמי זכר נא בבעו [מנייכו הו דכירין] (מנה הוה דכיר) ההוא זמנא דאתחברו בלק ובלעם לשיצאה לכו ולא</p>	<p>כיון שהשגיח אותו רשע בזה, אמר "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", למה, "ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו", ועל זה "עמי זכר נא", בבקשה מכם זכרו אותו זמן שהתחברו בלק ובלעם להשמידכם, ולא יכלו שאני אחזתי</p>

⁵⁰¹⁹ וסי' וקסמים בידם (רח"ו).

⁵⁰²⁰ דע כי בלעם הוא מהארות יסוד אבא שבוקע ביסוד דאמא מאחורי הראש דז"א ואותם הארות הם בלאה ומתפשטים בה עקבי לאה שהם בכתר דרחל והנה בלעם הוא מאותם האורות דיסוד דאבא הנמשכים עד מקום זה ולכן היה שקול כמרע"ה ובלק הוא סוד העקביים שבוקעים ובולקים [מחריבים - רש"י ישעיה כד א] בתוך כתר רחל והם מאימא ולכך בלעם הוא בנחש ובלק בקסם כי המעשה הוא באימא כנודע (רח"ו).

⁵⁰²¹ הן נגד תרין דרגין בקדושה נחש וצור, נחש באסתכלותא ובמלה דפומא וצור בעובדא כמ"ש בזו"ח כו ע"ג וע"ד ומטך אשר הכית בו את וכו' עד וחיין למארי קשוט באותה שעה דכתיב וראה אותו וחי (יהל אור).

⁵⁰²² רוח (דפ"ו).

⁵⁰²³ ז"א (מ"מ).

⁵⁰²⁴ מלכות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יכילו דאנא אחידנא בכו כאבא דאחיד בבריה ולא שביק ליה בידא דאחרא:</p>	<p>בכס, כמו אב שאוחז את בנו, ולא משאיר אותו ביד אחר.</p>
<p>מן השטים ועד הגלגל מאי דא לקביל דא⁵⁰²⁵ אלא אמר קב"ה לישראל בבעו מנייכו הוו דכירין כל זמנא דהויתון אחידן בי ולא יכיל ההוא רשע בחרשוי וקסמוי לשלטאה עלייכו כיון דשבקתון ידייכו לאחדא בי והויתון בשטים מה כתיב (במדבר כה ב) ויאכל העם וישתחוו לאלהיהם בגלגל כד"א (הושע יב יב) בגלגל שוורים זבחו וכדין שליטו בכו שנאיכו:</p>	<p>"מן השטים עד הגלגל" מה זה לעומת זה, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ישראל בבקשה מכם תהיו זוכרים כל זמן שהייתם אחוזים בי ולא יכל אותו רשע בכשפיו וקסמיו לשלוט עליכם, כיון שעזבתם את ידיכם מלאחז בי, והייתם בשטים, מה כתוב "ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן" בגלגל, כמו שנאמר "בגלגל שורים זבחו" ואז שלטו בכס שונאיכם.</p>
<p>וכל דא אמאי (מיכה ו ה) למען דעת צדקות יי' כל אינון צדקות דעבדנא לכו בזמנא דאתון אחידן בי ולא שביקנא מלה דעלמא לשלטאה בכו ורוגזא דלעילא ותתא וזינין בישין לא יכלין לקרבא בכו:</p>	<p>וכל זה למה, "למען דעת צדקות ה'" כל אותן צדקות שעשיתי לכם בזמן שאתם אחוזים בי, ולא השארתי דבר בעולם לשלוט בכס, והרוגז שלמעלה ולמטה והמינים הרעים לא יכולים לקרב לכם.</p>
<p>ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי' אלי (במדבר כב ה) ת"ח בשעתא דעאל שמשא (ביומא) ותרעין כלהו אסתימו ועאל ליליא ואתחשך כמה חבילי (ס"א כלבי) שראן⁵⁰²⁶ משלשליהון⁵⁰²⁷ ואזלין ושטאן בעלמא וכמה רברבי⁵⁰²⁸ ממנן עלייהו דמדברי להו ואית ממנא רברבא על כלא מסטרא דשמאלא וההוא רשע הוה שכיח⁵⁰²⁹ לגבי ההוא ממנא עלאה מכלא ובחרשוין והוא הוה אמר בחרשוי בליליא בזמנא דאיהו שלטא בכל סיעתא דיליה והוא (ו)הוה אתי לאשתכחא גביה ואודע ליה מה דאיהו בעי:</p>	<p>"ויאמר אליהם לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר ה' אלי", בא וראה, בשעה שנכנס השמש וכל השערים נסתמים, ונכנס הלילה ומחשיך, כמה קבוצות (כלבים) מותרים משלשותיהם והולכים ומשוטטים בעולם, וכמה ממונים גדולים עליהם שמנהיגים אותם, ויש ממונה גדול על הכל מצד השמאל, ואותו רשע היה מצוי אצל אותו הממונה העליון מהכל בכשפיו, והוא היה אומר בכשפיו בלילה, בזמן שהוא שולט, בכל סייעתו, והוא היה בא להמצא אצלו, ומודיע לו מה שהוא רוצה.</p>
<p>קינ/א</p>	
<p>כנונא דא ויבא אלהים אל לבן הארמי (בראשית לא כד) ההוא דשכיח גביה (שם כ ג) ויבא אלהים אל אבימלך כלהו כנונא דא בכל אתר אקרון ליה באינון חרשין וע"ד הוה שכיח בליליא יתיר מביממא והא אוקמוה:</p>	<p>כדוגמא זה "ויבא אלהים אל לבן הארמי" אותו שמצוי אצלו, "ויבא אלהים אל אבימלך" כולם כדוגמא זה, בכל מקום קוראים לו באותם כשפים, ועל זה היה מצוי בלילה יותר מאשר ביום, והרי פרשוה.</p>
<p>וכל הני חרשין וחכימין הוו לאבימלך דכתיב (בראשית כו ה) וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון⁵⁰³⁰ כתיב הכא בעד החלון וכתיב התם</p>	<p>וכל המכשפים והחכמים היו לאבימלך, שנאמר "וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון". כתוב כאן בעד החלון, ונאמר שם "בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא".</p>

⁵⁰²⁵ מה ענין שטים לגלגל שהשטים הוא בעבר המזרחי והגלגל היא בעבר הירדן המערבי (מ"מ).
⁵⁰²⁶ תימא דהא בריש פרשת בהר סיני קאמר דחמרי שטאן אבל אתני וכלבי לא שטאן והכא קאמר "כלבי שראן כו" (אור יקר).
⁵⁰²⁷ נוקבא דתהומא רבא ששם מאסרם כנודע (אור יקר).
⁵⁰²⁸ משמע דלא שטאן אלא במאמר חמרי שהוא עליהם שהם למעלה מכלבי, והעד משמרה ראשונה חמור נוער וכן בלעם היה עושה מעשה חמור בא על אתונו (אור יקר).
⁵⁰²⁹ כיון שיש שולטין עליהם שהם מנהיגים אותם אם כן לא שטאן אלא חמרי שטאן כיון שאין למעלה מהם, ואפשר דשטאן על ידי נחש וקסם, והיינו דקאמר התם ממש (אור יקר).
⁵⁰³⁰ לקמן קפד ע"ב (לש"ו, וביאורים ח"ב יב ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא:</p>	
<p>לבן הא אוקמוה בלעם כדין ועל דא בכלהו כתיב אלהים ויבא אלהים אל בלעם (במדבר כב ט) ויבא אלהים אל לבן ויבא אלהים אל אבימלך הוא אתא לגביהו ולא אינון לגביה דהא לית להו אתר זמין⁵⁰³¹:</p>	<p>לבן הרי פרשוה, בלעם כמו זה, ועל זה כתוב בכלם אלהים, "ויבא אלהים אל בלעם" "ויבא אלהים אל לבן" "ויבא אלהים אל אבימלך". הוא בא אליהם, ולא הם אליו, שהרי אין להם מקום מוכן.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב אלהים⁵⁰³² אלא שמא דא אשתתף בכלא⁵⁰³³ ואפי' ע"ז נמי אלהים אקרי ואלהים אחרים ובכלא דאלהים אחרים אלין ממנן ובכללא דא הוו ובג"כ אקרי הכי:</p>	<p>ואם תאמר, הרי נאמר אלהים, אלא שהשם הזה משתתף בכל, ואפילו עבודה זרה גם נקראת אלהים, אלהים אחרים, ובכלל של אלהים אחרים אלה ממונים, ובכלל זה היו, ולכן נקרא כך.</p>
<p>וההוא רשע הוה אמר בחרשוי וקרי ליה ואתי לגביה ובגין כך כתיב (במדבר כב ח) לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר יי' אלי⁵⁰³⁴ ההוא רשע קא משבח גרמיה דהא לא כתיב [ביה] אלא ויבא אלהים:</p>	<p>ואותו רשע היה אמר בכשפיו וקורא לו ובא אליו, ולכן כתוב לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר ה' אלי, אותו רשע משבח את עצמו, שהרי לא כתוב בו אלא ויבא אלהים.</p>
<p>[ד"א כאשר ידבר יי' אלי (שם) ע"י דההוא שליחא דסטרא אחרא] ואי תימא הא ביממא⁵⁰³⁵ אשתכח לגביה⁵⁰³⁶ אלא ודאי בנחש⁵⁰³⁷ אסתכלותא הוה ביה⁵⁰³⁸ ובההוא זמנא⁵⁰³⁹ הוה מסתכל לכוונא שעתא הה"ד (במדבר כד א) ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים:</p>	<p>דבר אחר, כאשר ידבר ה' אלי, על ידי אותו שליח של הצד האחר. ואם תאמר הרי ביום נמצא אצלו, אלא ודאי בנחש ההתבוננות היתה בו, ובאותו זמן היה מתבונן לכוון את השעה, זהו שנאמר ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים.</p>
<p>וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל (במדבר כד א) ואלא דההוא יומא אסתכל לכוונא שעתא ולא אשתכח כשאר יומי וכדין חמא דהא רונא רבא לא אשתכח בעלמא כדין ידע כי טוב בעיני יי' לברך את ישראל בההוא זמנא שביק גרמיה מכל נחשים דעלמא ולא אסתכל בהו והה"ד (שם) ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים:</p>	<p>וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל, אלא שאותו יום התבונן לכוון את השעה, ולא נמצא כשאר הימים, ואז ראה שאין רוגז גדול נמצא בעולם, אז ידע כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל, באותו זמן עזב את עצמו מכל הנחשים של העולם, ולא הסתכל בהם, זהו שנאמר ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים.</p>

⁵⁰³¹ פי' לא היה להם אחיזה בדברים העליונים ואפילו החצונים כדי שיהיו הם מסתלקים שם להמשיך נבואתם אלא דרך כישוף שמושכים אותו הכח אליהם (אור יקר).
⁵⁰³² שמורה שיש להם אחיזה בשם זה הקדוש ובספירה זו (אור יקר).
⁵⁰³³ פי' אל הקדושים למעלה ואל הבלתי קדושים, ואפילו בבני אדם למטה כאומרו אלהים לא תקלל, והטעם כי כל האוחזים בדין חצונים ופנימיים יקראו בשם זה מפני שהם משתלשלים מהם (אור יקר).
⁵⁰³⁴ והיה נביא לאומות עלי ידי השמאלים ויהיה המשכת הנבואה כהשתלשלות המזון לחצונים על ידי שליח (אור יקר).
⁵⁰³⁵ ואם כן קשה דאמרת לעיל דווקא בלילה ועל ידי החצונים והרי עתה ביום ואין חצונים שראן משלשוליהון (אור יקר).
⁵⁰³⁶ נמחק במ"מ, ובמקומו גורס "כד הוה לגבי בלק אלא", והובא בדפ"ו כס"א. בלק - ר"ל היכי אמרת שלא היה בא אצלו ס"מ רק בלילה, דקבלי לה הלא כשהיה אצל בלק בא ס"מ אצלו ביום (מ"מ).
⁵⁰³⁷ ר"ל שהסתכלות בעלמא היה מסתכל ע"י דכורא דנוגה הנק' נחש ולעולם לא היה בא אצלו ס"מ ביום (מ"מ).
⁵⁰³⁸ אפילו ביום ומה שהיה מסתכל בלילה שהוא עיקר שליטתם הוא לידע השעה הראויה ביום (אור יקר).
⁵⁰³⁹ פי' בלילה הוה מסתכל לכוונא שעתא הראויה אל הנחש ביום שאין כל השעות ראויות להסתכל (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח בההיא שעתא דרתחא אשתכח כדין שמאלא אתער והוה ידע ההוא רשע אתר לאחדא בסטרא שמאלא למילט ואסתכל בההוא זמנא ולא אשתכח כדין מה כתיב (שם כג ח) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי' ובג"כ (מיכה ו ה) עמי זכר נא מה יעץ בלק וגו' ומה ענה אותו בלעם בן בעור (בגין כך) זכאין ואינון ישראל זכאה חולקהון ובעלמא דין ובעלמא דאתו (דמאריהון אוכח לון הכי):</p>	<p>בא וראה באותה שעה שהרוגז נמצא אז השמאל מתעורר והיה יודע אותו הרשע את המקום לאחז בצד השמאל לקלל, והתבונן באותו הזמן ולא מצא, ואז מה כתוב "מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה'", ולכן "עמי זכר נא מה יעץ בלק וגו'", ומה ענה אותו בלעם בן בעור, אשריהם ישראל, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא (שרבונם הוכיח להם כך).</p>
<p>אם בחקותי תלכו (ויקרא כו ג) אם בחקותי דא אתר דגזירין⁵⁰⁴⁰ דאורייתא תליין בההוא אתר כד"א (שם יט יט) (ו)את חקותי תשמורו⁵⁰⁴¹ חוק הוא דאקרי הכי וגזירין דאורייתא בה אתכלילין (שם כה יח) ואת משפטי⁵⁰⁴² תשמרו⁵⁰⁴³ משפטי דא הוא אתר אחרא עלאה⁵⁰⁴⁴ דההיא חקה (עלאה) אחידת ביה ומתחבראן דא בדא דעילאי ותתאי (דעילא ותתא):</p>	<p>אם בחוקותי תלכו, אם בחוקותי זה מקום שגזרות התורה תלויות באותו מקום, כמו שנאמר "את חוקותי תשמורו" חוק הוא שנקרא כך, וגזרות התורה נכללות בו, "ואת משפטי תשמורו", משפטי זהו מקום אחר עליון, שאותה חקה אחוזה בו, ומתחברים זה בזה, של עליונים ותחתונים.</p>
<p>וכל פקודי אורייתא וכל גזרי אורייתא וכל קדושי אורייתא בהני אחידן בגין דהאי תורה שבכתב והאי תורה שבע"פ ועל דא אם בחוקותי כל אינון גזירין ודינין ועונשין ופקודין דאינון בההוא אתר דאקרי ותורה שבע"פ חקה:</p>	<p>וכל מצוות התורה וכל גזרות התורה וכל קדושות התורה אחוזים באלה, משום שזו תורה שבכתב וזו תורה שבעל פה, ועל זה אם בחוקותי, כל אותם גזרות ודינים ועונשים ומצוות, שהם באותו מקום שנקרא תורה שבעל פה, חקה.</p>
<p>ואת משפטי תשמורו⁵⁰⁴⁵ בההוא אתר דאקרי תורה שבכתב כד"א (תהלים פא ה) משפט לאלהי יעקב ודא אחיד בדא ודא וכלא חד ודא הוא כללא דשמא קדישא ומאן דאעבר [על] פתגמי אורייתא כאלו פנים שמא קדישא בגין דחק ומשפט שמא דקב"ה הוי ועל דא אם בחקותי תלכו דא תורה שבעל פה ואת משפטי תשמרו דא תורה שבכתב ודא הוא כללא דשמא קדישא:</p>	<p>ואת משפטי תשמורו, באותו מקום שנקרא תורה שבכתב, כמו שנאמר משפט לאלהי יעקב, וזה אחוז בזה וזה הכל אחד, וזהו כלל השם הקדוש, ומי שעובר על דברי התורה כאילו פגם את השם הקדוש, משום שחק ומשפט, זהו השם של הקדוש ברוך הוא, ועל זה אם בחוקותי תלכו, זו תורה שבעל פה, ואת משפטי תשמורו זו תורה שבכתב, וזהו כלל השם הקדוש.</p>
<p>ועשיתם אותם (ויקרא כו ג) מאי ועשיתם אותם⁵⁰⁴⁶ [כיון דאמר תלכו ותשמרו אמאי ועשיתם] אלא מאן דעביד פקודי אורייתא ואזיל</p>	<p>"ועשיתם אותם" מה זה ועשיתם אותם, כיון שאמר תלכו ותשמרו למה ועשיתם, אלא מי שעושה מצוות התורה והולך בדרכיה</p>

⁵⁰⁴⁰ השכינה נק' חוקה חוקה חקתי גזרה גזרתי דהא כל דינין ומארי קרבא דמלכא אתפקדו בידהא (רח"ו).
⁵⁰⁴¹ ה"ג את חקתי תשמרו בלא ו' (רח"ו). והיינו פ' דפר' קדושים את חקותי תשמורו בהמתך וכו' (מ"מ).
⁵⁰⁴² בפ' בהר סיני הוא פסוק זה ונכתב כאן בטעות ולעיל באותו פסוק נדרש דרשה זו את חקתי תעשו ואת משפטי תשמרו ומ"ש דא הוא אתר אחרא עלאה פי' ז"א הנקרא משפט (רח"ו). ונלע"ד דאין אנו צריכים לכל זה אלא פסוק זה הוא באחרי מות (יח ה) את משפטי תעשו ואת חקותי תשמרו ללכת בהם וכו' ורוצה הזהר לחבר רישא דהאי קרא עם סיפא דההוא קרא וסיפא דהאי קרא עם רישא דהתם ולכך אמר תחלה אם בחקותי תלכו וכו' כמד"א ואת חקותי תשמורו דהיינו סיפא דההוא קרא. ומ"ש ואת משפטי תשמורו היינו סיפא דהאי קרא דכתיב ואת מצותי תשמרו וכיון שחברנו אותו עם רישא דההוא קרא דכתיב את משפטי תעשו, כאלו כתיב הכא ואת משפטי תשמרו דהיינו ז"א הנק' משפט ולכך אמר הזהר ואת משפטי תשמרו (מ"מ).
⁵⁰⁴³ תשמורו (דפ"ו).
⁵⁰⁴⁴ ז"א (מ"מ).
⁵⁰⁴⁵ תשמורו (דפ"ו).
⁵⁰⁴⁶ עי' מלואים אות (ל).

זהר ויקרא חלק א'

<p>באורחוי כביכול כאלו עביד ליה לעילא אמר קב"ה כאלו עשאני ואוקמוה:</p>	<p>כביכול כאילו עשה אותו למעלה, אמר הקדוש ברוך הוא כאילו עשאני, ופרשוה.</p>
<p>וע"ד ועשיתם אותם ועשיתם א(ו)תם [כתיב] ודאי⁵⁰⁴⁷ והואיל ומתערי עלייכו לאתחברא דא בדא לאשתכחא שמא קדישא כדקא יאות⁵⁰⁴⁸ ועשיתם א(ו)תם ודאי:</p>	<p>ועל זה ועשיתם אותם, כתוב ועשיתם אתם ודאי, והואיל ומתעוררים עליכם להתחבר זה בזה, שימצא השם הקדוש כראוי, ועשיתם אתם ודאי.</p>
<p>כנוונא דא אר"ש (שמואל ב' ח יג) ויעש דוד שם⁵⁰⁴⁹ וכי דוד עביד ליה⁵⁰⁵⁰ אלא בגין דאזיל⁵⁰⁵¹ בארחי דאורייתא ועביד פקודי אורייתא ואנהיג מלכותא⁵⁰⁵² כדקא יאות כביכול עשה שם לעילא⁵⁰⁵³ ולא הוה מלכא בעלמא דזכה</p>	<p>כדוגמא זה אמר רבי שמעון "ויעש דוד שם" וכי דוד עשה אותו, אלא משום שהלך בדרכי התורה ועשה מצוות התורה והנהיג את המלכות כראוי, כביכול עשה שם למעלה, ולא היה מלך בעולם שזכה</p>
<p>קיג/ב</p>	
<p>להאי כדוד ודהוהו (והוה) קם בפלגות ליליא [היה] ווהוהו (והא) משבח ליה לקב"ה עד דסליק⁵⁰⁵⁴ שמא קדישא בכורסייה בשעתא דסליק נהורא [דיממא] (ביממא) כביכול הוא עבד שם ממש כד"א (ויקרא כד יא) ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל ובג"כ (שמואל ב' ח יג) ויעש דוד שם ועל דא ועשיתם א(ו)תם⁵⁰⁵⁵ כתיב:</p>	<p>לזה כמו דוד, שהיה קם בחצות הלילה והיה משבח את הקדוש ברוך הוא עד שעולה השם הקדוש בכסא, בשעה שעולה אור היום, כביכול הוא עשה שם ממש, כמו שנאמר "ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל" ולכן "ויעש דוד שם" ועל זה כתוב "ועשיתם אתם".</p>

⁵⁰⁴⁷ כי אתם מתקנים ועושים אותה חוק ומשפט הנ"ל דהיינו נוק' שהיא נקודה עושים אותה פרצוף וז"א שהוא בן ר"ק בלבד עושים אותו בן עשר ע"י מע"ט וא"כ שפיר קאמר ועשיתם אותם (רח"ו).

⁵⁰⁴⁸ ח"ב לב ע"ב (לש"ו).

⁵⁰⁴⁹ מלת "שם" היא במלכות, שהיא שם ולבוש והיכל לשם יהו"ה דהיינו אדני (אור יקר).

⁵⁰⁵⁰ אלא על הדרך שפי', ועם היות שעתה יקשה שתים האחת וכי דוד לבדו עשה שם והרי כל ישראל הם אחוזים בתורה ובמצוות ועושים השם, וכל צדיקיהם, וחסידיהם זוכים בשם זה א"כ מהו אומרו ויעש דוד שם, ועוד קשה שהרי פי' ועשיתם אותם היינו שם אדני ושם יהו"ה (אור יקר). פי' והלא ה' אמר לו שיעשה לו שם (רמ"ז).

⁵⁰⁵¹ שה"ס משפט וחוק, וזה בכללות בכל צדיקי ישראל (רמ"ז).

⁵⁰⁵² וזה בפרטות הנוגע לו שהגדיל את שורשו היא השכינה, בתחילה בשלשים מעלות כמספר יהוד"ה וכנגד נה"י, שלשים שנה היו לו כשמלך שאז הגיע לת"ת זעיר, וידוע מסוד ברוך אתה של תחילת העמידה שגם שעולה המלכות עד נה"י לא נקרא עלייה כי אם בזקיפה בשם שאז עולה לת"ת, וכן היתה עלייה אז לדוד. ועוד מלך בחברון שבע שנים ונתעלה לכתר מלכות, ושלשים ושלש שנים עלה לדעת, ששם לאה, והרי כל שרשי המלכות. כביכול עשה ש"ם לעילא, שד"י הו"ה, וגם הו"ה אדני שסודו זר"ן (רמ"ז).

⁵⁰⁵³ פי' שדוד ע"ה ע"י מעשיו הטובים תקן המלכות ועשה אותה פרצוף (מ"מ).

⁵⁰⁵⁴ שע"י עסק התורה מעלה את המלכות מעולם הבריאה ולכלול בנקודה שתחת היסוד את ט' חלקיה שבבריאה בכורסיא שבאצילות כי בלילה יורדות לבריאה בסוד ותתן טרף לבייתה (רח"ו).

⁵⁰⁵⁵ יש לדקדק דכיון דועשיתם אותם הוא מיותר כדאקשי לעיל, והוא מוסב אל החוקים והמשפטים שסודם זר"ן כמבואר לעיל, אם כן מכח הייתור הוה דרשינן דעבדי ומתקני זר"ן, דלעשיית החוקים והמשפטים למטה דהיינו קיומם לא אצטריך קרא, ואם כן למאי אצטריך דרשא דאתם כתיב. ויש לומר בדקדק עוד מאי כביכול דאמר, והרי הענין ממש כן בפועל שהצדיקים הם העולים ומעלים את המלכות והם בונים אותה ממש ומאי כביכול. ויש לומר דנהי דהתם מעלים (נ"א דגם נה"י מעלים) מ"ן מכל מקום העיקר הוא מה שהעליונים עושים, דהיינו שזר"ן מעלים מ"ן לאר"א ואר"א לאריך ואריך לעתיק וכן עד רום המעלות עד המשפיע הראשון, ואז כל עליון משפיע לשלמטה ממנו והכל נחשב אל הצדיק, שמעלה עליו השי"ת כאילו הוא העולה עד המדרגה העליונה וכאילו הוא המשפיע העיקרי, וסוד זה נרמז במלת אתם. ואתי שפיר אומרו כביכול, כלומר כאילו אתם עשיתם הכל בלי שום סיוע וכח מאחר (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואי אתון תשתדלו⁵⁰⁵⁶ למעבד לון לאתתקנא שמא קדישא כדקא יאות כל אינון ברכאן דלעילא ישתכחון גבייכו⁵⁰⁵⁷ בתקוניהון כדקא יאות⁵⁰⁵⁸:</p>	<p>ואם אתם תשתדלו לעשות אותם, להתקין את השם הקדוש כראוי, כל אותן ברכות שלמעלה ימצאו אצלכם בתקוניהן כראוי.</p>
<p>ונתתי גשמיכם בעתם וגו' (ויקרא כו ד) כל חד וחד⁵⁰⁵⁹ יתן הילא דיליה עלייכו מאן אינון ההוא תקונא דעברתון דההוא שמא קדישא וכנוונא דא (דכתיב (בראשית יח יט) ושמרו דרך יי' לעשות צדקה ומשפט⁵⁰⁶⁰ וכי כיון דכתיב ושמרו דרך יי' אמאי לעשות צדקה ומשפט:</p>	<p>"ונתתי גשמיכם בעתם וגו'" כל אחד ואחד יתן כחו עליכם, מי הם אותו תקון שעשיתם של אותו השם הקדוש, כדוגמא זה כתוב "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט", וכי כיון שנאמר ושמרו דרך ה', למה לעשות צדקה ומשפט.</p>
<p>אלא מאן דנטיר אורחוי דאורייתא כביכול הוא עושה צדקה ומשפט ומאי צדקה ומשפט דא קב"ה:</p>	<p>אלא מי ששומר דרכי התורה, כביכול הוא עושה צדקה ומשפט, ומה זה צדקה ומשפט, זה הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>בכה ר"ש ואמר ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון מאן עביד שמא קדישא⁵⁰⁶¹ בכל יומא הוי אימא מאן דיהיב צדקה למסכני:</p>	<p>בכה רבי שמעון ואמר, אוי להם לבני אדם שלא יודעים ולא משגיחים בכבוד רבונם, מי עושה השם הקדוש בכל יום, הוה אומר מי שנותן צדקה לעניים.</p>
<p>ת"ח הא אוקמוה הכי הוא דמסכנא אחיד ביה בדינא וכל מיכלייהו בדינא הוא אתר דאקרי צדק כד"א (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף תפלה דא תפלה ש"י ואוקימנא ומאן דיהיב ליה צדקה למסכנא הוא עביד לעילא שמא קדישא שלים</p>	<p>בא וראה הרי פרשוה כך הוא, שהעני אחוז בדין, וכל מאכלו הוא בדין, המקום שנקרא צדק, כמו שנאמר "תפלה לעני כי יעטוף", תפלה זו תפלה של יד, ובארנו ומי שנותן צדקה לעני הוא עושה למעלה שם קדוש שלם כראוי, כי צדקה זה עץ החיים, וצדקה נותן לצדק,</p>

⁵⁰⁵⁶ וירצה שאין מצדכם אלא ההשתדלות לבד ואפילו הכי "כל אינון ברכאן דלעילא וכו'", זהו דבר מופלא, שאעפ"י שאתם למטה בעוה"ז אין הארתכם במדרגת הארת העשיה כעין נשמת סנדלפ"ן שהוא שר העשיה ולא כשל מט"ט שר היצירה ולא כשל אכתריא"ל שר הבריאה, אלא תזכו למדרגת האצילות אפילו עד יחידה דמסטרא דאריך, וכמו שיהיה משיח צדקנו בעזה"ו (רמ"ז).

⁵⁰⁵⁷ ייחס לו שם מציאה להורות שהוא כענין מציאה, כאילו אין דעת האדם מייחלת ומקווה לזה (רמ"ז).

⁵⁰⁵⁸ דקושטא דמלתא הכי שאורות העליונים מתלבשים זה בזה שה"ס התיקונים כנודע אצלנו ועל ריבוי מיני שפע זה ואורות אלו זה בתוך זה נמשך ואמר ונתתי גשמיכם בעתם (רמ"ז).

⁵⁰⁵⁹ דוק אומרו גשמים לשון רבים ובעתם לשון יחיד, רמז ששפע האורות יהיו מלובשים זה בזה בזמן אחד. ודע כי בפסוק זה נרמזו ארבע פרצופים אר"א זר"ן, והוא מ"ש ההוא תקונא דעברתון דההוא שמא קדישא, והוא באופן זה, שני פרצופי אר"א שהם סוד המשפיעים נרמזו במלת גשמיכם בלשון רבים. והענין מובן במאי דקיימא לן בכוונת ומוריד הגשם, שהוא יסוד אבא הנקרא שב"ל ועם הכולל גי' גש"ם, וגם שם אה"ה בסוד ציורו גי' רל"ב ופל"א שעולה גש"ם כנזכר בכוונות ברכות השחר ושל הנהיין. וגם ב' פעמים גש"ם עם הכולל גי' תרפ"ז, דהיינו מוחי אר"א רל"ב תנ"ה. ואחר כך ונתנה הארץ יבולה, ה"ס רחל, ועץ השדה יתן פריו, ה"ס זעיר, ומה שמקדים פרי הארץ לפרי העץ, נראה לי שיובן היטב בהציע הקדמה מעולה שיש בידנו, והוא שידעת שכל תכלית קיום התורה ומצוותיה סובב על קוטב אחד, והוא לתיקון רפ"ח ניצוצין דמלכין קדמאין, כי בכח התורה והמצוות מתעלים והולכים בסוד מ"ן ומתבררים בסגולת המחשבה העליונה, וכח בירורם הוא בקבלת כח החסדים של מלך הדר, ואז מושפעים בכל המדות והעולמות, והם בסוד מוחין כפולים, בירורי הניצוצות ואורות החדשים שהם מב"ן וממ"ה, ואם כן הוי ליה זו אף זו, לא מבעיא שתתן הארץ את יבולה דהיינו מה שאתה מוביל לה כדברי רז"ל, והם הניצוצות שמובלים (נ"א שמוגבלים) לשכינה שהיא תעלה בהם בסוד מ"ן, אלא גם עץ השדה, שהוא פרי עץ הדר, יתן פריו. והרי שכל השם הקדוש נתקן ונעשה ע"י הצדיקים (רמ"ז).

⁵⁰⁶⁰ איכפל ומייתי נמי קרא ושמרו דרך ה' לעשות וגו', משום דאיכא למידחי דקרא דועשיתם אותם לא קאי אמשפטי אלא אחקותי, ודלמא דדוקא בבחינת הנוק' שייך למימר שישראל עושים אותה אבל לא אדלעיל מיניה, קמ"ן לעשות צדקה ומשפט, דהיינו נוק' ודכורא, דידוע שרחל נקראת צדקה כשמקבלת מבעלה, דקבילת עלה דכורא (רמ"ז).

⁵⁰⁶¹ והנה רבי שמעון הוסיף עוד בחינה פרטית וגדולה שעליה יאמר בעצם, עביד שמא קדישא, ביתר שאת מן הנז"ל, חדא ההיא דלעיל צריך שיקיים חוקה ומשפט וכאן במצוה אחת עושה את השם. ועוד שלא כל יום ויום יזדמנו לו חוקים ומשפטים, אבל הצדקה יש לה מציאות בכל יום. ועוד שהוא ממש כשל מעלה שהם בסוד משפיע ומקבל, ולעומת כן אמר מאן עביד, לאפוקי הנז"ל (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כדקא יאות בנין דצדקה דא אילנא דחיי וצדקה יהיב לצדק וכד יהיב לצדק כדין אתחבר דא בדא ושמא קדישא אשתכח שלים:</p>	<p>וכשנותן לצדק, אז מתחבר זה עם זה, והשם הקדוש נמצא שלם.</p>
<p>מאן (ד) עביד דא אתערותא [דעביד אתערותא דא] (ד) לתתא ודאי כאלו עביד שמא קדישא בשלימו כגוונא דאיהו עביד לתתא הכי אתער לעילא:</p>	<p>מי שעושה זו ההתעוררות (שעושה התעוררות זו) שלמטה, בודאי כאילו עשה את השם הקדוש בשלמות, כדוגמא שהוא עושה למטה, כך מתעורר למעלה.</p>
<p>ועל דא כתיב (תהלים קו ג) אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת עושה צדקה דא קב"ה כביכול הוא עביד ליה:</p>	<p>ועל זה כתוב "אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת" עושה צדקה זה הקדוש ברוך הוא, כביכול הוא עושה אותו.</p>
<p>ת"ח מסכנא הא אתמר מאן הוא אתריה מ"ט בנין דמסכנא לא אית ליה מדיליה כלום אלא מה דיהבין ליה וסיהרא לא אית לה נהורא ומדיליה (מדידה) אלא מה דיהיב לה שמשא:</p>	<p>בא וראה העני הרי נתבאר מהו מקומו, למה כי העני אין לו משלו כלום, אלא מה שנותנים לו, והלבנה אין לה אור משלה אלא מה שהשמש נותן לה.</p>
<p>ת"ח אמאי עני חשוב כמת מ"ט בנין דההוא אתר גרים ליה דהא באתר דמותא⁵⁰⁶² הוא שכיח ובג"כ אקרי מת:</p>	<p>בא וראה למה עני חשוב כמת, למה, כי אותו מקום גורם לו, שהרי במקום המות הוא מצוי, ולכן נקרא מת.</p>
<p>ההוא דחיים עליה הוא יהיב ליה צדקה אילנא דחיי שריא עלוי כד"א (משלי י ב) וצדקה תציל ממות וכגוונא דעביד ב"נ לתתא הכי נמי עביד לעילא מממש⁵⁰⁶³ זכאה חולקיה דוכי למעבד שמא קדישא לעילא בג"כ צדקה סליק על כלא והני מלי צדקה לשמה⁵⁰⁶⁴ דהא אתער צדקה לצדק (ו) לחברא לון כחדא ולמהוי כלא שמא קדישא כדקא יאות דהא צדק לא אתתקן ולא אשתלים אלא בצדקה דכתיב (ישעיה נד יד) בצדקה תכונני ולכנסת ישראל אתמר בג"כ ועשיתם אותם וגו':</p>	<p>אותו שחס עליו, הוא נותן לו צדקה, עץ החיים שורה עליו, כמו שנאמר "וצדקה תציל ממות", וכדוגמא שעושה אדם למטה כך גם הוא עושה למעלה ממש, אשרי חלקו של הזוכה לעשות שם קדוש למעלה, לכן הצדקה עולה על הכל, והדברים האלה כשהצדקה לשמה, שהרי מעורר צדקה לצדק לחברם כאחד, ושיהיה הכל שם קדוש כראוי, שהרי צדק לא מתתקן ולא נשלם אלא בצדקה, שנאמר "בצדקה תכונני" ולכנסת ישראל נאמר, ולכן "ועשיתם אתם וגו'".</p>
<p>ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד וגו' (ויקרא כו ו) רבי יוסי פתח (תהלים ד ה) רגזו ואל תחטאו וגו' רגזו ואל תחטאו ואל תחטאו האי קרא אוקמוה דבעי בר נש לארנזא יצר טוב על יצר הרע ושפיר אבל בשעתא דרמש ליליא וב"נ שכיב על ערסיה כמה גרדיני נמוסין מתערין בעלמא ואזלין ושאיטין ובני נשא בעאן לאותרגזא [מ]קמי⁵⁰⁶⁵ קב"ה ולדחלא [מיניה] בנין דלא ישתכח נפשיה בגווייהו וישתזיב מנייהו ויובעי ליה לב"נ דלא יפיק מנייהו מלה⁵⁰⁶⁶ בפומיה בנין דלא יתער להו לגביה ולא ישתכחון בהדיה הה"ד (תהלים ד ה) אמרו בלבבכם</p>	<p>"ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד וגו'", רבי יוסי פתח "רגזו ואל תחטאו וגו'", רגזו ואל תחטאו, פסוק זה פרשוהו, שצריך אדם להרגיז יצר טוב על יצר הרע, ויפה, אבל בשעה שיורד הלילה ואדם שוכב על מטתו, כמה ממונים על החוקים מתעוררים בעולם והולכים ומשוטטים, ובני אדם צריכים להחריד מלפני הקדוש ברוך הוא ולפחד ממנו, בשביל שלא תמצא נפשו בתוכם וינצל מהם, ויצטרך לו לאדם שלא יוציא מלה בפיו מהם, כדי שלא יעורר אותם אליו ולא ימצאו עמו זהו שנאמר "אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה", שלא יוציא מהם דיבור בפיו.</p>

⁵⁰⁶² שהשכינה נק' אילנא דמותא כנודע (רח"ו).

⁵⁰⁶³ עי' מלואים אות (ל).

⁵⁰⁶⁴ לשמא (דפ"ו).

⁵⁰⁶⁵ מקמיה (דפ"ו).

⁵⁰⁶⁶ ר"ל שלא יזכיר שם אחד מהם בלילה כמ"ש הרב במצות לא ישמע על פיק (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

על משכבכם ודמו סלה דלא יפיק ומנייהו מלה מפומיה:	
ת"ח בשעתא דאשתכחו ⁵⁰⁶⁷ ישראל זכאין קמיה קב"ה מה כתיב (ויקרא כו ו) ונתתי שלום ⁵⁰⁶⁸ בארץ האי לעילא דאתי קב"ה לאתחברא בכנסת ישראל כדין ושכבתם ואין מהריד מ"ט בגין והשבתי היה רעה מן הארץ	בא וראה בשעה שנמצאים ישראל צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא מה כתוב, "ונתתי שלום בארץ" זה למעלה, שבא הקדוש ברוך הוא להתחבר עם כנסת ישראל, אז "ושכבתם ואין מהריד", למה משום "והשבתי היה רעה מן הארץ"
קיד/א	
דא היה דזינא בישא לתתא ומאי איהי אגרת בת מחלת היא וכל סיעתא דילה האי בליליא ביממא בני נשא דאתו מסטרהא [דא] הה"ד (ויקרא כו ו) וחרב לא תעבור בארצכם:	זו היה של מין רע למטה, ומהי, אגרת בת מחלת, היא וכל סיעתה, זה בלילה ביום בני אדם שבאים מצדה, זהו שנאמר "וחרב לא תעבור בארצכם".
רבי אבא אמר הא אוקמוה דאפילו חרב של שלום כגון פרעה נכה אבל וחרב לא תעבור דא סיעתא דילה:	רבי אבא אמר הרי פרשוה שאפילו חרב של שלום, כמו פרעה נכה, אבל "וחרב לא תעבור", זו הסיעה שלה.
והשבתי היה רעה (שם) דלא תשלוט בארעא ואפילו העברה בעלמא לא תעבור עלייכו ואפילו חרב דשאר עמין ואפילו בר נש מזיינא לא יעבור עלייכו:	"והשבתי היה רעה", שלא תשלוט בארץ, ואפילו העברה בעלמא לא תעבור עליכם, ואפילו חרב של שאר העמים, ואפילו בן אדם מזויין לא יעבור עליכם.
ודא דריש יאשיהו מלכא ואוקמוה דהוא אתפסן (אתפש) בחוביהו דישאל כמה דכתיב (איכה ד ב) רוח אפינו משיח יי' נלכד בשחיתותם וגו' הכא אית לאסתכלא דהא תנינן אי רישא אדעלמא (דעמא) הוא טב כל עלמא משתזבן בגיניה ואי רישא דעמא לא אתכשר כל עמא אתפסן בחוביה:	ואת זה דרש יאשיהו המלך ופרשוה, שהוא נתפס בחטאי ישראל, כמו שנאמר "רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם וגו'", כאן יש להסתכל, שהרי שנינו אם ראש העולם הוא טוב, כל העם נצולים בגללו, ואם ראש העם לא כשר כל העם נתפסים בחטאו.
והא יאשיהו רישא דבשרא הוה ועובדוי מתכשרן ואמאי אתפס בחוביהו דישאל אלא על דלא (אלא אתפס בחוביהו דישאל ולא) הימין ביה בירמיהו ולא כפית ⁵⁰⁶⁹ להו לישראל דחשיב דכלהו זכאי כותיה והוה אמר ליה ירמיה ולא הימין ביה ובגין כך אתפס בחוביהו ועוד דסיהרא הוה מאיך נהורא ובעיא לאסתמא ⁵⁰⁷⁰ :	והרי יאשיהו ראש כשר היה, ומעשיו כשרים, למה נתפס בחטאי ישראל. אלא על שלא האמין בירמיהו, ולא יסר את ישראל, שחשב שכולם צדיקים כמותו, וירמיה היה אומר לו ולא האמין בו, ולכן נתפס בחטאיהם. ועוד שהלבנה הנמיכה את אורה ורצתה להסתתר.
ונתתי משכני בתוכם וגו' (ויקרא כו יא) ונתתי משכני דא שכינתא ⁵⁰⁷¹ משכני משכונא ⁵⁰⁷² דילי	"ונתתי משכני בתוכם וגו'", ונתתי משכני זו השכינה, משכני משכוני, שהתמשכנה

⁵⁰⁶⁷ דאשתכחו (דפ"ו).

⁵⁰⁶⁸ יסוד במלכות (רח"ו).

⁵⁰⁶⁹ נלע"ד לגרוס ולא חשיד (רח"ו).

⁵⁰⁷⁰ בסוד ואת עיני צדקיהו עור (רח"ו).

⁵⁰⁷¹ לא סבירא ליה כפי' רש"י שפירש זה בית המקדש, דביה לא שייך לומר ונתתי, שזה לא תלוי בהש"ת אלא בישראל שהם יבנו אותו, ואם הכוונה על הכבוד השוכן שם היל"ל ונתתי שיכני בתוכם, על דרך (דברים יב, ה) לשכנו תדרשו, אבל משכני הוא המקום ששוכן בו והוא צריך לישראל שיבנו אותו, לכן אמר (נ"א לכל אחד), שר"ל השכינה מדת המלכות שזעיר שוכן בקרבה. ואחר כך מרגיש לשון משכן, שלא נאמר [אלא] על דבר קיים וכמו שהיה המשכן במדבר וגם משכן שילה, אבל היל"ל מקדשי (רמ"ז).

⁵⁰⁷² פי' שמשכן סודו דירת עראי כאמור, והטעם כי כל הזמן שהיה המשכן היו ז' אחר באחור כנזכר בדברי הרב זלה"ה, כי משכ"ן עולה ב' פעמים ה"ר, שה"ס ב' ריבועי אלקי"ם עם ה' אותיותיו או ה' חלקי הריבוע,

זהר ויקרא חלק א'

<p>דהיא אתמשכנא⁵⁰⁷³ בחובייהו דישראל ונתתי משכני משכני ודאי⁵⁰⁷⁴ [מתל] לב"נ דהוה רחימא לאחרא א"ל ודאי ברחימותא עלאה דאית לי גבך בעינא לדיירא עמך:</p>	<p>בחטאי ישראל. ונתתי משכני, משכני בודאי. משל לאדם שהיה אוהב אחר, אמר לו ודאי באהבה עליונה שיש לי אליך אני רוצה לדור עמך.</p>
<p>אמר והיך (איך) אנדע דתידור גבאי נטל כל כסופא דביתיה ואייתי לגביה אמר הא משכונא לגבך דלא אתפרש מנך לעלמין כך קב"ה בעא⁵⁰⁷⁵ לדיירא בהו בישראל מה עבד נטל כסופא דיליה ונחית להו לישראל:</p>	<p>אמר איך אדע שתדור אצלי, לקח כל חמדת ביתו והביא אליו. אמר הנה המשכון אצליך, שלא אפרד ממך לעולמים. כך הקדוש ברוך הוא רצה לדור עם ישראל, מה עשה לקח את חמדתו והוריד להם לישראל.</p>
<p>אמר לון ישראל הא משכונא דילי גבייכו בגין דלא אתפרש מנייכו לעלמין ואע"ג דקב"ה אתרחיק מנן משכונא שביק בידן ואנן נטרין ההוא כסופא דיליה מאן דיבעי משכוניה ייתי לדיירא גבן בגין כך ונתתי משכני בתוככם משכונא⁵⁰⁷⁶ אתן</p>	<p>אמר להם ישראל, הנה משכוני אצלכם, כדי שלא אפרד מכם לעולמים, ואף על גב שהקדוש ברוך הוא התרחק מאתנו, את המשכון השאיר בידינו, ואנו שומרים את אותה חמדתו. מי שירצה את משכוננו יבא לדור אצלנו, לכן ונתתי משכני בתוככם. משכון אתן ביככם, כדי שאדור עמכם. ואף על גב שישראל</p>

ואז ג' כלי הפרצופים יורדים לבי"ע מלובשים בתוך זה ונמצאו ג' הכלים של הנוק' היותר חיצונים, והחיצונים סובבים אותם ונהנים מהם, והם בעלי חובות ישראל להפרע מהם מה שחייבים להם. והענין שהעוונות פוגמים בכלי הנוק' להיות שנשמות ישראל מושרשות בה, ולכן החוטאים פוגמים בשורשים שלהם, והחיצונים שולטים עליהם ליהנות מאור שרשיהם שהוא תשלום חובתם, וזהו כענין המשכון שביד הבעל חוב להפרע ממנו. וכללות דבר זה הוא שאם ישראל יזכו בתורה ומעשים טובים תעלה הנוק' מבי"ע בעילוי העולמות לאצילות כי יתוקנו כל הניצוצות (ישעיה כה, ח) ובלע המות לנצח, וזהו ונתתי משכני בתוככם, בקדושה, ולא תהיה עוד בתוך החיצונים (רמ"ז).

⁵⁰⁷³ איהי משכונא כו' - כמ"ש בסוף פרשת בחקותי (קיד ע"א) ונתתי משכני דא שכינתא, משכני, משכונא דילי, דהיא אתמשכנא בחובא דישראל, ונתתי משכונא ודאי. דריש בה ג' אנפין לשון שכינה ולשון דאתמשכנא ולשון משכנין, דע"כ ידור ביניהו, ומפרש והולך מתל לב"נ דהוה רחימא לאחרא כו', נטל כל דביתיה ואייתי לגביה כו', הא משכונא דילי לגבייכו בגין דלא אתפרש מנייכו לעלמין, ואע"ג דקב"ה אתרחק מנין משכונא שביק גבן כו', ע"ש בארוכה (בהגר"א על תיקו"ז סג ע"א).

⁵⁰⁷⁴ זהו ענין אחר, אבל לפי שעוד מפרשו מלשון משכון לכן לא אמר ד"א, ולעולם משכוני סודו במלכות, אבל בענין הראשון נקרא משכון בדרך תואר, לפי שהש"ת ממשכנה לתשלום חובתם של ישראל. אמנם בזה [הפירוש] השני שם משכון הוא שם עצמי לה על שם עצמותה, כי בה יכון מאד מה שאמרו רז"ל בכמה מקומות, מאי משכנתא דשכונה גביה, והוא הוא האמור בספר הכוונות במהדורא בתרא דכוונות ראש השנה, שבזעיר יש ודאי ט' ספירות, והנה להאמיץ ייחודו (נ"א אורו) בנוק' תיקן המאציל ב"ה שט' מלכיות של ט' ספירותיו תהינה ניתנות לנוק' לכונן את בניינה, כי בזה הוא ממושכן לפקח על טובתה ולהאירה ולהזדווג עמה וכמו שיבוא בסמוך. ומן המשל נלמוד כמה דברים, האחד ללמד שכבר היתה אהבה רבה ביניהם, וזהו דהוה רחימא, והיינו שנתהוה שניהם במקור האהבה, דהיינו בבטן אימא שהיא סוד האהבה, שגם שמתחילה היו כנפרדים זה מזה כידוע מתחילת הווייתם בעולם הנקודות שהיו בבחינת רשות הרבים וז"ש רחימא לאחרא, אחר ממש. ואחר כך נעשה לו רחימא בסוד רחימותא עלאה, מאי' עילאה, אבל להיות שכאשר יצאו מבטן אמם היא היתה עדיין בסוד נקודה, היה נראה כאי אפשר שישבו יחד, ולכן הויה כאילו אמרה אליו היך אנדע וכו'. והוא נטל כל כסופא דביתיה, ה"ס ט' מלכותיו. ונקרא כסופא דיליה, מפני שבתחילה בעולם הנקודות היו כל ספירותיו של זעיר בבחינת מלכיות שלכן נקראים מלכים כנודע, והמלכיות היו כל חמדתו. אי נמי סתם מלכות נקרא חמדה, מפני שאותה חומד זעיר בעל החסדים להשפיע בה כי זו תשווקתו, והוא הדין לכל בחינות מלכות שבי' ספירות זעיר, וזהו כל כסופא. וגם חמדה שורשה חמ"ד גי' ב"ן, ובסוד י' בנינים, ה' חסדים וה' גבורות, דהיינו עשרה מלכיות שבי' ספירות דזעיר, כתר חכמה חסד ת"ת נצח ה' חסדים, בינה גבורה הוד יסוד ומלכות ה' גבורות (רמ"ז).

⁵⁰⁷⁵ וירצה שמה שהיה להקב"ה עם המלכות כך היה לו יתברך עם ישראל, שגם הם היו במצרים מתבוססים בבחינת התוהו בתוך הקל"י אלהים אחרים, וגם הוא יתברך היה אז בסוד הקטנות, ובכח אימא עילאה בא להם החירות, וזכו להבנות להיות לו לעם, והוא השרה שכינתו עמהם להיותה לעולם עמהם אפילו בגלות, וכמו שגילהו להם בגלות בבל במראות יחזקאל וכנזכר בראש פרשת שמות, ע"ע. זהו כללות הענין אבל פרטות פירוש הדברים (רמ"ז).

⁵⁰⁷⁶ כלומר היינו משכוני היינו משכני, כלומר סיבת המשכון [הוא המשכון] היא הדירה, כי מפני הדירה אתן המשכון, וסיבת המשכון היא המשכון, שנתנית המשכון בתוככם תלויה בנתנית המשכון (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בידייכו בגין דאדור עמכון ואע"ג דישראל⁵⁰⁷⁷ השתא בגלותא משכונא דקב"ה [הוא] גבייהו ולא שבקו ליה לעלמין:</p>	<p>כעת בגלות, משכוננו של הקדוש ברוך הוא אצלם, ולא עזבו אותו לעולמים.</p>
<p>ולא תגעל נפשי אתכם (ויקרא כו יא) לב"ג דרחים לחבריה ובעא לדיירא עמיה מה עבד נטל ערסא דיליה ואייתי לביתיה אמר דא ערסא [דיליה בביתך] [דילי בביתא] בגין דלא ארחיק [מנך] ערסך ומאנך כך קב"ה אמר ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם הא ערסא דילי בביתייכו כיון דערסא דילי עמכון תנדעון דלא אתפרש מנייכו ובגין כך ולא תגעל נפשי אתכם:</p>	<p>"ולא תגעל נפשי אתכם", (משל) לאדם שאוהב את חבריו ורוצה לדור עמו, מה עשה, לקח מטתו והביאה לביתו. אמר זו מטתי בביתך כדי שלא אתרחק ממך, ממטתך ומכליך. כך הקדוש ברוך הוא אמר, ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם, הנה מטתי בביתכם, כיון שמטתי עמכם, תדעו שלא אפרד מכם, ולכן ולא תגעל נפשי אתכם.</p>
<p>והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים (שם יב) כיון דמשכנא דילי גבייכו בודאי תנדעון דאנא [אזיל] עמכון כד"א (דברים כג טו) כי יי' אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש:</p>	<p>"והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים" כיון שמשכני אצלכם, בודאי תדעו שאני הולך עמכם, כמו שנאמר "כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחניך קדוש".</p>
<p>ר' יצחק ור' יהודה הוו שכיחי ליליא חד בכפר קריב לימא דטבריא קמו בפלגות ליליא א"ר יצחק לר' יהודה נימא במלי דאורייתא דאע"ג דאנן באתר דא לא בעינא לאתפרשא מאילנא דחיי:</p>	<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו מצויים לילה אחד בכפר קרוב לים טבריה, קמו בחצות הלילה, אמר רבי יצחק לרבי יהודה, נאמר בדברי תורה, שאף על גב שאנו במקום זה, לא צריכים להפרד מעץ החיים.</p>
<p>פתח ר' יהודה ואמר (שמות לג ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה ונו' ומשה יקח את האהל אמאי אלא אמר משה הואיל וישראל קא משקרו ביה בקב"ה ואחליפו יקרא דיליה הא משכונא דיליה יהא בידא דמהימנא עד דנחמי במאן ישתאר:</p>	<p>פתח רבי יהודה ואמר "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו'". ומשה יקח את האהל למה, אלא אמר משה, הואיל וישראל משקרים בקדוש ברוך הוא והחליפו את כבודו, הרי משכוננו יהיה ביד של נאמן, עד שנראה אצל מי ישאר.</p>
<p>א"ל ליהושע אנת תהא מהימנא בין קב"ה ובין ישראל וישתאר משכונא בידך במהימנותא ונחמי</p>	<p>אמר לו ליהושע, אתה תהיה הנאמן בין הקדוש ברוך הוא ובין ישראל, וישאר המשכון בידך בנאמנות, ונראה</p>
<p>קיד/ב</p>	
<p>במאן ישתאר:</p>	<p>אצל מי ישאר.</p>
<p>מה כתיב (שמות לג יא) ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל מ"ט ליהושע בגין דאיהו כסיהרא לגבי שמשא ואיהו אתחזי לנטרא משכונא וע"ד לא ימיש מתוך האהל:</p>	<p>מה כתיב "ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל", למה ליהושע, משום שהוא כלבנה לגבי השמש, והוא ראוי לשמור את המשכון, ועל זה לא ימיש מתוך האהל.</p>
<p>א"ל קב"ה למשה משה לא אתחזי הכי דהא משכונא דילי יהבית בידיהו אע"ג דאינון חאבו לגבאי משכונא יהא לגבייהו דלא יתפרשון מניה וס"א דלא אתפרש מנייהו תבעי דאתפרש מנייהו</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה לא ראוי כך, שהרי משכוני נתתי בידיהם, אף על פי שהם חטאו אלי, המשכון יהיה אצלם שלא יפרדו ממנו (שלא יפרד מהם). רוצה שאפרד מישראל ולא אשוב אליהם לעולמים, אלא</p>

⁵⁰⁷⁷ אין זה כפל ענין, כי למעלה אמר דקב"ה אתרחיק מינן, הוא בכל הזמנים שכתוב בנביאים שה' הזניחם ומסרם ביד זרים עודם יושבים בארצם הקדושה, אבל בכאן בגלות המר והארוך הזה הוא מדבר, ועל זה נאמר (ישעיה נד, א) רני עקרה לא ילדה וגו', ואמרו רז"ל שגדולים צדיקים שבזמן הגלות וכו' (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דישראל ולא איתוב לגבייהו לעלמין אלא אתיב משכונא דילי לגבייהו ובגיניה לא אשבוק להון (ו)בכל אתר:</p>	<p>השב את משכוני אליהם, ובגללו לא אעזוב אותם בכל מקום.</p>
<p>אע"ג דישראל חבו לגביה דקב"ה האי משכונא דיליה לא שבקו⁵⁰⁷⁸ וקב"ה לא נטיל ליה מבינייהו וע"ד בכל אתר דגלו⁵⁰⁷⁹ ישראל שכינה עמהון וע"ד כתיב (ויקרא כו יא) ונתתי משכני בתוכם והא אוקמוה:</p>	<p>אף על גב שישראל חטאו לקדוש ברוך הוא, את המשכון הזה שלו הם לא עזבו, והקדוש ברוך הוא לא לוקח אותו מביניהם, ועל זה בכל מקום שגלו ישראל שכינה עמם, ועל זה כתוב ונתתי משכני בתוכם, והרי פרשוה.</p>
<p>פתח ר' יצחק ואמר דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה וגו' זכאין אינון ישראל דוכו דמשכונא דא למהוי גבייהו מן מלכא עלאה דאע"ג דאינון בגלותא קב"ה אתי בכל ריש ירחי ושבתני וזמני לאשגחה עלייהו ולאסתכלא בההוא משכונא דאית ליה גבייהו דאיהו כסופא דיליה:</p>	<p>פתח רבי יצחק ואמר "דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה וגו'" אשריהם ישראל שזכו שמשכון זה יהיה אצלם מהמלך העליון, שאף על גב שהם בגלות הקדוש ברוך הוא בא בכל ראש חדש ושבתות וזמנים להשגיח עליהם, ולהתבונן באותו משכון שיש לו אצלם, שהוא חמדתו.</p>
<p>למלכא דסרחא מטרוניתא אפקה מהיכליה מה עבדת נטלת ברה דיליה כסופא דמלכא רחימא דיליה ובגין דדעתא דמלכא עלה שבקיה בידהא בשעתא דסליק רעותא דמלכא על מטרוניתא ועל ברה הוה סליק [אגריין] (אדרין) ונחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין נוקבי כותלא⁵⁰⁸⁰ עלייהו כיון דחמי לון⁵⁰⁸¹ שארי בכי⁵⁰⁸² מאחורי קוסטי כותלא [ו]לבתר אזיל ליה:</p>	<p>(משל) למלך שסרחה המלכה והוציאה מהיכלו, מה עשתה, לקחה את הבן שלו חמדת המלך אהובו, ומשום שדעת המלך עליה, השאירו בידה, בשעה שעולה רצון המלך על המלכה ועל בנו, היה עולה לעליות ויורד מדרגות, ועולה על הכתלים להסתכל ולהשגיח בין נקבי הכותל עליהם, כיון שרואה אותם הוא מתחיל לבכות מאחורי חרכי הכותל, ואחר כך הולך לו.</p>
<p>כך ישראל⁵⁰⁸³ אע"ג דאינון נפקו מהיכליה דמלכא ההוא משכונא לא שבקו ובגין דרעותא דמלכא עלייהו⁵⁰⁸⁴ שבקיה עמהון⁵⁰⁸⁵:</p>	<p>כך ישראל אף על גב שיצאו מהיכל המלך, הם לא עזבו את אותו המשכון, ומשום שרצון המלך עליהם, השאיר אותו עמם.</p>
<p>בשעתא דסליק רעותא⁵⁰⁸⁶ דמלכא קדישא על מטרוניתא⁵⁰⁸⁷ ועל ישראל⁵⁰⁸⁸ סליק [אגריין] (אדרין)</p>	<p>בשעה שעולה רצון המלך הקדוש על המלכה ועל ישראל, הוא עולה עליות (מקפץ</p>

⁵⁰⁷⁸ אומר אני כי ענין זה היה לישראל מפני מדתם הטובה שלא המירו דתם בעת החרבן ומתו על קדושת שמו כל אותם שמתו ושם אלהים אחרים לא הזכירו והצדיקו עליהם את הדין, ולכך ממש שכינה נטלו עמם, הם נטלוה במה שהראו אז מאהבתם אל השם כבן הלוקה ונכנס תחת כנפי אביו המלכה (אור יקר).

⁵⁰⁷⁹ דגלי (דפ"ו).

⁵⁰⁸⁰ כותלי (דפ"ו).

⁵⁰⁸¹ ואי אפשר להתייחד עמם ועם השכינה מפני הגלות (אור יקר).

⁵⁰⁸² וענין בכיה זו הוא סוד אומרינו במוסף מפני חטאינו גלינו מארצנו וכו' שאנו מזכירין חורבן מקדש בתוספת קדושה לדמיון בכיה זו, ונודע כי ענין הבכיה הוא התעוררות הדין, והיינו שהקב"ה מתעורר בדין על אומות העולם שהחריבו מקדש והגלו את ישראל וענו אותם ומחדש עליהם גזרות לעתיד, ואותם הדמעות נעשות אבנים לבנין המקדש שגוזר עליהם גאולה ובנין ירושלים ומקדש (אור יקר).

⁵⁰⁸³ המשל אינו דומה לנמשל דהתם כעס על המטרונה והניח הבן אצלה בשביל שעדיין רצונו בה ובנמשל כעס על ישראל והניח השכינה עמם, אלא הכוונה שדבר החביב יניח אצל שאינו חביב (מ"מ).

⁵⁰⁸⁴ והתוכחת הוא כאב את בן (אור יקר).

⁵⁰⁸⁵ עם היות שהיה נמשך למעלה צער וביטול היחוד כנודע (אור יקר).

⁵⁰⁸⁶ מהרצון מתעורר סוד היחוד בקדושת שבת וימים טובים וראש חדש כדפי' (אור יקר).

⁵⁰⁸⁷ המתייחדת (אור יקר).

⁵⁰⁸⁸ שהם סבת היחוד, והיחוד נמנע מטעם הגלות ששכינה בגלות מתלבשת בתוך הקלי' והם עריות דהיינו ער"ה ר"ע בן ר"ה ער"ה ר"ע בין י"ה, דהיינו שאינו נכנס בירושלים של מעלה י' לגבי ה' עד שיכנס בירושלם של מטה ו' לגבי ה', ונמצא הפרוד הגדול הזה מטעם הקלי' והנה להתייחד אי אפשר בזמן הראוי אל היחוד מה הוא עושה הת"ת (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מקפץ על הגבעות (שיה"ש ב ח)) נחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין קוסטי כותלא עלייהו כיון דחמי לון שארי ובכי:</p>	<p>על הגבעות) יורד מדרגות ועולה על הכתלים להסתכל ולהשגיח בין חרכי הכותל עליהם, כיון שרואה אותם, מתחיל לבכות.</p>
<p>הה"ד (שם ט) דומה דודי לצבי או לעופר האילים לדלגא מכתלא לאיגרא ומאיגרא לכתלא הנה זה עומד אחר כתלינו (שם) בבתי כנסיות⁵⁰⁸⁹ ובבתי מדרשות משגיה מן החלונות (דודאי בי כנישתא בעייתא חלונות⁵⁰⁹⁰) מציין מן החרכים לאסתכלא ולאשגחא עלייהו ובגין כך וישראלו בעו (חדווא) למחדי⁵⁰⁹¹ בההוא יומא ודאנהו ידעי דא ואמרין (דאנן ידע דא וישראל אמרי) (תהלים קיח כד) זה היום עשה יי⁵⁰⁹² נגילה ונשמחה בו:</p>	<p>זהו שנאמר "דומה דודי לצבי או לעופר האילים" לדלג מכותל לעליה ומעליה לכותל, "הנה זה עומד אחר כתלנו" בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, "משגיח מן החלונות" (שבודאי בית הכנסת צריך חלונות) "מציין מן החרכים" להסתכל ולהשגיח עליהם, ולכן ישראל צריכים לשמוח באותו יום, שהם יודעים זה, ואומרים "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו".</p>
<p>ואם בחקתי תמאסו [וגו'] (ויקרא כו טו) רבי יוסי פתח (משלי ג יא) מוסר יי בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דקב"ה בעי לאוכחא להו ולדברא להו בארע מישר כאבא דרחים לבריה ומנו רחימו דיליה לגביה⁵⁰⁹³ ושרביטא בידיה תדירו (בעא) לדברא ליה בארע מישר דלא יסטי לימינא ולשמאלא הה"ד (משלי ג יב) [כי] את אשר יאהב יי יוכיח וכאב את בן ירצה:</p>	<p>"ואם בחוקתי תמאסו וגו'" רבי יוסי פתח "מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו", כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא רוצה להוכיח אותם ולהנהיגם בדרך ישרה, כמו אב שאוהב את בנו, ומתוך אהבתו אליו יש בידו שרביט תמיד להנהיגו בדרך ישרה שלא יסטה לימין ולשמאל, זהו שנאמר "כי את אשר יאהב ה' יוכיח", וכאב את בן ירצה.</p>
<p>ומאן דלא רחים ליה קב"ה וסאני ליה סליק מניה אוכחה⁵⁰⁹⁴ סליק מניה שרביטא כתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם אמר יי (ואמרתם כמה אהבתנו) וגו' מגו רחימותא דיליה שרביטא בידיה תדיר לדברא ליה:</p>	<p>ומי שלא אוהב את הקדוש ברוך הוא ושונא אותו, מסולק ממנו תוכחה, ומסולק ממנו את השרביט, כתוב "אהבתי אתכם אמר ה' וגו'", מתוך אהבתו יש בידו תמיד שרביט להנהיגו.</p>
<p>ואת עשו שנאתי בגין כך סליקית מניה שרביטא סליקית מניה תוכחתא בגין דלא אתן ליה בי חולקא רחיקא דנפשי הוא אבל אתון אהבתי אתכם ודאי ובגין כך מוסר יי בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו:</p>	<p>"ואת עשו שנאתי" לכן סלקתי ממנו את השרביט, סלקתי ממנו תוכחה, כדי שלא אתן לו חלק בי. הוא רחוק נפשי, אבל אתם אהבתי אתכם ודאי, ולכן "מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו".</p>
<p>מאי ואל תקוץ לא תקוצון ביה כמאן דערק מגו גובין דאינון מלין כגובין לגביה בגרמיה:</p>	<p>מה זה "ואל תקוץ" לא תקוץ כמו מי שבורח מתוך קוצים, שאותם דיבורים כמו קוצים אליו בעצמו.</p>

⁵⁰⁸⁹ בבתי כנסיות היינו שאור השכינה הוא אור בית הכנסת ואלו נתן רשות לעין לראות היו רואים אור בית הכנסת מאיר מלא מאור נוצץ מהשכינה על ראשי עם קודשם ומתעטרת על ראשם להשלים עצמה בתיקוניהם, וכאשר היה היחוד היה אור הת"ת נכנס לבית הכנסת ואור המתוק מתערב ומתייחד באור השכינה כמים מזוגים ביין, ונועם זה הוא נועם הצדיקים בגן עדן ממש כזה, אמנם עתה שאין יחוד אין הת"ת נכנס באורו להיות אור בית הכנסת אור מזוג משתי אורות כדפי' אלא משגיח מן וכו' (אור יקר).

⁵⁰⁹⁰ כדפי' בפרשת פקודי בהיכלות בהיכל תליתאה (אור יקר).
⁵⁰⁹¹ הוקשה לו כיון שהמלך בוכה לפי דבריו א"כ למה אנו שמחים בשבתות וימים טובים וראשי חדשים היה לנו ג"כ לבכות, לזה אמר שכל (השבת) [השבוע] נבכה על זה אמנם ביום שבת וראש חדש וי"ט שאנו יודעים שהקב"ה זוכר שכינתו ראוי לשמוח כיון שאנו יודעים שאהבתו עמנו ולא ישכחנו וז"ש "דאנן ידעין דא" (אור יקר).

⁵⁰⁹² שבא לראות בשכינה ובבניה אם כן עם היות שהוא בוכה ומצטער עלינו זו היא שמחתנו ולכן "נגילה וכו'" (אור יקר).

⁵⁰⁹³ לגבי (דפ"ו).

⁵⁰⁹⁴ תוכחה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תא חזי בשעתא דאתער⁵⁰⁹⁵ צדק בדינוי כמה⁵⁰⁹⁶ סטרי טהירין מתערין מימינא ומשמאלא כמה שרביטין נפקין מנהון⁵⁰⁹⁷ שרביטי⁵⁰⁹⁸ אשא⁵⁰⁹⁹ שרביטי גומרינ⁵¹⁰⁰ שרביטי שלהובא כלהון(ן) נפקין ומתערין בעלמא ולקאן לבני נשא תחותיהו ממנן אחרנין מארי טפסין ממנן דארבעין חסר חד שאטיין ונחתין לקאן וסלקין ונטליין רשותא עיילין</p>	<p>בא וראה, בשעה שמתעורר צדק בדינוי, כמה צדדי רוחות מתעוררים מימין ומשמאל, כמה שרביטים יוצאים מהם, שרביטי אש שרביטי גחלים שרביטי שלהבת, כולם יוצאים ומתעוררים בעולם ומלקים בני אדם, תחתיהם ממונים אחרים בעלי חבלה ממונים של ארבעים חסר אחת משוטטים ויורדים מלקים ועולים ונוטלים רשות, נכנסים</p>
<p>קטו/א</p>	
<p>בנוקבא⁵¹⁰¹ דתהומא רבא מצבעין טפסי ונורא דדליק אתחבר בהו נפקי גומרינ ושאטיין ונחתין ואשתכחו לקבלהון דבני נשא והיינו דכתיב (ויקרא כו יח) ויספתי ליסרה אתכם אתן למאריהון דדינא תוספת על [דינא] (תוספת) דלהון כד"א (בראשית ח כא) לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם:</p>	<p>בנקב תהום רבה, צבעונים צורות ואש שדולקת מתחברת עמהם, יוצאים הגחלים ומשוטטים ויורדים, ונמצאים כנגד בני אדם, והיינו מה שנאמר "ויספתי ליסרה אתכם" אתן לבעלי הדין תוספת על הדין שלהם, כמו שנאמר "לא אוסיף עוד לקלל את האדמה בעבור האדם".</p>
<p>מאי לא אוסיף לא אתן תוספת למארי דינא לשיצאה עלמא אלא תוספת כגוונא דיכיל עלמא למסבל וע"ד ויספתי אתן תוספת ודאי תוספת אמאי בגין ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם:</p>	<p>מה זה לא אוסיף, לא אתן תוספת לבעלי דין להשמיד את העולם, אלא תוספת כדוגמא שהעולם יכול לסבול. ועל זה ויספתי, אתן תוספת ודאי. למה תוספת, כדי לייסר אתכם שבע על חטאתיכם.</p>
<p>[שבע] ושבע והא קב"ה אי' (אי קב"ה) גבי ההוא דיליה לא יכיל עלמא למסבל אפי' רגעא חדא הה"ד (תהלים קל ג) אם עונות תשמר יה יי מי יעמוד ואת אמרת שבע על חטאתיכם אלא מה ת"ל שבע אלא הא שבע לקבליכו ומאי איהי דא שמטה דאיהי שבע דאקרי שבע⁵¹⁰² כד"א (דברים טו א)</p>	<p>שבע, והרי הקדוש ברוך הוא, אם גובה את שלו, אין העולם יכול לסבול אפילו רגע אחד, זהו שנאמר "אם עוונות תשמר יה אדני מי יעמוד", ואתה אמרת שבע על חטאתיכם, אלא מה תלמוד לומר שבע, אלא שבע כנגדכם, ומהי, זו שמיטה שהיא שבע שנקראת שבע,</p>

⁵⁰⁹⁵ קב"ה (נוסף באור יקר).

⁵⁰⁹⁶ כי הדין הוא בסוד וה' המטיר דהיינו הוא ובית דינו בסוד ה' הוא האלהים אין דין הוה אלא ביחוד, וצדק היא מדת המלכות והיא פועלת בשלשה מיני דינים אלו הנזכרים כל א' כפי הראוי לו כדי רשעתו והיינו מימינא דין האש הרוחני, משמאלא גומרינ, דין אמצעי שלהבת שכן דרכם ודאי והכל בסוד הדין ומפני שהם יורדים עד החצונים (אור יקר).

⁵⁰⁹⁷ הם ג' חלקי הדין לג' מדות שהם נקראים אלהים בינה גבורה ומלכות, והנה תחלת הדין וצמיחתו מהבינה (אור יקר).

⁵⁰⁹⁸ הוא מט"ה ונודע שיש מטה למטה שבו מכים הכלבים ולכך בו לקה פרעה ככלב ושבת ליגיו חסר לב (משלי י ג), והם בסוד מטטר"ן שיש תחת רשותו מקלות להכות והיינו סוד מלאכים שתחת רשותם מלאכי חבלה כדפי' בזהר פרשת פקודי בסוד ההיכלות ושליטתם על ידי החצונים (אור יקר).

⁵⁰⁹⁹ ונאחז בגבורות ושם הם כחותיה (אור יקר).

⁵¹⁰⁰ גחלים בוערות באש הבינה וממנו ימשך הדין ולא חזק כגחלת והוא השלהבת הצומח מן הגחלת והיינו הדין שבמלכות, ולפי זה הם ג' אשות הא' רוחני אש בלא גחלים, והב' מתעבה יותר ויש גחלים, הג' רפה והוא שלהבת היוצא מהגחלים (אור יקר).

⁵¹⁰¹ שנוטלין כח להרע מהיכל הז' שלהם הנקרא נוקבא דתהומא רבא (רח"ו).

⁵¹⁰² מובן במ"ש בדרוש שביעית, שלעולם אין המלכות תחת נה"י דז"א אלא כנגד נה"י או מצד אחור או מצד פנים, ואם כן היא נקראת שבע בערך ו"ק הזעיר, לא בבחינת המקום שהרי אינה תחת היסוד שהיא הו'. ואמנם ידוע שבתחילת האצילות כשהיו בזה אחר זה אז היתה נקודת המלכות שביעית ממש, אבל אחר התיקון היא אחורי נה"י, ולכן אמר דאיהי שבע, פי' קודם התיקון, דאיקרי שבע, אחר התיקון. ולזה מביא פסוק מקץ שבע שנים, דלא מסתייה בפסוק (שמות לא, יז) כי ששת ימים עשה וגו' וביום השביעי וגו', דהוא אמינא דהתם מיירי לפי ערך ז' נקודות דעלמא קדמאה, לכן מביא פסוק דשמיטה שעיקרו בתיקון העולמות. ועוד מביא פסוק להורות דשבע האמורה הכא איירי בדוקא בבחינת השמיטה על הטעם הנז"ל. וז"ש ועל דא

זהר ויקרא חלק א'

<p>מקץ שבע שנים תעשה שמטה וע"ד שבע על חטאתיכם ואקרי שבע ואקרי בת שבע⁵¹⁰³:</p>	<p>כמו שנאמר "מקץ שבע שנים תעשה שמטה", ועל זה שבע על חטאתיכם, ונקראת שבע, ונקראת בת שבע.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא שבע בלחודה⁵¹⁰⁴ למעבד שמטה ולמעבד דינין לאפקא חירו כלה⁵¹⁰⁵ בה בת שבע⁵¹⁰⁶ [אקרי דאתחבר באחרא] (דאתחבר) כחדא לאנהרא למשלט במלכותא לאודעא מלכותא בארעא ובכלא בת שבע אקרי כתיב (בראשית כו לג) על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה באר שבע בארא דיצחק היא וכלא חד מלה הוא:</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא שבע לבדה, לעשות שמטה ולעשות דינים, להוציא חירות, שהכל בה נקראת בת שבע, שהתחברה עם אחר כאחד, להאיר לשלוט במלכות, להודיע המלכות בארץ, ובכל בת שבע נקראת. כתוב "על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה", באר שבע, בארו של יצחק היא, והכל הוא דבר אחד.</p>
<p>ר' אבא אמר (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם ויסרתי אתכם על ידא דממנן אחרנין כמה דאוקמוה אף אני [הא] אנא אתער לקבלייכו הא שבע לאתערא עלייכו:</p>	<p>רבי אבא אמר, ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם, ויסרתי אתכם על ידי ממונים אחרים כמו שבארוה. אף אני הריני מתעורר כנגדכם, והרי שבע להתעורר עליכם.</p>
<p>ת"ח רחימותא עלאה דקב"ה בישראל למלכא דהוה ליה בר יחידאי והוי חטי קמי מלכא יומא חד סרח קמי מלכא אמר מלכא כל הני יומין אלקינא לך ולא קבלת מכאן ואילך חמי מה אעביד לך אי אתריך לך מן ארעא ואפיך לך ממלכותא דלמא</p>	<p>בא וראה, את האהבה העליונה של הקדוש ברוך הוא לישראל. (משל) למלך שהיה לו בן יחיד, והיה חוטא לפני המלך. יום אחד סרח לפני המלך, אמר המלך כל הימים הללו הלקייתי אותך ולא קבלת, מכאן ואילך ראה מה</p>

שבע וכו', כלומר שעל כן אמר שבע בלשון נקבה ולא שבעה לשון זכר, דהוה קאי אימים (נ"א דהוה אמינא שגם), שגם היא נקראת יום השביעי ואינו ענין לכאן (רמ"ז).

⁵¹⁰³ ירצה שלא תמצא שתקרא בת שבעה, לפי שבבחינת שבעה תרמוז למלכות בסוד (מיכה ז, כ) ימי קדם, ואז לא היתה בחינת נוק', וכן (נ"א אכן) אחר התיקון שהיא בסוד נוק' ממשית תקרא שבע ובת שבע. ומפרש ואזיל בחינותיהן (רמ"ז).

⁵¹⁰⁴ הודיענו בקיצור נפלא כל סוד השמיטה הסובב על שני קוטבים, האחד הוא מ"ש בדרוש שביעית שההפרש שיש בין שבת לשביעית הוא שבשבת עולים כל העולמות עד שנמצאת הנוק' במקום אבא והזעיר עולה לדיקנא, אבל בשביעית אין עלייה רק לעולמות ב"ע שהן עולמות הנוק' וכל אחד בסוד שבע היכולות, והמלכות דאצילות [לבדה] עולה למקום נה"י, [פ' שנה"י מתעלים לחג"ת שאין עליה זו נחשבת של הזכר כי הוא עיקרו (חב"ד) חג"ת הנזכר בשער התפילין], ולכן אמר שבע בלחודה. והרי הקוטב האחד, והשני הוא מ"ש עוד בדרוש שביעית כי בהתעלות העולמות בשבת עולים נה"י (נ"א נה"י) במקום חג"ת וחג"ת במקום כח"ב וכח"ב במקום נה"י וכו', אבל בשביעית אינו כך אלא עולים נה"י דעשיה במקום חג"ת ומלכות דעשיה במקום נה"י, נמצאת כי מלכות נפרדת מנה"י ואינה עולה עמהם [במקום חג"ת] רק במקום נה"י ושם נשאר לבדה. והנה לעומת כן אמר בכאן שבע בלחודה, כי היא נפרדת מנה"י אשר דרכה בשאר עליות לעלות עמהם ואז יצדק בה שם שבע בעצם, כי כן היא השביעית ממש גם בערך המקום. ואז יש בה כח למעבד שמטה, דהיינו להעלות אליה ג' עולמות שלה, והיא והם שובתים מבחינת המלאכות השייכות לקרקע, דהיינו פעולת הברורים השייכים לה, כי הם נעשים מעצמם בסגולת השביעית, וזה סוד (כה, ו) שבת הארץ. וגם היא מוכנת למעבד דינין, שכיון שהיא לבדה היא אש אוכלה להעשות דין, כי יחסר לה א' דשם אדנ"י הממתקה, וה"ס ש"ך דינים, ה' פעמים די"ן בסוד שם ב"ן בהכאה יר"ד פ' ה"ה ר' ו"ו פעמים ה"ה ק"ך הרי ש"ך, ועם שם ב"ן בעצמו הרי שב"ע וכוונתה בכל מכה ויסורים הוא לאפקא חירו, הוא חירות הניצוצות המשוועדות בעוון האנשים, ובכח היסורים נפרדת הקלי' ונשאר המוח נקי ומבורר, והיינו דכתיב שבע על חטאתיכם, פ' שהיא ממונה ושולטת על החיצונים. כך נלע"ד, ובספר קרית ארבע מצאתי [כתוב] בין משם הרמ"ק ובין משם הרח"ו בשטתו הראשונה שפירשו לאפקא חירו על סוד עבד עברי היוצא בשביעית, שה"ס מדת המלכות וכונ"ל פרשת בהר סיני ק"ח א'. ולעד"ן דאיברא דקושטא הכי אבל לא נראה לי שבכאן יכוין לזה, חדא דאם כן הו"ל לאסמוכיה בתר אומרו למעבד שמטה, ועוד דאי הוה מלתא תליתאה הו"ל ולאפקא בו' כמ"ש ולמעבד דינין, ותו דדוקא בשמיטה ודינין כתיב לישנא דשבע, אבל בעבד עברי כתיב בשביעית, ורבי יוסי לא דריש הכא אלא שבע ולא שביעית. ודע כי מלת כלא הכתובה בכאן אין בידי ליישבה, ולא (נ"א אלא) הנ"א היא הנראית נכונה, וה"ג לאפקא חירו דכלא, ובקרית ארבע גריס הרח"ו לאפקא חירו כלא בה (רמ"ז).

⁵¹⁰⁵ דכלה (דפ"ו).

⁵¹⁰⁶ כשמתחברת בבניה שהיא ז' מתתא לעילא אזי המלכות נקראת בת שבע ברתא דאימא עלאה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יקומו עלך דובי חקלא או זאבי חקלא או לסטין וויעברון לך מעלמא:</p>	<p>אעשה לך, אם אגרש אותך מן הארץ ואוציא אותך מן המלכות, אולי יקומו עליך דובי השדה, או זאבי השדה, או לסטים, ויעבירו אותך מן העולם.</p>
<p>מה אעביד אלא אנא ואנת ניפוק [מארעא] (מעלמא) כך אף אני אנא ואנת ניפוק מארעא (אף אנא (עמד אנא) ואנת נהך בגלותא וניפוק כחדא) [כחדא כך אמר קב"ה] ישראל מה אעביר לכו הא אלקינא לכו ולא ארכיתו אדנייכו הא אני[תינא עלייכו מארי תריסין מארי טפסין לאלקאה לכו ולא שמעתון אי אפיק לכו מארעא [להודכון] דחילנא עלייכו מכמה דובין מכמה זאבין דיקומו עלייכו ויעברון לכו מעלמא אבל מה אעביד לכו אלא אנא ואתון ניפוק מארעא ונהך בגלותא הה"ד ויסרתי אתכם למהך בגלותא:</p>	<p>מה אעשה, אלא אני ואתה נצא מן הארץ, כך אף אני. אני ואתה נצא מן הארץ [אף אני ואתה נלך בגלות ונצא יחד], כך אמר הקדוש ברוך הוא ישראל, מה אעשה לכם הרי הלקיתי אתכם ולא הרכנתם אזניכם, הרי הבאתי עליהם בעלי מגנים, בעלי חבלה להלקות אתכם ולא שמעתם, אם אוציא אתכם מן הארץ לבדכם אני פוחד עליכם מכמה דובים מכמה זאבים שיקומו עליכם ויעבירו אתכם מן העולם, אבל מה אעשה לכם, אלא אני ואתם נצא מן הארץ ונלך לגלות, זהו שנאמר ויסרתי אתכם ללכת בגלות.</p>
<p>ואי תימרון דאשבוק לכו אף אני עמכון שבע על חטאתיכם [דא שבע דתתריך⁵¹⁰⁷ עמכון ואמאי על חטאתיכם] הה"ד [ישעיה נ א] ובפשעיכם שלחה אמכם אמר קב"ה אתון גרמתון דאנא ואתון [לא נידור⁵¹⁰⁸ בעלמא] [ניטרוד⁵¹⁰⁹ מעלמא] הא מטרוניתא נפקת מהיכלה עמכון הא אתחרב כלא היכלא דילי [ודלכון] אתחרב דהא למלכא לא אתחזי היכלא אלא כד איהו עייל עם מטרוניתא וחרדה דמלכא לא אשתכח אלא בשעתא דעאל בהיכלא דמטרוניתא ואשתכח ברהא עמה בהיכלא חדאן כלהו כחדא:</p>	<p>ואם תאמרו שאעזוב אתכם אף אני עמכם, שבע על חטאתיכם, זו שבע שתתגרש עמכם, ולמה, "על חטאתיכם". זהו שנאמר "ובפשעיכם שולחה אמכם", אמר הקדוש ברוך הוא, אתם גרמתם שאני ואתם לא נדור (בארץ) בעולם, (נגרש (מהארץ) מהעולם), הרי המלכה יצאה מהיכלה עמכם, הרי הכל נחרב, ההיכל שלי ושלכם נחרב, שהרי למלך לא ראוי להיכל, אלא כשהוא נכנס עם המלכה, ושמחת המלך אינה נמצאת אלא בשעה שנכנס להיכל המלכה, ונמצא בנה עמה, בהיכל כולם שמחים כאחד.</p>
<p>השתא דלא אשתכחו ברא ומטרוניתא הא היכלא חריבא מכלא [אלא] אנא מה אעביד אף אנא עמכון והשתא אע"ג דישראל אינהו בגלותא קב"ה אשתכח עמהון ולא שביק לון (והא אוקמוה דכתיב ושב יי' אלהיך) [דכד יפקון ישראל מן גלותא קב"ה יתוב עמהון ודכתיב (דברים ל ג) ושב יי' אלהיך ושב יי' אלהיך ודאין והא אתמר:</p>	<p>עכשיו שאין נמצאים הבן עם המלכה, הרי ההיכל חרב מהכל, אלא אני מה אעשה אף אני עמכם. ועכשיו אף על גב שישראל הם בגלות, הקדוש ברוך הוא נמצא עמהם ולא עוזב אותם, שכאשר יצאו ישראל מן הגלות, הקדוש ברוך הוא ישוב עמם, שנאמר "ושב ה' אלהיך", ושב ה' אלהיך ודאי, והרי נתבאר.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחה אערעו בההיא מערתא בחקלא א"ר חייא לר' יוסי האי דכתיב (דברים כח טט) אלה דברי הברית וגו' מלבד הברית מאי דברי הברית דברי גבורה וס"א האלהו מבעי ליה אמר ליה הא אוקמוה הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו של משה והא אתמר:</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, נפגשו באותה מערה בשדה, אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה שנאמר "אלה דברי הברית וגו' מלבד הברית". מה זה דברי הברית, היה צריך להיות דברי גבורה (האלה). אמר לו הרי פרשוה, הללו מפי הגבורה והללו מפי עצמו של משה, והרי נתבאר.</p>
<p>ת"ח אלין ואלין דברי הברית הוו</p>	<p>בא וראה, אלה ואלה היו דברי הברית,</p>
<p>קטו/ב</p>	

⁵¹⁰⁷ דיתתוך (דפ"ו), דאיתוך (דפ"ק).

⁵¹⁰⁸ (ס"א בארעא) (נוסף בדפ"ו).

⁵¹⁰⁹ (ס"א מארעא) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאע"ג⁵¹¹⁰ דמפי הגבורה הווי מלין מלי ברית הווי דהא טב וביש ביה תליין⁵¹¹¹ טב דאתי מצדיק⁵¹¹² ביש דאתי מן דינא [דינא] מאתר דדינא⁵¹¹³ והיינו צדק וצדיק⁵¹¹⁴ וצדק ברית אינון ברית אקרוין⁵¹¹⁵ ועל דא מלין אלין מלי ברית אינון⁵¹¹⁶ וקשיר ברית⁵¹¹⁷ כחדא ובגיני כך זכור ושמור קשור כחדא זכור⁵¹¹⁸ ביום שמור⁵¹¹⁹ בלילה הא ברית כחדא ובג"כ ברית ודאי דברי הברית נינהו⁵¹²⁰ ובכל אתר ברית באתר דא איהו⁵¹²¹:</p>	<p>שאף על גב שהדברים היו מפי הגבורה, דברי ברית היו, שהרי טוב ורע תלויים בו. הטוב שבא מצדיק, והרע שבא מן הדין. הדין ממקום הדין, והיינו צדק. וצדיק וצדק הם ברית ונקראים ברית, ולכן מלים. אלו הן דברי ברית, וקשר הברית כאחד, ולכן זכור ושמור קשורים כאחד. זכור ביום שמור בלילה, הרי ברית כאחד. ולכן ברית ודאי, דברי הברית הם. ובכל מקום הברית היא במקום הזה.</p>
<p>אמר ר' חייא ודאי הכי הוא ובגין כך שבת דאיהו זכור ושמור אקרי ברית דכתיב (שמות לא טו) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם וכלא מלה חד ואתר דא⁵¹²² אקרי ברית בכל אתר⁵¹²³:</p>	<p>אמר רבי חייא ודאי כך זה, ולכן שבת שהיא זכור ושמור נקראת ברית, שנאמר "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם" והכל דבר אחד, והמקום הזה נקרא ברית בכל מקום.</p>
<p>ת"ח כתיב (ויקרא כו ו) ונתתי שלום⁵¹²⁴ בארץ⁵¹²⁵ הוא יסוד דאיהו שלמא דארעא⁵¹²⁶</p>	<p>בא וראה כתוב "ונתתי שלום בארץ" הוא יסוד, שהוא שלום הארץ, שלום הבית, שלום העולם. "ויסרתי אתכם אף אני שבע", מה זה שבע, זה צדק, הרי ודאי הברית, ולכן דברי הברית הם.</p>

⁵¹¹⁰ יסוד ומלכות, ששניהם יחד נקראים ברית כדמסיק, ולזה אמר דאע"ג דמפי הגבורה, דהיינו מלכות מצד הגבורה והדין, עכ"ז "מלי ברית הווי" כי אין מלכות נפרדת מיסוד אפילו בהיותה דין, וז"ש "דהא טב וביש ביה תליין" (אור יקר).

⁵¹¹¹ פי' אע"פ שבתורת כהנים הם מפי הגבורה כיון דכתיב אלה דברי הברית, כולם הם ע"י יסוד ומלכות שנקראים שניהם ברית (מ"מ).

⁵¹¹² שהיסוד מאסף השפע העליון ומטיב המלכות והיינו מצדו, אמנם המלכות מצד עצמה דהיינו בהיותה דין "ביש" (אור יקר).

⁵¹¹³ גוברת שם בחינתה, ואז נשפע הדין בשמאל על ידי היסוד, אמנם לא מצד עצמו שהוא משפיע הטוב אלא הוא צנור ודרך בו מעבר אליה הדין, ובהיותו מסכים בהתגברות דיניה יקרא כי הברית יחד הם בדין ההוא (אור יקר).

⁵¹¹⁴ מלכות ויסוד (אור יקר).

⁵¹¹⁵ שניהם יחד כפי מה שהוא הענין הטוב מצדיק גובר על צדק הרע, הרע מצדק גובר על צדיק, ולעולם משניהם יחד הוא הכל (אור יקר).

⁵¹¹⁶ בערך שלא יתפרדו (אור יקר).

⁵¹¹⁷ כי על ידי היותם נשפעים לייסר ישראל יתקשרו יחד שהדין נשפע והם מתייחדים (אור יקר).

⁵¹¹⁸ ליסוד עם הת"ת דגוף וברית חשבינן חד, והנה השבת נקרא ברית על שם יחוד ב' מדות אלה בהשאלה (אור יקר).

⁵¹¹⁹ למלכות (אור יקר).

⁵¹²⁰ ירצה דברי הכנעות ודיני הברית לשון ודבור (אור יקר).

⁵¹²¹ יחוד היסוד והמלכות מילה ופריעה (אור יקר).

⁵¹²² יסוד ומלכות (אור יקר).

⁵¹²³ שכן מלת ברית מורה יחוד יחד (אור יקר).

⁵¹²⁴ יסוד (אור יקר).

⁵¹²⁵ מלכות (אור יקר).

⁵¹²⁶ היא הארץ העליונה והם ג' בחינות: הא', נקראת ארץ שאינו כולל אלא הארץ ממש וצאצאה, והיינו בחינות המלכות וכל המושרשים בה. השנית נקראת "בית", והיא בחינה פרטית במלכות, דהיינו בית, שבה משכן השלום. השלישית, "עולם", דהיינו כלל כל המציאות וכולל שמים וארבע יסודות ולכל שלום היסוד המשלים, והם ג' מציאויות תתאין ועילאין ושלום הכל היסוד, וכנגד ג' אלו אמר "שלמא דארעא" מה שנכלל ביסוד העפר והיוצא ממנו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שלמא דביתא⁵¹²⁷ שלמא דעלמא⁵¹²⁸ (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם אף אני⁵¹²⁹ שבע⁵¹³⁰ מאי שבע דא צדק הא ודאי ברית ובג"כ דברי הברית נינהו:</p>	
<p>א"ר יוסי [כתיב] (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' ואף גם⁵¹³¹ זאת⁵¹³² ואף⁵¹³³ כד"א (שם מא) אף אני⁵¹³⁴ גם (גם) לרבות כ"י⁵¹³⁵ דאקרי זאת דלא שבקת לון לעלמיץ⁵¹³⁶ בהיותם בארץ אויביהם בהיותם כלא כחדא:</p>	<p>אמר רבי יוסי, כתוב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', ואף גם זאת, ואף כמו שנאמר, "אף אני" גם לרבות כנסת ישראל שנקראת זאת, שלא עזבת אותם לעולמים. בהיותם בארץ אויביהם, בהיותם הכל כאחד.</p>
<p>לא מאסתים ולא געלתים בנין דלא אתחבר בהו להפר בריתי אתם דאי לא אפרוק להו הא בריתי פליג⁵¹³⁷ ובנין כך להפר בריתי אתם:</p>	<p>לא מאסתים ולא געלתים, כדי שלא אתחבר עמם להפר בריתי איתם, שאם לא אפדה אותם הרי בריתי מתחלקת, ולכן להפר בריתי אתם.</p>
<p>אמר ר' חייא אנא שמענא מלה חדתא דאמר רבי אלעזר לא מאסתים ולא געלתים לכלתם לא [הכיתים] (הכרתים) ולא הרגתים לכלותם מבעי ליה אלא לא מאסתים ולא געלתים מאן דסאנא לאחרא⁵¹³⁸ מאים הוא לקבליה וגעלא הוא בניעולא קמיה אבל הכא לא מאסתים ולא געלתים:</p>	<p>אמר רבי חייא אני שמעתי דבר חדש שאמר רבי אלעזר, לא מאסתים ולא געלתים לכלותם, היה צריך להיות לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם, אלא לא מאסתים ולא געלתים, מי ששונא מישהו אחר הוא מאוס כנגדו ומגעיל בגיעול לפניו, אבל כאן לא מאסתים ולא געלתים.</p>
<p>מ"ט⁵¹³⁹ בנין דחביבותא דנפשאי⁵¹⁴⁰ בנייהו ובגינה כלהו חביבין גבאי הה"ד לכלותם לכלתם כתיב חסר וי"ו בגינה לא מאסתים ולא געלתים בנין דאיהי רחימ[ת]א דנפשאי רחימותא דילי גבהא:</p>	<p>למה, משום שחביבות נפשי בנייהם, ובגללה כולם חביבים עבורי, זהו שנאמר לכלותם. לכלתם כתוב חסר וי"ו, בגללה לא מאסתים ולא געלתים, משום שהיא אהבת נפשי, אהבתי אצלה.</p>

⁵¹²⁷ מה שנכלל פרטי בירושלים משכן ולשכינה (אור יקר). יובן במ"ש הרב ג' בחי' נותן יסוד למלכות: א', בחי' רוחא קדמאה שהוא שם ב"ן המעלה מ"ן. בחי' ב', כלי המ"ן שהוא ע"ב קד"ם. בחי' ג', טיפה זרעית שהיא שם ע"ב שממנה נוצר הולד ולכך אמר ג' לשונות אלו ולפי זה ארעא וביתא ועלמא כולם במלכות לפי שיש בה בחי' שונות. א"נ י"ל לפי שיש במלכות ג' כלים חיצונים אמצעי ופנימי וכולם תיקונם מהיסוד לכך נקט ג' לשונות אלו. א"נ י"ל שלמא דארעא היא מלכות הנק' ארץ. שלמא דביתא היא בריאה הנק' בית. שלמא דעלמא הם יצירה ועשייה ועולם הזה (מ"מ).

⁵¹²⁸ שמים וארץ ד' יסודות, והיינו במלכות כלל כל המדות והיסוד אמצעי משלים עליונות בתחתונות שבה, והיינו בטוב ובברכה, ולהפך ג"כ ביחוד (אור יקר).

⁵¹²⁹ צדיק עם הת"ת המדבר בעדו (אור יקר).

⁵¹³⁰ מלכות שניהם מסכימים והיינו "דברי הברית" (אור יקר)

⁵¹³¹ הם ב' רבויים הא' לרבות כמו הם גם היא עמהם (אור יקר).

⁵¹³² היינו מלכות כנודע (אור יקר).

⁵¹³³ לרבות שאינה לפרקים אלא תמידית (אור יקר).

⁵¹³⁴ פ' שהוא ז"א כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

⁵¹³⁵ ושיעור הכתוב ואף שהוא ז"א כמד"א אף אני, וגם זאת שהיא המלכות וכלם הם עמכם בגלות וז"ש בהיותם בארץ אויביהם (מ"מ).

⁵¹³⁶ היינו מרבוי ואף גם זאת (אור יקר). בין בעת שלומם בארץ אויביהם בין בעת שמד ח"ו אף גם זאת עמנו (אור יקר).

⁵¹³⁷ שאין היסוד חצי הברית הב' (אור יקר) פ' כיון שהשכינה היא עמהם בגלות ויסוד ומלכות שניהם נק' ברית כמ"ש הזהר לעיל א"כ אי לא איפרוק להו הא בריתי פליג, ויש פירוד בין יסוד ומלכות, לכך אפרוק להו בשביל שיתחברו יסוד ומלכות ויהיה השם שלם ע"ד ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו א' (מ"מ).

⁵¹³⁸ אפילו שלא ירצה לכלותו (אור יקר).

⁵¹³⁹ פ' כיון שאמר לא מאסתים לא שייך לא לגעלתים שתחלה הוא המאוס ואח"כ הגיעול, אמנם כיון שאין מיאוס כל שכן גיעול והיאך שייך אחר אומרו לא מאסתים לא געלתים שתכלית המיאוס הוא הגיעול (אור יקר). פ' אין מלת לכלותם לומר לא מאסתים לכלות אלא נתן טעם למה לא מאס (אור יקר).

⁵¹⁴⁰ פ' מפני הכלה שהיא השכינה שהיא עם ישראל בגלות ואין מלת מאסתים לישראל ח"ו שאין מאוס (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לבר נש דרחים אתתא והות דיירא בשוקא דבורסקי אי לא הוות [היא] תמן לא עייל בה לעלמין כיון דהיא תמן דמי בעינוי בשוקא דרוכלי דכל ריחין דעלמא טבין אשתכחו תמן:</p>	<p>(משל) לאדם שאוהב אשה והיתה גרה בשוק של בורסקים, אם היא לא היתה שם לא היה נכנס לשם לעולמים, כיון שהיא שם, דומה בעינוי כמו שוק של רוכלים, שכל הריחות של עולמות טובים נמצאים שם.</p>
<p>אוף הכא ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם (ויקרא כו מד) דאיהו שוקא דבורסקי לא מאסתים⁵¹⁴¹ ולא געלתים⁵¹⁴² ואמאי לכלתם [בגין כלתם] דאנא רחימנא לה דאיהי רחימ[ת]א דנפשאי דשריית תמן ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעלמא בגין ההיא כלה דבגויהו א"ר יוסי אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא די:</p>	<p>כמו כן כאן, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, שהוא שוק של בורסקים, לא מאסתים ולא געלתים, ולמה לכלתם, בשביל כלתם, שאני אוהב אותה, שהיא אוהבת נפשי, ששורה שם, ודומה עלי כמו כל הריחות הטובים של העולם, משום אותה הכלה שבתוכם. אמר רבי יוסי אלו לא באנו לכאן אלא לשמע את זה די לי.</p>
<p>פתח ואמר (מלאכי א ו) בן יכבד אב ועבד אדניו בן יכבד אב כד"א (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך ואוקמוה במיכלא ומשתייא ובכלא האי בחייו דאתחייב ביה בתר דמית:</p>	<p>פתח ואמר "בן יכבד אב ועבד אדניו", בן יכבד אב, כמו שנאמר "כבד את אביך ואת אמך", ופרשה במאכל ובמשתה, ובכל זה בחייו שהתחייב בו אחר שמת.</p>
<p>אי תימא הא פטור מניה הוא לאו הכי דאע"ג דמית אתחייב ביקריה יתיר דכתיב כבד את אביך דאי ההוא ברא אזיל בארע תקלא ודאי מבזה לאבוי הוא ודאי עביד ליה קלנא:</p>	<p>אם תאמר הרי הוא פטור ממנו, לא כך שאף על גב שמת התחייב בכבודו יותר, שנאמר כבד את אביך, שאם אותו הבן הולך בדרך מקולקלת, ודאי שהוא מבזה את אביו, ודאי שעושה לו קלון.</p>
<p>ואי ההוא ברא אזיל בארע מישר ותקין עובדוי ודאי דא אוקיר לאבוי אוקיר ליה בהאי עלמא גבי בני נשא אוקיר ליה בההוא עלמא גבי קב"ה וקב"ה חיים עליה ואותיב ליה בכורסייא דיקריה ודאי:</p>	<p>ואם אותו הבן הולך בדרך ישרה ומתקן את מעשיו, ודאי שזה מכבד את אביו, מכבד אותו באותו העולם אצל בני אדם, מכבד אותו באותו העולם אצל הקדוש ברוך הוא. והקדוש ברוך הוא חס עליו ומושיב אותו בכסא כבודו ודאי.</p>
<p>בן יכבד אב (מלאכי א ו) כגון ר' אלעזר דאיהו אוקיר ליה לאבוי בהאי עלמא ובההוא עלמא השתא אסגי שבחא דר"ש בתרין עלמין בהאי עלמא ובההוא עלמא יתיר מחייו [דזכה לבנין קדישין ולגזעין קדישין] זכאין אינון צדיקיא דזכאן לבנין קדישין לגזעין קדישין עלייהו אתקרי (ישעיה סא ט) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יי' אמן:</p>	<p>"בן יכבד אב", כמו רבי אלעזר שמכבד את אביו בעולם הזה ובאותו העולם, עכשיו מתרבה שבחו של רבי שמעון בשני עולמות, בעולם הזה ובאותו העולם, יותר אשר בחייו, שזכה לבנים קדושים ולגזעים קדושים, אשרי הצדיקים שזוכים לבנים קדושים לגזעים קדושים, עליהם נקרא שכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' אמן</p>
<p>ברוך ה' לעולם אמן ואמן ימלך ה' לעולם אמן ואמן:</p>	
<p>סליק ספר ויקרא בס"ד</p>	
<p>קי"ז א</p>	
<p>פרשת במדבר:</p>	
<p>וידבר יי' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו' (במדבר א א) ר' אבא פתח⁵¹⁴³ (בראשית א כו)</p>	<p>וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד וגו', רבי אבא פתח "ויברא אלהים את האדם</p>

⁵¹⁴¹ מצד עצמ' (אור יקר).

⁵¹⁴² מצד מקומ' (אור יקר).

⁵¹⁴³ טעם פתיחה זו משום דקי"ל בפסוק במדבר סיני באהל מועד למה הוצרך סימן בתוך סי' ומתרץ במדבר סיני הוא התורה שרומז לז"א, ובאהל מועד הוא המשכן שרומז למלכות ובה להשמיענו שישראל הם חיילין

<p>ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' האי קרא אתמר ת"ח בשעתא דברא קב"ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעלא⁵¹⁴⁴ ותתאי⁵¹⁴⁵ והוה כליל מכלא⁵¹⁴⁶ והוה נהוריה נהיר⁵¹⁴⁷ מסייפי עלמא עד סייפי עלמא⁵¹⁴⁸ והוה דחלין [קמיה] (מניה) כלא⁵¹⁴⁹:</p>	<p>בצלמו וגו' הפסוק הזה נתבאר. בא וראה בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם, עשה אותו בדמות של עליונים ותחתונים, והיה כלול מהכל, והיה אורו מאיר מסוף העולם ועד סופו, והכל היו פוחדים ממנו.</p>
<p>ואע"ג דהא אוקמוה אית לאסתכלא ביה בהאי קרא ויברא אלהים את האדם בצלמו בעלם אלהים [ברא אותו] כיון דאמר בצלמו מאי בעלם אלהים ברא אותו אלא ודאי תרין דרגין⁵¹⁵⁰ דכלילין⁵¹⁵¹</p>	<p>ואף על גב שהרי פרשוה, יש להתבונן בפסוק הזה "ויברא אלהים את האדם בצלמו בעלם אלהים ברא אותו", כיון שאמר בצלמו מה זה בעלם אלהים ברא אותו, אלא ודאי שתי דרגות שכלולות זכר ונקבה, אחת לזכר ואחת לנקבה, ולכן שני פרצופים היו בודאי, וסוף הפסוק מוכיח, שנאמר "זכר ונקבה ברא</p>

דאורייתא שהוא ז"א וחילין דמשכנא שהיא המלכות ולכן הביא פי' בצלמו בעלם אלהים, שהם ג"כ זרין שבצלמו הוא ז"א בעלם ו' בעלם אלהים היא המלכות והאדם הוא משניהם יחד וכדמסיק לקמן (מ"מ).
⁵¹⁴⁴ א"א ואר"א (מ"מ). משמים (יהל אור).

⁵¹⁴⁵ במציאות אדם הוא כלל כל הנמצאים כאלו נאמר בראשו יש כללות העליונים למטה עד קרום האמצעי המבדיל בין הכרס והריאה היא כללי האמצעי למטה הוא מציאות התחתונים וכיוצא בזה נכללו בו כל הנמצאים כולם והוא דמותם ממש, והעד על זה כי כל העולם נברא בכ"ב אותיות והעד על זה עולם שנה נפש עי' ס"י (אור יקר). ירצה להורות מעלה כוללת שבה נשתנה אדה"ר בראשיתו מכל שאר בני אדם, כי כל הנולדים אחריו ראשיתם מזער ואחריתם ישגא כידוע מסודות עיבור יניקה וגדלות, מה שאין כן באדה"ר כי מיד בשעתא דברא יתיה קב"ה מיד עבד ליה בדיוקנא וכו', כי אדם הוא דמות אר"א ודמות זרין (רמ"ז). זרין (מ"מ). מהארץ וזהו דמות אדם (יהל אור).

⁵¹⁴⁶ האדם שבעולם הזה כולל כולם (מ"מ). זהו צלם של אדם (יהל אור). הוא נקבות של הד"ו פרצופים שהוא נוק' של דכורא נהוריה ודחלין הוא דכורין מהד"ו פרצופין (יהל אור).

⁵¹⁴⁷ נראה כי לקרון פניו קאמר כענין מרע"ה (אור יקר). דאור ראשון כליל משית יומין יומא דכלהו יומין וזהו מסוף העולם ועד סופו והוא דכורא דפרצופין דאתנטלא מיניה אח"כ (יהל אור).

⁵¹⁴⁸ קשר העולמות וייחודות משולבות אשה אל אחותיה יורה שפע ורב טוב בעולם והטעם כי אור א"ס מאיר בי' ספירות דאצילות בי' כסאות דבריאה ובי' כתות דמלאכים ובעשר גלגלי רקיע ועד נקודה אחרונה. אמנם טובתם של הנמצאים אינו אלא בהיות כל עלול דבק בעילתו וכל עילה משתפת בעוללו וכו' אמנם בהמצא הפרוד אז אור א"ס מסתלק מהם ונסתמו מאורות כל הנמצאים והנה מטעם זה להיות באדם קשר כל הנמצאים מהמאציל הראשון עד נקודת הארץ התחתונה מדרגה אחר מדרגה כדפי' היה סבה שאור א"ס מתנוצץ בו בפרטות ומאיר בו מבחי' הראשונה שבו עד מציאות נקודה אחרונה שבו שהיא העפר והגוף הזה ולהיות כי הוא סבה קודמת לכל העולם ומאוחר לכולם ובמעשיו תלויים ועליונים ותחתונים היה כל העולם כולו מאיר ממנו. "מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא" שהוא נעשה בסיס ומכון לאור העליון וממנו יונקים האור אפילו המלאכים (אור יקר). פשוטו הוא שהיה צנור המושך השפע לכל העולמות מראש ועד סוף. והא דקארי לשני הקצוות בשם סייפי, לרמוז למה שנודע שיש שתי בחינות באורות, אור ישר ואור חוזר, באופן שבחינת אור הישר העליון הוא ראש ובשל אור חוזר הוא סוף (רמ"ז).

⁵¹⁴⁹ היראה האמיתית הוא מהאל עושה כל, אמנם אין דרך אלינו לעבוד אותו אלא על ידי מקום המושג דהיינו מקום האצילות עד שנאמר שתהיה העבודה אליו ולא למדותיו. אמנם לא יושג לנו עבודתו אליו אלא על ידי מדותיו עצמות וכלים כי לא יצדק אמרינו אליו חננו מאתך דעה ובינה והשכל במציאות פשיטותו אלא על ידי המדה ההיא הנודעת לזה וכן רפאנו וכיוצא וע"ד זה לכל הנמצאים למטה היו שואבים שפע מאדם עד שכולם עובדים אותו לאלוה מפני שהיו אומרים שניקתם השפע מהעילה הקודמת היה על ידי אדם עד שאדם הראשון הצילם מן הטעות הזה ואמר באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושונו שהוא סבה לכולהו (אור יקר). זהו ארבעה ד"ו פרצופין (יהל אור).

⁵¹⁵⁰ אלהים היא מלכות דהיינו דמות, "צלמו" ת"ת, כי צלם ודמות הם ת"ת ומלכות. ונודע כי ת"ת כלול מהמלכות ומלכות כלולה מת"ת, מפני שנאצלו יחד, ובהפרדם איש מאחיו, נמצא מציאות של זה בזה והיינו סוד ויסוגר בשר תחתנה, ואל ב' המציאויות אלו דהיינו ב' דרגין ת"ת ומלכות "דכליל דכר ונוקבא" (אור יקר). זה מבואר במאי דקיימא לן בכמה דוכתי דשני צלמים הם, אחד מאבא ואחד מאמא, ושל אבא גם הוא נקרא בשם אה"ה דיודין, להיותו מתעלם בשל אמא, ועליו נאמר בצלמו, פי' בצלם הנסתר והוא שלו, ר"ל שגם הוא סוד קס"א, אבל על של אמא אמר בצלם אלקים, לפי שה"ס הגבורות הנכללות עם החסדים בתוך זעיר (רמ"ז). דכ"א כליל דר"ג (יהל אור).

⁵¹⁵¹ בצלמו בעלם ו' דכר, בעלם אלהים נוקבא (רח"ו). ואע"ג דנוק' אחידת בסטרוי הוא נמי כליל מתרין סטרוין, פי' שאדם הוא מבחי' מ"ה וכלול עמו ב"ן דמ"ה וחוה ג"כ היא ב"ן וכלול עמה מ"ה דב"ן נמצא שכלול מכל סטרוי (מ"מ). ר"ל דבין דכר ובין נקבה כלילא מדכר ונוק' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבר ונוקבא⁵¹⁵² חד לדכר⁵¹⁵³ וחד לנוקבא⁵¹⁵⁴ ובגין כך דו פרצופין⁵¹⁵⁵ הוו ודאי וסיפא דקרא אוכח דכתיב (בראשית א כז) זכר ונקבה ברא אותם⁵¹⁵⁶ וכליל הוה מכל סטרוי⁵¹⁵⁷ ונ"א מתרין סטרוין ואע"ג דנוקבא⁵¹⁵⁸ אחידת בסטרוי הא [היא] נמי כלילא מתרין סטרוין⁵¹⁵⁹ למהוי שלים בכלא⁵¹⁶⁰;</p>	<p>אותם" וכלול היה מכל הצדדים (משני צדדים). ואף על גב שהנקבה אחוזה בצדו, הרי היא גם כלולה משני צדדים, להיות שלם בכל.</p>
<p>והוה מסתכל בחכמתא לעילא⁵¹⁶¹ ותתא⁵¹⁶² כיון דסרח אתמעטו פרצופין⁵¹⁶³ וחכמתא אסתלקת מניה ולא הוה מסתכל אלא במלי דגופיה⁵¹⁶⁴ לבתר אוליד בנין מעלאי ותתאי⁵¹⁶⁵ ולא אתישבו⁵¹⁶⁶ דא ודא ובעלמא⁵¹⁶⁷ עד דאוליד בר⁵¹⁶⁸ ומניה אשתלים (ס"א אשתיל) עלמא⁵¹⁶⁹ דאקרי שת⁵¹⁷⁰ והא אוקמוה ועב"ד עלמא תתאה לא</p>	<p>והיה מסתכל בחכמה למעלה ולמטה, כיון שסרח התמעטו הפרצופים והחכמה הסתלקה ממנו, ולא היה מסתכל אלא בדברי גופו. אחר כך הוליד בנים מעליונים ותחתונים, ולא התיישבו זה וזה בעולם עד שהוליד בן, וממנו נשלם (נשתל) העולם, שנקרא שת, וכך פרשוהו. ועם כל זה העולם התחתון לא נשלם ולא היה שלם ולא נמצא בקיומו עד שבא אברהם והעמיד העולם, אבל לא נשלם עד</p>

⁵¹⁵² הם כל א' כלול מת"ת ומלכות. אמר הכתוב "ויברא אלהים" מלכות את האדם בכח הת"ת שהוא צלמו, וזהו הזכר בצלם ת"ת, אלהים מלכות ברא אותו והיינו הנקבה (אור יקר). לפי שעיקר הצלם השני הוא לתיקון הנוק' הנקרא צלם אלקים, וכו', ועל זה אמר חד לדכר וחד לנוקבא. ובזה מדוייק עוד ואמרו ויברא אלקים את האדם בצלמו, פי' בצלם של האדם הוא זעיר, אי נמי בצלם ו'. ועל של הנוק' אמר בצלם אלקים. והוסיף ברא אותו, מפני שגם צלם דאמא נכלל בתוך זעיר כנזכר (רמ"ז).

⁵¹⁵³ לבראות הזכר (אור יקר).

⁵¹⁵⁴ לבראות הנקבה (אור יקר).

⁵¹⁵⁵ ראייה אל יחוד הת"ת והמלכות בבריאת אדם וחוה ממה שנברא דו פרצופים יחד מורה כי זכר ונקבה העליונים היו מיוחדים. ומפני שמציאות ד"ו פרצופים הוא מחלוקת אם פרצוף היתה או זנב היתה לכך הכריח שפרצוף היתה מדכתיב זכר ונקבה בראם דמשמע בשעת בריאתם יחד היו זכר ונקבה (אור יקר). זוגות, דהיינו בצלמו, צלם ו', שהוא דכורא וצלם אלהים שהוא נקבות כל א' היה זוגות (יהל אור).

⁵¹⁵⁶ ג"כ כנ"ל (יהל אור).

⁵¹⁵⁷ מסטרא דכורא כליל בנוק' ומסטרא דנוק' כליל בדכורא (אור יקר).

⁵¹⁵⁸ זהו סיום ביאור הענין, וירצה שאעפ"י שהנקבה אחוזה ממש באמא ואליה שייכות הגבורות בעצם, בכל זאת היא (נ"א הוא) נמי כלילא מתרין סטרוין, חו"ג, להיות שלם בכל, מה שאין כן בנוק' דדעת שלה ק"ל איהו, שאין בה רק הגבורות (רמ"ז).

⁵¹⁵⁹ הוא כמ"ש בפ' שמיני לה ע"ב צלם בדכורא ודמות בנוק', וע"ש שנוק' כלילא בדכורא לכן לא הזכיר בשתייהן כ"א הדכורא בצלמו בצלם אלהים, בצלם ו' ז"א דכליל זר"נ בצלם אלהים נוק' דז"א שנקרא אלהים והיא ג"כ כלילא זר"נ (יהל אור).

⁵¹⁶⁰ פי' כי הוא אמר שאדם הוה כלול מב' סטרוין ואמר כי גם הנוק' כלול' מב' סטרוין כמו הדכור' עם היותה אחוזה בסטרוי וטפילה לו עכ"ז גם היא כלולה מב' סטרוין כמותו (זהר הרקיע).

⁵¹⁶¹ חכמת העליונים ברוחניים, וחכמת התחתונים בטבע לדעת התלות אלו באלו (אור יקר). כיון שהיה ראשו באצילות כנז"ל, היה בו כח להמשיך אור האצילות בכל קומתו, דהיינו עד סוף העולמות (רמ"ז).

⁵¹⁶² הוא אבי"ע עילאה אצילות ותתאה בי"ע והן דכר ונוק' (יהל אור).

⁵¹⁶³ כללות הזכר בנקבה ונקבה בזכר (אור יקר), דהיינו הדכורים (יהל אור).

⁵¹⁶⁴ הדברים הגשמיים צורכי הגוף (אור יקר), והוא נוקב' וגם גופים לא אשתלים (יהל אור).

⁵¹⁶⁵ הם קין והבל שהיה בהם סוד נפש דאצילות, ומשם ולמטה דהיינו עילאי ותתאי, אצילות ובי"ע, ולהיותם מעורבים מטוב ורע לא אתיישבו דא ודא, פי' לא מבעיא קין שעיקרו מן הגבורות ושהיה קינא דמסאבותא, אלא אפילו הבל שהיה רובו מהחסדים גם הוא לא נתקיים (רמ"ז). פי' לפי שבא נחש על חוה, ואח"כ בא אדם ג"כ על חוה, נמצא שאותם הבנים מטיפת המלאך ומטיפת אדם וז"ש מעילאי ותתאי (מ"מ). קין והבל, קין ממלאך נחש, והבל מאדם (יהל אור). ר"ל קין והבל שהן היו כלולים מטסרא דקדושה ומסט"א שלכן לא נתקיימו כמ"ש באד"ר עיי"ש (יהל אור).

⁵¹⁶⁶ ולא נשאר מהם כלום בעולם (יהל אור).

⁵¹⁶⁷ שנמוח כל זרע קין והבל מן העולם ולא נתקיים העולם רק על ידי שת ובניו (רח"ו).

⁵¹⁶⁸ הוא שת שעיקרו מן החסדים והוא מסוד היסוד, מלשון (ישעיה כ ד) וחשופי שת, שהוא ענין עטרא דזעיר (רמ"ז).

⁵¹⁶⁹ ה"ס זעיר שה"ס עולם סתם (נ"א קטן) בעל ו"ק כנודע (רמ"ז).

⁵¹⁷⁰ פי' לשון יחוד שממנו הושתת העולם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אשתלים⁵¹⁷¹ ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומיה⁵¹⁷² עד דאתא אברהם⁵¹⁷³ ואתקיים עלמא⁵¹⁷⁴ אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח⁵¹⁷⁵ ביה בעלמא⁵¹⁷⁶ ואחיד ביה בימינא כמאן דאחיד בימיניה למאן דנפיל:</p>	<p>שאברהם נמצא בו בעולם, ואחז בו בימין, כמי שאחזו בימינו את מי שנופל.</p>
<p>אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא⁵¹⁷⁷ ואתקיים יתיר⁵¹⁷⁸ כיון דאתא יעקב ואחיד באמצעיתא בנופא ואתכליל בתרין סטרין אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט⁵¹⁷⁹ ועם כל דא לא אשתיל (ס"א אשתלים) בשרשוי עד דאוליד תריסר שבטין⁵¹⁸⁰ ושבעין נפשאן⁵¹⁸¹ ואשתיל (ס"א ואשתלים) עלמא ועכ"ד לא אשתלים עד דקבילו ישראל אורייתא בטורא דסיני⁵¹⁸² ואתקם משכנא⁵¹⁸³ כדין אתקיימו עלמין⁵¹⁸⁴ ואשתלימו</p>	<p>בא יצחק ואחז בידי העולם בשמאל, והתקיים יותר. כיון שבא יעקב אחז באמצע הגוף ונכלל בשני צדדים, יעמיד את העולם ולא היה מתמוטט. ועם כל זה לא נשתל (נשלם) בשרשוי עד שהוליד שנים עשר שבטים ושבעים נפש, ונשתל (ונשלם) העולם. ועם כל זה לא השתלם עד שקבלו ישראל תורה בהר סיני והוקם המשכן, ואז עמדו העולמות ונשלמו והתבשמו עליונים ותחתונים, כיון שהתורה והמשכן הוקמו רצה הקדוש ברוך הוא לפקד</p>

⁵¹⁷¹ ג' עמודים שהעולם עומד עליהם (יהל אור).

⁵¹⁷² רק קיומא והעמדתה הוא גופא דאילנא ולכן אמר ולא אשתכח בקיומא שהוא ד' דמרכבה יעקב אע"ה עד דאת' אברהם כי כיון שנולד נתגלו ה"ח אבל לא אשתלים כי לא נתפשטו ה"ח עד שזכה אברהם ע"י המילה לדרועא ימינא (זהר הרקיע).

⁵¹⁷³ ויש לדקדק כפל הלשון. ונראה כי הנה נודע כי המל' צריכה להיות כלולה בב' זרועות ימין ושמאל ולבתר להתדבק בגוף עצמו ואז יש לה קיום ונק' כסא של ג' רגלים. והנה עד ימות אברהם לא אשתלים בנין פרצופה כי ה"ח בונין אותה בסוד (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסאו וז"ש עלמא תתאה לא אשתלים דהיינו בנין פרצופה עד דאתא אברהם. והנה עיקר בנינה שימתיקו ה"ח את ה"ג וזה ה' בסוד עקדת יצחק ואז היתה שלימה בב' זרועות ח"וג כלולים זה בזה (זהר הרקיע). כמ"ש בהבראם, בה' בראם, אותיות אברהם (יהל אור).

⁵¹⁷⁴ הגם שהיו כל אותם הנקובים בראשי הדורות, שאמר הרב זלה"ה שהיו צדיקים [גמורים] גדולים, לא הועילו כלום לתקן המלכות עד שבא אברהם ואתקיים עלמא (רמ"ז).

⁵¹⁷⁵ הוא זמן מילתו שאז זכה לה' חסדים ונתעצם להעיר במלכות (רמ"ז). שבתחלת ימיו של אברהם שעדיין לא השיג מדת החסד עדיין לא נשלם העולם ואחר דאשתכח ביה בעלמא ואחד בימינו, דהיינו שהשיב מדת החסד על ידי מעשיו הטובים כמ"ש לעיל [פ ע"א] וכו' שהיה אאע"ה עולה מדרגה אחר מדרגה עד הנגבה שהוא החסד אזי תקן העולם כמאן דאחיד בימיניה (מ"מ).

⁵¹⁷⁶ שה"ס המלכות שאז פנה להאיר לה (רמ"ז).

⁵¹⁷⁷ היינו גבורה שלה שנתפשטה בכח גבורת יצחק (רמ"ז).

⁵¹⁷⁸ כי עיקר הוא החסד ועכ"ז כיון שאינו גוף אין קיום לזרועות (זהר הרקיע). לא תקן אלא ואתקיים יתיר, כמי שאין לו כח בגוף להתקיים והוא נסמך בב' ידיו דהיינו ימין ושמאל וז"ש "ואחיד בידיה בשמאלא" (אור יקר).

⁵¹⁷⁹ אמנם כאשר בא יעקב אז היה הקיום העיקרי (אור יקר). שבסגולתו של יעקב נתפשט הרקיע השלישי הוא הת"ת שלה, ואז היתה כסא של שלש רגלים (רמ"ז).

⁵¹⁸⁰ הי"ב שבטים ה"ס הי"ב פרקים דח"ג ונ"ה הכלולים בת"ת (רמ"ז). פי' שהם נגד י"ב בקר ונגד י"ב צרופי הוי"ה (מ"מ ויהל אור).

⁵¹⁸¹ ה"ס ב' חסדים וב' שלישים המאירים בכח"ב (רמ"ז). פי' שהם כנגדה חסדים המגולים שהם ב' חסדים וב' שלישים והם ע' כמ"ש הרב בכוונת המילה (מ"מ). שהם ע"ב דהיינו שבעים נפש עם יעקב ואברהם ויצחק הם ע"ב (יהל אור).

⁵¹⁸² שאז נתפשטה מלכות שבמלכות ונשתלם פרצופה בשלימות. וכו' שנתפשט אור מלכות דאצילות עד למטה בעוה"ז, ואז זכו למדרגת פנים שסודו בכללות הוא אור אצילות (רמ"ז). דהיינו מעלאי (ושמי') (ל"ה במכתב תי' זו איך צ"ל) [ונ"ל דצ"ל ותתאי - המסדר] (יהל אור).

⁵¹⁸³ כל ענין מתן תורה היה לתיקון זעיר, אבל בהקמת המשכן נתקנה רחל, ואז ודאי אתקיימו עלמין, כי התורה כבר קבלוה ונתקיים תיקון זעיר, ואחר כך נתקנה נוק' ואז נאמר (שמות מ לה) וכבוד ה' מלא את המשכן (רמ"ז), נוק' (יהל אור).

⁵¹⁸⁴ קיום אחר, שהוא תוספת מעלה אל העולם העליון ואל העולם התחתון (אור יקר). פי' אבי"ע בבחי' העולמות (מ"מ)

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואתבסמו⁵¹⁸⁵ עלאין ותתאינ⁵¹⁸⁶ כיון דאורייתא ומשכנא אתוקמו בעא קודשא בריך הוא למפקד</p>	
<p>קיו/ב</p>	
<p>חילוי דאורייתא כמה חיילין אינון דאורייתא וכמה⁵¹⁸⁷ חיילין אינון דמשכנא⁵¹⁸⁸:</p>	<p>החיילות של התורה, כמה צבאות הם של התורה, כמה צבאות הם של המשכן.</p>
<p>ת"ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה לא מתיישבא עד דאדכר בפומא ואתמני עלה אופ הכא בעא קב"ה למפקד חיילין דאורייתא⁵¹⁸⁹ וחיילין דמשכנא⁵¹⁹⁰ וכלהו הוו כחד⁵¹⁹¹ ולא מתפרשי דא מן דא כללא כגוונא דלעילא⁵¹⁹² דהא אורייתא ומשכנא⁵¹⁹³ לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא⁵¹⁹⁴:</p>	<p>בא וראה כל דבר שצריך להתיישב במקומו, לא מתיישב עד שנזכר בפה ומתמנה עליו. כמו כן כאן, רצה הקדוש ברוך הוא לפקד חיילות התורה וחיילות המשכן, וכולם היו כאחד ולא נפרדים זה מזה, הכל כדוגמא שלמעלה, שהרי התורה והמשכן לא נפרדים זה מזה, והולכים כאחד.</p>
<p>ובגין כך חייליהון עאלין בחושבנא⁵¹⁹⁵ לאשתמודעא גבייהו בר אינון אחרנין דלית לון</p>	<p>ולכן חיילותיהם עולים בחשבון להודיע אליהם, פרט לאותם אחרים שאין להם חשבון, ולכן כתוב "וידבר ה' אל משה במדבר סיני</p>

⁵¹⁸⁵ ואסתכמו (אור יקר).

⁵¹⁸⁶ עילאין, הם הספירות שהם פנימיות העולמות, ותתאין הם המלאכים ובני אדם. א"נ עלאין הם פרצופי אצילות, ותתאין הם פרצופי ב"ע בבחי' פנימיות העולמות (מ"מ).
⁵¹⁸⁷ כמה (דפ"ו).

⁵¹⁸⁸ פי' ישראל שהם חיילות הז"א הנק' תורה, וחיילות המלכות הנק' משכנא (מ"מ). דב' פעמים התפקדו ישראל, ראשון פקדו משה ואהרן ונשיאי ישראל במדבר סיני כמ"ש ויפקדם במדבר סיני. ושני פקד הקב"ה בעצמו באהל מועד כמ"ש איש על דגלו כו' סביב לאהל מועד. נמצא ב' פקודים, א' לאורייתא, וא' למשכנא. וטעם ב' פעמים כי צריך להיות האדם שלם ולכלול מדבר ונוק' מעילאי ותתאי וזהו אורייתא מעילאי ומשכנא מתתאי, וכל א' כלול מדבר ונוק', לכן הקב"ה פקד למשכנא וישראל מתתאי פקדו לסיני לאורייתא לעילאי והוה כולהו שלים כמ"ש וכלהו הוו כחד ולא מתפרשו (יהל אור). ר"ל של ז"א ושל נוק' שהן תריסר תחומין די"ב צרופי הוי"ה, י"ב גבולים דז"א, ותריסר בקר דנוק', ואורייתא הוא ת"ת דז"א ומשכנא הוא ת"ת דנוק' היכל הרצון ששם י"ב הנהורין ד' דגלים וכל מספר בני ישראל, וכמספרם כמ"ש בפ' בהעלותך דף קנד ע"ש ובאותו מספר עצמו הם הי"ב גבולין דת"ת דז"א (יהל אור).

⁵¹⁸⁹ ישראל, שהם מקבלי התורה והם נגד ישראל עילאה (אור יקר).

⁵¹⁹⁰ משכן שהיא נגד משכן למלכות, ועל זה נאמר אלה פקודי המשכן וכו' כדי לקשר עליונים בתחתונים (אור יקר).

⁵¹⁹¹ ענין חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא הוא כמ"ש רש"י זלה"ה בפ' זה כי מנה משה את ישראל כמה פעמים בצאתם ממצרים וכשנפלו בעגל ובהשראת השכינה במשכן. והענין כי בצאתם ממצר' קודם מתן תורה מנאם לידע החיילין המקבלים התורה ואחר מ"ת נפלו בעגל מנאם לכפר עליהם ע"י נדבת המשכן וחזר ומנאם בעת הקמת המשכן לידע החיילין שעליהם שרתה שכינה בהקמת המשכן כנזכר בפ' כי תשא וכ"כ רש"י שם ומנין הג' נזכר בפ' במדבר סיני שהוא השראת השכינה. והנה עתה אמר כי ב' מנינים הם שוים והנה מנה את ישראל לקבל התורה ומנאם להשראת השכינה במשכן והנה נתן טעם כי צריך הזכרת מנין בפה ממש והנה מנין הא' שהוא לקבל התורה לא נזכר בתורה לכן אמר כי גם הוא נרמז בפ' זו דהל"ל באהל מועד שהרי המנין הי' להשראת השכינה אך במ"ש במדבר סיני לרמוז מנין מ"ת שהרי במדבר סיני ניתנה התורה הרי נרמז ג"כ מנין מ"ת ונתן טעם לזה ואמר וכלהו הוו כחד לפי שהם כנגד ת"ת ומלכות כי נתינת התורה הוא השראת הת"ת תורה שבכתב בתוכם ומנין הב' להשראת השכינה ונז' שניהם יחד לסיבת אחדותן כנודע לכן הקדים מדבר סיני לאוהל מועד כי כן ראוי להקדים הת"ת למל' וגם כי מנין התורה קודם למנין המשכן. עוד נתן טעם להיות כי ב' מנינים עלו לחשבון א' לכן לא סדרם כ"א בפ"ע וז"ש כולהו הוו כחד (זהר הרקיע).

⁵¹⁹² פי' ישראל ומשכן כענין ת"ת ומלכות (אור יקר). פ' כמו שזו"ן למעלה אינם נפרדים ח"ו כן אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא שתמיד ארון התורה הוא בתוך המשכן (מ"מ).

⁵¹⁹³ לוחות הברית שבתוך הארון שהוא עיקר המשכן דהיינו ת"ת בתוך המלכות (אור יקר).

⁵¹⁹⁴ אם ת"ת פועל רחמים, ומלכות כמוהו ואם להפך להפך, כי כל ההנהגה היא נשפעת מו"ק לה ובה בחי' לכולם (אור יקר).

⁵¹⁹⁵ קשיא ליה כי לפי מה שפירשתי אם כן נמצאת נותן מדה וגבול לבלי מדה ובלי גבול, שהרי המספר הוא גבול, ולזה תירץ שהם במספר בלי מספר, והמספר מוכרח (אור יקר). פי' אותם שהם מבין עשרים שנה ומעלה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חושבנא⁵¹⁹⁶ ובגין כך כתיב (במדבר א א) וידבר יי' אל משה במדבר סיני⁵¹⁹⁷ באהל מועד⁵¹⁹⁸ אי באהל מועד אמאי במדבר סיני אלא⁵¹⁹⁹ חד לאורייתא וחד למשכנא⁵²⁰⁰ ויהאי והאי (ובהאי ובהאי)⁵²⁰¹ באחד לחדש השני בשנה השנית אוכלא חד⁵²⁰²:</p>	<p>באהל מועד", אם באהל מועד למה במדבר סיני, אלא אחד לתורה ואחד למשכן, וזה וזה באחד לחדש השני בשנה השנית, והכל אחד.</p>
<p>והאי אקרי (מ"א ו א) חדש זיו רמזו לההוא ירחא⁵²⁰³ ושתא דנהיר לסיהרא⁵²⁰⁴ דהא כדין עלמין כלהו אשתכחו בשלימו לצאתם מארץ מצרים לאשתמודעא דהא כד נפקן ישראל ממצרים בחדש הראשון הוה⁵²⁰⁵:</p>	<p>וזה נקרא חדש זיו, רמזו לאותו חדש ושנה שמאיר ללבנה, שהרי אז כל העולמות נמצאים בשלמות. "לצאתם מארץ מצרים" להודיע שכשיצאו מארץ מצרים זה היה בחדש הראשון.</p>
<p>רבי יצחק פתח (תהלים קטו יב) יי' זכרנו יברך יברך את בית (ישראל) וגו' יי' זכרנו יברך אלין גוברין דהוו עאלין בחושבנא דמדברא⁵²⁰⁶ וקב"ה מברך לון ואוסיף עליהו בכל זמנא ת"ח האי מאן דאמר שבחא דחבריה דבנוי או דממוניה⁵²⁰⁷ בעי לברכא ליה ולאודאה⁵²⁰⁸ עליה ברכאן מנלן ממשה דכתיב (דברים א י) והנכם היום כככבי השמים לרוב לבתר מה כתיב (שם) יי' אלהי אבותיכם יוסף</p>	<p>רבי יצחק פתח "ה' זכרנו יברך יברך את בית וגו'", ה' זכרנו יברך, אלה הגברים שהיו עולים בחשבון המדבר, והקדוש ברוך הוא מברך אותם ומוסיף עליהם בכל זמן. בא וראה מי שאומר שבח חבירו של בנוי, או של ממונו, צריך לברכו ולהודות עליו בברכות. מנין לנו ממשה, שנאמר "והנכם היום ככוכבי השמים לרוב", אחר כך מה כתוב "ה' אלהי אבותכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים וגו'", שתי ברכות היו, אחת ה' אלהי אבותכם וכו', הרי אחת.</p>

⁵¹⁹⁶ והיינו בני ישראל הפחותים מעשרים והנשים והזקים, שלא נמנו כלל ולא נודע מספרם (אור יקר ומ"מ).
⁵¹⁹⁷ מקום נתינת התורה (אור יקר).
⁵¹⁹⁸ המשכן (אור יקר).
⁵¹⁹⁹ כי מדבר סיני ואהל מועד הוא ת"ת ומלכ' וגם הזכיר חודש הב' הוא סוד יסוד המחברם ומיחדם ונק' חודש זיו ע"ש שנותן זיו ומאיר לסיהרא ועוד רמז כי לצאתם מארץ מצרים שהי' בחודש הא' כדי לקבל התורה ועם היות שפירשתי בזה פ' אחר לעיל גם זה אמיתי (זהר הרקיע).
⁵²⁰⁰ ר"ל במדבר סיני הוא אורייתא באהל מועד משכנא ושניהם מנין ומספר א' (יהל אור).
⁵²⁰¹ בהאי ובהאי (אור יקר ומ"מ ויהל אור), פ' היה ענין הדבר למשה להיות המספר במשכן וישראל (אור יקר). פ' שישאל יש להם אחיזה בז"א הנק' תורה ובמלכות הנק' משכנא (מ"מ). ור"ל בהאי ובהאי בב' המנינים היה הכל בא' לחדש השני בשנה השנית כי מונים שנה לחמה וחודש ללבנה והשני הוא להיפך [אצ"ל להיסוד – ש"ל] והוא ב' למלכות שהיא ראשונה והיסוד שני לה (יהל אור).
⁵²⁰² ר"ל כמ"ש לקמן שהמספר הוא בשני ממטה למעלה והוא ביסוד חדש זיו ומשם אתברכו כמ"ש למטה כי שם צוה ה' את הברכה כו' ושמע וירח הוא ז"ל כידוע ושנה שהוא שנת החמה הוא בדכורא וחדש שהוא חודש הלבנה הוא בנוק' ובשניהם הוא יסוד וזהו בחדש השני בשנה השנית והן לא מתפרשין דא מן דא וסוד המספר הוא משם ובשני דרגין כמ"ש בסבא דף קה ע"א דכתיב המוצא במספר צבאם מאי במספר כו' דאלמלא מספר דא לא ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין וע"ד כתיב מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל תרין אינון דמנו עאנא ועאלו בחושבנא על ידיהו כו' מי מנה עפר יעקב הא חד דעבד חושבנא ומספר את רובע ישראל הא מונה אחרא כו' ע"ש (יהל אור).
⁵²⁰³ "זיו" הוא הת"ת שנקרא ג"כ זיו על שם שהוא מאיר להמלכות (כללים ח"א לד ע"ב).
⁵²⁰⁴ ר"ל שהוא יסוד המאיר ללבנה ואפשר כי הנה ידוע כי ניסן סיהרא וסיון ת"ת חודש ג' אוריאל כנז' בפ' יתרו דף עח ואייר שביניהם הוא השני המיוחד ת"ת ומל' או אפשר כנז' במ"א על (במדבר כח יא) ובראשי חדשיכם כי הא' הוא יעקב והב' יוסף ר"ח הב' כי חודש סיהרא במל' (זהר הרקיע).
⁵²⁰⁵ ר"ל במלכות לבד דלא עאלו בדכורא עד דאכלו מנא וקבלו אורייתא כידוע (יהל אור).
⁵²⁰⁶ פ' שהוא מפרש תיבת זכרנו לשון זכר ולשון מזכיר ר"ל שמזכיר ומנאם וצריכים ברכה גם הנשים הנק' בית ישראל יברך אותם אף שאינם נמנין וז"ש משה ב' ברכאין (דברים א יא) ה' אלהי אבותיכם חד ויברך אתכם ב' ואפשר ירמוז למ"ש אח"כ כי ב' ברכות א' קודם המנין וא' אחר המנין והטעם למה סליק מותא במנינא כי הנה ידוע שכל חשבון הוא במל' ברכה תתאה אך ברכה עלאה סוד חכמה אבא עלאה אסור לברכא על מנין כי לרוב העלמ' כתבנית נקוד' חדא דלא שייך ב' מנינא וא"כ המזכיר על המנין גורם שנסתלק ושורה שם ס"א וע"ה (זהר הרקיע).
⁵²⁰⁷ דמוניה (דפ"ו).
⁵²⁰⁸ ר"ל ליתן הודאה וקיום על ברכת ה' ית' וזהו מה שכתוב "תרין וכו'" (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עליכם ככם אלף פעמים וגו' תריץ ברכאן הווי חד יי' אלהי אבותיכם וגו' הא חד:</p>	
<p>לבתר ויברך אתכם כאשר דבר לכם⁵²⁰⁹ לאודאה עליהו ברכאן על ברכאן ואי איהו מני שבהא דחבריה ולא אודי עליה ברכאן הוא נתפס בקדמיתא מלעילא ואי איהו מברך ליה הוא מתברך מלעילא וברכתא בעי לברכא לה בעינא טבא ולא בעינא בישא ובכללא בעי קב"ה רחימותא דלבא⁵²¹⁰ ומה מאן דמברך לחבריה בעי קב"ה ודיברך (די יברך) ליה בעינא טבא כלבא טבא מאן דמברך לקב"ה עאכ"ו דבעי עינא טבא ולבא טבא ורחימותא דלבא בג"כ (דברים ו ה) ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך וגו':</p>	<p>אחר כך, ויברך אתכם כאשר דבר לכם, להודות עליהם ברכות על ברכות. ואם הוא מונה את שבח חבירו ולא מודה עליו ברכות, הוא נתפס בתחלה מלמעלה. ואם הוא מברך אותו, הוא מתברך מלמעלה. וצריך לברך את הברכה בעין טובה ולא בעין רעה, ובכל רוצה הקדוש ברוך הוא אהבת הלב, ומה מי שמברך את חבירו רוצה הקדוש ברוך הוא שיברך אותו בעין טובה בלב טוב. מי שמברך את הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה, שצריך עין טובה ולב טוב ואהבת הלב, בגלל זה "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו'".</p>
<p>ת"ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שריא על מלה דאתמני ואי תימא ישראל איך אתמנון אלא כופרא נטלי מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מנאן ההוא כופרא ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל אשתכחו דישראל מתברכין בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהו מותנא:</p>	<p>בא וראה הרי פרשוה אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר ישראל, איך נמנו. אלא לקח מהם כופר, והרי פרשוה. והחשבון לא היה עד שנאסף כל אותו הכופר ועלה לחשבון, ובתחלה מברכים את ישראל, אחר כך מונים אותו כופר. אחר כך חוזרים ומברכים את ישראל, נמצא שישראל מתברכים בתחלה ובסוף, ולא עולה בהם מגפה.</p>
<p>מותנא אמאי סליק במניינא אלא בגין דברכתא לא שריא במניינא כיון דאסתלק ברכתא סטרא אהרא שארי עלוי ויכיל לאתזקא בגין דא במניינא נטלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה ומנייהו (מניינא) (ס"א מעליה מותנא):</p>	<p>למה המגפה עולה במנין, אלא משום שברכה לא שורה במנין, כיון שמסתלקת הברכה הצד האחר שורה עליו ויכול להנזק. בגלל זה במנין לוקחים כופר ופדיון לסלק אותו מהם [מלמעלה מגפה].</p>
<p>יברך את בית ישראל אלין נשין דלא סלקין במניינא יברך את בית אהרן⁵²¹¹ דאינון מברכין לעמא בעינא טבא ובלבא טבא וברחימותא דלבא את בית אהרן הכי נמי נשין ודלהון דאתברכין בברכתא (דלהון) יברך יראי יי' אלין אינון ליואי וכלהו מתברכין⁵²¹² בגין דדחלין ליה לקב"ה הקטנים עם הגדולים אע"ג דלא עאלין במניינא:</p>	<p>"יברך את בית ישראל", אלו הנשים שלא עולות במנין. "יברך את בית אהרן" שהם מברכים את העם בעין טובה ובלב טוב ובאהבת הלב. את בית אהרן כך גם הנשים (שלהם) שמתברכות בכרכה (שלהם). "יברך יראי ה'" אלה הם הלויים, וכולם מתברכים, כי הם יראים מהקדוש ברוך הוא. "הקטנים עם הגדולים" אף על גב שלא עולים במנין.</p>
<p>ת"ח לא אשתכח מניינא בהו בישראל דאתברכין ביה כהאי מניינא דהאי מניינא לאתברכא הוה ולא שלמא שלימותא דעלמין הוה ובאתר דברכאן נפקין אתמנון דכתיב (במדבר א</p>	<p>בא וראה לא נמצא מנין בישראל שהתברכו בו כמנין זה, שמנין זה היה להתברך ולהשלים שלמות העולמים. ובמקום שהברכות יוצאות נמנו, שנאמר "באחד לחדש השני" שהוא זיו</p>

⁵²⁰⁹ זהו הודאה על ברכת ה' ית' (יהל אור).

⁵²¹⁰ הוא ג' מדרגות נר"נ רחימותא הוא לשון תאוה והתאוה בנפש כידוע ולבא טבא הוא הרוח כידוע שנק' לב ועינא טבא הוא הנשמה לכן מסיים והולך בכל לבבך וגו', ובכל נפשך ובכל מאדך הוא הנשמה וזהו ג' דברים ג' מדות באדם עי' רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה לכן צריך לברך בהיפוך אלה הדברים (יהל אור).

⁵²¹¹ כיון שהם הכהנים מברכים לישראל בעינא טבא כו' כדון שצריך לברך ב"כ בעינא טבא הם ונשיהם אבל בלויים אין צריך לברך את נשותיהם שהם בכלל נשי ישראל ולכן לא נאמר אצל הלויים את כמו אצל הכהנים (יהל אור).

⁵²¹² מתברכין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א) באחד לחדש השני דאיהו זיוא דברכאן דעלמא דמניה נפיק זיוא לעלמא ועל דא אקרי חדש זיון דזיוא דכללא (דכלה) נפיק מניה ועל דא כתיב (תהלים קכח ה) יברכך יי מציון וכלא חד מלא וכתיב (שם קלג ג) כי שם צוה יי את הברכה וגו':</p>	<p>ברכות העולם, שממנו יוצא זיו לעולם. ועל זה נקרא חדש זיו, שהזיו של הכל יוצא ממנו. ועל זה כתוב "יברכך ה' מציון" והכל דבר אחד, ונאמר "כי שם צוה ה' את הברכה וגו'".</p>
<p>ק"ח/א</p>	
<p>רבי יהודה הוה שכיח קמיה דר"ש א"ל ישראל מאן אתר אתברכין 5213 א"ל ווי לעלמא 5214 דלא משניחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה:</p>	<p>רבי יהודה היה מצוי לפני רבי שמעון, אמר לו ישראל מאיזה מקום הם מתברכים, אמר לו אוי לעולם שבני אדם לא משגיחים ולא מסתכלים בכבוד המלך העליון.</p>
<p>תא חזי בשעתא דאשתכחו ישראל זכאין קמיה קב"ה והוה עלמין (ס"א עמיה) שכיחין בחד 5215 אילנא 5216 עלאה קדישא דמוזנא דכלא ביה הוה מתברך מאתר 5217 דכל ברכאן כנישין ביה וביה אתנטעו) ואשתילו שרשו 5218 וישראל לתתא הוה מתברכין (ואשתילו שרשו) מאתר 5219 דכל אינון ברכאן נפקין [ביה] (מניה) ולא מתעכבי למיפק הה"ד (תהלים קכח ה) יברכך יי מציון וכתיב (שם קלג ג) כטל חרמון שיוורד על הררי 5220 ציון 5221 כי שם צוה יי את הברכה חיים עד העולם 5222:</p>	<p>בא וראה בשעה שנמצאו ישראל צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא, והעולמות היו (עמו) מצויים בעץ אחד עליון קדוש, שהמזון של הכל בו, היה מתברך ממקום שכל הברכות כנוסות בו, ובו ננטע ונשתלו שרשיו, וישראל למטה היו מתברכים (ונשתלו שרשיו) ממקום שכל אותן ברכות יוצאות בו ולא מתעכבות לצאת, זהו שנאמר "יברכך ה' מציון", ונאמר "כטל חרמון שיוורד על הררי ציון כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם".</p>
<p>ודא איהו נהירו דעלמא דכתיב (שם נ ב) מציון מכלל יופי 5223 אלהים 5224 הופיע הופיע נהיר כד"א</p>	<p>וזהו אור העולם, שנאמר "מציון מכלל יופי אלהים הופיע", הופיע, האיר, כמו שנאמר "הופיע מהר פארן", (וזה אור) וכשמאיר, מאיר לכל העולמות. וכשאר זה מתעורר, הכל</p>

5213 כוונתו שהנה בעוה"ז הגם שמלא כל הארץ כבוד ה', מכל מקום ידענו שיש לו מקום פרטי הנבחר למושב לו, ושם הוא אוצר כל חמדת העולם, וכמו כן ידוע שעולם האצילות הוא המלא אור א"ס בהדרגות שונות, ושם מקור השפע של כל העולמות, בין המחיה את כולם הנקרא אצלנו בחינת העולמות, ובין הנבחר והזך שהוא של הפנימיות והוא מקור ישראל שנקראים ראשית, פי' הראש והמעולה, ושורשם מושרש בכל עשר ספירות, וכן ר"ת שלהם כח"ב גג"ת נה"ם גי' ישראל, ולכן שאל איזו היא הבחינה או המדה העצמית שממנה תבוא הברכה לישראל, שיהיה כעין המוח שהוא מקור חיות לכל האדם (רמ"ז).

5214 המתמרמר על חסרון הידיעה שהיה בעולם שודאי היה סיבה מחמת עוונות, שאנו רואים שאעפ"י שלפי האמת הגמור העולמות הם ד' אבי"ע, הלא בסיבת הגלות ודלות הזכיות נעלמה ידיעת שני העיקרים שהם אצילות בריאה, ולא נתפרסם אלא מיצירה ולמטה, ומרגלא בפומא דעלמא עולם המלאכים והגלגלים והשפל, ובעבור חוסר הידיעה חסרה כוונת המצוות והתפילה, ואמרו רז"ל שלכן לא נענין ישראל שאינם יודעים להתפלל בסוד שם המפורש, ולכן גם כוללות העולם נפסד וחסר הרבה, כי הנה בהאיר אור הפנימיות גם החיצוניות שה"ס העולם נשכר מאד, ולזה אמר שאוי לו לעולם, מפני שבני אדם לא משגיחין, כלומר אין חוששים ונותנים לב, ואין להם זכות להתענג במושכל (נ"א במושלי) החכמה האמיתית, ולחזות בנועם כבוד מלכא עילאה, הוא אבא שהוא הוא פנימיות האצילות, יען הוא הלבוש הפנימי של אריך, שסתם סודו הוא הוי"ה קמוצה העולה מל"ך, ואבא הוא כבוד שלו, ועליו נאמר (שמות לג, יח) הראני נא את כבודך, כבודך' (רמ"ז).

- 5215 כלומר שהיו נשלמים בשלימות באחדות (יהל אור).
- 5216 יסוד דז"א (רח"ו). הוא עד"א (יהל אור).
- 5217 יסוד הבינה (רח"ו ויהל אור).
- 5218 פי כי ע"י יסוד הבינה נמשכו ה' חסדים וה' גבורות ליסוד דז"א (מ"מ).
- 5219 יסוד דז"א שכל הברכות מתקבצים שם (מ"מ ויהל אור).
- 5220 זהו נו"ה (יהל אור).
- 5221 נו"ה הרים על יסוד הנקרא ציון (רח"ו).
- 5222 משפיעים למלכות (רח"ו). מלכות משפיעים למלכים [משפיע לעלמין – ש"ל] (יהל אור).
- 5223 שהוא כלל היופי שלו (יהל אור).
- 5224 הוא מלכות (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(דברים לג ב) הופיע מהר פארן ודא נהירו⁵²²⁵ [וכד ינהר ינהר] לכלהו עלמין ווכד האי נהירו אתער⁵²²⁶ כלא הוא⁵²²⁷ [בחברותא]⁵²²⁸ (בחביבותא) כלא הוא ברחימותא⁵²²⁹ כלא הוא בשלימו⁵²³⁰ כדין הוא שלמא דכלא שלמא דעילא ותתא⁵²³¹ הה"ד (תהלים קכב ז) יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך⁵²³²:</p>	<p>הוא בחברות (הכל הוא בחביבות) הכל הוא באהבה הכל הוא בשלמות, ואז הוא שלום הכל, שלום שלמעלה ושלמטה, זהו שנאמר "יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך".</p>
<p>איש על דגלו⁵²³³ באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו' (במדבר ב ב) רבי אלעזר פתח (ישעיה סו י) שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה וגו' כמה חביבא אורייתא קמי קב"ה דהא בכל אתר דמלי דאורייתא אשתמעו קב"ה וכל חיילין דיליה כלהו צייתין למלוליה וקב"ה אתי לדיירא עמיה הה"ד (שמות כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי⁵²³⁴ וגו' ולא עוד אלא דשנאוי נפלין קמיה והא אוקמוה:</p>	<p>"איש על דגלו יחנו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל וגו'", רבי אלעזר פתח, "שמחו את ירושלים וגילו בה כל אהביה וגו'", כמה חביבה התורה לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי בכל מקום שדברי תורה נשמעים הקדוש ברוך הוא וכל חיילותיו כולם מקשיבים לדבריו, והקדוש ברוך הוא בא לדור עמו, זהו שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו'. ולא עוד אלא ששונאיו נופלים לפניו, והרי פרשוה.</p>
<p>ת"ח פקודי אורייתא עלאין אינון לעילא⁵²³⁵ אתי בר נש ועביד פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמי קב"ה ומתעטרא קמיה ואמר פלנייא עבד לי ומן פלנייא אנא בגין דאיהו אתער ליה לעילא כגוונא דאיהו אתער⁵²³⁶ ליה לתתא ה"נ אתער לעילא ועביד שלמא לעילא ותתא כמה דאת אמר (ישעיה כז ה) או יחזק במעוזי⁵²³⁷ יעשה שלום לי שלום יעשה לי יעשה שלום לי לעילא⁵²³⁸ שלום יעשה לי לתתא⁵²³⁹:</p>	<p>בא וראה, מצוות התורה הן עליונות למעלה, בא אדם ועשה מצוה אחת, אותה המצוה עומדת לפני הקדוש ברוך הוא ומתעטרת לפניו, ואומרת פלוני עשה אותי, ומפלוני אני, משום שהוא עורר אותה למעלה כדוגמא שהוא עורר אותה למטה, כך גם עורר אותה למעלה, ועשה שלום למעלה ולמטה, כמו שנאמר "או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי" יעשה שלום לי למעלה, שלום יעשה לי למטה.</p>
<p>זכאה חולקיה דההוא בר נש דעביד פקודי אורייתא (ישעיה סו י) שמחו את ירושלם וגו' בגין דחדוה לא אשתכח אלא בזמנא דישראל קיימי</p>	<p>אשרי חלקו של אותו אדם שעושה מצוות התורה, "שמחו את ירושלים וגו'" משום ששמחה לא נמצאת אלא בזמן שישראל עומדים בארץ הקדושה, ששם מתחברת אשה בבעלה, ואז זוהי שמחת הכל, שמחה שלמעלה</p>

⁵²²⁵ ודא נהירו (נמחק בדפ"ק).

⁵²²⁶ היינו עד"א (יהל אור).

⁵²²⁷ חסד (יהל אור).

⁵²²⁸ (ס"א כלא הוא) (נוסף בדפ"ו).

⁵²²⁹ גבורה (יהל אור).

⁵²³⁰ יסוד (יהל אור).

⁵²³¹ כדלעיל אבי"ע (יהל אור).

⁵²³² לתרץ כל אלו הכפלים נלע"ד כמ"ש האר"י זלה"ה שאין זוג בז' ונ אם אין מזדווג א"א תחלה ונותן מוחין לא"ו ומתמן נחית לז' ונ והנה בא"א כתיב (ישעיה נא ב) כי א' קראתיו ולא בשותפא דתניינא וגילה הרב ז"ל שיש בא"א הנוק' אלא שהכל בפרצוף א' צד ימין זכר צד שמאל נוקב' וכולא בפרצוף א' וכנגד הזווג העליון הנעלם אמר לעיל כד ההוא נהירו שהוא יסוד דז"א אתער להשפיע לנוקבא (זהר הרקיע).

⁵²³³ כדדריש והולך בע"ב למטה וקי"ט ע"א וכמה דאתחזי עובדא לתתא הכי אתער לעילא (יהל אור).

⁵²³⁴ וכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה ונקרא שמו (רח"ו ויהל אור).

⁵²³⁵ ר"ל לעילא לעילא (יהל אור).

⁵²³⁶ זהו סמיכות לדרוש איש על דגלו כנ"ל (יהל אור).

⁵²³⁷ הוא התורה ה' עוז לעמו יתן (יהל אור).

⁵²³⁸ יסוד דכורא (רח"ו, ויהל אור).

⁵²³⁹ יסוד דנוק' (רח"ו, ויהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בארעא קדישא דתמן אתחברת אתתא בבעלה⁵²⁴⁰ וכדין הוא חדוותא דכלא חדוותא דעילא ותתא בזמנא דישראל לא אשתכחו בארעא קדישא אסיר ליה לבי"נ למחדי ולאחזאה חידו דכתיב שמחו את ירושלם וגילו בה וגו' וגילו בה דייקא:</p>	<p>ושלמטה. בזמן שישראל לא נמצאים בארץ הקדושה, אסור לאדם לשמח ולהראות שמחה, שנאמר "שמחו את ירושלים וגילו בה וגו'", וגילו בה דווקא.</p>
<p>רבי אבא חמא חד ב"נ דהוה חדי בבי טרונייא דבבל בטש ביה אמר שמחו את ירושלם כתיב (אמר רבי אבא) בזמנא דירושלם⁵²⁴¹ בחדוה בעי בר נש למחדי ר' אלעזר למעמיה דאמר שמחו את ירושלם היינו דכתיב (תהלים ק ב) עבדו את יי' בשמחה כתוב אחד אומר עבדו את יי' בשמחה וכתוב אחד אומר (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה וגילו ברעדה מה בין האי להאי אלא כאן בזמנא⁵²⁴² דישראל שראן בארעא קדישא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא:</p>	<p>רבי אבא ראה איש שהיה שמח בבית טרוניא שבבבל, הכה בו ואמר "שמחו את ירושלים" כתוב, (אמר רבי אבא) בזמן שירושלים בשמחה צריך אדם לשמח. רבי אלעזר לטעמו שאמר "שמחו את ירושלים" היינו שנאמר "עבדו את ה' בשמחה". כתוב אחד אומר "עבדו את ה' בשמחה" ונאמר אחד אומר "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה", מה בין זה לזה. אלא כאן בזמן שישראל שרויים בארץ הקדושה, כאן בזמן שישראל שרויים בארץ אחרת.</p>
<p>(ד"א) עבדו את יי' ביראה דא כ"י בזמנא דאיהי בגלותא בני עממיא⁵²⁴³ א"ר יהודה והא כתיב (ישעיה נה יב) כי בשמחה תצאו ודא היא כ"י כיון דאמר תצאו מן גלותא הוא ואקרי שמחה א"ל ודאי הכי הוא דכל זמנא דאיהי בגלותא ושכיבת לעפרא⁵²⁴⁴ לא אקרי שמחה עד דקב"ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא (שם נב ב) התנערי מעפר וגו' (ישעיה ס א) קומי אורי וגו' ויתחברון כחדא (ויוקים לה מעפרא) כדין חדוותא אקרי חדוותא דכלא וכדין בשמחה תצאו ודאי כדין כמה חיילין יפקון לקבלא דמטרוניתא⁵²⁴⁵ לחדוותא דהלולא דמלכא כד"א (ישעיה נה יב) ההרים⁵²⁴⁶ והגבעות⁵²⁴⁷ יפצחו וגו' וכתב⁵²⁴⁸ (שם נב יב) כי הלך לפניכם יי' ומאספכם וגו':</p>	<p>(ד"א) עבדו את ה' ביראה, זו כנסת ישראל בזמן שהיא בגלות בין העמים. אמר רבי יהודה והרי נאמר "כי בשמחה תצאו" וזוהי כנסת ישראל, כיון שאמר תצאו מהגלות הוא ונקראת שמחה, אמר לו ודאי כך הוא זה, שכל זמן שהיא בגלות ושוכבת לעפר לא נקראת שמחה עד שהקדוש ברוך הוא יבא אליה ויקימה מהעפר, ויאמר "התנערי מעפר קומי וגו'" "קומי אורי וגו'" ויתחברו כאחד (ויקימה מעפרה), ואז שמחה נקראת שמחת הכל, ואז "בשמחה תצאו" ודאי. אז כמה חיילות יצאו מול המלכה לשמחת הילולת המלך, כמו שנאמר "ההרים והגבעות יפצחו וגו'" ונאמר "כי הלך לפניכם ה' ומאספכם וגו'".</p>
<p>ק"ח/ב</p>	
<p>איש על דגלו באותות (במדבר ב ב) אלין ארבע משריין⁵²⁴⁹ דכנסת ישראל דאינון תריסר</p>	<p>"איש על דגלו באותות" אלו ארבע מחנות של כנסת ישראל, שהם שנים עשר שבטים, שנים עשר תחומים סביב סביב לה, הכל כדוגמא שלמעלה. כתוב "ששם עלו שבטים</p>

⁵²⁴⁰ ואז שורה ת"ת בארץ ישראל מלכות וזהו ג"כ מאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וזהו ג"כ סמיכות לדרוש הנ"ל (יהל אור).
⁵²⁴¹ דריש רישא דקרא (יהל אור).
⁵²⁴² ר"ל דישראל עובדין ביראה כיון דלית להם שמחה (יהל אור).
⁵²⁴³ ר"ל דכ"י גופא בזמנא דאיהי בגלותא נק' ראה (יהל אור).
⁵²⁴⁴ פ' בבריאה כמ"ש העפר אשר יהיה בקרקע המשכן משכן הוא מלכות דאצילות וקרקע המשכן היא בריאה (יהל אור).
⁵²⁴⁵ כנגד לה ולו (יהל אור).
⁵²⁴⁶ מלאכים מצד הת"ת (רח"ו, ויהל אור).
⁵²⁴⁷ מלאכים מצד המלכות (רח"ו ויהל אור).
⁵²⁴⁸ ב' דברים (יהל אור).
⁵²⁴⁹ והיינו ד' מחנות שכינה שהם ארגמ"ן (יהל אור).

<p>שבטין 5250 תריסר תחומין 5251 סחור סחור לה 5252 כלא כנוונא 5253 דלעילא כתיב (תהלים קכב ד) ששם עלו שבטים שבטי יה וגו' ששם עלו שבטים אלין י"ב שבטין י"ב תחומין דלתתא שבטי יה הא אוקמוה 5254 בנין די"ה 5255 עדות לישראל 5256 ודאי ובנין דא הראובני השמעוני י"ה בכל חד וחד אבל ודאי הכי הוא 5257 דהא אילנא עלאה קדישא (בהו אחתם בתחומי) (אחתם בחותמוי) ואוקמוה דכתיב 5258 (יחזקאל א') ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין וגו' דיוקנא דאדם אתכליל בכלהו 5259 ואפיין 5260 הוּו לדי סטרין דעלמא ומתפרשן בדיוקניהו 5261 וכלהו 5262 כלילן ביה באדם מיכאל מימינא 5263 גבריאל משמאלא אוריאל לקדמייהו רפאל לאחורייהו שכינתא עלייהו תרין מכאן 5264 ותרין מכאן 5265 והיא באמצעיתא 5266:</p>	<p>שבטי יה וגו', "ששם עלו שבטים", אלן שנים עשר שבטים, שנים עשר תחומים שלמטה, שבטי יה, הרי פרשוה משום שי"ה עדות לישראל ודאי, ולכן הראובני השמעוני י"ה, בכל אחד ואחד, אבל ודאי כך הוא, שהרי העין העליון הקדוש, בו חתום בחותמו, ופרשוה שנאמר "ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין וגו'", דמות אדם נכללת בכולם, והפנים היו לארבעת צדדי העולם ונפרדים בדמויותיהם, וכולם כלולים בו באדם, מיכאל מימין גבריאל משמאל אוריאל לפניהם רפאל לאחוריהם והשכינה מעליהם, שנים מכאן ושנים מכאן והיא באמצע.</p>
--	---

5250 הם י"ב מלאכים שתחת המלכות (יהל אור).

5251 הם י"ב גבולי אלכסון (יהל אור).

5252 ג' לכל צד (רח"ו).

5253 לעילא ולעילא ג"כ כנ"ל (יהל אור).

5254 הם י"ב שבז"א ששרשם מאו"א הנק' י"ה (יהל אור).

5255 קרא המלכות י"ה כי בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא וג"כ נקרא חכמת שלמה זעירא (רח"ו).

5256 שהם או"א מעידים על ישראל שהוא ז"א (יהל אור).

5257 ר"ל די"ב שבטים שייכים דווקא בז"א שהוא ר"ק וידוע שהי"ב הם בו"ק כידוע (יהל אור).

5258 כתיב (יהל אור).

5259 פי' שהם פני שור פני נשר פני אריה היינו הבטת שור ונשר ואריה אבל לעולם הם צורת אדם כמ"ש
 בזהר פרשת תזריע מח ע"א (יהל אור). כמ"ש בפרשת אחרי מות שם וכד אתכלילו בחד כתיב ודמות פניה
 פני אדם פניה דכלא ובז"ח פרשת יתרו דף לב ע"ג וכיון דאתכלילו כולהו דא בא אתעביד מינייהו חד גופא
 ואיהו רזא דאיקרי אדם ואע"ג דכל אנפין משתנין בסטרייהו כו' וכד לפום שעתא מסתכלין כתיב ודמות פניה
 פני אדם ולבתר מתפרשין דיוקנין כל חד וחד לסטרי' וכד אתחפיין כלהו דלא מסתכלין לעיל א לגו רזא
 דעלייהו לא אתחזי דיוקנא כלל בר דיוקנא דאדם דא היא דיוקנא דכליל כל דיוקנין וכולהו סתימין וכו' (יהל
 אור).

5260 שכל א' יש לו ד' פנים וכמ"ש וד' פנים לאחת (יהל אור).

5261 ר"ל שהם פני שור פני כו' בכ"א (יהל אור).

5262 כמ"ש שכולם פני אדם כדלעיל (יהל אור).

5263 מצד הימין של השכינה, ושם עומד מיכאל ומשמש, שהוא הראש והראשון מהד' מחנות המקיפין
 לשכינה, כמ"ש בברייתא דפרקי מרכבה (פרק ו) ובזוהר חדש (בראשית דף ב ע"ב בסתרי אותיות שם ב ע"א)
 וע' פדר"א (פרק ד) (דע"ה ח"ב קז ע"א).

5264 חסד נצח ובהם ששה פרקים (יהל אור).

5265 גבורה הוד וגו' כ' ו' פרקים והם הי"ב שבטים (יהל אור).

5266 פי' שהוא כזה: ••• כי שנים הם מצד האורך כזה • ושנים הם מצד הרוחב כזה ••• והיא באמצעותא
 (זהר הרקיע). שד' חיות הן בד' זווין כמ"ש בפ' אחרי מות דף ס' תניינא אזלין תחות ספינה דהאי ימא רבא
 לד' זווין דא אזיל לסטרא דא ודא אזיל לסטרא דא וכן כולהו ארבע חזו דאנפין אתחזין בהו וכד אתכלילן
 בחסד כו' ע"ש ובכמה מקומות והן כמו אגוז שהן גזויות והן ב' בכל צד וכמ"ש בפרשת בראשית ופקודי עכ"ל
 בהיכל הששי ע"ש ובפ' שמות דף טו ע"ב אגוז דא הוא רתיכא קדישא דאינון ד' רישין דנהרין דמתפרשין מן
 גנתא כהאי אגוזא דאינון ד' רישין לגו' וכ' מה אינון ד' קרישין (עי' בזהר ואולי צ"ל רישין – המסדר) די
 באגוזא מתחברין בהאי גיזא ומתפרשין מהאי גיסא כך רתיכא מתחברין באחדותא בחדוותא בשלימות
 בשלימו וכו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כגוונא דא בארעא דלתתא תרי מכאן⁵²⁶⁷ ותרי מכאן [וי"ה] (והוא) בינייהו כיון דנטלין⁵²⁶⁸ תריין דגלים מה כתיב (במדבר ב יז) ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו' ולביתר אינון תריין אחרנין ד' משרייין אנון לד' סטרי עלמא ואשתכחו תריסר אוף הכי לתתא כגוונא דלעילא:</p>	<p>כדוגמא זה בארץ שלמטה, שנים מכאן ושנים מכאן וי"ה ביניהם, כיון שלוקחים שני דגלים מה כתוב "ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'", ואחר כך אותם שנים אחרים, ארבע מחנות הן לארבעת צדדי העולם, ונמצאים שנים עשר. כדוגמתו כן כאן למטה, כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה לקביל משרייא [דאוריאל] (דמיכאל) ומחנה דראובן לקביל משרייא [דמיכאל] (דאוריאל) דא לדרום ודא למזרח מזבח⁵²⁶⁹ ה"נ דרומית מזרחית ומחנה דן לצפון מחנה אפרים ימה:</p>	<p>"ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה" כנגד מחנה אוריאל, ומחנה ראובן כנגד מחנה מיכאל, זה לדרום וזה למזרח, כך גם המזבח דרומית מזרחית, ומחנה דן לצפון מחנה אפרים ימה.</p>
<p>מחנה דן לקביל משרייא דגבריאל מחנה אפרים למערב כנגד מחנה רפאל, כך גם המזבח צפונית מערבית, הכל אחוז זה בזה, עד שהכל עולה ונאחז בשם הקדוש, שהוא הראשית של הכל, העליון של הכל, הקדוש של הכל, הכל כלול בו.</p>	<p>מחנה דן כנגד מחנה גבריאל, מחנה אפרים למערב כנגד מחנה רפאל, כך גם המזבח צפונית מערבית, הכל אחוז זה בזה, עד שהכל עולה ונאחז בשם הקדוש, שהוא הראשית של הכל, העליון של הכל, הקדוש של הכל, הכל כלול בו.</p>
<p>" מזרח הוא שירותא דנהורא אזיל ושאט [נאפיק] (ונפיק) לדרום ודרום נפיק ותלייא בשירותא דמזרח⁵²⁷⁵:</p>	<p>" מזרח הוא ראשית האור, הולך ומשוטט ומוציא לדרום, ודרום יוצא ותלוי בראשית המזרח.</p>
<p>ה' דרום מניה [ונפיק דרום לעלמא י' שירותא] ונפיק דרום בעלמא ועייל י' בשירותא [נפיק דרום ועייל י' בשירותא] דמזרח ואפיק ליה ומן ה' תלייא דרום וצפון והוא (דבינייהו) י' מזרח:</p>	<p>ה', דרום, ממנו יוצא דרום בעולם, ונכנס י' בראשית המזרח ומוציא אותו, ומה' תלויים דרום וצפון, ואותו שביניהם י' מזרח.</p>
<p>[ה'] [וי"ה] (יו"ה) דרום וצפון [תליין] (תלייא) ביה⁵²⁷⁶ ו' באמצעיתא ודא הוא בן דכר:</p>	<p>י"ה דרום וצפון תלויים בו, ו' באמצע, וזהו בן זכר.</p>

⁵²⁶⁷ ב' זרועות ובהם ו' פרקים ו' שבטים דרום צפון ואח"כ יוצאת המלכות בחזה ואח"כ ב' שוקים ו' פרקים ששה שבטים אחרים (רח"ו).

⁵²⁶⁸ ר"ל לסייע שהיא באמצע (יהל אור).

⁵²⁶⁹ דע כי במזבח היה עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סובב עלה חמש וכנס אמה זהו סובב עלה ג' כו' וזהו המדרגות כסדר מתתא לעילא וד' קרנות הוא אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה כידוע לכן אמר דרומית מזרחית שהוא התחלת הסובב צפונית מערבית בדרגא שלו שהוא יסוד (יהל אור).

⁵²⁷⁰ ד' חלוקות אלו נגד הוי"ה שירותא דכלא ראשית חכמה י' עלאה דכלא בינה ה' קדישא דכלא ישראל ו' כלא אתכליל ב' מלכות דכלילן בה כלהו (רח"ו).

⁵²⁷¹ חכמה (יהל אור).

⁵²⁷² בינה (יהל אור).

⁵²⁷³ ישראל (יהל אור).

⁵²⁷⁴ אז"ן שכלולה משערות ומצחא ז"נ (יהל אור). אפשר שרמז לשם הויה וכנגד ה' שירותא דכלא שהוא סוד חכמה הנק' ראשית שבה רומז ה' וכנגד הה' אמר עלאה דכלא שהוא על הז' תחתונים וכנגד הו' אמר קדישא דכלא וכנגד הה' תתאה אמר כולא אתכליל ב' כי המל' הכל נכללו בה (זהר הרקיע).

⁵²⁷⁵ מזרח הוא אבא והוא ראש ה' שהוא במזרח ומן אבא נפיק חסד כמ"ש באד"ז ולקמן וזהו רגל הימני של י' דרום (יהל אור).

⁵²⁷⁶ תליין ביה - ר"ל דמן ה' נפיק דרום וצפון שמאמא נפיק גבורה ואף עטרא דחסד דנפיק מאבא יוצא ע"י אמא כידוע וזהו רגל ימיני ושמאלי של ה', וגג הה' הוא בינה, הנהר דנפיק מעוקצא דאחורי' (פי' מאחורי ה' יש עוקץ והוא י' בסוד וחכם בבינה - המסדר) כמ"ש בפרשת אחרי מות ועיקר יציאה מבינה אינו אלא צפון (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בג"כ איהו בין צפון לדרום וע"ד תנינן מאן דיהיב מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים דהאוי בן דכר איהו בין צפון לדרום ה' עלאה בה תליא צפון ודרום ובן דכר ביניהו ברזא ודין"ה⁵²⁷⁷ (ד"ו):</p>	<p>בגלל זה הוא בין צפון לדרום, ועל זה שנינו מי שנותן מטתו בין צפון לדרום יהיו לו בנים זכרים, שהרי בן זכר הוא בין צפון לדרום, ה' עליונה, בה תלוי צפון ודרום, ובן זכר ביניהם, בסוד של יו"ה.</p>
<p>[ה'] ה' בתראה מערב וע"ד דרום אחיד במזרח⁵²⁷⁸ דאיהו שירותא דשמשא ותלייא ביה:</p>	<p>ה' האחרונה מערב, ועל זה הדרום אחוז במזרח, שהוא ראשית השמש, ותלוי בו.</p>
<p>וע"ד תנינן מסטרא דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה מסטרא דאימא תלייא גבורה:</p>	<p>ועל זה למדנו, מצד אבא אחוז ותלוי החסד העליון, מצד האימא תלויה גבורה.</p>
<p>כנוונא דא אחיד כלא דא ברא זווין דמדבחה ה"נ אסתחרן [ובא לו] לקרן דרומית מזרחית דדרום⁵²⁷⁹ תוקפיה במזרח דאיהו שירותא דשמשא ותוקפא דשמשא לא שרייא אלא בשירותא מזרחית צפונית כיון דדרום נטיל תוקפיה [דמזרח] (במזרח) הוא אנהיר לצפון⁵²⁸⁰ וצפון אתכליל בדרום דהא שמאלא אתכליל בימינא צפונית מערבית דהא מערב דאיהו ובה' בתראה נטלא מצפון וע"ד צפון אזיל למערב:</p>	<p>כדוגמא זה אחוז הכל זה בזה, זויות המזבח גם כן מסובבים, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, שהדרום כחו במזרח, שהוא ראשית השמש, וחוזק השמש אין שורה אלא בראשית מזרחית צפונית, כיון שדרום נוטל תקפו של המזרח, הוא מאיר לצפון, והצפון נכלל בדרום, שהרי שמאל נכלל בימין, צפונית מערבית, שהרי המערב שהוא בה' אחרונה, נוסע מהצפון, ועל זה הצפון נוסע למערב.</p>
<p>מערבית דרומית היא הולכת (להתחבק) להתחבר בדרום, כמו שדרום תלוי במזרח וחזקו הולך בראשית, כך גם המערב הולך (להתחבק) להאחז בדרום, זהו שנאמר וימינו תחבקני. הימין הזה הוא הדרום, בגלל זה יונק משני צדדים, מצפון ומדרום, זהו שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שמאלו זהו צפון, וימינו זהו דרום.</p>	<p>מערבית דרומית היא הולכת (להתחבק) להתחבר בדרום, כמו שדרום תלוי במזרח וחזקו הולך בראשית, כך גם המערב הולך (להתחבק) להאחז בדרום, זהו שנאמר וימינו תחבקני. הימין הזה הוא הדרום, בגלל זה יונק משני צדדים, מצפון ומדרום, זהו שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שמאלו זהו צפון, וימינו זהו דרום.</p>
<p>ורזא דא אוליפנא קודשא בריך הוא יהיב מטתיה בין צפון לדרום ואחידת להאי בן ודאי וע"ד אית להו לבני נשא למיהב מטתייהו בין צפון לדרום והכי אוליף לי אבא דיהבין להו בנין דכרין דהא איהו אתכוון כלפי מהימנותא שלימא עלאה בשלימותא דכלא לגבי קודשא בריך הוא דאיהו בין צפון לדרום ולגבי כנסת ישראל דאנהירין⁵²⁸³ בין צפון לדרום ודאי יהוון ליה בנין דכרין:</p>	<p>וסוד זה למדנו שהקדוש ברוך הוא נותן מטתו בין צפון לדרום, ואוחזת הבן הזה בודאי, ועל זה יש לבני אדם לתת מטתם בין צפון לדרום, וזה לימד אותי אבא, שנותנים לו בנים זכרים, שהרי הוא התכוון כלפי האמונה השלמה העליונה בשלמות הכל לגבי הקדוש ברוך הוא, שהוא בין צפון לדרום, ולגבי כנסת ישראל שמאירים (שהיא) בין צפון לדרום, ודאי יהיו לו בנים זכרים.</p>
<p>קיט/א</p>	
<p>ובכלא בעי לאחזאה עובדא כנוונא דלעילא וכמה דאחזי עובדא לתתא ה"נ אתער לעילא</p>	<p>ובכל צריך להראות מעשה כדוגמא שלמעלה, וכמו שמראה מעשה למטה, כך</p>

⁵²⁷⁷ ר"ל שהו' הוא בן י"ה והוא ביניהם מפתחא דסתים לאימא ומן י' נפקין דרום ומן ה' צפון והוא ביניהם (יהל אור).
⁵²⁷⁸ מזרח (דפ"ו).
⁵²⁷⁹ חסד מאבא הנק' מזרח (רח"ו).
⁵²⁸⁰ גבורה (רח"ו).
⁵²⁸¹ (ס"א לאתחבקא) (נוסף בדפ"ו).
⁵²⁸² ימינא (דפ"ו).
⁵²⁸³ (ס"א דאיהו) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואוקמוה שמע ר' פנחס ונשקיה לר' אלעזר ובכה והייך אמר זכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי:</p>	<p>מעורר למעלה ופרשוה. שמע רבי פנחס ונשק לרבי אלעזר, ובכה וצחק ואמר, אשרי חלקי בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פתח ואמר (תהלים כז א) יי אורי⁵²⁸⁴ וישעי⁵²⁸⁵ ממי אירא⁵²⁸⁶ וגו' יי אורי וישעי כיון דבר נש אסתכל ונ"א אתאחדו בנהורא דלעילא⁵²⁸⁷ וקב"ה אנהיר עליה לא דחיל מעלאין ותתאין כד"א (ישעיה ס ב) ועליך יזרח⁵²⁸⁸ יי וכבודו עליך יראה:</p>	<p>פתח ואמר ה' אורי וישעי ממי אירא וגו', ה' אורי וישעי, כיון שאדם הסתכל (נאחז) באור שלמעלה והקדוש ברוך הוא מאיר עליו, לא פוחד מעליונים ותחתונים, כמו שנאמר "ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה".</p>
<p>יי מעוז חיי⁵²⁸⁹ (תהלים כז א) כיון דקב"ה אחיד⁵²⁹⁰ ביה בבר נש לא מסתפי בההוא עלמא מכל מאריהון דדינין⁵²⁹¹ אוף אנא כהאי גוונא כיון דאחידנא באבוך ובך⁵²⁹² ולא (היך) אסתפינא בהאי עלמא ובעלמא אחרא ועלך כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך וגו':</p>	<p>"ה' מעוז חיי" כיון שהקדוש ברוך הוא אוחז באדם, לא יפחד באותו עולם מכל בעלי הדינים. גם אני כדוגמא זה, כיון שאחזתי באביך ובך לא אפחד, בעולם הזה ובעולם האחר, ועליך כתוב "ישמח אביך וגו'".</p>
<p>כיון דכתיב ישמח אביך ואמך מאי ותגל יולדתך דהא באמך סגיא אלא ישמח אביך דא קב"ה⁵²⁹³ ואמך דא כנסת ישראל⁵²⁹⁴ ותגל יולדתך יולדתך דלתתא⁵²⁹⁵ ר' שמעון אבוך אן חדוותא דיליה אלא קרא הוא בלחודו דכתיב (משלי כג כד) גיל יגיל אבי צדיק דא קב"ה ויולד חכם ישמח בו דא אביך דלתתא:</p>	<p>כיון שנאמר "ישמח אביך ואמך", מה זה "ותגל יולדתך", שהרי באמך מספיק, אלא "ישמח אביך" זה הקדוש ברוך הוא, "ואמך" זו כנסת ישראל, "ותגל יולדתך", יולדתך שלמטה. איפה שמחתו של רבי שמעון אביך, אלא פסוק הוא לבדו, שנאמר "גיל יגיל אבי צדיק" זה הקדוש ברוך הוא, "ויולד חכם ישמח בו" זה אביך שלמטה.</p>

⁵²⁸⁴ פי' אור שלי שאני מסתכל בנהורא עילאה (אור יקר).

⁵²⁸⁵ שהוא מאיר בי ומושיעני או ירצה לשון הבטה כענין ישעה האדם על עושהו ושוע אל ההר ירצה מאיר ומשיגח בי (אור יקר).

⁵²⁸⁶ שלשון ממי מורה שיש ב' בחינות עליונים ותחתונים וממי מאלו אירא (אור יקר). ממי אפחד - כי מלת ממי מורה על רבוי הבחינות (אור יקר).

⁵²⁸⁷ היא התורה שהיא אור הת"ת המתפשט מלמעלה ופעמים אין אדם זוכה לה ואין תורתו רצויה לזה אמר "וקב"ה אנהיר עליה", שתורתו מצלחת (אור יקר).

⁵²⁸⁸ ירצה לפרש שממש אור הקב"ה מתנוצץ ממש באדם כענין חכמת אדם תאיר פניו כענין נתן דצוציתא וזה בעסק התורה והמצוה (אור יקר).

⁵²⁸⁹ פי' הוא מבצר מעוז חיי בעולם החיים האמתיים שהם באמת נקראים חיי האדם כי חיי העולם הזה אינם חיים אמיתיים (אור יקר).

⁵²⁹⁰ היינו בעת סילוקו מן העולם שנשמח מתדבקת בשכינה כנודע (אור יקר).

⁵²⁹¹ כי רבים המה (אור יקר).

⁵²⁹² נראה שאפילו מחותנו של אדם מועיל בזכותו לאדם וזה דבר גדול כי בשלמא חתנו ממש שמעינן בפרשת בראשית בעובדא דר' פנחס עם ר' שמעון כשיצא מהמערה וכן בפטירת רשב"י ע"ה שעטרו לר' פנחס כמה עטרות אמנם אבי חתנו שמעינן ליה מהכא דקאמר "באבוך ובך לא וכו'" ועוד מורה שתורתם היה מגינא אפילו לאחרים כעין שהיא מגינה לעוסקים בה ממש (אור יקר).

⁵²⁹³ שהוא אב לנשמתן של ישראל (אור יקר).

⁵²⁹⁴ שהיא אם לנשמתם של ישראל כי הנשמות אינן מזווגא דקב"ה ושכינתיה כמבואר בזהר בכמה מקומות, וכאשר הבן למטה פועל כראוי בתורה ובמצות הנה גורם שמחה וייחוד למעלה לקב"ה ושכינתיה, והיינו למעלה ישמח אביך ואמך ביחודם, ואל זה רמז שקרא למלכות כנסת ישראל שמורה ת"ת בתוך המלכות, והיינו שהיא כנסת והיכל לישראל שהוא הת"ת עוד מורה שנשמתן של ישראל מכונסות בה (אור יקר).

⁵²⁹⁵ שהיא אמו ממש ולגבי דידיה נקט גילה כי גילה אינה כל כך כמו השמחה כדפי' בפרשת אחרי מות, וכן מוכח קרא דישמחו השמים ותגל הארץ לגבי השמים נקט שמחה ולגבי ארץ נקט גילה והיינו נגילה ונשמחה בך ולא זו אף זו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבר אחר גיל יגיל אבי צדיק דא אביך דלתתא ויולד חכם ישמח בו⁵²⁹⁶ כתיב בתוספת וא"ו⁵²⁹⁷ דא קב"ה [הוא] לעילא:</p>	<p>דבר אחר "גיל יגיל אבי צדיק" זה אביך שלמטה, "ויולד חכם ישמח בו" כתוב בתוספת וא"ו, זה הקדוש ברוך הוא למעלה.</p>
<p>א"ר אלעזר כתיב (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי פדית⁵²⁹⁸ אותי יי' אל אמת האי קרא אית ליה לאסתכלא ביה חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מדי⁵²⁹⁹ אלא ודאי זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטי קמיה:</p>	<p>אמר רבי אלעזר כתוב "בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת" יש להתבונן בפסוק הזה, ראיתם מי שמפקיד דבר בידי המלך, אלא ודאי אשרי האיש שהולך בדרכי המלך הקדוש ולא חוטא לפניו.</p>
<p>תא חזי כיון דעאל ליליא אילנא⁵³⁰⁰ דמותא שליט בעלמא ואילנא⁵³⁰¹ דחיי אסתלק לעילא לעילא וכיון דאילנא דמותא שליט בעלמא בלהודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא:</p>	<p>בא וראה, כיון שנכנס הלילה, עץ המות שולט בעולם, ועץ החיים מסתלק למעלה למעלה. וכיון שעץ המות שולט בעולם לבדו, כל בני העולם טועמים טעם מות.</p>
<p>מ"ט בגין דההוא אילנא גרים ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידיה ונפשיה בפקדונא (דנפשיה) כפקדונא⁵³⁰² דבר נש דיהיב פקדונא לאהרא דאף ע"ג דאיהו אתחייב לגביה יתיר מההוא פקדונא לאו כדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא אתמסר לגביה ואי יסרב ביה ודאי נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא הוא ולא מכוני מהימנותא⁵³⁰³:</p>	<p>למה, משום שאותו עץ גורם, והאדם צריך להקדים ולהפקיד בידו את נפשו בפקדון, כפקדון של אדם שנותן פקדון לאחר, שאף על גב שהוא התחייב אליו יותר מאותו פקדון, לא כדאי להאחז בו, הואיל והפקדון נמסר לו, ואם יסרב בו ודאי נבדק אחריו, שאין הוא מזרע קדש, ולא מבני האמונה.</p>
<p>כך ההוא אילנא בני נשא אקדימו ויהיבין ליה פקדונא דנפשיהו וכל נשמתין דבני עלמא נטיל וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי אילנא דמותא הוא ובגין דכל אינון נפשתיא אע"ג דכלהו אתחייבו לגביה ואלאו כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא כיון דכלהו אתמסרו⁵³⁰⁴ ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למאריהון:</p>	<p>כך אותו עץ, בני אדם מקדימים ונותנים לו פקדון נפשם, ולוקח כל נשמות בני העולם, וכולם טועמים טעם מות, משום שזה עץ המות הוא, ומשום שכל נפשות אלו, אף על גב שכולם התחייבו לו, ולא כדאי הוא להשיב הפקדון לאדם, אלא כיון שכולם נמסרו לו בפקדון, מחזיר כל הפקדונות לבעליהם.</p>

⁵²⁹⁶ ול"ג "וישמח בו" (רח"ו). לפי שהמקרא הוא ויולד חכם ישמח בו והמסור' הוא יולד חכם וישמח בו, וזהו קא דריש מקרא ואל מסורת כמו גיל יגיל וכו' שהוא המקרא ולא המסורת שהוא גול יגול (מ"מ).
⁵²⁹⁷ דהול' ל יולד חכם ישמח בו (רח"ו).

⁵²⁹⁸ פדיתה (דפ"ו).

⁵²⁹⁹ מידי (דפ"ו). והרי הכל הוא שלו ומה שקנה עבד קנה רבו, וא"כ מה פקדון הפקיד בידו (אור יקר).

⁵³⁰⁰ בסוד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה (רח"ו).

⁵³⁰¹ ז"א נסתלק בגו אימא עלאה בסוד השינה והדורמיטא (רח"ו). ור"ל נשמת הז"א עלתה בסוד מ"ן לאימא ונלע"ד שלכך אמר הזהר אסתלק לעילא לעילא שר"ל שנשמת ז"א נסתלקה ממנו ועלתה למעלה וזהו אסתלק לעילא ומ"ש לעילא פעם שנית היינו שנסתלק לאימא (מ"מ). הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, והוא הדעת דנפק מהח"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).

⁵³⁰² בפקדונא (דפ"ו).

⁵³⁰³ אפשר שחוזר על השכינה שאם היא מסרבת במה שאינה שולחת לו נפשו נבדוק אבתריה דההוא גברא דוודאי כיון שלא החזירה לו נפשו הוא לסיבת היותו פגום ולא רצתה שיחזור בתשובה רק שימות בלא תשובה או חוזר לבעל הפקדון וזה יורה מ"ש נבדוק ואין בדיקה אחר מיתה והפ' אם הנפקד מעכב הפקדון בידו נבדוק אבתרי' כי העושה זה אינו בא מזרע ישראל הכשר רק משאר עממין אך הבא מזרע ישראל כשמפקדין בידו שום דבר הוא מחזירו באמונה כך השכינה אע"פ שאם תרצה לראות הדין מכל א"ו מהמפקדין בידה נשמתו בוודאי שם תשאר בדין גמור ולא בעול חלילה עכ"ז להיות מצד הקדושה העצומה עושה לפניו מן השורה ומחזרת הפקדון לבעליו (זהר הרקיע).

⁵³⁰⁴ אתמסרי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ת"ח לאו⁵³⁰⁵ כדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא [דחיי] (דמות) אתער בעלמא ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי בשעתא דסליק צפרא וכדין כיון דהאי אתער בעלמא כל בני עלמא חייין ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא⁵³⁰⁶ כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה מ"ט חייין בגין דההוא אילנא דחיי גרים:</p>	<p>בא וראה לא כדאי לעץ המות הזה להחזיר פקדונו לאדם, אלא בשעה שעץ החיים מתעורר בעולם, ומתי מתעורר אותו עץ חיים, בשעה שעולה הבוקר, ואז כיון שזה מתעורר בעולם, כל בני העולם חיים עוזב ומחזיר אותו עץ המות כל הפקדונות שהפקדו אצלו והולך לו. למה הם חיים, משום שאותו עץ החיים גרם.</p>
<p>ואי תימא הא בני נשא סגיאיין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט אלא ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד מ"ט בגין דכתיב (תהלים יד ב) לראות היש משכיל⁵³⁰⁷ דורש את אלהים ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש דיימא אלמלי שליטנא בנפשאי בליליא אשתדלנא באורייתא:</p>	<p>ואם תאמר הרי בני אדם רבים הם מתעוררים בלילה בעוד שעץ המות שולט, אלא ודאי אותו עץ החיים עושה את זה. למה, משום שנאמר "לראות היש משכיל דורש את אלהים", ולא יהיה פתחון פה לאדם שיאמר, אלמלא שלטתי בנפשי בלילה הייתי עוסק בתורה.</p>
<p>א"ר יהודה האי בישראל ודאי והכי הוא אבל באו"ה דחמינא כהאי גוונא מ"ט א"ל ודאי שפיר הוא דקא אמרת פתח ואמר (במדבר כג ח) מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם יי' ת"ח כגוונא דאית לעילא אית לתתא⁵³⁰⁸ לעילא אית ימינא ואית שמאלא ולתתא ישראל ועמין:</p>	<p>אמר רבי יהודה, זה בישראל בודאי, וכך הוא. אבל באומות העולם שראינו כזה למה, אמר לו יפה מה שאמרת. פתח ואמר "מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה'", בא וראה כדוגמא שיש למעלה יש למטה, למעלה יש ימין ויש שמאל, למטה ישראל והעמים.</p>
<p>ישראל ואתאחדון לימינא בקדושה דמלכא קדישא עמין עכו"ם לשמאלא לסטרא דרוח מסאבא וכלהו לתתא מכלהו דרגין ודשמאלא (לשמאלא) וכלהו דרגין אחידן דא בדא</p>	<p>ישראל אחוזים לימין, בקדושת המלך הקדוש, העמים עובדי כוכבים ומזלות לשמאל, לצד רוח הטומאה, וכולם למטה מכל דרגות השמאל, וכל הדרגות אחוזות זו בזו,</p>
<p>קיט/ב</p>	
<p>עד דתליין מן רישא וכגוונא דרישא נטיל בההוא גוונא נטיל זנבא דאיהי תתאה מ"ט בגין דאחיד ביה ובגין כך עמין עכו"ם בההוא סטר מסאבא דלהון הכי אתדברו:</p>	<p>עד שתלויות מהראש. וכדוגמא שהראש נוסע, באותו הצורה נוסע הזנב שהוא תחתון, למה, משום שאחוז בו. ולכן, העמים עובדי כוכבים ומזלות, באותו צד הטומאה שלהם, כך מתנהגים.</p>
<p>בלעם הוא אשתמש בכלהו כתרין (נ"א דרגין) תתאין והוא הוה חמי בהאי תתאה דאיהו זנבא [ד]לא יכיל לאתדברא אלא ברישא בגין כך אמר (במדבר כג ח) מה אקוב לא קבה אל (דאיהו רישא בגין) דההוא רישא עלאה לא אשתכח בדינא באינון יומין ואע"ג דהאי אל אוקימנא האי מלכותא קדישא נטיל שמא כגוונא דכלא והאי טב וחסד דהאי עלמא:</p>	<p>בלעם השתמש בכל כתרין [הדרגות] התחתונות, והוא היה רואה בתחתון הזה, שהוא הזנב שלא יכול להתנהג אלא בראש, לכן אמר "מה אקוב לא קבה אל" (שהוא הראש משום) שאותו הראש העליון אינו נמצא בדין באותם הימים, ואף על גב שהאל הזה בארנו, המלכות הקדושה הזו לוקחת שם כדוגמת הכל, והטוב הזה והחסד של העולם הזה.</p>

⁵³⁰⁵ ר"ל אין כח ורשות בידה לוותר כי הוא מדת הדין, ושורת הדין נותנת הנפש החוטאת היא תמות (רח"ו).
⁵³⁰⁶ פ' אע"פ שהיא מדת הדין ומפני העוונות צריך שימות האדם ועל"ז שביק אותם העוונות ואהדר פקדונא למאריה (מ"מ).
⁵³⁰⁷ פ' כדי שיוכר בין הצדיקים העומדים בלילות ובין אותם שאין עומדים לעסוק בתורה (מ"מ).
⁵³⁰⁸ תני והדר מפרש מ"ש דאית לעילא היינו ימינא ושמאלא ומה שכתב דאית לתתא היינו ישראל ועמין (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וס"א אוקימנא באתר אחרא עלאה והוא טב וחסד דעלמא האי מלכותא קדישא נטל שמא כגוונא דעילאו ובגין כך אקרי אל⁵³⁰⁹ אלא דאיהו⁵³¹⁰ זועם בכל יום דאשתכח ביה דינא:</p>	<p>(בארנו במקום אחר עליון, והוא טוב וחסד של העולם, המלכות הקדושה הזו לוקחת שם כדוגמא שלמעלה.) ולכן נקראת "אל", אלא שהוא זועם בכל יום, שנמצא בו דין.</p>
<p>ות"ח אל שדי⁵³¹¹ הא אוקימנא דביה ספוקא דעלמא ואיהו אמר לעולם די דהא האי אל הוא דאזדווג בהדיה⁵³¹² ובגין כך אקרי אל שדי אל דשדי ועל דא (במדבר כג ח) מה אקוב לא קבה אל בגין כך כגוונא דאתער רישא ה"ג אתער תתאה:</p>	<p>ובא וראה א"ל שדי" בארנו שבו סיפוק [לקיום] העולם, והוא אמר לעולם די, שהרי האל זה הוא שמזדווג עמו, ולכן נקרא אל שדי, אל של שדי, ועל זה "מה אקוב לא קבה אל", לכן כדוגמא שמתעורר הראש כך מתעורר התחתון.</p>
<p>בכה רבי אלעזר פתח ואמר (ירמיה מו כב) קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא⁵³¹³) דישראל בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש חויא כד איהו [בדינא] כפיף רישא לעפרא סליק זנבא (כדין זנבא) שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא כהאי גוונא רישא כפיף לעפרא וזנבא שליט:</p>	<p>בכה רבי אלעזר, פתח ואמר "קולה כנחש ילך וגו'", כעת (כדוגמא זה) שישראל בגלות היא ודאי הולכת כנחש, נחש כשהוא (בדין) כופף ראשו לעפר, עולה הזנב שולט ומכה את כל אותם שנמצאים לפניו, כמו כן כאן כעת בגלות, כדוגמא זה הראש כפוף לעפר והזנב שולט.</p>
<p>מאן עביד לזנבא ודיסתליקן (דאסתליקן) לעילא ושליט ומחי רישא דאתכפיא לתתא ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי האי רישא אע"ג דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר למטלנוי:</p>	<p>מי עשה שהזנב יעלה למעלה ושולט ויכה, הראש שמתכופף למטה, ועם כל זה מי מנהיג את הזנב ומי מסייעו למסעיו, זה הראש, אף על גב שהוא כפוף לעפר הוא מנהיג את מסעיו.</p>
<p>בגין דא וקולה כנחש ילך וזהשתא שאר עמין דאינון אחידן בזנבא סלקין לעילא ושלטינן ומחיין ורישא כפיף לעפרא כד"א (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום וגו' ועם כל דא האי רישא מדבר לזנבא ונטיר וס"א ונטיל ליה כד"א (שיה"ש א ו) שמוני נוטרה את הכרמים אלין עמין עעכו"ם דאינון זנבא:</p>	<p>בגלל זה, קולה כנחש ילך, ועכשיו שאר העמים, שהם אחוזים בזנב, עולים למעלה ושולטים ומכים, והראש כפוף לעפר, כמו שנאמר "נפלה לא תוסיף קום וגו'", ועם כל זה הראש הזה מנהיג את הזנב ושומר (ומסייע) אותו, כמו שנאמר "שמוני נוטרה את</p>

⁵³⁰⁹ בפי' אדרא רבא דתרי עלמין הנזכרים באד"ר, שני ושלישי שסודם א"ל הו"ה וא"ל אדנ"י, גי' א"ל זוע"ם.
ונלע"ד שבלעם רצה למשוך הדין מכל הג', וכשלא יכול אמר (במדבר כג, ח) מה אקוב, נגד בל"ע, ומה אזעום,
נגד אל זועם (רמ"ז).

⁵³¹⁰ לעיל ל ע"ב (הערת הזהר).

⁵³¹¹ שמות רנג ע"א (הערת הזהר).

⁵³¹² הנה כתבנו לעיל כי היסוד הוא א"ל שדי והוא הנק' מערב לשון עירוב כנז' בתיקונים וז"ש ות"ח א"ל
שדי. פי' כי כל א"ל הוא בחסד אמנם גם המל' נטלא האי שמא כד עבידת חסד בעלמא ולכן נק' גם היא א"ל.
והביא ראי' לזה כי הרי שגם היסוד נק' א"ל שדי כנז' בפ' ויקרא די"א עכ"ד היסוד אינו אלא שדי לבד משום
דמזונוא וספוקא אתא מניה לעולם שהוא המל' וז"ש ואיהו אמר לעולם די אמנם א"ל הוא חסד ונק' כן היסוד
כד משפיע למל' ונותן טובה וחסד למטה ונמצא כי לעולם א"ל הוא בחסד (זהר הרקיע).

⁵³¹³ עיין בדרוש אחר שביארנו בענין הקליפות של אב"ע איך ענינם כי שם הארכנו בזה אבל הענין בקיצור
הוא במה שהודעתין במקום אחר כי נוקבא דז"א לא נאצלה מתחילתה רק בסוד נקודה עשירית שבה בלבד
וכאשר נתקנת בכל פעם להזדווג בז"א באים לה תשע ספי' הראשונות מתשע ראשונות של ז"א ונשלמת
לעשר ספירו' גמורות אבל שרשה הראשון לא היה לה רק מלכות שבה בלבד כלולה מעשר בסוד כללות בלבד
ובזמן חרבן בית שני נתמעטה נוקבא דז"א וכל זמן הגלות הזה בימי החול שלא בשעת התפילה לא נשאר בה
רק מלכות שבה בלבד ושאר התשעה ראשונות שבאו לה מז"א ירדו למטה בתוך הקליפות בסוד אמלא'
החרבה לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים ונמצא כי תשעה ראשונות שבה הנקראים רישא דילה
ירדו למטה ושכיבת לעפרא תוך הקליפו' בסוד עפר המשכן וזנבא דילה שהיא מלכות שבה התחתונה נשארה
זקופה למעלה באצילות כנ"ל והיא השולטת עתה בזמן הגלות ולכן ישראל הנאחזים ברישא דילה כיון
שרישאה שכיבת לעפרא גם הם עומדים בגלות המר הזה אבל אומות העולם שהם זנבא נאחזין ונשפעין מצד
זנבא דילה שהוא קיים וזקוף למעלה ושולט בגלות ולכן יש להם עתה שררה ומלכות (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

	<p>הכרמים", אלה עמים עובדי כוכבים ומזלות, שהם הזנב.</p>
<p>אתא רבי יהודה ונשיק ידוי אמר אלמלא לא שאילנא מלה בעלמא אלא דשאילנא דא ורוחנא ליה די לי דהשתא ידענא (ד) עמין עכו"ם ושולטנותא דלהון היך מתדבר זכאה חולקהון דישראל דעלייהו כתיב (תהלים קלה ד) כי יעקב בחר לו יה וגו':</p>	<p>בא רבי יהודה ונשיק ידוי, ואמר אלמלא לא שאלתי דבר בעולם אלא ששאלתי זה והרווחתי אותו, די לי, שעכשיו ידעתי עמים עובדי כוכבים ומזלות ושלטונם איך מונהג, אשרי חלקם של ישראל, שעליהם כתוב "כי יעקב בחר לו יה וגו'".</p>
<p>א"ל רבי אלעזר מהו לסגלתו א"ל תלת אבהון אלין אקרונן סגולה בין לעילא בין לתתא כגוונא דא כהנים לויים וישראלים וכלא חד ואלין סגולתו של קב"ה לעילא וסגולתו לתתא ודא הוא דכתיב (שמות יט ה) והייתם לי סגולה מכל העמים:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, מה זה "לסגולתו", אמר לו שלשת האבות הללו נקראו סגולה, בין למעלה בין למטה, כדוגמא זה כהנים לויים וישראלים, והכל אחד, ואלה סגולתו של הקדוש ברוך הוא למעלה, וסגולתו למטה, וזהו שנאמר והייתם לי סגולה מכל העמים.</p>
<p>ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו' 5314 (במדבר ב יז) לבתר מה כתיב (שם י כב) ונסע דגל מחנה אפרים לצבאותם ימה היינו שכינה שרויה 5315 במערב ואוקמוה כתיב (בראשית מח כ) ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל לאמר וגו' וישם את אפרים וגו' כך יברך ישראל, ישראל סבא.</p>	<p>"ונסע אהל מועד מחנה הלויים וגו'", אחר כך מה כתוב "ונסע דגל מחנה אפרים לצבאותם ימה" היינו שכינה שרויה במערב, ופרשוה, כתוב "ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל לאמר וגו' וישם את אפרים וגו'", כך יברך ישראל, ישראל סבא.</p>
<p>מאי קמ"ל אלא כך יתברך ישראל לא כתיב או כך יבורך ישראל מהו יברך ישראל אלא ישראל קדישא לא יברך לעלמא אלא כך דאנת 5316 במערב וכתוב (בראשית לה יא) אני אל שדי פרה ורבה:</p>	<p>מה משמיענו, אלא לא כתוב כך יתברך ישראל, או כך יבורך ישראל, מה זה יברך ישראל, אלא ישראל הקדוש לא יברך את העולם אלא כך, שאתה במערב ונאמר "אני אל שדי פרה ורבה".</p>
<p>אוליפנא דחמא עמיה שכינתא וכדין אמר כך יברך ישראל לאמר כך יברך לעלמא והאיך חמא והכתיב (בראשית מח י) ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו' אלא (שם יד) שכל את ידיו כתיב מאי שכל אלא ימינא הוה זקיף וסמי ליה שכינתא כלפי</p>	<p>למדנו, שראה עמו שכינה, ואז אמר כך יברך ישראל לאמר כך יברך את העולם, ואיך ראה, והרי נאמר "ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו'", אלא כתוב "שכל את ידיו", מה זה "שכל", אלא הימין היה זקוף והשכינה הסיטה כלפי אפרים, והריח ריח שכינה על ראשו, ואז</p>

5314 ונסע אהל מועד וגו', מזל"ן [משה זכותא לי נראה] שצריך להקדים תחילה מ"ש בליקוטי תורה פרשת תרומה, שהמשכן היה בסוד רחל שאז היתה אחר באחור כנגד תנה"י דז"א, ולכן היה במדבר, ומשכ"ן ב' פעמים אלקי"ם בריבוע, ב' פעמים ה"ר, עיי"ש. ועוד נציע מה שכתבנו לעיל ק"ח ב', שד' הדגלים היו בסוד תנה"י שכנגדם כחב"ד דנוק', ונמצא שדגלי יהודה וראובן שהם בסוד ת"ת נצח, הם כנגד כתר חכמה דנוק' שהם בסוד תרי רישין דילה, וכנזכר בכוונות שני ימים של ראש השנה. והנה אז היתה רחל בסוד אהל עראי, ואה"ל גי' ל"ו בסוד שם ב"ן כנודע, ומוע"ד גי' ק"ך הם צירופי אלקי"ם המתחלקים בתנה"י, ל' בכל אחד כמ"ש באדם ישר בסוד שם בוכ"ו העולה ד"ל, שהוא ד' פעמים ל'. וגם אה"ל מוע"ד גי' אלקי"ם עם נקודותיו. ולכן נקרא מחנה הלויים, כי ידוע שלויים מן הגבורות, ולוי"ם גי' אלקי"ם. לכן לבתר מה כתיב ונסע דגל וגו', הענין מובן במ"ש באוצרות חיים בדרוש ארון וכפורת, שבחינת אפרים היא בסוד הארה היוצאת דרך צדדי דופני העטרה דיסוד זעיר שהוא כולל ה' חסדים וה' גבורות, והיינו אפ"ר מ"י, אפ"ר גבורות מנצפ"ך ומ"י ה' חסדים בכללות י' גי' כ"ל, ונמצא שבחינת אפרים היא הארת גבורות ממותקות הניתנות מיסוד לדעת רחל, וגם תיבת אפרים מורה פריה ורביה, כי זהו עצם הזווג ביסוס הגבורות כנזכר בפרשת ויחי ר"ו א', מטרוניתא אתדבקת ביה לאתבסמא, ולזה נקרא דינא רפיא. ומכאן סוד שם רפאל שהוא במערב, וגם רפאל עם הכולל גי' מער"ב, ששם מתערבים חו"ג. ולכן שכינה שרויה במערב, כי שם כל חשקה, וכל שכן ששם בעטרה הוא שורש רחל, כידוע מארבע ראשי שנים, ועל כן צוה ה' שמיד בנסוע המשכן יסמך לו דגל אפרים, שאליו תשוקת השכינה ולצרכה (רמ"ז).

5315 רחל ביסוד הנק' מערב (רח"ו).

5316 יסוד נק' מערב (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אפרים וארח ריחא דשכינתא על רישיה כדין אמר בך יברך ישראל וחמא דאיהו למערב ודאי שכינתא במערב והא אוקימנא בגין דלהוי בין צפון לדרום לאתחברא⁵³¹⁷ בגופא ולמהוי בזווגא חד וצפון מקבלא לה תחות רישא ודרום מחבקא לה הה"ד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני והא אוקימנא ודאי:</p>	<p>אמר "בך יברך ישראל", וראה שהוא במערב, ודאי שכינה במערב, והרי בארנו, כדי שיהיה בין צפון לדרום, ולהתחבר בגוף ולהיות בזווג אחד, וצפון מקבל אותה תחת הראש, והדרום מחבק אותה, זהו שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, והרי בארנו ודאי.</p>
<p>(שיה"ש ג ז) מטתו שלשלמה בין צפון לדרום ולא תחברא בגופא וכדין כלולא חד לאתחברא עלמא תנן כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יומא ומובטח לו שהוא בן העוה"ב</p>	<p>מטתו שלשלמה בין צפון לדרום ולהתחבר בגוף, ואז כלל אחד להתברך העולם. למדנו כל האומר תהלה לדוד שלש פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא,</p>
<p>קב"א</p>	
<p>והא אוקימנא בגין לזווגא לה ולהאי תהלהו ולאשתכחא ובכל יומא בין צפון לדרום:</p>	<p>והרי בארנו כדי לזווג את התהלה הזו, ושתמצא בכל יום בין צפון לדרום.</p>
<p>אתי בר נש בצפרא מקבל עליה עול מלכות שמים⁵³¹⁸ (כמה דאתמר מסדר שבחא) באינון תושבחן דקאמר (עם) תהלה לדוד וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשרה תושבחן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא⁵³¹⁹ ובגין כך עשרה אינון הללויה:</p>	<p>בא אדם בבוקר, מקבל עליו עול מלכות שמים (כמו שנתבאר מסדר שבח), באותן תשבחות שאומר [עם] תהלה לדוד, וכל הללויה שהם סדור של עשר תשבחות של עשרה כתרין קדושים של השם הקדוש, ולכן עשרה הם הללויה.</p>
<p>לבתר סיים בעשרה תושבחן⁵³²⁰ דאינון (תהלים קנ א) הללויה הללו אל בקדשו וגו' הללוהו וגו' מאן אינון עשרה הללויה והא חמשה אינון אלא שרי שבחא בהללויה וסיים בהללויה לבתר עלויא דסדור שבחא באז ישיר משה דאית ביה כלא (ובדא) (ובדא) מקבל עליה עול מלכותא קדישא לבתר אשרי לה בחסד בסיומא דצלוחא לאתקדשא ביה⁵³²¹:</p>	<p>אחר כך סיים בעשר תשבחות, שהן הללויה הללו אל בקדשו וגו' הללוהו וגו', מי אלה עשרה הללויה, והרי חמשה הם, אלא מתחיל שבח בהללויה ומסיים בהללויה, לאחר העלוי של סדור השבח, ב"אז ישיר משה" שיש בו הכל ובזה מקבל עליו עול מלכות הקדושה, אחר כך משרה אותה בחסד בסוף התפלה להתקדש בו.</p>
<p>לבתר בצלותא דמנחה דגבורה תלייא ודינא שארי אשתכחת⁵³²² בכל [דרומא (ס"א יומא) דא מטה] (דרוחא (ס"א יומא)) דאתיהבת בין צפון</p>	<p>אחר כך בתפלת מנחה שהגבורה תלויה והדין שורה נמצא בכל, הדרום (היום) המיטה הזו שנתונה בין צפון לדרום להתחבר בזווג, זה בגוף כראוי, ומי שמסדר ומחבר אותה בכל יום כדוגמא, ודאי הוא בן העולם הבא, לכן דגל</p>

⁵³¹⁷ ולא תחברא (דפ"ו).

⁵³¹⁸ פי' עול השכינה, ומפ' ואזיל במה מקבל עליה עול השכינה ואמר מסדר שבח וכו' דהיינו ע"י הזמירות שמשבח לקונו (מ"מ).

⁵³¹⁹ פי' שכתב הרב בספר הכוונות הללי נפשי וכו' היא מלכות דיצירה הנק' נפש, הללויה כי טוב כו' הוא יסוד דיצירה, ולפי שתוקף הדינים הוא ביצירה, לכך אין מזיכירם נר"ה בפירוש רק רומזים ביסוד וז"ש לא בשוקי האיש ירצה וכו' הללו את ה' מן השמים, ת"ת, הללויה שירו לה' שיר חדש, חסד, וכליל עמו הגבורה הללו אל בקדשו ג"ר דיצירה, הרי ה' הללויה כלולים כל עשר ספירות דיצירה עכ"ל, ובזה נבין מ"ש דעשר כתרין קדישין דשמא קדישא שנודע כי ז"א מקנן ביצירה הנק' שמא קדישא (מ"מ).

⁵³²⁰ פי' מלבד שמזמור זה הללו אל בקדשו נגד ג"ר דיצירה, גם נרמזו בו עשרה שבחים כנגד עשרה פרטיות כמ"ש הרב בסידור (מ"מ).

⁵³²¹ פי' באשרי שאחר העמידה נמצא בתהלה לדוד שאומרים קודם עמידה ואחר עמידה אנו מחברים המלכות בחסד וע"י תהלה לדוד שבמנחה אנו מחברים אותה עם הגבורה וז"ש ולבית בצלותא דמנחה תלייא וכו' (מ"מ).

⁵³²² אשתכח (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לדרום⁵³²³ לאתחברא בזווגא דא בגופא כדקא יאות ומאן דמסדר [ומחבר] לה בכל יומא כהאי גוונא ודאי הוא בן העוה"ב בגין כך האי דגל מחנה אפרים ימה ואיהו בין צפון לדרום דרום ראובן מן סטרא חד דכתיב (במדבר ב י) דגל מחנה ראובן תימנה צפון דן מסטרא אחרא דכתיב (שם כה) דגל מחנה דן צפונה:</p>	<p>של מחנה אפרים ימה, והוא בין צפון לדרום. דרום ראובן מצד אחד, שנאמר "דגל מחנה ראובן תימנה", צפון. דן מצד אחר, שנאמר "דגל מחנה דן צפונה".</p>
<p>אפרים בין דא לדא אשתכח מערב דאיהו אפרים בין צפון לדרום כלא כגוונא דלעילא רזא ליתבי דרומא⁵³²⁴ ואחונא והכין (אחינו הכי) שדר לון ואחונא (אחינו) מסטרא דבוצינין וס"א מסדרי בוצינין ברזין קטירין⁵³²⁵ דבעיתו ליחדא יחודא בטופסרא דקטרא עלאה קבילו עלייכו עול מלכותא קדישא בכל יומא בקדמיתא וברא⁵³²⁶ תעלו⁵³²⁷ בקסורא⁵³²⁸ (ס"א בקיסטרא) קדישא דדרום ואסחרו סטרי עלמא עד דמתקשרן בקטורא חדא וברום תקיפו (ס"א תקיעו) דוכתא⁵³²⁹ ותמן תשרון:</p>	<p>אפרים בין זה לזה, נמצא מערב, שהוא אפרים, בין צפון לדרום, הכל כדוגמא שלמעלה, סוד ליושבי הדרום אחינו, וכך שלח להם, אחינו מצד המנורות (מסדרי מנורות) בסודות קשורים שרציתם לייחד יחוד, בדפוס של הקשר העליון, קבלו עליכם עול מלכות הקדושה בכל יום בהתחלה, ובזה תעלו בשולט (בקשר) קדוש של הדרום וסובכו צדדי העולם, עד שיתקשרו בקשר אחד, וברום התחזקו (תקבעו) מקום ושם תהיו.</p>
<p>ר' אלעזר שאיל לר"ש אבוי א"ל סימנא לזווגא דיחודא מנין א"ל ברי אע"ג דאוקימנא מלין לכל סטר וסטר ואתבדרו הכא מלה והכא מלה סימנא דא נקוט בידך והכי הוא כעין סחרא דמרבחא דתנן ובא לו לקרן דרומית מזרחית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית⁵³³⁰:</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, אמר לו סימן לזווג היחוד מנין, אמר לו, בני, אף על גב שבארנו דברים לכל צד וצד, והתפזרו כאן דבר, וכאן דבר, סימן זה נקוט בידך, וכך זה, כמו סביב המזבח שלמדנו, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית.</p>

⁵³²³ פי' שבשחרית הוא בחי' החסד ובמנחה הוא דין על ידם שורה בין חו"ג שהם צפון ודרום והגם דכתיב שמאלו תחת וכו' ואח"כ וימינו וכאן בתפילה מקדימים החסד קודם הגבורה כבר תירץ הרב שהתעוררות הימין קודם לשמאל (מ"מ).

⁵³²⁴ כמ"ש למטה בתחלה לקרן ואח"כ דרומית מזרחית כו', מערבית דרומית התחלה בדרום וסיום ג"כ בדרום והענין כי א"א י"ה הם מזרח וצפון וז"ל ו"ה הם דרום ומערב כמש"ל ע"ש (יהל אור).

⁵³²⁵ בסודות הקשורים (רח"ו).

⁵³²⁶ כי המילה היא ראשונה (רח"ו).

⁵³²⁷ (ס"א בקשורא) (נוסף בדפ"ו).

⁵³²⁸ חסד (רח"ו).

⁵³²⁹ ואח"כ תיחדוהו ותשאר דביקה בחסד (רח"ו). ור"ל שמערבית דרומית היינו מלכות דבוקה בחסד הנק' דרום (מ"מ).

⁵³³⁰ דע כי בתיקונים דף ל"ט כתב כי שם הויה הרומז תמיד הוא בימין שהוא חכמה חסד נצח ושם אדני' שהוא במלכות תמיד בשמאל בג"ה ובכל קו אמצעי הם משתתפין בחיבור א' ולהיות שכנפיהם פרודות צריכין אל היחוד לכן תחל' נקבל מלכות שמים ואח"כ מעלה עמה אל הדרום שהוא החסד כי שם הוא שם הוי' הנק' אילנא דחיי ובהיותה שם תוכל להזדווג ולבא אל בית אביה הוא החכמה ששם ג"כ שם הויה כי הבן שהוא הת"ת עיקרו מאביו שהוא שם הויה הרומז בחכמה. ואח"כ מתחלת לירד אל בית אימא הנק' צפון לשון סתרים כי כל הדברים בהסתר ובמצפון ומשם מתמלא חדרי בטן של ת"ת ע"י כל הנחלים היוצאים ממנה וז"ש (תהילים יז יד) וצפונך תמלא בטנם והנה כשיצאה הבת מן האם ג"כ בצפון שהוא הגבורה כמ"ש בסוד יום ב' בין מים למים שהם י' הויה שבחסד וי' אדני' שבגבורה ולכן עיקרה בשמאל ואז יורדת דרך הצפון בסוד עליה וירידה ואח"כ חוזרת למקומה ימין המחבקה לבעלה ונתגלה. נמצא כי הימין קודם ליחוד ומתעורר אח"כ השמאל להיות תחת ראשה ואח"כ חוזר הימין לחבקה נמצא כי הימין קודם לשמאל והבן זה היטב (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ל והא לא יכיל עד דמקבל עליה ב"ג עול מלכותא קדישא בקדמיתא⁵³³¹ ויהיב עליה עול דא ואת אמרת דייתי לדרום בקדמיתא:</p>	<p>אמר לו, והרי לא יכול עד שמקבל עליו אדם עול מלכות הקדושה בתחלה, ונותן עליו עול זה, ואתה אמרת שיבא לדרום בתחלה.</p>
<p>א"ל כלא הא אמינא לך דהא ובא לו לקרן⁵³³² [אמינא] בקדמיתא והא ידעת⁵³³³ ורוז דקרן ודא הוא עול מלכותא קדישא:</p>	<p>אמר לו הכל אמרתי לך, שהרי ובא לו לקרן, אמרתי בהתחלה, והרי ידעת סוד הקרן, וזהו עול מלכות הקדושה.</p>
<p>לבתר דרומית מזרחית דתמן הוא אילנא דהיי⁵³³⁴ ודא לאזדווגא ליה במזרח דאיהו אבא עלאה דהא בן מסטרא דאבא קא אתי ובגין כך מדרום למזרח דתנן] קפא דדרום במזרח⁵³³⁵ הוא ובעי לאתקשרא כחדא דרום במזרח ומזרח דאתקשר בצפון⁵³³⁶ (כד"א (תהלים יז יד) וצפונך תמלא בטנם), משום שזה משלים וממלא נחלים ומעיינות, ועל זה מזרחית צפונית, אלו אבא ואמא שלא נפרדים לעולם, והרי בארנו.</p>	<p>אחר כך דרומית מזרחית, ששם הוא עץ החיים, וזה לזווג אותו במזרח, שהוא האב העליון, שהרי הבן מצד אבא הוא בא, ולכן מדרום למזבח, שכח הדרום הוא במזרח, וצריך להתקשר כאחד, דרום במזרח, והמזרח שמתקשר בצפון, (כמו שנאמר וצפונך תמלא בטנם), משום שזה משלים וממלא נחלים ומעיינות, ועל זה מזרחית צפונית, אלו אבא ואמא שלא נפרדים לעולם, והרי בארנו.</p>
<p>ומה דאתמר צפונית דאיהו טמירא עלאה⁵³³⁸ ומסטר דילה נפיק צפון ודינין מסטרא דילה מתערין אע"ג דהיא רחמי וחידי והא אוקימנא וכד איהי נפקת צפון נפקת ביה דאיהו אתכליל [ואתקשר] (ואקשיר) בדרום לבתר צפונית מערבית דהא (י) מסטרא דאבא נפיק בן ומסטרא דאמא נפיקת בת ובגין כך צפונית מערבית ודא הוא קרן דקדמיתא⁵³³⁹ דהשתא אתקשר בצפון סתם לבתר בעי לקשרא לה בדרום דתמן הוא קשורא דכלא וגופא ביה אשתכח וע"ד מערבית דרומית:</p>	<p>ומה שנאמר צפונית, שהוא סתר עליון, ומצדה יוצא צפון, ומצדה מתעוררים הדינים, אף על גב שהיא רחמים ושמחה, והרי בארנו, וכשהיא יוצאת, צפון יוצא עמה, שהוא נכלל ונקשר בדרום, אחר כך צפונית מערבית, שהרי מצד האבא יוצא בן, ומצד האמא יוצאת בת, ולכן צפונית מערבית, וזוהי קרן של התחלה, שכעת נקשרת בצפון סתם, אחר כך צריך לקשרה בדרום, ששם הוא קשר הכל, והגוף נמצא בה ועל כך מערבית דרומית.</p>
<p>אשתכח האי קרן ג' זמנין חד לקבלא ליה בר נש בקדמיתא ולבתר [הכי לקשרא לה] (תרי לקשרא ליה) בתרי דרועי לאתחברא בגופא ולמהוי כלא חד ודא הוא סדורא דיחודא שלים וכל סטר וסטר בההוא קשורא דאתחזי ליה ולא יחלף⁵³⁴⁰ סטרא בסטרא אחרא דלא איתחזי ליה בגין דלא יתענש:</p>	<p>נמצאת קרן זו שלש פעמים, אחת לקבל אותה אדם בתחלה, אחר כך לקשרה בשתי זרועות להתחבר בגוף, ולהיות הכל אחד, וזהו סדור של היחוד השלם, וכל צד וצד באותו קשר שראוי לו, ולא יחליף צד בצד אחר שלא ראוי לו, כדי שלא יענש.</p>

⁵³³¹ פי' ר' אלעזר לא דקדק מלת לקרן כמש"ל בדף ק"ח ע"ב בפי' המשנה דפי' ר' אלעזר לעיל ולכך הקשה והא לא יכיל וכו' (מ"מ).
⁵³³² פי' המלכות הנק' קרן כנודע (מ"מ).
⁵³³³ ידעתא (דפ"ו).
⁵³³⁴ פי' דרומית הוא ז"א שבנינו מהחסדים הנק' דרום ואנו מחברים אותו עם אבא הנק' מזרח וזהו דרומית מזרחית (מ"מ).
⁵³³⁵ פי' תוקף הז"א הנק' דרום לפי שבנינו מהחסדים הוא ע"י אבא הנק' מזרח (מ"מ).
⁵³³⁶ פי' אבא הנק' מזרח מתקשר עם אימא הנק' צפון והיינו מזרחית צפונית (מ"מ).
⁵³³⁷ פי' החסדים הנק' נחלים ומבועים שהם מהגבורות מאימא יוצאים א"נ נחלים הם הו"ק דז"א ומבועין הם הספירות דנוק' שנבועין מ"ן מתתא לעילא (מ"מ).
⁵³³⁸ פי' ולכך נק' צפונית מלשון אשר צפנת ליראיך ומ"ש "ומסטרא דילה נפיק צפון" הוא טעם אחר למה נק' צפונית לפי שיצא ממנה הגבורה הנק' צפון וכו' (מ"מ).
⁵³³⁹ סה ע"א (הערת הזהר).
⁵³⁴⁰ יחליף (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

ומאן ⁵³⁴¹ דעביד ⁵³⁴²	מי שעושה
קב/ב	
<p>יחודא דא כדקא חזי כמה דאמינא זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי דהא ידע לסדרא שבחא דמאריה ויחודא דמאריה ולא עוד אלא דקב"ה משתבח ביה עליה כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>יחוד זה כראוי כפי שאמרנו, אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי יודע לסדר שבח רבונו ויחוד רבונו. ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא משתבח בו, עליו כתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".</p>
<p>ר"ש פתח (תהלים כה א) לדוד אליך יי נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו' מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא כלהו⁵³⁴³ שלמין והאי חסרא דלא אית ביה ו' ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין:</p>	<p>רבי שמעון פתח "לדוד אליך ה' נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו'", מה ראה דוד לסדר שבח זה ככה, וכל השבחים שהם בא"ב כולם שלמים, וזה חסר שאין בו ו', ולמה סדור זה ליפול על אפים.</p>
<p>אלא (תא חזי) רזא עלאה הוא גניז בין חברייא בשעתא דליליא עאל (ושלטא) אילנא תתאה דתלייא ביה מותא פריש ענפויי ומכסיא לכלא וע"ד אתהשך וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ואקדים בר נש ויהיב ליה פקדונא דנפשיה ואפקדיה בידיה בפקדונא:</p>	<p>אלא [בא וראה], סוד עליון הוא גנוז בין החברים, בשעה שנכנס הלילה (ושולט) העץ התחתון שהמות תלוי בו, פורש ענפיו ומכסה הכל, ועל כך מחשיך, וכל בני העולם טועמים טעם המות, ומקדים אדם ונותן לו פקדון נפשו, ומפקיד בידו בפקדון.</p>
<p>ובגין דנטיל לון בפקדונא תב פקדונא למאריה בשעתא דאתי צפרא כד אתי צפרא ותב לגביה פקדוניה בעי לברכא ליה לקב"ה דאיהו מהימנא עלאה לבתר דקם עאל לבני כנשתא מעטר בטוטפי⁵³⁴⁴ אתכסי בכיסוא⁵³⁴⁵ דציצית עאל ומדכי גרמיה בקורבנין בקדמיתא לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד דאינון סדורא דעול מלכותא ובוסדורא דשבחא דא אשרא עליה ההוא עול לבתר סדורא דצלותא ודמיושב וצלותא דמעומדו לקשרא לון כחדא:</p>	<p>ומשום שלוקח אותם בפקדון, חוזר הפקדון לבעליו בשעה שמגיע הבוקר, כשמגיע הבוקר וחוזר אליו פקדונו, צריך לברך את הקדוש ברוך הוא, שהוא הנאמן העליון, אחרי שקם נכנס לבית הכנסת, מתעטר בתפלין, מתכסה בכסוי ציצית, נכנס ומטהר עצמו בקרבנות בתחלה, אחר כך מקבל עליו עול מלכות בסדור של שבחי דוד, שהם סדור של עול מלכות, ובסדור שבח זה משרה עליו אותו עול, אחר כך סדור תפלת מיושב ותפלת מעומד לקשרם כאחד.</p>
<p>ת"ח רזא דמלה אע"ג דצלותא תלייא במלולא ודבורא דפומא כלא תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולביתר בדבורא ובמלולא דפומא⁵³⁴⁶:</p>	<p>בא וראה סוד הדבר, אף על גב שתפלה תלויה במלל ודיבור הפה, הכל תלוי בעיקר המעשה בתחלה, אחר כך בדבור ובמלל הפה.</p>
<p>מאן עובדא אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא כגוונא דצלותא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא ובקדמיתא (בגוי) כגוונא</p>	<p>איזה מעשה, אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחלה, כדוגמת תפלה הוא, ולא יתפלל אדם תפלה עד שיראה מעשה בתחלה, כדוגמת התפלה. המעשה הראשון (בראשונה מעשה)</p>

⁵³⁴¹ מאן (דפ"ו).

⁵³⁴² רצון הקב"ה מהאדם הוא שהוא יגרום ויסבב את כל הפעולות והמעשים אשר גם ממקור המקורות כולם ובבנין כל האצילות כולו (הקדר"ש מג ע"ד).

⁵³⁴³ צ"ע שהרי גם באשרי חסר נ' גם בכאן חסר ב"ק ולמה הקשה על ו' יותר מן ב"ק (רח"ו).

⁵³⁴⁴ לאו דווקא כי הציצית קודם (רח"ו). בין כאן ובין בפרשת שלח לך קע"ה ב' מקדים התפילין לציצית, וי"ל דאיירי במעלה שלהם ומקדים המעולה, אבל לדין סדר הנחתם הוא להפך דמעלין בקדש, ולכן דייק בסמוך להקדים הציצית לתפילין משום דאיירי בדין הסדר, וכן הוא בסדר הטור והשר"ע, וגם לפי הסוד אין לשנות (רמ"ז).

⁵³⁴⁵ בכיסוי (דפ"ו).

⁵³⁴⁶ עי' שעה"כ א ע"ד, וכן יא ע"ד.

<p>דצלותא⁵³⁴⁷ ועובדא דקדמיתא (בקדמיתא עובדא) בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא לבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפלין (מהו תפילין⁵³⁴⁸) תפלה של ראש⁵³⁴⁹ ושל יד ולא תקנא לון⁵³⁵⁰ בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא⁵³⁵¹ כמה דאוקימנא (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וגו' וכתוב (שם ח ו) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך והא אוקימנא ודא הוא עובדא בקדמיתא:</p>	<p>בשעה שאדם קם, צריך לטהר עצמו בתחלה. אחר כך יקבל עליו עול זה, לפרוס על ראשו פריסת מצוה, אחר כך יקשר קשר היחוד שהם תפלין, (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד, ולתקנם בקשר אחד בשמאל ועל הלב כפי שבארנו, "שמאלו תחת לראשי וגו'" ונאמר "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך", והרי בארנו, וזהו המעשה שבתחלה.</p>
---	---

⁵³⁴⁷ שמות רא ע"ב (הערת הזהר).

⁵³⁴⁸ תימה דאטו עד כאן לא הוינן ידעי מהו תפילין, ותו דהקדים של ראש לשל יד, ותו דלא הזכיר תקון תפילה של ראש בראש אלא רק דשל יד בשמאלא ועל לבא. ונלע"ד דהוקשה לו מה שהקשה הרב ז"ל בדרוש התפילין, דאם התפילין נעשים מהמוחין והם אינם נכנסים אלא בתפילה, אם כן איך יצויר בחינת תפילין קודם התפילה. וזהו ששואל בכאן מהו תפילין, וירצה כיון שאנו מדברים עתה בתיקונא דעובדא שקודם [התפילה] אם כן מהו ענין תפילין עכשיו (רמ"ז).

⁵³⁴⁹ והוא ממש מ"ש בדרוש התפילין בישוב קושיא זו, והענין בקיצור הוא שאעפ"י שאחר התפילה מסתלקים המוחין מזון, מכל מקום נשאר הרושם שלהם כל היום ולכן הוא זמן תפילין, אבל בהגיע הלילה אז מסתלק רשימו דזעיר לגמרי ועומד על ראשו, ורשימו דראש רחל נכנס תוך חזה ז"א, והנה בשחרית שאז עולה כתר רחל מן הבריאה ומתעלה בסוד נקודה עד שעומדת בזרוע שמאל דז"א פנים בפנים, ואז יוצא אותו הרשימו מתוך חזה זעיר ונעשה תפילין בראשה, ובזה חוזרת להתייחד עמה, כי בלילה הווי בפירווד, וגם זעיר חוזר ושואב הרשימו שעל ראשו, וה"ס תפילין של ראש. נמצינו למדים שעיקר תפילין שקודם התפילה מתחיל מחזרת הארת הרשימו דנוק' שיוצא מן החזה ומאיר בנקודה שבשמאלה (נ"א שבשמאלו), שיש בזה שתי בחינות, שבבחינת זעיר הם של יד ובבחי' רחל הם של ראש ועיקרם להאיר ראשה. וז"ש תפלה של ראש ושל יד, כלומר אותה תפילה שהיא של ראש ושל יד כאחד, שאז חוזרים ונקשרים יחד ז"ן בפעם אחת וקשר אחד (רמ"ז).

⁵³⁵⁰ פי' לראש וליד, בקשורא חדא בשמאלא, ששם עלתה הנוק' (רמ"ז).

⁵³⁵¹ שמשם ההארה יוצאת ולכן מביא שני הפסוקים דשמאלו תחת לראשי וגו' ושימני כחותם וגו', ששניהם נדרשים יחדיו בדרוש התפילין על סוד זה, אלא שלפי הנזכר שם צריך להגיה בכאן שמאלו תחת ראשי שהוא הרומז לענין זה, כי פסוק תחת לראשי נדרש על החיבוק הגמור שנעשה באתה גבור כנזכר בספר הכוונות, עיי"ש. ואולם לא חשש רבי שמעון להזכיר תפילין של ראש דז"א משום דסגי ליה במה שהזכיר תחילה סוד בחינת תפילין קודם ומה שהוא עיקר, והנמשך מזה שהוא שאיבת ז"א הרשימו שעליו הוא מובן מעצמו בדרישת כל הפסוק דשימני כחותם, שבמ"ש קשה כשאל קנאה נרמזה תפלה של ראש כנזכר בדרוש התפילין, ועל זה חזר ואמר והא אוקימנא, ודוק. ואולם צריכין אנו ליישב קושיא אחת שיש בענין זה וגם הרח"ו הרגיש בה בסוף פ"ט דדרוש התפילין, והוא שלפי הנזכר תפילין אלו הקודמים הכל הוא באצילות, והנה הרב זלה"ה מסר לנו בפירושו שתש"י היא בריאה וש"ר באצילות, וכן מוכח מכאן ממ"ש בסמוך, ולבתר תפלה של יד דאיהי תפלה דמיושב ולבתר תפלה דרישא דהיא תפלה דמעומד, וכבר נודע דברכות יוצר הם בהיכלות הבריאה והעמידה היא באצילות, והרח"ו זלה"ה לא תירץ כלום בפירושו בזה, אלא כתב שפעם אחרת יורדות שתי הרצועות שהם נ"ה עד תפלה של יד, ואז נעשים אליה מוחין בסוד אצילות, ופעם אחרת שמע בטעם קדימת התפילין לתפלה, שאלו התפילין הם בריאה מהמוחין שירדו לבריאה בלילה, ופעם אחרת שמע שלעולם יש לז"ן תפילין תמיד אלא שקודם הנחת תפילין ישנם לזעיר בסוד רוח [לנוקבא בסוד נפש, אבל אחר הנחתנו ישנם לז"א בסוד נשמה ולנוקבא בסוד רוח]. הרי לך ד' שמועות חלוקות בענין, והרח"ו ז"ל לא דיבר כלום ביישובם. איברא דשמועה ד' י"ל דלא פליגא על דרוש דשימני כחותם לאוקמיה שהיא שואבת רשימו לסוד הרוח וגם הזעיר שואב סוד הנשמה, אבל תרין שמועות מציעתי נראה דפליגי על הדרוש הנ"ל, וכל שכן דלפי השמועה הג' לא יש טעם לקדימת תפלה של יד לתפלה של ראש. ונלע"ד שכן הוא המשך הענין, שתחילת אותה הנקודה העצמית שירדה לבריאה בלילה הלא באור הבקר מתקשטת ולוקחת תפילין לראשה מאותם המוחין דבריאה שירדו שם בלילה, ואחר כך עולה לאצילות ושואלת שימני, ומושכת הארת הרשימו מן החזה כנ"ל, אבל אותה ההארה אינה אלא מצד מוחין דבריאה שבאצילות שכל עולם כלול מאבי"ע, ואחר שאיבת זעיר הרשימו שלו שמינח תפילין בראשו אז יורדים לנוק' תפילין מצד אימא שבאצילות, וזה בהארת שתי הרצועות, כנלע"ד ליישב השמועות. אבל לתירוץ הקושיא הראשונה שהקשיתי נראה דנוכל לומר דאע"ג דתפלה של יד אינה מאירה באותה נקודה עד היותה באצילות, מכל מקום כיון דתחילת עלייתה היא מהבריאה מקרייא שפיר תיקון הבריאה, שאין ספק שמידי עלותה לאצילות תשים דרך להאיר משם לבריאה שהיתה שם בתחילה, וכל שכן שבלי ספק יורד כח לרחל מן האצילות כדי שתוכל לעלות לאצילות, וזה הכח הוא תיקון גדול לכללות הבריאה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ולבותרו בשעתא דבי"ג עאל לבי כנישתא וזוכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא לבתר יקבל עליה האי עול מלכות לפרשא על רישיה (פרישו דמצוה) בשבחי דדוד מלכא כגוונא דעובדא דפריש על רישיה ופרישו דמצוה ולבותר צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא (ולבותר תפלה של יד דאיהי תפלה שמיושב לבתר תפלה דרישא דהיא תפלה דמעומד) ודא כגוונא דדא עובדא כגוונא דדבורא ודאי בעובדא ומלולא תלייא צלותא:</p>	<p>אחר כך בשעה שאדם נכנס לבית הכנסת, יטהר עצמו בתחלה בקרבנות בדבור הפה, אחר כך יקבל עליו עול מלכות, זה לפרש על ראשו (פריסת מצוה) בשבחי דוד המלך, כדוגמת מעשה שפורס על ראשו פריסת מצוה, אחר כך תפלת מיושב כנגד תפלין של יד, ואחר תפלת מעומד שהיא כנגד תפלין של ראש, וזה כדוגמת זה מעשה, כדוגמת דיבור, ודאי במעשה ודיבור תלויה התפלה.</p>
<p>ואי פנים עובדא מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה ולא ואלו איהו צלותא ואתפנים ההוא בר נש לעילא ותתא (ולא עוד אלא) דבעינן לאחזאה עובדא (ודאי) ולמלא מלולא עליה ודא הוא צלותא שלים ווי ליה לבר נש דפנים צלותיה פולחנא דמאריה עליה כתיב (ישעיה א יב) כי תבאו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא:</p>	<p>ואם פוגם את המעשה, הדבור לא מוצא מקום ששורה בו, וזו לא תפלה, ונפגם האיש ההוא למעלה ולמטה. (ולא עוד אלא) שצריך להראות מעשה ולמלא דיבור עליו, וזוהי תפלה שלמה, אוי לאיש שפוגם בתפלתו עבודת רבונו, עליו כתוב "כי תבואו לראות פני וגו' גם כי תרבו תפלה אינני שומע" שהרי במעשה ודיבור הדבר תלוי.</p>
<p>ת"ח כיון דבר נש עביד צלותא וכגוונא דא (ודאי) בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא (ו)אשתכח דעל ידיה מתברכן עלאין ותתאין כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה:</p>	<p>בא וראה, כיון שאדם עושה תפלות, כדוגמא זה במעשה ובדיבור וקושר קשר היחוד, נמצא שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים, ואז צריך האדם להראות עצמו.</p>
<p>בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניש רגליו לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה כד"א (בראשית מט לג) ויאסוף רגליו אל המטה דהא אודי חטאוי ועלי עליהו השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה אליך יי נפשי אשא:</p>	<p>אחרי שסיים תפלת עמידה, כאילו נפטר מן העולם, שהרי נפרד מעץ החיים וכנס רגליו לאותו עץ המות שהחזיר לו פקדונו, כמו שנאמר "ויאסוף רגליו אל המטה" שהרי הודה על חטאיו והתפלל עליהם, עכשיו צריך להתכנס לאותו עץ המות וליפול ולומר "אליו אליך ה' נפשי אשא",</p>
<p>קכא/א</p>	
<p>בקדמיתא יהיבנא לך בפקדונא השתא דקשירנא ייחודא ועבידנא עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאי הא נפשי⁵³⁵² מסירנא לך ודאי ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא בנין כך לא אית ביה וא"ו דוא"ו אילנא דחיי הוא⁵³⁵³ והאי אילנא דמותא הוא:</p>	<p>בהתחלה נתתי לך בפקדון, כעת שקשרתי את היחוד ועשיתי מעשה ודיבור כראוי והודיתי על חטאי, הרי נפשי מסרתי לך בודאי. ויראה אדם את עצמו כאילו נפטר מהעולם, שמסר נפשו למקום המות הזה, לכן אין בו וא"ו, שוא"ו עץ החיים הוא, וזהו עץ המות.</p>

⁵³⁵² מפני שבידוי ותפלה כל עונותיו נמחלים זולת עון חילול השם שאינו מתכפר אלא במיתה לזה מקבל עליו המיתה בלבב שלם כדי שיתכפר לו גם כן עון חילול השם (אור יקר).
⁵³⁵³ העץ החיים הנה הוא מהעלמא תניינא שבתקונא קדמאה דדיקנא, והוא מהעטרה דחסדים שבדעת, והוא מבחי' ז"א אות ו' דהויה, שהוא אילנא דחיי (דע"ה ח"ב מג ע"ד), הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינן חיים, והוא הדעת דנפק מהח"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>והא קמ"ל דרזא דמלה (ס"א מאי קמ"ל רזא דמלה) דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר [בר נש] מעלמא הה"ד (ישעיה כב יד) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון והאי יהיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר לאו בפקדונא כמה בליליא אלא כמאן דאתפטר מן עלמא ודאי:</p>	<p>וזה בא להשמיענו שסוד הדבר (מה בא להשמיענו סוד הדבר) שיש חטאים שלא מתכפרים עד שנפטר האדם מהעולם, זהו שנאמר אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון, וזה נתן עצמו ודאי למות ומסר נפשו למקום זה, לא בפקדון כמו בלילה, אלא כמי שנפטר מהעולם ודאי.</p>
<p>ותקונא דא בעי בכוונה דלבא וכדין קב"ה מרחם עלוי ומכפר ליה לחוביה זכאה הוא בר נש דידע למפתי ליה [ולמפלת] למאריה ברעותא ובכוונה דלבא:</p>	<p>ותקון זה צריך בכוונת הלב, ואז הקדוש ברוך הוא מרחם עליו ומכפר לו על חטאיו, אשרי האיש שידע לפתותו ולעבוד לרבנו ברצון ובכוונת הלב.</p>
<p>ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא רחיקא ולא ברעותא כד"א (תהלים עח לו) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו הוא אומר (תהלים כה א) אליך יי נפשי אשא ולא כל מלוי אלא בלבא רחיקא הא גרם עליה לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומי בזמנא דהאי אילנא אתער בעלמא למעבד דינא:</p>	<p>אוי למי שבא לפתות לרבנו בלב רחוק ולא ברצון, כמו שנאמר ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו, הוא אומר אליך ה' נפשי אשא, ולא כל דבריו אלא בלב רחוק, זה גורם עליו להסתלק מהעולם טרם שהגיעו ימיו, בזמן שאילן זה מתעורר בעולם לעשות דין.</p>
<p>ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במאריה ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא בגין דכתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני מאי לא יכון אלא בשעתא דהוא אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מקב"ה קלא נפיק ואמר לא יכון לנגד עיני:</p>	<p>ולכן צריך אדם להדביק נפשו ורצונו ברבנו, ולא יבא אליו ברצון כוזב, משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, מה זה לא יכון, בשעה שהוא מתקין עצמו לזה ולבו רחוק מן הקדוש ברוך הוא, קול יוצא ואומר לא יכון לנגד עיני.</p>
<p>האי בעי לאתקנא (אמאי בעי האי לאתקנא) גרמיה לא יכון לא בעינא דיתתקן כ"ש אי אתי ליחדא שמא קדישא ולא מיחד ליה כדקא יאות זכאה חולקהון דצדיקא בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (ישעיה סו יח) ובאו וראו את כבודי וגו' וכתיב (תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך וגו':</p>	<p>(למה) זה צריך לתקן את עצמו, לא יכון, אינו רוצה שיתקן, כל שכן אם הוא בא לייחד שם הקדוש ולא מייחדו כראוי, אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב ובאו וראו את כבודי וגו', ונאמר אך צדיקים יודו לשמך וגו'.</p>
<p>אתא ר' אלעזר ונשיק ידוי אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי אמר ר' יהודה זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דאינון מתדבקין בקב"ה דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים וגו' (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים וגו':</p>	<p>בא רבי אלעזר ונשיק ידו, ואמר אלמלא לא באתי לעולם רק לשמוע דברים אלו די. אמר רבי יהודה אשרי חלקי ואשרי חלק ישראל שנדבקים בקדוש ברוך הוא, שנאמר ואתם הדבקים וגו', ועמך כולם צדיקים וגו'.</p>
<p>ביל"או ייל"או:</p>	
<p>פרשת נשא:</p>	
<p>וידבר יי אל משה לאמר נשא את ראש בני גרשום⁵³⁵⁴ וגו' (במדבר ד כב) ר' אבא פתח (תהלים לב ב) אשרי אדם לא יחשוב יי לו עון ואין ברוחו רמיה האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה</p>	<p>וידבר ה' אל משה לאמר נשא את ראש בני גרשון וגו', רבי אבא פתח אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה, הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, ויש להתבונן בו, וכך פרשוהו, בא וראה בשעת</p>

⁵³⁵⁴ גרשון (דפ"ו).

<p>רישיה⁵³⁵⁵ ואית לאסתכלא ביה והא אוקמוה ת"ח בשעתא דצלותא דמנחה דינא שריא בעלמא ויצחק תקן צלותא דמנחה וגבורה עלאה שלמא בעלמא⁵³⁵⁶ עד דאתי ועאל ליליא בנין לקבלא ליה (ליליא)⁵³⁵⁷ ומזמנא דשארי צלותא דמנחה אתפרש שמאלא לקבלא⁵³⁵⁸ ואתער ליליא:</p>	<p>תפלת מנחה הדין שורה בעולם, ויצחק תיקן תפלת מנחה וגבורה עליונה שולטת בעולם, עד שבא ונכנס הלילה כדי לקבל אותו (ליליה), ומזמן ששורה תפלת מנחה, נפרד השמאל לקבל (אותו), ומתעורר הלילה.</p>
<p>בתר דאתער כל אינון נטורי פתחין דלבר⁵³⁵⁹ כלהו מתערין בעלמא ואתפשטו וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא⁵³⁶⁰ והא אתמר בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא⁵³⁶¹ כמלקדמין וורדא</p>	<p>אחר שמתעוררים כל אותם שומרי הפתחים שבחוץ, כולם מתעוררים בעולם ומתפשטים, וכל בני העולם טועמים טעם מות, והרי נתבאר. בחצות הלילה ממש מתעורר</p>

⁵³⁵⁵ דרישיה משמע שיש בו עון אלא שאין הקב"ה חושבו לו וסיפיה משמע שאין לו עון דכתיב ואין ברוחו רמיה א"כ מה"ת שיחשוב לו הקב"ה עוון (רח"ו).

⁵³⁵⁶ ה"ס ו"ק דאימא שנכנסים בז"א שנקרא עולם, וכנגדם מתפשטת לאה והנה כל קצה כלול מכולם וה"ס אל"ה דהיינו אותיות לא"ה ר"פ לא"ה גימ' גבור"ה ולהיות שאז מאירים ק"ג אורות דשמאל שהם ממילוי קס"ו העולה עליון, לכן אמר גבורה עילאה (רמ"ז).

⁵³⁵⁷ פי' בעבור החשיך את הלילה, כי קבל הוא לשון חשך ואפילה, וכמו שתרגם אונקלוס (שמות י, כב) ויהי חשך אפלה, חשך קבל, וכדאמרין בסנהדרין צב ע"א, הוי קבל וקיים, ופי' רש"י הוי שפל ואפל (כלומר עניו) ותחיה. והענין כי מזמן המנחה ואילך כל הזווגים הם בלאה, אמנם עד הלילה יש בזעיר רשימו דמוחין שהם סוד החסדים המאירים, אך בלילה מסתלקים לגמרי ואז הוא לילה גמור, שכן לאה ה"ס קשר של תפילין, שאינה כי אם החיצוניות דמלכות דתבונה. ואעירך על כללות הענין והוא שד' זווגים הם ביום, שלש מהם הם בסוד לאה ואחד בסוד רחל, דהיינו דוקא דשל שחרית, אבל במנחה הוא דישראל ולא, דערבית יעקב ולא מהחזה ולמעלה, דחצות יעקב ולא בכל אורך זעיר. והתחיל מהמנחה ואמר דאז גבורה עילאה שלמא, היא לאה גבורה עליונה לאפוקי רחל שהיא תחתונה. ודוק שבכל שלשה זמנים, דלילה וחצות ושחרית, אמר לישראל דאתער מה שלא אמר כן במנחה, והטעם לפי שבכל שלשה הזמנים הנזכרים יש מוחין חדשים בקריאת שמע, כי שעל המטה היא לזווג חצות ושחרית וערבית יש בהם קריאת שמע, מה שאין כן במנחה כי אין אז רק רושם מהמוחין של שחרית, ונודע שלכל זווג דקריאת שמע צריך שהזעיר יתעורר להעלות מ"ן והיינו לישראל דאתער (רמ"ז).

המלכות מתייחדת עם התפארת מצד הגבורה (אור יקר), פי' שמהגבורה מקבלת המלכות הנקראת לילה ונותנת לה הארה (מ"מ).

⁵³⁵⁸ (לי) (נוסף בדפ"ו).

⁵³⁵⁹ עי' פרקי היכלות רבתי (פרק יז אות א) אמר רבי ישמעאל כך אמר ר' נחוניא בן הקנה בשבעה היכלות יושב טוטרסיא"י [עי' ח"ב רמה ע"ב] ה' אלהי ישראל חדר בתוך חדר ובפתח כל היכל והיכל שומרי הסף שמונה ארבעה מימין המשקוף וארבעה לשמאל המשקוף, ע"כ, ועי"ש (אות ב – ז) שמונה את כל השומרים. ⁵³⁶⁰ עי' ברכות נז ע"ב: שינה אחד מששים למיתה (אור יקר), ועי' לעיל ח"א (דף לו ע"א) הא אילנא דא ביה שריא מותא והוא אילנא דשלמא בליליא וכד איהי שלמא כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא.

⁵³⁶¹ ומ"ש בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא כמלקדמין, לא רצה לומר בבין הערבים במנחה, אלא הכוונה שלא תחשוב ששליטת לאה בלילה אחת היא מתחילת הלילה ועד סופו, שאין הדבר כן שהרי בחינת זווג דערבית אינו מתקיים רק עד שלש שעות בלילה, שלכן כתב הרב ז"ל שאין לו לאדם לישן עד שעה שלישית, ואם כן נמצא שאותה הבחינה מתבטלת וחוזרת לאה להבנות כאילו היה הפעם הראשונה. אי נמי ועיקר שבחצות ה"ס (בראשית ב, כב) ויבן ה' אלקים את הצלע, דהיינו דנה"י דא"א נכנסים בנוק' העומדת באחור ז"א ומגיעים עד סוף האצילות, שנעשית לאה ארוכה בשלה ובשל רחל, וזה מעין מה שנעשה בבריאת העולם, אלא שאז הכל היה בסוד רחל ובחצות הכל בסוד לאה, אבל מציאות ענין כניסת נה"י דא"א בנוק' ושינת ז"א הכל אחד, ועל כן אמר כמלקדמין לעילא, דייקא לעילא, שר"ל למעלה ממקומה העיקרי שהוא מהחזה ולמטה, אבל נקודה זו עולה עד גבורה דז"א, ואמר רישא, מפני שנקודה זו שירדה בחצות ועלתה בשחר היא הכתר שלה כנודע אצלנו, והיינו רישא דוקא. וקרא לנקודה זו וורדא על שם הפסוק (שיה"ש ב, ב) כשושנה בין החוחים, שהוא רמז לגלות שכינה. אי נמי רמז כי שושנה גי' תרס"א דהיינו אדנות מלא חסר י', וכן היא עכשיו חסרה חב"ד גג"ת נה"ם שלה, שאלו נשארו ללאה להתלבש בהם ככתוב אצלנו, וגם שושנה עם הכולל גי' אכתריאל שה"ס כתר הבריאה, ששם יורדת רחל ושם משבחת וארימת קלא. ומלבד האמור עוד יש לומר דמשבחת במה שאז מחלקת מזון לעולמות ביע"כד"א (משלי לא, טו) ותקם בעוד לילה וגו', ואז כל רתיכין דילה פתחי שירה כנזכר בפרשת יתרו ס"ז ב', וארימת קלא, מפני שאז יש כח לחיצונים לינק ממנה, ואין ספק אצלי ששני דברים אלו תלויים במעשה התחתונים שנשמותיהם עולות למעלה ומעשיהם נכתבים ונחתמים על ידיהם (נ"א עליהם), ואז בכח התורה ומעשים טובים היא משפעת שפע לעולמות ומשבחת,

זהר ויקרא חלק א'

<p>קדישא⁵³⁶² סלקא ריחין⁵³⁶³ והיא⁵³⁶⁴ משבחת וארימת קלא וכדין סלקא ושריא רישא לעילא בשמאלא⁵³⁶⁵</p>	<p>השמאל כמקדם, ושושנה הקדושה מעלה ריחות ומשבחת ומרימה קול, ואז עולה ושורה הראש למעלה בשמאל</p>
<p>קכא/ב</p>	
<p>ושמאלא מקבל לה כדין כרוזא קארי⁵³⁶⁶ בעלמא דהא עידן הוא לאתערא לשבחה ליה למלכא וכדין⁵³⁶⁷ ותושבחתן (תושבחהן) מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח⁵³⁶⁸ זכאה חולקיה מאן דאתער לזווגא זווגא דא⁵³⁶⁹ כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקה לה⁵³⁷⁰ כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא⁵³⁷¹:</p>	<p>והשמאל מקבלה, אז הכרוז קורא בעולם, שהרי זמן הוא להתעורר לשבח למלך, ואז תשבחות מתעוררות, ונמצאת התבשמות הכל. אשרי חלקו מי שמתעורר לזווג זווג זה, כשבא הבוקר והימין מתעורר ומחבקה, ואז זווג הכל נמצא כאחד.</p>
<p>וס"א למלכא כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקה לה כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא וכדין תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח זכאה חולקיה מאן דאתער לזווגא זווגא דא:</p>	<p>([משל] למלך כשבא הבוקר והימין מתעורר ומחבקה אותה, אז נמצא זווג הכל כאחד, ואז התשבחות מתעוררות ונמצאת התבשמות הכל, אשרי חלקו של מי שמעורר לזווג זווג זה).</p>
<p>ת"ח בשעתא דבני נשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא⁵³⁷² ונשמתא סלקא לעילא קיימא באתר דקיימא ואתבחינת על עובדהא דעבדת כל יומא וכתבין להו על פתקא:</p>	<p>בא וראה בשעה שבני אדם ישנים וטועמים טעם מות, והנשמה עולה למעלה, עומדת במקום שעומדת, ונבחנת על מעשיה שעשתה כל היום, וכותבים אותם על פתק.</p>
<p>מ"ט בגין דנשמתא סלקא לעילא ואסחידת על עובדוי דב"נ ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומיה וכד ההיא (בגין דההיא) מלה דאפיק ב"נ מפומיה ואיהי כדקא יאות מלה קדישא דאורייתא ועלותא ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין וקיימא באתר דקיימא⁵³⁷³:</p>	<p>מדוע, משום שהנשמה עולה למעלה ומעידה על מעשי האדם, ועל כל דיבור ודיבור שיוצא מפיו, וכשאותו דיבור שהוציא האיש מפיו הוא כראוי, דיבור קדוש של תורה ותפלה, אותו דיבור עולה ובוקע רקיעים, ועומד במקום שעומד.</p>
<p>עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחיד לההיא מלה ועאל לה קמי מלכא וכד ההיא מלה לאו איהי כדקא יאות ואיהי מלה ממילין בישין מלישנא</p>	<p>עד שנכנס הלילה, והנשמה עולה ואוחזת אותו הדבור ומכניסתו לפני המלך, וכשאותו דיבור אינו כראוי, והוא דיבור מדבורים רעים</p>

אבל מפני עבירות הרשעים יונקים החיצונים והיא ארימת קלין. ולפי זה יש שייכות נכון לכל זאת ההקדמה שהקדים רבי אבא לפרש הפסוק דאין ברוחו רמיה (רמ"ז).
 פי' ה"ג דאימא שמתעוררים בחצות (מ"מ).
⁵³⁶² שושנה קדושה והיא השכינה שעליה נאמר כשושנה בין החוחים (דרך אמת, ואור יקר).
⁵³⁶³ היינו קישוטיה מנשמות שבגן עדן (אור יקר).
⁵³⁶⁴ רחל שירדה בבריאה (רח"ו).
⁵³⁶⁵ כתב הרב בספר הכוונות שבחצות לוקחת לאה מרחל בהלואה ט"ס שלה וכתר רחל יורד לעולם הבריאה ואחר חצות ע"י תורת הצדיקים מעלים הכתר של רחל ונקשר בזרוע שמאלי דזעיר והוא שואב הרשימו של המוחין של רחל והם תפילה של יד דזעיר עכ"ל, וז"ש כאן וכדין סלקא ושריאה רישא וכו' דהיינו שכתר שלה הנק' ראש נקשר בזרוע שמאל דזעיר (מ"מ).
⁵³⁶⁶ צ"ע אם כוונתו לקריאת הגבר. עי' זהר ח"ג קעא ע"ב, ועי' באור יקר שם שכוונתו לגבריאל. אמנם בב"ע ג ע"א מובא שהדבר יוצא מאורות הפנים דאר"א.
⁵³⁶⁷ וכד (דפ"ו).
⁵³⁶⁸ עי' אד"ז רצד ע"א.
⁵³⁶⁹ פי' דיעקב ולא שנועשה בחצות הב' (מ"מ).
⁵³⁷⁰ עי' שעה"כ דרושי תפילת ערבית דרוש ב' שבתפילת שחרית יש בחי' ימינו תחבקני (שיה"ש ב ו).
⁵³⁷¹ זווג לאה ורחל הוא נעשה בעת העמידה זווג לאה בויעבור וזווג רחל בנפילת אפים (רח"ו).
⁵³⁷² היינו שיושנים יותר מחצי שעה עי' זהר ויחי (אור יקר).
⁵³⁷³ עי' ח"ב רמה ע"ב היכל קדמאה.

זהר ויקרא חלק א'

<p>בישא ההיא מלה סלקא לאתר דסלקאן וכדין אתרשים ההיא מלה וההוא חובה עליה דב"נ והה"ד (מיכה ז ה) משוכבת חיקך שמור פתחי פיך ובג"כ (תהלים לב ב) אשרי אדם לא יחשוב יי' לו עון אימתי כשאין ברוחו רמיה:</p>	<p>מלשון הרע, אותו הדבור עולה למקום שעולה, ואז נרשם אותו דיבור ואותו חטא על האדם, זהו שנאמר משוכבת חיקך שמור פתחי פיך, ולכן אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון, אימתי כשאין ברוחו רמיה.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה כל הבא לעבוד עבודה עבודה ועבודה משא באהל מועד (במדבר ד ג) פקודא דא להיות הלויים משוררים במקדש ואע"ג דאוקימנא לעילא⁵³⁷⁴ הכא צריך לחדש מלין דהא כהן איהו מקריב קרבנא ואיהו מיכאל לוי איהו גבריאל, הוא צריך לנגנא.</p>	<p>מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה כל הבא לעבוד עבודה עבודה ועבודה משא באהל מועד, מצוה זו להיות הלויים משוררים במקדש. ואף על גב שבארנו למעלה, כאן צריך לחדש דברים, שהרי הכהן מקריב קרבן והוא מיכאל. לוי הוא גבריאל, הוא צריך לנגנא.</p>
<p>ורוא דמלה (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו דא חסד⁵³⁷⁵ כהנא רבא דמיכאל איהו כהן הדיוט⁵³⁷⁶ [למאריה] (לגבי אריה מלך דחיות הקדש איהו) ועם כל דא דהדיוט איהו אצל מאריה מלך דחיות הקדש⁵³⁷⁷ איהו וברכת הדיוט אל תהי קלה בעיניך והאי איהו יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי דא גבורה שירה⁵³⁷⁸:</p>	<p>וסוד הדבר "יומם יצוה ה' חסדו" זה חסד כהן גדול, שמיכאל הוא כהן הדיוט לגבי רבונו, ועם כל זה שהדיוט הוא אצל רבונו, הוא מלך חיות הקדש, וברכת הדיוט אל תהי קלה בעיניך (ברכות ז ע"א), וזהו יומם יצוה ה' חסדו. ובלילה שירה עמי, זו גבורה, שירה.</p>
<p>בכור שורו⁵³⁷⁹ הדר לו (דברים לג יז) לפני שור מהשמאל (יחזקאל א י) וגבריאל שלוחיה וצריך לשורר ולנגנא בחדוה בחמרא דאורייתא (לאתעסקא לשלמא⁵³⁸⁰ קרבנא⁵³⁸¹ קמי מלכא בחדוה ומאן דלית ליה רשו⁵³⁸²) לאתעסקא באורייתא יקיים קומי רני בלילה לראש אשמורת (איכה ב יט) ויימא [ב]אשמורות (מ)כמה סליחות ותחנונים⁵³⁸³ ובקשות [בכל] (וכל) מיני רנה בגרוניה דאיהו כנור⁵³⁸⁴ לאפקא ביה קלא בשית כנפי ריאה עם וורדא⁵³⁸⁵ בשית עזקאן [דקנה] ודא ו' ויפוק ליה מלבא דתמן בינה כמה דאוקמוה מארי מתניתין הלב מבין יפוק בן [מבינה] (מבן יה) מבן י"ה דאיהו</p>	<p>בכור שורו הדר לו, לפני שור מהשמאל, וגבריאל שלוחו, וצריך לשורר ולנגנא בשמחה ביין התורה, (להתעסק לשלוח קרבנות לפני המלך בשמחה, ומי שאין לו רשות) להתעסק בתורה יקים קומי רני בלילה לראש אשמורת, ויאמר באשמורות כמה סליחות ותחנונים ובקשות בכל מיני רנה, בגרונו שהוא כנור, להוציא בו קול, בשש כנפי ריאה עם ורדים, בששת טבעות הקנה, וזו ו', ויוציאו מהלב ששם בינה, כמו שפרשוה בעלי המשנה, הלב מבין (ברכות סא ע"א). יוציא בן מבינה, מבן יה, שהוא ו', שהוא אפרוח בשש כנפים, ויעלה בששת טבעות הקנה, שהם שש מעלות לכסא.</p>

⁵³⁷⁴ קט ע"ב (רמ"ז).

⁵³⁷⁵ חסד ממש ומיכאל שלוחיה (יהל אור).

⁵³⁷⁶ עי' ע"ח שער דרושי אב"ע פרק א שכהן הדיוט הוא בבחי' שם אדנ"י, וכהן גדול הוא בבחי' שם הוי"ה ב"ה.

⁵³⁷⁷ עי' שער מאמרי רשב"י יח ע"א.

⁵³⁷⁸ לוי המנגן כנ"ל (יהל אור).

⁵³⁷⁹ לשון שירה (יהל אור).

⁵³⁸⁰ לשלחא (דפ"ו).

⁵³⁸¹ שהשיר מעכב הקרבן כידוע (יהל אור).

⁵³⁸² פי' שאינו יכול (יהל אור).

⁵³⁸³ סליחות היינו וידוי, תחנונים היינו הזכרת י"ג מידות הרחמים (רמ"ז).

⁵³⁸⁴ ר"ל כנור דדוד שהיה פתוח אל צד צפון שהוא הלב בשמאל ובכל חצי לילה מנגן כו' ר"ל שהיה עומד בחצי הלילה כמ"ש חצות לילה כו' (יהל אור). עי' מלואים אות (לא).

⁵³⁸⁵ עי' מלואים אות (לב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ו' דאיהו אפרוח בשית גרפיין⁵³⁸⁶ ויסלק ליה בשית עזקאן דקנה דאינון (מלכים א' א יט) שש מעלות לכסא:</p>	
<p>וב' כרסיין⁵³⁸⁷ אינון (ירמיה יז יב) כסא כבוד⁵³⁸⁸ מרום מראשון⁵³⁸⁹ ואינון לבא ופומא ל"ב⁵³⁹⁰ (שמות יז מז) ויאמר כי יד על כס י"ה מלחמה ליי בעמלק⁵³⁹¹ [כבר סמא"ל פומא⁵³⁹² דכסא כס י"ה⁵³⁹³] ובנה"ר כבר סמא"ל פומא דכס"ה ה"ס י"הו (בנהר סמא"ל פומא בכס"ה כס"ה) הה"ד (תהלים פא יד) תקעו בחדש שופר (בכסה ליום חגנו)⁵³⁹⁴ מאי שופר קנה⁵³⁹⁵ ו' קול⁵³⁹⁶ דסליק מן הקנה לגבי פומא דתמן ה' בה' מיני⁵³⁹⁷ תקונין דדבורא דאינון⁵³⁹⁸ שפון [ושינים] (שנים) וחיך:</p>	<p>ושני כסאות הם, כסא כבוד מרום מראשון, והם הלב והפה, ל"ב ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק, כבר סמא"ל, פה הכס"ה, כס ה', זהו שנאמר תקעו בחדש שופר וגו', מהו שופר, קנה, ו', קול שעולה מן הקנה אל הפה, ששם ה', בחמשה מיני תקוני דיבור, שהם השפתיים ושיניים וחיך.</p>
<p>שפון תרין שינים וטוחנות תרין מינין וחיך הא חמש דטחנין כנה⁵³⁹⁹ דאיהו קול כגוונא דטחנין ריחייא לאפקא קול ודבור דנפיק מבינה דלבא⁵⁴⁰⁰ במחשבה⁵⁴⁰¹ דאיהו שמא מפרש⁵⁴⁰² בעשר⁵⁴⁰³ מיני תלים:</p>	<p>שפתיים שנים, שיניים וטוחנות שני מינים, וחיך, הרי חמשה, שטוחנים כנהר שהוא קול, כדוגמא שטוחנים הרחיים להוציא קול ודיבור שיוצא מהבינה של הלב במחשבה, שהוא שם מפורש בעשרה מיני תלים.</p>

⁵³⁸⁶ ו' כנפי ריאה הנ"ל (יהל אור).

⁵³⁸⁷ והן בינה ומלכות, וכן בעולמות בריאה ועשייה, באדם לבא ופומא כמו שמפרש והולך. ועמודא דאמצעיתא (בספירות) ומט"ט (בעולמות) וקנה (באדם), הן שש מעלות לכסא. והכל כסא א' דכסא תחתון הוא שרפרף לכסא הדום רגליו כמ"ש (חגיגה יד ע"א) א' לכסא וכו' [כתוב אחד אומר כרסיה שביבין דינור וכתוב אחד אומר עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב, לא קשיא אחד לו ואחד לדוד וכו' אחד לכסא ואחד לשרפרף כסא לישוב עליו שרפרף להדום רגליו שנאמר השמים כסאי והארץ הדום רגלי] (יהל אור).

⁵³⁸⁸ כסא כבוד הוא כסא התחתון ששם כבוד ה' (יהל אור). עי' תיקו"ז י ע"א, ועי' לקמן רפג ע"א.

⁵³⁸⁹ הוא כסא עליון בגבהי מרומים כידוע [תפילת עלינו לשבח] (יהל אור).

⁵³⁹⁰ כס י"ה (נוסף בגר"א).

⁵³⁹¹ ר"ל דכסא ראשון שהוא ל"ב נק' כס י"ה, דבינה נק' י"ה (עי' אד"ז רצ ע"א), והוא לב שיש לו תמיד מלחמה עם עמלק שהוא הכבד, שהכבד מייגעו בתאוות המאכל כמ"ש במדרש הנעלם (ח"א קלח ע"ב) ע"פ ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני כו'. והוא ר"ת ל'ה' ב'עמלק, והנצחון ע"י התפילין שמניח על היד כנגד הלב כמ"ש (ברכות יג ע"ב) צריכה שתהא שימה נגד הלב, וזהו כי יד על כס י"ה, אז מלחמה לה' שהוא תפילין, כמ"ש וראו כו' כי שם ה' כו' (יהל אור).

⁵³⁹² נמחק בדפ"א.

⁵³⁹³ "דכס"ה כ"ס י"ה" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "כסא". דשניהם נק' כס ובינה נק' י"ה כנ"ל, ומלכות נקראת כסא כס אדנ"י (יהל אור).

⁵³⁹⁴ וגו' (דפ"ו). שהוא מלכות כמ"ש (ביצה טז ע"א) שהחדש מתכסה בו שאיכסי סיהרא מלכות (יהל אור).

⁵³⁹⁵ הן שש מעלות הנ"ל (הערה 5387) (יהל אור).

⁵³⁹⁶ ר"ל שהקול הוא ו' דסליק מקנה דשם ו' עזקאן כנ"ל, ודבור ה' בה' תיקוני דפומא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵³⁹⁷ לא חשיב לשון וגרון רק הפה לבד (יהל אור).

⁵³⁹⁸ עי' ס"י (פ"ב מ"ג).

⁵³⁹⁹ ר"ל נהר שע"י טוחן הרחיים הוא דוגמת הקנה שמוציא קול דנהר איהו ו', כידוע ונהר יוצא כו', והרחיים הוא דוגמת הפה שמוציא הדיבור, וז"ש לאפקא קול ודבור (יהל אור).

⁵⁴⁰⁰ שהוא ה' ראשונה (יהל אור).

⁵⁴⁰¹ שהוא י' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁴⁰² ר"ל שבו י' אותיות (יהל אור), עי' ת"ז ח ע"ב ששמה מפרש הוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

⁵⁴⁰³ רומז הכל על י' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובשופר אין פוחתין מעשרה שופרות ואורייתא קלא⁵⁴⁰⁴ דילה [דיבור דילה] בינה דילה (דיבור דילה) דאוקמוה איזהו חכם המבין דבר מתוך דבר מחשבה דילה [חשיב] (סליק) קמי קב"ה מכל קרבנין ועלוון הה"ד (ויקרא ז לז) זאת התורה לעולה ולמנחה (ע"ב)⁵⁴⁰⁵;</p>	<p>ובשופר, אין פוחתין מעשרה שופרות, והתורה הקול שלה הדבור שלה הבינה שלה שפרשוה (חגיגה יד ע"א) איזהו חכם המבין דבר מתוך דבר, מחשבה שלו חשבה לפני הקדוש ברוך הוא מכל קרבנות ועולות, זהו שנאמר זאת התורה לעולה ולמנחה.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו' (במדבר ה ו) ת"ח כתיב (שופטים ד יא) וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חותן משה וגו' וחבר הקיני מבני בנוי דיתרו הוה כד"א (שמואל א' טו ו) ויאמר שאול אל הקיני וגו' אמאי אקרי קיני⁵⁴⁰⁶ והא אוקמוה וכתיב (בראשית טו יט) את הקיני ואת הקניזי ואתמר דעבד קנא במדברא⁵⁴⁰⁷ כעופא דא בגין למלעי באורייתא ואתפרש מן מתא נפרד מקין אתפרש מההוא עמא דהוה בקדמיתא ואתדבק ביה בקב"ה נפרד מקין⁵⁴⁰⁸;</p>	<p>איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו', בא וראה כתוב "וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חותן משה וגו'", וחבר הקיני מבני בנוי של יתרו היה, כמו שנאמר "ויאמר שאול אל הקיני וגו'", למה נקרא קיני, והרי פרשוה ונאמר "את הקיני ואת הקניזי", ונתבאר שעשה קן במדבר, כעוף זה כדי לעסוק בתורה, ונפרד מן העיר, נפרד מקין, נפרד מאותו עם שהיה שם קודם, ונדבק בקדוש ברוך הוא, נפרד מקין.</p>
<p>זכאה ב"ג דזכי באורייתא למיזל ולא תדבקא⁵⁴⁰⁹ באורחוי דכד בר נש אזיל</p>	<p>אשרי האיש שזוכה בתורה ללכת ולהתדבק בדרכיו, שכשאדם הולך</p>
<p>קכב/א</p>	
<p>באורחוי דאורייתא משיך עליה רוחא קדישא עלאה כד"א (ישעיה לב טו) עד יערה עלינו רוח ממרום וכד בר נש ספי אורחוי משיך עליה רוחא אחרא מסטרא אחרא דהוא סטרא דמסאבא:</p>	<p>בדרכי התורה מושך עליו רוח קדושה עליונה, כמו שנאמר "עד יערה עלינו רוח ממרום", וכשאדם סוטה מהדרך, מושך עליו רוח אחרת מצד אחר, שהוא צד טמאה.</p>
<p>וסטרא דמסאבא אתער מסטרא דנוקבא דתהומא רבא⁵⁴¹⁰ דתמן מדורין דרוחין בישין דנזקי לבני נשא דאקרון נזקי עלמא דהא⁵⁴¹¹ מסטרא דקין קדמאה אשתכחו ויתרו בקדמיתא כומרא לע"ז הוה ולההוא סטר הוה פלח ומשיך⁵⁴¹² עליה רוחא מההוא אתר וע"ד אקרי' (ואע"ג דאקרי) קיני:</p>	<p>וצד הטומאה מתעורר מצד נקב של תהום רבה, ששם מדורי רוחות רעות שמזיקים לאנשים שנקראים מזיקי העולם, שהרי מצד קין הראשון נמצאו, ויתרו בהתחלה היה כומר לעבודה זרה, ולאותו צד עבד, ומשך עליו רוח מאותו מקום, ולכן נקרא קיני.</p>

⁵⁴⁰⁴ ר"ל אע"ג ששופר הוא ו' כנ"ל ובו ניתן התורה בשופרות, לכך אמר שכל השם הכל בחכמה, וז"ש קלא דילה דיבור דילה כו' בינה דילה כו' מחשבה כו', ולכך ניתן התורה ב' דברות (יהל אור).
⁵⁴⁰⁵ כד ע"ב פקודא דא המועל בהקדש וכו' (דרך אמת).
⁵⁴⁰⁶ מכל חטא אפשר לפרוש כמו של קין, חוץ משל אדה"ר (רמ"ז).
⁵⁴⁰⁷ זה לפי פשט הענין שיתרו נקרא קיני (מ"מ), ולפי הסוד עי' אות (לג).
⁵⁴⁰⁸ עי' מלואים אות (לד).
⁵⁴⁰⁹ לאתדבקא (דפ"ו).
⁵⁴¹⁰ עי' ע"ח קלי' פרק ב', שכותב ש"תהום רבא" הוא בסוד חכמה דבריאה דקלי'. ועי' אד"ר קמ"ג ע"א, וכן בהגר"א על ספד"צ ל"א ע"א, שזהו שורש הטומאה שעיקר עניינו הוא הדכורא. ועי' בהגר"א על ספד"צ טו ע"ד ד"ה ואמר ש"תהום" הוא כינוי ליסוד דנוק', ואילו "תהומא רבא" הוא כינוי ליסוד דבינה.
⁵⁴¹¹ קמג ע"א וע"ב (הערת הזהר).
⁵⁴¹² ומשך (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לבתר⁵⁴¹³ נפרד מקין (ודאי) ונדבק ונ"א ואתחברו ביה בקב"ה (מאי משמע)⁵⁴¹⁴ דכל מאן דאתדבק ביה בקב"ה ועביד פקודי אורייתא כביכול הוא קיים עלמין עלמא דלעילא ועלמא דלתתא⁵⁴¹⁵ והא אוקמוה ועשיתם אותם (ויקרא יט ז) כתיב וכל מאן דעבר על פקודי אורייתא כביכול פגים לעילא פגים לתתא פגים לגרמיה פגים לכל עלמין:</p>	<p>אחר שנפרד מקין (ודאי) ונדבק (נ"א והתחבר) בקדוש ברוך הוא, (מה משמיענו) שכל מי שנדבק בקדוש ברוך הוא ועושה מצוות התורה, כביכול הוא מעמיד עולמות, עולם העליון ועולם התחתון, והרי פרשוה שנאמר "ועשיתם אותם", וכל מי שעובר על מצוות התורה כביכול פוגם למעלה פוגם למטה, פוגם את עצמו, פוגם בכל העולמות.</p>
<p>[מתל] לאינון מפרישי ימין דשאמין⁵⁴¹⁶ (ס"א דטסרין) בארבא קם חד שטייא בינייהו בעא לנקבא וכו' וע"ד איש או אשה כי יעשו וגו' (במדבר ה ו) [האדם וגו']⁵⁴¹⁷:</p>	<p>משל לאותם פורשי הים, ששטים (נ"א רוחות) באוניה, קם שוטה אחד ביניהם ורצה לעשות חור בספינה וכו', ולכן איש או אשה כי יעשו וגו', האדם וגו'.</p>
<p>(ת"ח) והמה כאדם עברו ברית (הושע ו ז) אדם עבר על פקודא חד דאורייתא גרים ליה לגרמיה מיתה וגרם לכל עלמא פגים לעילא פגים לתתא וההוא הובא תלייא עד דיקיים קב"ה עלמא כמלקדמין ויתעבר ההוא פגמו מעלמא הה"ד (ישעיה כה ח) בלע המות לנצה ומחה יי' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו' ובג"כ (במדבר ה ו) כי יעשו מכל הטאת האדם (כתיב) האדם אדם קדמאה:</p>	<p>(כא וראה) והמה כאדם עברו ברית, אדם עבר מצוה אחת של התורה גורם לעצמו מיתה וגרם לכל העולם פגם למעלה פגם למטה, ואותו חטא תלוי עד שיעמיד הקדוש ברוך הוא העולם כמקדם, ויעביר אותו פגם מהעולם, זהו שנאמר בלע המות לנצה ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגו'. ולכן כי יעשו מכל חטאת האדם (כתוב), האדם אדם הראשון.</p>
<p>למעול מעל ביי' (שם) [דמאן דיפוק מרחמי וינקא] (מאן דיניק מרחמי ינקא) מן דינא הוא גרים פגמו וכו' וע"ד רחמנא לישזבן מחייבי דהאי עלמא ומן פגמו דלהון כמה זכאין מסתלקי בגינייהו בר כל מה דגרמי לעילא ותתא:</p>	<p>למעול מעל בה' שמי שיוצא מרחמים ויונק מדין גורם פגם וכו' ולכן הרחמן יצילנו מרשעי העולם הזה ומפגמיהם כמה צדיקים מסתלקים בגללם מלבד לכל מה שגורמים למעלה ולמטה</p>
<p>רבי יצחק ור' יהודה הוו אזלי מאושא ללוד אמר רבי יהודה⁵⁴¹⁸ נימא מלין דאורייתא ונזיל פתח ר' (יהודה) [יצחק] ואמר (שמות כא לג) כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור וגו' מה כתיב בתריה (שם לד) בעל הבור ישלם וגו' ומה על דא כך מאן דגרים לאבאשא עלמא בחובוי עאכ"ו אלא תוהנא דאע"ג דאבאיש עלמא אמאי אית ליה תשובה [כמה</p>	<p>רבי יצחק ור' יהודה הוו הולכים מאושא ללוד. אמר רבי יהודה (נ"א יצחק) נאמר דברי תורה ונלך. פתח ר' יהודה (ס"א יצחק) ואמר כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור וגו', מה כתיב אחר כך בעל הבור ישלם וגו', ומה על זה כך מי שגרום להרע העולם בחטאיו על אחת כמה וכמה אלא תמהתי דאע"פ שקלקל את העולם, למה יש לו תשובה כמו שנאמר איש</p>

⁵⁴¹³ אע"ג שמצינו בתורה שנקרא קיני גם לאחר שעשה תשובה, אל יעלה על הדעת שנשאר בו חלק הרע של קין שהוא הקלי' אינו כן אלא נפרד מקין שהוא החלק הרע של קין ולא נשאר בו רק הטוב שבקין ומצדו נק' קיני (מ"מ).

⁵⁴¹⁴ משמע (מ"מ).

⁵⁴¹⁵ עי' ח"א כב ע"א: כמה דאת אמר "עד תאות גבעות עולם" מאן אינון "גבעות עולם", אלין אינון תרין אמהן נוקבי, יובל ושמיטה דאקרון "גבעות עולם" כמה דאת אמר "מן העולם ועד העולם" (תהלים קו מח).

⁵⁴¹⁶ דשאטי (דפ"ו).

⁵⁴¹⁷ עי' מדרש (ויק"ר פ"ד סי' ו) תני חזקיה (ירמיה נ) שה פזורה ישראל נמשלו ישראל לשה מה שה הזה לוקה על ראשו או בא' מאבריו וכל אבריו מרגישין כך הן ישראל אחד מהן חוטא וכולן מרגישין (במדבר טז) האיש אחד יחטא תני רשב"י משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה נטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו אמרו לו חבריו מה אתה יושב ועושה אמר להם מה אכפת לכם לא תחתני אני קודח אמרו לו שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה כך אמר איוב (איוב יט) ואף אמנם שגיתי אתי תלין משוגתי אמרו לו.

⁵⁴¹⁸ (נ"א יצחק) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכתיב] (והכתיב) (במדבר ה ו) איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם והשיב:</p>	<p>או אשה כי יעשו וגו' והתודו את החטאתם והשיב.</p>
<p>אלא ודאי דא מהניא להו בנין דעביד תשובה כביכול הוא עביד ליה ממש דהא מה דפגים לעילא אתקין ליה ובמה בתשובה ודכתיב איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם והשיבו ותשובה אתקין כלא אתקין לעילא⁵⁴¹⁹ אתקין לתתא⁵⁴²⁰ אתקין לגרמיה אתקין לכל עלמא⁵⁴²¹:</p>	<p>אלא ודאי זה מועיל לו לפי שעשה תשובה כביכול, הוא עשה לו ממש, שהרי מי שפוגם למעלה מתקנו, ובמה, בתשובה שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם והשיב ותשובה מתקן הכל, מתקן למעלה ומתקן למטה, מתקן את עצמו מתקן את כל העולם.</p>
<p>פתח ר' יצחק (יהודה) אבתריה ואמר (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וגו' בצר לך מכאן דתשובה מעליא מכלא עד לא ישרי דינא בעלמא דבתר דשרי דינא תקיף חיליה מאן יעבר ליה מעלמא ויסלק ליה דהא</p>	<p>פתח ר' יצחק (ס"א יהודה) אחריו ואמר "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וגו'", בצר לך, מכאן שתשובה למעלה מכולם עד לא שורה דין בעולם חזק כחו, מי יעביר אותו מהעולם ויסלק אותו שהרי</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>[פקודא] (תשובה) דא היא (מצוה⁵⁴²²) ותשובה ודא איהי בינה⁵⁴²³ ובעוונותינו מדהרב בי מקדשא לא אשתאר לנא⁵⁴²⁴ אלא ודוי דברים לבד ודא מלכות⁵⁴²⁵ ומאי בינה⁵⁴²⁶ בן י"ה⁵⁴²⁷ והאי בן ו' איהו ודאי וכל מאן דחזר בתשובה כאלו חזר את ה' לאת ו' דאיהו בן י"ה וואשתלים ביה יהו"ה ודא איהו תשובה תשוב ה'⁵⁴²⁸ ודאי לגבי ו':</p>	<p>מצוה זו היא מצות תשובה, וזוהי בינה. ובעוונותינו משחרב בית המקדש לא נשאר לנו אלא וידוי דברים לבד, וזו מלכות. ומה זה בינה, [אותיות] בן י"ה, ובן זהו ו' בודאי, וכל מי שחוזר בתשובה כאלו החזיר ה' לאות ו', שהיא בן י"ה, ונשלם בו יהו"ה, וזוהי תשובה, תשוב ה' ודאי לו'.</p>
<p>דאת ה' ודאי איהו ודוי דברים⁵⁴²⁹ ורזא דמלה (הושע יד ג) קחו עמכם דברים ושובו אל יי⁵⁴³⁰ אמרו אליו וגו' ונשלמה פרים שפתינו⁵⁴³¹ דודאי כד ב"נ איהו חוטא גרים לאתרחקא ה' מאת ו'⁵⁴³²</p>	<p>שאות ה' ודאי היא וידוי דברים. וסוד הדבר "קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו וגו' ונשלמה פרים שפתינו", שודאי כשאדם חוטא גורם להרחיק ה' מאות ו', שמסתלק בן</p>

⁵⁴¹⁹ תשובה בינה (מ"מ), תשוב ה' עליונה על ו' (רמ"ז).

⁵⁴²⁰ תשובה מלכות (מ"מ), תשובה ה' אחרונה להתחבר אל ו' (רמ"ז).

⁵⁴²¹ מלבד שיסיר מעליו פגם עוונותיו עוד מחסיר כח הסט"א בהעלות מתוכו גם השפע שמחיהו (רמ"ז).

⁵⁴²² מצות (דפ"ו).

⁵⁴²³ בספד"צ פ"ב (כ ע"א) בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחי ירחי אלין תליסר בעלמא עלאה, שהיא בינה ע"ש בהגר"א בארוכה. וע"י ה"ג מדות הרחמים מתקבל התשובה, ונקרא ע"ז הבינה בשם תשובה כנודע, וכמש"כ בזוה"ק ויקרא (טז ע"א) ע"ש וברע"מ (פ' נשא דף קכב וקכג). וכן כל ה"ג תיקונים הם נפקין מהבינה דהמ"ס וכמ"ש בשער א"א (פרק י) (דע"ה ח"ב ג ע"ד).

⁵⁴²⁴ לנו (דפ"ו).

⁵⁴²⁵ כמש"כ בשעה"כ פה ע"ג בענין ספירת העומר שבזמן בית המקדש מתקנים את הפנימיות, ובזה"ז רק המקיפים.

⁵⁴²⁶ דאיהי תשובה (יהל אור).

⁵⁴²⁷ עי' אד"ז רצ ע"א.

⁵⁴²⁸ דווקא אות ה' בה הפגם בעצם והיא היורדת לבין החיצונים והיא דצריכה לשוב להתיחד אל ו' כאמור (רמ"ז).

⁵⁴²⁹ ולא תענית וסיגופים שוידוי הוא עיקר לתשובה.

⁵⁴³⁰ דאשתלים ה' כנ"ל (יהל אור).

⁵⁴³¹ דלא נשאר לנו אלא דברים, ה', מלכות ונשלמה פרים שפתינו, כל השם במקום פרים שהיה הקרבן משלים בזמן שבהמ"ק קיים כמ"ש (תענית כז ע"ב) בזמן שאין בהמ"ק קיים מה תהא עליהם יעסקו בקרבנות ואני מוחל וז"ש דודאי כו' ובג"ד (יהל אור).

⁵⁴³² כפל הדברים אלו ליישב מה שקשה בענין זה שהרי אמר בשעה"כ (דרושי ר"ה דורש ו צד ע"ג) שכשנתמעטה המלכות בסוד נקודה גם הז"א נאמר עליו כן משחת מאיש מראהו, גם ארז"ל מיום שחרב ב"ה דיו לעולם שישתמש בב' אותיות וא"כ יקשה למה מיחס ומיחד הפגם דווקא לה' לכן אמר לבד בה' יש הפגם

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאסתלק בן י"ה דא יה"ו מאת ה' ובג"ד אתחרב בי מקדשא ואתרחקו ישראל מתמן ואתגלו ביני עממיא:</p>	<p>י"ה, הוא יה"ו מאות ה', ולכן חרב בית המקדש והתרחקו ישראל משם, וגלו לבין העמים.</p>
<p>ובג"ד כל מאן דעביד תשובה גרים לאחזרא ה' לאת וי⁵⁴³³ ופורקנא בדא תלייא⁵⁴³⁴ ובג"ד הכל תלוי בתשובה, דכך אמרו קדמאי כל הקצים כלו ואין הדבר תלוי אלא בתשובה דאיהו שלימו דשמייה וע"ד (יהוקאל כ ט) וואעשה למען שמי ועוד (ישעיה מח יא) אלמעניו למעני אעשה:</p>	<p>ולכן כל מי שעושה תשובה גורם להחזיר ה' לאות ו', והגאולה תלויה בזה. ולכן הכל תלוי בתשובה, שכך אמרו הראשונים (סנהדרין צז ע"ב) כל הקצים פלו, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, שהוא שלמות שמו, ולכן ואעשה למען שמי. ועוד למעני, למעני אעשה.</p>
<p>ואם לאו חזרין אנא אעמיד לון מלכא שקשין גזרותיו משל פרעה⁵⁴³⁵ ויחזרון על כרחייהו</p>	<p>ואם לא חוזרים אני אעמיד להם מלך שקשים גזרותיו משל פרעה, ויחזרו בעל כרחם,</p>
<p>קכב/ב</p>	
<p>כיון דשארי דינא לא אסתלק⁵⁴³⁶ עד דישתלים:</p>	<p>כיון ששורה הדין, לא מסתלק עד שנשלם.</p>
<p>בטר דאשתלים ועבד תשובה אתקין עלמין כלהו משמע דכתיב (דברים ד ל) ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים וכתיב (שם) ושבת עד יי' אלהיך וגו' (שם לא) כי אל רחום יי' אלהיך וגו':</p>	<p>אחר שנשלם ועשה תשובה, מתקן כל העולמות משמע, שנאמר "ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים", ונאמר "ושבת עד ה' אלהיך וגו' כי אל רחום ה' אלהיך וגו'".</p>
<p>באחרית הימים מאי איכא הכא אלא לאכללא כנסת ישראל דאיהי בגלותא ואשתכחת בעאקו דלהון ולא שבקת לון לעלמין ובגין כך קב"ה אע"ג דאשרי דינא בעלמא בעי דיהדרון ישראל בתשובה לאוטבא להו בהאי עלמא ובעלמא דאתי ולית לך מאן⁵⁴³⁷ דקאים קמי תשובה:</p>	<p>באחרית הימים מה יש כאן, אלא להכליל כנסת ישראל שהיא בגלות ונמצאת בצרתם ולא עוזבת אותם לעולמים, ולכן הקדוש ברוך הוא, אף על גב שמשרה דין בעולם, רוצה שיחזרו ישראל בתשובה להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא, ואין לך מי שיעמוד בפני התשובה.</p>
<p>ת"ח אפילו כנסת ישראל תשובה אקרי⁵⁴³⁸ ואי תימא (תשובה) עלאה (ס"א מעליא) ונ"א ואת עלאה מכלו (בכל) אתר לא שכיח⁵⁴³⁹ אלא דא אקרי תשובה כד אהדר רחמי לקבלהא והיא תבת על כל אינון אוכלוסין⁵⁴⁴⁰ וינקא לון ותשובה מעליא כד אתמסר נפשא לגבה ונטיל לה בזמנא דאיהי</p>	<p>בא וראה אפילו כנסת ישראל נקראת תשובה, ואם תאמר (תשובה) עליונה (מעלה) (ואות עליונה) מכל מקום לא נמצאת, אלא זו נקראת תשובה כשחוזר רחמים למולה, והיא חוזרת על כל אותם אוכלוסים ומיניקתם, ותשובה מעולה כשנמסרת הנפש אליה</p>

בעצם שמתרחקת מאות ו' ויורדת למטה אבל אינו כן זעיר רק שמסתלק ועולה כי אין המלכות מעלה מ"ן ואין הזעיר משפיע לה וזהו משחת מאיש כי חסר כח האישות בהסתלקו למעלה ותשש כחו כי אין ו' שהוא הדעת מתגלה ונשאר בחי' הקטנות דהיינו שאין בו רק ב' מוחין חו"ב שה"ס הטקנות (רמ"ז).⁵⁴³³ הצדיק בצדקתו מתקן למעלה בשורש נמשחו בפרטות מה שהיה ניתקן בכל הכללות אם יזכו ישראל בכללם (רמ"ז).

⁵⁴³⁴ ובה לא לקתה מדת הדין ובג"כ הכל תלוי בתשובה פי בין דיחיד ובין דרבים אעשה למען שמי שישתלם בשלימות (רמ"ז).

⁵⁴³⁵ עי' סנהדרין צז ע"ב: רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב.

⁵⁴³⁶ אסתליק (דפ"ו).

⁵⁴³⁷ מלה (אור יקר).

⁵⁴³⁸ לא מבעיא בינה שודאי נקראת תשובה כמש"כ ברע"מ עמוד א' (מ"מ).

⁵⁴³⁹ ר"ל תשובה באמיתות לא שייכא אלא בבניה מטעם שאמרנו אבל במ' לא שייך בה שם תשובה. ותירץ שגם מ' נק' תשובה משום דהיא תבת על כל אינון אוכלוסין שהם ב"ע וינקא לון (מ"מ).

⁵⁴⁴⁰ אוכלסין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בתשובה כדין כלא אתתקן לעילא ותתא ואתתקן הוא וכל עלמא חייבא חד בעלמא קלקולא דכמה אחרנין בגיניה ווי לחייבא ווי לשביביה:</p>	<p>ולוקחת אותה, בזמן שהיא בתשובה אז הכל מתתקן למעלה ולמטה, ומתתקן הוא וכל העולם. רשע אחד בעולם בגללו יש קלקול לכמה אחרים, אוי לרשע אוי לשכנו.</p>
<p>ת"ח יונה בגין דלא בעא למהך בשליחותא דמאריה כמה בני נשא [הווי] אתאבידו בגיניה בימא עד דכלהו אהדרו עלוי ודאינו ליה בדינא בימא וכדין אשתזיבו כלהו:</p>	<p>בא וראה, יונה משום שלא רצה ללכת בשליחות רבונו, כמה אנשים היו אובדים בגללו בים, עד שכולם חזרו עליו ודנו אותו בדין בים ואז נצלו כולם.</p>
<p>וקב"ה חס עליה לבתר ושזיב כמה אכלוסין⁵⁴⁴¹ בעלמא אימתי כד אהדר למאריה מגו עקתיה הדא הוא דכתיב (יונה ב ג) קראתי מצרה לי אל יי ויענני וכתיב (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו':</p>	<p>ואחר כך הקדוש ברוך הוא ריחם עליו והציל כמה אוכלוסים בעולם, מתי, כשחזר לרבונו מתוך צרתו, זהו שנאמר קראתי מצרה לי אל ה' ויענני, ונאמר מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>הה"ד (דברים ד ל) ושבת עד יי אלהיך עד יהו"ה ודאי⁵⁴⁴² ותשובה דא אתקריאת חיים⁵⁴⁴³ (משלי ד כג) כי ממנו תוצאות חיים⁵⁴⁴⁴ דאינון נשמתין דישראל ואיהו הבל דנפק ועאל בפומא דב"נ בלא עמל ובלא יגיעה⁵⁴⁴⁵:</p>	<p>זהו שנאמר ושבת עד ה' אלהיך, עד יהו"ה ודאי. ותשובה זו נקראת חיים, כי ממנו תוצאות חיים, שהם נשמות ישראל. והוא הבל שיוצא ונכנס בפי האדם בלא עמל ובלא יגיעה.</p>
<p>ה' דבהבראם⁵⁴⁴⁶ (בראשית ב ד) ועלה אתמר (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יי יחיה האדם והיא על רישיה דב"נ⁵⁴⁴⁷ עלה אתמר (במדבר יב ח) ותמונת יי יביט (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ובגין דאיהו על רישיה דב"נ אסיר ליה לב"נ למיזל ד' אמות⁵⁴⁴⁸ בגלויא⁵⁴⁴⁹ דרישא דאם היא</p>	<p>ה' של הבראם. ועליו נאמר "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", והיא על ראש האיש, עליה נאמר "ותמונת ה' יביט", "אך בצלם יתהלך איש". ומשום שהיא על ראש האיש, אסור לו לאדם ללכת ארבע אמות בגלוי ראש, שאם היא מסתלקת מעל ראשו של האדם, מיד מסתלקים ממנו החיים.</p>

⁵⁴⁴¹ אוכלסין (דפ"ו).

⁵⁴⁴² שלימו דשמיה כנ"ל (יהל אור).

⁵⁴⁴³ כי היא נקראת באר מים חיים כמ"ש בזו"ח ריש שיה"ש [ז"ל: עליה כתיב ועץ החיים בתוך הגן כל חיים ביה תליין מיניה פרחין חייין וזהורין לכל סטר האי שיר דקאמרן איקרי בא"ר ואינון חיים עילאין עאלין בגויה וההוא זהרא דאקרי חיים נבעין ביה וע"ד כתיב באר מים חיים], וכמ"ש (ברכות נו ע"ב) הרואה באר בחלום כו' כי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב כו', ובתשובה חזרו למקור מים חיים (יהל אור).

⁵⁴⁴⁴ ממלכות וכן ותמונת כו' בצלם כו' (יהל אור), ועי' שעה"כ פט ע"ד: ע"י היסוד ברית קדש, שממנו יוצאים הנשמות ומתגלה חסד בפום אמה, וממנו תוצאות חיים.

⁵⁴⁴⁵ עי' בהגר"א על תז"ח יט ע"ג: רוחא דלא שכיך לעלמין - הוא הבל הפה דנפיק מגרון תמיד, [ברצוא ושוב שהרי הוא נושם, מוציא ומכניס, עי' ב"ע רכה ע"א] אף שלא בעת הקול והדיבור, והוא דרגא של בינה נהר דנגיד ונפיק תדיר ולא פסיק (זהר תולדות קמא ע"ב) משא"כ בזו"נ כידוע.

⁵⁴⁴⁶ עי' זהר ח"א כה ע"א שזהו מלכות.

⁵⁴⁴⁷ עי' זו"ח לך לך כו ע"א: הקב"ה נוטל אות א' משמו, ונותנה בראשה. כי הא דתנן, עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק לעולם הבא. ואיזהו, זה אות ה"א, כאשר ברא שמים וארץ, דכתיב בהבראם, בה"א בראם. ועי' תיקו"ז יב ע"ב שהעטרה בראש כל צדיק הוא השכינה.

⁵⁴⁴⁸ דרגא דידה ד"ס נהי"ם ולכן נק' ד' וכשהיא שוה לת"ת נקראת ה' (יהל אור). עי' שער מאמרי רז"ל על הגמ' (כתובות קיא ע"א) כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל כו'. כי היא ד' אמות, אות רביעית של השם, כוללת ד' אותיות כמ"ש בתיקונים סוף תיקון מז, והיא רה"י גבוה י' ורחב ד', גבוה י' מסט' דבעלה שמא מפרש ביר"ד אתוון, ורחב ד' מסט' דילה ד' אותיות כמ"ש (יהל אור).

והנה מש"כ הגר"א "סוף תיקון מז" לא מצאתיו שם, אמנם עי' תיקו"ז קיד ע"א: ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהו"ה יחידו דעלמא ודא איהו אדם, ועיי"ש בבהגר"א, ז"ל, שהיא רשות בעלה הו"ה והוא גבוה יר"ד ורחבו ד' כמ"ש בכ"מ. יחידו דעלמא - דהויה לא נשתנה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתי בכל העולם כולו הוא יחיד, עכ"ל.

⁵⁴⁴⁹ בגלוי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אסתלקת מעל רישיה דב"נ מיד אסתלקו חיים⁵⁴⁵⁰ מניה:</p>	
<p>ואי תימא דכך שריא על אומין דעלמא אע"ג דלא אתברי בהון⁵⁴⁵¹ שמיא וארעא וכל תולדין⁵⁴⁵² דבהון לא שריא ודאי דמשה בעא מקב"ה דלא תשרי שכינה⁵⁴⁵³ על אומין דעלמא ויהיב ליה⁵⁴⁵⁴ הבלא⁵⁴⁵⁵ דקיימא על אומין דעלמא מאן נפקא או על הייביא דאינון ערב רב מעורבין עם ישראל:</p>	<p>ואם תאמר שכך שורה על [ראש] אומות העולם, אף על גב שלא נבראו בהם שמים וארץ, וכל תולדותיהם לא שורה ודאי, שמשה בקש מהקדוש ברוך הוא שלא תשרה שכינה על אומות העולם, וניתן לו. ההבל העומד על [ראש] אומות העולם, מאיפה יוצא, או על הרשעים שהם ערב רב, מעורבים עם ישראל.</p>
<p>אלא⁵⁴⁵⁶ ודאי⁵⁴⁵⁷ לית כל אפיא שוין⁵⁴⁵⁸ אפילו ישראל אינם שוים, כל שכן אחרים. אלא ודאי על דמות זו של אות ה' פרשוה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, וכשזה שורה על ישראל אין להם יגיעה ולא שעבוד, ובה נפש עמלה ויגיעה, שבת וינפש.</p>	<p>אלא ודאי לא כל הפנים שוים, אפילו ישראל אינם שוים, כל שכן אחרים. אלא ודאי על דמות זו של אות ה' פרשוה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, וכשזה שורה על ישראל אין להם יגיעה ולא שעבוד, ובה נפש עמלה ויגיעה, שבת וינפש.</p>
<p>דנפש אחרא⁵⁴⁶⁰ אית על רישיה דב"נ דאתקרי[את] עבר ואיהי דיוקנא⁵⁴⁶¹ על ב"נ ואיהי עבר דמלכא דמ(ת)נענעא⁵⁴⁶² כל איברי דב"נ למיזל בארחין טבין ולקיימא בהון רמ"ח פקודין לשריא עליהו ה' דבהבראם⁵⁴⁶³ דכך סליק הבראם לרמ"ח:</p>	<p>שנפש אחרת יש על ראש האדם שנקראת עבר, והיא דמות על האדם, והוא עבר המלך שמנענעת כל אברי האדם ללכת בדרכים טובות, ולקיים בהם רמ"ח מצוות, להשרות עליהם ה' של בהבראם, שכך עולה הבראם לרמ"ח.</p>
<p>ודיוקנא אחרא על רישיה דאתקריאת יראה ודא ⁵⁴⁶⁴ ועליהו אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו⁵⁴⁶⁵ בצלם אלהים⁵⁴⁶⁶ תרין דיוקנין טבין דאינון דכר ונוקבא דכר מסטרא דאת ⁵⁴⁶⁷ נוקבא מסטרא דאת ה':</p>	<p>ודמות אחרת על ראשו שנקרא יראה, וזה י', ועליהם נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים", שתי דמויות טובות שהם זכר ונקבה, זכר מצד האות י', נקבה מצד האות ה'.</p>

⁵⁴⁵⁰ בינה בגי' חיים (עם הכולל) (פע"ח שער התפילין פרק יא).

⁵⁴⁵¹ ר"ל בשביל או"ה (יהל אור).

⁵⁴⁵² ר"ל דלכך כתיב בהבראם אחר אלה תולדות השמים והארץ, לומר שדווקא שריא ה' זעירא על אלין
שבשבילם נבראו שמים וארץ ותולדות, וכמ"ש לקמן ובג"ד ויכלו שלימו כו' ועלה קיימין שמיא וארעא כו'
דכתיב אלה תולדות השמים והארץ כו' (יהל אור).

⁵⁴⁵³ שכינא (דפ"ו).

⁵⁴⁵⁴ שמילא שאלתו כמ"ש (ברכות ז ע"א) ג' דברים בקשה משה מהקב"ה ונתן לו כו' (יהל אור).

⁵⁴⁵⁵ היא קושיא (יהל אור).

⁵⁴⁵⁶ נמחק ביהל אור.

⁵⁴⁵⁷ הוא תירוץ (יהל אור).

⁵⁴⁵⁸ עי' ברכות (נח ע"א) הרואה אוכלוסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים שאין דעתם דומה זה לזה ואין
פרצופיהן דומים זה לזה.

⁵⁴⁵⁹ נמחק ביהל אור.

⁵⁴⁶⁰ ממט"ט ששורה בימות החול שע"י מתנהגין העולמות בחול ששת ימי המעשה בו"ק דיליה ו' אותיות
דמט"ט (יהל אור).

⁵⁴⁶¹ הוא הצלם (יהל אור).

⁵⁴⁶² שמיניה התנועה לאדם כו' (יהל אור).

⁵⁴⁶³ ה' זעירא מלכות ה' דאברהם (יהל אור).

⁵⁴⁶⁴ צ"ל תורה ודא ו' והוא דיוקא דעד"א (יהל אור).

⁵⁴⁶⁵ ר"ל בצלם ו' (יהל אור).

⁵⁴⁶⁶ מלכות (יהל אור).

⁵⁴⁶⁷ ו' (גר"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותרין אתוון אתערין ליה לב"נ לתורה ולמצוה י' יראה, 5468 ודא (ד)איהי על רישיה 5469 דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה:</p>	<p>ושתי אותיות [אחרות] מעוררות את האדם לתורה ולמצוה, י' יראה, וזוהי על ראש האדם, וממנה תכנס יראה ללב האדם, לירא מהקדוש ברוך הוא ולשמור את עצמו שלא יעבור על מצוות לא תעשה.</p>
<p>ה' אהבה על רישיה דב"נ 5470 ומנה 5471 עאל רחימו דקב"ה על רמ"ח איברין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה:</p>	<p>ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים בהם מצוות עשה.</p>
<p>ו' איהי על רישא 5472 דב"נ ומניה ייעול על פומא דב"נ מלולין לאולפא באורייתא:</p>	<p>ו' היא על ראש האדם, וממנה יכנס על פה האדם דיבורים ללמוד בתורה.</p>
<p>ובהאי קחו עמכם דברים ושובו אל יי' (הושע יד ג) ובהאי דיהא בכון היראה והאהבה והתורה יתחזר יהו"ה דאיהו בינה תשובה ו' תשוב (ותשוב) לגבי ה' דאיהו 5473 עובדא 5474 דבראשית ואיהי ל"ב אלהים 5475</p>	<p>ובזה קחו עמכם דברים ושובו אל ה', ובזה שתהיה בכם היראה והאהבה והתורה, יחזור יהו"ה שהוא בינה, תשובה, ו' תשוב לה', שהיא מעשה בראשית, והיא ל"ב אלהים</p>
<p>קבנ/א</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>וישתלים יהו"ה ובה יהא לכוין 5476 נייחא מכלא ובה שבת וינפש (שמות לא יז) ובה יתכליל יהו':</p>	<p>וישתלם יהו"ה, ובה תהיה לכם מנוחה מהכל, ובה שבת וינפש, ובה יכלל יהו'.</p>
<p>ובג"ד (בראשית ב א) ויכלו 5477 [שם ע"ב] שלימו דכלא בה אתברי כל עלמא ועלה קיימין שמיא וארעא וימא וכל בריין דאתברון דכתיב (שם ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם ואם היא אתרחקת מעלמא אפילו רגעא כלא אתחרב ואתבטל ולא הוי קיומא בעלמא:</p>	<p>ולכן ויכלו, שלמות הכל, בה נברא כל העולם, ועליה עומדים שמים וארץ והים וכל הבריות שנבראו, שנאמר "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", בה' בראם. ואם היא תתרחק מהעולם אפילו רגע, הכל יחרב ויתבטל, ולא תהיה עמידה לעולם.</p>
<p>האי ה' לא תיזיל מגופא ובה קיימא וכד היא תיזיל מניה הא 5478 סם המות תיתי ותשרי עליה דתתקרי טומאה [נבלה] (עלה) פסולה מלאך המות חשך אפלה 5479 ושריא על גופא דב"נ ובהווא זמנא</p>	<p>ה' זאת לא תלך מהגוף, ובו הוא עומד, וכשהיא תלך ממנו, הוא סם המות יבא וישרה עליו, שתקרא טמאה נבלה פסולה, מלאך המות חושך אפלה ושורה על גוף האיש,</p>

5468 והן ד' אותיות הוי"ה מצות לא תעשה ומצות עשה ותורה ותשובה ולא מצות לא תעשה עצמן ומצות עשה עצמן אלא יראה ואהבה גורמות המ"ע ומל"ת והתשובה היא הרביעית המעשה כמו שמפרש והולך, וג"ר הן במחשבה וכמ"ש במ"א דג' אותיות יהו"ו הן במחשבה והרביעית ה' היא בעובדא וכלולה מכלם שהם הנ"ל מ"ע ומל"ת תורה ותשובה (יהל אור).

5469 דכל השם על ראשו ומשם הולך לגוף כמו שמפרש והולך (יהל אור).

5470 עי' מלואים אות (לד).

5471 ומניה (דפ"ו).

5472 רישיה (דפ"ו).

5473 דאיהו (דפ"ו).

5474 ר"ל המעשה עצמו של המצות דלעיל לא אמר רק דמינה יעול כו' דמלכות נקראת מעשה עובדא דבראשית (יהל אור).

5475 ר"ל מלכות שנקראת אלקים ל"ב שנקראת כבוד ה' כבדו גימ' ל"ב (יהל אור).

5476 לנכון (דפ"ו).

5477 עי' ח"א מז ע"א: יום הששי, מאי שנא בכלהו יומי דלא אתמר בהו ה"א, אלא הכא כד אשתכלל עלמא, אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד, ה' בששי (דבר אחר דאיהו ס"א יסוד), למהוי כלא חד, ויכלו, אשתכללו כלא חד (ד"א בחד), אשתכללו מכלא, ואשתלימו בכלא, ע"כ. ועי' לקמן רכז ע"א שמביא שגימ' של ויכלו הוא ע"ב כמנין ח"י פעמים ד' אותיות (שם הוי"ה) שהוא צדיק חי עולמות.

5478 הוא (דפ"ו).

5479 עי' תיקו"ז סז ע"ב שזה לבוש לשכינתא במדור הקלי' (עיי"ש בגר"א), וכן משמע לקמן בעמוד.

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתקרי ב"נ מת ורזא דמלה (יחזקאל יח לב) כי לא אחפוץ במות המת⁵⁴⁸⁰ נאם יי' אלהים והשיבו וחי⁵⁴⁸¹:</p>	<p>ובאותו זמן נקרא האדם מת, וסוד הדבר, כי לא אחפוץ במות המת נאם ה' אלהים והשיבו וחי.</p>
<p>כל פקודין דעשה דהוּו עתידין לשריא ברמ"ח [אברין דיליה] (פקודין דילה) כלהו מתאבלין עליה ורזא דמלה (ישעיה נז יח) דרכיו ראייתו וארפאהו וגו' ולאבליו מאי ולאבליו אלין⁵⁴⁸² רמ"ח [אברין] (פקודין) דקא מתאבלין עליה דאינון דיוקנא עלאה דשריא על רישיה דבה⁵⁴⁸³ שריא יהו"ה:</p>	<p>כל מצוות עשה שהיו עתידות לשרות ברמ"ח איבריו, כולן מתאבלות עליו. וסוד הדבר "דרכיו ראייתו וארפאהו וגו' ולאבליו". מה זה ולאבליו, אלו רמ"ח איברים שמתאבלים עליו, שהם דמות עליונה ששורה על ראשו, שבה שורה הוי"ה.</p>
<p>דכמה דאית⁵⁴⁸⁴ דיוקנא טבא על צדיק ומנהיג ליה לכל עובדין טבין לזכאה ליה לעלמא דאתי כך אית דיוקנא בישא על רישא דחייביא לאנהגא לון בעובדין בישין דירתון גיהנם⁵⁴⁸⁵ ובג"ד אית הבל ואית הבל אית הבל טב דאתמר [ביה] (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם ואית הבל ביש דאתמר ביה (קהלת ב יט) גם זה הבל ורעות רוח⁵⁴⁸⁶:</p>	<p>שכמו שיש דמות טובה על צדיק, ומנהיגה אותו לכל מעשים טובים, לזכותו לעולם הבא. כך יש דמות רעה על ראש הרשעים, להנהיגם במעשים רעים שירשו גיהנם, ולכן יש הבל ויש הבל, יש הבל טוב שנאמר בו "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", ויש הבל רע שנאמר בו "גם זה הבל ורעות רוח".</p>
<p>ות"ח בעובדין דב"נ אשתמודע פרצופא דאיהי עליה⁵⁴⁸⁷ (וב) פרצופא דאנפוי הה"ד (ישעיה ג ט) הכרת פניהם ענתה בם⁵⁴⁸⁸ בדיוקנא אשתמודע פרצופא דחיה [ד] שריא עליה אם הוא אריה או שור או נשר או אדם מהמרכבה דקב"ה ושכינתיה⁵⁴⁸⁹ או מהמרכבה דמלאך שר הפנים⁵⁴⁹⁰ או מהמרכבה בישא דסמאל⁵⁴⁹¹ או מהמרכבה דארבע יסודין</p>	<p>ובא וראה, במעשי האדם נודע הפרצוף שעליו ופרצוף פניו, וזה שנאמר "הכרת פניהם ענתה בם", בדמות נודע פרצוף החיה ששורה עליו, אם הוא אריה או שור או נשר או אדם ממרכבת הקדוש ברוך הוא ושכינתו, או ממרכבת מלאך שר הפנים, או ממרכבה רעה של סמאל, או ממרכבת ארבעה יסודות של העולם, ואין בהם לא היצר הטוב ולא היצר הרע, אלא כבהמות העולם.</p>

⁵⁴⁸⁰ כמ"ש (ברכות יח ע"ב) שבחיים [רשעים] קרויים מתים (יהל אור).

⁵⁴⁸¹ עי' פסחים (מט ע"ב) אמר רבי אלעזר עם הארץ מותר לנוחרו ביום הכיפורים שחל להיות בשבת אמרו לו תלמידיו רבי אמור לשוחטו אמר להן זה טעון ברכה וזה אינו טעון ברכה, וכו' אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן עם הארץ מותר לקורעו כדג אמר רבי שמואל בר יצחק ומגבו, ע"כ, וכנ"ל שהע"ה הוא כבר נבלה. אמנם עי' שם שער מאמרי רז"ל: הטעם הוא כי ע"ה אין לו זולתי נפש מעולם העשיה וכפי גדר נפשו כך מקום פגימתו ואינו פוגם על ידי חטאו רק בעולם העשיה, ע"כ.

⁵⁴⁸² אילין (דפ"ו).

⁵⁴⁸³ היינו השכינה שעל ראשו כנ"ל בו שורה הוי"ה.

⁵⁴⁸⁴ וישלח קסה ע"ב שמות קו ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁴⁸⁵ הדיוקנא טבא הוא השכינה כנ"ל קב ע"ב, והדיוקנא בישא היא החשך אפלה הנ"ל.

⁵⁴⁸⁶ עי' תיקו"ז (קלה ע"א): תא חזי קין איהו יצר הרע הבל יצר הטוב הבל איהו הלב ואינון תרי בתי לבא הה"ד (קהלת י') לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו לב חכם לימינו דא הבל דאתמר ביה ותוסף ללדת את אחיו את הבל איהו תוספת רוח הקדש קין איהו רוח הטומאה דאיהו גרע ולא אוסיף וכו' הבל טב והבל ביש הבל דאורייתא דאיהו להב עלה אתמר קול ה' חצב להבות אש ודא ה' דמשה [גירסת הגר"א: ת"ח אית הבל ואית הבל אית הבל דא יצה"ר ואית הבל יצ"ט כו' רוח הקודש הבל דאיהו רוח הטומאה גרע ולא כו' לההוא דלעילא כו' מניה דאגוזא הבל הבל טב והבל ביש מיתה וחיים אור וחושך והבל מסט' דימינא].

⁵⁴⁸⁷ צ"ע אם כוונתו לשכינה או לחשך אפלה הנ"ל.

⁵⁴⁸⁸ עי' ח"ב עד ע"ב ברזא דרזין: כפום עובדין דההוא נפש בגופא הכי אתחזי במשכא לבר.

⁵⁴⁸⁹ לא קאי על מ"ש בדיוקנא דאשתמודע כו' אלא על בעבודין, דבעובדין ניכר, אבל בדיוקנא ניכר מאיזה חיה הוא, אם חוור מאריה, כמ"ש בתיקו"ז (עד ע"א) וכלל זה הוא בכל העולמות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁴⁹⁰ מט"ט (תיקו"ז קמח ע"ב).

⁵⁴⁹¹ דשם עץ הדעת טו"ר (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דעלמא ולית בהון לא יצר הטוב ולא יצר הרע אלא כבעירין⁵⁴⁹² דעלמא:</p>	
<p>ובג"ד כמה הבלים אית בבני נשא כל חד למיניה ורזא דמלה (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה ובג"ד במדה שאדם מודד בה מודדין ל⁵⁴⁹³ ובכל פרצופא אית ממנא עליה:</p>	<p>ולכן כמה הבלים יש בבני אדם, כל אחד למינו. וסוד הדבר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", ולכן (סוטה ח ע"ב) במדה שאדם מודד בה מודדים לו, ולכל פרצוף יש ממונה עליו.</p>
<p>ת"ח לשית יומי בראשית לכל חד אית ליה פרצופיה דההוא דרגא דאנהיג ליה ולא תשכח יום דלית ביה טוב:</p>	<p>בא וראה לששת ימי בראשית, לכל אחד יש את פרצופו של אותה דרגה שמנהיגה אותו, ולא תמצא יום שאין בו טוב.</p>
<p>ואע"ג דביומא תניינא לא אית ביה טוב ביומא תליתאה תשכח ליה ובג"ד אתמר ביה תרי זמני טוב וכל יומא אית ליה⁵⁴⁹⁴ גדר מלבר דלא ייעול כל ב"נ לההוא טוב כגון חשך דכסי לנהורא דתשכח ביומא קדמאה אור ותשכח ביה חושך בכל יומא תשכח נטירא ואינון נטירין אינון כגון קוצים לכרם:</p>	<p>ואף על גב שביום השני אין בו טוב, תמצאנו ביום השלישי. ולכן נאמר בו פעמיים כי טוב. ולכל יום יש גדר מבחוץ, שלא יכנס כל אדם לאותו טוב, כמו חושך שמכסה את האור, שתמצא ביום ראשון אור ותמצא בו חושך, בכל יום תמצא שמירה, ואותם שומרים הם כמו קוצים לכרם.</p>
<p>ואית נטירין אחרנין כגון נחשים ועקרבים ושרפים ונטרין ההוא טוב דלא ייעול תמן דלאו איהו ראוי למיעל ואין (ואם) לאו כל הייביא הוו עאלין ברוין דאורייתא:</p>	<p>ויש שומרים אחרים כמו נחשים ועקרבים ושרפים ושומרים אותו טוב שלא יכנס לשם מי שאינו ראוי להיכנס, ואם לא כל הרשעים היו נכנסים בסודות התורה.</p>
<p>ובג"ד מאן דאיהו חייבא ויעול למנדע רזין דאורייתא כמה מלאכי חבלה דאתקריאו חשך ואפלה נחשים ועקרבים חיות ברא אתקריאו ומבלבלין מחשבתיה דלא ייעול לאתר דלאו דיליה:</p>	<p>ולכן מי שהוא רשע ויכנס לדעת סודות התורה, כמה מלאכי חבלה שנקראים חושך ואפלה נחשים ועקרבים חיות בר, נקראים ומבלבלים מחשבתו, שלא יכנס למקום שאינו שלו.</p>
<p>אבל מאן דאיהו טוב כל אלין נטירין אינון לממריה⁵⁴⁹⁵ וקטיגור נעשה סניגור ויעלון (ליה) לטוב הגנוז וימרון ליה מרנא הא בר נש טוב וצדיק ירא שמים בעי לאעלא קדמך:</p>	<p>אבל מי שהוא טוב, כל השומרים הללו הם לעוזרו, וקטגור נעשה סנגור, ויכניסו (אותו) לטוב הגנוז, ויאמרו לו מורנו איש זה הוא טוב וצדיק ירא שמים רוצה להיכנס לפניך.</p>
<p>ואמר לנו (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה ההוא טוב הגנוז יימא לון פתחו ליה בהאי תרעא דאתקרי אהבה או בהאי תרעא דאיהי תשובה כל צדיק ייעול כפום דרגא דיליה ורזא דמלה (ישעיה כו ב) פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו':</p>	<p>אמר לנו פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י"ה. אותו טוב הגנוז יאמר להם, פתחו לו בשער זה שנקרא אהבה, או בשער זה שנקרא תשובה, כל צדיק יכנס כפי דרגתו, וסוד הדבר "פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו'".</p>
<p>כען צריך לאהדרא על פתח התשובה וכי מכמה מינין איהי⁵⁴⁹⁶ תשובה דעבדין בני נשא כלהו טבין אבל לאו כל אפיא שוין:</p>	<p>כעת צריך לחזור על פתח התשובה, וכי מכמה מינים היא התשובה שעושים בני אדם, כולם טובים, אבל לא כל הפנים שוים.</p>

⁵⁴⁹² לא היצר טוב ולא היצר הרע אלא כבעירין (דפ"ו).

⁵⁴⁹³ עי' פרדס רמונים (שער ד פרק ב), ז"ל, כפי הפגם הנפגם על ידו כן יהיה עונשו ע"י המדה ההוא, ע"כ. והיינו כאשר אדם עושה מצות ומשרה שכינה על ראשו, כך הוא מוביל אותו לעוד טוב, וכל להיפך ר"ל.

⁵⁴⁹⁴ ר"ל דבכל יום יש טו"ר ולכן בין בקדושה ובין בסט"א יש בכל יום פרצופא דאנהיג כנ"ל (יהל אור).

⁵⁴⁹⁵ למימריה - ר"ל לעזור לו (יהל אור).

⁵⁴⁹⁶ איהו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אית ב"נ דאיהו רשע גמור כל ימיו ואיהו עובר על כמה פקודין דלא תעשה ומתחרט ומודה עלייהו ולבתר כן לא עבד לא טב ולא ביש לדא ודאי ימחול ליה קב"ה אבל לא דיזכה לתשובה עלאה⁵⁴⁹⁷:</p>	<p>יש אדם שהוא רשע גמור כל ימיו, והוא עובר על כמה מצוות לא תעשה ומתחרט ומודה עליהם, ואחר כך לא עושה לא טוב ולא רע, לזה בודאי ימחל הקדוש ברוך הוא, אבל לא שזכה לתשובה עליונה.</p>
<p>אית ב"נ לבתר דייתוב מחטאיו ומתכפר ליה איהו אזיל בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו בדחילו ורחימו⁵⁴⁹⁸ דקב"ה דא זכי לתשובה תתאה דאתקרי ה' ודא איהו תשובה תתאה:</p>	<p>יש אדם שלאחר שישוב מחטאיו ומתכפר לו, הוא הולך בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, זה זוכה לתשובה תחתונה שנקראת ה', וזו היא תשובה תחתונה.</p>
<p>ואית ב"נ לבתר דמתחרט מחובוי ויעביד תשובה יתעסק⁵⁴⁹⁹ באורייתא בדחילו ורחימו דקב"ה ולא על מנת לקבל פרס דא זכי לאת ו' דאיהו בן י"ה ועל שמיה אתקרי בינה ודא גרים דתשוב ו' לגבי ה' ומלת תשובה כך היא תשוב ו' לה⁵⁵⁰⁰ ולעולם לא שריא ה' בבר נש ולא ו'</p>	<p>ויש אדם שלאחר שהתחרט על חטאיו ועשה תשובה ויתעסק בתורה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, ולא על מנת לקבל פרס, זה זוכה לאות ו', והוא בן י"ה, ועל שמו נקראת בינה, וזה גורם שתשוב ו' לה', ומלת תשובה כך היא, תשוב ו' לה', ולעולם לא שורה ה' באיש ולא ו'.</p>
<p>קכג/ב רע"מ:</p>	
<p>בלא דחילו ובלא רחימו דאינון י"ה יראה ואהבה קרינן לון⁵⁵⁰¹ ודאי ומתמן אתיהיבו התורה והמצוה דאינון בן ובת ובגין דישראל מקיימין התורה והמצוה אתקריאו בנים לקב"ה הה"ד (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם⁵⁵⁰²:</p>	<p>ללא יראה וללא אהבה, שהם י"ה, יראה ואהבה נקראים בודאי. ומשם נתנו התורה והמצוה שהם בן ובת, ומשום שישראל מקיימים התורה והמצוה, נקראו בנים לקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם".</p>
<p>הנסתרות⁵⁵⁰³ יראה ואהבה⁵⁵⁰⁴ דאינון כמוחא ולבא בחללא דגופא וברישא⁵⁵⁰⁵ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא⁵⁵⁰⁶ לבר ורזא</p>	<p>הנסתרת יראה ואהבה, שהם כמת ובלב, בחלל הגוף ובראש. והנגלות התורה והמצוה, שהם בגוף ובראש מבחוץ. וסוד הדבר כך הוא</p>

⁵⁴⁹⁷ עי' קכב ע"ב שמשמע שזה בינה ועי' הערה שם ע"א מש"כ בשם לש"ו בספר הדע"ה.

⁵⁴⁹⁸ בענין אהבה ויראה עי' לעיל קכב ע"ב, ועיי"ש עוד בענין תורה ומצות.

⁵⁴⁹⁹ ויתעסק (דפ"ו).

⁵⁵⁰⁰ תשב ו"ה אותיות תשובה והוא תשוב ו' לה' או ה' לו' אע"ג דלא נזכר י"ה ז"ש ולעולם כו' דשם תשובה (יהל אור).

⁵⁵⁰¹ ליה (דפ"ו).

⁵⁵⁰² אר"א (יהל אור).

⁵⁵⁰³ עי' תיקו"ז יט ע"א ש"הנסתרות לה' אלקינו" הם כינויים לאר"א, "והנגלות" הוא כינוי לזו"ן.

⁵⁵⁰⁴ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

⁵⁵⁰⁵ דתורה ברישא בפה כמש"ו. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידין ורגליו, ואהבה נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא חכמה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וזש"ה פי ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).

⁵⁵⁰⁶ באברים דלבר, ויראה ואהבה באיברים הפנימיים שלהם, ג"כ ברישא ובגופא במוח ולבא. וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יט ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים בו"ק ופומא מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין, כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצות שבפנים ברוחא הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה ואהבה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חום כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דמלה הכי הוא ודאי [ד]אי ב"נ דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"נ אחרא בנין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו:</p>	<p>ודאי, שאם האדם פוחד מהקדוש ברוך הוא, או אוהב אותו, את זה לא יודע אדם אחר, משום שזהו דבר שלא התגלה אלא בינו לבין קונו.</p>
<p>אבל ב"נ דמתעסק באורייתא ואזיל בפקודין דעשה דא אתגליא לכל ב"נ בנין דקב"ה עבד ליה פומא באתגליא לאתעסקא באורייתא ועיינין לאסתכלא בה ואודנין למשמע בה ועבד קב"ה בב"נ ידין ורגלין וגופא למעבד בהון פקודין דעשה:</p>	<p>אבל אדם שמתעסק בתורה והולך במצות, עשה זה גלוי לכל אדם, כי הקדוש ברוך הוא עשה לו פה בגלוי להתעסק בתורה, ועיניים להסתכל בה, ואזנים לשמוע אותה. ועשה הקדוש ברוך הוא באדם ידים ורגלים וגוף לעשות בה מצוות עשה.</p>
<p>א"כ חוטמא למאי נפקא מניה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים דא איהי דיוקנא⁵⁵⁰⁷ דעל ב"נ דאתמר ביה (בראשית כח יב) ויחלום⁵⁵⁰⁸ והנה סלם סלם ודאי איהי נשמת חיים כרסייא לשם יהו"ה דאיהו היראה והאהבה התורה והמצוה ובה שריא⁵⁵⁰⁹ והאי כרסייא מנה גזרות כל נשמתין דישראל ואיהי דיוקנא על רישא דב"נ:</p>	<p>אם כך חוטם למה צריך, ויפח באפיו נשמת חיים, זוהי דמות שעל האדם שנאמר בה "ויחלום והנה סולם", סולם ודאי היא נשמת חיים, כסא לשם יהו"ה, שהוא היראה והאהבה התורה והמצוה, ובו שורה. וכסא זה ממנו גזרות כל נשמות ישראל, והיא דמות על ראש האדם.</p>
<p>והנה⁵⁵¹⁰ מלאכי אלהים עולים ויורדים בו (שם) אלין הבלים דסלקין ונפקין⁵⁵¹¹ בגופא בהאי סלם איהו חד⁵⁵¹² שביעאה דכלא⁵⁵¹³ ואיהו מצב ארצה⁵⁵¹⁴ תריין⁵⁵¹⁵ וראשו מגיע השמימה⁵⁵¹⁶ תלת⁵⁵¹⁷ והנה מלאכי אלהים עולים תרי⁵⁵¹⁸ ויורדים תרי⁵⁵¹⁹ אינון לקבל ד⁵⁵²⁰ רוחות והשמים והארץ:</p>	<p>והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, אלו הבלים שעולים ויוצאים בגוף בסולם זה. הוא אחד, שביעי של הכל. והוא מוצב ארצה, שנים. וראשו מגיע השמימה, שלשה. והנה מלאכי אלהים, עולים שנים ויורדים שנים, אלה כנגד ארבע רוחות, והשמים והארץ.</p>

הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ר"ק דחיצוניות, ונגדלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ר"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות (ע"ח מוחין דצלם ז). מכאן רואים דגם הגלגלתא והראש הם מכלל הו"ק (לש"ו ספר הקדו"ש לח ע"ג), דהיינו המוחין המלובשים בגלגלתא, והם מלאגא, כבר למדנו הגר"א זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הם רק הג"ר דהרוח גופה, שהוא עצמו מבחי' הז"ת (לש"ו ספר הדע"ה ח"א מו ע"א).⁵⁵⁰⁷ הוא שם אלקים כורסייא לשם הו"ה, והוא כסא, בריאה, סולם לעלות לשם הו"ה. דמכסא הנשמות כידוע, ולכן ויפח באפיו כו' (יהל אור).

⁵⁵⁰⁸ כמ"ש שהחלום הוא בחוטם, שהאף ניעור (ברכות סא:): (יהל אור).

⁵⁵⁰⁹ שהיא כלי קבול לשם הו"ה (יהל אור).

⁵⁵¹⁰ דהוא שם אלקים כנ"ל (יהל אור).

⁵⁵¹¹ ונחתין - שההבל עולה מן הגוף ויורד לגוף (יהל אור).

⁵⁵¹² בדרגא דצדיק, ולכן הוא על הפה (יהל אור).

⁵⁵¹³ עי' תז"ח (כט ע"ב): כד איהי תגא על ראשה אתקריאת אות זין כלילא מנה אות ברית דאיהו שביעאה דכלא שביעי ודאי. בהגר"א: אות זין - כנ"ל י' על ו' הוא ז': כלילא מניה - ר"ל לכך הוא ז' שכלילא מז"ס שלה ושל בעלה דכלילא מני' דבכל דרגא דסליקת מקבלת מכולם כמ"ש לקמן ע"ב וכד סליקת ליה מתתקנא בכל ע"ס כו': אות ברית - ר"ל עטרת היסוד ע"ג היסוד שנקרא אות ברית י' ע"ג ו' ושם שביעי כידוע יום השביעי וז"ש. דאיהו שביעאה כו'.

⁵⁵¹⁴ דאחיד בשמיא וארעא, וכולו כליל בנוק', וראשו מחובר לגופא דכורא, זהו וראשו מגיע כו' (יהל אור).

⁵⁵¹⁵ יסוד ומל' ארצה (יהל אור).

⁵⁵¹⁶ עי' תיקו"ז יח ע"ב: ויחלום והנה סלם מוצב ארצה (בראשית כח יב) דא שכינתא תתאה וראשו מגיע השמימה דא שכינתא עלאה. ועי' בהגר"א על תיקו"ז כא ע"ב: והנה מלאכי אלקים - ר"ל, ד"ס ח"ג נ"ה שהן מלאכי של אלקים בינה: עולים ויורדים בו - בת"ת ראש הסולם: עולים תרי - ח"ג למעלה מן ת"ת: ויורדים תרי - נ"ה למטה מן ת"ת. ועי' שעה"ק עד ע"א.

⁵⁵¹⁷ ת"ת (יהל אור).

⁵⁵¹⁸ חו"ג, עולים ע"ג ת"ת, על השמים (יהל אור).

⁵⁵¹⁹ נו"ה למטה משמים (יהל אור).

⁵⁵²⁰ והסולם שביעי כנ"ל (יהל אור).

<p>ורזא דמלה (קהלת א ב) הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל אינון שבעה לקבל כורסייא דאיהו הסלם ווהשמים והארץ וד' יסודין דעלמא ואינון שבעה לקבל שבעה יומי בראשית⁵⁵²¹ אית כל בריין דשמיא וימא וארעא כנון חיות⁵⁵²² עופות בהמות דגים וכמה תולדין דתליין מניה ובגין דכלא אתברי בהאי צולמא דעל כל ישראל דאיהו⁵⁵²³ צדיק אתמר בהון (בראשית ט ב) ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים וגו' ודא ממלל על בני נשא דאינון מתילין לחיון ברא ולבערין ולעופין ולנוני ימא דאית בר נש דמזליה שור ומזליה אריה ומזליה נשר ומזליה אדם וכל אלין למה מתפחדין מהאי דיוקנא דאינון מתמן אתבריא אלמא משום דשם יהו"ה שריא עליה:</p>	<p>וסוד הדבר הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל, הם שבעה כנגד הכסא שהוא הסולם והשמים והארץ וארבעה יסודות העולם, והם שבעה כנגד שבעת ימי בראשית. יש כל בריות השמים והים והארץ כמו חיות עופות בהמות ודגים, וכמה תולדות שתלויות ממנו, ומשום שהכל נברא בצלם הזה, שעל כל ישראל שהוא צדיק, נאמר בהם "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים וגו'", וזה מדובר על בני אדם שמשולים לחיות השדה ולבהמות ולעופות ולדגי הים, שיש אדם שמזלו שור, ומזלו אריה, ומזלו נשר, ומזלו אדם, וכל אלה למה מתפחדים מדמות זו, שהם נבראו משם, אלא משום ששם ה' שורה עליו.</p>
<p>ורזא⁵⁵²⁴ דמלה (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ וגו' וכל מאן דפגים עובדוי אתפגים דיוקניה ושם יי' לא שריא באתר פגים ובההוא פגיו שריא חשך בגין פגיו דסיהרא דשריא ביה חשוכא:</p>	<p>סוד הדבר "וראו כל עמי הארץ וגו'", וכל מי שפוגם מעשיו, נפגמת דמותו, ושם ה' לא שורה במקום פגום, ובאותו פגם שורה חושך בגלל פגימת הלבנה, שהחושך שורה בה.</p>
<p>והאי ב"נ כמה דאיהו פגים דיוקניה כך אתפגים איהו לתתא או אתעביד אלם או חרש או סומא או חגר בגין דיהא רשים לעילא ותתא:</p>	<p>ואדם זה, כמו שהוא פגם דמותו, כך נפגם הוא למטה, או שנעשה אלם, או חרש, או סומא, או חגר, בשביל שיהיה רשום למעלה ולמטה.</p>
<p>וההוא חשך שריא בפגיו דיליה ומיד אשתמודעאן ביה דרגין קדישין דאינון חילוי דקב"ה ומתרחקין מניה דכבר ידעין דבההוא פגיו לא שריא מלכא ובג"ד חילוי דמלכא מתרחקין מניה דהיילין דמלכא לא שריין ולא מתקרבין אלא באתר דמלכא שריא דכך אינון מתנהגין אבתריה כאברין בתר גופא ובההוא אתר דשרי ההוא חשך כמה מלאכי חבלה דאתקריאו נחשים ועקרבים מתקרביין ליה ויהבין ליה כמה נשיכות ואלין אינון יסורין:</p>	<p>ואותו חושך שורה בפגם שלו, ומיד יודעים בו דרגות הקדושות, שהם כחות הקדוש ברוך הוא, ומתרחקים ממנו, שכבר יודעים שבאותו פגם לא שורה המלך, ולכן חיות המלך מתרחקות ממנו, שחיילות המלך לא שורים ולא מתקרבים אלא במקום שהמלך שורה, שכך הם מתנהגים אחריו, כאיברים אחר הגוף, ובאותו מקום ששורה אותו חושך כמה מלאכי חבלה שנקראים נחשים ועקרבים מתקרבים אליו, ונותנים לו כמה נשיכות, ואלה אותם יסורים.</p>
<p>ואי אית ליה ממונה⁵⁵²⁵ דעובדין טבין דעביד אתמעטון מניה ואיך אתמעטון מניה אלא כל זכות דנחית ליה מלעילא יהיב ליה לאלין מלאכי חבלה ובטלין מניה יסורין ואי לית ליה זכו ולא חובא</p>	<p>ואם יש לו ממון של מעשים טובים שעשה, יתמעטו ממנו. ואיך יתמעטו ממנו, אלא כל זכות שיורדת לו מלמעלה, נותנים אותה לאותם מלאכי חבלה ומבטלים ממנו יסורים.</p>

⁵⁵²¹ ובה (נוסף ביהל אור).

⁵⁵²² משום פסוק שמביא אחר כך נקיט הני. והן ארבע מינים, חיות ועופות ובהמות, והן ג' מיני חיות שאדם עליהן. חיות אריה, בהמות שור, עופות נשר. והן בשמיא וארעא דאצילות. ומימא דבריא הן דגים. והם שמיא וארעא וימא הן ז' כנ"ל. שמיא ת"ת. וארעא מלכות. וימא יסוד, גי' כ"ל, שבו דגים שנתברכו זרעו של יוסף, וידגו, מה דגים שבים המים מכסים אותם אף כו'. והוא פריסו דיסוד שהוא במקום נסתר שאין עין שולטת בו. חיות ובהמות כו' בח"ג נ"ה, חיות ובהמות בח"ג כנ"ל, אריה ושור. ועופות בנצח, שיעוף השמים לגבי ת"ת. ודגים הוד לגבי ימא יסוד ע"פ המים (יהל אור).

⁵⁵²³ דאיהו (דפ"ו).

⁵⁵²⁴ רזא (דפ"ו).

⁵⁵²⁵ ממונה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לעילא אלא כלא לתתא בכל זכו דעביד נחית ליה ממונא⁵⁵²⁶ ואומין דעלמא מתקרבין ליה לקבל מלאכי הבלה ויהיב לון וממונא (ממונה) ואשתזיב מנייהו:</p>	<p>ואם אין לו זכות ולא חובה למעלה, אלא הכל למטה, בכל זכות שעושה יורד לו ממונות, ואומות העולם מתקרבים אליו כנגד מלאכי החבלה ונותן להם ממון ונצל מהם.</p>
<p>ובג"ד הווי ישראל מקרבין לעזאזל לגבי ההוא חשך ושבעים פרים לקבל שבעים אומין לקיימא קרא (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים ומיד דהדרין בתיובתא [אתער] (אתער) ההוא חשך מההוא פנימו וישתלים:</p>	<p>ולכן היו ישראל מקריבים לעזאזל, אצל אותו החושך, ושבעים פרים כנגד שבעים אומות, לקיים הפסוק "אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים", ומיד שחוזרים בק, עובר אותו חושך מאותו פגם ונשלם.</p>
<p>ורזא דמלה (שמואל ב' יב יג) גם יי' העביר חטאתך לא תמות ומיד אתהדר ביה שמא די' ויתרע⁵⁵²⁷ ביה מאנון נשיכין דיסורין הדא הוא דכתיב (ישעיהו י) ושב ורפא לו:</p>	<p>וסוד הדבר "גם ה' העביר חטאתך לא תמות", ומיד חוזר בו שם ה' ורוצה (ומתרפא) בו, מאותן נשיכות של היסורים, זהו שנאמר "ושב ורפא לו".</p>
<p>ומנין דאתהדר קב"ה מיד דהדר בתיובתא ואשתלים ההוא פנימו הדא הוא דכתיב (מלאכי ג ז) שובו אלי ואשובה אליכם ודא איהו ובתשובה גמורה דגרים לאהדרא בינה דאיהו יה"ו לגבי ה' דאיהי מלכות דאזלא מנדרא מן</p>	<p>ומנין שחוזר הקדוש ברוך הוא מיד כשחוזר בתשובה ונשלם אותו הפגם, זהו שנאמר "שובו אלי ואשובה אליכם" וזוהי תשובה גמורה שגורמת להחזיר בינה שהיא יה"ו לגבי ה' שהיא מלכות, שהולכת ונודדת</p>
<p>קבד/א רע"מ:</p>	
<p>קנהא דאיהי ההיא דיוקנא דמתקטרין [בה] (ביה) כל פקודין ובהו (וביה) מתקטרין עשר ספירין כד ב"נ עבד פקודא חדא ולא יתיר ועביד [לה] [ליה] בדחילו ורחימו דקב"ה בגינה שריין עליה י' ספירין וכל מאן דקיים פקודא חד כדקא יאות כאלו מקיים רמ"ח פקודין דעשה דלית פקודא⁵⁵²⁸ דלאו איהו כלילא מכלהו רמ"ח (ע"כ):</p>	<p>מקנה שהיא אותה דמות שנקשרות בה כל המצוות, ובה נקשרות עשר ספירות. כשאדם עושה מצוה אחת ולא יותר, ועושה אותה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, בגללה שורות עליו עשר ספירות, וכל מי שקיים מצוה אחת כראוי, כאלו מקיים רמ"ח מצוות עשה, שאין מצוה שאינה כלולה מכל הרמ"ח.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>איש איש כי תשטה אשתו וגו' (במדבר ה יב) מאי האי לגבי האי⁵⁵²⁹ אלא כמה דכתיב (שם ו) למעול מעל ביי ר' אלעזר אמר איש איש מאי איש איש דהא בחד סגי⁵⁵³⁰ אלא הא אוקמוה אבל איש איש משמע איש דאיהו איש⁵⁵³¹ וקיים קרא דכתיב</p>	<p>איש איש כי תשטה אשתו וגו', מה זה לגבי זה, אלא כמו שנאמר "למעול מעל בה". רבי אלעזר אמר איש איש, מה זה איש איש, שהרי באחד מספיק. אלא הרי פרשוה, אבל איש איש משמע איש שהוא איש, וקיים פסוק שנאמר</p>

⁵⁵²⁶ ממונין (דפ"ו).

⁵⁵²⁷ (נ"א ויתרפי) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁵²⁸ שכל פקודא כליל ע"ס, שהן כלל הקומה, שבהן רמ"ח אברים. וכן אמר לעיל דמתקשרין בה כל פקודין (יהל אור).

⁵⁵²⁹ כי היה די שיאמר כי תשטה אשתו ושכב איש אותה, ומאי שייכות למעלה. והשיב כמה דכתיב וכו', ירצה שהכוונה להסמיכה לפרשה דלעיל למעול מעל בה', שהוא הנשבע על שקר שחוטא בשם ה', אף זו חוטאה נגדו, ולכן ס"ת כ' תשטה' אשתו' ומעלה' הוא שם הוי"ה, וגם כן סופה להשבע לשקר ולמעול מעל בה' (רמ"ז).

⁵⁵³⁰ דאי למה שאמרו רז"ל שפוגמת גם בה' איש מלחמה, די במה שנאמר ומעלה בו מעל וכנזכר (רמ"ז).
⁵⁵³¹ ירצה שכוונתו ורצונו להמשיך נשמה קדושה בזווגו, וזה מיסוד הנוק' שתחילתו בור שה"ס דין ולבסוף נעשה באר, בנוזלים מן הזכר לתוכו. ואז הוא איש בעלמא, שכן ראוי שיקראהו העולם שהוא איש ולא בהמה,

זהר ויקרא חלק א'

<p>(משלי ה טו) שתה מים מבורך וגו' כדין הוא איש בעלמא איש לגבי אתתיה:</p>	<p>"שתה מים מבורך וגו'", אז הוא איש בעולם, איש לגבי אשתו.</p>
<p>ומעלה בו מעל הא בחד סגי אמאי תרי אלא חד לעילא וחד לתתא חד לכנסת ישראל וחד לבעלה⁵⁵³² בגין כך (במדבר ה טו) והביא⁵⁵³³ האיש את אשתו [אמאי אל הכהן רוא דמלה⁵⁵³⁴ בגין דכהנא שושבינא איהו דמטרוניתא] הכא אית לאסתכלא הא כתיב (ויקרא א ה) ושחט את בן הבקר ושחט אחרא⁵⁵³⁵ ולא כהנא דכהנא אסיר ליה כדינא בגין דלא יפנים ההוא אתר דאחיד ביה ואת אמרת והביא⁵⁵³⁶ האיש את אשתו אל הכהן למידן דינהא:</p>	<p>"ומעלה בו מעל" הרי באחד מספיק, למה שנים. אלא אחד למעלה ואחד למטה, אחד לכנסת ישראל לאחד לבעלה. בגלל זה "והביא האיש את אשתו" למה אל הכהן, סוד הדבר משום שהכהן הוא שושבין המלכה, כאן יש להתבונן, הרי נאמר "ושחט את בן הבקר" ושחט אחר ולא הכהן, שהכהן אסור לו בדין, בשביל שלא יפגם אותו מקום שהוא אחוז בו, ואתה אמרת והביא האיש את אשתו אל הכהן לדון דינה.</p>
<p>אלא ודאי כהנא לדא חזי בגין דאיהו שושבינא למטרוניתא וכל נשי עלמא מתברכין ונ"א אתאחדתו בכ"י⁵⁵³⁷ וע"ד אתתא דלתתא מתברכא בשבע ברכות⁵⁵³⁸ ודאחידת בה⁵⁵³⁹ בכנסת ישראל וכהנא קאים לאתקנא מלי דמטרוניתא⁵⁵⁴⁰ ולעינא בכל מה דאצטריך בגין כך כהנא לדא ולא (ל)אחרא:</p>	<p>אלא ודאי כהן ראוי לזה משום שהוא שושבין המלכה, וכל נשות העולם מתברכות (נאחזת) בכנסת ישראל, ועל זה האשה שלמטה מתברכת בשבע ברכות, שאחוזת בה בכנסת ישראל, והכהן עומד לתקן דברי המלכה ולעיין בכל מה שצריך. ולכן הכהן לזה ולא אחר.</p>
<p>ואי תימא דאיהו עביד דינא לאו הכי אלא לאסנאה שלמא בעלמא קא אשתדל בהאי</p>	<p>ואם תאמר שהוא עושה דין, לא כך, אלא כדי להרכות שלום בעולם הוא עוסק בזה, ולהגדיל חסד, שאם אותה אשה תמצא צדקת</p>

ואיש ואשתו שהוא מיוחד בה ואוהבה, שאז אם תשטה נענש כנודע, וכמ"ש בפסוק (ה, לא) ונקה האיש מעוון וגו' (רמ"ז).

⁵⁵³² פי' פוגמת בשני יחודים של קדושה, אחד הוא תמיד והוא כנסת ישראל, ששם זה הוא מורה ייחוד עצום דז"ן, כי שם ב"ן כשמקבל משם מ"ה אז יש לו א' בוא"ו שלו ועולה ג"ן, וי' פעמים ג"ן בגי' כנס"ת, וישראל"ל כח"ב גג"ת נה"ם, הרי שהיא נעשית ג"ן לכל י' ספירות. וחד לבעלה, הוא ענין אותו רוחא דשדי בגוה מרוחניות נפשו (רמ"ז).

⁵⁵³³ עליו מוטל להביאה להשקותה, כי כן סוד השמות הנכתבים להמחות הם שנים, אחד ישר שה"ס הזכר, ואחד הפוך שה"ס הנקבה וכמ"ש לקמן בס"ד (רמ"ז).

⁵⁵³⁴ כי סתם כהן משמש אחוז ביסוד דז"א וממשיך לה השפע ממנו (רמ"ז).

⁵⁵³⁵ אע"ג דאמרינן שחיטה כשרה בזר, דמשמע דסתמא נעשית בכהן אלא שהיא כשרה בזר, מכל מקום סבירא ליה לרבי אלעזר שהוא מצוה, והכי מוכח ממתניתין דפסחים (פ"ה מ"ו), שחט ישראל וקבל הכהן. ואפילו במצורע תנינן בפרק בתרא דנגעים, בא לו אצל האשם וסמך שתי ידיו עליו ושחטו וקבלו שני כהנים את דמו. והטעם לזה שאעפ"י שהשחיטה היא הכנה לקרבן, מכל מקום רוב הדם הנשפך יוצא לחוץ ויש בו אחיזה לחיצונים, מה שאין כן בדם המתקבל בכלי שנקרב לקדושה ומתקן את הנפש. וגם לפי הפשט כל הוצאת נפש הוא פעולת דין (רמ"ז).

⁵⁵³⁶ שבודאי חושדה למזנה והוא מביאה להעשות בה דין, ואין זה כדאי לכהן פן יפגום מקור שורשו שהוא החסד, ואם יפעל דין ימשיך דינים על החסדים (רמ"ז).

⁵⁵³⁷ שכל אחת מהן מורשת במלכות וכשהיא מקבלת שפע יגיע חלק לכל הנשים (רמ"ז).

⁵⁵³⁸ בספר הכוונות פירשתי שהשתי ראשונות הם בשני יסודות דאימא ודאבא שהם בת"ת זעיר והחמש האחרות הם בתנה"ם דזעיר שמהם כל בנין רחל כנודע (רמ"ז).

⁵⁵³⁹ ירצה שכח וסגולת השבע ברכות גורמים לה אחיזה פרטית בכל כנסת ישראל, כמו שהברכות הם בכל קומתה, מה שאין כן קודם נישואיה שאז אין אחיזה אלא לפי בחינת נשמתה אם בחסד ואם בגבורה וכו' (רמ"ז).

⁵⁵⁴⁰ נלע"ד לדייק שתחילה וסוף אמר מטרוניתא ובאמצע אמר כנסת ישראל. והענין לעד"ן שמטרוניתא סודה בכתר מלכות, שכל עצמו לא נעשה כי אם מן החסד המאיר בת"ת כידוע ליודעים. אי נמי ירמוז לכח"ב שלה שבהם מאירים ג' חסדים, וכן כהן מלא כ"ף ה"ה נר"ן גי' רי"ו, ג' פעמים חס"ד, והכהן המוכתר בכתר כהונה עיקר סגולתו להאיר בכח"ב שלה, ולכח"ב שהוא הראש שלה קורא מטרוניתא ולכל הפרצוף קורא כנסת ישראל (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>5541 ולאסגאה חסד דאי ההיא אתתא אשתכחת זכאה כהנא אסגי שלמא בהו ולא עוד אלא דמתעברא בברא דכר ואתעביד שלמא על ידו⁵⁵⁴² ואי לא אשתכחת זכאה איהו לא עביד דינא אלא ההוא שמא קדישא דאיהי קא משקרת ביה הוא עביד דינא ו(ה)הוא בדיק לה:</p>	<p>וזכאית, הכהן מגדיל שלומם בו, ולא עוד אלא שמתעברת בכך זכר ונעשה שלום על ידו. ואם לא תמצא צדקת, הוא לא עושה דין, אלא אותו שם קדוש שהיא משקרת בו הוא עושה את הדין והוא בודק אותה.</p>
<p>תא חזי כהנא לא עייל גרמיה להאי אלא כד היא יהבת גרמה קמיה ולחפאהו (לזכאה)</p>	<p>בא וראה הכהן לא מכניס את עצמו לזה רק כשהיא נותנת את עצמה לפניו לכסות (לזכות)</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>[אליהו קום אפתח עמי בפקודין דאנת הוא עוזר דילי⁵⁵⁴³ בכל סטרא דהא ועלך אתמרו בקדמיתא (במדבר כה יא) פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ובן אהרן ודאי איהו את דילי אח לצרה יולד]:</p>	<p>אליהו קום פתח אתי במצוות, שאתה הוא עוזר לי בכל צד, שהרי עליך נאמר בתחלה "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", ובן אהרן הוא ודאי אח שלי, אח לצרה יולד.</p>
<p>[פתח ואמר] פקודא לדון בדיני סוטה הה"ד (שם ה יד) ועבר עליו רוח קנאה וקנא וגו' ודאי רוח וקנאה (טומאה) מתריץ סטריץ אשתכח חד בשקרא וחד בקשוט בגין ודא ברוחו (דברוח) שקרא (שם) וקנא את אשתו והיא לא נטמאה ותנינא ועבר עליו וגו' וקנא את אשתו והיא נטמאה וכי אית קושטא ברוח מסאבא אלא בבר נש⁵⁵⁴⁴ מסטרא דאילנא דטוב ורע תמן יצר הרע נחש:</p>	<p>פתח ואמר מצוה לדון בדיני סוטה, זהו שנאמר "ועבר עליו רוח קנאה וקנא וגו'", ודאי רוח קנאה נמצאת בשני צדדים, אחד בשקר ואחד באמת, בגלל זה ברוח שקר "וקנא את אשתו והיא לא נטמאה", ולמדנו, ועבר עליו וגו' וקנא את אשתו והיא נטמאה, וכי יש אמת ברוח טומאה, אלא באדם מצד עץ טוב ורע שם יצר הרע, נחש.</p>
<p>בזמנא דאית⁵⁵⁴⁵ לב"נ [אתתא] (נשמה) שפירא בכל עובדין טבין דאתמר בה (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה יצר הרע אית ליה קנאה כגוונא דאשכחנא דקני [לאדם] על אנתתיה עד דפתי לה וגרם לה מיתה ולזמנין שליט עלה בחובין ומסאב לה והא אתעבידת נבלה ויצר הרע מסטרא דימינא⁵⁵⁴⁶ ודיליה דרגא דישמעאל⁵⁵⁴⁷ אתקרי נחש ומסטרא דשמאלא⁵⁵⁴⁷ ודרגיה⁵⁵⁴⁸ דעשו (דרגיה) סמא"ל אתקרי כלב ממנא דגיהנם דצווח הב הב הדא הוא דכתיב (משלי ל טו) לעלוקה שתי</p>	<p>בזמן שיש לאדם אשה יפה בכל מעשים טובים, שנאמר בה "אשת חיל עטרת בעלה", ליצר הרע יש קנאה, כדוגמא שמצאנו שקנא אדם על אשתו עד שפיתה אותה וגרם לה מיתה, ולפעמים שולט עליה בעבירות ומטמא אותה ונעשית נבלה ויצר הרע מצד ימין שלו, דרגת ישמעאל נקרא נחש, ומצד שמאלו דרגת עשו סמא"ל נקרא כלב, ממונה של גיהנם, שצווח הב הב, זהו שנאמר "לעלוקה שתי בנות הב הב", וברצונו לאכול נשמה טמאה באש שלו גיהנם, ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו באמת, והיא נטמאה.</p>

5541 אשתכח (דפ"ו).

5542 ידיה (דפ"ו).

5543 כמש"ו דאליהו הוא פנחס, והוא בן אליעזר בתחלה, ור"ל קודם מעשה זמרי, ואח"כ נעשה בן אהרן
דאתלבשו ב' נדב ואביהו, וזהו ב"פ בן בן אהרן הוא. ומסטרא דאלעזר הוא עוזר, אותיות עזר דאלעזר,
ומסטרא דאהרן הוא אח לצרה יולד כמש"ו. וזהו בכל סטרא (יהל אור). לי (דפ"ק).

5544 ור"ל דבעה"ד טו"ר יש שם קושטא ושקרא, מסאבא בטוב שבו, ושקרא ברע שבו (יהל אור).

5545 דבעה"ד טו"ר שם יכול להתפתח, משא"כ אילנא דחיי והזר הקרב יומת (יהל אור).

5546 דס"א בימינא הוא מסית לאדם, והוא נחש יצה"ר (יהל אור).

5547 גיהנם ולכן זה נחש לפתות, וזה כלב לאכול (יהל אור).

5548 הכלב, הנה הוא מסוד הדעת דקליפה, כי הוא נפיק משור וחמור, שהם חו"ג דקליפה, וכמ"ש בזוה"ק (פ'
בשלח סה רע"א) ע"ש בהגהות מהר"ו ז"ל, כי האותיות האמצעים דשור וחמור שהם ו' מ"ו הם גימ' כלב.
והנה הוא שורשו של עמלק (גימ' אל אחר) ימ"ש, וכמ"ש ברע"מ (פ' נשא קנד ע"א) ומסטרא דשמאלא דרגיה
דעשו סמא"ל אתקרי כלב כו'. וע' מגלה עמוקות אופן רנ"ב, כי קליפת כלב הוא כולל כל המרכבה טמאה, וכן
הוא מרכבה טמאה גימ' כלב רע (דע"ה ח"ב קג ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בנות⁵⁵⁴⁹ הב הב ו(ב)רעותא דיליה למיכל נשמתא מסאבא בנורא דיליה גיהנם ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו בקשוט והיא נטמאה:</p>	
<p>ובגינה אתמר (ויקרא כא ט) ובת איש כהן דא מיכאל כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף ותמן אתוקדת ההיא זוהמא ואתלבנת [איהי מניה] (ההיא מנה) ככסף דאתלבן בנורא וההיא עופרא⁵⁵⁵⁰ [ד]זוהמא אתוקד ו(א)תעביד עפר [ואתאביד] (ואתביר):</p>	<p>ובגללה נאמר ובת איש כהן זה מיכאל כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף, ושם נשרפת אותה זוהמא, ומתלבנת היא ממנו, ככסף שמתלבן באש, ואותה עופרת של זוהמא נשרפת ונעשית עפר ונאבדת.</p>
<p>כנונא דא בישראל כד אינון מחללין אורייתא [קב"ה] ייעול לון בגלותא דבני עשו⁵⁵⁵¹ (ובני ישמעאל)⁵⁵⁵² תחות שעבודא דלהון [ד]דרגייהו כל"ב ונח"ש ואתדנון ותמן [בהון] ובהון יתבררו ויתלבנו ויצורפו כצורף הכסף⁵⁵⁵³ וכבחון הזהב הה"ד (זכריה יג ט) וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחן את הזהב עד דיתקיים בהו (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואילנא דטוב ורע בגינ[יה] אתמר (שמות טו כה) ויורהו יי' עין וישלך אל המים וימתקו המים וגו' בגין דהוו ישראל עם ערב רב כלהו:</p>	<p>כדוגמא זה, ישראל כשהם מחללים את התורה, הקדוש ברוך הוא מכניס אותם לגלות בני עשו ובני ישמעאל, שתחת שעבודם שדרגתם כל"ב ונח"ש, ונדונים שם, ובהם יתבררו ויתלבנו ויצורפו, כצורף הכסף וכבחון הזהב, זהו שנאמר "וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב" עד שיתקיים בהם, "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", ועין טוב ורע בגללו נאמר "ויורהו ה' עין וישלך אל המים וימתקו המים וגו'", משום שהיו ישראל עם ערב רב, כולם</p>
<p>קכד/ב</p>	
<p>זמנא ותרין שאיל לה כיון דאיהי בעיא לאשתכחא זכאה כדין כהנא עביד עובדא בגין לאסנאה שלמא:</p>	<p>פעם ופעמיים שואל אותה, כיון שהיא רוצה להמצא זכאית, אז הכהן עושה מעשה כדי להרבות שלום.</p>
<p>כהנא כתיב שמא קדישא חד זמנא בארח מישר⁵⁵⁵⁴ לבתר כתיב ליה למפרע⁵⁵⁵⁵ אתון</p>	<p>הכהן כותב את השם הקדוש פעם בדרך ישר אחר כך כותבו למפרע, אותיות (רשומות) מהפכות באורותיהן, דין בדין, רחמים ברחמים, רחמים בדין, ודין ברחמים.</p>

⁵⁵⁴⁹ נחש וכלב (יהל אור).

⁵⁵⁵⁰ עופרת (דפ"ו).

⁵⁵⁵¹ כלב (יהל אור).

⁵⁵⁵² נחש (יהל אור).

⁵⁵⁵³ כסף וזהב ימינא ושמאלא דקדושה. ומתבררין מנהון עופרת וסוספיתא דס"א (יהל אור).

⁵⁵⁵⁴ להוריד השפע להיטיב לה אם זכתה (רמ"ז).

⁵⁵⁵⁵ לעורר הדין אם חטאה, והוא צירוף הו"ה. ואם תשכיל בצירופי יה"ו תמצא שהראשון הוא בחסד, יה"ה, היינו יה"ו משפיע בה' אחרונה, והשני בגבורה הו"י משפיע בה' אחרונה כנזכר בסוד הלולב. וזהו (שמות ט, ג) יד יהו"ה הו"ה, והוא יד הכהן ויד האשה המחוברות להניף כעין יד אחת. ועוד נלע"ד כי הו"ה הישרה ה"ס ת"ת דזעיר וההפוכה להעלות שם המלכות, ועל דרך האמור בזקיפת הויה שבעמידה, עיי"ש. ואמנם הו"ה הראשונה (נ"א הישרה) בת"ת י"ה או"א ששם שני יסודיהם ו"ה ת"ת ושורש המלכות אשר שם, והו"ה היינו ה' עולה לגבי ו', ושם י"ה שני יסודות. אי נמי ונכון ה' עולה לו' ו"ה שני מוחין שלה ח"ב, וכעין מ"ש בכוונת שמע בשם והי"ה אם שמוע (רמ"ז). יהוה(הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וסרימין⁵⁵⁵⁶] (טריסין) בטהירין⁵⁵⁵⁷ דינא בדינא רחמי ברחמי⁵⁵⁵⁸ רחמי בדינא ודינא ברחמי:</p>	
<p>אשתכחת⁵⁵⁵⁹ זכאה אתוון רחמי אשתכחו⁵⁵⁶⁰ ודינין סלקין לא אשתכחת כדקא יאות רחמי סלקין ודינין אשתארו וכדין דינא אתעביד:</p>	<p>נמצאה זכאית, אותיות הרחמים נמצאים והדינים מסתלקים, לא נמצאת כראוי הרחמים מסתלקים ונשארים הדינים, ואז נעשה הדין.</p>
<p>ר' אלעזר פתח ואמר (שמות טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם הא אוקמוה אמר תוונהא איך בני עלמא לא מסתכלין ולא משתדלין במלין דאורייתא:</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם" הרי פרשוה. אמר, תוהה אני איך בני העולם לא מתבוננים ולא עוסקים בדברי תורה.</p>
<p>הכא אית לאסתכלא אמאי כתיב הכא (שם כה) שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו אבל ודאי רזא דמלה דהכא על מיא הוה בנין דמצראי הוה אמרי דבנייהו דישראל הוה מנייהו והוה כמה בישראל דחשדין לאנתתייהו בדא עד דקב"ה מטא לון להאי אתר ובעא למבדק לון:</p>	<p>כאן יש להתבונן, למה כתוב כאן "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו", אבל ודאי סוד הדבר, שכאן על מים היה, משום שהמצרים היו אומרים שבנים של ישראל היו מהם, והיו כמה בישראל שחשדו בנשותיהם בזה, עד שהקדוש ברוך הוא הביאם למקום זה ורצה לבדקם.</p>
<p>מה כתיב ויבאו מרתה וגו' ויצעק אל יי' וגו' (שם) אמר קב"ה למשה משה מה את בעי הא כמה חבילין קיימין גבייכו הכא ואנא בעינא למבדק הכא נשיהון דישראל:</p>	<p>מה כתוב "ויבאו מרתה וגו' ויצעק אל ה' וגו'", אמר הקדוש ברוך הוא למשה, משה מה אתה רוצה, הרי כמה חבילות עומדות עליכם כאן, ואני רוצה לבדוק כאן את נשות ישראל.</p>
<p>כתוב שמא קדישא ורמי למיאי ויבדקון כלהון נשיין⁵⁵⁶¹ וגוברין ולא ישתאר לעז על בני ועד</p>	<p>כתב שם קדוש וזרק אותו למים ויבדקו כל הנשים וגברים, ולא ישאר לעז על בני, ועד</p>

⁵⁵⁵⁶ פ' אותיות הכתוב למפרע היה מכוין שאותן אותיות הן חקוקות בלבנינות של ד' אותיות הו"ה הישרה

יהוה

כזה ה' ויהוה (רמ"ז).
⁵⁵⁵⁷ ר"ל צחים, דהיינו לובן חלל האותיות. וסוד הענין שהיה עושה יחוד מופלא בתוך ת"ת דזעיר דהיינו גבורה דאימא בברתא, ה' ה', דינא בדינא. ואחר כך רחמי רחמי, שהוא רחמי אבא בברא י' ו', שעיקר הכוונה היה לכוין בלמפרע בב' הויות. ואחר כך דינא ברחמי, ה' ו'. ולבסוף רחמי בדינא, י' ה'. ולעד"ן ששורש זעיר הוא באבא, חכמה כ"ח מ"ה, ושורש רחל באי', בינה ב"ן י"ה, וזהו ענין שתי החלוקות הראשונות ה"ה ו"י, שזר"ן מופרשים (נ"א מושרשים) ומעוררים אר"א. ועוד ידוע (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ וגו', וזהו ענין שתי האחרונות, אלא שהן הפך הכתוב בפסוק, מפני שכל הכוונה באור חוזר (רמ"ז).
⁵⁵⁵⁸ יהו"ה הוה"י והי"ה היה"ו כי תשטה אשתו ומעלה ס"ת יהו"ה הוא וביד הכהן יהיו ר"ת הוה"י (רח"ו). אשתכח (דפ"ו).
⁵⁵⁵⁹

⁵⁵⁶⁰ משמע מאומרו אתוון רחמי ולא סגי ליה לומר רחמי אשתכחו, נראה שאעפ"י שהיה מוחק לגמרי כל האותיות, מכל מקום אם היתה זכאה, היו חוזרות להראות במגילה אותיות הו"ה הכתובה ביושר מצאתי כתוב וז"ל, וסי' (שמות ט, ג) הנה יד יהו"ה הו"ה, דינא בדינא ה' בה', רחמי ברחמי ו' בל', רחמי בדינא י' בה', דינא ברחמי ו' בה'. ועוד מצאתי דרך אחרת וז"ל, טריסין בטהירין גופים בנשמות, והא כיצד יהוה, או

יהוה

כזה יהוה ה'. אבל לכאורה אין בידי לכוין שום אחד מאלו השנים לסדר הנאמר בזוהר דינא בדינא וכו'. וגם הפירוש הראשון אינו נראה נכון לפי גרסת האר"י זלה"ה שהקדים חלוקת דינא ברחמי לשל רחמי בדינא, אם לא שנאמר שהסדר הנאמר בכאן הוא בהבחין כל הו"ה למפרע, פ"י שגם הו"ה הישרה היה מכוין בה למפרע, ובזה אתי שפיר דינא בדינא ה' בה', רחמי ברחמי ו' בל', דינא ברחמי ה' בו', רחמי בדינא י' בה', וזה נלע"ד נכון והבן לפי פירוש הראשון. וגם אתי שפיר היפוך הגירסה להקדים דינא ברחמי אל רחמי בדינא, והצירוף ממטה למעלה בסוד הנוק' שסודה אור חוזר וגם הדין גובר. ואולם שתי ההויות הכתובות בפרשת סוטה היה מכוין בהם על זה הדרך הנז"ל, ולכן היו ב' הויות בפסוק אחד. ואם תרבה ב' ההויות זו בזו בסדר הנז"ל יעלו הנק"י, ואם התחתונה גוברת שעשתה האשה עוון הנק"י (נ"א הנקרא) מלשון (ירמיה ל, יא) ונקא לא אנקך, ואין צ"ל חנקי. אי נמי הרבה כל הויה מהב' חציה בחציה י"ה פ' ו"ה הנק"י, ביושר כפשוטו ה"ו פעמים י"ה הנק"י (נ"א הנקרא) מלשון כריתה היא, ולזה היה מכוין בכתבו ב' הויות ישרה והפוכה, דרחמים להנקי וההפוכה ללשון כריתה (רמ"ז).
⁵⁵⁶¹ נשי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דיבדקון כלהו הכא לא אשרי שמי עלייהו מיד (שמות טו כה) ויורהו יי' עץ וישלך אל המים דא שמא קדישא⁵⁵⁶² ההוא דהוה כותב כהנא למברק נשיהון דישראל כדין שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו:</p>	<p>שיבדקו כולם כאן לא אשרה את שמי עליהם, מיד "ויורהו ה' עץ וישלך את המים" זה השם הקדוש, אותו שהכהן היה כותב לבדוק את נשות ישראל, ואז "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו".</p>
<p>ואי תימא נשיהון דישראל יאות אינון אמאי אלא אוף אינון בעיין דלא אסתאבו בנשיהון דמצראי ונשיהון דישראל לא אסתאבו במצראי כל אינון שנין דהוון בינייהו וכלהו נפקו גוברין ונוקבין זכאין ואשתכחו זרעא דישראל קדישין זכאין כדין:</p>	<p>ואם תאמר נשות ישראל ראוי הם, למה. אלא גם הם צריכים שלא נטמאו בנשות מצרים, ונשות ישראל לא נטמאו במצרים כל אותן שנים שהיו ביניהם, וכולם יצאו גברים ונשים זכאים, ונמצאו זרע ישראל קדושים וזכאים, אז</p>
<p>רע"מ:</p> <p>הוון (מ)אילנא דטוב ורע ועל דא חציו מתוק מסטרא דימינא וחציו מר מסטרא דשמאלא:</p>	<p>היו עץ של טוב ורע, ועל זה חציו מתוק מצד ימין, וחציו מר מצד שמאל.</p>
<p>ובזמנא דערב רב הוון מחטיאין לון לישראל הוי כאילו הוון כלהו מסטרא דרע ומיא אתהדרא כלהו מרירן כההוא עץ מר במיא הה"ד (במדבר טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם [והאי עץ אמר] (ובודאי עץ) איהו וכגוונא דנסיונא דסוטה⁵⁵⁶³ אי ספת תחות בעלה אינון מיין דאשקין לה אתהדרו מרירין ובהון וצבתה בטנה ונפלה יריכה ואי לא ספת מה כתיב (וימתקו המים ולא עוד אלא אתמר) (במדבר ה כח) ונקתה ונזרע' זרע ואולידת בר אוף הכא וימתקו המים כגוונא דא יתעביד לנסאה לון לישראל בפורקנא בתרייתא הה"ד (דניאל יב י) יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים דאינון מסטרא דטוב וקיימין בנסיונא והרשיעו רשעים אינון מסטרא דרע ויתקיים בהון (יהזקאל יג ט) ואל אדמת ישראל לא יבאו וקטיל לון:</p>	<p>ובזמן שערב רב היו מחטיאים את ישראל, היה כאלו היו כולם מצד הרע, והמים חזרו כולם להיות מרירים, כמו אותו עץ מר במים, זהו שנאמר "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם", ועץ הזה מר הוא כדוגמת נסיון הסוטה, אם סתתה תחת בעלה, אותם מים שמשקים אותם, חוזרים להיות מרירים, ובהם צבתה בטנה ונפלה יריכה, ואם לא סתתה, מה כתוב "ונקתה ונזרעה זרע" ומולידה בן, כמו כן כאן וימתקו המים, כדוגמא זה יעשה לנסות את ישראל בגאולה האחרונה, זהו שנאמר "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" שהם מצד הטוב ועומדים בנסיון, "והרשיעו רשעים", הם מצד הרע, ויתקיים בהם "ואל אדמת ישראל לא יבאו", והורג אותם.</p>
<p>והמשכילים יבינו (דניאל יב י) מסטרא דבינה דאיהו אילנא דחיי [בגניניהו] (בגנינה) אתמר (שם ג) והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר מן זוהרא דאימא עלאה [תשובה] (תשובה) באלין לא צריך⁵⁵⁶⁴ נסיון ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי</p>	<p>"והמשכילים יבינו" מצד הבינה שהוא עץ החיים, בגללם נאמר "והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע", בחבור זה שלך, שהוא ספר הזהר, מזהיר האם העליונה תשובה, באלה לא צריך נסיון, ומשום שעתידים ישראל לטעום מעץ החיים, שהוא ספר הזהר הזה, יצאו בו מהגלות ברחמים, ויתקיים בהם "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר".</p>

⁵⁵⁶² הנה שם הויה בהכאה הוא גימ' עץ כזה ' פעמים ה' ה' פעמים ' ו' פעמים ה' ה' פעמים ו' הוא עולה עץ וזהו שמא קדישא ויורהו ה' עץ שהויה עצמה הוא עץ החיים (זהר הרקיע).

⁵⁵⁶³ עה"ד דטו"ר. ומקריבין אותה לכהן כנ"ל, ובת איש כהן כו'. ואם זנתה יבאו בה המים המרים, ויבואו מרתה כו'. ומשליכין עץ לתוכה, זהו השם שמוחקין, ויורהו ה' עץ. כי תחל לזנות, אם זנתה באמת, באש תשרף, בגיהנם, ונפשה עפר כנ"ל. וזהו ומן העפר אשר בקרקע כו', תחת הקדושה שנתברר ממנו. וזהו בקושטא שהטוב ג"כ נתפתה, משא"כ אם נקי', בשקרא, שהרע לבד רצה ולא יכול לפתות לטוב, וימתקו המים, ונקתה כו', וזהו ושם נסהו נסיונא דסוטה (יהל אור).

⁵⁵⁶⁴ דבאילנא דחיי והזר כו' כנ"ל, וא"צ נסיון אלא בע"ה פשוטין דאורייתא (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ספר הזהר (ו) יפקון ביה מן גלותא⁵⁵⁶⁵ ברחמי וויתקיים בהון (דברים לב יב) יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נבר:</p>	
<p>ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה לא שלטא על ישראל יתיר דהא פרנסה דילן לא אליהו (הויא) אלא מסטרא דאילנא דהיי דלית תמן לא קשיא⁵⁵⁶⁶ מסטרא דרע ולא מחלוקת⁵⁵⁶⁷ מרוח הטומאה דכתיב (זכירה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ דלא [יתפרנסון] (אתפרנסין) ת"ח מעמי הארץ אלא⁵⁵⁶⁸ מסטרא דטוב דאכלין טהרה כשר היתר ולא מערב רב דאכלין טומאה פסול אסור⁵⁵⁶⁹ דאינון מסאבין דמסאבין גרמייהו בנשג"ו [בגין] דאינון בנוי דלילית דאיהו נשג"ו חזרין לשרשיהו ועלייהו אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע:</p>	<p>ועץ טוב ורע שהוא אסור והיתר טומאה וטהרה לא שולט יותר על ישראל, שהרי פרנסתנו לא תהיה אלא מצד עץ החיים שאין שם לא קשי מצד הרע, ולא מחלוקת מרוח הטומאה, שנאמר "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" שלא יתפרנסו תלמידי חכמים מעמי הארץ, אלא מצד הטוב, שאוכלים טהרה כשר היתר, ולא מערב רב שאוכלים טומאה פסול איסור, שהם טמאים שמטמאים עצמם בנדה שפחה גויה זונה, משום שהם בני לילית, שהיא נדה שפחה גויה זונה, חוזרים לשרשם, ועליהם נאמר "כי משרש נחש יצא צפע".</p>
<p>ובזמנא דאילנא דטוב ורע שלטא דאיהו חולין דטהרה וחולין דטומאה אינון חכמים דדמיין לשבתות וי"ט לית לון אלא מה דיהבין:</p>	<p>ובזמן שעץ טוב ורע שולט, שהוא חולין של טהרה, וחולין של טומאה, הם חכמים שדומים לשבתות וימים טובים, אין להם אלא מה שנותנים</p>
<p>קכה/א</p>	
<p>קב"ה אשרי שמה בנייהו ועל דא על מיא ודאי שם שם⁵⁵⁷⁰ לו חק ומשפט ושם נסהו⁵⁵⁷¹ אוף הכא⁵⁵⁷² במיא בדיק כהנא לאתתא ובשמא קדישא:</p>	<p>הקדוש ברוך הוא השרה שמו בנייהם, ועל זה על מים ודאי, שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. גם כאן במים בודק הכהן את האשה ובשם הקדוש.</p>
<p>ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן (במדבר ה יז) מאן העפר⁵⁵⁷³ הא תנינן⁵⁵⁷⁴ כתיב (קהלת ג כ) הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר⁵⁵⁷⁵ הכל היה</p>	<p>ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, איזה עפר, הרי למדנו כתוב הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה, כל שכן אדם שנמצא ממנו.</p>

⁵⁵⁶⁵ ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר לא שליט על ישראל יתיר וכו' כי אז יהיו כמלאכי עליון עוסקים בחכמת התורה דאצילות ולא בתורת מטטרו"ן מלובשת במלבושים וספורים גשמיים (רח"ו בהקדמה לשעה"ק).

⁵⁵⁶⁶ מסט' דרע משמאל (יהל אור).

⁵⁵⁶⁷ מימינא דקליפה, דימינא חמור משמאלא כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) (יהל אור).

⁵⁵⁶⁸ נמחק ביהל אור.

⁵⁵⁶⁹ איסור (דפ"ו).

⁵⁵⁷⁰ פירוש על ענין המים אהדר קרא דשם שם וכו', דהיינו ח"ק שהוא בלי טעם עושה משפט ודין על החייב (אור יקר).

⁵⁵⁷¹ בדקם כסוטות (אור יקר). ואפשר דמפרש חק ומשפט מים, ושם שם ודאי שהוא משפט דהיינו תפארת, חק הוא מים דהכי כתיב בחקו חג על פני מים וכיוצא רבים, והיינו דקאמר ועל דא על מיין וכו' (אור יקר).

⁵⁵⁷² כעין שהיה שם על ידי שמא קדישא. ומים אף כאן שמא קדישא ומים, אם כן מכאן ראייה שהנסיון היה במים ובשם ועלייתו אהדר (אור יקר).

⁵⁵⁷³ עפר - כלומר מה טעם לעפר (אור יקר).

⁵⁵⁷⁴ פ' מלכות שנק' עפר ולכך הקשה לו ר' יוסי אלו כתיב ומן העפר ולא יתיר הוינא אמר הכי וכו' אלא כתיב יתן כעפר חרבו וכו' והיינו קלי' נוגה שבבריאה ששם הם כל הביירוים של המלכים וז"ש בסמוך משמע דכתיב בקרקע המשכן וכתב הרב, משכן היא מלכות דאצילות, וקרקע המשכן היא בריאה והעפר היא קלי' נוגה אשר שם ופ' הפסוק, יתן עפר חרבו מדבר על אברהם אע"ה כמר"זל, וקאמר יתן כעפר שהם דינים שבנוגה שהם דינים קשים כן חרבו של אאע"ה היתה דין קשה לעשות נקמה בגוים (מ"מ).

⁵⁵⁷⁵ וכדי שתשוב לעפרה אם אינה כראוי (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מן העפר אפילו גלגל חמה כ"ש ב"ג דאשתכחו מניה:</p>	
<p>א"ר יוסי (ומן העפר) אלו כתיב ומן העפר ולא יתיר הוינא אמר הכי אבל כיון דכתיב ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן משמע דאחרא הוא:</p>	<p>אמר רבי יוסי אלו כתוב ומן העפר ולא יתיר הייתי אומר כך, אבל כיון שנאמר ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, משמע שאחר הוא.</p>
<p>אלא כתיב (ישעיה מא ב) יתן וכעפרו (בעפר) חרבו אלין מאריהון דקיסטין ובליסטראין מארי דינא קשיא⁵⁵⁷⁶ משמע דכתיב בקרקע המשכן דאחידן לתתא ועל דא (במדבר ה יז) יקח הכהן ונתן אל המים מי המרים המאריים (שם יח) אליו מי ימא דאינון מרירין:</p>	<p>אלא כתוב יתן כעפר חרבו, אלה בעלי כלי מלחמה ואבני הקלע בעלי דין הקשה משמע, שנאמר בקרקע המשכן שאחוזים למטה, ועל זה יקח הכהן, ונתן אל המים מי המרים המאריים, אלה מי ים, שהם מרירים.</p>
<p>מאי הוא דא [שמא] (ימא) קדישא בשעתא דאשתכח בדינא⁵⁵⁷⁷ כדין אקרין מי המרים המאריים ובג"כ מיא דימא דלתתא⁵⁵⁷⁸ כלהון מרירין:</p>	<p>מהו, זה שם הקדוש, בשעה שנמצא בדין אז נקראים מי המרים המאריים, ולכן מי הים שלמטה כולם מרירים.</p>
<p>ת"ח האי [שמא] (ימא) קדישא⁵⁵⁷⁹ כמה נהרין מתיקין⁵⁵⁸⁰ עאלין בנווה⁵⁵⁸¹ ובגין דאיהי דינא דעלמא מימיו מרירין בגין דאחיד בה מותא⁵⁵⁸² לכל בני עלמא ואע"ג דאינון מרירין⁵⁵⁸³ כד מתפשטין מתיקין⁵⁵⁸⁴ ואינון לזמנין מיין דימא⁵⁵⁸⁵ מרירין⁵⁵⁸⁶ לזמנין ימא דבלע לכל שאר מימין וואקרי ימא דקפא⁵⁵⁸⁷ ובלע כל אינון אחרנין⁵⁵⁸⁸ ושאיב לון בגוויה ואלא ניגרין לברו:</p>	<p>בא וראה ים קדוש זה, כמה נהרות מתוקים נכנסים בתוכו, ומשום שהוא דין העולם, מימיו מרירים, משום שאחוז בה המות לכל בני העולם. ואף על גב שהם מרירים, כשמתפשטים הם מתוקים, לפעמים מי הים מרירים, לפעמים הים שבולע לכל שאר המים ונקרא ים קפוא ובולע כל אותם אחרים ושואב אותם לתוכו, ולא נגרים החוצה.</p>

⁵⁵⁷⁶ והיה נותנם שם כדי שיפרעו ממנה אם אינה טהורה (אור יקר).
⁵⁵⁷⁷ בדינא קשיא - היינו בעת שהחצונים תובעים דין על ישראל בסבת העון והפגם ומושכים לה דין, והיא פועלת אותו על ידו והם יונקים ממנה אז מימי הים הם מרים ודאי (אור יקר).
⁵⁵⁷⁸ ממש ים המלח ים הגדול שהיא נגד הים העליון והיא מרת ברמז המלכות שעיקרה דין כדמפרש ואזיל (אור יקר).
⁵⁵⁷⁹ מלכות (אור יקר).
⁵⁵⁸⁰ הם הספירות העליונות מדות של רחמים (אור יקר).
⁵⁵⁸¹ פי' כמה מיני חסדים יש במלכות אבל כיון שבניינה מהגבורות הגבורות מתגברן לכך מימיו מרירין (מ"מ).
⁵⁵⁸² הקליפות קץ כל בשר (אור יקר).
⁵⁵⁸³ פירוש שמדת המלכות דין ובעלי הדין אחוזים בה עם כל זה לפעמים ימשכו ממנה משך נהרות שפע מתוק וטוב (אור יקר).
⁵⁵⁸⁴ ומשום דקשיא ליה איך אפשר שהם מרים ובהתפשטם הם מתוקים, וספר שהם שלשה בחינות בה האחד (אור יקר).
⁵⁵⁸⁵ ימא דמיין (אור יקר).
⁵⁵⁸⁶ דהיינו בהיות המלכות פועל הדין מצד הגבורה שזה מדת עצמה גבורה תתאה דאתי מגבורה עילאה, השנית בהיות השפע נשפע למלכות מלמעלה אבל היא לסבות ידועות אינה משפעת אותם למטה מפני רוע התחתונים (אור יקר).
⁵⁵⁸⁷ מצד הגבורה ממת נקרשין כשלג מצד קרירות הצפון, ואפילו מימי הדרום שואבת אותם באותו השלג והקרירות ואינה משפעת אותם למטה וכבר הארכתי בביאור ענין זה בפרשת בראשית [בנדפס כט: (אור יקר)].
⁵⁵⁸⁸ מים שבה נקפין מקרירות הצפון ובלע כל שאר מימי הדרום, והנה אין בחינה זו דין כל כך כקודמת שהקודמת היא מיין מרירין והוא המשכת הדין ופעולתו למטה, אמנם בחינה זו היא שאינה משפעת דין ולא רחמים, השלישית היא יפה מכולם דהיינו שהיא משפעת רחמים למטה להנהגת העולם כתקנה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לזמנין (ד) שארן מייא⁵⁵⁸⁹ ונגדין מההוא ימא⁵⁵⁹⁰. כל מה דנגיד לתתאי⁵⁵⁹¹ ובכמה גווינין קיימא האי ימא⁵⁵⁹² המים המאררים בשעתא דאתי חיויא⁵⁵⁹³ ואטיל זוהמא⁵⁵⁹⁴ כדין המים המאררים⁵⁵⁹⁵ ועל דא כהנא עביד עובדא לתתא ואומי אומאה ואתעביד דינא:</p>	<p>לפעמים שורים המים ונמשכים מאותו הים. כל מה ששופע לתחתונים, ובכמה אופנים עמד ים זה המים המאררים. בשעה שבא הנחש והטיל זוהמא, אז המים המאררים, ועל כך הכהן עושה מעשה למטה ונשבע שבועה ונעשה דין.</p>
<p>ת"ח אי אתתא אשתכחת זכייאת אלין מיינ עאלין בגווה:</p>	<p>בא וראה אם האשה נמצאת זכאית, מים אלה נכנסים בתוכה</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>לון אינון חולין כגוונא דיום השבת דלית ליה אלא מה [דמתקנין] (דיהבין) ליה ביומי דחול:</p>	<p>להם אותם חולין, כדוגמת יום השבת, שאין לו אלא מה שמתקנים לו בימות החול.</p>
<p>ובזמנא דשלטא אילנא דחיי⁵⁵⁹⁶ אתכפייא אילנא דטוב ורע⁵⁵⁹⁷ ולא יהא לע"ה אלא מה דיהיבין⁵⁵⁹⁸ לון תלמידי חכמים ואתכפייין (כאלו הו) תחותייהו וכאלו לא הו בעלמא:</p>	<p>ובזמן ששולט עץ החיים, נכפה עץ טוב ורע, ולא יהיה לעמי הארץ רק מה שנותנים להם תלמידי חכמים, ונכפים תחתיהם, וכאלו לא היו בעולם.</p>
<p>והכי איסור והיתר⁵⁵⁹⁹ טומאה וטהרה (א)לא (ד)אתעבר מע"ה דמסטריוהו לית בין גלותא לימות המשיח (לנבייהו) אלא שעבוד מלכיות בלבד דאינון לא טעמין מאילנא דחיי וצריך (יהא) לון מתני" באיסור והיתר טומאה וטהרה אלא יהון מבויזים קדם ת"ח כגוונא [ד]חשובא קמי נהורא דערב רב אינון ע"ה אינון חשובין ולא אתקריאו</p>	<p>וכן איסור והיתר טומאה וטהרה לא עובר מעמי הארץ, שמצדם אין בין גלות לימות המשיח (אליהם) אלא שעבוד מלכיות בלבד, שהם לא טועמים מעץ החיים, וצריך להם משנה באיסור והיתר טומאה וטהרה, אלא יהיו מבויזים לפני תלמידי חכמים, כדוגמת חושך לפני האור, שערב רב הם עמי הארץ, הם חשובים ולא נקראו ישראל אלא עבדים</p>

⁵⁵⁸⁹ על ידי חום הדרום המתוך השלג ומתיר המים למטה (אור יקר).
⁵⁵⁹⁰ והיינו שפע הראוי להנהגת העולם לכל מלאך ומלאך כפי פקודתו (אור יקר).
⁵⁵⁹¹ ועתה לא ירחק שיהיה הים מטבעו מים מרים ומושכת מטה מים מתוקים כדפירשנו לעיל (אור יקר).
⁵⁵⁹² ויש לה בחינה רביעית קשה מכל הבחינות הנזכרות (אור יקר).
⁵⁵⁹³ וכבר הארכתי הזהרתי למעיין בספ"ר בשער התמורות בכמה מקומות שלא יחשוב דברים אלו כפשטן, כי חס ושלוש שיעלה המקטרג הגדול למעלה ממדור שלישי מחה להיכל שלישי כדכתיב סביב רשעים יתהלכון, ואמנם יעלה שם להליץ קטיגוריא על ישראל וזה בסבת העונות, כי מקומו האמיתי במדור ראשון חוץ להיכל ראשון כדפירשנו בפר' בראשית (אור יקר).
⁵⁵⁹⁴ עליית זעקתו פנימה להיכלות, ומשם אל מדת הדין הגדול שהיא הגבורה, ושם מתעורר הדין ונשפע למלכות להשפיע לחצונים להשליטם בעולם הזה להמית ולדון (אור יקר).
⁵⁵⁹⁵ מפני שהוא שפע הראוי לקליפות, והיינו דקאמר קרא המים המררים המאררים תחלה הם מרים מצד הדין, ואחר כך הם מאררים מצד המארה שהם הקליפות (אור יקר).
⁵⁵⁹⁶ דהיינו בגאולה יתפרנסו עמי הארץ מהמצות ברכתן של תלמידי חכמים (אור יקר).
⁵⁵⁹⁷ דבר זה מתמיה מאוד שנאמר חס ושלוש תתבטל התלמוד ואין ראוי לאדם להאמין בדבר הזה שהוא כפשוטו, האמנם הכוונה כי מאחר שהיו ישראל במדבר מתפרנסין במן שבו היה טעם וכח כל מאכל שבעולם ודאי שלא היו צריכים לדיני בשר וחלב וגם לדיני חלב ודם ולא לדיני שחיטה ובדיקה, ועל דרך זה כל דיני אסור והיתר ואם לא ימותו ולא ימצא ביניהם שרצים ונבלות ולא יצטרכו לדיני טומאת וטהרה כש"כ שלא יהיה בהם נדה ומצורע ויולדת בזוב וכיוצא ועל דרך זה לעתיד ויעסקו בדינים אלה על דרך הסוד בפרוש המשניות והמצות ועל דרך נסתר בטעמי המצות שבספר זה ויהיו כל דיני האסור והמותר לעמי הארץ שלא יתפרנסו מהמן מעץ החיים אלא מבשר ולחם מעץ הדעת טוב ורע ולהם יצטרכו ויהיה הענין בדיני הנדה שלא יצטרכו אלא למי שהיא נדה וכיוצא לשאר הדינים (אור יקר).
⁵⁵⁹⁸ דיהיב (דפ"ו).
⁵⁵⁹⁹ היינו כדפירשנו שלא תתבטל חלק מהתורה חס ושלוש אלא שיהיו הדינים בפרטות לצריכים אליהם ויורו אותם לעמי הארץ שביניהם ימצאו כל בחינות שבעולם ואין בין גלות לימות המשיח להם אלא שיעבוד מלכיות בלבד ועולם כמנהגו נוהג רק שיהיה להם הכנה מרובה לקיים התורה ויעסקו בתורה באסור והיתר ושאר חלקי המשנה ולא יתגלה אליהם סודות התורה, וכן המזון הנשפע למתעסקים בסוד (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ישראל אלא עבדין זבינין לישראל בגין דאינון כבעירין⁵⁶⁰⁰ והא אוקמוה:</p>	<p>מכורים לישראל, משום שהם כבהמות וכך פרשוה.</p>
<p>וישראל אתקריאו אדם ומנין דאית בהון בעירא ואדם הה"ד (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ואתן צאני צאן מרעיתי אינון ע"ה טבין מסטרא דטוב אדם אתם ת"ח ובקרא דא נמין (קרא) רמין ליה (תהלים פא יד) לו עמי שומע לי ישראל וגו' בתר דאמר עמי אמאי קאמר ישראל אלא עמי ע"ה ישראל ת"ח ובגינייהו אתמר (שמות יד ח) ובני ישראל יוצאים ביד רמה כגוונא דפליג לון קב"ה בטורא דסיני:</p>	<p>וישראל נקראו אדם, ומנין שיש בהם בהמה ואדם, זהו שנאמר "ואתם צאני צאן מרעיתי", אדם אתם, ואתם צאני, צאן מרעיתי הם, עמי ארצות טובים מצד הטוב. אדם אתם תלמידי חכמים, ובפסוק זה גם רמוז לו, "לו עמי שומע לי ישראל וגו'", אחר שאמר עמי, למה אמר ישראל, אלא "עמי" עמי הארצות, "ישראל" תלמידי חכמים, ובגללו נאמר, ובני ישראל יוצאים ביד רמה, כדוגמת שחלקם הקדוש ברוך הוא בהר סיני.</p>
<p>הכי פליג לון בפורקנא בתרייתא דישראל דאתמר בהון (שמות יג יח) וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים מסטרא דאילנא דחיי⁵⁶⁰¹ דאינון נ' שנין דיובלא אתמר בהון (שמות יט יג) המה⁵⁶⁰² יעלו בהר ובהון (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים⁵⁶⁰³ ההולך לפני מחנה ישראל ולון אתמר (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים דאינון ענני כבוד ואביא אתכם אלי ובני ישראל יוצאים ביד רמה הכי ופיקן (יפוק) לת"ח בכל האי יקר וכגוונא דאתמר בע"ה מסטרא דטוב (שם יז) ויתיצבו בתחתית ההר:</p>	<p>כך חלקם בגאולה האחרונה, שישראל שנאמר בהם "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים", מצד עץ החיים, שהם חמישים שנות יובל, נאמר בהם, המה יעלו בהר, ובהם ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל, ולהם נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים", שהם ענני כבוד, "ואביא אתכם אלי ובני ישראל יוצאים ביד רמה", כך יוציא את התלמידי חכמים בכל הכבוד הזה, וכדוגמא שנאמר בעמי הארץ מצד הטוב "ויתיצבו בתחתית ההר".</p>
<p>הכי יהון במפקנא בתרייתא תחות ת"ח [כעבדא] (עכבד) דאזיל לרגליא דסוסיא דמאריה [וכגוונא] (ובגוונא) דאמר לון בתחתית ההר אם תקבלו תורתו מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם הכי יימא במפקנו (בתרא) דפורקנא⁵⁶⁰⁴ בתרייתא אם תקבלון עליכון ת"ח במפקנו דגלותא כאדם דרכיב על סוסיא ועבדא</p>	<p>כך יהיה ביציאה האחרונה, תחת תלמידי חכמים, כעבד שהולך לרגלי סוס בעליו, וכדוגמא שאמר להם בתחתית ההר, אם תקבלו תורתו מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, כך יהיה ביציאת גאולה אחרונה, אם תקבלו עליכם תלמידי חכמים ביציאת הגלות, כאדם שרוכב על סוס, ועבד</p>
<p>קבה/ב</p>	
<p>ואתהפכין מתיקן ונקאן גרמה וקיימין בגווה עד דמתעברא כיון דמתעברא הווי משפרי בשפיר⁵⁶⁰⁵ לעוברא דמעהא ונפיק ברא שפירא נקי בלא מומא דעלמא ואי לאו אינון מיין עיילין בגווה וארחא ריחא דזוהמא ואינון מיין מתהפכין לחוויא במעהא במה דקלקלה אתפסת ואתחזי קלנא לכלא והא אוקמוה חברייא ת"ח כל אינון נשי עלמא באתרייהו⁵⁶⁰⁶ קיימי [ואתדנו] וע"ד ההוא אתר</p>	<p>ונהפכים למתוקים, ומנקים עצמה ועומדים בתוכה, עד שמתעברת, כיון שמתעברת היו מיפים, ביופי לעובר שבמעיה, ויוצא בן יפה נקי בלי מום של העולם, ואם לא המים האלה נכנסים בתוכה, ומריחה ריח זוהמא, ואותם מים מתהפכים לנחש במעיה, במה שקלקלה נתפסת, ונראה קלון לכל, וכך פרשוה החברים. בא וראה, כל אותם נשות העולם עומדות במקומן ונדונות, ועל כך אותו מקום ממש שהן</p>

⁵⁶⁰⁰ כבעירין (דפ"ו).

⁵⁶⁰¹ שבעת הגאולה היו במעלת גדלות שני לכן נזכרו שם בשם בני ישראל (דע"ה ח"ב קכו ע"ג).

⁵⁶⁰² המה גימ' נ' שערים (יהל אור).

⁵⁶⁰³ חיים. וכן נשר בבינה, נשר הגדול כידוע (יהל אור).

⁵⁶⁰⁴ פורקנא (דפ"ו).

⁵⁶⁰⁵ בשפירי (דפ"ו).

⁵⁶⁰⁶ בתרייהו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ממש דאינהו קיימי ביה אתדנו זכאה חולקהון דישראל דקב"ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו:</p>	<p>עומדות, שם נדונות. אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם ורוצה לזכותם.</p>
<p>ר' חזקיה פתח (תהלים קכח ג) אשתך כגפן פוריה וגו' מה גפן לא מקבל עליה אלא מדידה⁵⁶⁰⁷ כך אתתא דישראל קיימא בהאי גוונא דלא מקבלא עלה אלא ההוא בר זוגה (כשפנינא) [כתורא] דא⁵⁶⁰⁸ דלא מקבלא אלא ההוא בר זוגה וע"ד כגפן פוריה בירכתי ביתך⁵⁶⁰⁹ מהו פוריה כד"א (דברים כט יז) פורה ראש⁵⁶¹⁰ פוריה פורחת דאפיקת ענפים לכל סטרא⁵⁶¹¹ ואין⁵⁶¹² בירכתי ביתך ולא לבר בשוקא בנין דלא תיתי לשקרא⁵⁶¹³ בברית עלאה⁵⁶¹⁴ ושלמה אמר⁵⁶¹⁵ (משלי ב יז) העוזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה מאן ברית אלהיה ההוא אתר דאקרי ברית⁵⁶¹⁶ והיא אתקשרא⁵⁶¹⁷ ביה בנין כך בירכתי ביתך⁵⁶¹⁸:</p>	<p>רבי חזקיה פתח "אשתך כגפן פריה וגו'", מה גפן לא מקבלת עליה אלא משלה, כך אשת ישראל עומדת בצורה זה, שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה, כמו תור (כשור) הזו, שלא מקבלת עליה אלא אותו בן זוגה, ועל כן כגפן. "פוריה בירכתי ביתך", מה זה פוריה, כמו שנאמר פרה, ראש פוריה פורחת, שמוציאה ענפים לכל צד. ואיפה, בירכתי ביתך, ולא לחוץ בשוק, משום שלא תבא לשקר בברית עליונה, ושלמה אמר העוזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה, מה זה ברית אלהיה, אותו מקום שנקרא ברית, והיא התקשרה בו, בגלל כך בירכתי ביתך.</p>
<p>א"ר חזקיה תונבא⁵⁶¹⁹ ליתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתיה דתתחזי משערא דרישה לבר ודא הוא חד מאינן צניעותא דביתא⁵⁶²⁰ ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא ביה⁵⁶²¹ גרים מסכנותא לביתא⁵⁶²² וגרים לבנהא דלא</p>	<p>אמר רבי חזקיה קללה תבא על אותו איש שמשאיר את אשתו להראות עם שערות ראשה בחוף, וזה אחד מאותם צניעות של הבית, ואשה שמוציאה משערות ראשה החוצה להתתקן בו, גורמת עני לבית, וגורמת לבניה שלא יחשבו בדור, וגורמת דבר אחר ששורה</p>

⁵⁶⁰⁷ מאילן אחר אין לה הרכבה אלא דווקא ממינו מה שאין כן שאר אילנות שמקבלים הרכבה ממינים רבים (אור יקר).

⁵⁶⁰⁸ מפני שמשל הגפן רעוע שהרי היא מקבלת מגפן אחרת ונמצא לפי זה כי מין אחר שהוא גוי או כותי וכיוצא אינה מקבלת אבל ישראל אחר תקבל לזה הביא משל התור שאינה מקבלת תור אחר כמותו אלא בת זוגו לבד, ואם תאמר קרא אמאי נקט גפן (אור יקר).

⁵⁶⁰⁹ פירוש על דמיון זה כמשל התור הביא משל הגפן, כי כענין הגפן שאינה מקבלת מין זר כן האשה כולם זרים לה חוץ מבעלה, ולכך כפל בירכתי ביתך גפן לאו דווקא ועוד לתועלת פוריה וענפה דלא שייך הכי בתור (אור יקר).

⁵⁶¹⁰ פי' שהוא לשון ענף ושיעור הכתוב אשתך אם היתה כגפן דלא מקבלא עלה אלא ההוא בר זוגה. אזי תהיה פוריה דאפיקת ענפין לכל סטרא ובתנאי שתהיה בירכתי ביתך צנועה ולא יצאנית (מ"מ).

⁵⁶¹¹ בנים הגונים עוסקים בתורה שהם בשש קצוות (אור יקר)

⁵⁶¹² פירוש והיכן תהיה עמידתה (אור יקר).

⁵⁶¹³ כי על ידי שהיא יצאנית היא שלומית לכל אדם דברנית והרבה שחוק עושה (אור יקר).

⁵⁶¹⁴ יסוד כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁵⁶¹⁵ היה לבאר ענין ירכתי ביתך כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁶¹⁶ פי' מלכות (מ"מ).

⁵⁶¹⁷ שהיא במלכות נקבה ומלכות קשורה ביסוד (אור יקר).

⁵⁶¹⁸ כי הבית מלכות, ירכתי בית נצח והוד דתמן ברית ובהיותה בירכתי הבית, אינה פוגמת המדה הזאת כדפירשנו, ומת שהוסיף בענין (אור יקר).

⁵⁶¹⁹ טרוף דעת וכמוהו רבים בתלמוד (אור יקר). וכל הרואים אותה עליונים ותחתונים מקללים אותו (אור יקר).

⁵⁶²⁰ שאין ענין זה מהצניעות שצריכה האשת לעשות בשוק אלא מאותו הצניעות שצריכה לשמור אפילו בתוך ביתה (אור יקר).

⁵⁶²¹ להתקטט בו ליופי (אור יקר). נראה דאיזה עונש הזה הנז' בזוהר אלא אם האשה מוציאה שער ראשה כדי להתקטט בו כדרך הנשים יצאניות. אבל אם נתגלה קצת משערה ע"י שהיה נקב בצעיפה ודאי לא מחמירינן כולי האי ודייקא לאתתקנא ביה (מ"מ).

⁵⁶²² לפי מה שפירשו רז"ל כי שר העוני נביל שמה אפשר שזה נבלות ושם נאחז נביל, או מטעם שמחזיק הקליפות כדמפרש ר' יהודה לקמן והם מארת ה' בבית רשע ונופל בעניות, וכאשר נדקדק לשון "מסכנותא בביתא" נפרש דהיינו סילוק השפע בבית העליון שהיא מלכות ומשם נמשך אל הבית התחתון שהיא ביתיה ממש והיינו בגילוי השער שנאחזים בשערות העליונים החצונים כאשר יתבאר בדברי ר' יהודה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יתחשבון⁵⁶²³ בדרא וגרים מלה אחרא⁵⁶²⁴ דשריא בביתא מאן גרים דא⁵⁶²⁵ ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר⁵⁶²⁶ ומה בביתא האי כ"ש בשוקא וכ"ש חציפותא אחרא⁵⁶²⁷ ובג"כ אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך:</p>	<p>בבית. מי גרם זה, אותו שער שנראה מראשה החוצה, ומה בבית כך כל שכן בשוק, וכל שכן חציפות אחרת. ולכן אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך.</p>
<p>אמר ר' יהודה שערא דרישא⁵⁶²⁸</p>	<p>אמר רבי יהודה שער ראש</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רע"מ:</p>
<p>דמשמש ליה מוטב ואם לאו תמן תהא קבורתכם בגלותא:</p>	<p>שמשמשו מוטב, ואם לא שם תהא קבורתכם בגלות.</p>
<p>וערב רב כנוונא דאתמר בהון (שמות כ טו) וירא העם⁵⁶²⁹ וינועו ויעמדו מרחוק הכי יהון רחיקין מן פורקנא ויחמוץ לת"ח ולעמא קדישא בכל האי יקר ואינן רחיקי מינייהו ואינן) בעו לאתחברא בהדייהו מה כתיב בהו (שמות יט יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה ירה בההוא זמנא יתקיים בהו בישראל (דברים לב יב) יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נבר⁵⁶³⁰ [והא אוקמוה אין מקבלין גרים לימות המשיח] (שמואל א' ב ט) ורשעים בחשך ידמו אינן ערב רב⁵⁶³¹ ובג"ד אמר נביא⁵⁶³² עליהו (יחזקאל יג ט) ואלו (ועל) אדמת ישראל לא יבאו:</p>	<p>וערב רב, כדוגמא שנאמר בהם "וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק" כך יהיו רחוקים מן הגאולה, ויראו תלמידי חכמים והעם הקדוש בכל הכבוד הזה, והם רחוקים מהם, ואם ירדו להתחבר אתם, מה כתוב בהם "לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה ירה", באותו זמן יתקיים בישראל "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר", והרי פרשוה, אין מקבלים גרים לימות המשיח. "ורשעים בחשך ידמו", הם ערב רב, ולכן אמר עליהם הנביא "ואל אדמת ישראל לא יבאו".</p>
<p>ואמר אליהו רעיא מהימנא הא שעתא איהי לסלקא לעילא [באומאה] אימא אנת דהא בנינך אנא בעי לסלקא דיהיב לי קב"ה רשו לאתגלייא לך בבית אסורים דילך [בדבורה דילך] ובקבורה דילך ולמעבר עמך טיבו דאנת מחולל בחובין דעמא הה"ד (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו א"ל רעיא מהימנא באומאה עלך בשמא דיהו"ה לא תאחר בכל יכולתך דהא אנא בצערא⁵⁶³³ סני:</p>	<p>אמר אליהו, רועה הנאמן, הרי שעה היא לעלות למעלה בשבועה, אמור אתה, שהרי בגללך אני רוצה לעלות, שנתן לי הקדוש ברוך הוא רשות להתגלות לך בבית האסורים שלך בקבורתך, ולעשות עמך טוב שאתה מחולל בחטאי העם, זהו שנאמר והוא מחולל מפשעינו. אמר לו רועה הנאמן, בשבועה עליך בשם ה', אל תאחר בכל יכולתך, שהרי אני בצער רב.</p>

⁵⁶²³ מדה כנגד מדה היא מזלזלת בשערות למעלה גם בניה יזולזלו, ואין טעם זה מספיק ואפשר כי השערות גילויים גורם פגם ברישא דמטרוניתא אם כן לא יהיו בניה ראשי הדור (אור יקר).
⁵⁶²⁴ רוח הטומאה שעושה משכנה שם בבית (אור יקר).
⁵⁶²⁵ פירוש אין ענין זה מפני שמתקשטת לפני בני אדם כי זו רעה חולה הרבה (אור יקר).
⁵⁶²⁶ אף אם יהיה בביתה מפני העון הגילוי לבד, ומכל שכן בשוקא דאיכא תרתי גילוי' השער ומחטיאה בני אדם (אור יקר).
⁵⁶²⁷ כגון שוק מגולה רגל מגולה מגביה קולת בניגון ושאר עריות שבאשה שחמשה עריות הם כדפירשונו באדרא וכיוצא בפריצות (אור יקר).
⁵⁶²⁸ הם כחות רעים למעלה כחות הדין ומהם אחוזים החצונים למטה, ובגלויים למטה גורם גילוי והתפשטות השערות ההם למעלת ואין לך פגם גדול מזה מפני אחיזת החצונים בהם, ואם כן ימשך מזה שאפילו בתוך ביתה אין ראוי לגלותם כלל (אור יקר).
⁵⁶²⁹ דעמי הן ע"ה טבין כנ"ל, והעם הן ערב רב. ולעמא קדישא הן ע"ה טבין כנ"ל (יהל אור).
⁵⁶³⁰ הן אומות דס"א, דימינא ושמאלא דע"ז באומות (יהל אור).
⁵⁶³¹ שהן עזי פנים שבישראל שיתברכו מהן (יהל אור).
⁵⁶³² נביאה (דפ"ו).
⁵⁶³³ שהן ניצוצי החמה השופעין בירח וכוכבים, אור של מרע"ה ששופע בת"ח, והת"ח מבוזין בגלותא בתראה, ואורו מצטער עמהן כמשי"ו (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ויפן כה וכה וירא כי אין איש עוזר לי עוזר⁵⁶³⁵ לי לאפקא לי מהאי צערא בהאי קבורה דאתמר עלי (ישעיה נגט) ויתן את רשעים קברו ולא אשתמודען בי [ואנא חשיב בעינייהו] (ואני חשיב בינייהו) בין ערב רב רשיעייא ככלב מת דסרח בינייהו דחכמת סופרים תסרח בינייהו בכל קרתא וקרתא ובכל אתר דישראל מפוזרין בינייהו בין מלכוון ואתהדרו אינון ערב רב רעין[ן] על ישראל ענא[נא] דקב"ה דאתמר בהו (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ולית לון יכולת⁵⁶³⁶ למעבד טיבו עם ת"ח:</p>	<p>ויפן כה וכה וירא כי אין איש עוזר לי להוציאני מצער זה, בקבורה זו שנאמר עלי, ויתן את הרשעים קברו, ולא נודע בי. ואני חשוב בעיניהם בין ערב רב הרשעים ככלב מת סרח ביניהם, שחכמת סופרים תסרח ביניהם, בכל עיר ועיר ובכל מקום שישראל מפוזרים ביניהם, בין המלכים, וחזרו אותם ערב רב רועים על ישראל, צאן הקדוש ברוך הוא שנאמר בהם "ואתן צאני, צאן מרעיתי", "אדם אתם", ואין להם יכולת לעשות טוב עם תלמידי חכמים.</p>
<p>ואנשי חיל ויראי חטא מסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו ומחרימין ערב רב [ביניהון דלא יהבין לון] ובינייהו לא יהבון לון (ביניכוון ולא יעברון יהכון) באתרין סגיאין אלא דבר קצוב דלא יהא תקומה לנפילו דלהון ואפילו חיי שעה וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא בצערא בדוחקא בינונא חשיבין ככלבים:</p>	<p>ואנשי חיל ויראי חטא מסובבים מעיר לעיר, ולא יחוננו, ומחרימים ערב רב ביניהם, ולא נותנים להם במקומות רבים, אלא דבר קצוב, שלא תהיה תקומה לנפילתם, ואפילו חיי שעה, וכל החכמים ואנשי חיל ויראי חטא בצער בדחק ויגון, חשובים ככלבים.</p>
<p>בנים⁵⁶³⁷ המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש (איכה ד ב) בראש כל חוצות דלא ואשכחו (אשראין) אכסניא בינייהו ואינון ערב רב [אינון עתירין בשלוה] (עתירין אינון) בחדווא בלא צערא בלא יגונא כלל גזלנין מארי שוחד דאינון דיינין רישי עמא (בראשית ו יג) כי מלאה הארץ חמס</p>	<p>בנים "המסולאים בפז, איכה נחשבו לנבלי חרש", בראש כל חוצות, שלא מצאו אכסניה ביניהם. ואותם ערב רב הם עשירים בשלוה בשמחה בלי צער בלא יגון כלל, גזלנים בעלי שוחד, שהם דיינים ראשי העם, כי מלאה הארץ חמס</p>
<p>קבו/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>דאתתא דאתגלייא גרים שערא אחרא לאתגלייא ולאפנמא לה בנין כך בעיא⁵⁶³⁸ אתתא דאפילו מסירי דביתא לא יחמון שערא חד מרישה⁵⁶³⁹ כ"ש לבר:</p>	<p>האשה שמתגלה גורם לשער אחר להתגלות, ולפגם אותה, לכן צריכה אשה שאפילו קורות ביתה לא ייראו שערה אחת מראשה וכל שכן בחוץ.</p>
<p>ת"ח כמה בדכורא⁵⁶⁴⁰ שערא הוא חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא⁵⁶⁴¹ פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא גרים לעילא גרים לתתא גרים</p>	<p>בא וראה, כמו שבזכר השער הוא חומרת הכל, כך גם לנקבה. צא וראה כמה פגם גורם אותו שער האשה, גורם למעלה וגורם למטה,</p>

⁵⁶³⁴ הן נ' שערי בינה דחירות שמשם הגאולה (יהל אור).

⁵⁶³⁵ זה אליהו (יהל אור).

⁵⁶³⁶ שיצה"ר אינו מניח. [נכתב על הגליון: בסוד יש רעה חולה שכ' בזוהר ס"פ בשלח (סה ע"א)] וכל הענין
 בישיעה והוא מחולל כו', מדבר הכל בת"ח בגלות הזה (יהל אור).

⁵⁶³⁷ עי' לשון הכתוב: "בני ציון היקרים וכו'".

⁵⁶³⁸ כיון שאין טעם הדבר מפני חציפות שאם כן בתוך ביתה לבדה אין זה חציפות אלא הטעם שגורם למעלה
 ענין פגם כדפירשנו אם כן מה לי לבדה בביתה מה לי בפני אדם (אור יקר).

⁵⁶³⁹ מרישא (דפ"ו).

⁵⁶⁴⁰ בז"א דכתיב ביה קווצותיו תלתלים שחורות כעורב מצד הדין וכדפי' באדרא בשערין דז"א לקמן (אור
 יקר).

⁵⁶⁴¹ כחות הדין היותר חזקים שבה הם השערות, ועם כל זה אינם שוים שבזכר אין אחיזה לחצונים לכך אין
 מצוה בכסויים ובשערות הנקבה יש אחיזה לחצונים לכך צריך לכסותם, לא באה ללמוד מהזכר אלא שהם
 צד הדין היותר חמור מכל הגוף (אור יקר).

<p>לבעלה דאתלטייא⁵⁶⁴² גרים מסכנותא גרים מלה אהרא בביתא גרים דיסתלק חשיבותא מבנהא רחמנא לישזבן מחציפו דלהון⁵⁶⁴³ וע"ד בעיא אתתא לאתכסייא [בזיוותי] (בזיווהי) דביתא ואי עבדת כן מה כתיב (תהלים קכח ג) בניך כשתילי זיתים מהו כשתילי זיתים:</p>	<p>גורם לבעלה להתקלל, גורם עני, וגורם דבר אחר בבית, גורם שתסתלק חשיבות מבניה, הרחמן יצילנו מחציפותן. ועל כך צריכה אשה להתכסות בזיוות ביתה, ואם עושה כך, מה כתוב "בניך כשתילי זיתים", מה זה כשתילי זיתים.</p>
<p>מה זית דא בין בסתווא בין בקייטא לא אתאבידו טרפוי ותדיר אשתכח וביה חשיבות יתיר על שארו (חשיב דשאר) אילנין כך בנהא יסתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכלא בברכאן דלעילא⁵⁶⁴⁴ בברכאן דלתתא⁵⁶⁴⁵ בעותרא⁵⁶⁴⁶ בבנין⁵⁶⁴⁷ בבני בנין הה"ד (תהלים קכח ד) הנה כי כן יבורך גבר⁵⁶⁴⁸ ירא יי' וכתיב (שם ה) יברכך ה' מציון⁵⁶⁴⁹ וראה בטוב ירושלים⁵⁶⁵⁰ כל ימי חיך וראה בנים לבניך⁵⁶⁵¹ שלום על ישראל⁵⁶⁵² (ישראל סבא קדישא⁵⁶⁵³):</p>	<p>מה זית זה בין בסתיו בין בקיץ לא אובדים עליו, ותמיד נמצאת בו חשיבות יתרה על שאר האילנות, כך בניה יסתלקו בחשיבות על שאר בני העולם. ולא עוד אלא שבעלה מתברך בכל, בברכות שלמעלה בברכות שלמטה, בעושר בבנים ובבני בנים, זהו שנאמר "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'", ונאמר "יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך וראה בנים לבניך שלום על ישראל" (ישראל הזקן הקדוש).</p>
<p>איש כי יפלא לנדור וגו' (במדבר ו ב) רבי אלעזר פתח (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש וגו' מדוע באתי כמה חביבין אינון ישראל קמי קב"ה דבכל אתר דאינון שריין קב"ה אשתכח בנייהו בגין דלא אעדי רחמיותא דיליה מנהון מה כתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ועשו לי מקדש סתם דכל בי כנישתא דעלמא מקדש אקרי והא אוקמוה ושכינתא אקדימת לבי כנישתא זכאה ההוא בר [נש] דאשתכח מאינון ועשרהו</p>	<p>"איש כי יפלא לנדור וגו'", רבי אלעזר פתח, "מדוע באתי ואין איש וגו'", מדוע באתי, כמה חביבים הם ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום בו הם שורים, הקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם, משום שלא מעביר אהבתו מהם. מה כתוב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ועשו לי מקדש סתם, שכל בית כנסת בעולם נקרא מקדש, והרי פרשוה, והשכינה מקדימה לבית הכנסת. אשרי האיש שנמצא מעשרה הראשונים הללו בבית הכנסת, משום שבו נשלם מה שנשלם, והם מתקדשים בהתחלה בשכינה, והרי נתבאר.</p>

⁵⁶⁴² מבני אדם והעליונים מפני שאינו מייסר אותה כדמפרש ר' חזקיה (אור יקר).
⁵⁶⁴³ אפשר הכוונה לישזבן שלא נחטא בחציפו דלהון, והיותר נכון כי על החציפות של השערות העליונים קאמר שהם בגרמת התחתונים כדפירשנו (אור יקר).
⁵⁶⁴⁴ שכליות לנפש (אור יקר).
⁵⁶⁴⁵ גשמיות לגוף וזה הפך אתלטייא, דקאמר לעיל (אור יקר).
⁵⁶⁴⁶ הפך מסכנותא דקאמר (אור יקר).
⁵⁶⁴⁷ דהיינו עטרת זקנים בני בנים הפך גרים לבנהא דלא יתחשבון דקאמר (אור יקר).
⁵⁶⁴⁸ ברכאן דלתתא (אור יקר).
⁵⁶⁴⁹ ברכאן דלעילא, ציון היא בחינת יסוד ומלכות יחד והיינו עותרא (אור יקר).
⁵⁶⁵⁰ הוא שפע ייחוד החכמה עם הבינה הנמשך למלכות כדפירשנו בזהר פרשת ויקרא והיינו "כרבאן דלעילא" (אור יקר).
⁵⁶⁵¹ וראה בנים לבניך היינו "בנין ובני בנין" דקאמר לעיל, והשתא קשה לדרך זה מאי שלום על ישראל כי ברכה זו כוללת לכל ישראל, לזה אמר דלאו היינו ישראל כפשוטו אלא תפארת (אור יקר).
⁵⁶⁵² וגם דחיקא לי לפרש שלום תפארת בסוד הדעת דהיינו ששם משמש שמוש היסוד למטה כדפירשנו (אור יקר).
⁵⁶⁵³ והיינו דקאמר "ישראל סבא קדישא" פירוש סבא בעלותו אל הכתר עתיקא דעתיקין, וכיון שעלה אל מקום הזקנה, נעשה סבא כמוהו (אור יקר). "קדישא" בחכמה שהיא מקום הקדש, אמנם קשה לי מאי קאמר שלום על ישראל להאי פירושא, שהרי שלום לתתא מישראל סבא איהו כי שלום הוא היסוד ודאי, ודחיקא לי לפרש על כענין להתיצב על ה' וכמוהו רבים, וגם דחיקא לי לפרש שלום ולמעלה משלום שהוא יסוד ישראל והיינו ייחודם (אור יקר), עיין בפרשת ויקרא דף י"ג ע"א ובפ' שמיני דף ל"ו ע"א ואין להאריך כאן (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קדמא⁵⁶⁵⁴ בבי כנישתא⁵⁶⁵⁵ בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא והא אתמר:</p>	
<p>והא בעיא דישתכחו עשרה בזמן אחד בבית כנישתא ולא ייתו(ב) פסקי פסקי⁵⁶⁵⁶ דלא יתעכב שלימו דשייפין דהא בר נש בזמנא חד עבד ליה קב"ה ואתקין ליה כחדא כל שייפי הה"ד (דברים לב ו) הוא עשך ויכוננך (חסר) (חסר) וזה הוא ת"ח כיון דב"ג אשתלמו שייפוי בההוא זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות כגוונא דא כיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא בעיין עשרה דישתכחו תמן כחדא וישתלים מה דישתלים:</p>	<p>והרי צריך שימצאו עשרה בזמן אחד בבית הכנסת, ולא יבאו קבוצות קבוצות, שלא תתעכב שלמות האיברים, שהרי האדם בזמן אחד עשאו הקדוש ברוך הוא, והתקינו כאחד כל האיברים, זהו שנאמר "הוא עשך ויכוננך". בא וראה כיון שנשלמו אברי האדם, באותו זמן התתקן לכל אבר ואיבר כראוי, כדוגמא זה כיון ששכינה מקדימה לבית הכנסת, צריך עשרה שימצאו שם כאחד, וישתלם מה שישתלם.</p>
<p>ולבית דאתתקן כלא ובמה היא תיקונא דכלא כד"א (משלי יד כח) ברב עם הדרת מלך וע"ד עמא דאתייאן לבתר כן כולהו תיקונא דגופא וכד אתת אקדימת שכינתא ובני נשא לא אתייאן כחדא כדקא יאות קב"ה קארי מדוע באתי ואין איש (ישעיה נב) מאי ואין איש דלא מתתקני שייפי ולא אשתלים גופא דכד גופא לא אשתלים אין איש ובג"כ ואין איש דייקא:</p>	<p>ואחר שמתתקן הכל, ובמה הוא תקון הכל, כמו שנאמר "ברב עם הדרת מלך", ועל זה העם שבא אחר כך, כולם תקון הגוף. וכשבאה ומקדימה שכינה ובני אדם לא באים כראוי, הקדוש ברוך הוא קורא "מדוע באתי ואין איש". מה זה "ואין איש", שלא מתקנים האיברים, ולא נשלם הגוף, שכשגוף לא מושלם, אין איש, ולכן ואין איש דווקא.</p>
<p>ות"ח בשעתא דגופא אשתלים לתתא קדושה עלאה אתיא ועאל בהאי גופא ואתעביד תתאה כגוונא דלעילא ממש וכדין כלא בעיין דלא יפתחו פומא במילי דעלמא בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עלאה ומתקדשי בקדושה עלאה זכאה חולקהון:</p>	<p>ובא וראה, בשעה שהגוף נשלם למטה, קדושה עליונה באה ונכנסת בגוף זה, ונעשה למטה כדוגמא שלמעלה ממש, ואז הכל צריכים שלא יפתחו פה בדברי העולם, משום שהרי עומדים ישראל בשלמות עליונה ומתקדשים בקדושה עליונה, אשרי חלקם.</p>
<p>איש כי יפליא וגו' (במדבר ו ב) מאי כי יפליא דאתפרש⁵⁶⁵⁷ משאר בני עלמא⁵⁶⁵⁸ לאתקדשא כגוונא דלעילא ולאשתכחא שלים⁵⁶⁵⁹ בשעתא</p>	<p>"איש כי יפליא וגו'", מה זה כי יפליא, שנפרד משאר בני העולם להתקדש כדוגמא שלמעלה, ולהמצא שלם. בשעה שבא אדם</p>

⁵⁶⁵⁴ קדמא (דפ"ו).

⁵⁶⁵⁵ עי' ז"ח מט ע"ד, ושעה"כ ג ע"ב, וח"ב רנ ע"א ופה ע"ב.

⁵⁶⁵⁶ וקשה דבפ' תרומה אמר דאפילו חד אי קדים לבי כנישתא קב"ה אשתעשע בהדיה דכתיב מדוע באתי ואין איש ואין עשרה לא כתיב אלא אין איש והכא אמר דבעי דישתכחו עשרה בזמנא חדא ודוחק לומר שזה חולק עם מ"ש שם דר"ש הוא דאמר שם כך ור"א בנו הוא שאמר הכא ולא ייתי פסקי וכו' ובודאי אינו חולק עם אביו. ואפשר דמצוה מן המובחר קאמר הכא אבל ודאי אפי' אי אקדים חד אין הקב"ה כועס (מ"מ).

⁵⁶⁵⁷ דאפרש (דפ"ו).

⁵⁶⁵⁸ פי' שכל בני עולם שרשם באו"א או בזו"ן, אבל הנזיר מתעלה עד א"א, והיינו כגוונא דלעילא, וכמ"ש בדף הבא, עיי"ש (רמ"ז).

⁵⁶⁵⁹ ירמוז למ"ש הרב זלה"ה בברכת כהנים בסוד (שופטים יג, ה) ומורה לא יעלה על ראשו, שה"ס מקיפין דל"מ דצלם הנקרא מורא שמים, ותכלית שלימות ז"א הוא בהתעלותו לא"א כמו שהוא בשבת שאז המקיפים הנזכרים נעשים לו פנימיים, והנזיר המתעלה למעלה הוא במדריגה זו, והיינו דקאמר ולאשתכחא שלים. וזה ידוע ששתי בחינות הן טהור וקדוש, טהור מצד הגבורות שמהן יניקת החיצונים ואדם הבודל מהם להדבק בגבורות של מעלה נקרא טהור, אבל קדוש הוא מצד המשכת השפע של המוחין שזה תלוי בחסדים כנודע. והנה שם ע"ב עם י' אותיותיו עולה פ"ב, וה"פ פ"ב הוא קדו"ש, ואמנם אה"ה בריבוע ג' ד"ם, וה"פ ד"ם הוא טהור, ועיין בפרשת תזריע דף מ"ח ב' גבי (יג, מ) קרח הוא טהור הוא. ולעומת שתי הבחינות האמורות אמר בכאן אתי לאתדכאה, ודבעי לאתקדשא, ולרבותא נקטינהו, דלא מבעיא בבחינת הטהרה אלא אפילו של הקדושה בכולן יש סיוע דלעילא, ואפילו קדושה המופלאת של הנזיר הנזכר, שלכן נקרא קדוש, שמתעלה עד

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבר נש אתי לאתדכאה מדכין ליה בר נש דבעי לאתקדשא מקדשין ליה ופרשי עליה קדושה דלעילא קדושה דאתקדש בה קודשא בריך הוא [חסר]:</p>	<p>לטהר מטהרים אותו, אדם שרוצה להתקדש מקדשים אותו, ופורסים עליו קדושה עליונה, קדושה שהתקדש בה הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ר' אבא פתח (תהלים קג א) לדוד ברכי נפשי את יי' וכל קרבי את שם קדשו כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע בפולחנא דמאריה דהא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר (משלי א כב) עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו' (ירמיה ג יד) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ולית מאן דירכין אודניה אורייתא קא מכרוזא קמיהו ולית מאן דישגח:</p>	<p>רבי אבא פתח "לדוד ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו" כמה יש לו לאדם להתבונן ולדעת בעבודת רבונו, שהרי בכל יום ויום הכרוז קורא ואומר, "עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו' שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם", ואין מי שירכין אזניו. התורה מכריזה לפנייהם ואין מי שישגיח.</p>
<p>תא חזי בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין עד דאיהו אזיל בעלמא יהבין ליה בקולרא עד דאיהו יתיב דיינין ליה בקונפון עם שאר בני דינא אי אשתכח ליה סניגורא הא אשתזיב מן דינא הה"ד (איוב לג כג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויהננו ויאמר וגו' מאן</p>	<p>בא וראה, אדם הולך בעולם הזה וחושב ששלו הוא תמיד, וישאר בתוכו לדורי דורות, עד שהוא הולך בעולם נותנים אותו בקולר, עד שהוא יושב דנים אותו במושב הדיינים עם שאר בני הדין, אם נמצא לו סנגור הרי נצול מהדין, זהו שנאמר "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויהננו ויאמר וגו'".</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>מפניהם עלייהו אתמר (איכה א ה) היו צריה לראש באומאה עלך זמנא תניינא בחי יי' צבאות אלהי ישראל יושב הכרובים דכל [מליץ] אלין ומליץ לא יפלו מן פומך בכל יכלתך למלא (בהון) קמי קב"ה ולאחזאה דוחקא דלהון ע"כ:</p>	<p>מפניהם, עליהם נאמר "היו צריה לראש", בשבועה עליך. פעם שניה ב"חי ה' צבאות אלהי ישראל יושב הכרובים" שכל הדברים האלה לא יפלו מפיןך בכל יכלתך לדבר אותם לפני הקדוש ברוך הוא ולהראות את הדחק שלהם.</p>
<p>קבו/ב</p>	
<p>הוא סניגורא אלין עובדין דכשרן דקיימי עליה דב"נ בשעתא דאצטריך ליה ואי לא ישתכח עליה סניגורא הא אתחייב מן דינא לאסתלקא מן עלמא:</p>	<p>הוא הסנגור, אלה מעשים כשרים שעומדים על האדם בשעה שמצטרך להם, ואם לא ימצא עליו סנגור, הרי התחייב מהדין להסתלק מהעולם.</p>
<p>בההיא שעתא כד איהו שכיב בקולרא דמלכא עד דזקיף עינוי חמא דאתיין לגביה תרין דכתבין קמיה כל מה דעבד⁵⁶⁶⁰ בהאי עלמא וכל מה דאפיק מן פומא⁵⁶⁶¹ ויהיב דינא⁵⁶⁶² ונ"א חושבנא על כלא וכתבין קמיה הה"ד (עמוס ד יג) כי הנה יוצר הרים</p>	<p>באותה שעה כששוכב בקולר, המלך עד שְׁמְרִים עינוי רואה שבאים אליו שנים שכותבים לפניו כל מה שעשה בעולם הזה, וכל מה שהוציא מפיו, ונותן דין (חשבון) על הכל, וכותבים לפניו, זהו שנאמר "כי הנה יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שְׁחֹו וגו'",</p>

ת"י נימין דשערי דאריך שה"ס שער לב"ן גי' פ"ב כנז"ל. אבל גם בנזיר יש בחינת טהור, והוא בעת השלים נזירותו שאז מגלח שערו, וטעמו מהאי דקאמר בדף הבא בסוד (ו, יא) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, ע"ע (רמ"ז).

⁵⁶⁶⁰ במעשים (אור יקר).

⁵⁶⁶¹ בדיבור (אור יקר).

⁵⁶⁶² לכאורה נראה שהכוונת חשבון שנותן חשבון מעשיו, אמנם לפי האמת ממש נותן הוא קודם הדין ששואלים אותו עונש עבירה זו מה היא והוא אומר כך וכך, ואחר כך שואלים אותו וכיון שאתה יודע הדין וחומר העונש למה עברת והיינו "ויהיב דינא" וכותבים זה נוסף על מציאות מעשיו הרעים וזהו שאמר "ויהיב דינא על כולא דכתבין קמיה", ואפשר שהם שני סופרים אחד סופר מעשה הכשר והשני סופר מעשה הרע והם אחד מימין ואחד. משמאל מגיד לאדם מה שיחוו (אור יקר)

<p>5663 ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיהו וגו' והוא אודי 5663 עליהו מאי טעמא 5664 בגין דההוא עובדא 5665 דאיהו עביד 5666 סלקא וקיימא 5667 עליה לאסהדא ביה 5668 וקיימין לאסהדא עליה וכלהו נחתי 5669 ואתרשימו קמיה 5670 וקיימי קמיה 5671 ולא מתעברין מניה 5672 עד שעתא דאתרין בהו בההוא עלמא:</p>	<p>והוא מודה עליהם. למה, משום שאותו מעשה שעשה עולה ועומד עליו להעיד בו, ועומדים להעיד עליו, וכולם יורדים ונרשמים לפניו ועומדים לפניו, ולא עוברים ממנו עד שעה שנדון בהם באותו עולם.</p>
<p>ת"ח 5673 כל אינון מלוי 5674 דעביד ב"נ בהאי עלמא כלהו זמינין [קמיה ולא אברין מיניה] וקיימי לאסהדא ביה ולא אתאבידו (קמיה ולא אברין מני) ובשעתא דמפקי ליה לקברא כלהו מתעתדן ואזלו קמיה ותלת כרוזי מכרוזי חד קמיה וחד מימיניה וחד משמאליה ואמרי דא פלניא דמריד במאריה מריד לעילא 5675 מריד לתתא 5676 מריד באורייתא 5677 מריד בפיקודוי 5678 חמו עובדוי חמו מלוי טב ליה דלא אברי עד דמטי לגבי קברא כלהו מתין אתרגזין 5679 מדוכתייהו 5680 עליה ואמרי ווי ווי דדא אתקבר בגוון עובדוי ומלוי אקדמן ועאלין</p>	<p>בא וראה כל אותם דברים שעשה אדם בעולם הזה, כולם זמינים ועומדים להעיד בו, ולא נאבדו ממנו. ובשעה שמוציאים אותו לקבר כולם מזדמנים והולכים לפניו, ושלושה כרוזים מכריזים אחד לפניו, ואחד מימינו, ואחד משמאלו, ואומרים זה פלוני שמרד ברבונו, מרד למעלה, מרד למטה, מרד בתורה, מרד במצוותיו, ראו מעשיו ראו דבריו, טוב לו שלא נברא. עד שמגיע לקבר כל המתים רוגזים עליו ממקומם ואומרים, אוי אוי שזה נקבר בתוכנו, מעשיו ודבריו מקדימים ונכנסים לקבר ועומדים על אותו גוף, ורוחו הולכת ושטה ומתאבלת על הגוף.</p>

5663 אפשר שהקב"ה [נ' שהוא] מזכירו על ידי שהם מציאותם ממש לפניו כדמסיק, "ואודי" דקאמר היינו
 שהיא מודה לאותם המלאכים שהם. הנפעלים מהמעשים עצמם כי כל עבירה נעשה מלאך רע וכל מצות
 מלאך טוב (אור יקר).

5664 פרוש מה צורך בענין זה שיזכירוהו והוא יודה וסופרים שכתבו והלא גלוי וידוע לפניו הכל יענשוהו
 במעשיו בלי סבוב עניינים אלו, לזה אמר כי כל מה שאמרנו מעצמו נמשך הענין (אור יקר).

5665 כתב הרב ממעשה המצוה או העבירה נברא מלאך בצורת אדם והם מעידים עליו וז"ש וקיימי לאסהדא
 עליה (מ"מ).

5666 בהיותו בעולם (אור יקר).

5667 לפני הקב"ה (אור יקר).

5668 פלוני עשאני, ומיד כשעלו לפני בורא עולם לא נתבטלו אלא הקב"ה מעמידן וקיימין קיימים עד יום
 מותו (אור יקר).

5669 בעת פטירתו (אור יקר).

5670 שהם אותם המעשים הרעים שבעת עשייתם היו דברים שאין בהם ממש לעין הרואה עתה נרשמים
 ונגשמים לפניו (אור יקר).

5671 שאין הענין שנרשמת אחד ומתבטלת ונרשמת אחרת ומתבטלת אלא כולם נרשמים ועומדין (אור יקר),
 פי' שבאמת שהוא מלא עינים שהרי כמה תנאים ואמוראים הנז' בגמ' ראו אותו מלא עינים ומ"ש ושאר בני
 נשא לא חמאן ליה. קאי אמ"ש לעיל אדהכי חמי ליה קמיה וכו' ורצה לפרש דוקא החולה רואה אותו אבל
 שאר בני אדם שאצלו אינם רואים אותו. א"נ י"ל מ"ש דהא כמה בני נשא וכו' ר"ל שמביא ראייה למ"ש אדהכי
 חמי ליה קמיה וכו' דמשמע שהחולה לבד רואה אותו. ולא האחרים היושבים אצלו (מ"מ).

5672 כי אז שנרצה עונו ראשון ראשון שמקבל עונשו היא מתבטלת והם עצמן עונשו כי שכר עבירה עבירה
 וזהו שאמר ותמוגגנו ביד עוננו כי העון ממש בעצמו עונשו ואדם נמסר ביד עונו (אור יקר).

5673 ע' עוד בספר הגלגולים (דפוס פרעמישלא פ' נט ופ' סט ושם פ' לח ופ' נה ובכ"מ שם), מענין הדינין של
 האדם אחר פטירתו (דע"ה ח"ב יג ע"ב).

5674 מכאן עד סוף דבריו ווי על ההוא דינא הוא ראייה אל הענין ולכך הפסיק הענין בזה ואחר כך חזר לעניינו
 (אור יקר).

5675 בפגם למעלה (אור יקר).

5676 במעשיו בעולם הזה (אור יקר).

5677 שלא עסק בה (אור יקר).

5678 שלא קיים אותם (אור יקר).

5679 אתרגזון (דפ"ו).

5680 שכל הרשעים נדונים יותר מפני שהם כמו מלמדים שלמדו שאר הרשעים לכך הם משתתפים בדינן
 בעבורו, מפני שמבעירים אור בגיהנם מחדש לו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לקברא⁵⁶⁸¹ וקיימי עליה דההוא גופא ורוחיה אזלא ושאת ומתאבלא על גופא:</p>	
<p>כיון דב"נ אתטמר בבי קברי דומ"וה קדים (ס"א קאים) ונפיק תחות ידיה תלתא בי דינא די ממנן על דינא דקברא ותלת שרביטי דאשא בידיהו ודיינין רוחא וגופא כחדא⁵⁶⁸² ווי על ההוא דינא ווי על עובדוי בשעתא דאיהו תפסם בקולרא דמלכא ואתרן דיניה ואשתלים⁵⁶⁸³ דלא אשתכח עליה סניגוריא סנטירא⁵⁶⁸⁴ דמלכא נחית וקאים קמיה לרגלוי וחד סייפא שננא⁵⁶⁸⁵ בידיה זקיף ב"נ עינוי וחמי כתלי ביתא דמתלהטן באשא (דזיוא) מניה אדהכי חמי ליה קמיה כווליה מלי עיינין⁵⁶⁸⁶ לבושוי⁵⁶⁸⁷ אשא דלהיט קמיה דבר נש הכי הוא ודאי⁵⁶⁸⁸ דהא כמה בני נשא⁵⁶⁸⁹ חמו מלאכא בשוקא וקיימי קמיה ושאר בני נשא לא המאן ליה:</p>	<p>כיון שהאדם נטמן בבית הקברות, דומה מקדים עומד ויוצא תחת ידיו שלשה בתי דינים שממונים על דין הקבר, ושלשה שרביטי אש בידיהם, ודנים רוח ונפש כאחד, אוי על אותו הדין, אוי על מעשיו. בשעה שהוא תפוס בקולר המלך, ונדון דינו, ונשלם שלא נמצא עליו סנגור ושוטר המלך יורד ועומד לפניו לרגליו, וחרב שנונה אחת בידו, מרים האיש את עינוי ורואה כתלי הבית לוחטים באש (הזיו) ממנו, ובין כך רואה אותו לפניו כולו מלא עינים, לבושו אש לוחט לפני האדם. כך הוא ודאי, שהרי כמה בני אדם ראו מלאך בשוק ועמדו לפניו, ושאר בני אדם לא ראו אותו.</p>
<p>ואי תימא⁵⁶⁹⁰ (ואיתימא) הא כתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות וגו' היך יכיל לאתחזאה בארעא אלא מלה דא הא אוקמוה דכיון דנחית ומלאכא לארעא אתלבש בגופא ואתחזי למאן דאתחזי בההוא לבושא דאתלבש ביה ואי לאו לא יכיל למסבל ליה עלמא ולא אתחזאה כ"ש וכל שכן האי דכל בני עלמא צריכין ליה תלת טפין בחרביה וכו' והא אוקמוה חבריא כיון דחמי ליה אודעזע כל גופיה ורוחיה ולביה לא שכיך בגין דאיהו מלכא דכל גופא ורוחא דליה אזלא בכל שייפי גופא ואשתאיל מנייהו כבר נש דאשתאיל מחבריה למהך לאתר אחרא כדין הוא אומר ווי על מה דעבד ולא מהנייא ליה אלא אי אקדים אסותא דתשובה עד לא מטא ההיא שעתא⁵⁶⁹¹ דחיל [ההוא] ב"נ⁵⁶⁹² ובעי לאתטמרא ולא יכיל:</p>	<p>ואם תאמר הרי נאמר "עושה מלאכיו רוחות וגו'" איך יכול להראות בארץ, אלא דבר זה כך בארוהו, שכיון שיורד מלאך לארץ מתלבש בגוף, ונראה למי שנראה באותו לבוש שהוא לבוש בו, ואם לא יוכל העולם לסבלו ולהראות, כל שכן וכל שכן זה, שכל בני העולם צריכים אותו, שלש טפות בחרבו וכו', והרי בארוהו החברים, כיון שראוהו מזדעזע כל גופו ורוחו, ולבו לא שוכך, משום שהוא המלך של כל הגוף, ורוחו הולכת בכל אברי הגוף, ונפרדת מהם, כמו אדם שנפרד מחברו ללכת למקום אחר, אז הוא אומר אוי על מה שעשה ולא עוזר לו, אלא אם הקדים רפואת התשובה עד שלא הגיעה אותה שעה, פוחד אותו האיש ורוצה להסתתר ולא יכול.</p>

⁵⁶⁸¹ לדונו בחבוט הקבר והיינו ענין דומה כדמסיק (אור יקר).
⁵⁶⁸² מלבישים אותם יחד והנה בזה נודע למה ממש המעשים עצמם נרשמין כדפירשנו, השתא אהדר לענין ראשון וקאמר בשעתא דאיהו תפיס וכו' (אור יקר).
⁵⁶⁸³ למיתה (אור יקר).
⁵⁶⁸⁴ שר טבחים (אור יקר). וסנטירא (דפ"ו).
⁵⁶⁸⁵ הוא עצמו א"ל וחרבו ס"ם והיינו סמא"ל כדפירשו בתיקונים והוא זכר וחרבו נקבה כדמות זכר ונקבה העליונים הקדושים, וכן הנקבה הקדושה נקראת חרב (אור יקר).
⁵⁶⁸⁶ כענין הקדושים דכתיב בהו וגבותם מלאות עיניים, והיינו כחות הפעולות ענייני ההשגחה על פרטים רבים, וגם ענין זה אל המלאך הזה לרעה (אור יקר).
⁵⁶⁸⁷ לבושיה (דפ"ו).
⁵⁶⁸⁸ כלומר אין לספק בזה, ולהקשות אי הכי כמה בני אדם שם ואינם רואים כלל שהרי כיוצא בו (אור יקר).
⁵⁶⁸⁹ דהיינו כמה צדיקים רואים המלאך בשוק ושאר בני אדם שבשוק אין רואים אותו הכי נמי הכא (מ"מ).
⁵⁶⁹⁰ השתא דאמרת שהוא נראה לאלו ולאלו אינו נראה אותם הנראים איך אפשר, דאי לדידי הוה אמינא דלא הני ולא הני לא ראו כלל (אור יקר).
⁵⁶⁹¹ פירוש לא יועיל לו אלא אם עשה תשובה קודם המיתה (מ"מ).
⁵⁶⁹² פי' בשעה שרואה מלאך המות דחיל ובעי לאתטמרא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כיון דחמי דלא יכיל הוא פתח עינוי ואית ליה לאסתכלא ביה ואסתכל ביה [ב]עיינין פקיהין וכדין הוא מסיר גרמיה ונפשיה וההוא שעתא הוא עידן דינא רבא דב"ג אתדן ביה בהאי עלמא וכדין רוחא אזלא בכל שייפי גופא ואשתאיל מינייהו (ועב"ד רוחא אזלא) ושאט בכל שייפין ואזדעזעא לכל סטרין וכל שייפי גופא כלהו מזדעזען:</p>	<p>כיון שרואה שאינו יכול, הוא פותח עיניו ויש לו להסתכל בו ומסתכל בו בעיניים פקוחות, ואז הוא מוסר עצמו ונפשו, ואותה שעה הוא זמן דין הגדול שהאדם נדון בו בעולם הזה, ואז הרוח הולכת בכל האיברים של הגוף, ונפרדת מהם, ומשוטטת בכל האיברים ומזדעזעת לכל הצדדים וכל אברי הגוף כולם מזדעזעים.</p>
<p>כד מטא רוחא לכל שייפא ושייפא ואשתאיל מניה נפל זיעא על ההוא שייפא ורוחא אסתליק מניה ומיד מית ההוא שייפא וכן בכלהו כיון דמטי רוחא למיפק דהא אשתאיל מכל גופא כדין שבינתא קיימא עליה ומיד פרחא מן גופא זכאה חולקיה דמאן דאתדבק בה ווי לאינון [חייביא] דרחיקון מנה ולא מתדבקין בה:</p>	<p>כשמגיעה הרוח לכל אבר ואיבר ונפרדת ממנו, נופלת זיעה על אותו איבר, והרוח מסתלקת ממנו, ומיד מת אותו איבר, וכן בכלם, כיון שמגיעה הרוח לצאת שהרי נפרדה מכל הגוף, אז השכינה עומדת עליו, ומיד פורחת מהגוף. אשרי חלקו של מי שנדבק בה, אוי לאותם רשעים שרחוקים ממנה ולא מתדבקים בה.</p>
<p>ו(ב)כמה בי דינא אעבר בר נש כד נפיק⁵⁶⁹³ מהאי עלמא חד ההוא דינא עלאה⁵⁶⁹⁴ דקאמרן כד נפיק רוחא מן גופא וחד דינא כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה⁵⁶⁹⁵ וכרוזי מכרוזי עלוי וחד דינא כד עייל לקברא⁵⁶⁹⁶:</p>	<p>וכמה בתי דינים עובר האיש כשיוצא מהעולם הזה, אחד אותו דין עליון שאמרנו כשיוצאת הרוח מהגוף, ואחד דין כשמעשיו ודבריו הולכים לפניו והכרוזים מכריזים עליו, ואחד דין כשנכנס לקבר,</p>
<p>קכז/א</p>	
<p>וחד דינא דקברא⁵⁶⁹⁷ וחד דינא דתולעתא⁵⁶⁹⁸ וחד דינא דגיהנם⁵⁶⁹⁹ וחד דינא דרוחא דאזלא</p>	<p>ואחד דין הקבר, ואחד דין התולעת, ואחד דין הגיהנם, ואחד דין הרוח שהולכת ומשוטטת בעולם ולא מוצאת מקום עד שישתלמו מעשיו.</p>

⁵⁶⁹³ נפק (דפ"ו).

⁵⁶⁹⁴ הראשון - והוא לסבת העונות שהוא חוטא בהם בגוף ונפש יחד בחיים, כך בעוד כל חלקיו יחד מקבל עונשו וזה עונש קשה אל החי וקצר שנעשה זמן מועט כדי עונג העבירה שעה קלה, וניקוי זה הוא אל החלקים כולם יחד ואם לא שעה זו אין לו שעה אחרת (אור יקר).

⁵⁶⁹⁵ השני - דהיינו מעת היותו יוצא מביתו עד קברו, ולפי הנראה הוא עונש הלבנת פנים שהכרוז מכריז לבד אמנם צער ממש ודין עונש אין לו וכן דקדק שאמר "מלוי אזלין קמיה וכרוזי מכרוזי" אמנם דוחק גדול שנאמר שאינו מדבר אלא על הלבנת פנים, ונראה שיש ממש עונש ודין שהרי מלוי אזלין קמיה ומה צריך הכרזה אלא ממש נותנים טעם על צערו כלומר דין זה נעשה בו על עבירה פלונית שבידו, וכן כל עבירה ועבירה גובה שם חלקו, וטעם הדין הזה הוא כנגד מה שהוא ממש בעולם הזה (אור יקר)

⁵⁶⁹⁶ שם פתח הכניסה מעולם הזה אל עולם אחר לכך שם בא בעל החוב וגובה חובו, ונראה ממקום אחר בזוהר ששם מענישים אותו על בנים זרים הנוולדים מטיפי זרע לבטלה וקראים (אור יקר).

⁵⁶⁹⁷ הרביעית - היינו חבוט הקבר ששם מרכיבין הנפש בגוף כזמן היותו בעולם הזה ושם נדון על כל המעשה שעשו בשתוף ושניהם יחד פורעים בשתוף (אור יקר).

⁵⁶⁹⁸ החמישית - היינו הגוף נרקב כגוש רמה ותולעה ונפש מתאבלת וקשה רמה בבשר המת כמחט, לא כרמה בבשר החי אלא כמחט שהוא יותר קשה כל כך מרגיש בצער זה הנפש וזה לכל אחד מהם לבדו בפני עצמו (אור יקר).

⁵⁶⁹⁹ הששית - לנפש לבדה שכבר נח הגוף והנפש לעצמה מתטהרת ומתלבנת בגיהנם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ושאט בעלמא ולא אשכח אתר⁵⁷⁰⁰ עד דישתלימו עובדוי⁵⁷⁰¹:</p>	
<p>ודאי שבעה עדנין יחלפון עלוי⁵⁷⁰² בנין כך בעי בר נש כד איהו אשתכח בהאי עלמא לדחלא מן מאריה ולאסתכלא בכל יומא ויומא בעובדוי וייתוב מנייהו קמי מאריה כד אסתכל דוד מלכא באינון דינין דבר נש כד אסתלק מהאי עלמא אקדים ואמר (תהלים קג א) ברכי נפשי את יי' עד דלא תפוק מעלמא השתא דאנת אשתכחת עם גופא וכל קרבי את שם קדשו אתון שייפי⁵⁷⁰³ דמשתתפי ברוחא השתא דאשתכחת עמכון אקדימו לברכא שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ליה ולאודאה עלייכו⁵⁷⁰⁴:</p>	<p>ודאי שבעה זמנים יחלפו עליו, בגלל זה צריך האדם כשהוא נמצא בעולם הזה לירא מרבונו, ולהתבונן בכל יום ויום במעשיו, וישוב מהם לפני רבונו. כשהתבונן דוד המלך באותם דיני האדם כשמסתלק מהעולם הזה, הקדים ואמר ברכי נפשי את ה', עד שלא תצא מהעולם, כעת שאת נמצאת עם הגוף וכל קרבי את שם קדשו, אתם האיברים שמשתתפים ברוח, כעת שהיא נמצאת אתכם, הקדימו לברך את השם הקדוש, עד שלא יגיע זמן שלא תוכלו לברכו ולהודות עליהם.</p>
<p>ת"ח איש כי יפליא לנדור נדר (במדבר ו ב) דאקדים בהאי עלמא⁵⁷⁰⁵ לאתקדשא בקדושה דמאריה מיין ושכר יזיר חומץ יין וגו' והכא אית לאסתכלא כיון דאסיר⁵⁷⁰⁶ ליה חמרא⁵⁷⁰⁷ ענבים למה⁵⁷⁰⁸ דהא ובכהניו (הכא אית לאסתכלא) כתיב (ויקרא י ט) יין ושכר אל תשת וגו' יכול ענבים נמי לא בענבים שרי הכא לנזיר מ"ט אסר ליה ענבים:</p>	<p>בא וראה "איש כי יפלא לנדור נדר", נזיר שהקדים בעולם הזה להתקדש בקדושת רבונו מיין ושכר, יזיר חומץ יין וגו', כאן יש להתבונן כיון שאסור לו יין, ענבים למה, שהרי בכהנים כתוב "יין ושכר אל תשת וגו'", יכול גם ענבים, לא, בענבים מותר. כאן לנזיר למה אסור לו ענבים.</p>

⁵⁷⁰⁰ השביעית – גלות, שיצא מנהיגם ולא נתן לה מנוחה בגן עדן ונעה ונדה עד עת קצבת הדבר לפי עונשו עד ירצה עונו, ואלו הם שבעה זמנים משתנים עליו כפי שבעה מדרגות שיש לקליפות וכל מדרגה ומדרגה גובה חלקה והם ממש רצוי לשבעה מדרגות קדושות, והנה מן הדין היה שהאדם יכנס מעולם זה אל עולם עליון כדרך שנכנסו אליהו וחנוך אמנם הפגם אינו מניח, אם כן פגם מעשיו גורמין שיצטרך ליסע דרך שבעה מסעות אלו אחת אל אחת שהם כולם עד הגיע אל המקום שהיה מגיע אלו נכנס חי לגן עדן ונתעלה מעולם זה אל עולם העליון, והם שבעה מדרגות שבין עולם לעולם, ואלו היה נוסע היה נוסע בגוף ונפש והחטא גורם שיצטרך להפרד (אור יקר), פי' שמקלעים אותה בתוך כף הקלע כמ"ש הרוחות שהיו מתעברים בבני אדם להא"ר ז"ל ואמרו לו שהם מטולטלי' מגבעה אל הר. אבל הגלגול שמתגלגל בעו"הז לא חשיב ליה הזוהר שאדרבא זהו תיקונו (מ"מ).

⁵⁷⁰¹ כלומר עד שקבל מארי דחובא חוביה וישאר נקי מכל סיג ואחר כך יכנס לאור באור החיים כשיעור מעשיו הטובים. אם זכה בעולם הזה במעשה המצוה ותורה (אור יקר).

⁵⁷⁰² מכיון שהתחיל להפריד עד שגמר הפירוד ונתקנה הנפש לבדה אל העולם העליון ואל הטוב הצפון, ונראה לי שהם שבעה נגד שבעה ספירות גם את זה לעומת זה וכו', האחד ליכנס אל החסד ששם למעלה הטוב הצפון ולך ה' חסד כי אתה תשלם, לאיש כמעשהו ולכך נעה ונדה מצד החסד עד יזכה אליו, השנית מצד הגבורה, ולכך נדון באש גהינם מצד הגבורה כנודע, השלישית מצד התפארת גוף מצד התפארת נקרע ורמ"ח אברים נדונים שם, הרביעית מהיסוד והיינו חבוט הקבר שהצדיק ניצול וזה שפגם ביסוד נדון, החמשיית וששית הם נצח והוד דהיינו מהבית לקבר ופתח כניסת הקבר, השביעית המיתה מצד המלכות שממנה המיתה בעצמה והם ממש נגד שבעה ספירות משבעה קליפות ממטה למעלה (אור יקר).

⁵⁷⁰³ קרבי מפרש לשון קרובי שהם קרובים יחד זה לזה אליו, או ירצה קרובים אל הנפש כדמסיק "דמשיתתפי כרוחא" (אור יקר).

⁵⁷⁰⁴ כענין המכין מצעדי גבר וזוקף כפופים ופוקח עורים ומתיר אסורים, שאדם נותן שבח להקב"ה על מציאות תכונת האברים (אור יקר).

⁵⁷⁰⁵ מה שהנשמות נבדלות מתאוות גשמיות אחר סילוקם מהעולם הזה מקדים הוא בהיותו בגוף ונפש לאתאחד בקונו, וזהו שאמר יפליא שפורש עצמו מדרכי העולם דהיינו לנדור נדר נזר זה להדבק בקונו דהיינו להזיר לה' (אור יקר).

⁵⁷⁰⁶ דאסור (דפ"ו).

⁵⁷⁰⁷ שנראה שעיקר הכוונה פן ישתה וישכח מחוקק (אור יקר).

⁵⁷⁰⁸ דלאו מידי דמשכר איהו, ויגדל הקושי בענין הכוהנים דכתיב בהו יין ושכר והותרו בענבים וזהו שאמר "דהא הבא אית לאסתכלא" וכו' (אור יקר).

<p>אלא עובדא דא ומלה דא רזא עלאה הוא לאתפרשא מן דינא בכלא והא [ידיע] וידיעא (ידיעת) ההוא אילנא דחב ביה אדם קדמאה⁵⁷⁰⁹ וענבים הוו ודא הוא רזא דמלה דהא יין ושכר וענבים בסטרא חד אתאחדו יין לעילא⁵⁷¹⁰ ואוקמוה שכר לשמאלא⁵⁷¹¹ דהא שכר מיין נפקא ענבים דכניש כלהו לגבייהו⁵⁷¹² ודא הוא אילנא דחב ביה אדם קדמאה בג"כ כלא בחד סטרא אתאחד⁵⁷¹³ ואי תימא⁵⁷¹⁴ דהאי נזיר שביק מהימנותא עלאה⁵⁷¹⁵] (ואיתימא שביק ממהימנותא כלום⁵⁷¹⁶) לאו הכי אלא לא אתחזי ביה עובדא מסטר שמאלא כלום⁵⁷¹⁷:</p>	<p>אלא מעשה זה ודבר זה סוד עליון הוא, להפרד מהדין בכל, והרי ידוע אותו עץ שחטא בו אדם הראשון ענבים היו, וזהו סוד הדבר, שהרי יין ושכר וענבים בצד אחד נאחזו. יין למעלה ופרשוה, שכר לשמאל, שהרי שכר יוצא מיין, ענבים שכונסים כולם אליהם, וזהו עץ שחטא בו אדם הראשון, לכן הכל נאחז בצד אחד. ואם תאמר שנוזר זה עזב אמונה עליונה (כלום) לא כך, אלא לא נראה בו מעשה מצד שמאל כלום.</p>
<p>ת"ח דהכי אוליפנא מספרא דרב המנונא סבא והכי הוא כתיב (במדבר ו ה) גדל פרע שער ראשו בעי דיתרבי שער רישיה⁵⁷¹⁸ ודיקניה ויתפרש מיין ושכר וענבים בגין דכלהו סטר שמאלא ולא תליין שערא יין אימא עלאה שכר סטרא דאחידו ביה ליואי ונפקי מיין עלאה ולא תלי שערא⁵⁷¹⁹ ובג"כ</p>	<p>בא וראה שהרי למדנו מספרו של רב המנונא סבא וכך הוא כתוב "גדל פרע שער ראשו" צריך שיתרבה שער ראשו וזקנו ויפרש מיין ושכר וענבים משום שכולם צד שמאל, והשערות לא תלויות. יין האם העליונה, שכר צד שאחוזים בו לויים, ויוצא מיין עליון, ולא תלוי השער, ולכן כאשר עולים הלויים לאותו</p>

5709 פי' מ' (מ"מ).

5710 בבינה שממנה התעוררות הדין כנודע (אור יקר), פי' בינה (מ"מ).

5711 בגבורה שבה היין המשכר בסוד מדת הדין הקשה נמשך מבינה, ענבים הם שבע ספירות נכללות במלכות מקבלות מדין הגבורה והבינה והיינו יין המשומר בענביו מששת ימי וכו' (אור יקר), פי' גבורה (מ"מ).

5712 והיינו מ' (מ"מ).

5713 פי' שכולם גבור' (מ"מ).

5714 כיון דאת אמרת כי יין ושכר וענבים הם שלש מדות אלו והוא מפליא עצמו מהם (אור יקר).

5715 והרי קוצץ בנטיעות שממש דוחה שלש מדות אלו ומסלק חלקו מהם (אור יקר).

5716 פי' שלא תאמר כיון שאסרה תורה יין לנזיר ושכר וענבים שהם בינה וגבורה ומ' יעלה על דעתך שהכוונה היא שאינו רוצה בהם. לכן קאמר לאו הכי אלא הכוונה שאסרה תורה ג' אלו מפני שהוא רמז לא"א שכולו רחמים גמורים ולכן אסור לו ג' מינים אלו שם מסטרא דשמאלא (מ"מ).

5717 להבין ענין זה על מתכונתו היינו צריכים להאריך בבאורו הרבה כמה שפירשנו בספ"ר בענין הספירות שכל אחת כלולה מעשר ועם כל זה עיקר הפעולה באחת וכולם משותפות בפעולה ההיא, אבל הנה בקצרה הכוונה כי חם ושלוש שיהיה הוא אוחז במדה ודוחה מדה אחרת, אמנם העיקר כי הוא נאחז בכל עשר הספירות בכלל, אמנם על צד המדות הפועלות למטה אינו אוחז אלא בימין וזהו שאמר "לא אתחזי ביה עובדא", ממעשה ספירות הדין ופעולתם הוא נבדל אמנם ממציאותם ממש אינו נבדל שלא לקצץ, והיינו כמשל פעולת הימין שכל עשר ספירות פועלות בפעולה והם נכללים עמה בפעולת החסד, ומי שיאחז בזה אף אם לא אחוז בגבורה בפעולת הדין, כיון שהיא נכללת עם החסד בפעולת החסד לא יקרא קצוץ חס ושלוש, והיינו דרך מרכבת אברהם לחסד ויצחק לגבורה (אור יקר).

5718 כדי להשכיל ענין זה על מתכונתו צריך לבאר הקדמה אחת בסוד השער שנתבארה בתיקונים בחכמת הפרצוף, והיינו שהשער הם שלשה מינים, האחד מורה על הגבורה דין חזק וזה יהיה שערא קמיט וקציר שערות חזקים וקצרים ונקמטים מורים על חוזק וגבורה, השני מורה חסד גמור וזה יהיה שערא שיע וירפה ותלי פירוש ארוך וחלק מורה על החסד, השלישי בינוני לא ארוך ולא קצר, לא רפה ולא חזק והוא נקמט

מעט הוא בתפארת מדה בינונית, ושלש בחינות אלו הם סוד תקיעה ושברים ותרועה שהם יורה על מציאות השערות ממש, והנה שלש בחי' אלו הם בסוד פרצופי בני אדם, ובהיות אחד בהיות האדם מרכבה אל צד השמאל, תחתון ופרצוף עליון הכל השער העליון מקור ממש לזה כי פרצוף בשערותיו דהיי' קוצותיו תלתלים שחורות כעורב מורים דין (אור יקר).

5719 פי' מפני שהשערות הם דין וג' אלו הם סטרא דשמאלא ולכן לא תליין שערא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כד סליקון ליואי לההא⁵⁷²⁰ אתר בעיין לאעברא כל שערא דלהון כד"א (במדבר ח ז) והעבירו תער על כל בשרם⁵⁷²¹;</p>	<p>מקום, צריך להעביר כל שערים כמו שנאמר "והעבירו תער על כל בשרם".</p>
<p>ענבים אימא תתאה דכניש יין ושכר לגווה ועל דא אתפרש מכל סטר שמאלא [דלא] לאחזאה עוברא דילהון לגביה ענבים דא לא תלי שערא ודיקנא דהא נוקבא בעיית לספרא שערא כד אתיית לאזדווגא בדכורא והא דיקנא לא אשתכח(י) בה בג"כ הוא תלי שערא דרישא ודיקנא ורזא דמלה נזיר אלהים (שופטים יג ה) אקרי ולא נזיר יי' פרוש מדינא כלא:</p>	<p>ענבים האם התחתונה, שכונסת יין ושכר לתוכה, ועל כך נפרד מכל צד שמאל, שלא להראות מעשה שלהם אליו. ענבים זה לא תולה שער וזקן, שהרי הנקבה צריכה לספר שעה כשבאה להזדווג בזכר, והרי זקן לא נמצא בה. בגלל זה הוא תולה שער הראש והזקן, וסוד הדבר "נזיר אלהים" נקרא ולא נזיר ה', פרוש מהדין כולו.</p>
<p>ת"ח על דא כתיב (במדבר ו יא) וכפר עליו מאשר הטא על הנפש וגו' על נפשו לא כתיב אלא על הנפש וסתמו ומאי איהו דא ענבים דאקרי נפש וע"ד כתיב הטא בגין דסטרי דיליה יין ושכר הוא וגרע מניה אתר דינא הטא מאי הטא אלא גרע דינא ושל (על) הנפש אי הכי אמאי וכפר עליו⁵⁷²² בגין דהשתא קא אתיב⁵⁷²³ לאתחברא בהדייהו ולא מקבלן ליה הני אתרי עד דימלך בכהנא ויכפר עליה בגין דאיהו שדי לון לבר בקדמיתא כיון דהשתא אתי לגבייהו בעי [לאתחברא] (לאתבא לון) תקונא דכפרה ויקבלון ליה ודא הוא רזא דמלה (ודאי בכלא):</p>	<p>בא וראה, על זה כתוב "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגו'", לא כתוב על נפשו, אלא על הנפש סתם, ומהו, זה ענבים שנקרא נפש, ולכן כתוב חטא, משום שצד שלו יין ושכר הוא וגרוע ממנו מקום דין חטא. מה זה חטא, אלא גרוע דין הנפש, אם כך למה "וכפר עליו" משום שעכשיו בא להתחבר איתם ולא מקבלים אותו מקומות אלה, עד שימלך בכהן ויכפר עליו, משום שהוא זרק אותם החוצה בהתחלה. כיון שכעת בא אליהם, צריך להתחבר תקון של כפרה ויקבלוהו, וזהו סוד הדבר (ודאי בכל).</p>
<p>ואי תימאן שמשון נזיר אלהים הוה אמאי אתענש אלא שפיר הוא מלה דבעל בת אל נכר והוה ליה לאתחברא בדידיה במה דאתחזי ליה והוה דהוה קדיש אערב ההיא קדושה בבת אל נכר ושביק אתריה דאתחזי לההיא קדושה ובג"כ אתענש ואית מאן דאמר דלית ליה חולקא בהווא עלמא מ"ט בגין דאמר (שופטים מז ל) תמות נפשי עם פלשתים ומסר חולקו פלשתים, שתמות נפשו איתם בעולם ההוא.</p>	<p>ואם תאמר שמשון נזיר אלהים היה, למה נענש. אלא נאה הוא הדבר, שבעל בת אל נכר, והיה לו להתחבר בשלו, במה שראוי לו, והוא שהיה קדוש, ערב אותה קדושה בבת אל נכר, ועזב מקומו שראוי לאותה קדושה, ולכן נענש. ויש מי שאומר שאין לו חלק באותו עולם. למה, משום שאמר "תמות נפשי עם פלשתים", ומסר חולקו בחלק פלשתים, שתמות נפשו איתם בעולם ההוא.</p>
<p>קבז/ב</p>	
<p>כך הוה מכרזי⁵⁷²⁴ על נזירא לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב והא אוקמוה חבריאי:</p>	<p>כך היו מכריזים על הנזיר, לך לך אומרים לנזיר סביב סביב לכרם אל תקרב. והרי פרשוה החברים.</p>

⁵⁷²⁰ להווא (דפ"ו).

⁵⁷²¹ קכא ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁷²² פי' כיון שהוא רומז לאריך דתלי שערא (מ"מ).

⁵⁷²³ אתיא (דפ"ו).

⁵⁷²⁴ הרי שהיה מתרחק ממדה זו בהיותה כרם דהיינו ענבים שהיה מסולק מזה, אמנם הלויים וכה תעשה להם הרי הם במדת כ"ה בטהרה שהוא מצד הגבורה בהעברת שער כחות הדין, אמנם הנזיר קדוש למעלה ממדת הלויים כדמפרש ואזיל כי קדושה מימין בחסד וטהרה בשמאל גבורה, ויש מקומות בזהר מורים הפך זה בארנו הענין בספ"ר בשער ערכי הכנויים בס"ד (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ליואי מה כתיב בהו (במדבר ח ז) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם כיון דעברי שערא ועבדי כולי האי כדון אקרי ליואה⁵⁷²⁵ טהור ולא קדוש:</p>	<p>לויים מה כתוב בהם "וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם", כיון שהעבירו שער ועשו כל זה, אז נקראים הלויים טהור ולא קדוש.</p>
<p>אבל האי נזיר בגין דאתפרש מהאי סטרא אקרי קדוש⁵⁷²⁶ ולא טהור בגין כך כתיב (במדבר ו ה) כל ימי [נדר נזרו וגו' אשר יזיר] (הזירו) ליי קדוש יהיה⁵⁷²⁷ וגו' גדל פרע שער ראשו משום הא דכתיב (דניאל ז ט) ושער ראשה כעמר נקא⁵⁷²⁸ דבהאי דמי⁵⁷²⁹ לגוונא דלעילא:</p>	<p>אבל נזיר הזה, משום שנפרד מצד זה, נקרא קדוש ולא טהור, בגלל כך כתוב "כל ימי נדר נזרו וגו' אשר יזיר לה' קדש יהיה וגו' גדל פרע שער ראשו", לכן שנאמר "ושער ראשה כעמר נקא" [ושער ראשו כצמר נקי] שבזה דומה לגוון העליון.</p>
<p>אמר ר' יהודה בר רב בשערי ממש אשתמודע⁵⁷³⁰ דאיהו קדישא דכתיב (שיה"ש ה יא) קוצותיו תלתלים:</p>	<p>אמר רבי יהודה בר רב, בשערות ממש נודע שהוא קדוש, שנאמר "קוצותיו תלתלים".</p>
<p>תאני ר' שמעון אלמלא ידעי בני נשא מאי קאמרי בהאי שערא וברזא דיליה (ס"א בהני שערי ובהני מלין) וכמה דאיהו ברזא דרזין אשתמודען למאריהון בחכמתא⁵⁷³¹ (אשתמודען למאריהון כמה דאיהו ברזא דרזין חכמתא) עלאה:</p>	<p>שנה רבי שמעון, אלמלא ידעו בני אדם מה אומרים בשער הזה ובסודו, (באלו השערות ובאלו הדברים) כמו שהוא בסוד הסודות, יודעו לרבונם בחכמה עליונה.</p>
<p>עד כאן רזי דאורייתא מכאן ולהלאה כתרי⁵⁷³² תורה (ישעיה כג יח) סחרה ואתננה קדש ליי:</p>	<p>עד כאן סודות התורה, מכאן והלאה כתרי (סתרי) תורה, סחרה ואתננה קדש לה'.</p>
<p>אמר אברהם המגיה להסיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדיין אור הקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל המלות אשר הביא האלהי ר"ש ב"י בזה הספר הקדוש כגון מצחא דגולגלתא שערי דרישא (עיינין דרישא) חללי דמוחא חוטמא דעתיקא אודנין ידין ורגלין וזולתם מהכלים הגשמיים ותארים אחרים שתאר בהם יי' ית' ובפרט באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא זוטא כי באלו השני מקומות רבו (כמו רבו) התארים הללו הלא המה מורים מדות וספירות ועניינים פנימיים שכליים וכל האברים שכנו החכמים הללו הם לדמיון וסימנים לדברים סתומים ונעלמים לא לשום דבר גשמי וחמרי חלילה וחס כי אין דמיון בינו ית' ובינינו בשום צד מהצדדים וכ"ש מצד העצם והתבנית יי' יצילנו משניאות אכ"ר:</p>	

⁵⁷²⁵ ליואי (דפ"ו).

⁵⁷²⁶ פי' ת"י נימין הם בא"א והם גימ' קדו"ש ולכך הנזיר שהוא רומז לא"א נקרא קדוש, ולא טהור (מ"מ).

⁵⁷²⁷ לא כמדת כ"ה בלויים (אור יקר).

⁵⁷²⁸ היינו שערא דא"א כמבואר לקמן באדרא והם שערות רחמים ודאי (אור יקר).

⁵⁷²⁹ כי בשאר המדות מי ידמה לעליון אמנם בענין גדל פרע דמי (אור יקר).

⁵⁷³⁰ פליגא אדלעיל שאין קדושתו בשערות לבד אלא בכל הגוף הוא קדוש אמנם בשערות הוא הסימן וזהו שאמר הכתוב קדוש יהיה, ובמה נכר קדושתו גדל פרע שער ראשו ובזה נכר שהוא קדוש (אור יקר).

⁵⁷³¹ כי השערות הם מקורות מפנימיות המוח שהיא חכמה (אור יקר).

⁵⁷³² (נ"א סתרי) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האדרא רבא קדישא⁵⁷³³:</p>	
<p>תניא⁵⁷³⁴ אמר ר"ש לחברייא עד אימת נתיב בקיימא דחד סמכא⁵⁷³⁵ כתיב (תהלים קיש קכו) עת לעשות ליי⁵⁷³⁶ הפרו תורתך יומין זעירין⁵⁷³⁷ ומארי דחובא⁵⁷³⁸ דחיק⁵⁷³⁹ כרוזא קארי כל יומא⁵⁷⁴⁰ ומחצדי חקלא⁵⁷⁴¹ זעירין⁵⁷⁴² אינון ואינהו בשולי ונ"א בשורין ברמא⁵⁷⁴³ לא אשגחן ולא ידעין לאן (הוא) אתר ואזלין:</p>	<p>למדנו: אמר רבי שמעון לחברים, עד מתי נשב בקיום של תומך אחד כתוב "עת לעשות לה' הפרו תורתך" הימים קצרים, בעל החוב דוחק, הכרוז מכריז בכל יום, קוצרי השדה המה מועטים, והם בקצה הכרם, אינם משגיחים ואינם יודעים כראוי לאיזה מקום ילכו.</p>
<p>כמה דיאות אתכנשו חברייא לבי אדרא מלובשין שריין וסייפי ורומחי בידיכון (ורומחי)</p>	<p>האספו חברים לבית הגורן, מלובשים בשריון ורמחים, הזדרזו בתיקונכם. בעצה, בחכמה, בכינה, בדעת, במראה, בידיים</p>

⁵⁷³³ כבר כתבנו בפ' משפטים שהאידרות וספד"צ יהיו בכרך א' לבדם [ספר הדרת מלך] כי הם עמוקים וצריכים הרבה הקדמות (מ"מ). אתן טעם לשבח למה נכתב אדרא זאת בפ' זו והוא כי למעלה דיבר מענין שערות דנזיר והם תליין בע"ק כמו שית' בעז"ה לזה הזכיר בכאן אדרא זאת ועיקרו על ענין תיקוני דע"ק וז"א ועוד יש בו טעם כמוס כי ברוב השנים פ' נשא הוא בימים הקדושים האלו שבהם עולה ז"א למעלה לע"ק לקבל הכתר בחג השבועות כמ"ש האריז"ל (ב"ע שם). ועי' רח"ו ח"ב יד ע"א שבאד"ר נפתחו נ' שערי בינה. כבר הדפסנו את האדרות עם פירוש מאיר האדרא והשתדלנו שלא לכפול כאן את הדברים.

⁵⁷³⁴ התחיל במלת תניא לפי פשוטן של דברי' הוא בעבור שכל אלו הרזין היו להם בקבלה בברייתות כמ"ש בזוהר בכמה מקומות ועוד ירמוז בכאן סוד גדול כי ידוע שתניא הוא לעולם בנה"י שהם תנאים והאיתנים מוסדי ארץ כמ"ש בסבא דמשפטים (קי ע"ב) ובתיקונים וכתבנו באריכות בבאורינו לאדרא דמשפטים וכאן מתחיל מעולם האצילות מפרצוף הראשון דע"ק וכולל באדרא זו כל עולם האצילות וגם עולמות ב"ע כמו שית' לפנינו בעז"ה וידוע כי כל עולם האצילות הוא עומד בנה"י דא"ק ולכן התחיל במלת תניא (ב"ע שם).

⁵⁷³⁵ שכל תיקונים שהיו עושים עד עתה היו תיקוני השכינה מהת"ת אמנם לא היו עולים לתקן תיקוני א"א ותיקון ז"א לכך היה "קיימא דסמכא חד" לבד תיקוני השכינה, ועתה תיקוני כל האצילות (אור יקר). בתחילה יצאו ה"ס זו על גב זו בסוד חד סמכא לבד ולכן מתו ואח"ך חזרו ונתקנו ונעשו מהם בחי' ה' פרצופים כנודע. ונמצא כי טרם התיקון היו ה"ס בחי' א' לבד ובבחי' הזאת היו תחילה מתעסקין בידיעתם ואמר להם ר"ש לחברייא שעד מתי יהיו בדרוש הזה [לפי הדברים המבוארים תוך כתבי הרמ"ק זללה"ה – בית עולמים] ושעתה רוצה לדרוש בענין התיקון שהוא כאשר נתקנו ה"ס ונעשו בחי' ה' פרצופים כמו שמפורש בחינתם למטה בכל האדרא הזאת וכו' ואעפ"י שבאדרא הזאת לא ביאר רק שלשתן והם אריך אפי' וז"א ונוקביה הנה באדרא זוטא ביאר גם כן שני פרצופי אבא ואימא ושם נבאר טעם הדבר (שער מאמרי רשב"י). פי' עמוד א' של פשט התורה (הדרת מלך).

⁵⁷³⁶ לגלות עמוד ב' של סודותיה ובהם עת שהיא מלכות מתקשטת ונתקנת, כמ"ש באורך בתרומה דף קנה סע"ב, ועי' מ"ש עליו בספר מקדש מלך וטעם למה נק' מלכות עת מפורש שם, ועיי"ש ובראשית קיו ע"ב (הדרך מלך).

⁵⁷³⁷ כענין היום קצר, דהיינו חיי האדם (אור יקר). שהז"ן וזווגם הם רק בסוד הקטנות (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).
⁵⁷³⁸ חטא אדם הראשון דהיינו סמאל תובע על מיתת האנשים ומזכירם למות (אור יקר). הוא ס"מ יש לו כח לדחוק (רמ"ז).

⁵⁷³⁹ ע"י הקטרוג ותגבורות הדינין (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).
⁵⁷⁴⁰ מפורש בכמה דוכתי ולעיל בהאי פרשתא כמה מכריזים מתרים לבני אדם לתקן עצמם להכנס לטרקלין (אור יקר).

⁵⁷⁴¹ והענין הוא במה שנתבאר אצלנו בענין פסח בדרוש קריעת ים סוף וביארתי בפ' בשלח דף נ"ב ע"ב בענין היא אילתא דרחמה צר וחביבה על בעלה בכל שעה כו' שאמרנו כי כאשר המלכות רוצה להוליד אלו הנשמות אשר בתוכה בסוד עיבור אז לפתח חטאת רובץ הוא הנחש העליון הנושך ברחמה ונפתח ועל ידי כן יולדת אותם. ואמנם כדי שתלד אותם באופן שלא יתאחזו הקליפות בנשמות ההם צריך תפילת התחתונים ובהיותם צדיקים תועיל תפילתם לשתלד הנקבה הנז' את הנשמות ולא תצטרך אל הנחש העליון חטאת רובץ לנשוך אותה וכו' וסוד הלידה הזאת היא סוד קצירת השדה העליון ולקטית פירותיו מאשר נזרעו בו בתחילה והצדיקים הגורמים קצירה זו בתפילתם נקראים מחצדי חקלא קדישא כי הם יודעים לכוון בתפילותם כונות הראויות לכך. וכמו שמצינו ששיבחם רשב"י ע"ה בפ' בראשי' דמ"ה ע"ב ינ"ל מאן דזכי לאתדבקא במאריה בהאי גוונא ירית עלמין כולהו רחימא לעילא רחימא לתתא כו' עליה כתי' ותגזר אומר ויקם לך כו' (שער מאמרי רשב"י). קוצרים פירות השדה אחר שמבערים הקוצים והקליות בסודות התורה (הדרת מלך). הגורמים הקצירה והלידה במעשיהם הטובים שיהא בחסד ובסוד הגדלות ע"י הגילוי דשם ע"ב וכנ"ל סי' ח (דע"ה ח"ב קכה ע"ד).

⁵⁷⁴² מעטים (הדרת מלך).

⁵⁷⁴³ ולא נכנסו באמצע עומק הסודות (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אזדרזו בתקוניכון בעיטא בחכמתא בסוכלתנו בדעתא בחיזו בידין ברגלין ונ"א בחילא דידין ורגלין אמלכו עליכון למאן וס"א למלכא דברשות⁵⁷⁴⁴ חיי ומותא למגזר [מלין] (דינין) (ס"א מלין)) דקשוט מלין דקדישי עליונין צייתי להו וחדאן למשמע להו ולמנדע להו:</p>	<p>וברגלים המליכו עליכם את מי שברשותו החיים והמוות, לגזור דברי אמת, דברים שהקדושים העליונים מקשיבים להם ושמחים לשומעם ולדעת אותם.</p>
<p>יתיב ר"ש ובכה ואמר ווי אי גלינא ווי אי לא גלינא חברייא דהוה תמן אשתיקו קם ר' אבא וא"ל אי ניהא קמיה דמר [לגלאה] הא כתיב (תהלים כה יד) סוד יי ליראיו והא חברייא אלין דחלין דקב"ה אינון וכבר עאלו באדרא דבי משכנא מנהון ענא[לו מנהון נפקו:</p>	<p>ישב רבי שמעון ובכה ואמר, אוי אם אגלה אוי אם לא אגלה. החברים שהיו שם שתקו. קם רבי אבא ואמר לו, אם טוב לפני האדון, הרי נאמר "סוד יהו"ה ליראיו", והרי אלו החברים הם יראי ה', וכבר נכנסו באדרא דבי משכנא, מהם נכנסו ויש מהם שיצאו.</p>
<p>תאנא אתמנו חברייא קמיה דר"ש ואשתכחו רבי אלעזר בריה ור' אבא ור' יהודה ורבי יוסי בר יעקב ור' יצחק ור' חזקיה בר רב ור' חייא ור' יוסי ור' ייסא:</p>	<p>למדנו: נמנו החברים לפני רבי שמעון, ונמצאו: רבי אלעזר בנו ורבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי בר יעקב ורבי יצחק ורבי חזקיה בר רב ורבי חייא ורבי יוסי ורבי ייסא.</p>
<p>ידין יהבו לר"ש ואצבען זקפו לעילא ועאלו בחקלא ביני אילני ויתבו:</p>	<p>נתנו את ידיהם לרבי שמעון, ואת אצבעותיהם זקפו למעלה, ונכנסו בשדה בין האילנות, וישבו.</p>
<p>קם ר"ש וצלי צלותיה יתיב בגווייהו ואמר כל חד ישוי ידוי בתוקפוי⁵⁷⁴⁵ שווי ידיהו ונסיב לון⁵⁷⁴⁶ פתח ואמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש</p>	<p>קם רבי שמעון, והתפלל תפילתו, וישב ביניהם, ואמר, כל אחד ישים ידיו בחוזקו (פי' בחיקו). שמו ידיהם, ואחזו אותם. פתח ואמר "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש"</p>
<p>קב/ח/א</p>	
<p>ושם בסתר וענו (כל העם) [כלם] ואמרו אמין⁵⁷⁴⁷:</p>	<p>ושם בסתר וענו (כל העם) כלם ואמרו אמין."</p>
<p>פתח ר"ש ואמר עת לעשות ליי" (תהלים קיט קבו) [א]מאי עת לעשות ליי" משום דהפרו תורתך מאי הפרו תורתך תורה דלעילא דאיהי מתבטלא</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר, "עת לעשות ליהו"ה": אמאי עת לעשות ליהו"ה. משום דהפרו תורתך. מהו הפרו תורתך. התורה שלמעלה, שתבטל אם היא לא תהיה נעשית</p>

⁵⁷⁴⁴ דברשותיה (דפ"ו).

⁵⁷⁴⁵ ור"ל בחיק שלי, כי לכן ישב ביניהם (רמ"ז).

⁵⁷⁴⁶ פי' חבק והדק ידיהם כדי לייחדם. והסוד הוא מפני שרשב"י הוא בסוד הדעת והחברים בסוד החסדים ונמצאו כולם נתונים בתוכו (נ"א בגופו). כנלע"ד ולא כיש גורסים בתוקפיה, ומפרשים שכל אחד יתן ידיו זו על גב זו בחיקו, חדא דמאי קאמר בתר הכי ונסיב לון, ותו דאמאי אצטריך למימר להו הכי, פשיטא שבהיותם לפניו ולומדים הני כבשי, שהיו יושבים ברתת זזיע ולא הוה צריך לאזהר לון (רמ"ז).

⁵⁷⁴⁷ מה שמתחיל בפסוק הזה הוא מובן במה שנתבאר אצלנו בענין פטום הקטורת בענין אחד עשר סמנים אשר בו אשר הם סוד עשר קליפות וכח אחד של קדושה המחיה את כולם וכמו שביארנו בפ' תרומה בדקס"ד ע"ב בענין עשתי עשרה יריעות עזים דמשכנא והנה אלו הם סוד אחד עשר ארורים שזכרו בפ' והיה כי תבא וכמבואר שם במקומו והנה הראשון מכל אותם אחד עשר ארורים הוא כנגד אריך אפין של הקלי' זמ"ש ושם בסתר רוצה לומר ארור מי שישים אותה הקליפה הנקראת פסל ומסכה באריך אפין הנקרא בסתר על שם שהוא סתרו של עולם כמבואר אצלנו כי שיעור קומת אריך אפין הוא תופס כל עולם האצילות וארבעה פרצופים האחרים הם מלבישים אותו ואינו ניכר ממנו רק בחינת ראשו בלבד וכל השאר מסתתר ומתעלם בתוכם כמבואר אצלנו באדרת האזינו בד' רפ"ח ע"א ולפי שהראשון מכולם הוא זה הפסוק לכן התחיל בו (שער מאמרי רשב"י). עי' הקדמת תיקונים (דף ז' ע"ב) שמבואר שם כי כשם דכל מאן דמצייר דיוקנא דבי"ע באצילות הנה הוא בכלל מ"ש (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר, שהוא בסתרו של עולם (וכמ"ש ג"כ באד"ר קכ"ז סע"ב) כן הוא ג"כ מי שמצייר הדיוקן דאצילות בא"ס עצמו אשר למעלה מהאצילות, הנה הוא ג"כ בכלל אותו הארור רח"ל (דע"ה ח"א נד ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אי לא יתעביד בתקונוי (אמאי) (ס"א שמא) דא ולעתיק יומין אתמר כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך וכתיב (שמות טו יא) מי כמוך באלים יי:</p>	<p>בתיקון הזה, ועל עתיק יומין נאמר. כתיב "אשריך ישראל מי כמוך" ונאמר "מי כמוך באלים יהוה".</p>
<p>קרא לרבי אלעזר בריה אותביה קמיה ולרבי אבא מסטרא אחרא ואמר אנן כללא דכולא עד והשתאו (כען) אתתקנו קיימין אשתיקו שמעי קלא וארכובתן דא לדא נקשן מאי קלא קלא דכנופייא עלאה דמתכנפי:</p>	<p>קרא את בנו רבי אלעזר, והושיבו לפניו. ואת רבי אבא הושיב מהצד האחר, ואמר, אנו כלל הכל, עד עתה נתקנו העמודים. שתקו. ואז שמעו קול, ובכיהם נקשו זו לזו. איזה קול. הקול של כנסיה של מעלה שהתקבצו.</p>
<p>חדי ר"ש ואמר (חבקוק ג ב) יי שמעתי שמעך יראתי (אמר) 5748 התם יאות הוה למהוי דחיל אנן בחביבותא תלייא מלתא דכתיב (דברים ו ה) ואהבת את יי אלהיך וכתיב (דברים ז ח) מאהבת יי אתכם וכתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם וגו':</p>	<p>שמח רבי שמעון ואמר, "יהוה שמעתי שמעך יראתי" (אמר) שם, היה ראוי להיות ירא וחרד, (אבל) אנחנו, הדבר תלוי באהבה. שנאמר "ואהבת את יהוה אלהיך" ונאמר "מאהבת יהוה אתכם", ונאמר "אהבתי אתכם".</p>
<p>ר"ש פתח ואמר (משלי יא יג) הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר הולך רכיל האי קרא קשיא (כיון דאתמר רכיל אמאי הולך) איש רכיל מבעי ליה למימר מאן הולך אלא מאן דלא [אתיישב] (אתישבא) ברוחיה ולא [הוין] מהימנא ההוא מלה דשמע אזיל בגווייה כחזורא במיא עד [דרמי] (דחי) ליה לבר מ"ש משום דלית רוחיה רוחא דקיומא אבל מאן דרוחיה רוחא דקיומא ביה כתיב (שם) ונאמן רוח מכסה דבר ונאמן רוח קיומא דרוחא (כמו) (ישעיה כב כג) ותקעתיו יתד במקום נאמן) ברוחא ונ"א ברזא תלייא מלתא:</p>	<p>רבי שמעון פתח ואמר: "הולך רכיל מגלה סוד, ונאמן רוח מכסה דבר". "הולך רכיל", פסוק זה קשה (כיון שאמר "רכיל" למה הולך), "איש רכיל" היה צריך לומר, מיהו ה"הולך". אלא מי שאינו מיושב ברוחו ואינו נאמן, אותו הדבר ששמע משוטט בתוכו כקוץ במים, עד שמושלך לחוץ. מה טעם הדבר, לפי שאין רוחו רוח של קיום, אבל מי שרוחו רוח של קיום, [עליו] נאמר "ונאמן רוח מכסה דבר" ונאמן רוח (פירושו) קיום הרוח (כמו "ותקעתיו יתד במקום נאמן") - ברוח (בסוד) תלוי הדבר.</p>
<p>וכתיב (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ולית עלמא מתקיימא אלא ברזא וכי אי 5749 במלי עלמא אצטריך רזא במלין רזין דרזיית דעתיק יומין דלא אתמסראן אפילו למלאכין עלאין עאכ"ו:</p>	<p>ונאמר "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" ואין העולם מתקיים כי אם על ידי הסוד, ואם בענייני העולם צריכים סוד, בדברי סודי הסודות של עתיק יומין שאינן נמסרות אפילו למלאכים העליונים, על אחת כמה וכמה.</p>
<p>אר"ש לשמיא לא אימא ודיציתון (ס"א דיציתון) (דיציתון) לארעא לא אימא דתשמע דהא אנן קיומי עלמין:</p>	<p>אמר רבי שמעון, לשמים איני אומר שיאזינו, לארץ איני אומר שתשמע, שהרי אנו קיום העולמות.</p>
<p>תנא רזי דרזין כד פתח ר"ש וברזי דרזין (פומיה) אזדעזע אתרא וחברין אתחלחלו גלי ברזא ופתח ואמר כתיב (בראשית לו לא) ואלה המלכים 5750 אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו' 5751:</p>	<p>למדנו ברזא דרזין: כשפתח רבי שמעון ברזא דרזין, נזדעזע המקום והחברים נתחלחלו. גילה סוד, ופתח ואמר, כתיב "ואלה</p>

5748 קלח ע"ב (הערת הזהר).

5749 קלח ע"א (הערת הזהר).

5750 ה"ס דאצילות להיותם לבושים למלכות דא"ק התחילו בהם הסיגים ונרמזו באלה המלכים הנז' בריש אד"ר כי כולם בני מלכים הם (ר"ל שהיו כולם מבחי' נוק' ודינין תקיפין, והם המלכיות דב"ן שיצא בעולם הנקודות והיו כולם דינין כנודע) (ביאורים ח"א כז ע"ד).

5751 אם באתי להרחיב פה הדרוש הזה מענין ואלה המלכים יארך עלינו הסיפור וכבר חיברתי בזה דרושים בפני עצמם בענין אלה המלכים מה ענינם וע"ש. ואמנם אבאר כאן בקיצור מופלג מה שצריך לבאר במקום הזה גם תעיין במה שביארתי בפ' פקודי בדף רנ"ד ע"ב וע"ש היטב. ומה שצריך להודיע כאן הוא מה שתמצא

זהר ויקרא חלק א'

	<p>המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך" וכו'.</p>
<p>זכאין אתון צדיקיא דאתגלי לכון רוז דרוזין דאורייתא דלא אתגליין לקדישי עליונין מאן ישגח בהאי ומאן יזכה בהאי דהוא סהדותא על מהימנותא (דמהימנותא דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומניה נהיר אורחא דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי:</p>	<p>אשריכם הצדיקים שנתגלו לכם סודי הסודות של התורה שלא נתגלו לקדושים העליונים, מי ישגח בזה ומי יזכה בזה, שהוא עדות על האמונה (של אמונה) (המאירה לע"ר עולמות וממנו מאיר דרך שמאירים בו צדיקים לעולם הבא.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה והולך ואור עד נכון היום מן ההוא ארחא⁵⁷⁵² מתפרשן לשית מאה ותליסר אורחין(ן) דפליג בזעיר אפיין דכתיב (תהלים כה י) כל ארחות יי' חסד ואמת ולנוצרי בריתו וגו') דכלא⁵⁷⁵³ צלותא ברעוא יהא דלא יתחשב לחובא לגלאה דא:</p>	<p>זהו שנאמר "וארח צדיקים כאור נגה הולך, ואור עד נכון היום" מן אותו דרך מתפרשים לתרי"ג דרכים שנחלקן בז"א, שנאמר "כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי ברית" וכו') כל התפלה כדי שיהא [הדבר] לרצון, שלא יהא נחשב לחטא לגלות דבר זה.</p>
<p>[ומה יימרון חברייא] [ומה דיימרון לו חברייא] דהאי קרא קשיא הוא דהא לא הוה ליה למכתב הכי דהא חזינן כמה מלכים הוו עד דלא ייתון בני ישראל ועד [לא יהי] [דלאהוי] מלכא לבני ישראל ומה אתחזי הכא:</p>	<p>ומה יאמרו החברים, שזה הפסוק קשה הוא, שלא היה לו לכתוב כך. שהרי אנו רואים כמה מלכים היו טרם שבאו בני ישראל, וטרם שהיה מלך לבני ישראל, ומה ראה (הכתוב) כאן.</p>
<p>ובדא אתערו חברייא אלא רוא דרוזין הוא דלא יכלין בני נשא למנדע ולאשתמודע ולמרחש בדעתיהו בהאי:</p>	<p>ובזה התעוררו החברים, אלא סודי סודות הוא, מה שלא יכולים בני אדם לדעת ולהכיר ולא יכולים לחשוב בדעתם בענין זה.</p>

באדרא זו זכירת אלה המלכים ג' פעמים האחת היא כאן בתחילת תיקון עתיקא קדישא והשני היא לקמן בדף קל"ה ע"א בתיקון ז"א והשלישית היא לקמן בדף קמ"ב ע"א בהתחלת תיקון נוקבא דז"א וטעם הדבר הוא זה כי הנה כבר ביארנו לקמן בביאור אדרת האזינו כי עשר ספירות שרשיות ומקוריות הם ומתחלקות בכל עולם האצילות בסדר זה כתר חכמה בינה באריך אנפין, גדולה גבורה ת"ת בז"א, נצח הוד יסוד בנוקביה דז"א. ואמנם בעת שנאצלו יצאו בחינת אלו המלכים פירוש כי אחר שנאצלו שלשה ראשונות דא"א אשר השלישית היא הבינה הנקראת ארץ אדום משום דמינה דינין מתערין בכל מקום שהיא בין בכללות בין בפרטות לכן מאותה הבינה דא"א יצאו אלו השבעה מלכים שהם שבעה תחתונות שבו וכן אחר שיצאו כתר חכמה בינה דז"א יצאו הז' מלכים שהם שבעה תחתונות שבו מבינה שבו שבז"א וכן אחר שיצאו שלשה ראשונות כתר חכמה בינה דנוקביה יצאו מן הבינה שבה שבעה מלכים שהם ז' תחתונות שבה ולכן תמצא שבזו האדרא הוזכר ענינם שלש פעמים אם בא"א הנקרא ע"ק ואם בז"א ואם בנוקביה דז"א. ואמנם המלכים של א"א לא הוזכרו כלל לא בתורה ולא בנביאים ולא בכתובים. לפי שכל בחינות ע"ק לא נכתבו בשום מקום כנז' לקמן בדף ק"ל ע"א וז"ל תאנא עכ"ד שמא דעתיקא סתים מכולא ולא אתפרש באורייתא בר מן אתר חד כו'. ואמנם אותם המלכים של ז"א נזכרו ונכתבו בתורה בפ' וישלח והטעם הוא כי תורה שבכתב הוא ז"א כנודע משא"כ א"א שהוא למעלה למעלה והמלכים של נוקבא דז"א נכתבו בכתובים בספר דברי הימים כנודע. כי הכתובים רומזים במלכות ונבאר מה שהתחלנו והוא כי כאשר יצאו שלשה ראשונות של אריך או של ז"א או של נוקביה כל זה היה קודם התיקון ואז אף גם השלשה ראשונות שבכל אחד משלשה הנז' לא נתקנו והיו עדין בלי תיקון ולכן בצאת השבעה מלכים מכל בחינה משלשתן הנז' לא יכלו לקבל אור הג' ראשונות ומתו כי השלשה ראשונות אף שהיו בלי תיקון יכלו לסבול ולקבל אור האין סוף להיותם שלשה ראשונות אבל שבעה התחתונות מתו ולכן תמצא ששמנה מלכי' הם ובשבעה הראשונים מהם עברה בהם מיתה שהם סוד שבעה התחתונות שבכל אחד משלשה הנז' א"א וז"א ונוקביה בהיותם קודם התיקון (שער מאמרי רשב"י). עי' דע"ה ח"א ד ע"א.

⁵⁷⁵² אורחא (דפ"ו).

⁵⁷⁵³ קל ע"ב קכט ע"א קלו ע"א (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא⁵⁷⁵⁴ עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד דלא זמין תקונוי (דמלכא) ועטורי עטורין⁵⁷⁵⁵ שירותא וסיומא לא הוה והוה מגליף ומשער ביה ופרים קמיה חד פרסא ובה גליף ושיערו (ושעיר) מלכין⁵⁷⁵⁶ ותקונוי ולא אתקיימו (להווא פרסא (ס"א ולא אתקיימו):</p>	<p>למדנו: העתיק של העתיקין, טמון שבטמונים, עד שלא סידר את תיקוני המלך ואת עטרי העטרות, לא היה עדיין הראשית והסיום, והיה מחוקק ומשער בו, ופרס לפניו פרוכת אחת, ובה חקק ושיער המלכים, ותיקוניהם לא התקיימו.</p>
<p>הה"ד (בראשית לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל מלכא קדמאה לבני ישראל קדמאה וכלהו דגליפו (ולא אתקיימו) בשמהון אתקרון ולא אתקיימו עד דאנח להו ואצנע להו:</p>	<p>וזהו שנאמר "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל" מלך הראשון, לבני ישראל הראשון. וכל הנחקקים (ולא נתקיימו) נקראים בשמותם, ולא נתקיימו עד שהניח אותם והצניע אותם.</p>
<p>ולבתר זמנא הוא אסתלק [נ"א הוה מסתכל] בהווא פרסא ואתתקן בתקונוי:</p>	<p>אחר זמן, עלו באותה פרוכת ונתקנו בתקוניהם.</p>
<p>ותאנא⁵⁷⁵⁷ סליק [ברעותא] (ברעותיה) למברי אורייתא [טמירא תרי אלפי שנין] ואפקה מיד אמרה קמיה מאן דבעי לאתקנא ולמעבד⁵⁷⁵⁸ יתקן בקדמיתא תקונוי (טמירא תרי אלפי שנין):</p>	<p>וכן למדנו: כשעלה ברצון לברא תורה שהיה טמון אלפיים שנה והוציא, מיד אמרה לפניו, מי שרוצה לתקן ולעשות, קודם לכל דבר יתקן תיקונוי.</p>
<p>תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין וטמיר דטמירין אתתקן</p>	<p>למדנו בספרא דצניעותא: עתיקא דעתיקין (זקן הזקנים) נסתר הנסתרים נתקן</p>
<p>קכח/ב</p>	
<p>ואזדמן (כלומר אשתכח ולא אשתכח):</p>	<p>והוכן (כלומר, נמצא ולא נמצא).</p>
<p>לא אשתכח ממש אבל אתתקן ולית דידע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין אבל בתיקונוי ידיע⁵⁷⁵⁹:</p>	<p>לא נמצא ממש אבל נתקן, ואין שיודע אותו, משום שהוא עתיק העתיקים) (אבל ידוע בתיקונוי).</p>
<p>כחד סבא דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין ובתיקונוי (ובסימנוי) ידיע ולא ידיע מארי דהוור כסו (ס"א בסומק) וחיוו בוסיטא (ס"א בוצינא) דאנפוי (נ"א באנפוי) יתיב על כורסייא דשביבין⁵⁷⁶⁰ לאכפייא לון⁵⁷⁶¹:</p>	<p>כאחד שהוא זקן יותר מכל הזקנים, עתיק יותר מכל העתיקים נסתר יותר מכל הנסתרים, ובתיקונוי ידוע ולא ידוע, בעלי הלובן כסו (באדום), ומראה תואר (נר) פניו (בפניו) יושב על כסא של ניצוצי אש כדי להכניעם.</p>

⁵⁷⁵⁴ קלד קמב ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁵⁵ ענין התיקון הזה הוא בערכנו המקבלים מהם כי בתחילה לא היה אפשר לתחתונים לקבל האור העליון הנשפע עליהם ואז גם הספירות התחתונות לא היו יכולות לקבלו. וכאשר בא התיקון והוא ענין המעטת האור על ידי תיקון הפרצופים כמבואר אצלנו ואז האור נמשך דרך מסכים ודרך חלונות צרים וקטנים ודרך צנורות השערות כנז' פ' פקודי בדרנ"ד ע"ב אז יכולין התחתונים לקבלו ונמצא שאצילות העליון ואף גם בחינת עתיקא קדישא אשר בו הוצרך התיקון הזה לצורך התחתונים אעפ"י שלעצמו לא היה צריך לכך ואינו תיקון בערכו רק בערך התחתונים וכל מקום שתמצא לשון תיקון בכל האדרא פירושו הוא כנז' (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁷⁵⁶ ב' לשונות גליף ושיער מלכין, והוא על המלכין דז"ן, כי כל למעלה מהם הם כולם נעלמים, כמ"ש במאמרי רשב"י (דף סב ע"ב, וטל ע"ג, ועי' מבו"ש שם יד ע"ד מדפוה"ח בפ"ו שם) (דע"ה ח"א א ע"א).

⁵⁷⁵⁷ כד (נוסף בדפ"ו).

⁵⁷⁵⁸ קלה ע"א (הערת הזהר).

⁵⁷⁵⁹ כ"ז מוסגר במהדורת מנטובא, אמנם במהדורת קושטא גרס לה כגרסא העיקרית, אמנם התיבות "אבל בתיקונוי ידיע" מוסגרות גם שם.

⁵⁷⁶⁰ וכמש"כ בדניאל ז ט (לש"ו). שהם כל הגבורות תקיפין אשר משמות אלהים שתחתיו (דע"ה ח"א סב ע"ב).

⁵⁷⁶¹ עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י. הדינין הם ש"ך ופ"ר, שהם ת"ר דינין, והם ת"ר אותיות אשר בק"כ צירופי אלהים, וכללותם הם י"ג, והם ה"ג אותיות דאלהים במילוי, והרי הם תר"ג דינין (הקדו"ש צח ע"ד). והתחלה הראשונה מהמציאות דשם אלהים, [הוא השביבין] והוא סוד השם אלהים שהוא גימ' הכס"א, והוא

זהר ויקרא חלק א'

<p>5762 ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא גולגלתא דרישוי ומנהירו דהאי חיוורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין⁵⁷⁶³ הה"ד (בראשית כג טו) ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר⁵⁷⁶⁴:</p>	<p>הלובן של הגולגולת הראש התפשט לארבע מאות אלף עולמות ומהארת אלו חלקי הלובן יורשים הצדיקים לעוה"ב ארבע מאות עולמות. זהו שנאמר "ארבע מאות שקל כסף, עובר לסוחר".</p>
<p>בגולגלתא יתבין (בכל יומא) תליסר (ס"א תריסר) אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי [רגלין] וסמכין עלוי:</p>	<p>בגולגולת יושבים (נמצאים) [בכל יום] י"ג [י"ב] אלף רבוא עולמות, שנוסעים על ידי הרגלים, ונסמכים עליהם.</p>
<p>5765 ומהאי גולגלתא נטיפ טלא [להוא] דאיהו דלבר⁵⁷⁶⁶ ומלייא לרישיה בכל יומא ודכתיב (שיה"ש ה ב) שראשי נמלא טלו:</p>	<p>ומזאת הגולגולת, נוטף טל לאותו שבחון וממלא את ראשו בכל יום. שנאמר "שראשי נמלא טל".</p>
<p>ומההוא טלא דאנער מרישיה ההוא דאיהו לבר⁵⁷⁶⁷ יתערון מתייא לעלמא דאתי (דכתיב שראשי נמלא טל מלאתי טל לא כתיב אלא נמלא וכתוב) ודכתיבו (ישעיה כו יט) כי טל אורות טלך אורות נהורא דחוורתא דתיקא⁵⁷⁶⁸:</p>	<p>ומאותו הטל שמתנער מראשו אותו אחד שבחון, יתעוררו המתים לעולם הבא (שנאמר "שראשי נמלא טל" לא נאמר מלאתי טל, אלא נמלא), שנאמר "כי טל אורות טלך" אורות האור של לובן (הגולגולת) של העתיק.</p>
<p>ומההוא טלא מתקיימין קדישי עליונין והוא מנא⁵⁷⁶⁹ דטחנין⁵⁷⁷⁰ לצדיקייא לעלמא דאתי:</p>	<p>ומהטל הזה מתקיימים הקדושים העליונים, והוא המן שטוחנים בשביל הצדיקים לעולם הבא.</p>
<p>ונטיפ ההוא טלא לחקלא דתפוחין קדישין הה"ד (שמות מז יד) ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס וחיוו דההוא טלא חוור כהאי גוונא דאבנא⁵⁷⁷¹ דברולהא דאתחוייא כל גוונין בגווה הה"ד (במדבר יא ז) ועינו כעין הבדולח:</p>	<p>ונוטף טל זה לשדה תפוחים קדושים. וזהו שנאמר "ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס" והמראה של אותו הטל לבן, כעין הצבע של אבני הבדולח שכל הגוונים נראים בתוכו, וזהו שנאמר "ועינו כעין הבדולח".</p>

הכורסייא דשביבין כי הוא גבורות ודינין, והוא מתחיל מתחת עתיקא קדישא, כי הגבורות כשהם מתוקנים
 הם סוד כל הנועם והעונג דכל טוב הצפר"ן דלעתיד, ולכן נתייסד התחלתם תיכף מאחר עתי"ק ולמטה, כי
 הוא מה שעתידי הקב"ה לשמוח בעולמו בתיקון העתיד. וכן מאחר החטא דעץ הדעת אשר נפגמו הגבורות
 ונעשו לדינין, הנה הוא תיקון גדול ג"כ מה שנתייסד התחלתם ושורשם שם שהוא במקום גבוה כזו, כי עי"ז
 הם מתכפייין תמיד, וזהו שאמר (אד"ר שם) יתיב על כורסייא דשביבין לאכפיייה לון (דע"ה ח"ב מח ע"ב, ועי'
 כללים ח"א טל ע"ב), הצמצום הראשון הנה הוא נעשה בא"ס עצמו, וכ"ז הוא הכל בסוד יתיב על כורסייא
 דשביבין לאכפייא לון (כללים ח"א לט ע"ב), ועי' כללים ח"א לט ע"ג וע"ד באבנ"מ.

⁵⁷⁶² עי' כללים ח"א יח ע"ד.

⁵⁷⁶³ אד"ז רפח ע"א (לש"ו).

⁵⁷⁶⁴ אעפ"י שתלת רישין האלו הנז' הם הכוללין שני פרצופים כי רישא עלאה מנהון היא בחינת ראש פרצוף
 עתיק יומין ותריין רישין תתאין הם כתר וחכמה דפרצוף א"א. הנה עכ"ז התריין רישין לבדה שבא"א נחלקין
 ונעשין תלת רישין זולת אותה רישא עלאה דעתיק יומין. הלא הם בחינת גלגלתא חיוור' כתר דא"א ובחינה
 זו היא ראש העליון שבתלת רישין דא"א עצמו. והראש השנית שבו היא בחינת מוח אחד עליון וסתום מאד
 חכמה עלאה סתימאה לעיל' והיא בחינת מוח גו גלגלתא חוורא שהוא כתר כנז'. והמוח הזה נקרא בשם
 אוירא עלאה כי לרוב העלמו נקרא אויר ולא מוח. והראש השלישי שבא"א היא חכמה דא"א הנקרא בלשון
 האדרא רבא וזוטא מוחא סתימאה דעתיקא ונמצא כי הראש השני שהוא הנקרא אוירא עילאה נעשה בחינת
 מוחא בערך גלגלתא חוורא שהיא הראש העליון שבו וגם נעשית בחינת רישא וגולגלתא ממש בערך הראש
 השלישית הנקרא מוחא סתימאה כנז' וכו' (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁷⁶⁵ נמחק בדפ"ק.

⁵⁷⁶⁶ ז"א (ביאורים ח"א ב ע"ד).

⁵⁷⁶⁷ בראשית קל (הערת הזהר).

⁵⁷⁶⁸ עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י בכל עמוד זה.

⁵⁷⁶⁹ רצב (הערת הזהר).

⁵⁷⁷⁰ דטחני (דפ"ו).

⁵⁷⁷¹ מט (הערת הזהר). דאבנין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האי גולגלתא חורא דיליה אנהיר⁵⁷⁷² לתליסר⁵⁷⁷³ עיבר גלופין⁵⁷⁷⁴ ובסחרנויו לארבע עיבר בסיטרא חד ולארבע עיבר בסטרא ודא בסטרא דאנפוי⁵⁷⁷⁵ ולארבע עיבר בסטרא ודא לסטרא דאחורא (בסחרני אחרא) וחד לעילא דגולגלתא⁵⁷⁷⁶ (כלומר לסטרא דלעילא⁵⁷⁷⁷):</p>	<p>גולגולת זו, הלובן שלו מאיר לשלש עשרה שבילים הנחקקים סביבו להיות ארבע שבילים בצד אחד, ולארבע שבילים בצד פניו, ולארבע שבילים בצד זה לצד הלבן, ואחד לחלק העליון של הגולגולת (כלומר לצד שלמעלה).</p>
<p>ומהאי אתפשט⁵⁷⁷⁸ אורכא דאנפוי לתלת מאה ושבעין רבוא עלמין וההוא אתקרי ארך אפים (כלומר אורכא דאנפוי⁵⁷⁷⁹):</p>	<p>ומזה מתפשט אורך הפנים לש"ע רבוא עולמות והוא נקרא ארך אפים, (כלומר אריכות פנים).</p>
<p>והאי עתיקא דעתיקין אתקרי אריכא דאנפין וההוא דלבר אתקרי זעיר אנפין לקבליה דעתיקא סבא קדש קדשים דקדשיא:</p>	<p>וזה העתיק של העתיקים נקרא ארוך הפנים (מכאן ואילך א"א), וההוא שמבחוץ נקרא קטן הפנים (מכאן ואילך ז"א), (העומד) לעומת העתיק הזקן, קדש קדשים של הקדושות.</p>
<p>וזעיר אנפין⁵⁷⁸⁰ כד אסתכל להאי כלא (ס"א ט"א) דלתתא אתתקן ואנפוי מתפשטין ואריכין בההוא זמנא אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא:</p>	<p>וז"א, כאשר מסתכל בזה, כל [טל] התחתונים נתקנים, ופניו מתפשטים וארוכים בעת ההיא, אבל לא כל שעה כמו בעתיק.</p>
<p>ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חויר⁵⁷⁸¹ לגולגלתא דזעיר אנפין לתקנא [רישיה] [רישא] ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא דלית לון חושבנא:</p>	<p>ומזאת הגולגלת יוצא שביל לבן אחד לגולגולת של ז"א לתקן את ראשו, ומזה (נמשך) לשאר גולגולות של מטה שאין להם מספר.</p>

⁵⁷⁷² במבו"ש (דרושי א"א פ"ט) הנה אמר שם בפירוש כי הארחה דפלגותא דשערי הוא אינו מכלל הי"ג אורחין והוא אתפלג לתרי"ג אורחין אחרנין, והי"ג אורחין הם סובבים הגולגולת מלבד אותו הארחה שיש באמצע הגולגולת ממש. וכן משמע באמת ג"כ באדרא רבא קדישא (הקדו"ש צו ע"ג). הוא מתפשט ומאיר למטה (הקדו"ש צח ע"א).

⁵⁷⁷³ רפח (הערת הזהר).

⁵⁷⁷⁴ גליפין (דפ"ו).

⁵⁷⁷⁵ שאלו הח' הם מצד הפנים ד' כנגד הלחי ימין וד' כנגד הלחי שמאל (הקדו"ש צו ע"ג).

⁵⁷⁷⁶ ור"ל שהוא אינו לעילא ממש, והוא הארחה הי"ג הכולל כמו שיתבאר למטה (הקדו"ש צו ע"ג). הכוונה הוא על הנחש עקלתון דהחוררתא המקיף את כולם, והיא מתחת לכולם, והרי היא אינה לעילא ממש, לכן אמר כלומר לסטרא דלעילא. ועליה אמר האריז"ל (שער א"א פרק ה הנ"ל) שהיא החוררתא הי"ג הכולל, והוא ע"י שהיא מקיף לכולם וכולם הם בתוכה, לכן היא הכולל את כולם (הקדו"ש צז ע"ב).

⁵⁷⁷⁷ הכוונה הוא על הנחש עקלתון דהחוררתא המקיף את כולם, והיא מתחת לכולם, והרי היא אינה לעילא ממש, לכן אמר כלומר לסטרא דלעילא. ועליה אמר האריז"ל (שער א"א פרק ה הנ"ל) שהיא החוררתא הי"ג הכולל, והוא ע"י שהיא מקיף לכולם וכולם הם בתוכה, לכן היא הכולל את כולם. ומ"ש שהיא נשאר למעלה, ור"ל שהיא אינה מתפשט למטה, הוא משום כי באם שנאמר שהיא מתפשט ג"כ למטה, הלא יהיה לפי"ז ט' לצד הפנים, והאד"ר אינו חושב רק ח'. אמנם הנה בשער א"א (פרק ה) מבואר שם באמת כי הם ט' לצד הפנים וכו'. אך הענין הוא כי אותו החוררתא הי"ג הכולל, שהיא החוררתא המקפת, הנה היא מתפשט באמת למטה ג"כ, אמנם כי כל התפשטותה הוא אינה ממקומה מכוון, כי מקומה מכוון הוא כנגד החוטם, ושם אינה מתפשטת שום חוררתא, וכמ"ש בשער א"א (פרק ה) שהחוטם מפסיק ביניהם, אך אותה החוררתא הי"ג, הנה היא מתעקל ומתעגל דרך הצדדים ימין ושמאל, ונכללת עם הד' שבימין ושמאל, ומתפשטת עמהם כנגד הלחי ימין והלחי שמאל וכו', הנה נשאר עיקרה בהם, ואינה מתפשט דרך הם למטה אלא רק הארתה לבד, וכמ"ש הרב הכלל בזה בשער הנסירה (פרק ז) ובכ"מ, כי כל דבר שבקדושה נשאר עיקרו במקום שהולך שם, ואינו מתפשט למטה אלא הארתו לבד, ולכן אמר הרב היטיב כי הוא נשאר למעלה ברישיה (הקדו"ש צז ע"ב).

⁵⁷⁷⁸ מפרש האריז"ל במאמרי רשב"י (דף מא ריש ע"ד), וע' ע"ח שער א"א (פרק יד), כי מ"ש ומהאי אתפשט כו', הכוונה הוא רק על הח' חוררתא המתפשטים לצד הפנים (הקדו"ש צז ע"ב).

⁵⁷⁷⁹ דאנפון (דפ"ו).

⁵⁷⁸⁰ קלה ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁷⁸¹ הוא הארחה דפלגותא דשערי (הקדו"ש צו ע"ג). חד עיבר זה הוא אורח אחד בין השערות באמצע הראש, והוא האמור לעיל וחד לעילא דגולגלתא (קול ברמה טו ע"א) (הקדו"ש צו ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וכל גולגולתא יהבין אנר חירותא (ס"א אוראותא)⁵⁷⁸² לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא ולקביל דא⁵⁷⁸³ בקע לגולגלת לתתא כד עאלין בחושבנא:</p>	<p>וכל הגולגולות נותנים את שכר הלובן לעתיק יומין כאשר עולים בחשבון תחת השרביט, וכנגד זה "בקע לגולגולת" למטה כשעולים בחשבון.</p>
<p>בחללא דגולגלתא קרומא דאורא דחכמתא עלאה סתימאה⁵⁷⁸⁴ דלא פסק והאי לא שכיח ולא אתפתח והאי קרומא אתחפייא על מוחא [דאיהו] (דהאי) חכמתא סתימאה⁵⁷⁸⁵:</p>	<p>בחלל הגולגולת (יש) קרום של האויר של החכמה העליונה הסתומה שאינו נפסק. וזה אינו נמצא ולא נפתח. והקרום הזה מכסה על המוח הרי היא החכמה הסתומה.</p>
<p>ובגיני כך אתכסייא (ס"א ובגיני דאתכסייא) האי חכמתא בההוא קרומא דלא אתפתחא (ס"א בג"ד אקרי חכמתא סתימאה) (האי חכמתא דלא אתפתחא בההוא קרומא):</p>	<p>ובגלל זה מכוסה [ובגלל שמכוסה] החכמה הזו שאינה נפתחת בזה הקרום (לכן נקרא חכמה סתומה).</p>
<p>והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה⁵⁷⁸⁶ שקיט ואשתכיך באתריה כחמר טב על דורדייה⁵⁷⁸⁷ והיינו דאמרי סבא דעתוי סתים ומוחיה סתים ושכיך:</p>	<p>וזה המוח, שהוא החכמה הסתומה הזו, שקט ונרגע במקומו, כיון הטוב על שמריו. וזהו שאומרים זקן, דעתו סתומה ומוחו סתום ורגוע.</p>
<p>והאי קרומא אתפסק מזעיר אפיני ובגיני כך מוחיה אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין הה"ד (בראשית ב' י) ונהר יוצא מעדן מ"ט משום דקרומא אתפסק דלא מחפייא על מוחא (ועכ"פ קרומא פסיק לתתא):</p>	<p>וזה הקרום נפסק מז"א לכן מוחו מתפשט ויוצא ל"ב שבילים. זהו שנאמר "ונהר יוצא מעדן" מה הטעם. לפי שהקרום נפסק שכן אינו מכסה על המוח (ועכ"פ הקרום נפסק למטה).</p>
<p>והיינו דתנינן ברישומי אתוון תי"ו (כלומר) רשים רישומא לעתיק יומין ודלית דכוותיה (דביה תלייא תמים דעות שלים מכל סטרוי וסתים ושכיך ושקיט כחמר טב על דורדייה):</p>	<p>וזהו שלמדנו ברשימת האותיות תי"ו רושם רושם לעתיק יומין, שכן אין כמוהו (שכן בו תלוי תמים דעות השלם מכל צדדיו וסתום ונרגע ושקט כיון טוב על שמריו).</p>
<p>תאנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ושבעת אלפין וחמש מאה קוצי דשערי חוור ונקי כהאי עמרא כד איהו נקי דלא אסתבך דא בדא דלא לאחזאה ערבוביא בתקונו⁵⁷⁸⁸ אלא כלא על בורייה דלא נפיק נימא מנימא ושערא משערא:</p>	<p>למדנו, בגולגולת הראש תלויים אלף אלפים רבוא ושבע אלפים וחמש מאות קוצי שערות לבנים ונקיים כאותו הצמר כאשר הוא נקי שאינו מסובך זה בזה שלא להראות ערבוב בתקונו אלא הכל יהיה על שלמותו שאינו יוצא נימא מנימא ושער משער.</p>
<p>וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי כחושבן קדו"ש וכל נימא ונימא קכט"א</p>	<p>וכל קוץ וקוץ יש בו ת"י נימי שערות כמספר קדו"ש וכל נימא ונימא</p>

⁵⁷⁸² (ס"א אודאותא) (נוסף בדפ"ו).

⁵⁷⁸³ קלו (הערת הזהר).

⁵⁷⁸⁴ עי' לקמן קלה ע"ב והאי אורא הוא טמיר דטמירין (לש"ו).

⁵⁷⁸⁵ אינו מקבל המ"ס את אור א"ס מאורא אלא דרך הפריסו שהוא הקד"א, ועי"ז נעשה האפשרות להעלמות לקבל ממנה (כללים ח"א סא ע"ד).

⁵⁷⁸⁶ אשר ממנו הוא כל המוחין (הקדו"ש סד ע"ב).

⁵⁷⁸⁷ האורות דהמוחין הנה הם כולם רק מבחי' גבורות, כי כל המוחין הם נמשכו מהמ"ס דא"א, שהוא בוצד"ק, כי בו גנוז גבורה דרדל"א, אלא שהדינין בהם הם נכפין ומתבסמין, ובבחי' יין המשמח (הקדו"ש סד ע"ב).

⁵⁷⁸⁸ ערבוביה מתקונו (דפ"ו).

698

זהר ויקרא חלק א'

<p>להיט בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז ולית דידע לון בר איהו ולהיט לשבע (ס"א לארבע) מאה ועשרין עיבר:</p>	<p>לוהט בת"י עולמות, וכל עולם ועולם סתום וגנוז, ואין מי שיודע אותם מלבדו ולוהט לשבע [לארבע] מאות עשרים דרכים.</p>
<p>ובכל נימא ונימא אית מבוועא⁵⁷⁸⁹ דנפיק⁵⁷⁹⁰ ממוחא סתימאה⁵⁷⁹¹ (דבתר כותלא) ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דועיר אנפין ומהאי מתקן (ס"א מתון) מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותרין שבילין:</p>	<p>ובכל נימא ונימא יש מעיין היוצא מהמוח הסתום (מכאן ואילך מו"ס) [דרך כותל] ומאיר ונמשך באותה שעה לשערות ז"א, ועי"ז נתקן מוחו, ואז נמשך אותו מוח לל"ב שבילים.</p>
<p>וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין מתתקנן בתקונא יאה בתקונא שפירא מחפיין על גולגלתא מתתקני קוצי דנימין⁵⁷⁹² מהאי סטרא ומהאי סטרא על⁵⁷⁹³ גולגלתא:</p>	<p>וכל קוץ וקוץ מתלהט ותלוי, ונתקנים בתיקון נאה ובתיקון יפה, והם מכסים על הגולגולת, ונתקנים קוצי השערות מצד זה ומצד זה עד הגולגולת.</p>
<p>ותאנא כל נימא ונימא אקרי (ס"א איהי) משיכא דמבוועא (ס"א ממבוועין) (ס"א ואינון מבוועין) סתימין דנפקין ממוחא סתימאה:</p>	<p>ולמדנו כל נימא ונימא נקראת (היא) המשכת המעיין (ממעיינות) (והמה מעיינות) הסתום היוצא ממוחא סתימאה.</p>
<p>ותאנא משערוי דב"נ אשתמודע מאי הוא אי דינא אי רחמי מכד עברין עלוי ארבעין שנין⁵⁷⁹⁴:</p>	<p>ולמדנו משערותיו של האדם ניכר מה הוא, אם הוא דין או רחמים, והוא אחר שעברו עליו ארבעים שנה.</p>
<p>ואפילו כד איהו (שלים) [עולים]⁵⁷⁹⁵ בשעריה בתקוניה וס"א בדיוקניהו (ס"א בדיקניה) (ס"א בריקניה) ובגביני עינוי:</p>	<p>ואפילו כשהוא נער בשערותיו בתיקונו (בצורתו) (בזקנו) ובגבות עינוי.</p>
<p>קוצין דשערי תליין בתקוני נקיי כעמר ונקא עד כתפוי עד כתפוי ס"ד אלא עד רישי דכתפוי דלא אתחזי קודלא⁵⁷⁹⁶ משום דכתיב (ירמיה ב כז) כי פנו אלי עורף ולא פנים ושערא סליק אבתרוי דאודנין דלא לחפיא עלוי דכתיב להיות אזניך פקוחות⁵⁷⁹⁷:</p>	<p>הקוצין של השערות תלויים בתיקונו, וכי נקיים כעמר נקי (והם תלויים) עד כתפיו. וכי יעלה על דעתך עד כתפיו. אלא (רק) עד ראשי הכתפים, שלא יראה העורף, לפי שנאמר "כי פנו אלי עורף ולא פנים". והשערות עולים אחורי האזנים, כדי שלא יכסו עליהם שנאמר "להיות אזניך פקוחות".</p>
<p>ושערא דנפיק (שערא) מבתר אודנוי כו[ו]ליה בשקולא לא נפיק דא מן דא תקונא שלים תקונא יאה תקונא שפירא תאיב למחמי תיאובתא</p>	<p>השערות היוצאות מאחורי אזניו כולם הם בשוה אינו יוצא זה מתוך זה, הם בתיקון שלם ובתיקון נאה ובתיקון יפה, והם נחמדים למראה על ידי התשוקה והשמחה של</p>

⁵⁷⁸⁹ האור דהארחא דפלגותא, הנה מקבל ז"א אותו האור עצמו בלי התלבשות כלל, אבל שאר כל החוורתין כולם, הנה מקבל אותן ז"א ע"י הנימין (הקדר"ש צח ע"ד).
⁵⁷⁹⁰ מבווע דנפק (דפ"ו).

⁵⁷⁹¹ כל נימא ונימא איהו משיכא דמבוועא ממבוועין דנפקין ממוחא סתימאה, אלא שמה שנעשין בבחי' שערות הוא ע"י הקד"א, כמ"ש במבר"ש (שער א"א פ"ז ופ"י), ועי' ע"ח שער א"א (פרק ו סמוך לסופו) וכן במאמרי רשב"י (באד"ר דף לב ע"ד) (ביאורים ח"א מח ע"ד).

⁵⁷⁹² השערות הם אור חוזר מהמוחין (הדרת מלך).
⁵⁷⁹³ עד (דפ"ו).

⁵⁷⁹⁴ בן מ' עומד על דעת רבו (הדרך מלך).

⁵⁷⁹⁵ ור"ל בחור ועלם (דרך אמת). יוכר נער בדיוקניה ובדקניה וגביני עינוי (הדרך מלך).

⁵⁷⁹⁶ העורף מכוסה והפנים נגלים והאזנים פקוחות ומסולק השער לאחוריהם לשמוע אל הרינה ואל התפילה (הדרך מלך). הד' נימין שבאחוריו הנה הם מתפשטים כל א' ממקומו היטיב וכדי לכסות את הלבנונית שבעורף שלא ינקו החיצונים משם גם מרחוק ח"ו, כי כל שרשם הוא מהאחוריים, ולכן מכסים הד' נימין שבאחוריו על הלבנונית דהחוורתא אשר שם שלא ינקו גם מרחוק וכמ"ש במבר"ש (שם פ"י) (הקדר"ש צח ע"ב).

⁵⁷⁹⁷ אין כזה פסוק, ועי' דבה"י ב' (ו מ) עתה אלהי יהו נא עיניך פתחות ואזניך קשבות לתפלת המקום הזה.

זהר ויקרא חלק א'

וחדוותא דצדיקייא דאינון בזעיר אפיין למחמי ולאתדבקא בתקונוי דעתיקא סתימאה דכלא:	הצדיקים שהם בז"א, לראות ולהדבק בתיקוניו של הזקן הסתום מכל.
י"ג נימין דשערין קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא לקביל אנפוי ובאינון שריין שערי לאתפלגא:	יש שלשה עשר נימין של שערות העומדים מצד זה ומצד זה של הגולגולת כנגד פניו, ובאלו מתחילים השערות להתחלק.
לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה כלא ימינא ⁵⁷⁹⁸ אתחזי ולא אתחזי סתים ולא סתים והאי בתקוניה כ"ש ביה ⁵⁷⁹⁹ :	אין (בחנינת) שמאל בעתיק סתום זה, אלא כולו הוא ימין נראה ולא נראה סתום ולא סתום. וזהו בתיקונו, כל שכן בו.
ועל האי תאיבו בני ישראל לצרפא בלבהון ⁵⁸⁰⁰ דכתיב (שמות יז) היש יי בקרבנו אם אין בין זעיר אנפין דאקרי יי ובין אריך אנפין דאקרי איין:	ועל כן חשקו בני ישראל לברר [דבר זה] בלבם, שנאמר "היש יהוה בקרבנו אם אין", בין ז"א הנק' הוי"ה, לבין א"א הנקרא א"ן.
אמאי אתענשו משום דלא עבדו בחביבותא אלא בנסיונא דכתיב (שם) ועל נסותם את יי (וגו') [לאמר היש יי בקרבנו אם אין]:	למה נענשו. לפי שלא עשו בחשק אלא בנסיון שנאמר "ועל נסותם את יהוה לאמר היש יהוה בקרבנו אם אין".
בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא ⁵⁸⁰¹ דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומניה נהיר ארחא דז"א דנהירין ביה צדיקייא לעלמא דאתי הה"ד (משלי ד יח) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום:	בהתחלקות השערות הולך דרך אחד שהוא מאיר למאתיים ושבעים עולמות, וממנו מאיר הדרך של ז"א שמאירים בו הצדיקים לעולם הבא וזהו שנאמר "ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום".
ומן ההוא [ההוא] (ומניה) ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא דפליג בזעיר אפיין דכתיב ביה (תהלים כה י) כל ארחות יי חסד ואמת וגו':	ומן האורח הזה מתחלק לתרי"ג דרכים שבתורה המתחלקים ב(בחנינת) ז"א, שנאמר עליו "כל ארחות יהוה חסד ואמת וגו'".
מצחא דגולגלתא רעוא דרעוין ⁵⁸⁰² :	המצח שבגולגולת (נקרא) הרצון של הרצונות.

⁵⁷⁹⁸ מאחר שהם אחר באחור, הרי הוה השמאל דב"ן בהימין דהמ"ה, והשמאל דהמ"ה בהימין דהב"ן, ונכלל בכל א' השמאל בימין, והרי הוא ע"ז כולא ימינא (ע"ח שער עתיק פרק ב). כל דבר הוא נידון בעירוכין, ולכן יש מקום לומר שמאלא גם בקו דא"ס (ביאורים ח"א ט ע"ד).
⁵⁷⁹⁹ שמות פד ע"ב (הערת הזהר) צ"ל שמות סד ע"ב (לש"ו).
⁵⁸⁰⁰ ועי' לקמן קנח ע"ב ובמאמרי רשב"י תרומה יג סע"ג ובדפוח"ח הוא כו ע"ד (לש"ו, דע"ה ח"ב קלד ע"ד). בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בן ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לא"א ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים להכיר בלבבם זה ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות ע"י א"א מעין ז"א ובה ידעו כי אין בקרבם (הדרת מלך קטו ע"א).
⁵⁸⁰¹ עי' לעיל דף קכח ע"ב והערה בשם הקדו"ש. מפלגותא דשערי נהיר ההוא ארחא וטעם היות אורח זה בפלגותא דשערי כי הצדיקים זוכים על ידי התורה והתורה שבכתב היא עמודא דאמצעייתא והוא בן י"ה דעת בן חו"ב, וכבר כתבנו ששערות אלו מוחין כלילן בהו חכמה בינה דעת ודעת הוא פלגותא דשערי וביה נהיר אורחא לצדיקייא (הדרך מלך ריד ע"ב).
⁵⁸⁰² אור המ"ה שהאיר דרך המצח, שהוא מאור הגנוז עצמו אשר יצא ונולד מהיחוד דהאורא ומ"ס, אשר ע"י בקיעת הקד"א שנעשה ביום ראשון. אמנם הנה האור הגדול הזה עצמו, הנה הוא חזר ונתעלם תיכף, כי הנה חזר ונסתם האורא תיכף ע"י הקד"א בהיום הראשון גופה. והרי חזר ונגנז האור הראשון ביום הראשון עצמו, כי חזר ונגנז בתוך הקד"א שמקיפו בכל סביבו, והוא גנוז וטמיר בתוכו, והרי הוא נסתר ונעלם על ידו. והנה אינו מאיר מאז ולהלאה אלא רק דרך הקד"א, ונמשך הארתו ג"כ תמיד רק דרך המצח, והוא רעוא דרעוין הנזכר בכל מקום (בספד"צ פרק א ו ע"א, ובאד"ר קכט ע"א, ובאד"ז רפח ע"ב, ובדברי הרב בשער הכוונות דף עה ע"א בכוונת מנחת שבת). והנה כ"ז הוא ענין מציאות ופעולת דבחי' הגילוי אור הגדול דהשם מ"ה שנתגלה והאיר דרך המצח מבחוץ, אשר הוא רק בבחי' אור מקיף. כי הנה הוא אינו מתלבש בכלי כלל, וכן אורו הגדול הנמשך ממנו ומתגלה למטה בעת הזכות והרצון שהוא הרעוא דרעוין, הנה הוא ג"כ בלתי התלבשות כלל, כי הנה הוא מאיר ומזהיר לכל הזוכים אליו רק בבחי' אור ונשמה לבד מבחוץ להגוף ובבחי' אור מקיף, אלא שמתעלה הגוף על ידו ג"כ, ע"י שמזככו מבחוץ לפנים, אבל הוא עצמו הרי הוא בלתי התלבשות כלל ובבחי' אור ונשמה לבד (כללים ח"א קב ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רעותא דזעיר אפיין⁵⁸⁰³ לקבלי ההוא רעותא ונ"א מצחא דגולגולתא רצון אקרי דהא רעוא דרעוין אתגלי בההוא מצחא לקבל דא לתתא כתיבו דכתיב (שמות כח לח) והיה על מצחו תמיד לרצון ונ"ו וההוא מצחא ודאקרי רצון (ד)הוא גלוייא דכל רישא וגולגולתא דמתכסייא בארבע מאה ועשרין ונ"א ועשרו עלמין וכד אתגליא אתקבלא צלותהון דישראל:</p>	<p>הרצון של ז"א הוא (מכוון) כנגד אותו הרצון [נ"א מצח הגולגולת נקרא רצון] שרצון הרצונות נתגלה במצח זה כנגד זה למטה שנאמר "והיה על מצחו תמיד לרצון" וכו' והמצח הזה הנקרא "רצון" הוא הגילוי של כל הראש והגולגולת המתכסה בת"ך (ת"י) עולמות, וכאשר הוא מתגלה מתקבלות התפלות של בני ישראל.</p>
<p>אימתי אתגליא שתיק ר"ש שאל תניינות אימתי אר"ש [לר'] (ל)אלעזר בריה אימתי איתגליא א"ל בשעתא דצלותא⁵⁸⁰⁴ דמנחה שבתא:</p>	<p>מתי הזמן שמתגלה. שתק רבי שמעון. שאל פעם שנית, מתי. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, מתי מתגלה. אמר ליה, בשעת תפילת המנחה של שבת.</p>
<p>א"ל מ"ט א"ל משום דההיא שעתא ביומי דחול⁵⁸⁰⁵ תלייא דינא (ד)לתתא בזעיר אפיין ובשבתא אתגליא (וגליא) מצחא דאתקרי רצון בההיא שעתא אשתכח רוגזא ואשתכח רעוא⁵⁸⁰⁶ ומתקבלא צלותא הה"ד (תהלים סט יד) ואני תפילתי לך יי עת רצון ועת רצון מעתיק יומין לגלאה מצחא ובג"כ אתתקן והאי קרא למימריהו בצלותא דמנחה בשבתא:</p>	<p>אמר ליה (רבי שמעון), מאי טעמא. אמר ליה, לפי שבשעה הזאת בימות החול תלוי הדין למטה (גילוי) ז"א, ובשבת מתגלה המצח הנקרא רצון, באותה שעה נרגע רוגז ונמצא הרצון והתפלה מתקבלת. זהו שנאמר "ואני תפילתי לך יהו"ה עת רצון" ו"עת רצון" היא (באה) מ(בחינת) עתיק יומין כדי לגלות את המצח. ולכך נתקן לומר פסוק זה בתפלת המנחה של שבת.</p>
<p>אר"ש לר' אלעזר בריה בריך ברי לעתיק יומין רעוא דמצחא תשכח בשעתא דתצטריך ליה:</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, ברוך בני לעתיק יומין, את רצון המצח תמצא בשעה שתצטרך לו.</p>
<p>ת"ח בשאר (ס"א בשעתא) דלתתא כד אתגלי מצחא אשתכח חוצפא וס"א ת"ח בשאר דלתתא כד אתגלי מצחא דינא אתער ואשתכח ואתעביד מצחא דאשגחותא לחייבי עלמא לאינון דלא מתכספי בעובדייהו:</p>	<p>בא וראה, כי בשאר (בזמן) כשמתגלה המצח התחתון, נמצאת חוצפה (בא וראה בשאר שלמטה, כאשר מתגלה המצח, הדין מתעורר ונמצא, ועושה מצח של השגחה לרשעי העולם לאלה שלא מתביישים ממעשיהם כמו שנאמר).</p>
<p>כד"א הה"ד (ירמיה ג) ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם והכא כד אתגלי מצחא תיאובתא וס"א חביבותא ורעוא שלים אשתכח וכל רוגזין אשתככו ומתכפיין קמיה:</p>	<p>זהו שנאמר "ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם" וכאן, כשמתגלה המצח, אז נמצאים תשוקה (אהבה) ורצון שלם, וכל מיני רוגז נרגעים ונכנעים לפניו.</p>
<p>מהאי מצחא וס"א דלתתא נהרין ארבע מאה בתי דינין⁵⁸⁰⁸ כד אתגלייא האי עת רצון (ו)כלהו משתכבין קמיה דהא הוא דכתיב (דניאל ז י) דינא יתיב (כלומר יתיב באתריה ודינא לא אתעביד):</p>	<p>מזה המצח (שלמטה) מאירים ארבע מאות בתי דינים. כשמתגלית עת הרצון הזו אז הכל נרגעים לפניו. זהו שנאמר "דינא יתיב" (הדין יושב) [כלומר הוא יושב במקומו ולא עושה דין].</p>
<p>קכט/ב</p>	

⁵⁸⁰³ מצח דז"א הגם שיש בו דין נעשה רצון רעותא כשמסתכל בו רעותא דא"א וזהו לקבליה דההוא רעותא הוא מצח הרצון דא"א אז נעשה גם דז"א רעותא (הדרך מלך).

⁵⁸⁰⁴ רפח (הערת הזהר).

⁵⁸⁰⁵ בדפ"מ "ביומי דחול" מוסגר והוא מובא בשם "ס"א".

⁵⁸⁰⁶ בדפ"מ "ואשתכח רעו" מוסגר והוא מובא בשם "ס"א".

⁵⁸⁰⁷ קלו (הערת הזהר).

⁵⁸⁰⁸ וז"ס והתיות תיו על מצחות כו'. ואמרו (שבת נה ע"א) תיו תחי' כו' (יהל אור).

701

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותאנא שערא לא קאים בהאי אתר⁵⁸⁰⁹ משום דמתגלייא ולא אתכסייא אתגליא ודיסתכלון (ויסתכלון) מארי דדינא וישתככון ולא אתעביד⁵⁸¹⁰:</p>	<p>ולמדנו אין שערות נמצאים במקום זה, משום שהוא מגולה ולא מכוסה, מגולה שיסתכלו בו בעלי הדינים, וירגעו ולא יעשו.</p>
<p>תאנא האי מצחא אתפשט במאתן ושבעין אלפין נהירין דבוצינין וס"א דנהרין מעדן עלאה⁵⁸¹¹:</p>	<p>למדנו זה המצח מתפשט במאתים ושבעים אלף אורות של נרות שמאירים מהעדן העליון.</p>
<p>דתניא אית עדן דנהיר לעדן עדן עלאה (ד)לא אתגלייא והוא סתים בסתימא ולא מתפרשא לארחין כדקאמרן והאי עדן דלתתא מתפרש בשבילוי לתלתין ותריין (עיבר) שבילין:</p>	<p>שלמדנו יש עדן שמאיר לעדן. העדן העליון אינו מתגלה והוא סתום בסתימה ואינו מתחלק לדרכים כפי שאמרנו והעדן הזה של מטה, הוא מתחלק בשביליו לל"ב (צדדים) שבילים.</p>
<p>ואע"ג דמתפרש האי עדן בשבילוי לית דידע ליה בר האי זעיר אפיין:</p>	<p>ואף על פי שמתחלק זה העדן לשבילים, אין מי שיודע אותו חוץ מז"א הזה.</p>
<p>ועדן דלעילא לית דידע ליה ולא שבילוי בר ההוא אריך אנפין הה"ד (אויב כח כג) אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה אלהים הבין דרכה דא עדן דלתתא דידע זעיר אפיין⁵⁸¹²:</p>	<p>והעדן שלמעלה, אין מי שיודע אותו ואת שביליו חוץ מא"א. זהו שנאמר "אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה". "אלהים הבין דרכה", זה עדן של מטה שאותו ידע ז"א.</p>
<p>והוא ידע את מקומה דא עדן דלעילא דידע עתיק יומין סתימאה דכלא:</p>	<p>"והוא ידע את מקומה" זהו עדן של מעלה שיודע אותו עתיק יומין הסתום מכל.</p>

⁵⁸⁰⁹ שערא אינו גדל במצח אלא שער שעל פדחת הראש לפעמים יורד על המצח ומכסהו ובשעת רצון אתגלייא ולא אתכסייא מהשערות הנז' ולהכי לא קים לא גדל שערא בהאי אתר במצח (הדרת מלך).

⁵⁸¹⁰ נותן טעם למה אין שערות על המצח שהוא צריך להיות בגילוי כדי שיוכל ז"א להביט בו ולקבל אור העצמי של המצח ולא יהיה מסך מבדיל ביניהם ויש ב' טעמים לדבר זה האחד מ"ש שיסוד או ת"ת של רדל"א לדברי הגאון יוכל לגלות האור שלו וטעם הב' משום המצח עצמו שיתגלה למטה וכבר נת' שהדינים הם נאחזים במצח דז"א וע"ז הסט"א יונקת משם ועושה דין בעולם וע"י התגלות המצחא הדינים שבמצח נבלעים בשורשם והסט"א יורדת לנוק' דתה"ר וכבר נת' שהדינים נבלעים בשורשם שהוא במר"ס ולכן ע"י גלוי אור המר"ס שבמצח נבלע הדין בשורשו וע"י גלוי המצח עצמו דע"ק במצח דז"א אין הסט"א יכולה להאחז בו והתבונן בזה מאד ובזה ית' לך מה שכפל הדברים ואמר משום דאתגליא ולא אתכסייא ור"ל כדי שיתגלה אור המצח עצמו דע"ק ולא אתכסיא היינו אור של רדל"א המתלבש שם שבאמת אינו מתגלה גלוי גמור שהרי הוא כמוס בפנימיות המצחא ורק לא אתכסיא שייך לומר בו ונגד ב' בחינות אלו אמר ויסתכלון מארי דדינא וישתככון הם המארי דדינים שבמצח דז"א שיבלעו ויתמתקו בשורשם. "ולא אתעבידו" הם דינים דלתתא רצועא בישא הנ"ל שלא יעשו פעולתם לגמור דין בעולם. וענין גלוי המצח ע"י מה שאין שם שערות המכוון בזה כי כבר נתבאר שהשערות הם מותרי מר"ס שבמר"ס הוא בוצד"ק שורש גבורה עילאה וכבר נת' גם כן שהשערות שע"ג הגלגלתא הם מבחי' גבורה של רדל"א ולכן הם גורמים כסוי אל אור החסדים שאף שאמרנו למעלה שהשערות דע"ק הם חוורין כתלגא והם רחמים גמורים מ"מ קצת שורש דין יש בו שהם כלים וצנורות שהם מצמצמים האורות שהם ממר"ס בוצד"ק דמדיד משחתין ויותר טוב הוא שיתגלו אורות החסדים הנ"ל ע"י כסוי המצח לבד ולא יהיה עליו ג"כ מסך השערות והטעם ג"כ בזה כידוע שאור המצח אינו דומה אל האורות האחר' שמתגלים ברישא דע"ק שכולם הם דרך נקב' וחלונות פתוחים משא"כ אור המצח הוא זיו הארה לבד שלכן בעולם התהו נתבסמו המלכים ע"י מצח דא"ק שנתצמצמו האורות בגבול ושיעור כמ"ש כמ"פ ושיער א"ס ית' שדי בזה במה שהאור הוא מועט ולא מתמעט ביותר ע"י השערות (ב"ע נב ע"א).

⁵⁸¹¹ הוא חכמה סתימאה כי כל חכמה נק' עדן וזו עילאה מכל החכמות דא"א ודז"ן (הדרת מלך). זו החכמה סתים ולכן נקרא סתימאה ועדן דז"א דלתתא אתפתח לל"ב נתיבות (הדרת מלך).

⁵⁸¹² אלקים נקרא ז"א בערך א"א שהוא רחמים גדולים, הוא הבין דרכה שבילין דחכמה שלו והוא נק' א"א נעלם לא כמו אבא הנק' אתה אבינו ודווקא א"א הנק' והוא ידע מקומה דעדן דלעילא חכמה סתימאה שלו (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

עיניו דרישא חוורא משתניין משאר עינין לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא ⁵⁸¹³ :	עיניו של הראש הלבן, משונים משאר עיניים אין לו עפעפים על העינים, וגם אין לו גבות על העינים.
מ"ט דכתיב (תהלים קכא ד) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ישראל דלעילא ⁵⁸¹⁴ :	מה הטעם. שנאמר "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל" ישראל של מעלה.
וכתיב (ירמיה לב יט) אשר עיניך פקוחות ותאנא כל מה דאתי ברחמי לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא כ"ש רישא חוורא דלא בעי ⁵⁸¹⁵ [מיד] ומדי (ס"א נטירו):	ונאמר "אשר עיניך פקוחות". ולמדנו כל מה שבא ברחמים אין להם עפעפים וגבות עינים. כל שכן הראש הלבן, שאינו צריך לכלום (שמירה).
אמר ר' שמעון לר' אבא למאי היא רמיזא א"ל (לדגים) לנוני ימא דלית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא ולא ניימין ולא בעיין נטורא על עינא:	אמר רבי שמעון לרבי אבא, למה זה מרמז. אמר לו, לדגי הים, שאין להם עפעפים וגבות עינים, ואינם ישנים, ואינם צריכים שמירה על העינים.
כ"ש עתיקא דעתיקא דלא בעי נטורא ⁵⁸¹⁶ וכ"ש דאיהו משגח לכלא ⁵⁸¹⁷ וכלא מתזן ביה ולא נאים הה"ד הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל דלעילא:	כל שכן עתיקא דעתיקא, שאין צריך שמירה, וכל שכן שהוא משגיח על הכל וכולם נזונים ממנו, ואינו ישן. זהו שנאמר "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל" ישראל של מעלה.
כתיב (תהלים לג יח) הנה עין יי' אל יראיו וכתיב (זכריה ד י) עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ לא קשיא הא בזעיר אפיין הא באריך אנפיין ועכ"ד תרי עינין אינון ואתחווירו (ס"א ואתחזרו) לחד עינא ⁵⁸¹⁸ דא[יהי] חוור בגו חוור וחוור דכליל כל חוור:	נאמר "הנה עין ה' אל יראיו", ונאמר "עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ". אינו קשה זה (נאמר) בז"א וזה (נאמר) באריך אנפיין, ועם כל זה, הם שתי עיניים שמתלבנים (שחוזרים) להיות עין אחת, שהיא לבן בתוך לבן, הלבן הכולל כל לבן.
חוורא קדמאה נהיר וסליק ונחית לאסתכלא (ס"א לאתכללא) דצריך בצרורא:	הלבן הראשון מאיר ועולה ויורד כדי להסתכל (להיכלל) שכן הוא קשור עם הקשר.
תאנא בטש האי חיורא ואדליק ג' בוציני דאקרונ הוד והדר וחדוה ⁵⁸¹⁹ ולהטיין בחדוותא בשלימותא:	למדנו היכה הלבן הזה, והדליק שלש נרות הנקראים הוד והדר וחדוה, והם לוהטים בשמחה בשלימות.
חוורא תניינא ⁵⁸²⁰ נהיר וסליק ונחית ובטש ואפיק (ס"א ואדליק) ג' בוצינין אחרנין דאקרונ נצח וחסד [ותפארת] (ותאפרת) ולהטיין בשלימותא בחדוותא:	הלבן השני, מאיר ועולה ויורד והיכה והוציא (והדליק) שלש נרות אחרות הנקראים נצח, וחסד, ותפארת, והם לוהטים בשלימות בשמחה.

⁵⁸¹³ עיני דא"א הנק' רישא חוורא כמ"ש ושער רישי כעמר נקי' תדיר פקיחן, ולהכי אין להם גבינין הסתומים כמו דז"א (הדרת מלך).

⁵⁸¹⁴ ז"א בגדלותו נק' ישראל זוטא לא יש"ס (הדרת מלך).

⁵⁸¹⁵ בעא (דפ"ו).

⁵⁸¹⁶ כי הוא נטיר כולא, ויש גורסים לדגים ולנוני ומפרשים דגים טהורים נוני טמאים ואין בזה ממש כי הצדיק במשל ונק' נונא חדא והצדיק טהור (הדרת מלך).

⁵⁸¹⁷ לזון אותם כי המן נשתלשל ממנו וירד עד ז"א כמ"ש בשלח סא ע"ב (הדרת מלך).

⁵⁸¹⁸ בז"א עיני ימינא ושמאלא ובא"א אתחזרו לחד דכולא ימינא לית ביה שמאלא י' חוורא קדמאה כי הם ג' חוור בגו חוור שנים וחוור דכליל ג' וקדמאה נהיר ואדליק ג' ספירן (הדרת מלך).

⁵⁸¹⁹ הוד כפשוטו, והדר גבורה, וחדוה יסוד, כי יסוד נוטה לצד הגבורה כמ"ש בתיקונים כד ע"ב: וצדיק נטיל משמאלא ועמודא דאמצעייתא מימינא וכן בזהר סוף חלק א' דף ב' (הדרת מלך).

⁵⁸²⁰ אדליק קו ימין נצח חסד ת"ת (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חורא תליתאה להיש ונהיר ונחית וסליק ונפיק⁵⁸²¹ מסתימותא דמוחא ובטש בבוצינא אמצעייתא שביעאה ואפיק ארחא למוחא תתאה (נ"א) ואפיק אורחא ללבא תתאה) ומתלהטן כלהו בוצינין דלתתא:</p>	<p>הלבן השלישי לוחט ומאיר ויורד ועולה ויוצא מסתימת המח, והיכה בנר האמצעי השביעי והוציא דרך למוח התחתון (והוציא דרך ללב תחתון) ומתלהטים כל הנרות של מטה.</p>
<p>אמר ר"ש יאות הוא ועתיק יומין יפקח עינא דא עלך בשעתא דתצטריך אליהו (תו) תאנא חוור בנו חוור וחוור דכליל כל חוור:</p>	<p>אמר רבי שמעון, ראוי הוא, ועתיק יומין יפקח עין זו עליך בשעה שתצטרך לו. למדנו הלבן שבתוך לבן אחר הכולל כל לבן.</p>
<p>חורא קדמאה⁵⁸²² נהיר וסליק ונחית לתלת⁵⁸²³ בוציני דלסטר שמאלא ולהטין ואסחין בהאי חורא כמאן דאסחי גופיה בבוסמין טבין ובריהין על מה דהו עילוי בקדמיתא:</p>	<p>הלבן הראשון מאיר, עולה ויורד למטה (לשלש) הנרות של צד השמאל, והם לוחטין ומתרחצים באור הלבן הזה כמי שרוחץ גופו בבשמים טובים ובריחות בנוסף למה שכבר היה עליו קודם לכן.</p>
<p>חורא תניינא נחית וסליק ונהיר לתלת בוציני דלסטר ימינא⁵⁸²⁴ ולהטין ואסחין בהאי חורא כמאן דאסחי בבוסמין טבין ובריהין על מה דהו עילוי בקדמיתא:</p>	<p>הלבן השני יורד עולה ומאיר לשלש הנרות של צד ימין, והם לוחטים ומתרחצים בלבן הזה כמי שרוחץ (עצמו) בבשמים טובים ובריחות (בנוסף) למה שכבר היה עליו מקודם.</p>
<p>חורא תליתאה⁵⁸²⁵ נהיר וסליק ונחית ונפיק נהירו דחוורא דלגו לגו מן מוחא ובטש בשערא אוכמא כד אצטריך וברישא ובמוחא דרישא ונהיר לתלת כתרין דאשתארו כמה דאצטריך לגלאה אי ניהא קמי עתיק סתימא דכלא:</p>	<p>הלבן השלישי מאיר ועולה ויורד ויוצא האור הלבן הפנימי מלפנים מן המוח והכה בשערות השחורות כשנצרך ובראש ובמוח שבראשו, והאיר לשלש הכתרים שנותרו כפי שראוי לגלות אם יהיה לרצון לפני העתיק הסתום מכל.</p>
<p>ותאנא לא סתים האי עינא ואינון תריין⁵⁸²⁶ ומתחוורין (ס"א ואתחזרו) לחד כלא הוא ימינא לא הוה וס"א לית ביהו שמאלא לא נאים⁵⁸²⁷ ולא אדמיק ולא בעי נטירותא לית מאן דאגין עליה הוא אגין על כלא והוא אשגח על כלא ומאשגחותא דהאי עינא מתזונן כלהו⁵⁸²⁸:</p>	<p>ולמדנו אין עין זו סתומה, והמה שתים שנתלבנו [שחזרו] לאחד. הכל הוא ימין לא היה [אין בהם] שמאל, לא ינום ולא יישן. ולא צריך שמירה אין מי שיגין עליה הוא יגין על הכל והוא משגיח על הכל, ומהשגחת זו העין נזונים כולם.</p>
<p>תאנא אי עינא דא אסתים רנעא חדא לא יכלין לקיימא כלהו בג"כ אקרי עינא פקיחא⁵⁸²⁹ עינא עלאה עינא קדישא עינא דאשגחותא עינא דלא:</p>	<p>ולמדנו אם עין זו היתה נסגרת לרגע אחד, לא היו יכולים להתקיים כולם, ולפיכך נקראת עין פקוחה עין עליונה, עין קדושה, עין של השגחה, עין שלא</p>
<p>קל/א</p>	

⁵⁸²¹ ובטש בספירן דאמצעייתא כי מלכות דא"א הוא בוצינא שביעאה ואפיק אורחא למוחא תתאה הם חב"ד דז"א ומשם ללבא דז"א שבו ב' חללי, א' לבינה וא' למלכות ואז מלתהטן כולהו בוצינין י"ס דז"א הנק' דלתתא (הדרת מלך).

⁵⁸²² רשב"י מפרשם בהרחבת ביאור (הדרת מלך).

⁵⁸²³ לתתא (דפ"ו).

⁵⁸²⁴ לג' ספירן הם חסד נצח ת"ת, דימינא כנז"ל (הדרת מלך).

⁵⁸²⁵ יוצא מתוכיות אמצעות מוחא סתימאה ובטש וכו' נהיר לג' כתרין חב"ד דאשתארו לתשלום י"ס דאצילות ודז"א (הדרת מלך).

⁵⁸²⁶ ב' עינים אבל אתחוורו ואתחזרו עד כולא ימינא (הדרת מלך).

⁵⁸²⁷ כי השינה מצד הדין עורה למה תישן וא"א לית ביה שמאלא (הדרת מלך).

⁵⁸²⁸ ספירות ומלאכים וכל עולמות ב"ע כולם נשפעים מהשגחת עינא דא"א וכמ"ש בשלח סא ע"ב (הדרת מלך).

⁵⁸²⁹ הוא האשגחא פקיחה שאמרו בספרא דצניעותא פ"א (ו ע"ב) אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא (ביאורים ח"א ב ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>5830 אדמיך ולא תישן, עין השומרת על הכל, עין שהיא קיום הכל. עינא דהוא קיומא דכלא⁵⁸³¹;</p>	<p>תנום ולא תישן, עין השומרת על הכל, עין שהיא קיום הכל.</p>
<p>ועל האי כתיב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך דהאי אתקרי טוב עין ומניה מברך לכלא⁵⁸³²;</p>	<p>ועל זה נאמר "טוב עין הוא יבורך", אל תקרי יבורך אלא "יברך". שזה נקרא "טוב עין", וממנה מברך את כולם.</p>
<p>ותאנא לית נהירו לעינא תתאה⁵⁸³³ לאסתהא מאדמימותא מאוכמותא בר כד הזי (ס"א אתחזי) וס"א אתסחיו מהאי נהורא חוורא דעינא עלאה דאקרי טוב עין ולית דידע כד נהיר עינא עלאה דא קדישא ואסחי לעינא תתאה ודא בר איהו⁵⁸³⁴;</p>	<p>ולמדנו כי אין אור לעין של מטה לרוחצן מהאדמימות ומהשחרות אלא כאשר נראה הלובן של העין העליונה הנקראת "טוב עין", ואין מי שיודע כאשר מאירה העין העליונה הקדושה הזו ורוחצת את העין התחתונה אלא הוא לבדו.</p>
<p>וזמינין צדיקייא זכאי עליונין למחמי ודא ברוחא דחכמתא (בחכמתא דא) הה"ד (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו אימתי בשוב יי ציון;</p>	<p>ועתידים הצדיקים הזכאים העליונים לראות זאת ברוח החכמה. וזהו שנאמר "כי עין בעין יראו", מתי. "בשוב יהו"ה ציון".</p>
<p>וכתיב (במדבר יד יד) אשר עין בעין נראה אתה יי ואלמלא עינא טבא עלאה⁵⁸³⁵ דאשגח ואסחי לעינא תתאה⁵⁸³⁶ לא יכיל עלמא למיקם רגעא חדא;</p>	<p>ונאמר "אשר עין בעין נראה אתה יהו"ה" ואם לא שהעין הטובה העליונה משגחת ורוחצת את העין התחתונה לא היה העולם יכול להתקיים (אפילו) רגע אחד.</p>
<p>תאנא בעניעותא דספרא אשגח ותא אדעינא תתאה כד אשגח נהירו עלאה ביה ועייל ההוא נהירו דעלאה בתתאה דמניה נהיר כלא הה"ד אשר עין בעין נראה אתה יי;</p>	<p>למדנו בספרא דצניעותא השגחה של העין התחתונה היא כאשר אור העליונה (מאירה) בו ונכנס אותו האור העליון בתחתון אשר ממנו</p>

5830 הוא נגד השגחת בחי' אור מקיף (ב"ע סה ע"א).

5831 נגד בחי' שפע קיום העולם שאינו נפסק ואפשר לומר עוד שמ"ש עינא דהוא נטורא דכולא הוא סוד הגדול שכתבנו למעלה שהשגחת ע"ק על ז"א הוא סוד השלמות המשקיף על ההנהגה להביאו להנהגה שיהיה באלף השביעי שהוא קיבול שכר הצדיקים ע"י מעשה הבחירה והוא שומר העבודה הזאת לתקנו ע"י המשך שית אלפי שנין כמו שהארכנו בזה למעלה ואמר על האי כתיב טוב עין הוא יבורך א"ת יבורך כו' שעינא דע"ק אקרי טוב עין ע"ש סוד החסד עילאה נהורא דאורא המאיר בעינא דיליה וידוע כי חסד הגנוז נק' טוב וכמ"ש בזוהר טוב אקרי כד טובי' גניז בגוי' וכמ"ש וירא אלהים את האור כי טוב ואמרו רז"ל עמד וגנוז לצדיקים והוא סוד החסד דאורא שנגנז ומאיר דרך השמש והוא ע"י כסוי אור הקרומא דאורא כמ"ש ולע"ד סוד זה רמזו דוד המע"ה באומרו הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו והוא מ"ש בזוהר בראשית על סוד אורא עילאה יו"ד נפיק מגויה מה דאשתאר אור איהו והוא סוד הארה דנפיק מאורא עט' דחסדים שיוצא לעולם והוא מה שאבא מקבלו ונותן עט' דחסדים לז"א להנהגת העולם אבל עיקר האור נשאר שם באורא גנוז לצדיקים לע"ל וכתיב ולא יכנף עוד מוריך שלא יתלבש ע"י מלבושים והוא מ"ש לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם כו' והיה לך ה' לאור עולם כו' והוא אור ה' שנשאר בע"ק והוא נק' הוי"ה לקבליה דז"א שנק' אלהים לגבי' כמ"ש בכ"מ ולזה אמר הודו לה' כי טוב ור"ל שהטוב שהוא סוד אור הגנוז נשאר לה גנוז בו ומה שמתפשט לעולם הוא סוד החסד שזן בחסדו כל בשר ונקרא טוב עין ע"ש שבו חד עינא כמ"ש לעוד נת' שכללות ע"ק כולו גוון חוור חסד לכך נקרא עינא דיליה טוב עין וידוע כי ע"ק נקרא הוא כמ"ש באד"ז והוא ידע את מקומה והוא מברך לכל העולמות כמ"ש ל (ב"ע שם).

5832 שנים עין א' הוא יברך לכל מה שלמטה ממנו (הדרת מלך). מתחילה הרי יצא מן העינים כל הנקודות אשר בהם היה המיתה והשבירה וכל החורבן דעולם התוהו. אבל לאחר התיקון הנה נמשך מן העינים כל אור עולם וכל טוב עולם, ועל זה נאמר (תהלים לג יח) הנה עין ה' אל יראיו, וכן (במדבר יד יד) אשר עין בעין נראה אתה ה', ונאמר (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך וכמ"ש באד"ר (קכט ע"ב קל ע"א). ועל זה נאמר פקח עיניך וראה כו', על שם ס"ג כמו אח"פ הנ"ל בשער אח"פ (פרקים ג ד) ובשער עקודים (פרק א) ובשער טנת"א (פרק ב) (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

5833 דז"א אז נרחץ ז"א מאדמימות הדין ומאוכמותא גבורות הקשים ביותר (הדרת מלך).

5834 ז"א מרגיש ראיית עיני א"א בעינים שלו וזמינין צדיקייא בזמן המשיח שירגישו גם הם בהשגחת עין א"א בעין דז"א (הדרת מלך).

5835 בכח אור הראיה הפנימי שבו, הנה הוא משמש ג"כ בסוד האשגחא פקחא דלא נאים ונטיר תדירא האמור בספד"צ (פ"א ו ע"ב) (כללים ח"ב י ע"ג).

5836 בהשגחה נרחצים הדינים ואם לא יורחצו לא יכיל עלמא למיקם (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

	מאירים כולם, זהו שנאמר אשר עין בעין נראה אתה יהו"ה.
(ו) כתיב (תהלים לג יח) הנה עין יי ⁵⁸³⁷ אל יראיו וכתוב (זכריה ד י) עיני ה' המה משוטטות ⁵⁸³⁸ בכל הארץ:	נאמר "הנה עין יהו"ה אל יראיו" ונאמר "עיני יהו"ה המה משוטטים בכל הארץ".
זכו עיני יי' אל יראיו עינא דלעילא לא זכו עיני יי' המה משוטטות עינא דלתתא:	זכו, "עיני יהו"ה אל יראיו" העין העליונה, לא זכו, "עיני יהו"ה המה משוטטות" עין של מטה.
דתניא מפני מה זכה יוסף שלא שלטא ביה עינא בישא מפני שזכה לאשתגחא בעינא טבא עלאה הה"ד (בראשית מט כב) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין אמאי הוא בן פורת עלי עין כלומר על סבת עין דאשתגח ביה וכתוב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך מ"ט (שם) כי נתן מלחמו לדל ⁵⁸³⁹ :	שכן למדנו מפני מה זכה יוסף שלא שלטא בו עין הרע. מפני שזכה להיות מושגח בעין הטובה העליונה. זהו שנאמר "בן פורת בן פורת עלי עין", למה הוא "בן פורת". "עלי עין" על סיבת העין שהשיגחה עליו. ונאמר "טוב עין הוא יבורך" מה הטעם. "כי נתן מלחמו לדל".
מ"ט אקרי חד ת"ח בעיניה דתתאה אית עינא ימינא ואית עינא דשמאלא ואינון תרי בתרי גווני:	מה הטעם שנקראות (העינים בלשון) יחיד. בא וראה בעינים של מטה יש עין ימין ויש עין שמאל, והם שתיים בשתי צבעים.
אבל הכא לית עינא שמאלא ותרוייהו בדרגא חד סלקי וכלא ימינא ובניני כך עינא חד ולא תרי:	אבל כאן אין עין שמאל, ושתייהן עלולות במדרגה אחת והכל ימין, לפיכך (הן) עין אחת ולא שתיים.
ותאנא עינא דא דהוא עינא דאשגחתיא פקיהא תדיר חייכאן תדיר וחדאן (ס"א וחואן) תדיר דלא הוי הכי לתתאה ⁵⁸⁴⁰ דכלילין בסומקא ובאוכמא ובחורא בני גווני ולא הוה תדיר פקיהא [דליה גבינא] דלית וגבהנא [גבינא] סוטרט (ס"א כליה גביני סודרא) (ס"א דליה עיניה בגביני דמכסאן) על עינא וע"ד כתיב (תהלים מד כד) עורה למה תישן יי' פקח יי' עיניך ⁵⁸⁴¹ :	ולמדנו עין זו שהיא עין ההשגחה, פתוחה תמיד, שוחקת תמיד, שמחה (ורואה) תמיד, מה שאין כן למטה שהם כלולות [במראה] אדום ובשחור ובלבן, בשלשה גוונים, ואינון תמיד פתוחות (מרים גבינין) שכן אין הגבינים מכסים (כל הגבינים מסודרים) (מרים עיניו מכוסים בגביניו) על העין ועל זה נאמר "עורה למה תישן יהו"ה פקח יהו"ה עיניך".
כד אתפקח אית למאן דאתפקח לטב ⁵⁸⁴² ולמאן דלא אתפקח לטב ווי למאן דאתפקח ועינא אתערב בסומקא וסומקא אתחזי לקבליה ומכסיא עינא מאן ישתויב מניה:	כשנפתחות, יש מי שהן נפתחות (בשבילו) לטוב, ומי שלא נפתחות בשבילו לטוב. אוי למי שנפתחו, שהעין מעורבת ב(מראה) אדום וה(מראה) האדום מתגלה כנגדו ומכסה על העין, מי יוכל להנצל ממנו.
[אבל] (ל)עתיק יומין טבא דעינא חוור בנו חוור ⁵⁸⁴³ חוור דכליל כל חוורי זכאה חולקיה למאן דישגח עלויה חד חוור מנייהו וע"ד ודאי כתיב	אבל עתיק יומין הוא טוב העין, לבן בתוך לבן, לבן הכולל את כל (המראות) הלבנות. אשרי חלקו של מי שישגיח עליו (מראה) לבן אחד מהם. ועל זה ודאי נאמר "טוב עין הוא

⁵⁸³⁷ אחת דא"א אל יראיו אבל דז"א עיני דין ורחמים (הדרת מלך).
⁵⁸³⁸ משוטטים (דפ"ו).

⁵⁸³⁹ על סיבת עין דא"א כי יוסף נתן מלחמו לדל וזן את כל בית אביו לחם לפי הטף גם א"א נתן ליוסף מלחמו המבורך שבו זן לכל העולמות (הדרת מלך).

⁵⁸⁴⁰ עיינין דתתא דז"א לא הוי תדיר פקיהא (הדרת מלך).

⁵⁸⁴¹ הגבינין סותמין והוא כישן (הדרת מלך).

⁵⁸⁴² בגוון חוור ולהפך בסומק וכ"ש אוכם שהוא גבורות קשים הרבה (הדרת מלך).

⁵⁸⁴³ חוור שמאל בגו חוור הימין אור ה' אחד לא אשתני כמו חוטמו חיים וחיים דחיים ב' נקבים (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך וכתוב (ישעיה ב ה) בית יעקב לכו ונלכה באור יי:</p>	<p>יבורך", ונאמר "בית יעקב לכו ונלכה באור יהוה".</p>
<p>תאנא (עכ"ד) שמיה דעתיקא סתים מכלא⁵⁸⁴⁴ ולא מתפרש באורייתא בר מן אתר חד דאומי זעיר אפיין לאברהם דכתיב (בראשית כב טז) בי נשבעתי נאם יי נאם דזעיר אפיין:</p>	<p>למדנו [עכ"ז] השם של עתיק סתום מכלם, ואינו מפורש בתורה כי אם במקום אחר, אחד שנשבע ז"א לאברהם. שנאמר "בי נשבעתי נאם יהוה" נאם זעיר אנפין.</p>
<p>וכתיב (בראשית מח כ) בכ יברך ישראל ישראל דלעילא וכתוב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בכ אתפאר ולוישראל⁵⁸⁴⁵ קאמר דא וותנינן עתיק יומין אמרו והאי והאי שפיר:</p>	<p>ונאמר "בכ יברך ישראל" ישראל של מעלה. ונאמר "ישראל אשר בכ אתפאר" לישראל אומר זה. ולמדנו עתיק יומין אמרו. זה וזה טוב (שני הפירושים אמתיים).</p>
<p>תניא כתיב (דניאל ב לא) חזה הוית עד די כורסוון רמיו ועתיק יומין יתיב כורסוון רמיו מאן הוא אמר לרבי יהודה קום בקיומך ואתקין כרסייא דא:</p>	<p>למדנו, נאמר "חזה הוית עד די כורסוון רמיו ועתיק יומין יתיב [רואה הייתי עד אשר הכסאות מוטלים ומושלכים, ועתיק יומין יושב]" "כורסוון רמיו" מיהו. אמר לרבי יהודה, עמוד על רגליך ותתקן הכסא הזה.</p>
<p>א"ר יהודה כתיב (שם ז ט) כורסייה שביבין דינור ועתיק יומין יתיב על האי כרסייא⁵⁸⁴⁶ מ"ט דתניא אי עתיק יומין לא יתיב על האי כרסייא לא יכיל לאתקיימא עלמא מקמי ההוא כורסייא כד יתיב עתיק יומין עליה לכפייא (ס"א אתכפייא) לההוא כורסייא ומאן דרכיב שליט⁵⁸⁴⁷:</p>	<p>אמר רבי יהודה, נאמר "כורסייה שביבין דינור" (פי' כסאו שהתנוצצו ממנו נצוצי אש) ועתיק יומין יושב על כסא הזה. למה, כי למדנו, שאם עתיק יומין לא היה יושב על הכסא הזה לא יכול היה העולם להתקיים מפני הכסא הזה, וכשעתיק יומין יושב עליו בכדי לכפות (נכפה) אותו הכסא, ומי שרוכב שולט.</p>
<p>בעידנא דנטיל מהאי כרסייא ויתיב על כורסייא אחרא כורסייא קדמאה רמיו⁵⁸⁴⁸ דלא שלטא אלא איהו דרכיב ביה עתיק יומין:</p>	<p>בעת שעמד מהכסא הזה וישב על כסא אחר, אז הכסא הראשון מוטל, שכן אינו שולט אלא הוא שעליו רוכב עתיק יומין.</p>
<p>א"ר שמעון לר' יהודה יתתקן ארחך וייתי בכ מעתיק יומין:</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי יהודה, דרכיך יהיו מתוקנים, (על ידי) שיבא לך (שפע) מעתיק יומין.</p>
<p>ות"ה כתיב (ישעיה מא ד) אני יי ראשון ואת אחרונים אני הוא כלא הוא⁵⁸⁴⁹ והוא סתים מכל סטרוי (בהאי) חוטמא ותאנא בחוטמא אשתמודע פרצופא:</p>	<p>ובא וראה נאמר "אני יהוה" ראשון ואת אחרונים אני הוא" הכל "הוא", ו"הוא" סתום מכל צדדיו בחוטם [זה], למדנו בחוטם ניכרת צורת הפנים.</p>
<p>ותא חזי מה</p>	<p>ובא וראה מה [ההבדל]</p>
<p>קל/ב</p>	

⁵⁸⁴⁴ אפילו אותיות יהו אינם בו כי אם בתלייה בעלמא בר מן אתר חד שנזכר בהעלם רב כי כמה שהוא בי בתוכי ובקרבי שהוא א"א בו נשבעתי נאום ז"א (הדרת מלך).

⁵⁸⁴⁵ לישראל זוטא דלעילא שהוא ז"א קאמר א"א בכ אני מתלבש ונכנס ומשלח פערותי בכ אתפאר עתיק יומין אמרו לז"א ופשט הפסוק ז"א אומר לצדיק בכ אני מתפאר חמו ברא קדישא דאית לי בעולמי (הדרך מלך).

⁵⁸⁴⁶ דדין דשביבין דנור הם ק"ך צירופי אלהים כמ"ש הרב בפירוש יתי בעל כרסייא דשביבין לאכפיי אלון (הדרת מלך).

⁵⁸⁴⁷ הוא א"א הרוכב על כסא רחמים אז כרסייא קדמא הדדין רמיו דלא שליט והושלך ואז כסא רחמים גובר (הדרת מלך).

⁵⁸⁴⁸ רמיז (דפ"ו).

⁵⁸⁴⁹ כתר ראש האצילו תורלגיו עד קרקעותיו והוא סתים מכל סטרוי כי או"א מלבישים אותו מגרונו עד טיבורו וזר"ן מן טיבורו ועד סוף רלגיו ואין נגל הממנו אלא הראש שאינו מתלבש כלל כמ"ש הרב (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בין עתיקא לזעיר אפיין דא מאריה דחוטמא מחד נוקבא היין ומחד נוקבא היין דחייין:</p>	<p>בין עתיק לז"א. זהו בעל החוטם, מנקב א' [יוצא הבל שנקרא] חיים, ומנקב א' [יוצא הבל הנקרא] חיים של חיים.</p>
<p>האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב רוחא ודחייין לזעיר אפיין⁵⁸⁵⁰ וקרינן ליה סליחה והוא נחת⁵⁸⁵¹ ורוח אתבסמותא דרוחא דרוחא דנפיק (מהכא) מאינן נוקבי חד רוחא נפיק לזעיר אפיין לאתערא וס"א היין מכל סטריין חירו מכל סטריי חייין דחייין ליהו בנגתא דעדן וחד רוחא דחיי דביה זמין⁵⁸⁵² לאתערא (זמינין) לזמנא לבריה דדוד למנדע חכמתא⁵⁸⁵³:</p>	<p>זה החוטם הוא עמוד חלול שבו נושב רוח החיים לז"א ואנו קוראים אותו "סליחה", והוא נחת רוח, ביסוס הרוח. שהרוח היוצא [מכאן], מאלה נקבים, הבל אחד יוצא לז"א לעוררו [חיים מכל הצדדים חירות מכל הצדדים חיים של חיים] בגן עדן, והבל אחד של חיים שבו עתידה להתעורר להזמין את בן דוד לידיעת החכמה.</p>
<p>ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא סתימאה וזמין לאשראה על מלכא משיחא דכתיב (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יי רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי הא הכא ד' רוחין והא רוחא דרא אמרינן אמאי תלת:</p>	<p>ומזה הנקב מתעורר ויוצא רוח ממוחא סתימאה והוא עתיד לשרות על מלך המשיח. שנאמר "ונחה עליו רוח יהוה רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה". הרי (נזכר) כאן ארבע רוחות, והרי רוח אחד אמרנו, מה ענין שלשה (רוחות היתירים).</p>
<p>קום רבי יוסי בקיומך קם ר' יוסי ואמר ביומוי דמלכא משיחא לא יימרון חד לחד אליף [לין חכמתא ודכתיבו] (דא דהכי כתיב) (ירמיה לא לב) ועד גדולם.</p>	<p>עמוד רבי יוסי על רגליך. קם רבי יוסי ואמר, בימיו של מלך המשיח, לא יאמר אחד לשני למדני חכמה, שנאמר "ולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו'", כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.</p>

⁵⁸⁵⁰ מתגלה שם התיקון תיכף ע"י רוחא דפרדשקא דנשיב ממנו כמ"ש שם (קל ע"ב) לדחות ולהרחיק כל סיג ופסולת (הקדר"ש כז ע"א).

⁵⁸⁵¹ נחית (דפ"ו).

⁵⁸⁵² עי' עוד באדרא זוטא האזינו רפט ע"א ובע"ח שער א"א פ"ו ופ' י"ב (הקדר"ש צד ע"ב).

⁵⁸⁵³ לקמן בדף קל"ו ע"ב נבאר כי כל הגבורות אשר בז"א מתקבצות כולם בתוך החוטם שלו וכדי לאכפייא כל אותם הגבורות שבחוטם ההוא דז"א צריך להמשיך רוחא דחיי מחוטמא דעתיקא שהוא אריך אפיין אל ז"א ונוקביה הנקרא מלכא משיחא בסוד המלכות כנודע כי מלכא משיחא היא המלכות נוקביה דז"א וזמ"ש חד רוחא נפיק לז"א כו' וחד רוחא דחיי דביה זמינין לזמנא לבריה דדוד שהוא מלכא משיחא בסוד המלכות. והנה עתה בזמן הזה אינו נפיק רק לז"א בלבד כי גבורותיו יכולות להתבסס עתה אבל גבורות המלכות אינן יכולות להתבסס עתה עד לעתיד בזמן מלכא משיחא ואז יפוק רוחא דחיי גם אליו וזמ"ש וחד רוחא דחיי דביה זמינין כו' אבל לז"א הזכיר לשון הוה דנפיק עתה. ואם תאמר והרי גם בחוטמא דעתיקא הם גבורות והתשובה היא כי אלו הגבורות והדינין שבעתיקא אדרבא כחם וגבו' היא לאכפייא כל הדינין והגבורות התחתונים כי אין הדין נכפה אלא בשרשו וזהו הטעם שאף הגבורות שבעתיקא נקראי רחמי' ולית שמאלא בהאי עתיקא כלל ונבאר ענין אלו תריין רוחין דנפקי מחוטמא דעתיקא לז"א ולנוקביה. והנה בשער היחודים נתבאר זה אצלנו באורך גדול בייחוד אחד פרטי אשר שם וע"ש אבל הענין בקיצור נמרץ הוא כי תריין נוקבין יש בחוטמא דעתיקא והם בציוור שתי אותיות מ"נ של מנצפ"ך שהם סוד החמשה גבורו' וצורתם היא כך מ"ן כי כאשר תתפרד ותסתלק צורת המ"ם סתומה מצד הנו"ן ההפוכה ישאר נקב השמאלי כעין צורת נו"ן כפופה פשוטה כזו נ' ומנקב הימני שהוא מ"ם סתומה נפיק תדיר רוחא דחיי אל ז"א אבל מן נקב השמאלי שהוא צורת נ' כפופה הפוכה משם מתפשט רוחא דחיי שבו דרך הזרוע דז"א כי גם הזרוע הוא צורת ו' פשוטה ועין כי הזרוע סגור וסתום ואין לו פתח פתוח בסופו להוציא אורו משם אל המלכות לכן אין רוחא דחיי דנקב שמאלי דחוטם דאריך אפיין יוצא אל המלכות רק בסתום גמור ואינו נגלה כנז' אצלנו ענין יציאת האורות דרך סופי האצבעות במקום הצפרנים. ואיך משם נעשות פרצוף לאה. אבל לעתיד לבא יתבסמו דיני הזרועות ואז יוכל לצאת רוחא דחיי דרך הזרוע אל המלכות בגילוי גמור כנ"ל ובזה תבין טעם תפילה של יד הנקשרת בזרוע האדם והענין הוא כי תפלה של יד היא בחי' המלכות כנודע ואנו קושרין אותה בזרוע האדם הדומה לז"א כדי שימשך ההוא רוחא דחיי דנקב שמאלי דחוטמא דעתיקא הסתום בזרוע שמאלי דז"א כנז' וימשך אל המלכות דרך סתום ולא בגילוי והבן זה מאד. גם בזה תבין טעם נטילת ידים שאינה רק עד פרק הזרוע בלבד והטעם הוא כי הזרוע עצמו אי אפשר למתקו ולבסמו עד לעתיד לבא (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם⁵⁸⁵⁴:</p>	
<p>ובההוא זמנא יתער עתיק יומין רוחא דנפיק ממוחא סתימאה דכלא וכד ישלופ (דא) כל רוחין דלתתא יתערון עמיה ומאן אינון אינון (תריין) כתרין קדישין דזעיר אפיין:</p>	<p>ובזמן ההוא יעורר עתיק יומין רוח היוצא מהמוח הסתום מכל, וכשיוציא את זה, כל הרוחות של מטה יתעוררו עמו, ומה הם אלו. הם (ב') הכתרים הקדושים של ז"א.</p>
<p>ואינון שיתא רוחין אחרנין דיהבי (ס"א דהכי) אינון וס"א ואינון שיתא רוחין ג' רוחין אינון דכלילין תלת אחרנין דכתיב (ישעיה יא ב) רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי':</p>	<p>והם ששה רוחות אחרות שהם נותנים (של כאן), (והם ששה רוחות ג' רוחות הם שכוללים ג' אחרים) שנאמר "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה".</p>
<p>דתנינן כתיב (דבה"י א' כט כג) וישב שלמה על כסא יי' וכתיב (מלכים א' י ט) שש מעלות לכסא ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה שיותא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינון דכלילין ג' א(ו)חרנין) א"ל ר"ש רוחך ינוח לעלמא דאתי:</p>	<p>כי למדנו נאמר "וישב שלמה על כסא יהו"ה" ונאמר "שש מעלות לכסא" ומלך המשיח עתיד לשבת בשבעה, ששה המה והרוח דעתיק יומין שמעליהם, הרי ז' וכמו שנאמר. (ג' רוחות הם שכוללים ג' אחרות) אמר לו רבי שמעון, הרוח שלך תנוח לעולם הבא.</p>
<p>ת"ח כתיב (יחזקאל לו ט) כה אמר יי'⁵⁸⁵⁵ מארבע רוחות באי הרוח וגו' וכי ארבע רוחי עלמא מאי עבדי הכא אלא ארבע רוחי יתערון ג' אינון ורוחא דעתיקא סתימא ארבע והכי הוו דכד יפוק דא נפקין עמיה תלתא דכלילין בגו תלתא אחרנין:</p>	<p>בא וראה שנאמר "כה אמר אדני יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח וגו'" וכי ארבעה רוחות העולם, מה ענינם כאן. אלא ארבעה רוחות יתעוררו, שלשה רוחות הם והרוח של עתיק סתום הוא הרביעי, וכך יהיה, כשיצא זה, יצאו עמו (גם) שלשה (רוחות) הכלולים בשלשה אחרים.</p>
<p>וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא דכליל מכלהו דכתיב מארבע רוחות באי הרוח ארבע רוחות באי לא כתיב כאן אלא מארבע רוחות באי וביומוי דמלכא משיחא לא יצטרכון למילף חד לחד דהא רוחא דלהון דכליל מכל רוחין יודו⁵⁸⁵⁶ע כלא חכמה ובינה עצה וגבורה (רוח) דעת ויראת יי':</p>	<p>ועתיד הקב"ה להוציא רוח אחד שכולל מכולם, שנאמר "מארבע רוחות באי הרוח" ארבע רוחות באי לא נאמר כאן, אלא "מארבע רוחות באי" ובימיו של מלך המשיח לא יצטרכו ללמד אחד את השני, כי הרוח שלהם הכלולה מכל הרוחות תודיע הכל חכמה ובינה, עצה וגבורה, [רוח] דעת ויראת יהו"ה.</p>
<p>משום רוחא דכלילא מכל רוחי בג"כ כתיב מארבע רוחות דאינון ארבע דכלילין בשבעה דרגין עלאין דאמרן ותאנא דכלהו כלילין בהאי רוחא דעתיקא דעתיקין דנפיק ממוחא סתימאה לנוקבא דחוטמא:</p>	<p>ולפי ש(הוא) רוח הכלולה מכל הרוחות, לכן כתוב "מארבע רוחות", לפי שהם ארבע (רוחות) הכלולים בשבע המדרגות העליונות שאמרנו. ולמדנו שכלם כלולים ברוח הזה של עתיקא דעתיקין היוצא ממוחא סתימאה לנוקבא החוטם.</p>
<p>ות"ח מה בין חוטמא לחוטמא דעתיק יומין חיינ מכל סטרוי חוטמא דזעיר אפיין כתיב (תהלים יח ט) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו' עלה עשן באפו ומההוא עשן דליק נור:</p>	<p>ובא וראה מה (הפרש) יש בין חוטם לחוטם (מן) החוטם של עתיק יומין (יוצא) חיים מכל צדדיו, (על) חוטמא דזעיר אנפיין נאמר "עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וכו'" עלה עשן באפו, ומזה העשן נדלק אש.</p>

⁵⁸⁵⁴ עי' לעיל כג ע"א.

⁵⁸⁵⁵ בראשית קלט ע"א רלה ע"א (הערת הזהר).
⁵⁸⁵⁶ ידיע (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

כד סליק תננא לבתר (מאי) גחלים בערו ממנו מהו ממנו וג' נוסחיו מאותו עשן מההוא חוטמא מההוא אשא:	כשעולה העשן, אחר כך "גחלים בערו ממנו" מהו "ממנו". מאותו העשן, מאותו החוטם האש.
תאנא כד הוה רב המנונא סבא בעי לצלאה צלותיה אמר לבעל החוטם אני מתפלל לבעל החוטם אני מתחנן והיינו דכתיב (ישעיה מח ט) ותהלתי אחטם לך האי קרא ולועתיק יומין אמרו:	למדנו כשרב המנונא סבא היה רוצה להתפלל את תפלתו, אמר, לבעל החוטם אני מתפלל, לבעל החוטם אני מתחנן היינו שנאמר "ותהלתי אחטם לך", פסוק זה אמרו עתיק יומין.
תאנא ⁵⁸⁵⁷ אורכא דחוטמא תלת מאה וע"ה עלמין ⁵⁸⁵⁸ אתמליין מן ההוא חוטמא ו(א)כלהו מתדבקין ⁵⁸⁵⁹ בזעיר אפיין האי תושבחתא דתקונא דחוטמא והוא (ודאי):	למדנו אורך החוטם, שע"ה עולמות. (המה) מתמלאים מאותו חוטם וכולם מתדבקים בז"א, התשבחות של תקוני החוטם הוא.
וכל תקוני דעתיק יומין אתחזון ולא אתחזון אתחזון למארי [מדיין] (מאריין) ולא אתחזון לכלא:	וכל התקונים של עתיק יומין, (כולם) הם נראים ואינם נראים, נראים לבעלי המדות אבל אינם נראים לכולם.
פתח ר"ש ואמר ווי מאן דאוישיט ידוי בדיקנא יקירא עלאה דסבא קדישא טמירא סתימא דכלא וג"א טמיר וסתים מכלא דיקנא דההיא תושבחתא דיקנא דסתים ויקיר מכל תקוני דיקנא דלא ידעין עלאין ותתאין:	פתח רבי שמעון ואמר, אוי למי שמושיט ידו בזקן הכבוד הנעלה של הסבא קדישא, נסתר וסתום של הכל (נסתר וסתום מהכל), הזקן של השבח ההוא, הזקן שהוא סתום ומכובד יותר מכל תיקוניו, הזקן שאין יודעים העליונים והתחתונים.
דיקנא דהיא תושבחתא דכל תושבחיין דיקנא דלא הוי בר נש נביאה וקדישא דיקרב למחמי ליה דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טבורא דלבא ⁵⁸⁶⁰ חוורא כתלנא יקירא דיקירין טמירא דטמירין מהימנותא דמהימנותא דכלא ⁵⁸⁶¹ :	הזקן שהוא משובח יותר מכל התשבחות, הזקן שלא היה עוד שום איש נביא וקדוש שהתקרב לראות אותו. הזקן שהוא תלוי בשערותיו עד טבור הלב, לבן כשלג, המכובד יותר מכל המכובדים, נסתר מכל הנסתרים, אמונת אמונת הכל.
תאנא בצניעותא	למדנו בספר הצניעות
קלא/א	

⁵⁸⁵⁷ תנא (דפ"ו).

⁵⁸⁵⁸ זה יובן ממ"ש בדף ק"מ ע"ב בענין שע"ה חסדים דכלילן בחדס דעתיק יומין וע"ש עוד שם בדף הנז' וז"ל דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טיבורא דלבא כו' גם זה ביארתי באדרת האזינו וע"ש מה שביארתי כי אף גם שאמרו באדרת האזינו ואדרת נשא דלא נזכר בעתיקא רק בחינת רישא בלבד ולא גופא עכ"ז אין הדבר כפשוטו כי ודאי שיש באריך אפיין כל שיעור קומה ראש וגוף ורגליין אבל הענין הוא כי ראשו בלבד הוא מגולה ושאר גופו מתלבש תוך אבא ואימא וז"א ונוקביה וזמ"ש דתלייא דיקניה עד טיבורא דלביה כנראה כי יש בו טיבורא דליבא ג"כ והבן זה (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁸⁵⁹ מתדבקין (דפ"ו).

⁵⁸⁶⁰ עי' מלואים אות (לה).

⁵⁸⁶¹ מה"ג ת"ד הנה משם הוא כל הנסים הנגלים אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה וכמ"ש הרמב"ן סוף פ' בא, ולכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא ומשום שגם הנסים נסתרים הם ג"כ עדות ואמונה, אלא שהנגלים הם מפרסמים ביותר ומביאים אמונה גם בלב הרשעים, לכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא דמהימנותא, וכן מהימנותא שלימא, ועד"ז נקרא המלכות דאצילות בשם אמונת ישראל, משום שהיא פתח השער להאור דא"ס המתייחד באצילות אשר משם הוא הנסים הנגלים כנז', ובה נאחזים כל ישראל שהיא שורש נשמתם כנודע (גליונות לש"ו בסופו כו ע"ב ליקוט).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דספרא דהאי דיקנא⁵⁸⁶² מהימנותא דכלא נפיק מאודנוי⁵⁸⁶³ ונחית סוחרניה דפומא קדישא ונחית וסליק וחפי בתקרובתא (סג' דבוסמא וטבא חוורא⁵⁸⁶⁴ דיקרא (ס"א דבדיקני'') ונחית וס"א חוורא יקרא דדיקניה נחיתו בשקולא וחפי עד טבורא הוא דיקנא יקרא מהימנא שלימא דנגדין ביה י"ג נביעין מבויעין דמשה רבות טבא בתלת עשר תקונין מתתוקנא⁵⁸⁶⁵:</p>	<p>כי זה הזקן הוא אמונת הכל, יוצא מהאזנים ויורד סביב הפה הקדוש, יורד ועולה ומכסה במנחת [הרבה] הבשמים הטובים את הלובן המכובד [הזקן], יורד [לבן מכובד של הזקן יורד] במשקל ומכסה עד הטבור. הוא הזקן המוכבד, אמונה שלימה שנמשכים בו י"ג מבויעים נובעים של שמן המשחה הטוב. בי"ג תיקונים נתקן:</p>
<p>תקונא קדמאה מתתקן שער א מלעילא ושאר מיהו תקונא דשער רישיה דסליק בתקוני לעילא מאודנוי ונחית מקמי פתחא דאודנין בחד חוטא בשקולא טבא עד רישא דפומא:</p>	<p>התיקון הראשון מתקן את השיער מלמעלה ומתחיל מהתיקון של שערות ראשו, העולה בתיקונו למעלה מאזניו, ויורד לפני פתח האזנים בחוט אחד, בהשוואה טובה עד לראש הפה.</p>
<p>תקונא תניינא מתתקן שער א מרישא דפומא (וסליק) עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל:</p>	<p>התיקון השני נתקן השיער מראש (אחד של) הפה [ועולה] עד לראש האחר של הפה בתיקון שוה.</p>
<p>תקונא תליתאה מאמצעיתא דתחות (ס"א דהאי) חוטמא מתחות תרין נוקבין⁵⁸⁶⁶ נפיק חד אורחא ושער א אתפסק בהווא ארחא ומלי⁵⁸⁶⁷ מהאי גיסא ומהאי גיסא שער א בתקונא⁵⁸⁶⁸ שלים סוחרניה דהווא אורחא:</p>	<p>התיקון השלישי תחת [של זה] החוטם באמצעו, מתחת לשני נקביו יוצא שביל אחד והשערות נפסקו (מלצמות) בשביל הזה, ומלאה בשערות מצד זה ומצד זה בתיקון שלם סביב השביל הזה.</p>
<p>תקונא רביעאה מתתקן שער א⁵⁸⁶⁹ (ונחית) תחות פומא מרישא חדא לרישא חדא בתקונא שלים:</p>	<p>התיקון הרביעי, נתקן השיער [יורד] תחת הפה, מראש האחד (של הפה) עד לראש השני בתיקון שלם.</p>
<p>תקונא חמישאה תחות פומא נפיק ארחא אחרא בשקולא דארחא דלעילא ואלין תרין ארחין רשימין על פומא מכאן ומכאן:</p>	<p>התיקון החמישי, מתחת הפה יוצא שביל אחר, במקביל לשביל שמעליו, ואלו שני השבילים עושים רושם על הפה מכאן ומכאן.</p>
<p>תקונא שתיתאה מתתקן שער א וסליק ונפיק מלרע לעיל לרישא [דפומא] וחפי תקרובתא</p>	<p>התיקון הששי, נתקן השיער ועולה ויוצא מלמטה למעלה לראש הפה, ומכסה במנחת הבשמים הטובים עד (כנגד) ראש הפה</p>

⁵⁸⁶² שם ריש פרק ב' מהימנותא דכולא כי בה נשתלשו כל ז' תיקוני גלגלתא וממנה לגלגלתא ז"א כי היא מגעת עד טיבורא ושם היא רישא דז"א שהוא מהימנותא דכולא ולו אנו עובדים והוא מלבישו מטיבורו ולמטה (הדרת מלך).

⁵⁸⁶³ פי' מתחלת מקמי אודנין (שער מאמרי רשב"י ל ע"ד). והוא הס"ג דע"ב וממנו יצאו הת"ד (עמק המלך שי"א פ"ד).

⁵⁸⁶⁴ פירוש זהו חד חוטא דשערי סחרני דיקנא אי נמי חוט בשר סביב חוץ לזקן בלי שיער וזה צריך עיון (שער מאמרי רשב"י ל ע"ד), פירש בהיקף ופתיחת האוזן מבפנים, בשפה החיצונה יש כמו חוטי לבן, המתחיל לעלות מעט, מלמטה למעלה דהיינו כנגד הפאות, ואחר כך יורד אותו החוט לבן מבפנים, בכל היקף השפה של האוזן. והיינו דקאמר 'סליק ונחית', ומלת דבוסיטא פירוש פתיחא מלא, 'כמלא הסיט' והוא כדי הפסק הפתיחה שיש בין אמה לאצבע (ספר עמק המלך - שער יא - פרק ד).

⁵⁸⁶⁵ זהו שלמות דיקנא הנז' ומקומותם בשמותם מפורשים במשנת חסידים דף י ע"א פרק ז' אלו י"ג דא"א וכתב הרב בע"ח: גם דע כי אין גדר המקומות כפי ראות העין לסדרם זו ע"ג זו ממש, כי האל יש מקום למטה ונק' עליון ויש מקום למעלה ונק' תחתון כי מקום שתחת הפה יותר תחתון שבכולם אמנם הוא מהמקומות העליונים להיותו וכו' ע"ש באורך פירושו (הדרת מלך).

⁵⁸⁶⁶ כל מה שנתגלה הוא אך ורק בחי' הב"ן של בחינה זו, אמנם בחי' המ"ה שבו מתפשט כנגד בתוך הא"א דאצילות, והע"ב וס"ג שבו, הם עלו למעלה ומבפנים והם בסתר עליון לעולם (כללים ח"ב קט ע"א).

⁵⁸⁶⁷ ומליא (דפ"ו).

⁵⁸⁶⁸ מתקונא (דפ"ו).

⁵⁸⁶⁹ שערה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא ונחית שערא ולרישא (דרישא) דפתחא דאורחא תתאה דפומא:</p>	<p>שלמעלה ויורד השיער לראש הפתח של השביל התחתון של הפה.</p>
<p>תקונא שביעאה פסיק שערא ואתחזן תרין תפוחין בתקרובתא דבוסמא טבא שפירן ויאן למחזי בניניהון אתקיים עלמא הה"ד (משלי מז טו) באור פני מלך חיים:</p>	<p>התיקון השביעי, נפסק השער (מלצמוח שם) ונראות שתי תפוחים במנחת הבשמים הטובים, יפות ונאות למראה, בשבילם מתקיים העולם. זהו שנאמר "באור פני מלך חיים".</p>
<p>תקונא תמינאה נפיק חד חוטא דשערי סוחרני דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא⁵⁸⁷⁰:</p>	<p>התיקון השמיני, יוצא חוט אחד (שורה אחת) של שערות, סביבות הזקן תלויים בשיווי עד הטבור.</p>
<p>תקונא תשיעאה מתערי ומתערבין שערי דיקנא עם אינון שערי דתליין בשקולא (דתליין) ולא נפקי דא מן דא:</p>	<p>התיקון התשיעי, מתעוררים ומתערבים שערות הזקן עם אלו השערות התלויים בשיווי (שתלויים) ואינם יוצאים זה מזה.</p>
<p>תקונא עשיראה (מתערבין) נחתין שערי תחות דיקנא וחפיין בגרונא תחות דיקנא:</p>	<p>התיקון העשירי, [מתערבים] יורדים השערות שתחת הזקן ומכסים את הגרון שמתחת לזקן.</p>
<p>תקונא חד סר דלא נפקין נימא מן נימא ומתשערן בשיעורא שלים:</p>	<p>התיקון האחד עשר, שאין שיעור אחת יוצאת מחבירתה והינם משוערים בשיעור שלם.</p>
<p>תקונא תריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי ויאן שערי סחור סחור ליה:</p>	<p>התיקון השנים עשר, שאין השערות תלויים (ומשולשלים) על הפה, ועצם הפה נתפנה מכל צדדיו, והשערות יפים סביב סביב לו.</p>
<p>תקונא תליסר דתליין שערי⁵⁸⁷¹ בתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא ויאהו (נאה) ביקרא שפירא מחפיין עד טבורא לא אתחזי (ס"א לאתחזאה) מכל אנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירין חוורין דמפקין חיינ לעלמא ומחזיין הדו לזעיר אפיין⁵⁸⁷²:</p>	<p>התיקון הי"ג, שתלויים השערות תחת זקן מכאן ומכאן בכבוד נאה וביקר יפה ומכסה עד טבור. ולא נראה [להראות] מכל הפנים מנחת הבשמים, מלבד מאלו תפוחין היפים והלבנים המשפיעים חיים לעולם, ומראים שמחה לז"א.</p>
<p>בתליסר תקונין אלין נגדין ונפקין תליסר מבועין⁵⁸⁷³ דמשח רבות ונגדין לכל אינון דלתתא ונהרין בההוא משחא ומשיחין מההוא משחא דבתליסר תקונין אלין בתליסר תקונין אלין אתרשים דיקנא יקירא סתימאה דכלא דעתיק דעתיקין:</p>	<p>בי"ג התיקונים אלו, נמשכים ויוצאים י"ג מבועים של שמן המשחה, ונמשכים לכל אלה שלמטה, והם מאירים בשמן הזה, והם נמשחים מאותו השמן שבי"ג התיקונים האלה. באלו י"ג התקונים נרשם הזקן המכובד הסתום מכל של עתיק דעתיקין (זקן הזקנים).</p>

⁵⁸⁷⁰ מכאן משמע דאין חילוק בזה בין מזל עליון להתחתון, אלא שניהם הוא עד טבורא דליבא (כללים ח"א עט ע"ד), כי יש חילוק ביניהם, כי המזל תחתון הוא באמת לעולם עד טבורא דגופא סוף ב' שליש דת"ת, אבל המזל עליון עיקרו הוא באמת רק עד הלב והחזה, והוא ממש כסברת הגר"א וכנ"ל, אלא שהאריז"ל אמר שם כי לפעמים הנה יורד המזל עליון ג"כ ומגיע עד טבורו בשוה עם המזל תחתון, והוא ע"י הענין דכפיפת הראש הנ"ל ע"ש במאמרי רשב"י (דף ל סע"ד ודף נב ע"א) ע"ש (וזהו אשר אמרנו לעיל שהאריז"ל עצמו העיר בזה מהענין דכפיפת הראש) (כללים ח"א פ ע"ב).

⁵⁸⁷¹ שערין (דפ"ו).

⁵⁸⁷² כמ"ש באור פני מלך חיים (הדרת מלך).

⁵⁸⁷³ כי השערות חלולים ונובע מהם השפע לז"א דרך שם ונהרין ז"ן דלתתא מההוא משחא (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מתרי תפוחין שפירין דאנפוי נהירין אנפוי דזעיר אנפין⁵⁸⁷⁴ וכל חיוור (ס"א חיוור) ושושן⁵⁸⁷⁵ דאשתכחן לתתא⁵⁸⁷⁶ נהירין ומתלהטין מההוא נהורא ודלעילא תקונין תליסר אלין אשתכחו בדיקנא ובשלימות דיקנא⁵⁸⁷⁷ בתקונוי אתקרי בר נש נאמן⁵⁸⁷⁸ דכל דחמי דיקניה תלי ביה מהימנותא:</p>	<p>משני התפוחים היפים דהפנים מאירות הפנים של ז"א, וכל לבן [כפתור] ופרח הנמצאים למטה מאירים ומתלהטים מאותו אור של מעלה. י"ג התקונים האלו נמצאים בזקן. ובשלימות הזקן בתקוניו, נקרא האדם "נאמן" שכן כל מי שרואה זקן (בחלום) תולה בו נאמנות.</p>
<p>תאנא בצניעותא דספרא תליסר תקונין אלין דתליין בדיקנא יקירא ובשביעאה (מנהון) משתכחי בעלמא ומתפתחי בתליסר תרעי דרחמי⁵⁸⁷⁹ ומאן דאושית ידיה לאומאה כמאן דאומי בתליסר תקוני דיקנא:</p>	<p>למדנו בספד"צ, י"ג התקונים האלו התלויים בזקן המכובד, בשביעי [שהם] נמצאים בעולם, ונפתחים בי"ג שערי רחמים. ומי שמושיט ידו לישבע, כמי שנשבע בי"ג תיקוני זקן.</p>
<p>האי באריך אפין בזעיר אפין בכמה⁵⁸⁸⁰ אמר לרבי יצחק קום בקיומך וסלסל בסלסלא דתקונא דמלכא וס"א בדיקנא קדישא היאך יתתקנון:</p>	<p>זה (הנ"ל) בא"א, בזעיר אנפין בכמה. אמר לרבי יצחק, עמוד על רגליך ותקן את שערו של תיקון המלך [בזקן] הקדוש (לבאר) כיצד הם מסודרים.</p>
<p>קם רבי יצחק פתח ואמר (מיכה ז יח) מי אל כמוך נושא עון וגו' ישוב ירחמנו וגו' תתן אמת ליעקב וגו' תאנא תליסר מכילין⁵⁸⁸² אתחזון הכא וכלהו נפקין מתליסר מבויעין דמשח רבות דתיקוני</p>	<p>רבי יצחק קם פתח ואמר "מי א"ל כמוך נושא עון וגו' ישוב ירחמנו וגו' תתן אמת ליעקב וגו'". למדנו שלש עשרה מדות נראים כאן, וכולם יוצאים מי"ג מבויעים של שמן המשחה של תיקוני</p>
<p>קלא/ב</p>	
<p>דיקנא קדישא עתיקא דעתיקין (תנא) טמירא דטמירין⁵⁸⁸³:</p>	<p>הזקן הקדוש, זקן הזקנים נסתר הנסתרים.</p>

⁵⁸⁷⁴ מפנים דא"א נהירין פנים דז"א ויש ב' מיני הסתכלות א' הסתכלות ז"א או או"א בעתיקא, והב' הוא הסתכלות דעתיק בהם, וכל א' מאלו הב' נחלק לב' אחרים והם או כאשר ההסתכלות הוא במצח או כאשר ההסתכלות הוא בעיינין לבד, וכל א' מאלו הב' נחלק לד' או הסתכלות עין א' או הסתכלות ב' עינין, וזה יהיה בז"א המסתכל בעתיק וכן ב' חלוקות האלו כאשר העתיקא מסתכל בז"א סוף דבר הם חלוקות הרבה ואנו לא ביארנו למעלה רק ב' בחי' לבד כנז"ל שהם א' הסתכלות או"א או ז"א במצח דעתיקא קדישא או הסתכלותם בפנים בלבד וכו' (הדרת מלך).

⁵⁸⁷⁵ חיוור ושושן הוא תרגום כפתור ופרח מלאכים ונשמות (הדרת מלך).

⁵⁸⁷⁶ ספירות בי"ע (הדרת מלך).

⁵⁸⁷⁷ שלא גלח והשחית שום תיקון מהי"ג (הדרת מלך).

⁵⁸⁷⁸ תלי ביה מהימנותא וגם לטעם זה נק' דיקנא מהימנותא דכולא (הדרת מלך). דיקנא שלימה מורה על שלימותא (הדרת מלך).

⁵⁸⁷⁹ לשון הספד"צ "דמטא תשרי ירחא שביעאה" באלול כשמגיע תשרי סמוך לו באלול נפתחים כמ"ש הרב מדלא קאמר בתשרי משמע סמוך לו ופתוחים עד יוה"כ (הדרת מלך).

⁵⁸⁸⁰ בתמידות יש בז"א ט' תיקונים ולפעמים מאירים בו י"ג (הדרת מלך).

⁵⁸⁸¹ הי"ג מדות הרחמים אשר בפ' תשא הם נובעין ויוצאין מהי"ג תקונין שבפסוקים מי אל כמוך כו' אשר במיכה בסופו. אלא במיכה מסודרים שם בדרך שבח כמו שהם למעלה בא"א עצמו, ובפ' תשא נאמרו שם ע"ש גילויים והתפשטותם למטה בז"א לצורך הרחמים, כי נתגלו ונתפשטו מלמעלה למטה שהוא מא"א לז"א לרחם על ישראל לצורך אותו המאורע, וגילויים למטה הוא באותן התיבות והמלות אשר בפ' תשא, וע' באד"ר (דף קלא), ובדברי הרב בשער א"א (פרק ט') (הקדו"ש כב ע"ד).

⁵⁸⁸² מכילין (דפ"ו).

⁵⁸⁸³ או"א טמירין בז"א י"ה נסתרות ו"ה נגלות, וא"א טמיר גו או"א שהם טמירין ומלבישים ומכסים אותו (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתנא תקונא דדיקנא טמיר וסתים טמיר ולא טמיר סתים ולא סתים בתקונוי ידיע ולא ידיע⁵⁸⁸⁴:</p>	<p>למדנו תיקוני הזקן נסתר וסתום, נסתר ולא נסתר, סתום ולא סתום בתקוניו, ידוע ואינו ידוע.</p>
<p>תקונא קדמאה הא תנינן דכל שיערא ושערא וכל נימא ונימא לא מתדבקא לחברתה ושאר⁵⁸⁸⁵ נימין דדיקנא לאתקנא מתקונא דשער רישא:</p>	<p>התיקון הראשון, הרי למדנו שכל שיער ושיער, וכל נימא ונימא אינה נדבקת לחבירתה, ומתחילים שערות הזקן ליתקן ע"י התיקון של שערות הראש.</p>
<p>הכא אית לאסתכלא אי כל נימין דשער רישא ונימין דדיקנא יקרא עלאה בחד נימא אתכללו (ס"א בחד מתקלא אתקלו) אמאי אלין אריכין ואלין לא אריכין⁵⁸⁸⁶ אמאי⁵⁸⁸⁷ נימין דדיקנא לא אריכין וכללו (כלי) האי וקשיין ואלין דרישא לא קשיין אלא שעיעין:</p>	<p>כאן יש להתבונן, אם כל הנימין של שערות הראש והנימין של הזקן המכובד והעליון נכללו בנימא אחת, (במשקל אחד נשקל) למה אלו ארוכים, ואלו אינם ארוכים. למה שערות הזקן אינם ארוכים כל כך והם קשים, ואלו השערות הראש אינם קשים אלא הם רכים.</p>
<p>אלא כל נימין שקילין⁵⁸⁸⁸ ודרישא (מרישא) ודיקנא דרישא אריכין על כתפין למינד [מרישא] לרישא⁵⁸⁸⁹ דזעיר אפין מההוא משיכא דמוחא למוחא דיליה ובגיני כך לא הוו קשיין וע"ד אתחזון⁵⁸⁹⁰ למהוי רכיבי:</p>	<p>אלא כל הנימין שקולים, בין של הראש ובין של הזקן. של הראש ארוכים עד הכתפים, כדי להמשיך [מן הראש] לראש דז"א, מהמשכה של המוח למוח שלו. לכן הם לא היו קשים לכן הם ראוים להיות רכים.</p>
<p>תאנא מאי⁵⁸⁹¹ דכתיב (משלי א כ) חכמות בחוץ תרנה ולבסוף כתיב ברחובות תתן קולה האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאן סיפיה רישיה אלא חכמות בחוץ תרנה כד נגיד ממוחא סתימאה דאריך אפין למוחא דזעיר אפין באינון נימין כאלו מתחבראן לבר תריין⁵⁸⁹² מוחין ואתעביד חד מוחא בגין דלית קיומא ולמוחא (דמוחא) תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה וכד נגיד מהאי להאי כתיב תתן קולה חד:</p>	<p>למדנו מה שנאמר "חכמות בחוץ תרנה" ולבסוף נאמר, "ברחובות תתן קולה" פסוק זה אין תחילתו כסופו ולא סופו כתחילתו, אלא "חכמות בחוץ תרנה", כשנמשך ממוחא סתימאה של א"א למוח דז"א, באותן השערות (נחשב הדבר) כאילו מתחברים בחוץ שני מוחין ונעשים למוח אחד, לפי שאין קיום למוח התחתון אלא בקיום של המוח העליון וכשנמשך מזה לזה נאמר "תתן קולה" אחד.</p>
<p>ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינון נימין (כאלו מתחבראן לבר תריין מוחין ואתעביד חד מוחא באינון נימין) אינון לא אשתכחו קשישין מ"ט משום דאי אשתכחו קשישין לא נגיד חכמתא למוחא בהון בגיני כך לית חכמתא נפקא מבר נש דאיהו קשישא וס"א קשיא ומארי דרוגזא דכתיב (קהלת ט יז) דברי חכמים בנחת נשמעים:</p>	<p>ולפי שנמשך ממוח למוח באלו הנימין, (כאילו מתחברים בחוץ שני מוחות ונעשה מוח אחד באלה השערות) אלו אין נמצאים קשים. מה טעם הדבר. לפי שאם היו נמצאים קשים, לא יכול היה להימשך בהם חכמה למוח בהם, לפי שאין חכמה יוצאת מאיש שהוא קשה [קשה] ובעל חמה, שנאמר "דברי חכמים בנחת נשמעים".</p>
<p>ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה קשישין לאו חכמתא מתישבא עמיה וע"ד אינון אריכי (ס"א</p>	<p>ומכאן אנו למדים מי ששערות ראשו קשים, אין החכמה מתיישבת עמו. ועל כן אלה</p>

⁵⁸⁸⁴ מהותו מצד תיקוניו ולא ידיע עצמותו כי הוא טמיר וסתים אבל מהותו נודע ולא טמיר כי הוא נגלה בז"א (הדרת מלך).
⁵⁸⁸⁵ מתחילין שערות הזקן מסוף פאות הראש (הדרת מלך).
⁵⁸⁸⁶ אלא עד טיבור, ודרישא אריכין יותר ושעיעין (הדרת מלך).
⁵⁸⁸⁷ קמ (הערת הזהר).
⁵⁸⁸⁸ שקילין (דפ"ו).
⁵⁸⁸⁹ (ס"א מרישא) (נוסף בדפ"ו).
⁵⁸⁹⁰ אתחזון (דפ"ו).
⁵⁸⁹¹ עח ע"א קמ ע"א רסב ע"א (הערת הזהר).
⁵⁸⁹² בראשית קמא ע"ב קמ (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רביבין) למיתי תועלתא לכלא מאי לכלא למיעל על חוטא דשררה דמתשקיין מן מוחא:</p>	<p>(שערות הראש) ארוכים, כדי להביא תועלת לכל. מי הם הכל. כדי שיכנס לחוט השדרה להשקותו מן המוח.</p>
<p>ובג"ד לא תלי שיערא דרישא על שיערא דדיקנא דשיערא דרישא תלי וסליק על אודנין לאחורוי ולא תלי על דיקנא משום דלא אצטריך לאתערבא אלין באלין דכלהו מתפרשן בארחייהו:</p>	<p>ובשביל זה אין שערות הראש תלויים על שערות הזקן, לפי ששערות הראש תלויים ועולים מעל האזנים לאחוריו ואינם תלויים על הזקן, לפי שאין צריך שיתערבו אלו באלו, לפי שכולם מתחלקים לפי דרכם.</p>
<p>תאנא כלהו שערי בין דרישא בין דדיקנא כולהו חוורי כתלגא ותאנא אינהו דדיקנא קשישאי כלהו מ"ט משום דאינון תקיפא דתקיפין לאחסין ונ"א לאחתא אינון י"ג מכילן מעתיק דעתיקין:</p>	<p>למדנו כל השערות, בין (שערות) הראש ובין (שערות) הזקן, כולם הם לבנים כשלג. ועוד למדנו אלה (שערות) של הזקן, כולם הם קשים. מה הטעם. למה לפי שאלו תקיפים יותר מכל התקיפים, כדי להוריש [להוריד] אלה י"ג המידות מעתיק דעתיקין.</p>
<p>והני מכילן מקמי אודנוי שריין והני מכילן סתימן אינון דלא יתערבון באחרנין (ס"א דאתחסינו לתתא והכי תנינא מקמי אודנוי שריין שערי משום דבלחודייהו אינון ולא אתערבו באחרנין (וכו')):</p>	<p>ואלו המידות שורים מלפני האוזן, ואלו המדות המה סתומים, (כדי) שלא יתערבו עם אחרים [שהורישו למטה וכך למדנו מלפני האזניים שורים שערות משום שלבדם הם ולא מתערבים באחרים].</p>
<p>ואי תימא דלית אחרנין בוותייהו לא דתניא תליסר מכילן דרחמי מעתיקא קדישא (מיכה ז יח) מי אל כמוך חד⁵⁸⁹³ נושא עון תרי ועובר על פשע תלת לשארית נחלתו ארבע לא החזיק לעד אפו חמש כי חפץ חסד הוא שית ישוב ירחמנו שבעה יכבוש עונותינו תמניא ותשליך במצולות ים כל חטאתם תשעה תתן אמת ליעקב עשרה חסד לאברהם אחד סרו (חדסר) אשר נשבעת לאבותינו תריסר מימי קדם תליסר לקביל דא אל רחום וחנון [וגו'] ואינון לתתא⁵⁸⁹⁴:</p>	<p>ואם תאמר אין עוד אחרים בדומה להם, לא, כי למדנו י"ג מדות הרחמים מהעתיק הקדוש "מי א"ל כמוך" א', "נושא עוון" ב', "ועובר על פשע" ג', "לשארית נחלתו" ארבע, "לא החזיק לעד אפו" חמש, "כי חפץ חסד הוא" ו', "ישוב ירחמנו" ז', "יכבוש עונותינו" ח', "ותשליך במצולות ים כל חטאתם" ט', "תתן אמת ליעקב" עשרה, "חסד לאברהם" י"א, "אשר נשבעת לאבותינו" י"ב, "מימי קדם" י"ג. כנגד אלו יש "אל רחום וחנון וגו'" ואלו שלמטה.</p>

5893 קמ (הערת הזהר).

5894 זה הפי' נמצא מכתובת הרב הגדול זלה"ה. סוד שלשה עשר מדות כך הם, וזה סדר מנינם: א"ל, אחד. רחום, שנים. וחנון, שלשה. אר"ך, ארבעה. אפ"ם, חמשה. ורב חסד, ששה. ואמת, שבעה. נוצר חסד, שמנה. לאלפים, תשעה. נושא עון, עשרה. ופשע, אחד עשר. וחטאה, שנים עשר. ונק"ה, שלשה עשר. ואלו הם שלשה עשר תיקוני דיקנא דאריך אפין שהורידן משה למטה במקום הדין למתקן. ואמנם תשעה תיקוני דיקנא דז"א הם אלו: ארך, א'. אפים, ב'. ורב חסד, ג'. נושא עון, ד'. ופשע, ה'. ונק"ה, ו'. פוקד עון אבות על בנים, ז'. על שלשים, ח'. ועל רבעים, ט'. והנה שלשה תיקונים אלו האחרונים הזכירן משה אחר י"ג תיקוני דאריך אפין, כי הם מקור הדינין, וכיון להמשיך להם י"ג מכילן דרחמי למתקן, כי שלשה אלה קשים לפקוד עון, והם דין יותר מכל השאר, כמובן מפשטם, וצריכין מיתוק. והנה התקון השמיני של אריך אפין הוא מזלא כנז' באדרא רבא, ולפיכך נוצר חסד שהוא רומז לו הנר"ן גדולה, לרמוז אל בינה שבכתר, והוא חוטא דשערי דבסחרני דיקנא כי היא קו ירוק המקיף העולם למטה, ודוגמתו למעלה להקיף הזקן העליון, ושם נעלמים חמשים שערים עליונים תכלית העלם ודקות גדול. והנה התיקון השביעי הוא אמת, וכנגדו נזכר במי אל כמוך ישוב ירחמנו, וכך אמרו באדרא רבא (קלג ע"ב) הה"ד ישוב ירחמנו ובהאי דלתתא הוא אמת, עכ"ל, וזו ראייה למנינינו שמנינו פה. ודע כי י"ג תיקוני דיקנא הם שלש פעמים שם בן ארבע, שהם שנים עשר, והמזל הכוללם הם שלשה עשר. וג"פ שם בן ד' הם ע"ח, והם בגמטריא מזלא, להורות דכולהו במזלא איתכלילו (שער מאמרי רשב"י). ר"ל כי הורידן משה רבינו ע"ה מע"ק לז"א לצורך דרחמים, והוא ע"י המזלין שהם מגיעין לרישא דז"א, ושם הוא גילויים. אבל בא"א עצמו, הנה הם נעלמים ג"כ, ועכ"פ הוא כי מה שנקראים בא"א בשם י"ג ת"ד שהוראתם הוא על השערות כנז', הוא משום שכל גילויים הוא רק בז"א, אשר הם נמשכין בו רק ע"י המזלין שהם שערות הדיקנא (כללים ח"ב לח ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואי תימא משה איך לא אמר אלין עלאיין⁵⁸⁹⁵ אלא משה לא אצטריך⁵⁸⁹⁶ אלא לאתר דדינא אשתכח ובאתר דדינא אשתכח לא בעי הכי למימר:</p>	<p>ואם תאמר, משה, למה לא אמר את אלו העליונים. אלא משה לא היה צריך אלא למקום ש(בו) הדין נמצא, ובמקום ששם הדין נמצא, לא היה צריך לומר כך.</p>
<p>ומשה לא אמר אלא בעידנא דישראל האבו ודינא הוה תלייא ובגיני כך לא אמר משה אלא באתר דדינא אשתכח:</p>	<p>ומשה לא אמרם אלא בשעה שחטאו ישראל (בעגל), והדין היה תלוי. ולפיכך לא אמר משה אלא במקום ש(בו) הדין נמצא.</p>
<p>אבל בהאי אתר סדורא דשבתא דעתיק יומין מסדר נביאה ואינון תליסר תקונין דדיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין תקיפין לתברא ולאכפייא כל גזרי דינין:</p>	<p>אבל במקום זה את הסדר של שבחי דעתיק יומין מסדר הנביא. ואלו י"ג התקונים של הזקן העליון הקדוש, נסתר מכל הנסתרים, חזק לשבור ולהכניע את כל גזרות הדינים.</p>
<p>מאן חמי דיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין דלא אכסיף⁵⁸⁹⁷ (ס"א אתכסי) מניה ובג"כ כל שערוי קשישין ותקיפין בתקונוי:</p>	<p>מי שרואה את הזקן העליון הקדוש, נסתר שבנסתרים, שלא יבוש (יתכסה) ממנו. ולכן כל שערותו קשים וחזקים בתקונם.</p>
<p>קלב/א</p>	
<p>ואי תימא אי הכי הא שערי דלתתא אינון אוכמי אמאי לא הוו דא כדא דתניא כתיב (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב וכתוב (דניאל ז ט) וזשער רישיה כעמר נקא לא קשיא הא בדיקנא עלאה הא בדיקנא תתאה וע"ד כד אתייהיבת אורייתא לישראל אתייהיבת באש שחורה על גבי אש לבנה:</p>	<p>ואם תאמר, אם כן הרי השערות שלמטה הם שחורים, למה לא היו זה כזה (שויים). שלמדנו, נאמר "קווצותיו תלתלים שחורות כעורב", ונאמר "זשער רישיה כעמר נקא". אינו קשה, כאן בזקן העליון וכאן בזקן התחתון. לכן כשניתנה התורה לישראל ניתנה (כתובה) באש שחורה על גבי אש לבנה.</p>
<p>ועקרא דמלה משום דהני שערי בנין דממוחא אשתכחו לאתמשכא למוחא דלתתא [ואינון] [מאן דאינון] לעילא מן דיקנא דיקנא בלחודוי הוא וכל תקונוי בלחודיהון אשתכחו דיקנא בלחודוי ושערי בלחודייהו:</p>	<p>ועיקר הטעם, שאֵלה השערות, מאחר שנמצאו מהמוח כדי להמשך למוח של מטה, ואלו למעלה מן הזקן, זקן לבד, הוא וכל תיקונוי נמצאים לבדם. הזקן בפני עצמם ושערות בפני עצמם.</p>
<p>תקונא קדמאה תקונא דשארין מרישא דשערי דרישא וותאנא כל תקוני דיקנא [ותנינא כל דיקנא (ס"א תקונא)] לא אשתכח אלא (מחומא דלבא) [ממוחא דרישא] [וס"א מתקוני דרישא] והכא לא פריש והכין דהא (הכין) לא הוי אלא תקונא דא</p>	<p>התיקון הראשון, תיקון המתחיל מתחילת שערות הראש. ולמדנו כל תיקוני הזקן אינם נמצאים אלא מהמוח שבראש [מחומת הלב], [מתיקון הראש] וכאן אינו מפורש כך, שהרי לא היה אלא שהתיקון הזה שיורד מתחילת שערות הראש, וכך נמצא.</p>

⁵⁸⁹⁵ קלח (הערת הזהר).

⁵⁸⁹⁶ וכן הוא בתרגום ירושלמי כי משה היה הקורה ועי' ברש"י בחומש (לג יט) וכן פירשו רוב המפרשים שהשם היה הקורא אומנם בגמ' ראש השנה יז ע"ב ובסנהדרין קיא סע"א מבואר שהקב"ה הראה לו, ומשמע מזה כי הקורא היה משה וכן הוא בפרקי דר"א סוף פמ"ו, ונראה כי היה הקריאה מהקב"ה ג"כ אלא שהיה ע"י קולו של משה והיה שכינה מדבר מתוך גרונו ועל מה שהראה לו זהו שאמר אני אעביר כל טובי על פניך ועל הקריאה זהו שאמר וקראתי בשם ה' לפניך, ור"ל שימשיך ויתגלה אותם בשם הו"ה ב"ה שהוא בז"א והמדבר היה השכינה עלאה כי בה משתכין הי"ג מכילין דרחמי כמ"ש בספד"צ פרק ב' והיה נמשך ומתלבש הדיבור בקולו של משה (לש"ו).

⁵⁸⁹⁷ קלב (הערת הזהר). הענין דהזכרת י"ג מדות הרחמים לבטל הדינין שלמטה, כי הי"ג מדות הרחמים הם השמות של הי"ג ת"ד דנפקין ממ"ס, וכל שערות הנה הם ממותרי מוחא, וכן הוא למעלה, כי הנה הם ממותרי המ"ס שהוא תמצית אורו ושיוריו המתבקעים ויוצאים לחוץ מגודל ריבוי תוקף אור שמבפנים, והנה הם הארת קדושת אור גבורות המ"ס שהוא בוצד"ק. ובאשר שהם רק תמצית הארתו לבד, יש להם אפשרות להמשיך ולהתגלה למטה, ולכן כאשר נתעוררו הם ונתגלה איזה גילוי מהם למטה, הנה נכפין ומתבטלים כל הדינים, וכמ"ש באד"ר (קלא סע"ב וקמ ע"א) (דע"ה ח"ב טו ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דנחית מן רישא דשערי דרישא הכי אשתכח וחסר כאן:</p>	
<p>ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי [מרישא דאלף] (ברישא באלף) עלמין דחתימין וס"א אלף עלמין חתימין בעזקא דדכייא (ב)עזקא דכליל כל עזקין:</p>	<p>ומהזקן הזה ניכר כל מה שיש בראש שאלף עולמות שהם חתומים [אלף עולמות חתומים] בטבעת הטהורה, טבעת הכוללת את כל הטבעות.</p>
<p>אורכא דכל שערא דנחית מקמי אודנוי לא הוי ואריכא ולא (אורכא ולא (ס"א אלא)) אתדבק דא בדא ולא (ס"א דכלא) נחתין אלין שערין מכד נגדין אתמשכן וס"א אלא מכד נחתין אלין שערין נגדין ואתמשכון ותליין:</p>	<p>האורך של כל שערה היורדת מלפני האזנים אינה ארוכה, ואינן מתדבקות זו בזו. אלו [הכל] השערות אינן יורדות, אלא משיוורדות, אלו השערות נמשכות ותלויות. [אלא מכאשר יורידם אלה שערות שופעים ונמשכים.]</p>
<p>ושירותא דתקונא קדמא תלתין וחד קוצי שקילין אתמשכן עד רישא דפומא ותלת מאה ותשעין נימין⁵⁸⁹⁸ אשתכחן בכל קוצא וקוצא:</p>	<p>ובתחילת התיקון הראשון, (יש בו) ל"א שערות שקולות, ונמשכים עד ראש הפה. וש"צ נימי שערות נמצאים בכל קוצא וקוצא.</p>
<p>תלתין וחד קוצי שקילין דהוו בתקונא קדמא תקיפין לאכפייא לתתא כחושבן א"ל מהו א"ל תקיף יכול⁵⁸⁹⁹:</p>	<p>ל"א קוצין שקולים שיש בתיקון הראשון, חזקים להכניע למטה כחשבון "א"ל". מהו א"ל. חזק ויכול.</p>
<p>ובכל קוצא וקוצא מתפרשין תלתין וחד עלמין תקיפין שלטין לאתעיינא (ס"א לאתפשטא) וס"א לאכפייא ואתפשטון לו"א בהאי סטר ולו"א בהאי סטר וכל עלמא ועלמא מניה מתפרש לאלף עלמין דכסיפין לעדונא רבא וכלא סתים ברישא דדיקנא דכליל תקיפא וכלילין בהאי א"ל:</p>	<p>וכל קוצין וקוצין מתחלק לל"א עולמות חזקים ושולטים (כדי) להתבונן [(ע"מ) להתפשט] [לכפות ויתפשט] ל"א בצד זה ול"א בצד זה, וכל עולם ועולם ממנו מתחלק לאלף עולמות שמתאווים לעידון הגדול, וכל אלו הם סתומים בתחילת הזקן הכולל את התקיף וכלולים בא"ל הזה.</p>
<p>ועם כל דא האי א"ל⁵⁹⁰⁰ אתכפייא לרחמי ורחמי דעתיק יומין (אתבסם) ואתכלל ואתפשט ביה אמאי עד פומא משום דכתיב (דניאל ז') דינא יתיב וספרין וגו' מאי דינא יתיב יתיב לאתריה דלא שלטא:</p>	<p>ועם כל זה, הא"ל הזה נכנע לרחמים, שכן הרחמים דעתיק יומין [נתבסם] נכלל ונתפשט בו. למה עד הפה. לפי שנאמר "דינא יתיב וספרין וגו'" מהו "דינא יתיב". יושב במקומו שאינו שולט.</p>

⁵⁸⁹⁸ החוורתא הם בפרטות תר"כ, כמנין כתר, וכן מתפשטין עוד לכמה רבוא עלמין וכמבואר באד"ר (קכח ע"ב), ועד"ז בהנימין כמבואר שם, וכן בה"ג ת"ד, כמ"ש (קלב ע"א) (כללים ח"א יח ע"ד).
⁵⁸⁹⁹ הג' שמות א"ל אשר בתיקונא קדמא, שהם השורשין עלאין דהג' עולמות ב"ע, וכמ"ש באד"ר (קל"ב ע"א) וכמבואר במבואר שערים (שער א"א פ' י"ד ט"ו ט"ז י"ז ע"ש בארוכה). ומבואר שם כי הג' שמות א"ל הם השורש דכל המלכין קדמאין אשר הם מהדעת והו' קצוות דז"א שהם הז' מלכים דמיתו, וכל המציאות העולם אשר בהששת אלפים שנה הם מהבירורים דהמלכים דהו"ק, חג"ת נה"י, אבל הדעת הוא שרשם והוא נשמת הו"ק, והוא מלך בלע, מלך הראשון, בלע בן בעור, ושם עירו דנהבה, דין הבה, לעלוקה שתי בנות הבה, והוא גזירת דינא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקטרין אלף אלפין מארי דיבבה ויללה וכמ"ש באד"ר (קלה ע"א). והנה שורש הדעת הוא בתיקונא קדמא דדיקנא ושם הוא הג' שמות א"ל, אל שד"י אל הו"ה אל אדנ"י ומהם נמשכו ג' עלמין, בבינה ת"ת מלכות, והם הג' עלמין הנזכר באד"ר (קלב ע"א), ואח"כ נמשכו עוד למטה בהג' עולמות ב"ע, והם כולם דינן תקיפין, כי הם הנהר דינור שבכל עולם ועולם (הקדר"ש נז ע"ג).
⁵⁹⁰⁰ משום שכל ה"ג תיקונים כולם הם נמשכים מהמ"ס שהיא מוחא חדא דכליל תלת (אד"ר קמ ע"א), והמ"ס הוא בוצד"ק שורש הגבורות. שבה גנוז גבורה דרדל"א, לכן הנה נעשה ונתגלה בתיקונא קדמא דדיקנא תלת עלמין דגבורות כלליים שהם השרשים דכל הדינים כולם אשר למטה, ונעשה שורשם כאן בקודש הקדשים כדי לאכפייא לון, שיהא כל הדינים כבושים ומשועבדים באור החסד לבסמם ולהמתיקם בכל עת הצורך (דע"ה ח"ב מב ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הה"ד (ישעיה ט ה) פלא יועץ אל גבור⁵⁹⁰¹ אל דהוא גבור ואתבסם בדיוקנא (ס"א בדיקנא) קדישא דעתיק יומין ורוא דכתיב (מיכה ז יח) מי אל כמוך בעתיק יומין אתמר בתקונא אקדמאה דדיקנא (דדיוקנא) קדישא עלאה:</p>	<p>וזהו שנאמר "פלא יועץ א"ל גבור", א"ל, שהוא תקיף ומתבשם בדמות [בזקן] הקדוש של עתיק יומין. וסוד הכתוב "מי א"ל כמוך" בעתיק יומין זה נאמר, בתיקון הראשון של הזקן הקדוש העליון</p>
<p>עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה⁵⁹⁰² שליט ונחית⁵⁹⁰³ וסליק לאלף אלפין ורבוא רבבן מארי תריסין⁵⁹⁰⁴ ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא:</p>	<p>העולם הראשון שיצא מהתיקון הראשון שולט, ויורד ועולה לאלף אלפין ורבוא רבבות, בעלי מגינים וממנו נאחזים בכלי מידה בטבעת גדולה.</p>
<p>עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדין מניה לאכפייא בקודלא בחיורא (ס"א בחיורא):</p>	<p>העולם השני שיצא מהתיקון הזה שולט, ויוצא ויורד ועולה לחמשים ושבעה אלף מדרגות. בעלי יבבה נאחזים ממנו (כדי) לכפות את העורף, ב[חלק ה]לבן [בקוץ].</p>
<p>עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא שליט ונחית וסליק לצ"ו אלפין מארי דיללא ומתאחדין מניי בבוסיטא לקוסיטרא וס"א כבוסינא לקוסרא (ס"א בבוסינא לקיסרא):</p>	<p>העולם השלישי שיצא מהתיקון הזה שולט, ויורד ועולה לתשעים וששה אלפים בעלי יללה, נאחזים ממנו בתואר הפנים שבמושל (כנר בבית).</p>
<p>ומהאי תקונא מתכפיין כלהו ומתבסמן במרירא דדמעין דמתבסמן בימא רבא מאן חמי תקונא דא דדיקנא קדישא עלאה יקירא דלא אכסיף מניה מאן חמי טמירותא וס"א יקירותא דקוצין דשערי דתליין מהאי סבא יתיב בעיטרא דעטרין עטרין דכל עטרין עטרין דלא אתכללו בעטרין עטרין דלא כשאר עטרין [עטרין] דלתתא מתאחדין מנהון ובג"כ הני תקונין אינון דלתתא מנהון מתאחדין:</p>	<p>ומתיקון זה נכנעים כל אלו, ונמתקים בדמעות מרים שמתבשמות בים הגדול. מי שרואה תיקון זה של הזקן הקדוש העליון והמכובד, שאינו מתבייש ממנו מי שרואה טמיר [כבוד] של קוצין של השערות התלויים מזה הסבא, יושב בעטרה דעטרות, העטרה של כל העטרות, עטרות שלא נכללו בעטרות, עטרות דלא כשאר העטרות, עטרות שעטרות של מטה מתאחזות מהם. לכן אלו התיקונים, הם התיקונים של מטה מהם אוחזים.</p>
<p>תקוני דאתתקן דאצטריך לאתברכא מאן דבעי ברכה דכל תקונין דאתתקן בקבלהון ברכאן</p>	<p>התקונים שנתקנו, (לפי) שצריך להתברך מי שצריך ברכה. שכן כל התקונים שנתתקנו כנגדם נמצאות כברכות [כנגדם], ונעשה מה</p>

⁵⁹⁰¹ שם אל נתפשט עד הפה ואם תחבר אותיות א"ל עם אות פ' יהיו פלא (שער מאמרי רשב"י, ועיי"ש עוד אריכות גדול).

⁵⁹⁰² עיקר כל עלמין אלו הם יוצאים באמת רק למטה למטה, שהוא בעולמות ב"ע, והוא הנהר דינור אשר ישנו בכל עולם ועולם מהעולמות ב"ע, אלא ששרשם הוא כאן בתיקונא קדמאה דדיקנא, שהוא בא"א הנקרא עתיק יומין (דע"ה ח"ב מב ע"א).

⁵⁹⁰³ עיקר אור הגבורה הוא יורד מכאן ונחית עד עולם הבריאה בהיכל זכות אשר שם, ונעשה שם הנהר דינור וכמ"ש בזוה"ק (פקודי רנב ע"ב) בהיכל זכות מהכא אתעביד נהר דינור אלף אלפין ישמשוניה לההוא נהרא. ומ"ש שליט, ר"ל כי בכאן בתיקונא קדמאה שהוא שורשו, הנה מראה כאן שלטנותיה עליו לאכפייא ולבסמו לעת הצורך כנ"ל. וזהו שאמר שליט ונחית, והכוונה הוא על השורש עצמו, כי אור השורש עצמו הוא יורד ג"כ בהארתו למטה לתקן ולבסם את הגבורות דנהר דינור שבהיכל זכות דבריאה (דע"ה ח"ב מב ע"א).

⁵⁹⁰⁴ אותו השורש הוא מתפשט לאלף אלפין ורבוא רבבן אורות, כי מהם הוא האלף אלפין ורבוא רבבן המשמשים ועומדים לפני נהר דינור כנז'. והנה כל המספר הזה אשר הן בהשורש והן אשר בנהר דינור, הם נקראים כולם מארי תריסין, כי תריס הוא מגן, והוא כי הרי אמרנו שאלו הג' עלמין הם בתיקונא קדמאה שנקרא אל, ויש בהם ג' שמות אל, ונמשכין בעולמות ב"ע, והוא אל שדי בבריאה, אל הויה ביצירה, אל אדני בעשיה. ועלמא קדמאה שהוא הראשון הוא הכולל כולם, וכלל בו כל הג' שמות אל, והם גימט' מגן, ולכן כל האורות היוצאין מכאן הם מארי תריסין שהוא בעלי מגינים והוא ע"פ מ"ש הרב בשער ציור עולמות (בהקדמה) וכן בשער סדר אב"ע (פרק ד) כי בעולם הבריאה עומד הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע ואינם מעורבים יחד, והוא ע"י בעלי מגינים הללו שעומדים שם, שהם מגן ומחסה לפני הטוב שעומד שם בפנ"ע להצילו מכל תערובות רע ח"ו (דע"ה ח"ב מב ע"א). עיי"ש עוד אריכות גדול.

718

זהר ויקרא חלק א'

<p>משנתכחין (לקבליהוין) ואתעביד מה דאתעביד כלא כליל בהני תקונין כלא זקפן לקבליה תקונין דמלכא תקיפא עתיקא סתימא דכלא וכלהו אתבסמן מתקונין אלין (דמלכא עתיקא):</p>	<p>שנעשה. הכל כלולים באלו התיקונים, הכל עומד כנגד את התיקונים של המלך החזק הזקן, הסתום מכל, וכלם מתמתקים מאלה התיקונים [של המלך הזקן].</p>
<p>תאנא אי עתיק דעתיקין קדישא דקדישין לא אתתקן באלין תקונין לא אשתכחו עלאין ותתאין וכלא הוי כלא הוי ותניא עד כמה זהירין אלין (ס"א אתתקן באלין ול"ג) תקוני דדיקנא עד תליסר (דלתתא) וכל זמנא</p>	<p>שנינו, אם הזקן שבזקנים, קדוש הקדושים לא היה נתקן באלו התיקונים, לא היו נמצאים העליונים והתחתונים והכל היו כלא היו. למדנו עד כמה מאירים אלו (נתתקן באלו) התיקונים של הזקן עד י"ג [שלמטה], וכל זמן</p>
<p>קלב/ב</p>	
<p>דתליסר אלין משנתכחין זהירין אלין ודלתתא וכלא בחושבנא דאלין תליסר⁵⁹⁰⁵:</p>	<p>שאלו הי"ג נמצאים, מאירים אלו של מטה, והכל הוא בחשבון של אלה הי"ג.</p>
<p>אשתכח דיקנא דמלכא עתיקא יקירא מכלא כלא בחד איהו טמירא ויקירא ובגין דאיהו יקירא וטמירא מכלא לא אדכר ביה באתר דאורייתא וס"א לא אדכר באורייתא ולא אתגלייא ומה דיקנא אתגלייא דיקנא דכהנא רבא עלאה:</p>	<p>נמצא, שהזקן של המלך הזקן מכובד מכל, הכל (באופן) אחד נסתר ומכובד. ולפי שהוא מכובד ונסתר מכל, לא נזכר בשום מקום בתורה, [לא נזכר בתורה] ולא נתגלה. ואיזה "זקן" נתגלה. הזקן של הכהן הגדול העליון.</p>
<p>ומהאי דיקנא נחית לדיקנא דכהנא רבא דלתתא (מאי דיקנא דכהנא רבא) דיקנא דכהנא רבא בתמניא תקונין אתתקן⁵⁹⁰⁶ ובגין כך תמניא תקונין לכהנא רבא כד משחא נחית על דקניה הה"ד (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו':</p>	<p>ומזקן זה יורד לזקן של הכהן הגדול של מטה ומהו זקן של הכהן גדול. ה"זקן" של הכהן הגדול נתקן בשמונה תיקונים, לכן יש ח' תיקונים לכהן הגדול כאשר השמן יורד על זקנו. הה"ד "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וכו'".</p>
<p>ומנ"ל דכתיב (תהלים קלג א) שבת אחים גם יחד גם לרבות כהן גדול דלתתא דכל זמנא דכהנא רבא דלתתא משמש בכהנא רבא כביכול כהן גדול דלעילא משמש בכהנא רבא דא תקונא חד דדיקנא דעתיקא סתימא דכלא:</p>	<p>ומאין לנו. שנאמר "שבת אחים גם יחד". (תיבת) "גם" באה לרבות את הכהן הגדול שלמטה שכל זמן שהכהן הגדול של מטה משמש בכהונה הגדולה, כביכול הכהן הגדול של מעלה משמש בכהונה הגדולה. זה התיקון הראשון של הזקן סתום מכל.</p>
<p>א"ל רבי שמעון יאות אנת ר' יצחק אלמחמיו (למהו) ביקירא דתקוני דדיקנא וסבר אפי דעתיק יומין עתיקא דעתיקין זכאה חולקך וזכאה חולקי עמכון בעלמא דאתי:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, ראוי אתה רבי יצחק לראות בכבוד של תיקוני הזקן, ובסבר פני עתיק יומין, זקן הזקנים. אשרי חלקך ואשרי חלקי עמכם בעולם הבא.</p>

⁵⁹⁰⁵ תליתר (דפ"ו).

⁵⁹⁰⁶ הנה שלש עשרה תיקוני דיקנא הם והחמשה תקונין קדמאין הם סוד מוחין שהם מן הכתר עד החסד ולא עד בכלל ומתקון הששי ואילך מתחיל ספירת החסד שהוא תיקון ורב חסד ומשם ועד תשלום הי"ג הם שמנ' תיקונין וכולן נקראים על שם החסד וזמ"ש דיקנא דכהנא רבא בשמנה תיקונין אתתקן (שער מאמרי רשב"י). עיקר כה"ג הוא באבא, וע"ש שהוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל גילוייו כולם אשר בכל הד' עולמות אבי"ע. והנה הוא ע"י שהוא מקבל מהמזל עליון, שהוא תיקון ח' דדיקנא, וכלול הוא מכל הח' תיקונים העליונים, והוא מ"ש באד"ר (קלב ע"ב) דיקנא דכהנא רבא בתמניא תיקונין אתתקן, והוא אבא עלאה, שהוא הכהנא רבא, וכלול בו הח' תיקונים אשר מתיקון ראשון עד מזל עליון שהוא תיקון ח', והם סוד השמונה בגדים דכה"ג, וכמ"ש הגר"א כ"ז בספד"צ (פרק ב בד"ה ארבע יח ע"ג ד"ה וידוע ושם בסוף ד"ה בתליסר יח ע"ב). אמנם האריז"ל בשער א"א (פרק יג) אמר שם כי כהנא רבא הוא תיקון ו' דא"א עצמו, שהוא התיקון "ורב חסד", כי כל חסד הוא כהן כמו שיתבאר למטה בסמוך, והתיקון ו' דא"א שהוא "ורב חסד", הוא נקרא כהנא רבא, והוא אתתקן בתמניא תיקונין, שהם הח' תיקונין האחרונים אשר הוא כולל אותם (דע"ה ח"ב קד ע"א), ועי' כללים ח"ב יז ע"ב, טל ע"ד, מ ע"א, עי' ע"ח שער השמות (סוף פרק ז) (כללים ח"ב עב ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתקונא תניינא מתתקן שערא מרישא דפומא עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקילו קום ר' חזקיה וקאים בקיומך ואוקיר יקרא דתקונא ודא דדיקנא קדישא:</p>	<p>התיקון השני, [בו] מסודרים השערות, מראש הפה ועד לצד האחר של הפה בתיקון שווה. קום רבי חזקיה ועמוד על עמדך, ותכבד את כבוד התיקון הזה של הזקן הקדוש.</p>
<p>קם ר' חזקיה שארי ואמר (שיה"ש ז יא) אני לדודי ועלי תשוקתו מי גרם שאני לדודי משום דעלי תשוקתו מסתכל הוינא וארו חמית⁵⁹⁰⁷ נהורא יקרא דבוצינא עלאה נהיר וסליק לתלת מאה וחמשה ועשרין עיבר⁵⁹⁰⁸ וחד חשוך:</p>	<p>קם רבי חזקיה פתח ואמר, "אני לדודי ועלי תשוקתו". מי גרם ש"אני לדודי". משום ד"עלי תשוקתו". מסתכל הייתי, והנה ראיתי אור מכובד של הנר העליון, שהאיר ועולה לשכ"ה צדדים ו[צד] א' חשוך.</p>
<p>הוה אתסחי בההוא נהורא כמאן דאתסחי בההוא נהרא עמיקא דמימיו מתפלגין ונהרין ונגדין לכל עיבר ממה דעלוי וסליק ההוא נהורא בשפתא דימא עלאה עמיקא דכל פתחין טבין ויקירין בההוא פתחא אתפתחן אנא שאיל מהם (ס"א מהו) פשרא דחמית פתחו ואמרו נושא עון⁵⁹⁰⁹ חמיתא אמר דא הוא תקונא תניינא:</p>	<p>והיו מתרחצים באור ההוא, כמי שמתרחץ באותו נהר עמוק שמימיו מתחלקים ומאירים ונמשכים לכל צד, ממה שעליו. ועלה האור ההוא שבשפת הים העליון העמוק, שכל הפתחים הטובים והמכובדים בזה הפתח נפתחים. אני שאלתי אותם (מהו) פתרון למה שראיתי. פתחו ואמרו, נושא עון ראית. אמר, זהו התיקון השני.</p>
<p>יתיב א"ר שמעון האידנא אתקשר (ס"א אתבסם) עלמא בריך אנת ר' חזקיה לעתיקא דעתיקין אמר ר"ש כלהו בוצינין חברין⁵⁹¹⁰ דאתיין בהאי עזקא קדישא:</p>	<p>ישב רבי שמעון היום נתקשר (נתמתק) העולם. ברוך אתה רבי חזקיה לזקן הזקנים. אמר רבי שמעון, כל החברים נרות שבאתם בזו הטבעת הקדושה.</p>
<p>אסהדנא עלי שמיא עלאין דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלאה דאנא חמי השתא מה דלא</p>	<p>(הנני) מעיד עלי את השמים העליונים של העליונים, ואת הארץ הקדושה העליונה של העליונות, שאני רואה עתה מה שלא ראה שום אדם מיום שעלה משה בפעם השניה על הר סיני.</p>

⁵⁹⁰⁷ הש"ך דשם מ"ה דהתיקון, ועם הה' אותיות השרשיים דהשם אלהים, הוא שכ"ה, ועל זה אמרו באד"ר (קלב ע"ב) מסתכל הוינא וארו חמית נהורא יקרא דבוצינא עלאה (כי הוא מעטרה דגבורה דהדעת עלאה רזא דמתקלא) נהיר וסליק לתלת מאה וחמשה ועשרין עיבור כו', אשר כ"ז הנה הם מאור התיקון דשם מ"ה (דע"ה ח"ב קמ ע"ג), שורש הדברים אשר אמר הרב דהש"ך ניצוצין הם נפקו מחכמה, הנה הוא בזוה"ק פ' פקודי (דף רנד סע"ב) וכמו שיובא דבריו ויתבארו למטה, וכן נזכר עוד בזוה"ק בכ"מ בפ' תזריע (דף מח ע"ב) ובאד"ר נשא (דף קלב ע"ב), וכן באד"ז (דף רצב ע"ב), ומדבר הרב בזה בארוכה בשער רפ"ח (פרק ה) ועוד בדרושי מ"ן (דרוש א) (ביאורים ח"א סו ע"א).

⁵⁹⁰⁸ ענין זה נתבאר בפ' בא בדף ל"ח ע"ב ובפ' פקודי דף רנ"ד סוף ע"ב וע"ש (שער מאמרי רשב"י).
⁵⁹⁰⁹ ישנם ש"ך ופ"ר ורפ"ח דהב"ן שהם מהמלכין קדמאין, וש"ך ופ"ר ורפ"ח דהמ"ה שהם מהאור התיקון, כי הם גבורות נמתקים מרשפי אש שלהבת יח, שלהובין דרחימו, והם מעטרה דגבורה דהדעת עלאה אשר בה"ג תיקוני דיקנא, כי הש"ך דהמ"ה הנה הם בתיקון ב' נושא עון, כמ"ש באד"ר (קלב ע"ב). והפ"ר דהמ"ה הוא בתיקון ו', ורב חסד, שהוא גימ' פ"ר, כמ"ש בספר קהלת יעקב ערך פ"ר. והרפ"ח דהמ"ה, שהוא ע"ב ר"ו, הוא בתיקון ח' מזל עליון, וכמ"ש בדרושי הצלם (דרוש ב בכללי חו"ג אות טו), וע' מ"ן ומ"ד (דרוש י ושם דרוש יא אות יז) ובשער רוח הקודש (דף נ ע"ב) (דע"ה ח"ב קמ ע"ד).

⁵⁹¹⁰ שני ת"ח המחדדים זה לזה בהלכה כמ"ש חרב אל הבדים וכו' (תענית ז ע"א), שכל ת"ח מקבל מחבירו זה לומד מזה וזה מזה וזוה נעשה זיווג ויחוד בשורש נשמותיהם ולכן נק' חברים (אפיקי ים ב"ב עה ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חמא בר נש⁵⁹¹¹ מיומא דסליק משה זמנא תניינא לטורא דסיני⁵⁹¹²:</p>	
<p>דאנא חמינא אנפאי נהירין⁵⁹¹³ כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסוותא לעלמא דכתיב (מלאכי ג כ) וזרחא לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה:</p>	<p>שאני רואה את פני שמאירות כאור השמש בתוקפו, שעתידי לצאת לרפאות את העולם, שנאמר "וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה".</p>
<p>ועוד דאנא ידענא דאנפאי נהירין ומשה לא ידע ולא אסתכל הה"ד (שמות לד כט) ומשה לא ידע כי קרן עור פניו ועוד דאנא חמי בעיני תליסר ומכילין (אלין) גליפין קמאי ונהירין כבוצינין:</p>	<p>ועוד שאני יודע שפני מאירות ומשה לא היה יודע ולא הסתכל. וזהו שנאמר "ומשה לא ידע כי קרן עור פניו". ועוד, כי אני רואה בעיני את י"ג המידות חקוקות לפני והן מאירות כנרות.</p>
<p>וכד אתפרש⁵⁹¹⁴ כל חד מנייהו מפומיכון אסתלק⁵⁹¹⁵ ואתתקן ואתעטר ואתממר בטמירותא דתקונוי⁵⁹¹⁶ דדיקנא וכל אחרנין אשתארן ובעוד דכל חד מתפרש בפומיכו⁵⁹¹⁷ נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא בנו חיליה וכד אסתיים לאתפרשא סליק ואתעטר בעטרא קדישא ואתתקן ואתממר ויתיב בתקונוי דדיקנא קדישא וכן לכל חד וחד אודרוזו חברין קדישין דהא בקיומא דא לא יהא עד דייתי מלכא משיחא:</p>	<p>וכאשר מתפרש כל א' מכם מפיכם, עולה נתקן ומתעטר ומסתתר בסתר בתיקוני הזקן, וכל השאר נשארו, ובשעה שכל א' מהם מתפרש בפיכם, מאיר ומתעטר ויושב כמלך בתוך חייליו, וכשנגמר (הביאור) להתבאר, עולה ומתעטר בעטרה קדושה, ונתקן ומסתתר ויושב בתיקוני הזקן הקדוש וכן כל אחד ואחד. הזדרזו חברים קדושים, כי כברית הזו לא יהיה עד שיבא המלך המשיח.</p>
<p>קום ר' חזקיה תניינות וואוקיר תיקונא תליתאה דדיקנא קדישא תנא עד לא קם ר' חזקיה קלא נפק</p>	<p>קום רבי חזקיה שנית, ותכבד את התיקון השלישי של הזקן הקדוש. למדנו טרם שעמד</p>

⁵⁹¹¹ במשה רבע"ה לא היה שום מראה ודמיון כלל כנודע. והרי לנו כי כל הגילויים שבאדרא שהם עצמן עיקר דברי האריז"ל אין בהם שום מראה ודמיון כלל. וכן אמרו בזוה"ק (אחרי מות סא ע"א) דכל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא אתכסיין (דע"ה ח"א נז ע"א). לא אמר האריז"ל שהם משל כלל או רק במראה הנבואה כלל (וכמו שנמצא בדברי המתחכמים והמבהילים), אלא שאמר שהם אורות דקים בתכלית הרוחניות בלי שום תפיסה בהם. והרי לנו עכ"פ כי הם כמשמען וכפשוטן ממש, ככל הנאמר בכל דבריו בע"ח ובכל שאר ספרי האריז"ל הכל מפורש באר היטיב. וכל דברי האריז"ל הרי הם עצמם דברי הרשב"י בהאדרות וספד"צ. וכן הוא נודע מכמה מקומות בזוה"ק, דכל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב (ביאורים ח"א ג ע"ג).

⁵⁹¹² כבר הודעתין בדרוש גדול יקר הערך בענין עשרה הרוגי מלוכה מה שרש נשמתם וענינם. ושם ביארתי כי רשב"י וכן רבינו הקדוש הם בחינת היסוד אלא שיש הפרש אם הוא יסוד דאבא או יסוד דז"א או יסוד דיעקב גם משה הוא בחי' היסוד אלא שעולה למעלה דרך קו האמצעי עד הדעת והנה משה בלוחות הראשונות שלא חטאו ישראל עדין בעגל היתה מעלתו גדולה מאד וכשחטאו ישראל איבד אותו האור הגדול שהיה לו וניטלו ממנו אלף חלקי האור שהיו בו אז ובלוחות שניות לא ניתן נו רק האור של חלק אחד מאלף ממה שהיה לו בתחילה וזהו סוד ויקרא אל משה אלף זעירא שניטלו ממנו אלף חולקיו ונשארו בו חלק אחד בלבד מכל האלף חלקים הראשונים שהוא אלף זעירא מאלף זמשי"ה ויתעבר ה' בי למענכם כי חזר משה לבחינת הקטנות שנקרא עיבור ואיבד האור הגדול שהיה לו מתחלה והנה רשב"י ע"ה בתחילה היתה מדרגתו למטה ואח"כ עלה בזמן האדרא להיותו במדרגת משה בזמן קבלתו לוחות השניות ולא כזמנא קדמא דסליק לטורא דסיני לקבל לוחות הראשונות (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁹¹³ ועי' לעיל סא ע"א (לש"ו).

⁵⁹¹⁴ אתפרש (דפ"ו).

⁵⁹¹⁵ אסתליק (דפ"ו).

⁵⁹¹⁶ דתקוני (דפ"ו).

⁵⁹¹⁷ ע"י דרשת רשב"י נתקן ונעשה הענין למעלה. וכן באד"ר (קלב ע"ב) בענין הת"ד שדרשו כל א' תיקון בפנ"ע, אמר להם ר' שמעון כד אתפרש כל חד מנייהו מפומיכון אסתליק ואתתקן ואתעטר כו' כו', ע"ש שמבואר שע"י הדרשה למטה נעשה ונתקן ונהיר אותו האור למעלה. והרי לנו כי גם כל גילויי ית"ש אשר באצילות הנה הוא ג"כ רק ע"י הצדיקים אשר למטה (דע"ה ח"ב קנה ע"ד), כפי ערך הלימוד והעסק שעוסקים בהם למטה כן הם מאירים למעלה (ביאורים ח"א כא ע"ג).

זהר ויקרא חלק א'

<p>5918 ואמר אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות. נרעש רבי שמעון ואמר, בודאי שכל אחד במקומו, ואני ובני רבי אלעזר ורבי אבא, נשלים את השלימות העליונה.</p>	<p>רבי חזקיה יצאה (בת) קול ואמרה, אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות. נרעש רבי שמעון ואמר, בודאי שכל אחד במקומו, ואני ובני רבי אלעזר ורבי אבא, נשלים את השלימות העליונה.</p>
<p>קום ר' חייא קם ר' חייא פתח ואמר ואומר אהה יי' אלהים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי וכי ירמיה לא הוה ידע למללא והא כמה מלולין נפקי מפומוי עד לא אמר דא והוא אמר מלה כדיבא דכתיב (ירמיה א ו) הנה לא ידעתי דבר אלא (תאנא) ח"ו דאיהו אמר על דא אלא הכי תאנא מה בין דבור לאמירה אמירה הוא דלא בעי לארמא קלא</p>	<p>קום רבי חייא, קם רבי חייא. פתח ואמר, "ואומר, אהה ה' אלוקים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי". וכי ירמיה לא היה יודע לדבר. והרי כמה דיבורים יצאו מפיו עד שלא אמר דבר זה, (ואיך) הוא אמר דבר כזב, שנאמר "הנה לא ידעתי דבר". אלא (למדנו) חס ושלום שהוא אמר על זה. אלא כך למדנו מה ההבדל בין דבור לאמירה. אמירה היא שאין צריך להרים את הקול,</p>
<p>קלא/א</p>	
<p>דבור בעי לארמא קלא ולאכרוזא מלין דכתיב (שמות כ א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר ותאנא כל עלמא שמעו ההוא דבור וכל עלמא אודעזעו ובגין כך כתיב וידבר ולא כתיב ויאמר:</p>	<p>דיבור צריך להרמת קול ולהכריז הדברים. שנאמר "וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר", ולמדנו כל העולם שמעו את אותו הדיבור וכל העולם נזדעזעו. לכך נאמר וידבר, ולא נאמר ויאמר.</p>
<p>אוף הכא כתיב (ירמיה א ו) הנה לא ידעתי דבר לאכרוזא מלה ולאוכחא ברוח קדשא לעלמא אי הכי הא כתיב וידבר יי' אל משה לאמר [אלא] מאן הוא נביאה עלאה כמשה דלא זכה ב"נ כוותיה דהוא שמע דבור בהכרזה ולא דחיל ולא אודעזעו ושאר נביאים אודעזעו אפי' באמירה ודחילין בדחילין⁵⁹¹⁹:</p>	<p>ואף כאן נאמר, "הנה לא ידעתי דבר" להכריז דבר ולהוכיח ברוח הקודש לעולם. אם כן, הרי נאמר "וידבר ה' אל משה לאמר". אלא מי הוא נביא עליון כמשה, שלא זכה אדם כמותו, שכן הוא שמע דיבור בהכרזה, ולא נתירא ולא נזדעזעו. אבל שאר הנביאים נזדעזעו אפילו באמירה והיו מתיראים ביראה.</p>
<p>ותאנא (ב)תיקונא קדמאה דדיקנא ותנינא לאתבא (ס"א לאקפא) ונ"א לאייתאהו לתליתאה דכתיב (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ותרי נוסחיו:</p>	<p>ולמדנו התיקון הראשון של הזקן והשני להביא (להקפא נ"א לבא) לשלישי. שנאמר "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר".</p>
<p>ות"ח דתרין תקונין קדמאין למיתי לתליתאה⁵⁹²⁰ הוה דהוא תקונא תליתאה מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין</p>	<p>ובא וראה, ששני התיקונים הראשונים מביאים לשלישי, שהוא התיקון השלישי, מאמצע [המקום] שתחת החוטם, מתחת לב'</p>

⁵⁹¹⁸ שליחות (דפ"ו).

⁵⁹¹⁹ כתב המד"ל דאע"ג דמצינו (יהושע כ, א) וידבר ה' אל יהושע, י"ל דהתם מיירי בערי מקלט שכבר נאמר למשה, ועוד שפעם ראשונה היה. ולי נראה דשאני ביהושע דיש טעם זקף קטן בהשם, והוי מדבר, כמ"ש באהרן פרשת שמיני (י ח) וידבר ה' אל אהרן, וקבלנו שאל משה נאמר שיאמרנו לאהרן, ולכן הפסיק הטעם בין ה' לאל אהרן, לומר שלא דיבר לו אלא ע"י אמצעי, מה שאין כן במשה שכל הפסוק נמשך כאחד להורות שקול לו קול אליו (רמ"ז).

⁵⁹²⁰ תיקון השלישי דאין הנקרא "עובר על פשע", אשר הוא הנצח והוד שלו, הנעשה מהוד דמלכות אדם קדמון. התיקון השלישי של רישא דאין, הנקרא 'עובר על פשע', והתיקון הזה נעשה על ידי הוד דמלכות אדם קדמון, בצירוף נצח ויסוד שלו, כאשר פירשתי זה כמה פעמים, שבשבע תיקונים ובדיקנא פועלים יחד, ואין זה פועל בלא זה. וזה שאומר אחר כך בדברי ר' חייא, 'תא חזי דתרין תיקונין קדמאין למיתי לתליתאי' כלומר תרין תיקונין קדמאין, שהוא 'מי אל כמוך' הוא במלכות, והשני הוא 'נושא עון' הוא ביסוד כל, התכלית שלהם הוא כדי לבוא אל התיקון השלישי, שהוא 'עובר על פשע', והוא נצח והוד מחוברים יחד, לזה נחשבים אלו שלש ספירות כאחת וכו' וזהו התיקון המפורש בספרא דצניעותא שאומר, 'קאים אורחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא' (עמק המלך שי"א פי"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נפיק חד ארחא⁵⁹²¹ ושערא אפסיק (ס"א אתפסק) בההוא ארחא:</p>	<p>הנקבים. (משם) יוצא שביל אחד, והשערות נפסקים באותו השביל.</p>
<p>אמאי אתפסק משום (דכתיב (מיכה ז יח) ועובר על פשע) ודהאי אורחא אתתקן לאעברא ביה⁵⁹²² ובגין כך יתיב תחות נוקבי חוטמא האי אורחא⁵⁹²³ ושערא לא אתרבי בהאי אורחא⁵⁹²⁴ משום (כובש עונות וכתוב) דכתיב ועובר על פשע ולמיהבו (למיתן) אעברא עד (ס"א על) פומא קדישא דיימא סלחתי:</p>	<p>למה נפסקו. משום [שנאמר "ועובר על פשע"]. וזה השביל נתקן (ע"מ) להעביר בו. ולכן יושב זה השביל תחת נקבי החוטם ואין שערות גדלים בזה השביל, לפי [שהוא] כובש עונות ונאמר [שנאמר "ועובר על פשע" לתת דרך עד (על) הפה הקדוש, שיאמר סלחתי.</p>
<p>תאנא כמה ערקיסאות⁵⁹²⁵ מחכאן לההוא פומא ולא אתגלי לחד מנייהו דהא אסתלק⁵⁹²⁶ ואתעטר ידיע ולא ידיע⁵⁹²⁷ תאנא בצניעותא דספרא מהו דכתיב פשע זכו עובר לא זכו פשע⁵⁹²⁸:</p>	<p>למדנו הרבה צבאות מחכים לאותו הפה, ואינו מתגלה לשום אחד מהם, שכן הוא מתעלה ומתעטר, ידוע ואינו ידוע. למדנו בספרא דצניעותא, מהו שנאמר "פשע". אם זכו עובר, לא זכו פשע.</p>
<p>(מאי משמע עובר על פשע שפע דאקדים שיין לפ"א לא זכו עומד ולא עובר⁵⁹²⁹) והאי בזעיר אפיין מאי בין האי להאי בזעיר אפיין כד נחית ההוא אורחא מתחות נוקבי חוטמו⁵⁹³⁰ כתיב (במדבר יב</p>	<p>[מה פירוש "עובר על פשע". שפע, שהקדים ש' לפ', לא זכו עומד ולא עובר] [זה] (והכל מדבר) בז"א. מה בין זה לזה. בז"א, כשיורד אותו השביל שתחת נקבי חוטמו,</p>

⁵⁹²¹ שורש היסוד שנקרא ארחא, הוא המבדיל נצח מן הוד (עמק המלך שי"א פי"א).
⁵⁹²² כלומר כמו שיוכל השפע לעבור דרך שם, שלא יעכבו הדינים, ויאמר סלחתי (ספרא דצניעותא) (עמק המלך שם).

⁵⁹²³ דהיינו שורש היסוד הזה. ואף על פי שכבר אמרנו שהתיקון השני הוא ביסוד, מכל מקום גם 'ארחא' זה מיוחס ליסוד, להיות ששלוש ספירות שנתקן מהם השלש תיקונים, ונחשבים כאחת, כדפירשנו. ואם תאמר למה נקרא יסוד ארחא, ויש לומר מפני שכל השפע הבאה למלכות באה לה דרך היסוד (עמק המלך שם).
⁵⁹²⁴ מפני שהשפע של שורש היסוד היורדת מתחת תרין נוקבין דפרדשקא הם כובשים הדינים, כלומר שהם עונות והם השערות (עמק המלך שם).

⁵⁹²⁵ מלת 'ערקיסאות' הוא מלשון 'ערקתא דמסאנא' (סנהדרין עד ע"ב), והכוונה לומר כמה רצועות, כלומר כמה שורשים הנמשכים כמו רצועות של הפרצופין, כמו אבא ואימא זעיר ונוקביה. וכל שאר העולמות שלמטה מהם מצפין לההוא פומא של תיקונים, דיימא סלחתי, וישלח ברכה ולא השיג למדריגה זו חד מינייהו להתגלות לו, ההוא פומא לומר סלחתי, כי אם למשה רבינו ע"ה, כשהיה מתפלל על עון מרגלים, שנאמר "ויאמר ה' סלחתי כדברך" (במדבר יד כ) והיינו דקאמר "ולא אתגלי לחד מינייהו" (עמק המלך שם), הם כלים מנוקבים לגמר בהם כלים המוגמרים, וערקיסאות, פי' המד"ל ערכאות ובתי דינים (רמ"ז).

⁵⁹²⁶ כלומר תדע דלא אתגלייא, דהא ההבל היוצא מן הפה אסתלק תכף, כלומר חוזר ונגנז בתוך התיקונים שלו, המקיפים סביב כמו העטרה, שהרי למעלה ולמטה וגם מן הצדדים של פה, יש תיקונים כמו שהם מפורשים בבחינת פה. והיינו דקאמר אחר כך, 'ואתעטר' כלומר אותו הבל היוצא מן ההוא פומא, חוזר לנרתק שלו, דהיינו להתיקונים של סביביו, ולשם אתעטר ההבל ההוא, לפי שהוא הולך ומקיף בתוך כל התיקונים, ומן התיקונים יורד השפע והברכה למה שלמטה הימנה (עמק המלך שם).

⁵⁹²⁷ הפה עצמו לא מתגלה (עמק המלך שם). כלומר 'ידיע' מצד תיקוניה שבו, לפי שהשפע הבא אלינו, לא נתגלה אלא מהתיקונים, 'ולא ידיע', כלומר מצד הפה עצמו כדכתיב 'ינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו' [שמות ל"ב י"ד]. הרי שהחרטה היתה טמונה בלב, ולא קבל הסליחה מן הפה עצמו, כמו שקיבל [משה] אצל עון המרגלים, אלא תכף שיצא ההבל של הפה, אסתלק וחזר אל הנרתק שלו, דהיינו בתוך התיקונים, ומשם בא הסליחה (עמק המלך שם).

⁵⁹²⁸ כלומר פשע עומד במקומו. וקשה ליה 'מאי משמע 'עובר על פשע' שאיך יצדק לפרש מלת שפע ב' פעמים בפנים שונות, בחילוף. והשיב שנרמז הפנים הראשון במלת שפע בסגנון זה, דאקדים שיין לפ"א, ואמר 'לא זכו עומד ולא עובר בזעיר אנפין' כלומר, לא זכו עומד פשע במקומו ולא עובר שפע'. ונקט בזעיר אנפין, לפי כשהשפע עובר למטה, אז היא עוברת בזעיר אנפין (עמק המלך שם).

⁵⁹²⁹ ע"י שנתהפך [העוון] לעונש, ע"ז כלה ונתבטל הטומאה והרע שבו, ונשארו כל מציאות הכחות שנתגלו ע"ז טהורים ונקיים ונכללו בשרשם ומתבסמים. והרי נעשה הקלקול לתיקון, ומתהפך הפשע לשפע. וזהו שאמרו באד"ר שם באריך אנפין כתיב ועובר על פשע, וכתוב ורוח עברה ותטהרם, כי שם אינו נוגע החטא כלל (הקדו"ש כז ע"ב).

⁵⁹³⁰ חוטמי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ט) ויחר אף ה' בם וילך מאי וילך דנפיק רוחא דרוגזא מאינן נוקבי ומאן דאשכח קמיה אזיל ולא אשתכח:</p>	<p>נאמר "ויחר אף ה' בם וילך". מה פירוש "וילך". כי יוצאת רוח של רוגז מאותם הנקבים, ומי שנמצא לפניו הולך ולא נמצא.</p>
<p>הה"ד (ישעיה מ ז) כי רוח יי' נשבה בו ואיננו⁵⁹³¹ באריך אפין כתיב ועובר על פשע וכתוב ורוח עברה ותטהרם ותנא (ותנן התם) הכא כתיב עובר על פשע בההוא ארחא התם (שמות יב כג) ועבר יי' לנגוף את מצרים:</p>	<p>זהו שנאמר "כי רוח ה' נשבה בו ואיננו" באריך אפין נאמר "ועובר על פשע" ונאמר, "ורוח עברה ותטהרם". ולמדנו כאן כתוב "עובר על פשע" באותו השביל, שם "ועבר ה' לנגוף את מצרים".</p>
<p>זכאה חולקיה דמאן דזכי להאי ודא הוא תקונא תליתאה (דאורחא) דדיקנא יקרא קדישא עלאה עתיקא דעתיקי אמר ר"ש ודאי קב"ה יסני לאוטבא לך ויחדי לאננא עלך:</p>	<p>אשרי חלקו מי שזכה לזה. וזהו התיקון השלישי (של השביל) של הזקן הנכבד והקדוש הנעלה של עתיקא דעתיקי. אמר רבי שמעון, ודאי קב"ה ירבה להטיב לך, וישמח להגן עליך.</p>
<p>ותאנא מאי דכתיב (ישעיה סא י) שוש אשיש ביי' בעתיק יומין אתמר דהא הוא הדוותא דכלא תאנא בשעתא דאתגלי האי אורחא דדיקנא דעתיק יומין כלהו מארי דיבבא ויללה ומאריהון דינא סתימין ושתיקין ולית דיפתח פטרא לאבאשא משום דהאי אורחא אתגלייא לתקנא ומהאי מאן דאחיד ונ"א דאחית ואזהר (ס"א [משום]) דהאי אורחא סימנא לשתיקותא ומהאי הוא מאן דאחזי ואזהר) לשתקאה להאי אורחא רשים דהוא סימנא דעתיקא קדישא:</p>	<p>ולמדנו מהו שנאמר "שוש אשיש בה". בעתיק יומין זה נאמר, כי הוא שמחת הכל. למדנו בשעה שמתגלה זה השביל של הזקן דעתיק יומין, כל בעלי יבכה ויללה ובעלי הדינים סתומים ושותקים, ואין מי שיפתח את השליחות להרע, לפי שהשביל הזה נגלה כדי לתקן, ומזה (בא) מי ששמח (שירד) ומזהירו (משום שדרך זו היא סימן לשתיקה ומזה בא ההוא שמביט ונזהר) לשתוק. לכן השביל רושם הוא, סימן של הזקן הקדוש.</p>
<p>תקונא רביעאה מתתקן שערא (ונחית) תחות פומא מרישא דהא לרישא דהא הה"ד (מיכה ז יח) לשארית נחלתו כד"א (מלכים ב' יט ד) ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה הנמצאה ממש שארית דכתיב (צפניה ג יג) שארית ישראל לא יעשו עולה:</p>	<p>התיקון הרביעי, מתוקן השיער (ויורד) תחת הפה, מהראש האחד עד הראש השני. זהו שנאמר "לשארית נחלתו" כמו שנאמר "ונשאת תפילה בעד השארית הנמצאה" "הנמצאה" ממש, "שארית" שנאמר "שארית ישראל לא יעשו עולה".</p>
<p>תקונא חמישאה נפיק אורחא אחרא מתחות פומא הה"ד (מיכה ז יח) לא החזיק לעד אפו קום ר' יוסי:</p>	<p>התיקון החמישי, יצא שביל אחר מחמת הפה. זהו שנאמר "לא החזיק לעד אפו". (ואמר רבי שמעון) קום רבי יוסי.</p>
<p>קם ר' יוסי פתח ואמר (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו אשרי העם שככה לו מהו שככה לו כד"א (אסתר ז י) וחמת המלך שככה שכיך מרוגזיה:</p>	<p>רבי יוסי קם, פתח ואמר, "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו", "אשרי העם שככה לו". מהו "שככה לו". כמו שנאמר "וחמת המלך שככה" שנשקט מכעסו.</p>
<p>ד"א שכיך ברוגזיה הה"ד (במדבר יא טו) ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג דא הוא דינא דדייני אשרי העם שיי' אלהיו רחמי דרחמי:</p>	<p>פירוש אחר, שנשקט בכעסו. זהו שנאמר "ואם ככה את עושה לי, הרגני נא הרוג" זהו הדין של בעל הדין. "אשרי העם שה' אלוקיו" הרחמים דרחמים.</p>
<p>ד"א שככה [שמיה] (שמא) דכליל כל שמהן וקב"ה מעבר רוגזיה ואנה וביהו (ליה) לזעיר אנפין ומעביר על כל אינון דלבר דתניא ארחא ועלאה</p>	<p>פירוש אחר, שככה זה השם הכולל את כל השמות. והקב"ה מבטל רוגזו ועושה הנחה לז"א, מעביר על כל אלה שמבחוץ. שכן למדנו</p>

⁵⁹³¹ (ס"א) (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דדיקנא (דתיקונא) קדישא (עלאה עתיקא דעתיקי) דאיהו נחית (בדיקניה) תחות נוקבי דחוטמא דעתיקא⁵⁹³² והאי ארחא דלתתא שקילן אינון בכלא דא</p>	<p>השביל העליון של הזקן הקדוש (עליון זקן הזקנים), שהוא יורד (בזקן) תחת נקבי החוטם של עתיק, וזה השביל שלמטה, הם שקולים בכל, זה</p>
<p>קלג/ב</p>	
<p>לעילא ודא לתתא לעילא (מיכה ז יח) עובר על פשע לתתא (שם) לא החזיק לעד אפוי⁵⁹³³:</p>	<p>למעלה וזה למטה. למעלה "עובר על פשע", של מטה "לא החזיק לעד אפוי".</p>
<p>ותנינן לא החזיק דלא אית אתר למיתב כמה דלעילא יהיב אתרא לאעברא כך לתתא יהיב אתר לאעברא:</p>	<p>ולמדנו "לא החזיק" שאין מקום לעכב. וכמו שהעליון נותן מקום לעבור, כך של מטה נותן מקום לעבור.</p>
<p>תנא בכל אתר דבהאי עתיקא טמירא דכלא ארחא אתגלייא טב לכלהו⁵⁹³⁴ דלתתא דהא אתחזי עיטא למעבר טב לכלא מאן דסתים ולא אתגלייא לית עיטא:</p>	<p>למדנו בכל מקום שבעתיק הנעלם מכל השביל בגילוי טוב לכל של מטה. וזה מגלה עצה לעשות טוב לכל, מי שסותם ואינו מתגלה, אין לו עיצה.</p>
<p>ולית מאן דידע ליה אלא הוא בלחודוי כמה דעדן עלאה⁵⁹³⁵ לית דידע ליה אלא הוא עתיקא דעתיקי ועל האי כתיב (תהלים צב ו) מה גדלו מעשיך יי מאד עמקו מחשבותיך אר"ש יתקנון עוברך לעלמא דאתי מעם עתיקא דעתיקי:</p>	<p>ואין מי שיודע אלא הוא לבדו, כמו ש[את] העידון העליון אין מי שמכיר אלא זקן הזקנים. ועל זה נאמר "מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך" אמר רבי שמעון, יתקנו מעשיך לעולם הבא, מעתיק העתיקיין.</p>
<p>תקונא שתיתאה⁵⁹³⁶ מתתקן שערא וסליק מלרע לעילא וחפי תקרובתא דבוסמא טבא עד רישא</p>	<p>התיקון הששי, השיער נתקן ועולה מלמטה למעלה, ומכסהו במנחת הבשמים הטובים, עד</p>

⁵⁹³² דעתיקי (דפ"ו).

⁵⁹³³ כמו העליון שמעביר הפשע שוים שניהם (הדרת מלך).

⁵⁹³⁴ גילוי א"א הוא רחמים גדולים ועצה טובה להועיל לתחתונים (הדרת מלך).

⁵⁹³⁵ הנה נדוע שכל החכמות נקראים עדן וזאת עילאה והנה באד"ר קכח ע"ב והאי עתיקא דעתיקיין אתקרי א"א יען אר"א נקראים עתיקיין וסבין וא"א עתיקא דעתיקיין ואמר ולית מאן דידע ליה פשט הלשון קאי על חכמה דאצילות שהוא סתום ולא מתפתחה ולא אתגליא לית שם עיטה להטיב כמו א"א שביסוד להטיב, ולית מאן דידע ליה לחכמה דאצילות אלא הוא, כמה דעדן עילאה חכמה סתימאה דא"א לית דידע ליה אלא א"א הנק' עתיקא דעתיקיין ועל האי חכמה סתימאה כתיב מאד עמקו מחשבותיך ואר"ש ותקנון וכו' מעם עתיקא דעתיקיין שתמיד מטיב כשמתגלה אבל כד דייקינן שפיר במ"ש ולא ידע ליה אלא הוא בלחודוי שזה נאמר על א"א והוא א"א בלחודוי ידע את מקומה ועליה קאי כמה דעדן עילאה דהיינו חכמה דרדל"א המתלבש בז' דגלגלתא ועדן זה עילאה עד עדן דא"א חכמה סתימאה שלו וכן מצאתי שכתב הרב בספר הדרת מלך דף רט ריש ע"ב על פסוק אלהים הוא ז"א הבין דרכה והוא א"א ידע וכו' וז"ל אי נמי מקומה היינו מו"ס וכ"ש וכו' והיינו בראש הראשון כי כחה שם בדקות והעלם גדול וכו' עד נמצינו למדים כי מו"ס ראשיתא דילה סתים בעתיק (פי' רדל"א) וכו' לפי ששורשה במקום עליון והיינו דקארי לה חכמתא עילאה סתימאה ולא חכמה סתימאה לחוד כדרכו עכ"ל ולפי זה מ"ש כמה דעדן עילאה הוא שורשה שברדל"א שהוא נק' עתיקא דעתיקיין בעצם ועל האי כתיב מאד עמקו מחשבותיך דייק שפיר על רדל"א כי כל חכמה נק' מחשבה בתיקונים יג ע"ב וזאת חכמה דרדל"א שורש כל החכמות אמר על האי מאד עמקו מחשבותיך היא שורש כל המחשבות שהם החכמות ואל תתמה על פי' זה שהרי בספר הדרת מלך דף רטו סע"א כתב הרב שם וז"ל הכוונה דעתיקא קדישא דהכא היינו רדל"א עכ"ל ומה גם הכא עתיקא דעתיקיין שיש לפרשו על רדל"א וכמה דעדן עילאה היינו שורש העצמות העליון שהוא שם ברדל"א בדקות והעלם גדול וכמ"ש הרב דף רטז ע"ב (הדרת מלך).

⁵⁹³⁶ והנה התיקון הששי הוא חסד דעתיקא והוא כי חפץ חסד הוא כנז' באדר' רבא וכנגדו ב"ג מדות אלו בתיקון ששי לפי חשבוננו הוא ורב חסד מדה ששית ומדה זו היא מדת כהן גדול ומכאן מתחיל דיקנא דכהנא רבא דאתתקן בשמנה תיקונין כנגד שמנה בגדי כהונה כי מכאן עד תשלום ה"ג תיקונין הם שמנה תיקונין וזו היא דיקנ' דכהנא רבא דאתקן בתמניא תיקונין הנז' באדרא רבא והיא אתגלייא קצת על ידי חסד עולם דאיהו גופא דאתלבש ביה חסד דעתיקא דלגו חסד דקשוט בחיי דנשמתא ולפיכך נאמר בכתוב יורד על הזקן זקן אהרן כי הם זקן בתוך זקן כי מן מדה ששית ואילך מתחיל זקן אחר מתלבש בשמנה בגדים ותיקונין אלו הם לו כנשמ' ולפיכך נגלים על ידי התלבשות שמנה בשמנה ונמצא כי התיקון הששי מתלבש וממנו ואילך והם דיקנא דכהנא רבא בהתלבשות שמנה בשמנה השמנה נגלים והם כנגד שמנה בגדים ושמנה נכסין והם הם תיקוני דיקנא דעתיקא ממש והם נשמה לאלו והנה ה"ג תיקונין כולם בכתר והחמשה הראשונים הם

זהר ויקרא חלק א'

<p>דפומא דלעילא ונחית שיערא (דרישא) לרישא דפתחא דארחא תתאה דפומא:</p>	<p>ראש הפה שלמעלה, ויורד השיער (הראש) לתחלת הפתח השביל התחתון של הפה.</p>
<p>קום ר' ייסא ואתקין תקונא דא קם ר' ייסא פתח ואמר (ישעיה נד י) וחסדי מאתך לא ימוש וכתוב (שם ה) ובחסד עולם רחמתיך הני קראי קשיין אהרדי וולא אקשו:</p>	<p>קום רבי ייסא ותקן תיקון זה. קם רבי ייסא, פתח ואמר "וחסדי מאתך לא ימוש" ונאמר "ובחסד עולם רחמתיך" אלו הפסוקים סותרים זה את זה, ואינם קשים.</p>
<p>דתנינן אית חסד ואית חסד אית חסד דלגו ואית חסד דלבר חסד דלגו הא דאמרן דעתיקא דעתיקין והוא סתים בסטרא דא דיקנא דאקרי פאת הזקן:</p>	<p>לפי שלמדנו שיש חסד ויש חסד, כי יש חסד שהוא מבפנים ויש חסד שהוא מבחוץ. חסד שמבפנים, הוא מה שאמרנו של זקן הזקנים והוא סתום בצד זה של הזקן הנקרא פאת זקן.</p>
<p>ולא בעי ב"נ לחבלא האי סטרא משום האי חסד דלגו דעתיק יומין ובג"כ בכהן דלתתא כתיב ביה (ויקרא כא ה) לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו מ"ט בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא דכהן מסטרא דא קא אתי:</p>	<p>אין ראוי לאדם ולהשחית צד זה, משום החסד הזה שבפנים של עתיק יומין. ולפיכך, בכהן התחתון נאמר "לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו", מה הטעם. כדי שלא להשחית את דרכי החסד של עתיק, כי הכהן בא מהצד הזה.</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא בכלא אצטריך חסד לאתרבאה ולמבני ולא לקטעא ליה ולא אשתצי מעלמא והאי דכתיב (ישעיה נד י) וחסדי מאתך לא ימוש חסד דעתיק יומין:</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא בכל צריך החסד להתרבות ולהיבנות, ולא לקצץ אותו, כדי שלא יכרת מהעולמות. ומה שנאמר "וחסדי מאתך לא ימוש" חסד דעתיק יומין.</p>
<p>ובחסד עולם חסד דאקרי חסד עולם והאי והוא אחרא דו"א (אחרא) דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה והאי חסד דעתיק דעתיקין הוא חסד דקשוט וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמתא ובג"כ כתיב (מיכה ז יח) כי חפץ חסד הוא דא הוא תקונא שתיתאה דדיקנא יקירא דעתיק דעתיקי:</p>	<p>ובחסד עולם הנקרא "חסד עולם" וזהו האחר של ז"א, שנאמר "אמרתי עולם חסד יבנה". והחסד הזה של זקן הזקנים הוא חסד של אמת, וחסד של אמת, לא בחייו של גוף נאמר, אלא בחיי הנשמה, לכן נאמר "כי חפץ חסד הוא". זהו התיקון הששי של זקן הכבוד של עתיק העתיקין.</p>
<p>תקונא שביעאה פסיק שיערא ואתחזן ב' תפוחין בתקרובתא דבוסמא שפירן ויאן למיחזי פתח ר"ש ואמר (שיה"ש ב ג) כתפוח בעצי היער וגו':</p>	<p>התיקון השביעי, השערות נפסקו ונראים שני תפוחים במנחת הבושם, הם יפים ונאים למראה. פתח רבי שמעון ואמר, "כתפוח בעצי היער וכו'".</p>
<p>מה תפוח זה כליל בתלת גווני כך קב"ה תרין תפוחין כליל שתא⁵⁹³⁷ גווני ותרין תפוחין אלין דאינון תקונא ז' אינון כללא דכל [שיתא] (שתא) תקונין דאמינא ובגיניהון אתקיים באור פני מלך חיים:</p>	<p>מה התפוח הזה, כלול בשלשה צבעים, כך הקב"ה, שני התפוחים כוללים ששה צבעים. ואלו שני התפוחים שהם התיקון השביעי, הם כלל של כל הששה תיקונים שאמרנו. ועל ידי אלו מתקיים באור פני מלך חיים.</p>

כנגד אור צח אור מצוחצח אור קדמון חכמה ובינה ומשם ואילך מתחיל חסד והוא דיקנא רבא דכהנא מסטרא דחסד קאתי. ודע כי התלבשות שמנה אלו נעשה נשמה לז"א כי גם הוא מתחיל מן חסד ונמצא שיש חסד לגו בעתיקא וחסד המתלבש בו מלבר והוא חסד דלגו בז"א ועוד יש חסד דלבר המתלבש בו בז"א והבן כל זה כי לפי זה נמצא כהן גדול וסגן וכהן סתם וכהן הדיוט תיקון י"ב דדיקנא דעתיקא הוא הפה הקדוש דלית בה שיערא ונפיק ביה רוחא דאתפרש לשבעה ושלשים אלף עיבר והוא בגמטריא הבל הבל הפה הקדוש וזמשה אמרתי שגם זה הבל כי התיקון הי"ב שהוא בגמטריא זה מתפרש לל"ז עיבר כמנין הבל (שער מאמרי רשב"י מב ע"ג).

⁵⁹³⁷ שיתא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ותאנא מהני תפוחין נפקין חיינ לעלמא ומחזיין חידו לזעיר אפינ (ד)כתיב (במדבר ו כה) יאר יי פניו אליך וכתיב (משלי טז טו) באור פני מלך חיים באור פני מלך אלין אינון תרינ תפוחין דתקרובתא דבוסמא דאמינא יאר יי פניו אליך פנים דלבר דכד נהרין מתברך עלמא:</p>	<p>ולמדנו מאלו התפוחים יוצאים חיים לעולם, ומראים שמחה לז"א. נאמר "יאר ה' פניו אליך" ונאמר "באור פני מלך חיים" באור פני מלך, אלו הם שני התפוחים של מנחת הבושם שאמרתי "יאר ה' פניו אליך" הפנים שבחוץ, שכן כאשר הם מאירים, מתברך העולם.</p>
<p>ותאנא כל זמן דהני בוציני דלבר נהירין כל עלמא מתברך ולא אשתכח רוגזא בעלמא ומה אי הני דלבר כך תרינ תפוחין דנהרין תדירא דהראן תדירא עאכ"ו:</p>	<p>ולמדנו כל זמן שאלו הנרות שמבחוץ מאירים, אזי כל העולם מתברך, ולא נמצא רוגז בעולם. ומה אם אלו שמבחוץ הם כך, השני תפוחים שמאירים תמיד ושמחים תמיד, על אחת כמה וכמה.</p>
<p>תניא כד אתגליין תרינ תפוחין אלין אתחזי זעיר אפינ בחדוותא וכל אינון בוציני דלתתא בחדוותא וכל אינון דלתתא נהרין וכל עלמין חדאן ושלימין מכל שלימותא וכלא חדאן ונהרין וכל מיבו לא פסיק כלהו אתמליין בשעתא חדא כלהו חדאן בשעתא חדא:</p>	<p>ולמדנו כשמתגלים אלו השני תפוחים, נראה ז"א בשמחה, וכל אותם הנרות שלמטה בשמחה. וכל אותם שלמטה הם מאירות, וכל העולמות הם שמחים, ושלמים מכל שלימות, והכל שמחים ומאירים, וכל טוב אינו נפסק, וכולם מלאים בשעה אחת, וכולם שמחים בשעה אחת.</p>
<p>ת"ח פנים דלבר אית זמן דנהרין ואית זמן ודלא נהרין (דחשוכאן) ובג"כ כתיב (במדבר ו כה) יאר יי פניו אליך (תהלים סז ב) יאר פניו אתנו סלה מכלל דלא הוי תדירא אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא:</p>	<p>בא וראה, הפנים שבחוץ, יש זמן שהן מאירות ויש זמן שאינן מאירות, ולכך כתוב "יאר ה' פניו אליך", "יאר פניו אתנו סלה", משמע שאינם תמיד, רק כאשר מתגלים התפוחין של מעלה.</p>
<p>תאנא אלין תפוחין⁵⁹³⁸ דסתימין נהירין וחורין תדירא ומנהון נהירין לתלת מאה ושבעין עיבר⁵⁹³⁹ וכל שיתא תקונין קדמאין דבדיקנא ביה כלילן הדא הוא דכתיב (מיכה ז יט) ישוב ירחמנו ישוב מכלל דזמנין טמירין וזמנין אתגליין:</p>	<p>למדנו אלו התפוחים הסתומים, מאירים ולבנים תמיד, מהם מאירים מאורות לש"ע צדדים, וכל ששת התיקונים הראשונים שבזקן כלולים בו. זהו שנאמר "ישוב ירחמנו". "ישוב" מכלל שפעמים הם נסתרות ופעמים הם נגלות.</p>
<p>הכא הוא ישוב ירחמנו ובהאי דלתתא הוא ואמת דא הוא תקונא</p>	<p>כאן הוא "ישוב ירחמנו", ובזו התחתונה הוא "ואמת". זה הוא התיקון</p>
<p>קלד/א</p>	
<p>שביעאה דכליל שתא⁵⁹⁴⁰ בתרינ תפוחין דבעתיקא דעתיקין:</p>	<p>השביעי הכולל ששה בשני תפוחים שבעתיק דעתיקין.</p>

⁵⁹³⁸ ואמת הוא דעת [והוא תרינ תפוחין שורש החר"ג דודי צח ואדום (שיה"ש ה י), והוא בז"א, אבל כאן הם תרווייהו חוורין, והם נהרין וחורין תדירא כמ"ש באד"ר (קל"ג סע"ב), אך מ"מ שרשם כאן, ולכן הם ג"כ תרינ תפוחין (כללים ח"א קיא ע"ד).

⁵⁹³⁹ זה יובן במה שביארתי לעיל דף קכ"ט ע"ב בענין ש"ע רבוא דאורכא דאנפין דאריך אפינ וע"ש גם ביארתי זה באורך במצות שילוח הקן (שער מאמרי רשב"י). ענין אלו הש"ע נהורין דאנפין הם בחינת האחורים של ההוי"ה דיודין שהם בגמטריא קפ"ד בתפוח זה וקפ"ד בתפוח זה והנה שתי בחינות קפ"ד בתרינ תפוחין הם בגמטריא ש"ע נהורין בהצטרף עמהם שני הכוללים שלהם. ודע כי אלו הש"ע הם שורש אל ש"ע נהורים אחרי' שיש גם כן בתרינ תפוחין והם שמות של א"ל כי אל במילוי אלף למד הוא קפ"ה. והנה בתרינ תפוחין יש שני שמות א"ל שהם קפ"ה קפ"ה והם בגמטריא ש"ע. ודע כי בחוטם דבאמצע תרינ תפוחין יש גם כן א"ל שלישי ושרשו הוא משם יא"י שבהוי"ה דמילוי ס"ג והוא בגמטריא א"ל כנודע (שער מאמרי רשב"י מג ע"ג). ⁵⁹⁴⁰ שיתא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תקונא תמינאה⁵⁹⁴¹ נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא ותליין בשקולא עד טבורא⁵⁹⁴² קום אלעזר ברי אתקין תקונא דא קם רבי אלעזר (בריה) פתח ואמר הכל תלוי במזל⁵⁹⁴³ ואפילו ס"ת בהיכל מלה דא אוקימנא בספרא דצניעותא:</p>	<p>התיקון השמיני יוצא חוט אחד של שיער סביבות הזקן ותלויים במשקל עד הטבור. קום אלעזר ברי, התקן תיקון זה. קם רבי אלעזר (בנו), פתח ואמר, הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל, דבר זה ביארנו בספרא דצניעותא.</p>
<p>והכא אית לאסתכלא (והכי קאמר) וכי הכל תלוי במזל ותנינן ס"ת קדש⁵⁹⁴⁴ ונרתקו קדש⁵⁹⁴⁵ וההיכל קדש⁵⁹⁴⁶ וכתיב (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה ואמר קק"ק⁵⁹⁴⁷ (בשלש) הא תלת אינון וס"ת לקבליהון נרתקו קדש וההיכל קדש והוא קדוש והתורה נתנה בנ' קדושות ובשלש מעלות בימים שלשה שכינה בשלש לוחות וארון והיכל בס"ת תליא ואיהו תליא במזל וכתיב (ירמיה י ב) ומאותות השמים⁵⁹⁴⁸ אל תחתו מאן דאיהו בקדושות הללו להוי תליא במזלא:</p>	<p>וכאן יש להתבונן. וכי הכל תלוי במזל. ולמדנו ספר תורה קודש, ונרתקו קודש, וההיכל קודש. ונאמר "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש", הרי הם שלשה, והספר תורה שקול כנגדם נרתקו קדוש, וההיכל קדוש, והוא קדוש והתורה ניתנה בשלש קדושות, בשלש מעלות, בימים שלשה, השכינה בשלש. לוחות וארון. והיכל תלויים בספר התורה והוא תלוי במזל. ונאמר "ומאותות השמים אל תחתו" מי שהוא בקדושות האלו, יהיה תלוי במזל.</p>
<p>אלא הכי אוקימנא בספרא דצניעותא האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין ביה אתקרי מזל מ"ט משום⁵⁹⁴⁹ דכל קד(ו)שי קדשין⁵⁹⁵⁰ דקודשיא בהאי מזלא תליין:</p>	<p>אלא, כך בארנו בספרא דצניעותא זה החוט המכובד והקדוש, שכל שערות הזקן תלויים בו, נקרא מזל. מה הטעם. לפי שכל קדשי הקדשים דקדושה תלויים בזה המזל.</p>

⁵⁹⁴¹ והנה אם נדקדק באותיות נוצר הם אותיות רצון בהיפוך, כי במצח הוא רצון חסד עלאה, ולמטה בזקן נהפך לנוצר, והוא הוא התיקון השמיני היורד מרצון העליון שבמצחא ומקיף הזקן. ולהיות כי הוא בינה שבכתר, נרמז בר"ת נחל, נ'וצר ח'סד ל'אלפים, כי היא נחל קדומים, והוא הנוצר חסד עלאה לאלפים, להורידו למטה, כי חסד עלאה הוא שם בן ארבע במילוי יודין שהוא בגמטריא חסד, ויורד למטה לשם בן ארבע במילוי אלפין על ידו, וזהו לאלפים לשם בן ארבע במילוי אלפין (שער מאמרי רשב"י). ממנו יונק אבא, ומתיקון י"ג אימא ושניהם נקראים מזלא המגיעים עד טיבורא ששם נשלמת קומת או"א והדיקנא חופפת על כל קומתם (הדרת מלך).

⁵⁹⁴² מה שאמרו עד טבורא הכוונה הוא עד טבורא דליבא, וכמ"ש שם (ק"ל סע"ב) וכנז'. אך עכ"פ הוא כי ב' המזלין הם מסתיימים בשוה, והם שניהם עד טבורא דליבא. ובאד"ז (רפט ע"ב) אמר כי או"א הם במזלא תליין ואתכלילן ביה, וכן שם (רצא ע"א) כי או"א אינון סתימין במזלא קדישא, וכן הוא ג"כ שם (רצב ע"א) וכנודע (כללים ח"א עט ע"ד).

⁵⁹⁴³ מהמ"ס נמשכין המזלין, אשר עליהם אמרו בזוה"ק ח"ג באד"ר (קלד ע"א) הכל תלוי במזל אפי' ספר תורה בהיכל. ואותן המזלין דא"א, הנה שם הוא סוד דכל הנהגה כולה דכל הכבשי דרחמנא, אשר הם מרזא דאור א"ס. והנה הם ג"כ שורש השרשים הנעלם דכל המזלות שברקיע השמים, בכל מה שנמשך מהם להאדם, בענין שנוי המזל מה שמשונה כל א' מחבירו בענין מזלו, וחקוקים הם כל אלו השינויים כולם בהמזלות שברקיע, ויסודן הוא לעילא לעילא, שהוא בהמזלין שבא"א דאצילות, שהוא בהנהגתו הנעלמה ית"ש, אשר מרזא דאור א"ס (כללים ח"א ה ע"ג).

⁵⁹⁴⁴ דהיינו זעיר עצמו. ונקרא קדוש לפי שהמוחין הן מן אבא חכמה, הנקרא קודש (עמק המלך שי"א פט"ז).
⁵⁹⁴⁵ היינו בחינת יסוד אמא, שהיה זעיר נתון במעיה (עמק המלך שם).

⁵⁹⁴⁶ היינו לאה שהוא מלכות בינה, והם נקראים קודש, לפי שיש בתוכם יסוד אבא דהיינו חכמה שהוא קודש, כמו שאומר בזוהר (שמות קכא ע"א) 'זאנשי קודש תהיון לי', קודש דא חכמה (עמק המלך שם).

⁵⁹⁴⁷ כלומר שאפילו גם כן בעולם הבריאה מקבלים הקדושה מזעיר, ונותנין הקדושה לעולם היצירה, ששם מקנן זעיר, והיינו דקאמר וקרא זה אל זה, כלומר ה"ב צרופי הויות שבזעיר, שהם בעולם האצילות, באים למטה ב"ב גבולי אלכסון שהם בעולם הבריאה, ומכח שנותנין הקדושה אלו לאלו, מתעוררים המלאכים למטה בעולם היצירה, ונקראים שם י"ב גבולים, ובעשייה י"ב תחומים. והיינו תחום שבת אותיות חותם המרכבה, אם כן גם אלה תלויין בזעיר, ולא במזל (עמק המלך שם).

⁵⁹⁴⁸ אם הוא כפשטיה מזל בשמים אלא ודאי רומז על מזל דדיקנא דא"א כנז' (הדרת מלך).

⁵⁹⁴⁹ עי' הדרת מלך סימן רעה ואו"א הנק' קדשים תלויים בו (הדרת מלך).

⁵⁹⁵⁰ קודשין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וס"ת אע"ג דאיהו קדוש לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל להיכל כיון דעייל להיכל אתקרי קדוש בעשר קדושות כגוונא דלעילא דלא אתקרי היכל⁵⁹⁵¹ אלא כד אתחברין עשר קדושות:</p>	<p>וספר התורה, אף על גב שהוא קדוש, אין חלות עליו עשר הקדושות עד שנכנס להיכל. כיון שנכנס להיכל, נקרא קדוש בעשר קדושות כדוגמא של מעלה. שלא נקרא היכל אלא כשמתחברות עשר קדושות.</p>
<p>ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא ויקרא קדישא דכל שערין תליין ביה אמאי ואקרוי מזל⁵⁹⁵² משום דמניה תליין מזלי ומזלי (ו)מניה עלאין ותתאין:</p>	<p>ולמדנו הכל תלוי במזל, שהוא החוט המכובד הקדוש הזה שכל השערות תלויים בו. מה הטעם שנקרא מזל. לפי שבו תלויים המזלות, והמזלות ממנו עליונים ותחתונים.</p>
<p>ובג"כ איהי תלייא וביה תליין כל מלי דעלמא עלאין ותתאין ואפילו ס"ת שבהיכל דמתעטר בעשר קדושות לא נפיק מכלליה עם שאר קדושין וכלהו תליין בהאי:</p>	<p>ולכן הוא תלוי וכן תלויים בו כל ענייני העולם העליונים והתחתונים. ואפילו ספר תורה שבהיכל שנכתר בעשר קדושות, לא יצא מכללו עם שאר כל הקדושות, וכולם תלויים בזה.</p>
<p>ומאן דחמי להאי תקונא אתכבשן אחוביהון (ס"א חוביהון) מקמיה ומתכפיין הה"ד (מיכה ז יט) יכבוש עונותינו א"ל ר"ש בריך ברי לקודשא דקדישין עתיק מכלא:</p>	<p>ומי שרואה בתיקון זה, נכבשים העבירות מלפניו ונכנעים. זהו שנאמר "יכבוש עונותינו" אמר ליה רבי שמעון, ברוך בני לקדש הקדשים שהוא עתיק מכל.</p>
<p>תקונא תשיעאה⁵⁹⁵³ מתערבין שערי עם אינון שערי דתליין ולא נפקין דא מן דא קום ר' אבא קם ר' אבא ואמר אלין (אינון) שערי דמתערבין עם אינון דתליין אקרון מצולות ים משום דנפקי ממותרי מוחא⁵⁹⁵⁴ ומהאי אתרא רמיו כל מארי דתבעין חובי דבני נשא ומתכפיין אר"ש בריך תהא לעתיק יומין:</p>	<p>התיקון התשיעי, השערות המתערבות עם אלו השערות התלויות ואינן יוצאות זה מזה. קום רבי אבא. קם רבי אבא ואמר, אלו (הן) השערות המתערבות עם אותן (השערות) התלויות נקראות "מצולות ים", לפי שהם יוצאות מן ממותרי המות, ומזה המקום נמצאים כל בעלי תביעת החטאים על בני אדם, ונכנעים. אמר רבי שמעון, ברוך תהיה לעתיק יומין.</p>
<p>תקונא עשיראה נחתין שערי תחות דיקנא וחפיין בגרונא תחות דיקנא קום ר' יהודה קם ר' יהודה פתח ואמר ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד יי' וגו' מפני פחד יי' הא אתידע דמאן דאיהו לבר⁵⁹⁵⁵ פחד יי' אתקרי ומהדר גאונו אינון שערי דתחות דיקנא ואתקרון הדר גאונו:</p>	<p>התיקון העשירי, השערות יורדות תחת הזקן, ומכסות על הגרון שתחת הזקן. קום רבי יהודה, קם רבי יהודה. פתח ואמר, "ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד ה' וכו'". "מפני פחד ה'", הרי נודע כי מי שהוא מבחוץ נקרא "פחד ה'". "ומהדר גאונו", אלו הן השערות שתחת הזקן ונקראות "הדר גאונו".</p>
<p>תרי ותקונא עשיראה (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב וחד סר דלא נפקי נימא מן נימא חסד לאברהם:</p>	<p>שנים התיקון העשירי "תתן אמת ליעקב". (התיקון) האחד עשר, שאין הנימין יוצאים משאר הנימין "חסד לאברהם".</p>

⁵⁹⁵¹ היכ"ל גימ' אדנ"י אלא כד אתחברין י"ס דז"א שהוא ספר תורה שבכתב בהיכל מלכות ואפילו זה ס"ת בהיכלו הוא תלוי בזה המזל דדיקנא כנ"ז (הדרת מלך).

⁵⁹⁵² סימן דעת הנז' (הדרת מלך).

⁵⁹⁵³ שערין המעורבין בתיקון ח' ונק' לאלפים ובא"א ותשליך במצולות ים (הדרת מלך).

⁵⁹⁵⁴ כי שערות הראש באור חוזר מהמוח ושערות הדיקנא באור ישר לכפות בעלי הדין, וכמ"ש הרב בפ"א א"ז (הדרת מלך).

⁵⁹⁵⁵ הוא ז"א יען הדיקנא שחופפת על א"א אינה מבעת להפות על ראש ז"א והוא בחוץ מלביש לא"א מטיבורו ולמטה נק' פחד ה' כי בו נגלו הדינים והשערות נק' ב' שמות הדר וגאונו כמ"ש הוד והדר לבשת ה' מלך גאות לבש הדרת פנים וגאונו הוא זקנו (הדרת מלך).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תקונא דתריסר דלא תליין שערי על פומא ופומא אתפני מכל סטריין ויאין שערי סחור סחור ליה בגין דלא אשתכח טרחותא כמה דאצטריך טרחותא במאי קא מיירי דינא באתר ונ"א בתרו דינא טרחותא אשתכח וכי שערי דדיקנא טרחא אינון או דינא אינון והא כלא רחמי אתחזן אלא דלא אתטרה⁵⁹⁵⁶ בישובא (ס"א בנשובא) דרוחא דזעיר אפיין:</p>	<p>התיקון הי"ב, שהשערות אינם תלויים על הפה, והפה נתפנה מכל הצדדים, ויפים שערות סביב סביב כדי שלא תימצא טירחה, כראוי. טרחה זו, במה מדובר. בדין, במקום [אחר] שיש דין, יש שם טורח נמצא. וכי שערות הזקן הם טרחה או דין, והרי הכל נראה בו רחמים. אלא כדי שלא יטריח בישוב [בנשיבת] הרוח דז"א.</p>
<p>דתאנא מהאי פומא קדישא עלאה קדש קדשים נשבא רוחא מאי רוחא רוחא דאיתרק (ס"א דאתרבק) ביה דמתלבש ביה ונ"א דאתתקן ומתלבש ביה זעיר אפיין ומהאי רוחא מתלבשין כל אינון דלתתא וכד ההוא רוחא נפיק אתפרש לתלתין ושבעה אלף עיבר⁵⁹⁵⁷ ואתפשט (ס"א ואתפרשא) כל חד בלחודוי לאתריה:</p>	<p>שכן למדנו מזה הפה הקדוש העליון, קדש הקדשים, נושבת רוח. ואיזו רוח. הרוח שהורק [שנדבק] בתוכו, שבהם מתלבש ז"א [שנתקן ומתלבש בו], ומזו הרוח מתלבשים כל אלה שלמטה. וכשזו הרוח יוצאת, מתחלקת לל"ז אלף צדדים ומתפשטת (ונפרד) כל א' לבדו למקומו.</p>
<p>וכל מאן דאתחזי לאתלבשא מניה אתלבש ועל דא שעריין לא אשתכחו על פומא קדישא משום דרוחיה נפיק ולא בעי מלה אחרא לאתערבא ביה ולקרבא בהדיה ודא הוא טמירותא דכלא דלא אתרבק לא לעילא ולא לתתא והוא סתים בסתימא דסתימין דלא אתידע:</p>	<p>וכל מי שראוי להתלבש, ממנו מתלבש. ועל כן אין שערות נמצאות על הפה הקדוש, לפי שרוחו יוצאת. ואין צריך דבר אחר שיתערב עמו, ושיתקרב אליו. וזהו הטמון מכל, שכן אינו מתדבק לא למעלה ולא למטה, והוא סתום בסתימת הסתומים, שלא נודע.</p>
<p>קלד/ב</p>	
<p>דא הוא דלא אתתקן ולא הוה ביה תקונא ובגין כך רוח דנפיק לבר וס"א דנפיק מההוא דלברו ומתלבשין ביה נביאי מהימני אתקרי פה יי⁵⁹⁵⁸ אבל בהאי עתיקא דעתיקין לא אתפרש⁵⁹⁵⁹ ולית מאן דידע רוחיה⁵⁹⁶⁰ בר איהו:</p>	<p>זה הוא שלא נתקן ולא היה בו תיקון, לכן הרוח היוצא לחוץ (יוצא מאותו שבחוץ) ומתלבשים בו נביאי האמת נקרא "פה ה'", אבל בעתיק של העתיקין הזה לא נתפרש, ואין מי שישגיג את רוחו חוץ ממנו.</p>
<p>ובגין כך שערוי שקילין וסוחרנא דפומא ופומא (סוחרניה דפומא ו)אתפני מכל סטרוי ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עיברין באתר דכל שערי שקילין</p>	<p>ולכן השערות שלו שוים מסביב לפה, והפה נתפנה מכל צדדיו. ובזאת בטחו האבות להתלבש בזה הרוח שמתפשט לכמה צדדים במקום שכל השערות שוות מסביבו [זהו שנאמר אשר נשבעת לאבותינו].</p>

⁵⁹⁵⁶ כי אם יהיו השערות סביב הפה יש טורח לרוח הפה המנשב מפה א"א לתקן ז"א וצריך שלא יהיה שם דבר המעכב לנשב היטב רוח הפה הסתום ונעלם לא יתערבו בו שערות כי לא הוה ביה תיקונא פי' שלא נתלבש בשום דבר כשאר אורות א"א אלא יוצא מפיו ונושב על ז"א בלי שום הלבשה ותיקון ב' תקון האור ליהנאות ממנו הוא שיתלבש מחכמה שיכלו לסובלו (הדרת מלך).

⁵⁹⁵⁷ מספר הזה הוא כמספר ההבל עצמו היוצא מן הפה כי הבל בגמט' ל"ז ואומרו ודא הוא טמירתא דכולא דלא אתידע לא לעילא ולא לתתא כו' הענין הוא כי ההבל הזה הנה הוא יוצא מן ההיא רישא עלאה קדמאה אשר היא נקראת תנינא כמבואר אצלנו בריש אדרת האזינו ומשם נמשך עד הפה הזה דאריך אפיין ויוצא מתוכו בסוד הבל ולכן יש בו כח להלביש ולהקיף את הכל וכמו שנתבאר אצלנו כי אור המקי' גדול מן הנוק' וזמ"ש מאי רוחא. רוחא דאתרק ביה דמתלבש ביה ז"א כו' ושם באדרת האזינו ביארנו ההיא רישא עלאה הנז' דמינה נפיק האי הבל כי היא הוי"ה במילוי יודין וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

⁵⁹⁵⁸ הוא מתגלה לכל, מפני שהוא לבר מזעיר (עמק המלך שי"א פ"כ).

⁵⁹⁵⁹ ממנו בלי אמצעיות אבא ואמא לזעיר (עמק המלך שם).

⁵⁹⁶⁰ מלבד איהו עצמו, אבל על ידי אמצעיות אבא ואמא, יורד רוחו לזעיר, כדפירשנו (עמק המלך שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בסוחרנו⁵⁹⁶¹ (הדא הוא דכתיב (מיכה ז כ) אשר נשבעת לאבותינו):</p>	
<p>ודא הוא תקונא קדישא עלאה דתריסר דמכאן אשתלשלו י"ב תחומין לעילא⁵⁹⁶² (ו) י"ב תחומין לתתא⁵⁹⁶³ י"ב תחומין לי"ב שבטי אבהתא⁵⁹⁶⁴ הה"ד אשר נשבעת לאבותינו:</p>	<p>וזה הוא התיקון הקדוש העליון הי"ב, שמכאן נשתלשלו י"ב תחומין למעלה, י"ב תחומים למטה, י"ב תחומים לי"ב שבטי האבות. זהו שנאמר "אשר נשבעת לאבותינו".</p>
<p>תקונא דתליסר תליין שערי דתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה וביקרא שפירא וחפיין עד מבורא⁵⁹⁶⁵ ולא אתחזיין מאנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירן חוורין:</p>	<p>התיקון הי"ג, השערות תלויים מתחת הזקן מכאן ומכאן בכבוד נאה ובכבוד יפה, ומכסים עד טבור. ולא נראה מהפנים של מנחת הבושם, רק אלו התפוחים היפים והלבנים.</p>
<p>א"ר שמעון זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא עלאה דאנון ביה זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דאנון יתבין בקדושה עלאה ואשא עלאה (ו) ואסחר לן (ס"א בין אשא עלאה (ו) ואסחר לן) (והא"י) כל תקונין עלאין (לדיוקנא) דדיקנא קדישא אתתקנו ואתעטרו ואסחרו לדוכתייהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון, אשרי חלקו של מי שנמצא באדרא הקדוש והעליון הזה שאנו בו, אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, שאנו יושבים בקדושה עליונה, אש העליונה מסבבת אותנו (בין אש עליון שסביב אותנו), והרי כל התיקונים העליונים (של צורה) של הזקן הקדוש נתתקנו ונתעטרו והקיפו במקומם.</p>
<p>והאי תקונא דתליסר הוא תקונא יאה דביה אחידן וכלא כלהו מתכספין (בסופא) למזקף רישא לקבליה מניה תליין כל אינון דבזעיר אפיין אחידן מניה תליין עלאין ותתאין וכל גנוזין עלאין ותתאין גניזין ביה וביה כלילן ואיהו מזלא דמתזלא מניה כלא דא הוא תקונא שלימתא דאשלים לכל תקונין דא אשלים לכלא:</p>	<p>וזה התיקון הי"ג, הוא תיקון נאה, שבו אחוזים הכל, כלם מתביישים לזקוף ראשם אליו, ממנו תלויות, כל אלה בז"א אחוזות, ממנו תלויים העליונים והתחתונים וכל הגנוזים העליונים והתחתונים גנוזים בו, ובו הם כלולים והוא מזל שהכל נוזלים ממנו. זהו תיקון בשלימות שמשלים את כל התיקונים והוא משלים את כולם.</p>

⁵⁹⁶¹ רצון האבות הקדושים, הן הן המרכבה, חשקו למות מיתת נשיקה, דביקות רוחא ברוחא, והוא רוח הבל של הפה הזה, שמת בו משה רבנו ע"ה במנחה של שבת. והקב"ה הבטיחם אל זה הפה, לנשוב ממנו רוחא חיי דחיי, על ידי זעיר אנפין, הדא הוא דכתיב 'אשר נשבעת לאבותינו', וזהו סוד גויעה האמורה באבות הצדיקים, ואסיפה שלהם, ונשבע להם על זה (עמק המלך שם).

⁵⁹⁶² י"ב גבולי אלכסון י"ב גבולין דארץ ישראל ועי' ב"ב קכב ע"א (לש"ו).

⁵⁹⁶³ בכל העולמות, וי"ב צירופי הויה דתפילין דז"א, היורדים מראש עתיקא, בכל יום, וזהו אומרם ז"ל, [ברכות ו' א'] 'הקב"ה מניח תפילין'. ובבריאה הם י"ב שערי ירושלים העליונה, וי"ב היכלות, והם סוד הי"ב בקר, והים עליהם ים הקדמוני וים האחרון, שער ראובן אחד, שער שמעון אחד, וכל שבט קורא נשמות שבטו להיכלו, שנאמר 'ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו'. 'עדות לישראל' (תהילים קכב ג-ד). ויש י"ב מנהגי תפילות לי"ב שבטי י"ה, וי"ב סמני הקטורת, וזהו שאומר בזהר חדש פרשת לך לך דף מ"ה וזה לשונו, 'כתיב ירושלים הבנויה, זו ירושלים של מעלה, ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל', כדי להעיד על כל צדיק וצדיק מישראל, ולמה להיות כולם מודים ומברכים לשמו, הדא הוא דכתיב 'עדות לישראל להודות לשם יי' [שם]. והיינו דתנו, (רות רבה פ"ג סי' ד) כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי כבודו כפי הראוי לו, מאן דאתי מראובן יש מדורו עם צדיקים מן ראובן, וכן כל שבט ושבט, ומאן דהוא גר מאומות העולם ונתגייר מדורו במדור של גרים, והשבטים עומדים לעדות לכל צדיק וצדיק, הדא הוא דכתיב 'ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יהוה' (תהילים קכב ג-ד). וזהו אומרם י"ב תחומין לעילא בדיקנא דעתיקא, וי"ב תחומין לתתא, בגן עדן של הכסא כבוד. והתיקון של הי"ג כולל הכל, לכן לא נחשבים אלא י"ב, כנגד י"ב צירופי הויה, והמקור כולל הכל, וכנגדם אל [תיקון דיקנא הראשון], והי"ב תחומין (עמק המלך שם).

⁵⁹⁶⁴ דהיינו באיברי השכינה הם כולם, רק יוסף הוא מיסוד זעיר, והוא בעולם הזכר כאשר אבאר במקומו, והם תיקוני השכינה כאמור בזהר פרשת ויחי (רמו ע"ב) בסוד 'נפתלי אילה שלוחה' עיין שם. וכנגדם י"ב גבולים ותחומים בארץ ישראל ועבר הירדן, לי"ב שבטי י"ה, 'הדא הוא דכתיב 'אשר נשבעת לאבותינו' (מיכה ז כ) להוריש להם אלו הי"ב תחומין, להיות להם לבנים בעולם הזה ויושבים עמהם בעולם הבא במטה שלימה (עמק המלך שם), לעיל עח ע"א (לש"ו).

⁵⁹⁶⁵ עי' כללים הובא לעיל ע"א.

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא אלין תקונין אקרוין ימי קדם (אקרוין) יומין קדמאין דקדמאי ואינון דאשתכחו בזעיר אפיין אקרוין ימי עולם ותאנא אלין ימי קדם כלהו מתתקנן בתקונא ורדיקנא (דדיוקנא (ס"א דדיקנא)) דעתיקא דעתיקין טמירא דטמירין (כליל בהו) והאי דתליסר כליל להון⁵⁹⁶⁶ כמה דאתמר ודא יומא לא אתכליל בהדיהו אלא הוא כליל כלא:</p>	<p>למדנו אלו תיקוני נקראים "ימי קדם", ימים הראשונים של הראשונים, ואותם הנמצאים בז"א, נקראים ימי עולם. ולמדנו אלו ימי קדם כלם מתוקנים בתקוני הזקן של עתיק העתיקים טמון הטמונים (כלול בהם). וזה התיקון הי"ג הוא כולל אותם כמו שלמדנו, וזה היום אינו נכלל בהם אלא הוא כולל את כולם.</p>
<p>ובהוא זמנא דאתער עתיק יומין⁵⁹⁶⁷ בתקונין דלעילא ההוא אתקרי יום אחד דביה זמין לאוקיר דיקניה הדא הוא דכתיב (בראשית א ה) יום אחד הוא יודע ליי' הוא בלחודוי יתיר מכלא הוא דכליל כלא הוא דאתקרי בשמא ידיעא:</p>	<p>ובזמן ההוא, שאז יתעורר עתיק יומין בתיקונים של מעלה, זה יקרא יום אחד שבו עתיד לכבד את הזקן. זהו שנאמר "יום אחד הוא יודע לה'" "הוא" לבדו, יותר מכולם, כי הוא הכולל את הכל, הוא נקרא בשם ידוע.</p>
<p>דתנינן באתר דאית יום אית לילה דלית יום בלא לילה ומשום דההוא זמנא זמן יהא דיקרא דדיקנא והוא בלחודוי ישתכח לא אתקרי לא יום ולא לילה דלית יום אקרי אלא מסטרא דילין ולית לילה אקרי אלא מסטרא דילין:</p>	<p>שכן למדנו במקום שיש יום, יש לילה. שכן אין יום בלא לילה, לפי שבאותו הזמן יהיה זמן של כבוד הזקן, והוא לבדו ימצא, לא נקרא לא יום ולא לילה. כי לא נקרא יום אלא מהצד שלנו, ולא נקראת לילה אלא מהצד שלנו.</p>
<p>ומשום דהאי תקונא כליל כלא לא אתידע ולא אתחזי מניה ומניה נגיד משחא דרבותא לתליסר עיבר מבויעין לכל אינון דלתתא דנהרין בההוא משחא (אתתקנו) ובתליסר תקונין ואילין אתתקנא (ד) דדיקנא קדישא עלאה ואלין תקונין דבהאי דיקנא מתתקנן ונחתן לכמה עיבר ולא אתחזון היך מתפשטין והיך נפקין מכלא אסתימו ומכלא אתתמרו:</p>	<p>ולפי שהתיקון הזה כולל את הכל לא יודע ולא נראה ממנו, וממנו ימשך שמן המשחה ליי"ג צדדי המעיינות לכל אלו שלמטה שמאירים באותו שמן. (נתקנו) ביי"ג תקונים האלו נתקן הזקן הקדוש העליון, ואלו התיקונים שבזה הזקן נתקנים ויורדים לכמה צדדים ואינם נראים, איך מתפשטים ואיך יוצאים, סתומים מכל, וגנוזים מכל.</p>
<p>לית דידע אתר להאי עתיקא בפשיטותא דלהון כלהון כלילין כמה דאתמר אתידע לא אתידע טמיר ולא טמיר עליה אתקרי (ישעיה מב ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן וכתיב (תהלים קג) הוא עשנו וולאו (ולו) אנחנו וכתיב (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב באתריה יתיב ולית דידע ליה יתיב ולא</p>	<p>אין מי שיודע מקום לזה העתיקא בהתפשטות שלהם וכלם כלולים, כמו שכבר למדנו. נודע אבל אינו נודע, נסתר אבל אינו נסתר, עליו נקרא "אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן", ונאמר "הוא עשנו ולא אנחנו" ונאמר "ועתיק יומין יתיב" יושב במקומו, (יושב) ואין נודע לו, יושב ואינו נמצא. ונאמר "אורך על כי נוראות נפליתי".</p>

⁵⁹⁶⁶ והנה התיקון י"ג שהוא המזל תחתון, הנה הוא בסוד כתר מלכות כמ"ש הגר"א בספד"צ פ"א בתחילתו (א ע"א) בענין סוד המתקלא עש"ה, כי הוא כתר משום שהוא עתיקא דכליל לון, וכמ"ש באד"ר (קלד ע"ב) והאי דתליסר כליל להון כו' דהאי תקונא כליל כלא, ר"ל שהוא כולל כל הי"ג תקונין דנפקין ממ"ס שהוא א"א, והוא הכתר הכללי, ונקרא מלכות משום דהוא כליל כלא ושליט על כלא, ר"ל שכל הנהגת האצילות הוא ממנו כמ"ש באד"ז (דף רפ"ט ושם רפ"ב) והתיקון הזה הנה הוא שורש המלכות הנשאר בז"א בעטרה שבו, והוא שייך להמלכות כי הוא שורשה העומד בז"א, ולכן הוא ט' תיקונין בז"א והוא א"ח דאחד, ומרומז התי' ט' באות בפנ"ע, כי עיקרן מה ששייך לז"א עצמו הוא רק ח' תקונין והוא הח' דאחד, והם הח' תקונין אשר עד סוף מזל עליון הכלולים באבא. אבל התיקון ט' הוא רק שורש הנוק' שבו, והוא שייך להנוק'. והו' ח' לז"א וה' להנוק' וכמו שהוא באו"א, שאבא כלול בח' תיקונין ואמא בה' (כללים ח"ב לב ע"ד).

⁵⁹⁶⁷ הוא באלף הז', זמן שליטת הבינה, אשר כל הי"ג תיקונין בה מתגליו, כמ"ש בספד"צ פרק א (יא ע"א) וע"ש בהגר"א (בד"ה שביעאה עליהו יא ע"א) ע"ש כל הענין, וכן שם פרק ב (יח ע"ג ד"ה ארבע) בזה. והנה יתגלה אז בה אור התלת עלמין עצמן, כי כאשר יתעלו העולמות ב"ע [שבהם הוא שליטת הזרין] בהמלכות, אז יעלו הזרין בהבינה וכמ"ש בסוף הספד"צ (לו ע"ב) וכולא תיבין לאתרייהו, ויתגלו אז אור התלת עלמין שבתקונא קדמא שהם השורשים דהעולמות ב"ע (דע"ה ח"ב סא ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

שביח וכתוב (תהלים קלט יד) אודך על כי נוראות נפליתי ⁵⁹⁶⁸ וגו':	
אמר ר"ש לחברייא כד אתפריס פריסא דא דאתון חמאן עלנא אנא חמינא דנחתו כל תקונין בגווה ונהירו באתר דא וחד פרוכתא בוצינא דקודשא בריך הוא (ס"א בוסיתא ורקדושא (דקדושה)) פריסה ⁵⁹⁶⁹ בארבע סמכין לארבע עיבר:	אמר רבי שמעון להחברים, כשנפרסה פרוכת זו שאתם רואים עלינו, אני רואה שירדו כל התיקונים בתוכה והאירו באותו המקום, ופרוכת אחת נר של הקדוש, ברוך הוא (תואר פנים של קדושה), היא פרוסה על ארבעה עמודים, לארבעה צדדים.
קלה/א	
סמכא חד הוא יתיב מתתא לעילא וחד מגרופיא בידיה ובמגרופיא ארבע מפתחי שנינן (ס"א שניין) מכל סטרוי ומתאחדן פרסא ונחתין לה מעילא לתתא וכן לסמכא תניינא ותליתאה ורביעאה:	עמוד אחד היה יושב מלמטה למעלה, ואחד מזלג היה בידו. ובמזלג היו ארבע מפתחות חדים (שניים) מכל הצדדים ואוחזים בפרוכת ומורידים אותה מלמעלה למטה. וכן היה לעמוד השני והשלישי והרביעי.
ובין סמכא לסמכא אחידן תמניסר רגלי דסמו(ו)כין ⁵⁹⁷⁰ ומתנהרין בבוצינא דגליפא (ס"א בבוסיתא דגליפין) בההוא פרויסא וכן לד' עיבר:	ובין עמוד לעמוד, נאחזים י"ח שרגליהם סמוכות ומאירים בנר שנחקק (בתואר פנים שנחקקים) באותה הפרוכת. וכן לכל ד' הצדדים.
אווחמינא אלין תקונין דנהרין עלה והוו מחכאן מלי דפומנא לאתעטרא ולאסתלקא כל חד באתריה וכד הוו מתתקנן מפומנא כל חד וחד סליק ואתעטר ואתתקן בההוא תקונא דאתתקן הכא מכל (ס"א בהבל דכל) פומא דחד מינן:	וראיתי אלה התיקונים שמאירים עליו, והם היו מחכים לדברי פינו להתעטר ולעלות כל א' במקומו, כי כשהיו נתקנים מפינו, כל אחד ואחד עלה ונתעטר ונתקן באותו התיקון שנתקן כאן, מכל (בהבל של כל) פה של אחד מאתנו.
ובשעתא דחד מינן פתח פומא לתקנא בההוא תקונא ההוא תקונא הוה יתיב ומחכה למלה דנפיק מפומיכוון וכדין סלקא בדוכתיה ואתעטר ⁵⁹⁷¹ וכל סמכין מכאן ומכאן חדאן על דשמעין מה דלא ידעו וצייתין לקליכוון:	ובשעה שאחד מאתנו פתח את פיו לתקן באותו התיקון, אותו התיקון היה יושב ומחכה לדיבור שיצא מפיכם, ואז עלה למקומו ונתעטר (שם). וכל העמודים שמכאן ומכאן, היו שמחים על ששמעו את מה שלא ידעו, והיו מקשיבים לקולכם.
כמה רתיכין קיימין הכא בגיניכוון זכאין אתון לעלמא דאתי דכלהו מלי דנפקי מפומיכוון כלהו מלין קדישין מלי ⁵⁹⁷² כשרן דלא אסטאן לימינא ולשמאלא:	כמה מרכבות עומדים כאן בשבילכם, אשריכם לעולם הבא, שכן כל הדברים שיצאו מפיכם כולם הם דברים קדושים, דברים כשרים שאינם נוטים לא לימין ולא לשמאל.

⁵⁹⁶⁸ חיי העוה"ב הוא בשליטת הקו האמצעי, ור"ל כי יעמדו אז כולם בקו אחד, ויהיו כולם בבחי' הקו האמצעי של עתה, ויתגלה אז יחודו ית"ש בכולם שוה, כי יתגלה יחודו ית"ש בכל פעולות החסד והגבורה אשר נעשה מהם, ועליו נאמר (זכריה יד ז) והיה יום אחד הוא יודע לה' (והוא שליטת דקו האמצעי הגילוי דאור יחודו ית"ש) לא יום ולא לילה, הם קו החסד והגבורה שהם יום ולילה, כי בגילוי דאור יחודו לא ניכרו לבחי' שונות כלל ויהיו כולם בבחי' הקו האמצעי, ועל גילוי נאמר (תהלים קלט יד) אודך על כי נוראות נפלאתי, וכמ"ש באד"ר (קלד סע"ב) (כללים ח"א עח ע"ג).

⁵⁹⁶⁹ פריסא (דפ"ו).

⁵⁹⁷⁰ דסמכי (דפ"ו).

⁵⁹⁷¹ כל גילוייו ית"ש אשר באצילות, שהם כל שמותיו יתברך, וכל אורם וגילויים, הוא ג"כ רק ע"י הצדיקים כי בכל מה שמתבונן⁵⁹⁷¹ האדם למטה הוא מאיר ומזהיר אותו הענין למעלה, וכשמתבונן בשמותיו ית"ש ובאורם אשר באצילות, הוא מעורר גילויים למעלה, ונמשך ממילא אור קדושתם למטה ג"כ, כי כל גילוייו שבאצילות הוא רק בשביל העולמות ב"ע. ועי' באד"ר (קלה ע"א) כי ע"י דרשת הרשב"י ותלמידיו בה"ג תיקונים, הנה נתגלו והאירו בזהר אורם למעלה. וכן הוא ג"כ בהקדמת זוהר בראשית (ב ע"א) וכן בהקדמת תיקונים (ג סע"ב) (כללים ח"א ג ע"ד).

⁵⁹⁷² מלין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קב"ה חדי למשמע וציית להני מלי עד דהוא אנמר (ס"א אנזר) דינא די לעלמא דאתי⁵⁹⁷³ תימרון זמנא אחרא כל הני מלי קדישין עלייכו כתיב (שיה"ש ז י) וחכך כייז הטוב וגו' דובב שפתי ישנים:</p>	<p>הקב"ה שמח לשמוע ומקשיב לאלו הדברים עד שהוא גומר (גוזר) הדין. כי לעולם הבא תאמרו פעם נוספת את כל אלו הדברים הקדושים. עליכם נאמר "וחכך כייז הטוב וגו' דובב שפתי ישנים".</p>
<p>מאי דובב שפתי ישנים דאפילו לעלמא דאתי מרחשן שפוותייכו אורייתא קמיה השתא אתתקנו ואתכווננו דעתא למתקן תקונוי דזעיר אפיז היך יתתקן והיך יתלבש בתקונוי מתקוני עתיק יומין קדישא דקדישין טמירא דטמירין טמירא מכלא דהשתא חובתא (ס"א חכמתא) עלייכו למגזר דינא קושטאה יאה ושפירא:</p>	<p>מאי "דובב שפתי ישנים". שאפילו לעולם הבא שפתותיכם תהיינה דובבות (דברי) תורה לפניו. עתה תתקנו ותכווננו דעתכם לתקן את תיקונוי של ז"א, ואיך ייתקן ויתלבש בתקוני, מתקונוי של עתיק יומין קודש הקדושים טמון הטמונים הטמון מכל, עתה חובה (חכמה) עליהם לפרש את הדין, אמת נאה ויפה.</p>
<p>ולאתקנא כל תקוניז על בורייה תקוני דזעיר אפיז מתקוני דאריך אפיז אתתקנו ואתפשטו תקונוי מכאן ומכאן כחיוז ב"נ למשלטא (ס"א) ומשלפא (דמשלפא) ביה רוחא דטמירא דכל וטמירין (סטריז) בניז למיתב על כורסייא דכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:</p>	<p>ולתקן כל התיקונים על בוריים תיקונים של ז"א מהתיקונים של א"א נתקנו ונתפשטו תיקוניו מכאן ומכאן, כמראה אדם לשלוט (ולהוציא) בו הרוח הסתום כל הסתומים כדי לשבת על הכסא, שנאמר "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה".</p>
<p>כמראה אדם דכליל כל דיוקניז כמראה אדם דכליל כל שמהן כמראה אדם דביה סתימין כל עלמין עלאין ותתאין כמראה אדם דכליל כל רזין דאתאמרו ואתתקנו עד דלא אברי עלמא ואע"ג דלא אתקיימו:</p>	<p>כמראה אדם הכולל כל הצורות, כמראה אדם הכולל את כל השמות, כמראה אדם שבו סתומים כל העולמות העליונים והתחתונים, כמראה אדם שהוא כולל את כל הסודות שנאמרו ונתקנו טרם שנברא העולם, ואף על פי שלא נתקיימו.</p>
<p>תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין עד לא זמין תקונוי⁵⁹⁷⁴ באני מלכין כנס מלכין⁵⁹⁷⁵ ונ"א גליף מלכין ומשער מלכין ולא הוו מתקיימי עד דדחי (ס"א דאנח) לון ואצנע לון לבתר זמנא:</p>	<p>למדנו בספרא דצניעותא עתיקא דעתיקין, טרם שהכין תיקונים, בנה מלכים, אסף מלכים, (חוקק מלכים) והיה משער את המלכים. אבל לא היו מתקיימים עד שדחה (שהניח) אותם והצניע אותם לזמן אחר.</p>
<p>הה"ד (בראשית לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום בארץ אדום באתר דכל דיניז מתקיימין תמן⁵⁹⁷⁶ וכולהו לא אתקיימו עד דרישא</p>	<p>זהו שנאמר "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום" "בארץ אדום" במקום שכל הדינים נמצאים שם, וכולם לא נתקיימו, עד</p>

⁵⁹⁷³ דאי (דפ"ו).

⁵⁹⁷⁴ אמר ד' לשונות ע"ש הד' מיני מלכים דא"א וזו"ן, 'באני מלכין' הוא על המלכין דאבא, 'כנס מלכין' הוא על המלכין דאימא, 'גליף מלכין' הוא על המלכין דז"א, 'משער מלכין' הוא על המלכין דהנוק'. ולעיל (קכח ע"א) אמר רק ב' לשונות גליף ושיער מלכין, והוא על המלכין דזו"ן, כי כל למעלה מהם הם כולם נעלמים, כמ"ש במאמרי רשב"י (דף סב ע"ב, וטל ע"ג, ועי' מבו"ש שם יד ע"ד מדפוה"ח בפ"ו שם, ע' שם ושם והבן) (דע"ה ח"א א ע"א), מה שנזכר באד"ר ענין המלכים ג' פעמים (קכח ע"א קלה ע"א קמב ע"א) והם דא"א ודזו"ן, וכן אמר הרב ג"כ במאמרי רשב"י (בביאור אד"ר דף ל ע"ב, ודף סד ע"א). ואמר שם כי המלכים אשר בקכ"ח ע"א הם דא"א, וקלה ע"א הם דז"א, וקמ"ב ע"א הם דנוק' (דע"ה ח"ב ד ע"א).

⁵⁹⁷⁵ קכח (הערת הזהר).

⁵⁹⁷⁶ עיקר סבת מיתת המלכים וביטולן ושבירת הכלים אשר היה הן בהמלכי עגולים והן בהמלכי יושר, הנה היה משום שהיו כולם רק דינים גדולים וגבורות חזקים, וכמ"ש הגר"א ז"ל בספד"צ (ג ע"א פ"א בד"ה וארעא אתבטלת בהגהה שם) (דע"ה ח"א טז ע"ג). בזוהר הרקיע (דף ק"ד ע"א) וכן במאמרי רשב"י (פרשת תרומה דף ז' ע"ב) אמר דסבת מיתתם היה משום שהיו כולם דינים גמורים [וכמו שמבואר ג"כ בע"ח בשבירת הכלים (סוף פרק ז') ובנקודות (פרק א') ע"ש] וכן אמר שם פרשת פקודי (ד' כ"ג ע"א וב') שמשום שהיו כולם דינים קשים לא יכלו לקבל את האור, ועי"ז מתו. וכן הוא עוד שם בארוכה בזה בביאור מדרש הנעלם רות (דף ס"ג

זהר ויקרא חלק א'

<p>חורא עתיקא דעתיקין אתתקן כד אתתקן תקין כל תקונין דלתתא תקין כל תקונין דעלאין ותתאין:</p>	<p>שהראש הלבן שהוא העתיק של העתיקין נתקן. וכאשר נתקן, תיקן את כל התיקונים שלמטה שתיקן את כל התיקונים של העליונים והתחתונים.</p>
<p>מכאן אוליפנא כל רישא דעמא דלא אתתקן⁵⁹⁷⁷ הוא בקדמיתא לית עמא מתתקנא ואי איהו מתתקן בלהו מתתקנן ואי איהו לא מתתקן בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא:</p>	<p>מכאן למדנו כל ראש העם שלא נתקן הוא תחילה, אין העם יכולים ליתקן, ואם הוא נתקן, אז כולם נתקנים. ואם הוא אינו נתקן תחילה, אין העם יכולים ליתקן.</p>
<p>מנלן מעתיק יומין דעד לא אתתקן הוא בתקוני לא אתתקנו כל אינון דבעו לאתתקנא וכלהו עלמין אתחרבו:</p>	<p>מניין לנו. מעתיק יומין, שכן טרם שנתקן הוא בתיקוניו, לא נתקנו כל אותם שצריכים ליתקן, (ואז) כל העולמות נחרבו.</p>
<p>הה"ד (בראשית לו לב) וימלוך באדום בלע בן בעור וימלוך באדום רזא הדא⁵⁹⁷⁸ (ס"א יקירא) הוא אתר דכל דינין מתקטרין תמן ותליין מתמן:</p>	<p>זהו שנאמר "וימלוך באדום בלע בן בעור וגו'". "וימלוך באדום" הם סוד אחד [מכובד], המקום שכל הדינים מתקשרים שם, וכולם תלויים משם.</p>
<p>בלע בן בעור תאנא הוא גורת דינא תקיפא דתקיפין דבגיניה מתקטרין אלף אלפיין מארי דיבבא ויללה:</p>	<p>"בלע בן בעור", למדנו הוא גורת הדין הקשה שבקשים, שבשבילו מתקשרים אלף אלפים בעלי יבבה ויללה.</p>
<p>ישם עירו דנהבה מאי דנהבה כלומר דין הבה כד"א (משלי ל טו) לעלוקה שתי בנות הב הב:</p>	<p>"ישם עירו דנהבה". מאי "דנהבה". כלומר דין הבאה, כמו שנאמר "לעלוקה שתי בנות הב הב".</p>
<p>כיון דסליק לאתישבא ביה לא קאים ולא הוה יכיל למיקם וכלהו עלמין אתחרבו מאי טעמא משום דאדם לא אתתקן (מ"ט) דתקונא דאדם בדיוקניה כליל בלא ויכיל</p>	<p>כיון שעלה להתישב בו, לא עמד ולא היה יכול לעמוד ולהתקיים, וכל העולמות נחרבו. מה הטעם. לפי שעדיין לא נתקן אדם כי תקון האדם בצורתו הכולל את הכל, והכל יכול</p>
<p>קלה/ב</p>	

ודף ס"ד) ומבואר שם כי כולם היו דינין תקיפין, ומחמת שהיו בסוד הדין הקשה נחרבו ונתדעכו לניצוצין שאין בהם ממש, וכן הוא כ"ז באד"ר (נשא דף קלה וקמ"ב) ובאד"ז (רצ"ב) ובפ' פקודי (רנ"ד סע"ב) (דע"ה ח"א נט ע"ד).

⁵⁹⁷⁷ כאשר נולד אור המ"ה דהתיקון מהמוחין פנימים דהא"ק, והיה נמשך דרך האבא שבא"ק לצאת ממנו באצילות, הנה נשאר עיקרו בו גופה, ונשאר אור הס"ג שבו דהאבא עצמו בעיקרו כדי שיתוקן הוא בתחילה, ונשלם הוא באור הנפלא והנורא הזה, כי ע"ז הנה נעשה האפשרי שיתוקן האצילות על ידו. והוא ע"ד שאמרו באד"ר (קלה ע"א) (כללים ח"ב ע"א), כל אור היורד מלמעלה למטה הנה נשאר עיקרו בכל מקום שעובר דרך הם ובפרט באור התיקון וכמ"ש באד"ר (קלה ע"א) (כללים ח"ב קכ"א ע"ג). ועי' דע"ה ח"א ו ע"א אות ה'.⁵⁹⁷⁸ סוד בלע בן בעור הוא עצמו בלעם בן בעור כמ"ש רז"ל והענין הוא כי עלמא קדמאה הוא בלע והוא אלף עלמין ונמשך מן תיקונא קדמאה דדיקנא הנקרא אל שדי אשר במלואה יעלו בגמ' אלף ואמנם בהיותם פשוטים יעלו בגמ' משה הנמשך מזה התיקון אלא שמשה היה מבחינתו של המלך הזה אחר שנתקן וזה המלך הוא סוד הדעת וכנגדו היה בלעם ממה שנשאר מזה המלך בלתי תיקון וזמ"ש רז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אבל באומות העולם קם ומנו בלעם ולפי שהיה גם הוא מבחינת שיורי זה המלך הנקרא דעת לכן היה משבח עצמו ואומר נאום בלעם כו'. ויודע דעת עליון כי גם הוא נמשך מזה הדעת העליון שהיה הראשון שבמלכים של אדום הקדומים לפני מלך לבני ישראל שהיא הקדושה. וזמ"ש מן ארם ינחני כו' מהררי קדם כי מלכים אלו נקראים בני קדם כנז' בס' הזוהר בפ' משפטים בסבא כי תחילה יצתה הקלי' ואח"ך הקדושה ובענין שלשה מלכים אלו דע כי אחר שנתקנו נשאר הראשון שרשו בבניה דאצילות ומשם מתפשט עד הבריאה והעולם השני הנקרא יובב מלך השני נשאר שרשו בת"ת דאצילות ומשם מתפשט עד עולם היצירה והעולם השלישי הוא חשם. המלך הג' נשאר שרשו במלכות דאצילות ומשם מתפשט ומאיר עד עולם העשיה. ודע כי העולם הראשון הכולל אלף עלמין שהוא האחורים של אלהים במילוי היהין העולה בגמטריא אלף הטעם הוא לפי שכיון ששרשו הוא בבניה ובעולם הבריאה ששם הוא בחי' הו"ה בניקוד אלהים לכן היו אלו העלמין אלף מבחינת האחורים של אלהים העולים אלף כנז' גם דע כי המלך חשם כאשר נתקן בקדושה נהפך לשמח ונאמר עליו שמח בחור בילדותך כו' (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כלא לאתישבא ביה ובגין דתקונא דא דאדם לא אשתכח לא יכולו למיקם ולאיתישבא ואתבטלו:</p>	<p>להתיישב בו. ולפי שתקון זה של האדם לא היה נמצא, לא היו יכולים להתקיים ולהתיישב, ונתבטלו.</p>
<p>ואתבטלו ס"ד והא כלהו באדם אתכלילין אלא אתבטלו ואסתלקו מההוא תקונא עד דייתי תקונא ונ"א דיוקנא דאדם וכד אתא האי דיוקנא אתגלפו (ס"א אתכללו) כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא מנהון ואתבסמו⁵⁹⁷⁹ (אתאסמו) (ס"א מנהון אתבסמו ולא אתבסמו) ומנהון לא אתבסמו כלל:</p>	<p>וכי יעלה על דעתך שנתבטלו, והרי כולם נכללו באדם. אלא מה שאמרנו שנתבטלו, היינו שנסתלקו מאותו התיקון עד שיבא תיקון [צורת] האדם, וכשבאה צורה זו נחקקו [נכללו] כולם וחזרו לקיום אחר, חלק מהם התמתקו, [חלק התמתקו ולא התמתקו], וחלק לא התמתק כלל.</p>
<p>ואי תימא והא כתיב וימת וימת דאתבטלו לגמרי לאו הכי⁵⁹⁸⁰ אלא כל מאן דנחית⁵⁹⁸¹ מדרגא קדמאה דהוה ביה קארי ביה מיתה כד"א (שמות ב כג) וימת מלך מצרים דנחת מדרגא קדמאה דהוה קם ביה:</p>	<p>ואם תאמר הרי נאמר "וימת", "וימת" [כלומר] שהתבטלו לגמרי. אין הדבר כך, אלא כל מי שיורד מהמדרגה הקודמת שהיה בה, קוראים עליו שמת, כמו שנאמר "וימת מלך מצרים" שירד מהמדרגה הקודמת שהיה בה.</p>
<p>וכיון דאתתקן אדם אתקרין בשמהן אחר(ני)ן ואתבסמו בקיומא ביה וקיימין בדוכתייהו וכלהו אתקרין בשמהן אחרנין מן קדמאין בר ההוא דכתיב ביה (בראשית לו לט) ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב מ"ט משום דהני לא אתבטלו כשאר אחרנין (מ"ט) משום דהוה דכר ונוקבא כהאי תמרא דלא סלקא אלא דכר ונוקבא:</p>	<p>וכיון שנתקן האדם, הוא נקרא בשמות אחרים, והם התמתקו בקיום שבו ועומדים במקומם. וכלם נקראים בשמות אחרים מן הראשונים חוץ מזה שנאמר בו "ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב", למה. לפי שאלו לא התבטלו כשאר האחרים, משום שהיה זכר ונקבה, כמו אילן התמר שאינו עולה אלא זכר ונקבה.</p>

⁵⁹⁷⁹ עי' מאמרי רשב"י (דף מ"ד ע"ג), שאעפ"י שאמרו "מנהון אתבסמו ומנהון לא אתבסמו כלל" אין הכוונה לומר כי קצת מהמלכים נתבסמו ומלכים אחרים לא נתבסמו, כי האמת היא כי כל שבעת המלכים נתבסמו. אבל הכוונה לומר כי בכל מלך ומלך שבהם יש חלק שנתבסמו וחלק שלא נתבסמו, ועיי"ש (דף ס"ב ע"א), ע"כ.

והנה בע"א לא מצאתי, אמנם בדף סב ע"ב מצאתי כתוב בזה"ל, "מנהון אתבסמו" בסטרא דקדושה, "ומנהון לא אתבסמו ואתקיימו" בסט"א. ועי' ביהל אור לזהר פקודי ל ע"ב שגורס "מנהון אתבסמו, ומנהון אתבסמו ולא אתבסמו, ומנהון לא אתבסמו כלל", ומבאר את החילוק, שג"ר נתבסמו בתיקון, והו"ק 'אתבסמו ולא אתבסמו', ואילו הנוק' 'לא אתבסמו כלל'. ולמעשה יוצא כי קיימת בין האריז"ל לגר"א מחלוקת בגרסאות אם גורסים "מנהון אתבסמו ולא אתבסמו".

ועי' בלש"ו ספר הדע"ה ח"ב יט ע"ד, שכל החלקים היותר תחתונים שבהם ועמדו יותר מרחוק לא נתקנו כלל, והיו הם בפנ"ע ממש, אבל כל החלקים היותר עליונים היו יותר קרובים לאורות התיקון ונתקנו במקצת והם לא היו בפנ"ע כ"כ, ומה שהיו עוד יותר עליונים היו קרובים עוד יותר לכל חלקי התיקון וקבלו ג"כ תיקון הרבה עד שהיו ממוצעים ומעורבים מהטוב והרע ביחד. ואותן החלקים אשר לא קבלו עדיין תיקון כלל, היו נחשבים לרע גמור, כי היו בלועים עדיין בזהמא הרבה.

⁵⁹⁸⁰ ר"ל כי הרי בעת מיתתם ושבירתם היה נעשה מהם ועל ידיהם כל השרשים הראשונים דכל העולמות ב"ע, וא"כ הרי לנו כי לא נתבטלו לגמרי. אמנם כ"ז היה רק בעת מיתתם ושבירתם, אבל אח"כ, כאשר יצא ונתהווה כל הטומאה והרע, ונטבעו כל המציאויות בהם וכמו שיתבאר בעה"י לקמן בחלק שני, הנה אז נתבטלו באמת ג"כ, כי זהו ביטולם מה שנטבעו בעמקי מצולות ים. אמנם עכ"ז הנה הם עולים משם ומתתקנים תמיד כנודע, וכל המציאויות שנעשה ונתחדש הוא לעולם מה שיוצא ומתתקן משם, וא"כ נמצא כי לא נתבטלו לגמרי ח"ו (דע"ה ח"א סד ע"ד), כי הרי יצא ונעשה אז על ידיהם כל השרשים דכל מציאות הבי"ע כולן וא"כ הרי לא נתבטלו לגמרי (לש"ו).

⁵⁹⁸¹ מקודם היו במקום העתיד לעולם האצילות ויצא אז כל השרשים הראשונים אשר כקרני חגבים דעולם האצילות וכן גם האצילות דבי"ע כנז', וזהו ענין מלוכתם. ואח"כ ירדו למטה במקום העתיד להעולמות ב"ע ומיתו ונשברו (כי האורות יצאו מהכלים וזהו המיתה, והכלים עם הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין ירדו למטה, ונשברו הכלים ונתפזרו השברים והניצוצין לשברים אין קץ, וזהו השבירה) ואז יצאו ונעשו כל השרשים הראשונים אשר כקרני חגבים דכל המציאויות דבי"ע (דע"ה ח"א ב ע"א). עי' שבירה ב'.

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובג"כ השתא דאשתכחו דכר ונוקבא לא כתיב בהו מיתה כאחרנין ואתקיימו אבל לא אתישבו עד דאתתקן דיוקנא דאדם וכיון דאתתקן דיוקנא דאדם אתחזרו ואתקיימו בקיומא אחרא ואתישבו:</p>	<p>ולכך עתה שנמצאו זכר ונקבה, לא נאמר בהם מיתה כמו האחרים, ונתקיימו. אבל לא נתיישבו עד שנתקן צורת אדם, וכיון שנתקן צורת אדם, חזרו ונתקיימו בקיום אחר, ונתיישבו.</p>
<p>תאנא כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה תקין וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא (נשב ביה אתתקן) (ס"א אתתקן) וסליק רעותיה) ואתפשט לתלת מאה ושבעין עיבר וניצוצא קאים ושארני נפיק אורא דכיא⁵⁹⁸² ומתגלגלא ונשב ביה אתתקן (אתפשט) ונפיק חד גולגלתא תקיפא ואתפשט לארבע סטרין:</p>	<p>למדנו כשעלה ברצונו של הראש הלבן לעשות כבוד לכבודו, ותיקן והכין והוציא מהנר החזק ניצוץ אחד (נשב בו ונתקן) (נתקן) ועלה ברצון), ונתפשט לש"ע צדדים, וזה הניצוץ עמד והתחיל לצאת האויר הטהור, נתגלגל ונשב בו ונתקן, והוציא גולגולת אחת תקיפה ופשט לד' צדדים.</p>
<p>ובהאי אורא דכיא אשתאיב ניצוצא ואתאחד וכליל (ס"א ואתכליל) ביה ביה ס"ד אלא אתממר ביה ובגין כך האי גולגלתא אתפשט בסטרוי והאי אורא הוא טמיר⁵⁹⁸³ דטמירין דעתיק⁵⁹⁸⁴ יומין ברוחא דגניז בהאי גולגלתא אתפשטו אשא מסטר חד ואורא מסטר חד:</p>	<p>ובאויר הטהור הזה, נשאב הניצוץ ונאחזו וכלול (ונכללו) בו. בו עלה בדעתך. אלא שנטמנו בו. ולכך הגולגולת הזו התפשטה בצדדי, והאויר הזה הוא טמון הטמונים עתיק יומין, ברוח שנגנז. בזו הגולגולת נתפשטה אש מצד אחד, והאויר מצד אחד.</p>
<p>ואורא דכיא קאים עליה מהאי סטר ואשא דכיא קאים מהאי סטר מאי אשא הכא אלא לאו הוא אשא אבל בוצינא דא ונ"א ניצוצא דאתכליל באורא דכיא נהיר למאתן ושבעין עלמין ודינא מסטרוי אשתכח ובגין [דא] האי גולגלתא אתקרי גולגלתא תקיפא:</p>	<p>והאויר הטהור עומד עליו מצד זה, והאש הטהורה עמדה מצד זה. מה אש [עושה] כאן. אלא הם אינם אש, אלא שזה הנר (ניצוץ) שנכלל באויר הטהור, מאיר לר"ע עולמות, והדין נמצא בצדדי. ולכן זו הגולגולת נקראת הגולגולת החזקה.</p>
<p>בגולגלתא דא יתבין תשעה אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי וסמכין עלוי בהאי גולגלתא נטיף טלא</p>	<p>בגולגולת זו נמצאים תשעת אלפים רבוא עולמות, שנשענים ונסמכים עליו. בזו</p>

⁵⁹⁸² הנה ענין אורא דכיא נתבאר אצלנו בפ' בשלח דף נ ע"א באותה התוספתא המתחלת עד לא אשתקע אורא דכיא כו' וע"ש. גם ענין בוצינא דקרדינותא ואורא דכיא נתבאר אצלנו באדרת האזינו ע"ש היטב ובפ' פקודי בדף רנד ע"ב. ואמנם נבאר קצת ענין אומרו אשא דכיא ואורא דכיא בקיצור כבר הודעתך בפ' משפטים בדף צט ע"ב ובפרשת פקודי בדף רנד ע"ב. ענין ההוא רוחא דשבק בעלה באתתא בביאה ראשונה לעשותה כלי. ועתה אבאר ענין זה איך היה למעלה בזווג העליון דאבא ואימא ובזווג התחתון דז"א ונוקביה. כי בתחילת כל זווג וזווג מאלו השני זווגים הנז' צריך שתחילה בביאה ראשונה יעשה כלי בנוקבא ואח"ך יזווגו שנית בביאה שניה להוליד טיפה לסוד עיבור הולד ואין לך שום זווג וזווג בעולם שאין בו שני מיני יחודים אלו. ביאה הראשונה לצורך עשית כלי והשניה לצורך טיפת הולדת הוולד כמבואר אצלנו בביאור ק"ש שעל המטה וע"ש. וגם תעיין באדרת האזינו בזיווג אריך אפין להאציל את ז"א ונוקביה דעיבור ראשון ונתחיל מזווג אבא ואימא כי הנה כאשר אבא נזווג באימא בביאה ראשונה כשנברא העולם הנחיל בה חד רוחא דשביק בה בעלה כנז' והוא נמשך מבחינת הדעת אשר באבא שהיא הו"ה אחת במילוי יודין. וזהו סוד ההוא רוחא דשביק בה אבא באימא לעשותה כלי כדי שתהא ראויה אח"ך לקבל טיפת העיבור ולהתעבר. ואמנס זה הדעת אשר באבא נמשך מן הדעת העליון אשר במזל ה"ג דבדיקנא דעתיקא שהוא אריך אנפין הנשפע זה התיקון ה"ג מתיקון השמיני הנקרא גם הוא מזלא כנודע וכל אלו הדעות הם נמשכין יותר מלמעלה מדעת עליון אשר בעתיק יומין הנקרא רישא עלאה דלא אתידע אשר הוא גנוז בין גלגלתא ומוח' דאריך אנפין והוא יושב שם בסוד ההוא אורא דיתב על קרומא דמוחא כמבואר אצלנו באדרת האזינו וע"ש. ומשם נמשך האי רוחא דיהיב אבא באימא ונמשך מן יסוד דאבא הנקרא נתיב לא ידעו עיט ואתגניז בתוך יסוד של אימא ועל שם שנמשך מההוא אורא עלאה דיתב על קרומא דמוחא סתימאה דאריך אפין כנז' לכן נקרא גם הוא אורא דכיא וזהו סוד זה האורא דכיא הנזכר כאן באומרו נפיק אורא דכיא ומתגלגלא ואתפשט ואפיק חד גלגלתא כו' כמו שנבאר בע"ה (שער מאמרי רשב"י, עיי"ש עוד אריכות גדול).

⁵⁹⁸³ והוא הדעת אשר ברישא דא"א כמ"ש באד"ז רצא ע"א (לש"ו).
⁵⁹⁸⁴ עתיק (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מרישא חיוורא דאתמלי מניה תדיר ומהאי מלא ודאנער מרישיהו זמינין מיתייא לאחיאה והוא מלא דאתכליל בתרי גווני מסטרא דרישא חיוורא:</p>	<p>הגולגולת נוטף טל מהראש הלבן, שמתמלא ממנו תמיד, ומזה הטל שנער מראשו עתידים המתים להחיות. וזה הטל הנכלל בשתי צבעים מצדדי הראש הלבן.</p>
<p>חיוור בגויה (ס"א בניניה) דכליל כלהו חיוורי (וכלהו חיוורי) אבל כד אתיישבן בהאי רישא דזעיר אפי' אתחזי ביה סומקא כהאי בדולחא דאיהו חיוור ואתחזייה גוונא סומקא בגוונא חיוורא ובגין כך כתיב (דניאל יב ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה להרפות לדראון עולם לחיי עולם בגין דאתחזיאו להווא חיוורא דאתי מסטר דעתיק יומין אריכא דאנפין:</p>	<p>הלבן שבו [בגללן], הכולל את כל הלבנים (וכל הלבנים), אבל כשמתיישב בראש ז"א, נראה בו אדום כאבן הבדולח והנה שהיא לבנה, ונראה בו גוון אדום בתוך גוון הלבן. ולכן נאמר "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם ואלה להרפות לדראון עולם" "לחיי עולם" עבור אלו הראויים לאותו הלבן, הבא מצד עתיק יומין א"א.</p>
<p>להרפות (ו) לדראון עולם בגין דאתחזיאו להווא סומקא דזעיר אפי' וכלא כליל בהווא מלא הה"ד (ישעיה כו יט) כי טל אורות טלך אורות תריון והווא מלא דנטיף נטיף כל יומא לחקלא דתפוחים כגווני חיוורא וסומקא:</p>	<p>"להרפות לדראון עולם" בעבור שראויים לאותו הגוון האדום דז"א, והכל כלול בזה הטל. וזה שנאמר "כי טל אורות טלך", "אורות" שנים. וזה הטל הנוטף, נוטף כל יום לפרדס תפוחים כגווני לבן ואדום.</p>
<p>האי גולגלתא אנהיר בתרי גווני להאי סטר ולהאי סטר ומהאי אורא דכיא אתפשט מגולגלתא לאנפוי ק"נ רבוא עלמין ובגין כך אתקרי זעיר אפי':</p>	<p>זו הגולגלת מאירה בשתי צבעים, לצד זה ולצד זה. ומזה האויר הטהור, נתפשטו מגולגולת פניו למאה וחמשים רבוא עולמות, ולכך נקרא ז"א.</p>
<p>ובשעתא דאצטריך אתפשטו אנפוי ואריכין בהווא זמנא בגין ודאשגחו (דישגח) באנפוי דעתיקי דעתיקין וחיים לעלמא ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר לכל אינון דלתתא ויהבין אגר אוראותא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא</p>	<p>ובשעה שצריך, אזי מתפשטים פניו ומתארכים בעת ההיא, לפי שמסתכל בפניו של עתיקי עתיקין, ומרחם על העולם. ומגולגולת זו יוצא צד אחד לכל אלו של מטה, ונותנים שכר אוראותא לע"י כאשר עולים בחשבון</p>
<p>קל/א</p>	
<p>תחות שרביטא ולקביל דא⁵⁹⁸⁵ בקע לגולגלתא⁵⁹⁸⁶ לתתא כד עאלין בחושבנא והאי בקע אגר אוראותא אשתכח מניה לעתיק יומין:</p>	<p>תחת השרביט. כנגד זה "בקע לגולגולת" למטה, כאשר עולים בחשבון. ובקע זה הוא שכר אוראותא. נמצא ממנו לע"י.</p>
<p>בחלליה דגולגלתא וס"א בגולגלתא דא⁵⁹⁸⁷ חללין אשתכחו⁵⁹⁸⁷ דשריית מוחא בהו וקרומא דקיק חפייא עלייהו אבל לא קרומא קשישא סתימא ובעתיקן (דעתיק)⁵⁹⁸⁸ יומין ובגין ודא⁵⁹⁸⁸ האי מוחא</p>	<p>בחללו של הגולגולת הזה, נמצאים ג' חללים של המוח שורים בהם וקרומ דק חופה עליהם, אבל אינו קרום קשה, סתום, כמו</p>

⁵⁹⁸⁵ שמות לח (הערת הזהר).

⁵⁹⁸⁶ לגולגלת (דפ"ו).

⁵⁹⁸⁷ יש בזעיר תרין גווינין חוור וסומק, וירוק היא גוון תליתאה, והכל בא מכח שלשה מוחין של הלמ"ד דצלם, אשר נעשה ממנו חכמה ובינה ודעת בזעיר אנפין. ולכן גם בהגולגלתא הזאת עשו תלת חללי, דמוחא מונח בהו, ולכן אומר באדרת נשא וזה לשונו, 'בחללין דגולגלתא תלת חללין אשתכחו דשריית בהו מוחא וקרומא דקיק חפייא עלייהו'. שמוכרח הטל הזה, שלא יהיה סתום כמו בקרומא דאורא הזקן, של עתיק יומין, וחזק מאוד, וסוגר אותו שלא יצא המוח הזה למטה, כי אם בדחיקו טיפין זעירין והקרומ הזה הוא קשה כזקן שחיה שנים רבים, לכן הוא סוגר היטב את הטל הזה, שלא יצא חוצה, כי אם בדחיקו, שאי אפשר לעולם בלא טל לכן אינו נעצר. אבל הטל של זעיר אנפין הנקרא נער ישראל, מונח בקרומא דק כמו הקרומ של נער קטון, ובקל נוטף, ומשפיע למטה, ואינו סתום כמו של אריך אנפין, ואינו קשה. לכן אומר שם באדרא, 'וקרומא דקיק חפייא עלייהו', אבל לא קרומא קשישא סתימא דעתיק יומין, כי מלכות דאדם קדמון שבעה תיקונים שלה נקראו עתיק יומין (עמק המלך שט"ז פ"ז).

⁵⁹⁸⁸ כעתיק (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתפשט ונהיר (ס"א ונפיק) לתלתין ותרין שבילין⁵⁹⁸⁹:</p>	<p>שבעתיק יומין ולכך מח זה מתפשט ומאיר (ויוצא) לל"ב שבילים.</p>
<p>הה"ד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן⁵⁹⁹⁰ ותאנא בתלת חללין דגולגולתא מוחא שרייא מחללא חד מתבקע⁵⁹⁹¹ (ס"א ומתפשט) חד מבועוא לד' סטרין ונפיק מההוא מוחא דשרייא בהאי חללא לתתין ותרין שבילין רוחין דחכמתא:</p>	<p>זהו שנאמר "ונהר יוצא מעדן". ולמדנו בג' חללים של הגולגולת שורה המוח מחלל אחד. נבקע (ומתפשט) מעיין אחד לד' צדדים, ויוצאים מהמוח הזה השורה בחלל הזה, ל"ב שבילים של רוחות החכמה.</p>
<p>מחללא תניינא מתבקע⁵⁹⁹² ומתפשט חד מבועא אחרא ומתפתחין ו' תרעין מאלין ו' תרעין⁵⁹⁹³ אתאחדין ו' יומין דאורייתא ו' שנין דיובלא ו' אלף דרין דומין קב"ה לאתבא רוחיה ליה ולשרייא ביה:</p>	<p>מהחלל השני נבקע ומתפשט מעיין א' אחר ונפתחים (בו) חמשים שערים, ומאלו נ' השערים מתאחדים חמשים הימים של התורה, חמשים השנים של יובל, חמשים אלף דורות שעתיד הקב"ה להשיב לו את רוחו ולהשרות בו.</p>
<p>מחללא תליתאה נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין דדעתא שרייא עלייהו ודרי בהו והאי</p>	<p>מהחלל השלישי יוצאים אלף אלפים חדרים ואכסדראות שהדעת שורה עליהם</p>

⁵⁹⁸⁹ פירוש, 'ובגין כך' מאחר שלא נסגר הקרום של זעיר אנפין, לכן יוצאים הל"ב אלהים שהם דינים ומתפשטים לש"ך דינין לזעיר ולשכ"ה דינין דנוקבא. ובכוונת המכוין הוא דקיק, ופתוח הקרום דזעיר אנפין לפעול, ולהתפשט פעולת הדין, אבל הקרום של עתיק יומייתא הוא סתום, ואינו מתפשט בל"ב אלהים הנזכר, רק לשני י"ו של האל"ף דאין, והמספר של הל"ב נמצא שם בכלילות שתי י"ו של האל"ף הנזכרת. וידוע כי שביל הוא מאבא, בסוד הל"ב נתיבות חכמה, כי שביל ונתיב הוא דבר אחד, ויסוד של אבא נקרא שביל, ומאחר שאינו סתום, לכן הוא מתפשט לל"ב אלהים (עמק המלך שם).

⁵⁹⁹⁰ "עדן" שהוא אבא. ורצה לומר, נהר הוא השביל, יסוד אבא, שהוא נקרא עדן בכל מקום אבל בינה עצמה נקראת נהר, דהיינו, יסוד אמא היוצא מעדן שהוא חכמה, דהיינו אבא עצמו, דרך יסוד שלו שהוא השביל שלו. "ואינן רעין דלא מתפרשין לעלמין" (לעיל ד ע"א) בזווג תדירי, ויסוד אבא ויסוד אמא מעורים זה בזה תמיד, 'כמעד איש ולויות', ואמרו רז"ל 'כמעד איש עם הלוייה שלו' [יומא נ"ד א'] שהיא הנקיבה, ולכן אומר מעדן, רצה לומר נהר יוצא עם עדן, על שם שהזכר כולל הנקיבה באחדות חזק (עמק המלך שם).

⁵⁹⁹¹ ידוע כי חכמה כולל כל הו"ה והוא כל ד' מוחין חו"ב וחו"ג ונכללים באות יו"ד דהו"ה וידוע כי ד' רוחין דעלמין מתפלגין לל"ב רוחין כמ"ש חכמי הטבע ובהם מתנהג העולם. וז"ש ונפקין מהאי מוחא כו' ל"ב שבילין רוחון דחכמתא. וז"ס מ"ש הכתוב מארבע רוחות בואי הרוח ופחי בהרוגים האלה כי תחמה"מ מסט' דחכמה חיה כמש"ל והוא מ"ש הכ' ונהר יוצא כו' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים והכל נכלל ביו"ד בג' אתוון דבי' שי' הוא סתימו דחכמה ו' דנפיק מי' הוא מ"ש ונהר יוצא כו' ד' הוא ד' רוחין דאתפליג בי', ונודע כי באות י' יש ג' קוצין רישא וגזעא ושבילא ותרין טמירין בי' א' המחבר גזעא עם רישא והב' מה שמחבר גזעא עם שבילא הרי כי מי' נפקין ל"ב שבילין ול"ב שבילין הם כ"ב אותיות וי' נקודות וידוע כי כל האותיות נכללים באות אל"ף ברת"ס בכל ה' מוצאות הפה ואלף הוא בחכמה כמ"ש ואלפך חכמה והוא ממש בציור יו"ד וכן ציורו יו"ד הוא כ"ו ד' אתוון דהו"ה ד' רוחין הנ"ל וכן בציור זה א הוא ל"ב שבילין וי' נקודות הוא סוד יו"ד הנ"ל (ב"ע קנג ע"א).

⁵⁹⁹² הוא מוח בינה והוא אות ה' דהו"ה כי בחכמה הוא בכלילות ג' קוי ההנהגה בג' קוצין דילי' כמש"ל ובהיותם בבינה נעשו מיודין וו"ן והוא ע"י אתפתחא דל"ב שבילין ונהר יוצא מעדן שהוא ו' דנפיק מי' וידוע שכמו שבכללות אצילות אימא מתפשטת בז"א כמ"ש כונן שמים בתבונה והיא נעשית פנימיות ממש בז"א בסוד נשמה משא"כ אבא הוא רק בבחי' אור מקיף לבד בבחי' חיה כמו כן הוא בפרטות שבכל פרצוף יש ד' פרצופים ובינה שבז"א מתפשט בז"א שבו משא"כ חכמה הוא בסוד אור מקיף ולכן בחכמה הוא ברזא דיו"ד שלא באתפשטותא והוא רק מקורא דמבועא משא"כ בינה מתפשטת ברזא דו' נהר יוצא וז"ש כאן מתבקע ומתפשט ונעשה מג' יודין ג' וו"ן והם ציור אות ה' ולכן שם נכללים ונעשים בסוד ג' שערים כי שביל דנפיק מחכמה יו"ד נהיר בה' בינה ונכלל ה' מי' ונעשה חמשים ש"ב ונק' שערי בינה שהם שערי' לאעלאה בהו לחכמתא עילאה כידוע שכל גילויא דחכמה הוא ע"י בינה ועיקר הנ' שערי בינה הם ביסוד דבינה דתמן הוא כניסת שביל דקיק מפתחא דכליל בשית והוא ו' דנפיק מי' ושם נכללת מי' ונעשית בסוד נ' שערי בינה ולכן שם נקרא שערי בינה שהם תרעין לחכמתא עילאה וידוע כי פתיחת היסוד דבינה הוא ע"י יסוד דחכמה שלכן נק' מפתחא (ב"ע שם).

⁵⁹⁹³ ידוע כי יציאת מצרים היה ברזא דבינה שתחלה היו בעיבור תוך אימא בסוד רד"ו שנה י' פעמים אה"ה שבסוד העיבור אז הוא בסוד אהיה דאנא זמין לאתגלילא שכאשר אתתא מתעברת יודעים שתלד ורק שאין יודעים אם דכר ונוק' לכן אמרו שבינה תמן קיימא לשאלתא ובעת יציאתם ממצרים היה הלידה ואתפתח יסוד אימא ונעשה מח' דחמץ ה' דמצה (ב"ע שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חללא שרי וחלליהו (ס"א מדוריה) (חלליה) בין האי חללא ובין האי חללא ואתמליין מתרין סטריין כל אינון אדרין הה"ד (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו ואלין ג' מתפשטין ובכלו (לכל) גופא להאי סטרא ולהאי סטרא ובאינון אחיד כל גופא ואחיד בהו גופא מכל סטרוי ובכל גופא אתפשטין ואשתכחן:</p>	<p>ודרה בתוכם. וזה החלל שורה החלל שלו (דירתו) בין חלל זה לבין חלל זה, ומתמלאים משני הצדדים כל אותם החדרים. זהו שנאמר "ובדעת חדרים ימלאו", ואלו הג' מתפשטים בכל הגוף לצד זה ולצד זה, ובאלו נאחז כל הגוף, ונאחז בהם הגוף מכל הצדדים והם מתפשטים ונמצאים בכל הגוף.</p>
<p>תאנא בגולגולתא דרישא תליין אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידן ביה דכיין ומסאבן:</p>	<p>למדנו בגולגולת הראש אלף אלפי רבוא ורבוא רבבות קוצי של שערות שחורים. והם מסתבכים זה בזה ומעורבים זה בזה, אין שיעור לשערות שיש בכל קוץ וקוץ שנאחזים בהם, טהורים וטמאים.</p>
<p>ומכאן אתאחדן וטעמי אורייתא (ס"א טעמי אורייתא) בדכיא במסאבא בכל אינון סטריין דאינון דכיין בכל אינון סטריין דאינון מסאבן יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין מנהון שעיעין ומנהון תקיפין ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תליין על תליין:</p>	<p>ומכאן נאחזים טעמי התורה בטהור וטמא, בכל אותם הצדדים שהם טמאים. יושבים קוצין מסתבכים וחזקים. יש מהם רכים, ויש מהם קשים. ובכל קוץ וקוץ נמצאים שערות תלים על גבי תלים.</p>
<p>מתלהטין ותליין וכגיבורו (כגבור) תקיף מארי נצח קרבין בתקונא יאה בתקונא ושפירא תקיפא (בחור כארוזים) רברבין ותקיפין הה"ד (שיה"ש ה טו) בחור כארוזים:</p>	<p>מתלהטים ותלויים כגיבור חזק בעל ניצחון מלחמות בתיקון נאה יפה וחזק (בחור כארוזים), והם גדולים וקשים. זהו שנאמר "בחור כארוזים".</p>
<p>אמתקנין קוצין דשערי ותליין תליין על תליין (מתקנין קוצים בתלוי) מהאי סטרא להאי סטרא על גולגולתא והה"ד (שם יא) קווצותיו תלתלים ותאנא יתבין תלי תלין משום דמשיכין ממבועין סגיאיין דתלת רהטי מוחא ממבועא דחללא⁵⁹⁹⁴ חד דגולגולתא אתמשכן שערי במשיכותא ומתעבדין תליין דתליין מכמה מבועין דאתמשכן מהאי חללא:</p>	<p>נתקנים קוצי השערות ותלויים תלים תלים מצד זה לצד זה על הגולגולת. זהו שנאמר קווצותיו תלתלים. ולמדנו נמצאים תלי תלים, לפי שהם נמשכים ממעינות רבים שג' חריצי המוח ממעיין לחלל אחד של הגולגולתא, נמשכים השערות בהמשך אחד, ונעשים תלים שתלויים מכמה מבועים הנמשכים מזה החלל.</p>
<p>מחללא תניינא נפקי חמשיין מבועין ואתמשכן שערי מאינון מבועין במשיכותא ואתעבדין תליין דתליון ומתערבין בקוצין אחרנין:</p>	<p>מהחלל השני יוצאים חמישים מעיינות, ונמשכים שערות מאותם המעינות בהמשך (אחד) והם נעשים תלים התלויים ומתערבים בקוצים אחרים.</p>
<p>מחללא תליתאה נפקי אלף אלפיין אדרין ואכסדראין ואתמשכן שערי במשיכותא מכלהו (ומתעבדין תליין על תליין ומתערבין בקוצין אחרנין) ובג"כ אינון קוצין תליין על תליין:</p>	<p>מהחלל השלישי יוצאים אלף אלפים חדרים ואכסדראות ונמשכות השערות בהמשך אחד מכלם, ונעשים תלים על תלים ומתערבים בקוצים אחרים) לכן אותם קוצים (עומדים) תלי תלים.</p>
<p>וכלהו משיכין דאתמשכן מג' חללין דמוחא דגולגולתא וכל אינון נימין וכל אינון קוצי תליין וחפיין לסטרא דאודנין ובג"כ כתיב (דניאל ט יח) הטה אלהי אונך ושמע:</p>	<p>וכלם המשכות שנמשכים, מג' חללים המח שבגולגולת וכל אותם נימין וכל אותם קוצין תלויים ומכסים על צד האזניים. ולכך נאמר "הטה ה' אונך ושמע".</p>

⁵⁹⁹⁴ לחללא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובהאי תלין תליין ונ"א ובהאי תלייא ימינא ושמאלא נהורא וחשוכא רחמי ודינא וכל ימינא ושמאלא תלי בהאי ולא בעתיקא:</p>	<p>ובאלו תלי תלויים (ובזה תלויים) הימין והשמאל, האור והחשך, הרחמים והדין. וכל ימין ושמאל תלויים בזה ולא בעתיקא.</p>
<p>בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגון בארחין דפקודי דאורייתא דכתיב (תהלים כה י) כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו:</p>	<p>בהתחלקות השערות נראה שביל דק אחד, שנאחו באותו השביל של עתיק יומין, ומזה השביל נחלקים תרי"ג דרכים, שמתחלקים לפי הדרכים של מצוות התורה, שנאמר "כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו".</p>
<p>תנא בכל קוצא וקוצא מתאחדן אלף אלפין מארינן דיבבא ויללה דתליין בכל קוצא וקוצא מאינון תקיפין ומאינון שעיעין מאריהון דמתקלא (ס"א מאריהון דרחימותא ואיהו מתקלא בינייהו) בג"כ אית ימינא ואית שמאלא:</p>	<p>למדנו בכל קוץ וקוץ נאחזים אלף אלפים בעלי יבבה ויללה התלויים בכל קוץ וקוץ, מאלה הקשים ומאלו הרכים בעלי השיקול [בעלי האהבה והוא שיקול ביניהם] ולכך יש ימין ושמאל.</p>
<p>מצחא דגולגולתא אשגחותא דאשגחותא ולא מתגלייא בר ההוא זמנא דצריכין חייביא לאתפקדא ולעינא בעובדיהון ותנא⁵⁹⁹⁵ כד אתגלייא האי מצחא אתערו כל מאריהון דדינא וכל עלמא דדינא אתמסר</p>	<p>המצח של הגולגולת, המשגיח של ההשגחה. ואינו מתגלה כי אם בזמן ההוא, כשצריכים לפקוד ולעיין במעשיהם של הרשעים. ולמדנו כשמתגלה המצח הזה מתעוררים כל בעלי הדינים, וכל העולם נמסר בדין</p>
<p>קלו/ב</p>	
<p>בר ההיא שעתא כד סליקו צלותהון דישראל לקמי עתיק יומין ובעי לרחמא על בנוי⁵⁹⁹⁶ גלי מצחא דרעוא דרעוין ונהיר בהאי דזעיר אפינ ואשתכיך דינא⁵⁹⁹⁷:</p>	<p>חוץ מאותה העת כאשר עולות תפילותיהם של ישראל לפני זקן הימים ורוצה לרחם על בניו, מגלה את מצח הרצון של הרצונות ומאיר בזה של ז"א, ואז נשקטים הדינים.</p>
<p>בהאי מצחא נפיק חד⁵⁹⁹⁸ שערא⁵⁹⁹⁹ דמתפשט ביה ממוחא⁶⁰⁰⁰ דאפיק חמשין תרעין וכד אתפשט אתעביד מצחא דאשגחותא ולחייבי עלמא לאינון (דחייבי עלמא דאינון) דלא מתכספי בעובדיהון הה"ד (ירמיה ג ג) ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם:</p>	<p>במצח זה יוצא שער אחד שמתפשט בו ממוח שהוציא חמשים שערים. וכאשר מתפשט נעשה המצח משגיח על רשעי העולם, על אותם שאינם מתביישים במעשיהם. זהו שנאמר "ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם".</p>
<p>ותניא שערא לא קאים בהאי אתר דמצחא בגין דאתגלייא לאינון דחציפין בחובייהו ושעתא דמתער קב"ה לאשתעשעא עם צדיקיא נהירין</p>	<p>ולמדנו אין שיער עומד במקום זה המצח כדי שיוכל להתגלות לאלה החצופים בעוונותיהם. ובשעה שמתעורר הקב"ה להשתעשע עם הצדיקים, מאירים הפנים של</p>

⁵⁹⁹⁵ ותנא (דפ"ו).

⁵⁹⁹⁶ כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, דהיינו מצח עתיק יומין הנקרא 'רעוא דרעוין' (עמק המלך שט"ז פמ"ב).
⁵⁹⁹⁷ ואז העולם כולו בנחת, וכאשר אבאר בסוד מנחה של שבת, שמאיר מצחיה דעתיקא במצחיה דז"א
בהארה גדולה, ואז כל הדינים והקליפות נמתקים, ונשלכים לנוקבא דתהומא רבא, ובפרט כשיוצא אור ה'
גבורות הממותקות, בה' חסדים, מן חמשה ספירות דתבונה, כללותם מעשר, עולים חמשים שערי בינה, והם
הנכללים ביסוד דתבונה, דהיינו התרין עטרין שבה כנודע, והיא סוד החמשה יודין של אה"ה במילואו, ביד"ן
ובאלפ"ן והה"ן, עולים חמשים, והיודין הם צד החסד הממתיקים את הגבורות, וכשבאים השערים הללו מן
י, שעולה עשר, הפוך עשר ותמצא שער, והם סוד החמשים שערים, ובאים במצח הזה, אז נמתקים הדינים
מעבדות לחירות, בסוד נ' תרעין דחירותא (עמק המלך שם).

⁵⁹⁹⁸ פקודי רלז ע"ב (הערת הזהר).

⁵⁹⁹⁹ והפוך שער ותמצא עשר, ולכן אומר בהאי מצחא נפיק חד שערא (עמק המלך שם).

⁶⁰⁰⁰ השני של בינה שלו (עמק המלך שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אנפוהי דעתיק יומין באנפוי דזעיר ואפיין (יומין) ומתגלייא מצחיה ונהיר להאי מצחא וכדין אתקרי עת רצון וכל שעתא ושעתא דדינא תלי והאי מצחא דזעיר אפיין אתגלייא⁶⁰⁰¹ אתגלייא מצחא דעתיקא דעתיקין ואשתכיך דינא ולא אתעביד:</p>	<p>עתיק יומין בפנים של ז"א, ומתגלה מצחו, ומאיר למצח זה, ואז נקרא עת רצון. ובכל שעה ושעה שהדין תלוי ומצח זה של ז"א נגלה, מתגלה המצח של עתיק דעתיקין, ונרגע הדין ואינו נעשה.</p>
<p>תאנא האי מצחא (ד)אתפשט במאתן אלף סומקי⁶⁰⁰² דסומקי דאתאחדן ביה וכלילן ביה וכד אתגלייא מצחא דזעיר אפיין אית רשותא לכלהו לחרבא⁶⁰⁰³ וכד אתגלייא מצחא דרעוא דרעוין דנהיר להאי מצחא וכדין כלהו (לכלהו כדין) משתככיין⁶⁰⁰⁴:</p>	<p>למדנו זה המצח מתפשט למאתים אלף אדומים שבאדומים הנאחזים בו וכלולים בו. וכשמתגלה המצח של ז"א, יש רשות לכולם להחריב. וכשמתגלה המצח של רצון הרצונות שמאיר במצח זה, אז כלם נרגעים.</p>
<p>ותניא עשרין וארבע בתי דינין משתכחין בהאי מצחא⁶⁰⁰⁵ וכלהו אקרין [נצח ובאתוון דאפיין⁶⁰⁰⁶] (נצחים) (ס"א מצחא וכל חד אקרי נצח) ובאתוון רצופין דא) הוא מצח ואית מצח ואית נצח⁶⁰⁰⁷ דאינון נצחים:</p>	<p>ולמדנו כ"ד בתי דינים נמצאים במצח הזה, וכולם נקראים נצח (מצח וכל א' נקרא נצח), ובאותיות רצופות (של הפנים) הוא מצ"ח. ויש מצח, ויש נצח שהם נצחים.</p>

⁶⁰⁰¹ ומתעורר דין ואז תכף מתעורר (עמק המלך שם).

⁶⁰⁰² פירוש שמצח ז"א הוא אדום שנתפשט רחבו מרובע שם אלה"ם העולה מאתים, כזה, א' א"ל א"ה אלה"י אלה"ם, וכבר ביארנו סוד אלף מספרו מהיכן הוא [ריבוע שם אלהים במילוי], ואותו הריבוע הוא 'דאתאחדין ביה וכלילן ביה', רצה לומר יש בעולם שלמטה, הריבוע הזה, ובפרט בעשייה, והדינין אוחזין בו, והוא מקבל משרשו משם שבמצחו דזעיר, שהוא גם כן אדום. וזה יהיה ממש פורפירא אדום שילבש הקב"ה ויעשה נקמות, ויש כמה בעלי דינין, המצפים להתעורות המצח האדום הזה ומשקטו א"א באור מצחא דיליה (עמק המלך שם).

⁶⁰⁰³ כי ההתעוררות הוא להם מן מצחיה (עמק המלך שם).

⁶⁰⁰⁴ קכט רצג (הערת הזהר). שאינם יכולים להביט באור השמש של אור שבעת הימים, כמו האדם המביט באור השמש, ונסתמ[א]ו עיניו, ואינו רואה כלום לפי שעה (עמק המלך שם). כל הארה, שמאיר המצח של אריך אנפין למטה, הוא על ידי הארת התרין מזלין, המגיעים עד ראש זעיר אנפין, חוץ מן השערות, דהיינו שלש עשרה קוצין דשערי חוור, המגיע גם שם לצורך התפילין [כ]שבוטשין שם. ודע שבכל יום לעת ערב מתעוררים הבעלי דינין ומקטרגים, וחבלי טריקין, כדי לפעול פעולתם הרעה, בסוד, 'תרמוש כל חיתו יער' [תהילים ק"ד כ'] לעת ערב בשעת מנחה, וביום ששי בעת המנחה, בעת שקליפת נוגה, עולה להכלל להדבק בקדושה, עולים גם הם להכלל עמה. ובזה יוצאות שלהוביתא דאשא, מתחת כסא הכבוד, ומבדלת ביניהם, ומפלת אותם בנוקבא דתהומא רבא. וזה שאמר הכתוב, 'בפרוח רשעים' דהיינו הקליפות, 'כמו עשב' דהיינו קליפה של נוגה 'ויציצו כל פועלי און' שהם המחבלים אשר תחתיהם, ויתנו להם 'להשדם עדי עד' [תהילים צ"ב ח']. ואדרבא העלייה הזאת, רע להם, שהוא סבת נפילתם לנוקבא דתהומא רבא, כנזכר למעלה, וזהו שאמר קהלת [ח' ט'], 'עת אשר שלט האדם באדם לרע לו' כלומר האדם של ג' קליפות [ערלה] באדם שהוא קליפה של נוגה, לרע לו ודאי. ובעת שהמנחה של שבת, מתעוררים גם, כמו שעושים בכל יום, אלא שמתגלה הרצון דהיינו המצח הזה הנקרא 'רעוא דרעוין', לפי שכולו חסד, ואין בו דין כלל, וזעיר מקבל הארה גדולה בשעה הזאת, ומאיר הארה גדולה למטה. וכשרואים הקליפות מרחוק ההארה הזאת, ורוצים להסתכל נכהים עיניהם, כמו שאירע לאדם כשמביט בשמש, והם בורחים וחוזרים למקומם, ובאותה שעה כל העולם בנחת. ולזה אנו אומרים, 'ואני תפילתי לך י"י עת רצון' קודם הוצאת ספר תורה במנחה, כדי לעורר הרצון באותו ההארה לזעיר אנפין דאיהו ספר תורה. ובשעה הזאת מת משה רבינו עליו השלום שנשמתו מתוך זעיר אנפין (עמק המלך שם).

⁶⁰⁰⁵ עי' אד"ז רצג ע"א. ועי' שער מאמרי רשב"י (מט ע"ב): אבל במצח דא"א אעפ"י שיש בו דינין הם נכפין תחת הרחמים.

⁶⁰⁰⁶ אמר משה זכותא, בשער א"א נראה דגרסינן רצופין (דרך אמת).

⁶⁰⁰⁷ נתבאר באדרת האזינו בדף רפ"ח ע"א יע"ש (שער מאמרי רשב"י). להיות שרגלי אמא, הם הבונים זעיר אנפין, והרגלים הם יותר ארוכים, מן הברית, לכן נקראו נצחים, כי גם הוד הוא בכלל נצח, ונקרא בכלל נצחים. לפי שהיד שמאל אין בה פעולה לאדם, כי אם מה שמסייעת ליד ימין, כך הרגל שמאל אינה פועלת פעולה בהליכה, כי אם על ידי רגל ימין. נמצא שהשמאל הוא טפל, והימין היא עיקר, לכן הכל נקרא על שם נצח, שהוא רגל ימין, בשלש פרקים שלו, כאשר ביארתי במקומו בסייעתא דקב"ה ושכינתיה. ובזה המצח הוא נצח קרבין, כי הוא מנצח שונאי ואויבי י"י לכלותם, מהר מן האדמה, והעד על זה כשתחלף אות מ' של מצח בנון, באלפא ביתא הזאת, דהיינו, א"ד ב"ג ה"ת ו"ש ז"ר ח"ק ט"ץ י"ף כ"ע ל"ם מ"ן, נמצא שתחת המם

זהר ויקרא חלק א'

<p>והיינו דתנן נצח נצחים ואינן במצחא ומתפשטן מנהון בגופא באתרין ידיען תניא מאי דכתיב (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם האי רזא אוקימנא כל ההוא נצח דאתפשט בגוף:</p>	<p>וזהו שלמדנו נצח נצחים והם במצח, מתפשטים מהם בגוף במקומות ידועים. למדנו מה שנאמר "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם, כי לא אדם הוא להנחם" סוד זה, ביארנו כל אותו הנצח המתפשט בגוף.</p>
<p>זמנין דתלי על עלמא למידן ותב ומתחרט ולא עביד דינא אי תייבין מ"ט משום דקאי בדוכתא דאקרי אדם ויכיל לאתחרטא אבל אי באתר דאתקרי ראש (בהאי מצחא אתחזי ומתגלייא) ואתחזי ואתגלייא האי נצח לאו הוא עידן ואתר לאתחרטא:</p>	<p>לפעמים תלוי על העולם להיות נידון, ושב ומתחרט ואינו עושה דין אם חוזרים (בתשובה), מה הטעם. לפי שעומד במקום שנקרא אדם, ויכול להתחרט, אבל אם במקום הנקרא ראש (במצח זה) נראה ומתגלה זה הנצח, אין הוא עת ומקום להתחרט.</p>
<p>מ"ט משום דלא הוה מאתר דאקרי אדם דהא לא אתגלי פרעופא וחוטמא אלא מצחא בלחודוי ובאתר דלא אשתכח פרעופא לא אקרי אדם ובג"כ (שם) לא אדם הוא להנחם כנצח דבשאר תקוני גופא:</p>	<p>מה הטעם. לפי שלא היה מקום שנקרא אדם, כי לא נתגלה הפרצוף והחוטם אלא המצח לבדו, ובמקום שלא נמצא פרצוף אינו נקרא אדם. ולכך "לא אדם הוא להנחם" כמו נצח בשאר תיקוני הגוף.</p>
<p>עיניו דרישא משתניין משאר עיינין שרקותא דבגבתא דעל אריסין עיינין מכחלן (דכל עיינין מכחלן) באוכמתא תליין תלין על תלין דשערי ואינן תקונא דעל עיינין ברישא דמצחא:</p>	<p>העיניים של הראש נשתנו משאר העינים. הצבע (איפור) שבגבות מעל העינים צבועים (מאופרים) [של עיניים צבועים] (בצבע) שחור, תלויים תלים תלים של שערות, והם התיקון שעל גבי העינים, בתחילת המצח.</p>
<p>ומתאחדן מתרווייהו שבע מאה אלפי מארי דאשגחותא (דעל תריסי דעיינין) בכסותא דעיינין להטיין אלף וארבע מאה רבוא דמתאחדן בגבינין דאינהו כסותא ואשגחותא דעינא דעתיק יומין עלייהו:</p>	<p>ומתאחדים מבין שניהם שבע מאות אלפי בעלי השגחה (שעל תריסי העינים) בכיסוי על העינים שלוהטים אלף וארבע מאות רבוא הנאחזים בעפעפיים שהם כיסוי והשגחת עיני עתיק יומין עליהם.</p>
<p>ובשעתא דסלקין אינן כסותא אתחזי כמאן דאתער משנתיה ואתפקחן עיניו וחמאן לעינא פקיהא ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא הה"ד (שיה"ש ה יב) רוחצות בחלב מאי בחלב בחוורא דלעילא קדמאה (נ"א בחוורא קדמאה דעינא טבא) ובהיא שעתא אשתכחא אשגחותא דרחמי:</p>	<p>ובשעה שעולים אלה הכיסויים (הוא) נראה כמי שניעור משנתו ונפקחו עיניו, ונראין לעיניהם פקיהא והם נרחצות בלבן א' שבעין הטובה. זהו שנאמר "רוחצות בחלב" איזה חלב. הלובן הראשון העליון (בלבן הראשון של עין טוב), ובאותה השעה נמצאת השגחת הרחמים.</p>
<p>(ובג"כ עלותא דישאל סלקא בגין דיפקח עיניו ויתסחון בהוורא חוורא דכתיב) ווע"ד צלי דודו עורה למה תישן יי' הקיצה ודיפקח עיניו ויתסחון בהוורא חוורא וכל זימנא דעיניו לאו מתפקחן כל מאריהון דדינין כפיין להו לישראל ושאר עמין שלטיין עלייהו ובזמנא דיפקח עיניו יתסחון בעינא טבא ורחמי על ישראל ואסתחר (ס"א ואתוהר) עינא ועביד נוקמין בשאר עמין הה"ד (תהלים לה כג) והעירה והקיצה</p>	<p>[ולכן תפילת ישראל עולה כדי שיפקח עיניו ויתרחץ באותו לובן] וע"ז התפלל דוד "עורה למה תישן ה' הקיצה" שיפקח עיניו ויתרחצו באותו הלבן. וכל זמן שעניו אינן נפקחות, כל בעלי הדינים כופים את ישראל ושאר העמים שולטים עליהם, ובזמן שיפקח עיניו, אז הם רוחצים בעין הטובה, ומרחמים על ישראל, וסוכב (ומאיר) העין ועושה נקמות בשאר העמים. זהו שנאמר "העירה והקיצה"</p>

היא נון, היינו נצח ישראל. והיינו מצח ובו תלוי הנצחון לרשעי העולם, ובזה הנצח המתפשט יש מקום להתחרט ולהתנחם ולבטל הגזירה, כמו רשב"י עליו השלום, שהיה הקב"ה גוזר והוא מבטל הגזירה (עמק המלך ש"ז פמ"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>העירה (עורה והקיצה עורה) לאתסחאה בההיא חוורא הקיצה למעבר נוקמין לאינון דכפיין לון:</p>	<p>"העירה" כדי להתרחץ באותו הלבן, "הקיצה" לעשות נקמות לאותם שכופים אותם.</p>
<p>עינוי כד אתפקחן אתחוזן שפירין כהני יונים בחוור ו[ב]סומק⁶⁰⁰⁸ ואוכם וירוק אחוורו (ועינא דא (ס"א חויר)) לא אתגלי אלא בזמנא דאסתכל בעינא טבא ומסתחאן כל אינון גווינין בההוא חוור מאינון גווינין דמתגליין נפקין שבעה עיינין דאשגחותא</p>	<p>כשעיניו נפקחות, נראות יפות כאלה היונים באדום ושחור וירוק, לבן אינו מתגלה אלא בזמן שמתכל בעין הטובה ומתרחצים כל אותם הגוונים באור הלבן. מאלו גוונים שמתגלים יוצאים שבע עיני השגחה</p>
<p>קלזא</p>	
<p>דנפקי מאוכמא דעינא הה"ד (זכריה ג ט) על אבן אחת שבעה עינים מאן אבן אחת אוכמתא דעינא מסומקא נפקין שבעה רהיטין דסמכין ונ"א דסחרון לסטר שמאלא ומתלהטין באשא דלסטר צפון ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין דחיביא⁶⁰⁰⁹ הה"ד (שם ד י) שבעה אלה עיני יי המה משוטטים בכל הארץ:</p>	<p>שיוצאים מן השחור של העין זהו שנאמר "על אבן אחת שבעה עינים" מי היא "אבן אחת". השחור שבעין. מהגוון האדום יוצאים שבעה חריצים של עמודים (שסובכים) לצד השמאל, ומתלהטים באש שבצד צפון ונאחזים להתפשט בעולם לגלות את דרכי הרשעים. זהו שנאמר "שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ".</p>
<p>מירוקא נפקין שבעה טהירין (ס"א נהירין) דקטרא⁶⁰¹¹ דלסטר ונ"א רהיטין דסחרון לסטרו דרומא⁶⁰¹² ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין וועובדין דבני נשא בין טב בין בישא (ס"א עובדין) דכתיב (איוב לד כא) כי עיניו על דרכי איש ונו' וכד אתסחאן⁶⁰¹³ בחוורא משתכחין וכלהו לאשגחא לכל מארי קשוט⁶⁰¹⁴ לאוטבא עלמא</p>	<p>מהגוון הירוק יוצאים שבעה אורות (מאירים) הקשורים לצד (חריצים שסביב לצד) דרום, נאחזים להתפשט בעולם לגלות דרכי ומעשי בני אדם בין לטוב ובין לרע, שנאמר "כי עיניו על דרכי איש וגו'". וכאשר רוחצים בלבן הם מצויים כלם [כדי] להשגיח על כל בעלי האמת כדי להטיב לעולם בזכותם, וכל</p>

⁶⁰⁰⁸ "בחוור ובסומק" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "בסומק".

⁶⁰⁰⁹ ב' הנהגות יש לו להקב"ה א' של טוב וא' של רע והם בב' גווינין בעוה"ז ובעוה"ב וידוע כי שחר מצוה בהאי עלמא ליכא ועיקר השכר ועונש הוא לעוה"ב והם ברזא דחו"ב י"ה של השם יו"ד שחר לצדיקים וה' בינה עונש לרשעים וזו"נ ר"ה הם ב' דרכים הנ"ל בעוה"ז וידוע כי ישראל מתנהגים ע"פ התורה ותורה מסט' דחו"ב נפקא כי היא חכמתכם ובינתכם כו' ולכן אין שכר ועונש נגלה בעוה"ז רק לעוה"ב ולפעמים הקב"ה מעניש את הרשעים בעוה"ז והיינו אותם שהם רשעים גמורים ומחזיקים א"ע לטובים אשר במחשך מעשיהם והקב"ה מגלה מעשיהם בעוה"ז כמ"ש ובשוב צדיק כו' ונתתי מכשול לפניו ואז בינה מתגלה לתתא להביא דין מסט' דגבורה על ראש רשעים ולכן אמר שמגוון סומקא שהוא סט' דבינה מתפשטין בעלמא לגלאה ארחין דחיביא ר"ל לגלות בפני הבריות ועי"ז נתקדש שמו בעולם כשעושה דין ברשעים (ב"ע קעג ע"ב).

⁶⁰¹⁰ ויחי רמט (הערת הזהר).

⁶⁰¹¹ הוא עט' דחסדים ת"ת שמתפשט ג"כ בז"ת ונפקין מיני' שבעה נהירין ר"ל שהם מחסדים שהם נק' אור כידוע ונ"א טהירין כידוע שת"ת הוא בנצח ונק' טהירו וכן בהיכלות היכל נצח נק' לטוהר כידוע (ב"ע קעד ע"א).

⁶⁰¹² בעט' דחסדים כידוע שחסדים הם באתקשרות וביחודא חדא וידוע כי ת"ת נוטה לצד החסד דרום והם ב' עטרין חו"ג עט' דחסדים בדרום כידוע והם מתפשטין בעלמא לגלאה ארחין כאן לא הזכיר דחיביא כי כאן הוא סט' דרחמי והוא בת"ת שמנהיג העולם בב' דרכים טוב ורע כידוע שהוא כולל חו"ג ולכן אמר ארחין סתם ועי"ז מביא ראייה מפ' כי עיניו על כל דרכי איש כו' שקאי על גוון ירוקא כמ"ש שם וכל צעדיו יראה בין טוב ובין רע כמבואר (ב"ע קעד ע"א).

⁶⁰¹³ אסתחאן (דפ"ו).

⁶⁰¹⁴ תחילה בדורמיטא אז הוא בבחי' הסתר פנים כמש"ל ואז העולם מתנהג ע"פ המזל כמ"ש בהג"ה ואז האמת נעדרת ויש בחי' צדיק ורע לו כו' וכן ישראל בגלות בשפלות ועו"ג שלטין שהם תליין בסט' דגביני' משא"כ כשעיינין פתוחים אז ניכר האמת שהם ישראל דאחידין בדרגא דקדושה אשגח עלייהו בחוורא דעינא פקיחא דע"ק וידוע כי ע"ק נק' אמת כמ"ש בזהר כמ"פ דאמת בעתיקא תליא ולכן כאשר מתגלה גוון חוור דע"ק אז אתגלי לאוטבא לכל אינון מארי קשוט לאוטבא עלמא בגיניהון וכל אשגחותא הוא לטב על ישראל וכמ"ש שאז מתגלה הנהגתו ית' שלא ע"פ מזל והוא הו"ה דעיינין עצמם שהוא דרגא דישאל דתליין בהו"ה כמש"ל (ב"ע קעד ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגנינהוץ וכל אשגחותא ודההוא חוורא הוי לשב על ישראל ואשגה בסומקא למאן דעאקין להו⁶⁰¹⁵:</p>	<p>ההשגחה של הלבן ההוא, הוא לטוב על ישראל, ומשגיח באדום למי שמצער אותם.</p>
<p>הה"ד (שמות ג ז) ראה ראיתי ראה לאוטבא לון ראיתי לנקמא לון מדעקין לון ובגין כך כתיב (תהלים מד כד) עורה למה תישן יי' הקיצה אל תזנח לנצח עורה והקיצה תרי אשגחותא תרי פקיחין תרי טבן רחמי ונוקמין:</p>	<p>זהו שנאמר "ראה ראיתי" "ראה" להטיב להם, "ראיתי" לנקום בגללם באותם שציערו אותם. ולכך נאמר "עורה למה תישן ה' הקיצה אל תזנח לנצח", "עורה" ו"הקיצה" שתי בחינות השגחה, שתי פקיחות, שני מיני טובות, רחמים ונקמות.</p>
<p>גוונא קדמאה סומקא בגו סומקא כליל וסתים כל סומקין מקמיה לא אתחון סוחרניה דההוא סומקא אסחר חד חוטא אוכמא ואקיף ליה:</p>	<p>הגוון הראשון, האדום שבאדומים, הכולל וסותם, שכל מיני הגוונים האדומים לא נראים לפניו מסביב לאותו האדום, סובב חוט אחד שחור ומקיף אותו.</p>
<p>גוונא תניינא אוכמא כאבנא חד דנפיק מתהומא חד זמן לאלף שנים בימא רבא וכד נפיק האי אבנא אתי רגשא ותקפא על ימא וקליה דימא וגלגלוהי אזלין ואשתמעו לנונא רבא דאקרי לויתן ונפיק מתהומא וזהאי אבנא (ו)מתגלגלא בתוקפא דימא ונפיק לבר:</p>	<p>הגוון השני הוא שחור כאבן אחת שיוצאת מן התהום אחת לאלף שנים בים הגדול. כשאבן זו יוצאת בא רעש וזועף על הים, וקול הים וגליו הולכים ונשמעים לדג הגדול הנקרא לויתן, ויוצא מהתהום. ואז אבן זו, על ידי חוזק על הים, מתגלגלת ויוצאת לחוץ.</p>
<p>והיא אוכמא דכל אוכמין סתימין קמיה (ס"א והא אוקמוה דכל אורחין סתימין קמה) וכך היא אוכמותא דעינא אוכמא דכליל וסתים כל שאר אוכמין וסוחרניה דההוא אוכמא אסחר חד חוטא סומקא (ס"א לסטר חד) ואקיף לההוא אוכמא:</p>	<p>והיא שחורה שכל השחורים סתומים לפנייה (והרי בארנו שכל הדרכים סתומים לפניו) וכך הוא גוון השחור שבעין, שחור שכולל וסותם את כל שאר השחורים. וסביבות אותו השחור סובב חוט אחד אדום (לצד אחת) ומקיף אותו השחור.</p>
<p>גוונא תליתאה ירוקא דירוקי דכליל וסתים כל ירוקין ובסוחרניה דההוא ירוקא אסחרו תרין חוטיין חוטא סומקא לסטר חד וחד חוטא אוכמא לסטר חד ואקיפין לההוא ירוקא:</p>	<p>הגוון השלישי הוא ירוק שבירוקים, שכולל וסותם את כל גווני הירוק, וסביב לגוון הירוק הזה, מקיפים שני חוטים, חוט אדום לצד א',</p>

⁶⁰¹⁵ כמש"ל בשם הגאון שגוון סומקא אתפרשא והוא אזיל להעניש לרשעים ואז העולם מתנהג בגילויא דטוב ורע וע"ז מביא ראה מפ' ראה ראיתי את עני עמי כו' וזה כתבתי כמ"פ שבמצרים בגלות היו עיינין סתימין וכמ"ש רז"ל שלכן פ' ויחי סתומה שנסתמו עיניהם של ישראל ותחל' היה חד עינא לבד שליט סט' דגבורות ואח"כ בק"ל שנים אחרים שהיו במצרים נתקנו ב' עיינין ונולד משה מושיעם של ישראל והוא היה בסט' דיסוד ונשתהו עוד פ' שני' לתיקון היסוד ואז נאמר למשה ראה ראיתי ב' ראיות גילויא דב' עיינין דאתפקחו ע"י חיוורא דעינא פקיחא ונשתלמו ד' מוחין בז"א שגם חכמה האיר שם וגם נשתלמו ד' גווינין דעינא וז"ס ד' גאולות וז"ס פ' וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים שהוא גאולה שלישית כוללת ב' כמ"ש הגאון בפ' להגדת פסח והם ב' גוויני' ירוקא ואוכמא ו"ד דכלילין ביו"ד ותחילה היו כלולים בחד בכותל א' ואח"כ בנסירה נתפרשו וגוון אוכמא אתפרשא כמש"ל בשם הגאון ולכן נכללו בפ' א' ורק שנתחלקו לב' והוא סוד ב' הנהגות שנתגלו בעולה טו"ר ב' עטרין חו"ג והוא מ"ש וגאלתי אתכם בזרוע נטויה באתגלייא לאשגחא למארי קשוט לאוטבא לון ובשפטים גדולים לאענשא לאינון דעאקין לון וז"ס מ"ש שם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם כו' שהם ג' חיוורין דעינא דע"ק שהם נגד ג' גווינין דז"א כמ"ש שם באריכות וידוע כי ד' כוסות נגד ד' גאולות נגד ד' מוחין וכתב ויזעקו בני ישראל ותעל שועתם כו' כמש"ל שהתפלה הוא לעילא לעורר פקיחו דעיינין דז"א וז"ס הסימן שנמסר להם מי שיאמר ב"פ פקד הוא גואל האמיתי כידוע שחכמה הוא שם ע"ב ואחוריים דע"ב הוא קפ"ד וע"י שנפקחו עיינין דז"א אז אשתלימו ד' מוחין והאיר חכמה במוחין דילי' וגם גוון חיוור בעיינין דז"א שהוא ג"כ סט' דחכמה הרי שהם ב"פ קפ"ד וסימן זה מסר להם יוסף שהוא סוד טוב עין הוא יבורך חיוורא דעינא דע"ק שלכן זרעא דיוסף לא שלטא בי' עינא בישא שהוא נמשל לדגים ולנוני ימא עינא פקיחא כמש"ל בעינא פקיחא דע"ק ומפרש ב' ראיות הנז' בפ' על ב' דברים הנ"ל והוא מ"ש ראה סתם לאוטבא לון שהוא מסט' דחיוורא דע"ק ולכן הזכירו בסתימות שע"ק הוא סתימא כידוע ואמר ראיתי לנקמא לון כו' מסט' דסומקא מצד הגבורות שהם דוגא דז"א עצמו לנקמא לון מדעאקין לון והוא מ"ש שם ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו ובג"כ כתיב עורה למה תישן כו' שהזכיר הכ' ב' דברים עורה והקיצה לב' דברים הנ"ל טב וביש (ב"ע קעד ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

	<p>וחוט שחור מקיף לצד א', ומקיפים את הגוון הירוק.</p>
<p>וכד אסתחר ונ"א אתגליו חוורא ואסתח⁶⁰¹⁶ עינא כל אינון גווינין ולא משתכחין (משתכבין) ומשתקעין ולתתאו (לתתאה סומקא ירוקא אוכמא) לא אתחזי בר ההוא חוורא דנהיר מעתיק יומין ונהירין מניה כל אינון דלתתא ונ"א הוא ולית גוונא אתחזי בר ההוא חוורא בלחודוי ובגין כך אסתלקו כל מאריהון דסומקא ואוכמא דאינון תאומין כחדא:</p>	<p>וכאשר מסתובב הלבן [מתגלה], ומסתובב העין, כל אותם הגוונים אינם נמצאים ונשקעים למטה (אדום ירוק ושחור), ואינם נראים חוץ מאותו הגוון הלבן שמאיר מעתיק יומין, ומאירים ממנו כל אלה שלמטה (הוא), ואין שום גוון נראה כי אם אותו גוון לבן לבדו. ולכך נסתלקו כל בעלי האדום והשחור שהם תאומים יחדיו.</p>
<p>הה"ד (שיה"ש ד ב) ושניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות מאי מן הרחצה מההוא אסחותא דעינא קדישא עלאה שכלם מתאימות ומתערבן דא בדא ואתדבקן דא בדא:</p>	<p>זהו שנאמר "שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות". מאי "מן הרחצה". מאותו הליבון של העין הקדושה העליונה "שכלם מתאימות" מתערבים ומתחברים זה בזה.</p>
<p>ומה דאמר שניך (יין דא לדא) כעדר הקצובות ואת אמרת שכלם מתאימות כלומר חוורא דלהון כההוא חוורא דעינין כד אסחן בחוורתא דעינא עלאה ודא זמינין למנדע צדיקייא למחזי ברוחא דחכמתא כד"א (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו אימתי בשוב יי' ציון וכתוב (במדבר יד יד) אשר עין בעין נראה אתה יי' וכדין פקיותא דעינין לטב:</p>	<p>ומה שאמר "שניך כעדר הקצובות" ואתה אמרת "שכלם מתאימות", כלומר שגוון הלובן שלהם הוא כמו הלובן של העינים בעת שנרחצות באור הלבן של העין העליון. ואת זה עתידים לדעת הצדיקים, ולראות ברוח החכמה. כמו שנאמר "כי עין בעין יראו" מתי "בשוב ה' ציון" ונאמר "אשר עין בעין נראה אתה ה'" וכך נפקחות העיניים לטוב (באותו הזמן).</p>
<p>[ואית פקיותא דעינין לטב ואית] (ו)פקיותא דעינין לביש לטב כמה דכתיב (דניאל ט יח) פקח עיניך וראה (את) שוממותינו וגו' [הא] ודא הכא לטב ולביש [וכתיב] (דכתיב) (ישעיה לג כ) עיניך⁶⁰¹⁷ תראנה ירושלם נוח שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח:</p>	<p>יש פקחת עין לטובה ויש פקחת עיניים לרעה. לטוב כמו שנאמר "פקח עיניך וראה שוממותינו וכו'" הרי יש כאן לטובה. ולרעה נאמר "עיניך תראנה ירושלם נוח שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח".</p>
<p>הא הכא לטב ולביש דלא אתעביד דא בלא דא תנא בעניעותא דספרא מהו עיניך תראינה⁶⁰¹⁸ ירושלם נוח שאנן וכי ירושלם נוח שאנן הוא והא כתיב (ישעיה א כא) צדק ילין בה ובאתר דאשתכח צדק (ס"א ובאתר דדינא שריא ואשתכח האי צדק) לאו שקיט ולא שאנן הוא אלא עיניך תראינה⁶⁰¹⁹ ירושלם נוח שאנן נוח שאנן לעתיק יומין אתמר (דישגה באלין עיינין דהוא) [ודרהווא] עינא שקיט ושאנן עינא דרחמי עינא דלא נטיל מאשגחותא דא לאשגחותא אחרא ובגין כך כתיב⁶⁰²⁰ עיניך</p>	<p>הרי כאן לטובה ולרעה, כי לא נעשה זה בלא זה. למדנו בספרא דצניעותא מהו "עיניך תראנה ירושלם נוח שאנן", וכי ירושלם נוח שאנן, והרי נאמר "צדק ילין בה", ובמקום שנמצא צדק, אין שם "שקט" ולא "שאנן". אלא "עיניך תראנה ירושלם נוח שאנן", "נוח שאנן" נאמר על עתיק יומין (שישגיח בעינים האלה), כי זו העין היא שקטה ושאננה, עין של רחמים, עין שאינה לוקחת מהשגחה זו להשגחת אחר. ולכך נאמר "עיניך תראינה" חסר יו"ד, ולא "עיניך". ומה שאמר "ירושלים" ולא ציון, כך צריך לכפות</p>

⁶⁰¹⁶ ואסתחרי (דפ"ו).

⁶⁰¹⁷ עיניך (דפ"ו).

⁶⁰¹⁸ עיניך תראנה (דפ"ו).

⁶⁰¹⁹ עיניך תראנה (דפ"ו).

⁶⁰²⁰ קמו ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תראינה (חסר יו"ד) ולא עיניך וחסר יו"ד ומה דאמר ירושלם ולא ציון הכי אצטריך לאכפייא:</p>	
<p>קלז/ב</p>	
<p>לדינא דאשתכח בה ולרחמא עליה:</p>	<p>את הדין הנמצא בה, וגם לרחם עליה.</p>
<p>ותאנא כתיב (דברים יא יב) עיני ה' אלהיך בה מראשית⁶⁰²¹ השנה ועד אחרית שנה (הה"ד ישעיה א כא) צדק ילין בה דבה אשכח גזרי דדינין יתיר מכל שארי אתרי) ונ"א דכתיב צדק ילין בה דבה אשתכחו גזרי דינין יתיר מכל שאר אתרי:</p>	<p>ולמדנו נאמר "עיני ה' אלוךך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" (זהו שנאמר "צדיק ילין בה" שבה נמצאים גזרי דינים יותר מכל שאר מקומות) (שנאמר "צדק ילין בה" שבה נמצאו גזרי דינים יותר מכל שאר מקומות).</p>
<p>ותנא כתיב עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה השתא עיני ה' אלהיך בה וכדין פקיותא דעינין בה לטב ולביש בגין דאית בהו ימינא ושמאלא דינא ורחמיו ולזמנא דאית ישתכח בה עינא חד דרחמי עינא דעתיקא דעתיקין:</p>	<p>ולמדנו נאמר "עיני יי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" כעת עיני ה' אלקיך בה, ואז נפתחות העיניים בה לטוב ולרע, מפני שיש בו ימין ושמאל דין ורחמים) ולעתיד לבא נמצאת עין אחת של רחמים, עין של עתיקא דעתיקין.</p>
<p>הה"ד (ישעיה נד ז) וברחמים גדולים אקבצך כיון דאמר רחמים מהו גדולים אלא אית רחמי ואת רחמי רחמי דעתיק דעתיקין אינון אקרונ רחמים גדולים רחמי דזעיר אנפין אקרונ רחמים סתם (ומהנ"א הוא משום דאית ביה ימינא ושמאלא דינא ורחמי) ובג"כ וברחמים גדולים אקבצך דעתיק יומין:</p>	<p>זהו שנאמר "וברחמים גדולים אקבצך", כיון שאמר "רחמים", מהו "גדולים". אלא יש רחמים ויש רחמים, רחמי דעתיק דעתיקין נקראים "רחמים גדולים", רחמים של ז"א נקראים "רחמים" סתם (הוא משום שיש בו ימין ושמאל דין ורחמים). ולכך "וברחמים גדולים אקבצך" דעתיק יומין.</p>
<p>תאנא בהני עיינין בתרין גווינין מנייהו בסומקא ואוכמא שראן תרין דמעין וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא על ישראל אחית תרין דמעין⁶⁰²² לאתבסמא בימא רבא מאן ימא רבא ימא דחכמתא עלאה כלומר דיתסחון בנהרא (ס"א בחורא) במבועא דנפיק מחכמתא רבא ומרחם להו לישראל:</p>	<p>למדנו, באלו עיניים בשני גוונים שבהם, באדום ושחור שורות שתי דמעות, וכשרוצה קדש הקדשים לרחם על ישראל, מוריד שתי דמעות להתמתק בים הגדול. מי הוא "ים הגדול". הים של החכמה העליונה. כלומר שיתרחצו בנהר (בלבן) במעיין היוצא מהחכמה הגדולה, ומרחם על ישראל.</p>
<p>וחוטמא תאנא בצניעותא דספרא חוטמא דזעיר אפיין⁶⁰²³ בחוטמא אשתמודע פרצופא בהאי חוטמא אתפרשא מלה דכתיב (שמואל ב' כב ט) עלה עשן באפו וגו' עלה עשן באפו בהאי תננא אתכללו אשא וגחלי דנורא דלית וס"א בחוטמא אשתמודע פרצופא תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי:</p>	<p>החוטם, למדנו בספרא דצניעותא חוטם של ז"א, בחוטם ניכר הפרצוף, בחוטם זה נתפרש דבר, שנאמר "עלה עשן באפו וגו'" עלה עשן באפו בזה העשן נכללו אש וגחלי אש, כי אין (בחוטם ניכר הפרצוף, שלש שלהבות בוערים בנקביו).</p>
<p>ומהאי חוטמא אתפשטן תלת גוויני תננא ואשא וגחלי דנורא דכתיב עלה עשן באפו וליתו תננא בלא אשא ולא אשא בלא תננא וכלהו אסתליקו (ס"א אתדליקו) ונפקין⁶⁰²⁴ מחוטמיו ותאנא כד</p>	<p>מהחוטם הזה מתפשטים ג' צבעים עשן ואש וגחלי אש שנאמר עלה עשן באפו ואין עשן בלא אש ואין אש בלא עשן, וכולם עולים (נדלקו) ויוצאים מן חוטם. ולמדנו כשנתחברו</p>

⁶⁰²¹ מרשית (דפ"ו).

⁶⁰²² בראשית ד רע"ב ועי' פרשת שמות יח ע"א יט רע"ב ויקהל קצו ע"א ושם קצה ע"ב ועי' עוד לקמן קמג ע"א (לש"ו).

⁶⁰²³ אנפין (דפ"ו).

⁶⁰²⁴ ונפקי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתחברו תלת אלין דכלילין בהאי תננא דנפיק מחוטמא אתקמט חוטמא ונשיב ונפיק תננא אוכמא [וסומקא ובין תרי ונ"א בתרי] (דסומקא וביה תרי) גווי וקרינן ליה אף וחימה ומשחית:</p>	<p>אלו השלשה הכלולים בעשן הזה היוצא מן החוטם, אז נקמט החוטם ונושב ויוצא עשן שחור ואדום, ובין שני (בשני) הגוונים וקוראים לו אף וחימה ומשחית.</p>
<p>ואיתימא⁶⁰²⁵ אף וחימה (ד) כתיב (דברים ט יט) כי יגורתי מפני האף והחימה דאינון תננא אוכמא וסומקא משחית מ"ל⁶⁰²⁶ דכתיב (בראשית יג י) לפני שחת יי את סדום ואת עמורה (ו) שחת המשחית בנורא דליק מוקדא:</p>	<p>ואם תאמר, אף וחימה נאמר "כי יגורתי מפני האף והחימה", שכן הם העשן השחור והאדום, משחית מנין לנו. שנאמר "לפני שחת ה' את סדום ואת עמורה ושחת", המשחית באש יוקדת ובוצרת.</p>
<p>ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן⁶⁰²⁷ וזמתפשטאן בחוטמוי בפומא בדרועוי בידין באצבעין ובג"כ כתיב (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יי גבורת כתיב [כתיב הכא גבורות וכתוב התם (דבה"א א' כט יא) לך יי] הגדולה והגבורה אלא הכי תאנא כד אתחבראן כלהו גבוראן כחדא אתקרי גבורה חדא:</p>	<p>ולמדנו חמש גבורות הן בזה הז"א ועולות לאלף וארבע מאות גבורות ומתפשטות בחוטמו, בפה, בזרועות, בידים, באצבעות. לכך נאמר "מי ימלל גבורות ה'". כתוב כאן "גבורת", נאמר כאן "גבורות", ונאמר שם "לך ה' הגדולה והגבורה". אלא כך למדנו כשמתחברות כל הגבורות כאחת, אז נקראות גבורה אחת.</p>
<p>וכלהו גבוראן שריאן לנחתא מחוטמוי ומהאי תליין אלף (אלפין) וארבע מאה רבוא ולכלו (בכלל) חד מנייהו ובהאי תננא דאפיק מחוטמוי תליין אלף</p>	<p>וכל הגבורות מתחילות לצאת מן החוטם, ומכאן תלויות אלף [אלפים] וארבע מאה רבוא לכל אחד מהם. ומהעשן הזה שיוצא מהחוטם,</p>

⁶⁰²⁵ ואי תימא (דפ"ו).

⁶⁰²⁶ מנ"ל (דפ"ו).

⁶⁰²⁷ כבר הודעתך בכמה מקומות ענין החמשה חסדים והחמש גבורות מה ענינם ואיך כל הגבורות נכללות באלו החמשה גבורות שהם שרש לכולן. והנה הם סוד חמשה אותיות מנצפ"ך שהם בגמטריא פ"ר. גם כי כל גבורה מהם כוללת כל החמשה וא"כ בהיות כל גבורה מהם במספר פ"ר יהיו כולן בגמטריא אלף וארבע מאות גבורות וזמ"ש ותאנא חמש גבו' אינון ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ואומרו ומתפשטן בחוטמוי בפומא כו' הענין הוא במה שנודע מספר יצירה כי כל אבר ואבר נוצר על ידי אות א' מאלפא ביתא ונמצא כי חמשה אותיות מנצפ"ך מתחלקות בה' מקומות האלו. כיצד מ"ם סתומה דמנצפ"ך היא בחוטם כי צורת כל נקב משני נקבי החוטם הוא עגול כצורת ס' סתומה. ואות ו' פשוטה בדרועין כי ציור הזרוע הוא ארוך כדמיון הן' פשוטה. ואות צ' היא באצבעות. ואות פ' בפה. ואות ד' בכפות הידים. וצריך אני להודיעך ענין זה בדרוש קין והבל אעפ"י שנתבאר ענין זה יותר באורך במקומו והענין כי קין והבל הם סוד הגבורות כנז' לקמן בדקמ"ג ע"א וז"א ותאנא בצניעותא דספרא בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין כו' וכד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא נפיק תקיף קשייא כו'. והענין הוא כי שניהם בחינת גבורות אלא שגבורות קין מרובות מגבורות הבל כי הבל הוא בבחינת שתי הגבורות הנרמזים בחוטם ובפה שהם סוד מ' ופ' דמנצפ"ך כי משני מקומות אלו בלבד יוצא מהם הבל ולכן נקרא על שמם הבל. גם הוא באופן אחר כי הבל רוצה לומר ה' פעמים ל"ב רוצה לומר ל"ב אלהים ובכל אחד חמשה אותיות וחמשה פעמים ל"ב הם בגמטריא ק"ס ועם הכולל הם קס"א כמנין מ"ם פ"א שהם קס"א הרי איך הבל נאחז בשתי אותיות מ"פ דמנצפ"ך ושלשה גבורות הדרועין והאצבען והידין הם סתומים בלי הבל יוצא מהם והם בחינת קין שהוא בגמטריא ק"ס כמנין שלש אותיות נצ"ך דמנצפ"ך הנשארות שמספרם ק"ס ונמצא כי כל הגבורות נכללות בקין והבל והם שרשי כל הדינים כולם ודע כי אלו הגבורות אינם מתבסמות אלא בהצטרפות שבעה תיקוני רישא דאריך אפין הנז' בריש ספרא דצניעותא והם מוחא וגלגלתא וקרומא דאזירא דעל גבי מוחא והחוטם והעינים והפנים והפה אבל האזנים לא נזכרו באדרא בעתיקא קדישא והנה כל אחד מאלו השבעה כלול מעשרה הרי שבעים והנה הגבורות הם בגמטריא פ"ר כנז' ועם כללותם שהם חמשה הם פ"ה. ואם תחבר פרה עם שבעים אשר ברישא דאריך אפין יהיו בגמט' מש"ה כי במרע"ה נתקנו כל הגבורות האלו ונמתקו הדינין אשר בקין ובהבל על ידי שבעים דברישא דאריך אפין ואומרו ותאנא חמש גבוראן אינון כו' ומהאי תליין אלף אלפין וארבע מאה רבוא כו' כבר ביארתי ענינם שהוא חמשה פעמים מנצפ"ך בגמטריא אלף וארבע מאה ועם כללות החמשה עצמ' הם אלף וארבע מאה וחמשה. ושמעתי משם מורי ז"ל כי כשם שיש מספר זה בגבורות כך ישנם בחסדים כי גם הם חמשה חסדי' והנה רוב חסד בגמטריא פ"ר והה' חסדים הם חמשה פעמים פ"ר שהם אלף וארבע מאה חסדים בסטרא דימינא גם כן (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(אלפין רבוא) וארבע מאה (וחמש) דספר גבורה דא:</p>	<p>תלויות אלף (אלפים ריבוא) וארבע מאות (וחמש) של צד גבורה זו.</p>
<p>וכלהו גבוראן תליין מהאי חוטמא דכתיב (תהלים קמה ד) דור לדור ישבח מעשיך וגו' (וגבורותיך יגידו) וכד שארי גבורה דא כלהו גבוראן מתלהטן [ושטאן] ונ"א ונחתין [ושנינן] עד דנחתן ללהט החרב המתהפכת כתיב (בראשית יט יג) כי משחיתים אנחנו את המקום הזה וכתיב (שם יג י) לפני שחת יי את סדום ואת עמורה וכתיב (שם יט כד) ויי המטיר על סדום ועל עמורה אלא הכי תאנא לא דיין לרשעים וכו' אלא דמהפכי מידת הרחמים למידת הדין:</p>	<p>וכל הגבורות תלויות מזה החוטם, שנאמר "דור לדור ישבח מעשיך וכו'". וכשמתחלת גבורה זו כל הגבורות מתלהטות ומשוטטות (ויורדים) עד שיורדות ללהט החרב המתהפכת. נאמר "כי משחיתים אנחנו את המקום הזה וגו'" ונאמר "לפני שחת ה' את סדום ואת עמורה", ונאמר "וה' המטיר על סדום ועל עמורה". אלא כך למדנו לא דיין לרשעים וכו' אלא שהופכים את מידת הרחמים למדת הדין.</p>
<p>והיאך מהפכי והא כתיב (מלאכי ג ו) אני יי לא שניתי אלא בכל זמנא דעתיק דעתיקי רישא חורא (אתגלייא) רעוא דרעוין ואתגליין רחמין רברבין אשתכחו בכלא ובשעתא דלא אתגלייא כל זיינין (ס"א דינין) דזעיר אפינ זמינין:</p>	<p>ואיך הם הופכים. הרי נאמר "אני ה' לא שניתי". אלא בכל עת שעתיק של העתיקין, ראש הלבן (מתגלה), הרצון של כל הרצונות מתגלה, רחמים גדולים נמצאים בכל. ובשעה שאינו מתגלה, כל כלי זיינים (דינים) של ז"א מוכנים.</p>
<p>וכביכול רחמי עביד [דינא] ההוא (דינא) עתיקא דכלא דתניא כד אתגלייא עתיקא דעתיקין רעוא דרעוין כלהו בוציני דאתקרון בשמא דא נהירין ורחמי אשתכחו בכלא ובשעתא דלא אתגלי טמירא דטמירין ולא אתנהרן אלין בוצינין⁶⁰²⁸ מתערין דינין⁶⁰²⁹ ואתעביד דינא:</p>	<p>וכביכול הרחמים עושה דין, אותו עתיקא של הכל. שכן למדנו כשמתגלה עתיק של עתיקין, הרצון של כל הרצונות, כל הנרות הנקראות בשם זה מאירות, ורחמים נמצאים בכל, ובשעה שאינו מתגלה, הנסתר מכל הנסתרים, ואינם מאירים אלו הנרות, מתעוררים הדינים ונעשה דין.</p>
<p>מאן גרים להאי דינא רעוא דרעוין דלא אתגלי ובג"כ מהפכין חייביא רחמי לדינא ומה דאמר הכא מאת יי מן השמים (בראשית יט כד) בזעיר אפינ אתמר ומשמע דכתיב מן השמים אש ומים רחמי [ודינא] (בדינא) לאפקא מאן דלית ביה דינא כלל:</p>	<p>מי גורם לדין הזה. רצון הרצונות שלא נתגלה. ולכך הופכים הרשעים את מדת הרחמים לדין. ומה שאמר הכתוב כאן מאת ה' מן השמים, זה נאמר בז"א. ומשמע שנאמר "מן השמים" אש ומים, רחמים ודין, להוציא את מי שאין בו דין כלל.</p>
<p>תאנא האי חוטמא זעיר וכד שארי תננא</p>	<p>למדנו שהחוטם הזה קטן, וכשמתחיל העשן</p>
<p>קלח/א</p>	

⁶⁰²⁸ בוציני (דפ"ו).

⁶⁰²⁹ דיני (דפ"ו).

<p>לאפקא נפיק בבהילו ואתעבד דינא⁶⁰³⁰ ומאן מעכב להאי חוטמא דלא יפיק תננא חוטמא דעתיקא קדישא דהוא אקרי ארך אפים מכלא⁶⁰³¹:</p>	<p>לצאת, יוצא בבהילות, נעשה דין. ומי מעכב על החוטם הזה שלא יצא. עשן החוטם של העתיק הקדוש שהוא נקרא ארך אפים יותר מכל.</p>
<p>והיינו רוא דתנינן יי' פסיק טעמא בגווייהו⁶⁰³² בכלהו אתר דשמא אדכר תרי זמני פסיק טעמא בגווייהו כגון אברהם אברהם יעקב יעקב שמואל שמואל כלהו פסיק טעמא בגווייהו חוץ ממשה משה דלא פסיק טעמא בגווייהו:</p>	<p>וזה סוד מה שלמדנו "ה' ה'", פסיק טעמא ביניהם. בכל מקום ששם נזכר שתי פעמים, יש טעם מפסיק ביניהם, כגון "אברהם אברהם", "יעקב יעקב", "שמואל שמואל", בכלום יש טעם מפסיק בין שניהם, חוץ מ"משה משה", שאין טעם מפסיק ביניהם.</p>
<p>מ"ט אברהם אברהם בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא שלים בעשר נסיוני ובגין כך פסיק</p>	<p>מה טעם. "אברהם אברהם". האחרון שלם שם הראשון לא היה שלם. כי עתה נשלם</p>

⁶⁰³⁰ ואינו מאריך אף כלל ועוד כי אם היה החוטם ארוך אז היו הדינים שבחוטם מתארכי' והי' העונש נמשך מעט מעט כמו שהי' בעגל וכמ"ש וביום פקדי ופקדתי עליהם כו' שנענשי' מעט מעט אבל בעת זעם שאינו מאיר ע"ק בז"א אז חוטמא דיליה זעיר ויוצא הדין בבת אחת לכלות ח"ו כמ"ש הקב"ה למשה בעדת קרח הבדלו מתוך העדה ואכלה אותם כרגע והענין כי ידוע כי מחלוקת קורח ועדתו הי' שהיו חולקים על הכהונה ובזה היו מכחישים כח תקוני' דע"ק שהם חסדים דרגא דכ"ג וקורח הי' מלויים והיה מגביר כח הדינים ובזה נסתלק תקוני' חוטמא דע"ק וידוע כי שלום הוא בשמים והוא זיוגא דדינים עם החסדים וקורח הכחיש כח מעשי בראשית והוא פלוגתא דשלום כמ"ש בפ' בראשית ע"פ יהי רקיע בתוך המים שקורח אכחיש תיקונא דלעילא והוא מחלוקת שלא לשם שמים מחלוקת קרח ועדתו כמ"ש באורך וידוע כי בזיוגא בזו"נ אז ע"ק מתייחד עמהם ומאיר חוטמא דע"ק בז"א ואז מתארך גם הוא אבל ע"י קורח שרצה להפרד מאהרן מן החסדים ורצה להיות עבודת שמים בסט' דדינא לבד גרם בזה סילוק ע"ק מז"א וידוע כי משה רבע"ה הי' סט' דז"א איש אלקים בעלה דמטרוניתא כמ"ש בזוהר בל"מ ולכן כתיב וישמע משה ויפול על פניו שזה נוגע באנפין דיליה בחוטמא דז"א שמשתלק מע"ק ונחית לתתא וז"ס עמוק שאמר להם משה בוקר וידוע ה' כו' קחו לכם מחתות כו' ותנו בהן אש ושימו עליהם קטורת כו' כי כבר נתבאר שמחוטמא דז"א נפיק תננא ואשא והוא מתבסם ע"י תננא דמדבחא ובזה יהיה נודע להם אם כבר נתבסמו הדיני' לגמרי כמו שיהיה לע"ל ואין צריכים עוד ביסום ע"י חסדים אז יתקבלו ובאמת נענשו שעדיין לא הי' זמן ביסום הדינים לגמרי עד לע"ל שאז כתיב ואת רוח הטומאה אעבור מן הארץ ויהי' העולם יכול להתנהג בסט' דדינא כמ"ש האריז"ל אבל כעת עדיין צריכים הם לביסום החסדים ולכן עבודה בכהנים כתיב ולכן ותצא אש מלפני ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש כו' והוא ע"י אשא דנפיק מחוטמא ונענשו מדה כנגד מדה שע"י שגרמו פירוד וסילוק הארת ע"ק מחוטמא דז"א אז תננא נפיק בבהילו ולכן נתעורר אז הדין הגדול ואמר הבדלו מתוך העדה כו' כי ידוע שמשה ואהרן היו מסט' דיסוד אבא שע"י עוברים החסדים לז"א ומתמתקים דינים ולכן ציוה שיסלקו מן העדה ואז יחזיר ז"א לבחי' קטנות גמור וע"ז ואכלה אותם כרגע דנפיק בבהילו כמ"ש וכתוב ויפלו על פניהם כו' וכיוונו להוריד הארת חוטמא דע"ק בז"א שבו נפיק רוחא דחיי כמו שכתוב לא ידון רוחי באדם כו' (ב"ע קפט ע"ב).

⁶⁰³¹ ואמר לשון אפיים בלשון רבים על שם ע"ש ב' נוקבין דחוטמא (ב"ע קצ ע"ב).

⁶⁰³² ר"ל שהם בע"ק ובז"א כידוע שאלו ה"ג תיקוני' שהזכיר משה רבע"ה הי' בז"א ר"ל מה שיורד מע"ק לז"א ולכן הזכיר תחל' אלו ב' שמות הו"ה א' על ז"א וא' על ע"ק ויש פסיק טעמא בגוי' והוא רומז לסוד הפרסה המפסיק בין ע"ק לז"א באמצע פרצופו וידוע כי אר"א במזלא אתכלילין שהם מסיימים עד טיבורו של ע"ק ולכן הו"ה ראשונה רומז על ע"ק והוא עד הפרסה שלו שבו מסתיים פרצופו ומן הפרסה ולמטה הוא לבר מגופא שכבר נסתלקו האורות למעלה והם י"ג ת"ד הנכללים שם ואח"כ הזכיר הפסיק טעמא והוא הפרסה והוא בסוד ו' רקיע המבדיל בין מים למים קרומא דאתפסיק כמ"ש בס"ד פ"ד ורקיע הוא ו' כידוע והוא הפסיק בדמות ו' ועוד שהפרסה הוא במקום הטבור בת"ת של ע"ק וידוע כי ת"ת הוא בסוד ו' ואח"כ הזכיר הו"ה ב' ז"א העומד למטה מן הפרסה והוא מקבל ג"כ ה"ג תיקוני' מלמעלה דרך אר"א ולכן הזכיר אח"כ י"ג מדות וענין הפסיק הוא כמ"ש לקמן שקדמאה שלים בתראה לא שלים והוא כי ע"ק הוא שלים שאין בו שום שינוי עלי' וירידה קטנות וגדלות כמו בז"א והוא לעולם כולו רחמים וחסד משא"כ מטיבורו ולמטה שמתלבש בז"א אינו שלים כ"כ שאינו עומד על מצב א' שכל תיקוני' דז"א הם תלויים בעבודת ישראל ולעומתו כשישראל זכאים אז יורדי' האורות מלמעלה ובוקעים דרך הפרסה ומתפשטים מטיבורו ולמטה ומ"ש בכולהו אתר כו' מביא ראי' שדוגמתו מצינו בנשמות של הצדיקים שנז' ב"פ ויש פסיק טעמא בגוייהו שהוא ג"כ על סוד הפרסה המבדיל באמצע כי ידוע מ"ש האריז"ל בביאורו לתוספתא דפ' נח במאמר ב' רוחין שיש לכל צדיק שהם א' מן החזה ולמטה וא' מן החזה ולמעלה שבאמת כל נשמה ונשמה הוא פרצוף שלם כולל י"ס ד' אותיות הו"ה ולכן צדיקי' נקראים ע"ש של הקב"ה כידוע וידוע כי במקום החזה של כל פרצוף שם הוא הפרסה המבדיל וידוע ששמות הצדיקים הם מורים לפי בחי' הנשמה שלו מאיזה בחי' היא שע"ז נאמר לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ ואמרו א"ת שמות אלא שמות והם מפעלות ה' שהוא הו"ה שלימה ופרצוף שלם בכל מדה ומדה שנשמתו של הצדיק אחוז בה (ב"ע קצ ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מעמא בגווייהו דהשתא לא הוה איהו כחוקדמיתא יעקב יעקב בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא אתבשר ביוסף ושראת עליה שכינתא ועוד דהשתא אשתלים בארעא אילנא קדישא כגוונא דלעילא בתריסר תחומין בשבעין ענפין מה דלא הוה בקדמיתא ובגיני כך בתראה שלים קדמאה לא שלים ופסיק מעמא בגווייהו:</p>	<p>בעשר נסיונות, ולכך יש טעם מפסיק ביניהם, כי עתה אינו כמקודם. "יעקב יעקב" האחרון הוא שלם, אבל הראשון לא היה שלם. כי עתה נתבשר על יוסף ושרתה עליו השכינה. ועוד, כי עתה נשלם להיות בארץ אילן קדוש כדוגמא שלמעלה בשנים עשר תחומים בשבעים ענפים, מה שלא היה כן בתחילה. ולכך האחרון שלם, הראשון אינו שלם, ויש טעם מפסיק בין שניהם.</p>
<p>שמואל שמואל מעמא פסיק בגויה מ"ט בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא הוא נביאה וקודם לכן לא הוה נביאה:</p>	<p>שמואל שמואל יש טעם מפסיק ביניהם, מה הטעם. שם האחרון הוא שלם, הראשון אינו שלם, כי עתה כבר היה נביא, ולפני זה לא היה נביא.</p>
<p>אבל משה משה לא אפסיק מעמא בגווייהו דמיומא דאתיליד שלים הוה דכתיב (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא אוף הכא יי"י פסיק מעמא בגווייהו קדמאה שלים בתראה שלים בכלהו⁶⁰³³:</p>	<p>אבל משה משה, אין טעם מפסיק ביניהם, כי מיום שנולד כבר היה שלם שנאמר "ותרא אותו כי טוב הוא". אף כאן, "ה' ה'" טעם מפסיק ביניהם. הראשון הוא שלם, האחרון הוא שלם בכל.</p>
<p>ומשה באתר דינא אמר לנחתיא לון מעתיקא קדישא רחמין לזעיר אנפין דהכי תנינן כמה חילא דמשה דאחית מכילן דרחמי לתתא:</p>	<p>ומשה במקום [שהיתה מתוחה מידת ה]דין, אמר [את מידות הרחמים] כדי להוריד להם מע"ק רחמים לז"א כי כך למדנו כמה היה כחו של משה, שהוריד את מדות הרחמים למטה.</p>
<p>וכד אתגלי עתיקא בזעיר אפיין כלא ברחמי אתהוון וחוטמא אשתכיד ואשא ותננא לא נפיק כד"א (ישעיה מח ט) ותהלתי אחטם לך ותאנא בתרין נוקבין דחוטמא בחד נוקבא נפיק תננא להיט ומשתקעא בנוקבא דתהומא רבא ומחד נוקבא נפיק אשא דאוקיד בשלהובוי ומתלהטא (בארבע אלף) ובאלף וארבע מאהו עלמין דבסטר שמאלא:</p>	<p>וכשמתגלה עתיקא בז"א, אז כלם נראים ברחמים, והחוטם נח ואש ועשן אינם יוצאים כמו שנאמר "ותהלתי אחטם לך". ולמדנו בשני הנוקבים של החוטם, בנקב אחד יוצא עשן, המתלהט ונשקע בנקב של התהום הגדול ומנקב אחד יוצא אש השורפת בשלהבותיה ומתלהטות (בארבע אלף) באלף וארבע מאות עולמות בצד שמאל.</p>
<p>ומאן דגרים לקרבא בהאי אקרי אש יי"י אשא דאכלא ואוקיד כל שאר אשין והאי אשא לא אתבסם אלא באשא דמדבחה והאי תננא דנפיק מנוקבא אחרא לא אתבסם אלא בתננא דקרבנא (דמדבחה):</p>	<p>ומי שגורם להתקרב בזה נקרא "אש ה'", אש האוכלת ושורפת את כל שאר האשים. וזו האש אינה מתמתקת אלא על ידי אש המזבח, וזה העשן היוצא מהנקב האחר אינו מתמתק אלא בעשן הקרבן (המזבח).</p>
<p>וכלא תלייא בחוטמא בגין כך כתיב (בראשית ח כא) וירח יי"י את ריח הניחה דכלא בחוטמא תליין לארחה האי חוטמא בתננא ואשא (ו)סומקא ובגין כך אתקבל ברעוא והאי (הוא) דכתיב (שמות ד יד) ויחר אף יי"י (דברים יא יז) וחרה אף יי"י (שמות כב כג) וחרה אפי (דברים ו טו) פן יחרה אף יי"י כלא בזעיר אפיין אתמר וולא בעתיקא:</p>	<p>וכולם תלויים בחוטם, ולכך נאמר "וירח ה' את ריח הניחות", שכן הכל תלוי בחוטם, שיריח זה החוטם בעשן ובאש האדומה, ולכן מתקבלים הם ברצון. ומה (והוא) שנאמר "ויחר אף ה'", "וחרה אף ה'", "וחרה אפי", "פן יחרה אף ה'", כל זה נאמר בז"א ולא בעתיקא.</p>

⁶⁰³³ הנה הראשון הוא באריך אפיין והשני בז"א ובביאור כונת ויעבור והי"ג מדות (שעה"כ דרוש ויעבור א) ביארתי ענין זה היטב ענין שתי ההור"ת אלו מה ענינם (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תאנא כתיב (דניאל ט יח) הטה אלהי אנך ושמע האי וס"א תאנא בעניעותא דספרא דרגא⁶⁰³⁴ עמיקא למשמע טב וביש ודא איהו אודנא דאתעביד תחות שערי ושערי תליין עליה:</p>	<p>למדנו נאמר "הטה אלוקי אנך ושמע" זה [למדנו בספרא דצניעותא הדרגה (עקומה) עמוקה לשמוע טוב ורע וזה הוא] האוזן שנעשה תחת השערות, והשערות תלויים עליה.</p>
<p>(ואודנא הוא למשמע) ואודנא אתעביד ברשומי רשימין לגאו כמה דעביד (ס"א דבארי) דרגא בעקימא (להאי ולהאי) מ"ט בעקימא וס"א בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא ויבחין ביה מוחא ולא בבהילו (בגין למשמע טב וביש):</p>	<p>[ואוזן הוא לשמוע] והאוזן נעשה ברושם של רשומות לפנים, כמו שעושה (שבורא) מדריגות בעיקום [לזה ולזה]. למה בעיקום. [כדי שיתעכב הקול שיכנס במוח, ויוכל המוח להבחין בו ולא בבהילות] [כדי לשמוע טוב ורע].</p>
<p>ותאנא מהאי עקימא דבגו אודנין תליין כל אינון מארי דגדפין דכתיב בהו (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר בגו אודנא נטיף מג' חללי דמוחא להאי נוקבא דאודנין:</p>	<p>ולמדנו, מזה העיקום שבתוך האזניים, תלויים כל אותם בעלי כנפים שנאמר בהם "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר". בתוך אוזן נוטפת משלשה חללים של המוח לזה הנקב שבאזניים.</p>
<p>ומההוא נטיפא עייל קלא בההוא עקימא ואתצריף בההוא נטיפא בין טב ובין ביש טב דכתיב (תהלים סט לד) כי שומע אל אביונים יי' ביש דכתיב (במדבר יא א) וישמע יי' ויחר אפו ותבער במ אש יי':</p>	<p>ומאותה נטיפה עולה הקול לתוך אותה העקימה ומצטרף על ידי אותה הנטיפה בין טוב לרע. לטוב שנאמר "כי שומע אל אביונים ה'", לרע שנאמר "וישמע ה' ויחר אפו ותבער בם אש ה'".</p>
<p>והאי אודנא סתים לבר ועקימא עייל לגו ולוההוא נוקבא דנטיפא מן מוחא בגין למכנש קלא לגאו ולאו (ולא) יפוק לבר ויהא נטיר וסתים מכל סטרוי בג"כ הוא רוא ווי לההוא דמגלי רוין דמאן דמגלי רוין כאילו אכחיש תקונא דלעילא דאתתקן למכנש רוין ולא יפקון לבר:</p>	<p>וזו האוזן סתומה מבחוץ, והעיקום נכנס בפנים עד לאותו נקב שבו נוטפת מן המוח כדי להכניס את הקול לפנים, שלא יצא לחוץ, ויהיה שמור וסתום מכל צדדיו. לכך הוא הסוד, אוי לההוא שמגלה סודות, כי מי שמגלה את הסודות נחשב לו כאילו מכחיש בתיקון העליונים, שנתקן ע"מ לכנוס את הסודות (ע"מ) שלא יצאו לחוץ.</p>
<p>(ו)תניא בשעתא דצווחין וישראל בעאקא ושערי מתגליין מעל אודנין וכדין עייל קלא באודנין בההוא נוקבא דנטיף ממוחא וכנש (ס"א ובטש) במוחא ונפיק בנוקבי דחוטמא ואתזער חוטמא ואתחמם ונ"א ואתקמט ונפיק אשא ותננא מאינו נוקבין וזמתעריין</p>	<p>למדנו בשעה שישראל צועקים מתוך הצרה, השערות מתגלים מעל האזניים. אז נכנס הקול באזניים, באותו הנקב לשם נוטף מהמוח ונכנס (ומכה) בתוך המוח, ויוצא מנקבי החוטם, והתקטן החוטם ומתחמם (ומתקמט), ואז יוצא אש ועשן מאלו הנקבים, ומתעוררות</p>
<p>קלח/ב</p>	
<p>כל גבוראן ועביד נוקמין ועד לא נפקין⁶⁰³⁵ מאינון נוקבין אשא ותננא סליק ההוא קלא לעילא ובטש ובריהא דמוחא (ס"א ברישא במוחא⁶⁰³⁶) (ברישא דמוחא) ונגדין תרין דמעין מעיינין⁶⁰³⁷</p>	<p>כל הגבורות, ועושות נקמות. וקודם יציאת אש ועשן מאלה הנקבים, עולה אותו הקול למעלה, ומכה בריח המוח (בראש במוח), נמשכות שתי דמעות מן העינים ויוצאים</p>

⁶⁰³⁴ (ס"א עקימא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁰³⁵ מפרש הענין ממה שנראה בחוש כששומע אדם דבר שחבירו מורד עליו הוא כועס ומחמת כעס יורדים דמעות מעיניו ואז הוא כועס ויוצא עשן מנחיריו ומפרש שורש זה לעילא באצי' כי מבשרי אחזה אלוה (ב"ע קצו ע"ב).

⁶⁰³⁶ ר"ל בחכמה שהוא מוח ראשון מג' מוחין וכן חכמה נק' ראשית שירותא דפרצופא כידוע (ב"ע שם).

⁶⁰³⁷ הם באים מנטיפו דמוחין כמ"ש מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה והוא שהוא ית' מתאוה אל תפילתם של ישראל בגלות שיעלו תפילתם למעלה למוחין עילאין ואז עי"ז ועיני מקור דמעה והענין כמ"ש למעלה

זהר ויקרא חלק א'

<p>6038 ונפק מנחירו (ונפקא מנהירו) תננא ואשא בההוא קלא דנגיד לון לבר בההוא קלא דעייל באודנין אתמשכאן [ומתערין] (ומתעכבן) (ס"א) ומתערבין⁶⁰³⁹ כולי האי⁶⁰⁴⁰ ובגין⁶⁰⁴¹ כך כתיב (במדבר יא א) וישמע יי ויחר אפו ותבער במ אש יי⁶⁰⁴² בההיא שמיעה דההוא קלא אתער [מוחא (כלא)] (כלא⁶⁰⁴³):</p>	<p>מנחיריו עשן ואש באותו קול שממשיך אותם לחוץ. באותו הקול הנכנס באזני נמשכים ומתעוררים (ומתערבים) כל אלו, ולכך נאמר "וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה" באותה שמיעת של אותו קול נתעורר מה (הכל).</p>
<p>תנא כתיב (דניאל ט יח) הטה אלהי אונך כלומר ארכין (ס"א אודנין⁶⁰⁴⁴) שית מאה אלף רבוא אינון מאריהון דגדפיין דתליין באלין אודנין⁶⁰⁴⁵ וכלא אתקרון אזני יי ומוחא (כמה) דאתמר (מלכים ב' יט טז) הטה יי אונך אונך ובזעיר אפיין ואתמר⁶⁰⁴⁶:</p>	<p>למדנו נאמר "הטה אלהי אונך", כלומר ארוכין (אזניים) שש מאות אלף רבוא, הם בעלי כנפים התלויים באלו האזנים, וכולם נקראים "אזני ה'", ומה שנאמר "הטה אלהי אונך". "אונך" זה נאמר בז"א.</p>
<p>מסטרא דחד חללא דמוחא (ד)תליין אודנין ומחמשיין תרעין דנפקין מההוא חללא דא הוא וס"א איתו תרעא חד דנגיד ונפיק ואתפתח בההוא נוקבא דאודנא דכתיב (איוב לד ג) כי און מלין תבחן וכתיב (תהלים ז י) ובוחן לבות וכליות ומסטרא דאתפשטותא דההוא חללא [ד]חמשיין תרעין דאתפשטאו בגופא באתר דלבא שארי מתפשט ההוא חללא דחמשיין תרעין:</p>	<p>מצד חלל אחד של המוח תלויים האזנים, ומחמשיים השערים היוצאים מאותו החלל, זהו (יש) שער אחד שנמשך ויוצא ונפתח באותו הנקב של האוזן, שנאמר "כי און מלין תבחן" ונאמר "ובוחן לבות וכליות" ומצד ההתפשטות של אותו החלל של חמשים שערים, הוא מתפשט בגופו, במקום של הלב מתחיל להתפשט אותו חלל של ג' שערים.</p>
<p>ואודנא קרי ביה בחינה ובלבא קרי ביה בחינה משום דמאתר חד מתפשטין וס"א בההוא נוקבא</p>	<p>והאוזן נאמר בו בחינה, ובלב נאמר בו בחינה, משום שמתפשטים ממקום אחד.</p>

בתיקון עיינין דז"א שב' דמעות הם סוד ב' גוויין דעינא סומקא ואוכמא דהם מתבסמין במיין דימא רבא
דחכמתא כמ"ש רז"ל בשעה שהקב"ה זוכר את בניו מוריד ב' דמעות לים הגדול והם מתמתקים בסט' דחכמה
והוא כמ"ש למעלה בשם הגאון שב' אודנין הם בחי' חכמה דגלגלתא ובינה כלילא ב' ור"ל ע"י קלא דעייל
לאודנין נטיפ טיפה דמוחין ואז יוצאים הדמעות מן העינים מב' גוויין הנ"ל ומתמתקים כנראה בחוש שע"י
הבכי' יוצא הצער מלבו (ב"ע שם).

6038 מנהירו דעינא שבזה יוצא ב' דמעות שמתמתקים ע"י גילויא דגוון חיוור שהוא מסט' דחכמה שהוא סוד
ים הגדול כמ"ש למעלה באריכות וחכמה נק' נהירו בסוד אור של יום ראשון מרזא דאוריא אור דנפיק מאור
כידוע ועי"ז יוצא תננא ואשא מחוטמא למעבד נוקמין והם ג"כ נגד ב' דמעות ב' גוויין עינא סומקא ואוכמא
וכן תננא הוא אוכמא ואשא סומקא בההוא קלא דנגיד לון לבר ר"ל ע"י קלא דעייל לאודנין הוא מוציא אותם
לבר לסט"א שנדחים הסיגים וכמ"ש כי גחלים אתה חותה על ראשו (ב"ע שם).
6039 מתערבין (דפ"ו).

6040 נמשכים התרין דמעין ומתערין שלהובין דחוטמא ברוגזא וחימתא רבא והכל נרמז בכתוב (ב"ע שם).

6041 בגין (דפ"ו).

6042 שע"י דעייל קלא לאודנין ואח"כ יתחמם אשא דחוטמא ואז ותבער במ כו' וכמ"ל בביאור דבר זה
ונמצא שהכל תלוי באודנין ע"י נטיפו דמוחין שלשם שע"י יורד התעוררות דין בחוטם כידוע שחוטמא ג"כ
נפיק ממוחא (ב"ע שם).

6043 ר"ל כל הג' מוחין כמבואר (ב"ע שם).

6044 פסוק הטה אלהי אזני קאי על אודנין דז"א עצמו וידוע שכאשר אין ישראל עושים רש"מ אז מסתלקין
המוחין מז"א ולכן גם האודנין דתליין שם מסתלקין ועוד שבעת זעם מסתלק מוח חכמה כמ"ש לעיל בתיקונא
דעיינין ואודנין הם חכמה ועי"ז התפלל דניאל שהי' בגלות בבל שיחזור אור חכמה להאיר לז"א והמוחין יחזרו
בו וז"ש הטה אלקי אונך ר"ל לארכין לתתא כמ"ש ובה יתעלו תפילות ישראל לעילא (ב"ע שם).

6045 ר"ל אבל מ"ש כמ"פ אזני ה' אינו קאי על אודנין עצמם דז"א אלא על מאריהון דגדפיין דמקבלים משה
ולכן אמר לשון רבים וכבר נת' לעיל שמארי דגדפיין הם מה"ש שמקבלים ונהנים מזיוג חו"ב ולכן הם נהנים
מתפילתם של ישראל ומכל מילין דלהון שכל דיבור הוא ברזא דזיוגא דחב"ד (ב"ע שם).

6046 מפרש מה שיש סתירה בפסוק דכתיב הטה אלהי אונך חסר ומשמע חד אוזן וכתיב בכ"מ אזני ה' כו'
משמע כמה אודנין ועי"ז מתרץ שבאמת בז"א עצמו הוא חד כמ"ש בס"ד פ"ב דרגא עקימא למשמע טב וביש
וביאר שם הגאון מ"ש דרגא חד היינו משום דב' אודנין דשם סלקין לחד כי הם בחי' חכמה דגלגלתא ובינה
כלילא ב' הבן בחכמה (ב"ע שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאודנא ומסטרטא דאתפשטותא דההוא חללא דחמשין תרעין אתפשט בגופא באתר דלבא שארי ועל דא באודנא קרי ביה בחינה ובלבא קרי ביה בחינה דכתיב כי אזן מלין תבחן וכתיב ובוהן לבות וכליות משום דמאתר חד מתפשטין:</p>	<p>(באותו נקב האוזן. ומצד שמתפשט של אותו החלל לחמישים שערים מתפשט בגוף במקום שלב שורה ועל זה באוזן קורא בו בחינה ובלב קורא בו בחינה שנאמר "כי אזן מלין תבחן" ונאמר "ובוחן לבות וכליות" משום שממקום א' מתפשטים).</p>
<p>תאנא בעניעותא דספרא וכמהו (משום) דאודנא דא אבחן בין טב ובין ביש כך כלא דבזעיר אפיין אית ספרא דטב וביש ימינא ושמאלא רחמי ודינא והאי אודנא כליל במוחא ומשום דאתכלל במוחא בחללא⁶⁰⁴⁷ חד [את] כליל בקלא דעייל ביה ובאודנא קרי ביה שמיעה ובשמיעה אתכליל בינה שמע כלומר הבן:</p>	<p>למדנו בספרא דצניעותא כמו שאוזן של הזה מבחנת בין טוב לרע, כמו כן בכל בז"א יש צד טוב וצד רע, ימין ושמאל, רחמים ודין. וזו האוזן נכללת עם המוח, ולפי שנכללת במוח ובחלל אחד נכלל הקול הנכנס בו, ובאוזן הוא נקרא "שמיעה", וגם בשמיעה נכללת הבינה, "שמע", כלומר הבן.</p>
<p>אשתכח (ס"א ואסתכל) דכלא בחד מתקלא אתקל ומלין אלין למאריהון דמאריין אתיהבן למשמע ולאסתכלא ולמדנע ת"ה כתיב (חבקוק ג ב) יי שמעתי שמעתך יראתי וגו' האי קרא אשתמודע דכד נביאה קדישא וס"א מהימנא שמע ואסתכל וידע וקאים על תקונין אלין:</p>	<p>נמצא (נסתכל) שהכל במשקל אחד נשקל, ודברים אלו ניתנו לבעלי הבעלים לשמוע ולהסתכל ולדעת. בא וראה, נאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי וכו'" פסוק זה נודע כשהנביא הקדוש (נאמן) שמע והסתכל וידע, ועמד על אלו התיקונים.</p>
<p>כתיב יראתי ותמון יאות הוא לדחלא ולא תבר קמיה האי בזעיר אפיין אתמר כד אסתכל וידע מה כתיב (שם) יי פעלך בקרב שנים חייהו האי לעתיק יומין אתמר ובכל אתר דישתכח יי יי ביו"ד ה"א תרי זמני או באלף דל"ת ויו"ד [ה"א] (ד"י) חד לזעיר אפיין וחד לעתיקא דעתיקין ואף על גב דכלהו חד וחד שמא אקרו:</p>	<p>נאמר "יראתי" שם ראוי לירא ולהיות נשבר מלפניו, זה נאמר בז"א. כשהסתכל וידע, מה נאמר "ה' פעלך בקרב שנים חייהו" כי זה נאמר על זקן הימים שכן בכל מקום שנמצאים ה' ה' ביו"ד ה"א פעמיים, או באל"ף דל"ת ויו"ד ה"א, שם אחד נאמר על ז"א ושם אחד נאמר על העתיק של העתיקים, אף על פי שכולם א' ובשם א' נקראו.</p>
<p>ותנינן אימתי אקרי שם מלא בזמנא דכתיב⁶⁰⁴⁸ יי אלהים דהאי הוא שם מלא דעתיק דכלא וודזעיר אנפיין וכלא הוא שם מלא אקרי ושאר לא אקרי שם מלא כמה דאוקימנא:</p>	<p>למדנו מתי נקרא שם מלא. כאשר נאמר "הוי"ה אלוקים", שכן זהו השם המלא של עתיק מכל ושל ז"א, וכולו נקרא שם מלא, שכן השאר אינם נקראים בשם מלא כמו שביארנו.</p>
<p>ויטע יי אלהים (בראשית ב ח) שם מלא בנטיעת גנתא ובכל אתר יי אלהים אתקריא שם מלא יי יי כלא הוא בכללא וההוא זמנא אתערון רחמין בכלא יי פעלך בקרב שנים חייהו לעתיק יומין אתמר:</p>	<p>"ויטע ה' אלוקים" שם מלא בנטיעות הגן, ובכל מקום הוי"ה אלוקים נקרא שם מלא, ה' ה' הכל הוא בכלל, ובאותה העת הוא מתעורר רחמים בכל "ה' פעלך בקרב שנים חייהו" זה נאמר על עתיק יומין.</p>
<p>מאן פעלך זעיר אפיין בקרב שנים אינון שנים קדמוניות דאקרון ימי קדם ולא אקרון שנות עולם שנים קדמוניות אינון ימי קדם שנות עולם אלין ימי עולם והכא בקרב שנים מאן שנים קדמוניות חייהו [למאן חייהו לזעיר] (ממאן חייהו מזעיר) אפיין דכל נהירו דיליה מאינון שנים (קדמוניות) אתקיימו ובג"כ אמר חייהו:</p>	<p>מיהו "פעלך". זעיר אנפיין. "בקרב שנים" הם שנים קדמוניות, הנקראים "ימי קדם", ואינם נקראים "שנות עולם". "שנים קדמוניות" אלו ימי קדם, "שנות עולם", אלו ימי עולם, וכאן בקרב שנים, מיהו "שנים". שנים קדמוניות. "חייהו". את מי תחיה. את ז"א. שכל הארותיו הינם מאלה "שנים קדמוניות" מתקיימים, לכן אמר "חייהו".</p>

⁶⁰⁴⁷ ובחללא (דפ"ו).

⁶⁰⁴⁸ כבר הודעתך בשער שמות הספירות איך ז"א נקרא אלהים בסוד עולם הבריאה כי משם ולמטה נקרא הז"א שבו בשם אלהים וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ברוגז רחם תזכור להחזיר חסד עלאה ודעתיקא דעתיקין דביה אתער רחמין לכלא למאן דבעי לרחמא ולמאן דיאות לרחמא:</p>	<p>"ברוגז רחם תזכור" לאותו החסד העליון של עתיק העתיקין, שעל ידיו מתעוררים רחמים לכל למי שצריך לרחמים ולמי שראוי לרחמים.</p>
<p>תאנא אר"ש אסדהנא עלי שמיא וולכל אלין דעלנא קיימין דחדאן מלין אלין בכלהו עלמין וחדאן בלבאי מלי ובגו פרוכתא ועלאה דפריסא (דפרסא עלאה) עננא מתטמרין וסלקין וגניז להו עתיקא דכלא גניז וסתים מכלא:</p>	<p>למדנו אמר רבי שמעון, אני מעיד עלי את השמים, ואת כל אלו העומדים עלינו, ששמחים דברים אלה בכל העולמות, ושמחים בלבי דברי, ובתוך הפרוכת העליונה שנפרס עלינו נטמנים ועולים, וגונז אותם העתיק מכל, גנוז וסתים מכל.</p>
<p>וכד שרינא למללא לא הוו ידעין חבריא דכל הני מלין וקדישין מתערין הכא זכאה חולקיכון חבריא דהכא וזכאה חולקי עמכון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>וכשהתחלנו לדבר, לא היו יודעים החברים שכל אלו הדברים הקדושים יתעוררו כאן, אשרי חלקיכם החברים ש(נמצאים) כאן, ואשרי חלקי עמכם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו' מאן עמא קדישא כישראל דכתיב בהו (שם לג כט) אשריך ישראל מי כמוך וכתוב⁶⁰⁴⁹ (שמות טו יא) מי כמוכה באלים יי' משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם וכו'" מי הוא עם קדוש כישראל, שנאמר בהם "אשריך ישראל מי כמוך", ונאמר "מי כמוך באלים ה'", לפי שהדבקות שלהם היא בשם הקדוש בעולם הזה ובעולם הבא יותר מאשר כאן.</p>
<p>קלט/א</p>	
<p>דהתם לא מתפרשין מניה מההוא צרורא דצריירין ביה צדיקיא⁶⁰⁵⁰ הה"ד (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי' ולא כתיב הדבקים ליי' אלא ביי' ממש⁶⁰⁵¹:</p>	<p>כי שם אינם נפרדים ממנו, מאותו הקשר שקשורים בו הצדיקים. זהו שנאמר "ואתם הדבקים בה'" ולא נאמר "הדבקים לה'" אלא "בה'" ממש.</p>
<p>תאנא⁶⁰⁵² כד נחית מן דיקנא יקרא עלאה ודעתיקא קדישא סתים וטמיר מכלא (ב)משחא דרבות קדישא לדיקנא דזעיר אפין אתתקן ודיקנא דיליה בתשעה תקונין:</p>	<p>למדנו כאשר יורד מהזקן המכובד העליון של העתיק הקדוש הסתום והנסתר מכל, שמן משחת קודש לזקן דז"א, ולמדנו זה הזקן, שהוא שלימות הפרצוף ויופיו של ז"א, נתקן בט' תיקונים.</p>
<p>ובשעתא דנהיר דיקנא יקרא דעתיקא דעתיקין בהאי דיקנא דזעיר אפין נגדין תליסר מבוועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה עשרין ותריין תקונין ומניה נגדין עשרין ותריין אתוון (דאורייתא) ודשמא קדישא⁶⁰⁵³ (נ"א ובעלמא דאתי משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא דהתם לא מתפרשין מההוא צרורא דחיי דצריירין ביה צדיקיא הה"ד ואתם הדבקים בה' בה' ממש עלייכו</p>	<p>בשעה שמאיר הזקן המכובד של זקן הזקנים באותו הזקן של ז"א, נמשכים יי' מעיינות של השמן העליון באותו זקן, ונמצאים בו כ"ב תיקונים, וממנו נמשכות כ"ב אותיות [התורה] השם הקדוש. (נ"א ובעולם הבא משום שהתדבקות שלהם הוא בשם קדוש בעולם הזה ובעולם הבא יותר מכאן ששם לא נפרדים מאותו קשר של חיים שקשורים בו הצדיקים שנאמר ואתם הדבקים בה' בה' ממש עליכם נאמר אשריך ישראל מי כמוך עם נושע</p>

⁶⁰⁴⁹ דכתיב (דפ"ו).

⁶⁰⁵⁰ צדיק וצדק כידוע (ב"ע רא ע"ב).

⁶⁰⁵¹ בסוד ה' חיים הנ"ל והביא ראי' דלא מתפרשין לעלמין מדכתיב בה' שמשמעו שהם דבוקים בו ממש לעלמין משא"כ אם ה' כתוב לה' שהי' משמע שלפעמים מתפרשין ועוד אם ה' כתוב לה' ה' משמע מצד דביקות במדותיו ית' להדמות אליו כמ"ש מה הוא רחום כו' משא"כ מדכתיב בה' משמע בה' ממש (ב"ע שם).

⁶⁰⁵² עי' מלואים אות (לו).

⁶⁰⁵³ מתחיל מסוף קלח ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' וכתיב (שמות טו יא) מי כמוכה באלים ה' השתא אתכווננו דעתא לאוקורי למלכא ולאוקיר יקרא דדיקנא קדישא דמלכא:</p>	<p>בה' ונאמר מי כמוכה באלים ה' כעת התכוונו דעת לכבוד המלך ולכבוד הזקן הקדוש של המלך.</p>
<p>תנא מתתקן דיקנא עלאה דיקנא קדישא בט' תיקונין ודא איהו דיקנא דז"א וכד נחית מן דיקנא יקירא עילאה דעתיקא קדישא בהאי דיקנא דז"א נגדין י"ג מבויעין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה כ"ב תקונין ומניה נגדין כ"ב אתוון דשמא קדישא) ואי תימא דיקנא לא אשתכח ולא אמר שלמה אלא לחייו (ולא קרי דיקנא) אלא הכי תאנא בצניעותא דספרא כל מה דאטמר וגניז [ו]לא אדכר ולא אתגלייא ההוא מלה הוי עלאה ויקירא מכלא (משום דהוא) וובג"ד הוא סתים וגניז ודיקנא משום דהוא שבהא ושלמותא ויקירותא מכל פרצופא גנוזיה קרא ולא אתגלייא:</p>	<p>למדנו נתקן הזקן העליון הזקן הקשר בט' תיקונים וזהו זקן דז"א, וכשיורד מן הזקן המכובד העליון של העתיק הקדוש בזקן זה דז"א נמשכים י"ג מעיינות של שמן עליון בזקן זה ונמצאים בו כ"ב אותיות של שם קדוש] ואם תאמר שהזקן לא נמצא, ולא אמר שלמה אלא "לחייו" (ולא מכונה "זקן"), אלא כך למדנו בספרא דצניעותא כל מה שנסתר וגנוז, ולא נזכר ואינו מתגלה. דבר זה הוא עליון ומכובד מכל, (משום) ולכך הוא סתום וגנוז, והזקן משום שהוא השבח והשלימות, ומכובד מכל הפרצוף גנוז הכתוב ואינו נגלה.</p>
<p>ורתאנא (ו)האי דיקנא ודאיהו שלימותא דפרצופא ושפירותא ודזעירו (בזעיר) אפיין⁶⁰⁵⁴ (ורתאנא האי דיקנא) נפיק מאודנוי ונחית וסליק וחפי בתקרובא דבוסמא מאי תקרובא דבוסמא כד"א (שיה"ש ה יג) לחייו כערונת הבושם (ולא ערונות):</p>	<p>ולמדנו זה הזקן שהוא שלימות הפרצוף ויפיו של ז"א יצא מאזניו, ויורד ועולה ומכסה את מנחת הבושם. מהו "מנחת הבושם". כמש"כ "לחייו כערונת הבושם" ולא ערונות.</p>
<p>בתשעה תקונין אתתקן האי דיקנא דזעיר אנפין בשערי (דדיקנא) אוכמיין) מתתקנא בתקונא שפיר כגבר ותקיף שפיר למחזיו (שפיר) דכתיב (שם טו) בחור כארזים:</p>	<p>בט' תיקונים נתקן הזקן הזה של ז"א, בשערות (של הזקן) שחורות נתקן בתיקון יפה, כגיבור תקיף יפה מראה, שנאמר "בחור כארזים".</p>
<p>תקונא קדמאה מתתקן שערא מלעילא⁶⁰⁵⁵ ונפיק ההוא ניצוצא⁶⁰⁵⁶ בוצינא דקרדינותא ונפיק מכללא דאורא דכיא ובטש⁶⁰⁵⁷ בתחות שערא דרישא מתחות קוצין דעל אודנין ונחית מקמי פתחא דאודנין נימי על נימי עד רישא דפומא:</p>	<p>התיקון הראשון השיער נתקן מלמעלה. יצא אותו ניצוץ (ה"ה) הנר הקשה, ויצא מכלל האויר הטהור והכה תחת שערות הראש, מתחת הקוצים שמעל האזנים, ויורדין נימין על [גבין] נימין מלפני פתח האוזנים עד לראש הפה.</p>
<p>תקונא תניינא נפיק שערא וסליק מרישא דפומא⁶⁰⁵⁸ עד רישא אחרא [ד]פתחא דפומא ונחית</p>	<p>התיקון השני השיער יוצא ועולה מראש הפה עד לראש האחר של פתח הפה, ויורד</p>

⁶⁰⁵⁴ בדפ"מ מש"כ מ"אתתקן בט' תקונין" עד "כ"ב אתוון דשמא קדישא" נדפס כאן.

⁶⁰⁵⁵ ר"ל למעלה אצל האודנין (ב"ע רד ע"ב)

⁶⁰⁵⁶ בראשית ט ע"א (הערת זהר). ר"ל בינה שנק' ניצוצא שהוא שורשו מבוזד"ק ושם נכלל ג"כ אורא בסוד בטישו עילאה חר"ב כמ"ש כמ"פ והם מתפשטים לתתא עד אודנין דז"א ששם מאירים ב' מוחין חר"ב וידוע כי חכמה לעולם נשאר בראש ואינו יוצא כלל רק בינה דנפקא מחכמה והיא מגלה אורות החכמה כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שעדן הוא חכמה ונהר בינה דנפקא מיני' וז"ש להשקות את הגן גי' אוזין והם ט' תיקונים דאשקיין לגנתא ט' תיקונים דז"א שמתחיל מאצל אודנין כידוע שלעולם הראשון כולל כולם וכן כאן תיקו הראשון כולל כל הט' תיקונים והם מג' מוחין דנהרין שם מג' חללי מוחא חר"ב ב' אודנין ודעת דאתכליל בהון וג' מוחין כוללים כל הט' תיקונים כמש"ל (ב"ע שם).

⁶⁰⁵⁷ ומשם נחית מקמי פתחא דאודנין נימין על נימין עד רישא דפומא ובזה יש שינוי בז"א מע"ק ששם תליין שערי בשיקולא טבא בחד חוטא וכאן הם נימין על נימין שזה מורה על ריבוי הדינים (ב"ע שם).

⁶⁰⁵⁸ ר"ל שעולים למעלה לצד החוטם כחצי עיגול עד סוף השפה לצד הפה ומשם נחית ומסבב השפה התחתונה וכאן ג"כ הם נימין על נימין כמו בתיקון א' כמש"ל ומ"ש כאן בתיקונא שפירא הענין שתיקון ראשון

זהר ויקרא חלק א'

<p>מתחת לפה עד הראש האחר, נימין על [גבין] נימין בתיקון יפה. בתקונא שפירא⁶⁰⁵⁹:</p>	<p>מתחת לפה עד הראש האחר, נימין על [גבין] נימין בתיקון יפה.</p>
<p>תקונא תליתאה מאמצעיתא דתחות חוטמא (ו)מתחות תרין נוקבין נפיק חד ארחא ושערין זעירין תקיפין מליין לההוא ארחא ושאר שערין מליין מהאי גיסא ומהאי (להאי) גיסא סוחרניה דההוא ארחא וארחא לא אתחזי לתתא כלל אלא ההוא ארחא דלעילא דנחית עד רישא דשפוותן ותמן שקיעא ההוא ארחא:</p>	<p>התיקון השלישי מן האמצע שמתחת לחוטם, מתחת שני נקבי (החוטם) יוצא שביל אחד, שערות קטנים וקשים ממלאים את השביל ההוא, ושאר השערות מלאים מצד זה ומצד זה סביב לזה האורח. לא נראה השביל למטה כלל, אלא זהו השביל שלמעלה שיוורד עד לראש השפתים, ושם שקוע זה האורח.</p>
<p>תקונא רביעאה נפיק שיער ואתתקן וסליק וחפי בעלעוי דתקרובא דבוסמא (דעתיקא):</p>	<p>התיקון הרביעי יוצא שיער ונתקן ועולים ומכסים את הלחיים של מנחת הבושם.</p>
<p>תקונא חמשה פסיק (ס"א נפיק) שיער ואתחזיין תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי ורדא סומקא ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין דמתלהטין מתמן (ס"א מנהון):</p>	<p>התיקון החמישי נפסקים השערות, ונראים שני תפוחים מכאן ומכאן והם אדומים כמו השושנה האדומה הזו ומתלהטות בע"ר עולמות שמתלהטות משם (מהם).</p>
<p>תקונא שתיתאה נפק שיער אחד חוטא בסחרניה ודיקנא (דדיוקנא) (ס"א דדיקנא) ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא:</p>	<p>התיקון השישי יצא שיער ובשורה אחת מסביב לזקן, ותלויים עד תחילת המעיים, ואינם יורדים עד הטבור.</p>
<p>תקונא שביעאה דלא תליין שערי עלא (עד) פומא ופומא אתפני מכל סטרוי ויתבין שערי בתקונא סחור סחור ליה:</p>	<p>התיקון השביעי שאין השערות תלויים על הפה [עצמו], והפה פנוי מכל הצדדים והשערות יושבים בתיקון סביב סביב לו.</p>
<p>תקונא תמינאה דנחתין שערי בתחות ודיקנא (דיוקנא) (ס"א דיקנא) דמחפיין קדלא דלא אתחזיא כלהו שערי דיקין נימין על נימין מליין מכל סטרוי:</p>	<p>התיקון השמיני שיוורדים השערות מתחת לזקן [באופן] שמכסים את העורף שלא יהיה נראה, וכל השערות הם דקים נימין על נימין מלאים מכל הצדדים.</p>
<p>תקונא תשיעאה (מתערבין שערי עם אינון) דמתחברין ונ"א אתמשכון שערי כלהו בשקולא מעלייא (ס"א מלייא) עד ונ"א עם אינון שערי דתליין כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצח קרביין:</p>	<p>התיקון התשיעי [מתערבים שערות עם אלה] מתחברים [נמשכים] כל השערות במשקל מעולה [מלא] עד [עם] אותם השערות, התלויים כולם במשקל יפה כגבור חזק אחד בעל ניצחון מלחמות.</p>

עדיין לא נתגלה כ"כ תיקונים דילי' ששם הוא במקום המיצר אצל האודנין משא"כ כאן התחיל להתרחב ולהתגלות שפירו דז"א ולכן אמר כאן שפירא והענין כמ"ש הגאון בפי' לס"ד שט' תיקונים דז"א הם אותם שהזכיר דוד המע"ה מן המיצר קראתי כו' כמו שית' לקמן בעז"ה וט' של שלח לך שהזכיר משה במרגלים הם ט' דמשח רבות דנגיד בהם ולכן חושב כאן ט' תיקונים אלו ב'פ א' השערות עצמם על סדר הפ' מן המיצר כו' ולכן הזכיר אח"כ בע"ב פ' זה כמו שית' שם ואח"כ בד' ק"מ ע"א וע"כ וקמ"א חובב ט' תיקונים דמשח רבות על סדר ט' דשלח לך וכמו שביאר ב"ג תיקונ' דע"ק ב"פ כמו שנת' שם ועיין בפי' הגאון שם שמ' תיקונים הם ו' הויות של פ' מן המיצר וג' פעמים אדם ו' הויות ו"ק דז"א שבו עיקר שם הויה וג' אדם הם ג' מוחין שבהם נעשה אדם שלם וכל מוח הוא מתפשט בכל הפרצוף והוא אדם שלם ות' בנדיבים הוא ג"כ אדם והוא בדעת כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים והוא כולל ב' חו"ג וז"ש בנדיבים כמו שית' בעז"ה וכ' שם עוד שכל אלו התיקונים נזכרים בכ' כל פסוק כולל ב' תיקונים שהאנתחא חולק את הפ' לשנים מלבד פ' ה' לי בעוזרי כו' הוא תיקון א' יעו"ש והנה מ"ש מן המיצר קראתי י"ה הוא תיקון ראשון שמתחיל אצל האודנין ושם עולים כל התפילות ולכן אמר קראתי כו' ושם עדיין השערות קצרים שלא נתרחקו עדיין ולכן אמר מן המיצר וכבר נת' ששם באודנין הוא בטישו דב' מוחין חו"ב והוא בטישו דבוצינא ואורא דבטיש בתחות שערי דרישא מתחות קוצין דעל אודנין וידוע כי חו"ב הם ב' אותיות י"ה וכו' (ב"ע שם).

⁶⁰⁵⁹ תיקון זה כולל השערות שעל שפה עליונה ועם השפה תחתונה וגם הארחא תתאה שבע"ק הם ג' תיקונים וכאן נכללים בחד והטעם שכאן בז"א אין בו ארחא תתאה כלל ולכן השערות שעל שפה תחתונה הם מתחברים עם של שפה עליונה (ב"ע שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בתשעה תקונין אלין נגדין ונפקין ט' מבוועין דמשה רבות ודלעילא ומההוא משה רבות (דלעילא) נגדין לכל אינון דלתתא ט' תקונין אלין אשתכחו [בדיקנא] (בדיוקנא (ס"א בדיקנא)) דא ובשלימות תקונא דדיקנא דא אתקרי (בר נש לתתא) גיבר תקיף דכל מאן דחמי דיקנא קיימא בקיומיה תלייא ביה גבורה תקיפא עד כאן תקונא דדיקנא עלאה דזעיר אפיין:</p>	<p>בט' תיקונים אלה נמשכים ויוצאים ט' מעיינות של שמן המשחה של מעלה, ומזה השמן המשחה הם נמשכים לכל אלה של מטה. תשעת התיקונים האלו נמצאים בזקן זה, ובשלימות התיקון של זקן זה נקרא (אדם של מטה) גבור חזק, כי כל מי שרואה את הזקן עומד בקיומו, תלוי בו גבורה חזקה. עד כאן תיקון הזקן העליון של ז"א.</p>
<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה קום ברי (קדישא) סלסל תקונא דדיקנא ו(נ"א דמלכא) קדישא בתקוני אלין:</p>	<p>אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, עמוד בני (הקדוש), סלסל את תיקון הזקן (של המלך) הקדוש באלו התיקונים.</p>
<p>קלמ"ב</p>	
<p>קם ר' אלעזר פתח ואמר (תהלים קיה ה) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו' עד מבטוח בנדיבים תנא הכא ט' תקונין דבדיקנא דא להני תקונין אצטריך דוד מלכא בנין לנצחא לשאר מלכין ולשאר עמין:</p>	<p>רבי אלעזר קם, פתח ואמר "מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה וגו'", עד "מבטוח בנדיבים". למדנו כאן [עיקר עניין] ט' תיקוני הזקן הזה, לאלו התיקונים היה צריך דוד המלך, כדי לנצח את שאר מלכים ואת שאר העמים.</p>
<p>ת"ח כיון דאמר הני ט' תקונין לבתר אמר (שם י) כל גוים סבבוני בשם יי' כי אמילם אמר הני תקונין דאמינא למאי אצטריכנא משום דכל גוים סבבוני ובתקונא ודדיקנא דא [ד"ט] תקונין דאינון שם יי' אשצינון מן עלמא הה"ד בשם יי' כי אמילם:</p>	<p>בא וראה כיון שאמר אלו ט' התיקונים, אחר כך אמר, "כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם". אמר, אלו התיקונים שאמרתי, למה אני צריך להם. משום "דכל גוים סבבוני", ובתיקוני הזקן הזה ט' תיקונים, שהם שם הוי"ה, אכלם מן העולם, זהו שנאמר "בשם ה' כי אמילם".</p>
<p>ותנא בצניעותא דספרא תשעה תקונין אמר דוד הכא שיתא אינון בשמא קדישא דשית שמהן הוו ותלת אדם ואי תימא תרין אינון תלתא הוו דהא נדיבים בכלל אדם הוו תנא שיתא שמהן דכתיב מן</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא ט' תיקונים אמר דוד כאן, שישה הם בשם הקדוש, כי ו' שמות הם, וג' (פעמים) אדם. ואם תאמר, שנים הם. ג' הם, שכן "נדיבים" הוא בכלל "אדם". למדנו שישה שמות, שנאמר "מן המיצר קראתי י"ה" אחד, "ענני במרחב י"ה" ב', "ה' לי לא אירא" ג', "ה' לי בעזורי" ארבע, "טוב לחסות בה" חמישה, "טוב לחסות בה" ו'. ג' פעמים אדם, שנאמר "ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם" אחד, "טוב לחסות בה' מבטוח באדם" ב', "טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים" ג'.</p>

זהר ויקרא חלק א'

<p>המצר⁶⁰⁶⁰ קראתי יה⁶⁰⁶¹ חד ענני במרחב יה תרין יי' לי לא אירא תלת יי' לי בעוזרי ארבע טוב לחסות ביי' חמשה טוב לחסות ביי' שיתא אדם תלת דכתיב (שם ו) יי' לי לא אירא מה יעשה לי אדם חד טוב לחסות ביי' מבטוח באדם תרי טוב לחסות ביי' מבטוח בנדיבים תלת:</p>	
<p>ות"ח רוא דמלה דנכל אתר דאדכר אדם הכא⁶⁰⁶² לא אדכר אלא בשמא קדישא דהכי אתחזי משום דלא ואקרי' (הוה) אדם אלא במה דאתחזי ליה ומאי אתחזי ליה שמא קדישא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יי' אלהים את האדם בשם מלא⁶⁰⁶³ דהוא יי' אלהים כמה דאתחזי ליה ובג"כ הכא לא אדכר אדם אלא בשמא קדישא:</p>	<p>ובא וראה סוד הדבר שבכל מקום שנזכר כאן "אדם", לא נזכר אלא עם השם הקדוש, שכן כך ראוי להיות, לפי שלא נקרא (היה) אדם אלא במה שראוי לו, ומה ראוי לו. השם הקדוש, שנאמר "וייצר ה' אלוקים את האדם" בשם מלא שהוא ה' אלוקים, כמו שראוי לו. ולכן לא נזכר כאן אדם אלא ביחד עם השם הקדוש.</p>
<p>ותנא כתיב (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה תרי זמני י"ה י"ה לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו ומדחמא דשערי אתמשכאן ותליין שארי ואמר יי' לי לא אירא יי' לי בעוזרי</p>	<p>ולמדנו נאמר, "מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה". שתי פעמים י"ה י"ה כנגד שתי הלחיים שהשערות אחוזים בהם. וכשראה שהשערות נמשכים ותלויים, פתח ואמר "ה' לי</p>

⁶⁰⁶⁰ והענין הוא שיש שני מיצרים בז"א בפאות הזקן והראש, כי סוף שערות הראש אחורי האזנים, הוא התחלת שני פיאות הזקן משני צדדי הפנים, והם שני פעמים אל מן אלהים, כי פאה גימטריא אלהים. והם דינין, שנאמר, 'ואל זעם בכל יום' [תהילים ז' י"ב], ובא המיתוק מהתיקון הראשון הנקרא אל, ומאיר על התיקון הראשון של ז"א, דהיינו השני פאות הללו. ויש בו קוצין דשערי כמנין אל, וכל קוץ וקוץ יש בו ש"ץ נימין הממתיק את דיני זעיר ושערותיו, וזעיר נקרא שמים העולים כמנין ש"ץ נימין, וביה אתכפיין כל דינין תתאין. וזהו אל מן אלהים שהוא בגימטריא פאה והוא בשני צדדי הפנים, והם שני שמות יה י"ה, והם ג' אל הנכללים באותו אל, והם אל שדי, אל הויה, אל אדני. והם הגבולים של שתי פאות הפנים, הנקראים מצר, דהיינו מצרים העליונים, ועליו אמר ר' אליעזר עליו השלום 'מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. נמצא לפי זה שיש שני שמות יה בשני צדדי הפאות, כל אחד כולל שלשה שמות אל, נמצא שהם ששה אל בימין ושמאל, שהם אל שדי אל הויה אל אדני מימין ומשמאל. ושם יה במילואו יו"ד ה"ה עם הכול עולה א"ל, גם שתי שמות י"ה עולים א"ל עם הכולל, נמצא ששה שמות יה שיוצאים מהם ששה שמות אל לכן מונה רבי אליעזר ששה שמות. ותלת אדם הוא שם מ"ה כי ג' פעמים יה גימטריא אדם, ועוד אדם שני מצד ג' יה מהפאה של שמאל, ואחד [אדם] שבאמצע, [הרי ג' אדם] והמבין יבין, ותעיין בפרק ששי של תיקוני דקנא דא"א. וגם בגרון דז"א יורדים הששה אל הנזכרים, כי הם מצד הגרון, ונעשים משה מוחין דקטנות, שלשה מאבא ושלשה מאמא, ונקרא מצרים התחתונים, ואלו שבא"א נקראים מצרים העליונים. ואין הדינים מתבטלים אלא בשרשם, דהיינו כשמאירם אלו דא"א באלו שבז"א, שזהו סוד, 'וסכסכתי מצרים במצרים' [ישעיהו י"ב ט'], דהיינו מצרים העליונים בתחתונים, ואז יתבטלו הקליפות הנאחזות במצרים התחתונים דהיינו שני פאות דז"א (עמק המלך שט"ז פנ"ה).

⁶⁰⁶¹ כבר נתבאר אצלי בסוד ויעבור וי"ג מדות גם ביארתי בענין הקרבנות שהקריבו קין והבל שהיה מצמר ופשתים והבן שם איך המצר הזה הוא סוד הצמר העליון (שער מאמרי רשב"י). והנה הקרבן שהקריב הבל היה מן הצמר העליון של הכבש הנקרא יסוד דא"א ואז נתעורר דעת העליון דבמזלא דא"א והשפיע בז"א וניתוסף שפע ביסוד שבו ונזדווג בנוקביה והחזיר ונתן בה ההוא רוחא קדמאה ביסוד שבה ולכן וישע ה' אל הבל וגו' לפי שהנה הצמר הזה נמשך מא"א מן הדעת שבו כנזכר ונמשך בז"א הנקרא הו"ה דמ"ה דאלפין. והנה צמר ומ"ה גי' שע"ה ולכן וישע ה' אל הבל כי המשיך הצמר הנזכר בז"א הנקרא מ"ה ומשם המשיכו אל הנוק'. אבל אל קין ואל מנחתו לא שעה כי אדרבא סילק בחינת שע"ה הנזכר וז"ש אח"כ אלא אם תטיב שאת פירוש כי הנה עד עתה העלית את המ"ן שבמלכות ועקרת אותם לגמרי במקומן ונסתלקו בז"א וע"י כן לא תוכל עתה לעלות את המ"ן, אבל אם תטיב שאת ר"ל תטיב ותשוב בתשובה תוכל לעלות ולישא למעלה בבחינת מ"ן והנה בדרוש הזה יתבאר לך ענין איסור הכלאים והיתרו בציצית וכבר ביארתי בדרוש הציצית (שער המצות קדושים).

⁶⁰⁶² כידוע שאדם הוא בצלם אלקים ותליא בשם מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א שהוא עיקר הוי' דבז"א והוא כללא דזו"נ כמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם והיא חו"ה י"ט מילוי מ"ה נקבה בכללא דאדם ולכן נברא אדם בשם מלא הוי' אלקים שהוא שמא שלים חו"ג והוא דרגא דזו"נ שדוכרא בלא נוק' הוא פלג גופא וכן חסדים בלא גבורות אינו שלים שלכן לא נקרא אברהם שלים עד אחר העקידה כמש"ל (ב"ע רי ע"א).

⁶⁰⁶³ ר"ל דר"ן כמ"ש לקמן קמא ע"ב (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בשמה דלא חסר בשמה דהוא קדישא ובשמה דא אדכר אדם:</p>	<p>לא אירא ה' לי בעוזרי" בשם שאינו חסר, בשם שהוא קדוש, ובשם זה נזכר אדם.</p>
<p>ומה דאמר מה יעשה לי אדם הכי הוא דתנא כל אינון כתרין קדישין דמלכא כד אתתקנן בתקוני אתקרון אדם דיוקנא דכליל כלא ומה דמשלפא בהו אתקרי שמא קדישא ותערא ומה דביה אתקרי יהו"ה [ו]אתקרי אדם בכללא דתערא ומה דביה (ס"א ומה דאשתליף מתערא אתקרי שמא קדישא תערא ומה דביה אתקרי יהו"ה אתקרי אדם בכללא תערא ומה דביה):</p>	<p>ומה שאמר "מה יעשה לי אדם", כך הוא. כי למדנו כל אותם הכתרים הקדושים של המלך, כשנתקנים בתיקונים, נקראים אדם, צורה הכוללת את הכל. מה שמוציאה בהם, הוא הנקרא בשם הקדוש. הנרתיק ומה שבתוכו, נקראים הו"ה ונקרא אדם בכללות הנרתיק עם מה שבתוכו. (ומה שהוציא מהנרתיק נקרא "שם קדוש". הנרתיק ומה שבו נקרא יהו"ה, אדם בכלל נרתיק ומה שבו).</p>
<p>ואלין תשעה תקונין דאמר דוד והכא לאכנעא שנאוין בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא ואוקיר ליה ביקירו עילאהו כל מה דבעי זמן מלכא מלכא עביד ובגיניהו:</p>	<p>ואלו ט' התיקונים שאמר דוד כאן, (תכליתם) להכניע את שונאיו. לפי שמי שאוחז בזקן של המלך ומכבדו בכבוד העליון, כל מה שמבקש מן המלך, המלך עושה בשבילו.</p>
<p>מ"ט דיקנא ולא גופא אלא גופא אזיל בתר דיקנא ודיקנא לא אזיל בתר גופא (ס"א דדיקנא איהו עיקרא דכל גופא וכל הדורא דגופא בתר דיקנא אזיל וכלא בדיקנא תלייא) (ול"ג מן ודיקנא עד גופא):</p>	<p>מדוע הזקן ולא הגוף. הגוף הולך אחר הזקן והזקן אינו הולך אחר הגוף [שכן הזקן הוא העיקר של כל הגוף וכל ההדר של הגוף, ואחר הזקן הולך והכל תלוי בזקן].</p>
<p>ובתרי גוויי אתי האי חושבנא חד כדקאמרן תרין מן המצר קראתי יה חד ענני במרחב יה תרי ה' לי לא אירא תלת מה יעשה לי אדם ארבע ה' לי בעוזרי חמש ואני אראה בשונאי שיתא טוב לחסות בה' שבעה מבטוח באדם תמנייא טוב לחסות ביי' (תשעה) מבטוח בנדיבים ותשעהו (עשרה) (ס"א טוב לחסות בה' מבטוח באדם ז' טוב לחסות בה' ה' מבטוח בנדיבים ט').</p>	<p>ובשני אופנים בא החשבון הזה (אופן) אחד, כמו שאמרנו. השני, "מן המצר קראתי י"ה" א', "ענני במרחב י"ה" שנים, "ה' לי לא אירא" ג', "מה יעשה לי אדם" ארבע, "ה' לי בעוזרי" חמש, "ואני אראה בשונאי" ו', "טוב לחסות בה" ז', "מבטוח באדם" ח', "טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים" ט'. "טוב לחסות בה' מבטוח באדם" ז', "טוב לחסות בה" ח' "מבטוח בנדיבים" ט'.</p>
<p>מן המצר קראתי י"ה מאי קא מיירי אלא דוד כל מה דאמר הכא על תקונא דדיקנא ודא קאמר (ר' יהודה אמר) מן המצר קראתי יה מאתר דשארי דיקנא לאתפשטא דהוא ואתר דחיקן (מאתר דדחיקן) מקמי אפתחא דאודנין מעילא תחות שערי ודרישא ובג"כ אמר י"ה י"ה תרי זמני:</p>	<p>"מן המצר קראתי י"ה". במה מדובר. אלא מה שאמר דוד כאן, על תיקוני הזקן הזה אמרו. [ר' יהודה אמר] "מן המצר קראתי י"ה" מהמקום שמתחיל הזקן להתפשט, שהוא מקום צר מלפני פתח האזנים, מלמעלה מתחת לשערות הראש. לכן אמר "י"ה" "י"ה" שתי פעמים.</p>
<p>ובאתר וס"א ובתרו דאתפשט דיקנא ונחית מאודנוי ושארי לאתפשטא ואמר יי' לי לא אירא דהוא אתר דלא דחיל (ס"א דחיקן) וכל האי אצטריך וכו' (ס"א אמר יי' לי לא אירא דהוא אתר דלא רחי' וכל האי אצטריך וכו') אדם אתקרי ועל אתפשטותא האי אצטריך דוד לאכנע תחותיה מלכין ועמין בגין יקרא דדיקנא דא:</p>	<p>ובמקום [ואחר] שנתפשט הזקן, וירד מאזניו והתחיל להתפשט, אמר "ה' לי לא אירא" לפי שהוא מקום שאינו נדחה [דחוק]. וכל אלו היה צריך וכו' [אדם נקרא, ועל התפשטות הדבר ההוא צריך] דוד כדי להכניע מלכים ועמים תחתיו, בכח הכבוד של זה הזקן.</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דחמי בחלמיה דדיקנא דבר נש עלאה אחיד בידיה או דאוישטי ידיה ליה ינדע דשלים הוא עם עלאי</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא כל מי שרואה בחלמו שאוחז בידו את הזקן של האדם העליון או שמושיט לו ידו, יודע שהוא בשלו עם העליונים, והוא משליך תחתיו את</p>

זהר ויקרא חלק א'

<p>וארמיה תחותיה אינן דמצערין ליה תנא מתתקן דיקנא עלאה בתשעה תקונין והוא דיקנא דזעיר אפי' ובט' תקונין מתתקן תקונא</p>	<p>כל אותם המצערים אותו. למדנו הזקן העליון נתקן בט' תיקונים, והוא הזקן של ז"א הנתקן בט' תיקונים התיקון</p>
<p>קמ/א</p>	
<p>קדמאה מתתקן שערא מעילא ונפיק מקמי פתחא דאודנין מתחות קוצי דתליין על אודנין ונחתין שערי נימין על נימין עד רישא דפומא:</p>	<p>הראשון נתקנים השערות מלמעלה ויוצאים מלפני פתח האזנים, מתחת לקוצים התלויים על האזנים, ויורדים השערות נימין על נימין עד לראש הפה.</p>
<p>תאנא כל אלין נימין דבדיקנא תקיפין יתיר מכל נימין דקוצין דשערי דרישא⁶⁰⁶⁴ ושערי דרישא אריכין (וכפיין) והני לאו אריכין:</p>	<p>למדנו כל אלו השערות שבזקן קשים יותר מכל הנימין של קוצין של שערות הראש, ושערות הראש הם ארוכים (ונכפים) ואלו אינם ארוכים.</p>
<p>[ושערי] (אלא שערי) דרישא מנהון שעיעי ומנהון קשישין ובשעתא דאתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין⁶⁰⁶⁵ ולשערי (ושערי) דזעיר אפי' כתיב (משלי א כ) חכמות בחוץ תרנה⁶⁰⁶⁶ מאי בחוץ בהאי זעיר אפי' דמ[ת]חברין⁶⁰⁶⁷ תרי מוחי:</p>	<p>שערות הראש, יש מהם רכים ויש מהם קשים, ובשעה שנמשכים השערות הלבנות של עתיק יומין לשערות של ז"א, נאמר "חכמות בחוץ תרנה", מהו "בחוץ". בז"א הזה ש[בו] מתחברים שני מוחין.</p>
<p>תרי מוחי ס"ד אלא אימא ארבע מוחי תלת מוחי דהוו בזעיר אפי' ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא⁶⁰⁶⁸ וחד מוחא שקיט על בורייה דכליל כל תלת מוחי דאתמשך מניה משיכין כלילין שקילין⁶⁰⁶⁹ בשערי חוורי להאי זעיר אפי' לתלת מוחי דביה ואומשתכחן ארבע מוחי [בהאי] (דהאי) זעיר אפי':</p>	<p>וכי יעלה על דעתך שני מוחין. אלא אמור ד' מוחין ג' מוחין שיש בז"א, הנמצאים בג' החללים של הגולגולת של ראשו, ומוח אחד השוקט על מכונו וכולל את כל הג' מוחין הנמשכים ממנו בהמשכות כלולים ושקולים בשערות הלבנות לז"א זה, לג' מוחין שבו. ואז נמצאים ד' מוחין בז"א זה.</p>
<p>בגין כך אשתלימו ארבע פרשיות דכתיבין בתפילין⁶⁰⁷⁰ דאתכליל בהו שמא קדישא דעתיק יומין (ד)עתיקא דעתיקין וזעיר אפי' דהאי הואו שלימותא דשמא קדישא דכתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך</p>	<p>ובשל כך נשלמו ד' הפרשיות הכתובות בתפילין, שנכלל בהם השם הקדוש של עתיק יומין, העתיק של העתיקין וז"א, שזהו השלימות של השם הקדוש. שנאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".</p>

⁶⁰⁶⁴ כי אמרנו שם בדיקנא דא"א שערות בעלי חכמה, הם בראש שעיעין, רצה לומר רכים, ובזקן קשים. כן בכאן בראש דז"א הם שעיעין, ובדיקנא קשישין, קשים וחזקים בסוד "דינן דכורא קשין ברישא וניחין בסיפא" (לקמן קמב ע"ב), מפני שנעשו בסוד הדינים מתחילה, מהגבורות דאמא שבאים מסוד מוחא דאמא (עמק המלך שט"ז פנ"ו).

⁶⁰⁶⁵ הם י"ג קוצין דשערי חוורא (עמק המלך שם).

⁶⁰⁶⁶ כשיורדים תרין מוחין של אבא ואמא, ותרין עטרין מא"א, הכל יורדים על ידי ישראל סבא ותבונה, ויורד חכמה של אבא בחכמה של ישראל סבא. נמצא שיש חכמות תרין בפרצוף ישראל סבא, ושני בינות בתבונה, ועל זה נאמר 'חכמות בחוץ תרונה', רצה לומר חוץ לא"א, שמקבל אותם זעיר אנפין אשר הוא מלבר. ונאמר גם כן 'כי לא עם בינות הוא', בינות שנים, אחת של אמא ואחת של תבונה, והם שלשה (חב"ד) כשמגיעים אל נה"י דישראל סבא ותבונה, ומקודם הם ארבעה דהיינו תרין מוחי ותרין עטרין, ונעשו ג' בנה"י שלהם. ולהיות שהתפילין רומזים אליהם, לכן יש שיי"ן בתפילין של ג' רישין, ושל ד' רישין, וזהו שאמרו חז"ל, הקב"ה שהוא זעיר אנפין, מניח תפילין, רצונו לומר שמניח בראשו אלו האורות (עמק המלך שם).

⁶⁰⁶⁷ דמתחברין (דפ"ו).

⁶⁰⁶⁸ הם חב"ד דזעיר, שיורדים התרין מוחין, והתרין עטרין, ונעשים שלשה בחב"ד, כי נכנסים בהם נה"י דישראל סבא ותבונה. ואחר כך יורדים לדעת הכולל המוחין ועטרין ונעשים אחד, לכן יש בית אחד הכולל הד' פרשיות של התפילין, ולכן אומר רשב"י עליו השלום, "וחד מוחא שקיט על בורייה דכליל כל תלת מוחי דאתמשך מיניה משיכין". רצה לומר שיורדים אחר כך החסדים והגבורות, בשאר איבריו, ונעשו תשעה ספירות, ותשע תיקונין דזעיר, ומן חב"ד נעשו קוצין נימין ושערי, וגם שערות הזקן (עמק המלך שם).

⁶⁰⁶⁹ עי' שער מאמרי רשב"י נה ע"ד ושם הוא הלשון משיכין דנהורין שקילין (לש"ו).

⁶⁰⁷⁰ ביארתינו בביאור אדרת האזינו וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שם ה' שם ה' ממש, הרי הם הד' חריצי הבתים של התפלין.</p>	<p>שם יי' שם יי' ממש⁶⁰⁷¹ דאינון ארבע רהיטי בתי דתפלין:</p>
<p>לכן "חכמות בחוץ תרנה", שכן כאן נמצאים, כי עתיקא דעתיקין שהוא הסתום מכל הסתומים, אין נמצא ואף אין מוכן מקום לחכמה שלו, לפי שהיא חכמה סתומה מכל ולא מתפרשת.</p>	<p>ובג"כ⁶⁰⁷² חכמות בחוץ תרנה⁶⁰⁷³ (דב)הכא משתכחין⁶⁰⁷⁴ דהא עתיקא דעתיקין סתימא דסתימין לא אשתכח ולא זמין חכמתא דיליה משום דאיתא (דהיא) חכמתא סתימא דכלא ולא אתפרש:</p>
<p>ולפי שנתחברו ד' מוחין בו"א זה, נמשכים ממנו ד' מעיינות לד' צדדים נחלקים ממעיין אחד היוצא מכולם, ולכן הם ד'.</p>	<p>ובגין דאתחברו ארבעה מוחין ובהאי זעירו (להאי דזעיר) אפיין⁶⁰⁷⁵ אתמשכן ארבע מבויעין מניה לארבע עיבר ומתפרשן מחד מבויעא דנפיק מכלהו⁶⁰⁷⁶ ובג"כ אינון ארבע:</p>
<p>וכן למדנו החכמה הזו שנכללה בארבעה, נמשכה באלו השערות, שהם תלויים תילים על גבי תילים (הוא), וכלם קשים וחזקים, ונמשכים ויוצאים כל א' לצדו, ואלף אלפים ורבוה רכבות תלויים מהם שאין להם חשבון. זהו שנאמר "קווצותיו תלתלים" תלי תלים.</p>	<p>ותאנא האי חכמתא דאתכלילא בארבע אתמשכא בהני שערי דאינון תליין תלין על תלין ונ"א הוא וכלהו קשיין ותקיפין ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ואלף אלפין ורבוה רבבן תליין מנייהו דליתהון בחושבנא הה"ד (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים תלי תלים⁶⁰⁷⁷:</p>
<p>וכולם קשים וחזקים מלהשבר, כאבן חלמיש הקשה וכסלע זו שהוא חזק, עד שעושים להם נקבים ומעיינות בתחתית השערות וממשיכים מעיינות חזקים לכל חלק וחלק ולכל צד וצד. ולפי שאלו השערות שחורים וחשוכים, נאמר "מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות".</p>	<p>וכלהו קשיין ותקיפין לאתבר⁶⁰⁷⁸ כהאי חלמיש תקיף וכהאי טנרא דאיהי תקיפא עד דעבדין נוקבין ומבויעין מתחות שיערא ונגדין מבויעין תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל סטר וסטר ובגין דהני שערי אוכמי וחשוכן כתיב (איוב יב כב) מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות⁶⁰⁷⁹:</p>
<p>ולמדנו אלו השערות של הזקן, הם קשים יותר (לבד) משאר השערות של הראש, לפי שאלה לבד נפרדים ונמצאים, והם קשים באופיים. למה הם קשים. אם תאמר מפני שכולם הם דין, הלא אינו כן, כי באלו</p>	<p>ותנא הני שערי דדיקנא תקיפין (בלחודוי⁶⁰⁸⁰) משאר שערי דרישא משום דהני בלחודייהו מתפרשן ומשתכחן ואינון תקיפין באורחיהו אמאי תקיפין אי ותימא משום דכלהו דינא לאו הכי דהא</p>

⁶⁰⁷¹ הם ארבע אותיות, סוד תרין מוחין ותרין עטרין, "דאינון ארבע רהיטי בתי דתפלין" ואיך נחלק השם יתבאר בשער כתיבת השם בעזרת ה' ובישועתו (עמק המלך שם).

⁶⁰⁷² קלא ע"ב רסב ע"א (הערת הזהר).

⁶⁰⁷³ (ס"א דהכא עתיקא וכו' משום דהיא חכמתא וכו') (נוסף בדפ"ו).

⁶⁰⁷⁴ פירוש בהם נכנסים בזעיר אנפין ובהם נמצאים עצמם. ומפני שחכמה של אריך זה, אשר נסתר בו רישא דאין במוחא סתימאה דיליה, היא גנוז וטמיר יתיר, לכן אינה נכנסת בזעיר אנפין, וצריך חכמה אחרת הכלולה בתרין, לכנוס בזעיר אנפין לשמש תחת חכמה שלו, ואפילו במקום אבא ואמא לא יכנסו אלא במקום ישראל סבא ותבונה. לכן אומר הזוהר, 'דבהכא משתכחין' 'בחוץ תרונה' למטה, כדי שיכול לסבול 'דהא עתיקא דעתיקין סתימא דסתימין לא אשתכח' שם בזעיר אנפין, להכניס עצמו המוחין, משום דהיא 'סתימא דכלא ולא אתפרש' ואינה מגולה (עמק המלך שם).

⁶⁰⁷⁵ ר"ל לדעת שלו (עמק המלך שם).

⁶⁰⁷⁶ רצונו לומר יסוד דאבא הנקרא מעיין החכמה הגנוז בתוך יסוד אמא, ובאים לדעת זעיר, אשר הוא בכור, ונוטל פי שנים מאביו [היינו] המוחין והעטרין (עמק המלך שם).

⁶⁰⁷⁷ אור יוצא משם, ומוציא השערות תילי תילים שאין להם חשבון ומנין, שנאמר, 'קווצותיו תלתלים' והם עשר אלה"ם העולים תלתל, ואותיות חמשים כמנין ים, 'שחורות כעורב', ראשי תיבות ש"ך דינים. הם י' פעמים ל"ב אלה"ם הבאים מאבא, וכמה רבבות מחנות המקבלים מהם, הם תלי תלים (עמק המלך שם).

⁶⁰⁷⁸ לאתחברא (דפ"ו).

⁶⁰⁷⁹ הם הדינין והקליפות, היונקים מרחוק מאלו השערות. והקליפה היא נקראת צל מות, וצל הוא גימטריא ק"ך אלה"ם, ו'עמקות' הם ב' מיני דינים (עמק המלך שם).

⁶⁰⁸⁰ בלחודי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בתקונין אלין אשתכחו רחמי (ודינא⁶⁰⁸¹) ובשעתא דנחתין תליסר מבועי נהרי דמשחא אלין כלהו רחמי:</p>	<p>התיקונים נמצאים רחמים (ודין), ובשעה שיורדים י"ג מעינות של נהרות שמן, אלה כולם רחמים.</p>
<p>אלא תאנא כל הני שערי דדיקנא כלהו תקיפין מ"ט כל אינון דרחמי בעיין למהוי תקיפין לאכפייא לדינא וכל אינון דאינהו דינא הא תקיפין אינון:</p>	<p>אלא למדנו כל אלו שערות הזקן כולם הם קשים. מה הטעם. כל אלו [שהם] רחמים, צריכים להיות תקיפים כדי לכפות את הדינים, וכל אלו שהם דינים הרי הם תקיפין.</p>
<p>ובין כך ובין כך בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין כד בעי עלמא רחמין רחמי תקיפין ונצחין על דינא וכד בעי דינא דיקנא תקיף ונצח על רחמי⁶⁰⁸²:</p>	<p>ובין כך ובין כך הם צריכים להיות תקיפין משני צדדים, כשהעולם צריך לרחמים, הרחמים חזקים ומנצחים את הדין. וכשצריכים דין, הדין חזק ומנצח את הרחמים.</p>
<p>ובג"כ בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין ודכו (וכד) בעו רחמי שערי דאינון ברחמי קיימין ומתחזיא (ס"א ומתאחדא) וס"א ומתאחדון דיקנא באינון שערי וכלא הוו רחמי וכד בעיין דינא אתחזיין דיקנא באינון שערי וכלא אתקיים בדיקנא:</p>	<p>לכן צריכים הם להיות קשים משני הצדדים, וכשצריכים רחמים, השערות שהם רחמים עומדים, ואז נראה (ונאחר) הזקן באלו השערות, כלם הם רחמים. וכשצריכים דין, נראה הזקן באלו השערות, וכולם מתקיימים בזקן.</p>
<p>וכד אתגליין דיקנא קדישא חוורא כל הני וכל הני מתנהרין ומסתחיין כמאן דאסתחי בנהרא עמיקא ממה דהוה ביה ואתקיימו כלהו ברחמי ולית דינא אשתכח וכל הני תשעה כד נהרין כחדא כלהו אסתחיין ברחמי:</p>	<p>וכשמתגלה הזקן הקדוש הלבן, כל אלו וכל אלו מאירים ונרחצים, כמי שמתרחץ בנהר עמוק ממה שהיה עליו, ומתקיימים כלם ברחמים, ולא נמצא הדין. וכל אלו ה'ט', כשמאירים יחד כולם נרחצים ברחמים.</p>
<p>ובג"כ אמר משה זמנא אחרא (במדבר יד יח) יי' ארך אפים ורב חסד ואלו אמת לא קאמר משום דרזא דמלה אינון תשעה מכילין דנהרין מעתיק יומין לזעיר אפיין וכד אמר משה זמנא תניינא תשעה תקונין אמר ואינהו תקוני דיקנא דמשתכחי בזעיר אפיין ונחתין מעתיק יומין ונהרין</p>	<p>ולכך אמר משה פעם אחרת "יהו"ה ארך אפים ורב חסד" ואלו "אמת" לא קאמר, משום שסוד הדבר, אלו תשע המידות שמאירים מע"י לז"א. וכשאמר משה פעם שנית, אמר תשעה תיקונים, והם תיקוני הזקן הנמצאים בז"א, יורדות מע"י ומאירות</p>
<p>קמ/ב</p>	
<p>ביה ובג"כ אמת תליין בעתיקא והשתא לא אמר משה ואמת:</p>	<p>בו. ולכן "אמת" תלויה בעתיקא, ועתה לא אמר משה "ואמת".</p>
<p>תנא שערי דרישא דזעיר אפיין כלהו קשישי תלין על תלין ולא שעיעיין⁶⁰⁸³ דהא חמינא דתלת</p>	<p>למדנו שערות הראש של ז"א כולם הם קשים, תלים על גבי תלים, ואינם חלקים. שהרי</p>

⁶⁰⁸¹ כי גם חמש הויות מנוקדים אלה"ם עולים תלמוד, יש בו אסור ומותר, כשר פסול, טהור טמא, והשערות נחלקים לימין ולשמאל, אלא שערותיו של הזקן דזעיר אנפין צריכים להיות תקיפין "מתרין סטרין" (עמק המלך שם).

⁶⁰⁸² או זה או זה גובר, והכל ביד מעשה התחוננים היא הבחירה. לכן צריכים שערות הזקן להיות גבורים משני צדדים, וכשמתגלה עליו אור הזקן של אריך אנפין, הוא דקנא חוורא, על זקן זעיר אנפין, הוא כמי שרוחץ עצמו בנהר עמוקה. ונעשים לבנים, ומדת הרחמים גוברת, וכלם רחמים גמורים, ונמתקים הדינים ולא יראו עוד כל זמן שישראל עושים רצונו של מקום, והתשעה תיקוני דקנא דזעיר אנפין מאירים ונמתקים, ונעשים רחמים גמורים (עמק המלך שם).

⁶⁰⁸³ מפרש עוד טעם למה שערות דז"א קשישין יותר משל ע"ק והוא כי ידוע ששמן הוא מסט' דחכמה ודבר זה נראה בחוש שמי ששערותיו רכיכים ושעיעיין הם מתקמטים ואין נמשכים בהתפשטות למטה כ"כ משא"כ כשהם קשים ותקיפין והטעם לזה כי שערות דע"ק שהם נמשכים ממ"ס וידוע שמ"ס הוא חד מוחא והוא בחי' חכמה ואף שיש שם ג' הויות שרשי ג' מוחין מ"מ כולם הם בחד חללא וידוע כי חכמה אינו מתפשט ועיקר הגילוי והתפשטות מתחיל מבינה ולכן חכמה הוא אות י' סתימא מכל סטרוי משא"כ אות ה' בינה מתחלק לג' קוויין ולכן בע"ק שאין ניכר רק חכמה לבד לכן שם המוח סתום ואין מתחלק לג' חללים רק בחד

<p>מוחי בתלת חללי משתכחין ביה ונהרין ממוחא סתימאה⁶⁰⁸⁴ ומשום דמוחא דעתיק יומין שקיט ושכיך כחמר טב על דורדייה [שערוי] כלהו שעיעין ומשיחין במשחא טב ובג"כ כתיב (דניאל ז ט) ראשה כעמר נקא⁶⁰⁸⁵:</p>	<p>ראינו שג' המוחין בג' חללים נמצאים בו, והם מאירים ממוח הסתום, ולפי שהמח של עתיק יומין שוקט ונח כיון הטוב על שמריו. כל שערוי רכים, והם משוחים בשמן הטוב ולכך נאמר, "ראשה כעמר נקא".</p>
<p>והאי דזעיר אפיין קשישין ולא קשישין דהא כלהו תליין ולא מתקמטי ובג"כ חכמתא נגיד ונפיק⁶⁰⁸⁶ אבל לא חכמתא דחכמתא דאיהי שכיכא ושקיטא דהא תנינא דלית דידע מוחיה דעתיק יומין בר איהו והאי דכתיב (איוב כח כג) אלהים הבין דרכה [והוא ידע את מקומה]⁶⁰⁸⁷ [וגוי] בזעיר אפיין אתמר⁶⁰⁸⁸ אמר רבי שמעון בריך ברי לקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>וזה של ז"א, הם קשים ולא קשים. שהרי כולם תלויים ואינם מקורזלים, ולכך חכמה נמשכת ויוצאת. אבל לא החכמה של החכמה שכן היא שנחה ושוקטת שכן למדנו אין מי שמכיר את מוחו של עתיק יומין אלא הוא, ומה שנאמר "אלהים" הבין דרכה והוא ידע את מקומה", זה נאמר בז"א. אמר רבי שמעון, ברוך בני להקב"ה בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>תקונא תניינא⁶⁰⁸⁹ נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא נימין על נימין בתקונא שפיר קום רבי אבא קם ר' אבא פתח ואמר כד תקונא דדיקנא דא מתתקן בתקונא דמלכא</p>	<p>תיקון השני יוצאים השערות, ועולים מראש הפה, עד לראש האחר של פתח הפה, ויורדים מתחת הפה עד לראש האחר, נימין על גבי נימין בתיקון יפה. קום רבי אבא. קם רבי אבא. פתח ואמר כשתיקון זה הזקן מתתקן</p>

בסוד אות י' לבד ולכן כתיב בה והחכמה מאין תמצא לא ידע אנוש ערכה כו' ולכן גם השערות דנפקין משם הם שעיעין ומתקמטין ואין מתפשטים לתתא משא"כ ז"א שבו הם ג' חללין ממש מתחיל הגילוי ולכן השערות אין משיחין במשחא שהוא הארת חכמה רק מעט ולכן הם תקיפין ומתפשטים לתתא (ב"ע רטז ע"ב).

⁶⁰⁸⁴ ר"ל שמקבלים הארה מג' הויר"ת דלשם שהם שרשי ג' מוחין ולכן יש בהם ג"כ פנימיות משח רבות אבל לא כ"כ כמו בע"ק ומשום דמוחא דע"י שקיט ושכיך כו' הוא כמ"ש ששם רק חכמה מתגלה ולכן שערוי ג"כ שעיעין ומשיחין במשחא טב שהוא סוד שמן הטוב על הראש שמן המשחה שהוא סוד עיקר שם מ"ה יא"א ובמלואים יוד אלף אלף אלף גי' משחה כידוע שבמו"ס הוא שם מ"ה והוא י"ב לוגין י"ב אתוון דג' הויות דשם וידוע שכל לוג הוא ו' ביצים והם ע"ב ביצים ב"ב לוגין סוד שם ע"ב דחכמה והנשאר משם הנ"ל ר"ד ה' ר"ו ה' גי' ל"ב סוד ל"ב נתיבות פליאות חכמה שמושרשים במו"ס כמ"ש במ"א באריכות והנה המילוי של ג' אלפיין הנ"ל הם סוד צמר (ב"ע שם).

⁶⁰⁸⁵ והוא נקי משום דמשיחין במשח טב שאין בו פסולת שהדיני' כמוסים שם כחמר טב על דורדיי' והאי דז"א קשישין ר"ל משום ששם אין מתכבה אור השמן כ"כ ומ"מ לא קשישין כשל הדיקנא כמ"ש באריכות ומשום דהם קשישין הם תליין לתתא כמ"ש שכל גילוי מצד בינה משם ולמטה (ב"ע שם).

⁶⁰⁸⁶ ר"ל ששם במוחין דז"א אור חכמה נגיד ע"י בינה ואח"כ ונפיק בדעת להתפשט בגוף משא"כ חכמתא דחכמתא ר"ל חכמה דע"ק ששם אין גילוי כ"כ לבינה ולכן נק' חכמתא דחכמתא ר"ל שזה לבד מתגלה שם דאיהי שכיכא ושקיטא בב' בחי' א' שאין דין וכעס נמצא שם שהדין בלוע בשורשו והב' שהיא שקיטא ואין מתפשט כ"כ לתתא וע"ז מביא ראי' דתנינן דלית דידע כו' כמ"ש שאין מתגלה לתתא וכמ"ש באד"ז ד' ר"צ ע"א וז"ל והאי אב נפיק מע"ק כו' ת"ח כתיב אלקים הבין דרכה דרכה ממש אבל והוא ידע מקומה כו' וכ"ש ההיא חכמתא סתימאה כו' ופי' הגאון בביאורו לס"ד שאלקים הוא ז"א והוא ידע דרכה ר"ל שאין משיגה חכמה ממש רק מה שמתפשט ממנו דרך בינה אבל ע"ק והוא ידע את מקומה ר"ל שורש החכמה שהוא מו"ס שאבא נפיק מתמן (ב"ע שם).

⁶⁰⁸⁷ קכט ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁰⁸⁸ ר"ל שתי' אלקים הנז' כאן הוא ז"א הרי שאפי' בחי' אבא אין משיג עצמותו רק דרכו לבד ומכ"ש שאין לו השגה בחכמתא עילאה דע"ק והוא אינו מושג רק לע"ק שנק' הוא כמבואר (ב"ע שם).

⁶⁰⁸⁹ כבר ביארנו זה למעלה והזכיר כאן בתיקונא שפיר כמ"ש למעלה שתיקון ראשון הוא אצל האודנין לא נתגלה כ"כ שפירותא דדיקנא דז"א ששם הוא במיצר עד תיקון ב' שכתוב ענני במרחב מ"ה שהתחיל להתגלות וכבר נת' שזה הפרש בין ז"א לע"ק שע"ק כל תיקונים דילי' הם לרחמים משא"כ של ז"א לגבורה ולנצחא שנאין כמ"ש תפארת בחורים כוחם והדר זקנים שיבה וכאן בתיקון ב' שהתחיל קצת להגלות גבורתו לזה אמר כד תיקונא דדיקנא מתתקן בתיקונא מלכא ר"ל כמלך יוצא במלחמה שז"א נק' מלך בסוד ט' תיקונים והם כל א' כולל פרוצוף שלם ב"ס שאין בחי' ומדה באצילות שאין כולל י"ס שזהו הנהגה שלימה ולכן ט' תיקונים נק' מלך גי' צ' והוא סוד ט"ס דילי' חב"ד חג"ת נה"י שהוא סוד צ' דצלם כמ"ש האריז"ל וכל כבוד המלך הוא למעבד קרבין ולנצחא שנאין שלכן דוד המע"ה ה' יוצא תמיד להלחם מלחמת ה' להכרית הקליפות ולזה הזכיר הוא ט' תיקונים מן המיצר כו' כנ"ל (ב"ע שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(ס"א בתקוני מלכין) וס"א כד תקונא דא מתתקן בדיקנא דמלכא אתחזיו כגבר תקיף שפיר למחזיו רב ושליט הה"ד (תהלים קמו ה) גדול אדונינו ורב כח:</p>	<p>בתיקון של המלך (בתיקוני המלך) (כאשר תיקון זה נתקן בזקן המלך נראה) כגבור חזק, יפה מראה, גדול ושולט. זהו שנאמר גדול אדונינו ורב כח.</p>
<p>וכד אתבסם בתקונא דיקנא יקרא קדישא וישנה ביה אקרי בנהירו דיליה אל רחום וגו' והאי תקונא תניינא אתתקן כד נהיר בנהירו דעתיק יומין אקרי רב חסד וכד מסתכלי דא בדא אתקרי בתקונא אחרא ואמת דהא נהירו אנפיה (ס"א דא נהירו דאנפין):</p>	<p>וכשמתמתק בתיקון הזקן המכובד הקדוש ומושגח על ידיו, אז נקרא בהארה שלו "א"ל רחום וגו'". והתיקון הזה השני נתקן. כשמאירה זו ההארה של עתיק יומין נקראת "רב חסד", וכאשר מסתכלים זה בזה נקראת (בשם) תיקון אחר "ואמת", כי מאירים פניה (זה הארת הפנים).</p>
<p>ותאנא נושא עון אתקרי דא תקונא תניינא כגוונא דעתיקא קדישא אבל משום ההוא אורחא דנפיק בתקונא תליתאה (מ)תחות תרין נוקבין דחוטמא ושערין תקיפין זעירין מליין [להוא] (מההוא) אורחא לא אתקרון הכא נושא עון ועובר על פשע ואתקיימו באתר אחרא:</p>	<p>ולמדנו "נושא עון" נקרא זה התיקון השני כדוגמת (התיקון) של העתיק הקדוש, אבל מפני אותו השביל היוצא בתיקון השלישי תחת ב' נקבי החוטם, והשערות הקשים הקטנים הממלאים את השביל ההוא, לא נקרא כאן "נושא עון ועובר על פשע" ומתקיימים במקום אחר.</p>
<p>ותניא תלת מאה ושבעין וחמש חסדים⁶⁰⁹⁰ כלילין בחסד דעתיק יומין וכלהו אקרון חסדי קדמאי דכתיב (תהלים פט ג) איה חסדיך הראשונים וכלהו כלילין בחסד דעתיקא קדישא סתימא דכלא וחסד דזעיר אפיין אקרי חסד עולם ובספרא דצניעותא⁶⁰⁹¹ קרי ביה ולחסדו (דחסד) קדמא דעתיק יומין רב חסד ובזעיר אפיין חסד סתם ובג"כ כתיב הכא ורב חסד וכתוב נוצר חסד לאלפים סתם:</p>	<p>ולמדו שע"ה חסדים כלולים בחסד של עתיק יומין, וכלם נקראים "חסדים הראשונים", שנאמר "איה חסדיך הראשונים". וכלם כלולים בחסד של העתיק הקדוש הסתום מכל, והחסד של ז"א נקרא "חסד עולם", ובספרא דצניעותא קורא בו את החסד הראשון של עתיק יומין "רב חסד", ובז"א חסד סתם, ולכך כתוב כאן "ורב חסד" ונאמר "נוצר חסד לאלפים" סתם.</p>
<p>ואוקימנא האי רב חסד מטה כלפי חסד לנהרא ליה ולאדלקא בוציני דתנא האי אורחא דנחית תחות תרין נוקבין דחוטמא זעירין מליין לההוא ארחא לא אקרי ההוא ארחא עובר על פשע דלית אתר לאעברא ליה בתרי גווני חד משום שערי דאשתכחו בההוא אחרא (ואוקימנא דהאי ורב חסד מהאי אתסבם חסד לנהרא לכלהו בוציני (ס"א רב חסד מטה כלפי חסד לנהרא ליה ולאדלקא בוציני) דתנא האי אורחא דנחית תחות תרין נוקבין דחוטמא זעירין שערי תמן ובהאי אורחא כתיב עובר על פשע⁶⁰⁹² (ס"א ושערין זעירין מליין לההוא ארחא לא אקרי ההוא ארחא עובר על פשע) דלית אתר לאעברא ליה בתרי גווני חד משום (ס"א שערי דאשתכחו בההוא) דההוא</p>	<p>וביארנו "רב חסד" הזה מטה כלפי חסד, להאיר לו ולהדליק נרות. כי למדנו השביל הזה, היורד תחת שני נקבי החוטם, ושערות קטנים ממלאים את השביל ההוא, לא נקרא זה השביל "עובר על פשע", שכן אין מקום להעביר אותו משני טעמים אחד משום השערות הנמצאות בזה האורח, והוא מקום שקשה להעביר בו, ואחד משום שהירידה להעביר השייך לזה השביל הוא עד ראש הפה ולא יותר.</p>

⁶⁰⁹⁰ זה יובן מדף ק"ל ע"ב וז"ל תאנא ארכא דחוטמא שע"ה עלמין אתמליין כו'. וכבר הודעתך בדף קל"ז ע"ב כי החוטם הוא סוד גבור' בסוד ויחר אף ה' בס וילך וכנגד אותם השע"ה גבו' דבאורכא דחוטמא הם אלו התלת מאה ושבעין וחמש חסדים האלו למתק הגבורות ההם (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁰⁹¹ שמות קעז ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁰⁹² זעירין שערי תמן ובהאי אורחא כתיב עובר על פשע (נמחק בדרך אמת).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אורחא) הוא אתר קשיא לאעברא וחד משום דנחית אעברא דההוא אורחא עד רישא דפומא ולא יתיר:</p>	
<p>וע"ד כתיב (שיה"ש ה יג) שפתותיו שושנים סומקין כורדא ונוטפות מור עובר סומקא תקיף והאי אורחא דהכא בתרי גווי לא (ס"א בתרי גווי אגזים ולא) אתבסס מכאן מאן דבעי לאגזמא תרי זמני בטש בידיה בהאי אורחא:</p>	<p>ועל זה נאמר "שפתותיו שושנים" אדומות כשושנה, "נוטפות מור עובר" אדום חזק, זה השביל שבכאן משני הטעמים לא (בב' טעמים מתרה ולא) התמתקו. מכאן כי מי שרוצה להתרות (בחברו שישתוק), שני פעמים מכה באצבעו על זה האורח.</p>
<p>תקונא רביעאה ונפיק שיערא ואתתקן וסליק וחפיו (האי ארחה דשערי ס"א נפיק שיערא ואתתקן אתתקן) וסליק ונחית) בעלעוי בתקרובתא דבוסמא האי תקונא יאה ושפירא לאתחזיא הוד והדר הוא (ס"א הוד עלאה) ותניא הוד עלאה נפיק ואתעטר ונגיד לאתאחדא (ס"א ליאה דעלעין) בעוולעוי ואתקרי הוד זקן:</p>	<p>התיקון הרביעי השערות יוצאים ונתקנים, ועולים מכסים את הלחיים במנחת הבושם. התיקון הזה הוא נאה ויפה, למראה הוד והדר הוא (הוד עליון). וכן למדנו ההוד העליון יוצא ומתעטר ונמשך להתאחו (ליאה דרוחות) בלחיו, ונקראים הוד זקן.</p>
<p>ומהאי (תליין) הוד והדר ותליין אלין לבושי דאתלבש בהו ואינן פורפירא יקרא אדמלכא דכתיב (תהלים קד א) הוד והדר לבשת תקונין דאתלבש בהו ואתתקן בהאי דיוקנא דאדם יתיר [מכל] (לכל) דיוקנין ותאנא</p>	<p>ומההוד וההדר הזה תלויים אלו הלבושים שמתלבש בהם, והם הלבוש המכובד של המלך שנאמר הוד והדר לבשת, הם תיקונים שנתלבש בהם, ונתקן על ידי זה צורת האדם יותר מכל הצורות. ולמדנו</p>
<p>קמ"א</p>	
<p>האי הוד כד אתנהר בנהירו ודדיקנא עלאה⁶⁰⁹³ ונ"א דא ואתפשט בשאר תקונין נהירין האי הוא נושא עון מהאי גיסא⁶⁰⁹⁴ ועובר על פשע מהאי גיסא⁶⁰⁹⁵ ובג"כ לחייו כתיב:</p>	<p>זה ההוד, כשמאיר בהארה של הזקן העליון (זה) ונתפשטה בשאר התיקונים המאירים דבר זה נקרא "נושא עון" מצד זה, ו"עובר על פשע" מצד זה. לכן נאמר "לחייו".</p>
<p>ובצניעותא דספרא אקרי הוד והדר ותפארת⁶⁰⁹⁶ ודהא תפארת הוא עובר על פשע שנאמר (משלי יט יא) ותפארתו עובר על פשע⁶⁰⁹⁷ אבל (ותאנא) האי תפארת לא אוקימנא אלא בתקונא תשיעאה כד"א</p>	<p>ובספרא דצניעותא נקרא הוד והדר ותפארת, שכן תפארת הוא "עובר על פשע", שנאמר "ותפארתו עובר על פשע", אבל התפארת הזה, לא בארנו אלא בתיקון התשיעי,</p>

⁶⁰⁹³ הוא הזקן של א"א, כשמאיר בדיקנא של ז"א (עמק המלך שט"ז פנ"ט).

⁶⁰⁹⁴ של צד ימין, השערות המכסים הלחי הימני (עמק המלך שם).

⁶⁰⁹⁵ של צד השמאל המכסה הלחי השמאל, ומהפך הפשע לשפע. כי כשיש דין חזק, והזקן של א"א אינו מאיר למטה חס ושלום, בסבת חטאי ופשעי בני ישראל, אז הפשע מתגבר חס ושלום, ושפע נעדרת ונתעכב, והחיצונים מתגברים חס ושלום. ודווקא בז"א נחלק לבחינת ימין ושמאל, בעת רצון בפעולותיהם, ונחלקים לשני תיקונים הנזכר, אבל באין ובא"א הם תיקון אחד, כדפירשתי במקומו. ועובר על פשע הוא באורח שתחת הפה דיליה, ובז"א אינו אלא בשני הלחיים, וזהו אומר, 'ובגין כך לחייו כתיב', ומיעוט רבים שנים, והם שני תיקונים כדפירשתי (עמק המלך שם). תיקון ב' בע"ק הוא נק' נושא עון ותיקון ג' עובר על פשע כמ"ש במיכה ולמעלה אמר בתיקונא תליתאה שלא אתקרון הכא נושא עון ועובר על פשע ואתקיימו באתר אחרא והיינו כמ"ש 'שכאן בז"א הם דינים ולכן נק' אפיי"ם ור"ב כמ"ש'ל בביאורו לזה אמר שבעת שנהירין תיקונים דע"ק בז"א אז נהירין בב' תיקונים אלו בחי' נושא עון ועובר על פשע בשערות שעל השפה ובארחא העליונה כן נראה לפרש ע"פ הקדמות מהאריז"ל והגאון אבל לפי משמעות הענין יש לפרש בדרך אפשר שכוונתו על ב' לחיים דז"א המוקפים בשערות כמ"ש'ל כאשר יש עת רצון ונהירין תיקונים דע"ק בז"א אז ב' תיקונים נושא עון ועובר על פשע דלשם הם מאירין כאן בב' לחיים שכאן הוא בחי' דין שלכן אקרי חסד סתם כמ"ש'ל וע"י הארת ע"ק מתמתקים ב' לחיים אלו (ב"ע רכ ע"ב).

⁶⁰⁹⁶ רצה לומר ת"ת של א"א נותן להם התיקון הזה (עמק המלך שם).

⁶⁰⁹⁷ דהיינו תפארתו הידוע של עתיקא, דרכו להיותו עובר על פשע תמיד, ולא הת"ת של מטה, ולכן בעת רצון מתגלה הת"ת הזה על הזקן דז"א, ועובר על פשע גם הוא (עמק המלך שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(משלי כ כט) ותפארת בחורים כחם ותמן אקרו (ואקרי) תפארת⁶⁰⁹⁸ וכד אתתקל (ס"א אסתכל) במתקלא חד סלקין אמר ר"ש יאות את רבי אבא לאתברכא מעתיקא קדישא דכל ברכאן נפקין מניה:</p>	<p>כמו שנאמר "ותפארת בחורים כחם", ושם הוא נקרא "תפארת". וכשנשקול [וכשנתבונן], עולים במשקל אחד. אמר רבי שמעון, ראוי אתה רבי אבא להתברך מהעתיק הקדוש, שכל הברכות יוצאות ממנו.</p>
<p>תקונא חמישאה פסיק שערא ואתחזון תרין תפוחין מכאן ומכאן סומקן כהאי ורדא סומקא ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין הני תרי תפוחין כד ונהרין (נהירין מתרין סטרי) מנהירו דתרין תפוחין וקדישין עילאין דעתיקא אתמשך סומקא ואתי חירא:</p>	<p>התיקון החמישי השערות נפסקים, ונראים שני תפוחים מכאן ומכאן, אדומות כמו שושנה אדומה, ומתלהטין בע"ר עולמות. אלו שני התפוחים, כשמאירות (מב' צדדים) מהארת שני תפוחים הקדושים העליונים של עתיקא, נמשכת האדמימות, ובאה לבנינות.</p>
<p>בהאי כתיב (במדבר ו כה) יאר יי פניו אליך ויחנך דכד נהרין מתברך עלמא ובשעתא ודאתעברו (דאתעביד) סומקא כתיב (שם כו) ישא יי פניו אליך כלומר יסתלק ולא ישתכח רוגזא בעלמא תאנא כלהון ונהורין דאתנהרון (נהירין דאתהרין) מעתיקא קדישא אתקרון חסדי קדמאי וובגין אינון נהרין כל אינון חסדי עולם:</p>	<p>על דבר זה נאמר "יאר ה' פניו אליך ויחונך", כשמאירות, מתברך העולם. ובשעה שהם נעשות אדומות, נאמר "ישא ה' פניו אליך". כלומר, שיסתלק ולא ימצא רוגז בעולם. למדנו כל האורות המאירים מע"ק, נקראים "חסדים הראשונים". ובגלל אלו מאירים כל אלה ה"חסדי עולם".</p>
<p>תקונא שתיתאה נפיק שערא כחד חוטא [דשערי בסחרניה] (בשערי ס"א בסחרניה) דדיקנא וס"א ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא תנא תקונא דא הוא דאקרי פאת הזקן ואיהו (ההוא אקרי) חד מחמש פאין דתליין בחסד (וברחמי) ולא אבעי לחבלא האי חסד כמה דאתמר ובגין כך (דברים כ יט) לא תשחית את פאת זקנך כתיב:</p>	<p>התיקון הששי יוצאים השערות כחוט אחד של שערות סביב לזקן (ותלויים עד ראש המעיים ואינו יורד עד הטבור. שנינו תיקון זה הוא שנקרא) פאת הזקן, והיא אחת מחמש הפאות התלויות בחסד (וברחמים), אין מן הראוי להשחית חסד זו. כמו שנאמר, ומטעם זה נאמר "לא תשחית את פאת זקנך".</p>
<p>תקונא שביעאה דלא תליין שערא על פומא ופומא אתפני מכל סטרוי וויתבין שערין בתקונא סחור סחור ליהו קום רבי יהודה קם רבי יהודה פתח ואמר בגזירת עירין פתגמא כמה אלף רבבן</p>	<p>התיקון השביעי שאין השערות תלויים על הפה (עצמו), והפה פנוי מכל צדדיו, והשערות יושבים בתיקון סביב סביב לה. קום, רבי יהודה. קם רבי יהודה. פתח ואמר, בגזירת עירין פתגמא [תרגום הדבר הוא בגזירת</p>

⁶⁰⁹⁸ הוא עולה ממדריגת נער, לבחור כארזים בגדלות, שנראה בו זקן קטן, בערך זקן עתיקא שהוא גדול והוא לבן כשלג, שנאמר 'ולבושיה כתלג חיר'. הוא הזקן הנקרא לבוש, המלבש חצי גופו עד הטיבור, כי דיקנא דיליה תלייא עד טבורא דלבא, ומלובשים בו אבא ואמא, אבל דיקנא דז"א אינו מגיע אלא עד רישא דמעוי, דהיינו עד ראש המעיים, שהוא יותר למעלה. ושערותיו של הראש והזקן הם שחורות כעורב, ומתלבנים על ידי שערותיו של הזקן והראש דעתיק יומין בעת רצון, ובחור גימטריא רי"ו, שהוא אריה, שהם חשבון ג' פעמים חסד וזהו סוד כח הבחור והאריה שהשליך פרעה וחילו בים, דהיינו, 'שש מאות רכב בחור' דיליה ושלישים על כלו, שהיה מסדר חילו נגד ג' פעמים חסד העולה אריה, וכל זאת לא הועיל לו. וזהו, 'ותפארת בחורים כחם' וגבורתם, ובחורים הוא אותיות בחור ים, שהשליך אותם במצולת ים בשלהוביתא דאשא, שנאמר, 'תשלח חרונוך יאכלמו כקש וברוח אפך נערמו מים' [שמות ט"ו ח'] רצה לומר שכל הדינים היו נגוף לפרעה וחילו ורפוא לישראל כתיב. ועתיק יומין יתיב ושער רישיה כעמר נקא [דניאל ז' ט'], וכתיב, 'קווצותיו תלתלים שחורות כעורב' [שיר ה' י"א], לא קשיא הא בעתיק יומין והא בזעיר אנפין. ובמתן תורה ראו אותו כל ישראל כזקן, ובשעת קריעת ים סוף, ראו אותו כגיבור וכבחור, שנאמר י"י איש מלחמה, לא קשיא כאן בישיבה ראו אותו כזקן הדורש בישיבה, וכאן בשעת מלחמה ראו אותו כגיבור, בזמן שטבע פרעה וחילו בים. וכל התיקוני רישא ודקנא מתלבנים אם מאירים עליו תיקוני א"א, ואף על פי שאמרנו שזה התיקון הוא היה ראוי להיות בתיקון התשיעי, הרביעי והתשיעי הוא הכל אחד. כי החוט הזה הנותן שיעור ומסבב להשערות מתחיל ממקום הערוגת הבושם והולך עד למטה סביב הזקן, וזהו אומרנו 'וכד אתתקלו וכו'" (עמק המלך שם).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מתנשב(ב)ן וס"א מתישבן ומתקיימן בהאי פומא ותליין מניה וכלהון אקרונן פה:</p>	<p>המלאכים], וכמה אלפי רבבות נושבים (מיושבים) ומתקיימים על ידי פה זה ותלויים ממנו. כולם נקראים (על שם ה)פה.</p>
<p>הה"ד (תהלים לג ו) וברוח פיו כל צבאם ומההוא רוחא דנפיק מפומא מתלבשן כל אינון דלבר (ד)תליין מהאי פומא ומהאי פומא [ס"א רוחא] (ס"א ארחה) כד אתפשט [ההוא רוחא] והאי רוחא (ההוא ארחה) מתלבשן ביה כמה נביאי מהימני⁶⁰⁹⁹ וכלהו פה יי אתקרון ובאתר דרוחא נפיק לא אתערבא מלה אחרא וכלהו (דכלהו פיות) מחכאן לאתלבשא בההוא רוחא דנפיק והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן:</p>	<p>זהו שנאמר "וברוח פיו כל צבאם", מאותו הרוח היוצא מהפה מתלבשים כל אלו בחוץ, תלויים מזה הפה. ומזה הפה [רוח], כשמתפשט הרוח הזה, מתלבשים בו כמה נביאי אמת, וכלם נקראים "פי הוי"ה". ובמקום שיוצא ההבל, אין מתערב דבר אחר, וכלם (פיות) מחכים להתלבש באותו הרוח היוצא. וזה התיקון הוא השולט על כל ששת (התיקונים) לפי שמכאן מתקיימים כולם, והם נאחזים.</p>
<p>ובגיני כך שערוהי שקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל סטרוי וזהאי תקונא שליטא על כלהו משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן אמר ר"ש בריך אנת לעתיקא קדישא:</p>	<p>ולכך השערות במשקל אחד סביב הפה, ונתפנה מכל צדדיו. ותיקון זה שולט על כולם, משום שכאן מתקיימים כולם ונאחזים. אמר רבי שמעון, ברוך אתה להעתיק הקדוש.</p>
<p>תקונא תמינאה דנחתין שערי בתחות דיקנא מחפיין קדלא דלא אתחוי דתניא אין למעלה לא ערף ולא עפוי (ואי) אובוזמנא דאנח (ס"א דנצח) קרבי אתחוי משום לאחזאה גבורתא דהא תנינן אלף עלמין אתאחדין מניה הה"ד (שיה"ש ד ד) אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים ואלף המגן רזא הוא בצניעותא דספרא כל שלטי הגבורים דאתו מסטר גבורה חד מאינון גבוראן:</p>	<p>התיקון השמיני שיורדות השערות תחת הזקן ומכסות את העורף שלא יתראה. שכן למדנו אין למעלה לא עורף ולא עיפוי, ובזמן שלוחם (שמנצח) קרבות מתגלה כדי להראות גבורה. שכן למדנו אלף עולמות נאחזים בו. זהו שנאמר "אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים" ואלף המגן, הוא סוד (המבואר) בספרא דצניעותא כל השלטונות של הגבורים, שבאו מצד הגבורה, הם [רק] אחת מאלו הגבורות.</p>
<p>תקונא תשיעאה דאתמשכן (ס"א דמתחברן) שערי בשקולא מליא ועסו (עד) אינון שערי דתליין כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצחון קרבייא משום דכלהו שערי אתמשכן בתר אינון ודלתליין וכללא דכלהו באינון דתליין וכללא אתמשך וחסר כאן ועל דא כתיב (משלי כ כט) תפארת בחורים כחם (ונראה על הים כבחור טוב הה"ד) וכתיבו (שיה"ש ה טו) בחור כארזים כגיבר עביד גבוראן ודא הוא תפארת חילא וגבורתא ורחמי:</p>	<p>התיקון התשיעי, שנמשכות (שמתחברים) השערות במשקל מלא עם אותן השערות התלויות כלם במשקל יפה כגבור חזק א' בעל נצחון מלחמות, לפי שכל השערות הנמשכים אחר אלו התלויים וכללות כלם הם באלו התלויים, וכולם נמשכים. ועל זה נאמר "תפארת בחורים כחם" (ונראה על הים כבחור טוב וזהו שנאמר) ונאמר "בחור כארזים", כגיבור העושה גבורות. וזהו תפארת כח וגבורה ורחמים.</p>
<p>תנא אר"ש כל הני תקונין וכל הני מלין בעינא לגלאה למאריהון דאתקלו במתקלא ולא לאינון דלא ועאלו (נ"א⁶¹⁰⁰ דעאלו ולא נפקו) (אעלו) אלא לאלין דעאלו ונפקו דכל מאן דעייל ולא נפיק טב ליה דלא אברי כללא דכל מלין עתיקא דעתיקין</p>	<p>למדנו אמר רבי שמעון, כל אלו התיקונים וכל אלו הדברים, רציתי לגלותם לאלו שנשקלו במשקל ולא לאלו שלא נכנסו (ולא) נכנסו ולא יצאו, אלא לאלו שנכנסו ויצאו. שכן כל מי שנכנס ואינו יוצא, טוב היה לו שלא נברא. הכלל של כל הדברים עתיקא דעתיקין וזעיר אנפין הכל אחד. הכל היו, וכולם</p>

⁶⁰⁹⁹ מהימנא (דפ"ו).
⁶¹⁰⁰ (ס"א ולא) (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וזעירו (בזעיר) אפין כלא חד⁶¹⁰¹ כלא הוה⁶¹⁰² כלא הוי כלא יהא לא ישתני ולא משתני ולא שנתא אתתקן בתקונין אלין ואשתלים דיוקנא דכליל כל דיוקנין דיוקנא דכליל כל שמהן דיוקנא</p>	<p>נמצאים, וכולם יהיו. לא ישתנו, ואינן משתנים, ולא נשתנו. נתקן באלו התיקונים שכן משלים צורה הכוללת את כל הצורות, צורה הכוללת את כל השמות, צורה</p>
<p>קמא/ב</p>	
<p>דאתחוי בגונוי כהאי דיוקנא ונ"א בגווייה כל דיוקנין לאו האי דיוקנא הוי אלא כעין האי דיוקנא:</p>	<p>שנראה בגווייה כצורתה זו (בתוכה כל הצורות), שאינו (ממש) צורה זו אלא רק כעין צורה זו.</p>
<p>כד אתהברן עטרין וכתרין וכדין הוא אשלמותא דכלא בנין דדיוקנא (ואשלמותא דכלא ובנין כד דיוקנא) דאדם הוי דיוקנא דעלאין ותתאין דאתכללו ביה ובנין דהאי דיוקנא כליל עלאין ותתאין אתקין עתיקא קדישא תקוניו ותקונא דזעיר אפין בהאי דיוקנא ותקונא:</p>	<p>כשמתחברים העטרות והכתרים, כך הוא השלמת הכל, מפני שצורת אדם היא צורה שהעליונים והתחתונים נכללים בו. ולפי שצורה זו כוללת בתוכה את העליונים והתחתונים, התקין העתיק הקדוש את תקוניו ואת התיקונים של ז"א באותה צורה ובאותו התיקון.</p>
<p>ואי תימא מה בין האי להאי כלא הוא במתקלא [חדא] אבל מכאן ונ"א מנן אתפרשן ארחוי ונ"א אתפשטן רחמין ומכאן ונ"א ומנן אשתכח דינא ומסטר דילן הוו שניין דא מן דא⁶¹⁰³ ורוין אלין לא אתמסרו בר למחצדי חקלא קדישא וכתוב (תהלים כה יד) סוד יי ליראיו:</p>	<p>ואם תאמר, מה (הפרש) יש בין זה לזה. הכל הוא במשקל אחד, אבל מכאן (מניין) מתפשטים דרכיו (מתפשטים רחמים) ומכאן (ומניין) נמצא הדין. ומהצד שלהם הם משונים זה מזה, וסודות אלו אינם נמסרים אלא לקוצרי השדה הקדוש ונאמר "סוד ה' ליראיו".</p>
<p>(ו)כתוב (בראשית ב ז) וייצר יי אלהים את האדם בתרי יודין אשלים תקונא וגו תקונא (מתיקונא (ס"א תיקונא גו תיקונא)) טברקא דגושפנקא ודא הוא וייצר תרי יודין למה רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אפין וייצר מאי צר צר צורה בנו צורה (ודא הוא וייצר⁶¹⁰⁴):</p>	<p>נאמר "וייצר ה' אלוקים את האדם", בשתי יודין השלים תיקון בתוך תיקון (דהיינו) חותם הטבעת, וזהו (הפירוש) של "וייצר". למה יש ב' יודין. סוד העתיק הקדוש וסוד ז"א. "וייצר" מה צר. צר צורה בתוך צורה (וזהו "וייצר").</p>
<p>ומהו צורה בנו צורה תרין שמהן דאתקרי שם מלא⁶¹⁰⁵ יי אלהים ודא הוא רזא דתרין יודין דוייצר דצר צורה גו צורה תקונא דשמא שלים⁶¹⁰⁶ יי אלהים ובמה אתכלילו בדיוקנא עלאה ודא דאקרי אדם דכליל דכר ונוקבא⁶¹⁰⁷ (ס"א דא אקרי אדם דכליל דכר ונוקבא):</p>	<p>ומהי צורה בתוך צורה. שני שמות שנקרא שם מלא ה' אלוקים. וזהו הסוד של שני יודין של "וייצר", שצר צורה בתוך צורה, (הרי הוא) התיקון של השם השלם הוי"ה אלוקים. במי נכללו. בצורה העליונה הזו הנקראת אדם, שהוא כולל זכר ונקבה.</p>

⁶¹⁰¹ זה יובן במה שביארתי במקומות הרבה וגם בביאור אדרת האזינו איך אריך אפין הוא אוחד כל שיעור קומת עולם האצילות ומתלבש תוך אבא ואימא וז"א ונוק' ונמצא כי עתיקא דעתיקין כולל את ז"א ואת כולם והכל דבר אחד זה לבוש זה לזה זה לזה (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹⁰² רצ סע"א וכן הוא הזו"ן כמ"ש בפרשת פקדוי רלה ע"ב (לש"ו).

⁶¹⁰³ וכ"ה בפרשת תרומה קעו ע"א (לש"ו).

⁶¹⁰⁴ הרי מפורש שזעיר הוא לבוש לעתיק, ושולח לו [עתיק] הארותיו, כדי שיעשה פעולותיו, ובערך עתיקא קדישא שהוא שם הויה נקרא ז"א אלהים, כי הוא רחמים פשוטים, ובז"א אורותיו הם ערך הגבורות נגד ערך אורותיו של עתיקא, אף על פי שגם בז"א אורותיו רחמים, נגד ערך אורות מלכות ובריאה יצירה עשיה (עמק המלך שט"ז פ"י).

⁶¹⁰⁵ כבר הודעתך בשער שמות הספירות איך ז"א נקרא אלהים בסוד עולם הבריאה כי משם ולמטה נקרא הז"א שבו בשם אלהים וע"ש (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹⁰⁶ תרומה קסא ע"א ופקודי רסב ע"א ובראשית כ ע"א (לש"ו).

⁶¹⁰⁷ ר"ל בתי' האדם לבד נרמז ז"נ כמ"ש את האדם לאפקא ולמסגי דינא דנפיק מיני' כו' היינו כמ"ש שכמו שהוא בכללות באצילות כמו כן הוא בסוד הנשמות שהם תולדין דדו"ג שיוצאים ע"י זיוגם בהם ג"כ כל הבחי' וצריך להתבסס ע"י זיוגא שלכן מי שאין עוסק בפ"ו נק' מת מסטרא דעולם התוהו ולא נק' אדם כלל וכן הוא

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועל דא כתיב את האדם דכליל דכר ונוקבא את לאפקא ולמסגי זינא דנפיק מניה (מדכר ונוקבא) עפר מן האדמה⁶¹⁰⁸ (עפר) דיוקנא בגו דיוקנא ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב ז) טברקא דגושפנקא גו בגו (גו בגו) וכל דא למה בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין (הה"ד) ויפח באפיו נשמת חיים) נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא [ומתקיימי] (ומקיימא) בה:</p>	<p>ועל זה נאמר "את האדם" הכולל זכר ונקבה, "את" להוליד ולרבות מין שיצאו ממנו [מזכר ונקבה]. "עפר מן האדמה" צורה בתוך צורה. "ויפח באפיו נשמת חיים" כחותם הטבעת זה תוך זה. וכל זה למה. כדי להוציא ולהכניס בו את הסתום מכל סתום העליון, עד לסוף של כל הסתומים (הה"ד "ויפח באפיו נשמת חיים"). הנשמה שכל חיי העליונים והתחתונים תלויים מנשמה זו ומתקיימים בה.</p>
<p>ויהי האדם לנפש חיה (שם) ולא תרקא ולעילא (לא תדבקא (ס"א לא תרקא) ולעיילא) בתקונין כגוונא דא ולא שלפא לההיא ונ"א מההיא נשמתא מדרגא לדרגא עד סופא דכל דרגין בגין דיהוי ההיא נשמתא משתכחא בכלא ומתפשטא בכלא ולמהוי וכלא ביחודא חדו (הוא בלחודו) ומאן דפסיק האי ויחודא מן עלמא כמאן דפסיק נשמתא דא:</p>	<p>"ויהי האדם לנפש חיה" להוריק ולעלות בתיקונים כדוגמא זו, ולהוציא את הנשמה (מהנשמה) ההיא ממדרגה למדרגה עד סוף כל המדרגות, כדי שתהיה אותה הנשמה נמצאת בכל ומתפשטת בכלם כדי שיהיו כלם ביחוד אחד. ומי שמפסיק את היחוד זה מן העולם, כמי שהפסיק את הנשמה הזו.</p>
<p>ומחוי דאית נשמתא אחרא בר מהאי ובגין כך ישתצי הוא ודוכרניה ומן עלמא לדרי דרין בהאי דיוקנא דאדם שארי ותקין כללא דכר ונוקבא כד אתתקן האי דיוקנא בתקוניו שארי ומחודו (מאחורו) (ס"א מחודו) מביין תרין דרין[ו]עין⁶¹⁰⁹ באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון ונ"א דאתקרו תפארת:</p>	<p>ונראה שיש נשמה אחרת חוץ מזו, ולכן נשמד הוא וזכרונו מן העולם לדורי דורות. בדמות אדם זה התחיל ותיקן כללות זכר ונקבה. כאשר נתקנה צורה זו בתקוניו והתחילה מהחזה שלו מבין שתי זרועותיו, במקום שתלויות שערות הזקן הנקראות [הנקרא] תפארת.</p>
<p>ואתפשט האי תפארת ותקין תרין חדין ואשתלף לאחורו ועבד גולגולתא דנוקבא כלא</p>	<p>ונתפשט זה התפארת, ותיקן שתי החזות והוציאו לאחוריו ועשה את הגולגולת של</p>

בנשמות עצמם שהם המורידים נשמות לבניהם לפי בחיר' ועבודתם ג"כ מקרי דינא דנפיק מיני' ואמר עפר מן האדמה עפר דיוקנא ירמוז ג"כ ענין אחר במ"ש צר צורה בגו צורה והוא ענין טיפה דדכורא שמנו נצטייר העובר בבטן אמו וידוע שציור הולד הוא ע"י הביורורים דאתברירו במחשבה במוח האב והם עולים מתתא לעילא ביסוד דנוקבא לשרשם בסוד שם ב"ן ולכן ההוא רוחא דשבק בגוה הוא ג"כ מסוד שם ב"ן שע"ז יעלה מ"ן מביורוי מלכין דמיתו מסוד שם ב"ן כידוע וע"ז אמר הכ' עפר מן האדמה שעפר הוא סוד ז' נקודות מסוד פ"ר דינ' דמנצפ"ך העולים בסוד מ"ן ה"ג ליסוד הנוקבא כידוע ונרמז כאן ג"כ ז' נקודות וגם ד' אחוריי' דחור"ב שהוא סוד אחורי ע"ב ס"ג קפ"ד וקס"ו גי' עפר והם י"א אלופי י"א יריעות הנודעים והם מתבררים ונעשים פרוצין ע"י הנוק' שנק' אדמה (ב"ע רל ע"א).

⁶¹⁰⁸ בסוד מלכי אדום כידוע ואח"כ ויפח באפיו נשמת חיים הוא סוד נשיבו דרוחא דחוטמא דע"ק שמשם רוחא דחיי באפיו דז"א ואז ויהי האדם לנפש חיה שהחיו המלכים כשנשתרש ז"א בע"ק והוא סוד שם אדם שמורה על חיבורא דכר ונוקבא כמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את שם אדם כי אדם הוא מ"ה ומילוי מ"ה גי' חוה כמ"ש האריז"ל והיינו שתחיל' בעולם התוהו לא הי' רק מסט' דדינא לבד עט' דנוקבא שם אלקים ואח"כ כשנשתרש ז"א בע"ק אז נתבסמו הגבורות ע"י חסדי ואז הוא אדם שלים כליל הוי' אלקים (ב"ע רל ע"א).

⁶¹⁰⁹ כבר הרחבתי הדרוש הזה בהרבה מקומות גם לעיל בפ' פקודי בדף רנ"ד ע"ב טעם למה נבראו בתחילה אחור באחור ולטרורח לנוסרין ולהחזירן פנים בפנים. ושם ביארנו הטעם לפי שכל החיצונים נאחזים באחורים העליונים לקבל שפעם משם ובתחילה שאדם אין בארץ לעבוד את האדמה ולשומרה מן החיצונים אילו היו נבראים פנים בפנים היו אחוריהם נגלים. והיו החיצונים נתאחזים בהם לפי שהאחורים הם שרשי הדינין ולכן היו הקליפות נאחזין שם ולכן תחילה נבראו אחור באחור והיו האחורים מכוסים זו בזו ולא היה מקום אל החיצוני' להתאחז בהם ואח"ך כאשר נסרם המתיק את האחורים ההם בסוד החסדים בסוד ויסגור בשר תחתנה כנז' בקמ"ב ע"ב ובזה אין אחיזה בהם אל החיצונים וכאשר חזרו פנים בפנים אין יראה מן החיצונים להתאחז שם (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סתימא מכל סטרוי בשערא בפרצופא דרישא ובכללא הדא אתעבידו בהאי תפארת וואקרוי אדם דכר ונוקבא הה"ד (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית:</p>	<p>הנקבה, שכולה סתומה מכל צדדיה, בשערות פרצוף ראשה ובכלל אחד נעשה בת"ת זו ונקרא האדם זכר ונקבה, זהו שנאמר "כתפארת אדם לשבת בית".</p>
<p>כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי⁶¹¹⁰ מאחורוי דזעיר אפיין ותלי ועדו (על) רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישהוא כלהו סומקי דכללן בגו גווי הה"ד (שיה"ש ז ו) ודלת ראשך כארגמן:</p>	<p>כשנברא פרצוף הראש של הנקבה, נתלה קוץ אחד של שערות מאחורי ז"א והוא תלוי עד הראש של הנקבה, והתעוררו שערות בראשה, כולם אדומים, הכלולים בתוך שאר הגוונים. וזהו שנאמר "ודלת ראשך כארגמן".</p>
<p>מהו ארגמן גווי דכלילן בגו גווי תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין (מ)פרצופא דנוקבא עד טבורא ומטבורא שארי ובטבורא שלים⁶¹¹¹:</p>	<p>מהו ארגמן. גוון הכלול בתוך שאר הגוונים. למדנו זו התפארת נתפשטה מטבור הלב, ושם עשתה נקב, עובר לצד האחור ותיקן את פרצוף הנקבה עד הטבור. ומהטבור מתחיל ובטבור נשלם.</p>
<p>תו אתפשט האי תפארת וא(ת)תקן מעוי דדכורא ועייל (ואתתקן) בהאי אתר כל רחמין וכל סטרא דרחמי ותאנא בהני מיעין⁶¹¹² אתאחדן שית מאה אלף ארבווא מארי דרחמי ואתקרון בעלי מיעין⁶¹¹³ דכתיב (ירמיה לא יט) על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי':</p>	<p>עוד נתפשט זה הת"ת ותיקן המעיים של הזכר ונכנס [ונתקן] באותו מקום, כל הרחמים וכל צד הרחמים. ולמדנו באלה המעיים מתאחדים שש מאות אלף רבוא בעלי רחמים ונקראו "בעלי מעיים" שנאמר "על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יי'".</p>
<p>תאנא האי תפארת כליל ברחמי וכליל בדינא ואתפשט רחמי בדכורא ואתעבר ונקיב (ס"א ונהיר) לסטרא (א) אחרא ותקין מיעוי דנוקבא ואתתקנו מעהא בסטרא דדינא (ואתתקנו מעהא) תאנא אתתקן דכורא ובסטריהו (בסטרא) במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילן ביה מנהון לגו ומנהון לבר מנהון רחמי ומנהון דינא כלהו</p>	<p>למדנו זה התפארת כלול ברחמים וכלול בדין, והתפשט רחמים בזכר ועובר ונוקב [ומאיר] לצד אחר ומתקן את המעיים של הנקבה ונתקנו מעיה בצד של הדין. למדנו נתקן הזכר בצדו ברמ"ח תיקונים הכלולים בו, מהם בפנים ומהם בחוץ, מהם רחמים ומהם דינים, כולם</p>
<p>קמב/א</p>	
<p>דינא אתאחדו בדינא דאחורוי דנוקבא אתפשטת תמן ואתאחדו ואתפשטו בסטרהא</p>	<p>של דין מתאחדים בדין של אחוריו, שהנקבה מתפשטת שם ומתאחדת ומתפשטת בצדה. ולמדנו חמש ערוות (תיקונים) מתגלים</p>

⁶¹¹⁰ ענין זה ביארתיו בביאור אדרת האזינו גם ביארתיו בענין דרוש התפלה של יד ותפיל' של יעקב (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹¹¹ הנה ממקום זה נראה כי נוקבא היא דבוקה עם ז"א באחורי הת"ת שבו למעלה מנצח הוד יסוד שבו ובמקומות אחרים נראה כי המלכות היא שביעי' למטה מן היסוד בסיום אות הוא דשמא קדישא. אבל כבר ביארתי לך דרוש ענין ז"א ונוקבי' איך הולכים וגדלים מקטנותם ועד גדלותם ושם ביארנו כי כאשר נולד הז"א כאשר היה בסוד עיבור במעי אימיה יצא אז מבחינת שש קצוות בלבד בלי שלשה ראשונות וזו היא סוד אות ו' שבתוך אות ה' א' דשמא קדישא שאין לה ראש והנה בסוף זו הו' יצתה המלכות כדמיון נקודה אחת בסוף הו"ו והוא סוד הנרמז אצלנו בפ' בלק דר"ג ע"ב בסוד אשורנו ולא עתה אושיט פסיעה לבר כי המלכות יצתה בדמיון פסיעה ונקודה קטנה תחת אות הו"ו בולטת קצת לחוץ ואז עמדה המלכות תחת היסוד בסיום הו"ו ואחר אשר נגדל ז"א ונתהוו שלשה מוחין ברישא דז"א אז נתעלו החג"ת דז"א ונתהוו בבחינת חב"ד שבו ונתעלמו נה"י שבו ונתהוו בבחינת חג"ת שבו ואז המלכות גם היא עלתה עמו שם ונמצאת עתה דבוקה באחורי מה שהוא עתה בחינת ת"ת אך בתחילה היה נקרא יסוד ונמצא כי שתי בחינות הם תפארת ויסוד ושניהם ענין אחד ואז הוצרך המאציל העליון להאציל נה"י חדשים לז"א שאין לו עתה ואז מאותם הנה"י האחרים שנתחדשו עתה נתהוו מן האחורים שבהם תלת מוחין בנוקבא דז"א כמבואר אצלנו (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹¹² מיעיין (דפ"ו).

⁶¹¹³ מיעיין (דפ"ו).

<p>ותאנא חמשה ערייתא⁶¹¹⁴ ונ"א תקונין אתגליין ובהו (ביה) בסטרא דדינין חמשה ודינין ה' ונ"א בסטרא דדינא ודינא ודינא אתפשטן במאתן וארבעין ותמניא ארחין⁶¹¹⁵ והכי תאנא קול באשה ערוה שער באשה ערוה שוק באשה ערוה יד באשה ערוה, רגל באשה ערוה. שאע"ג ששנים אלה [האחרונים] לא מנוהו החברים, ושנים אלה יותר מערוה הם.</p>	<p>בה, בצד של דינים חמש, ודינים ה' (בצד הדין ודינה) מתפשטים ברמ"ח דרכים. וכך למדנו קול באשה ערוה, שער באשה ערוה, שוק באשה ערוה, יד באשה ערוה, רגל באשה ערוה. שאע"ג ששנים אלה [האחרונים] לא מנוהו החברים, ושנים אלה יותר מערוה הם.</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא אתפשט דכורא ואתתקן בתיקוניו ואתתקן תקונא דכסותא דכיא והאי הואי אמה דכיא ארכיה דההוא אמה מאתן ותריין אלין יתיר מערוה אינון⁶¹¹⁶:</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא התפשט הזכר ונתקן בתיקוניו, נתקן תיקון של הכסות הטהור וזו היא האמה הטהורה, ארכה של זו האמה רמ"ח עולמות, וכלם תלויים בפי האמה, הנקראת י'. וכיון שנתגלה הי', פי האמה, אז</p>

⁶¹¹⁴ מפרש סוד ה"ג שהם בונים פרצוף הנוק' והם מתגלים בה' מקומות באשה אותם שמפ"ו והענין שהגבורות בהם הסט"א אחידות ולכן צריכים להיות מכוסים מן החיצונים וכמ"ש לא תצאו איש מפתח ביתו כו' והם בסוד עריות שבו סוד ע"ר ר"ע ו"ה מן החזה ולמטה דז"א ששם הם ז"נ ו"ה של השם וסוד ר"ע הם כ"ז אתון דאורייתא מסט' דבוצינא כמ"ש כמ"פ ולכן נוק' אצטריכת להיות מכוסה ולא באתגלייא לבר כמ"ש כל כבודה בת מלך פנימה והטעם משום דממשבצות זהב לבושה מסט' דדינא ויש חשש אחיזת החיצונים ואלו ה"ג הם הבונים כל פרצוף הנוק' ומגדילים כל רמ"ח איברין שבה (ב"ע רלג ע"א).

⁶¹¹⁵ כמו שה"ח של ז"א מגדילים רמ"ח איברים דילי' בסוד אברהם כמו כן הוא בה"ג דנוק' ומ"מ עיקר גילוי כללות הגבורות הוא בה' מקומות בנוק' והוא מה שאומר קול באשה ערוה ידוע שכמו שדעת גנוז בפומא דמלכא כמו כן בפומא דנוק' הוא ג"כ גילוי הדעת שלה וידוע כי דעת דנוק' הוא ק"ל ששם ה"ג לבד ושם סוד ה"ג מנצפ"ך גי' ער"ה ע"ה וכן שער באשה ערוה כידוע ששערות דנוק' צריכים להיות לגאו והטעם כמ"ש האריז"ל ששערות הנוק' אלו ה' הקלי' נאחזים שם ה' העולם חרב שהייתה אחיזתם מרובה מאוד ולכן שם אין יניקה לקלי' רק שורש הדינים לבד ולזה צריכים להיות מכוסים שלא ינקו מהם הקליפות ואלקים דאלפין גי' רצ"א עם פ"ר דמנצפ"ך הוא גי' שע"ר ולכן שער באשה ערוה וכן שוק באשה ערוה נודע כי עיקר עה"ד טו"ר הוא מן החזה ולמטה דנוק' ששם רגליה יורדות מות והם בג' פרקין דידה שהם מתפשטים בג' עלמין ב"ע פרקין עילאין בבריאה ואמצעים ביצירה ותחתונים בעשי' ושם ה' נפילת המלכים בעולם התוהו וז"ס נפילת הנוק' בגלות כמ"ש נפלה בתולת ישראל כי אין לה רגלין שנתפשטו בב"ע ולזה בשוקין דנוק' התחלת אחיזת הסט"א ושם ג"כ גילוי הדיני' שבה וכן יד ידוע כי שם גילוי ה"ג בה' אצבעין וידוע כי עט' דגבורות הוא שם אהר"י ובמילוי אל"ף ה"י וי"ו גי' אצב"ע ה' סוד ה' אצבעות של היד וכן ברגל ה' אצבעות ה"ג כידוע ומבואר באדר"ז שה' מקומות אלו הם בסוד ה"ג דחוטמא דז"א בסוד ה' אותיות מנצפ"ך ולכן אלו ה' מקומות נכללים בג' כידוע שה"ג הם בסוד התפשטותם בחג"ת נ"ה ונודע כי נ"ה הם נכללים בחג"ת כמ"ש בס"ד תלת שלהובין מתוקדן בחוטמא דז"א והם הם ה"ג רק שנכללים בג' בחג"ת וכן בה"ח נכללים בחג"ת ג' טיפין דנפקין ממוחא חילא דתלת נקודין וכמ"ש הגאון בפ"י לס"ד פ"ג ולכן בגמ' לא חשבו רק ג' לבד שערות וקול ושוק והם דרגא דחג"ת ויד ורגל לא חשבו כי הם בחי' נ"ה שנכללים בהם (ב"ע רלג ע"א).

⁶¹¹⁶ ר"ל שהם נוספ"י על ג' העיקרים חג"ת כמבואר ותאנא בצד"ס כו' עד ואשתמרה מעוני עתה מבאר תיקון יסוד דז"א הנה ידוע כי בחי' יסוד דז"א הוא כולל כל פרצופו וכל פרצוף נק' ע"ש היסוד שבו ניכר בין דו"נ וכמו שז"א עיקר בנינו הוא מה"ח כמו כן יסוד שבו שם נכללים כל החסדים לכן נק' יסוד שהוא אבן פינה שכל הבנין נוסד עליו ובו תלוי כל חיות דז"א שכאשר מתפשטו בו החסדים והדעת מאיר בו דרך חוט השדרה מסוד ג' טיפין דמוחין שהם כלילין בסוד יר"ד בסוד והחכמה תחי' בעלי' וכתב כולם בחכמה עשית והם ג' טיפין של יוד סוד זרע קודש מצבתה דרגא דחג"ת ג' אבהן ברישא וגזעא ושבילא בסוד י' כידוע ובהם נכללים גם דרגא דנ"ה ב' כרובים והם סוד ו"ד של מילוי יוד שר"ד הוא ז"נ וידוע כי איהו בנצח ואיהי בהוד וכמו שנו"ה הם נכללים בחג"ת כמו כן ו"ד הם בסוד מילוי יר"ד לבד והנה בהיותם במוחין חב"ד הם סוד ג' יודין לבד סוד ג' אבהן דעאלו במחשבה ובעלמא דאתי ואח"כ מתפשטים בסוד הדעת בחוט השדרה בסוד חג"ת כידוע שדעת כולל חג"ת כמ"ש בכוונות שופר ושם הם מתארכים בסוד ג' ויין בסוד ח"י חוליות שבשדרה והם סוד ג' ויין של ג' פסוקים ויסע ויבוא ויט שהם בחג"ת כידוע והם בסוד ע"ב בסוד הוי' דיודין מסוד ג' יודין דחב"ד הנ"ל ואח"כ הם נכללים ביסוד ולכן נק' יסוד ח"י שאז כאשר מקבל הארת הטיפין דמוחין דג' ויין הנ"ל הוא בסוד אבר ח"י ובהם נכללים בחי' נ"ה ה"ח שבו שלכן נק' כ"ל והענין שיסוד נק' כ"י כ"ל בשמים ובארץ והוא בסוד ג' יודין דחב"ד גי' כי ואח"כ בחג"ת הם ג"כ ל' ואח"כ בנו"ה ד' הם גי' כי כל והוא בחי' יסוד שמחבר שמים וארץ והנה היסוד כולל ב' בחי' יסוד ועט' היסוד וידוע כי הם ברזא דו"ר יסוד הוא ו' שכולל ו"ק וכל א' כולל יר"ד והם סוד ס' אתון דב"כ דשלימו דברכאן הם בשלום ביסוד ושם שלום בבית ובעט' היסוד הוא יר"ד כמשי"ו ולכן נק' יסוד ס' הוא יסוד עצמו ויר"ד דיסוד הוא עט' שלו והנה נודע כי החסדים טבעם להתפשט למטה בסוד צדקתן כהררי אל שלכן עשו החסדים יסוד שלו בולט כהר לחוץ והוא בסוד ג' טיפין חג"ת אבהן אין הרים אלא אבות (ב"ע רלג ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וארבעין ותמניא עלמין⁶¹¹⁷ וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה אתגלי חסד עלאה והאי אמה חסד הוא דאתקרי ותלי ונ"א והאי חסד הוא תלוי בהאי פום אמה ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו"ד דפום אמה:</p>	<p>נגלה החסד העליון. אמה זו נקראת חסד ותלויה [וחסד זה תלוי] בפי האמה הזו ואינה נקראת חסד עד שנגלית הי' של פי האמה.</p>
<p>ות"ח דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד עד דאתגלייא יו"ד דאמה וכיון דאתגלי אקרי שלים הה"ד (בראשית יז א) התהלך לפני תמים תמים ממש וכתוב (שמואל ב' כב כד) ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני מאי קא מיירי רישא וסיפא אלא כל דגלי האי יו"ד ואסתמר דלא עיילי⁶¹¹⁸ ליו"ד ברשותא אחרא ליהוי ושלם לעלמא דאתי ולהוי צריר בצרורא דחיי:</p>	<p>בא וראה, שאברהם לא נקרא שלם בזה החסד, עד שנגלתה י' של האמה. וכיון שנגלתה, נקרא שלם. זהו שנאמר "התהלך לפני והיה תמים", תמים ממש. ונאמר, "ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני". מהו הקשר בין הרישא לסיפא. אלא כל מי שמגלה את (האות) י', ונשמר שלא יכניס הי' ברשות אחרת, יזכה שיהיה שלם לעולם הבא ויהיה צרור בצרור החיים.</p>
<p>מאי ברשותא אחרא דכתיב (מלאכי ב'א) ובעל בת אל נכר ובגין כך כתיב ואהיה תמים לו [דכיון] (וכיון) דהוא תמים בגלוייא דיו"ד ואשתמרה מעוני:</p>	<p>מהו ברשות אחרת. שנאמר "ובעל בת אל נכר". ולכך נאמר "ואהיה תמים לו", כיון שהוא תמים בגילוי אות י', הוא נשמר מעוון.</p>
<p>וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן (בשמאל) דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשים⁶¹¹⁹ בערייתא כסותא דכל גופא⁶¹²⁰ דנוקבא⁶¹²¹ ובההוא אתר אקרי ערוה [דכלה אתר לאצנעא] (דכלא לאצנעא אתר) לההוא אמה דאקרי חסד בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן ובהאי חסד דכליל (והאי חסד כליל) בחמש חסדיון⁶¹²²:</p>	<p>וכיון שהתפשטה זו האמה, נתפשט צד הגבורה מאותן הגבורות [בשמאל] דנוק', ונתקע בנוקבה במקום אחד, ונרשם בערוותה כסות כל גוף הנקבה, ומקום זה נקרא הערווה של הכלה, המקום להצניע בו את אותה אמה שנקראת חסד, כדי למתק את הגבורה ההיא הכוללת את הה"ג וזה החסד כלול בה' חסדים.</p>
<p>חסד (ס"א והאי כליל חסד דחסד חסד) ימינא גבורה שמאלא אתבסם דא בדא ואקרי אדם כליל מתרין סטרין ובגין כך בכלהו כתרין ואית ימינא ושמאלא דינא ורחמי תאנא עד לא זמין תקונוי דמלכא עתיקא דעתיקין (ו)בנה עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא ההוא נוקבא ולא (ל)אתבסמא ולא אתקיימו עד דנחית⁶¹²³ חסד עלאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד:</p>	<p>החסד ימין והגבורה שמאל, נתמתק זה בזה ונקרא אדם הכלול משני צדדיו. ולכך בכל הכתרים יש ימין ושמאל דין ורחמים, למדנו עד שלא הכין תקוני המלך, בנה עתיקא דעתיקין בזה עולמות והתקין תיקונים שתתיקיים אותה הנקבה למתקה, ולא נתקיימו עד שירד החסד העליון ונתקיימו, ונמתקו בתיקוני הנקבה, על ידי אמה זו הנקראת חסד.</p>
<p>הה"ד (בראשית לו לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום אתר דכל דינין משתכחין תמן (ואנון תקוני אתתא אשר היו לא כתיב אלא אשר מלכו דלא) ולא אתבסמו עד דאתקן כלא ונפיק</p>	<p>זהו שנאמר "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום", המקום שכל הדינים נמצאים שם (ואלה תיקוני האשה. "אשר היו" לא נאמר, אלא "אשר מלכו") ולא נתמתקו עד שתקנו הכל, ויצא חסד זה ונתיישב בפי האמה. וזהו</p>

⁶¹¹⁷ עי' ח"א דף ד רע"א ויז ע"א (לש"ו).

⁶¹¹⁸ עייליה (דפ"ו).

⁶¹¹⁹ וארשם (דפ"ו).

⁶¹²⁰ כסותה דכל גופה (דפ"ו).

⁶¹²¹ ועכ"ז הנה גנוז שם החסד ג"כ כמ"ש בשעה"כ יוה"כ קא ע"ג ועי' בפרשת בא לו ע"א (לש"ו).

⁶¹²² ענין זה ביארתי במקומות רבים ענין החמש חסדים וחמש גבורות המתפשטין בגופא דז"א ובגופה דנוקביה ובאדרת האזינו הארכתי בזה (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹²³ רפט ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האי חסד וואתישב בפומא דאמהו הה"ד וימת וימת דלא אתקיימו ולא אתבסמו דינא בדינא:</p>	<p>שנאמר "וימת" שלא נתקיימו ולא נמתקו דין בדין.</p>
<p>ואי תימא אי הכי דינא כלהו והא כתיב (בראשית לו לז) וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר והא לא אתחזי דינא ודתנינן רחובות הנהר איהו בינה דמינה מתפתחין חמשיין תרעין דנהורין ובוצינין לשית סטרי עלמא:</p>	<p>ואם תאמר, א"כ כלם היו דין. והרי נאמר "וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר" והרי אין הדינים נראים. ששנינו רחובות הנהר הוא בינה שממנה נפתחים חמשיים שערים של אור ונרות לשש צדדי העולם.</p>
<p>תאנא כלהו דינא בר מחד דאתקיים בתראה והאי שאול מרחובות הנהר דא הוא (סדר) (ס"א סטרא)) חד סטרא דאתפשט ונפיק מרחובות הנהר (ודא הוא בינה שמתפתחין מנה חמשיין תרעין לסטרי עלמא דנבראים ובוצינין הה"ד מרחובות הנהר) וכלהו לא אתקיימו לא תימא דאתבטלו אלא דלא אתקיימו בהווא מלכו (דבסטר נוקבא):</p>	<p>למדנו כלם דינים, חוץ מאחד שנתקיים אחרון. ושאול מרחובות הנהר זהו זהו צד, שנתפשט ויצא מרחובות הנהר. כולם לא נתקיימו. לא תאמר שנתבטלו, אלא שלא נתקיימו באותה המלוכה [שבצד הנקבה].</p>
<p>עד דאתער ואתפשט האי בתראה מכלהו דכתיב (שם לט) וימלוך תחתיו והדר מאי הדרו (הדר מאי הדר) חסד עלאה ושם עירו פעו מאי פעו בהאי ופעו (בעי) בר נש דזכי לרוחא דקודשא ושם אשתו מהיטבאל בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי אשתו מה דלא כתיב בכלהו⁶¹²⁴ מהיטבאל אתבסמותא דדא בדא בת מטרד תקונין דמסטר גבורה בת מי זהב (ו)אתבסמו ואתכלילו דא בדא מי זהב רחמי ודינא וכאן (ע"כ) אתדבקו אתתא בדכורא בסטרוי אתפרשן בדרועין ובשוקין (דרועא) דרועין דדכורא חד ימינא חד שמאלא:</p>	<p>עד שנתעורר ונתפשט האחרון מכולם שנאמר "וימלוך תחתיו הדר", מהו "הדר", החסד העליון. "ושם עירו פעו", מאי "פעו". בו מדבר האדם הזוכה לרוח הקודש. "ושם אשתו מהיטבאל", כאן נמתקו זה בזה ונקרא אשתו מה שלא כתוב כולם. "מהיטבאל" נמתק זה בזה. "בת מטרד" תיקונים שבצד הגבורה. "בת מי זהב" נמתקו ונכללו זה בזה. "מי זהב" רחמים ודין. עד כאן שנדבקו האשה בזכר, בצדיהם נפרדו, בזרועות ובשוקיים. זרועות זכר, אחת ימין ואחת שמאל.</p>
<p>דרועא קדמאה (ס"א קדישא)</p>	<p>זרוע הראשונה [הקדושה]</p>
<p>קמב/ב</p>	
<p>תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו ב' דרועין⁶¹²⁵ ואתכלילו ס"ד אלא ג' קשרין בימינא וג' קשרין בשמאלא ג' קשרין ודימינא אתכלילין בג' קשרין דשמאלא ובג"כ דרועא לא כתיב אלא</p>	<p>ג' קשרים נתקשרו בו, ונכללו ב' הזרועות. וכי תעלה על דעתך שנכללו. אלא ג' פרקים יש בימין, ג' פרקים בשמאל. ג' הפרקים של הימין נכללו בג' הפרקים של השמאל, ולכך זרוע לא</p>

⁶¹²⁴ בכולהו (דפ"ו).

⁶¹²⁵ מצינו בכ"מ שזרוע הוא יד שמאל של ז"א וכמ"ש נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו כו' וכתוב כי ימינך וזרועך כו' וכן בכ"מ והנה זרוע הוא היד עצמו כידוע וא"כ הרי גם הימין יש בו זרוע ולמה הימין לא נקרא בכתוב בשם שמאל רק השמאל לבד וע"ז מתרץ דאתכלילין ב' דרועין כו' הענין ידוע שח"ג הם נכללים זה בזה כמ"ש האריז"ל שרוח של חסד הוא בכלי הגבורה ורוח הגבורה בכלי חסד והוא סוד התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא הנז' בכ"מ בזוהר והוא סוד אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק ב"פ בסוד כלילותם זה בזה ובזה מתרץ קושיא הנ"ל שבאמת בכ"מ שנז' בפ' זרוע הוא בב' ידי חו"ג רק בסט' דגבורה שבהם שע"ש נק' זרוע משא"כ בסט' דחסד נק' ימין כמו שמפ"ו וסוד זרוע הוא סוד פ"ר דינ' דמנצפ"ך עם כללות ה"ג שהם נכללים בג' תלת שלהובין דחוטמא כמ"ש כמ"פ והוא כאשר הוא ית' משמש במדת הגבורה לתברא שנאין שאז חסד מסכים עם הגבורה להעביר הסט"א והוא סוד הכ' עורי עורי זרוע ה' ב"פ עורי נגד כלילות חו"ג הלא את היא המחצבת רהב מחוללת תנין שגם חסד הסכים להכות פרעה עם חילו בסוד שם ע"ב דויסע ויבוא ויט כידוע שהם בסוד שם ע"ב חס"ד ורי"ו אתון גבורה ואמר ואתכלילו ס"ד שהרי חו"ג ב' ידיים הם נפרדים זה מזה משא"כ גופא ת"ת כולל בו חו"ג ביחד א"כ בחו"ג אין שייך כלילות לזה מתרץ שאין הכלילות אלא הסכמת סט' דחסד לגבורה מצד הגבורה הכלולה בו אבל באמת הם כל א' נפרד מחבירו שהם ב' הנהגות מיוחדות חסד ודין משא"כ ת"ת הוא רחמים ששם ממוזג חו"ג ביחד (ב"ע רלט ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חד⁶¹²⁶ אבל ימינא לא כתיב ביה זרוע אלא (שמות טו ו) ימינך יי' ימין יי' אתקרי⁶¹²⁷ בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון:</p>	<p>נאמר אלא אחת. אבל ימין לא כתוב בה "זרוע", אלא "ימינך ה'", נקרא "ימין ה'" בג' קשרים של האבות שהורישו את חלקיהם.</p>
<p>ואי תימא הא בתלת חללין מוחא דגולגלתא משתכחין תאנא כלהו ג' מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלת [ומתקשרין⁶¹²⁸ בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלתא ומתקשרין בדרועא ימינא ובגין כך תאיב דוד ואמר (תהלים קי א) שב לימיני משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא ובגין כך כתיב (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים וגו' משום דיתיב לימינא היינו דכתיב (דניאל יב ג) ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין כלומר כמאן דוכי לחביבותא דמלכא:</p>	<p>ואם תאמר, הם נמצאים בג' חללים של המוח שבגולגולת. למדנו כל הג' מתפשטים ומתקשרים בכל הגוף, וכל הגוף נקשר, באלו הג' מתקשרים בזרוע הימין. ולכך התאווה דוד ואמר "שב לימיני" לפי שהוא נתחבר יחד עם האבות, ויושב שם על כסא שלם, ולכן נאמר "אבן מאסו הבונים" לפי שישבה בימין. זהו שנאמר "ותנוח, ותעמוד לגורלך לקץ הימין" כלומר, כמי שזכה לחביבות המלך.</p>
<p>זכאה חולקיה דמאן דפריש מלכא ימיניה וקביל ליה תחות ימיניה והאי ימינא כד יתיב קש(י)רין אתפשטו ודרוע⁶¹²⁹ לא אושיט ידיה (ס"א וקשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט יתיב) בתלתא קשירין [קשרין] (קשירין) דאמרן וכד מתערין חייביא ומתפשטן בעלמא מתערין תלת אחרנין דאינון דינא קשיא ואושיט דרועא:</p>	<p>אשרי חלקו של מי שפרש המלך את יד ימינו, וקבל אותו תחת ימינו. וימין זה, כאשר יושב, קשרים מתפשטים וזרוע לא הושיטה ידיה (וקשרים לא מתפשטים וזרוע לא מושיט, ישב) בג' הפרקים שאמרנו, כאשר מתעוררים הרשעים ומתפשטים בעולם אז מתעוררים הג' אחרים הרי הם דיין קשה, ומושיט זרוע.</p>
<p>וכד אושיט דרועא יד ימינא הוא אבל אתקרי זרוע יי' זרועך הנטויה וגו' תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו תלת קשרין דימינא ותלת קשרין בשמאלא בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון:</p>	<p>וכשמושיט את הזרוע, יד ימין הוא, אבל נקרא "זרוע ה'", זרועך הנטויה. [שלשה קשרים נתקשרו בו ונכללו, ג' קשרים של ימין וג' קשרים בשמאל, בג' קשרים של האבות שהורישו את חלקיהם.</p>
<p>ואי תימא הא בג' חללי מוחא דגולגלתא משתכחין תאנא כולהו ג' מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלתא ומתקשרין בדרועא ימינא והאי ימינא כד יתיב</p>	<p>ואם תאמר, הרי בג' חללי המוח של הגולגולת הם נמצאים. למדנו כל הג' מתפשטים ומתקשרים בכל הגוף וכל הגוף מתקשר באלה הג' ומתקשרים בזרוע ימין. וזה הימין, כשיושב, הקשרים לא מתפשטים,</p>

⁶¹²⁶ אף שדרועא הוא פרק היד וישנו גם בימין מ"מ שם זרוע הנז' בתורה מורה כשחור"ג מסכימים בבחי' דין שבהם כמבואר משא"כ כשהוא ית' מנהיג במדת החסד אז מתראה החסד שבהם לבד והוא מ"ש רז"ל גדולים צדיקים שמהפכים מדה"ד למדה"ר ארורים הרשעים שמהפכים מדה"ר למדה"ד ונק' ימינא ומביא ראי' מפ' ימינך ה' נאדרי בכח כו' ר"ל שאז נתגבר הדין הכלול בו על החסד וז"ש נאדרי בכח ולכן גם ימינך ה' תרעץ אויב וידוע כי חסד הוא יומא דכליל כולהו יומין ונמצא שכולל כל הו"ק עוד ידוע כי תמיד נה"י נכללים בחג"ת שהרי הם לבר מגופא ונכללים בחג"ת עד החזה נמצא שחסד כולל כל חג"ת וז"ס אברהם שכולל ג' אבהן כמ"ש רז"ל ואברכך זהו שאומרים כו' יכול יהיו חותמין בכולם ת"ל והי' ברכה כו' וכן בברכות אבות שהוא סט' דחסד מזכירין כל ג' אבהן והענין כי חג"ת הוא דרגא דז"א ונה"י דרגא דנוק' שעומדת שם וידוע כי ז"א עיקרו חסדים ונוק' גבורות ולכן חסד כולל כל חג"ת (ב"ע רלט ע"ב).

⁶¹²⁷ כח וגבורה הם חו"ג ימין ושמאל כמ"ש (שמות טו ו) ימינך ה' נאדרי בכח וכו' שהכח הוא ביד ימין, משא"כ שמאל הוא יד כהה. והטעם שחסד נק' כ"ח כי בכל י"ד יש י"ד פרקין בה' אצבעות שלכן נק' י"ד, ושמאלא נכלל תמיד בימינא שכח יד השמאלי הוא בימין שלכן בה יש יותר כח ונק' כ"ח שכולל כל כ"ח פרקין (אפיקי ים חגיגה יב ע"א).

⁶¹²⁸ ומתקשרין (דפ"ו).

⁶¹²⁹ אתפשטא ודרועא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט ויתיב בתלת קשרין דאמרן:</p>	<p>והזרוע אינה מושטת ויושב בג' הקשרים שאמרנו.</p>
<p>וכד חייביא מתערין מתערין תלת אחרנין דאינון דינא קשיא ואושיט דרועא ואתקרי (ישעיה נא ט) זרוע יי' (דברים ט כט) זרועך הנטויה בזמנא דג' אלין אתכלילין בג' אחרנין אקרי כלא ימינא ועביד דינא וברחמי (ורחמי) הדא הוא דכתיב (שמות טו ו) ימינך יי' נאדרי בכח ימינך יי' תרעץ אויב בגין דמתערן רחמי בהו:</p>	<p>וכשהרשעים מתעוררים, מעוררים ג' אחרים שהם דין קשה, ומושיט יד ונקרא "זרוע ה'" "זרועך הנטויה" בזמן שג' אלו נכללים בג' אחרים, נקראים כולם ימין ועושה דין ברחמים, זהו שנאמר "ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב", לפי שמתעוררים רחמים בהם.</p>
<p>ותאנא בהאי ימינא מתאחדן תלת מאה ושבעין אלף רבוא ודאקרון ימינא ומאה ותמנין וחמשה אלף רבוא (ס"א דאקרון ימינא ומאה ותמנין וחמשה אלף רבוא) מזרוע דאקרי זרוע יי' מהאי ומהאי תלייא זרועא ומהאי והאי אקרי תפארתו (בגין דא אקרי תפארת האי והאי) דכתיב (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה הא ימינא זרוע הא שמאלא דכתיב (שם) זרוע תפארתו דא בדא:</p>	<p>ולמדנו בימין זה נאחזים ש"ע אלף רבוא הנקראים ימין וקפ"ה אלף רבוא מזרוע שנקראים "זרוע ה'". מזה ומזה תלויה הזרוע, וזו וזו נקראות תפארת שנאמר "מוליך לימין משה" הרי יד הימין, "זרוע", הרי ביד השמאל שנאמר "זרוע תפארתו" זה בזה.</p>
<p>ותאנא [בידא] (בדא) שמאלא מתאחדן ארבע מאה וחמשיין ורבוא מארי תריסין מתאחדן בכל אצבעא ואצבעא ובכל אצבעא ואצבעא עשר אלפין (משתכחין) מארי תריסין ומשתכחין פוק וחשוב כמה אינון דבידא:</p>	<p>ולמדנו ביד השמאל נאחזים ת"ן רבוא בעלי מגינים, נאחזים בכל אצבע ואצבע. ובכל אצבע ואצבע נמצאים עשרת אלפים בעלי מגינים, צא וחשוב כמה אלה שביד.</p>
<p>וההוא ימינא אקרי סיועא קדישא דאתי מדרועא דימינא מתלת קשרין (ואע"ג דאקרי יד הוי סיועא) דכתיב ונ"א וכתיבו והנה ידי עמך (שמואל ב' ג יב) ומתאחדן מהאי אלף וארבע רבוא ותמניא וחמש מאה אלפין מאריהון דסיועין בכל עלמא ואקרון יד יי' עלאה יד יי' תתאה:</p>	<p>והימין הזה נקרא הסיוע הקדוש, הבא מזרוע הימין מג' פרקים (ואע"ג שנקרא יד, הוא לעזר) שנאמר (ונאמר) "והנה ידי עמך" ונאחזים מזה אלף וארבע רבוא ושמנה וחמש מאות אלפין בעלי סיוע בכל עולמות. ונקראים "יד ה'" העליונה, "יד ה'" התחתונה.</p>
<p>ואע"ג דבכל אתר יד יי' שמאלא זכו ימין יי' אתכלל ידא בזרועא והוי סיועא ואקרי ימין ואי לאו יד יי' תתאה תאנא כד מתערין דינין קשיין לאחתא בעלמא הכא כתיב (תהלים כה יד) סוד יי' ליריאו:</p>	<p>אף על פי שבכל מקום "יד ה'" שמאל, אם זכו "ימין ה'" שנכללת יד בזרוע, ואז מסייעת, ואז נקראת "ימין", ואם לא "יד ה'" התחתונה. ולמדנו כשמתעוררים דינים קשים לרדת לעולם, אז נאמר "סוד ה' ליראו".</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא דכל דינין דמשתכחין מדכורא תקיפין ברישא⁶¹³⁰ ונייחין בסופא וכל דינין דמשתכחין מנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסופא:</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא שכל הדינים הנמצאים משל הזכר קשים בתחילתם ונוחים בסופם, וכל הדינים הנמצאים מהנקבה נוחים בתחילתם, וקשים בסופם.</p>
<p>ואלמלא [ד]אתעבידו כחדא לא יכלין עלמא למסבל עד דעתיק דעתיקי סתימא דכלא פריש דא מן דא וחבר לון לאתבסמא כחדא וכד פריש לון אפיל דורמיטא לזעיר אפין ופריש לנוקבא</p>	<p>ואלמלא נעשים יחד לא היה העולם יכול לסבול עד שעתיק העתיקים, הסתום מכל, הפרידם זה מזה וחיבר אותם, כדי שימתקן יחד. וכשהפרידם (זה מזה), הפיל תרדמה על ז"א, הפריד את הנקבה מאחורי צדדיו ותיקן אותה בכל תיקוניה, אלא הצניע אותה ליום</p>

⁶¹³⁰ כבר ביארתי זה בספרא דצניעותא בפ' תרומה. גם ביארתי בפ' תצוה דף קפ"ז ע"א (שער מאמרי רשב"י).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאחורוי⁶¹³¹ דסטרוי ואתקין לה כל תקונהא ואצנעא ליומא דיליה למיתהא לדכורא (ס"א לרעוא) הה"ד (בראשית ב כא) ויפל יי' אלהים תרדמה על האדם ויישן:</p>	<p>שלה כדי להביאה לזכר וזהו שנאמר "ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם ויישן".</p>
<p>מהו ויישן האי הוא דכתיב (תהלים מד כד) עורה למה תישן ה'". "ויקח אחת מצלעותיו" מהי "אחת". זו היא הנקבה שנאמר אחת היא יונתי תמתי, עלתה ונתקנה, ובמקומה נשקעו רחמים וחסדים. וזהו שנאמר "ויסגור בשר תחתנה" ונאמר "והסירותי את לב האבן מברככם ונתתי לכם לב בשר".</p>	<p>מהו "ויישן". זהו שנאמר "עורה למה תישן ה'". "ויקח אחת מצלעותיו" מהי "אחת". זו היא הנקבה שנאמר אחת היא יונתי תמתי, עלתה ונתקנה, ובמקומה נשקעו רחמים וחסדים. וזהו שנאמר "ויסגור בשר תחתנה" ונאמר "והסירותי את לב האבן מברככם ונתתי לכם לב בשר".</p>
<p>ובשעתא אדבעא (דכד בעי) למיעל שבתא הוה ברי רוחין ושדין ועלעולין ועד לא סיים לון (עד ד)אתת מטרוניתא בתקונהא ויתיבת קמיה בשעתא דיתיבת קמיה אנה לון לאינון ברייאן ולא אשתלימו כיון דמטרוניתא יתבת עם מלכא</p>	<p>ובשעה שרצה להכניס את השבת, היה בורא רוחות ושדים ורוחות סערות, לא סיים להם עד שבאה המלכה בתיקוניה וישבה לפניו. בשעה שהיתה יושבת לפניו, הניח את אלו הבריות ולא נשלמו כיון שהמלכה כבר ישבה עם המלך,</p>
<p>קמג/א</p>	
<p>ואתחברו אפיין באפיין מאן ייעול בינייהו⁶¹³³ מאן הוא דיקרב בהדיהו (בגין כך סתימא דמלה⁶¹³⁴ עונתן של ת"ח דידעין רוא דנא⁶¹³⁵ משבת לשבת) וכד אתחברו אתבסמו דא בדא יומא דכלא אתבסם ביה⁶¹³⁶ ובג"כ אתבסמו דינין דא בדא ואתתקנו (ס"א ואתונו) עלאיין ותתאיין:</p>	<p>ונתחברו פנים בפנים. מי שנכנס ביניהם מי שמתקרב אליהם [לכן הדבר סתום עונתן של ת"ח שיודעים סוד זה משבת לשבת] וכשנתחברו, נמתקו זה בזה, יום שהכל נמתקים בו, ולכן נמתקו הדינים זה בזה, ונתקנו העליונים והתחתונים.</p>

⁶¹³¹ ענין הנסירה הזאת נתבאר בהרבה מקומות ובפרט בתפילות ראש השנה וגם בברכת המפיל חבלי שינה על עיני כו' ואומרו ויקח אחת מצלעותיו מאי אחת כו' יובן במ"ש לעיל דקמ"א ע"ב וגם בפ' בלק דף ר"ג ע"ב בענין אושיט פסיעה לבר כו' כי בתחילה היתה נקודה אחת קטנה בסוף הת"ת שהיה תחילה בחינת יסוד דז"א והיתה שם בסוד צלע מאחורי הת"ת דז"א נקודה קטנה ואח"ך נגדלה ונעשית פרצוף גמור ודיוקנא שלמה דנוקבא זמ"ש וסלקא ואתתקנא ולפי שכל הגדלת הנוקבא היא ממטה למעלה אמר וסלקא ואתתקנא ואומרו ובאתרהא שקיע רחמי וחסד נתבאר בתפילת ראש השנה (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹³² עי' ע"ח שער לב פרק א ועי' שעה"כ צא ע"ג ופע"ח שופר רפ"ד (לש"ו). עי' ע"ח שער הנסירה פרק א'.

⁶¹³³ ולכן הוסר המחיצה המבדיל הערלה החופפת על הברית שלא יהי' גורם ומעכב הזיוג ולא די שאין יכולי' לכונוס באמצע בין שניהם אלא הם מתרחקי' בנוק' דתה"ר (ב"ע רמה ע"א).

⁶¹³⁴ כמ"ש בשם הר"ח ודלכן אז זמן זיווג למשלף נשמתא מסט' דקדושה (ב"ע שם).

⁶¹³⁵ כל רזא הוא ביסוד והוא בזמן שנתקן יסוד של דכורא ומתגלה או"ר הנ"ל ביסוד ומ"ש וכד אתחברו אתבסמו דא בדא הוא בזיווג השלישי של שת שבזיוג קין והבל עדיין לא נתבסמו כמ"ש בס"ד שם וכמו שית' בסמוך בעז"ה ואז כל העולם נשלם ונשלם הכסא כידוע שסוד הכסא הוא ד' רגלין ד' אותיות הוי"ה כמ"ש בס"ד שם שז"א נכלל באבא ונוק' באימא והם ד' אותיות הוי"ה ד' פרצופי' דאציל' וע"ק הוא אדם דרכיב על כורסייא כידוע שבעת שיש זיוג בזו"נ אז ע"ק אתייחד עמהם והוא קוצו של יוד דהוי"ה ולכן נרמז בר"ת יום ה ששי ו יכולו ה שמים כו' שם הוי"ה וס"ת גי' מ"ה ב"ן אתבסמותא דנוק' בדכורא והענין כמ"ש בספרים שכל הבריאה של ו' ימי בראשית נשלם ביום שבת וכמ"ש בהקדמת זוהר בראשית ע"פ עת הזמיר הגיע כו' יעו"ש והוא כידוע שכל הבריאה יש בה ב' בחי' שפע א' לקיום העולם והוא לפי מה שצריך להם לקיומם והב' לתוס' טובה להשפיע למטה ועי"ז מקבלים כל העולמות שפע חדש וז"ס הזיוג שאז באה הטיפה דרך כל פרקי גופא וניתוסף אור בכל הו"ק שהם ו' ימי בראשית כדי ליתן ליסוד ומשם לנוק' ולכן נאמר בו ויכולו השמים והארץ וכל צבאם (ב"ע שם).

⁶¹³⁶ בסוד הזיוג שהוא בא תחל' ע"י חמום הגבורות בכל איבריין דגופא ואח"כ מים טיפה דברכאן שנמשך ג"כ בכל איברי' דגופא ומכבה ומתבסם האש הגבורות ע"י המי' חסדים הנ"ל וזהו ביסום כל העולם (ב"ע שם).

<p>ותאנא בצניעותא דספרא בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין ואתדבקו תרין אלין דא בדא⁶¹³⁷ ונפק מסטרא דנוקבא דינא תקיפא (דלא יכיל עלמא למסבל) דכתיב (בראשית ד א) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי וגו' ולא היה העולם יכול לסבול משום שלא נמתקו, והנחש התקיף הטיל בה זוהמא של הדין הקשה, ולכן לא היתה יכולה להתמתק.</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא העתיק הקדוש רצה לראות אם נמתקו הדינים, כשנדבקו שנים אלו זה בזה, יצאה מצד הנקבה הדין הקשה (שהעולם לא יכול לסבול), שנאמר "והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי וגו'" ולא היה העולם יכול לסבול משום שלא נמתקו, והנחש התקיף הטיל בה זוהמא של הדין הקשה, ולכן לא היתה יכולה להתמתק.</p>
<p>וכד נפיק דא קין מסטר דנוקבא נפק תקיף קשיא⁶¹³⁸ תקיף בדינוי קשיא בדינוי כיון דנפ(י)ק אתחלשת ואתבסמת בתר דא אפיקת אחרא בסימא יתיר וסליק קדמאה דהוה תקיפא קשיא וכל דינין לא אתערבו (ס"א אתערעו) קמיה וס"א וכל דינין⁶¹³⁹ אתערעו עמיהו:</p>	<p>וכאשר יצא קין מצד הנקבה, יצא חזק קשה. חזק בדינוי וקשה בדינוי. כיון שיצא, נחלשו ונמתקו. אחרי זה, הוציאה אחר, ממותק יותר, ועלה הראשון שהוא חזק וקשה, שכן כל הדינים לא נתערבו (נפגשו) לפניו (וכל הדינים (לא) התעררו עמו).</p>
<p>ת"ח מה כתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה (ו)בשדה דאשתמודע לעילא בשדה דאקרי שדה דתפוחים ונצה האי דינא לאחיה משום דהוה קשיא מניה ואכפייה ואטמריה תחותיה עד דאתער בהאי קב"ה ואעבריה מקמיה ושקעיה בנוקבא</p>	<p>בא וראה, מהו שנאמר "ויהי בהיותם בשדה". השדה הנודע למעלה, בשדה הנקרא שדה תפוחים. וניצח זה את דיני אחיו, לפי שהיו קשים ממנו, וכפאו והטמינו תחתיו. עד שהקב"ה נתעורר בזה, העבירו מלפניו, ושיקעו בנקב של התהום הגדול, וכלל את</p>

⁶¹³⁷ והנה קין והבל כוללים ה' גבורות אלו, וזהו מ"ש באדרת נשא, ותנא בצניעותא דספרא, בעא עתיקא למחזי אי אתבסמו דינין, ואתדבקו תרין אלין דא בדא, ונפקו קין והבל וכו'. והבה שתי הגבורות הראשונות, המתפשטות בחוטמא ובפומא, הם בחי' הבל, כי משם יוצא הבל, כנזכר שם באדרת האזינו דף רצ"ד ע"ב, ענין ההוא קול דנטיף באודנין, ומתמן נחית לחוטמא, ומתמן לפומא. וז"ס (במדבר ב' י') ויחר אף ה' בס וילך, ואש מפיו תאכל ונודע, כי כל הבל הוא בחי' אור מקיף, כי ביוצאו מן הפה הוא מקיף את כל הגוף, שהם ז"ת. וז"ס מ"ש באדרת נשא דף קל"ד ע"א, ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאלתבשא, בהאי רוחא דנפיק מפומא וכו' גם בו מתלבשים נביאי מהימני, שהם למטה מן האבות, והבן זה. ולהיות כי הבל שהוא משה, שרשו משתי גבורות, ממש סתומה ופ' פשוטה דמנצפ"ך, אשר בחוטמא ובפומא, והם בגימטריא ק"ך, לכן חי מרע"ה ק"ך שנה, ונאמר עליו (בראשית ו' ג') בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה כנודע. ושתי גבורות אלו, הם שתי אותיות מ"י של אלה"ם, כמבואר אצלנו בענין מעשה העגל וג' אותיות אלה הם ג' גבורות האחרות שהם נצ"ך, והם, נון פשוטה צורת הזרוע. ו' פשוטה, הם כף היד. ו' פשוטה, הם האצבעות הפשוטים. וג' אותיות צנ"ך, הם בגימטריא קין, כי משם היה שרשו, כי כולם הם בחי' מעשה הנעשים בידים כנודע, ואין שם מקום פתוח לצאת הבל שלהם לחוץ כלל, כי אורותיהם סתומים שם, ולכן קין הוא בחי' אור הפנימי (שעה"פ בלק).

⁶¹³⁸ והענין הוא כי שניהם בחינת גבורות אלא שגבורות קין מרובות מגבורות הבל כי הבל הוא בבחינת שתי הגבורות הנרמזים בחוטם ובפה שהם סוד מ' ופ' דמנצפ"ך כי משני מקומות אלו בלבד יוצא מהם הבל ולכן נקרא על שמם הבל. גם הוא באופן אחר כי הבל רוצה לומר ה' פעמים ל"ב רוצה לומר ל"ב אלה"ם ובכל אחד חמשה אותיות וחמשה פעמים ל"ב הם בגימטריא ק"ס ועם הכולל הם קס"א כמנין מ"ם פ"א שהם קס"א הרי איך הבל נאחז בשתי אותיות מ"פ דמנצפ"ך ושלושה גבורות הדרועין והאצבען והידין הם סתומים בלי הבל יוצא מהם והם בחינת קין שהוא בגימטריא ק"ס כמנין שלש אותיות נצ"ך דמנצפ"ך הנשארות שמספרם ק"ס ונמצא כי כל הגבורות נכללות בקין והבל והם שרשי כל הדינים כולם ודע כי אלו הגבורות אינם מתבסמות אלא בהצטרפות שבעה תיקוני רישא דאריך אפין הנז' בריש ספרא דצניעותא והם מוחא וגלגלתא וקרומא דאוריא דעל גבי מוחא והחוטם והעינים והפנים והפה אבל האזנים לא נזכרו באדרת בעתיקא קדישא והנה כל אחד מאלו השבעה כלול מעשרה הרי שבעים והנה הגבורות הם בגימטריא פ"ר כנז' ועם כללותם שהם חמשה הם פ"ה. ואם תחבר פרה עם שבעים אשר ברישא דאריך אפין יהיו בגמט' מש"ה כי במרע"ה נתקנו כל הגבורות האלו ונמתקו הדינין אשר בקין ובהבל על ידי שבעים דברישא דאריך אפין ואומרו ותאנא חמש גבוראן אינון כו' ומהאי תליין אלף אלפין וארבע מאה רבוא כו' כבר ביארתי עינים שהוא חמשה פעמים מנצפך בגימטריא אלף וארבע מאה ועם כללות החמשה עצמ' הם אלף וארבע מאה וחמשה (שער מאמרי רשב"י מד ע"ג).

⁶¹³⁹ (לא) (נוסף בדפ"ו).

<p>דתהומא רבא וכליל לאחוי בשקועא דימא רבא דמבסס דמ(י) עין⁶¹⁴⁰ עלאין ומנהון נחתין אנשמתין לעלמא אינש לפום אורחוי ואע"ג דטמירין אינון מתפשטין דא בדא ואתעבידו גופא חד ומהאי גופא נחתין נשמתהון דרשיעיא חייביא תקיפי רוחא מתרוויהון כחדא ס"ד אלא ודא לסטרוי ודא (חד לסטרוי וחד) לסטרוי:</p>	<p>אחיו בשיקוע של הים הגדול, הממתקת את הדמעות העליונות. ומהם יורדות נשמות לעולם, כל אדם לפי דרכו. ואף על פי שהם טמונות, הם מתפשטים זה בזה, ונעשות לגוף אחד, ומזה הגוף יורדות למטה נשמות הרשעים החוטאים קשי הרוח. וכי יעלה על דעתך שמשתינהן יחד. אלא זה לצדו, וזה לצדו.</p>
<p>זכאין אינון צדיקיא דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא דאקרי אדם דכליל כלא אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן בצרורא דאתקלא וס"א דאתכלאו זכאין אינון צדיקיא ונ"א אתון חבריאו דכל הני מלין קדישין דאתמרו ברוח קדישא עלאה רוח דכל קדישין עלאין אתכללן ביה ואתגליין לכו מלין דעלאין ותתאין צייתין להו (רוח דעלאין כל תתאין שייפין להו) (ס"א דעלאין ותתאין צייתין להו):</p>	<p>אשריהם אלה הצדיקים שמוציאים נשמות מהגוף הקדוש הזה הנקרא אדם, שכולל את הכל, מקום שהעטרות והכתרים הקדושים מתחברים שם בקשר המשקולת (של אשכול). אשרי אלה צדיקים (אותם חברים), שכל אלו הדברים הקדושים שנאמרו ברוח הקודש העליון, הרוח שכל הקדושים העליונים נכללו בו נתגלה לכם, דברים שעליונים ותחתונים מקשיבים להם.</p>
<p>זכאין אתון מאריהון דמארין מחצדי חקלא דמלין אלין תנדעון ותסתכלון בהו ותנדעון למאריכון אפין באפין עינא בעינא ובהני מלין תזכון לעלמא דאתי הה"ד (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך וגו' יי עתיק יומין הוא האלהים וכלאו הוא חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא:</p>	<p>אשריכם בעלי הבעלים קוצרי השדה שאלו דברים תדעו ותתבוננו בהם, ותכירו את אדוניכם פנים בפנים עין בעין. ובאלו הדברים תזכו לעולם הבא, זהו שנאמר "וידעת היום והשבות אל לבבך וכו' ה'" עתיק יומין, "הוא האלוקים" והכל הוא אחד, ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>אמר ר"ש חמינא עלאין לתתא ותתאין לעילא עלאין לתתא דיוקנא דאדם דהוא תקוני (כללא) עלאה וכללא דכלהו (חסר) תאנא כתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם דכליל שית בקרטופא כחדא⁶¹⁴¹ והאי והוא דכתיב (שיה"ש ה טו) שוקיו עמודי שש:</p>	<p>אמר רבי שמעון, ראיתי העליונים למטה והתחתונים למעלה, העליונים למטה צורת אדם, שהיא התיקון העליון הכולל הכל. למדנו נאמר "וצדיק יסוד עולם" שכולל ששה בקשר אחד, וזהו שנאמר "שוקיו עמודי שש".</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא באדם אתכלילו כתריין עלאין בכלל ובפרט ובאדם אתכלילו כתריין תתאין בפרט וכלל כתריין עלאין בכלל כמה דאתמר בדיוקנא דכל הני תקונין וס"א דיוקנין בפרט באצבעין דידין⁶¹⁴² חמש כנגד חמש:</p>	<p>וכן למדנו בספרא דצניעותא באדם נכללו הכתרים העליונים בכלל ובפרט, ובאדם נכללו הכתרים התחתונים בפרט ובכלל. הכתרים העליונים בכלל, כמו שכבר נאמר בצורה של כל אלו התיקונים (הצורות). בפרט, באצבעות הידים חמש כנגד חמש.</p>
<p>כתריין תתאין באצבעין דרגלין דאינון פרט וכלל דהא גופא לא ואתחזיו (אתחזון) בהדיהו דאינון לבר מגופא ובג"כ לא הוּו בגופא דגופא אעדיו מנייהו אי הכי מאי (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא אלא רגליו דגופא מאריהון דדינין (ס"א דמארין) למעבד נוקמין ואקרון בעלי רגלים ומנהון</p>	<p>הכתרים התחתונים באצבעות הרגלים שהם פרט וכלל, כי אין הגוף נראה עמהם, שכן הם מחוץ לגוף ולכן לא היו בגוף, כי הגוף נמנע מהם. אם כן, מהו "ועמדו רגליו ביום ההוא". אלא "רגליו" של הגוף [ה"ה] בעלי הדינים (של הבעלים) לעשות נקמות ונקראים</p>

⁶¹⁴⁰ דמעין (דפ"ו).

⁶¹⁴¹ נתבאר באדרת האיזנו ופירוש קרטופא רוצה לומר מקור ומבוע אחד (שער מאמרי רשב"י).

⁶¹⁴² דידין (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תקיפין ומתאחדן מאריהון דדינין די לתתא בכרתין תתאיין:</p>	<p>בעלי רגלים. מהם קשים, בעלי דינים שלמטה, נאחזים בכתרים התחתונים.</p>
<p>תאנא כל אינון תקונין⁶¹⁴³ דלעילא דבגופא קדישא (בדכר ונוקבא) כללא דאדם אתמשיך דא מן דא ומתאחדן דא בדא ואשקין⁶¹⁴⁴ דא לדא כמה דאתמשך דמא בקטפין ודורידין לדא ולדא להכא ולהכא מאתר דא לאתר אחרא ואינון משקין (ס"א קסטין) דגופא ונ"א לגופא אשקיין דא לדא מנהרין דא לדא עד דאנהירו כלהו עלמין ומתברכאן בגיניהון:</p>	<p>למדנו כל אותם התיקונים שלמעלה שבגוף הקדוש (בזכר ונקבה), כלל האדם, נמשכים זה מזה, ונאחזים זה בזה, ומשקים זה את זה, כמו שנמשך הדם בשבילי הורידים לזה ולזה לכאן ולכאן וממקום זה למקום אחר, והם משקים (מדות) את הגוף (לגוף), משקים זה את זה, מאירים זה לזה, עד שמאירים את כל העולמות ומתברכים בגללם.</p>
<p>תאנא כל אינון כרתין קמג/ב</p>	<p>למדנו כל אלה הכתרים</p>
<p>דלא אתכללו בגופא כלהו רחיקין ומסאבין ומסאבן כל מאן דיקרב לגביהון למנדע מנהון מלין תאנא מאי ותיאובתא (תאיבותא) דילהון לגבי תלמידי חכמים⁶¹⁴⁵ אלא משום דחמן בהו גופא קדישא ולא(ת)כללא בהו בההוא גופא:</p>	<p>שלא נכללו בגוף, כולם רחוקים וטמאים ומטמאים את כל מי שיקרב אליהם לדעת דבר מה מאלה דברים. למדנו, מה התאוה שלהם לגבי ת"ח. אלא משום שראו בהם גוף קדוש ו[רוצים] להכלל בהם באותו הגוף.</p>

⁶¹⁴³ ואשקון (דפ"ו).

⁶¹⁴⁴ רצא ע"ב (לש"ו).

⁶¹⁴⁵ ומ"ש תאנא מאי תאיבותא דלהון לגבי ת"ח כו' הוא כידוע שכל הגדול מחבירו כו' וב' נשים זונות הנ"ל בהם כל הפיתויים לעבורה ועליהם אמר שלמה המע"ה לשמרך מאשה זרה כו' מנכרי אמריה החליקה והם ב' שא' היא רחוקה יתיר מסט' דבינה כמו בדכורין ולכן נק' נכרי וכמו שב' דדכורין הם ג"כ דו"נ כמש"ל לוינתן זכר ונקבה נבראו כמו כן הב' נשים הנ"ל הם ג"כ דו"נ שהם סוד בהמות בהררי אלף זר"נ נבראו כמ"ש הגאון שם והם מראות נגעים שנים שהם ארבעה כי גם הם בשוקין דנוק' שהם נר"ה דו"נ כידוע וז"ס מ"ש הכ' לקח בגדו כי ערב זר ובעד נכרי חבלהו שא' דכר נק' זר והב' נוק' נכרי וכבר נת' ששם סוד הלבושי' בנפש דאתפשט מסט' דבריאה שלכן כד אתמשך אדם אבתריהו ואתפשט שמאלא אז אפשיטו לבושי' דילי' בסוד כתנות אור כמ"ש הגאון שם ולכן תאותם להתדבק בלבושי' דתורה ומצות כמ"ש הני מאני דרבנן דבלו מנייהו הוי כדי להכלל בכללא דאדם וז"ש מאי תיאובתא כו' וידוע כי נר"ה נק' ת"ח לימודי ה' וכמ"ש הני ברכי דרבנן כו' ות"ח הם נכללי' בגופא בת"ת ששם הוא תלמוד תורה וז"ס יששכר וזבולון שהם בנר"ה עמודים דאורייתא שיששכר בנצח תורה כמ"ש איהו בנצח כו' וזבולון בהוד לחוף ימים ישכון כו' כידוע ולכן אמרו כל מי שעוסק בתורה ובג"ח כו' זוכה לנחלת ב' שבטים כו' שנא' אשריכם זורעי על כל מים כו' כמ"ש בזה במ"א באריכות ומ"ש וכי תימא הא מלאכין כו' הענין ידוע כי מלאכי' תליין בחו"ג דז"א כמ"ש הגאון שם ועוף יעופף כו' בכנפי' שהם חו"ג וכמ"ש בזהוהר פ' שמיני ל"ט ב' ואת כל עוף כנף למיניהו אלין מלאכין קדישין כו' ונמצא שאינון בכלל ת"ת שהוא גופא וע"ז אמר לא דח"ו כו' והענין כי לא נק' לבר מגופא כי אם נר"ה לבד שהם למטה מן הפרסה ששם אסתיים פרצופי' דאדם משא"כ חו"ג ידים שהם למעלה מן הפרסה הם בכללא דגופא רק שאינם חשובים כמעלת נשמות ישראל שהם אוחזים בגופא ממש בת"ת ומביא ראי' שהם בכללא דגופא דאל"כ לא הוו קדישין כו' כידוע שכל חיות וקיום הוא מסט' דגופא דדכורא עץ החיים משא"כ מן הפרסה ולמטה ששם ריקן מן האור ואין שם קיום כלל ולכן הסט"א יתבטל לע"ל ומביא ראי' שמלאכין נכללי' בכללא דאדם מ"ש וגויתו כתרשיש ר"ל גוי' הוא גוף הרי שיש להם גופא והטעם שהם בחו"ג וכתבי' ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש כו' והענין כי בחו"ג יש ו' פרקין כל א' מג' וז"ס מ"ש רז"ל שית אלפי פרסי הוי עלמא שלישי מדבר שלישי ישוב שלישי ים וכוונתם בזה כי העולם הוא ו' ק דז"א שבו כל העולם בו' ימי בראשית וכל הנהגת העולם והבחיר' והעבודה הכל שם והם ו' אלפי פרסי סוד ו' אלפי שנין שהעולם מתנהג ע"י ו' ימי בראשית שהם סוד ו' אלפין של פ' ראשון בראשית ברא כו' שלישי מדבר הם נר"ה ששם כל אחיזת הסט"א נקודה דחורבה כמ"ש ושלח את השעיר במדבר אל ארץ גזירה כי שם אין הארה שהוא לבר מגופא שלישי ישוב הוא בגופא ת"ת ויסוד ב' אלפי פרסי ושם עיקר ישובא כמ"ש בס"ד פ"ב ארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם שאדם הוא ת"ת כמש"ל ואיש יסוד כמ"ש אמרו אל האיש כו' כמ"ש בזהוהר מאן איש דא צדיק כו' ובני יעקב אמרו עליו דבר האיש כו' וכמ"ש הגאון בפ"י שם ריש פ' ב' הרי שעיקר ישובא הוא באיש ואדם ת"ת ויסוד ושלישי ים בחו"ג כידוע שמים הוא בחסד וכן בגבורה גבורות גשמים שה"פ מים הם ה"ג כמ"ש כמ"פ ולכן י"ם מילואו ג"כ י"ם יר"ד מ"ם בסוד חו"ג ששניהם נק' ים והם ג"כ ב' אלפי פרסי והענין כי מדבר אין ישוב כלל רק למזיקים ולסט"א משא"כ ים יש בו קצת ישוב דאדם באקראי בעוברי ימים וכן שם ישובא לדגי' ולכל שיש להם אחיזה בסט' דקדושה משא"כ ישובא שם הוא עיקר דירת בני אדם וכן כאן בנר"ה עיקר

<p>וכי תימא אי הכי הא מלאכין קדישין ולייתהון (דליתהון) בכללא דגופא לא דחיו אי ליהוון לבר מכללא דגופא קדישא לא הוו קדישין ולא מתקיימי וכתוב (דניאל יו) וגוייתו כתרשיש וכתוב (יחזקאל א יח) וגבותם מלאות עינים והאיש גבריאל כלהו בכללא דאדם בר מהני דליתהון בכללא דגופא דאינון מסאבין ומסאבין כל מאן דיקרב בהדייהו:</p>	<p>ואם תאמר, הרי הם מלאכים קדושים ואינם בכלל גוף. לא, שכן ח"ו, אם היו מחוץ לכלל הגוף הקדוש הרי שלא היו קדושים ולא היו מתקיימים. ונאמר "וגוייתו כתרשיש", ונאמר "וגבותם מלאות עינים", "והאיש גבריאל" כלם בכלל אדם, חוץ מאלה שאינם בכלל גוף, שכן אלה טמאים ומטמאים את כל מי שיתקרב אליהם.</p>
<p>ותאנא כלהו מרוחא דשמאלא דלא אתבסם באדם ומשתכחין ונפקו מכללא דגופא קדישא ולא אתדבקו ביה (משתכחין) ובג"כ כלהו מסאבין ואזלין וטאסין עלמא⁶¹⁴⁶ ועיילין בנוקבא דתהומא רבא לאתדבקא בההוא דינא קדמא ודאקרי קין⁶¹⁴⁷ דנפיק בכללא (א) דגופא (דאקרי קין) דלתתא ושאטין וטאסין כל עלמא ופרחין ולא מתדבקאן בכללא דגופא ובגיני כך אינון לבר מכל משריין דלעילא ותתא (ד) מסאבין [כתוב בהו] ואינון בהו כתיבו (דכתוב בהו) (ויקרא יג מו) מחוץ למחנה מושבו:</p>	<p>ולמדנו, כולם מרוח שמאל שלא המתק באדם, ויצאו מכלל הגוף הקדוש, ולא נדבקים בו ונמצאים. ולכן כולם טמאים, והולכים וטסים בעולם ונכנסים בנקב של התהום הגדול, לידבק באותו דין הראשון שנקרא קין שיצא בכלל הגוף שלמטה, משוטטים ומעופפים בכל העולם, ופורחים ואינם נדבקים בכללות הגוף. ולכן הם מחוץ מכל המחנות של מעלה ושל מטה, והם טמאים, ובהם נאמר "מחוץ למחנה מושבו".</p>
<p>וברוחא דאקרי הבל⁶¹⁴⁸ דאתבסם יתיר בכללא דגופא קדישא נפקין אחרנין דמבסמן יתיר</p>	<p>וברוח הנקראת הבל הנמתקת יותר, בכללות הגוף הקדוש יוצאים אחרים ממותקים</p>

מושב הסט"א כמש"ל ובחור"ג שם מושב המלאכי' שהם בסט' דקדושה ושם הוא ג"כ קצת כללא דאדם משא"כ ת"ת ויסוד שם אחיזת הנשמות ועיקר ישובם שם ואמרו רז"ל גמירי ים תרשיש תרי אלפי פרסי הוי כו' והוא בסוד חור"ג כמבואר והם תרי שש ב' אלפים פרסי ובהם ו' פרקין וז"ס שש כנפים לאחד במלאכים קדישין ולכן אמר וגוייתו כתרשיש ומביא עוד ראי' מפ' וגבותם מלאות עינים כו' הרי שיש להם כללא דגופא והעינים שידוע שחור"ג הם מגביהים עצמם עד חור"ב וכן הכנפים מגביהים עצמם לעילא וכמ"ש ועוף יעופף על פני רקיע השמים נגד קרד"א כמ"ש הגאון שם וידוע כי ב' עיניים הם ברזא דחור"ב עיני העדה ולכן בהם העינים בגבותם בין תרין דרועין בחור"ג וכת' והחיות רצוא ושוב כו' כי הם רצים לעלות למעלה משרשם חור"ג לחור"ב ומיד הם יורדים בסוד העפיפה שהכנפים עולים ויורדים ולא ניחין כלל (ב"ע רנ ע"א).

⁶¹⁴⁶ הם הזונות שרוצ' לאתדבקא בסט' דדכו' כמ"ש בביתה לא ישכנו רגלי' פעם בחוץ פעם ברחובות ואצל כל פינה תארוב והם המפתים את האדם לכל רע כמ"ש כי נופת תיטופנה שפתי זרה כו' כי עיקר תאותם להאחז בדכורין ולכן הם עיילין בנוק' דתה"ר ושם הם דבוקים דכורא דסט"א בסוד קין ששקעו לתה"ר כמש"ל ולכן נק' קין שהוא קינא דמדורא שהם הרוחין דאתפשט משמאלא שלא הי' להם גופא להכלל בו כי אם בקין והבל כמ"ש הגאון שם וכאן מדבר באותה הנוק' שהיא תקיפא יתיר בסט' דבינה ולכן אתדבקת בקין שהוא ג"כ קלי' תקיפא יתיר מהבל כמש"ל (ב"ע שם).

⁶¹⁴⁷ ר"ל שלכן נק' כן שהוא קינא דילה ושאטין וטסין כל עלמא כמ"ש שהם הזונות המפתות את האדם לטמאותם בקרי בלילה שאז זמן שליטתם שהם רוצים לאתדבקא באותם שהם בכללא דגופא ור"ל שכאשר הם נכללים בקינא דמזוהים הנ"ל אז משם נוטלים כוחם להתפשט בכל העולם דלתתא וידוע כי הם רוצים ג"כ לעלות עד דכורא בז"א ורק שאין יכולים ומשתמטי רגלייהו בנוק' דתה"ר כמ"ש בזוהר פ' אחרי מות בסוד האי גדיא דיניק מחלבא דאימא וכמ"ש בע"ח שער קלי' נוגה (ב"ע שם).

⁶¹⁴⁸ אחיזתם [של הקלי'] בנה"י לבר מכללא דאדם, שהם למטה ממדריגתו ומ"מ הם נמשכים מצורת אדם, והם קין והבל שהם בנו"ה שלא הי' נשלם בהם צורת אדם לגמרי, רק שת שבו נאמר ויולד בדמותו כצלמו, שהוא ביסוד גוף וברית חשבינן חד. ולכן כת' בחיה רביעית (דניאל ז ח) ואלו עיינין לה כעיני אנשא ופום ממלל רברבין. וסוד העיניים ודמע כי הם בנו"ה ששם ב' דמעוה שמוריד לים הגדול, ימא רבא ותה"ר ששם מקום קין והבל, וכמ"ש (איוב לד כא) כי עיניו על כל דרכי איש וכו', והם המרגלים מאללי ארעא ואח"כ עולה ומקטרג, והוא פום ממלל רברבין. ולכן שם הוא סוד ג' אלפים בי בני' שהם מסוד ב"ן בהמ"ה דלאו בכללא דאדם, ולכן הזכירו חכמים מרחצאות כאן בשם זה שלא כדרכם לרמז על סוד הנ"ל. ונו"ה הם בריכות מים עייניך בריכות וכו' (שה"ש ז ה), והם מים חמין שכל שליטתם בסט' דדינא, ובסוד השבירה במבול ברותחין קלקלו וכו' (סנהדרין קח ע"ב). ועוד כיוונו בזה לסוד עמוק כמ"ש בהיכלות בראשית ופ' פקודי שבהיכל עצם השמים שהוא הוד, שם נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי והוא יורד שם מזיעתם של חיות מהיכל הזכות גבורה, ועיקר מקומו בהיכל הוד. ובשוקין הם ו' פרקין כמ"ש שוקיו עמודי שש, נמצא בהוד ג' פרקין והם ג'

<p>ומתדבקן בגופא ולא מתדבקן כלהו תליין⁶¹⁴⁹ באורא⁶¹⁵⁰ ונפקין מהאי כללא דאלין מסאבין ושמעין מה דשמעין מעילא (ותתא) ומנייהו ידעי ולתתא דקאמרי להו:</p>	<p>יותר, ומידבקים בגוף ואינם מידבקים. כולם תלויים באויר, ויוצאים מכלל אלה הטמאות, והם שומעים מה ששומעים מלמעלה, ולמטה מהם יודעים כי הם אומרים להם.</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא כיון דאתבסמו לעילא כללא דאדם גופא קדישא דכר ונוקבא אתחברו זמנא תליתאה ונפק אתבסמותא דכלא ואתבסמו עלמין עלאין ותתאין ומכאן אשתכלל עלמא דלעילא ותתא מספרא דגופא קדישא ומתחברן עלמין ומתאחדן דא בדא ואתעבידו חד גופא (ובגין דכלהו חד גופא שכינתא לעילא שכינתא לתתא קב"ה לעילא קב"ה לתתא) ומשלפא רוחא ועיילא בחד גופא ובכלהו לא אתחזי אלא חד (ישעיה ו ג) קק"ק יי צבאות מלא כל הארץ כבודו דכלא הוא חד גופא:</p>	<p>ולמדו בספרא דצניעותא כיון שנמתקו למעלה, כלל האדם הוא גוף קדוש, זכר ונקבה, ואז נתחברו פעם שלישית ויצאה ממותקת מכל, ואז נמתקו העולמות העליונים והתחתונים, ומכאן נשלם העולם העליון והתחתון, מצד הגוף הקדוש, ומתחברים העולמות, והם נאחזים זה בזה ונעשים לגוף אחד. [ובגלל שכולם גוף א', שכינה למעלה ושכינה למטה, הקב"ה למעלה והקב"ה למטה], ומוציאים רוח, ונכנס בגוף א', ואז בכלם לא נראה אלא אחד, "קדוש קדוש קדוש ה' צבקות, מלא כל הארץ כבודו" שהכל הוא כגוף אחד.</p>
<p>תאנא כיון דאתבסמו דא בדא (כתיב) שיה"ש א (יא) תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף) אתקשרו דינא ורחמי (ס"א אתבסמא דינא ברחמי) ואתבסמת ונוקבא בדכורא ובגיני כך לא סלקא דא בלא דא כהאי תמר דלא סלקא דא בלא דא ועל האי תנינן מאן דאפיק גרמיה בהאי עלמא מכללא דאדם לבתר כד נפיק מהאי עלמא לא עייל בכללא דאדם דאקרי גופא קדישא אלא באינן דלא אקרין אדם ונפיק מכללא דגופא:</p>	<p>למדנו כיון שנמתקו זה בזה [נאמר, "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף"] נתקשרו הדין ברחמים [נמתק דין ברחמים], ונמתקה הנקבה בזכר. ולכך אין זה עולה זה בלא זה, כאילן התמר שאינה עולה זה בלא זה. ועל זה למדנו מי שמוציא את עצמו מהעולם הזה, מכללות אדם, אז כשתצא מזה העולם, לא (תוכל) להכנס בכלל אדם הנקרא גוף קדוש, אלא באלה שלא נקראים אדם, ויוצא מכללות גוף.</p>
<p>תניא תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף דאתבסמו דינא ברחמי ולית דינא דלא הוו ביה רחמי ועל האי כתיב (שיה"ש א י) נאו לחייך בתורים צוארך בחרוזים בתורים כמו דכתיב תורי זהב נעשה לך וגו' בחרוזים כמה דכתיב (שם יא) עם נקודות הכסף:</p>	<p>למדנו "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף" שנמתקו הדינים ברחמים, ואין דין שלא יהיה נכלל עם הרחמים, ועל זה נאמר "נאו לחייך בתורים צוארך בחרוזים" "בתורים" כמו שנאמר "תורי זהב נעשה לך וגו'", "בחרוזים" כמה שנאמר "עם נקודות הכסף".</p>
<p>צוארך בכללא דנוקבא דא מטרוניתא אשתכח בי מקדשא דלעילא ווירושלם דלתתא (ס"א הוא מקדשא דכלא) ומקדשא וכל דא מדאתבסמת בדכורא ואתעביד כללוא דאדם ודא הוא כללא דמהימנותא:</p>	<p>"צוארך" בכלל הנקבה שהיא המלכה, נמצא בית המקדש של מעלה וירושלים של מטה [והוא המקדש של הכל] ומקדש. וכל זה כאשר נמתקה בזכר, ואז נעשה בכללות אדם, וזוהי כללות האמונה.</p>
<p>מאי מהימנותא דבגויה אשתכח כל מהימנותא⁶¹⁵¹ ותאנא מאן דאקרי אדם ונשמתא</p>	<p>מאי ה"אמונה". לפי שנמצאת בו כל האמונה. ולמדנו, מי שנקרא אדם, והנשמה</p>

אלף' בי בני כמ"ש (דניאל ז י) נהר דינור וכו' אלף אלפין ישמשוניה. ואמרו בפ' אין דורשין (חגיגה יג ע"ב) ישמשוניה לנהר דינור וכו', ור"ל אלף וב' אלפים נגד ג' פרקין דבי'. והם המרחצאות ממים חמין שנו"ה הם אפיקי מים וע"י נהר דינור הם מים חמין. והוא תענוגים של רשעים שהם בהיכל חובה נגד היכל זכות (אפיקי ים מגילה ו ע"ב).

⁶¹⁴⁹ עו ע"ב (הערת הזהר).

⁶¹⁵⁰ כה ע"א ומח ע"ב (לש"ו).

⁶¹⁵¹ שייך פ' כי תצא (גליון דפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נפקת מניה ומית אסיר למיבת ליה בביתא למעבד ליה לינה על ארעא משום יקרא דהאי גופא דלא יתחוי ביה קלנא דכתיב (תהלים מט יג) אדם ביקר בל ילין אדם [ד]הוא יקר מכל יקרא בל ילין:</p>	<p>יצאה ממנו ומת, אסור להלין אותו בבית לעשות לו לינה על הארץ, משום כבוד זה הגוף שלא יהיה נראה בקלון, שנאמר "אדם ביקר בל ילין", אדם, שהוא המכובד מכל כבוד, בל ילין.</p>
<p>מ"ט משום דאי יעבדון הכי נמשל כבהמות נדמו מה בעירי לא הוו בכללא דאדם ולא אתחוי בהו רוחא קדישא אוף הכא כבעירי גופא בלא רוחא והאי גופא דהוא יקרא דכלא לא יתחוי ביה קלנא:</p>	<p>מה הטעם. לפי שאם יעשו כך "נמשל כבהמות נדמו", מה בהמות לא היו בכלל אדם ואין נראית בהם רוח קדושה, אף כאן "כבהמה" גוף בלא הרוח. הגוף הזה, שהוא מכובד מכלם, לא יתראה בו קלון.</p>
<p>ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דעביד לינה להאי גופא קדישא בלא רוחא עביד פגימותא בגופא דעלמין דהא בגין</p>	<p>ולמדנו בספרא דצניעותא כל מי שעושה לינה לגוף הקדוש הזה בלא הרוח, עושה פגם בגוף של העולמות. שכן מפני</p>
<p>קמד/א</p>	
<p>דא לא עביד לינה באתרא קדישא בארעא דצדק ילין [בה⁶¹⁵²] (ס"א לכתרא קדישא דמלכא בארעא דכתיב (ישעיה א כא) צדק ילין בה) (ס"א משום דהאי גופא יקרא אתקרי דיוקנא דמלכא) [[משום דהאי גופא יקרא⁶¹⁵³ אתקרי דיוקנא דמלכא (משום דהאי גופא דיוקנא דמלכא כחד מן בעירי (ס"א משום דהאי גופא יקרא אתקרי דיוקנא דמלכא)) ואי עביד ביה לינה הוי כחד מן בעירי⁶¹⁵⁴ (הה"ד (תהלים מט יג) נמשל כבהמות⁶¹⁵⁵ נדמו):</p>	<p>זה אין לעשות לינה במקום הקדוש, הרי הוא הארץ אשר צדק שוכן בה (לכתר הקדוש של המלך בארץ שנאמר "צדיק ילין בה"), לפי שהגוף המכובד הזה נקרא דיוקן המלך, ואם עושה בו לינה, הרי הוא נחשב כאחד הבהמות (הה"ד "נמשל כבהמות נדמו").</p>

⁶¹⁵² ר"ל שלכן נאסר הלנה בירושלים ששם הוא דרגא דאצי' נוק' דשם צדק ילין בה כידוע שצדק הוא נוק' ולכן אסור להלין בה מת שהרי ע"ז יתאחזו החיצונים ביותר שכל תאותם לינק משם שהם סוד הב' מרגלים שנק' מרצחים כמ"ש הוא שטן הוא מלאך המות כו' וכבר נת' שהמרגלים הם מקטריג' על האדם כו' ואח"כ יורד ונוטל נשמה וז"ש הכ' איכה היתה לזונה קריה נאמנה שהם סוד הב' זונות הנ"ל שאוחזים שם ע"י עונות ישראל ביסוד דידה כמ"ש עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו כמ"ש בפ' אחרי מות ושם נק' ירושלים כידוע וז"ש קרי' נאמנה צדק ילין בה ששם הי' הזיוג בסט' דדכו' באתבסמותא שאז הסט"א אתכפיי' וב' המרגלי' הם טמונים בנוק' דתה"ר ועתה ע"י עונות ישראל מרצחים שהם הב' מרגלים דכו' דסט"א ולזה אסור שם להלין המת שבו אחידין הב' מרגלין וב' נשים הנ"ל שהם רוצים לאכללא בכללא דגופא ובזה יהיו אחידין שם ג"כ (ב"ע רנד ע"א).

⁶¹⁵³ ר"ל שהוא מסט' דאצי' אתקרי דיוקנא דמלכא כמ"ש שהוא בצלם אלקים שבו נכלל כללא דאדם כמו שת דכת' ב' ויולד בדמותו כצלמו כמ"ש ל ואי עביד ב' לינה הוי כחד מן בעירי שיתאחזו שם מסט' דשם ב"ן (ב"ע שם).

⁶¹⁵⁴ בעירא (דפ"ו).

⁶¹⁵⁵ (ע"כ) (נוסף בדפ"ו).

<p>תאנא⁶¹⁵⁶ (בראשית ו ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם וס"א בני האלהים⁶¹⁵⁷ דאטמרו ונפלו בנוקבא דתהומא רבא⁶¹⁵⁸ את בנות האדם (האדם הידוע⁶¹⁵⁹) וכתיב (שם ד) וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם וגו' מההוא דאקרי עולם כדתנינן ימי עולם:</p>	<p>למדנו "ויראו בני האלוקים את בנות האדם" [בני האלהים] אלה שנטמנו ונפלו בנקב של התהום הגדול, "את בנות האדם" (האדם הידוע), ונאמר "וילדו להם, המה הגבורים אשר מעולם וגו'" מההוא הנקרא "עולם", כמו שלמדנו "ימי עולם".</p>
<p>אנשי השם מנהון נפקו רוחין ושדין לעלמא לאתדבקא ברשיעיא הנפילים היו בארץ (שם) לאפקא אלין אחרנין דלא הוו בארץ הנפילים עזא ועזא"ל (ד) הוו בארץ בני האלהים לא הוו בארץ ורוא הוא וכלא אתמר:</p>	<p>"אנשי השם" מהם יצאה רוחות ושדים לעולם, לידבק ברשעים. "הנפילים היו בארץ", להוציא את אלו האחרים שלא הוו בארץ. "הנפילים" עז"א ועזא"ל הוו בארץ בני האלוקים, לא הוו בארץ. וסוד הוא, והכל נאמר.</p>
<p>כתיב (שם ו) וינחם יי' כי עשה את האדם בארץ לאפקא אדם דלעילא דלא הוי בארץ וינחם יי' האי בזעיר אפינ אתמר ויתעצב אל לבו ויעצב לא נאמר אלא ויתעצב איהו אותעצב דביה תלייא מלתא לאפוקי מאן⁶¹⁶⁰ דלא אתעצב:</p>	<p>נאמר "וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ" להוציא את האדם העליון שאינו בארץ, "וינחם ה'" זה נאמר על ז"א. "ויתעצב אל לבו" "ויעצב" לא נאמר אלא "ויתעצב", הוא נתעצב, לפי שבו תלוי הדבר, להוציא ממי שאינו מתעצב.</p>
<p>אל לבו (שם) בלבו לא כתיב אלא אל לבו כמאן דאתעצב (ומקבל) למאריה דאחזי האי ללבא דכל לבין ויאמר יי' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה וגו' לאפקא אדם דלעילא:</p>	<p>"אל לבו", "בלבו" לא נאמר אלא "אל לבו" כמי שגורם עצבות (ומקבל) לבעליו שמראה את זה ללב של כל הלכבות. "ויאמר ה', אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה וגו'" בא להוציא את האדם שלמעלה.</p>

⁶¹⁵⁶ דברי רשב"י כאן באדרא זאת הולך ממש על סדר המבואר בס"ד ונבנה על פ' בראשית עד נח שבו כלל כל התורה וכלל כל העולמות וכל הנבראים וכמ"ש בזה הגאון בפ' לס"ד יעו"ש שהאריך בסדר הכתובי על תיקוני' ע"ק וז"א ונתנית המוחין בו ותיקון הנוקב' ויצירת מלאכי' ובריאת התניני' וכן כל רזא דקין והבל ושת וסוד הנפילים והנה דברי רשב"י ג"כ על סדר זה כמובן למשכיל ואחר שביאר כל סוד של קין והבל ושת מפרש סוד הנפילים ומבאר כל ענין חטא דור המבול ויפרש בו כל הפרשה עד נח כמו שית' בעז"ה ובזה יכול סוד התיקון ע"י התורה והשלמת תיקונו עד ימות המשיח והנה הגאון כתב שם בסוד הנפילים עזא ועזאל שהם אינן הב' מרגלים בני האלהים הנ"ל וגם לא באו אל בנות האדם ב' נוקבין הנ"ל אלא הם היו מסט' דלהון ר"ל שכאשר באו בני האלהים ב' דכו' הנ"ל אל בנות האדם נוקבין הנ"ל משם אתילידו אלו הנפילים והוא מ"ש הכ' הנפילים היו בארץ ומפרש היאך באו והוא אשר יבואו בני האלקים כו' וילדו להם משם באו הנפילים והם אנשי השם הגיבורים אשר מעולם וכמו שית' בעז"ה והענין כי אחר שנתרבו הרשעים בעולם אנשי דור המבול והיו משחיתים את דרכם ונמשכו אחר חטאו של אדה"ר בסוד משוך בערלתו הי' והם נפקו מכללא דאדם ונמשכו אחר זנות וסט' דב' נשים זונות הנ"ל וגם הנוק' זנו עם אותם שנמשכה ערלתם ב' דרגין דדכורין של סט"א ערל ובת זוגו כמש"ל אז גרמו פגם גדול למעלה ואתחברו דכו' דסט"א עם נוקבין כמ"ש ויראו בני האלקים הם ב' המרגלים שנולדו מסט' דנוק' אלקים מזהמא דאטיל חויא בחוה כמש"ל את בנות האדם שהם הב' נשים זונות דאתפשטו מרוחא דשמאלא דאתפשט כד חב אדם ולכן נק' בנות האדם וכבר אמרו אלמלא נזקקים זה לזה היו מטשטשים את העולם ולכן גם הם נמחו וגרמו חורבן העולם ממש והוא מעין שבירת הכלים בעולם התוהו שהי' מצד פרידת אצי' מבריאה כמ"ש למעלה שלכן נגזר עליהם מיתה כמו על אדה"ר (ב"ע שם).

⁶¹⁵⁷ ס ע"ב (הערת הזהר).

⁶¹⁵⁸ כלל בזה גם קלי' הבל שהוא בימא רבא אלא שהבל אתבסם יתיר לכן הזכיר העיקר שהוא קין ור"ל שתחל' קודם שהרשיעו אנשי דור המבול אז אטמרו בנוק' דתה"ר ולא היו להם חיבורא כלל את בנות האדם הם נוק' דהם מרוחא דאתפשט מאדה"ר (ב"ע שם).

⁶¹⁵⁹ הוא סוד שם ב"ן בריאה דאתפשט מאצילות שנק' אדם שם מ"ה והוא מ"ש האדם הידוע וכתב וילדו להם המה הגיבורים כו' ר"ל שהם הנפילים דאתו מחיבורא דבני האלקים עם בנות האדם ונק' גיבורים שהם מגבורי ישראל ששים גיבורים סביב לה שיתן הו' כחושבן דלעילא כמ"ש בס"ד והם מסט' דז"א מ"ק כל א' כלול מי' (ב"ע שם).

⁶¹⁶⁰ ממאן (דפ"ו).

<p>ואי תימא אדם דלתתא בלחודוי לאו לאפקא כלל משום דלא קאים דא בלא דא ואלמלא חכמה סתימא דכלא כלא אתתקן כמרישא הה"ד (משלי ח יב) אני חכמה שכנתי ערמה אל תקרי שכנתי אלא ושכינתו (שיכנתי) ואלמלא האי ותקונא האדם לא קאים עלמא וה"הו (כמה) דכתיב (שם ג יט) "י בחכמה יסד ארץ וכתיב (בראשית ו ח) ונח מצא חן בעיני יי":</p>	<p>ואם תאמר, שרק את אדם התחתון אין להוציא כלל משום שאין קיימת זה בלא זה. ואם לא החכמה סתימאה של הכל, היה הכל נתקן כבתחילה. וזהו שנאמר "אני חכמה שכנתי ערמה" אל תקרי "שכנתי", אלא שכינתי (שיכנתי). ואם לא זה האדם, לא היה קיום לעולם. וזהו שנאמר "ה' בחכמה יסד ארץ" ונאמר "ונח מצא חן בעיני ה'".</p>
<p>ותאנא כלהון מוחי תליין בהאי מוחא והחכמה הוא כללא ודכלא הוא ודא חכמה סתימא ודבהו אתתקיף ואתתקן תקונא דאדם לאתישבא וכלא על תקוניה כל חד באתריהו (באתריהו) הה"ד (קהלת ז יט) (ו)החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים דאינון תקונא שלימא דאדם:</p>	<p>ולמדנו כל המוחין תלויים במוח הזה. והחכמה כלל כולם, וזוהי החכמה סתימאה, שעל ידה נתחזקו ונתקן תיקון האדם, כדי ליישב הכל על תיקונו, כל א' במקומו. זהו שנאמר "החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים" שהם התיקון השלם לאדם.</p>
<p>ואדם הוא תקונא דלגו [מניה] קאים רוחא (הה"ד (שמואל א' טו ז) כי האדם יראה לעינים ויי' יראה ללבב דאיהו בלגו לגו) ובהאי תקונא ודאדם אתחזי שלימותא מהימנותא דכלא דקאים על כורסייא דכתיב (יחזקאל א כו) ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכתיב (דניאל ז יג) וארו עם ענני שמיא כבר ואנשא (איניש) אתי הוה⁶¹⁶¹ ועד עתיק יומיא מטא⁶¹⁶² וקדמוהי והקריבוהו (הקריבוהו) עד כאן סתימאן מלין וברירן טעמיין זכאה חולקיה דמאן דידע וישגח בהון ולא יטעי בהון דמלין אלין לא אתיהיבו אלא למארי מארין ומחצדי חקלא דעאלו ונפקו דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם:</p>	<p>האדם הוא התיקון, שבפנים ממנו קיים הרוח (הה"ד "כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב" שהוא לפני ולפנים). ובתיקון זה של האדם, נראית שלימות אמונת הכל, שעומד על הכסא. שנאמר "ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה" ונאמר "וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה הוא ועד עתיק יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי". עד כאן דברי סודות וטעמים ברורים. אשרי חלקו של מי שיודע ומשגיח בהם ולא יטעה בהם, כי אלו הדברים אינם נמסרים אלא לבעלי הבעלים וקוצרי הפרדס שנכנסו ויצאו שנאמר "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם".</p>
<p>תנא⁶¹⁶³ בכה ר"ש וארים קליה ואמר אי במלין דילן⁶¹⁶⁴ דאתגליין הכא אתגנוזו חברייא באדרא דעלמא דאתי ואסתלקו מהאי עלמא יאות ושפיר [הוה] בגין דלא אתגליין לחד מבני עלמא הדר ואמר הדרי בי דהא גלי קמיה דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין דהא לא ליקרא⁶¹⁶⁵ דילי עבידנא ולא ליקרא דבית אבא ולא ליקרא דחברייא אלין אלא בגין דלא יטעון בארחוי⁶¹⁶⁶</p>	<p>למדנו בכה רבי שמעון והרים קולו ואמר, אם בדברים שלנו שנתגלו כאן, היו נגנזים החברים באדרא של העולם הבא, והיו מסתלקים מזה העולם, טוב ויפה היה, כדי שלא יתגלה לאחד מבני העולם. חזר ואמר אני חוזר בי (מדברי), כי גלוי לפני עתיקא דעתיקין והסתום מכל הסתומים, כי לא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, ולא לכבוד אלו החברים, אלא כדי שלא יטעו בדרכיו, ולא יכנסו בכבושה</p>

⁶¹⁶¹ אתה הוא (דפ"ו).

⁶¹⁶² מטה (דפ"ו).

⁶¹⁶³ תאנא (דפ"ו).

⁶¹⁶⁴ פירוש אפשר שנסתלקו מפני שלא היו ראויים לענין זה חס ושלוש ולפיכך היו חייבים מיתה, ואפשר שהיו צדיקים ולא נסתלקו אלא מפני שגלו מסתורין של עולם, לזה אמר כי משני חלוקות אלו אם הטענה האמיתית היא מפני שהיו הם כשרים והגונים אלא שגלו דברים שהם כבשונו של עולם ניחא שמורה על כשרותם וזהו שאמר "אי במלין אילין דאתגליין" וכו' ולא היה ראוי לגלות וכו' (אור יקר).

⁶¹⁶⁵ אחר כך חזר בו כי אפילו חלוקה זו אינה ראויה משום "דלא ליקרא" וכו' ואם כן אין עון בגילוי הסודות (אור יקר).

⁶¹⁶⁶ באורחוי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ולא יעלון בכסופא לתרעי פלטריו ולא ימחון בידיהון זכאה חולקי עמהון לעלמא דאתי:</p>	<p>לשערי היכליו, ולא יהיה מי שימחו בידם. אשרי חלקי עמהם לעולם הבא.</p>
<p>תנא עד לא אנפקון (נפקין) חברייא מההוא אדרא מיתון⁶¹⁶⁷ ר' יוסי בר' יעקב ור' חזקיה ור' ייסא וחמו חברייא דהו נטלין לון⁶¹⁶⁸ מלאכין קדישין [אר"ש מלה ואשתככו] ובההוא פרסא ואר"ש מלה⁶¹⁶⁹ ואשתככו (לההוא פרסא דילה (ס"א בההוא פרסא מלה אר"ש ואשתככו)) צווח ואמר שמא ח"י⁶¹⁷⁰ גזרה אתגזר עלנא לאתענשא דאתגלי על ידנא מה דלא אתגלי מיומא דקאים משה על טורא דסיני דכתיב (שמות לד כח) ויהי שם עם יי ארבעים יום וארבעים לילה וגו', מה אני כאן אם בגלל זה נענשו. שמע קול, אשריך רבי שמעון, אשרי חלקך וחלק החברים האלו הנמצאים אתך, כי נתגלה לכם מה שלא נתגלה לכל הצבא שלמעלה.</p>	<p>למדנו טרם שיצאו החברים מאותו האדרא, מתו רבי יוסי ורבי יעקב ורבי חזקיה ורבי ייסא. וראו החברים שהיו נושאים אותם המלאכים הקדושים על ידי המחיצה ההיא. ואמר רבי שמעון דבר, ושקטו. צעק ואמר, דילמא ח"י נגזרה עלינו גזירה ליענש, לפי שנתגלה על ידינו מה שלא נתגלה מיום שעמד משה על הר סיני, שנאמר "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה וגו'", מה אני כאן אם בגלל זה נענשו. שמע קול, אשריך רבי שמעון, אשרי חלקך וחלק החברים האלו הנמצאים אתך, כי נתגלה לכם מה שלא נתגלה לכל הצבא שלמעלה.</p>
<p>קמד/ב</p>	
<p>אבל ת"ח דהא כתיב (יהושע ו כו) בבכורו ייסדנה⁶¹⁷² ובצעירו יציב דלתיה וכ"ש דברעו סגי⁶¹⁷³ ותקיף אתדבכו נפשתהון בשעתא (דא) דאתנסיבו זכאה חולקהון דהא בשלימותא אסתלקו (דלא הוה בן לאינון דהו קמייהו אמאי מיתון⁶¹⁷⁴):</p>	<p>אבל בא וראה הרי נאמר "בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה" וכל שכן שברצון גדול וחזק נתדבקו נפשותם בשעה זו שנלקחה. אשרי חלקם, כי בשלימות נסתלקו (שלא היה כן לאלה שהיו לפנייהם למה מתו).</p>
<p>תאנא בעוד דאתגליין מלין אתרגישו עלאין ותתאין⁶¹⁷⁵ (דאינון רתיכין) וקלא אתער במאתן</p>	<p>למדנו בעוד שנתגלו אלו הדברים, התרגשו העליונים והתחתונים (של אלה מרכבות) וקול</p>

⁶¹⁶⁷ צ"ע עא ע"א (הערת הזהר).

⁶¹⁶⁸ כלומר נשמתם (אור יקר).

⁶¹⁶⁹ הזכרת השם (אור יקר).

⁶¹⁷⁰ כמו שעלה על דעתו לעיל (אור יקר).

⁶¹⁷¹ להורות שלא חטא בגילוי הנסתרות (אור יקר).

⁶¹⁷² ואי אפשר ענין גדול כזה שלא יהיה בו מיתה וחלק למדת הדין כענין בקרובי אקדש (אור יקר). תלמידי רשב"י ע"ה, נתדבקו דביקות גדול מאוד, עד שהיו פניהם מאירים כאור השמש בגבורתו, ושלושה מהם נדבקו בדביקות גדול ורם כל כך מה שלא הורגלו מקדמת דנא, ומתו מיתת נשיקה. ודבקו עצמם בההוא פרסה, אשר שם הם התיקונים, ובהם ישלימו אורם, על ידי מיין נוקבין שהעלו (עמק המלך ש"א פ"ט).

⁶¹⁷³ ומיתו מרוב חשק תאותם בנשיקה, לא מצד הדין אלא מצד רצון עליון, והיה סילוק לנשמתם לא דין חס ושלוש (אור יקר).

⁶¹⁷⁴ כי עדין מקום שאלה למה מיתו אלו יותר משאר החברים, והיה מורה היות באלו חס ושלוש פגם ומצאה מדת חדין מקום לדון, ואמר ששלושה דברים היו בענין האחד שהרגישו העליונים בגילוי הנעלמות וקטרגה מדת הדין וזהו שאמר "וקלא אתער" וכו' (אור יקר).

⁶¹⁷⁵ הרי דבריהם הי' בוקעי' כל העולמות והי' יחוד עצום למעלה עד שעלו למעלה לקבל אורות עליונים וידוע כי אין מקום פנוי למעלה שכאשר פרצוף אחד עולה למעלה אז כל העולמות שתחתיו ג"כ עולים זה למעלה מזה ואין מקום פנוי ולכן אתרגיזו עילאין ותתאין דאנון רתיכין ר"ל אפי' בעולם המלאכים וכל המרכבה שכולם נהנים ע"י חידושי תורה שמתגלה בפי הצדיקים כידוע וקלא אתער במאתן וג' עלמין ידוע שד' עולמות הם אבי"ע ועולם ה' אדם קדמון ד' אותיות הוי"ה עם קוצו של יו"ד ובכל א' הוא הוי"ה שלימה בה' פרצופים א"א ואר"א וזו"נ ואף שבא"ק לא שייך פרצופים שהרי לא היה התחלת כלים כי אם באצי' לבד מ"מ שורש השרשים הם שם והנה כל פרצוף הוא י' ספי' שלימות שכל ספי' הוא עולם שלם כידוע הרי שכלל כולם הם ר"ן עולמות ובכולם אתער קלא ע"י התיקון שנעשה על ידיהם עוד ירמוז סוד עמוק כי ידוע שכל רז"א הוא בסט' דיסוד ששם הוא גילוי כל אורות של פרצוף והוא המגלה אותם לתתא שלכן וסוד נק' כל שכולל כל ה"ק חג"ת נ"ה כידוע שהטיפה נמשך בכל איברי הגוף בסוד הדעת והנה ע"י שרשב"י והחברים גילו כל סודות הפרצופי' דאצילות כמ"ש באורך ע"י נעשה זיוג בכל הפרצופים ונמשך הטיפה בכל היסודות

זהר ויקרא חלק א'

<p>וחמשינ עלמין דהא מלין עתיקין לתתא אתגליין ועד ונ"א ועודו דאלין מתבסמן⁶¹⁷⁶ [נשמתייהו] (נפשייהו) באינז מלין נפקאו נשמתייהו בנשיקה ואתקשרו⁶¹⁷⁷ בהווא פרסא ונטלין להו מלאכי עלאי וסלקין לון לעילא ואמאי אלין משום דעאלו⁶¹⁷⁸ ולא נפקו זמנא אחרא מן קדמת דנא וכלהו אחרני עאלו ונפקו:</p>	<p>נתעורר בר"ג עולמות, כי דברים עתיקים נתגלו למטה. ועד (ועוד) שאלו נמתקו נשמתייהו באלו הסודות, יצאה נשמתם בנשיקה והתקשרו במחיצה ההיא ונשאו אותם המלאכים העליונים והעלו אותם למעלה. למה (דווקא) אלו. לפי שאלו נכנסו ולא יצאו פעם אחת לפני כן, אבל השאר כבר נכנסו ויצאו.</p>
<p>אר"ש כמה זכאה חולקהון דהני תלתא וזכאה חולקנא ולעלמא דאתי בגין דא נפק קלא תניינות ואמר (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום קמו וואזלו בכל אתר דהוו מסתכלין (ולא הוו מסתכלי בכל אתר דלא) סליק ריחין:</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה מאושר חלקם של אלו השלשה, ואשרי חלקינו לעולם הבא בשביל זה. יצא קול שנית ואמרה, "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כלכם היום". קמו והלכו. בכל מקום שהיו מסתכלים, עלו ריחות טובים.</p>
<p>אר"ש שמע מנה דעלמא מתברך בגינן והוו נהרין אנפוי דכלהו ולא הוו יכלין בני עלמא לאסתכלא בהו תאנא עשרה עאלו ושבע נפקו והוה חדי ר"ש ורבי אבא עציב⁶¹⁷⁹ יומא חד הוה יתיב ר"ש ורבי אבא עמיה אר"ש מלה וחמו לאלין תלתא דהוו מייתין להון מלאכין עלאין ומחויין להו גניזין ואדרין דלעילא בגין יקרא דלהון והוו עיילי ולון בטורי דאפרסמונא דכיא נח דעתיה דרבי אבא:</p>	<p>אמר רבי שמעון, משמע מזה שהעולם מתברך בשבילנו. והיו מאירות פניהם של כלם, עד שבני העולה לא היו יכולים להסתכל בהם. למדנו עשרה נכנסו ושבעה יצאו. ורבי שמעון היה שמח, ורבי אבא היה עצוב. יום אחד היה יושב רבי שמעון ורבי אבא עמו. אמר רבי שמעון דבר וראו את אלו הג' (חברים) שמלאכים עליונים היו מביאים אותם, והיו מראים להם אוצרות וחדרים למעלה בשביל הכבוד שלהם, והיו מביאים אותם בהרים של אפרסמון טהור. נתיישרה דעתו של רבי אבא.</p>
<p>תאנא מההוא יומא לא אעדו חברייא מבי ר"ש וכד הוה ר"ש מגלה רוין לא משתכחין תמן אלא אינזן והוה קארי להו רבי שמעון שבעה ואנן (אינזן) עיני יי⁶¹⁸⁰ דכתיב (זכריה ד י) שבעה אלה עיני יי ועלן אתמר:</p>	<p>למדנו מהיום ההוא והלאה לא סרו החברים מביתו של רבי שמעון, וכאשר רבי שמעון היה מגלה סודות, לא היו נמצאים שם, רק אלו. ורבי שמעון היה קורא עליהם, אנחנו השבעה הננו "עיני ה'" שנאמר "שבעה אלה עיני ה'" עלינו נאמר.</p>
<p>א"ר אבא אנן שיתא בוציני דנהראן משביעאה אנת הוא שביעאה דכלא דהא לית קיומא לשיתא בר משביעאה דכלא תלי בשביעאה⁶¹⁸¹ רבי יהודה קארי ליה שבת דכלהו שתא⁶¹⁸² ומניה מתברכין</p>	<p>אמר רבי אבא, אנו ששה נרות המאירים מהשביעי. אתה הוא השביעי לכולם, כי אין קיום לששה אלא מהשביעי, כי הכל תלוי בשביעי. רבי יהודה קרא לו "שבת" שכל הששה ממנה מתברכים, שנאמר "שבת לה"</p>

וע"י נתגלו להם רזין עילאין ושרה עליהם רוח"ק מסוד אור הגנוז שם וידוע כי ה' פרצופים הם באצילות וכל פרצוף מגלה אורו' שלו ע"י יסוד שנק' כל שכולל ה"ק הנ"ל חג"ת נ"ה שכל א' כלול מ"ס הרי הם ר"ן עלמין (ב"ע רנח ע"א).

⁶¹⁷⁶ והשנית כי לא מיתו מיתה על ידי מלאך המות אלא שנדבקו בשכינה וזהו שאמר "ועד דאלין מתבסמן" וכו' וכיון שהיה הנשמה מתבסמת למעלה והיה מקום לדין לחלוק נדבקו שם, נדבקו ונסתלקו, והשלישית למה אלו יותר מהשאר מפני שאלו לא היו מלומדים בענין זה ונדבקה נשמתם מרוב חשקם שהשיגו למה שלא הורגלו (אור יקר).

⁶¹⁷⁷ ואתקשר (דפ"ו).

⁶¹⁷⁸ דעאלן (דפ"ו).

⁶¹⁷⁹ שהיה חושש במיתתן עון (אור יקר).

⁶¹⁸⁰ שכל השגחת הקב"ה בעולם הזה וכל מבטו אינו אלא עלינו שאנו משכן לשפע שבעת הספירות (אור יקר).

⁶¹⁸¹ פירוש הספירה השביעית ראש לכולם (אור יקר).

⁶¹⁸² שיתא (דפ"ו). לא לבד ר' שמעון על כולם שביעי כדאמר ר' אבא אלא כולם כמו חול נגדו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכתיב (ויקרא כה ב) שבת ליי' (שמות מז כג) קדש ליי' מה שבת ליי' קדש אופ ר"ש שבת ליי' קדש:</p>	<p>קדש לה'". מה שבת לה' קדש, גם רבי שמעון שבת לה' קדש.</p>
<p>אר"ש תוהנא על ההוא הגיר הרצין⁶¹⁸³ מאריה דשער⁶¹⁸⁴ אמאי לא אשתכח בבי אדרא דילן בזמנא דאתגליין מלין אלין קדישין אדהכי אתא אליהו ותלת קמפורי נהירין באנפוי:</p>	<p>אמר רבי שמעון, תמיהני על אותו חגור מתנים, בעל שער, מדוע אינו מצוי בבית האדרא שלנו בזמן שנתגלו אלו הדברים הקדושים. בתוך כך בא אליהו, ושלושה נצוצות האירו בפניו.</p>
<p>א"ל ר"ש [מ"ט לא שכיח מר] (מה דלא שכיחי (ס"א מ"ט לא שכיח מר)) בקרדוטא (ס"א בקרטמא) גליפא דמאריה ביומא דהלולא א"ל חייך רבי שבע וימין אתברירו (ס"א שבע יומין אתבריכו) קמי קב"ה כל אינון דייתון וישתכחן עמיה עד לא עיילתון בבי אדרא דלכון ובעינא לאשתכחא זמין קשיר בכתפוי ואנא הוה ובעינא קמיה לאשתכחא זמין תמן וכדין קטיר בכתפוי (ס"א⁶¹⁸⁵ ובעינא קמיה דאשתכח וכדין קטיר בכתפוי) ולא יכילנא דההוא יומא שדרני וקב"ה למעבד נסין לרב המנונא סבא וחברוי⁶¹⁸⁶ דאתמסרו בארמונא (ס"א בקרוניא⁶¹⁸⁷) דמלכא וארחישנא להו בנסא ורמינא להו כותלא דהיכלא דמלכא (ורמינא תלא דמלכא (ס"א דרמינא להו תלא דהיכלא דמלכא)) ואתקטרו בקטרוי דמיתו ארבעים וחמשה פרדשכי ואפיקנא לרב המנונא וחברוי ורמינא ונ"א ואוליכנא לון לבקעת אונו ואשתזיבו וזמינא קמייהו נהמא ומיאי דלא אכלו תלתא יומין וכל ההוא יומא לא בדילנא מנייהו וכד תבנא אשכחנא פרסה⁶¹⁸⁸ דנטלו כל אינון סמכין ותלת מן חברייא עלה:</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, מה הטעם שלא היה נמצא אדוני בצירורי החקיקות [מיני בסמים] של האדון ביום השמחה. אמר לו, חייך רבי, שבעה ימים נבחרו לפני הקב"ה, כל אותם שיבואו ויימצאו עמו עד שלא נכנסתם לבית האדרא שלכם, רציתי להמצא, ואז אירע קשר על כתפי [ואני הייתי בקשתי מלפניו להיות שם ואז קשר בכתפיו] ולא יכולתי, כי בזה היום שלח אותי הקב"ה לעשות נסים לרב המנונא סבא וחברוי, שנמסרו בארמון [בקרונ] המלך, ועשיתי להם נס, שהפלתי בשבילם את הכותל של היכל המלך, ונקשרו בין קשריו שמתו מ"ה שרים, והוצאתי (משם) את רב המנונא וחברוי ושמתי (והלכתי) אותם בבקעת אונו וניצלו, והכנתי לפנייהם לחם ומים, כי לא אכלו זה שלושה ימים. וכל היום ההוא לא נפרדתי מהם. וכשחזרתי מצאתי את המסך שנשאו אותו העמודים ושלושה מן החברים היו עליו.</p>
<p>ושאילנא לון ואמרו חולקא דקב"ה מהלולא דר"ש וחברוי זכאה אנת ר"ש וזכאה חולקך וחולקא (ו)דאינון חברייא דיתבין קמך כמה דרגין</p>	<p>ושאלתי אותם, ואמרו לי, (כל אלו הם) חלקו של הקב"ה משמחת רבי שמעון וחברוי. אשריך ר"ש, ואשרי חלקך וחלק של אלה חברים שיושבים לפניך. כמה מדרגות</p>

⁶¹⁸³ איש חגור אזור במתניו (אור יקר).

⁶¹⁸⁴ אלו סימני אליהו כדקאמר קרא בספר מלכים (אור יקר).

⁶¹⁸⁵ נ"ל שכן צ"ל ואנא הוה זמין תמן ובעינא קמיה לאשתכח' וכדין קטיר בכתפוי (הערת הזהר).

⁶¹⁸⁶ ודאי כי יש לתמוה איך הניח את אותה האדרא קדישא דאזדמן בה קב"ה וכל פמליא דיליה בגין למעבד ניסין לרב המנונא היה הדבר יכול להעשות על ידי מלאך אחר אבל הענין הוא במ"ש בהקדמת בראשית דף ו ע"א כי רב המנונא סבא הוא בחינת ניצוץ אחד ממש ע"ה המתגלגל בכל דור ודור כנז' בס' התקונין בתקון ס"ט וז"ל דור הולך ודור בא אין דור פחות משישים רבוא ודא משה דאתי בגלגולא בכל דרא ודרא בכל צדיק וצדיק עד שתין רבוא כנז' שם בדף קי ע"א והנה אליהו ז"ל תלמידו של משה ע"ה וחייב בכבודו כנז' בפ' תצא דף רעו ע"ב וז"ל אליהו קום אפתח פומך בפקודין דאנת הוא עוזר לי בכל סטרא כו'. גם בפרשת צו דף כ"ח ע"א אמר באליהו איתמר ביה והוא יהיה לך לפה בגלותא כו' ולכן הוכרח אליהו ז"ל לילך בשליחות זה ולא מלאך אחר. וזהו סוד מ"ש בפ' ויחי דף רכה ע"א א"ר שמעון אי הני בבלאי טפשאי כו' ינדעון שבחא דרב המנונא סבא ע"ה כד אשתכח ביניהו ולא הווי ידעיה שבחיה כו' כי הנה היה גלגולו של משה ע"ה (שער מאמרי רשב"י).

ע"י תיקו"ז ריש תיקון כא דף מב ע"ב, ודברי הגר"א שם.

⁶¹⁸⁷ ע"י כתובות דף טו ע"א.

⁶¹⁸⁸ פרסא (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתתקנו לכוז לעלמא דאתי כמה בוצינין ודנהורין זמינין (דנהירין דזמינין) לנהרא לכוז:</p>	<p>מתוקנים לכם לעולם הבא, כמה נרות המאירים עתידים להאיר לכם.</p>
<p>ות"ח יומא דין בגינך אתעטרו המשיין כתרין⁶¹⁸⁹ לרבי פנחס בן יאיר⁶¹⁹⁰ חמוך ואנא אזילנא עמיה ובכלו (וכל) אינון נהרי דטורי דאפרסמונא⁶¹⁹¹ דכיא והא⁶¹⁹² בריר דוכתיה ואתתקן (ס"א ואנא הא חזינא דהא בריר וכו'):</p>	<p>ובא וראה כי ביום הזה, בזכותך העטירו חמשים כתרים לרבי פנחס בן יאיר חותנך, ואני הלכתי עמו בכל אותם הנהרות של שמן אפרסמון טהור, והוא בחר מקום ונתקן (ואני ראיתי שהרי ברור וכו').</p>
<p>א"ל קטירין⁶¹⁹³ צדיקיא בקרטופא דעטריין⁶¹⁹⁴</p>	<p>אמר לו קשורים הצדיקים בקשר הכתרים</p>
<p>קמה/א</p>	
<p>בריש ירחי ובזמני ושבת [יתיר] מכל שאר יומין א"ל ואף כל אינון דלבר דכתיב (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו' ואי אלין אתיין⁶¹⁹⁵ כ"ש צדיקיא מדי חדש בחדשו למה משום דמ[ת]עטר⁶¹⁹⁶ אבהתא רתיכא קדישא ומדי שבת בשבתו דמתעטר שביעאה⁶¹⁹⁷ דכל אינון שיתא יומין דכתיב (בראשית ב ג) ויברך אלהים את יום השביעי וגו':</p>	<p>בראשי חדשים ובזמנים, ובשבתות יותר משאר ימים. אמר לו, ואף כל אלו שהם בחוץ, שנאמר "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וכו'" אם אלו באים, כל שכן הצדיקים. "מדי חדש בחדשו" למה. לפי שאז מתעטרים האבות, [הרי הם] המרכבה הקדושה, ו"מדי שבת בשבתו", שמתעטר השביעי, של כל אותם ששה ימים שנאמר "ויברך אלוקים את יום השביעי".</p>
<p>ואנת הוא ר"ש שביעאה דשיתא תהא מתעטר ומתקדש יתיר מכלא ותלת עדונין⁶¹⁹⁸ דמשתכחין בשביעאה זמינין (חברייא אלין) צדיקיא לאתעדנא בגינך לעלמא דאתי וכתיב (ישעיה נח יג) וקראת לשבת ענג לקדוש יי' מכובד מאן הוא קדוש יי' דא ר' שמעון בן יוחאי דאקרי מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>ואתה רבי שמעון הוא השביעי של כל הששה, אתה תהיה מעוטר ומקודש יותר מכלם, ושלושה מיני תענוגים הנמצאים ביום השביעי עתידים אלו החברים הצדיקים להתעדן בגללך לעולם הבא, ונאמר "וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכובד", מי הוא "קדוש ה'". זהו רבי שמעון בן יוחאי שנקרא מכובד בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>עד כאן האדרא קדישא רבא:</p>	
<p>דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו וגו' (במדבר ו כג) רבי יצחק פתח ואמר (תהלים קג יז) וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני</p>	<p>"דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו וגו'" רבי יצחק פתח ואמר "וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו" כמה גדולה היראה לפני הקדוש ברוך הוא, שבכלל היראה ענוה, ובכלל הענוה חסידות. נמצא</p>

⁶¹⁸⁹ נגד חמישים שערי בינה שהיא הנקראת עולם הבא (אור יקר).
⁶¹⁹⁰ נקוט האי כללא בידך שמועיל לאדם חתנו בעל בתו כבנו ממש (אור יקר).
⁶¹⁹¹ כבר נרמז סוד אפרסמון בזוהר בפרשת תרומה והוא בבינה, וענין "טורל" הם סוד המלכות הנקראת הר ושבע ספירות נקראות מצדה הרים, ופעמים אומר נהרי אפרסמונא והיינו שהתפארת נקרא נהר ושבע ספירות מצדו נקראות נהרות, וענין סוד אפרסמון לעולם בבינה כדקאמרן, ונהרי דטורי דקאמר הכא מורה ייחוד אודם מהבינה (אור יקר).
⁶¹⁹² והוא (דפ"ו).
⁶¹⁹³ קטורין (דפ"ו).
⁶¹⁹⁴ הכוונה שהם נקשרים יותר בספירות (אור יקר).
⁶¹⁹⁵ אכל בשר דקאמר קרא מהדר (אור יקר).
⁶¹⁹⁶ בסוד שלש ראשונות מתחדש אור שלשה אבות, והם מתחדשים אור המלכות שהיא רגל רביעי שבמרכבה (אור יקר).
⁶¹⁹⁷ תפארת נקשר בשלש ראשונות ומתייחד עם המלכות כנודע, ואם תאמר ואם כן נמצא כבוד ראש חדש גדול מכבוד שבת כי בשבת מתעטר שביעאה לבד ובראש חדש מתעטרי תלתא אבהן, ויש לומר כי אין עיטור תפארת בסוד הדעת בין חכמה ובינה שוה אל עיטור שלשה אבות למטת סתם (אור יקר).
⁶¹⁹⁸ אור שלש ראשונות שיושפע בעת סילוק ר' שמעון לחדש מנוחתו, והם יהנו מאותו האור כדרך האדם שמוסיף למאכל לכל בני הבית לכבוד האורח, ובזה נתבארה שמועה זו בס"ד (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בנים כמה גדולה היראה⁶¹⁹⁹ לפני הקב"ה שבכלל היראה ענוה⁶²⁰⁰ ובכלל הענוה חסידות נמצא שכל מי⁶²⁰¹ שיש בו יראת חטא ישנו בכל⁶²⁰² ומי שאינו ירא שמים⁶²⁰³ אין בו לא ענוה ולא חסידות:</p>	<p>שכל מי שיש בו יראת חטא ישנו בכל, ומי שאינו ירא שמים אין בו לא ענוה ולא חסידות.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>פקודא [כב] דא לברכא כהנא ית עמא בכל יומא בוקיפו דאצבען ולברכא ברכתא בכל יומא לאשתכחא ברכאן עילא ותתא דהא אצבען [קיימין] ברוא עלאה חמש גו חמש חמש דימינא⁶²⁰⁴ וחמש דשמאלא חמש דימינא אינון שבחא יתירא על אינון דשמאלא בנין דהא ימינא אית ליה שבחא יתירא על שמאלא וע"ד בברכתא דקא בריך כהנא ית עמא אצטריך לוקפא ימינא על שמאלא ולעיינא בעינא טבא וכד פריש ידוי כהנא שכינתא שריא על אינון אצבען דהא קב"ה אסתכס עמיה דכהנא באינון ברכאן וישראל מתברכין מתרין סטרין מעילא [ותתא] [לתתא] מעילא שכינתא דשריא על אינון אצבען וכהנא דקא מברך:</p>	<p>מצוה זו לברך הכהן את העם בכל יום בזקיפות האצבעות, ולברך ברכה בכל יום, להמצא ברכות למעלה ולמטה, שהרי האצבעות עומדות בסוד עליון, חמש תוך חמש, חמש של הימין וחמש של שמאל, חמש של הימין הן שבח יותר על אותן של שמאל, משום שהרי ימין יש לה שבח יותר על שמאל, ועל זה בברכה שמברך הכהן את העם צריך לזקוף ימין על שמאל, ולעייין בעין טובה. וכשהכהן פורש את ידיו, השכינה שורה על אותן האצבעות, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים עם הכהן באותן ברכות, וישראל מתברכים משני צדדים, מלמעלה ומלמטה, מלמעלה השכינה שורה על אותן אצבעות והכהן שמברך.</p>
<p>ת"ח מלין דקא עבדי מתערין מלין לעילא כגוונא דא בפרישו דאצבען דכהנא לתתא אתערת שכינתא למיתי ולשריא עלן וכן כמה מלין אינון בעלמא דמתערין מלין לעילא דהא באתערותא דלתתא אתער חילא אחרא לעילא והא אוקימנא בכמה דוכתי והיינו טעמא דלולב והיינו טעמא דשופר וכמה אינון בהאי גוונא עשר אצבען מתערי</p>	<p>בא וראה דברים שעושים מעוררים דברים למעלה, כדוגמא זה בפרישת אצבעות, הכהן למטה מתעוררת השכינה לבא ולשרות עלינו, וכן כמה דברים הם בעולם שמעוררים דברים למעלה, שהרי בהתעוררות שלמטה מתעורר כח אחר למעלה, וזה בארנו בכמה מקומות, והיינו טעם הלולב, והיינו טעם השופר, וכמו שהם באופן זה, עשר אצבעות מעוררות השכינה לשרות עליהן, מתעוררות עשר</p>

⁶¹⁹⁹ בה"א הידיעה כוון אל אותה היראה הידועה המשובחת שאין למעלה הימנה והיא הנקראת יראת חטא, ועליה כוון לומר שהיא גדולה מענוה וחסידות מפני שהיראה הזאת כלולה מהכל כאשר נבאר (אור יקר). פי' רחל שנק' יראה ומי שהיא ירא שמים אחוז בה שבכלל היראה ענוה. כי כתב הרב לאה נק' ענוה. ולכך מי שהוא עניו אחוז בלאה בסוד והאיש משה עניו מאד. ולכך צפורה שהיא א' מארבע בחי' לאה היתה אשת משה וז"ש הזוהר שבכלל היראה ענוה שמרחל הנק' יראה עולה ללאה הנק' ענוה: ובכלל הענוה חסידות. פי' החסרים שבאים מאריך עד זעיר ומשם משפיעים ללאה ורחל וכדמפ' לקמן. ענוה עדיף. פי' שרומזת ללאה שהיא מהחזה ולמעלה ע"ג רחל הה"ד עקב ענוה יראת ה', פי' כמ"ש הרב שעקבי לאה בראש רחל כמה דאתתקן באידרא קדישא עולם חד ועולם תרין פי' אריך וזעיר. ונל"עד טעם שנק' עולם לפי שאריך מתעלם בתוך פרצופי האצילות. וזעיר מתעלם בתוך הנוקבא (מ"מ).

⁶²⁰⁰ לא ענוה פשוטה אלא מציאות הענוה בהיות החסידות כלולה בתוכה (אור יקר).

⁶²⁰¹ פרוש לפום מאי דאמרן נקטינן כי מינר היראה הקדושה באצילות הם שתיים, האחד היא המלכות או הבינה הכוללת הכל והיא כלולה משלשתן והיא נקראת יראת חטא כדפירשנו (אור יקר).

⁶²⁰² אמנם כבר אפשר שלא יהיה בו יראת חטא שהיא מעלה רמה ויהיה בו הענוה בקצת שמתבייש מקונו מלהרהר בעבירה, וגם אינו תובע חלקו בפינה. אמנם מדת חסידות אין בו וכיוצא, לזה אמר כי יש יראה שנית שהיא בקדושה מדרגה אחרונה שאינה כלולה (אור יקר).

⁶²⁰³ ומי שאינו ירא שמים אין עניינה כיראת חטא, שאפשר שלא יהיה ירא חטא ויהיה ענו או חסיד, אבל יראת שמים מי שאינו ירא שמים אין בו וכו' מפני שהיא פתח הכניסה לכל המדות הנזכרות וכדאמר בתיקונים מי שאין לו מפתחות חצונים במה יכנס, ואם תאמר למה לא נאמר שיכנס האדם במדת יראת שמים ואחר שנכנס בה הרי שנכנס במלכות ונשתמש במדה זו שנים רבות, אחר כך יצא' ממדה זו ויעזוב מדת היראה יכנס במדת הענוה, ואם כן לא יצדק גזרתו שאמר ומי שאינו ירא שמים אין בו וכו' שהרי אפשר שאינו ירא שמים, ועם כל זה נכנס דרך היראה ועבר אל הענוה (אור יקר).

⁶²⁰⁴ הן ה"ח וה"ג הידועים, ע"ס (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שכינתא⁶²⁰⁵ לשריית עלייהו מתערי עשר דרגין אחרנין לעילא לאנהרא וכלא בשעתא חדא:</p>	<p>מעלות אחרות למעלה להאיר, והכל בשעה אחת.</p>
<p>וע"ד אסיר ליה לבר נש לזקפא אצבען בזקיפו למגנא אלא בעלותא ובברכאן ובשמא דקב"ה והא אוקימנא דאינון אתערו דשמא קדישא ורזא דמהימנותא זקיפו דאצבעאן ממנן בההוא זקיפו דלהון עשרה שליטין כמה דאוקמוה:</p>	<p>ועל כך אסור לאדם לזקוף אצבעות בזקיפה לחנם אלא בתפלה, ובברכות, ובשם של הקדוש ברוך הוא. והרי בארנו שהם מעוררים את השם הקדוש, וסוד האמונה זקיפות האצבעות ממונים, באותה זקיפה שלהן עשרה שליטים כמו שבארנו.</p>
<p>וכהנא בעי לברכא בעינא טבא באסתכמותא דשכינתא כמה דאתמר בההיא שעתא דברכתא דא נפקא מפומיה דכהנא אינון שתיין אתוון נפקין וטסין ברקיעא וממנן שתיין רברבין על כל את ואת וכלהו אודן על כל אלין ברכאן:</p>	<p>והכהן צריך לברך בעין טובה, בהסכמת השכינה כמו שנתבאר. באותה שעה שברכה זו יוצאת מפי הכהן, אותן ששים אותיות יוצאות וטסות ברקיע, וממונים ששים גדולים על כל אות ואות, וכולם מודים על כל הברכות הללו.</p>
<p>מאי טעמא שתיין אתוון בברכאן אלין בגין דישראל שתיין רבוא אינון וברזא⁶²⁰⁶ דשתיין רבוא קיימין תדיר בעלמא וכל חד וחד איהו חד (רבוא) שמא קדישא דנפקא מהאי סלקא לעילא עד ההוא כרסייא דלעילא וכלא שכינתא⁶²⁰⁷ עלאה ושכינתא דלתתא אודן בכהנא באינון ברכאן וכל אינון שתיין ממנן וע"ד כתיב (במדבר ו כז) ושמו את שמי⁶²⁰⁸ על בני ישראל [ואני⁶²⁰⁹ אברכם⁶²¹⁰] וכדין קב"ה [מברך] (משבח) לון [לישראל] (לכהני כמה דאתמר) ע"כ⁶²¹¹:</p>	<p>למה ששים אותיות בברכות הללו, משום שישראל הם ששים רבוא, וסוד ששים רבוא עומדים בעולם תמיד, וכל אחד ואחד הוא (רבוא) אחד. השם הקדוש שיוצא מזה עולה למעלה עד אותו הכסא שלמעלה, והכל שכינה עליונה ושכינה תחתונה מודים לכהן באותן הברכות, וכל אותם ששים ממונים, ועל זה כתוב "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם", ואז הקדוש ברוך הוא מברך את ישראל.</p>
<p>תאנא מי שיצא מן היראה⁶²¹² ונתלבש בענוה⁶²¹³ ענוה עדיף ונכלל בכלהו הה"ד (משלי כב ד) עקב ענוה יראת יי⁶²¹⁴ כל מי שיש בו יראת</p>	<p>למדנו, מי שיצא מן היראה ונתלבש בענוה, ענוה עדיף ונכלל בכלם, זהו שנאמר "עקב ענוה יראת ה'". כל מי שיש בו יראת שמים זוכה לענוה, כל מי שיש בו ענוה זוכה לחסידות, וכל מי שיש בו יראת שמים זוכה לכולם, לענוה שנאמר עקב ענוה יראת ה', לחסידות שנאמר "וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו".</p>

⁶²⁰⁵ שהיא כלילא מעשר (יהל אור).

⁶²⁰⁶ ורזא (דפ"ו).

⁶²⁰⁷ דשיתין אותיות ס"ר דישראל כנ"ל, הן שתיין רבוא דעד"א ו"ק כ"א י' רבוא כנ"ל, והוא אחיד בשכינתא עילאה ותתאה וכידוע (יהל אור).

⁶²⁰⁸ בעד"א (יהל אור).

⁶²⁰⁹ שכינתא (יהל אור).

⁶²¹⁰ כנ"ל (יהל אור).

⁶²¹¹ פקודא כג לכבד אב וכו' פג א (דרך אמת).

⁶²¹² דהיינו שנשתמש בה שנים ואחר כך עבר ליכנס לענוה (אור יקר).

⁶²¹³ שנעשה מרכבה אל מדת הענוה בסוד עבודתה למטה כנודע, הן אמת כי מעלת הענוה עדיף שנכנס פנימה לאצילות יותר ממה שהיה, אמנם אל תחשוב שיהיה הכוונה שיעזוב מדת היראה חס ושלום אלא ונכלל בכולהו בענות הנזכרת וביראה דקא עבד מקדמת דנא, שאי אפשר לאחוז במדת הענוה דהיינו פנימה ולהניח מה שהיה בידו מקודם לזה (אור יקר).

⁶²¹⁴ דהיינו שהיראה עקב לענוה שאינה נבדלת היראה מהענוה כלל, אלא בהיות האדם אחוז בענוה צריך שיאחוז בעקב הנטפל לה דהיינו היראה, והוקשה לו מאן נימא לך דהכי פירושא דקרא עקב ענוה דצריך שיהיה אחוז בזו ובזו נימא דהכל פירושא שלא יחשוב האדם שיוכל ליכנס מיד בענוה בלי היראת שאינו אלא פתח הכניסה לענוה, אמנם אחר שנכנס דרך היראה בענוה ועוזב היראה ויאחוז בענוה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שמים⁶²¹⁵ זוכה לענוה כל מי שיש בו ענוה זוכה⁶²¹⁶ לחסידות וכל מי שיש בו יראת שמים זוכה לכלם⁶²¹⁷ לענוה דכתיב עקב ענוה יראת יי' לחסידות דכתיב (תהלים קג יז) וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראי⁶²¹⁸:</p>	
<p>תאנא כל אדם שיש בו חסידות נקרא מלאך</p>	<p>למדנו, כל אדם שיש בו חסידות נקרא מלאך</p>
<p>קמה/ב</p>	
<p>יי' צבאות⁶²¹⁹ הה"ד (מלאכי ב ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך יי' צבאות הוא:</p>	<p>ה' צבאות, זהו שנאמר "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא".</p>
<p>מפני מה זכה כהן להקרא מלאך יי' צבאות⁶²²⁰ אמר ר' יהודה מה מלאך יי' צבאות כהן למעלה אף כהן מלאך יי' צבאות למטה ומאן הוא מלאך יי' צבאות למעלה זה מיכאל"ל השר הגדול דאתי מחסד של מעלה והוא כהן גדול של מעלה:</p>	<p>למה זכה כהן להקרא מלאך ה' צבאות, אמר רבי יהודה, מה מלאך ה' צבאות כהן למעלה, אף כהן מלאך ה' צבאות למטה, ומיהו מלאך ה' צבאות למעלה, זה מיכאל"ל השר הגדול שבא מחסד של מעלה, והוא כהן גדול של מעלה.</p>

⁶²¹⁵ לא יראת חטא כדקאמר לעיל אלא "דחלא דשמיא" שהיא פתח הכניסה זכי לענותנותא, לא אמר אית ביה ענותנותא כדקאמר "אית ביה דחלא דשמיא" אלא זכי שסופו לעלות עוד יזכה אל הענוה מה שאין כן ביראת חטא שממש ישנו בכולם כדקאמר לעיל (אור יקר).

⁶²¹⁶ מפני שזה פתח כניסה לזו וזו לזו, ואם כדסלקא דעתך שיניח אחת ויעשה העליונה כדאמרן לעיל אם כן היה ראוי שיהיה הסדר יכנס תחלה ליראה, והיראה פתח לענוה לבד והענוה פתח לחסידות ואינו כן (אור יקר).

⁶²¹⁷ דהיינו שהיא פתח לכניסה אל הענוה ואל החסידות והא כיצד, אלא שבהכרח מוכרח נאמר שכאשר יכנס בענוה לא יניח היראה אלא יהיה ירא ועניו, ועל ידי שתייהם: יכנס לחסידות, נמצאת היראה פתח לענוה לבדה ופתח לשתייהם, כי אי אפשר ליכנס מענוה לחסידות אלא על ידי היראה שהא גם כן פתח לחסידות. כדאמרן, והכרח שהיראה פתח לענוה מן הפסוק עקב ענוה כדאמרן לעיל בריש האי תוספתא, כי צריך שיהיה כלול ביראה גם כן בהיותו בענוה מפני שהיא עקב ופתח לכניסתו אליה והכל ענין אחד (אור יקר).

⁶²¹⁸ מפני שאין החסידות סמוך ליראה אלא על ידי הענוה שהיא אמצעית כי מהיראה והענוה יחד יכנס לחסידות כדפירשנו, ואפשר לפרש "יראת שמים" מלכות "ענוה" תפארת דכתיב והאיש משה עניו וכו' "חסידות" חסד כמשמעו, "יראת חטא" בינה והבורר יברור לעצמו ובזה נתבארה שמועה זו בס"ד (אור יקר).

⁶²¹⁹ לא נקרא מלאך ה' לבד כי זה יורה על שם המורה היותו שוה למלאך נבדל מהחומר, אמנם נקרא מלאך ה' צבאות כי שם זה יורה היותו ראש לכל גדודי מעלה וכן פי' בשם ה' צבאות אות הוא בצבא שלו דהיינו שנכר ומצויין הקב"ה בכל צבאותיו היותו ראש לכולם, וכן פירשו בזוהר פרשת בראשית, והמלאך שהוא ראש לכל המלאכים יקרא מלאך ה' צבאות דהיינו עבד לקונו, ועוד יורה השם הזה היותו כסא מיוחד לקונו בין שאר המלאכים, וכן פירשו רז"ל כי כל מקום שמיכאל שם שכינה שם ולא כן אוריאל רפאל גבריאל, שכבר ירדו רפאל וגבריאל לבדם ושכינה לא ירדה שם שנסתלקה עם מיכאל, וכן פירשו בפרשת ויצא, ואם כן ראוי שמלאך המיוחד לכסא יקרא בשם מיוחד דהיינו מלאך ה' צבאות כאלו תאמר זה ניכר שהוא מלאך ה' צבאות שכן קב"ה מתראה ושוכן בו, אמנם שאר המלאכים הם מלאכים סתם, ואל תשיבנו ממטטרון שהוא רקיע שעל ראשי החיות, ואין כסא הכבוד על מיכאל שלא יהיה הרקיע פרוש על ראשו, אמנם מיכאל ראש לארבע חיות ארבע מחנות שכינה כמו שהחסד מדה ראשונה לגבורה ותפארת ומלכות, והנה שם זה יורה על היות האיש הזה שבו החסידות משכן מיוחד לשכינה, וזו מעלה גדולה היותו מצויין בין שאר נבראים למטה כסא ובסיס לשכינה, וזהו שאמר נקרא "מלאך ה' צבאות", והראיה לזה כי "שפתי כהן" וכו' ולא אמר הכתוב כי מלאך הוא סתם שהיה מורה על הבדלו מהחומר אלא מלאך ה' צבאות שמורה על המעלה הנזכרת (אור יקר).

⁶²²⁰ ואם תאמר מאי ראיא דילמא כהן לחוד מפני כהונתו, לזה אמר "מפני מה זכה כהן" נדע הטעם לכהן ומשם נראה שהטעם הוא שוה בכל אדם שיש בו חסידות כדאמר, ודקדק באומרנו "מפני מה זכה כהן למלאך ה' צבאות" כלומר לכל הכבוד הזה שיהיה נקרא מלאך ה' צבאות ובשם נכבד כזה, כי בשלמא מלאך ניחא מפני העבודה, אמנם מלאך ה' צבאות יש איזה סבה פנימית, ולזה פירש במקום אחר ר' יהודה ואמר "מה מלאך ה' צבאות כהן למעלה" דהיינו ראש המלאכים הוא המשמש בכהונה גדולה, וכהונת המלאך הזה הוא היותו עומד ומקריב נשמתן של ישראל, והיינו בסוד ההתעוררות בנשמתן של ישראל, "אף מלאך ה' צבאות למטה" כי כמו שאותו המלאך יתייחס בשם זה ועושה עבודה זו, כן הכהן שהוא עושה עבודת המלאך הזה ראוי שיתייחס בשמו ממש (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כביכול כהן גדול דלתתא אקרי מלאך יי' צבאות משום דאתי מסטרא דחסד מהו חסד רחמי גו רחמי ובגין כך כהן לא אשתכח מסטרא דדינא:</p>	<p>כביכול כהן גדול שלמטה נקרא מלאך ה' צבאות, משום שבא מצד החסד, מהו חסד, רחמים תוך רחמים, ולכן כהן לא נמצא מצד הדין.</p>
<p>מ"ט זכה כהן לחסד בגין היראה הה"ד (תהלים קג יז) וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו עולם ועולם מהו אמר רבי יצחק כמה דאתתקן באדרא קדישא עולם חד ועולם תרי א"ר הייא אי הכי מן העולם ועד העולם מבעי ליה⁶²²¹ א"ל תרי עלמי נינהו ואתהדרו לחד⁶²²²:</p>	<p>למה זכה כהן לחסד, בגלל היראה, זהו שנאמר 'וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו'. מהו עולם ועולם, אמר רבי יצחק כמו שנתקן בחדר הקדוש עולם אחד ועולם שנים. אמר רבי חייא אם כך מן העולם ועד העולם צריך לו (לומר). אמר לו שני עולמות הם, וחזרו להיות אחד.</p>
<p>א"ר אלעזר לר' יצחק עד מתי תסתום דבריך⁶²²³ מן העולם ועד העולם כללא דרוזא עלאה אדם דלעילא ואדם דלתתא והיינו עולם ועולם⁶²²⁴ וכתיב (ישעיה סג ט) ימי עולם וכתיב (ירמיה נא לט) שנות עולם⁶²²⁵ והא אוקמוה באדרא קדישא עלאה על יראיו דכל מאן דאיהו דחיל חטאה אקרי אדם אימתי א"ר אלעזר דאית ביה יראה ענוה חסידות כללא דכלא:</p>	<p>אמר רבי אלעזר לרבי יצחק, עד מתי תסתום דבריך, מן העולם ועד העולם כלל של סוד עליון, אדם שלמעלה ואדם שלמטה, והיינו עולם ועולם, ונאמר "ימי עולם", ונאמר "שנות עולם". והרי פרשוה בגורן הקדוש העליון על יראיו, שכל מי שהוא ירא חטא, נקרא אדם, מתי, אמר רבי אלעזר, (כאשר) שיש בו יראה ענוה חסידות כלל של הכל.</p>
<p>אמר רבי יהודה והא תנינן אדם כללא דדכר ונוקבא⁶²²⁶ א"ל ודאי הכי הוא בכללא דאדם דמאן דאתחבר דכר ונוקבא אקרי אדם וכדין דחיל חטאן ולא עוד אלא דשריא ביה ענוה ולא עוד אלא דשריא ביה חסד ומאן דלא אשתכח דכר ונוקבא לא הוו ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות ובגין כך אקרי אדם כללא דכלא וכיון דאקרי אדם שרייא ביה חסד דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה⁶²²⁷ וגו' ולא יכיל לאתבנאה אי לא אשתכח דכר ונוקבא וכתיב (תהלים קג יז) וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו כללא דאדם:</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי שנינו, אדם כלל של זכר ונקבה. אמר לו ודאי כך זה בכלל של אדם, שמי שמתחבר זכר ונקבה נקרא אדם, ואז ירא חטא. ולא עוד, אלא ששורה בו ענוה. ולא עוד אלא ששורה בו חסד, ומי שלא נמצא זכר ונקבה, אין בו לא יראה ולא ענוה ולא חסידות, ולכן נקרא אדם, כלל הכל. וכיון שנקרא אדם, שורה בו חסד, שנאמר "אמרתי עולם חסד יבנה וגו'", ולא יכול להבנות אם לא נמצא זכר ונקבה. ונאמר 'וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו', יראיו כלל של אדם.</p>

⁶²²¹ פי' כיון שהם אריך וזעיר א"כ צ"ל מן העולם ועד העולם בה' הידיעה שהם אריך וזעיר (מ"מ).
⁶²²² ר"ל שאריך מתלבש בזעיר ונעשים א'. ואי כתב העולם אות ה' הפסיק הענין ומשמע דכל א' לבדו. לכך כתיב בלא ה' לומר שהם אחדות אתד ואע"פי שיש פ' אחר דכתיב ביה מן העולם ועד העולם. מ"מ כיון שרמז בפ' זה שאמר עולם בלא ה' שהם אותיות אחדות א' די ואין צריך לרמוז כן בפסוק אחר (מ"מ).
⁶²²³ פי' ר' יצחק לא פירש בהדיא שהם אריך וזעיר וא"ל ר"א תפרש דבריך שמן העולם ועד העולם הם אדם דלעילא ואדם דלתתא שהם אריך וזעיר (מ"מ).
⁶²²⁴ פי' בין פסוק מן העולם ועד העולם ובין פ' מעולם ועד עולם כולם רומזים לאריך וזעיר (מ"מ).
⁶²²⁵ פי' כי שנות עולם וימי עולם הם בזעיר והיינו דקאמר והא אוקמוה באידרא וכו' שכן כתיב בא"ר דף קל"ח ע"ב שנים קדמוניות אינון ימי קדם. שנות עולם אינון ימי עולם וכו' נמצא ששנים קדמוניות וימי קדם הם באריך שנות עולם וימי עולם הם בזעיר. והביא הזוהר ראייה על זעיר שנק' עולם. ועל אריך לא הוצרך להביא ראייה שכיון שהוא נעלם ביותר ראוי שיקרא עולם (מ"מ).
⁶²²⁶ פי' ולעיל אמר דכל מאן דאיהו דחיל חטאה איקרי אדם. ולכך הקשה הא תנינן בהפך דאין נק' אדם אלא מי שהוא כליל דכר ונוקבא, ותירץ ודאי הכי הוא והכל אמת שלעולם אדם לא איקרי אלא מאן דאתחבר דכר ונוקבא וכדין דחיל חטאה נמצ' דתרווייהו איתנהו (מ"מ).
⁶²²⁷ פי' שחסד על ידו נבנה העולם ואי אפשר להבנות האדם אם לא יהיה זכר ונקבה שאז יולידו בניו ובנות וזהו בנין העולם וז"ש ולא יכיל לאתבנאה אי לא אשתכח דכר ונוקבא (מ,מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ד"א וחסד יי מעולם ועד עולם⁶²²⁸ (על יראיו) אלין אינון כהני דאתו מסטרא דחסד ואחסינו אחסנא דא דנחית מעולם דלעילא לעולם דלתתא על יראיו כהני דלתתא דכתיב (ויקרא טז ו) וכפר בעדו ובעד ביתו לאתכללא בכללא דאדם (תהלים קג יז) וצדקתו לבני בניו משום דזכה לבני בניו⁶²²⁹:</p>	<p>דבר אחר "וחסד ה' מעולם ועד עולם" אלה אותם כהנים שבאו מצד החסד, וירשו ירושה זו שירדה מעולם שלמעלה לעולם שלמטה, "על יראיו", כהנים שלמטה, שנאמר "וכפר בעדו ובעד ביתו", להתכלל בכלל של אדם. "וצדקתו לבני בניו", משום שזכה לבני בניו.</p>
<p>אמר רבי יהודה אי הכי מהו וצדקתו⁶²³⁰ וחסדו מבעי ליה אמר רבי אלעזר היינו רוא דתנינן בזאת⁶²³¹ (בראשית ב כג) כי מאיש לוקחה וכתוב (שם) לזאת יקרא אשה וזאת אתכלילת באיש דהיינו חסד וזאת נוקבא חסד דכר ובגין כך דכר דאתי מסטרא דחוורא דא אקרי חסד וזאת אתקרי צדק דאתיא מסטר סומקא ובגין כך אקרי אשה:</p>	<p>אמר רבי יהודה, אם כך מהו "וצדקתו" היה צריך להיות "וחסדו". אמר רבי אלעזר, היינו סוד ששנינו בזאת, "כי מאיש לוקחה זאת", ונאמר "לזאת יקרא אשה", וזאת נכללה באיש, שהיינו חסד, וזאת נקבה, חסד זכר. ולכן זכר שבא מצד הלבן הזה נקרא חסד, וזאת נקראת צדק, שבאה מצד אדום, ולכן נקראת אשה.</p>
<p>והיינו דכתיב וצדקתו מאי וצדקתו צדקתו דחסד בת זוגו דאתבסמא דא בדא ובגין כך תנינן כל כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו אמר ר' יצחק משום דלית שכינתא⁶²³² שריא במאן דלא אנסיב וכהני בעי⁶²³² יתיר מכל שאר עמא לאשריית בהו שכינתא וכיון דשרת בהו שכינתא שריא בהו חסד ואקרונ חסידים ובעיין לברכא עמא הה"ד (תהלים קמה י) וחסידיך יברוכה וכתוב (דברים לג ח) תמיד ואוריך לאיש חסידך ומשום דכהנא אקרי חסיד בעי לברכא ובגין כך כתיב (במדבר ו כג) דבר אל אהרן ואל בניו [לאמר] (וגו') כה תברכו מאי טעמא משום דאקרונ חסידים וכתוב וחסידיך יברוכה⁶²³³:</p>	<p>והיינו מה שנאמר "וצדקתו", מה זה "וצדקתו", צדקתו של חסד, בת זוגו, להתבשם זה בזה. ולכן למדנו כל כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה, שנאמר "וכפר בעדו ובעד ביתו". אמר רבי יצחק משום שאין שכינה שורה במי שלא נשא (אשה), וכהנים צריכים יותר מכל שאר העם להשרות בהם שכינה, וכיון ששורה בהם שכינה שורה בהם חסד ונקראים חסידים, וצריכים לברך את העם, זהו שנאמר "וחסידיך יברוכה", ונאמר "תומיך ואוריך לאיש חסידך". ומשום שכהן נקרא חסיד, צריך לברך, ולכן כתוב "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו", למה, משום שנקראים חסידים, ונאמר "וחסידיך יברוכה".</p>
<p>כה תברכו את בני ישראל אמור להם כה תברכו בלשון הקדש כה תברכו ביראה כה תברכו בענוה אמר ר' אבא כה תברכו תאנא האי צדק אתקרי כ"ה⁶²³⁴ דכל דינין מתערין מכ"ה ונ"א מינהו והיינו</p>	<p>"כה תברכו את בני ישראל אמור להם", כה תברכו בלשון הקודש, כה תברכו ביראה, כה תברכו בענוה. אמר רבי אבא כה תברכו, למדנו הצדק הזה נקרא כ"ה, שכל הדינים מתעוררים</p>

⁶²²⁸ פי' חסדים שבאים מאריך עד זעיר. ומזעיר ג"כ הם משפיעים אל יראיו (מ"מ).

⁶²²⁹ פי' כיון שזכה לבני בניו ודאי בכח השכינה הנק' צדק שהיא שרוייה עמו וזש"ה וצדקתו לבני בניו בשביל צדקתו זכה לבני בניו. ולכך הקשה ר' יהודה וחסדו מבעי ליה שע"י החסד הוא שזכה לבני בניו (מ"מ).

⁶²³⁰ "מאי וצדקתו" שיש בה דין (מ"מ).

⁶²³¹ ר"ל שמלכות נק' זאת ונק' צדק והיא בת זוג דזעיר הנק' איש ונקרא חסד. וכיון שהשכינה שרוייה עמו ודאי גם הזכר שהוא חסד שורה עמו. וכאלו אמר הכתוב וצדקתו וחסדו לבני בניו. שבשביל המלכות הנק' צדק ובשביל זעיר הנק' חסד זוכה לבני בניו. ולכך הביא ראיה מהכהנים דכיון דשרת בהו שכינתא שרא בהו חסד (מ"מ).

⁶²³² בעיין (דפ"ו).

⁶²³³ כאלו אמר יברכו כה וכן כה תברכו ר"ל לכה תברכו (מ"מ).

⁶²³⁴ כתב הרב בס"ה בדרוש ברכת כהנים טעם שנק' השכינה כה לפי שבפסוק ישא ה' יש כ"ה אותיות. ותכין לשם כ"ב העליון שהם מ"ה ואד"ני. כי מ"ה וס"ה יש בהם כ"ב אותיות במילואם כי עתה מתמלאים

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאמר ר' אלעזר מהו מכה (דכה) [רבה] כלומר מכה מן כה⁶²³⁵ וכתוב (שמות ז טז) והנה לא שמעת עד כ"ה כמה דאנזים משה וכתוב (שם יז) בזאת תדע כי אני יי' וכלא חד:</p>	<p>מכ"ה (ממנו). והיינו מה שאמר רבי אלעזר, מה זה "מכה (שכה) רבה", כלומר מכה, מפה. ונאמר "והנה לא שמעת עד כ"ה", כמו שא"ם משה, ונאמר "בזאת תדע כי אני ה'", והכל אחד.</p>
<p>קמו/א</p>	
<p>וכתיב (שמות ז כג) ולא שת לבו גם לזאת דזמינא לחרבא ארעיה ומהאי כ"ה מתערין דינין⁶²³⁶ ומדאתחבר עמה חסד אתבסמת⁶²³⁷ ובגין כך אתמסר דא לכהן דאתי מחסד בגין דתתברך ותתבסם:</p>	<p>ונאמר "ולא שת לבו גם לזאת", שהזמינה להחריב את ארצו, ומהכ"ה הזאת מתעוררים הדינים, ומשהתחבר עמה חסד, מתבשמת, ולכן נמסר זה לכהן שבא מחסד כדי שתתברך ותתבשם.</p>
<p>כ"ה הה"ד (במדבר ו כג) כה תברכו כלומר אע"ג דהאי כה אשתכחת בדינין⁶²³⁸ תבסמון לה ותברכון לה דכתיב כה תברכו את בני ישראל תברכו בהאי חסד לכ"ה ותתבסמון⁶²³⁹ לה לקבליהו דישראל בגין דלא ישתכחון בה דינין הה"ד כה תברכו את בני ישראל אמור להם אמרו לא כתיב אלא אמור לאפקא משרבו הפריצים דלא מפרסמין מלה⁶²⁴⁰ דהא לא אתפקדו לפרסמא [שמא] משמע דכתיב (במדבר ו כג) אמור להם אמור סתם ד"א אמור [כיון] דכתיב כה תברכו</p>	<p>כ"ה, זהו שנאמר "כה תברכו", כלומר אף על גב שה"כה" הזאת נמצאת בדינים, תבשמו אותה ותברכו אותה, שנאמר כה תברכו את בני ישראל, תברכו בחסד זה את כ"ה, ותבשמו אותה מול ישראל, כדי שלא ימצאו בה דינים, זהו שנאמר "כה תברכו את בני ישראל אמור להם". לא כתוב "אמרו" אלא "אמור", להוציא משרבו הפריצים שלא מפרסמים דבר, שהרי לא הצטוו לפרסם השם, משמע שנאמר "אמור להם", אמור סתם. דבר אחר, אמור, כיון שנאמר "כה תברכו", למה לא כתוב "תאמרו", אלא שנה רבי יהודה, "אמור להם", זכו להם, לא זכו, אמור סתם.</p>

ע"י נה"י דתבונה שהם ג' מוחין הרי הכל כ"ה ולכך המ' נק' כ"ה בסוד כה תברכו שהם כ"ה אותיות שבפסוק ישא ה' שהם כ"ב אתון דשני שמות הנז' וג' פסוקים שבברכת כהנים שהם נגד ג' מוחין הרי כ"ה (מ"מ).

⁶²³⁵ ור"ל שהדינים הם מן כה שהיא המייסרת לאדם (מ"מ).

⁶²³⁶ בחינה אחת היא צדק ובחינה שנית היא זאת ובחינה שלישית כה, בענין שצדק היא ממש מדת אחרונה שבה שהיא דין ממש דנה את העולם בדיניה, ולמעלה מבחינה זאת היא בחינה הנקראת זאת דהיינו שהיא נקראת א"ת וכלולה משבעה מדות ולפיכך היא נקראת זא"ת, ובחינה זו היא דין אבל לא כצדק, ולמעלה מבחינה זו היא בחינת כ"ה והיא נגד הבינה, וכמו שמהבינה מתערין דין כן במלכות עצמה מתערין דינין מכחות הבינה אל שאר המציאות, וז"ש "מהאי כה מתערין דינין" ומכה מתעוררים לזאת ושם הם בעצם, ומשפיע אותם לצדק וצדק היא הפועלת אותם בתחתונים (אור יקר).

⁶²³⁷ עתה שאנו אומרים שהדינים הם מתעוררים ממנה "מדאתחבר חסד עמה מתבסמא" שאין הדינים מתעוררים שאם היה שממש היתה דין לא היתה מתבסמת על ידי הכהנים אלא על ידי הלויים כדכתיב ועבד הלוי הוא שעל ידי השיר היו מתקנים דין הגבורה ממקורו, אמנם כ"ה שאין עיקרה דין אלא דינים מתערים מינה לכך "מדאתחבר חסד עמה מתבסמא ובגיני כך אתמסר דא לכהן" ולא ללוי כדאמרן (אור יקר).

⁶²³⁸ וענין "דינין מתערין מינה" הכוונה שבעוד שהם במלכות בשלש ראשונות עדיין השפע בה רחמים ואין אותו הדין מתגלה ולא יקרא דין בעצם אלא במדרגות המלכות, וכערך הספירות בעצמם בבינה גבורה מלכות הם ערך שלש בחינות אלו במלכות עצמה אל גלוי הדין, לכך הם שלש אלו, ואמרו "אתמסר דא לכהן" לאו דווקא כ"ה כי גם צדק וזאת נמסר לכהן דכתיב בזאת יבא אהרן וכתוב כהניך ילבושו צדק וכתוב וצדקתו לבני בנין כדאמרין לעיל, אלא כיון דמינה ובה מתערין דינין, על ידי, היותה מיוחדת לגבורה, הלויים מסלקים הגבורה ומתקנים אותה והכהנים מייחדים המלכות בחסד שלא יתעורר בה הדינים שבה, כלומר "אף על גב דהאי כה אשתכחת בדינין" שהם נשפעים בה (מכבר) מהגבורה והם נעלמים בה ושקטים על שמריהם "תברכון לה", ואין כוונת הכתוב לומר בכה תברכו את בני ישראל כמשמעו אלא בחסד תברכו לכה ולהכי קאמר "כלומר" וכפל ואמר "תבסמון ותברכון" מפני שהם שתי דברים האחד למתק הדין שבה ונוסף על זה לברך אותה להשפיע בה שפע ברכה ומאחר שאמר "תברכו" מכל שכן "תבסמון" שאי אפשר ברכה אם לא תתבסם קודם (אור יקר).

⁶²³⁹ ותבסמון (דפ"ו).

⁶²⁴⁰ נזכר בדרוש רז"ל שהכהנים היו מבליעים את השם בנעימה (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמאי לא כתיב תאמרו⁶²⁴¹ אלא תני ר' יהודה אמור להם זכו להם לא זכו אמור סתם:</p>	
<p>ר' יצחק פתח (דניאל י ז) וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה וגו' וראיתי אני דניאל לבדי והא תנינן אינהו נביאי ואיהו לאו נביא ומאן נינהו חגי זכריה ומלאכי אי הכי אתעביד קדש חול⁶²⁴² והא כתיב לא ראו⁶²⁴³ אמאי דחילו ובדניאל כתיב וראיתי אני ולא דחיל ואיהו לאו נביא הא חול קדש:</p>	<p>רבי יצחק פתח "וראיתי לבדי את המראה, והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה וגו'". "וראיתי אני דניאל לבדי", והרי שנינו, הם נביאים, והוא לא נביא. ומיהם, חגי זכריה ומלאכי. אם כך נעשה קודש חול, והרי נאמר "לא ראו למה פחדו", ובדניאל כתוב "וראיתי אני ולא פחד", והוא לא נביא, הרי חול קודש.</p>
<p>אלא הכי תאנא כתיב (תהלים כז ג) אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוסח בזאת הא דאמרן זאת עדבא חולקיה לא[ת]חסנא ולמעבד ליה נוקמין ותנא עביד קב"ה לדוד רתיכא קדישא עם אבהתא⁶²⁴⁴ כתרין עלאין קדישין דכלא דאחסינו אבהתא⁶²⁴⁵ ותאנא מלכו ירית דוד לבנוי בתרוי ובאתר מלכו דלעילא אתקף ואחסינ הוא ובנוי מלכו דא דלא אעדי משולטניהון⁶²⁴⁶ לדרי דרין ותאנא בשעתא דהאי כתר דמלכותא אתער לבנוי דדוד לית מאן דקאים קמיה:</p>	<p>אלא כך למדנו, כתוב "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוסח", בזאת זה שאמרנו, זאת נחלת חלקו לירש, ולעשות לו נקמות. ושנינו עשה הקדוש ברוך הוא את דוד מרכבה קדושה עם האבות, כתרם עליונים קדושים של הכל שירשו האבות. ולמדנו, שדוד הוריש מלכות לבניו אחריו, ובמקום מלכות העליונה התחזק וירש הוא ובניו מלכות זו, שלא תעבור משלטונם לדורי דורות. ולמדנו שכתר המלכות הזה התעורר לבני דוד, אין מי שיעמוד לפניו.</p>
<p>וראיתי אני דניאל לבדי את המראה משום דמבנוי דדוד הוה⁶²⁴⁷ דכתיב (דניאל א ו) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו' והוא חמא וחדוי בהאי דהוא מסטר אחסנת חולקא עדבא דאבוי ומשום דהוה דיליה הוא סביל ואחריני לא סביל⁶²⁴⁸ דאמר רבי שמעון בשעתא דהאי כ"ה אתער בדינוי לא יכלין בני עלמא למיקם קמיה ובשעתא דפרסין כהני ידיהו דאטיין מחסד אתער חסד דלעילא ואתחבר בהאי כה ומתבסמא ומתברכא באנפין נהירין לבני ישראל ואתעדי מנהון דינין:</p>	<p>"וראיתי אני דניאל לבדי את המראה" משום שמבני דוד היה, שנאמר "ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו'", והוא ראה ושמח בזה, שהוא מצד ירושת חלק נחלת אביו, ומשום שהיה שלו, הוא סבל ואחרים לא סבלו. שאמר רבי שמעון, בשעה שהכ"ה הזאת מתעוררת בדיניה, לא יכולים בני העולם לעמוד לפנייה. ובשעה שהכהנים פורשים ידיהם, שבאים מחסד, מתעורר חסד שלמעלה ומתחבר בכ"ה הזאת ומתבשמת ומתברכת בפנים מאירות לבני ישראל, ומעבירים מהם דינים.</p>
<p>הה"ד כה תברכו את בני ישראל ולא לשאר עמין בגין כך כהן ולא אחרא כהן בגין דיתער האי</p>	<p>זהו שנאמר "כה תברכו את בני ישראל", ולא את שאר העמים, בגלל כך כהן ולא אחר. כהן כדי שיתעורר הכתר הזה שלו, חסד על</p>

⁶²⁴¹ פי' לפי פי' א' דייק מדלא כתיב אמרו להם אלא אמור ש"מ דיש פעמים שמגלים שם המפורש. ויש פעמים דאמור סתם ולפי ד"א דייק מדלא כתיב תאמרו להם כמו כה תברכו דרישא דקרא. ש"מ דאם זכו מגלים להם שם המפורש וז"ש זכו להם לא זכו אמור סתם. לכך כתיב אמור ולא תאמרו דאי כתיב תאמרו משמע שבכל זמן תאמרו להם (מ"מ).

⁶²⁴² פי' שהם שהיו נביאים נעשו חול שלא ראו את המראה (מ"מ).

⁶²⁴³ היא קושיא אחרת (מ"מ).

⁶²⁴⁴ פי' שהיא רגל ד' כמו האבות שהם ג' רגלי הכסא (מ"מ).

⁶²⁴⁵ פי' הם מג"ת שירשו הארתם אברהם יצחק ויעקב שבעו"הז (מ"מ).

⁶²⁴⁶ משולטניהון (דפ"ו).

⁶²⁴⁷ כמ"ש בפרקי דר"א סוף פרק נב (לש"ו).

⁶²⁴⁸ פי' בכאן מתרץ קושיא הב' אמאי דחילו כיון שלא ראו. והתירוץ הוא כמ"ש בגמ' אע"ג דאינהו לא חזו מזליהו חזא וז"ש הזוהר ואחריני לא סבילי שנשמתם לא יכלה לסבול הארת השכינה אע"פי שהם לא ראו כלום מזלם ונשמתם ראו ולא יכלו לסבול (מ"מ).

796

זהר ויקרא חלק א'

<p>כתרא דיליה חס"ד על ידוי דאקרי חסיד דכתיב (דברים לג ח) לאיש חסידך והוא אתי מסטרא דחסד וכתיב (תהלים קמה י) וחסידיך יברכוכה אל תקרי יברכוכה אלא יברכו כ"ה כה תברכו בשם המפורש כה תברכו בלשון הקדש:</p>	<p>ידו, שנקרא חסיד, שנאמר "לאיש חסידך", והוא בא מצד החסד. ונאמר "וחסידך יברכוכה", אל תקרי יברכוכה אלא יברכו כ"ה, כה תברכו בשם המפורש, כה תברכו בלשון הקודש.</p>
<p>תאנא אמר ר' יהודה בשעתא דכהנא דלתתא קם ופרים ידוי כל כתרין קדישין דלעילא מתערין ומתתקנין לאתברכא ונהרין מעומקא דבירא⁶²⁴⁹ דאתמשך להו מההוא עומקא⁶²⁵⁰ דנפק תדיר ולא פסיק ברכאן דנבען מבויעין לכלהו עלמין ומתברכן ומתשקיין מכלהו:</p>	<p>למדנו, אמר רבי יהודה, בשעה שהכהן שלמטה קם ופורש ידיו, כל הכתרים הקדושים שלמעלה מתעוררים ומתתקנים להתברך ומאירים מעומק הבאר, שנמשך להם מאותו עומק שיוצא תמיד, ולא פוסקים הברכות הנובעות מבויעים לכל העולמות, ומתברכים ומשקים מכלם.</p>
<p>ותאנא בההוא זמנא לחישותא ושתיקותא הוי בכל עלמין למלך דבעי לאזדווגא במטרוניתא ובעי למעאל לה בלחישו וכל שמשין מתערין בההוא זמנא ומלחשין הא מלכא אתי לאזדווגא במטרוניתא מאן מטרוניתא דא כנסת ישראל מאן כ"י כנסת ישראל סתם⁶²⁵¹:</p>	<p>ולמדנו באותו זמן, לחש ושתיקה יש בכל העולמות. (משל) למלך שרוצה להזדווג במלכה, ורוצה להיכנס אליה בלחש, וכל השמשים מתעוררים באותו זמן ומתלחשים. הרי המלך בא להזדווג במלכה, מי המלכה, זו כנסת ישראל. מי כנסת ישראל, כנסת ישראל סתם.</p>
<p>תאנא אמר רבי יצחק כהן בעי לזקפא ימינא על שמאלא דכתיב (ויקרא ט כב) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם ידו כתיב ולא ידיו משום דשבהא דימינא על שמאלא אמר רבי אלעזר רזא הוא משום דכתיב (בראשית ג טז) והוא ימשול בך⁶²⁵² תאנא כהן דבעי לפרסא ידוי בעי דיתוסף קדושה:</p>	<p>למדנו, אמר רבי יצחק, כהן צריך לזקוף ימין על שמאל שנאמר "וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם". "ידו" כתוב, ולא ידיו, משום ששבח הימין על השמאל. אמר רבי אלעזר סוד הוא משום שנאמר "והוא ימשול בך". למדנו כהן שרוצה לפרש ידיו, צריך שיתוסף קדושה</p>
<p>קמו/ב</p>	
<p>על קדושה דיליה דבעי לקדשא ידוי על ידא דקדישא מאן ידא דקדישא דא ליואה דבעי כהנא ליטול קדושה דמיא מידי דכתיב וקדשת את הלויים⁶²⁵³ הא אינון קדישין וכתיב בהו בלויים (במדבר יח ב) וגם את אחיך מטה לוי וגו' שבט אביך כלל מכאן דכל כהן דפרים ידוי בעי לאתקדשא ע"י דקדישא ליתוסף קדושה על קדושתיה ועל דא לא יטול קדושה דמיא מבר נש אחרא דלא הוי קדישא:</p>	<p>על קדושתו, שצריך לקדש ידיו על (ידי) יד הקדוש, מיהו יד הקדוש, זה לוי, שצריך כהן ליטול קדושה של מים מידי, שנאמר "וקדשת את הלויים", הרי הם קדושים, ונאמר בלויים "וגם את אחיך מטה לוי וגו'". "שבט אביך" כלל, מכאן שכל כהן שפורש ידיו צריך להתקדש על ידי קידוש להוסיף קדושה על קדושתו, ולכן לא יטול קדושה של מים מאדם אחר שאיננו קדוש.</p>

⁶²⁴⁹ פי' עשר ספי' דמ' מאירים מיסוד דזעיר הנק' עמיקא, ולכן אמר כל כתרין קדישין דלעילא שהם י"ס דמ' מתערין וכו' ונהרין מעמיקא דבירא (מ"מ).

⁶²⁵⁰ פי' מיסוד דאימא שהוא נגיד ולא פסיק א"כ י"ל כל כתרין קדישין דלעילא וכו' הם עשר ספי' דזעיר ודמ'. מעומקא דבירא הוא יסוד דאימא כמ"ש בפ' בשלח דף ס"ג ע"ב וכתבנו שם בשם הרב ז"ל שיסוד דבינה נקרא עמקא דבירא ומ"ש מההוא עומקא דנפק וכו' הוא יסוד דאבא (מ"מ).

⁶²⁵¹ יובן במ"ש הרב בדרוש ברכת כהנים וז"ל בקיצור בברכת כהנים נכנסים מקיפי אבא שהם ל"מ דצלם דאבא בסוד פנימיות בתוך זעיר לצורך הזווג. ואז ע"י כניסת המקיפין אלו ניתוסף אור גדול במוחין דזעיר ואז נבקע יסוד דאימא וע"י ריבוי האור נעשה זווג דישראל ולאח בועבר. ודיעקב ורחל בנפילת אפים עכ"ל בקיצור. ואפשר שמ"ש כנסת ישראל סתם שע"י ברכת כהנים שנכנסים ל"מ דצלם דאבא גורם לזווג לאח ורחל ולכן אמר כנסת ישראל סתם (מ"מ).

⁶²⁵² פי' זעיר שהוא נבנה מהחסדים שהוא ימין. ימשול במלכות שנבנית מהגבורות שהוא שמאל (מ"מ).
⁶²⁵³ עי' הערה שלנו לעיל קט ע"ב.

זהר ויקרא חלק א'

<p>ובצניעותא דספרא תאנא לוי דאתקדש כהנא על ידוי בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא ואמאי לוי ויתקדש על ידא דכהנא אחרא תאנא כהנא אחרא לא בעי דהא כהן דלא שלים לא בעי האי כהנא שלים לאתפגם על ידא דפגימא דלא שלים אבל לוי דאיהו שלים ואתחזי לסלקא בדוכנא ולמפלח במשכן זמנא הא שלים הוא והא אקרי קדוש דכתיב וקדשת את הלויים⁶²⁵⁴.</p>	<p>ובספרא דצניעותא למדנו, לוי שהכהן התקדש על ידו, צריך הוא להתקדש בתחלה, ולמה לוי, שיתקדש על ידי כהן אחר. למדנו כהן אחר לא צריך, שהרי כהן שאינו שלם, לא צריך זה הכהן השלם להתקדש על ידי פגום שלא שלם. אבל לוי, שהוא שלם וראוי לעלות לדוכן ולעבוד באהל מועד, הרי הוא שלם, והרי נקרא קדוש, שנאמר "וקדשת את הלויים".</p>
<p>א"ר תנחום אף אקרי טהור דכתיב (במדבר ח ו) וטהרת אותם ובגין כך בעי לאתוספא⁶²⁵⁵ כהנא קדושה על קדושתיה תאנא כהנא דפרים ידוי בעי דלא יתחברון אצבען דא בדא בגין דיתברכין⁶²⁵⁶ כתרין קדישין כל חד וחד בלחודוי כמה ודאתחזי ליה בגין (דיתחזי ליה ובגין) דשמא קדישא בעי לאתפרשא באתון רשימין דלא לאערבא דא בדא ולא יתכוון (נ"א ולא תכוונא) באינון מלין:</p>	<p>אמר רבי תנחום, אף נקרא טהור, שנאמר "וטהרת אותם", ולכן צריך להוסיף כהן קדושה על קדושתו. למדנו כהן שפורש ידיו, צריך שהאצבעות לא יתחברו זו בזו, כדי שיתברכו כתרים קדושים כל אחד ואחד לכדו כמו שראוי לו, משום ששם הקדוש צריך להתפרש באותיות רשומות, שלא לערב זה בזה, ולא יתכוון (ולהתכוון) באותם דברים.</p>
<p>א"ר יצחק בעי קב"ה דיתברכון עלאי בגין דיתברכון תתאי ויתברכון עלאי (על ידוי דתתאי) דאינון קדישין בקדושה עלאה ועל ידא דתתאי דאינון קדישין בקדושה עלאהו דאינון קדישין מכל קדישין דלתתא דכתיב (תהלים קמה י) וחסידיך יברכוכה:</p>	<p>אמר רבי יצחק רוצה הקדוש ברוך הוא שיתברכו עליונים כדי שיתברכו תחתונים, ויתברכו עליונים כדי שיתברכו תחתונים, ויתברכו עליונים שהם קדושים בקדושה עליונה על ידי התחתונים שהם קדושים בקדושה עליונה, שהם קדושים מכל קידושים שלמטה, שנאמר "וחסידיך יברכוכה".</p>
<p>א"ר יהודה כל כהן דלא ידע רזא דא ולמאן מברך ומאן היא ברכתא דמברך לאו ברכתא דיליה ברכתא והיינו דכתיב (מלאכי ב ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו מאי דעת דעת סתם ותורה יבקשו מפיהו עלאין יבקשו מפיהו ומאי יבקשו מפיהו תורה תורה סתם:</p>	<p>אמר רבי יהודה, כל כהן שלא יודע סוד זה, ולמי מברך ומהי הברכה שמברך, אין ברכתו ברכה. והיינו מה שנאמר "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו". מה זה דעת, דעת סתם, "ותורה יבקשו מפיהו" עליונים יבקשו מפיהו, ומה יבקשו מפיהו, תורה, תורה סתם.</p>
<p>[היך] (היא) אחידא תורה דלעילא דאקרי תורה סתם [דתניא] תורה שבכתב ותורה שבע"פ [באינון] (דאינון) כתרין עלאין דאתקרון הכי מ"ט כי מלאך יי' צבאות הוא ותנינא דבעי כהנא לכוונא באינון מלין דלעילא ליחדא שמא קדישא כמה דאצטריך:</p>	<p>איך אחוזה תורה שלמעלה שנקראת תורה סתם, שלמדנו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, באותם כתרים עליונים שנקראו כך, למה, כי מלאך ה' צבאות הוא. ולמדנו שצריך הכהן לכוון באותם דברים שלמעלה ליחד את השם הקדוש כפי שצריך.</p>
<p>אמר ר"ש תאנא בצניעותא דספרא שמא קדישא אתגלייא ואתכסייא⁶²⁵⁷ דאתגלייא כתיב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א דאתכסייא כתיב באתון אחרן ומההוא דאתכסייא ההוא טמירא (ס"א אחרנין וההוא דאתכסייא הוא טמירו) דכלא:</p>	<p>אמר רבי שמעון למדנו בספרא דצניעותא, שם הקדוש גלוי ומכוסה, שגלוי הרי נאמר ביו"ד ה"א וא"ו ה"א, שמכוסה כתוב באותיות אחרות. ואותו שמכוסה הוא הנסתר (אחרים) ואותו שמכוסה הוא נסתר) של הכל.</p>

⁶²⁵⁴ עי' הערה שלנו לעיל קט ע"ב.

⁶²⁵⁵ לאוספא (דפ"ו).

⁶²⁵⁶ דיתברכון (דפ"ו).

⁶²⁵⁷ לעיל עג ע"א ולקמן רפט ע"א וקנט ע"א (לש"ו).

798

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ר יהודה ואפילו ההוא דאתגלייא אתכסיא באתוון אחרן בגין ההוא טמירא דטמירין בנו דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמא קדישא ולמיתת רחמי [דכלהו כלילין בדיבור דכ"ב אתוון⁶²⁵⁸] (כלהו דכלהו כלילין בכ"ב אתוון כתרין) בתרי דרחמי:</p>	<p>אמר רבי יהודה, ואפילו אותו שמגולה מכוסה באותיות אחרות בגלל אותו טמיר הטמירים בפנים, שהרי כאן צריך הכהן לצרף שם הקדוש ולהוריד רחמים, (כלם) שכולם כלולים בדיבור של עשרים ושתים אותיות, (שכולן מדות) (בשני כתרים) כתרי הרחמים.</p>
<p>ובהני אתוון דהאי שמא סתימאן כ"ב ומכילין דרחמי וי"ג דעתיקא סתים וגניזי מכלא ומ' דאתגליין מזעיר אנפין וס"א בז"א ומתחברין כלהו בצרופא דשמא חד דהוה מכוון כהנא כד פריס ידוי בכ"ב אתוון גליפין:</p>	<p>ובאותיות אלו של השם הזה סתומים עשרים ושתים מדות הרחמים, ושלוש עשרה של העתיק נסתר וגנוז מהכל, ותשע שהתגלו מזעיר אנפין (בזעיר אנפין), ומתחברים כולם בצרוף שם אחד שהיה הכהן מכוון כשפרס ידיו בעשרים ושתים אותיות חקוקות.</p>
<p>ותאנא כד הוה צניעותא בעלמא הוה מתגלייא שמא דא לכלא מדאסגי חציפותא בעלמא סתים באתווי דכד הוה מתגלייא כהנא מכוין ושמא מתפרש במאי מכוין בסתימא דטמיר וגניזי ומתגלייא⁶²⁵⁹ ומתפרש מדאסגי חציפותא בעלמא סתים כלא באתוון רשימין:</p>	<p>ולמדנו כשהיתה צניעות בעולם, היה מתגלה שם זה לכל. משרבתה החוצפה בעולם, נסתר באותיותיו, שכשהיה מתגלה הכהן היה מכוון, והשם מתפרש, במה מכוון, מכוון בנסתר שטמיר וגנוז ומתגלה ומתפרש. משהתרבתה החוצפה בעולם, נסתר הכל באותיות רשומות.</p>
<p>ות"ח דכל הני כ"ב אתוון (ס"א רחמי) וס"א דכל הני כ"ב מכילין דרחמי</p>	<p>ובא וראה שכל אלו עשרים ושתים אותיות (רחמים) (שכל אלו עשרים ושתים מדות הרחמים)</p>
<p>רע"מ:</p>	<p>רעיא מהימנא</p>
<p>[פקודא בתר דא ברכת כהנים] (במדבר ו כד- כו) יברכך יי' יאר יי' ישא יי' מקורא⁶²⁶⁰ [דתלת] (מתלת) שמהן אלין (יוד ה"א וא"ו ה"א) [יו"ד ה"י וא"ו ה"י]⁶²⁶¹ קדושה אהי"ה אהי"ה אהי"ה⁶²⁶²</p>	<p>מצוה, אחרי זו ברכת כהנים, יברכך ה' יאר ה' ישא ה', מקור משלשה שמות אלו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) קדושה, אהי"ה אהי"ה אהי"ה שמקורו יו"ד ה"א וא"ו</p>

⁶²⁵⁸ (ס"א דכלהו מכילין) כתרי (דפ"ק).

⁶²⁵⁹ ומגלייא (דפ"ו).

⁶²⁶⁰ דבו ג' יודין (יהל אור).

⁶²⁶¹ פירוש כי אלו השלשה הויות הנזכרות הנרמזות בי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים וע"ש. ואמר כי המקור שלהם מהיכן יצאו הוא משם הוית ס"ג אשר היא ברישא תניינא דעתיקא כנז'. וכבר ידעת ענין יב"ק שהם ר"ת יחוד ברכה קדושה ואלו השלשה הויות הנזכרים שלשתם נקראים ברכה ונרמזות בפסוק יברכך ה' וישמרך ואח"ך ענין קדושה היא ברישא תליתאה אשר היא הוית דמילוי אלפין כנ"ל והנה זו הרישא תליתאה היא הנקראת מוח' סתימאה דעתיקא ובכל מקום בחינת הקדושה היא במוחין כנודע כי כל קדש הוא בחכמה שהוא במוח. ואמנם רוחא דרישא קדמאה לרוב מעלתו העליונה לא יכלה להתלבש בשום אבר אלא בבחינת הבל היוצא מן הפה ואף גם זה אינו מושג עתה רק לעתיד דרחצין אבהתנא לאתלבשה ביה כנ"ל. ורישא תנינא אינו כל כך נעלם כמוהו ולכן נתלבש למטה בסוד שערות הזקן דדיקנא דעתיקא כנז' שהוא יותר חומרי מהבל הפה אבל אינם בחינת אבר ממש אבל רישא תליתאה נתפשט עד החוטם דעתיקא שהוא אבר עצמי ואותו ההבל היוצא משם הוא נמשך מרישא תליתאה הנקרא מוחא סתימאה והנה חוטם הוא בגי' ס"ג והענין הוא כי אעפ"י שיצא מרישא תליתאה שהוא שם מ"ה דאלפין וס"ג הוא לעילא מיניה ברישא תנינא עכ"ז הענין הוא כי אמת הוא שהחוטם הוא ברישא תליתאה אבל הוא בגמטריא ס"ג לרמוז כי משם נמשך ס"ג אשר ברישא תניינא שהוא למעלה ממנו ומשם יצא רישא תליתאה וגם לטעם זה חוטם הוא בגמטריא שלשה שמות של אהי"ה אהי"ה אהי"ה (שער מאמרי רשב"י).

⁶²⁶² וטעם היות החוטם הנז' עולה בגמט' שלשה שמות אהי"ה אהי"ה אהי"ה שהיא בבניה הטעם הוא לפי שהחוטם הוא בינה ולכן נרמז בו שם אהיה שהוא בבניה וטעם הדבר הוא כמה שידעת כי שם ס"ג מתלבש בשם מ"ה דאלפין כנז' בתקונין דקכ"א. וכנגד השלשה יודין שיש בשם ס"ג יש שלשה אלפין במילוי מ"ה שהם סוד שלשה שמות אהי"ה שמתחילין באות אלף והם בגמטריא ס"ג וכל זה להורות כי הם נמשכין מן שם ס"ג דברישא תנינא. וזהו סוד פסוק (תהלים נג ד) כלא ס"ג כי אפי' שם מ"ה דאלפין נרמז בו ענין שם ס"ג. והנה מזה החוטם

זהר ויקרא חלק א'

<p>דמקורא⁶²⁶³ דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א קשורא דתרויהו יחוד דתרווייהו אדנ"י דביה א"י (ד)רמיזין איהדונה"י (ס"א יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעיתא ושכינתא איהי יאהדונה"י⁶²⁶⁴)⁶²⁶⁵ (ס"א מקורא מג' שמהן אלין יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכו' דרמיזין יאהדונה"י) ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהדונה"י ונ"א אידהונה"י⁶²⁶⁶ ורמיזין א"י⁶²⁶⁷ רביעאה ומתרו (דתרי) שמהן מפרשן דרשימין בהון⁶²⁶⁸ ע"ב:</p>	<p>ה"א, הקשר של שניהם, היחוד של שניהם, אדנ"י, שבו א"י, שרמוזים איהדונה"י (יאהדונה"י וזה העמוד האמצעי והשכינה היא יאהדונה"י) (מקור מג' שמות אלו יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכו' שרמוזים יאהדונה"י וזה העמוד האמצעי השכינה איהדונה"י) (אידהונה"י) ורמוזים א"י רביעי משני שמות מפרשים שרשומים בהם.</p>
<p>קמז/א</p>	
<p>משה אמרן בתרי זמני זמנא קדמאה אמר י"ג מכילן דעתיקא⁶²⁶⁹ דעתיקין סתימא דכלא ולנחתא אלין לאתרו (באתר) דדינא אשתכחו) לאכפיא להו:</p>	<p>משה אמר אותן בשתי פעמים, פעם ראשונה אמר שלש עשרה מדות של עתיק העתיקים, נסתר הכל, להוריד אלה למקום שנמצא הדין, לכפותם.</p>
<p>זמנא תניינא אמר ט' מכילן⁶²⁷⁰ דרחמי דכלילן בזעיר אנפין ונהירין מעתיקא סתימאה דכלא וכלהו כליל כהנא בד פריס ידוי לברכא עמא ומשתכחן דמתברכין כלהו וס"א עלאין עלמין בסטרא דרחמי⁶²⁷¹ דאתמשכן מעתיקא⁶²⁷¹ טמירא סתימאה דכלא וכל הני כ"ב אתוון מכילן סתימא⁶²⁷²:</p>	<p>פעם שניה אמר תשע מדות רחמים שכלולים בזעיר אנפין, ומאירים מהעתיק הנסתר מהכל, וכולם כולל הכהן כשפורש ידיו לברך את העם, ונמצאים שמתברכים כל (העליונים) העולמות בצד הרחמים שנמשכים מהעתיק נסתר הסתום מהכל. וכל העשרים ושתיים אותיות הללו מדות נסתרות.</p>

דעתיקא אשר נמשך מרישא תליתאה מוחא סתימאה דעתיקא הנה ממנו נמשך אל דיקנא יקרא דז"א (שער מאמרי רשב"י).

⁶²⁶³ ג' אלפ"ן. ולכך ג' פעמים קדוש בקדושה (יהל אור).

⁶²⁶⁴ איהדונהי (שער מאמרי רשב"י).

⁶²⁶⁵ נמחק ביהל אור.

⁶²⁶⁶ נמחק בשער מאמרי רשב"י ויהל אור.

⁶²⁶⁷ ור"ל דלמעלה פי' ברכה וקדושה, עכשיו פי' יחוד, שהוא תו"מ, ורמיזין בשם אדנ"י, א"י בר"ת וס"ת, דשם אדני כלול בשם הו"ה. ועוד בצירוף שני השמות הנ"ל, רמיזין בתחילתו א"י דמסט' דת"ת צירוף הו"ה קודם לא"ד, וכאן להיפוך, לפיכך בשם אדני א' בראש וי"ד בסוף. ובה כלילן קדושה וברכה, קדושה בא' כנ"ל, וברכה ביוד"ן כנ"ל. והן ג"פ כנ"ל. והיא רביעאה, אות רביעי שבשם, כלול מכל ג' אותיות, חיה הרביעית, ולכן כלולים בצירוף הנ"ל. וכן בצירוף אה"ה והו"ה בא' וי"ד, אותיות ראשונות, שהן בנוק' אחרונות, אותיות רביעיות של השמות. וז"ש רביעאה מן תרין כו' (יהל אור).

⁶²⁶⁸ נוסחא אחרינא דרמזין יאהדונהי ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהי יאהדונה"י נוסחא אחרינא אידהונהי (שער מאמרי רשב"י). בשם אדני יש בו שתי אותיות א"י כנז' בתקונין א' אה"ה י' יהו"ה לרמוז כי תרין דיקנין קדישין דעתיקא ודז"א תרוייהו אתמשכן בנוק' הנק' אדנ"י וכנ"ל כי דיקנא דעתיקא היא בחי' שלשה הו"ו"ת ודיקנא דז"א שלשה אה"ה ועם היות כי אין בנוקבא דז"א בחי' דיקנא עכ"ז לקמן נבאר איך הם נמשכין בה (שער מאמרי רשב"י). מן תרין שמהן ע"כ תצא רעא ע"ב כי תצא איש נערה (דרך אמת).

⁶²⁶⁹ פי' הם אל רחום וחונן שאמרם מר"עה כדי לכפות את הדינים וז"ש "באתר דדינא אשתכח לאכפייא להו" לפי שאז חטאו בעגל ורצה משה לכפות הדינים וכמ"ש באידרא רבא (מ"מ).

⁶²⁷⁰ הם ה' אך אפים וכו' דפרשת שלח לך שהם נגד ט' תיקוני דיקנא דזעיר והם מקבלים הארה מאריך, וז"ש "ונהיר מעתיקא" וכו' (מ"מ).

⁶²⁷¹ פי' כי כל העולמות מתברכים על ידי הרחמים שאנו מושכים מאריך בברכת כהנים כמ"ש הרב שאנו מושכים תלת רישין שהם רישא דלא אתידע וגולגולתא ומוחא דאריך (מ"מ).

⁶²⁷² פי' שגם הכ"ב אתוון שהם שם מ"ה ואד"ני הנז"ל אנו מושכים אותם מהדיקנא דאריך כמ"ש בסידור. ומלת דאתמשכן קאי נמי על הכ"ב אתוון ור"ל דמתברכין כולהו עלמין בסטרא דרחמי דאתמשכן מעתיקא וכו' דהיינו האורות הנז' שאנו מושכים מאריך. ולא זו בלבד אלא גם כל הני כ"ב אתוון מכילן סתימן שהם מ"ה ואד"ני הנז"ל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יברכך יי' וישמרך (במדבר ו כד) אלין תלת קראי⁶²⁷³ וג' שמהן⁶²⁷⁴ דתריסר אתוון כלילין לקבליהון⁶²⁷⁵ ובכלא אתכוון כהנא וכל עלאי ותתאי מתבסמן בכ"ב אתוון דסתמימן⁶²⁷⁶ בהני ג' קראי⁶²⁷⁷ לקביל כ"ב (אתוון) מכילין דרחמי דכליל כללא⁶²⁷⁸ ובג"כ כתיב (שם כג) אמור ולא אמרו כמה דאוקימנא:</p>	<p>"יברכך ה' וישמרך" אלו שלשה פסוקים ושלשה שמות של שתיים עשרה אותיות הכלולות כנגדם, ובכל התכוון הכהן, וכל עליונים ותחתונים מתבשמים בעשרים ושתיים אותיות שנסתרות בשלשת הפסוקים הללו, כנגד עשרים ושתיים (אותיות) מדות רחמים שכוללות הכל, ולכן כתוב "אמור" ולא "אמרו" כמו שבארנו.</p>
<p>אמור דבעי לכוונא בכל הני סתימין בכל הני דרגין אמור במלין סתימין דלעילא אמור הושבן רמ"ח אברין דבאדם חסר חד מ"ט דבחד תליין כלהו וכלהו מתברכאן בהאי ברכתא בהני תלת קראי כדאמרן להם לאתכללא בהאי ברכתא עלאין ותתאין:</p>	<p>"אמור" שצריך לכוון בכל הנסתרים הללו, בכל המעלות הללו, אמור בדברים נסתרים של מעלה, אמור חשבון רמ"ח איברים שבאדם חסר אחד. למה, שבאחד כולם תלויים, וכולם מתברכים בברכה זו, בשלשת הפסוקים הללו, כמו שבארנו להם, לכלל בברכה זו עליונים ותחתונים.</p>
<p>תאנא א"ר יוסי יומא חד יתיבנא קמיה דר"א ב"ר שמעון שאילנא ליה אמינא רבי מאי קא חמא דוד דקאמר (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יי'</p>	<p>למדנו, אמר רבי יוסי, יום אחד ישבתי לפני רבי אלעזר בן רבי שמעון, ושאלתי אותו, אמרתי רבי, מה ראה דוד שאמר "אדם ובהמה תושיע ה'". אדם נחא, בהמה למה. אמר לו,</p>

⁶²⁷³ פי' והם כנגד נה"י דתבונה שהם ג' מוחין כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

⁶²⁷⁴ פי' ג' הוי"ת שבג' פסוקים הנז' שיש בהם י"ב אתוון הם נגד ג' מוחין ג"כ ובכולם היה הכהן מכוין כדי לבסס העולמות וז"ש "יברכך וכו' אלין ג' קראי" שהם ג' מוחין הנז' וג' שמהן וכו' כלילין לקבליהון היינו נגד ג' הנז' ובכולא אתכוון כהנא כדי להמשיכם. א"נ י"ל מ"ש "וכל הני כ"ב אתוון מכילין סתימין" וכו' ר"ל כ"ב אתוון של מ"ה ואדני" שהם מהדיקנא דאריך הם כוללים כל השפע הבא ע"י ברכת כהנים שיש ג' פסוקי' יברכך יאר ישא וג' הוי"ת. וז"ש וכל הני כ"ב אתוון וכו' (מ"מ).

⁶²⁷⁵ דהיינו להודיענו שג' פסוקים של ברכת כהנים וג' הוי"ת שיש בה ג"כ כל השפע שבא ע"י הוא כלול בכ"ב הנז' (מ"מ).

⁶²⁷⁶ דסתמימן (דפ"ו).

⁶²⁷⁷ דע ששם כ"ב שהוא אנק"תם וכו' היוצא מברכת כהנים איתא בפרדס מהר"מק שהוא יוצא מפסוק יברכך ה' וישמרך שיש בו ט"ו אותיות ומשני תיבות יאר ה' שכולם גי' כ"ב אותיות. ובחילופי אל"פא בל"תות הם אנק"תם וכו' הנז'. אבל נל"עד מדברי הרב ז"ל שכתבנו לעיל שאמר תכוין לשם כ"ב העליון שהם מ"ה ואדני וכו' ובהם נכלל כל השפע הנז'. ובהם נכללים י"ג דעתיקא וט' דזעיר. מוכח בהדיא ששם כ"ב הם הב' שמות הנז' שהם מ"ה ואדני שאותיותיהם כ"ב ומתחלפים בא"ב והם אנק"תם וכו'. וז"ש הזוהר מתבסמן בכ"ב אתוון דסתמימן וכו' שהם ב' שמות מ"ה ואדני הנז' שבהם נכלל כל השפע שאנו ממשיכים בג' פסוקים הנז' ולכן אמר בכ"ב אתוון דסתמימן בהני קראי וז"ש לקביל כ"ב אתוון מכילין דרחמי שהם י"ג דעתיקא וט' דזעיר הנכללים בהם ג"כ אבל לדברי הרמ"ק ז"ל מאי קאמר דסתמימן כהני ג' קראי הרי כ"ב אתוון אינם אלא בפסוק יברכך וב' תיבות מפסוק השני. ובמ"ש נחא. אמור חושבן רמ"ח יובן במ"ש הרב בדרוש הנז' ז"ל אמור גי' רמ"ח ע"ה כי למ"ד ומ"ם דצלם דאבא כל א' יש בו רמ"ח איברים מצוייר בהם דוגמות הצ"די שהיא מתפשטת בר"מח איברי הגוף וז"ש רז"ל אמור גי' רמ"ח ע"ה כיוונו לזה שביארנו עכ"ל ובזה נבין דברי הזוהר שבברכת כהנים נכנסים ל"מ דצלם דאבא ובכל א' יש בו רמ"ח אברים ורומזים במלת אמור. ומ"ש מ"ט דבחד תליין כולהו הוא אריך שהוא נעלם ולא נזכר בכלל הרמ"ח שממנו הם הרמ"ח הנז' כי אריך ממנו יונקים כל הפרצופים. זכו אדם יבוא להם שפע גדול כי הם במדריגת אדם ואם לאו נמשל כבהמות נדמו. ואמר לו זהו הפשט. אבל רזא דמלה בעינא (מ"מ). שם של כ"ב יוצא מראשי הברכות, שהם יברכך וישמרך יאר ויחנך ישא, שהם כ"ב אותיות ג"כ, גי' אלף תמ"ד, עם אמור שהוא גי' רמ"ז, שהוא גי' אלף תרצ"א. והשמות, תקצ"א תק"פ ש"ל ק"פ, גי' אלף תרס"א, ועס י' מאמרות גי' אלף תרצ"א. וז"ש בזוהר נשא קמ"ז ע"א וכל עלאי ותתאי מתבסמין בכ"ב אתוון דסתמימן בהני ג' קראי. וכן אמר למטה בכ"ב אתוון מתברכין כלא. ובג"כ כתיב אמור ולא אמרו. כי אמרו ה' משמע ציווי, שיאמרו להם, אבל אמור משמע לצרף ג"כ כנ"ל. והנה ס"ג ומ"ה גי' ח"ק, ועם כתר הוא ק"ט, ועם אמור גי' וישם ברכה ששית הכוללת הכל, כי אם אין שלום כו' [אין כלום. ספרא ריש בחוקתי] (יהל אור).

⁶²⁷⁸ אפשר שאותיות הויה אדני הם ו' אותיות לבד שסימנם אדניה"ו ומספר אלו אותיות שיש מהם בג' פסוקים אלו זולת ג' הוי"ת שהם כ"ב וכ"ב עם הכולל כ"ג כיצד י' יודין ו' ווין ד' אלפין ג' נונים מאלו כ"ב יוצא שם כ"ב המיוחד בתפילת רבי נחוניא בן הקנה למדת ת"ת אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אדם תינה בהמה למה א"ל יאות שאלת כלא במניינא הוא זכו אדם לא זכו בהמה:</p>	<p>יפה שאלת, הכל הוא במנין, זכו אדם, לא זכו בהמה.</p>
<p>אמינא רבי רזא דמלה קא בעינא א"ל כלא אתמר ות"ח קרא קב"ה לישראל אדם כנוונא דלעילא⁶²⁷⁹ וקרא להו בהמה וכלא בחד קרא דכתיב (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי וגו' ואתן צאני צאן מרעיתי הא בהמה אדם אתם הא אדם וישראל אקרו אדם ובהמה ובג"כ אדם ובהמה תושיע יי':</p>	<p>אמרת, רבי סוד הדבר אני רוצה, אמר לו הכל נאמר. ובא וראה, הקדוש ברוך הוא קרא לישראל אדם כדוגמא שלמעלה, וקרא להם בהמה, והכל בפסוק אחד, שנאמר "ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'". ואתן צאני צאן מרעיתי, הרי בהמה. "אדם אתם" הרי אדם. וישראל נקראו אדם ובהמה, ולכן אדם ובהמה תושיע ה'.</p>
<p>ועוד רזא דמלה זכו אדם כנוונא דלעילא לא זכו בהמה אקרון וכלהו מתברכין⁶²⁸⁰ בשעתא חדא אדם דלעילא ובהמה דלתתא וכ"ש דכלא אית בהו בישראל הה"ד (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יי':</p>	<p>ועוד סוד הדבר, זכו אדם כדוגמא שלמעלה, לא זכו נקראו בהמה, וכולם מתברכים בזמן אחד. אדם שלמעלה ובהמה שלמטה, וכל שכן שהכל יש בהם בישראל, זהו שנאמר אדם ובהמה תושיע ה'.</p>
<p>ות"ח לית ברכתא לתתא אשתכח עד דישתכח לעילא ומדאשתכח לעילא אוף לתתא אשתכח וכלא הכי תליא לטב ולביש לטב דכתיב (הושע ב כג) אענה את השמים והם יענו את הארץ לביש דכתיב (ישעיה כד כא) יפקוד יי' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה ועל האדמהו (באדמה):</p>	<p>ובא וראה, הברכה לא נמצאת למטה עד שתמצא למעלה, ומשנמצא למעלה גם למטה נמצאת, והכל תלוי כך, לטוב ולרע. לטוב שנאמר "אענה את השמים והם יענו את הארץ" לרע שנאמר "יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה".</p>
<p>א"ר יהודה בג"כ [האי תפארת פתח ביה] כתיב (במדבר ו כג) אמור להם סתם לאתברכא עלאיין ותתאיין [כלהו כחדא] [יברכך יי' לעילא] דכתיב (שם) כה תברכו בתחלה ואחר כך אל בני ישראל אמור להם סתם לאתברכא כלהו כחדא (שם כד) [יברכך יי' לעילא] וישמרך לתתא (שם כה) יאר יי' פניו לעילא ויחנך לתתא (שם כו) ישא יי' פניו לעילא וישם לך שלום לתתא:</p>	<p>אמר רבי יהודה בגלל זה (התפארת הזו פתח בו) כתוב, אמור להם סתם להתברך עליונים ותחתונים כולם כאחד, שנאמר "כה תברכו", בתחלה ואחר כך "את בני ישראל אמור להם", סתם להתברך כולם כאחד. "יברכך ה'" למעלה, "וישמרך" למטה. "יאר ה' פניו", למעלה, "ויחנך" למטה. "ישא ה' פניו" למעלה, "וישם לך שלום" למטה.</p>
<p>ר' אבא אמר כלהו כחדא מתברכאן בכ"ב אתוון גליפן דשמא קדישא דאתכלל וסתים הכא בכ"ב אתוון מתברכין⁶²⁸¹ כלהו ואינון רחמי גו רחמי דלא אשתכח בהו דינא ולא והכתיב ישא יי' פניו אליך אמר רבי אבא ישא יסלק ויעבר בגין דלא ישתכח דינא כלל:</p>	<p>רבי אבא אמר כולם מתברכים כאחד בעשרים ושתים אותיות חקוקות של השם הקדוש שנכלל ונסתר כאן, בעשרים ושתים אותיות כולם מתברכים, והם רחמים תוך רחמים, שלא נמצא בהם דין. ולא, והרי נאמר "ישא ה' פניו אליך", אמר רבי אבא "ישא" יסלק ויעביר, כדי שלא ימצא דין כלל.</p>
<p>תאנא אמר רבי יוסי בשעתא דכהנא פריס ידוי אסיר ליה לעמא לאסתכלא ביה משום דשכינתא שריא בידוי א"ר יצחק אי הכי כיון דלא חמאן מה אכפת להו דהא כתיב (שמות לג כ) כי לא יראני האדם וחי בחייהו לא חמאן אבל במיתתהוון רמוז באצבעות ידיו, וצריך האדם לפחד, אף</p>	<p>למדנו, אמר רבי יוסי, בשעה שהכהן פורש ידיו אסור לעם להסתכל בו, משום ששכינה שורה בידיו. אמר רבי יצחק אם כך, כיון שלא רואים, אז מה אכפת להם, שהרי נאמר "כי לא יראני האדם וחי", בחייהם לא רואים, אבל במיתתם רואים. אמר לו, משום שהשם הקדוש רמוז באצבעות ידיו, וצריך האדם לפחד, אף</p>

⁶²⁷⁹ פי' דוגמת הפרצופים כגון אריך וזעיר הנק' אדם וקרא להו בהמה. פי' דוגמת המ' הנק' ב"ן גי' בהמה וישראל יש בהם ב' בחינות הנז' (מ"מ).

⁶²⁸⁰ מתברכאן (דפ"ו).

⁶²⁸¹ מתברכאן (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חמאן⁶²⁸² א"ל משום דשמא קדישא רמיזא באצבען ידי ובעי ב"נ לדחלא ואע"ג⁶²⁸³ דלא חמאן שכינתא לא בעאן לאסתכלא בידיהו דכהני בגין דלא ישתכחון עמא חציפאן לגבי שכינתא:</p>	<p>על גב שלא רואה שכינה לא צריך להסתכל על הידים של הכהנים, כדי שהעם לא ימצא בחוצפה אל השכינה.</p>
<p>תאנא בההיא שעתא דכהנא פריס ידוי (ומתברכין עילאין ותתאין) צריכין עמא למיתב בדחילו באימתא ולינדע דההיא שעתא עידן רעותא אשתכח בכלהו עלמין ומתברכין עילאין ותתאין ולית דינא בכלהו והוא שעתא דאתגלי סתימא עתיקא דעתיקין בזעיר אנפין ואשתכח שלמא בכלא:</p>	<p>למדנו בשעה שהכהן פורש ידיו, צריך העם לשוב ביראה באימה ולדעת, שאותה שעה עת רצון, נמצא בכל העולמות ומתברכים עליונים ותחתונים, ואין דין בכלם, והיא השעה שמתגלה הנסתר עתיק העתיקים בזעיר אנפין ונמצא שלום בכל.</p>
<p>אמר רבי שמעון בהני תלת קראי</p>	<p>אמר רבי שמעון בשלשת הפסוקים הללו</p>
<p>קמז/ב</p>	
<p>רישיהון יו"ד יו"ד⁶²⁸⁴ יו"ד יו"ד י"ב רכך י"אר י"שא כלהו לאחזאה מהימנותא שלימא ולא תברכא ז"א מעתיקא⁶²⁸⁵ מאן דאצטריך יו"ד יו"ד יו"ד לאתברכא זעיר אנפין מעתיקא דכלא ובג"כ (במדבר ו כד) יברכך יי לעילא⁶²⁸⁶ וישמרך [היא] הכא לתתא וכן כלהו:</p>	<p>ראשם יו"ד יו"ד יו"ד, י"ב רכך י"אר י"שא, כולם להראות אמונה השלמה ולהתברך ז"א מהעתיק, מי שצריך יו"ד יו"ד יו"ד להתברך זעיר אנפין מעתיק הכל, ולכן יברכך ה' למעלה וישמרך [הוא] כאן למטה, וכן כלם.</p>
<p>ותאני תאנא⁶²⁸⁷ קמיה דר"ש האי מאן דמצער בחלמיה ליתי בשעתא דכהני פרסי ידיהו ולימא רבש"ע אני שלך וחלומותי שלך וכו' אמאי משום דההיא שעתא אשתכחו רחמי בעלמין כלהו ומאן דיבעי צלותיה בצעריה⁶²⁸⁸ אתהפך ליה דינא לרחמי⁶²⁸⁹:</p>	<p>ושנה התנא לפני רבי שמעון, מי שמצטער בחלומו שיבא בשעה, שהכהנים פורשים ידיהם, ויאמר רבונו של עולם, אני שלך וחלומותי שלך וכו', למה, משום שאותה שעה נמצאים רחמים בכל העולמות, ומי שיבקש תפלתו בצערו מתהפך לו דין לרחמים.</p>

⁶²⁸² וכן הוא בח"א צח ע"א ריח ע"ב רכו ע"א ובמדרש רבה סוף פרשת נשא (לש"ו).

⁶²⁸³ אע"ג (דפ"ו).

⁶²⁸⁴ הכוונה כי נודע כי יש שם ס"ג שהוא בכתר ויש בו ג' יודין ומהם יוצאין ג' הוי"ת שהם בג' ברכות יברכך יאר ישא וכמו שמג' יודין דשם ס"ג יוצאין ג' הוי"ת כך בג' יודין יברכך יאר ישא יוצאין ג' הוי"ת אחרים והבן זה כי זה סוד גדול. ושם זה הוא בעתיקא וממנו מתברך ז"א שהוא ת"ת כולל ח' ספי' מחכמה עד יסוד כנודע בסוד ח' של אחד ולהיות שבו סוד הו' לכן באו בו ג' ויין המקבלים מג' יודין דבעתיקא ואלו הם וישמרך ויחונך וישם וזהו כוונת אמרו ובג"כ (במדבר ו כד) יברכך ה' לעילא פי' בעתיקא וישמרך לתתא בז"א וזה בא בתיקונים דף קכ"א ע"ב ענין ג' יודין וג' ויין. נמצא כי יותר מכוסים הם ג' יודין דראשי תיבין מן ג' שמות הויה ולכן לא נקט הכא אלא הני ג' יודין ולא ג' שמיהן דמתחילין ביודין (זהר הרקיע). ג' יו"ד יו"ד אלו הם נגד ג' הוי"ת דחיוורתי שכולם יו"ד יו"ד כמ"ש הרב. אי נמי נגד ג' הוי"ת דאורא שהם ס"ג או דמוח' שהם מ"ה ולכן נכתבו ג' יו"ד יו"ד לרמוז על ג' הוי"ת הנז' וכולם אנו ממשיכים אותם מאריך לזעיר (מ"מ).

⁶²⁸⁵ שמא דעתיקא מתמלא ביודין כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ולהורות שהשם הנזכר הוא סוד תיקוני דיקנא דאריך אנפין לכך באה י' בתחלה ואחר כך השם כאומרנו שם זה יתמלא ביודין שהוא בכתר, ואחר כך תשעת תיקוני דיקנא והם תשעה מלות שהם וישמרך פניו אליך ויחנך פניו אליך וישם לך שלום הרי תשעה רמז לזעיר אנפין, ואם תאמר הכא משמע שמתגלה אריך אנפין בזעיר בכל יום ובאדרא לעיל משמע דווקא ביום שבת בשעת מנחה, ויש לומר דבכל יום מתגלה בבוקר דווקא ויום שבת אפילו בשעת המנחה כדי לבטל הדין, עוד בכל יום תיקוני דיקנא לחוד וביום שבת מצד הרצון דמצחא לעילא מדיקנא (אור יקר).

⁶²⁸⁶ כאן מפרש שהכהנים מדברים עם זעיר ואומרים לו יברכך ה' שהוא אריך מג' הוי"ת הנז' ואח"כ ישמרך שפע לתחתונים וזהו וישמרך הכא לתתא (מ"מ).

⁶²⁸⁷ תנא (דפ"ו).

⁶²⁸⁸ בחלמיה (אור יקר).

⁶²⁸⁹ מפני שהחלום תלוי ועומד אם יתהפך לטוב או להפך וראיה כל החלומות הולכים וכו', וא"כ כמו שהספירות על ידי הרחמים הם מתהפכין מדין לרחמים כך החלם יתהפך, ולפיכך "מאן דבעי צלותיה בחלמיה" דווקא יש לו ענין זה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ושמו את שמי (במדבר ו כז) מהו ושמו את שמי א"ר יהודה יתקנו כמה דכתיב (שם ד יט) ושמו אותם איש איש על עבודתו וואלו (ועל) משאו לאתקנא בברכתהון כתרין דימינא⁶²⁹⁰ לימינא וכתרין דשמאלא לשמאלא כדקא חזי דבעיא דלא ימעון⁶²⁹¹ בהון לאתקנא כלא בגין דיתברכון עלאין ותתאין ואי יעבדון הכי⁶²⁹² מה כתיב ואני אברכם למאן לאינון כהני⁶²⁹³ דכתיב (בראשית כז כט) ומברכך ברוך וכתוב (בראשית יב ג) ואברכה מברכך אינון מברכין לעמא ואנא אברך להו ולפיכך כתיב ושמו ולא כתיב יאמרו או יזכרו:</p>	<p>"ושמו את שמי", מה זה, ושמו את שמי. אמר רבי יהודה יתקנו כמו שנאמר, ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו, להתקין בברכתם כתרים של ימין לימין, וכתרים של שמאל לשמאל כראוי. שצריך שלא יטעו בהם להתקין הכל, כדי שיתברכו עליונים ותחתונים, ואם יעשו כך מה כתוב "ואני אברכם". למי, לאותם כהנים שנאמר "ומברכך ברוך", ונאמר "ואברכה מברכך", הם מברכים את העם ואני אברך אותם, ולפיכך כתוב "ושמו", ולא כתוב יאמרו או יזכרו.</p>
<p>תאנא כל כהן דלא רחמין ליה עמא לא יפרוס ידוי ועובדא הוה בחד כהן דקם ופרים ידוי ועד דלא אשלים אתעביד תלא דגרמי מ"ט משום דלא בריך בחביבותא וקם אחר ופרים ידוי וברוך ואתתקן ההוא יומא (תאנא) כל כהן דהוא לא רחים לעמא או עמא לא רחמין ליה לא יפרוס ידוי לברכא לעמא דכתיב (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך⁶²⁹⁴ אל תקרי יבורך אלא יברך:</p>	<p>למדנו, כל כהן שלא אוהבים אותו העם, לא יפרש ידיו, ומעשה היה בכהן אחד שקם ופרש ידיו, ועד שלא השלים נעשה גל עצמות, למה, משום שלא ברך בחביבות וקם אחר ופרש ידיו וברך, והתתקן אותו היום כל כהן שאינו אוהב את העם או העם לא אוהבים אותו, לא יפרש ידיו לברך את העם, שנאמר "טוב עין הוא יבורך", אל תקרי יבורך אלא יברך.</p>
<p>תאנא א"ר יצחק בא וראה מה כתיב בההוא רשע דבלעם בשעתא דאתמסר ליה לברכא לישראל הוה משגח בעינא בישא⁶²⁹⁵ בגין דלא יתקיים ברכתא והוה תלי מלוי בההוא עינא בישא דכתיב (במדבר כד ג) נאם בלעם בנו בעור מאי בנו בעור מההוא דהוה סאני להו⁶²⁹⁶ יתיר מכל בני עלמא ונאם הגבר שתום העין דסתים עינא טבא מגייהו בגין דלא יתברכון ולא יתקיים ברכתא:</p>	<p>למדנו אמר רבי יצחק, בא וראה מה כתוב באותו רשע, שבלעם בשעה שנמסר לו לברך את ישראל, היה משגיח בעין רעה, כדי שלא תתקיים הברכה, והיה תולה דבריו באותה עין רעה, שנאמר "נאם בלעם בנו בעור". מה זה בנו בעור, מאותו שהיה שונא אותו יותר מכל בני העולם. "ונאם הגבר שתום העין", שסתום העין טוב מהם, כדי שלא יתברכו ולא תתקיים הברכה.</p>
<p>א"ר יהודה הכי הוא ודאי דאשתכח פקיעא (ס"א דאשכחן פקיעא) דעינא לברכא דכתיב (דניאל ט יח) פקה עיניך בגין⁶²⁹⁷ לברכא וברכתא דרב המנונא סבא הכי אמר קב"ה יפקח עינו⁶²⁹⁸ עלך ובההוא רשע כתיב (במדבר כד ג) שתום העין בגין דלא יתברכון על ידוי וא"ר יצחק בג"כ כהנא דברוך בעינא טבא ברכתיה אתקיים ודלא מברך בעינא</p>	<p>אמר רבי יהודה, כך הוא בודאי שנמצאת פתיחת (שנמצאת פקיעת) עין לברך, שנאמר "פקח עיניך" כדי לברך. וברכת רב המנונא סבא, כך אמר הקדוש ברוך הוא, יפקח עינו עליך, ובאותו רשע כתוב "שתום העין" כדי שלא יתברכו על ידיו. ואמר רבי יצחק, לכן הכהן שברך בעין טובה ברכתו תתקיים, ושלא מברך בעין טובה, כתוב "אל תלחם את לחם</p>

⁶²⁹⁰ פסוק יברך לימין, יאר לשמאל, ישא לאמצע (אור יקר).
⁶²⁹¹ מפני שיש מתברכין מימין ויש מתברכין מהשמאל ואם יבלבל המדרגות אין אחד מהם מתברכין (אור יקר).
⁶²⁹² כלומר אם יתקנו השם כראוי בענין שיתברכון אם כן יתקיים בהם ואברך מברכך ואני אברכם, ואם לא יתקנו אינם מברכים ואינם מתברכים (אור יקר).
⁶²⁹³ כסברת ר' ישמעאל ולא כר' עקיבא (מ"מ).
⁶²⁹⁴ ומקרא לא אתי אלא חדא "דלא רחים לעמא", ומההוא עובדא "אתי דלא רחמין ליה עמא" (אור יקר).
⁶²⁹⁵ כמו שיש בקדושה מדרגה תקרא טוב עין כן בקליפות יש מדרגה תקרא רע עין (אור יקר).
⁶²⁹⁶ לישראל (אור יקר).
⁶²⁹⁷ כלומר עם היות ששם אינו נראה ענין ברכה ממש עם כל זה "ובגין לברכא" היה שהרי וראה שוממותין וכו' ברכה היא לישראל לבנות מקדשם (אור יקר).
⁶²⁹⁸ עם היות שבאדרא נראה שיש פקיעא לדין עם כל זה יש פקיעא לרחמים ועיין שם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>טבא כתיב (משלי כג ו) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו כלומר אל תבעו מניה ברכתא כלל:</p>	<p>רע עין ואל תתאו למטעמתיו", כלומר אל תבקש ממנו ברכה כלל.</p>
<p>אמר ר' יוסי ת"ח כתיב (דברים כג ו) ולא אבה יי' אלהיך לשמוע אל בלעם וגו' לשמוע אל בלעם אל בלק מבעי ליה⁶²⁹⁹ דהא עביר בלק כלא מהו אל בלעם אלא משום דהוה סתים עיניו בגין דלא יתברכון ישראל תאנא א"ר יוסי א"ל קב"ה לבלעם רשע את סתים עינך בגין דלא יתברכון בני אנא אפקח עיניו⁶³⁰⁰ וכל מלין דתימא⁶³⁰¹ אהפך להו לברכאן הה"ד (שם) ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך וגו' וע"ד כתיב (משלי כב ט) טוב עין⁶³⁰² הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל:</p>	<p>אמר רבי יוסי בא וראה, כתוב "ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם וגו'", לשמוע אל בלעם, היה צריך להיות אל בלק, שהרי בלק עשה הכל. מה זה "אל בלעם", אלא משום שהיה סותם עיניו כדי שלא יתברכו ישראל. למדנו אמר רבי יוסי, אמר לו הקדוש ברוך הוא לבלעם, רשע אתה סותם עיניך, כדי שלא יתברכו בני, אני אפקח עיני, וכל הדברים שתאמר אהפוך אותם לברכה, זהו שנאמר "ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך וגו'", ועל כן כתוב "טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל".</p>
<p>מהו מלחמו כמה דאוקימנא⁶³⁰³ דכתיב (ויקרא כא כב) לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו' משמע דקדשי הקדשים לחם אלהיו נפק מניה ובג"כ כי נתן מלחמו לדל תניא כמה חביבים ישראל קמי קב"ה דעלאי לא מתברכי אלא בגלל ישראל:</p>	<p>מה זה מלחמו, כמו שבארנו, שנאמר "לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו'", משמע שקדשי הקדשים לחם אלהיו יצא ממנו, ולכן כי נתן מלחמו לדל. למדנו, כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא שעליונים ותחתונים, לא מתברכים אלא בגלל ישראל.</p>
<p>דתנינן אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלם של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה שנאמר בקרבך קדוש ולא אבא בעיר כלומר כל זמנא⁶³⁰⁴ דשכינתא הכא בגלותא⁶³⁰⁵ שמא דלעילא לא אשתלים וכל תקונין לא אתקנו כביכול אשתאר:</p>	<p>שלמדנו, אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי, נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה, עד שיכנסו ישראל בירושלים של מטה, שנאמר "בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר", כלומר כל זמן שהשכינה כאן בגלות, השם שלמעלה לא נשתלם, וכל התקונים לא נתקנו, כביכול נשאר</p>
<p>קמח/א</p>	
<p>שמא קדישא חסרא:</p>	<p>השם הקדוש חסר.</p>
<p>רבי אבא הוה אזיל ללוד פגע ביה ר' זירא בר רב א"ל הא חמינא אפי שכינתא ומאן דחמי אפי שכינתא בעי למיזל ולרהטא בתראה הה"ד (הושע ו ג) ונדעה נרדפה לדעת את ה' וכתוב (ישעיה ב ג) והלכו עמים רבים ואמרו (שם) לכו ונעלה אל הר יי'</p>	<p>רבי אבא היה הולך ללוד, פגע בו רבי זירא בן רב, אמר לו הרי ראיתי פני השכינה, ומי שרואה פני השכינה צריך ללכת ולרוץ אחריה, זהו שנאמר "ונדעה נרדפה לדעת את ה'", ונאמר "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' וגו' כי מציון תצא תורה וגו'", ואני</p>

⁶²⁹⁹ שהרי בלעם מעולם לא קלל ובלק קראו לקלל (אור יקר).

⁶³⁰⁰ עיני (דפ"ו).

⁶³⁰¹ נראה שחולק קצת שהרי למעלה אמר שלא דבר והשתא קאמר "וכל מלין דתימא" שנראה שהיה מדבר, אם לא שנאמר שהכוונה כל דברים שהם בדעתך לדבר אני אהפכם ואכריחך שתדבר ברכות, דל מלכות (אור יקר).

⁶³⁰² יסוד המקבל מבינה קדשי הקדשים ומשם יוצא השפע למטה (אור יקר).

⁶³⁰³ פי' ג' הוי"ות הנק' לחם שנמשכים מאריך וא"ו לזעיר ומשם למלכות ואריך וא"ו נק' קדש הקדשים ולכך אמר הכתוב טוב עין הוא יבורך שצריך שהברכה תהיה בטוב עין משום כי נתן מלחמו שהם ג' הוי"ות הנזכרות לדל שהיא המלכות כי אד"ני יש בו ד"ל אותיות במילוי המילוי (מ"מ).

⁶³⁰⁴ שאין הכוונה ירושלים התחתונה וישראל התחתונים עם היות דהא בהא תליא, אלא הכוונה "ישראל" תפארת "ירושלים" מלכות (אור יקר).

⁶³⁰⁵ ואין לה ייחוד עם תפארת אין שתי אותיות י"ה מתייחדות וזהו שאמר וכל "תיקונין" וכו' וכן פירשנו בתיקונים "וירושלים של מטה" מלכות "ירושלים של מעלה" בינה "נשבע הקב"ה" חכמה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וגו' כי מציון תצא תורה וגו' ואנא בעינא למהך בתרך ולמילף מאינון מלי מעלייתא דאתון טעמין כל יומא מאדרא קדישא:</p>	<p>רוצה ללכת אחריו וללמוד מאותם דברים מעולים, שאתם טועמים כל יום מהאדרא הקדושה.</p>
<p>מאי דכתיב (בראשית טו) והאמין ביי' ויחשבה לו צדקה אי קב"ה חשבה לאברהם או אברהם לקב"ה⁶³⁰⁶ ואנא שמענא דקב"ה חשבה לאברהם ולא אתי שבא בלבאי⁶³⁰⁷ א"ל הכי אוקימנא ולא הכי הוי:</p>	<p>מה זה שנאמר "והאמן בה' ויחשבה לו צדקה", אם הקדוש ברוך הוא חשב אותה לאברהם או אברהם לקדוש ברוך הוא, ואני שמעתי שהקדוש ברוך הוא חשב אותה לאברהם, ולא התיישב בלבי, אמר לו כך בארנו, ולא היה כך.</p>
<p>ת"ח ויחשבה ויחשוב לו לא כתיב אלא ויחשבה⁶³⁰⁸ אברהם ודאי חשבה לקב"ה דתניא כתיב (שם ה) ויוצא אותנו החוצה א"ל קב"ה צא מאצטגנינות שלך לאו ההוא אורחא למנדע שמי⁶³⁰⁹ את חמי ואנא חמינא אברם אינו מוליד אברהם מוליד:</p>	<p>בא וראה ויחשבה לא כתוב, ויחשב לו אלא ויחשבה ודאי, שאברהם חשב אותה לקדוש ברוך הוא, שלמדנו כתוב "ויוצא אותנו החוצה", אמר לו הקדוש ברוך הוא, צא מאצטגנינות שלך, לא אותה הדרך לדעת שמי אתה רואה, ואני רואה אברם אינו מוליד, אברהם מוליד.</p>
<p>מכאן ולהלאה אשתדלו בארחא אחרא (שם) כ"ה יהיה זרעך⁶³¹⁰ מאי כ"ה היא כתר אעשיראה קדישא דמלכא למנדע שמיה והיא כתרואו דדינין⁶³¹¹ מתערין מנה ותאנא כה יהיה זרעך ממש⁶³¹² בהיא שעתא חדי אברהם⁶³¹³ לאסתכלא ולמנדע שמיה ולא תדבקא ביה משום דאתבשר בכ"ה:</p>	<p>מכאן והלאה השתדלו בדרך אחרת "כ"ה יהיה זרעך", מה זה כ"ה, היא כתר עשירי הקדוש של המלך, לדעת את שמו, והיא הכתר שהדינים מתעוררים ממנה, ולמדנו "כה יהיה זרעך", ממש באותה שעה, שמח אברהם להסתכל ולדעת את שמו, ולהדבק בו, משום שהתבשר בכ"ה.</p>
<p>ואע"ג דדינין מתערין מנ(י)ה חשבה אברהם לההוא כתר אע"ג דהיא דינא כאלו היא רחמי הה"ד ויחשבה מאי ויחשבה לההוא כתר צדקה רחמי:</p>	<p>ואף על גב שמתעוררים ממנה הדינים, חשב אברהם לאותו הכתר אף על גב שהיא דין כאלו היא רחמים, זהו שנאמר "ויחשבה", מה זה "ויחשבה" את אותו הכתר צדקה ורחמים.</p>
<p>אמר רבי יצחק כ"ה כתר⁶³¹⁴ עשיראה היא ואתקרי צדק ודינין מתערין מנה ואברהם אע"ג</p>	<p>אמר רבי יצחק כ"ה היא כתר עשירי ונקראת צדק, וממנה מתעוררים הדינים. ואברהם אף על גב שידע שמהצדק הזה</p>

⁶³⁰⁶ פי' הכתוב לפי זה והאמין בה' ויחשבה לו למ' אע"פ שהיא דין תקנה ועשאה צדקה שהמשיך לה ה' חסדים ולכן נק' צדקה צדק ה' (מ"מ).

⁶³⁰⁷ פי' מכח הקושיא דלקמן לכך פירוש זה לא נתיישב לו לרבי זירא וא"ל רבי אבא הכי אוקימנא ולא הכי. שהסכים לו שאותו הפ' אינו נכון אלא שאמת הוא שאברהם חשבה לק"ב (מ"מ).

⁶³⁰⁸ פי' מלת ויחשבה היא נקבה ובשלמא אי אמרינן דאברהם תקן מדת המ' ועשאה צדקה ניחא. אבל אם נאמר שהק"ב חשב על אברהם כאלו עשה מצוה ויחשב לו צדקה מבעי ליה (מ"מ).

⁶³⁰⁹ פתח הכניסה ששם משכילים במה שלמעלה (אור יקר). פי' לא מאצטגנינות תהיה יודע שמי שאצטגנינות אין ממנה מבוא לידע שמותיו ית' ולכך א"ל כה יהיה זרעך שהיא כתר אעשיראה למנדע שמי שע"י המ' הנק' כה ישיג האדם שמותיו ית' (מ"מ).

⁶³¹⁰ בכאן תזרע ותשפיע ולא למקום אחר (אור יקר).

⁶³¹¹ עם היות שהדין, הוא מתעורר בבניה ונשפע לגבורה שם הם בדקות בכח, אמנם ממלכות הם מתעוררים לפעול ממש (אור יקר).

⁶³¹² פי' שיצחק תחלה היה אחוז במ' ואח"כ עלה לגבורה כמ"ש סוף פ' לך לך (מ"מ).

⁶³¹³ ולא הרע לו כה מפני דיניה כדמפרש ואזיל, צדקה דקבלת עלה דכורא והיא מתהפכת לרחמים, וכבר הארכתי במקומות אחרים, ואם תאמר מאי קאמר זרעך ויש לומר דמתמן אתי ליה זרעא עם היות שאין לו זרע על ידי המזל כדקאמר צא מאצטגנינות, ואפשר לפרש שבשרו שהוא וזרעו יהיו מקבלים ממדה זו שהיא שכינתן של ישראל כנודע, והשתא ניחא שעם היות שנתבשר במדת הדין לו ולתולדותיו עם כל זה שמח כאלו היתה צדקה, ומלת כה ירמוז בה ממש כענין צדק לערך הדינים וכבר הארכתי לעיל (אור יקר).

⁶³¹⁴ פי' בא לסייע ר' אבא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דידע דדינין מתערין מנה מהאי צדק הוא חשבה צדקה דדינין לא מתערין מנה בגין דהוא רחמי:</p>	<p>מתעוררים הדינים, הוא חשב אותה צדקה שלא מתעוררים ממנה הדינים, בגלל שהיא רחמים.</p>
<p>תו אמר ר' אבא מאי דכתיב (שם כד א) וי' ברך את אברהם בכל⁶³¹⁵ כד"א (דבה"י א' כט יא) כי כל⁶³¹⁶ בשמים ובארץ וכתוב (במדבר ו כג) כה תברכו דבניייהו דישאל מתברך האי כ"ה על ידא דכהנא בגין דיתברכו ישראל לתתא וישתכח ברכתא בכלא ולזמנא דאתי כתיב⁶³¹⁷ (תהלים קכח ה) יברכך יי מציון⁶³¹⁸ וגו' (תהלים קלה בא) ברוך יי מציון⁶³¹⁹ שוכן ירושלם:</p>	<p>עוד אמר רבי אבא, מה שנאמר "וה' ברך את אברהם בכל", כמו שנאמר "כי כל בשמים ובארץ", ונאמר "כה תברכו", שבגלל ישראל מתברכת הכ"ה על ידי הכהן, בשביל שיתברכו ישראל למטה, ותמצא ברכה בכל. ולעתיד לבא [כתוב] כמו שנאמר "יברכך ה' מציון וגו' ברוך ה' מציון שכן ירושלים".</p>
<p>ויהי ביום כלת משה וגו' (במדבר ז א) תאנא רבי יוסי ביום שנכנסה כלה לחופה במאי אוקימנא⁶³²⁰ ביום כלת משה⁶³²¹ אלא מלמד דעל ידוי דמשה נכנסה אמר רבי יהודה וכי עד השתא אתעכבת דלא עיילת לדוכתה והכתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו':</p>	<p>"ויהי ביום כלות משה וגו'", שנה רבי יוסי, ביום שנכנסה כלה לחופה, במה בארנו ביום כלות משה, אלא מלמד שעל ידי משה נכנסה. אמר רבי יהודה, וכי עד עכשיו התעכבה שלא נכנסה למקומה, והרי נאמר "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד וגו'".</p>
<p>א"ר יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה ויהי ביום כלת משה כלת של משה ודאי⁶³²² דתנינן אמר ר"ש מאי דכתיב (תהלים סח יט) עלית למרום שבית שבי וגו' אלא בשעה שאמר לו קב"ה (שמות ג ה) של נעליך⁶³²³ מעל רגליך אודעזע ההר⁶³²⁴:</p>	<p>אמר רבי יצחק אין מוקדם ומאוחר בתורה, "ויהי ביום כלות משה", ודאי כלתו של משה, ששנינו אמר רבי שמעון, מהו שנאמר "עלית למרום שבית שבי וגו'", אלא בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא "של נעליך מעל רגליך", הזדעזע ההר.</p>
<p>אמר מיכאל⁶³²⁵ קמי קב"ה רבש"ע תבעי לסתור אדם והא כתיב (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויברך אותם ולית ברכתא אשתכח אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה:</p>	<p>אמר מיכאל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם (אתה) רוצה לסתור אדם, והרי נאמר "זכר ונקבה בראם ויברך אתם", ואין נמצאת הברכה אלא במי שהוא זכר ונקבה, ואתה אומר להפרד מאשתו.</p>

⁶³¹⁵ שאברהם הוא מדת כה דהיינו ה' שבתוכו, וברך את אברהם מדת המלכות "בכל" על ידי היסוד הנקרא כל, והא כיצד כי היסוד משפיע למלכות לברך לאברהם כענין כה תברכו (אור יקר).

⁶³¹⁶ פי' היא מ' הנק' בכל שהיא גי' ב"ן ועוד שיש בה ה' גבורות שהם גי' כ"ל וז"ש כי כל בשמים ובארץ שכל שהיא מ' שולטת בשמים ובארץ וז"ש וכתוב כה תברכו (מ"מ).

⁶³¹⁷ (ס"א כתיב) כד"א (דפ"ו).

⁶³¹⁸ פי' שלעת"ל אנו מתברכים מיסוד ולא מהמ' לבד (מ"מ).

⁶³¹⁹ שם זה במלכות והיא מבורכת מציון מהיסוד, והטעם מפני שהוא שוכן ירושלים וכיון שהם ישראל מכבר על אדמתם שכינה מתברכת בסבתם מהיסוד, והיינו כענין כה תברכו לסבת ישראל כדפירשנו (אור יקר). פי' במה נכרת ברכת ה' שהוא זעיר ע"י ציון שהוא יסוד וציון הנז' שוכן ירושלים שבע"הז והפ' מדבר לעת"ל (מ"מ).

⁶³²⁰ מלת משה קשיא ליה דהוה ליה למימר ויהי ביום כלת להקים את המשכן, משה מאי קאמר (אור יקר).

⁶³²¹ פי' וכי היא כלת משה כלת זעיר מבעי ליה שעמו נכנסה לחופה וא"כ משה אמאי אדכר הכא ותירץ שע"י משה נכנסה. ושיעור הכתוב מ' עשאה כלה משה (מ"מ). עי' לקמן רנד ע"א ברע"מ (לש"ו).

⁶³²² לא אצטריך לפרש כדפירשנו לעיל דעל ידוי דמשה אלא ממש כלתו של משה כדמפרש ואזיל רשב"י ע"ה (אור יקר). עכשו מפרש פי' אחר שהמ' היא כלת משה ממש (מ"מ).

⁶³²³ שיפרוש מן האשה (אור יקר).

⁶³²⁴ מקודשי' מיכאל (אור יקר). פי' הר סיני שהיה סמוך אל משה כשדבר הק"ב עמו בסנה (מ"מ).

⁶³²⁵ ראש השרים או משום דמיכאל שר החסד והעולם מתקיים בחסד דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה, או משום דייחוד וברכתא דשכינ' בימין והפורש מן האשה פורש מן השכינה, והארכתי בפרשת ויצא ושם פירשנו למה שאר בני אדם אם אין להם אשה אין שפינה עמהם ומרע"ה להפך (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א"ל הא קיים משה פריה ורביה השתא אנא בעינא דיתנסב בשכינתא ובגיניה יחות שכינתא לדיירא עמיה הה"ד עלית למרום שבית ומאי שבי שכינתא דאתנסיבת עמך לקחת מתנות באדם באדם לא כתיב אלא באדם⁶³²⁶ הידוע⁶³²⁷ למעלה וביומא דנחתת שכינתא ההוא יומא דאתנסבא במשה נחתת הה"ד כלת משה כלת משה ממש:</p>	<p>אמר לו הרי קיים משה פריה ורביה, כעת אני רוצה שישא את השכינה, ובשבילו תרד השכינה לדור עמו, זהו שנאמר "עלית למרום שבית שבי". ומהו השבי, שכינה, שנשאה לך. "לקחת מתנות באדם", באדם לא כתוב אלא באדם הידוע למעלה, וביום שירדה השכינה, אותו יום שנשאה למשה, היא ירדה, זהו שנאמר "כלות משה", כלת משה ממש.</p>
<p>וביהושע דאנפוי כאנפי סיהרא כתיב (יהושע ה טו) של נעלך דלא אתפרש⁶³²⁸ אלא בזמנין ידיעין⁶³²⁹ דהא לא אתנסיבת עמיה שכינתא כל כך ולא אתחזי ליה דכתיב (שם יד) ויפל⁶³³⁰ יהושע על פניו ארצה אבל הכא כלת משה ודאי מתנות באדם מתנת כתיב זכאה חולקיה דמשה דמאריה בעי ביקריה על כל שאר בני עלמא:</p>	<p>וביהושע שפניו כפני הלבנה כתוב "של נעלך" שלא נפרד אלא בזמנים ידועים, שהרי השכינה לא נשאה לו כל כך, ולא נראתה לו, שנאמר "ויפול יהושע על פניו ארצה", אבל כאן כלת משה ודאי. מתנות באדם, כתוב מתנת, אשרי חלקו של משה שרבונו חפץ בכבודו על כל שאר בני העולם.</p>
<p>ויאמר יי' אל משה נשיא אחד ליום (במדבר ז יא) מהו ליום א"ר יהודה יומין דלעילא⁶³³¹ דאתחנכו</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה נשיא אחד ליום", מהו ליום, אמר רבי יהודה ימים שלמעלה שהתחנכו</p>
<p>קמח/ב</p>	
<p>לאתברכא באינון תריסר תחומין דמתפרשא וכל חד אתתקן ואתחנך בברכתא על ידי דאלין דלתתא:</p>	<p>להתברך באותם שנים עשר תחומים שנפרדים, וכל אחד התתקן והתחנך בברכה, על ידי אותם שלמטה.</p>
<p>תאנא כלהו מתברכין בגין מדבחא דלעילא ואפילו תתאה ואפילו אומות העולם⁶³³² מתברכין דתניא אמר ר' שמעון אלמלא לא אקריבו אלין תריסר נשיאין לא יכיל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל דכתיב (בראשית כה טז) שנים עשר נשיאים לאומותם:</p>	<p>למדנו, כולם מתברכים בגלל מזבח שלמעלה, ואפילו התחתון, ואפילו עובדי כוכבים ומזלות מתברכים, שלמדנו אמר רבי שמעון, אלמלא לא הקריבו שנים עשר נשיאים אלו, לא יכל העולם לעמוד לפני שנים עשר נשיאי ישמעאל, שנאמר "שנים עשר נשיאים לאומותם".</p>
<p>מדאקריבו אלין דישראל נסיבו שולטנותא דכלהו בג"כ נשיא אחד ליום וכל מה דאקריבו כגוונא דלעילא אקריבו בגין דיתברכו כלהון:</p>	<p>משהקריבו אלו של ישראל, לקחו שלטון של הכל, לכן נשיא אחד ליום, וכל מה שהקריבו כדוגמא שלמעלה הקריבו, כדי שיתברכו כולם.</p>

⁶³²⁶ פי' זעיר ושיעור הכתוב לקחת מתנות שהיא המ' שהיתה מחובר' באדם עם זעיר הנק' אדם וכדמפרש מתנת כתיב (מ"מ).

⁶³²⁷ תפארת, והכוונה כדמסיק מתנת כתיב שהיא המלכות שהיא נתונה מתנה באדם בתפארת, ומרע"ה לקחה משם והורידה, וביומא דנחתת שכינתא וכו' כלומר אותה הבחינה שהיא נשואה למשה שהיא בחינה פנימית אותה הבחינה ירדה לישראל והארכתי בספ"ר בשער המציאות עיין שם, (אור יקר).

⁶³²⁸ אתתיה - מכל וכל אלא לעת צורך נבואה לבד (אור יקר).

⁶³²⁹ פי' כתיב במשה של נעליך לשון רבים לפי שפירש מאשתו לגמרי אבל ביהושע כתיב נעלך חסר לומר שלא פירש אלא בזמנין ידיעין (מ"מ).

⁶³³⁰ אמנם מרע"ה בעמידה בלי נפילה כבעל דפקידת לאתתיה קומה ה' שובת ה' ויהושע כעבד לפני רבו כמשתחוה (אור יקר).

⁶³³¹ פי' י"ב בקר שהם נגד י"ב שבטים שבעו"ה. וי"ב בקר הנז' מתברכין באינון תריסר תחומין המפורשים שהם י"ב צירופי הוי"ה שבזעיר. אי נמי בתריסר תחומין הם י"ב גבולי אלכסון שמקבל זעיר מאריך כנודע. וי"ב בקר מתברכים מהם (מ"מ).

⁶³³² עכ"ם (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אלים ששים עתודים ששים (במדבר ז פח) כמה דכתיב (שיה"ש ג ז) ששים גבורים סביב לה דבסטר גבורה (במדבר ז יד) כף אחת עשרה זהב וגו' והא אתמר זכאה חולקהון דצדיקיא דקב"ה מריק עלייהו ברכאן וציית צלותהון ועלייהו כתיב (תהלים קב יח) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו':</p>	<p>אילים ששים, עתודים ששים, כמו שנאמר "ששים גיבורים סביב לה", שבצד הגבורה "כף אחת עשרה זהב וגו'". והרי נתבאר, אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מוריק עליהם ברכות, ומקשיב לתפלותיהם, ועליהם כתוב "פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן</p>	
<p>פרשת בהעלותך:</p>	
<p>וידבר יי' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו' 6333 (במדבר ח ב) רבי יהודה פתח (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא מחופתו וגו' זכאה חולקהון דישאל 6334 דקב"ה אתרעי בהון 6335 ויהב להון אורייתא דקשומ 6336 אילנא דחיי 6337 דביה אחיד בר נש 6338 (ס"א ירית 6339) חיינ להאי עלמא 6340 וחיינ לעלמא</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו'", רבי יהודה פתח, "והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'", אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה בהם, ונתן להם תורת אמת, עץ חיים, שבו האדם אוחו (יורש) חיים לעולם הזה וחיים לעולם הבא, שכל מי שעוסק בתורה ואוחז בה יש לו חיים (אוחז בחיים), וכל מי שעוזב דברי</p>

6333 עי' זהר ח"ב קסז ע"א: כי נר מצוה, דא רזא דשמור, ותורה אור, דא רזא דזכור וכו' ועל רזא דא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר, כתיב ביה באהרן, (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור.

6334 שזוכים לקבל הארה מהקו האמצעי (רמ"ז).

6335 שעם היות דכתיב ה' מסיני בא וזרח משעיר למו, עכ"ז לא גלה להם סוד התורה אלא אדרבה פתח להם פתח שימאסו בה מפני שלא היה רוצה בהם, לישמעאל אמר דכתיב לא תגנוב ולעשו אמר דכתיב לא תרצח, אמנם לישראל אנסם כדדרשו רז"ל בפסוק ויתיצבו בתחתית ההר, וגלה להם סודה (אור יקר). ב' רצונות היינו ב' מזלות הנוזלים מרצון העליון שהוא יסוד דעתיק שהוא שורש התורה ומצות, חסדים ל"נוצר", וגבורות ל"ונקה", ומשם תורת אמת (רמ"ז).

6336 שהיא מהת"ת הנקראת אמת, ועל שמו נקראת תורת אמת, והיא נקראת עץ חיים כדמסיק לקמיה. והכוונה עץ שפירותיו חיים, אמנם למטה עץ הדעת טו"ר פירותיו מיתה, ולזה כתיב מעץ הדעת טו"ר לא תאכל ממנו. והטעם שכל הכחות האחוזים בת"ת וכל ענפיו קדושים, והנאחז בהם נאחז בקדושה שבה החיים הנצחיים. ובהיות האדם עוסק בתורה, אוחז בה ובפירותיה, והיינו עסק התורה שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, וכל דיבור ודיבור שאדם מוציא מפיו בתורה הוא אוחז ואוכל בעולם הזה ובבא, ענף מענפים, ואותו האור נמשך דרך מדרגות הסולם ונמשך לנשמה ומנשמה לרוח ומרוח לנפש ומנפש לגוף, והיינו "להאי עלמא חיינ ולעלמא דאתי" (אור יקר). תורת סוד ע"ב, ואמ"ת סוד אה"ה פעמים אה"ה ומשפיעים לב' יסודות דא"א שהוא סוד אילנא דחיי, כי ע"ץ גימ' ב' פעמים יסוד, וכאשר הם יחוד נק' ע"ץ (רמ"ז). ז"א נקרא אמת (מ"מ). עי' ע"ח שער כה דרוש ב: תורת אמת הוא ז"א הנמשך מואמת תיקון ז' דדיקנא.

6337 חיים על שם הב' יסודות שכל יסוד נק' חי, וגם עץ החיים גימ' ע"ב קס"א שנמשכים מנוצר ונקה (רמ"ז). שיש בו מוחין דא"א הנק' חיים (תיקו"ז עה ע"ב) (מ"מ). עי' שעה"כ פט ע"ד: נקראים חו"ב חיים, כי מהם תוצאות חיים למלך, ונקרא חיי המלך.

6338 ישראל הוא דמות ז"א ולכן בעוסקו בתורה זוכה לאור א"א (רמ"ז).

6339 רומז למש"כ ברז"ל שת"ח זוכים לחיים של אחרים בעולם הזה וכ"ש בעולם הבא כמבואר אצל ר"א בן דורדייא שזכה לכל חיי עולם הבא של יוחנן כהן גדול (רמ"ז), עי' ליקוטי הש"ס (עבודה זרה) אמרו עליו על ר' אליעזר בן דורדייא וגו'. הנה כבר ידעת במ"ש בס' הגלגלים כי המגולגל המשלים נוטל חלקו וחלק חבירו בסוד יכין רשע וצדיק ילבש כי אותו לבוש שעשה רשע זה ע"י קצת צדקותיו מעשיו הטובים ולא זכה ללבשו עתה אותו המגולגל המשלים לובש אותו וזהו צדיק ילבש. ועי' אד"ז רצא ע"א: והאי והאי הני ירותא דאבוה ואמיה ירית מאי ירותא, דא תרין עטרין דהוון גניזין בגווייהו ואחסינו לבן [סוד הדעת הוא ב' עטרין דגניזין בא"א, והוא תוספת על הז"א, שכן מציאות ז"א היא למעשה ז' בחינות, ובתיקון נוספות לה עוד ג' בחינות להשלימן ל' (בהגר"א על ספד"צ א ע"ד הגהה ועיקר ענין). כאן מתבאר שתיקון הדיקנא מוריד שפע לשאר הפרצופים שתחתיו (בהגר"א על ספד"צ ג ע"ד ד"ה ואמר ואחסינ). דא מסטרא דאבא הוה גניז בגווייה חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון וכד נהרין אלין אב ואם עליה, כלהו אקרון תפילין דרישא.

6340 מלכות (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דתאי⁶³⁴¹ דכל מאן דאשתדל באורייתא⁶³⁴² ואחיד בה⁶³⁴³ אית ליה חיין (ס"א אחיד בחיין) וכל מאן דשביק⁶³⁴⁴ מלי דאורייתא⁶³⁴⁵ ואתפרש מאורייתא כאלו מתפרש מחיין בנין דהיא חיין וכל מלוי חיין הה"ד (משלי ד כב) כי חיים הם וגו'⁶³⁴⁶ וכתיב (שם ג ה) רפאות תהי לשרך וגו'⁶³⁴⁷:</p>	<p>התורה ונפרד מהתורה, כאלו נפרד מהחיים, משום שהיא חיים, וכל דבריה חיים. זהו שנאמר "כי חיים הם וגו'", ונאמר "רפאות תהי לשרך וגו'".</p>
<p>ת"ח אילנא דחיי אחיד מעילא לתתא⁶³⁴⁸ והאי שמשא⁶³⁴⁹ דנהיר לכלא נהורא (והוא שמשא דאנהיר לכלא ונהורא) דיליה⁶³⁵⁰ שארי מרישא⁶³⁵¹ ואתפשט בגופא דאילנא⁶³⁵² בארץ מישר ב' סטרין אחידן [ביה]⁶³⁵³ חד לצפון וחד לדרום⁶³⁵⁴ חד ימינא וחד שמאלא⁶³⁵⁵ (ואינון) בשעתא⁶³⁵⁶ דשמשא נהיר⁶³⁵⁷ כמה דאתמר מההוא גופא (ס"א נופא) דאילנא⁶³⁵⁸ אתקיף לדרועא דימינא ואנהיר בתוקפיה ומתוקפיה נהיר שמאלא ואתכליל [בנהוריה] (בנהירו):</p>	<p>בא וראה, עץ החיים אחוז מלמעלה למטה, ושמש זו שמאירה לכל, אורה מתחיל מהראש ומתפשט בגוף האילן בדרך ישר, שני צדדים אחוזים בו, אחד לצפון ואחד לדרום, אחד ימין ואחד שמאל, (והם) בשעה שמאירה השמש כמו שנתבאר. מאותו גוף (נוף) האילן מחזק לזרוע ימין ומאיר בתקפו, ומתקפו מאיר השמאל ונכלל באורו.</p>
<p>והוא כחתן יוצא מחפתו⁶³⁵⁹ מאן איהו חפתו דא איהו (שיה"ש ג יא) עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו יוצא מחפתו דא איהו רישא דכל(הו)</p>	<p>"והוא כחתן יצא מחופתו", מהי חופתו, זהו "עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו", יצא מחופתו, זהו ראש של כל אור, כמו שנאמר</p>

6341 בינה (רמ"ז).

6342 כמ"ש סוטה (כא ע"א) עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה (רמ"ז).

6343 היינו מקיים מצותיה, היינו לומד על מנת לעשות (אור יקר), היינו שזוכר מה שלמד (רמ"ז), לאפוקי שנה ופירש (מ"מ), אמנם עי' לעיל ח"א כז ע"ב שמשמע שהמחזיק היא בחי' הנוק', וזה החיבור ללמעשה.

6344 הלשון בזהר ח"א קנב ע"ב הוא מרפה.

6345 אפילו אוחז במצות (רמ"ז).

6346 ז"ל: כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא.

6347 ז"ל: רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. ועי' לעיל פ ע"ב, וכעין זה לקמן קס ע"ב: ות"ח לא אתדכי בר נש לעלמין אלא במילין דאורייתא בגיני כך מלין דאורייתא לא מקבלין טומאה בגין דאיהי קיימא לדכאה לאלין מסאבי. ואסוותא באורייתא אשתכח. דכתיב רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. ועי' בהגר"א בתיקו"ז קי ע"א: רפאות תהי לשרך - ר"ל, לשכינתא תתאה דהיא שררך אגן הסהר סיהרא קדישא כו' וז"ש זכאה איהו מאן דקריב לה כו' ואמר למטה ותשלך אמת ארצה דא שכינתא ועב"פ נשא קכ"ב א' בר"מ וכל מאן דחזר בתיבתא כאלו חזר את ה' לאת ו' דאיהו בן י"ה אשתלים ביה הוי"ה ודא איהו תשובה תשוב ה' ודאי לגבי ו' כו'.

6348 ז"א מקבל מבינה ונותן למלכות (מ"מ).

6349 היינו הארת יסוד אבא שמאיר דרך ז"א שיסוד עצמה היא בבחי' לפני לא יראו (רמ"ז). ז"א נקרא שמש כמ"ש בתיקו"ז (ט ע"ב ועי' שער הפסוקים פרשת ויצא, ולקוטי תורה בראשית) לפי שהוא שם מ"ה, יר"ד פעמים יר"ד, ועוד ה"א פעמים ה"א, ועוד וא"ו פעמים וא"ו ועוד ה"א פעמים ה"א, ועוד שהז"א יש בו ב' פעמים ש"ך והם גימ' שמ"ש (מ"מ).

6350 המוחין שבתוכו (מ"מ).

6351 ת"ת מתחיל לקבל הארה מהכתר שונה משאר הספירות (אור יקר).

6352 ת"ת דז"א, שיסוד דאימא מתגלה בת"ת דז"א (מ"מ).

6353 היינו יעקב ורחל (רמ"ז). חסד וגבורה אחוזים בגוף שהוא ת"ת דז"א (מ"מ).

6354 חסד וגבורה היינו ימין ושמאל (רמ"ז).

6355 צפון ודרום הם המדות, וימין ושמאל הם פעולתן שהם דין ורחמים (אור יקר).

6356 אין מציאות אל יעקב ורחל אלא דווקא בשעה שהשמש מאיר, וכאשר יש רק הארת אימא שאז אין בנין ליעקב ורחל כי אם ישראל ולא (רמ"ז).

6357 כשהז"א מקבל המוחין (מ"מ).

6358 מת"ת דז"א שבו יסוד אימא יוצאים ממנו ה"ח והולכים לחסד דז"א ומניחים שם חסד ראשון ואח"כ הולכים ד' חסדים לגבורה דז"א וכו' עי' ספר הליקוטים (מ"מ).

6359 כתר הוא גג החופה וחז"ב הם כתלי החופה, והוא העטרה הנצרך לז"א כאשר מזדווג עם הנוק' (אור יקר), שהוא יוצא מתוך ת"ת דאימא שעליו אנו אומרים עוטר ישראל בתפארה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נהורא⁶³⁶⁰ כד"א בקרא דאבתריה (תהלים יט ז) מקצה השמים מוצאו דא שירותא דכלא דאקרי מקצה השמים וכדין נפיק כחתן ממש⁶³⁶¹ כד נפיק לאערעא לכלתיה רחימני)תא דנפשו ופריש דרועוי ומקבל(א) לה:</p>	<p>בפסוק שלאחריו "מקצה השמים מוצאו", זו ראשית הכל שנקראת מקצה השמים, ואז יוצא כחתן ממש, כשיוצא לפגוש את כלתו, אהובת נפשו, ופורש זרועותיו ומקבלה.</p>
<p>כהאי גוונא והוא כחתן יוצא מחפתו אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב⁶³⁶² כיון דמערב אתקריב סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא וקריב למערב וזויג ליה באתריה⁶³⁶³ כמה דאתמר דכתיב (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא דכתיב וימינו תחבקני כדין (תהלים יט ו) ישיש כגבור לרוץ⁶³⁶⁴ ארח⁶³⁶⁵ לאנהרא סיהרא ואוקמוה ת"ה בהעלותך את הנרות⁶³⁶⁶ אלין בוצינין עלאיין⁶³⁶⁷ דכלהו נהירין כחדא מן שמשא⁶³⁶⁸ וחסר כאן:</p>	<p>כדוגמא זה "והוא כחתן יוצא מחופתו", הולכת השמש ומתפשטת למערב, כיון שמערב מתקרב, צד צפון מתעורר מולו בתחלה, ומתקרב למערב, ומזווג אותו במקומו כמו שנאמר, שנאמר "שמאלו תחת לראשי", ואחר כך צד דרום שהוא ימין שנאמר "וימינו תחבקני", אז "ישיש כגבור לרוץ אורח", להאיר הלכנה ופרשוה. בא וראה "בהעלותך את הנרות" אלו הנרות העליונים שכולם מאירים כאחד מהשמש.</p>
<p>ר' אבא פתח (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יי באור פניך יהלכון האי קרא אוקמוה⁶³⁶⁹ אבל ת"ה זכאין אינון ישראל דקב"ה יהב [לון] אורייתא קדישא</p>	<p>רבי אבא פתח "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון", הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא וראה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה הקדושה,</p>
<p>קמט"א</p>	
<p>ואוליף לון ארחוי⁶³⁷⁰ לאתדבקא ביה ולמיטר פקודי דאורייתא למזכי ובהו (להו) לעלמא דאתי וקריב להו בשעתא דנפקו (ישראל) ממצרים⁶³⁷¹ דהא כדין אפיק לון מרשותא אהרא⁶³⁷² וסליק לון לאתאחדא בשמיה⁶³⁷³ וכדין אקרון בני ישראל</p>	<p>ולמדם דרכיו להתדבק בו ולשמור מצוות התורה, לזכות בהן לעולם הבא, וקרבים בשעה שיצאו ממצרים, שהרי אז הוציאם מרשות אחרת, והעלם להאחז בשמו, ואז נקראו בני ישראל, בני חורין מהכל, שלא יהיו נתונים</p>

⁶³⁶⁰ בינה, שז"א נקרא שמים, וקצה העליון שלו הוא בינה, ותחתון הוא מלכות (מ"מ).

⁶³⁶¹ כחתן בעולם הזה כך נמשל ז"א (מ"מ).

⁶³⁶² מלכות (מ"מ).

⁶³⁶³ שע"י הגבורות שהוא שמאלו מתחברת עם בעלה (מ"מ), באתריה היינו בדעת רחל (רמ"ז), והוא בצפון שהוא המקום המיוחד לכניסת הגבורות (רמ"ז).

⁶³⁶⁴ הוא סוד הקמת הברית בכח הגבורה (רמ"ז).

⁶³⁶⁵ היינו יסוד הנוק' (רמ"ז ומ"מ), והיא מקום צר שהיא תמיד בסוד בתולה (רמ"ז).

⁶³⁶⁶ המנורה היא הת"ת המאיר לכולם ולכן בהעלותך את הנרות פי' כאשר תרצה להאיר הספירות העליונות צריך שתכוון שכולם מאירות מהאמצעי שהוא הת"ת (אור יקר). ידוע כי אהרן הוא מיסוד אבא והוא ממתק ומעלה הגבורות הנק' בוצינין (רמ"ז).

⁶³⁶⁷ ספירות המלכות שהם למעלה על ב"ע (מ"מ).

⁶³⁶⁸ הת"ת (אור יקר).

⁶³⁶⁹ ויקרא יח ע"ב אמור צט ע"ב (רמ"ז).

⁶³⁷⁰ אורייתא הוא תורה שבכתב, ואורחוי היא תורה שבעל פה שדרכו מבינים את התורה שבכתב (אור יקר). עי' אד"ר קצט ע"א בסוד ההוא ארחא דפלגותא דשערי וכו' ובזה זוכים להדבק בו ממש כי אין דיבוק אלא בקו האמצעי ששם אורות עצמיים, משא"כ בימין ושמאל (רמ"ז).

⁶³⁷¹ שהוא ית' התחיל להעניקם בחסדיו מבלי שיתעוררו (רמ"ז)

⁶³⁷² עי' דע"ה (ח"ב קכב ע"ג): התחדשות הכח אשר נתחדש אז וניתן אז כח חדש להרע ג"כ, הנה היה באשר שנתגלה אז הקב"ה בכבודו ובעצמו, והיה אז ביטול גדול להסטרטא אחרא כולה, ונעקר אז היצר הרע מישראל לגמרי, וכמ"ש בזוה"ק פ' אמור (צה סע"א) ע"ש כל הענין ופ' בהעלותך (קמט ע"א) ופ' בא (מדף לה עד דף מא). לכן היה הצורך ליתן כח חדש להרע ג"כ כדי שלא תתבטל הבחירה, כי מתחילה היה נצרך לבטלה כ"כ הרבה משום שהיו ישראל אז אחידן במסאבותא, כמ"ש בפ' אמור (צז סע"א) ובזוהר חדש (ריש פ' יתרו כז ע"א).

⁶³⁷³ היינו בשבועות (אור יקר).

<p>בני חורין מכלא דלא יתבו תחות רשותא אהרא⁶³⁷⁴ וסליק לון לאהרא בשמיה⁶³⁷⁵ דסליק על כלא דשליט על עלאין ותתאין:</p>	<p>תחת רשות אחרת, והעלם להאחז בשמו שעולה על הכל, ששולט על עליונים ותחתונים.</p>
<p>ומגו רחימותא דלהון קרא לון (שמות ד כב) בני בכורי ישראל⁶³⁷⁶ כגוונא (דקדושה) עלאה⁶³⁷⁷ (וע"ד) קטל וס"א וקטלו כל בכור⁶³⁷⁸ דלעילא ותתא⁶³⁷⁹ ושרא קטירין ואסירין דעלאין ותתאין בגין לאפקא לון וועבד לון בני חורין מכלא וע"ד⁶³⁸⁰ לא בעא קב"ה לא מלאך ולא שרף⁶³⁸¹ אלא איהו⁶³⁸² ועוד דהא איהו ידע לאבחנא⁶³⁸³ ולמנדע כלא ולמשרי אסירין ולאוינון ברשותא דשליחא אהרא אלא בידיה:</p>	<p>ומתוך אהבתם קרא להם "בני בכורי ישראל", כדוגמא (של הקדושה) עליונה, (ועל זה) הרג (והרג) כל בכור שלמעלה ומטה, והתיר קשרים ואסורים של עליונים ותחתונים, כדי להוציאם, ועשאם בני חורין מהכל. ועל זה לא רצה הקדוש ברוך הוא לא מלאך ולא שרף אלא רק הוא (הגש"פ), ועוד שהרי הוא ידע להבחין ולדעת הכל ולהתיר אסורים, ואינם ברשות שליח אחר אלא בידו.</p>
<p>תא חזי בההוא ליליא דבעא קב"ה לקטלא כל אינון בכורי כמה דאתמר בשעתא דרמש ליליא אתו מזמריין לזמרא קמיה אמר לון לאו עוודן הוא דהא שירתא אהרא מזמריין בני⁶³⁸⁴ בארעא:</p>	<p>בא וראה, באותו לילה שרצה הקדוש ברוך הוא להרוג כל אותם בכורות, כמו שנאמר בשעה שנחשך הלילה, באו מזמרים לומר לפניו, אמר להם לא זמן הוא, שהרי שירה אחרת מזמרים בני בארץ.</p>
<p>בשעתא דאתפליג ליליא אתער רוח צפון⁶³⁸⁵ וקב"ה כדין עבד נוקמין וישראל עבדין שירתא בקול רם (ס"א וישראל מזמריין ואמריין הלילא בקול רם)⁶³⁸⁶ וכדין עבד לון בני חורין מכלא ומלאכין עלאי וכל משריין בלהו הוו צייתין להון לקליהון דישראל בתר דאתגזרו ורשימו לבתיהון מההוא דמא ומדמא דפסחא⁶³⁸⁷ (רשימו לבתיהון) בתלת</p>	<p>בשעה שנחלק הלילה התעוררה רוח צפון, ואז עשה הקדוש ברוך הוא נקמות, וישראל עושים שירה בקול רם (וישראל מזמרים ואומרים הלל בקול רם), ואז עשאם בני חורין מהכל, ומלאכים עליונים וכל מחנותם היו מקשיבים להם לקולות ישראל, אחר שנמולו רשמו את בתיהם מאותו דם ומדם הפסח, בשלשה רשומים על המשקוף ועל שתי</p>

⁶³⁷⁴ של מלאך או שרף (רמ"ז).

⁶³⁷⁵ בזה אנו משתררים על כל נמצא [וכדלקמן] (רמ"ז).

⁶³⁷⁶ היינו משורשים בדעת שיש בו פי שנים ח"ג והם רמוזים בשם ב"ן שמילוי ועצם השם אותו גימ'. השם עצמו הוא החסדים שבו, והמילוי הוא הגבורות כמש"כ בדרושי ציצית (רמ"ז).

⁶³⁷⁷ כמו שהז"א נק' בן בכור כך ישראל קראם הקב"ה בני בכורי (מ"מ).

⁶³⁷⁸ שהוא ראש לקלי': ב' רמז לבניה, כ' לכתר, ור' ראשית חכמה, ואין ו' שאין לו דעת, כמש"כ אל אחר מסתרס (רמ"ז).

⁶³⁷⁹ שרו של מצרים ראש השרים מזל מצרים טלה ראש המזלות (אור יקר). בכור אדם דכורא בכור בהמה נוקבא (רח"ו), והם דר"נ דסט"א (מ"מ).

⁶³⁸⁰ מאחר אהבתו לנו (רמ"ז).

⁶³⁸¹ מלאך ביצירה ושרף בבריאה אלא בכחו מסוד האצילות (רמ"ז).

⁶³⁸² מלשון הגדה של פסח: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה – אני ולא מלאך והכיתי כל בכור בארץ מצרים אני ולא שרף ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ולא שליח אני ה' אני הוא ולא אחר.

כיון שהקב"ה הרג בכור דר"נ דקלי' אי אפשר למלאך לעשות אלא הקב"ה שהוא מושל בכל (מ"מ).

⁶³⁸³ אין למלאכים עסק וידיעה בעיני החיצונים כי קדושים המה ולכן לא ידעו להבחין (רמ"ז). אי אפשר להבחין בין טיפת בכור לשאינו בכור אלא הקב"ה, וזה הוספה על מש"כ למעלה שרק הקב"ה שולט בכל (מ"מ).

⁶³⁸⁴ הלל דאכילת פסחים (רח"ו), ואין זמן לעליית מ"ן מהחיצוניות, כאשר עושים את זה הפנימיות (רמ"ז).
⁶³⁸⁵ הת"ת מצד הגבורה כי הגבורה נקראת צפון והת"ת רוח צפון (אור יקר). הם הגבורה שביסוד נוק' (נ"א שביסוד אמא) ולכן נקרא רוח צפון כי הם בסוד ההוא רוחא דשבק בגווה ולכן נקרא רוח ונקרא צפון כי צד צפון הם הגבורות כמ"ש מצפון תפתח הרעה והתעוררות גבורה אלו הם לזווג יעקב ולא שאחר חצות ואז כתיב מצפון זהב יאתה לזווג (רח"ו).

⁶³⁸⁶ הוא סוד נוצר חסד לאלפים שהוא ביטול מצולות ים שישראל עושים שירה בקול רם בסוד מקולות מים רבים (רמ"ז). ב' הגרסאות תלויות בגמ' פסחים פרק י' אם נאמר הלל במצרים או לא (רמ"ז).

⁶³⁸⁷ עי' עוד בא לה ע"ב ושעה"כ פ ע"ב.

זהר ויקרא חלק א'

<p>רשימין (שמות יב כג) על המשקוף ועל שתי המזוזות מ"ט הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא קדישא⁶³⁸⁸ ומחבלא כד איהו נפיק וחמי ההוא דמא דהוה רשים על ההוא פתחא חיים עלייהו דישראל הה"ד (שם) ופסח יי' על הפתח וגו':</p>	<p>המזוזות למה, הרי פרשוה משום שהוא רושם קדוש, והמשחית כשהוא יוצא ורואה אותו דם שהיה רשום על אותו פתח, חס על ישראל, זהו שנאמר "ופסח ה' על הפתח וגו'".</p>
<p>הכא אית לאסתכלא אי קודשא בריך הוא אתי וקטיל בארעא דמצרים ולא שלוחא אחרא ורשימא דא דעל פתחא למה והא כלא גלי קמיה ותו מהו (שמות יב כג) ולא יתן המשחית ולא ישחית מבעי ליה⁶³⁸⁹ אלא ודאיו הכי הוא דכתיב (שם כט) ויי' הכה כל בכור ויי' הוא ובית דינו⁶³⁹⁰ והוא בי דינא והכא אשתכח ובכלא (הכי אשתכח מכאן ובכלא) בעי לאחזאה עובדא בגין לאשתוכא דהא כגוונא דא על גבי מדבחא⁶³⁹¹ בגין דלא אשתכח מחבלא:</p>	<p>כאן יש להתבונן, אם הקדוש ברוך הוא בא והרג בארץ מצרים ולא שליח אחר, רשם זה שעל הפתח לשם מה, והרי הכל גלוי לפניו. ועוד מה זה "ולא יתן המשחית" היה צריך להיות "ולא ישחית", אלא ודאי כך זה, שנאמר "וה' הכה כל בכור", וה' הוא ובית דינו, ואותו בית דין כאן נמצא (מכאן שבכל), ובכל צריך להראות מעשה כדי להנצל, שהרי כדוגמא זה על המזבח, כדי שלא ימצא המשחית.</p>
<p>האי בעובדא ובזמנא דלא אצטריך האי כגון ראש השנה דאיהו יומא דדינא ומאריהון דלישנא בישא קיימין עלייהו דישראל בעינן מלין וצלותין ובעותין ובעינן לאחזאה ועובדא (ברוחא ונפשא) כמה דאוקימנא:</p>	<p>זה במעשה, ובזמן שלא צריך את זה, כמו ראש השנה שהוא יום הדין, ובעלי לשון הרע עומדים על ישראל, צריכים דברים תפלות ובקשות, וצריכים להראות מעשה (ברוח ונפש) כמו שבארנו.</p>
<p>והא אתמר ובמה בשופר (לאחזאה שופר ו) לאתערא שופרא אחרא⁶³⁹² ואנן מפיקין בההוא קלא רחמי ודינא כחדא⁶³⁹³ כלא כדקא יאות כמה ודההוא (דהוה) שופר עלאה אפיק קלא דאיהו כללא כחדא⁶³⁹⁴ ולא אתערא רחמי קאזלינן ולתברא מאריהון דדינא דלא ישלטון בהאי יומא וכד רחמי מתערין כלהו בוצינין עלאין נהרין מהאי גיסא ומהאי גיסא⁶³⁹⁵ כדין (משלי טז טו) באור פני מלך חיים⁶³⁹⁶:</p>	<p>והרי נתבאר, ובמה, בשופר, (להראות שופר) לעורר שופר אחר, ואנו מוציאים באותו קול רחמים ודין כאחד, הכל כראוי. כמו שלאותו שופר עליון מוציא קול שהוא כלל של אחד, ולעורר רחמים אנו הולכים, ולשבור את בעלי הדין שלא ישלטו ביום הזה. וכשמתעוררים הרחמים, כל המנורות העליונות מאירות מצד זה ומצד זה, ואז "באור פני מלך חיים".</p>
<p>ת"ח⁶³⁹⁷ בשעתא דכהנא (רבא) אתכוון לאדלקא בוצינין לתתא והוה קריב קטורת בוסמיון בההוא שעתא כדין בוצינין עלאין נהרין ואתקטר כלא כחדא וחדו וחדוותא אשתכח בכלהו עלמין</p>	<p>בא וראה, בשעה שהכהן (הגדול) מתכוון להדליק נרות למטה, והיה מקריב קטורת בשמים, באותה שעה אז מנורות עליונות מאירות, ונקשר הכל כאחד, ושמחה וחדוה</p>

⁶³⁸⁸ הרמ"ק כתב כי ג' טיפות הם ג' יודין [כזה] ● ● (אור יקר) והם שם ב' דע"ב ו' ו' י' י' י', ולי נראה שהציור הוא כזה ה' שהוא סוד ה' אחרונה דה"ה בסוד נערה (רח"ו). ועי' ח"א לג ע"א וצג ע"א שזה לשון על ברית מילה, ועי' שם צה ע"א שזה אות י' שהוא אות השכינה.

⁶³⁸⁹ עי' פרשת בא דף מא סע"א (לש"ו).
⁶³⁹⁰ בית דינו היינו מלכות וחיילותיה ולכן כיון שהחילות היו שם לכך כתיב ולא יתן המשחית (מ"מ).
⁶³⁹¹ פי' זריקת דם על המזבח (מ"מ).
⁶³⁹² שופר שבעולם הזה כדי לעורר שופר העליון שהוא אור מקיף דז"ת דבינה כמש"כ בשעה"כ (מ"מ).
⁶³⁹³ שאנו מוציאים בשופר שבעולם הזה תקיעה ושברים שהם רחמי ודינא כדי לרמוז שגם השופר העליון שהוא אור מקיף דז"ת דבינה מוציא הקולות שהם הזו"ן הניתנים בו (מ"מ).
⁶³⁹⁴ היינו זו"ן שנכללים יחד (מ"מ).
⁶³⁹⁵ ב' הקוים ימין ושמאל כולם נהפכים לרחמים (רח"ו).
⁶³⁹⁶ יובן במ"ש האריז"ל כשיאדימו פני הבעל תוקע יכוין שמאיר פני אריך ולזעיר ואז פני זעיר מאירין וזהו באור פני מלך חיים (רח"ו).
⁶³⁹⁷ כאן חוזר למעשה ולא לדיבור.

זהר ויקרא חלק א'

<p>הה"ד (משלי כז ט) שמן וקטורת ישמח לב וע"ד בהעלותך את הנרות⁶³⁹⁸:</p>	<p>נמצאת בכל העולמות, זהו שנאמר "שמן וקטורת ישמח לב", ועל זה "בהעלותך את הנרות".</p>
<p>רבי אלעזר ור' יוסי ור' יצחק הוּ אולי באורחא פגעו באינן טורי קרדו⁶³⁹⁹ עד דהוּ אולי זקף עינוי ר' אלעזר וחמי אינן טורי רמאי והוּ חשוכן ודחלן בדחילו:</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך, פגעו באותם הרי קרדו, עד שהיו הולכים, הרים רבי אלעזר עינוי וראה אותם הרים רמים, והיו חשוכים, ופחדו בפחד.</p>
<p>א"ר אלעזר לאינן חברייא אלו אבא הכא לא הוה דחילנא אבל כיון דאנן תלתא ומלי דאורייתא ביננא דינא הכא (דינא) לא אשתכח:</p>	<p>אמר רבי אלעזר לאותם חברים, אלו אבא (רשב"י) (היה) כאן לא היינו פוחדים, אבל כיון שאנו שלשה, ודברי תורה בינינו, לא נמצא כאן הדין.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר כתיב (בראשית ח ד) ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' על הרי אררט וגו' (אמר לון) כמה חביבין מלי דאורייתא דבכל מלה ומלה אית רזין עלאין ואורייתא כלל⁶⁴⁰⁰ עלאה איקרי:</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר, כתוב "ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' על הרי אררט וגו'", כמה חביבים דברי התורה, שבכל דבר ודבר יש סודות עליונים, והתורה כולה נקראת עליונה.</p>
<p>ותנינן בתליסר מכילין דאורייתא כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא דהא אורייתא דאיהי יצא, שהרי התורה שהיא</p>	<p>ושנינו, בשלש עשרה מדות של התורה, כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, שהרי התורה שהיא</p>
<p>קמט"ב</p>	<p></p>
<p>כללא ועלאה⁶⁴⁰¹ אע"ג דנפק מנה חד ספור בעלמא ודאי לא אתי לאחזאה על ההוא ספור אלא לאחזאה מלין עלאין ורזין עלאין (אע"ג דנפק מנה חד ספור בעלמא לא אתי על ההוא ספור לאחזאה (ודאי):</p>	<p>כלל עליון, אף על גב שיוצא ממנה ספור אחד בעולם, ודאי לא באה להראות את אותו ספור, אלא להראות דברים עליונים וסודות עליונים.</p>
<p>ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא בגין דההוא ספור דאורייתא או ההוא עובדא אע"ג דהוא נפקא מכללא דאורייתא⁶⁴⁰² לאו לאחזאה על גרמיה⁶⁴⁰³ נפק בלבד אלא לאחזאה על ההוא כללא עלאה דאורייתא וכללא נפק⁶⁴⁰⁴:</p>	<p>ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, משום שאותו ספור של התורה, או אותו מעשה, אף על גב שהוא יוצא מכלל התורה, לא להראות על עצמו יצא בלבד, אלא להראות על אותו כלל עליון של התורה כולה יצא.</p>

⁶³⁹⁸ ספירות ז"ן מקבלים הארה מא"א שהם שמן וקטורת ששמן הוא אבא וקטורת היא אמא, וזה ישמח לב שהוא ז"א הנק' לב לפי שיש לו ל"ב נתיבות חכמה וכן מלכות נקראת לב לפי שיוצא מכנגד הבל דז"א (מ"מ).
⁶³⁹⁹ כלשון קרדינותא עי' לעיל בראשית טו ע"א, וראה בראשית ח ד שת"א תרגם הרי אררט טורי קרדו (דרך אמת).

⁶⁴⁰⁰ כלא (דפ"ו).

⁶⁴⁰¹ כלומר כלל המצות דברים העליונים הנרמזים למעלה (אור יקר). פי' שהתורה כולה מליאה סודות ואע"פ שתראה בשם פסוק שנראה שהוא סיפור בעלמא עכ"ז לא אתי על ההוא סיפור שאתה רואה בעיניך אלא עוד יש בו סוד (מ"מ).

⁶⁴⁰² שמורה שהיא ספור דברים בעלמא ואינו דבר שבקדושה כשאר התורה (אור יקר).

⁶⁴⁰³ פשטות הענין (אור יקר).

⁶⁴⁰⁴ להורות על הסוד הנסתר שבת"ת שהוא כלל העולמות העליונים ונתלבש הסוד ההוא בגשמיות המעשה ההוא אור ירצה "ללמד על הכלל" מפני שהיה אפשר לומר שמה שבא הכתוב להורות על המצוה כגון הפרישות שבהן נצטוינו על המצות לא יהיה בהם נסתר ונעלם, כי מה נסתר נצטרך בו יותר ממה שבא להורות על המצוה לכך דבר זה שיצא מכלל התורה שאינו מכלל המצוה אלא ספור דברים בעלמא, ועל כן לא ללמד על עצמו שהוא הפשט יצא אלא ללמד על דבר נסתר ודאי כדמפרש ואזיל אם כן גם אנו חייבים לומר ששאר פסוקי התורה עם היות שנרמז בהם מעשה המצות יש בו סודו וזהו אומרו "ללמד על הכלל ודאי" (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>[כגון] וכגון האין (בגין) דכתיב (בראשית ח ד) ותנה התיבה⁶⁴⁰⁵ בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט ודאי קרא מכללא דאורייתא נפק ואתי בספור דעלמא מאי אכפת לן אי שרי בהאי או בהאי דהא באתר חד לישרי:</p>	<p>כגון זה שנאמר "ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט", ודאי פסוק זה יצא מכלל התורה, ובא בספור העולם, מה אכפת לנו אם שורה בזה או בזה, שהרי במקום אחד שישרה.</p>
<p>אלא ללמד על הכלל כולו יצא, ואשריהם ישראל שנתנה להם תורה עליונה תורת אמת, ומי שאומר שאותו ספור של התורה להראות על אותו ספור בלבד הוא בא, תיפח רוחו, שאם כך היא אינה תורה עליונה תורת אמת, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת.</p>	<p>אלא ללמד על הכלל כולו יצא, ואשריהם ישראל שנתנה להם תורה עליונה תורת אמת, ומי שאומר שאותו ספור של התורה להראות על אותו ספור בלבד הוא בא, תיפח רוחו, שאם כך היא אינה תורה עליונה תורת אמת, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת.</p>
<p>תא חזי מלך ב"ו לאו יקרא דיליה הוא לאשתעי מלה דהדיוטא כ"ש למכתב ליה ואי סליק בדעתך דמלכא עלאה קב"ה לא הוו ליה מלין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין כגון מלין דעשו מלין דהגר מלין דלבן [ביעקב] (דיעקב) מלין דאתון מלין דבלעם מלין דבלק מלין דזמרי וכניש להו אוכל שאר ספורין דכתיבין ועביד מנייהו אורייתא אי הכי אמאי אקרי תורת אמת (תהלים יט ח-י) תורת יי תמימה עדות יי נאמנה פקודי יי ישרים מצות יי ברה יראת יי טהורה ומשפטי יי אמתו וכתיב (שם יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ואלין⁶⁴⁰⁶ אינון⁶⁴⁰⁷ מלי דאורייתא אלא ודאי ואורייתא קדישא עלאה איהי אורייתא דקשוטא תורת יי תמימה וכל מלה ומלה אתייתא לאחזאה מלין (אחרנין) עלאין דההוא מלה דההוא ספור לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתי⁶⁴⁰⁸ אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי כמה דאוקימנא:</p>	<p>בא וראה מלך בשר ודם לא מכבודו לדבר דברי הדיוט, כל שכן לכתבם, ואם עולה בדעתך שמלך עליון הקדוש ברוך הוא לא היו לו דברים קדושים לכתוב ולעשות מהם תורה, אלא שהוא כנס כל דברי הדיוטות כמו דברי עשו דברי הגר דברי לבן ביעקב, דברי האתון דברי בלעם דברי בלק דברי זמרי וכנסם, וכל שאר הספורים שנאמרים, ועשה מהם תורה, אם כך למה נקראת תורת אמת, "תורת ה' תמימה" "עדות ה' נאמנה" "פקודי ה' ישרים" "מצות ה' ברה" "יראת ה' טהורה" "משפטי ה' אמת", ונאמר "הנחמדים מזהב ומפז רב", אלה אותם דברי תורה, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת, תורת ה' תמימה, וכל דבר ודבר בא להראות דברים (אחרים) עליונים, שאותו דבר של אותו ספור לא להראות על עצמו בלבד בא, אלא להראות על אותו כלל הוא בא, כמו שבארנו.</p>
<p>תא חזי ותנה התיבה וגו' (בראשית ח ד) האי קרא כך כל שכן אחרנין (ס"א האי קרא כך איהו והא אתמר) בשעתא דדינא⁶⁴⁰⁹ תלי על עלמא ודינין שריין וקב"ה⁶⁴¹⁰ יתיב על כורסייה⁶⁴¹¹</p>	<p>בא וראה "ותנח התיבה וגו'" פסוק זה כך, כל שכן אחרים (הפסוק הזה כך הוא והרי נתבאר), בשעה שדין תלוי על העולם, והדינים שרויים, והקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין לדון העולם באותו כסא, כמה רשומים נרשמו בו, כמה פתקים גנוזים בתוכו בתוך תיק המלך, כל הספרים שפתוחים שם נגנזו, ולכן לא נשכח דבר מהמלך.</p>

⁶⁴⁰⁵ האי קרא שהוא ספור בעלמא כך יש בו סוד כאשר יתבאר כל שכן אחרנין (אור יקר).

⁶⁴⁰⁶ אלין (דפ"ו).

⁶⁴⁰⁷ שאלו שהם פקודי ה' ישרים עדות ה' נאמנה הם מלין דאורייתא וא"כ למה נכתבו מלין דעשו ומלין דהגר וכו' אלא ודאי שגם בהם יש סוד (מ"מ).

⁶⁴⁰⁸ אתיא (דפ"ו).

⁶⁴⁰⁹ היינו מיום ר"ה ועד יוה"כ (אור יקר).

⁶⁴¹⁰ ת"ת (אור יקר).

⁶⁴¹¹ מלכות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דדינא⁶⁴¹² למדן⁶⁴¹³ עלמא בההוא כורסייא כמה רשימין⁶⁴¹⁴ אתרשימו ביה כמה פיתקין גניזין בגויה בנו אחמתא⁶⁴¹⁵ דמלכא כלהו [ספרים דפתיחו⁶⁴¹⁶] (ספירין בפתיחו) תמן אתגניזו ובגין כך לא אתנשי מלה מן מלכא:</p>	
<p>והאי כורסייא לא אתקן⁶⁴¹⁷ ולא שריא אלא בחדש השביעי דאיהו יומא דדינא יומא דכל בני עלמא אתפקדן⁶⁴¹⁸ ביה כלהו עברין קמי ההוא כרסייא וע"ד ותנח התבה בחדש השביעי בחדש השביעי ודאי דאיהו דינא דעלמא:</p>	<p>וכסא זה לא נתקן ולא שורה, אלא בחדש השביעי, שהוא יום הדין, יום שבו כל בני העולם נפקדים בו, כולם עוברים לפני אותו, כסא, ועל זה ותנח התיבה בחדש השביעי, בחדש השביעי ודאי שהוא דין העולם.</p>
<p>על הרי אררט אלין (סמכי כורסייא)⁶⁴¹⁹ מאריהון דדינן מאריהון דיבבא ויללא⁶⁴²⁰ וכלהו שליחין (ס"א דכלהו שכיחין) בההוא יומא קמי קב"ה וכמה מארי תריסין⁶⁴²¹ אתערו בהאי יומא וכלהו קיימי תחות ההוא כרסייא בדינא דעלמא וישראל מצלאן צלותא בההוא יומא ובעאן ומתחננן קמיה ותקעין בשופר וקב"ה חיים עלייהו ומהפך דינא לרחמי וכל עלאי ותתאי פתחין (צווחא) ואמרי (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה⁶⁴²² וע"ד בעינא בההוא יומא דההוא דתקע ידיע עקרא דמלה⁶⁴²³ ויכוון ביה בתרועה וניעביד מלה בחכמתא⁶⁴²⁴ וע"ד כתיב אשרי העם יודעי תרועה ולא כתיב [תוקעין] (שומעי) תרועה והא אתמר:</p>	<p>"על הרי אררט", אלו (עמודי הכסא) בעלי הדין בעלי יבבה ויללה, וכולם שלוחים (שכלם נמצאים) באותו יום לפני הקדוש ברוך הוא, וכמה בעלי מגנים מתעוררים ביום זה, וכולם עומדים תחת אותו כסא בדין העולם, וישראל מתפללים תפלה באותו יום, ומבקשים ומתחננים לפניו ותוקעים בשופר, והקדוש ברוך הוא חס עליהם והופך דין לרחמים, וכל עליונים ותחתונים פותחים ואומרים "אשרי העם יודעי תרועה", ועל זה צריך באותו היום, שאותו שתוקע שידע עיקר הדבר ויכוון בה בתרועה, ויעשה הדבר בחכמה. ועל זה כתוב "אשרי העם יודעי תרועה" ולא כתוב תוקעי תרועה, והרי נתבאר.</p>

⁶⁴¹² מהתיקו"ז משמע כי בינה נקרא תיבה וכפי זה יובן הענין כי קב"ה יתיב על כורסייא היא בינה וכרסייא דדינא הוא הזעיר שנסתלקו ממנו המוחין בסוד הדורמיטא כמ"ש בשעה"כ ר"ה א"נ כסא דין היא המלכות וקב"ה דיתיב על כורסייא דדינא היא הבינה שמסתלקין נה"י שלה מן הזעיר ונתונים אל הנוק' בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע (רח"ו).

⁶⁴¹³ כורסייא דדינא למדן (דפ"ו).

⁶⁴¹⁴ שבה מצויירין כל מציאות התחתונים ומעשיהן וגזירת דינם (אור יקר).

⁶⁴¹⁵ אוצר (דרך אמת).

⁶⁴¹⁶ בני אדם שהם לדין למוות מצויירין לשמאל לצד הגבורה וחצונים, וכן לחיים לימין, ובנונים לאמצע, ומציאות רוחניות גזרת דין על כל שנה ושנה מה שנתעורר בספירות להטות לשמאל וגבר הרחמים והטה אל הדין, וכיוצא מה שנגזר למיתה ומה שנגזר לחיים ומה שנתהפך מחיים למיתה בסוד רוחניות הספירות הכל נשפע למלכות ומצוייר בה מיום שנברא העולם וז"ש כולהו ספרין דפתיחו תמן אתגניזו ושם עומדין לזכרון לפניו (אור יקר).

⁶⁴¹⁷ כסא זה שהוא זעיר או מלכות לא אתתקן כדי לישב עליו הבינה אלא בתשרי שהוא חדש הז' (מ"מ).

⁶⁴¹⁸ אתפקדון (דפ"ו).

⁶⁴¹⁹ חיילות שתחת הכסא (מ"מ).

⁶⁴²⁰ בעלי תרועה ושברים, הא' דין רפה, והב' דין חזק, ומפני שאלו שליטתם עתה ויונקים הדין לפעול לכך משכן המלכות בחדש הדין מתעורר עליהם ודאי (אור יקר). פי' יצירה ועשיה (מ"מ).

⁶⁴²¹ כחות הדין ובתי דינין תתאין (אור יקר).

⁶⁴²² כלומר שיודעים סוד התרועה להפך מדת הדין לרחמים (אור יקר).

⁶⁴²³ שידע סוד התקיעה (אור יקר).

⁶⁴²⁴ ארז"ל תקיעת שופר חכמה היא ולא מלאכה (רח"ו), ר"ל שכפל הזהר שאמר ויכוין בה בתרועה היינו על כוונת הצריכים לשופר (מ"מ), ואשכחו חד מערתא עאלו בגווה והמערה היתה גדולה מאד ולכך אר"א ליטול חד גו מערתא דהיינו תוך פנימיות המערה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אזלו כל ההוא יומא כד רמש ליליא סליקו לחד אתר ואשכחו חד⁶⁴²⁵ מערתא (עאלו בגווה) א"ר אלעזר ליעול חד גו מערתא אי אשתכח אתר דאיהו יתיר מתתקן עאל ר' יוסי וחמא מערתא אחרא ובגויהו (ו)נהורא דשרגא ביה שמע חד קלא⁶⁴²⁶ דהוה אמר (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות הכא נמלא כנסת ישראל נהורא⁶⁴²⁷ ואמא עלאה⁶⁴²⁸</p>	<p>הלכו כל אותו יום, כשחשך הלילה, עלו למקום אחד ומצאו מערה אחת, אמר רבי אלעזר יכנס אחד לתוך המערה אם נמצא מקום שהוא יותר מתוקן, נכנס רבי יוסי וראה מערה אחרת בתוכה, ואור הנר [היה] בה, שמע קול אחד שהיה אומר "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", כאן לקחה כנסת ישראל אור, והאם העליונה</p>
<p>קנ"א</p>	
<p>מתעטרא וכלהו בוצינין מוואנה נהרין בה תריין טופסירין דקיקין⁶⁴²⁹ פרחין שושבינין (ס"א שבשבין) כלהו⁶⁴³⁰ קטריין⁶⁴³¹ לגבי עלאה ומתמן לתתא(ה):</p>	<p>מתעטרת, וכל הנרות ממנה מאירים. בה שתי שלהבות דקות פורחות, כולם שושבינים (זמורות הגפן), כולם קשורים לעליונה, ומשם למטה.</p>
<p>שמע ר' יוסי וחדו אתא לגבי ר' אלעזר א"ל ר' אלעזר ניעול דקב"ה אקדים לן האי יומא לאתרחשא לן בנסיין:</p>	<p>שמע רבי יוסי ושמח. בא אל רבי אלעזר, אמר לו רבי אלעזר, נכנס, שהקדוש ברוך הוא הקדימנו היום הזה לעשות לנו נסים.</p>
<p>עאלו כיון דעאלו חמו תריין בני נשא דהוו לעאן באורייתא א"ר אלעזר (תהלים לו ח) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון קמו אלין⁶⁴³² ויתבי [כלהו] אלין⁶⁴³³ וחדו כלהו אמר רבי אלעזר מה יקר חסדך אלהים דאשכחנא לכו חסד עבד לן קב"ה באתר דא השתא אדליקו בוצינין:</p>	<p>נכנסו, כיון שנכנסו, ראו שני בני אדם שהיו עוסקים בתורה. אמר רבי אלעזר "מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון", קמו אלה וישבו כולם ושמחו כולם. אמר רבי אלעזר "מה יקר חסדך אלהים" שמצאנו אתכם, חסד עשה לנו הקדוש ברוך הוא במקום זה, עכשיו הדליקו נרות.</p>
<p>פתחו רבי יוסי וואמר (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות בהעלותך ממש, בהדלקתך, שהרי כאחת נעשות על ידי הכהן שתי עבודות, שהן קשר</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "בהעלותך את הנרות" בהעלותך ממש, בהדלקתך, שהרי כאחת נעשות על ידי הכהן שתי עבודות, שהן קשר</p>

⁶⁴²⁵ כד (דפ"ו).

⁶⁴²⁶ או בת קול או קול העוסקים בתורה (רח"ו), נראה שהוא קול החברים שהיו שם במערה כדמוכח לקמן וגם הרח"ו לקמן פי' כפירוש השני משמע דהדר ביה מפ' הראשון (מ"מ).

⁶⁴²⁷ כי לשון בהעלותך נדרש על עלמא עלאה בינה כדלקמן שמקבלת ממנה המלכות הגבורה ע"י אהרן בסוד ה' בחכמה יסד ארץ ואפשר שהיו עושים פעולה זו ע"י עסקם בסודות התורה (רח"ו).

⁶⁴²⁸ כתב הרמ"ל פי' מתעטר בכל מקום בזהר ר"ל מזדווג (רח"ו).

⁶⁴²⁹ ר"ל ב' שלהביות דקות (רח"ו), וי"מ שהם ב"פ פר שבאימא מנצפ"ך כפול ופשוט פרחין שושבינין (מ"מ), שרים דקים באורם והם שושביניו של המלך ית' וית' (דרך אמת).

⁶⁴³⁰ הכוונה על אותם שהיו עוסקים בתורה לש"ש והיו מקשרים אמא תתאה באמא עלאה בסוד שושבינין לעורר מ"ן (רח"ו), ולפי זה מ"ש וכולהו קטריין לגבי עלאה פי' שהיו מקשרים ומושכים הארת עתיק ואריך ואבא לבינה ומתמן לתתאה שהוא מ' שהיו מקשרים אותה עם אימא (מ"מ). עי' שעה"פ שמיני: אהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא. והענין הוא במה שהודעתך, בפסוק (משלי ג ט"ו) ה' בחכמה יסד ארץ, כי כל תיקון הנקבה הוא ע"י אבא, והוא ענין אהרן, כי הוא יסוד דאבא כנזכר, והוא מכונן [ומתקן] – שער מאמרי רשב"י מד ע"א] אותה, ולכן נקרא שושבינא דמטרוניתא. ושם בספר שופטים משמע שהוא לשון של שומר שלה. ועי' רמ"ז קעז ע"ב שהוא המזווג המלכה עם בעלה בהורדת החסדים להמתקי גבורותיה, וכמו כן עיקרו מאבא דיסד ברתא והוא מקור החסדים הממותקים בגבורות שבדעת הנוק'.

⁶⁴³¹ מקשרים ע"י תורתם מ' באימא וז"ש וכולהו קטריין לגבי עלאה ומ"ש ומתמן לתתא פי' אח"כ מושכים שפע לתתא שהם ב"ע (מ"מ), עי' פת"ש א"א כד, שכלילת הקולטרא בקטרוי עניינה גניזת הארת הרדל"א בקד"א.

⁶⁴³² הם השנים (רח"ו), אלו הב' חברים שהיו שם עמדו לכבוד ר"א וחביריו ואח"כ ישבו (מ"מ).

⁶⁴³³ נמחק בדפ"ק.

⁶⁴³⁴ והכוונה כי מלת בהעלותך משמשת להעלאת הקטורת ולשון הדלקה וזהו מ"ש בהעלותך ממש רצה לומר העלאת עשן ומלשון הדלקה דהא ב' פולחנין אלו נעשים ע"י אהרן היינו הטבה והקטרה והטעם

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכהנא תרין פולחנין דאינון קשורא חדא ומאן אינון שמן וקטרת בדכתיב (משלי כו ט) שמן וקטרת ישמח לב [דכתיב] (וכתיב) (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן וגו' וכתוב (שם ח) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה.</p>	<p>אחד. ומהן, שמן וקטורת, כמו שנאמר "שמן וקטורת ישמח לב", שנאמר "והקטיר עליו אהרן וגו'", ונאמר "ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה".</p>
<p>מאי שנא הכא בהטיבו ומאי שנא התם ובהעלות אמר ר' יהודה כלא חד מלה⁶⁴³⁵ רבי יוסי אמר בהטיבו כד"א (שיה"ש א ב) כי טובים דודיך מיינן⁶⁴³⁶ טובים רווי חמרא כד"א (ירמיה מד יז) ונשבע(ה) לחם ונהיה טובים:</p>	<p>מה שונה כאן "בהטיבו", ומה שונה שם "ובהעלות". אמר רבי יהודה הכל דבר אחד. רבי יוסי אמר "בהטיבו" כמו שנאמר "כי טובים דודיך מיינן", טובים רווי יין כמו שנאמר "ונשבע לחם ונהיה טובים".</p>
<p>ר' יהודה אמר הטבה ממש⁶⁴³⁷ כד"א (משלי טו טו) וטוב לב משתה תמיד ובהעלות דהא בזמנא דאתשקיין ואתרויין משקיו ודנחלא⁶⁴³⁸ (דנחלין) כדין ועלאין עלויא (עלויין) וברכין (ס"א עלאין ותתאין) משתכח⁶⁴³⁹ בכלהו וחדו בכלא וע"ה ובהעלות:</p>	<p>רבי יהודה אמר הטבה ממש, כמו שנאמר "וטוב לב משתה תמיד". ובהעלות, שהרי בזמן שמשקים ומרווים מהשקאת הנחל, אז עליונים מתעלים וברכות (עליונות ותחתונות) נמצאות בכלם ושמחים בכל, ועל זה ובהעלות.</p>
<p>רבי אחא אמר בשעתא דעמיקא [דכלא] (דלא) נהיר (ס"א דסתימא דכלא נהיר) ונהיר⁶⁴⁴⁰ בנחלא⁶⁴⁴¹ ונחלא (נהירו בנחלה ונחלה) נגיד (ס"א נהיר) בארחה מישר לאשקאה כלא כדין כתיב בהעלות ונ"א בהטיבו בנין דהא מעומקא דכלא נפקי בהעלות דאתי מסטרא עלאה⁶⁴⁴² דעמיקא וס"א דסתימא דכלא דאקרי מחשבה וכלא חד מלה⁶⁴⁴³ וכדין כנ"י אתברכא וברכאן משתכח⁶⁴⁴⁴ בכלהו עלמין:</p>	<p>רבי אחא אמר, בשעה שעומק של הכל מאיר (שסתום של הכל מאיר), מאיר בנחל והנחל שופע (מאיר) בדרך ישר להשקות הכל, ואז נאמר בהעלת (בהטיבו), משום שזה יוצא מעומק הכל בהעלת, שבא מצד עליון של עומק (של סתום) הכל שנקרא מחשבה, והכל דבר אחד. ואז כנסת ישראל מתברכת, וברכות נמצאות בכל העולמות.</p>
<p>רבי יצחק פתח כתיב (מלכים א' ח יג) בנה בניתי בית זבול לך מכוון לשבתך עולמים בית זבול בית זבול⁶⁴⁴⁵ ודאי כד אתפקדו בידהא כל גנזי מלכא ושלטא בהו כדין אקרי בית זבול ורקיע חד</p>	<p>רבי יצחק פתח, כתוב "בנה בניתי בית זבול לך מכוון לשבתך עולמים" בית זבול, בית זבול ודאי. כשנפקדו בידיה כל גנזי המלך ושולטת בהם, אז נקרא בית זבול. ורקיע אחד יש שנקרא זבול, שהרי זה נמצא לקבל ברכות ולסדר הכל, וזה נקרא בית זבול.</p>

מדאפקה בלשון העלאה ולא בלשון הדלקה ע"ד לא הודעתי אין כתיב כאן אלא (שמות ו ג) לא נודעתי וכו' (זהר הרקיע).

⁶⁴³⁵ מ"ש בהטיבו ובהעלות הכל רומז בענין א' בהטיבו רומז על יסוד הבינה הנק' טוב ובהעלות רומז על יסוד הנוק' שהוא נובע מתתא לעילא (רח"ו).

⁶⁴³⁶ יין המשומר בענביו יסוד הבינה (רח"ו).

⁶⁴³⁷ מצד יסוד אבא (רח"ו) שמן הטוב טוב לב ל"ב נתיבות (מ"מ).

⁶⁴³⁸ יסוד דאבא (רח"ו), והנה דבריו סותרים זה את זה שמ"ש רבי יהודה לעיל כולא חד מלה פי' בהטיבו יסוד הבינה ובהעלות יסוד הדנוק' ור' יהודה לקמן שאמר הטבה ממש פירש בו היינו יסוד דאבא וא"כ דברי ר' יהודה סתרי אהדדי ועוד ר' יוסי שאמר בהטיבו יסוד הבינה מה בא להוסיף על רבי יהודה ומה חדש רבי יוסי וכו' (מ"מ).

⁶⁴³⁹ אשתכחו (דפ"ו).

⁶⁴⁴⁰ יסוד דאבא (רח"ו).

⁶⁴⁴¹ יסוד דאמא הנק' נחלא (רח"ו).

⁶⁴⁴² בראשית כא ע"א (הערת הזהר).

⁶⁴⁴³ שפע יסוד הבינה יסוד החכמה כל' חד מלה (רח"ו).

⁶⁴⁴⁴ אשתכחי (דפ"ו).

⁶⁴⁴⁵ מלכות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אית דאקרי זבול⁶⁴⁴⁶ דהא דא אשכח לקבלא ברכאן ולסדרא כלא והאי אקרי בית זבול:</p>	
<p>ת"ח כתיב (דברים לג יח) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך⁶⁴⁴⁷ מלמד דאשתתפו כהדא⁶⁴⁴⁸ דא נפיק ואנח קרבא ודא יתיב ולעי באורייתא ודא יהיב חולקא לדא [ודא יהיב חולקא לדא]⁶⁴⁴⁹ בחולקיה דזבולון ימא וכנסת ישראל אקרי ים כנרת⁶⁴⁵⁰ והכי אתחזי בגין דהא תכלת נפיק מתמן ואוקמוה דהא לתתא כגוונא דלעילא ים כנרת לעילא⁶⁴⁵¹ ים כנרת⁶⁴⁵² לתתא תכלת לעילא תכלת לתתא וכלא באתר חד וע"ד ירית זבולון למיפק לאנחא קרבא⁶⁴⁵³:</p>	<p>בא וראה כתוב "ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך", מלמד שהשתתפו כאחד, זה יוצא ולוחם קרב, וזה יושב ועוסק בתורה. וזה נותן חלק לזה, וזה נותן חלק לזה. בחלק זבולון הים, וכנסת ישראל נקראת ים כנרת, וכך ראוי, משום שהרי תכלת יוצאת משם, ופרשוה שהרי למטה כדוגמא שלמעלה, ים כנרת למעלה ים כנרת למטה. תכלת למעלה תכלת למטה, והכל במקום אחד, ועל זה ירש זבולון לצאת ללחום קרב.</p>
<p>ומנלן דהכי הוא דכתיב (דברים לג יט) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק ודאי⁶⁴⁵⁴ מ"ט כי שפע ימים יינקו⁶⁴⁵⁵ ויששכר חולקיה באורייתא [ו]יהיב לזבולון חולקא דאורייתא ודאי וע"ד אשתתפו כהדא⁶⁴⁵⁶ לאתברא זבולון מיששכר דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכלא:</p>	<p>ומנין לנו שכך זה, שנאמר "עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק", זבחי צדק בודאי. למה "כי שפע ימים יינקו". ויששכר חלקו בתורה, ונותן לזבולון חלק של התורה בודאי. ועל זה השתתפו כאחד להתברך זבולון מיששכר, שברכת התורה היא ברכת הכל.</p>
<p>ר' אבא אמר אחסנתא דאורייתא ודאי⁶⁴⁵⁷ הכי הוא ודרגא דא שתיתאה⁶⁴⁵⁸ [יהיב אנר] (איהי אנר (ס"א חד שתיתאה יהיב אנר)) אורייתא ואחסין לה לכ"י אחסין חוורא לתכלתא⁶⁴⁵⁹ וע"ד תנינן משיכיר בין תכלת ללבן דאשתמודען⁶⁴⁶⁰ גווני דהא כד"ן אקרי בק"ר וחורא אתי לעלמא ותכלתא</p>	<p>רבי אבא אמר, ירושת התורה בודאי כך היא, ודרגה ששית זו נותנת שכר (ששית אחת נותנת שכר) תורה ומורישה לה לכנסת ישראל, מורישה הלבן לתכלת, ועל זה שנינו משיכיר בין תכלת ללבן, שיודיעו הצבעים, שהרי אז נקרא בוק"ר, והלבן בא לעולם, והתכלת עבר. ועל זה כל קרבות המלך וכל כלי זיין המלך נמנו בידיה, והרי בארנו.</p>

⁶⁴⁴⁶ ת"ת (אור יקר וגר"א ס"י יב ע"ג), היינו יסוד (מ"מ).

⁶⁴⁴⁷ יששכר בנצח זבולון בהוד והם תמכי אורייתא (נ"א יששכר בהוד זבולון ביסוד) (רח"ו).

⁶⁴⁴⁸ כנ"ל שזה חיבור ז"ן (מ"מ).

⁶⁴⁴⁹ המלכות מעלה התעוררות לת"ת והת"ת מוריד שפע למלכות (אור יקר).

⁶⁴⁵⁰ הנה המלכות נקראת שבעה ימים והם בעולם הבריאה והמלכות כוללת כולם כי הם שבעה קצוותיה ונקראת כנרת שהוא בגמטריא אדנ"י במילואו. עוד שמעתי בשם מורי ז"ל ענין הזה כי בחינת כנרת הוא סוד שני שמות מצפ"צ מצפ"ץ שהם תמורת שתי הויות בא"ת ב"ש האחת מע"ב דיודין והשנית מס"ג. ותחבר עמהם שבעה יודין שיש בשני הויות ע"ב וס"ג הרי הכל בגמטריא כנרת ואלו השבעה אפשר שירמזו למטה ביסוד בסוד שבע שנקרא צדיק בסוד חמשה ידות שיש בשם ב"ן כמבואר אצלנו בע' רבתי דשמע ישראל וע"ש גם ב"ן ח"י בגמטריא ע' כנז' שם גם כן והם מקבלים מן ע' של ס"ג וארבע הנשארים הם סוד ד' כמבואר גם כן שם בכונת שמע ישראל. ומה שאמרנו למעלה שאדנ"י במילואו צריך לומר עם הכולל העולה תרע"א כמנין כנרת עם הכולל (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁴⁵¹ כי פרצוף המלכות נקראת כנרת בבחי' המלכות ותכלת היא המלכות (רח"ו), כל פרצוף הנוק' היא הכנרת, והתכלת היא המלכות דנוק' (מ"מ).

⁶⁴⁵² לשון כנור דוד (אור יקר).

⁶⁴⁵³ מצד המלכות שהיא בעלת המלחמה שכלי מלחמת הספירות בידה עי' תיקו"ז סח ע"א (אור יקר).

⁶⁴⁵⁴ מלכות (רח"ו).

⁶⁴⁵⁵ המלכות נקראת ים ולפי שיש בה כמה מיני מים קראה ימים כמש"כ בפרשת ויחי (מ"מ).

⁶⁴⁵⁶ יששכר בהו"ה זבולון אדנ"י שיתפוס יחד הו"ה אדנ"י (רח"ו).

⁶⁴⁵⁷ העוסק בתורה אוחז בת"ת ויורש אותו כדאמרת ולפיכך יששכר היה בת"ת אמנם ממה שנקרא שמו יששכר מורה שהוא ביסוד כלומר שהוא נותן שכר התורה וזה אינו בת"ת אלא ביסוד (אור יקר).

⁶⁴⁵⁸ יסוד (רח"ו), שהוא הששי לקצוות ומשפיע למלכות את שפע הת"ת (אור יקר).

⁶⁴⁵⁹ חיורא חסדים שביסוד לתכלתא גבורה שביסוד שלה תכלת (רח"ו).

⁶⁴⁶⁰ דישתמודען (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתעבר וע"ד כל קרבין דמלכא וכל זייני מלכא [בידהא] (בידא דא) אתמנן והא אוקימנא⁶⁴⁶¹.</p>	
<p>באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם (במדבר כא יח) באר דא כנסת ישראל⁶⁴⁶² חפרוה שרים דא אבא ואמא⁶⁴⁶³ דאולידו לה כרוה נדיבי העם אלין אבהן דכתיב (תהלים מז י) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו' בגין</p>	<p>"באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם", באר זו כנסת ישראל, חפרוה שרים זה אבא ואמא שהולידו אותה. כרוה נדיבי העם, אלו האבות שנאמר "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו'", בשביל</p>
<p>קנ/ב</p>	
<p>לאתברכא מנהון ע"י דדרגא חד ומנו צדיק דקאים על(ני)ה וע"ד אמרינן כד האי [באר] נטלא בסיועא דאבהן נטלא ואקרי באר ואקרי ים אקרי באר בשעתא דיצחק נפיק⁶⁴⁶⁴ מזינא מסטרא דאוימא ואתי לאמשכא אבתרא דדא ומלי לה כדין אקרי באר דיצחק⁶⁴⁶⁵ באר דמרים ווהא אוקמוה:</p>	<p>להתברך מהם על ידי דרגה אחת, ומי הדרגה, צדיק, שעומד עליה. ועל זה אמרנו, כשבאר זו נוטלת בסיוע האבות, נוטלת ונקראת באר, ונקראת ים. נקראת באר בשעה שיצחק יוצא מזויין מצד אמא, ובא להמשיך אחרי זה וממלא אותה, אז נקראת באר יצחק באר מרים והרי בארנו.</p>
<p>ים כד אתנהרא מנהרא עלאה דאבא כדין אקרי ים⁶⁴⁶⁶ דנחלין אזלין ולגוהו (לגבה) כד"א (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא ומיומא דגלתה כנסת ישראל בגלותא כתיב (איוב יד יא) אזלו מים מני ים דא כנ"י ונהר יחרב ויבש דא צדיק וע"ד כתיב (ישעיה נז א) הצדיק אבד⁶⁴⁶⁷ וגו' דהוא הוה נהר עלאה⁶⁴⁶⁸ ויקירא⁶⁴⁶⁹ דעייל בגווה והוא כניש כל אינון נהרין ונחלין דנגדין מנגידו דההוא נהר קדישא⁶⁴⁷⁰ דלא פסקין מימיו לעלמין דנגיד ונפיק מעדן עלאה והוא עייל בגווה ומלי אנמהא ומתמן ירתין עלמין כלהו (אתזנו וירתין) ברכן בכלא:</p>	<p>ים כשמאירה מאור עליון של אבא, אז נקראת ים שנחלים הולכים לתוכה, כמו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא", ומיום שגלתה כנסת ישראל בגלות, כתוב "אזלו מים מני ים", זו כנסת ישראל, "ונהר יחרב ויבש" זה צדיק, ועל זה כתוב "הצדיק אבד וגו'", שהוא היה נהר עליון ומכובד שנכנס לתוכה, והוא כונס כל אותם נהרות ונחלים ששופעים משפע אותו נהר קדוש שלא פוסקים מימיו לעולמים, ששופע ויוצא מעדן העליון, והוא נכנס לתוכה, וממלא אגמיה, ומשם יורשים כל העולמות (נוזנו ויורשים) ברכות בכל.</p>
<p>ת"ה בשעתא דאתברכא כנסת ישראל עלמין כלהו אתברכן וישראל לתתא ינקין ומתברכן בגינה והא אוקימנא דהיא אננא עלייהו דישראל כמה דאתמר:</p>	<p>בא וראה, בשעה שמתברכת כנסת ישראל, כל העולמות מתברכים, וישראל למטה יונקים ומתברכים בגללה. והרי בארנו שהיא מגנה על ישראל כמו שנתבאר.</p>

⁶⁴⁶¹ חסר תחלת המ' (דפ"ק), ועי' פרשה וילך רפו א (דפ"ו).

⁶⁴⁶² יסוד שבה (רח"ו).

⁶⁴⁶³ עי' מלואים אות (לז).

⁶⁴⁶⁴ נפק (דפ"ו).

⁶⁴⁶⁵ שהם הגבורה שנובעים בסוד המים גבורת גשמים (רח"ו).

⁶⁴⁶⁶ ר"ל ה"ח כל א' כלול מ' הם גימ' י"ם שהם מים חיוורין (רח"ו).

⁶⁴⁶⁷ שפעת האור שלמעלה הנמשך ויורד למטה הנה הוא לעולם רק אלא לפי הכח וההכשר דהתחתון (כידוע בסוד הצדיק אבד בזוה"ק ח"א נה ע"ב, סז ע"א, ובח"ב ט ע"ב, יא ע"א, נז ע"ב, ובח"ג קנ ע"ב) (כללים ח"ב קז ע"ג).

⁶⁴⁶⁸ יסוד דז"א (רח"ו).

⁶⁴⁶⁹ כי הטפה נקרא יקר כנודע ולפי שהטפה היא ביסוד לכך נקרא יקרא (רח"ו).

⁶⁴⁷⁰ יסוד הבינה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>6471 (ד) כתיב (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים ההולך וגו' מלאך האלהים זו כנסת ישראל, והרי בארנו, שאותה שעה בסיוע האבות לוקחת, וכשהם נמצאים אצלה, הכל נמצאים, ולכן נמסר בפסוקים אלו שם הקדוש שכולל בהם האבות כמו שבארנו.</p>	<p>כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך וגו'", מלאך האלהים זו כנסת ישראל, והרי בארנו, שאותה שעה בסיוע האבות לוקחת, וכשהם נמצאים אצלה, הכל נמצאים, ולכן נמסר בפסוקים אלו שם הקדוש שכולל בהם האבות כמו שבארנו.</p>
<p>6472 אוקימנא דההיא שעתא בסיועא דאבהן נטלא 6473 וכד אינון משתכחין לגבה כלא משתכחי 6474 ובג"כ אתמסר באלין קראי שמא קדישא דכליל בהון אבהתא כמה דאוקימנא:</p>	<p>פסוק אחד כסדר, ואחד למפרע, ואחד כסדר. ויסע מלאך האלהים ההולך וגו', זה כסדר, משום שאברהם נמצא כאן, וכל אותם שבאים מצדו, ועל כך הוא כסדר, כדוגמא זה.</p>
<p>חד קרא כסדרא 6475 וחד למפרע וחד כסדרא ויסע מלאך האלהים ההולך וגו' דא כסדרא בגין דאברהם אשתכח הכא וכל אינון דאתו ומסטרין 6476 ועל דא איהו (מסטר א ועל דא) כסדרא כגוונא דא:</p>	<p>אמר המגיה כאן מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון ותמצאם כולם בסוף חלק שני:</p>
<p>הכא אתעטר אברהם בעטרוי 6477 ואעטר לה לכנסת ישראל 6478 ואלין אתוון כלהו בארה מישר למיהך ביממא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וע"ד כתיב ויסע אימתי נטלין במטלנייהו (ו) כלא 6479 [הוי אימא] (הוה) ביממא כד נהיר שמשא 6480 ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותרין אתוון:</p>	<p>כאן התעטר אברהם בעטרותיו, ועטר את כנסת ישראל, ואותיות אלו כולן בדרך ישר, ללכת ביום, שנאמר "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי", ועל זה כתוב "ויסע", אימתי לוקחים במשאותיהם, הוה אומר ביום כשמאיר השמש, וזהו פסוק אחד שהוא בשבעים ושתיים אותיות.</p>
<p>[תניינא דיצחק הכי נמי דאשתכח בע"ב אתוון לאשתכחא בדינא לגבי מצראי עלייהו 6481 דישראל] (ואשתכח בדינא כנסת ישראל) ברחמי</p>	<p>שני של יצחק, כך גם שנמצא בשבעים ושתיים אותיות להמצא בדין לגבי המצריים ולגבי ישראל ברחמים, ועל זה כתוב "ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל", כנגד אלה וכנגד אלה.</p>

6471 כאן הוכיח ב' דברים: הא' ברכת המלכות בסיועא דאבהן, והב' "דעלמין כולהו אתברכאן" מפני הצלתן של ישראל שכיון שנשפע לתחתונים עובר דרך העולמות כולם, נמצאו כאן ג' עניינים: הא' האבות. הב', כנסת ישראל. הג', התחתונים (אור יקר).

6472 שם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז, והוא נמשך מעתיקא קדישא ובו נקרע הים וכמ"ש שם (גב ע"א) (דע"ה ח"ב קכד ע"ד), בעת הלידה אשר היה בליל ז' של פסח, הנה היה בהגילוי דהאור הגדול של עתיקא קדישא ובהאור דהשם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז על הזרן, ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין, וכמ"ש בפ' בשלח (דף נב ע"ב ושם ע"א) וכן בפ' בהעלותך (קנ קנא). והרי היה אז התגלות אור החסד גדול מאד, וכן הגילוי דאור שכינתו יתברך, וכמ"ש (מכילתא שירה ג) ראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים. וכ"ז הוא מהגילוי שורש דאור הגדלות (דע"ה ח"ב קכו ע"א).

6473 כלומר כל ז' הספירות מפני שכלם נכללות בחסד דין ורחמים דהיינו ג' אבות, ואפשר לפרש "כולא משתכחי" כל התחתונים להיותם יונקים ממנה מפני שהיא אז יונקת מכל הבחינות (אור יקר).

6474 כלומר מפני שהיתה השכינה הצלתן של ישראל יונקת מג' אבות, ולכך עתה במקום שספר הצלתן כלל ג' אבות בג' פסוקי הספור (אור יקר).

6475 לתיקון השם הקדוש (אור יקר).

6476 מפני שהשם רומז בחסד ובכנסת ישראל ובמשתלשלים למטה מצד החסד (אור יקר). דכתיב בהו וקרא זה אל זה ומקבלין דין מן דין בסוד היחוד (אור יקר).

6477 במציאות החסד שבחכמה שהיא עטרה לחסד ממש (אור יקר).

6478 בחוט של חסד המשוך עליה בענין שהם ג' בחינות האמצעית חסד ועטרת החסד ומה שמאיר החסד למטה (אור יקר).

6479 נמחק בדפ"ק.

6480 ת"ת שהוא לימין כדכתיב מוליך לימין משה זרוע תפארתו, והוא מאיר ממזרח שמש דהיינו חכמה דהיינו תגבורת צו החסד (אור יקר).

6481 ולגבי (דפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וע"ד כתיב (שמות יד כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל לקביל אליו ולקביל אליו⁶⁴⁸²:</p>	
<p>ויהי הענן והחשך (שם) דהכי הוא יומא (רתיכא) דיצחק [דעיבא⁶⁴⁸³ הוי (ס"א יומא דעיבא דיצחק עננא דעיבא הוי)] עננא (הוי) וחשוכא מניה הוא ובגין כך סדורא דאתוון למפרע (בארה עקימא) ולא בארה מישר כנוונא דא:</p>	<p>"ויהי הענן והחשך", שכך הוא יום של יצחק שמעונן, היה ענן וחשך ממנו הוא, ולכן סדור האותיות למפרע (בדרך עקום) ולא בדרך ישר כדגומא זה.</p>
<p>כאן מצאתי כתוב פסוק ויבא למפרע כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון:</p>	
<p>ועל דא אתוון כלהו למפרע⁶⁴⁸⁴ דכתיב ויהי הענן והחשך דכיון דעאל יצחק בדינו⁶⁴⁸⁵ (ו)לא קרב זה אל זה כתיב זה אל זה אינון דאתו מסטרא דאברהם לא קריבו דא בדא דהא לא יכלין בגין דהאי באר⁶⁴⁸⁶ אתדבקא⁶⁴⁸⁷ ביצחק כד"א (שם) ויאר את הלילה⁶⁴⁸⁸ דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק לא קרב זה אל זה ולא יכיל לקרבא עד דאתא יעקב ואתחבר באברהם ונפל ליצחק ושאר ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא⁶⁴⁸⁹ דא בדא ודא בדא ואשתזיבו ישראל:</p>	<p>ועל זה כל האותיות למפרע, שנאמר "ויהי הענן והחשך" שכיון שנכנס יצחק בדינו, לא קרב זה אל זה. כתוב "זה אל זה", אותם שבאו מצד אברהם לא קרבו זה לזה, שהרי לא יכלו משום שבאר זו נדבקה ביצחק, כמו שנאמר "ויאר את הלילה", שכאשר התמלאה להתחבר (להתחזק) ביצחק, לא קרב זה אל זה, ולא יכל להתקרב, עד שבא יעקב והתחבר באברהם, ולקח את יצחק, ושם אותו באמצע, ואז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ונצלו ישראל.</p>
<p>ותנינן באתר דאבהתא אשתכחי שאר צדיקייא⁶⁴⁹⁰ משתכחי גביהו וע"ד שמא דא סליק לסטריין אחרניין⁶⁴⁹¹ מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין לארהא חד כד נהרא האי בא"ר⁶⁴⁹² מסטרא דיצחק ואתקשר ביה אתעביד ימא רבא תקיפא ונגלגלין</p>	<p>ושנינו, במקום שנמצאים האבות, שאר הצדיקים נמצאים אִתָּם, ועל זה שם זה עולה לצדדים אחרים מפרידים, אף על גב שכולם יוצאים לדרך אחד, כשמאירה באר זו מצד יצחק ונקשרת בו, נעשה ים הגדול תקיף וגלים</p>

⁶⁴⁸² שהגבורה מצד הקדושים הנאחזים בה, ישראל אחוזים בה, ומצד החיצונים האחוזים בה מצריים אחוזים בה, לכך היא בינונית בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויש בה כנגד אלו וכנגד אלו (אור יקר).

⁶⁴⁸³ קשיא ליה דלעיל בפסוק ראשון שהוא בחסד כתיב עמדו הענן אם כן מאי קאמר ויהי הענן, לזה אמר דהכי הוא האמת "דיומא דעיבא דיצחק הוי" ולעיל קאמר עמוד הענן שאינו מחשיך השמש ח"ו אלא אדרבה מאיר בו, אבל באומרו ויהי הענן דהיינו יומא דעיבא שיש בו חשך (אור יקר).

⁶⁴⁸⁴ מפני שהדרך הישר הוא רחמים כזה יהו"ה, והמהופך הוא דין כזה הוה"י מפני שהוא בסוד הנקבה והדין שמגביר התחתון על העליון או מפני שהוא בסוד העליה שמגביר השמאל על הימין, שהירידה הוא מגביר ימין על שמאל מפני שמקדים הימין לשמאל והיינו סוד הזכר, והעליה מקדים שמאל לימין והיינו סוד נקבה (אור יקר).

⁶⁴⁸⁵ בדינו (דפ"ו).

⁶⁴⁸⁶ מלכות מצד הדין (אור יקר).

⁶⁴⁸⁷ שהוא שהשכינה נתמלאה אז מהגבו' בסוד נחש דנשיך בערייתה ליל ז' של פסח כנודע אצלנו ונמצא שאותו באר נדבק ביצחק (רח"ו).

⁶⁴⁸⁸ הגבורה האירה והשפיעה דיניה במלכות שהיא נקראת לילה (אור יקר).

⁶⁴⁸⁹ בספירות י' בה' ו' בה' (אור יקר).

⁶⁴⁹⁰ יוסף משה ואהרן ודוד שהם מרכבה לז' ספירות אברהם יצחק ויעקב, אברהם חסד, יצחק גבורה, יעקב ת"ת, וכמדת אלו כן מדת שאר הספירות אהרן ומשה נו"ה כגדולה וגבורה, יוסף כיעקב, דוד מלכות מאנא דכולהו בענין שג' אבות שורש לג' פעולות חד"ר (אור יקר).

⁶⁴⁹¹ כלומר רומז במקומו אחרים בנה"י כג' אבות, וכן כולו בחסד ע"ב שמות ור"ו אותיות בגבורה (אור יקר). פי' שמכל אות ואות יוצאים כמה שמות שיש צדיקים מרכבה להם (רח"ו). נלע"ד מ"ז שהם נה"י, שגם בהם סוד שם של ע"ב כולו ביושר ור"ו י"י סב"ט וכו', וז"ש שמא דא סליק לסטריין אחרניין, והוא שאר צדיקייא, משה ואהרן ויוסף, וגם דוד שבו (נ"א שהוא) כללות השם בתיבות, והרי הם שבעה כורתי ברית (רמ"ז).

⁶⁴⁹² דקדק דקאמר כד נהרא ואתקשר כי כאשר מאיר לבד הוא באר אמנם בהיותו נקשר שעולה למעלה אז נעשה "ימא רבא" (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תקיפין⁶⁴⁹³ סליקין ונחתין בזעף ורוגזא בתקיפו נטיל לעילא</p>	<p>חזקים עולים ויורדים בזעף ורוגז בתקיפות נוטל למעלה,</p>
<p>קנא/א</p>	
<p>סליק ונחית לתתא⁶⁴⁹⁴:</p>	<p>עולה ויורד למטה.</p>
<p>אברהם אתי לקבלא וס"א לקבליה⁶⁴⁹⁵ ומגו רוגזא [[ופי לקבלי דיצחק]] וזעפא וחמתא ותקיפו זה אל זה לא הוו מתקרבין עד דאתא יעקב ושכיך רוגזא ומאיך ותבר גלגלי ימא הה"ד (שמות יד כא) ויט משה את ידו על הים ויולך יי את הים ברוח קדים עזה וגו' מאי ברוח קדים עזה [הא רוח יעקב] ודא רוח יעקב עזהו תקיף [לקבליה] לתברא רוגזא ודהאי ימא (שם) וישם את הים לחרבה ויבקעו המים ונ"א הוא אריק ימא מימי רוגזין ואתפליגו מיא⁶⁴⁹⁶ לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב הה"ד (שם) ויבקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא ועל דא אתוון⁶⁴⁹⁷ בלהו בארה מישר כדקא יאות:</p>	<p>אברהם בא לקבל (כנגדו) ומתוך רוגז וזעף וחמה ותקיפות זה אל זה, לא היו מתקרבים, עד שבא יעקב ושוכך הרוגז וממין ושובר גלי הים, זהו שנאמר "ויט משה את ידו על הים ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה וגו'". מה זה "ברוח קדים עזה" זו רוח יעקב, עזה תקיפה כנגדו, לשבור רוגז ים זה. "וישם את הים לחרבה ויבקעו המים", (הוא) רוקן הים ממי רוגז, ונחלקו המים לצד אברהם ולצד יעקב, זהו שנאמר "ויבקעו המים" לצד זה ולצד זה, ועל כך כל האותיות בדרך ישר כראוי.</p>
<p>כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון⁶⁴⁹⁸:</p>	
<p>אלין אתוון בארה מישר בסטרא⁶⁴⁹⁹ דיעקב וכל אינון דאתו מסטריה וכד אתא יעקב אתחבר באברהם ונטל ליצחק ושאר ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ועל דא עובדא⁶⁵⁰⁰ בתקונא בשמא קדישא בזווגא דאבהן⁶⁵⁰¹ אשתמודע דאיהו קשורא חד קשורא מהימנא למהוי רתיכא שלימתא:</p>	<p>אלה אותיות בדרך ישר בצד יעקב, וכל אותם שבאו מצדו. וכשבא יעקב התחבר באברהם ולקח את יצחק והשרהו באמצע, אז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ועל זה מעשה בתקון בשם הקדוש בזווג האבות, נודע שהוא קשר אחד, קשר נאמן להיות מרכבה שלימה.</p>
<p>ובזווגא דאבהן כחדא אתעביד כלא וידעין חברייא⁶⁵⁰² למיהך בארה מישר לאתקנא עובדין כדקא יאות ובשמא דא קשורא דאבהן אשתכחו אורחין לדינא ולרחמי⁶⁵⁰³ לסיוע לחסד לדחילו לאורייתא לחיי למותא לטב לביש זכאין אינון</p>	<p>ובזווג האבות כאחד נעשה הכל, ויודעים החברים ללכת בדרך ישר להתקין מעשים כראוי. ובשם זה קשר האבות, נמצאו דרכים לדין ולרחמים, לסיוע לחסד ליראה לתורה לחיים למות, לטוב לרע, אשריהם הצדיקים שיודעים דרכי התורה, ויודעים ללכת בדרכי</p>

⁶⁴⁹³ רמז לבחינת הדין וכחותיו וענפיו (אור יקר). בסוד גלי ים הנעשים משם ב"ן כשנכנס במלכות שהוא שם ב"ן סתם כנז' בכוונת השופר (רח"ו).
⁶⁴⁹⁴ לפעול דיניה בתחתונים (אור יקר).
⁶⁴⁹⁵ למשוך חוט של חסד למלכות ואינו מספיק להכניע הדין מפני שהגבורה מצד שני משפיע דין והיא מעצמה דין הם שנים נגד א' וכאשר נתוסף יעקב אז "שיך רוגזא" כדמפרש ואזיל (אור יקר).
⁶⁴⁹⁶ כלומר המלכות בקבלתה נחלקת בשפעה לב' חלקים חלק חסד מימין וחלק רחמים מאמצע (אור יקר).
⁶⁴⁹⁷ כולהו עם היות יעקב איש הביניים והיה ראוי שיהיה חציו דין וחציו רחמים חציו ביושר וחציו בהפוך אלא מפני שפעולתו בה היא לרחמים לכך "תאוון כולהו באורח מישר" (אור יקר).
⁶⁴⁹⁸ והוא מופיע בח"ב דף רסט ע"ב.
⁶⁴⁹⁹ בסטר (דפ"ו).
⁶⁵⁰⁰ כלומר מעשה סדר תיקון השם בתיבותיו מורה "זווגא דאבהן וכו'" מפני שכל תיבה ותיבה אות אחת מכל פסוק ופסוק "אתעביד כולא" כל מעשה המציאות כי בו כח כל הפעולות מפני שכלל כל ההנהגה בשלשה אבות (אור יקר).
⁶⁵⁰¹ שהוא קשר כל הג' פסוקים חג"ת (רח"ו). ענין שם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז, והוא נמשך מעתיקא קדישא ובו נקרע הים וכמ"ש שם (נב ע"א) (דע"ה ח"ב קכד ע"ד).
⁶⁵⁰² מפני שהיה בידם מסורת כל פעולותיו "לאתקנא עובדין וכו'" פעולות השם על מתכונתם (אור יקר).
⁶⁵⁰³ כחות השם אפשר לפעול בו פעולת הדין פעולת הרחמים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>צדיקיא דידעין אורחוי דאורייתא וידעין למיהך ובאורחוי (באורייתא) דמלכא קדישא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>המלך הקדוש, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>וכאן מצאתי הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג' אותיות בבית אחד ישר הפוך ישר וסימניך יהי אור ולא הדפסתי אותו מפני יקר תפארת קדושתו⁶⁵⁰⁴:</p>	
<p>הא אבהן במטלנין⁶⁵⁰⁵ בעובדין⁶⁵⁰⁶ בקשורין⁶⁵⁰⁷ דמתקשרי דא בדא וכד מתחברן כחדא לית מאן דיקום קמייהו וותנינן באתר דאבהתא אשתכחו שאר צדיקיא משתכחי גבייהו ועל דא שמא דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין לארחה חד⁶⁵⁰⁸ שבעה קשורין⁶⁵⁰⁹ אינון דמתקשרי בהו ג' אבהן⁶⁵¹⁰ וד' אחרנין⁶⁵¹¹ רישא⁶⁵¹² ואמצעיתא⁶⁵¹³ בקשורא⁶⁵¹⁴ חדא ואלין אינון דחפרין⁶⁵¹⁵ בירא דמייא⁶⁵¹⁶:</p>	<p>הרי האבות במסעות במעשים בקשרים שמתקשרים זה בזה, וכשמתחברים כאחד, אין מי שיקום לפניהם. ושנינו, במקום שהאבות נמצאים שאר הצדיקים נמצאים אצלם, ועל זה, שם זה עולה לצדדים אחרים נפרדים, אף על גב שכולם יוצאים לדרך זה, שבעה קשורים הם שמתקשרים בהם, שלשת האבות וארבעה אחרים, ראש ואמצע בקשר אחד, ואלה אותם שחפרו באר מים.</p>
<p>תניינא זה אל זה⁶⁵¹⁷ ואינון⁶⁵¹⁸ קשורא חדא בתלת יודין תליתאה שלימו דכל מהימנותא⁶⁵¹⁹ רביעאה תרין קיימין⁶⁵²⁰ דגופא קיימא עלייהו</p>	<p>שני זה אל זה, והם קשר אחד, בשלש יודין. שלישי שלמות כל האמונה. רביעי, שני עמודים שהגוף עומד עליהם. החמישי, טוב ורע נהר שמוציא עץ החיים והמות העומק של הכל. ששי, דין ברחמים. שביעי, בתחלה נאמר</p>

⁶⁵⁰⁴ והוא מופיע בח"ב דף רסט ע"ב.

⁶⁵⁰⁵ כפי בחינת קבלתם פעמים נוסעים לקבל כך פעמים כך (אור יקר)

⁶⁵⁰⁶ למטה שהם משפיעים לנהל התחתונים ופועלים פעולות ידועות כדפי' לעיל (אור יקר).

⁶⁵⁰⁷ היינו קשורם ויחודם זה בזה הם בעצמם פעמים גובר ימין פעמים שמאל ולעולם כולם קשורים (אור יקר).

⁶⁵⁰⁸ (כאן שייך גרסינן שבעה וכו' שבסוף הספר סימן ח') (נוסף בדפ"ק).

⁶⁵⁰⁹ הן ז' פ' עשר כי כל רתיכא סלקא לעשר כמ"ש בס"א פ' בראשית והן ע' שמות וב' היתירין הן דאור"א וכן הוא בכל דבר כמו יום השישי דקידוש וע' נפש וע' אומין וכמ"ש במ"א והן ב' שמות רישא ואמצעיתא לכן בכל קשרא הוא עשרה וכאן א' עשר אלא שברישא הקשרא הוא ברישא אבל באמצעיתא הוא באמצעיתא חמש מכאן וחמש מכאן ותניינא הוא הה"ע ותליתאה י"י ורביעאה ור"ל וחמישאה נ"א ושיתיתאה ע"ו ושביעאה אמצעיתא הנ"ל והיא קנה המנורה האמצעי שהכל פונים אליה (יהל אור).

⁶⁵¹⁰ חג"ת (רח"ו).

⁶⁵¹¹ נה"ם (רח"ו).

⁶⁵¹² וה"ו (רח"ו).

⁶⁵¹³ אנ"י (רח"ו).

⁶⁵¹⁴ כמ"ש אנ"י וה"ו (רח"ו).

⁶⁵¹⁵ ז' קשרי' בכללותם (רח"ו). כמ"ש באר חפרוה שרים וז"ש (סוכה מה ע"א) בערבה שבא לרצות על המים אלו ב' שמות דווקא והן גימ' ג' הוי"ת שהן חפרו בירא דמיא כי בהסתלקותן מג' שמות אל אלהים הוי"ה ונכנסו בג' הוי"ת נעשה שם אדנ"י וכן ג' שמות הנ"ל הולידו גבורות גשמים מנצפ"ך בסוד ה' מלך כו' (יהל אור).

⁶⁵¹⁶ מלכות נקר' באר כשמקבלת מיצחק ונקרא ים כשמקבלת ממדת החכמה (רח"ו).

⁶⁵¹⁷ פי' שם השני כה"ת והולך עד שם י' י' והם ב' קשרים גבו' ות"ת ולהיות כי ה' של כה"ת הוא ה' של זה אל זה אמר תניינא זה אל זה אמר תניינא זה אל זה (יהל אור).

⁶⁵¹⁸ פי' כל השמות הם קישור' חדא כי יעקב כולל יצחק בגווי' ולכן אמר ואינון קשורא חדא בתלת יודין שהוא השם שאחר י"ד שמות המתחילים מכה"ת שכתב האריז"ל עליו שהוא הגבורה (רח"ו). ר"ל חו"ג כמש"ל והן קשרא חדא דשמאל נכלל בימין (יהל אור).

⁶⁵¹⁹ הוא ת"ת שבין ב' הה"ן והוא ע' אנפין שבעים נפש כמ"ש בסוף אד"ז וזהו שם הה"ע הנ"ל ולפי שסיים בקשרא קדמאה בשם האמצעי אני הולך למפרע ואח"כ חוזר לחלק השני שיהיה הכל נמשכין מנר האמצעי שלכן סדר כאן מאמר הזה ועל המנורה בנוי קוטב המאמר (יהל אור).

⁶⁵²⁰ הוא שם המתחיל מן מל"ם עד שא"ה (רח"ו). נו"ה (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חמישאה שב וביש⁶⁵²¹ נהרא דנפיק אילנא דחיי ומותא⁶⁵²² עמיקתא דכלא⁶⁵²³ שתיאתא דינא ברחמי⁶⁵²⁴ שביעאה⁶⁵²⁵ בקדמיתא אתמר בההוא רישא דאמרן בנין דאיהו אמצעיתא דכלא ובנין דאיהו אמצעיתא דכלא אקר⁶⁵²⁶ אני קיומא דכל ענפין דמתאחדן מסחרניה:</p>	<p>באותו ראש שאמרנו, משום שהוא אמצע הכל, ומשום שהוא אמצע הכל נקרא "אני", עמוד שכל הענפים נאחזים מסביבו.</p>
<p>שבעה דרגין אלין מדרגא חדא לדרגא חדא (ס"א אחרא) אשתמודעא רתיכא חדא בכל אינון דמתאחדאן ביה וכן מדרגא לדרגא וכלהו אתנהגן אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו והא אוקימנא מלי:</p>	<p>שבע דרגות אלו, מדרגה אחת לדרגה אחת (אחרת), נודעת מרכבה אחת, בכל אלו שנאחזים בה, וכן מדרגה לדרגה, וכולם מתנהגים אחריה של אותה דרגה שנפקדה עליהם, והרי בארנו את הדברים.</p>
<p>ת"ח בשעתא דאלין דרגין משתכחי כל מהימנותא אשתכח ואלין שבעה עננין דאסחרו להו לישראל בג"כ כד נטלא שכינתא [באבהתא] (באתריה (ס"א באבהתא)) נטלא וכד אלין נטלין כלהו דרגין אחרנין נטלין בהו וכדין אתעטרת כ"י בדקא יאות:</p>	<p>בא וראה, בשעה שדרגות אלו נמצאות, כל האמונה נמצאת, ואלו שבעת העננים שסבבו את ישראל, בגלל זה כשנוטלת השכינה באבות, היא נוטלת. וכשאלה נוטלים כל הדרגות האחרות נוטלות בהם, ואז מתעטרת כנסת ישראל כראוי.</p>
<p>ת"ח זבולין דקאמרן ירית ים כנרת ים כנרת סתם והכי אתחוי אי הכי יהודה מה חולקא אית ביה אלא יהודה נטל מלכותא כלא ואתאחיד ביה בכל סטרין:</p>	<p>בא וראה זבולין שאמרנו יורש ים כנרת, ים כנרת סתם, וכך ראוי. אם כך יהודה מה חלק יש בו, אלא יהודה נטל מלכות הכל, ונאחז בה בכל הצדדים.</p>
<p>רבי אלעזר אמר האי פרשתא הא אתמר עובדא דמנרתא ותקונהא וכל מה דבה אמאי הכא זמנא אהרא אלא כיון דנשיאים קריבו (לעילא) קורבנא דמדבחהא וכל תקונא דאתחוי ליה אתא קרא ואשתעי עובדא דמנרתא דהיא תקונא (לעילא) על ידא דאהרן דהא ולעילא מנרתא וכל בוצינין (ס"א תקונין) דילה על ידא דאהרן נהרין כלא:</p>	<p>רבי אלעזר אמר בפרשה זו, הרי נאמר המעשה של המנורה ותקונה, וכל מה שבה מדוע כך, בפעם אחרת. אלא כיון שהנשיאים הקריבו (למעלה) קרבן המזבח, וכל תקון שראוי לו. בא הכתוב ודיבר על מעשה המנורה שהוא תקון על ידו של אהרן, שהרי למעלה מנורה וכל הנרות (התקונים) שלה על ידי אהרן, הכל מאירים.</p>
<p>ת"ח מדבחהא תריסר נשיאין הוו ולחנכא ליה וולאתקנא ליה והא אוקמוה תריסר אינון שבטיין לר' סטרין ד' דגלים וכלהו תריסר⁶⁵²⁷ וכלא כגוונא דלעילא:</p>	<p>בא וראה המזבח שנים עשר נשיאים היו לחנכו ולהתקינו, והרי פרשוה שנים עשר הם השבטים לארבעה צדדים, ארבעה דגלים, וכולם שנים עשר והכל כדוגמא עליונה.</p>
<p>מנרתא</p>	<p>המנורה</p>
<p>קנא/ב</p>	

⁶⁵²¹ מן ר"י ואילך (רח"ו). יסוד (יהל אור).

⁶⁵²² בראשית רכא ע"א (הערת הזהר).

⁶⁵²³ ז' שמות עד אנ"י (רח"ו).

⁶⁵²⁴ שם אנ"י (רח"ו). ר"ל מלכות בכתר נעץ סופן כו' (יהל אור).

⁶⁵²⁵ הוא אני בינה כנ"ל אלא שחשב למעלה משום שלא מתפרשין ואבא מתפשט בחג"ת שהן דדכורא ואימא בנה"י שהן דנוק' ולכן הן סדורין כאן וכן מחציתן של ע"ב נחלק לאו"א וכן הוא בשם הו"ה ית' ז' קשרים כמ"ש דכלא אהבה הי' בב' קשרים כ"ח חו"ב וזהו ל"ב נתיבות ג' יודי"ן וב' קשרים וכמ"ש בס"י ה"א בב' קשרים חו"ב בינה וז"א וא"ו בא' זר"נ ה"א בב' זר"נ ב"ע בה והכלל כי זר"נ לעולם בב' קשרים בין בחו"ב בן בזר"נ היא בו והוא בה והשאר בקשר א' וכל האותיות של הו"ה בב' לבר מאות וא"ו (יהל אור).

⁶⁵²⁶ שמות נב ע"א (הערת הזהר).

⁶⁵²⁷ סוד י"ב פרקין שיש בתרין דרועין ותרין שוקין (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אתמני בשבעה בוצינין⁶⁵²⁸ לאדלקא על ידא דכהנא וכלא כגוונא דלעילא ומנרתא על את קיימא ובניסא אתעבידתו (ואתעברת) והא אוקמוה בעובדא דמנרתא:</p>	<p>נמנית בשבעה נרות להדליק על ידי הכהן, והכל כדוגמא שלמעלה, והמנורה על אות עומדת, ובנס נעשתה, והרי פרשוה במעשה המנורה.</p>
<p>ומדבחה⁶⁵²⁹ פנימאה⁶⁵³⁰ ומנרתא קיימי⁶⁵³¹ כחדא לחדוותא⁶⁵³² דכלא דכתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב ואוקימנא דתרי מדבחן הוו חד פנימאה דכלא והאי קיימא לחדוותא וחד ולברו לקרבא⁶⁵³³ קרבנין ומהאי פנימאה⁶⁵³⁴ נפיק להאי דלבר ומאן דחמי ויסתכל ינדע חכמתא עלאהו (נפיק להאי ומאן דחמי יסתכל וינדע) רזא דמלה אדני יהו"ה⁶⁵³⁵ ועל דא לא אתקרב קטרתא⁶⁵³⁶ אלא בשעתא דשמן⁶⁵³⁷ אשתכח:</p>	<p>ומזבח פנימי ומנורה עומדים כאחד לשמחת הכל, שנאמר "שמן וקטורת ישמח לב" ובארנו ששני מזבחות היו, אחד פנימי של הכל. וזה עומד לשמחה, ואחד בחוץ להקריב קרבנות. ומהפנימי הזה יוצא לזה שבחוץ, ומי שרואה ויסתכל ידע חכמה עליונה, סוד הדבר אדני"י יהו"ה, ועל כך לא נקרבה הקטורת אלא בשעה ששמן נמצא.</p>
<p>אשכחנא בספרא דשלמה מלכא קטרת הוא לחדוה ולסלקא מותנא מאי טעמא בגין דדינא מהאי דלבר אשתכח וחדוותא⁶⁵³⁸ וחדו וקשורא דנהירו [מ]ההוא פנימאה ודכל חידו (דכלא) ביה קיימא⁶⁵³⁹ וכד האי אתער כל דינא אסתלק ומהאי ולא יכיל למעבד דינא:</p>	<p>מצאנו בספרו של שלמה המלך שהקטורת היא לחדוה ולסלק המות, למה, משום שהדין נמצא מזה שבחוץ, ושמחה וחדוה וקשר שמאיר מאותו פנימי, שכל שמחה בו קיימת, וכשזה מתעורר כל הדין מסתלק מזה, ולא יכול לעשות דין.</p>
<p>ובג"כ קטרת קיימא לבטלא מותנא ועל דא קטרת קשירו הוא דכלא ודא אתקריב בההוא פנימאה זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו':</p>	<p>ולכן קטורת עומדת לבטל המות ועל זה קטורת היא קשר הכל, וזו נקרכת בפנימי. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'".</p>

⁶⁵²⁸ דע כי המנורה היא סוד רחל העומדת אחורי זעיר וז' הנרות הם ז"ק שלהם גופה מחסד עד המלכות (רח"ו).

⁶⁵²⁹ ומדבח (דפ"ו).

⁶⁵³⁰ בינה (רח"ו).

⁶⁵³¹ המלכות (רח"ו).

⁶⁵³² בינה נק' שמחה בסוד אם הבנים שמחה (רח"ו).

⁶⁵³³ מלכות (רח"ו).

⁶⁵³⁴ מבינה למלכות (רח"ו).

⁶⁵³⁵ אדני"י מלכות הוי"ה בינה (רח"ו).

⁶⁵³⁶ תקוני נוגה (רח"ו).

⁶⁵³⁷ תקוני מנורה מלכות (רח"ו).

⁶⁵³⁸ מהמלכות שם אדני"י (רח"ו).

⁶⁵³⁹ שהוא בינה חירות העליון (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>קח את הלויים וגו' (במדבר ח ו) הא אוקמוה⁶⁵⁴⁰ דבעי לדכאה⁶⁵⁴¹ (ס"א לדברא⁶⁵⁴²) לון⁶⁵⁴³ ולאמשכא לון⁶⁵⁴⁴ לאתקשרא באתרייהו⁶⁵⁴⁵ בגין דאינון דרועא⁶⁵⁴⁶ שמאלא וסטרא דדינא וכל מאן דאתי מסטרא דדינא⁶⁵⁴⁷ בעי דלא ירבי שערא⁶⁵⁴⁸ בגין דאסגי דינא בעלמא:</p>	<p>"קח את הלויים וגו'", הרי פרשה, שצריך לטהרם (להנהיגם) ולהמשיכם להתקשר במקומם, משום שהם זרוע שמאל וצד הדין, וכל מי שבא מצד הדין צריך שלא ירבה שער, משום שמרבה דין בעולם.</p>
<p>ועל דא אתתא כהאי גוונא דלא יתחזי ושערא (שערה) לבר ובעיית לאתחפייא רישה ולכסי שערהא ואוקימנא והא אתמר וכדין אתברכן כל אינון דאתיין מסטרא דדינא ועל דא בליואי כתיב (במדבר ח ז) וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער וגו' ואתמר ליואי לא סלקין לאתרייהו עד דירים לון כהנא בגין דימינא מדבר תדיר לשמאלא:</p>	<p>ועל כך אשה כדוגמא זה, שלא תתראה שיערה החוצה, וצריכה לכסות ראשה, ולכסות שיערה, ובארנו. והרי נתבאר, ואז מתברכים כל אלו שבאים מצד הדין, ועל כך כתוב בלויים "וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער וגו'", ונאמר כי הלויים לא עולים למקומם עד שהכהן ירים אותם, משום שהימין מנהיג תמיד לשמאל.</p>
<p>ר"ש אמר ביומא דסלקין ליואי בדוכתייהו בתרין פרים מ"ט פרים אלא אינהו כפרים לקבלא</p>	<p>רבי שמעון אמר ביום שעולים הלויים למקומם בשני פרים, למה פרים, אלא הם כפרים לקבל בשמאל את הפרה הזו שנקראת</p>

⁶⁵⁴⁰ נלע"ד שהוא לעיל מח ע"ב ומט ע"א, ע"ע. וצריך להקדים מ"ש בליקוטי תורה פרשת נשא, שהלויים הם שורש הה' גבורות דעטרא דנוק', דהיינו אותן השייכות לנוק' שהן עדיין בתוך זעיר שאחר כך ניתנות לה. ונראה לי לומר שזהו הענין שבתחילה היו הלויים כלולים בישראל, דוגמת אלו הגבורות שתחילה נכללות תוך זעיר דאיהו ישראל ולא היו נבדלים וניכרים, אמנם אחר כך נבדלו ונמנו (ג, טו) מבין חדש, שה"ס סיהרא כנזכר בדף שאחר זה, והיו (ג, לט) כ"ב אלף, בין לנגד אותיות התורה שהן בחינת הכלים והן מצד הנוק', ובין בסוד שם אה"י שה"ס עיטרא דגבורה. והנה כל עוד שהיו נבלעים בישראל לא הוצרכו לשום תיקון דהו כבטלי ברובא, אך כשנמנו ונבדלו מתוך בני ישראל אז היה מקום לחוש שיתאחזו בהם החיצונים, ולכן באה מצות תיקונם לדחות מהם כל צד אחיזת ס"א שיינקתם מהגבורות, ובפרט מאותם הניתנות לנוק' לתיקונה ולעשותה כלי, וגם בכל זווג וזווג. וז"ס שם לויים שהם גרם וסיבת הלווי בין זר"ן בתיקונם וכו' (רמ"ז).

⁶⁵⁴¹ לון ולדכאה (נוסף באור יקר).

⁶⁵⁴² לא סבירא ליה (ח, ז) שוהעבירו תער, הוא מוקדם להזה עליהם וכדכתב הראב"ע, ולכן גריס לדברא, דהיינו מש"ה (ח, ו) קח את הלויים, שזהו ראשית הכנת תיקונם במה שיקחם משה שסודו בדעת, ובקיעה זו יושפע עליהם סיוע מן הדעת, ולגירסה זו ענין הגלוח נזכר אחר כך דרך כללות באומרו וכל מאן דאתי וכו' (רמ"ז).

⁶⁵⁴³ היינו העברת שערם שהוא מותרות הגוף שם אחוזים השעירים (בראשית כז יא) ועשו איש שעיר (רמ"ז).
⁶⁵⁴⁴ הוא הזאת (ח, ז) מי חטאת, המושפעים עליהם, וגם ה"ס מיתוק הדינים כנודע מסוד קסו) (יט, ט) אפר הפרה (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁵ כי אחרי דחיית הסיגים נשאר הזהב טהור ומתדבק בשורשו ברור וזך, הוא דעת זעיר עיטרא דגבורה (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁶ נתן טעם לשבח למה שצריכים לכל הברורים, והוא מפני שהם מושרשים בשתי מציאות הגבורות, בגלוי ובנסתר, דהיינו בגופא ובמוחין, יד שמאל [גבורה] ועטרא דגבורה בדעת. אי נמי סטרא דדינא, הוא בינה דדינין מתערין מסטרא כאמור בספר אדם ישר, כמ"ש בפרשת אחרי מות ס"ה א' מסטרא דינין מתערין, והיינו דקאמר וסטרא דדינא. ולהיותם מאלו המקורות נתמנו על השיר, שסגולתו להעלות למעלה, והוא כח הגבורה. והשיר היה במעשה ודיבור, המעשה ניתן ביד והוא בבחינת דרועא, והדיבור הוא בקול שסודו בדעת ובכח הבינה כנודע, ונזכר באדם ישר בסוד (שמות כח, יא) פתוחי חותם (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁷ פ' שהוא מבחינת קין, וכעין שפירש בליקוטי תורה סוף פרשת לך לך בענין רבי עקיבא שהיה קרח, וריבוי השערות מורה ריבוי גבורות, שע"ר גי' תק"ע ב' פעמים פ"ר עם י' כולליהם, ומילואו ת"ל ה' פעמים אלקי"ם. והנה הלויים של אותו הדור שיצאו מטומאת מצרים הוצרכו להתקן וממילא הותקן כל זרעם ולא צריכים עוד תיקון אחר, שהרי הם מושרשים בגבורות הנוק' שבתוך הזכר זעיר, אבל סתם כל הנשים הן נקבות והדין אחוז בהם, ולכן צריך שלא יראה שיערה החוצה מתוך סריגי כפת ראשה ולחפות כל ראשה בצעיף א' ואפ"ה לכסיא ראשה. ואוקימנא פרשת נשא קכ"ה ג'. ואמר וכל מאן דאתי וכו', לאפוקי נזיר שסודו באריך שיערו לבן שיעורר רחמים, אבל שאר בני אדם הם בזעיר שיש בו דינים הרבה, ולכן לא ירבה שיערותיו, ואדרבא יגלחם וכמ"ש בספר הכוונות (רמ"ז).

⁶⁵⁴⁸ כי השערות אור חוזר והם דין כנודע (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בשמאלא להאי פרה דאקרי פרה אדומה⁶⁵⁴⁹ כהנא כל חילא וכל תקונא ביה תלייא בגין דכל חילא דגופא בדרועא ימינא קיימא:</p>	<p>פרה אדומה, הכהן כל הכח וכל תקון תלוי בו, משום שכל כח הגוף עומד בזרוע ימין.</p>
<p>ועל דא כהנא דרועא דישראל כללהו הוי וביה קיימא לאתקנא כלא ולאיתקנא עלמא וס"א מ"ט פרים אלא אינהו שמאלא כפרים לקבלא בשמאלא ת"ח כהנא דרועא ימינא דישראל כללהו הוה וביה קיימא לאתקנא עלמא ולאיתקנא כלא בגין דכל חילא דגופא בדרועא ימינא קיימא וכל תקונא ביה תליא ועם כל דא לא אשתכח בלחודוי אלא בגופא ושמאלא וגופא עקרא הוא דכלא⁶⁵⁵⁰:</p>	<p>ועל כך הכהן הוא זרוע של כל ישראל, ובו עומד להתקין הכל ולהתקין עולם. (למה פרים, אלא הם שמאל כמו הפרים כנגד בשמאל. בא וראה הכהן זרוע ימין של כל ישראל היה, ובו עומד להתקין העולם, ולהתקין הכל, משום שכל כח הגוף בזרוע הימין עומד וכל התקון בו תלוי.) ועם כל זה לא נמצא לבדו אלא בגוף ושמאל, והגוף הוא עיקר הכל.</p>
<p>זאת אשר ללוים וגו' (במדבר ח כד) ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין יפלה בר [חמשיין] (חמש ועשרין) שנין סליק לדוכתיה ואתעטר [וחמש ועשרין] יפלה דהא ב"נ וס"א ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר וחמש ועשרין יפלה עד דסליק לדרגא דחמשיין כד סליק להאי דרגא דחמשיין שנין ולהלאה נחית מן תוקפא דאשא דביה וכיון דאשא וחמימותא אתקרר הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה:</p>	<p>"זאת אשר ללוים וגו'", בא וראה, לוי בן עשרים וחמש שנים יעבד, בן חמשים שנים עולה למקומו ומתעטר. ועשרים וחמש יעבוד, שהרי אדם (בא וראה לוי בן עשרים וחמש שנים עולה למקומו ומתעטר ועשרים וחמש שנים יעבוד עד שעולה לדרגת חמשים) כשעולה לדרגה זו של חמשים שנים והלאה, יורד מתוקף האש שבו, וכיון שהאש והחמימות מתקררת, הרי הוא פוגם לאותו מקום שנקשר בו.</p>
<p>ועוד דקלא דזמרא לא אתקשר בהדיה כל כך וקלא בעי דלא יתפגם אלא בעי לאתקפא דהא באתר דדינא תקיף קיימא ולא בחלשא ובג"כ בעי דלא יפגים ההוא אתר דאתקשר ביה דאיהו דינא תקיפא ולא חלשא:</p>	<p>ועוד שקול זמרה לא כל כך נקשר בו, וקול צריך שלא יפגם, אלא צריך להתחזק, שהרי במקום שהדין הקשה עומד ולא בחולשה, ולכן צריך שלא יפגם אותו מקום שהוא קשור בו, שהוא דין הקשה ולא החלש.</p>
<p>ועל דא לא בעי לאחזאה חולשתא כלל בכל סטרין זכאה הוא ב"נ דאשתדל באורייתא וינדע אורחוי דקב"ה ולא סמי לימינא ולשמאלא דכתיב (הושע יד י) כי ישרים דרכי יי':</p>	<p>ועל זה לא צריך להראות חולשה כלל בכל הצדדים, אשרי האיש שעוסק בתורה וידע דרכי הקדוש ברוך הוא ולא סוטה לימין ולשמאל, שנאמר "כי ישרים דרכי ה'".</p>
<p>וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' (במדבר ט א) א"ר אבא מ"ט ואזהר להון הכא על פסחא והא אתמר להו במצרים (הכא פסח והא אתמר) אלא בשנה השנית הוה דישראל השיבו דהא פסח לאו איהו אלא במצרים וכיון דעבדו (השתא כיון דעבדי) ליה זמנא חדא במצרים השיבו דלא אצטריך יתיר אתא קב"ה ואזהר לון עליה דלא יחשבון דהא קא עבר זמניה במצרים ולא יצטריך בגין</p>	<p>"וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'", אמר רבי אבא, למה הזהירם כאן על פסח, והרי נתבאר להם במצרים, אלא בשנה השנית זה היה שחשבו ישראל שפסח זה הוא רק במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים, חשבו שלא צריך יותר. בא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר זמנו במצרים, ולא יצטרך, בגלל</p>
<p>קנב/א</p>	
<p>כך במדבר סיני בשנה השנית לאתקנא להו לדרי דרין ואע"ג דהא אזהר להו במצרים השתא</p>	<p>זה "במדבר סיני בשנה השנית" להתקין להם לדורי דורות. ואף על גב שהזהירם במצרים, עכשיו צוה להם פעם אחרת באותו</p>

⁶⁵⁴⁹ נוק' דז"א שבנינה מה"ג פ"ר מנצפ"ך (רח"ו).

⁶⁵⁵⁰ כי המכריע תמיד כולל ב' צדדים (רח"ו). מאמר והניף השייך כאן עי' סוף הספר סי' ט' (דפ"ק).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פקיד לון זמנא אחרא בההוא אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתיהיבו וע"ד בשנה השנית מאי בשנה השנית בחדש הראשון (במדבר ט א) אלא רזא עלאה היא חד שנה וחד חדש⁶⁵⁵¹ מה בין האי להאי חדש דא סיהרא שנה דא שמשא דנהיר לסיהרא וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא אתמסרו ביה:</p>	<p>מקום שבו נתנו כל מצוות התורה, ועל כך "בשנה השנית". מה זה בשנה השנית, בחדש הראשון, אלא סוד עליון הוא שנה אחת וחדש אחד, מה בין זה לזה, חדש זו הלבנה, שנה זה השמש שמאיר ללבנה, ואז היה בזמן שכל המצוות התורה נמסרו בו.</p>
<p>ר"ש אמר ווי לההוא ב"נ דאמר דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא⁶⁵⁵² ומלין דהדיומי דאי הכי אפילו בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהדיומי ובשבחא יתיר מכלהו אי לאחזאה מלה דעלמא אפילו אינון קפסירי דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר אי הכי נזיל אבתרייהו ונעביד מנייהו אורייתא וכהאי גוונא⁶⁵⁵³ אלא כל מלין דאורייתא מלין עלאין אינון ורזין עלאין (אלא כל מלין דאורייתא כהאי גוונא):</p>	<p>רבי שמעון אמר אוי לאותו איש שאמר שתורה זו באה להראות ספורים בעלמא ודברי הדיוטות, שאם כך אפילו בזמן זה אנו יכולים לעשות תורה בדברי הדיוטות ובשבח יותר מכלם. אם להראות דבר העולם, אפילו אותם שרים בעולם יש ביניהם דברים יותר עליונים, אם כך נלך אחריהם ונעשה מהם תורה כדוגמא זה. אלא כל דברי התורה דברים עליונים הם וסודות עליונים.</p>
<p>ת"ח עלמא עלאה⁶⁵⁵⁴ ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו ישראל לתתא מלאכי עלאי לעילא</p>	<p>בא וראה, עולם עליון ועולם תחתון במשקל אחד נשקלו, ישראל למטה מלאכים</p>

⁶⁵⁵¹ שנה נק' ז"א תמיד כי שס"ה ימות החמה הם מן ז"א הנק' שנה וכו' ט ימים מהלך הלבנה הנק' חדש כנודע (רח"ו).

⁶⁵⁵² אמר כן לעומת מ"ש רבי אבא רזא עלאה, במה שנראה שלא היה בו רק סיפור הענין שהיה בשנה השנית בחדש הראשון, כי מה צורך לאלו הפרטים שלא נמשך ממנו שום דבר לקיום איזו מצוה. התינח ספור יציאת מצרים למצות פסח שהיה בחדש הראשון, אבל ממה שמספר בכאן אין צורך, רק שבקיצור יצוה ה' שיתמידו לעשות הפסח. והוסיף עוד מילין דהדיומי, כנז"ל קמ"ט ב'. דאי הכי אפילו וכו', הכונה שסברא רווחת לומר שלא באה התורה להגיד מה שכל אדם יכול לעשותו מספורי הדברים בעלמא, שהרי יש כמה ספורים בספרי דברי הימים יותר גדולים, וכעין מעשה דטוביה וכמעשה דבני חשמונאי, ובכלל זה כמה דברי הימים שכתבו הנביאים, ולא נקרא לא תורה ולא דברי נביאים. אלא כל מילין דאורייתא (רמ"ז).

⁶⁵⁵³ ירצה כמ"ש רבי אבא למעלה סוד גדול במה שלא היה נראה בו אלא סיפור בעלמא (רמ"ז).
⁶⁵⁵⁴ וההצעה השנית טעם להתלבשות התורה בלבוש חומר הפשט, ולזה אמר מלאכי עלאי כתיב בהו וכו', הענין במ"ש בספר אדם ישר, שהמלאכים אינם באים כי אם מזווג הנשיקין שהוא מא"א ע"י הדעת, ונשמת בני אדם צריכה גם לזווגא דגופא שהם זר"ן, ולכן הוצרכו להתלבש בגוף. וז"ס שם מלאך שעולה ג' מילואי י"ה, ואם תרבה אותם י"פ י"ה וכו' יעלו תר"ך כמספר רוחות. וטעם שני המספרים הוא למ"ש שם בספר אדם ישר הנזכר, שגם שהמלאכים הם מזווג אר"א צריכים עוד לעבור דרך זווג עליון דזר"ן, דהיינו חב"ד דילהון, ולעומת כן רומזים שני המניינים, ויצדק לשון רוחות, לפי שז"א ה"ס רוח. האי באתר עלאה, פי' שזו מדרגתם רוחנית בהיותם (נ"א בסיתום) במקומם העליון שהוא בהיכל הרצון שגם סודו רוח. אבל בשעתא דנחתין לתתא וכו', ירצה כשיורדים לעוה"ז, וכמו שבאו לאברהם אבינו ע"ה, ובלי ספק שצריכים הם לירד ממעלתם ולקנות להם מציאות חדש ולבוא דרך זווג זר"ן זווגא דגופא. וז"ש אע"ג דנחתין, מ"מ מתלבשי בלבושא דהאי עלמא, ה"ס ד' יסודות דקים המתפשטים תחת הגלגלים והם יסודות ליסודות התחתונים החומרים, וראשית השתלשלותם הוא מחגת"ם, נלע"ד מחיצוניות של חגת"ם דעשייה. וקרוב לכללות דברי אלו כתב בעל חסד לאברהם סוף המעין הראשון (נהר כח). ועל זה אמר בלבושא כגוונא דהאי עלמא, שאינו חומרי ממש אלא דומה לו להיותו מיסודות העליונים. ואם לא היו מתלבשים לא יכלין למיקם וכו', כי הם במציאות מהותם אין להם מקום גשמי להתקומם בו. ולא סביל לון עלמא, מחמת עוצם זיהרם ותוקפו וגודל קדושתם, הלא מנוח אמר (שופטים יג, כב) מות נמות כי אלקים ראינו. ואי במלאכי כך, שהיותר עליונים הם מהבריאה, אורייתא דברא להו וכו', ה"ס פנימיות אר"א שמהם יצאו המלאכים, וכל העולמות דכתיב (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ולא היה אפשר להם להבראות אלא בסדר העולמות, וגם אורם מתעלם בתוכם בסתר המדרגה. אי לאו דמתלבשא וכו', והלא אמרו רז"ל שאפילו התורה שניתנה לעולם בלבושי הפשט, אם ניתנה כסדר היו יכולים לעשות בה נסי נסים, וכל שכן אם מתגלית ונהגית באחת מסגולות סודותיה שכולה שמותיו של הקב"ה, בכמה מיני אופני רזים נעלמים אשר אין להם חקר ונעלמו מעיני מלאכי השרת, וכידוע נתלבשו בעת נתינתה בחשבם שתנתן להם בלתי לבוש, ולכן אמרו חמדה גנוזה וכו', וכלומר גם שיש לאדם נשמה עליונה סוף סוף הוא ילוד אשה לא יוכל להתקיים, עד שאמר משה מה כתיב בה וכו', וירצה דעו שתנתן כמוסה בלבוש חומרי (רמ"ז).

<p>מלאכי עלאי כתיב [בהו] (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות (האי באתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אע"ג דנחתין) מתלבשי בלבושא דהאי עלמא⁶⁵⁵⁵ ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא ואי במלאכי כך אורייתא דברא להו וברא עלמין כלהו וקיימין בגינה ועאכ"ו כיון דנחתת להאי עלמא⁶⁵⁵⁶ אי לאו דמתלבשא בהני לבושין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל וע"ד האי ספור דאורייתא לבושא⁶⁵⁵⁷ דאורייתא איהו מאן דחשיב דההוא לבושא [איהו אורייתא] (דאורייתא איהו) ממש ולא מלה אחרא תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי בגין כך אמר דוד (תהלים קיט יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך מה דתחות לבושא (דא) דאורייתא:</p>	<p>עליונים למעלה. במלאכים העליונים כתוב "עושה מלאכיו רוחות" (זה במקום עליון) בשעה שיורדים למטה, (אף על גב שיורדים) מתלבשים בלבוש העולם הזה, ואם לא יתלבשו בלבוש כדוגמא של העולם הזה, לא יוכלו לעמוד בעולם הזה, והעולם לא יסבול אותם. ואם במלאכים כך, התורה שבראה אותם ובראה את כל העולמות ועומדים בגללה, על אחת כמה וכמה, כיון שירדה לעולם הזה, אם לא תתלבש בלבושי העולם הזה לא יוכל העולם לסבול, ועל זה, ספור זה של התורה לבוש התורה הוא, מי שחושב שאותו לבוש היא התורה ממש ולא דבר אחר, תיפח רוחו, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. בגלל זה אמר דוד "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" מה שתחת לבוש התורה.</p>
<p>ת"ח אית לבושא דאתחזי לכלא ואינון טפשיין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא לא מסתכלין יתיר חשיבו דההוא לבושא גופא חשיבותא דגופא נשמתא:</p>	<p>בא וראה, יש לבוש שנראה לכל, ואותם הטפשים כשרואים לבוש על בן אדם שנראה יפה, לא מסתכלים יותר, חושבים שאותו לבוש הוא הגוף, וחושבים שהגוף היא הנשמה.</p>
<p>כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא⁶⁵⁵⁸ ואינון פקודין (ומלי) אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא טפשיין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא אינון דידעין יתיר לא מסתכלין בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון</p>	<p>כדוגמא זה התורה יש לה גוף והם מצוות התורה שנקראים גופי תורה, גוף זה מתלבש בלבושים שהם ספורי העולם הזה, טפשי העולם לא מסתכלים רק באותו לבוש שהוא ספור התורה, ולא יודעים יותר ולא מסתכלים במה שתחת אותו לבוש. אותם שיודעים יותר לא מסתכלים בלבוש אלא בגוף שהוא תחת אותו לבוש. החכמים עבדי המלך העליון, שהם עמדו בהר סיני, לא מסתכלים אלא רק בנשמה שהיא עיקר הכל, תורה ממש (ולעולם)</p>

⁶⁵⁵⁵ עי' ח"א נח ע"א וקא ע"א וקמד ע"א ובס"פ יתרו צד ע"א (לש"ו).

⁶⁵⁵⁶ התורה אשר בדינו, הנה היא נשתלשל מעצמות הספי' ופנימיות האצילות, וירד ממדרגה למדרגה עד עוה"ז, ונתלבשה בלבוש דכל מדרגה שירד דרך בו, והוא התורה אשר בדינו. וזהו שאמרו בזוה"ק (פ' בראשית כ"ג סע"א) ובתז"ח (דף מ"א ע"ב) שהתורה שלנו היא התורה דבריאה, כי היא נשתלשל מהתורה דאצילות ונתלבשה בלבושין דבי"ע, ונמשך אלינו כמו שהיא מסודרת בעולם הבריאה, וכמ"ש הגר"א בהקדמת תיקונים ("ז ריש ע"ב). והרי נמצא כי התורה שבידינו היא למטה מהאצילות, והיא רק בהלבושין דבי"ע, וכנודע מזוה"ק (בהעלותך קנב ע"א) (ביאורים ח"א פה ע"ג).

⁶⁵⁵⁷ פי' שאין ספק שאותו הספור הוא אמיתי ואין יוצא מידי פשוטו, אבל אין כונת ה' בו בעצם וראשונה, כענין פסוק (בראשית לו, לא) ואלה המלכים, שודאי מעשה שהיה כך היה, אבל בה נגזרו סודות עולם התוהו. ונלע"ד שאותם המלכים שהיו באדום ממש היה כל אחד מסיגי אותו המלך הנסתר בו, אבל להיות עצם הכונה אל הסודות לכן בא הסיפור בפרטים שונים, כגון שבקצתם נאמר ושם עירו ובקצתם בלתי זה אלא פלוני מבצרה ומארץ התימני ובששי לא נזכר מקומו כלל, וכן בקצתם נזכר שם אביהם ובאחרים לבד שם, וכן באחרון נזכר אשתו ולא בחביריו, ועוד כמה שינויים אחרים שלענין הסיפור לא מעלים ולא מורידים ולענין הסוד יש בו דברים מופלאים וכנודע מספרי דברי הרב זלה"ה. מאן דחשיב וכו' תפח רוחיה, שהוא מבזה כבוד התורה. ולא יהא ליה וכו', מכ"מ [מדה כנגד מדה] שהרי לעולם הבא תפשיט התורה לבושה ותגלה בזוהר רזיה, ומי שלא יאמין בהם לא יזכה להסתכל בהם (רמ"ז).

⁶⁵⁵⁸ הענין הזה כולל כל חלקי המצוות וההלכות היוצאים לידי מעשה מוחש ומורגש, ועליהם שנינו בסוף פ"א דחגיגה (מ"ח), הדינים והעבודות הטהרות והטומאות והעדרות יש להם על מה שיסמוכו והן הן גופי תורה, פי' בין המעשים בעצמם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דקיימו בטורא דסיני⁶⁵⁵⁹ לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהי עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולומנאו דאתי זמינין לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא⁶⁵⁶⁰:</p>	<p>ולעתיד לבא עתידים להסתכל בנשמה של נשמת התורה.</p>
<p>ת"ח הכי נמי לעילא אית לבושא וגופא [ונשמתא] ונשמתא לנשמתא שמייא וחיליהון אלין אינון לבושא וכנסת ישראל דא גופא דמקבלא לנשמתא דאיהי תפארת ישראל וע"ד איהי⁶⁵⁶¹ גופא לנשמתא נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל דאיהי אורייתא ממש ונשמתא לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא וכלא אחיד דא בדא:</p>	<p>בא וראה, כך גם למעלה, יש לבוש וגוף ונשמה ונשמה לנשמה, השמים וחילותיהם אלה אותם לבושים, וכנסת ישראל זה הגוף שמקבל את הנשמה שהיא תפארת ישראל, ועל כך היא גוף לנשמה. נשמה שאמרנו, זו תפארת ישראל שהיא תורה ממש, ונשמה לנשמה זהו העתיק הקדוש, והכל אחוז זה בזה.</p>
<p>ווי לאינון חייביא דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא ספורא בעלמא ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר זכאין אינון צדיקייא דמסתכלי באורייתא כדקא יאות חמרא לא יתיב אלא בקנקן כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא וע"ד לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחות לבושא וע"ד כל אינון מלין וכל אינון ספורין לבושין אינון:</p>	<p>אוי לאותם רשעים שאומרים שהתורה היא אינו אלא ספור בעלמא, והם מסתכלים בלבוש זה ולא יותר. אשרי הצדיקים שמסתכלים בתורה כראוי. יין אינו יושב רק בקנקן, כך התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה, ועל כך לא צריך להסתכל אלא במה שיש תחת הלבוש, ועל כך כל הדברים הללו וכל הספורים הללו הם לבושים.</p>
<p>ויעשו את בני ישראל את הפסח במועדו (במדבר ט ב) מאי ויעשו אמר רבי יוסי הא אתמר כל מאן דאחזי עובדא לתתא כדקא יאות כאילו עביד ליה לעילא דהא בניניה אתער ההוא מלה כביכול כאילו הוא עביד ליה והא אתמר:</p>	<p>"ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו", מה זה "ויעשו". אמר רבי יוסי הרי נתבאר, כל מי שמראה מעשה למטה כראוי כאלו עשאו למעלה, שהרי בגללו התעורר דבר זה כביכול, כאלו הוא עשאו והרי נתבאר.</p>
<p>קנב/ב</p>	
<p>איש איש כי יהיה טמא וגו' (במדבר ט י) איש איש תרי זמני אמאי אלא איש דהוא איש ויתחזי לקבלא נשמתא עלאה והוא פגים גרמיה דלא שרייא עלוי [שירותא] שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה מ"ט בנין דאיהו גרים והוא מסאב ליה לגרמיה וע"ד איש איש איש דיתחזי למהוי איש והוא מסאב גרמיה דלא ישרי עלוי קדושה דלעילא:</p>	<p>"איש איש כי יהיה טמא וגו'", איש איש שתי פעמים למה. אלא איש שהוא איש וראוי לקבל נשמה עליונה, והוא פגם עצמו שלא שורה עליו שכינה (תחלה) (נשמה) עליונה, למה, משום שהוא גרם, והוא טמא את עצמו, ועל זה איש איש, איש שראוי להיות איש, והוא מטמא את עצמו שלא תשרה עליו קדושה של מעלה.</p>
<p>או בדרך רחוקה (שם) דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא וכלהו אתיין לאחזאה מלה מאי בדרך רחוקה בנין דב"נ דאיהו מסאב גרמיה מסאבין ליה לעילא כיון דמסאבין ליה לעילא הא איהו בדרך רחוקה מההוא איתר וארחא</p>	<p>"או בדרך רחוקה", זהו אחד מעשרה שהם נקודים בתורה, וכולם באים להראות דבר. מה זה בדרך רחוקה, משום שאדם שהוא מטמא את עצמו מטמאים אותו מלמעלה, כיון שמטמאים אותו מלמעלה, הריהו בדרך רחוקה</p>

⁶⁵⁵⁹ פנימיותה הוא אורייתא דאצילות, אורייתא דקב"ה, שהקב"ה עוסק בה בכל יום וכמ"ש בעבו"ז (ג ע"ב וד ע"ב) והוא נשמתא דאורייתא אשר זכו ישראל לזה בעת מתן תורה, וכמ"ש בפ' בהעלותך (קנב ע"א) וע' סוף פ' יתרו (צד ע"א) (דע"ה ח"ב קכח ע"ב).

⁶⁵⁶⁰ כל זה יובן באד"ר דף ק"ל ע"פ (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו כי הוא קאי על עתיקא שמתגלה אז ובו נודע את סתרי תורה (זהר הרקיע). ע"ד שאמרנו שראשית הבריאה והתחלתה הנה היה בהאור הגנוז, והוא יסודה העיקרי אשר אליו תחזור לבסוף, וכן נתינת התורה בתחילתה שהם הדברות הראשונות היה ג"כ מאור הגנוז, וכן תתגלה לעתיד בכל עיקרה כמ"ש בפ' בהעלותך (קנב ע"א) (הקדו"ש לב ע"ג, ועיי"ש צז ע"ד).
⁶⁵⁶¹ איהו (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דזרעא דישראל אחידן ביה הא בדרך רחוקה אחיד דאתרחק⁶⁵⁶² למקרב לכון⁶⁵⁶³ ולא תקשרא [בכון] (לכון) כמה דאתון מתקשרין⁶⁵⁶⁴:</p>	<p>מאותו מקום, ודרך שזרע ישראל אחוזים בו, הרי בדרך רחוקה אחוז, שהתרחק (מלהתקרב) לקרב אליכם ולהתקשר בכס, כמו שאתם מתקשרים.</p>
<p>א"ר יצחק⁶⁵⁶⁵ והא כתיב (שם) כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה דאתחזי תרין מלין משמע דכתיב או אמר ר' יוסי כאן עד לא⁶⁵⁶⁶ מסאבין ליה⁶⁵⁶⁷ כאן בתר דמסאבין ליה⁶⁵⁶⁸ ומשמע אפילו האי או האי לא ישרי עלוי קדושה דלעילא ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה:</p>	<p>אמר רבי יצחק, והרי נאמר "כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה" שנראה שני דברים ממשמע, שנאמר "או". אמר רבי יוסי כאן עד שלא מטמאים אותו, כאן אחר שטמאו אותו. ומשמע אפילו זה או זה לא תשרה עליו קדושה שלמעלה ולא יעשו פסח בזמן שישראל עושים אותו.</p>
<p>ואי תימא הא⁶⁵⁶⁹ בירחא תניינא עביד⁶⁵⁷⁰ אי לא מתקן גרמיה לא⁶⁵⁷¹ אלא כיון⁶⁵⁷² דמתדכי⁶⁵⁷³ ומתקן גרמיה⁶⁵⁷⁴ הא ירחא תניינא למעבד פסחא מכאן כל ב"נ⁶⁵⁷⁵ דמדכי גרמיה⁶⁵⁷⁶ מדכאן ליה⁶⁵⁷⁷</p>	<p>ואם תאמר הרי בחדש השני עושה, אם לא תקן עצמו לא. אלא כיון שנטהר ותקן עצמו, הרי החדש השני לעשות פסח, מכאן שכל איש שנטהר את עצמו מטהרים אותו, שאם תאמר שבדרגה עליונה יותר עומד בחדש השני, לא כך, שהרי ישראל זרע קדש שעשו פסח בזמנו לקחו את הלבנה ואת השמש כאחד, ומי שלוקח יסוד בתחלה לוקח הבנין. מהו היסוד. אל תאמר יסוד עליון של צדיק העולם, אלא יסוד של אבן טובה, כמו שנאמר "אבן מאסו</p>

⁶⁵⁶² (נ"א מלמקרב) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁵⁶³ פסוק לכם או לדורותיכם קא דריש, והכי קאמר "איש" איש שהיה ראוי להיות "איש" וגרם שאינו איש דהיינו שאין נשמה בו, ובמה גרם כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דהיינו שעל ידי הטומאה הוא רחוק מדרך הקדושה כדי שיתקרב לכם דהיינו מקום הקדושה להתקרב לישראל או לדורותיכם (אור יקר). משמע דכתיב או פירוש ולדבריק לא נתרחק אלא מפני הטומאה וא"כ מאי או (מ"מ).

⁶⁵⁶⁴ כי הדור הוא שלשלת קשורה בקדושה זה אחר זה כדי להתקרב ולהתקשר עמכם "ועשה פסח" וכו' (אור יקר).

⁶⁵⁶⁵ כלומר לפי דבריך דרך רחוקה אינה חלוקה בפני עצמה אלא פירוש וטעם לטמא לנפש, שעל ידי היותו טמא הוא בדרך רחוקה, ואין כן משמעות "או בדרך רחוקה" (אור יקר).

⁶⁵⁶⁶ ור"ל כי יהיה טמא היינו שנטמא קצת ועדיין לא נתרחק ומ"ש או בדרך רחוקה. היינו אחר שנטמא הרבה שאז מסאבין ליה וקרא קאמר זו ואצ"ל זו דהיינו כי יהיה טמא. וכ"ש אם יהיה בדרך רחוקה (מ"מ).

⁶⁵⁶⁷ דהיינו אומרו טמא לנפש אבל אינו בקליפות דהיינו בדרך רחוקה (אור יקר).

⁶⁵⁶⁸ היינו בדרך רחוקה שהוא בתוך הקליפות והכל חלוקת אחת, ועם כל זה אמר או דמשמע אפילו האי או האי, אמנם יש לדקדק למה אין הקליפות שולטות עליו מיד בטומאתו דקאמר כאן "עד" וכו' "כאן בתר" וכו', ויש לומר שאם נטמא באונס סמוך לערב פסח בענין שלא יכול ליטהר זה הוא טמא לנפש לבד, שאין לקליפות רשות לשלוט בו אלא כאשר שהה שיעור טהרה ולא רצה ליטהר, ולפי זה נמצא שעתה בזמננו שאין לנו טהרה אנו טמאים לנפש אבל אין אנו בדרך רחוקה מפני שאנו אנוסים, אמנם מי שנטמא והיה יכול למנות שלישי ושביעי בהזאותיו וטבילת ולא רצה זה בדרך רחוקה מפני רוע בחירתו, זהו לענין שליטת הקליפות אמנם לענין הקדושה משמע (אור יקר).

⁶⁵⁶⁹ כלומר שמה מתוך מה שפירשתי בענין בדרך רחוקה שהקליפות שולטות בו ממש, אם כן נמצא שהם שני פסחים פסח לטהורים שאין קליפות שולטים בהם דהיינו פסח ראשון, ולאותם שהם טמאים ובחצונים פסח שני, ונמצא עושים הפסח בטהרת הגוף אמנם הם בקליפות בדרך רחוקה (אור יקר).

⁶⁵⁷⁰ פירוש ואם הוא עדין טמא למה עושה פסח שני (מ"מ).

⁶⁵⁷¹ עם היות שלא נתקן ולא יצא מרשות הקליפות (אור יקר). ור"ל שפסח שני הוא כשיעשה תשובה והיינו ע"ד הסוד (מ"מ).

⁶⁵⁷² כלומר אל יעלה בדעתך שברשות הקליפות ובדרך רחוקה יעשה הפסח (אור יקר).

⁶⁵⁷³ מטומאת הגוף (אור יקר).

⁶⁵⁷⁴ מטומאת הנפש דהיינו מהקליפות (אור יקר).

⁶⁵⁷⁵ עם היות שגורם בעכוב טומאתו להמשיך עליו הקליפות (אור יקר).

⁶⁵⁷⁶ למטה לקבל נשמה קדושה (אור יקר).

⁶⁵⁷⁷ לעילא מכחות החצונים שעליו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>[דאי] (ואי) תימא⁶⁵⁷⁸ דבדרגא עלאה⁶⁵⁷⁹ יתיר קאים בירחא תניינא לאו הכי דהא ישראל זרעא קדישא דעברו פסחא בזמניה נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא נטיל בניינא מאי יסודא לא תימא יסודא עלאה [דצדיקא] (דצדיקיי) דעלמא אלא יסודא דאבן טבא⁶⁵⁸⁰ כד"א (תהלים קיה כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה והאי הוא אבן דשאר י עליה מאן דשאר י:</p>	<p>הבונים היתה לראש פנה", וזוהי האבן ששורה עליה מי ששורה.</p>
<p>אמר רבי יהודה ודאי וכלא נטיל אפילו בירחא תניינא⁶⁵⁸¹ אבל לאו איהו כמאן דנטיל ליה בזמניה (לאו איהו כמאן דנטיל פסחא בזמניה כלא נטיל אפילו בירחא תניינא ולא כאיהו דנטיל ליה בזמניה) מאי טעמא דא דנטיל פסחא בזמניה נטיל מתתא לעילא⁶⁵⁸² ולא נחית בנין דמעלין בקדש ולא מורדין ודא דנטיל בתר זמניה</p>	<p>אמר רבי יהודה ודאי הכל נוטל, אפילו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. למה, זה שנוטל פסח בזמנו נוטל ממטה למעלה, ולא יורד, משום שמעלים בקודש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>פקודא למעבר פסח שני על אינון דלא יכילו או דאסתאבו במסאבו אחרא אי רזא דפסח רזא דמהימנותא דישראל עאלין [בה] (ה) שלטא בניסן וכדין איהו זמנא לחדוה איך יכלין אלין דלא יכילו או דאסתאבו למעבר בירחא תניינא דהא אעבר זמנא:</p>	<p>מצוה לעשות פסח שני על אלו שלא יכלו או שנטמאו בטומאה אחרת. אם סוד הפסח סוד האמונה שישראל נכנסים בה שולט בניסן, ואז הוא זמן לשמחה, איך יכלו אלה שלא יכלו או שנטמאו לעשות בחדש השני, שהרי עבר הזמן.</p>
<p>אלא כיון דכ"י מתעפרא בעטרהא בניסן לא אתעדיאת כתררהא ועטרהא מנה תלתין יומין וכל אינון ל' יומין] מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא מטרוניתא בעטרהא וכל חילהא בחדוה מאן דבעי למחמי למטרוניתא יכיל למחמי כרוזא כריו כל מאן [דלא] (ד) יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעי⁶⁵⁸³ אימתי כרוזא כריו בארבעה</p>	<p>אלא כיון שכנסת ישראל מתעטרת בעטרותיה בניסן, לא מעבירה כתריה ועטרותיה ממנה שלשים יום, וכל אותם שלשים יום מיום שיצאו ישראל מפסח, יושבת המלכה בעטרותיה, וכל חיילותיה בשמחה, מי שרוצה לראות את המלכה יוכל לראות, הכרוז מכריז, כל מי שלא יוכל לראות את המלכה יבא ויראה, עד שלא ינעלו השערים. אימתי הכרוז</p>

⁶⁵⁷⁸ כלומר בשלמא למאי דסלקא דעתין שבטומאתו ממש הוא עושה כלומר בטהרת הגוף ושליטת הקליפות ניחא שהוא בחדש השני, לפי מה שפירשנו לעיל הראשון מלכות השני תפארת הוא חדש השני בתפארת, והכוונה שעולה במעלה למעלה מקום שאין חשש אם יעשה הפסח בקליפות מפני שאינם פוגמות שם, מה שאין כן אם יעשוהו בפסח ראשון שהיא המלכות שהיא פגומה (אור יקר).

⁶⁵⁷⁹ פירוש שהחדש השני שהוא אייר הוא כנגד יסוד ולכן נקרא חדש זיו. וא"כ נמצא חוטא נשכר שמי שלא חטא עושה פסח א' שהוא כנגד מלכות. וזה שחטא עושה פסח בחדש השני שהוא רומז ליסוד והתירוץ מובן (מ"מ).

⁶⁵⁸⁰ פי' שאינו היסוד הנקרא צדיק רק סוד היסוד שבמלכות הנקרא אבן טבא כי היא יסוד הכל כי ה' אחרונה מעילא לתתא (זהר הרקיע).

⁶⁵⁸¹ פי' שלא כדברי ת"ק שאמר שמי שעושה פסח בחדש השני אינו נוטל רק יסוד (רח"ו).

⁶⁵⁸² פי' כי הנה נודע כי ניסן מלכות אייר יסוד כנזכר בפ' במדבר דף ק"ז ע"ב ולהכי פסח ראשון סליק מתתא לעילא וניסן מלכות עולה אח"כ לאייר יסוד אך העושה פסח שני חוזר לנחתא מעילא לתתא שה' כבר בכח באייר יסוד וחוזר לנחתא ועביד ליה ניסן במלכות (זהר הרקיע). שהוא קודם כניסת שום מוח כלל אבל עכשיו אחר פסח נכנסו כל בחי' המוחין דקטנות וגדלות וכאשר עשה פסח שני להכניס הקטנות הוא יורד ממדרגת הגדלות ומתחיל מהקטנות אשר כבר נכנסו (רח"ו). ופשט הזוהר ידוע שמי שהוא עושה פסח בזמנו שהוא במ' עולה ממטה למעלה ומעלין בקודש וכו' אבל זה שעושה אותו בחדש השני שהוא יסוד נחית מעילא לתתא וירידה היא לו (מ"מ).

⁶⁵⁸³ תרעיה (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין⁶⁵⁸⁴ תרעין פתיחן מכאן ולהלאה ינעלון תרעי ועל דא פסח שני ע"כ⁶⁵⁸⁵:</p>	<p>מכריז, בארבעה עשר לחדש השני, שהרי משם ועד שבעה ימים השערים פתוחים, מכאן והלאה ינעלו השערים, ועל זה פסח שני.</p>
<p>פקודא דא שחיטת הפסח בזמנו ואבתריה פסח ראשון ופסח שני לאכול [אותן] כמשפטן וטמאים להיות נדחים לפסח שני דאיהו [פקודא] תליתאה תנאין [ואמוראין] אית בני נשא כחולין דטהרה מסטרא דמיכאל וכחולין דהקדש כגון בשר קדש ואינן מסטרא דגבריאל כהן ולוי:</p>	<p>מצוה זו שחיטת הפסח בזמנו, ואחריו פסח ראשון ופסח שני, לאכול אותם כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, שהיא מצוה שלישית. תנאים ואמוראים, יש בני אדם כמו חולין של טהרה מצד מיכאל, וכמו חולין של הקדש, כגון בשר קדש והם מצד גבריאל. כהן ולוי.</p>
<p>ואית בני נשא דאינן כיומין טבין ואינן קדש קדשים שכינתא איהי פסח ראשון מימינא ופסח⁶⁵⁸⁶ שני משמאלא פסח ראשון מימינא דתמן חכמ"ה פסח שני משמאלא דתמן בינה ובגין ד[ב]גבורה מתעברין כל אשין נוכראין דאינן כקש ותבן לגבי אש ד(ב)גבורה טמאים נדחים לפסח שני:</p>	<p>ויש בני אדם שהם כמו ימים טובים והם קדש קדשים. שכינה היא פסח ראשון מימין וששם חכמה, שני משמאל. פסח ראשון מימין, ששם חכמ"ה. פסח שני משמאל ששם בינה. ומשום שבגבורה עוברים כל האשים הנכריים, שהם כקש ותבן לגבי אש של גבורה, הטמאים נדחים לפסח שני.</p>
<p>וכל טומאה נדה ומצורע וזב וזבה ויולדת באשא דגבורה איהו שורף דנשמתא איהו מאנא דקודשא בריך הוא ואיהו לא שרי בה עד דאתלבנת באשא דגבורה דכתיב (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יי' ובהאי אשא אם ברזל הוא מתפוצץ ואם אבן הוא נמוח:</p>	<p>וכל טמאה נדה ומצורע וזב וזבה ויולדת באש הגבורה הוא שורף, שהנשמה היא כלי של הקדוש ברוך הוא, והוא לא שורה בה עד שמתלבנת באש הגבורה, שנאמר "הלא כה דברי כאש נאם ה'", ובאש זו אם ברזל הוא מתפוצץ ואם אבן הוא נמוח.</p>
<p>[ובימינא] ונ"א ובמינא (ובזמנא) דתמן תורה שבכתב דאיהי מים (ויקרא יב ז) וטהרה ממקור דמיה ואתדכי בה מצורעו (ומצורע אתדכי בה) וטמא מת וזב וטמא בכל מיני שרץ</p>	<p>ובימין [ובמיים] ששם תורה שבכתב, שהיא מים וטהרה ממקור דמיה, ונטהר בה. מצורע וטמא מת וזב וטמא בכל מיני שרץ,</p>
<p>קננ/א</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>נחית מעילא לתתא⁶⁵⁸⁷ בג"כ שויין⁶⁵⁸⁸ בכלא ולא שוין דדא⁶⁵⁸⁹ סליק ולא נחית ודא נחית ולא סליק בגין כך מאן דמקרב פסחא בזמניה שבחא</p>	<p>יורד ממעלה למטה. בגלל זה שוים בכל ולא שוים, שזה עולה ולא יורד, וזה יורד ולא עולה. לכן מי שמקריב פסח בזמנו, יש לו שבח יותר. אשריהם ישראל שזכאים בכל, שזכאים</p>

⁶⁵⁸⁴ נגד ז' ימי הפסח (יהל אור).

⁶⁵⁸⁵ פקודא דא לספור ספירת העומר צז ע"א (דרך אמת).

⁶⁵⁸⁶ דתמן חכמ"ה (דפ"ו).

⁶⁵⁸⁷ מתפארת למלכות כי הוא בא מן השני לראשון בענין שבערך היותם כוללים העושה פסח ראשון והעושה פסח שני התפארת והמלכות יקראו שוים (אור יקר).

⁶⁵⁸⁸ ובערך דדא סליק ולא נחית ודא נחית ולא סליק אמרנו שאינם שוים (אור יקר).

⁶⁵⁸⁹ אמנם יש לדקדק שכאן משמע שהעולה ממטה למעלה הוא יותר נבחר מהיורד ממעלה למטה ובכמה דוכתי משמע איפכא שאור ישר יפה מאור חוזר, ולעולם היושר יפה מן המהופך ושם יה"ה הוה"י יוכיח, ויש לומר כי בערך השפע והאור כן הוא שהאדם המושך עליו אור ישר משפיע אמנם האוחז באור חוזר הוא דין ואין שפע, אמנם מעשה הפסח עם ספירת הימים עד יום השבועות הוא סוד כניסת האדם במדרגות הקדושה ועלייתו מדרגה אחר מדרגה, והנה העושה פסח ראשון מונה בסוד העליה ובמנותו שבעה שבועות ובתחלה עושה הפסח הרי הוא משיג לסוף החמישים בסוד התפארת לגבי הבינה, אמנם המונה ממעלה למטה בסוד פסח שני הוא מונה בסוד אור חוזר שמתחיל ממלכות שער ראשון שהוא כלול למעלה שער אחרון, ויורד עד שבא לתפארת שבמלכות שבבינה שבה, ולפי זה ימצא כי העולה עולה במדרגת אור ישר ממלכות עד הבינה ממש, והיורד יורד במדרגת אור חוזר ממלכות שבבינה עד בינה שבמלכות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יתיר אית ליה זכאין אינון ישראל דזכאן בכלא דזכאן באורייתא וכל מאן דזכי באורייתא⁶⁵⁹⁰ זכי ליה בשמא קדישא זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:</p>	<p>בתורה, וכל מי שזוכה בתורה זוכה לו בשם הקדוש, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רע"מ:</p>	
<p>הה"ד (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו':</p>	<p>זהו שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'".</p>
<p>בעמודא דאמצעייתא מאנא⁶⁵⁹¹ אתיחדת בבעלה דאיהי אתתא בתר דאתקדשת בשמאלא⁶⁵⁹² ואתדכאת⁶⁵⁹³ (ואתטהר) במי מקוה בימינא⁶⁵⁹⁴ ואומרים על מאני דפסחא⁶⁵⁹⁵ כלים שנשתמשו בהן בצונן⁶⁵⁹⁶ [מטבילין] (מדיחין) בצונן⁶⁵⁹⁷ והן טהורים אינון נשמתין דאינון מסטרא דרחמי ואינון רחמנים מארי הנא וחסדא לא צריכין ל[א]דכאה במים פושרים⁶⁵⁹⁸ כבינוניים כ"ש בחמי חמין⁶⁵⁹⁹ דבהון מתדכין רשעים גמורים אדמחממין גרמיהו באשא דיצה"ר ועלייהו אתמר (במדבר לא כג) כל דבר אשר יבא באש⁶⁶⁰⁰ בגין דזוהמא דלהון נפישא אבל צדיקים גמורים בצונן דעלייהו אתמר כל המשים ריוח בין הדבקים⁶⁶⁰¹ מצננים ליה גיהנם⁶⁶⁰²:</p>	<p>בעמוד האמצעי כלי מתייחדת בבעלה שהיא אשה, אחר שמתקדשת בשמאל ונטהרת במי מקוה בימין, ואומרים על כלי פסח, כלים שנשתמשו בהם בצונן מטבילים בצונן והם טהורים. אותן נשמות שהן מצד הרחמים, והן רחמנים בעלי חן וחסד, לא צריכים להטהר במים פושרים כבינוניים, כל שכן בחמי חמים שבהם נטהרים רשעים גמורים, שמחממים עצמם באש יצר הרע, ועליהם נאמר "כל דבר אשר יבא באש", בגלל שזוהמתם רבה, אבל צדיקים גמורים בצונן, שעליהם נאמר כל המשים ריוח בין הדבקים מצננים לו גיהנם.</p>

⁶⁵⁹⁰ וכיון שפסח שני הוא מצות מן התורה אין להכחיש (אור יקר).
⁶⁵⁹¹ שהיא הנשמה שהיא נקשרת עם השכינה "אתיחדת בבעלה" (אור יקר).
⁶⁵⁹² דהיינו ספירתה עד תתרחק החצוני ממנת ויתעכל (אור יקר).
⁶⁵⁹³ כמו כלה בקדושין ומקוה, ואח"כ יחוד (יהל אור).
⁶⁵⁹⁴ דהיינו סוד הטבילה, וכן אל הנשמה שריפתה באש גיהנם החזק היינו ספירתה ימים ידועים עד שיתעכל הטומאה ממנה, ואחר כך מצננים לה גיהנם וטובלת במי מקוה ועולה אל הייחוד העליון בדבקותה עם השכינה (אור יקר).
⁶⁵⁹⁵ שהם הנשמות מהם כלי פסח ראשון שטהרתם מימין (אור יקר).
⁶⁵⁹⁶ שלא הרתיחו עצמן באש יצר הרע בעבירות (אור יקר).
⁶⁵⁹⁷ אין אש של גיהנם שולטת בהם ולא מצערם אלא טובלין טבילה אחת ועולים (אור יקר).
⁶⁵⁹⁸ אש גיהנם לא דולק הרבה ולא מצונן כשיעור שהרתיחו עצמן באש יצר הרע (אור יקר).
⁶⁵⁹⁹ היינו כלים שנשתמש בהם ברותחין שהרתיחו עצמן ביצר הרע ובענייני העולם הרבה (אור יקר).
⁶⁶⁰⁰ על ידי קדושה מהשמאל על כרחם, והענין שהנשמות לפי מה שנמשכו בעולם הזה כן הוא טהרתם לזכות לעולם הבא, אם הרשיעו דהיינו שנדבקו בשמאל הנה טומאתם קשה למאד ולא יספיק להן טהרה מימינא דהיינו גיהנם מצונן מצד הימין דהיינו טבילה אחת שטובלת הנשמה בנהר די נור כאשר נפרש אלא צריך שריפה חזקה מן השמאל שתתברר ותתלבן הנשמה באש חזק של גיהנם כדי שיטהר כי באש היא החזק אין מי שיעמוד לפניו כלל, אם הנשמה לא הרשיעה אלא הוא צדיק גמור אלא שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא אז מצננים לו גיהנם ועל ידי אש נחה מים קרים היא משתטפת וחצונים מתעברים ממנה כי כל מיני טומאה נטהרת מהימין (אור יקר).
⁶⁶⁰¹ מקום שיצר הרע מזדמן לידבק שם והוא פרצה וצריך להיות שם גבור עומד בפרץ ונותן שם ריוח שלא יתדבק אליו שם היצר הרע ולא יפגום אבר מאבריו ולא יחסר אות מתיבות רמ"ח שהם רמ"ח אברים (אור יקר).
⁶⁶⁰² בעוברו בעמק הבכה כאומרם גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע, כל מה שפירשנו הוא בסוד הרוחניות אחר פשיטות הנפש מהגוף (אור יקר).

<p>ואי נשמתין חמריים⁶⁶⁰³ דאינון וכמאניו (במאני) חרס שבירתן זו היא טהרתן⁶⁶⁰⁴ כד"א נשברו נטהרו ורוא דמלה (תהלים נא יט) זבחי אלהים רוח נשברה [מאני דאמצעיתא⁶⁶⁰⁵] וגו' אבל אינון דמשתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דבע"פ דאינון אש ומים ואינון דמשתדלין ברזי דאורייתא (וגו' נשמתא) דאיהו אור דכתיב בה (משליו כג) ותורה אור ובאורייתא אינון מתדכין בה:</p>	<p>ואם נשמות חמריות, שהם ככלי חרס, שבירתן זוהי טהרתן, כמו שנאמר, נשברו נטהרו. וסוד הדבר "זבחי אלהים רוח נשברה וגו'", אבל אותם שעוסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, שהם אש ומים, ואותם שעוסקים בסודות התורה, שהיא אור שנאמר בה "ותורה אור" הם נטהרים בה.</p>
<p>ועוד בפ' הרואה⁶⁶⁰⁶ הרואה תמרים⁶⁶⁰⁷ בחלום תמו עונותיו הה"ד (איכה ד כב) תם עונך בת ציון בגין דתמרים ביה תם דרגא דיעקב דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם חובין [מַרְיָם]⁶⁶⁰⁸ (מרים) ועו"ד תמרים⁶⁶⁰⁹ תמן ת"ם ותמן מ"ר:</p>	<p>ועוד בפרק הרואה, הרואה תמרים בחלום תמו עונותיו, זהו שנאמר "תם עונך בת ציון", משום שתמרים בו, תם דרגת יעקב, שנאמר בו "ויעקב איש תם". עבירות מרות, ועל כך תמרים שם ת"ם ושם מ"ר.</p>
<p>הכא רמזי וימתקו המים הה"ד (שמות טו כה) ויורהו יי' עץ וימתקו המים מהכא מאן דאשתדל באורייתא דאיהו עץ חובין דיליה דאתמר בהון (שמות א יד) וימררו את חייהם בעבודה קשה קב"ה מחיל ליה ויתחזרון מתיקין:</p>	<p>כאן רמזו "וימתקו המים", זהו שנאמר "ויורהו ה' עץ וימתקו המים", מכאן מי שעוסק בתורה שהיא עץ, עונותיו שנאמר בהן "וימררו את חייהם בעבודה קשה" הקדוש ברוך הוא מוחל לו, ויחזרו מתוקים.</p>
<p>דיומין ייתון דיתקיים בהו כמפקנו דמצרים דאתמר ביה (שמות א ו) וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובגלותא בתראה לית מיתה אלא עוני [דעני] (ועוני) חשוב כמת לקיים בהון (צפניה ג יב) והשארתי בך עם עני ודל וחסו בשם יי' לאתקימא בהון (שמואל ב' כב כח) ואת עם עני תושיע ואלין עתירים דישתארוון בהון יתקיים בהון (שמות ה יז) נרפים אתם נרפים נרפים הם באורייתא נרפים הם למעבד טיבו עם מארי תורה ואנשי חיל המסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו:</p>	<p>שיבאו ימים שיתקיים בהם כיציאת מצרים, שנאמר בה "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", ובגלות האחרונה אין מיתה אלא עוני, שעני חשוב כמת, לקיים בהם "והשארתי בקרבך עם עני ודל וחסו בשם ה'", להתקיים בהם "ואת עם עני תושיע". ועשירים אלו שישארו בהם, יתקיים בהם "נרפים אתם נרפים", נרפים הם בתורה, נרפים הם לעשות טובות עם בעלי תורה ואנשי חיל, המסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו.</p>
<p>ונרפים הם בכובד המס דאי תימא⁶⁶¹⁰ כבדין אינון בכובד המס ולא עבדין טיבו בגין דא (שם ט) תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה דכובד חמס עלייהו ואל ישעו בדברי שקר דאינון משקרין ואמריין דכובד המס עלייהו [ובגין דא לא עבדין טיבו] (בגין דלא יעבדון) אינון משקרין במלולייהו ואמריין דמהכובד דתכבד עלייהו תבן אין נתן</p>	<p>ונרפים הם בכובד המס, שאם תאמר כבדים הם בכבוד המס ולא עושים טובות, בגלל זה "תכבד העבודה על האנשים, ויעשו בה", שכובד המס עליהם, "ואל ישעו בדברי שקר" שהם משקרין ואומרים שכובד המס עליהם, ולכן לא יעשו טובות, הם משקרין בדבריהם, ואומרים שמהכובד שתכבד עליהם תבן, אין נותן ממוץ השקר, שבו טועים</p>

⁶⁶⁰³ דהיינו שלא נתפשט הנפש מהגוף אלא הוא חומרי (אור יקר).

⁶⁶⁰⁴ והיינו קדרות בפסח ישברו כרב, והיינו סוד התשובה וההכנעה על החטאות ועל העונות ועל הפשעים עם הוידוי (אור יקר).

⁶⁶⁰⁵ נשמתא מאני דאמצעיתא כו'. ר"ל בצונן מימינא, ובחמין משמאלא, וחרס במלכות, ואור שאמרו כל שתשמישו באור בעד"א כו' (יהל אור).

⁶⁶⁰⁶ בפ' הרואה (נמחק ביהל אור).

⁶⁶⁰⁷ ור"ל דבתורה מתלבן עונותיו (יהל אור).

⁶⁶⁰⁸ ר"ל מסלק (יהל אור).

⁶⁶⁰⁹ ועוד תמרים כו'. ר"ל הוא עץ טו"ר ונמתקו (יהל אור).

⁶⁶¹⁰ ר"ל שלא תאמר (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ממונא דשקרא⁶⁶¹¹ דביה פועין⁶⁶¹² לקב"ה ובגין דלא ישעון ביה ולא חסו בשם יי' אין נתן לעבדיך (שמות ה טז) ואלין דאית לון פמיר וגניו ממונא [מלגו] (דלגו) דאיהו תוכן כגון [תוך ה]אוצר ותיבה אתקיים בהו ותוכן לבנים⁶⁶¹³ תתנו ודא כספים לבנים דיהון בההוא דרא:</p>	<p>(מדברים) לקדוש ברוך הוא ומשום שלא מדברים בו, ולא חסו בשם ה', אין ניתן לעבדיך. ואלה שיש להם נסתר וגנוז הממון מבפנים, שהוא תוכן, כמו תוך האוצר, ותיבה מתקיים בהם, ותוכן לבנים תתנו, וזה כספים לבנים שיהיו באותו דור.</p>
<p>בההוא זמנא (שם טו כה) (ש' שם שם לו חוק ומשפט ואינון מארי משנה אוף הכא (שם כג) ויבאו מרתה אתהדר לון אורייתא דבעל פה מרה בדחקין סגיאיין בעניותא דיתקיים בהו (שמות א יד) וימררו את חייהם בעבודה קשה [זו קושיא בחמר דא ק"ו ובלבנים דא ולבון ההלכה] (בחמר ובלבנים) ובכל עבודה בשדה דא ברייתא⁶⁶¹⁴ את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך דא תיק"ו:</p>	<p>באותו זמן "שם שם לו חק ומשפט" והם בעלי משנה, גם כאן "ויבואו מרתה", חוזרת להם תורה שבעל פה מרה בדחקים רבים, בעניות שיתקיים בהם, "וימררו את חייהם בעבודה קשה", זו קושיא. "בחומר" זה קל וחמר, "ובלבנים" זה ליבון הלכה, "ובכל עבודה בשדה", זו ברייתא, "את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך" זה תיק"ו.</p>
<p>ורעיא מהימנא תמן אתקיים כך שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו (ו) בהאי עין הדעת טוב ורע דאיהו איסור והיתר ובאינון רזין דאתגליין על ידך וימתקו המים כמלח דממתקת בשרא הכי יתמתקון ברזייתא דאתגליין על ידך כל אינון קושיין ומחלוקות דמיין מרירן (אינון) דאורייתא [דבעל פה] אתהדרו מתיקן מי אורייתא ויסוריין⁶⁶¹⁵ [דילך] (אלין) ברזין אלין דאתגליין על ידך יהון לך מתיקין⁶⁶¹⁶ ויהדרון לך כל דחקין דילך כחלמין דעברין וחל"ם בהיפוך אתוון מל"ח דממתקת ית בשרא אוף יסורין ממתקים כמה דאוקמוה:</p>	<p>ורועה הנאמן שם התקיים כך, "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו" ובעץ הדעת הזה טוב ורע, שהוא אסור והיתר, ובאותם סודות שהתגלו על ידך, "וימתקו המים" כמו מלח שממתיק את הבשר, כך יתמתקו בסודות שמתגלים על ידך כל אותן קשיות ומחלוקות של מים מרירים של תורה שבעל פה, יחזרו מתוקים מי התורה, ויסוריך בסודות אלו שהתגלו על ידך, יהיו לך מתוקים, ויחזרו לך כל הדחקים שלך כחלומות שעברו, וחל"ם בהפוך אותיות מל"ח, שממתיק את הבשר, גם יסורים ממתקיים כמו שפרששה.</p>
<p>ולרשעים מתהדרין יסוריין מלח סדומית דאיהי מסמא את העינים⁶⁶¹⁷ לקיימא בהו (איוב יא כ) ועיני רשעים תכלינה ואינון</p>	<p>ולרשעים חוזרים היסורים מלח סדומית, שמעוור את העינים, לקיים בהם "ועיני רשעים תכלינה", והם</p>
<p>קנג/ב</p>	
<p>רע"מ:</p>	
<p>ערב רב רשיעייא⁶⁶¹⁸ דיתקיים בהו (א) בההוא זמנא (דניאל יב י) יתבררו ויתלבנו⁶⁶¹⁹ ויצרפו ורביסו והרשיעו רשעים⁶⁶²⁰ יתלבנו אינון מארי</p>	<p>ערב רב, רשעים, שיתקיים בהם באותו זמן, "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים", יתלבנו אלה בעלי משנה, ויצרפו הם</p>

⁶⁶¹¹ ר"ל בדברי שקר כנ"ל (יהל אור).

⁶⁶¹² (ס"א שועין) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶¹³ ולבנים אומרים כו', ר"ל שאומרים ליתן ממון שבתוך האוצר כמש"ו (יהל אור).

⁶⁶¹⁴ לשון חוק, שדה (יהל אור).

⁶⁶¹⁵ הן העניות וצער של ת"ח כמש"ל (יהל אור).

⁶⁶¹⁶ מתיקן (דפ"ו).

⁶⁶¹⁷ לראות את האור (יהל אור).

⁶⁶¹⁸ ע' בזוה"ק בראשית כה ע"א, כז ע"ב, כח ע"ב, כט רע"א, משפטים קכ ע"ב, פנחס רלז ע"א ע"ב, תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב, תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד).

⁶⁶¹⁹ חשיב ד' דרגין כנ"ל (יהל אור).

⁶⁶²⁰ יותר הרשעים שיתדבקו באימן ויצאו מכלל ישראל, והם ארבעה בחינות האחד רשעים בעלילות. שיצאו מן הכלל ועליהם נאמר "והרשיעו רשעים" (אור יקר).

837

זהר ויקרא חלק א'

<p>משנה⁶⁶²¹ ויצרפו⁶⁶²² אינון זרעא וקדישא (קדישא) דשאר עמא⁶⁶²³ הה"ד (זכריה יג ט) וצרפתים כצורף את הכסף והרשיעו רשעים אינון ערב רב:</p>	<p>זרע קודש של שאר העם, זהו שנאמר "וצרפתים כצורף את הכסף", "והרשיעו רשעים" אלה ערב רב.</p>
<p>והמשכילים יבינו (דניאל יב י) אינון מארי קבלה דאתמר בהון (שם ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע אלין אינון דקא משתדלין בזהר דא דאקרי ספר הזהר דאיהו כת[ני]בת נה⁶⁶²⁴ דמתכנשין בה שנים מעיר⁶⁶²⁵ ושבע(י) ממלכותא⁶⁶²⁶ ולזמנין⁶⁶²⁷ אחד⁶⁶²⁸ מעיר⁶⁶²⁹ ושנים ממשפחה דבהון יתקיים (שמות א כב) כל הבן הילוד⁶⁶³⁰ היאורה⁶⁶³¹ תשליכוהו⁶⁶³² ודא אורה דספרא דא וכלא על [סבה]⁶⁶³³ (ספרא) דילך:</p>	<p>"והמשכילים יבינו" אלו בעלי קבלה שנאמר בהם "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע", אלו אותם שעוסקים בזהר זה שנקרא ספר הזהר, שהוא כמו תיבת נח, שמתכנסים בה שנים מעיר, ושבע ממלכות, ולפעמים אחד מעיר, ושנים ממשפחה, שבהם יתקיים "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", וזה אורה של ספר זה, והכל על הסבה שלך.</p>
<p>ומאן גרים דא ועורב⁶⁶³⁴ (עירב) דאנת תהא בההוא זמנא כיונה דשליח [אחרא]⁶⁶³⁵ (אתרא) דאקרי בשמך כעורב דאשתלח בקדמיתא ולא אתהדר בשליחותא דאשתדל בשקצים דאתמר בהון עמי הארץ שקץ בגין ממונא דלהון ולא אשתדל בשליחותיה לאהדרא לצדיקיא [בתיובתא] (בתיבותא) כאילו לא עביד שליחותא דמאריה:</p>	<p>ומי גרם, זה עורב, שאתה תהיה באותו זמן כיונה, ששליח אחר שנקרא בשמך, כעורב שנשלח בתחלה ולא חזר בשליחות, שהשתדל בשקצים שנאמר בהם עמי הארץ שקץ, בגלל ממונם, ולא השתדל בשליחותו להחזיר צדיקים בתשובה, כאלו לא עשה שליחות רבונו.</p>
<p>ובך יתקיים רזא דיונה דעאל בעמקין דתהומי ימא הכי תיעול אנת בעמיקו דתהומי אורייתא</p>	<p>ובך יתקיים סוד היונה שנכנס בעמקי תהומי הים, כך תכנס אתה בעמקי תהומי</p>

⁶⁶²¹ השנית מארי משנה שהם מתלבנים (אור יקר).
⁶⁶²² השלישית שאר בני ישראל הכשרים שהם "מצטרפים" (אור יקר).
⁶⁶²³ הרביעית מארי קבלה שהם "משכילים" ואפשר שהם ביצים מארי מקרא שהם "שאר עמא" דקאמר הכא דלאו עמי הארץ גמורים קאמר דאי הכי היינו רשעים שהם שרץ ובנותיהם שקץ, אלא בעמי הארץ שיוודעים בתפלה וברכות וכל כיוצא קאמר (אור יקר). עי' תיקר' ז ב ע"א.
⁶⁶²⁴ לא הכל זוכים אליו מי שאינו חלקו מאליו הוא נדחה (אור יקר).
⁶⁶²⁵ תפארת ויסוד שהם שנים מעיר מלכות (אור יקר), שנים מעיר - נגד שנים ושבעה דאתכנשו לתיבה (יהל אור). בעיר (דפ"ו).
⁶⁶²⁶ הם חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים מלכים שהם מצד שבע שכלולה בת שבע (אור יקר).
⁶⁶²⁷ שאין זכות בדור להמצא כל כך בדור הם א' מעיר וכו' (אור יקר).
⁶⁶²⁸ ידוע בפסוק (יהל אור).
⁶⁶²⁹ יסוד שהוא במלכות ושנים ממשפחה שהם "נצח הוד" ואז הם מעטים (אור יקר).
⁶⁶³⁰ ודאי מצד הנשמות הנולדות מאימא קדישא דהיינו היאורה דהיינו יסוד סוד ר"ז ור"ז אור אתקרי (אור יקר).
⁶⁶³¹ דהיינו אור ה' באורייתא (אור יקר).
⁶⁶³² ובזה הבת שהיא מלכות תחיון בןן שהוא עץ החיים ודאי (אור יקר).
⁶⁶³³ סיבה (דפ"ו).
⁶⁶³⁴ כדומה לי שהוא ירבעם ודאי שאם זכה היה משיח בן אפרים והיה מחזיר את ישראל בתשובה, והוא לא עשה כן אלא החטיא ישראל, ומה שלחם מלחמותם היה שלא לשם שמים רק להגין על ממונם ולא חס על נשמתם כלל, והיינו דאמרו משה זכה וזכה את הרבים ירבעם חטא והחטיא את הרבים, ולכך בבוא משיח בן אפרים לא יצליח לעון הקדום עד שיבא משה רבינו ע"ה עם משיח בן דוד ואליהו ויתקנו הכל (אור יקר).
⁶⁶³⁵ ר"ל שני מיני ת"ח, א' בעה"ד וא' בעה"ח, ובכולם מתעלם ניצוצין דר"מ. והראשון נקרא עורב, ל' ערב רב, שעליו נאמר שקץ הוא לא יאכל, דאשתדל בשקצים כמש"ו. והשני נקרא יונה. וזהו שליח השני דאשתלח בגלותא בתראה, ואשתדל לשמה, ויבא הגאולה. והוא יאה בדוחקא, לכך נאמר עלה זית כו' שאמרה יאה מזונותי כו' שלא יאה פרנסתו ע"י ערב רב כמ"ש בפ' נשא (קכד ע"ב). וערב ויונה גימ' שגם, והוא משה, חסר ב' מן בשגם, כמ"ש בר"מ פ' פנחס (רמו ע"ב). וב' הן ב' שלוחין הנ"ל. וז"ש דאתקרי בשמך כו' רזא דיונה הנביא פגם הוא בשליחות הראשון לא עשה כי אם בפעם השני (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הה"ד (יונה ב ד) ותשליכני מצולה בלבב ימים ויהוון חכמה⁶⁶³⁶ חסד נצח לימין דבגינייהו אמר דוד (תהלים קיח טז) ימין יי' עושה חיל ימין יי' רוממה ימין יי' עושה חיל ותלת משמאל⁶⁶³⁷ יתקשרון כחדא⁶⁶³⁸ דאינון בינה גבורה הוד [וג'] [ואינון] דרגין דאמצעיתא (ג') כתר תפארת יסוד דאחידן בימינא ושמאלא:</p>	<p>התורה, זהו שנאמר "ותשליכני מצולה בלבב ימים" ויהיו חכמה חסד נצח לימין, שבגללם אמר דוד "ימין ה' עושה חיל ימין ה' רוממה ימין ה' עשה חיל", ושלש משמאל יתקשרו כאחד, שהם בינה גבורה הוד, ושלש דרגות שבאמצע כתר תפארת יסוד, שאחוזות בימין ושמאל.</p>
<p>ובגין דהוא לך נביא [מתקשר] (אתקשר) בתלת דרגין דאמצעיתא פתח עלך האי קרא (ישעיה נב יג) הנה ישכיל עבדי ירום ונשא [וגבה]⁶⁶³⁹ [וגבא] מאד ובגין דאנת תהא אחיד בתרין משיחין אמר דוד על ג' ימינין דמשיח בן דוד ימין יי' תלת זמנין (ו) לקביל ג' שמאלין דאחיד בהון⁶⁶⁴⁰ משיח בן אפרים⁶⁶⁴¹:</p>	<p>ומשום שראה אותך נביא, מתקשר בשלש דרגות האמצע, פתח עליך פסוק זה "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד", ומשום שאתה תהיה אחוז בשני משיחים, אמר דוד על שלשה ימינים של משיח בן דוד, ימין ה' שלש פעמים, כנגד שלשה שמאלים שאחוז בהם משיח בן אפרים.</p>
<p>אמר מסטרא דחד שמאלא גבורה (תהלים קיח יז) לא אמות וכי אחיהו מסטרא דשמאלא [ד]הו"ד דילך⁶⁶⁴² דאתמר ביה ונתן ההוד למשה אתייהיב בך מסטרא דבינה בגין דביה הוית אנת חרב ויבש בכלא בגין משיח בן אפרים באורייתך⁶⁶⁴³ בנביאותך עליה בגופך ודסבילת כמה מיני יסורין (שפיר לבר מניה) בגין דלא ימות [הוא ובעיא] (ובעית) רחמי עליה אתמר ביה כי אחיה מסטרא דבינה ובגין דא לא אמות מסטרא דגבורה⁶⁶⁴⁴ כי אחיה מסטרא דבינה:</p>	<p>אמר מצד אחד שמאל גבורה, "לא אמות כי אחיה" מצד שמאל של הו"ד שלך, שנאמר בו "ונתן ההוד למשה" נתן בך מצד בינה. משום שבו היית חרב ויבש בכל, בגלל משיח בן אפרים, בתורתך בנביאותך, עליו בגופך שסבלת כמה מיני יסורים, כדי שהוא לא ימות, ובקשת עליו רחמים, נאמר בו "כי אחיה" מצד הבינה, ולכן "לא אמות" מצד הגבורה, "כי אחיה" מצד הבינה.</p>
<p>[אילנא דחיין] דאתגבר עליה ק"ש⁶⁶⁴⁵ של שחרית וקשיר ליה בקשורא דתפלין בימינא דאברהם דאיהו שחרית ואספר מעשי יה⁶⁶⁴⁶ (שם) מסטרא דהוד יסור יסרני יה (שם יח) חכמה ובינה [מ]ימינא ו[מ]שמאלא בתלת ימינין ותלת שמאלין ולמות לא נתנני (שם) עמודא דאמצעיתא [בג'] דכליל [דג' כליל] כתר וצדיק ואיהו בן י"ה ומיד</p>	<p>עץ החיים שהתגברה עליו קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפלין בימין אברהם שהוא שחרית. "ואספר מעשי יה" מצד ההוד, "יסר יסרני יה" חכמה ובינה מימין ומשמאל, בשלשה ימינים ובשלשה שמאלים, "ולמות לא נתנני" העמוד האמצעי, בג' שכולל כתר וצדיק, והוא בן י"ה, ומיד יקום ו' לה' ב"ה בימין ושמאל, ברחמים ותחנונים, בכמה</p>

⁶⁶³⁶ הענין ששלשה מדות אלו הם פועלות בחסד, אמנם היות שלשתם יחד מסכימות אל החסד זה יהיה עתה וזהו שאמר "ויהוון חכמה חסד נצח לימינא" דהיינו שיסכימו לפעולת הימין דהיינו חסד, ואם נפרש כן לשלשה שמאלים אינו שבח אלא גנאי (אור יקר).

⁶⁶³⁷ לא יהוון שמאל אלא יהיו נקשרים כאחד כי בסוד הקשר והייחוד יש תועלת אל הדין למתקו וזהו שאמר "ותלת משמאלא" דהיינו שמדרכם לפעול בדין (אור יקר).

⁶⁶³⁸ כדי למתק הדין, וכן יהיה הקשר לשלשה דרגין דאמצעיתא שהם הקושרין הימין והשמאל (אור יקר).

⁶⁶³⁹ ג' דרגין הנ"ל שכל הפרשה נאמר בו כמ"ש בר"מ פ' פנחס (רטו ע"ב) (יהל אור).

⁶⁶⁴⁰ בהן (דפ"ו).

⁶⁶⁴¹ עי' עוד לקמן רעו ע"ב (הקדו"ש פט ע"א).

⁶⁶⁴² ר"ל דמשה בדוגא דהוד מסט' דבינה דאתפשטת עד הוד כמ"ש בר"מ פ' פנחס (רכג ע"ב). ולכן אתקשר בו משיח בן יוסף בדרגא. ולכן אמר לא אמות כו' (יהל אור).

⁶⁶⁴³ ג' דרגין, באורייתך מסט' דבינה, בגופך מסט' דגבורה, בנביאותך מסט' דהוד (יהל אור).

⁶⁶⁴⁴ מגבורה (יהל אור).

⁶⁶⁴⁵ שהוא בבינה ואתגבר ימינא דאיהו שחרית (יהל אור).

⁶⁶⁴⁶ הוד, דעד שם אתפשטת בינה, יה, וזהו מעשה של בינה י"ה (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יקום ו' לה' בי"ה בימינא ושמאלא ברחמי ותחנוני⁶⁶⁴⁷ בכמה פיוסים לה ולבנהא הה"ד (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת ובגין דא אמר נביא (ירמיה לא ח) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים:</p>	<p>פיוסים לה ולבניה, זהו שנאמר "ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת", ולכן אמר הנביא "בבכי יבאו ובתחנונים אובילים".</p>
<p>קם רעיא מהימנא ונשיק ליה ובריך ליה ואמר ודאי שליחא דמארך אנת לגבן פתחי⁶⁶⁴⁸ תנאין ואמוראין ואמרו רעיא מהימנא אנת הוית ידע כל דא ועל ידך היא אתגלייא אבל בענוה דילך דאתמר בך (במדבר יב ג) והאיש משה ענו מאד באלין אתרין דאנת מתבייש לאחזקא טיבו לגבך מני קב"ה לן ולבוצינא קדישא למהוי בידך ובפומך באלין אתרין ע"כ⁶⁶⁴⁹:</p>	<p>קם רועה הנאמן ונשיק לו ובריך אותו, ואמר ודאי שליח רבונך אתה אלינו. פתחו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה הנאמן אתה היית יודע כל זה, ועל ידך התגלתה, אבל בענוה שלך שנאמר בך "והאיש משה ענו מאד", במקומות אלו שאתה מתבייש להחזיק טובה אליך, מנה הקדוש ברוך הוא אותנו, ולגר הקדוש להיות בידך ובפיך במקומות אלו.</p>
<p>זהר:</p>	<p>זהר</p>
<p>וביום הקים את המשכן (במדבר ט טו) ר' חייא פתח (תהלים קיב ט) פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד פזר נתן לאביונים מאי פזר כד"א (משלי יא כד) יש מפזר ונוסף עוד יכול פזר בעלמא קמ"ל פזר נתן לאביונים כיון דיהיב למסכני האי פזורא יאות מאי ונוסף עוד בכלא ונוסף עוד בעותרא ונוסף עוד בחיי האי קרא הכי מבעי ליה יש מפזר [ויוסף] (ונוסף) עוד מאי ונוסף אלא ההוא אתר⁶⁶⁵⁰ דשרי ביה מיתה הוא גרים ליה⁶⁶⁵¹ דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה:</p>	<p>"וביום הקים את המשכן", רבי חייא פתח "פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד", פזר לאביונים, מה זה פזר, כמו שנאמר "יש מפזר ונוסף עוד" יכול פזור בעלמא, בא להשמיענו פזר נתן לאביונים, כיון שנתן לעניים פזור זה נאה, מה זה "ונוסף עוד", בכל, "ונוסף עוד" בעושר, "ונוסף עוד" בחיים. פסוק זה כך צריך להיות, יש מפזר ויוסף, עוד מה זה ונוסף, אלא אותו מקום ששורה בו מיתה, הוא גורם לו שיתוסף מחיים שלמעלה, להוסיף לו.</p>
<p>אמר רבי יהודה אמר רבי חייא קרא אסחיד דכל מאן דיהיב למסכני אתער אילנא דחיי לאוספא לההוא אילנא דמותא וכדין אשתכח חיים וחדו לעילא ובר נש דגרים דא בשעתא דאצטריך ליה ההוא אילנא דחיי קאים עליה וההוא אילנא דמותא אנן עלוי ובגין כך ונוסף עוד:</p>	<p>אמר רבי יהודה אמר רבי חייא, הפסוק מעיד שכל מי שנותן לעניים מעורר עץ החיים, להוסיף לאותו עץ המות, ואז נמצא חיים ושמחה למעלה, והאדם שגורם את זה בשעה שצריך לו, אותו עץ החיים עומד עליו, ואותו עץ המות מגן עליו, ולכן ונוסף עוד.</p>
<p>קנד/א1162:</p>	
<p>(כד"א (תהלים קיב ט) ו) צדקתו עומדת לעד מאי עומדת לעד עומדת עליה דבר נש לזמנא ליה קיומא וחיים [ובמאי] וכמהו (כמאן) דאיהו יהיב ליה חיים ואתער לגביה⁶⁶⁵² חיינ ה"נ יהבין ליה ואינון תרי אילנין (יהבין ליה) קיימין עליה לשויבא ליה ולאוספא ליה חיינ קרנו תרום בכבוד (שם) ת"ח</p>	<p>(כמו שנאמר) "צדקתו עומדת לעד" מה זה עומדת לעד, עומדת על האדם לזמן לו קיום וחיים, כמו שהוא נתן לו חיים ועורר. לגבי החיים כך גם נותנים לו, ואלו שני אילנות (נותנים לו) עומדים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים. "קרנו תרום בכבוד" בא וראה העולם שאמרנו, אותה קרן תרום, ובמה, בכבוד</p>

⁶⁶⁴⁷ שהן ימינא ושמאלא כמ"ש בפ' פנחס (רכו ע"א) (יהל אור).

⁶⁶⁴⁸ פתחו (דפ"ו).

⁶⁶⁴⁹ עח א פקודא בתר דא וכו' (דרך אמת).

⁶⁶⁵⁰ פירוש דאי קאי על האדם המפזר הו"ל יש מפזר ויוסיף עוד. אבל כיון דכתיב ונוסף משמע שעל המלכות מדבר כי נ"ון רומז למלכות (מ"מ).

⁶⁶⁵¹ פי' אותו האדם גורם שמושך מהמוחין העליונים הנקראים חיים למלכות (מ"מ).

⁶⁶⁵² לגבי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ועלמא (עמה) דאמרן ההוא⁶⁶⁵³ קרן תרום⁶⁶⁵⁴ ובמה בכבוד דלעילא דהאי ב"נ⁶⁶⁵⁵ גרים לחברא לון כחדא ולארקא ברכאן לעילא ותתא:</p>	<p>שלמעלה, שאיש זה גרם לחברם כאחד ולרוקן ברכות למעלה ומטה.</p>
<p>רבי אבא אמר בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון⁶⁶⁵⁶ דבני נשא כדין ההוא יומא יומא דחדווא⁶⁶⁵⁷ דכלא ומשח רבות⁶⁶⁵⁸ קדישא אתרק בהנהו בוצינין⁶⁶⁵⁹ ונהרין כלהו מאן דגרים דא גרים ליה (בההוא עלמא דאתי) [ד]ישתויב בהאי עלמא ויהא ליה חיים בעלמא דאתי⁶⁶⁶⁰ הה"ד (משלי י ב) וצדקה תציל ממות וכתוב (שם ד יח) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום:</p>	<p>רבי אבא אמר, בכל זמן שהמשכן מוקם במעשי בני אדם, אז אותו יום של שמחת הכל, ושמן משחת קדש מתרוקן באותם נרות ומאירים כולם. מי שגורם את זה, גורם לו (באותו עולם הבא) שינצל בעולם הזה, ויהיו לו חיים בעולם הבא, זהו שנאמר "וצדקה תציל ממות" ונאמר "וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום".</p>
<p>עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו' (במדבר י ב) רבי שמעון פתח (יחזקאל א יט) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים ובלכת החיות בקופירא דלעילא הוו אזלי דאי תימא דהאי לעילא לעילא לאו לתתא אלא כגוונא האי מקמי אנפין והאי לבתר אנפין:</p>	<p>"עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו'", רבי שמעון פתח "ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים", ובלכת החיות ברשות שלמעלה היו הולכים, שאם תאמר שזה למעלה, למעלה לא למטה, אלא כדוגמא זה מלפני הפנים, וזה לאחר הפנים.</p>
<p>זיקא מארבע זיקין בד' מדורין [ובד' סטרין ודאתברון] [בזיוון דאתברון] בקולמיטין⁶⁶⁶¹ דאנפין נהירין בגין כך כעין נאש"ר⁶⁶⁶² כמראה החיות דאינון ארבע זויין דגלין פרישן ארי"ה נש"ר שו"ר אד"ם דכליל כלהו ד' מלאכין דשלטין וכלילן בלא:</p>	<p>רוח מארבע רוחות, בארבעה מדורים ובארבעה צדדים, בזיוון שנבראו בהידור הפנים המאירות, בגלל זה כעין (נאש"ר) כמראה החיות שהם ארבע זויות, דגלים פרושים, אריה נשר שור, אדם שכולל כולם, ארבעה מלאכים ששולטים וכוללים הכל.</p>
<p>דגלא קדמאה משריא מזיינא ארי"ה מיכאל"ל רשים בפרישו [דגלא] [דכלא] פרישא לימינא מזרח שירותא דשמשא אזיל במטלנוי בנהירו תרין ממנן תחות ידיה יופיא"ל צדקיא"ל חד [לאורתא] [לאורייתא]⁶⁶⁶³ וחד למיהך בשוקא⁶⁶⁶⁴ דאזיל⁶⁶⁶⁵ כד אלין נטלין נטלין כמה משריין מזיינין מסטרא דימינא אוכלא חד לסטראו שמאלא שמשא אזיל (ס"א נטל כל חד לסטר שמשא שמשא אזיל) ונהיר</p>	<p>דגל ראשון מחנה מזוינת, אריה מיכאל"ל רשום בפרישת הדגל הפרוש לימין מזרח, ראשית השמש, הולך במשאו, באור שני ממונים תחת ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל, אחד ללילה (לתורה) ואחד ללכת בשוק שהולך. כשאלה לוקחים, לוקחים כמה מחנות מזוינות מצד ימין, והכל אחד. לצד שמאל השמש הולך [לוקח כל אחד לצד השמש, השמש הולך]</p>

⁶⁶⁵³ קכ ע"א (הערת הזהר).

⁶⁶⁵⁴ כאן משמע שקרא את המלת קרן בסוד וירם קרן משיחו ור"ל לאפוקי מ"ש בדף קנו ע"א קרן יסוד (רח"ו). וכן הוא ג"כ בספד"צ בסופו קרן ביובלא אתעטר כו' (ע"ש) (לש"ו).

⁶⁶⁵⁵ חכמה משם הטפ' יורדת (רח"ו).

⁶⁶⁵⁶ שנבנה פרצוף המלכות (רח"ו).

⁶⁶⁵⁷ דחווה (דפ"ו).

⁶⁶⁵⁸ שפע אימא (רח"ו).

⁶⁶⁵⁹ כן נקרא הנקבות בס' הזהר (רח"ו).

⁶⁶⁶⁰ כמו שהוא המשיך שפע הבינה שהוא עולם הבא כן יהיה לו (רח"ו).

⁶⁶⁶¹ בקולמיטין (דפ"ו).

⁶⁶⁶² מוסגר בדפ"ו.

⁶⁶⁶³ פי' כך נקרא שר התורה יופיא"ל (רח"ו).

⁶⁶⁶⁴ צדקיא"ל ממונה להצליח בעושר כמו זבולון (רח"ו).

⁶⁶⁶⁵ ר"ל בסוד ושני נערי עמו לשמש אותו. [הגה מרבינו. ר"ל אחד בנסיעת החיות, ואחד בחנייתן במקומן לעשות שליחותו, זהו שוקא] וצדקיא"ל בסוד צדק לפניו יהלך כו'. והוא דגל מחנה יהודה כמ"ש למטה במנין הדגל, והוא גור ארי' יהודא. וכן היה רשום על הד' דגלים ארבע החיות, כמו הסדר שכתוב כאן (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומעטר להו אלף ורבון ממנן תחותיו וכלהו בדחילו באימתא בזיע ברתת:</p>	<p>ומאיר ומעטר אותם אלף ורכבות ממונים תחתיו, וכולם ביראה ובאימה בזיע וברתת.</p>
<p>אריה אושיט ידיה ימינא כניש לכל חילוי⁶⁶⁶⁶ לגביה תלת מאה ושבעין אלף⁶⁶⁶⁷ אריותא סותרניה דהווא ארי"ה ואיהו בינייהו באמצעיתא כד געי האי אריה מזדעזען רקייען וכל חילין ומשריין מזדעזען מדחילו דיליה מההוא קלא נהר די נור מתלהטא ונחית באלף וחמש מאה⁶⁶⁶⁸ דרגין דגיהנם לתתא כדין כלהו חייבין דגיהנם מזדעזען ומלהטן אשא וע"ד כתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא:</p>	<p>אריה מושיט יד ימינו, כונס לכל חיילותיו אליו שלש מאות ושבעים אלף אריות סביב אותו אריה, והוא ביניהם באמצע. כשגועה האריה הזה, הרקיעים מזדעזעים וכל החיילות והמחנות מזדעזעים מיראתו, מאותו קול מתלהט נהר די נור ויורד באלף וחמש מאות דרגות הגיהנם של מטה, אז מזדעזעים כל רשעי הגיהנם, והאש לוחטת, ועל זה כתוב "אריה שאג מי לא יירא".</p>
<p>געי תניינות תלת מאה ושבעין אלף אריותא כלהו געאן אושיט ידיה שמאלא כל מאריהון דדינא לתתא דחלין ואתכפיין תחות ההוא ידא וההוא ידא פשיט עלייהו וכלהו תחותיה כד"א (בראשית מט ח) ירך בעורף אויביך⁶⁶⁶⁹:</p>	<p>גועה פעם שניה, שלש מאות ושבעים אלף אריות, כולם גועים, מושיט יד שמאלו, כל בעלי הדין למטה פוחדים ונכפים תחת אותה יד, ואותה יד פושטת עליהם וכולם תחתיה, כמו שנאמר "ידך בעורף אויביך".</p>
<p>ארבע גרפין לכל חד וחד מאשא חוורא⁶⁶⁷⁰ כלהו מלהטין כל אפינ דחזור ושושן⁶⁶⁷¹ כחוורתא דההוא אשא שקיען ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע סטרין כלהו נהירין בחוורא דשמשא⁶⁶⁷² חד לסטר מזרח נהיר בחדו וחד לסטר מערב⁶⁶⁷³ דאתכניש נהוריה וחד לסטר צפון חשוך⁶⁶⁷⁴ בלא</p>	<p>"ארבע כנפים לכל אחד", ואחד מאש לבנה כולם לוחטים, כל פנים של כפתור ופרח בלבן של אותה אש שקועים. ארבע פנים לכל אחד ואחד לארבעה צדדים, כולם מאירים בלבן השמש, אחד לצד מזרח מאיר בשמחה, ואחד לצד מערב (זה כונס) שהכניס מאורו, ואחד</p>

⁶⁶⁶⁶ הוא סוד הדגל ביד נשיא שבט יהודה, שכולם נוסעין אחריו (יהל אור).

⁶⁶⁶⁷ כמנין ב"פ א"ל מלא שהוא חסד פני אריה (רח"ו).

⁶⁶⁶⁸ סוד אלף ת"ק גבורן (רח"ו).

⁶⁶⁶⁹ והוא כתוב אצל יהודה. ויד הוא שמאל, כמ"ש (מנחות לו ע"ב) ירך זו שמאל כו' (יהל אור).

⁶⁶⁷⁰ כי החסדים סוד אש לבנה ופני אריה אל הימין (רח"ו).

⁶⁶⁷¹ הם כפתור ופרח חזור הם גבו' ושושן הם חסדים (רח"ו).

⁶⁶⁷² והוא כמ"ש וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם. וכלהו מאשא חוורא. והוא אור שבחסד. שהחילוק שבין אור לאש, שהן ימינא ושמאלא, אור הוא נהורא חוורא, והוא נהורא חוורא שעל הנר, כמ"ש בפ' בראשית (דף נא ע"א), והוא בצד מזרח, כמ"ש שם שנהורא חוורא שבנר הוא ת"ת, ונהורא אוכמא מלכות. וז"ל ת"ח בשלהובא דסלקא אית תרי נהורין חד נהורא חוורא דנהיר וחד נהורא דאתאחיד בה אוכמא כו' ע"ש. והוא סוד מנורה בדרום, ולכן הוא כפתור ופרח כעין המנורה. והוא נהורא דשמשא דנפיק ממזרח, והיא חוורא כולא יומא, ואין אדום רק בזריחתה, שמתלבש אז בגבורה, כמ"ש ישיש כגבור לרוץ ארץ, ואח"כ חוזר לגוונן, כמ"ש בזוהר (עו ע"ב) ואמר חד לסטר מזרח נהיר בחידו וחד כו' עד ואזלין כחדא. ר"ל דארבע דרגין הן, אור וחושך חו"ג, יום ולילה ת"ת ומל', כידוע. וכ"א הוא בחי' אחרת. כי חסד הוא אור עצמו, אבל ת"ת הוא יום, שבו מאיר האור. והוא סוד השמש, שאינו אור עצמו, רק שמאיר מהאור, כמ"ש בז"ח פ' בראשית דף ט"ו ע"ג. והאור עצמו הוא ששימש בששת ימי בראשית ונגנז. וכן חשך ולילה, שהלילה אינו חשך עצמו, אלא שבו חשך. והוא גבורה ומלכות. וז"ש "לסטר מערב דאתכניש נהוריה", שנסקע החמה במערב בלילה (יהל אור).

⁶⁶⁷³ (ס"א דא כניש) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁶⁷⁴ וידוע שאור בדרום, ושמחה בצפון, בסוד יין המשמח אלקים. וז"ש אור זרוע לצדיק, שהוא אור הגנוז לצדיקים, והוא גנוז ביום, שהוא צדיק, שמשא. ולישרי לב שמחה בשמאלא, וגנוז לישרי לב, מלכות שנקר' לב. והוא סוד טוב וישר, כמ"ש בסתרי אותיות (דף ו' ע"ב וע"ג ג ע"א) "תריין גוונין דנפקו מההוא גוון דאתקף ביה רוחא כו' האי אקרי טוב והאי אקרי ישר, וסימניך טוב וישר ה". ומזרח נכלל שמאלא בימינא, וז"ש "נהיר כחידו", והוא כמ"ש ישיש כגבור כו'. וכל הד' אנפין שבכאן כולם הוא בשמשא, לפיכך זה החשוך שבכאן, אינו חשוך ממש, רק כמראה צל מן החמה. וז"ש "כצלא דשמשא לגבי שמשא צלא חשוך ושמשא נהיר", ר"ל לא חשוך ממש, ולא אור ממש, רק שחשך הוא מקום הצל, ואור מקום זריחתו. וז"ש "בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין כחדא", ר"ל כמו ימינא ושמאלא שאזלין כחדא, כן מקום זריחת השמש וצל אין נפרדין זה מזה, במקום שמסתיים הזריחה, שם מתחיל הצל. והכל ברזא עלאה. לא כמ"ש שהצל הוא העדר הזריחה.

זהר ויקרא חלק א'

נהירו כצלא דשמשא לגבי שמשא צלא חשוך שמשא נהיר בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין ⁶⁶⁷⁵ כחדא:	לצד צפון חשוך בלי אור, כצל השמש לגבי השמש, הצל חשוך, השמש מאיר, משום שהשמש והצל ימין ושמאל, והולכים כאחד.
חשובן (ס"א חושבן) [דאזלין] (אזיל) עמיה כל אינון דנטלין זיינא ⁶⁶⁷⁶ וכלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין ⁶⁶⁷⁷ רישא חדא דיליה שבעין וארבע אלף ⁶⁶⁷⁸ ושית מאה אלין אינון רישא חד ⁶⁶⁷⁹ נפקי חילא ⁶⁶⁸⁰ בימינא דאיהו ארים עלייהו בר כל אינון ממנא(א)ן דלתתא תחות אלין שלטונין אלין על אלין [ו]דרגין תתאין עם עלאין דלית לון חושבנא ⁶⁶⁸¹ :	חשוכים (חשבון) שהולכים עמו כל אלו שלוקחים כלי זיין. וכולם מימין ומשמאל בשלשה ראשים, ראש אחד שלו שבעים וארבעה אלף ושש מאות, אלה אותם ראש אחד יוצאים כח בימין שהוא הרים עליהם, פרט לכל אותם ממונים שלמטה, תחת אלה שלטונים, אלה על אלה, דרגות תחתונות עם עליונות שאין להם חשבון.
רישא תניינא דאזיל ברישא קדמא ⁶⁶⁸² חושבן דיליה חמשין וארבע אלף וארבע מאה ⁶⁶⁸³ בר כל:	ראש שני שהולך בראש הראשון, חשבונו חמשים וארבעה אלף וארבע מאות, פרט לכל
קנד/ב16905:	
אלין ממנן דתחות לד' סטרין דלית לון חושבנא ⁶⁶⁸⁴ רישא תליתאה דאזיל בתרייהו ⁶⁶⁸⁵	הממונים הללו שתחת לארבעה צדדים שאין להם חשבון. ראש שלישי שהולך

וכל הד' אנפין שהן חגת"ם של שמשא, הן הכל ברזא דשמשא, ולא בלילה שאין שליטת השמש, אלא שבמזרח הוא זריחת השמש, ואין אז לא אור ולא צל, רק התחלת הזריחה, והוא אדום, כולל ימינא ושמאלא כאחד, לכן הוא אדום כנ"ל. והוא כמו אדם השמח ביותר, שפניו מבהיקות ואדומות ונהירין מאד, כן הוא אז השמש. וזהו סוד מזרח, ת"ת, דודי צח ואדום. וכן הוא בשקיעתו והוא אנפין לסטר מערב, שג"כ אדום כלילא מתרין גוונין, כמ"ש לעיל (זוהר פקודי רנד ע"א) "ואית לי' תלת סטרין אבל תרין אינוון כו", רק שבבקר הוא זריחת האור, ובערב שקיעת האור. וז"ש "לסטר מערב דאתכניש נהוריה", וזהו הפנים לצד מערב. ובשני זמנים אלו אין אור ממש, ואין צל ממש. וצד דרום וצפון, הפנים כמו אור השמש כל היום, שהוא לבן, והוא פנים של דרום, ושל צפון כמראה הצל של כל היום. ואלו הן ד' פנים של החיה שבמזרח שמשא. והכל בזריחת השמש, אלא שבמזרח הוא כמו החמה במזרח, ובמערב הוא כמו החמה במערב, ודרום וצפון הוא כמו כל היום שמש וצל, כי הליכת החמה כל היום הוא בדרום, כמ"ש הולך אל דרום. נמצא שבצד דרום אין צל, רק חמה. ובצפון להיפך. ונתן טעם למה מזרח ומערב הוא בזמן מיוחד, ודרום וצפון משמשין ביחד, לז"א "בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין כחדא". בסוד הכלילותם, משא"כ במזרח ומערב, שכ"א משניהם נכלל בימין ושמאל. וכל אלו הפנים הן בעצמן חלוקים במראיהן, רק שבבקר משמש פנים של צד מזרח, וכן בכולם. וכל צד שמשמש נכללין כל הד' פנים בו, ומשנין פניהם לפנים של צד ההוא. כמ"ש בז"ח (פ' יתרו דף ל"ג ע"א) [לט ע"א] "כד מסתכלין לסטר מזרח כו". וכן הוא בשמש דלתתא בעה"ז ג"כ ד' אנפין, ומשתנין לפי ההילוך. וכן הפנים מתהפכין, אל עבר פניו ילכו, אל אשר יהי' שמה הרוח ללכת ילכו. וכ"ז הוא ד' פנים של צד מזרח, מיכאל, שמשא, ארי', דגל יהודה (יהל אור).

⁶⁶⁷⁵ ואזלא (דפ"ו).

⁶⁶⁷⁶ כמ"ש כל יוצא צבא (יהל אור).

⁶⁶⁷⁷ ר"ל לכל צד דכל פנים מד' פנים, הוא בשלשה ראשים. והוא מספר שלשה שבטים בדגל יהודה כמש"ו (יהל אור).

⁶⁶⁷⁸ כל אלו המספרים הם הנז' בפ' במדבר במספר הדגלים מכוונים כנגד של מעלה וזה היה כנגד יהודה שכך היה מנין שבטו (רח"ו).

⁶⁶⁷⁹ והוא מספר של בני יהודה (יהל אור).

⁶⁶⁸⁰ כמ"ש כל יוצא צבא, ומתרגמינן כל נפיק חילא. וכן בכולם כמש"ו. וג' מלאכין עליהן, מיכאל יופיאל צדקיאל כנ"ל. והן ג' נשיאין של השלשה שבטים, איש אחד למטה. והכלל שלהם שאוחז הדגל הוא נשיא בני יהודה וכן כאן הכלל מיכאל דגלא פרישא לימינא. והן הולכין לימין של צד מזרח כמו בני יהודה. וז"ש "בימינא דאיהו ארים עלייהו", ור"ל בדגל שאוחז בימין. ואמר לעיל ארי' אושיט ידי' ימינא כניש לכל חילוי לגבי' (יהל אור).

⁶⁶⁸¹ שהן נגד אותן הפחותין מבן עשרים טף ונשים, שלא נמנו כמספר (יהל אור).

⁶⁶⁸² ר"ל עם הרישא קדמאה (יהל אור).

⁶⁶⁸³ והוא מספר בני יששכר (יהל אור).

⁶⁶⁸⁴ כנ"ל. ור"ל לד' סטרין של הראש הזה מצד א' של חיה הזה לבד. שכל צד וכל ראש כלול מד' סטרין, כמ"ש בפ' ויקרא דף ב' וג' שתחת צדקיאל לבד סחרין י"ב ממנן תלת תלת לכל סטר, וכן תחת יופיאל ע"ש. וכן בכל מלאך כמש"ש (יהל אור).

⁶⁶⁸⁵ ר"ל בני זבולון. והוא אחר שניהם, כמ"ש והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה וצבאו כו' והחונים עליו מטה יששכר כו' מטה זבולון כו' (יהל אור).

<p>חמשין ושבעה אלף וארבע מאה⁶⁶⁸⁶ כגוונא דנטיל ימינא הכי נמי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי מבתרייהו⁶⁶⁸⁷ כיון דנטיל האי קדמאה והורד המשכן⁶⁶⁸⁸ וכלהו ליואי אמרי שירתא⁶⁶⁸⁹ מארי דתושבחן כלהו מסטריה כדין (יחזקאל א כ) כי רוח החיה באופנים כתיב:</p>	<p>אחריהם, חמשים ושבעה אלף וארבע מאות, כדוגמא שנוטל הימין כך גם נוטל השמאל, כך גם מלפניהם כך גם מאחריהם. כיון שנוסע ראשון, והורד המשכן, וכל הלויים אומרים שירה, בעלי התשבחות כולם מצדו, ואז נאמר "כי רוח החיה באופנים".</p>
<p>דגלא תניינא משריית מווינא נש"ר אוריאל⁶⁶⁹⁰ תרי ממנן עמיה שמיאל⁶⁶⁹¹ חסדיאל⁶⁶⁹¹ האי נשר סליק וכל מאריהון דגדפין מקמיה כמה משריין סלקין בכל סטריין כל חד וחד בתוקפא דשמשא רוחא דרוחא פנימאה נפיק והוא רוחא מטי להאי נשר וסליק אברוי ומכסייא לגופא כד"א (איוב לט כו) המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן כגוונא כדוגמא כעין (דברים לב יא) [כ]נשר יעיר קנו האי נשר נץ בהדיה יונה בהדיה⁶⁶⁹² נץ וכל מארי דגדפין כלהו מצפצפן וחדאן חד מסטרא (ס"א סמכא) קמיה סליק מתתא לעילא כמה ציפריין נחתין ועאלין מצפצפן וחדאן אזלין ושאתין:</p>	<p>דגל שני מחנה מזוינת, נשר אוריאל דרום, ושני ממונים עמו שמיאל⁶⁶⁹¹ ל. נשר זה עולה, וכל בעלי הכנפים מלפניו, כמה מחנות עולות בכל הצדדים, כל אחת ואחת בחוזק השמש. רוח של רוח פנימית יוצאת, ואותה הרוח מגיעה לנשר הזה, ועולים איברוי ומכסים את הגוף, כמו שנאמר "המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן" כדוגמת כעין כנשר יעיר קנו, נשר זה עם נץ, יונה עם נץ, וכל בעלי הכנפים, כולם מצפצפים ושמים, אחד מצד (עמוד אחד) לפניו עולה ממטה למעלה, כמה ציפורים יורדות ועולות מצפצפות ושמות הולכות ומשוטטות.</p>
<p>כד נטיל אושיט גרפא ימינא כניש לכל חילוי תלת מאה וחמשיין אלף מארי דגדפין בתרי גופי נש"ר וארי"ה כחדא ארים קלא כלהו אחרנין סלקין ונחתין מצפצפן מסטרייהו מכמה דרגין ג' רישיין אינון כחדא [משיריין] (במשריין) אלין וכלהו בחד חושבן וחושבן דאלין רישיין רישא חדא⁶⁶⁹³ ארבעין ושית אלף וחמש מאה רישא תניינא חמשיין ותשע</p>	<p>כשנוסע מושיט כנף ימין, כונס לכל חייליו שלש מאות וחמשים אלף בעלי כנפיים בשני גופים, נשר ואריה כאחד, מרים קול כל האחרים עולים ויורדים מצפצפים מצדם מכמה דרגות. שלשה ראשים הם כאחד במחנות אלו, וכולם בחשבון אחד, וחשבון הראשים הללו" ראש אחד ארבעים וששה אלף וחמש מאות, ראש שני חמשים ותשעה אלף</p>

⁶⁶⁸⁶ מספרם כנ"ל (יהל אור).

⁶⁶⁸⁷ ר"ל אלו הג' ראשים הן לכל צד, ומספרם וכל הנשיאים, שהן הג' מלאכים, הכל הוא לכל צד של מזרח. וכן הוא בכל הדגלים בכל הרוחות, ובד' סטריין יש נקודה האמצעית, בסוד ארגמן, ובסוד ה"א שבשם, כמ"ש בסתרי אותיות (דף ה' ע"ג [ד ע"א]), רזא דה"א אינון ד' כו' ע"ש כל המאמר. וכן בריש ויקרא "ברזא דאותיות דד' משריין של כל חד, לגו לגו באתר דקדש נציץ את חד בטמירו כו" ע"ש. והוא רזא דישראל, שהן לגו לגו, בסוד מעי המו לו. והן כוללין כל הה' קצוות, לכן נמנו בתורה ה' פעמים בפ' במדבר, א' בפרטות, וא' בכללות, ואח"כ בדגלים, א' בפרטות, וא' כללות כל דגל, וא' כלל הכל. ומזה תבין השינויים בפסוק בלשון של כל מנין הנ"ל, שהוא לפי הבחינה, שאף שכל המשריין שבכל הצדדין שייך במספרן, מ"מ משונין זה מזה, כמ"ש בפרשת פקודי (רס ע"ב) דכולהו משניין דא מן דא לאכללא לון לטב, שי"ס כללותם זה בזה כמש"ש (יהל אור).

⁶⁶⁸⁸ כמ"ש ויסע דגל מחנה בני יהודה לצבאותם כו' והורד המשכן כו' (יהל אור).

⁶⁶⁸⁹ והן הממומן על השיר. וז"ש "מארי דתושבחן", שסוד הנסיעה הוא עלייתם למעלה, ונשיאתם את הארון כורסייא קדישא למעלה למעלה, בסוד הקרבן, או התפלה עתה, כמ"ש בפ' ויקהל דף קצ"ז וקצ"ח "ת"ח כד קיימא וכו'", ר"ל שהן י"ב שבטים בני ישראל כמ"ש בפ' שמות דף ד' בני ישראל ישראל סבא כל אינון חילין ומשריין כו'. ויאמר אליהם ומאי קאמר זה הדבר וגו'. וז"ס הנסיעה דכאן, מה שנסעו הדגלים. וכן החיות דיחזקאל, ובהנשא החיות ינשאו האופנים אצלן, שהן כלילותן זה בזה בהיכלות עד היכל השביעי, שהן עולמתאן דמתתקנין בצלותא דמיושב, כמ"ש בפ' תרומה (קלא ע"ב ואילך), ויקהל (ר ע"ב), ופקודי (רס ע"ב). ואח"כ בתפלת מעומד מייחדין אתתא בבעלה, וכמ"ש בפ' פקודי דף רל"ח ע"א "ויביאו את המשכן אל וגו" ע"ש כל המאמר. וז"ס שיר הלויים על הקרבן המשמח אלקים ואנשים, דקשיר קשרין וסלקא לה לעילא, שאז חדוה דכלא כנ"ל. וז"ש וכלהו ליואי אמרי שירתא כו' (יהל אור).

⁶⁶⁹⁰ והוא דגל מחנה ראובן (יהל אור).

⁶⁶⁹¹ והם ב' שבטים שמעון וגד. ואלו הב' נשיאים שלהן (יהל אור).

⁶⁶⁹² עי' מלואים אות (לח).

⁶⁶⁹³ והן מספר שלשה השבטים של דגל ראובן כנ"ל (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

אלף ותלת מאה רישא תליתאה ארבעין וחמש אלפין ושית מאה וחמשיין:	ושלש מאות, ראש שלישי ארבעים וחמשה אלף ושש מאות וחמשים.
מאלין תרי סטריין נפקי תריון כרוזי דאזלי מקמי כלהו משריין כד אלין תרי מכרוזי ⁶⁶⁹⁴ כל חילין וכל משריין חיוון זעירין עם רברבן כלהו מתכנשי ⁶⁶⁹⁵ מאן חמי נטילא דכלהו רקיעין כולהו נטלין במטולא במשריין לקמיה דההוא משכנא ⁶⁶⁹⁶ :	משני צדדים אלו יוצאים שני כרוזים שהולכים לפני כל המחנות. כששני אלה מכריזים, כל החיילות וכל המחנות חיות קטנות עם גדולות, כולם מתכנסים, מי ראה נסיעת כל הרקיעים, כולם נוסעים במשא במחנות לפני אותו משכן.
בשעתא דחד מנייהו ההוא דאתי מסטרא דאריה פשיט קלא בגין דלא יודעוון כל אינון קלין כדין מתכנשיין כל אינון משריין בשעתא דאחרא קרי מתבר קלא ולא פשיט ⁶⁶⁹⁷ כל אינון משריין דהאי נשר כלהו מתכנשו לנטלא במטלנייהו לקביל אינון שתי חצוצרות כסף ⁶⁶⁹⁸ כנוונא דא כלא לתתא ת"ח כד אלין נטלין מה כתיב (יחזקאל א יט) ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם אינון דמתכנשו לגביהו ⁶⁶⁹⁹ כנוונא דרישא אסתכל הכי נמי כלהו ⁶⁷⁰⁰ :	בשעה שאחד מהם, אותו שבא מצד אריה, פושט קול כדי שלא יודעו כל אותם קולות, אז מתכנסות כל אותן מחנות, בשעה שאחר קורא, נשבר הקול ולא פושט, כל אותן המחנות של הנשר הזה כולן מתכנסות לנסוע במסעם, כנגד אלו שתי חצוצרות כסף. כדוגמא זה הכל למטה. בא וראה, כשאלה נוסעים, מה כתוב "ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם", אותם שמתכנסים אליהם כדוגמת הראש מסתכל, כך גם כלם.
דגלא תליתאה שור גבריאל צפון תרין ממנן עמיה קפציא"ל חזקיא"ל ⁶⁷⁰¹ האי שור מסטרא דשמאלא ⁶⁷⁰² קרנוי סלקין בין תרין עיניו רגזי באסתכלותא עיינין מלהטן כאשא דנור דליק נגח ורפסא ברגליו ולא חיים ⁶⁷⁰³ :	דגל שלישי, שור גבריאל צפון, שני ממונים עמו קפציא"ל חזקיא"ל, השור הזה מצד שמאל קרנוי עולות בין שתי עיניו, רוגז בהסתכלות עיניים לזהטות, כאש של נור דולק, נוגח ורופס ברגליו ולא חס.
כד געי האי שור נפקין מנוקבא דתהומא רבא כמה חבילי שריקין (ס"א טריקין) כלהו נעאן ושטאן קמיה וחמתא ואחמתא דכל חובין תלייא קמיה דהא כל חובי עלמא כלהו בספרא סליקין	כשגועה השור הזה, יוצאים מנוקב תהום רבה כמה חבורות גבות עיניים (מחבלים) כולם גועים ומשוטטים לפניו והחמת והתיק שבו של כל עוונות תלויים לפניו, שהרי כל עבירות העולם כתובים בספר ועולים. שבעה נהרות אש שופעים לפניו, כשצמא הולך לאותו נהר דינור ושואב אותו בגמיעה אחת, ואותו

⁶⁶⁹⁴ שתי חצוצרות כסף (רח"ו). מכריזי (דפ"ו).

⁶⁶⁹⁵ עי' מלואים אות (לט).

⁶⁶⁹⁶ שהמשכנא הוא סוד הכסא. בסוד וביאו את המשכן אל משה כנ"ל. ובשעת נסיעה ועליה, כולהו עולין עמה כנ"ל. ואמר לקמי' דההוא משכנא. שכאן נאמר אחרי שני הדגלים ונסעו הקהתים נושאי המקדש, שהוא הארון, ארון הברית, כמ"ש בפרשת פקודי בהיכל השביעי (רנט ע"א) ע"ש (יהל אור).

⁶⁶⁹⁷ קשה דהא רז"ל אמרו שגם ביהודה היו תוקעין תר"ת וכן בהרמב"ם ז"ל וצ"ע (רח"ו).

⁶⁶⁹⁸ ר"ל ששתי חצוצרות הן, א' נגד סטרא דארי', וא' נגד סטרא דנשר, ובשניהן תוקעין. ותוקעין תר"ת, כמ"ש בספרי. ואמר שבחצוצרות הראשון מסטרא דארי', תוקעין התקיעה, ומתכנשין כל משריין. וחצוצרות השני תוקעין בו תרועה. וז"ש אצל מחנה תימנה תרועה יתקעו למסעיהם. וז"ש בשעתא דאחרא כו' כל אינון משריין דהאי נשר כלהו כו' לקבל אינון כו' כנ"ל (יהל אור).

⁶⁶⁹⁹ ר"ל בכל חי' מתכנשין כלהו לגביה מסטרא דיליה בשעת נסיעה כמ"ש לעיל. והן האופנים, אופן אחד עם כל משריין דילי', אצל כל חי', כמ"ש ואראה ומה ארבעה אופנים כו' (יהל אור).

⁶⁷⁰⁰ כמ"ש כי המקום אשר יפנה הראש, אחריו ילכו, לא יסבו בלכתם (יהל אור).

⁶⁷⁰¹ והוא דגל מחנה דן, עם השבטין והנשיאים כמ"ש ל (יהל אור).

⁶⁷⁰² כמ"ש ופני השור משמאל לארבעתם (יהל אור).

⁶⁷⁰³ שהוא חי' הרביעית שבדניאל, כמ"ש למעלה. ונאמר בה "דחילא ואמתני ותקיפא יתירה כו' אכלה ומדקא ושאר א בגליה רפסה (גו) ואלו עיינין כעיני אנשא בקרנא דא". והעיינין הן עיני ה', המעיינין בעובדא דב"נ כנ"ל. ולכן "רגזי באסתכלותא עיינין מלהטן כו'", והוא כמ"ש בגבריאל, שהוא חי' הזה, ועיניו כלפידי אש (דניאל יו) (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וכתיבין⁶⁷⁰⁴ שבעה נהרי דאשא ננדין קמיה⁶⁷⁰⁵ כד צחי אזיל לגבי ההוא נהר דינור ושאיב ליה בגמיעא חדא⁶⁷⁰⁶ וההוא נהר אתמלי [כד]בקדמיתא ולא כדיב כל אינון חיילין שאבין אשא אכלא אשא:</p>	<p>נהר מתמלא כבתחילה, ולא נהיה אכזב, כל אותם חיילות שואבים אש אוכלת אש.</p>
<p>ואלמלא דמסטרא דאריה נפיק חד נהרא דמייא [דמכבין] גחלתיהו לא יכיל עלמא למסבל⁶⁷⁰⁷ חשוכא דשמשא תמן אשתכח לא אשתכח נהירו כמה גרדיני נמוסין אזלין ושטאן בחשוכא⁶⁷⁰⁸ וההוא נהר דדליק בסטרא דא נורא אוכמא חשון⁶⁷⁰⁹:</p>	<p>ואלמלא שמצד אריה יוצא נהר אחד של מים שמכבים את הגחלים שלהם, לא יוכל העולם לסבול. חושך השמש שם נמצא, לא נמצא אור, כמה שומרי חוק הולכים ומשוטטים בחושך, ואותו נהר שדולק בצד הזה, אש שחורה חשוכה.</p>
<p>ואי תימא דלא אית אשא חורא אשא אוכמא אשא סומקא אשא דתרי גווני לא תימא דהא ודאי הכי הוא⁶⁷¹⁰ ועכ"ד לעילא לעילא הכי אשתכח ומתמן נגיד לאלין תתאי⁶⁷¹¹ תנינן אורייתא⁶⁷¹² במה אשתכחת אשא חורא ואשא אוכמא על גבי אשא חורא בתרי אשי אשתכחת אורייתא:</p>	<p>ואם תאמר שאין אש לבנה, אש שחורה, אש אדומה, אש של שני צבעים. אל תאמר, שהרי ודאי כך זה, ועם כל זה למעלה למעלה כך נמצא, ומשם שופע לתחתונים הללו. שנינו התורה במה נמצאת, אש לבנה ואש שחורה על גבי לבנה, בשני (סוגי) אש נמצאת התורה.</p>
<p>ת"ה אשא חדא הוא והאי אתפליג לארבעה⁶⁷¹³ חדא מיא⁶⁷¹⁴</p>	<p>בא וראה האש אחת היא ומתחלקת לארבעה, המים אחד</p>
<p>קנה/א</p>	
<p>איהו והאי אתפליג לארבע רוחא חדא איהו והאי אתפליג לארבע תלת רישין⁶⁷¹⁵ אשתכחו (ס"א אתחברו) במשריין אלין חושבן דלהון רישא חדא שתין ותרי אלף ושבע מאה רישא ב' ארבעין וחד אלף וחמש מאה רישא תליתאה תלת וחמשין אלף וארבע מאה בר כל אינון דרגין אחרנין</p>	<p>הם ומתחלקים לארבעה, הרוח אחת היא ומתחלקת לארבעה. שלשה ראשים נמצאים (מתחברים) במחנות אלו. חשבונם, ראש אחד ששים ושנים אלף ושבע מאות, ראש שני ארבעים ואחד אלף וחמש מאות, ראש שלישי חמשים ושלשה אלף וארבע מאות, פרט לכל אלו הדרגות האחרות שנפרדות בצדיהן ואין</p>

⁶⁷⁰⁴ שכאן הוא סוד הגיהנם, ששם נחשים ועקרבים הנושכין. וכמ"ש בפ' בלק דף קפ"ו ע"א בסוד כלחוך השור את ירק השדה, גהינם את הרשעים ע"ש. ואמר "ואחמתא כו", כמ"ש קרבו פקודות העיר ואיש כלי משחיתו בידו כו' ואיש א' בתוכם לבוש בדים, שהוא גבריא"ל. וקסת הסופר במתניו. ואמר "דהא כל כו", כמ"ש כרסייא שביבין דינור כו' נהר דינור כו' וספרן פתיחו, שהכל כאן, כמ"ש לעיל בהיכל רביעי (פקודי רנא ע"א רנב ע"ב), וכמ"ש (אבות רפ"ב) כל מעשיך בספר נכתבין, וביד כל אדם יחתום (איוב לז ז), שהוא ביד שמאל כמ"ש למעלה (יהל אור).

⁶⁷⁰⁵ שכנגדן ז' מדורי גיהנם (יהל אור).
⁶⁷⁰⁶ והוא כמ"ש בבהמות בהרי אלף, הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר בבקר יאכל, והוא שור זה, את ירק השדה. הן יעשוק נהר ולא יחפוז יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו, והוא נהר דינור, שצריך לעבור בו קודם שבאין לא"י, ארץ החיים, עה"ב, חוץ נשמתין דצדיקים עלאין כנ"ל. וז"ס כריתת הירדן לפני באי הארץ. וז"ש (בכורות נה ע"א) למה נקרא ירדן שיורד מן. והוא בדגל הזה (יהל אור).

⁶⁷⁰⁷ שארי' הוא בסטרא דמים, והוא ארי' של ים, וכמ"ש בתז"ח דף ע"ג ע"ג "ואינון ימא ותוקפא דימינא וכו'". וז"ס יששכר חמור גרם, אע"ג שחמור טמא, לפי שהוא בדגל מיכאל, שהוא מים, וחמרא דימא שרי (יהל אור).

⁶⁷⁰⁸ שהוא בסוד החשך. וכן גהינם חשך, כמ"ש בהיכלות וכידוע. וכו"ז בסטרא דגהינם (יהל אור).
⁶⁷⁰⁹ ר"ל נהר דינור הנ"ל (יהל אור).

⁶⁷¹⁰ ר"ל שד' פנים בו, והן ד' סטרין, מימינא חורא, ומשמאלא סומקא, ומלפנים אוכמא, ומאחור תרין גווני כמש"ל (זהר פקודי רנד ע"א) תלת סטרין אינון אבל תרין אינון כו' (יהל אור).

⁶⁷¹¹ ר"ל למעלה באצילות שורש הגוונים. ומשם נמשך למטה (יהל אור).
⁶⁷¹² והוא ראי' שיש כמה אשות (יהל אור).

⁶⁷¹³ שהן ג' חיות הנ"ל, וכ"א ד' פנים (יהל אור).
⁶⁷¹⁴ מיא חדא (דפ"ו).

⁶⁷¹⁵ הן מספר הג' שבטים בדגל מחנה דן (יהל אור).

<p>דאתפרשן בסמרייהו ולית לון חושבנא⁶⁷¹⁶ כלהו דרגין על דרגין בר כמה גרדיני נמוסין דאינון לתתא חציפין ככלכא נשכין כחמרא⁶⁷¹⁷ ווי מאן דאשתכח גבייהו⁶⁷¹⁸ ובדינא⁶⁷¹⁹ דלהון⁶⁷²⁰:</p>	<p>להן חשבון, כולן דרגות על דרגות, פרט לכמה שומרי חק שהם למטה חצופים ככלב, נושכים כחמור, אוי למי שנמצא לפניהם, ודין שלהם.</p>
<p>בסמרא רביעאה דגלא רביעאה אד"ם רפא"ל מערב⁶⁷²¹ בהדיה אסוותא בסמרא⁶⁷²² דאדם אתכליל דינא עלאה עליה אתסי⁶⁷²³ האי (ס"א חד) אחיד בקרנוי דשור כד מבעי⁶⁷²⁴ לאעלא לון לתהומא רבא וכפית לון דלא יוקיד עלמא בתר דא שריא קול דממה דקה⁶⁷²⁵ דינא (ס"א הכא) מלה בחשאי לא ומשתמעו (אשתמודע) מלה דהברה כלל⁶⁷²⁶ בסמרא דא שריא מאן דשריא סליק מאן דסליק שמשא אתכניש לאנהרא להאי אתר בגין כך ותקעתם תרועה בסמרא דרום אבל הכא לאו האי ולא האי אמאי תרועה לאכפיא סמרא צפון ובג"כ סמרא צפון לאחורא:</p>	<p>בצד רביעי דגל רביעי אדם רפאל מערב יחד, אתו רפואה בצד שאדם נכלל, דין עליון עליו מתרפא, זה (אחד) אוחו בקרני השור, כשרוצה להכניסם לתהום רבה, וכופת אותם שלא ישרף העולם. לאחר זה שורה קול דממה דקה דין, (כאן) דבר בחשאי, לא נשמע דבר הברה כלל. בצד זה שורה מי ששורה, עולה מי שעולה, השמש מתכנס להאיר למקום זה. בגלל זה, "ותקעתם תרועה" בצד דרום, אבל כאן לא זה ולא זה. מדוע תרועה, לכפות צד צפון, ולכן צד צפון לאחור.</p>
<p>ת"ח שתי חצוצרות בגין דאינון מסמרי תרי דקאמרי ממזרח ומדרום אינהו זמינין לתברא דינין ולאכפיא לון וע"ד אינון מכסף ובג"כ (במדבר י י) וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו' ותקעתם בחצוצרות", סתם בין למעלה בין למטה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה</p>	<p>בא וראה שתי חצוצרות, משום שהם מצד שנים שאמרנו, ממזרח ומדרום, הן עתידות לשבור דינים ולכפותם, ועל זה הן מכסף. ולכן "וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו' ותקעתם בחצוצרות", סתם בין למעלה בין למטה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה</p>

⁶⁷¹⁶ ולתתא דל"ל חושבנא - כנ"ל טף ונשים (יהל אור).

⁶⁷¹⁷ הן הס"א שהן באוריא, ולתתא שהן חציפין ככלבא, כמ"ש בפ' ויקרא דף כ"ה ע"א ת"ח באלין זינין בישין אית דרגין כו' דרגא תתאה דילהון כו' בגין דכלהו חציפין ככלבא. וז"ס כשהיית ע"ה אמרתי מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור א"ל אמור ככלב כו' (פסחים מט ע"ב). והן ג"כ משמרות הלילה, שאז שליטתן, עד חצי הלילה כידוע, חמור נוער וכלבים צועקים. והן לעלוקה שתי בנות הב (יהל אור).

⁶⁷¹⁸ בעה"ז (יהל אור).

⁶⁷¹⁹ ודינא (דפ"ו).

⁶⁷²⁰ בעה"ב (יהל אור).

⁶⁷²¹ הוא דגל מחנה אפרים, עם כל השבטים והנשיאים כנ"ל (יהל אור).

⁶⁷²² שהרפואה הוא בצד מערב כמ"ש"ל (יהל אור).

⁶⁷²³ שכאן הוא דינא רפא, ממתק הדין כאן, ולכן כאן הרפואה, והוא בברכת אתה גבור (יהל אור).

⁶⁷²⁴ ר"ל כמ"ש (ב"ק ג ע"ב) מבעה זה אדם. וכאן הוא בקדושה (יהל אור).

⁶⁷²⁵ הוא סוד הכסא עצמה כנ"ל בפ' ויקהל שם (קצח ע"א) דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו כו' כנ"ל. ואמר האי אחיד בקרנוי דשור כד בעי לאעלא לון כו'. הוא בסוד התפלין שבהן קושרין לקרנוי דשור, כמ"ש בתיקונים (י ע"א) ובתז"ח (יג ע"ג). ואמר בתז"ח (זו"ח לא ע"ב) פאר דרפאל פארך חבוש עליך, וכ"כ בתיקונים (יא ע"א) שתפלין בסוד אדם. ומ"מ הוא בשמאלא הכל בשור. וציצית ותפלין וק"ש (ותפלה), הן ד' תיקונים של ד' הנ"ל. ציצית והוכן בחסד כסא. תפלין ובזרוע עוזו. ק"ש עד"א כמ"ש בתיקונים (כו ע"ב כז ע"א). תפלה במלכות. והן, ציצית ברזא דמיכאל כמ"ש בפ' תרומה דף קל"ט ע"א "ותכלת דא איהו תכלת דציצית כו'". ותפלין ברזא דשור, ושם לאעלא כל ממנן תחת שכינה כמ"ש בתיקונים (עיי' דף י ע"א). ק"ש בסוד נשר בסוד כי עוף השמים יוליך את הקול, קול דק"ש, כמ"ש בתיקונים (ג ע"ב) וכנ"ל (קנד ע"ב) ארים קלא כלהו אחרנין כו'. ולכן הוא בימינא בהיכל אהבה בדרום כנ"ל. ותפלה ברזא דאדם כידוע. והשינוי הנ"ל במזרח ומערב בצורת נשר ואדם, הוא בדכורא ונוק', שבדכורא נשר אוריאל במזרח, ואדם (רפאל) במערב, וכמ"ש בפ' יתרו דף ע"ח בחדש השלישי כו' דשליט בי' אוריאל רב ממנא כו' ואיהו רזא דאיש תם מארי' דביתא איש אלקים כו' ע"ש כל המאמר. ובנוק' להיפך. והענין כי בדכורא שלטא טפה דדכורא על נוק', ובנוק' להיפך, כמ"ש בר"מ (עיי' כי תצא רעח ע"ב) ובתיקונים (ריש תיקון נו), לכן כשמזכיר בנוקבא כמו כאן, מזכיר רפאל במזרח ואוריאל במערב, וכשמזכיר בדכורא אמר להיפך. כי הכל כלילן בדו"ג, ומאן דשליט הוא דכורא, וכמ"ש בפ' שמות (ד ע"א) ובז"ח (דף ל"ב ע"ב [לח ע"א]) "כלהו לתתא נוק' אינון וכו'". וז"ס שת"ת נקרא אדם, ומלכות דמות אדם, והוא ת"ת דדכורא, ומלכות דנוק', ומלכות דנוקבא הוא כללא דכלא (יהל אור).

⁶⁷²⁶ וסימן קול באשה ערוה (רח"ו).

<p>ישראל דקב"ה בעי ביקריהון ויהיב לון חולקא עלאה על כל שאר עמין וקב"ה אשתבח בהו בתושבתתיהו הה"ד (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו':</p>	<p>בכבודם ונותן להם חלק עליון על כל שאר העמים, והקדוש ברוך הוא משתבח בתשבחותיהם, זהו שנאמר "ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'".</p>
<p>ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וגו' (במדבר י לה) רבי אלעזר אמר הכא אית לאסתכלא נ דאיהי ומחזרא לאחורא הכא בתרי⁶⁷²⁷ דוכתי אמאין (מנוזר לאחורא אמאי בתרי דוכתי הכא) ואי תימא נ כפופה הא ידיעה נ' כפופה נוקבא נ' פשוטה כללא⁶⁷²⁸ דדכר ונוקבא⁶⁷²⁹ והא אוקימנא באתר דא ויהי בנסוע הארון אמאי אתהדר לבתר כגוונא דא⁶⁷³⁰:</p>	<p>"ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וגו'", רבי אלעזר אמר כאן יש להתבונן נ' שהיא (חוזרת) מחזרת לאחור כאן בשני מקומות למה. ואם תאמר נ' כפופה, הרי ידוע נ' כפופה נקבה, נ' פשוטה כלל של זכר ונקבה, והרי בארנו במקום זה "ויהי בנסוע הארון", למה חזר לאחר כך כדוגמא זה ז.</p>
<p>ת"ח נ באשרי⁶⁷³¹ יושבי ביתך (תהלים פד ה) לא אתמר בגין דהיא בגלותא והא אוקמוה חברייא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו' אלא מה כתיב לעילא⁶⁷³² (במדבר י לג) וארון ברית יי נוסע לפניהם⁶⁷³³ דרך שלשת ימים</p>	<p>בא וראה נ' באשרי יושבי ביתך לא נאמרה, משום שהיא בגלות, והרי פרשוה החברים שנאמר "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו'", אלא מה כתוב למעלה "וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם</p>

⁶⁷²⁷ כתב רמ"ל צורתה כך והגם שמדיוק לשון הזהר משמע שצורתה כך נ אפשר שגם הרגל התחתון נקרא אנפוי דשכינתא כי אפילו האחורים של עליון נקראים פנים אצל התחתון וא"כ גם הרגל התחתון נקרא פנים אצל הדגלים (רח"ו).

⁶⁷²⁸ כי נון רזא דאדם דד' חיות ש'נ'א'ן, כמ"ש בז"ח (דף ל"ב ע"ג [לח ע"ב]) נ' רזא דאדם בשלימו ע"ש. והוא רזא דעד"א נאמן פשוט. ונו"ן כפופה מלכות, שנכפפת רגלי' מס"א כידוע, והיא נאמן כפוף. כי בינה בנ' תרעין דילה מתפשטת עד הוד, ונכלל כולו ביסוד, שלכן נק' כל, גי' נ', כלל הכל כידוע. וכן מלכות כלולה מכולם, סוד כלה, ים. ולעולם נוק' נכללת בדוכרא, ולכן נ' פשוטה כללא דז"נ. והן סוד נון מלא, ז"נ, ו"ו באמצע יסוד, וא"ו זעירא כידוע (יהל אור). לקמן רפה ע"ב ועי' לעיל סו ע"ב ובח"א יח סע"ב (לש"ו).

⁶⁷²⁹ הם כ"ה כ"ה דיחודא דשמע ישראל ובשכמלו (ביאורים ח"א מא ע"ד).

⁶⁷³⁰ ר"ל בב' הפיכות (יהל אור).

⁶⁷³¹ שהנון הוא סי' נפילה בגלותא כמ"ש. ולכן לא נאמר באשרי. והענין כמ"ש אריאל כו' (משנה ספ"ד דמדות) מה הארי צר מאחוריו ורחב מלפניו. נמצא צד הרחב הוא רישא דילה, ובגלותא רישא שכיבת לעפרא, וזנבא מדבר כמ"ש בזוהר במדבר (קכ ע"א). ולכן כאן בנסוע הארון ויאמר קומה ה', אז אתהפך הנון רישא לעילא, וזהו טעם על הפיכתה למעלה. ואז יפוצו אויביך [וינוסו משנאיך מפניך. כי צד הרחב הוא פניך] כיון דנפלה ואסתלקת נ', אז אתחברו מ' וס', שהן אחוריים דבינה, שמשם נאחז ס"מ, וכיון שקם הנון ביניהם, אתבדרו ס"ם, זה לכאן וזה לכאן (יהל אור).

⁶⁷³² עכשיו מפ' נזירת הנו"ן לאחור (יהל אור).

⁶⁷³³ הענין שארון ברית ה', הוא יסוד, ברית, לוחות הברית. ושכינתא לא זזה מניה כידוע. והיא עומדת בין ב' צדיקים, בין צדיק העליון לישראל. ומחביבותא דישראל אהדרת אנפיהו להון. וידוע שסוד מ"ם וסמ"ך, הן בינה ותבונה, בינה ס', ותבונה מ"ם סתימא, רביעא על בנין. והן מ"ם וסמ"ך שבלוחות (שבת קג ע"ב). ובשעתא דרביע על ישראל נקרא מ"ם, ובשעתא דסתימא נקרא סמ"ך. והן שיתין מקורין דיסוד, דמקבל מאימא עילאה (ז"ח שה"ש סג ע"א), נמצא כי יסוד, ארון, הוא בסוד סמ"ך, וישראל בסוד מ"ם. וזהו הפיכת הנו"ן לאחור בא"ב, מסמ"ך למ"ם. והענין כי בגלות נקרא סמ"ך, סומך ה' לכל הנופלים, ולכן נ' כפופה אהדר אנפי לקבלי דסמ"ך, שהנ' הוא סי' הגלות. וז"ש (ברכות דף ד ע"ב) אפ"ה חזר דוד וסמכן ברוה"ק, שנאמר סומך ה' לכל הנופלים. ועיין בפ' בראשית דף ג' ע"א עאלת אות סמך אמרה קמי' ריבון עלמין כו' עד אות מ"ם, ע"ש ובפי' האר"י ז"ל. אבל בקימתה, אז אהדר אנפי למ"ם שהיא רביעא על בנין כנ"ל. והנופלים הן יסוד ומלכות, דת"ת אסתלק לעילא בגלותא כידוע. והן נ' כפופה וו' כנ"ל. וז"ס מי יעלה לנ"ו השמימה, ר"ל מי יעלה לנ' כפופה ווא"ו, השמימה אל הת"ת. ור"ת מילה כידוע, סוד הצדיק, והוא גי' פ"ה כידוע. פה כמ"ש בזוהר ויקהל (כי תשא קצ ע"א) על פ' מה לך פה אליהו. והוא ה"ח שבו, שהן ה' פעמים טו"ב כידוע. וזהו סוד פ"ה אותיות של ויהי בנסוע (שבת קטו ע"ב) וכמ"ש (שם קטז ע"א) שספר בפ"ע הוא כו', שבעה ספרים, וכמ"ש רש"י שם, שספר במדבר נחלק לג' ספרים ע"ש. ג' ספרים הראשונים הן נגד חג"ת, במדבר נגד נה"י. וידוע שהן נכללין בא', שלכן נכללין כאן בספר אחד. ויסוד הוא באמצע בין נ"ה, לכן ויהי בנסוע באמצע. ונוני"ן כפופין סובבין

זהר ויקרא חלק א'

<p>לתור להם מנוחה כיון דהוה נטיל ארונא נו"ן נטיל [עליה] ונ"א עמיהו (עלאה) והא שכינתא על גבי ארונא יתיב:</p>	<p>מנוחה", כיון שהיה נוסע הארון נו"ן נוסעת עליו (עמו), והרי השכינה יושבת על גבי הארון.</p>
<p>ת"ח חביבותא דקב"ה לגבייהו דישראל דהא אע"ג דאינון סטאן מארח מישר קב"ה לא בעי לשבקא לון ובכל זמנא אהדר ואנפויו (אפיייהו) לקבלייהו דאי לאו הכי לא יקומון בעלמא:</p>	<p>בא וראה חביבות הקדוש ברוך הוא לגבי ישראל, שהרי אף על גב שהם סוטים מדרך הישר, הקדוש ברוך הוא לא רוצה לעזבם, ובכל זמן מחזיר פניו כנגדם, שאם לא כך לא יעמדו בעולם.</p>
<p>ת"ח ארונא הוה ונטל קמיייהו (נטיל מקמיייהו) ארח תלתא יומין נ לא הוה מתפרש מניה ונטיל עמיה ומגו רחימו דלהון דישראל אהדר אנפוי ואסתחר [מ]לגבי [נ"א ואסתחרון לגבי] ארונא כהאי איילא דעולתא כד איהו אויל אהדר אפוי לאתר דנפיק וע"ד (במדבר י לה) בנסוע הארון נו"ן אסחר אנפין לקבלייהו דישראל וכתפי גופא לגבי ארונא:</p>	<p>בא וראה הארון היה נוסע לפנייהם דרך שלשה ימים, נ' לא היתה נפרדת ממנו ונוסעת עמו, ומתוך אהבת ישראל מחזיר פניו ומסתובב מלגבי הארון, כמו עופר האילים, כשהוא הולך מחזיר פניו למקום שמשם יצא, ועל כן בנסוע הארון נו"ן מסובבת פנים למול ישראל וכתפי הגוף לגבי הארון.</p>
<p>וע"ד כד ארונא הוה נטיל משה אמר קומה יי לא תשבוק לן⁶⁷³⁴ אהדר אנפך לגבן כדין נו"ן אתהדר לגבייהו כנוונא דא כמאן דמהדר אנפיה למאן דרחים וכד הוה שארי ארונא (וישראל) למשרי כדין אהדר לו (נ) אנפוי⁶⁷³⁵ מישראל ואתהדר לגבי ארונא ובכלא אתהדר:</p>	<p>ועל כך כשהארון היה נוסע, משה אמר "קומה ה'" לא תעזוב אותם, החזר פנים אליהם, ואז נו"ן חוזרת לגביהם כדוגמא זו כמי שמחזיר פניו למי שאוהב, וכשהיה מתחיל הארון (וישראל) לשרות, אז החזירה נו"ן פניה ל מישראל וחזרה כלפי הארון, ובכל היא חזרה.</p>
<p>אמר ר' שמעון אלעזר בודאי הכי הוא אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל דאי הכי בעי נון לאתהפכא מנוונא דאהרא עלאה (ס"א דלעילא)</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר בודאי כך הוא, אבל כאן לא החזיר פניו מישראל, שאם כך צריכה נו"ן להתהפך מגוון של אחר עליון (שלמעלה) זה מנוזר לאחור וזה בדרך ישר</p>

את הספר, בסוד נקבה תסובב גבר, שהנ' כפופה הוא סוד יסוד דנוקב' סובבת יסוד דדכורא. ולמ"ד להפסיק בין פורעניות ראשונה כו', כי בירכי' אחיזה לס"א, בסוד הני ברכי דשלהי מינייהו (ברכות י), ויגע בכף ירכו. ולכן הוא באמצע, להפסיק, בסוד שקרא קאי אחד כרעא (שבת קד). וסובר שהכל הוא ספר א' כנ"ל. וכאן הוא סוד כל התפלה. כי ג' משריין בתפלה, והשכינה נוסעת דרך ג' ימים ב"ע, בקרבנות ובזמירות ובברכות ק"ש. וזהו וארון ברית נוסע לפנייהם דרך שלשת ימים, לתור להם מנוחה בתפלת י"ח [ומצאן מנוחה אשה בית אישה. רמ"ש] כידוע, בשים שלום שם נייחא דכולא, ואז קומה ה' כו', כנ"ל, ואז קמים בתפלה לקדם מלכא כידוע. ואז וינוסו משנאיך מפניך. והוא כמ"ש בזהר (תרומה קלד ע"א) דבשעתא דאתתקנת נוק' לאתתקנא אנפין באנפין לזווגא במלכא, מכרזין צאינה וראינה פוקו וחזו ביקרא דמלכא, וס"א אינו רוצה ובורח השדה, כי לא יחפוץ הכסיל בתבונה כו'. ואז יעקב יורש מקומו, ומקבל הברכות, בסוד ויצא עשו השדה לצוד כו'. וזהו וינוסו משנאיך מפניך. שאז אתתקנת אנפין באנפין, בסוד הפיכת וקימת הנר"ן. ואח"כ נפילת אפים, בסוד נפילת הנר"ן, ומוסרין נפש בשבילה לסמכה ולהקימה. ואומרים אשרי אח"כ לסמכה בס' כנ"ל, סומך ה'. ואומרים יענך, ע' קלין דצווחת איילתא על בנהא (עיין רע"מ משפטים קיט ע"ב). וקדוש' דסדרא לקיימא עלמא. ואלמלי לא חטאו ישראל, לא נפלה הנר"ן עוד, אבל בחטאם גרמי לבתר ויהי העם כמתאונני, ב' נוני"ן, על ב' נוני"ן הנ"ל, ס' נפילה. ולכן אנו סומכין לה באשרי קודם תפלת י"ח, ואחר תפלת י"ח. ואין קימה בגלותא רק בתפלה, כי אחר התפלה היא חוזרת כידוע. וזהו סוד ויהי בנסוע, על הנסיעה ג' ימים ב"ע. ובנחה הוא בסוד תפלת י"ח, ששם נייחא, בסוד והוא יהיה איש מנוחה, כמ"ש בזהר פ' פקודי (רמב ע"א). ואז גם הנר"ן קמה בתוך א"ב. ואמרו (יבמות דף סג. ב"ק פג.) אין השכינה שורה פתות מב' אלפים וב' רבבות, שנאמר רבבות אלפי ישראל. והמנין הוא נגד כ"ב צינורות דידה, שהן כ"ב אותיות שכלולין בה, כמ"ש בפ' בראשית דף ט"ו ע"ב ע"ש. וזהו בהיות הנר"ן בתוכה. וז"ס ובנחה יאמר שובה ה' רבבות כו' כנ"ל. ור"ל שובה הנר"ן במקומו, שלא יחסר הנר"ן מא"ב, ברבבות כו'. [ר"ל ב' רבבות ואלפי, הם כ"ב אלפים, נגד כ"ב אותיות א"ב. רמ"ש] (יהל אור).

⁶⁷³⁴ לון (דפ"ו).

⁶⁷³⁵ ל (נוסף בדפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האי מנוזר לאחורא והאי בארע מישר לגבי ארונא אלא ודאי לא אהדר אנפוי מנייהו ומה עביד בשעתא דשאר ארונא אלמשריו אמר משה שובה יי כדין שארי ארונא ושכינתא קאים בסטרא אחרא ואנפין לקבליהו דישראל ולקבליה דארונא וכדין בלא כלילא (ובג"ב וכדין כליל לגווה) [לכוונא]</p>	<p>לגבי הארון. אלא ודאי לא החזיר פניו מהם, ומה עשה, בשעה שהארון התחיל להשרות, אמר משה "שובה ה'", ואז שורה הארון והשכינה עומדת בצד אחר, והפנים מול ישראל ומול הארון, (ולכן) ואז הכל נכלל (לתוכה) לכוון</p>
<p>קנה/ב</p>	
<p>לארונא ולישראל אלא דישראל גרמו לבתר דכתיב (במדבר יא א) ויהי העם כמתאוננים אמר רבי אלעזר אנא דאמרן מספרא דרב ייבא סבא⁶⁷³⁶ דאמר רבין בהאי ניסא ובין בהאי ניסא אתהדר⁶⁷³⁷ א"ל שפיר קאמר אבל דא דאמינא הכי תשבח בספרא דרב המנונא סבא והכי הוא ודאי:</p>	<p>לארון ולישראל, אלא שישראל גרמו אחר כך, שנאמר "ויהי העם כמתאוננים". אמר רבי אלעזר אני שאמרתי מספרו של רב ייבא סבא שאמר, שבין מצד זה ובין מצד זה חזר, אמר לו נאה אמר, אבל זה שאמרנו כך תמצא בספרו של רב המנונא סבא וכך זה בודאי.</p>
<p>והמן כזרע גד הוא⁶⁷³⁸ (שם ז) אמר רבי יוסי לקיימא⁶⁷³⁹ זרעא⁶⁷⁴⁰ וחילין בארעא⁶⁷⁴¹ כד"א (בראשית מט יט) גד גדוד יגודנו מה זרעא דגד נטלי חולקיהון בארעא אחרא כך מן שריא עליה⁶⁷⁴² דישראל לבר מארעא קדישא וד"א כזרע גד הוא כזרעא דגד(א) חוורא וא(ת)קפי כד נחית לאוירא ואתנגרים (ס"א ואנשים⁶⁷⁴³) וס"א ואתבלעו בגופא והא אוקמוה חברייא:</p>	<p>"והמן כזרע גד הוא", אמר רבי יוסי להעמיד זרע וחילות בארץ, כמו שנאמר "גד גדוד יגודנו", מה זרע גד נטלו חלקם בארץ אחרת, כך המן שרה על ישראל מחוץ לארץ הקדושה. דבר אחר כזרע גד הוא, כזרע גד לבן ונקפה כשיורד לאויר, ונטחן (והתגשם) (ונבלע) בגוף, והרי פרשוה החברים.</p>
<p>ועינוו (ועינא) כעיין הבדולה כההוא בדולחא דאיהו חוור כנונא דימינא וס"א חוורא דעינא דלעילא (כזרע גד הכי לא אקרון בארעא דמצראי אבל לכך מחרשי זריעא כזרע גד הוא כזרע גדא⁶⁷⁴⁴ חוורא ואתקפיה כד נחית מלעילא לתתא):</p>	<p>"ועינו כעיין הבדולח", כמו אותו בדולח שהוא לבן, כגוון הימין (לבן העיין) שלמעלה. (כזרע גד כך לא נקראו בארץ מצרים, אבל לכך מכשפים זרע כזרע גד הוא, כזרע גד לבן, וכחו כאשר יורד מלמעלה למטה).</p>

⁶⁷³⁶ פי' בס"ת דרב ייבא סבא שני הנו"נים הם מנוזרים לאחורא ואמר לו ר"ש גם אני מה שאמרתי הכי הוא בס"ת של רב המנונא סבא שהראשון מנוזר והשני כדרכה (מ"מ).
⁶⁷³⁷ דהיינו שהיא חוזרת פניה כדאמרן, ור' שמעון השיב שפיר קאמר ועם כל זה פליגא עליה, וביאור דברים אלו תמצא בספרא דרב המנונא סבא "והכי הוא", ולא פליגי דודאי אהדר אנפיה אלא שראשונה היא פניה לישראל ואחריה לארון ואחרונה פניה לארון ולישראל כדפירשנו, ואם תמצא שאחריה לפרשת ויהיה העם כמתאוננים הוראת שעה היתה והשתא לא פליגי רב המנונא ורב ייבא (אור יקר).
⁶⁷³⁸ ושיעור הכתוב והמן וכו' ר"ל ע"י המן היו כזרע גד. ומ"ש "מה זרעא דגד וכו'" הוא פי' אחר. ומ"ש "כזרעא דגידא", הוא פי' ג' כפי הפשט. "וע"ד אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר אם וכו'", פי' שמר"ע היה מדבר עם השכינה הנק' את. ושיעור הכתוב ואם ככה את שהיא המלכות עושה לי זה הדבר דהיינו שבכל שעה מתרעמים עלי ישראל הרגני נא הרוג (מ"מ).
⁶⁷³⁹ מפרש מלת גד שלשה פירושים או לשון גדוד או לשון שבט גד או לשון גיד (אור יקר).
⁶⁷⁴⁰ קיומם ומזוגם של ישראל (אור יקר).
⁶⁷⁴¹ פי' שע"י המן היו מולידים בנים שהם גבורים כמו גד (מ"מ).
⁶⁷⁴² ואם תאמר וכי ארץ ישראל היא קדושה יגרע מהם המן הרוחני, ויש לומר שבמדבר כל דברים גשמיים שבו חצוני' וטמאים גדלים בארץ העמים שהיא ממשלת השרים, לכך אין פירותיה כלי לקבל הרוחניות הקדוש שאין גוף טמא נעשה כלי לרוחני וקדוש, ואם היה הקדושה ההיא בפרותיה ובמזונותיה היה ניתן על ידי השרים, וזה אינו שבענין המן שהוא מן השמים אין חלק לשרים כלל, אמנם בארץ ישראל פירותיה על ידי הקדושה, ואותו הרוחני הראוי למן מתלבש בפירות הקדושים ההם דהיינו שם בן ארבע מ"ן מתלבש בתוך שם אדנ"י שהוא תבואת ארץ ישראל ולכן אין מן בארץ ישראל (אור יקר).
⁶⁷⁴³ ואתגשים (דפ"ו).
⁶⁷⁴⁴ מהיסוד על ידי הזוג העליון חוורא ברחמים דק ורוחני (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמר רבי יצחק מאי שנא ודאמרו דמשה במלה דא (חליש) לעילא כנוקבא דכתיב (במדבר יא טו) ואם⁶⁷⁴⁵ ככה את עושה לי את אתה מבעי ליה אלא לאתר דמותא⁶⁷⁴⁶ שארי ביה קאמר וההוא אתר דנוקבא איהו בנין כך אמר (שם) הרגני נא הרוג ודא אילנא דמותא והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייא ביה מותא וע"ד אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר את ולא אמר אתה והכי מבעי ליה:</p>	<p>אמר רבי יצחק, מה שונה (שאמר) משה בדבר זה (חלש) למעלה כנוקבה, שנאמר "אם כך את עושה לי" "את" היה צריך להיות אתה, אלא למקום שהמות שורה בו הוא אמר, ואותו מקום של הנקבה הוא. בגלל זה אמר "הרגני נא הרוג", וזה עץ המות. והרי בארנו שבעץ החיים לא שורה המות, ועל כך חזר לגבי אילן המות ואמר "את" ולא אמר "אתה" וכך צריך לו.</p>
<p>מיד ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש וגו' אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה מות בכל זמן, הרי לך, "ואצלתי מן הרוח וגו'". בא וראה, שכאן ידע משה שהוא ימות ולא יכנס לארץ, שהרי אלדד ומידד היו אומרים דבר זה. על כך לא צריך לו לאדם בשעה שהרוג שורה בו לקלל עצמו, שהרי כמה עומדים עליו שמקבלים אותו דבר בזמן אחר שרצה מיתה, לא קבלו ממנו, משום שהכל היה לתועלת ישראל.</p>	<p>מיד ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש וגו' אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה מות בכל זמן, הרי לך, "ואצלתי מן הרוח וגו'". בא וראה, שכאן ידע משה שהוא ימות ולא יכנס לארץ, שהרי אלדד ומידד היו אומרים דבר זה. על כך לא צריך לו לאדם בשעה שהרוג שורה בו לקלל עצמו, שהרי כמה עומדים עליו שמקבלים אותו דבר בזמן אחר שרצה מיתה, לא קבלו ממנו, משום שהכל היה לתועלת ישראל.</p>
<p>השתא לאו איהו אלא מגו רוגזא ודוחקא ובג"כ קבילו מניה וע"ד אשתארו לבתר אלדד ומידד ואמרו דא דמשה יתכניש ויהושע ייעול לון לישראל לארעא ובג"כ אתא יהושע לגבי משה וקני עליה דמשה ומשה לא אשגח ביקרא דיליה וע"ד אמר (שם כח) אדני משה כלאם מאי כלאם מנע מנהון⁶⁷⁵⁰ אינון מלין כד"א (שמות לו ו) ויכלא העם מהביא⁶⁷⁵¹ (בראשית ח ב) ויכלא הגשם מן השמים מניעותא ממש:</p>	<p>כעת אינו אלא מתוך רוגז ודוחק, ולכן קבלו ממנו. ועל כך נשארו לאחר כך אלדד ומידד ואמרו את זה, שמשה יתאסף ויהושע יכניסם לישראל לארץ. ולכן, בא יהושע למשה וקנא על משה, ומשה לא השגיח בכבודו, ועל כך אמר "אדוני משה כלאם", מה זה כלאם, מנע מהם אותם דברים, כמו שנאמר "ויכלא העם מהביא", ויכלא הגשם מן השמים, מניעות ממש.</p>
<p>ומשה לא בעא פוק חמי ענוותנותיה דמשה מה כתיב (במדבר יא כט) המקנא אתה לי וגו' זכאה חולקיה דמשה דאיהו סליק⁶⁷⁵² על כלהו נביאי</p>	<p>ומשה לא רצה, צא וראה ענוותנותו של משה, מה כתוב "המקנא אתה לי וגו'", אשרי חלקו של משה, שהוא עלה על כל הנביאים העליונים (של העולם). אמר רבי יהודה, כל שאר הנביאים לגבי משה כלבנה לגבי השמש.</p>

⁶⁷⁴⁵ אם (דפ"ו).

⁶⁷⁴⁶ מלכות שבה אוחזים החצונים וכחות הדין שמהם מות (אור יקר).

⁶⁷⁴⁷ כדי שישארו אחריו ויהיו כלי לרוחו של משה המתעלם בתוכם, ולכך כיון שנגזר עליו מיתה הוצרך לבעים זקנים שאור נבואתו מתפשט מהם כעין אחר מיתתו, דהבא ידע עם היות שעדין לא חטא במים, ואם תאמר אם כן חטא מי מריבה מה היה, ויש לומר שעם היות שאדם מקלל עצמו אין הדבר מוכרח שיתקיים מיד אלא עומד הדבר ההוא תלוי אם יחטא אדם מתקיימת קללתו, וראוי היה מרע"ה שיתלה חטאו זמן מה, אמנם מפני שקלל עצמו נתקיימו דבריו לעת חטאו (אור יקר).

⁶⁷⁴⁸ כי באותה שעה מזכירים חטאו לקיים קללתו שהפקיר עצמו למיתה או לכל דבר (אור יקר).

⁶⁷⁴⁹ הוקשה לו שהרי כמה פעמים אמר מחני נא ועם כל דא לא נתפס, ועוד דהא כתיב ותפק לרעב נפשך נראה שמותר לקלל עצמו ימצוה לומר לו תצא נפשי שאין לי מה ליתן לך, ותירץ שצריך שתהיה הקללה מגו רוגזא ודוחקא לצורך עצמו לדברי הבאי, אמנם לצורך הצבור או למצוה וכיוצא מותר (אור יקר).

⁶⁷⁵⁰ נראה שהיו אומרים וחוזרים ואומרים לכל הבא לשמוע ואמר שימנעם מאותם הדברים, ואפשר שאל הנבואה קאמר כיון שנבואתם על ידך כדכתיב ואצלתי מנע מהם נבואתם ולא יאמרו עוד דברים כאלה, והשתא ניחא אומרו מי יתן כל עם ה' נביאים וכו' כ"ש שאאסוף רוח נבואתי מאלו המוכנים לקבל (אור יקר).
⁶⁷⁵¹ נשמר ממאי דתרגם אונקלוס אסרנון לשון כלא (אור יקר).

⁶⁷⁵² ולכך היה בידו להוסיף או לגרוע, והיינו דברי ר' יהודה ששאר נביאים "כשפירו וכו'" כענין שאור הלבנה מאור החמה ממש, ובהמנע אור השמש מהלבנת תחשך אורה כן ענין הנבואה לנביאים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(עלאי) [דעלמא] אמר רבי יהודה כל שאר נביאי⁶⁷⁵³ לגבי משה כסיהרא לגבי שמשא:</p>	
<p>רבי אבא הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והוה עמיה ר' יוסי ור' חזקיה א"ר יוסי כמה אינון בני נשא תקיפי לבא דלא משגחי במלי דההוא עלמא כלום א"ר אבא בישא דלבא⁶⁷⁵⁴ דאחידא בכל שייפי גופא קא עביד לון פתח ואמר (קהלת ו א) יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם יש רעה דא איהי תוקפא בישא דלבא דבעי לשלטאה במלי דהאי עלמא ולא אשגח במלי דההוא עלמא מדי:</p>	<p>רבי אבא היה יושב לילה אחד ועסק בתורה, והיו עמו רבי יוסי ורבי חזקיה. אמר רבי יוסי כמה אותם בני האדם חזקי לב שלא משגיחים בדברי אותו עולם כלום. אמר רבי אבא רועה הלב שאחוז בכל אברי הגוף עושה להם. פתח ואמר, "יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא", על האדם יש רעה זהו חוזק רע של הלב, שרוצה לשלוט בדברי העולם הזה, ולא משגיח בדברי העולם ההוא מאומה.</p>
<p>אמאי איהי רעה⁶⁷⁵⁵ קרא דבתריה אוכח דכתיב (שם ב) איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וגו' האי קרא קשיא כיון דכתיב (שם) ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה אמאי ולא ישליטנו⁶⁷⁵⁶ האלהים לאכול ממנו דהא אינו חסר לנפשו כלום אלא רוא איהו וכל מלוי דשלמה מלכא מתלבשין⁶⁷⁵⁷ אינון במלין אחרנין כמלי דאורייתא דאינון מתלבשין בספורי עלמא:</p>	<p>מדוע היא רעה, הפסוק אחר כך מוכיח, שנאמר "איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וגו'". פסוק זה קשה, כיון שנאמר "ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה" למה "ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו", שהרי אינו חסר לנפשו כלום. אלא סוד הוא, וכל דברי שלמה המלך מתלבשים הם בדברים אחרים, כדברי התורה שמתלבשים בסיפורי העולם.</p>
<p>ת"ח אע"ג דבעינן⁶⁷⁵⁸ לאסתכלא בלבושא השתא האי קרא הכי קאמר⁶⁷⁵⁹ דב"נ אזיל בהאי עלמא ויהיב ליה:</p>	<p>בא וראה, אף על גב שרוצים להסתכל בלבוש, כעת פסוק זה כך אומר, שאדם הולך בעולם הזה ונותן לו הקדוש ברוך הוא</p>
<p>קנו/8168:</p>	
<p>קב"ה עותרא בגין דיזכי ביה לעלמא דאתי וישתאר לגביה קרן⁶⁷⁶⁰ מאי קרן ההוא דאיהו קיים דאיהו אתר לאתצורא ביה נשמתא בג"כ בעי לאש(ת)ארא אבתריה ונ"א עותריהו להאי קרן ודהאי קרן (ו)יקבל ליה בתר דיפוק מהאי עלמא בגין דהאי קרן הוא אילנא [דחיי]⁶⁷⁶¹ (דהאי) דההוא עלמא⁶⁷⁶² ולא קיימא בהאי עלמא אלא ההוא איבא דנפיק מניה וע"ד איבא דיליה אכיל ב"נ דזכי בהאי</p>	<p>עושר כדי שיזכה בו לעולם הבא, ותשאר אצלו הקרן. מהי הקרן. אותה שעומדת, שהוא מקום לצרור בו הנשמה, בגלל זה צריך להשאיר אחריו [עושר] לאותה קרן, וקרן זו יקבלה לאחר שיצא מהעולם הזה. משום שקרן זו היא עץ החיים של אותו עולם, ולא עומד בעולם הזה אלא אותו פרי שיוצא ממנו, ולכן אוכל האדם פרוי שזוכה בעולם הזה, והקרן קיימת לאותו עולם, לזכות בה בחיים עליונים שלמעלה.</p>

⁶⁷⁵³ ר"י פליג וס"ל שמלבד שהוא גדול מהם אלא כלם צריכים אליו וזולתו אינם משיגים כלום (רח"ו).
⁶⁷⁵⁴ יצר הרע הכולל כל צד החומר (אור יקר).
⁶⁷⁵⁵ כלומר וטעם רעתו מפרש הפסוק השני (אור יקר).
⁶⁷⁵⁶ שהרי אוכל ממנו כל תאותו דכתיב אינו חסר לנפשו שמורה שנהנה ואוכל (אור יקר).
⁶⁷⁵⁷ דרך משל (אור יקר).
⁶⁷⁵⁸ כלומר שצריך גם כן שנתקן דבריו על דרך הפשט (אור יקר).
⁶⁷⁵⁹ פי' אע"פ שצריך האדם להסתכל לפרש פשט הדברים הנק' לבוש. פסוק זה עיקרו הוא פי' זה שהוא מתלבש ונעלם כתוך הלבוש (מ"מ).
⁶⁷⁶⁰ פי' שאוכל פירות בעו"הז והקרן לעו"הב. והקרן דהכא הוא היסוד כמ"ש בסמוך (מ"מ).
⁶⁷⁶¹ בכאן משמע שהקרן הוא היסוד וכן משמע ברע"מ פ' ויקרא קרן ו' חומש דיליה ה' ואמר אתר לאצורא ביה נשמתא הוא יסוד (רח"ו). ולפי זה איבא דנפק מינה הוא מלכות. שממנה אוכל האדם הפירות בעו"הז (מ"מ).
⁶⁷⁶² רוחניות הצדקה היא מלכות שעיקרא לעולם הבא, אמנם פירותיה שהיא משפעת למטה הם לעולם הזה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלמא והקרן קיימא ליה לההוא עלמא למזכי ביה⁶⁷⁶³ בחיין עלאינ⁶⁷⁶⁴ דלעילא⁶⁷⁶⁵:</p>	
<p>ומאן דסאיב גרמיה⁶⁷⁶⁶ ואתמשך בתר גרמיה וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה כלום וההוא אילנא אשתאר⁶⁷⁶⁷ ולא שויה לקבליה ברחילו ולקבלא ליה לעילא כדין (קהלת ו ב) ולא ישליטנו⁶⁷⁶⁸ האלהים לאכל ממנו ולמזכי בההוא עותרא ודאי איש אחר יאכלנו כד"א (איוב כו יז) יכין וצדיק ילבש בג"כ בעי בר נש למזכי במה דיהיב ליה קב"ה לההוא עלמא וכדין אכיל מיניה בהאי עלמא וישתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא למהוי צירא⁶⁷⁶⁹ בצרורא דחיי אמר רבי יוסי ודאי:</p>	<p>ומי שמטמא את עצמו, ונמשך אחר עצמו ולא מחסר לנפשו ולעצמו כלום, ואותו עץ נשאר ולא שם אותו מולו ביראה ולקבלו למעלה, אז ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו, ולזכות באותו עושר ודאי. אדם אחר יאכלנו, כמו שנאמר "יכין וצדיק ילבש", בגלל זה צריך האדם לזכות במה שנתן לו הקדוש ברוך הוא לאותו עולם, ואז אוכל ממנו בעולם הזה, ותשאר לו אותה קרן לעולם אחר, להיות צרור בצרור החיים, אמר רבי יוסי ודאי.</p>
<p>אתו אמר רבי יוסי כתיב (במדבר יא טו) אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו' וכי משה דאיהו ענו מכל בני עלמא בגין דשאלו מניה ישראל למיכל מסר גרמיה למיתה אמאי א"ר אבא האי מלה אוליפנא ורוא עלאה איהו משה לא אבאיש קמיה ולא שאל למיתה על דשאלו ישראל:</p>	<p>עוד אמר רבי יוסי, כתוב "אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו'", וכי משה שהוא עניו מכל בני העולם, משום ששאלו ממנו ישראל לאכול מסר עצמו למיתה למה. אמר רבי אבא, דבר זה למדנו, וסוד עליון הוא. משה לא הרע לפניו, ולא שאל מיתה על ששאלו ישראל.</p>
<p>ת"ח משה אתאחד⁶⁷⁷⁰ והוה סליק⁶⁷⁷¹ במה דלא אתאחד נביאה אחרא (דהא אחיד צדקה הוה⁶⁷⁷²) ובשעתא דא"ל קב"ה למשה (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים⁶⁷⁷³ חדי משה ואמר ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח דהא בגיני אשתכח מן לישראל כיון דחמא משה דאהדרו⁶⁷⁷⁴ לנחתא לדרגא אחרא ושאלו בשר ואמרו⁶⁷⁷⁵</p>	<p>בא וראה משה נאחז, והיה עולה במה שלא נאחז נביא אחר (שהרי היה אחוז בצדקה). ובשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", שמח משה ואמר ודאי כעת אותה שלמות נמצאת בי, שהרי בגללי נמצא מן לישראל. כיון שראה משה שחזרו לרדת לדרגה אחרת ושאלו בשר, ואמרו "ונפשנו קצה בלחם הקלוקל", אמר אם</p>

⁶⁷⁶³ כדכתיב שבתי בבית ה' דהיינו מלכות, לחזות בנועם ה' דהיינו מהבינה שהם (אוריקר).

⁶⁷⁶⁴ ולא בתפארת לבד (אור יקר).

⁶⁷⁶⁵ בינה על דמעל (אור יקר).

⁶⁷⁶⁶ שנמשך בעושר אחר התענוגים (אור יקר).

⁶⁷⁶⁷ שלא נדבק בה על ידי מעשת הצדקה (אור יקר).

⁶⁷⁶⁸ ושיעור הכתוב איש אשר יתן לו האלהים עושר וכו' כדי לעשות ממנו צדקה ומצות. והוא לא עשה כן אלא ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה דהיינו תאות גופניות של העו"ה לכן ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו שימות ויקחנו אחר שיעשה בו צדקה ומצות. ועיין בפ' בשלח שתירץ שם תירוץ אחר (מ"מ).

⁶⁷⁶⁹ צרורא (דפ"ו).

⁶⁷⁷⁰ בסוד נשמתו "וקנה חולקיה" במעשיו (אור יקר).

⁶⁷⁷¹ בכל עת היתה מעלתו יותר ראשונה בנבואתו אחר כך בקבלת התורה, אחר כך בתפילותיו על ישראל, עד עתה כל ענייניו היו עולים ממדרגה אל מדרגה (אור יקר).

⁶⁷⁷² הוא התפארת נקרא גם כן צדקה והוא בסוד צדקה ה' כד קבילת עלה דכורא אתקריא' צדקה, אם כן צדק היא נקבה בלי זכר, צדקת זכר ונקבה דהיינו נבואת משה רבינו ע"ה מהתפארת עם המלכות, והיינו וידבר ה' דבור מלכות יהו"ה התפארת (אור יקר).

⁶⁷⁷³ אמנם המן הנה הוא היה מאור הדעת והת"ת, דעת מלגאו ת"ת מלבר, וכמ"ש (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, והוא מ"א דאקרי שמים (כמ"ש בזוה"ק ח"א בהשמטות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב), ומשם היה המן, וכמ"ש בח"א (קנז ע"ב רמו ע"א) ובח"ב (מ ע"א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים לא מן סיהרא (שהיא מצה לחם עוני) אלא מן השמים ממש שהוא לחם פנג, כמ"ש בפ' ויחי (רמו ע"א) (וכן הוא בפ' בשלח סא ע"ב, ופ' תצוה קפג ע"א, וכן הוא בפ' אמור צה רע"ב, קג רע"א, ובהעלותך קנו ע"א) ובאד"ז (רצב ע"ב), וכן בפ' בשלח (סא ע"ב) אמרו שם כי המן היה מהאי טלא דעתיקא קדישא דנטיף לזעיר אפינ' (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

⁶⁷⁷⁴ דאחדרו (דפ"ו).

⁶⁷⁷⁵ ושאלו בשר ואמרי (דפ"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(במדבר כא ה) ונפשנו קצה בלחם הקלוקל אמר אי הכי הוא הא (מ)דרגא דילי פנים דהא בגיני ייכלון ישראל מן במדברא⁶⁷⁷⁶ הא אנא פגימא⁶⁷⁷⁷ ואהרן פגים⁶⁷⁷⁸ ונחשון בן עמינדב⁶⁷⁷⁹ פגים:</p>	<p>כך זה, הרי דרגתי פגומה, שהרי בגללי יאכלו ישראל מן במדבר, הרי אני פגום, ואהרן פגום, ונחשון בן עמינדב פגום.</p>
<p>אמר (במדבר יא טו) ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג דחשיבנא נוקבא ובמיכלא (במלכ' (ס"א במיכלא)) דילה⁶⁷⁸⁰ (ואנא נחית מן שמייא דאיהו דרגא עלאה לנחתא לדרגא דנוקבא ואנא עדיף מן שאר נביאי עלמא וע"ד אמר (במדבר יא טו) [ברעתי] וואל אראה (אחותי) ברעתי כמתן (אחותי רעיתי) ודאי לנחתא לדרגא תתאה כדין (במדבר יא טז) ויאמר יי' אל משה אספה לי שבעים איש⁶⁷⁸¹ את שאיל אתר דמית⁶⁷⁸² לא [תבעין] (מבעין) אתר⁶⁷⁸³ דלא תהא פגים בדרגא דילך וע"ד כתיב (שם יז) ואצלתי מן הרוח אשר עליך דכלהו אינון דתמן אתאחדו) בסיהרא אובעי שמשא לאנהרא לה⁶⁷⁸⁴ וע"ד ושמתי עליהם בגין לאנהרא מן שמשא כנהורא דסיהרא (ס"א אובגיני האי מיכלא דא לא) אתייה על ידא דמשה⁶⁷⁸⁵ בגין דלא יתפגים⁶⁷⁸⁶:</p>	<p>אמר "ואם ככה את עשה לי הרגני נא הרג", שנחשבתי נקבה במאכלה [ואני יורד מהשמים, שהוא דרגה עליונה לרדת לדרגת נקבה, ואני עדיף משאר נביאי העולם, ועל זה אמר ואל אראה [אחותי] ברעתי [כמת], ודאי לרדת לדרגה תחתונה, אז "ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש", אתה שאלת מקום שמיתה לא תצטרך, מקום [זה] שלא תהא פגום בדרגה שלך, ועל זה כתוב "ואצלתי מן הרוח אשר עליך" שכולם הם שנאחזו שם]. בלבנה, ורצה השמש להאיר לה, ועל כך "ושמתי עליהם כדי להאיר מהשמש כאור הלבנה", [ולכן אוכל זה לא] בא על ידי משה, כדי שלא יפגם.</p>
<p>(ס"א ואנא נחית מן שמייא לארעא את עושה לי לנחתא לאתר דנוקבא ולמפגם לנא)תרי וודרגני אי הכי הרגני נא הרוג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי רעתי הוא ודאי לאהרא בדרגא תתאה כדין ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל (אמר ליה) הא אינון למיתן להו מיכלא אהרא ולא תהא פגים בדרגא דילך וע"ד</p>	<p>(ס"א ואני יורד מהשמים, לארץ אתה עושה לי לרדת למקום הנקבה, ולפגום למקומות ומדרגות. אם כן "הרגני נא הרוג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי". רעתי הוא ודאי, להתאחד במדרגה התחתונה, ואז "ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" הרי הם לתת להם אכל אחר, ולא תהיה פגם במדרגה שלך, ועל זה "ואצלתי מן הרוח אשר</p>

⁶⁷⁷⁶ קפא (הערת הזהר).

⁶⁷⁷⁷ שהם דוחים התפארת ודבקים במלכות (אור יקר).

⁶⁷⁷⁸ שהוא שושבינא דמטרוניתא לייחד אותה עם התפארת והם דוחים זכר ממנה (אור יקר).

⁶⁷⁷⁹ שהוא נשיא שבט יהודה שהיא מלכות ודאי ושלמותו על ידי שם יהו"ה שבתוך המלכות שהיא דלת, והיינו שם יהוד"ה שבו כלול יהו"ה ד', ועתה שהם דוחים שם יהו"ה תשאר מלכות יהודה דלה ועניה, ולפי מה שמפרושת בפרשת חקת כי נחשון בן עמינדב פשוט הוא שהיו פוגמין בגבורה, כי מי שדוחה הגוף דהיינו מרע"ה דוחה שתי הזרועות (אור יקר). עיין מ"ש בפי' בשלח שלא יקשה מ"ש שם חור וכו' (מ"מ).

⁶⁷⁸⁰ פי' שהבשר בנוקבא והמן הוא בזעיר ולכך אמר מר"ע ואם ככה שאתה נותן הבשר לישראל על ידי א"כ את עושה לי דהיינו שאני יורד לעלמא דנוקבא. וא"כ הרגני נא הרוג וא"ל הקב"ה אספה לי ע' איש וכו' שהע' איש שהם בעלמא דנוקבא על ידיהם יהיה הבשר. ואתה לא תרד מן המדרגה שלך. וזה הפי' של ר' אבא הוא הפך מר' יצחק דלעיל. דהכא מר"ע אין כוונתו על התלוננות ישראל. אלא לשם שמים שלא יפגם ממדרגתו וייחות לעלמא דנוק' (מ"מ).

⁶⁷⁸¹ כנגד שבע הספירות שבה שהיא בת שבע כנודע (אור יקר).

⁶⁷⁸² דמותא (דפ"ו).

⁶⁷⁸³ (דא) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁷⁸⁴ ור"ל שהזעיר מאיר למלכות ולכן גם אלו השבעים שהם במלכות ושמתי עליהם בגין לאנהרא מן שמשא (מ"מ).

⁶⁷⁸⁵ פי' כמו שהמ' מאירה ממשא שהוא זעיר, גם אלו יקבלו הארה ממשא (מ"מ).

⁶⁷⁸⁶ קאי ארישא, למה הוצרכתי לע' אלו. בגין דלא יתפגים משה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואצלתני מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם מ"ט [בגין] [כוון] דאינון אתאחדו בסיהרא וכו':</p>	<p>עליך ושמתי עליהם", למה, לפי שהם התאחדות בלבנה וכו').</p>
<p>זכאה חולקא דמשה דקב"ה בעי ביקריה עליה כתיב (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך וגו' ישמח אביך דא קב"ה ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך דא אימא דמשה דלתתא⁶⁷⁸⁷ קב"ה רחים ליה יתיר מכל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל⁶⁷⁸⁸ (ס"א דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל כמה) דכתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו והא אוקימנא בכמה אתר:</p>	<p>אשרי חלקו של משה, שהקדוש ברוך הוא רצה בכבודו עליו, כתוב "ישמח אביך ואמך וגו'", "ישמח אביך" זה הקדוש ברוך הוא, "ואמך" זו כנסת ישראל, "ותגל יולדתך" זו אם משה שלמטה, הקדוש ברוך הוא אוהבו יותר מכל נביאי העולם ללא אמצעי כלל, [שהרי משה נתעלה על כל נביאי העולם ללא אמצעי כלל, כמו] שנאמר "פה אל פה אדבר בו" והרי בארנו בכמה מקומות.</p>
<p>ויצעק משה אל יי' (וגו')⁶⁷⁸⁹ [אל נא רפא נא לה] הא אוקמוה והוא רזא דשמא קדישא מחד סרי אתוון⁶⁷⁹⁰ ולא בעא משה לצלאה יתיר⁶⁷⁹¹ בגין דעל דידיה למלכא לא בעי</p>	<p>"ויצעק משה אל ה' [לאמר] אל נא רפא נא לה" הרי פרשוה, והוא סוד השם הקדוש מאחת עשרה אותיות, ולא רצה משה להתפלל יותר, משום שעל שלו לא רצה להטריח</p>
<p>קנו"ב</p>	
<p>לאטרחא יתיר בג"כ קב"ה בעא על יקרא דמשה⁶⁷⁹² ובכל אתר⁶⁷⁹³ קב"ה בעא על יקריהון דצדיקייא יתיר על דיליה ולזמנא דאתי⁶⁷⁹⁴ עתיד קב"ה למתבע עלבונא דישראל מעמין עכו"ם ולמחדי לון בחרוותא דציון דכתיב (ירמיה לא יא) ובאו ורננו במרום ציון וגו' וכדין (ישעיה נט כ) ובא לציון גואל וגו':</p>	<p>יותר למלך, בגלל זה הקדוש ברוך הוא רצה בכבוד משה, ובכל מקום הקדוש ברוך הוא רוצה בכבוד הצדיקים יותר על שלו. ולעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא לתבוע עלבון ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות, ולשמחם בחדות ציון, שנאמר "ובאו ורננו במרום ציון וגו'" ואז "ובא לציון גואל וגו'"</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן</p>	

⁶⁷⁸⁷ ואם תאמר אביו ממש היכן הוא, ויש לומר דאתי מכל שכן מאמיה, ועוד אחר שאמר אב ואם עליונים
שהם לנשמה מכלל נפיק אב ואם תתאין, ולא אמר ותגל יולדתך אלא לגלות על התחתונים, וכיון שבא
להזכיר אחד מהן נקט אם דאתי אב מכל שכן כדאמרן (אור יקר).

⁶⁷⁸⁸ שלא היתה נבואתו מתלבשת בלבוש כענין מראות לשאר הנביאים שהיו מתנבאים על ידי אמצעיים,
אמנם מרע"ה נשמתו עולה למעלה מכסא הכבוד ומשיג נבואתו בלי לבוש ובלי אמצעי למטה, ושאר נביאים
היו מתנבאים על ידי אמצעיים לפי שלא היתה נשמתם עולה אלא להיכל אחד ושם משיגים נבואתם שהיה
יוצא מלפני כסא הכבוד על ידי ההיכלות האמצעיים, ומרע"ה על ידי היכל ששי היכל הרצון היה משיג בלי
לבוש אלא בסוד מדרגת האצילות, וסוד זה הוא סוד אצילות בריאה יצירה עשיה, כי נבואת הנביאים נבואת
הבריאה המתלבשת ביצירה והיו משיגים לבוש היצירה והיו מעיינים להשיג מה שמתלבש שם, וכן האצילות
שבתוך הבריאה שבתוך היצירה והיינו אמצעיים, אמנם מרע"ה היה בהיכל הרצון, ועם כל זה משיג שם מה
שאר הספירות דאצילות הם מתפשטות שם, והיה דבק בנשמת הבריאה המתלבשת בבריאה ויצירה אמנם
מעייין ומשיג בנשמה ממש, בענין שהיה משיג בעצם האצילות המתפשט בבריאה ויצירה, וענין זה מוכרח
מתוך התיקונים ובפרשת פקודי ארחיב באורו בע"ה (אור יקר).

⁶⁷⁸⁹ (לאמר) (דפ"ו).

⁶⁷⁹⁰ מתלבשות ב"א אותיות שיש במלות אלו א'ל נ'א ר'פא נ'א ל'ה (אור יקר). הם י"א אותיות שיש באל
נא רפא נא לה (רח"ו).

⁶⁷⁹¹ ושמא היה מעביר צרעתה מיד (אור יקר).

⁶⁷⁹² ואין ראוי להתפלל יותר כי יאמר הקב"ה וכי בשביל כבודך אני עושה ואתה מתפלל לפני (אור יקר).

⁶⁷⁹³ ומעשה ירבעם עם הנביא יוכיח (אור יקר).

⁶⁷⁹⁴ אינו תובע עלבון עבודתו שעבדו ע"ז ותובע עלבונם של ישראל (אור יקר).

ב ע"ב

(א) ונבאר עתה בחי' הנפש שהם ד' חיות הקודש כי כל חיה היא בחי' נפש בכל היכל והיכל ודע כי כמו שהנפש מתחלק לכל אלו החלקים שנתבאר כאן כן ברוח ונשמה ומהם יובן זה ועיין בפ' פקודי בהיכל ו' ושם תמצא שרזיאל הוא רוחא דהאי היכל ומניה נפקין י"ב נהורין כללות הרוח ומשם יצאו ד' חיות כלילין מ"ב אחרנין שהם בחי' נפש וכן נזכר בפ' בראשית דף מ"ב ע"ב וז"ל אינון י"ב נהורין סלקין ולהטין ומנציצו דילהון נפקין ד' חיוון ואינון ד' מתפרשין ל"ב וכו' שהם י"ב חיות הקודש שהם בחי' נפש. והנה הם ו' פתחים ד' כנגד ד' בחי' שהם ב' זרועות וב' שוקי' שרשי' בגוף ולגוף ד' פתחים להשפיע להם משרש' הנשאר בגוף שהם ד' חיות הקודש שכללו' ד' שרשים אלו נקרא גוף דוגמת יעקב דאפיק ד' דגלים והם הוא בעצמו וחד פתח' לעילא לקבל מן הדעת שבהיכל ק"ק שהוא שורש הת"ת הנקרא גופא ופתחא לתתא להשפיע ליסוד הרי ו' פתחין לו' סטריין. ובזה תבין היטב למה הת"ת נקרא ו' שבשם לפי שיש בו ו' בחי' ה' הם שרשי' שבגוף שהם ח"ו ונה"י שהניחו בו שרשם לקבל שפע ממנו ונמצא שהוא ו' בלא ראש ובחי' ראש שלו הוא סוד הדעת המשפיע עליו. סוף דבר ד' חיות הקודש הם שרשי' ב' זרועות וב' שוקים שנשארו בת"ת ומהם נעשה בחי' הת"ת ולכן אנו אומר' מיכאל בדרום וכו' וכולם בת"ת אלא ששרשם מח"ו וכו'. והנה ד' שרשים אלו שהם מיכאל גבריאל רפאל נוריאל כמ"ש בפ' פקודי דף רנ"ד ע"א ושם תמצא לפי האמת כי אוריאל במזרח הוא מאלו הד' שהם שרשי' שוקים וזרועות שבת"ת והם כוללים כולם אשר הם דוגמת הזרוע או השוק שהוא א' וכלל איברים הרבה והנה כל זרוע או שוק כ"א נחלק לג' חלקים כנזכר בפ' ויחי והם י"ב פרקין וזהו חילוקי הד' חיות הנזכר ל"ב חיות והם הנז' בפ' ויצא דף קמ"ט. ואמנם בפ' בהעלותך הם באופן אחר וכאן נראה כמו שכתוב בפרשת בהעלותך דף קנ"ז הרי הם י"ב חיות ומהם נחלקים ר"ו אותיו' שבשם ע"ב שכולם נכללין בת"ת כנזכר בתיקון ע' דף קל"ג כי שם מ"ב ברישא ושם ע"ב בגופא אלא שיש מהם ששרשם בחסד ומהם שרשם בגבורה אך מציאותם הם בת"ת ובוודאי כי בדוגמתן שם בת"ת כי יהי' במקומם כל אחד לפי מדתו אלו בחסד ואלו בגבורה ואלו הם י"ב ראשים ור"ו שתחתיהם הנזכר בפ' זו. כי אם תמנה תראה כי מיכאל תחתיו ד' ממוני' ותחתיה' ד' ממונים אחרים וכל א' ממונים שנים יש לכל אחד ואחד ממונים דסחרין ליה ג' לכל צד הרי כולם נקר' מלאכים וכן בגבריאל ורפאל הרי ד' פעמים נ"ז הם רכ"ח שהם י"ב ראשים ותחתיהם ר"ו ממונים אמנם כל אלו נקרא' ממונים כי הם אברי' הזרועות והשוקי' אך כ"א מאלו נחלק לכמה מלאכים שאינם נקר' ממונים ולהם מספר ס' רבוא כי בכל דגל יש ג' שבטים ובכ"א סך כמה אלפים כנז' בפ' בהעלותך דף קנ"ז ריש' חדא עד אלף וכו' וכולם ס' ריבוא. והענין כי כמו ששורש הכל שהוא הת"ת והוא ו' ועולה לר"פ י' ריבוא לפי שאות ו' נשפע מאות י' ונעשה ו"פ י' ריבוא וכן הר"ו מלאכים הממונים הם עצמם נחלקים כך כי כללותן הם ע"ב שמהן כי הם י"ב ראשים וכל א' כלול מאות ו' הרי י"ב פעמים ו' הם ע"ב הנזכר. ואמר על י"ב שורה הנשמה שלה' שהוא גופא דת"ת דמלכות דאצי' הכלי הפנימי כנזכר לפי שכל אלו ההיכלות מהם בז"ו דבריאה הם המשמשין בחול ויש ז' היכלין עילאין שהם בא"ו דבריאה בסוד (זכריה ד ב) ז' וז' מוצקות כנזכר בפ' ויחי דף רמ"ז ע"א ונקר' ז' סריסים אשר ישמרו את שבתותי כי הם עלמא דדכור' ואלו נקר' ז' נערות המשמשין בחול וזהו (דב"ה ב' ד ד) והים עומד עליהם מלמעל' שהוא גופא דשכינת' דאצי' כנזכר בפ' ויחי דרמ"א ולפי שז"א אינו שורה עליהם אלא באמצעו' המלכות לכן לא נזכר רק היא הים ועל כל זה אין ה"ם גופא דשכינתא דאצי' שורה עליהם שהוא הנשמה שלהם אלא על ידי הרוח שהו' רזיא"ל כנזכר וזה פשוט הוא.

ט ע"א

(ב) [איתא] בפרשת יתרו (דף סח ע"א) שכהן און חמוי דיוסף וכהן מדין חמוי דמשה כולא רזא חדא, ופירשנו שם בשם הרב זלה"ה, כי כהן און הוא יסוד זעיר דקליפה וכהן מדין יסוד אבא דקליפה, ועיי"ש. ונמצא שבביאת יתרו לחסות תחת כנפי השכינה היה ממש לנגד רשעת עמלק, כי אז הכניע אל הקדושה עיקרה של טומאה שבה היה עצם הכחשתו של (נ"א אחיזת) עמלק. ולכן תמה ואמר מאן יהיב בני יתרו הכא וכו', חדא ועוד קאמר, חדא איך חזרו בני יתרו להתערב עם עמלק שהיה מנגד שלהם, ועוד שאין לומר שישראל דחו אותם מביניהם כשלא גמלום חסדים, (רמ"ז ח"ב קצד ע"ב).

י ע"ב

(ג) עי' עוד בתיקו"ז קמ"א סע"ב וקמ"ב רע"ב, והובא בביאור היטיב בדברי הרב בסוף שער דרושי אבי"ע (הקדו"ש יד ע"ב). בשער הקדמות (דף עה ע"ג) והובא בע"ח (סוף דרושי אבי"ע) אמר שם כי הכלים והגוף דה"ס הנה הם העשרה שמות של הי"ס (ביאורים ח"א עג ע"א). נקרא כל האצילות כולו בשם הויה ב"ה, וכן בכל השמות כולם, וכמו שמבואר בזוה"ק (ויקרא יא ע"א וע"ב) וכן בדברי האריז"ל (בשער השמות). וכ"ז הוא מצד אורו המתייחד בהם, ונעשים חד עמו, אבל למעלה מאצילות הנה הוא אור א"ס פשוט בלי שום שם כלל (דע"ה ח"א נה ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

(ד) עי' ביאורים ח"ב נג ע"ב. הגילוי דכל אלו השמות כולם הנה הוא רק דרך ז"א וע"י התפשטותם בו לצורך גדולותו ועילוי וכן הנה הם כולם באותיות דהשם הוי"ה ב"ה שהוא בז"א כנודע כי כל גילויים הוא רק לצורך ז"א ולהאיר בהשם הוי"ה שבו וכן גם השם אה"ה שבאימא הוראתו הוא אנא זמין לאתגלייא כמ"ש בפ' ויקרא (יא ע"א) ור"ל דזמין לאתגלייא בז"א וכו' הוא כי לאו"א עצמן אין עתה גילוי כלל כי כל מציאותם עתה בכל משך זמן דששת אלפים שנה דהעוה"ז שהוא רק שליטת דמ"ה וב"ן הוה כל המציאות דהאו"א (כללים ח"ב קל ע"ב).

(ה) בבינה אין אחיזה להחיצונים כלל ח"ו, והיא יין המשומר בענביו, יין המשמח, הויה בניקוד אלהים, שהניקוד גימ' יין, וכמ"ש בפ' תרומה (קמז ע"א) וע' בפ' ויקרא (י סע"ב) ופ' אחרי (סה ע"א) ופ' בשלח (סד סע"א) (דע"ה ח"ב קג ע"ב). הפנימיות שבה הוא הוי"ה בצידי וכמ"ש בתיקונים דף קנ"א ע"א אבל החיצוניות שבה הוא לעולם הוי"ה בניקוד אלהים (כללים ח"ב קכז ע"ג).

יא ע"א

(ו) עתה אני מתחיל להתגלות וזהו מ"ש ריש' שמלת אשר הוא ראש וכשהתחיל אבא להתפשט בו בעצמו ו"ק לפרצוף שלו שבתוכם יתגלה מציאות ז"א שכבר נודע שאבא לא הוצרך לעשות בפרצוף שלו ו"ק אלא לצורך ז"א שאם לא היה הוא ב"ק מהיכן יתהווה אח"כ לז"א אא"כ כשמתחיל להתגלות ו"ק בו פי' באבא וזהו אשר אה"ה שתחילת זה הגילוי הוא להתגלות מדרג' לדרגא ר"ל עד שיתגלה ממש למטה בהתלבשות בכלים דז"א ושם מתגלה שם הויה (זהר הרקיע). נראה שאמר כן באה"ה הג' וכבר אמרנו שכאן לא נחית לפרש הדברים כ"כ כי שם פי' שמתעברת במלת אשר אה"ה ואה"ה הג' הוא מוכן לצאת שהתחיל לצאת ראשו ר"ל כתר שבו שנק' אה"ה (איוב יט כו) ומבשרי אחזה אלוה שהוולד מוציא מתחלה קצת מראשו שהוא הגולגולת וזה נקר' כתר ועדיין הוא סתים לפי שמציאות גילוי הוא הויה והויה אינו מתחיל אלא מחכמה שבו א"כ אעפ"י שהתחיל להוציא הגולגולת עדיין הוא סתים (זהר הרקיע). והנה אה"ה הראשון הוא על אימא עלאה הכלולה באות י', ופירושו הוא אנא הוא מאן דאנא, והיא כלא סתים כללא דכלא סתימא עלאה, ועליה נאמר (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון, לא ידע אנוש ערכה (איוב כח יג), וכמ"ש כ"ז בזוה"ק (ויקרא דף יא ע"א ובפ' אחרי מות דף סה ע"ב). ואה"ה הב' הוא על בחי' האימא דאות ה', ופירושו הוא אנא זמין לאתגלייא, וכמ"ש בזוה"ק שם, כי הרי היא עתידה להאציל את הזו"ן ולהתגלות שם בשמא קדישא. ואה"ה הג' הוא על התחלת האצילות דזו"ן, והתחלת הגילוי דהשם הוי"ה ב"ה. הנה על זה נאמר אה"ה הג', כלומר השתא יפוק ויתתקן כולא וכמו שנאמר שם אח"כ השם הוי"ה ב"ה, וע' עוד בזוה"ק (ריש פ' בראשית דף טו סע"א ושם ע"ב) (ביאורים ח"א לו ע"א) יש בתבונה ב' בחי', כי בערך הזו"ן הנה היא ג"כ רק בבחי' שם אה"ה, אבל בערך הבינה הנה היא בבחי' שם הוי"ה דס"ג (ביאורים ח"א לו ע"ב).

יא ע"ב

(ז) וטעם הדבר הוא כי כבר ידעת כי ה' ראשונה היא בינה אשר לעולם חכמה קשורה בה ואין ביניהם פירוד בסוד ונהר יוצא מעדן דלא אתפרשו לעלמין ולכן יכתוב תחילה אותה היוד בסוד החכמה הנקשרת עמה ואח"כ יכתוב כל צורת הה"א שהיא הבינה עצמה ובזה נמצא כי החכמה נמצאת בבינה וקשורה בה גם ע"י הציור הנז' נמצא כי צורת הה"א נעשית בשלשה קוים ועל ידי כן הג' קוים תחתונים הכוללים שש קצוות חג"ת נה"י הנרמזים באות ו' של ההו"ה הנה הם הם הנרמזים ונאחזים וכלולים בשלשה קוים הה"א הנז' בסוד חסד ונצח בקו ימין ות"ת ויסוד בקו אמצעי וגבורה והוד בקו שמאלי ונמצא כי השש קצוות הרמוזים באות ו' נאחזים בג' קוים הה"א ושלשה קוים הה"א מתפשטין ונמשכין ויוצאין מן היר"ד שבאחורי הה"א והרי בזה מקושרות יחד שלשה אותיות יה"ו ואח"כ יכתוב אות ו' של ההו"ה הרומזת אל ברא בוכרא ז"א ואח"כ יכתוב הה"א אחרונה על דרך מה שכתב הה"א ראשונה אלא שהוא באופן אחר כי בתחילה יכתוב קו ימין של הה"א בצורת ו' עם ראש ואח"כ יכתוב קו וגג עליון ויחברנה עם הו' הנז' ואח"כ יכתוב קו השלישי השמאלי תלוי ועומד כזה ה. וטעם הדבר הוא כמו שבה' ראשונה כותב תחילה צורת י' באחורי הה' לרמוז אל התקשרות חכמה עם בינה גם בה' זו תתאה יכתוב תחילה צורת ו' בקו ימין של הה"א לרמוז אל התקשרות אות הו' עם הה' חיבור ז"א עם נוקביה והרי על ידי כן נמצאת כל ד' אותיות ההו"ה הזאת מקושרות ומחוברות ואל תטעה במה שכתבתי לומר שצריך שיניח צורת ההי"ן ע"ד הנז' נפרדות היר"ד והוא"ו מן ההי"ן אמנם הכונה היא שבעת שמתחיל לכתוב יכתבם ע"ד הנז' ותכף אחר שכתב אות הי' בעוקף הה' מאחריה יכתוב גג הה' ותכף יתחברנה עם הי' הנז' וכן יעשה באות ה' שניה ועיין בדף רפ"ט ע"ב באדרת האזינו (שער מאמרי רשב"י). עי' פע"ח (שער התפילין פ' ט"ו ט"ז בארוכה) (הקדו"ש לה ע"ד).

יז ע"א

(ח) עי' ע"ח טנת"א ז: סוד אמ"ש וי"ה הם ג"ר. וטעם הקדמת א' באמ"ש, כי גם (כי) כל הדברים מורכבים מאש מים ורוח, עכ"ז עיקר הכל הוא ע"י הרוח שהוא אות א'. לכן בזכר וי"ה, רוח מים אש, כי הרוח עולה על הכל, ואחרי מ' מים שהוא חסד, ואחרי ו' אש שהוא דין, וזהו אמ"ש. והנקבה בהפך ממש, כי בא ממטה למעלה והוא אש"ם והי". וכשהמליך אות מ', תחלה זכר מא"ש, וא' קודם אל ש', יו"ה, והנקבה מש"א יה"ו. וכשהמליך ש', בזכר שמ"א, כי להיות שעיקרו ש' שהוא דין הקדים ש' אל מ', הי"ו. אמנם להיות כי המים

זהר ויקרא חלק א'

רחמים גמורים מן הרוח שהוא ממוזג לכן הקדים מ' אל א', אך הנקבה שא"מ ה"י.
ז"ל הלש"ו בביאורים: הששה צירופים דיה"ו והם: יה"ה, יה"ו, ה"ו, ה"י, ו"ה, וה"י, והמציאויות שצר בהם בנפש זכר ונקבה שהם: ראש, בטן, גויה. והנה לכאורה הרי נראה מכאן שאלו הו' צירופים, ג' מהם הם בחי' זכר, וג' מהם הם בחי' נוק'. והיינו: י"ה, ה"ו, ו"ה, הם בחי' זכר, אבל יה"ו, ה"י, וה"י, הם בחי' נוק'. אמנם הנה בספר יצירה (פרק א משנה יג) בענין הו' צירופים הללו שהם בהו"ק, מבואר שם שהג' צירופים יה"ו, י"ה, ו"ה, הם בחסד נצח ת"ת, [והוא לפי נוסח האריז"ל, וע"פ מ"ש בכונות לולב (דרוש ה) וכן הוא ברע"מ (פ' ויקרא יז ע"א, ובפ' פנחס רמג ע"ב) אמנם לפי נוסח הגר"א בס"י שם, הם בנצח חסד ת"ת, וכן הגייה הגר"א ברע"מ פ' ויקרא הנז', ויתבאר למטה סברת כל א' בזה]. והג' צירופים ה"י, ה"ו, וה"י, הם בגבורה הוד יסוד. ונודע הוא כי חסד נצח ת"ת הם כולם בחי' זכר, וגבורה הוד יסוד הם כולם בחי' נוק', כי ת"ת הוא לימינא ויסוד לשמאלא, וכמ"ש בתיקונים (תיקון יג דף ל ע"א) וצדיק נטיל משמאלא ועד"א מימינא. וכן הוא נודע כי איהו בנצח ואיהי בהוד וכו'.

סברת הגר"א ז"ל מה שגורס בפרק א' משנה י"ג יה"ו בנצח ויר"ה בחסד, משום שכן הוא מוכח בעניינינו שהוא בפרק ג' משנה ח', שיר"ה הוא יותר חסדים מהצירוף דיה"ו. אמנם סברת האריז"ל הוא כי הגם שבאמת הוה הצירוף דיר"ה יותר חסדים, עכ"ז אמר היטיב הספר יצירה לעיל פרק א' משנה י"ג כי יה"ו הוא בדרום, כי הנה הוא בסוד (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא שאמרו בזוה"ק (תרומה קלג סע"א ופ' פקודי רכ), ולכן אמר הס"י חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביה"ו, שהוא הגבורות שבחכמה כנ"ל, כי עי"ז יש קשר וחיבור להמלכות נוק' להתחבר עם החסד, שזה עיקר תיקון דהמלכות וכמ"ש בזוה"ק שם, ולית תקונא דכסא אלא בחסד דאברהם, והוא ע"י שנחתם החסד בחותם דיה"ו שהוא הגבורה דחכמה, ועי"ז יש להמלכות שהיא כלל הגבורות חיבור וקשר בהחסד, וזהו והוכן בחסד כסא, שנעשה הכנה בספ"י החסד להתקשר את המלכות עמו וכו'.

יט ע"א

(ט) שמות יב ע"א ועי' בשלח נה ע"א ולקמן מג ע"ב קעד ע"ב ולעיל ז ע"א (לש"ו). מ"ש הרב בשער הפסוקים (בראשית) בדרוש עץ הדעת, כי לא היה בז"א רק המוחין דמצד אימא בלבד, הכוונה הוא רק על בחי' הבי"ע שבז"א וכמ"ש בפנימיות וחיצוניות (דרוש ב) ובכ"מ. ואותן הבי"ע שבו, הנה הם השורשים דכל הנשמות והעולמות אשר לבי"ע ממש שיצאו ונבראו אח"כ מהמלכות דאצילות ע"י זווגא בז"א (ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א) (כללים ח"א קח ע"ג). עי' ע"ח שער התיקון (פרק א) ונתקן כל תחתון ע"י זווג דפב"פ דהעליון וכ"ז הוא עד סוף פרצופי האצילות ואח"כ בהגיע למציאות ולתיקון הנשמות דבי"ע שהם נולדו מזווג הזו"ן דאצילות (וכמ"ש בזוה"ק שמות יב ע"א, ויקרא ז ע"א, יט ע"א, שלח קעד ע"ב, וע' עוד בהקדמת זוהר בראשית י"ג סע"א) (כללים ח"ב קלו ע"ד). עי' ביאורים ח"ב מה ע"ג.

כח ע"א

(י) ר"ל דאין יכול להביא העולה עד שמביא חטאת כמ"ש משל לפרקליט כו' והענין כמש"ו דחטאת אין מניח לעולה לסלקא עד דיתפרש החטאת ואמר והאי איהו חטאת כו' ר"ל חטאת לשון חסרון כמש"ו חטא דכורא חטאת כו' וזהו חסרון לא יוכל להמנות (יהל אור).

(יא) ר"ל זהו חסרון שיוכל להמנות, והענין שע"י עולה סלקא וזהו עולה וחטאת יורדת למטה וזהו חטאת ירידה וכיון דאתפרש חטאת מינה סלקא כו' (יהל אור).

(יב) ר"ל עשו איש שעיר כמ"ש לקמן ולכך צריכין בכל המועדים ור"ח שעיר לחטאת לכפר על טומאת מקדש וקדשיו שמטמא החטאת המקדש ואחר שמתפרש בהאי שעיר שהוא חולקי' סלקא בעולת המועדים (יהל אור).

כט ע"א

(יג) עי' תיקר"ז מ ע"ב: רזא דאלה"ם מלא י"ה ודא איהו (נ"א יה"ו) בינה ודאי. עי' בהגר"א בתיקר"ז לז ע"ד: היא נקראת מליאה (פע"ח חג המצות ז), אלקים חיים (זהר ח"א לא ע"ב), מלא י"ה (זהר ח"ג כט ע"א), בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א), דכלילן בה'. ועיי"ש מ ע"ד: ה' זעירא גופא בית קיבול דכלהו, ר"ל דאלקים, מלא י"ה, ולכן נקרא ג"כ אלקים. ועיי"ש מ ע"ד: דה' עילאה הוא אלקים, מלא י"ה, כליל ה' נקודין בחושבן [גימ' של ה' נקודות פיתוחי חותם], וה' זעירא כליל להון בה' אתוון דאלקים. ועיי"ש מו ע"ג: מלא י"ה (לקמן סג ע"ב), והן יה"ו דאז וימתקו המים כנ"ל בעץ החיים. ועיי"ש נא ע"ב: הוא [ז"א בתיקונו] נק' מלא, אלהים, מלא י"ה מן או"א. ועיי"ש קכב ע"א: אלקים הוא מלא י"ה והוא יה"ו והיא מליאה מהם אותיות מליאה ועתה דום י"ה דומיה וכד אסתלק י"ה נשאר אלם.

(יד) סוד הצלם של האדם הוא סוד המלבוש של נשמת אדם, כי כמו שהלבוש הוא מתוקן כדמות הגוף כן הלבוש הנשמה בדוגמא דילה ממש, ויש לאדם ג' לבושים והם א' בצלם וב' צללים ואלו הם הלבושים הנזכר כאן בדף זה, וכל האיברים החקוקים בצלם הזה אותם שהוא צריך לתקן בגלגול הזה הם במספר והם נקרא ג"כ ימי האדם שהם ממשים כי הצלם והימים והלבושים הכל א' וכו' הצלם הוא לבוש הנשמה או לרוח או לנפש, והימים הם איברים וגידיים של זה הלבוש וז"ש בזהר תזריע וכו' וכמו שאיברי הנשמה עצמה הם מתחלקים ובאים בגלגול כל א' בזמנו בסוד ניצוצין כדמליק מנר לנר כנודע דכמה גופין אית לחד נשמתא כן הצלם מתחלק לכמה ניצוצין ויום א' ממנו אי זכה בו האדם נעשה דיוקן א' שלם בסוד תרי"ג מצות שכל מצוה אתכללית מתרי"ג וכל אבר כלול מכל איברים וכו'.

(טו) תיקון גדול ועיקר גדול הוא כדי להחליש את הסטרא אחרא ולבטלה, לדבר בגנותה ולמאס אותה, והוא סוד מה שאמרו (מגילה כה ע"ב) כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבו"ז דשריא דכתיב כו', ומה שאמרו דשריא ולא אמרו שהוא מצוה, הוא משום שלא ירגיל אדם בליצנות וגם באמת, כי עוד יותר טוב הוא לבטלה לבו לגמרי ולהתרחק ממנה, שלא לדבר בה ולא להרהר בה מאומה. והוא עוד יותר טוב הרבה, אלא שאם נתגלגל בה הדיבור ע"י איזה סיבה, אז הוא ענין גדול לדבר בזילותה וגנותה ולמאס אותה, וכמו שאמרה התורה (דברים ז כו) שקץ תשקצנו כו', כי הוא תיקון גדול להחליש את הקליפה ולבטלה, וכמו שאמר האריז"ל בכוונת עלינו לשבח (דף נ), ע"ש שמבואר כי ע"י שמדבר בגנותה וממאס אותה, הוא גורם חלישות גדול להקליפה ע"ש (דע"ה ח"ב צב ע"ב).

(טז) וצריך אני לומר כי כשאדם נושא אשה שאז"ל ביניהם שהם בסוד אר"א, ואם זוכה לבן ובת אז יש לו כל שם הוי"ה, ומי שמת בלא בנים נשאר בבחי' ו"ה שמשם מלכין דמיתו, שגם בחי' אר"א ירדו לבחי' ו"ה, וי' פעמים ו"ה ק"י וד' פעמים ק"י כנגד ד' ע"ב דרפ"ח הרי גי' מ"ת. ולכן אמר חזקיה (ישעיה לח, יא) אמרתי לא אראה י"ה, והבן. ולרבי אבא זה היה עיקר עוונם ולכן אמר והכי הוא ודאי, פי' זו היתה סיבת מיתתם. ושיעור הכתוב הוא, בקרבתם לפני ה' וימותו, פי' הם היו מתים שלא היו להם בנים ובכל זאת מלאם לבם להקרב לפני ה'.

(יז) יר"ד אזיל ליר"ד יר"ד סליק ליר"ד. כן הגי' כמ"ש האריז"ל. והענין, כי כשרוצה ליתן בו המוחין, נסתלק יר"ד דז"א, לבוש דמוח חכמה דז"א, כמ"ש בס"ד פ"א (טז ע"א) נהיר יר"ד בתרין אתיחד יר"ד בלחודי כו', ובתר כן סליק בדרגוי לעילא לעילא כו', והוא שהולך לו אל אבא שהוא מקומו, שמוח חכמה הוא אתפשטות אבא, כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) אתגליף האי חכמתא וכו'. וז"ש יר"ד אזיל ליר"ד. ואח"כ עולה ברעו דמ"ס כנ"ל, וזהו יר"ד סליק ליר"ד, שהוא יר"ד דעתיקא, והוא בקרומא דאורא, כמ"ש בס"ד וז"ש לעילא לעילא. [ואח"כ אותו יר"ד עילאה, מתכנס באלו ב' היודין שנתחיו. וז"ש יר"ד מתכנס (בהדי בהו) (יהל אור).

(יח) ר"ל שאלו הנ' שערים אוחזין באלף ותק"ע ר"ל ה' היא ת"ק והאלף של מילוי ה' הוא אלף הרי אלף ות"ק ומתפשטין בז' ספי' מבינה עד המלכות הרי ע' סליק ה' ואתעטר חמשין זימנין לנ' תרעין הרי נ' שערי בינה הם באימא עצמה וכשמתפשטין בז"א מתפשטות עד הוד הם ל' אחרים ומכים זה בזה ועולים אלפים ות"ק שערים (זהר הרקיע). הן חב"ד, י"ה אלף, ות"ק ו' בהתכללות הדק [צ"ל הוי"ק], ונוק' הוא שבעים, והכל נכלל בה"א. ה' ת"ק, א' אלף. ציור הה"א שבעת ימים תחת אמו (יהל אור).

(יט) והנה כל הבריור שאדם עושה בחייו, הוא במעשה המצות ובאכילתו, אמנם בפטירתו מזה העולם כשיוצאה נשמת הצדיק מן הגוף, כי אז הנשמה היא בלי לבוש הגוף הגשמי, כי אז אין אחיזה לחיצונים בנשמה, ואז היא נכנסת בתוכם ומשברת הקליפות, ומלקטת כמה ניצוצות, הכל כפי כח הצדיק שמת, ומעלה אז בשעת מותו יותר מכל מה שהעלה בחייו. וז"ס מ"ש רז"ל גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם (ספר הליקוטין ויצא ל"ו), ועי' שעה"ג הק' א'.

(כ) פי' הז"א סתים שהוא מתלבש בתוך המלכות מהחזה ולמטה והמלכות גליא (מ"מ). כלל כל גילויי ית"ש הוא הכל רק כללות אור המלכות, אלא שנתפשט בה מגילוי לגילוי, אבל כולם הם רק עצמות אחד מהמלכות דא"ס עד המלכות דאצילות, והוא מ"ש בזוה"ק בכ"מ פ' אחרי (עג ע"א) קב"ה דרגא על דרגא סתים וגליא, ופ' נשא (קמג ע"ב) שכינתא לעילא שכינתא לתתא, קב"ה לעילא קב"ה לתתא, עוד באד"ר (קמא סע"א) עתיקא דעתיקין וזעיר אפין כלא חד כו', וכן באד"ז (רצ סע"א) כל מה דאמינא דעתיקא קדישא וכל מה דאמינא דזעיר אנפין כלא חד כלא הוא חד מלה. והוא ע"פ מה שאמרנו, שהעצמות הוא אחד בכולם,

זהר ויקרא חלק א'

מהמלכות דא"ס עד המלכות דאצילות, וכל החילוקים הוא רק בבחי' הגילויים, כי התפשט בה מגילוי לגילוי, אבל כולם הוא רק אור המלכות וכנז' (כללים ח"א כ ע"א). עיקר האור הנה הוא נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב). הגם שהוא עצמו הנה הוא נעלם, כי הרי הוא לא יצא מעולם לחוץ כלל, עכ"ז הנה הוא מתגלה ג"כ תמיד ע"י הב"ן דענינינו, והווי אותן המ"ה והב"ן בסוד הוי"ה אדנ"י, שגילוי דהוי"ה ב"ה הוא ע"י אדנ"י, והוא סתים וגליא (כמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק ח"ג עג ע"א, קמו ע"ב, קנט ע"א, רפט ע"א), כי הוא בעצמו סתים ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוא השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועכ"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג) (כללים ח"ב לא ע"ג).

(כא) הענין כי האלף הוא בא"א כידוע, שלכן התורה מתחלת בב', בחכמה כידוע. ובא"א ג' רישין, והן סוד אמ"ש, שהן כללות כל האצילות, וכללות כל הפרצו', וכללות כל העולם, כמ"ש בזוהר (תרומה קנט ע"ב תקו"ז קכ ע"ב) ובס"י (ריש פרק ג). ואמר בס"י (פרק ג') אש למעלה, ומים למטה ואויר בינתיים. ראש מאש, בטן כו'. שמים מאש, ארץ ממים כו'. וכן הוא כאן בג' רישין אלו. רישא עילאה גולגלתא מאש, וכאן אינו ניכר האש, רק למטה בז"א, כמ"ש בא"ר (קלה ע"ב) וא"ז (רצב ע"ב), שכאן נכפין, לכן בז"א נק' גלגלתא תקיפא, ושם בו טלא דבדולחא, שבו תחיית המתים, בסט' דגבורה, ושם בוצינא דקרדוניתא. רישא תניינא הוא אורא שהוא במקום רישא דלא אתיידע כידוע, והוא אויר, ושם גניז רוחא, שורש אבא, כמ"ש בא"ז (רצב ע"ב) והאי אבא מרוחא דגניז בע"י. ורישא תליתאה הוא מ"ס, מים כידוע. והן רמוזין באלף בב' קוצין ווא"ו. קוץ העליון לרישא קדמאה, ושם בוצינא דקרדינותא, ששם ה"ג, שהן ה"פ פ"ר, שהן אלף ות"ה גבורות, כמ"ש בא"ר (קלז ע"ב), שלכן ג"כ כאן אלף ות"ה עלמין, והן כמנין א'ת'ה'. ורישא תניינא הוא אורא, שהוא המבדיל בין מים עליונים ובין מים תחתונים, שהוא סוד הדעת, שג' רישין הן בסוד חב"ד, והן בסוד או"א זו"נ, וזהו אורא בסוד ז"א. שלכן הוא וא"ו דאל"ף, ובו גניז שורש אבא, שהוא ע"ב, שלכן בו ע"ב שמהן, וכן ע"ב שמהן הן ר"ו אתוון, שהן אותיות אויר. רישא תליתאה הוא מ"ס, והוא קיומא דעלמין כלהו, ובו כלילין הכל, ל"ב שבילין, ונהרין עמיקין נש"ב, ועשר אמירן שהן זו"נ דדעת, שמ"ס הוא כתר של כל האצילות, בחי' התחתון של כתר, וקוץ העליון של שם הוי"ה. ובכתר של כל עולם הוא שורש של כל העולם, שלכן ג"כ כאן כלולים כל העולמות. וקוץ התחתון של האל"ף כליל בקוץ העליון של יו"ד של השם. וכן קוץ תחתון של יו"ד בקוץ עליון של ה"א. וכן בכולם. ואמר וסמכין דעלאין ותתאין. הן הסמכין דאות יו"ד, שכולם סלקי ברעו דמחשבה עילאה, שהוא מ"ס, כמ"ש בס"א דף ה' והוא קוץ הזה (יהל אור).

עט ע"א

(כב) א'. עי' ספר הליקוטים (ספר תהלים - פרק צו): אהבה אני, מלת אהב"ה עולה י"ג, בערך י"ג בוסמין עילאין. אני, פירוש, שמקבלת הארה מכתר, כנגד האלף, ומהי"ד כנגד חכמה. ולכן ה' היא באמצע, בערך בחינה שבה שהיא בינה. ובזה תבין סוד נפלא, נאמן אני ליתן שכר טוב לצדיקים וליפרע מן הרשעים, לפי שבינה יש לה ב' בחינות, הא' בערך מה שהיא מקבלת מכתר וחכמה, והא' בחינה שבה מקבלת שהוא נו"ן כפופה, המשכת הדינים ממנה. ולכן היא הוי"ה בנקודת אלה"ם, שמורה המשכת הדינים. ולכן כשרוצה לתת שכר, נאמן אני, לפי שנותנת מהארה שקבלה מכתר וחכמה. וכשרוצה ליפרע, נאמן אני, לפי שנותנת מבחינת הנו"ן, המשכת הדינים שבה.

(כג) זה תבין ממה שביארתי בפ' עקב בפסוק עשו להם מסכה כו' וארז"ל כי ק"ך קנטרין כמנין מסכה היו בעגל ההוא והענין הוא כי זאת המסכה היא סוד הקליפ' אשר מכוונת כנגד לאה העומדת באחורי רישא דז"א בסוד קשר של תפילין וע"ש ותבינהו (שער מאמרי רשב"י). הה' אותיות השרשיים עם הק"כ הרי הם קכ"ה והם כולם דינין, ומהם היו השמונה מלכים. והיה כל מלך ומלך כלול מקכ"ה דינין, וח' פעמים קכ"ה הרי הם אלף, והם ג"כ סוד אלף יומין דחול שאמרו בזוה"ק (פ' פקודי דף רכז ע"א), ומשם הוא ג"כ סוד הקכ"ה זיני מסאבותא שאמרו בפ' אחרי (דף עט ע"א), וכן עשו את העגל מקכ"ה קנטרין של זהב כמ"ש בשמות רבה (פ' מ"ב סוף סי' ח') וכן בזוה"ק (פ' תשא קצ"ב סע"ב) (דע"ה ח"א ב ע"ב, ועי' דע"ה ח"ב י ע"ד).

(כד) כאשר הגוונין דעיינין הם מלובש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג), סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוה"ח דף מ ע"ש בארוכה) (דע"ה ח"ב קה ע"ד), עי' זהר פ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס סע"ב) ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ו (רצ ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"א), פ' בשלח דף ס סוף ע"א, וע' פ' נח דף סד ע"א, ופ' תשא קצד ע"ב, ופ' אחרי שם עט ע"א, ולכן הוא השעיר כדי להעבירם מעליה) (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

פג ע"א

(כה) עי' לעיל ח"ב (כד ע"ב) אמרו דכד ברא קוב"ה לאדם מעפרא דמקדשא דלתתא אתברי מעפרא דמקדשא דלעילא אתייהב ביה נשמתא. אמנם בפ' קדושים (פג סע"א) וכו'. והאריז"ל בשער הצלם (פרק א) אמר כי אדה"ר היה מעפר גן עדן הארץ, אך אחר החטא נעשה מעפר העוה"ז. ובשער מ"ן ומ"ד (סוף דרוש א) אמר שם כי קודם החטא היה גופו מיצירה ונפשו מבריאה ורוחו מנוק' דז"א דאצילות ונשמתו מז"א דאצילות והנשמה לנשמה מא"א דאצילות, אך אחר החטא נעשה גופו מהעוה"ז, ונפשו מהעשיה (ר"ל מהאופנים שהם נפש הגלגלים, ומשם נמשך נפש האדם ג"כ) ורוחו מיצירה ע"ש. והענין בכ"ז כי נודע הוא שכל עולם ועולם הנה הוא כלול מכל הד' עולמות אבי"ע (ע"ח שער הפרצופים פרק ו), וישנם גם בעוה"ז בחי' אבי"ע. והיינו כי הגן עדן הוא מבחי' אצילות דהעוה"ז וכמ"ש הרב (בשער הכוונות דרושי הלילה דרוש ד דף נד ע"ב) כי ג"ע העליון שהוא בעולם הבריאה הוא ביסוד דבינה המקנא בבריאה (ת"ז כד ע"ב, וע"ח מיעוט הירח פרק ג), וג"ע התחתון אשר בעוה"ז הוא ביסוד דהמלכות המקנא בעשיה. ומקום בית המקדש הוא בחי' הבריאה שבהעוה"ז, והק"ק הוא בחי' היכל העליון ק"ק דהבריאה, ונכלל היכל ק"ק ג"כ באצילות כמ"ש בשער כסה"כ (פרק ב), וכן הוא בעוה"ז שהיכל קודש הקדשים הוא סמוך לגן עדן וכו', כל ארץ ישראל כולו שהיא בחי' יצירה שבהעוה"ז הרי היא מהד' ראשונות דהעוה"ז, ובפרט מקום המקדש והיכל קודש הקדשים, שהם בחי' אצילות ובריאה דהעוה"ז כנז', ובעת בריאת אדה"ר הרי היה עומד אז כל העשיה כולו בהד' תחתונות דעולם הבריאה של עתה ובהו' ראשונות דעולם היצירה של עתה, והיו הד' ראשונות דהעשיה במדרגת הד' תחתונות דהבריאה, וא"כ הרי היה מקום המקדש בעולם הבריאה, וזהו שאמרו כי אדה"ר אף על גב דגופא דיליה הוה מעפרא לאו מעפרא דהכא הוה אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא, ור"ל כי הרי הגם שהיה מעפר דבית המקדש של העוה"ז, אבל כל העוה"ז הרי היה עומד אז למעלה, והיה מקום דבית המקדש של עתה למעלה בעולם הבריאה, וז"ש מעפרא דבי מקדשא לעילא (ולא אמר דלעילא אלא לעילא), כי הרי מקום המקדש שלנו הוא גופה היה אז למעלה במקום עולם הבריאה של עתה (דע"ה ח"ב כז ע"ב).

פח ע"א

(כו) פ"י שהמלכות מתקיימת על ידי שפעו ולפי האמת היא עומדת עליו כי המלכות מקומה למעלה מנו"ה על היסוד (אור יקר). ח"ב קמט רע"א (לש"ו). אור המ"ה העיקרי הנה הוא עצמו לא נתגלה ג"כ אלא רק ביום הראשון, והוא החסד שנתגלה אז בפומא דאמה, אבל הוא חזר ונגנז תיכף ג"כ ביסוד עצמו, ונשאר שם ובסוד אור זרוע לצדיק וכו', והוא מאור הגנוז שנתגלה ביום ראשון. אבל תיכף הנה חזר ונגנז גם הוא ונשאר בהיסוד עצמו, ובסוד אור זרוע לצדיק, ואינו מאיר מעתה להנוק' שהוא המלכות הנעלמת בו אלא רק דרך דופני העטרה, ע' הערת המוחין (פרק ט) וכמ"ש בזוה"ק פ' בא לה ע"א, ע"ש בהגהות מהר"ח אות ג' ד', ובזוה"ק פ' תרומה קמח סע"ב וקמט רע"א, ושם קסו ע"ב וקסז ע"א כל הענין, ופ' פקודי רכ ע"ב (כללים ח"א קא ע"ג).

צב ע"א

(כז) פ"י ששם הויה המחיה לכל האצילות כל אות ממנו כוללת כל האצי' והתחיל ביו"ד במילוי ואמר שג' אותיות יו"ד הם שלימותא דכולא ולפי שמחיה את הכל והוא בסוד עצמות אמר שלימותא דכולא שאין בו דין אלא כולו רחמים והתחיל מן י' פשוטה ואמר ראשיתא דכולא י' עילאה דכולא תחלת הכל גוף ה' חכמה אבא עילאה דכולא רמז לקוץ ה' כתר עליון א"א שנכלל בקוץ הזה. ואפשר לפרש יו"ד ג' אתון פירוש כל האצילות והם ראש לכל האצילות שאף על פי שמתפשטים בכל האצילות עם כ"ז נשאר עיקרם ושרשם באבא והתחיל לפרש י' עיל' דכולא. פ"י אע"פ שאמרנו שג' אותיות ראשיתא דכולא עכ"ז בערך האצילות שלשתן נק' עליונים אבל בהם עצמם יש עליון ותחתון שהי' פשוטה עליונה לכל ו' אמציעותא שלימותא ד' תתאה והראשון נראה עיקר (זהר הרקיע).

(כח) פ"י כמ"ש בפ' ויקרא שהה' יש לה עוקץ של ד' כזה ה' הי' רומז לחכם בבינה שיכלל אבא עמה והד' רומז לבינה והו' שבתוך הד' רומז לז"ן ולרמוז שכל זה בצורת ה' וכלול בתוכה ה"א המילוי שלו בא' שצורתה יו"ד ורומז למה שהיה גנוז בה שיצא לפניו ונתמלא היא בסוד (נ"א: ביו"ד) החכמה שכמו שאבא היה כולל הכל ביחד ביו"ד במילואה כך עתה הבינה כלולה בכל וכל א' מתגלה מה שהיה בה' ואע"ג דא' הא אוקמוה שרומז לדבר נעלם הרבה שרומז לע"ק כנזכר הוא בעצמו אעפ"כ הכל א' שהמילוי לא בא ממה שניתוסף בבינה מאבא אלא ממה שניתוסף לו מע"ק וז"ש וכו' (זהר הרקיע).

קט ע"ב

(כט) אותו האור הוא אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידה (הקדוש יב ע"ד, ועיי"ש יז ע"ג), היחוד הזה גם עתה בכמה מקומות, ואין הכוונה בהם על מצב העולמות שעומדים בגילוי הזה גם עתה, אלא הכוונה הוא רק על ההעלם וההסתר שבהם שהוא פנימיותם וכח קיומם העיקרי, כי בהעלם והסתר הרי הוא ית"ש מקומו של עולם תמיד, הנושא אותה בכל מלואה, ורק עליו היא מתקיים ועומד, והוא בבחי' נשמה לנשמה רוחא לרוחא לכל מציאותה ומאורעותיה, וכמ"ש ברע"מ (פ' בהר קט ע"ב וכן בפ' וירא קג ע"ב) (דע"ה ח"ב מט ע"א), [עי' מבוא שער] (שער א פרק ב) במ"ש שם בענין מה שמבואר בזוה"ק בכ"מ כי א"ס ית"ש הוא ממלא כל עלמין וסובב

זהר ויקרא חלק א'

כל עלמין, וכמ"ש ב' בהר (דף קט ע"ב) דאנת הוא נשמה לנשמות ולית נשמה עלך ולא אלהא עלך אנת לבר מכלא ולגו מכלא ולכל סטרא ולעילא מכלא ולתתא מכלא כו' ומלגו דעשר ספירין כו' ואנת בכל ספירה בארכה ורחבה עילא ותתא ובין כל ספירה וספירה ובעובי דכל ספירה וספירה כו' כו'. וכן ב' פנחס רכ"ה ע"א איהו סובב על כל עלמין כו' איהו ממלא כל עלמין כו' ע"ש. הנה מבאר הארי"זל במבו"ש הנז' שהכוונה הוא על בחי' אור א"ס המקיף ועל הקו דאור א"ס הנמשך ממנו ומתפשט מבפנים לכל העולמות (ביאורים ח"א דף ה' ע"א), כל העולמות ב"ע, שהגם שהקב"ה הוא מחייה אותם ומקיימם ומנהיגם, וכל מציאותם וקיומם וחיותם הוא רק ממנו ית"ש, ע"י שהוא מאיר להם בבחי' נשמה לנשמה כמ"ש בזוה"ק (פ' בהר דף קט ע"ב, ופ' וירא דף קג ע"ב), עכ"ז הנה לא נעשו חד עמו ח"ו, אלא עומדים לעולם על תכונתם שהם רק נבראים נוצרים נעשים (ביאורים ח"א כו ע"ד), ועי' ביאורים ח"ב פו ע"ד.

קיג ע"א

(ל) שמואל רבתי (פרשה ה') אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שאילולא אני כביכול אין הוא יושב בשמים, ע"ש עוד, וכן בספרי (פ' וזאת הברכה סי' שמ"ו). כי אלולא התורה שבהעולם הזה היה מתבטל כל גילוייו אשר באצילות ג"כ והיה חוזר לא"ס כמקדם, ורק ע"י עסק התורה וקיום המצוה שבהעולם הזה מעמידים כל גילוייו שבאצילות. והוא ענין העבודה צורך גבוה כנודע מכמה ספרי קדושי עליון, וכמו שהאריכו בזה הר"מ גבאי בספר עבודת הקודש, והשל"ה, והנפש החיים, והוא כדי להעמיד את גילוייו למעלה. וע' זוה"ק (פ' בחקותי ק"ג סע"א ושם ע"ב) וכל מה שהאדם מקיים ועושה רצונו ית"ש למטה, הנה הוא מקיים ומעמיד ומתקן ובונה את דוגמתו בשורשו ואורו אשר למעלה למעלה, ומכש"כ כשהאדם עוסק למטה בפנימיות התורה שהוא בענייני אור קדושתו עצמו אשר באצילות, שהוא למעלה מהתלבשותו אשר בהעולמות ב"ע, והרי הוא עוסק באור קדושתו עצמו בלי התלבשות כלל, והרי גדול העסק בענין הזה באין ערך וחקר (הקדר"ש ז ע"ב), כשיתגלה שמו הנה יתבטל ע"י כל הרע כולה, ושעשע יונק על חור פתן כו' (ישעיה יא ח) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי [שהוא מלכות אדני הכולל כל המציאות דהב"ע כולם כי כולם הם ממנה] כי מלאה הארץ דעה את ה' (ישעיה יא ט). וכן יתברך ויתגלה שמו ביותר וביותר עד שיתבטל כל העביות כולה וכל המסכים כולם, ויזדככו גם כל הב"ע כולן למדרגת האצילות שהוא שמו יתברך, ואז ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא), כי יתייחד אז אור א"ס ית"ש בהב"ע כמו בהאצילות, ויהיה הכל רק שמו לבד. ועל זה הוא כל התפילות והתהילות והברכות כולן וכל התורה והמצוה כולה, והוא סוד ענין העבודה צורך גבוה (דע"ה ח"א נו ע"ב), והנה נעשה בז"א ע"י התורה והמעשים טובים של הצדיקים ב' תיקונים: אחד, שיעורר הוא בא"א להאיר אליו ולהתייחד עמו, כי אין מעשה האדם נוגע לא"א עצמו אלא ע"י ז"א, ונעשה ע"י המעשים טובים של הצדיקים ההתעוררות בז"א לעורר יחודו בא"א. והתיקון הזה הרי הוא רק בדרך הכשר לבד, ע"ד הגשם והשלג היורד מן השמים והרוה את הארץ, שמכשירה לפתוח את כח יבולה אשר היה סתום בה מקודם. והתיקון הזה הנה הוא בסוד תנו עוז לאלהים. והתיקון השני הנה הוא בסוד ויעש דוד שם, שנעשה ע"י המעשים טובים של הצדיקים הגילוי דהאור עצמו למעלה. והוא כי באשר שכל התורה והמצוה וכן שורש נשמת ישראל הנה הוא רק משם, ר"ל מז"א, לכן הנה עולה בו כל מצוה וכל פעולה ומעשה אשר לשמו יתברך הנה עולה בז"א ליסודו הפשוט ולשורשו בקודש, ונעשית אחד בו, ויוצא בו ע"י אותו הפעולה והמעשה כחו לפועל, ומתגלה להאיר בו ע"י התיקון דהכשר הנז' את יחודו בא"א, ועומד בו מעתה כל אותן המעשים טובים שעלו בו ומאירים באור השכר שבהם, שהוא בהזיו והזוהר והנועם והעונג דאור השכר שבהם וכמו שהוא בא"א וכנ"ל (כללים ח"ב כב ע"ב).

קכא ע"ב

(לא) עי' לעיל ח"ב קעג ע"ב: כנור דוד לא שכך לעלמין אלא תדיר אודי ומשבח ליה למלכא עלאה וע"ד נותן זמירות בלילה. ועי' גר"א בתיקו"ז קכב ע"א: רוח הקודש דשריא בתוך פה האדם ודובר מאליו והוא רוח הקודש כידוע וזהו כנור דמנגן מאליו וזהו כנור דדוד דדוד דרגי' והוא ראש לכל בעלי רוח הקודש ובעבור שהלב הוא בצפון ומאזנא שמאלא דלבא נפיק הרוח ודפיקו לכן אמר רוח צפונית וז"ש וכל ערקין וורדי כו' ולכן כל המזמורים הכל אומרים של דוד דהוא לבא דכלל ישראל ואדם כמ"ש ב' משפטים וכל דפיקין הכל מיני' ולכן אנו ממתנינן על ביאתו קול דודי דופק ובגלותא אני ישנה והוא בלא רוחא דמשיחא כמ"ש ע"ו ב' והאי רוחא דאסתלק איהו רוחא דמשיחא כמה דאתמר ואיהו רוח הקודש ואיהו רוח חכמה ובינה כו' ואמר כמה דאתמר דאמר שם דאיהו רוח אלקים מרחפת כו' וכמ"ש למעלה דדפיק ביה רוחא דקודשא דאתמר ביה ורוח אלקים בגין דהחשיתי כו'. וז"ש ובגלותא דאסתלק כו' בפומא כו' דהוא רוח הקודש דשריא בלבא למנדע ובפומא לדבר מאליו והן ב' מיני רוח הקודש א' לדעת והב' היא למעלה ממנה בדבור וז"ש למעלה ק"ז ב' איהי פה כו' ואיהי לב כו', ע"כ לשון הגר"א. ולענין מעלת חצות, עי' שעה"כ (דרושי תפילין דרוש ה דף ט ע"ג, ועי' עוד דרושי הלילה דרוש ד) והנה תיכף בהתחלת הלילה מסתלק הרשימו שלו ושלח כנז' וכבר נתבאר אצלנו בענין שכיבת הלילה כי זיוג של חצו' לילה הוא עם לאה לא עם רחל הנק' נוק' דז"א האמיתית ושם ביארנו ענין זה איך הוא כי הנה רחל נוקבא דז"א יש בה י"ס והספי' הי' שבה היא שורש עצמות שבה ואינה יכולה להתערב ולהתחבר עם לאה אמנם ה"ט"ס האחרות הבאים לה ע"י תוספת אלו הם יכולות להתערב ולהתחבר בפרצוף לאה ועי"כ נגדלת לאה אחר חצות לילה בכל אורך ז"א כולו ע"י אלו ה"ט"ס שלוקחת מרחל.

(לב) חמש כנפי ריאה - כמ"ש (חולין מז ע"א) חמש אוני אית לריאה [עי' רש"י חולין מה ע"א שכנפי ריאה הם אוני הריאה], והן ה"ס שמתפשטין בהן נ' תרעין דבינה מן הלב, תלתא מימינא חח"נ, וב' משמאלא ג"ה,

זהר ויקרא חלק א'

שת"ת נוטה לימינא כמ"ש לקמן (ל ע"א) (גר"א תיקו"ז כט ע"ב), דה' ה' כו' - אמירא מאודנא שמאלא, ודבורא מימינא, קלא מאמצע בקנה, מחשבה בלבא, ד' אותיות הוי"ה, ור"ל ז"ש ברכי נפשי את יהו"ה, בינה (שם). (לג) דע, כי יתרו הוא משורש קין, וחבר הקני הוא מיתרו. ולכן נקרא קנ"י, לשון קי"ן. והנה קין הוא מעורב מטוב ורע, ונברר אוכל מתוך פסולת ביתרו, ושם נתקן. ואז נפרד הטוב מן הרע, והרע הלך לקליפות [לאותו העם שנקרא קני - מ"מ], והטוב נשאר ביתרו. וזהו וחבר הקני נפרד מקין, כי בו נבדל ונפרד הטוב מן הרע של קין, שהיה מעורב בקין, וקני הכניס הקליפה לפניו. ולכן ארז"ל מקום שבעלי תשובה עומדים וכו', לפי שבעלי תשובה מכניסים הקליפה לפניו, וממתיקים אותה (ספר הליקוטים שופטים הובא במ"מ).

קב ע"ב

(לד) ענין זה חולק עם המוסכם לנו בכל ספרי הזוהר וגם התיקונין כי אהבה היא בחכמה ויראה היא בבינה אבל הענין הוא במה שנודע כי שתי מיני יראות הן החיצונה והפנימית כי החיצונה היא יראה מחמת העונש והפנימית היא מ"ש חז"ל כי כל צדיק ירא לעלות אל מקום חופת חבירו פן ישרף כמשה"ה כי על כל כבוד חופה וכן הענין הזה הוא בספירות עליונות עצמן כי כל אחת יראה לעלות למעלה ממקומה פן תישרף באש חבירתה שלמעלה הימנה וכמ"ש בפ' בשלח כשעלה משה למרום שהיה אומר לו קמואל המלאך שלא היה יכול ליכנס בתחום הדרניא"ל המלאך ולא הדרניא"ל בתחום סנדלפון"ל המלאך פן ישרף זה באשו של חבירו הגדול ממנו.

והנה ספירת הכתר אין בה יראה זו כי אין ספירה עליונה הימנה והיא העליונה שבכולן ואמנם הספירה הראשונה מכל עשר ספירות שיש בה זאת היראה היא ספירת החכמה לפי שיראה לעלות אל מקום הכתר הגבוה ממנה פן תשרף באש שלה ולכן היא הנקראת יראה פנימית אבל הבינה אעפ"י שהיא תחת החכמה אין לה יראה זו לפי שהבינה והחכמה זוגא חדא אינון וכחדא נפקי וכחדא שריין ואדרבה יש בה בחינת אהבה כי היא אוהבת את החכמה ומתקרבת אצלה באופן כי החכמה נקראת יראה על כי יש לה יראה מלעלות אל הכתר והבינה נקראת אהבה על שאוהבת את החכמה אהבה גמורה ואמר כאן כי צריך שהאדם יקנה בו שתי מידות האלה. מדת האהב' את השי"ת הנרמז' בבינ' האוהב' את החכמ' ומדת הירא' הנרמז' בחכמה היראה מן הכתר כנ"ל.

והואיל ואתא לידן לבאר ענין הירא' החיצו' והפני' נבאר עתה ענין תועלת האדם בהיותו ירא יראה הפנימי הנז' כי גורם שגם הקל"י יתיראו מלעלו' אל הקודש פנימה פן ישרפו וכאשר האדם איננו ירא יראה הנז' מלפני האלהים גורם אל הקל"י שיתבטל מהם היראה הזאת ויעלו למעלה ליינק שפע מן הקדושה וזהו סוד פסוק וטוב לא יהיה לרשע בצל אשר איננו ירא מלפני האלהים כי רז"ל דרשוהו על התלמיד שאינו ירא מלפני רבו ואין בו מדת היראה ואמר כי הוא רשע העושה כן ולכן לא יהיה לו טוב כיון שנדמה אל הצל אשר איננו ירא מלפני האלהים והצל הזה הם בחינת הקליפו' אשר נאחזות בק"ך צירופי אלהים דקדושה שהם כמנין צ"ל והוא סוד צ"ל מו"ת אשר איננו מלפני האלהים ועולה להתאחז בק"ך צירופי אלהים הנז' אשר הם בקדושה וכבר ביארנו זה בדרוש תיקון הגאווה והליצנות וע"ש (ש' רוח הקודש ד"ז ע"א).

קל ע"ב

(לה) יש סתירה בע"ח אם ב' המזלין מסתיימים בשוה שהוא עד חצי הת"ת דא"א שהוא טבורא דליבא, או שאבא הכללי, שהוא או"א, מסתיים עם המזל העליון בשליש עליון דת"ת שהוא טבורא דליבא שהוא הגומא שתחת הלב (והוא סוף החזה), ואמא הכללית, שהיא ישסו"ת, יחד עם המזל התחתון מגעת עד הטבור שהוא סוף ב' השלישים דת"ת, ומיד אחר כך מתחיל הפרסא והכרס והמעיים וכו' (וכן הוא שיטת הגר"א). והנה בספד"צ איתא שבדיקנא דא"א המזל העליון מסתיים בלב, ושל ז"א מסתיים בחזה, וד"ז קשה שכן הם צריכים להיות שווים שהרי הלב הוא במקום החזה, ועוד קשה שכן מפורש באד"ר שב' המזלות מסתיימים בטבורא דליבא. ממילא מחמת סתירות אלו הכריע האריז"ל כהצד הראשון, וכן מחמת השאלות האלה חידש כי טבורא דליבא אינו בגומת הלב (שהוא בסוף השליש העליון דהחזה), אלא הוא באמצע הת"ת ממש. אמנם עכ"פ האריז"ל עצמו הסתפק בדבר זה ואמר 'ולא ידעתי מה וצ"ע', ומסיק כמו שמצינו בבהגר"א על ספד"צ שהמזל העליון עד טבורא דליבא, ומזל התחתון עד טבורא דגופא, ומוסיף שלפעמים המזל העליון יורד עד טבורא על ידי כפיפת הראש.

אבל קשה למה במזל העליון דא"א כתוב שזה עד הלב, ואילו בז"א כתוב שזה עד החזה. ולפי דברינו שבאומרו "עד ליביה" כוונתו ג"כ עד סוף הלב והחזה, א"כ מפני מה שינה הלשון ואמר בא"א עד ליביה ובז"א אמר עד חדווי, הלא שניהם שיעור אחד הם. שינוי זה אינו בכמות ושיעור המקום, כי באמת שניהם מקום אחד הוא, אלא שהחילוק ביניהם הוא באיכות - זה בפנימיות וזה בחיצוניות. דהיינו שבלב מתקבץ כל הארת המוחין, עד שהוא שני למוח, אבל לחזה איהארת המוחין אלא שבה הוא ההתפתחות של יסוד דבינה ומיד נמשכים כל אורותיה בלב.

מזל עליון דא"א, שורשו הוא בדעת דא"א שהוא מהדעת דרדל"א ונמשך ומתגלה אורו בלב בו מתקבצת הארת כל המוחין דחו"ב, ובו הוא מתייחד עם אורות הלב והמה מאירים זה לזה, ובוה נעשה הלב שני למוח, ומתייחדים זה עם זה. אבל המזל עליון דז"א (שהוא מתחת לפרסא דא"א) וכל ה'ט' תיקונין שבו, הוא מה שנמשך בו מ"ג ת"ד דא"א ואינו נמשך בו האור דהמזל עליון שבו בלב עצמו בפנימיותו אלא רק בחזה שהוא בחיצוניות הלב. ולא אמר עד ליבא, כי אין נכנס האור בפנימיות הלב שבו אלא רק מה שמאיר עליו מבחוץ, ואינו נקרא בו בשם מזל כלל, משום שאין נמשך בו השפע העקרי מהמזל העליון דא"א אלא הארתו בלבד, וגם בו נעשה הלב שני למוח רק ע"י התנה"י דבינה המתלבש בו.

זהר ויקרא חלק א'

בעניין היות הלב שני למח, יש חילוק בין א"א לז"א, שבא"א הסיבה היא מה שהמזל העליון יוצא מהנביעו דמו"ס ומתפשט בלב ומאיר בו, וכן אבא ששורשו מאוירא גם כן נכלל בלב באופן זה, אבל בז"א הסיבה היא מה שהיסוד דבינה, שהיא מהג"ר, היא כללות כל הג"ר ומתפשטת העטרה שבה עד הלב. מוחין דראש נעשו על ידי עליית מ"ן, שהוא עיבור שני דמוחין, והם לעולם נעלמים והוה המוחין שבראש רק בבחינת כח לבד, ויצאתם מהכח אל הפועל עיקרן רק בלב, והמוחין דלב נעשו על ידי התלבשות נה"י דבינה שמתלבשים בו על ידי פתיחת פי היסוד (כללים ח"א כלל יז ענף ד אות ה). ועי' עוד סוף גליונות הלש"ו סי' ג' אות ל"ב.

קלט ע"א

(לו) איתא בגר"א בפ"י לס"ד בפ"ב ותוכן דבריו שם שט' תיקוני דיקנא דז"א הם כוללים כל ט"ס של ז"א, ו"ק ומוחין. ומלכות אין לו שנוקבא משלמת לו לע"ס, ועט' נכלל ביסוד וכמ"ש בפ' משפטים (דף קכב ע"ב) דיקנא דמלכא כו' אתפליג נהירו דאבא בתלת נהורין שהם חכמה וחסד ותפארת שמכריע נוטה לימין אבא ואימא בתרין הא חמשה והוא בינה וגבורה ומהם נעשו נה"י כידוע שחג"ת מאר"א ולכן חו"ב וחג"ת דז"א מאר"א ונה"י מח"ג דז"א. ואמר שם חו"ג בחד נהירא הא שיתא והוא כתר שנתקן מחו"ג כמ"ש שם רישא דמלכא אתתקן בחסד וגבורה לבתר אתעטר חסד ואתנהיר בתרין נהורין כו' והם נצח ויסוד כנ"ל וגבורה אתנהיר בחד הוא הוד הא תשעה וחד מתחברין כולהו נהירין כחדא איקרי דיקנא דמלכא כו' עכ"ל הרי נת' שכל ט' תיקוני דיקנא הם נעשים ע"י מוחין שהם ב' מוחין חו"ב שנק' נהירו דאר"א כידוע שהם באים ממוחין דאר"א עצמם בסוד הזיוג וטיפה דזיוגא נק' נהירו כידוע שהוא מאור העינים וכח הגוף וח"ג הם ב' עטרין של הדעת והענין שהדעת תחיל' התפשטותו באתגלייא הוא מחזה ולמטה וכמ"ש באדר"ז (דף רצו ע"א) מעוי בדעת אתתקנו ואתמליין כל אכסדרין והוא בנה"י שעומדים תחת הפרסה ושם מקום הנוק' ונמצא שמן החזה ולמטה שם הם ב' זר"נ והוא ע"י הדעת שבו ב' עטרין חו"ג לזר"נ ולכן כאן מסט' דחו"ג של הדעת אמר דמתנהרין מיני' נה"י משא"כ נהירו דאר"א שהם מתפשטים בו עד החזה ולכן רק חו"ב וחג"ת דז"א נהירין מהם ואעפ"י שייסוד אבא מתפשט יותר עד סיום יסוד דז"א מ"מ אינו רק נהירו דקיק ורק בעבור הנוק' לבד לא לז"א כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא ומעתה נבוא לביאור אלו הדברים והתחיל ואמר כד נחית מן דיקנא יקירא כו' ר"ל הוא סוד נהירו דמשח רבות דנגיד מ"ג תיקונים דע"ק אל ט' תיקונים דז"א והם סוד ט' תיקוני' שהזכיר משה רב"ע בפ' שלח לך במרגלים כמ"ש הגאון בפ"י לס"ד פ' ג' וית' עוד בעז"ה ודיקנא דע"ק נק' יקירא כמ"ש באריכות לעיל בביאורו ולפי שגם דיקנא דז"א נק' יקירא כמ"ש לזה אמר עילאה ר"ל של ע"ק וקראו קדישא משום דנגיד ממ"ס ששם הוא בסוד קודש ג' קדושות ג' היות וע"ש נק' הדיקנא מזלא בסוד ג' היות הנ"ל ולכן נק' ג"כ קדישא ואמר סתים וטמיר מכולא שאינו מתלבש כלל שאפי' או"א אינם מלבישים את הדיקנא רק שהם מלבישים לחג"ת דע"ק ומכוסים תחת הדיקנא ונכללים שם ואמר סתים וטמיר נגד ב' מזלות שהוא כלל הדיקנא ומזלא עילאה הווא טמיר יתיר ממזלא תתאה ועוד כי מזלא תתאה שם תליא אימא והוא שורשה מבוצד"ק מ"ס שנק' סתים שהוא סתום בקרומא דלא אתפתח ומזלא עילאה הוא דבי' תליא אבא ששורשו מאוירא יוד דנפיק מאויר ואשתאר אור ואוירא נק' טמיר שהוא טמיר ולא אתפס כלל ונמצא שכלל הדיקנא דע"ק הוא בסוד אוירא ובוצד"ק חו"ב דע"ק ולכן נפקא מאודנין ששם נהירין חו"ב כמש"ל עוד ירמוז כאן אל כל שיעור הדיקנא דע"ק והוא לפי שרוצה לפרש שדיקנא דז"א הוא מתפשט עד החזה ת"ת שלו לבד והטעם כמ"ש הגאון שכלל כל הפרצוף נק' ע"ש הדיקנא ע"ש הדיקנא והדרת פני זקן מפני שיבה תקום וכן ז"א נק' תפארת ע"ש שפירותא דדיקנא כבחור במלחמה כמ"ש תפארת בחורים כוחם והדר זקני' שיבה שדיקנא דז"א הוא להלחם ולנצח כמו שית' ודע"ק לרחם כזקן בישיבה ולכן הדיקנא מתפשט בשניהם עד הפרסה לבד שעד הפרסה הוא עיקר הפרצוף ולתתא שייך לפרצוף שתחתיו ונה"י הם בסוד תוס' לבד ולכן בדיקנא דז"א נעשו מג' מוחין חב"ד נה"י שהארת חו"ב וחג"ת הם מאר"ח ונה"י שלו מחו"ג דז"א עצמו הרי שאר"א שהם מתלבשים בז"א הם מתפשטים רק עד החזה לבד והוא ג"כ עד סיום הדיקנא ועד כאן הם ג' מוחין חב"ד שהם עיקר הדיקנא חו"ב שלו בראש ודעת תחיל' התפשטותו בחג"ת שלו ומשם ולתתא הוא בסוד תוס' לבד באתגלייא להאיר לנוק' ונמצא שבאמת נה"י של ז"א נהירין רק מן הדעת שמקומו בחו"ג דז"א ונהירו דאר"א אין מגיעים שם ולכן תמיד נה"י הם בסוד תוספות לבד ונמצא שעיקר פרצופו הוא עד החזה מחכמה שבו עד ת"ת וכן הדיקנא נפקא מאודנין ששם נהירו דב' מוחין חו"ב ומתפשט עד החזה דילי' וכן הוא בדיקנא דע"ק שהוא יוצא מאודנין ושם ג"כ נהירו דמו"ס ואוירא והם חכמה דגלגלתא דגם בינה כלולה בו ומתפשט עד הטבור ולכן כל הפרצוף נק' ע"ש הדיקנא (ב"ע רא ע"ב).

קנ ע"א

(לז) והנה כל אלו הבתולים והחותמות אשר בהנוק' הנה הוא רק בזמן הקטנות, והם בלא זווג, וכדי להרחיק את אחיזת החיצונים וכנז'. אך כשמתגבר הרחמים ועולה ברצון המאציל ית"ש לזווגם וכדי להוציא שפעת חסדים על ידם, הנה ממשיכים או"א את אור החג"ת שלהם בהיסוד דנוק' ומתירים ופותחים את החותמות שבה. וכן מתקנים ג"כ את סוד הבתולים שבה, כי הרי כל אלו החותמות והבתולים הנה הם נעשים מהנה"י דאר"א, כי ע"י הגבורות דהנה"י נמשך בה סוד הבתולים ונסתם פתחה בשני החותמות. אבל ע"י החסדים דחג"ת נתמעכו הגבורות דסוד דם בתולים ונמתקו, וכן נפתחו החותמות ונשלם הכלל דהיסוד שלה, וזה סוד מקדש אדני (שהוא היסוד דנוק') כוננו ידיך (שמות טו יז), כי הוא נתקן ונתכונן ע"י הידים העליונים שהם החג"ת דאימא. וזהו סוד מה שאמרו בזוה"ק (בהעלותך דף קנ סע"א וכן בס"פ וילך רפו ע"א) באר חפרוה

זהר ויקרא חלק א'

שרים כרוה נדיבי העם, באר דא כנסת ישראל (יסוד דהנוק' שמשם הוא כל נשמות ישראל), חפרוה שרים דא אבא ואמא דאולידו לה, כרוה נדיבי העם אלן אבהן, ר"ל החג"ת דא"א, כי החג"ת נקראים אבות כנודע. ומ"ש "חפרוה", ר"ל על פתיחת החותמות, כי ע"ז נתגלה היסוד שבה, כי חפירה הוא לשון גילוי שנתגלה היסוד. ומ"ש "כרוה", הוא על מיעוץ הבתולים, כי ע"י אור החג"ת הנה נתמעכו ונמתקו (דע"ה ח"ב קכט ע"ד). ועי' ע"ח שער טז פרק ה.

(לח) וז"ש למעלה יפרוש כנפיו לתימן. וז"ס שאמרו (ב"ב כה ע"א) ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח דרומית קשה מכולן, ואלמלא בן נץ שמעמידה. והוא ברזא דשמעון שקשה מכל השבטים, כמ"ש בפ' א"מ דף ס"ב ע"ב ע"ש. ונץ ויונה הן התרין ממנן שמשיא"ל חסדיא"ל. וכן בכל חי' ג' רישין של מין ההוא. כאן ג' ראשי עופות. ובשור ג' מיני בהמות הידועין, שור כשב ועז, וכולן נבחרו לקרבן, שסוד הקרבן בצפון, והן כלם מסטרא דדינא, איל ועז, והן תרין ממנן, קפציא"ל ברזא דעז. ואמר שם (לקמן קנה ע"א) בר כמה גרדיני נימוסין דאינון לתתא חציפין ככלבא. וז"ס הכלב והגדי שקפצו כו' (ב"ק כא ע"ב). יחזקאל ברזא דאיל, אין איל אלא קשה (תו"כ ויקרא חטאות פ"כ), בסוד עשתרות קרנים. וכן אדם ג' רישין, כהנים לויים וישראלים. וכן באר"י, ג' מיני חיות, ואפשר שהן צבי ואיל, שנדמה להם הקב"ה, דומה דודי לצבי או לעופר האילים, השבעתי אתכם בצבאות או באיילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה כו'. וכן בהיכל אהבה, אומר שם שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה, והן בסטרא דמיכאל, נהורא ימינא שמקבל מהיכל אהבה. ומהן מתחלקין עוד לכמה מינין, וכל מין לכמה פרטים, ברזא דאלין ממנן ומשריין, בארבע פנים לכל א', ובכ"א ג' רישין, ובכ"א י"ב ממנן, וכמה פרטים כנ"ל. וזהו הכינויים בכמה שנויים לכל מין, פעם יונה, פעם נשר, לפי ענין השפעה וההתקבלות. וכמ"ש בתיקונים תס"ט דף קי"ד ע"ב ושכינתא ודאי אתכלילת בכלא ובג"ד זמנין אתקריאת נשר זמנין חי' זמנין יונה זמנין צפור, בכל מה דשליטא אתקריאת בשמי' כו' ע"ש. וזה החי' הוא ג"כ בד' פנים ובד' גדפין כנ"ל. ובכל פנים ג' רישין כנ"ל. ולא חס לפרש בכל אחד ואחד, כי הוא מובן. ואלו הד' חיות משמשין בד' רוחות העולם, אר"י משמש בשמשא בד' פנים, בד' רוחות כנ"ל, והוא משמש ביום. וחי' אדם שהוא כנישו דשמשא, והוא סיהרא, משמש בלילה בד' פנים דילה, אלא שמשמש ידע מבואו כו'. והן יום ולילה. והן משמשין לכ"א בעוה"ז. ונשר וכל צפרין משמשין בג"ע שהוא ימינא דעלמא בדרום כידוע בזוהר בכ"מ. ולכן שם צפרין דמצפצפין, כמ"ש פ' שלח לך דף קס"ה ע"א עופין דנור דקא מצפצפן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו כו' זינין אחרנין ושפנינין אחרנין כו' ע"ש. ושם היונה ונשרין, וכן הנשמות מתחדשין שם כצפרים ונשרין, ע"ש בפ' שלח לך כל הענין. ושם אור זרוע לצדיק, אור הגנוז לצדיקים, שהוא ימינא דגנוז הקב"ה מרשעים בעוה"ז, והוא אור שמסתכלין בו מסוף העולם ועד סופו. ר"ל מה שהיה ומה שעתיד להיות כידוע, והכל בג"ע. וד' פנים שלו בד' רוחות כנ"ל. שור בצפון, שהוא גיהנם שהוא בצפון כידוע. ושם כלחוך השור, כמ"ש בר"פ בלק (קפ"ו). ושם משמש בד' פנים, ושם החשך, כמ"ש (איוב כ כו) כל חשך טמון כו' תאכלהו כו' וכידוע. ואמר לקמן "שור גבריאל צפון כו'". ואלו שני החיות משמשין בעוה"ב. שבעוה"ז אינו יכולין לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורעניות, לכך משמשין שני החיות מזרח ומערב (בעוה"ז), שהן ממוזגין שניהן, אלא שזה נוטה לחסד, וזה נוטה לגבורה. משא"כ בעוה"ב כשם שנותן כח לצדיקים לקבל רוב טובה, כך נותן כח ברשעים כו' (עיין יבמות מ"ז ורמב"ם פ"ד מאסר"ב ה"ב). והן שני דרגין ימינא ושמאלא, וכ"א בד' פנים, בד' זמנים כנ"ל משמש. והם בד' רוחות העולם כנ"ל. וכן הדגלים לד' רוחות, וכל א' בסטרי'. ראובן, אור בן, כמ"ש בתיקונים (קמא ע"א), לימינא, וזהו אוריאל. יהודה, גור אר"י. דן, ידן עמו, כמ"ש (פסחים ד ע"א) ההוא דאמר דוני דיני אמרו ש"מ מן קאתי שנאמר כו', וכמ"ש יהי דן נחש עלי דרך כו', והוא לצפון. אפרים אפר ים, אפר דרפאל כנ"ל. ושם כי הפרני אלקים כו', מטה במערב, חדר המטות (יהל אור).

(לט) והוא כמ"ש ותקעתם תרועה ונסעו המחנות החונים קדמה, ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות החונים תימנה. וז"ש "מאלין תרי סטרי". ובאלו שני התקיעות נוסעין כל הדגלים בד' הרוחות עם כל הג' רישין של כל א'. וז"ש "חיוון זעירין עם ברברין", שהן ה"ב חיות. "וכל חילין ומשריין", הן כל מספר בני ישראל. שבצפון ומערב לא נזכר תקיעה, ונוסעין אחרי שני הדגלים מזרח ודרום. והענין כי אלו התקיעות הוא לאכפייא דינין, לכן הוא במזרח ודרום, ששם הוא רחמים, ומשם כופין את הדינין, כ"א שכנגדו, דרום לצפון, ומזרח למערב. וכמ"ש לקמן (קנה ע"א) "ותקעתם תרועה לסטר דרום כו'". וז"ש למטה לקבל אינון שתי חצוצרות כסף כגוונא דא כלא לתתא כו'. וז"ס השיר על התמיד, שהוא עליות ונסיעת המחנות, שאמרו (תמיד לג ע"ב) ושני כהנים כו' ושתי חצוצרות של כסף בידם תקעו והריעו ותקעו כו', והקיש בן ארזא בצלצל ודברו הלויים בשיר. וכמ"ש למעלה וכלהו ליואי אמרי שירתא. וכמ"ש ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם כו'. וכמ"ש לקמן ובג"כ כו' ותקעתם בחצוצרות סתם בין לעילא ובין לתתא (יהל אור).